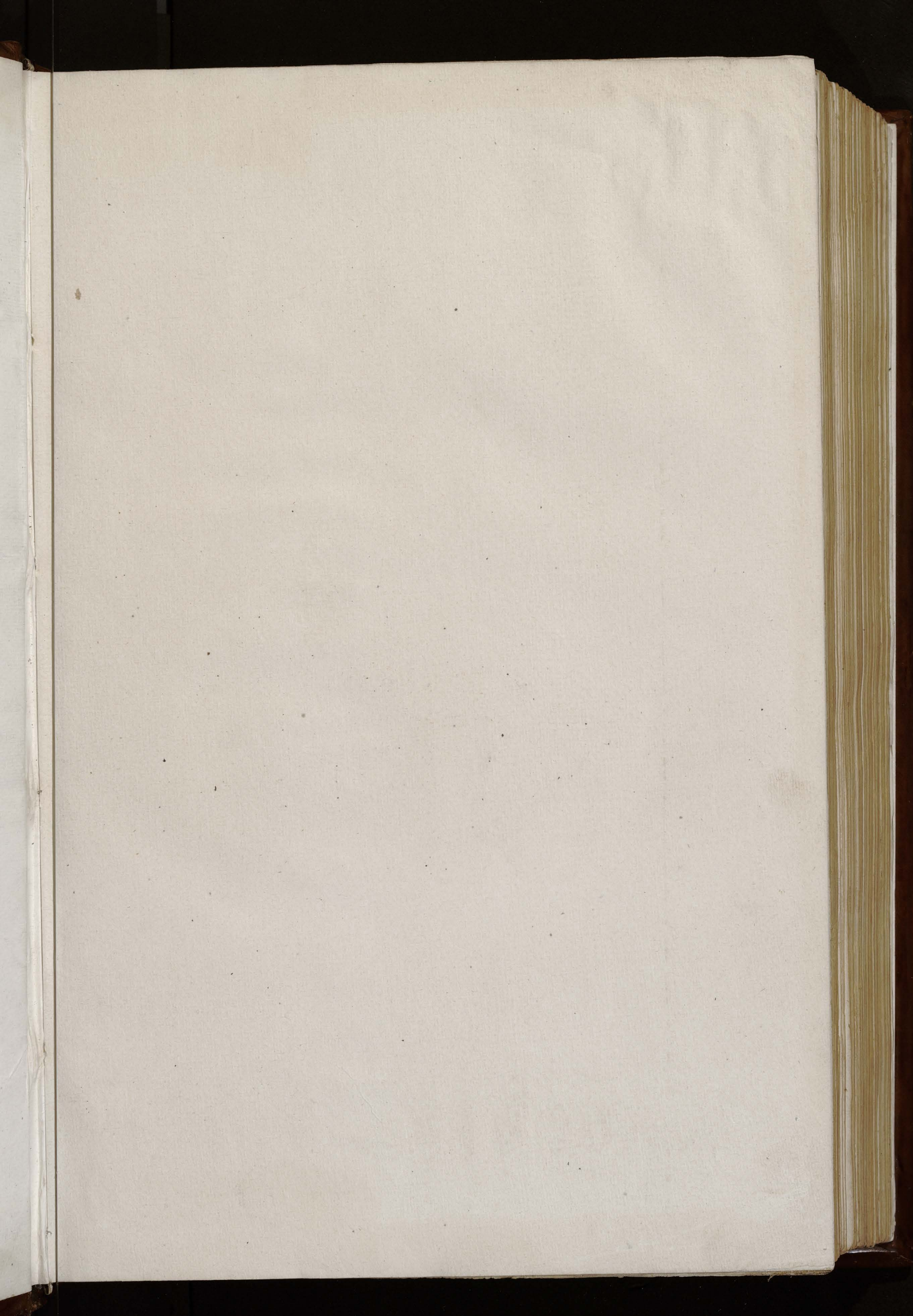
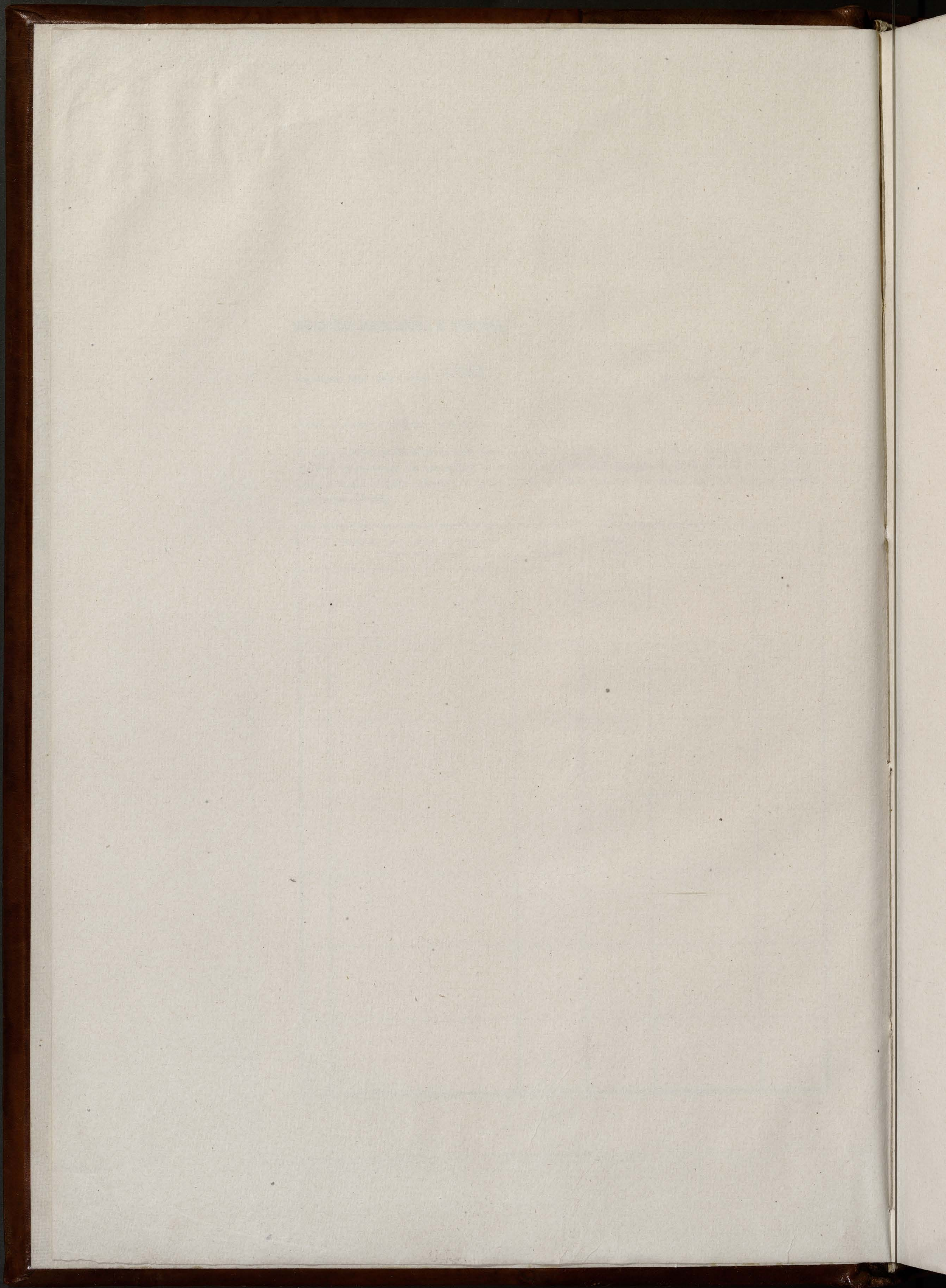
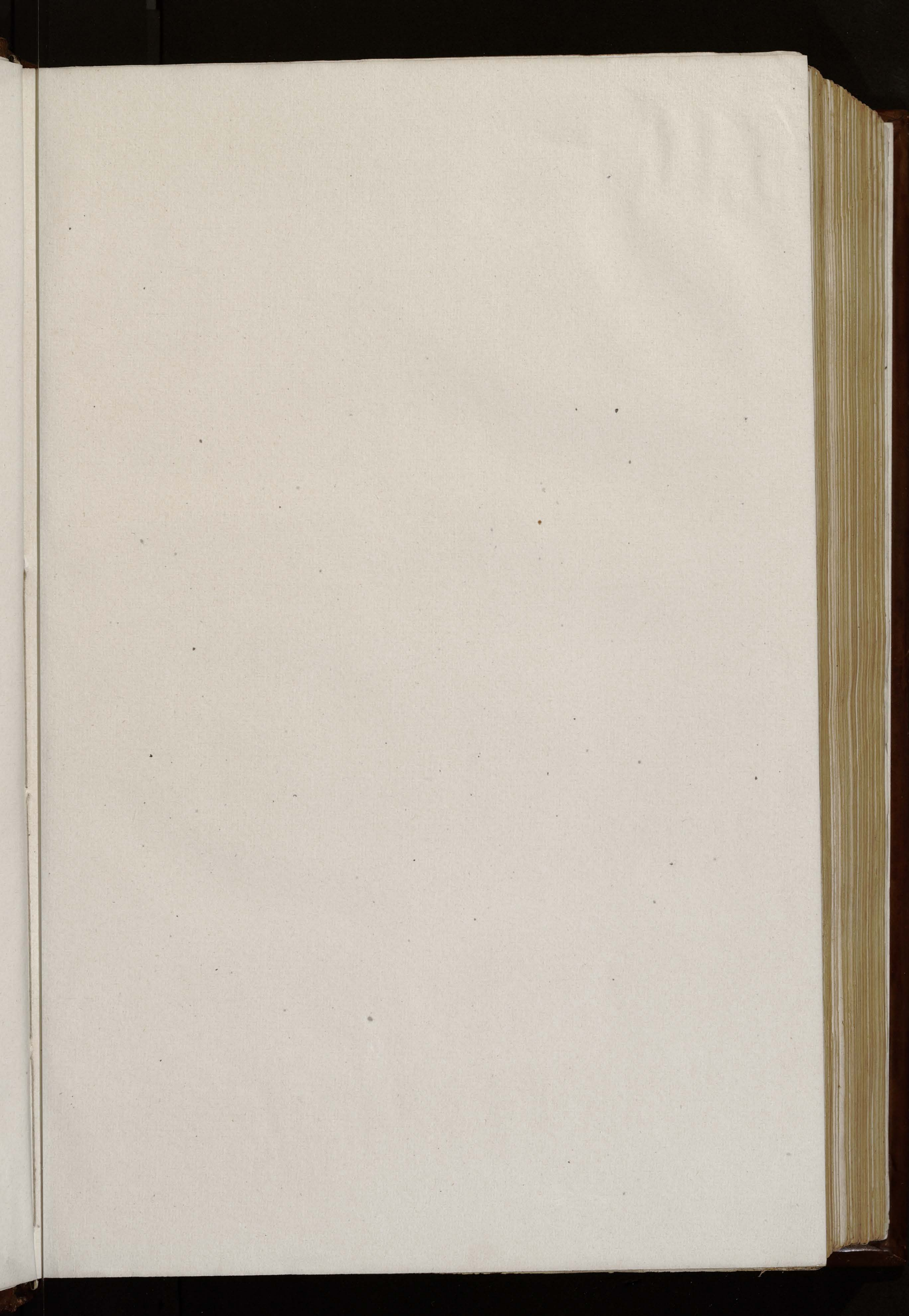
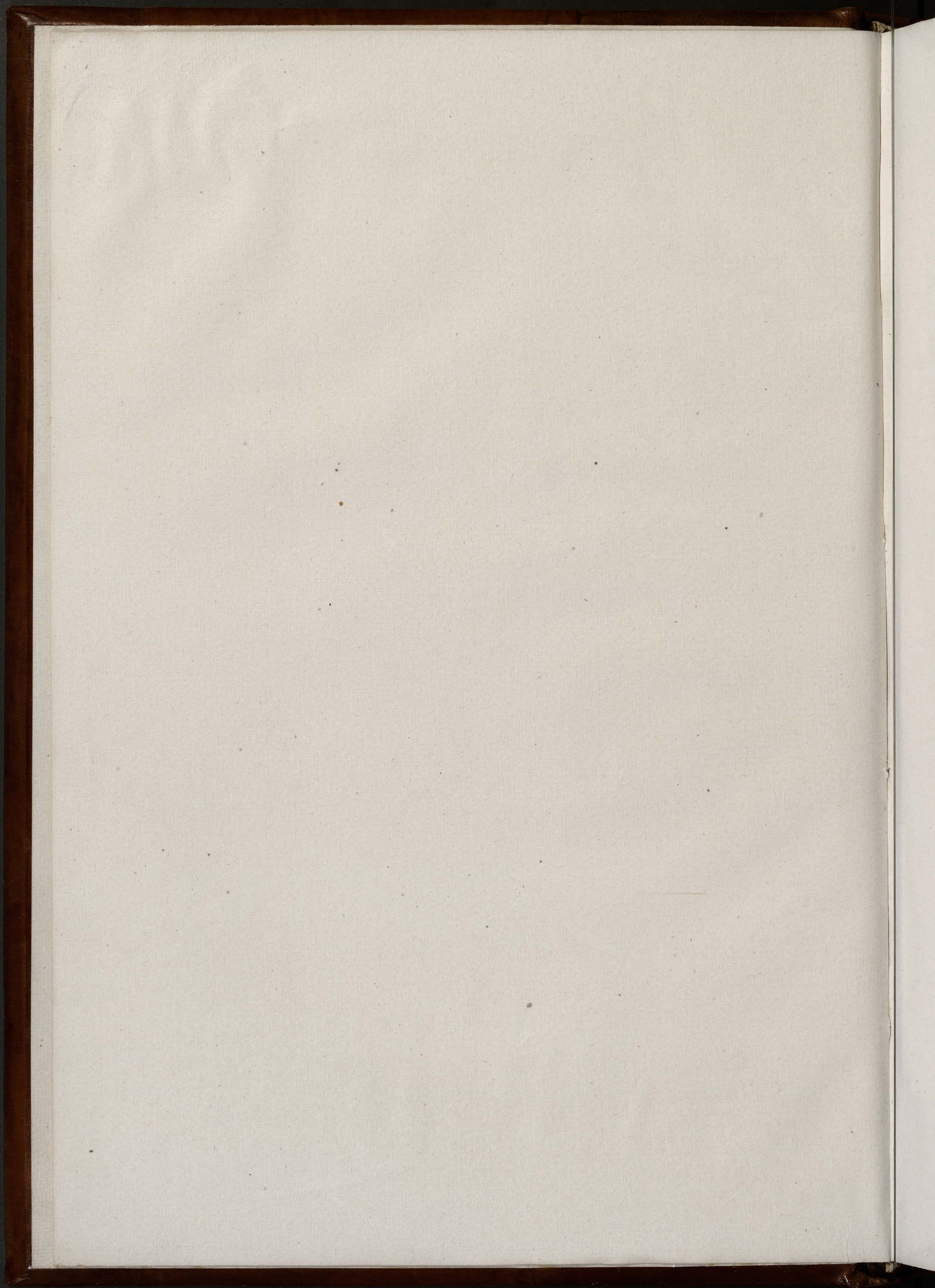
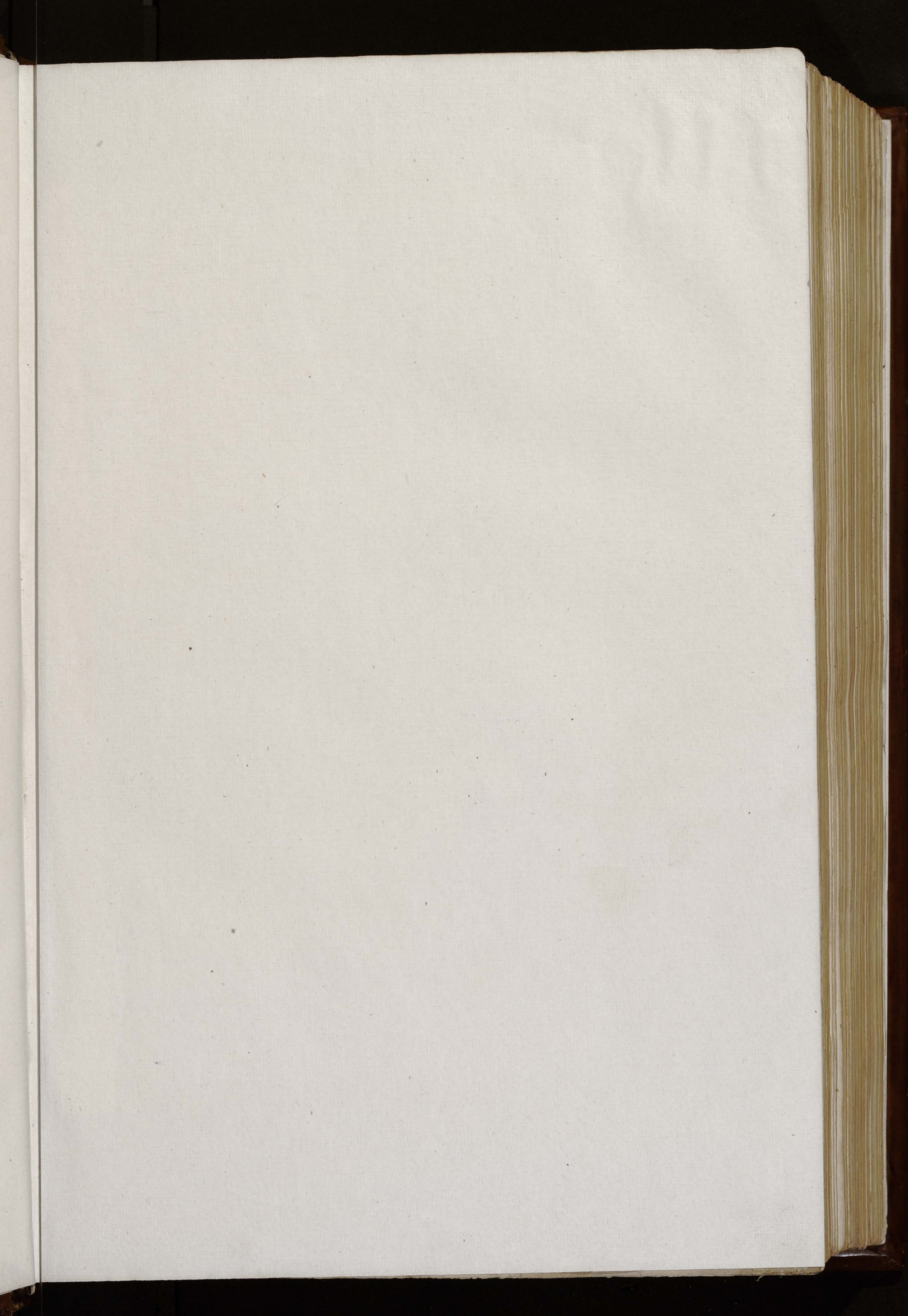

LIBRARIÆ UNIVERSIT JAGELL CRACOVI

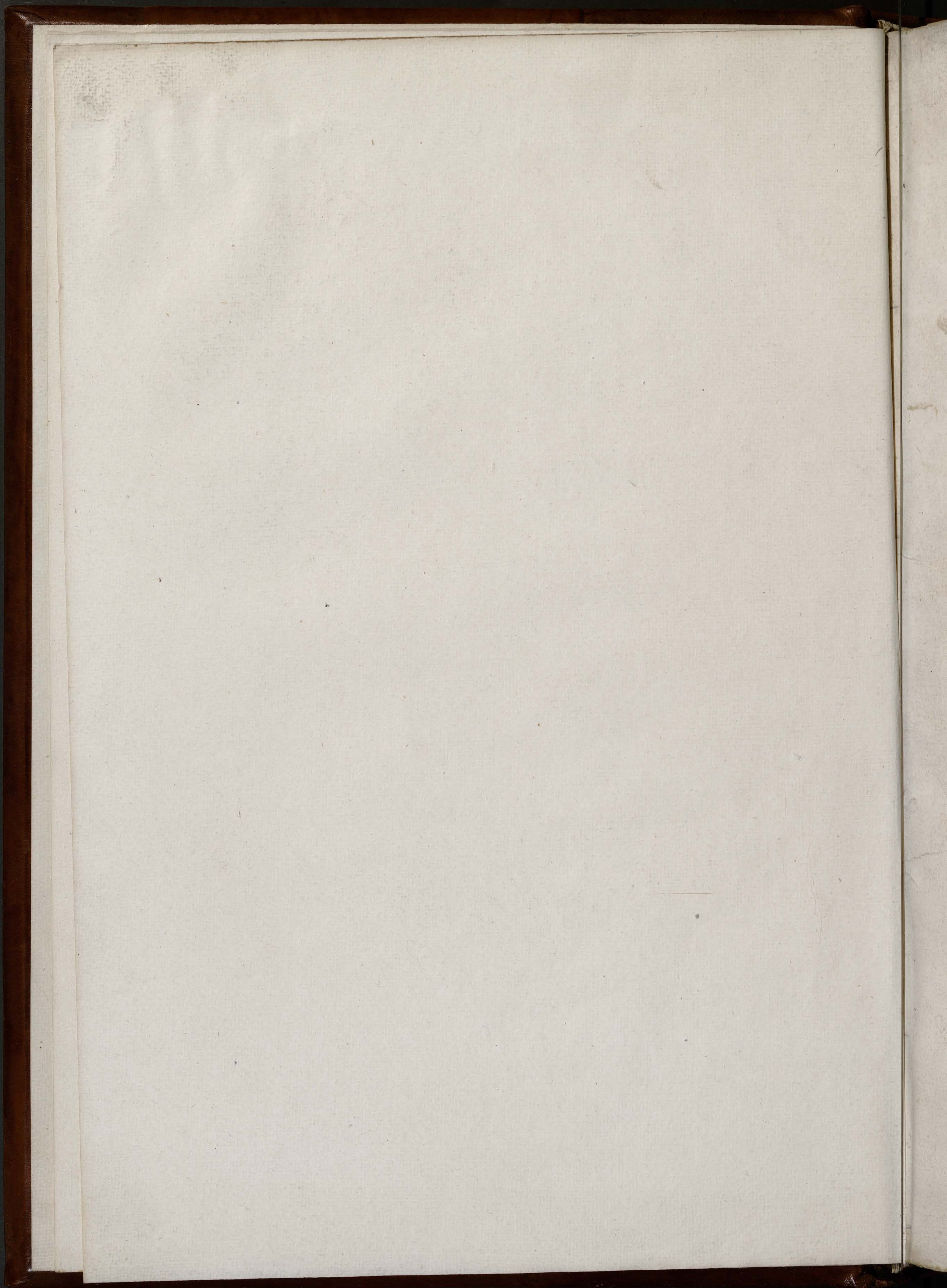

Te Deum Laudamus

Incipit ꝭmo tertius de dispositōibus medicinalibus qui est de dispositōibus cerebri ⁊ omniuz mēbroꝝ animatoꝝ ortorum ab eo.

T postquaz de diuini muneris largitate a ꝭmone 2°. expeditus suz. 3m. aggrediar ꝭmonem pro eius ꝯplemēto auxilium postulans ab eo qui sua gratia cūcta felicitat.

Continet aūt ꝭmo iste tractatꝰ nouē. quoꝝ p̄mus est de ꝟtutibꝰ animalibus. 2ꝰ est de anothomia capitis. 3ꝰ. est de dispōibꝰ cerebri ⁊ pāniculoꝝ eius. 4ꝰ est de dispōnibus nuce ⁊ neruoꝝ. 5ꝰ. est ꝺ dispōibꝰ oculoꝝ. 6ꝰ. est de dispōibꝰ palpebraꝝ. 7ꝰ ē de dispōibꝰ auriū. 8ꝰ est ꝺ dispōibꝰ nariū 9ꝰ est de dispōibus ꝑtiuz oris.

Incipit capitulū primū tractatus p̄mi sermonis tertij de uirtute animali ꝭmone ul'i.

SEquens sermō monstrabit quomō uirtutes anime in nāles distinguāt ⁊ animales. Et ꝓsequēs Ar. 2°. de anima ꝭm hāc diuisionē dixit alterā ipsaruz eē sensitiuā. ꝓpter qꝺ rōnabiliter notāt. ꝙ po^a sensitiua dupliciter sumpta ab auctoribꝰ reperit. uno mō large ꝓ ut ꝯprehēdit sensuz ⁊ motū siml'. Et sic sumpsit eā Ar. in distinctōe p̄dicta. q̄ sic sumpta idē ē ꝙ uirtꝰ dicta animalis apud medicos. de q̄ dixit Ar. ꝙ ipsa ē ꝑfectio corporis organici ꝭm ꝙ app̄hendit ⁊ mouet appetitū. Et medici dixerūt hāc uirtutē esse alteratiuam sp̄s in corde geniti. ut fiat organū ydoneū ipsi ꝟtuti sensitiue ad exercēdū operatōes sensus ⁊ motꝰ quaꝝ ipsa ē p̄ncipiū. Alio mō reperit sumpta stricte ⁊ ꝓprie ꝓ uirtute ꝯdistincta uirtuti motiue ꝑ uolūtatē siue appetitū q̄ ꝟtꝰ a phys ⁊ medicis ꝓp̄e dicit sēsitiua ꝯp̄hēsiua siue cognoscitia. Pro cꝰclariori declaratōe notāt ꝙ ysaac febriū. 5°. dixit sēsum triplicē eē. unū dictū naturalē q circa nutriēs attēdit. et ꝓpriꝰ ē animalibꝰ ⁊ plātis. insequūtur. n. utriq3 ⁊ recipiūt nutriēs qꝺ cōueniēs ⁊ delectātur ipso ⁊ fugiūt ab incōuenienti. Scꝺus ē sensꝰ dictꝰ animalis quo ꝺlitia ⁊ dolor percipit corporeꝰ. ⁊ motꝰ uoluntariꝰ ꝭm appetitū executōez hēt. 3ꝰ. ē sensus dictꝰ intellectualis siue sp̄ualis qui est inuestigatō discretio interpetratio ⁊ cognitio ueritatis qui ꝓprie inest hominibꝰ. hoꝝ aūt modorū p̄mꝰ ⁊ 3ꝰ improprie dicūtur sensus 2ꝰ. aūt ꝺr sensus large sumendo sensuz ut iam dictū est.

Et rursuz notant ꝙ sensus distinctus contra motū uoluntariū quatrupl'r sumptꝰ ab auctoribus repitur. uno mō ꝓut distinguitur cōtra intellectū ⁊ sic supponit pro sensibus exterioribꝰ ⁊ interioribus ⁊ ꝭ3 hūc modū dictū est ꝙ sensus nō sine corpore est. intellectꝰ aūt seꝑatus ut 3° de anima. 2° mō summit se pe ꝓ sensibus exterioribꝰ ꝯtradistinctis interioribus. Et sic sumitur p̄. 3^a. in rubrica p̄mi capl'i tractatus quarti. 3° mō sumitur ecōuerso ꝓ sensibus interioribus ꝯdistincti s exterioribus ut ibidē in rubrica de egritudinibus sensus. Et 4° mō repitur sumptus pro uirtute rōnali extimatiua siue cogitatiua ꝭm quē modū ꝺr de aliquo homine ꝙ ip̄e sit sensus boni ul' mali ⁊ isto modo sumit ab Auic. ibidem cū in dicto capl'o dixit. Cum uero sensus hominis. Sic igitur patz ꝙ uirtus animalis p̄^a sui diuisione diuidit in uirtutē sensitiuā ꝓprie sumptā ⁊ uirtutē motiuā uolūtarie dixit Auic. p̄. p̄^a. in ꝟtute animali due copulātur uirtutes. una quaꝝ est uirtus ꝯprehensiua ⁊ alia motiua. quaꝝ ambaꝝ uirtꝰ animalis est sicut genus. Dicūt nō dixit Aui. est genus. s3 notāter est sicut genus. Et hoc iō qr uirtꝰ ꝯprehēsiua ⁊ motiua non sūt uniꝰ generis obiecti ymo ꝭm hoc sunt generis ual de diuersi. Cum uirtus ꝯprehensiua sit passiua et uirtus motiua sit actiua ut patebit. Modo actio et passio sunt generum diuersorum constituentes diuersa predicamēta. Sed sūt unius generis subiecti qr sunt ⁊ esse possunt in eodē sb̄o ut p3 in musculis q sentiunt ⁊ mouent. Et insuꝑ sūt unū ⁊ in uno genere p̄dicabili. Nā sunt sub ꝟtute animali q̄ de ambabꝰ p̄dicatur. uirtꝰ. n. ꝯprehēsiua ē animalis. et ꝟtꝰ uolūtarie motiua ē animalis. hāc aūt ꝟtutē medici in cerebro uelud in seꝺ ꝓpria locauerūt. Dixit hal'. theorice 3°. Animal' ꝟtus ē cui cerebꝝ sedes deputata ē ⁊ fornax. S3 ꝺ hoc āplius in sequēti sermone. Et ē hec ꝟtꝰ ꝑfectior ⁊ nobilior ꝟtute nāli seu uegetatiua q̄ᵹtū animal ꝑfectiꝰ ⁊ nobiliꝰ ē plāta. ꝑ hāc eniz ꝟtutē animal eē intelligit ⁊ differt a plāta. Dixit Algazel. ꝙ p̄dicte due ꝟtutes. sc3 ꝯprehēsiua ⁊ motiua uolūtarie uniꝰ anime sūt ab eadē radice ꝓcedētes. Et idcirco ꝯuertū

tur eaꝝ actões adinuicē. Cū.n. fuerit in anima appħēsio. statim sequit desideriū. ⁊ gñatur mot⁹ ab eo. uel ad acqrendū uel ad fugiēdū. Ʋtus.n. ꝯprehensiua mouet uirtutē motiuā q̄ ē in musculis ⁊ neruis ꝭm imperiū ⁊ obediētiā ad representandum motum. uirtus.n. motiua secundum ꝙ impellit uirtus desideratiua mouebit et aliter non.

Caᵐ zᵐ. ꝺ ỽtute animali sensitiua in gñali.

Dixit Algazel. uirt⁹ ꝯprehēdēs diuidi in exteriorē ⁊ interiorē. dixit Aui. uirt⁹ ꝯprehēsiua ē sicut gen⁹ duarū uirtutū quaꝝ una ē uirt⁹ cōꝑhensiua manifeste ⁊ ista ē exterior ⁊ altera ē ꝯprehēsiua occulte. ⁊ ista ē interior. Et uirt⁹ qdē ꝯprehensiua manifeste ꝺr exterior. eo ꝙ hēat organa sua in corpore manifesta. Et ꝙ nō cōꝑhendat nisi obiecto ꝑsente. Et ꝙ appħēdat que sūt manifesta uelud extrinseca in re quā appħēdit ut colorē ⁊ alia accña.

Compħēsiua uero occulte ꝺr interior. qꝛ ñ hꝫ organa exteriora manifesta. ⁊ appħēdit ēt obiecto absēte. Et appħēdit que sūt magis occulta ⁊ intrinseca in re. s. eēntiam rei. Et utraqꝫ quidē uirt⁹ ꝯpħēsiua utit ad suas ꝑficiēdas operatiões spū animali. ueꝝ ꝯpħensiua interior utit eo qui est purior ⁊ subtilior exterior uero impuriori ⁊ grossiori. Dixit Silib. ỽtus cerebri grossiorē ptē sps mittit ad quinqꝫ sensus. ⁊ subtiliorē ⁊ mūdiorē ad uirtutes mētis. Et subdit quid super est de spiritu mandat ad pupiꝫ cerebri ad uirtutes motus uoluntary. Cōprehensiua etiaꝫ interior utitur spiritu ipō in cerebri uentriculis animali facto. Exterior uero spm hēt per neruos ad instrumētuꝫ eius delatuꝫ sicut ēt ⁊ uirtus motiua hēt. Dixit hal'. 4° teorice ꝙ ỽtutes sentientes ⁊ uoluntarie mouētes opari cerebꝝ faciūt mediatione neruorū qui sensui sunt ⁊ uoluntario motui organa. ⁊ hoc fit ut aliquid mittat sps animal' qui in cerebri est uentriculis in neruis ad omnia mēbra. Et uirtus quidem ꝯprehensiua interior z' pᵃ ab Auic uocatur uirtus moralis eo ꝙ regat nos ⁊ eo ꝙ suo iudicio cōuerse mus ꝺr ēt ab eo ỽt⁹ occulte ꝯpħēsiua ad differētiā ꝯpħēsiue exterioris q̄ ꝯpħēdit manifeste obiecta ꝑsētia illa aūt qñꝫ ꝯpħēdit ñ ꝑsentia. Et pp. hanc cām qñꝫ ēt ab Auic. uocata ē uirtus nō sentiens. qꝛ nō ꝯprehēdit per organa sicut sensitiua exterior. Et aliquādo reperit uocari uirt⁹ nālis. nō tñ proprie cū nō agat circa alimētū. sed improprie dicta ē nālis. Et hoc qꝛ cerebro ē magis intrinsecata q̄ꝫ sensitiua exterior ⁊ ỽr ideo sibi facta cōnālis. Et qdā dicūt pōt uocari. qꝛ sicut nālis uirt⁹ de necessitate agit in obiectū ꝑsens approxiātū ita approxiāto obiecto huic uirtuti de necessitate sequit ipsi⁹ opō. Et hec ỽtus ē multū spūalis cū alñ ꝯprehēdat rem ēt nō sensatā a sensitiua exteriore. Et iō Sal'. 6°. affori smoꝝ in ꝯmēto affori smi qbuscūqꝫ sanis repēte ⁊c. uocauit actionē. hu⁹ ỽtutis nobilissimā uolūtariā. cogitatio.n. uolūtaria et nobilissima opatō ē. lꝫ quidā dicāt ꝙ Sal'. ꝑ actionē nobilissimā uoluntariam intellexit uoluntarie motiuā que potest dici et est nobilissima ꝯparatione actionis motiue nāliter.

Diuidit aūt uirtus comprehēsiua interior in spēs dupliciter. uno mō ꝭm subiecta siue loca in quib⁹ operatur. Et sic cū subiecta ei⁹ sint uentriculi cerebri. et ipsi sint tres ut patebit. sic ista uirtus in tres diuiditur spēs seu uirtutes quaꝝ una consistit in anteriori uentriculo cerebri ⁊ altera in medio ⁊ tertia in postremo. z°. mō diuiditur penes act⁹ siue operationes ei⁹ ⁊ ꝭm hoc Aꝛ. 3°. de anima diuisit eam in quatuor uirtutes que sunt sensus corporis fantasia. cogitatiua. ⁊ memoria. Et Sal'. ꝯsilr dictas quatuor uirtutes posuit. Et Auer. idē fecit z°. colliget. q̄uis z°. de anima alñ posuerit eas tres alñ quatuor ⁊ alñ quinqꝫ. Auic. uero p¹ pᵃ. distinxit eā in dictas quatuor ⁊ in estimatiuā. posuit enīꝫ extimatiuam distinctam a cogitatiua. quāuis apud. Aꝛ. nō distinguantur. Hal'. uero ubi supra distinxit ipsam in tres. s. in eā per quā fit fantasia. ⁊ in eam que cogitatōni ꝑest. et in eam per quam fit memoria. Et qꝛ medici precipue distingunt hanc uirtutē ꝭm subiecta ideo ꝭm eas tres sunt uirtutes. sensus enim comunis ⁊ fantasia licet ꝭm phos sint due ỽtutes ꝭm medicos sunt tantum una que etiaꝫ alñ dicitur ymaginatiua non cognoscitiua.

Sed siue una sit siue due sedes eius ⁊ ipsius operationis principium est anterior uētriculus cerebri. zᵃ uirtus a medicis ē dicta cogitatiua quāuis ꝭm phos ēt aliquando dicat cogitatiua ⁊ aliquādo ymaginatiua. s. cognoscitiua. uerum ꝭm Auic. est duplex. s. cogitatiua siue ymaginatiua ⁊ extimatiua.

Et siue una sit siue due sedes eius et operationis ipsius principium est medius uentriculus cerebri. 3ᵃ uero uirtus ⁊ ꝭm phos et ꝭm medicos est una dicta meōratiua siue reminiscitiua siue ꝯseruatiua. Et huius sedes ⁊ operationis ei⁹ principiū ē postrem⁹ uentricul⁹ cerebri. Et sic ēt uoluit Auer. collꝫ. z°. cū dixit uirt⁹ ymaginatiua. s. nō cognoscitiua stat in priora cerebri. sꝫ cogitatiua manifestat in media camera. Et loc⁹ ỽtutis reminiscitiue ⁊ ꝯseruatiue ē pupis siue pars posterior cerebri. Aꝝ tñ p° de sompno ⁊ uigilia dixit. ꝙ primū sensitiuuꝫ. s. sensus cōis est in corde. Et sic imposuit ei Sal'. 4° ꝺ accidenti caplo penultimo. ⁊ Auer. ēt z° collꝫ in hoc secutus est Aꝝ. Et hoc ideo dixerunt Aꝝ. ⁊ Auer. pro tanto ꝙ ꝭm eos cor ꝺr esse primū principiū mot⁹ uoluntary. qm̄ motus uoluntarius nō fit nisi mediante calore cuius fons est cor qꝛ igit est principiuꝫ motus uoluntary sequitur ꝙ erit ꝑmū principiū sensitiui appetitus. qꝛ motus uoluntarius insequitur appetituꝫ sensitiuū. Et sic erit principiū sensus cōis. Et si ei sopponētur. non uidetur hoc ueꝝ qm̄ ỽtutes sensitiue interiores exigunt pro suis exercendis opōibus calorē tēpatū. qualis nō est in corde cum sit in eo uehemēter excedēs. Et ꝯsilr si oppone

retur eis. 2° nō uideť. ꝙ eius principium sit
cor qꝛ si sic foret lesa ipa uirtute remedia ad
ministrarētur cordi. Sed sic non docet scien
tia medicine ymo applicare ea cerebro. Re
sponderent ꝙ licet cor sit primus princiᵐ sen
sus comunis ⁊ om̄is ꝟtutis sensitiue interio
ris. ipsa tn̄ uirtus sensitiua interior nō opať
nisi mediante certo spiritu dearticulato in ce
rebro. Nam cor mittit spūm ad cerebꝝ queꝫ
postea cerebruꝫ modificat ⁊ tempat. Et pꝰea
sic mūdificatuꝫ ⁊ tempatuꝫ remittit in cor ꝙ̄ꝫ
uis per alias uias q̄ꝫ per eas cor missit in ce
rebrum. Gal'. tn̄ Auic. ⁊ alij medici uolue
runt ꝙ sensus cōis sit in cerebro ⁊ in primo
eius uentriculo. Nam lesio sensꝰ cōis mani fe
status per lesioneꝫ contingentē in āteriori uē
triculo cerebri. Et ipsius perfectio manet eo
uentriculo bene habente. Et non sic est ex le
sione cordis uel eius firmitate ut expientia
declarat. Sed per nullum moduꝫ potest meliꝰ
sciri situs uirtutis in loco nisi per bonitatem
⁊ maliciaꝫ opationuꝫ eius Et dicunt medi
ci ꝙ cerebruꝫ alterat spūm sibi transmissū im
mediate per suam ꝯplōnē innataꝫ ut sit serui
ens uirtuti sensitiue ad operandum ⁊ nō per
influxum quem recipiat a corde ꝙ dicūt ma
nifeste patere. Cum frequenter prope mortē
corde existente sūme lapso. uirtꝰ sensitiua ual
de bene exerceat operationes suas. quare di
cunt non hēt obstare ꝙ dixerūt Arꝝ ⁊ Auer.
scilicet ꝙ cerebruꝫ modificat spūꝫ ⁊ remittit
in cor quoniam cerebro certe leso si cor infri
gidareť ⁊ in tantū tēperareť aliqᵃ cooperā
te causa infrigidatiua q̄ꝫtum est temperamen
tum qd̄ recipere dicunt a cerebro non minus
operationes uirtutis sensus comunis ⁊ om
nis uirtutis sensitiue iterioris lese psisterent

Et medici qdē iuestigauerūt p̄dc̄as diuer
sas ꝟtutes i dc̄is diuerꝭ residē cerebri uētri
cul' expimento et ratione. expimēto qꝛ uide
runt ꝙ lesis uarijs uentriculis ipis leduntur
operatiōes ipsaruꝫ diuersaruꝫ uirtutuꝫ. leso
eniꝫ posteriore lediť operatio memoratiue
et medio operatō cogitatiue ⁊ leso anterior
leditur operatio sensus comunis et fantasie.

Ratione uero quia cōsiderauerūt cerebrū
diuerse in suis partibus cōplesionatuꝫ. ante
rior eiꝫ eius ps hūidissima iter alias existit.
posterior siccissima. et media medio mō se hꝫ
Et sic in āteriori locauerūt ꝟtuteꝫ receptiuā
qꝛ receptiōi maxie deseruit hūiditas. ⁊ in po
steriori memoratiua qꝛ cōseruatōi maxime d̄
seruit siccitas. Et in media iudicialeꝫ posue
runt ꝟtuteꝫ. qꝛ ei maxime tēperātia defuire
uideť. Uirtꝰ ꝟo ꝯprehēsiua manifeste di
xit Aui. ē ꝓm quosdā sicut genus qnqꝫ ꝟtutū
et ꝓm quosdā alios ē sicut genus octo ꝟtutū.
Et si dicať ꝙ sit sicut genus. 5. uirtutuꝫ tunc
p̄ma erit uirtus uidendi siue uisiua. Et 2ᵃ
erit uirtus audiendi siue auditiua. Et 3ᵃ erit
ꝟtus olfandi uel odorādi siue odoratiua siue
olfatiua. Et 4ᵃ erit ꝟtus gustandi siue gusta
tiua. Et 5ᵃ erit uirtus tangendi siue tactiua
Et ꝓm hāc diuisionē qnqꝫ sūt sensus exterio
res. s. uisus auditus odoratꝰ. gustus et tactus
Et si dicať ꝙ ꝟtꝰ aphēsiua manifeste sit genꝰ
octo ꝟtutuꝫ. tūc dixit Aui. hoc est qꝛ ꝓm plu
res phōs. ꝟtꝰ tactiua ē q̄drupler et unaq̄qꝫ
ē pse uirtꝰ licꝫ in m̄bris sensibilibꝰ sint cōes
sicut est gustus et tactꝰ in lingua. Et uisus et
tactus in oculo et cōsilꝛ in alijs. Aui. ēt di
xit. 6. de nālibꝰ caplo d̄ tactu ꝙ sensus tactꝰ
est quadruplex. unus pceptiuus calidi et frigi
di. 2ꝰ humidi et sicci. 3ꝰ mollis et duri 4ꝰ le
uis et asperi. Et dixit ibidē ꝙ sensus tactus
iudicat etiam de leuitate et grauitate et de
unitate et debilitate et sic posset dici sexti
plex. Sed in rei ueritate omnes iste con
trarietates et sique alie sunt sil'es istis preteꝛ
primas duas que sunt calidi ⁊ frigidi sicci ⁊
humidi reducūtur ad sensibilia comunia l'ad
ipas p̄mas duas ꝯtrarietates qm̄ prime due
sunt ꝯ̄rie ꝓp̄e sensus tactꝰ. Et iō Arꝝ. ubi
supra diuisit sensuꝫ tactꝰ in duas scꝫ in eū q ē
calidi ⁊ frigidi ⁊ in eū q est sicci ⁊ hūidi. Et
ut sic ꝟtꝰ apphēsiua manifeste eēt genus sex
ꝟtutū qꝛ Arꝝ. uoluit ꝙ quelibet ꝟtꝰ apphēsi
ua manifeste esset in ꝯpatōe ad obiectū unius
ꝯ̄rietatis ut uisiua circa albū ⁊ nigrū. Et sic
in alijs ꝟtutibus apphēdentibus manifeste
⁊ si qua est circa plures ꝯ̄rietates ꝓp̄as tunc
ipa ē duplex ꝟtus ut tactiua. Notāt itaqꝫ
ꝙ distinctio ꝟtutis apphēsiue manifeste si fi
at penes obiecta tūc pōt dici ꝙ fiat in sex uł
octo uł forte plures uirtutes ut iaꝫ dictuꝫ est
Sed si fiat diuisio eius penes organa ip
siꝰ tūc diuidiť in qnqꝫ sicut. 5. sunt organa se
sus ut patebit. Et dicūt ꝙ qn̄ Arꝝ. ⁊ alij uo
luerūt uirtutē tactiuaꝫ esse plures ꝟtutes ꝓm
pluralitatē ꝯ̄rietatuꝫ apphensaꝝ ab ea ipi in
uenerunt aliquaꝫ qualitatē inesse organo eius
qua mediante discernat ꝯtrarietatē alteram
ab altera siue qua mediante una ꝯ̄rietas imp̄
mat in tactuꝫ aliquā qualitatē q̄ mediāte pci
piatur ab ea que qualitas sit distincta ab ea
quā imp̄mit alia ꝯ̄rietas. ꝟbigratia ꝯ̄rietas
cali ⁊ frigidi imprimat in tactū unā quedā q̄
litateꝫ qua pticipat calidū ⁊ frigidū ⁊ sine q̄
coꝝ pceptio ab eo non posset fieri. Et contra
rietas sicci ⁊ hūidi imprimat aliam qualitatē
distinctā ab ea quā imprimit ꝯ̄rietas cali et
frigidi qua uirtus tactiua pticipat siccum et
hūiduꝫ ⁊ sine qua coꝝ sensatio nō posset fieri
⁊ ꝯsil'r alie ꝯtrarietates imprimāt ⁊ sic iste
qualitates distincte sicut in lingua est distin
cta qualitas qua sentit gustabilia ab ea
q̄ sentit tangibilia. Et dicunt ꝙ qꝛ contra
rietas que est in coloribꝰ ⁊ sonis ⁊ odoribꝰ
⁊ saporibus reducitur in unum genus propin
quū ꝟbigratia albedo ⁊ nigredo in colorē ⁊
sicut d̄ alijs ꝓpterea ꝟtꝰ uisiua auditiua odo
ratiua ⁊ gustatiua n̄ diuidūť in plures ꝟtutes. sꝫ
qualitates que sunt obiectuꝫ ꝟtutis tactiue lꝫ
reducātur in unū genus remotuꝫ qd̄ est quali
tas nō tn̄ sunt reducibiles ad aliqd̄ unū genꝰ
ꝓpinquū. iō uirtus tactiua est diuisa in plu
res uirtutes. Et patet ex dictis ꝙ q dixe
runt tactꝰ ēe plures ꝟtutes qꝛ hꝫ plura orga
na. s. plures neruos errauerūt. Nam plurali
tas neruoꝝ nō causat pluralitateꝫ in organo.
Et Arꝝ. uerū qn̄ꝫ inuit ꝟtuteꝫ apphendēteꝫ
maifeste eē diuisaꝫ i 4ᵒʳ. Nā gustiuā reposis

ſit ſub tactiua. Dixit enim 2° de anima ſi gu
ſtaremus per totum corpus ſicut tangimus ñ
diceremus ſenſum guſtus ⁊ tactus eē plures
Et in hoc uerbo ſignificauit ꝙ diuerſitas
ſenſus ſūmitur a diuerſitate organoꝛuʒ ipſiuſ
⁊ non a diuerſitate cōtrarietatū apphenſibi
liuʒ. Et hinc eſt qͦ qꝛ tactus ſcōm ideʒ or
ganuʒ apphendit omnes cōtrarietates quas
natus eſt apprehendē ipſe eſt unus ſenſus ⁊ ñ
plures. ⁊ uno nomine ⁊ nō diuerſis nōib⁹ no
minat̄. Aui. etiam 6° de nālibus dixit. ſi gu
ſtus ⁊ tactus eſſent ſil' diſperſi per totum cor
pus dicerent̄ unus ſenſus. ſicut ſunt in lingua
Sed quia diuerſi ſunt extra linguaʒ iō cogni
ta fuit eoꝝ diuerſitas. Et dixit Aui. non
oportet ꝙ unaq̄qʒ harū ꝟtutum habeat iſtru
mentuʒ ſibi propriuʒ. ſed poſſibile eſt unum
eſſe inſtrumentum comune illis ut lingua
guſtui ⁊ tactui. Et ſi hoc eſt in guſtu ⁊ tactu
multo fortius erit hoc in diuerſitatib⁹ ſoliuſ
tactus ꝙ eis oībus poſſibile eſt eē unuʒ iſtru
mentū cōe eis. Dixit Auicena. uirtuſ com
prehenſiua manifeſte ē ſenſibilis qm̄ iſta uir
tus compata ad comphenſiuā oculte eſt ſicut
materialis ⁊ illa ſpūalis. ſenſus enim proprie
diſtinguitur ab intellectu p mālitatē Auē.
autem in ſuo de ſenſu ⁊ ſenſato uoluit omnem
cōprehenſionē factaʒ a uirtute apprehenſiua
eſſe ſpiritualem non realem. Et dixit ꝙ inten
tiones quaſ anima comprehendit ſpūaliter q̄
dam ſunt ul'es ſicut ſunt itelligibilia ⁊ quedā
pticulares ſicut ſenſibilia. E iſti duo modi
intentionuʒ aut comprehēdunt̄ ab anima uno
modo modoꝛuʒ ſpiritualiuʒ aut ambobuſ nō
uno modo quia tunc intentioneſ ul'es ⁊ pticu
lares eſſent eedē qͦ eſt impoſſibile. quare cō
prehendit intentioneſ ul'es unomodo ⁊ pticu
lareſ alio modo. Sed ul'eſ comphendit comp
henſione non cōicante cum materia oīo. Et
ideo non indiget medio. pticulares aūt ꝯpre
hendit per res ꝯuenientes pticularibuſ. ſ. per
media. Et ſi hoc non eſſet tunc intentōes com
prehenſe eēnt ul'es non particulares. Et qua
ſi eſſe formaruʒ in medijs exiſtit cum modo
medio inter corporalē ⁊ ſpūaleʒ. Et dixit. di
co media in hoc loco iſtrm̄ ſenſuū ⁊ ea q̄ ſūt
extra ſenſuʒ. inſtrumētū igit̄ nō indiget ſenſi
b⁹. i. ſenſus exteriores nō indigēt inſtrumē
tis niſi qꝛ ꝯphenſio coꝝ ē in diuidualis. uni
uerſalis aūt ñ indiget iſtis inſtrumētis. mani
feſtū eſt igit̄ pp h ꝙ ⁊ iſta ſpūalia ptic'aria
ſunt in aīa iō ꝯphenſio coꝝ eſt per medium.
⁊ recte fuit hoc. nam eniʒ non uadit de oppo
ſito ad oppoſitum niſi per medium. ⁊ impoſſi
bile eſt ꝙ ſpirituale acquirat̄ a corporali niſi
p mediū. Et iō q̄ʒto iſta media fuerint ſub
tiliora tātomagis ꝯprehenſio melior eſt. No
tant ꝙ q̄ʒtum eſt ex pte ſentientis omnes ſen
ſus ſunt eque pfecti ⁊ eque ſpirituales. nec
eſt unus pfectior ſiue ſpūalior altero qꝛ om
nes ſunt ab eadem aīa ſentiente. Sʒ q̄ʒtū eſt
ex modo quo recipiūt ſenſibilia unus dicitur
ſpūalior ſiue immālior altero quod erit ſm ꝙ
magis ſpūaliter l' minus organū unius ſenſus
recipit ſenſibilia intentiones ſiue ſpēs eoruʒ
ſuſcipiendo abſqʒ mā. Et qui recipiunt eas
magis ſpirituali' dicuntur immāles ⁊ qui mi
nus ſpirituali' māles. ut Ar. uoluit 2° de ani
ma. ⁊ nō dr̄ un⁹ ſpiritualis ſiue immaterialis
⁊ alius mālis qꝛ mālis apphendat de re ma
teriam ei⁹ ſʒ ſpēʒ. ⁊ immaterialis non. null⁹
eim. coꝝ apprehēdit māʒ rei ſm ſpecieʒ. ſed
unuſquiſqʒ ſoluʒ ſpecieʒ itentionaleʒ. Imma
terialioꝛ oīuʒ ponit̄ eſſe uiſus. poſt euʒ audi
tus et poſt audituʒ odoratus. guſtus uero et
tactus et precipue tactus ponūtur eſſe mālio
res. Et adhuc omnes iſti cōpati ad ſenſus in
teriores poſſunt uocari māles. Notant inſup
ꝙ uirt⁹ ſenſitiua exterior dupliciter cōſide
ratur uno mō ut eſt inherēs et pmanēs in or
gano. ſuo. et ſic dicit̄ eſſe una et mālis. Alio
modo put in actuʒ deducit̄ ex obiecto. et ſic
dicitur eſſe formalis et pōt formali' eē plures
Dix Hal'. 3°. d̄ accidēti et morbo. oīs ſenſus
cū ſit paſſio ꝯſiſtit i fieri ⁊ alterari. Et ppte
rea ñ qͦ occurrit ordinate et paulatine ſenſu
pcipit̄ neqʒ qͦ iaʒ pmutatiōe ceſſauit. In re
ſidere nāqʒ et geſcere nō fit paſſio. Sed oīs
diſpoſitio ꝯria diſpōni corporis ſentit̄ muta
tione qua ſubito mutatur ad illam. Dixit
Av. i ſuo de ſenſu. forme cōprehēſe hn̄t tres
ordines. unus eſt corpalis ſuple. et eſt in ſen
ſibus exterioribus. Et 2⁹ eſt in ſenſu cōi ⁊ ē
ſpūalis. et 3⁹ ē in ꝟtute imaginatiua. ſ. cogno
ſcitiua et eſt magis ſpūalis. Et ordines iſti⁹
forme in iſtis ꝟtutib⁹ ſunt ſicut dix Ariſto.
quaſi hō accipet ſpeculuʒ habēs duas facies
et aſpexerit in alterā illaꝝ et poſuerit 2^am fa
cieʒ in directo aq̄. cōtingit eiʒ tunc ut forma
aſpiciētis firmet̄ in ſpeculo dictū de ſpeculo
ſigillabit̄ in aqua. Si igit̄ aliq̄s inſpexerit fa
cieʒ ſpeculi. ſ. illaʒ que eſt in recto aque uide
bit illaʒ eandeʒ formaʒ deſcriptaʒ. 2° de aq^a
in ſpeculo. forma. igni aſpicientis eſt ſenſata
et ſpeculuʒ eſt aer medius et aqua eſt oculus
Et 2^a facies ſpeculi ē ꝟtus ſenſibilis. et hō
ꝯprehēdens eā ē ꝟtus imaginatiua. Si igit̄
inſpiciēs inſpexerit in hoc ſpeculo. ſ. in pma
facie amittetur forma a ſpeculo. ſ. a ſecunda
facie ⁊ aqua ⁊ remanebit inſpiciens in pma
facie ſpeculi ymaginādo formaʒ. Et ita eſt d̄
uirtute ymaginatiua cum forma que eſt in ſē
ſu comuni. qm̄ quando ſenſatuʒ abſentauerit
ſe ſtatiʒ abſentabit ſe forma eius a ſenſu cōi
⁊ remanebit uirtus ymaginatiua ymaginan
do ipam. Et dixit Auer. ibidē ꝟtutes ſen
ſibiles loquēs de exteriorib⁹ q̄dā ſunt neceſ
ſarie ineſſe aīal' ⁊ q̄dā ſunt pp melius. tact⁹
⁊ guſtus ſunt neceſſarij ſʒ uiſus audit⁹ ⁊ olfa
t⁹ ſunt pp meli⁹. p guſtuʒ diſtinguit̄ cib⁹ ꝯue
niēs a nō ꝯueniēti. Et per tactuʒ diſtingū
tur ea que corrūpūt totū corp⁹ ex extrinſeco
⁊ ea q̄ ꝯſuant ipm. Alij aūt ſenſus nō ſunt
nati diſtinguere talia. ⁊ iō nō ſunt neceſſarij
Dicunt ſenſus tactus qꝛ maxime neceſſari⁹ ē
adeſſe aīalis intātuʒ ꝙ nō ſtante ſenſu tactus
in corpore ipoſſibile ē uitā eē ut iferi⁹ appa
bit. iō tact⁹ ē ul'is toti corpori. qꝛ in ſinglis
corporiſ mēbris ad ſentiēdū aptis cōis repit̄
Alij uero ſenſus ſūt pticulares qꝛ uni ſoli pti
c'ari mēbro iexiſtūt ⁊ ñ cōicātur oīb⁹ mēbris
ſēſibilib⁹. Quidam tn̄ dicūt ꝙ guſtus te
net quaſi mediū inter tactū ex una pte ⁊ uiſū

auditū ⁊ olfatū ex alia. Et iõ aliqualr̄ facit ad eē animal'. ſʒ n̄ ſicut tact⁹. Oportuit āt haſ uirtutes ſiue potētias eſſe diuerſas ꝑpter diuerſitates obto2uʒ alterantiū eas. ut eniʒ ait Hal' 8° de utilitate pticul'aꝝ alterat̄ non ab omni ſenſato omne. ſʒ luci forme ⁊ ſplendi forme a colo2ibus. Et aereoſuʒ a uocib⁹. Et uaporoſuʒ ab odorabilib⁹. ⁊ ſic de alys Et nõ poteſt ſenſiterium aereū alterari qñqʒ a colo2ibus ſicut neqʒ luci forme a uocibus. ⁊ conſilr̄ in alys. Dixit Ar. 3° de anima. ſenſus eſt datus animali ꝑpter cuſtodiaʒ. Et Auic. dixit 6° de nālib⁹ ſenſ⁹ eſt dat⁹ animali ad ꝑcipiēdū nocitiua ⁊ corrumpētia ut illa euitet ⁊ ad ꝑcipiēdū proficua ut illa proſequatur. Per ſenſū aūt al' difert a planta ⁊ elongat̄ ab ea dixit Hal' in libro de ſpermate ⁊ põitur a Rabi in 7ª ptic'la gradib⁹ qnqʒ quas exquiſito2 reꝝ inuēit in naura. Et prim⁹ gradus eſt uno ſenſu ⁊ ē al' habens tantū unū ſenſum .ſ. tactū. 2⁹ gradus ē additio tactui ſenſus guſtus. Et 3⁹ g̃d⁹ ē al' hñs cū dictis duob⁹ ſenſuʒ odorat⁹. Et 4⁹ ē additio dictis trib⁹ ſenſ⁹ auditus. Et 5⁹ ē additio omnib⁹ illis ſenſ⁹ uiſus qui ſenſus in talpa format̄ ⁊ ignorat̄ ſi in ea complet̄ Dixit Ar 2° de anima ſenſus ē rõ quedaʒ media ſeu ꝑportio eius q̄ in ſenſibilib⁹ qualitatib⁹ contrarietatis ē. Et ideo quia in nā hūana ꝑ alys quatuo2 elemētariaruʒ qualitatuʒ maio2 eſt coeqᵘalitatis ꝑportio. Ideo homo inter cetera animalia melio2is ſenſ⁹ exiſtit. q̃uis q̄dam al'ia acutio2a hʒ aliquos exiſtūt ſenſuſ. Et oēs quidē ſenſ⁹ cõferūt ad ſciētiā. ueꝝ al'r plus altero. uiſ⁹. n pl's quolʒ alio ꝑficit q2 ut dixit Ar. in de ſenſu ꝑ uiſuʒ plura cognoſcimus. Aut obiectū uiſ⁹ ē cõi⁹ obiectis aliorū ſenſuuʒ unde ēt eo mediāte apꝑhendimus celeſtia corpora. Et p⁹ uiſū ē audit⁹ 3° Ar ibideʒ uoluit ꝙ auditus plus ꝯferat q̃ʒ uiſ⁹. ſʒ nõ ꝺ per ſe 3° de ꝑ accñs. Et p⁹ auditū ē tact⁹. ⁊ p⁹ tactū guſt⁹ ⁊ ulti° locat̄ in h̄ odorat⁹. Ex p̄dictis pʒ ꝙ uiſ⁹ ē p̄ceteris alys appetend⁹ ꝑpterea Ar in ꝑhemio metaphiſice dixit ꝑ omnib⁹ uidere eligim⁹ ⁊ cā ē q2 uiſus ſenſuū maxime cognoſcere nos facit ⁊ multas differentias demõſtrat. Uirtutes ſenſitiuas interio2es uocauit Aui. 3. pª mo2ales eo ꝙ noſ regāt ⁊ in eoꝝ iudicio ꝯuerſemur ⁊ ui ſic al'n oñs iſte ꝟtutes ſil' iūcte uocant̄ ꝟt⁹ extimatiua toti⁹ ut innuit Hal' 3° de accñti. Et hal'. 2° theo2ice. ca°. 9°. ⁊ q2 iſte regūt mēto mo2al's uocant̄ ⁊ ſic ēt ꝟ2 nõiare eaſ Ha. 3° ꝺ n terio2ib⁹ Iſte ēt ꝟtutes ſil' iūcte dicūtur mediatiue ſiue mētales ſiue mēs. Et ipſaꝝ actio dicit̄ mediatio. Cuʒ. n. oēs cõiungunt̄ ꝑꝑe apparet actio extimatiue ꝟtutiſ. dixit Haly ubi ſupra ꝟtus ꝑ quā ē regimē mens dicit̄.

Caᵐ 3ᵐ. de organis et inſtrumentis uirtutuʒ animaliuʒ exterioꝝ dictiõe uniuerſali.

rganum dicit quaſi ab origine natuʒ. Inſtrumētuʒ ꝟo dicit̄. q2 mentē inſtruat opantis. Eſt aut o2ganuʒ ſiue inſtrumētuʒ illud ꝑ q̄d p̄ncipale opatur agens. Eſt autez agens principale forma rei que cum ſit ſimplex materia in quaʒ agit extrinſecaʒ ſine medio non uʒ attingē ꝑꝑ imꝑpo2tõeʒ q̄ inter eas ē q̄ ꝑꝑ ad forme opationē neceſſaria fuerat ꝯgrua inſtrumēta q̄bus ueluđ medys ualet in mām extrinſecā opari. Uel ut q̄dā dicūt o2gani ſiue inſtrumētuʒ ē illõ cui ꝟt⁹ ſiue poª forme ſiue p̄ncipalis agētis infigit̄. Uoluit aūt Ariſto. 2° de anima ꝙ inſtrumētuʒ ſit duplex q̃ꝺdaʒ cui⁹ actus in corpore hūano ē anima põt dici ꝙ ē forma cuiuſcūqʒ rei ſicut ē oculi inſtrumētuʒ potētie uiſiue et ei⁹ actus ē animl Et q̃ꝺdaʒ ē cui⁹ anima n̄ ē act⁹. ſicut ſunt inſtrumēta artificū. Cuʒ. n. cuʒ eis anima aliq̄d opatur ut malleo opat̄ cū eo mediāte alio inſtrumēto cuius ipa ē actus ut mediāte manu ſic igit̄ malleus ē inſtrumētuʒ cuius anima n̄ ē actus. Inſtrumētuʒ aūt cui⁹ anima ē act⁹ ē duplex. ſ. nāle et animale ſiue animatū ⁊. H. dixit p°. de interiorib⁹ ꝙ nāle inſtrumētuʒ hʒ nāleʒ ꝟtutē ſuā opationē faciēteʒ. ſicut. n. magnes hʒ ꝟtutē ferꝝ trahendi ad ſe. ita et unū q̃ꝺqʒ inſtrumētuʒ nāle. Eſt aūt ꝑꝑrie inſtrumētū nāle mēbꝝ ꝯſil'e. Et ſi in aliq° mēbro o2ganico ꝟt⁹ nālis ſuā faciat opationē nõ facit eā in eo rõne qª o2ganicū ē. ſʒ rõne ſuoꝝ cõſiliuʒ. Inſtrumēto aūt animato dixit. H. ibidē ꝟt⁹ a fundamēto ⁊ initio. ſ. a mēbro p̄ncipali uenit. ſicut ſplendo2 ſolis uenit ad reʒ in qª ſplēdet. Et ē duplex. unū deſeruiēs ꝟtuti animali motiue. Et aliꝺ deſeruiēs ꝟtuti animali ſenſitiue. Et inſtrumētuʒ animatuʒ ꝑꝑe ē mēbꝝ o2ganicū ſiue inſtrumētale. Et tā nālia inſtrumenta q̃ʒ animata diuidūtur in intrinſeca et extrinſeca. Et intrinſeca dr̄tur illa ꝑ q̄ p° et ꝑſe anima ſuas efficit opatiões. extrinſeca ꝟo dicūtur illa ꝑ q̄ p° et ꝑſe n̄ fiūt opatiões ſʒ ſūt ueluđ coadiuuātia ſiue ueluđ cohopantia. Nullū tñ p̄dictoꝝ inſtrumētoꝝ põt eē ueꝝ ⁊ ydoneū inſtrumētū anime ad opatiões niſi cuʒ ꝯueniēter fuerit nātuʒ. i. tribuſ nāis ꝯgrue dotatū. ſ. ꝯpl'one ꝯpõne ⁊ unitate Et niſi in eo fuēit ſpūs. et innat⁹ et influēs q̄m anima corpori ſiue mēbro mediante ſpū alligat̄ in nato ⁊ mediāte opat̄ influēte Et q2 ſine dictis naturiſ ⁊ ſpiritib⁹ mēbra n̄ pñt eē anime ꝯuenienª inſtrumēta. hinc ē ꝙ ēt ipe nē et ſpūs ēt anime uocātur inſtrumēta Inſtrumēta itaqʒ m'ltiplicia ſūt. q̄dā. n. ſunt inco2porea et ſunt tres nē ſupradicte q̃uis inter eaſ ꝯpl'o obtineat p̄ncipatū. et q̄dā ſunt corporea et iſta ſunt duplicia q̄daʒ ſunt ſolida ut mēbra q̄dā ſunt ſ̄btilia uapo2oſa ut ſpūs. Et Av. inter dicta inſtrumēta cõꝑans. 2° coll'ʒ. dixit ꝑᵐ inſtrumētuʒ eē anime q̃ꝺdaʒ corp⁹ calidū. ſ. ſpūs et dictū corp⁹ ſoliduʒ. ſ. mēbruʒ ꝯpl'one tñ p̄mitus qualificatuʒ et ſic uoluit ꝙ ſpūſ ꝯpatiõe mēbroꝝ ſit p̄ncipalius agens. omnia eniʒ ſupradicta inſtrumēta ſunt agentia nõ quideʒ p̄ncipaliter ⁊ ꝑſe. ſʒ mediāte p̄ncipali agēte. Et ideo agentia ꝟaria ſiue inſtrumētalia uocant̄ quoꝝ puritate uel impuritate omnis anime ꝟnāe actio uariat̄ in ꝑfectõe. Cū. n. fuerint tāta ⁊ talia q̃ta ⁊ qualia ad ꝑficiendas opatiões reqrūt̄ ⁊ n̄ fuerit ꝑhibens extrinſecus. tunc anima ſua ꝟtute ſuam ꝯplet ⁊ ꝑficiſ

cit opatione̅ Si v̄o nō fuerint tāta aut non
talia ipsa omnia uel quedaꝫ eoꝝ aut fuerit ꝓ
hibens extrinsecꝰ. tunc actio aut omnino non
fit aut diminute fit uel augumentate. aut male
ꝛ corrupte fit. Et qꝛ opōnes taꝫ actiue q̄ꝫ
passiue que in aīabus ab ipsoꝝ anima ꝓducī
habēt diminute qdeꝫ ꝛ uarie ualde ymo ꝛ op
posite sunt. nō potuerūt ab ea cū unico instru
mento corporeo. quia non cū uno temperamē
to ꝯplo̅is neqꝫ cū unico instrumēto corporeo
siue subtili ꝛ uaporoso ut unico spiritu siue
solido ut unico membro. Ideo diuersa fue
runt instrumenta ipsa omnia. ꝛ mēbra corpo
ris diuersa habentia tempamenta ꝯplo̅nis di
uersaꝫ ꝯpōnē ꝛ unitatē ꝛ diuersuꝫ hn̄tia ꝛ re
cipientia spūm ut singl'a anime in singlis exē
cēdis opōnibꝰ defuirēt. dixerūt āt qdā ꝙ in
strumēta taꝫ anime q̄ꝫ nāe duplicia sunt. s. gros
sa ꝛ sbtiila. Et grossa uocauerūt ipsa in ꝗbus
residēt. ꝛ sbtilia uocauerūt spūs illis ꝺseruē
tes. Que āt sint pticularia instrumēta nāe
siue v̄tutis naturalis in seqn̄tibꝰ ꝭmonibus
māifeste dicent̄. q̄ aūt sint instrumēta anime si
ue v̄tutis animal' in hoc tractatu dicēda sunt
Et primo que sunt instrumēta v̄tutis animal'
sensitiue. ꝛ primo que interioris. Cuiꝰ instru
mētū solidū sunt ut patuit tres uētricl'i cereb̄.
Et instrm̄ uaporosuꝫ ē spūs māl'is in ultiº de
puratꝰ sbtiliatꝰ ꝛ clarificatꝰ ꝛ sil'is splendori
bus factus ꝛ tempamentum ꝯplo̅nis ꝛ ꝯpō ꝛ
unitas sunt q̄ dicētur in seqn̄ti tractatu ꝺ ano
thomia cerebri. Instrumēta v̄o v̄tutis sen
sitiue exterioris sunt uaria ꝛ diuersa ꝭm di
uersitateꝫ ipsiꝰ uirtutis. dixit Auer. coll'ꝫ 2º
qnqꝫ sūt sensꝰ exteriores. s. uisꝰ auditꝰ odora
tꝰ gustꝰ ꝛ tactꝰ. Et q̄lꝫ istoꝝ hēt suū instrm̄ ꝓ
priū. s. uisꝰ oculos. auditꝰ aures. odoratꝰ na
res gustus linguā. Sed de instrumēto tactꝰ est
dubiū. Nā Gal' dixit. ꝙ ē neruꝰ q oritur a cere
bro q ē dator ipsaꝝ uirtutū alijs mēbris. Sꝫ
Arꝫ dixit ꝙ illud ē caro. Sꝫ q̄d sit de h̄ infra
patebit caº de tactu ꝛ organo eius. Et unū
quodqꝫ istoruꝫ instrumētoꝝ pōt diuidi in duo
. s. in principale ꝛ scd̄ariū siue coadiuuans. ꝛ
principale ē illud quo mediāte ipse sensus ꝑfi
cit̄ pº ꝛ ꝑ se sicut v̄bigratia. In organo uisꝰ
p̄ncipale ꝛ ꝑ se instrumētale agēs est cristaloy
dos ut patebit in anothoª ocl'i. Scd̄ariū v̄o
siue coadiuuās ꝺr illō qō p̄ncipali ꝺfuit ꝛ ip
suꝫ coadiuuat sicut sūt reliq̄ ptes ocl'i q̄ in ui
sione defuiūt cristaloydi. Et ista instrum̄
ta siue organa. Gal'. ꝛ alij q̄ꝫ plures sensiteria
uocauerūt ꝛ approꝑauerūt ea qdā āt quorum
el'tis. dixit n. Arꝫ. in de sensu ꝙ aliq uoluerūt
in oculo p̄dn̄ari ignē eo qō in ocl'o dn̄at lum̄
ꝛ ꝓpterea gal' ocl'm luci forme l' splendi forme
uocauit. ꝗ inter el'ta āt ignis ē lucidꝰ. Et h̄ me
rito dixerūt quia v̄tuti ꝛ sensui inmaterialio
ri debet deseruire elementum inmaterialius
Sꝫ inter sensus uisꝰ ē inmāli or. et inter el'ta
ignis. uerumtn̄ quia de opinione. Arꝫ. fuit
ꝙ oculus sit aqueus. ideo dicunt ꝙ plato et
sequaces fuerunt qui dixerunt ipm̄ fore igne
um fortasse quia uisus inter alios sensus ex
teriores indiget pluri et clariori spiritu. ipsi
riuꝫ aūt Auer. 2º de anima igni assimilantes

maxime q̄ clarior ꝛ lucidior fuerit. Et uolue
runt in odoratu ꝯsil'r dn̄ari ignē ꝓp fumosaꝫ
euaporatiōeꝫ olfatuꝫ cāteꝫ. In gustu uero et
tactu dicūt quidā p̄dominari terraꝫ q̄ꝫuis in
tactu fortius q̄ꝫ in gustu. Dicūt ēt instrum̄
tuꝫ siue sensiteriū hoꝝ sensuuꝫ exterioruꝫ re
piri dupliciter sumptū. uno mō stricte ꝓ ipo
instrumēto ꝓprie sumpto. Alio mō large ꝓ
medio ipius sensus. Et sic multotiēs sumit̄
ab Auer. in suo de sensu ut cuꝫ dixit instrumē
tuꝫ auditus est aer instrumētuꝫ odoratus est
aer. Et ibi reddens cām quare mediuꝫ uoca
uit instrumētuꝫ dixit ꝓpriū ē medio ut sit de
genere instrumētoꝝ ꝓprioꝝ. s. ut sit recipiēs
sensibilia aliqº mō receptiōis instrumētoꝝ ꝓ
prioꝝ. Et cā in hoc appebit qn̄ debilitata
fuerit nā sensuū qbus approꝑantur media. Cū
eniꝫ mediū corrūpet̄. et sensuuꝫ actio corrūpe
tur. Amplius unūqd̄qꝫ sensiterioꝝ in cor
pore est duplex. s. dextruꝫ et sinistrum. unde
oculus est dexter et sinister. et auris ē dexter
et sinister et sil'r naris et lingua ēt est dextra
et sinistra. q̄ꝫuis eniꝫ unū appeat mēbrū. est
ꝭm Gal'. duplex ut in sua anothomia patebit. ꝛ
sil'r in sensiterio tactus pōt assignari dextrū
et sinistruꝫ licꝫ nō sit manifeste.

Capl'm. 4m. de medijs qbus mediātibꝰ sensi
bilia immutāt sensiteria sensuuꝫ exterioruꝫ.

Edium de quo hic agi
tur est intersti
tiuꝫ stans inter obiectū et orga
nuꝫ in quo medio prius suscipi
tur sēsibile q̄ꝫ in organo Dixit
Aristo. nullꝰ sensꝰ fit absꝫ medio. sensibl'e. n.
pōituꝫ supra sensuꝫ nō facit sensuꝫ. Auer.
ēt 2º de anima dixit ꝙ in quolꝫ sensu requiri
tur mediū. Mediū aūt ꝺr eē duplex unum
intrinsecuꝫ ꝛ aliud extrinsecū. Et extrinsecū
ut dixit Arꝫ 2º ꝺ anima ē hūidū aereū aut aq̄
uꝫ. Dicūt ꝙ medij necessitas extrinseci maxi
me ē in sensibꝰ q de lōge ꝑcipiūt sua sensata q
sunt primi tres. s. uisus auditꝰ ꝛ odoratꝰ. In
alijs aūt duobus nō ē necessitas medij extrin
seci. ꝑficiūt. n. sua sensata de ꝓpinquo. Di
xit Auer. in suo de sensu approꝑat̄ gustui ꝛ
tactui ꝙ nō indigēt medio. s. extrinseco. Alij
aūt sensus indigēt eo. māifestū ē. n. ꝙ tres alij
sensus indigent medio qm̄ qn̄ sensibl'e pōituꝫ
fuerit supra sensuꝫ non cōp̄hēdit̄ ab eo. Et si
militer qn̄ inter sensus ꝛ sensibilia interia
cent corpora grossa non apta ut sint media nō
percipitur sensibile. medium autem aptum
predictis tribꝰ sensibus in animalibus cam
pestribus est aer. in aquosis v̄o ē aq̄. aer n.
cū fuerit mediū ꝛ sil'r aqua prius mouēt̄ siue
alterāt̄ a sensibili. ꝛ deīn̄ ipe aer l' ipā aqua
immutat ꝛ alterat sensuꝫ. Sciendum ē ua
rias fuisse et esse opiniones de necessitate uel
innecessitate medij extrinseci ad operatione̅
sensus. Quidam enim dicunt de sensu tactus
ꝙ ipse nullo medio extrinseco indiget et ra
tio eorum est quia oportet membrum qō
sentit si debet sentire transmutari realiter ab

obiecto quam transmutationem sentit. Et
ideo ad sencienduꝫ tangibilia nulla est neces
saria alteratio cuiuscūqꝫ medij extrinseci cū
ipē real'r transmutent per se absqꝫ medio ex
trinseco organū tactus. Et dicunt ꝙ q̄ꝫtū
cunqꝫ tactus sentiat tangibilia aliqñ cum me
dio extrinseco aereo uel aqueo. ut cum tangi
mus aliq̄ꝺ tangibile mediante aqua hoc non
est quia tangibile moueat prius aquam. ⁊ de
inde aqua moueat organuꝫ tactus sicut ꝺ rō
ne est medij. Sꝫ tangibile sil' mouet aquaꝫ
⁊ tactuꝫ. Comētator autē ⁊ alij q̄ꝫ plures di
cunt mediuꝫ extrinsecū nō necessario ꝯcurre
re ad omneꝫ sensationeꝫ tactiuam. Et uolen
do hoc declarare p̄supponunt ꝙ organuꝫ ta
ctus sit neruus ⁊ mediuꝫ extrinsecū sit caro
aut cutis. Et tunc declarant dictuꝫ suuꝫ in pā
niculis intrinsecis in quib⁹ nō est caro neqꝫ
cutis ⁊ tñ senciunt. Et dicunt ꝙ si aliqñ
ad sensationeꝫ tactiuaꝫ ꝯcurrit mediuꝫ tunc
nō quideꝫ necessario. sꝫ ad bonitateꝫ sensatio
nis ut bona ⁊ ꝯdecens sensatio fiat ⁊ maxi
me obiectoꝝ extrinsecoꝝ. Et exponūt uer
bū supradictuꝫ Ar. sensibile positū supra sen
suꝫ ñ facit sensuꝫ duab⁹ uijs. una uia ē. q̄ꝛ di
cūt ꝙ neruus ꝑ ea pte q̄ immediat̄ cerebro ñ
sentit. supra ergo hanc pteꝫ sensibile posituꝫ
nō facit sensuꝫ. tñ positū supra alias partes
nerui facit sensum. 2ª uia est dicunt ipsi
tactus est duplex. unus nālis ⁊ alius innatu
ralis. Tactus nālis est qñ tāgibilia occurrūt
organo tactus nullam afferentia lesionem. sꝫ
potius perfectionem. sicut cum occurrunt
organo sano. Innālis autem tactus est qñ
tangibilia occurrūt lesionem inducentia ut
cuꝫ solutio ꝯtinui mēbro subito occurrit aut
cum tangibile occurrit organo non sano. In
tactu naturali dicunt occurrit medium. s. ca
ro aut cutis aut ymen necessario et ut sic sen
sibile positum supra sensuꝫ hūc nō facit sēsuꝫ
Sed in tactu innāli neruus organū sensus ñ
requirit mediū ad sencienduꝫ ymo absqꝫ ōi
medio percipit ut pꝫ in neruis ⁊ cordis di
scohopertis qui cū tangūtur uel pūgūtur dolo
rem senciūt. Et quidā dicūt ꝙ sensus non
indiget medio necessario nec essential'r. sꝫ q
daꝫ eoꝝ ꝑ accñs tātū eo. s. uisus ⁊ audit⁹. in
alijs auteꝫ tribus. quantomagis obiectuꝫ ap
proximat sensui tātomagis percipiet. ut pꝫ
in odorabili saporabili ⁊ tangibili. Et q
daꝫ alij dicūt. ꝙ qñ sensibile est remotū tūc
mediū ē necessariū Naꝫ expedit ut sensibile
agat in mediū. et postea medium agat in sen
sum Et nō ē q̄ꝛ sensibile nō ageret in sensuꝫ
si eēt ei immediatū. q̄ꝛ ymo ageret. Sed sic
agit cū medio. q̄ꝛ accidit mediū ibi esse ut pꝫ
de uestigio cornee de uapore intercluso faci
ente ymaginationes oculorum qui uidetur
Et pꝫ in tinitu aurium in quo auditur sonus
per aliquē uaporem intus in aure motuꝫ cō
tangentē ibi neruū expansuꝫ. Et patet de re
putrida exñte intra nares cuius fetor perci
pitur. Amplius de organo ⁊ medio cuius
qꝫ sēsuū dicetur in sequētibus capitulis qui
sūt de ipsis sensibus in particulari.

Caᵐ. 5ᵐ. de sensu uisus siue de ṽtute uisiua.

PRopter melius habe
re sciētiā de
sensu uisus. oꝫ p̄notare qd sit
lux quid splendor. quid lumen
qd radius qd dyafonū ⁊ quid
color. Lux est dixit Ar. 2°. de anima actus
siue perfectio dyafani ꝺm ꝙ dyafanum. ⁊ est
id ex quo fit ūbra. ex corpore opaco. unꝺ 3°
collꝫ dixit Auer. lux ē illud in quo fit ūbra
ex corpore grosso. ē igit̄ lux q̄litas. q̄ ex sua
eēntia ē ꝑfectio trāslucētis. ꝺm ꝙ trāslucens
ē. Et Auer. dixit in suo de sensu. ꝙ lux ē ꝑfe
ctio dyafani nō terminati. Splēdor aūt si
ue radiositas ē qualitas ex refractōe lucētis
ad aliqd tersuꝫ in medio derelicta. que mani
festatur. cū solares radij ad speculum percus
si ⁊ maxime ꝯcauū in aere inter medio refrā
gūtur. Lumen auteꝫ ē qualitas que corpus
nō translucēs mutuat a corpore. lucido ⁊ ꝑꝑ.
cū efficitur translucens actu. Et differt lumē
a luce quia lux ē in corpore perse lucido ut
sole uel igne. Sed lumen ē receptum ex luce
in medio. et ē affectio corporis habētis lucē.
Radius nō ē lumen per rectam lineam pū
ctual'r trāsmissū dyafono dicūt omnis radius
ē lumen. sed nō ꝯuertitur. q̄ꝛ lumē ēt causatur
ex refractione. Et radius quideꝫ fit in ꝺ
et iō cū ꝺ eo dicit̄ aliqd ꝓpter. q̄ꝺ uideat̄ eē
corpus. illud transumptiue. ⁊ nō ueridice de
eo ꝺr. sicut cum ꝺr radius descendit ab alto
hoc sic ē dictum. quia ab alto accedit. Dya
fanū aūt ē corpus peruiuꝫ trāslucēs q̄ꝺ ñ ē
ꝺm se uisibile. sed bñ est uicissim lucis ⁊ tene
bre susceptiuū ut aer et aqua. cuius oppositū
ē corpus opacū. Color autem ut dixit Ar.
2°. de anima ē motiu⁹ uisus ꝺm actū dyafoni
Et ē ut ipē dixit i ꝺ sēsu ⁊ sēsato extremitas
ꝑspicui in corpore terminato. Et Auer. di
xit ꝙ color ē ultimū corporis terminati dya
foni. ⁊ dixit in suo ꝺ sensu. necesse ē ut sit co
lor dyafoni terminati. color. n. ē in suꝑficie
corporis terminati ꝺꝫ ꝙ ē dyafonū termina
tū. ⁊ ꝑ h̄ distinguit̄ color a luce q̄ꝛ ut supra
patuit lux ē ꝑfectio dyafoni ñ terminati. De
colore dixit Auer. i suo ꝺ sēsu. el'ta diuersifi
cāt̄ ꝺꝫ m'ltitudinē ⁊ diuersitatē paucitatē dya
fonitatis. ṽbigratia. aer ⁊ aq̄. ⁊ dyafonū est
natū recipe lucē ⁊ ꝑfici ab illa. ⁊ cū dyafonū
recipit lucē fiūt ex hoc colores diuersi ꝺm
fortitudinē ⁊ paucitatem lucis siue eius de
bilitatem ⁊ ꝺm paucitatem ⁊ multitudinem
dyafonitatis. Et hoc manifestum ē ex co
lorib⁹ diuersis factis. qñ lux solis aduna
tur cuꝫ nubibus. illi eniꝫ colores fiūt ab albe
dine lucis ⁊ ex nigredine nubiū. ṽbigratia.
colores qui sunt in yride. necesse ē g° ut co
lor fiat ex ad impositione corporis lucidi cū
dyafono. ⁊ q̄ꝛ omnia ꝯposita sunt ex q̄tuor
el'tis. ⁊ dyafonū ex el'tis est aer et aqua. Et
lucidum est solus ignis. et hoc ēt qñ fuerit
mixtus ideo necesse est ut colores sint com
positi ex istis duabus naturis. s. nā dyafoni
⁊ nā luminosi. Et ꝙ diuersitas istarum du

aꝝ nãꝝ in q̃titate ⁊ q̃litate faciat diuſitatē coruz.color igitur albus fit ex admixtione ignis clari cuz elemēto quod eſt ualde dyafo nuz.ſ.aere. Et niger fit ex igne turbido qui admiſcetur cū elemento minime dyafonita tis .ſ.terra. Et colores medij inter albuz et nigꝝ diuerſificãt.pp diuerſitatē iſtoꝝ duoꝝ .ſ.corporis lucidi ⁊ corporis dyafani ſꝫ ma gis ⁊ minus.⁊ ideo color alb⁹ et niger ſunt ex̃a coloruz medioꝝ.q2 ergo colores medij fiūt ex albo ⁊ nigro ſm magis ⁊ minus. Et diuerſificantur in hoc diuerſitate infinita ſe cūdū mãz.ideo neceſſe eſt ut colores ſint in finiti in nã qm̄ qñcūqꝫ fuerit ymaginata rō intrinſeca in eis aliquē modū extrahet nã ꝯmixtionis.licꝫ rō extrinſeca.nō poſſit pro nūtiare hūc modū. Et ideo ars in hac inten tione ſicut dixit Arꝛ.eſt minor natura.⁊ iō colores ⁊ tincture quas ars extrinſeca pōt dare ſunt finiti . Colores autē qui ſunt in rō ne intrinſeca fere ſunt infiniti. Et ideo tin cture ⁊ colores multi ſunt in nã quos tincto res nō poſſunt inuenire. Et dixit Auer. quēadmodū color albus uilior eſt luce cum ſit ex ea.ita ēt alij colores medij uiliores ſūt albo ⁊ nigro cum fiunt ex eis. Et iterum di xit ibidem color diuiditur in duo extrema quoꝝ unuz eſt diſgregatiuū uiſus modicum de opaco .et multum de lucido participans ut albedo .⁊ alteꝝ eſt econuerſo modicū ō lu cido ⁊ multū de opaco participãs. ⁊ eſt con gregatiuum uiſus ut nigredo. Et alij ſunt co lores medij uariati ꝑut magis uel min⁹ parti cipat de predictis. Dixit Arꝛ. ꝙ colores de nocte non ſunt. Et ideo Auic.uoluit colo res in obſcuro ſolū exiſtere.in potētia. Et h̄ ideo dixerunt.nō rōne coloris ut color eſt. ſed ſm ꝙ color uidetur actu. Color enim nō uidetur actu.q2 non mouet ſenſum.niſi ipſe moueatur ⁊ detegat̃ a lumine exñte in actu. Nihil enim uidetur niſi prius deducatur de potētia ad actum per aliqō agens exñs in actu.⁊ tale agens actu reſpectu coloris eſt lu men. Intantum enim color ē uiſibilis in q̃ tū participat lumine.unde ut dicunt. Auēpa ce dixit lucem neceſſariã fore ꝑpter. colorē.

Quidam autē dicunt oppoſitum.ſ.lucem fore neceſſariã ꝑpter. mediū.non ꝑpter.co lores. ꝙ ſi eēt neceſſaria ꝑpter colores .tūc color non eēt perſe uiſibilis ex quo lux dat ſibi ut uideatur. Sed color in ſe ē perſe uiſi bilis ⁊ ſemper ē in actu ut uideatur abſqꝫ oī lumine. Et non ē neceſſaria lux.ut faciat ipꝫ eſſe in actu. Non enim requiritur lux ut faci at colorē actu motiuum uiſus cum hoc de ſe habeat. ſed requiritur ut faciat mediū aptū ad receptionē ſpēruz colorum quas nō poſſꝫ recipere niſi actu eſſet illuminatuz. Et ui detur ꝙ dictum Auēpace ſit uerius.quia me dium obſcurum exñs poteſt recipere ſpecies colorum. ſed color abſqꝫ hoc ꝙ illuminetur non poteſt ſpeciem ſuam imprimere in medi um ⁊ non poteſt uideri.hoc enim patet.quia exñte oc̄lo in obſcuro pōt uidēre colorez illu minatuz ſꝫ nō eſt ecōuerſo.nam colore exi ſtente in obſcuro.q̃tuncunqꝫ oculus ſit illu minatus.⁊ ſir̄ medium circa oculum ſit illu minatum non uidebitur ipe color. Et ꝙ lux requiratur propter colorez ⁊ non pp.mediū demōſtrant multa lucentia de nocte que uide ri poſſunt q̃tuncunqꝫ medium non ſit illumi natum ut apꝑet de uermibus qui lucēt de no cte ⁊ de medullis quorūdam arboꝝ quando inueterantur. Uiſus ſiue uirtus uiſiua ꝑ cedit a cerebro uecta ſiue delata a ſpiritu ani mali uiſibili procedente a cerebro directe q ſunt inſtrumentū uirtutis uiſiue. Eſt eniꝫ oculus.dixit Auer.in ſuo de ſenſu inſtrumē tum uirtutis uiſibilis. Et dicunt quidaꝫ ocu lus prout eſt inſtrumētum uirtutis uiſiue ſu mitur pro omnibus partibus ſuis ita ꝙ etiã pro neruis opticis. Et dicunt huius inſtru menti aliqua pars eius principalior eſt in ui ſione. Alie uero ſunt ut coadiuuantes uel ad bñ eſſe facientes.que autem ſit iſta pars ꝑnci palior in uiſione differenter ponitur a quib⁹ dam. Gal'o enim uiſuz eſt ꝙ humor criſta linus ſit pars in uiſione principalior et ꝙ in ea fiat uiſio .unde et ceteris partib⁹ ocu li terſior eſt ⁊ lucidior . Et ipſe ait octauo de utilitate particulaꝝ lucidum opportere eē ⁊ purum ⁊ ſplendidum ſicut debet faciliter ⁊ ſincere ſuſcipere eam que ex colorib⁹ altera tionem. Et albertus magnus dixit ꝙ uiſio fit in centro humoris criſtallini. Auerois autem ubi ſupra dixit in inſtrumento uiſio nis dominatur aqua que eſt terſa ⁊ dyafona Et fuit talis ut in ea deſcribantur forme ſen ſibilium.ſ. uiſibilium ſicut in ſpeculo. Et iō pars glatialis eſt ualde clara et alba.et actio actionum oculi eſt partis glandinoſe aquoſe Et ꝯpleſio iſtius partis eſt cauſa perfecte ui ſionis. Et neceſſe eſt dixit ipſe ut rete.i. tuni ca retina intrinſeca retium oculi illuminetur ab aqua que eſt intra oculum. ſicut aqua illu minatur ab aere.uirtus enim ſenſibilis.ſ.ui ſibilis eſt in orizonte iſtius retis in parte cranei non in parte aeris.i. non in parte ex trinſeca. Et ſignum ꝙ neceſſe eſt lucem ꝑ uenire ad iſta retia eſt.quia quando cōtingit homini percuſſio ſupra palpebram ſtatim ob ſcurabitur uiſus ⁊ extinguetur lux que eſt in oculo.ſicut extinguitur candela ut nihil uide at. Alij autem ſunt qui dicunt ꝙ fit in crutia tione neruorum opticorum. Et propterea di cunt facta fuit illa crutiatio ut una res duo bus oculis apprehenſa non appareret neqꝫ iudicaret̃ duplex ſed una. Et in hoc adducūt exemplum qō dixit Albertus de milite qui uulneratus fuit in timpore ſiniſtro ⁊ amiſit oculum dextrum. Quidam autem dicunt Ariſtotilem uoluiſſe in fine libri de ſenſu et ſenſato . uiſionem fieri in corde. Nam cor tranſmittit oculo calorem et ſpiritum quo mediante oculus aptus natus eſt mutari a ſpe cie uiſibili.que ſpēs poſtea defertur ab ocu lo ad prin^m ſenſitiuum.ſ. cor. Et hoc decla rant qm̄ cum cor uiſioni non intendit oculus apertus et in nullo leſus preſente obiecto ui ſibili uiſione priuatur ⁊ nō uidet illud . Et hoc experiētia approbat in eis qui cum uehem ter circa aliquid intendunt uiſibilia coram

eis ꝑtranseuntia non apprehendūt. In hoc
autem opinio gali cōiter approbat. Sed qḋ
cunqꝫ fuerit principale organuꝫ uisionis ipꝫ
non agit ut dixit Auer. in suo ḋ sensu nisi qn̄
fuerit in sua ꝯplone nāli nullo adueniēte con
turbante ipm̄. Et hinc ē ꝙ iracund⁹ in hora
ire ꝛ habens calorē ascendenteꝫ sui uisus cor
ruptioneꝫ recipit. Mediuꝫ uero uisionis
est duplex ut supra patuit. s. aer ꝛ aqua. sic. n.
dixit Auer. ubi supra. Receptio oculoruꝫ fit
mediante aere ꝛ aqua. Et ista duo elta sunt q̄
si media inter materialia ut terrā ꝛ formalia
ut ignē uel etiam corpora celestia. Et ꝓpter
hoc dn̄antia super hoc mēbro sunt aqua ꝛ aer
Et dixit iteruꝫ in suo de sensu. inter tres sen
sus egentes medio propriuꝫ ē uisui ꝙ cuꝫ me
dio indiget etiam luce. non eniꝫ uidet i obscu
ro. Et ideo cum in aere acciderit fumus aut
uapor qui prohibeat transitū lucis debilita
tur uisio. Et dixit propriū ē huic comprehē
sioni per uisuꝫ ꝙ non sit bona nisi in tempa
ta luce non in imensa non etiam in parua. dix
enim Ar. ꝙ excellens sensibile destruit sēsū

Obiectuꝫ aūt sensus uisus dixit Ar. 2° ḋ
aīa est color. Quidaꝫ tn̄ notāt ꝙ color dupl'r
accipitur. unomodo cōiter ꝛ large prout est
quid uisibile. sicut enim dicit ꝙ oīe qḋ mo
uet uisuꝫ est coloratuꝫ siue habet coloreꝫ. Et
scḋm hoc dixit Ar. ꝙ color ē motiu⁹ uis⁹ fm
actum dyafoni apparet hoc dicunt isti in sq̄
mis pisciuꝫ in uermibus lucentib⁹ de nocte ꝛ
alys multis que uidentur propter lucidítateꝫ
coꝝ ꝛ tamen non est manifestuꝫ cuius coloris
sint. Et isto modo dicuntur corpora celestia
elementa ꝛ etiam principale uisiōis dicūt eē
colorata. Et sic fm hāc largam sumptionē co
loruꝫ. Ar. in suo de colorib⁹ dixit Aer ꝛ aq̄
fm se ipsos albi sunt. ignis uero ꝛ sol rubicū
di. ira uero fm sui nām alba ē. sꝫ ꝑꝑ tincturā
dicitur multicolor. Alio modo sumitur co
lor magis proprie ꝛ stricte. fm quem moduꝫ
in minus se habet q̄ꝫ uisibile ꝛ sic ē ut supra
patuit ultimuꝫ corporis perspicui lucidi ter
minati. Et hoc modo sumpto semper ē passio
mixti ꝛ in solis est mixtis. Et dicunt ꝙ isto
modo color sicut etiā ꝛ sonus ꝛ odor ꝛ sapor
ꝛ obiectum tactus de tertys qualitatibus cā
tis a primis mediantibus his. modo dicunt
ꝙ obiectum propriuꝫ uisus ē color. p⁹ modo
sumpt⁹. nā omne uisibile mouet uisuꝫ ad app̄
hendendū. ymo ꝑꝑ colorē 2° mō sumptum ad
hoc ut moueat uisuꝫ requirit lux. ꝛ nō ꝓpter
mediū sicut quidaꝫ dixerunt ut supra patuit
Et natura lucis alia est a nā coloris. color
eniꝫ ē uisibilis mediāte luce. lux aūt uisibilis
ē per se. Propterea dicunt quidā moderno
rū ꝙ principale obiectū uis⁹ ē lux. eo ꝙ nihil
absqꝫ luce possit mouere uisum. Et color eti
am ipse non est motiuus uisus nisi in quan
tuꝫ luce participat. lux uero absqꝫ hoc ꝙ ali
ud concurrat potest mouere uisum. Et hic
est dicunt ꝙ quedam de nocte uidentur. quia
habent in se de permixtione lucis. non mo
uent autem hec talia uisum ut lucida in die.
q2 parua eorum lux occultatur a luce magna
diei. Et ideo tunc mouēt uisuꝫ solū ut colora

ta et appent coloris albi. Nā color alb⁹ par
ticipat plus de luce quolibꝫ alio colore. Sic
ergo color 2° mō sumptus est obiectuꝫ uisus
sꝫ nō principale ymo nō mouet uisuꝫ nisi me
diante obiecto principali. Uisio itaqꝫ est
ꝑceptio spēꝝ uisibiliū per pupillam oculi ad
principale organū uisus transeūtiuꝫ ꝛ perue
nientiuꝫ qn̄ꝫ medio illuminato ut cuꝫ spēꝝ co
loꝝ fit ꝑceptio ꝛ qn̄ꝫ nō illuminato ut cū spe
cieꝝ fit ꝑceptio lucidoꝝ ꝛ cātur in instanti si
cut ꝛ instāti cātur illuminato. Dixit Auer. 3°
collꝫ ꝓprietas uisus est ꝙ recipit colores nō
denudatos a mā i. a ꝯditionibus mālibus et
propterea habet cōuenientiam ꝓpriam cum
mā ꝛ ꝑꝑ illaꝫ ꝯueniētiā est factū ꝓpriuꝫ abstra
ctum a rōne ꝛ ab intellectu. ꝛ si nō esset sic ip
se intellect⁹ esset. Qūo aūt uisio fiat an ex
tra mittendo an int⁹ suscipiēdo diuersimode
senserunt antiqui. Gal. nāqꝫ 4° de accidē
ti ꝛ morbo. ꝛ 4° etiam de interioribus in
uestigans cām quare aliqui uident bn̄ ꝛ lon
ginqua ꝛ ꝓpinqua. ꝛ aliqui uident bn̄ ꝓpin
qua ꝛ male longinqua. ꝛ aliqui econuerso. di
xit hoc fore ex spiritu uisibili extra exeunte

Et supꝑ p° ꝓnosticoꝝ dixit lumē uisibile pe
netrare ex pupilla ad aerē extrinsecū cū quo
ꝯtinuat in hūiditate subtili clara. dixit enim
2°. de utilitate ꝑticlaꝝ ꝑtē ocli lucidā ex q̄
lux nālis intrinseca ē oclo solū esse hūiditatē
cristallinam. qm̄ q2 ipa est ad modū lucentis
cristalli ex ea intrinsece totus refulget ocl's
ꝛ quidaꝫ dicunt ꝙ coadiuuat ad lucem intrin
secaꝫ que inest ocl'is sp̄s uisibilis q ē lucid⁹
ꝛ sil'r humor albugineus qui est lucidus. Et
sic Gal. uoluit ꝙ uisio fiat extra mittēdo ꝛ n̄
intus suscipiēdo ꝛ ut dicunt. ista opinio fuit
plōnis. 2° timei. Ar. autem in de sensu
dixit ꝙ uisio intus suscipiēdo fit. Et Auer.
hoc probando dixit si uisio extra mittendo
fieret. tunc ipa fieret in obscuro nec egeret
medio aut luce. Et adhuc uento fortiter flāte
ꝛ agitāte aereꝫ nō possent uisibilia uideri et
maxime triangulare ꝛ piramidale propter
agitationem eius quod emittitur. Et dixit
ꝙ uisio fiat intus suscipiendo. ꝛ nō ecōuerso
appꝫ. qm̄ uirtus uisiua ē uirtus passiua cum
sit sensitiua. Sꝫ intus suscipe est qḋdaꝫ pati.
extra ꝟo emittere ē qḋdā agere. ꝛ sic cū lux
uł color huic effect⁹ sit qd actiuū in uisione n̄
esset aliquid passiuū. qḋ esse nō pōt. cū in oī
nā ut dixit Ar. 3° de aīa oporteat esse ali
qd ut potētiā ꝛ māꝫ. ꝛ sic ut passiuū ꝛ aliqd
ut formā ꝛ actū ꝛ sic ut actiuū. Et dixit.
appꝫ etiā hoc ex alys sensib⁹ ꝙ omnes ꝑfici
untur suscipiendo ꝛ nō extra aliquid mittē
do q̄re ꝯsil'r sic eē dꝫ de uisu. Et iterū dixit
in suo de sensu. si lux ē in oculo non est in co
per naturaꝫ oculi. sed intrat ipsum ab extrin
seco. Si enim hoc esset eius natura tunc uide
ret in obscuro. Et quia non est ideo acci
dit ei ꝙ claudit oculus et postea apperit ꝛ n̄
uere uideat nisi postq̄ꝫ uisus eius fuerit illu
minatus. Et accidit uisui ut uideat rē uisio
ne spūali intrinsec⁹ anteq̄ꝫ uideat ipsam ab
extrinseco. Et ista uisio n̄ accidit in maiori
ꝑte nisi in obscuro et apḋ ꝗetē. ꝛ n̄ fuit inten

tio Auer. ꝙ in oculo nō̄ et lumē ē extranea
oculi q̄ꝛ ymo est. unde Ar. in ō sensu dixit ꝙ
stans in obscuro fricans oculos lumen uide
bit in quibus uerbis innuit ꝙ in oculo ē uere
lumen intrinsecuꝫ ⁊ ex natura oculi. si enim i
oculo non esset lumen intrinsecū non uideret
lumen in obscuro. cum in obscuro non possit
habere lumen ab extrinseco. Et ꝙ lumen in
trinsecum insit oculo ex natura oculi apparꝫ
ex exemplo Ar cum dixit in quibusdā iā uul
neratis in bello iuxta timpora ita ut abscinde
rent pori .i. nerui oculi quibus accidit fieri
tenebras sicut lucerna extincta. eo ꝙ in eis q̄
si lampas abscisa fuit per spaciū uocatū pupil
la. hoc etiam apparet pro tanto ꝙ scintille cō
prehendunt in oculo qn̄ super ipso ēte clauso
fortiter ꝯp̄mitur uel fricat. Apparet iterum
ex eo ꝙ oculi quorūdaꝫ aialiū sicut dixit gal
8° de utilitate pticularuꝫ lucentes existentes
illuminat mediuꝫ usqꝫ ad tertiū spatiuꝫ tēpo
re noctis. Sed Auer. in supra allegatis uer
bis cum dixit in oculis non eē lumen ex natu
ra eorū. sed intrare in ipsos lumen ab extri
seco nō uoluit aliud significare nisi ꝙ lumen
qđ ē in oc'lo ex nā oculi nō ē sufficiēs ad uisi
onē absqꝫ lumine extrinseco. ut uoluit Ar. in
de sensu qm̄ si illud lumen foret sufficiens tūc
oculus posset uidere coloreꝫ imediate positū
supra oculum quod est f'lm ad experientiam.
Et hinc etiā ē qui ponit aliquā reꝫ multuꝫ p
pinquaꝫ oculo non potest eam uidere q̄ꝛ non
debite illuminat. Insufficientiaꝫ etiam di
cti luminis intrinseci oculi ad uisionē probat
Auer. in ō sēsu dicēs si foret sufficiēs hō pos
set uidē i obscuro q̄ꝛ ibi repiunt oēs cāe suf
ficientes ad uisioneꝫ scilicꝫ lumen ⁊ species.
Sequeret ēt ꝙ hō hn̄s oculos post subitam
apitionē posset pfecte uidere ꝙ est falsum ut
iam dictuꝫ est. Similiter ēt ut dictū est in
tellexit Auer. cum 3°. coll'ꝫ. dixit. Neqꝫ in
oculo est corpus celeste aut igneuꝫ habēs splē
doreꝫ uel qđ sit splendiduꝫ qđ illuminet ip̄m
p naturam. s. sufficienter. Dicunt ēt nō est
in oculo lumen sufficiens ad uisionē quia. si
sic esset oculus non posset uidere omnia lumi
nosa quia ut dixit Aristo. scđo de aia omnis
sensus et uniuersal'r omne recipiēs debet esse
denudatuꝫ a natura recepti. et q̄ntomagis ab
ea denudabitur fm possibilitateꝫ tantomagis
illam recipere poterit. Sicut enim dicunt
quidaꝫ oportuit esse oculum sine omni colo
re ut omneꝫ colorem possit apprehendere si
militer oportuit ip̄m esse absqꝫ omni' luce ut
omneꝫ possit luceꝫ uidere. Et dixerunt si
lumen esset in oculo. tunc omnia reciperētur
in eo. ut luminosa qđ est falsum saltem de co
lore nigro qui recipitur ut opacum. non ut
luminosuꝫ. hoc aūt ideo sequeretur quia sicut
stante oculo colorato omnia recipiūtur fm co
loreꝫ eius. ita stante in eo lumine sufficienti
omnia recipentur ut luminosa. Dicunt qui
dam lumen intrinsecū in oculo p naturaꝫ fore
necessariuꝫ est qm̄ sicut mediuꝫ non illumina
tuꝫ nō pōt moueri a coloribus ita nec oculus
posset spēs colorum recipere nisi esset lucid⁹
et illuminatus. et factus dyafanus actu. Si

enim ita nō foret sequeret ꝙ oculus stans in
obscuro non illuminatus a medio non posset
uidere colores entes in medio illuminato
qđ est falsum ad experientiaꝫ Dicunt enim ꝙ
ad causandum uisionem non est necessarium
oculum immediate illuminari ab extrinseco
sꝫ sufficit spēm prius esse receptā in medio il
luminato. Et hinc est ꝙ uisio causatur ob
iecto posito in medio illuminato ⁊ oculo po
sito in obscuro ad determinatā distantiam. ⁊
hinc stans in obscuro aliqn̄ ad multa milia
ria uidet ignem siue lumen posito in medio
illuminato. Sufficit g° ad uisionē spēm uisi
bilē eē ōcisā in me° illuminato p̄ter h ꝙ ocu
lus sit immediate illuminat⁹ ab extriseco ⁊
sic dicūt sufficit ad uisionē ultra lumē intrin
secuꝫ ocl'i spēꝫ esse decisaꝫ ab obiecto in me
dio illumiāto ymo dicūt h necessariū fore ad
uisionē. si eniꝫ nō esset necessariū tūc ocl's ui
deret corneā qm̄ si n̄ esset necessariū spēꝫ uisi
bilē esse in medio illuminato nō esset aliud cā
uideri phibens sꝫ q̄ꝛ illud est necessariū iō n̄
uidetur. Quidā aūt alij dicunt necessariū
fore lumē intrinsecū i ocl'o fore qm̄ sicut lux
siue illuminatō medij ē necessaria ut dictuꝫ ē
ad uisionē siue cognitōeꝫ uisiuā ita necessaria
est lux siue illuminatio intrinseca ocl'i ad ap
p̄hēsionē anime spēꝝ uisaꝝ. ⁊ sicut sine luce
⁊ illuminatōe medij u'tus uisiua n̄ app̄hendit
colores ita sine intrinseca luce ocl'i anima n̄
app̄hendit spēs ocl'oꝝ. sicut g° uolūt ꝙ sicut
ad uisionē ꝯcurrit color ⁊ illuminatio medij
qb⁹ exn̄tib⁹ oculus nō impedit⁹ uidet ⁊ ap
p̄hendit spēs coloꝝ. ita ad app̄hēsionē aīe de
illis spēb⁹ coloꝝ receptis in oculo ꝯcurrūt
ipe spēs recepte ⁊ illuminatō ocl'i a luīe ipi⁹
intrinseco. Et sunt q dicūt ꝙ lux intriseca
est necessaria ocl'o q̄ꝛ dispōit. ⁊ p̄parat oculuꝫ
passiue ad recipiendū spēm coloris adhoc ut
sit sufficiens ad causandū cognitioneꝫ uisiuā
Et iō dicūt fuit ocl'us factus aqueus ut in eo
fieret aliqualis ꝯseruatio specieꝝ que ꝯfua
tio necessaria fuit ad pfectū ferenduꝫ iudiciū
siue habēdū de uisibilib⁹. ⁊ ita fuit factus lu
cidus ut spēs impresse cēnt sufficiētis perfe
ctionis ad iudiciuꝫ ferenduꝫ de ip̄is sed per
fectiores sunt adhuc existētes in dyafano lu
cido actu. Quidam dixerunt ꝙ fieri uisio
neꝫ intus suscipiendo uerius est. sed tn̄ est oc
cultius et ē qd magis itellectuale. Et Aristo.
et Auer. fꝫ intellectū iudicātes dixerūt uisio
neꝫ intus suscipiendo fieri. Sed uisionē ex
mittendo fieri p̄ᵃ fronte appet pbabilius ⁊
magis manifestū. et est qd sensuale magis et
pmptius ē fꝫ hoc passionuꝫ q̄ circa uisuꝫ fiūt
causas assignare. Et Gal'. cum alijs medicis
magis fm sensuꝫ iudicātes eā fieri foras mit
tendo dixerūt. Et qdaꝫ dixerūt opinionē
medicoꝝ ueriorēꝫ. fore et ei̧ exmittendum
aliter periret magna ps curatiōis passionū ui
sus ut ex sequētibus in tractatu ō passionib⁹
oculoꝝ poterit apparere. Q̄uocunqꝫ aūt ui
sio fiat siue intus suscipiēdo siue foras mit
tendo uidenduꝫ est quid est qđ representatur
uisui et quo mō ei representetur. Auer. eim
sup 2° de aia in plurib⁹ ꝯtinēti̧s uoluit ꝙ ad

ꝗ ut uisibile uideaᷓ sit necessariū ipꝫ uisibile in medio. s. aere uł aqᷓ causare aliquā qualitatē representatiuā ipi⁹ uisibilis que uocatur spēs uisibilis sine qua uisibile uideri nō pōt que spēs postea in ipo medio mł'tiplicaᷓ donec ꝑueniat ad organuꝫ uisus ⁊ ibi uideatur. unū in suo de sensu aer mediante luce recipit prius formas reꝝ deinde reddit eas reti extrinseco oculi. s. tunice cornee ⁊ hoc rete extrinsecū reddit eas alijs retibus intrinsecis quousqꝫ eaꝝ motus ꝑueniat ad ultimum rete post qđ est sensus cōis. Eꝫ in medio istaꝝ retiuꝫ ꝯprehendit rete grandinosum formam rei siue illaꝫ spēm uisibilis. Et istud rete est quasi speculū mediuꝫ inter nāꝫ aeris et nām aque et iō recipit formas ex aere qꝛ est quasi speculū et reddit eas aque quia nā eius est cōis inter duas nās. s. aeris et aque de qua dixit Aꝛ. qđ est post hūorem glandinosum et est illa quā uocat Gal'. uitrū. ⁊ ista ꝑs est postrema partiū oculi. s. faciētiū ad uisionem et per istā ꝑteꝫ aspicit sensus cōis formā. s. uisā ⁊ reddit eaꝫ informāti que ē uirtus ymaginatiua receptione magis spūali que est in 3° ordine ut scđm euꝫ supra patuit. Et fuit ista opinio multoruꝫ antiquoruꝫ phoꝝ ⁊ sequunᷓ eā multi modernorū. Et approbāt ⁊ ꝯfirmāt eā multis expientijs de quibus ē que apparet de baculo. i. gruto uehementer etiaꝫ aere in giruꝫ ducto qui ad sensuꝫ multiplicat speciem in aere in quo ducitur. Alia est qꝛ una res apparet aliqñ duplex ꝙ non cōtingit ut dicūt nisi qꝛ in una parte oculi ꝑpter motum in coactuꝫ repñtat se alteri parti ut obiectū ut patet 6° de nālibus ab Aui. qđ etiaꝫ uoluit idē Auer. in principio comēti libri de sensu ⁊ sensato ubi expresse dixit ꝙ unū qñqꝫ apparꝫ eē duo ꝑpter motuꝫ contingētē spūi qm̄ qñ pars recipiēs formā mouet ⁊ uenit ad suuꝫ locū ex alia parte describeᷓ forma in 2ᷓ parte adhuc nō abscisa a prima. Et sic una forma appebit duo. Alia expientia ē ꝙ denari⁹ positus in uase aque pleno ꝟꝛ a loco a quo non uidebaᷓ cum uas erat uacuū ab aqua. Quod nō contingit ut dixerunt nisi ꝑpter spēm impssaꝫ in aq̄ supficiē. Sic ergo in aqua emittiᷓ spēs uisibilis ut denarij ita consilꝛ ⁊ in aere debet emitti ⁊ multiplicari. ꝟmtñ qꝛ aer ē mediuꝫ rari⁹ q̄ꝫ sit aqua ideo in aere non ꝟꝛ sicut in aqua.

Alia expientia ē in sole repñtato in aqua mota qm̄ in ea apparent plures esse soles ⁊ etiam eius figura repñtaᷓ maior q̄ꝫ in aqua quieta. Et idem dixerunt apparē de speculis in quibus non solum appet spēꝝ gnātio. sed etiaꝫ ipsa manifesta uisio a uisu qđ ē fortius. Dixit ergo scđꝫ hāc opinionē Auer. colliget 3° qui argumentanᷓ a lineis radiosis que exeunt ab oculo ⁊ uadunt usqꝫ ad rem uisam. s. sicut gal'. ⁊ alij medici ut supra dictum est suple non bene dicūt. qꝛ dico dixit Auer. ꝙ intentio taliuꝫ linearuꝫ non habet intentionē scđm sensuꝫ ꝟm. Sed solū scđm intellectū. i. scđm ymaginationē ut intelligaᷓ. i. ymaginē quasi exeunt ab oculo. Sed uere uidēre ⁊ ꝙ accidāt ab eo non ꝯpletur nisi ꝑ intētionē harum linearuꝫ in figura noua. Et figura nona ē uerax ⁊ ꝑpterea subiectū haruꝫ dimēsionuꝫ ē corpus paruū quod est qꝛ hoc corpus a sui natura habet recipere lumen ⁊ colorē cū receptione. Et ꝙ tale corpus ut aer recipiat colorē apparet qꝛ uidemus nebulas raras ultra quas sol ptransit. ꝙ tunc corpora que supponūtur ipsis nebulis colorantur suo colore.

Et ideo dixit Auer ibideꝫ. Sciās ꝙ sens⁹ uisus recipit formas reꝝ in hūc mōꝫ. qꝛ aer mediāte lumie recipit formas reꝝ postea mittit ad tunicaꝫ oculi exteriorē. et ista dat alijs quousqꝫ ꝑueniat motus ad tunicaꝫ postremā postq̄ꝫ ē sensus cōis qui apprehēdit formas reꝝ. Et in medio istaꝝ tunicaꝝ dixit ipe est tunica glatialis. i. aranea q̄ ē sicut speculū media inter nāꝫ aeris et aq̄ et ꝑpterea accipit figuraꝫ aeris qꝛ ē sicut speculuꝫ et mittit eas aque. qꝛ sua nā cōicat istis duab⁹ naturis. et aqᷓ quā dicit Aꝛ. s. 5° đ generatōe animaliū ꝙ stat post hūiditateꝫ glatialē et est illa quaꝫ appellabat Gal'. uitriaꝫ. In hac recipit sensus cōis formas. ⁊ qñ recipit mittit ymaginatiue. Ex dictis g° expientijs cōcludunt isti ꝙ uisio fit isto mō. s. ꝙ a uisibili mł'tiplicātur spēs ꝑ aereꝫ usqꝫ ad oculuꝫ. q̄ qdeꝫ spēs ē cā uisiōis ꝑut dicūt haberi ab auctoribus ꝑspectiue in hunc moduꝫ ꝙ uisus nō uidet nisi illā rem cuius spēs suꝑ lineas rectas uel reflexas ꝑuenit ad oculū cadens in ipm ocli centruꝫ q̄ linee oēs ducte a singulis rei uise ꝑtibus faciunt unaꝫ piramidē cuius conus est pupilla et basis ē in re uisa. Nisi eniꝫ res uisa in tali oppositione cadat ad oculuꝫ nō pōt fieri uisio. Et ꝑꝑ hoc appet ꝙ res que uideᷓ ꝟm ꝙ est magis distans uł magis ꝑpinqua apparet maior uel minor. Et hoc qꝛ linee anguloꝝ piramidis q̄ꝫtomagis elongantur a re uisa tanto magis coeunt et cōiunguntᷓ. Et ideo si contingat ꝙ cōiungantᷓ et claudātur anteq̄ꝫ perueniat ad uisuꝫ. tūc res oio nō uideᷓ. Et ex hoc pꝫ ꝙ res uisibilis tantuꝫ pōt distare a uisu ꝙ oio nō uidebiᷓ. qꝛ linee angulorū siue piramidis cōclaudūᷓ. et faciūt conū anteq̄ꝫ ꝑueniāt ad oculuꝫ. Et dixerunt ꝑdictas spēs esse alterius rōnis ab obiecto. Et iō lꝫ obiecta sint ꝯria. spēs tñ ipoꝝ ꝯrioruꝫ nō sunt ꝯrie. sed possunt sił in eodē medio existere. Aliter sił ꝑ ideꝫ mediū ꝯrij colores non possent uideri qđ ē fł'm ad expientiā. ꝑdicta oppinio q̄ꝫuis satis sit ꝑbabilis et mētibus auctoꝝ cōsona multis tñ modernoꝝ ñ placet. imo placet eis opposita oppinio. dicūt eniꝫ isti ꝙ adhoc ut uisibile uideaᷓ. nō est necessariuꝫ causari a uisibili. nec in medio nec in organo. s. oclo aliquaꝫ qualitateꝫ siue spēm uisibileꝫ sine qua uisibile uideri nō possit. Sꝫ sine ea uideri pōt. qm̄ si sic eēt. tūc positis duob⁹ uidētib⁹ eqᷓliter. ut ꝟbigratia uno forti⁹ altero in duplo. tūc forti⁹ uidēs ñ possꝫ uidēꝛ in maiori distātia q̄ꝫ debili⁹ idē uisibile. sꝫ h° ē ad expiētiā manifeste falsum. Et ꝯñā tenet. quia sumpto uno uisibili si debet uideri ꝟm supradictos oꝫ ꝙ mł'tiplicet in aere illas spēs uisibiles aut ergo mł'tiplicat eas ad q̄ꝫcunqꝫ distantiā aut nō sꝫ nō ad q̄ꝫcunqꝫ qꝛ tunc sua ꝟtus q̄ꝫtuꝫ est de se in infinitū posset extēdi. Et ma

xime cū ipi dicant eas uideri ꝑ lineas rectas
aut reflexas causantes piramidē ⁊ ꝙ linee pi
ramidis aliqñ coeūt in unū. Si aūt nō nō
fit spēꝝ multiplicatio ad q̄zcūqz distantiā ꝙ
ab aliqua distantia aliqđ uidens uidebit ali
quod uisibile ⁊ aliud uidēs hñs in duplo for
tiorez uisuz nō poterit ipz a maiori distātia
uidere qꝛ nō erit ibi illa spēs multiplicata in
tanta distantia que cū requiratur ſm eos ad
uisionē illud nō poterit uideri. Sequeret̄
insup ꝙ quilibet oculus ab equali distantia
iudicaret rez equalis magnitudinis ita ocu
lus debilis et male dispositus sicut fortis ⁊
bñ dispositus ꝙ est ſm ꝫ expientiā ⁊ ad ex
ꝑientias quas illi adduxerunt isti respōdent
dñtes ꝙ in oculo organo uisus sepe sepiꝰ im
primitur qualitas aliqua que uere mouet ui
suz tanq̄ȝ obiectuz que nō est spēs nec actus
uidendi ſz est effectiua actus uidendi. ita ꝙ
uera illa qualitas ab ocl'o uidet̄. Et istud
expresse patz per mītas expientias. una est ꝙ
si quis diu inspexerit aliquid qđ circūuolui
tur postea ꝟtat ocl'os ad res q̄scētes ipe res
quiescentes apparent moueri circulariter.

Alia est ꝙ si quis diu aspexerit ad splendi
duz ⁊ postea ꝟtat se ad aliud ul' claudat ocl'os
suos mani feste uidet splendorē. Et circa hoc
dicunt Arꝫ. adduxisse mītas expientias in li
bro de sompno ⁊ uigilia ⁊ in de sensu ⁊ sensa
to. Et similiter Auer. ⁊ tñ ista qualitas nō
est necessaria ad uisionē obiecti a quo cātur
ſz potius est ipius impeditiua. Et dicunt
2°. ꝙ uiso q̄ȝtū huic ꝓposito ꝑtinet ē duplex
quedam recta in qua requirit̄ ꝙ oculus in di
recta oppōne se hēat ad uisibile ⁊ ꝙ uisibile
sit illuminatū ⁊ ꝙ mediū sit dyafanū uel non
opacū. ⁊ ꝙ sit uisibile in debita ꝓpinquitate
ad oculuz. Ita ꝙ in ista uisione q̄ȝtū est ex
ꝑte obiecti non concurrunt nisi duo agentia
unuz particulare ut color. aliud ul'e ut lumen
⁊ hoc dicunt in uisione coloris qꝛ in uisione
lucis non concurrit unuz agens. Alia ē ui
sio reflexa in qua uisibile uidetur nō existēs
in dicta oppōne ad oculum ut in ista uisione
requirūtur ex ꝑte obiecti illa met agentia q̄
requiruntur in uisione recta. Et ultra illa re
quiritur unuz aliud agens uel plura agentia
ſm diuersitatem que sepe accidit in diuersis
reflexis uisionibus. hoc autem tale agens est
aliquod corpus tersuz politū ⁊ splendiduz ut
speculuz uel aliquod tale speculo simile sicut
est aqua que concurrit in uisione reflexa
tanq̄ȝ ꝑtiale agens effectiuum illius uisionis

Secundū ergo predicta respondent ad ex
ꝑientias supradicte opinionis. ⁊ primo ad
eam de baculo ignito ⁊ similibus ⁊c̄. ꝙ illa
non est species causata a baculo ignito. ſz est
una qualitas uere in oculo impressa que uide
tur que non est necessaria ad uisionem. ſz po
tius est uisionis impeditiua. Et ad eam ꝙ
una res apparet duplex ⁊c̄. dicunt illud non
esse propter spetiem illius. sed propter in cō
uenientez situz instrumēti uisus queadmodū
cū unus oculoꝝ ꝑ directuz sursuz eleuatur uel
infra deprimitur una res duplex apparet.

Et ad illam de denario posito in uase ⁊c̄.
dicūt non eē propter spetiem in aqua impres
sam. sed quia ibi est uisio reflexa uirtute isti
us tertij agentis concurrētis ad uisionē hanc
qđ ē aqua cuiꝰ uirtute denariꝰ pōt uidēri in si
tu in quo sine p̄dicto tertio agēte ꝯcurēte ui
deri nō poterat. Et silr̄ dñt ad illā đ sole in
aqua representato. qꝛ enim aqua ex motu in
ea facto tenet locuz duplicis uel triplicis spe
culi ideo est cā illius apparitiōis. Et con
silr̄ ēt dicūt ad illā de speculo. Non eniz ali
qua res uidetur q̄ sit in speculo uel aere. sed
uidet̄ illud met obiectuz cuius illa spēs a mul
tis creditur esse et hoc uisiōe reflexa que est
mediāte speculo. Et sic cuz plura uel diuersa
specula cōcurrunt in figuris fiunt diuerse ui
siones et multiplicate et eiusdē rei apparēt s
in diuersis locis et sitibus. Et eīm si aliqua
res in suꝑficie existens speculi uideret̄ que
eēt talis spēs quā dicunt esse tunc omnis ui
dens totā speculi suꝑficiem ubicunqz predi
ctus uidens esset uideret ipāz speciē. quia ex
quo uidet totaz superficiez. si in illa esset ali
qua qualitas uisibilis ipa uideretur ab eo.
Sed hoc est contra expientiaz. Non igitur
aliquid qđ sit species in suꝑficie speculi uide
tur. Et similiter ꝓpter p̄dictā cām posito ali
quo transparenti habente aliquez colorez ut
uitruz rubeuz res que uidētur appent illius
coloris cuius est transparēs illud. ꝟbigratia
rubee. non quia in illo repiatur species illius
rei. Sed quia illud sicut 3m agens ꝯcurrit ad
causanduz rei illius uisionē reflexaz. Et
multi modernoruz hanc ultimaz oppinionē
approbant et dāpnant eam que est primoꝝ.

Constantinus in libro de cerebro dixit ꝙ
spiritus uisibilis a cerbo procedens ⁊ ad ocu
los ueniēs prestat eis uisibilem qualitatē q̄
ꝓgreditur ab eis prope. i. ad partes ꝓpin
quas ample ⁊ habundāter. Sed longiꝰ. i. ad ꝑ
tes longinquas tenuiter ⁊ parce. Et ꝓpterea
que prope sunt largius uident̄ que uero a lō
ge tenuius. Et ista qualitas uisibil' ꝓgrediēs
ab oculis statiz cū aggredit̄ physim rei uisi
bilis rursus reuertit̄ ad eosdez oculos ⁊ scul
ptis hūidis tunicis ip̄mit agnitā uise rei silr̄
tudinē unde ꝓducit̄ cerebro ⁊ a cerebro cor
di p̄stat̄ noticia. Propter ꝟbuz supra addu
ctū ex Aris. ꝙ sensibile posituz supra sensum
non facit sensuz. Et sic uisibile poitum supra
oculuz nō facit uisiōez. Dubitatio surrexit
an res existens in oculo. ab ipso met oculo
posset uideri. Ad quā dubitationē respon
det. Gentilis suꝑ. 3. 3a. caplo de ymaginatio
nibus dicens rem stantez in oculo posse uide
ri est dupliciter. uno mō ꝙ uideat̄ per suam
spetiez quā causat in cristallina. Et h° modo
nō est possibile ꝙ aliquid existens in oculo
uideatur. Et hoc ideo qꝛ ut supra patuit ad
uisionē requirit̄ mediū extrinsecū ut Auer.
uoluit. 2° de aīa et 3° coll'z. Cum ergo itra
oculum non sit tale medium non poterit qđ
intra oculum est uideri. 2° modo potest in
telligi ꝙ res pura exñs in oculo uideat̄ nō ꝑ

ꝓpriā spēm quā causet. Sꝫ per' spēs reꝝ uisibiliū ab extra uenientes q̄ spēs modificāt' in eaꝝ receptione ſm nām uaporis in oculo existentis. Et hoc mō dixit res exn̄tes in oc'lo uideri. Cū eniꝫ nō uideāt' per spēm propriaꝫ quā causant. oꝫ ꝙ uideant' mō dicto. cū nō sit alius modus. Multi uero magis moderni et maxime. thomas dini de florentia. dicunt ꝙ pᵃ. ꝯᵒ gentilis nō ē uera. ymo dicūt ꝙ uapor peruiꝰ exn̄s in oculo uere potest uideri siue hoc sit per sui spēm ꝓpriam apud ponentes spēs uisibiles. siue absqꝫ sui specie apud non ponētes eas. ⁊ ꝙ uideatur experientia in hn̄tibus ymaginationes declarat. Et ꝓbat' hoc pᵒ a sili. sic. hō pōt uidē fulgorē siue splēdorē oculi sui in ꝯmotiōe oculi ⁊ ꝯpressione in eo facta. ut supra patuit. gᵒ. ꝯsil'r pōt uidēre uaporē peruiū coloratū in eo exn̄tē. Et ꝯn̄a ista tenet. qꝛ omnia que sunt in uno ꝑꝑ. q̄ pōt uideri sūt in alio. Et ex omni illo qᵒ uisio ꝓhibetur in uno prohibetur in alio ut notū est inquirēti ea. Ampliꝰ spēs uisibiles cōseruate in memoria reuertētes usqꝫ ad oculū possūt uideri ⁊ iudicabunt' quasi essent ex̄. ut uoluit Auer. collꝫ. 3ᵒ. cᵒ. de accn̄tibꝰ uisus. igit' multo magis h̄ accidet uapori ꝑuio colorato in oculo exn̄ti. Et Gentilis uidit ambas p̄dictas instantias ⁊ tetigit eas. ⁊ soluit eas. Et dixit primo ad primā. ꝙ nō ē sil'e de lumine siue fulgore ⁊ de uapore illo qꝛ fulgur habet se magis intentional'r q̄ꝫ uapor ille coloratus. Et iō ut color perueniat gradatiꝫ ō cē mālī ad immāle requiritur medium in uidendo ipm qō nō requiritur in uisione luminis uel fulgoris. Et ad 2ᵃᵐ dixit. ꝙ spēs reuertētes a parte remeōratiua acqsiueꝝt in mālitatē. ⁊ iō nō indigent medio extrinseco.

Ueꝝ sol'o eius p̄dicta nō ualet. ꝑmo qꝛ rō quā ipse sumpsit ex Auer. ꝙ ad uisū requirit' mediū extrinsecū nihil ualeret ut clare pꝫ ꝯsideranti. 2ᵒ qꝛ transire ad immālitatē et cē immāle non remouet id qō dictum est. Nam illud lumē intrinsecum siue fulgor. ita est res mālis ueraꝝ realis sicut lumen extrinsecum. licet sit magis remissum. Et simil'r etiam illa spēs reuertēs a memoratiua est una uera res extensa in sui subiecto. sicut quicunqꝫ color. Et sicut color nō pōt uideri sine lumine exteriori. sil'r nec p̄dicta spēs. unde in obscuro n̄ appet hōi p̄dictā rē siue spēm uidere qꝛ cum illa res appareat sibi foris esse clarum est ꝙ in obscuro illud non posset esse. qꝛ in obscuro nō posset sibi apparere uidere rem extra cuꝫ tūc extra se nihil uideat nec sibi appareat. Et sil'r actus uidendi non pōt eē de colore nisi lumine oculo cōicato. Ampliꝰ spēs uisibilis si sit dare illā ē res minus uisibilis q̄ꝫ color qꝛ nisi ipsa multū intēdatur non pōt uideri ut asserūt ponētes spēm uisibilē ut supra patuit. tēpore n. quo illō obiectū qō repn̄tat p̄dicta spēs que ad oculuꝫ reuertitur a memoria qn̄ ipm repn̄tat non uidebatur ut clarum est. Et ideo spēs uisibilis ſm ponentes eas. est minꝰ uisibilis q̄ꝫ color. igitur multomagis res ꝑua hn̄s colorē exn̄s in oculo potest uideri.

Ampliꝰ aūt mediū requiritur ad uisionem propter lumen. s. ut color et medium sint illuminata quia absqꝫ concursu luminis tāquaꝫ ꝑtialis cā uisionis non pōt color cāre uisionem. Aut requiritur medium ut recipiat speciē coloris quā color indistās nō pōt immediate cāre. nulla aūt alia cā de mūdo uidet' eē ꝑꝑ quā mediū in uisione reqrat'. Sꝫ qcunqꝫ istoꝝ modoꝝ requiri ponat' nō inde prohibetur. quin uapor dictus in oculo existens uideatur pᵒ qꝛ cū tali uapore concurrit lumē extrinsecum cum ponatur ꝙ uapor ille sit ꝑuius ⁊ trāsparens neqꝫ ꝑꝑ ſm qꝛ inter illam uaporem ⁊ cristallinū est corpus medium per qō pōt species uaporis illius ad ipm deferri qꝛ est ibi humor albugineus per quē ēt defert' spēs coꝝ que extra oculuꝫ exn̄tium uidentur

Igit' clare pꝫ ꝙ ex nullo p̄dictoꝝ ꝓhibet' quin ille uapor trāsparens possit uideri.

Amplius qn̄ hō hn̄s ymaginationem respicit aereꝫ non respiciendo aliqō obiectū extrinsecuꝫ aliud. sibi appet ꝙ predictus uapor sit citrinus niger uel alterius coloris sicut ē ut pꝫ ad expientiā patientiuꝫ ymaginationē. tūc sic impossibile est ꝙ tūc ipe uapor nō uideatur per speciē ꝓpriā sui ⁊ nō per spēꝫ rei uisibilis ab extra ueniētis. qō ꝓbatur. qꝛ tūc nō uidet' aliqō obiectū extrinsecū cū ipe respiciat solū ꝟsus aerē ⁊ nō ꝟsus aliā reꝫ ⁊ est hoc argumētū demōstrās ꝯtra opinionē gentilis. Amplius m'lta alia sunt in oc'lo que possunt uideri ergo ꝯsil'r ⁊ ipe uapor ꝑ eiꝰ ꝓpriā spēm poterit uideri. ⁊ an̄s ꝓbat' ꝑ m'ltas expientias quas Aꝝ. posuit 2ᵒ de sompno ⁊ uigilia. Et ꝯn̄a tenet. qꝛ nulla est cā siue rō quare illa possint uideri. quin ꝑ eādē rōnem uapor p̄dictꝰ nō possit uideri. 2ᵃ ꝯcl'o gentilis que est ꝙ res possunt uideri talis ul' tal' coloris esse ſm colorē ⁊ dispositōeꝫ uaporis ꝯceditur esse uera. Sicut ēt uident' res aliq̄ colorate talis ul' tal' coloris mediāte aliqᵒ uitreo sic colorato. ul' mediāte aliqua alia re simili. Ampliꝰ m'lta dicēt' de hys que pertinent ad uisuꝫ in tractatu 4ᵒ hiꝰ ſmonis. et maxime in capl'o de debilitate uisus ⁊ capl'o de ymaginationibus ⁊ alys ⁊c.

Capl'm. 6ᵐ de sensu auditus.

Auditus ut dixit ysidorus xiᵒ ethimologiaꝝ sic appellat' eo ꝙ uoces auriat ⁊ hoc est ut aere ꝟberato sonos suscipiat. Et auditꝰ quidē siue ꝟtꝰ auditiua ē illa que sonos tā uoces existētes q̄ꝫ n̄ uoces ꝑcipit eoꝝqꝫ dignoscit differētias s. acuitatē ⁊ grauitatē siue tarditatem asperitateꝫ ⁊ lenitatē magnitudinē ⁊ ꝑuitateꝫ omnēqꝫ aliaꝫ uocū differētiā ꝓut ō uoce dicetur in ſmone seqn̄ti q̄ erit de dispositōibus mēbroꝝ spūaliuꝫ. Pro uera sciētia hn̄da de sensu auditꝰ. oꝫ uidere q̄ sit ꝟtus auditiua ⁊ un̄ ꝓcedat ⁊ qd sit eius organum ⁊ qd sit eiꝰ mediū. ⁊ quid sit eius obiectuꝫ et quid sit sonus ⁊ in quo subiectiue ꝑsistat et quō ꝑueniat ad audituꝫ. ⁊ quomodo causet' ⁊ quotuplex sit auditio. Uirtus autem au

ditiua est 2ª.de uirtutibus animalibꝰ sēsitīs
exterioribus que a cerebro ꝓcedit ad aures
mediante spiritu delato ad eas a cerebro ꝑ
neruos moles descēdentes a cerebro ad au
res qui uocant̄ nerui auditiui ⁊ nerui expā
si. Et organū huius ꝟtutis est auris ꝑut
auris sumit̄ pro omnibꝰ ꝑticl'is eius.ēt pro
neruis auditiuis ꝑdictis.uez̄ in organo au
ditus aliqua ꝑs est principalioz ⁊ in qua pro
ꝓprie dr̄ ꝟtutē auditiuā ꝑsistere ⁊ oꝑari siue
pati ⁊ ꝑcipe. Et ista ꝑs ꝓp̄e ē ipoꝝ neruoꝝ
auditiuoꝝ iā dictoꝝ.i eis eniz ꝓprie ⁊ ꝑnci
pal'r efficitur auditio.Et omnes alie ꝑtes cō
structiue auriuz sunt sicut coadiuuātes ⁊ secū
dario faciētes ad auditionē ⁊ ꝑ̄sertiz ꝑs car
tillaginosa auriuz.hec eniz ꝑs ad sonos tam
uoces q̄z nō uoces apta nata est.Mediū ꝟo
quo mediāte auditꝰ sonos ꝑcipit est duplex.
unū ꝓpinquuz siue immediatuz.⁊ hoc mediū
est aez impositus ⁊ receptus in aure a prin
cipijs generatōis qui dr̄ aez generalis aeri
de quo dixit Auez.in de sensu ⁊ sensato ⁊ ēt
3°.coll'z ꝙ q̄zto iste aez est subtilioz ⁊ quie
tioz tanto opō ꝟtutis auditiue erit melioz ⁊
ꝑfectioz. Aliud est mediū remotū siue me
diatū ⁊ est duplex.s.aez ⁊ aqua. Dixit .n.
Auez.coll'z 3° ꝙ iste sensus aprehēdit mediā
te aere et aqua. Obiectū aūt huiꝰ ꝟtutis
ē corpus sonatiuū siue sonus.Corpus aūt so
natiuū dz esse solidū ⁊ lene ut appebit.Sonꝰ
aūt ut uoluit Agazel est qualitas quedā.s.de
tercijs qualitatibus ut supra patuit in aere
fiēs ꝑꝑ inundationē siue motū accidentē ei ex
motu ꝓueniēte ex uehemēti aliquoꝝ corpoꝝ
sonatiuoꝝ inter se ꝑcussione ul' seꝑatōe exn̄s
cū illo.s.aere. Non eniz est sonus dixit
Auic.6°.de nālibꝰ aez nec corpora ꝑcussa
nec motꝰ alicuiꝰ coꝝ.sz est q̄litas ꝓueniens
ex motu frangēte aerez.nisi eniz motꝰ frāge
ret aerez nō cāretur sonꝰ.⁊ nō hēt ista q̄litas
q̄ est sonus siue nō ꝑdurat nisi q̄zdiu durat
iste motꝰ. Generat̄ aūt q̄litas ista dicta so
nus ex ꝑcussione aliqn̄ corporū solidoꝝ pla
noꝝ siue leniū ꝓpterea ꝙ in ꝑcussione corum
expellitur aez a sup̄ficie utriusqz ipoꝝ corpo
rū equaliter.nō aūt causaret̄.si corpora illa
nō essent plana ⁊ lenia.sz asꝑa.naz ex collisio
ne corpoꝝ asꝑoꝝ nō expelleret̄ aez ꝯtentus
inter ea.ymo remaneret ꝯtētus inter ꝑtes de
pressas ⁊ eleuatas ipoꝝ corpoꝝ asꝑoꝝ. Et
sil'r nō causaret̄ si corpora illa nō essent dura
sz mollia.nā corpora mollia in percussione ce
dunt sibi ipis nō expellentia aerem inter ea
manētez.⁊ sil'r nō causaretur si illa corpora n̄
forēt plana sz acuta.Si eniz acus acui ul' alte
ri rei obiciatur nō cābit sonuz qz acutuz est
penetratiuuz ⁊ diuisiuū potius q̄z expulsiuū
aeris.⁊ scias ꝙ corpora sonatiua causant in
ꝑcussione sonū intensuz ul' remissuz ꝭm ꝙ plꝰ
⁊ minus aere plena sunt.⁊ iō metalla qz aere
plena sūt ⁊ diu aerē ⁊ ꝯtinēt ꝑcussa sonū ma
gᵐ efficiūt ⁊ maxie auꝝ ⁊ es.qz magis ō aere
hn̄t in sua mixtione. Et aln̄ cātur et fit q̄li
tas predicta siue sonus nō ex percussiōe uniꝰ
solidi ad aliud solidū.sed potius ex scissione
uniꝰ partis corporis ab alia parte eius.sicut

cū rūpitur pānus uel lignū nā in fractiōe ista
ꝯtingit aerē frangi sicut in percussione predi
cta.et in aeris fractione causat̄ sonus. Et
aln̄ cātur sonus ex percussiōe aeris ad aliqͦd
corpus solidū.pz hoc cū pulmo percutit aerē
ad ꝑtes trachee artarie solidas ⁊ duras qn̄
tūc cātur sonus. Et aln̄ cātur ex ꝯstrictiōe
aeris sicut qn̄ ꝯstringit̄ aez per follē uel per
insufflationē intra fistulā.⁊ qn̄ uētus impellit
aerē ad cauernas ⁊ foramina ꝯstringens euz
ibi. Et aln̄ cātur ex inundatiōe aeris qn̄
una magna pars aeris proiicit̄ super alteraz
anteq̄z illa altera apta sit cedere prime.sicut
accidit sonꝰ in aere tēpore flatus uentoꝝ ma
xime fortiū. Sic itaqz cā efficiens soni ē
impulsio aeris uiolenta modis dictis ꝓueni
ens frangēs aerē circunstantē cuiꝰ fractione
cātur sonꝰ. Et ex h̄ pz que sit cā mālis soni
nō ex qua cū sit accn̄s.sz in qua.s.subiectiua
in qua ē sonꝰ tāquā in subiecto.⁊ ē ipse aer
fractus ut dictū ē.Requirit̄.n.ad sonū ut iā
pz percutiēs.⁊ percussuz ⁊ aer in pulsꝰ fran
gens aerē. Uel requirit̄ aliqd qͦd teneat
locū ipsoꝝ. Aln̄ ē tantū unū qͦd tenet locuz
ipsoꝝ quātū ad diuersas ipsiꝰ partes ꝑut pz
in corda cū rumpit̄.aut in ligno cū frangit̄.
⁊ hijs sil'ibꝰ in quibꝰ aer ē sicut percutiēs et
sicut percussuz.⁊ ē impellēs ⁊ frangēs aliū ae
rē. Nā sonus in illa fractōe cātur ex ꝯuen
tione partiū aeris que ibi ꝯueniūt ⁊ ꝯiungū
tur ad replēdū locū in quo erat ꝯtinuitas coz
de uel ligni fracti.ꝑꝑ.uitare uacuuz. Et tunc
una pars aeris illiꝰ se hēt ut percutiēs ⁊ alia
ut percussa.⁊ alia que ē interrepta inter ꝑtes
percutientē ⁊ percussā hēt se sicut impellēs ⁊
frangēs.Et aln̄ illud tenēs locū dictoꝝ triuz
requisitoꝝ ad sonū nō ē unū tantū sed duo ut
pz in sono cāto ex motu corigie l' baculi in ae
re cicius q̄z aer possit diuidi.Nā in tali sono
corigia.uel baculꝰ se hēt ut percutiēs ⁊ aer se
hēt ut percussuz in quātū nō cedit sz resistit.⁊
ꝑs aeris que intercipit̄ inter corigiā siue ba
culū ⁊ aerē percussuz hz se ut impellēs ⁊ fran
gēs aliū aerē. Ex dictis patere pōt ꝙ cor
pora sonantia nō hn̄t in se sonū nisi effectiue
qz ipm in aere cānt.Et sil'r nō audiunt̄ nisi.
effectiue. Causa aūt formalis soni pōt dici
ꝙ sit talis uel talis fractio aeris.siue ipsiꝰ
motō sic ⁊ sic imutāl auditū.⁊ qz tal' aēis fra
ctō et auditꝰ imutatio ē ualō uaria ⁊ diuersa.
ideo soni hn̄t diuersitatē multā quāuis ēt di
uersificent̄ ex parte passi ut auditꝰ ⁊ organuz
eiꝰ.⁊ qn̄z ex parte agētis ut corpoꝝ sonatiuo
rū.corpora.n.sonatiua.licet nō hēant in se so
nū in quantū tn̄ sunt efficientia ipm diuersos
cānt sonos ꝭz coꝝ diuersitatē ut ad sensuz pa
tet.aliū eniz sonū cānt metalla aliū lapides
aliū ligna ⁊ sic de alijs. Et nō soluz diuer
sificata in mō mixtionis diuersificāt sonos
sz ēt diuersificata in figura q̄zuis sint eiusdē
mixtionis ut patz de metallo plano ⁊ cōcauo
⁊ de capanis diuersaꝝ figuraꝝ. Un̄ Auez.
3° coll'z ꝓdest ad sonū forma instrumentorū
recipiētiū ut sint cōcaua aut perforata aut
rara.Et cā finalis ipiꝰ soni per se ē ꝑfectio
auditꝰ. Appet etiaz ex iam dictis ꝙ sicut

dixit Auic. 6° de nālib⁹ sonus non ē aliquid
fixū. sed est in aliquid. differt .n. son⁹ ab aliis
sensibilib⁹. Nam omnia alia sensibilia in
corporibus mixtis existentia insequunt̃ modū
mixtiōis elemētoꝝ adinuicē ⁊ sunt qualitates
quedā fixe. unūquodq3 .n. alioꝝ sensibiliū ē
se est ipso in quiete existēte ut p3 de caliditate
⁊ frigiditate siccitate ⁊ hūiditate de colore
sapore ⁊ odore. sed sonus non insequit̃ mixti
onē eltoꝝ ymo motū localē aeris in actu mo
tus. q̃diu .n. stat motus stat sonus ⁊ recedēte
motu recedit ⁊ son⁹. Concordāt aūt oēs
ꝙ audit⁹ isto° fit. Nam sonatiuū mouet aerē
ut supra dictū ē ⁊ frangit ipm ⁊ ꝓcedit aer
mot⁹ unus manēs actu ⁊ cōtinu⁹ us3 ad aurē
⁊ intrat in ea3 ⁊ cōtinguat̃ aeri ꝯnāli in aure
existēti ⁊ mouet ipm. Et aer cōnālis mot⁹ mo
uet ⁊ immutat organū auditiuū neruū. s. expā
su3 ⁊ ipse ꝑcipit sonū ⁊ repñtat ipm cerebro

Dixit Gal' 8° de utilitate ꝑticulaꝝ sonus
⁊ uox ē aer ꝑcussus siue percussio aeris que
dam existēs. differt aūt nihil. solum hoc in con
fessione habeat̃ motū qui in ꝑcussione causa
tur uelud ioma ꝓcedentē ad cerebꝝ ascende
re oportere. Dixit Auer. colliget 3° sicut
aer ducit colorē ad instrm̃ uis⁹ ꝓpter perui
etatē corporis sic etiā aducit sonum ad audi
tū propter uelocitatē receptiōis mot⁹ isti⁹
rei quia aer recipit ipm uelociter. Et rema
net in aere h̃ ipressio motus etiā postq̃ sepa
tus ē motor. Et sil'r forma que fit ab illo. Et
sil'r remanet in aere sonus tpe sufficienti do
nec possit ꝑuenire ad aurē ꝓpterea q2 sonus
ē mot⁹ uel ē a motu ⁊ omnis motus ē in tpe
Et hoc ē contrarium rei uisusque non fit in
tempore Et ꝓpterea audim⁹ tonitrua post
uisionē coruscatiōis. Et uidet hō ytū3 lotri
cis ultra aquā anteq̃ audiat sonū q̃uis cā
amboꝝ sit eadē. Et est causa quare audimus
ultra murū ⁊ non uidem⁹ ultra murū. Di
cunt ꝙ aer cōnālis auri immobil' ē de se eo
ꝙ non mouet̃ motu quo mouet̃ aer exterior
Et hoc ideo ne ꝓpter fortē motū ꝓhibeatur
suscipe oēs sonos siue differētias eoꝝ. Et
q2 non mouet̃ de se nullū habet de se sonum
ut immutet̃ ⁊ immutari possit a quocūq3 sono
Est tñ h̃ aer cōnālis ē fragil' ⁊ facil' frangi ⁊
diuidi ⁊ ideo ab aere ꝓpinquo moto exteri⁹
adueniēte facil'r mouet̃. Et q̃uis aer cum
nālis sit immobil' de se eo ꝙ non mouet̃ mo
tu quo mouet̃ aer exterior q2 nec son⁹ gnāt⁹
exterior nec etiā motus ꝑ quē ipse sonus gnā
tur est ei proprius. mouetur tamen continue
motu proprio quo motu accidit. ꝙ auris sem
per sonat sicut cornu. Et ꝓpterea. si manus
ponatur super aurem aer connaturalis qui ē
in aure habens motum propriū facit multas
reflexiones ⁊ repercussiōes propter quas ui
detur aurem sonare sicut cornu. Et iste sonus
aeris est signum quod audimus mediante di
cto aere connaturali. Et quia contingit me
diante ipso audire ideo audimus in aqua
cum aqua non ingreditur ad aerem connatu
ralem. Nam cum ingreditur ad ipsum ⁊
ipsum corrumpit non audimus in aqua.

Quomodo autem qualitas que est sonus per
ueniat usq3 ad auditū nō equal'r sentiūt oēs

Quidā enī dixerūt d' quib⁹ fuit Albert⁹
magnus q dixerūt ꝙ son⁹ nō generat̃ in una
ꝑte aeris tm̃ s3 in omni ꝑte usq3 ad auditū.

Nā unaqueq3 res sensibilis nō h3 eē nisi
in sua mā. et tanta ē q̃ta ē sua mā. Et iō q̃tū
aerē ꝑcutit ꝑmū ꝑcutiēs a quo egredit̃ son⁹
tantū aerē ꝑcutit aer ꝑcussus et generat in
eo sonum. Et ille aer 2° motus percutit 3m
aerem et tertius 4m. et sic de inceps q̃diu
durat uiolentia ꝑcutiētis. qm̃ ēt s̃3 debilitatē
et fortitudinē illius uiolentie debilitatur uel
fortificatur sonus. Unde 3° coll'3. dixit Av.
q̃to iactatio siue percussio corporū solido
rum erit fortior. tanto sonus fortior et acu
tior erit et ecōuerso. Et dixerunt ꝙ nō est
simile de sono et aliis sensibilibus. Nā alia
sensibilia hñt mā3 in qua sunt realiter et nāli
ter pōt eē qō hñt in medio quia in medio hñt
esse intentiōaliter. Sed sonus nō h3 mām in
qua habeat esse nāliter nisi aerē tantū. Et
ideo sonus s̃m suū esse māle est in aere. q̃uis
s̃m suā spēm sit in sensu. Ex dictis dicūt pa
tere quare est ꝙ cū in aere sit sonus et mot⁹
nō ꝑcipimus ex hiis duobus nisi sonum qm̃
aer motus nō alterat neruū auditiuū nisi s̃3
sonū. Alii aūt dixerūt ꝙ sonus nō est rea
liter in qualibet ꝑte aeris usq3 ad auditum.
S3 realiter est solū in ꝑte aeris resilientis
ex ꝑcutiente et ꝑcusso. In aliis aūt ꝑtibus est
intentiōaliter tantū. Et hoc declarat̃ ex eo
ꝙ sensibile positū supra sensū circa suū rea
le nō facit sensū. S3 sonus ꝑuenit ad audi
tum ꝑ mediū. igit̃ in illo toto medio nō est
realiter. s3 solū erit realiter in illa ꝑte in qua
s̃m esse suū generat̃ primū a corporib⁹ se ꝑ
cutiētibus que sonū hñt cāre. s3 hec ꝑs est
aer resiliens ex ꝑcutiente et ꝑcusso. Et di
cunt ꝙ licet sonus nō sit realiter in aere usq3
ad auditū in toto tñ illo aere sonus multipli
catur usq3 ad auditū cum motu locali ipsius
aeris que qdē multiplicatio ē cū motu circu
lari ipius aeris. Sic euenit d' lapillo ꝓiecto
in aqua qui in eo circulos facit primo ꝑuos
deinde magnos ut uoluit Arist. 2° de anima.

Et ꝙ fiant cum motu locali appꝫ ut supra
quia prius uidet̃ ꝑcussio q̃3 audiatur sonū.
Et apparet autē quia uidemus ꝙ sonus impe
ditur a uentis. i. auditio nō autē spēs uisibi
lis seu uisio que fit in instanti. et uoluit hoc
Aristo. 2° de anima. Ubi etiam Aristo.
uoluit ꝙ sonus sit in aere ⁊ in aqua tanq̃ in
medio. In aere enim ⁊ in aqua generatur so
nus ⁊ auditur. unde dicunt quidam ꝙ audit⁹
habet duplex mediū scilicet aerem ⁊ aquam
sed diuersimode. Nam aer est mediū in quo
generatur sonus ⁊ sine quo non est esse eius.
Aqua uero est mediū tantum per quod tran
sit sonus in sua materia qui est aer impulsus
⁊ propterea aqua confundit ⁊ prohib3 sonos
aer uero conseruat. quia conseruatio rei est in
propria materia. Ideoq3 cum aqua non sit
propria materia soni non suscipit gnātiōē e⁹
in suis partibus. Et iō ñ ꝑueīt son⁹ us3 ad au
ditū mediāte aqua nisi aer i q° sbiectiue ē so
n⁹ scindit aquā ⁊ ꝑ aquā transeat ꝑueniēs ad

auditu3. Quidam tñ uolunt ꝙ sonus potest
uere subiectiue in aqua recipi. Et hoc innuit
Aristo. cum dixit ꝙ audimus in aere et aqua
minus tñ in aqua. Nõ eni3 clare appet ꝙ aer
pforet aquam semp sic cum auditur in aqua.
claru3 est eni3 ꝙ si quis sub aqua existens in
loco pfundo ubi nõ est aer. si uehemẽter duo
lapides adinuice3 pcutianẽ audiet sonu3 lapi
du3 s3 nõ mediante aere quia ibi in pfundo
aque non est aer . ergo mediante aqua. Et
dicunt ꝙ auditio est duplex una recta et alia
refrexa . Et Auer. 3° coll'3. uoluit ꝙ queq3
iactatio siue percussio faciat reuerberationẽ.
Et sic ꝙ nõ fiat aliqua auditio recta in qua
nõ fit reflexio. Et ob hoc accidit ꝙ homo au
diat sua3 uoce3. Quidã tñ modernoru3 et
thomas cum eis dicũt ꝙ q̃uis ṽba supradc̃a
uideanẽ ire ad mente3 Ar. et ẽt Av. tñ sibi
apparet ꝙ cu3 ab eis d̃r ꝙ sonus immediate
causaẽ effectiue ex solo motu fractiuo aeris
a corporib⁹ sonãtibus causantib⁹ talẽ motum
sine fricatione ⁊ ꝙ predict⁹ son⁹ sit solu3 sb
iectiue in aere non sit uer. qm̃ si ueru3 foret
tunc ex diuersis corporib⁹ se pcutiẽtib⁹ ⁊ eo
dẽ modo aere3 mouẽtib⁹ sil'is sonus causareẽ
Sed hoc est contra expientiam. Nam si per
cutianẽ adinuice3 metalla alius sonus causaẽ
q̃3 si percutianẽ alia corpa q̃tũcũq3 alia cor
pora equali uelocitate ⁊ equali uehementia ⁊
equali fractione aere3 mouerẽt. Et ↄñtia p3
quia ex tali percussione immediate nihil cau
sant ipsa corpora nisi motum localem. Et
igiẽ p̃dictus motus localis aeris ẽ sufficiens
causa immediata soni cu3 ille mot⁹ sit in utris
q3 sil'is ⁊ sonus in utrisq3 causat⁹ erit simil'

Et confirmaẽ hoc. q2 si sit una cãpana ⁊ p
cuciaẽ cu3 uno ligno uehemẽter. ita ꝙ debeat
aer uehemẽti motu fractiuo resilere tunc ue
hementiore3 deberet facere sonũ. q̃3 si leuiter
pcuciatur cum frustro ferri. ex quo motus
aeris est causa predicti soni. Et tamen huius
contrariũ appet expresse. Et dicũt ꝙ nõ ẽ
ut dixerũt. s. ꝙ sit necessariũ adhoc ut sonus
audiaẽ aere3 local'3 moueri usq3 ad auditum
cuiuscũq3 audiẽtis. q2 uolũt ꝙ in generatõe
soni aer circulariter moueaẽ. Nã si sic foret
tũc ad motũ corporis satis pui aer moueret
ad longissimũ spaciũ. sicut cũ una cãpana satis
pua ad longissimũ spatiu3 auditur qd̃ uidetur
absurdu3 ẽt cum uox unius hominis audiaẽ
aliqñ p longu3 spaciu3 ualde satis uidetur ex
traneu3 ꝙ motus ta3 pui corporis et tã modi
cu3 de aere pcuciẽtis q̃tũ est in trachea arte
ria tantu3 aerẽ moueat circulariter ad tantũ
spatiu3. Cu3 in quocũq3 loco cẽt auris in
p̃dicto spatio p̃dicta3 audiret uoce3. Et pat3
hoc ẽt de multis puis fistulis ualde modicu3
aeris mouẽtibus q̃ tñ multu3 a longe audiun
tur. Amplius cum ille motus aeris iuxta
auditu3 sit ualde debilis per sepe aliqd̃ corp⁹
ibi mouẽs aere3 ualde fortius deberet sonu3
ẽt illis inducere quẽ tñ nõ inducit. Et ista
cõsequẽtia tenet. quia illi dixerũt ꝙ a corpo
ribus pcutientib⁹ nihil fit in aere nisi motus
ille a quo sonus causeẽ. igiẽ uehementior mo
tus in aere debet ibi melius sonum causare.

Ampli⁹ nõ uidereẽ posse audire diuersos
sonos a diuersis ptib⁹ causatos cũ aer ñ pos
sit simul ⁊ semel diuersis motib⁹ moueri ⁊ di
recte in situ ↄ2ys. Propterea dixerũt isti
ꝙ sicut uisus ita ⁊ sonus gnãẽ in ⊖ in q° cor
pora sonãtia se pcutiũt. Et apparet ista cõclu
sio clara ex quo sonus nõ causaẽ ex motu ae
ris ut iã pbatũ ẽ quare o3 ꝙ immediate cau
seẽ ex pcussione cor^m cũ ibi nõ sit aliud cãns
ergo causaẽ in instãti l' saltẽ cãri põt. Am
pli⁹ equali motu exñte in aere ⁊ eodẽ° ex di
uersis corpibus sonãtib⁹ se pcutiẽtib⁹ diuer
s⁹ causaẽ son⁹ ⁊ diuerse maneriei. g° ex ipa
pcussione cor^m immediate p̃dicta soni uarie
tas causaẽ ⁊ p ↄñs tal' l' tal' son⁹. Sed talis p
cussio ut dictũ ẽ in instãti. Et ex 1ª ↄcl'oe
dicũt sequiẽ ꝙ ualð bñ tollerari põt ꝙ sonus
ita bñ sbiectiue ẽ recept⁹ in corporibus se p
cutientib⁹ in aere licet etiã ↄ2iu3 posset sbsti
neri. quia neutra partiu3 ẽ demonstrabil'. Et
dixerunt ꝙ sonus sbiectiue habet in aere cau
sari ⁊ in aere recipi ex pcussiõe sonãtiũ cor^m
Et hoc ad sensum expimur sepe eni3 ⁊ sepius
sonu3 audim⁹ post ictũ illorũ cor^m p tempus
ergo ad auditu3 pueniẽ eius gnãtio ⁊ m'tipli
catio successiue de parte ad parte3 in tpe al
quo s3 id fieri nõ posset nisi generetur in spatio
me° inter corpora percucientia se ⁊ ipsum au
ditum. Et dixerũt. ꝙ nisi son⁹ in aere recipe
tur. tũc uẽt⁹ spirãs ad ↄ2iũ audit⁹ nõ imped
ret auditu3 p̃dicti soni qd̃ ẽ ↄ expientiã man
feste. Et dixerũt ꝙ nõ est necessariu3 adh
ꝙ sonus audiatur aerem localem mouere a lo
co corporum percussorum usq3 ad auditum

Et dixerunt ꝙ corpora sonati^a si pro po
sibili possent se pcutere ⁊ aer n° mõ moueret
tur adh sonus causareẽ ab illis ⁊ audiretur
sicut cãtur et audiẽ cu3 motu aeris existẽti s
cũ ipa pcussione. Et dixerũt p3 ex dictis
qñ uentus mouẽs aerẽ in quo generaẽ son⁹
ṽsus auditũ. uel ipm remouẽs ab eo facit ad
facilitate3 uel difficultate3 audiendi. Et pat3
qñ diuersis corporibus sonãtibus stãtibus
in ↄ2rio situ. põt sonus utriusq3 ad auditũ pue
nire qd̃ bene ñ uideẽ posse fieri si oporteret
aere3 usq3 ad auditu3 moueri localiter. Et
dixerũt . appet tale3 uel tale3 sonu3 cãri. s̃m q
corpora se pcutiẽtia sunt talis uel talis nẽ. et
nõ s̃m ꝙ tal'3 uel tal'3 motu3 cãnt in aere. d̃r
eni3 ꝙ lignũ fagi inter alia ligna bene sonat
et hoc ideo q2 ẽ aeree ↄpõis. et diciẽ ꝙ inter
omnia metalla es. et aur bene sonãt. q2 m'tu3
hñt de aere in sui ↄpõne. Et clar est ꝙ h°
nõ intelligiẽ esse pper motu3 aeris extrinse
ci interclusi cum adinuicem pcutiũtur quia
ita põt aer pcuti ab alys corporalibus sicut
ab istis. Et dixerunt ꝙ motus aeris põt
esse causa soni effectiua ut p3 in motu corigie
uel baculi et in motu uentoru3 et sil'ib⁹. Et
dixerũt ꝙ generatio soni reflexi siue reuerbe
ratio soni sicut est in ecchon habet uere una3
cãm effectiuã ultra cãs soni recti uel quã non
h3 sonus rectus quia nisi in ecchon esset una
alia cã effectiua nulla uidereẽ esse rõ. quare
ibi reformareẽ nouus sonus simillimus p̃mo
plus q̃3 in sono recto. Neq3 hoc aliq° modo

pōt saluari ex motu aeris in quo est sonꝰ ꝑꝑ plura. Primo qꝛ sicꝫ nō ē necessariuꝫ adhꝰ ut sonus audiatꝛ aereꝫ localr̄ moueri usqꝫ ad audituꝫ ita nō uidetꝛ necessariuꝫ aereꝫ localr̄ moueri usqꝫ ad locuꝫ ubi formatꝛ. ecchon ꝑꝑ easdeꝫ fere rōnes adductas supꝰ. gꝰ tc̄ ibi n̄ cābitur ecchon. ꝑꝑ nouū motū aeris repcusso ab aliquo solido corpore. gꝰ aliā oꝫ ibi eē cāꝫ

2ꝰ qꝛ et si ꝯcederetꝛ in ecchon aerē localr̄ moueri usqꝫ ad locuꝫ ubi formatꝛ ecchon. et inde repcuti. id n̄ uidetur aliqꝰ mō posse saluari. qꝛ cuꝫ in ecchon sepe audiamꝰ uocē fortē et claraꝫ et cuꝫ omni ꝯditiōe formatā sicꝫ fuit ꝑma uox recta ut est ꝑ expientiaꝫ uidere claꝝ est ꝙ ex solo motu aeris ꝑus moti et deinde ab illo corpore repcutitꝛ n̄ mouetꝛ ita fortiter nec aliquo modo silr̄. ꝑmo motui aeris prius moti. qꝛ in sono recto corpora que mouerūt aereꝫ ipꝫ motu uehemēti mouerūt et fregerūt ipꝫ uehemēter ex uehementi ipoꝝ ictu. Sꝫ in nouo motu aeris i loco ubi formatꝛ ecchon nō ē talis uehemēs ꝑcussio corᵐ q̄ uehemēter hēat aerē mouere. Silr̄ aūt ex aeris motu ꝯsus illud corpꝰ nō dꝫ aer sibi uehemēter frāgi et uehemēter repcuti et retrocedē. Cuꝫ iaꝫ motus aeris ꝑueniēs ad illuꝫ locū sit debilis et ualde tardior q̄ꝫ qn̄ in ꝑnᵒ mouebatꝛ cū motus ille auris sit uiolētus igitur ex tali motu nullo mō uidetꝛ posse formari silis in magnitudine ⁊ in forma et alijs uoci ꝑme. igitꝛ ibi aliaꝫ oꝫ eē cām effectiuā illius soni. s. ecchon

Dixerūt gꝰ ꝙ cā ecchon ē ꝑ sileꝫ moduꝫ sꝫ quē cātur uisio recta et reflexa. Nunc aūt ad uisionē rectaꝫ nō reqritur nisi obiectuꝫ colorarū ⁊ lumine mediū et ꝙ in uisiōe recta obiectuꝫ sit situatuꝫ indirecte ad oculū et ꝙ in uisiōe reflexa in qᵃ obiectū n̄ situatꝛ ex directo ad oculū sicꝫ qn̄ hō uidet aliqd ꝑ speculū l' silr̄ mō necessariū ē ultra cās uisionis recte ꝑdictas ꝯcurrē effectiue ꝑdictū speculū seu corpꝰ tersuꝫ polituꝫ et candidū ad cāduꝫ ꝑdictam uisionē. Ita sꝫ hāc silitudinē dixerūt fieri ecchon. qꝛ sicꝫ ibi in uisu reflexio. ita hic in auditu reflexio. Nā generato sono in aere et ipo ꝑ aereꝫ mltiplicato. qn̄cūqꝫ eius mltiplicatio ꝑuenit ad determinata loca ðterminate figure et determinataꝝ ꝯditionū ab illis corporibꝰ mediāte ꝑdicto sono uel a sono in ꝑdictis corꝑibꝰ recepto. et nō alr̄ regeneratꝛ nouus sonus in aere et remltiplicatꝛ usqꝫ ad audituꝫ. Et si q̄reretꝛ q̄ꝛ ꝑdicta corᵃ sic signata cū ꝯdictiōibus hn̄t plus facē hꝰ q̄ꝫ alia corᵃ. n̄ eēt alia rō. nisi qꝛ sunt sic ꝯditionata. Sicꝫ si q̄reretꝛ q̄ꝛ speculū est cā uisiōis reflexe. nō posset alia rō assignari nisi qꝛ ē talis ꝯditiōis qᵒ ēt in mltis alijs silibꝰ rebus ē uidere.

Caplm septimū de sensu odoratus.

Olfatus odoratus est. Et odoratꝰ dixit ysidorꝰ ethimoligiaꝝ. xiᵒ ðr quasi odor attractus. qꝛ odor aere attracto sentitꝛ Olfatꝰ aūt dicitur quia afficiatꝛ odoribꝰ. Est aūt olfatus siue uirtus olfatiua siue odoratꝰ uel uirtꝰ odoratiua illa que odores ꝑcipit eoꝝqꝫ discernit differentias maxime redolētie siue olentie siue placibilitatis ⁊ displicibilitatis. Ad habendaꝫ aūt ꝑfectā noticiaꝫ de sensu odoratus oꝫ scire que sit uirtus odoratiua ⁊ unde ꝓcedat ⁊ quid sit eius organū siue instrm̄ ⁊ quid sit eius mediuꝫ. ⁊ quid sit eius obiectum siue quid sit odor ⁊ in quo subiectiue ꝑsistat ⁊ qꝰ modo ꝑueniat ad odoratū ⁊ immutet ipꝫ. Uirtꝰ itaqꝫ olfatiua ē una ⁊ ē 3ᵃ de ꝯtutibus animalibꝰ sensitiuis exterioribꝰ a cerebro ꝓcedens ad carūculas cerebri que uocantꝛ capita māillaruꝫ mediāte spū odoratiuo delato ad illas ex cerebro ordinata ad appꝛhendēdum id quod offert ei aer attractꝰ per nares de odore. De organo autem siue instrumēto huius uirtutis dissenserūt phi ⁊ medici. Arꝫ. nanqꝫ primo de hystorijs animaliuꝫ dixit. ꝙ olfatꝰ fit in duobus meatibꝰ qui sunt in naso. Et Auer 2ᵒ collꝫ dixit ꝙ nares sunt instrumēta odoratus propria. Alcazel autem dixit ꝙ odoratus fit per uirtuteꝫ que ē in duabꝰ carūculis cerebri que sunt similes summitatibꝰ uberū. Et silr̄ Galꝰ 4ᵒ de accīnti ⁊ morᵒ ⁊. G. de utilitate ꝑticularuꝫ uoluit. ꝙ ille due carūcule sint instrumētum odoratus. dixit enim ꝙ odoris seniteriuꝫ intra craneuꝫ factū ē solū omniū sensiteriorū in ipsiꝰ cerebri anterioribus uentriculis uaporosuꝫ spūm cōtinētibus. hoc idem uoluit Galꝰ. 3ᵒ theorice. Et Auer. silr̄ 6ᵒ de nālibus ⁊. 3. 5ᵃ. Auer. tn̄ ubi supra repꝛhendit Galꝰ de hoc ⁊ arguit ꝯ eū dicēs Si carūcule forent instrm̄ odoratus. tunc sequeretꝛ ꝙ opilatis naribus odoraremꝰ qn̄ aereꝫ per os attraheremꝰ qꝛ in pallato ē aptum foramen naso. Et inde posset aer transire cū uapore odorabili ad carūculas ⁊ tn̄ hoc n̄ fit.

Et dixit. si ita foret. nos sicut dixit Auenzoar odoraremꝰ odorē ciboruꝫ qn̄ incipiunt digeri in stomaco ꝑ eandē uiaꝫ ascendente uapore ad carūculas. Sed tn̄ hoc ē ꝯ expientiā ⁊ a contrario nō ē probatuꝫ ꝙ per illas duas carūculas fiat odoratꝰ qꝛ si ita eēt animalia olfabilia non odorarēt. Et quidā confirmāt opinionē Auer. ex eo ꝙ organū alicuiꝰ ꝑticularis sensus uidetur esse necessario sentiēs sꝫ cerebrum scd̄m omēꝫ sui parteꝫ ē insensibile ⁊ per ꝯn̄s scd̄m carūculas que uidentꝛ eē pars cerebri. Galꝰ uero ubi supra repꝛhendit dicentes foramina nariū eē instrm̄ odoratꝰ. nā si sic foret. tūc nᵃ facta attractiōe appōita re odorifera. ⁊ repletis illis foraminibꝰ seu uiis uapore odorifero odor ꝑcipetur. sed hoc est falsuꝫ ad expientiā quia sine attractione nihil aut ualde modicum de odore percipitur Propterea ad nares non peruenit aliqs neruus ex cerebro nec neruo ꝓportionale ꝑ sēsu odoratus sicut ad alia organa alioꝝ sensuum nisi ille carūcule. ergo ipse erunt instrm̄ odoratus. Nam neruus quem dixit Galienꝰ uenire a cerebro ad nares ē ꝑꝑ sensuꝫ tactus ⁊ de eo intellexit Galꝰ. cum 8ᵒ de iuuamētis dixit ꝙ naribus ꝑuenit neruus ex cerebro. Due aūt carūcule a cerebro ꝓcedunt uelud nerui et cōtiguātur foraminibꝰ ossis colatoriꝫ quibus terminātur nares. Et iō lesis hijs ꝑtibꝰ

non lesis meatib⁹ nariũ ledit̃ odoratus ut pꝫ
in coriza. Preterea Ar. 2° de anima dixit
ꝙ animalia respirantia odorant cum attracti
one aeris in qua attractiõe appꝫitur cohopto
riũ seu pãnicul⁹ ⁊ appꝫiunt̃ porri ⁊ uie ꝑ quas
transit aer ⁊ odor. Sed claruz est ꝙ uie na
riuz non habẽt uias clausas. sed clausio est ul
tra uias nariũ. Et sic in dictis uerbis Ar. in
nuit ꝙ organũ ad quod debẽt odores attingẽ
est ultra meatus nariuz. sed ibi sunt carũcule.
ergo innuit eas eẽ instrm̃ odoratus. oportuit
aũt aperiri cohoptoriuz odoratus ad odora
tionez sicut oꝫ aperiri palpebras ad uisionez.
dicunt instrm̃ odoratus habere duplicẽ ptez
unaz principalez ⁊ aliã coadiuuantẽ. ps prin
cipal' sunt due dicte carũcule. sicut gal' dixit
⁊ rõnes supra põite ꝓbant. Et rationes ad
ducte in opõituz non ualent. foramina eniz pa
lati citius occurrunt naribus q̃z carũculis q̃r
etiam opilatis naribus ab extra odor perci
petur si per nares fieret odoratus. Sed uapo
rabile siue attractum per os siue surgens ex
stomaco non transit per illa foramina ad na
res nec etiam ad caruncula. ⁊ ideo opilatis
naribus nõ odoramus. sed poti⁹ uaporabile
quod attrahit̃ per os ad pulmonẽ transit. Et
quid ꝑ inferiora ꝓueĩt ad os extra educitur
Si eniz uaporabile exñs in ore trãsiret ꝑ fo
ramina palati ad nares. tũc odorarem⁹ quid
est ab extra attractũ in os aut quid ad ipsum
ꝑuenisset ex stomaco. Nihil. n. prohiberet h
cum ergo non odoremus opilatis narib⁹ non
transit uaporabl'e ꝑ illa foramina palati qm̃
facta sunt ut per ea expellat̃ uaporabl'e mediã
tibus meatibus narium. Cũ ergo meatus na
rium sunt opilati. uapores illi non transeunt
ad nares cũ nõ sit tũc uia expulsiua eorum

Dicunt tamẽ quidã ꝙ nõ ẽ incõueniens ali
quãdo ꝑcipere odores cibor ex stomaco ap'
tis naribus sicut ẽt aliqñ in q̇busdã egritudi
nibus fetor ꝑcipit̃ nullo exñte ex ul' pñte feti
do. neqꝫ ẽt in meatibus nariũ. Neque põt
dici ꝙ odoratus fiat in exteriore extramita
te nasi siue in capite nariũ. qm̃ tunc opilatis
naribus in superiori parte odoraremus qḋ
ẽ ꝯtra expꝫiẽtiã. Pars ṽo instrum̃ti odora
tus coadiuuãs sunt nares ⁊ ipsar meatus si
ue foramina in quãtũ ꝑ nares fit attractio ae
ris deferẽtis odores ad ptem principalez ⁊
cũ qua attractione eleuat̃ cohopculũ odorat⁹
⁊ aperitur. Propterea bñ dixit Dama. odo
ratus fit inquit ꝑ nares remittẽdo uapores
ad cerebrũ. finit̃ ãt ad fines ãterior uẽtricu
lor cerebri. Est eniz uis sensitiua ꝑcepti
ua uapor ibi. Et dicũt fortasse Ar. in su
pradictis uerbis suis. solũ uoluit remouere
falsam opinionꝫ dicẽtiũ nares nullo mõ deser
uire in odorãdo. qm̃ licet non sint principale
odorãs. magnũ tam̃ ad odoratũ ꝯferunt iuua
mentũ. Et dicũt ad dicentes organa sensu
um debere esse sensitiua. si intelligunt ea esse
sensitiua sẽsu tact⁹. ⁊ ꝙ ad ea deueniũt instru
mẽtũ sensus tactus. i. neruus tactiuus tũc il
lud nõ ẽ uer. apparet hoc ex cristalloyde ad
quam nullus neruus tactiuus peruenit. Si aũt
intelligũt ipsa esse sentiẽtia aliquo sensu tunc

illud est uerum. ⁊ sic est de carũculis dictis q̃
sentiunt sensu odoratus sicut ⁊ cristalloys sẽ
su uisus. Et dicunt ꝙ cum. y. dixit in affo.
mulier suffumigata deorsum si per se non cõ
cipit sentit odorem rei fumigate ad os ⁊ na
res ascendere intellexit tenendo os apertum
nam ore clauso non perciperet odorabile.
Nullum enim odorabile intus ore clauso re
tentum percipitur. Medium autem ol
fatus est aer. dixit Auer. tertio colliget. Iste
sensus recipit res odorabiles per medium
aerem et opatio aeris in sensu odoratus est
ꝑ hũc mediũ. q̃r fert id qḋ resoluitur ex sba
aerea ex rebus hñtibus odorez ꝑꝑ similitudi
nez quã hꝫ cũ eo quousqꝫ ꝑducat ipm ad sen
sum ꝑ se et ꝑ adiutoriũ ptis ignee. Similiter
Aui. 6° de naturalibus uoluit ꝙ aer sit medi
um in sensu odoratus. 3° tñ de anima Ar.
dixit ꝙ olfatus est per medium ut aerem et
aquaz. Nanqꝫ aquatica animalia uidentur
sentire odorem similiter et que cum sangui
ne. i. animalia sanguinea que sunt in aere. s.
uidẽtur sentire odorem. s. uolatilia. Et pro
pterea longe q̇dez q̃daz cor currũt ad alimẽ
tuz que ab odore illius mouẽtur. Et non solũ
qñ ꝓuenit olfatus a cã extrinseca. sed ẽt qñ
ꝓuenit a cã intrinseca impm̃ente in sensum
odoratus odorez bonuz uel fetorẽ nõ ꝓuenit
hoc sine medio. s. aere ut quidaz iaz dixerũt.
ymo ꝓuenit cum medio aere. s. inspirato per
nares. cuius ps ascendit per colateriũ ad ca
runculas et defert uaporez secum. Dicunt
q̇dã modernor sensuz odoratus nõ indigere
medio extrinseco lꝫ ẽt possit fieri mediãte eo
et ꝙ possit fieri sine ipo appꝫet. quia si odora
bile immediate organo approximet aut ei sup
ponat̃ ꝑcipitur ut pꝫ ḋ humore putrido posito
uel existente iuxta carunculas q̇ inficit eas ⁊
eius fetor ꝑcipitur. Odor est obiectuz sen
sus odoratus. Et sumitur dupliciter uno mõ
stricte et ꝓprie ꝓut est quedã qualitas satis
spũalis fũdata in uapore eleuato a re odorabi
li ⁊ ꝑmiscetur spũi olfatiuo. Alio modo sumi
tur magis large et inꝓprie ꝓ corpore odora
bili siue ꝓ subiecto cui inheret ꝑdicta quali
tas que est odor. et ꝑceptiua a sensu odorat⁹.

Dixit Auer. coll'ꝫ 3°. odores sunt ex radi
ce uapor fumosor et ab hac pte est aer suuz
subiectuz si fuerint dominãtes sup ipos cali
ditas et siccitas. Propterea inuenies m'ltas
res quarũ odor ñ manifestat̃ nisi qñ calefiũt
ab igne. sicut lignum aloes et similia. Et alie
res sunt que indigent fricatõe manus. et tũc
dant cor odorez fortassis ꝓpter caliditatez
man⁹. Et ꝓpter hoc uidet̃ ꝙ homo sit aptior
ad discernẽduz indiuidua odorabiliũ ceteris
animalib⁹. Uapor dixit Gregori⁹ Naz⁹
generalissima differentia est bonus odor et
malus odor et mediũ istorum q̇d nec est bo
nuz bene odorabile neqꝫ fetidum. Dicunt
quidã odor diuidit̃ dupliciter. uno mõ ꝑse ⁊
sic diuidit̃ in odorez suauez et fetiduz siue io
cunduz et horribilez. siue gratuz et nõ gratũ.
Alio modo per accidens et sil'itudinarie ad
sapores. Et diuiditur in delectabilẽ et gratũ
et abhominabilẽ siue tristabilẽ. diuidit̃ et in

dulcem ⁊ amaꝝ. ⁊ secūdnm alios sapores. spe
cies tamen odoris non proprie ⁊ recte uoca
mus. qꝛ nō habemus nomina proprie eas de
notantia. Odorabilia delectabilia ⁊ que
sunt grati uel conuenientis odoris uocantur
aromatica ⁊ dicta sunt sic. qꝛ aris siue altari
bus pro diuinis inuocationibus apta sint. so
lebant enim sacrificia ex aromatibus fieri.

Et aromaticoꝝ plura sunt calida aliqua ta
mē inueniuntur frigida. Ꝙuis enim aromati
ca sint ualde euaporatiua. Cū hoc tn̄ stat eua
porare aliquid frigidum ⁊ infrigidare uehe
menter ꝑꝑ euaporare simul ad organū odora
tus partem calidam ⁊ partem frigidam par
te tamen frigida non faciente suaꝫ oꝑationē
nisi postquam aliquādiu ibi retenta fuerit ⁊
euanuerit. Et ē sciendū ꝙ quāuis quedam
aromatica sint in se delectabilia ex natura ip
sorum quibusdam tam̄ indiuiduis reddūtur
ingrata ⁊ iniocunda qđ accīt ex specialitate
indiuiduali ipsorū indiuiduoꝝ respectu illo
rum aromatum. Dictū ē odorem diuidi li
cet per accidens in species secundum saporē
⁊ hoc non inmerito. ē enim odor sequela sa
poris unde Auer. in suo de sensu dixit mate
ria odoris est sapor qui fit ex permixtione
siccitatis cū humiditate. apparet enim per
inductionem ꝙ oē hēns odorem habet sapo
rem. ⁊ hinc ē ꝙ hō ꝑ olfatū cognoscit saporē
conuenientem ⁊ incōuenientē. Et qualitas
quidem que ē odor q̄ ꝓprie ē obiectum odo
ratus secūdū Aꝝ. ē passio mixti principaliter
ratione sicci sicut dixit ipse in d̄ sensu sapor
est passio mixti principale ratione humidi

Quomodo aūt odorabile siue odor medi
um immutet ⁊ perueniat ad organū odoratus

Auic. 2°. sui de anima dixit ꝙ odorabile
realiter immutat mediū mediante fumali eua
poratione quod apperet qꝛ odorabilia ut po
ma cōtabescūt ⁊ minorant̄. Preterea si nō
esset odor in medio realiter. sed solū spiritua
liter uel intentionaliter. tūc ab eo immutaret̄
odoratus subito in instāti sicut immutat̄ ui
sus a colore. sed hoc ē expresse falsū ꝑ experi
entiā. Nam odor ꝑus ꝑcipit̄ ab eo ꝗ est pro
pinquior odorabili q̄ȝ ab eo qui est remo
tus. Et ꝯn̄a tenet. qꝛ nulla eēt resistentia
in isto sensu plus q̄ȝ in sensu uisus. Prete
rea si odor nō haberet esse in medio nisi solū
spiritualiter. tūc unus odor nō impediret ap
prehēsionē alterius sicut ē de colore qui cuȝ
habeat eē solū spiritualiter in medio. unus co
lor nō impedit aliū. sȝ unus odor impedit ap
prehēsionē alterius odoris ut declarat expi
entia. Preterea si odor haberet solū eē spi
rituale. tūc nō haberet sic festine manifeste
cerebrū ꝯfortare. sicut facit secūdū expiētiā
qm̄ qualitas spiritualis nō habet sic manife
ste ⁊ immediate trāsmutare cerebrū. Pre
terea si odor haberet solū eē spirituale. tunc
nō d̄beret impediri a uētis. sicut nec impedit̄
ab eis color. sȝ expiētia d̄mōstrat ꝙ uēt⁹ im
pedit apprehēsionē odoris. Preterea fetor
humoris putridi existentis in naribus pro
pe carcūculas ꝑcipit̄ nullo odorabili extrin
seco p̄ńte. ergo nō ꝑ eius eē spirituale. Auer.

ꝭo 2°. d̄ anima ꝯmē° 97. imposuit supradc̄aȝ
opinionem Aui. Et dixit Aui. uoluisse odo
rem nō eē aliter in medio q̄ȝ cū fumali euapo
ratione nec alr̄ sensuȝ inmutare. Et ꝙ odor
nō sepat̄ a corpore odorabili. Naȝ nō hȝ nisi
unum esse tantum. Et ꝙ dissoluit̄ a corpore
odorabili corpus uaporosum subtile habēs
odoreȝ subtileȝ qđ mouet̄ in aere donec ꝑue
niat ad sensuȝ odoratus. Et ꝙ hoc maxime ui
det̄ esse ueruȝ. ꝓpter res nō ostēdere nec ma
nifestare odores nisi cuȝ ab eis fit uaporatio

Et dixit Auer. ꝓdictaȝ opinionē Aui. nō
esse ueraȝ et secūtur in hoc euȝ multi. Et hoc
declarant. qm̄ inuentuȝ est animalia mlt̄a ad
maxime longaȝ distantiaȝ mota fuisse ad nu
trimētuȝ ex odore ꝑcepto. sicut apparuit de uul
turibus et tigribus qui ꝑuenerūt ad cedeȝ
grecoꝝ. unde dicit̄ ꝙ uultures mouentur ad
nutrimētuȝ ꝑ miliaria qngenta sȝ impossibile
esse uidet̄ ꝙ corpora illa cesa euaporauerint
ad taȝ longaȝ distantiaȝ. Et maxime cum oē
sensibile qđ appr̄hendit̄ per mediū equaliter
debeat sentiri ex omnib⁹ ꝑtibus circulariter
nisi aliud impediat. sȝ ex̄neuȝ est de illis cor
porib⁹ cesis. qm̄ si ꝭm se tota fuissent cōuer
sa in ignē qui ē maxime rarus ꝙ ipe potuissȝ
attingere ad tantaȝ distantiaȝ. ergo dicēdum
est ꝙ odor fuerit in loco multiplicat⁹ ad quē
nō ꝑuenit uapor in quo loco non habuit esse
reale. sȝ solum intentiōale. Preterea odor
mlt̄iplicat se in aqua qđ pȝ qꝛ Aristo. uoluit
et expientia declarat ꝙ pisces mouentur ad
odoreȝ nutrimenti sed in aqua odor multipli
cat se spūaliter et nō realr̄ cum euaporatiōe
qꝛ euaporatio illa calida et sicca existens in
aqua corrumpet̄ a frigiditate et hūiditate aq̄

Propterea sensibile posituȝ supra sensum
nō facit sensuȝ ut dixit Aristo. sȝ si odor ꝑue
niret realiter ad odoratuȝ sensibile poneret̄
supra sensuȝ ut clarum est. Preterea qua
litas que est passio mixti et ꝯpositi nō pōt eē
in elemento et simplici sȝ talis ē odor. ē eniȝ
passio mixti. ergo non erit in aere simplici.
Nulla dictarum opinionū pōt demonstrari.

Quidā tamē dicūt opinionē Auic. fore ue
rioreȝ et habere rōnes magis demonstratiōi
appropinquātes. Et tunc soluunt et dicunt
ad rōnes Auer. et sequaciuȝ. et primo ad pri
maȝ ꝙ ad illa animalia ꝑuenit fumalis euapo
ratio cesorum mediāte aliquo uento deducen
te eam usqȝ ad regiones in qbus ipa erant.
Ul' fortasse fuerūt mota animalia illa ire illuc
ex alia cā et nō ex odore. uel fortasse uultures
uolantes multuȝ alte potuerūt cum sint acuti
uisus uidere illa corpora cesa. Ad scd̄am
dicunt ꝙ uapor odorosus aeri ꝑmixtus pōt
sil' cū aere intercipi in aq̄ᵃ; sicut et aer solus
intercipit̄. et tn̄ nō corrūpit̄ ab aq̄ᵃ. Et
ad 3ᵃᵐ dn̄t ꝙ ista ꝓpō sensibile positū supra
sensuȝ nō fac̄ sensuȝ. nō hȝ ueritatem in omni
bus sensib⁹: Nō eīm ē uera ex ꝑte sensibilis
in q̄ȝtuȝ sensibile est nec ex ꝑte sensus in q̄ȝtū
sensus ē. imo si hoc ē in aliquo sensu ex cā est
accidentali. Et ad quartaȝ dn̄t ꝙ qualitas
2ᵃ mixti nō pōt esse i simplici q̄ȝtuȝ ad esse fi
xuȝ et q̄ȝtuȝ eēt ex cāis ipi⁹ qualitatis scd̄e

existētibꝰ itrinsece in simplici. Sꝫ bñ pōt eē
in eo ex cāis extrinsecis ut pꝫ de colore yri
dis et de colore cāto in aere ex oppōne uitri
colorati et sil'ibus. Conciliator aūt dixit
ꝙ ſm Aui. odor ē fumalis euaporatio aut sal
tē nō fit absqꝫ fumali euaporatōe. ꝓut ergo
odor sumit̄. 2° mō. s. ꝓut ē fumalis euapora
tio odor mediū īmutat realiter ⁊ pōt cū reali
tate ꝑuenire usqꝫ ad organuꝫ odoratꝰ. Et ma
xime si spatiū qȯ est inter odorabile ⁊ ipm
organuꝫ fuerit breue. Sꝫ tñ q̄uis real'r ꝑue
niat usqꝫ ad organū sēsus tñ odoratꝰ nō susci
pit odorē nisi intentionaliter qꝛ non ꝑcipit
realitatē ſꝫ species intētionales. Si uero
spaciū qȯ mediat inter odorabile ⁊ organū
fuerit lōgū tūc dicūt immutari mediū realiter
secūdū aliquā spatij ꝑtē in qua ꝑte ipsa fuma
lis euaporatio euanescit. Et pꝰ hāc ꝑtē re
siduū spatij immutari dixit intētionaliter tm̄
⁊ tūc ut sūit̄ odor ꝓ qualitate odorabili. ⁊ sic
corpora grecoꝝ cesa ꝯuersa in fumalē euapo
rationē usqꝫ ad aliquā ꝑtē mediū realiter mu
tasse. ſꝫ pꝰ hāc ꝑtē intētionaliter tātū. ⁊ sic us
qꝫ ad uultures ⁊ tigrites ȯuenisse. Notāt
ꝙ species intētionales sensū odoratꝰ immutā
tes cōpate ad species immutantes sensum
⁊ auditum sunt fere materiales quamuis cō
ꝑate ad species immutātes gustuꝫ ⁊ tactū sint
satis intētionales ⁊ sic uolūt ꝙ sēsus odoratꝰ
teneat quasi mediū inter sēsū uisus ⁊ auditus
ex una ꝑte ⁊ sēsū gustus ⁊ tactus ex altera ꝑ
te. Dixit Auer. 3°. sēsus odoratꝰ inuenit̄ ēt
in animalibꝰ carētibꝰ sanguine sic̄ in formicis
⁊ apibꝰ ⁊ in hijs q̄ ȯgūt in aqua. Et diuer
sificat̄ hō a multis animalibꝰ in hoc ꝙ homo
nō pōt odorare nisi cū alteratiōe. i. cū attrac
tione. ſꝫ multa animalia odorāt sine olfatiōe
⁊ attractiōe sicut animalia exāguia. Et di
xit Auer. nō fuit data attractio odoratiua ni
si ꝑꝑ unā duaꝝ reꝝ. s. aut electionē ꝑꝑ meliꝰ
aut grossitiē istius sensus in animalibꝰ qꝛ pos
sibile eēt odorē uenire a re odorata ꝑ se ad
uirtutē sensibilem odoratiuā ꝓpter nimiam
subtilitatē. ⁊ ꝑꝑ naturā sue impulsiōis. Sed
qꝛ opatio olfatiōis ē una duaꝝ reꝝ aut attra
hēdi. aut emittendi. et est impossibile odorē
sine uaporē euenire a re odorata tēpore trās
missionis aeris extra ⁊ ē possipile ipsū uēire
tpe attractōis qꝛ euētꝰ aeris odorati fit magis
per uiam attractionis q̄ꝫ ꝑ uiam emissionis
sicut tu uides ꝙ cum uolumus certe sentire
odores. nos conamur super attractionē. ⁊
hec ē causa ꝑꝑ quā data fuit attratio. Di
xit Ari. 3°. de anima. homo respirās odorat
non respirās autem sed expirans aut retinēs
spiritum non odorat nec a longe nec a prope
nec si intra nasum ponatur odorabile. Et
dixit ibidem praue quidem odorat homo. ⁊
dixit 2° de anima homo deteriorem habet sē
sum odoratus ceteris animalibꝰ. Et Auer.
2° collꝫ dixit. Cum sit ꝯpatio istius sensus in
ter hominem ⁊ alia animalia multa. iste sēsus
diminutꝰ ē in homine ab illis animalibꝰ q̄ indi
gent hoc sēsu in uenādo uitā suā ⁊ ꝓpter hoc
dicit̄ in prouerbijs ꝙ cū ista animalia uenāt̄
uitā suam hoc est per uiaꝫ ꝓphetie aut diuine

ꝓuidētie. Et dixit Ar. ibidē animalia odo
rantia sine attractiōe hñt clariorē sensuꝫ q̄ꝫ
q̄ odorāt cū attractione. qm̄ ꝑꝑ debilitatem
huiꝰ sensꝰ in animalibꝰ olfatiuus sentit̄ odor
paucꝰ sine attractiōe ⁊ q̄i uidet̄ ꝙ n̄ sentiat̄.

Dūt qdā. Cuꝫ dūt hōiēs praue odorare et
diminutuꝫ habere odoratū cōpatiōe multoꝝ
animaliū intellexerūt q̄ꝫtum adhoc ꝙ multa
animalia ut supra dcm̄ ē sine attractōe odorē
ꝑcipiūt. hō aūt nō sine attractiōe. Et q̄ꝫtuꝫ ad
hoc ꝙ est a maiori distantia ꝑcipere odorē.
ut eniꝫ patuit multa animalia a lōge ualde ꝑci
piunt odores. nō aūt sic hō. Et ēt q̄ꝫtuꝫ ad
hoc ꝙ ē acutius ꝑcipe odorē. multa eniꝫ ani
malia acutius et intēsius ꝑcipiūt odorē quā
hō. Dixit Aristo. in ȯ sensu pōt summi ex
hoc ꝙ hō hꝫ cerebrū multū frigidū. et habuit
organū auditus multū iuxta cerebrū situatuꝫ
et iȯ ꝑ̄ frigiditate cerebri nō pōt faciliter et
uehemēter inmutari ab odore. cum odor sit
calidi et sicci. Et cā q̄ꝛ homo diminute odo
rat. dixit Gen. sup uiatico capᵒ. ȯ sternutatōe
sumit̄ a uiatico eodē capᵒ. dicente. homo hꝫ
cerebruꝫ hūidius ceteris animalibꝰ ⁊ eiꝰ mlᵗ
ta hūiditas ꝓhibet penetratiōē odorabilis
qȯ adheret sicco. Dicūt qdaꝫ et ꝑꝑ debilitatē
huius sensus nō discernit hō odorē remissuꝫ
sicut multa animalia faciūt. ymo nō discernit
hō nisi odores excellētes. et ꝑꝑ hoc multū de
ficit ei sciētia de odoribus. Et cā q̄ꝛ intel
lectus dificile appꝛ̄hendit differētias odoruꝫ.
dixit Auer. 12° de anima. qꝛ appꝛ̄hensio reꝝ
sensibiliū a sensu est cā aꝑ̄hensiōis eaꝝ ab in
tellectu. Et ideo q caret aliqᵒ sensu caret in
tellectu illius generis sensibiliuꝫ. Et ꝑꝑ ȯ
bilitatē illius sensus dicūt hō raro sompniat
de odoribꝰ eo ꝙ iste sensus debil'r imꝑ̄mit in
fantasiaꝫ. Et iȯ dixit Auic. 6° de nālibus q̄ꝫ
uis hō maioris sit ingenij in olfaciēdo q̄ꝫ oīa
alia animalia et in ꝓpalando odores ocultos
ab odorabilibꝰ ꝑ ꝯfricatiōnē uel subtiliatōē
uel igni impositionē et distinctionē odoruꝫ.
minus tñ ab odorabili in organuꝫ huius sen
sus imꝑ̄mit̄ ⁊ minꝰ ꝯficit̄ in homine sensus
iste. Et q̄ꝫuis ita sit ꝙ homo debilius odo
ret multis alijs animalibus mō dicto. homo
tñ melius omnibꝰ alijs animalibus ȯ odori
bus et ipōruꝫ differentijs distinguit et iudi
cat de multis de quibꝰ non iudicant alia ani
malia. Nam alia animalia iudicant de odori
bus determinatis ad alimētuꝫ qui determina
tas differentias sapoꝝ insecūtur ⁊ nō de alijs
Et tali odore illa animalia tēpore quo sunt
inanita uehemēter delectant̄ ēt cessat ab eis
eius delectatio illico quo repleta fuerint. Ait
eniꝫ Aristo. in de sensu qbuscūqꝫ nō est de
lectabilis esca odorē hñs neqꝫ illis odor ipi
us esce delectabilis est. Homo autem ut
Aristo. dixit ibidem non solū ꝯprehēdit odo
res qui sunt ſm alimentuꝫ ſꝫ ēt alios qui ſm
se et non in relatione ad escaꝫ sunt delectabi
les sicut sunt odores florum aliarumqꝫ mul
tarum rerum per quos ut ipē Aristo. dixit
anima nil magis uel minus escam assequi
tur nec conferunt ad desiderium qcdq̄ꝫ imo.
potius cōtrarium. Et ꝓpterea dicūt qdaꝫ

ꝙ simpliciter loquãdo hõ nõ hẽt õteriorem siue minus bonũ odoratũ alijs. immo simpliciter hẽt ipʒ meliorẽ ⁊ efficatiorẽ. Nã illa uirtꝰ uideẽ eẽ melior ⁊ effectior q̃ cognoscit plura cognoscibilia sui generis. ⁊ ad plura se extẽdit. Et talis est uirtus odoratiua in homine ꝯpata ad uirtutẽ odoratiuã in alijs animalibꝰ quare ⁊c. nec obstat qȯ quidã opponũt dicentes animalia alia ut canes floꝝ ẽt ⁊ aliaꝝ reꝝ odores sentire qȯ ꝓbant ex expimento qm̃ uenatores referũt ꝙ tpe floꝝ in quo maxime flores in suo odore augenẽ canes sũt minus apti ad uenãdũ. qȯ dicũt nõ uideẽ ꝯtingere nisi qꝛ ab odore illoꝝ floꝝ impediũtur. Qm̃ hꝰ nõ ꝯtingit canibꝰ ab illis odoribꝰ ꝑ se. sʒ ꝑꝑ aliquã qualitatẽ ꝯcomitãtẽ diffusionẽ illorũ odoꝝ q̃ forte ẽ nimia hũiditas uel frigiditas uel alia similis qualitas ꝑꝑ quã canũ odoratꝰ impediẽ a ꝑfectiõe sui odoratꝰ. ⁊ ꝙ canes ⁊ alia animalia nõ ꝑcipiãt odores floꝝ ⁊ similiũ. patet ꝑ tãto ꝙ si canis rẽpletus cibo iret dormitũ uel cubatũ in loco in quo eẽnt flores delectabilis odoris nõ plus iret uersus illos q̃ʒ uersus partem in qua nõ essent nisi hoc ex alia cã ꝯtingeret. Sʒ loq̃ndo quãtũ ad apprehẽsionẽ aliquoꝝ odorũ cõium homini ⁊ alijs animalibus. hõ hẽt odoratũ minꝰ bonũ qꝛ minus acute ⁊ a minori distãtia odorat illos. mõ excellẽtia uirtutis adoratiue ab illis duobus sũmiẽ. s. ab acutius odorãdo ⁊ a maiori distẽtia. alia sũt animalia q̃. qꝛ ñ hẽnt cerebrũ sic frigidũ ⁊ hũidũ ut hõ. acutius ⁊ magis remote odorãt. Cã aũt quare homo alias differentias odoꝝ ꝑcipit ẽ ꝑfectio sue anime cuius multiplicate sũt potẽtie supra potẽtias animaꝝ alioꝝ animaliũ. ꝑꝑ quã cãʒ maiꝰ cerebrũ hẽt ꝑceteris secũdũ magnitudinẽ sui corporis ⁊ ẽ ẽt cã alia qm̃ natura sic ordinauit qm̃ ut dixit Arꝫ. in õ sẽsu. hõ eguit ꝑcipe illas differẽtias odoꝝ ut iuueẽ ⁊ ꝯforteẽ scd̃ʒ cerebrũ eiꝰ caliditate ⁊ siccitate illoꝝ odorũ ⁊ gaudet eis. qꝛ ut ipse dixit ꝯmẽsuraẽ corũ calor ⁊ motꝰ ad ꝯꝑl'onẽ. i. excessũ eiꝰ q̃ in loco ẽ frigitatis ⁊ hũiditatis. alia aũt animalia nõ sic eguerũt illa ꝯmẽsuratiõe. ⁊ ꝑpterea nõ sentiũt alia animalia odores illos. ⁊ si sẽtiũt eos tũc nõ ẽ eis ꝓpriũ sẽtire eos ꝑ3 ꝙ sũt odoriferi sʒ ꝑ3 ꝙ hẽnt in se q̃litates corruptiuas organi ipoꝝ queãdmõʒ homines a carbonũ fumo patiũtur grauedinẽ capitis et corrũpũtur multociẽs a sulfuris uirtute ⁊ sic corrũpũtur alia animalia ⁊ fugiũt. ⁊ subdit Aristo. ꝙ alia animalia secũdum se ipsa non curãt feditatem. Multi tamẽ sunt qui admirãtur de dictis uerbis Arꝫ. ⁊ dicunt si uerũ ẽ ꝙ dixit Arꝫ. s. ꝙ alia animalia nõ percipiunt odores florũ ⁊ similiũ mirabiliter nã in hoc opata fuissʒ nã cũ oẽs odores uideãẽ esse ⁊ sint eiusdem generis sicut oẽs colores ⁊ sint sensibile ꝓpriũ potẽtie odoratiue. satis extraneum ⁊ mirabile uidetur ꝙ sit aliquod obiectum potens ⁊ intensũ approximatũ potẽtie intẽsiori ⁊ ꝑfectiori ⁊ acutiꝰ ⁊ a remotiori suũ obiectũ comprehendenti q̃ʒ alia potentia ⁊ nullo mõ potẽtia intensior immuteẽ ab eo ⁊ nõ ꝑcipiat ipm. Sicut si foret aliqȯ animal hñs uisũ acutũ et sibi ꝑ̃sentareẽ uisibile potens et nõ uideat illud et tamen animal hñs minus acutũ uisũ illud uideat. Iterũ si in sensu odoratus esset hoc ꝙ alia animalia non cõprehẽderẽt aliquas differentias odorũ et homo ꝑcipiat illas deberet sil'r huius repiri in alijs sensibus circa eoꝝ ꝓpria obiecta sed hoc nõ appet in alijs sensibus. nec ẽt repitur dcʒ ab aliquo auctorꝫ ꝑꝑ que dñt ꝙ sic est in gustu et tactu. ita est in odoratu. sʒ sic est in gustu et tactu ꝙ in stugu una et eadem res gustabiẽ ab aliquo ut dulcis et delectabilis. Et ab alio gustabiẽ ut amara et contristabilis. Et in tactu una et eadẽ res ab uno aliquo tãgente iudicabiẽ calida et ab alia frigida. et ita sil'r erit in odoratu ꝙ una et eadẽ res iudicabiẽ odorifera et iocũda et ab alio cõtristabilis. Nec est dicũt ipi incõueniens ꝙ aliqua odoratiua poᵃ ẽt q̃ʒtuncũqʒ intensa et acuta nõ ꝑcipiat odores quẽlibʒ ẽt si intẽsus sit. Et hoc ideo qꝛ odorabile ꝓm totã sui latitudinẽ non est obiectũ adequatũ cuicũqʒ potentie odoratiue. Latitudo nanqʒ obiecti ꝓprij sensus adequat sibi potẽtiã in tota latitudine sua. q̃ꝛ est ꝙ id qȯ ñ ꝑcipiẽ ab hac una potentia ꝑcipiaẽ ab alia. sʒ nonꝰ adequat quãlibʒ singularẽ potentiã. queãdmodũ. n. nutrimẽtũ ẽ obiectũ ꝓpriũ ꝟtutis nutritiue et tñ nõ qȯlibʒ nutrimentũ est ꝓpriũ obiectũ cuiuscũqʒ uirtutis nutritiue ut clarũ est tũc enĩ omnia ex eisdẽ possent nutriri. Sʒ qȯlibet nutrimẽtũ ẽ obiectũ alicuius nutritiue potentie. Ita ꝙ tota latitudo nutrimenti adequat sibi totã latitudinẽ potentie nutritiue ñ tñ cuiuslibʒ nutritiue. Ita sil'r dñt ẽ in odoratu et gustu. Et nõ solũ est in hoc qȯ est obiectũ ꝑcipi uel ꝑcipi a poᵃ. sed ẽt in hoc qȯ est talẽ uel talẽ noticiã circa ipã habẽ al'r sensus circa ꝓpriũ obiectũ haberet decipi. Sic ꝑ3 de re que ab uno aliquo animali iudicaẽ optimi saporis et ab alio iudicaẽ pessimi. Quapꝑter dñt potuit Aristo. optime affirmare ꝙ odores multi ab homine ꝑcipiantur q nõ ꝑcipiũtur ab aliqᵒ alioꝝ animaliũ. Et dicũt ꝙ cã quare hoc est in tactu gustu ⁊ odoratu et nõ in alijs sensibus est pᵒ in tactu qꝛ organũ eius nõ est omnino denudatũ a q̃litatibus tãgibilibus q̃ sunt ꝓpriũ obiectũ eius ꝑut suo caᵒ patebit. In gustu ꝟo ẽ qꝛ gustus ẽ circa obiectũ determinatũ in alimẽtũ ꝓm ꝙ res ẽ apta nata ꝯuerti in nutrimẽtum alicuius uel nõ. Nã ꝓm hoc illa res reddiẽ saporifera siue boni saporis uel ecõuerso. lʒ aliqñ ꝑpter multas ꝑticularitates aliqñ contingat ꝙ plus sapiat illa res q̃ nõ ẽ sic boni nutrimẽti. qꝛ igiẽ nutrimẽta diuersificãtur respcũ animaliũ diuersoꝝ iõ eadẽ res diuersimode a gustu diuersoꝝ animaliũ apꝑhẽdiẽ. ymo ẽt in eodẽ gustu tẽpore quo al' famescit aliqᵃ una res apꝑhendiẽ boni saporis displicibil'. Quare ꝯsil'r erit in odore cũ odor ut supra dcm̃ ẽ inseq̃tur saporẽ. ꝓpinqua. n. sũt dixit Arꝟ. 3ᵒ coll'ʒ. indiuidua odorabilibꝰ

Non aũt ꝯtingit hoc idẽ in uisu et auditu quia uisus et auditus corũ obiecta magis inmaterialiter percipiunt ⁊ habẽt eoꝝ organa

magis ab obiectoꝝ conditionibus denudata.

Notant quidam ꝙ diuersitas delectatiõis in odoribus sequitur diuersitatē proportionū animaliū ad odorabilia ꝓpter quam diuersam ꝓportionē aliqua animalia d̄lectātur in odorib⁹ q apud q̄dā animalia iudicātur mali fetidi ⁊ indelectabiles unde uultrices ex hac diuersitate ꝓportionū delectantur in fetidis ⁊ canes aliqui in odore animalium siluestriū ut lepoꝝ uel alteri⁹ animalis determinate speciei. et totū hoc ↄtingit ꝑꝑ ꝓprietates occultas inuētas in animalib⁹ ex tota specie cū referūtur ad inuicē. imo ēt hec ꝓprietas indiuidualiter repit̄. nā repiūtur aliqua indiuidua ēt in specie hūana q̄ d̄lectātur in fetidis. Dixit Ar. 5. d̄ generatiõe aīaliū quorūcūqꝫ nares lõge sūt ut latonicoꝝ odoratiua uirt⁹. s. ē ꝑfectior exñte nāqꝫ ꝑ fūdo sēsus hui⁹ organo lõge q̄ꝛ mot⁹ nõ distrahūtur sꝫ recte tēdūt iõ ꝑfecti⁹ odorāt. sicut accidit apud adiuuātes uisū manu ꝑ occulis apposita. Et dixit 3° d̄ anima. nihil odorabiliū apprehēdit hõ absqꝫ leticia aut tristitia. uerū d̄ eo qd̄ apprehēditur cum letitia. dixit Dama. in affo. ꝙ olfatus ⁊ maxime si salliat fumus in capite celerius q̄ꝫ quod bibit iuuat cerebrū. Et Auer. dixit in de sensu. ⁊ sensato. ꝙ cura fit ꝑ olfabilia sicut ꝑ gustabilia. olfabilia enim curāt ab egritudinibus capitis q̄ꝛ caput ē frigidum ⁊ hūidum. ⁊ olfatū in maiori p̄te ē calidū ⁊ sicum.

Dicitur in de secretis ad Alex. ꝙ odor ē anime suauissimus cib⁹. unde dicūt ꝙ odor ē anime sicut alia q̄cūqꝫ accidētia gaudiū ⁊ letitiaꝫ afferētia. Et q̄dā dicūt nõ solū odor cib⁹ ē anime sꝫ ēt corporis. unde Aui. p° d̄ uiribus cordis. dixit odorē nutrimētū afferre ꝑꝑ qd̄ dixerūt q̄dā ꝙ odor sūptus ꝑ corpore odorabili spiritū nutrit uere. s. eo ꝙ in substātiā nostri spūs ↄuertit̄ ⁊ fortasse isti⁹ opinionis fuit Gal'. q uoluit ꝙ aer substātiam nostri spirit⁹ reappõat. sed odor sūptus ꝑ qualitate odorifera nõ nutrit uere immo in ꝓprie ⁊ mediate in q̄ꝫtū animā cibat ⁊ ↄfortat. q̄ ↄfortata spiritū suū instrumētū meli⁹ dispõit ⁊ regulat tenacius retinet ⁊ ab exalatiõe prohibet. Quidā ṽo dicūt ꝙ odorabilis qualitas permiscet̄ spiritui olfatiuo. ⁊ facit illuꝫ spiritum gratū anime quaꝑꝑ reuocat̄ ad suā originem de quo mēbrū principale quod ē origo eius multū d̄lectat̄ ⁊ sue uirtutes ei applaudūt. ⁊ dicūt nõ solū p̄dicta odorabilis qualitas permixta spiritui olfatiuo ipsū gratū efficit. sꝫ ēt quecūqꝫ aliū spiritū cū ꝑmisceat̄ quare ēt ille q̄cūqꝫ spirit⁹ grat⁹ effect⁹ ad suā originē reuocat̄ ⁊ ut dictū ē d̄ p̄ncipio spirit⁹ olfatiui ita dicēdū ē d̄ p̄ncipio cui⁹ uis spirit⁹ grati ꝑ illā qualitatē effecti ꝙ ipsū ↄfortatur ⁊ in suis potētijs roborat̄. Cõicat ēt gratuitas ista alijs spiritib⁹. quare ṽtus p̄ncipij siue p̄ncipioruꝫ spiritū ipsum sic gratum factum ⁊ reuocatum magis ⁊ meli⁹ retinet ⁊ ꝓhibet ipsuꝫ expādi ⁊ resolui. Et hinc uirtus illius principij siue principiorum dicit̄ cõfortari ⁊ cõfortat̄. Et nõ nutrit dicunt isti ⁊ nutriendo confortat odor sūmendo odorem pro fumali euaporatõne ut iam quidam crediderunt. Nam talis

fumalis euaporatio. propter sui subtilitatem et multaꝫ eius distantiaꝫ a nutrimēto est incõueniēs nutricationi. Et Aui. et alij auctores de nutricatõe eius loquētes in ꝓprie fuerūt locuti. Propter p̄dicta pꝫ quare in cāu ꝑ strationis ṽtutis odorifera applicātur naribus et nõ solum naribus sꝫ ēt circa alia p̄ncipalia et cor et epar et testiculos et ip̄oꝝ emūctoria q̄ꝫuis p̄ncipaliter nãlibus applicētur sꝫ nõ ꝑꝑ illud qd̄ quidaꝫ crediderūt dicētes grataꝫ qualitateꝫ odoriferaꝫ solum ꝑ nares nostro spūi posse admisceri. unde ꝓhibebāt alijs ꝑtibus p̄ncipalibus odorifera tam̄q̄ꝫ infructifera aproximari. Sꝫ iõ principal'r naribus applicātur quia ꝑ eas multuꝫ de ea attrahit̄ qualitate ꝑꝑ d̄lectatõeꝫ quā efficit in olfatum et ēt q̄ꝛ nares uicini sunt cerebro et per eas facil'r et cito aduenit ei debili existenti ⁊ agenti cõfortatiõe. Uerūtñ ip̄a odorabil' grata qualitas nõ solū spūi animali cõformis ē sꝫ ēt uitali et nāli. omnē namqꝫ uirtuteꝫ refouet et confortat ut expientia confirmat. et pomū ab Aristo. ꝑ sua uita pro longatura cõstructuꝫ approbat. Et ꝓterea omnia bene redolentia cordialia fere cõprobant̄. Et cū a predictis q̄ritur si odor ꝑ fumali euaporatiõe nõ reappoit sbāꝫ spūs qūo est ꝙ odorato aliquo odorifero statiꝫ seq̄tur tocius corporis cõfortatio. Respõdent p°. ꝙ sicut totū corpus ↄpatitur ⁊ languet ad alicuius p̄ncipij uel mēbri nobilis dolorem ita ad ip̄ius delectiaꝫ maxime refocillata animali ṽtute ꝑ odorem tocius corporis seq̄tur ↄfortatio. 2° q̄ꝛ per odoreꝫ nõ soluꝫ cõfortatur cerebrum sꝫ ēt cor ut dictuꝫ est a quo tocius corporis fortitudo dependet. Gal'. tñ responderet ꝙ tocius corporis ex odore seq̄tur confortatio q̄ꝛ aliq̄ue ꝑtes nobiliores illius fumose euaporationis in sbām spūs cõuertuntur. unde auget̄ spūs. ⁊ eo augumento ṽtus tocius corporis roboratur. Amplius in tractatu. 8° hui⁹ ꝑmõis plura dicent̄ d̄ hijs q̄ ad sciaꝫ dispõnuꝫ huius sensus ꝑtinēt q̄ ibi inuenietur.

Caplm. 8m. de sensu gustus.

Gustus dixit Isido. ethimo. xi°. a gutture dicit̄. Est aūt gustus q̄ꝫtuꝫ ex sensib⁹ exterioribus lingue applicatus ꝑ quē alimentoꝝ cibaliuꝫ et potabiliū discernūtur sapores et ip̄oꝝ alimētoꝝ cõueniētiaꝫ et discõueniētiaꝫ. Et Aristo. q̄deꝫ 3° de anima dixit ꝙ gustus est quidā tactus et ñ dixit sic q̄ꝛ gustus nõ differat a tactu et nõ sit sensus a tactu distinct⁹. Sꝫ sic dix q̄ꝛ quodāmõ ↄuenit cū tactu et maxīe ī h° ꝙ ñ eget ꝑ sui opatiõe me° extrinseco sicꝫ neqꝫ tact⁹. Alij aūt sēsus egēt eo ut patuit. uñ ibideꝫ dixit Ar. sic se hēt caro et lingua ī tactu ⁊ gustu sicꝫ se hēt aer et aq̄ ī uisu auditu et odoratu. Propter noticiaꝫ tñ supra dicti ṽbi Ar. s. ꝙ gust⁹ est q̄dā tact⁹. Notāt ꝙ gust⁹ ē duplex. unus ꝓp̄e dictus gust⁹ q a q̄busdaꝫ d̄r gustus ꝑfectus ⁊ a q̄busdā d̄r gustus formal'r sumptus. Et ē

ille qui uere diiudicat sapores ciboꝝ ⁊ potuū
et quorūcūqꝫ ꝯuenientiuꝫ ad linguaꝫ ſm ꝙ sa
pores sunt uere qualitas distincta a primis
qualitatibus. ⁊ iste gustus nō ē tactus. immo
ē sensus ab eo distinctus sicut distinctum est
obiectum eius quod est sapor ab obiecto tac
tus quod ē qualitates prime ut patebit sequē
ti capitulo. Et iste gustus proprie sumptus nō
ē necessarius corpori ad alimentum. qm̄ aīal
sine ipso .i. quāuis animal non distingueret d̄
saporibus adhuc uiueret. quare non ē ad esse
animalis necessarius. sed ad bene. eē d̄ isto gu
stu proprie sumpto loquēs Aui. 6° d̄ naturali
bus dixit gustus appreh̄edit sapores q̄ sunt
dulcedo ⁊ amaritudo acetositas ⁊ stipticitas
acuitas ⁊ pōticitas insipiditas ⁊ uētuositas

Alius ē gustus improprie dictus siue gu
stus impfectus siue gustus materialiter sūpt⁹
⁊ iste gustus nō diiudicat de saporib⁹ sꝫ solū
de conuenientia ⁊ discōuēiētia iudicat alimē
ti. Et iste gustus ē animali necessari⁹ ⁊ ē
quidam tactus. unde Auer. 2° de anima ꝯmē
to 28° dixit existimandum ē ꝙ hic sensus in
oi animali existit. sicut ⁊ sensus tact⁹. imo ē
formaliter qdā tactus ita ꝙ uere hic gustus
ē tactus. solū eni d̄ tāgibilib⁹ appreh̄edit. ē n.
ad alimentum ordinat⁹. De isto ēt sensu lo
quens Arꝫ. dixit ꝙ obiectū huius gustus nō
ē nisi tāgibile ⁊ dixit humor .i. cōueniētia ⁊
discōuenientia humidi alimentalis unū exi
stit tāgibiliū. ⁊ qꝛ fames ⁊ sitis directe cor
respondent ipsi gustui īproprie sūpto. Ideo
ponēs in eis exēplū subdit esuries .i. fames
calidi ⁊ sicci ē. sitis uero frigidi ⁊ humidi q̄
sunt prime qualitates ⁊ non sunt sapores. ani
mal uero qn̄ famescit desiderat calidum ⁊ sic
cū. ⁊ qn̄ sitit frigidū ⁊ humiduꝫ. non auteꝫ de
siderat dulce uel amarum. non eniꝫ hic gustus
discernit differentias saporum sed solum cō
ueniēs ab inconuenienti. Et d̄ isto loquēs
Aui. ubi supra dixit gustus utilitas ē in actō
ne per quā perficitur corpus que facit deside
rare nutrimentuꝫ ⁊ expiri. preterea ut dictū
est omnibus inest animalibus. Gustus ūo
proprie sūptus non omnibus inest animalib⁹
multa eniꝫ animalia nō distingunt d̄ specieb⁹
saporū uel saltē non d̄ omnibus. Renuūt eniꝫ
animalia multa tanq̄ꝫ inconuenientia ea que
sūt delectabilis saporis ⁊ eligunt ea que hor
ribilis saporis existunt immo ⁊ quedā coruꝫ
uenenosis alunt̄ rebus. Est igitur iste gu
stus improprie sūptus tactus quidā quod ap
paret qꝛ iste gustus ⁊ tactus ab eodem neruo
procedunt ad instrumentum gustus. s. ad lin
guam mō neruus ē organū tactus obtū etiam
utriusque potest dici idem qm̄ obiectum hu
ius gustus ē sapor prout est quid conueniēs
uel inconueniēs. ⁊ sapor ut sic fundatus ē in
humido. humidū autem est obiectum tactus.

Procedunt autem gustus ⁊ tact⁹ in lingua
ab codē neruo. s. ex pari tertio neruorum ce
rebri ad linguam descendente cum hoc tamē
accidit ledi sensum. gustus in lingua non leso
in ea tactus sensu. Cuius causa est quia gu
stus eget pluri uirtute .i. pluri spiritu q̄ꝫ sen
sus tactus. quare potest ad linguaꝫ peruenire
per eundem neruum spūs sufficiēs ad tactum
qui tn̄ nō erit sufficiēs ad gustuꝫ. Ex quo pꝫ
ꝙ tactu lingue lese necessario leditur gustus.
qm̄ spūs ueniēs si nō sufficit ad tactuꝫ multo
minus sufficit ad gustuꝫ. qꝛ ergo gustus qdaꝫ
tactus est. ideo dixit Aristo. 2° de anima cer
tioreꝫ hēmus gustum preceteris animalib⁹.
eteniꝫ tactuꝫ ut patebit homo hꝫ certissimuꝫ

Et ꝑterea in libro de natura aīaliuꝫ. dixit
tactus in homine subtilis est plus q̄ꝫ in aliys
animalib⁹. et post ipm̄ gustus. homo enim ēt
in gustu omnia alia excedit animalia. Qd̄
aūt dictū est simiā hominē excedere in gustu
et araneaꝫ in tactu debet intelligi q̄ꝫtum ad
iā qd̄ est obiecto subtilius occurrere. Non
aūt q̄ꝫtuꝫ ad discutiendū qualitatē tangibileꝫ
uel gustabileꝫ que percipit̄ ex obiecto. Nam
ut sic homo cetera animalia excellit. Et q̄ꝫ
uis gustus improprie sumptus sit ueraciter
tactus ut uoluit Aristo. nō tn̄ est omnis tact⁹
ymo est quidaꝫ pticularis tactus inexistens
ligue distinctus a tactu aliaruꝫ ptiuꝫ corporis
qui est tactus calidi sicci. frigidi et humidi
sicut distinctus ēt et pticularis tactus. tactus
oris stomaci quo perficitur appetitus. Aut
tactus pputij uirge. sicut enim illi sunt parti
culares tactus et respectu determinatoꝝ ob
iectoruꝫ. ita et iste est pticularis tactus et res
pectu determinatoꝝ obiectoꝝ qꝛ nō solum ꝑ
instrumētuꝫ lingue animal habuit discernere
de calido frigido sicco et humido absolute.
sed ēt de determinato calido sicco frigido ⁊
hūido. s. de cōueniēti uel incōueniēti ad nutri
cationē qꝛ animal ex ceteris et determinatis
mixtis habet mutari. et diuersa animalia se
pe sepius diuersis mixtis. Et ideo nō suffi
cit animali tactus absolute inter primas qua
litates discernēs. sed necessariuꝫ fuit et parti
cularis tactus respectu quorūdaꝫ determina
toꝝ obtoꝝ et q̄ talis est in lingua impfectus
gustus nominatur. directe enim discernit ea
q̄ sapiunt animali ut apta nutrientia pro ali
mento eius. Et hec qualitas discreta per
ipsum gustum in q̄ꝫtū animali placet ⁊ sapit i
tātū a qbusdā aliquādo sapor ē uocata sed in
proprie. qꝛ nō ē sapor q̄ ē obtū gustus ꝓprij ⁊
ꝑfecti. ꝑ predictis dixit Arꝫ. in de sensu.
Nutrit autem secūdum ꝙ gustabile oblatum
⁊ nō nutrit ſm ꝙ calidū frigidū siccū uel hū
dum ſm ꝙ absolute ē tale. qꝛ tūc oē mixtum
eēt ꝯueniēs nutrimentū. sꝫ nutrit scd̄ꝫ ꝙ ē cō
ueniens huic gustui in perfecto discernenti
determinata calida frigida sicca uel humida
Et dicunt ꝙ gustus proprie sumptus est or
dinatus ad finem dicti particularis tactus si
ue gustus impfecti et improp̄e sumpti. Di
xit Auer. in suo de sensu. instrumētuꝫ gustus
est lingua. Et ipa quidem sentit gustabilia
ſm omnes partes eius anteriores ⁊ posterio
res dextras et sinistras. uerumtn̄ ipa circa
radicem eius est fortioris sensationis. Et id̄
magis delectatur pars illa saporibus bonis
et opositis contristatur. Et ratio est quia
ad radicem eius plures neruuli ueniunt. ibi
ēt est plus et melius de medio huius sensus
.s. de saliua. q̄ꝫto aūt plus ꝓcedit lingua u̇sus

cuspidē debilioris est sensatōis. quia minus habet de neruulis hunc sensum dantibus ⁊ minus bonum de medio eius. Et hinc est ꝙ lingua cum sola cuspide iuncta rei saporabili nihil aut parum de sapore percipit. Dictum est ꝙ hic sensus non eget medio extrinseco. s. aere aut aqua Sed eget nihilominus medio intrinseco. Dixit Aui. 6ꝰ de nālibus. gustus eget medio quod recipiat saporē ⁊ sit in se non habens saporem. ut enim dixit Aristo. debet esse denudatū ab omnibꝰ saporibus. Et tale medium est dixit Aui. humor saliualis q prouenit ab instrumētis saliualibꝰ Nam si hic humor erit expers saporis reddit sapores firmiter. Si autez ad mixtus fuerit ei sapor aliquis. sicut in amaritudinarijs ⁊ hijs qui habēt in ore stomaci acetosuz hūorē manifeste ꝯfundet gustum ⁊ reddet gustabile cum sapore q est in eo ⁊ asimilabit illud amaro uel acido. Et Auer. 2°. coll'z dixit Iuuamentum saliue est ut faciat manifestare in ore gustum rerum saporositarum. sentit eniz ut ipse dixit in 3°. eiusdem propter humiditatem q̄ ē in ore. Et ꝓpterea facte fuerūt due uene in lingua ut ꝯtinue generarēt hāc hūiditatez. ⁊ qñ corrumpitur hec humiditas ī ore sicut in īfirmis suple aut quando deficit. non possunt sapores tunc ueraciter ꝯprehendi.

Obiectuz gustus est sapor: Et est sapor q̄daz q̄litas ↄ tercijs q̄litatitatibꝰ sicut color ⁊ odor. Et sapor ꝓprie sumptus est obiectum gustus perfecti ⁊ proprie sūpti. sicut sapor improprie sumptus est obiectuz gustus imꝑfecti et imꝓꝑe sumpti de q° dixit ysaac. in dietis uniuersalibꝰ. sapor nihil aliō ē nisi qōdā sensibile a sensu gustus qō delectat uel abhorret. Dixit Ax. in de sensu. sapor est pa°. gustus a terrestri sicco in hūido ƀ3 potētiā alteratiuā ī actū deducētē q̄ po^a alteratiua ē caliditas digerēs que saporē deducit in actū. s. qui actus ē sua forma ⁊ nō ī actū qui ē actio Nā actio cōsurgit cū quid gustatur ⁊ ī effectū percipitur tūc eiꝰ sapor. Dixit aūt. Ari. a sicco terrestri ad differētiā fumalis euaperationis qui ē cā odoris. Et. Auer. ī suo ↄ sēsu dixit ꝙ sapor cātur ex ꝯmixtiōe partis sicce cū ꝑte hūida qñ fuerit digesta ex calore aliq̄ digestiōe ⁊ sic uolūt ꝙ sapor causetur per digōnez digō aūt causatur a calido per se ⁊ ꝯsequēter ab hūido. Et sic sapor sicut et odor ē pa° mixti. nō enim īueniūtur nisi ī corpore mixto. nō eni habēt el'ta saporē aut odorem.

Notāt ꝙ licet cōpositiōe saporis inducti efficiēs saporis sit cal'itas digerēs ꝯperatione tamē corporis hūani cui d3 cōperari illō efficiēs pōt eē frigiditas. q2 quidaz sapores sūt ꝯperatiōe corporis humani frigidi dixit Auer. 3° coll3. q2 corpus uegetabile ⁊ aīale ↄclinat ad caliditatē ⁊ humiditatē necessariū fuit ꝙ sapor declinaret ad caliditatez ⁊ hūiditatez nāliter intelligēs quo ad ipm saporez inductuz. qm̄ sapor fit ꝑ admixtionē sicci cū humido qñ decoquūtur ꝑ calorez decoctiōe determinata. Et ipē attribuit saporē plus hūiditati et siccitati q̄z caliditati et frigiditati. qō iō fecit. q2 cā saporis intrinseca uidet̄ magis esse humiduz et siccū rei. S3 caliditas pōt eē extrinseca ut calor solis uel aeris uel ignis. Frigiditas aūt ꝑse nūq̄z est cā saporis. omnis eniz sapor a calido ꝯsurgit ueruz tñ debilis caliditas est cā saporis frigidi cōꝑatione corporis hūani. et quia debilis caliditas respectu intense pōt uocari frigiditas ideo sapores frigidos ꝯꝑatione corporis humani dicūt q̄daz ꝯsurgere frigido. Aristo. tñ in de sensu innuit ꝙ sapor est ꝑ̄ncipaliter passio hūidi tanq̄z ꝑ̄ncipalis et ꝓprij subiecti et ex cōsequēti ē passio sicci cū hūido ꝯmixti Naz dixit Ax. sapor uidet̄ eē passio nutrimēti. uidet̄ eniz in cē rei nutritiue ad designandaz ut supra patuit cōueniētiaz uel incōueniētiā nutrimēti ƀ3 nutrimētuz maxime ꝯueniēs ē rōne hūidi. Et ꝓpterea si res sicca fuerit adh° ut eiꝰ sapor ꝑcipiat̄ o3 ꝙ humectet̄. Et ꝑꝑ hoc ēt posita ē hūiditas saliualis in lingua

Et Ax. in suo de sensu dixit Gustabile est nutrimētuz animaliū et nutrimētuz ē sil'e animali. et corpꝰ animalis attribuit̄ dñio calidi et humidi. Et iō sapor attribuit̄ caliditati et hūiditati. Nā. n. hūidi magis ꝯuenit animali q̄z nā terre. Et dixit signū ꝙ nā hūidi ē cā saporis in mixto ē. ꝙ gustabiliū q̄daz sunt saporosa in po^a et q̄dā in actu. Et saporosa in actu sunt hūida in actu. S3 saporosa in po^a. o3 ꝙ fiāt hūida actu. Exēpli gratia. Sal nō eniz ē sal saporosuz donec fiat hūiduz actu et dissoluat̄. Notāt ꝙ qñ Ax. dixit ꝙ sapor ē pa° hūidi nō intellexit ꝙ hñs saporē sit a ꝑdñio hūidū. ml'ta. n. ualō sicca hñt saporē ut fuligo que est amara. s3 intellexit ꝙ sit passio hūidi q2 ut supra patuit ꝑ Auer. res gustabil' ñ pōt imꝑ̄mere in sensum gustus ita ut dicat̄ ꝙ eiꝰ sepor in actu sit motiuus gustus nisi fuerit hūida actu nisi hūectet̄. Pro iōq3 cinis fuligo ⁊ huiꝰ sicca ñ imꝑ̄mūt in gustū nisi hūectet̄

Et hoc uoluit ēt Gal'. cū 4° de accidenti dixit gustus nō sentit nisi re3 hūida3. Et notant ꝙ ꝓprie loquēdo sapor ñ ē pa° nutrimēti Nam multa saporosa nō sunt nutriētia sed cum sic dixit Ax. intellexit ꝙ sapor est qualitas qua īuestigamꝰ ꝯueniētiaz siue aptitudinez et eius oppositū in nutrimēto. Uel intellexit ꝙ ē passio nutrimēti q2 ē pa° mixti qō h3 dispōnē ꝑ quā pōt trāsmutari actu in nutrimētuz. Ul'ē pa° nutrimēti. i. rei hñtis actu l' po^a dispōnez ad nutriēduz. Res. n. hñtes sapore3 uel hñt dispōne3 ꝓpinquā ad nutriēdū uel si nō hñt eā ꝓpinq̄z hñt tñ dispōne3 deueniēdi ad dispōne3 ꝓpinquā. si ulteriꝰ misceātur et digerātur sic p3 ↄ lupinis et alijs ml'tis rebꝰ amaris cū dulcescūt. oē. n. saporosuz ē mixtuz ꝑfectū uel ꝑfectibile. Dixit Ax. in suo de sensu ml'titudo sapor diuersificat̄ ƀm diuersitatē hūidi et sicci in paucitate et multitudine. S3 de h° et alijs q̄z luribꝰ ꝑtinētibꝰ ad sensu3 gustus ⁊ ad sapores āpliꝰ dicet̄ in ultimo tractatu huiꝰ ƀmonis ⁊ maxime in sermone q est de medijs simplicibꝰ ubi differētie saporum notabuntur.

Capl'm.9^m de sensu tactus.

Tactus dixit ysidor⁹ ethi molo.x° dicit eo qd ptractat ꝛ tangit ꝛ per mem bra oia uigorez sensus aspergit Nam tactu probamus quicquid ceteris corporis sensib⁹ iudicare nos possu mus. Dixit Ar primo de aia. Tactus ē uis ordinata ad apphendenduz illud quod tangit ipz ꝛ afficit ꝯrietate permutante ꝯclone ꝛ af fectionē ꝯpōnis. Et dixit in 3° de aia māi festuz est qm necesse ē hoc solo priuato sensu .s.tactu aialia mori. Neqz eniz hunc possibile est habere non animal. Neqz cum sit aial ali uz necesse est habere sensuz preter hunc Et causa quare hunc necesse ē habere aial. alios autē non ē quia aliaruz sensibilia excellencis non corrūpunt animal ꝛ color ꝛ sonus ꝛ odor Nisi scdm accns inqztuz corrumpent tactuz. fortasse sonus ex ictu excellēter mouendo ae rem. aut excellens odor aut color ipm imutā do ut imutat⁹ uel motus pueiret ad tactuz ꝛ i mutaret ipm corruptiue. Sensibilia autez sensus tactus excellencys non per accidēs sz per se corrumpunt animal ut excelentia calido rum frigidoruz uel duroruz. Cum igit sensus datus sit animali ppter custodiaz solus hic q iudicat de sensibilib⁹ potētib⁹ suis excellētys corrumpere ipm fuit ei necessari⁹. Aly vo omnes sunt ad bene esse unde Ar dixit q sic uegetatiuuz potest seperari a sensu ita potest tactus ab omnib⁹ alys sensibus separi. Di xit Gerardus nāqz in libro de natura hōis pluribus coruptis sensibus nil ad ipsaz uitaz leditur animal quia tact⁹ sol⁹ sensuuz cōib⁹ ē animalibus. ome.n.al' tactū habet. Alios ue ro sens⁹ non omnia simul oēs sed quosdā que dam. omnes uero perfectiora habent Dixit Auic. 6° de nālib⁹ qz alys sensib⁹ redduntur res non contingētes ꝛ de procul sufficit ut cu iusqz ipsoruz sit instrm unū mbr cui sit sensa tum sibi coniūctū non faceret impedimentuz Et sciret anima seqz caueret ab eo ꝛ corp⁹ se pararet ab illa parte. Sed sensus tact⁹ instrm non fuit unuz mēbruz. Si.n.instrm tactus fo ret unuz mēbruz tantuz oporteret q anima n perciperet de corrūpentib⁹ nisi tantuz qztum illud contingeret. Et proterea ex pprie tatibus tactus est q tota cutis que circundat totum corpus sit sentiēs per tactū ꝛ non una sola pars eius. Nam quia sens⁹ iste ē natura conseruās corpus ab accntib⁹ que multuz no cerent si consisterent i aliquo mēbrorū cui acciderent oportuit id circo q totum corpus .s.exterius esset sentiens p tactum. Dixit eniz Gerar. qz in hui⁹. sensu magis piclitatur animal ꝛ ē scdm ipm esse animal uel non esse non unā quidez pticulā a conditore forti⁹ est tactus sed uniuersuz ferre corpus animalis.

Et Auer. 2° de anima. dixit sensus tactus est animali multuz necessarius. ymo per tactū animal est animal quia necessariuz fuit. Di xit Auer. q al' discernēt ad sui ꝯsuatōez ꝯuēi ēs ꝛ iuuati^m ab incōueienti ꝛ nociti° ut fugēt nociti^m ꝛ psegret iuuati^m. Et h ul'r hz vi tatē i oib⁹ cōrūpētib⁹. Jō to' supficiei extri sece corpis fuit cōicat⁹ h sfus. Et lz n qlz ps corpis hēat sensuz. sic ossa ꝛ huius. uestiūtur tn pānicl's sentiētib⁹. Tactus quoqz oi pti cutis extrinsece cōicat qz ei hēbāt extriseca occurrere corrūpētia. Et dixit Auer. fuit ēt sens⁹ tact⁹ al'i necessari⁹ pp discernē in ei⁹ alimto ꝯueiens ab incōueienti. Et hoc iō fuit ut ipse dixit eodez 2° de anima ꝯmto. 28 qz nutri^m al'is n existit in po^a in pl'ib⁹ rebus sic ē in plātis. Et iō plāte n eguerūt sensu q° discernāt cibū ꝛ distinguāt. Cū.n.plante sint aialia impfecta nutri^m earū ē impfectū. Et iō ex quolz quasi terre ꝯmixto pnt nutriri. Et ppterea nō habuerūt sensuz ad discernēduz h uel illō. Nec habuerūt motū localē. Sz ad ꝯs uationē ipsar suffic radices ear cē tēre affixas un trahāt nutri^m. Sz nutrimtū aialis ē i pau cioib⁹ reb⁹ qz n nisi in qbusdā pfectis mix tis. Et iō al'i inqz^m al' ē necius fuit sensus alimti ut ꝯueientia elligēt ꝛ incōueientia refu taret. Et fuit ei necius mot⁹ q° ꝯuenietia qreret alimta. ꝛ ea psegret. Et h maxime in aliabus pfectis qz i pfectis qbusdā n ē mot⁹ pgressiu⁹. Et h qz hnt nutrimtū sibi ꝯiūctuz ut apz ō ml'tis ꝯchilys lapidib⁹ affixis. Et talia alia pp eor impfectionē sūt qi appiquā tia plātis. Jpsa tn quāuis non habeant motū pgressiuuz. habēt motuz dilatatiuuz ꝛ ꝯstric tiuū. Dixit eniz Aristo. q quibuscūqz in est tactus illis in est leticia ꝛ tristicia ꝛ quibus hoc in est. eis in est ꝯtupiscētia ꝛ desideriuz Nā delectabilis appetitus est hoc ꝛ pp hoc in eis est necessarius saltē motus dilatatiuus ꝛ cōstrictiuus. Sensus autem in animali discernens de alimento est tactus. Et ideo tact⁹ ē sens⁹ qui p°. ꝛ necessario inest omnib⁹ animalibus. Et si diceret quis q pp alimen tuz necessari⁹ ē gust⁹ qz ē sens⁹ q habet distin guere de alimto. Respōdendū ē ei q istud ha bet ueritatē de sensu gust⁹ impfecti. q in omni b⁹ animalib⁹ repit Sz iste gustus impfectus ut supra patuit est idem precise quod tactus. Gustus autem perfectus qui disteruit de sapo ribus distinctis a qualitatibus tāgibilib⁹ ut supra etiaz patuit nō est animalib⁹ necessari⁹ Dixit Ar. 2°. ō anima certiorē habet hō gu stū ꝛ ut ostenderet de quo gustu intelligebat subdit pp id qd gustus qdaz tactus est hunc autē. s. tactū habet homo sz certissimū. Jn alys autem deficit ab animalibus multis. sm autē tactuz diferēter certificat unde ꝛ prudē tissimū animaliū hō est. Signuz autez hui⁹ ꝛ in genere hominuz sm sensuz hūc ingeniosos ꝛ nō ingeniosos eē homines. sz autez alium sensum nullum. Duri enim carne inepti men te sunt molles vo carne bn apti. Et.n. actus actiuor sunt in patiēte disposito. Si ergo for ma habet materiā bn dispositam melius exē cet in ea opationes suas. Modo corp⁹ huma nuz organuz intellectus ē. Et ideo qzto corp⁹ humanuz ē magis ꝛ melius dispositum tanto

intellectus melius intelligit. Modo ita est ꝙ
ex eisdez mutamur ⁊ generamur. Nutrimur
autem calido frigido sicco ⁊ humido. ⁊ hys
eisdem gēneramur. Sz sensus tactus ꝯprehē
dit alimentum quo mutamur. ergo ꝯprehen
dit calidum frigidum siccum ⁊ humidum q̄
etiam sunt illa ex quibus generamur. Et ꝑꝑ
hanc causam non potuit organuz tactus ex to
to esse denudatum a suis obiectis. s. calido
frigido sicco ⁊ humido. cuz sit generatum ex
eis sicut fuerunt organa aliorum sensuum de
nudata a qualitatibus quas apprehēdunt unď
Auer. in suo de sensu dixit proprium est om
nibus instrumentis sensuum hoc ꝙ nihil ha
bent in actu eius ꝙ ꝯprehendūt nisi instrumē
tum tactus qď ꝯponitur ex qualitatibꝰ quas
ꝯprehendit. Fuit tamen denudatum ab ex
cellentys earum. Et hinc est ꝙ organum
tactus q̄zto magis fuerit temperatum ⁊ ab ex
cellentys qualitatuz quas ꝯprehēdit denuda
tum. tanto melius sensui tactus deseruit ⁊ ꝑ
fectior erit in eo tactus. Et ex hoc sequitur
quod ex meliori tactu arguit̄ melior ⁊ ꝑfec
tior complexio in eo cuius est ipse tactꝰ me
lior. quia magis temperata est. Et hinc etiaz
sequitur. ꝙ cū homo ut supra patuit in tactu
excedat omnia alia animalia in eo sit maius
tēperamētuz ꝯplexionis. Et ꝙ hō sit magis
tēpatꝰ inter oīa aīalia ⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝙ magis apro
pinquet equali ad pōdꝰ. Hoc autem nō est
de alys sensibꝰ q̄zuis enim multa animalia in
uisu auditu ⁊ odoratu ⁊ fortasse in gustu per
fecto excedāt hominez. Nihilominus non ar
guitur in eis melior siue tēperatior ꝯplexio
q̄z in homine qm̄ predicti sensus nō habent
cōprehendere qualitates ex qbus ꝯstituit̄
ꝯplexio suoruz organorū. ymo apprehendunt
qualitates a quibus coꝝ organa sunt penitus
denudata. Cum ergo ex bonitate tactus ar
guatur bonitas ꝯplōnis ⁊ per ꝯn̄s bonitas
dispositiōis. Et tactus ut dictū ē communicet
toti corpori ex eius bonitate bonitas tocius
corporis arguet̄ ⁊ bona dispō ⁊ ꝑ ꝯn̄s boni
tas organi intellectus ⁊ per ꝯsequēs bonitas
ingeny. Qui ergo duri sunt carne imper
fectionem sensus tactus hn̄t ⁊ ꝑ ꝯn̄s imper
fectionez intellectus unď nō sunt ingeniosi
Et econuerso se hn̄t carne molles. Notant
ꝙ nō sumitur bonitas intellectꝰ nec arguit̄
eius ꝑfectio ex hoc ꝙ sensus apprehendat plu
res diffrētias sui obiecti. Nā si sic foret tūc
uisus argueret super illo. Cuz uisus deducat
in cognitionem multarū plurium rerum q̄z
aliquis alius sensus. Et tn̄ uidemus quosdā
esse optimi uisus q sunt grossissimi intellectꝰ
Nec ut notant sumitur ex eo quod est bene
deduci posse doctrinā i hominē. Naz si sic fo
ret tunc bonitas intellectꝰ argueret̄ ex boita
te auditus qr per ipsuz homo redditur magis
disciplinabil'. Et tn̄ m'ti ualď boᵐ auditū hn̄
tes sūt grossi itll'cus. Sz dn̄t sūi̇t̄ bōitas eiꝰ
a boitate opōnū suarū ⁊ ipaꝝ ꝑfectōe. Et
dn̄t corpꝰ siue organū sūmit nobilitatez suam
a ꝑfectōe forme cui deseruit ⁊ a ꝑfectione sui
seruicy. Et hic sequitur ꝙ corpus humanū
ē ceteris nobilius. quia deseruit forme perfe
ctiori. s. perfectioruz opōnuz. Et sequit̄ ꝙ
inter homines ille qui ē melioris tactꝰ ⁊ me
lius cum eo sue forme deseruit inter homines
ē nobilior. Et dicūt nō sequit̄ nobilitas siue
ꝑfectio ex hoc qď ē cū sensu tactus subtilius
occurrere tangibili. qm̄ si foret sic tunc a ra
nea esset nobilior ⁊ perfectior homine. sed su
mitur a meliori iudicio a qualitatibus tāgi
bilibus de quibus homo pre aranea ⁊ ceteris
alys animalibus ꝑfectius iudicat. Et non
sūmit̄ ut dicūt nobilitas a tempantia ꝯplo
nis absolute qm̄ si sic sūmeret̄ tūc cutis que
ē mēbrū satis uile in corpore hominis esset
mēbrū nobiliꝰ ceteris cum hēat ꝯplōnez tem
patiorē alys mēbris omnibꝰ. Et similiter
dicūt si daret̄ aliqď mixtū qď magis appro
pinquaret quā homo equali ad pondus lz fo
ret tempatiꝰ homine nō tn̄ nobiliꝰ. qr nobili
tas rei summit̄ a cōplōne deseruiēte nobilio
ri forme ⁊ ꝓ nobilioribus operationibꝰ. Di
xerūt auctores sēsū tactꝰ cōpatū ad alios sēsus
fore multū materialē quod nil aliud est dice
re nisi organuz tactus multum realiter affici
a suis sensibilibus ꝓprys. Nō eniz pōt tactꝰ
aliqd sentire nisi organū eiꝰ real'r transmute
tur a sensibili. Et hoc siue transmutet̄ reali
ter motu alterationis a qualitatibꝰ primis
siue motu locali a grauitate ⁊ leuitate siue du
ritie. Et hinc est ꝙ si approximaret̄ orga
no tactus aliqua res p̄cise in cōplone sibi
sil'is tactus nō percipet illam rem. quia non
transmutaret̄ realiter organum eius ab illa
re p̄cise sibi simili. Cum inter p̄cise similia
non interueniat realis actio. Et dicunt ꝙ
q̄zuis sensus tactus sit multuz materialis ⁊ n̄
possit comprehendere nisi organuz eius reali
ter transmutet̄. potest tn̄ post transmutionez
mutare aliquando ⁊ secunduz quid intentiōa
liter moueri ⁊ transmutari. Et huius hoc mō
ꝙ obtuz potest mouere quasdam partes orga
ni tactus realiter. ⁊ plures alias intentional'r
tantum. Uelut dicunt quidam saltem potest
mouere quasdam partes ipsius organi ad ul
teriorez gradum intentional'r q̄z sit gradꝰ ad
quem mouit realiter. Et hoc apparere di
cunt in tangente digito suo aquā frigidissimā
qui sentit in eo magnā frigiditatez. Et pꝰ
statim q̄zuis desistat a tactu ipsius aque tamē
sentit frigiditatez usq̄z ad certaz q̄ztitatez ma
nus cito peruenisse satis magnā. Ita ut sit cō
sonū extimare. ꝙ tanta frigiditas ⁊ sic intēsa
q̄ztam sentit in manu non sit sic subito in ea
generata ex illo paruo tactu digiti. Et
maxime cum frigiditas sit qualitasque suc
cessiue et in tempore acquiratur et cum re
sistētia inducat̄. Sed potius cōsonū uidet̄ ꝙ
illa frigiditas in manū uel saltez gradus eius
intensus sit intentionalis que pōt subiecto
induci. Hoc ēt idem apparere dicūt ex alio
exemplo qď est ꝙ aliqď corpus pōt realiter
minus infrigidari ab aliquo corpore frigido
q̄z qōdaz aliud qď infrigidatur ab illo eodez
Et tamen corpus qď minus infrigidatur ab
eo realiter apprehendit et iudicat corpus il
lud infrigidans maioris frigiditatis esse
q̄z corpus quod ab eo plus infrigidatur

realiter pꝫ hoc ſi corpꝰ idē ſ'ricuꝫ approxi
meť corpori colico ⁊ corpori tēperato. ipm
eniꝫ in ſua approximatiōe minꝰ realr̄ infrigi
dabit corpꝰ coľicū ꝙ̄ tēpatū. qꝛ colericū plus
ſibi reſiſtit. ⁊ tñ corpus illud colericum iudi
cabit illud corpus flegmaticuꝫ eſſe frigidius
quā iudicet illud corpus temperatuꝫ. ſicut etiā
am uidemus ꝙ corpus aliqḋ balneuꝫ exiens
iudicat aliqḋ corpus frigidum cui obuiat fri
gidius ꝙ̄ ſit. ⁊ tamen non tantum realiter in
frigidatur ab eo ꝙ̄tuꝫ iudicat ipſum frigidū
Illud igitur plus frigiditatis qḋ iudicant
predicta corpora cum non proueniat in eis
ab alteratione reali. Dicendum eſt proueni
re ab alteratione intentionali ſiue ſpirituali
De organo autem ſenſus tactus uiſus eſt
Arꝫ diſentire in diuerſis dictis ſuis et ſimi
liter Auer. et uiſum eſt etiam Gal. ⁊ Auic. di
ſentire abinuicem ⁊ ab illis. Auer. enim col
liget zº. dixit Ariſtotileꝫ primo. de yſtorys
animalium dixiſſe tactum fore in omni parte
ſicut in carne uel alio ſimili. Et in tertio eiꝰ
deꝫ dixit ꝙ pellis inciſa pſe. i. ſine carne. in
ſenſibilis eſt et maxime pellis que in capite
cum ſit ad os ſine carne. Et in de ptibus ani
maliū. zº dixit ꝙ in hn̄tibus carnē calidi fri
gidi ſicci et humidi et alioꝝ taliuꝫ ſenſitiuuꝫ
eſt caro et qḋ carni eſt ꝓportiōale et nō hn̄ti
bus carneꝫ. eo ꝙ corpulentiſſimū ſenſitiuoꝝ
exiſtit. Poſtea diſſenſit ab hoc et dixit eo
deꝫ. zº deptibus animaliū ubi oſtendēs unū
qḋqꝫ ſenſitiuoꝝ duplex exiſtere. et diuiditur
in dextruꝫ et ſiniſtrum. ſubdit in tactu hoc
mihi manifeſtuꝫ exiſtere cuius cā eſt quia n̄
eſt primū ſenſitiuuꝫ in tactu caro. ſꝫ talis ps
eſt intus ſignificans per iſtam ptem intus
neruuꝫ. Unde. zº de anima uoluit ꝙ caro ſit
medium in tactu et non inſtrumentū ſit aliqd
qḋ eſt intus. de quo opinandum eſt ꝙ ſit ner
uus. dixit eniꝫ ibi ꝙ tactus eſt uis ordinata
in neruis tocius corporis et eius carnis.
Auer. quoqꝫ zº colľꝫ. et in de ſenſu. dixit
ꝙ due ſunt ſpecies carnis. ſ. lacertoſa et pra
ua. Et Ariſto. dixit ſuper has duas ꝙ ſunt
inſtrumentuꝫ ſenſus tactus. Et demōſtratur
hoc. qm̄ ſenſus ſimplex nō repitur niſi in cor
pore. ſimplici. Uerū dixit Auer. neruus
eſt ſeruitor carnis in iſta apphēſione ad tem
panduꝫ ſpūm ſenſus huius qui ad carneꝫ mit
titur a corde. Et uoluit ꝙ ſicut cerebrū ē
ſaluationis gratia ꝯtempando ex ſitu oppoſi
to caliditateꝫ cordis et in mediuꝫ qḋdaꝫ pro
portionatuꝫ uite ac ſenſui adducendo. ita ope
tur neruus ſubſeruiens carni. Et tandem
Auer. ſubdit dicimus ꝙ inſtrumentuꝫ ꝓpriū
ſenſus tactus eſt caro. proterea ꝙ caro eſt
membruꝫ qḋ comunicať omnibus animali
bus. ſicut et tactus eſt comunis ſenſus omni
bus eis. Et dixit in carnibus perfectoꝝ ani
maliuꝫ ſunt diſperſi nerui multi ad comtēpe
randuꝫ complexionē carnis. Et quia ner
ui ſunt ſimiles cōplexioni cerebri eſt iuuamē
tum eorum de genere iuuamenti cerebri. Et
ꝓpterea mēbra ad que non ueniūt multi nerui
ſunt duri ſenſus. Secundo autēꝫ de anima
ipe Auer. ēt uideť ſibi contrariare. dixit eīꝫ

in ꝯmētis 107. ⁊ 108. ꝙ neruus eſt organum
in tactu non autem caro. Et dixit Auer. ꝙ
Arꝫ. zº de anima forte fuit contrarius ſermo
ni ſuo in de animalibus ſecundum ꝙ appa
ruit illis. i. ſecundum ꝙ notitiam habuit de
membris in illo tempore. quando enim Arꝫ.
fecit libros de animalibus nōdū habebat no
titiam neruorum p anothomiā ſed poſtea ha
buit eam. ⁊ iō in libro de anima correxit illḋ
⁊ dixit inſtrumēta eē iſtis animalibus tāgibi
libus intra carnē. hoc enim ꝯuenit ei qḋ poſt
appuit p anothomiā. ſ. ꝙ nerui hn̄t introitū
in tactu ⁊ motu. Cā uero diſſonātie in dic
tis. Auer. fuit qꝛ Auer. conatus fuit ſaluare.
Ariſto. iuxta poſſe ſiue bene ſiue male locutꝰ
fuerit. Quidam tamē dicunt Arꝫ. ⁊ Auer.
qn̄ dixerūt carnem eſſe organum tactus intel
lexiſſe. i. carni ſimile ut neruum uel cutem.
Galienus uero uoluit ꝙ neruus ſit primū
ſenſitiuum ſiue primum organum ſenſus tac
tus. Et hoc pōt demōſtrari quia neruus eſt
ueꝝ membꝝ ſimplex. caro autē ⁊ cutis nō Et
hinc eſt ꝙ neruus uehementius dolet ꝙ̄ caro
uel cutis. Et ꝙ neruus ſit ꝓpꝛuꝫ organuꝫ tactꝰ
declarat dens. ipſe eniꝫ dolet pp neruū ueni
enteꝫ ad ipſuꝫ. nō enī ē in eo caro. Et pp dic
tas cauſas multi ſecuti ſunt opinionē Gal. ue
rūtamē dicunt quidam ex eis ꝙ neruus apud
ſuuꝫ ortuꝫ nō ſentit ſic nec ipꝫ cerebrum. ita
ꝙ neruus ubiqꝫ nō eſt organum tactus. Cum
ꝟo neruus i ptē diuidiť. ⁊ inmiſceť carni uľ
cuti uel denti uel ullis ligamenti ut i cordis
⁊ panniculus tunc eſt organum eius. Nec
hoc dicūt ē incōueniēs. uidemꝰ eniꝫ uirtutes
aliquas fortiores fieri apud extremuꝫ ſui in
ſtrumēti ꝙ̄ apud ipiꝰ ꝑncipiū ut patꝫ ḋ ꝟtute
ꝯtractiua q̄ ē in cordis. fortius enim ꝯtrahit
cuꝫ extremitate corde ſiue cauda eiꝰ ꝙ̄ cum
eiꝰ ꝑncipio. Aui. ꝟo in ſuo ḋ anima dixit
ꝙ inſtrumētū nāle tactꝰ eſt caro neruoſa. Aut
caro ⁊ neruus. Et. 6º. de nālibꝰ caº. de tactu
cōtra. Auer. dixit ꝙ organū tactus nō ē tātū
neruus ſꝫ etiā caro neruoſa aut caro ⁊ neruꝰ
Si eniꝫ ſolus neruus eēt organū eiꝰ ſeqreť
ꝙ tota cutis corpꝛis eſſet neruus. Et ſilr̄. ꝙ
totus muſculus eſſet neruus. Sed hec ſunt fīa
⁊ ꝯña tenet. quia cutis ⁊ muſculus in omni
parte ſentiūt. Non ergo dꝫ putari ꝙ ſentiens
ſit neruus tantum ſed quod neruus reddit
ſenſuꝫ tactui alteri mēbro ut carni. Primi ue
ro prima dixit Auic. ꝙ cutis eſt organum
tactus cutis. ſ. interior nō ymem. quia ymem
non ſentit. Et in tactu cutis habet melius
iudicium omnibus alys mēbris. Et quidam
ſecuti ſunt Auic. dicentes oragnum ſenſus
tactus fore neruum carnem ⁊ cutem. uerum
tñ dicunt iſti neruus ē magis ꝓprium ⁊ prin
cipalius eius organum quam caro ⁊ cutis eo
quod caro ⁊ cutis ſentiunt per neruum Et
ꝙ neruus caro ⁊ cutis ſint organum tactus
declarāt. quoniā om̄e illud mēbꝝ qḋ in ſe re
cipit ſenſationem tactiuaꝫ eſt organum ipſius
tactus. Sed illam recipit neruus ⁊ caro. lo
quēdo ḋ carne ſēſitiua ⁊ ēt cutis ⁊ qdā addūt
cordam pāniculum ⁊ dentem ut patet ad ſen
ſum. Tactus ut ſupra patuit non eguit

medio extrinseco sicut neqꝫ gustus. Qui in
tenent neruũ tm̃ fore organum tactus dicunt
carnem cutem ⁊ ymen fore medium in sensu
tactus. Obiecta aũt ꝓpria et particularia
sensus tact⁹. Arꝭ 2°. de generatõe ⁊ corruptõ
ne posuit eẽ calidũ et frigidũ siccum ⁊ humi
dum graue ⁊ leue. leue ⁊ asperum durum et
molle uiscosuꝫ et frangibile grossum et subti
le. Dixit Algazel. sensus tactus est uirtus
diffusa per omnem cutem et carnem per quã
apprehenditur caliditas et frigiditas. humi
ditas ⁊ siccitas. durities ⁊ mollities leuitas
et asperitas. grauitas ⁊ leuitas. Et hec uirt⁹
pertingit ad partes carnis et cutis mediante
subtili corpore. qđ est uehiculum eius qđ di
citur spiritus ⁊ discurrit ꝑ ꝯpagines neruoꝝ
mediãtib⁹ qb⁹ ꝑtingit ad ꝑtes carnis ⁊ cutis
Et dixit ꝙ dictũ corp⁹ sbtile acqrit ⁊ haurit
dictã ꝟtutẽ a cerebro ⁊ a corde. Notant ꝙ
oẽs ꝑtes corporis qb⁹ attribuit̃ sẽs tact⁹ ap
ꝓhẽdũt obta supra dicta maxime quatuor q̃li
tates ꝓmas put sũt absolute talia. Et ꝓdictã
appꝓhẽsionẽ dicũt qdã faciunt ꝑ tactũ q ẽ cõis

Uerũ ẽ qdã tact⁹ ꝑticl'aris qbusdã tm̃ parti
b⁹ quo mediãte ipse ꝑtes quib⁹ ẽ appropꝛiat⁹
appꝓhẽdũt ꝓdictas q̃litates nõ ut sũt absolute
tales sed ut sũt quibusdã ꝯditionibus nobis
ignote affecte. uel ut dicunt quidã appꝓhendũt
qđdã aliud obiectũ nobis occultũ ⁊ innomi
natũ qđ nõ ẽ aliqua illaꝝ q̃litatũ primarũ. ap
ꝓhendunt. n. illud ꝓter qđ iudicẽt ipsum esse
cal'itatẽ frigiditatẽ siccitatẽ ul' hũiditatẽ. Et
hãc ꝑticularẽ sensationẽ eligũt ita ex uno ob
iecto ꝙ nõ ex alio. Et ꝯsecũtur ex ipsa appre
hẽsione determinatã delitiam uel tristitiam.

Et ꝑtes iste corporis sũt lingua os stõaci
caput uirge ⁊ os matricis. Manifestũ. est
enim ꝙ sperma tactũ a capite uirge respectu
calidi frigidi sicci et hũidi in quoꝝcũqꝫ gra
du fuerint nõ hñt inducẽ đlectationẽ quã idu
cit. Et manifestũ ẽ ꝙ semẽ apropinatũ cuicũ
qꝫ alteri ꝑti corporis sentienti delectationeꝫ
illi ꝯsil'em non inducit. Et sil'r manifestum ẽ
ꝙ caput uirge nõ assequitur illam delectatio
nẽ ex aliquo altero tangibili ut urina uel alte
ra re ei approxiata. Et ꝯsimiliter ẽ đ sensu
qui ẽ in ore matricis ꝑꝑ sperma illuc descen
dens. ⁊ sil'r de sensu oris stomaci inanitiõis
eius aut repl'onis ⁊ transitus cibi super ipꝫ.

Et similiter de sensu lingue. lingua enim li
cet participet. caliditateꝫ frigiditatẽ siccita
teꝫ ⁊ humiditatẽ ⁊ similiter quelꝫ illaꝝ parti
uꝫ sicut faciũt omnes alie partes tactiue. Ni
hilomin⁹ lingua q̃dã tãgibilia ab alijs õibus
ꝑtib⁹ diuersimode appꝓhendit ex qua appꝓhen
sione discernit qđ illoꝝ tangibiliũ est ꝯueni
ens alimentuꝫ ⁊ qđ non.

Capl'm. 10m. de appꝓhẽsiõe sẽnuũ exterioꝝ.

E ꝓncipio ad qđ determinã
tur isti sensus exteriores
d Arꝭ dissone locut⁹ fuit. nã in li
bro de sensu ⁊ sensato ⁊ ẽt 2°.
de ꝑtib⁹ animaliũ dixit ꝙ duo
đ dictis sẽib⁹ terminãt̃ in corde. s. gust⁹ et ta
ct⁹. Et ꝙ alij tres terminãt̃ in cẽbro. s. uisus
audit⁹ ⁊ odorat⁹. Et đclarãs đ dictis trib⁹
sẽib⁹ dixit. uis⁹ fit mediãte ꝑte aq̃a hũida. s.
mediãte cristallina q̃ attestat̃ ꝑti frigide hũi
de sicut cerebro. Et dixit audit⁹ cũ sit sens⁹
satis spũalis dꝫ recipi mediãte dyafono ⁊ mi
n⁹ mãli. q̃lc ẽ cerebꝝ respectu cordis. cũ cor
sit siccũ. cerebꝝ ꝟo sit nẽ aq̃e. Et dixit cum
odor sit nẽ cal'e tũc terminari đbuit in cẽbrũ
qđ ẽ frigidũ ut odore ꝯfortet̃ ⁊ calefiat. Et
dixit. tact⁹ cũ sit sens⁹ mãlis ⁊ magis mãl'r re
cipiatur hũit termiãri i corde qđ ẽ mẽbꝝ ma
gis mãle respectu cẽbri. Et gust⁹ qꝛ ẽ quidã
tact⁹ ideo ẽt terminat̃ in corde. Et iõ circa
sunt inuoluti duo nerui in qbus terminant̃
operatões dictoꝝ duoꝝ sensuũ. Uerũ p°
de sompno ⁊ uigilia Arꝭ dixit ꝙ oẽs sensus
exteriores terminãt̃ ad sensuꝫ cõeꝫ q ẽ i cor
đ. ꝓpter dictã dissonãtiã. dicũt qdã ꝙ ꝓdicti
tres sens⁹ terminãtur ad cerebꝝ ꝑ uiã ꝓpinq
tatis magis. qꝛ habent ꝓpinquitateꝫ magnaꝫ
iuxta cerebꝝ. Alij auteꝫ duo non fuerunt sic
iuxta cerebruꝫ situati. Et cã diꝟsitatis sit⁹
dictoꝝ sẽsuũ fuit qꝛ ꝓmi tres sẽs⁹ sunt magis
spũales. ⁊ nobiliores exercent oꝑõnes uñ
eguerũt spu magis tẽꝑato ⁊ clariori. qualis
est q cerebri. Alij auteꝫ duo qꝛ sunt mãles ⁊
nõ exercent oꝑatiões nobiles ut ꝓdicti egue
rũt spu calidiori. nõ autẽ sic claro. Et iõ isti
duo fuerunt situati a cerebro magis remoti.
Illi autẽ tres magis ꝓpinq final'r autẽ dicũt
oẽs termiãri in corde i quo sens⁹ cõis existit

Gal'. uero dissonus fuit ab opinione. Arꝭ
Et uoluit ꝙ oẽs sens⁹ terminẽt̃ in cerebro qꝛ
terminãt̃ ad sẽsũ cõeꝫ. q ſꝫ eũ ẽ i cerebro. Et
iõ dixit ꝙ cerebꝝ est principiũ oĩuꝫ sensuuꝫ
ita ꝙ ẽt sensus tact⁹ de quo declarãs. Gal'. di
xit ꝙ id qđ appꝓhendit aĩa ꝑ sensuꝫ magis mã
lẽ. s. ꝑ tactũ ñ ẽ ꝟbigratia ignis ſꝫ spẽs ignis
qꝛ aĩa non recipit nisi modo spũali. Cũ eni
ignis agit in sensuꝫ tactus spẽs eius spũalis
recipit̃ in anima ⁊ iudicium fertur de ea per
sensuꝫ comunẽ ⁊ ñ qꝛ mãl'r uadat spẽs ei⁹ ad
ipꝫ. Et secũt̃ Gal'. oẽs doctores medicine
ideoqꝫ ut pꝫ in tegni ⁊ alijs libris eoruꝫ ipsi
docent significare ꝑ fortitudinẽ ⁊ debilitatẽ
siue ꝑ uirtuteꝫ ⁊ uitiuꝫ sensuũ exterioꝝ super
dispositionib⁹ cerebri. Ex quo innuũt sen
sus siue oꝑõnes coꝝ terminari in cerebro qꝛ
in illo mẽbro terminãt̃ sup c⁹ oꝑõne uel đ c⁹
oꝑõne iudiciũ ferũt. Quidã totaliter affir
mant opinionẽ Gal'i. Quidã ꝟo dicũt sensus
immediate terminari in cerebro. ſꝫ mediate
et final'r termiãri in corde qđ maxime dicũt
hẽre ꝟitatẽ de gustu ⁊ tactu. sicut Arꝭ innuit
in ꝟbis supra adductis. Et ẽ sciẽdũ ꝙ for
titudo ⁊ debilitas in dictis qnqꝫ sensib⁹ attẽ
dit̃ penes duo. s. penes extensionẽ et penes
intensionẽ. Et fortitudo extẽsiua tũc eẽ đr
qñ sensus appꝓhendit ꝓpinqua ⁊ remota. Et
debilitas ei oppo^a tũc đr qñ appꝓhẽdit ꝓpin
qua ſꝫ nõ remota. Fortitudo ꝟo intẽsiua tũc
eẽ đr qñ appꝓhendit magna ⁊ ꝑua intẽsa et re
missa. Et đbilitas huic opposita tũc ẽ qñ ap
ꝓhẽdit magna ⁊ intẽsa. ñ aũt ꝑua ⁊ remissa Cẽ
sui tactus põt deseruire unus ⁊ idem neruus

simul ⁊ motui. in alys aūt quatuor alys sensi
b⁹ nō ē ita. nō. n. sēsus ⁊ motus in eūdem ner
uum fiunt. sed alius est neruus qui sentit et
alius qui mouet instrumētū illi⁹ sēsus. Et cā
fuit. q2 ad istoꝝ sensatōez requiritur magis
ꝓpria dearticulatō sps ꝙ̄ ad sēsationē tactus
qui ē māl. ssim⁹ omniū. Sēsus exteriores
apphēdūt sēsibilia extrinseca hec aūt diuisit
Arꝭ z°. de anima in sēsibile ꝑse ⁊ sēsibile per
accn̄s. Et sēsibile quidem perse est illud qō
ꝑse immutat sensū. sēsibile uero ꝑ accn̄s nl'o
mō mutat sensū exteriorē. sed pro tanto ðr sē
tiri. q2 ei accidunt illa que perse sentiuntur
ex quoꝝ apprehensiōe ꝑ exteriores sēsus po
stea per aliā interiorē uirtutez deuenim⁹ in
noticiā illius qō ðr sentiri per accn̄s. Et
diuisit Arꝭ sensibile ꝑ se in sensibile cōe ⁊ in
sensibile ꝓpriū. Et sensibile cōe est illud qō
pōt a plurib⁹ sensibus sētiri. Sensibile uero
ꝓpriū ē illō qō solū ab uno sensu percipit. s.
ab eo cui⁹ ipm ē ꝓpriū ut color a uisu. sonus
ab auditu ⁊ consil'r in alys. Et dixit ibi
dem Arꝭ. ꝙ sensibilia cōia sunt qnq3. s. magni
tudo figura numerus. mot⁹ ⁊ quies ⁊ omnia
reducibilia ad ista. unde uisui ⁊ tactui ponun
tur obiecta cōia. acutum ⁊ obtusum. leue et
asperū siccum ⁊ humidū subtile ⁊ grossuz sur
suz ⁊ deorsum. De sensibilibus tn̄ cōibus
utrū sint sensibilia ꝑse fuit dubiuz apud Arꝭ.
Nā z°. de anima ꝯmento 65 dixit ꝙ album
qō ē socrates uidetur ꝑ accidēs qm̄ dixit ipe
nō sentimus per uisuz ꝙ illud ē socrates nisi
sm ꝙ ē coloratū et coloratum illud esse socra
tē ē ꝑ accidēs. Modo dixit ipse. similiter di
ci pōt ꝙ colorato accidit figura ⁊ numer⁹ et
motus ⁊ quies. quō ergo. dixit ipse fuerunt
ista numerata in hys q̄ sūt essētial'r sensibilia
qm̄ si fuerunt numerata sic q2 sunt cōia. tunc
sil'r ⁊ intentiones indiuiduales sūt cōes omni
bus sensibus. Nō ergo uidet̄ ꝙ p̄dicta qnq3
sensibilia cōia sint sensibilia ꝑse. Ad hoc
aduertēs thomas de florētia. ꝓ declaratiōe
hui⁹ dubij posuit qnq3 ꝯcl'ones. quaꝝ pᵃ ē ꝙ
p̄dicta quinq3 sensibilia cōia. nulla res ex̄ ani
mā sunt p̄ter sbām et q̄litatē. In hoc. n. ꝯcor
dant oēs moderni. zᵃ ꝯ° ē. ꝙ nulla res ex
tra animā ē sensibile cōe qō ē illud ꝙ pōt ꝑse
a plurib⁹ sensibus ꝑcipi et ꝑ ꝯn̄s nullum sen
sibile cōe ē ꝑse ꝑceptibile a pluribus sensib⁹
Et ꝙ nulluz sit talis ipse ðclarat. ponens exē
plum de figura dicens. Nulla figura potest a
pluribus sensibus sentiri. cum dictum sit ꝙ
figura non sit aliqua res extra animā distin
cta a sbā ⁊ q̄litatibus sensibilib⁹. modo ð sba
claꝝ ē ꝙ ipsa non ꝑse sentitur. Nec aliqua qᵃ
litas sentitur a pluribus sensibus. ideo nec ali
qua figura. figura enim coloris non gustatur
nec odoratur. ⁊ figura frigiditatis n̄ uidet̄ l'
auditur ⁊ sic de alys. q2 cum figura frigidita
tis sit ipsa frigiditas. tunc ipsa frigiditas ui
deretur. ergo nulla ē figura que a pluribus
sensibus cognoscatur. Et consil'r pōt fieri
discursus per quodlibet aliorum sensibilium
comunium. 3ᵃ conclusio eius. est ꝙ figura
est sensibile comune. et motus est sensibile co
mune. ⁊ sic de alys quinq3 predictis. hec au
tem ꝯ°. sic probatur. illud est sensibile comu
ne qō perse a pluribus sensibus particulari
bus siue proprys comprehenditur. sed tale ē
qōlibet dictoꝝ quinq3 g°. ⁊c̄. Maior. ē nota
ex supra dictis. ⁊ minor appet. nā figura ūr
⁊ tangit̄ ⁊ ꝯsil'r magnitudo numer⁹ ⁊ motus
⁊ qes. 4ᵃ. ꝯ° est ꝙ in omnibus istis ꝓposi
tionibus figura est sensibile ⁊ cōe. motus est
sensibile cōe. ⁊ sic de alys ⁊ ista sensibile cōe
est illud qō a plurib⁹ sensib⁹ ꝓprys ꝯpreben
ditur subiectum ꝓpōnis supponit pro ipso
termino in ꝓpōe posito. siue ꝓpō sit m̄talis
siue uocalis siue scripta. sicut suppōit in istis
homo ē species aīal est genus homo est nomē
⁊ ꝯsimilibus. quod probatur. q2 si nulla res
ex̄ animā ē sensibile comune ul' n'la a plurib⁹
sensib⁹ sentitur ul' est distincta a sensibilibus
proprys sil'r tale p̄dicatum de nullo termino
supponente ꝓ re extra animā posset ūificari
ut supra dictū ē. Cuz igit̄ ut dictū ē in 3ᵃ cō
clusiōe p̄dicte ꝓpōnes sint ut re. seqt̄ ꝙ p̄di
catuz p̄dicet̄ ⁊ ūificetur de subiecto suppo
nente pro ipso met termino. Et ideo sicut
ista est uera. homo ē spēs. ⁊ tn̄ null⁹ homo ē
species. ita ista est uera figura motus ⁊c̄. est
sensibile comune. ⁊ tamen nulla figura nullus
ue motus est sensibile comune. Et similiter
ista est uera figura sentitur a pluribus sensi
bus et tamen nulla figura sentitur a pluribus
sensibus. Et similiter est ista uera sēsibile co
mune sentitur a pluribus sensib⁹. ergo aliqō
sensibile comune sentitur a pluribus sensib⁹

Et tunc li aliqō sensibile comune suppōit
pro terminis uel pro isto termino. figura uel
motus ⁊c̄. de quibus est uerum dicere ꝙ sūt
sēsilia comunia. Sed pro nulla re extra ani
mam supponit. 5ᵃ ꝯ° ē ꝙ de uirtute sermo
nis ista ꝓpō est fl'r. sensibile cōe ꝑse sentit̄ ul'
sētit̄ a plurib⁹ sensib⁹. sic̄ ēt de uirtute ser
monis ista est falsa inter omnes spēs anima
lium hūana spēs ambulat recte. Et hoc quia
nulla spēs ambulat cum sit spēs quidā termi
nus. sic ⁊ sensibile cōe ē quidā termin⁹ ⁊ cla
rū ē ꝙ nullus termin⁹ exteriori sentit̄. Sz
p̄dicta ꝓpō ⁊ ꝯsil'is ē uera ad bonū intellectū
sicut sane dz intelligi. Et sicut intellexit Arꝭ
qui bonus intellectus ē. sensibile comune sen
titur a pluribus sensibus ut. ū. g̃. figura senti
tur a pluribus sensibus. quia illa de quib⁹ p̄
dicatur figura sentiuntur a pluribus sensib⁹.
Et sil'r ista figura est perse sensibilis q2 illa ð
quib⁹ predicat̄ ⁊ uerificat̄ figura sunt perse
sensibilia. q̄ omnia sunt uera. q2 figura predi
catur ð colore calore sapore ⁊ similibus. illa
enim res que est color est figura et que est
calor ē figura ⁊ sic ð alys ⁊ talia ꝑse sentiūt̄

E similiter ista. Inter animalia spēs que
est homo ambulat recte est uera. q2 illa ð qb⁹
p̄dicat̄ hō ābulāt recte. Sed sensibilia ꝓpa
n̄ sic se habēt q2 nl'lū sēsibile ꝓpuz predicat̄
de aliqbus q̄ sentiātur a pluribus sensibilib⁹
ut de se patet. Nec est intelligendum ꝙ om
nia illa de qb⁹ p̄dicant̄ illa sensibilia comu
nia sint perse sensibilia. q2 p̄dicāt̄ ð sba ut ð
mā ⁊ forma sbali q̄ n̄ sunt ꝑ se sēsibilia. Sed
q2 ista sēsibilia comunia significāt illa met q̄

significāt illa sensibilia ppa. Propterea .n.
ista sensibilia cōia dicūtur sensibilia pse cuz
p eisdem stent reb⁹ ut dictū ē. sensibile autez
p accñs nullo mō immutat sensū exteriorē. sz
p tāto dr sentiri. qr ei accidūt illa que perse
sentiunt ex quoꝝ appꝑhensione p exteriores
sensus p aliā ꝟtutē interiorē deuenim⁹ in no
ticiā ei⁹. Dixit Auer. in suo de sensu pro
prietas ꝯpꝑhēdēdi sensuū exterioꝝ in anima
lib⁹ nō ē eadē. hō .n. ꝯpꝑhēdit drās reꝝ ꝛ intē
tiones ipsaꝝ ppas q̄ sūt in re sensata. q̄i me
dullā de fructu. ab animali aūt bruto ꝯprehē
dunt ea q̄ sūt ex̄ que sūt q̄i cortices fructuuz
et signū hui⁹ ē ꝙ bruta non mouent a sensibi
libus sicut mouetur hō. homo enim mouetur
apud cantū. nō aūt bruta. Et similiter hō mo
uetur a tincturis et figuris motu quo nō mo
uētur bruta. Et silr est de modis odoris et
saporis licet bruta cōicent in hoc plus ppter
corporeitatē ipsoꝝ et silr ē de uirtute tactus
Et dixit 2°. de anima. bruta licet habeant
sensuz extrinsecū bonū. non habent tñ iudici
um discursiuū bonū ex quo sequit ꝙ ēt supra
dictū. ē. ꝙ lz aliqua bruta habeant aliquē sen
suz meliorē hōie in iudicādo de aliquo obie
cto illi⁹ sensus non tamē sequit. g° hñt illum
sensū extrinsecū meliorē hōie. qr nō habent
in illo iudiciū discursiuū bonū sicut hz homo
Et ideo hō iudicat de omnib⁹ sensibilib⁹ me
li⁹. Dixit Arꝭ 2° de anima sensus exterior
ꝯpꝑhendit sensibilia absqz mā. qr sēsibile affi
ciens mālr sensū. ymo ut quidā uolūt etiā
ꝛ mediū saltē quorundā sensuū impedit appre
hensionē alioꝝ sēsibiliū. cōiter .n. tenetur ꝙ
sensus moueat spūalr a sēsibilib⁹. Qō aūt sen
sus alteretur a sensibili appet. qr alñ sens⁹ ap
pꝑhēdit ꝛ cognoscit sēsibile ꝛ alñ ñ. igitur oz
ꝙ aliqd sit in sensu qm̄ cognoscit sensibile.
qō nō ē. qñ nō cognoscit ipm. qr nō requirtur
solū pñtia obiecti ipsius sensui ꝛ hoc qr alñ
obiectum. ꝟ. g̃. uisibile est pñs uisui ꝛ tñ ui
sus illud nō appꝑhendit. nec ualet si dicatur.
ꝙ tunc organum uisus nō est dispositum. qr
si oz ipsum esse sic dispositum hoc non ē nisi
qr dz aliquid recipe ab obiecto. qō non pōt
agere in sensū. qñ non ē dispositū. Et quomo
documqz sit obiectū agit in sensū. cū sēsus co
gnoscat ēt amotis sensibilib⁹. remanent eniz
spēs ꝛ fantasie. Sz hoc ñ foret nisi sensitiua
agerent. Qualr aūt sensus suscipiāt sensiti
ua absqz mā. dicūt quidā ꝙ sensuz suscipere
sine mā apud intentōnē Arꝭ est quādo forma
agens inducit aliquā formam in passo que ñ
ē silis forme inducenti. licet sit similitudo il
lius et cū hoc nō facit mām recipientē ꝯueni
re cum mā in qua est forma illa agens siue in
ducens. sicut quādo calor agit in mā inducē
do calorem. agit dispōnes in materia rarefa
ciendo uel dispositiones alias inducendo q̄
les sūt in mā in quo est ipsum agēs. uerbi g̃.
calor agēs spēm suam in organo tactus p̄mo
nō agit formā aliquā sibi silem in gnē ppin
quo nec alias dispōnes inducit in mā per q̄s
ipsa hēat ꝯueniētiā cū mā ipsi⁹ agētis. nec ipa
mā mutatur ad aliaz alterationē. ymo quātū
cūqz illa spēs intēderet nisi alia forma realis
in ea cāretur nūqz corrūpet organū nec aliq̄
alia mutatio fieret in ei⁹ mā. Dicō ēt si co
lor cāret calorē intētionalē in aliq° medio ni
si cāret calorē realē nūqz fieret in eo aliq̄ ra
refactō nec impressio alicui⁹ alteri⁹ q̄litatis
in subiecto seu mā recipiēte. Et ille calor in
tētionalr licet nō sit silis calori reali in gene
re aliquo ppinquo. ē tñ silitudo ipi⁹ ꝛ talr ꝙ
p ipz percipit ipse calor realis. uñ dicūt aliō
est cē simile calori. ꝛ aliud ē cē silitudo eius
Et hoc dicūt ē sensuz recipe spēz sine mā. ꝛ
istud idem ē eaz recipi intētionalr in medio
Quidā uero alr dicūt p quo notāt ꝙ reale
pōt sumi duplr. uno mō put distinguitur ꝯ
id qō hz cē in anima siue in mēte siue prout
sumit pro cē predicamentali. Et isto modo
dicūt sensibilia sꝫm et mediū etiā realiter im
mutare. Alio mō sumitur reale pcē corpo
reo qō hēat esse extēsum extensione quātita
tiua. ꝛ isto mō dicūt sēsibilia nō recipi in sēsu
ymo nec in medio ymo in eis ē solū intentio
naliter. Et hoc p tāto ōclarāt qr illō qō ē
totū in toto sbto ꝛ totū in qualz pte ipsi⁹ sbi
hz cē in illo intētionaliter et non realiter. qr
illud qō realr ē in subiecto sumēdo cē reale
ultimo mō licet sit totū in toto sbto. nō tamē
ē totū in qualibet parte sbti. sed est ps in pte.
mō spēs obiecti ē tota in toto subiecto ut to
to medio. ꝛ tota in qualz parte ei⁹. uidemus
eniz ad expientiam ꝙ tota albedo unius ma
gni parietis pōt uideri p unum paruum fora
men. Arꝭ 2°. de anima innuit ꝙ sēs exteri
or solū patit a sēsibili ꝛ nō agit. qm̄ si ageret
tūc sentiret absqz pñtia obiecti sensibilis qō
est fīm ad experientiā. sensus eniz nō differt
ab intellectu. qr est in actu p exteriora sēsibi
lia. Et nō uoluit Arꝭ per hoc ut dicunt ꝙ
sens⁹ exterior sit solū patiēs siue sit solū po
passiua ꝛ nullo mō actiua. quoniā sic non est.
Nulla eniz dz cē ppor° inter cām ꝛ effectū
Et cā saltem totalis nobilior est suo effectu
uel saltem eque nobilis ꝛ hoc uel in uirtute
ul in forma. Sz clarū ē ꝙ ipsa noticia q̄ ē
in sēsu ē q̄litas multū pfecta respectu q̄litatū
q̄ ponunt cē sensibiles. ergo pdicte q̄litates
nllo modo possunt cē tales potentie ut sensus
in hoc se habeat pure passiue. In hoc eniz
mltū uilesceret anima nostra in opatiōib⁹ sen
suū respectu tā uiliū cāꝝ a qb⁹ pateret si sibi
nulla actio tribuat. Nō eniz uoluit Arꝭ in su
pradictis ꝟbis suis aliud nisi pbare p̄mo ꝙ
sēsus sit ꝟt⁹ passiua. Et hoc quia sensationes
fiūt p alterationē ꝛ motū factos in potētia
sensitiua qñ. eniz aliqd fit de nouo in aliqua
potentia. qō p̄us nō erat in ea Illud fit p ali
qz alteratōnē quā illa potētia recipit ꝛ ideo
sens⁹ patitur a sēsibili. nō autē sensibile a sēsu
Et uoluit probare 2° ꝙ sensus non sit uirtus
actiua. s. sufficiens ꝛ totalis ꝛ particularis
ipsius sensationis. Non aūt ꝙ nllo modo
sit actiua. uoluit enim ꝙ uirtus sensitiua q̄ est
in anima sit ulis causa sensationū. sensibilia
aūt sunt sicut cāe pticulares. ꝯ. n. hoc nō ē ra
tio adducta p Arꝭ quādo dixit ꝙ sens⁹ senti
ret absqz presētia obiecti. sicut si ꝯbustibile
haberet potētiā ꝯburēdi. tunc ꝯburēt absqz

ꝯbustiuo extrinseco. Sed bene ꝯcluderetur si poneretur ꝙ sensus eēt uirtus actiua totalis ⁊ sufficiens ⁊ specialis illius sensationis sed ipsa non est nec ponitur esse talis uirtus effectiua ꝓꝑ quod ad sensationē causandum necessario requitur sensibile agens. Et hoc dicūt fuit de mēte Auer. ibidē ꝯmēto. 25. cū dixit. dicamus igitur in respondēdo ꝙ sens⁹ nō est ex uirtutibus actiuis que agunt ex se absqꝫ eo ꝙ indigeat actione que prouenit ei ex motore extrinseco. Et ideo nō sentiunt ex se. Nō enim dixit Auer. sensus nō ē ex uirtutibus actiuis aliquo medio sꝫ dixit nō est ď illis que agūt ex se. i. totaliter ⁊ sufficiēter Et ideo eget motore extriseco occurrente secum ad sensationem. Dicunt ꝙ sensus exterior in apprehendendo non extendit se ultra sensibilia comunia ⁊ ꝓpria. Et ista solū apꝓhendit. Jdeoqꝫ dicit̃ ꝙ sensus exterior apprehendit solum corticem rei non autem medullā. Dixit Auer. 2°. de anima ꝯmēto 63°. unusquisqꝫ sensuū exteriorum iudicat suū sensatū propriuꝫ. ⁊ non errat in eo in maiori parte. uisus enim non errat in colore utrū sit albus uel niger. nec auditus in uoce utrum sit acuta uel grauis ⁊ similiter in alijs Sed sensus exterior bene errat in hoc. s. in comprehendendo quid sit. uerbigratia. illud album. an sit nix uel calx. ⁊ errat in comprehendendo differentias locorum obiecti. uerbigratia. an illud album sit superius uel inferius. Sensus itaqꝫ exterior nūq̄ꝫ decipit̃ respectu iudicij qď dat de obiecto ꝓpo nec respectu ꝯplexi qď foret de obiecto ꝓpo. i. ď termino stāte ꝓ illo obiecto qď dicit̃ sensibile ꝓpriuꝫ. Et q̄ꝫ maxime habet hoc ueritatē cū de ipo p̄dicat. hoc ūbuꝫ ē sꝫ adiacēs. Si eniꝫ uiderit qs coloreꝫ nō pōt decipi de isto ꝯplexo istud est color uł color est qꝛ ibi color ē sensibile ꝓpuꝫ. Et intelligit̃ hoc sēꝑ cū ꝯditionib⁹ requisitis. Sꝫ bene posset decipi de hoc istud ē quiescens uel motum uel istud est tantum distans ⁊ de similibus hijs

Dicunt ꝙ sensibilia comunia non possunt mutare aliquē de sensib⁹ exteriorib⁹ neqꝫ realiter neqꝫ spūalr̃ absqꝫ hoc ꝙ ipm moueat obiectū eius ꝓpriū. Luꝫ ergo opponūt ad illud quidam dicentes ꝙ sentimus motum membri aliqñ absqꝫ hoc. ꝙ aliqua sensatio facta sit in eo caliditatis frigiditatis siccitatis uel humiditatis duriciei uel mollities uel alterius alicuius obiecti proprij sensus tactus. et tamen motus est sensibile comune

Respōdent ꝙ percipimus illud mēbruꝫ moueri mediāte grauitate. nā grauitas in motu aīalis ꝯtinue resistit ūtuti mouēti ita ꝙ ex ḡuitate resistēte ꝑcipit̃ mēbꝝ moueri. ⁊ grauitas ē obiectū ꝓpū sens⁹ tact⁹. Q̄uis grauitas nō ꝑcipiat̃ nisi mediāte motu. uerax g°. ē ⁊ nō fallax apꝓhēsio facta ꝑ sensū exteriorē de ꝓpo obiecto et nō solū illa q̄ ē in ꝯplexa. ut ūbigratia apꝓhēsio albedinis. uerꝫ ēt i͡a q̄ ē ꝯplexa q̄ ē illa q̄ sens⁹ ipse inuestigat aliqd de ipso obiecto. ūbigratia. sicut cū uisus apꝓhēdit albedinē deinde inuestigat aliqd ď ipa albedine. Sed si sensus inuestigat mediāte apꝓhēsione obiecti de alia re distincta ab ipso obiecto tūc talis inuestigatio non ē certa. nā pōt fallere ⁊ nō fallere. Non. n. ē sēꝑ uerax neqꝫ sēꝑ fallax. ū. ḡ. Si ꝯp̄hendo in superficie alicui⁹ corporis colorē citrinū. ista apꝓhensio ⁊ omnis inuestigatio facta de ipso colore citrino ē uera et certa. Sꝫ si quero inuestigare aliud ab ipso colore citrino. ut ū. ḡ. de hūdantia humoris colici in interiorib⁹ illi⁹ corporis. ista inuestigatio pōt eē uera et nō uera. uera erit qñ sic ē sicut ē inuestigatū. nō uera uero qñ sic non ē etiā quantumcunqꝫ ipsa inuestigatō sciētifice fiat nisi aliď ad inuestigationē ꝯcurrat. qꝛ pōt color ille citrinus ab alia cā ꝓcessisse q̄ꝫ ab habūdātia hūoris colerici in interiorib⁹ ipsi⁹ corporis Et ꝯsilr̃ erit de iudicijs alioꝝ sensuū. Et de ista inuestigatōe intellexit Gal. 4° affforismo rū in ꝯmēto afforismi. Si q̄lia oꝫ purgari ⁊c̄. cū dixit ꝙ inuestigatio ꝑ sēm ē fallax. Ar 2°. de anima innuit ꝙ null⁹ sēsus exterior cognoscit oꝑōnē ꝓpriā aut ēt alteri⁹ sēs⁹. Et sic uisus nō cognoscit se uidē nec audit⁹ audire ⁊ sic in alijs. Nā si sic apꝓhēderent tūc uisio eēt obiectū uis⁹ ⁊ auditio eēt obtū audit⁹ ⁊ cōsilr̃ in alijs qď ē fīm. Et ꝓpterea si sens⁹ apꝓhēderet suā oꝑōnē sequeret̃ ꝙ sens⁹ eēt ūtus reflexa qď ē fꝫ. et ꝯñā tenet. qꝛ si ū. ḡ. uisus ꝑcipit uisionē ꝑcipit se uidē. g° reflectit se super oꝑōnē suā. sicut anima cū ꝑcipit se intelligere. Dixit Auer. in suo de sensu. Quilibꝫ sensuū exterioꝝ in hōie ē uia ad p͡a intellecta exñtia in illo genere et ꝓpe uisus ⁊ auditus.

Et auditus qdem in hōie est uia ad disciplinā. disciplina enim fit per loquelam. que nō apꝓhenditur nisi per audituꝫ intelligere uero uerba quid significent non est auditus sed intellectus.

Capitulum. ii^m. de uirtute sensitiua interiori dicta sensus comunis.

Et dictū ē in p̄cedēte ca° sēs⁹ exterior nō cognoscit oꝑō nē suā neqꝫ oꝑōnē alteri⁹ sens⁹ exterioris q̄ꝛ necessaria fuit ūt⁹ q̄ illoꝝ oꝑōnes cognoscat. ⁊ talr̃ ūt⁹ ē p͡a de ūtutib⁹ sēsibilib⁹ interiorib⁹ sēs⁹ appellata cōis sic dicta qꝛ ē ꝯp̄hēsiua et distinctiua actuū omniū sensuū exterioꝝ. De q̄ dixit Auic. ꝓmi p͡a. Sensus cōis ē illa ūt⁹ q̄ omnia sensata ꝑcepta sensu. s. exteriori recipit. ⁊ ꝓꝑ eaꝝ formas pati͡t q̄ in ipso copulāt̃. Fuit aūt sens⁹ cōis necessari⁹ animali ꝑfecto ꝓꝑ duas oꝑōnes utiles ⁊ necessarias q̄ insūt ei. Et p͡a oꝑō ē ꝯprehendere oꝑōnes sēsuū exteriorū omniū. recipit. n. formas omniuꝫ obiectoꝝ apꝓhēsas a sēsib⁹ exteriorib⁹. ū. ḡ. Ocul⁹ uidit lucē. ⁊ auris audit uocē ⁊ ꝯsilr̃ in alijs. ⁊ tamē ocul⁹ nō ꝯp̄hēdit se uidē nec auris audire ⁊ ꝯsilr̃ alij sensus. Non. n. uisio illa est lux aut color. neqꝫ auditio illa est sonus uel uox. Sed ꝙ oculus uideat et auris audiat percipitur a sensu comuni in hoc ꝙ recipit ab oculo species uisas. ⁊ ab aure species auditas ⁊ ꝯprehendit illas ꝯsilr̃ etiaꝫ in alijs

sensibus .⁊ opō zᵃ est ꝙ postq̄ appꝑhendit
omnes spēs sensatas a sensibꝰ exterioribus
distinguat inter omnes illas q̄ in ipo recep
te sunt unite quā distinctionē sensus exterio
res facere nō possunt. cū ut dictū est al'r opō
nes alterius nō cognoscat. uisus eniꝫ nō app
hendit de sono. nec auris de colore ⁊ ꝯsil'r in
alys ponit ergo sensus cōis differētias inter
illas spēs appꝑhēsas ꝑ ipꝫ ō iudicādo hoc est
sonus hoc ē color hoc odor ⁊ sic ō alys. ⁊ sic
sepat dulcedinē a calïditate ⁊ sonū a colore ⁊
odorē a dulcedine. Nō tn̄ ꝯponit ipsas spēs
aliquo mō adinuicē. neqꝫ etiā aliter diuidit
nisi ut dictū ē. dicendo. hoc ē hoc. ⁊ hoc. hoc
⁊c̄. Et sic fuit de ista uirtute intētio Arꝫ zᵒ.
de anima ⁊ pᵒ. de sompno ⁊ uigilia. Et ꝙ ꝓꝓ
recipere sensuꝫ cōeꝫ spēs apprehensas ab ex
teriorib' sēsib' oēs ipsi sensꝰ exteriores ter
minent ad ipm. Propter qō zᵒ. de aīa et
etiā in de sensu Arꝫ ꝯparauit sēsū cōeꝫ cētro
circ'li ad quē termināt oēs liēe ꝓtracte a cir
cūferētia circuli ad ipꝫ nā ꝯsil'r ad sēm cōeꝫ
terminant oēs imutatiōes sensuū exteriorū
Et sicut cētꝫ in se ꝯsideratū ē unū ⁊ indiuisi
bile ⁊ relatū ad lineas que ab ipso ad circūfe
rentiā protrahūt ē plura ⁊ ē diuisibile. sic et
sensꝰ cōis pōt dici unꝰ ⁊ plures ꝓꝓ. qō. Av.
zᵒ. de anima ꝯmēto. 148. dixit ꝙ sensꝰ cōis
ut recipiēs ē plures. sꝫ ut iudicās ē unꝰ ⁊ sic
uno mō pōt dici diuisibilis. ⁊ alio modo in
diuisibilis. An aūt sensus cōis sit uirtus
distincta a sensibꝰ exteriorib' an n̄. uarie sē
serūt quidā a qbusdā. Quidaꝫ. n. dixerunt ꝙ
sensus cōis idē ē real'r cū potentys sensuū ex
terioꝝ. s. cū poᵃ. uisiua auditiua odoratiua
gustiua ⁊ tactiua. Et ꝙ omnino ipse est ipse
potētie. Nā dicūt ipsi. iste potētie. non sūt in
organis sensuū ipsaꝝ sꝫ sunt ille mediātibꝰ q
bꝰ organa sentiūt. ⁊ in eis eaꝝ operatōes ma
nifestant. ꝓpterea. Auer. zᵒ. collꝫ dixit. poᵃ
uisiua non ē in oculo. sꝫ manifestat ꝑ oculum
Sꝫ ipsa ē ubi ē sensꝰ cōis cū sit realiter ideꝫ
cū eo. qō pꝫ. q̄ apprehēdit obiecta sēsuūꝫ ex
terioꝝ ⁊ ipsoꝝ actꝰ. Et non solū dicunt ē
ideꝫ real'r cū illis sꝫ est etiā ideꝫ in subiecto.
dicūt tn̄ ꝙ quāuis sint idē real'r ⁊ in subiecto
drn̄t tn̄ ratōne. q̄ potētia uisiua ōr sic q̄ re
fertur ad tale organū ut oculū. ꝓpter qō reci
pit spēm talis sensibil' ut colorē. ⁊ ꝯsil'r ō po
tētia auditiua ⁊ alys. Sꝫ sensꝰ cōis ōr qn̄ cō
siderat ut iudicās de unoquoqꝫ sensibili ex
trinseco ⁊ de actu siue opōne uniꝰcuiusqꝫ sen
sus ꝑticularis nō aūt ut refert ad tale orga
nū ꝓpriū. Aly aūt dixeꝝt oppositū. s. ꝙ sē
sus cōis nō ē idem real'r cū illis neqꝫ etiā in
subiecto. ēt dato ꝙ zō ꝑdictoꝝ cēt uera. q̄ si
sic eēt. tunc ēt cogitatiua et intellectus cēnt
ideꝫ real'r cū illis ⁊ in subiecto qō. pꝫ q̄ cogi
tatiua ⁊ intellectus sensata a sensibus extrin
secis appꝑhendūt ut notum est. Et dicunt isti
ꝙ nō ob aliud Arꝫ sensum comunē assimilauit
centro circuli ad qō omnes linee a circūferen
tia ꝓtracte terminātur nec aliō uoluit ꝑ istō
nisi ꝙ sensus cōis ē illa poᵃ q̄ a sensibꝰ ꝑticula
ribꝰ immediate mouet ⁊ q̄ imediate inter ob
iecta diuersoꝝ sēsuū ponit ꝯuenientiā ⁊ dif

ferētiā ⁊ ꝙ eq̄l'r se habet in h̄ ad oēs exterio
res sensꝰ. Et iō simil'r cētro circuli ad qō oēs
linee termināt ⁊ eq̄l'r oēs respicit ⁊ recipit
Et istō n̄ arguit illa cē real'r in sbiecto. ymo
sensꝰ ꝑticularis hꝫ uere suā appꝑhēsionē. ⁊ sen
sus cōis suā. oēs tn̄ sensatōes siue exteriorū
siue interioꝝ sensuū fiūt i eodē subiecto. q̄ i
eadeꝫ aīa. Et si ipse sensatōes dicātur esse di
uise in subiecto n̄ ē hoc nisi ꝑm ꝙ aīa ad diuꝰ
sa organa relata recipit noticiā diuersoꝝꝫ.

Et sic ad ōterminata organa referēdo ani
mā dicimꝰ in nobis ꝟtutes fore diuersas et
unā n̄ cē aliā. sꝫ ⁊ ō hoc āpliꝰ dicet in ꝑmone
sequēti tractatu pᵒ. dicūt ꝙ facil'r apprehēdē
l' difficulter spēs sensatoꝝ reducit ad opōnes
sensꝰ cōis ⁊ ymaginatiue. Et ꝯsil'r ad eas re
ducitur facilitas siue festinancia ⁊ difficl'tas
siue tarditas discendi.

Cap'm izᵐ. de fantasia seu de ꝟtute fātastica
seu ymaginatiua non cognitiua.

[F]antasia alꝰ reperit dici de ipso actu fan
tasiādi. Et h̄ mō alꝰ s. psit fāta
siā. Arꝫ zᵒ. de aīa. Actū fātasiā
di hēmꝰ cū uolumꝰ. fātasiamur
eniꝫ qn̄ uolumꝰ. Et ꝑ hoc dicūt differt fātasia
ab opione. Nō. n. possumus opinari cū uolu
mꝰ. un̄ satis possuꝫ opinari uelle assentiendo
alicui iudicio ut ꝙ sim. doctor. ⁊ tn̄ nō possū
illud opinari. Et causa quare non opina
mur cum uolumus ē. q̄ ad opinandum oꝫ ꝙ
sit aliqō medium qō moueat ad assentien
dum tali uel tali complexo. sicut uerbigratia
qn̄ transeo per aliquā uiā dubiam. opinabor
inuenire latrones in uia illa. Et huic opinio
ni assentio per hoc mediū quia scio illaꝫ uiaꝫ
esse dubiā. quia al'r non assentirem. ⁊ ex hoc
ꝙ sic opinor statim timeo. Et nisi illi opi
nioni assentirem non causaretur in me timor
Sed hn̄ fantasiamur qn̄ uolumus. q̄ ad fāta
siādum nihil aliud requiritur nisi formatio
ydoloꝝ. hāc tn̄ formationē pōt anima facere
cum uult. Alio modo repitur dici ō uirtute
fantastica ō cuiꝰ opatōe dissenserūt auctores.

Arꝫ enim zᵒ. de anima. ⁊ Gal'ēt 3ᵒ de acci
denti ⁊ morᵒ uoluerunt ꝙ ꝟtus fantastica sit
illa ꝟtus que ꝯponit ⁊ diuidit circa appꝑhēsa
a sensu communi. uerumtn̄ in sua actione non
fert iudicium assentiendo ul' dissentiendo sue
compositioni. Et ꝓꝓ hanc causam est ꝙ dum
anima nostra ꝑ uirtutem fantasticā opat nō
mutamur in nobis sꝫ soluꝫ ꝯponimus ⁊ diui
dimus Et est sicut cum uidemus picturas q̄
tunc neqꝫ tristamur neqꝫ delectamur. Simil'r
cum ymaginamur montem aureum non assen
tiendo nec dissentiendo hoc et talia huius fi
unt a fantastica uirtute. Et in talibus non
accidit permutatio in corpore. sicut cum
operamur per ymaginatiuā ꝟtuteꝫ. s. cogno
scitiuaꝫ. Aui. uero dixit ꝙ fantasia est uir
tus que formas receptas a sēsu comuni custo
dit postquam ꝯiunguntur ⁊ retinet eas post
sensus absentiam. s. tā sensus comunis q̄ꝫ sen
sꝰ ꝑticularis. Simil'r hoc idem uoluit Auerois

cū 2°. colliget dixit uirtus ymaginatiua .s. nō cognoscitiua que ꝓprie ē fātastica stat in ꝓra cerebri. Et ista ē que retinet figurā rei postq̄ȝ seperata ē a sensu comuni ⁊ sic uoluerūt ꝙ uirtus fantastica dicatur eē uirtus spērum obiectorum sensatorū ꝯseruatiua in absēcia eoꝝ. Et sic operatio istius uirtutis secūdū eos ē solū in abūdātia sēsibiliū retinē q̄ apꝑhēsa sūt ꝑ sensuȝ comunē que apꝑhensa uocantur intentiones siue species sensate seu ydola siue ymagines siue similitudines ⁊ seu simulacra. hoc etiaȝ uoluerunt Aristo. ⁊ Gal. sed ultra retentionem illorum uoluerunt ꝙ etiam sit cōponere ⁊ diuidere non assentien do nec dissentiendo. Sed Auicena uoluit ꝙ uirtus que exercet officium conponendi ⁊ diuidendi sit alia uirtus que apud ipsum est ymaginatiua. Et sic uoluit ꝙ primum iudi cium quod datur de sensibilibꝰ extrinsecis a ꝟtute intrinseca est datū a sensu cōi Et hoc iudiciū a fantasia ꝯseruetur. Et ꝙ iudicium iteratuȝ datum de eis in eorum absentia uel datū cū iteꝝ ipa sensibilia p̄ītātur sit datū a ꝟtute ymaginatiua. q̄ ꝯponit ⁊ diuidit.

Mlti eniȝ antiquoꝝ uoluerūt ꝙ sensꝰ cōis ⁊ fantasia sit una uirtᵒ ⁊ dixerūt ꝙ hec ꝟtus recipit formas sensatoꝝ extrinsecoꝝ ⁊ eas ꝯponit ⁊ diuidit sȝ nō hēt eas ꝯsuare ut sic receptas ꝯpositas ⁊ diuisas. ymo n̄ ꝯsuat eas nisi postq̄ȝ uirtus memoratiua tribuit ei illas

Et dixerunt ꝙ hec uirtus una existens. dr̄ sensus cōis inq̄ȝtum recipit formas a sen sibus exterioribus ⁊ eas diuidit ⁊ compo nit. Et dicitur fantasia inq̄ȝtum intrinsece absqȝ extrinseco obiecto recipit eas a memo ratiua. Aꝛ. Auic. ⁊ aliȝ multi dixerunt ꝙ sunt due uirtutes distincte. Nam dixit Aꝛ. sensus comunis componit et diuidit maxi me in presentia obiectorum ⁊ qn̄ actualr̄ ēt mutant ipsuȝ. fantasia uero ꝯponit ⁊ diuidit in absentia illorum. Et Aui. dixit sensus comunis recipit. fantasia uero conseruat. Et recipiens aliud est a conseruante. Non tn̄ est magna uis ut dicunt quidam siue dicatur ꝙ sint una uirtus realiter dummodo differant rōnibus predictis siue sint due uirtutes realiter ⁊ ratione distincte. Et dicunt ꝙ sēsus comunis inquantū recipit utitur hūido. fan tasia uero inquantū cōseruat utitur sicco. qꝛ bona impꝛssio fit in humido ⁊ bona retentio fit in sicco. Et ꝓpter hanc cām dixerunt ꝙ iste ꝟtutes sūt distincte ⁊ quāuis realiter sint situate in anteriori uentriculo cerebri. nō tamē sunt ambe in eadē parte eius. Sed sensus comunis ē situatꝰ uersus anteriꝰ ipiꝰ uentriculi circa partē exteriorē in qua parte plus dominat̄ hūiditas. Et fātasia ē situa ta magis ad interiꝰ uersus partē posterioreȝ eiꝰ iuxta uētriculū mediū que pars ē magis sicca aliquātuluȝ. Uerū aliȝ dixerūt ꝙ pro pter uti sensuȝ comunē hūido ⁊ fantasiaȝ sic co nō est necessariuȝ situare eas in diuersis partibꝰ siue subiectis qꝛ ambe exn̄tes in eo dē subiecto pōt utraqȝ facere operatōes suas cum eadē ꝯplone sicut patebit in sermone se quēte tractatu ꝑmo ⁊ in sermone. 5°. tracta tu p°. capitulo de uirtutibꝰ nālibus. Quī dā dixerūt ꝙ sensus comunis aliquo tēpore lȝ ꝑuo reseruat spēs obiectoꝝ apꝑhēsas a sēsi bꝰ exteriorībꝰ in absētia obtoꝝ. Et hoc ō clarāt in eo q mouet̄ in girū cui appet ꝙ om nia moueant̄ qō nō ē. nisi qꝛ spēs motus ali quo tēpore stāt in sēsu cōi remoto motu siue obiecto. Aliȝ aūt dixerūt sensuȝ comunem nō retinere spēs obiectoꝝ ēt tēpore quātun cunqȝ paruo. qꝛ si sic eēt tūc cū aliqua spēs reciperet̄ in sensu cōi. q̄ȝdiu retinēt̄ oēs alie q̄ interimur reciperent̄ iudicarent̄ eiusdem modi cū illa. ita ꝙ recepta uerbigratia in sē su comuni albedine omnia alia recepta quā diu permaneret albedo illa iudicarent̄ alba. Sed hoc ē falsum Ad experientiam etiam ad id ꝙ illi addunt de motu in girum respon dent. ꝙ postq̄ȝ desinit motus exterior adhuc apparent omnia moueri. non propter speciez motus illiꝰ reseruatam in sensu cōi. sȝ ꝓpter motū adhuc reseruatū in spiritibꝰ cerebri q adhuc circulariter mouet̄. Dixit. n. Aꝛ 2°. de anima ꝙ habentibus sensibus remanent motus ⁊ fantasie.

Capitulum 13m. de uirtute cogitatiua extima tiua ⁊ ymaginatiua.

E esse uirtutis cogitatiue ex timatiue ⁊ ymaginatiue. Auctores uarie sensert. Uir tus nāqȝ cogitatiua apō Auic. ē illa. que ab Aꝛ uocata ē fan tastica de qua dictuȝ est in precedente caplo

d

Hoc quidē manifeste appet consideranti operationes earuȝ. ut enim patuit fantastica uirtꝰ apud Aꝛ est illa q̄ ꝯponit ⁊ diuidit for mas sēsatas a sensu cōi. nō iudicādo tn̄ ō eis q̄ꝛ nō sequit̄ ex illoꝝ compōne et diuisione asensus neqȝ dissensus. Et hanc eādē opō nē Auic. cogitatiue uirtuti. dixit enim ꝙ ip sa ē uirtꝰ que se exercet in formis sēsu. s. cōi ꝑceptis ⁊ q̄ in ymaginatōe. i. in ꝟtute ymagi natiua n̄ cogōscitiua. s. in ea q̄ apō ipȝ ē ꝟtꝰ fātastica recōdite sūt exercitio ꝯponendi et diuidēdi. non tn̄ fert iudicium. s. assentiendo uel dissentiendo. Et singlas percipit formas queādmodū ad eaȝ perueniunt a sensu. s. cōi ⁊ alias ēt ꝑcipit formas ab illis diuersas q̄ . s. cāntur ex eiꝰ diuisione ⁊ ꝯpōne in formis a sensu cōi ꝑceptis facta sicut est forma hōis uolantis in mōte smaragdino. unde dicunt ꝙ ꝯm Auic. ista uirtus cogitatiua se exercet in formis sensatis duplr̄. uno mō sicut immu tatio facta fuit in sensu cōi ꝑ sensꝰ exteriores Alio mō exercet se aliqn̄ circa illas formas nō ꝓut facta fuit immutatio in sensu sȝ ꝯpo nēdo ⁊ diuidēdo illas sicut exercet cū ꝯponit montē aureū aut bouē uolātē. q̄ ut talia nūq̄ȝ fuerūt sensata a sensu ⁊ qꝛ ad huiꝰ nō sequit̄ asensus neqȝ dissensusiō ad ea nō seqt̄ ꝓse cutio aut fuga. ad absolutā eniȝ ymaginatōeȝ reꝝ terribiliū nō cātur timor unde accidat fu ga. Neqȝ ad absolutam ymaginationem re rum delectabiliuȝ cātur confidentia unde ac cidat prosecutio. ideoqȝ ut supra dictuȝ fuit

ꝗ terremur ex hꝰ terribilibꝰ. Neq letamur huiꝰ delectabilibꝰ nisi sicut in picturis ut dixit Ar. hāc aūt ꝟtutē ſʒ Aui. dictā cogitatiuā ⁊ ſʒ Ar. fantasticā mlti ymaginatiuā uocant. ⁊ aliq uocāt eā ꝟtutē componēdi ⁊ diuidendi. ⁊ huic uirtuti attribuūtur sompnia ut in caplo de sompnis dicetur. Et hec eadem uirtus apud Auic duabus deseruit uirtutibus .ſ. uirtuti que apud ipm uocatur extimatiua ⁊ intellectiue. unde dixit ꝙ si uirtuti cogitatiue impauerit uirtus extimatiua animalis ⁊ ipam ad suam perduxerit opōnez. tunc uocant eaʒ phi ymaginatiuā. Sʒ si ei impauerit uirtus rōnalis ⁊ reduxerit eā ad illud qđ sibi prodest .i. ad opōnē suam uocant eā phi cogitatiuaʒ. Dicunt quidam ꝙ ſm Auic. uirtus cogitatiua recipit formas sensatas et circa illas dupl'r opatur. uno modo pse. Alio modo deseruiendo alteri ꝟtuti .Si opatur pse Et tunc dupl'r qr ul' opatur in sompno ul' in uigilia. si in sompno. sompnia mirabilia facit ꝯpōne ⁊ diuisione illaꝝ formaꝝ .Si in uigilia ⁊ tunc dupliciter quia uel opatur in sanis uel in egris. in sanis operatur sicut quis componit quedam truffabilia ut cum quis debens audire lectionem doctoris sui aut orationez oratoris componit castra in anglia et huiꝰ silia. in egris uero opatur sicut apparet in freneticis in quibus aliqñ eueniunt mirabiles ymaginationes. Si uero uirtus ista cogitatiua opatur alteri deseruiendo uirtuti tunc uel extimatiue animali ut in pueris et in brutis apparet qui alñ ymaginantur aliqđ terribile ēt tñ nisi imperet ei extimatiua corū ⁊ iudicet cē fugiendū non timent. Aut deseruiēdo uirtuti rōnali siue intellectiue. sicut qñ ꝯpositio formaꝝ facta ab ymaginatiua uirtute que ut supra dictū ē. est ipsa cogitatiua, nō fit absolute sed ut uera uel falsa. Sicut cū hō audit post ꝯpōnē ⁊ diuisionem formaꝝ discurrendo uel discutiēdo in ipsis uex uel falsuʒ. Quidā aūt dicūt alñ fātasiamur per uirtutē extimatiuā sicut cū ymaginamur montē aureū. ⁊ alñ per intellectiuā. sicut cuʒ dicimꝰ illud ymaginari cē fatuitatem ⁊ stulticiā. Et notat ꝙ hec uirtꝰ licet ꝯponat ⁊ diuidat nō ē actiua sʒ passiua. qr nō ꝯponit ⁊ diuidit agendo ymo patiendo. Quidā uero dicūt ꝙ ista uirtꝰ ē actiua sicut alie ꝟtutes actiue. agit eniʒ diuidēdo ⁊ ꝯponēdo. sʒ qr agit patiēdo ab alio .ſ. ab obiecto ⁊ nō agit in aliud sicut uirtꝰ nutritiua agit in nutrimentū et sic nō agit in māʒ exteriorē. ideo đr mere pati ⁊ nō agere. Et Auic. qdē dixit ꝙ uirtꝰ cogitatiua ē instrumentū uirtutis extimatiue. nō qr sit organū eius. sʒ qr sibi ministrat ⁊ đseruit ut dictū ē. Et seruitiū huiꝰ ꝟtutis ad operationes extimatiue ē diuidere ⁊ ꝯponere ⁊ ꝑsentare extimatiue spēs sensatas. ex quibus postea uirtꝰ extimatiua elicit spēs ñ sensatas sicut spēm amicicie ⁊ inimicicie que nō sentiuntur ab aliquo sensu exteriori. Uirtꝰ uero cogitatiua ⁊ extimatiua apud Ar. est ista uirtꝰ cuiꝰ operatio ē in particularibꝰ exhibere iudiciū ⁊ discutere in particularibꝰ ipsis eliciēdo de intētionibꝰ sensatis i. nō sensatas,

Et ē eius operatio asensus ⁊ desensus in particularibꝰ. Et nō differūt cogitatiua ⁊ extimatiua apud Ar. nisi qr extimatiua apud eū đr uirtus operās supradicta in animalibꝰ brutis. ⁊ operās illa in homine ē cogitatiua. pp qđ cogitatiua uirtꝰ alñ appellata ē intellectus. Et Ar. 3°. de anima de ea loquēs dixit hec aūt intellectꝰ corruptibilis ē. sine ea tamē nihil intelligit. Dixit Auer 2°. collʒ. cogitatiua plus manifestaᷓ in media camera cerebri. Et per hāc uirtutē cogitatiuā hō in rebꝰ quibus pertinet cogitatō ⁊ electio .ſ. ꝓcedit quousq apprehēderit qđ ꝯueniētiꝰ ē. Propterea nō inuenta ē hec uirtꝰ nisi in homine et animali bruto ꝯcessa fuit uirtꝰ extimatiua loco ipsiꝰ. Et si quis bene ꝯsiderat uidebit ꝙ que ē uirtus cogitatiua ſm Ar ⁊ Auer. ē ꝟtus extimatiua ſm Auic. saluo ꝙ Auic. hanc uirtutē extimatiuam posuit in homine ⁊ in brutis. Pro declaratōne igitur istiꝰ uirtutis uidendum est quid de ea dixit Auic. Ante tñ notandū ē ꝙ uirtus extimatiua ē duplex una est dicta naturalis que operatur quodaʒ instinctu nature. ⁊ nō per assuefactionē. sʒ qsi per cautelā exhibita animali a nā ſʒ quā .x. gratia infans nuper natus mouetur ad ubera tanquam ad sibi amica et cum incipit ambulare innititur rei fixe ſm nām. Et auis facit ſm eaʒ niduʒ suuʒ semper uno modo et huiꝰ talia. Et hanc uirtutē tetigit Auic. 6° ꝺ nālibus ⁊ ſm quosdam etiaʒ in hoc capitulo

Alia est uirtus extimatiua animalis de q̄ ꝓprie ē hic ſmo q̄ opaᷓ cū apprehensione et premeditatione ⁊ cognitōe ul' p assuefactōeʒ et non ex instinctu nature Et ista uirtus dixit Auic. est illa qua animal iudicat ꝙ lupus est inimicus et ab eo fore fugiendum et ꝙ filius est dilectus .⁊ qui portat anonam est amicus et non est ab eo fugiendum. Et dixit Auic. ꝙ iudicium datum a uirtute extimatiua secundum modū existit non rōnalez. i. nō est ſm modū iudicandi uirtutis rōnalis siue intellectus. licet enim uirtus extimatiua iudicet aliquā reʒ esse sibi amicam uel inimicam nō tñ hoc facit per rōnem ⁊ discursuʒ sillogisticuʒ ⁊ maxime ex ul'ibus. qr hoc facere soli ꝯpetit intellectui. Et in hoc differt iudiciuʒ datuʒ ab intellectu ab aliqua re amica. a iudicio dato ab extimatiua quia intellectus iudicat reʒ amicā per discursuʒ ex uniꝟsalibus. đr aūt maxime ex uniuersalibꝰ qr quidam uolūt ꝙ extimatiua iudicet sillogizādo ex ꝑticl'aribꝰ ul' in hōibus tantuʒ uel in hōibus ⁊ in brutis ſʒ quosdā qui dicunt ꝙ oīs in iudicādo lupū sibi inimicū iudicet ⁊ discurrat ex ꝑticl'aribus. dixit tamen Aui. ꝙ licet apphensio extimatiue non sit rationalis modo dicto est tñ aliqua apphensio .ſ. apprehensioni rōnalitatis propinqua quia nulla ē uirtus sibi propinquior. Et scias ꝙ extimatiua uirtus animalis ſm quosdam solum in homine reperitur ⁊ nō in brutis. Et ꝙ iudiciū bruti de amicitia ul' inimicitia alicuius ꝓcedit solū a uirtute extimatiua naturali ⁊ instinctu nē ⁊ nō ex aliquo discursu. Naʒ Aui. in hoc capitulo de utraq extimatiua loquitur

scilicȝ naturali ⁊ animali ⁊ sic de iudicys utri
usqȝ exemplificat. Et cum Auic. dixit uirtus
extimatiua aialis exponūt idest in animalibꝰ
reperta ⁊ non prout distinguit̄ contra nālem
Dixit Auic. hec ꝟtus proculdubio est ocul
te ꝯp̄hensiua. comp̄hendit enim amiciciaȝ ⁊ i
nimiciaȝ que non sunt sensu ꝑcepte. non eniȝ
ap̄hendit eas sensus exterior neqȝ sensus co
munis. cum non sint eorū obiecta. sed ista ꝟ
tus ex formis sensatis per illos sensus ellicit
formas occultas illis ꝓpter quod uirtus oc
culte comp̄hensiua dicta est. Notant ꝙ bru
ta regulant̄ per hanc uirtutē ſȝ homines ali
quando regulantur per eam. ⁊ aliqñ per intel
lectiuā. Inter extimatiuā. n. in homine ⁊ in
tellectiuā ē differentia notabilis. Aliqñ eniȝ
homo habet extiam bonā ⁊ bene se regit ⁊ tñ
habebit malā intellectiuā ⁊ grossi intellectus
Et aliquando habet homo ecōuerso bonā
intellectiuaȝ ⁊ malaȝ extimatiuā. Unde di
xit Auic. homo plerūqȝ utit̄ hac ꝟtute in mlt
tis suorū iudiciorū Et procedit in h̄ quē
admodū animal non rationale non considerā
do in iudicio per intellectuȝ sicut apparet de
homine laxiuo qui scōm extimatiuaȝ iudicat
coytuȝ eē bonuȝ. ⁊ tñ scōm intellectū iudicat
ip̄m fore inutileȝ ⁊ in tali casu respuit iudici
um rōis ⁊ intellectꝰ ⁊ nō opat̄ scōm intellcm
sed scōm extiam. sicut. n. uirtutē intellectiuaȝ
sequitur uoluntas ⁊ est uoluntas passio intele
ctus. Ita uirtutē extimatiuaȝ sequit̄ sensua
litas siue appetitus sensitiuꝰ. ipse enim ē pao
extimatiue Et ex opōne ꝟtutis extimatiue si
ue zm Ap. cogitatiue ꝯsurgit in hōine appeti
tus irascibilis ⁊ concupiscibilꝭ. Et ipsa ē illa
uirtus que directe imꝑat in animali uirtutibꝰ
inferioribus ſ. sensitiue ⁊ motiue uolūtarie.
uirtutes. n. inferiores regulant̄ a supioribus
ut a uolūtatiua siue itellectiua ⁊ ab appetitiua
siue extia. Et ꝓpterea uirtus extia in ani
malibꝰ a ph̄is uocata est uirtus imꝑans. qm̄
ipsa non imꝑante ⁊ non aduertente opōnes
uirtutis sensitiue ⁊ motiue uolūtarie sepe er
ronee fiunt. Et ꝙ imꝑet ꝟtuti sensitiue ex
teriori claruȝ est. qm̄ ea non imꝑante obtum
qd̄ p̄ns ē a uirtute sensitiua non ꝑcipit̄. Et
ꝙ imꝑet ꝟtuti motiue uoluntarie etiaȝ appet
qꝛ ad aprehensionē rei absolute qualis ē ap
hensio fantasie alꝭ non mouetur ad fugiendum
uel prosequēduȝ. sed qñ ad aprehensiōeȝ seqt̄
ꝯsensus fides uel extimatio. tunc alꝭ mouetur
⁊ scōm totuȝ uel scōm partem ad fugiendum
si aprehensuȝ est terribile uel ad ꝓsequenduȝ
si est delectabile. Et opinari de opōnibus ꝟ
tutis extimatiue ē. Est autem opinari assen
tire alteri parti cōtradictōis cum formidine
ad oppositū. uerbigratia. qui oppinat̄ assen
tit uni parti ꝯdictionis alicuius quesiti. ꝟbi
gratia. si queratur cuius ꝯplonis sit cor ⁊ re
spondet̄ oppinor ꝙ sit ꝯplonis calide ⁊ sicce
Nihilominus dubitans declinat respondens
ad oppositū ut ꝙ sit ꝯplonis frigide ⁊ humi
de ⁊ hoc ꝓpter aliquā rōneȝ probanteȝ. Cū
enim de tali re uirtus fantastica siue ymagina
tiua scōm Ap siue cogia. zm Aui. fecerit di
uisiōeȝ siue ꝯpōnē tūc ꝟtꝰ extia sup io ꝯpōito
iudicat. Et in suo iudicio assentit uni par
tiuȝ ꝯdictiōis. Dixit Auic. uirtus extima
tiua differt a fantastica. qm̄ fantastica sensu
comuni ꝑcepta retinet. extimatiua ꝟo i ꝑcep
tis discurrit et intētiōes non sensatas elicit.
Et dixit sepatur ab ymaginatiua seu cogi
tatiua qm̄ opōnes ymaginatiue nulluȝ seqtur
iudiciū. Quis eniȝ cōponat et diuidat nō tñ
iudicat. uñ quis ꝯponat p̄dicatū cū sbo. et di
cat hō ē alꝭ. qꝛ nō assentit neqȝ dissentit huic
ꝯpōni iō ñ iudicat. Sȝ dixit Aui. extimatiue
ꝟtutis opōnes nō soluȝ seqtur iudiciū. ſȝ iudi
cia plurā ⁊ opōnes eius sunt circa bonitatē ⁊
maliciaȝ et circa amoreȝ et odiū. Non tñ
dicūt qdaȝ facit hoc nisi mediāte sensu p̄cedē
te. Nā omnis nostra cognitio intellectiua de
pendet ex sensitiua. Aly ꝟo dñt hoc habere
ꝟitateȝ ut in pluribus. Nam aliqd̄ sensibile
pōt imp̄mere in sensū interiorem p̄ter hoc ꝙ
imp̄sserit in sensuȝ exteriorē. Et declarāt hꝰ
de uaporibꝰ eleuatis ab hūore mlꝭico ad cere
bruȝ q imp̄mūt in sensū intiorē dato ꝙ nō im
p̄sserint in uisuȝ ut patebit capo de mlꝭia. Et
haꝝ duaꝝ ꝟtutū. ſ. ymaginatiue ⁊ extimatiue
sedes pōit̄ eē medi ꝰ uētriculꝰ cerebri. sunt tñ
ꝟtutes distincte et uarys indigēt p ipaꝝ opa
tōibꝰ tēpamētis. Et ꝓterea una pōt ledi alia ñ
lesa ut patebit infra. cū d̄ ipaꝝ dicet̄ lesiōibꝰ
Et dixit Aui. ꝙ medico nō est curādū ut
sciat hāc ꝟtutē extimatiuā Nā medicꝰ inqm
medicꝰ nō ꝯsiderat eaȝ. Et rō ē qꝛ medicꝰ ñ
curat nisi de ꝟtutibꝰ ex qbus cuȝ in suis opa
tiōibus ꝓuenerit lesio ꝓueniet egritudo. Et
nō ꝯsiderat nisi ꝟtutes q̄ inmediate ledūt̄ ꝑꝑ
malā dispōnē m̄bri. Qd̄ si aliqa ꝟtꝰ nō ledi
tur immediate ꝑꝑ lesiōeȝ m̄bri. ſȝ accit opa
tiōi ipiꝰ lesio cā impedimēti qd̄ accit pꝰ opa
tiōi alteriꝰ ꝟtutis q̄ ei siue fuerit illud impe
dimētū secutū malitiaȝ ꝯplonis siue corrup
tionē mēbri. tc̄ illā ꝟtuteȝ medicus nō cōside
rat. Nō. n. curat scire ꝟtutis dispōneȝ cui qd̄
accit nō accidit nisi alio mediāte sed sufficit
sibi ut sciat impedimētuȝ illō ꝑꝑ malitiā ꝯplo
nis uꝭ ꝑꝑ corruptiōeȝ cōpōnis accidisse adhꝰ
ut ei cū medicia ꝯueniat aut ab eo custodiat
Sȝ sic ē dixit Aui. ꝙ impedimēta opationū
ꝟtutis extimatiue sūt seqntia impedimēta alia
rū ꝟtutū q̄ sunt añ ipaȝ. ſ. fantastice et yma
ginatiue et memoralis. go ipaȝ nō ꝯsiderat.
Proter h̄ sciēdū ē ꝙ de intētōe Aui. foret
ꝙ ꝟtꝰ extimatiua tc̄ bene opet̄ qñ bene opan
tur alie ꝟtutes sensitiue intrinsece ⁊ ꝙ illis
male opantibꝰ. ipa ēt male opet̄. Ex qo uole
bat ꝙ ꝟtꝰ extimatiua ꝯseruet̄ in bonitate sua
et melioret̄ ꝑ ꝯseruatōeȝ et melioratōeȝ illaꝝ
aliaꝝ ꝟtutū. qꝛ opōnes extimatiue insecūtur
opōnes illaꝝ. Et ex isto motꝰ fuit Aui. dicē
ꝙ medico nō ē necesse ꝯsiderare ꝟutē exti
matiuaȝ ſȝ som alias. qꝛ illas ꝯseruādo uꝭ me
liorādo extimatiuā meliorat atqȝ conseruat.
Nō n. hȝ medicus determinatuȝ regimē in
ea. Nā impedimēta eiꝰ et iuuamenta insequū
tur impedimēta et iuuamenta earum. Si
ergo lesio fiat immediate in aliquo uētriculo
cerebri tūc ledit̄ immediate uꝭ fantasia uꝭ yma
ginatiua siue cogitatiua uꝭ memorialis. Et h̄

ex lesiõe illa ledit̃ extimatiua tũc illõ ñ ẽ im
mediate. sed mediate q̃ꝛ mediãte lesione illaꝝ
Ista tñ opinio Aui. uidet̃ dissona ṽbis gal.
3° de accñti ⁊ moꝛ°. ⁊ exẽplo eius ibi põito.
Dixit. n. quidã fuit q hẽbat ymaᵃᵐ sanam
⁊ memoꝛiã nõ coꝛꝛuptã sed extimatiuam ha
bebat malam. Et iste patiens omnia uasa do
mus sũmebat ⁊ omnia ꝓpꝛijs nõib' nuncupa
bat. deinde rogabat transeũtes ut ea sũmerẽt
⁊ eis ea pꝛohiciebat. Et sic iste habebat ex
timatiuã lesaꝫ q̃ꝛ iudicabat uasa eẽ ꝓhicienᵃ
Et alias uirtutes. s. fantasiã ymaginatiuam ⁊
memoꝛatiuã habebat bonas. Et hinc quiˢ
dã dixerunt ꝙ dicta Aui. nõ opponuntur uer
bis galieni sed potius confirmantur ex exem
plo eius dicto. Nam dictus patiens habebat
memoꝛatiuaꝫ lesam. cuius lesionem sequebat̃
lesio extimatiue ipsius. Erat aũt lesa memo
ratiua eius. non q̃ꝛ fuisset oblitus nominũ ua
soꝛuꝫ sꝫ q̃ꝛ erat oblitus amicicie seu ꝯuenien
tie uel utilitatis coꝛuꝫ. ⁊ ideo iudicabat ea es
se ꝓhicienda ꝙ ante non iudicabat cuꝫ hẽbat
ꝯueniẽtiã ⁊ utilitatem ipsorum. Et dñt ꝙ h
etiam fuit intentio Gal' in exemplo pꝛedicto.
Nam ante pꝛedictũ exemplũ gal' dixit. sũt
quidaꝫ qui nihil mali ymaginãtur. boni tñ in
memoꝛes fiunt. q̃ꝛ uirtus memoꝛatiua patit̃
Et post hec ṽba immediate posuit dictũ exẽ
plum. Et qñ post exemplum ipm Gal' dixit ꝙ
iste patiens habebat mẽoꝛatiuã coꝛꝛuptã dñt
ꝙ non intellexit ex toto q̃ꝛ nõia uasoꝛuꝫ mẽo
rabat̃. tñ habebat eam coꝛꝛuptã scõꝫ quid q̃ꝛ
erat oblitus ꝯueniẽtie ⁊ utilitatis uasoꝛum
Sicut etiaꝫ contingit multis qui obliuiscũt̃
amicicie multoꝛuꝫ qui attenus fuerãt eis ami
ci. Et Aui. quideꝫ in dictis suis superius
adductis uisus ẽ uelle ꝙ mẽoꝛatiua sit añ exti
matiuaꝫ qõ non uidet̃. cum supꝛa dictũ sit ꝙ
mẽoꝛatiua residet in posterioꝛi cerebꝛi uen
triculo qui est post sedeꝫ extimatiue q̃ resiõt
in medio. Propter qõ dixerunt quidaꝫ ꝙ
Auic. uoluit ꝙ solum fantasia ⁊ ymaginatiua
sint ante extimatiuaꝫ. ⁊ cũ dixit. ⁊ mẽoꝛialis
dicunt ꝙ non est nõiatiui. sed genetiui casus.
Alij uero ⁊ melius dixerunt ꝙ licet mẽoꝛi
al' non sit ante extimatiuã quo ad oꝛganuꝫ in
quo residet. est tñ ante eam aliqñ quo ad oꝑa
tionem. Nam aliqñ mẽoꝛialis oꝑatur pꝛius
q̃ꝫ extimatiua quod apparet ex eo ꝙ oꝑatio
extimatiue est duplex una recta ⁊ alia retrog̃
da. mõ oꝑõ ei' recta bñ ẽ añ oꝑatiõeꝫ mẽoꝛi
alis. sꝫ retrog̃da ẽ posterioꝛ sic ṽbi g̃tia. yma
ginemur ꝙ ouis ꝯꝑhẽdat lupũ ⁊ iudicet eũ ini
micuꝫ ⁊ spẽm inimicicie sue reponat in mẽo
ria. Ista ẽ oꝑõ recta. ⁊ ẽ act' ṽtutũ oꝛdinat'
⁊ fact' ꝑ ingressuꝫ foꝛmaꝝ. Sꝫ tñ p' h lupo
ñ pñte al'n ouis extiabit sup iᵃ spẽ inimicicie
lupi ⁊ iudicat eẽ fugiẽdũ ⁊ fugit nõ pñte lupo
nꝫ ab ea uiso. Et iᵃ oꝑõ extiatiue dꝫ retro
g̃da ⁊ fit iste act' ꝑ reg̃ssum foꝛmaꝝ. fit. n. h
mõ ꝙ mẽoꝛal' spẽm inimicicie lupi in ea reser
uataꝫ extimatie repñtat. uñ extimatiᵃ mouet̃
ad oꝑanduꝫ. Et ista tal' oꝑõ mẽoꝛial' ut patꝫ
ẽ añ oꝑõnẽ extiatiue. Dixit Aui 3ˡ. pᵃ c° de
stoliditate cogita° ẽ un' õ motib' sps. Et
dixit õ cogitatõe ꝙꝫᵐ ad actuꝫ ꝯseneratis ⁊

conat' ad cogitãdũ in quo conatu. ymo ẽt in
ꝑsistentia et conatu aliaꝝ ṽtutum sensitiuaꝝ
ad oꝑanduꝫ ꝯcurrit localis motus spũs et fit
cuꝫ tali motu locali ut de eo melius appebit
in cap'o de uirtute memoratiua et ideo dixit
ꝙ est ipe motus. lꝫ sit impꝛopꝛia locutio. dixit
aũt ꝙ ẽ unus de motibus q̃ꝛ motus spũs ani
malis in cerebꝛo ẽ duplex. un' ẽ quo mouet̃
de uẽtriculo ad uẽtriculũ ut ꝑficiatur per di
gestiõeꝫ et talis motus spũs non requirit̃ ad
operatiõeꝫ alicuius ṽtutuꝫ sensitiuaꝝ patꝫ h°
in homine doꝛmiẽte et nõ sompniãte in quo
ꝓ tũc nulla est scõm actuꝫ oꝑatio ipaꝝ uirtu
tum et tamẽ ꝓ tũc põt fieri ymo fit delatio
talis spũs. Et alius est motus localis
spũs animalis quo deffert speties sensibiliuꝫ
Et iste est motus qui concurrit ad oꝑationẽ
ṽtutis cogitatiue et aliaꝝ dictarum ṽtutum.
Dixit Auic. Intellectus cum sit uirtus ab
stracta nõ oꝑans in organo a medico nõ con
sideratur. Si eniꝫ nõ ꝯsiderat medicus uirtu
teꝫ extimatiuaꝫ ut patuit multo minus hꝫ con
siderare intellectuꝫ qm̃ adhuc magis media
te cognoscit sensata et actus sensuũ q̃ꝫ extima
tiua. cõprehendit eniꝫ ea mediãtibus fantas
matibus et sensatiõibus. uñ 3° de anima di
xit Aristo. intelligenteꝫ fantasmata speculari
Dicunt ꝙ operatio intellectus extimatiue
ṽtutis in infantib' nõ inuenit̃ in actu uel sal
tem inuenitur multũ diminuta. Sꝫ oꝑatiões
q̃ uidentur posse sequi a ṽtute extimatiua ut
cum claudunt oculos infantes qñ abstergitur
ab eis lipitudo. et cuꝫ extẽdit̃ manus ut sub
stentẽtur ne cadũt cum erigũtur nõ ꝓueniũt a
ṽtute extimatiua animali. sed a nãli que est
instinctus nature. ut uoluit Auic. 6° de natu
ralibus. Supra tactuꝫ est ꝙ operationẽ ex
timatiue. ꝓcedit oꝑatio sensitiue exterioris.
Et Aristo. sic uisus est uelle. qõ dictũ dñt põt
intelligi dupliciter. uno modo imediate et h°
modo nõ est uerũ. qm̃ si sic esset tunc oꝑatio
rememoratiõis esset cassa et nunq̃ꝫ fieret re
memoratio. Naꝫ ut sic extimatiua nunq̃ꝫ re
ciperet a memoratiua. Alio modo media
te. Et sic est uerũ. ⁊ ratio est. quia spẽs non
cõprehendunt̃ a sensitiua interiori nisi gra
duate scõm spiritualitatẽ ut Aristo. uoluit 2°
de anima et in de sensu. qua ꝑꝑ necesse est ꝓ
cedere aliquaꝫ spẽm aliter apprehẽderentur
absqꝫ graduatiõe. Et ꝓpter hanc cãm ẽt
uoluit Aristo. ꝙ spẽs sensate a sensiterijs ex
terioribus nõ possint imediate recipi a uirtu
te cogitatiua siue extimatiua q̃ꝛ nõ sunt spũa
litatis tante. q̃ꝫta illi cõgruit uirtuti. qua ꝑꝑ
necessarius fuit sensus comunis fantasia ut in
eis magis spũales fierent. Et dicunt ꝙ si
aliquid impꝛimit in sensuꝫ intrinsecuꝫ siue mo
uet ipm preter ꝙ mouerit ꝓus sensuꝫ extrin
secũ nõ facit hoc. quia actu impꝛimat immedia
te in sensuꝫ ipm intrinsecũ. sed q̃ꝛ ẽ cã mot'
alicuius qõ pꝛius fuit in illo sensu. Et hoc pꝫ
qñ aliquid ab extrinseco uadit ad oꝛgana sen
sus intrinseci nõ mouẽdo oꝛgana sensuuꝫ ex
terioꝛuꝫ qõ nõ põt iprimere imediate in ipꝫ
nisi per aliquid qõ pꝛius fuerit in ipo sensu.
Et sic facit sensuꝫ operari q̃ꝛ sensus interioꝛ

non opatur nisi ꝑ spetiē receptā prius in sen
su. Et isto modo dicunt fit operatio in
somp̄nys in freneticis et mel̄icis. in somp̄nys
qdē quia dato ꝙ sint somp̄nia uera ꝓceden
tia ex impressione celestiū que moueant yma
ginatiuā nō tñ ymaginatiua opatur per im
pressionem illoꝝ nisi inq̄ntum moueant ali
quā spem in ymaginatiua iam app̄hēsa uł sal
tē illi silē. Et ꝯsilr̄ ē in freneticis ꝛ mel̄icis
in qbꝰ ascendūt uapores ad caput q figurāt̄ ſꝫ
diuersas figuras ꝛ formas sic̄ accidit in nubi
bꝰ in aere. ponatur ergo ꝙ ascēdat ꝛ figurēt̄
figura eq̄ ꝛ armoꝝ ꝛ ꝙ uapor sit niger. has
uaporatiōes uapoꝝ uoluit Auer. in de sōpno
ꝛ uigil̄. ꝙ ymaginatiua nō iudicet nisi uēiāt
ad sensū cōē ꝛ a sensu cōi ad sensū exterio
rē ꝛ sic non iudicabit freneticꝰ aut mel̄icꝰ hu
ius formas ēē ēē nisi mediante sēsu exterio
ri. Hec tñ difficultatē habent.

Capl̄m. 14m. de uirtute memoratiua ꝛ remi
niscitiua.

[M]Emoria i libris aucto
rū tripl̄r repi
tur sūpta. uno mō ꝑ spē q̄ dicit̄
ēē in ꝟtute memoratiua. Et sic
sumpta ē ab Ar. in libro ð me
moria ꝛ reminiscentia cū dixit. memoria di
citur esse passio primi sensitiui. Et ista spe
cies aut ē de facili mobilis ꝛ remouibil̄ ab
ipa ꝟtute ꝛ tūc dicit̄ passio. aut ē ualde fixa ꝛ
difficil̄r remouibilis ꝛ ð habitus. 2°. mō
sumit̄ ꝑ ꝟtute q̄ actual̄r cognoscit obiectū cuiꝰ
obti noticia iā ꝑcessit ꝛ nūc ipsū obiectum
cognoscit ꝑ spē que remanserat in uirtute
memoratiua sicut hoc mō dicimus hominem
memorari cū i pñti habet noticiā alicuiꝰ qð
añ cognouit. Et ut sic sumpta memoria si co
gnitio pñs fuerit alicuius rei primo intellec
te ē prorsus idem quod uirtus intellectiua
siue ipe intellectus. Et si illa cognitio fuerit
rei primo extimate siue cogitate sensibilis si
ue insensibilis ꝑ sensus exteriores ē prorsꝰ
idem qð ꝟtus extiatiua siue cogitatiua. Istō
enī ē qð ð memorari. s. i pñti cognoscē qð
fuit ante cognitū ab intellectu uł extimatia
Et 3° mō sumitur memoria ꝑ ipsa uirtute
memoratiua q̄ ē illa q̄ ꝯseruat spēs obiectoꝝ
in itellectu ł extiatiua diiudicatoꝝ i absētia
Et sic sumitur cū dicitur quod memoria est
uirtus residens in postremo uentriculo cere
bri de qua dixit Auicena. uirtus conseruati
ua siue memorialis est tesaurus eius quod
prouenit ad extimatiuā suple uł intellectiuā
de intentionibꝰ inꝑceptis sensu ex formas
eoꝝ sensu ꝑceptas. ꝛ exponunt est thesaurus
.i. conseruans thesaurum. Sicut fantastica
ꝟtus est thesaurus. i. ꝯseruās thesaurum eiꝰ
qð ꝓuenit ad sensū cōē ex foris sēsu extēio
ri ꝑceptis. Ex quibus appꝫ ꝙ operatio
huius ꝟtutis ē ꝯseruāe intentiones ñ sensa
tas ꝛ ēt sensatas omniū eorū quoꝝ noticia
ꝑuenit ad extiatiuā ex ꝑceptiōe sensuū ātēio
rū. Sicut fantasie ē ꝯseruare intētiōes sensa
tiōes exterioribus tm̄ quarū ambaꝝ uirtus

tū ꝯseruatione ꝛ rep̄sētatiōe ꝯseruati facta
ad extiatiuā. extiatiua suā effic̄ opatiōē ꝛ si
militer itellectiua. Ari. tñ i ð mēoria ꝛ re
miniscētia dixit ꝙ uirtꝰ memoratiua est con
seruatiua sensibiliū ꝑ se ꝛ isensibiliū per
accidēs. Et ut dicunt intellexit per insensibi
lia intelligibilia nō aūt isensibilia q̄ nō ꝑcipi
untur sensu ut amicicia cōueniētia utilitas ꝛ
huiusmōi silia ꝛ coꝝ opposita. qm̄ oia huius
modi insensibilia sicut ꝛ sensibilia ipa ꝑ se
cōseruat. Intelligibilia solū cōseruat ꝑ acci
dēs. Et ꝙ ista uirtꝰ ꝯseruet ēt intelligibilia
dixit Ar. apparet q2 lesa memoratiua ledit̄
intellectꝰ. uñ si qs amitit mēoratiuā ñ pōt in
actū ſꝫ exire mediāte intellectu itelligēdo ꝓ
pter amissionē spēꝝ circa q̄s intellectꝰ suas
exercet opatiōes. Ex dictis pōt patere quō
mēoria ð a mēorari. dixit enī Auer. i suo
de mēoria ꝛ reminiscētia ꝙ remēoratio in p̄
teritis ē. Nō enī uocamꝰ remēorationē nisi
illiꝰ rei q̄ p̄sciebat̄ in p̄terito. Remēoratio
enī ē reuertio in pñti intentiōis ꝯp̄hēse in
p̄terito. Et differt a ꝯseruatione. q2 ꝯser
uatio ē illiꝰ qð semꝑ ē in anima postq̄ fuit ꝯ
p̄hēsū. Remēoratio ꝟo ē illiꝰ qð fuerat ob
litū. ꝛ iō remēoratio ē ꝯseruatō abscisa. ubi
ꝯseruatio ē mēoratō ꝯtiā. Et dixit remēora
tio per inuestigationem ē ꝓꝑe in homine. ſꝫ
mēoria ē i omnibꝰ animalibꝰ imaginātibus.
mlt̄a aūt aialiū ñ imaginā sic̄ ꝟmes ꝛ hñtia
conchas. Dicūt ꝙ mēoria 3° mō sumpta ꝓ
ut hꝫ spēs ꝯseruare in absentia sensibilium
ñ ē cognoscitiua. q2 talis reseruatō fit absq̄
actuali cognitione. ꝛ isto mō ꝓꝑe sumit̄ ꝓ uir
tute mēoratiua. Sꝫ 2° mō sumpta ꝓut in
actu recordationis cognoscit qð ē p̄teritum
sub rōe p̄teriti ꝛ discurrit ꝛ iudicat de ipso
tūc ipa ē uirtꝰ cognoscitiua. ꝛ imꝓꝑe dicitur
mēoratiua. Et ista uirtꝰ 3° mō sumpta ꝛ ꝓ
prie ē duplex. una absolute dicta ꝯseruatiua
uel mēoratiua. ꝛ alia ē dicta reminiscitiua.
Et mēoria absolute ē uirtꝰ q̄ ꝯseruat spēs
mēorie ꝯmēdatas cū ꝯtinuatiōe absq̄ disru
ptione ꝛ dilatione siue abscisione sicut cū hō
rem de qua hūit cognitionē hꝫ p̄ncipaliter i
mēoria ꝛ actu mēorat̄ eiꝰ. ita ꝙ nō est ei ne
cessariꝰ discursus aliquis ad hº ut mēoretur
eiꝰ. Sed uirtꝰ reminiscitiua ē illa q̄ deuēit
in noticiā rei oblite ꝑ discursū factū de re
oblita per aliqua memorata. ita ꝙ ducit in co
gnitionē eius sub ratione qua precognita erat
sicut ꝟg. homo uidit sortem ꝛ operationes
eiꝰ quas memorie comendauit. Sed postea
ad tempus recordatur sortis. sed nō potest re
cordari operationum eius unde stat cogitās
suꝑ operationibus eius discurrendo, donec
recordetur earum. hūnc autem discursum nō
facit uirtꝰ mēoratiua absolute. q2 cum ꝯtinua
tiōe spēs ꝯseruat. iō dixit Auer. 2°. coll̄ ꝙ in
ter ꝯseruatiuā ꝛ remiscitiuā ñ ē dria nisi q2 ꝯ
ſuatia ē ꝯseruatō ꝯtiā. ꝛ remiā ē ꝯseruatō in
terrupta. Et dñt ex dictis pōt apparē dria
iter cognitōē obliti q̄ cātur ꝑ remiscētiā ꝛ
noticiā alicuiꝰ obliti factā ꝑ nouā sciā ꝟg.
pōt quis obliuisci alicuiꝰ obti ꝛ per memorata
ꝯuenire i cognitiōē illiꝰ qð fit ꝑ remiscētiā

Et aliqñ non poterit recordari illiꝰ obliti ꝑ
aliqᵃ ꝑcognita ⁊ priꝰ habita. sed recordabit
eius ꝑ aliquã additionẽ nouã. Quidaʒ dñt
ꝙ mẽoratiua ⁊ rẽiſſitiua ñ ſunt due ꝟtutes di
ſtincte exñtes in poſteriori uẽtriculo cerebꝛ
ſed actꝰ capꝫ. ſ. mẽorandi ⁊ rẽiniſcẽdi bñ ſunt
diſtincti. Et ꝓ declaratione hoꝝ notãt. ꝙ
mẽoria ut dixit Arꝫ in ꝺ mẽoria ⁊ rẽiſentia ẽ
uirtus qua mediãte hñs illaʒ uenit in cogniti
onem actualeʒ rei cuius in ꝑterito noticiam
habuit que noticia ẽ illiꝰ rei ſub rõne qua in
ꝑterito fuit cognita. Actualꝭ n. cognitio rei
re non pñte niſi ſit cognitio illiꝰ ſꝫm ꝙ in pre
terito alias fuit cognita non ẽ cognitio q̃ fiat
ex mẽoria lꝫ q̃ cognitio mẽoratiue dicaꝛ. Et
iõ dixit Arꝫ ꝙ mẽoria nʒ ẽ ſenſꝰ nʒ opinio ſʒ
hoꝛuʒ alicuiꝰ habitꝰ aut paſſio cũ factuʒ fuẽit
tempꝰ. Nam pñtis ẽ ſenſꝰ ⁊ fieri eſt ſpẽs ⁊ fa
cti ẽ mẽoria. unde pꝰ tp̃s mẽoria om̃is q̃ꝛ di
xit Arꝫ. quecũqʒ tp̃s ſentiũt ⁊ quo ħ ſola aia
lia mẽorant ⁊ iſto qᵒ ſentiũt ⁊ ſbdit qm̃ neqʒ
nũc om̃ibꝰ ꝑꝑ illud qꝺ non om̃ia tp̃us ſentiũt
ſenſuʒ hñt. Rẽiniſci ãt ſꝫm Arꝫ ẽ aliꝰ actus
a mẽorari licet mẽorari ſit actus neceſſarius
ad rẽiniſci. Naʒ rẽiniſci non ẽ iterũ adiſcere
uel inuẽire nʒ ẽ iteꝝ mẽorari. Sed dixit Arꝫ
ẽ ſeqñs mẽoriã ita ꝙ mẽoria añcedit. ꝟbigra
tia. ſi prius aliqd didici ⁊ ſuʒ oblitus illius ⁊
poſtea occurrat de nouo uel ꝑ inuẽtionẽ lꝫ per
audituʒ ab alio. Si non cognoſcã me prius
illud ſciuiſſe. non dicat me illius rẽiſſi. ſed re
adiſcere uel re inuẽire. Et ſilꝫ ſi nõ ſuʒ me
moꝛ alicuius rei ⁊ poſtea ſto per aliquod tem
pus et poſtea rememoroꝛ eius. tunc etiam il
lius rei non dicoꝛ reminiſci cũ nõ fueriʒ obli
tus illiꝰ. ſed dicoꝛ iteruʒ mẽorari. Rẽiſci
.n. fit hoc modo. ſiquidẽ prius aliquid cogno
ui ⁊ habui mẽoriaʒ illiꝰ. ⁊ nunc ſit eiꝰ a me a
blata mẽoria ſic ꝙ nõ poſſuʒ mẽorari illiꝰ cũ
uolo. tunc dixit Arꝫ. ſi ex aliqᵒ mẽorato poſ
ſuʒ deuenire in cognitionẽ illiꝰ obliti ſub ra
tione qua ip̃m fuerit cognituʒ ħ directe ẽ rẽi
niſci illiꝰ. Uerbigratia. Si ꝑdidi libꝝ ⁊ ñ
ſuʒ mẽoꝛ ubi dimiſſi euʒ. ſed ſum mẽoꝛ cuiuſ
dã loci ad queʒ iui. ſi ex mẽoria illius loci ⁊
alijs factis a me ibi. poſſuʒ deuẽire in cogniti
onẽ loci in quo dimiſſi libꝛuʒ. tũc dicoꝛ dire
cte rẽiniſci illiꝰ qꝛ ex aliqᵒ mẽorato tãq̃ʒ ex
prius noto infero aliqd oblituʒ ſub rõe illius
prius cogniti quia ex tali inueſtigatione ſcio
ꝙ ibi libꝛum dimiſi. Et ſic apparet ꝙ remi
niſci antecedit memoriam. quia antecedit me
moriam loci in quo dimiſſi libꝛum. Et eti
am ſequitur memoriaʒ ut uerbigratia loci ad
quem iui ⁊ alioꝛum que in illo loco feceram.

Dixit Ariſtoles. Actus reminiſcentie nõ
ineſt bꝛutis ſed ſolum homini. quia reminiſ
ſcentia eſt inueſtigatio alicuius obliti. Et ta
lis inueſtigatio non poteſt eſſe ſine ꝺliberati
one ⁊ a propoſito. Nam uelle rem oblitam
inueſtigare eſt aliquod propoſitum ſibi face
re ſcilicet proponere ſibi aliquod queſitum
⁊ inueſtigare illud ⁊ procedere ad illud in
ueſtigandum non fit ſine ordinato diſcurſu
unius ad aliud. talis autem ordinatio ex
aliqua ratione. procedit hoc autem non po
teſt fieri niſi ab habente rationem quia ñ fit
niſi ab intellectu ulꝫ ab aliqua ꝟtute imediate
deſeruiẽte intelllectui que nõ reꝑitur niſi in
homine. Si aũt in brutis ſit ordinatio ali
qua illa eſt ex inſtinctu nature quo ſemꝑ ꝓ
cedũt in eo memorãdo. et ſi in eis aliqñ una
ſpẽs cõſeruata aliaʒ inferat nõ faciũt illud ex
ꝓpoſito nec querit hoc facere ꝓpter qꝺ ſi ali
quando in brutis fiat talis illatio erit a caſu
et accidẽtaliter q̃ꝛ nõ fit in eis reminiſci ſed
tantum fit in eis iterum memorari qm̃ obli
tum non q̃runt nec inueſtigant aliqua ordina
tione. Dixit Ariſtotilꝭ. in de memoria. et
reminiſcẽtia memoria differt a reminiſcẽtia
nõ ſoluʒ ſꝫ tẽpus ſʒ qm̃ ip̃o memorari et ani
maliũ alioꝝ ꝑticipãt multa. ſʒ reminiſci nullũ
ut dicaʒ q̃ cognoſcũtur animaliuʒ niſi homo.

Et ſi bene ꝯſiderãtur predicta apꝑet ꝙ ad
actuʒ reminiſcẽdi plures ꝯcurrunt uirtutes.

Diciꝛ tñ reminiſci ꝑtinere ad eãdem uir
tuteʒ et eandeʒ ꝑteʒ ad quã ꝑtinet memorari
in reminiſcentia tñ accidit ut memoratuʒ unũ
cõtineat uel inferat aliud. Aut quia habet ha
bitudinem eſſentialem ad illud uel in rõne
cauſe uel in ratione effectus. Aut quia habet
habitudinẽ ad illud uel ſicut ſilꝫe uel ſicut con
trariuʒ. uel qꝛ hʒ habitudinẽ ad illud ex ꝯſue
tudine qꝛ ꝯſuetuʒ ẽ fieri cũ iᵒ. Aut ſꝫ aliquẽ
aliũ modũ. Quid aũt ſit illud qꝺ cõſeruaꝛ
in memoria dixerunt quidam ꝙ cõſeruatur
actus. hoc aũt nõ eſt tollerabile quia ſi ſic tẽ
ſtaremus in continua actuali cognitione. ꝑꝑ
qꝺ dixerunt quidaʒ ꝙ conſeruaꝛ habitus et
quidaʒ ꝙ cõſeruatur ſpẽs. Et inter iſtos non
ẽ notabilis differẽtia. qꝛ fere dicũt ideʒ. Et
qꝺcũqʒ iſtoꝝ ꝯſeruetꝛ ideʒ oꝑatur et eandem
ꝟtutem mouet q̃ʒtum ad actum memorandi.
quoniaʒ actus eſt qualitas qua mediãte poſſu
mus operari cũ uolumus et memoria eſt uir
tus qua mediante memoꝛamus cũ uolumus.

Et ideo dixit Arꝫ. ꝙ memoria ẽ hituſ fan
taſmatis. qualitas ẽt que ẽ ſpẽs ydolum uel
ymago uel habitus remanet imꝑſſa nõ in aīa
qꝛ ñ poſſet coꝛrũpi cum in anima nõ ſint con
trarietates. ſʒ remanet impꝛ̃ſſa in ꝑte coꝛpora
li deſeruienti ꝟtuti memoratiue. et cõſeruat
habitũ in anima. uel ſi nõ conſeruat eſt tñ cã
ſimul cum anima actus memorãdi. Et di
cunt ꝙ talis qualitas reſeruata in ꝑte coꝛpo
rali eſt extenſa extenſione ſbti. Et eſt in ꝟtu
te repreſentatiue tale quale ẽ obtum in actu.

Et ideo lʒ dextruʒ ſit quadratuʒ uel hẽat
dextrum uel ſiniſtrum ipſa ẽt eſt talis repre
ſenſatiua licet nõ foꝛmaliter talis. Et dñt
ꝙ cum modo recoꝛdoꝛ alicuius cuius nuper
non recoꝛdabar. hoc eſt quia illꝺ ẽ in habitu
reſeruato quo poſſumus cũ uolumus rememo
rari et modo uolumus memorari unius mo
do alterius. fantaſmata etiaʒ reſeruata que
ſunt repreſentatiua obiectorum per impreſ
ſioneʒ ſunt cauſa ut modo ſit actualis noticia
que prius non erat. Et hoc eſt ꝑ aliquẽ nou
um motum factum in ſpiritu animali ſimile
motui qui factus fuit cum de nouo fuit cogni
tio cauſata. unde cum modo actualiter recoꝛ
doꝛ de foꝛte et prius non recoꝛdabar uel qꝛ

nolo nunc recordari· et potestatem habeo illud facere per habitũ reseruatũ in me. Ul' hoc est quia nunc in me ab anima ul' ab extra causat̃ noticia alicuius cum motu uel altera tione in spiritu simili illi qui factus fuit cum de nouo habui noticiã fortis. Uel causatur noticia alicuius habentis cõtrarietatem uel oppõnẽ forti uel habitudinẽ aliquã ꝑ aliquẽ modum forti. unde fantasma reseruatũ simł' cum anima uel anima mediãte fantasmate re seruato ꝺ̃ diuersos modos opinãdi. nunc ex preparatiõe spũs et organi gignit actualem noticiã quã pᵘ nõ faciebat. Nã res sĩlis et ẽt ꝯ̃ria in ꝗ̃tuꝫ ꝯ̃ria cũ possint esse relatiua uel habẽs ad reꝫ habitudinẽ sunt cã ꝙ res in ac tualeꝫ noticiaꝫ ueniat. Et ut dicũt Aristo. in libro de somp nijs. uoluit ꝙ aer faciens in nobis alteratiõnẽ possit esse cã deueniẽdi in noticiaꝫ alicuius licet ñ totalis. nisi ciꝫ yma go esset reseruata. non faceret illud ex toto. Et hoc facit aer ꝑ alteratiõeꝫ quam facit in spiritu anime presenti et actualiter noticiam causanti. Ex dictis dicunt patere cãm q̃ꝛ aliqñ memoramur alicuius uelimus nolimus quia cum recordamur alicuius uel cum aliq̃ꝺ obiectũ de nouo nos mouet põt illud habere talem habitudinẽ similitudinis et cõueniẽtie uel ꝯ̃rietatis et incõueniẽtie ꝙ ex alteratiõe et ꝑparatiõe facta in spũ et organo ex motio ne quã facit illõ q̃ꝺ nunc nos mouet ꝙ fantas ma reseruatũ alterius rei mouet nunc actua liter animaꝫ ẽt si nolit quã prius actualiter ñ mouebat. Nam fantasmata reseruata agunt in representando naturaliter ut cũ passum est di spositum. Dixit Auer. in ꝺ̃ memoria et re miniscentia ꝙ ꝩtus memoratiua ẽ inmãlior q̃ꝫ ymaginatiua uel cogitatiua. Et ñ itellexit ẽe mẽoratiuã q̃ ẽ tantũ ꝯseruatiua spẽꝝ et nõ lꝫ cognoscitiua. qm̃ ista ꝩtus mẽoratiua ẽ mã pior illis. Nã dixit Aꝩ. ibideꝫ ꝩtus mãlior nõ nocet̃ ex nocumẽto ꝩtutis inmãlioris. Sꝫ ꝩtus cogitatiua siue extimatiua ledit̃ ex nocumẽto mẽoratiue ut supra dcm ẽ q̃ꝛ mẽo ratiua nõ ẽ mãlior ea. Sꝫ intellexit Aꝩ. ꝺ̃me moratiua reminiscitiua de qua dictum est ꝙ ipa est uirtus cogitatiua siue extimatiua iteꝝ cognoscẽs. ista eim inmãlior est pure cogita tiua siue extimatiua lꝫ ipa nocet̃ mẽoratiua.

Et ad ampliorẽ declaratiõnẽ ꝑdictoꝝ dixit Aꝩ. ꝙ ad hanc ꝩtuteꝫ cogitatiuam. s. iteꝝ cognoscentem ꝑtinet 4ᵘˢ actus siue 4ª opatio de q̃tuor opõnibus siue actibꝰ q̃ attri buũtur posteriori uẽtriculo cerebri. quaꝝ pª ẽ motus spũs in uentriculo ut fiat impꝛ̃ssio q motus saltẽ aliqñ ꝯcurrit dispositio spũs qª est actiue impressio. 2ª est ipa ipressio que est sigillatio passiua. 3ª est motus spiritus a posteriori uẽtriculo ad mediũ ut reddat spẽꝫ ad ꝩtuteꝫ cogitatiuaꝫ uel extimatiuã. et 4ª ẽ ipa recognitio spẽi q̃ formal'r ẽ opõ cogitati ue ⁊ ñ mẽoratiue. Et q̃ꝛ ita ẽ iprope attribui tur 1ª 4ª opõ posteriori cerebº ⁊ ꝩtuti mẽo ratiue tãq̃ꝫ termino a quo. Et dix Aꝩ. ꝙ q̃cũ qꝫ opõ de tribꝰ ꝑmis dictis deficit. oꝫ ꝙ de ficiat 4ª opatio. s. recognitio rei. s. respectu eiusdẽ recognoscibilis lꝫ ñ ecõuerso. Dixit

Aꝝ recognoscitiua non ĩuenitur in brutis sed solũ in hõibus. Nam ad actũ remiscit̃ e prio aliq̃ꝺ dubiũ sibi ꝓponit deinde ordinat mẽo rata ut inde possit uenire in rẽiniscentiam ut supra dictum est que non possunt facere bruta

Memoratiua uirtus conuenit cũ fantasti ca. quia utraq̃ꝫ est conseruatiua speciery sed drñt dixit Auer 2º collꝫ. quia ymaginatiua idest fantastica prestat alijs ꝩtutibꝰ formam sensate rei postq̃ꝫ ꝑuata ẽ a sensibus. lꝫ ꝯ̃ua tiua ⁊ remiscibil' non sunt nisi ad conꝩuandũ aut ad faciendũ reuerti appꝛ̃hensiõnẽ illius fi gure. ⁊ ideo sunt magis spũales q̃ꝫ ymaginati ua i. fantastica. Et differt fantastica etiã a mẽoratiua q̃ꝛ fantastica spẽs reꝩuatas cõꝩuat cum cognitione. Et iterũ drñt quia fantasia conꝩuat spẽs pauco tempore ⁊ ideo sedem ha buit in organo pauce siccitatis. mẽoratiua ꝩo conseruat spẽs longo tempore ⁊ quasi in hitu ⁊ ꝓpterea habuit sedeꝫ in organo pluris sici tatis. Et consil'r dixit Aꝝ in de meª. dif fert fantasiari a memorari. q̃ꝛ fantasiari est sentire puta ymaginẽ siue appꝛ̃hensiõnẽ illã ſꝫ rõe qua ẽ pñs ⁊ scđm se ẽ ymago quedã. Sed mẽorari est sentire illaꝫ ymaginẽ non scđm se sed scđm q̃ꝺ ẽ ymago rei prius cognite. Et posuit Aꝝ exemplũ in hoc dicẽs. si quis in pi ctura aspiciat figuraꝫ alicuiꝰ ut fortis. tũc po test considerare illã picturã ut scđm se. i. ut q̃ dam pictura est uel scđm ꝙ est ymago alteriꝰ prius cogniti. pᵐ ꝺ̃r fantasiari. ⁊ scđꝫ ꝺ̃r me morari. Dixit Gal' in libro motuũ lacerto rũ ⁊ põitur a Rabi in prima ꝑticula suoꝝ af forismorũ ꝙ actionũ ⁊ opõnũ q̃s opamur cũ ꝓposito tꝑe sanitatis nos ipsi recordamur cũ eas prius egerimus. Sed non ẽ sic de opõni bus ⁊ locutionibus ebrioꝝ ⁊ mẽte captorũ fortiter q̃ꝛ hij non recordant̃ eoꝝ postq̃ꝫ sunt liberati. etiaꝫ si eas ad eorũ noticiam reduce mus. Et cã huius dixit Moyses est q̃ꝛ ꝩ tus mẽorialis cũ ẽ incolumis id quod necesse est conseruariꝰ recõmendat cum ꝓposito con seruatiue uirtuti. Et conꝩuatiua uirtus magª conꝩuatiõe conꝩuat id q̃ꝺ cũ ꝓposito sibi de ponit̃ a mẽoriali ꝩtute. Dixit Auer. in li. o de mẽoria ⁊ rẽiniscentia remẽorans delecta tur ⁊ ꝯtristat̃. licet delectabl'e ⁊ ꝯtristabl'e nõ sit in actu. delectat̃ ãt ⁊ ꝯtristat̃ ꝑ remẽorati oneꝫ reruꝫ que non sunt in actu. quia illa que induxerunt ipm ad remẽorandũ presentia ĩ actu sunt res necessario sĩl'es rebus remẽorã dis quia igitur simile rei est comprehensum ĩ actu ab eo accidit rememoranti de delectatõ ne ⁊ contristatione apud illud quod accideret ei. si illa res esset in actu ⁊. q̃si habet spem ut illa res exeat in actum ⁊ quasi esseꝫ apꝺ' animã possibile quoniã quando simile rei fuerit. tũc erit quasi possibile ut sit. quando anima fuẽit remẽorans aliquid per aliquod sĩl'e illi rei. statim ꝑcipiet ꝙ illud sensibile est de genẽ illi us q̃ꝺ erat ẽs i poª ⁊ ꝙ ẽ possibile ut exeat ĩ actũ. sicut ẽ possibile ꝙ exiuit ĩ actũ h̃ sĩl'e ꝑ q̃ꝺ fuit excitatꝰ suꝑ illã rẽ Et tũc accit remẽo ranti de tristicia aut delectactiõe quod accĩꝺ ret ei si esset in actu. Dixit Augustinꝰ mẽo ria iudicata recondit ⁊ affert adhuc iterum

Iudicanda. Et dixit uolo cogites diligenter quanta ꝛ quam multa memoria nostra ꝯtine at que utiqꝫ anima ꝯtinet.

Caᵐ. 15ᵐ. ꝺ effectibꝰ q̃ ꝓueniũt ex ymagiatõe

T supra patuit ꝟtꝰ ymagiãtia alñ fiũt ꝑ ꝟtute fantastica diuidente ꝛ ꝯpoñte. Sꝫ ꝛ alñ fiũtur ꝑ ꝟtute q̃ cogitatia ꝺr ap̃ Ar ꝛ extia tiua ap̃ Aui. Et ut fit sũpta de ea ꝺr ymagiaᵒ facit casuꝫ. Dixit Aui. ꝙ extĩatiões siue ymaginatiões hñt mouere hũores. Et iõ in p̃nᵒ morbillorꝫ ꝛ yteritie citric. ꝛ in p̃uᵒ uãiolarꝫ ponũt res rubee ꝛ citrine añ oclos ut ꝑ hoc mẽ magis mõeãt ad sup̃ficiẽ. uoluit ei. Aui. ꝙ intentiones sint cause effectuum realium in corpore. ipo. ſꝫ ẽt in extrinseco. Et silr ẽt Algazel uoluit Sũt eniꝫ dixit Aui. quorũ dã anime ita p̃fecte. ut mĩta exteriora corpora obediãt intẽctiõibus earꝫ ꝛ fortibus carũ ymaginationibꝰ. Et sic alñ propter intẽtiões fortes earum secuntur pluuie ꝛ grandines ꝛ alia hys similia multa ac etiã maiora Et hoc ideo quia particulares cause talium effectuũ productiue obediunt animabus illis. Et dixit Auic. p̃mi. zᵒ. ꝙ ydiotis ꝛ uulgaribus ista uidentur impossibilia Sꝫ phis uidentur possibilia. Et secundũ has ymaginationes accidit stupefactio in dentibus uidentis commedere acrionina. ꝛ accidit ossitati uidẽti alium ossitare. ꝛ huius similia. Reddunt autẽ aliq cãm q̃re ymaginatio sit cã effectus realis ꝛ est qꝛ quando aliquid cãtur mãliter uel efficienter in illo saluať uirtus illiꝰ cãtis sicut apparet in spermate in quo saluatur uirtus hominis. Et pp hanc causam dicunt stercus ancipitris corrumpit stercus columbe pp inimicitiam saluatam in eis. Et silr ẽ ꝺ cordis factis ex intestinis lupi ꝛ pecudis que si ponantur simul in lira non pulsant propter inimiticiã seruataꝫ in eis q̃ prius erat inter lupum ꝛ pecudem. Et sic dicunt species decise ab obiectis uigorem seruãt obiectorũ ꝛ ideo spẽs rei calide põt calefacere ꝛ species rei acetose põt stupefacere. Et ꝯsilr est in alys que apparent ab intenctionibus rerum peruenire. Et dicunt ꝙ quamuis colores non alterant speculum quod magis mãliter eos recipit tñ coruꝫ species alterãt corpꝰ ut dictuꝫ ẽ. Et rõ huiꝰ ẽ qꝛ oꝫ agẽtia habere ꝺtermina ta passa mõ speculum non est passum determinatũ respectu spẽrꝫ colorꝫ sic sũt corpora pacientiũ morbillum uel uariolam uel ytericiam respectu illarꝫ spẽrũ. Ac insuper spẽs recepte in corporibꝰ animatis sũt magis uigorose q̃ꝫ recepte in inanimatis. Et dicũt ꝙ de causis horꝫ effectuũ ẽ ꝙ ꝟtutes inferiores nostri corporis subalternãtur ꝛ subordinaptur anime nostre intellectiue. ꝛ agunt ſm ꝙ ab ea mouẽtur. modo accidit ut cum anima nostra intellectiua apprehẽdit aliquam rem ut nocitiuã spẽs mouẽtur interius ad fugiendum illud eo ꝙ spẽs agunt ut ab anima mouenť. ꝛ sic ẽ de uirtute appetibili. modo sicut aĩma mouetur uel nititur ad talia. ita ꝛ ꝟtutes iferiores ad illa sic mouẽť. qꝛ mouẽt sp̃s eis deseruientes sicut ipse mouẽť ab itellectiua. Et ex hys dicũt appent cãe qꝛ res rubee mouẽt sanguinẽ ad exteriꝰ qꝛ ul ex uigore reseruato in talibus spẽbꝰ uel ex ordinatõe uirtutũ nostrarꝫ aĩe itellectiue qꝛ mouẽť ut ipsa aĩa. Q̃uis Albertus magnus dixerit ꝙ res rubee mouent sanguineꝫ a forma specifica. sicut ꝛ res odorifere habẽt mouere animaꝫ a forᵃ specifica.

Quidaꝫ auteꝫ dixerũt ꝙ cũ fit ymaginatᵒ alicuius rei sp̃s ad illã partem corporis decurrunt cui illa actio est destituta ut naturaꝫ membra excitent ad similia per agenda. Et dixerunt ꝙ uirtus ymaginatiua multipliciter excitatur ad suuꝫ effectum. qñꝫ enim stimulãte sensu fumositate. humore. memoria ratione. uel maligna subgestione. Sensu quideꝫ mouetur dupliciter. s. irascendo uel concupiscendo. irascẽdo ut horribilia sensu percepta tanq̃ꝫ illicita repellamus Et hinc est ꝙ terrẽdo medicinam solutiuam uel cernendo ipsam aut eam sũmentem attenctione statim ad ymaginationem ad effectum medicinarie incitamur. s. ꝯturbationis hũoris ꝛ abhominationis eiusdem ꝛ subuersionis humorum cũ eorumdẽ expulsione. Et hoc manifeste multis uicibus uidi in Ticio de adimaribus quibus discreta ymaginatione conceptis. illico ymaginatiõe ꝯpleta. intentione duce ad stõacum trahitur. ut perturbãdo humores et leuigando uirtutem incitet stomaci expulsiuã ad similitudinẽ medicine ꝓsequẽdo effectũ. Et inde ẽt fit dixerunt isti ꝙ serie ymaginando strident auditum conceptum dum ymaginatõne ꝑacta. sp̃s ꝑ inferiores molle terminos discurrens ꝛ eos replens molam trahat superius ut superiori assideat. ex quo quasi q̃daꝫ stridor generet ut stridoris fre horros tollatur. Silr si cõmedenti bona cibaria qs falso diceret illis muscas uel alia horribilia fuisse permixta horribilitatem cibariorũ cõsiderando ꝛ irascendo ꝯ ea spiritu ad stomacum deducto per ymaginationem et incitanti stomaci expulsiuam per uomitũ illa eiciet.

Et simi mõ si dixerit qs cuidam uenenum sumpsisse nõne assumpti ueneni ex cogitando effectus illico rigore ꝯtineť ꝛ sp̃ũ ad interiora cũ calore reducto tremore ñ modico timendo corripietur. ꝛ tanta posset fieri cordis coangustatio quod non subcedente dilatione illico mors sequetur. Silr ꝛ quidam nocte dormire nequeunt dum circa audita terribilia aut futura in ꝯmoda aut simulacra mentem apponunt ꝛ cogitando nociuos effectus fortius anxiantur. Similiter etiam si quis transiret ubi hominem occisum fuisse illico timore ꝯcutiť ꝛ si quis istius maxime locum transieri ubi cadauer recens fuerit occultatuꝫ licet fetorẽ nõ sentiat tñ spiritu qnãtacũqꝫ immutatione ex aere infectionẽ suscipiente ꝛ eandem anime repñtante que horribilitateꝫ sentiens ꝑ eũdem sp̃m sic turbatum ꝛ ifectũ uirtutẽ ymaginatiuã excitat ad horribiliũ ymaginationẽ. Et sic ex intentiõe aĩe circa horibiliũ ex cogitationẽ sp̃s ad interio

ciat. Aliud ut per istuz pāniculuz dura mater
subspendaṫ craneo. Nam hic pānicul⁹ geneā
tur ex neruulis ⁊ ligamētis ab ipsa dura ma
tre prodcūtib⁹. ⁊ p ꝯmissuras cranei penetrā
tibus ad extra ubi ex ipsis ipsa contexiṫ gin
giua mater. Et illis mediātib⁹ substentaṫ
dura mater. ne concidat super cerebꝝ. Cra
neuz est os magnū circundans a supiori oēs
partes capitis contētas ⁊ ē eius concauitas
magna qꝛ multas habuit contineͤ partes de
quibus est cerebꝝ qđ magnuz ē pp qđ ⁊ uēt⁹
nomen optinuit. Non fuit aūt craneū unū
os conti^m sed habuit ptes plures se adīuicez
per moduz cōmissuraꝝ contāgētes quaꝝ cōis
sure dicte sunt a rab adherez. i. fatiles sine dē
tales. ꝯiungunṫ. n. sicut si due fre scđm den
tes earuz cōiungerētur. ita dentes uni⁹ fre ī
trarēt intra uacuitates dentiū alterius ⁊ ꝯ⁹
Sic aūt frie fuerunt ut meliorē constituerunt
dictoruz ossiuz adinuicē colligantia. Duplices
aūt hee in craneo ineniunṫ. ꝯmissure sunt. n.
earum quedaz uere ⁊ quedaz mēdose. Et ue
re quiđ sic dicte sunt quia sunt penetrātes ad
interi⁹ ⁊ eꝯ⁹ mendose dicte sunt. Sunt autez
uere commissure tres. sicut tres sunt cerebri
uentriculi. una quaruz dicitur coronalis sic
dicta. quia facta ē admoduz corone. uel qꝛ est
in loco capitis in quo reges coronas tenēt ad
moduz semicirculi a dextro procedens i sini
struz uel ecōuerso. 2ᵃ diciṫ sagiptabil' ad
silitudinez ꝓcedens sagite scđm capitis lōgi
tudinez a posteriori in anterius uel eꝯ⁹. Et
locus ubi cruciantur p̄dicte due cōmissure
uocatur grece bregma. arab aūt iafor. latine
aūt fontanella capitis. 3ᵃ cōmissura đr lau
da sic dicta quia in figura sua ꝯsil'atur. l. lictē
grece cuius figura est scđm silitudinez trian
guli hñs conū super⁹ isto⁹. A. Et est situ in
posteriori cranei. Fuit āt talis ei⁹ figuratio
nis cā. qꝛ i posteriori cerebri uētricl'o sb co
locato fit ut patuit conseruatio spēꝝ i mēoria
fuatoruz modo melior fit conſuatio in cono
Et qꝛ multe debebant eē spēs conseruāde. iđ
habuit inferi⁹ latitudinez in qua possent reci
pi. figuratur. n. ipse cerebri posterior uentri
cul's figuratiōe dicte ꝯmissure. Mendose
aūt ꝯmissure sunt due ⁊ sunt laterales in uno
quoqꝫ tipore una paruz supra aures admōm
seicirculi site. De modo itaqꝫ dictarū com
missuraruz. ⁊ causa talis cōmissuratōis locut⁹
ē Gal' 9° qe utilitate pticularuz sic ingens. os
suz que pueniunt ad gnātionez future alteru
truz pmutati habet eminētiā aptā ad concaui
tatez. Et ē eminētia silis maxie figura ungui
b⁹ digitoruz. cōcauitas āt certa ē sedes hui⁹
figure. singulū. n. ossiuz suscipiēs i ꝯcauitati
b⁹ eiñētias alteri⁹ tutā figurā articulatōis si
milimā opaṫ duaꝝ fraruz itrātib⁹ ad se inui
cē scđm dentes diligēti ꝯpōne. Et manifestū
est qm̄ pro infallatia ne aliquando motuz for
titer. s. capud distent ad quisiuit hunc moduz
ꝯpōnis. Ita nāqꝫ carpentaru frequēter tem
ptatiōib⁹ pl'ra ꝯpaginātes organa aliqᵃ diffi
cile solubilem operantur armoniam eorum.

Plures aūt sunt utilitates commissurerum
dictarum precipue uerarum. quarum una ē ut
fumositas intra craneum generata aut et ad
ipm adscendens p eas expelli et emitti. Alia
ut ꝟtus medicaminū necessitatis tēpore exte
rius applicatoruz possit per eas ad interius
cranei puenire. Et 3ᵃ est ut si fieret lesio
in una parte ossis ñ cōicareṫ alteri. 4ᵐ ut
melior fieret figuratio cranei. 5ᵃ ut uere
nutrimētuz portantes ab extrinseco cranei p
eas haberēt ingressuz ad intrinsecus mēbra.
Et hēant rami neruoꝝ qui a cerebro ꝓdeunt
egressuz p eas ad extrīseca m̄bra capitis. 6ᵃ
caus fuit ut eis mediantibus dura mater gi
giue matri alligeṫ et p eā suspendaṫ ut supra
patuit. Ex dictis patere pōt craneum ex
quatuor ossibus esse cōstitutuz. quoruz unuz
est anterius dictuz os frontis. et duo sunt a
laterib⁹ sic̄ duo pictes. et 4ᵐ ē posteri⁹ dcm
os lauđ. Craneū quoqꝫ ē os ꝯueniēter grossū
et porosuz Ingt Gal'. 9° de utilitate pticulaꝝ
Si nā craneū depssuz sil' ⁊ sbtile fecissꝫ ñ eēt
ad infallatiaz subiacētiū. hys q̄ uulnerāt illđ
faciliter itus puenire potētib⁹ pp breuitatē
uie. Si ꝟo depresuz simul et grossum fecisset
bonus esset toti aiali. uelud si qs sup ligans
capiti bonus aliqđ nūq̄ȝ auferat. Relinqtur
ergo. ꝙ neqꝫ subtile neqꝫ depressum. Sꝫ gros
sum rarum et sirangosuz operareṫ craneum.
Ita eim neqꝫ grauare debebit neqꝫ uiaz ad
cerebruz pcutienduz id breuē opari tale igiṫ
frigiduz ē pp p̄dicta et transpiratōis gratia.
Dixit eiꝫ in 8° eiusdē ossa que p̄iacēt mirige
m'toruz sunt foraminū et sirangosa. uaria. n.
sunt pforatiōibus sicut spongia et nō rectarū
pforationū. sicut ystra non fm rectitudinem
poris sibi inuicez existētibus. Q̄uis aliq sint
tales plurimis tñ obliqs et circūferentialib⁹
ut aliquā al'ā longaz et frequētez uiam opor
teat ambulare prius si quidē dꝫ p eā itineras
ad cerebruz ire. facta sunt aūt uelud spongie
p̄missoria gratia infallatie que fm cerebruz.
A qua eīm in eis cōtenta plerūqꝫ necessariū
hñte semp deorsuz reperta et hac formari uia
tñ nihil effluit. Q̄uis ex ystrio ydro organis
effluat ꝯfestiꝫ. Ac ēt si cōtra uapores suppo
nūtur et hos ꝓhibent puenire que sunt spon
gi formia. cōcedunt uero ad scēdere que sunt
ystrinodea. Spongi formibus aūt ossib⁹ illis
existītibus īspiratiōis et exspiratiōis act⁹ bñ
ꝯpatitur. Neqꝫ expurgare hunc supfluitates
erat possibile nisi tēpore q̄ȝ m'to trāstolarenṫ
et uapoꝝ ascēsus nequaq̄ȝ utiqꝫ fieret āticipā
tib⁹ eis pp breuitatē đ cursus ꝯsistere ad in
uicem et circūpleti et attenuari et rursus ad
p̄stinaz redire nāȝ ex qua subtiliati facti sunt

Et q̄uis tale sit frigidū craneuz p totuz ut
Gal'. dixit nō tñ in oibus ptib⁹ eius eq̄le ē in
grossitie et subtilitate raritate ⁊ depsitate du
ritie ⁊ molitie. In partibus enim timpoꝝ
craneū subtili⁹ est q̄ȝ in añriorib⁹ ⁊ posterio
ribus. Et in loco fontanelle os est molius ⁊
gracilius ⁊ tardius ibi induratur in infanti
b⁹. Est ēt magna drīa in loco ipo inter ho
mines in strictura ⁊ aptura coronais ꝯmis
sure. quorūdam. n. rasorum scđm capud adhc
in masticando aptitissimū motum esse articu
lationis ossiuz scđm ipsaz ꝯmissuram. Et ex

ubi supra ait inqt Gal. itentio i creãdo cap ñ
ẽ cerebꝝ neqꝫ audit⁹ neqꝫ odoãt⁹ neqꝫ gust⁹
nec tactus et p̄ꝯñs nec instrumenta dictorum
qꝛ hec istrumẽta et ṽtutes i aialib⁹ reꝑiũt
capite carẽtibus. Sꝫ intentio increatione
ipi⁹ ẽ bõitas dispositionis occuli maxime in
ortatione capitis in loco sublimi ⁊ alto ⁊ in
ipi⁹ ocli ꝯuersione .i. motu ad oẽs diferẽtiã
põnis. Nã adhoc ut uisiõ bñ et apte fiat
oportuit ocl'os multas habere ꝯuersiones
fuit aũt dixit. Auic. h ꝯuersio eis creata ut
habeãt oculi eleuationem et sublimationem
suꝑ oĩa mẽbra in oĩb⁹ ꝑtibus .i. super plura
mẽbra l' super oĩa quib⁹ comperat̃ ut custos
⁊ speculator ut per hanc eleuationem habeant
in omnib⁹ ꝑtibus speculationẽ. Comperatio
autẽ oculi ad corpus ẽ propinq⁹ compatiõe
speculatoris ad exercitũ. Et locoꝝ quidẽ q
speculatoribus est melior ⁊ ꝯueniẽtior ⁊ ẽ lo
cus altus. Et sequens Gal. A. subdit õi oc
culo non est necessariũ creare caput. Sed so
lum animali habenti leuẽ oculũ. cui⁹ oculus
multa indiget cautella ⁊ loci affirmatiõe. Nã
pluribus aialibus capitib⁹ priuatis ouo cre
ata fuerunt additamẽta a corpore ipsoꝝ sub
limata super que oculi ipsorũ decẽter consti
tuti sunt ut ipsorũ. Unusquisqꝫ sublimatõeꝫ
⁊ speculationẽ habeat suo uisu. Ampli⁹ di
xit Aui. in cõuersiõibus oculi ipsorũ aialiũ
habentium dicta additamenta. Non est caput
creare necessariũ ꝑꝑ duritiẽ tutelle coꝝ. Nõ
enĩ est caput necessariũ nisi aialiũ quorum
oculi capacitate indigent. quibus nerui adue
nire est necesse. ꝑpter multos motus ex moti
bus ꝑꝑ diuersitatẽ motuũ nuche .i. colli ⁊ pal
pebrarũ. Nam hys non est conueniens men
brũ unũ elongatũ gracile Inquit auctor
anothomie anteriorẽ ꝑteꝫ capitis fecit deus
eleuationeꝫ ut oculi in illa parte siti essent in
eminenti adinstar speculatoris. Undiqꝫ pro
spiciẽtis acie suam in plano positaꝫ. sic ⁊ ocu
li compaginẽ inferi⁹ speculant̃. unde quedam
animalia paruũ habent cap ⁊ ocl'os decliues
positos in quibusdã neruorũ extremitatib⁹
quas qñqꝫ emittunt a se ⁊ qñꝫ ad se retrahũt
ut patet in limace. cui⁹ extremitates uulgus
cornua uocant. quibusdã uero aialib⁹ ille ex
tremitates pro tunc se duriores sunt. neqꝫ re
trahi possunt. Sed habent quedaꝫ defensoria
superposita quasi duos clipeos duorũ ocl'o
rum ut patet in cancris. Diuidit̃ aũt cap una
dione essentiali ⁊ alia accidentali Essentia
lis aũt dio capitis ẽ in decem partes essentia
les cap constituentes ⁊ quasdaꝫ p̄dictis ãne
xas. Essentiales aũt partes constituentes
cap sunt Cutis exterior. caro sub cute pãnicu
lus dictus gingia matri seperans inter carnẽ
siue cutem ⁊ os cranei ab extrinsecus tegens
ipsum. ⁊ ipsum os cranei. Et panniculus di
ctus duramater immediate locatus sub cra
neo. Et panniculus dictus piamater seperans
inter panniculum durãmatrem ⁊ cerebrum.
Et ipsum cerebrum ⁊ panniculi a predictis
duobus orta locati sb cerebro. Et rete mira
bile. Et os qδ ẽ cerebri basis. Partiũ aũt
p̄dictis ad nexaꝝ quedã sunt extrinsecus ⁊ q̃
daꝫ intrinsec⁹. Et inter extrinsecas Gal. col
luꝫ numerat. Mũdinus ṽo dicit ea cẽ aures
et oculi et alia huius et capilli siue pili. In
trinsece uero sunt glandula et uene circa glan
dulaꝫ substentate et ṽmis et uie expulsationũ
suꝑfluitatũ cerebri. Inter has ẽt ad nexas
quidaꝫ ad numerant rethe mirabile. sꝫ tñ ab
Aui. inter ꝑtes ponit̃ essentiales. Et quidaꝫ
inter has ad numerant spũm aialeꝫ ṽtutibus
cerebri deseruiẽteꝫ. Accidẽtal'r aũt diuidit̃
capud ĩ ꝑteꝫ anterioreꝫ posteriorẽ ⁊ mediam
siue in sincipud occipud et intercipud. Et di
uidit̃ in ꝑtem dextram et sinistraꝫ. ⁊ in ꝑtẽ
superioreꝫ et inferioreꝫ et in ꝑtes ꝯtinẽtes et
ꝯtentas. Est .n. capud uelud uenter quidaꝫ.
ymo dictus est tercius et superior uentriũ cor
poris. Diuidit̃ ẽt caput accidẽtaliter in ca
pud bene figuratũ et male figuratum siue in
hñs figuraꝫ nãleꝫ et hñs figuraꝫ nõ nãlem.
Et diuidit̃ in caput magnũ ꝑuũ et mediocre
Capitis 9⁹. siue nã frigida ẽ et sicca. plus
tñ declinat ad frigidũ q̃ꝫ ad siccum. hãc aũt
esse eius nãleꝫ ꝯplẽoneꝫ diiudicat recta cõside
ratio in ꝯplẽonibus et naturis suaꝝ partium
essentialiũ. Cuius qdeꝫ iuuamenta ex supio
ribus plana sunt. Dat .n. oculis sublimatiõeꝫ
continet cerebrũ et orta alia ab eo. et alias
efficit utilitates que ex supradictis et dicen
dis plenarie haberi poterũt.

Caplm. 2m. de anothomia ꝑtiũ extrinsecaꝝ
capitis essentialiũ ꝯtentuaꝝ.

Utis capitis illa
maxĩe in qua capilli cõtinẽtur
gingiua scdm quosdam ꝑtes et
pauciores attigit carne mediã
te. Et quasdaꝫ ꝑtes ei⁹ et plures attingit sine
medio. Nõ enim eguit gingia seu craneum
cohoꝑiri carne musculis nisi fm ꝑtes paucas
q̃ sunt in qbus reꝑit̃ caro .s. fronte tiporib⁹
et mandibulis. Fuit aũt creata grossa. qꝛ ẽ
sicut uelamen tutela et uelud scutũ cerebri ⁊
cranei Et quia habuit cõtinere capillos ma
gnas et grossas radices habẽtes ut firmiter
in ea grossa existente in fixi firmi ꝑmanerẽt
Est autem cutis capitis cõplexionis sicce
sed tamen in anterioribus capitis siccior est
q̃ꝫ in posteriori. posterior nanqꝫ humidior ẽ
seu minus sicca ecõtrario cerebri qδ in ante
riori est humidius et in posteriori siccum
siue minus humidum. habuit enim cutis capi
tis in posteriori eius plus de substantia car
nea q̃ facta ẽ hũidior q̃ꝫ i añriori ubi min⁹ δ
ea hꝫ. qδ iδ factũ fuit ne ꝑs cerebri posterior
siccior exñs ab extrisecis exiccãtib⁹ idebite
et suꝑflue exiccaret̃ ꝑꝑ cui⁹ opositũ fca fuit
siccior i añriori. Jõqꝫ caluitres i añriori ꝑ
uenit capitis ut suo patebit loco. Gingia ma
ter a Gal. 8° de utilitate ꝑticulaꝝ ꝑ a craneũ
uocat̃. Et ẽ pãniculus durus exteri⁹ suꝑ cra
neo sub cute ⁊ sb carne ubi caro ẽ locat⁹ cui⁹
natura fria est ⁊ sicca. frũs ẽ aũt ꝑꝑ iuuamẽta
plura quorũ unũ ẽ ne cutis a craneo ⁊ crane
um a cute siue carne sine medio tangatur ne
ledatur cutis siue caro duritie cranei. Ali
ud est ut mediãte isto panniculo craneum seu

in se pricipiū quo possint cessare a motu nisi
extrinsecus. sꝫ hō hēt inse libertatē rōnis.
Ex dictis dicunt patere ꝙ i hoie h mot⁹
ē simpl'r uoluntari⁹. qꝛ homo mouetur ⁊ non
monetur ẜm impiuꝫ uoluntatis per quam uo
luntatē pōt in oībus resistere appetitui sensi
tiuo ꝗ̄ꝫtū ad executionem effectus appetitus
qui est uolūtarius motus. nō tn̄ semꝑ pōt re
frenare ipm appetituꝫ. qꝛ aliqn̄ tal' appetitus
est nālis ut ꝟbigratia. fames. Cum eniꝫ fame
sco nō pōt uolūtas mea h° a me remouere qꝛ
nō possum ad libitum uolūtatis nō famescere
Sꝫ bene pōt resistere motui executiuo eius
qꝛ per uolūtatem possum desistere a ꝯmestio
nem. Similiter si appeto coytū nō pōt uo
lūtas facē qn appeto ipꝫ. sꝫ bn̄ potest facere
me abstinere a coytu. Et quāuis uoluntas
possit resistere motui executiuo appetitus in
quibusdā. tn̄ est ualde difficile ut apparet in
multuꝫ cōtristantibus. Cū eniꝫ ꝟbigratia qs
occurrit cū manu igni. statiꝫ insurgit appeti
tus ad contrahenduꝫ manuꝫ ⁊ remouendum
eam ab igne ⁊ ꝙ non ꝯtrahat ⁊ amoueat est
ualde difficile. Si tamen uellet per sui liber
tatem non ꝯtraheret manuꝫ. sꝫ extenderet et
teneret eaꝫ in igne. nō eniꝫ pōt libertas uolū
tatis hūane cogi cum uult suuꝫ conatum face
re. ueruꝫ frequenter ⁊ in multis nō facit suū
conatuꝫ. ⁊ insequitur appetitum sensitiuum.
Sꝫ in brutis h motus nō est simpl'r uolūtari⁹
sicut nec ēt esset i homine cū nō uteret homo
libtate uolūtatis. Bruta eniꝫ cū efficaciter
appetūt aliqd necessario mouent ad ꝓseq̄ꝫdū
illud uel fugiendū ex se nisi alius extrinsecus
impediat. Dicitur tn̄ iste mot⁹ in brutis
⁊ homine nō utēte libertate rōis uoluntari⁹
licet nō simpl'r sic̄ in hoie utēte libtate rōis
sꝫ ẜm quid eo ꝙ fiat ex precedente noticia ⁊
apphensione appetibilis ⁊ ab eisdeꝫ cāis ⁊ ꝑ
eadeꝫ instrumenta ⁊ eodeꝫ mō sicut fit qui ē
simpliciter uolūtarius. Et dicūt ꝙ appetitus
large sumptus dicit̄ uolūtas. Obiectū hi⁹
uirtutis motiue imperantis est omne appe
tibile apprehensum ab ea sub ratione con
tristantis uel delectantis. Et iō non ad quā
cūqꝫ apprehensioneꝫ obti insurgit appetitus
Si enim apprehendo leonē ut uideo ipm pic
tum qꝛ hoc mō ē mihi ꝯtristabile ideo in me
non insurgit appetitus fugiendi. Si enim ex
quacūqꝫ apprehēsiōe uel fantasia insurgeret
appetitus tunc possemus ad nostri libitū gi
gnere in nobis appetituꝫ opinioneꝫ ⁊ creduli
tateꝫ qō ē falsuꝫ. Sꝫ apprehēsio ad ꝗ̄ꝫ seqtur
appetitus est qn̄ tn̄ apprehensione ⁊ fantasia
anima Judicat aliquid illi assētiēdo qō nō ē
aliud nisi hēre opinionē ⁊ credulitateꝫ circa
illud. Cū igitur apprehēsio ē cum iudicio
⁊ assensu uel credulitate seu opinione circa ali
quid ꝯplexū formatum insurgit appetitus cir
ca illud. Et ꝙ sic insurgat appetitus patet in
exemplis. Si enim modo apprehēdo leonē ⁊
non iudico nec assentio huic cōplexo leo pōt
uenire ad me ⁊ ledere ⁊ hāc habeo opinioneꝫ
qꝛ ē in caueis. nō inde moueor ad fugam Sꝫ
si sentio unum clamorem magnū in quo multi
clamēt. leo est extra caueas ⁊ uenit huc. tunc
statim timeo ⁊ appeto fugere. qꝛ ꝑꝑ rumorē
⁊ dicta clamantiū statiꝫ assentio huic comple
xo leo uenit ⁊ pōt uenire ꝯ̄ me et ledere me.
Et gnātur in me ꝑꝑ illud opinio et creduli
tas talis ⁊ assensus. Et hoc intellexit Auic.
cum dixit ꝙ sequit̄ iudiciū extimatiue aqua
prouenit cōis cū sensus. Et notāt ꝙ apphē
sibile extra animā mouēs desideratiuā ꝟtutē
dupl'r. pōt ꝯsiderari uno mō ꝓ spe i aīa apꝑ̄
hensa ab eo. ⁊ sic est causa efficiens motus.
Alio mō prout ē extra aīaꝫ qd desiderabi
le. Et ut sic pōt dici. alī cā finalis mot⁹ Exē
plū posuit Auer. 12°. metafisice ꝯmento. 36°.
ꝺ balneo ubi uoluit ꝙ balneū hꝫ duplex esse
unū in aīa in ꝗ̄ꝫtū apprehēdit̄ per spēꝫ ab ali
quo in qua apprehēsiōe orit̄ appetitus cūdi
ad ipm qō ut sic est cā effectiua illius deside
rij. ⁊ per ꝯn̄s motus ad illud sequentis. Et
aliud esse hēt balneum extra animā. ⁊ tūc mo
uet ut finis qꝛ desideratū. Et dicūt ꝙ illꝺ
qō mouet ut finis. n̄ sēper hꝫ esse reale extra
aīam actu. sꝫ sufficit ꝙ hēat eē obiectiuuꝫ per
noticiā abstractā que ꝺ illo hꝫ. ꝑꝑ quā homo
mouet̄ ad illud acquirēdū. Requiritur tamē
ꝙ hn̄s tale eē potētiale possibile sit ipꝫ ponē
in eē. ut sit uex dicere tūc illud actualiter est
Al'r agens ꝑꝑ finē frustraret̄. Et ꝑꝑ hāc
cām mouetur hō ad faciendū domuꝫ et alia
m'lta silia que pro tūc nihil sunt extra. In
strumētū ꝟo ꝟtutis desideratiue pōt dici ꝙ
sit ꝟt⁹ exeq̄ns motū desideratū ⁊ mouens ad
impꝛū iꝑantis de qua ꝟtute dixit Auic. ꝟtus
motiua est illa que cordas ꝯtrahit ⁊ laxat ꝑꝑ
qō mouētur mēbra ⁊ iuncture dilatatione sua
⁊ fixione. cuius penetratio est in neruis qui
sunt lacertis ꝯtinui. s. mediāte spū motiuo trās
misso ꝑ neruos ab ei⁹ principio. Et hec ꝟtus
reperitur motiua tocius ⁊ motiua partis si
ue ꝑtiuꝫ. Et mouet totum siue parteꝫ aut par
tes obediendo desideratiue ⁊ hoc nisi sit ꝓ
hibens uel resistens. quod prohibens siue
resistens potest esse uoluntas rationalis into
nans ꝯtra appetitū sensitiuuꝫ ⁊ potest esse ali
quis appetitus sensitiuus qui cāretur ꝯ̄rius
primo. sicut cū timet quis posse sequi maiorē
tristitiam in prosequēdo ꝗ̄ꝫ sit delectatio ꝑꝑ
quam assentiebat ad prosequeudum. Et
nō intellexit Aui. cuꝫ dixit ꝙ uirtus motiua
mouet mēbra ⁊ iuncturas. ꝙ in quolꝫ motu
sit expediens mouere iuncturas. Nam in mo
tu lingue ⁊ labiorꝫ n̄ mouetur iūctura sed in
tellexit in motu membroruꝫ hn̄tium iunctu
ras. Et dixit Aui. cum dilatatione ⁊ fixio
ne qꝛ non solū hec uirtus hēt mouere. sed ēt
firmū tenere ⁊ quiescere facere ut patꝫ ꝺ aue
tenēte alas apertas in aere. Inuenitur autem
hic alia littera que dicit ⁊ flexione et est etiā
bona et clara. Et dixit Auic. hec uirtus ē
sequens iudicium extimatiue aqua prouenit
cōis cū sensus. nam hec uirtus ut dictum est
exequens motum necessario obedit extiatiue
nā aīal exequit̄ motū ꝑꝑ appetitum. ⁊ appeti
tus insequitur apprehēsionē non absolutam
quia licet ymaginer in mente mea unum po
mū nō tamen moueor ad illud sꝫ inseqꝛ apꝑ̄
hensionē cū iudicio qō facit extiatiua l' intel

lectiua a qua prouenit comunis ꝯsensus.i.co
mune iudiciũ uł comunis ꝯsensus.s.utriusqꝫ
ꝟtutis motiue. Nã ꝟtus motiua exeq̄ns mo
uet diuersimode ſm impium impantis. Et
Auer. dixit 2° collꝫ. ꝟtus mouens est uolũta
ria quã ꝓcedit ymaginatiua ł extimatiua et
confirmatio ꝯsil'is. Et modꝰ mouẽdi ut dñt
tal' est qꝛ ꝓmitꝰ spẽs ꝯuenientis uł nociuii le
tãtis uł tristãtis immutat sẽsuꝫ exteriorẽ pti
cl'arẽ ⁊ iste immutat sensuꝫ cõeꝫ. ⁊ hãc immu
tationẽ recipit fantasia ⁊ ꝯſuat. Deinde spẽs
in fantasia recepte immutant ymaginatiuam
⁊ ymaginatiua extimatiuã ł intellectiuã. Et
ista ſꝫ Gal'. impat ꝟtuti motiue que ẽ in mu
sculis. Et ſꝫ Ar. immutat ꝟtutẽ cordis q̃ ẽ
actiua siue opatiua. ⁊ ista immutat ꝟtutem
eius passiuã siue operatã que demum impat
irascibili uel concupiscibili. ⁊ ista impat uir
tuti motiue musculoꝝ. Dixit Auer Gal'.
sentit ꝙ origo ⁊ situs caloris istius sit cere
brũ et ad totum corpus per neruos ab eo mu
tatur. Sꝫ Ar sentit ꝙ cerebꝝ sit seruitor cor
dis in hac operatiõe per uiã qua seruit ei in
sensibꝰ. Et ꝙ origo istius caloris ẽ in corde
Et hoc põt uideri manifeste ꝙ ita est ⁊ uerũ
ẽ. qꝛ uides ꝙ nascitur in corpore iter agentis
qñ uadit quo nõ fuerat. Et istud mẽbꝝ a quo
nascitur hic calor ⁊ uadit ad totum corpus ẽ
cor. ⁊ ꝓpterea qñ accidit hõi aliqd qꝺ ipsuꝫ
terreat reddit calor ad cor. ⁊ tremunt crura
et põt eẽ ꝙ caderet hõ aut nõ poterit moueri
g°. pͣ uirtus motiua uel regitiua in h motu
et id qꝺ mensurat calorẽ in quãtitate ẽ in cor
de de necessitate. Sꝫ adhuc qꝺ Gal'. ⁊ oẽs alii
medici ꝯfitentur ꝙ uirtus uoluntaria est in
corde. ⁊ si ita ẽ ⁊ apparet ꝙ animalia nõ mo
uẽtur nisi uolũtate. ergo hec uirtꝰ ẽ in corde
et cerebꝝ ẽ seruiẽs ei in dando ei tẽperantiã
Et cũ dicitur ꝺ hac tẽperãtia ꝙ fiat per ner
uũ aut fiat cũ spiritu aiali eunte per ipm non
ẽ differẽtia i hoc. De organo aũt istiꝰ ꝟtu
tis motiue uolũtarie uidet' discordia inter au
ctores. Gal'. nãqꝫ in libro ꝺ motibꝰ liquidis
dixit ꝙ ꝓncipale organũ istiꝰ ꝟtutis est mu
sculus. Et dixit de interioribꝰ omnino uolũ
tarius motus nõ fit nisi a lacerto. ⁊ nullꝰ ner
uus hoc facere põt nisi cum ꝯmixtiõe lacerti.
hoc ẽt uoluit Auer. 2°. collꝫ. Aui. aũt i ꝟbis
supradictis innuit. ꝙ organum eius ẽ corda
cũ dixit cordas ꝯhit ⁊c. Item Gal'. in pluri
bus locis innuit ꝙ organum huius uirtutis
est neruus. Et Auer. contra hoc 2°. colliget
ait. necesse ẽ perscrutari res a quibꝰ ueniunt
isti motus. Et dico ꝙ manifestum ẽ ꝑ di
spositionũ istoꝝ motuũ ꝙ fiunt a pluribꝰ mo
toribus ⁊ non fiunt ab uno motore solo. uer.
gratia motus manus fit a corda ⁊ motus; cor
de fit a musculis. ⁊ motus musculi est perse
Et sic musculus est primum mobile ⁊ non est
aliud corpus qꝺ moueat musculum. Ideo
qꝫ omne corpus qꝺ mouet corpus mobile est
de necessitate immobile. Et ideo conueniens
ẽ qꝺ corpora. quoꝝ unũ mouet aliud ueniant
in fine ad unuꝫ corpus qꝺ moueatur per unã
uirtutem motiuam missam eidem ⁊ non per
aliud corpus. qꝺ si ita non esset res ꝓcederet
in infinitũ ergo ita necessitate debemꝰ dicere
ꝙ principiũ motꝰ ẽ musculus. Et qñ oppi
nãtur medici ꝙ motus musculi est a neruo ẽ
fl'm. nam si ita esset neruus moueretur aut ꝑ
se aut per aliud principiũ qꝺ est in eo. Et qꝛ
declaratũ ẽ in naturali phia ꝙ quodlibet mo
bile hꝫ motorẽ. ⁊ ꝙ ille si est corpus non mo
ueretur nisi moueatur. ⁊ si moueretur a mo
tore res procederet in infinitũ. igit' necesse ẽ
hoc eẽ motorẽ q̄ moueat ⁊ nõ moueat'. ⁊ qui
sit nõ corpꝰ. Et hec ẽ rõ per quã uidetur
ꝙ qui primo mouet aial nõ ẽ corpꝰ sed uirtꝰ
aie. Et ꝙ sit de necessitate in musculo. Et qꝛ
iste motꝰ nõ ẽ corpus. necesse ẽ ut pͫ mobile
qꝺ mouet' per ipm sit corpꝰ adhoc ut illꝺ cor
pus sit sicut mã. ⁊ ipse erit ei sicut forma qꝛ
impossibile ẽ primũ motorẽ in aiali fore sine
mã. g° necesse ẽ speculari qd sit hoc corpꝰ pͫ
⁊ appꝫt ꝙ sit calor nãlis qui est in nobis. ⁊
eniꝫ tu uides ꝙ qñ infrigidant' membra eo
ruꝫ motus ꝓuantur. ⁊ ẽ res nota perse ꝙ una
reꝝ receptaꝝ in diffinitione istaꝝ opõnuꝫ ẽ
calor nãlis ⁊ ꝓmũ mobile a calore nãli ẽ mu
sculus. ideo qꝛ ꝯueniens est ꝙ calor natural'
opetur in hoc p°. s. ut p° moueat istud corpꝰ
cũ quo hẽt sil'itudinẽ maiorẽ ex pte caloris
⁊ ꝓpinquiorẽ ⁊ hoc est musculus pp. ꝯpõnẽ
suã qꝛ est cõpositus ex pura carne simplici et
neruis ex quibus nascuntur corde. Dixit
ꝯciliator uirtꝰ motiua p° irradiat unũ ⁊ ini
titur ipi. ꝯñter aũt tanqꝫ quoddã ex neruis
⁊ aliis ꝯpositũ dirigitur in musculum. Uñ
p° de interioribus dixit Gal' neruus nullus
est ipe ſm se ipꝫ sine muscl'o nullatenus opãs
in pticl'is aialis tales actus. sꝫ per medios
musculos motus pficit. Et in 3° eiusdẽ dixit
ꝓncipiũ motus quidẽ neruis ⁊ per ipos mu
sculis datur. Et Gal'. 4° theorice dixit ꝟtꝰ
mbri uolũtarie mouẽs a cerebro ꝓcedit ⁊ ꝑ
neruos ab ipo orientes ⁊ nuca mitti' ⁊ pue
nit ad lacertos uolũtariũ dans illis motum.
Musculus igit' dici põt ꝓmũ instrumẽtuꝫ mo
tus uolũtarii in ꝟtute tñ nerui. recipit enim
neruꝰ ꝓus ꝟtuteꝫ motiuã q̄ postea maifestat'
in musculo cuiꝰ neruꝰ est pars ꝯsil'is. Et qui
dam dicũt ꝙ qꝛ musculus hẽt determinatam
pticl'am ꝑ quã uidet' eẽ ⁊ est organum huius
uirtutis ⁊ tal' pticl'a est neruus uel corda. Iõ
Gal'. aliqñ dixit ꝙ prius mouet neruos. Et
Auic. dixit ꝙ mouet ⁊ contrahit cordas. Di
xit Aui. hec uirtꝰ in ꝓn° est una sed in diuer
sis musculis est diuersa. Nã diuersificatur ⁊
sequestratur in. 529. sicut. 529. sunt musculi
in corpore nostro ⁊ in omni musculo ẽ sua nã
diuersa. Et ẽ sil'e de hac ꝟtute sicut de ꝟtute
nutritiua de qua dictũ est ꝙ in ꝓn° cõi ut in
cꝑe est una sꝫ postea in mẽbris diuersificat'
⁊ sic ista est una in cerebro. ⁊ diuersa in di
uersis muscul'. Dixit Gal' p° de interioribꝰ
lacerti ueniũt ad mbra q̄ moueri uolũt. aliqñ
absqꝫ colligãtia. ⁊ aliqñ cũ colligantia corda
ruꝫ quosquidã nũcupant neruosas extremita
tes. Et dixit Auer. ubi supra in membris in
quibus ñ sunt ossa ⁊ nõ sunt ramificata et sũt
ꝑua muscl'i mouẽt ea sine medio. Ramifica
ta uero mouẽt mediantibus cordis q̄ nascũt

in extremitatibus coꝝ. Ideo qꝛ cum ꝯtrahi
tur trahit illaz cordaz. ⁊ qꝛ alligata est cuꝫ ex
tremitate ossis mouet os suo motu. Et quan
do mēbruꝫ habet duos motus ꝯrios. tūc hēt
duo ossa uel duos musculos in duob⁹ locis ꝯ
ꝯs adinuicē quoꝝ quilꝫ trahit ꝑ se suo tꝑe
⁊ ꝓhibet alteri siue ꝯrio ne faciat opōnē suā
iᵃ hora. Si. n. opati fuerint ābo una hora tūc
stat mbꝝ equal̄r scd̄m unū situꝫ. Supradi
ctis duab⁹ ꝟtutib⁹ motiuis. s. nāli ⁊ aiāli cor
respōdēt duo motus in corꝑe nostro ꝺ quib⁹
dixit Gal' in libro ꝺ motib⁹ liqdis. motus ab
aīa ꝓcedēs ē duplex un⁹ simpl̄r nālis q fit a
ꝟtute simpl̄r nāli nō agēte cognoscitiue. Et
fit mediāte organo nāli. s. nullo ⁊ fit ad finem
q ē restauratio. Et alius est motus simpli
citer uoluntari⁹ q fit a ꝟtute animali motiua
post extimationeꝫ ⁊ delibationeꝫ ⁊ fit mediā
te organo ꝟtutis animal' motiue. s. musculo ⁊
fit ad finē q ē uolūtatis siue apetit⁹ executio
Et s̄dit gal'. ē in aīali. 3⁹ motus medi⁹ inter
predictos. Et iste ponitur esse duplex unus q
fit ambab⁹ dictis ꝟtutib⁹ ⁊ ambarū organis
ꝯcurrentib⁹ sicut deglutio. Et alius est qui
fit ab una dictaruꝫ uirtutū. s. ab animali ⁊ ei⁹
organo. sed tñ cum hoc fit ad modꝫ mot⁹ na
turalis sicut motus hānelit⁹ qui fit a uirtute
aiāli ⁊ mediāte musculo. Et fit ad modꝫ mo
tus nālis qꝛ fit sine delibatiōe ut in sompno
Et nō ē de hoc mirandꝫ. s. ꝙ aliquis motus
fiat uoluntari⁹ fm modum motus nālis. s. si
ne delibatione. ⁊ hoc ꝓpter finem ⁊ necessita
tē. Cū uideam⁹ ex dispōe ꝑꝑ consuetudinem
aquisita hui⁹. sil'e fieri ut pꝫ de citerizāte qꝛ
eo cum aliquo loquēte sine deliberatiōe cite
rizat ⁊ de sacerdote psalmos cantante. eo nō
attēdente. sed meditāte de alio. Et sic motus
hanelit⁹ ⁊ ei sil'es ut motus oculi ⁊ palpebra
ruꝫ que fiūt nobis uolentib⁹ ⁊ nobis etiā inui
tis uocant motus uoluntarij de 2ᵃ intētiōe. ⁊
dicunt sic qꝛ non sunt uere naturales neqꝫ ue
re uoluntarij. Et huius generis est tremor mē
brorum qui est egritudo uoluntarij mot⁹ i qᵃ
cū mēbruꝫ opatur tremit uelit nolit. Et di
cunt sic ad drīaꝫ motus uoluntarij q nunqꝫ si
ne appetitu ⁊ uoluntate qui ꝺꝛ mot⁹ uolunta
rius de prima intentione. Et Auer. dixit
2° collꝫ ꝙ motus uoluntari⁹ ali⁹ ē cōis ⁊ ꝺꝛ
motus totius corporis de quo dicūt. ꝙ aut ē
ꝑfectus ut motus eundi siue progressiu⁹. Aut
ē imꝑfect⁹ sicut dilatat⁹ ⁊ constrict⁹ quorun
dam ostracorum. Et alius est motus. ꝓprius
siue ꝑticl'aris alicui⁹ ꝑtis corꝑis ut frontis
capitis oculoruꝫ mandibule inferioris cxmi
tatuꝫ nasi lingue labioꝝ epigloti colli spatule
cum uulna brachij rascete digitoruꝫ ⁊ aliaruꝫ
iuncturarū motus pectoris ad inspirādū mo
tus uirge uesice qñ clauditᷣ. intestini recti qñ
retinet ne feces exeant motus mirach ⁊ coxe
⁊ cruris ⁊ pedum ⁊ digitorum eoruꝫ. Et mo
tus quidē uoluntari⁹ in genere ē dupl'x. s. tra
ctio ⁊ pulsio. ad hos. n. duos omēs alij redu
cuntur. Notant ꝓpter predicta ꝙ in aīali
bus reperitᷣ multiplex motus. unus naturalis
cuius principiuꝫ est ab intra. siue illud prinᵐ
sit passiuum ut grauium ⁊ leuium siue sit ac
tiuuꝫ ut tractio nutrimēti. Alius ē uolūta
rius cuius ꝑnᵐ ab intra sicut ē mot⁹ ꝓcedēs
a uoluntate. Tertius est uiolentus cuius
ꝑncipiū ē ab extra nō conferēs uim. i. formā
nāleꝫ passo. ut dixit Gal'. 2° de creticis sed tñ
cogit operari. Quartus est medius inter
nāleꝫ et uiolentuꝫ qualis est motus animalis
gradiētis in altuꝫ q rōne forme mouentis est
nālis. sꝫ rōne mollis ē uiolentus. Et Gal'.
in libro de rigore ⁊c̄. ut ponitᷣ a Rabi in pᵃ
ꝑticula dixit. Genera mot⁹ animalis q̄ sensus
inuenit sunt duo. s. motus uoluntari⁹ et mot⁹
cordis et arteriaꝝ. Et est 3ᵐ genus mot⁹
extrīs in uenis nō pulsatilibus quē nō inuenit
sensus. Adhuc motus sicut dixit ibidem
Rabi. ē ille quē Gal'. ꝓbauit in 3ᵃ ꝑticula de
ꝟtutibus nālibus. s. ꝙ uene nō pulsatiles ali
qñ mouētur ꝑ attractionē nutrimēti et aliqñ
mouētur motu ꝯrio ad expulsioneꝫ alicuius
qꝺ ē in ipis ꝑ eandeꝫ uiaꝫ. Notāt ꝙ mot⁹
q fiunt in rigore qꝛ nō insecūtur noticiā sen
sitiue intrinsece. sꝫ noticiaꝫ sensus tactus sunt
uere nāles. sunt eiꝫ facti a uirtute nāli expul
siua. et nō sunt facti ad ꝓsequēduꝫ uel fugien
daꝫ. sed sunt motus ꝯcussiui ad expellenduꝫ
nociuuꝫ suꝑ quos motus uoluntas uel appeti
tus non hꝫ impiuꝫ. Amplius in fmone se
quenti capl'o de opationibus dicetur et de
motu qui fit in sompno et alijs quibusdam
requisitis ad motum.

Capl'm. ꝑmū sume ꝑme tractatus scd̄i fmōis
tertij q ē de dispōnibus mēbroꝝ animatoꝝ in
quo determinatᷣ de capite.

nquit Arꝫ. ꝓbleumatū 34
ꝓbleumate ꝑ°. caput
diuinissimū mbꝝ ēe a q° tanqꝫ
a diuina ꝑte ꝓcedēs sternutatō
qd sacrū et auguriū fore sternu
tatiōeꝫ putauerūt et uētuꝫ ꝑ sternutatōeꝫ ꝓce
dentē adorāt ⁊ dignificāt. Et dix. 12ᵃ. de aīa
lib⁹ cerebꝝ ē eternū et opatio rei eterne ē in
cerebro. s. itellect⁹. ꝺꝛ aūt caput grece cefal. ꝺ
q° dix Plato caput ꝑter ceterū corp⁹ honora
tius ē optiati q̄daꝫ eminētia. cui reliqᵃ mē
bra dñanti parant atqꝫ obsequūtur iure meri
toqꝫ sbiecta. Assignās aūt Gal'. cām diuina
lis et honorabilitatis ꝑdictaruꝫ dixit in capi
te rōneꝫ ꝑ amplius quā in alijs corporis ꝑti
bus manifestari. Est enim caput ut ipse dixit
primo regiminis acutoꝝ rōe cerebri rōnalis
anime sedes q̄daꝫ et domus. Dixit Haly.
3° theorice dispōnis regalis ca°. 12°. Cerebꝝ
ceteris mēbris corporis honorabili⁹ ē et ex
cellētius. est eīm radix et q̄i forma aīe rōna
lis ꝑ quā ē animus et discretio et origo sensi
bus ⁊ ꝑᵃ aīalis ꝑtiū occurrēs intuenti. Dix
ꝯciliator differētia 29ᵃ. Caput ē mēbrū diui
nū in suꝑiori corporis situatum qꝫ plurimis
ꝑtibus ⁊ ꝟtutib⁹ insignitū. Et qꝛ rōnalis
anime dom⁹ ē. in suꝑioꝝ et diuinoꝝ exempla
tiōe uacare. iō dicūt quidā cerebrū est sedes
rōnalis anime fꝫ ipi⁹ ꝟtutuꝫ opationū mani
festatione. sed fm essentiaꝫ cor est sedes eius
ꝑꝑ capitis itaqꝫ dignitatem ob reuerentiam

illustriu͂ʒ uirorum capita discooperiunt. De causa tn̄ situatōis capitis in corporis sub p° diuersi diuersa sentiunt. Ar nanqʒ 4° de partibus aialium dixit. capud maxime cere gratia est. s. situatuʒ i corpis alto. Et assignās cās hu° dixit primo hoc eē. q2 in hn̄tib° sanguinē hec ps. s. cerebꝝ in opōto locat̄ cordis ut cordis refrigēt cal'itatē ⁊ cōtēpet. pp hanc .n. cām ad cordis locuʒ ⁊ caʒ que in ipo ē cō didit cerebꝝ nā ⁊ hu° gratia existit i aiali bus h ꝑticl'a rōem hn̄s aque ⁊ terre nā h pti cula. Et ꝑpter hoc sanguinē hn̄tia hn̄t cere bruʒ oīa. Nam cerebrū bn̄ tempatuʒ facit eam que in corde caliditatē ⁊ feruorē. Et h° confirmans Auer. colliget 2° ait. Cerebrum generatum est ex opoito cordis ad contempā dum calorem suuʒ. Et 2° dixit Ar oppor tuit cerebꝝ locari in alto propter suas debi les qualitates ⁊ super excedentes q̄ sūt frītas ⁊ humiditas. Et ꝑpter ipsius sbam fragilem passionibus celeriter obuianteʒ. Et hanc cāʒ confirmās Aui. primi prima dixit. loc° cere si altus non eēt non remanet ipsi° uirt° cū ip so. Gal' uero 8° de utilitate ꝑticularū addu cens ꝑfataʒ Ar opionē ⁊ remouēs caʒ dixit Capud plurib° uisuʒ ē fieri ꝑpter cerem. Et ꝑpter h sens° oēs habē i ipo quēadmodū ali quos magni regis ministros. Sed si hoc eēt es set capud in oibus aialibus. sed sic nō ē. Naʒ cancris ⁊ alys maletesartis cap̄ nō ē. sʒ ꝑticu la q̄ ē dux sensuū ⁊ motuū uolūtarioꝝ in ipis ꝑm toracē locata ē ubi oīa sunt eis sēsuū orga na. uñ qō i nob ē cerem h in eis est i^a ꝑticula ad quā ꝑdictoruʒ singuluʒ refertur. Sʒ si quidē non cerebꝝ sed cor est horuʒ principiū acefal' aialibus ratione utiqʒ erunt circa pec tus sensuū organa ad cor ꝑpe exn̄s desinētia Alys uero ad cerem non rōe adaptata sunt sʒ tanto magis uarie capud uidet̄ fieri factū hys q sic extimāt ꝙ nʒ cerebri utilitateʒ hēant di cere nec dispensari ab eo sensus. Et p° hoc Gal' adducens 2^am rōeʒ Ar dixit opinari āt gratia caliditatis cordis fieri cerebꝝ refrige rans illud. ⁊ ad moderationē crasis adducēs oio est incōuēiens. Nequaq̄ʒ n. ita longe a corde natura locasset id. sed aut oio circum apposuisset sicut ⁊ pulmonē aut oio ⁊ in tho race posuisset. Neqʒ sensuum oium principia omnino eleuaret ad ipm. sed si tn̄ ꝑter uidit ut ⁊ longe locaret ⁊ sensus. copularet eniʒ ad nulluʒ ꝯuēiens. Non tn̄ demū binis circuʒ ap positorys ita tutis ⁊ depsis ea fulcē huic cra neū totuʒ. illi thoracē super apponēs. Si ue ro ⁊ hoc ꝑter uidit nā. Collum tn̄ nequaq̄ʒ in me° posuisset ⁊ h qdē in calidissimis aialib° caninos dētes hn̄tib° sufficienter sunt ꝑua uo latilib° ꝟo adh mag^a ꝑter uidet ut equal'r di stēt a corō pcōs ⁊ cerem. Sil'e. n. ē h dog^a ac si dicēt gratia cordis fieri calcaneos. Et nō putet me gratia ꝺrisiōis qs h dicē. Nā si dilligēter intēdēit cici° a calcaneis ad cor ꝑ uēiret aliq̄ infidatio q̄ʒ a cere°. lʒ. n. lōgi° lo cati sit in hōie. n̄ tn̄ in oib° animalib°. Et dixit Gal' nʒ ē capud situatū i supiori pp. os. Os eniʒ in multis in pectorib° ē. Neqʒ ē pp aures sil'i rōne. cū ⁊ aures pōnem in pectore in multis aialibus hēant Sil'r auteʒ neqʒ pp nares sil'i rōne. Sʒ capud frigidū ē dixit Gal'. pp illā ꝑticulā q^a pectora aialiū n̄ hn̄tiū caput deficiūt modo oculi in cancris et alys uocifalis aialib° sup talis ꝑlongis sunt. Nō eīm licebat oculos binos eē sic os nares et aures. opus eīm coꝝ alta eget regione. ꝓpte rea ergo quicūqʒ hostiū in cursuʒ aut latronū aspiciunt sup muros et turres altos ac mon tes ascendunt. Et quicūqʒ nautarum super lineas altas nauiuʒ ascendunt plus uident ter raʒ eis q sunt in naui. Predictis igit̄ aiali bus ostracosis et durā carnē hn̄tib° possibi le erūt. ifallaciter i altis tallis apponē oculos ipis duris debētibus eē et tunicā eis extror suʒ appositaʒ q̄ acuti nata ē durissima consil'r cuti. Hōibus ꝟo et alys ꝯsil'r aialib° mol les totos oculos necessario habere debētib° pp corporis sbaʒ. Et adhuc pp mēbrariū sup inatū eis molle ꝯsil'r toti cuti ꝓheminentes oclos apponē fallax erat. Quia igit̄ in ymo poni oculos nostros sʒ utilitatē non erat. Et appōi tallis nudis n̄ erat tutū. uolebat aūt nā neqʒ de utilitate ꝓhibē neqʒ ifallatiam corrū pere. ad inenit facē ꝑticulā altiorē sil'r ēt eam custodire sufficiēteʒ. Desup quidē cilia po nēs ab inferius aūt uocatuʒ pomū eleuans. in trinsecis uero partibus nasuʒ ponens iuxta extrinsecis aūt uocati cigomatis explantatio neʒ. sed neqʒ hoꝝ accensio est capud et tamē sine capite esse possunt hoc. Et quia oculi unū sunt sensitiuoꝝ oportebat eos esse in ca pite. Et unūqōqʒ sensitiuoꝝ oʒ esse locatum. q2 unūqōqʒ ipoꝝ neruo indiget molli neruo quia ē organū sensus. molli uero qm̄ dispōni oʒ aliqualiter et pati qō sensitiuum est ab in cidenti retrorsum ut sensatio fiat. Et eim ad patienduʒ magis ydoneū ē qō molle apparet cerebrū locatū ēe in capite pp oclos ⁊ singu luʒ alioꝝ sensitiuoꝝ locatū ēe in capite pp ce rebrū. Ar. aūt ut satis ex dictis pʒ uoluit oppositum Gal'. s. ꝙ oculi sint locati i capite pp cerebrū Sic. n. ipe dixit i desensu ⁊ sensato. 25°. de generatōe aialiū oclus ē de nā aq̄ cui° mōi est cerebrū dixit ēt ibidē Ar. ꝙ oculi in aialibus hn̄tibus cornua ꝓtensa oculi nō sunt locati sup eis. sʒ sub eis. Haly. aūt 3° theo rice et cuʒ sunt in pategni. Et Aui. 3° p^a. ad heserūt in h° opiniōi Gal'. Dixit. n. Haly. in supiorib° corporis positū ē cerebꝝ oculoꝝ cā quos erat in eminēti eē loco necessitas ut pos set hō in longinqs posita intueri et ꝓspicere cbusi sint ꝓficua approximet. si ꝟo nociua fugiat ab eis. quēadmōʒ. n. si uelit hō aliqua inspicē a longius in excelsa ascendit locuʒ sic et cerebruʒ et eminēti posituʒ ē loco oculoꝝ cā quo sit excellentia eius sup alia eminens. Et cū sunt dixit. Cerebrū digni° et nobili° ē omnib° mēbris alys q2 māle fundamētuʒ est in homine ut potestas rōnalis aie ad actualia possit ꝓcedē qd in excellētiore ꝑte positum ē oculoruʒ cā. Sicut. n. hō aliqd remotū discre turus altiora loca ꝓgreditur ut latior pro spe ctui det̄ uisus. Sic nā mirabilis in nauc loca uit supiori ut que sibi cerebrū subpeditat di scernere exterior uisus ualeat. Et Aui.

eis cōsiles in fantasia seruatas. Sompnium uero seq̄ns extimatiuā accidit pp̄ ꝯriū ei⁹ qḋ extimatiue pn̄tat̄. Et ut sic famescens sompniat ꝯmiscē calefactus sompniat balnea aquarum frigidarum ⁊ similia hys. Inquit Gal. bibendi fantasia sicientibus multum accidit. commedendi uero exuerēti. ⁊ uene nec attendi spermate plenis uidetur enim in sompno anima ad profundum corporis mox descendens ab exterioribus sensibilium eā q̄ ꝫ corpus disponentur sentiri. Et que desiderat homo. horum ut iaꝫ presentium accipe fantasiam. 5°. diuidit̄ sompniū in uer̄ ⁊ falsum Et sopniuꝫ quideꝫ celeste siue d nū dicit̄ esse uerum maxime cuꝫ anima fuerit libera supioribus substantys applicata representationes illar̄ suscipiens. Sompnium uero animale nullius aut q̄ꝫ pauce est necessitatis. Sed prouenit ex applicatione anime cuꝫ sollicitudine ⁊ occupatione circa aliquid in uigilys ⁊ hoc modo appetens mingere somniat cloacam ⁊ appetens rixari sompniat strepitum ⁊ hys similia. Sompniū uero naturale uerificatur ⁊ multum. Et ideo Judicat de ꝯplexiōe corporis maxīe cerebri. ⁊ de dn̄ante humore i eo. Nō tn̄ sep̄ ⁊ imedietate ei⁹ significatio uerificatur. ſꝫ ꝑmutatur ei⁹ Judiciuꝫ nālibus ꝑmutatis. Dixit Ar̄ ꝓbleumatuꝫ 30ᵃ. meliores meliora sompnia uident quia uigilātes de melioribus intelligūt usus enim malarum cogitationum. malorum ymaginem cāt. Et ꝯsimiliter ueridici ueriora sompia uident. sicut falsidici falsa. Et sompnia tristium ⁊ melancolicorum ut multū sunt falsa. Inquit Ari. quorūcunqꝫ loquax est; nā uia ⁊ melancolica multas uisiones uident. quia secunduꝫ plura ⁊ multifaria mouentur. Ebriorum sōpnia ⁊ patiētiū nauseatiuā satietatē sūt f'a Sōpnia minorātur supra replōnē. ⁊ post uehementē laborē spiritū resoluentē ⁊ si contingāt ut multū sunt falsa. Sed sompnia facta post digōnē ut multū uerificant̄. dixit Aui. plerunqꝫ nō sunt uera sompnia nisi q̄ uident̄ in mane. oēs enim occupatiōes tūc qescunt ⁊ motus hūor̄ sunt finiti. Dicunt sompniari ꝑcipue que cognita sunt ideoqꝫ pl'm sompnia fiunt de patria propria de parentibus et artificys cognitis. Raro enim fit sompnium de patria aliena ꝺ hominibus ignotis. ⁊ alys incognitis. ūde dixit Ar̄. probleumatū 30ᵃ. Maxime uidem⁹ que operamur uel q̄ speramus uel uolumus. de hys enī maxime plures cogitationes ⁊ fantasie fiunt. Et aliquādo ꝯtingit sompniare oblita circa que anima in uigilys sollicitata fuit. Et quarto diuiditur sompniū in id qḋ diucius permanet ⁊ qḋ post excitationem a sompno diutius in mente remanet. Et tale maxime fit in ꝯplōne sicca uel cerebro quomōlibet esiccato. Et in id quod cito labitur. ⁊ non remanet post excitationem a sompno ⁊ hoc maxime fit in humida complexione ⁊ cerebro humectato.

Et scias ꝙ sompniū adiuuat ad curationem egritudinū aliqn̄ per uiaꝫ cāe ⁊ quasi inmediate. Aliqn̄ eniꝫ notificatū ē sompniāti uerū ꝯtrariū morbo qḋ postea factuꝫ est et curata est egritudo. Et hoc modo Gal. et aly iam multa uiderunt in sompnys remedia salubria. Aliquando etiam sompnium est tale quod egrum in bonam facit salutem deducit ⁊ confirmat. Et ex hoc excitatur calor nālis contra morbū ⁊ cām eius quod in curatione non paruuꝫ prestat auxiliuꝫ. Dicitur ꝙ de brutis sompniat. equ⁹ bos capra ouis ⁊ canis. Sed homo plus omnibus alys

Accidit autem sompniare homini maxime postq̄ꝫ peruenit ad etatem concussionis q̄ꝫuis dicatur quosdam esse homines qui nūq̄ꝫ sōpniant. Sompnia multiplicātur in regionibus ⁊ complexionibus ⁊ temporibus anni ⁊ regiminibus temperatis cum declinatione ad caliditatem. Et multiplicantur apud esum ciborum uaporosoruꝫ ⁊ specialiter porrorum ⁊ fabar̄.

Capl'm. 17ᵐ de uirtute motiua uoluntarie.

Duplex uirt⁹ motiua ī corpore repit̄. una q̄ mouet nāl'r nā ꝑcedēte apphēsiōe p̄ ṽtutē sēsitiuā ita ꝙ n̄ mouet ad īperiū appetit⁹ uel uolūtatis. ⁊ ista ṽt⁹ mouēs nāl'r. aut ē nālis aut uitalis. Et alia ē mouet ad imperiū appetit⁹ et uolūtatis que mouet precedentē apprehensionē facta a uirtute sēsitiua ⁊ uocatur uirt⁹ motiua uoluntarie Et est faciens differre animali ab omni qḋ non ē animal. Animal enim mouetur aut motu progressiuo. aut dilatatiuo et constrictiuo uoluntarie ut supra patuit. Et uirt⁹ quidē motiua uoluntarie ē duplex. una imparans motū ⁊ alia assequēs ipm ⁊ mouens. uirtus motiua imparans nō proprie dicitur motiua ymo proprie est sensitiua. Et ē aut intellectiua aut extimatiua que uirt⁹ ābaruꝫ uocata ē appetitiua siue desideratiua que ē duplex ut etiaꝫ supra dictuꝫ est. una concupiscibilis que imparat mouere ut appetitui addurantur congrua. Alia ē irascibilis que imparat mouere ut repellantur nociua uel ut dicunt quidam concupiscibilis imparat ad prosequendum conuenientia ⁊ ad refugienduꝫ nociua. Et irascibilis resistit impugnantibus conuenientia et afferentibus nocitiua. Et propterea. dictuꝫ est ꝙ obiectū irascibilis uirtus est arduum quia tendit ad hoc ut superet contraria. Et notant ꝙ differentia est inter hominez ⁊ bruta quo ad appetituꝫ sensitiuū. nā homo per libertatē uolūtatis que oībus ꝑest uirtutibus pōt resistere appetitui mouēti. ⁊ potest etiam homo ei resistere ꝑpter obiectum fortius mouens ad oppositum. Bruta uero quia non hn̄t libertatem uolūtatis. non possunt appetitui sensitio resistere nisi obstet obiectum fortius mouēs ad oppositū. ṽ. gratia. Canis uidens cibum appetēs ipsum mouetur ad illum. Et nō pōt resistere quin moueat̄ ad ipꝫ nisi ꝑpter obiectū fort⁹ mouens canē ad oppositum ⁊ tale obiectū pōt esse. ṽ. gratia hō tenens baculū i manib⁹ uolens percutere ipm. tūc enim cessabit canis ab illo motu. Sed bruta non hn̄t

ra trabuntur. unde fit ꝙ membroꝝ uirtute re gitiua debilitata. ⁊ tremoꝛ ⁊ pauoꝛ cum pilorum eiectione eidem inducatur. Concupiscendo uero aliqñ fit ad ymaginandum similia inducamur. unde uidẽtes alios oscitare uel alas extendere. quia sic fumositates expelluntur unde coꝛpus alleuiatur ⁊ recreatur ut similiter illis recreemur ad oscitationes ⁊ alices mouemur. Et similiter ꝯcupiscendo cũ quis pulcritudiem mulieris p amplius ymaginantur ⁊ eius amplexum ardentius concupiscens spu p ymaginationẽ ad uirgam delato eã miro modo pꝛotendet. Et consimiliter ꝯcupiscendo alia multa predictis similia fiunt. Fumositate uero. Nam siqua muliera cum ex quantacũq; fumositate fumoso luto a cadauere per suturam infectum poꝛtauerit superiacentis ei uiri ueneream impedit actõnem uel amputat quod fit qꝛ aer ab infecta seu infectus inspiratus animalez inficit spm ⁊ uitalẽ ipmq; perturbat cuius infectionẽ anima sentiens uirtutez excitat ad terribiliũ ymaginationẽ. unde stupet ⁊ terretur horret coꝛpus unde fit reuocatio sps ad interioꝛa cuius reuocatione uirga illius detenditur ⁊ laxatur. Humore uero sic cũ mlico hũore sps cerebri ĩficiẽte ad terribiliũ ymagiatões incitamur. Memoria uero. sic cũ mẽoramur terribiliũ uel placibiliũ sꝫ corpus immutamur sicut cũ mutatur qs expñtia rei terrefaciẽtis aut rei letari seu riderefacientis. Et sic fit ut duz quis memoꝛat inimici sui. eius foꝛma distincta sic eius ymaginatõi occurrit ꝙ per eam postea posita cum pñte uisu cognoscat.

Rõne uero sic ymaginatio sequit qñ qs bñ agẽtiũ eterne retributõis pꝛemia et malorum penas rationis inuestigationis considerat eterne gloꝛie amoꝛe succensus ut digna salutis exerceat opera quadam ymaginatiõe concipit q sensibus attenctiõe duce p spiritũ administrat dũ pauperes attẽcte admiserandũ respicit. manus extendit ad largiendum gressus dirigit ad cõpaciendũ linguam explicat ad coꝛrigendũ uel consolandũ ⁊ sic sẽsus suos refrenat ⁊ ab illicitis mentem subtrahit

Maligna uero subgestione cum malignus spiritus ex aerea subiecta quasdam foꝛmas fabꝛicãs eas anime repñtat quo uirtutem incitant ad ymaginandum illis fices similia ut sic animam moueant ad ymaginate rei concupiscentiam seu ad irascibilitatem illicitam. Et sic homo ad odium uel amoꝛem illicitam incitatur spiritibus q; p ymaginationem ad mẽbra diffusis mouentur ad amplexandum qd diligitur et ad repellendum qd hodio habetur. Hoc insuper malignus sps doꝛmiẽtem deludit dũ mulierum foꝛmas per spiritũ pñtando ipsum ad libidinem incitat ⁊ ad polutionem deducit. Dixit Hoꝛdes. uirtus ymaginatiua nunq̃ quiescit nec in tempoꝛe sompni nec uigiliarum. Et in tempoꝛe sõpni si ascendit ad superioꝛa contingit sillogizare uersus facere. ⁊ hijs similia. Si uero descendit ad inferioꝛa contingit fantasiare et multa sompnia ⁊ fantasmata uidere sine capite ⁊ cauda. Et quia facilius est descendere. q̃ ascendere ideo frequentius contingunt ista sompnia q̃ illa. ⁊ quia est in continuo motu ⁊ nunq̃ quiescit idcirco secundum Auic. 6°. de anima naturalibus sumus in continuo centiatu. Et sicut uentum capere non possumus ita ymaginationes ⁊ cogitationes auferre ñ ualemus. uiri aũt perfecti resistũt cogitatõibus malis ⁊ hoc sufficit ad bonitatem.

Capl'm 16m. de sompnijs.

Sompniũ dicitur eẽ fãtasma cãtum a motu ydoloꝝ siue spẽꝝ sẽsatarũ in fantasia reseruataꝝ i doꝛmiente. Propterea Auer. sompniũ attribuit uirtuti fantastice put ẽ cõponẽs ⁊ diuidẽs q̃ uocat ẽt ab eo ymaginatiua. Et dicũt qdaz hoc hẽre ueritatẽ de sõpnijs quibus nõ accidit coꝛpus pmutari letari uel tristari uel aliquid sillogizare uel pꝛouidere futuruz qm̃ huius altioꝛem inferunt uirtutem q̃ sit fantastica. s. extimatiuam siue cogitatiuam aut intellectiuam ista nanq; sompnia pcedunt cũ ỽtus ymaginatiua ascendit. Cũ ỽo descendit uiditq; fantasmata sine capite ⁊ cauda tunc talia a fantastica pꝛoueniũt uirtute. Et propterea Auic. ad utranq; sompnia aspiciens attꝛibuit ea ymaginatiue. s. diuidenti ⁊ cõponenti ac etiam extimatiue seu cogitatiue. Sompniuz quatrupl'r diuidit primo mõ sic sompnuz aliud ẽ nãle aliud aĩale ⁊ aliquod celeste siue diuinuz. Naturale dicit illud qd ex diuino ꝯpl'onis ꝯcurrit ⁊ hũorũ in coꝛpoꝛe uñ dixit Auic. 4° sui d̃ anima Nãlia sompnia sunt que ueniũt ex tẽperantia ỽtutũ siue qualitatũ hũoꝝ cuz spu gerente ỽtutem foꝛmarum ⁊ ymaginum. Cum enim in aliquo sanguis dñatur ut multum in sompnio uidebit res rubeas delectabiles seq; in sanguine natare ⁊ similia. Et cum dñabit colera uidebit res citrinas. uolatus auium rumoꝛes rixas ⁊ similia. Cũ uero dñabitur fl'a aquas uidebit ⁊ niues et frigoꝛa stupida et similia. Et cuz mľia. res uidebit nigras ploratus funera moꝛtuoꝛuz et similia. Animale uero sompniũ cãtur ex multa sollicitudine anime circa aliqd in uigilia. Cum enim in sompno motus exterioꝛ quietetur pp spũum retractionẽ percipitur motus minoꝛ qui est interioꝛ. Et percipit sic animã circa illa de qbus sollicitatus fuit in uigilia in sõpno agere mẽs enim humana. qd optat dum uigilat sperat per sompnũ cernit id ipsum. Diuinum uero seu celeste est illud qd a celestibus pꝛouenit. uoluit enim Sal'. sompnia immitti abo benedicto. s. alñ ⁊ hoc secũdo regiminis acutoꝛum. Et tale sompnũ accit pp pꝛopoꝛtionem anime hũane cũ celestibus. 2° modo diuiditur penes uirtutuz facientem sompnium ⁊ sic ut patuit aliud sequitur uirtutez ymaginatiuaz et aliud extimatiuaz aut intellectiuam sequẽs ymaginatiuã accit pp sĩlitudinẽ l' pꝛopoꝛtionẽ ꝯpl'onis coꝛpoꝛis ul' hũoꝛis pdñantis ⁊ ẽ illud qd dictũ ẽ uocari naturale. mouent enim humoꝛes uel coꝛum uapoꝛes species

bys mãifestuz q molis erat illis ossium ꝯpõ capitis. Et scõm hanc cõmissuraz sentiunt hoies certissime calefieri uel infrigidari p ex terius appo ta. Et cuz alys rursuz rarissimũ est ꝛ subtilissimũ in hac pte craneũ igit̃ scõm hunc locum decet ponere farmata si uirtutem uelis intus pueĩre. Melius tñ ꝛ cum refri catione id gerenduz tondentes capillos uel ra dentes finalr̃.i.perfecte. Hal'. theorice 5° sed de hoc amplius infra dicetur. Os uero qd̃ ẽ cerebri basis uocat̃ os paxillare qd̃ oia su pradicta ꝯtinet ossa. Et ipm qdẽ dur̃ creatũ ẽ ppter duo iuuamẽta. unũ quoruz est q2 duri tiẽs ad portanduz.i.tollerandũ rez pondero sam iuuat. Et aliud est q duruz min⁹ suscipit putrefactionez suppositum. Ipz.n.sub super fluitatibus que ad ipm semp descendũt posi tum est. Ideoqz fuit melius ipm esse durum.

Dixit Auic. q supradicta quatuor ossa cra nei sũt sicut quatuor parietes.ꝛ posterior du rior factus est eo q asensiuuz custodia ẽ rẽo tus.prima aũt paries est os frontis cui⁹ supi or terminus est aderes coronalis ꝛ inferior ẽ aderes que ab una extremitate coronalis par ue pueniens transit supra oculos ap̃ supcilia ꝛ continuatur eius finis aly extremitati coro nal'. Aly uero duo parietes qui a dextra sunt ꝛ sinistra sunt ossa in quibus sunt aures ꝛ uo cantur petrosa ppter sui duriciez quorũ unuz quodqz terminat supi⁹ aderez que pueĩt a su mitate adrez laude ꝛ ptendit̃ usqz ad corona lez ꝛ ab anteriori pars coronalis ꝛ posterius pars adrez laude. 4ᵐ uero pietẽ terminat a superius aderez laud. ꝛ inferi⁹ aderez que est cõis inter cap̃ ꝛ paxilluz. ꝛ cõiungit inter duo exma laude. Et dixit i unaquaqz duo ruz temporũ parte sunt duo ossa dura que co hoperiunt neruuz qui transit in tempore quo ruz situs est scõz longitudinẽ cerebri al' ꝛ me lius temporis ex transuerso ꝛ uocatur h duo ossa paris.

Cap'z 3ᵐ d anothomia partiũ capitis conten tiuaruz principalium.

Panniculi cerebrũ tegẽtes Aui. Gal'. miri ge uocati sũt. ab Aui. ꝯo sipha chia cerebri ꝛ ab alys tegimẽta uel cohopimẽta cerebri dicunt̃

Dixit Hal' ubi supra circũdãt cereᵐ opim̃ ta duo que cerebri matres dicunt̃. Alter spis suz q spissa seu dura mater uocat̃.ꝛ alterũ sb tile uocatũ sbtil' seu piamater. Et dura qdẽ mater. licet ubiqz grossior sit piamatre.ĩ me dio tñ cerebro dixerunt Hal' ꝛ Consta. igros sat̃.s.pl's q̃z i alys suis ptib⁹. Dix. A.toᵐ cereᵐ duob⁹ cohopit̃ pãniclis quor̃ un⁹ qui sbtil'ẽ seqt̃ ipm.ꝛ al'z spissior seqt̃ os quiqui dem duo creati sunt ut sint duo distinguentia inter cerebrum ꝛ os.ut cerebrum substantiaz ossis non contangit ne ad ipm ex osse nocumẽ ta perueniant Hys tamen panniculis dixit A.tact⁹.s.ossis ñ accit nˡ i dispõib⁹ additõis cereˡ i sba sua. ãt i dilatatõe q̃ ei accit sbcessio ne ꝯstritõis.s.i motu suo dilatatio ꝛ ꝯstrictio de quo dicetur. q̃uis ẽt eleuetur cerebruz ad craneum cum quedam adsunt dispositiones

sicut uoces fortes.pp.h°.g° Iuuamẽta dixit Auic.inter cerebruz et os cranei duo ponũt̃ distinguenda media iter ea leuitate et duritie Et duo qdez ponũtur cuius obuiatio ossi nõ est bona.absqz medio.sz distinctum inter ea est ut sit cerebro ppinquior subtilis et ossi spissius. Dixit Mũdinus duo fuerũt facti isti pãniculi.ut si nocumentuz cõtingeret uni .s.dure matri adhuc nõ cõitaretur cerebro. 2°.s.pia matre illeso pmanẽte. Et facti sunt unus durior imediate locatus sub craneo qd̃ durum est.ut nõ ledatur mollis a re dura.et alius mollior imedietate locatus sub duro et supra cerebruz ne cerebruz tangat̃ a re du ra. Dixit Auer coll'z primo. Ex pãniculis duobus cerebri unus est fortis et grossus et alius est subtilis .et subtilis est cõiunctus ce rebro nominatus capitis secũdina. q2 si'atur secũdine eo q in ipo sunt nerui et uene ex q bus nutrit̃ cerebrũ. Dix Gal'. 8° de utili tate pticular̃ grossa miringa cerebr̃ regim̃ ẽ et ueluti defensoriuz qd̃daz premissorium cra nei obuiatiõibus reiacens Et est siẽs subti li. Subtilis tñ differt ab ea solis uasis cõten tis in ea. Et nisi in medio natura locasset ne quaq̃z intristabilis esset uicinatio cerebri ad grossam et si solam subtilez natura creasset.ñ esset absqz dampno eius ad cerebruz approxi matio.ut ergo non pateret̃ facta est miringa grossa q̃to osse mollior tanto subtili miringa durior.et q̃to grossa subtilis est mollior tan to subtili cerebruz. Dixit Haly. mater spis sa minime ossi cranei cõtinua est sed seonys est suspensa panniculis qui ab ea oriũtur qui eam attollunt et seonys alligant egrediuntur qz ossa cranei inter seoniorũ uacuitates et di latantur q̃i corde ac adinuicez ꝯtinuãtur. Fit qz ex eis pãniculus unus subcute dict⁹ arab. secundina. Et est qd̃ dixit Gal'. 8°. de utili tate pticularuz. A grossa eĩm inquit miringa pdeunt ligamenta quedaz subtilia mẽbrana uia aũt eis ut exeant extra suture capitis sunt ptensa circa unaz quãqz ptez que ĩm sc. Et unde oriunt̃ inde pcedentes obuiant sibi in uicez et copulãtur et totaliter uniũtur et cõe ex oibus ipis unũ generant mẽbranũ p a cra neuz nominatuz qd̃ qdez colligat durã mirin gaz craneo. Dixit Auic. paniculus spissus cerebro ñ aderet neqz ẽt subtili pãniculo ita ut in omni loco sit decẽter situs sup ipm. Sz est ab eo eleuatus. Et inter ipos qdez nõ cõti nuat nisi uene penetrantes in spisso.s.que ab extra egrediũtur craneuz et pueniũt ad spis sum et ex spisso pueniẽtes ad subtilez. spissus ꝯo uadit ad craneuz cuz ligamentis pãnicula ribus ortis a spisso stringentibus ipm ad cõ missuras ne sup cerebruz uehementer grauet

Et hec quidez ligamẽta ex cõmissuris ele uantur usqz ad exteriora cranei. Et oriuntur illic ita ut ex eis. unus texatur pãniculus cra neum cohopiens et per illud affirmatur liga mentum paniculi spissi craneo. Dixit Ha liabas utilitates piematris dure tres sunt. prima quia subtilem seruat que super cere bruz est et a cranei eam defendit duritie. se cunda est ut inter duas partes cerebri pro

ram. f. ⁊ pupin differentiam faciat 3ª ut sit
firmamentum ⁊ soliditas uenis que in eius
plicatione sunt sua reuolutione ⁊ duplicatiōe
Gal'. 8° de utilitate ꝑticulaꝝ. sbtilis miriga
simul qdez firmat cerebrum ⁊ tegit. Et cum
hys adhuc colligatio fit uasorum omnium
que ꝯ ipsum sunt assimilat̄ enim cono embri
onis ⁊ messinterio .i. cirbo. ⁊ enī illorū sin
gulū ex multis arterys ⁊ uenis ꝓpe inuicem
existentibus mēbranis subtili inter medias
distātias ꝯtextas factū est ⁊ miringa hec sil'
omnes colligit eas q̄ ꝯm cerebrum arterias
ꝑ uenas ut non ꝑmutentur ⁊ circomplecten
tur. 2ª positione egrediantur ꝯm motus non
habētes basim firmam ceu sup ita humidum
⁊ molle. ⁊ paulo minus fragile corpus ad late
ꝓpterea ei neqꝫ solū cerebꝝ ꝯtinet. sed ꝓfun
dū ei⁹ inmergit̄ ⁊ omnia pertransit ⁊ totum
id plectitur undiqꝫ uasis extensa usqꝫ ad in
trinsecaꝫ spatiositateꝫ uentriculoꝝ. Dixit
Hal'. tenuis mater opimentuꝫ ē subtile inter
uenas ⁊ arterias que cerebro super eminent
ligat stringit repletqꝫ que inter eas sunt ua
cuitates ad exēplum uenaꝝ ⁊ arteriarum q̄ i
ꝯcauitate sunt. hec enī duo sunt ex uenis q̄ in
uiceꝫ inretiunt̄ ⁊ inter eas operimētū tenue
est qḋ illas adinuiceꝫ stringit. nec remanet
inter eas locus uacuus. Sic fit ⁊ in tenui ma
tre. fit enim ex uenis distributis a duabus
nō pulsatilib⁹ uenis q̄ cerebꝝ ab exteriorib⁹
cranei ingrediuntur. ⁊ ab arterys que a dua
bus diuidūtur arteriis inuicē sibi obuiis in
plicat. Et ipsa quidem tenuis sub spissa posita
est cerebrumqꝫ circūtenet illi ꝯtracta ipsum
qꝫ ab omni opit ꝑte intratqꝫ in eius ꝓfundū
ē qꝫ cū uenis eius in omnibus illius parti
b⁹. ⁊ in concauis omnibus eius. Est autem
mollior spissa matre ⁊ cerebro continuata est
tāq̄ꝫ si eius sit cutis. Non autem ꝯtinuatur
tenuis cū spissa matre sꝫ est inter eas sepatio
Nisi ꝙ in loco ꝯtīua ē illo quo i eā due igre
diuntur uene a cranei exterioribus ⁊ occursu
eaꝝ loco. ac etiā dilatationis cerebri tpr duꝫ
autē reducitur. i. ꝯstringit̄ cerebꝝ mai⁹ iter
sit spacium. Dixit Auer. subtilis panniculus
coniunctus est cerebro ⁊ continuat⁹ ei in ali
quibus locis. Dixit Aui. subtilis pānicul⁹
ꝑter hoc ꝙ est cerebri tutamē est ēt substēta
mētuꝫ uenaꝝ qetaꝝ et pulsatiliū. et ē sic secū
dina seruās situs iparum in ipo cōtextaꝝ et
ingredit̄ cerebri sbāꝫ in multis locis ꝯmissu
raruꝫ eius et tendit in uētres eius et ꝑuenit
ad postremū sectuꝫ ꝓpterea. qꝛ ñ idiget ea ꝓ
pter sui duritiē. Et dixit pānicul' sbtil' ꝑs
cohopitur et cohopit uētres cerebri usqꝫ ad
colla in hac sup qḋ est tunica. durities ꝟo ei⁹
qḋ est post illud. sufficit ei loco cohopertu
re uelaminis. Et dixit in. 12° sui de animali
bus mēbrana subtilis intrat in uentriculos
cerebri et cohopit illud quousqꝫ ꝑuenit ad
pteꝫ posterioreꝫ cui sufficit sua durities loco
cohopimenti mēbrane. Dixit Haly. facta
est hec mater tenuis triuꝫ utilitatuꝫ causa una
ē ut uenas et arterias alliget que in cerebro
sunt solidetqꝫ uenas que ad cerebrum ueniāt
ne forte supense remaneant. et secunda est ut
partes ⁊ congreget cerebri ⁊ operiat ⁊ de
fendat a matre spissa quēadmōꝫ et cutis. iōqꝫ
mollis oīo facta ē ne cerebro noceret eius
occursiones quēadmōꝫ spissa mater mollior
ossibus facta ē tenui tamen durior a superio
ri tenuē uestiens ut sit ei opimentuꝫ ⁊ a duri
tie cranei defensio. Sic quoqꝫ. ⁊ capitis cra
neū defēsio ē ⁊ custodia ⁊ matris spisse. 3ª
aūt eius utilitas ē ut cerebrū pascat hys que
in ea sūt uenis ñ pulsantib⁹ atqꝫ nālē iferat
calorē hys q̄ i ea sūt arterys. Et dix Hal'.
hec duo opimenta oēs uestiūt neruos a cere
bro missos q̄ꝫdiu inter capitis sunt craneū ut
aūt craneum egrediunt̄ spoliantur eis ⁊ nudi
exeunt ab eo. Ex predictis notant. ꝙ pia
mater ut dixit Rabi moyses. māifeste cum cō
tinuitate adhēt cerebro ⁊ ꝑ eius ingreditur
cōmissuras ⁊ cauernositates ut possit bñ sbys
cerebri nutrimentū ꝑbere ⁊ bonā constantiā
cerebri cōꝯuare. Non tñ diffundit̄ h sbtil' pe
licula ut uult Gal' 9° de utilitate ꝑticulaꝝ ab
intra in oēs āfractus ⁊ ꝯcauitates cerebri in
parte posteriori sicut in añriori sꝫ quasdam
dimittit illas. s. que sunt duriores in posteri
ori uentriculo que sunt i loco quē Aui. uoca
uit caudati. Estqꝫ in parte ipsa posteriori
subtilior. qꝛ posterior cerebri pars est grossi
or ⁊ durior non fluxibilis. q̄ꝛ nec continenti
eguit grosso nec ad oēs cauernositates intrā
te. duricies. n. eius dixit Auicena sufficit ei
loco cohoperture uelaminis hy etiam amb
panniculi penetrant diuidendo cerebrum per
medium secundum diuisiones cerebri ut
appebit. Cerebrū dixit Haly. theorice. 3°
ē corpus albū sanguine carēs mole. neruis si
mile mollibus. Dixit Gal'. 8° de utilitate ꝑti
culaꝝ. cerebrū in sba simillimū ē neruis quo
ruꝫ debebat eē ꝑnᵐ nisi ꝙ molli⁹ eis existit.
Non quideꝫ nerui pars sunt sbe cereb ꝓpe sꝫ
in ipo īueniūtur uelut uirgulta ab eo ꝓdeun
tia. Et dixit Gal' molli⁹ factuꝫ ē. hoc enim
cōueniēs erat ei qḋ oīs sensus recipit. oīs
.n. fantasias fantasiat̄ cerebruꝫ ⁊ oīs intelli
gentias intelligere debet. Molle auteꝫ facile
alterabile est ⁊ passionuꝫ receptiuuꝫ. Unḋ
hal' molius factuꝫ est propter eam que neces
saria erat uelocem mutationeꝫ ⁊ alterationeꝫ
incorum que sentiuntur naturam. Dixit
Aui. cerebruꝫ humidum creatum est ut ipsuꝫ
motus non exicent. ⁊ ut eius figura sit bona.
Et hoc q̄ꝫtum ad figuram capitis. Est enim
humidum bene figurabile ⁊ bene terminabi
le termino alieno. E sic etiam eius figura
bona q̄ꝫtum ad bene recipienduꝫ ipressiones
sensibiliuꝫ. Et cum hoc qḋ est creatum mole
dixit Aui. etiam est creatum pingue ⁊ leue.
Et Galienus 9° de utilitate perticularum
dixit esse humidum pingue est esse quadam ui
scositate uiscosum. sed esse humidum leue est
esse molle sine uiscositate. Dixit ergo Aui
cena. pinguedo eius est ut sit ꝙ ex neruis ex
ipso oritur uiscosum. Sed leuitatis causam
dicit ipse Galienus assignauit ⁊ est illa que
iam dicta est scilicet ut eius figura sit bona
⁊ bona etiam sit ipsius alteratio cum ymagi
nationibus. Sed ego dico dixit Auicena.

leuitatis eius causam fuisse.p°.ut sit pingue
Nō eniꝫ poterat eē pingue nisi sit humidum
leue.quia pinguedo ut in suo loco patuit fit
ex permixtione humidi aereo cum aqueo.et
2° fuit lene ut nutrimentum qđ neruis gra
datim duris tribuit sit bonum.⁊ neruis pre
ꝑarẽ nutrimētū a cerebro. Nerui eniꝫ excere
bro nutriuntur ⁊ nuca.ut ergo.nerui durio
res existentes extenderentur in longitudine
oportebat nutrimentuꝫ eorū eē tale.s.molle
pigue ⁊ nō solidū durum. Non enim augmen
tat dura substātia duruꝫ sicut augmētat ipsum
molle lene uiscosum. Nec non oportuit nutri
mentū neruoꝝ eē tale in cerebro.ut in eo qđ
ab ipso oritur sic flexibilitas in nuca ⁊ ner
uis.hec ei orta a cerebro apud suas extremi
tates indurari necesse erat ꝫm gradum. Et
ipsorum duricies est ⁊ esse debet duricies fle
xuosa.oportuit ut substantia originis eorum
.s.cerebri sit substātia flexuosa.s.pinguis pin
gue aūt ⁊ uiscosum lene est ꝓculdubio. Et
fuit necesse dix Auice.ut talis foret substātia
cerebri ut sps q ipsuꝫ circundat ⁊ qui motus
uelocitate indiget sit in humiditate substēta
tus. Nō autē substentaretur.nisi pinguis ui
scosa foret. Et oportuit etiam fuisse talem
substātiā cerebri ⁊ n̄ durā ut cū raritate sue
substātie alleuiatur ⁊ nō eēt nimis pōderosuꝫ
Si enim fuisset durum fuisset nimis graue cū
sit ualde magnum. Et qđ durum est in men
bris q2 dēpsius ⁊ terestrius est grauius est
leni raro. Dixit Ax.cerebꝝ terreum est ⁊
aqueū qđ patet q2 qn̄ decoquit̃ siccū fit disso
luta p calorē aquea parte eius remanente ter
restri ut i 2°.patet de aialib⁹.qđ qdē ꝟificat̃
de cerebro p⁹ mortē animalis Et q2 opoꝛ
tuit sbaꝫ cerebri esse lenē pp neruos ⁊ nerui
unius nē nō sunt oēs.sꝫ duplicem dixit Gal.
oportuit neruoruꝫ ēe nām unaꝫ molliorem ⁊
aliā durioreꝫ.sil'r ⁊ cerebrū in duritie ⁊ mo
litie diuisuꝫ ē.mollius qdē est qđ an̄.durius
uero reliquū qđ cucefalidaꝫ uocāt anothoici
.s.quod posterius.Dixit A.cerebri sba i du
ritie ⁊ mollitie in equal's existit. Nā ps eius
anterior mollior ē ⁊ posterior durior. Dix
Gal.mollius qdem oportuit esse id qđ ante
ꝑn^m. debens eē neruorum mollium uenietiū
ad sensus.duri⁹ uero qđ posteri⁹ ꝑn^m debēs
esse disseminādoꝝ p totū corp⁹ neruoꝝ duro
rū. Dixit Aui. Anterius cerebri nō ē fac
tū lene nisi q2 plimi neruoꝝ sens⁹ ⁊ ꝓpe q ui
sus ⁊ auditus oritur ex eo. Et cā ē q2 sensus
speculator ē ⁊ speculatoris inclinatio ad ptē
anteriorē ē dignior. Et fuit posteri⁹ cerebri
durius q2 p'm neruorū mot⁹ oritur ex postre
mo ipi⁹ ⁊ ex ipo etiā oritur nuca q̄ est eius
nuntius ⁊ uicarius in cursu dorsi ⁊ ubi ne
cessarium est ex ipo oriri neruos fortes.
Dixit Gal.q2 nō erat ualde ꝯueniēs ⁊ ꝯcors
ptis mollis ad durā approximatio suple.sed
lesiua porterea nā alterutrā distinxit scorsū
⁊ mediaꝫ locauit ipsaꝝ durā miringā que to
tuꝫ cerebꝝ ex dictis nunc ptib⁹ ꝯtinere debe
bat. Dixit Aui.inter dictas pces gradib⁹
uelaminis duri distinctuꝫ est suple ymo etiā
⁊ uelaminis subtilis qđ sub duro locatum est

Dixit Gal.pp cāꝫ qua dicebatur ꝙ appro
ximatio duri ad molle nō ē bona.factū est ꝙ
ptes anterioris cerebri que in illa diuisione
tangunt durā miringam duriores sint facte.
Dixit Auic. uelamē in ipso nō gradatim
exit.s.nō replicatur ⁊ duplat̃ nisi ut sit dria
si inter partē leuē ⁊ durā ut nō ꝯtāgāt se sine
medio. Sūt ēt ipsi⁹ reflexionis replicationis
⁊ duplicatōis alie cāe quaꝝ una ē dixit Aui.
ut uene ad cerebrū descēdētes hēant cui ini
tantur ⁊ eas fortes faciat. Ideo pōita ē refle
xio h in sustentamentum eaꝝ. Et 2^a.cā ē
ad h° ut ligamentoꝝ uelaminis adherētis ce
rebro sit origo ⁊ eqdistātia cōmissure cranei
que ē corā ipo. Dixit Gal. diuisuꝫ ē cere
brū in duas ptes quarū altera ē i anteriorib⁹
⁊ uocat̃ ꝓra.⁊ altera i posteriorib⁹ ⁊ dr pu
pis.sepat qꝫ has duas partes opimētū spissi⁹
subintrās illas duab⁹ tunicis. Dixit enim
ꝯst.ꝙ ipm duplatur iter illas duas ptes. Nec
ē dixit Gal.inter has duas ptes continuatio
nisi p meatū q sub ꝟtice ē p cor^a q̄ meatū cir
cundāt. Et ꝓra mollior est pupi.qm̄ oporte
bat ex ea neruos molles quib⁹ debebat sēsus
fieri oriri Et pupis durior ut ꝯ motuū copi
aꝫ fortior eēt ⁊ tollerātior. Et dixit Gal.
ꝓra maior ē pupi.q2 ex ea oriri oportebat
neruoꝝ plura paria qꝫ a pupi. Dixit Gal.8°.
de utilitatē pticulaꝝ ptes anteriores cerebri
q̄ tāgūt opimētū.s.ptes supficiales duriores ꝫꝫ
rōnē fce sunt.molles ꝟo que ab hys ꝯtinētur
partes molliores. Extrinseca eniꝫ ad uix pa
ciendū oportebat ꝑparari.⁊ ad durioꝝ ner
uoꝝ apophisim que ꝟo i medio sūt uix passi
bilitatē quidē hn̄t ab ipsa positōe ⁊ ꝑn^m ydo
neū facta sunt neruis molib⁹.ut eniꝫ appebit
in ano^a neruoꝝ ab anteriori cerebro nerui
motiui aliqui oriūtur maxie illi qui ueniūt
ad mouendū occulos qui ab extrinseca ⁊ su
perficiali cerebri anterioris pte originē ha
bent tanqꝫ a duriori cū eos duros oporteat
esse. Nerui ꝟo sensus molles a ꝓfunda ⁊
ei⁹uētricl'is oriūt̃ Ex cugefalida eniꝫ.i.par
te posteriori nullus neruus mollis oīo explan
tatus ē. Ex āteriori ꝟo necessariū fuit ce
rebri duroꝝ neruoꝝ explātari aliquos sic pu
to eos q occl'os mouere debēt quo circa quā
uis ꝓpe neruos molles sit hy.non tn̄ ex pti
b⁹ q̄ sūt i ꝓfūdo ex quib⁹ illi.s.molles explan
tationeꝫ fecerunt. sꝫ ex duris q̄ sūt superficie
ten⁹. Auctor anothomie cerebrū ꝫꝫ latitu
dinē diuisū ē i duas ptes ut h° mēbrū binum
sit sicut ⁊ cetera mēbra bina ut si forte leda
tur eius una pars. alia seruetur illesa.poni t̃
ei cēbrū a rabi.p^a suoꝝ affo.auctoritate. G.
in libello de adiutorio creatoris inter mēbra
que creduntur in corpore esse unuꝫ ⁊ in ueri
tate sunt duo. De numero uentriuꝫ cerebri
superficialis uidetur esse discordia inter au
ctores. Dixit.n.al.li°.2° ꝯcauitates que uē
triculi cerebri sunt secundum Gal. sunt quatu
or. quorum duo in anteriori parte cerebri
statuunt̃ ⁊ unus in medio ⁊ alius i occipicio
Gal'uero dixit eos eē tres.quorum duo i
prora sunt ⁊ uocant̃ uētriculi ꝓrales per quas
⁊ attractio fit aeris ⁊ expulsio. ⁊ flatus

quí a cere° ē ꝛ quibusdā uoꝝ exit'a cereb° ut
Constant. dixit in pātegni. Et in ipis dix
Hal' sps mutat̃ uital' in nāz sps al'is. Et ē a°
ꝯcauitas in cere posteriorib⁹ q̄ uentricl's dr
posterior. Et usz ad hunc uētriculuz sps pce
dit al'is a duob⁹ pre uētricul'. p⁹q̄z mutat⁹ ē
ꝛ alteratiōe quadā alterat⁹. Et dixit Hal.
inter hos duos uētricl'os meat⁹ ē trāsicſ per
quez spūs discurrit aīal' a duob⁹ prore uētri
cul' ad pupis uētriculū. Et h̄ mediante meatu
fit cōtinuatio pre ꝛ pupis. Et secut⁹ ē eū in
hoc Constā. in theori^a pātegni. Dixit enīz
prora duos optinuit uētricl'os. pupis xᵒ u^m
ad quē sps accedit aīalis. cū aliq̄ztulū in duo
bus mutat⁹ sit prore uētriculis. Necesse. n.
fuit ut duo uētriculi prore uētricl'o iūgerent̃
pupis. unū hui⁹ uie pforatio uentriculoꝝ triū
est continua°. Auer. quoqz collz. p° uidet̃
ponere quatuor dicens. cere^m hēt in se conca
uitates q̄ noīant̃ cellule cerebri. Et sunt due
exn̄tes in parte anteriori cerebri. una in me°
ꝛ alia in posteriori. Et iste cōcauitates sunt
adinuicez se coniūgētes Auic. uero posuit
tres eē cerebri uentriculos iunuz in anteriori
aliuz in medio. 3^m in posteriori. Quidaz aūt
solū duos ipos eē dixerunt. sicut due sunt p
tes cerebri anterior. s. ꝛ posterior in quarum
una queqz unū dixerunt eē uentricl'm. Et
qꝛ sedatio p̄dicte discordie ex dione cerebri
sm longitudinē ei⁹ erit māifesta. Iō notāt ꝙ
cere^m sm lōgitudinē diuisuz ē ad q̄z^m āt cere
bri. ꝛ ad quos ei⁹ uētricl'os h̄ longitudinalis
diuisio pueniat. ēt uidet̃ discordia eē inter au
ctores. Gal'. nāqz. 8°. de utilitate pticulaꝝ
posuit ꝙ dicta dio non pueniat ad posterius
cerebri ꝛ ꝙ uentricul⁹ posterior nō ē diuisus
in duas ptes. Aui. uero dixit cere^m totum
in sui longitudine mediationē hēt penetrātez
in ipsi⁹ siphac ꝛ medulā in ipsi⁹ uētres. Et h̄
pp illud qd̄ in pilitate. i. dualitate de iuuamē
to noto exit. s. ne si alteꝝ ledat̃ coīcet̃ alteri.
Et ueritas quidez ē ut dixit Auice. ꝙ unusqs
qz uenter in sui latitudine duas habet partes
sed h̄ palitas i uētre āteriore solo ē sensui ma
gis apparēs. Anterior ei uētricul⁹ sensibilis
ē sepationis in duas ptes. s. in dextram ꝛ si
nistram ꝛ sunt dixit mondinus pietes. s. uela
minū diuidentes ipz descendentes hinc inde
usqz ad basim pp quā appētez ꝛ manifestā di
uisionez hic uentriculus unus uere existēs a
supradictis auctorib⁹ positus est duplex. fuit
autē hic uētriculus manifeste diuisus ꝛ fact⁹
binus. dixit gal' ubi supra. qꝛ duos meli⁹ fuit
eē eos ceu inferiori pforatione. s. per quaz de
scēdūt supfluitates eius duplici exn̄te ꝛ sensi
terys oībus que ab eo pcedunt didim⁹. i. du
plicib⁹. s. exn̄tib⁹ ꝛ ppter p̄mā ꝛ cōissimā om
nium utilitatem didimorum organorum que
est ut si unum patiatur alterum famuletur.

Et dixit Halíebas. facti sūt duo ut ab uno
quoqz latere neruus unus produceretur. ut
si forte alicui eorum in commoditas accide
ret aliqua stet alter ipsius loco. Aly autez
duo sunt insensibiliter diuisi ꝛ ideo non bini
positi sunt. Medius tamen uentriculus secun
dum quosdam subtiliter inspicientibus di

uisus appet. ppter qd̄ Gal'. ubi supra dixit
mi ringa usqz ad ꝯcauitatez puenit q̄ ē in for
ciformi que cōcauitas est uentriculus medi⁹
que xᵒ deinceps corpora duriora exn̄tia sūt
q̄z ut egeāt atzinardio ꝛ sil'r q̄ circa posterio
rez totū sunt uentricl'm. fuerunt enim tres
creati ut sint sedes triū uirtutuz anime unus
quisqz sue ut supra de uirtutibus aīalib⁹ pa
tuit. Medi⁹ quoqz uētricul⁹ dix Mūdin⁹
quia ē uia et transitus et cōiunctio duoꝝ uen
triculoꝝ. ideo aqbusdaz nō fuit uentricul⁹ po
situs ab anteriori et posteriori distinct⁹. Et
iō nō habuit cerebꝝ distinctū ab eis ꝛ sic po
sterior habuit ab anteriori. Et uētriculus
qdez anterior maior est posteriori satis sic ꝛ
anterius cerebrū maius ē posteriori. imo ꝛ
quecūqz sentio anterioris uentriculi maior
est toto uentriculo posteriori et posterior uē
triculus maior medio ē satis. De magnitu
dine posterioris dixit ubi supra Gal'. qꝛ ner
ui motus ꝛ dorsalis exparēgefalida orīunt̃
oportuit hūc uētriculū dignū eē magnitudie
sz qꝛ ubiqz corporis uētriculi illi q maiores
sbas recipiūt maiores rōnabil'r sunt ita ꝛ h̄
ideoqz patangefalide uentriculus rōnabil'r
minor factus est añrioribus Dixit Aui.
uenter postrem⁹ est magnus qm̄ ipe implet
magnā cerebri ꝯcauitatez ꝛ qm̄ ē principiuz
magne rei. s. nuce. est tn̄ minor anteriore. Et
dixit cuz hoc gradatiz minoratur usqz ad nu
cam. Nā gradatiz a pte ipius anteriori pce
dit minorando ut quasi in postremo ei⁹ ad a
cuitatez tendat. Dixit Auic. medius uentri
culus est sicut transitus ex parte anteriore
ad posteriorez. ꝛ est sicut de ilico situs iter
eos. Et ipe quidē pp illud magnificat̃ ꝛ elō
gatur qm̄ ipe est radiēs de magno ad magnū
suple ꝛ in ipsius medio est paruus. Est. n.
ad modum foraminis seu spelūce et per ipm
continuatur spiritus anterior scuz posteriore
ꝛ puenit ad āplitudinem circuituum memora
liuz. i. ad āplitudinē uentriculi posterioris
in quo fit memoria ad quē puenerit spūs sic
dixit Gal'. ꝑ ellaboratus in anteriorib⁹ uētri
culis p mediū uētriculū q̄i per quasdaz curui
tates seu incuruationes cum⁹ ipe medius uē
triculus iaceat q̄i incuruatus. Et illic coniū
guntur duo uentres cerebri anteriores ita ꝙ
sepant̃ a posteriore in hoc trāsitu. et nomīat̃
ꝯiūctio duoꝝ uentriū. Et hic idē trāsitus est
uēter. Dixit Haly. in ꝯspectu duoꝝ uentri
culoꝝ anteriorꝫ locus est pfundus ad quez
pueniūt. et dicit̃ duoꝝ uentriū cōiunctio et
cōgregatio a quo meat⁹ dictus incipit. uentri
culi enīz pre necesse hēbant pupis cōtinuari
uētriculo ab uno qui utriqz comunis esset di
citurqz a qbusdaz locus hic uētriculus. 4⁹ ce
rebri. Dixit Mundin⁹ cerebꝝ posterioris
uētris piramidalis ē figure; et cā est quia per
ptez inferiorez eius que ē sua basis debet re
cipe. Et ideo dz habere latitudinē sz per par
tez supiorez debet retinere et ꝯtinere et ideo
stricturaz et acumen dz habere in acumen spe
ties nāqz meli⁹ cōseruātur in loco stricto q̄z
in amplo ut ēt supra appuit in figura cōmissu
re laude. Dixit Haly. figura cerebri est

tanꝗ͂ recti oblongi rotūdi nodoſi in ſimilitu
dinē circuli ſpiſſi qḋ ſic factū ē. ut maiorem
ꝯtineret ſps quātitatē. remoueretur qꝫ p hāc
figurā ab incōmodoꝝ ſuſceptōe. Dixit Gali.
li°. 2°. forma cerebri formā ſequit̃ cranei.
puū nāqꝫ ſi fuerit craneū et cerebꝝ paruū erit
Et ſi cranei figura corrūpit̃ cerebri figura
mala erit. Dixit Gal. 8° de utilitate ꝑticu
laꝝ. oēs uētriculi cerebri ſūt figure ſperice ſꝫ
ipeditur rotunditas iᵃ propter quaſdam apo
phyſes. i. appōnes ꝛ diſtractōes. Medius
nāqꝫ uentriculus cum clauditur eſt ſpericus
ꝛ cum aperit̃ ut fiat tranſitꝰ ſps tunc elonga
tur. Dixit Aui. ꝯmiſſuratio. i. anfractuoſi
tas, ſiue diuiſio q̄ accidit uētribus cerebri. i.
ſbē cerebri que eſt circūdans uentres quas
cōmiſſuratiōes ſiue cōmiſſuras diuiſiōes uel
amfractus. 12° de aīalibus. c°. ꝺ cerebro uocat
Aui. uias ſiroſas ē facta ꝑpter utilitates. ſ.
ut ſps aīis in ſbām cerebri. i. inter ſbāꝫ cere
bri in dictos. ſ. amfractus tranſituꝫ habeat ſi
cut in uentres eius aut in ſbām cerebri. i. ue
nas minutiſſimas in cōmiſſuris cerebri ſpar
ſas eo ꝙ non omni hora ſit uenter dilatatus
ꝛ paratus. Nam aliqñ conſtringit̃ in qua cō
ſtrictione oportebat ſpm animalē alicubi mā
dari ꝛ reſeruari ut tempore dilatatiōis uētri
culi repleat uacuitatē ipſiꝰ. cuius reſuatio fit
in dictis āfractibꝰ. Cōſtringunt̃ quoqꝫ ꝛ uē
triculi ipſi tpꝛe ſiſtolis cerebri ꝛ pōt ꝯſtrin
gi ēt ex infrigidatiōibꝰ accidētibꝰ cerebro. ꝛ
ut quidaꝫ dicunt etiaꝫ tpꝛe ſompni ex quadā
oplōne ꝛ infrigidatōe q̄ accidit eis in ſōpno
Reſuaturqꝫ ēt in dictis amfractibꝰ ut cuꝫ fit
paucus ubi uentres tantūmodo apiunt̃ ſicꝫ tē
pore uigiliaruꝫ multaruꝫ reſoluentium in qui
bus paucissimꝰ fit ſps animal' reſtauret locuꝫ
reſoluti. Niſi. n. eſſet de ſpū reſeruato in āfra
ctibus ñ ſufficeret paucificatus replere ſuffi
cienter tpꝛe dilatatiōis. Et ꝯuēiens non fuit
ꝙ ex alia materia replerentur uentriculi ꝙ͂
ex ſpū ut non incurrerent leſioneꝫ. Dicunt
nunꝙ͂ ē in diſpōne ſanitatis ꝙ uentriculi in
tm̄ ꝯſtringant̃ ꝙ latera coꝝ intrinſeca ſe con
tangāt. qꝛ tc̄ eēt mors. Sꝫ ſp in eis rēauet ꝺ
ſpū. ſed remanet paucꝰ q̄ꝛ neceſſaria fuit ipſiꝰ
reſeruatio ut ſuppleat tpꝛe neceſſitatis. Et ēt
fuerūt facti dicti āfractꝰ dixit Aui. qꝛ ſps al
teratio ut ſit animalis parū ꝯplet̃ a ꝯplōne
cordis uſqꝫ ad ꝯplōnē q̄ ē cereˡ. ut in ipō. ſ.
cere° eiꝰ decoctio fiat ad ſāptā ex eꝰ cerebri
ꝯplōne. Sic ps āñrioꝛ cereˡ maiorē ꝛ ma
gis māifeſtū hēt uētrē ita ꝛ maiores ꝛ magis
māifeſtos hēt āfractꝰ ꝯmiſſuras ſiue diones
pdictas. uñ dixit Aui. ꝯmiſſura āñrioris plu
ra hēt ſingularia ſuple ꝛ maioꝛa ꝛ magis ma
nifeſta ꝙ͂ commiſſura poſterioris. Ratio
eſt quia proportio commiſſure ad commiſſu
ram eſt ſicut proportio mēbri ad mēbrū fere
Et cā qdeꝫ minoratiōis poſterioris ab an
teriore inuenit̃. i. accipit̃ et manifeſtatur in
cōmiſſura inter hunc uentreꝫ et poſteriorē. i.
in cōmiſſura uentris medij q. ſ. quia ꝑuus eſt
ꝑuas habuit cōmiſſuras. Ratio aūt maio
ratiōis cōmiſſuraruꝫ anterioris ſupra cōmiſ
ſuras poſterioris ē qꝛ in ꝯmiſſuris āterioꝛ

bus debet recipi plus de ſpū et digeri ꝙ͂ in
poſterioribus. fuerūtqꝫ iō magis ſenſui mani
feſte. Unde Aui. 12° de animalibus dixit
Serra anterioꝛ. i. cōmiſſura uel anfractus
ꝑtis anterioris ē magis appens. ſ. ſenſui ꝙ͂
poſterioꝛ. Dixit Aui. cerebri ſbā fc̄a ē ne
ipāꝫ iſlāmet m'titudo q̄ adduenit ei ex forti
tudinibus motuuꝫ neruorum et paſſionibus
ſenſuuꝫ. ſ. exterioꝝ et motibus ſpūs in alte
ratiōibus ymaginatiōis et cogitatiōis et me
moratōis. Et ut ꝯtempet̃ ſpūs ex corde egre
diens et ad ipſuꝫ penetrans in duabus uenis
aſcēdētibꝰ ab eo ad ipſuꝫ. ſ. dextre et ſiniſtre
Et ēt ut dixit Auctor anothomie ne iſlāmet̃
a caloꝛe fumoruꝫ aſcendentium ad ipꝫ ex ſto
maco ſuple ꝛ etiaꝫ ex alijs ꝑtibus corpoꝛis.
Et qꝛ ut dixit Aꝝ. eſt membrū inſanguineū
ꝛ opoſitū cordi ad illud ꝯtēperādū. ꝛ qꝛ ſui
frigiditate inducit ſōpnū ꝛ ab eo m'te ſupflu
itates frigide egrediūtur q̄ atteſtāt̃ ei aquo
ſcidūt̃. Et qꝛ facil'r ledit̃ a frigido ēt leuiteꝛ
ꝛ faciliter labitur ad lapſuꝫ frigidū. Pars
tñ poſterioꝛ dicūt qdā nō ē ita frigida ut āte
rioꝛ et hoc ꝑꝑ inflamationē nēuoꝝ motiuoꝝ
quā ex motu recipiūt q̄ peruenit ad poſteriꝰ
cerebri a quo illi nēui originē habēt ꝛ ſic eiꝰ
remittūt frigiditatē. Dixit Aui. 2ᵃ. ꝓble
umatū ꝓbleumate. 11°. Cerebꝝ hūiditatū fōs
exiſtit nō intelligēs ꝺ hūiditate eēntiali ꝛ ra
dicali qꝛ talis hūiditatis fons ē epar ut ſuo
patuit loco. ſed de hūiditate accñtali ꝛ adheſi
ua. Cū enī frigidū ſit ut patuit in ipō ꝑ uiā i
digeſtiōis generāt̃ hūiditates aq̄e ad ipꝫ ēt
cū ſit ſicut caminum corpoꝛis perueniunt ab
ipō uapores ꝛ fumoſitates que ibi infrigidate
ꝯuertūt̃ in aqueā nāꝫ q̄ꝛ ſemꝑ hūiditatibꝰ
alicuis indigeſtis ꝛ aqueis repitur hūdans

Conciliatoꝛ dixit ꝙ cerebꝝ ē plus frigidū
ꝙ͂ humidū ꝛ iō cerebꝝ aq̄ aſcribit̃ qḋ eſt pᵐ
frigidoꝝ ꝛ ob hoc. Aui. dix pˡ. pᵃ frigidorū
ſicut cerebꝝ ꝛc̄. uerūtñ dixit ꝙ intellexit de
hūiditate aerea ꝛ eēntiali qua hūiditate epar ē
hūidius ceteris pncipalibꝰ hūitate autē aq̄a
ꝛ accidētali ꝛ acqſita dixit ipe cerebꝝ ē plꝰ
humidū ꝙ͂ frigidū. Quidā ꝟo dicunt ꝛ forte
meliꝰ ꝙ cerebꝝ eſſentiali hūiditate ꝛ depſe ē
magis hūidū ꝙ͂ frigidū. Nullꝰ. n. unqꝫ dubi
tauit an cerebrū ſit hūidū. ſed m'ti iā dubita
uerūtaꝫ ſit frigidū. Auctores quoqꝫ ponētes
mbra in ꝯplōne in ꝯꝑatiōe ad cuteꝫ poſuerūt
cerebꝝ plus cuti ꝓpinquū in frigido quā in
hūido. ponūt. n. m'ta mbra inter cerebꝝ ꝛ cu
teꝫ in hūido ꝙ͂ in frigido qḋ maxime ꝓcedit
qꝛ ad cerebꝝ ꝯcurrit qḋ maxime ꝯtēꝑat eiꝰ
innatā ſtitateꝫ et eiꝰ innatā hūiditatē augꝫ. ſ.
ſpūs m'tꝰ in cerebro exñs q ualḋ calidiꝰ ē ꝛ
hūidiꝰ ꝛtaqꝫ m'ti dñt cerebꝝ hūiditate eēntia
li hūidiꝰ foꝛe ꝙ͂ eꝑ ſic ꝑꝫ ꝑ auctoꝛes oꝛdinā
tes mbᵃ in hūiditate. Cū aūt ꝺꝛ ꝙ epar ē fōs
hūiditatis hꝫ ꝟitatē in ꝙ͂tᵐ epar ē ſanguinis
geneātiᵐ q hūiditatē cuiuſqꝫ mbri reſtaurat
ꝛ dñt ñ dixit. A. frigidoꝝ ſic cerebꝝ ꝛc̄. qꝛ
uoluerit cerebꝝ magis frigidū foꝛe ꝙ͂ hūidū
ſed qꝛ inteꝛ pncipalia ñ erat mbꝝ aliqḋ frigi
dū niſi cerebꝝ. iō exēplifican° dixit frigido
rū ſic cerebꝝ ꝛc̄. Dixit Aꝝ. 2° ꝺ ꝑtibꝰ aialiū

Cerebrũ in homine maioris q̄ꝫtitatis ē q̄ꝫ in aliquo alio aīali eiusdē molis seu q̄ꝫtitatis ꝉ magnitudinis. Et cā ē dixit mūdin⁹ qꝛ habet coꝛ calidius alys ⁊ qꝛ indigens est propter opōnes intellectus pluribꝰ spitibꝰ animalibꝰ

Dixit tñ Arꝫ. i de sensu ꝙ cerebꝝ mlieris ē min⁹ cerebro uiri. Dicūt cerebꝝ seqꝛ motū lune. qꝛ luna crescēte medulla cerebri crescit ⁊ ea decrescēte minoraꝛ Minoraꝛ qꝫ ēt ꝟtꝰ ipius qꝛ in se ipm ꝯtractū ⁊ abstractuꝫ nō eq̄ libe obedit spui animali ut patet in lunaticis ⁊ eplīcis qui ī noui lunio ⁊ pleni lunio maxime paciuntur. Dixit Arꝫ. 2°. de partibus Cerebrum in homine est magis organizatū ⁊ barticlatū q̄ꝫ in aliquo animali cū habeat hō in cerebro ꝟtutes magis ꝑfectas. Cerebꝝ ñ habet sensū in actu nisi uoluēit qs dicē ipꝫ sētire mediante pāniclo piamatre qđ iō fcꝫ fuit qꝛ debebat habere ⁊ habet oēs sens⁹ in potētia quos mediante nuca ⁊ neruis ortis ab ipo ꝑbet toti corpori orgāis. s. illis ōpitatis. Dixit Rabi. pᵃ suoruꝫ affo. auctoritate. Gal. in libello de odoratu. Cerebrū hēt sēꝑ motū retractōnis ⁊ extēsionis currētē cursu ponderis pulsus ad modū motus artariaꝝ ⁊ cordis. Et hoc manifeste appet in infantibꝰ ⁊ pueris ⁊ in animali cuius cerebꝝ discoꝑtuꝫ est a cranco. q̄ cum clamant inflatur cerebrum totum ⁊ decrescit. Et puto ꝙ cā huius est caloꝛ additus ex forti clamore q impellit substātiā cerebri ad supi⁹. ⁊ cā depōit ad inferius. Et ꝑ extensionem cerebri trahitur aer ꝑ nares. ⁊ per eius retractionem premitur quicqd est ibi superfluitatis fumose uꝉ aliaꝝ suꝑfluitatū ⁊ expelliꝛ ab eo ei⁹ caloꝛe semꝑ incolumi remanente. Quidam dicunt cerebrum moueri motu dilatatiōis ⁊ ꝯstrictionis. nō ꝑꝑ se nec ꝑꝑ euētare caliditatē suā. sꝫ calitatē influētē q̄ maxime ꝯtineꝛ in artarys in piamatre disseminatis ⁊ in rethi mirabili

Et qdā dicūt ꝙ substātia cerebri ñ moueꝛ medularis. sꝫ mot⁹ q dicıꝛ cēbri ē artariaꝝ exñtium in panniculis eius. Dixit albertus ñ cerebruꝫ mouetur hoc ē motu alteri⁹. qꝛ s. mediātibꝰ uillis nō existentibꝰ in eius subaꝫ in pāniculis eius. Quidam uero aserunt cerebꝝ moueri dilatatiue ⁊ ꝯstrictiue sicut coꝛ ⁊ artāie ut patet ad sensū in fracturis cranei in quibus os abicitur. Naꝫ detectis panniculis cerebri uidetur dilatari ⁊ ꝯstringi

Sꝫ nō moueꝛ ut quidam dicūt propter dilatationeꝫ ⁊ ꝯstrictioneꝫ panniculorū eius ⁊ maxime piematris in qua est multitudo artariaruꝫ Et rō ē. qꝛ rcōto osse panniculus cerebri non moueretur. qꝛ in dilatatiōe pāniculi aer posset ingredi. Et etiam qꝛ panniculus nō moueꝛ tali motu. sꝫ solū artarie in ipo existentes ad quaꝝ motū nō debet moueri cerebruꝫ cuꝫ impleantur aere attracto ⁊ non per cerebrum sꝫ aliunde. Et ēt quia quātūcunqꝫ artarie pāniculi moueantur pāniculus tamen ꝯtinue adheret cerebro. ut supra in anotomia patuit. Pulsāꝛ ēt artarie ipe ad diꝟsa latera cū pānicul⁹ ingrediaꝛ ut patuit ꝯmisuras cerebri ⁊ ita ibi sint artāię ad diꝟsa latera ⁊ sicut in circuitu. Sunt etiā artarie ille ꝑue ualde ad quaꝝ motū nō uideꝛ posse nec debere moueri cerebꝝ. quare dicūt ipsi dicēdū ē cerebrū moueri dilatatiue et constrictiue sua ꝓpria ꝟtute. qđ iō ē. qꝛ sicut sps in q̄cūqꝫ artaria ꝯtentus eget euētari ut refrigereꝛ ⁊ eius fumus capinosus expellatur ita etiam ⁊ sps ꝯtentus in uētriculis cerebri sibi a corde transmissus cū multus sit. Et nos uidem⁹ artariā quātuncunqꝫ paruā ⁊ in quocūqꝫ mēbro ēt multū frigido positā ꝑꝑ dictas cās sic moueri. Et hanc ꝯcıonē dicūt exꝑsse uoluit Gal. 9°. đ iuuamētis c°. 6°. ubi dicit dicam⁹ ergo ꝙ duo uētriculi anteriores uētriū cerebri faciūt hanelitū aeris ⁊ exitū ei⁹ apud hanelitū cerebri ⁊ essufflationē q̄ fit a cerebro Et isti duo uētriculi alterāt aerē ⁊ faciūt spꝫ aīalē ex eo. Et hoc idē uoluit 8°. đ utilitate particulaꝝ cū dixit anteriores duo uētriculi inspirationē ⁊ exspirationē ⁊ efflationē opāꝛ q̄ a cerebro ē. ⁊ ob hoc ibidē dixit. c°. de organo odorat⁹ foramina ossis nariū ꝑncipaliter ad hūc finē cē creata. Et hoc idē uoluit Gal. 3°. teorice ⁊ Auic. 3ˡ. pᵃ. 2°. c° ⁊ ēt 3ˡ. 4ᵃ p° c°. Et dicūt ꝑdict⁹ mot⁹ cerebri nālis ē. quāuis nō fiat mediātibꝰ uillis. qm̄ nō ē necessariū ad motū nālē semꝑ mēbrū hēre uillos qm̄ ⁊ coꝛ ⁊ artaria quātuncūqꝫ nō hērent uillos attraherēt ⁊ expellerēt aerē. presētia nanqꝫ uilloꝝ in mēbris ad motū nālem ē necessaria ꝑꝑ attractōeꝫ nutrimēti ñ aeris.

Cam. 4m. de Anotomia ptiū capitis ꝯtētiuarū nō ꝑncipaliū sꝫ anexaruꝫ.

Jxit Gal. 8° de utilitate ꝑticularuꝫ corpus superiacens ꝭm ꝑnᵃ porri i. uentris medy qui copulat añriorē ad posteriorē uētriclm ab anotomisticis uocaꝛ conariū. h āt sōa est aden. i. glandula. figura uero cono sile. uñ ei ⁊ nomē positū ē. Utilitate āt e⁹ tꝉeꝫ cē putāt quā hꝫ q ꝭm uētrē ē portanari⁹. Et. n. aden quēdam cē aiūt illū ⁊ ꝓhibē de uētre ad sōtile intestm̄ trāsitū nutrimēti añq̄ꝫ digeraꝛ. Hūc āt adenē conariū in ꝑn° stātē porri mittētis ex me° ⁊ ꝑ āgefalidā spūi custodē q̄ꝫdā ⁊ uelđ dispēsatorē cē q̄ꝫtitatis missiōis dn̄t. Ego aūt dico hūc adenē ꝯsimilem replentem magne artarie diuisioneꝫ a qua oēs fere q̄ ꝭꝫ anteriorē uētriculū cēbri cori formis plicature ꝯsistūt gracia eiusdē utilitatis alys a dēibꝰ q̄ firmāt diuisas uenas. Et eniꝫ positio ꝑ omnia ꝟr esse eadē predictis adenibꝰ summitatē quidē in illis ꝑtibus uene firmatā ubi p° diuiditur artāia. Reliqua uero ꝑs ꝓportiōalꝛ distātie ⁊ que fit ex diuisis uasis adaugetur. Et usqꝫ tm̄ ꝓcedit. quousqꝫ ⁊ illa sublimia feruntur Postq̄ꝫ auteꝫ asenderūt uene corp⁹ quidē ꝭm ipꝫ cerebrum relīqt iam eas conarium ⁊ firmamētuꝫ fit hys. corpus cerebri qđ est ibi. Dixit Gal. in ꝑncipio. meat⁹ q ē uēter medi⁹ In ꝑte qua iūgitur uētriclo p° corp⁹ ē glandulosū. cui⁹ figura pinee ē silis. qđ necessarium fuit ut uacuitates replereꝛ q̄ inter mēbra ⁊ ꝑtitiones sūt uenaꝝ ex qbꝰ rete interneciū

Et hec quidē glan ʼula cū hys pergit necꝫ quādiu suspense sunt. ut aūt in corpore stabiliuntur cerebri finitur stabilitas carum ipso momento nec illud transit. De ea dixit Aui. sub uentriculis locus est qui ē partitio duaꝝ uenaꝝ ad cerebꝝ ascendenteꝫ ex quaꝝ ramis texitur secūdina sub cerebro. Et isti qdē rami infixi sūt corpori de genere glādulaꝝ iplēti qḋ ē inter eos ⁊ substinꝫ eos. sicut ē dispō ī reliqs partibꝰ uenosis. uacuitatis enim que inter eas cadit ꝓprietas ē ut impleat̃ carne glandosa. Et iste quidem glandule figura ramorum figurant̃ predictoꝝ ꝭm formā partitionis narrate. quēadmodū enīꝫ rami aut ꝑtitio predicta a stricto incipiūt ⁊ in amplū terminant̃ faciētes dilatationē. similiter capud glandule factū ē pinealis forme. cuiꝰ capud ē sequēs initiū partitōis. desuper ⁊ incedit cū eo tendens uersus finem eius usqꝫ ad cōplementum suspensionis ramorū. Et est illic cōtextum ꝭm similitudinē suspēsiōis secundine et requiescit in ipso pars cerebri ꝯprehēdēs super hūc uentrē medium ⁊ comitans ipsum. Est aūt dicta pars porꝰ mediꝰ ī quo ꝑtiūtur dicte uene. Dixit Gal'. 8°. de utilitate ꝑticulaꝝ. particula que eē dꝫ circa poꝛꝝ cerebri ut ꝑsit trāsitui sp̄s nō ē conariū. sꝫ ē q̄dā sb̄a ꝭm poꝛꝝ extensa uermi sil'is q̄ꝫ a figura u̇mis formē apophysim nominār. Et dixit hēt uermis cōmissurationes ut possit diuersos habere motus. ⁊ eius ꝯmissuratō ē in longitudine. opatio enīꝫ u̇mis ē apperire meatū q ē ꝑnᵐ uentriculi medy qn̄ corrugat̃ ⁊ in latum augetur. ⁊ claudere ipsum qn̄ elongatur. Et hoc ē quia duo additamenta que coxe uocātur premuntur usqꝫ ad locum coniunctionis carum qui ē locus ꝑncipy uentriculi medy. coxe enī sunt sicut soliū siue fundus anterioris uētriculi. ⁊ sic ꝑsse opilant meatum. Pars quoqꝫ uermis posterior aliquā habet concauitateꝫ. anterior uero nō hēt eam. Et intrat q̄si pars posterior in meatuꝫ uentriculi medy quia ei multū appropinquat. ⁊ ē strictior ⁊ minor ꝑs uero āterior latior est ⁊ maior. De uerme ⁊ coxis dixit Auer. collꝫ primo prope coniunctionē cellulaꝝ partis unius cū altera sunt corpora formata formis talibꝰ ut sint ꝯueniētes in aliquo tēpore ad claudēdū l' ad apiēdū

Dixit Gal'. in huiꝰ meatus ꝯcauo augmētuꝫ ē oblongū ꝓtractuꝫ dictuꝫ uermis eo ꝙ eius figura uermi sil'is sit. Cuius caput magnum incipit stati apud glandulā dictā. Aliud uero capud usqꝫ ad pupis uentriculum procedit. Et in huiꝰ meatus ꝯcauo ab utroqꝫ latere ꝓcedunt ⁊ sub uerme augmenta duo a cerebro rotunda ⁊ oblonga adinuicem iuncta similia duobus hōis femoribꝰ si sint ꝯiuncta uocanturqꝫ due castule. i. coxe ⁊ meatus latera sūt h augmēta duo. superius autem pellicula operatum ē subtili ⁊ forti cōiuncta cum duabus illis castulis a lateribus caꝝ. Hoc quoqꝫ operimētuꝫ usqꝫ ad pupi ꝓcedit cerebri ubi ē extremitas inferior uermis. Nec quidem uermis sil'is ē castulis duabꝰ quouis modo. uermis enīꝫ ꝯpositꝰ ē frustro magno eiusqꝫ ꝯpositio sil'is est disgregationibus ꝯtinuatis cū opimētis subtilibꝰ. Ac uero castulaꝝ duarū ꝑtes sil'es sunt u̇mis ⁊ cum disgregationum copia figure est uarie extremitas enim eius que ꝯiungitur uentriculo pupis. eo in loco quo finitur opimentuꝫ ei suppositū gibbosa est ⁊ subtilis ⁊ dehinc nō desinit augeri ⁊ dila ari paulatiꝫ donec extrema tangat spatiosa inter castulas ⁊ coniungantur simul

Ideoqꝫ si per longum extendatur meatus claudit illum dilligenter. si aūt ad posteriora reducatur. operimentum secum trahit tanq̄ꝫ gibboso extremo cōtinuatuꝫ. ꝑiterqꝫ meatus. cuius apitionis q̄ꝫtitas est q̄ꝫta eorum reductionis. in reductione quoqꝫ eius et ad posteriora cōuersione cōgregatur ⁊ abbreuiatur eius longum. latum uero augetur ⁊ rotūdatur ut sil'r sp̄ice fiat figure. Ideo ergo quādo pauca eius est reductio. ⁊ meatus parum appitur. si uero pl'ima sit ⁊ meatus plurimū reseratur. Uermis quoqꝫ cōsolidatus est castulis duabus ab exterioribus ligamentis duobus que mēbroꝝ explanatores cordulas uocant. sic aūt necessariuꝫ fuit. ne forte u̇mis de suo caderet loco. ex sui motꝰ copia factus qꝫ est cerebro solidior ut ab incōmodoꝝ remoueretur susceptione. Utilitas autem u̇mis est meatuꝫ qui inter mediū est uētriculū ⁊ pupi claudere. ut si forte sp̄s aliquid pupi fuerit ingressuꝫ exire nequeat ⁊ ut ap̄iat̃. duꝫ ad illā fertur. De u̇me dixit Auic. partes que sunt desuper. s. in uentriculo anteriore q est altior sunt u̇micl'aris forme ꝯmissurate ex ꝯmissuris positis in longitudine sui ligatis adinuicem ut possint extendi. et contrahi sic̄ u̇mis reuolutus. Et superius eius cohopertum est pāniculo quod cohop'it cerebrū usqꝫ ad posteriorē. s. piamatre. Et est cōpositum cū duobus additamentis cerebri rotundis ⁊ cōprehensis longitudine sicut due coxe uicine ad cōtactum ⁊ elongate ad sepationem ligamētis que noiantur corde ut ab eis nō remoueatur. ut cum u̇mis extenditur ⁊ eius latitudo ꝯstringitur ꝯprimat hec duo additamēta usqꝫ ad ꝯiunctionem ⁊ opiletur meatus. ⁊ cū ꝯtrahitur ad exprimendū ⁊ augmentetur latitudo. ⁊ elongetur ad sepandum apiat̃ meatus. Quod autem ex eo sequitur posterius cerebrum est minus ⁊ peruenit ad aliq̄ꝫtulā uacuitateꝫ. ⁊ sistitur in posteriori cerebro. sic̄ ex eo intrās in introytū. Et eius qdē anteriꝰ est latiꝰ posteriori. ꝭm formā quā cerebꝝ tollat. Duo u̇o additamēta predicta uocātur uualia qꝛ in latere grossiori sil'ant̃ duabus uulis. ⁊ in ip̄is ꝯmissure nō fiunt. sed sunt leuia ut ipsoꝝ constrictio et cohoperimentum fortiora sint. Et ut ipsorum obedientia ad motionē ꝓpter. motuꝫ rei alterius sit magis sil'is obediētie rei unius. Uel ut quidam dicūt in ipsis. s. uermibꝰ nūquā ꝯmissure fiūt. s. asperitates qꝛ licet in sb̄a hūit cōmissuras diuersaꝝ partiū in sup̄ficie tamen sunt leues obedientes motui ut ip̄e Auic. dixit 12° de animalibus uel in ip̄is nō fiūt ꝯmissure appꝛter l' nō fiūt ꝭꝫ latitudinē ꝭꝫ aūt lōgitudinem sicut supra patuit ex u̇bo Gal'i. Dixit ad predicta mādinꝰ inter pᵐ. uētricl'uꝫ ⁊ mediū

sunt tria.s.anche que sunt basis huius ante
rioris uētricli dextri ⁊ sinistri.⁊ sunt de sub
stātia cerebri ad formā ⁊ figurā anchaꝝ.⁊ a
latere uniuscuiusqꝫ inter uentriculos dictos
ē sba una rubea sanguinea facta ad modū uer
mis oblōgi sbteranea ligata ligamētis ⁊ ue
nult' alteriusqꝫ que ad sui elōgatione ꝯstrin
git ⁊ claudit anchas ⁊ uiā siue trāsitū ab an
teriore uentre ad mediū ⁊ ecōtra.ut quando
hō uult cessare a cogitatione ⁊ sui ꝯtractione
eleuat parietes ⁊ dilatat anchas ut possit sps
transire ab uno uentriculo ad alios.Et uoca
tur hec substantia uermis .qꝛ ūmi similat̄ i
sba ⁊ figura.etiā in motu ꝯtractiuo ⁊ extēsi
uo. Dixit Gal'.9°.de utilitate ꝑticlaꝝ uo
cata ab anothomicis rethiformis.plicatura
maxi^m.miraculū ē coꝝ q̄ ibi sunt. locata .n.
est ꝯphendens in circuitu supradictū adeuē
ꝑueniēs retro usqꝫ p'im .tota eniꝫ paulomin⁹
basis cerebri submissaꝫ hēt hanc plicaturam
est aūt nō simplex h° rethe. sꝫ est sicut si pista
torū retia p'a accipiens supra se inuicem ex
tendens.adeuē eniꝫ huic rethi nā superappo
nens semper alteras alteris copulatas esse ⁊
nō esse possibile unū qōqꝫ ex eis accipe quin
seq̄tur alia ad sumptū.fm ordinē omnibus
deinceps adinuiceꝫ copulatis.qm̄ etiaꝫ neqꝫ
subtilitati ꝯpositoꝝ neqꝫ dempsitati ꝯpōnis
coꝝ .hn̄s utiqꝫ aliquod hoꝝ retium cōpare
At uero neqꝫ ꝯtingenti uia factū ē. sꝫ maxiaꝫ
ꝑtē artariaꝝ que a corde ad cap̄ referūt māꝫ
subiūxit nā huic mirabl'i plicature. ꝑue enim
alique eaꝝ germiationes ad collum et ad fa
ciem ⁊ ad extrinsecas ꝑtes capitis accesse
rūt totū uero reliquū rectū a ꝑn° factū ē per
thoraceꝫ ⁊ collū ad capud relatuꝫ. Susce
pit aūt suauiter hāc ꝑtē craneū ⁊ pforatū mi
sit intristāteꝛ ad intra capud .Suscepit autē
illud ⁊ grossa miriga.⁊ fm rectitudinem im
petus illaꝝ pforata est.Et extimatio erat ex
hys omnibus prepare eas ad cerebrum sed
nō h° ita hūit.pforantes ⁊ transeuntes crane
uꝫ in intermedia regione hui⁹ ⁊ grosse mi
rige prius quidē diuise sunt ad multas ꝑuas
ualde ⁊ subtiles artarias ꝯnter aūt hoc ꝗdeꝫ
an̄ hoc uero post.hoc aūt ad dextruꝫ.h° autē
ad sinistruꝫ.ꝑse inuiceꝫ allate ⁊ ꝯplexit.rurs⁹
aliā extimationē ꝯtrariā ꝑbuerūt ꝙ oblite
sint eis que ad cerebꝝ ue.Sꝫ neqꝫ hoc ē ue
rū Sꝫ rurs⁹ ex illis multis artarys uelud ex
iudicibus ad stipites aggregatione facta ꝑ
dyt par artariaꝝ alteꝝ equale ei qō a ꝑncipio
ascendit.Et ita iam ꝑ grosse miringe foramī
na ad cerebꝝ est immersa .utilitateꝫ aūt hui⁹
mirabilis plicature adeptus eris.per hoc ꝙ
ubi certitudinaliter elaborare māꝫ uult nā
diuturnā eis ꝯuersationē in organis digōnis
ꝑparat. ut ⁊ hec appꝫ in reuolutiomb⁹ uasoꝝ
q̄ circa testiculos sūt ad spermatis gnātionē.
uene eniꝫ ⁊ artarie in ꝑn° reuolutōis sinceꝝ
sanguinē ꝯtinēt.fm ultimū ūo apō ipos testi
culos nedū rube⁹ certitudinal'r sed iam alb⁹
aliqual'r ē paꝝ adhuc indigēs ad ꝯplementū
sbe spermatis qō ab ipsis testiculis accipit
sin dicta ergo rethiformi plicatura sps aialis.
elaborationē suscipit ⁊ per eā ad cerebꝝ ōfer

tur.cerebꝝ quoqꝫ ab illis artarys plectit̄ mł
tiplititer scissis.⁊ mł'te scissionū ad uētriculū
ei⁹ desinūt sicut ⁊ uenaꝝ q̄ ex sincipite descē
dūt.ex ꝯrys eniꝫ partib⁹ imittūt artarys ad
oēs tn̄ sūꝛ ꝑticulas ei⁹distribuūt̄ sꝫ alia ⁊ sꝫ
ipos uētricl'os q̄ uene superfluitates cēbri ex
cernūt sāguinē aūt retinēt artarie aūt spꝫ ma
xime oīuꝫ respirāt. Artarie quoqꝫ ex infe
riorib⁹ ꝑtib⁹ referūt̄ ad cerebꝝ uene ūo ex
sincipite ad ipꝫ ꝑueniūt ꝓuidēte ⁊ hoc mira
biliter nā.ut q̄ excidūt ꝑ eaꝝ orificia sbe trā
seāt totū cerebꝝ.quosqꝫ eni i ipsis uasis cōti
nent̄ ubiqꝫ corporis simul cū ipsis erūt.Cuꝫ
aūt semel ab eis excidrint sꝫ ꝓpriā alterutra
ferr̄ reptionē super⁹ ꝗdē q̄ leuis ⁊ subtilis i
feri⁹ aūt q̄ grossa ⁊ grauis. Effluit aūt sēp
sps ꝗ bene elaborat⁹ ē rethiformi plicatura
cotidie cātus supallat⁹ quātumqꝫ fm ipsum
miserūt artarie.neqꝫ enim utiqꝫ has.pōt faci
liter ptransire sꝫ detinet̄ fm reflexiōes ⁊ re
uersiōes q̄ sūt desuper inferius ⁊ ad obliqua
multas ⁊ multiformes exn̄tes oīmode errās
Itaqꝫ i hys tēpore multomanēs elaborat̄
ꝗ aūt elaboratus ē maxime incidit in; uentri
culos cerebri .Neqꝫ.n.adhuc manere opor
tebat ipm neqꝫ euꝫ qui nōduꝫ elaboratus est
ꝑuenire.Et nō fm ipos uentriculos solū ita
oportebat hēre cerebꝝ sꝫ etiā fm ipm totū
nibilo⁹.quecūqꝫ eniꝫ ꝑtes eius cingentē mi
ringā tangunt ex eis que sunt fm ipam uas̄
auriunt ꝓpriꝫ nutrimētū quecūqꝫ ūo longius
iacere meꝝ reptionibus adiuuant̄.hn̄t enim
ūtutem uerse aīalis ꝑticl'e familiaris me ad
tractōꝫ.sꝫ nō possunt a lōge h° facere nisi ali
quid eis adueiat ab eis qꝫ extra auxiliuꝫ de
h° ergo aux° nā maifeste in cerebro ꝓuidit
ꝑmo qꝛ ꝑncipalissimū .ē.2° qꝛ maxia inter
media uasorum hūit spatia.Et 3° qm̄ ꝑp mol
litiē ei⁹ ⁊ moderatōeꝫ caliditatis min⁹ attra
here pōt.⁊.n.ꝯcretiōe plima egēt q̄ debēt at
trahere ⁊ caliditate. Dix Gal'.uene aūt telate
⁊ iritite a duaꝝ diomb⁹ uenaꝝ que iuuenales
dicūtur que reti sil'es sunt circūdant dictā glā
dulā illā circūtenētes.Nꝫ qō ē hoc rethe sim
plex sicut mālia sunt rethia. ymo rethibus
ē sil'e alys super alia positis hys etiaꝫ illa in
trātibus sicut nō possint alia ab alys sepera
ri.Et supposita sunt ac substrata cerebro in
loco qui ē inter palatum et spissā matrē tēdē
tia in āteriora ⁊ posteriora lateraqꝫ sinistra
⁊ dextra. De hinc aūt ꝯgregant̄ uene hee
⁊ fiūt due ex eis uene equales illis a quibus
pullulauerant.duoqꝫ ingrediūt̄ spisse matris
foramina.ō hinc uentriculos cerebri ⁊ i oēs
ei⁹ distribuuntur partes. Hui⁹ aūt rethis
utilitas ē sps decoctio uitalis qui de duabus
ascendit uenis iuuenilibus ⁊ eius in aīmalis
nām sps alteratio.quācūqꝫ eni habuit nām
nā excoquere loca i quib⁹ imoraret̄ disposu
it. Spūs aūt aīalis qm̄ subtilius ē coꝝ q̄
in corpore sūt.Et cui⁹ gnātio ex spu ē uitali
maiori eget ematuratione ⁊ subtiliatione for
tiori. fecit ei natura hanc implicationē rethi
similem ne forte citius eam posset egredi spi
ritus.sꝫ rete circundet ⁊ imoretur in eo.com
pleaturqꝫ eius decoctio ⁊ melioratur sub

tiliatio. Dehinc aũt sp̃s hic ut decoctus
τ subtiliatus est in duas illas mittitur uenas
que ex rethi fiũt ad uentriculos cerebri Au
geturq; ibi decoctio τ subtilitas eius τ ab
eis in pupiz cerebri τ in oẽs cerebri partes
Dixit Rabi p^a suoꝝ affo. inter os summi
tatis palati τ pelliculam duram est rethe cõ
textum ex artarys τ subingreditur totũ cere
bruz excepto paꝝ τ in eo sunt plures tunice
in aspc̃u siles pluribus rethibus piscatoꝝ q̃
.s.una super aliud sunt extensa ut sanguis
mora sua in eis decoquat̃ τ subtilietur τ sb
tiliatus ad uentriculos cerebri transeat τ de
coctus. Auer.colliz primo sub cerebro et
pãniculo grosso est rethe qð a rab nominat̃
allagena que est ex artarys ascendentib⁹ ca
pud. Dixit Auic.p̃mi p^a ps artarie ascen
dẽtis q̃ posterior ẽ in duas diuidit̃ ꝑtes qua
rũ minor plus ad posteriora eleuatur τ i mu
sculis qui capitis sunt ꝯtinentes iũcturaz sꝑ
gitur ex qua etiã ẽ qð abasim postremi cere
bri tendit in foramen ingrediẽs magnuz qð
est aput adenez laude .maior autem corã h°
foraie in foramine petroso ad rethe igredit̃
ymo rethe ex ea texitur .s.ex uenis in uenis
τ tunicis super tunicas τ rugis super rugas
ita ut nemo ex eis unam solam apprehende
re possit .nisi cum alia cõtinuam et cũ ea liga
taz sicut rethe. Et sꝑgitur ad anteriora τ po
steriora τ ad dextraz τ sinistraz. Et uadit ꝑ
totum rethe demuz aggregatur ex ea par sic̃
erat ante. τ foratur ei panniculus τ ascendit
ad cerebrum. τ spargitur in ipso in pannicu
lo subtili postea interi⁹ in cerebro in suis uẽ
triculis. τ in sifach uentriculorum ipsius. Et
ramoꝝ suorum orificia sibi obuiant que ibi
ascenderunt. quẽadmoduz ramoꝝ τ uenarum
orificia nõ pulsatiliuz que descẽdunt. non aũt
facta fuerunt ista ascendentia τ illa descendẽ
tia nisi ꝓpterea ꝙ illa sunt rigãtia τ fũdẽtia
sanguinẽ qm̃ melior ex sitib⁹ suoꝝ uasoruz ri
gãtium ẽ. ut ipsoꝝ extremitates sint capita
ad inferiora hñtes. Sz ista iuuamẽtũ p̃stant
in dando sp̃m. Et sp̃s qdẽ ẽ subtilis ad sꝑio
ra mobilis. Et neq; ẽ necesse suoꝝ uasorum
capita ad inferiora reducere donec fundant.
ymo si hoc fieret multa inde prouenirent effu
sio sanguinis q eis associat̃. τ difficultas mo
tus sp̃s in eis. qm̃ ipsi⁹ motus ad sꝑiora ẽ
facilior. Et ꝓpter illud qð in spiritu exit ex
motu τ subtilitate sufficit in eo qð ad cerebꝝ
uadit illud qð ẽ necesse ut calefaciat ip̃m. Et
sub cerebro quidẽ nõ fuit extensũ rethe nisi
ut redeundo incedat sanguis q ẽ i artaria. et
sp̃s q in ea exit et ꝯplexiõi cerebri p⁹ digõnẽ
similet̃ τ deiñ ꝭz ordinẽ ad cerebꝝ uadat et
rethe inter os τ pãniculũ duꝝ ẽ positũ. Loca
expurgõnũ sꝑfluitatũ cerebri plura fuerunt
τ diuersa ꝭm diuersitatẽ sꝑfluitatũ ei⁹. Sũt
aũt duplices .s. subtiles uaporose siue fumose
τ grosse humorales uel aquee. Dixit autez
Gal. de utilitate ꝑticulaꝝ 9°. de excretõe sꝑ
fluitatũ cerebri ꝓuidẽs nã. ꝑ palatũ ad os τ
ꝑ foramina nariũ sensibilia τ magna sꝑflui
tates eructuat sensibiles τ grossas ꝭz ꝟo cra
neũ nã abscisit sensibiles uias uaporosis τ li

gnosis sꝑfluitatib⁹. Et fecit plus q̃z in alys
mẽbris manifestas excretiões has uias i ce
rebro. ñ solũ qdẽ ꝑꝑ cõez oiuz utilitatẽ sz ꝑꝑ
ꝓpriã q̃ appositõe cerebri accipiat̃. sꝑiacet
eniz oib⁹ ꝑticulis q̃ sũt in corpore uelð qðdã
tectũ dom⁹ calide. oẽs igit̃ liginosas τ fumo
sas sꝑfluitates q̃cũq; sursũ currũt suscipit. τ
iõ copiosiori eget euõe. Et qr cerebꝝ in fal
laci erat custodiri circũ appositorie ꝑꝑ h° ñ
soli cuti sic̃ hys q̃ circa uẽtrẽ sũt. ei⁹ ꝯcessit
custodiã sz uelud cerbellenã q̃zdã os qðdã ap
posuit ei ad cutẽ. ꝑꝑ qð nõ solũ copiosiori p̃
alys ꝑticulis euõne. sz nz ẽt moderata potiri
debebat nisi trãsit⁹ respirãtes ei p̃ ꝑpasset nã.
uñ simul sirãgosuz opata ẽ os capitis. simul
aũt τ coarticulatũ suturis. ꝑ poros igit̃ τ cra
nei suturas sꝑfluitates fumose τ lignose edu
cunt̃ et dixit Rabi p^a suoꝝ afforismoꝝ pelli
cula dura ẽ ꝑforata foraminib⁹ rectis ad mo
dũ colatoris τ illis foramib⁹ euaporat τ mũ
dificatur fumositas ꝑfecta mundificatione ꝑ
ingressuz τ egressum aeris. De excretiõis
aũt sꝑfluitatum grossaꝝ cerebri locis dixit
Gal. ubi supra duoꝝ porroꝝ q ad palatũ gra
tia excretõis sꝑfluitatũ cerebri grossaꝝ ꝑue
niunt. un⁹ ex fũdo medy uẽtriculi ꝓdigẽs ad
id quod introrsũ. fert̃. Reliqu⁹ ꝟo incipit a
poro copulãte cerebꝝ ꝑ angefalide fert̃ autẽ
ꝟsus alteꝝ cerebꝝ inferi⁹ obliqu⁹. Cũ ꝟo pri
us in idẽ sibi inuicẽ ꝑueniũt. suscipit utrũq;
qdẽ regio cõis ꝯcaua τ dorsalis. Circulus q
dẽ ẽ certitudinaliter ei⁹ superius labiũ. ab ide
aũtẽ semꝑ magis angustata descendens implã
tatur ad subiectum adenẽ ꝯsil̃r ãplificate spe
re sensibilẽ hñtem ꝯcauitatez. Suscipit autẽ
hunc. isti noso aliqð ꝯsil̃e os ad palatum desi
dẽs τ h° grossaꝝ cerebri sꝑfluitatũ uia. Cõ
cauitas autẽ q̃ suscipit poros q̃ztum ad ꝯcaui
tatẽ pelium a figura τ ab utilitate ẽbotum uo
cãt. Ex superiorib⁹ ꝑtib⁹ uelud peluis alicui⁹
hñs utilitatẽ in iferiorib⁹ ꝟo ẽbotũ ymitat̃.
ꝑforata enim ẽ inferi⁹ sensibili poro usq; ad
uẽtriculuz q ẽ ꝭm adenẽ. Et qm̃ desuꝑ opor
tebat cã ipsi cerebro copulari. iferi⁹ aũt aðni
ðcẽter mẽbronosa facta ẽ q̃z miringa ꝯtinẽs
cerebꝝ ꝓtensa ꝯstituit. Adenis autem susci
piẽtis ip̃az utilitas ẽ trãscolare sꝑfluitates
Dixit. A. expl̃sio sꝑfluitatũ cerebri duos hz
meatus. quoꝝ unus est in uentre anteriore τ
apud terminatõez qui est inter ip̃m τ illũ q ẽ
post euz. Et alter est in uẽtre medio. s. i loco
q ẽ inter ip̃m mediũ uẽtricl̃m τ posteriorem
posterior aũt uẽter dixit Auic. nõ hz meatuz
singularẽ. τ rõ ẽ . qr ẽ ẽt positus in postremo
est ẽt ꝑuus ꝯꝑatus ad anteriorez nõ tollerãs
foramia τ inuersionẽ . Medius uero meatũ
hẽt cõem inter illũ. s. posteriorẽ τ se. Et hoc
ꝓpe ẽ cã sufficiens τ uera. qr per istũ meatũ
cõez sꝑflua sua expellit. iste eniz meat⁹ suffic̃
excretõi sꝑfluitatũ suaꝝ τ uentris medy. cũ
sint min⁹ hũide sbe q̃z anterior pauciores sꝑ
fluitates generãtes . Et adhoc adiuuant q̃z
tum ad posteriorẽ uẽtricl̃m alie dicte due cau
se. s. qr est positus in postremo τ qr est ꝑuus
Et isti duo meatus cũ incipiũt ex duobus uẽ
tribus ut dictum ẽ. s. anteriorem τ medio et

penetrant ēt cerebꝝ ipm transuersant apud obuiationez ad unuz ꝓfundū transitum cuius ꝓncipiuz uelamen subtile est eius postremuz Et ē inferius eiꝰ ap̄ uelamen durꝝ et est stri ctuz sicut capud rose incipiens ab āplo rotū do usqꝫ ad strictuz ꝓueniēs. nominat̄ ēt infu soriū. Cuz gͦ penetrat panniclm durū obuiat illic meatui in glandula que est quasi spera cō presa a duobus lateribus oppositis supius ⁊ inferius. Et sunt inter panniclm durꝝ ⁊ palati meatū deinꝰ reꝑitur illic transitus qui ē in cō cauitatibus colatoryi in summo palati. Di xit Mūdinꝰ. post ꝟmē ⁊ anchas descendēdo inferiꝰ occurrit lacuna. que ē q̄dā ꝯcauitas oblonga rotūda in cuius medio est foramen tendens inferiꝰ ad palatuz dyagonaliter. Et eidem occurrit uia directa que a medio uen triculo descendit directe ad colatoriuz. Et h̄ lacuna hēt circūquaqꝫ eminentias rotundas magnas factas ad sbstātanduz uenas ⁊ arta rias ascendentes a rethi mirabili ad uentricu los. Et ideo in basi eiꝰ appent glādule q̄ sunt iuxta rethe mirabile eminētes Et ꝑ istā la cunā uentriculi anteriores ⁊ cerebrum q̄tuz ad meᵐ suas expurgāt supfluitates q̄zuis cēbꝝ q̄tū ad ptē anteriorē magis expurget eas ꝑ colatoria nariū. Habuit ēt cerebrū ad ex cretionē suaꝝ supfluitatū grossaꝝ meatū aliū q ē ad nares ꝑ quē maxīe supfluitates grosse āterioris uētriculi expurgāt. de qͦ qꝛ termi nat̄ ad nares inferiores in de dispōibꝰ nariū ⁊ caꝑ anoᵃ dicet̄. Et silr uniuscuiusqꝫ extrin secaꝝ ꝑtium anexaꝝ suo loco anoᵃ ponetur

Dixit Aꝝ. ꝙ cēbꝝ cū nullo m̄bro ꝯtinuat̄ ⁊ intllexit ð ꝯtinuatōe formali ⁊ ꝯplonali in ꝯꝑatione ad operationes. qꝛ neqꝫ nuca neqꝫ ꝟmis ei isto mō ꝯtinuant̄ q̄zuis ei ꝯtinuētur corporaliter ⁊ materialiter.

Capitulum 5ᵐ. de egritudinibus que accidūt capiti scilicet cerebro.

d Iscurrēdo per dicta auctoꝝ n̄ īueniūtur alie egritudines q̄ ac cidāt cerebro ꝓpter eas quas tetigit Auic. dixit ergo 3. pᵃ. oꝫ te scire ꝙ egritudines nuērate. s. pˡ 2ᵃ. ac cidūt capiti. i. cerebro ⁊ uelaminibꝰ eiꝰ. nā ce rebro accn̄t malitie ꝯplonis octo spēs. s. q̄tu or simplices ⁊ q̄tuor ꝯposite. Et iste aut sūt pure. s. sine mā aut nō pure. i. cū mā q̄ mā aut ē uaporosa aut ē hn̄s sbam. s. hūoralē corpulē tā. Ex hys tn̄ malis ꝯplonibꝰ magis ⁊ fre quētiꝰ cerebro euenientibꝰ ē mala ꝯͦ hūida cū mā. nā dixit Auic. ī oi cerebro a ꝓnͦ creatō nis hūiditates supflue exn̄t. cū gͦ sit hūidissi mū facilr labit̄ i egritudinē hūidā ⁊ maxime mālē. eteni supfluitates i ipso hūide acqrunt̄ Et hͦ aut i matrice cū fetꝰ in ea mltis detine at̄ hūiditatibꝰ. Aut postea. s. pꝰ natiuitatē ex̄ uteꝝ ex idigōne sui nutrimti ⁊ qꝛ ad ipꝫ mlti uapores eleuāt̄ q ibi ꝯgelāt̄ in hūiditates Ex ipsis. n. uaporibꝰ hūiditates gnānt̄ sic ac cidit pluuia ex uaporibꝰ eleuatis hūidis ut di xit Aꝝ. 2ͦ ð ꝑtibꝰ aialiū. Dixit. A. has hūi ditates necesse ē mūdificare. nā si purgate n̄ fuerint magnificat̄ in̄ res. i. q̄titas eaꝝ do nec i egritudinē cadē faciāt. Et dixit. A. Ac cidūt cēbro egritudīes ꝯpositōis aut i q̄tita te sic̄ si sit miꝰ q̄z oꝫ suple aut maiꝰ aut egritu dies creature sic̄ i figura sic̄ si eiꝰ figura mu tata sit a nāli figura tm̄ q̄ noceat opōibꝰ aut ī receptaclo. sic̄ si sit uasa eiꝰ opilata. aut in uia sic̄ si neui uene ⁊ artarie eiꝰ sit opilati aut egritudies sitꝰ siue ꝓ societate ut cū dislocat̄ siue sepat̄ ligamtū quo uelamen durꝝ cranco alligatur siue situs pro loco ut cū sepantur ue lamina ipiꝰ a loco suo. Non tetigit Auic. ð morbis supficiei l' qꝛ n̄ accidūt ei l' qꝛ si ac cidūt nō pōt medicꝰ notare illos neqꝫ ð mor bis numeri. qꝛ nō accidit mltiplicari cēbruꝫ neqꝫ capud nisi mōstruose. Et accn̄t ei dix Aui. egritudies unitatis ꝑꝑ solonē singlaris aut i sba eiꝰ ⁊ cōmissuras aut i ueis ⁊ artarys eiꝰ aut in uelaibꝰ eiꝰ aut in cranco. Et accn̄t eis egritudies cōposite apata cala l' frigida aut i sba eiꝰ aut i uelaibꝰ ipiꝰ itrisecis aut in extrinseco. Dixit. A. egritudies cēbri aut sūt ei ꝓꝑe aut accn̄t ei ꝑ cōitatē. ⁊ q̄ accn̄t ꝑ cōi tatē aln magnificant̄ i ipo cēbro tm̄ ꝙ fiunt egritudies ꝓꝑe. qꝛ dato ꝙ cōitas cessaret re manēt egritudo i cēbro. ymo aln magnificāt ut fiant ꝑnitiose sicut aliqn̄ ꝓuenit aplia ꝑ nitiosa ꝑꝑ nocumētū in aliquo mēbroꝝ cōicā tiuꝫ cerebro. Et sicut aliqn̄ ex pleuresi l' pi ploia ꝑmutatur mā ad cerebꝝ ꝑimēs ipꝫ. Ac cidit aūt ex dictis egritudibꝰ lesio in opōni bꝰ cēbri tā nālibꝰ q̄z aialibꝰ ut iferiꝰ appebit

Capᵐ sextuꝫ ð hys a quibus sumūtur signifi cationes dispositionū cerebri.

Erebrum qn̄ꝫ perma net in sua dispositōe nāli ⁊ sana Aut est i dipōne neutrali aut in egritu dinali. Et oꝫ medicuꝫ dictas cognoscere dispositiones ut sanitatem conser uet neutralitatez reducat ⁊ preseruet a casu ⁊ egritudiez abiciat. Cognoscet autē eas ꝑ ꝯsi ðratione in eis omnibꝰ q̄ hn̄t significāe ipas dispōnes cēbri. Que aut sūt intrinseca aut ex trisēca Et q̄ sūt intrinseca aut tenēt se ex ꝑte corporis sic̄ ꝓꝑe sūt ꝑtes capitis supradicte Aut tenēt se ex ꝑte aie q̄ sūt opōnes ꝟtutum suaꝝ nāliū. aūt aialiū motiuaꝝ l' sēitiuaꝝ itrin secaꝝ l' extrinsecaꝝ. Que ꝟo sūt extrisēca sūt oia poᵃ ab ex̄ cēbꝝ alterare. De qbus i gnāli loq̄ns Gal. in tegni 2ͦ. ad sex gnā signoꝝ re ducēs ea dixit. qnqꝫ sūt innata gnā signoꝝ et cogōnū cēbri. quoꝝ unū ē sūptū a dispōne. i. hine capitis. Et 2ᵐ ē sumptū a ꝟtute l' uicio opōnū sēsibiliū. s. exterioꝝ sēsuū. ⁊ 3ᵐ. ē. sum ptū a ꝟtute l' uitio opōnū motiuaꝝ. Et 4ᵐ ē a ꝟtute l' uicio opōnū ꝓncipaliū. i. sēitiuaꝝ in trinsecaꝝ uocataꝝ ꝓncipaliū. qꝛ a solo ꝓnͦ. s. cēbro nllo mediāte organo alio fiūt ut pˡ pᵃ. cͦ. ð opōnibꝰ. Et 5ᵐ ē sūptū a ꝟtute l' uicio opōnū cēbri nāliū. Et ista qnqꝫ gnā ad ea q̄ intrisēca sūt reducūt̄. Est aūt ⁊ aliud sextum genꝰ qð ē sūptū ab hys q̄ extrinsecꝰ ei accn̄t alteratōibꝰ. Que sex gnā sigōꝝ Gal. adduxit

ad significāduꝫ dispōnes cebri nāles. Auic. aūt 3^{i} p^{a} posuit p̄dicta sex gnā signoꝝ. ſꝫ nō duxit ea ad significādū dispōnē cerebri nālem ⁊ ēt p̄ter nām. Dixit g° ꝙ p^{m} coꝝ ſū mitur ex opōnib⁹ ſēſibilib⁹. ſ. exteriorib⁹ ex opatiōib⁹. ſ. qnqꝫ ſēſuū exterioꝝ ⁊ ē h° 2^{m} ſi gnū poſitū ſupra a Gal'o. Et 2^{m} dixit Auic. ſumit̄ ex opōnib⁹ moralib⁹. i. ſenſitiuī itrin ſecis q̄s Gal'. in 4° ſuo ſigno uocauit p̄ncipa les q̄ opōnes ſumūt̄. dixit Auic. a meōria et cogitatōe ſiue ex curatōe ⁊ formatiōe. i. a fā taſia l' ſenſu cōi. ⁊ a v̄tute mētis. i. intellect⁹ ⁊ pſcrutatione q̄. ſ. fit ab intellectu ꝯponēdo ⁊ diuidendo in dictis v̄bis ſūmatim tangēs oēs opōnes v̄tutuꝫ ſenſibiliū intrinſecaruꝫ.

Et tertiū ſumit̄ ex opatōnib⁹ mobilib⁹. i. v̄tutis motiue mēbrorum uoluntarie. Et eſt etiam 3^{m} ſignum poſitum a Galieno. Et 4^{m} ſumit̄ ex ſupfluitatib⁹ cerebri conſidera tōe habita in ſb̄a ipſaꝝ. i. modo ſb̄e ⁊ q̄litate eaꝝ calore ſapore. ſuple. ⁊ odore quātitate ⁊ mō exitus. ſ. in fluxibilitate ⁊ retentione ipſa ruꝫ qꝛ an fluāt. an retineāt̄ ⁊ nō fluēs ⁊ eſt hoc 4^{m} gen⁹. Gen⁹ 5^{m} ꝯpoſituꝫ a Gal'o qō ē ſumptū ab opōne v̄tutū nāliuꝫ. ipſe enim ma xime in ſupfluitatib⁹ manifeſtāt̄. Et 5^{m} ge n⁹ ſumit̄ a iuuātib⁹ ⁊ nocētib⁹ ⁊ ē genus 6^{m} poſituꝫ a Gal'o qō ē in ꝯſideratiōe approxi matōis reꝝ extrinſecaꝝ. ſex. ſ. reꝝ nō nāliuꝫ ⁊ maxime aeris ⁊ cibi ⁊ pot⁹ inq̄ztū cerebro ꝯueniāt aut diuerſificent̄ ab eo ⁊ noceant ei. Et 6^{m} gen⁹ ē qō eſt p^{m} poſitū a Gal'. ſumptuꝫ ex diſpōibus capitis. ſ. in magnitudine ⁊ puī tate ⁊ ei⁹ figura bona uel mala ⁊ ei⁹ diſpōne in leuitate ⁊ grauitate. Et ex tactu ipſi⁹ capi tis ⁊ colore ipſi⁹ ⁊ uenaꝝ ei⁹. Et ex apatib⁹ ⁊ ulcerib⁹ q̄ i cute capitis accn̄t. Et ex diſpō ne capilloꝝ ei⁹. ⁊ diſpōne ortoꝝ organorum ab eo ſiue anexorum ei. ut organoruꝫ capitis exterioꝝ ⁊ p̄cipue oc'loꝝ colli ⁊ nuce ⁊ neruo rū qb⁹ ēt poſſunt addi mēbra neruoſa ei colli gata ⁊ alia ei uicina ⁊ anectit̄ opōnibus uir tutū animaliū uigilia ⁊ ſompnus ⁊ ſompniuꝫ

Et quidam hys uolunt addere ſigna ſump ta ex hanelitu pulſu urina ⁊ egeſtione.

Cap^m ſeptimū de q̄ztitate ⁊ figura capitis na turalibus ⁊ preter naturam.

Galienus ubi ſupra in te gni uolens p̄ſe qui de dictis ſignis. diſtinxit p̄ mū genus coꝝ. ſ. qō ſumptū eſt ex diſpōne ſiue hīne capitis in tria. qm̄ aut ſumit̄ a q̄ztitate capitis. ſ. ma gnitudine ⁊ puitate aut ab eius figura aut ab ei⁹ capillis. q̄zuis Auic. plura alia addiderit ut patuit pp̄ h̄ hēre noticiā huius ſigni oꝫ de q̄ztitate ⁊ figura capitis ptractare. Scien duꝫ aūt ꝙ q̄ztitas capitis eſt triplex una eſt nālis mediocris mēſurata ⁊ pportionata ce teris ptibus corporis ꝯmēſuratis exn̄tibus Secūda aūt capitis q̄ztitas eſt maior predi cta excedens pportionē ⁊ ꝯmenſurationem aliaꝝ ptiuꝫ corporis. Et 3^{a} eſt minor infra ꝯmēſuratiōnē ⁊ pportionem alioꝝ mēbroꝝ exn̄s. Dicūt tn̄ ꝙ magnitudo ⁊ puitas ca pitis penes duo diuerſa attendit̄. unuꝫ eſt re ſpectu ꝯtinentie ſeu capacitatis cranei eius ut illud dicat̄ magnuꝫ capud qō magne capa citatis exn̄s multū cerebꝝ ꝯtineat. Et illud dicatur puū qō puū ꝯtinet cerebꝝ. 2^{m} eſt reſpectu magne ul' pue molis capitis ſiue ali ter ⁊ meli⁹ reſpectu m'te ul' pauce carnis uel cutis ſupra craneū in circuitu exn̄tis ⁊ maxi me in ptib⁹ anteriorib⁹. Dix Auic. ꝙ cā puitatis capitis in creatura ē paucitas mē ſi cut cā magnitudīs ipi⁹ ē m'titudo ſpmatica ptite in ptitōe q̄ capiti ē nālis. i. ppa ⁊ ꝯue niēs ſuple ⁊ capitis mediocritatis cā ipſius mē eſt q̄ztitas moderata pportionata q̄ztita ti alioꝝ m̄broꝝ. Figuraꝝ v̄o capitis una eſt nālis ⁊ plures ſunt inn̄āles. Et nālis qdem figura dixit Gal' i tegni 2° eſt ueluti ſi uideas ſperā pfectā ceream ⁊ utraqꝫ parte leuiter p̄ſ ſam. neceſſe ē eniꝫ hui⁹ talis forme gibboro ſa ſm ſperā poſteriora fieri ⁊ anteriora. Dix Auic. figura capitis ē ſpica ſic facta. qꝛ ipſa ē capaciſſima oīuꝫ aliaꝝ ⁊ qꝛ eſt magis tuta ab extrinſecus obuiantibus cum nō poſſit tā gi niſi in puncto. nō tn̄ fuit cap̄ forme rotun de perfecte. ſꝫ fuit cum rotunditate figura ei⁹ leuiter p̄ſſa ab utraqꝫ parte pp̄ quā cauſā ſm anteriora ⁊ poſteriora habuit tumoroſitates quaſdam. ſm v̄o dextruꝫ ⁊ ſiniſtruꝫ habuit planitieꝫ quod fuit factuꝫ pp̄ uentriculorum diſtinctōeꝫ cerebri. ⁊ pp̄ ortū ſenſitiuoꝝ pti cularīū a pte anteriori. ut magis ⁊ melius di ſtincti pueniirent. Gil'i ⁊ Auer. collꝫ. 4° ⁊ cōiter oēs auctores de ea loquentes p̄dictaꝫ figurā aſſerūt capiti eſſe nāleꝫ. Hui⁹ bone figure cām fore innuit Aui. tertu p^{a} fortitu dinē uirtutis informatie ⁊ bonitatē materie qua obediēs reddit̄ opōni ipſius uirtutis

Figure autē capitis innaturales ab aucto rib⁹ repūtur poſite tres. q̄ꝝ due ſūt ſimpli ces ⁊ una ꝯpoſita. p^{a} g° ē ut minuat̄ eminētia coronalis añrior. ⁊ 2^{a} ē ut minuat̄ ps yma lis ſiue poſterior ⁊ 3^{a} ē ꝯpoſita ex āhab⁹ p̄di ctis in q^{a}. ſ. utraqꝫ ps minuit̄. Dixerūt ꝯciliator ⁊ mūdin⁹ ꝙ figure innāles cerebri alie ſunt mōſtruoſe ⁊ alie nō mōſtruoſe. ⁊ nō mōſtruoſe ſunt tres predicte. Mōſtruoſe v̄o poſſunt eſſe plures. ut ꝙ maior ſit diſtantia a timpore ad timpus q̄z a ſincipite ad occi pud. Aut ꝙ capud ſit longum in ſurſum.

Gentilis uero dixit ꝙ preter dictas tres figuras innāles non monſtruoſas ab auctori bus poſitas eſt repire alias ēt non monſtru oſas. ſic ē figura oblōga multū ab añ in p⁹. Et ego uidi hāc figurā in filio mariano Rec chi guidonis guazze. Et ut ē figura longa in ſupi⁹. hec. n. due ſūt innāles ⁊ nō ſūt alique de p̄dictis trib⁹ ⁊ nō ſūt moſtruoſe cū frequē ter repiant̄ ⁊ nō raro. Et ad declaratione p̄ dictoꝝ dixit Gentilis ꝙ male figure capitis poſſunt diſtingui dupl'r. uno modo ſm ꝙ re mouent debitam formaꝫ ⁊ numerum cōmiſſu raꝝ cranei ⁊ ſm hoc diſtinxerunt eas aucto res ⁊ poſuerunt eas eſſe tres predictas q̄ruꝫ una ē ſperica que caruit ꝯpreſſione laterum quare remouet gibboroſitatem ſiue eminen

tiã anteriorez ⁊ posteriorẽ ⁊ totuz capud iñ
sequitur rotundũ. Et hec est figura q̃ supra
posita est eẽ ꝯposita ex dictis duab⁹ simplici
b⁹ Alia figura ẽ q̃ ꝑdit eminẽtiã añriorẽ ⁊
ꝑditur per eã futura anterior coronalis . Et
3ª ẽ que ꝑdit eminẽtiã posteriorez et ꝑditur
ꝑ eã futura laude. Dixit itaqꝫ de hys gal.
9° de iuuamentis membrorum. tres sunt om
niũ figure. s. innãles. uz ea que opponitur to
taliter ei que ẜm nãz se hẽt. quãdo ãbas ꝗdẽ
ꝑdiderit eminẽtias capud. eam que ẜm occi
piciũ et eã que ẜm frontẽ. equalẽ aũt undecũ
qꝫ ⁊ uelud circa spera. due uero alie hec ꝗdẽ
eã que ẜm solam. h uero eam que ẜm occipi
cium nõ habens eminentiaz. Et deinde gal.
oñdit qũo unaqueqꝫ dictaꝝ figuraꝝ malaꝝ
tollit debitam suturam. Has tres innãles
figuras tangens Auic. sequens Gal. uocauit
rotundam almusafata dato ꝙ littera Gerardi
extra neqꝫ sinonima non exponant almusafa
ta pro figura pro rotunda ⁊ uocauit figuram
que perdit unã eminentiã tantũ quadratam
quia ꝑ remotionẽ unius eminentie non est
capud uere rotundum. ⁊ ideo uocauit qua
dratum. Figuram autem innaturalẽ in qª
eminentia a dextris ad sinistrã est longior
q̃z ab ante ad post Galienus ibidem negat
eo ꝙ cum ea non staret uita. Secundo
modo dixit Gentilis possunt distingui male
figure capitis secundum ꝙ opponuntur bo
ne figure absolute siue remoueatur aliqua
futura siue non. Et ut sic possunt esse ma
le figure plures predictis . quia omnis fi
gura que impedit figuram bonam ⁊ nãlem
erit figura mala innãlis. Hoc autem põt
eẽ. aut q̃r capud sit sursum longum ut in figu
ra q̃ in speculãte se in osse polito apparet uel
q̃r sit ante ⁊ post longũ sicut tectum domus.
Et hanc dixit intellexisse Auic. cum dixit ⁊
eminentia extra nutritum. Et dicit gentilis
ꝙ littera. Gerardi exterior dꝫ h eẽ. uel sit ma
la figura capitis. q̃r sit ante solum nimis pro
heminens uel solum retro. Et sic in summa
sũt iste male figure quatuor a qb⁹ ñ impedit̃
forma ꝯmissuraꝝ quantũ ad numerum earuz

Et dixit possunt inueniri alie multe figu
re partiales innãles ut cum unum eorum frõ
tis supereminet altero depresso. Et dixit
ꝙ Auic. innuit ꝙ figura innaturalis est du
plex. una semper innãlis ut almusafata ⁊ qua
drata. Alia non semper innaturalis quia non
tantum innãlis sicut que est eminens in extre
mitatibus. cui si ꝯiungitur bonitas informa
tiue põt hẽre bonitatẽ. i. minorem maliciam
nã non ẽ mala nisi ex multa prohemi nẽtia oc
cipicij uel sincipitis. Et quasi est idem ꝙ ca
pitis magnitudo ⁊ maxime in longitudine.
Si ergo cũ hoc sit bona forma occipitij ⁊ sin
cipitis signũ ẽ ꝟtutes fortis. ⁊ hoc declarat̃
per ortoꝝ bonitatem ut per collum ⁊ pectus
a posteriori. ⁊ per oclos ⁊ faciẽ ab anteriori

Figuraꝝ aũt oĩuz haꝝ innãlium causaz es
se aiunt ꝟtutis informatiue imbecillitatem
aut mẽ malitiam qua redditur inobediens
oꝑõni eius aut utrunqꝫ simul. Omnis fi
gura innaturalis remouens aliquam commis

furam deterior est nõ remouẽte eã. Et ideo
quadrata ꝺterior ẽ alys. ita ꝙ etiam ẽ dete
rior rotunda in ea enim soluũtur ꝑtice sum
re. ĩpa tñ rotunda deterior est alys innãlib⁹
que sũt innãles solũ per oppositõnẽ quã hñt
ad figuraz nãlẽ absolute. Notant ꝙ capud
magnũ rõne molis semper est uituꝑabile . q̃r
contra situz nãlez cap̃ pre pondere inclinare
deorsum facit. Est etiam ratione sue humidi
tatis carnose uehementer humidum . uñ spm
animalem remollit ⁊ turbidos efficit. ⁊ tar
dos ad motum unde homines talium capituz
hebetes sunt sensibus ⁊ pigri motibus ani
malibus alys in magitudine hac simile existẽ
tes ⁊ pueros ꝓportionales. Cap̃ uero paruũ
ratione molis laudatur. tale enim capud de
cet homines in ꝯꝑatõe ad alia animalia cum
hẽant capite stare erecti iuuenibus quoqꝫ et
ꝑfectis etate ꝓportionales sunt tales haben
tes capita. habẽt enim iuuenes in comꝑatõe
ad pueros hãc capitis ꝑuitatem. Et enim su
ꝑiora ꝓportionata inferioribus pueri maio
ra habẽt iuuenes uero ecõuerso nec ẽ tale cap̃
superfluis repletum hũiditatib⁹. q̃re ⁊ spũs
aĩales subtiles luminosos ⁊ ueloces ad motũ
reddit unde et talium capitum differentia
oꝑões animales sensitiuas ⁊ motiuas bõas
habent. De hac magnitudine ⁊ ꝑuitate lo
quens al. li°. 2°. ait capud in q̃ntitate superfluũ
necessario ẽ malũ suple paruũ ꝟo. bonũ. Et no
tãt ꝙ capud paruũ rõne capacitatis. et sil̃r
magnũ ꝓpriũ non prebẽt iudiciũ nisi cum cõ
plicãtur ad significandũ simul cũ figura ipsi⁹

Et notant ꝙ capud bñ figuratũ bonã obe
diẽtiaz mẽ ⁊ ꝟtutẽ informatiuã eẽ fortẽ sig̃t
Et hoc siue sit ꝑuum siue magnũ. Ideoqꝫ taz
magnũ q̃z paruũ capud cũ bonitate figure ipi
us tẽꝑantiã põt significare ꝯplõnis cẽbri et
cũ malicia figure põt significare distẽꝑantiã
ei⁹. Et h° dicũt loq̃ndo de ꝯplõne nãli acq̄si
ta ex ꝑncipys gñationis. Et declarãtes ꝺ ca
pite ꝑuo ꝙ possit significare ꝯplõnẽ tẽꝑataz
dicũt possibile eẽ i ꝑn° gñatiõis mãm eẽ pau
cã bñ tñ dispositã ⁊ bone ꝯplõnis ⁊ uirtutẽ
iformatiuã eẽ fortẽ. Et tunc capud erit ꝑuuz
bñ figuratũ bone ⁊ tẽꝑerate ꝯplõnis cuz ibi
nulla sit cã distẽꝑantie ipsi⁹. Et si ꝑdicta
fuerint ꝑ oppo^m. s. ꝙ cuz paucitate mẽ sit ma
la ei⁹ dispõ ⁊ inequalitas ꝯplõnis ⁊ uirt⁹ in
formatiua debilis tũc capud erit ꝑuũ male fi
guratũ distẽꝑerate ꝯplõnis. q̃ distẽꝑerata ꝯ°
licet possit eẽ q̃cũqꝫ ꝯplõnũ distẽꝑerataꝝ sim
plicium uel cõpositaꝝ sicut possibile ẽ mãz ipsi
us generatõis paucã eẽ cui⁹cũqꝫ distẽꝑãtie.
ẜm tñ plm erit frigida ⁊ sicca eo ꝙ ꝯstrictio
uel dẽꝑsitas q̃ sunt cã ꝑuitatis frigiditatem
⁊ siccitatẽ attestant̃ a quib⁹ ꝓcedũt. siccitas
ẽt ẽ cã inextensionis ⁊ ꝑ ꝯñs ꝑuificatiõis.

Eodẽ quoqꝫ modo loq̃ndo ꝺ ꝑdicta ꝯplõ
ne nãli declarãt de capite magno ⁊ ꝑ easdem
cãs põt significare ꝯplõnẽ tẽꝑerataz cerebri
⁊ ẽt distẽꝑeratã q̃ ꝯ° si fuerit distẽꝑerata põt
eẽ q̃cunqꝫ ipsaꝝ simplicium uel compositaꝝ.
ẜm plm tamẽ ꝯ° illa distemperata erit hũida
sola uel iũcta cũ caliditate . nã magnitudo mẽ
brorum ex humiditatis ꝓcedit multitudine

cui⁹ facile ē recipere extensionem. Dixit
Gal'. magnū capud si fuerit factū pp multam
ꝛ bonā mām ꝛ fortitudinē uirtutis informa
tiue. illud operātis. tunc est signum bonum si
gnificās ꝯplonē cēbri tēperatā ꝛ bonā ex pn
cipiis generatōis acqsitā. Si vo fuerit pp so
lā mē multitudinē absqꝫ mē qualitate bona ꝛ
absqꝫ fortitudine vtutis informatiue non est
signū bonū signs cōplonē pdictā cerebri di
stēperatam. Et idē erit iudiciū de capite par
uo. ꝙ si fuerit factū paruū pp solam paucitatē
mē exn̄te tamē bone ꝛ tēperate qlitatis quaꝫ
informauerit uirtus fortis ē signum bonum
signs ꝯplexionē ex pncipiis generatōis acq
sitā tēperatā ꝛ bonaꝫ. Si vo fuerit pp pauci
tatem mē ꝛ male qualitatis ꝛ uirtute informa
tiua debili ē signum malum signs predictam
ꝯplexionē distēperatā ꝛ malā. Dixit Auer.
colliꝫ 4°. forma tortuosa. i. innālis sigt malā
cōplexionē. Et capud magnū uel puū hꝫ ēt si
gnificare h°. s. iūcta cū tortuosa figura. loqn
do aūt de ꝯplexiōe nāli cēbri ex tēpore acqsi
ta tūc dicunt ꝙ ad paruitatē rōne parue capa
citatis capitis sumpta. necessario sequitur
mala ꝯplo calida. Et ꝙ ut sic puitas capitis
nō pōt significare cōplonez capitis tēpatā.
sed semp malā cōplonē ei⁹ ꝛ distēpatā ad ca
lidū significat. Et rō ē qꝛ cerebro exn̄te puo
necessario uētriculi cerebri sunt pui. ipis aūt
puis existētib⁹ nō pōt p eos sps animalis ce
rebri libe penetrare ampliari ꝛ debite euen
tari. sꝫ in eis coangustat indebite euentatus
unde ex indebita euentatione ꝛ per arta loca
penetratione inflamatur. Et inflamatus fac
necessario acquiri malā cōplonē calidā in tē
pore. qrtūcūqꝫ ēt radicalis ꝯ° ei⁹ ex pncipiis
generatōis fuerit tēpata uel frigida. ꝛ iuuat
ad caliditatē acqrendā in spu aiali. qꝛ sps ui
talis ueiens ad rethe mirabile qō necessario
in puo capite est puū p ipius artas penetrās
artarias inflamatur. ꝛ inflamatus in calidio
reꝫ ꝯuertit spm aialeꝫ. De hac ꝯplexione
intelligens gal. dixit in tegni 2°. puū capud
praue cēbri ꝯpōnis. i. ꝯ°nis uel ꝯpōnis quā
necessario mala sequitur ꝯ° ppuꝫ est signum.

Et dicunt ꝙ ad magnitudiēz capitis rōne
magne capacitatis sumptam necessario seqtur
distēperata ꝯ° frigida ꝛ humida. ꝛ ꝙ magni
tudo capitis nō pōt significare ꝯplonē cēbri
tēperatā sꝫ sp distemperatā frigidā ꝛ hūidā.

Et rō ē qꝛ ad magnū capud dicto mō sum
ptū necessario cōseqt magnū cēbꝝ. qō cū sit
nālis ꝯplonis frigiō rōe sue magnitudis ml'
tū pōt infrāre ac ēt exn̄s magnū ml'tas p uiā
indigestiōis multiplicat supfluitates frās cru
das recipitqꝫ ml'tos ex corpore uapores. q
ibi rōe fritatis sue in aqaꝫ ꝯuersi nāꝫ. ipsam
nāꝫ ifrigidāt. igit ad distinguēdū inter signi
ficata magnitudis ꝛ puitatis capitis an signi
ficēt ꝯplonē cēbri tēpatā uel distēpatā oꝫ re
currē ad ꝯsiderationem sicut ꝛ iā dictū ē fi
gure capitis ꝛ ēt ortoꝝ ab eo. De magnitu
dic aūt dixit Gal'. ōterminādā cē pus a q cā
ipa magnitudo pcesserit. Magitudo. n. si bo
ne forme seu figure fuerit. semp bonū ē signū
signs tēpatā ꝯplonis cēbri. Et silr si orta ab
eo collum ōcipue forte fuerit. s. ꝛ grossū ꝛ ab
aliis ossib⁹ optime dispositū. s. fuerit cap̄ et
corp⁹ totuꝫ. ꝛ si neruosuꝫ ē oē. s. colluꝫ capud
uel corp⁹ ꝛ plenuꝫ ꝛ uiuiduꝫ. naꝫ si sic fuerint
tēpatam significabūt cēbri ꝯplonē. eo ꝙ māꝫ
sigt fuisse multaꝫ bn̄ dispositaꝫ et bone qli
tatis et vtutē informatiuaꝫ fuisse fortē in bn̄
ꝛ debite regulando ipaꝫ multaꝫ māꝫ qō mi
nime fecisset sine instrumēto cōplonis tempa
te. Et per oppo^m si figura non fuerit bona ꝛ
orta a cēbro n̄ fuerint fortia nec magnitudini
corporis correspōdētia malū signū malā signs
ꝛ distēpatā cēbri cōplonē. qꝛ sigt māꝫ mul
taꝫ male dispositaꝫ ꝛ inobedientē. ꝛ vtutis in
formatiue debilitatē. Dicunt puum capud
cōplonē sigt siccaꝫ. qꝛ māꝫ sigt paucam n̄ ex
tensibilē. Et si fuerit cū bona figura sigt sic
citatē qꝛ cū caliditate sigt vtutis fortitudiēꝫ
sed si fuerit cum mala figura sigt siccitatem
cuꝫ frigiditate. qꝛ sigt uirtutis imbecillitatē
Magnū uero capō significat hūiditatē Et si
fuerit cū bona figura significat cū hūiditate
caliditatē ꝛ cū mala frigiditatē. ꝛ h° dicūt cē
sꝫ plꝫ Alii aūt uolūt qō si fuerit capō magnū
ul' puū dūmō sit bone figure ꝙ significet tem
pamētū ꝯ°nis ad qō seqt fortitudo vtutis
quā seqt bōa figuratio ꝛ formatio mēbroꝝ.

Dix Aui. physionimi dicūt ꝙ hō hn̄s cap
puū ē pfidus ꝛ timid⁹ ꝛ uelocis ire hesitās i
reb⁹ ꝛ h siue hēat bonā figurā siue malā. tn̄
hn̄s malā deterior ē. hō. n. pui capitis ē mali
iudicii ꝛ eronei pp duo. primo qꝛ sps in cere
bro nō hēt bonā conuersionez pp defectū uē
triculoꝝ ꝛ esiā spūuꝫ. 2° quia cerebꝝ puū
non pōt cōtempare caliditatē cordis qre sps
uitalis in cōuersione sua ut fiat aialis calid⁹
remanet ꝛ turbidus unde erratur in iudicio
Et qꝛ capitis pui cōplo. ut patuit ē siccior
tenet ꝛ seruat ipas species iudicii erroneas
unde est perfidus. ille enim uidetur esse perfi
dus. qui in errore iudicii perseuerat. Et qꝛ
tales sps cerebri licet sint pauci sunt tamen
calidi ideo est uelocis ire. tamē pp paucita
tem spūuꝫ est timidus. ꝛ pp dictas passiones
est hesitans in rebus. qꝛ quasi semp ē i bello
inter timorē. pp. spūuꝫ paucitatem ꝛ quādam
audatiā impetū siue incitationē pp spūuꝫ cali
ditates. Dixit Gentilis cōsidera ꝙ habēs
capud longum est tardus in iudicando ppter
distantiam uentriculorum.

Capᵐ 8ᵐ de signis cōplexionis tēpate cēbri.

Prosequens Gal'. signa ꝯ°nuꝫ cere
bri nāliū p sex genera signorū
supius positoꝝ incipiens a si
gnis ꝯ°nis tēpate. dixit de p°
signo suo sm ordinem distinctionis eius in
cera ut supra patuit ꝙ capitis bona figuratō
siue cum magnitudine fuerit siue cum par
uitate complexionis cerebri significat tem
pamentuꝫ. Et dixit de signis sumptis ab
ortis a cerebro. Si sm occipiciuꝫ eminentia
minor sit alicui qꝫ esse debeat secūdū naturaꝫ
q sm nām ut ipe dixit figurata esse debet si

gura cōmissure posterioris q̄ est similis lam
de. tūc cōsidera ⁊ neruos ⁊ collū cū alijs ossi
bus spōdiliū. s. ⁊ costarū quibus secūduꝫ nāꝫ
se habētibꝰ. i. sicut se habēt in capite tēpato
tunc iudica hoc ꝓcessisse ex indigētia siue pau
citate materie. ⁊ nō uirtutis imbecillitate. ⁊
iō ꝓpter illud noli iudicare distemperantiaꝫ
ꝯplōnis cerebri. sꝫ tēpantiam. Sꝫ predictis
mēbris ineptioribꝰ existentibꝰ q̄ꝫ eē ōbeāt
in capite tempato. iudica infirmuꝫ. i. distem
patuꝫ esse principiū. s. cerebꝝ. ⁊ hoc ꝓcessisse
ex uirtutis imbecillitate. tamen ita est dixit
Gal'. ꝙ in pluribus indigentia materie fm oc
cipiciū exn̄te sequetur imbecillitas dictoruꝫ
ortoꝝ neruoꝝ. s. colli ⁊ ossiuꝫ. Et rarum ual
de est ꝙ sequatur oppositū. s. ꝙ stāte ibi pau
citate materie p̄dicta orta sint fꝫ nāꝫ capitis
tempati. Et rō est quia nuca oritur a parte
posteriori cerebri. ⁊ fm q̄ꝫtitatem nuce per
uenit q̄ꝫtitas spondiliuꝫ. ⁊ fm quantitatē spō
diliū ꝑuenit q̄ꝫtitas costaꝝ. Si g° ps posteri
or cēbri ē pua ⁊ nuca dꝫ esse pua ⁊ sil'r nerui
orti ab illa pte. Sed nuca exn̄te pua. spondi
les debēt esse pui ⁊ sil'r coste. Et ad puitateꝫ
spondiliuꝫ sequit̄ puitas colli ⁊ ad puitatem
costaꝝ puitas pectoris. Attamē qꝛ predicta
mēbra non gnān̄t ex eadem mā nec ex eius
dē nē cum ea ex q̄ gnātur ps posterior cere
bri pōt euenire lꝫ raro ꝯtingat ꝙ mā ꝑ cere
bro erit pauca ⁊ mā ꝑ illis mēbris erit mul
ta. Et tūc stante fortitudine ꝟtutis īformatiue
accēt illa mēbra esse magna ⁊ sicut se hn̄t i ca
pite tēpato ⁊ non attestabunt̄ in q̄ꝫtitate sua
⁊ figuratione suo p̄n° nec i ꝯplōne sue ꝯplexi
oni. Et dixit Gal. ꝙ si maiꝰ fuerit ⁊ grossiꝰ ō
bito occipiciū. codē mō ꝯsidera ⁊ iudica per
hāc pteꝫ sicut iudicatū ē ꝑ totū capō magnū.
uꝫ. ꝙ si ipsa ps occipicij cū sua magnitudine
fuerit bone figure ⁊ orta ab eo hn̄t se fꝫ nāꝫ
tūc iudica hoc eē fm fortitudinē īformatiue
⁊ attestari supra tēpamtū cēbri. Si ꝟo ꝯrio
se hūerint figura eiꝰ ⁊ ipā ab eo orta iudica
ꝯriū ⁊ distēpatū eē cerebꝝ. Dixit Auic. si
collū ē forte ⁊ grossū sig̃t fortitudinē ꝟtutis
cerebri et eiꝰ exuberātiaꝫ. s. mē. ul' exuberan
tiā. i. exuberātē ⁊ fortē uirtutē īformatiuā
debile ꝟo curtū ⁊ subtile sig̃t ꝯrio. ⁊ ꝑ ꝯn̄s
ꝯplexionē cēbri distēpatā. Et dix Gal'.
ꝙ sil'r sūt deterīatiōes ⁊ ꝯsideratiōes ⁊ iu
dicia ō q̄ꝫtitate magitudīe. s. ⁊ puitate sinci
pitis ptis anterioris cerebri eminētie. sic̄ q̄
dicta sūt de posteriori. Nā ōbemꝰ respicē ad
faciē ⁊ sensiteria q̄ in ea sūt. ipoꝝ ei nerui ab
an̄riori cēbro oriūt̄ sic̄ postēiora a postēiori
Mēbra. n. oiā tā āteriora q̄ꝫ postēiora orta
a cerebro ⁊ alia ei co ad acentia si habuerit
se fm nāꝫ. ⁊ fꝫ ꝙ habere debēt in capite tem
pato. tepamtū ꝯplexionis cēbri sig̃nt ⁊ eꝯ°.
Debent. n. fm naturam nerui tam motiui q̄ꝫ
sensitiui esse fortes grossi ⁊ bene radicati.
Dixit Aui. cuꝫ nerui fortes fuerint ⁊ ingro
sātur. i. grossi sunt ⁊ uie eorum fuerint fortes
q̄ eis create sūt p̄ncipales. i. ꝙ nerui in coꝝ
radicibus sint grossi ⁊ fortes sig̃nt fortitudi
nē cerebri ⁊ mbra ēt neruosa pp cōitatē quā
hn̄t cū cerebro sil'r fortia exn̄tia ⁊ bn̄ radica
ta sup bonā significāt cerebri dispōnē ⁊ eꝯ°

Dixit Gal'. in tegni 2°. in hn̄tibꝰ cerebꝝ tē
patū eis exn̄tibꝰ infantibꝰ capilli sunt sub ru
fi. i. flaui. ⁊ pueris frigidis sunt subrubei. ⁊
ꝑuectis frigidis fiunt rubei. Et causa horuꝫ
coloꝝ ē. qm̄ cuꝫ mā pili ut suo loco patebit
generet̄ ꝑ actōeꝫ calidi in hūidū in etate īfā
cie prohibet̄ actio caloris ab ustione pp ex
cedētē hūiditatē unde fiunt flaui. in pueritia
ꝟo iam hūido uadente ad diminutionē calidum
fortius agit unde magis declinant ad rubedi
nem. Et cuꝫ ad iuuētutē ꝑueniunt calido acu
tiori facto per diminutionē maiorē hūidi a
gente in ipis fortius. fiunt rubicundiores
cū quadā declinatōe ad nigredinē. Nā ut suo
loco patebit qualis ē uapor ex quo fiūt capil
li. talis ē color coꝝ. Et iō eo tēpore quo ua
pores sunt minus usti fiūt flaui ⁊ eo quo ma
gis usti declinat fm illud plus ꝟsus colorē ni
grū. Et dixit Gal'. capilli coꝝ sunt quodam
mō medij crispoꝝ ⁊ simplicium. i. planoꝝ. Et
cū nota fiat cum loco dicet̄ cā crispitudinis
⁊ planitiei capilloruꝫ. Et dixit Gal'. non fiūt
calui facilꝰ quasi uelit ꝙ hn̄tes cerebꝝ tēpa
tū sint quasi medij inter eos qui facile fiūt cal
ui ⁊ qui difficulter. nā facilitas generationis
caluitiei fit pp sup̄fluitatem siccitatis ⁊ diffi
cultas uel nō caluities pp sup̄fluitates hūidi
tatis sic g° i tēpatis medio mō se hēbit dispō
ad caluitiē. Dixit Auer. collꝫ 4°. ꝙ horū
capilli nō oio extensi seu plani sūt uel tortuo
si uel crispi albi uel nigri. Dixit Auic. ca
pillos hn̄t a pueritia glaucos. ⁊ in adolescen
tia igneos. ⁊ rubeos ad nigredinem declinan
tes circa ꝯplementū creationis ⁊ augmēti in
ꝑfecta iuuētute quē capillū ad nigredinē ōcli
nantē. Arꝭ. in physonoia parua laudat dicens
Niger capillꝰ innuit rectitudinem ⁊ amorem
iusticie. Et ipsos capillos dixit Auic. habēt
medios in crispitudine ⁊ planitie. ⁊ ipsorum
ortus ⁊ tempꝰ nascendi totū est in sua hora.
Et ipsoꝝ canities non ē festina nꝫ tarda ab
hora nāli. ⁊ caluitiū non cito eis aduenit. Et
hec de primo signo. De 2°. autemꝰ signo
Gal'. in tegni non fuit locutus quia derelinqt
motuꝫ. de ipso tamen dixit Auer. ubi supra ꝙ
in hn̄te cerebꝝ tēpatū sēsus sūt clari ⁊ boni.
dicūt. n. ꝙ exterioꝝ sensuū fortitudo ⁊ boni
tas tēpamentū cēbri sig̃nt. De 3°. ēt signo
pp dictā cām Gal'. nō tetigit. ō eo dix Auer.
ꝙ sūt mediocres inter pigritiā ⁊ uelocitateꝫ
. s. ad motū. dicūt tn̄ ꝙ ipsaꝝ ꝟtutū motiuaꝝ
opōnū fortitudo sig̃t tēpamtū ꝯplōnis cēbri
sicut ipsaꝝ ⁊ sensuum exterioꝝ ōbilitas sig̃t
distēperamentū. De 4°. aūt signo dix Gal'.
in tegni ꝙ facilis intellectus subtilis sbe cē
bri ē cognitio. i. significat sbaꝫ cerebri clarā
sincerā ⁊ puiā ad sil'itudinē aeris subtilis et
clari. Sed tarditas intellectus est cognitio
sbe pigrioris cerebri. i. significat sbaꝫ cere
bri grossam ⁊ turbidā. De hoc signo dixit
Auic. fortitudo meditatōis. ⁊ ꝑscrutationis
. i. fortitudo actuū intellectus qui sunt duo.
quoꝝ unus ē simpliciū apphensio. ⁊ ōr medi
tatio. ⁊ alius est illoꝝ simplicium appreben
sorum ꝯpō ⁊ diuisio et uocatur perscrutatio

significat fortitudinē ꝯplexionis cēbri oīo
.i.pfectaꝫ uel oīo.i.tocius cēbri .qꝛ ꝗ̄ꝫuis
intellectꝰ ꝑsistat in medio uētriculo cēbri tñ
qꝛ ad bonitatē eiꝰ reqrit bonitas aliaꝝ ꝟtu
tū alioꝝ uētriculoꝝ cerebri iō bonitas intel
lectꝰ bonitatē ꝯ°nis tociꝰ cerebri significat
ꝗ̄ꝫuis ꝓncipaliter uētriculi medij.uel omnino
.i.omniū nāꝝ cerebri ꝯ°nis.s.ꝯpōnis ꝛ uni
tatis.Dixit hal.in ꝯm̄to ꝓdicti ꝟbi gali.faci
litas itellectꝰ cū sit eiꝰ opō pfecta. significat
ꝯ°nē cerebri tēpatā qꝛ perfecta opō non nisi
a ꝯplexione tēpata ꝓuenit. Dicūt qdā ꝙ ꝑ in
tellectuꝫ intellexerūt ꝟtutē cogitatiuā siue ex
timatiuā ſm Auic.de sig° ꝟo sūpto ab intelle
ctu ꝓꝓe sūpto ꝓ ꝟtute rōnali dicūt ꝙ ipiꝰ bo
nitas uel malitia nō hꝫ imediate significāe su
ꝑ ꝯplexionē cerebri.cū opō intellectꝰ ñ fiat
in organo cum sit ꝟtꝰ abstracta ut uult Arꝭ.
3°.ꝺ anima.ꝛ ē eiꝰ opō distincta ab operatōi
bꝰ aliaꝝ ꝟtutū animaliū ſſitiuaꝝ ꝛ ꝑꝯn̄s suꝑ
nullā partē cerebri immediate hꝫ significare
Et ita uult. Auic. 6°.de nālibꝰ. Et ut sic dix
pˡ pᴬ c°.de ꝟtutibꝰ aīalibꝰ in fine. Medicꝰ ñ
hꝫ se impedire de opōne intellectꝰ. Mediate
tñ pōt significāe et ut sic h° mō intellectꝰ bo
nitas ꝉ malitia sigt suꝑ bonitatē ꝉ malitiā ſſu
um.cū oīs cognitō intellectiua depēdeat a co
gnitione ſſitiua. Bonitas aūt ꝉ malitia ſſuuꝫ
sigt bonitatē ꝉ malitiā ꝯplōnis cēbri ut patu
it.g° bonitas ꝉ malitia intellectꝰ significabit
mediate suꝑ bōitate ꝉ malitia ꝯplōnis cēbri.
Dicūt ꝙ facilitas intellectꝰ cogitatiue siue ex
timatiue ꝟtutis ē uelox inuentio medij in di
scursu ꝑ intētiones ꝑticulariū.x. ꝓdicam̄toꝝ

Et dixit Gal. facilitas discēdi ē cognitio
ꝺe cēbri mollis .i.hūide.sigt.n.hūiditatem
anterioris uētriculi cēbri.facilitas aūt discē
di seqt facilē ꝛ bonā ꝯꝓhensionē spēꝝ.bona
aūt ꝯꝓhensio ꝛ facilis caꝝ est effectus ꝟtutis
ymaginatiue et ſſus cōis qꝝ sedes ut supra.
patuit ē anterior uētriculꝰ cerebri. Et sigt iō
hūiditatē ipiꝰ uētriculi .ab hūiditate.n.ꝓce
dit bona ꝛ facilis ꝯꝓhensio. Dicunt qdā ꝙ
Gal.ꝑ hāc hūiditatē itellexit eiꝰ tēpatā ꝯplō
nē q̄ ē hūida absolute licet sit ipi uētriclo tē
pata. Dixit aūt Gal. sic.qꝛ āterior ꝑs cere
bri ē hūidior alijs.dixit Aui. fortitudo yma
ginationis ꝛ formatōis.i.opōnis sensꝰ cōis
ꝛ fantasie q̄ ꝺr ꝟtus formalis iuuat ad signi
ficandū anterioris cerebri sanitatē ꝛ tēpanti
am. Quidā tñ alij dicūt Gal. ꝑ supradictā hūi
ditatē intellexisse hūiditatē remissaꝫ.ut.ꝟ.g̈.
qualis esset hūiditas corporis sani simpꝉr ut
multū uel neutri simpꝉr.nā talis hūiditas ē q̄
facit ad facilitatē ꝯꝓhensionis ꝛ ꝑꝯn̄s ad fa
cilitatē discendi.non autē humiditatē excessi
uā q̄lis ē corporis sani nunc siue egri simpꝉr
nā talis hūiditas non facit ad bonitatē ꝯpre
hēsionis.dato.n.ꝙ bona impꝛ̄ssio fiat in hūi
do.tñ cū humidū ē excessiuuꝫ destruit actum
ēt sue ꝟtutis ut pꝫ de cera multuꝫ liquida in
qua non recipitur impressio sigelli. Et ꝯcesso
ꝙ in multuꝫ humida ſōa reciperet impressio
illa tñ impꝛ̄ssio siue receptio esset indebita in
determinata ꝛ impꝓportionata ꝟtuti. Cuꝫ ēt
suꝑflua humiditas ſſus obtundat.ꝛ sic facili

tatē discendi impediat. Et dixit Gal. difficul
tas discendi ē sigtio ſbe dure idest sicce cere
bri.s.anterioris.ꝑ oppoᵐ ꝛ ad hūiditatē. di
ctā intelligēdo siccitatē. Et dixit Gal. me
moria ē cogitō ſbe ꝑmanētis.i.sicce cēbri.s.
posterioris intelligēdo ſm quosdā ꝑ hanc ꝑ
manētiā ꝯplōnē tēpatā posterioris cēbri qꝺ
est sedes memorie qꝺ absolute est siccū.licꝫ
sibi ipa siccitas sit tpamētū ulꝉ ſꝫ alios intel
ligēdo siccitatē remissaꝫ nō excedētē cū exce
dēs destruat actū ēt sue ꝓꝓe ꝟtutis .cū nō fa
cilꝉ fiat in ea impꝛ̄ssio.ꝛ ꝯcesso ꝙ fieret nō eēt
debita ꝛ ꝓportionata ꝟtuti memoratiue.nō
.n.seqt bona retētio fit in sicco unñ ꝛ bona
fit rememoratio.g° cū melior retētio fiat in
magis sicco melior fiet in eo rememoratio.
qꝛ illa maior siccitas nō eēt ꝟtuti ꝓportōna
ta sꝫ pociꝰ ipiꝰ actꝰ destructiua. Et dixit
Gal. esse mobile in opionibꝰ ē signū ꝯ°nis
cerebri calidi .qꝛ mobilitas opionis sigt fa
cilitatē motꝰ spūuꝫ in cerebro.cū nō fiat uari
atio opinionū nisi ex ueloci motu spēꝝ quaꝝ
motionis uelocitas ꝓcedit ex ueloci motu
spirituū cuiꝰ uelocis motꝰ cā ē caꝉitas. ꝑma
nere aūt firmū in opionibꝰ signum est ꝯ°nis
frigide ꝑꝑ ꝯriā cāꝫ.ꝛ notant ꝙ hn̄tes tēpam̄
tū cerebri sūt tēpati in sōpno ꝛ uigilia.ut di
xit Auer.collꝫ 4°. De 5°.aūt signo qꝺ est
sumptū a ꝟtute ꝉ uitio opōnū nāliū ꝓsequēs
Gal.iuxta id qꝺ dixit p° de ꝟtutibꝰ nālibus
.s.ꝙ nāliū ꝟtutū actꝰ .nō seipsis sꝫ ꝑꝑ aliqꝺ
ab eis factū.seu in qꝺ agūt qꝺ est nutrimētū
suꝑfluitas nobis inotescūt.dix ponēs signū
sumptū a suꝑfluitatibꝰ ꝙ si cerebꝝ eucratum
fuerit ſꝫ quatuor qualitates hēbit moderate
suꝑfluitates q̄cūqꝫ ꝑ palatū aut nares ꝉ aures
suꝑle aut oclos purgāt. Dix Auer. 4° collꝫ
qn̄ suꝑfluitates q̄ ex cēbro egrediūt sūt tēpa
te i ꝗ̄ꝫtitate ꝛ q̄litate sigñt tēpātiā eiꝰ.tūc aūt
sūt moderate ipe suꝑfluitates cū sūt pauce et
ꝯueienter digeste. Dix. A. ꝙ tale cēbꝝ ē cō
m̄suratū in eo qꝺ ab eo expellit ꝛ ipiꝰ reten
tōe. Et ponēs 6ᵐ.ꝛ ultiᵐ sigᵐ Gal. sūptum
ab extrinsecꝰ occurrētibꝰ dixit ꝙ cēbꝝ tēpa
tū mīme ledit ꝯpatū ad oīa q̄cunqꝫ extrinse
cus calefaciūt infrigidāt siccant uel hūectant
in ꝯpatōe ad qꝺcunqꝫ cēbrum distēpatū.dn̄t
hoc dictū ꝟitatē hēre sum̄do li quecūqꝫ col
lectiue nō distributiue.nā distributiue sumē
do nō hēt ꝟitatē nā aliqꝺ cēbruꝫ distēpatū
plus resistit quibusdā cāis alterātibꝰ ꝛ minꝰ
ledit ab eis cerebro tēpato. Calidius enim
paꝝ cerebꝝ plus resistit frigidis alterātibus
ꝗ̄ꝫ tēpatū Siꝉr aūt ē ꝛ i alijs q̄litatibꝰ. Di
xit Aui.cēbꝝ tēpatū forte ē ad resistēdū ac
cidētibꝰ ipedim̄tū afferētibꝰ. Et sūmarie de
dictis signis dixit Gal. si cerebꝝ eucratū fue
rit ſꝫ q̄tuor q̄litates hēbit cū mō.i.cū tēpam̄
to oīa q̄ dicta sunt. Pro ꝟificatōe quoqꝫ
dictaꝝ significatōꝫ dix Gal. ꝙ oīa sigᴬ dc̄a ꝺ
hēt audiri ꝛ itelligi i corporibꝰ hītātibꝰ i re
giōe tēpata ꝛ maxīe ea q̄ sumūt a ꝟtute ꝛ ui
tio opōnū. Et h° iō qꝛ uariāt uariatōe regio
nuꝫ ut apꝑet in calidis.n.regionibꝰ sunt hōi
nes magis furiosi ꝛ plures exalationes mul
tiplicant in eis ꝛ eꝯ°. Nō tñ intelligas ex

dictis ꝟbis gali ꝙ oīmode ꝑdicta sigᵃ non
ꝟificentur in oībꝰ regionibꝰ. ſꝫ intellige ꝙ
in distēpatis nō uerificātur nisi cū discursu
sic̄ ꝟbigratia. cū intellexero capillos eē tal̄
coloris in corpore tēpato in aere tēpato sciā
cꝰ coloris ōbeant eē ī aere distēpato. ſꝫ im
mutatōez mouētē a q̄litate regōis tūc discur
ſꝰ rōnalis arguet sic. qn̄ capilli sunt mutati in
regōe distēpata ab eo ꝙ ōbēt eē in aere tēpa
to. q̄ꝫtū mutari ōbēt a q̄litate illiꝰ regōnis di
stēpate sign̄t sup ꝯplone tēpata. ſꝫ qn̄ mutāt
plus ulˀ minꝰ q̄ꝫ ōbeāt sign̄t sup ꝯᵒne distēpa
ta. Et ſb̄dit gal. ad ꝟificatōnez signoꝝ su
pradictoꝝ ex capillis sūptoꝝ n̄ solū anotare
oꝫ regōes tēpatas. ſꝫ ꝙ sint corpora cū hūo
rū tēpātia. ſ. ꝙ nō hēant hūores supfluos nꝫ
in q̄ꝫto nec ī q̄li. Et hoc iō. qꝛ ſꝫ diuersitatē
hūoꝝ corporis ī q̄ꝫtitate ⁊ q̄litate eoꝝ accīt
uariari capillos in colore ⁊ in mltitudine ⁊
paucitate eoꝝ ⁊in ipoꝝ crispitudine ⁊ plani
tie. Dix Auic. ꝫˡ. pᵃ. cᵒ. de signis sumptis
ex pte mēsure capitis ꝙ sigᵐ cerebri tēpati
⁊ fortis ē ut n̄ paciat̄ ex uaporibꝰ uini. ſ. pu
ri ⁊ uaporosi cū bibit̄ ex eo q̄ꝫtitas qua eua
poret ad cerebꝝ. Et n̄ patiat̄ ab alyѕ uaporo
sis ut ceruisia acruminibꝰ leguminibꝰ fructi
bꝰ ⁊ alyѕ uaporosis. ⁊ n̄ patiat̄ ēt alia accidē
tia q̄ pateret̄ siue pati posset cēbꝝ nō bonum
nec forte ſb̄tilitate. ſ. uini ⁊ caliditate eiꝰ al.
⁊ debilitate. ſ. quā facit uiᵐ. hyѕ eniꝫ tribus
modis uinū ledit cēbꝝ. ſꝫ ut addatur mēs eiꝰ
.i. sensus iteriores ⁊ exteriores a potu uini.
acuit̄ nāqꝫ mltotiēs eiꝰ potu sensꝰ ⁊ itellectꝰ

Capᵐ. nonū de q̄busdā generalibꝰ ꝑmittēdis
ad cognitōez ꝯᵒnū distempataꝝ cerebri.

Auicena tertyѕ ꝑma po
suit q̄dam au
ctoritate gali q̄ repitur zᵒ te
gni ⁊ ꝫᵒ de interioribꝰ q̄ ꝓuenī
ūt supra cēbꝝ ex actōe uniꝰcu
iꝰqꝫ q̄tuor q̄litatū ꝑmaꝝ. posuit ēt q̄dam ex
scia sua. Dix aūt pᵒ uisū ē galo. ꝙ caltas
ī cēbro dn̄ans generet rōis ꝑmixtionē ⁊ ali
enatōꝫ qō fac̄ ꝑꝑ ꝑturbatōez ⁊ motū quē fac̄
in spu ⁊ mltā euapōratōꝫ. qᵃ ꝑꝑ qō ē rectum
iudicat n̄ rectū lˀ eꝯᵒ. hic tn̄ iueit̄ una littera
q̄ dic̄ ⁊ stoliditatē q̄ ē opō dīnuta ꝟtutis co
gitatiue. Et pōt ꝟificari sic. nā calidum mo
uēdo spm ut n̄ figat̄ in actu iudicy. pōt eē cā
dīnutōis actꝰ cogitatiue. sic̄ pōt dīnui actꝰ ui
sibilis. qꝛ uisibile ſb̄ito recedit ab aspectu. ⁊
q̄ꝫtū ad istā cāꝫ dc̄m ē a pho. ꝙ ī sedēdo ⁊ qe
scēdo fit aīa hoīs prudens ⁊ sapiēs. pōt ēt ca
liditas eē cā dīnutōis actꝰ cogitatiue. cū esset
multū excessiua ōbilitās ꝟtutē mltū resoluen
do ō spu. Dix Aui. ꝑdictis nos addimꝰ ſb
itatōez motuū. ſ. ⁊ iudicioꝝ ⁊ acuitatem ca
sus iniciorū .i. eoꝝ que ꝓposuit lˀ iaꝫ facere
inchoauit. ⁊ uelocitatē ꝑmutationis uolūta
tū. Dn̄s eniꝫ calidū cerebꝝ. nūc ōtermiat
ire ad unū locū. ⁊ statiꝫ postq̄ꝫ inceperit ire
cadit ab initio determinatonis sue ⁊ permu
tat uolūtatē resiliens a ꝓposito. ⁊ uadit ad
aliuꝫ locuꝫ. Et post iteꝝ permutat se ab illo
⁊ tendit uel declinat ad alium uelˀ determinat
aliud fiēduꝫ esse. Et dixit Auic. uisuꝫ ē Galo
ꝙ frigiditas gn̄āt stoliditatē ⁊ qetē motꝰ. nā
frigidi ē ōbilitare ꝟtutē ⁊ immobilitare. Sꝫ
dixit Aui. nos addimꝰ tarditatē intellectꝰ. ſ.
⁊ cogitatiue siue extiātiue ⁊ excusationē co
gitōis ⁊ pigritiā. ſ. ad cogōscēdū. hn̄tes. n. cē
bꝝ frigidū nō laborāt ut cogitēt. ymo suadēt
sibi ipis. nō eē cogitandū. Et sic excusant se
a cognitōe ⁊ cogitatōe. Et dixit Auic. ui
suꝫ ē Galo. ꝙ siccitas facit uigilias. ⁊ ꝙ ipaꝫ
sign̄t uigilie. Sꝫ ad significandū siccitateꝫ
ꝑ uigilias dixit Auic. nos addimꝰ hanc ꝯdi
tionē. ſ. ꝙ nō sit uigilia ab humiditatibus ni
trosis. ⁊ ꝙ non sit cū grauitate capitis ⁊ non
sit cuꝫ assiduatōe eūonis supfluitatuꝫ ⁊ ꝙ nō
hēat patiēs reliq̄s significatōes hūiditatis.
nā hūiditas salsa nitrosa teste Galo facit insō
pnietatē. sicut pꝫ in senibꝰ. Dicunt q̄daꝫ ꝙ
lꝫ uigilia aln̄ fuit a mā salsa tn̄ sig̃t siccitateꝫ
qꝛ mā salsa iq̄ꝫtum esiccat intantū induc̄ ui
gilias tn̄ qꝛ non significat siccitatē exclusiuā
humiditatuꝫ hūoraliuꝫ. ymo cuꝫ eis stat siue
pōt stare mā. humoralis repletiua lꝫ ipsa mā
uirtualˀr sit siue esse possit sicca. ideo Aui. di
xit ꝙ uigilie non sign̄t siccitatē. ſ. mēꝝ humo
raliuꝫ exclusiuam nisi sint alie ꝯditiones di
cte.. Et dixit Aui. ꝙ hūiditas facit sōpnū
ꝓfunduꝫ. ſꝫ ad hoc significandū dixit ipse sta
tue in aīa tua ꝯsiderationē ꝑdictaꝫ. ſ. statue
qꝛ non seq̄t ē in mēbro humiditas gᵒ erit sō
pnus ꝓfundus qꝛ posset humiditas eē nitrosa
⁊ facere uigilias. ſꝫ ꝯditōibꝰ infra dicēdis in
cᵒ. de subeth assistentibꝰ significat sōpnuꝫ ꝓ
funduꝫ. Et ad discernēduꝫ malaꝫ ꝯplonez
mālē ab imāli dixit Auic. uisuꝫ ē Galo ꝙ si
gnuꝫ ad ostēdēduꝫ ꝙ ꝯᵒ. ē dn̄ans sine mā est
ꝓuatio fluxꝰ supfluitatuꝫ cū significatōibꝰ ma
le ꝯplonis. Et signū ꝙ sit dn̄ans cuꝫ mā ē flu
xꝰ supfluitatū ⁊ hᵒ dictū dixit Auic. ē ueꝝ cō
ditionatū. sic ꝙ qn̄ n̄ adest fluxꝰ supfluitatū fi
at ꝑscrutatio ꝙ in mēbro nō sit oplo nꝫ debi
litas ꝟtutis expulsiue. nā si sic nō fuerit tūc
erit sic̄ dixit Gal. Si aūt sit cū ꝓuatiōe fluxꝰ
supfluitatū oplo aut debilitas expulsiue tunc
esset mala ꝯᵒ cum mā. dato ꝙ non esset fluxus
superfluitatum.

Cᵐ. ioᵐ. ō signis ꝯᵒnū cēbri distēpataꝝ sim
pliciū

Signa cerebri calidioris
tēpato repiunt̄ de
scripta nouē. Unū ē dix Gal.
ī tegni. Rubicōdiora ⁊ caliora
sūt oīa q̄cūqꝫ circa capud. ō qᵒ
signo dixit Aui. sign̄t ipaꝫ. tactꝰ. ſ. cals ⁊ ru
bedo coloris. Dicūt nō facit hec cerebꝝ pse
q̄ꝫtūcunqꝫ sit calidiꝰ tēpato qꝛ q̄ꝫtumcūqꝫ sit
calm ē frius cute. ſꝫ hoc facit ꝑ accn̄s iq̄ꝫtuꝫ
. ſ. caltas influēs ad ipm ⁊ circūstantia ei nō
tantū remittit̄ a cerebro calo. q̄ꝫtū a tēpato.
unde totū capud reddit̄ tēperato calidiꝰ tan
genti ipm. Redditur autē ⁊ rubicundius
qꝛ rubeus color fit ex ꝑmixtione sanguinis
⁊ caloris cū partibus cutis. Sꝫ plꝰ ō sanguie
⁊ calore ꝑmiscet̄ cū partibꝰ cutis capitis. eo

exñte calido q̄3 tēpato. Est aūt hoc signu3
a calore rubeo sumptū a casibus. sumptū uero
a calore scōm q2 pōt dici sūptū a casibus inq̄3
tu3 ipsa caliditas modo dicto pōt dici cadēs
a cerebro ad mbra circūstantia. S3 fm q2 pt
dici sumptu3 a sbal'z inherētib9 inq̄3tū sumit
a cal'itate ɔpl'onali dictarū ptiū. Nam id qd
tactui repñtatur ē totum aggregatū ex calidi
tate inata τ influenti. Scōm signum dixit
Gal'. q2 q̄ in oculis uene sensibiles sunt. appēt
.n. uisui cum sint maiores τ latiores. de quo
signo dixit Aui. appitio uenarū oculorū. Dñt
nō ē p se cerem cā latitudis τ maioritatis ue
naru3 oculorū cu3 uene non oriātur ab eo. sed
per accñs. s. inq̄3tu3 non tm̄ constringunt in
oculis ortis a cerebro. ab eius fritate cereb°
exñte calido q̄3tum cōstringunt eo existente
tpato. Et dicunt uerificari hoc signū epa
te exñte calido ul' tpato. Nam si epar eēt fri
gidum nō apperēt uene in oculis. eo q2 in earū
origine essent parue τ gratiles. hoc aūt signu3
pōt dici cadere a cerebro. 3m signu3 dixit
Gal'. capilli hys citius in capite nascunt. Et
siquidē multu3 fuerit cerebru3 calidu3 fiunt
capilli nigri fortes τ crispi. Sed si non mul
tum fuerit calidum fiunt sbrubei primu3. de
inde processu etatu3 nigrescunt. Et uenien
tibus etatib9 calui fiunt τ magis pl'm cal'i ce
rebri. Dixit Auer. colliget 4°. Capilli nigri
significant super adhustionē. q2 igneitas hēt
albu3 denigrare. τ qui cito oriunt signt cal'i
tate3 Dixit Aui. uelocitas ortus capillorū in
prin° natiuitatis aut i uentre. s. matris añ na
tiuitate3. Et nigredo ipsoru3 in prin° τ den
gratio post glaucedinē uelox. τ crispitudo ip
soru3 τ similia. i. similes dispositiōes capillo
ru3 que consecūtur excessu3 caloris ut q2 sint
fortes τ asperi τ cito adueniat eis caluicium

Dixit Gal'. in ɔmto dci uerbi. Galie. p ca
pillos debemus intelligere ēt alios pillos pti
u3 faciei ut barbe τ supciliorū. Et dixit se
uidisse quēda3 natū sine pillis τ supcilys. Et
tm̄ p9 natiuitate3 eius cito nati fuerunt. Cā āt
oīu3 predictarū nota erit in tractatu d̄ dcora.

Est aūt hoc sigm sumptu3 ab exeunte muta
to. q2 materia capillorum una est d̄ superflui
tatibus cerebri que expelli t̄ ad extra. 4m
signu3 dixit gal' supfluitates que scōm palatū
τ os nares oculos τ aures egrediunt in eis
pauce sunt qm̄ inrephensibil'r sani sunt. s. ob
seruantes debitu3 regimē in sex rebus non na
turalibus. τ maxime qñ lapsus est paruus. s3
qñ negligentes sunt in obseruando regimē d̄
bitu3 supfluitates in eis sunt pl'ime. sed tm̄ n̄
sunt indigeste. Dixit Aui. significant illud
decotio supfluitatu3 effuxaru3 τ expulsarū τ
equalitas earum in substantia cum compatio
ne ad alias scilicet compl'ones cerebri distē
peratas. Notant q2 licet de se mulplicent sup
fluitates in cerebro calido. plures q̄3 in tpra
to pp digōnē ipsi9 eē debiliorē. tm̄ q2 ei9 cali
dū pl's resoluit uapores τ ɔsumit supfluitates
accidit eas in ipso pauciores repiri q̄3 in tē
pato. De supfluitatib9 tm̄ auriu3 q̄ cal'ior
sunt uidetur dubiu3. an sint in calido paucio
res an plures pp̄ter calidu3 ml'tiplicās colerā

Respondēt qda3 q2 lic3 hec nō minuātur tam̄
dicēdu3 ē supfluitates cerebri absolute dimi
nui q2 ml'to magis diminuūtur fl'ice τ ml'ice
q̄3 augeātur colerice. Quidā ṽo dñt ēt co
lericitas minui ex eo q2 q̄3tūcūq3 ad cerebrū
nutriēdu3 calidū uadit cū sanguie pauca cole
ra. Neq3 ipa in cerebro genrerat q̄a pp plus
pōt cal'itas cerebri i ɔsumptiōe illi9 ptis quā
sit illud quo plus indiget de colera q̄3 tēpera
tu3. Et notāt q2 Gal'. nō intelligit q2 supflui
tes in cerebro calido sint magis digeste dige
stione uera et ppria q̄3 in tēpato. sed itelligit
q2 non sint sic crude sicut in cerebro frigido
y° sunt magis subtiliate τ magis disposite ad
digestionē uera3 capiendū q̄3 in cerebro fri
gido. 5m signū dixit Gal'. Caput hys reple
tur ex calefaciētibus cibis et potibus. q2 si
caliditas cerebri fuerit cōiuncta cum hūidita
te multo magis replebūtur ipsorū capita q̄3 si
calida fuerit solu3 et nō humida. Cito eīm re
plent eorum capita dixit Al. et grauantur di
xit Aui. signt ipa3 uelocitate3 repletiōis ca
pitis et ipius grauitas que sequit ad ipius
repl'one3. Notant q2 ex dictis cibis et po
tibus multe surgunt euaporatiōes ad capud.
ad quarū ascensione3 iuuat caliditas cerebri
attrahēs Et dicunt q2 etia3 in comunib9 hūi
ditatibus repletis ēt absq3 cibis et potibus
caliditate cerebri attrahente ipas ad se seq̄t
capitis repletio. In cerebro aūt calido et hūi
do magis ingrossant et multipcātur uapors
et minus resoluūtur unde maxie tale repletur
capud. Sextum signū dixit Gal'. leduntur
odoribus calidis et extrinsecis alterātibus
calidis et maxie ab aere calido. Idem Al. τ
Auic. dixit et lesio eorum ab odoribus cali
dis. omnis nāq3 discrasia imoderata leditur
a sibi sil'ibus in forma. auctis tamē in gradu.

Septimū signu3 dixit Gal'. habentibus ce
rebru3 calidum fiunt sompni breues et non
pfundi respectu tēperati cerebri Alman. di
xit q2 sompnus coru3 puus est. Et Auer. di
xit uigilie et leuitas sompni dixit Aui. pauci
tas usus sompni cum leuitate eius. parū eim
dormiunt et non pfunde. quia tempamētum
supponitur in humido et sicco et calidum ex
cedens cōsumptiuum quare minuūtur uapo
res humidi mulcebres qui sunt causa sompni
et pfundationis eius. 8m signū dixit Aui.
est acuitas oculorum. i. iporu3 mobilitas p
pter caliditate3. Nonum signū dixit Aui.
est cum uelocitate pmutatiōis eius in ɔsilys
et uolūtatibus. uelociter ei3 pmutant iudicia
sicut faciūt infantes. dixit al. in cogitatiōib9
sunt ueloces instabiles et multe mutationis.
supflue ēt sunt acuti et ueloces in opationib9
animalibus. et d̄ hoc nono signo satis appuit
supra per Gal'. Dicunt quidam homo hñs
cerebru3 calidum est solicitus inquietus et
stabilis audax loquax et nō sompnolentus.

Cerebri ṽo fridioris tēpato sigā descripta
repiuntur octo. Et pm est dixit Gal'. in tegm
supflua plura sunt fz pprias effuxiōes. i. fm
determinata loca qb9 a cerebro expellūt ut os
aures nares et oculos. maxie tm̄ effuxio ppe
τ determinate mē q̄ tali discrasie approprian

.s.mãe flatice mltiplicatˀ.mltiplicatˀ.n.i tali
cere° mã flatica per uiã indigõis qm̃ nutri
mentuz uadens ad cerem ē flicuz.⁊ uirtus ei⁹
digestiua debilis que non põt multũ flicuz nu
trimentũ bene digerere. In cerebro ēt fri
gidiore uapores ad ipm ascendētes in aqueã
facile cõuertuntˀ nãm. Dixit Gal. in ?mēto v
bi hui⁹ ꝙ sicut est de uaporib⁹ ascēdētib⁹ ex
aqua balnei ad parietes ⁊ tectũ eius ꝙ uapo
res illi in parietib⁹ ⁊ tecto balnei cõuertuntˀ
in aquã sic est de uaporib⁹ ascēdētib⁹ ex to°
corpe ad cerem ⁊ maxie frigidũ ꝙ ?uertũtur
i aqueã humiditatē. Assignãt ãt duas cãs
cõuersionis uapoꝝ balnei in aquã. una est fri
giditas lapidũ existium in tecto balnei q licz
sint calidi accñtaliter. eēntialꝛ tñ sũt frigidi

2a ē qꝛ lz in illo uapore sit caliitas ⁊ leuitas
accñtales q̃ sunt cã eleuationis eius in altum
Nichilominꝰ in eo sunt fritas ⁊ grauitas es
sentiales Cũ ergo uapor ille ascendit q̃ztũ po
tuit non amplius ht motuz a calitate ⁊ leuitate
sz p⁹ ?tinue tendit uers⁹ actionē suã nãlē que
pcedit a fritate remissa eius ⁊ grauitate. unã
in aquã conuers⁹ inferius descendit. Sitr
uapores ad cerem ascendentes fritate cerebl
sil cũ nãlitate ipoꝝ ?uertuntˀ in hũiditatē aq
az. De hoc p° sig° dixit. A. 3l pa significat
ipm augmentũ cũonis supfluitatũ. sz ꝙ ex cõ
dictõe supra dictũ ē. s. ꝙ nõ sit ibi oplo neqz
debilitas expulsiue. 2m signuz est dixit gal
capilli sunt recti idest plani nõ crispi. Nõ. n.
accidit tortuositas in eis cũ non fiat consum
ptio hũiditatis ipsorũ in cerebro frigido pos
sent tñ licet raro cõtingat. fieri capilli in eo
crispi non ex frigiditate sed ex porroꝝ cutis
capitis tortuositate Et sunt dixit gal. rufi
nõ tñ in quacũqz etate. sed in iuuentute in pu
eritia. n. sunt flaui ⁊ in adolescentia subrufi.
⁊ ppter constrictos eē porros cutis sunt ma
nentes quia nati non facile decidunt ⁊ sũt p⁹
multum tempus a princi° natiuitatis nascētes
Non. n. cito nascuntˀ cũ sit in etate illa in eis
calitas dinuta cũ hũiditate superflua. unñ pua
fit effumatio apta p mã pilli. Et si qua fit eu
matio in alias cõuertitˀ supfluitates. in pcessu
tñ fcãz calitate potētiori nascuntˀ. sed sunt sb
tiles primũ. i. a principio ort⁹ eoꝝ pp paruaz
mãz eoꝝ ⁊ stricturaz porroꝝ sed postea in p
cessu multiplicantˀ ⁊ aliqualꝛ ingrossantˀ. Di
xit al. capilli capitis eius leues sunt ⁊ parum
nigri. Et Auer. dixit. capilli albi signifi
cant materiaz crudaz indigestam ⁊ qui tarde
oriuntˀ significãt frigiditatē. Dixit. A. ca
pilloꝝ planicies ⁊ paucitas nigredinis coruz
⁊ uelocitas canitiei. 3m signuz dixit Gal.
facile a frigidis cãis leduntˀ ita ꝙ etiaz leuis
frigiditas capitib⁹ eoꝝ adueniēs ledit eos pp
imoderatã discrasiaz ledi a sibi sili. Dixit
al. discohopcrire caput nocz ei s. de hoc signo
dixit. A. sigt ipm uelocitas paciendi a nocu
mtis. s. a reb⁹ fris. Et pp hanc cãm dixit
gal. ꝙ scõm illõ tps lesiõis catarris ⁊ corizis
?sumũtur qꝛ tũc in eis multi catarri ⁊ corize
multiplicãtur ⁊ reumatismi p uiã indigõis et
expressiõis facte a frigido. Unñ dixit al. ci
to catarrũ patiēs est. Et Auic. dixit mlti

tudo reumatissmi et accidētiuz corize accidit
eis maxime post cãz infrigidãtez ledentē eos

4m sigm dixit Gal. tangētibus nõ calida q̃
circa caput apparēt neqz inspiciũtur rubea.
Et h ppter ?rias cãs hys q̃ dcã sũt in cereb°
calido. ymo color eoꝝ tendit ad albedinē p
pter colorē albũ pdñantez in cuti ex nã eius
in q̃ztuz mēbrũ spermaticũ est. 5m signũ di
xit Ga. oculoꝝ uene sunt inuisibiles coangu
state et ?stricte a frigiditate cerebri Dixit
Aui. ocultatio uenaꝝ in oculis. Sextuz si
gnũ. dixit Gal. sompnolentiores quodãmodo
sunt. s. hñtib⁹ cerebrũ tēperatuz. nõ aũt habē
tibus frigidũ ⁊ hũidum. Al. dixit ꝙ sompno
lentus est et palpebre eius tarde mouentˀ. Di
xit Auic. adest multitudo sompni. ymo eius
forma similis ē forme dormiētis ⁊ tardus ē
palpebraꝝ ipoꝝ mot⁹. Septimũ sigm dixit
Al. est ebes et tardi intellectus. Octauũ si
gnũ dixit Aui. ē stabilitas sm uolũtates. Nõ
enim fit iudicioꝝ mutatio in eis ppter calidi
tatez sz firmitas ppter frigiditatez imobilitã
tez. Et iõ dato uno iudicio. qꝛ ut dixit Al.
in 7°. signo ipi sunt hebetes et pigri in exer
citio aiali ⁊ corporeo nolũt amplius laborare
et in iudicãdo et si laborãt tardant in illo in
telligendo. unde ?firmãt iudiciũ datuz et ipz
stabile tenēt. sicut et senes faciũt. Cerebri
uero sicci signa repiũtur posita ab auctorib⁹
quatuor. Primũ signũ est dixit Ga. in tegni
ꝙ nõ est supfluuz in effuxiõibus. hñt eniz sup
fluitates cerebro pprias paucas. qꝛ in eis fit
fortis exiccatio uapoꝝ ascēdentiuz. et hũidi
tatuz generataꝝ in cerebro. quare dixit Al.
ex naribus eius nihil defluit nisi parum. et
ideo catarrus non accidit eis neqz coriza.

Dixit Aui. significat ipz mũdificatio mea
tuũ supfluitatuz quia p eos nõ expellũtur. cuz
nõ multiplicentˀ. unde mundi psistunt. Quidã
?perãtes inter cerebruz siccũ ⁊ caliduz. dicũt
ꝙ ceteris parib⁹ in hñtibus caput siccuz pau
ciores supfluitates īueniũtur. q̃z in habētib⁹
calidũ. eo ꝙ siccitas pse oppõitˀ hũiditati qa
multiplicãtˀ supfluitates ac ētl qꝛ i sicco cereb°
cũ tēpantia actiuaꝝ qualitatũ melior pficitur
digestio q̃z in calido cum tēpantia passiuarũ
qꝛ melior digestio fit a calo tēpato quã a ca
lido excessiuo. Et ex meliori digõne minor
supluitas. Ac ēt qꝛ in calido cerebro rõe ca
liditatis fit attractio supfluitatuz ad ipz. Nõ
aũt sic i sicco. Et rursuz qꝛ hñs calidũ cerebꝝ
ut supra patuit facile repletˀ et leditˀ. ab extri
sec⁹ occurrētib⁹. q̃zuis tñ supfluitates i sicco
cerebro sint pauce ipe tñ sunt grosse qꝛ sicci
ē igrossare. ideo dixit Auer. ꝙ si cum paucita
te in est eis aliqua grossitudo signt siccitatez.

2m signũ dixit Gal. est sensuuz pfectio. Et
Aui. dixit sigt ipm claritas sensuuz. Quidaz
dñt ꝙ ?pando cerebruz siccuz ad tēpatuz dcz
signũ uerificatˀ de sensibus exteriorib⁹ eo ꝙ
spũs uenientes in habēte cerebruz siccũ ad or
gana sensuũ exterioꝝ sunt magis tēpati ⁊ e?°
in sensib⁹ iterioribꝰ. ipi. n. in cereb° tēpato
sũt pfectiores. patuit. n. supra ex vbo Ga. ꝙ
opões pncipales i tēpato sunt pfecte. Aliq
aũt ⁊ melius dñt ꝙ Gal. in hoc nõ compauit

cerebꝝ siccū ad tēpatuꝫ. qꝛ uolunt ꝙ ī cere° tp̄ato oīs sensus tā exteriores q̄ꝫ iteriores sint ꝑfectiores. sꝫ ꝯpauit ipꝫ ad alia cerebra distempata uolens ꝙ sensus oēs tā extrinseci q̄ꝫ intrinseci in cerebro sico min⁹ ꝑficiāt q̄ꝫ ī alys ⁊ maxie q̄ꝫ in humido. cuius cā ē clari tas spūuꝫ in cerebro sico sicut ipsoꝝ turbulē tia in cere° hūido ē cā hebetudinis sensuum.

Qđ āt in sico cere° n̄ eq̄ ꝑficiant̄ sens⁹ ex teriores sicͨ i tp̄ato pꝫ. qꝛ organa eoꝝ orta a cere° sicco sunt sicca ⁊ sic discrasiata a qb⁹ non pōt ꝑpter discrasiā fieri perfectio. unde ut appebit suo loco siccitas cristaline impedit uisionē. Neqꝫ ualet ꝙ in tēpato sit hūiditas maior q̄ꝫ in sico. ⁊ hūditas maior hebetat sē sus. qꝛ hūiditas suꝑfluēs licet hebetet. hūitas tn̄ q̄ ē cū tp̄amīto non hebetat sed perficit ⁊ sps reddit claros. 3ᵐ signuꝫ dixit gal' uigi lantes sunt. Et al. dixit sil'r. Minuit̄. n. in eis uapor mulcebris ⁊ hūiditas faciēs ad sō pnuꝫ q̄ꝛ min⁹ dormiunt ⁊ min⁹ ꝑfunde. 4ᵐ signuꝫ dixit gal'. Capillos fortissimos hn̄t. i. grossos qꝛ fumositas grossa et m'ta ē ⁊ ꝑpter eādem cām nati citissime producunt eos. et crispos hn̄t magis q̄ꝫ rectos. siccitas eiꝫ exic cādo hūiditatē ꝯtinuātē capillos crispos eos reddit. et pp hūidi ꝯsumptionem calui fiunt in breui. Dixit al. ī capite cito nascuntur et cito calui fiunt. Dixit. Auic. siḡt ipsum fortitudo capillorū et uelocitas ortus eorum pp. fumū in etate p̄ᵃ sed postea ī ꝑcessu ꝯsuit̄ ille fumus dīnuta hūiditate unđ fiūt calui ue lociter. et crispitudo adest eoꝝ Dicunt. ꝙ hō scci cerebri est leue uelox et bōe memorie

Sil'r aūt ⁊ cerebri hūidi. 4ᵒʳ repiuntur signa poita. p̄ᵐ est dixit: Gal' capilli eoꝝ sunt plani et non oio calui fiunt. Et al. dixit quod sunt sb̄tiles et tarde nascunt̄ neqꝫ calui fiunt

Sil'r et. Auic. dixit. sunt eīm hūtes cēbrū hūidū ꝯꝛy hn̄tib⁹ ipm siccū. Et pp ꝯꝛias cās hn̄t illis capillorum dispositōes. Dixit. Al. ꝙ capilli albi extēsi ⁊ plani siḡnt suꝑfluitatē hūiditatis. 2ᵐ signū dixit. Gal' sūt eis sens⁹ hebetes. Dixit al. ꝙ sensus ī eis nō sūt clari

Et. Auic. dixit. ꝑturba° sēsuū. i. hebetudo qꝛ sps ī eis pp hūiditatē igrossāt̄ ⁊ turbidāt̄ m'tiplicatis suꝑfluitatibus. Est aūt hebe tudo sensus ipius q̄dā dīutio. unđ Azarani⁹ đ hoc signo dixit ꝙ est ꝯmodici sensus. 3ᵐ signū dix. Al. hūor. i. suꝑfluitas hūoralis ex narib⁹ semper eis defluit. unde reumatismis ledunt̄. dixit. Auic. ꝙ m'titudo suꝑfluitatū ī est eis unde reumatismus eis accidit. 4ᵐ signū dixit al. est sōpnolentus. ita ꝙ. Auic. dix. ꝙ adest suꝑfluitas sōpni. m'tiplicato eiꝫ in eis uapore hūido magis dormiūt ⁊ magis ꝑfunde. Dicūt quod hn̄s cerebrum hūidū est piger obliuiosus et sompniculosus.

Capituluꝫ undecimum de signis ꝯplexionum distēperataꝝ cēbri naturaliuꝫ.

Signa ꝯpl'onū ꝯpositaruꝫ discretaꝝ ponenda sunt et p̄° calide ⁊ sicce cerebꝝ Repiūt̄ aūt poita sigᵃ sex. pᵐ est dixit Galienus. non sunt hn̄dantes super fluitates in eis uel ab eis p̄mū. i. a p̄ᵃ etate ul' p̄mū. i. p̄° qꝛ potissime nō suꝑhn̄dant suꝑflui tates in eis p oēs etates. in ꝯpatōe. n. ad oēs alias discrasias hn̄tes cerebꝝ calidū ⁊ siccuꝫ sunt paucaꝝ suꝑfluitatū. Nā hn̄t duas cās cō sūptiōis eaꝝ. s. caliditatē ⁊ siccitatē. uñ Al. di xit. suꝑfluitates pauce ab eo nascūtur uel p̄uāt̄ eis ut dix Aui. 2ᵐ signᵐ dix Ga. pfc̄i sunt sensib⁹. hn̄t. n. dixit Al. sensuū ꝑfectōes. Sꝫ Aui. dixit sensus claros ⁊ nō dix pfectos qꝛ in ꝯpatiōe ad tēpatū cerebꝝ nō hn̄t ꝑfectio nē sensuuꝫ. sꝫ hn̄ in ꝯpatiōe ad oia alia discra siata. hn̄t. n. respectu eoꝝ organa sensuū ⁊ ipo ruꝫ meat⁹ magis depurata ⁊ mūda a sordib⁹ ⁊ a suꝑfluitatib⁹ caliditate ⁊ siccitate ꝯsumā te eas ⁊ depurāte. Hn̄t aūt nō in ꝯpatiōe ad tēpatā ꝯpl'onē qꝛ ut iā patuit ꝑfc̄io v̄tutū sen sitiuaꝝ maxime ꝑcedit eq̄litate q̄litatū pas siuaꝝ cuꝫ fiāt eaꝝ opōnes patiēdo. Mō opō nes passiue ꝑficiūtur in q̄litatibus passiuis. Sꝫ pfectio q̄litatū passiuaꝝ maior repitur in ꝯpl'one tēpata q̄ꝫ in calida ⁊ sicca. Nouus tn̄ ꝯmentator uidet̄ uele ꝙ hn̄tes cerebꝝ cal'ꝫ ⁊ siccū n̄ hēant pfc̄iores opōnes omniū sensu uꝫ intrinsecoꝝ. sꝫ soluꝫ illi⁹ q cū cal'o ⁊ motu fit spūuꝫ q ē v̄tus cogitatiua. q̄ꝛ dicͨ ꝙ p̄dictī auctores debebāt dicē sensus in singulari nu mero. ⁊ n̄ sensuū in spl'rali Et forte sic uoluit motus v̄bis Haly. in fine ꝯmenti p̄dicti v̄bi Gal'. ubi Haly. dicͨ ꝙ ista ē pexima discrasia qđ declarat qꝛ discrasia cal'a et sicca cerebri ē magis opposita ꝯpl'oni nāli tēpate cerebri q̄ ē frigida ⁊ hūida. sꝫ in ꝯpl'one ēte magis p̄ ternāꝫ n̄ meli⁹ ꝑficiūtur opōnes sensitiue cū ēt q̄ꝫto magis distet ꝯ° distēpata a tēpata tā to debēt distare opōnes ei⁹ ab opōnib⁹ tēpa te. Hn̄t q̄dā ꝙ in dispōne sanitatis h° n̄ hꝫ v̄itatē Nec ualet argumētuꝫ Haly. ⁊ noui ꝯmē tatoris qꝛ lꝫ ꝯ° cal'a et sicca magis distet a tē pata rōe q̄litatū tn̄ nō magis distat ab ea rōe p̄ternālitatis. ymo ei magis apꝑpinquat et maiori nālitate ꝑticipat et iō minus imꝑfec tas facit opōnes sensitiuas. Non. n. est si mile in lapsu nāli et egritudinali qꝛ licꝫ in lap su egritudinali nūc lapsus ad ꝯꝛiuꝫ sit deteri or n̄ tn̄ sic in lapsu nāli. ymo lapsus nālis ad sil'e ē deterior eo ꝙ ē ad ꝯꝛiū in mēbris lap sis. Cū g° cerebꝝ sit mēbrū lapsuꝫ ad frigidū et hūidū tc̄ seq̄t̄ ꝙ cerebruꝫ frigidū ⁊ hūidū respc̄u tempati cerebri deteri⁹ se hēat q̄ꝫ cal'ꝫ ⁊ siccū. Quidā aly sunt uolētes ꝙ hn̄tes ce rebruꝫ cal'm ⁊ siccū melioreꝫ et ꝑfectiorē seu clarioreꝫ hn̄t sensuꝫ uisus q̄ꝫ hn̄tes cerebruꝫ tēpatuꝫ et hoc pp sb̄tilitatē ⁊ claritatē ⁊ uelo citateꝫ mot⁹ spūs uisibilis et pp p̄uationē hu miditatis hebetātis organū uisus. qđ dictū ēt nō ē ueꝝ pp supra assignataꝫ rōeꝫ. s. ꝙ ma ior pfectio q̄litatuꝫ passiuaꝝ ē in ꝯpl'one tem perata q̄ꝫ in calida ⁊ sicca ⁊ sic maior in ea erit ꝑfectio opōis. Nec seq̄t̄ spūs ē sb̄tilior ⁊ clarior ⁊ uelocius mouet̄. ergo est melior ⁊ melius mouetur. uel ergo ē opatio melior y° q̄ꝫto motus sps erit uelocior. tāto discursus erit min⁹ bon⁹ qꝛ oꝫ discursū eē cū inuestiga none rōis utriusqꝫ partis ꝯdictionis adhoc

ut sit bonus. bñ tñ fit in eis cicius discursus sed non eque bonus. Ubigratia verū ē hñtē𝔷 ꝯplōnē cerebri calidā𝔷 ⁊ siccā cito respōdere ad questionē. non tñ verū ē ipm bñ respondē Unde Auer. colliget 4° qui habēt hāc ꝯplo nē𝔷 veloces erunt ad actiones ⁊ eas faciunt sine discretione ⁊ accipiūt ex rebus solum si militudinē𝔷 ⁊ non diuisionē. ⁊ errores eorū𝔷 sunt multi ⁊ cogitationes ipsoꝝ male. 3m si gnū𝔷 dixit gal' sunt vigilātissimi. dix Al. sunt in ultimo ḡdu paucitatis sompni ⁊ in eo paꝝ delectant̄. Dixit Aui. inest eis potentia vi gilandi ⁊ paucitas sompni. unde in eis dixit Auer. augumētant̄ vigilie. rōe. n. caliditatis ⁊ siccitatis eorū𝔷 minuit̄ in eis plꝙ̄ in alijs cā faciēs ad sompnū. 4m signū𝔷 dixit gal' ꝑ capillorū𝔷 gnātio eis est citissima ⁊ plenissima ꝯ capilli nigri sunt ⁊ crispi ⁊ calui fiunt cicius

Dixit al. Capillos in capite habent in ulti mitate fortitudinis. s. ꝙ̄tu𝔷 ad grossitiē ⁊ mlˀ titudinē ⁊ velocis natiuitatis sunt ⁊ ultime ni gredinis ⁊ asperitatis ⁊ calui fiunt citissime

Dixit Aui. velocitas ortus capilloꝝ in ꝑn cipio ⁊ fortitudo ipsorum ⁊ nigredo ⁊ crispi tudo ⁊ mlˀta caluitiei velocitas quia facillime humiditas continuans pillos consumit i eis. sunt tamen eis in principio capili multi quia multa ē actio caloris in humidū𝔷 ⁊ pori mul ti sunt. 5m signum dixit Gal'. habent cali dū tangentibus capud ⁊ apparent rubicundi usq𝔷 ad tempus status exclusiue. tpre. n. iuuē tutis eorum caliditas efficitur ustiua. uñ red dit̄ in eis color non rube⁹ sed niger exusto sanguie. Aui. dixit calˀitas tact⁹ capitis ⁊ siccitas ipsi⁹ cū rubedine māifesta in ipso ⁊ in oculo. Quida𝔷 dicunt de ista ꝯplōne. ꝙ si fuēit paru𝔷 lapsa ꝙ ipsa ꝑmanet talis ꝑ oēs etates. sed si fuerit multu𝔷 lapsa ꝑmutat̄ in se nectute ad frigidā exalato ⁊ diminuto calˀo nāli

6m signu𝔷 dixit al. velocitatē𝔷 aīaliu𝔷 opō nē𝔷 habent ⁊ veloces cogitatiōes. Silˀr etia𝔷 ⁊ Aui. dixit velocitas oꝑationū aīaliu𝔷. Et h̄ oīum q𝔷 in oībus tā intrinsecis ꝙ̄ extrinsecis ꝙ̄ ēt motiuis. uñ dix. A. fortitudo adest eis i tellect⁹. q𝔷 pñt mlˀtū vigilare ⁊ ut sic laborare circa actū itelligēdi cogitādo lˀ extimando ⁊ sps hñt mlˀtū motiuos. Et adest eis fortitu° mēorie ꝑꝑ siccitatē. Et dixit ꝙ si hō ē ipiger ad mom tē ꝯ° ei⁹ i ꝑn°. s. cere°. ē calˀa ⁊ sicca. De h̄ signo dix azarani⁹ ꝙ sunt ultime agilita tis. s. ad motū ⁊ artes exercēdas ꝓtrahēdo ⁊ retrahēdo corꝑa ⁊ m̄bra coꝝ. Signa ṽo ca lidi ⁊ hūidi cere¹ diuersificant̄ s𝔷 diuersitatē laps⁹. Nā si calˀitas ⁊ hūiditas ñ mlˀtū recedūt a tꝑamēto. eqlˀr tñ. tē q̄tuor reꝑiunt̄ signa e⁹ assignata. Prim ē dicit gal'. bonus color. i. clar⁹ non tñ bon⁹ sic i tꝑato. s𝔷 ex albo ⁊ ru beo ꝑmixt⁹ exñs illi ē ꝓpiqu⁹ q𝔷 i hijs mlˀti plicat̄ i ꝑtib⁹ capitis sanguis bon⁹ Et dix calˀitas reꝑitur i ꝑtib⁹ capitis tāgētib⁹ i spu𝔷 plusꝙ̄ in tꝑato. q𝔷 plus ꝓuēit in istis de san guie ⁊ spu ad cap̄. Et dix vene in oclˀis ma gne silˀr sunt. q𝔷 calˀitas fac̄ ad dilatatōē𝔷 ⁊ hu miditas ad extēsionē facilē. Et adiuuat ad h̄ multitudo sanguinis ꝑ illas transeūtis respectu tēꝑati. Dixit Auic. si ꝯ° ista nō ē multum

remota ab eq̄litate color est bonus et vene sunt manifeste et tactus ē calidus et leuis ꝑꝑ hūiditatē. 2m signū dixit Gal'. suꝑfluitates i eis sūt plˀime et Aui. dixit ꝙ sunt plures. ñ qdē absolute s𝔷 i ꝯꝑatōe ad tēꝑatū et ad calˀm ⁊ siccu𝔷 ⁊ ad calˀm tm̄. et ad siccū tm̄. In hijs . n. pauciores sunt suꝑfluitates ꝙ̄ i calˀo et hu mido s𝔷 sunt dixit Gal'. mediocriter digeste ⁊ Aui. dix sūt magis cocte. s. ꝙ̄ i hūido tm̄ ⁊ ꝙ̄ in frigido tm̄. ⁊ pl⁹ ꝙ̄ i frigido ⁊ hūido ⁊ ꝙ̄ in frido ⁊ sicco. min⁹ tñ ꝙ̄ in calˀo tm̄. ⁊ ꝙ̄ in tēꝑato. diminuit̄. n. i istis digestio ꝑꝑ mlˀtitu dinē suꝑfluitatū q̄ ꝓhibēt a bona digōne dato ꝙ in eis lapsus sit ꝑu⁹ nō multū debilitās vir tutē. Dicūt ꝙ in calˀo ⁊ sicco cerebro suꝑ fluitates sunt pauce. non tam̄ bene digeste q𝔷 assant̄ in ea. In calˀo aūt ⁊ hūido nō multum lapso sunt multe s𝔷 sūt eli sse bene digeste. l𝔷 nō tm̄ ꝙ̄tū in tēꝑato. unde in digōne medio mō se habēt inter hūiditates cerebri calˀi et sicci ⁊ hūiditates tēꝑati. qñ. g° sūt mlˀte ⁊ digeste . s. mō dc̄o dix Aṽ. signt calˀitatē ⁊ hūiditatē

3m signū dixit Gal'. hijs capilli sunt recti cu𝔷 nō hēant cām tortuositatis ⁊ sunt subrufi eis accedentibus ad iuuētutē𝔷. Nam in pueri tia sunt remissiores in colore ⁊ nō fiunt calui facile q𝔷 in eis nō fecile fit essiccatio hūidita tis. dixit Auic. capilli sunt plani declinātes ad glaucedinē absq𝔷 velocitate caluitiei. 4m signū dixit Gal'. repletur hijs caput et grauat̄ a calefaciētibus ꝑꝑ euaporationē multa𝔷 quā faciūt ad capud que ibi hūiditate ingrossatur et replet et grauat. Et mlˀto magis accidit eis hoc si humectētur. i. si approximētur eis res humectantes. Dixit Auic. calefactio et hu mectatio sunt veloces. i. in eis velociter indu cūtur a cāis calefaciētibus et hūectātibus. si g° humectētur stati𝔷 hñt hūdantia𝔷 suꝑfluita tu𝔷. Si ṽo lapsus iste sit multus reꝑiunt̄ ēt signa. Primū est dixit Gal'. egrum hijs ca ꝑut est. i. hñt capud aptum faciliter egrotare sicut in hñtibus capud egrum simplˀr multu𝔷 lapsu𝔷. et hoc cerebru𝔷 appellat̄ egrotatiuu𝔷 Et ideo dixit Aui. erit cerebru𝔷 illis egrota tiuu𝔷 ꝑatu𝔷. s. cadere in egritudines māles fa cilˀr eo ꝙ agregat multa suꝑflua. reꝑitur alia littera que dicit ē egrotās. quia h𝔷 sanitatē𝔷 suā ita ꝓpinquā termino egritudinis. ꝙ plˀi tēpore stat infirmū ꝙ̄ sanū. Et hoc cerebru𝔷 incurrit egritudines putridas nisi ei ꝓuidea tur ꝑꝑ multitudinē suꝑfluitatū q̄ nō bñ regulā tur a calido suo. 2m sigm dixit Auic. facilˀr recipiūt cās calidi ⁊ fridi. i. cadūt ⁊ distēꝑan tur a cāis calidis ⁊ fridis et incurrūt egritu dines i sba sua. i. in ꝑn° suo intrinseco mālcs ab hūoribus calidis et ēt a frigidis Nā istō cerebrū rōne sui calˀi attrahere pōt quecūq𝔷 hūorē dñante𝔷 in ꝑtibus ꝓpinqs capiti. Et iō pōt incurrē morbos caldos ⁊ frigidos. Uel incurrere pōt morm frigidu𝔷. q𝔷 ei⁹ calˀ𝔷 suffocat̄ sub multitudie suꝑfluitatū. Et reꝑit h̄ littera q̄ dic̄ faciliter recipit cās calidas ⁊ fridas. i. facilˀr recipit imꝑssiōē𝔷 utriusq𝔷 ꝑꝑ raritatē ob quā cito penetrat̄ a calido ⁊ a fri do. Et qdā dñt ꝙ tale cerebꝝ iuuat̄ ꝑse fris ⁊ siccis ut vento boreali et silˀibus. s𝔷 ꝑ accñs

leditur ꝑꝑ exꝓ̄ssionē sup̄fluitatū q̄z borreas facit. unō fiūt in eis catarri corize obtalmie ⁊ reliq̄ue egritudines numerate a Gal' 3° affoꝛis moꝝ in ꝯm̄to affo'. si aūt austriua yems. ⁊c̄. De h̄ signo dixit. gal' i tegni. ꝙ facile a calefacientib' ⁊ hūectib' ledit̄. cum. n. h̄ lapsus sit mltus ledit̄ a sibi simili. Ideoq̄z notus hys semper contrarius est qui est uentus meridionalis calidus ⁊ humidus superfluitatib' capita replens. sed in borrea optime degunt. qꝛ est uentus frigidus ⁊ siccus remittens discrasiaz coꝛuz ⁊ eoꝛū exicans superfluitates. Dicunt tn̄. ꝙ licet borreas conferat istis de per se ꝑꝑ dc̄am cām. ꝑ accn̄s tn̄ nocet inq̄ztum. s. constringit sup̄fluitates coꝝ in capite ⁊ earū prohibet resol'ones. ꝑꝑ quā cām si fuerint repleti scd̄m capud flante borrea hūiditatibus cōp̄ssiōe descēdētib' accn̄t eis branci corrize catarri ⁊ moꝛbi reumatici. Si uero capud n̄ fuerit sic repletuz condempsabunt̄ in eis sup̄fluitates. unde accidere pn̄t eis epl'ia ⁊ similes moꝛbi. 3ᵐ signuz dixit gal. non possunt exicari usq̄z ad multūy° semp̄ repleta habent capita sup̄fluitatib'. i. aptum egrotare 4ᵐ signum dixit. gal' ad sompnuz conuertunt se ipsos idest a principio intrinseco quia in eis ē cā sompni. Et grauiter doꝛmiūt idest ꝓfunē ꝓpter multitudinē uapoꝛuz ⁊ humiditatuz in eis ⁊ grauiter uigilant. i. difficulter ad uigilāduz se conuertant. Et fantasias uident. s. i sōpnis ꝑꝑ ascensuz multoꝛuz uapoꝛuz diuersoꝝ ad cerebruz presentantiū diuersas speties uirtutib' cerebri. unde apparet eis uidere mirabilia. Et Auic. de hoc signo dixit. uidebūt sōpnia ꝑmutatiua idest facientia eos permutāi moueri loqui indui ambulare equitare ⁊ multa alia similia. que faciunt q̄z plures doꝛmientes. 5ᵐ signū dixit gal'. hus sensus ip̄fecti sunt. sunt enim dixit Aui. eoꝛuz sens' granati ꝑturbati ⁊ oculi coꝛuz debiles. Et hoc ē ꝑꝑ spūm turbidū ⁊ oꝛgana sensuuz hebetari multitudine sup̄fluitatum indigestarum. Quidaz dicūt ꝙ hn̄tes cereᵐ cal'm ⁊ humiduz hn̄t sensus ꝑfc̄os in senectute in compatione ad alias etates ꝓcedentes ex eo ꝙ in senectute i eis reꝑitur tēꝑantia cōpl'onis fere similiter temꝑantie reꝑte in iuuentute in cere° tempato. quia ratione ꝯpl'onis etatiue frie ⁊ sicce ꝯtempatur coꝛuz caliditas ⁊ humiditas ꝯpl'onalis. Et erit de hys sil'r sicut per opōituz patebit infra ꝙ habentes ꝯpl'onē cerebri frigidā ⁊ siccā hn̄t sens' ꝑfectioꝛes in pueritia. quia coꝛuz frigiditas ⁊ siccitas ꝯpl'onales ꝯtēꝑantur caliditate ⁊ humiditate etatiua. Aly dicunt ꝙ dicto predictoꝛuz obstat experientia q̄ demōstrat̄ quoscūq̄z senes minus eē aptos ad speculatōes quā ātea fuerit. qꝛ ꝓcedūt alie idispōes ad speculādū i etatib' ꝓcedētib'. Et iō dn̄t. ꝙ hn̄tes cereᵐ cal'm ⁊ hūidū n̄ hn̄t sens' ꝑfectos i senectute. qꝛ l3 hēant tēꝑam̄tū absolutū ḡduale. n̄ tn̄ hn̄t tēꝑam̄tū debitū ꝓ foꝛtitudine ỽtutū. Nec ē sil'r sic illi dn̄t. qꝛ cū tēꝑam̄to fri ⁊ sicci cereˡ i puericia stat augum̄tū caloꝛis l' saltē n̄ diminu°. s3 i istis i senectute stat diminutio caloꝛis naturalis ⁊ per consequēs diminutio uirtutū. unde silitudo illa non tenet

De signis aūt cerebri calidi et hūidi ineq̄liter recedētis a tēꝑato dixit Gal. ꝙ si caliditas multuz excesserit et hūiditas parū tūc reuinebūtur signa ꝯplexiōis calide qꝛ. s. erunt foꝛtia. suple et signa hūiditatis erūt remissa et debilia et leuiter cū illis ꝑmiscebunt̄. Et eꝯ°. si hūiditas multū excesserit caliditas ỽo paꝝ Et dixit Ga. simile eē iudiciū in omnib' discrasys ꝯpositis ineq̄liter recedētib' a tēꝑamēto. Sigᵃ cerebri frigidi et sicci reꝑiūtur posita sex. p̄ᵐ ē dixit Gal. frigidum ⁊ sine coloꝛe ꝑcipiūt caput. Dixit Auic. Capud ē frigidi tactus qꝛ cerebrū frigidū alterat ad frigidū cutē ⁊ ꝑtes circōstātes ei et frigiduz spūz eis trāsmittit. un̄ et sine coloꝛe apꝑet. s. uiuido facies. Dixit. n. Aui. ꝙ abiect' est ei coloꝛ qꝛ frigidi et sicci ē moꝛtificare ⁊ spūm et sanguinē paucos ⁊ nō calidos reddē et pꝛofundos a cutis sup̄ficie. Et p̄dicta sunt uera. dixit Gal. q̄ztuz ē in ipis. i. q̄ztuz est ex ꝑte dispōnis capitis et cerebri et nō aliter. Possent eniz cerebruz ⁊ ꝑtes circūstātes immutari al'r ꝑꝑ hūoꝛes ꝑfluentes ad caput ex alys mēbris. Si. n. coꝛ et epar essent ml'tuz calida et humida possent ad capud multū sanguinez trāsmittere caliduz et hūiduz ꝑ quē dispō capitis trāsmutaret̄. Et nō apꝑeret tangētib' frigidū. imo caliduz nō uidētibus abiecti coloꝛis. s3 bn̄ coloꝛatuz. Ideoq̄z notāt ꝙ sic ut supra dc̄m ē ad uerificationē signoꝝ cerebri tēꝑerati. o3 p̄ supponere tēꝑamentuz hūorum eē in coꝛpoꝛe ⁊ maxie ip̄ ꝓ̄ncipalib'. Ita ad ỽificationē signoꝝ discrataꝝ ꝯpl'onū cerebri necriū ē dispōnez hūoꝝ coꝛpoꝛis maxie ꝓ̄ncipioꝝ eē ꝓpoꝛtōalē distēꝑantie illi' cerebˡ c' ỽificant̄ sigᵃ. 2ᵐ sigᵐ dix. Gal'. ꝙ hui' crasses sine uenis circa ocl'os sunt appenūb'. un̄ Aui. dix. uene i ocl'is sunt oculte qꝛ site i ꝓfūdo ob coangustationē et ꝑuitatē a friditate ⁊ siccitate ꝓuenientes ⁊ sanguis paucitatē. 3ᵐ sigᵐ dixit Gal'. a fridis cāis extrinsec' occurrētibus cito ledūt̄. dixit Aui. ꝙ noceret frigidis s3 ꝯdictōes p̄dc̄as q̄ sūt ꝙ si sanitas ē ml'tuz ex̄ eq̄litatē nocet̄ sil'ib' et iuuāt̄ ꝯrys. oīs. n. imoderata discrasia ledit̄ a suo sil'i Et ꝙ si sanitas sit paꝝ ex̄ eq̄litatē iuuat̄ similib'

Dixit Glosatoꝛ. ꝙ l3 sil'uz sit ꝯseruare. qꝛ tn̄ ꝯseruatio i istis ē ml'tuz lapsis ē ꝯseruatio in malo. qꝛ ad furiaz deducūtur. iō a sil'ib' dicūtur ledi. Hy g° dix Gal'. ieq̄l'r sani sunt Et Aui. dix ꝙ coꝝ saītas ē istabilis. Nō. n. ꝯuant eandez dispōnē. cū cito et sepe ledātur a reb' nō nālib' ad frigiduz alterantib'. Fit ēt eoꝝ sanitas nō firma ꝑꝑ malitiaz regimis qꝛ qn̄ debite regunt̄ sani sunt et qn̄ indebite infirmi. Et ad ostendēduz ꝙ hy inequaliter sunt sani dixit Gal'. ꝙ aliqn̄ sunt s̄m caput leuissimi et nō sup̄flui ad effluxiones et aliqn̄ suple sunt graues. unde cattaris et coꝛizis ēt a ꝑuis cāis leduntur cito. Et Auic. dixit qn̄z ē in eis capitis leuitas et uiaꝝ aꝑtio ⁊ qn̄z ē eꝯ°. Dicūt ꝙ in istis paulatine aggregātur sup̄fluitates. Naz l3 frigiduz coaduneꝫ sic cū tn̄ ꝯsumit. q̄ꝛ nō subito ml'tā agregant sup̄fluitatē facto tn̄ ipaꝝ cumulo ḡuātur ⁊ eo expulso leues sunt. S3 postea iterū coacernant

ut possit dici huiꝰ corꝰ esse neutra proprie ẽ
3° significato. 4ᵐ sigᵐ dixit gal' sensꝰ hyſ
in puericia sunt pfecti pucctis vo i. in iuuen
tute exñtibꝰ emercescũt cicꝰ sensꝰ Et. A.
dixit ꝙ sensꝰ sunt clari in puericia sua ⁊ cũ ꝓ
cedit in etate debilitant̃ uelociter Bñt per
puericiã intelligi debet etas augmastica inci
piendo a pte ĩ qua homo ĩcipit habere discre
tionẽ in qua etate habent sensus claros ⁊ pfe
ctos qꝛ hñt organa sensuũ ẽpurata ⁊ mũda a
supfluitatibꝰ optũdẽtibꝰ ea. hñt ẽt tẽpaᵐ ꝯ°is
cerebri q̃i silẽz ei q̃ ẽ in etate iuuẽtutis in ce
rebro tpꝛato. mltũ. n. rẽitunt̃ ⁊ tẽpant̃ ipsiꝰ
fritas ⁊ siccitas ꝯplonal's a calitate ⁊ hũitate
etatis puerilis cũ qᵃ tẽpãtia ente calore nãlí
sufficiẽti clare ⁊ pfecte fiunt opões sensuum
coꝝ. Dicunt quidã pdicta uera eẽ cõpati
one fca ad seipsos in alys etatibꝰ iõ in hys
in iuuẽtute in q̃ cõiter sensꝰ pfcius fiũt minꝰ
pficiunt̃. Glosatoꝝ uiẽr uelle ꝙ absolute in
puero frigidi ⁊ sicci cereˡ sensꝰ sint pfectioẽs
q̃z in aliq° alio puero cuiuscũqꝫ alterius ꝯplo
nis. ita ꝙ ẽt puero tpꝛato. sꝫ ñ hẽt sensꝰ pfec
tiores quocũqꝫ alio in alys etatibꝰ exñte ita
ꝙ non magis q̃z in temperato iuuene. cerebꝝ
enim frigidum ⁊ siccum processu etatis peio
ratur. quia peius ẽ in iuuẽntute sed cerebrũ
tempatũ melioratur processu etatũ. ita ꝙ per
fectiꝰ ẽ in iuuẽtute. hẽtqꝫ cereᵐ tẽpatũ i iuuẽ
tute organa depurata ꝯplonez ⁊ spũs pfectio
res ⁊ magis ꝓportionatos suis uirtutibꝰ q̃z
habeat puer fri ⁊ sicci cerebri. Non enim ha
bet puer iste eq̃ bonũ tempamẽtũ cõplonis
nec tantã q̃ztitatez spũuz nec organa sensuum
eque bñ depurata ⁊ ꝓportionata suis uirtuti
bus sic habet iuuẽis cerebri tempati. Neqꝫ
ẽt hẽt puer pdictus eq̃ bonã ꝯpõnez capitis
sicut habet iuuenis tempati cerebri. q hẽt ca
put in q̃ztitate mediocre. ille uero hꝫ puũ. mõ
ut supra patuit. bona compõ facit ad pfectiõez
opationũ moraliũ. Gentil' aũt uoluit ꝙ in
puero frigidi ⁊ sicci cerebri nõ ẽ maior pfe
ctio sensuũ q̃z in puero cereˡ tẽpati. y° dix ꝙ
puer cerebri tempati inter oẽs pueros hẽt sen
sus pfectiores. qꝛ habet maiorẽ tẽpantiaꝫ cõ
plonis. hẽt ẽt debitã capitis cõpositionem. ⁊
oĩa ad pfectionẽ sensuũ requisita habꝫ magis
ydonea. q̃zuis g° puer fri ⁊ sicci cerebri pp
cãs supradictas hẽat sensꝰ claros ⁊ pfectos. ñ
tñ hẽt eos tm̃ q̃ztũ puer cereˡ tpꝛati. Et di
xit Gal' hy cito senes circa capõ fiunt. Et
Aui. dixit ꝙ senescit. ⁊ appet spasmꝰ ⁊ cõtra
ctio. i. corrugatio in ptibus capitis eiꝰ. cito
. n. fit in facie ẽm formaꝫ senis. Dixerũt ãt
ẽꝫ capõ ꝓ hys q cũ cere° frio ⁊ sicco hñt tẽpa
mẽtũ alioꝝ mẽbroꝝ maxie pncipaliũ q nõ sene
scunt cito scõm alia mẽbra. sed soluꝫ scõm ca
pud. Si uero haberẽt discrasiã in alys mem
bris. silr circa ea cito senescẽnt. Cã ãt cite se
nectutis eorum est pauci ipsoꝝ humidi cita
ꝯsumptio quã cita seqt̃ calidi diminutio ⁊ sic
senectus. unde in annis in quibus temperati
sunt in iuuentute hy sunt senes. Et in sene
ctute eorũ calido paucificato ⁊ multiplicatis
supfluitatibus ex indigõne cito sequit̃ calidi
suffocatio extinctio ⁊ mors. Auiccᵃ. tamen
dixit ꝙ hñs cerebrũ frigidũ et siccũ lꝫ cito se

nescat. fit tñ sane senectutis intellectus maxie
de sene pme senectutis qñ calidũ nõduꝫ ẽ mul
tuꝫ paucificatuꝫ nec hũiditas multũ ꝯsumpta
5ᵐ signũ dixit Gal. eis natis capilli ueniunt
uix. i. tarde. tardus. est. n. capilloꝝ ortus ut
dixit Aui. et hoc pp paucaꝫ actionẽ calidi in
hũidũ paucũ. Et pp hãc paucitatez mẽ et stri
cturaꝫ ẽt poroꝝ q̃ sequr frigiditatẽ ⁊ siccita
tẽ q ueniũt. dixit Gal'. sunt exiles. Et dixit ꝙ
sunt rufi. Et Aui. dixit castanei. i. subrufi ten
dentes ad flauitatez obscuraꝫ. qꝛ ꝓueniunt a
mã sicca in quã nõ egit calidũ uitiuũ. Et di
xit Gal'. cito canescunt qꝛ cito senescunt. Et
in senectute multiplicatis supfluitatibus indi
gestis et nõ bñ regulatis accidit eis putresa
ctio et inde canities. Et plus ualet ista cã ad
caniciez ĩducẽdã q̃z ualeat fridditas ⁊ siccitas
ꝯplonales ⁊ etatiue ad ꝓhibẽdũ euẽtuꝫ putre
dinis. Et dixit Gal'. ꝙ si frigiditas in ꝓcessu
etatuꝫ mltuꝫ auget̃ supra siccitatez hy ñ fiũt
calui. dix. n. Aui. ꝙ accidit eis tarditas calui
tiei. Et ꝓpie si ñ ẽ magis dñans eiꝰ siccitas
q̃z frigiditas qꝛ tc̃ nõ sic cito ꝯsumit̃ materia
capilloꝝ imo frigiditas stringẽdo ẽ cã fixiõis
eoꝝ maxie si fuerit dñans supra frigiditatẽ
hy calui fiũt ꝯsũpto hũido pp. dñiũ siccitatis
Sextũ signuꝫ dixit Ar. colliꝫ 4° ꝙ hñdat in
sõpno minꝰ q̃z hẽntes ꝯplonẽ frigidã tm̃. Nã
siccitas illi iũcta ẽ cã mĩoris sõpni pp ꝯsũpti
onẽ quã fac̃ in hũiditatibꝰ. Signa cerebri
frigidi et hũidi silr sex repiunt̃ posita. pᵐ ẽ
dixit Gal'. ꝙ sunt sõpnolẽti gu[i]ter dormiẽtes
Et Alb. dixit multũ ẽ hñs sõpnuꝫ. Et Aui.
dixit ꝙ sõpnus in eis ẽ multus qꝛ lõgus ⁊ ꝓ
fũdus ẽ. hñt. n. duas cãs faciẽtes ad sõpnũ. s.
friditatẽ et hũiditatẽ et multiplicatiõeꝫ sup
fluitatũ opilãtiũ ⁊ hebetantiũ. Jõqꝫ difficulꝫ
uigilãt. Et dix Ar. ꝙ fria ꝯ° solũ miõris est
sõpni q̃z frigida et hũida. 2ᵐ sigᵐ dixit Ga.
sũt inutiles sensibꝰ. hebes. n. ẽ dixit Alb. Et
Aui. dix ꝙ isti sũt maloꝝ sẽsuũ pp ipoꝝ orga
na inmũda supfluitatibꝰ plena et ipoꝝ spũm
turbidũ. Et ñ solũ intelligũt de sensibꝰ exteri
bus. sꝫ ẽt de intrinsecis uñ Ar. 4° dixit sũt
tardi intellectꝰ. ⁊ ñ pñt recipe diuisiões reꝝ.
sꝫ assumũt eas cõfuse. 3ᵐ sigᵐ dixit Gal'.
facile sũt patiẽtes a rebꝰ frigidis extrinsecis
occurrẽtibꝰ. eo ꝙ immoderati sunt ⁊ ledũtur
a silibꝰ. 4ᵐ sigᵐ dixit Gal'. facile replent̃
ẽꝫ caput pp mltiplonẽ supfluitatũ ⁊ paucitatẽ
resolõis capꝝ q̃ꝛ ut dixit Aui. mlte euãtiones
supfluitatuꝫ ex capite eis fiunt. s. sensibiles ⁊
pp ipoꝝ capituꝫ replonez dixit Gal' ꝙ facile
patiũtur catarruꝫ. Dixit Alb. ꝙ corizis et ca
tarris incessãter molestãt̃. Et Aui. dixit sigt
ipaꝫ uelocitas euẽtꝰ reumatismoꝝ supfluitati
bus mltiplicatis ĩ eis inferiꝰ fluẽtibꝰ ⁊ maxi
me cũ ñ alr effluũt ⁊ purgãtur. Dixit Ar.
4.° supfluitates crude et mlte ⁊ cuꝫ h aquose
sigñt ꝯplesionẽ frigidã ⁊ hũidaꝫ de qᵃ dixit
ypo. ꝙ eiꝰ sanitas ẽ ꝓpinqor egritudini q̃z sa
nitati. 5ᵐ sigᵐ dixit Gal. nõ fiunt calui Cꝫ
Aui. dixit sigt ipaꝫ euentꝰ caluitiei tarditas
. i. raritas. nullo. n. mõ dixit Alb. eis caluiciũ
accidit cũ ñ hẽant cãꝫ exiccãtez materiã capil
lorum. Sextuꝫ signũ dixit Alb. piger est
et tardus. s. ad motões. Et similiter dixit. A.

Et etiā Av. Et q2 hn̄t neruos τ organa mot⁹ laxa τ spm motiuū paucū. unde dixit Auic. ꝙ si homo ē deditus pigritiei τ laxitati. dicim⁹ ꝙ eius ꝯ° in principio. s. cerebro fria ē τ bu mida. Et gal' quidez in tegni z° ad p̄dicta oia signa signi ficātia discrasiā quācūqz cere bri. siue simplicē siue compositaz posuit unuz generalem cañ licet ip̄m exēplariter solum lo quatur in cerebro cal'iori. Et dixit ꝙ si cere brum fuerit cal'ius tp̄rato ī qualitatib⁹ aūt pa siuis tempatū appebunt signa cal'itatis magis τ minus scd̄m q̄ttitatē lapsus. Nam si pl'm fu erit cal'ius erūt signa eius significantia cali ditatem fortia. τ si parum erunt debilia. Et subdit Gal' gnāli3ando hunc cañ ad lapsus oi uz m̄broꝝ. cōis ē hec ratio ēt in lapsib⁹ omni uz alioꝝ m̄broꝝ ꝙ si eoꝝ laps⁹ ē magn⁹ signa illū oñdētia. erūt fortia τ māifesta τ eꝯ°. Et ratio hui⁹ ē quia signa sūt effect⁹ illi⁹ laps⁹ τ effect⁹ ꝓportionat' sue cāe. si g° cā ēit mag⁹ effect⁹ erit magnus τ eꝯ°. Compantur aūt districte ꝯpl'ones cerebri in bonitate τ mali cia a quibusdā. dixit. n. thomas. ꝙ pōita pita te lapsus a cere° tp̄rato ō siplicib⁹. min⁹ ma la ē cal'a q̄z fria τ min⁹ mala ē hūida q̄z sicca Et de ꝯpōitis dixit. ꝙ min⁹ mala ē cal'a τ hu mida τ p⁹ cā calida τ sicca τ post cā min⁹ ma la ē fria τ hūida τ ꝙ deterior oiuz ē fria τ si ca. Et reddens cām dixit. q2 ꝯpl'oes distra te ꝑticl'ariū m̄broꝝ corpis ita se hn̄t in boni tate τ malitia in ꝯpatiōe ad tempamtū ipoꝝ mēbroꝝ. sicut se habēt ꝯpl'ones distracte to tius corpis in compatiōe ad tp̄ramentū toti⁹ sed iste sic se habent ut dictuz ē. Et confir mat dcm suū pro tanto. q2 caliditas plus atti net sāitati q̄z fritas τ hūiditas plus q̄z sicitas ut p° pz. p. τ z°. Et dixit ꝙ q2 mai⁹ tp̄ra mētū resultat in toto corpe τ in cere° ꝯpl'oni bus ei⁹ distractis graduatis ut dictū ē iō sic sunt graduande. pp tp̄ramtum. n. quod homo habet maius alijs aialibus. posuit Arꝭ z° de aia. ꝙ homo habet pfectiorē opōnē sensitiuā Quidā aūt alij tenēt ꝙ ꝯ° cerebri calida τ sic ca sit inter oms distractas ꝯpl'ones ei⁹ cōpōi tas minus mala. τ ꝙ post eaz ē calida τ humi da. Et reliquas ponunt ut thomas τ reddens causam dicunt quia per compl'onez calidā τ si cā cerebri meli⁹ pficiunt' oms opōnes cereb' Et magis τ melius remouet' cerebruz a lesio ne extrinsec⁹ occurrentiuz τ ꝙ ita sit appet discurrendo per oia signa supra pōita oñden tia ipas cōpl'ones cereb' cōpositas distractas Non. n. sunt habūdātes superfluitatib⁹ ꝯ° mōi cas hn̄t τ mediocriter digestas. sunt uigilātis simi τ pfecti sensib⁹. τ min⁹ ledūt ab extrinse cis alterātib⁹. τ ꝙ min⁹ ledat' ab eis apparet q2 cerebꝝ q̄ttūcūqz cal'm τ siccū ē magis frm τ humidū q̄z sit cutis. τ sic est aptuz ledi a fri gidis τ humidis ergo cere^m cal'm τ siccū erit minus aptuz ledi ab eis quocūqz alio cereb° q2. n magis opponit' eis. magis ipis resistit

De discrasijs autem singularib⁹ dicunt isti ꝙ calida est minus mala q̄z frigida ut dixit Thomas. sed dicunt ꝙ sicca est minus mala q̄z humida. cui⁹ ꝯriuz dixit thomas. τ probant h' quia ut superius in eorum signis appet in sica sensus sunt pfecti in hūida v° hebetes. Et dicūt non esse uerꝝ ꝙ discrasie mēbroꝝ se hn̄t in ꝯpatione ad tēpamētū suū equal'r discrasijs totius relatis ad tēpamētuz totius ymo mul tuz dissil'r et inequal'r. Et cā ē q2 opationes mēbroꝝ efficiūtur cū ꝯrijs tēpamētis. Et di cūt ꝙ q̄ruis discrasie totius graduētur ut dic thomas. i° gduatio solū fca ē respcu opatio nuz uite sed gduatio discrasiaꝝ m̄broꝝ dz fie ri respectu opationū exercēdaꝝ ꝑ ipa m̄bra.

Capl'm. iz^m. de signis male ꝯpōnis cerebri.

Dixit Av. 4° coll'z. signa significātia sup com positione cerebri sumūt' a ꝯpl'o ne τ ab opatiōib⁹ ipi⁹. largitas .n. τ strictura suaꝝ uiaꝝ τ sua ruz ꝯcauitatū sumūt' ab ipi⁹ ꝯpl'one qd̄ ē q2 uie cerebri cal'i et hūidi sūt i ultimitate largi tatis τ frigidi τ sicci ꝑz ꝯriū. Et mediocri tas ipaꝝ sigt sup cal'uz τ siccū uel sup frigidū et hūidū τ sua tēperata compl'o cognoscit'. qn̄ sue uie τ ꝯcauitates sunt i ultia tēpātia. Bo na figura capitis bonā ꝯpōnez sigt τ mala ma laz opōnes aiales τ nāles cerebri ōbil' sigt malaz ꝯpōnez et malā formā cerebri. Exit⁹ superfluitatū largitatē uiaꝝ sigt. ipaꝝ v° detē tio stricturā. Et in sūma q2 mala cerebri ꝯpō insequtur malā ꝯpl'onē ipius. Jō sciendū ē. ꝙ illa eadē signa q̄ sigt ꝯpl'onē cerebri nālem tēpataz uel distratā sigt bonā ei⁹ cōpositionē siue tēpatā et bonā illā. s. q̄ ad illā seqtur cō pl'onē. uñ signa tēpate ꝯpl'onis q2 ipa tēpata ꝯ° ē cā bone capitis cōpōnis sigt cōpōnē bo nā et decentez. Et ecōuerso sig^a determinate cōpl'onis distracte cōpl'onē malā ostendūt ei⁹ cū puitate uel magnitudine strictura uiaꝝ et receptaculorum uel largitate ꝑut ipi distrate cōplexioni ꝑtinet.

Cap^m. iz^m ō cāis egritudinū cerebri i genāli

Cause egritudinū cerebri. Alie sūt ꝑmitiue. alie añcedētes alie cōiūcte. Et cō iūcte qdez necessario reqrūtur ad eē cui⁹cūqz egritudis. añtes v° et ꝑmitiue ñ semp. Et cā qdē ꝑmitiua. est ois res ñ nālis excessiua potēs cerebrū ledē alterādo l' ꝯtinuitatē ei⁹ soluēdo. Aut ad ipz mās a corpore attrahēdo ut aer excedēs i ali q^a q̄litatū ꝑmaꝝ. Et uēti fortes et maxie au strini τ boreales τ aer putrid⁹ l' corrupt⁹ ma lis uaporib⁹ infect⁹. Et fetor imo et odores boni diuci⁹ τ frequētius olfati. Et accia aie excessiua. ut ira furor tior tristi^a. nimia soli citudo et gaudiū excedēs mediocritatē et mo tus fortes corporei τ sompn⁹ et uigil' imode rate. Et cibi oēs uaporosi τ uina sil'r uaporo sa. Et ciboꝝ τ potuū repl'o supfl'a. Et supflui tatū retētio. Et dimissio exercitij consueti τ euonū cōsuetaꝝ. Et geneāl'r q̄cūqz ex reb⁹ ñ nālibus ifra ponētur capiti nocē. Et ex eis ē casus et ꝑcussio et fortis fractura uel pressu ra capitis. Et cā añs al'n est mala cōpositio ipsius capitis sicut fortis strictura commi

furaruꝫ cranei aut poꝛꝛoꝝ capitis uel sup̄flua
largitas. Et mala ꝯplo m̄broꝝ circunstantiū
alterātiuꝫ mēbꝛa capitis uel mala ꝯplo siue
mala ꝯpositio mēbꝛoꝛū cōicantium cerebꝛo.
Et multiplica° plectoꝛie uł cacocimie siue ali
cuiꝰ humoꝛū peccantis in q̄ꝫtitate uel qualita
te in coꝛpe toto. uel aliquo m̄broꝝ cōicantiū
ei siue etiā in ipso cere° anteq̄ꝫ fiat cā ꝯiūcta
alicuiꝰ egritudinū suarū. Et cā quidē con
iuncta est oīs cā actu causans egritudinē. Et
q̄cūqꝫ dictaꝝ cāꝝ ꝓmitiuaꝝ ł āīcedētiū ꝑt eē
causa efficiēs egritudinē capitis ⁊ pōt eē ipꝫ
agens. ⁊ pōt eē conſuans. Et q̄cunqꝫ sit siue
agens siue conseruās siue efficiēs. ipsa aut ē
p̄ns aut p̄terita. Est insup dictarū causaꝝ ꝓ
mitiuarū āīcedentiuꝫ ⁊ ꝯiūcturum. Alia foꝛ
tis. alia debilis ⁊ alia hn̄s mediocritatē. Et
foꝛtes qꝺ foꝛtes ⁊ praue sequūt̄ egritudines
debiles uero ⁊ becilles ⁊ facile remouibiles
sequūt̄ egritudines. Et silr̄ mediocres medie
De hys tn̄ omnibꝰ ꝑticulariꝰ in ꝓpꝛiis egri
tudinis cuiuscūqꝫ capitulis dicetur

Cam 14m ꝺ signis egritum cerel in generali.

Dixit Gal' in tegni 2°. Egre
dispōes scꝺm cerebꝛū
cognoscunt̄ aut desipie ſpetieꝝ
.i. opōnū cogitatiue i mutatiōi
bꝰ. aut sensibilibus fantasiaruꝫ
lesionibꝰ. i. imutatiōibꝰ opōnū ymaginatiue.
repitur tn̄ hec littera que dicit. aut sensibiliū
aut fantasiaruꝫ lesionibꝰ. ⁊ per lesionē sēsibi
liuꝫ intellexit lesionē opōnuꝫ sensuuꝫ exterio
ruꝫ. lꝫ. n. non ꝓncipalr̄ significēt ⁊ ꝑꝑ̄ lesionē
cerel tn̄ mediāte quibusdā cōdictiōibꝰ eaꝫ si
gnificare pn̄t. ⁊ suple aut lesiōibꝰ appetituum
.s. ad mouēdū q̄i dicat ex lesiōibꝰ opōm uirtu
tis motiue uoluntarie. Aut egōnibꝰ. i. exeūti
bꝰs mutatis ꝑ palatū nares aures suple ł oc
culos. aut doloꝝ dr̄iis que fiunt scꝺꝫ cerebꝝ
ut scilicet sciatur utruꝫ doloꝛ sit grauatiuꝰ uł
extensiuus uel alterius spēꝝ eiꝰ. Et Aui.
addidit aut ex dispōibꝰ m̄bꝛoꝛuꝫ oꝛtoꝛum a
cere° ut oculis auribꝰ ⁊ alys oꝛgāis sensuuꝫ.
Et nuca ⁊ neruis. ⁊ ex dispōnibꝰ faciei. Et
ex dispōibꝰ m̄bꝛoꝝ inferioꝛum cōicantiū ce
rebꝛo. Et ex dispōibꝰ sompni ⁊ uigiliaꝝ ⁊ sō
pnioꝛuꝫ. Et ex dispōnibꝰ grauitatis ⁊ leuita
tis. Et ex dispositionibꝰ tactus. Et ex iuuā
tibus ⁊ nocētibus. Et quidā addūt hys signi
ficatōes sumptas ex pulsu ex ur̂ ⁊ egōne. Et
ex accn̄tibꝰ aīe ⁊ risu. Dixit. A. 3l ꝓ̂ q̄ ex ꝓ
dictis significatōibꝰ significamꝰ aliquando
dispōnes pn̄tes ⁊ ut sic sunt signa demōstrati
ua. Et aliqn̄ significamꝰ dispōnes futuras ⁊
ut sic sunt signa pꝛonostica. ⁊ ponēs exēplum
de pꝛonosticis dixit. sicut cum ex longitudie
tristicie ⁊ hoꝛibilitatis idest pusilaminitatis
significatur malīa futura. Et ex ira sine cau
sa euidenti significatur eplīa uel mania futu
ra. Et ex risu sine causa manifesta significat̄
congellatio siue amentia. suple ⁊ aliqn̄ signifi
camꝰ ꝑ eas dispōnes p̄teritas ⁊ tunc sunt si
gna remēoꝛatiua. Et quia a lesionibꝰ opōnū
ꝟtutuꝫ p̄dictaruꝫ significatio sumit̄. ideo ne
cessarium est spēꝝ lesionū ipaꝝ hēre noticiaꝫ
ꝑꝑ qꝺ sciendūꝫ q̄ in q̄libet opatōe tria maxi
me ꝯsiderātur. s. sb̄a siue eēntia opatōis. foꝛ
ma eiꝰ et ipius q̄ꝫtitas. Et ꝫ h̄ tria lesio atte
dit̄ in opatione. Nā ledēs opationē aut ledit
ꝑ id qꝺ inducit opositūꝫ eēntie opatiōis. Et
ꝫ hāc lesionē sūitur una spēs dicta destructō
siue ablatio opatiōis. Aut ledit ꝑ id qꝺ indu
cit opositūꝫ foꝛme opōnis exn̄ti ꝫ nāꝫ indu
cēs foꝛmā p̄ternāꝫ. Et ꝫ hoc sumit̄ 2a spēs
lesiōis q̄ ꝺr coꝛrupꝰ opōis Aut ledit ꝑ id qꝺ
inducit opositūꝫ q̄ꝫtitati opōis. Et ꝫ h̄ sūit̄
3a spēs lesionis q̄ diuidit̄ ꝫ q̄ ꝺr ꝑt opositā
induci q̄ꝫtitati ꝫ nāꝫ in herēti opōi. Nā aut
diminuit de q̄ꝫtitate nāli opōnis aut augum̄
tuꝫ efficit in ipa. Quātitas tn̄ nālr̄ ꝺbita opa
tiōi alicuiꝰ ꝟtutis duꝑt considerari uno mō
absolute inq̄ꝫtū debet̄ toti spēi ł toti climati
Alio modo put ꝯhit̄ ad indiuiduū h̄ uel illꝺ
Et utroqꝫ mō ꝯsiderata latitudinē hꝫ in qa
ꝑt augēi et minui sine lesione. Cū ꝟo latitudi
nē illā egressa fuēit opatio. tc̄ ē opatio lesa. q̄
ꝟo spālr̄ ꝯsiderat̄ a medicis ē illa que ē ꝯcta
ad indiuiduū qꝺcunqꝫ sit illud. Si itaqꝫ le
dēs opationē diminuit de q̄ꝫtitate eiꝰ p̄dicta
fit tn̄ una spēs lesionis dicta debilitas siue di
minutio deiectio siue remissio illiꝰ opōis lese
Si ꝟo auget et tūc ꝯsiderādū ē. Et si illud
augumētuꝫ fuēit absolutū excedēs totā latitu
dinē debitā spēi. ita q̄ nō repiat̄ in aliq° ho
minū ꝫ nāꝫ. tūc semp ē defectꝰ siue lesio illiꝰ
opōis. sic̄ ꝟbigratia in appetitu appetitꝰ ca
ninꝰ Aut aliud augum̄tū ē ꝑtiale ꝯctū ad spāle
indiuiduū sic̄ cū auget̄ aliq̄ opatio in aliq° ho
mine respc̄u eiꝰ qꝺ interest ei ꝫ nāꝫ et tc̄ aliꝰ
istud augum̄tuꝫ ē lesio et aliqn̄ n̄. Est aūt n̄
lesio qn̄ opō illa exn̄s ꝓpoꝛtiōata alteri opōi
sic̄ ꝟ. g̃. appetitꝰ ē ꝓpoꝛtiōatus nālr̄ digōni
ꝓpoꝛtionabilr̄ cū illa augeī ita q̄ aucta digō
ne augeat̄ appetitꝰ et tm̄ q̄ꝫtuꝫ illa. tūc enim
augum̄tuꝫ illꝺ nō ē lesio. Sꝫ tūc erit lesio qn̄
una opō alteri ꝓpoꝛtionat̄ ꝫ nāꝫ. n̄ aucta illa
ipa auget̄ n̄ ꝓpoꝛtionabilr̄ ei sicut qn̄ appeti
tus ē maioꝛ q̄ꝫ digestio Aut qn̄ retentio plꝰ
est q̄ꝫ digestioni ꝯueniat. Et ꝫm hoc sumit̄
alia spēs lesiōis opationis dc̄a augum̄tū ł ue
hemētia siue intēsio opōis illiꝰ. Auctoꝛes
tn̄ oēs cōiter ꝺ lesiōibꝰ opationū tractātes n̄
exꝑsserūt nisi ꝺ destructiōe coꝛruptōe ⁊ dimi
nutione. Ait. n. Gal'. i tegni actio ledit̄ aut le
uiter q2. s. diminuit̄ aut mediocꝛiter q2. s. coꝛ
rūpit̄ aut oīo n̄ fit q2. s. destruit̄. Et Aui. ꝓ.
2a ca° de significationibꝰ ⁊ accn̄tibꝰ dix. opa
tionū nocum̄ta sūt ꝫ tres modos. opationes
. n. aut minuūtur sic̄ cū oclī minuit̄ uisio ⁊ tc̄
uidet rē mioꝛē q̄ꝫ sit aut a ꝓpingoꝛi spatio et
stomachꝰ cū duriꝰ ⁊ tardiꝰ digēit mioꝛē q̄ꝫti
tatē. aut mutātur sic̄ cū oclus uidet illꝺ qꝺ n̄
ē Aut uidet rē n̄ sic̄ ē. Et sic̄ stomacꝰ cū cibū
dissipat aut ip̄m male digēit Aut destruūtur
sic̄ oclus cū non uidet aut stomachꝰ cū nullo
modo digēit. Non exꝑsserūt aūt ꝺ augum̄
to lesiuo. q2 ip̄m icluserūt sub diminutione le
siua. uno. n. ꝯtrioꝝ poito datur intelligi reli
quū. Et ideo cū posuerūt lesioneꝫ diminutio
nis dederūt itelligi lesionē augum̄ti. q̄ aūt ꝫm
augum̄tuꝫ opatio ledi possit ꝫ auctoꝛes appet

q2 ipsi de lesionib⁹ plius opationū scd̄3 augu
mentū determināt i ppis ipsa℞ capl'is. sic̄ de
uehe^a famis ꝛ augm̄to sitis. Exp̄sserūt āt au
ctores dīnutionē opōnū ꝛ tacuerūt augm̄tū
ex eo ꝙ dīnui opōnē freqn̄ti⁹ ꝯtigit q̄3 ipa3
augeri. Et ex eo ꝙ dīnutio in omni opatiōe
euēire pōt. Augm̄tū ŷo qd̄ ē lesio nō p̄t in ōi
opōne euēire. Nā nō ledunt̄ opōnes f̄m augu
mentū nisi ille que hn̄t pportionē ꝛ subordi
nationē adiuicē scd̄m nā3. que uero nō habēt
subordinationē ꝛ pportiones adiuicē f3 nā3
non ledunt̄ f3 aug^m. Dicunt cum auctores di
cunt tres esse spēs lesionu3 opōnu3 predictas
nō intelligunt ꝙ oīs tres spēs lesiōis possit
in una quaq3 opōne euenire uita remanente
Destructio tn̄ hanelitus non pōt euēire cū
remanētia uite. ꝛ sic de quibusdā alys opōni
bus. Sed intelligūt ꝙ opatio q̄ ledit̄ n̄ p̄t le
di nisi altero dictoru3 modorū. Notāt isti
per ꝙ cor° opōnis ab auctorib⁹ qn̄q3 sumit̄
large pro omni lesione operatiōis. Unde gal'
4° de accn̄ti ꝛ mor° aug^m appetit⁹ corruptio
nem eius uocat. Et Auic. 3. 13^a dinutionem
digōnis corruptionē appellat i c° ō coruptōe
digōis. Et qn̄3 sumit̄ stricte put lesio q̄ est
cor° opponit̄ forme opatōis. Et i° mō ē spēs
ꝯ disticta alys. Et f3 hūc mō3 stricte sum̄do
corruptōe3 opatōis i sbseqn̄tib⁹ locutio erit.

Capl'm decimūqntu3 de signis sumptis ex lesi
onibus opōnū cerebri principalium.

Dixit Aui. 3. p^a i ul'i loqn̄s
de significatiōib⁹ sum
ptis ex lesiōib⁹ opatōnū. sermo
ul'is in carū significatōib⁹ ē ꝙ
ipsa℞ destrutio ꝛ dīnutio fiunt
ppter fuēit ꝛ grossitudinē spūs ex humiditate
Et nō fiūt ex cal'itate nisi magnificet̄ cal'itas
ꝛ pueniat ad hoc ut deiciat uirtutē. pmutatio
uero opōnū. i. cor° ꝛ que motui ꝯpant̄. fiunt
ex cal'itate ēt fiūt ex siccitate suple ul' ex cali
ditate ꝛ siccitate simul. Judiciū g° ō signi
ficatiōib⁹ ha℞ lesionū dixit Auic. est quoniā
que sequitur ꝛ procedit cursu pmutatōis idest
corruptōis f3 pl'm seq̄t ꝯpl'onē cal'a3 ꝛ siccā
ꝛ que currit cursu dinutiōis ꝛ debilitatis f3
pl'm seq̄t frig⁹. Dinutio. n. ꝛ ōstructio sequū
tur frigus nisi sint cū uehem̄ti appitiōe corru
ptiōis. i. destructōis ꝛ casus uirtutis. tunc. n.
fortasse illud pl'm erit ex caliditate. Veru3
tn̄ cal'itas ꝯuēiēs ē ŷtutib⁹ ꝯpata frigori dū
nocumētū ꝯpl'onis ab ea nō magnificat̄ ꝛ ei⁹
cor° ŷtutis dinutionē possidē nō facit. g° ad
discernēdū a q^a malitia ꝯpl'ois pcesserit cali
da l' fria. lesio opōnū ꝛ maxie dinutia ꝛ ōstru
ctiua. n̄ o3 ꝙ ꝯfidas dix. A. in dictis signib⁹
. s. ꝙ opōis destructō ꝛ dinutio sign̄t ꝯpl'onē
fria3 ꝛ cor° cal'a3. y° cū uideis ŷtutū ōbilita
tē cū dc̄is lesiōib⁹ o3 ut caueas significatōes
alias cuiuscūq3 dicta℞ dua℞ ꝯpl'onū. De si
gnificatōe āt lesionū opōnū moraliū dix. A.
cū ŷtuti ymaginatie accidēit nocu^m accitut
ōstruat̄ ꝛ n̄ remaneat in ipa for^a ymaginatōis
sensate p⁹ rēotionē e⁹ apportōe q̄ ē iter ipa3
ꝛ sensu3 cū eā sētit. Aut debilitat̄ ꝛ minuitur
aut mutat̄ a cursu nāli ꝛ ymagiet̄ ꝙ n̄ ē. Mi°
nāq3 ei⁹ ꝛ ōstru° f3 pl'm sign̄t supfluitatē fri
goris aut siccitatis aut humiditatis in ante
riori cerebro. sed fritas ē cā cētial' ꝛ sicitas
et hūiditas p accidēs qn̄3 auferūt opationes
ymaginatiōis. S3 pmutatio opōis ei⁹ sign̄t
supfluitatē caliditatis. Et h̄ significata sūt
f3 pl'm. In ŷtute sil'r cogitatōis et ymagina
tiōis. i. extitiōis accidit sil'r nocum̄tu3. aut
ōstructio et noiat̄ deletio rōis aut diminutō
et debilitas ꝛ noiatur amentia. ꝛ ha℞ lesionū
ōn^m ē frig⁹ aut siccitas aut hūiditas f3 pl'm ut
dictū ē Aut ē pmuta° ita ut sit i ei⁹ cognitiōe
regimen tn̄ ꝛ rectū faciat ꝙ n̄ ē rectū ꝛ uocat̄
ꝯmixtio rōis. Et sign̄t aut apa aut mā3 colicā
calidā ꝛ siccā et ē demoniū lupinū et est eius
pmixtio cū malitia aut mā3 mal'icā ꝛ est pmi
mixtio eius mal'ia et est eius pmixtio cū ma
litia extimatiōis cū cogitatiōe qui aūt ex di
ctis motib⁹ ad timorē decliuior est ꝛ magis
significatiu⁹ frigoris. Et declinās ad auda
tia3 et irā ē magis significatiu⁹ caloris. Et
ul'r cū cogitatiōes iste lese mouētur motibus
mltis pl'm et pmutant̄ ꝛ uariantur tūc illic ē
caliditas. Et dix ꝙ qn̄3 accidit pmuta° cogita
tiōis in egritudib⁹. mē fride cū ipe a cal'itate
nō euāntur extnea sicut accidit ꝯmixtio rōis
in litargia. Et in ŷtute simil'r memoratiua ꝛ
eius opatione accidit lesio aut ut ōbilitet̄ aut
ut destruat̄. sic̄ narrat Gal'. ꝙ pestilentia pue
nit in pte ethiopie q̄ eis accidit pp cadauera
multa relicta post forte p̄liū. Et puenit pesti
lentia illa usq3 ad terra3 greco℞. Et accidit
eis ut cā illius tm̄ accideret obliuiōis donec
eis uenit dispō. ꝙ hō nomis sui ipius obliui
sceret̄ et fily sui. Et dixit. plurimū accidit
debilitas i mēoria pp corruptione3 in postre
mo cerebro ex friditate aut hūiditate aut sic
citate. aut accīt opōni mēoratie ut pmutet̄ ꝛ
accīt ei ut remēoret̄ ei⁹ ꝙ nūq̄3 ei adest et si
gnificat ꝯpl'onē cal'a3. Dix g° hn̄ Auic. ꝙ
destructio opōnū ŷtutū moraliū fit ppter do
miniū frigoris ꝛ qn̄3 frigoris cū hūiditate ꝛ
qn̄3 fit pp siccitatē et sil'r ca℞ debilitas. Sed
ipa℞ pmutatio ꝛ corruptio fit aut pp apa aut
pp ꝯpl'onē colicā aut mlicā aut corp⁹ adherēs
Et de hys opōnū lesionib⁹ āplius dictu3 est
supra ō significatōib⁹ dispōnū cerebri nāliū
q̄ hic afferātur. Et ō lesiōe opōnū sensuū ex
terio℞ dixit ꝙ nocum̄ta euenētia i uisui si n̄
sint ppa oculis sign̄t lesionē in cerebro. Si
aūt sūt ppa ocl'is n̄ hn̄t significare sup cereb°
Et nocum̄ta q̄ n̄ sunt ppa oculis n̄ solū habēt
significare general'r lesiōes i cereb° s3 ēt spāl'r
ꝛ iō pticl'ariter o3 ea ꝯsiderare.. Dix Aui.
fantasie cora3 ocl'is appentes qn̄3 significāt
suo colore. Nā rubee sanguinē albe fl'a citri
ne colera3 et nigre mel'ia3 sign̄t. hoc ēt ponit
Haly. 2° tegni. ꝯm̄to. 150. uer ē tn̄ ꝙ ut appe
bit tractatu de ocl'is ql3 hūor pōt facē fātasiā
nigrā et puatiōe3 irradiatōis. s3 fātasias alio
ru3 colo℞ dicto℞ nō. Et dixit Aui. sil'r ex
lesiōibus opationū audit⁹ significam⁹ sup le
sionē cerebri. un̄ si corrūpit̄ audit⁹ ut. s. audi
at qd̄ n̄ repit̄ exteri⁹ ō sono significat̄ aut ꝯ°
sicca in pte medy cerebri a q^a auriūt̄ audit⁹
nerui aut uentositas uel uapor ibi retentus
Aut ad ipsum ascendens et prout dicetur in

tractatu auriū. Et simil'r dixit ex opōib⁹
odoratus qm̄ cū ledunt̄ non pp cāz i narib⁹
significat̄ scdm pl'm q2 posset fieri lesio illa
ex alia causa corporis ut ꝓpter uapores put'
dos ascēdētes ad nares ex ptib⁹ pectoris ut
ex alys cāis in tractatu nariū dicēdis. Et
sil'r significam⁹ dixit Aui. ex lesionib⁹ opati
onuz gustus ⁊ tactus qm̄ ipsaruz lesio signifi
cat super cere^m qn̄ nō ē lesio pp cām in istris
ipsoꝝ ꝓpriā. nō tn̄ necessario siue sp qm̄ pōt
lesio tn̄ i ipsis pp alia mēbra euenire. Dif
fert tn̄ dixit Auicena significatio sumpta sup
cere° a lesione opōnū gustus ⁊ tact⁹ asumpta
a lesione opōnuz aliorū sensuū dictorū eo ꝙ
muta° gustus ⁊ tactus a cursu naturali scdum
pl'm significat lesionez in instris ipsoꝝ ꝓpis
Et scdm min⁹ ⁊ raro sig̃t cōicatione cere'
tunc tn̄ maxie sig̃t lesio tact⁹ sup lesionē cere
bri dixit Gal' 4° de interiorib⁹. qn̄ ipa est
cōis toti corpi ut i stupore cōi toti corpori.
talis tamen stupor comunis toti corpori raro
accit. ⁊ iō raro ē ꝙ significet̄ ex lesiōe tact⁹
sup lesione cere' ⁊ sil'r si cū stupore cōi to' ac
cidit lesio in gustu sig̃t lesio in cere°. De si
gnificatiōe aūt sumpta ex lesione opatōi mo
tiue dixit. A. destrutio ⁊ debilitas opationū
motiuarū sig̃t pn' fritatē tāq̃z cāz pmā. qm̄ fri
giditas ē cā directe opōita cal'itati q̄ ē cā efe
tiua mot⁹. cal'i. n. ē mouē ⁊ fridi ē getē facē.
2° enim collz dixit. Auer. ꝙ motus uolūtari⁹
principal'r est a cal'o. Significant aūt humdi
tē non ut principalē cām. s3 tāq̃z cām indispo
nentē mobile ad motuz. reddit. n. mobile laxū
non potens figi cum ad hoc ut moueatur egeat
fixione. Et q2 humiditas ē scdm pl'm plusq̃z
frigiditas pnatiōis ⁊ debilitatis mot⁹ causa
plus enim nā patit̄ excessuz hūidi q̃z fri f'lici
ēt humores faciētes mollificationē neruoruz
motiuoꝝ plus sunt sub actu hūiditatis rēoliti
ue q̃z sub actu fritatis y° actual'r hn̄t quēdam
calorez eliq̃ztē ipsos ita ꝙ hūor f'lcus faciēs
mollificationē pl's facit ipaz³sua hūiditate q̃z
sua fritate. Et iō. A. dixit ꝙ sig̃t hūiditatez
fm pl'm Et dixit. A. significat humiditatē
subtilez. Subtilis. n. hūiditas est illa que pe
netrare pōt. ⁊ penetrat in partes neruorum ⁊
mollificat eas ut patebit in tractatu neruorū
⁊ maxime si sit pl'ima. ⁊ hoc appet ex littera
que hic repitur q̄ dicit significat hūiditatem
pl'imā. Materia uero grossa pōt esse causa
corruptiōis opōnis motiue. unde potest eē cā
spasmi ⁊ tremoris ut suis capl'is patebit. Et
dixit Aui. ꝙ pdicte lesiones scilicet destrutō
⁊ debilitas operationuz motiuaruz in quocū
q3 mēbro fuerint significant lesionem in cere
bro aut i una parte. ⁊ reperit̄ alia littera que
dicit ⁊ in una parte. Quare notant ꝙ si lit
tera est disiunctiua uerificatur sic destructio
⁊ debilitas in quocunq3 membro fuerint si
gnificant lesionem in cerebro aut in una par
te scilicet ea in qua est destructio uel debili
tas. Et quidam dicunt ꝙ est littera trans
posita. Sed si litterra est copulatiua de
bet intelligi sic. ꝙ lesio erit in cerebro. quo
niam compatitur particule. ⁊ in una parte ⁊
hoc erit ꝓpter cām in cerebro. Uerūtn̄ dixit

Aui. eaꝝ magis ꝓpriuz ē significare lesionez
in cerebro qn̄ lesio ē i toto corpore sic capl'a
Dn̄t ꝙ ad cognoscēduz p lesionē unius pti
si cā ē in cerebro oportet ꝯsiderare alia signa
Et dixit Auic. ꝙ qn̄z ambe dicte lesiones
. s. destructio et debilitas ꝯueniūt. s. ad signi
ficandū destructionē et debilitatē caliditatis
cerebri que. s. fit a frigiditate. Et ēt sicci
tatis cerebri. s. eius que debita est pro fixiōe
mobilis que. s. fit ab humido. uel fortasse in
ṽbis pdictis Aui. uoluit ostendere ꝙ destru
ctio et debilitas opationū ṽtutuz motiuaruz
possunt aliqn̄ significare caliditatez et siccita
tem cerebri. Et tūc exponit̄ sic. qn̄z ambe le
siones pdicte ꝯueniūt ad significāduz destru
ctionē et debilitatem caliditatis et siccitatis
cerebri. i. factas a caliditate et siccitate cere
bri aut alicu⁹ mēbroꝝ longinquoꝝ. uerūtamē
dixit Aui. illud erit pp egritudines plurimas
. i. longas resoluētes et paulatiz paulatiz fiet
fm dies sicut qn̄z accidit in fine ethice et pti
sis. Nā licet pdicte q̄litates sint ꝯformes mo
tui nihilomin⁹ cum multū excedūt resoluto ca
lido nāli illas lesiones faciūt sicut multotiēs
dictuz ē. ꝙ ōis imoderata qualitas destruit
opationē ēt ꝓprie ṽtutis. Albertus aūt in
troduxit istuz textuz sic. qn̄z cōueniūt ambe
. s. destructio et debilitas motus. uel ambe s.
tortura laxi et palisis ad significāduz destru
ctionē et p. i. debilitatē ꝓueniētez a calidita
te et siccitate in aliquo mēbroꝝ longinquoꝝ
a cerebro. uel illud qō significat sup calidita
tez et siccitatē cerebri. uel alicuius mēbri est
cum accidit post longas egritudines paulatiz
paulatiz p multos dies pdurātes ad resol'onē
exiccationē cerebri uel alterius mēbri. Et
uolens Auic. ostendere ꝙ nocumētuz in quo
cūq3 mēbro pticulari sit pōt significare nocu
mētuz in cerebro. dixit qō aūt nocumētuz in
uno mēbro fit siue mollicies sit siue aliō sil'e
qn̄z ē pp egritudines ꝓprias illius mēbri et
qn̄z ē p expulsiōez supfluitatū cerebri ad ip3
Et qn̄ sic ē significat lesionē in cerebro. qm̄
significat cerebrum se habere p modum cāe
aūtis mediate respectu lesionis illius mēbri
Et significat ōbilitatē digestiue cerebri qua
illa mā fuit aggregata in eo uel altuz defectū
pp quez ad ipm fluxit mā aliunde. qō aūt fit
nocumentuz in aliquo uno membro pp egritu
dines ꝓprias ipius. nō h3 significare aliud
sup dispōnez cerebri. Opationū ṽo moti
uaruz corruptio ut spasm⁹ et tremor pōt signi
ficare caliditatē et frigiditatez et siccitatez ⁊
hūiditatez cuz ab eaꝝ unaquaq3 possit ꝓueni
re. Si ergo dixit Aui. eaꝝ mutatio. i. cor
ruptio accidit subito significat hūiditatez ⁊
si accidit paulatiz significat siccitatē i instru
mentis ipaꝝ. qn̄ eim isti mali motus subito
eueniūt significāt cām humoralez et repl'onē
et si paulatiz siccitatem. Et hoc fit apparēs
maxie in spasmo qui duz fit est motus corrup
tus s3 dum factus est ē motus distractus. Et
cā horū appebit in ꝓprys capl'is. dixit Aui.
ꝙ mutatio opatiōis motiue que ē ꝓpria ce
rebro. i. que h3 cāz i ipo cerebro siue ꝓpriā
siue per cōitatez est ꝓprie sicut motus eplici

qñ adest epl'ia ⁊ ipsa non fit nisi ab hũiditate
qm̃ fit subito. Muta° ãt opõnũ ĩpaꝝ mo
tiuaruz euenies i mẽbris longinqorib⁹ a ce
rebro sigͣt sicut dictũ ẽ supra de significatiõe
longinquoꝝ sensuũ a cerebro ꝙ sic̃ min⁹ sigͣt
super cere° licet aliqñ possint significare ita
⁊ ista minus significant super cerebro q̃ꝫ ꝓ
pinqua. Dixit Aui.cũ homo habuerit egri
tudinẽ ⁊ motus eius pertinet inqetudini tũc
morb⁹ ẽ cal'us. Et si quieti declinat ad frig⁹
Si uirtus non fuerit uehemẽtis casus.qm̃ si
cẽt uehemẽter debilis ⁊ ꝓstrata. tunc nõ sem
per declinaret ad frigus. sꝫ posset morb⁹ esse
calidus licet in eo sit qes. ut pꝫ in freneticis
multis in fine in quibus licet morb⁹ sit cal's
tñ qꝛ per resol'onẽ ũirtus ẽ uehemẽter õbilis
nõ ẽ mot⁹. sed ultima uuies que non potest di
ci uera quies sed inpoͣ ad motus que cum ĩ
freneticis aduenerit ẽ signuꝫ infallibile mor
tis. De lesionũ aũt opõnuꝫ uirtutuꝫ nãliuꝫ
cerebri significatiõib⁹ qꝛ ex supfluitatib⁹ ac
cipiunt ut supra dictuꝫ ẽ dixit Aui. ꝙ multi
plica° euonis supfluitatũ a cereb° gnãl'r sigͣt
tria. s. ipsas mãs que euantur ⁊ cãm propter
quaꝫ multiplicantur in cere°. et ꝙ uirtus ex
pulsiua nõ ẽ debilis ⁊ sil'r earum euonis ꝓhi
bitio sine retentio. significat tria. s. opl'oneꝫ.
debilitateꝫ expulsiue ⁊ resol'onẽ. tñ non sigͣt
predicta supfluitatuꝫ retentio nisi cuꝫ hac cõ
ditione. s. ꝙ cum ea inueniat̃ aut grauitas q̃ꝫ
tum ad mãꝫ fl'icam uel mel'icam. aut punctio ⁊
mordicatio q̃ꝫtuꝫ ad mãꝫ col'icam. Aut pulsa
tio q̃ꝫtum ad sanguineaꝫ. aut tensio reuol'o ul'
timi⁹ q̃ꝫtũ ad uẽtosã. Nã si ꝑuatõ supfluitatũ
ut supra dc̃ꝫ ẽ fuerit absqꝫ aliqua de dictis
ꝯditiõib⁹ tũc significaret siccitatẽ. Dix.
Auic. si adest ꝑua° euonis supfluitatũ cũ leui
tate capitis sigͣt siccitatem absolute. Et dix ꝙ
odor supfluitatũ egrediẽtiũ acut⁹ ⁊ putrid⁹
sigͣt caliditatẽ ut patuit supra de odoratu. Et
ꝑuatio odoris sigͣt caliditatẽ fortasse nõ tñ
sic̃ illa sigͣt caliditatẽ qꝛ põt ꝓhiberi odor a
grossitie mẽ nõ uaporẽ emittẽtis. lꝫ sit cal'a ⁊
põt ꝓhiberi a frigore aẽis non permittẽtis
euaporare. Et iõ nõ certe. sꝫ fortasse fridita
tẽ sigͣt. Dix Auic. calidũ. s. qõ hõ sẽtit in
capite suo ul' qõ inuenit tãgẽs ipm sigͣt calidi
tatẽ. Et si ꝑseuerat ⁊ nõ nocet opõi ẽ calidi
tas nãlis. Sꝫ si nocet opõi sigͣt caliditatẽ ac
cidentalẽ nõ tñ egritudialẽ. Et sil'r ẽ iudiciũ
frigidi. Et iudiciũ aridi et sicci est quia sigͣt
siccitatẽ cũ ꝯditõe q̃ ẽ ꝙ ñ adueniat exti⁹ ali
qd exaspans et arefaciens ut frigiditas ex
aspãs ⁊ siccãs cutẽ l' siccitas õsiccãs. qꝛ tũc po
set cadẽ õceptio i iuditio qꝛ posset cẽbꝝ esse
hũidũ. Et sil'r est iudiciũ hũidi si non fuerit
calor iterius sepãs. i. dissoluẽs iteri⁹ hũidita
tes qbus dissolutis fiat q̃dã madefactio unde
capud appeat humidũ. et tñ est siccũ. Calidum
i ꝑ° ocursu ad corp⁹ dissoluit hũidũ sic̃ pꝫ ꝓ
bleu^m 17. ꝑticl'a ꝓbleumate. 24° de pane sic
co cũ ꝑ° occurit igni. qm̃ tẽ molescit. Sic g°
uult. A. ꝙ iudiciũ ex leui ⁊ duro sup sicco ⁊
hũido sit uerꝝ n^l fiat duꝝ a frio ⁊ leue a cal'o
Sꝫ de h apl'⁹ dc̃m ẽ i effectib⁹ cal'itatis ⁊ fri
giditatis. Dix. A. ꝙ sõpn⁹ seqͣt maliciã ꝯ°
nis frigide laxe aut frigide congelantis motũ
uirtutuꝫ ⁊ spũuꝫ sensibiliuꝫ aut uehementem
sps aĩalis resol'onẽ. aut reuersionẽ ũtutum ⁊
spũuꝫ ad ꝑnci^m quẽadmõꝫ fit p⁹ cibũ. sompni
eĩm cã q nõ ẽꝫ nãlem cursuꝫ ꝓcedit neqꝫ seqͣt
laboreꝫ et motuꝫ. suple aut aliã reꝫ resoluẽteꝫ
fortiter cã ẽ hũiditas aut ꝯgelatio. ꝙ si nõ ca
dũt cãe ꝯgelatõis aut significatiões significã
tes supfluitatẽ frigoris tc̃ cã ei⁹ ẽ hũiditas.
Nõ tñ oĩs hũiditas facit sompnũ ut senũ hũi
ditas ꝓut patuit in ẽmone ꝑ°. cap° de sõpno.
Uerũtñ siccitas ꝓculdu° ẽm oẽꝫ dispõnẽ uigi
lare fac̃ et sic sigͣt uigilia ꝓculdu° siccitateꝫ.
Et dixit ꝙ in sompnys pl'm uisiõis reꝝ citri
naꝝ calidaꝝ sigͣt dñiuꝫ cadẽ. Et sil'r pl'ꝫ uisio
nis reꝝ cui⁹cũqꝫ ꝯpl'oni ꝓportionataꝝ sigͣt
illã ꝯpl'onẽ. uisio. n. albaꝝ sigͣt dñiuꝫ fl'atis ⁊
rubeaꝝ sanguis ⁊ nigrarũ ofuscaꝝ mel'ie. Et
sompnia ꝑmutata. i. pl'ime ꝑmutatiõis. qñ. s.
pl'ima occurrũt i sompniãdo signt caliditatẽ
et siccitateꝫ ut appet in egritudibus acutis ce
rebri in qbus appent talia sompnia ⁊ q̃ ẽt sũt
ꝑmutata a ꝯsuetis. Et dix sil'r ẽt sunt sõpnia
terribilia. s. significãtia caliditatẽ ⁊ siccitatẽ
ul' sil'r sompnia terribilia sũt significãtia hũo
res malos. Aut signt assũptionẽ reꝝ illa sõp
nia inducẽtiuꝫ sic̃ porri. Et dixit sõpnia quo
ruꝫ sõpniator ñ recordat̃ signt frigiditatẽ et
hũiditatẽ ẽm pl'ꝫ qꝛ aliqñ possunt ꝯtingẽ a sic
co supfluẽte sic̃ ẽt aliqñ ab eo supfluente con
tingit ablatio memorie.

Capl'm 16^m. õ signis sumptis a mẽbris cutis
capitis et faciei.

Dixit Auic. ulcera et apata
cutis capitis signt ẽꝫ
pl'm mãs q̃ fuerũt s. in cerebro
et expellũtur suple aut expulse
sunt. Et iõ nõ signt dispõneꝫ ce
rebri in illa hora manifeste. s. eẽ egrã nisi for
san sint i augumẽto suple uel i ꝑn° qñ. s. adhuc
ps mẽ que expellit̃ remãserit in cerebro. In
statu ũo et declinatiõe dc̃oꝝ apatuꝫ uel ulceꝝ.
nõ signt illud qꝛ mã tc̃ tota ẽ expulsa. Ul' nisi
sint i augumẽto. i. i magna fortitudine ⁊ mel'ta
malicia. qꝛ tc̃ sigͣt illud. Si ũo sunt debilia ⁊
ꝑua ñ signt illud. Si collũ ẽ ꝑpatũ dix. A.
ad recipiẽdũ scrofulas et apata alia tc̃ cã i h°
nõ ẽ debilitas in ipo collo. s. debilitas accidẽ
talis. Nãlis tñ debilitas neccio ẽ i eo et ma
xie respẽu cereb^l ꝑ quã recipit supflua ab eo
tñ ñ ẽ õbilitas i ipo collo. s. ũtutis digestiue
ei⁹. sꝫ ẽ cã ei⁹ dixit Aui. debilitas digestiue
cerebri. Et fortitudo expulsiue ei⁹ expellẽtis
ad collũ et carnes glandosas eius suas supflui
tates mãs. s. indigestas. uñ fiũt scrofule ⁊ alia
apata. Sꝫ qñ collũ uacuũ ẽ a scrofulis ⁊ alys
apatib⁹ nõ ẽ cã in h° fortitudo ei⁹. s. colli qꝛ
põt hoc eẽ bõitate digestiue cerebri rectificã
tis bñ nutrimẽtuꝫ suũ. Et sil'r dixit Auic. ẽ si
gnifica° sũpta ex amigð. ⁊ uua ⁊ dentib⁹ signi
ficatõi sũpte ex collo. Nã eodẽmõ sigͣtur ex
receptiõe mẽꝝ in ipis a cereb° ⁊ ñ receptiõe
sicut ex colo. Et ex ligua qñ sũt idicatõ sup
cerebro. sic̃ ũbi g̃. ex colore ei⁹. Sꝫ qꝛ color
ligue ꝓt ꝑmutari ꝑter ꝓꝑaꝫ ei⁹ passionẽ ex

stōaco cpe spūalib⁹ ꝛ to° corpore. Nō aūt sic
color ocli. Jō Aui. dix. ñ ē sigtio sup cereb°
ex colore ligue. sicut ex colore oculi. Nā ocu
lus uehemētiorē hēt cerebro ꝓprietatē. unde
ait Auer 4° colliget. oculus sigt forti sigtōe
sup ꝯplxonē cere¹. Ūmtñ dixit. A. cuȝ sciť ꝙ le
sio ē in cere° ꝛ ꝙ ex tali lesione fiat mutatio
in colore ligue tūc nō elongať sigtio sūpta ex
colore lingue a sigtione sūpta a colore oculi.
sigt g° ligua sua albedine māȝ fl'aticā ꝛ sic li
targiā ꝛ sua citrinitate col'icā ꝛ fuscedie ml'i
caȝ. Et si ligua fiat citrina. primo. i. ī ṗn°
mor¹ ꝛ nigra. 2°. i. q̄ in processu subseq̄nter
ȯnigreť sigt carabituȝ. Et ex uiriditate que
est sub lingua significať caducatio. i. morb⁹
caducus. s. epl'ia ut suis pȝ capl'is. Et quia
facies potest ꝑmutari a corde cpe a cere° ꝛ
a toto corpe. ꝛ pōt ꝑmutari ī suo colore ꝛ sua
ꝯpōne. s. pinguedine ꝛ macie. Et pōt ēt ꝑmu
tari in ipsis ex propria passione sui ipsi⁹ dix
iō Aui. postq̄ȝ sciueris ꝙ mutatiōis faciei cā
non fuerit dispōnes dñy principales. i. dispō
nes nāles ipsi⁹ faciei ul' ṗncipales. i. alicuius
mēbri ṗncipalis ut cordis uel epatis ul' alicu
ius totius corporis ꝙ in corpore non est egri
tudo mutās formā faciei nisi in latere cereb^k
tunc dicit Auic. faciei pinguedo. i. carnositas
ꝛ ipsius rubedo sigt dñiuȝ sanguīs in cere°
Et ipsi⁹ macies cū citrinitate sigt dñiuȝ col'e
Et cuȝ tenebrositate dñiuȝ ml'ie. Et inflatio
modica. i. pinguedo pauca suple cū colore ten
dente ad albedinē sigt dñiuȝ aquositatis i sā
guine uicto. s. ab ipsa aquositate. i. sigt sāgui
nē aquosuȝ ꝛ sic dñiuȝ fl'atis. uel inflatio mo
dica. s. sicut est que ē in cacexia in qua appet
tumor circa oculos ꝛ in facie satis supficial'
sigt dñiuȝ aquositatis in sanguīe uicto. i. san
guinē aquosuȝ uictū ab expulsiua cerebri ex
pellente ip̄m ad faciē uel uicto ab aquositate
in eo exñte. uel ut dixit Genti l' uicto. s. a calo
re nāli uictoria. s. euaporatiua. uñ fit qdā mo
d⁹ cacessie q ab Aui. 4¹ ṗ^a ca° ō effimera ex
uigilyꝭ uocať excitatio. Et dixit. significa
tio sumpta ab oculis sūitur ex dispōne uenaꝝ
coꝝ ꝛ grauitatis ꝛ leuitatis coꝝ ꝛ coloris ꝛ
tactus ꝛ ex eo qō finit ab eis de lacriꝭ ꝛ lippi
tudine ꝛ ex eo ꝙ accit eis ex clausura ꝛ pupil
latione. i motu pupille ꝛ ex ꝓfunditate ꝛ exi
tu eorum. et magnitudie ꝛ puitate. Et ex ifir
mitatibus ꝛ dolorib⁹ ipsoꝝ. Dixit. Aui. si
oculus exicať priuatiōe. s. lacrimaꝝ ꝛ lippitu
dinis sigt siccitatē cere¹. flux⁹ ūo lipitudinis
ꝛ lacrimarū absq̄ȝ causa maifesta ocl'i sigt hu
miditatē anterioris cerebri. Et magnitu°
uenarū oculi sigt cal'itatē cerebri in sba. s. ce
rebri q̄. s. significat subtilē caliditatē ꝛ itrin
secam cerebri. Et fluxus lacrimarū absq̄ȝ cā
manifesta significat in egritudinibus cal'is ō
cerebri inflāmatione eius ꝛ apata ipsi⁹. Et h
ē ueruȝ presupoito ꝙ cerebrū egrotet egritu
dine calida. qm̄ si tunc lacrime fluunt signifi
cať ex h ml'ta ifl'atio ꝛ ꝓpe aposa q̄ māe els
quāť q̄ fluētes ad ocl'os faciūt lacrias. Non
. n. ex fluxu lacrimaꝝ absolute arguimus egri
tudinē cere¹ calidā q̄ posset eē fria. Sȝ si
egritudo ē cal'a significam⁹ fortē flāmā eliq̄ȝ
tē. Et ꝓpric dix. A. si lacrie fluunt ex uno
ocl'o. pōt. n. lacriā fluere ab uno oc'o tm̄. aut
qñ apa ē tm̄ i una pte cere¹. aut qñ lȝ pasio sit
cōis toti cereb° unus tñ ocl'oꝝ ē debilis ꝛ ali
ter nō. Aut pp situ mē. Aut pp situȝ in acubā
do potius sup uno q̄ȝ sup alio lacrime. n. eli
quate fluūt magis ad ocl'm decliuiorē in situ
iacendi. Et oculus remanet qñȝ apt⁹ ꝛ ñ mo
ueť ut in karabito ꝛ in litargia. In calido eiȝ
apate cerebri oculi stāt plus apti ꝓpterea ꝙ
calor ꝛ siccitas inducūt uigilias. si tñ apa cal'ȝ
ꝑdurās inducat defectū ūtutis ꝑ uiaȝ resol'o
nis fac̄ stare. dixit Aui. oculos clausos. Ocu
lus aūt clausus cui⁹ difficilis fit aptio sȝ pl'i
mas uices inueniť in litargia. Nā apostema
fl'icuȝ cerebri pl'm inducit subeth et insubeth
oculi stant clausi. Si tñ mā litargie eēt ml'ica
tendens ad siccitateȝ q̄ ꝓprie ōr ꝯgelatio tūc
oculus quādoq̄ȝ remanet aptus. Et dixit
Aui. ocl'us pl'm mobilis significat inflāmatio
neȝ et caliditatē ꝛ demoniū. i. maniā. cal'i. n. ē
mouē. grad⁹ n. mobilitatis significat graduȝ
caliditatis. ꝛ iō multus mot⁹ pōt significare
maniaȝ. Et ocul⁹ adherēs suo intuitu uni
loco q ē almulesaniati al' alziabestemati et ex
poniť a girando in littera cx̄. i. frenetic⁹ me
lius exponiť tñ ut sit nomē signs dictaȝ spēȝ
intuitus q. s. ē ad unū locuȝ. et intuitus qui ē
terrefactus significat alienatōeȝ. i. karabitū.
Et hoc esset qñ mā faciēs karabituȝ tendēt
ad nāȝ ml'icā. sigt ēt ml'iaȝ. et hoc ē fm pl'm.
Et dixit Aui. ex motib⁹ oculi qñȝ significať
error cerebri ex crudelitatib⁹ ire angustie ꝛ
timoris et ꝯcupiscētie. i. libidinis. ml'te nāq̄ȝ
de ꝯceptiōibus aīe manifestātur i modis mo
tus oculi. Et iō error uel cogitatio et obediē
tia credulitatibus i ira aliter dispōit ocl'ȝ q̄ȝ
cogitatio tristicie uel timoris uel libidis. Jō
q̄ȝ satis cognoscimus ītuitu ocl'i iratuȝ tristē
timiduȝ ul' libidinosuȝ. Et dixit. ocl'us exiēs
ad exteriora sigt apa et resol'oneȝ uasoꝝ ce
rebri. i. uenaꝝ ul' uētriculoꝝ cerebri. Et ꝓfū
dus significat resol'onē plurimā i sba cerebri
sic̄ accidit in uigilyꝭ et cubitub⁹ et ꝯcupiscē
tia. forma tñ ꝓfunditatis ocl'oruȝ in hys di
spōibus distinguiť ut de hoc et supra dc̄is et
alys quā pl' b⁹ plenius diceť tractatu ō ocl'is.
Et dixit Aui. ocl'us ꝓfund⁹ qñȝ significat cō
gelationē cerebri et mortē. Possumus aūt
ex significatiōibus sumptis ex dispōibus or
ganoꝝ alioꝝ sensuū sūmere indicatiōeȝ super
dispōnibus cerebri ꝓut in tractatib⁹ de eis
inferius apparebit.

Capl'm. 17^m. de significatiōib⁹ sumptis a mē
bris quibus cōicat cerebruȝ.

X mēbris neruosis cōi
canib⁹ cere°
pōt sūmi sigtio sup cere° dupl'r.
Pmo° ex dispōne mēbri cōicātis
cere° in eo qō accit ei de nocu
m̄to ex cere°. Alio° ex dispōe m̄bri cui⁹ cōi
catiōe cere^m infirmať ꝯsiderādo qd sit ꝛ qd
sit in ip̄o ꝛ qūo ꝑueīt ab eo nocum̄tū cereb°
ul' ut dix littera ex̄ quomō ꝑueīt ipsi mēbro
nocum̄tuȝ a cere°. Dixit Aui. cū mēbra ce
re° cōicantia fortia existunt. Et si plures ha
bent lesiones ꝑꝑ cās manifestas siue ille cāe

fint extrinfece quibus occurrentibus etiaʒ leui bus membra neruofa faciľr ꝛ frequēteɼ ledunť. fiue ille cāe manifefte fint intrīfece. f. humorales quas ipſa m̄bra fepe per uiā ꝺflu x⁹ recipiūt tc̄ cere^m^ debilitatur aut ledit. i. fi gnificať ꝙ cerebꝛ ē debile lefuʒ cui⁹ debilita te ꝛ lefione in illis m̄bris ei cōicantib⁹ accit lefio. Et fortaffe dixit Aui. funt opationefle fe in mēbris cōicantib⁹ cere° ꝓpter cōitateʒ ꝟtutuʒ cerebri que funt lefe i co. fic̄. ꝟbigra tia. ꝯtigit ꝙ nō uadat eger ad urinā ꝛ egōneʒ indigens expellere eos ꝓpter ꝑuatiōnē fenf⁹ tactus in uefica ꝛ inteftinis q̄ꝛ nō fentiūt nec incitanť ad expulfionē. uľ ꝓpter priuationeʒ fenf⁹. f. interioris. f. uirtutuʒ moraliū. Cū. n. nō iudicat extimatiua eē illas fupfluitatef ex pellēdas n̄ cōcurrit uolūtaf q̄ꝛ nō moueť eger ad urinādūʒ ꝑut appet in litargia ꝛ claufura uigilatiua que eft quedā fpēs frenefis in qua oculi ftant claufi. ꝛ ꝓpter multas fātafias fꝑ patiēs loqť ꝛ n̄ dormit. ꝛ ꝯtingit in ea ocľo rū claufura ꝑꝑ mãe aggrauationē fic̄ ꝗbufdā grauitas a uino ꝯtingit. unde gaľ in libro de comate ait. Cōe ē ambab⁹ ꝙ nō pn̄t leuare oc culos. fed mox grauanť ꝛ dormire uolunt ꝑ priū āt ē alteri. f. litargic. f. hꝫ dormiūt mox ꝛ ꝓfunde ꝛ diu. hꝫ uero. f. frenetici ꝟfute ui gilant. alia fuper alias fantafia aduēiente. un̄ fꝑ uigiles manēt. Et ideo dixit. Aui. in clau fura uigilatiua appet ēt quod dictuʒ ē in fre neticis in quib⁹ ocľi funt aperti uigilatiui ut in capľo de frenefi dicetur dn̄t notāter dixit Aui. ex lefione ꝟtutū cerebri ledunť opōnes in illis m̄bris cōicantib⁹ ei. Et nō dixit ledū tur illa m̄bra q̄ꝛ exinde p̄t ledi opatio i ipis mēbris nulla exn̄te lefione in eis. licet ēt pof fit ledi ipfoꝝ opatio. ipfis lefis exn̄tib⁹. Et fic accit dix. A in ꝟtutib⁹ motiuis q̄ in illis mēbris funt lefe ꝑꝑ ꝗuitatē. i. ipedimētū ľno cumētū motus fuꝑ ipm mēbꝝ qd debet uolun tarie moueri ľ fuꝑ ipm cere^m^ fic accit in dcis paffiōib⁹ cerebri. Et ficut accit defect⁹ de gluttiēdi ꝛ forbendi ꝛ ftrāgb. i. qn̄ aq^a^ īgdiť tracheā arteriā in dictis egritudib⁹ cerebri. In ipis. n. egro appropiquāte morti. cum ac cidit orefmon debili iam facta uirtute mufcu loruʒ pectoris. aqua in ore coꝝ pofita intrat tracheā arteriā ꝛ uiꝺꝛ ide fuffocāi. In frene ticis tn̄ in qb⁹ ftāt ocľi apti n̄ mľtū ipediť ꝟ tus motiua y° fūt mľtū mobilef ut appebit liceʒ qn̄ʒ eis ꝯtingat ipedim̄tū ꝟtutis motiue ꝑꝑ obliuionē ꝛ in fine frenef refoluta ꝟtute. Oꝑ atio ēt haneliť⁹ qn̄ʒ abfcindiť ꝑꝑ cām lefiōis in cere° ꝑuēientis ad uelamē ꝛ mēbra haneli t⁹. z. ꝑ ipfi⁹ magnitu° cōicata m̄bris hanelit⁹ n̄ foľū lefione ꝟtutū fed ēt caľitate p̄ter nāʒ. Un̄ ꝑꝑ magnā inflāmationē cogiť patiēs ha nelitū magnificare ꝛ in altū pect⁹ eleuare. hac ēt uia in litargia ꝛ dormitiōe uigilatiua ftri ctura accit hanelit⁹ ꝛ eius ꝑuitas cōicata nō foluʒ lefione ꝟtutuʒ fꝫ ēt frigiditate mēbris hanelit⁹. Hec itaqꝫ ē uia fignificatōis fuꝑ cerebro ex mēbris cōicātib⁹. lefiōe cere^l^ cōi cata illis. Sꝫ uia fignificatōis fuꝑ cereb° ex eifdē m̄brif fꝑta cōicata lef ōe ipoꝝ ipi cēb° hec ē. Et ꝑ° ex fignificatiōe ftōaci dixit

Aui. oꝫ ut fignificeť illud ex ꝯfideratōe defi derij. i. appetitus fenfitiui cū pmutať. Et ex difpofitiōe digōnis et eructuatiōis et rugit⁹ et fingultus et naufee et tremoris ftomacalis. fuple et aliaꝝ difpōnuʒ ftōaci. Naʒ in qualita te hoꝝ ē ꝯfiderandūʒ fꝫ ftōachuʒ quomō ac cidūt et qūo ad ea pōt feq̄ paffio in cerebro. fꝫ eīm diuerfas ftōaci paffiōes pn̄t diuerfa accidētia i cerebro fieri. Cū. n. huiuf. accn̄tia accidūt in ftōacho et poftea cerebrū infirmať fig^m^ ē ꝙ cerebꝝ ftōacho ꝯpatiť. Significať ēt dix. Aui. fuꝑ cerebro ex difpōe uacuitatis ꝛ replľonis ftōaci ex cibo Nā cōitas cerebri cuʒ ftōaco qn̄ ftōac⁹ ē replet⁹. aut hꝫ infľonē appet in difpōne replľonis ftōaci. fꝫ cōitas ce rebri cuʒ ftōaco ꝑꝑ caliditatē et coľaʒ rub. ꝛ dolores q fiūt inde et ex fortitudine caloris appere in difpōe uacuitatis. Notāt ꝙ hūores in ftōaco lefiōeʒ cāntes ꝑ quā poffit i cereb° lefio ꝓuenire pn̄t dupľr in ftōaco repiri. uno mō ꝑ uiā defluxus ab alio mēbro ad ftōachuʒ Alio mō ꝑ uiaʒ genātōis ipoꝝ in ipo ꝑꝑ ma litiā digōnis. Si aliūde fluūt. tūc nocumētuʒ ftōaci et cerebri fibi in illo cōicantis maius et magis ē tēpore famis et uacuitatis a cibo q̄ꝫ in tēpore replľonis eo ꝙ ꝗcūqꝫ hūor fluē ꝯfueuit ad ftōacuʒ magis et plus fluit tꝑe ina nitōis q̄ꝛ i h̄ tēpore ftōac⁹ ē fic̄ trahēs ut dcʒ ē in tractatu de difpōnib⁹ ftōaci. Et adiuuat ad illud. f. ad fluxuʒ hūoruʒ ad ftōachuʒ tardi tas cibi. Et q̄ꝛ hūoꝛ q inter oēs alios magis fluit ad ftōachuʒ et fepi⁹. ē coľa iō de ea h ex p̄ffit Aui. q̄ꝫuif ꝗcūqꝫ hūoꝛ poffit effe ille. Si uero humores fuerint in ftomacho mľtipli cati ꝑꝑ malitiā digōnis tūc talis lefio augeť tēpore replľonis. q̄ꝛ tūc magis augeť mā illa et malitia ei⁹ ꝑꝑ corruptiōeʒ cibi. Et q̄ꝛ taľ ftōac⁹ femꝑ remanet replet⁹ maľ mēb⁹ lꝫ aliū de nō fluāt uocať eius difpō. difpō replľonis Et dn̄t p̄dcā ꝟificari ꝛ accidē ꝺ ꝑſe. ꝑ accn̄s tn̄ poffꝫ ꝯtingē. ꝙ tēpore replľonis. i. fumptio nis cibi ftōachus minus ledētur. Et hoc qn̄ fumereť cib⁹ ꝯrie q̄litatis ꝯpľoni male exn̄ti in ftōaco q̄ erat cā male digōis. un̄ Aui. dix qn̄ fit replľo. f. cibi fumptio cā ad equādūʒ cō plōneʒ ftōaci. Et poffet ēt ꝯtingē ꝙ reple tus ftōach⁹ ꝑ uiā male digōnis ei⁹. magis le dereť tēpore quo ftōachus a cibo eēt uacu⁹. q̄ꝛ tc̄ excitareť fumi a mā coľica ꝯtēta i ftōa cho petētef cerebꝝ. Et fūpto cibo maxie ftip tico ꝓhibebiť trāfitus fumoꝝ ad caput. ita ꝙ p⁹ cibi fūptionē min⁹ ledeť. un̄ Aui. plerūqꝫ fit ex receptiōe cibi cā ad opilādūʒ iter uapo reʒ cibi et inter cerebꝝ. Et pōt ēt dici ꝙ tē pore replľonis a cibo accn̄tia ftōaci ꝛ cerebri ꝑꝑ caľitateʒ ꝛ colerā fiūt miora q̄ꝛ cib⁹ p̄t cō tēpare ꝯplľonē ftōci ꝛ fiľ ēt ꝓhibē uaporē hu moris afcēdē. ut qn̄ cib⁹ eēt frigid⁹ ꝛ ftiptic⁹ Quidā ꝟo notāt ꝙ mē ledētes ftōachuʒ. Aui ledūt ipꝫ mō replľonali extēdēdo ꝛ inflādo et debilitādo digeftiuā ꝛ taliuʒ hūoꝝ nocumētū magis appet tēpore replľonis q̄ꝫ inanitionis q̄ꝛ tc̄ replľo magis augeť ꝛ inflatio ꝛ digeftie ꝺfecus tc̄ magis appet. lꝫ qn̄ʒ ꝯtingat plus ta le nocum̄tuʒ in fine digōnis. Dix g°. auic. cōi tas cerebri cū ftōac⁹ ē replet⁹. i. cū ftōaci hꝫ

egritudinē que repl'one humorali ledit. Aut habʒ inflationē .i. egritudinē ledentē infl'do uel inflationē ex mā inflatiua uel ex defectu digestiue uentosantis cibū appet in dispōe re pl'onis cibi. aut mãe in stomaco ꝯtente ledūt acuitate mordicatia ⁊ īflāmatiua Et tūc carū nocumētū appet plus tpre uacuitatis qꝛ magis inflamātur ⁊ inflāmāt ⁊ qꝛ occurrūt stomaci magis nudo. Ex dictis dūt apparē ꝙ quia hūores fl'ici sunt maxie replētes nocētes ⁊ in flando ⁊ digestiuā debilitādo. iō nocumētū co ꝛuꝫ plus appet tpre repletiōis cibi magis qñ fit digō ⁊ in fine digōnis magis mā fl'ica ml' tiplicata tpre digōnis cibi. Et apparet ꝙ qꝛ humores colerici plus ledūt inflāmādo ⁊ mor dicādo ideo nocumētū coꝝ plus apparet tpre uacuitatis ⁊ maxime accñt h̄ p se. p accñs aūt posset al'n accidere oppositū. ꝓ° qꝛ hūores fri gidi. qñꝫ tpre uacuitatis plus nocēt. ⁊ hoc ꝓ pter aliquaꝫ uētositatē uel uaporē eleuatū ab eis qui uapor posset forsan quiescē in totū ul' in ptē sumpto cibo ut appebit infra de signis sode. posset ēt 2° contingē si cib⁹ sumpt⁹ cor rigēt frigiditatē humoris ledentis digestiuā ⁊ posset 3° contingē. si tpre uacuitatis hūores frigidi ꝓpter aliquaꝫ cām fluerēt ad stomacū.

Et siłr p accñs pōt cātingē ꝙ colera ⁊ hu mores calidi plus lederent tempore repl'onis ut qñ sumpto cibi leuigātes supra ipm asēde rent ad os stomaci. Notāt tñ ꝙ cū hoc accit. raro morat̄ quin educatur uomitu. Et si gnificat̄ ꝓprie dispō cerebri ꝙ ꝓcedat a sto maco scd̄m locū doloris i prin° sui ⁊ ipi⁹ mā sione. Et. n. dixit. A. egritudines cerebri cōitate stomaci factas iam sigt do' cū incipit a sincipite. deinde effundit̄ ad illud qd̄ ē iter utrasqꝫ spatulas. licet. n. spatule sint tanqꝫ re gio media iter stomacū ⁊ cerebꝝ tñ qꝛ .ō rōe uaporis sp ē ferri sursuꝫ ⁊ sic ad caput. Idō ꝑus incipit dolor in capite. deinde illis iā re solutis repleto iam capite spargunt̄ ad spatu las ⁊ ibi dolorē causāt. In capite tñ dolor fit fortior. Dūt ꝙ dolor capitis augēt apō dige stionē cibi in stomaco qꝛ tūc maior fit efuma tio. Quidā ergo auctoruꝫ dūt accia cereb^r ex cōitate ad stomacū augeri tpre digōnis. ⁊ quidā dūt ea minui quoꝝ discordia quo mō sedari debeat appet ex dictis. Nā in hora re pl'onis stomaci a cibo ⁊ digōis ei⁹ mō dicto augēt accia q̄ repl'onē ⁊ ifl'atiōnē. sequūt tñ cū digō fit bona. i. min⁹ mala illa accia allem ātur ⁊ rēitunt̄. Et cū fit mala. i. deterior qꝫ ꝓ⁹ augēt. s. pl' qꝫ qñ fit mala more solito ⁊ qꝫ qñ fit min⁹ mala. Dix. A. egrotat qñꝫ caꝑ dispōe epatis cū cōicat ei. Et ē tc̄ decl'o dolo ris capitis ad dextrā sic q̄ fit cōitate splenis ē e⁹ decl'o ad sinistrā. Et h̄ ꝯtigit pp maiorē colligātiā epatis cū dextra pte capitis ⁊ sple nis cū sinistra. Et dix. qñꝫ egrotat caꝑ cōi tate stomaci cū mirach ut dic̄ littera girardi ex̄ l' cū mirach absolute ut in mł'ia mirachia. Et cū eo qd̄ ē corā serāsif. l' serait. i. torace l' ossib⁹ pectoris Et ē dolor tc̄ decliuis ad āte riora ualō qꝛ ille ptes colligāt̄ maxie āterio ri pti capitis Et dix. qñꝫ cōicat cere^m matri ci ⁊ pati pp eā. ⁊ cognoscit̄ qꝛ accit capiti nocu^m cū egritudib⁹ mricis ⁊ dolor tc̄ sentit̄

i sūitate sincipitis. ⁊ iafac. i. i ꝯmissura coro nali Cā ē qꝛ matrix pp cōitateꝫ quā hꝫ ad mā millas cōicat magis anteriori pti capitis ⁊ ꝓcipue fronti ⁊ oculis mediātibus ipsis mā millis ut dicit Gal'. 5° affo. in ꝯmento affo. q̄cūqꝫ corrupture sunt fetus ⁊c̄. Dicūt pōt ēt cōicari cerebro nocumētū ex lesiōe alioꝝ mē broꝝ cōicato ei ab eis simplici nocumēto ul' cōicata ei mā hūorali ab illis ad ipm trāsmis sa. uerūtñ hee due cōicatiōes rari⁹ ꝯtingunt. Sepius aūt ꝯtingit cōicatio uapoꝝ a qua cōi catiōe raro cūatur corp⁹. Et iō Aui. nō dixit hic nisi de cōicatiōe lesiōis ad cerebruꝫ me diātibus uaporib⁹. Et dixit ꝙ uia ascensus coꝝ aut ē illud qd̄ ē coram anteriore pte a se rasif. i. thoracis. qi dicat uapor ascendit ad caput. aut p parteꝫ anterioreꝫ. et tunc sentit patiens in ꝓmis extensionē ei⁹. s. toracis ad supiora et ē extensio ut corda et ē pulsatio in uenis pulsatilibus iux̄ ipm. et sentit̄ ꝓnci^m do loris anterius. Aut uia ascensus coꝝ est illud qd̄ segtur ptē colli qi dicat aut ascendūt per pteꝫ posteriorē. Et tendūtur ut corda uene et arterie posite posterius et sentit illic pulsatio nē. Et sentit̄ ꝓn^m doloris tūc posterius. Dūt gdaꝫ ꝙ loco pulsatiōis in uia ascēsus uapoꝝ aliqñ sentit̄ tectigatio et ñ pulsatio. Et qꝛ in iudicādo p ꝓioritatē sensus lesionis in cere bro uel mēbro cōicanti ei ꝙ illud erat mēbrū ꝓ° patiēs et cōicabat nocumētū posteri⁹ sen cienti poterat cadē error. Ad euitanduꝫ hūc errorē. Auic. ponēs aliquos cañ. dixit Cum ꝯsiderasti a cōis mēbri cōicātis. s. qd̄ ꝑus hꝫ illō acidēs ⁊ pōt illō alteri cōicare ut ꝟbi. ḡ. uidisti nauseā in stōacho et stōachus pōt cōi care cereb° tc̄ oꝫ ut ꝯsideres ne illō accñs sit accñs illi mēbro. s. in quo posterius appet in seipo. i. pp lesionē ꝓpriā ⁊ nō pp lesionē sibi cōicantē suple ⁊ siłr ꝯsidera ne accñs in illo m̄b°. s. i q° ꝑus appuit sit i i° m̄b° i seipo. s. nulla fc̄a cōicatiōe alteri mēbro. ꝟbi. ḡ. possꝫ stōachus ꝑus pati egritudieꝫ ⁊ p⁹ pōt cerebꝝ pati pp egritudieꝫ i seipo pp cāꝫ sibi ꝓpāꝫ ⁊ tc̄ nulla haꝝ ab alia depēdēt. sed egritudo sto maci ē sibi ꝓpa. Si g° i h° cāu argueres stōa chus ꝑus patit̄ qꝫ cerebꝝ ⁊ cerebꝝ posteri⁹ g° stōac⁹ cereb° cōicat lesionē errares. Sꝫ cō sidera dix Aui. ꝙ illō accñs sit i cerebro pp cōitatē suā quā hꝫ cū cerebro. s. stōac⁹ ⁊ ñ sit pp cōitatē cerebri cū ipo. s. stōaco ita. s ꝙ ce rebꝝ sit ꝓ° patiēs et cōicet deiñ stōaco. i stōa co tñ ꝑus maifestat̄. ⁊ p⁹ maifestatōeꝫ lesiōis i stōaco maifestat̄ i cēbro. Si. n. sic cēt tc̄ ca deret i iudicādo ḃꝫ supra dc̄a error. qꝛ iudica res stōaco ꝯpati cerebꝝ ubi ē ꝯ°. Et decl'at Aui. cān i exēp°. Et cāus ē talis. pp puā et oc cultā lesionē cerebri ut debilitatē digestie ei⁹ ꝓt paulatiꝫ. paulatiꝫ ml'tiplicari fl'a. qd̄ paula tiꝫ paulati descēdit ad stōachū. et in stōaco p multos dies aggregatū mouebit nauseaꝫ añqꝫ cerebruꝫ manifeste existta lesum. Sed postea ⁊ iam appente nausea ꝑdurante mala ꝯpl'one cerebri et aucta eius idigōne ml'tiplicata mā idigesta manifestabit̄ lesio in cerebro. tc̄ dix Aui. stāte h̄ cāu l' alio siłi. si sigret̄ ex nausea ꝙ lesio cēbri sit pp lesionē stōaci tc̄ ñ elōgat̄ gn erret̄ ⁊ sit egritudo i cereb° ꝓ⁹ et sit ocIta

Et nꝫ appꝫ nausea in stōaco nisi ꝑ cōitatē suā cū cereb° ut appet i dc̄o cāu. Qua pp ponēs Aui. cañ. correctiuū dc̄i erroris dixit. oꝫ ꝙ redeas ad ꝓnᵃ. s. ad id qð dixit ꝑˡ. zᵃ. ubi docet distinguē egritudies ꝓncipales ab egritudib⁹ cōicatōis. Dñt tñ ꝙ ꝯsideratis hys q̄ h̄ dñtur ⁊ q̄ dc̄a sūt ibi istð iudiciū ñ ē certuꝫ ymo ñ ē nisi extimatiuū uel quasi.

Caplm 18ᵐ. de sigtionib⁹ sūptis ex uelocitate et tarditate passiōis et ex iuuātibus et nocētibus et ex dolore.

Ignificatio

sūpta ex uelocitate ⁊ tāditate pasiōis ꝑt adduci ad sigñ duꝫ ꝯplōnē nālē. ⁊ ēt ꝯplōnē ꝑternāꝫ. Dixit Aui. ꝙ calefit uelociter sigt calitatē ꝯplōnis. s. nāl'. l' ꝑternāꝫ ꝫ ꝯdictōes dc̄as in libro ult'ium. s. ꝑˡ. zᵃ in 6° genere signoꝝ quaꝝ una ē ex ꝑte raritatis ⁊ dēpsitatis ut. s. in hys hēant eq̄litatē siue ꝓportōēs. Possꝫ. n. hō cito calefiēi raritate et ñ calitate et possꝫ tarde calefiēi dēpsitate ⁊ ñ fritate ut uult. G. z° tegni Si g° cerebꝝ facil'r calefit. et nō ē h̄ a raritate erit a calitate ⁊ sic ē calꝫ. Et si difficul'r calefit. ⁊ ñ ē hoc a dēpsitate erit a friditate et sic ē frim. zᵃ ꝯdictio ē ꝙ nō sit ꝯplo cerebri talis ab aliqua ꝓꝑetate coanexa. Cerebrᵐ. n. calꝫ possꝫ ab aliq° calo tarde calefiēt pp aliquaꝫ ꝓꝑtatē inter illa currētē. ut Aui. uult loco dc̄o. lꝫ in difficili ꝟmone. Et sil'r qð uelociter infrigidat̄ ē frigidū. et sil'e ē de co qð uelociter siccat̄ uel hūectat̄. Et cām horuꝫ dixit. Ar. z°. de generatiōe ⁊ corruptōe Et. A. ꝑᵇ. zᵃ eē ꝯueniētiā ⁊ simboleitatē. nā facilitas trāsmutatōis ē pp ꝯueniētiā. Sꝫ qꝛ aliqd ꝑt uelociter exiccari ab alia cā q̄ꝫ a siccitate ꝯplonis ut a calitate l' subtilitate ⁊ puritate hūiditatis ei⁹. Jō Aui. docēs distinguē īter ista. dix uerūtñ cū p°. s. cū puitate hūiditatis repliūtur aliq̄ sigᵃ siccitatis cerebri ut uigilie ⁊ silr̄ia. et h° cū z°. s cū sbtilitate hūiditatis cognoscit̄ qꝛ siccitas ñ accit ei nisi i horis q̄ sunt apð motū laboriosūꝫ. Aut calitateꝫ forteꝫ aut id qð currit cursu eius ex cāis exiccātib⁹. Et h̄ āplius sciet̄ eē ex cā subtilitatis humiditatis ⁊ ñ paucitatis ei⁹ si ñ affuēit sigtio siccitatis in reliqs horis. s. i qbus nō aderit mot⁹ laboriosus fortis calitas aut aliud exiccans illā puā hūiditatē. Et cū 3°. s. cuꝫ siccitate q̄ fuēit ex cā calitatis aderūt sigᵃ calitatis suple et sil'r eēt si siccitas foret ex frigiditate exiccāte g° ut dñt. ueꝝ ē dicē ꝙ uelocitas exiccatiōs semꝑ sigt siccitatē ꝑñteꝫ. ſꝫ nō sꝑ sigt siccitatē ꝑteritā ul' ꝓcesisse. qꝛ potuit ꝓcedere alia cā exiccās de ꝑdc̄is et nō siccitas. Qð aūt uelociter hūectat̄ dixit Auic. qñꝫ fit pp calitateꝫ sb̄e eius et qñꝫ fit pp frigus in sb̄a ei⁹. Et qñꝫ fit. qm̄ ꝯ° radical' sb̄e ei⁹ fuēit humida. Et qñꝫ qꝛ ꝯ° radicalis ipius sb̄e eius fuēit sicca. ꝙ si fuēit ex caliditate erūt illic signa caliditatis ⁊ āpli⁹ illa hūectatio nō ē ex eo ꝙ semꝑ ē ſꝫ erit successiua calitati suꝑflue cadēti i m̄b° ⁊ attrahenti hūiditates ad ipm que ipm implebunt. ꝙ si deinde remanserit ꝯ°. calida uincens succedet ei siccitas cum diminutione. s hūiditatis l' ipi⁹ calitatis. Sꝫ si hūiditas uicēit sucedet ei fritas ⁊ fiet cereᵐ fridū ⁊ hūidū. Et si equabūt calitas ⁊ hūitas ꝓuēiēt egritudines putride qꝛ cū iᵃ calitas ñ sit innata. ñ ꝯuertit suꝑ hūiditatē inata cōuersiōe ſꝫ exñca cōuersiōe q̄ ē putredo. Qð si fuerit hūiditas pp fritatē ñ erit euēt⁹ hūitatis illi⁹ subito. ſꝫ ꝟm dies. deinð euēit hūectatio ⁊ fiet cū uelocitate. ⁊ erit in hoc signuꝫ fritatis cereˡ reptū. ꝙ si fuerit pp hūitatē cōplonis cerebri ipsi⁹ erit uelocitas hūectatōis in 1° pp unā duarū reꝝ aut qꝛ hūiditas facit frig⁹. ⁊ frig⁹ corrūpit ꝟtutē digestiuā mutantē illud qð ꝑuēit ad cereᵐ de nutrimēto ⁊ apparet humectatio. Cuꝫ ergo ꝑuenit frigus sōito hūectatio p⁹ illud sequet̄ subito. Et qñ cū illo accidūt oplones in meatib⁹ accidit ut suꝑfluitates retineant̄. deinde erit h̄ sꝑ ⁊ inseꝑabile ⁊ nō erit ex eis que fiunt raro. Ei⁹ uero q̄ fit pp cerebri siccitatē cā ē desicatio aduēiens subito qꝛ cerebꝝ inanitū attrahit hūiditates ⁊ ex eis replet̄ cū siccitas accidit uno momēto ⁊ est cū signis siccitatis. ⁊ est similis ei que ꝑuenit ex calitate nisi in eo i q° ambo diuersificāt̄ ex signis calitatis ⁊ ex signis siccitatis. De signo sumpto a iuuātib⁹ ⁊ nocētib⁹ possum⁹ arguere suꝑ ꝯplonē nālem ⁊ innālē de quo dixit. A. ꝯuēiētia e⁹ in dispōne q̄ ipm tenet est assil'atio ꝯplōi ei⁹. qð sigᵐ ꝑt referri ad sanitatē optimaꝫ tm̄. Naꝫ ꝯ° cerebri. s. optīa cognoscit̄ ex ipo. licet. n. h̄ sigᵐ nō sit necessariū ad cognoscendū optimaꝫ sānitateꝫ qꝛ ipa cognoscit̄ ex oꝑōnū ꝑfectiōe. Nichilomin⁹ hoc signū certificat illā noticiaꝫ ⁊ confirmat. pōt ēt referri hoc signū ad sanitateꝫ nūc ita ꝙ si cerebruꝫ est sanuꝫ siue simpl'r siue nunc ⁊ iuuat̄ a re que ē sil'is ꝯploni illi⁹ rei. ⁊ si nocet̄ ab ea ē ꝯ̄rie ꝯplois significat̄ qꝛ sanitas ꝯfuat̄ suo sil'i ⁊ egritudo suo medicat̄ ꝯ̄rio. Et si ꝯ̄riuꝫ iuuat qñꝫ in sanitate nūc ut 3° tegni hoc ē in uia ꝑuatōis ⁊ in sānitate nūc multū laspa ⁊ ꝓpinqssima casui i egritudinē nūc. qð āt diuersificat̄ ab ea. i. qð nocet in dispōne illa. s. sana siue simpl'r siue nūc dixit Aui. ē ꝯ̄riū dispōni eius. Sed in dispōne cerebri egra iudiciū ē eꝯ̄rio ei⁹ qð est dictū in dispōne sana qꝛ si cereᵐ ē egruꝫ nūc ⁊ iuuat̄ ab aliqua re ē disil'is l' ꝯ̄ri⁹ in ꝯploe illi Et si nocet̄ est ei sil'is. Et uerificat̄ h̄ nō solū in egritudie nūc ſꝫ ēt i neutralitate ñec ēt in sanitate m'tū laxa ꝓpinquissiᵃ i egritudine nūc. Nam talis sanitas ex sil'ibus ꝓmptissime cadit. ꝯ̄rys aūt iuuatur. uerūtñ dixit. A. h̄ qñꝫ fallit. qm̄ q̄zuis sit dc̄m ꝙ in dispōne egra iudiciuꝫ sit eꝯ̄rio iudicij dicti iu sana ⁊ hoc quandoqꝫ fallit. ideo oportet ut discernatur ⁊ consideretur hoc quoniam quādoqꝫ inuenitur ꝙ utraqꝫ exᵗmitas idest utraqꝫ qualitas. s. similis ⁊ contraria nocet dispositioni egre. Et tunc non poteris arguere qualitas contraria que est una extremitas nocet huic cerebro egro. igitur ei⁹ ꝯ° ē huic sil'is qꝛ y° pōt nocē q̄zuis sit ꝯ̄ria. Et hoc erit pp multū excessuꝫ in gradu qualitatis ultra illum quo indiget cereᵐ ipm egꝝ de alteratione. Et ido nolendo effugere hunc errorē oꝫ ꝙ medicus

extimatiōe cognoscat q̄titatē egre cōplonis
occurrūt iuuātia ⁊ nocentia qꝛ ꝯ̄ria pn̄t noce
re ꝓpter multū excessū in gradu supra ꝯplo
nez que ē egritudo. Si.n.cereᵒ paticti ma
laz ꝯplonē calidā i duobꝰ gdibꝰ apponāť fri
da in tribꝰ ł quatuor gdibꝰ nocebiť ab eis.
Et non erit tē certuz arᵐ.ħ lediť a friis ergo
egritudo ē fria quare.oz ut sciať q̄titas egri
tudinis. Dolor quoqꝫ capitis signt super di
spōne cerebri egram perꝰ suas spēs. Et hoc
aut qꝛ sit mordicatiuꝰ siue corrosiuꝰ ⁊ signt ma
teriā calidā ambulantē ⁊ incidentē q̄ pcipiť
ac si aliq̄ res ābularet. aut qꝛ sit pulsatiuꝰ ⁊
signt apa calmi.calam māāṁ replentē ⁊ extē
dentē ptes m̄bri sensibił ⁊ arteriosi :siue sit
apans siue non sꝫ ut plm ē apans. Et qꝛ talis
mā ē multa ⁊ calida. Jō qn̄ tal dolor adest pt
deferri iudiciū ꝙ patiens aut actu febriat
aut febricitaturꝰ ē i breui tpre.un̄ dixit. A.
ꝙ subitat signo huiꝰ doloris comitantiaz fe
bris.i.ꝙ febris seq̄tur statiꝫ.ł ut dic̄ alia lit
tera subitat signonē ipiꝰ doloris cōitantia fe
bris.qꝛ per febrē pn̄tez certiꝰ signtur ꝙ mate
ria ē apans ⁊ sic ꝙ dolor pulsatiuꝰ adest. aut
qꝛ sit dolor grauatiuꝰ ⁊ signt māz fl'icā uł mli
caz ł colicaz grossaz. Aut qꝛ sit dolor extensi
uꝰ ⁊ signt uētositatē extendētē. Et dic̄. A. ꝙ p
mutatio huiꝰ doloris subitat ipm.i.dat iudi
ciuz certū ꝙ mā sit uentosa. Nā subita pmuta
tio signt uētositatē.debet.n.eē subita pp māz
colicā subtilē que ēt est pmutabił. sed nō sic
subito. Aut qꝛ dolor sit pcussiuus ⁊ signt ouiꝫ
uel emigneā ut infra diceť in capłis suis. Aut
quia sit alius de alys dolorum spēbus. ⁊ signt
put in uniuersali caᵒ de dolore diceť. Aut
signt dolor p locū capitis in quo ē ut ifra appe
bit. Aut signt fm pseuerātiā suā uel eius op
posituz. dolor nāqꝫ.dixit. A.cū pseuerantia ī
anteriore capitis pte uel posteriore signt cū p
te sua.i.in pte in qᵃ ē pseuerās karabituz.i.
qōeunqꝫ apa. qꝛ dolor ille māz exacuit ⁊ tra
hit ad locū ubi est ex qᵃ cū duratiōe sua fiet
apa. ⁊ qꝛ mā cala ē magis trahibił. iō fm ma
iorē ptē signt futurū karabitrū uex. De sig
ficatis aūt pulsꝰ hanclitꝰ urine egōnis ⁊ simi
uꝫ i pticłaribꝰ capłis passionū capitis fꝫ sin
gulum dicetur.

Caplm.16ᵐ.de generali curatiōe egritudnū
capitis p instrumētuz diete.

Eneralis curatio egritu
dinū capitis tri
bus pficiť medicinalibꝰ instrum̄
tis .s. dieta potione ⁊ cirugia. Et
dieta qdem attēdiť in cuitatiōe coꝝ q̄ capiti
nocent ⁊ approxiatiōe debita coꝝ q̄ ei conue
niūt .discurrēdo fꝫ singulas res non nāles .
Et de nocentibus quidez cerebro dixit Jpo
cras .5ᵒ afforismoruz.frigidum scilicet actua
le.ut aer frigidus.uel aqua frigida nocet cere
bro quia destruit ⁊ extinguit debilem calita
tez eiꝰ. Maxie aūt nocꝫ cerebris fridis ⁊ de
bilibꝰ ⁊ habētibꝰ capis ꝯmissuras raras latas
⁊ apertas. Et ꝓpter frigditatem boreales
uenti nocent cerebro. Et dixit Jpocras .5ᵒ
afforismorū. Austrini uenti sunt caput grauā
tes qꝛ ipm replent hūiditatibꝰ et morari ca
pite discohoperto sub sole aut sub radys lune
cerebro nocet. attrahitur eiꝫ ad ipm materia
ex corpore et maxime si sub eis somnū tra
xerit. Dixit Aui.3ˡ.pᵃ caplo de subeth Cauē
dum ē a dormitiōe sub sole. ex eo enim timeť
capiti . Et dixit somnus factus in luna fa
cit possidē sanguis screatū qui fit cū rascatio
ne ꝓpterea ꝙ luna ꝯmouet hūores cū sua debi
li calitate et dilatat ⁊ pmiscet eos cū sanguie
⁊ mixti suphn̄dantes fluūt p colatoriū cuꝫ eo
ad palatū et in sputo in rascatiōe emittūtur.
Et omnis aer intense caliditatis ēt cerebro
nocet dissoluēdo hūiditates eiꝰ et debilitādo
ꝟtutes eius spūꝫ nimiū resoluēdo aiales ⁊ ad
ꝯ̄riuꝫ deducēdo cerebri ꝯplonez. Et oīs aer
multe hūiditatis pluuiosus ⁊ nebulosus caput
replet. uehemētius aūt nocet capiti aer ineuē
tatus in criptis et antris exn̄s et maxime si
in illo somnus trahať. et moraz trahē sub ar
boribus malaruꝫ umbraꝝ ut sub nucibus in
estate ꝓpterea sub eis dormiētes malas incur
runt egritudines capitis et neruoꝝ. Et no
cent cerebᵒ q̄cūqꝫ uiolēter ⁊ fortiter mouēt
organa sensuuꝫ ut colores uehemēter albi uel
citrini uel soni fortes .ut tonitruū clangor tu
baruꝫ et silia. Et dixit ypo. 5ᵒ affo. ꝙ aroma
tica capitis grauedinē faciunt ēt odorata qꝛ
caput replent. Et Gordo. dixit ꝙ ideo odori
fera ledunt sanos olfata qꝛ distrahunt cerebꝝ
eoꝝ a sua ꝯplone nāli sic̄ patet cū sanus odo
rat liliuꝫ uł muscuꝫ et silia ꝙ statiꝫ caput eiꝰ
grauať. lꝫ odorifera ꝯferūt egris ut inferius
patebit. ex maxie autē cerebro nocētibus et
ipius ꝟtutes ꝓsternētibus est fetor. et nocet
cerebro oē aie accn̄s nimis pdurans. maxie
tn̄ longa tristicia supflua solicitudo ⁊ timor.

Et nocet cerebro somnus imediate pꝰ al
sumptū cibuꝫ factus .et spāl'r lōgus ⁊ diurnꝰ
et inclinato uel depsso capite. Et nocet cere
bro exercitiū forte post cibum factuꝫ et om
nis capitis calefactio et fricatio seu pectina
tio post cōmestionē .sicut ēt ei nocet balneuꝫ
tam uniuersale q̄ꝫ pticulare ut ablutio ipius
capitis stomacho repleto. Et de multuꝫ nocē
tibus ei est ipius frequēs balneatio siue illi
nitio ut mulieres capillos comantes ostendūt
Non tn̄ nimis nocet sordium multiplicatio
supra caput. Et dixit Gal. 5ᵒ de simplici
medicina ꝙ oēs cibi suple et potus facientes
post comestionē ipoꝝ scotomiā aut grauitatē
sunt mali ⁊ nociui cerebro. tales aūt sunt cibi
et potus uentosi seu uaporosi. Et caput replē
tes et maxime uaporibus obscuris grossis .
Aut uaporibus drigmibus et acutis de qbꝰ
in pticularibus capitulis appebit Et omnes
cibi et potus que nocent ori stomachi pro
portionaliter nocent cerebro. Et simil'r cibi
et potus stomachum grauantes et longam
in eo moram trahentes cerebro nocēt. Et
nocent cerebro mlta replo cibi ⁊ potus socie
tas nauseatiua ⁊ ebrietas assidua ⁊ retentio
superfluitatum ⁊ etiam superflua euacuatio ⁊
maxime coytus. Conferentia autem cereᵒ
sunt aer temperatus ad caliditatez ⁊ siccitatē

declinis ferenus tranquillus ꝛ quietus a uapo ribus corruptis ꝛ inmūdis ꝛ fetentibꝰ mūdꝰ

Et tempantia in accidentibꝰ anime ꝛ dor mire eleuato capite longe ab assumptione cibi de nocte potius ꝙ̄ de die in loco securo ab in troytu aeris uentoruꝫ ꝛ radioꝝ solis ꝛ lune ī loco sine fumo ꝛ exercitari moderate añ ciba tionē ꝛ post mite ꝛ paulatine. Et abstinere ci bis uentosis ꝛ potibus ꝛ simil'r uaporosis ca put replētibꝰ aut ledētibꝰ seu granātibus sto macū. Et moderatus usus ciboruꝫ ꝛ patuū su perfluitatuꝫ ꝛ uenlositatuꝫ debita expurgatio de quibus oībus qꝛ in ꝑticularibꝰ appebit ca pitulis non ulteriꝰ hic ꝓcedēdū putaui. Spe tialiter aūt loquens. A. 3ˡ. pᵃ caᵒ cuꝫ māꝫ ꝛc̄. inquit. Cuꝫ cibas patiētes egritudies capiti s māles frica exma. s. ante cibationē. qꝛ sic fri cata esucant uapores a cibo surgentes. unde ñ petunt caput sicut si non forent ab eis esucati Et dixit abstrīge ꝛ esicca latus capitis idest esicca caput in hora cibatiōis. s. ab omni me dicamie. locali qꝛ ea oīa remouere debes āte exhibitionē cibi ꝛ postꝙ̄ exiccasti. i. remoui sti localia remedia suple ꝛ postea cibasti con forta caput apocusticis. i. repcussiuis ungē do ex eis caput totum uel partē ut anteriores frontes ꝛ timpora ne uapores ascendentes ex cibo recipiat. posset etiam fieri h̄ confortatio añ cibi exhibitionē ꝛ non eēt magna uīx in h̄

Est aūt h̄ cañ primꝰ maxie attendendus in egritudinibꝰ mālibus fris stomaci ul' mēbro ruꝫ cōicantiuꝫ capiti ꝛ in repletiōibꝰ ipoꝝ ꝛ totiꝰ simul cū cōicatiōe mālis repl'onis cere frigide in quibus aproximare calida ē ad cu rationē necesse que approximata ab intꝰ uel etiam ab extra capiti si ibi starēt tpe cibati onis ul' post cibationē possunt esse cā tractio nis ad cerebꝝ Et notant ꝙ in tali casu apo custrica apponēda non debent elligi ab inten se frigidis siml' ex remissis uel ex eis mixtis cum calidis stipticis.

Capl'm. 2ᵒᵐ de generali curatiōe egritudinū capitis per instrumentuꝫ potionis.

IN generali hac cura tiōe egl tudinū capitis per instrumētuꝫ potiōis oꝫ reminisci cañ gene raliuꝫ curōnis uniuersalis mor boruꝫ in quacūqꝫ corpis ꝑticula euenientiuꝫ ꝛ debentiū executioni mandari ꝭm hoc īstrm̄ h̄ gᵒ illos adducē oꝫ. Et si forte aliq h̄ repetā tur ñ erit icōuēiens Sic gᵒ ibi dc̄ꝫ fuit. tria sē ꝑternāꝫ a corpe abiciēda. s. cāꝫ morᵐ ꝛ ac cidens ita ꝛ sil'r ꝛ i morbis ꝓpis capitis. h̄ eadē tria abiciēda repiunt. Nō qdeꝫ oia tria osil'i quocūqꝫ capitis morᵒ sꝫ ī aliqᵒ alteꝝ co rum tantū. s. morbus ut in mala complexione pura et et aliquādo duo tantuꝫ ut morbus et cā eius ut in mala cōplexione cum mā a qua procedit. ꝛ in aliquo omnia tria morbus cau sa et accidens ut in frenesi. Sicut ergo in ul'i curatiōe morboꝝ appuit cōtra unāquāqꝫ dictoruꝫ trium una surgit intentio curatiua. ita et in curatiōe morborū capitis ꝑ potionē sunt ergo in sūma coꝝ tres itentōes curatiue quaꝝ una ē cōtra morbuꝫ eius q̄litateꝫ ad cō trariuꝫ deducēdo que intentio uocat̄ morbi alteratio. Et 2ᵃ est cōtra cām eius ipam ab iciēdo. Et 3ᵃ est ꝯtra accidens ipm corri gendo et sedando. Intentio aūt q̄ est abscisio cause aliqñ cāꝫ abscindit mām extra corpus educendo et uocat̄ materie eūo. Et aliqñ caꝫ abscindit de uno mēbro ad aliud trāsponēdo seu diuertendo et ad oppositum ducendo mām que uocatur cōiter materie diuersio. Et qꝛ mā extra corpus educenda uel ad oppositum trahenda ex sui modo sḃe est inhabilis neqꝫ educi uel trahi sine lesiōe pōt reqritur ut dis ponatur et habilitet̄. que dispositio et habili tatio ipius est digestio et sic in sūma curam egritudinū capitis sex ꝯplent intentiōes cura tiue. De intentione aūt ad morbū que est mor bi alteratio. sciendū est ꝙ ipa ad implet̄ per administratiōeꝫ ꝯrīj qualitati morbi. Et si q deꝫ morbus fuerit purꝰ inmālis ab ea icipiē dum est obseruatis cañ. dictis in uniuersali curatiōe morboꝝ intētionē habita ad alteran duꝫ ad quē locum recurrēduꝫ est. Si uero fuēit cū presentia mē. tūc abhac intentiōe nō inchoamus sed mām eius cām prius abicimꝰ et ea abiecta ad alterāduꝫ relictaꝫ discrasiaꝫ intentionē ꝯuertimus. Dixit Auic. quecūqꝫ materia fuerit a qua ꝓuenit mala compl'o si ipa euāta mala cōplexio remanēt tūc medica bimur illaꝫ malā compl'onē per ꝯtrariū. siqui deꝫ calida fuerit frida approximādo et ecō uerso. Et si humida fuerit sicca et econuerso ꝓut in ꝓprus coꝝ malaꝝ cōplexionū appebit Impletur aūt h̄ intentio aliqñ per interius exhibita. Et aliqñ per localia remedia exte rius approxīata ungendo ēplastrādo ēbrocan do epithimādo fomētando. abluendo balneā do suffumigādo odorando caputpurgia l' gar garismata faciēdo. Circa quoꝝ exteriorū remedioꝝ approximationē quedaꝫ dātur ab auctoribus regule. quaruꝫ una ponit̄ a Gal'. in 3ᵒ. terrapentice et adducit̄ ēt in 3ᵒ megra tegni ꝛ trahit̄ ēt ex regula in ul'i curatōe mor boꝝ posita ꝛ ē ista qbus ossa capitis fuerint duriora grossiora et minꝰ rara. s. ī poris suis ꝛ in ꝯmissuris suis fortiora et subtiliora me dicamina apponi oꝫ. 2ᵃ regula ēt eodē. 13ᵒ terrap. ponit̄ q̄ tal' ē. inqt Gal'. si hūidū fuerit qō affert̄ ēbrocando potius administrari dꝫ et eīm ex altiori mittētes ꝛ uelud guttati per cutientes afferemus. pertransit enim intus magis iactatione et pulsu. Et Auicena. tertij prima in fine capituli cum materiam ꝛc̄. do cens modum approximatiōis medicaminum humidoꝝ supra caput dixit oportet ut scias ꝙ liquida administrētur super caput distillā do et administrētur retenta in retentione fa cta ex pasta aut lana infuxa qua caput cor ronetur ut retineatur sup ipm id qō liquidū administrat̄ et nō fluat. Alia regula est ꝙ si medicine quas habes exterius applicandas fuerint grosse substantie aut cōmissure fuerint deprese et stricte admiscende sunt cuꝫ eis me dicine subtiliatiue penerare eas facientes. un de aliquando medicinis frigidis grosse sub

stantie admiscemus aliquas medicinas calidas subtilis substantie ut camomillam. et acetum pōt misceri ad pfundationē medicinaruz tam calidaruz quā frigidaruz. maxime tñ pmisceetur medicinis frigidis grossis transire nolentibus. Alia regula est de loco actuali medicine approximande. dixit Auer. 7° colliget Cerebrum substinet medicinam multum actu frigidam. Et qñ inducit necessitas rei ad utenduz ea medicina que ipaz ad pfunduz ducat cu ea miscenda est sicut miscemus acetum cum oleo rosato. Et hoc fit causa cerebri cum sit frigidum et ut facilius p craneum et eius ꝯmissuras ad medulā cerebri possit peruenire. Alia regula est de loco approximationis dictarum medicinarum. dixit Gal. in 3° terrapētice qꝛ cutis quasi coriuz et craneuz superponūtur cerebro necessariū est exsoluī uirtutem coruz que super iponūtur farmacoꝝ imo nisi suture fm os capitis facte fuissent a natura nihil magnoꝝ farmacoꝝ aliqd pficēret retrorsuz ipositus. sꝫ quia est sutura et maxie coronalis transit intus facile nō soluz q̄litas farmacoruz super ipositoruz sed et sba si lipotomeris fuerit et ideo decenter multe earum que sup cerebrum sunt passionum euacuāt a uirtute supipositoruz farmacorum. Et ideo in seipo. Gal. psensit frigiditatē ex oleo rof frigido supiposito capiti in loco qui bregma uocatur et est locus dictus fontinella. Dixit Aui. sit iporuz effuxio ab eo qd est corā anteriore pte sincipitis. Et dixit. melius est ut administrētur post capitis abrasionem. Amplius et de hys oib⁹ in pticularibus regibus amplius dicet. De intentione aūt ad cām. sciendū ē q̄ cura regulari aliqua est mā que ad sui eūonez uel ad diuersionez pparatione nō eget sꝫ nulla digōne seu materie pparatione pmissa euacuari pōt ut de materia sanguinea uel sanguini pmixta appebit. Materia quoqꝫ ipa euacuanda siue cū pparatōe siue sine pparatiōe. aut ē solo capite possessa ⁊ in ipo cōprehēsa nulla ex ea exñte i corpore uel mēbris cerebro cōicantibus replōne. Aut est ꝯprehēsa in toto corpore uel mēbro cerebro cōicanti. ñ dū aūt in capite. fluē tñ ad ipm parata. Aut ē sil' p pte in capite ꝯprehēsa et in corpore toto aut mēbro cōicāti capiti. Et sꝫ hoc mā aut pata est fluere ad caput. non tñ ad huc fluit. aut est in pn° sui fluxus. Aut iaꝫ ps eius fluxit ad caput et in eo locata est et ps est fluxura aut est tota in capite cōprehēsa et locata. Et quecūqꝫ sit mā sub dictis dispositiōibus. ipa aut ē sanguinea aut colerica aut fl'ica aut ml'ica aut ex hys mixta. Aut est mā uentosa siue naporosa. Et materia humoralis in capite cōtenta aut est apostemās aut nō apans. Multis aūt modis pōt materia in capite cōtenta eūari. s. p fl'omiaꝫ uētris solutionē uomituꝫ urinaꝫ uel sudorez. Et pōt eūari per caputpurgia ⁊ gargarismata educi et psternutatiōes et masticatiōes et per sensibilez eūonez de qbus oibus modis uidendū est. De eūone itaqꝫ mē iaꝫ locate in capite loquēs Aui. 3[1]. pma dixit. ꝯtemplantur an significatio. s. collecta ex collatiōe oīuꝫ signoꝝ

oñdat sanguinē cum ipsa materia habundātē esse ita. s. q̄ sanguis dñctur in ipsa mā alys humoribus. Et si pro quia in sanguie nō ē dimutio ut presuppositū ē. suple ymo est habundātia qcecunqꝫ sit illa materia cum sanguine peccans ipso habundāte. tc īcipiemus a fl'omia. Nam dixit gal' 4° de regimine sanitatis. fl'omia competit sanguini ⁊ alys humorib⁹ peccantibus cum eo. Dixit autem notanter ⁊ in sanguine non ē dimutio ut cognoscas q̄ si in sanguie eēt dimutio qꝛ. s. paucus q̄uis ñ bonus ut in multis extenuatis ⁊ debilib⁹ cōtingit q̄uis cum hac paucitate sit dñans alys humorib⁹ secuz mixtis non est fienda fl'omia ymo nedū fl'oia dimittēda ē sed ēt omis alia euacuatio pter casuz ꝟtutis ex eūone sequuturuz. Et oñdens Aui. de quo loco sit fienda fl'oia dixit. Incipim⁹ a fl'oia cefalice ⁊ uenaruz capitis. harū. n. uenaruz fl'oia materiā dictā in capite locatā euacuat. Drñter tñ sicut ⁊ drñter mā locata in capite potest se habere ⁊ quo ad situm. ⁊ quo ad q̄titatē. Et eniꝫ cum materia in capite locata aut reperit alia mā in corpore toto aut i mēbro aliq° capiti propinquo uel ei cōicanti aut non. Et si quidē alia fuerit mā capitis. q̄uis de ipsa nihil fluat ad caput. Incipim⁹ a fl'oia cephalice qm̄ hec uena respicit caput simil' ⁊ tot̄m corpus ⁊ mēbra inferiora saltem plusq̄ alie uene capitis pter qd h uena cum h q̄ a capite euacuat etiam ab ipso aliqual'r diuertit ⁊ effugere facit h fl'oia suspitionē de fluxu māe infra caput locate ad caput que fluere posset ad ipsuꝫ exagitata ⁊ ui uacui attracta ex eūone uenaruz capitis. Qd si nō ē mā replēs nisi in capite. tūc etiaꝫ ꝯtēplādū ē an ipa mā i capite locata sit ml'ta l' pauca. Et si qdē multa fuerit an multa ualde de qua magnuꝫ iminet picl'm suffocatiōis aut apl'ie ex maxia capitis plenitudine. tūc dixit. A. fl'omam⁹ guidez. s. alteram earum q̄ ē in uno latere colli. fl'oia. n. guidez potēter euacuat māꝫ a capite ⁊ ptibus gule ⁊ liberat a suffocōe ⁊ alys ml'tis piculis ut patuit in cañ fl'omie uniuersalibus. An sit mā multa sed non ualde. et tunc incipimus a flabothoia cephalice cum ipsa sit maior alys uenis capitis ⁊ materiā multā cōmodius educens. Si autem materia nō fuerit excedentis q̄titatis tunc incipim⁹ a fl'oia uenarū capitis. Elligenda est autem ex uenis capitis illa que magis respicit ipsam materiā locatam fm diuersas replones diuersaruz ptium capitis. Nam dixit Auic. oportet q̄ fiat haruꝫ uenaruz capitis fl'oia in parte ꝯtria pti replete. Et de hoc plene in pticularibus curis apparebit. Et ostendens Auicena q̄titatē sanguis euacuandi i flobothomia materie sic in capite locate dixit. non intendim⁹ in fl'oia dictaruꝫ uenaruꝫ nisi minoratiuaꝫ. quia non debet haberi intentio in ea tunc ad eradicandum. sed solum ad minorandum. eo q̄ humores q sunt mixti cū sanguine non sunt tempore dicte flobothomie fiende digesti sed sunt per ipsorum indigestionez indispositi eradicari q̄uis aliqua pars eorum sit disposita cum sanguine educi. Non ergo in tua fl'oia p̄

dicta multũ eũenir de sanguine ne pducãtur
per eã aliȷ hũores secũ mixti ad furiã uł cru
ditatẽ. Quidam tñ dicunt ⁊ bñ. ꝙ quia Aui.
dixit in re magna erit fl'oandum guidez ⁊ in
magna re non expectatur tempus uł hora ele
cta ad fl'oandum. ut in uniuersalibus cañ. fl'e
mie patuit. uoluit in ip̃a magna re te reddere
solicitũ ad fl'oandum in quocunqz tempore
uł hora rez magnã. i. magni piculi inueneris
non obseruãdo conditiones fl'oie electe. qm̃
dixit Aui. in magno periculo non declinamꝰ
nisi ad diminutionem sanguinis. scz subito
⁊ pro resto faciendam ex guidez. Et in eũoe
materie locate in capite etiã contemplamur
an predicta significatio oñdat. Si humores
ipi mixti cuz sanguine predñent ei. nõ qdez
suple absolute. sz cũ pportõe cũ qua adhuc in
uenis ꝙ cũ eis sit multuz de sanguine lz non
tm̃ ꝙ sanguis hẽat dñiuz supra illos sicut hẽ
bat in ꝯtẽplatione precedente. ⁊ tunc dixit
Auic. ẽt incipimus a fl'oia. quod dicunt hẽre
ueritatez. qñ ipi humores non essent multuz
extraẽati seu multũ a natura sanguis distãtes
qm̃ si essent mltũ extraneati ⁊ a nã sanguis
distãtes ita ꝙ ex hoc nõ eẽnt pati educi cum
sanguine. non esset incipiẽduz a fl'oia ut i uni
uersalibus cañ. fl'oie dictuz est. Et dicunt ꝙ
ipis in dicto cãu non ẽtibus multuz a natura
sanguis distãtibus non debet fl'oia magna
fieri ymo longe minor q̃z in contemplatione
supradicta. ⁊ causa in hoc nota est. Et etiã
in materia in capite locata contẽplamur anꝰsi
gnificatio ostendit ꝙ materia locata i sãguie
sit solus sanguis. s. sine aliȷs humoribus
dñans. et tunc etiam dixit Auic. incipimus
a fl'oia in qua nõ declinamus ad diminutõnẽ
ymo sit fl'oia completa uel complete facta. s.
eradicatiua. ista enim cõplete sufficit in tali
mã ad sanandũ. Et dixit Aui. in materia pre
dicta sanguini mixta in capite locata post fl'o
miaz sũmãtur eũantia que fiunt ex mirab. s.
citrinis ⁊ sucis fructuuz. s. in casu ꝙ materia
col'ica esset mixta sanguini. supplent uel edu
centia fl'a aut mi'az si et ip̃a fuerint mixta
sanguini. Expressit autem Auic. soluz de eua
cuantibus col'az. quia in dñio sanguis ps eiꝰ
facil'r ꝯuertitur in eã quã euacuari oz ab eo
Et dixit Auic. cristere aũt post fl'oiaz s̃m plu
rimũ ẽ necessariũ. qr p̃dicta fl'oia ad diuersũ
trahendo mãz exiccat uentrẽ. uel est necessa
riuz pp alteraz aliaz causaꝝ facientiuz neces
sariuz esse cristere. ⁊ precipue si patiens nõ
posset sũmere solutiuuz. Et contẽplamur
dixit Auic. si significatio predicta ostendat
mãz in capite locataz esse aliã a sanguine nec
sangui mixtã. Et si fuerint aliȷ humores sine
peccato sanguis in capite locati tunc conside
rabimus si cuz ip̃a materia sit peccatuz reple
nis. s. in corpore toto. uel mẽbro capiti cõi
canti alterius a sanguine. Et si sic erit dato
ꝙ ex illa nihil fluat ad caput euacuabimus
tunc totuz corpus in primis deinde intẽdemꝰ
ad caput solummõ. s. ad euacuãduz mãz in eo
ꝯtentaz exhibendo medicamina p̃pa ei. s. ca
piti. ⁊ ei. s. humori peccanti in eo. Et ad hãc
ptem. s. ad euacuandum a capite penitus
nõ erimꝰ ausi nisi post tocius corporis purga
tione. Dixit tamen Mesue. ꝙ prius ipsius
humorez digeremus. non enim debent tales
humores purgari nisi digesti fuerint ut patu
it ex cañ generali solutõnis uentris ⁊ uõitus
unde Auic. dixit totuz hoc qd̃ dictum est de
euacuatione. s. tociꝰ corporis ⁊ capitis facie
mꝰ si sciuerimꝰ mãz in ipso corpore ⁊ capite
esse decoctã. qd̃ sciemus testimonio eius qd̃
ex ipso. s. corpore ⁊ capite eũat. nã cũ eo erũt
signa digõis ipsiꝰ. nõ. n. erit subtile ualde aut
ualde grossũ. suple aut ualde uiscosum. Et hoc
totum obseruandum est in morbis dantibus
iducias medico ad regulariter curãdũ. Si au
tẽ morbꝰ cẽt iminẽtis pericli magni ñ dãtis
iducias medico ut apl'ia. tunc dimitimus di
gõnez ⁊ incipimus ab euacuatione. Dixit
Auic. debemus digerere utrasqz ptes hũorũ
. s. grossas ⁊ subtiles ⁊ contentã in toto corpo
re ⁊ ꝯtentã in capite. Completur autez ipsa di
gestio auxº medicinaꝝ interiꝰ assũptaꝝ ⁊ ẽt
exteriꝰ applicataꝝ maxie capiti uel membro
mãdanti ad ipz. Dixit Auic. materie colerice
digõnez faciunt medicine cũ aggregatõe ispis
satione. s. sue sbe qñ ẽ subtilis ⁊ cuz apertiõe
⁊ incisione ut quando mã col'ica esset grossa ⁊
oppilaret. uel ut quidã dicunt. cũ aggregatõe
sue sbe ⁊ apertione ⁊ incisione. i. ꝙ medici
na tua digestiua sit talis. ꝙ quãuis sit igrossa
tiua nõ tñ sit oppilatiua sed aperitiua ⁊ inci
siua. i. abstersiua. Et dix ꝙ digestiua materie
col'ice calide sunt. q̃ sũt infrigidãtia ⁊ hũectã
tia in qbꝰ ẽ ablutio ⁊ abstersio sicut aqua or
dei ⁊ lac. s. bibitum. lac tamen uitare dz. qui
hẽt ṽtutis debilitatẽ cum soda ut in cº d̃ soda
patebit. De digestiuis tñ abintra sumptis
dixit mes. in mã calida sũt sirupus acetosꝰ ⁊
aqua de lupulis ⁊ aqua ordei ⁊ aqua buglose
domestice ⁊ siluestris. ⁊ sirupus mol'. ⁊ siru
pus ros. ⁊ nenufarinus ⁊ similia. Et dixit
sap̃. de approximatis ab ex. loquẽs spãl'r d̃
lacte pº breuiariȷ cº. 7º. caue admistrationez
lactis. s. abex̃. sup cap. nam lac qñz prohibet
superfluitatẽ a resol'one. q̃uis enim sit confe
rens infrigidãdo ⁊ hũectãdo. tñ qr inuiscat
sup cuti ⁊ oppilat poros prohibendo transpi
ratione magis nocet q̃z iuuet experte alteratõ
nis. Auic. tñ 4ª. pª. de cura doloris capitis
post febrẽ. concedit mulsionem lactis caprini
supra caput in uirtute forti ⁊ muliebris i uir
tute debili. Dicunt ꝙ si uirtus est fortis po
tẽs facere trãspirationẽ nõ obstante inuisca
tione lactis. tũc si multum ẽ fortis. utendũ ẽ
lacte caprino. si ṽo mediocriter fuerit fortis
quã in ꝯpatõe ad multũ fortẽ. Aui. uocauit d̃
bilẽ utendũ lacte muliebri. quia nõ est ita fri
gidũ ⁊ grossũ ut caprinũ ⁊ minus opilatiuum
eo Si ṽo uirtꝰ fuerit debilis nullo lacte uten
dum esse dicunt. ut dix sapio. Et dicunt cũ la
cte uteris frequẽter permuta ipsum. ⁊ nõ di
mittas diu morari super cap̃. qm̃ frequẽter
mutatũ minꝰ oppilat. Dixit Auic. post doctri
nã dictã de lacte. utet oia digestiua que sunt
cũ hiȷs ꝯditiõibꝰ. s. cũ quibꝰ ẽ lac abextra ap
proximatũ sicut ẽ mucilago psiliȷ ⁊ seminis
citoniorum ⁊ similiuz. que licet infrigidẽt ⁊ hũec
tent sũt opilatiua. Et cũ quibꝰ etiaz ẽ lac ab
intra sumptũ qd̃ sui euaporatõe capiti nocet.

Sicut sunt fructus horarij frigidi ⁊ hūidi q
sunt uehemēter uaporosi ut dixit Auic. 4ª
pª. ⁊ dixit Aui. si non poteris uti lacte. s. ab
extra utere aqs frigidis hūis alterātibꝰ ⁊ in
qbꝰ decocta sint folia salicis uiole nenufar
uirgapastoris ⁊ sil'ia mixtis cum aliquātulo
aceti ut ꝓfundet eas ⁊ faciat penetrare uirtu
tes eaꝝ ad interiora. Et dixit. si in eis mē
bꝰ col'icis fuerit aliquid grossitiei addantur
p̄dictis camomilla ⁊ malua. i. maluauiscus qꝛ
cū suo calore tepida subtiliant illam paruam
grossitiez supplent. ⁊ si ille mē col'ice essent
grossiores addant̄ eis medicine magis subti
liatiue. Mēꝝ uero frigidaꝝ fl'aticaꝝ uel ma
l'icaꝝ digestiuoꝝ matres. i. mē dixit Auic.
sunt in quibus est subtiliatio: ⁊ incisio ⁊ reso
l'o. Subtiliatio nanqꝫ competit in mā m'lica
⁊ fl'ica ⁊ incisio in mā fl'ica. resolutio uero li
cet nō sit de intentione digōis tn̄ sequitur ad
medicinas digestiuas mēꝝ frigidaꝝ p̄dictaꝝ
Cum eniꝫ sint calide necessario aliquam dige
stionē faciunt. Et de simplicibus hoc facien
tibus sunt. dixit Auic. in fl'ica amaracum fo
lia lauri sceba abrotanuꝫ camomilla squinan
tuꝫ mellilotuꝫ anetum halasce ysopus origa
nuꝫ ruta ozimuꝫ ⁊ polipodiuꝫ. ⁊ epithimū in
m'lica ⁊ in utraqꝫ omne ī quo est resolutio.
Et de compositis dixit Mes. in materia fl'i
ca sunt oximel. s. simplex ⁊ compositus ⁊ oxi
mel squiliticum ⁊ de simplicibus dixit hala
sce ysopus ⁊ spica. Et de digestiuis ī ma
teria m'lica siue ab intus siue ab extra appro
ximatis dixit Mes. duplex requiritur regi
men ut fiat ab una parte cum eis que lenifi
cāt ⁊ humectant ⁊ debilitant duritiem corpo
ris eiꝰ ⁊ siccitatē terrestreitatis ipiꝰ. Et ex
alia pte cū eis q̄ resoluūt ⁊ incidūt ⁊ sbtiliāt
grossitiez hūoris sicut dixit Aui. uextn̄ dix
Mes. sit illud resolutione incisione ⁊ subti
liatione non producente ad lapideitatem. Et
iō fiat ꝓpriе cū opantibus. s. resolutionē inci
sionē ⁊ subtiliationem cum mediocritate ⁊ tē
pie. Et semper ponamus uicissitudinem ī hoc
duplici regie. ita ut una uice fiat lenificatio
⁊ humectatio ⁊ habilitatio. ut non abscindat̄
subtile ⁊ remaneat grossum. dixit Auic. in di
gestione materie m'lice indigemus lenifica
tione ⁊ humectatione proculdubio ꝺinde suc
cedemus cuꝫ medicinis maturatiuis resoluti
uis subtilis resolutionis q̄ sunt in gradu 2°
aut 3°. melius tn̄ est dixit ipē ut coniungas
lenificantibꝰ ⁊ hūectantibus medicinas cali
das ⁊ siccas resoluētes. Ista etiaꝫ ꝯditio
modi medicinaꝝ resoluētiū incidētiū ⁊ sbti
liantiū ꝯuenit ēt in mā fl'ica. ⁊ iō de approxi
mandis ab extra dixit Auic. Caueamus ne
ēpl'a. suple ⁊ oēs alij modi approximationis
medicinaꝝ dictaꝝ sint addentia. s. supra gra
dū ꝯuenietē mē. ⁊ etiā loco pōnis eius ne re
soluatur ab ea subtile ⁊ remaneat grossuꝫ. Et
uia ad hoc est dixit Auic. ut euacuemus per
ea. s. resoluentia post lenificationem. i. post
habilitationem materie factam cum lenificā
tibus ⁊ molificantibus. s. habentibus uirtu
tes maturatiuā. non autē molificantibꝰ solū
Et qbuscūqꝫ administrauerimus cuonez pre
dictā p dicta resoluentia ad tempus faciemus
tunc sequi lenificationem ut fiat uicissitudo
horuꝫ duorum regiminum. sicut dixit mes.
tēpus auteꝫ more dictoruꝫ regiminū ñ ꝛepit
ab auctoribꝰ determinatū. sꝫ oꝫ relinqt̄ boni
extimationi curātis medici. Et iste cañ. licet
a mes. fuerit positꝰ in intētiōe ad digōnem p
resoluētia extrinsecꝰ approximata. super quo
cañ quidā dixerūt meliꝰ eē permiscere molli
ficātia cū resolutiuis cū quibꝰ pmixtis ꝓcedi
posse dicūt usqꝫ ad pfectionē cure. Et sic ope
rādo nō requirit̄ tēpus interpositionis p̄dictū
Dicunt tamen ipsa debere misceri equal'r uel
inequal'r ꝑm diuersas dispōnes mē. Et dicūt
alij q̄ mā ente pauca licet indigesta possumus
uti resolutiuis debilibus. ymo ⁊ usum eorum
ꝯcedunt mā ente multa. licet indigesta. Et h°
ad digōnē ⁊ aliqualē resolutionem ipsius mē
Sꝫ in mā multa ⁊ indigā non possumꝰ uti for
tibꝰ resolutiuis. qꝛ ex eis timet̄ dilatatō mē
pp inobediētiā eiꝰ ad resolutionē. Et timet̄
ēt resol'o subtilis ⁊ remanētia grossi. ⁊ si aliā
inueniat̄ auctores ipsis in dicto cāu fortibꝰ
uti nō utunt̄ eis puris. sꝫ aut pmixtis cū ꝺbi
libꝰ remittētibꝰ ꝟtutē coꝝ. aut cū mollificati
uis. mā aūt ente digā ⁊ pauca uti debemꝰ reso
lutiuis fortibꝰ. qꝛ p mē paucitatē nō timetur
ipsiꝰ dilatatio. ⁊ p eiꝰ uniformitatē q̄ ꝓcedit
ab eiꝰ digōe nō timet̄ petrificatio grossi reso
lutōe uniforiter in mā ꝓcedēte. Et dicūt sile
eē de resolutiuis ⁊ solutiuis. Sicut g° añ di
gōez mē facimꝰ solutōez minoratiuā cū soluti
uo debili. Et post digōnē facimꝰ eradicatiuā
cū forti ita ⁊ mā ēte cruda facimꝰ resolutōez
cū resolutiuo debili. ⁊ post digōnē cum forti

Et dicūt p̄stantius eē resolutiua fortia in
mā digesta cū lenificatiuis hūectantibꝰ ñ mi
scere. sꝫ uicissim distinctis tēporibꝰ ea appro
priare si necessitas fuerit. Sꝫ resolutia ꝺbilia
qbꝰ utēdū dicūt eē in prinꝰ licet pura possint
administrari melius tn̄ esse administrare ea p
mixta cum illis ⁊ cū digerentibꝰ. qm̄ in pn°
nō querit̄ resolutio pura. Et hoc maxime di
cūt obseruari debere in mā fl'ica. in mā uero
m'lica dicūt ꝓpter aptitudinē eiꝰ ad petrifica
tionē debere misceri digestiua eiꝰ cū resoluti
uis debilibꝰ donec digerat̄. ⁊ ipsa digesta mi
sceri resolutiua cū lenificatiuis. dixit. n. Aui.
melius ē ut ꝯiungas lenificantia humectātia
cū cal'is ⁊ siccis resoluentibꝰ ⁊ precipue si fu
erit m'lia preter naturā adhusta. Et dixit. A.
omnia olea calida q̄ fiūt ex folijs odoriferis
⁊ floribꝰ ⁊ plantis ingrediūtur in digestionē
hūoꝝ frigidoꝝ. Et docēs Auic. eligere gra
dus siue māsiones digestiuoꝝ mēꝝ frigidaꝝ
dixit q̄ debēt eligi ꝑm quantitatē ipsaꝝ mul
tā paucā uel mediocrem. ⁊ ꝑm qualitatē eius
intēsā remissā l' mediocrē. nā dixit ipē si mā
fuerit multe q̄ntitatis ⁊ uehemētis q̄litatis
. s. frigiditatis ponemꝰ tūc medicinas cal'as
forte ita ut sint in 4°. g̃. sicut piretrū pip eu
forb. ⁊ sil'ia. Et ab ex̄ ꝯueniūt olea frigida cū
gūmis cal'is ⁊ spēbꝰ fortibꝰ ⁊ sic oleū deben
⁊ de sansuco. Eteni h̄ depersc in tali mā ꝯue
niunt. per accñs tn̄ possent nocere ꝯmouēdo
⁊ ebullire faciendo ipsaꝫ materiam. Cū ergo

ꝯmouebitur ⁊ ebulıet eliquabitur ⁊ dilatabi
tur ⁊ augebitur eius totalitas faciens exten
sionez dolorosam ⁊ fortasse apostema. Nisi
ergo timeatur istud exbibeant ⁊ approxime
tur digestiua p̄dicta intensa. Si uero timere
tur illud ad euitādū nocumētū ip̄z. dixit. A.
oz ut incipiam⁹ ⁊ eūemus ex ea aliqd ⁊ hoc
añ inceptionem digōnis. Et facta mē mino
ratione. residuū cū p̄dictis digestiuis decoq
incipiat. qꝛ p p̄missaz minorationem non ti
mebitur euentus nocumēti dicti. Sz qꝛ mino
ratio aliqñ fieri nō pōt in tali mā. pp ipsius
sup̄fluaz cruditatez non obediētez eūoni. si
talis esset mā. dixit Auic. rectius quod est in
digōne taliū hūoꝝ manifeste cruditatis ⁊ mľ
te q̄ztitatis est ut fiat cura digestiua cū ēpľis
factis de medicinis equalis calefactōis q̄. s.
sint calide in primo gradu uľ in prima uľ 2ª
mēsione gradus. secūdi. nam sic materia dige
retur ⁊ nō ebuliet. Et uidetur uelle in hys ṽ
bis esse dimittenda digestiua per interius ap
proximata etiam que sint calefactionis equa
lis. pp quod quidam dicunt ꝙ non est accipi
endū ex dicto Auic. ꝙ absolute digō cū ēpľis
⁊ siľib⁹ ab ex̄ ap̄priatis sit melior q̄z digō cū
sirupis elľarys ⁊ alys ab intra datis etiā in
materia in capite locata. qꝛ ymo facta cum
digis interius sumptis est melior. Etenim
ueniunt ad humorem digerēdū cum potiori
ṽtute et pluri sbā. pp euaporationez ex eis
ad caput ascendentez cum in stomaco reducū
tur ad actū ac ēt humorē digerēdū magis at
tingunt ad ip̄m uenientia per uiam uenarum

Extrinsecus uero approxīata nō p̄ueniūt
ad māz sub cranco cū sbā nisi ualde modica
⁊ cū uirtute debiliori q̄z intrinsecus sumpta
Et sic minus bñ digerunt illam. Sed solum
accipiendum est extrinsecoꝝ digestionem re
ctiorē esse in casu p̄dicto qꝛ p ea ut dixit. A.
non peruenitur ad materiaz nisi cum uirtute
debili. et maxime cum non sint nisi calidita
tis equalis q̄re nō timetur p ea ebulitio mē
illi⁹ nec ip̄i⁹ in corpore dilatatio et augmētū.
p̄pterea dicūt qdā si inuenirētur digerētia in
trinsec⁹ sūmēda tā debilia ut cū ṽtute debili
⁊ caliditate eq̄li p̄ueniāt ad māz ip̄a esse ꝯce
dēda ymo rectiorē esse curā p cā q̄z p ēpľa. sz
iō Auic. nō dixit. qꝛ de difficili inueniuntur

Si uero mā fuerit pauce q̄ztitatis aut de
bilis qualitatis dixit Auic. ꝯtenti erimus
eis in quib⁹ nō est mľta calefactio ſm subti
liationez. que sunt in gradu p°. Et si mā fue
rit mediocris ī quātitate ⁊ qualitate ꝯtentī
erim⁹ mediocrib⁹ medicinis. Et dixit Aui.
cū p̄dictis digis administra quietem ⁊ liga
tionez. s. extrinsecus approxīatoꝝ ut mā di
geratur facile. Et dixit Mes. digōnem mē
adbuste colice faciūt sirup⁹ acetos⁹ et aqua lu
pulli ⁊ fumusterre ⁊ similia. Si autem mate
ria a corpore toto uel aliquo p̄ticľari m̄bro
ē in fluxu ad caput ⁊ ps eius fluxit et pars
fluxura est. dixit Auicena si non continetur
mā in capite. s. tota. sz ē ut contineatur qꝛ cō
tinue fluat. qꝛ mā ſm pľm fluit ad ipsum per
mā uenaꝝ tunc dixit Auic. si fluit ex corpore
toto minuatᷓ ex nigra. nā fľomia istius uene

respicit partē ex qua mā fluit ⁊ partē ad quā
ē fluxus. ita ꝙ per cā eūatur de mā fluente et
ð fluxa. Et hic notant ex cañ. generali euacu
ationis. ꝙ si in corpore esset replľo multū ma
gna ⁊ timeretᷓ ne ex agitatione ei⁹ p fľomiaz
uene nigre cōsequeretur maior fluxus ad ca
pud uel ad aliqđ mēbrum nobile. tunc ante
nigrā flobotomāda est basilica. Et si adhuc
maior eēt replľo flobotomāda ē safena. ⁊ post
deueniēduz esse dicunt ad fľomiā nigre. si iª
fľomia facta adhuc magna remanet repletio.
sin autē nō multū magna loco nigre. floboto
manda ē basilica. Et hoc si infirm⁹ duas est
tollerās fľomias. Si uero mā nō a toto sz
ab aliquo p̄ticulari mēbro fluit ad cap̄ ⁊ ps
iam fluxit ⁊ ps fluxura ē. dixit Auic. fľoma
uenam utrisqz cōez. s. capiti ⁊ mēbro mandā
ti ut ṽbigratia si ab epate fluit mā ad capud
⁊ iam pars fluxit. ⁊ pars est in epate iam flu
xura fľometur uena nigra. quia ipsa est cōis
epati et capiti. Dicunt quidam predicta ueri
tatem habere. qñ mā in membro mandante
et in capite ꝯtineretur multa. Si autez in mē
bro mandante esset per multum iam fluxū pau
cificata tūc dz paucificari uena que p̄ncipaľr
respiciat cap̄. et secūdario mēbrū mādans ut
ṽ. g̃. in cāu dicto epar. et talis erit cefalica q̄
p̄ncipali⁹ respicit cap̄. et secūdario epar. Et
eꝯ°. si p paucū fluxum pauca mā adhuc conti
neretur in capite multa autez in membro mā
dante dz flebotomari uena que p̄ncipalius re
spiciat mēbruz mandans et ʒario cap̄. Et pa
tent hec ex gnālibus cañ fľomie. Dicunt ꝙ
stante mā multa in utroqz mēbro. s. mandan
te et capite recipiente posset fieri duplex flo
botomia. ⁊ rectius si patiens tollerare potu
erit āhas. unā ⁊ p̄imam de membro mādāte
⁊ 2ᵃᵐ de recipiente. s. capite ut uerbigratia.
in casu p̄dicto p° de basilica. ⁊ 2° de cefalica
Et dicūt ꝙ si nō hēretur uena communis capi
ti ⁊ mēbro mandanti. ut. ṽ. g̃. si matrix mitte
ret māz capiti tunc aut dz flobotomari basili
ca in qua oīa mēbra cōicant aut dz fľomari
p° uena p̄p̄ria mēbro mittēti. ut uerbigratia
safena mittente matrice ⁊ deinde uena mem
bri recipientis. s. capitis. Et facta fľomia
p̄ut dictum est. si alia mā in toto uel membro
mādāte remāserit dñium hñs p̄pter qđ time
atur eius flux⁹ ad cap̄ ipsa est euacuanda. cū
eo qđ ꝯuenit ei respiciendo totum aut parti
culare mēbrum mandās digōne eius p̄emi
sa ut dictum est. Facta itaqz eūone tocius si
ue particularis mēbri a quo mā fluebat ad ca
put alia a sanguine remanēte mā in capite ad
ipsi⁹ eūonē particuľr de capite ueniēdū ē. Di
xit. n. Auic. cū egritudo iā p̄uenerit ad statū
. s. quo ad digōnē mē. qꝛ. s. iā mā digesta sit si
ue bñficio nature siue bñficio artis. tūc eūa
bim⁹ ex capite ip̄az māz aliquo moꝝ eūonis
p̄p̄rie ab eo. Dixit Auic. ⁊ p̄p̄rie cū gargari
matib⁹. ⁊ enim ut app̄ebit infra. gargarisma
ta trahūt māz a capite p uiā latiorem. ⁊ uľi
orē siue cōiorē toti capiti. qꝛ trahūt p uiā de
cliuiorē. s. colatoriuz palati ad qđ uie purga
tionis superfluitatum capitis terminantᷓ ut
supra in ano°. patuit capitis. In euacuatiōe

tñ capitis eligere debemus uiaꝫ ꝓpinquius aspicientē. si tñ mē in eo ꝯtente ut educatur per ꝓpinquiorē uiā dūmō apta fuerit. ⁊ non fuerit ꝓhibens ſm ꝙ dictū ē in cañ. i uniuersalibꝰ eūationis in ſmone ꝓcedēte. Et hec quidem pticlaris eūo a capite fieri dꝫ obſuatis cañ. in eis i una quaqꝫ inferiꝰ dicēdis. hic tñ attendendū ē ꝙ si mā fuerit mlta relicta i capite post uniuersalē purgatōeꝫ supradictam ex cuius mltitudine nō cōsideremus. ꝙ ipa eēt cōgrue educibil' p eūones ꝓdictas ꝓpas capiti in ipiꝰ eūone nō ē incipiendū ab eis. Sꝫ debemus ꝓmittere eūonē p fluxū uētris potissime cū medicina solutiua hñte respectū ad caput ⁊ educēte hūorē peccātē. Sꝫ si mā eēt pauca aut remaneret i capite reliquia mē post eūonē cū solutiuo respiciēte caput tūc ad eūonē pticlarē illiꝰ deuenire debemꝰ. Et est attēdēdꝰ h cañ. general' positꝰ ubi supra q ēt repetit h ab Auic. in hoc cᵒ. ⁊ ēt oꝫ ut caueamꝰ administratōeꝫ solutiuoꝝ maxime uniuersal' soluētiū corpꝰ siue p uomitū siue p secessuꝫ ac ēt pticul' soluētiū ⁊ educētiū a capite māꝫ p pticlares eūones eiꝰ ⁊ maxime in gargarismatibꝰ ⁊ caꝑpurgys nisi post fiduciā sūptam ex ꝯsuetudine egri. s. in sumptōe solutiuoꝝ q̄ fiducia sit ꝙ illud solutiuū quod dabi͛ soluet ⁊ eūabit ipm. hoc autem scies ex consuetudine euacuandi ⁊ summendi illud uel aliud sil'e solutiuum. Et hoc ne sit potio tua ei cā ad pernitiē aut corruptōeꝫ. fortasse eniꝫ nō solueret aut soluet effreniter ⁊ indebite. Posuerūt autē auctores medicinas solutiuas mēꝝ capitis per uomitum ⁊ secessum ⁊ p pticlares eūones speciales plures q̄ licꝫ in ptic'laribꝰ curis infra ponantur Auic. tñ aliquas ex eis in uniuersali tetigit dicens ꝙ de medicinis eūantibꝰ coleraꝫ a capite cū cōitate tocius sunt decoctio mirob ⁊ prunoꝝ ⁊ fumiterre ⁊ sirꝰ de fructibus solubilibꝰ ⁊ sirꝰ uiol'. ⁊ decoctio cassief. ⁊ similia hys suple cū dant͛ sic. ⁊ etiaꝫ cum fortificantur cum scamonea ⁊ reliquis medicinis solutiuis fortibus educentibus coleraꝫ. Nam h eūo. dixit Aui. fienda est ſm dispositionē corporis patiētis ⁊ ſm ꝙ ipe est cuꝫ febre aut uacuꝰ ab ea et ſm dispōneꝫ etatis ⁊ uirtutis ⁊ horuꝫ sil'iuꝫ de quibus patuit in cañ uniuersalibꝰ eūonis ⁊ qꝛ hūores colericos acutos al'n educere oꝫ cuꝫ solutiuis calidis ex quibus al'n remanet in capite l' alio mēbro ul' ēt in toto malitia cōpl'onis calide ideo dixit Aui. ne ꝯtigat malitiā ꝯpl'oni calide remanere post dictas mediciuas. ac ēt si remanserit elaborabimus ne hoc fiat succurrendo sol'oni facte per eas .i. post sol'onē caruꝫ cū ēpl'is infrigidatis remouētibꝰ illā malam ꝯpl'onē calidam suple ⁊ omnibꝰ alys modis ꝯueniētibꝰ ad curationē ipsiꝰ male ꝯpl'onis calide. Dicunt ꝙ ēt posset ꝓhiberi euētus illiꝰ male ꝯpl'onis calide permiscēdo cū ipis solutiuis medicinas ifrigidātes ut in caᵒ. ꝺ ipsaꝝ rectificatōe apparebit At tñ Auic. hic hoc nō expressit. aut derelinquēs notū ex dictis ibi aut qꝛ cū euacuātibꝰ coleraꝫ a capite maxime nō debemus permiscere frigida eleuata in gradu. qm̄ p ea impe

dit͛ bona ⁊ ꝺbita eūo a capite. prohibēt eniꝫ euaporationē solutiuoruꝫ ad capud ⁊ eius coangustant uias ⁊ mās educendas ingrossant unde indebita fit per ea solutio. Remissa tñ frigida eis salubriter permisceri possunt ad ꝓhibēdū nocumētū coꝝ ꝓdictū. Et ꝺ euacuātibus soluētibus flegma ⁊ mliam dixit Aui. sūt yera archigenis ⁊ rufini ⁊ logodion ⁊ yera Gal'i ⁊ simil'ia. Et dixit ꝙ euacuantia colerā ⁊ flegma cū cōitate tociꝰ sūt pill'e de yeris ⁊ pill'e cochie ⁊ pillule de sticados. Et predictis fortior est infuxio de aloe. non debet intelligi de cōi siue de ea quā ponit mes. qꝛ ē debilior. sed de alia cuius descriptio non reperitur posita ab Auic. tñ posset magistral' ꝯponi permiscēdo medicinas fortiꝰ solutiuas cum aloe. Et dixit Auic. debet infundi aloe ꝓprie qꝺ ē fortius qꝺ ut patebit suo capl'o ē epaticū. ipm enim fortiꝰ soluit q̄ꝫ subcotrinū Et dꝫ infundi in aqua endiuie ad remouendū nocumentū qꝺ infert epi. aut infuxio yere.

Et dixit ꝙ ꝺ istis eūatiuis colere ⁊ fl'atis ē uomitus cum oximelle ⁊ semine atriplicis Et dixit Auic. ꝙ pillule dicte ascyaret euacuant flegma a capite sine cōitate tocius. Et tñ si uoluntas fuerit ut cū eis educantur hūores colerici fiat in eis iuuamētū cū scamonea ⁊ sil'ibꝰ ei. illis ꝑmixtis. Et si fuerit uolūtas ut fiat cū eis iuuamētū in eductione fl'aticoꝝ qꝛ. s. fortius educant ipse iuuētur cum pulpa colocq. zinzi. turbith ⁊ sticados. Et si uolūtas fuerit ut educātur per eas hūores mel'ici iuuētur cum pauco ell'o. s. nigro. epithimo ⁊ polipoꝺ. Et in dictis pill'is cañ siue basis ul' fundamentuꝫ est yera ⁊ aloes et cadit in eis mastix ad confortanduꝫ stomacum. Et recipiūt in eis mirab. s. emblici ⁊ kebuli ut prohibeāt uaporem calidum a capite qui a stomaco ascēdit derelicta ꝯpressione ⁊ clausura oris stomaci post sol'onē. Et dix Aui. oꝫ ꝙ ex eis sūmatur pillula magna ut paruum pondus ex eis operationem faciat sufficientem cum mora. Et non noceat pp paruitatem suā iteratio exhibitionis eaꝝ. Et sumpta pillula ipsa magna dormiatur super ipsā. ⁊ hoc anteq̄ꝫ incipiat operari ut melius reducat͛ ad actum. Et ne destruant motus ⁊ uigilie operationē eiꝰ. Et dixit Aui. in eūone cū solutiuis incipiamus a debiliore ⁊ gradati ꝓcedamus ad fortius donec sciamꝰ ex dispōne egritudinis ꝙ ipa est iam abscisa. De eūonibus autem pticularibus a capite adhuc dicēduꝫ ⁊ primo de gargarismatibus. Notant enim ꝙ gargarismata ad multas intenciones fieri possunt. Etenim qñqꝫ fiunt ad cōpingendum siue ad constringendum siue sistendum māꝫ fluentem a capite ad ptes inferiores per colatorium. Et qñqꝫ fiunt ad abstergendum materias adherentes gutturi ⁊ ptibus adiacētibus ei. Et qñqꝫ fiunt ad alterandū māꝫ in gutture ⁊ circonstātibus ꝯtentā. siue malaꝫ ꝯpl'onē ibidē exñtē Et qñꝫ fiunt ad resoluēdum māꝫ in dictis ptibꝰ ꝯtētā. Et qñꝫ fiunt ad educenduꝫ mās in capite ꝯtentas p colatoriū ut extra expellātur p os. ⁊ qñꝫ fit gargarisma ad plures ꝺ intētionibꝰ ꝓdictis. Mes tñ dixit inuenitur

usus gargarismatũ in tribus cõpetere casib⁹
primus est ad catarrũ cal'm ꝛ acutũ suple. et
ꝓpterea subtilẽ ꝛ tũc fiat cũ reb⁹ ingrossanti
b⁹ ꝛ coadunãtib⁹ ipm suple ꝛ frangentibus
ipi⁹ caliditatẽ ꝛ acutatez. ingrossat aũt ut ꝓ
hibeatur descẽsus ei⁹ ad profundum. s. mem
bri ad quod descendit et fiat facilis ad expel
lendum et excreandum. quia prius pp subtili
tatẽ et acuitatem eius aggregari non poterat
ut expelleretur. Et secundus casus est ad
catarrum cuius mã est uiscositas et spissa.
cuius querimus subtilitatem et incisionem
Et hoc fiet cũ rebus subtiliantib⁹. et incidẽ
tib⁹ mãz eius. Et 3⁹ est qñ timemus mãm de
scendentẽ figi in faucibus ꝛ facere ibi egri
tudinẽ ꝛ tũc q̃rim⁹ abstersionẽ. ꝛ mũdificatõ
nẽ ei⁹. Dereliquit aũt h tangere modũ gar
garismatũ ad purgandũ materiã a capite qꝛ
dedit intelligere ꝑ ea que posuerat in cura so
de frigide. Et modũ gargarismatũ ad resol
uendũ. quia ded t intelligere ꝑ ea q̃ dicturus
erat in cura squinantie. l' dicenõ ꝙ mes̃ sbseq̃n
ter de hys locutus est ꝛ ẽt de ꝑdictis. Nã s̃
dit cum gargarismata nõ exagitãt mãz s̃m al
teruz quinqz modoꝝ fiunt. Aliud enim ꝑtem
nobilẽ ꝑ ignobilez expurgat. aliud sistit flu
xuz. ꝛ aliud abstergit quod fluit. aliud alterat
quod fluit. ꝛ sub isto quarto modo comprehẽ
dit quod resoluit. Nam quod alterat materiã
uel discrasiã frigidã ẽ ẽt resolutiuũ. Et aliud
aggat duas ul' tres intẽtões de predictis. de
inde cũ mes̃ posuit ex^a. ad predicta gargaris
mata dixit ex^m primi. s. de supradictis trib⁹
modis ab eo est administratio diacodi on. s.
ad inspissãdũ subtile ꝛ gargarisma cum de
coctione ros̃ ꝛ balaustie ad stringendum et
expellendum. i. reprimendum qd̃ fluit. nõ enĩ
intellexit ꝙ sit ex^m primi de quinqz modis
ultio ab eo positis. qꝛ eẽt littera corrupta et
fa cũ illud sit ad expurgãdũ mãs a cerebro
ꝑte nobili ad colatoriũ ꝑtem ignobilem. Et
cũ dixit ex^m 2ª est administratio geneꝝ salis
ꝛ incisiuoꝝ intellexit de 2°. ꝛ 3°. simul mo
dis de trib⁹ primis. Et cum dixit ex^m tertiũ
est administratio cãfore ad frigidũ ꝛ cinamo
mi ad frigidũ. intellexit ð quo mõ de ultimis
quinqz ꝑdictis. Et cũ dixit exẽplũ 4^i. ẽ agre
gatio intentionum intellexit de ultimo ꝛ quĩ
to mõ. Dicunt gargarisma a gargaleone q̃
est una de partibus gutturis. ut dicit Gal'.
xi°. de utilitate particularum capitulo. xi°.
ad quã ꝑtẽ attigit ꝙ gargarizat ꝛ circa quã
percussione aeris ipsum percutitur. de quatu
or ultimis modis gargarismatum infra in ꝑ
ticularibus curis sufficienter apparebit. hic
uero de gargarismate qd̃ materiam expurgat
sequendum est. de quo Auic. 3^i. p^a. ca°. supra
dicto aliũ innuit ꝙ medicine in eo posite eua
cuant mãs a capite non trahendo sed subtili
ando. ꝛ sic eas fluxibiles reddendo. unde di
xit subtiliantia humores colericos suple ꝛ
multomagis flegmaticos ꝛ melãcolicos. Et
aliũ innuit ꝙ euacuãt ipsas attrahẽdo et hoc
maxime cum ad singulos humores singularia
medicamina solutiua ꝓprios ipsos hũores at
trahentia in gargarismatibus posuit ut appa

rebit. quare notant ꝙ gargarismata in quib⁹
ponuntur medicine eũatiue mẽrum a capite
maxime illas eũant ꝑ uirtutem ipsarum subti
liatiuam ꝛ abstersiuã. nam ista uirtus uidet̃
esse cõis omni gargarismati eũatiuo ꝛ i ipsa
uirtute cõicant oĩa. Modus enim eũationis
gargarismatum ẽ iste. qꝛ ipsa diuidunt ꝛ sub
tiliant mãs in capite stantes. unde diuise et
subtiliate redduntur cursiles. ꝛ cum hoc ab
stergunt mãs circa colatorium existentes et
eas educunt. quibus eductis alie profundi⁹
stantes fluxibiles facte per quandam ꝯñtiam
trahuntur ꝛ fluunt. Et ideo Auic. capitulo de
soda a mala ꝯpl'one dixit. euacuationem per
gargarismata esse eductionem. quia eũo per
gargarismata ẽ plus eductio per quandã ꝯñ
tiã in abstersiõe ꝑme partis ut dictũ ẽ q̃z sit
attractio uiolenta facta a ꝟtute attractiua me
dicinaꝝ in gargarismatib⁹ positarum. Dicunt
tñ ꝙ medicine solutiue in eis posite iuuãt in
euacuãdo mãm per ꝟtutẽ solutiuã attractiuã
reducte ad actũ ꝑ ꝟtutem digestiuam existen
tem in ore ꝛ palato mediãte pãniculo cohope
riente ea originem habente a panniculo stõa
ci sicut etiam medicine in intestinis ad actũ
reducuntur in ea per cristeriũ imisse. quãuis
hic actus non sit uigorosus sicut si in stoma
co forent. ideoqz iuuamentum faciũt ꝛ ñ uio
lentiam. Quidam uero aly dicunt ꝙ gargaris
mata sunt duplicia que a capite euacuant. naz
quedam euacuant subtiliando ꝛ eliquando si
ue dissoluendo humores in capite contentos
ut ẽ gargarisma de semine sinapis. Et quedã
attrahendo per uirtutem attractiuam ipsoꝝ.
quamuis etiam ista dissoluant sicut gargaris
mata de yeris ꝛ alys medicinis solutiuis.

Usus autem gargarismatum euacuantium
ut iam patuit. est quando materia est dige
sta ꝛ paucificata et specialiter gargrisma
tum fortium. Est enim tunc ipsorum usus
salubris nisi in cãibus ab auctoribus uetitis
Dixit mes̃. loquens de istis gargarismatibus
ꝛ non de illis tribus modis eorum quos pre
miserat in quatuor casibns gargarismata ad
ministrare suspectum est. Primus est timor
ꝛ suspitio catarri ad pectus ꝛ pulmonem flue
re cõsueti. 2⁹ est si catarrus de genere acu
toꝝ est ꝛ subtilium ꝛ mordicantiuz. 3⁹ est
in suffocationibus que fiunt subito. Et
4⁹ est si catarrus est uehemnes multus. Aui.
etiã supradicto c°. uidet̃ ponere sil'r quatuor
ꝯditiones in quib⁹ usus gargarismatũ dicta
tũ est ꝓhibit⁹. p^a ẽ si nõ timuerimus nocu
mentuz in pulmone suple uel pectore et hoc
uel pp ꝯsuetudinem descensus catarri ad ipa
ut dixit mes̃ uel si suspicaueris de multitu
dine materie que si moueretur ꝛ descenderet
subito ꝙ possit oppilare uias pl'onis et suffo
care. Secunda est si non fuerit humor edu
cendus per gargarismata de genere acuti
mordicatiui. adderetur enim ad acuitatem
eius per caliditatem talis gargarismatis. uñ
mobilior ꝛ furiosa redderetur ipsa materia.
Ideoqz ꝛ dixit. si humores fuerint colerici
puri non utaris in ipsis euacuatione cuz gar
garismate timendo descensum eorum ad pe

ctus .cū iam fuerint adepti superfluam acuita
tem ex medicinis purgātibus acutis .s. quas
exhibuisti pp purgationem uniuersalē et q̄s
modo exhibes in purgatione ista particula
ri per gargarismata. Et reddens causam di
xit subtiliantia colericos humores ut educā
tur cū facilitate ⁊ subtilitate .i. cum facili sb
tiliatione suple sunt excessiue caliditatis ⁊ ni
mis dissoluūt ⁊ attrahunt sicut ea q̄ sunt equa
lis ꝯplonis nō m'tum agūt in eos in garga
rismate administrata. quare modicum cum
eis proficies suple tu. sed si uteris illis for
tibus facient quod dictuꝫ est ⁊ erit in eis ti
mor .3ᵃ condictio est dixit Auic. ꝙ patiēs n̄
sit susceptibilis egritudinis pulmonis ex dis
pōne sua sicut sunt alati dispositi ad ptisim.
ymo sit ea potentia cauendi a fluxu rei male
ad pulmonem suple. et non sit presentialiter
patiens aliquam egritudinem pulmonis uel
pectoris et hoc ne pulmo ex sua dispositione
uel debilitate recipiat materias fluentes.

4ᵃ conditio est dixit Auic. .nisi disposi
tio capitis fuerit maioris soli,citudinis dis
pōne pulmonis ⁊ pectoris q̄i dicat. licꝫ catar
rꝰ fuerit ꝯsuetꝰ fluere ad pectꝰ ⁊ fuerit de ge
nere acuti ⁊ fuerit dispō pulmonis apta ad
recipiēdū. si tñ dispō capitis de remanentia
mē i ipo fuerit maioris solicitudinis. q2 ma
ioris timoris tūc gargarisma facere melius
est q̄ꝫ dimittere. et erit tunc cura coacta non
regularis. Et dixit Auic. loquens de gar
garismatibus proprys cuilibet humori. Et
q2 ut supra patuit in humore col'ico subtili
gargarismata fortia sunt timorosa ⁊ debilia
modicum conferunt. quare restat. ut si qua
ꝯueniant sint mediocria. Ideo Auic. dix. si
aliqō gargarisma ꝯpetit tunc oximel desc .i.
simplex uel descriptionis cōis cum aqua en
diuie conferet. Et procedens ab hoc ad for
tiora subdit ⁊ oximel squilliticum cum ea
dem aqua et oximel recipiēs. scamoneā Et
iterꝝ incipiēs a d̄bilibꝰ ⁊ procedēs ad fortio
ra dixit. Et aqua lupuli ⁊ tamarindorum et
prunoꝝ ⁊ sirupus uiol' singul'r ⁊ coniunctim
cū pauco scamonee. ꝙ si humores fuerint co
lerici grossi fiant gargarismata cum almuri
aloe ⁊ yera ⁊ confortetur istud si expedit
cum scamonea ⁊ pauco turbith. ⁊ supra illud
nihil .s. magis calidum addatur ne nimis in
flāmet. Q̄ō si humores fuerint grossi flegma
tici. dixit Auic tunc addatur supra illud pul
pa coloquintide zinzi. sticados turbith ⁊ ye
ra archigenis ⁊ yerabusutus. Et fortasse in
digebis ut cū eis administres sinapi ⁊ piretꝝ
⁊ piper cū mastice si uis pp illō fortitudineꝫ
v̄tutis medicie .s. solutiue dicte poite i garga
rismate q2 illa acuta ⁊ sinapis pip ⁊ piretruꝫ
ut supra patuit dissoluūt ⁊ eliquant humores
grossos ⁊ uiscosos et reddunt eos aptos edu
ctioni per illam medicinaꝫ. acuunt etiam ⁊
excitant ipsam ad agendū et maxime cum fue
rint hūores ipsi uehementis fortitudinis .s. i
resistendo ⁊ nō obediendo medicine solutiue
p̄dicte. Et in hys uerbis apparet ꝙ alñ licet
gargarismata mixta facere ex medicinis eli
quatibꝰ ⁊ abstergētibꝰ cū medicinis attrahē

tibꝰ cū v̄tute Mastix v̄o i dicto gargarisma
te ponit ad ꝯfortādū mēbra recipiētia ut pa
latū ⁊ alia m̄bra oris. ⁊ q2 ēt ꝯfortat mirabi
liter cerebꝝ corrigit supfluā attractionē mē
rū. suple ⁊ si hūores fuerint m'ici addant su
pra illud medicine educentes melācoliā. Et
dixit Auic. in omnibus gargarismatibus mū
dificatiuis sit administratum almuri ⁊ hoc
ppter suam efficatiā quā habet in eliquando
humores ⁊ abstergendo ipsos. ⁊ ideo potest
administrari cum educentibus humores cole
ricos grossos ⁊ fl'aticos uel melancolicos. nō
tamē negauit Auic. quin possit fieri gargaris
ma utile ad predicta sine eo. notāt huius. gar
garismata actu calida approximari debere d̄
quibꝰ parum in uice in ore ponatur ⁊ dedu
catur ad palatum capud inclinando ad poste
riora. ⁊ tunc motu hanelitus aere mediante
deducatur ⁊ ad palatum percutiatur ut uir
tus per ipm melius ad superiora perueniat.
Et administrētur in ieiunio eductis p̄us egō
nibꝰ ⁊ urina pticularia aūt gargarismata i p
ticularibꝰ curis d̄scribēt. De caputpurgus
aūt hoc dicendum in loco. de quibꝰ notant
ꝙ caputpurgia a Gal'o naritiua uocantur. ta
lia enīꝫ dicuntur quecūqꝫ naribus sugendo
trahunt ad supiora uersus cerebrū q̄ꝫuis ad
p̄dicta reducantur forme suppositorys sicꝫ es
qꝫ naribꝰ imittunt ⁊ iniectiones in eis fa
cte. Et licꝫ caputpurgium prima fronte ex
ui nominis uideatur importare capitis pur
gationē. Et sic soluꝫ importare ea que caput
purgāt. nihilominus hoc uocabulo auctores
comprehenderunt quecunqꝫ medicamina na
ritiua idest que naribus approximantur
ad iuuamenta cerebri. fiūt aūt hec ad multi
plices intentōes. q̄nqꝫ enim ad alterāduꝫ ma
lā discrasiā ⁊ quādoqꝫ ad ꝯfortādū cerebrū.
Et quādoqꝫ ad expilādū. ⁊ quādoqꝫ ad di
gerēdū quādoqꝫ ad resoluēdū. ⁊ quādoqꝫ ad
euāndū. Aui. tñ tertij pᵃ supra dicto cᵒ dixit
capꝑgioꝝ alia fiūt ut p ea pueniāt infrigi
datio ⁊ hūectatio. suple aut calefactio ⁊ exic
catio. Et alia ut per ea perueniat resolutio sū
mēdo resol'onē large ēt pro attractōne ⁊ eua
cuatione. Et alia ut p ea proueniat ꝯfortatō.

Dixit Aui. cum administras caputpurgia
resoluentia ⁊ ꝯfortantia gradus in ipoꝝ ad
ministratione obserua. Dicunt quidam. cum
dixit ꝯfortātia. non intellexit d̄ ꝯfortantibꝰ
solum. sꝫ dixit resoluentia ⁊ confortantia .i.
resoluentia cum quadam ꝯfortatione ⁊ hoc
ex cañ. generali quo hētur ꝙ resoluētia a m̄
bris nobilibus nō sunt expolianda a ꝯforta
tiuis. Et ponens gradus in dictis caputpur
gys. dixit Auic. administra prima uice cap̄
purgia cuꝫ oleo rosꝰ ⁊ lacte ⁊ alys que taliter
currunt. ubi dicunt ꝙ in oleo rosꝰ ⁊ lacte est
aliqualis resolutio leuis ⁊ ideo ab eis incho
at tanq̄ꝫ a leuioribus. Gentilis uero dixit ꝙ
hic Auic. per resoluentia non intellexit que
proprie sunt resoluentia. sꝫ que large. quecū
qꝫ enim quomōlibet māꝫ educunt a corpore
resoluētia dici possunt. Et isto mō dicit ipe
oleum rosꝰ. cū lacte sunt resoluētia. Nā caput
purgiū cū eis fridū educ̄ a capite māꝫ dupl'r

uno mō sternutationem mouendo in qua ster
nutatione mā expellit̃. Ꝉʒ enim oleū roſ habe
at ꝑnitem sternutationem sedare ut patebit
suo c°. alñ tñ eam de nouo inducit quandam
leuem mordicationē inducendo. Alio mō
ꝑ mā cuiusdā lubrificationis seu lābificatōis
quā sequit̃ mē lubrificatio ⁊ eductio. Quidā
uero alij dicunt ꝙ hoc caputpurgiū nullo mō
ē eductiuū mēꝛ. sed est lenitione sua p̄parās
ad eductiua. Et iō Auic. hic alijs premisit ip
sum. Et administra dixit Auic. uice 2ª. ex
pressionem suci sicle⁊ similium. de quo dicūt
p̄mi ꝙ ē leue. tñ nō sicut factum ex oleo roſ
⁊ lacte. Et dicūt 2ᵢ. ꝙ istud est primū de edu
centibus mās ⁊ leuius coꝝ. Et administra
dixit Auic. uice 3ª. caputpurgium cuʒ aqua
.i. suco amaratri qd̄ solebat exponi falso ꝓ
maiorana. cum sit matricaria ut suo patebit
caplo. Suple deinde iterum ueniendum ē
ad fortiora gradatim. Dixit dya. Carpobalsa
mū mūdificat cerebꝝ. s. positū in cap̄purgio.
Et danich. i. mirre narib⁹ intromissus mūdi
ficat cēbꝝ et expellit ab eo superfluitates gro
sas. ⁊ ꝓprie qñ inicit̃ cū suco rute uel acori

Et dixit dya. sucus anagali appositus na
rib⁹ mūdificat cerebꝝ a fl̃ate. Et suc⁹ cepaꝝ
sil̃r eis imissus. Et sil̃r sucus radicum blete.
hoc enim ego expert⁹ suʒ pluries. ⁊ inueni ipʒ
mirabile in educendo mās flegāticas a capite
sine lesione. Et sucus panis porcini mix
tus cum melle et sine melle. et est fortior
⁊ sil̃r sucus cucumeris asinini ita ꝙ etiā cum
lacte iniectus naribus trahat multas super
fluitates a cerebro. Et suc⁹ papaueris ru
fi naribus attractus ⁊ radix ēt eius masti
cata hūores de capite per nares purgat. ut di
xit ꝯstan. Et suc⁹ radicū acori in ꝑua q̄ʒtita
te ꝑ nares tractus purgat cerebrum per na
res ⁊ palatū ab omni materia in ip̄o ꝯtenta,
⁊ ualʒ in hoc sucus celidonie sucus lupuli su
cus abugilosse ⁊ suc⁹ sisiti. Amplius ista cap̄
purgia attrahūt a capite mās modis illis qb⁹
dictuʒ ē gargarismata eas attrahere de qbus
alijs multis ⁊ alijs ēt oibus modis cap̄pur
gioꝝ in seq̄ntibus ꝑticlaribus caplis dicet̃

Dicūt ꝙ cū traxerit qs cap̄purgiuʒ supius
sugendo illud debent stringi nares ⁊ os im
pleri dʒ aqua que dʒ in ore tam diu teneri ꝙ
mā incipiat fluere ꝑ nares. fit aūt hoc ut non
transeat mā descēdēs ꝑ foramia palati ad os
⁊ ledat illud ul' ptes eius. sʒ ꝑ nares extra flu
at. Et Auic. quideʒ in cura sode frigide i cap̄
purgio facto ex exp̄ssione folioꝝ enule dixit
fiat cū ē ieiun⁹ inuēs sil̃r eo tēpore debere
fieri oia cap̄purgia fortia. Et ibidē i quodā
cap̄purgio leui dixit ꝙ pōt fieri oi hora in
nuēs sil̃r de oi alio leui. Qd̄ si ex usu capus
purgioꝝ acutoꝝ pruritus uel ardor remanse
rit in naribus ad illuʒ sedandū utendum est ī
frigidantib⁹ leniētib⁹. sicut in suo loco dicet̃
inferius. De sternutatorijs autē 3° uidendū
est. ipis aūt utendū ē in expulsione materieꝝ
a capite modis dicēdis īfra c°. d̄ sternutatōe

Dixit tñ in p̄facto caplo. Aui. illa que con
ueniunt hūoribus colicis sunt sicut acetū di
stillatū. s. in nares. ⁊ sicut uapor aceti in quo

paꝝ castorij ⁊ scamonee dissolutū sit. Nam
acetuʒ ꝯtēꝑat caliditatē castorij ⁊ scamonee.
debet aūt esse acetū acetosuʒ nō acutuʒ. Et q̄
ꝯueniūt fl'icis dixit Auic. sunt ꝯdisi loco cu
i⁹ utimur ell'o albo ⁊ pipe ⁊ cepe ⁊ alliū ⁊ si
napis nasturciū baurach ⁊ sil'ia. in omnibus
eniʒ hijs ē ꝟtus mouendi sternutationem. fo
lia anagali fricata naribus faciunt fluere hūi
ditates a capite. Et hoc ēt facit inunctus frō
ti. Et 4.° dicēdū est de odoramentis. ip
soꝝ enim usus quandoqʒ fit ad alterandum
quandoqʒ ad cōfortanduʒ. qñqʒ ad exopi
landum ⁊ subtiliandum ⁊ resoluendum mate
rias in capite cōtentas ⁊ quandoqʒ ad somp
num prouocandum. ⁊ de hijs omnibus modis
inferius in suo loco dicetur. Et 5° dicen
dum est de masticatorijs que quandoqʒ fiunt
ad dolorem sedandum quandoqʒ ad sompnū
prouocandum. ⁊ quandoqʒ ad subtiliandum
⁊ educenduʒ materias a capite. Et in hijs ma
sticatorijs gradus attenduntur secundum re
missioneʒ ⁊ intensionē. ⁊ sm ēt materiā edu
cendam. Dixit Auic. loco dicto. fortasse facis
masticare piretꝝ ⁊ piper ⁊ zenzi. ⁊ acoꝝ et
similia. ⁊ fortasse oʒ ut ꝑueniatur ad ultimam
. s. ad stafisagriaʒ ⁊ sil'ia ei quibus aliqñ ꝑmi
scent̃ subtiliantia ut ysopum cinamomum et
similia. 6° uero dicendū ē loco de ēplastris
linitionibus ēbrocis epithimatib⁹ ⁊ alijs si
milib⁹ medicis localib⁹ capiti ab ex̄ approxi
matis. Ipse. n. qñʒ fiunt ad alterandā malā
ꝯpl'onē qñʒ ad sedandū dolorē. qñʒ ad sōpnū
inducendū qñʒ ad mām repellendum qñʒ ad
mām resoluendū ⁊ ꝯfortandū. Dixit Auic. d̄
empl'is resoluētibus qñʒ ex medicinis reso
lutiuis ꝯponim⁹ emplastra aut epithimata su
ple embrocas uel linimenta. Debent auteʒ
habere predicta localia quasdaʒ conditiōes.
quarum prima est dixit Auic. ut apponantur
post abrasionem capitis factam . s. cum pi
lo uel nouacula aut cum forficibus que ē me
lior facta cum pilo. qm̄ per talem abrasioneʒ
melius adherent capiti unde magis reprimūt
Debet aūt post abrasioneʒ capud fricari ⁊ fo
mentari pānis calefactis ut remoueatur frigi
ditas ⁊ tollatur soliditas ⁊ opilatio cutis idu
cta per sexꝝ. 2ª. conditio ē ut fiat ipsoꝝ ap
proximatio in locis ꝯmissuraꝝ ut possit coꝝ
ꝟtus ad iteriora trāsire. Et Auic. qd̄ dixit d̄
ēpl'is ponātur sup capud. s. totū ⁊ sup tipora.

3ª. ꝯditio ē ut ꝑ diuersitate humoris pec
cantis diuersificētur ipsa. debēt. n. approxia
ri hūori peccāti. alijs enim eget humor col'i
cus ⁊ alijs fl'icus ⁊ alijs ml'icus. 4ª ꝯditio
dixit Auic. sint talia ꝙ nō timeam⁹ ex ēpla
stris. s. ⁊ alijs corruptōeʒ ꝯpl'onis mēbri cō
pl'onis. s. nālis ut ꝑ hec ꝟba innuat ꝙ debeant
eē ꝯformia nāli ꝯpl'oni mēbri. nō enim d̄bēt
diuersificari solū sm diuersitatē humoꝝ sed
ēt sm nālē ꝯpl'onē capitis ⁊ supplent ⁊ sm cō
pōnē ei⁹ ēt ut nō solū ꝓportionēt̃ hūori sʒ ēt
nāli ꝯpl'oni ⁊ ꝯpōni. 5ª. ꝯditō ē ꝙ mā loca
ta in capite sit talis dispositionis ꝙ nos si
mus confixi. ꝙ ipsa erit facilis ad resoluen
dum per illa. Erit autem facilis si pau
cificata fuerit ⁊ bene digesta ⁊ posita in loco

apto resol'oni p illa. 6ª conditio est dixit
Auic. ut Caueam⁹ ne ipsa sint addentia. s. su
pra graduꝫ ꝯuenientē mē resoluende sumptū
ex mō sue sbe ⁊ ꝯpl'onis ⁊ loco pōnis eius ⁊
hoc ne resoluatur subtile ⁊ remaneat grossuꝫ.
qd̄ etiā posset contingere ut dicunt p ꝯtinuaꝫ
adherentiā localiū remedioꝝ predictoꝝ reso
lutiuoꝝ quare nō debēt ꝯtinue teneri ī loco.
sed eis remotis interposito spatio sufficienti
fm bonā ꝯiecturam medici iteruꝫ debent ap
poni ut sic fiat ipsoꝝ adhesio capiti n̄ ꝯtinua
sꝫ interposita. Et dicūt quatuor pmas ꝯditō
nes p̄dictas ꝯuenire p̄dictis localib⁹ ad q̄scū
qꝫ intētiōes fiāt. duas vo ultimas solū resol
uentib⁹. Et ad ēbrocas quidē dant conditio
nes q̄dam. pma ē dixit Auic. supradicto caº.
oꝫ ut sit effuxio oīs embroce administrande
in omni accn̄te a loco alto ut vtus eius pl'in
pfundetur ex casu ei⁹ supra mēbꝝ. ⁊ maxime
ꝯuenit hº fieri in mēbris duris quale ē cap
Et si dēat fieri supra capud. dix Gal'. in 3º
terapētice ultio cº. fiat ut cadat sup locū ꝯmis
sure. dixit Auic. preparetur capud. ut cadat
supra sincipud q locus ē dictus iafat. quia lo
cus iste est aptus ut supra patuit penetratio
ni vtutū mediciaꝝ pp cōmissuras ibi existen
tes ⁊ pp craneū ibi esse subtilius ⁊ porosius
Reperitur autem littera exterior hic que di
cit cadat supra sincipud ante partem posteri
orē ⁊ membra dura. ita ut descendat supra p
tem posteriorem. hoc autem fit cum homo ia
cet supinus aut cum tenet capud reuersuꝫ uer
sus retro quēadmodum mihi faciunt balnean
ciuꝫ recipientes aquā ex ꝯductu balnei su
pra sincipud. sic enim liquor embroce uel a
qua balnei fluit supra occipud. sicut si iace
ret pnus uel super pectore ⁊ inclinaret faciē
flueret supra ipsam faciem. Et de hijs ampli
us dictum est supra. et dicetur in particulari
bus curis inferius. De intentione quoꝫ ad
materie diuersioneꝫ est sciendum q ad hunc
locum oꝫ adduci modos diuersionum ⁊ cañ
in eis ab auctoribus assignatos positos in ser
mone precedente cº. de diuersione materie
in generali. hic aūt notant q ad recte materiā
diuertendum. oꝫ considerare an materia tota
sit in capite congregata. an a toto uel ab ali
quo particulari membro fluat ad capud.
Qn̄ eniꝫ materie in capite ꝯtinētur aut ex
mēbris supioribus ei ppinquis ad ipm flu
xerit. dixit Auic loco supra dicto. attractio
que fit ad ꝯriuꝫ. s. dicte locationis mē est q̄
fit ad manus ⁊ ad pedes. Et hoc fieri debet
qn̄ mā nōdū est minorata sufficienter ⁊ istud
fiet dixit Auic. cum fricatione ipsorum cum
sale ⁊ oleo uiol'. si ꝯº. fuerit calida. uel cum sa
le ⁊ oleo camomellino si ꝯpl'o fuerit frigida.
Fricatio eniꝫ extreitatū. s. sine sale ⁊ oleo ⁊
ipaꝝ ꝯpressio siue ꝯstrictio ⁊ ligatio. s. dolo
rosa est ex diuertentibus a superioribus ad
inferiora frigida. ⁊ pp̄e si fiant qn̄ cibari de
bent. i. an̄qꝫ cibent. Si autem materia fuerit
in fluxu uel pata fluere a toto uel aliquo mem
bro inferiori. dixit Auic. trahemus materiā
ad ꝯriuꝫ fm diuersitateꝫ mēbroꝝ mittentiuꝫ
⁊ administrabimus cristeria ⁊ suppositoria
⁊ ligabimus extrema ⁊ pprie pedes. Et si
mā fuerit sanguinea. dixit appōe cruribus
uentosas ⁊ pprie supra calcaneū paꝝ. s. in lo
co safenaꝝ. ⁊ possunt poni sine scarificatione
⁊ etiam cum scarificatione. ⁊ maxime si nō
posset fieri fl'oia diuersiua. Et si fuerit flux⁹
ex aliquo particulari mēbro ut stomaco. epe
ul' splene euacuamus dixit Auic. membrum
mittens ⁊ regimus ipꝫ regimine ei proprio.
⁊ ꝯuertens spāl'r fmonem suū ad stomachum
qr ipe fꝫ pl'in est ei cōicans materias hūora
les ⁊ uaporales dixit. qn̄ principiuꝫ materie
in capite repte humoralis uel uaporalis est
a stomaco tūc triplex insurgit intentio cura
tiua eius. una est rectificatio stomaci ⁊ eūo.
mē in eo cōtente. Pro cuius intentionis im
pletione dixit Auic. attende sbam humoris
in loco comprehensi ⁊ euacuationes eius et
fac illas. s. prout dicetur in tractatu de dispo
sitionib⁹ stomaci. 2ª intentio ē euacuatio
mērū capiti communicatarum retentaꝝ in eo. ⁊
humoraliuꝫ quidē fm q dictuꝫ ē supra. i intē
tiene ad euacuationē. Si uero dixit Auic.
mā descendens. i. progrediens ad capud est
uentositas uel uapor in capite retentus. oꝫ
ut eum resoluamus cum aqua in qua decocta
sint sceba epithimū. balasce ⁊ similia embro
cando fomentando uel epithimando cum ipsa
capud. Et distilletur in aurem oleum samba
cinum. i. de iessamino laurinum amaratinum
⁊ similia. quoniam ista resoluunt uapores et
uentositates. nec non ⁊ resoluunt materiam a
quosam in capite agregatam ex uaporibus
congelatis in eo. Tertia intentio est prohi
bitio ascensus uaporum ac etiam humoꝝ si q
sunt in stōaco apti ad capud ascēdere sic sunt
colerici subtiles. Et complet cū rectificatōe
stomaci ut dictū ē. Et cū ꝯfortatōe cēbri ne
recipiat eos. de qua dixit Auic. Cum autem
corp⁹ cerebri uis ꝯfortare ⁊ prohibere uapo
res ⁊ humores colicos q ascendunt ad ipm
ex stomaco ⁊ alijs mēbris que secuntur ipm
oꝫ ut ipsum cibes fructibus acetosis suple
⁊ stipticis ⁊ proprie granatis acetosis et po
mis ⁊ piris scilicet acetosis. agresta ⁊ simili
bus. Et pprie post cibum. qr in fine mense
qr prohibent etiam cibi uapores. Et dixit
Gentilis q dꝫ prohiberi potus post illos fru
et⁹ ne tollat iuuamentum eorum qd̄ faciunt
de ꝯstrictione oris stomaci ⁊ ingrossatōe ua
poꝝ ⁊ cohopertura. hoc eniꝫ mō phibitis ua
porib⁹ ab ascensu p accn̄s sequit cerebꝝ con
fortari. ⁊ fortasse etiaꝫ per se confortatur ab
illis fructib⁹ aliq̄ stipticitate ab eis sibi eua
poratiue cōicata. Suple ⁊ confortetur etiaꝫ
cerebrum alijs modis confortationis eius
per iteriora ⁊ exteriora. Hec quoqꝫ triplex
intētio supradicta attendi dꝫ in quacūqꝫ mā
humorali uel uaporosa a quocunqꝫ membro
uel toto capiti communicata. Et notant q si co
municatio uaporis ad cerebrum fiat ab aliq°
mēbro extremo ut manu uel pede ligatio stri
cta supra illud membrum prohibet ascensum
eius ab eo. Amplius in particularib⁹ curis ⁊
pprie in cura sode uaporalis dicet q̄tū con
uenit huic cure. De intentione autem ad

eōnē simł ⁊ diuersionē collecte mãe ī capite
dixit Aui. Si mã fuerit cadens in uelamib⁹
extrinsecis cranei. q₂ in gingia matre Aut si
egritudo sentit̃ ꝓpinqua cōmissuris ⁊ prope
cōmisure laude. ⁊ uis curam facilez apponat̃
uentosa nuce. i. posterius in collo scilicet cuz
scarificatione. quia sic euacuat ⁊ diuertit. pos
set etiam poni sine scarificatiōe. ⁊ conferret
diuertendo tantum. Sed si materia ē pro
funda intra craneū ⁊ non propiq̃ ↄmissuris
ita ꝙ non sperat̃ ei⁹ attractio ad exteriora
cranei f̃ōia. dixit Auic. uenaz frontis ⁊ pro
prie si dolor est posterius. i. si cã mãlis faci
ens dolorē ē locata in posteriori parte cere^l
Suple ⁊ eẜ° si fuerit dolor anteri⁹ f̃ōia ue
naz in occipitio inquit in ypo in affo° poste
riora capitis dolentia in fronte recta uena i
cisa iuuat. Cum n. eūo simul ad eūanō ⁊ di
uertendū fit oportet ex parte opoita eā fieri.
pñt ēt alie eūones diuersiue fieri loco f̃ōie ut
appositō sangui sucaꝝ. Et rurs⁹ loqn̄s. A.
de eūone sił ⁊ diuersiōe mēꝝ pataruz ascen
dere ad caput ex toto corpore ł aliquo ptic̃la
ri mēbro. dixit res aggregās duo regia simł
.s. eūonis ⁊ diuersionis sunt cristeria ⁊ supo
sitoria ⁊ diuretica ⁊ sudorē ꝓuocantia q̃ sun
elligenda ꝭm ṽtutez paciētis. ⁊ ꝭm materiā ⁊
ꝭm nāz mēbroꝝ siue locoruz ꝑ que fit iᴬ eūo

Ad supradicta de eūone ⁊ diuersiōe notāt
ꝙ qñ cū mã locata in capite uł fluente ł para
fluere cōiungit̃ aliqua intentio diuersiōis. tē
eūo de f̃ōia debet fieri ex pte opōita. Si ṽo
non cōiūgit̃. tē eūo debet fieri de eadē pte. Cō
surgit āt intentio ad diuertēdū cū medic⁹ su
spicatur aliquē fluxuz mãe ad caput futurā q
.s. si magnus timet̃ f̃ōia debet fieri ō uena
longinquori. ut de saphena. si uero ñ sit magn⁹
tē debet fieri de basilica. Sed si paruus tē ō
media. Et si adhuc minor. tē ō cephalica. Si
uero cū p̄dicta materia in capite locata ñ con
iūgit̃ intētio diuersiōis. q₂ nulla sit suspitio
de futuro fluxu. tunc si mã sit pauca deb₃ fieri
euacuatio de eodō mēbro. s. capite que si fuerit
ualde pauca d₃ fieri de eadē pte capitis ī qua
locata ē materia. Si uero sit aliq̃ntulū maior
tunc ēt debet fieri ex capite. s₃ de pte capitis
oppoita pti ī qua locata ē materia. Ex qui
bus apparere dicunt diuersas intētiōes posse
cadere in mente medici curantis ꝑꝑ quarū di
uersitatez dicūt auctores medicine nō sibi in
uicez aduersantes. s₃ ad dc̃as diuersitates in
tentionū attendētes ⁊ diuersa extimantes in
eūoib⁹ ⁊ diuersiōib⁹ dc̄is diuersa iudicia ꝓ
tulisse. De itēōe aūt ad accñtiū correctionē
dixit Aui. si cū materieb⁹ colericis suple uel
alijs adsint uigilie scilicet mł̃te ad q̄ cogatur
medicus attendere ⁊ sit uoluntas ut dormiat
mi ice digestiuis cortices papaueris suple uł
alia similia. ymo ⁊ omni alio modo contra ui
gilias intende si expediens fuerit. prout īfra
in suo dicetur capitulo. Et similł suple agen
dum esse contra alia accidentia. Dixit Da
masce. in prima particula suorum afforismo
rum. Medicinarum quedam ⁊ maxime que
faciunt in sūmo capitis post cenaz ⁊ quando
itur dormituz dande sunt dicūt qdaz locatiue

ē de medicinis solutiuis. Et q̃ñuis de eis fit
ueruz intellexit ēt de digestiuis ⁊ ↄfortatiuis
Dixit Aui. 3. 6ᴬ. 2° cap°. In digōne mēꝝ
capitis o₃ ut bibant̃ hec quidē post cibum in
uenēs ea debere dari post cenaz. et hoc nisi sit
ꝓhibēs. tūc eim sumpte fortius operantur natā
cia in superioribus stōaci supra cibuz eo ꝙ sic
magis ⁊ melius euaporāt ad caput q̃z si mane
ieiuno stomacho sumerētur.

Capłm. 21ᵐ. de generali cura egritudinū capi
tis per cirugiam.

Dixit A. 3ᴵ. pᴬ cū mā₃ ⁊c̄. Cau
terii itentio ꝭm intētionē
auctoꝝ loquētiū de cauterizatōe ē
ut fiat sup capite ubi ꝑuenit index
⁊ auricularis uel anularis ⁊ medius digitus
mēsurādo ab extremitate nasi Aut ubi ꝑuenit
medietas lōgitudinis fili cui⁹ lōgitudo ē ab
aure ad aurez. Dixit Mes. in cap° de catar
ro. locus cauterizatōis ē ubi terminat̃ maior
digitus manus. s. medius postq̃z eger radicē
manus in extremo nariuz posuerit. s. in extre
mo superiori uersus cilia. Simił et multi alij
auctoruz posuerūt. Notāt ꝙ in dictis men
suris querit̃ locus ↄmissure ubi cōiungitur
coronalis cum sagitali. qui locus inuentus
est ꝑ experientiā ex mensura sumpta ex radice
manus. s. iuxta rascetaz supra extremitatē na
si ad extremitatē digiti idicis ⁊ in hoc ñ est
aliq̄ cā nisi q₂ sic inuētuz ē ꝑ experiētia. Mes.
ṽo dixit. ad ex̄mitatē medij digiti. Et Ras.
p° ↄtinētis cap° 8° dixit. Inuenit̃ locus iste
hoc mō. pone extremū uo'e man⁹ in extremo
nasi. s. iuxta supcilia et mēsura cuz tota manu
extendēdo ipaz in directo sup frōtez ⁊ caput
et ubi erit finis manus addito osse digiti. s.
maioris qd̄ addit̃ cū replicatōe ṗme iuncture
eius ubi ē locus. Et hij modi l₃ aliqualr̃ sint
diuersi. sunt tñ satis ꝓpinqui. Cōcordat tñ
practicantes magis de extremo digiti maio
ris sicut dixit Mesue. q̃ñuis Gentilis dicat.
ꝙ mensura de digito indice uel anulari inue
niat̃ uera ꝭm plurimū ut posuit Aui. Gentilis
tñ dixit ꝙ operans bonam hēat extimationē ꝑꝑ
diuersitatez figurarum capitis q̃ntitatis nasi
et q̃ntitatis manus qñ in quibusdaz deuiat ꝓ
pter dictas causas ꝓportio dictaruz mensura
ruz q̃ñuis ipa ꝓportio sit de mirabilibus nē.
De mensura aūt fili dicunt ꝙ filum ipm d₃
extendi ab aure ad aurez ducēdo ipm filum
super nasum et postea debet duplicari filum
et poni extremitas ei⁹ ad extremitatez auris
et duci supra caput directe uersus aliam aurē
⁊ ubi terminat̃ eius extremitas ibi est locus
p̄dict⁹ uł d₃ extēdi filū supra caput. ab ex̄mi
tate auris ad ex̄mitatē alteri⁹ ⁊ dein̄ duplicari
ut dictū ē ⁊ extendi. debet autem hic modus
de filo fieri capite prius abraso ne impediāt
capilli rectitudinez mensure. Et sic ꝓpor°
mensure cū manu ał̃a deuiat ut dictū ē simił
⁊ ista mensura ⁊ ꝓpter dc̄as causas q̄₂ fortas
se reperiunt̃ quidā nō iuuari ex h̄ cauterio quā
uis ex natura sue egritudinis debeat ↄferre
q₂. s. non ꝑuēit mēsura ad cōmēsuraz q̃ñuis h̄

ēt posset accidere ex uehemēti strictura ꝯmis
sure. unde non transpirat mā a loco uel parū
ē qd transpirat. Est.n.causa iuuamēti eius
eūo ꝑ ipm mē sub craneo contente ⁊ uaporuz
capitis transpiratio. Et dixit Ras ubi su
pra ꝙ in loco predicto ē q̄dā uena nominata
sefac que i cauterio ipso coquit̄ cui⁹ coctura
iuuamētuz magnū sequitur. Sūt autem. Iu
uamenta huius cauterij dixit mes in ca° ō ꝑs
uatiōe ab egritudib⁹ oculoꝝ hui⁹ cauterij iu
uamēta sunt mlta ⁊ sublimia. Et ꝑprie ad
oēs egritudies capitis frias ⁊ hūidas sic so
da.s.a mā fria ⁊ hūida.⁊ ouū ⁊ scotoia ⁊ ūti
go ⁊ grauitas sompni ⁊ grauitas sensuū ⁊ pa
lisis ⁊ tortura ⁊ pluralitas catarri ⁊ corize
⁊ lapsus ad ocl'os ⁊ nares ⁊ aures ⁊ uuā ⁊ fau
ces ⁊ ad dolorē dētiū ⁊ gigiuaꝝ ⁊ dolorē gut
turis ⁊ ad omez distillationē catarri sup pul
monē ⁊ ꝑtes pectoris ⁊ stomacū ⁊ ꝑtes uici
nas. Et gnāliter ad oms egritudines catarri
fridas ⁊ hūidas. Et dix mod⁹ opōnis e⁹ ē
ut radat̄ loc⁹ ⁊ signet̄ ibi ⁊ cautirizet̄ cū cau
terio ignito cui⁹ forma sit sicut nucleus oliue
maioris ⁊ ꝓcedat cauteriza° usꝫ ad supficiez
cutis ossis ⁊ obstuet̄ deinde ut remaneat apu
ut emittat pus usqꝫ ad temp⁹ in quo māifesta
bit̄ tibi ex toto pus diminui ⁊ egritudines
catarales tolli. Quidā aūt faciūt cauteriuz
potentiale. sꝫ n̄ ē eq̄ bonū. Ampli⁹ ⁊ de cau
terio in ꝑticularib⁹ curis dicetur inferius.

Sūma 2ᵃ tractat⁹. 3ˡ de mala ꝯplōne cerebˡ.
Caᵐ ꝑᵐ de mala ꝯplōne cerebri in generali.

Am dcm ē supra ꝙ ꝯ°nes
male cereᵐ ledē poten
tes sūt sexdeci. octo mālcs. et
octo sine mā. quaꝝ ābaꝝ 4ᵒʳ
sūt siplices et quatuor ꝯpoīte.
Et māliuz alie sūt a mā hūorali et alie a ma
teria uaporosa. Ut frequēti⁹ aūt mala ꝯ° cēbˡ
ē mālis. et raro inuenitur pura. siue siplex
fuerit siue ꝯpoita. Et si aliā repit̄ paruo tpꝛ
durat pura. ꝑter malā ꝯ°nē siccā. q̄ aliā lōgo
durat spatio pura. Dix. Gal. 8° tractatu libri
sui. x. tractatuū. plme discrasie ex habūdātia
⁊ magis hūectatis q̄ꝫ ex idigētia fiūt. Cōplo
tn̄ fria ⁊ hūida sepi⁹ cerebro supuēit. Et ipa
quidez ꝑducit ad aplīaz litargiā ⁊ silēs egri
tudines frigidas ⁊ hūidas cerebri ⁊ ner
uoruz ⁊ cataruz efficit. Mala uero ꝯ° calīa .⁊
calīa ⁊ sicca ꝑducit ad frabitum ⁊ ꝑmixtiōez
rōis. Cāꝝ malaꝝ ꝯplōnū capitis alie sunt
extrinsece ⁊ alie intrinsece. Et extrinseca
rū alie sunt cāe male ꝯplōnis calīe. ⁊ sunt oīs
cā extrinsec⁹ aduenieēs capiti calefaciēs ipm
mediate uel imediate. Et mediate quidē quā
do mediante aliquo mēbroruz uicinorum uel
comunicantiuz cerebro extra naturam calefa
ctorum a causa exteriori comunicat̄ mala cō
plexio calida capiti. De quibus causis di
xit Auic. sunt motus corpore⁹ ⁊ animalis su
perfluens ⁊ obuiatio rebus calidis ut igni uel
aeri calido ⁊ radijs solaribus. Et uigilie plu
rime ⁊ receptio ciborum potuum uel me
medicinaꝝ calidaꝝ. Et fames cuz n̄ ultie sup
fluit et siīia. Et alie sunt cāe male ꝯplōis fri

gide et sunt ꝯrie ꝑdcis ut mlta qes corporea
⁊ aīalis ⁊ obuiatio reb⁹ fris ut aeri frio l' ab
lutiōi aq̄ frigide. Et sompn⁹ mltus. q̄ꝫuis ēt
⁊ uigilia mlta ꝑducēs ad resolōnē calītatis
inate ꝑ accns sit cā eius. Et receptio ciborū
potuū uel medicinaꝝ friaꝝ. Et replō mlta ex
dictis cibis ⁊ potib⁹ fris et siīia. Et alie
sunt cāe male ꝯplōnis sicce ō qb⁹ sunt dix Aui.
q̄cūqꝫ extrinsecus occurrētes desiccāt resolō
ne ut adhustio solis in dieb⁹ canicl'aribus ⁊
applicatio balnei exiccātio ul' emplī exiccā
tis. Et ex eis sunt emplīa rubificantia capiti
applicata ul' mēbris uicinis ad q̄ diuertūt nu
trimētuz debituz capiti uī priuatuz nutrimē
to siccat̄. Et ex eis ē ieiuniū et paucitas cibi
et potus. Et cibi et potus et medicine exiccā
tes et mot⁹ corporei ⁊ animales supfluentes
desiccātes fm semitā exiccatiōis resolōnis ⁊
euōnis. Et coytus et exuberatio .s. alicui⁹ flu
xus ut sudoris urine ul' alterius liquoris. Et
dixit Aui. Euāntia exiccātia caput. Alia sūt
euantia ulīa a to° ⁊ aliq̄ ab aliq° ꝑticlari mē
bro cui caput cōicat. ad q̄s euones seqtur euo
capitis. ⁊ sic ei⁹ exiccatio. Et alia sunt euā
tia a mēbris capitis sic in reumatismis et ca
tarris et fluxu sanguis nariū uel euone frigi
da cū gargarismatib⁹ et caputpurgijs ⁊ silib⁹
hijs. Et alie sūt cāe male cōplōnis humide
et sunt oposite ꝑdictis sic sunt ociū et qes sup
flua et oīs uita delitiosa sompnus multus la
uatio humectans repletio ciborum potuuz et
medicinaꝝ hūectantiū et dimissio euonuz ⁊ si
milia. Intrisecaꝝ ūo silr. alie sunt cāe male
ꝯplōnis calīe. sic mā sanguinea aut colerica i
capite mltiplicata uel ad ipm aliūde fluxa et
uapor calid⁹ siue fumositas aut uentositas ca
lida. Et caliditas toci⁹ ul' alicui⁹ seu aliquo
ruz mēbroꝝ uicinoꝝ uel capiti cōicantiuz. cū
ipa caliditas cōicatur capiti. Et alie sunt
cāe male ꝯplōnis fride. ⁊ sunt opposite ꝑdcis
ut mā flīca l' mlīca et uapor seu uētositas fri
gida et friditas toci⁹ l' alicui⁹ mēbroꝝ dcoꝝ
cōicata capiti. Et alie sūt cāe male ꝯplōis
sicce. sic cū caput ē ꝑatū resolōni mlte ex sua
ꝯplōne et ꝯpōne. ⁊ oplōnes ꝓhibētes trāsitū
nutrimēti ad ipm et ōbilitas ūtutū nutritiua
rū et uicinitas mēbroꝝ iam siccatoꝝ et ipoꝝ
continuitas cum capite. Et alie sunt cause
male ꝯplexionis humide et sunt oposite ꝑdi
ctis ut priuatio euonuꝫ et resolōnū ex natura
cōplexionis uel ꝯpositiōis capitis i. debilitas
digestiue cerebri. Et fortitudo uirtutum
nutrimenti in alijs mēbris. unde multū de nu
trimēto mittitur ad caput et uicinitas mēbro
rum hūectatoꝝ et ipoꝝ ꝯtinuitas cum capite
et hijs siīia. Et ex noticia causaꝝ ꝯplexionū
dictaruz simpliciū habetur noticia cāruz cō
plexionū ꝯpositaruz et puruaꝝ et nō puraꝝ.
Sigᵃ malaꝝ ꝯplexionū cerebri licꝫ haberi
possint ex supradictis. tn̄ hic cōpēdiose repe
rentur. Signa.n.generis sunt ꝑmutatio ope
rationū cerebri fm diminutionē destructiōez
uel corruptionem. Signa uero spēr um pu
rarum sunt leuitas capitis et ꝑuatio exitus
supfluitatuz ex palato naribus aurib⁹ et ocu
lis. Signa ūo coplexionū māliū hūoraliuz

sunt grauitas sensata. minor tñ et maior ſm diuersitatẽ materie. Et eĩm si mã fuerit colerica grauitas ẽ nõ supflua. quia minor q̃ȝ in aliqua alia mã cum colera leuior sit alys hũoribus. Et in sanguinea est augumẽtuȝ grauitatis supra grauitatẽ colere sicut ⁊ sanguis grauior est quaȝ colera. Et in materia ml'ica est grauitas si multa fuerit plus q̃ȝ in sanguinea. mľia eĩm terrestrior est alys et siľr grauior nisi quia eius q̃ȝtitas ñ ita in corpore maxie in cerebro multiplicat̃. Et in fľica grauitas est maior q̃ȝ in alys ꝑꝑ suaȝ grossitieȝ et multitudinẽ et maxie ĩ ꝑtib⁹ capis. Et ȏ signis nõ puraruȝ ẽ eductio alicuius supfluitatis ꝑ loca predicta. Dixit Auic. 3ˡ. ꝑ̂ᵃ. capl'o Cuȝ mãȝ ⁊c̃ grauitas capitis semꝑ significat mãȝ in ipo. oĩs eĩm mã hũoralis sui pñtia facit aliquã grauitatẽ. differẽter tñ. Naȝ mã colerica dixit Aui. facit grauitateȝ minoreȝ. sȝ mľica facit g̃uitateȝ maioreȝ illa. Et mã sanguĩea facit g̃uitatẽ fortioreȝ q̃ȝ ille. s. col'a ⁊ mľia ⁊ fortioreȝ qꝛ toti capiti cõioreȝ et fortioreȝ. i. maioreȝ et hoc per accidẽs. s. ꝑꝑ multaȝ eius q̃ȝtitatem que plus est apte multiplicari. Et fľica facit grauitateȝ maiorẽ q̃ȝ oẽs alie. Et exitus quidẽ supfluitatuȝ. in sanguinea quidẽ ẽ paucus ualde nisi exeat fluxu sanguinis nariũ aut ꝑ palatuȝ. Et in col'ica qdẽ ẽ ꝑuus ⁊ per se in q̃ȝtum sicca et leuis ⁊ pauca ⁊ ꝑ accidẽs ẽ minor q̃ȝ in alys in q̃ȝtũ ẽ calida exiccatiua et est subtilis penetratiua in ꝓfunduȝ. Et in mľica ẽ ẽt ꝑuus et ꝑ se ẽ minor q̃ȝ in colerica qꝛ ẽ humor terrestrior grossior et sicior. per accidẽs tñ ẽ maior q̃ȝ in col'ica ꝑꝑ suaȝ grauitateȝ. Signa male cõpl'onis calide pure dixit Ga. 2° tractatu libri. x. tractatuũ hys qui exarsionẽ patiũtur. uocat aũt exarsionẽ caliditatẽ ꝑmãsiuã que a sole fit estiuali circa caput suple uel ab alia cã siľr calefaciẽte. Cutis duriter apꝑet capiti ſm primã immisiõeȝ. qꝛ caliditas diu ꝑmanẽs exiccauit cuteȝ. suple. sȝ si nõ fuerit illa caliditas ꝑmansiua cutis non apparet dura uel paꝝ dura. sed apꝑet calida. Et hñt dixit Gal'. oculos rubicundos qꝛ talis caliditas est cã generatiõis humorũ calidorũ in ipo capite. uel est cã attractionis ad ipm dictoꝝ humoruȝ ex quibus accidit sicut dix Aui. Rubedo oculoꝝ et rubedo. s. capitis uľ faciei. Et dixit Gal'. gaudẽt frigidis infuxionibus ⁊ unctionibus. Et Auic. dixit iuuatur ab aere frigido et cibis et odoribus frigidis siue illi odores sint boni ut uiol' sandal' canfore et silium. siue sint mali ut limosi. Et iuuantur dixit Aui. tranglitate et quiete. Et significant cã inflãmatio. s. ꝑcepta a patiente et a medico uel alio tangente caput. Et uigilie ⁊ inquietudo in motibus et ꝑmutatio in ymaginationibus et agitatio et uelocitas in ira.

Signa ãt male ꝯpl'ois frigide pure capitis sunt dixit Aui. Juuari eo qȏ est ei ꝯ̃triuȝ. sic aere calido. et odoribus calidis lenificãtib⁹ idest resoluendo lenefacientibus alias letificantibus et resoluentibus et calefacientibus. et exercitys et motibus. Et sensus fritatis circa caput percepte a patiente et a tangente ipm et pigritia et tepiditas et albedo coloris faciei ⁊ oculorum. Et diminutio in ymaginationib⁹. Et decl'o ad tumorẽ. Et iuuamentuȝ a calefaciẽtib⁹. ⁊ nocumñtuȝ ab infrigidãtib⁹

Signa aũt ꝯpl'onis sicci cerebri sunt ledi ex eo qȏ ex ipso euant̃ qꝛ magis exiccat̃. Et antecessio euonuȝ. Et desicatio stricture nariuȝ. Et dñiuȝ uigiliaruȝ. Nam oĩs siccitas uigilare facit. Et tact⁹ cutis aridus sicc⁹. Et signa male ꝯpl'onis hũide sunt iuuari ab eo. quod ipo euant̃. Et pigritia ⁊ tarditas cum ꝑuitate grauedinis. Dixit aũt Aui. hoc qꝛ dificile ẽ inuenire malã ꝯpl'onẽ humidam sine materia saltem pauca q̃ȝ statim sibi associat ad quã sequitur aliqua grauitas. Et qꝛ cito ei associat̃ aliqua materia ponẽs Aui. aliud signuȝ dixit. ⁊ paucitas fluxus eius qȏ defluat ex capite. qꝛ ꝑꝑ associationẽ mãe alicui⁹ aliquid ex eo defluit licet paucũ ita ut dicãt quidam effluit ex capite sicut in sanitate effluere consueuerat uel parum plus qȏ significauit. Aui. cum dixit aut quasi equalitas. s. eius qȏ fluit. In alys aũt malis ꝯpl'onibus puris Auic. exclusit⁹ totaliter grauitatẽ ⁊ fluxuȝ supfluitatuȝ. qꝛ oẽs alie pñt aliquo tꝑe notabiľi stare sine associatiõe mãe ꝓpter cui⁹ abñtiaȝ ꝯsequit̃ ad illas leuitas siue non additio g̃uitatis supra dispõnẽ sanitatis. Et ꝯsequit̃ ad eas siccitas meatuũ expurgatiõis supfluitatuȝ siue priuatio fluxus earũ uel saltem non additio fluxus earuȝ supra dispõnẽ sanitatis

Et predicta sunt signa malarũ ꝯpl'onũ cerebri puraruȝ simpliciũ ex quoruȝ ꝯpõne habeant̃ significatiões compõitarũ. Si. n. fuerit calida ⁊ hũida dix Aui. significat̃ exdñio sõpni. q non ẽ fortis ſbeth. ñ fortis ſbebt fit a frigido ⁊ hũido suple. ⁊ tact⁹ erit cũ cal'itate lenis. ⁊ iuuabit̃ a fris ⁊ siccis. Et si fuerit calida ⁊ sicca. dixit. A. significat̃ ꝑ uigilias. s. multas ⁊ ꝑ cõmixtionẽ rõis ⁊ intelligẽtie suple et per ultimã sicitatẽ meatuũ expurgatiõis supfluitatũ cerebri ⁊ ꝑ tactũ cal'm et aridum. Et per iuuamentum a frigidis et humidis. Et si fuerit fria et hũida dixit. A. significat̃ ꝑ sompnũ ꝓfunduȝ qui ẽ subeth suple et ꝑ tactuȝ fritatis ⁊ lenitatis. ⁊ ꝑ ultimaȝ pigritiaȝ ⁊ tarditateȝ ĩtellect⁹ et hebetudineȝ sensuũ ⁊ qꝛ non priuatur aliqua grauitate ⁊ aliquo fluxu supfluitatuȝ. Et qꝛ iuuat̃ a cal'is ⁊ sicis. Et si fuẽit fria ⁊ sicca. dix. A. significat̃ qꝛ cadit patiẽs in dispõnẽ siľeȝ egritudini q̃ uocat̃ congelatio de qua dicet̃ infra. dñt fortasse aduẽit ei cogellatio. ipa nãqȝ fit a frigido ⁊ sicco cum superfluunt. suple. Et erit tactus capitis frigidus ⁊ aridus ⁊ iuuabitur a calidis ⁊ humidis. Signa specierum materierum dixit Auicena in colerica est mordicatio inflãmatio. ⁊ adhustio ⁊ siccitas in strictura nariuȝ. Et sitis communicata siccitati oris stomaci ⁊ partibus pulmõis. Et uigilie propter siccitatem ⁊ mordicationem colere. Et citrinitas faciei et oculi. Et aliquando est rubedo oculi scilicet clara. Et in sanguinea dixit Auicena. ipsa facit pulsationeȝ ⁊ p⁹ modificans hoc subdit fortasse associat sibi pulsationeȝ. quia non semper eam sibi associat sed cũ continetur in locis sensibilib⁹ arte

riosis ut circa pāniculos cerebri quia tunc fa
cit pulsationē. Et dixit facit dolorē in ra
dicibus oculi eo ꝙ sua multitudine extēdēdo
panniculos peruenit dolor ad radicem oculo
rum interius. Et ē cum ea inflatio faciei
ꝛ oculorū ꝛ exuberatio uenarum ymo ut ipē
dixit ruborē oculorū ꝛ inflationē uenarū
facit uehementiorē q̄ȝ aliqua alia materia ꝛ
sequitur ipsā fortis sompnus subethicꝰ ā tn̄
tm̄ q̄ȝtuȝ in flica materia. Et dixit Auice
na frigidam materiam significant frigus sen
satuȝ a patiente ꝛ per tactuȝ. Et longitudo le
sionis ꝛ eius assiduatio idest perduratio lon
go tempore qꝛ tarde resolubilis ē. ꝛ paucitas
rubedinis ꝛ citrinitatis coloris. Aliquando
enim parumper rubet uel citrinat̄ facies uel
oculi quando scilicet pp dolorē aliquis fit
tractꝰ materierū calidaꝝ ad caput ymo adest
albedo coloris faciei ꝛ oculorū. Et facies
ꝛ oculi sunt cū pigritia ꝛ tepiditate. s. ad mo
tū Et dixit gal'. 13°. terrapētice. Cum hūor
qui superhabundat in cerebro frigidꝰ fuerit
insensibilitas ꝛ imobilitas assūmit hominē
Cum aūt calidus contiª mobilitas. magis si
mul cum mētis nocumento. contingit enī p
pter frigiditatē pigritia. ꝑpter calorē uero
imoderatꝰ motus Uerūtn̄ dixit Aui. si mā
frigida fuerit flica erit cum pigritia ꝛ tardi
tate. s. maiori ꝛ nimietate sompni ꝛ obliuiōe
ꝛ plumbeitate coloris in facie ꝛ oculo. Sed
si fuerit mlica fiunt uigilie plus ꝛ alienatio ꝛ
cogitatio corrupta. Et tenebrositas coloris
faciei ꝛ oculorū. Signa aūt mãe uaporose
ponētur infra caplo de soda uaporosa. Am
plius ex infra dōis in proprijs capl'is iferiª
ꝯphendent̄ signa predicta extensius cū narra
buntur egritudines ab ipsis humoribꝰ proce
dentes. Cura malarū ꝯplonū purarum du
plici pficit̄ instrumēto. s. dieta ꝛ potiōe. Nō
puraꝝ uero triplici. s. predictis duobꝰ ꝛ cy
rugia. Dieta āt cum debeat fieri maxime
ex cibis medicinalibꝰ. ipsa in eis ꝛ alijs sex
rebus non nālibus debet uerti ad opositū ma
le ꝯplonis. Et potio silr cum medicis alterā
tibus ad contrariuȝ ipsius male complexiōis
similiter procedere debet. Et. n. ut patuit in
generali curatione egritudinū mala comple
xio pura sola alteratione ad contrariuȝ eget
ad sui curationē. Si uero mala complexº
fuerit materialis eget eūone ipsiꝰ mãe. ꝛ pro
prie sicut dictum est supra in generali curatō
ne egritudinū capitis per instrumentuȝ poti
onis. ꝛ sicut ꝑ amplius dicetur inferius in spe
tialibus curis. Qȯ si euacuatio n̄ fuerit suf
ficiens ad curam. tunc ad instrm̄ cirugie recu
rendum erit sicut supra dictum fuit de eo. Et
amplius dicet̄ inferiꝰ Subsequar ergo cu
ram dictarum malarū complexionū spetia
liter per instrumentuȝ diete ꝛ potionis q̄ȝtuȝ
ad alterationis intentionē pertinet.

Capitulum scðm de spetiali curatione malaꝝ
complexionū capitis.

Cura male ꝯplonis ca
lide simpli
cis pure uel cū mā calīa ꝑ instru
mētuȝ diete est ut uitatis oībus
cāis calefaciētibus et humores

generātibus calidos inhibeat aerē frigidum
aura leui uētilatuȝ. Et sternātur in māsione
eius dixit Aui. rami infrigidātes. s. cum frō
dibus suple et alia infridantia ut sandali ꝛ cā
fora et poma frida. Iuuant eīm eos fructꝰ fri
gidi et glacies et nix et aq̄ frigide copiose. s.
strate in ipā mansiōe. Et sint p̄dicta frigida
pura nō pmixta calidis ut magis alterēt q̄ȝuis
cū eis dicat Aui. aliqñ p̄cipit ut in māsione
sint sebasabrā que est quedā de spēbus ozimi
ꝛ folia alkane q̄ ābo sunt calida sȝ tn̄ rectius
ē dixit ipē ut sit ozimū aspersuȝ aqua frigida
ad ꝯtēperanduȝ eius uaporē calidū. Debȝ
aūt fieri ista pmixtio calidoꝝ cuȝ frigidis ꝑ
prie in duobus cāibus. unus est qñ mala ꝯple
xio calida est remissa nō egens fortibus infri
gidantibus ad quoꝝ cōtēperantiā debemus
cum eis miscere aliqª ex calidis et maxie ex
odoriferis cerebrum cōfortantibus. 2ꝰ ca
sus ē qñ ꝑ illā malā caliditatē fuissent tracti
ad caput multi uapores et in eo retēti egētes
resolutiōis auxilio ad quoꝝ resolōnē aliqua
calida miscēda sunt cum illis frigidis uel sal
tē ad ꝓhibēduȝ poroꝝ ꝯstrictionē q̄ induce
retur a pure frigidis. Dicūt posset ēt hec
pmixtio ꝯpetē in mala ꝯplone calida māli iā
declināte per bonā minorationē mē ad cuius
resolōnē iam ꝟteret̄ intentio. Et odoret
redolentia frigida. et letet̄ et gaudeat. et som
pnuȝ mltiplicet supra uigilias. Et quiescat in
ipā mansione exuta a picturis et formis et
splendoribus solis ignis uel cādelarū. Di
xit Auic. oȝ ꝙ oēs isti ꝓhibeant̄ a motibus
aīalibus. s. uoluntarijs et a motibꝰ intrinsecis
. i. a motibus ꝟtutū sensitiuaꝝ. qꝛ ab ymagi
natiōibus et cogitatiōibus et omni opatiōe
sensitiua ad q̄ȝ exigat̄ motus spūū cerebri ꝉ
a motibꝰ intrinsecis. i. ab accn̄tibus aīe ma
xime ab ira et furore et uerecōdia et simili
ter a tristicia et sollicitudine multa. Et ꝓ
hibeant̄ ab agitatōe pupille. i. oculoꝝ in suis
aspectibus maxime multuȝ uarijs. Non enī
debēt aspicere hac illac nec ad diuersos situs
uel ad diuersas formas diuersoꝝ coloꝝ. Et
similiter dixit tegant̄ ipoꝝ auditus ut nō au
diant sonos fortes neq̄ȝ tu multuȝ strepitum
seu murmur astantium. Cauētur aūt oīa su
pradicta quia sunt cā inflāmatiōis et augumē
ti eius et tractus uaporū ad caput. Et cō
uenit eis lotio cum aquis et decoctiōibus in
frigidātibus. Et ꝯueniūt eis cibi infrigi
dantes sanguinē frigiduȝ flicū generātes ut
sunt panis de simila lotus ptisana far cucur
bita lactuca. Et dixit Aui. cibi eorum sint
ex lētibꝰ. s. excorticatis. Et salsis. s. lētibꝰ. i.
conditis. Alia littera hēt et sulsis et ē melior
. i. cibis patis i sulsio. i. cū aceto agresta ꝉ sili
bus. Et ex faxeolis ꝛ ordeo fracto. Ista eni
generāt sāguinē flicū ꝛ grossū. Et ex cibis fri
gidis ȯ spinachijs et crisolocāna suple et alijs
oleribꝰ fridis. Et ex ciceribꝰ fractis. s. mix
tis cū dc̄is oleribus. p̄cipue. n. ex dc̄is cibis
debēt misceri cū eis cicera ꝛ faxeoli ut ꝯtēpe
tur ipoꝝ calitas. Et cū ꝓcesserit res cibētur
carnibꝰ pullaꝝ et edoꝝ et agnoꝝ alterat s et
ꝯditis cū frigidis. Et potꝰ coꝝ sit aqª or

dei ul' uinū granatoꝝ. ⁊ in cōsuetis bibere ui
nu3 et debilib' det uinū albu3 debile adaqua
tu3 et ꝓpe in fine curatōis. Nō repleāt cibis
seu potib'. ⁊ in fine mēse ꝯmedāt aliqd fridū
stipticū ꝓhibēs ascēsu3 uapoꝝ cibi ad caput
ut citoniū ul' piꝝ ⁊ coriandru3 ꝑpatu3 in hoc
h3 ṽtute3 magna3 sūptū i fine mēse. Expel
lat oī die sup̄fluitates stercoris et urine et nō
tollēt fam̄ aut siti3. Neq3 utat' coytu. Cura
ṽo ipius male ꝯplōnis calide p instrumētum
potōis dixit Aui. 3. p̄ª. cap° cū mā3. Si fuerit
solu3. i. sine mā uel solū. i. simplicis fit cu3 eo
in quo ē infridatio ex herbis ⁊ oleis fridis
infridatis. s. i aqª fria ul' niue ut uelit ꝙ sint
frida poª et actu. Et melius ex ipis oleis
ē nenufarinū ⁊ uiol'. Et elegantius illis est
oleū rosͦ. et de semine cucurbite et de seīe pa
pauerīs ⁊ lactuce Et fortase cū uehemētior fue
rit dolor utendu3 ē oleo ō seie iusqami. Et di
xit ꝯferūt herbe et suci que elegūtur frie pl'
⁊ minus ſm necessitatē ꝙ3 necessitatem decla
rat tibi gradus illius male cal'itatis ita tñ dix
ipe ne ptranseat el'ctio ḡdus friditatis usq3
ad ea in qbus ē ṽtus narcotizādi et ꝯgilandi
spūs nisi pp uehemēte3 necessitate3. Jngt
eim Serrap. p° breuiarij ca° 6°. Est necesse
ut caueas tibi a suco papaueris ⁊ mādragore
pp uehemētiā stupefactiōis utriusq3. si nō co
gat te uehementia uigiliaꝝ ut eis. Et docuit
Serrap. admiscere p̄dcis medicinis frigidis
acetū ut iuuet ad ꝓfundandum eas et ṽ utes
eaꝝ. maxie quia frigide sunt actu et potētia et
grosse et per hoc ꝓfundari tardantes. Sed
q2 nō oē acetum in hoc ꝯuenit loco Serrap.
docuit quale d3 esse. Cuius dcm sūmens Aui.
dixit. Jnquiūt: s. auctores, maxie Serrap lo
co dicto. Non ē necesse ut sit acetū acutu3. s.
ualde qm̄ in eo ē caliditas q̄da3 ꝙ3 demōstrat
acuitas eius cui' caliditatis ḡdus ſm ḡdum
sue acuitatis esse mōstrat'. ymo o3 ut sit aceto
sum ualde. suple et paꝝ acutu3. Dixit Gal'.
13°. terrap in loco ubi est futura coronal' tran
sit intus facile suppositu3 medicamen. ipe. n.
in se ipo p̄sensit frigiditate3 ex oleo rosͦ. dco
loco superposito. Et ideo ibi ut supra patuit
supponende sunt medicine locales. Dixit
Auic. oportet ut alienes hec emplastra et epi
thimata frigida et infrigidata a posteriori ce
rebro ubi est origo neruorū motiuoꝝ in loco
. s. qui ē sub ꝯmissura laude q2 ibi approxima
ta nō iuuāt quia nō potentia penetrare pp du
ritie3 ossis nō ꝑueniūt ad locu3 interiore3 cū
potētia iuuandi. ymo nō iuuant dixit ipe nisi
ex uia ꝯmissure que ē in sincipite et coronal'
q2 p eas sufficiēter penetrāt. Et si contingat
ipas per posterius et ex ꝯmissura laude pene
trare. Nocent eo ꝙ ꝑueniūt ad pte3 posterio
rem cerebri que in q̄ntitate sb̄e est minor et
in caliditate innata debilior anteriore. quare
ab illa frigiditate leditur et maxie cu3 sit ibi
p̄ncipiu3 nuce ⁊ neruoꝝ motiuoꝝ qui sunt fri
gidi. Ex dictis dicūt apparere errorē pra
cticātiu3 q apponūt posteriori capitis medi
cinas ualde frigidas cū aceto multo ut faciat
eas profundare ad interius cum uirtute potē
ti. quoniam longe maius est ipsarum nocumē

tu3 q̄3 iuuamentu3. quare opor3 eas alienare
a loco illo ēt ꝙ in eo sit ipsa mala ꝯplexio ca
lida siue pura siue cu3 materia nō ap̄ante y°
ēt ⁊ cū ap̄ante in cuius principio necessariu3
sit ipsa3 repellere. Ad cura3 ergo i talib'
casibus dixit Aui. melius eē fria repcussiua
apponē super ꝯmissura coronali. Nā inde trā
siens uirtus coꝝ ad interi' ad totu3 cerebrū
perueniet alterās ipsi' malā ꝯplōnē cal'am ⁊
mā3 in eo ꝯtētā ⁊ ipsa3 ab eo ⁊ a quacunq3 e'
pte in qua locata fuerit repellēs. Dūt i cāu
magne necessitatis ut qm̄ ex uehemētia iflāma
tiōis uel ap̄atis eēt timor de nece patientis ⁊
non sufficeret tibi infrigidatio p cōmissura3
coronale3 tunc licet tibi ponere ipsa frigida
super posteriori ⁊ lauda elligendo potius no
cumentu3 neruoru3 q̄3 necem infirmi. Et
dixit Aui. ex eis cū quib' fit curatio huius
male ꝯplonis cal'e ē olfatio cū odorib' fris cū
quib' reb' odoriferis fris fiat ēt singul'r uel
ꝯmixti3 caputpurgiu3. Cura ꝯplōnis frie
simplicis pure ul' cū mā p instrm̄ diete ē ut de
uitatis oībus q̄ ipa3 gnānt. aut hūorē frigiᵐ.
patiēs ihabitet māsionē ad cal'itatē declinātē
non tñ excedentē ut non fiat tract' māeꝝ. sit
tñ locus obscur' nullo pflat' uento in q° ster
nant res calide odorifere. ipse. n. licet caput
non grauatu3 grauent diu pmanētes. tñ graua
tu3 aleuiant ⁊ calefaciūt q2 odoret ea letet' ⁊
gaudeat. ⁊ al'n leuiter irascat'. Sompno utat'
mediocri ⁊ uigilijs sil'r Et motu tēpato utat'
⁊ fricatiōib' extremoꝝ. qb' pactis fricet' caput
mediocriter ⁊ pectinet' ⁊ cale fiāt cū pānis ca
lefactis aromatizatis cū gariof. lignoal' thu
re cinamomo. ⁊ similibus. Et cibis utat' faci
lis digōis pauce q̄ntitatis quos sumere debet
post excitatu3 appetitu3 sint aūt calidi actu ⁊
poª ⁊ sil'r potus. ⁊ sint gnātes sanguinē lau
dabile3 ul' ad colera3 aliqual'r declinātem. Et
ꝯuenit ei mediocris tolerancia famis ⁊ debi
ta expulsio sup̄fluitatu3. Cura ṽo eius p po
tione3 ē dixit Aui. administratio emploꝝ ⁊ aq̄
ru3 suple ⁊ decottionū sumptarum ex medicis
cal'is ⁊ oleoꝝ cal'oꝝ sic̄ ꝓpe laurini ⁊ rutacei
calefactorum ut sint cal'a actu ⁊ poª. Et si ne
cessariu3 fuerit ut predictis oleis addat' ꝯfor
tatio. i. roboratio ⁊ additio ṽtutis coꝝ i cali
ditate misceat' eis euforbiu3 ⁊ sil'ia. Suple ⁊
sil'r pnt fieri abint' administratiōes electuario
rū ⁊ aliaꝝ medicinaꝝ calefaciētiū si nō fuerit
in corpore aliqd ꝓhibēs ab eis sic̄ epis aut
stomaci inflāmatio. Cura uero male ꝯplo
nis sicce simplicis p instrm̄ diete est ut cuita
tis esicātib' cāis locet' eger in mansiōe i qua
sit aer tp̄atus ad aliqualē fritate3 declinās ita
irrorat' aqs ⁊ alijs humectātib' i quo letetur
proposse ⁊ sompnu3 multiplicet supra uigilias
⁊ utatur uita delitiosa in ocio ⁊ quiete ⁊ bal
neis humectātibus. Et cibis reficiat' hūec
tantibus in forma hūida elisis potiusq̄3 assis
multi nutrimēti sepe exhibitis in parua tamē
q̄ntitate i uice q̄ digeri possint. Et potius sint
similes illis in quib' respectu cibi fiat augu
mentu3 sit aūt maxime potus eius uinū aquo
sum albu3 ⁊ aqua ordei. Cura uero eius p
instrm̄ potionis ē administratio emploꝝ ⁊ em

brocarū ⁊ aliarū medicinaꝝ humectantiū. Et ut liniatur caput cum oleo cucurbitino ⁊ de amigdol. ⁊ pinguedine pulli recenti ⁊ mucilagine psilij ⁊ silibus mixtis. Et lauetur caput cum decoctione capitum ⁊ pedum agnorum ⁊ ordei ⁊ uiol. ⁊ similiū ⁊ utat̄ ellectuarijs humectantibꝰ. Cura uero male ꝯplonis hūi de simplicis ꝑ instrm̄ diete est ut euitatis humectātibus. Inhabitet aerem siccum in mansione sicca luīnosa uentis ꝑflata septētrionalibus in qua acendat̄ ignis ⁊ utat̄ cogitatōe ⁊ solicitudine ⁊ uigilijs pluribꝰ ⁊ motu fricationibus pectinatiōe capitis ⁊ balneis esicantibus. ⁊ cibis uescatur esicantibꝰ ⁊ in forma sica assis uel frixis. Et potuz minoret q̄tuz poterit ⁊ utat̄ iciuᵒ ⁊ eūone supfluitatuz. Cura aūt malarū complonuz capitis ꝯpositarū purarum ⁊ non purarum est cura composita ex simplicibus. De cura tñ male cōplonis calide ⁊ sicce apparet ex Aui. in cura male cōplonis calide supradicta. Ibi .n. in cura posuit pl'a infrīdantia. que cum hoc qđ infrīdant ēt humectāt que cōueniūt ad curā male ꝯplonis calide ⁊ sicce qđ intelligendū ē tam in instrumēto diete q̄z potionis. Si uero fuerit mala complo cal'a cuz humiditate tunc cura ē cum infrigidātibꝰ ⁊ exicantibꝰ cum epithatibꝰ ex aquis fructuū. s. frigidorum ⁊ stipticoꝝ

Et de cura frigide ⁊ sicce ꝯplonis capitis dixit Aui. si cum frigiditate ē siccitas tūc aggrega inter humectationē ⁊ calefactionē. Et si cum frigiditate ē humiditas suple agrega inter calefactionez ⁊ esiccationez. Sz dix. A. euacua. ⁊ ratio ad euacuanduz mouēs ē qꝛ ut supra patuit ꝑ raruz ē ꝙ repiatur in cerebro mala complo humida sine materia. Et si aliꝗñ incipiat imālis cito associat sibi māz q̄ euacuari indiget. siue ipsa mala complo fuerit simplex siue composita cū calidetate. l' cū frigiditate licet plus si cōiungatur cum frigiditate ꝓpter indigestionez ad eam maxime sequentē. Et non solum in hac eūanduz est. sed etiaz in omni alia mala complexione cerebri simplici uel composita materiali digōne premissa uel non premissa scđm materie dispōnē et obedientiā ad eūonē. Et non solum euacuanduz sed etiam diuertendū. scđz canō supra positos. Et q̄tuz ad alterationez eodē mō ꝓcedenduz est in māli sicut in imāli dictuz est

Spāl'r tñ de mā ml'ica exprimēs Auic. dixit. si cum mala ꝯplone fria fuerit materia q̄ sit ml'ia nālis aut fl'ica. s. sit ml'ia qꝛ. s. ml'ia i naturalis facta ex fl'ate uel per fl'atis congelationez ⁊ ingrossationē uel per ipsiꝰ adbustiones ita tñ ꝙ si fuerit ꝑ fl'atis adbustiōez nō remanserit uestigiuz adbustionis in ea idest non remanserit in ea caliditas ex adbustione tunc calefac cum humectatione quia talis melencolia redditur frigida ⁊ sicca. Si uero remāserit i ea uestigiū adbustiōis ⁊ caliditas Aut si fuēit ml'ia inālis facta ꝑ adbustionē colere l' sanguis l' ipiꝰ ml'ie nāl'. ita ꝙ remāserit in ea uestigium adbustionis tūc alienaᵗ qđ desiccat aut calefacit. Et sis cōtentꝰ dix. A. humectatis ex lactibꝰ ⁊ oleis ⁊ ēplis ⁊ cibis suple ꝑmixtis cū ifriantibꝰ itensis ⁊ remissis ꝑm gdūz cal'itatis q̄ remāserit i mā ex adbustione. unde i ml'ia adbusta ex mā radical'r frigida ut fl'ate ul' ml'ia lꝫ i ea remāserit uestigiū caliditatis utendū ē infrigidātibꝰ remissis ul' ꝑmiscēda sūt aliqᵃ calefaciētia remisse cū infrigidātibꝰ Si ꝟo fuēit ex adbustiōe mē radical'r cal'e ut sanguis ul' col'e utendū ē infrigidātibꝰ fortioribꝰ. Qđ si cū aliqᵃ malaꝝ ꝯplonū cerebri ꝯiūgat̄ aliqđ accñs forte dissoluēs ꝟtutez et ꝯuertēs ad se curam. tunc ad illud abiciendum recurrendum est ad ꝓpriaz illius accidētis curationez.

Caplm. 3m. de grauitate capitis.

Grauitas capitis ē ut sentiat patiēs caput pōderosuz ac si sup ipm aliqđ honꝰ graue eēt posituz uel ei applicatuz et maxime cū caput eleuare ⁊ sbstētare noluerit patiēs. Que ḡuitas aliqñ ē ꝑua ita ut ñ ledātur per ipaz opōnes ꝑcipue animales ml'tum manifeste. Et qñz ē magna ita ut inō cap doleat et reducit̄ dolor iste ad spēm doloris grauatiui. Accidit aūt semꝑ ut supra patuit ex supfluitate hūorali ml'ta aut uaporali ꝯgregata in capite ꝑ uiā ꝯgestōis. aut a toto uel alijs mēbris ad ipm fluxa q̄ utpl'm ē fl'ica ⁊ postea ml'ica et 3ᵒ loco sanguinea et ultimo colerica. Quidaz tñ dicūt ꝙ plꝰ accidit a sanguine quā a fl'ate. Et que ē multa aut ē apati ꝯiuncta aut obstructiōi sine apate aut ē absqz obstructiōe et apate dixit. Gal'. 2ᵒ micmir solū ḡuat caput nō inducēs dolorē ⁊ de ista ē hicꝰ fmo.

Dixit ypo. 5ᵒ affo. in affo. ml'iebria educit ⁊c. ꝙ aromatica grauedinē capitis faciūt ꝑꝑ euaporationē ml'taz q̄z inducūt maxime tñ h faciūt in corporibus supcalefactis et repletis. Dixit Aui. ad ipaz iuuāt eūones q̄ ꝯueniūt mē grauāti. Et usus alcebari. i. puluinaris mollis ⁊ suauis sup quo debite situet̄ cap ut ñ sētiat ḡuitatē. In ḡuitate a mā frigida apponat̄ saccellus capiti post eūonez ex melliloto floribus camomille ⁊ betonica. Cuius signa nota sunt q̄tum ad genus ex relatione infirmi q̄tū ꝟo ad spēs fz diuersitatē hūoꝝ sunt signa supradicta signtia spēz hūoris grauātis. Et distinguit̄ intēsa ḡuitas a remissa ꝑ sensuz doloris ⁊ ḡuitatis ꝯtinue. ⁊ quia eger paꝝ pōt caput eleuare. Et si aliqñ eleuat cito depōit ipm et nō pōt ipm substentare erectuz. Cura ḡuitatis capitis duplici ꝑficit̄ instrumēto. s. dieta et potōe. oz ergo ut inhabitet aerez tēꝑatuz ul' ad caliditatē tēꝑatā diuertentē luminosuz remotū a flatu austrinoꝝ i qᵒ sint strata aromatica tēꝑate cal'itatis. Et somꝑnū minuat degēs in gaudio ⁊ leticia ⁊ gere fricatiōes extimitatuz. ⁊ appōnes uentosaꝝ in spatulis ⁊ in natibꝰ ⁊ alias diuersiōes patiatur ⁊ caput leuiter pectinet. Cibis utat̄ boni nutrimēti facilis digōis quoꝝ sūmat̄ q̄titas, pauca et sil'r potꝰ. Et eoꝝ supfluitates expurgent̄ cotidie. Et oz ꝙ mā digerat̄ diuertat̄ eūetur ꝓut supiꝰ in curatiōe ul'i ꝑ instrumētuz potiōis dcm ē. Et ꝓut inferiꝰ in sūma de curatiōe sode dicet̄. Dixit Ipo. 5ᵒ affo.

in affo. calidū ꝟo sanīē faciēs ⁊c̄. ꝙ cal'm gue
dinē capitis soluit et idē dixit Auic. de cura
emigranee. digerit. n. ⁊ resoluit māꝫ grauan
tem et aromata ꝯueniūt in dolore ⁊ grauitate
a mala ꝯpl'one frigida et uaporib⁹ frigidis.
Capl'm. 4m de opl'one cerebri.

O MNIS spēs opl'onis p̄t cereb°
ꝯtingē uerūtn̄ opl'o car
nosa p rar ualō ē ꝙ in eo eueniat.
Attenuatoria aūt et coartatoria
in eo euenire possit. Et. n. attenuatoria in eo
ꝯtingē pōt ex cāu et ꝑcussione supra caput fa
ciēte accidē in cranco depssionē ad inferiora
Et pōt ꝯtingē ex apate cōstringente meatus
uel uētriculos cerebri sibi uicinos et appro
pinq̄ātes. Et pōt euenire pp frigiditatem ni
miaꝫ ꝯstringenteꝫ aut pp siccitateꝫ nimiaꝫ de
siccāteꝫ et corruganteꝫ. Et coartatoria in eo
euenire pōt multiplicatis in eo hūorib⁹ opl'o
neꝫ faciētibus. Et qꝛ carnosa per raro ꝑue
nit. Et attenuatoria curaṫ cura apatis et cu
ra cāus siue ꝑcussiōis supra caput de q̄bus in
fra diceṫ. Et curaṫ cura male ꝯpl'onis fride
ul' sicce. Ipis p̄termissis dicēdū ē de opl'one
coartatoria. Et ipa q̄deꝫ Aut accidit in sb̄a
cerebri et uētrib⁹ ei⁹. Et accidit ex ea epl'ia
uel apl'ia. Aut accidit in uenis uel arterys ul'
utrisqꝫ simul q̄. sunt in uelaminibus cerebri.
Et qꝛ de opl'one accn̄te in sb̄a uel uētriculis
cerebri diceṫ in cap° de epl'ia ⁊ de apl'ia. Re
stat ut de opl'one uasoꝝ uelaminū cerebri hic
agenduꝫ sit. Pōt aūt h opl'o a quolꝫ hūore
fieri singl'r ⁊ cōiunctim in dc̄is ualis repto.
Et. n. sanguis sua multitudine oppilare pōt.
Et fl'a sua multitudine grossitie et uiscositate.
Et malēcolia sua multitudine ⁊ grossitie. Et
colera sua multitudine nō autem grossitie nisi
sit colera innālis ingrossita. Et humor
oppillans uasa cerebri. aut ē in eo generatus
p uiaꝫ ꝯgestiōis aut p uiā ꝯuersionis uapoꝝ
in māꝫ hūoralē. aut p uiā deflux⁹ q ꝑuenit ad
ipm a toto uel ab aliq° seu aliq̄b⁹ ꝑticularib⁹
mēbris. Et sig^a generis sunt g̃uitas sen sa
ta ab infirmo in capite suo pp māꝫ grauāteꝫ
et debilitas i opōnib⁹ ꝟtutū sensitiuaꝝ intrin
secaꝝ cerebri. Et ꝭm p'm seq̄tur ipaꝫ debi
litas in opōnibus exterioꝝ sensuuꝫ et maxie
uisus et auditus. Et ꝑuatio uel paucitas exit⁹
supfluitatū ex locis expurgationum cerebri.

Et dixit Gal'. 2° tractatu. x. tractatuū ꝙ ē
i ea dolor et q̄ moderate obstructiōes fuerint
moderate sunt dolorose. fortes aūt dolores
i fortiorib⁹ fiūt obstructiōib⁹. Et p̄cedunt
ipaꝫ dissio cūonis ꝯsuete ex corpore toto ul'
mēb° cōicāti cereb° ⁊ potissime ex ipo capite
ut fluxu sanguis nariū ul' fluxu hūiditatū p pa
latū et os ⁊ nares aures l' ocl'os. Et dissio
exercity ⁊ fricatiōis ⁊ pectinatōis et lauatio
nis capis. Sig^a ꝟo spēꝝ ꝭm loca sunt. qm̄
si opl'o fuerit i sb̄a l' uētriculis cereb^l aderūt
sig^a epl'ie uel apl'ie ifra dicēda. Et si fueit
opl'o in uasis nō aderūt sig^a epl'ie ul' apl'ie. sꝫ
cū signis genālib⁹ aderūt sig^a alicui⁹ mēꝝ su
pradc̄aꝝ p q̄ opl'o distinguiṫ ꝭꝫ cās efficiētes
Sūt aūt cāꝝ hūoraliū sig^a nota ex dc̄is supra

Cura opl'onū cereb^l duplici ꝑficiṫ istrum̄
to. s. dieta ⁊ potiōe. Et dieta q̄dē eligēda ē ꝭꝫ
diuersitatē hūoris opilātis ex hys q̄ dc̄a sūt
in cura male ꝯpl'ois cēb^l ⁊ hys q̄ dicēṫ iferi⁹
Et potio ēt q̄tuꝫ ad digōnē diuersionē ⁊ euo
nē adipiēda ē ꝭm ea q̄ dc̄a sunt supra ō curōe
egritudinū capitis p potionē. Materie tn̄
oēs tā ciboꝝ ⁊ potuū qꝫ ēt medicinaꝝ debēt
eē sūpte ex apitis ⁊ abstergētib⁹ dix. A. Cura
tio tua sit cū electuarys apitis sp. Et dix ꝙ
si egritu°. i. cā egritudis fuēit uētositas i sto
maco suple l' toto l' alio ꝑticl'ari m̄b°. i. si opi
latio ꝓcesserit pp uētositatē ⁊ uaporem a sto
maco l' toto l' alio m̄bro ꝓcedētē ⁊ ascēdētem
ad caput ⁊ ibi ꝯuersū p uiā ꝯgelatiōis i mām
oppilantē purga. s. stomacū totū corp⁹ uel aliō
mēbruꝫ mittēs ⁊ caput ēt si fuerit necesse su
ple ⁊ ꝓhibe in illis gnātionē uaporum ⁊ gnā
toruꝫ ascensuꝫ ad caput ꝓcedēs in hys scōm
cañ dc̄os ⁊ dicēdos in cura sode uaporū. Et
hoc facto restat intentio ad cām cōiūctā opl'o
nis capitis que intentio adipleṫ dixit. A. af
ferendo s. capiti oleū ros dulce i. factū ō oli
uis ꝑfecte maturis qꝛ in tali oleo ē aliqualis
resolutio. Nō āt debet eē oleū acerbū onfanci
nū qꝛ stipticū ē ꝯstrictiuū ⁊ opl'atiuuꝫ. Et
admistra dc̄m ol'm dix. A. cū aq̄ ōcoctōis ra
dicū. s. q̄ comedūṫ l' radicū aliaꝝ resolutiaꝝ ⁊
apitiaꝝ ut fenug̃ci ⁊ cordumēi ⁊ sil'iū hys. Et
fc̄a euone p̄dc̄a si n̄ suffic̄ ad curōnē admist^a
cūantia ꝑti⁹ a capite dix. A. sic̄ cū masticatōi
b⁹. s. educētib⁹ māꝫ opilātē. sic̄ cū pil'is ō seaꝝ
q̄ masticāṫ ⁊ educūt mās a capite. Et n̄ posuit
. A. ꝓtaꝫ caꝝ. Mes. āt posuit pl'es hys sil'es
c° ō soda sup̄ ⁊ cū capꝑurgys ⁊ sternutatorys
⁊ gargarismatib⁹ sil'r educētib⁹ ipaꝫ māꝫ ꝓ o
fēt ēt fiēi masticatōes capꝑur^a ⁊ gāgarismata
ac ēt odoramenta. ex hys q̄ apiūt ⁊ resoluūt
māꝫ opl'onū. Et adiuuāt adh̄ sūptō electuario
rū ⁊ aliarū medicinarū apiētiū ⁊ resoluētium
maxie hn̄tiū respectū ad cere^m. Et illini° cū
oleis resolutis supra caput. sic̄ cū oleo de ma
iorana de amaraco ⁊ sābacio ⁊ sil'ib⁹. Et no
scas ꝙ maiorana ꝭm om̄eꝫ modū administratio
nis ei⁹ magnā uiꝫ hēt in apiēdo opl'ones cere
bri a cā fria fc̄as Dixit. A. qn̄ cura opl'ois
p̄t ꝑfici absꝫ ꝯ̄rietate qꝛ. s. n̄ ē ibi ꝯ̄ria idica°
ei q̄ ꝟtiṫ ad cām opl'onis. tc̄ ipa ē faciľ. Et in
pleṫ dixit. A. cū maturatōe. i. digōne māe de
inde cū euone. s. l' toti⁹ ul' m̄bri mādātis ⁊ ip
si⁹ capitis. Et postea cū asserebat q̄ sunt pil'e
respiciētes caput ut supra patuit dixit dein̄ cū
resol'one. s. residui māe cū epl'is ēbrocis odo
ram̄tis ⁊ gargarismatib⁹ ⁊ sil'ib⁹. Et i ꝭdit. ⁊
deinde cū maturatiōe. Et hoc si nō suffic̄ cu
ra p̄dicta ad curōnē ꝑfectā. tc̄ iteꝝ icipe ⁊ ꝓ
cede cū digestiōe māe Et deinde fiat admini
stratio. s. euantiū. ⁊ deinde fiat resol'o cū pre
dictis ⁊ sic totiēs donec cureṫ ꝑfecte. Si
uero ibi ē ꝯ̄ria indicatio ei q̄ ē ad cām. ut qꝛ
sit in capite mala ꝯpl'o calida ꝯiūcta ad opl'o
nē grossā. i. de mā grossa dixit. A. tc̄ cura fit
difficilis. qꝛ mala ꝯpl'o calida ꝓhibet admini
strationē reruꝫ calidarū subtiliātiuꝫ ⁊ apien
tiū q̄ ꝯueniunt in cura opl'onis a mā grossa co
q̄ ista calida augerēt ipaꝫ malā ꝯpl'onē cal'aꝫ

q̄r ĩ cãu p̄dc̄o dix. A. oȝ ut admistres p° apt
tionē faciētia q̄tūis sint cal'a. deinð si augeť
ex eis mala ꝯ° cal'a ⁊ exciteť inð soda dicte ea
ad tp̄s. Et sucurre ei alterādo illā malā ꝯpl'o
nē cū infriantib⁹ aproxiatis sup cap̄. sȝ sit iᵃ
infrigidātia ex eis in qb⁹ ē mollifica°. i. por
roꝝ aptōe ne uapores retineāť ⁊ addāť in cāȝ
opl'ois. ac ēt ne p purā fritatē accat ꝯstrictio
⁊ opl'onis augmītū pp qð dixit ꝙ in dictis in
frigidātib⁹ ñ fit stipticitas. Fiēt aūt iᵃ in
frigidātia talia p admixtionē reꝝ calidaꝝ sb
tiliū. rēisse tñ cal'itatis. Cūqȝ sic ꝑcesseris
⁊ qescit ipsa mala ꝯ° calida redde ad aptionē
opl'onis. Et ñ cesses sic opari donec tota
tolať opl'o ⁊ adducāť ad curā istā cañ. pōiti ĩ
uniuersali curōne morboꝝ ut ñ cadat error ĩ
opōne.

Caᵐ. 5ᵐ de magnitudine ⁊ paruitate cerebri.

Erebro accidē pñt multe alie spēs egritudi
nū ꝯpōnis ut supra patuit q̄ si fue
rit ex p̄ncipus gnātiōis ñ recipiūt
curationē. Accit āt qñȝ ut augeať sb̄a cere
bri ultra q̄ntitatē nālēȝ debitā capacitati cra
nei eius q̄ pp ꝯstringit pānicl'os ip̄m tegētes
ad circūferentiā cranei interiorē. Et accit
inð aliqñ dolor leuis ⁊ pulsatio sentiť coarta
tis arterijs ⁊ debita ꝓhibita euētatiōe ⁊ ꝑci
piť. ḡuitas capitis ⁊ pigritia admotōes ⁊ he
betudo in sensibus. Et cura ē p dietā ⁊ po
tionē. Et dieta qdē ē ut utať patiēs regie ex
tenuatiuo ⁊ maxiē cū paucitate cibi ⁊ pot⁹ ⁊
maxie q sunt ml'ti nutrimīti ⁊ cū tollerantia fa
mis ⁊ ieiunij. Et potio qdē intēsionē pre
stat ad euāandū ⁊ maxie cū fl'oia copiosa. Et
accidit qñȝ ut diminuať ei⁹ sb̄a a q̄ntitate e⁹ nā
li. uñ accidit ꝟtutes eius debilitari paucitica
to spū ei⁹. Et accidit ut ꝑcipiat patiēs mo
tuȝ siue descensuȝ ei⁹ ad añriora cū se inclina
uerit ꝟs⁹ terrā. Et ut pl'm seqť egritudines
desiccātes ⁊ regimē extenuatiᵐ ex lōgo ieiu
nio ⁊ multa abstinētia ⁊ euōnes fortes ⁊ ma
xime supfluitateȝ coytus. Et cura ei⁹ ē re
gimē ꝯualescentū ⁊ om̄e regimē resumptiuuȝ
⁊ uita delitiosa. Et p̄cipue usus rerum au
gumentū faciētia in sb̄a cerebri cū q̄ntitate q̄
bñ digeri possint. Dixit Rabi moyses. 22
ꝑticula suoꝝ affoꝛismoꝝ auctoꝛitate cor. In
amigdal' ē ꝓprietas saluādi cereˡ sb̄aȝ. Et ce
rebra cōmesta cereᵐ augmītāt p̄cipue cerebᵃ
passeꝝ pipionū ⁊ pingiū galinarū ⁊ cerebruȝ
ānual' agni. Et sil'r faciūt oua sorbilia recētia

Caᵐ 6ᵐ de dolore ĩ uniuersali. Sūma tertia

Uia tractanduȝ est de dolore capitis ⁊ ipse de
bet esse exemplū curationis ut
dixit. A. 3ˡ. p̄ᵃ reliqs egritudi
b⁹. i. reliqs doloꝛib⁹ oiuȝ alioꝝ mēbroꝝ. Et
q2 ipe ⁊ qlibȝ ali⁹ dolor cu⁹cūqȝ mēbri fueit
duplici curať regimine. s. generali ⁊ sp̄ali. Et
generale regimen ad impleť scū ꝯplemēto in
tētionū curatiuaꝝ q̄ ꝟtūtur ad dolorē absolu
te. Jō placuit añ caᵐ. de dolore capitis p̄mit
tere ul'eȝ dictionē de dolore in qᵃ explicabiť
generalis cura doloris. Et q2 unū ꝯrioꝝ
cognosciť melius habita cognitiōe alteri⁹. Et
ꝯriuȝ doloris ē delitia ideo iterū de delitijs
ante dolorē s̄mo erit. Delitia ab Auic. sic
d2 ab Auer. d2 delectatio et a qbusdaȝ leticia
mēbroꝝ. Cātur. n. delitia in mēbro uel mē
bris dupliciter uno mō p ꝯuenientis et ꝓpor
tionati obti approximatiōeȝ ut appet in ore
stōaci et ꝟga in emissiōe spmatis. Et ut sic
dixit Gal'. 2° de interiorib⁹. leticia est ylaris
sensus siue delectabil' sensatio. Et Aui. p̄ˡ
2ᵃ. dixit dlitia ē sentire ꝯueniēs. Dixit Av.
coll'. 3° delectatio q̄ ē ꝯria dolori ñ ē nisi ap
p̄hēsio sensati tēpati. sič delectať sensus tac⁹
ex aqua calida et uisus ex coloribus uiridib⁹
et gustus ex saporibus dulcib⁹ et auditus ex
amenis uocibus ⁊ odoratus ex odoribus aro
maticis. Dicūt ē h̄ cā ⁊ h̄ diffinitio cōis et
generalis omnib⁹ cāis delitie ⁊ sil'r omni spēi
delitie. Alio mō cātur delitia ex reductiōe
mēbri a p̄ter nālitate ad nālitatē suā. Et ut
sic dixit Gal'. 4° de accidēti ⁊ morbo delitia
ē passio qua subito reducimur ad nāȝ. Di
xit Haly. 6° theori. delitia ē ab extra nālem
habitudinē ad naturalē alteratio. sič cū infir
mitas mutať in sanitatē de qua diffinitiōe di
xit Cōciliator ꝙ ipa potius māȝ denotat q̄ȝ
formā. Nō n. ꝓprie delitia ē alteratio sed ex
alteratiōnē cātur. Dolor quoqȝ oposit⁹ de
litie qñȝ sumiť large ꝓ omni malo sensu mbro
rū q mal⁹ sensus d2 tristiᵃ. Alio mō stricte ꝓ
sp̄ali mala sensatiōe eueniēte in sensu tactus ⁊
isto mō absolute uocať dolor. Et cātur do
lor ĩ mbris l' mēb° dupl'r uno mō p icōueniētis
et impꝓportiōati obi apꝓximatiōeȝ. Et ut sic
dixit Gal'. 2° d interioribus dolor ē sensatio
tristis. Et Aui. dixit ꝙ ē sensibilitas rei ꝯ
rie. Et ē h̄ cā general' ōib⁹ cāis doloris ⁊ h̄
diffinitio sil'r ē general' ōib⁹ spēbus doloris.

Alio mō cāť dolor ex eꝑductiōe a dispōne
nāli ad dispōneȝ p̄ternāȝ. Dixit Gal'. ꝙ do
lor ē passio qᵃ deducimur ad id qð ē preter
nāȝ. Dixit Haly. theori. 6° dolor ē trāsmu
tatio rei nālis in reȝ extra naturaȝ. sicut sani
tatis in egritudinē. Dicunt multuȝ large lo
quēdo de delitia et dolore. ipi pñt aie et cor
pori attribui. tristicia eīm dolor anime est
et gaudiuȝ est eius leticia. Et tristitia in ani
ma cātur ex app̄hensione obti incōuenientis
siue dampnū inferētis. Et gaudiū ex apprehē
sione obti letificātis ꝯueniētis et iuuamentū
adducētis. Delitia quoqȝ ⁊ dolor corpori
attributi p̄supponūt sensuȝ. Nō eīm delitian
tur aut dolent nisi sensibilia mēbra que uero
sensu carent neqȝ delitianť neqȝ dolēt. Di
xit Gordo. in lilio. in quolibet sensu pōt ēe ⁊
inueniri delitia et dolor s̄m ꝙ obtum illius
sensus est ei ꝓportionatū uel iproportionatū.

Si eīm anima p quēcūqȝ sensuȝ appreben
dit obiectuȝ cōueniēs letatur. cuȝ uero incon
ueniēs tristať. sicut appet in uisu de apprehē
sione coloris uiridis ꝙ aia letať et de appre
hēsione coloris albi ut niuis tristatur. et sil'r
cum apprehēdit p audituȝ sonū suauē letatur
et cum grauē ut tonitruuȝ tristať. Et sil'r est

dicere in alÿs sensibus. Gal. tñ 4° de acci
denti et Aueroïs. colliget 4°. Et uere omnes
auctores uolunt ꝙ dolor ꝓprie sumptus ime
diate sit accidens in sensu tactus et nõ in alte
ro. Et similiter delitia. In ꝓprie tñ et satis
mediate dicunt delitia et dolor erunt in alÿs
sensibus a tactu. Dicunt eñ ꝙ oẽs sensus
hñt organa sua cum sensu tactus. ita ꝙ duos
habent sensus. s. ꝓpriū et etiã sensum tactus
quare dicunt ꝙ obiecta aliorꝫ sensuū a tactu
quando agunt ut obiecta ipsorum sensuum. nõ
causant ꝓprie delitias uel dolores. sed in q̃ꝫ
tum possint agere et agunt ut obiecta sensus
tactus qui est in illis organis sic causant pro
prie delitias uel dolores in eis. Et sic innuit
Galienus 4° de accidenti uerbi gratia in sen
su uisus obiectū eius ut albedo põt inducere
tristitiã in uisu mouendo ipm inconuenienter
et im̃ꝓportionate et uiriditas põt cõmouere ip
sū cõueniẽter et ꝓportionate et sic albedo
causabit tristiciã siue dolorẽ in uisu et uiri
ditas delitiã. sed albedo satis mediate potest
mouere sensum tactus unde causabit in eo do
lorem. Dixit Gordonius delitia et dolor
aliorum sensuum a tactu dicuntur delitia uel
dolor animalis siue spiritualis. sed delitia et
dolor in sensu tactus dicit̃ mãlis siue corpo
ralis. Dixit enim Auic. p̃mi 2ª. ꝓpterea
ꝙ tactus omnibus sensibus est spissior et mã
lior et magis retinet id qđ recipit ex impres
sione cõueniente uel incõueniente. ideo eius
sentire illud qđ est conueniẽs cum natura et
obuiat est in aeris delitie et sentire qđ est in
conueniens est deterioris doloris q̃ꝫ illud
qđ alÿs uirtutibus sensitiuis extrinsecis exi
stit ꝓpriū. Dixit Haly. theorice 6°. ꝙ de
litie et dolores nascuntur grauiores in tactu.
quia tactus grauior est omnibus neq; in nãꝫ
rei sensate cito mutat̃ neq; ab ipa re sentien
da cito ꝑcutit̃. Sunt eiꝫ quoquo modo ad se
inuicẽ sepata tactus et res sensata unde cum
paulatim tactus accedat necesse est grauius
cum ledat suple et similiter cõueniens magis
cum delectet. Unde alÿ sensus non tantum
dolent siue delectantur. uisus enim cito a re
uidenda immutatur. s. a colore. unde paruas
patitur delectationes siue dolores. Et subdit
in hoc tactus et uisus in aliorum positi sunt
extremitatibus et alÿ inter multū et paucū
sunt mediocres. Dixit Gordonius ex dictis
patet ꝙ dolor animalis siue spiritualis et mã
lis et similiter ẽt delitia possunt in eodẽ or
gano simul coniungi. uerbi gratia tñ posset
esse tonitruũ. ꝙ ui motus aeris ꝯmoueret ae
rem inter aurẽ existentem quietū superflue
ita ꝙ sensus tactus auris cõprehẽdet nimiã
illã eius agitatiõeꝫ. unde dolebit tactus et sic
erit ibi dolor materialis. et auditus ex illo
tonitruo ꝯprehendet in ꝓportionẽ ipsius to
nitrui obiecti ipius unde tristabit̃ et erit ibi
dolor animalis. Dicũt tañ auctores ⁊ asse
runt delitiã et dolorẽ esse sensibilitatẽ obti
cõuenientis uel cõrarÿ intelligunt ꝙ delitia
et dolor sint sensus nõ aũt ꝙ sentiant̃. Cum
ergo dicũt delitias uel dolores sentiri intelli
gunt id est causas delitiarum uel dolorum sen

tire. formalitas enim delitiarum et dolorum
non est nisi sensatio. dixit Gordonius dolor
et similiter delitia non est sensibilis sicut effi
ciens sensum. sed sicut informans sensum.

Sunt enim quedã efficientia sensum sicut
color in pariete ⁊ quedaꝫ informantia sensū
sicut ydolū coloris parietis. uł quedaꝫ sunt
sensibilia imediata ⁊ ꝑ se sicut qualitates pri
me ⁊ scđe. Et q̃daꝫ sunt sensibilia sic̃ effc̃us
illarꝫ q̃litatũ. Et ut sic dixit ⁊ dico ꝙ dolor ⁊
silr̃ delitia non ẽ sensibile sicut cã p̃ma sꝫ sic̃
effectus cãe p̃me. Conciliator ũo ꝓbat ꝙ
dolor ⁊ silr̃ delitia sentiat̃. ⁊ arguit sic illud
uere perse percipit̃ tactu ꝙ ab alÿs sensibili
bus tact⁹ discernit̃ secũ exñtib⁹. aut ꝙ nil ali
ud ꝑcipitur nisi ipm tale nãq; ẽ dolor suple
⁊ delicia. Et declarãs hoc in dolore dixit se
ꝑe. n. ꝑcipit̃ passio tristis ut calitas silr̃ fri
giditas. Et silr̃ sentĩt non raro passio tristis
absq; aliqua qualitatũ primarꝫ ł scđarꝫ ut apa
ret in coytu. Nam in eo nulla qualitatũ p̃marꝫ
uel scđarꝫ percipit̃ nisi sola ꝯueniẽtis cũ ꝯue
nienti ꝯiũctio q̃ ẽ delitia ⁊ silr̃ erit in dolore
ei opõito. Ampli⁹ dixit ipe illud maxie sẽ
tit̃ qđ ẽ cã ꝙ sentiant̃ reliq̃. qr ꝑꝑ qđ unũqđ
q; tale ⁊ illud magis. sꝫ ꝑꝑ dolorẽ sentiunt̃
alteratio subita ⁊ solutio continui quare sub
dit dolor non est sensus. sed obtum sensus.
Sunt enim dixit ipse dolor ⁊ delitia qualita
tes inter passiones ⁊ passibiles qualitates.

Dicunt quidam delitia ⁊ dolor in sensu nõ
peruenit ex perceptione speciei sensibilis ob
iecti. sed ex medio organū contingente om
nis nãq; sensus fit per mediū. 2° de anima
Itaq; cũ mediū istud non excedit sed ꝓpor
tionatur potentie sensitiue dolorem efficit. in
receptione enim speciei solis propter fulgo
rem pupillam contingentẽ dolor euenit. Di
xit Gorđ. Non ẽ dolor sensibile comune ⁊ si
militer delitia. quia non est q̃ꝫtitas nec nume
rus nec figura nec motus nec quies. Nec est
sensibile proprium quia non est color nec so
nus nec odor nec sapor nec aliqua de qualita
tibus tangibilib⁹ primarÿs uł scđarÿs. est er
go effectus sensibiliū ꝓpriorū quare relinq
tur qđ supra dixerat scilicet ꝙ delicia ⁊ do
lor est sensibilis. sicut informans sensū aut si
cut effectus qualitatũ. Dixit Aui. 2° đ ani
ma. uisus ⁊ auditus non dolent ex eo qđ ui
dit aut audit scilicet dolore proprie sumpto.
sed ex eo ꝙ tangit suple ⁊ similiter non deliti
atur quare dolor ⁊ delitia proprie sumpti at
tenduntur ⁊ reperiunt̃ in sensu tactus. Ex
dictis itaq; patet ꝙ due sunt in genere cause
delitie ⁊ similiter doloris. una est proportio
grãdis mẽbro occurrens sensibili cãns deli
tiaꝫ. Et alia est causa reducens mẽbrum a di
spositione preter naturam ad dispositionem
naturalẽ cãns similiter delitiaꝫ. Et simili
ter in dolore una causarū eius est in propor
tio uehemens mẽbro occurrens sensibili do
lorem cãns. Et alia est causa remouens ip
sum a dispositione naturali ⁊ adducens ipsū
ad dispositionẽ preter nãturaꝫ. Prima tñ
harū causarū duarū. Auctores relinquerũt
ut notã. de 2ª tñ mõ prosequentes. Dixit

ergo de ea Aui. primi 2ª in delitia. Cause ꝺe
litie duob⁹ sunt comprehense generib⁹. unū
genus est eius quod compl'onez naturalez su
bito reducit ad hoc ut sentiatur ipsa. ⁊ 2ᵐ est
eius quod naturalez ꝯtinuitatē subito reduc̄
omne ergo illud quod reducit mēbruz malam
compl'onem patiens ad complexionez natura
lem subito uel quod reducit mēbrum habens
solutam suam continuitatez ad unitatē subito
causat in illo mēbro delitiaz. Dicunt ꝙ ma
ior delitia causatur in aproximatione rei de
bite proportionate ⁊ delectabilis de per se
ex parte sensus ⁊ ex parte obiecti. ⁊ hoc ma
xime in sensibus in materialib⁹ in quib⁹ ob
iectum proportionatuz potest effectum maio
rem ⁊ fortiorez inducere. Sed per accidēs
causatur uel causari potest maior delitia ī re
ductione organi sensus de dispositione p̄ter
naturaz ad naturalez ⁊ maxime in sensu mālī
scilicet tactu. Nam mēbruz dolens si remoue
tur a dolore maiorez percipit delitiaz quaz
habeat mēbruz sanuz ex approximatiōe ꝯ¹en
tis. ⁊ hoc ꝑpter tristitiaz quā habebat dolēs
cuius tristicie remotio causa est maioris deli
tie etiam quia delitia in reductione mēbri p̄
dicta magis subito inducit̄ q̄z in approxima
tione ꝯ¹entis. sicut etiam maior inducit̄ do
lor. De assignatione autem causarum dolo
ris que possunt esse cause remotionis mēbri
a dispositione naturali. Discordia uisa est or
ta inter auctores aut etiam in dictis Gal'. Jn
quit Rabi. 25ª ꝑticula suoruz affori smoruz.
Medicoruz aliqui preter me cogitauerunt ꝟ
ba galieni in causis doloris ⁊ inuenerunt in
pluribus locis eum fecisse ipsius causaz unaz
⁊ est solutio continuitatis. Dixit eniz in yle
os calido sol'o est ꝯtinuitatis ⁊ etiam in yle
os frido ꝙ yleos frigiduz est cū coadunatiōe
Et sine dubio cum coadunant̄ partes in mē
bri loco uno ꝑtes alie sepant̄. reddūt̄ g° o'a
h ad sepatōez ꝯtinuitatis. Et ꝺ hac re gal'
ī 4° morboꝝ ⁊ accn̄tiū ⁊ ī pl'ib⁹ locis ē locu
t⁹. Jn ꝑticl'a ꝟo ꝺ' mala ꝯpl'oe īeq̄li oñdit ꝙ
mala ꝯ° ieq̄l' ē una ꝺ cāis doloris. Et h dc̄m
ē sanū dix. A. Gal'. ꝟo cū ꝟificat̄ ītētio. Et ꝺ
istis ꝟr fuisse hal' theorice 6°. s. ꝙ aliqb⁹ ma
le ītelligētib⁹ ip̄z adh eā reduc̄ . s. cāz doloris
ut eēntial'. s. imediata cā doloris n̄ sit n¹ sol'o
ꝯtinuitatis ⁊ n̄ āpli⁹. i. n̄ sit aª cā. Fuerūt āt
isti moti ex eo ꝙ gal' 4° de accn̄ti uoluit. ꝙ ī
oī sēu cāet̄ dolor. Et ipi n̄ potuerūt ymagi
nari q̄uo h cēt posibile n' ibi cāret̄ sol'o ꝯtinu
itatis. Et n̄ itellexerūt ꝙ gal' n̄ fuit ibi locut⁹
ꝺ dolore ꝑp̄e. Nā dolor ꝑp̄e ī aliis sensib⁹ a
tactu ut iā dc̄m ē n̄ cātur. q2 dolor ꝑp̄e sūptus
ē subita ⁊ uehemēs altera°. māl' s3 sol⁹ tact⁹ in
ter s'us ē māl'. Et iō ꝑcesserūt isti dicētes ꝙ
cal'z dolorē n̄ fac̄ n¹ ꝑpterea ꝙ ꝯtinuitatē sol
uit. s. apiēdo. ⁊ dilatādo ꝑtes a ꝑtib⁹ ultra nā
lez dispōnē. qb⁹ ultra ꝯuēiēs dilatatis accidē
ꝯtinuitatis sol'o. Et dixerūt ꝙ frim ēt dolo
rē n̄ effic̄ n¹ q2 ip̄z ꝯtinuitatis sol'o comittat̄
ꝑꝑ m'tā nāq3 spissitudicz quā fac̄. ⁊ āgustatō
nē ipm ꝑculdu° seq̄t̄ ut ꝑtes ad locū trahant̄
n¹ sp ssant̄ ⁊ ut a loco separent̄ a q° trahuntur
Et dix Aui. ī quodā suoꝝ libroꝝ. s. 4° de
accidēti. Gal'. s3 sniaz illoꝝ ī tm̄ ꝑcessit donec
opinari fec̄. s. eos ꝙ oia sensibilia. s. quorūcū
q3 sensuū nocumētuz. ī dolorez faciūt ꝑꝑ hui⁹
. s. aut ꝑꝑ sepationē. s. q̄z fac̄ calidū aut ꝑꝑ co
adunatiōez q̄z facit friduz q̄z sepatio seqtur.
Nigrū g° in sensu uisus inter uisibilia dolo
rez efficit ꝑꝑ sue coadunatiōis fortitudinē ⁊
albū ꝑꝑ sue disgregatōis uehemētiā. ⁊ amaꝝ
⁊ salsū ⁊ acetosū ī gustatis ī organo gust⁹ do
lorē efficiūt. ꝑpterea ꝙ fortiter disꝑgūt pōti
cū ꝟo sup̄. ⁊ stipticū dolorē efficiūt ī organo
gust⁹ q2 uehemēter coadunant. un̄ ꝑculdubio
spsio. i. iūcture sepatio seq̄t̄. Et sil'r ē ī adora
tis ⁊ auditis ⁊ ꝑꝑ h ī fortib⁹ sonis fit dolor
iō ꝙ disꝑgūt. i. sepāt ꝑtes ꝑꝑ mot⁹ aēis forti
tudinē cū sifach obuiat sifach. s. pānicl'o ab ī
tra cohopiēte organū audit⁹. ⁊ Auer. s3 sniā
p̄dc̄am ꝑcedēs ꝯ gal'. coll'3 3°. dix sol'o ꝯtinui
tatis n̄ ē cā doloris. sic̄ Gal'. dix. Quare re
stat ut cā doloris sic̄ supra iā appuit ꝑ Rabi
sit ipa sol'o ꝯtinuitatis ⁊ ēt sbita muta° ꝯ°nis
un̄ ꝯcludēdo sbdit. cā doloris ē duplex. s. ma
la ꝯ° ieq̄l' ⁊ sepatio ꝯtinui. ⁊ ē h duplex cā as
signēda dolori ꝺ itētōe Gal'. 12°. terapeutice
ubi dix ꝙ cāe doloris sūt. aut ꝯtinuoꝝ sepatō
aut imuta° sbita q̄z abhorrēt m̄bra ⁊ ꝺdignā
t̄. ⁊ sil'r dix ī tegni. dolores s3 quē icūbūt locū
aut ꝯtinuitatis sol'onē aut alteratōes sbitas
oñdūt. ⁊ h idē uoluit de iterioribus. 2°. Et
Auic. dixit. Certa aūt dictio. s. Gal'. et uera
in hoc ē ut cōplexionis mutatio . s. subita po
natur gen⁹ ex quo dolor essentialiter ꝑuenit
mediate licet cū hoc genere cōtinuitatis sol'o
contingat . s. ut ēt sit essentialis et imediata
cā doloris ita ꝙ due sint essentiales et ime
diate causa doloris . s. mutatio subita ꝯplexi
onis et solutio cōtinuitatis. Et ꝙ dolor a ma
la cōplexione subito in equali possit imediate
ꝑuenire declarans Auic. dixit Si dolor qui
cātur a mala cōplexione faciente sol'onez ꝯti
nuitatis ē in parte mēbri ubi ē mala ꝯplexio
et nō est in hac eadē ꝑte solutio ꝯtinuitatis.
Necessario sequr ꝙ ille dolor fiat imediate a
mala ꝯplexiōe. Naz ut appebit et discurrēdo
ꝑ oēs auctores nō inueniūtur posite et esse
nisi due cāe doloris. s. mala cōplexio in equa
lis subita et solutio cōtinuitatis. ergo una re
mota ponitur necessario alia quia necessario
ubi est dolor ibi est eius causa. Expientia
aūt declarat ꝙ dolor repitur in aliquo toto
uno mēbro. ymo s'm Auer. colliget. 3° in toto
corpore. Sed iposibile ē ꝙ solutio iuncture
sit in toto uno mēbro uel saltez in toto corpo
re uita remanēte ut 2° apparet ꝺ interiorib⁹
ergo oportet ꝙ dolor existens in toto mēbro
in ea ꝑte in qua nō est ꝯtinuitatis solutio aliā
habeat cām s3 nō nisi malaz ꝯplexionē. ergo
dolor imediate pōt fieri a mala cōplexione.
Apparet ēt hoc ex eo ꝙ res frigida applicata
mēbro dolorez efficit ubi ꝯstringit et coadu
nat in ipo mēbro. q2 ibi soluit ꝯtinuū s3 facit
ēt dolorez ubi infrigidat tm̄ ut in partibus ꝑ
fundis mēbri in qbus nō causat solutionē cō
tinuitatis. Nā nō cāt eam nisi in ꝑtibus sup
ficialibus quas ꝯstringit et coadunat. g° do
lor existens in partibus profundis illius mē
bri n̄ habet causam solutionis cōtinuitatis

ꝫ ipam malaʒ cõplexionẽ frigidaʒ. Et di
xit ostendendo illud ideʒ ꝑ aliaʒ rationeʒ am
plius mala ꝯplexio inequalis subita efficit id
qđ adimplet diffinitionẽ. doloris diffinitio
enim doloris ẽ dixit Auic. sentire cõtrariuʒ
subito iprimens. sed mala cõplexio subita ad
ueniẽs est ipressoꝛ cõtrarius. quia cõtrariat̃
cõplexioni naturali et est subito aduenicns.
ergo adiplet diffinitioneʒ doloris adimplet
dolorem. ergo mala cõplexio subito aduenieñ
imediate doloꝛẽ efficit. Et ꝓbans hoc idẽ
Cõciliatoꝛ dixit doloꝛ inductus a sepatione
iuncture uidet̃ iprimi ꝑ motũ localẽ aut saltẽ
per motum cũ motu locali. Doloꝛ aũt cãt⁹
a mala ꝯplone subita cãtur ꝑ motũ alteratõis
põt a motu locali separi ut phycoꝝ pᵒ. ymo
i hys mãlib⁹ mot⁹alteratõis ẽ poꝛ oi motu ut
pᵒ appet nãliũ lʒ motus localis i uniuerso sit
poꝛ ut 3ᵒ pʒ physicorum q̃ꝛ appet ꝙ ꝑ motũ
alteratiõis imediate doloꝛ possit iduci. Et
2ᵒ ꝓbat ꝯciliatoꝛ h idẽ sic dicẽs. ꝺlitia exit i
q̃dã mediocritate ⁊ mediocri approxiatõne
ꝑmaruʒ qualitatuʒ. similiteꝛ doloꝛ ei opposi
tus cõexistet in dispositõne contraria earun
dem qualitatum. Ex opposito gᵒ causis
delitiarũ ut dixit Auic. omnes doloris cause
duobus cõprehenduntuꝛ generibus. s. genere
mutationis complexionis cito. i. subito facte
⁊ est malitia cõplexionis diuerse ⁊ genere so
lutionis continuitatis. Quod auteʒ Auer.
ostendit colľʒ 3ᵒ ꝙ solutio continuitatis non
est causa doloris. sʒ est causa ꝯplexionis q̃
facit dolorem quod probat. quia solutio con
tinuitatis est cum malo motu. ⁊ cõueniens
est ut taleʒ motuʒ sequatuꝛ mala ꝯplexio. Et
ꝙ etiaʒ dixit. ꝙ non sunt causa doloris due
res simul. s. solutio ꝯtinuitatis ⁊ caliditas ⁊
frigiditas sicut dixit Auicena quod decebit
quia iaʒ declaratuʒ est in libro de anima ꝙ
iste sensus. s. tactus sentit post omnes sensus
scʒ qualitates quatuoꝛ primas ergo dolores
non fient nec sentient̃ ab eo sensu. nisi qñ mľ
tuʒ supabũt sua propria sensata. sicut accidit
alys sensibus. Similiteꝛ quia oculus nõ do
let nisi ꝑꝑ nimiaʒ supfluitatẽ coloruʒ quãdo
exeunt uiaʒ tẽperataʒ uel mediaʒ ⁊ sic ligua
cuʒ saporibus ⁊ auris cuʒ sonis ⁊ odoratus
cuʒ odoribus. Et dixit si accidit huic sen
sui tactus doloꝛ ꝑꝑ solutioneʒ cõtinuitatis
tunc solutio cõtinuitatis esset suuʒ propriuʒ
sensatuʒ. similiter solutio cõtinuitatis soluʒ
Et sicut oculus dolet ꝑꝑ supfluitateʒ colorũ
propterea quia suuʒ sensatuʒ est de genere
coloruʒ ⁊ non est res que sit contraria colori
sʒ dic ipe solꝰ ꝯtinuitatis ẽ ꝑꝑ q̃ʒ accñt q̃li
tates supflue ⁊ aia sẽsibiľ ñ ẽ nisi ad q̃litates
⁊ gaľ. ẽt h ꝯfitet̃ qñ dix ꝙ uola man⁹ ñ fuit
frida i fine tẽpãtie nisi ad apphẽdẽdũ ꝯria
⁊ ob hᵒ dix Auer. appet ꝙ supfluitas ꝯrioꝝ
ẽ cã doloris q fit ih sẽsu eo ꝙ paꝝ ľmľtũ de
necessitate sũt sb eodẽ genẽ. ⁊ ꝙ ex dcis uľt ꝓ
bare Auer. ꝙ sola alteratõ ꝯᵒnis fit cã dolo
ris. dix ꝯciliatoꝛ ꝓ tãto fuit qꝛ Auer. solũ cõ
sidrauit ꝙ ois ꝑceptõ doloris fit mediãte ꝯᵒ
ne. sʒ ꝯsiderãdo ꝙ oĩe mox ipsꝰ uũ ẽ cã dolo
ris ut ꝯsiderauerũt gaľ. ⁊. A. ⁊ aly auctores
q̃ʒ mľti ponẽdũ ẽ ẽt solonẽ ꝯtinuitatis eẽ aliꝫ
aʒ cãʒ doloris cũ mox ꝑmutet. ⁊ maxie cũ aľr
organũ imutet q̃ʒ alteratõ complexionis ut
appʒ in exemplo gaľi posito ꝺ iterioribus 3ᵒ
de colicam patiente ex humore uitreo qui
adõ uehemẽtẽ doloꝛẽ sẽtiebat ut uiꝺret̃ itestia
ei⁹ terebello pforari. Ex cui⁹ ſmõe colľꝛ ꝙ
doloꝛ ei⁹ ñ erat adõ uehemẽs ex alteratõe ꝯᵒ
nis q̃ʒ facẽt ille uitre⁹ hũoꝛ sʒ ex soľoe ꝯtiñita
tis cũ erit doloꝛ pforatiu⁹ q nõ põt a frãte ui
treo rõe alteratõis cãri. sed cãtur a solone cõ
tinuitatis sola ⁊ ꝑꝑ malitiã ꝯplonis solam ⁊
ꝑꝑ utranqʒ simul potest fieri. Et declarans
Auic. ꝺ malitia ꝯplonis dix ꝙ dʒ eẽ mala ꝯᵒ
diuersa ñ eq̃lis. Et ꝑ malitiã ꝯᵒnis diuerse itlľi
gim⁹ ut m̃bꝛi sui sba ꝯᵒnẽ hẽant mãsinã q̃ ñ ẽ
coꝝ ꝯᵒ nãlis. deiñ aduciat ei⁹ ꝯᵒ extnea illi ꝯ
ria ita ut sit pl⁹ caľa ľ frã q̃ʒ erat. Et ꝟt⁹ sẽsibi
lis rei aduẽtũ ꝯrie sẽtiet ⁊ fiet doloꝛ gᵒ mala
ꝯᵒ q̃ cãt doloꝛẽ dʒ eẽ diuersa siue fiẽs ⁊ ieq̃lis
⁊ ñ frã nec eq̃lis siue mãsiua. nã dix Aui. ma
la ꝯᵒnis mãsiue nľlo mõ fac doloꝛẽ nʒ sentit̃
ueluti si ꝯᵒ mala q̃ iã ẽ i m̃bꝛis mãsiua coꝛꝛũ
pit ꝯᵒnẽ ꝑncipalẽ ⁊ frã ẽ ipi ac si ipa eẽt ꝑnci
paľ ipa. n. doloꝛẽ ñ efficit qm̃ ipa ñ sẽtit̃ ⁊. n.
oʒ ut sẽtiẽs ab eo qđ sẽtit̃ patiat̃ res aũt ñ pa
tit̃ ꝑꝑ dispõnẽ mãsiuã q̃ ipaʒ ñ mutat. ymo ñ
patit̃ nisi ꝑꝑ cõtrariũ aduenicns ꝙ eam mu
tat ad id qđ non erat. Et signum huius dixit
Auic. est ꝙ ethicam habens non tantum sen
tit inflammationem quantum habens effime
ram aut tertianam licet ethice caloꝛ caloꝛe
tertiane et multomagis caloꝛe effimere sit
maioꝛ eo quod caloꝛ ethice est mansiuus
et in substantia membꝛorum pꝛincipalium in
fixus. Caloꝛ ueꝛo tertiane est ueniens ad ui
cinitateʒ calidi humoꝛis ad mẽbꝛũ i quibus
adhuc ipsa cõplexio sic conseruata est natura
lis. ⁊ ꝙ sit conseruata apparet in eo. ꝙ si hu
moꝛ ille abscisus fuerit membꝛa manebunt
in sua complexione naturali. Et mediante
ista complexione naturali conseruata fit sen
satio illius rei contrarie ⁊ sic doloꝛ. Dixit.
Auer. colliget tertio doloꝛ fit quando mala
ꝯᵒ ñ dñat̃ sup totũ mẽbꝝ. Et ista mala ꝯᵒ a
medicis noiat̃ mala ꝯᵒ diuersa qñ ꝟo dñat̃
super totum membꝛum mala complexio tunc
non sentit ipsam aut sentit stupidum. Et cau
sa huius est propter complexionem suam natu
ralem scilicet defectaʒ. quãdo uero fit in par
te ipsius membꝛi mala complexio extra natu
ram sentit ipsam per recessum bone comple
xionis. Sed quando bona complexio erit ꝑ
mutata tota non sentiet tunc doloꝛem, quia
non existit cum ea causa sentiens ⁊ erit mem
bꝛum sicut moꝛtuuʒ. Et dixit Auic. in dispo
sitione sanitatis etiam reperitur exemplum
pꝛoximũ pꝛedicte. quoniã ille qui se in yeme
balneat si se cũ aqua calida aut tepida lauat
accidit ei ex ipsa hoꝛipilatõ qm̃ coꝛpoꝛis ei⁹
q̃litas ab ea ẽ longinqua et ei ꝯria pꝛo tunc.
Postea uero utitur ea ⁊ delectatur ex ea et
ita oꝛdinatuꝛ ad resolutionem frigoꝛis qđ in
ipsa erat agens deinde uero cum aliqua hoꝛa
in casa anterioꝛis balnei sederit fiet coꝛpus
eius aqua illa calidius ⁊ cum illa eadem aqua
repente eo inscio super ipsum pꝛobicietur.
hoꝛꝛipilationem ab ipsa patietur ⁊ sentiet ex

ipsa frigiditatem. Ex quo apparet ꝙ dolor
fit a mala complexione fiente et non a frigi
da quia cum dolor sit sensatio et sentire fiat
per aliquam alterationem ⁊ innouationem so
lum fiet a mala complexione fiente in qua in
nouatio continue fit ⁊ non fiet a mala comple
xione frigida in qua nulla fit alteratio et in
nouatio. Omnis autem causa doloris opor
tet. ꝙ uehementer ⁊ subito adueniat. oportet
enim ꝙ alteratio ab ea proueniens sit excel
lens ⁊ subita ad hoc ut dolor ex ea accidat.
et enim a non excellenti et paulatina transmu
tatione non prouenit dolor cum non impri
mant tristitiam ⁊ non sentiantur. Et simili
ter oportet intelligere de causa delitie. Nam
delitia ⁊ dolor non differunt in modo induc
tionis. ymo in eo conueniunt. Dixit Aui.
nulla res que non subito. suple ⁊ excellenter
uenit sentitur. neqz delitie ex ea habentur su
ple neqz dolor. Galienus autem in tegni
uidetur uelle ꝙ ab omnibus qualitatibus q̄
tuor primis dolor contingat. dixit enim do
lores secundum quem incumbunt locum aut
continuitatis solutionem aut alterationes su
bitas ostendunt alteratur autem substantia
caliditate frigiditate siccitate et humiditate

Ex secundo regiminis acutorum dolor fit
in corporibus sensibilibus quando in eis ac
cidit alteratio magna subito distrahens ea a
dispositione naturali. que quidem alteratio
fit per multitudinem in qualitatibus agenti
bus quando calefiunt aut infrigidantur siccā
tur aut humectantur. Quarto uero de acci
denti ⁊ morbo dixit Gal' in sensu tactus acci
dit mutatio sue nature propter fortitudinem
caloris ⁊ frigiditatis quia humidum ⁊ siccū
corpus super aliud corpus incidēs nisi cale
faciat aut ifrigidet nō faciet nocumētum ex
quo tulit ut dixit. 12°. terapentice ꝙ dolo
rem faciat calidum ⁊ frigidum non autem
humidum aut siccum. 2°. quoqz micmir
dixit uehementissime cefalargie fiunt secun
dum caliditatem ⁊ frigiditatem moderate au
tem secundum siccitatem. secundum humidi
tatem uero nullus dolor dixit enim. Mes.
in suo de certificatione medicinarum humi
dum inquantum humidum non inuenimus
causam fore doloris. Dixit Alexan. libro
primo cefalargie fortiores fiunt secundum
operatiuas qualitates ⁊ maxime ex calore.
Ex siccitate autem non similiter generantur
uehemētes. humide uero qualitates nullo mō
inferunt dolorem nisi forte cum caliditate
aut frigiditate uel plenitudine humorum uel
ipsorum acredine coniuncte fuerint. Aue
rois colliget quarto. humida uel sicca com
plexio. dolorem non efficit nisi parum. Di
xit Auicena. licet unum ex generibus causa
rum doloris sit malitia. complexionis diuer
se non tamen malitia omnis complexionis
diuerse est causa doloris ymo calidum ⁊ fri
gidum accidentaliter sunt causa doloris sic
cum uero non est eius causa nisi accidentali
ter. ⁊ humidum nullo modo dolorem facit.

Ad predicta notant ꝙ ut patuit ad causan
dum dolorem oportet ꝙ alteratio sit subita
⁊ uehemens modo qualitates uehementer ex
cedentes complexionem nostram potentes
uehementem ⁊ subitam alterationem facere
sunt caliditas ⁊ frigiditas. quoniam ascendūt
ad quartum gradum. Siccitas autem ⁊ hu
miditas non ascendunt ad ipm ⁊ si ascendūt
earum actio est paulatina. sunt enim respectu
caliditatis ⁊ frigiditatis qualitates passiue
habent enim dixit Auerois pro maiori par
te plus pati quam agere. sicut caliditas ⁊ fri
giditas habent plus agere q̄z pati. Per se
ergo ⁊ essentialiter immediate caliditas et
frigiditas possunt esse causa cē doloris sicci
tas uero ⁊ humiditas nequaquam. uerūtamē
siccum per accidens potest facere dolorem
inquantum est causa cause doloris scilicet so
lutionis continuitatis. ratione constrictio
nis et coadunationis partium membri que
sequitur ad siccitatem. Humiditas uero
nec per se nec p accidens propter suam mate
rialem excedentem passibilitatem non potest
per se causare dolorem nec etiam p accidens
qui remoliendo siue laxum faciendo mem
brum non tamen soluit suum continuum.

Plusq̄z ꝯmentator tamen in tegni probat
ꝙ mala complexio sicca et humida perse et
immediate cēt dolorem. et arguit sic. omnis
qualitas immutans bonam complexionem
in membro et inducens malam est uel esse
potest immediata causa doloris sed sic fa
cit uel facere potest mala complexio sicca. et
etiam humida ergo ⁊c. ꝯ^a nota est per Auic.
qui dixit ꝙ causa doloris est subita immu
tatio complexionis a dispositione naturali
ad preter naturam. Sed. h^{oi}. patet quia com
plexio est qualitas resultans ex quatuor
qualitatibus primis quare sequitur ꝙ que
cunqz illarum in proportionata fuerit immu
tabit complexionem. et putat plusq̄z cōmen
tator hoc argumentū demōstrare ñ ūr Et so
lutio huius accipitur ex uerbo Galieni po
sito quarto de accidenti cum uoluit. ꝙ do
lor sit propria passio. sensus tactus ubi innu
it ꝙ dolor potest considerari dupliciter uno
modo proprie prout est sensibilitas rei con
trarie uehementer immutantis membrum
ut etiam uoluit Auicena. Et sic mala cōple
xio. sicca ⁊ humida non possunt esse immedia
ta causa doloris. quia ut patuit non possunt
ponere in membro subitam ⁊ uehementem
alterationem. Alio modo potest conside
rari dolor large pro quacunqz sensibilitate
rei contrarie immutantis sensum. Et sic pre
dicte qualitates passiue possunt esse cause do
loris. cum possint immutare membrum licet
diminute. Dixit Gordionus ꝙ Auicena
dixit ꝙ humidum non causat dolorem nec
perse nec per accidens aduertere facit ad
id quod dixit sexto de naturalibus capi
tulo de tactu. dixit enim. sensus nō apphēdit
sensibile ẜm q̄litatē derelictā in sensu a sensi
bili neqz ēt istā apphendit nisi quādiu ē ibi
pa° ⁊ mot⁹ ⁊ fieri. qm̄ sens⁹ ē pa°. Aut ui
cinat passioni. ⁊ iō qn̄ q̄litas derelicta nō in
ducit passionē rōne sue sil'itudis ⁊ paucitate
ꝯrietatis ñ sentit sic patz in ethica. Illa igit

q̄ debiliter īp̄mūt ñ sentiūtur q2 sens⁹ tactus
ñ apphēdit nisi excellētias sēsibiliū.τ iō sic
cū τ hūidū q2 sunt qualitates passiue τ debi
les nō inducūt pse dolorē. Dñt calidū τ hūi
dū possunt dupl'r eē cā doloris uno mō ut ma
lā ꝯpl'onē subito τ uehemēter possunt induce
re. Alio mō ut malo motui ꝯiūgunt̄ ex quo
malo motu ꝯiūcto ip̄is.ip̄a dicuntur eē in cō
uenientia sensui tactus. Et q2 iste malus mo
tus maxime ē in sol'one ꝯtinui ideo ut soluūt
ꝯti^m sunt ēt cā doloris. Siccū uero p accñs
ut supra patuit pōt esse cā doloris τ hūidum
nll'o mō. Et intelligūtur p̄dicta de dictis qua
litatib⁹ simplicibus τ puris. Naz siccitas τ
hūiditas cū nō fuerint simplices s3 cū calidi
tate uel frigiditate ꝯpo'te pñt eē cāe doloris
Sil'r ql3 mala ꝯ° tā simplex q3 ꝯpoita. cū nō
fuerit pura. s3 rare ꝯiūcta hūorali uel uapora
li pōt eē cā doloris saltē p accñs in q3tū sol
uūt sua multa corpulētia ꝯti^m. ip̄i hūores uel
uentositates ut appebit. Dixit Sorō. l3 so
lutio ꝯtinuitatis nō sit pse obtū sensus tactus
q2 nec ē de q̄litatibus p̄mis nec de secūdis.
Nihilo⁹ ē ō hys q̄ corrūpunt armoniā ꝯ°nis
τ ꝯpōnis corporis τ sic sentit̄. Quidā di
cūt sentit̄ ñ imediate. s3 in q3tū ē imediata cā
incōueniētie et disproportōis sens⁹ tactus.
h° tñ dcm qdā reputāt falsū3. uñ qdā aly dñt
q sol'o ꝯtinuitatis in rōne obti cāntis dolo
rez ñ ē cā imediata doloris. s3 in rōne obti
disponētis organū bñ ē ei⁹ cā. Nā organū sē
sus tact⁹ ad h° ut pcipiat absq3 dolore d3 eē
ordinatū τ cohoptū cuti. Cū g° accit ei sol'o
ꝯtinui nō imediate cāt dolorē i eo s3 facit q
ptes q̄ ñ ōbēt eē expoite reb⁹ extrinsecis ex
ponātur eis ut aeri que res intrinsece obuiā
tes ei indebite sūt cā q supueniat ei imedia
ta cā doloris ut caliditas τ frigiditas. τ isto
mō sol'o ꝯtinui disponit organū ad dolorē ñ
tñ effic ip̄3. τ iō dñt q si pportōabili aliqō
mbꝝ sensibile soluētur in uacuo τ ñ ꝯcurrēt
hiori ad lo^m ñ cāret̄ dolō hoꝝ tñ dc3 nil fac
ad mtē auctoꝝ. τ iō aly dñt p̄supponendo q
nullū sensibile cōe pōt sentiri imediate a sēsu
ppo nisi fiat ibi sēs⁹ alicui⁹ sēsibil' ppi. τ est
hoc τ suppositū phy 2° de anima. Et q3uis
ita sit imediata tñ cā pceptōis sēsibilis cōis
ñ ē nisi ip̄3 sēsibile cōe. nā ñ ē dubiū q cogni
tio alicui⁹ rei ñ cātur in mte nisi ab ip̄a re.
q2 cognitōes iste ñ sūt nisi spēs reꝝ cognita
rū. Et iō l3 sēsibile cōe ñ pōt pcipi nisi p
cepto sēsibili ppo. tñ pcepto sēsibili cōi cāt
in mente spēs sensibilis cōis q̄ ē imediata
cā cognitōis ip̄i⁹ sēsibilis cōis. sic si dicēt
q paries ōbeat nigrefieri. τ ñ possit nigrefie
ri nisi p̄us recipiat rubedinē. ita q rubedo
sit cā pceptōis nigredis. τ tñ cū nigredo pci
pit̄ ip̄amet ē cā imediata pceptōis sui. τ dñt
siue p̄supponūt ēt hy q uehemtē τ sbitā alte
ratōez cāre dolorē ē dupl'r. uno mō q causet
dolorē p egritudinē cātaz p̄us. v°. g̃. caliditas
in manu pōt excedere τ alterare ip̄az ita q cā
bit in ea egritudinē q̄ postea cābit dolorem.
Alio mō q cāet dolorē nō egritudie mediāte
sicut cū i manu excedit caliditas ñ cāns egri
tudinē i ea. τ q ita sit appet. q2 tal' alteratō

uehemēs τ subita ut dicta caliditas manū al
terans utroq3 mō pōt percipi a sensu tactus
τ utroq3 modo potest remouere mēbꝝ a sua nā
li dispōne τ adducere ip̄m ad dispōnem p̄ter
nā3. g° utroq3 mō pōt causare dolorē. Dicūt
g° ad ppositū q solutio ꝯtinui ñ pōt eē ime
diata cā doloris. nisi eueniente aliq̄ q̄litate q̄
sit causa sensationis. qua sensus sentiat solu
tionem continui. Est enim ymaginandum
q res soluens continuum alicuius membri
alteret etiam ipsum alteratione quadam. que
alteratō nō facit in eo dolorē nec egritudinē
gladius itaq3 soluēs ꝯtinuū facit dolorem ma
ximum soluendocontinuum τ cu3 hoc cāt sēa
tionē illi⁹ doloris cāndo in mēbro aliq3 q̄lita
tē q̄ ē cā illi⁹ sēatōis τ pceptōis doloris. ita
q in illo sensu erit duplex cognitio. una dolo
rosa τ alia nō dolorosa sed dolorosa nō pōt p
cipi nisi percipiat̄ non dolorosa. τ tñ ista co
gnitio nō dolorosa ē causata a cognitōe dolo
rosa. Si g°. querit̄ ab eis que ē imediata cā
isti⁹ doloris respōdet̄ q sol'o ꝯtinui q2 ut pa
tuit sēsibile cōe potest eē imediata cā sēatiōis
sui. tñ ista cognitio nō pōt eē in sensu nisi me
diante sēatōe sēsibilis ppry. sic nec iste dolor
pōt eē in mēbro nisi pceptōe nō dolorosa me
diante sic g° ꝯcludunt q sol'o ꝯtinui ē effecti
ua cā doloris τ illa q̄litas mediante q̄ dolor
pcipit̄ ē cā dispositiua q̄ dolor causet̄ τ pcipi
atur in mēbro. Sūt g°. in sūma imediate cāe
doloris due supradcē τ ñ plēs. na3 cu3 dolor
sēui tact⁹ attribuat̄ pp. alteratōe3 fridaz in or
gano ei⁹ qō mēbꝝ ꝯsil'e existit pp qō dolor
ꝯsil'ib⁹ mēbris attribuit̄. cu3 excedēs τ subi
to fuerit ip̄a alteratio. Et ip̄3 organū ñ pmu
tāt excellēter τ subita. nisi compl'o mutatur
τ sol'o ꝯtinuitatis seqt̄ q ñ sint alie cāe dolo
ris imediate q3 p̄dcē due. duas corporis nās
pmutātes ꝯ°nē. s. τ ꝯpōnē. Et iō q̄tuor cause
doloris capitis q̄s Auic. uidet̄ assignare 3^a.
p^a c°. de soda. Cū dixit q ois cā doloris mu
tatio ē ꝯ°nis aut ei⁹ diuersitas l' sol'o ꝯtinui
tatis l' aggregatō āboꝝ simul ad p̄dictas duas
reducunt̄ ut p3 intelligenti. Cōparans autē ꝯcili
ator inter dcās duas cās in fortitudine τ de
bilitate ip̄aꝝ dixit q sol'o ꝯtinui maiorē do
lorē p̄stat q3 subita alteratio pp. uiolētū τ re
pentinum occurrens de foris aut de intra.
Et enim repentinum alterans non est sic uio
lentum sicut continuum soluens cum sit qua
litas uel fortassis aliqō h⁹ est quia demu3 ad
solutionem continuitatis sequitur alia causa
doloris scilicet mala complexio ex subita al
teratione. non ergo tam grandis dolor altera
tionem subitam sequitur sicut iuncture sepe
rationem nisi tandem ex ipsa subita alteratō
ne sequatur separatio iuncture Et dixit non
intelligunt auctores. q alteratio subita aut
subita continuitatis solutio sit in stantanea
quia non sentiretur sed intelligunt q fiat in
tempore breui. ymo in quanto breuiori tem
pore fit tanto minor sequitur dolor ideoq3
experimur quādo aliquis acutissimo quodā
instrumento inciditur τ omnino repente. nul
lum aut q3 minimum dolorē sentiri eo q non
solā alteratio. s3 τ operatio quel3 alia tēp⁹ ex

quirit sufficiens in quo sensibile i sensuz pos sit imprimere. Gal'. 4° de accñti. ⁊ Auer. coll'z 3° ut iaz supra patuit uolũt ꝙ dolor nõ ẽ nisi in fieri. ⁊ iõ sẽp ẽ cũ pñtia cãe aqᵃ de pendz. Gal'. 2°. miemir uolẽs ondere mõs sol'onis ꝯtinuitatis cãntis dolorẽ. dix in eo ꝙ dissoluit ꝯtinuaᵒ homomeraꝝ ptiũ fit do lor soluũt aũt eã q̃ corrodũt ⁊ q̃ icidũt ⁊ que tẽdũt ⁊ q̃ fortiter calefaciũt aut infrigidant suple aut desiccãt. ⁊ q̃ ꝯterũt ꝯtũdũt ul' quas sant. Cãe aũt male ꝯ°nis sũt oẽs cãe calefa cientes aut infrigidãtes. itaqz dix Alexã. li° p°c°. ꝺ cefalargia. dolor siue p catãtico uitio .i. a cã exteriori siue senectico. i. a cã iterio ri fit. Sũt g° exteriores cãe ꝑmitie. ⁊ iterio res sũt añtes l' ꝯiũcte. Exteriores g° sũt sic cãus pcussio obuiatio ad aliud corp⁹. corpus icidẽs q̃ssans ꝯterẽs l' ꝯtũdẽs. Aer calid⁹ uel frigid⁹ seu sicc⁹ l' aliud sil'e ut ignis aqᵃ fri gida l' nix aut glaties ⁊ uẽti. ⁊ accñtia aie su pfluẽtia ⁊ mot⁹ corporei fortes coyt⁹ supflu us ⁊ laborios⁹ sõpnus pfund⁹ iordiat⁹ ⁊ ui gilie supflue. ⁊ approxiatõ ciboꝝ potuũ l' me diciaꝝ calefaciẽtiũ l' ifrigidãtiũ ul' ꝺsiccãtiũ ⁊ silia. Cãe ṽo iteriores ꝯiũcte sũt aut añ cedẽtes. Et ꝯiũcte qõ sũt due cãe supradicte i mediate alteratio sbita ⁊ sol'o ꝯtinui. Et añ cedẽtes qdẽ sũt cãe mãles hũorales l' uaporo se. ⁊ hũorales qdẽ aut sãguis aut fl'a aut col'a aut ml'ia nãles l' inãles. simplices uel ꝯpoite apantes uel nõ apantes. Et uaporose qdẽ sũt aut uẽtositates grosse aut sbtiles. Sũt ẽt cãe añtes aliqñ qdẽ ꝯpõnales. sic mẽbri raritas uel dẽpsitas. ⁊ sens⁹ ẽt mẽbri acuitas ad ꝯse q̃ns cãe añtis reducit. Et similiter mala ꝯ° mẽbri uicinantis uel cõicantis mẽbro dolẽti

Et dictaꝝ cãꝝ tã extrinsecaꝝ q̃z intrinse caꝝ. q̃dã dolorẽ faciũt. qr malã ꝯ°nẽ solũmõ sbito cãnt. q̃dã qr solutõez ꝯtinuitatis solũ ef ficiũt. ⁊ q̃dã. qr utrũqz cãnt seu cãre pñt. ṽbi gratia inter cãs extrinsecas. Auic. ꝑmi 2ᵃ. exᵐ. ponẽs ꝺ motu dix mot⁹ dolorẽ efficit p id qõ cũ eo accit ex extẽsione aut ꝯtusiõe aut ruptura suple aut calefactõe. qm̃ mot⁹ calefa cit ut patuit in ᵽmõe p°. De cãis aũt intrin secis mãlib⁹. A. uolẽs ondẽ qũo dolorẽ cau sent. ⁊ ꝺ hũoralibus qdẽ dixit. hũores mali dolorẽ efficiũt. aut cũ ipoꝝ q̃litate. sic cum mordicationẽ efficiũt aut cũ q̃ztitate. sic cum sua ml'titudie extẽdũt. aut ꝓpterea ꝙ utraqz ꝯiũgũt. s. q̃litas ⁊ q̃ztitas cũ sũt ml'ti ⁊ mordi catiui. ⁊ pticl'ari⁹ oñs h°. A. 3¹ pᵃ c° ꝺ q̃lita te sode accñtis ex mẽrys. dix ꝙ mẽ hũorales sũt cã sode. suple ⁊ sil'r cui⁹cũqz doloris aut p se aut p accñs. ñ itell'ndo p se. i. imediate ⁊ p accñs. i. mediate qr mediãtib⁹ cãis imedia tis supdc̃is. sic supdc̃z ẽ sumi p se ⁊ p accñs. s3 itell'ndo pse. i. p sui corpulẽtiã l' ṽtutẽ. s. cũ sua actõe. sic eni ꝓducũt malã ꝯ°nẽ. diuersaz uel soluũt ꝯtiᵐ ⁊ intelligẽdo p accñs qñ nõ p corpulentiaz neqz p ṽtutẽ sue actionis s3 ꝯse cutiue perducunt ad malaz ꝯ°nez uel solutam ꝯtinuitatẽ. Et ꝺcl'ans Aui. qũo male mẽ hũo rales sunt cause male cõplexionis pse dixit ꝙ complexio non ꝑmutatur per se a dictis mẽ bus nisi ᵽm duos modos. s. aut propter uici

nitatez aut ꝓp transitionẽ intelligẽs p uicini tẽ malã ꝯpl'onẽ fientẽ sic dc̃az eo. ꝙ cũ sit in motu indiget uicino. s. humore substentante eaz p uicinitatẽ. itaqz. i. p malã ꝯpl'onẽ fiẽtẽ si hũor calid⁹ aut frigid⁹ ẽ permixt⁹. sc3 mẽ bro calefaciẽs aut infrigidãs ip3 cũ seperat̃ .i. eũatur ipse hũor ab eo mẽbro cui ꝑmixt⁹ ẽ tũc finit̃ ⁊ euanescit. s. mala ꝯ° fiens ⁊ non facit moram de qua sit cura. sed eo euacuato cito transit ⁊ liberatur. Per transitionem aũt intellexit malã ꝯpl'onẽ factam. sic uocataz qr iã transierit mot⁹ ad terminũ ⁊ hũor iam fixit impressionem. ꝺr etiã h̃ mala ꝯ° fixa et affirmata qr iaz est in ꝗetato esse ⁊ potest de ea affirmari ꝙ sit qõ non põt fieri de fiente cũ ꝯtinue sit in motu. Dixit ergo Aui. per transitionẽ aũt qm̃ hũor iã fixit impressionẽ suaz ⁊ affirmauit eam ⁊ quãuis separetur hu mor eũone l' resolutiõe. tñ remanet qualitas fixa ab ea. s. ipsa mala ꝯpl'o. facta. q̃ q̃uis in q̃ztũ facta ñ faciat dolorẽ ut supra patuit. tñ i q̃ztũ amoto hũore q fixit eaz remanet. ⁊ põt dici fiens respectu quarũdã ptiũ aliaꝝ ipsius mẽbri que alterari pñt a partib⁹ hñtib⁹ malã ꝯpl'onẽ factaz facit dolorẽ. Aut ⁊ quia etiam nõ amoto hũore predicto põt dici fiẽs respe ctu ulterioris grad⁹ ad quẽ mouet̃ hũor ipse l3 sit facta respectu alic⁹ g̃dus possibilis re manẽ post hũoris amotionẽ. sil'r facit dolorẽ

Declarãs ṽo Auic. ubi supra qũo mẽ pse mõ dicto sũt cã sol'onis ꝯtiũitatis dixit ꝙ mẽ rũ essẽtia. i. nã siue sit nã nãlis siue accñtalis p q̃z soluit ꝯtinuũ ẽ cã doloris pse ᵽm semitaz sol'onis ꝯtinuitatis. q̃z agẽdo facit qm̃ illud .s. mẽꝝ essentia siue nã mouet eas. s. mãs ⁊ se pat ꝯtinuitatẽ mordicatiõe ⁊ corrosione sua. Et dixit mẽ q̃ sũt mordicatiue ⁊ corosiue nẽ ⁊ soluunt ꝯtinuũ sũt cal'e col'ice. s3 mẽ frigiꝺ hũorales ymo ẽt cibales soluũt ꝯtinuũ sua mã uentosabili. cum excitant̃ ⁊ uentosantur a ca liditate agente. que uentositas mota soluit ꝯti nuũ p modum infra dicendum. Per accñs uero mã humoralis facit dolorẽ. qm̃ ipsa aut ẽ apostemãs aut nõ apostemans. s3 opilans ⁊ facit dolorẽ per accñs qr nõ facit eũ sua nã s3 mediante opl'one uel apate. nã ad opl'onẽ uel apa sequit̃ mala ꝯ° ⁊ soluta ꝯtinuitas non p se. qr opl'o uel apa per se causet malã ꝯpl'onez uel solutã ꝯtinuitatẽ sua actiõe s3 p accñs ⁊ ꝯ secutiue se hñt ista ad opilatõez ⁊ apa quicqd igit̃ p accñs ẽ cã cẽ p accñs ẽ causa cãti. Cũ igit̃ opilatõ ⁊ apa p accñs sint causa male ꝯ° nis ⁊ solute ꝯtinuitatis p accñs erũt cã dolo ris Qõ aũt opl'o ⁊ apa sint cã male ꝯ°nis p3 qr p uiã putrefactõis sequẽtis ad illa seq̃t̃ ca liditas ⁊ p uiã suffocatõis calidi seq̃t̃ ea frigi ditas. Solutio aũt ꝯtiũitatis seq̃t̃ ipsa dix Auic. qm̃ mẽ q̃s mouet nã in corpore siue ut expellant̃ tanq̃z supflue. siue ut destituantur mẽbris tanq̃z nutrimentales et benigne non recipiunt̃ nec fit mot⁹ eaꝝ nisi ex transitib⁹ nãlibus. i. per uias nãles. s. debite apertas q̃ cũ opilant̃ prohibẽt ire mãz. Et ad hoc seq̃t̃ dilatatio sui ⁊ inflatio uiaruz. Et cum dilatã tur uie ꝑdicte resistunt. s. transitui materie uel resistunt. i. restant. s. materie i epe relidẽ

tes ibi. ⁊ tal' mã ibi residens facit extensionē
Et extēsio facit solonem ꝯtinuitatis ul' seqͭ
ad op'onē sol'o ꝯtinuitatis. qꝛ qñ canales ꝑ
quos mã dꝫ moueri opilātur. tūc opl'o ꝓhibꝫ
transitū ⁊ motum mēꝝ per uiaꝫ suā unde mē
mote dilatāt canales in sba coꝝ. Et cum sic
dilatantur resistunt. ⁊ in resistentia fit exten
sio sbe canalis ꝑꝑ quod fit in eo solutio cōti
nuitatis. De materys aūt uaporabilibꝰ quo
mō faciant dolorē. dixit Auic. ꝑmi zᵃ. uēto
sitas dolorē efficit ꝑꝑ extensioneꝫ. Et di
xit terty pᵃ. hoc facit uentositas duobꝰ mo
dis. uno cū meatus naturalis per queꝫ transi
re dꝫ cōstringitur. siue cū creatꝰ ē a ꝑncipio
strictior ꝙꝫ oꝫ quē extendit uentositas. ⁊ ex
tendendo soluit eius ꝯtinuitatē. aut cū nō est
transitus in loco ubi est uentositas sed ipa
inquirit meatū. ⁊ facit ꝑuenire transitum nō
nālez. qꝛ suo impetu facit ꝑuenire transitum
⁊ foramē in loco unde transit. Et sic soluit
ꝯtinuuꝫ ⁊ facit dolorē. Sed uapor siue
materia uaporosa siue uentositas sbalis fa
cit sua qualitate dolorem. qualitate .s. acuta
mordicatiua cal'a. Aut comprehensione mē
humoralis in locis ad que uel per que per
uenit uapor ꝙꝫ mām humoralē ipe uapor mo
uet. quam motam sequitur. aut mala ꝯpl'o aut
sol'o ꝯtinui. ⁊ sic dolor. hunc etiam modum
pōt facere uentositas ipa grossa mouendo
humores quos inuenit in loco ubi est. Aut
ad quē ꝑuenit. ymo h modus motus humoꝝ
plus ꝓuenit a uentositate. ꝙꝫ a uapore. Et
dixit. A. uentositas siue uapor qñqꝫ aduenit
exterius ingrediēs corpus uel membruꝫ per
poros eius cum multum fuerint dilatati. aut
per meatus alios manifestos. sicut cum i[illegible]re
ditur caput per aures aut nares. Et quādoqꝫ
est eueniens interius a causa intrinseca ex ei
bis ul' humoribus uentosabilibꝰ l' uaporabi
libꝰ. ⁊ tā uētositas ꝙꝫ uapor extrinsecꝰ. adue
niēs pōt eē frigida ut uētꝰ septētrional' ⁊ ua
por eleuatꝰ a lacunis ⁊ locis limosis. ⁊ pōt es
se calidus ut uētꝰ meriodional' ⁊ uapor sulfu
ris l' aromatum caloꝝ ⁊ siṁuꝫ. De intrin
secus aūt euenientibꝰ. dixit Auic. humores a
cuti .i. calidi nō generant uentositates sed
uapores. ⁊ qui sunt sanguinei sunt dulces mi
noris nocumēti sua q̄litate ꝙꝫ uapores colici
sꝫ sua ꝙꝫtitate magis nocēt sicut colici no
cent plꝰ sua q̄litate. Ab hūoribꝰ ṽo frigidis
surgit uentositas ut plus. uapor ṽo ut parum
l' raro. Et qui sunt fl'ici ⁊ retinentur sūt gra
uatiui ⁊ tardi motus. Et qui sūt malancolici
sunt facientes tristitiam fixi minoris ꝙꝫtita
tis. ⁊ ideo nō sic grauant sed peioris sunt q̄li
tatis. Et quādoqꝫ prouenit dolor ꝓpter
ambas cās simꝉ. s. extrinsecas ⁊ intrinsecas
⁊ cāe quidē q̄cūqꝫ cū sunt debiles. dixit. A.
in quedā corpora ul' mēbra imprimūt. ⁊ in
quedaꝫ nō. imꝑmūt eniꝫ in ea quoꝝ sensus est
fortis acutus. ⁊ in ea q̄ sunt debilia naturalꝛ
ul' accñtꝛ. sensibilitas nāqꝫ membri multa ⁊
eius debilitas sunt causa dispositiua ut a qua
libet re occurrente patiatur quāuis sit par
ua. Species doloruꝫ diuiduntur aut essen
tialꝛ magis aut accñtalꝛ magis. De diuisione

eius ꝓm essentiam magis. dixit Gal'. zᵒ de in
terioribus ꝙ proprietas cuiuscunqꝫ doloris
non ē accepta a causa faciente dolorem suple
⁊ multominus ab alys accidentalibus dispō
nibꝰ ei euenientibus. sꝫ a ꝓprietate loci dolo
ris qꝛ dolor est sensatio lesa. mō ꝓprietas sēa
tionis lese est in ipo loco leso. ꝑꝑ. gᵒ. huiꝰ ꝓ
prietatis diuersitatē membra lesa diuersos ꝑ
cipiūt dolores. Quidaꝫ autē ad diuersitatē
magis essentialeꝫ spēꝝ doloꝝ reducunt euꝫ q
sumiᵗ a causis ꝓm ꝙꝫ alius dꝛ ꝓuenire a mala
ꝯpl'one ⁊ alius a solutione ꝯtinuitatis. aut ab
utraqꝫ. Et unaqueqꝫ harum spērum diuidiᵗ
in factum a cā interiori ⁊ factum a cā exte
riori. ⁊ unaqueqꝫ diuidiᵗ ꝓꝫ uarietatē causa
ruꝫ. Assignauerunt autem ꝓm p̄dictas diuersi
tates magis essentiales auctores qndecīꝫ gnā
doloꝝ. Et si aliqḋ genus aliud reperireᵗ no
minatum ad alterum illorum. i5. est reducibi
le. Colligens autem Auic. predicta. i5. gnā pᵗ
zᵃ. dixit. dolorum genera que nomina hūt sūt
i5. uꝫ prurituus exasperatiuꝰ pūgitiuus com
pressiuus extensiuus concussiuus frangitiuus
laxatiuus perforatiuus acualis stupefactiuus
pulsatiuus grauatiuꝰ fatigatiuꝰ ⁊ mordicati
uus quos omnes dolores sparsim Auic. col
legit. maxime tamen a Galieno de interiori
bus zᵒ. Est autē prurituus dolor. dolor qui
dam leuis eueniens cuti corporis cum pruri
tu queꝫ prudorem nostri uulgari sermone uo
cant. Et causa eius dixit Auic. est humor acu
tus ⁊ salsus. i. hñs acredinē cum acuitate ma
laꝫ ꝯpl'onem cāns in cute et continuitatis eiꝰ
solutioneꝫ. Dolor autem exasperatiuus est
dolor perceptꝰ cum asperitate membri i quo
ē. euenit enim mēbris nā lenibus cum exaspe
ranᵗ. ut cāne pulmonis ⁊ eius causa dix Aui.
ē humor asper. i. asperum faciens. Dolor
uero pungitiuꝰ ē dolor quē percipit patiens
cū punctura mēbri in quo est ac si membruꝫ
illud acu perforaretur. Et conuenit hic dolor
panniculis. Et cā huiꝰ dixit Auic. est hūor
extendens panniculum in latitudinem. Et ca
dit in hoc dolore diuersitas ꝓm diuersitatem
pāniculoꝝ. Panniculoꝝ enim aliquis extēdi
tur super aliqḋ mēbꝝ. aliquis inuoluiᵗ circa
aliqḋ mēbꝝ. ⁊ aliquis ꝯtinuatur cuꝫ membro
qḋ mouetᵗ ⁊ aliquis cū membro qḋ non mo
uetᵗ. Et alñ est pāniculus cū motu ⁊ alñ nō. ⁊
alñ est multi sensus ⁊ aliqñ pauci Et alñ acci
dit nocumentū in omnibꝰ suis partibꝰ et alñ
in una ⁊ nō in alys. ñ ergo est dolor in omni
bꝰ pāniculis equalis. sed maior uel minor ꝓꝫ
diuersitates p̄dictas. in pāniculo eniꝫ magis
sensibili dolor maior accidit ⁊ eꝯᵒ. Dolor
aūt extensiuꝰ est dolor in quo patiens sentit
mēbꝝ suū extendi ꝓm aliquam eius dimensi
onem. Et ꝓprie ꝯuenit neruis ⁊ lacertis. Et
cā eiꝰ dixit Auic. est uentositas aut humor
q neruū uel musculum extendit. ac si ipsuꝫ ad
suas trahat extremitates ꝓpter qḋ ad ipsum
qñꝫ sequiᵗ spasmꝰ. Et cū est a uentositate est
absqꝫ sensu alicuiꝰ grauitatis. Dolor auteꝫ
ꝯpressiuus est dolor in quo patiens extimat
mēbꝝ dolens esse in loco constricto et coarta
to. Et cā eius dixit Aui. est materia que

mēbro suuꝫ coāgustat locū. aut uentositas q̄ ip̄m coāgustat ac si super ip̄m ꝯprimeretur ⁊ ꝯtunderetur. Et maxime appropīat m̄bris carnosis musculosis. Dolor quoqꝫ ꝯcussiuꝰ ē dolor ī quo patiens extimat mēbra dolētia ꝯcuti. Et cā eiꝰ est dixit Aui. m̄a que inter musculū extendit ⁊ suuꝫ panniculuꝫ ⁊ ꝯtinuitatē soluit q̄ inter musculū existit ⁊ pāniculū. Et musculus maxime proprius existit

Dolor autē frangitiuus ē dolor profundus in quo patiēs extimat ossa mēbri dolentis frangi uel ac si frangerētur. Et cā eius dixit Aui. est m̄a aut uentositas que interponitur media inter os ⁊ panniculum qui tegit ip̄m Aut cā eiꝰ est frigus quod illum panniculum fortiter stringit. Dolor autem laxatiuus est dolor in quo patiēs mēbꝝ sentit extendi absqꝫ sensu alicuius ꝯ̄ctionis. ⁊ ꝑ hoc differt a dolore extensiuo. Et cā eius est dixit Aui. q̄ carnē musculi extendit. ⁊ nō ipiꝰ cordā. Et iō ad ip̄m nō sequtur ꝯ̄ctio neqꝫ spasmus. Et est ꝓp̄us carni musculoꝝ. ⁊ iō uocatus est laxatiuus. i. in mēbro laxo exn̄s. quia musculus saltē quo ad suaꝫ carneꝫ in qua h̄ existit dolor laxior est neruo ⁊ panniculo. Dolor uero perforatiuus est dolor in quo patiens extimat mēbꝝ dolens ab intus terebello ꝑforari. Et est ꝓprius mēbris duris ⁊ grossis duas tunicas hn̄tibus sicut maxime ē intestinū colon. Et cā eiꝰ dixit Aui. ē m̄a grossa ut fl'a uitreū. aut uentositas que retinetur inter duas tunicas illius mēbri que incessanter ip̄m rūpit ⁊ in ip̄m penetrat stimulando ac si terebello perforaretur. Dolor acualis est ꝓp̄e sp̄es siue modus doloris perforatiui. differt ab eo ꝓp̄e ƀm magis ⁊ minus. Et causa eius dixit Auic. ē materia. s. humoral' grossa seu uētositas retenta. sil'r inter duas tunicas mēbri in hora solū qua rūpit sꝫ non mouetur penetrans per mēbꝝ sicut mouet̄ m̄a ꝑforati Et ḋr acualis qr extimat patiēs m̄bꝝ illud dolēs acu ꝑforari. accīt aūt maxie. itestinis ḡcilibꝰ sic̄ ꝑforatūs grossis. Dolor v̄o stupefactiuus ē dolor dīnutus ⁊ obtusus qualis ē qui accīt mēbris dormitantibꝰ stupidis. ⁊ nō ḋr stupefactūs. qr nō sentiatur. sꝫ qr obtuse sentitur. ul' ut quidā dicunt. qr pl'm fit a frigore sicut stupor. Et cā eiꝰ ē dixit Auic. aut fortis frigoris ꝯp̄ssio. aut poroꝝ penetrationis sp̄s sensibilis qui ad mēbꝝ uenit clausura cū ligatura. aut receptacl'oꝝ repl'o. q̄re nō penetrat de sp̄u ad mēbꝝ dolēs q̄̄titas sufficiens ad bn̄ sentiendū. Et nō ē intelligēdū ꝙ ligatura ul' opl'o transituū sp̄s sit cā doloris in membro. ymo in eo causa doloris erit una. s. de causis supradictis. sed est causa ꝙ dolor sit stupefactūs obtusꝰ. Sꝫ mala ꝯ°. frigida pōt cē cā doloris ⁊ ēt obtusiōis eiꝰ. Et ad hūc dolorē dicūt reduci dolorem ꝯgelatiuū q ꝓp̄e dētibꝰ eueit cū sensu maifeste friditatis. Dolor v̄o pulsatiuꝰ ē dolor in q° patiēs pulsatōeꝫ manifeste ꝑcipit ad sil'itudinē pulsꝰ un̄ ēt ḋr ꝑcussiuꝰ. ⁊ al'n absolute uocatur ꝑcussio ul' pulsus. Dixit Gal'. secundo de interioribus pulsare absqꝫ dolore non est nisi in artarys. Sed cum animal patitur

flōnes aut erisipilā siue uulnera. tūc pulsus uere cū dolore sentit̄. sꝫ ante cum sanū fuit non sentit pulsare nec cū dolore nec sine. Et dixit mēbra q̄ calida ap̄ata hn̄t senciunt dolorem in duobꝰ temporibꝰ. s. cū mouent̄ ⁊ cū ꝯp̄mūt̄ Et cū totus lacertus calido ap̄ate ꝯprehēdit̄ sentit̄ dolor duabꝰ rebꝰ. s. cū dilatat̄ aut mouet̄ ⁊ cū caro circundās ip̄ꝫ ꝯp̄mit̄ qḋ est cā pulsatōis in mēbris calida ap̄ata hn̄tibꝰ. Et dixit motꝰ artariaꝝ fit in mollibꝰ ap̄atibꝰ ⁊ malis ꝯpl'oibꝰ sine ap̄ate exn̄tibꝰ sine dolore Et in calidis ēt ap̄atibꝰ iteꝝ aln̄ artaria mouet̄ absqꝫ dolore. Neqꝫ. n. cū dolore mouet̄ nisi qn̄ ap̄a magnū ē q̄̄uis pulsatio q̄ ē cū dolore q̄ ḋr in calidis ap̄atibꝰ ⁊ magnis euēire ꝓp̄e artarys ꝑtinet. hāc tn̄ pulsationē cē i carne artarias circudāte. dicimꝰ ꝑꝑ āgustiā locorū ꝯculcatoꝝ. un̄ ꝑcussio appellat̄. pulsu. s. se dilatāte. qḋ n̄ ꝯtingit nisi in mēbris sensibilibꝰ. Et ꝑꝑ h°h̄ ꝑcussio nō fit in ꝑipleumonia ⁊ pleuresi eo ꝙ pulmo nō sentit ⁊ pleuresis ē morbꝰ q ē in pāniculo intra costas q nō ꝯprimit̄ nisi ꝑꝑ ossa. Alia v̄o loca q̄ sūt iter ossa pectoris minime ꝯp̄munt̄. Et artaria in hys locis intra costas exn̄s in ꝓfundo interioꝝ corᵐ ē: ⁊ ꝑꝑ hoc nō tāgit pelliculas q̄ itra costas exn̄t. un̄ motꝰ artariaꝝ in pleuresi non ē cū dolore nꝫ sentit̄. Si v̄o aln̄ i lacertis q sūt iter costas ap̄ata ꝯtingāt. necīo dilatatō pulsꝰ ē cū dolore ⁊ sētit̄. Et h̄ dolor i ep̄e nꝫ i renibꝰ nꝫ in splene. sic̄ neqꝫ in pulmone sentit̄ qr n̄ diuidūt̄ i hys mēbris nerui dātes eis sꝑm. Simil'r nꝫ in pelliculis q̄ carēt pulsu. neqꝫ in carne molli q̄ artarias n̄ hꝫ ⁊ alys similibus istis membris hic dolor percipitur. Dicūt ad hoc ut dolor causet̄ pulsatiuꝰ tria potissime reqrūt̄. pᵐ ē ꝙ mēbꝝ sit sſibile 2ᵐ ꝙ sit artariosū 3ᵐ ꝙ m̄a sit ibi ꝯculcās artarias ꝑ quā ꝯculcatōeꝫ iducat̄ nccītas euētatōis maior q̄̄ ꝑus cēt ut ꝑ h° moueat̄ artaria dilatatiue ⁊ ꝯstrictiue plꝰ q̄̄ꝫ priꝰ. Dixit Auic. cā doloris pulsatiui ē ap̄a cal'ꝫ ⁊ n̄ frigidū. frigidū. n. q° cūqꝫ mō fuerit siue duꝝ siue molle. dolorē n̄ efficit. s. pulsatiuū nisi in cal'm ꝯuertat̄. nec ēt dolor pulsatiuꝰ in cal'o ap̄ate accidit nisi isto mō. s. cū ap̄a ꝯtingerit ⁊ mēbꝝ qḋ ei est uicinuꝫ fuerit sentiēs circa qḋ exn̄t artarie q̄ se ꝑ pulsant. Cum. n. mēbꝝ fuerit sanuꝫ artarie motus non sentit̄. ꝑꝑ ipsiꝰ ꝓfunditatē. sꝫ cuꝫ infirmat̄ ⁊ ap̄atur eiꝰ pulsatio dolorē efficit Cuꝫ eniꝫ mēbꝝ sanuꝫ ē m̄a ordinatiꝫ mouet̄ sꝫ cuꝫ ap̄a fit iux̄ artariā tunc ipsa ꝯstringit̄ ⁊ inflāmat̄. unde in ea motꝰ dilatatiuꝰ fit uiolēter. dilatat̄ ergo ⁊ mouet̄ fortiter. ut possit bn̄ trahere aereꝫ. ⁊ ꝑ fortē motuꝫ ꝑcutit carnē ⁊ fit dolor. Cuꝫ aūt ap̄a fuerit frigidū. qr nō iflāmat artariā nō cāt̄ iste dolor. Dicūt hunc dolorē ēt cāri cuꝫ inflamat̄ artaria q̄l'r cunqꝫ sine ap̄ate. Dolor autem grauatiuus ē dolor in quo patiens sentit reꝫ graueꝫ pōderantē i loco doloris. Et cā eiꝰ ē dixit Aui. ē ap̄a in mēbro non sſibili sicut pulmone epate splene ⁊ sil'ibꝰ q̄ sūt inuoluta pānicl'o sentiēte ⁊ appēsa panniculꝭ sentientibꝰ cuiꝰ ap̄atis ḡuitate mēbꝝ ip̄m inferius trahatur ⁊ sic percipit dolorem. Aut dixit Aui. cā eius ē ap̄a

in mēbro sensibili cuiꝰ sensuȝ ipā egritudo iā destruxit sicut cācer in ore stōaci cuiꝰ pon derositas sentitur nec tñ dolorē efficit ī ore eius ubi est. propterea ꝙ sensuȝ eiꝰ destruxit

Dolor aūt fatigatiuus ē dolor ī qͦ patiens mēbra sua fatigata sentit ⁊ uocaṫ absolute la bor. Et cā eiꝰ ē dix Aui. aut labor corpore us ⁊ uocaṫ tūc fatigaͦ laboriosa. aut cā eiꝰ ē hūor excedēs ⁊ uocaṫ fatigaͦ extensiua aut ē uētositas ⁊ uocaṫ fatigaͦ inflatiua aut ē hūor mordicās ⁊ uocaṫ fatigatio ulcerosa. Sȝ de hoc dolore plene ē dictū in ſmone pͦ tractatꝰ de reg e sanitatis. Dolor ṽo mordicatiuꝰ q ēt ðr corrosiuus ⁊ aliꝰ absolute ðr morsus uˡ corrosio ē dolor in qͦ patiēs ymagiatur aliqd incedēs corrodēdo ⁊ mordicādo ipm Et cā eiꝰ ē dixit Aui. hūor q q̄litatē hēt acu tā ꝑ quā corrodit ⁊ mordicat ⁊ ꝓpe attribui tur h dolor mēbris intrinsecis ⁊ ꝓfundis ⁊ sb cute positis. ⁊ ꝑ hͦ differt a dolore pruriti uo siue pruriginoso qui cuti ⁊ membris ex trinsecis appropatus est. Plusq̄ȝꝯmētator di xit ꝙ dolor aliqͦ mō nō dȝ dici ex toto gene re ꝑternāȝ qꝛ illa opatio dȝ dici ex toto ge nere ꝑternāȝ q̄ rōne sui generis remouet to talˡr a corpore sano et rō est qꝛ nulla nālitate uidetur ꝑticipare. mō dolor nō ꝭȝ genꝰ remo uet a corpore sano. sed solum ꝭm formā sensa tionis ṽbigratia in dolore ꝯsiderātur duo. s. sensatio q̄ ē sicut genꝰ ⁊ ꝭȝ hoc ñ remoētur a corpore sano ⁊ ꝯsideraṫ forᵃ sēsatōis q̄ est ꝑternāȝ. ⁊ ꝭȝ hāc formā sēsatōis remoētur ab eo ꝗd ꝭȝ nāȝ. ⁊ declarās hoc in exͦ dixit in corpore nālˡr se hñte in sēsu tactꝰ sēꝑ dȝ esse sēsatio ex obto illi sēsui ꝓportōnato. sȝ in do lore semper sensui tactus approximatur ob iectum improportionatum. ⁊ iō ꝭm h dolor pōt dici ex toto genē ꝑternāȝ. Sētiˡ ṽo ꝯ Galˡ. dix ꝙ nulla opō lesa q̄uocūqȝ fuerit lesa pōt dici nec ē ꝭȝ rei ṽitatē ex toto genere pre ter nāȝ. qm̄ si aliqᵃ cēt talˡ. maxie cēt opatio corrupta. sed opō corrupta ñ ē ex toto genē ꝑter nāȝ. eo ꝙ ñ alˡr immutaṫ sēsꝰ in opōne corrupta. seu in dispōne dolorosa q̄ȝ faciat in opōe dinuta lˡ adaucta gͦ nō plꝰ dȝ dici opō corrupta seu dispō dolorosa ex toto genē ꝑ ter nāȝ. q̄ȝ dicaṫ opō dinuta ulˡ adaucta ṽbi gratia in sēsu uisꝰ. sic̄ in opōe dinuta uisꝰ cō sideramꝰ oclm uidē. ⁊ ꝯsideramꝰ ipȝ ñ uidē sic̄ dȝ. ita in opōe eiꝰ corrupta. ꝯsideramꝰ oc ulū uidē ⁊ ꝯsideramꝰ ipȝ ñ uidē ꝙ dȝ. sic̄ gͦ in uisione dinuta ꝯsideramꝰ malitiā uisionis ita ⁊ i opōe eiꝰ corrupta. ⁊ silˡr in sēsu tactꝰ in opōe eiꝰ dinuta ꝯsideramꝰ cū sētire ⁊ ñ sētire qͦ dȝ. ⁊ silˡr i opōe eiꝰ corrupta ut i dolore ꝯ sideramus cū sētire ut calˡȝ lˡ frigidū. sȝ ñ sic̄ dȝ. qꝛ sētit illō itēsiꝰ q̄ȝ ðbeat. ⁊ tādē dix ꝙ iō aliq̄ opō pōt dici ex toto genē ꝑternāȝ. ⁊ aliq̄ nō. qꝛ una fit a potiori cā quā alia. ⁊ qꝛ in facta a potiori cā ē peior dispō iō ðr ex to to genere ꝑternāȝ respectu illiꝰ. Thomas ṽo dixit. ꝙ galˡ. ȝͦ. de accn̄ti cͦ. de accn̄tibꝰ q̄ fiūt in actionibꝰ sensuū extrinsecoꝝ postq̄ȝ declarauit q̄uo in qnqȝ sēsibꝰ accit triplex le sio exeq̄ṫ ⁊ dicit. ē ei aliud genꝰ accn̄tis qͦ dolorē appellamꝰ ⁊c̄. ex qbus ṽbis thomas

īposuit Galˡo. ꝙ ipe uoluit dolorem ñ eē ali quā ð tribꝰ lesionibꝰ. ⁊ sic eē aliud a lexi one q̄ꝛ dicit thomas ꝙ dolor nō ē actio lesa. sȝ ē sensatio lesionis. qꝛ ē aliqd sequēs sensatōem lesionis siue ē sensatio rei ledētis. Et tādem dixit thomas ꝙ aliquē sensuȝ hēre opōnē cor ruptā ē duplˡr uno mō rōe obti pͦ impmētis Alio mō rōe obti ƶͦ impmētis ⁊ exēplificās hͦ in sensu. gustꝰ. dixit si in sensu gustꝰ sit corͦ sic ꝙ oīa appeāt amara. tūc ꝯsiðramꝰ duplex obtū impmēs in ipȝ. Et pᵐ ē hūor aut uapor amarꝰ ueniēs ad linguā ⁊ pͦ imprimens in cā et ꝭm ē aliqͦ cibariū uel aliō occurrēs lingue ƶͦ. impmēs in cā. Dixit gͦ thomas ꝙ nˡla ac tio corrupta nec dolor ē opō corrupta rōe ꝑ mi impmētis sȝ rōe ƶˡ sic. ṽ. ḡ. i dcō exͦ gustꝰ sentiēs saporē amaꝝ ꝑmi impmētis iudicat qͦ dȝ qꝛ iudicat ipȝ eē amaꝝ sic̄ uere ē Sed sentiēs saporē secūdi impmētis qͦ ṽe ē dul ce iudicat qͦ nō dȝ qꝛ iudicat ipȝ amaꝝ cuȝ nō sit. erit gͦ opō illa gustꝰ actō corrupta rōe secūdi impmētis. ⁊ nō rōe ꝑmi Silˡr et in do lore nā si fuerit a mala ꝯplˡone calida q̄ est pᵐ imprimēs iudicat ibi eē caliditatē iudicat re cte sȝ si ei occurrat postea aliqͦ obtū minꝰ ca lidū ƶͦ impmēs in ſꝭm tactꝰ iudicat illō eē fri gidū. ⁊ sic ñ iudicat recte cū sit ṽe calˡm. Et tādē finalˡr dix thomas ꝙ dolor dȝ dici ex to to gnē ꝑter nāȝ rō ē qꝛ dolor sigt eē in mēbro unā rē cꝰ nulla ꝑs iheret hōi sano. nā sigt aut malā ꝯplˡonē aut solutā ꝯtiūitatē quaꝝ nˡla i hēt corpori sano. Dicūt aly ꝙ dolor ē actō corrupta ⁊ ē ex toto gnē ꝑter nām sic̄ ⁊ oēs alie opōes corrupte qꝛ nˡlo mō ꝭȝ nāȝ pōt in eē. Judicaṫ. n. siue ꝑcipiṫ qͦ nˡlo mō ꝭȝ nāȝ pōt iudicari lˡ ꝑcipi. Cū tñ dicūt ꝭm nāȝ intel ligūt nālitatē cū q̄ stat sanitas. nō nālitatē cū q̄ stat uita. qꝛ cū tali nālitate pōt stare morbꝰ Et dicūt ꝙ Galˡ. in ṽbis adductis supra per thomā ñ uoluit qͦ thomas dix. sȝ uoluit ꝙ ñ ois opō corrupta adueniēs in ſꝭu tactꝰ sit in dicare unū ꝓ altero sȝ ē unū aliud accn̄s ꝙ uo cat dolorē. Et dicūt ꝙ aliq̄ opō diminuta uel aucta pōt eē ex toto gnē ꝑter nāȝ ut q̄ ē talˡ ꝙ nullo mō pōt in eē ꝭm nām. Cū gͦ Galˡ. dixit in tegni ꝙ opōnes q̄ ñ erāt ex toto gnē ꝑter nāȝ erant aut diminuta aut. aucta. dix ueꝝ tñ cū hͦ stat ꝙ aliq̄ diminuta siue aliq̄ adaucta sit ex toto gnē ꝑter nāȝ. Et dicunt isti ⁊ cōi ter oēs ꝙ opō ablata ē ex toto gnē ꝑter nām qꝛ i ea auferṫ eēntia ⁊ forma ðbite. opōnis.

Sūt aūt ꝗdā distinguētes. ð opōnibꝰ. ⁊ di cētes ipsas eē duplices. q̄dā q̄ necessario req runṫ ⁊ faciūt ad eē indiuidui ⁊ q̄dā q̄ ñ neces sario. qꝛˡñ faciūt ad eē sȝ ad bñ eē. Dicunt gͦ ꝙ ablatio opōnū q̄ faciūt ad eē. ē ex toto gnē ꝑter nāȝ qꝛ nullo mō ꝭm nāȝ pōt in eē. sȝ ablatio opōnū q̄ faciūt ad bñ eē aliq̄ caꝝ pōt eē ꝭm nām ⁊ ñ ex toto ꝑter nāȝ. pȝ hoc ð ceci tate ex generatōe q̄ ē ablatio opōnis ⁊ non ē ꝑter nām. ymo ē sanitas eiꝰ in quo ē ⁊ ꝙ sic sit pȝ qꝛ talis cecitas nō ē cā morbi nec mor bꝰ nec accidens. Distinctio autē accn̄talium specieꝝ siue modoꝝ doloris multifariam su mitur. uno modo ꝭm diuersitatem partium q̄s occupat. ⁊ ut sic dicitur tertio colliget. de

loꝝ quidā fiūt in corpore toto ⁊ qdā in uno
mēbro uł plib᷒. ⁊ qui ꝯtinēt totū corpꝰ dicū
tur labores siue laboriosi ut supra de dolore
fatigatiuo dictū fuit. Et qui sūt in uno mbro
Alius ē in muscło. aliꝰ in neruo aliꝰ in corda
aliꝰ in pānicło. aliꝰ in carne. aliꝰ in cuti. ⁊ si ꝛ
aliꝰ ē in capite. aliꝰ in stōaco. aliꝰ in altero m̄
broꝝ ꝯsilıū ł organicoꝝ sensibiliū. Et rursū
qui ē ꝓpriꝰ alicꝰ m̄bri ⁊ nō cōis toti. Aut est
in eo ꝑ ꝓpretatē. qꝛ in sb̄a ipius m̄bri ꝑ cām
māsiuā in eo doloris. aut est in eo ꝑ cōitatem
alteriꝰ m̄bri alicuiꝰ ł tociꝰ corporis Et h̄ cōi
tas dixit Auic. tercy pᵃ alia ē absoluta alia
nō absoluta. ⁊ absoluta cōitas ē ut ad ꝑtē mē
bri dolētis ex toto uł mēbro cōicāte nō ꝓue
niat aliqd corporeū penitus nisi ipꝫ nocumē
tū. nā cōitas absoluta ē ũissima cōitas. ⁊ ue
rissima cōitas ē q̄ ē in maiori dependentia ⁊
ē in qua solū nocumētū cōicat̄. Et iō statiꝫ cū
cessat passio a loco cōicāte cessat ab eo cui cōi
catur uł saltē non remanet in eo tēꝑis spatio
de quo sit curandum. Gentilis tamen dixit ꝙ
in cōitate absoluta nō cōicatur nocumētū solū
sꝫ ēt cā nocumēti ut dolor. ⁊ cā doloris. ratio
ē qꝛ effectꝰ q in eē ⁊ in ꝓduci depēdet a cā n̄
pōt reꝑiri sine sua cā. sed dolor cōicatꝰ mem
bro alicui ut capiti ē effectꝰ depēdēs a cā in
esse ⁊ ꝓduci qa ē actio lesa gᵒ. ipossibile ē ꝙ
reꝑiat̄ in mēbro illo qn in ipo reꝑiat̄ cā fa
ciēs illuꝫ. Et qa cā doloris ē aut mala ꝯᵒ uel
solutio ꝯtinui. oꝫ ꝙ in illo mēbro sit altera ip
saꝝ uel ābe simł. Et dixit licꝫ qdā dicāt ꝙ
solło ꝯtinuitatis nō possit cōicari de mēbro
ad mēbꝝ ab illo distās ex dolore exn̄te in mē
bro cōicāte. tn̄ dico dicit ipe ꝙ ex forti ꝯpas
sione pōt mēbꝝ ꝯbi in tātū ꝙ ex illa ꝯctōne
fiet in eo aut fieri poterit aliqua sollo ꝯtinui
tatis Credit tn̄ ꝙ dolor factꝰ in aliqᵒ m̄bro
ex passione ad mēbꝝ dolēs hēat ꝓ sua cā ꝯiū
cta aliquē modū male ꝯᵒnis. q modꝰ male cō
płonis cātur ab ipo dolore m̄bri cōicātis. nā
ipe ꝯsiderat ꝙ in m̄bro fortiter dolēte sint
duo. s. ipe dolor fortis ⁊ cā eiꝰ. Membꝝ gᵒ
cui cōicat̄ pōt incurrere nocumētū uła mala
ꝯᵒne m̄bri cōicātis cāūte successiue malā cō
płonē in m̄bro cui cōicat. Et h̄ dolor sic idu
ctus licꝫ reducat̄ ad cōitatē absolutā tn̄ n̄ est
ũa cōitas absoluta oīo qꝛ talis mala ꝯᵒ sic i
ducta hēt magis rōnē fixi ⁊ ꝑmanētis ⁊ ēt
qꝛ posset ista mala ꝯᵒ cōicari ei a m̄bro n̄ do
lēte. pōt ēt m̄bꝝ illud icurrere nocumētū a ma
la ꝯᵒne in eo inducta a dolore m̄bri cōicātis
ꝓut dolor ē tristis ⁊ mala sp̄atō. uñ aliq̄ mala
distēꝑies cābit̄ in spū membri dolentis qui
spūs distēꝑatus poterit successiue spūs distē
ꝑare usqꝫ ad mēbꝝ illud cui cōicat ⁊ fiet ab
illo spū in eo mala ꝯᵒ. ⁊ inde dolor. ⁊ reduci
tur ad cōitatē absolutā ũe qꝛ tal distempies
sequr malā sensationeꝫ. s. dolorem membri
cōicātis. mō hoc dolore remoto cessat illa di
stēꝑies. ⁊ silr dolor ab ea ꝓueniēs. hēt eniꝫ
maxime rōnē depēdētis cū ista distēꝑies sit
potiꝰ q̄dā in ꝓportio q̄litatis q̄ꝫ sit excessus
in gdu ꝯᵒnis. Et dixit Gentilis hec uidetur
fuisse ũa mēs Aui. q ponēs exᵐ de hac cōita
te i soda dix. ꝙ ē sic soda fc̄a in tetano ⁊ spas
mo. quasi uelit ꝙ soda sequat̄ fortitudinē do
loris tetanosi ⁊ spasmosi. Cōitas auteꝫ nō
absoluta ē ut ad sb̄aꝫ mēbri cui cōicat̄ ꝓueniat
a mēbro cōicante m̄a h̄uorosa aut uapor et
ista est cōitas nō sic uera. qꝛ nō ē sic inōpen
dens cū m̄a in mēbro illo recepta hēat rōneꝫ
cāe ꝯiuncte ⁊ ꝑse stantis saltem sm notabile
tp̄us ⁊ ꝓprie cuꝫ m̄a fuerit h̄uōralis. iō dixit
Auic. ꝙ cū ex mēbꝰ. s. mēbri mandantis sur
gunt mē. s. ad mēbꝝ cui cōicat. ita ꝙ ēt omni
dolore circūscripto in ipso mēbro in qᵒ sunt
recepte. tūc ille dolor d̄r fieri ꝑ cōitatē nō ab
solutā. Et oñdens Auic. ꝙ a dolore facto ꝑ
cōitatē absolutā ꝓuenit̄ aliñ ad dolorē ꝑ cōita
tē n̄ absolutā siue ut qdā dicūt ꝙ ex dolore a
mala ꝯpłone sine m̄a ꝓuenit̄ aliñ ad dolorē ex
mala ꝯpłone cū m̄a. dixit ꝙ qñ fit q̄litas ipe
diens cōicata mēbro alicui cā ad apphēdēdū
m̄as ledentes sm duos modos. Et ꝑmus est
ut illa q̄litas corrumpat m̄as bonas quas in
uenit in mēbro ipso aut corrūpat nutrimentū
ad ipꝫ ꝓueniēs. Et zꝰ est ut ponat illa q̄litas
mala mēbrum ipsuꝫ receptibile malaruꝫ mēꝝ
qđ dupliciter fit pᵒ qꝛ fiat attractiuū mērum
sicut si calefiat mēbꝝ ipm ab illa mala quali
tate. et calefactuꝫ attrahat m̄as ab alys. zᵒ ut
ꝑ illā malam qualitatem debilitetur membꝝ
⁊ debilitate resistentie recipiat m̄as ad ipsuꝫ
adueniētes ex corpore toto uel aliquo seu ali
quibꝰ membris. Alio modo diuiditur accñ
taliter dolor. rōne dispōnis corporum qbus
accidit. nā alius ē q accidit subito corpori sa
no. ⁊ ex hᵒ cāt admirationē qꝛ non sic appet
eiꝰ cā manifeste ꝑparata. ⁊ alius accidit cor
pori hñti egritudinē ⁊ nō cāt sic admiratōeꝫ
Aut accidit corpori młti sp̄s. āt corpori pau
ci sp̄s seu corpori latoꝝ poroꝝ uel strictoruꝫ
Uł corpori hñti ꝯpłonē silēꝫ male ꝯpłoni fa
ciēti dolorē aut hñti ꝯriaꝫ. Et diuidit̄ 3ᵒ. sm
diuersitateꝫ cāꝝ in fortitudine ⁊ ōbilitate qꝛ
alius est intensus fortis siue magnus ⁊ alius
est remissus debilis siue paruus ⁊ alius medi
ocris. Et dolor fortis ut exēplificat Aui. de
soda aut est fortis ualde ita ut cum obuiat so
da sincipiti infantis suple uel pueri lenia ha
bentis. ossa separat ipsum ⁊ frangit commissu
ram eius qđ accidit ꝑꝑ multam attractionem
mēꝝ que fit ad caput eius. Et dixit Gord. in
uiris exñs in capite uel in alio membro nobi
li. ꝓducit ad spasmuꝫ ⁊ resolutionem uirtutis
aut ē fortis sed non sic ut ad illa accidentia ꝓ
ducat. Debilis uero est qui non uehementer ꝑ
cipitur molestus. ⁊ mediocris est in illos me
dius. Et sub hac diuisione dixit Gord. po
test reponi alia diuisio sumpta pen̄ accidētia
ꝯñtia dolorem siue illa accñtia sint egritudi
nes siue nō. Itaqꝫ doloruꝫ alius perducit ad
accñtia in membro in quo est uł i alio illi cōi
canti uel in utroqꝫ ⁊ alius non. Et insuper ē
eius aᵃ diuisio pen̄ accñtia non ꝯñtia ad ipꝫ
qꝛ alius ē cum accñte complicatus et alius n̄.
Et rursuꝫ aliꝰ sequit̄ egritudinē ut febreꝫ ⁊
alius nō sequit̄ aliā egritudinē. ita ꝙ n̄ est ac
cñs alteriꝰ egritudis ꝑter suas cās. Diuidi
tur ēt dolor sm tēpora multiplr. ꝑmo. qꝛ ali
us ē seperabilis ⁊ alius est firmus insepera

bilis. Et alius est acutus breuis ⁊ alius est māsiuꝰ lōgus cronicus. Et alius est ꝑiodicꝰ ⁊ alius non ꝑiodicus. Et alius accidit ī esta te alius yeme. alius in uere. alius in autūpno Et alius in constitutione aeris calida. alius in frigida. alius in hūida. alius in sicca. Di xit Auer. colꝉ 3ᵒ paroxismalis dolor fit ꝓpter malos hūores qui generantur in mēbro succes siue ⁊ sic ꝑmutatur eius ꝯᵒ ad malum ad gene randum humorem semper ⁊ per hanc uiam currūt omnes egritu dies cronice q2 ille per mutant ꝯᵒnē in mēbris ⁊ acquirunt dispōnē generandi malos hūores. unde redditur eoꝝ curatō īpossibilis aut difficiꝉ. Et ē doloꝝ alius saluus alius nō saluus. Et saluus est in quo uꝉ cuꝫ quo nō est aliquid qđ ꝓhibeat re gimē ei necessariuꝫ ad curā. Et nō saluus ē ī qᵒ illō ꝓhibēs repiť. Et iteꝝ doloꝝ alius ē salubris ⁊ aliꝰ mortalis. Et diditur etiā ꝭm locū. alius eniꝫ fixus manet secundū locuꝫ ⁊ alius facile est ꝑmutabilis de loco ad locuꝫ Et Galꝉ. quidē uoluit 2ᵒ. de interioribus ꝙ ñ omnis spēs doloris cuiꝉꝫ possit euenire mē bro sensibili. sꝫ cuidā una aut plures ex eis et cuidā alia ut satis ex sup̄ioribus dictis ap ꝑet. Dixit. y. 2ᵒ. affo. duoꝝ doloꝝ q simul fiunt. nō ꝭm eundeꝫ locū uehemētior denigrat alteꝝ. sicut ēt uoluit Auic. 16ᵃ. 3ᶦ. cᵒ. de colꝉi ca. Et Galꝉ. dixit in ꝯmēto ꝙ uehemētior do lor nō denigrat minorē exñtem in pte ei ꝓpī qua sꝫ exñtē in lōginqua. Et cā q̄re denigrat exñtē in pte longinqua ē q2 diuertit a loco minoris doloris spm sensibilē ⁊ ṽtutē sensiti uaꝫ uñ nō ꝑcipit illū. Et sic accidit ut locus ille nō appenter doleat. qñ uero est in pte ꝓ piuqua nō diuertit ab ea uirtutē sensitiuā no tabiꝉr. spūs ēt sensibilis qui trahit ad locuꝫ maioris doloris aut per uiā transit ubi ē mi nor dolor. aut saltē ps eius ad ipꝫ locū tran sit sparsus circa loca ꝓpinqua. quare potius ōlitescit q̄ꝫ denigretur. Dicunt notanter dixit y. denigrat. quia nō in totuꝫ ipm abicit uel remouet sꝫ obtundit ipm. Et dixit sic metafo rice ⁊ transumptiue loquens. Nam denigra re ⁊ obscurare attenditur potius in produ ctione coloruꝫ. Sumitur autem metaforica ⁊ siꝉitudo hoc mō. naꝫ sicut res que fit opa ca ⁊ minuitur in luce sua. ōr denigrari ⁊ ob scurari. ita dolor qui pᵒ appebat si in toto de litescat uel in apparentia remittatur ōr deni grari ⁊ obscurari. Galꝉ. quoqꝫ in ꝯmēto dicti affo. innuit ꝙ duo dolores uꝉ plures nō possūt esse in eadē pte. uexꝝ tñ ratio uidetur ꝑsuadere oppositum quod est. q2 plura ⁊ diuersa obie cta dolorosa possunt īprimere ī eadē pte ⁊ sic sensationē tristē poterit cāre utrunqꝫ obie ctū. Dñt ꝙ ꝭm distinctōēꝫ doloꝝ sumptā pe nes obiecta ꝑcepta uꝉ ꝑceptibilia pl̄es dolo res pñt esse in eadē. pte ita ꝙ in eadē pte pōt esse dolor distinctis denoiatōibꝰ denominatꝰ exprimens actionē diuersoꝝ obiectorum. Sicut eniꝫ ut Aꝝ. inq̄t 2ᵒ de aīa tactus ꝑꝑ. distinctōēꝫ specificā obtoꝝ distictaꝫ recipit ꝺnominatōēꝫ. ita ⁊ dolor distinctōēꝫ recipit ab obtis specifice diuersis īferētibꝰ sēsatōēꝫ tristē. Sꝫ ꝭꝫ distictōēꝫ doloꝝ sūptā ꝭꝫ disti

ctione sensationū siue aduertentiaꝝ potentie ṽtutis sensitiue. non pñt pl̄es dolores esse in una parte. sed unꝰ tm̄ ē dolor. nā licet obiecta sint distincta. unica tñ ē sensatio siue aduertē tia. Naꝫ sicut si obiecta īducētia caliditatem sint distincta. stat tñ unicā eē latitudinē cali liditatis intēsiue ꝓductā. ita dato ꝙ duo uel plura obiecta distincta in una pte inducāt tri stē sensationē. stabit unicā fore sensatōēꝫ tri stē Et si una ē sensatio tristis unꝰ erit dolor.

Quidā dicūt ꝙ plures dolores ex quibus omnibꝰ fit unū possunt esse in eadeꝫ parte. eo ꝙ omnis sensatio diuisibilis ē in gradꝰ ⁊ plu res gradꝰ possunt dici plures dolores. Dix Rabi. 25ᵃ pticula suoꝝ afforismoꝝ. Cū aliq̄ cāꝝ dolorem facientiuꝫ nocet. mouetur ṽtus expulsiua ⁊ conatur ipsam expellere. ⁊ mul tociens mouetur forti motu ad expulsionē et causa ipsiꝰ ex sanguine ⁊ spiritu q simul ōfer tur ad mēbꝝ accit apostema. Dixit Auic. ⁊ dolor qdē caliditatē excitat ⁊ fit dolor for tior. s. si pꝛmꝰ fiat a caliditate. rō ē q2 dolor ex citat caliditatē in loco ī quo ē q2 excitat ṽtu tē expulsiuā ut expellat nocitiuū sensatum in mēbro. sꝫ q̄lꝫ uirtus mouetur ad actum cum calore ⁊ spiritu. Est ēt alia cā quare partes circunstantes ꝯpatiētes parti dolēti excitāť ⁊ exprimūt ad ipsā calorē spiritū ⁊ sanguineꝫ unde augeť caliditas in ipsa parte dolēte que fortificat dolorem. Et sic posset dici ꝙ dolor quodāmō sit cā doloris. uꝉ posset dici ꝙ a q̄cū qꝫ cā ꝓcedat dolor ꝑ modū dictuꝫ a Rabi do lor sit cā doloris inquātum materia currens ad locum doloris in excitatiōe ṽtutis expulsi ue cāret ī mēbro dolorē. s. egritudinē soluētē ꝯtinuū aut opiōneꝫ uꝉ apa. Aut īquātuꝫ cū san guine ⁊ spiritu ad mēbꝝ dolens ꝯcurreret uē tositas aut humor mordicatiuus causans do loreꝫ ⁊ sic augmentans primum. Dixerunt alñ auctores doloreꝫ transire de uno loco ad aliuꝫ intelligentes ꝑ doloreꝫ cāꝫ doloris siue ipsa transeat rōe colligātie siue uicinitatis si ue alteriꝰ cuiuscūqꝫ modi Et transitꝰ doloris alñ ē cuꝫ remanētia doloris in loco a quo fit eiꝰ transitꝰ. ⁊ alñ non remanet ibi sed totaꝉr transit ad locuꝫ ad queꝫ terminatur eiꝰ causa.

Dicunt ꝙ sicut dolor intensior denigrat minorem longinquum. ita ⁊ delitia intensior denigrat minorem longinquam. ⁊ sicut est de doloribus ⁊ ōliiꝫ corporeis ita ⁊ de anima libus nā una tristitia intēsior anime ōnigrat minoreꝫ ⁊ unum gaudium intensius exñs de nigrat qđ minus est. Auctores non fuerunt prosecuti de particularibus speciebus deliti arum neqꝫ de particularibus ipsarum causis derelinquentes hec nota ex noticia specieꝝ et causaꝝ particularium. neqꝫ eis ēt sūt noia ꝓpria imposita. Dixit Galꝉ. 2ᵒ. ꝺ interiori bus. q in libro spēs doloꝝ ponere satagit ne cesse est ut ipse eosdem habuisset dolores q̄i ut per se ipꝫ eos intelligere ualeat ⁊ necesse est etiam ut sit medicus ⁊ non solum medicꝰ ueꝝ ēt liberalium artium magister ut possit eos explanare ⁊ oñdere. Et ꝙ cuꝫ dolorē hꝫ qꝫ sensuꝫ esse acutissimū ⁊ fortitudinē aie sta bilem. Sed dico nullum omnes dolores pas

ſuꝫ fuiſſe in uita ſua etiã ſi omnibus diebus uite ſue fuiſſet infirmiſſimus. quapropter difficile eſt ſpẽs doloꝝ bene poſſe declarare et oſtẽdere eo ꝙ oꝫ nos in hoc pl'm alijs credere. Et ut certificemus dicta illius qui nec intelligit nꝫ ſcit dicere quod ſentit ꝑꝑ laborez ⁊ pigritiaꝫ ⁊ mollitieꝫ eius ⁊ dato ꝙ ſentiat ⁊ intelligat. tñ denotare ⁊ bñ dicere ignorat ad hoc enĩꝫ ꝟtus nõ modica neceſſaria ẽ. aut ẽt forte dolor in ſeipo talis ẽ ꝙ ꝯphendi uł dici nõ ualeat. quapropter ſigna qbꝰ dolores ſpecifice ĩdicẽtur nõ bñ ſunt ab auctoribus ꝑtractata. q̃dã tñ ex ſupradictis ĩ ſpẽbꝰ ĩpoꝝ adhꝰ ꝯuenientia ſũmi poſſunt. ⁊ q̃dã ex dicẽdis hic et alia ex hijs q̃ in ꝑticlaribꝰ ſingloꝝ mẽbroꝝ dicenꝰ colligi potuerũt. dixit Gal'. 2°. de interioribꝰ ꝙ dolor neruoꝝ extẽſꝰ eſt ⁊ ꝓfundus. ſ. ſm pl'm. quia ut pl'm nerui in ꝓfundo corporis ſunt ſituati. Et ſi l'e intellige ð cordaꝝ dolore exceptis cordis exteriꝰ poſitis. ſic̃ ſunt corde qbꝰ digiti dilatãtur. Et dolor nerui mĩme qeſcit nec in latitudĩe extẽdiꝰ. Et cũ dolor nerui cap̃ petierit ⁊ ſurſum aſcenderit. tũc in illa hora ſpaſmus ĩ toto corpore fieri incipit. ut añ ⁊ retro teneat. ſꝫ cum dolor nerui cap̃ nõ petierit. ſpẽs hec ſpaſmi minime adueniet. Et dolor pelliculaꝝ dilatatur q̃ſi quadã coãbulatõe. ⁊ ſm pl'm eſt equalꝭ niſi differẽtiã faciat in eo q̃ dicta ſunt ſupra ĩ dolore pũgitiuo. Et ſi dolor in uenis ueniat arbitratur eger. ꝙ dolor ſit in corpore extenſo ⁊ lõgitudine ſic̃ corde organoꝝ. ſꝫ tñ ĩ eo nulla appꝫ grauitas. ⁊ dolor carnis patẽter nõ inuenitur in lõgo ſpatio extẽdi. Studeat gꝰ medicus ſtudioſa circõſpectõe ꝑ omnia diſcurrẽs ſigna ſpẽs ⁊ cãſ doloꝝ cognoſcere ut ſciat rõnabili methodo auxiliari ut nõ cadat in curatõne ſua error. ĩgrat gꝰ. cãs ꝓcatarticas ſi qua fuerit doloris effectiua. ⁊ ſi extrorſuꝫ nõ eſt aliqd coꝝ q̃ dolorez inferunt cũ qs dolet. tunc ꝗrẽdũ ẽ dixit gal'. 12° terrapẽtice. ſi in corpore ẽ aliqd taliũ. ſ. calefaciẽtiũ uł infrigidãtiũ aut ſol'onẽ ꝯtinuitatis. faciẽtiũ. Nã nõ exñtibꝰ cãis exterioribꝰ ſol'onis ꝯtinuitatis aliquã ſpẽꝫ faciẽtibꝰ. tũt ſciẽdũ ẽ in uehemẽtibꝰ doloribꝰ l' hũorẽ mĩtũ uel ſpiꝫ. i. uẽtoſitatẽ exitũ ñ hñtẽ. l' grauẽ. i. magnũ tũorez ſ. extẽdẽtẽ ⁊ extendendo ſciſſionẽ facientez uel mordax hũiduꝫ. i. hũorẽ corroſiuuꝫ eſſe intus in corpore corroſionẽ facientẽ uł diſpõneꝫ ſiccã ĩmoderataꝫ eſſe in cã ſciſſionẽ opãtẽ. Et cũ hijs ꝯſiderãdũ ẽ. ſi ẽ qd̃ calefaciat uel infrigidet fortiter. Et has cãs uł in ſpu uł in hũidis uł in ſolidis ẽ ponẽdũ. qd̃cũqꝫ enĩꝫ hoꝝ fortiter infrigidatũ aut calefactũ tãgit apropinquãtia doloroſũ eis fit Et dix gal'. q̃ꝫ pl'm inmanifeſte ſũt ſenſibus cãe dolorẽ faciẽtes. ⁊ ad ipaꝝ ĩdagatõeꝫ exercitato circa talẽ ꝑſcrutatõeꝫ indigent uiro.

Capl'm ſecũdũ de generali regimine curatiõis doloris capitis.

g **Eneralis** curõ doloris duplex ẽ. una uera ⁊ regularis. ⁊ alia ñ uera. ſꝫ mẽdoſa ⁊ irregularis. dixit Gal'. 5°. de ſimplici medicina ⁊ hẽtur ẽt. ab Auer. collꝫ 5°. ꝙ ſedãtia dolorẽ ſũt duplicia. quedã enim uere dolorẽ ſedant. ⁊ q̃dã nõ uere ſꝫ mẽdoſe. Et q̃ uere ſedãt dolorẽ ſũt duplicia. nã quedã ſedant eũ qꝛ inducunt ꝯtriũ doloris. ſ. delitiã que pᵃ frõte opponitur dolori ⁊ triſti ſenſatõi. Et hoc faciẽtia ꝯpl'onẽ hñt tẽperatã nẽ mẽbri ꝯformẽ. nã tali ꝯpl'one ꝓpter ſimboleitatẽ nã mẽbri õlitiã ſũmit. hñt ẽt ꝑdicta dixit Gal'. nãꝫ dyaforiꝫã di mẽbrum. i. rarefaciendi ſiue relaxandi ꝑꝑ quã relaxationẽ et rarefactionẽ uapores retẽti ⁊ mẽ diſponunꝰ exitui. Et iſta alñ ſunt actualꝭ talia ſicut uola manus applicata mẽbro dolenti. ipa enim ꝯfert in dolore quocunqꝫ a calo ſeu frido ſeu ſoluta ꝯtiũitate cãto. Et q̃dam ſũt talia poᵃ ſicut oleũ anetinũ ⁊ ſil'ia in quibꝰ ẽ ꝟtuſ aperitiua poroꝝ cũ tẽperãtia caliditatis. Dixit enĩꝫ Gal'. ubi ſupra ꝙ uere ſedatiuũ doloris. ſ. ꝑ modũ ſupradictũ dꝫ eẽ tẽperate caliditatis aperitiuũ poroꝝ. unde qdã dicũt ꝙ qꝛ camomilla hẽt aliquã ſtipticitatez ꝑ quã nõ bñ dyaforiꝫat membꝝ nõ ẽ uere ſedatiuũ doloris per hãc uiaꝫ. Et quedã ſũt ſedãtia dolorẽ uere qꝛ cãe doloris opponunꝰ Et iſta ſunt duplicia quedã qꝛ cãe opponunꝰ cũ ꝯtrietate ſicut cãe calide opponunꝰ frigida et eꝯ°. ⁊ multitudini opponiꝰ euo ⁊ ſil'ia. Et quedã ſunt cãe remotiua eã a loco impreſſionis remouẽtia. quecũqꝫ aũt cãꝫ doloris cum ꝯtrietate corrigũt aut eã a loco impſſiõis remouẽt ſedare dicunꝰ dolorẽ uere. qꝛ cũ dolor a cã ðpẽdeat illa ſublata l' correcta dolor illico tolleꝰ. Sedãtia ꝟo dolorẽ nõ uere ſed mendoſe ſũt ea q̃ nec dolori opponũꝰ nec ſue cãe ſꝫ ſedãt dolorẽ uirtutẽ ſenſitiuã hebetãdo. hebetant aũt uirtutẽ ſenſitiuã quedã ingroſſando quedã infrigidãdo. ⁊ quedã a forma ſpecifica ſtupefaciẽdo. qualia ſũt medicie narcotice ſimplices ⁊ ꝯpoſite ⁊ piſcis nominatꝰ torpedo ſiue ſtupor manũ piſcãtis ſtupefaciens ſua forma. Et quedã hebetãt ipſaꝫ ſenſitiuã ꝟtutẽ ꝓhibẽdo delationẽ ſiue diſcurſuꝫ ſpũs ſenſibilis ad locũ doloris qualia ſũt oppilãtia et uias ⁊ ductus ꝯſtringẽtia ⁊ compſſiones ⁊ ligature. Et quedã hebetant ipſaꝫ diuertendo eã ab actu ſenſatõis a loco doloris ꝑꝑ ipſam intẽdere alteri ſenſationi intẽſiori. ⁊ ꝑꝑ intẽſiorẽ ſenſationẽ eẽ cãꝫ diſtractõis pl'iũ ſpũuꝫ ſenſibiliũ a loco doloris ut ꝟtꝰ ſic diſtracta cũ paucitate ſpũs in loco dolente obiectũ ꝯtriſtãs ſentire nequeat. aut ſentiat lõge reiſſius ex quo appꝫ ꝙ dolor intẽſior mẽdoſe ſedat dolorẽ. iſto ẽt mõ ĩ dolore immãli dolor ĩductꝰ ꝯpſſiõe l' ligatura forti in alio mẽbro longinquo ſedat dolorẽ illũ. Dicunꝰ aũt oĩa ꝑdicta mẽdoſe dolorẽ eẽ ſedantia qꝛ ſm pl'm poſt ipſoꝝ remotionem redit dolor aut eq̃lis aut intẽſior. raro aũt remiſſior. Attñ quidaꝫ ad hũc modũ mẽdoſe ſedatõis reducũt ebrietatẽ ⁊ inebriari faciẽtia lꝫ huiꝰ alñ ꝑ uiã oppõnis cãe ẽt curẽt dolorẽ. Inter hec aũt oĩa

mẽdoſe ſedantia ea ꝗ̃ narrotica appellãtur ſu
ſpecta ſunt et timoroſa. Et id circo ꝙ̃ diu
fuerit poſibilis doloris curatio uera ad curã
cũ narcoticis deuenire nõ debemꝰ. Dix.n.
Gal.12° terrap. et ponitˀ. 25ᵃ. ꝯtinentis ſic
quotiẽs cognoueris ꝙ dolor i morbo ñ diſſol
uit ṽtutez ꝓcedẽ debes ad curãduz morbũ co
regie in quo erit modica remotio doloris.
Nullũ dubiũ egerẽdo de eo. ſi eim dixit Gal.
12°. terrrap. poſibile cẽt cãz ꝑꝑ. ꝙ̃ mẽbra do
lẽt abſcindẽ ñ ad ſinthoma .i. ad dolorez ueni
remus ſz ſanaremꝰ. ſ. cura ṽa ⁊ reglˀari labo
rantẽ. Et ñ ad curã mẽdoſaz cũ narcoticis ꝑ
uenimꝰ. Sz qꝛ aliqñ ꝓhibemur ꝯ cãs agẽ
ex eo maxie qꝛ ut dicˀ Auic. pˀ 2ᵃ. dolor ṽtu
tez diſſoluit et mẽbra a ſuis ꝓprys actionibꝰ
ꝓhibet. et aliqñ lz in ꝑmis calefaciat poſtea
tñ infrigidat ꝑ id ꝙ ſoluit et uincit de ſpũ et
uita et cuz talis ẽ dolor ñ dat iducias medico
ad regulariter oꝑanduz cum appoſitiõe cãe.
p̃eligerunt auctores. cura mẽdoſa ẽt cum ipis
narcoticis ſedare dolorez et ſic p̃ſeruare ṽtu
tez ẽt ſi ipa narcotica ꝯria ſint curatiõi uere
et augeãt cãm eius. ꝙ̃ uelle ṽtutem ꝓſterni
et egrum mori. maius eim eſt hoc iuuamen
tuz ꝙ̃ ſit nocumẽtuz augumẽtatiõis cãe ſz tñ
ad eoꝝ uſuz nõ eſt deueniẽduz niſi cuz cautela
⁊ timore et obſeruatis cañ. infra dicendis.

De hys duobꝰ modis curationis doloris
loquẽs Aui. ꝑmi. 2ᵃ dixit. Cã qetis doloris
ẽ aut qõ cãe ex qua ꝓuenit dolor exiſtit con
trariũ et ipaz euãt. ſicut aneтuz et ſemẽ lini
cum ſuꝑ dolentez locuz fit ẽpl'm. Aut cũ quo
mollificaˀ. ſ. corpꝰ et fit ſompnꝰ et ſenſibilis
ṽtus ad ſuaz redit oꝑationẽ. i. ad ſuũ ꝑncipiũ
uel reddit ad ſuaz oꝑationez dimittẽdaz qꝛ ñ
oꝑatur in ſompno ſicˀ ſunt in ebriãtia. ſuple ⁊
in ebriando ſompnũ ꝓuocantia. uel ſicut ſunt
in ebriantia. i. diſpõnez ſil'ez ebrietati indu
centia. Aut cã qetis doloris ẽ id quo infrida
tur et ſtupiduz efficiˀ ſicˀ ſunt oĩa narcotica.
Et ꝯperãs inter hos modos curatõis dix ſe
dans tñ certuz ẽ ꝑᵐ. Suplent et qñz fit cu
ratio doloris cũ oibus modis dictis ſil'. unõ
qñz ꝑmiſcemus ſedantia mẽdoſe cuz ſedãtibꝰ
uere. Et de hys oibus modis ꝑticularius
dicẽduz ẽ. Et ꝑmo de hys que ṽe et certe
ſedãt dolorẽ. Sciẽnduz tñ eſt ꝑus ꝙ ut di
xit Gordo. dolor cum ſit actio leſa corrupta
nullo mõ ꝓprie ⁊ ꝑſe poterit cẽ morbus ymo
ꝓprie loquẽdo. ſemꝑ eſt accñs. Et ut ſic ei ꝓ
ꝑe nõ ꝯuenit curatio. ſz dꝫ curari morbꝰ cuiꝰ
accñs ẽ quo curato tollereˀ dolor. Attñ in ꝓ
prie dolor põt dici morbus. Et hoc aut qñ di
uertit ad ſe curaz ꝑꝑ ſuaz excellentiaz ⁊ nocu
mẽti eiꝰ intẽſionẽ. Aut qñ ita figereˀ ⁊ mãſi
uus fieret ut nõ tollereˀ remoto morbo indu
cente ipm. tũc eniz omne tale accidẽs efficiˀ
egritudo. Dixit Aui. ꝑmi 2ᵃ ꝑ° ca° ꝙ plex
qꝫ fit accidẽs egritudo queãdmõz dolor capi
tis q ex febre accidit. qñz. n. figiˀ ⁊ tan diu
fit mãſiuus donec fiat egritudo. uñ ẽt terty
ꝑᵃ de ſoda dixit. dolor cuius cã añs collecta
ẽ et mãſiua et manet ſoda ꝑꝑ eaz ẽ egritudo

Et qdã dñt tẽ maxime ꝑt uocari egritudo
cũ ex ipo fit oꝑatõis leſio imediate ⁊ cẽt tũc
ṽe ⁊ ꝓꝑe egritudo. Et qñ expulſo morbo
quẽ ſeqˀ accñs ꝑ cuiꝰ ꝑñtiã dolor ipe diciˀ ac
cidens ipe dolor remanꝫ ꝑ aliꝙ̃ portionẽ ma
terie õrelicte iducẽtis ipꝫ. ſil'r iã ñ dꝛ accidẽs
ſed egritudo. Nõ ꝙ ſit egritudo formal'r ⁊ ꝓ
prie ſed modal'r quẽdam q̃i egritudinis mõz
hñs. Et quidaz accipiunt dolorẽ q ẽ accñs
ſolũ pro dolore ſequẽte febrẽ ul' aliã maifeſtã
egritudinẽ ⁊ omẽz aliũ dolorez dñt cẽ egritu
dinẽ. Et cũ eſt egritudo ꝓꝑe. debeˀ ei pro
pria curatio ⁊ eꝯ°. Et dixit. A. ꝑmi 2ᵃ. Aliu
ẽ ꝙ pꝰ cãs doloris remãet res ꝗ̃ ſil'itudinẽ hꝫ
doloris. qꝛ ẽ quedã diſpõ ſil'is dolori. ſz non
ẽ dolor certꝰ yº ẽ ex ſũma reruꝫ. i. diſpõnũ ꝗ̃
per ſe reſoluunˀ ⁊ finiunˀ ⁊ ceſſãt ⁊ torpidꝰ
medicꝰ q non cognoſcit hoc laborat in medi
tando ut dolorez remõeat ⁊ nocet ei qꝛ inducˀ
cãm doloris ⁊ ſic dolorez ubi nõ erat. dicũt
poteſt diſpoſitio p̃dicta remanẽ ex forti yma
ginatione egri ymaginãtis cãm doloris adhc
remanſiſſe ⁊ ſic dolorẽ ⁊ poteſt remanẽ eo ꝙ
in ſenſu tactus ſpẽs ab obto doloroſo ipſa re
manſit aliq° tpꝛe poſt remotionez obti. uñ ꝑ
illaz ſpẽm dolorẽ in loco iudicet cẽ. ſil'r alys
ſenſibᵘ in quibꝰ ſpecies remanet poſt fortem
ipreſſionez obtoꝝ ad tps ꝗ̃ ſpẽ ſpoſtea ceſſat
ꝑ ſe ipam. Proſeqñs aũt de curatione cer
ta. dico ꝙ curantia certe ſunt duplicia. quedã
.n. curant cãm remouẽdo cũ ꝯrietate. ſicut ꝗ̃
ſolutã ꝯtinuitatẽ uniũt diſcraſiã cal'az ifriant
⁊ frigidã calefaciũt ⁊ mãz inducentẽ malã di
ſcraſiã ul' ſolutã ꝯtinuiatẽ euãnt et diuertũt
Et quedaz mittigãt dolorẽ cũ ꝓꝑ̃etate ul' tem
ꝑãtia ꝯpl'ois delitiã inducẽdo. Et iſta cura
potiſſime debet dici certe remotiua doloris

Pro curatione ꝑ medicinas ꝯriantes cãe
dixit gal' ut eodez 25° ponitur continentis
ꝗbus accit dolor uehemens. inquire ſuꝑ euz
utruz fiat ex humore habundanti aut uentoſi
tate impedita extendente mẽbrũ aut ex hũidi
tate pungenti. Aut ex mala ꝯpl'one ſica ſuple
⁊ ſicut ex alys cãis diſcurrẽdo ꝑ eas ſuple ⁊
ſil'r ſi dolor fuerit debilis. In primi ſ. n. i om
ni dolore inquirẽ debes diligẽtiꝰ de omnibꝰ
cãis deĩnõ ꝯ eaſ procede cura meliori ⁊ utili
ori. Et ñ agaſ quaẽdmodũ ſtulti faciũt qui
ſolum ad locũ morbi attendũt. Uñ incidunt i
errores maximos. Dixit Raſ ibidẽ. dico
quidã extimabat ꝙ dolebat ex colica. ⁊ cura
bat ſe medicinis cal'is ⁊ ipſe nõ cõſequebaˀ
iuuamẽtuꝫ de epithimatibꝰ ⁊ ẽplaſtris ſuis
ſz magis dolor excitabaˀ in eo ꝑ ea. Et facto
ei criſteri ex ol'o rutaceo uehemẽtior ⁊ peior
frigida fuit diſpoſitio ipſiꝰ. Et facto alio cri
ſteri in q° poſitũ fuit caſtoreũ reuerſa ẽ diſpõ
ad peiorẽ ⁊ crudeliorẽ diſpõnẽ. Et fria ſũ
ꝑtõe pipis cũ ſuco fenugꝛci diſpõ tẽdit ad pe
iorẽ diſpõnẽ. ſ. Qua ꝑꝑ exinõ ꝯiecꝰ ꝙ in in
teſtinis eiꝰ erãt hũores pũgẽtes incluſi in cor
pore ipiꝰ. Et dato ei cibo difficil' digõis
ſtatiꝫ uidi ꝙ dĩnutꝰ fuit dolor. ⁊ cognoui ꝙ
bonuꝫ erat purgare illũ humorẽ cuꝫ yerapiğ
⁊ ſecuta purgatõe ſanatꝰ eſt. Cura g° gñal' do
loris ꝑ curã regl'arẽ ⁊ certã triplici ꝑficiˀ in
ſtrumẽto. ſ. dieta potõe ⁊ cirꝰᵃ De dieta ſcic
dũ ẽ ꝙ aer tꝑate cal'itatis exutꝰ a uẽtis mdꝰ

a vaporib⁹ malis ꝛ ferenis l oī dolore ꝯuenit
Et ꝯuenit solicitari circa aliq̄ agibilia l' sensi
bilia Aut itelligibilia. Dixit. G. in li°. būoꝝ
ut. 25°. ponit̄ ꝯtinētis dolor uehemēs mitti
gatur uocibus. s. dulcibus et blandis cantile
nis et melodijs et organis et musicalibus et
lassiuijs 'qꝛ hec inducūt somnuꝫ et calefaciūt
modice. Et quies ꝛ ociuꝫ et uita delitiosa
et somnus plixus et cibi et potus tēperate
caliditatis pauce q̄ntitatis boni nutrimenti.
Dixit Ras. ubi supra n̄ dꝫ fiēi ꝯmestio car
niuꝫ qꝛ expꝑtus suꝫ ea ꝛ inueni ꝙ excitat do
loreꝫ al'n. sꝫ ꝯmestio eius iuris nō erit suspēa
qꝛ mittigat doloreꝫ. Et eductio sup̄fluitatuꝫ
omni die ē in omni dolore uehemēter iuuās.
Cura v̄o p potionē. 5. ꝯplet̄ intentiōibus
quaꝝ p̄ᵃ ē ad alterandū seu ad solutā ꝯtinui
tateꝫ iuuāduꝫ. 2ᵃ ē ad digerēdū. 3ᵃ ē ad eūan
duꝫ 4ᵃ ad diuertenduꝫ et 5ᵃ. ē ad pagorizā
duꝫ siue delitiā inducēdū. Et alteratio q̄dē
ubi ē mala ꝯ° pura sine mā suffic̄ sola. Si tn̄
fuerit a cā pmitiua ut ꝑcussiōe uel cāu uel ad
huc a causa calefaciēte uel q̄uocunq̄ꝫ ꝯtingen
te unde sequat̄ dolor ex qua possit timeri at
tractio mēꝝ ad locum doloris tūc cū oppōne
ad cām pmiscēda sunt locuꝫ ꝯfortantia cum
ipoꝝ stipticitate ut resistet mē fluēti et nō re
cipiat. Si ergo fuerit dolor a mala ꝯpl'one
calida pura infrigidet̄. et si a mala ꝯpl'one fri
gida pura calefiat. Et si a mala ꝯpl'one sicca
hūectet̄. Et si fuerit a mala ꝯpl'one ꝯposita
fiat ei opposi° cū ꝯrio ꝯposito Nō g° semꝑ
in curatōe doloris ad eūanduꝫ corp⁹ deuenie
duꝫ ē. dixit Aui. p̄mi. 4ᵃ. In dolorib⁹. i. do
loꝝ cura m'totiēs cadit error. qm̄ coruꝫ cāe
erūt extrinsece sic̄ calor aut frigus aut ceruī
calis eleuatio aut lecti corruptio. qꝛ nō bn̄ si
tuati s̄ꝫ partes suas aut cās ul' ꝑcussio aut res
alia ab alijs ꝛ q̄rūtur cāe doloꝝ in corpore. i.
medicus extimat cāꝫ eē intrinsecā in corpore
qꝛ nō bn̄ ꝑquisiuit de cā extrinseca. unō q̄rit
eūare cāꝫ intrensecaꝫ et ꝓuenit inde error qᵃ
ꝑꝑ dixit Aui. scire debes hoc et ꝑquirē si est
ibi repl'o aut nō. Et s̄ꝫ il'ud ꝓcede cū alterati
one sola uel cuꝫ eūone. Et erit qn̄ꝫ nō sola al
teratio suffic̄ ēt si cā sit doloris extrinseca di
xit Aui. ibidē qn̄ꝫ cā doloris aduenit exteri
us et deinde interi⁹ fit mālīua. qꝛ ꝯmouet ul'
generat cāꝫ aīteꝫ in corpore. q̄ comota uel ge
nerata fit ut cā cōiūcta doloris dolorē faciat
Sic̄ cuꝫ aliq̄s bibit aquā frigidaꝫ et accīt ei
dolor fortis in ꝑte stōaci et epis. Ras. n. 25.
ꝯtinētis. pōit iᵐ cāuꝫ ꝙ q̄dā dcūs ab dura p⁹
potū aq̄ nimis pasus ē dolorē inuentre pecto
re dorso ꝛ spatulis intollerabilē cui dixit uaō
ad balneū q morādo in eo p horas h̄ūdauit in
sudore. et mittigatus est exinde dolor ipius
bn̄ ergo subdit Aui. ubi supra multotiēs nō ē
necessaria eūatio ꝛ sibi sit'ia ut diuersio. qm̄
sepe suffic̄ ei balneū et fortis somnus ꝛ qn̄ꝫ
sufficit ei exhibitio ꝯrij sicut ei q cōmedit rē
calidā q̄ attulit ei doloreꝫ capitis forteꝫ suffi
cit ut aquā fr dā bibat. Ubi aūt fuēit ma
la ꝯ° nō pura sꝫ mālis simplex uel ꝯposita tē
sola alteratio nō sufficit. sꝫ alie reqrūtur intē
tiōis. Cum g° mā faciēs doloreꝫ tal' fuerit

ut eūari ꝯmode possit n̄ expectata digōe qua
lis mā ē sinthomatica exuberās aut mixta sā
guini sanguīe dn̄ante in cōmistiōe tē illico ē
eūandū fl'oiaꝫ faciēdo. Dix. G. 12° terrap. si
sanguis fuerit multitudo que tēdat sic̄ in hijs
q fl'onē patiūtur sit fl'omadū ē confestiꝫ. suple
ꝛ sil'r. si cū sanguine alij fuerint mixti hūores
ꝛ ēt hoc faciendū si h accidit absꝫ fl'one. Et
dixit. y. 6ᵃ affoꝛismorū. quicūq̄ꝫ dolores ex
dorso incubitū l' i mallū tēdūt. fl'oia soluit. Et
n̄ soᵐ in hoc dolore ꝑticl'ari fl'oia ꝯuēit sꝫ ēt
in quocūq̄ꝫ alio trāsitū faciente de m̄bro no
biliori ad min⁹ nobile. siue ēt ad m̄bꝝ nobile
ꝙ principali m̄bro min⁹ ꝓpinquᵐ extiterit.
Debent āt obseruari in hac fl'oia cañ gnāl'
in c° de fl'oia dicti. h tn̄ unū aduertēdū ē qm̄
gal' p'io adᵍ glauconē. ꝛ pōst a Rabi 8ᵃ ꝑticu
la suoꝝ affoꝛismorū dixit ꝙ dolor fortis ꝓhi
bet a fl'aia. ꝛ tn̄ idē gal' ut 25. pōit̄ ꝯtinētis.
dixit. nō cognosco in dolorib⁹ uehem̄tib⁹ cu
rā fortiorē ꝛ efficatiorē minutiōe q̄ fiat dum
sincopis accīat. Et tollit̄ fortasse hec ꝯdic
tio per id quod dixit. 12° terapētice fl'oandū
.n. dixit in casu suprapōito de fl'one cōfestim
v̄tute forti exn̄te. si uero ibecil' fuerit neq̄q̄ꝫ
uel fortasse toll'r ꝑ uarietate repl'ois in q̄nto
ꝛ quali. ꝛ enim stante dn̄io mãe sanguinee m'
te scōm ābitū toti⁹ fl'omandū ē usq̄ꝫ ad sinco
pim. si uero repl'o fuerit alteri⁹ hūoris a san
guīe neq̄q̄ꝫ fl'omandū ē. Et in hoc ꝯsiderānᵈ
sunt q̄dā q̄ dcā sunt ē gnāli eūone. Alijs v̄o
humoribus a sanguine dolorē inducētib⁹ cu
ra ē dixit Gal' coō. 12° terrapētice eūo coruꝫ
qui contristāt humoris. Et siquideꝫ mordax
humor coleric⁹ ꝛ acutus dolore in operat̄ cō
trarijssima hijs sunt que attenuāt ꝛ calefaciūt
suple sed eūetur humor ille cuꝫ eo qō sibi cō
uenit ꝛ dentur ingrossantia ꝛ infrigidātia. q°
niaꝫ p hui⁹ fit ipsi⁹ digō Et sil'r si hūor do
loreꝫ faciēs frigid⁹ fuerit ꝛ grossus ingrossā
tia ꝛ infrigidantia ꝯrijssima sunt. Sed opor
tet eos incidere ꝛ attenuare ꝛ calefacē. h. n.
digō est ipsi⁹ digōne fcā eūand⁹ erit. Et ꝙ
eūo non sufficerit uel fieri non poterit ꝑꝑ v̄
tutis ibecilitatē uel aliaꝫ cām. q̄cūq̄ꝫ humor
fuerit dixit gal' euelendū ꝛ deriuandū erit. ꝛ
hoc diuertēdo māꝫ a loco doloris ꝛ deducen
do ad mēbra ignobilia obs̄uatis cañ de diuer
sione suo loco dictis. Qō si nec eūare nec
diuertē māꝫ possibile fuēit an n̄ fuēit suffici
ens ad sedanduꝫ doloreꝫ. tūc dixit gal' idigēt
epitaseis. i. sup imissiōib⁹ epithimatuꝫ ēpl'o
ruꝫ ꝛ alioꝝ similium ꝛ dyaforesim ꝛ euapo
rationeꝫ facientibus. In horuꝫ tn̄ approxi
matione dantur cañ. quoꝝ unus ē ꝙ stante re
pl'one in corpore uel n̄ dū timetur fluxus mãe
ad locuꝫ huius secure nō apꝓxiant̄ salte pura
cuꝫ agitent āplius mām ꝛ disponūt ad fluxū
Qua ꝓpter in tali casu pmiscēda sunt aliq
b⁹ stipticis confortātib⁹. Ali⁹ cañ ē ꝙ oia
hui⁹ actu cal'a apꝓximēt ꝛ nō fria. Ipo.
5°. affoꝛismoꝝ in affo°. cal'ꝫ uero sanie faciēs
ꝛē. cal'm. s. actu posuit sedatiuū doloris. ꝛ ut
25°. ponit̄ ꝯtinētis ex 6°. c°. 5° epidiaꝝ cale
factio mittigat dolorē. qꝛ rare faciēdo m̄bra
dissoluit qō in eis fuerit. Infrigidatio v̄o

mēbꝛoꝝ dolentiū mala ē eo q̄ ꝺep̄ſat ea ⁊
ꝓhibet diſſolutionē ⁊ exinde auget̄ extenſio
⁊ doloꝛ ymo infrigidatio nō ꝯuenit doloꝛib⁹
niſi in eo qui fit ex mala ꝯpl'one cal'a abſꝫ mā
admodū doloꝛis capitis accn̄tis ex caloꝛe ſo
lis. ⁊ īfrīatio ex āpate cal'o dc̄o heriſip^a. Un̄
ypo. 5^a affoꝛiſmoꝝ in affo° ulcerib⁹ quiō ⁊c̄.
dixit ꝙ frm̄ doloꝛē ſine ſanie facit. Et pꝛe
dicta de frio actuali hn̄t ꝟitatē de ꝑ ſe ꝑ acci
dens tn̄ doloꝛē ſedare poteſt. aut ſtupidū faci
endo aut caloꝛē nālcꝫ uniēdo ⁊ foꝛtificādo ꝑ
unionē q̄ foꝛtificatuꝫ cām doloꝛis abicit ⁊
curat doloꝛē. Ali⁹ cā ē ꝙ ēt mā exn̄te fri
gida nō obligant̄ cal'a eleuata in gradu dixit
gal'. iz° terapētice Curare oꝫ hos doloꝛes. ſ.
a groſſis ⁊ uiſcoſis hūoꝛib⁹ ꝓuenīētes nō ca
lefacientes uehemn̄ter infuxiōib⁹ uel cataplaſ
matibus. a calefaciētib⁹. n. foꝛtiter ſi nō eua
porant̄ p̄dicti humoꝛeſ uiſcoſi groſſi fri extē
dunt̄ ⁊ uentoſant̄. ſuple ⁊ doloꝛeꝫ augent. Sꝫ
digerē ⁊ eūare oꝫ ut dictū ē ſi fuerit poſſibl'e
Et adh̄ elligēda ſunt quecūqꝫ ꝟtutib⁹ ſūt
non uentoſa ⁊ deſicātioꝛa. Et. n. dixit Gal'
manifeſtū ēt multos ydiotas hui⁹ doloꝛes pa
tienteſ dicere ſe min⁹ dolere cū neqꝫ cataplaſ
mantur neqꝫ criſterizant̄ Et quicūqꝫ groſſi
ſunt ⁊ foꝛtes moderate dictati ⁊ tꝑe āplioꝛi
citius curant̄ hys qui uiolēter calefiūt. Ni
hil. n. oꝫ foꝛmidare ita ſcd̄m hos humoꝛes ſi
cut caloꝛē effundentē ⁊ uentoſantē eoſ. euapo
rare aūt. i. reſoluere nequeūtē. ſ. ꝑꝑ ipſoꝝ
multitudinē groſſitiē ⁊ uiſcoſitatem. Qua
ꝑꝑ in talib⁹ caſib⁹ elligēda ſunt cal'a tempate
de quoꝝ calefactiōe intellexit Gal' z° regis
acutoꝝ cū dixit ut. 25°. ponit̄ ꝯunētis. Cale
factio mittigat doloꝛeꝫ qꝛ attenuat̄ ⁊ ſubtili
at humoꝛes ⁊ diſpergit parteꝫ uētoſitatis ip
ſoꝝ mittigando extenſioneꝫ. Tn̄ ml'timo
da ē huius calefactio. uidelicet humida ſicca
foꝛtis pungens ⁊ lenis ⁊ ſubtilis carens pun
ctione. Et unāquāqꝫ debem⁹ oꝑari i loco
ꝯuēienti ei. Et dixit. calefactio fc̄a cū aq̄ cali
da in ueſica aut in aliquo ꝑgameno leni non
erit pungēs. ⁊ fc̄a i uaſe eneo aut fictili ē me
diocris inter lenem ⁊ pungentem. Et cale
factio foꝛtiſ fit ſi hoꝛobum tritum cum aceto
modice limfationis coquitur ⁊ ſuperponi
tur. fit etiā cū milio ⁊ panico ⁊ ſale. Saliſ āt
calefactio ſolū pungens eſt ⁊ pāici foꝛtioꝛ in
Aliquo loco. Et dixit calefactio nō hn̄s pun
ctionē ꝯuēit in malicia humoꝛū pūgētiū ⁊ ca
lefactio pungenſ ꝯuēit in humoꝛib⁹ groſſiſ ⁊
uiſcoſis qꝛ attenuat ⁊ incidit uehemēti⁹. Di
xit Aui. pꝛimi 4^a. ex uapoꝛatiōib⁹ foꝛtioꝛi
bus ē ut heruoꝝ ſiue hoꝛꝛoboꝝ farina coq^a
tur in acceto. ⁊ poſtea ſiccet̄ ⁊ fiat cū ea uapo
ratio. Et minoꝛ ea eſt ut furfur coquat̄ ſic̄
illud. Salis aūt uapoꝛ ē pūgitiu⁹. Sꝫ uapoꝛ
mily ē eo melioꝛ ⁊ debilioꝛ. Et pl'm ēt fit
uapoꝛatio cum aqua. ſ. cal'a in uaſe poſita. Et
quidaꝫ aquaꝫ ſumūt ſimplicē. ⁊ quidaꝫ i ea ō
coquūt res ꝛeſoluēteſ ſcd̄ꝫ necītē Dix tn̄. A.
ꝙ oīs euapoꝛa° ſuſpecta ē qm̄ qn̄ꝫ cā doloꝛiſ
erit āpa Et ſi euapoꝛatio facta fuerit in eius
p̄ncipio ēt cuꝫ aqua calida ē nociua et affert
magnū malū. Si ꝟo mā faciēs doloꝛeꝫ fue
rit uentoſa. et ſiquideꝫ fuerit pauca abſqꝫ hu
more a quo eleuet̄. Aut cum pauco hūoꝛe ap
poſitio uentoſe aut uapoꝛatio ꝯfert. Dix
Gal'. iz°. terrap. doloꝛeꝫ uentoſuꝫ ſanauimus
auxiliantes hys que attenuant cibarys et po
tibus et in miſſionibus et infuxionib⁹ et cata
plaſmatibus ⁊ fomētatiōibus. Et dixit ut
ponit Rabi. 8^a. ꝑticula ſuoꝝ affo. doloris ꝑ
uenientis ex uentoſitate fumoſorum. ſpālis
curatio eſt appoſitio magne ſitie cum igne. et
putabis hunc eſſe magnuꝫ cure modum artis
magne ſiue ſit egritudo in inteſtinis ſiue in
ceteris mēbris coꝛpoꝛis. qꝛ ip̄a hoꝛa appoſi
tionis ſitie euaneſcit doloꝛ. Et ut. 25°. po
nitur ꝯtinētis. dixit uētoſe cū igne diſſoluūt
doloꝛeꝫ ex uētoſitatib⁹ groſſis ubicūqꝫ appo
ſite fuerint in bꝛeuioꝛi hoꝛa. admoduꝫ mago
rum aut ſoꝛtilegoꝛuꝫ Et dixit debēt appōi
pluries et ſepe cum flāma ignis. doloꝛ eīm uē
toſus q̄ꝫtūcunqꝫ ſit foꝛtis facil'r tollitur cum
uentoſa uel uapoꝛatiōibus. Dixit Auic. p̄^l
4^a. ex doloribus ſunt q ſunt multe foꝛtitudi
nis et ſunt ad medicanduꝫ faciles in q̄buſdaꝫ
hoꝛis. ſicut ſunt doloꝛes uentoſi. ſ. qn̄ ſunt a
uentoſitate pura uel cū pauca mā qm̄ ſufficit
ut ſuꝑ eos aqua calida eūetur. i. effūdat̄ ēbꝛo
cando. ſuple uel ut alia uentoſitateꝫ reſoluētia
appꝛoximent̄. Et dixit uentoſe cum igne foꝛ
tes ſunt in ſedando doloꝛeꝫ uētoſuꝫ. Et ſi eas
iteꝝ adhibueris ſuple et iteruꝫ ſi opoꝛtunum
fuerit doloꝛ totaliter deſtruet̄. Si uero dixit
Rabi. fuerit in cauſa hūoꝛ multus uētoſitatē
ip̄aꝫ operans ſiue fuerit apoſtemās ſiue non
apoſtemās q̄ꝫuis ſedet̄ ex euapoꝛatiōibus ⁊
appōne uentoſaꝝ doloꝛ certe reuertitur ⁊ tūc
euacua hūoꝛeꝫ ip̄m. Dixit Raſ. ubi ſupꝛa
ſi uideris calefactionē augē i doloꝛe. Noſcas
ꝙ ibi ē hūoꝛ groſſus quē diſſoluit cal'itas et n̄
pōt ip̄m diſꝑgere. un̄ accidit diſtenſio maioꝛ
Dixit Aui. eodē loco in appꝛoximatiōe ca
lefactionis eſtixit timoꝛ. unde tibi cauere de
bes. qm̄ foꝛtaſſe cauſa doloris erit āpa et cale
facito addet ad maliciaꝫ. ſuple et ēt ſi humor
fuerit mult⁹ abſqꝫ āpate. Et dixit ꝙ ex uēto
ſis pl'm ēt accidit iſtud. et h° eſt in caſibus p̄
dictis. De intentiōe aūt ad ꝑagoꝛizandū di
xit Gal'. 6° de ſimplici medicia ꝙ medicie mi
tigātes doloꝛeꝫ hoc mō ſunt cal'e in p̄° ḡdu. ſꝫ
tn̄ cū h° debēt eē tenues et carētes oī ſtiptici
tate penitus. ip̄e eīm digerūt et adequāt ꝯ°
neꝫ. ⁊ diſſoluūt hūoꝛē ⁊ diſſoluēdo eūant Et
huius medicie ſunt dix Raſ. 25°. ꝯtinentis
lac camellinū. ſemē lini. Anetuꝫ malmauiſcus
camōilla uūctuoſitas lane adeps galinaꝝ uitel
lus oui fumusterre coꝛona regia crocus cina
momū laudanū apozima rapaꝝ et rapa ip̄a co
cta et emplaſtrata aqua calida et tepida oleuꝫ
camomille et aneti et totum id q̄ fuerit i gra
du iſtorum in caliditate ⁊ hūiditate. Et di
xit Raſ. maluauiſcus mittigat doloꝛem cum
uiolentia foꝛti ꝓhibendo ꝙ nō fiat apoſtema
Et ſi fuerint nerui extoꝛti dirigit eos et diſ
ſoluit. Et dixit de hui⁹ liq̄dis ſunt oleū camo
mille oleū granoꝝ bōbacis ⁊ grana ip̄a bom
bacis ⁊ aqua calida ⁊ uinuꝫ coctuꝫ ⁊ ſuccus
uuaruꝫ. Et dixit omnia unguenta matura

tiua mittigant dolorē. ꝛ dixit computandū ē
semē apy cuz hys Dixit Aui. p̄mi 4ᵃ. Ea
que fluxa faciunt m̄bra. que. s. sunt mollificā
tia ꝛ resoluētia tp̄ate. sunt. n. ex sūma eoruz
q̄ molliter. i. molliēdo resoluūt ł molliter. i. de
biliter. Et sunt qualia sunt anetū. ꝛ semen lini
ꝛ mellilotū ꝛ camōilla ꝛ semen apii ꝛ amigō
amare ꝛ oīs res in p̄io gradu calida Et. A.
quidē in approximatiōe istoruz ponet cañ di
cens fluxa facientia mēbra sunt danda p⁹ eua
cuantia si necessariū fuerit euāre. Et donec
māz restringas que ad mēbꝛ descendit Et
dixit Ras. ubi supra ad hanc intentionez oīa
glutinatiua dolorē mittigāt q̄lia sunt ficus bu
tirūz recens. albugo ouoꝝ amidū gūmi pruno
ruz farina simile lutuz sigillatū. cerotū. gūmi
. s. arab dragagantuz. ꝛ cerusa plumbi. Dix
Aui. ubi supra ꝙ p̄dicta fluxa facientia p̄p̄e
mittigant dolorē qñ cū eis fuerit glutinandi
potentia sicut gūmi prunorū ꝛ amidū ꝛ ceru
sa ꝛ crocus ꝛ laudanū ꝛ altea ꝛ amomū ꝛ cau
les ꝛ sinapis ꝛ apozima coꝝ ꝛ adipes ꝛ ysop⁹
. s. hūida ꝛ cerotuz ꝛ olea. Dyasigia ꝛ ade
ps anatis sunt efficatia in hoc ualde Dixit
Ras fiat emplm̄ cū seīe lini maluauisco fari
na ordei fenugreco seīe raparū furfure camo
milla oleo aneti ꝛ adipe anatis. Dixit. A.
si cā doloris fuerit apā mittigat dolorē ipsiuz
quodcūqz apā maturat ꝛ ipm̄ appit. Que
dam mittigant dolorē cū proprietate. Dix
Rasis ubi supra Ratha que dicit herba mu
larū poita in emplo dolorē mittigat. Qui
dā ēt uerbis ꝛ carrateribꝰ p̄cantatiōibꝰ ꝛ aᵃ
huiꝰ sanāt dolorē emigraneū dolorē dentium
ꝛ dolorez etiā stomaci. De cura uero i re
gulari ꝛ mēdosa pnarcotica. qꝛ ipsa sunt ꝯtra
rei uite calorē extinguētia nālē. q̄tuz possibi
le fuerit uitari debent. Inqt Mes. Haly. dix
ꝙ asedantibꝰ dolorē raro incipe debemꝰ nisi
ap̄ necitatez que tñ necessitas expectari nō ꝺ
bet. sed cuz dolor uel cā eius minat de necita
te futura sedationis eiꝰ p narcotica illico ip̄a
sunt approximāda qua pp ut nō cadat in h er
ror. dixit Ras. 25° continentis. Eger nō de
bet ex patientia ipiꝰ studere ad sustinendum
dolorem ualde. Neqz medicus solicitare cū
debz quod sustineat ipm̄ ne forte patiat ide
spasmuz aut sincopim ꝛ sequatur inde mors
ymo studere debet ualde ut quotiens accidit
doloris nimia q̄titas ꝙ declinet ad sedandū
eū relicta cura morbi faciētis dolorez. Co
gnoscē. n. debet medicus terminū in suba do
loris eo° quo possit certa fieri conditio secu
ritatis finis eiꝰ ita ꝙ nō tendat i consumēdo
ꝩtutē sequendo curaz morbi ꝛ maxime qñ
cura morbi longa fuerit dixit Auicena quar
ti prima quandoqz est res in qua ē fidutia ꝙ
dolor remoueatur per ipsam. Attamen tarde
operans est ita ꝙ dolor usqz ad illam horam
tollerari nō poterit. sicut uerbigratia est eua
cuatio materie facientis dolorem colice retē
te in uillis destrictorū que non nisi in longo
tempore euacuari potest. Qua pp dixit ra
sis statiz cognita cōdictōe egri ꝙ nō durabit
cū eo ꝩtus cū ipso dolore dū tollat morbus
debes cito pcedere admittigādū dolorē dix

eciam Aui. ꝙ omnis dolor q fit fortior. s. ualde
iterficit. et ex tali dolore accidit in p̄mis fri
giditas corporis. s. post calefactiōez et mltaz
resolōnē fridaz de spū frigiditas et tremor ꝛ
postea fit pulsus puus deiñ destruit ꝛ postea
morit. Et dixit Ras. dico ꝙ dolor accit cuz
sincopi significatio hētur. ꝙ dolor ē pnectabi
lis qua re intellecta pcede ueIociter cū narco
ticis ꝛ regimie sincopis et sudoris frigidi et
alterationis accñtis de eis et exitus supfluita
tis ñ uolūtarie. Sūt aūt ex narcoticis q̄dā
simplicia ꝛ q̄dā ꝯposita cū corrigētibꝰ ipoꝝ
malitiaz. Et ꝯposita qdē meliora ꝛ securiora
sunt simplicibꝰ. qm̄ ipoꝝ malitia refracta est
p ipa corrigētia. Et de ꝯpositis q̄cūqz sūt
fermētata sunt debiliora tñ meliora et magis
eligenda. Ampliꝰ tñ ex simplicibꝰ q̄z ex cō
positis. q̄daz sunt debilia q̄dā fortia et q̄daz
mediocra. Dixit Aui. oz ut id qō faciliꝰ ē
dones et ut tribuas id qō cū suis tyriacis est
ꝯpositum nisi res fuēit maxia q̄ forti indigeat
stupefactionē Et narcotica qdē qñz appxim
tur exteriꝰ ꝛ qñz interiꝰ. Et q̄ interiꝰ appo
ximātur alia bibūt alia sbponūtur ł p inferiꝰ
iniciūtur cristerys ł pessarys. Et alia ori ut
naribꝰ ł auribꝰ instillātur. Melior aūt ē ipo
ruz appxiatio exteriꝰ q̄z interiꝰ s̄z plm̄. Di
xit Aui. sūt m̄bra aliqᵃ ꝺ qbꝰ ñ curamꝰ si eis
supponātur narcotica. qm̄ ñ tñ ad uehemēter
malū finē deuenit. sic dētes cū supponat eis
stupefactiuū. Suple et q̄daz sunt mēbra de
qbus curamus supponē eis stupefactiuū. ꝛ. n.
inde ad maluz finē deuenit. sicut sunt oculi.
Quare cū necessariuz erit pp dolorē ipoꝝ ap
pximare narcotica meliꝰ ē ut in potu tribuā
tur. faciliꝰ. n. ē ipoꝝ sic malitiaz corrigē. q̄z
cū exterius eis appximātur. ex hac. n. appro
ximatiōe mltotiēs seqtur cecitas. Cū aut in
teriꝰ appximātur securiꝰ supponūtur cristeri
zātur ł pessarizāt q̄z si in potu tribuāt. Et
cū hoc ēt in suppositiōe ꝛ cristerizatiōe hñda
ē cautela. Dixit Gal. sup 2°. epidimiaꝝ ut po
nit. 25°. ꝯtinētis uidimꝰ ꝙ suppositū fuit opi
um in ano quorūdā admittigādū dolorez ꝛ in
terfecit ipos. Et ego uidi pueꝝ cui suppositū
fuit opiū pp tenasmonē et mortuus ē sompno
pfūdo. ꝛ uidi quēdā sacerdotē in cuiꝰ cristeri
positū fuit opiū ad sendāduz dolorē colicuz ꝛ
inde mortuꝰ ē. Dixit Rasis. plures utētes
narcoticis in medicinis auriū passi sunt inde
difficilē audituz ꝛ in medicinis ocloꝝ ꝛ passi
sunt inde caliginez. Et dixit sciēdū ē ꝙ stu
pefactiuū ē cōis iuuamti in ōibꝰ doloribꝰ a q̄
cūqz cā pueniat siue a mala ꝯplone siue a so
lone ꝯtinui siue ba utraqz. ꝛ. siue mala ꝯplo.
fuerit pura. siue cū mā. Tñ minꝰ nocumtū
ifert laborātibꝰ dolore ex cā calā siue imāli
siue māli q̄z laborātibꝰ do' ex cā frida ł hūo
re grosso q̄r iuxta posse eui ter opō ipiꝰ in h lo
co et in doloribꝰ ex uētositatibꝰ grossis ꝛ fri
gidis et in iuuētibus i ociositate et replōne
utētibꝰ. Dixit Ras. stupefactō indigz sagaci
tate qꝛ pua q̄titas eius nō mittigat dolorē ꝛ
suphñdans ifert postea nocumtū. Et Rabi
dixit 8ᵃ pticula suoꝝ affo cuz ad qetādos do
lores medicine in qbꝰ itrāt dormiētia porri

gñtur oz artificē attente attendere circa tria pᵐ ē ut faciat dormitare sensuz. zᵐ ē ut ex di spōne ipa nō ꝓueniat pestis.i.lesio magna ali qua q̄ remaneat affixa mēbro ⁊.3ᵐ ē ut adiu uet mēbrū egrotās ab eis adiutorio magno suple ēt iuuētur alia mēbra et maxime stōac⁹ et epar. Dixit eim Gal. z° miemir ꝙ potuz narcoticoꝝ seqtur digōis corruptio ul' ei⁹ de bilitas. Dix Aui. pmi. 4ᴬ. qz medic⁹ ābi guus ē sepe i dignoscēdo an v̄tus possit tolle rare cū dolore donec regl'r mediceť. aut an ex exhibitiōe narcotici finis malus seq̄tur oz ipm bone mēsurātiōis seu extimatōis fortitu dinē habē ut sciat qd duoꝝ tēporū sit longi⁹ aut tēp⁹ fixiōis v̄tutis aut tēp⁹ doloris. ⁊ q̄ duaꝝ reꝝ sit ei ōterior an dolor. an finis ma lus q ex stupefactiōe timeť ut eligat ei studiū ipendē qd magis ē ipediēs. Fortasse eim si dolor remāserit fortitudine et magnitudie sua interficiet. et stupefactio fortasse nō inter ficiet et ex alia pte fortasse ipediet cuius ipe dimētuz corrigere poteris et redibit forsitaz et tu redibis cum ꝯueniēte. Et pp hoc totū stupefaciētis ꝯpōnez et ꝯplōnez ꝯsiderare ō bes et ēt ipius qualitatē. ut qd ex eo facili⁹ est dones. Et cum hac bona extimatiōe in narcoticoꝝ exhibitionē dz medicus attendē cañ. infra dicēdos. pmus ē ut exhibeātur de sero ⁊ in hora ꝯsuete dormitōis. qm̄ cū hēant somnū inducē facili⁹ et citi⁹ ipm inducēt tē sumpta pp ꝯsuetudinē q̄z nā habuit ad tē dor miēduz. Et qz ꝯsueuit nā in sōpno ꝯsueto di gōnez intēdē. fortasse tē ꝯuertet se supra māz si q̄ fuēit et ipaz digeret. ut Gal. dixit z° mie mir. z⁹ cañ. ē ut nō dent supra cibū. sz stōa cho ab eo euāto ut nō corrūpať cib⁹ dimittať g° nutrimētuz qñ intētio ē exhibēdi ea. Et ñ solū añ exhibitiōez. sz dimittēduz. sed ēt post eoꝝ sumptionē donec suaz ꝯpleuerint opōnē hoc aūt tēpus uariū ē ꝑ diuersitate ipoꝝ nar coticoꝝ in q̄ntitate ⁊ q̄litate et tēpore ꝓducti onis opōnuz sucaꝝ. qdā aūt ꝯiecturāt hoc tē pus debē eē ad minus qnqz horaꝝ ⁊ qdā plu riū nisi v̄tus coegerit ad cicius cibandū. Et dz cib⁹ iste eē pauce q̄ntitatis facilis digōnis pp debilitatē digōnis secutā ad potuz ipoꝝ.

3⁹ cañ ē ut si in corpore fuēit replō hūora lis ꝙ ipius pmittat euō. si tēpus tollerantie v̄tutis affuerit. 4⁹ cañ. ē ut nec ꝯtiᴬ neqz frequēs fiat ipoꝝ exhibitio sz interposita et rara. Et 5⁹ cañ. ē ut cū uino exhibeanť ca lido qz celeri⁹ ōducātur ad actū. Et maxime uinū ꝯuenit cū q̄riť stupefactio mēbroꝝ lōgin quoꝝ et pcipue in corporib⁹ strictaruz uiaꝝ. qm̄ uinū facilitat penetratiōez eoꝝ. Et sex tus cañ. ē ut succurrať nocumēto ipoꝝ relicto in aliq° ul' aliqbus mēbroꝝ et hoc cuz hys q̄ in ꝓprys dicētur locis. Stupefactiōez tñ derelictaz in mēbro cui apꝓpriata fuerint nar cotica remouet oleū camomelinū ul' oleū de ca stor. qñ cum coꝝ altero l' sil' mixtis bullierit unū ex fellibus q̄drupedū et maxie tauri ad fellis ꝯsūptionē. si ex oleo illo postea fiat fre quēs illinitio et ad hoc recursus hñdus ē ad caᵐ ō stupore. Dix Ras. 25°. ꝯtinētis q̄ mit tigāt cū stupefactiōe h̄ sunt. s. psiliuz. s. mucil lagō eius. coriandꝝ. s. recēs radix q̄nati silue stris mādragora papauer nigꝝ ⁊ gūi ipsi⁹ ⁊ lac ei⁹ ⁊ ipi⁹ suc⁹ q ē opiū ⁊ iusqamus rufus ⁊ niger ⁊ solatruz stupefactiuū nix ⁊ aq̄ fria suple ⁊ alia huius. Dixit Aui. primi 4ᴬ oi bus stupefacientib⁹ fortius est opiuz. Et ex stupefaciētibus sunt poma mādragore ⁊ se mē ei⁹ ⁊ cortex radicis ipsi⁹. ⁊ papauer ⁊ bē zoar. ⁊ expōiť ꝙ ē h̄ba amara siue faba inuē sa ⁊ solatꝝ stupefaciēs ⁊ semē lactucaꝝ ⁊ ex eis ē nix ⁊ aqua frigida. Meli⁹ aūt omnib⁹ ē papauer albuz. qm̄ cū sua stupefactōe ē ami cū nāe. Et meliora ex eis sunt sicca. qm̄ suꝑ hūida fortis stupefactiōis ualde cū uelocitate nō ꝯdñabiť nā ut dixit Ras. De cōpōitis aūt narcoticis sūt quecūqz ea recipiūt i'stis ⁊ maxime q̄cūqz opiata dicunť sicut tyriaca metridatū regricia ⁊ alia hui⁹ q̄ in antid° de scribenť. Et dixit gal. 12° terapētice ⁊ po niť a Rabi moyse ubi supra puto filonem di spēsasse medicinā suā p⁹ inspectionē in oibus ꝯsiderādis ⁊ ab eo uocať 1ᴬ medicia filoniū ⁊ ipa qdē ē ātiqor ⁊ famosior ceteris medici nis ut dixit gal' 9° miemir Dixit ypo. 6ᴬ. affo. qbuscūqz dolor fit circa ypoꝯᵐ sine f.oe suꝑ ⁊ sine magᴬ corpis replōe ⁊ suꝑ ēt circa q̄cūqz aliā ptē corpis fiat absz f.one ⁊ replō ne. febris supuēiens soluit dolorē Dñt oēz dolorē ñ aposiz. sz extēsiuū frm̄ a mā fria uē tosata l' ñ. Ul' frm̄ a uētositate frida grossa fe bris remissa supuēiens soluit. Nā ⁊ si in f.oe ⁊ replōne ipa febre supuēiente ipsa febris ꝓ cessu temporis resoluēdo cām eius final'r do lorez tolleret. tñ in pnci° sui supuent⁹ dolorē auget. Et dixit ibidem dolor in lateribus ⁊ in pectorib⁹. ⁊ in alys ēt partib⁹ corpis si m'tū differt ad discedēdū. siue ēt ad discernē dū siue cognoscēdū malū. suꝑ tñ ꝙ pei⁹ ē si fu erit in parte nobiliori q̄z ignobiliori. Et dixit eodē loco dolores circa uentrē exñtes quicunqz uenter fuerit. supiores quidē. i. qui cūqz sunt in pte supficiali leuiores sunt ñ suꝑ iores uero. i. q sūt in pfūdo ⁊ in intrinsecis uētris fortiores sunt. Et h̄ uerꝝ ē ceteris pi b⁹. Interiora. n. dolētia cū sint caliora extēi orib⁹ attrahūt pl's ō mā medicie ēt melius et magis pñt applicari exteriorib⁹ q̄z interiori b⁹. Ex supradcis appet sic dixit Gal. 12°. terapētice ꝙ errāt quicūqz in tēpanee loco anodinoꝝ tollentiū dolorē uere utunť narco ticis. ⁊ suphabūdāt i usu eoꝝ. Et errāt ēt q̄cūqz anodinis mittigātib⁹ qūocūqz dolorē nō utūtur tēpanee ⁊ moderate. sed corrūpunt dolorib⁹ laborātes. Itaqz dix Gal. ab opāti b⁹ fm rōez artis sic termin⁹ elligēd⁹ē. Nā si possibile eēt sanare egritudinē auxilys sibi ōbitis. s. regl'r. desistē tē oz. a sedātib⁹ dolorē. s. stupefaciēdo. Si v̄o uigilys ⁊ dissolōne v̄tutis ipicl'm mortis uēiat laborās tē i tpre apto utēdū sedātib⁹ dolorē. s. stupefaciēdo. ēt si ꝑ iᴬ sedātia nocumtū aliqd inferať optabi li⁹. n. ē morte h̄ nocumtū. Nā si hoc nocumtū nō ualō magnū erit abscindi poterit p⁹. si v̄o magnū fuerit ualde ut nz i tpre m'lto final'r sa neť adh̄ elligēduz ē potius q̄z mors.

Capl'm. 3ᵐ. de dolore capitis in generali.

Capitulum istō a diuersis auctoribꝰ diuersimode ītitulatū inēit Gal'.nāqꝫ in 2° miemir. Rasis i ꝯtinēti Gal'. Al'. Constā ꝛ Passionariꝰ intitulāt hoc capl'm de cefalea a cefal grece qō ē caput ꝛ lesis qō est lesio.i. ō lesiōe siue dolore capitis. Alēx.aūt dix de cefalargia.i.capitis lāgore l'labore. Et a quibusdā ō cefalopenia.i de capitis pena. Serapio āt. Mes.ꝛ.A. ītitulāt de soda qō arabꝰ interptat' capitis dolor Soda tñ dupl'r īueīt' sūmi unoᵒ large ꝓ quocūqꝫ capitis dolore qᵒ modocūqꝫ diuersificato. Alioᵒ stricte ꝓ una sola spetie eiꝰ que est dolor timporal' pulsatiuus. dixit Serapio primo breuiarij soda ē ut addat' motꝰ duaꝝ arteriaꝝ q̄ sunt i duobꝰ timporibꝰ ex mā mala ꝛ ē i ea pulsatio quedam. Et subdit cū dolor ē in duabꝰ arterijs q̄ sunt ī tiporibꝰ nōiat' soda. A m'tis āt absolute de dolore capitis intitulat' Dolor quoqꝫ capitis diuersa sortit' nōia ꝑꝑ diuersitatē partiū capitis quas occupat. Si enim totum cap̄ occupat uocatur ouū seu galea dixit Ras. in diōnibus. dolor capitis assiduus ꝯp̄hendens totum caput uocatur galea.i.elmus. Arma.n. hec totuꝫ caput sunt cohopientia. Si uero occupat medietateꝫ capitis scōm longum.s. dextrā ul'sinistrā emigranea dicit' ab emi grece qō latine ō r mediū q̄i mediū occupās cranei.i.capitis. Dixit Alexā. emigranea ōr ab emi qō ē semis ꝛ granea qō ē testa.s. craneū os capitis. Et.A. dixit soda qñ ē i una medietatuꝫ capitis ꝛ ē ꝯsuetudināia emigranea ōr. Si uero medietatē capitis ꝭm latuꝫ occupauerit siqdē anteriorē uocat' dolor frontis l' sincipitis ꝛ si posteriorē dolor dicit' ocipitis. Et Sil'. dixit hūc dolorē siue anteriorē siue posterioreꝫ capitis ꝑtē occupātē monopagiā uocari. qdā tñ alij dñt monopagiā uocari solᵐ quartā ꝑtē capitis ocupātē dolorē. ꝛ ōr a monos grece qō ē unū q̄i unā ꝑtē tenēs. Et qdā notāt emigraneā ꝛ monopagiā ꝓprie dici qñ dolor intra craneū fuerit. tunc.n. maxime diō doloris ꝭm dc̄as duas dimēsiones ꝯtingē pōt uni uꝫ. ita ꝙ nō alijs ꝑtibꝰ cēbri sic ēt diuisis ut in eius anoᵃ patuit q̄a diōne ledēs cā sic pōt uni eius ꝑti ꝯtingē. ꝙ nō alij

Theodorus .tñ prissianus dixit. monopagia duplex ē una q̄ exñs in una ꝑte capitis attingit ad oculos.i ad ꝑteꝫ oc'oꝝ ꝛ supciliū q̄ ppriꝰ dꝫ dici emigranea. Alia ē exñs in q̄cūqꝫ ꝑte capitis absqꝫ hᵒ ꝙ ꝑtingat ad oc'm q̄ ꝓprie dꝫ uocari monopagia. Et dñt qdaꝫ ꝙ si dolor aliq̄ꝫ ꝑtē capitis tenuerit ꝛ fuit fortis clauus uocat'. sic eiꝫ referūt patiētes quasi clauū sentire infixuꝫ. Et dolor qdē capitis si interius qō ē intra craneū tenuerit ꝓprie cefalea dici dꝫ maxīe q ex eo ē ātiquꝰ. Si ṽo ꝑtes ex̄ craneū ꝯp̄hēdat soluꝫ absolute dolor ṽticis ōr Ait Sera. qñ ē in craneo .i. i ꝑtibꝰ cohopiētibꝰ craneū maxīe i gigia matre quē n'gares putāt eē i sb̄a cranei doᵉ ṽticis uocat'

Dolor capitis ē mala ꝛ tristis sēsibilitas oium uel quarūdā sensibiliū ꝑtiū eius. Et dixit Alex. ꝙ ē sinthoma.i.ē accñs. pōt autem dici accñs ꝛ egritudo. ꝑut supra de dolore i gnāli dc̄m ē. Dñt posse accidē capiti oēs species eiꝰ gnāles ac etiaꝫ spetiales. Sed que de spālibus ei frequētiꝰ eueniūt sunt q̄nte. Dix Aui.3¹.p̄ᵃ.capᵒ de eo qō sentit cerebꝝ de g̃uitate. Et p̄ᵃ spēs eius ē dolor corrosiuꝰ. 2ᵃ dolor pulsatiuꝰ. 3ᵃ dolor g̃uatiuus. 4ᵃ dolor extēsiuꝰ et 5ᵃ dolor ꝑcussiuus in quo sentit' sic ꝑcussio cū malleo. Et dolor qdē capitis diuidit' eēntial'r et accidētal'r. ꝭꝫ omnē maneriēꝫ diuisiōis date de dolore in genāli supra ita ut sit alius eueniēs a mala ꝯpl'one alius a soluta ꝯtinuitate ꝛ aliꝰ ab utraqꝫ ut ab apate. Et factus a soluta ꝯtinuitate aliꝰ est ab incisione aliꝰ a ꝯtusiōe aliꝰ a ꝯtritiōe aliꝰ a corrosiōe. ꝛ aliꝰ ꝭꝫ alios mōs solute ꝯtinuitatis

Et factus a mala cōpl'one aliꝰ est a mala ꝯpl'one pura uel cum mā. ꝛ hoc ul' simplici ut cal'a uel frigida l' sicca l' ꝯposita ut cal'a ꝛ hūida cal'a et sicca frigida ꝛ hūida frida ꝛ sicca.

Et ēit aliꝰ a cā itrinseca aliꝰ ab extrinseca. ꝛ qñꝫ ē accidens et qñꝫ egritudo. Et qñꝫ cōtinet totū cap̄ et qñꝫ ꝑteꝫ eiꝰ ut supra patuit diuisa ꝭꝫ tres dimēsiōes capitis. Et dixit Aui oīa illa q̄ dc̄a sunt de cāis doloris capis qñꝫ fiūt in sb̄a ipius cerebri. Et quia ut patuit supra sb̄a cerebri caret sensu ñ ꝑcipit' dolor ex lesiōe ipius nisi aut q2 cōicet' uelaminibꝰ eiꝰ exñtibꝰ inter ipius sectiones aut q2 cōicet' alijs ꝑtibꝰ sensibilibꝰ circūstātibꝰ ei. Et qñꝫ fiūt in duobꝰ uelaibꝰ eiꝰ pia matre ꝛ dura matre uel altero eorum. Et qñꝫ fiunt in uelamine extrinseco a craneo ꝑꝑ illud qō est de suspēsorijs inter hūc et intrinsecos panniculos mediātibus q̄bus pōt cōicari cā ledēs ab intrinsecis ad extrinsecū suple et qñꝫ fiūt in extrinseco a cā exteriori a craneo. Et qñꝫ fiūt dixit Aui. in uenis et arterijs cerebri ꝛ pāniculoruꝫ intrinsecoꝝ et extrinseci suple et qñꝫ fiunt in alijs partibus sensibilibus ipius capitis ut carne et cuti. Et qñqꝫ accidit dolor capitis hōi ebetis sensus ꝛ qñꝫ hōi multi sensus. et qñꝫ hōi egritudinē aliquā patiēti ꝛ qñꝫ cōfestiꝫ hōi apꝑenter sano. Et rursuꝫ doloris capitis. Aliꝰ est intensus aliꝰ remissus alius mediocris. Et alius salubris alius mortalis. et alius saluus alius ñ saluus Et alius sepabilis interpollatꝰ uel ꝑiodicus et alius mansiuus cronicus. Et aliꝰ ē ꝑducēs ad alias egritudines siue ad alia accidentia ꝛ alius nō. Et diuidit' ꝭꝫ tēpora āni dix. Ipo. 3ᵒ affo. Si estas sicca et borealis fuerit Autūpnus ṽo pluuiosus austrinus fuerit dolores capitis in yeme. Et Aui. h̄ sequēs dixit ꝙ qñ estas erit septētrionalis paꝝ pluuiosa et autūpnus meridionalis pluuiosus multiplicabit' soda in yeme et merito q2 hūiditas multiplicata in autūpno ꝯstringit' ꝛ cāt dolorē dixit Gal'. in ꝯmēto ꝯstricta doloreꝫ capitis cāt. Et Aristo. ēt hoc posuit prima ꝓbleumatū ꝓbleumate. io. Et dixit Aui. capᵒ de dispōnibꝰ soō soda frida qñꝫ m'tiplicat' ꝯstricta ī yeme .s. mā et ꝯdēpsata yemis frigiditate dēpsante poros ꝛ ꝓhibente eliquationē ꝛ resol'oneꝫ ēt eliquati. suple Sed soda m'tiplicat' in estate eliquata. s. mā que comdēpsata erat tēpore

yemis caliditate estatis dissoluẽte ⁊ eliquan
te eam. Sicut eim dixit Gal'.2° de differẽ
cys febriuz in estate eliquãtur f'ata. Et ueri
ficãtur ꝑdicta qñqȝ sic̃ dixit.A.q2 soᵐ ye
me ⁊ sil'r estate ꝓuãtibꝰ mãȝ suaȝ.qm̃ si yems
eẽt cal'a nõ constrigẽt mãȝ.neqȝ si estas esset
frigida eliquaret eã. Uel fortasse dix.A.qñȝ
q2 posset frigiditas yemis mãs ꝓmẽdo facẽ
eas fluere ad alia m̃bra. Et sil'r posset cali
ditas estatis eẽ tanta ꝙ mãȝ dũ eliquaret re
soluẽt uel uias apiendo ⁊ dilatãdo ꝙ eliquata
mã ad alia flueret m̃bra. Hoc idẽ ꝯtingere
posset i ꝯstitutiõib' aeris frigidis ac ẽt in cali
dis.Et in regionibꝰ sil'r cal'is ⁊ frigidis. Et
sil'r diuidit dolor capitis.q2 aliꝰ ꝑ ꝓꝑetateȝ
.i.ꝑꝑ cãm exñtẽ in ipõ. Dixit.A.qñȝ fit
cã ledẽs quodcũqȝ m̃broꝝ capitis fuerit cã
mãsiua.i manẽs in ipo mẽbro. Et aliꝰ fit
ꝑ cõitatẽ siue ꝑ ꝯpassionẽ siue illa cõitas fue
rit absoluta siue nõ absoluta.sic̃ supiꝰ dictũ ẽ
de spẽbꝰ doloris in gnãli ⁊ h̃ dolor ꝑ cõitatẽ
didit dione m̃broꝝ qbꝰ cap̃ cõicat siue iᴬ cõi
catio fuerit in mediata.sic̃ cũ cõicat toti cor
pori uel stomaco l' dyaflamati ul' matrici me
diãtibꝰ neruis aut cordi epi ⁊ spleni mediãti
bus arterys ⁊ uenis.⁊ ut quidã dñt pl'oni.ꝓ
pter sbiacẽtiã ⁊ uicinitatẽ eiꝰ cũ capite. Aut
mediate sic̃ õibꝰ cõicat intestinis ⁊ maxime
ꝓmibꝰ in eis exñtibꝰ. Dixit.A.c° õ soda
ꝑ cõitateȝ.qñqȝ fit ꝑ cõitatẽ nõ integra.i. ñ
totalẽ siue nõ ad totũ corpꝰ.⁊ tc̃ aut ꝑꝑ m̃bꝝ
inter qõ ⁊ m̃bra capitis ꝯtinuat mediatione
m̃broꝝ neruosoruȝ sic̃ stomaci matricis ue
laminis.i.dyaf'atis ⁊ sil'iuȝ aut ꝑꝑ mẽbꝝ in
ter qõ ⁊ cereᵐ continuat in uolutiõe uenarũ
aut arteriaꝝ.sic cordis epatis ⁊ splẽis.Aut i
ter mẽbꝝ uicinãs ei aliq̃ uicinitate. sic̃ pl'mo
põitus sub eo ⁊ adducẽs ei nocumẽtũ. Aut ꝑꝑ
mẽbꝝ cõicãs mẽb°uno mõ ⁊ cereb°alio°.sic̃
renes q cõicãt uni 3° sic̃ epi cui 3°. ẽt cõicat
cẽbꝝ. Et qñȝ fit ꝑꝑ cõitatẽ ad mẽbra ex
trema ut pedẽ ul' brachiũ l' digitũ.Aut fit dix
Auic.ꝑꝑ cõitatẽ integrã.i.ad totũ corꝰ.sicut
cũ accidit soda ꝑꝑ febres. Et h̃ qdeȝ dolor
sequens ad c.itatem totiꝰ et maxie ꝑꝑ febres
uel alias egritudies cões.Aliꝰ añcedit febrẽ
ul' aliaȝ egritudineȝ ⁊ est signũ egrotatiuuȝ si
gnificãs egritudinẽ futurã aut febrẽ fiẽi de
bẽ.Et alius cõicat ipsa egritudinẽ ut febre
⁊ cũ ipa incipit ⁊ cũ ipa desinit.sic̃ freq̃nter
appet in ꝑoxismis quarũdã febriuȝ in quoꝝ
ꝓncipys dolor accidit capitis.⁊ cũ declinant
ꝑoxismi recedit dolor capitis.⁊ alius seqtur
febreȝ. Et ex hoc dolore est aliquis qui
est signum crisis ⁊ maxime crisis future per
fluxum sanguinis narium uel per uomitum.

Et alius est qui est solum sinthoma signs
crisim. Ita ut dici possit ꝙ alius est creticus
⁊ alius sinthomaticꝰ.Et de soda propter cõi
tatem integram.dixit Auic.ꝙ aut ẽ propter
qualitatem expansaȝ in toto corpore .aut ꝓ
pter materiaȝ expansam in toto corpore sicut
in febribus . Notant quod quamuis au
ctores ubiqȝ communiter ponant de soda a co
mmunitate totiꝰ exᵐ in febribus al'n contingit
dolorẽ capitis in febribꝰ fiẽi ꝑꝑ cõitatẽ aliꝰ
ꝑticl'aris m̃bri ⁊ maxie stõaci.ymo h̃ ẽ qõ ut
pl'm accĩt in febribus . dixit Gal'.2° micmir
sunt qdã qbus si paucus hũor aderit in uẽtre
et maxie in ore eiꝰ aceruatus fuerit mox do
let capud ⁊ soda cretica ẽ ꝑꝑ expãsionẽ mẽ fa
ciẽtis egritudinẽ ad toᵐ corpꝰ l' in to° corpore
sic̃ crisis ꝯmotio ẽ totiꝰ mẽ egitudinis. So
da aũt frigida.ꝑꝑ cõitateȝ ñ integraȝ ȝ pl'ȝ ẽ
a stõaco dixit Aui. m̃broꝝ cõicantiuȝ capiti
ꝓᵐ ⁊ dignius in h° ẽ stõachꝰ.hȝ.n.magnã col
ligantiã cũ eo.et m'tiplicat m'tas mãs hũora
les uel uaporosas uel q̃ in ipo generant et q̃
ad ipm ab alys defluũt mẽbris cuȝ ꝑiodis ul'
sine eis quas mãs hũorales uel uaporales sto
machus frequẽter cõicat cerebro et cum hys
ꝯpatit stõacho cerebruȝ in mordicatiõe oris
eius et ꝓꝑe in fortitudine sensus eiꝰ. Et di
xit Aui.matrix ẽ de mẽbris qbꝰ cõicat cere
bruȝ fortiter ⁊ mirach ẽt et epar ⁊ splen ⁊ ue
lamen ⁊ renes ⁊ ex̃mitates oẽs ⁊ ꝑtes dorsi.
Et de mẽbris ꝓpinqs cerebro.ꝓᵐ cui cõicat
⁊ potiꝰ ẽ pãniculꝰ cohopiẽs craneũ.Et cuȝ h̃
ẽt iste pãniclus ẽ illud mẽbꝝ a quo celeriꝰ fit
cõicatio cereb°.q̃uis aliqñ a mẽbris longin
qs et maxime a stõaco fiat cereb° cõicatio ue
hemẽtior et deterior. Et dix Aui. pl'm idẽ
m'totiẽs ul' qñȝ fit soda cõitatis aput ꝑmuta
tionẽ mẽꝝ.s.nocumẽtuȝ mẽbroꝝ interioꝝ sic̃
pleuresis sq̃nãtie apatis epis et sil'iuȝ ⁊ ꝓꝑe
cũ mã eoꝝ mouet ad supiora ⁊ ꝑuenit ad cap̃
cũ sba sua l' uaporibꝰ eiꝰ. Et dixit Aui.de
soda q̃ ẽ accñs in febribꝰ ⁊ egritudinibꝰ acu
tis ꝙ ex ea ẽ q̃ accĩt cũ fortitudine egritudis
ul' eius ꝓxismi deiñ remouet.Et alia est q̃
remanet pꝰ remotionẽ egritudinis .i. fortitu
dinis eiꝰ.⁊ pꝰ eradicatiõeȝ ꝓxismi eiꝰ. Et
dixit ꝙ soda q̃ accĩt in febribꝰ l' alys egritu
dinibꝰ qñȝ inqetat patienteȝ a deo donec in
cã ipiꝰ sode q̃ ẽ cã febris l' alteriꝰ egritudinis
augumẽtũ faciat.Et sic põt eẽ cã augumẽti ipiꝰ
doloris ⁊ augumẽti etiã febris l' alteriꝰ egritu
dinis. Et q2 ut dixit Gal'.ꝓ° de febribꝰ est
reꝑire sodã ⁊ emigraneã hñtes ꝑoxismos.Et
q2 oĩs tal' do² ẽ dolor ꝑ cõitatẽ.Ideo dix Aui.
dolor q fit ꝑ cõitatẽ aliꝰ cũ ꝑiodis ⁊ ꝓxi.s.
ordinatis ȝ ꝑiodos ⁊ ꝑoxismos eueniẽtes ꝓ
pter cãȝ.s.q̃ ẽ in m̃b° cõicãte sic̃ q fit ꝑꝑ cõi
tatẽ stõaci cũ fit ꝑꝑ effuxionẽ mẽꝝ ad ipȝ sto
machũ cũ ꝑiodis.Et sic̃ ẽ q fit cũ ꝑiodis augu
mẽti spẽꝝ febriũ.suple .Et qñȝ fit dictꝰ dolor
cũ ꝑiodis ordinatis.q̃uis fiat cũ eis inordi
natis.⁊ qñȝ fit absqȝ ꝑiodo.sic̃ dolor eueniẽs
a cõitate aliqᴬ uice una deiñ cessat ñ redires.

Dixit Silib.õis dolor deꝑuata cã ẽ ꝯtinuꝰ.
Et om̃is dolor õ cã reõta.i.ꝑ cõitateȝ siue re
mota.i.ꝓmitiua ẽ interpolatꝰ. Et soda qdeȝ
ꝑ ꝓꝑetateȝ maxime ⁊ qñȝ etiã ꝑ cõitatẽ.qñȝ
ꝯplicat cuȝ alia egritudine.q̃ ñ est cã eiꝰ.nec
ipa illiꝰ.Et tc̃ illa egritudo qñȝ est talis q̃ ñ
impedit regim̃ seu curationeȝ sode .⁊ qñȝ im
pedit sic̃ cũ ꝯplicat soda cũ reumatismo.⁊ tc̃
difficilis fit cura ipiꝰ ut appebit. Cãe dolo
ris capitis fridi ꝑ cõitatẽ in tractatu de mẽ
bris ei cõicãtibꝰ appebũt Cãe aũt doloris
capitis ꝑ ꝓꝑetatẽ accñtis multe sunt l' eẽ pos
sunt. Ingt Gal'.2° memir.Nõ dolẽt ab una

dispõne capud oẽs. sȝ plures sũt dispõces. una q̃ ẽ pȝ discrasiã simplicẽ. i. purã absqȝ hũore ⁊ alia in hũoꝝ q̃litate. ⁊ 3ᵃ in hũoꝝ mľtitudie solũ ẽ fiẽs ⁊ h̄ sine opľone ⁊ apate. Et 4ᵃ ẽ qñ obstruxerint hy hũores trãsit⁹ hũidoꝝ ⁊ uapoꝝ. Et 5ᵃ qñ ꝓꝑ ibecillitatẽ aliquaꝝ eaꝝ q̃ in capite sunt ꝑticľaꝝ spũs uẽtosus generať. Et 6ᵃ ꝓꝑ ꝑ catarticã aliquã cãȝ. Suple ⁊ sep tia ẽ ꝓꝑ ipaꝝ ľalicui⁹ caꝝ sensus fortitudiẽȝ.

Dixit Gal. 3° de interiorib⁹ q̃dã patiũtur in capite dolorẽ ꝓꝑ sui sensus acumẽ sic siľe ꝯtingit in ore stõaci. Est. n. in h̄ cerebꝝ di⁹ suȝ ut q̃daȝ patiãtur substinẽ odores ⁊ q̃daȝ ñ ⁊ q̃dã debilitenť odorib⁹ ⁊ q̃dã nõ. Et dixit Gal. 2°. miemir. Cãc doloris hui⁹ alĩi erũt ex craneũ ⁊ alĩi intra ⁊ alĩi in o b⁹ eis q̃ ex. Et alĩi ñ oib⁹ sȝ in una uľ plurib⁹ ꝑticu lis tm̃ sic in cereb° uľ pãnicľis uenis arterys ⁊ neruis aut cuti Dixit Alexã. ꝙ cã cefalar gie aut ẽ ꝑ catartica. i. ꝓmitiã ľ exterior Aut ẽ senectica. i. interior añs uľ ꝯiũcta. Extri secas aũt cãsaľȝ multe sint reduxit. Gordo. ad 12. genera. Et ꝓᵐ ẽ cãus uľ ꝑcussio ľ obuia tio ad aliõ corp⁹. Et 2ᵐ ẽ caľitas exterior ut sol. Sol tñ ñ fac̃ soda ex eo soᵐ ꝙ calefac̃ sȝ ẽt ex eo ꝙ eleuat uapores ad capõ et cõmo net hũores q̃etos. ⁊ sic ignis uel aeris uľ die ruȝ canicullariũ et siľium. Et sic caľitatis ra dioꝝ lune cũ trahiť sb̄ eis mora maxie stãdo. attrahit. n. splendor luminariũ mãs ad caput. Et uľr cuiuscũqȝ actu caľi capiti uel corpori ap ꝓxiati. Et 3ᵐ est frigiditas exterior ut nimis glatiei uľ aeris ľalteri⁹ cuiuscũqȝ actu frigidi corpori ľ capiti ap ꝓximati. Et ex eo maxie ꝙ cerebꝝ ut Ipo. dixit in affo. hȝ frim inimicũ Et ꝓhibẽt huius. fria claudẽdo po ros euaporare q̃ debẽt. Et 4ᵐ ẽ nimia sic citas aeris uel alteri⁹ rei obuiãtis capiti ab ex ipm exiccãtis. 5ᵐ ẽ nimia hũiditas ut ae ris uel pluuiaꝝ ľalteri⁹ ab ex cap̃ hũectãtis. ⁊ hũectãdo replẽtis ⁊ g̃uãtis. Et 6ᵐ. ẽ effu flatio fortis uẽtoꝝ maxime meridionaliũ et septẽtriõaliũ ẽt ꝑcipue post effuflationẽ meri dionaliuȝ. Et 7ᵐ ẽ uapores extrinseci ele uati fetidi ut alimo cadauerib⁹ ⁊ siľib⁹. ⁊ sic cum q̃s aspicit in puteos ãtiquos et cauernas ꝓfũdas mineraliũ ⁊ huius. siľia. Et 8ᵐ ẽ ni mius motus animalis ut ire furoris ⁊ siľiuȝ uel corporalis ut cursus labor. coytus suꝑflu⁹ ⁊ laboriosus exiccãtes ⁊ debilitãtes aut mãs ꝯmouẽtes ⁊ alia siľia maxie p⁹ cibũ et repľo neȝ. Et. 9ᵐ ẽ sõpn⁹ nimi⁹ ꝓfund⁹ ⁊ inordi nat⁹ ⁊ in tẽpore ñ suo ⁊ ꝑcipue diurn⁹. ꝯtinet . n. uappres in capite. Et uigilie ẽt suꝑflue exiccãtes et debilitãtes. Et 10ᵐ. est balnea tio suꝑflua et inordinata tocius corporis uel capitis. Et maxime balneis et lotiõibus cale faciẽtibus exiccantibus mãs. et ad caput tra hẽtibus. Et ipius capitis pectinatio et frica tio post cibationẽ et repľonez. Et. 11ᵐ. est inanitio nimia aut replexio suꝑflua crapula ebrietas acceptio ciborũ et potuum calido ruȝ fumosoꝝ ut alliorum ceparuȝ porrorum sinapis et aliorum acruminum et uini fortis Et sic acceptio fructuum maxime horario rũm ⁊ siľium fumosorum ut leguminũ lactis ⁊ unctuosorũ ⁊ nucleoruȝ fructuuȝ maxime nucuȝ. P° continẽtis res inducentes soda sũt dactili lac semina canabis uinũ forte fu mosuȝ et uet⁹. dixit Iohãni. alĩi fit soda potu aq̃ frigide. ⁊ maxie cũ bibiť in ieiuẽio. stomac⁹ ẽ debiľ cui ꝯpatiť cẽbꝝ. Et Gal. dexit i libro de uinis Iuuẽies alĩi ꝓꝑ aq̃ po tiõeȝ doľe quosdã caput maxie qñ praua fue rit ⁊ ipa corupta ex soluit robur uẽtris nãle quo õbilitato licores coľici ꝯsueuerũt currẽ ad spatiositatẽ ei⁹ exorificio. sic accit ieiunã tib⁹. Et dixit in libro de simplici medicia foca ordei alias sir⁹ ordei inducet soda. Di xit Aui. 2°. cañ. ꝓ° tractatu c°. 2°. oia i q̃b⁹ ẽ inflatio sũt faciẽtia soda. Et ad h̄ gen⁹ redu cũtur uenẽa ⁊ ẽt medicie hec faciẽtes. Dix Aui. 3ᵃ. ꝓmi. ex ꝑte cãꝝ ꝓmitiuaꝝ i receptis . i. in medicinis q̃ recipiũtur. siue q̃ ponũť in receptis medicinaꝝ ꝯpõitaꝝ sũt q̃dã q̃ faciũt soda de q̃b⁹ ipe dix in 2°. cañ in ꝓꝓys ipoꝝ capitulis in aureolis mẽbroꝝ capitis. De q̃b⁹ maxime dixit Aui. sũt cassia ľ cost⁹ zafferan. cinamomũ ⁊ amoniũ. Et breuiter omnia aromatica siue caľa siue frigida. sicut. y. 4°. dixit affo. in affo°. Muliebria educit ⁊c̃. Et rõ est dixit mes. c°. de soda. q̃r replẽt capud.

Et dixit Auic. c°. de signis spẽꝝ soda. ꝙ mľtotiẽs res subtiliãtes ut sirupi ꝯfectiões electuaria ⁊ alia q̃cũqȝ danť ad sb̄tiliãdã ma teriã febris uľ alicui⁹ morbi in copore sũt cã sode ⁊ emigranee. ẽt dato ꝙ non sint calida. Et ratio est q̃r apiũt poros ⁊ sic parãt uias uaporib⁹ unde ascendere possint ad cerebꝝ.

Dixit Gentiľ. Aui. sciẽter posuit istũ cañ ne medicus recte exhibens subtiliãtia si post exhibitionẽ ipoꝝ acciat dolor capitis. nõ de sistat ꝓpterea a uia sua recta. ẽt si eger uľ ad stantes õ sua opatiõe ꝯquerant sȝ ꝓcedat cõ ea nõ curans ṽba coruȝ aut uulgi. qm̃ sic re cte opando seq̃tur sanitas et cognoscetur pru dentia eius. Et 12ᵐ. est son⁹ tonitrui bom barde tubarum lituuȝ. et aliaruȝ magnaruȝ reruȝ. Et nimia capitis cohoꝑtura. Nõ eniȝ est capud tam forte ꝙ non debilitetur sum me ex nimia sui cohoꝑtura si continuetur.

Ista ergo sunt extrinseca et alia etiaȝ huis ꝓportionalia que consueuerũt dololeȝ capi tis causare. Cause autẽ intrinsece sunt alie añtes et alie ꝯiũcte. Et ꝯiũcte q̃dem sũt Aut soľo continui. aut mala ꝯpľo diuersa simplex uľ ꝯpõita pura uľ cuȝ mã hũorali uľ uapora li. ⁊ sicut dictum est de causis doloris in ge nerali. Et cause quidem antecedentes sũt predicte cause cuȝ fuerint in corpore in uen tre aut in capite nõdũ tñ actu dolorẽ cãntes seu causam doloris inducentes. Et sunt ex eis etiam quedam cause antecedẽtes ꝯpositõ nales sic magnitudo capitis receptiua mľto rum uaporum et capitis dempsitas prohibi tiua resolutionuȝ aut ipsius raritas ꝓparatia ad facilẽ receptionẽ ipressionũ. Et mã q̃dẽ faciẽs soda ꝯprehẽsa in mẽbris capitis. Aut ẽ antiqua ex antiqua repľone hũorali. Aut ẽ noua cibaris generata i illa hora a cibo gene ratiuo mali chimi. Aut q̃r cibus fuerit malus

in s̄ba sua. Aut in q̄litate sua Aut qꝛ corrupi
tur digestio eius pp̄. aliquā cāꝝ corruptiōis
digōnis. Dixit Auic. capͦ de spēbus sode.
Soda plꝫ fit ꝓpē ꝙ arterie afferūt capiti
uapores fraudulētos. et ñ itellexit. pl'm qꝛ ut
pl'm siue plus fiat ab ista cā q̄ꝫ ab alys. quia a
mlt'is cāis alys frequētius accidit q̄ꝫ ab ista
sꝫ ꝑ pl'm intellexit qñꝫ uel multotiēs. Et hoc
siue ille uapor fraudulētꝰ ꝑueniat a cā extrin
seca siue ab intrinseca. Nā uapor ꝑ arterias
delatus. pͦ ꝑuenit ad cor faciēs nocumēta in
corde. Cūqꝫ ꝑuenit ad ipm ⁊ cor est forte
resistēs et cerebrū debile. tunc per arterias
mittit̄ ad cerebruꝫ et facit soda. dixit Gal'.
2ͦ. micmir rōnabile est in fluxuꝫ tristantium
hūoruꝫ aut uapoꝝ aut utroqꝫ ꝑ uenas uel ar
terias uel utrisqꝫ fieri. Qñꝫ qdeꝫ hys in
trinsecis ptībus cranei solis. i. cerebro et mi
ringis sup̄fluitates q̄ sunt in ip̄is pellēꝫbus
extra. aliqñ aūt corpore qdē ē post caput mit
tente uapores uel humores prauos. Dixit
Gordo. licet fumus ab intus ascēdat eq̄liter
ad sup̄iora nō tñ oēs ptes cerebri equaliter
ab eo ledūtur. qꝛ q̄daꝫ sunt fortiores et q̄daꝫ
ībecilliores. ⁊ fortes ad debiles mittunt. Et
sic aliqñ ledit̄ ps anterior et nō posterior ul'
ecōuerso. Et aliqñ ps media et alie ñ. Nec
ēt aliqñ una pte cerebri lesa alie leduntur. eo
ꝙ tēpamentū unius nō ē tēpamentū alterius.
Et Auic loquens de soda a cā ꝑmitiua et
añte simil'r dixit. Et soda ē cuius cā est ali
qua cāꝝ ꝑmitiuaꝝ sicut soda ebetatis uel fc̄a
pp ꝯmestionē ciboꝝ calorū uaporosorū. Et
nō fit fixa pp fixioneꝫ cāe. Et ex ea est cuius
cā est cā antecedēs iaꝫ collecta et manitiua et
manet ip̄a pp eaꝫ Et uidet̄ Auic. in hys
ūbis inuere has dīones. s. ꝙ soda q̄daꝫ est a
cā ꝑmitiua ⁊ q̄daꝫ ab añte. siue ꝑmitiua. ymo
est iam collecta ip̄a cā añs absqꝫ ꝑmitiua. uel
ut dicūt aly ē iaꝫ colecta cum ip̄a cā ꝑmitiua
qꝛ. s. cā ꝑmitiua īuenit in corpore cām añteꝫ.
2ᵐ q̄ꝫ pōt īuenire. ē ꝙ cā ꝑmitiua uel facit so
da remanēs ꝑmitiua ita ꝙ nō est fixa. multo
tiēs eim nō figitur uel cā ꝑmitiua facit soda
nō remanens ꝑmitiua sed transiuit i añteꝫ ⁊
cōiunctā. Dixit Gordo. licet dolor capitis
eueniat ꝓpter cās extrinsecas. nihilominus
pōt esse cum peccato māli. qñ corpus est ple
ctoricū uel cacocimū uel dispositū. ut si a sole
calefiat capud colerici repleti aut si infridet̄
corpus f'atici repleti. Alteratur eim qñꝫ
hūor. ⁊ efficitur ꝑter nāꝫ. pp cās extrinsecas
multuꝫ ip̄rimētes. Dixit Aui. soda cretica
est de genere sode. cuius cā est motus nālis.
fm semitaꝫ expulsiōis. s. mēꝝ uersus capud.
Et sic debꝫ reduci ad soda accidenteꝫ pp mo
tuꝫ mēꝝ que. s. pp opl'onē faciūt soda. Aut. s.
pp opl'oneꝫ pre existentē sicut cum opl'o ē in
uenis uersus nares cuꝫ natura mouet māꝫ ul'
expellat eaꝫ fluxu sanguinis nariū. Et mā ue
niēs ad ip̄as uenas opilatas ꝓhibita trāsire
residet ibi ⁊ extendens facit soda. Aut pp
opilationē nō ꝑ existenteꝫ sed que ab ip̄a mā
mota cātur. sicut cum multa mā mouetur ad
crisim fluxu sanguis nariū que sua mltitudie
opilans uias residet non transiens et exten
dit uenas ⁊ facit soda. Et dixit Auicena
soda que fit successione digōnis cibi. s. in ep̄e
ē ēt de genere sode cuius cā ē motus nāl' qñ
nā mouet mās nutrimētales. fm semitaꝫ sepa
rationis ⁊ distributiōis cibi ad mēbra. que
. s. materia nutrimētalis uel pp opl'oneꝫ p̄exi
stentē uel pp ab ip̄a causatā sua multitudine
non ualens transire residet ⁊ extendit ⁊ faci
at soda. Et dixit fortasse augmentat̄ soda
in se ipsa ꝓpter uehementiā doloris sui. i. qñ
ē uehemens fortis. attrahit. n. uehementia do
loris augmētū in ipso dolore attrahendo ma
terias ad locū doloris. Et causa quidē so
de cum ē debilis in quodā capite ip̄mit. ⁊ in
quodā non. Jmp̄mit aūt i apparatis ad so
da et corᵃ p̄pata ad soda Dix Aui. sunt ea
que habēt caput debile. siue nāl'r siue accñta
liter a quacūqꝫ cā debilitas eius precesserit.
Et maxime qñ cum debilitate capitis ha
bent mēbra digestiua p̄cipue stomacū debilia
quare in mēbris digestiuis plimus gnāt̄ ua
por. effundens ad stomacos coꝝ humores. i.
exñs signū uel cā effuxiōis humorū ad stoma
cos coꝝ. Et repitur h̄ littera q̄ dicit cole
ricos humores ⁊ uerificat̄ quia colerici hūo
res cicius ⁊ freqñtiꝰ effundunt̄ ad stomacuꝫ
Et sūt p̄pata ad soda corpa quoꝝ capitū sen
sus ē fortis. Cerebri nāqꝫ debilitas ⁊ sen
sibilitas mlta sunt causa dispositiua ut a qua
libet re occurrente q̄ꝫuis parua ⁊ debili leda
tur ⁊ doleat. Jn capita uero fortia. et ma
xime cū fortitudine digestiuoruꝫ mēbroꝝ ⁊
in capita hebetis sensus cā non ip̄rimit ōbil'
Signa generis nota sunt ex relatione ifirᵃ
Añcedūt āt dolorē capitis ipsiꝰ grauitas
⁊ corruptio ōpōnuꝫ sensitiuarū intrinsecarū
uel extrinsecarū. aut ipsarū debilitas. Et ma
xime cū añcessione alicuiꝰ uel aliquarū causa
ruꝫ sode dictarū ꝑmitiuarū uel intrinsecaruꝫ
2ͦ. dinanudiorū dicit̄ caput dolentibꝰ si uri
na fit liuida doloris augmētū sigt̄ Dixit y.
4ͦ affori smorū quibꝰ in febribꝰ urine ꝯtur
bate uelud subiugalis ⁊ discolorate hys capi
tis dolores aut adsunt aut aderunt. Et gal'
dixit i ꝯmto dicti afforismi ⁊ ēt primo ō cri
si urina aut mingitur turbida. ⁊ post clarifi
catur ⁊ significat ꝙ soda fuit. aut migit̄ turbi
da ⁊ remanet turbida ⁊ sigt̄ ꝙ soda fit aut est
exñs. aut migit̄ clara ⁊ postea iturbidat̄ ⁊ si
gnificat ꝙ soda erit ⁊. A. dix. 3. pᵃ urina sil's
urine asinoꝝ sigt̄ ꝙ soda fuit aut fit aut exñs
ē aut erit. turbatio nāqꝫ urine sigt̄ ebulitōem
⁊ exinō euaporationē ad cap̄ unū fit soda. Et
dix. A. i. cͦ. de cura soō q̄ ē accñs i febribus
ad discernēō inter dc̄as signes oꝫ ut redōat̄
ad alias significatōes ad illas. s. que gal' posu
it in comento dicti afforismi. Dixit. n. ibi
gal' ꝙ. Et dixit. A. qñꝫ sigt̄ soda in febꝫ albe
do urine. s. puꝰ ñ fuerat alba. si fuerit cū for
titudine. i. intēsiōe febris. Et iteꝝ dix albeͦ
urine ⁊ subtilitas eius in febribꝰ euēiens ma
xime in horis crisis sigt̄ ꝑmutatōe hūoruꝫ ad
caput ⁊ istō ē ex eis q̄ ꝑculduͦ faciūt soda cō
tigit āt h̄ plerūqꝫ in febribꝰ acutis ⁊ coti. qꝛ
eaꝝ mā habil' ē ad sup̄iora rapi Et i horis
crisis maxime ꝯtingit p̄dc̄m raptum materie

fieri cuꝫ nā ꝯmouet ⁊ sepāre satagit materiā nocitiuā a iuuatiua. Contingit etiam raro tñ in alijs febribus ymo ēt licꝫ rariꝰ febribꝰ nō exñtibꝰ. Dñt hoc signū non eē necessariuꝫ qꝛ in febribus ⁊ sine febribꝰ ī crisi ⁊ sine crisi mā mota ⁊ agitata posset rapi ad alia mēbra ut ad intestina ⁊ facere fluxū uentris uł ad stomacū ⁊ facere uomitū uel ad aliqđ aliō mēbrorū ⁊ facere in eo apā uel aliaꝫ egritudinē qua ꝑꝑ dixit. A. ꝙ ad discernēdū utꝝ uriā alba significet soda futurā oꝫ deuēire ad alias significatiōes. ꝟbigr̃a. cū urina in febribus sbito albescit nec appet fluxus uētris nec uōitus nec motus materie circa cutē neqꝫ lesio ī alio mēbro a capite. tunc certꝰ es ꝙ mā declinat ad caput que faciet soda. Dixit. A. 3. ꝓma. cū soda remanet egritudo post febres acutas nunpciat egritudines cerebri. ⁊ sigt ꝙ nā deficit a ꝑficiēdo expulsionē māe ꝗ faciebat febrē. Et dixit ex egritudinibꝰ. s. istis qꝛ ex hijs dolorībꝰ capitis q sunt egritudies sunt, alique quibꝰ nuntiaꝛ subeth aut apłia aut mania aut molities aut sorditas. suple aut aꝫ egritudinū capitis uel adnexorū ei. ꝗ autē sit ex istis egritudinibꝰ nuntiatis scire poteris ex sba māe utrū. s. sit fłica uel colłica uel alia. Et ex motu eius uersus diuersas ꝑtes cerebꝛ uel adnexorū eī. Nā si fuerit fłica nuptiat subeth ⁊ alias egritudines frías. si cołica nūtiat frenesim ⁊ similes egritudines. si młica mīaꝫ si adbusta maniā ⁊ sic de alijs. Et sił'ꝛ si mouet ad uētriculos cerebri nūtiat apłiaꝫ si ad nucā. palisiꝫ uel aliā egritudinā neruorū si ad aures uel oculos nuntiat in eis egritudinē. Dixit gorđ. omnis dolor capitis auferens somp nuꝫ ⁊ cibuꝫ pessimus ē ⁊ mortalis dolor cum reumate malus ē qꝛ reuma ipedit rectaꝫ curationē doloris ut apparebit. Et omnis dolor capitis ad quē sequitur spasmus uel apā uel egressio oculorū aut nimia eorum submersio pessimꝰ ē ⁊ mortalis. Priuatio doloris in febribus acutis pessimū ē signum. qꝛ stuporeꝫ significat. Dixit Silib. si patientis cefaliā uniꝫ de brachijs tumuerit. ł caput ab utraqꝫ parte. siue in sinistro oculo signum apparuerit ad moduꝫ lenticule moriturꝰ erit si tamen ex nullo alio signo mors ꝑpendaꝛ curabilis erit. Et dixit. si color rubeus appareat in facie ante qui post hoc in palloreꝫ ꝯuertatur ⁊ circū īuadit dolor inter spatulas ⁊ tibias ⁊ tussiat ⁊ qđ proicit ab ore sapore salis habet. ⁊ memoriā ñ hēt ⁊ uidenꝛ aspera eē ꝗ uiderit ħ de uita moriturꝰ ē. Cura gnāł doloꝝ capis łꝫ ꝯueniat cū genāli cura doloris supra dicta. hic tñ qdā spāliꝰ dirrigenda ad dolorem capitis sunt dicenda. Aereꝫ itaqꝫ inhabitet patiens soda. quietuꝫ serenū a fumis odoribus ⁊ mxaie fetidis alienū nisi in casibꝰ infra dōis in loco bñ spirabili. i. amplo ī quo nō sint uoces neqꝫ soni neqꝫ murmur nꝫ strepitus. Et caueat sibi patiens ab ira ⁊ furore ⁊ cogitationibus ⁊ similibus anime a comitibus. Et ab omni motu forti uel repentino ⁊ maxime capitis. ⁊ a balneo uniuersali corporis. cōmouet. n. materias ⁊ dirrigit fumos uersus caput. Et caueat se a multis uigilijs

Et ēt a sompno ꝓlixo ne ꝯstrictis poris fumi retineātur ⁊ inde capud impleaꝛ. Dixit Sal'. 2° micmir in ꝓn° et adhuc i statu existēte dolore qescere melius ē. remissio aūt et declināta in ydoneis locis ꝑ ābulare suple ꝯuenit ydoneo aūt sunt hijs q calefieri egent que calida. qui ꝟo infridati ꝗ frigida. Et ante cibuꝫ qdē āpliorībꝰ ābulatiōibꝰ uti. suꝑ cibo aut paucis et pigris. oꝫ aūt post cibū nō cōfestim ābulare. sꝫ per duas horas aut tres aut plures. Dixit Raſ. p° ꝯtinētis fuit qdaꝫ patiens soda cuius pedes fuerūt fricati ꝯtinue uno die et nocte et liberatus ē. Et tał frica° ē mirabilis cura karabitus cuzeꝫ et epłic dixit Aui. cōfert de ābulatio ꝑua et positio extremitatū in aqua calida. qñꝫ eniꝫ effundimꝰ aquā calidaꝫ suꝑ extremitates patiētis soda et assiduamus illud. Et sentis per hoc ꝙ soda. i. cā sode de capite ad eius pedes descendit cuꝫ cuius descēsione resolui† soda. Et dix in cap° de cura sode calide tibi est necessariū in hac soda et in alijs ut alienes totum id qđ monet ipetuose ex uocibus et multitudine cogitatiōis et coytus et famis. Dixit Auic. in cap° de regimine uli in soda. scias ꝙ de rebꝰ in remotiōe soda iuuātibus est młtitudo sompni. Naꝫ ualet ad sedanduꝫ dolorem et ualet in soda māli. qñ mā eget digōne ꝑ reuocationeꝫ caloris ad interiora. Uerumtñ nō oēs spēs sode ꝯueniūt in multitudine sompni. imo in qbusdam ꝓhibeꝛ multitudo ut patebit in curis ꝑticularibꝰ. Intellexit aūt Auic. ꝙ młtitudo sompni ꝯueniat in oī soda ꝛespēu eiꝰ qđ ꝯueniret in dispōne aqua ꝓcedit. si nō eēt ibi soda. Dicunt quidā caput nō multuꝫ teneaꛛ eleuatuꝫ in sompno nec ēt alio tēpore.

Et quidā dicūt ꝙ multū eleueꝛ ⁊ intelligūt ꝓmi. qñ ab inferioribꝰ multitudo uapoꝝ euaporando moueꝛ et maxie si in capite non fuerit repło. Et ecōuerso qñ in capite fuerit replo et tior fuēit de descēsu hūoꝝ a capite ad mēbra ei supposita ⁊ nō ascēderit ab inferioribus uapoꝝ copia. Dixit Raſ in diuisionibus cōuenit oībꝰ spēbus doloris capitis dimissio oīs rei cuius uapor uelociter eleuatur ad caput. Et dixit ꝓ° ꝯtinētis. c° 9° auctoritate phylareti ꝙ dissio ciboꝝ iflatioꝝ uaporosoꝝ iuuat. Et Aui. hoc idē posuit auctoritate filagory. Dixit Haly. cibos fugiat calidos et lac. lac eim sic. Ipo. in affo. dare capđ dolētibus malū. qđ ꝗuis noceat in omni dolore capitis spālius tñ nocet ī frido a cā cał'a ⁊ maxime māli. Dixit Ysaach. in dietis in oī dolore capitis bonū est cauere uaporosa.

Unde dixit Al. Eger a carne abstineat et uino suple et ceruisia et omni potu inebriante.

Dixit Sal'. 2° micmir abstinēdum ē a glandibus. i. castaneis et ad dactilis. s. maturis qꝛ ꝓprietateꝫ hñt cefalagie factiuaꝫ. dñt utatur cibis facilis digōnis pauce ꝗtitatis bōi nutrimēti ꝓuati effumatiōe. quos ī ꝓn° mēse ꝑcedat cibi leniētes et succedāt in fine cibi stiptici ꝯpssiui ut citonia et siłia. Et bibat aquā zuchari uel mellis aut iulep et siłia. Et in cāu in quo a uino abstinere nō posset uel nolet patiens bibat uinum albuꝫ pauci ferum

ſine aquoſitꝫ. Et quia ſtomacus in omni ſoda ꝯpatitur cerebro et inde debilitatur ī digerēdo q̄re ꝯuenit cibū minorare q̄zuis plus ī māli ut uacarꝫ poſſit nā digōni mē. Dixit Aui. ſcias. i. ſcire debes ꝙ ex reb⁹ in remotōe ſoda iuuātibus ē paucitas datōis cibi ⁊ potus maxime uini. Omnes tñ ſoda ſpēs nō ſunt equales in hoc. ſꝫ in quadā dꝫ cibus ⁊ potus minui mľtū ⁊ in q̄dā paꝝ ⁊ in quadā mediocriter. dixit eniꝫ Aui. ꝙ puitas cōmeſtionis. ſ. mľta. i. mľta diete attenuatio i ſoda caľa ⁊ maxime in prouenien̄te a colera mordicatiua effuſa ad os ſtomaci nocum̄tum affert faciēs in ſoda augmētū. Fugienda eſt igitur repľo cibi ⁊ potus. ⁊ inſuper fugiēda eſt fames ſitis ⁊ ieiuniuꝫ. Nam q̄zuis paucitas cibi ꝑcipiaꝛ. nō tñ tollerātia famis saltē longa qm̄ ut ſupra patuit ꝑ Aui. eſt ex hys q̄ impetuoſe mouēt. Et ſiľr tollerantia ſitis. fugiendaqꝫ eſt cui⁹cunqꝫ ſupfluitatis retēctio dixit yſaac in dietis in oī dolore capitis bonū ē uētrē lenire. Et raſ dixit i diōnibꝫ ꝙ oib⁹ ſpēb⁹ doloris capitis ꝯpetit lenificatio uētris dix Aui. in c°. de cura ſode calide ad curādas egritudines capitis lenificatōne nē mľtū indigēs. Et maxime in ſoda māli. q̄ ꝑꝑ ſi in aliq̄ ſpēꝝ ſoda ꝑꝑ aliquā intentioneꝫ curatiuā neceſſary ſint tibi cibi ingroſſantes oꝫ ut ſtiptica tēꝑes ingroſſantia cū māna ⁊ ſiracoſe ⁊ alys q̄ ſoluūt cū lenitate. Cura uero ſode per potionē nō ē una aliqua cōis oibus ſpēb⁹. ꝓpterea dixit. Gaľ. 2°. miemir qcunqꝫ ſcripſerūt abſqꝫ determiatōe cefalargie aux^a^ mai⁹ nocum̄tū q̄ꝫ iuuam̄tū opati ſūt hys qui crediderūt ipis. nō eniꝫ dolent ab una diſpoſitōe caput omnes ſꝫ plures ⁊ diuerſe ſūt diſpoſitōes ⁊ ſanatio uni⁹cui⁹qꝫ ipaꝝ ꝓpa eſt ⁊ ꝓpetas iſta curatōis caꝝ uariaꝛ mľtipľr p° nāqꝫ ex eſſentia ipi⁹ ſode ſiue egritudis aut cāe faciētis ſoda. 2° rōe quoꝝdā moꝝ eius ut utrū ſit cronica ľ ñ. 3° rōe moꝝ cēndi ei⁹ ut utrū ſit ꝑ ꝓpetatē ľ cōitatē. 4° ex ꝑte loci ſiue ꝑticľe capitis paciētis ut utꝝ ſit añ ľ ret° utrū in dextra ꝑte ľ ſiniſtra. utꝝ exᵗ craneū ľ intra utꝝ tenēt oīa m̄bra capitis uľ q̄dā. Et 5° rōe ḡd⁹. ſ. intēſionis ľ remiſſiōis ei⁹. Et 6° rōe accñtiū ſeq̄ntiū. Et 7° rōne egritudinis cui ꝯiūgiꝛ. Quedā tñ ꝯferūt dolori capitis abſolute cū ꝓpetate q̄ ē in ipis de qb⁹ ē ſemē iari geſtatū aufert eniꝫ dolorē capitis. ⁊ radix plātaginis collo ſuſpenſa mirifice ſoda tollet ēt cronicā ualō ⁊ ē expꝫtū ⁊ ꝯfert coronare caput de ƀbena aut de ramis cornu arboris. Sūt ēt ſoda excitātes ⁊ inducētes ſicˉ aromata ⁊ ꝓpe caſſiaľ. coſtus cinamomū amoniū ⁊ crocus ⁊ ſgnantū ⁊ ſuc⁹ abſinthy ⁊ melōgiana ⁊ agn⁹caſtus ⁊ poliū et ſtorax q̄zuis dicāt qdaꝫ ꝙ ipa mūdificat cerebꝝ ⁊ remouet hūiditateꝫ ab eo. qō non creditur. et ꝯmeſtio eruce ſoli⁹ facit ſoda et ſiľr ꝯmeſtio auellanaꝝ caſtaneaꝝ nucū porrorū et ceparū. Cura ēt ꝑ inſtrum̄tū cirugie nō omnib⁹ ſpēb⁹ ſode cōis ſꝫ qbuſdā nō ꝓut ꝑticľres cure declarabūt. qua ꝑꝑ de eis ꝑticľariter ē ꝓſequēdū. cās ēt ſigna iam habita ſunt ſupra in c° de mala ꝯpľone cerebri.

Capľm 4^m^. de cura doloris ex mala ꝯpľone ſine materia.

Cura ſode a mala cōpľone ſimplici ľ ꝯpoſita. pura. i. ſine mā trib⁹ ꝑficiꝛ iſtrumētis. ſ. dicta potōe ⁊ cirugia Et dieta qō ꝯſiſtit ut patiētes ſoda a mala ꝯpľone frā. fugiāt acrē frm̄ iuꝝ poſſe ⁊ maxie q ex mľto frigore paſſi ſūt. ſed ſūt in cameris locādis calidis. ñ tñ exceſſiue Et interdicaꝛ eis. dix Auic. exire ex. domū. ſ. ad acrē ꝑꝑ frig⁹. Dixit Raſ. p°. ꝯtinētis ꝯfert ſode frigide dittere patiētē i ſole donec mitigeꝛ ſoda niſi forte ſit ſoda ex repľone ſiue ex indigōe aut faſtidio. Dixit Aui. qñꝫ oēs patiētes hāc ſoda ⁊ ꝓprie eos q ex eis ſūt ꝯgelati. ſi eoꝝ cor^a^ ſunt mūda. ⁊ non ſentiꝛ in eis aliqs motus humoꝝ ad ſupiora iuuat denudare eoꝝ capita in ſole. ſ. eſtiuo et ſine uēto. ⁊ ponere eos in oriētē. i. ꝟſus oriens ut radi⁹ ſolaris fortius ⁊ directius cadat ſup eos. ſuple ⁊ ſi ſol tranſierit ad meridiem uel occidens. ſiľr ſitua eos ꝟſus ipm̄ Et ſic tene eos donec ſaneꝛ et eoꝝ ſoda reſoluat. Qō ſi corpora eoꝝ nō fuerint munda aut ſentiꝛ mot⁹ humoꝝ ad ſuperiora nō exponantur ſoli ne fiat meꝝ tractio ad capud. Dicūt innuunt ꝑfati auctores in ꝑdictis uerbis gnālem cañ. i approxiātōe caľoꝝ maxie fortiū ſupra capō. ꝙ ñ debeāt approximari niſi corpore exñte mūdo. ꝙ ſi aer nāľr nō fuerit calidus artificiaľr fiat cū igne ſine fumo maxime facto ex lignis ſiccis calidis et odoriferis. Et cum aſperſione ramoruꝫ herbaruꝫ ⁊ florum odoriferoꝝ calidorum ſuper lecto ⁊ in pauimento camere. Et odorentur aromatica calida. dixit Raſ. primo continentis conficianꝛ ſimul muſcus ⁊ ambra. et ex hoc ponatur granum unū in naribus ad odoranduꝫ. Et dixit Al odorent galli āꝫ⁹ et inſuffletur muſcus naribus. Meſ. ponit odoramēta multa ⁊ utilia ex quibus eſt hoc ualde utile. ℞. ſtoracis calamite electe. lignial. añ. ℥. i. laudani confecte gumay ana. ℥. i. et in al. o. ℥. uniuſ partes duas ſpice. ʒ. iy. galiemuſ. ʒ. viy. maſticis. ʒ. quatuor ambre crude. ʒ. y. et. ſ. garc. et macis ana. ʒ. quatuor ⁊. ſ. conficientur ſic ſtoracem laudanum et maſticem cum modico olei debeen reſolue deinde tere in mortario cum piſtello calido ⁊ proiice ſuper ea puluerem lignialoes ſpice galie gare. et macis ⁊ miſce cuꝫ eis Et poſt hoc funde ſuper ea glutinum gummi arabici aut dragaganti quantū ſufficit et miſce conterendo. deinde malaſſa cum ambra diſſoluta cum modico olei debeen malaxatione multa conterendo et ultimo aromatizetur cum muſci. ʒ. i. et. ſ. ⁊ aqua roſata Et fiant inde poma et odorētur aut ſuffumigetur cū eis ⁊ ē expertū uerax. et ſubfumigātur tēpla ⁊ domus regie ex eis. Uſus tamē odoramenti hoꝝ calidoꝝ non debet multum ꝯtinuari. dix. n. Meſ. ꝙ. y. inqt. ſ. afforiſmo ꝙ aromatica capitis grauedineꝫ faciunt. Et ego quidē dico ꝙ nō elongaꝛ quin hoc ſit in frequēti uſu coruꝫ ꝯuertunt eniꝫ uapores ad

capud. ymo replent illud uapoꝛib⁹ moderat⁹
aūt uiſus coꝝ cerebꝝ ꝯfoꝛtat et calefacit ſed
nō fiat adeo frequēs ut ꝑducat ad illud . Et
qdē caū. eſt nō debere ꝯferre aput repl'ones
et hoc eſt qđ y. uoluit. Nā poſt mūdificatōez
ꝯfoꝛtat et calefacit et reſiduū ſođ reōuet. Et
ſi ſoda ē a malicia ꝯ°nis frigide ſine mā ut
frigiditate aeris inuenīem⁹ eē iuuamti ſbli
mis uſus coꝝ. fugiat autez hic patiens triſti
ciaz et ſolicitudinem in cogitatōnibus. ymo
letetur et gaudet. et ira et furoꝛ ꝯueniūt ſinō
fuerit in coꝛpoꝛe. repl'o. Dixit Alexā. con
fert eis geſtacio cum eo. ſ. equitando. et in
curru uehēdo ſupple et alios mot⁹ coꝛporeoſ
exercēdo ſi patiēs exercicio foꝛtis fuerit.

De motib⁹ aūt hys coꝛpoꝛeis et aīalib⁹ ſe
ꝑeī in ira ꝯgelatū. et intra mot⁹ coꝛporeos
et aīales et cogitabiles. qī dicat ſepa interꝯ
gelatū ex una pte et hos motus ex alia utēdo
modo motu coꝛpoꝛeo et modo animali et ma
xime cogitatione ſuꝑ rebus. ſ. delectabilibus
et iraſcibilibus. Recitat eniz Haly. 3° tegni
ꝯmēto 23° ꝙ qdā ꝯgelatus curat⁹ fuit per me
dicū qui iduxit eū ad irā. Hys tñ motib⁹
coꝛpoꝛeis ⁊ aīalib⁹ nō dꝫ uti debilis exiſtēs
coꝛpoꝛis ⁊ cerebri. quia pl⁹ ledent ꝙ̄ iuua
rent. Et ad hūc finē quidā exponunt. Aui. cū
dixit ſeꝑetur ⁊c. ut ſupra. i. pꝛohibeatur ⁊ in
terdicatur eis motus coꝛporeus ⁊ animalis
Et uigilie quidē magis ꝯueniētes ſūt ꝙ̄ ſōp
nus uñ ſōpno utendū eſt breui niſi adſit mā
frigida indigēs digōe in quo cāu ualꝫ ſōpn⁹
mediocris. Dixit Gal'. 2° mienir iube pa
tiētē uti balneis calidis. Et ſi quidez nō af
fuerit mē eis uti poteris in ꝑncipio ⁊ i om
ni tēpoꝛe Et maxime ꝯuenit balneuz ſiccum
ſiue ſtufa. Si uero affuerint mē in principio
ꝓhibendū eſt balneuz ⁊ añ minoratiōꝫ mē ⁊
ip̄i⁹ digōne. ſꝫ mā minorata ⁊ digeſta balne
uz cōpetens eſt. Dixit Al. cuz cefalea per
obdomodā unaz durauerit tēpus ꝑ ebdomo
da intelligēs ſufficiēs ad mi ōratione ⁊ dige
ſtionē mē ſiue fuerit breuius ebdomoda ſi
ue longius uel intellectus ut qdā dicūt tēpus
in quo cefalea declinare icepit eger i balneo
mittendus eſt. ſ. ſicco. Et ſuper cap° eius
aqua in qua camoilla ſanſucus ⁊ ſticados et
nemen cocta fuerint fundenda eſt. Et ſimile
intellige de pectinationibus ⁊ fricationibus
foꝛtibus leues aūt fricationes ⁊ pectinatōes
in ꝑncipio ēt ſtante materia fieri poſſunt.

Dixit Hal'. pratice 5° caueat poꝛꝛo ciboꝝ
frōꝝ eſuz ut lactis ⁊ piſciuz ⁊ ſimiliuz. Et ci
boꝝ uapoꝛantiuz ad caput ut nucuz ſabadane
gi eruce pigani. Et Auic. dixit pꝛohibeat
eis potus frigidus. ſ. actu ⁊ potentia ⁊ ſilr̄ ci
bus. Et dixit Paulus cibi exhibeantur
calefacientes ſuple et actu calidi. Dixit
Hal'. ſint cibi eius ciceris aqua cum oleo
oliue et aneto cinamomo et cimino et galan
ga et hys ſil'es. Et dixit ſi hos cibos non
ſuffert. aut quia debilis aut quia nolens refi
ciatur pullis colūbaꝝ iam aſſurgentibus ꝯdi
tis cū ꝑdictis ꝯdimētis. Dixit Guill's cō
medat ifirmus qñ eſt abſqꝫ febre carnes edi
et caſtrati et pulloꝝ ꝑdicuz faſianorum et om

niuz auiū degentiuz i arboꝛib⁹ et nō in aqs
et uitellos ouoꝝ ex aqua ciceꝝ conditaz cum
cimino uel cicera fracta condita cum puluere
cinamomi. ⁊ gar. Et ex herbis ꝯmedat feni
culum petroſellinuz boraginē ⁊ ſil'es. Qđ ſi
mā ibi affuerit frigida. dixit Serap. ꝯfert ex
cibis q ē laudabilis hūoꝛis ueलociter digeſti
bilis. Dixit Aui. ſi mā fuerit f'ica admini
ſtreī cibi minoꝛatio et eius ſubtiliatio. i. ci
bus ſit pauce ꝙ̄titatis. ⁊ hoc ſiue ſit cuz mā
ſiue ſine ea. Dixit. n. neceſſariuz ē congelatio
ut cibus minoꝛetur ⁊ hoc ꝑꝑ digeſtiue ei⁹ đ
bilitatē. magiſ tñ minoꝛare dꝫ ſtāte pñtia mē
Et ſit cibus ſubtiliatiu⁹ illi⁹ mē. In mā. n.
f'ica ꝯpetit attenuans dieta ſumpta ex cibis
ſubtiliantib⁹ hūoꝛes groſſos uiſcoſos đ qb⁹
ſatis dictū ē in ſermone p° ul' ſaltem ſint cibi
mixti cū ꝯdimentis ſubtiliātib⁹ ⁊ icidētib⁹

Condianī g° cū ſpēb⁹ que ſic fiūt. ℞. pipe
ris gare. añ. ℥. ſ. galāge. zinzi. cinamomi ma
ciſ nuci ſmuſcate añ. ʒ. ij. croci. ʒ. ſ. Qđ ſi mā
fuerit mľica dixit Auic. adminiſtra qđ gnāt
ſanguinē ſubtilē laudabilē et humidum tenuē
. i. ſint cibi gnātiui ſanguini ſ laudabilis clari
tenuis. i. fluidi et humidi ⁊ opponanī terre
ſtreitati groſſicie ⁊ obſcuritati humoꝛis mľi
ci quales ſunt cibi calidi ⁊ humidi ſubtilian
tiū uel mixti cū ſubtiliatiuis. Ideoqꝫ cōdian
tur cū ſpēb⁹ que ſic fiūt. ℞. garc. cinamomi
electi zinzi. añ. ℥. ſ. cardamomi nuci ſmuſca
te macis añ. ʒ. i. ⁊. ſ. croci. ʒ. ſ. zucari albi
ad pondus omniū. potus autem eſſe debet ſi
milis cibis. dicūt quidā uinū non bibant. ſed
aquā mellis aut decoctionis paſſularuz. Aly
uero uinū concedunt pauciferū aut mediocre
ad aquatuz Et aly uinum concedunt foꝛte pu
ruz. Notant. ꝙ ſi cuz hoc doloꝛe febris affue
rit. uinum omnino cauenduz erit. Si uero ñ
Et nō fuerit ibi mā uinuz exhibenduz eſt po
tens et puꝝ. dixit Gal'. 2° mienir patienti dā
duz eſt de uino ſubtili. Et Raſis dixit p°. cō
tinentis uinū albū pauce ſtipticitatis mitigat
hūc doloꝛē. Et dixit ꝙ meli⁹ ē exhibere ipꝫ
pane pauco ſuple uel cū aliquo ſili eo ꝙ ma
gis paulatiꝫ et gradatiꝫ euapoꝛat ad capud ꝙ̄
ſi ſoluꝫ bibatur. Qđ ſi illi mā fuerit ſi quid
multa fuerit uinuz oīo cauenduz erit. ꝙ ſi nō
fuerit ab eo excuſatio. tunc detur quid pauci
feruz potens uero oīa fugiat. Dixit Sera
pio cuſtodiaī a multiplicatiōe uinoꝝ et ꝓpe
ab aliquo et odoꝛifero. qꝛ uinoꝝ uapoꝛ colli
gitur i capite ueलociter ⁊ doloꝛeꝫ facit uehemē
tē. Dixit hal' croceum uinum ⁊ uetus poꝛꝛo
caueat. Si uero mā pauca fuerit aut paucifi
cata ꝑ eūonē uel eūones uinum confert. Dix
hal'. poſtquam in aliquo. i. ꝺm aliquā partem
reſolutus fuerit doloꝛ ꝙ. ſ. erit poſt purgatō
nes egro uinū foꝛte et uetus dandum. i. purū

Dixit Auic. ex illis que poſt purgationem
omnes infrigidatos iuuant eſt bibere uinuz
odoꝛiferꝝ ſubtile foꝛte cū ſeminib⁹. Dixit
Gentil'. intellexit de ſemib⁹ calidis diureticis
eo ꝙ uinū tūc frāꝫ mām paucificatā ꝯſumit.
Dat aūt ip̄m Auic. cū ſeib⁹ dcīs qꝛ cū il'bi
bitū ꝯpꝛehēdit i ſtōaco et nō ſic euapoꝛat ad
capud. ⁊ iuuaī caliditate ipſoꝝ ſeminū ad alter

anduꝫ ipaꝫ malā discrasiaꝫ frigidā et ꝯsumē
dā ipaꝫ frigidā māꝫ minoratā. Et dixit
Auic. hec scīa securos faciunt. humores in
stōaco suple et epe et alijs nutritiuis ꝯprehē
di ad feruoreꝫ faciendum ꝑparatos. Et hoc
qꝛ lꝫ sint in stomaco uꝉ epe uirtute illoꝝ se
minuꝫ diureticoꝝ ad uias urine extra stoma
chuꝫ et epaꝛ deducuntur et expelluntur eo ꝙ
pacificatā māꝫ deducere illuc possunt. unde
assecurant ꝙ in nutritiuis nō ꝯphendātur ⁊
retineātur. Et dixit Gentil. ꝙ per ista se
mina dedit intelligi electuaria ⁊ alia similia
silem ꝟtutem hn̄tia inter que gariofili sūpti
multū ualent. Dicunt tn̄ in mā. mlīca uinū
lifandū esse. et fugienduꝫ esse puꝝ. In flīca
uero puꝝ danduꝫ. nisi cerebꝝ aut nerui seu
mēbra neruosa ut stomacus debilia fuerint.

Fiat autē pcitas in cibo ⁊ potu ⁊ maxie
cena dimittenda erit aut multum minuenda.
Et omni die supfluitatuꝫ cūo cibalium ꝓcu
randa erit auxꝰ suppositorij uel cristerijs si
spōte nō dimittantur. Coytus quoqꝫ oīo
fugiatur. Paciēs autem soda ex mala cō
pꝉone calꝉa. aereꝫ fugiat calium ⁊ ꝯstrictū non
euētatuꝫ uaporibus plenum. sꝫ inhitet aereꝫ
frigidū claꝝ recētatum aspsionibus reꝝ fri
gidaꝝ odoriferaꝝ. ⁊ odorētur ipa aromatica
frigida ut rose uiole nenufar sandali ⁊ cāfora
⁊ fugiat hic patiēs tristitiā irā ⁊ furorē lete
tur aūt ⁊ gaudeat moderate ⁊ fugiat motū om
neꝫ corporeuꝫ ⁊ corporis ⁊ capitis balnea ⁊
fricationes ⁊ pectinationes ⁊ adhescat quie
ti. Et fugiat uigilas ꝓplixe sompno adhe
reat prolixo. Dixit Gal. patientem a mo
tu ⁊ uerbis reprime multis ⁊ ira ⁊ graues
fugiat uoces ⁊ sompnuꝫ impera ⁊ quietem.
Cibos aūt uitare debet calefacientes. ⁊ actu
calidos ⁊ simiꝉ potus. ꝙ si febris cum ea af
fuerit. ꝯmedat ptisanaꝫ aut far uel panem lo
tuꝫ. aut ex herbis lactucaꝫ ⁊ alia olera frigi
da. ⁊ bibant aquam ordei uꝉ aquā simplicem
decoctū cuꝫ iuleb. Et si non fuerit ibi fe
bris ꝯmedat pisces petrinos uel carnes edi
aut pullaꝝ ⁊ similes alteratas ⁊ conditas cuꝫ
rebus frigidis ⁊ si non potuerit abstinere a
uino bibat uinuꝫ album aquosum ⁊ lifatum.

Dixit Gal. 2° miemir balneis eucratis ⁊
aquoso potu utendum est ⁊ uniuersa dieta hu
midior. s. q̄ꝫ siccior ⁊ maxime in colerica plꝰ
q̄ꝫ in sanguinea ⁊ sic auchinia. Cibis tamē
⁊ potibus non repleatur. Neqꝫ etiam famen
aut sitiꝫ tolleret. ⁊ supfluitatuꝫ ꝓcuret expul
sionem ꝙ si affuerit cum ea colꝉa grossa admi
sceanť. cum cibis ⁊ potibus suis aliqua ex
subtiliantibus et incidentibus ⁊ maxie acetū

Dixit Aui. subtile regimē nocitiuuꝫ est ei
q hēt soda ꝑꝑ colerā cā cibi grossi factaꝫ. no
cet eniꝫ qꝛ ꝓlixa est h soda ꝑꝑ colere grossi
tiue. Patiens uero soda ex mala cōpꝉone
sicca aereꝫ inhitet hūidū ꝉ artificialꝛ hūecta
tū. et gaudeat letetur qescat et dormiat et om
ni utať regimine ocioso et delitioso et cibis
reficiať et potibꝰ mltū nutriētibꝰ ⁊ hūectāti
bꝰ ex hijs q̄ dc̄a sunt in cura ethice et tabis
nullo mō ieiunet aut famen tolleret seu sitim
et coytum omnino fugiat. Et patiens ex

mala ꝯpꝉone hūida mālī regať ſm ꝙ ipa mā
regritur. Dixit Raſ. in diuisionibꝰ cura sit
desiccatiua ⁊ actu ēt sit sicca. Dixit Auic. de
clina. s. in regimine a pte calꝉa uel frigida ad
illud qđ ē ꝯueniētiꝰ ſm dispōnē in calitate ⁊
fritate ⁊ hꝰ in mala ꝯpꝉone sicca ⁊ ēt i hūida
suple. ⁊ siꝉr in mala ꝯpꝉone calꝉa ⁊ ēt frida đ
clina a pte sicca ꝉ hūida ad illđ qđ ē ꝯuenien
tiꝰ. Et si bn̄ ꝯsiderāť regimina auctoꝝ in ci
bis colligiť. cibos in soda debere hēre maxi
me. qnqꝫ ꝯditōes quaꝝ. prima ē ut sint leniti
ui uētris non stiptici ⁊ maxime in soda mālī.
dixit Auic. oꝫ ut lenificatio nē ꝟlꝛ perseue
ret. i. ꝯtinue. 2ᵃ. ē ut cibi sint medicinales
oppositi in qualitatibꝰ suis discrasie faciēti
soda. unde Auic. de dieta sode sanguinee di
xit oꝫ ꝙ eger nutriatur cibis generātibꝰ san
guinē frigidū declinātes ad siccitatē ⁊ grossi
tiem aliqualē. Et Gal. dixit de colerica oꝫ ut
dieta sit frigida ⁊ sit hūidior. Et siꝉr intel
lige de flegātica ⁊ mlīca. 3ᵃ ꝯditio ē ut ci
bi sint boni chimi generatiui ⁊ facilis digō
nis. 4ᵃ est ut sint prohibiti ab effumatio
ne ⁊ inflatione. Et 5ᵃ. ut sint parue quantita
tis ⁊ maxime in sanguinea et flīca. ne fiat ex
ipsis replō. Cura uero huiꝰ sode per potionē
et compleť intentionibus quaruꝫ una ē ad al
terandū. 2ᵃ ad remouendum accn̄tia ꝯn̄tia.

pᵃᵐ aūt intentionē adimpleri requirit ipa
mala ꝯ° qn̄ fuerit pura nulli coniuncta mē. ac
etiam mala ꝯ° materialꝉ eradicata mā. si ma
la ꝯ° relicta fuerit. in mala ergo ꝯpꝉone fria
pura et frigida a frigiditate ꝯtinuitatis curō
ꝯpleť alterādo ꝑ interiꝰ et ꝑ exteriꝰ approxi
mata sic̄ et in mala ꝯ°ne calꝉa et in sicca. đ ex
teriꝰ aūt approximādis alia sūt unguēta alia
emplꝉa alia epithimata. alia ēbroce et alia sa
crellatōes. et alia subfumigia et alia cappur
gīa. et retentiones in ore. Dixit Gal. 2°. mie
mir sufficit oleo rutaceo calido infundendo
bregma liberare totaliter hominē. Et siꝉr cō
fert oleū sansucinum et serpillinum. Dixit
Mes. unctiōes fiant ex oleo nardino aut yri
no aut laurino aut debeen aut aliquo talium.
Serap. dixit sufficit oleū rutaceū calefactiuū
qn̄ fundiť super uerticē capitis. et oleū pule
ginum soluit eum ut dixit Gorđ. et etiam Si
lib. Dixit Raſ. p° ꝯtinentis ꝙ Gal. dixit
ꝙ oleū balsami nō ē tante uirtutis in h morꝰ

Et Raſ. dix ꝙ. G. i liᵒ. x. terrapētice dix
ꝓbaui oleum balsami. ⁊ non inueni ipsum cō
ferre in egritudinibꝰ fridis cuꝫ uirtute forti
Dixit Gorđ. ꝙ damus dixit auctoritate Gali
ꝙ Gal. expertus est de balsamo ubi calefactō
ē necessaria. ⁊ n̄ iuenit in ea iuuamētū. Et hꝰ
ē mirabile cū sit satis calidum. ego credo ꝙ
cā sit cita euanescētia eiꝰ. Emplꝛm utile. ℞.
melliloti seminis aneti. florum camomille ru
te sicce maiorane sicce an̄. ℥. ʃ. terantur et tē
perentur cum suco mente uel balsamite et po
nantur supra capud. Cerotū bonum. ℞. olei
rutacei olei de castoreo suci maiorane suci
rute an̄. ℥. ij. cere citrine. ℥. ʃ. ferueant adin
uicem ad sucorum consumptionem. deinde
extendatur super panno et ponatur supra ca
pud. Dixit Mes. linimētuꝫ bonū. ℞. yris

cam ul' metridatū ⁊ cū suco mēte misce ⁊ su
ppone. qm̄ bonum est. Et fiant epythima ⁊
ēbroce ex reb⁹ tēpate calidis. Et caputpur
gium fiat cum suco maiorane ut dixit dya. Et
masticetur mixm⁹ ⁊ galanga ⁊ teneatur i ore
tyriaca aut pliris arcoticon. Et dixit. A.
ꝯfert ei uaporatio cum eo quod calefacit actu
ex. pānis calefactis ⁊ milys calefactis ⁊ sale
calefacto. sed milium est subtile ⁊ magis eq̄
le. sic enim inquit Gal'. 12° terrapentice ulti
mo c°. calefactorium de milys leuissimum est
omnium ⁊ desiccatiuum. Dixit Gal'. z°.
miemir si opus fuerit fortioris calefactōnis
immittendum est euforbium oleis supradictis
Et quecunq; parit er construuntur ⁊ linire
ultra bregma aurium ⁊ narium poros ⁊ frontē
Linimentum mes bo^m. ℞. costi mirre casto
re. spice an̄. partes equales terantur ⁊ confi
ciantur cum oleo rosato suple uel alio calidio
ri. Gord. dixit ꝙ in hoc oleum de lilio in
alia optinet principatum. Dya. epythima
fiat ex cinere ⁊ aceto coctis in oleo ⁊ epithi
matis sup cap̄ fit autē epithima optimū ex
aqua uitis sola uel permixta cum gariofil' et
galanga ⁊ nucemuscata. Saccellus apponen
dus supra caput et est Gentil'. ℞. f pily maio
rane balsamite sticados folioꝝ lauri nucismu
scate zedoarie. gar. an̄. ℥. ß. terantur ⁊ ponan
tur in saccello de pāno lineo raro ⁊ calefiat
cum aqua uitis ad spsa super tegulam calidā
⁊ ponatur supra caput. Alius ⁊ est mundi
ni de foro iuly. ℞. folia lauri sicca ⁊ grana
eius an̄. M. i. gariofil'. calamenti sicci pulegy
sicci sticados an̄. ℥. ß. trita omnia recludan
tur in sacculo qui calefiat fumo thuris ⁊ ti
nami positorum supra prunas ⁊ ponatur su
pra caput. Gal'. caputpurgium conferens
sode frigide opl'm colatory ⁊ defectioni olfa
tus nigella die ac nocte infusa in aceto ⁊ po
stea esiccata teratur subtiliter ⁊ puluis eius
naribus trahatur approximatus ⁊ odoretur
sicut sugendo. Primo ꝯtinentis. dixit fili⁹
mes. auctoritate Gal'i accipe mtastꝝ balsaitā
sāsucū mellilotū ⁊ radicē lily celestis ⁊ anetū
⁊ fac decoqui in aqua ⁊ embrocetur ex ea ca
put. Item accipe anetum mellilotum ⁊ ca
momillā ⁊ ōcoq; in aq̄ usq; ad tertie ptis ꝯ
sūptōem postea cole ⁊ pone i ca olū keyrinū
et decoq; ad ꝯsumptionez aq̄ et oleo isto il
line caput. Dix mes in diuisionib⁹ inclina
tio fiat capitis sup uaporez decoctōnis cala
menti et sansuci. Et odoret rutaz castoriū
sisimbrium uel sansucum. Dixit Al. si multū
infestinauerit dolor euforbium ⁊ castoreū dis
soluant̄ in pauco oleo sambacino et mittatur
in aures et inuugant̄ ex eo ēt bregma et frōs
et tympora. Qd̄ si adhuc non suffecerint
p̄dicta ad rubificantia deueniendum est inci
piēdo a leuioribus. Sūt enim in eis gd⁹ intē
sionis et remissionis et ex rubificātibus qͦ
sūt sinapis stercus colūbinum ruta siluestris
harmel euforbium baurach piper piretrum co
stus et similia. Alexan. ℞. fimi columbi
ni. ʒ. y. et. ß. piperis albi. ʒ. y. castorei. ʒ. iiy.
croci. ʒ. i. incorporentur cum aceto fortissi
mo suco absinthy et oleo nardino et inli

ne cum eis. Pal'. colūbaꝝ fimi euforby ⁊ pi
peris an̄. partes equales diligenter tere ⁊ cū
aceto distēpera ac capō illinias. dixit Gilib.
folia lauri sauina abrotanum sisimbrium be
tonica et ruta in uino rubeo bulliant ⁊ fum⁹
per os ⁊ nares recipiatur. oleum decoctiōis
abrotani capiti inunctum dolorem tollit
⁊ remouet frigiditatem ei⁹ ⁊ est fortissimum
Et oleū anetinum coctum ⁊ inunctum optimum
ē ⁊ facit dormire. Et ualet oleū maiorane in
iectū auribus. Et nasturtium sedat oēm dolo
rē capitis in quo. oz calefacere. ⁊ dyaltea iun
cta dolorez placat statim. Cap̄purgium cum su
co maiorane in quo ponit̄ mūmia est p̄sti iu
uamēti. ℞ margaritas ⁊ pone integras in su
co lunarium ⁊ dimitte in eo donec dissoluant̄.
postea cum illa dissolutione fac cap̄purgiū sta
tim enim tollit sodā frigidaz et eaz que ōscē
dit ad oculū. De interi⁹ aūt approximandis
alia sūt electuaria alia pulueres alia sirupi ua
let aūt pocio uini nectaris ꝯfecti cū spēb⁹ ⁊ ua
let electuariū pliris arcoticon ⁊ tyriaca ⁊ me
tridatū cum bn̄ fermētata fuerint et hui⁹ silia
et potio sirupi de sticados ⁊ alioꝝ dicēdoꝝ i
digōne materie frigide. Dixit Rog⁹. in oi
lotione capitis ad sodā frigidā pone sal ⁊ ros
marinum. Dixit Bertram⁹ peonia cum aqua
sansuci cataplasmati multum ꝯfert ⁊ silr̄ ōco
ctio edere terrestris et sauine. Embroca se
dans sodā. ℞. melliloti farine fenugreci et se
minis lini ⁊ papaueris an̄ bulliant in careno
⁊ embrocet̄ cū eis l' adde p̄dictis uitellū oui
et fiat emplm̄. Glosatur. ℞. sulfuris castore.
baccarum lauri an̄ partes equales misceātur
cum butiro oleo ros et cera et extēdatur sup
petia et ponatur super frontem. Et dixit. ℞.
mirre aloes epici euforb. castore. epithimi
costi piretri piperis q̄na tria et cribellantur
dissoluatur cum uino bono et cum petia capiti
epithiment̄. In ꝯplōne autem mala cal'a et in
frigida a cal'itate ꝯtiūtatis sode enim curam
frigide ab hūiditate solis Auic. ad hanc redu
cit ītētōz alteratōis ꝯplet̄ tn̄ i frātib⁹ ab ex
et intra approximatis. in infrando tn̄ notat
Gord. ꝙ q̄dā sūt capita qb⁹ modica infrātio
sufficit. sic sūt capita senū mulieꝝ eunuchaꝝ
pueroꝝ et hūidoꝝ et alboꝝ. i. flaucoꝝ et eoꝝ
omniū q hn̄t ōbile capud. et eoꝝ q ō facili in
currūt litargiā aut alias egritudines frās cē
bri l' neruoꝝ et q ō facili incurrūt egritudies
oculoꝝ silr̄ a hys ut q apparati sūt, corizis et
catarris. hy. n. oēs a ualde infrātib⁹ custodi
ri debēt q̄zuis caput nimis accūtal'r sit cale
factum sz paulatine et cum remisse infrātib⁹
ad sanitatē reducēdi sunt. De approximan
dis g° ab ex. oēs concordant auctores medi
cine olei ros. ꝯquassati cū aceto. dixit Mes.
oleū ros acetū cum modico aque ros diu agitē
tur donec pinguescāt. deinde infrēntur super
niuem et ex eis capud liniat̄ Alexan. Acci
pe ex ceroto Galieni. ℥. y. et laua illud laua
tionibus pluribus cum suco solatri semper
uiue et agreste et illine capud et superpone
folia salicis et mirabile uidebis effectū eius.
Dixit. Almansor. Cefalicam propter multam
in sole morā sufficienter ex oleo ros. et aceto

infrigidatis curare poteris q̄ tñ si ex hoc ñ
geuerit ex alys infrigidātib⁹.s.intēsi⁹ curan
da erit. Dixit Serap.meli⁹ cū quo curat̄
est illud qđ in nā sua est subtile.s.ex frigidis
ad hoc ut penetrare ualeat frigida eni3 ꝛ ma
xime q̄ grossa sunt trāsire morātur.ꝛ ꝓꝑ illđ
dix Rapso nō est aliqđ plus ꝯferēs in ꝑncipio
q̄3 oleū ros qđ bñ factū ē.qm̄ infrigidat in
frigidatōe bona cū funditur super caput ꝛ ꝓ
ꝑe supra ꝟticē capitis ꝛ nō sit antiquū.s3 qđ
factū est āno illo.antiquū eni3 ex tēpe acuita
te3 quādā accipit. Conferunt etiam oleum
uiol̄ ꝛ de nenufare ꝛ de salicibus ꝛ silr̄ia cum
sunt recentia.Et o3 ut admīstrent̄ omnia ista
olea infrigidata in aqua l̄ niue ꝛ ꝑmisceantur
cū aceto uini .quia expellunt tunc uapores q
eleuantur ad caput ꝛ declinat eos ad inferio
ra .ꝛ de ꝯsuetudine eius.s.aceti uel olei ros
mixti cu3 aceto est ut submergat̄ usq3 ad pro
fundū. Notant tñ ꝙ cum uoluntas fuerit
ut penetret ad ꝓfundū nō d3 administrari cu3
actuali frigiditate intēsa.Et dixit Rapso o3
ꝙ sit q̄ⁿtitas aceti quarta ps olei s3 qñ uolu
mus additionē in infrigidatōe ponimus ace
ti duas ptes.s3 nō sit acetū acutum.qm̄ cum
eo est caliditas.quedā ymo sit acetosum ualđ
qm̄ istud est quod infrigidat.ꝛ fortasse cogi
mur miscere cum eo aquā portul̄ aut salicis
aut cucurbite aut granati ꝛ ꝓꝑe acetosi. Et
hoc eni3 intēsa exñte caliditate. Sucus cu
curbite sedat sodā cal̄a3 ꝛ sucus solatri silr̄.l̄
ipa herba ꝯtusa ꝛ ēplr̄ata oleu3 papaueris cū
oleo ros.Et qñ infunditur lana sucida in ace
to cū oleo ros ꝯquassato.ꝛ ponitur sup caput
ꝯfert sode calide forti. Horđ.dixit ꝙ qñ
uolumus ꝙ penetret ad interiora debemus
miscere tantu3 de aceto q̄ⁿtum est oleū. Di
xit Hal̄ 2° miemir.inūctio fiat ex oleo ros ꝛ
maxīe estiuali hora et sit oleu3 ros factū ex
onfantino cu3 mlr̄tis ros in fine ueris aut ꝑn°
estatis ꝛ sit ñ antiquū s3 ex illo āno ꝯstructū

Cōseq̄nter aūt p⁹ ol3 ros ē camomillinū in
corporibus in qb⁹ timerem⁹ uehemētē infri
gidatōe3 capitis opari q̄lia sunt corpora mu
liez eunucaꝝ ꝛ infantiū ꝛ qcūq3 albū hñt co
lorē ꝛ carnē mollē.ꝛ sunt ñ assueti sb̄ sole. Et
dixit mēsurā aūt infrigidatōis oli rosati ꝛ ca
momillini ex ꝑdc̄is habitudinibus corporis
ꝛ magnitudine exarsionis inuenire pōt medi
cus considerando cum hys etatem ꝛ ꝯtinen
tis aeris crasim ꝛ nō minus ipius domus
crasim in qua iacet laborās. Et dixit gal̄.
frigida aūt q̄cūq3 afferes aqua ualđ frigida
circūda uas.nō ꝑñte aūt hac niue.hui⁹nanq3
aux^m ꝛ si humoꝝ aut uapoꝝ mlr̄titudo fecerit
ad caput ipetū iuuat generose.Repcuciūt ei
h ꝛ ꝓpellūt ad īferi⁹ corporis.ego ei ī mlr̄tis
h° utēs aux°ñ ī digui alio in regioib⁹ ī qb⁹ ē
h° posibile fieri.In regioib⁹ aūt cal̄is ī qb⁹
fontanaꝝ frigidaꝝ ꝛ niuis inopia ē necesse ē
ut ifrigiđm⁹rodinū ponēdo ip3 ī cliuio ad uē
tū aliquē ꝯuersū. Dix Horđ.qñ uolum⁹ ꝙ
ol̄a fortiter ifrigidēt̄ tepefiāt ꝛ ponāt̄ ī ꝓfū
do puteo ꝓꝑe aquā.qm̄ ista ifriatō eqpollet ī
frigidatōni niuis tepefit aūt oleū q2 cici⁹reci
pit ifriatōe3 aq̄.Et dixit Hal̄.necesse est ad

maiorē infrigidatiōe3 faciēdū.qñ3 ꝑmiscere
oleo sucū sēpuiue l̄ portulace psily l̄ similium
papaueris aūt l̄ mādragore sucū cauere o3 nō
eni3 absq3 nocumto ifrānt.Cauere quoq3 o3
ꝛ ab eo qđ cū h° qđ infrāt.stipticat notabil̄r
q̄2 cū necessitas alñ occurrerit.paꝝ o3 misce
ri eis đ stipticātib⁹.et ꝓꝑ h° solatri sucū l̄ ñ
oīo ꝑmiscem⁹l̄ paꝝ.ita ēt ꝑmiscem⁹ sucū mir
ti ꝗnati citony ꝛ nespili suple ꝛ silr̄iū stiptico
rū q2 l̄ ñ oīo l̄ paꝝ.stipticat melior tñ ē suc⁹
ꝗnatoꝝ acetosoꝝ.s.iter ꝑdc̄a nl̄o aūt ꝑdc̄oꝝ
ꝑñte alys silr̄ib⁹utēdū ē.suci s hbaꝝ ꝛ fructuū
sint tñ fruct⁹ ñ ualde maturi.dixit Auic. in
soda q̄ ē incipiēs.i.q̄ ē in ꝑn°.siue ut dicūt q
dā in ea in q̄ ñ ē mlr̄tū fortis calor q̄ aliq° mō
pōt uocari incipiēs.nihil ē magis iuuatiuu3
q̄3 oleū ros puꝝ infrātū actu nā đstruit cu3 ac
tuali fritate actualē cal̄itatē faciētē sodā.nec
ē nocumtū in actuali fritate ꝑ uiā ꝯstrictōis
m̄ē.ꝛ h° maxime in imāli l̄ miōrata mā ꝛ sic
effusū sup capud ñ in posteriori.s3 in añriori
coronato prius sincipite ut supra in curatōe
gnāli egritudinū capitis dc̄m ē.Et ꝯueniēs ē
dixit Auic.ut oleū ros.cū aceto misceat̄.ꝙ si
oleū ros.solū aut mixtū cū aceto ñ sufficit ꝓꝑ
intēsam cal̄itatē ꝑmisceāt̄ eis exꝑssiōes her
baꝝ frāꝝ in qb⁹ ēt debēt eligi grad⁹ fritatis
fm grad⁹ cal̄itatis. Et dixit Auic. cū capud
uehemēter inflāmat̄ ꝛ calefit ualde ꝛ trāsgre
dit̄.terminū Sumit̄ sauic ordei ꝛ psiliū ꝛ mi
sceāt̄ cū aq̄ ꝟge pastoris et infridēt̄ ꝛ fiat ca
piti emplr̄m. Mes.epithima resoluēs sodā
cal̄am uisci semina et psiliū aut siml̄ aut sepa
ti3 cū aceto ꝯquassata capiti supponāt̄.p° ꝯti
nētis suc⁹ herbe fatue.i.portul̄ cū oleo ros.
posit⁹sup ꝯmissurā ꝯuenit soda eueniēti exar
siōe sol̄ et silr̄ suc⁹ sempuiue cū oleo ros. illi
nit⁹ emplr̄m đ folus et capriol̄latis cū pauco
aceto aut de folus salicis cure ꝯfert.Et lac
lactuce siluestris illinitū sup frōtē sōpnū facit
et dolorē placat.folia quo3 mādragore et ra
dix e⁹ cū farina ordei et aceto ē exꝑtū et mi
rabile ad sedādū oē3 dolorē et inflāmatōe3 in
q̄cunq3 pte corporis et floꝝ fabaꝝ sedat ardo
rē cēbri dix Mes.capꝑurgia fiāt ex ol̄o ros
uiol̄ nenufarino cu3 pauca cāfora. aut cu3 cu
curbitino dix Auic.forsitā nihil ē adđ iuua
tiuu3 q̄3 facē egro capꝑurgium cum lacte aut
oleo uiol̄.l̄ ros.et silr̄ib⁹. Embroca Hētil̄
℞.floꝝ nenufaris et cucurbite et floꝝ salicis
uiol̄.ros.ꝛ corticū papaueris.añ.M.Ꝯ.đco
quat̄ in aq̄ et fiat ex ea ēbroca actu tepida.ꝛ
si recipiat̄ ex dc̄a đcoctōe uapor dū fuerit te
pid⁹ ad faciē ꝛ capud ꝯuenit .Dico exꝑt⁹ su3
ēbrocationē cu3 aq̄ decoctōis ros.uiol̄ folio
ru3 salicis et uitis uini fere floꝝ nenufaris cu
curbitaꝝ et floꝝ papaueris et foliorū lactuce
q̄ cu3 spōgia ifūdat̄ sup capud tepida.s3 post
ēbrocatōe3 d3 fieri leuis abstersio capis cu3
pānis lenib⁹.ꝛ post abstersionē d3 fieri inū
ctio cū aliq° ex oleis supradc̄is.inunctio glo
satoris utilis ualđ.℞.mucillaginis psily. mu
cilaginis seis citonioꝝ ꝛ seminis malue ꝛ su
ci portulace ꝛ suci semperuiue añ. ℥.i. olei
nenufarini. ℥ iy. cere albe.ʒ.y. ferueant ad
succorum ꝯsumptionē.Et postea fiat inunctō

de interiꝰ aũt approxĩatis ꝯueniẽtia sunt ele
ctuaria sirupi iuleb ⁊ alia huiꝰ frigida sũpta
⁊ bibita. In dolore aũt capitis a mala' cõ
plone sicca de exteriꝰ approximãdis Dix
Aui. ex eis. s. localibꝰ q̄ ꝯferũt ē qȯ admĩstra
tio cap̄purgioꝝ hũidoꝝ cũ oleis laudatis ad
hᵒ ut de amigd. amaris ⁊ de cucurbita. ubi
notãt qdã ꝙ littera ē corrupta ⁊ dꝫ dicere de
amigd dulcibꝰ ꝙ si littera dicit̄ de amigd ama
ris põt saluari sic eo ꝙ oleũ d amigd amaris
cũ sua uẽtositate ⁊ actuali hũiditate hũectat
⁊ cũ sua leui caliditate ꝯsumit ⁊ resoluit s̄
qua mã illud ꝑꝑ. dolorē eēt tracta ⁊ cũ hᵒ al
terat malã ꝯᵒnē frigidã si ibi frigiditas eēt
ꝯplicata siccitati. cucurbitinũ aũt oleum hũe
ctat ⁊ declinãs ad frigidũ alterat malã ꝯᵒnē
cal'aꝫ si caliditas eēt iũcta siccitati. Et ꝑ ista
dedit Aui. ītelligē hũc cañ obſuãdũ eē ī om
nibꝰ localibꝰ approximãdis in huiꝰ male cõ
p'ois sicce curõne oꝫ eniꝫ declinare a ꝑte ca
lida frigidaqꝫ ſꝫ ꝙ fuerit ꝯueniẽtiꝰ. Dix
Raſ pᵒ ꝯtinẽtis sode supueniẽti ex inanitõe
cerebri intromitte l' instilla ꝑ nares medullã
ossiuꝫ pecudũ dissolutã cũ oleo uiolato l' buti
ro recẽti. ⁊ Aui. dixit. si m'ta fuerit siccitas
ut faciat corrugatõeꝫ. ⁊ in sba cẽbri diminu
tõeꝫ manifestã. tũc oꝫ dixit Aui. ut admĩstrē
tur cap̄purgia ex medullis. s. reꝝ hũectãtium
⁊ in potu datis i. q̄ ēt dẽtur in potu. s. in iuri
bus que sint ex cruribus ouiuꝫ ⁊ uituloꝝ et
pinguedĩbus galloꝝ ⁊ thaereꝫ. i. anseris iuue
nis ul' ut quidam dicunt alicuius spẽi ꝑdicuꝫ
⁊ cataras. i. turturis. Notant ꝙ quia sicci
tas ista multa ꝑducit cerebꝝ ⁊ totũ corpus
ad dispõnē senilē frigidã ⁊ siccã. iõ Aui. in
eius cura posuit p̄dicta hũectantia q̄ sunt cũ
aliquali caliditate. Et ꝑ hoc dedit intelligi
pro cura huiꝰ recurrendũ esse ad curã ethice
senectutis dc̄aꝫ in ſmone p̄cedẽte. ꝙ si alñ lꝫ
ꝑ raꝝ sit ꝙ cũ tali siccitate sit ꝯiũcta calidi
tas recurrẽdũ erit ad curã febris ethice ibi
dē dicte. Et dixit Aui. ex eis que iuuant
eos est apponere capiti empl'm ex feludeꝫ sb
tili ⁊ exponit̄ ex melle subtili decocto facto
cũ eo ẽplastro. ⁊ ex farina tritici uel ordei ſꝫ
necessitatē. i. ſm dispõnē in caliditate ⁊ frigi
ditate ⁊ ex zucharo albo ⁊ ex oleo amigdala
rũ. s. dulciũ ul' amaꝝ ſꝫ supradictã dispõnem
⁊ oleo cucurbitino quoꝝ ēt effusio sbtilis. i.
paulatina suꝑ sinciput confert. Notant ꝙ
in textu Aui. repitur ẽpl'm factũ ex stercore
uaccaꝝ ⁊ capraꝝ. Et fuit littera corrupta nõ
eniꝫ ꝯueniũt dc̄a stercora cũ sint ualde desic
catiua. Amplius ꝓ ꝯplemẽto cure huius
sode recurrendũ ē supra ad curã male ꝯᵒnis
cẽbri pure simplicis l' ꝯposite. Qȯ si curatio
nes supradicte nõ sufficiũt ad sedationē dolo
ris cũ narcoticis deueniẽdũ erit. que in seq̄n
ti cᵒ. dicẽtur. 2ᵃ aũt intentio complet̄ cuꝫ
p̄uisione ne ex hac soda eueniat aliquid ac
cidens malũ ⁊ siq̄d euenerit succurrendũ ei
erit cũ hys q̄ inferiꝰ dicẽtur. Rarissime tñ
hãc spẽm sode accñtia seua sequũtur ymo ip̄a
est facilis curõnis nisi multuꝫ diuturna fiat
Dixerũt eniꝫ Gal'. secundo m'emir. ⁊ Raſ
primo continẽtis. ⁊ Serap. ⁊ Meſ. ⁊ Aui.
ꝙ ista soda si in p̄nᵒ sui cõsideratur ꝙ facile
curat̄. Si ṽo negligitur aut tardat̄ non ē lõ
ginquũ' qn eius cura excuset̄. i. relinquatur ꝑ
ipossibili a medico l' difficilis fiat. Aut adue
niat ei difficultas ꝓprietatis. i. ꝑꝑ mãꝫ ꝓp̄aꝫ
q̄ attrahit̄ siue q̄ gnãt̄ ꝑ eã cura eius fiat dif
cilis. Dixit Ser. super ꝯᵒ. al. ꝙ cã huius diffi
cultatis curatõis ē contiᵃ attractio aut gene
ratio hũoꝝ aut uapoꝝ qui reddunt eam diffi
cilis curationis.

Caᵐ. 5ᵐ. d cura sode ex mala ꝯpl'one cũ mã.

Doloris capitis ex mala ꝯpl'one mãli. cã
d
ut ex supradc̄is colligi põt. aut
ē hũor alterãs p̄ter hᵒ ꝙ oppi
let aut ap̄emet aut ꝯtiũitatē sol
uat. aut ē ip̄e hũor q cũ hᵒ ꝙ alterat nãlē ꝯᵒ
nē capis oppilat aut ap̄at. aut ꝯtiũitatē soluit
extẽdẽdo l' corrodẽdo. aut cã eiꝰ ē uẽtositas
seu uapor. Signa ꝓueniẽtis a mã hũorali
sũt dixit Alexan. si ḡuitatē sentiãt in capite
fieri. nõ ē q̄litas sola i capite aut uapores ali
q ſꝫ plenitudo hũoꝝ. Et enim dixit Gal'. de
interioribus 5ᵒ. ꝙ dolor qui fit a multitudie
humoꝝ fit cum grauitate. dixit Auic. oēs ꝯᵒ
nes non pure cõicant in fece inuẽta in humi
ditate naris. que fex ē aliquid grossũ l' ingros
satuꝫ adherens parietibꝰ naris. hũiditas aũt
naris ꝓprie ē illa que fluit. modo fex alñ in
uenitur mixta cũ humiditate et alñ etiaꝫ inue
nitur sine ea. omnibꝰ itaqꝫ mẽbus in capite
hñdantibꝰ humoralibꝰ cõicat illa fex. qꝛ ab
omni mã humorali fluit humiditas cum qua
fex inuenit̄ mixta. Et dato ꝙ aliqua d cã
non fluat humiditas nõ tñ absoluunt̄ mē. qn
ab eis aliquid resudet. qd autē resudat adhe
ret parietibꝰ naris et ibi esiccat̄ et ingrossa
tur. Ideoqꝫ dixit Aui. humiditas naris qñꝫ
minorat̄ ut cũ fuerint mē grosse. suple. sed tñ
sēper resudat ab eis aliquid qȯ efficitur fex
Et ideo dixit siccitas stricture nariũ in soda
mãli non sig̃t mẽrum priuationē cũ grauitas
adest ei associata. Et enim ut apparuit graui
tas sēper sig̃t mãm. Priuatio autē fluxus
humiditatis posset accidere ex debilitate ex
pulsiue aut op'one. et nõ sēper ē ex priuatõe
mē. Dix Gord. qñcunqꝫ adest mã est graui
tas i capite. Et si inclinat eger capud uelud
uelit adorare ⁊ subito eleuet. ⁊ tunc sentiat se
perturbatum ⁊ grauem ⁊ ponderosum et ma
gis dolorosum proculdubio discrasia est cuꝫ
mã. Et sit'r si superfluitates plures subito ua
dunt ad palatum aut nares aut oculos. suple.
aut ad emunctoriũ cerebri discrasia erit cuꝫ
mã. Dixit Silib. Signa ꝙ soda sit uicio hũo
rum sunt magnitudo pulsus ponderositas to
cius capitis ymo ⁊ corporis et extensio et
tarditas ⁊ pigritia ad motum et hebetudo ⁊
sudor in capite qñꝫ prorũpens Et precedens
usus multoꝝ ciboꝝ et potuum ⁊ quietis sine
flomia purgatione ⁊ labore. Signa mẽruꝫ in
spãli. Dixit Rabi. 6ᵃ. particula suoꝝ affori
morum. Cũ ꝯiungitur cum grauedine calidi
tas illic multi humores sunt acuti. suple et si

cũ ḡuedie fuerit frītas ibi m̄lti hũores sunt frigidi. Et licꝫ ex dictis supra de mala cõplone cerebri signa mēꝝ satis ↄplete sint narrata hic tñ q̄dā repetētur. Dix Al. signa sanguis sunt rubedo tēsio ⁊ ḡuedo in facie ⁊ in oculis. ⁊ tactus cal'is sentitur. ⁊ pulsus magnus. Et in diuisionibus dixit Ras. signa eius sunt rubedo fatiei ⁊ oc'loꝝ ⁊ ḡuitas capitis ⁊ toci⁹ corporis ⁊ m'ltitudo sõpni. Dix Aui. cũ fuerit ex mā acuta .i. cal'a. ⁊ fuerit cũ fece. s. q in narib⁹ repitur rubedo ⁊ caliditas ad tactũ l' sensata in narib⁹. ⁊ ꝓpe in ea q̄ est ex materijs grossiorib⁹. i. ex sanguine grosso fortasse associabit̄ ei pulsatio. s. circa tipora Dixit Silib. sig^a sanguis sunt grauitas ⁊ dolor in anteriori pte capitis acutus ⁊ infestatio in horis sanguis maxime a nona hora noctis. usqꝫ ad terciā horā diei. ⁊ caput sentit̄ actu ⁊ tactu calidũ. ⁊ pulsatio circa timpora ⁊ sompnia rubeoꝝ corpoꝝ. Et uene plene tumide ⁊ molles ⁊ facies subtumida et rubea ⁊ alba oculoꝝ rub. ⁊ sanguinea ⁊ sapor dulcis in sputo et sitis nulla. aut modica et fastidiũ cibi et omnium membrorū grauedo et torpor multus et sensuū stupor. et pulsus magnus et fortis et uelox. et mollis et plenus Et urina rubea uel subrubea spissa et accidit magis h dolor in uere et i etate et ↄ°ne et regione calidis et hũidis. et flante austro et dimissione solite f'oie et sepe distillat sanguis a narib⁹. et maxime erit hoc si adueniant patienti egritudines alie sanguinee ut sinocus et pustulē rubee ⁊ si'ia. Dix Suill's si ḡuitas cũ q̄dā sõpnietate et hũiditate nariuꝫ et saliua dulcis et rubedo fatiei cũ appitione uenaꝝ affuerint. et cũ h° dolor omni die augmētat̄ in aurora usqꝫ ad tertiā māꝫ sanguineam sig̃nt eē in cā. et spāl'r si habitudo patientis satis carnosa fuerit. et eius urina spissa et rubea. Sig^a ꝟo colere sunt dixit Gal'. z°. mic mir q omnino pp. acres hũores dolēt caput mordacē dolorē et nõ discēdētē sētiũt. ⁊ sunt alia sig^a si'ia hijs q exarsione solis. i. ex mala ↄ°ne cal'a sine mā cefalargiā patiuntur. supuenit tñ eis mordicatio amplior et pallor fatiei. et aliqñ amaritudo oris. et supuenit hijs qui in etatibus sunt in adolescentia et in ↄ°nibus cal'iorib⁹ et uite solicite et hijs q coaceruant colerā iũctā. Dixit Alexan. si mordicatio sola fiat. scias hunc hũorē ex acredine eē colerici hũoris. Et eniꝫ ut z°. d'r ŏ interiorib⁹ dolor q fit pp col'icos hũores ē mordicatiu⁹ pũgitiu⁹. Dixit Al. si nõ fuerit rubedo neqꝫ tēsio in fatie et oculis sꝫ caliditas tact⁹ et pulsus uelocitas sig̃at̄ colera. Ras in diuisionibus. sig^a ei⁹ sũt esicca° corporis ⁊ extenuatio ipi⁹ ⁊ uelocitas puls⁹ sitis ⁊ uigilie. Dix Aui. col'ica ꝓpe ē cũ mordicatõne ⁊ adbustione uehemēti ⁊ punctione. Et quādoqꝫ fit pp illud in ea forcius q̄ꝫ in alijs humoribus. dixit autem Auicena quādoqꝫ fit pp flegma salsuꝫ quod põt facere ut dicunt fortioreꝫ punctionē q̄ꝫ aliqua mā. col'ica. ⁊ dixit col'ica ē cuꝫ strictura ⁊ siccitate nariuꝫ ⁊ siti ⁊ uigilijs et citrinitate coloris ⁊ ḡuitas i ca ē mior. s. q̄ꝫ i aliq̄ alia humorali. Dixit Silib. colere signa sunt dolor pungitiuus acutus ⁊ ꝓpe dextre partis capitis. ⁊ a tertia hora diei usqꝫ ad nonā ⁊ capud tactũ calidūꝫ ē ⁊ in ꝓfundo ⁊ i supficie paucus sompn⁹ Et sõpnia reꝝ citrinaꝝ splendentiuꝫ. et alba oculorum citrina Et alñ tocius corporis cutis et oris amaritudo. et qñꝫ sputum citrinuꝫ et asperitas lingue. Et liquor q p nares egreditur i ꝓn° pũgit et urit et superfluitates auriũ pl'ime ēt pulsus circa tipora fortis et durus breuiter dormiũt et in ↄposite. Et adest nausea. Et qñꝫ uomitus colere citrine. qñꝫ uero uiridis et defectus appetitus cibi cum desiderio potus magno. Et qñꝫ adest uentris cõstipatio. Et quandoqꝫ erit egõ citrina uel uiridis et pulsus brachiorum uelox frequēs et dur⁹. Et urina ē intensa ꝭm ↄpl'onē corporis citrina rubea uel subrubea cum sba clara lucida. Et alñ ē pinguis ex dissolutione hũoꝝ a colera et ꝑturbatione. Et dolor puenit ad radices oculoꝝ et maxime accit hic dolor. i cõpl'one cal'a et sicca etate iuuētutis et hītudie sicca et pilosa. estate et regiõe cal'a et sicca et dieta cal'a et sicca p̄cedēte. et p̄cipue accit ob mittētib⁹ f'omias et cũones et solitis icurrē egritudines col'icas ut tercianā ycteriā et si'les. Dixit Suill's. signa ei⁹ sũt mordicatio et adbustio uehemēs cũ pũctura circa capud. et uigilie et citrinitas coloris ñ cũ m'lta ḡuitate. Et si fuerit cũ supfluitate nasi erit rubedo et cal'itas cũ strictura nariũ ñ cũ m'lta hũiditate et dix uelox. et subit⁹ mot⁹ doloris cũ forti cal'itate et augm̃tatõe doloris ŏ z° in z^m et ꝓprie i tertia hora diei sig̃t uere māꝫ col'icā et si cuꝫ h° egõ et urina erit col'ica uerior erit sig̃tio. Dixit Al. in soda fcā a mā frida nullũ signoꝝ inuētoꝝ in ea q̄ fit a mā calida appet. Dixit Auic. frās mās sig̃t frigus ipm. s. sensatũ a patiēte et ad tactũ et color. s. significās dñiũ frigiditatis q̄ mē frē si fuerint multiplicate a satietate nauseatiua significāt̄ ex destructiõe desiderij et pro uel pigritia. i. diminutiõe ei⁹. Et mās humidas dixit Aui. siue sint calide siue fride sig̃t subeth. i. sõpn⁹ grauis nõ uerus subeth. nā uer⁹ subeth ut patebit infra suo c°. nõ fit nisi ab hũiditate ↄiũcta frigiditati. Et cũ materijs siccis cal'is l' fris. dixit Aui. minorat̄ ḡuitas pl⁹ tñ i col'ica q̄ꝫ in m'l'ica ⁊ multiplicāt̄ uigilie. Et dixit Auic. ꝙ frigide mē sicce. s. m'l'ice sunt uacue ab inflāmatõe. Et hoc ueꝝ ē nisi putrefiāt. q2 tũc detinēt̄ a cal'itate extranea. dix. n. Gal'. z° mimir si hũor fuerit putrefact⁹ cefalargiā paciũt̄ cũ febre. Et multiplicat̄ dixit Auic. cũ eis cogitatõ corrupta ⁊ obtenebrat̄ color. cũ mēijs ꝟo siccis cal'is ⁊ iflāmatõ ⁊ ñ adest cogita° corrupta nec color obtenebrāt̄

Signa f'atis dixit Silib. sũt dolor capitis grauatiu⁹ ⁊ p̄cipue in occipicio ⁊ i horis f'atis uꝫ a z^a hora noctis usqꝫ ad nonā eiusdē. Et sõpn⁹ lõg⁹ et ꝓfõdus. Et sõpnia alboruꝫ corpoꝝ pluuiaꝝ et aquaꝝ et facies alba uel pallida subtumida ⁊ oculi subalbidi uel subpallidi. i. nõ expresse albi. Stupor ⁊ ebetudo sensuũ hñdans saliua in ore ⁊ insipiditas et urina ē palida mediocriter spissa ⁊ hoc si f'a

fuerit nāle. Qd̄ si fl'a fuerit dulce sputū est
albū dulce mediocriter digestū. ꝛ eruct⁹ dul
cis ꝛ fastidiū cibi ꝛ potus ꝛ calor circa stōa
cum in ꝓfundo ꝛ magis infestat inter horas
fl'atis ꝛ sanguis. Et urina est citrina l' sub
citrina cū spissa ꝛ ꝯturbata sba. Qd̄ si fl'a
fuerit salsuz albuz digestū ꝛ in sba mediocre
siccitas oris. sitis pauca. mediocris. defect⁹
appetitus. quibusdā nausea ꝛ uomit⁹. ꝛ qbus
dā prurit⁹ circa frōtē ꝛ faciē ꝛ extrema. Et
uria citrina l' sbcitrina magis accedēs ad me
diocritatē quā spissitudinē cū eq̄li. ꝛ nō per
turbata sba. Si ṽo fl'a fuerit acre sputum est
acre siue acetosuz ꝛ indigestū tenue liquidū.
Et eruct⁹ acetosa fumosa. distensio circa os
stōaci ꝛ tēsio ꝛ rugit⁹ ex uētositate ꝛ īdigōe
ꝛ frigiditas stōaci sentit̄ ꝛ ḡuitas i ipo ꝛ do
lor ꝛ egō sonora. Et urᵃ pallida alba seu glau
ca cuz tenuitate ad mediocritatē accedente.
Si uero fuerit fl'a uitreū est sputū indigestuz
ꝛ insipidū albū spissuz ꝛ globosuz indigō uen
tositas ꝛ dolor ꝛ plus q̄z in fl'ate acri. Et in
egōe quasi albumē oui repitur. Et maxime
repitur dolor ex fl'ate in etate senectutis cō
pl'one fr'ica. ꝛ mlr'ibus ꝛ yeme ꝛ regione
frigida et hūida. Et in hys qui purgatōes re
liquerūt et qui icurrūt cotidianas et egritu
dines fr'icas. Dix Suill's. frigus in capite et
tēporib⁹ aderit et dolor nō erit uehemēs nz
acut⁹ sz grauis ualde. et ḡuitas sōpni et fasti
diuz et pigritia et m'titudo supfluitatū nasi.
Et m'tiplicatio doloris cū grauitate i nocte
et color corporis albus cū palliditate h ei ṽe
fl'a cē in cā signt et maxie si urina fuerit al
ba et spissa et egō nō tincta. Sigᵃ ml'ie nā
lis dixit Silib. sunt dolor ḡuatiu⁹ lēt⁹ nō acu
tus in occipitio ul' sinistra pte magis ab ho
ra nona diei usqz ad tertiā horā noctis solici
tudo pusilaīitas paucitas sōpni et sompnia
terribilia et uisio nigroꝝ corpoꝝ. Et alba o
cl'oꝝ sub nigra l' liuida. et lippitudo oculoruz
et tenebrositas et tinitus auriuz. Sputuz acre
indigestuz tenue et liuiduz eructuatio acetosa
et caput est tactu frigiduz. et puls⁹ tardus de
bilis rarus tenuis uacuus et durus urina al
ba tenuis clara. et egestio liuida et dura. Et
indigō maior q̄z in fl'ate et rugitus et tensio
et quid egerit spumosuz est cū multa uentosi
tate tocius corporis grauitas et pigritia et
attenuatio et decoloratio et accidit maxime
in ml'ica ꝯpl'one et hitudine nuda pilis et au
tūpno et fl'ate borea et ꝯsilibus ptic'aribus
Et in hys qui ml'icas paciūtur egritudines.
ut quartanā. ꝛ sil'es. Qd̄ si ml'ica fuerit inā
lis. s. p adhustionē. dolor erit sil'r grauatiu⁹
sz magis acutus. ꝛ hēt sigᵃ ꝯcomitātia cū hu
more ex quo generata ē ꝛ facies ē sub nigra
ꝛ alba ocl'oꝝ hn̄t sbhustiuū colorez ꝛ sicci
tas ori cuz siti. ꝛ acredo sputi. ꝛ eructuatio
nis ꝛ instātia uigil' solicitudo ꝛ modestia. et
extenuatio tocius corporis. Et color fm to
tuz corpus infectus sb nigro colore ꝛ indigō
ꝛ extensio ypocōdrioꝝ ꝛ egō nigra uiridis
ꝛ uentosa. Et pulsus aliquātulū uelox ꝛ du
rus ꝛ obscuritas uisus ut. uideant sicut te
las aranearum uel alia corpora nigra et ti

nitus aurium. Et accidit maxime iuuenibus
col'icis in estate ꝛ regiōe cal'a ꝛ ex labore et
uigil'. ꝛ egritudine acuta ꝓcedente. Et urina
glauca ꝛ uiridis ꝛ in omni adhustione luci
da. Et si fuerit adhustio recens erit urina in
tensa moderate. sz si fuerit uetus erit remissa
tenuis sub nigra. superius uiridis uel nigra
Dixit Suill'us. s. cū fr'itate capitis ꝛ tēpoꝝ
fuerint uigilie ꝛ cor⁹. cogitatōis non cū mul
ta grauitate. Et fuerit color faciei ꝛ corporis
fuscus tenebrosus uel cineriti⁹ seu plumbeus
Et multipl'o doloris post nonam usqz ad hoc
casū solis ꝛ cū hoc superfluitas nasi non fue
rit multiplicata. ml'ia forē in cā sigt̄ur. ꝛ spā
liter si eius urina fuerit glauca subtil' et egō
fetida cinericia uel nigra. Dixit Raš. in
diuisionibus. Signa humoris frigidi grossi
ml'ici uel fl'aici sūt uehementia doloris capi
tis siue in capite et facie apud tactum et
neqz est rubedo in colore. neqz exuberatia
in uenis et ē cronicus. Dixit Auic. mē fr'ice
et ml'ancolice non uehementem dolorem in
ducūt. Et ē uerꝫ de per se. q2 sensum obtundūt
et tarde et ōbiliter mouētur. per accn̄s tamē
possunt uehemētē facere dolorē ut cuz uētosa
rētur. Auic. hic de signo sumpto ex colore
spālius loquens dixit. qn̄z significatur ois
humor faciēs sodā per colorē faciei et oculo
ruz. Si eniz color ē rubeus sigt̄ur mā sāgui
nea et sic de alys ut supra. Dico autē qn̄z. q2
nō ē uerꝫ semper tn̄ fit diuersitas in paucita
te. i. raro uel in paucis accidit diuersum siue
ꝯtrariū eius qd̄ dictum est in quibus paucus
color nō attestatur hūori facienti sodā. dixit
Auic. ē triplex. Prima est expulsio humo
ris inflāmantis calidi ad oculum. et mā fri
gida intus remanet faciens sodā et tunc non
attestatur color oculorum mē facienti sodā.
2ᵃ cā ē ꝯstrictio humoris in ipso. s. cere
bro. quare nō expellitur ad faciez et oculū et
nō mouet̄ calor nālis intus ad locū doloris
Et tunc remanz facies et oculi in suo colo
re nāli. uel retrahitur calor nālis ad intra et
fit facies liuida quāuis humor intus faciens
sodā sit calidus. Quidaz exponunt illam litte
ram Auic. qui dicit. et constrictio humoris
in ipso. s. oculo. nam potest in facie et oculo i
ueniri humor expulsus uel per uiam congesti
onis multiplicatus et retentus ibi ante aduē
tum sode qui non proportionatur humori fa
cienti sodā. Et tunc color eius non significa
bit humorem facientem sodā. 3ᵃ. causa est
attractio mēruz calidarum a membris uici
nis ad faciem ꝛ oculos absqz q̄ trahātur mē
frigide. et hoc propter dolorem causatū a mā
frigida. nam ut supra patuit. Cum dolor in
greditur aliqd̄ membrum attrahit ad ipsum
et ad id qd̄ est ei uicinum materiam ꝛ illud
qd̄ plurimum attrahitur est sanguis quāuis
quandoqz attrahitur aliud. Inquit Gal. p⁹.
afforismoꝝ in ꝯmento afforismi in pturbatio
nib⁹ uentris ꝛc̄. Color corporis humorum
habūdātiā portēdit nisi hūores in iteriorib⁹
corporis occultētur. Qd̄ autē materia humo
ralis sit apostemans quecunqz sit illa dixit
Gal. 2⁹. micmir significatur p febrez sequen

tem. Dixit Alexan. si dolor capitis cū pul
su sentitur manifestū est tibi ꝙ ab aliquo fīo
ne fit. Dixit Ras. in diuisionibus est assi
duatio doloris capitis a principio. usq₃ ad
eius declinātionē ⁊ ꝙ excitat̄ ante uehemētiā
febris. Et uehementia rubedinis oculorum
⁊ exuberantia uenaꝝ ⁊ alie nō ⁊ ꝯmixtio mē
tis. ista tamen signa . quedam sunt appositis
calidi. s. tm̄ p que dedit intelligi ea que sunt
appositis frigidi. s. que dicent̄ in suis capl'is
Qđ ṽo mā humoralis sit opilans signa
sunt dixit agregator nouu₃ regimen quod p̄
cessit generatiuu₃ hūoꝝ grossoꝝ ⁊ uiscosoꝝ
⁊ ociu₃ ⁊ balnei abstinentia. ⁊ maxime lotio
nis capitis ⁊ fricationis ⁊ pectinationis ei⁹
⁊ plectorica dispositio uultus ⁊ coloris eius
⁊ grauitas ⁊ distensio. ⁊ s̄m pl'm non sequit̄
ad hanc sodā febris. Signa materie uento
se uaporalis. dixit Gal'. 3° de interioribus
qui fit ex uentositate est cum extensione abs
q₃ grauedine. Primo continentis dixit fi
li⁹ sapionis si dolor est cu₃ extensione absq₃
grauitate est ex grossa uentositate. Ibidē di
xit phylaretus. cu₃ adest soda ex uaporibus
interioribus uel exterioriobus adest dolor
fortis et repulsio artariaꝝ ⁊ defectus sen
suu₃ ⁊ scotomia diuersa ymaginatio ⁊ sibilla
tio auriu₃. Dixit Auic. cu₃ ea que facta ē
a uentositate minoratur grauitas. et dixit in
uentosa non est grauitas intellectus propter
grauitatis priuationem. Quidam tamen
dicunt. ꝙ dixit minoratur grauitas pp̄ . ali
quas uentositates surgentes a m̄bris grossis
q̄ ꝯpate ad alias materias uaporales uel ua
porosus aliquā īducūt grauitatē. Et multipli
catur extensio. est enim h° cōe omni uentosi
tati. Et dixit fortasse est cū pūctōe. ⁊ for
tasse ē cum corrosione. Et hoc erit qn̄ mate
ria a qua surgit uentositas ip̄a uel uapor fue
rit pūgitiua ul' corrosiua. Et dixit ꝙ uentosā
⁊ uaporosa₃ significat aliqn̄ sonitus ⁊ cinit⁹
ut cu₃ uapor tendit ad aures. Et fortasse exu
berāt cu₃ ea quide₃ propter multitudine₃ ua
poris illas replentis ita ut qn̄₃ appareant
inspicientibus uisibil'r plene. Et Gentil'.
recitat se uidisse h°. ⁊ dixit Auic. qn̄₃ multi
plicatur cu₃ soda uentosa permutatio dolori͂s
de loco ad locū. Dixit aūt notanter qn̄₃. q̄r
uentositas qn̄₃ figitur. Et dixit cum multi
plicatur uapor fit pulsatio capitis fortior
quia magis cōstringit artarias uel , fit pulsa
tio. i. iectigatio a motu uaporis . Et yma
ginatur ymaginatōnes corruptas intelligit
qn̄₃ ut cū esset uapor a mā m'lica. Et dixit
associat̄ ei scotomia ⁊ ṽtigo. Dix Alexan.
si sola tēsio sētit̄ absq₃ grauedie ⁊ adest pul
s⁹. i. pulsatō ex uētositate tumēte sp̄s magis
fieri significat̄ q̄₃ ex hūore. Dix Ras i di
uisionib⁹ facte a uapore grosso i capite sig^a
sūt tēsio i radicib⁹ ocl'oꝝ ⁊ uehemētia pulsatō
nis tipoꝝ. Dix passionari⁹ si tēdat̄ caput do
lorib⁹ sine pōdere cū pulsu īdigeste uētosita
tis copia ⁊ tumētis sp̄s hūdātia significatur
In distiguēdo aūt sodā fridā a uētositate
nocētē sua acuitate a fria ab eadē nocēte sua
multitudine. debet medicus ad multa consi
derare. u₃. in leuitate ⁊ grauitate capitis in
repl'one ⁊ tensione uenarum capitis ⁊ tocius
in esiccatione asperitate. ⁊ corrugatiōe cutis
capitis ⁊ hoꝝ oppositis.. In dispōne so
pni ⁊ uigil'. i exiccatōe nariū ⁊ hūectatōe eaꝝ
ī acuitate caloris ⁊ mutabilitate ei⁹. Et si ad
fuerit febris. in mā faciēte cā utꝝ sit sāguiēa
col'ica fl'ica l' m'lica. in collectiōe nāq₃ haru₃
ꝯsiderationū poterit sapiēs medic⁹ iudicare
acuitatē uapoꝝ uel ipsoru₃ multitudinem. Et
Auic. in c° cure sode frigiđ a uētis ⁊ uapori
b⁹ docēs cognoscere qn̄ soda ē a uaporib⁹ cō
tētis i capite cā capitis. posuit duo signa q°
rū unū ē ꝙ patiēs nō iuenit i stoāco suo infla
tionē ⁊ rugitū q̄r uapor nō ē in eo generatus
2^m ē ꝙ in eo soda non auget̄ ⁊ minuit̄ pp̄
repl'onē ⁊ euōnē. s. a cibo ⁊ potu nec propter
cibos uaporosos aut pauci uaporis. Et nō in
telligit hoc absolute. nam sine du° repl'o cibi
et potus uaporosi aliquantulum augent illam
euaporando. sed intelligit respectiue q̄r. s. nō
augetur sicut augetur ex repl'one ⁊ cibis et
potibus uaporosis. qn̄ soda est a uaporibus
stomaticis. Signa speciеru₃ sode disticta
ru₃ s̄m loca capitis nota sunt ex relatione in
firmi uel ad stanciū Attn̄ signa existentis in
tra craneū et maxime in uelaminib⁹ cerebri
si dolor ē fortis ē aduēt⁹ doloris usq₃ ad ra
dices oculoꝝ. Dixit Gal'. 3° de iterioꝛib⁹
dolor capitis si fortis fuerit nō ē in certū ꝙ
nō patiant̄ nisi l' pellicule cēbri aut pellicule
craneū circūdātes. Et differētia hoꝝ ex dolo
re ꝑpēdit̄ utꝝ sentiāt patiētes dolorē usq₃ ad
oculos ꝑtingētē uel nō. na₃ ut ipse dixit 2°.
miemir. in quib⁹ dispō est intra craneū hys
ad radices ocl'oꝝ perueniūt dolores eo ꝙ tu
nice oculoru₃ a miringis intrinsecis habent
gnātionē ⁊ dolor in profūdo sentit̄ si ṽo di
xit Gal'. dolores supficiales sūt circū ossuār
mēbrane. i. gingie matris sig̃nt passionē . nō
eni₃ ꝑuenit dolor in hoc casu ad ocl'os ⁊ ra
dices eoꝝ q̄r ꝯiūctiua l₃ sit orta a gingia n̄
ē sic sensibilis sicut alie tunice oculi. nec sic
a ꝓfundo uenit ṽsus opticū. Credo tamē h°
signū ueritatē hēre qn̄ dolor ē in añriori pte
capitis. Et dixit Gal'. 2° miemir ⁊ ponitur
p° ꝯtinētis Cū aliqs patit̄ tā magnū dolore₃
ꝙ nō audet tāgere capud p̄dolore ē signū. ꝙ
mā ē in panniculo infra craneum. ⁊ ꝙ cutis
capitis participat egritudinē. Et dixit si cu₃
g̃uedine fuerit tēsio ml'titudinē hūoꝝ i m̄bra
nis sig̃t ꝯtentoꝝ. Signa ꝙ dolor capitis sit
ꝑ ꝓprietatē ⁊ cā₃ i ipso capite reperiūt̄ posi
ta ab auctorib⁹ maxie tria. p^m ē ꝙ i alys opō
nib⁹ cēbri ē nocumētū ⁊ sil'r in opōnib⁹ ortoꝝ
ab eo. uñ adest g̃uitas capitis sompn⁹ grauis
tenebrositas uisus ⁊ in alys sensibus lesio.
2^m ē q̄r cum eo inuenitur bona dispō in sto
maco ⁊ alys mēbris cōicantib⁹ capiti tā lon
ginqs q̄₃ uicinis. Et 3^m est ꝙ dolor per ꝓpri
etatē est fixus stabilis q non separatur. dix
Auic. si non fuerit soda pp̄ cōitatem erit in
reliquis dispōib⁹ cēbri nocumētū sic tenebro
sitas in oculo grauitas sompni. ⁊ grauitas. i.
dolor pseuerās cū bōitate dispōnū reliquoꝝ
mēbroꝝ. Et hoc ueꝝ est. si non produxerit le

ſio cerebri ad leſionē alioꝝ mēbroꝝ qḋ ſci re poteris ſi poſt leſionē cerebri ⁊ ſoda acci dit illis alȷs mēbris leſio. ꝫ aliqñ ſimul inci piant leſio cerebri ⁊ leſio alioꝝ mēbroꝝ.

Soda uero cōitatis ſiue tocius ſiue ptis. dixit Auic. ꝯtingit ⁊ deſtruitur ⁊ fit fortis ⁊ debilitatur ſꝫ ꝙ accidit toti uł mēbro cōi canti ex dolore ſuple. uł alia paſſione uñ doleat caput. ⁊ ſꝫ ꝙ accidit toto uel in pte cōicāte de deſtructōe uł renouatōe doloris uł alteri⁹ egritudinis ipi⁹ uł de fortitudine ſeu debili tate ei⁹. dixit Gal. cū ex alicui⁹ paſſione mēbri cefalea oritur ꝑus incipit egritudo mēbri il li⁹ deinde cefalea oritur. Et dixit ꝙ cefalea ꝑ cōitatē ſtabilis nō eſt. Et ſoda ex febrib⁹ fortificat̃. ⁊ quieſcit febris. Dixit Raſ. in diuiſionib⁹. cū ſoda eſt ex febre ꝯmouet̃ cū ē caliditas febris ⁊ quieſcit cū ipa decli nat. Dixit Auic. ꝙ ſigna ſode ꝓcedentis a to to corpore. ⁊ ſicut in febribus ⁊ in criſi ſunt qꝛ fit cū eis. ſ. febre ⁊ criſi ⁊ debilitat̃ earū quiete ⁊ ōbilitate. Dixit Huiel's ſigna ei⁹ que accidit in febrib⁹ nō ꝑꝑ criſiꝫ ſunt quia q̈eſcit cū q̈te febris ⁊ ꝯmouet̃ cū caliditas febris augmētat̃ ⁊ adeſt in ſompnietas ⁊ ma nifeſta ꝯmotio in artarȷs timpoꝝ ⁊ pulſatō uehemēs. Eius uero que fit in moduꝫ cri ſis ſigna ſunt. qꝛ appet ⁊ ſentit̃ poſt quatuor dies ⁊ in diebus creticis ⁊ aduenit nauſea ꝑ ꝯpaſſionē ſtōaci ad cerebꝝ ⁊ ꝟtigo. Et ſent̃ ēt poſt appitōeꝫ ſignoꝝ digōnis ꝯplete uł di minute. Notāt q̈dam ꝙ ſoda aliqñ prece dit febreꝫ ⁊ accidit cū mā incipit effumare ⁊ ꝯmoueri ut febrem faciat. Et nuntiat febreꝫ futuraꝫ ſicut que accidit tēpore almeliloti ⁊ cū appiquat̃ fit paroxiſm⁹ febris. Et aliq̃ ꝯcomitatur febrē ſimul incipiēs cum ea ⁊ fi niēs ⁊ augetur ⁊ minuitur cum augmēto ⁊ di minutōne febris. Et aliqñ ſequitur febrē ⁊ ut plm̃ nuntiat criſim. Signa ſode facte a cōitate ſtōaci. q̈nq̈ꝫ maxime deſcripta repi unt̃. Primū ē dixit Raſ p° ꝯtinentis in ueni. 10°. megategni. ꝙ ſoda que fit cā co‾le generate in ore ſtōaci cognoſcit̃ eo ꝙ mouet̃ ſtōaco inanito ⁊ poſt ſompnū factuꝫ ⁊ poſt ieiunium. Et dixit Gal. ſecūdo miemir q̈ paciūtur ſodā ꝑꝑ hūores acres in ore ſtoma ci ledūtur ſi plm̃ ieiunant. quia augetur ēt in cibationibus hui⁹ humoꝝ prauitas. Dixit Aui. ſignificat eā diſpōnis doloris diuerſi tas in uacuitate ⁊ replōne. Nam ſi eſt ꝑꝑ co leram ſtomaci excitatur cum uacuitas adeſt ſicut ſi eſt ex hūore frigido ē minor in uacui tate ⁊ ſedat ipm̃ fames. Dicunt hoc eē uerꝫ pſe ꝑ accñs tñ qñꝫ ſequitur ꝯtriuꝫ. ſ. ꝙ tēpe uacuitatis ⁊ famis augeatur ſoda ex humo re frigido. Nam qñꝫ fames excitat ex illo humore frigido uaporem qui eleuatus ad capud inflat ⁊ dolorē facit. Et ſignum hu ius eſt rugitus q̈ tempore uacuitatis ⁊ famis ut Auic. ynnuit 3°. 13ᵃ. excitatur. Et dixit Auic. ꝙ ſi patientes ex nocumento frigidi humoris cōmedunt. hec ꝯmeſtio multociens . i. in pluribus non ſedat dolorem integre rō ē qꝛ ex cibo ſurgit etiam uapor qui aſcēdens ad capud facit ſodā licet quietet uaporeꝫ ſur gentes ab illo humore frigido. Et fortaſſe. i. qñꝫ raro tamen. dixit Auic. ſedat doloreꝫ in tegre illa cōmeſtio quia cōtingens eſt. ꝙ ſum pto cibo in toto quietetur ſoda. ut cum cibus ſedat uaporem humoris ⁊ eſt cibus paucus leuis digeſtionis a quo nullus aut paucuſ ſur git uapor qḋ per rarum eſt. Apparet ergo ex dictis ꝙ due ſunt diſpoſitiones in quibus dolor excitat̃ tēpore famis ⁊ ſedat cuꝫ cōme ſtio. una eſt qñ uentoſitas eleuatur actione caloris in hūorem frigiduꝫ tempore famis. Et alia ē. qñ colera effundit̃ uel excitatur in ſtomaco tēpore famis. Et diſtinguitur. dixit Auic. inter inflationem ex uentoſitate. ⁊ ad buſtionem ex colera per eructuationē. nā cū inflatiōe ē eructuatio multa. cum adbuſtione ꝟo colere nulla aut parua ualde. Sunt etiam alia ſigna diſtinguētia inter eas dicēda i ſer mone de mēbris nutritiuis. Dixit Horō. oīs dolor capitis eueniens a ſtomaco a quacun qꝫ cā fuerit minor ē imediate poſt cibum qꝛ cibus impedit aſcenſum uaporuꝫ. ſed tñ ſi fl'a uel mal'a ē in cā poſt cibi breue tēpus magis moleſtatur. Et ſi non eſt in cauſa longo tēpore durat iuuamentuꝫ. Et ſi ē ex cauſa co lere mediocriter. Et dixit. iam multos uidi deceptos qui de dolore capitis conquerebā tur. ⁊ habebant habitudinem repletam. ⁊ ſi gna replōnis apparebant ⁊ dicebant. ꝙ poſt q̃ꝫ cōmedebant alleuiabantur. ⁊ ex hoc crede bant ex inanitione eē ⁊ erat eorum creduli tas mendoſa qm̃ poſtea maior inſurgebat do lor. 2ᵐ ſignum dixit Auic. eſt inuentio anguſtie ſtomacalis ⁊ nauſea ⁊ paruitas ap petitus aut eius deſtructio aut malitia dige ſtionis aut eius paucitas uel deſtructio ſuple aut alia ex paſſionibus ſtomaci ſicut conturbatio eructuatio rugitus ſingultus ⁊ ſimiles propter q̄ capud doleat. Et hoc dixit Auic. poſt inueſtigationeꝫ ſignoꝝ antecedentiū. i. poſt inuentionem ſignoruꝫ paſſionum ſtoma ci antecedentiuꝫ ſigna ſode ⁊ egritudinum ca pitis. 3ᵐ ſignuꝫ dixit Auic. Ex ſignis ꝙ ſoda ſit ex cōitate ſtomaci ꝓprie ſunt diu̾ſi tas in digōe ⁊ abſqꝫ digōe. qꝛ. ſ. qñ bñ dige rit nō dolet uel parū dolet. ⁊ quando male di gerit dolet aut fortificat̃ dolor. Notant qui daꝫ ꝙ in ſoda a ꝓprietate nō cadit diuerſitas cū digōne ⁊ abſqꝫ digeſtione. ⁊ neqꝫ cum ua cuitate aut ſaturitate. ſed diuerſitas in hac ſoda ſolum ſequitur diſpoſitionem cāe que ē in capite. quapꝑ qñꝫ meli⁹ ſe habet poſt cibū qñꝫ ante qñꝫ bñ ſe habet in bona diſpōe. qñꝫ in mala. 4ᵐ ſignum dixit Auic. eſt ꝙ ſignificat ipam diuerſitas diſpōnis in ſoda ſm̃ diuerſitatē diſpōnis reliquoꝝ q̄ ſtōacho ſupueniunt ex cibis ſuple ⁊ medicis ſi iuuat̃ eis an nō. Et declarans in exēplo h° dixit mlti hōies ſunt ad quoꝝ ſtomacos effundit̃ col'a ⁊ tunc ſoda excitatur ⁊ cum ꝯmedūt ali quid quieſcit eo ꝙ illa col'a imbibit̃ in cibo ⁊ ꝓhibetur ab euaporatione. Et qñꝫ ex cibo ꝯtingit illā colerā ſbleuari unde uomitu ex pellitur ⁊ quieſcit ſoda illa colera expulſa fri gida nāqꝫ a cōitate uomitu alleuiat̃ que aūt eſt per ꝓprietatē uomitu grauatur. et dicunt

qdaƺ ꝙ per uomituƺ ẽt distinguit̃ soda facta ab inflatõe stõaci a frigida adbustiõe.i.a mã hũorali in stõacho ɔtenta ut si in uomitu egre ditu. hũor cal'us uel frũs an non egrediat̃ in uomitu.i.in conatu ad uomẽduƺ. 5m signũ dixit Aui.est sumptuƺ ex ꝑte doloris. Nam que fit cõitate stõachi plerũqƺ incipit in ante riori ꝑte sincipitis. Dixit aũt plerũqƺ ⁊ non semp.qꝛ cõtingẽs est ꝙ uapor deferat̃ ad po steriora capitis et tunc incipet dolor a poste riori et nõ ab anteriori. Et fortasse dixit Aui.declinat ad mediũ sincipitis.s.ad ɔmissu raƺ coronaleƺ siue hoc sit in ꝑn°siue in ꝓcessu postq̃ƺ iam incepit dolor in anteriori deinde retinet̃.s.apud ipam coronaleƺ cõmissuraƺ qꝛ illic ẽ locus exitus uaporis. Hec itaqƺ sunt si gna. Dix. A. ꝙ soda ẽ ex cõitate stõachi maxi me si significatiões alie significãt illud.s.ꝙ passio sit in stomacho uel cã passiõis. Cuƺ eiƺ fuerit effuxio in ãteriori ad stomachuƺ soda fit fortis cuƺ uacuitas adest et sup somnũ.i. post somnũ et super-saliuaƺ.i.postq̃ƺ incipit saliua multiplicari et enim ipsa multiplicatur in ieiunio et apud excitationeƺ famis intelle ctus ꝑ saliuam sputum aquosum. Attamen qꝛ soda aliqñ est ꝓpter cãm in cerebro et ma laƺ ɔplexionẽ dispõneƺ eius ad q̃ƺ malaƺ cere bri dispositionẽ sequit̃ lesio in stomacho cõi catione cerebri ad stomachuƺ. Et uidens me dicus passioneƺ in stomacho posset errare in iudicio suo iudicando soda esse cõitate stoma ci cum tñ sit ꝑ ꝓprietateƺ cerebri .ad euitan dum hunc erroreƺ dixit Aui. oƺ ut ꝑseueres .s.et solliciteris in cognitiõe huius et cogno scas dispõnem utrorũqƺ mẽbroꝝ ⁊ rõnando distinguas antecedẽs ab eo qõ est antecessuƺ.

Et indices in añte ꝑmo fore cãm in ante cesso uero solum per cõitateƺ. Et quia al'n soda excitatur nõ uicio hũoruƺ uel uaporum in stõacho cõtentoruƺ uel ad cerebrum ascen dentiuƺ.sƺ ex sola sensus oris stomachi forti tudine cui cõpatitur cerebrũ. Ras. in diui sionibus pones eius signa dixit signa eius sunt ꝙ ɔmouet̃ in matutinis et cuƺ ẽ fames. et sedatur cũ ɔmedit patiẽs q̃ƺlibƺ ɔmestionẽ

Signa sode facte cõitate epatis.dix Aui. sunt ꝙ soda declinat ad latus dextum. Et qꝛ hoc non est signum certum.ꝓpter uapores et humores ab epate ascendentes posse cõicari aliis ꝑtib' cerebri. Ideo notant ꝙ hoc signũ uerificatur .qñ in epate apparent lesiones ut ꝙ in eo repiat̃ dolor seu grauitas calor uel frigiditas opilatio uel apostema aut alia ex pasionibus eius. Et urina et egestio ꝺm p'm sunt male passiones in epate significantes.

Signa facte cõitate splenis sunt dixit Aui. ꝙ dolor declinat ad latus sinistrũ .suple ⁊ in uenitur in splene dolor tumor uel inflatio aut alia passionum eius. Et dicunt quidaƺ appa ret cum ea lesio in stomacho. Nam splen ex directo nõ mittit uapores ad cerebrum .sed multip icat̃ in eo humor melãcolicus effundi tur ad stomachum et inde euaporat ad cere brum. Signa sode comunitate cordis et membrorum spiritualium sunt inuentio lesio nis ipsorum ut dolor uel malicia hanelitus tremor cordis pulsatio eius uel sincopis Si gna facte comunitate intestinorum sunt pro tractio torsio seu dolor in eis. Signa ue ro facte cõitate matricis dixit Aui. sũt ꝙ do lor scõm p'm incipit a sincipite. Dix Ras primo continẽtis.soda ueniẽs causa matricis erit in siphac.⁊ scõm pluries accidit apate calido orto in ea uel post partuƺ aut aborsum ⁊ defectũ mũdificatõis matricis. Dixit. A. dolor existit in margine sincipitis.s anterio ri. Nam huic parti matrix alligat̃ medlãtib' mãmilis que mamile cõicant oculis ⁊ sic ante riori parti ut Gal' dixit. 5° afforismorũ in co mento afforismi.quecũqƺ corrupture sunt fe tus.⁊c̃. Signa facte cõitate renũ ⁊ dorsi sunt dixit Aui. qꝛ dolor decliat ad posteriora ual de.⁊ hoc scõm p'm sicut scõm p'm uapores a dorso ⁊ renibus eleuati posteriorẽ capitis pe tunt partẽ suple ⁊ adsunt lesiones in renibus uel dorso. Signa facte cõitate mirach.i.ꝑ tis exterioris uentris inferioris sunt dixit Auic. ꝙ dolor declinat ad anteriora ualde ⁊ hoc ꝺm p'm sicut ꝺm p'm uapores a mirach eleuati petunt parteƺ capitis anterioreƺ suple ⁊ inuenit̃ lesio in eo mirach. Signa facta cõitate mẽbrorũ exteriorũ extremoꝝ sunt di xit Auic. ꝙ excitatur soda cũ excitatõe illoꝝ ⁊ cum ipsa fuerit fortiores. Et scõm p'm hãs eam.sentit quasi aliquid eleuet̃ ex mẽbro l° ut brachio uel crure ⁊ ascendat ad superiora

Signa soda facte uicio ꝟmiũ in capite ge neratoruƺ maxime in strictura nariũ. Rasis primo cõtinentis auctoritate stares dixit.co gnoscunt̃ ex corrosione quaƺ sentit patiens ĩ capite ⁊ odore fetido qui ẽ in eo egritudines .s.per nasuƺ.⁊ augetur dolor cum mouet̃ cap̃

Dixit Auic signa sunt illa que dixit indus Inquit.n.signa soda facte a ꝟmib' sunt coro sio fortis suplent uel pruritus in naso ⁊ fetor odoris ꝑꝑ.uapores corruptas ab illis surgẽ tes qui odorat̃ ex ore ⁊ narib'.⁊ fit soda for tis.i.fortificat̃ cũ motu.s.capitis.qꝛ tũc mo uentur uermes ⁊ est eius sedatio cum requie ipsius capitis. Quidã etiam appropriant hec signa sode facte uicio uermiuƺ stomaci l' intestinoruƺ.s.ꝙ sentitur corrosio in loco eo ruƺ ⁊ percipitur ex ore ⁊ narib' odor ex ipis corruptus ⁊ fortificat̃ dolor.cuƺ motu.s.cor poris ⁊ quiescit quiete eius. Dixit Gulielm. signa huius sunt ꝙ sit pruritus in naso ul' cor rosio ⁊ concauitas oculoruƺ ⁊ tenebrositas fa ciei cuƺ palledine. Et senti t̃ fetor uermiũ ex ore ⁊ eius hanelit' fit fetidus ⁊ ɔmotio ĩ uo luntaria senti t̃ in uẽtre ⁊ intestinis suple ⁊ ad sunt alia signa ꝟmiũ dõa suo loco. Sig^a so da ꝓueniẽtis a causa primitiua siue extrinse cus occurrente facta.idest que iam impressit ⁊ cessauit dixit Aui.sunt inuentio illaruƺ causa rum habita relatione infirmi uel astantium.

Dixit Hal'. Cefalea ex percussione seu ali sione suple uel aliis extrinsecis causis signis non indiget.sed interrogatione cause sunt ma nifesta. Quod si infirmus obliuiscitur ea rum uel non recordatur ex in aduertentia aut negligentia ⁊ ex eo ꝙ forte quando cause oc currit causa non impssit manifeste nec tũc do

luit ꝟbigr̃a ut qꝛ non impressit sol caliditatē
capiti suo cum ambulauit sub eo. unde paterē
tur doloꝛ: sed postea stans in domo cepit
dolere. aut ex opinione ut qꝛ arguat in seipso
infirmus. Alias ambulaui sub sole magis fer
uente ⁊ non inde dolui. ergo modo nō doleo
ex illo. unde putat aliā eē cām ignorās diuer
saȝ eē dispositionē coꝝ in diuersis tpꝛib⁹ ad
patiendū. tunc dixit Aui. Reddeat medicus
ad causaruȝ illarū uestigia ⁊ elaboret in signi
ficatione illaruȝ que sit ex illis. unde debet q̄
rere signa significantia qualibȝ causaꝝ primi
tiuarū. uerbigratia. tangat infirmū ⁊ si inueñit
caput calidū frontē aridā ⁊ faciē denigratam
⁊ iam ambulauit patiens sub sole estiuo cōie
cturare debet medic⁹. ꝙ talis soda est ex ma
la cōplexione cal'a derelicta ex sole in itinere
q̄uis tunc non induxerit doloꝛē. Naȝ potuit
ad tempus illa caliditas occultari ⁊ trahē ad
caput materias quibus attractis caput dole
bit. Et silr̃ procedere debȝ inuestigādo de
alijs cāis. Dixit Soꝛd. cause extrinsece po
ssunt discerni per iudicia patientis ⁊ astanti
um. ⁊ per uisuȝ ⁊ tactuȝ ⁊ per iuuatiua ⁊ ledē
tia Consideremus ergo. ⁊ si coloꝛ faciei uer
git ad rubedinē ⁊ inflāmationē aut citrinita
tem uł liuiditateȝ. Et si tactu reperitur caput
calidū uel frigidū. qm̄ si frigidū ⁊ applicāt
ei calida ⁊ iuuant tunc causa fuit frigida ⁊ ꝯ
uerso. ueniet enī p hunc modū dilligēs consi
derator in cognitionē causarū extrinsecaruȝ

Cura sode a mala ꝯplone cū materia hu
rali quatuoꝛ complet intētiōib⁹. quarū pma
est ad digerenduȝ. 2ᵃ ad diuertendum. 3ᵃ ad
euacuandū. ⁊ 4ᵃ ad alterandū malā discrasiā
si qua remanserit. Dixit Mes. de prima i
tentione si ab alterius humoꝛis peccato a sā
guine fuerit soda prius ipm digerim⁹ deinde
abscindemus. Et digōneȝ quidē in mā calida
colica faciūt sirupus accetosus ⁊ aqua d lupu
lis ⁊ aqua oꝛdei ⁊ aqua buglosse domestice ⁊
siluestris ⁊ sirup⁹ ros. uiol' ⁊ nenufarin⁹. Et
dix si mā colica fuerit adbusta digōnē e⁹ facit
sirupus accetosus cū aqua lupuloꝝ fumusterre
tarasacon. Sirup⁹ mundini digerēs mām
in capite colicā subtilē sic fit. ℞. floꝛuȝ uiol'
ros. nenufaris boraginis ⁊ buglose. añ. ʒ. ij.
seīuȝ endiuie lactuce scariole poꝛtulace ⁊ ace
tose añ. ʒ. iij. medularuȝ seīuȝ mellonis citru
li. cucumeris ⁊ cucurbite ⁊ seīs psilij integri
añ. ℥. ß. decoquant in. lib. ij. aq̄ fontis usȝ ad
medietateȝ ⁊ coletur ⁊ colature addātur succi
sempuiue. ℥. iij. clarificet ⁊ additis zuchari
albi. ℥. 8. fiat sirupus ⁊ accetoset cum acceto
pauco Sirup⁹ quo us⁹ suȝ i mā colica gros
sa ꝯtēta i capite sic fit. ℞. res oēs poitas i si
rupo pdcō ⁊ addāt eis radicū ēdiuie ⁊ cico
ree ⁊ fe. añ. ℥. i. sticados capiloꝝ ue. añ. ʒ. iij
⁊ loco suci spuiue ponat suc⁹ apij dpurat⁹. ⁊
fiat sirup⁹ ut supra dcm ē. sȝ magis acetosus

Sirup⁹ ali⁹ q° us⁹ fui i lodouico bononiū i
mā colica adbusta in capite ei⁹ cōtēta ⁊ cōtu
lit ei iuuamīto māifesto sic fit. ℞. sucoꝝ cico
ree ēdiuie sēpuiue lupulloꝝ buglose ⁊ fūiter
re an. lib. ß. depurentur ⁊ feruecant in eis
uno feruoꝛe uiolatoꝝ rosatoꝝ floꝛuȝ nenufa

ris floꝛuȝ sticados epithimi et cuscute añ. ʒ. de
inde colent. et addito zucharo albo aut buglo
sato uel boraginato fiat syrupus ⁊ sufficiēter
acetoset. Digōneȝ uero in mā flica. dixit
Mes. faciūt oximel. s. simplex uł ꝯpositū et
oximel sqlliticuȝ qōcūqȝ hoꝝ fuerit cū deco
ctiōe balasce ysopi et spice. Dixit Aui. ad
ministrētur semia. s. calida subtiliantia et inci
dentia suple et alia q̄cūqȝ sunt huius. dūmō n̄
sint ex eis q̄ faciūt soda supius dictis. Si
rup⁹ digestiu⁹ flātis nālis ꝯtenti in capite fȝ
glosatoꝛeȝ. ℞. sticados origani maioꝛane ser
pilli an. M. i. radicū fenicli petro apij. an. ℥.
. ij radicuȝ peonie cinamomi nucismuscate
cubebaꝝ karui sileris mōtani an. ʒ. ij. decoq̄
tur in. lib. iiij°. aq̄ usqȝ ad mediū colētur ⁊ in
colatura apponantur mellis. lib. i. et fiat siru
pus acetos⁹. Et si eēt febris oco mellis pōat
zucharū albū. Sirup⁹ ꝯueniens digōni mē
flice frie grose sic fit. ℞. cinamomi nucis mu
scate cubeb. zedoarie sileris montani anisi se
minis feniculi an. ʒ. ij. sticados radicum peo
nie radicū feniculi pet° et apij an. ℥. i. decoq̄
tur in lib. iij. aq̄ usqȝ ad mediū et colentur ⁊
colature addant suci maioꝛane ⁊ suci origani
et suci calamēti depuratoꝝ an. ℥. ij. et mellis
lib. i. fiat sirup⁹ et acetoset cuȝ aceto squilliti
co. Et det cū aqua saluie. Et ego in magna
capitis frigiditate pmiscebaȝ cuilibet dos. ʒ.
. ij. aque uitis et inueni in eo utilitatē. Si
rupus ali⁹ ꝯueniēs digōni flatis salsi i capite
sic fit. ℞. suci lupuloꝛuȝ fumiterre et maioꝛa
ne an. ℥. iiij°. depurent et addatur eis q̄tuȝ
ipi sunt de decoctiōe radicuȝ feniculi ⁊ apij ⁊
cicoꝛee sticados capilloꝝ ueneris et floꝛū bo
raginis uel buglosse. et addito zucharo fiat
sirup⁹ ⁊ acetoset. Mē ꝟo mlice digōnem
in capite ꝯtente pcipue digerit h syrup⁹ q sic
fit. ℞. sticados epithimi cuscute scolopēdrie
calamēti origani mētastri mellisse an. M. ß.
radicū apij feniculi petro et radicū boraginis
et buglosse an. ℥. i. passulaꝝ enucleataꝝ. ℥. ij.
decoquātur in lib. iiij. aq̄ usqȝ ad mediuȝ et
colent ⁊ cum zucharo fiat sirupus ⁊ acetoset
aceto pauco. Qō si mā fuerit mixta ⁊ silr̃
digestiua misceātur fm gradus mixtiōis mē.

De 2ᵃ aūt intentiōe adiplenda sufficit qō
dictum est supra in uli curatiōe egritudinuȝ
capitis ut. s. mā diuertat oibus modis diuer
sionis dictis illic spāliter tn̄ cū cristeribus
et suppositorijs trahentibus mām a capite.

De intentione aūt que est ad eūandum. si
qdem mā fuerit sanguinea dixit Mesue. a
flomia pus icipiemus dixit Al. ex cefalica ē
fienda flomia ex pte in qua ē doloꝛ aut in pte
i qua doloꝛ magis manifestat. Et dixit Ber.
cā hui⁹ hētur a Sal. 2° regis ceutoꝝ i ꝯmēto
illi⁹ ꝟbi qn̄ g° doloꝛ, et ē ꝙ in flomia n̄ sunt
duo diametri transcēdendi. Dixit Aui. oȝ
ut icipiat a floia uenaꝝ asseid. Et si p floiaȝ
haꝝ nō ꝯsequeris cura. sȝ remanet soda. ⁊ re
manet ēt uenaꝝ exuberatio ⁊ uides in capite
facie et ocłis replōneȝ manifestaȝ. oȝ ut flo
mētur uene quaꝝ flomia cerebꝝ eūatur. sic ē
floia uenaꝝ q̄ sunt i nare cuiuscūqȝ lateris ⁊
minutio uene frōtis. ipa nāqȝ ē pua cui⁹ floīs

p̄lm egritudis capis extirpat. oꝫ tñ dix. A. ut infi̇omādo doloris ps attēdaṫ. Nā si fuēit lateris posterioris uena q̄ est in latere qꝺ ei oppōiṫ minuaṫ. dix. n. ypo. 6°. affo. posteriora capitis dolētia in frōte recta uena incisa iuuat. Et dixit Raẜ. ꝓ° ꝯtinētis dico ꝙ sil'r iuuaṫ incisio posterioris si dolor ē in āteriori eo ꝙ mā trahiṫ ad oppo^m. Si ꝟo mā fuēit colica dixit Meẜ eūetur in ꝑmis cū aq^a fructuū. Aui. ℞. suci ēdiuie cocti et depurati. ul' suci luppuli l' buglose ⁊ infunde in ipo ex dyasiracost i. dyamāna. ℥. yi. ⁊ da ex eo in mane ab. ℥. i. usqꝫ ad. iy. appebit. n. cito sanitas si deus uoluerit dꝫ aūt dari omni die. ul' in 3^m uel in 4^m. Dixit Raẜ. in diōibus. Cura ē lenificatio uētris cū aq^a prunoꝝ ⁊ syrupo roẜ.

Dix Al. ⁊ secūtur eū Serap. ⁊ Mal'. uēter in ꝑn° soluaṫ ex mirob. citrinis prunis et tamaridis ⁊ sil'ib⁹ ꝯpressiuis ⁊ in ħ uidētur aduersari dc̄o meẜ. q in ꝑn° uoluit lenitionē fiēi uētris cū lenitis. Aui. remouēs hāc ꝯtrouersiaꝫ dixit Incipiaṫ ab eūone sic cuꝫ mirabo. s. citrinis et mixtis cuꝫ tamarindis et alys dictis. qꝛ talis pmixtio ē melior q̄ꝫ soloꝝ mirabolanoꝝ exhibitio. Et hoc dixit Aui. si nō fuerit febris. Naꝫ ut dn̄t ꝑ abscentiā febris significaṫ ꝙ colera ē pura. et ꝙ nō ē remota a ꝑmis uenis. uñ ꝓsupponiṫ educibil' ꝑ ꝯp̄ssiua. Et si nō. s. non est febris. qꝛ imo est febris nō soluas cū mirab. qꝛ ꝑ febris ꝓñtiam idicaṫ. ꝙ mā ē mi'ta ⁊ ē remota a ꝑmis uenis et ꝑ ꝯñs nō ē bñ educibil' ꝑ ꝯp̄ssiua ul' nō nisi ẜm q̄ꝫdaꝫ ꝑuaꝫ ꝑtē. residuū ꝟo illoꝝ ꝯpressione ꝯpingeretur. ⁊ fieret h° cā augum̄ti febris ut ēt patuit in ẜmōe ꝑcedēte. Quare si adest febris dixit Aui. eūa cū lubrificatis ⁊ cū eis in qb⁹ nō sit aspitas neqꝫ cōpressio fortis sicē i mirab. Et ista sūt sic syrup⁹ ꝺ fructib⁹. s. solubilib⁹ ⁊ sic siracost ⁊ aq̄ lupuli ⁊ fumiterre. Dixit Meẜ. ꝙ Sal'. iḡt qñ ex aq̄ fructuū nō solui̇ṫ soda sup̄. uel ñ soluiṫ ꝑ a^a lenitiua. imo neqꝫ ꝑ ꝯp̄ssiua tūc ꝓpinā da est infuxio aloes. Et iste ē mod⁹ ei⁹. ℞. suci endiuie et lupuli depuratoꝝ. an. ℥. yi. ul' alterius coꝝ tm̄ si utriqꝫ ñ ꝓñt haberi ul' suci buglosse domestice ul' siluestris lib. i. et ꝓice sup ipos aloes succotrini bōi et electi. ℥. i. et pone i uase uitreo ad solē obturato orificio ei⁹ dieb⁹. xy. Et da ex eo oi mane ab. ℥. i. usqꝫ ad. iii cum modico dragagāti ut nō noceat ano. Dixit Sal'. 2° miemir eūetur hūor colicus ꝑ ifuxione absinthy et aloen uel ꝑ pigrā. l' cū modica scamo^a. cū pilulis de aloe. Dix Auic. si mē colerice fuerit grosse ⁊ fuerit ibibite i tunicis stōaci ita ut neqꝫ uomitu expellāṫ. s. leui neqꝫ lubrice fiāt solutiuis lubrificatis necessariuꝫ erit eūare eā cū yerapiḡ. s. Sal'. scripta. 7° terap. et poniṫ ēt 9°. Al. c° ꝺ dolore stōaci. Et sit mixta dixit Aui. cū scamo^a. Notant ꝙ yerapiḡ. ñ ualet i oi sp̄e col'e grose. Nō. n. cōuenit i ea q̄ ē igrossata ꝑ adbustiōeꝫ. dixit. A tertiy. 13^a. ca° de Cura male ꝯpl'onis stōaci ⁊ oplōnib⁹ ipi⁹ qñ inueniṫ cal'itas iflamata nō administreṫ yera. qm̄ ipa qñꝫ addit in malicia ꝯpl'onis ⁊ ꝓꝑe qñ extimaṫ ꝙ illic sit mā. s. exarsa. sꝫ dn̄t ualet multū in colera ingros-

sata per admixtionē fl'atis. Et dn̄t ꝙ iere magne non ualent in aliqua sp̄ē colere. Et s̄bdit. A. ut ꝯfirmet dc̄m sup̄i⁹ a meẜ auctoritate gal' affer. i. exhibe ierā sup lenificantia Nam debes lenitiua ꝑmittē. deinꝺ yerā dare Aut dixit. A. euacua cū decoctōe mirob. Dn̄t qdā. s. p⁹ lenificātia loco iere ul' ut dn̄t aly loco lenificantiū añ ierā. ita ut sup ꝯp̄ssiua afferas ierā. si illa ñ cōplēt curā. Decoctio mirob ẜm Serap. ꝓ° breuiary sic fit. ℞. mirob ualꝺ citrinoꝝ absinthy romani fumiterre ⁊ passul' enucl' añ partes equales decoquanṫ ⁊ bibaṫ de aqua coꝝ q̄ꝫtitas medie libre. Dix ha. 5° pratice. Cū mā ē colica utenꝺ erit fl'oia ꝺ cephalica ⁊ sanguis ꝑua extrahaṫ q̄ꝫtitas qm̄ col'a cū sanguīe eūaṫ calor q̄ minuiṫ. lꝫ a sanguīe col'a sit discreta ⁊ hꝫ ħ dc̄m ꝟitatē. si colera ñ fuerit ualde mi'ta. qm̄ si mi'ta foret fl'omia ei⁹ inducēt ebulitionē. Dixit. A. si cū colera uideris aliquātulū motū sanguis. i. ꝙ col'a sit mixta sangui ⁊ moueaṫ cū ea paꝝ sanguinis eūetur l' ut dn̄t aly seqñtes dc̄m Hal'. si cū colere motu uideris aliquē motū sanguinis q̄ꝫuis paruū ēt ꝙ col'a moueatur motu discreto a sanguine fl'o^a fiat lꝫ paꝝ sāguini leūetur. Sed si col'a non moueṫ cū sanguīe mixta ei uel non mixta. tunc nō fiat fl'oia. Dn̄t qdā ꝙ in fl'oando necīuꝫ ē ut colera sit mixta sanguini s. sic ꝙ sit in codeꝫ loco cū eo qꝛ aliter nō educereṫ cum eo in fl'oia. Cum āt hal'. dixit ēt. si a sanguine sit discreta intellexit ẜꝫ formā nō ẜm locū. dixit Aui. si post fl'oiam scilicet factā in soda sanguinea siue colerica ex colera mixta san^l mō dc̄o aliqd mē' colēice sētiṫ. siue qꝛ sil' cū sāgui̇e exuberauēit. siue qꝛ sāguinis q̄ꝫtū ad ꝑtē ei⁹ s̄btilē ūctuosā ꝯuers⁹ fuēit. siue in col'am ꝑꝑ malā ꝯ°nē cal'aꝫ gnāta fuēit ñ ē malū. y° ē bonū patiētē euacuare cū eo qꝺ nāꝫ leniat et lubricet mā col'ica cum eo

Dn̄t in colera qūocunqꝫ mixta sangui si colera fuerit multa ab eius eūone incipiendū eē deinde fl'oandū. si āt pauca a fl'oia incipienꝺ deinde leniendūꝫ. Et si lenitio non suffecerit ad a^a ut supra dc̄m ē deueniēdū ē. Si uero mā fuerit fl'atica. dix Al. a ꝑn°. eger ex pillis cochys soluiṫ. Dix Meẜ. pill'e nostre ad mūdificādū stomacū ⁊ caput ⁊ accipiūtur oi tpre ⁊ dn̄tur pill'e de mastice. ℞. aloes. ʒ. yy. masticis roẜ. añ. ʒ. iiy turbith. ʒ. x. doẜ carū ē a. ʒ. y. usꝫ ad. 4. Pill'e alie nostre q̄ ꝯferūt sode āti q̄ ⁊ mūdificāt cap̄ ⁊ sol'oe educūt hūores pigues ⁊ ḡues ⁊ custodiunt sanitateꝫ ocli ⁊ curāt reuma ei⁹. ℞. cologn. turb. añ. ʒ. iiy. agarici. ʒ. iy. sticados. ʒ. y. scamo. ʒ. ʃ. spice ignāti xilocaẜ xilob. carpob. asari roẜ. uiol' epithi absinthii cinamōi croci mastic̄. añ. ʒ. i. aloes s̄blimis ad pōd⁹ oīuꝫ fac pill'as cū suco absinthy. Pill'e ad ħ ꝯuēientes. ℞. turbith. ʒ. v. collogntiꝺ. ʒ. y. aloes epici. ʒ. y. ⁊. ʃ mastic̄ sticados pulꝟis pigre. añ. ʒ. i. ⁊. ʃ. formētur cū suco fen^l. Aut eūeṫ mā fl'ica cum medicaīe de turbith addito ei de sticados q̄ꝫtuꝫ de. ʒinʒi. Qꝺ si mā fuerit mi'tū grossa eūetur cū pill'is fetidis ⁊ sil'ib⁹. Qꝺ si mā fuerit mi'ica. Dix Raẜ in diōib⁹ soluaṫ cū yera. gal'. ⁊ yera Ruffini. aut cū pill'is de gario.

que sic fiūt. ℞. cologntī. agar. epithi. añ. ʒ. ij polipodij gar. sticados folliculoꝝ sene. añ. ʒ. .ij ʃ. nuc̄mus. cinamōi. spice roſ. uiol' elli ni gri an'. mastic̄ añ. ʒ. ʃ. iformēt cū suco buglo se doſ a. ʒ. i. usꝫ ad. ij. Aut eūet cū aqua deco ctōis epithi. aut eūet cū ifuxōe agarici facta in decotōe sticados epithi siue polipodij pru noꝝ an' ⁊ fenicli in q̄ dissoluat. ℥. i. medu le cassiefi. ⁊ ꝓpinet. Aut loco medule cassief. ponat. ℥. i. elcij catholicon. aut dyasene qm̄ h̄ hūorē educūt m̄l'icū a capite ⁊ aliis m̄bris si ne molestia. Qꝺ si hūor m̄l'ic⁹ fuerit adhu st⁹ eūet cū ꝺcoctōe epithi in q̄ dissoluāt. ℥. i. electuarij catholicon. ⁊. ʒ. ij elcij ꝺ suco roſ

Qꝺ si mā̄ fl'ica seu m̄l'ica mixta fuerit cuꝫ sanguie fiat fl'oia in p̄mis deinꝺ eūet ipa mā̄ ꝑut dc̄m ē. Si ꝟo mā̄ fuerit mixta ex fl'ate ⁊ col'a eūet cū pill'is aureis. aut cū dcoctōe q̄ sic fit. ℞. roſ. uiol'. capilloꝝ ue. sticados ani si feniculi passul' ⁊ nucismus. ⁊ iu hac decoti one dissoluat. ℥. i. medule cassiefi. ꝺinꝺ ei ad dat turbith ⁊ reub. añ. ʒ. ʃ. ʒinʒi. ⁊ spice añ. ℈. ʃ. ⁊ exhibeat. aut cum medicāie qꝺ sic fit. ℞. ʒinʒi. ℈. i. diag̃dii mastic̄ sticaꝺ añ. g̃. 6. turb. ʒ. i. ʒuch al. ad pōd⁹ oīuꝫ ⁊ ē doſ. i. ꝙ si mā̄ mixta fuēit ex fl'ica ⁊ m̄l'ica. Dix Raſ i diuiōib⁹ cura ē cū cochijs ⁊ yera rufini. Di xit. A. fc̄a digōe admistratis maturatis. i. di gestiuis administra eūantia determinata. i. q̄ respiciūt ꝺterminate ⁊ appropate māꝫ peccā tē ⁊ m̄bꝝ. s. in q° mā̄ ē locata. incipiēdo tñ a minimo. i. aleuiori medi^a solutiua. Et fortas se ēt in q̄cūqꝫ intētiōe admistret ipa siue ad digōnē siue ad alteratōeꝫ. Et dixit. A. da eua cuātia ꝟꝫ suos g̃d⁹ p⁹ dige^a ꝯti^a. i. lōgo tp̄re data ꝯtinuata ⁊ h̄ dixit in fl'ica q̄uis ēt ꝯuēi at in m̄l'ica ⁊ col'ica grossa ⁊ omni difficil' di gōni. nisi. n. bñ ꝑpet ñ ꝯuēienter eūat. ul' p⁹ dige^a ꝯti^a frequēter da eūantia ut sꝑ añ eūa tionē exhibeas dige^a ut mō digeras. ꝺiñ eua cues. deiñ iteꝝ digeras. ꝺiñ euacues. Dñt tē ē itētio. A. recta in h̄ ꝟbo qñ ābe p̄dicte ex pōitiones ꝯplicant. s. ꝙ ꝯtinues dige^a lōgo tp̄re ꝑꝑ iepti^m hūoris. deinde eūa ⁊ demū ꝯti nua. i. freq̄nter utē ꝑurgatōe sꝑ tñ p̄mittendo longo tp̄re dige^a. Dñt ꝙ p̄missa eūone cuꝫ solutiuis. y° ut pl'ꝫ eūōib⁹ pl'ib⁹ ꝺuēiēꝺ ē si ñ cessauerit soda ad eūadū ꝑticulariter a capite ꝑ gargarismos masticatoria cap̄purgia seu i iectiōes in nares ⁊ sternutatoria i qb⁹ oibus Raſ p̄° ꝯtinētis c°. 9° posuit hūc cañ dicens Nō obliuiscēdū ē g̃dati ꝑcedē. qꝛ de h̄ ordie patiens faciliter substinet uiolentiam medici ne. Si uero subito ⁊ repente has aggredie ris medicinas eger erit inpatiens ⁊ substine bit inde dolorem. Et dixit iterum. Cuꝫ uis operari cum sternutatorijs uiolentis suple ca putpurgijs ⁊ alijs fac illud gradatim. Et dixit inueni in antido° maiori experimentuꝫ mirabile magne efficacie circa inflationeꝫ ca pitis reducens ipsum ad pristinum statum. Accipe. vij. folia origani. ⁊. vij. grana nastur cij albi ⁊ terre ea ⁊ misce cū oľo roſ aut uiol' ⁊ instilla in nares. Aui. ꝟo ꝺ h° expimto di xit extimauerūt q̄dā. ꝙ cū fit caputpurgiū ex .vii. foliis origani ⁊ .vii. granis sinapis tri

tis cū oleo uiol'. ꝙ ē iuuās. Et dixit Raſ. Accipe fellis bouis rubc. ʒ. iii. mumie. ʒ. ii. musci. ʒ. i. cāfore. ʒ. ʃ. ⁊ fiat ex eis cap̄purgiū ⁊ hoc idē possuit Aui. sꝫ loco fellis bouis rub dixit fellis tauri citrini. Cputpurgiū leue fiat cuꝫ suco acori ⁊ fortius eo ē. qꝺ fit cum suco radicū blitis. Et forti⁹ h° ē si accipiat gutta succi cucumeris asinini cū tantundem nitri et naribus instillet. Et de insuflatiōib⁹ in nares sunt q̄ fiūt ex suco cucumeris asinini nigella pane porcino gūma rute agrestis et si milib⁹. Dixit Aui. ex hijs q̄ sunt magni iu uamēti ē expressio folioꝝ enule expressoꝝ sine aqua cū distillātur ex eo in nares gutte tres in ieiunio sꝫ p⁹ h° caputpurgiū suple ⁊ q̄olibꝫ aliud mordicatiuū inde ad horā adhibeat cō sequēter narib⁹ oleū uiol' ad remouēduꝫ mor dicationē inductaꝫ ab illo caputpurgio et sor bebat sedenā idest tasfata m̄l'te ūctuositatis ut leniat meri et ꝑtes oris ymo ⁊ uētreꝫ Et ut dicūt h̄ cib⁹ ē sil'is ei quē nostro ydiomate uul gari s̄mōe uocamus morselletum. Et dixit Aui. cū fit cap̄purgiū cū pulueribus insuflet puluis in nares cū cānula et eger caput suum eleuet et naribus fortiter attrahat. Cunqꝫ ad horā administratōis cap̄purgii cuiuscūqꝫ mōi fuēit cap̄purgiū ex capite res m̄l'ta descē derit. Dixit Aui. lauet tunc caput cū aqua ca lida scilicꝫ simplici uel decoctōis reꝝ ꝯueniē tiū ꝟꝫ ꝙ dispō exigit et hoc ut cerebrū ꝯ. orte tur ⁊ uapores ꝯmoti resoluāt. De gargaris mis dixit. Raſ. in dñonib⁹ fiat cū sirupo ace to. ⁊ sinapi. Et Haly. dixit fiat cū iera dis soluta cū squiniabim. Dixit Raſ. sternuta toria p̄⁹ misceātur cū lacte recēti. 2° cū oleo dulci. 3° cū aqua blitis deinde cū suco auricu le muris et postea cū suco aneti. 4^am uero intentionē q̄ est ad alteranduꝫ ꝯplēt q̄cūqꝫ al terāt malā discrasiaꝫ derelictā reliqas hūoꝝ ꝯsumūt et mēbra ꝯfortāt. Dya. dix uua uul pis trita ⁊ ēplastrata curat oīo soda. De lo calib⁹ itaqꝫ si mā̄ fuerit sanguiea dixit Aui. administra ēbrocas et unctiōes ex eis in qui bus sit infridatio et nō sit hūectatio fortis. sꝫ sit in eis repcussio aliqua et stipticitas ali qua. i. leuis exiccatio ita ut sint cuꝫ friditate desiccatiua ut opponātur caliditati et hūidita ti sanguis sic̄ ē aqua granatoꝝ ⁊ sil'iuꝫ. Di xit Al. aq^a roſ. ⁊ oleū roſ. et acetuꝫ siml' mix ta agitētur donec ispissent ⁊ infridata sup ca put fundātur. In mā̄ ꝟo colerica sint loca lia fria et hūida. dix Raſ. fiat i ūctio ex oleo uiol' et cucurbitino et de amigꝺ. ⁊ fiat sternu tatio cuꝫ eis. Mes. inquit filius Serrap. ℞. roſ. et uiol' et folia uel flores nenufaris ⁊ ordeum excorticatuꝫ ⁊ folia salicis et malua rum et coquātur in aqua et ꝑ cānulaꝫ urceoli ex alto sup caput fundat sicatarū non timue ris. Dixit Gilber. obtarticum fiat cum pe na intincta in aqua roſ et post in puluere can fore naribus immissa uel cū frustro lineo con torto et lacte mulieris uel oleo roſ intincto et narib⁹ immisso. In materia ꝟo frigida Dixit Raſ p̄mo ꝯtinētis de ꝓprietate matri carie est conferre dolorib⁹ capitis ex frgidi tate. Et ipsa calefacta ⁊ appōita capiti ualet

⁊ aqua decoctõis eius etiaꝫ si spergat̃ supra
caput. Dixit Sal'. 2° mi̇emir. plus oib⁹ ali
is dyoforat ⁊ confortat colũbaria recẽs mãx
quĩo uiridis. Jlla ãt ⁊ sicca cũ radicibus sil'
cuꝫ serpillo cocta in oleo ponat̃qꝫ ⁊ cũ ei s ra
dix croco dikade magne q̃ nascit̃ iux̃ aquas
Et ipsaꝫ colũbariaꝫ p se ipaꝫ solã si coxeris
in oleo ⁊ ẽbrocabis caput sanabis oĩeꝫ cefa
largiã cronicã ex ĩfriatione factã aut grossis
hũoribus. Et dixit ualõ aũt iuuãt ⁊ oua que
sunt sub ydrys cocta ĩ oleo Qð si mã fuẽit
fr'ica administrẽtur medicine calefaciẽtes ⁊ esi
cantes. Bal'. emplastrũ ꝯueniens cephalee
frigide antiqxdui. piperis albi euforby recẽ
tis an. exagiũ unũ. fimi columbarũ exagy. iii.
terre dilligẽter ⁊ cũ acceto acerimo distẽpera
⁊ capiti suppone. Et aliqui ex hys faciũt sac
celos ⁊ cũ dicto acceto asperso super laterem
calidũ sufumigant ⁊ capiti apponũt pluries ĩ
nouãdo. Saccelus in hoc cõueniẽs ut dix
Bartholome⁹ de uarignana. ℞. g̃ne cũ qua ti
gitur maiorane. fpilli hbene origani aã. ʒ. 4.
nucmus. cubebarũ gar. ⁊ fusticulorꝫ corꝫ aã. ʒ.
. ij. fimi colũbini ad pond⁹ oĩuꝫ terrant̃ ⁊ po
nant̃ in saccello ⁊ sbfumiget̃ cum uino subtili
antiquo ⁊ capiti supponat̃. Ualet ãt multũ aq̃
uitis in q̃ nuxmus. ⁊ gar. ⁊ maiorana ⁊ eufor
biũ infuxa fuerint capiti cataplasmata uel ĩfu
xa cuꝫ longa capitis fricatõe. Si uero mã
m'lica fuerit medicine administrãde sunt q̃ ca
lefaciãt cum humectatõe aliquali uel saltẽ abs
qꝫ desicatõe. Et ex eis que in ea ꝯuẽiunt est
unguẽtũ qð sic fit. ℞. olei de euforbio olei
maiorãe adipis anatis medule ossiũ cerui aã
. ℥. i. cere citrine ysopi hũide an. ʒ. ij. croci se
minis aneti fenug̃ci aã. ʒ. ß. fiat ex eis unguẽ
tuꝫ quo caput iungatur. Si uero mã fuerit
mixta ex calida ⁊ frigida. fiat embroca talis
℞. folia ⁊ radices maluarũ ⁊ radices euisci.
uiol'. ⁊ ordeum excorticatuꝫ mellilotum ⁊ ca
momilaꝫ ⁊ fenugrecuꝫ ⁊ decoquãtur in aq̃ cũ
qua caput embrocet̃. Rute folia trita misceã
tur cũ oleo ros. ⁊ acceto. uel loco rute radix
yreos sicca uel bacce lauri ⁊ similia Aut su
fumigetur ⁊ embrocetur caput cum decoctio
ne malue camomille meliloti radicum euisci
fo iorꝫ citri ⁊ boraginis lauri ⁊ absinthy de
coctorum in aqua ⁊ oleo. Dixit Silib. pan
nus intinctus in succo solatri ⁊ apy cum agre
sta ⁊ oleo ros appositus in continenti dolorẽ
mittigat ⁊ caloreꝫ extinguit. Et dixit san
guis testudinis capiti irroretur ul' pulmo ari
etis aut alterius animalis capiti applicetur
Qð si materia fuerit mixta ex fl'ica ⁊ me
lancolica. Galbanum carte induatur et parti
dolenti superponatur Si quoqꝫ. dolor per
predicta non remoueatur ad ea que interius
assumuntur deueniendum est. Et in materia
quidem calida triasandalum detur. si uero fu
erit frigida detur ṗlirisarcoticon. Et in h°
multum conueniunt medicamina opiata ferm̃
tata ⁊ antiqua. Dixit Gordonius si fuerit
a materia calida utatur rubea trociscata ⁊ si a
frigida utatur aurea alexandrina tiriaca uel
metridato ⁊ similibus. Alexander libro
primo ponit trociscos quibus similes Aui.
in hoc cap° põit qbus utẽdum est in fine rei
et factis euonibus. ꝯsumũt. n. reliqas et uapo
res derelictos Nam in eis egrediũtur q̃daꝫ
resoluẽtia ut mirra et crocus et q̃daꝫ fortiter
exiccãtia. et dicũt inducere eos somprum et h
quia reliqas et uapores diurnas uigilias fa
ciẽtes resoluũt. Notãt tñ ꝙ si tal' soda eẽt
uigilatiua ꝙ isti troc̃ ad inducẽduꝫ sompnũ ñ
sufficerẽt. sꝫ eẽt necessariuꝫ addere eis narco
tica. ĩoqꝫ adhoc aduertẽs Mes. cap° de emi
granea addidit eis opiũ. Et dicũt ꝙ isti troc̃.
nõ cõueniũt nisi in soda a colera grossa p fl'a
tis admixtionẽ. Si itaqꝫ dolor nõ remoue
tur sꝫ pseuerat et pseuerãdo infestat ⁊ egruꝫ
uigilys affligit ad narcotica deueniẽduꝫ erit
et ṗ° p exterius approximata Dixit Ras.
ṗ° ꝯtinẽtis. Jn soda ex cal'itate. ℞. utriusqꝫ
sandal' ros. semis lactuce florꝫ nenufaris an. ʒ
. iii. croci. ʒ. ß. sief. memithe opy corticũ man
dragore an. ℈. ii. fiat ẽpl'm cũ succo salicis ul'
oleo ei⁹ uel succo lactuce solatri uel sempuiue
et põat̃ sup timpora ⁊ frõteꝫ Et dixit acci
pe sucũ solatri extractũ a frõdib⁹ et tota sua
eẽntia et instilla naribus tres guttas deinde
intromittãtur alique gutte olei uiol'. Et dixit
m'totiẽs feci hãc medicinã pp suã laudabilẽ
opõneꝫ. Accipe opiũ ⁊ cortices radicũ man
dragore et flores nenufaris ⁊ cãforaꝫ tere ⁊
informa ex eis troc̃. qui esuflẽtur in nares p⁹
exiccationẽ corꝫ in ũbra. Aut tere flores
nenufaris et extrahe inde sucuꝫ et exicca et
reconde et cũ necesse fuerit distilla ex ea parꝫ
in aqua ⁊ instilla ex eo tres guttas in nares.
Jn soda ṽo ex friditate. ℞. olei de castor.
. ℥. i. castor. croci cassiel' opy ⁊ florꝫ nenufaris
an. ℈i. incorporẽtur cũ pistello ⁊ ex eo inun
entur timpora ⁊ nares ⁊ locus dolens. Qð si
ex hoc nõ sedat̃ dolor ad extrinsecus adhibẽ
da recurrẽdũ ẽ qualia sunt supius opiata po
sita cũ nõ fuerint fermẽtata aut si fermẽtata
fuerit sint tam̃ noua Amplius ꝑ cura hui⁹
doloris deueniẽduꝫ ẽ ad curaꝫ generalẽ dolo
ris capitis supra positaꝫ cum eo qð ibi dcm
est de cirugico instrumẽto Spãliter tñ au
ctores locuti sunt de cura sode pulsatiue que
ꝑuenit a mã calida pulsationẽ faciente Jn
ea eim mãx utẽduꝫ ẽ euone et diuersiõe Et
facta euone spãliter loquẽs Auic. dixit utere
uẽtosis in nuca et hoc cũ scarificatiõe et sine
scarificatõe Et appone sanguisucas sup utrũ
qꝫ tipus ⁊ liga extremitates Dixit Ras. ṗmo
ꝯtinẽtis fiat scarificatio in nuca apponãtur
sanguisuce timporib⁹ ⁊ ligẽtur extremitates
et fricent̃ De localibus aũt in ea admini
strãdis dixit Aui. in ca° de cura sode cronice
si mã eius ẽ calida administra infrigidantia
in qbus ẽ leuitas. idest mollificatio ĩ leuitas
q̃i dicat administra infrigidãtia leuia pauce
frigiditatis ut repcuciãt ⁊ hoc in ṗn° Et
hꝫ ueritateꝫ cũ mã est mi'ta. ne q̃ sunt multum
frigida mãꝫ ml'taꝫ coartet magis quã repellãt
et sic addat̃ in soda Naꝫ si mã eẽt pauca q̃ꝫ
infrigidãtia fortia possent repellẽ tunc ꝯpete
rẽt. Sꝫ qr posset in hoc cadere error iõ õ
usu infrigidãtiuꝫ. Dixit Aui. sit corꝫ usus
prout in cap° de cura carabiti dicetur Mes.

linimētu; forte ad soda cal'az pulsatiuaz. R.
oleū ros et uiol' cū pauco aceto ⁊ agreste suco
et modico canfore et diu ꝯtunde et suppone
capiti est eīm efficax. Dixit Auic. in cura
emigranee. qñz stringit plūbum aut lignū su
per timpus decēter positū ut ꝓhibeat pulsati
onē uehemētez facientē dolorē pulsatiuū. Et
si qdez mā hūoralis faciēs soda fecerit in ca
pite opl'onez. curanda ē cura opl'onū cerebri.
Sicut et que fecerit apostēa curanda ē cura
apostēatis Dixerūt. Haly et Ras. in diuisionib⁹
dolor capitis fact⁹ ab apāte curat cura ipius
apātis Silb. tñ dixit in cura ei⁹ utēdū eē dis
solutiuis ñ maturatiuis ne ꝯuertat mā in sa
niē et sit cā corruptōis mēbri. Dicūt ꝙ ſtū
factuz cum duobus ramis poligonie super po
situm capiti cōfert sode cuz ꝓprietate et ſtuz
de ros et cicorea capiti sup posita et maxime
in dolore a cā cal'a. Et dñt tartuce stāgnal'
quā qdaz enudiaz uocāt sanguinis instilletur
sup bregma et ualet ſtuz factum ex colūbaria
que est ūbena sup posituz capiti. Et flos an
themide odoratus ualet. Valent. n. h ⁊ cū ꝓp
etate ⁊ ꝯpl'one sua ⁊ maxie i dolore a cā fria
Dñt tñ ꝙ folia camōille odorata nocēt. Si
uero mā faciēs soda fuerit uaporosa siue uen
tosa. Et hoc siue eleuata a mā uentosabili con
tēta in ipso capite siue ab alys mēbris puēta
ad caput. ⁊ ibi retenta pter hoc qō amplius
ascendat ad ipm. Cura eius ē scōm tres inten
tiones. quarū pma est illius māe uaporabilis
abiectio. 2ª ē ipsi⁹ māe uaporose seu uēto
se resolō. 3ª est capitis confortatio ne māz
uētosabilez seu uaporabilez āplius generet.
Neqz ipos uapores siue uētositatez ab alys
suscipiat. Et pria quidē intētio adimplet
cum diuersiōe illius mē. ⁊ eius eūone qcunqz
illa mā fuerit q diuerti et eūari dz put sibi
ꝯuenit ut supra dictuz est. 2ª vo adiplebit
cuz resoluētibus uapores sic in sequēti cap°
dicet. 3ª aūt intentio cuz cōfortantib⁹ ce
rebruz ab intra approximatis et eius fortifi
cātibus digestiōez. Et cum stipticis extrinse
cis appositis que iuuātia sbam mēbri ipm cō
fortēt. At quia in corū approximatiōe qz
uis nō debeat fieri nisi uaporibus resolutis
posset cadere suspicio de retētione reliquiaꝝ
uaporuz et iporuz remanētia et per cōsequēs
error in cura. Dicūt ꝙ stiptica approximā
da capiti ab extra pro eius confortatiōe non
debent pura administrari qn cuz eis sint ali
qua resolutiua ꝑmixta ut simul cum capitis
confortatiōe fiat reliquiaruz uaporuz resolu
tio. Et ad hanc intentiōez dixit Aui. ꝯfortet
caput cum emplastris resolutiuis in quibus
sit stipticitas ꝑua. i. nō multū exuberans uel
sit stipticitas ꝑua in pn° ipletionis huius in
tentionis quia in cōfortando per stiptica de
bemus gradatim ꝓcedere a leuioribus incho
antes. Sint aūt tā resolutia qz stiptica. ma
gis uel minus calida sz uariaz capitis dispō
nez in caliditate et frigiditate. Dixit Aui.
si sempseris ꝙ i mā uaporosa sit cal'itatis sup
fluitas ꝑ id qō inuenisti de signis cal'itatis
alienabis subtiliātia multe calefactiōis uehe
menter. ymo incipies prius uapores trahere

ad ꝯriuz suple ⁊ etiā māz in capite contentaz
a qua surgunt. Et p⁹ uniuersalē eūonē ei⁹
⁊ diuersionē purga eam dixit Aui. cuz garga
rismis suple ⁊ caputpurgys ⁊ sternutatorys
⁊ alys eūonis modis. ⁊ hoc facto non admini
strabis subtiliantia seu resoluentia multe ca
liditatis. sed dixit. A. admistrabis embrocas
tempatas in balneo. s. aque calide quia resol
uendo leuiter mitigant acuitatez uaporum ⁊
materie a qua surgunt ⁊ non inducūt malā cō
pl'onez in capite. Suple. ⁊ si non fuerit calidi
tas adde in caliditate illoꝝ scōm exigētiā fri
giditatis ⁊ scōm necessitatez resolutōis.

Cap'm sextuz de cura doloris capitis ꝑ cōi
tatez.

Dixit Gal'. 2° miemir si toti
caput ꝯpatiat corpori
ꝓpulsio fiat ad discrasiam ⁊ ad
materiā q obtinet insistendo.
Et siquidez fuerit ex simpli
ci. i. pura ⁊ in māli qualitate totius corporis
cōicata capiti. cura ē sicut cura soda fcē a ma
la ꝯpl'oe pura sine mā. Dixit Hal'. si ex ma
gnitudine ē caloris tm̄. Accipe aque ros. ptē
unā ⁊ olei ros. pt. ʒ. ⁊ aceti uini pt. quartā ⁊
diligenter misce ⁊ sup caput ifunō aut pānuz
in eis infuxū lineū sup caput pone. ⁊ si estas
ē in niue refrigera. Et emplastra caput ex sā
dalo ⁊ aqua ros portulace ⁊ cucurbite ⁊ sup
caput instilla aquā in qua uiolas decoxeris
⁊ papauer ⁊ ordeū in estate refrigeratā ⁊ in
yeme tepidā. Dixit. Aui. adhoc iuuat eīm
broca ex decoctione ordei papaueris uiol' ⁊
ros. Si uero ex magnitudie fuerit fritatis
calefaciētia applicāda sūt capiti ex ūctiōibus
ēplastris epithatib⁹ ⁊ ēbrocis ⁊ sil'ib⁹. Si
uero ex aliqua fuerit mā hūorali a toto ascē
dente ad caput. Cura in generali est due res
quaruz una est respiciens totuz corp⁹ qō mā
dat ⁊ alia ad caput qō recipit. Et que toᵐ
corpus respicit eūone ⁊ diuersione illius ma
terie adiplet. Inqt gal'. 2° miemir. si in cor
pore fuerit m'titudo ⁊ maxie scōm uenas f. o
mabim⁹ paciētez. Si uero magis fuerit quali
tas. s. non pura. sz cū mā humorali alia a san
guine ⁊ non ꝑmixta sangūi purgatiuo utetur
farmaco suple ⁊ diuertētibus illā ad iferiora
corpis ut non ascendat ad sopiora ⁊ ad caput
Que uero respicit caput recipiēs adimple
tur cū ꝯfortātib⁹ ipm stipticis calidis l' fris
scōm dispōnez illius māe Si vo mā fuerit
uaporabilis ascēdēs a toto qr hoc utplurimū
accidit in febribus. ideo dixit Rasis in diui
sionibus ꝙ cura eius est cura febris. Ad i
pletur autez hec cura. scōm quatuor intentio
nes. quaruz prima est ad abscindenduz causā
tam materialez qz efficientez. ⁊ quia materia
lis causa uaporuz est materia humoralis que
ebulit ⁊ euaporat. ideo scōm hanc causam in
tentio ista prima complet cū eūone ⁊ diuersi
one ut iam supra dictuz ast. Et quia causa ef
ficiens est caliditas febrilis dissoluens mate
riā ⁊ ebullire ⁊ euaporare faciens. idō scōm
hanc pertez intentio ista prima completur cū
extinctiuis caliditatis febrilis ebulientis. sic

ꝓprie dc̄m ē ī ſmone ꝑcedente q ē ꝺ febribꝰ.
2ª ꝟo intētio ē ad repellēdū uapores aſcē
dentes ad īferiꝰ cū ꝯfortatōe capitis ne reci
piat illos. 3ª ē ad prohibēdū illoꝝ aſcenſum.
⁊ 4ª ē ad ipſoꝝ reliquias que in capite reti
nētur reſoluendū ⁊ diſcraſiaꝫ malā derelictā
alterandū. Et qꝛ huiꝰ ēt intentiōes requi
runt ad curaꝫ ſode uaporalis ſiue mālis fc̄e
ex coitate ad determinata mēbra ſimul cū in
tētione ad mēbruꝫ mādans. ideo in gn̄ali de
eis ꝓſequar. Dix Sal. 2° miemir. ſi alicui
ꝑticule ꝯpatit cerem ſicut epi uētri uel ſtoma
co huic. ſ. ꝑticle ſbueniēdū eſt. Et dix. A. oꝫ
ut ſoliciteris in oībꝰ ſpēbꝰ eiꝰ de mēbris man
dantibus. Et ut ea eūacues ſi in eis ꝯtinetur
mā cū eo qꝺ ꝯuenit māe ⁊ mēbro ipſi ſuple ⁊
cā diuertas. Et ut illoꝝ mēbroꝝ ꝑmutes cō
plonē malā. Et hoc q̄ꝫtuꝫ ad primā intentōeꝫ
De 2ª aūt intentiōe adiplēda. Dixit. A.
confortationē capitis fac poſtq̄ꝫ curaueris. i.
poſtq̄ꝫ adimpleueris intentioneꝫ p̄dictā que
reſpicit mēbꝝ mādans. Et maxime mā uapo
rabili ente multa ⁊ fc̄a iaꝫ uapoꝝ collectōe in
capite. Nā ſi p° nō adtenderis ad mēbꝝ man
dans ⁊ confortabis caput ne recipiat. errab
eo ꝙ illa confortantia ſunt ſtiptica ⁊ ut plm
fria ⁊ uapores in capite collectos ſtringendo
porros conculcabūt ⁊ retinebūt nec ꝓpterea
multitudini aſcēdentiuꝫ uaporū obſiſtēt. ⁊ ali
qn̄ ēt maiꝰ inde malū ſequitur. Et eſt ꝙ illa
fria ſtiptica cōuertunt uaporē uerſꝰ māꝫ hū
ralez in aqueā māꝫ deducētia ipā q̄ retēta in
capite pōt grande malū facē. ⁊ ſic nō ſedabis
ſoda. ſed in ea facies augumētū. Et qꝛ ut plm
obſunt ſtiptica cum frigiditate ſua etiam. ideo
dixit Auicena. age cum hys in quibus eſt ca
lefactio. ⁊ ſtipticitas. quidaꝫ tn̄ exponunt ca
lefactio. i. remiſſa frigiditas. Et dixit i c°
de cura ſode que ē accidēs febris ſi uapores
ſua nocent multitudine ſeu quia multi colecti
ſunt in capite. tunc nihil horum facies ſcilicꝫ
eorum que repercutiunt eos caput confortan
do. Dixit Meſ. in cura ſode calide ab alte
rantibus incipere debemus ſcilicet frigidis
⁊ hoc ꝓpter duas cauſas una eſt ut remittat
exceſſus caliditatis ⁊ alia ut prohibeatur ad
uentus nociui ad ipſum q̄ꝫtum poſſibile eſt de
qua prohibitione modo eſt ſermo. Dixit
tamen Meſue niſi in quatuor caſibus. primꝰ
eſt in ſoda calida que fit in febribus proprie
materialibus. Nam uſus eoruꝫ multiplicat eā
Non enim permittūt uapores a capite exala
re ſed retinent eos ⁊ cum ſint calidi multipli
cando ſoda augent eaꝫ ſcilicet febreꝫ. ymo ali
quando ſoda non exiſtēteꝫ inducunt. 2ꝰ ca
ſus eſt quando prouenit propter uapores acu
tos qui proueniunt ad caput ex cōitate totius
corporis aut mēbri alicuius ⁊ iaꝫ caput rece
pit eos. 3ꝰ caſus eſt qn̄ ſoda fit a nocum̄to
quod infertur a multitudine. ſ. uaporuꝫ Et
quartus ē qn̄ ſoda fit a multitudie uapoꝝ exi
ſtētiū in capite p̄ter cōitatē corporis aut alte
rius m̄bri. Et. A. 4l pria c° ꝺ dolore capi
tis accn̄te in febribus ponit qntū caſuꝫ dicēs
Conforta caput cū īfriantibꝰ notis ſi non fue
rit quod ꝓhibeat ex coriza ⁊ tuſſi quoniam
augumētat ea faciēdo mās deſcēdere cōpri
mēdo. Dicūt in p̄n° uapares tā cali q̄ꝫ fridi
repellendi ſunt cū frigidis ſtipticis. Sed pꝰ
p̄nm attende qꝺ dixit Auic. in cura ſode per
cōitateꝫ ad determinata mēbra. Jnqt ſi fuēit
mā calida. ſ. illa q̄ ē in mēbro mādāte a qua
euaporāt ad caput uapores calidi acuti Aut ſi
fuerit qualitas calida ſine mā facies illud idē
. ſ. qꝺ feciſti in p̄ncipio ſemp. i. uſqꝫ ad fineꝫ
cure. Et uerū eſt hoc ſemp de qualitate ca
lida ſine mā. ſꝫ de uaporibꝰ nō. imo ſolum qn̄
ſola acuitate nocerēt corpulentia aūt coꝝ ſeu
q̄ꝫtitas paucisſima ſit. tunc eim potes uti etiā
ſemp frigidis ſtipticis quia curant ſoda tem
pando caloreꝫ et mittigando acuitateꝫ. Non
eim eſt intentio ad corpulētiaꝫ uaporis ſꝫ ſo
luꝫ ad q̄litateꝫ eius et nō eſt ſuſpitio ꝙ frida
ſtiptica noceāt retinēdo illū uaporeꝫ cum ꝑꝑ
paucitateꝫ habilis ſit repulſiōi ꝙ ſi pars ali
qua retinet non nocebit pauca et rectificata
exn̄s. Si ꝟo corpulentia uapoꝝ ſeu q̄ꝫtitas
coꝝ multa ſit. tūc nō ꝯueniūt poſt p̄ncipiuꝫ ut
intellexit Meſ. Dixit Aui. ſodaꝫ calidam
in febribus. i. factaꝫ a multis uaporibus cali
dis eleuatis ad capud multiplicat uſus epithi
matuꝫ ſuple et alioꝝ remedioꝝ localiū uapo
res exalare ꝓhibētiū. ſꝫ ſanat eā attactio ace
ti et aque roſ. ꝑ nares qꝛ infrigidant ⁊ ꝯfor
tant cerebrū ⁊ nō claudūt poros nec uias cō
miſurarū ita ꝙ uapores nō retinētur ſꝫ exire
poſſunt. Et eſt hoc remediū utile et notandū
intelligēdo ꝑ hoc alia illis ſilia. Et ideꝫ pōit
Meſ. Si aūt dixit Auic. fuerit mā frida
a qua frigidi uapores eleuati petunt caput pꝰ
p̄ncipiuꝫ ꝑmuta te ad oleuꝫ camomellinū cum
oleo mirtino ſuple et ea permiſce equaliter
uel inequalter ſm ꝙ plus uideris intendendū
reſolutioni q̄ꝫ cōfortationi uel repulſioni aut
ecōuerſo ſm maioreꝫ uel minoreꝫ diſtantiaꝫ
a principio ymo et ſilis cura conuenit ēt qn̄
uapores ſunt acuti poſt principium qn̄ inten
tio eſſet ad repellenduꝫ ſimul et reſoluenduꝫ.
Notant ꝙ catarrus coriza et tuſſis aliqn̄
ꝓhibent uſuꝫ repcuſſiuoruꝫ tanq̄ꝫ ſignum in
q̄ꝫtum ſignificant multitudinē materie in ca
pite cōprehenſe et aliqn̄ tanq̄ꝫ cā nocumēto
rum in alys mēbris ut. ſ. per illa non augean
tur et nō inferant nocumentuꝫ pectori guttu
ri uel alteri mēbro ad qꝺ poſſꝫ materia catar
ralis deſcendere. Et in hoc caſu dicunt dꝫ
medicus attendre conſiderare de quo magis
ſollicitus eſſe debeat an de nocumēto qꝺ poſ
ſet catarrus inducere dicis membris. An de
nocumento qꝺ poſſet cerebrum incurrere ex
uaporuꝫ receptiōe repcuſſiuis nō approxima
tis. Vbi gratia ſi aliquis patitur catarrum ul
cōſuetum uel nouiter iminēteꝫ et cum hoc ad
cerebrum eius rapit aliqua colera uel uapor
faciens ſoda. tunc ſi medicus hoc uidēs time
ret de futura freneſi debꝫ uti repercuſſiuis n̄
currans ꝺ catarro etiam ſi augeatur eo ꝙ no
cumentum qꝺ per freneſim cerebro inferrere
tur eſſet longe maius ⁊ periculoſius nocumē
to ſequenti ad augumentuꝫ catarri ⁊ in hoc
frequenter errant medici maxime uiles qui
in raptibus māerū ad caput uidentes tuſſiꝫ co

rizam uel catarruz dimittunt repercussiua si
ne alia consideratiōe quare accīt egruz fieri
freneticū ⁊ mori. Et notant hoc freqñter
contingē dieb⁹ nostris ⁊ maxie in nostra pa
tria. in qua propter inordinatuz regimen hñt
cōiter hoies capita plena flatibus ad que cū
incipit aliqua colere portio rapi sua calidita
te fl'a in capite contentuz incipit disolui ⁊ eli
quari ⁊ descēndere in corizaz uel catarrū tus
siz antecedentē uel causantez in quo si tunc ne
gligit̄ repercussio raptus colere confirmatur
⁊ multiplicatur ibi materia que apans mortē
inducit Dixit ergo. A. in omni soda cui as
sociatur reumatism⁹ non declines ad ifrianō
⁊ humectanduz cuz oleis ⁊ sil'ibus. s. si nō fu
erit timor de magno nocumto ⁊ eoruz dimis
sione ut dictuz ē sed fuge dixit ipse ad euacu
anduz. suple ⁊ diuertendū stringendo exmita
tes ⁊ fricando ⁊ eas in aqua calida ponendo
suple ⁊ fuge etiā ad alia diuertentia ⁊ maxie
que cuz hoc q diuertāt euāant ut cristeria ⁊ su
positoria ⁊ sil'ia. Et qr Aui. non phibuit
aproximationē capiti rerum calefacientiū ⁊
desicantiuz putauerūt qnidaz cōuenientē esse
usuz eoruz. Uerūtñ non sp. ymo si mā in capi
te eēt multa ⁊ apta eliquari ab illis non debz
usus eoruz fieri. Si aūt eēt pauca qō cog°
scit̄ ex puitate grauitatis. paucitate descens⁹
⁊ remissiōe doloris tunc cōuenit eorū us⁹. po
terit. n. p ea mā illa pauca resolui ⁊ consumi
3ª aūt intentio que ē ad phibendū uaporū
ascensuz tribus modis adiplet̄. p° p ipsor di
uersionē ad partē opoitaz. Dixit Aui Utē
diuersiōe ⁊ attractione ad ꝯtrariuz. Ideoqz
qñqz uentosant̄ ⁊ fricant̄ exma ⁊ ligant̄. Et
qñ uteris ligatiōe. oz q fortiter cōprimas ea
⁊ fiat fricatio in aqua calida. s. multum. Et
dixit diuertant̄ cu administratōe regis uini
.i. regis dōi in cura sode ebrietatis. 2° p
confortationē mēbri a quo uapores surgūt ne
ipsos aut ipor māz generet nec ab alys eos l'
eorū māz suscipiat. unde loco exempli de stōa
co qñ ē mandans dixit Aui. cōforta stomacū
cum mastice ⁊ geteniabiz sil' mixtis ⁊ i mōz
electuary sumptis in potu uel alio quouis mō
Et 3° per uaporum in ipso mandante mēbro
resolutionez anteq ascendant ⁊ ipsoruz ascen
sus probibitionez seu ipsoruz in uia ascensus
repressionez De quoruz resolutōe dixit. A.
deinde scilicet facta membri confortatione ⁊
euacuata materia. si pur ex reliquys ul' mala
mēbri dispositione uapor ascendit. da ei dya
ciminū ⁊ que sunt illis similia ex dispargen
tibus carminantibus uel resoluentibus uapo
res in mbris inferioribus sicut est dyaspma
ton idest electaurium de semibus quod descri
bit Mesue in suo antidotario qō in hoc est
potens. De reprimentibus autem uapores
ascendētes ⁊ eos ascendere prohibentibus.
Dixit Rasis primo continentis auctoritate
fily Mesue. Coriandrum recens probibet
uapores ascēdē ⁊ ꝯuēit sode supueniēti ex in
flāmatōe stomaci. Dixit Auicena recipiatur
mucillago psilly ⁊ coriādruz siccuz cuz zucha
ro. Ex huius. cim mētibus et phibētis

bus uapores ascēdere. sunt qcūqz stiptica et
maxie suci fructuuz stipticor ut malorum et
citonior et agreste et sil'iuz. Et corriandrū
quidez siccū pparatuz p ipius infuxionē in
aceto per diez et noctez et deinde exiccatuz
ꝯdituz cū zucharo et nō ꝯdituz ē in hoc utile
ualde ⁊ sil'r dyacitoniten sine speb⁹. Electua
riuz qō in hoc inueni utilimū sic fit. ℞. coriā
dri pparati sumach granor mirti berberor
et granor granator an. ʒ. ii. zuchari rof. ℥.
yi. incorporentur in dispōne calida. Si vo
dispositio frigida fuerit. ℞. mastix et oliba
nuz ⁊ calamus aromaticus ⁊ bene trita et cri
bata incorporētur cum melle rof. et exhibeā
tur. Qō si dispō mixta fuerit et pdca misce
ri ōbent. Et si aliqñ cōtingat sil' resolōnez
uapor ⁊ ipor ascensus phibitionez debere
fieri tūc dyacitoniten cū speb⁹ ē uehemter cō
ferēs. Electuariuz in h° utile et mihi exptū
℞. semis agni casti radicū peonie an. ʒ. ii. co
riandri pparati et granor mirti an. ʒ. i ß. in
corporētur cuz melle crudo dof. ℥. ß. absqz
potu. ymo notāt post repressiua uapor nihil
esse bibenduz. q si necessitas cohegerit ad bi
benduz post ipa detur potus repressiuus ut
sucus citoniorum uel granator aut saltem aq̄
frigida. 4ª aūt intentio que est reliquiar
uapor in capite retentor et mēr hūoraliū re
solutio et male discrasie derelicte alteratio ad
ipleri debet pmissis intētionibus oibus pdi
ctis dixit Mes. in 4° casu supradicto tunc
fiat resolutiuor administratio cū facilitate et
pticulariuz eūonuz que. s. euacuant reliquias
materie uaporū ex ipo capite. Dixit Aui.
Cunqz opus membri expleueris membri. s.
mandantis euacuando et ꝯfortando et recti
ficando cōplexionez eius et ab eo phibendo
ascensuz ⁊ mēbri etiam recipientis scilicet ca
pitis confortando ipm. tunc si soda remansit
considera an soda que prius erat accñs ieqñs
ad egritudinez mēbri mandātis cōuersiōe fi
at egritudo quia scilicet non āplius depēdeat
ab egritudie illius mbri mādātis. sed sit cā
eius facta fixa in capite. ⁊ si sic est cognosce
tūc que sit illa mā fixa in capite ⁊ que sit qli
tas eius. ⁊ fac curādo quod scis scilz supra in
cura sode a mala ꝯplone māli p ppetatez i ca
pite. Et dixit. quādo uapores. s. in capite
cōtēti ⁊ derelicti sua nocēt multitudie euacua
scilicet materiā ipsos generātez i capite cōtē
taz si adest ⁊ admistra scilicet post euacuatio
nez quod cum facilitate resoluat suple. Et si
nō fuerit ibi mā uaporalis. sz solus uapor re
tentus siue i ipso generat⁹ fuerit capite siue
ad ipsum ascēderit absqz pmissiōe euacuatio
nis administra resoluentia cum facillitate.
Et hec sunt dixit Auic. sicut oleum in quo
decocta sunt balsamita et uirga pastoris aut
maiorana Et de uirga pastoris dicunt non
apposuit Auinena. uirgam pastoris quia sit
resolutiuaj. sed quia uel a proprietate confert
uel ut remittat caliditatez balsamite et maio
rane debet. n. fieri resol'o cum anodinis ⁊ re
soluētib⁹ cū facilitate mō balsamitta ⁊ maio
rana hñt de cal'itate pl⁹ qz anodina ⁊ facil'r

resoluentia ut g° reducat ipaꝝ caliditas ad
gradū caliditatis anodinoꝝ ꝑmiscuit ṽgaz
pastoris. Ul' fortasse Aui. cū illis ꝑmiscuit
uirgampastoris quia putauit raro esse uapo
res in capite sic contentos maxime eos qui
a mẽbris ascenderunt ad ip̄m quin aliquis
adhuc ip̄oꝝ fiat ascensus in quo casu. quia
due surgunt intentiones. quaꝝ una est ad re
pellendū ascendentes ⁊ alia ad resoluendum
cõtẽtos ideo Auic. illa ꝑmiscuit ⁊ quia ano
dina cū repellentibus mixta nõ sufficerent
resolutioni ideo Aui. accepit balsamitam ⁊
maioranā que sunt calidiora anodinis. Et
in hac intentione etiam dixit conueniens ẽ
alrasin .i. enulla mixta cū oleo omfancino.
Nam enulla resoluit ⁊ omfancinum repel
lit. Dixit Auic. proprie fiat istud cum ama
raco que est matricaria quoniā ip̄m solū
forsitan est causa liberationis integre. ut enī
supra patuit conuenit sode a proprietate ⁊
sua ꝯpl'one calida resoluit uapores. Dix
Auic. quibusdā antiquoꝝ uisū est ut camo
milla emplastretur supra caput ⁊ sic dicitur
p° ꝯtinẽtis c° 9°. est enī anodina ꝙ si remã
serit in capite mala ꝯ° alteretur cū ꝯrys. Et
ꝑtic'arius loquens Aui. de cura sode que re
manet post febres dixit si cã remanentie sit
euaporatio que remansit surgẽs a toto l' alys
mẽbris cura est ciboꝝ infrigidatio ⁊ hume
ctatio .i. datio ciboꝝ actu frigidoꝝ ⁊ hũido
rū qr rectificãt ꝯ°nẽ in capite derelictā a
febre ⁊ ꝓhibent euaporatõẽ. Et ꝯfortatio
capitis cū oleo ros ⁊ caõmillino ⁊ hys aut
mixtis equal'r ul' inequal'r ul' disiũctis sm ꝙ
intẽtio est ad repellendũ uel resoluendum ul'
ad utrũqz simul. Et est diuersio uaporū effũ
dendo super utrasqz manus ⁊ pedes aquam
cal'ā bis in die mane ⁊ sero. s. ante prãdiū
⁊ ante cenā ⁊ inungendo sup ip̄as. s. extremi
tates oleū ros ⁊ uiol' suple cū sale mixtum
ut dicitur in c° sode ebrietatis qr solum nõ
diuerteret. Et dixit in cura sode uaporũ
ascendentiũ ex mẽbris corporis. s. intrinse
cis tangẽdo intentõẽ ad ꝓhibendũ ascensum
uapoꝝ. Cura est ut sumãtur ante ꝑodiū .i. añ
ꝑor^m siue añ ꝑncipiū ascensus uapoꝝ fruct⁹
stiptici. Et si nõ sunt ꝑñtes bibatur aqua fri
gida q̃uis patiens sit ieiunus. Dicunt aqua
frigidā in ieiunio nõ dabis quando adsunt
ꝯditõẽs ꝓhibentes aquã frigidã dari scite
i s̄mone ꝑcedẽte. Et notãt ꝙ oĩa ꝓhibẽtia
ascẽsũ uapoꝝ a m̃bris pl⁹ iuuãt qñ uapor ẽ
a stõaco ⁊ intestinis deiñ qñ est ab epate ⁊
postea qñ est a splene ⁊ deinde qñ est a reni
bus ⁊ matrice. ⁊ ultimo quãdo ẽ a m̃bris pe
ctoris. Suple et fiant alia dicenda in ꝑticu
lari cura cuiuslibet mẽbri mandantis prout
nunc dicetur. Si itaqz soda fuerit comu
nitate stomaci dixit Gal'. secundo memir os
eos sic patiẽtes curare nihil afferendo capi
ti. s. quod inde materiā trahat. Nõ enī in
tellexit de cõfortantibus caput q̃ in omni cu
ra sode cõitatis ꝯueniunt. neqz de resoluen
tibus in fine uapores ꝯꝑhẽsos. et causa dicti
Gal'i ẽ qr caput ñ patitur ꝓꝑã passionē sz
solū ab ascensu uaporum uel humorū qui

in uẽtre sunt offendit. Debes autẽ attende
re. an hũores illi in uentre existentes aliũde
fluant ad stomacū. ⁊ tunc faciant soda. an in
ipso sint fixi ⁊ ꝯtenti. siue aliunde fluxerint
siue in eo fuerint generati. Et si quidem ali
unde fluxerint cura p° respicit ipsum mem
brū mandans qd̃ ut plurimũ est epar. Et de
inde mẽbrū recipiens. s. ipsū uentrem. et
membrū quidē mandans curatur eius recti
ficando ꝯplexionẽ. ⁊ opl'ones eius ⁊ que post
ip̄z sunt aperiendo. et materias in eo conten
tas euacuando et diuertendo. Uenter uero
recipiẽs cõfortari debet ne recipiat uias eti
ā intermedias cõstringẽdo Et equidē mã
que effũditur eũari debet cū eo qd̃ cõuenit
ipi materie ⁊ m̃bro mittẽti ita tamẽ ꝙ eua
cuatiuũ ñ sit ex eis que habẽt ledere stõacū
⁊ debilitare qd̃ si ñ fuerit inuẽtū corriga
tur malicia eius cū eo qd̃ ipsā habet remo
uere ⁊ qd̃ habet cõfortare stomacū prout do
cetur i illius farmaci rectificatiõe i proprio
eius capitulo. Et diuertat ip̄a mã ẽt i oĩbus
modis trahẽtibus ip̄ā ad ꝑtẽ oppositā ma
xie ad iferiora. Interī aũt stõacus cõforta
ri debet ne ip̄ā recipiat. Et qr materia que
effũditur ad stomacũ ut plurimũ ẽ col'a. ideo
auctores cõiter curā direxerunt ad eam.

Dixit Auic. si colera est que effunditur et
effũditur ad stomacū calidũ sicut accidit in
ifelicibus ex generatõe colere cuius flux⁹ ut
pl'z ẽ ipsius stõaci debilitas. ita ut suscipiat
mãs. s. ip̄as colericas et accit ide ut corrũpã
tur i ip̄o chimi. ymo etiã ⁊ cibi. Et subdit
huius. s. fluxus colere et ip̄a soda nõ excita
tur sz plurimũ nisi sz uacuitatē. Cura est di
xit Auic. ꝯfortare stõacū cū cibis stipticis
⁊ medicis sic'r ⁊ frigidis que sua frigiditate
alterẽt colerã ⁊ sua stipticitate ꝯfortãt stõa
cũ ⁊ fricate ⁊ stipticitate sil' uias cõstipent i
termedias. deglutiat ergo bucellas infuxas
in aqua agreste uel utriusqz granati scilicet
muzi ⁊ acetosi et similiũ. Nam ex hys cõfor
tatur stomacus ad hoc ut faciat illud scilicet
ꝙ nõ suscipiat colerã illam. Dixit hal'. 5°.
pratice. Gal'. in libro de sanitatis cautela ait
si cupiā cefalea est ex coleraꝝ causa que in
stomaco nascũtur. i. fluxe repiũtur mane illi
porrige sorbitionẽ laudabilē que ex panis
simile fit medula cum granatorū aqua muzo
rum aut aqua granorum eorum. stomacum
nãqz confortat et colerã reprimit rubeam
moraturqz hec sorbitio in uẽtre ꝑ . illa ma
la punica accipiatqz de ea paulatim ⁊ sic nec
colera ad eum defluet nec cefalea accidet.

Et dixit ꝓbauimus autē ⁊ nos. citonia
ꝑcipere comedere ⁊ põtica cū cibis miscere
fortis enī fit stomac⁹ et coleras ñ suscipit
et cefalea nõ accidit. debẽt aũt põtica paula
tī cũ cibis misceri. Si autem colera illa
ad stomacū effunditur frigidum. tunc dixit
Auic. administrent stiptica que dicta sunt. sed
nõ pura. qr lz alterarent colerā lederent cū
sua frigiditate stõacũ frĩn. sed deñ seminata
.i. aspsa uel mixta alfemati idest speciebus
acutis boni odoris. ut sunt pip Gari. cina
momum. et similia. et in hoc ualet qd̃ dixit

hal'. Gal'. refert in epidimiaꝝ expōe. ꝙ sano cuidā accidit cefalea sine manifesta cā quod factuꝫ est ex acutis supfluitatib⁹ q̄ in stōaco adunate sunt impauitqꝫ patienti calid̄ dari panē uino infuxuꝫ paꝝ mixto. Cibus enim hic tempati est caloris. ⁊ illas tempat supflui tates. digestionemqꝫ. i. excreationem earum a stōaco adiuuat. Et in hoc casu uinuꝫ nō de bet esse uetus acutum sed debile. Et qꝛ ace tosa supradicta. ⁊ alsemati aliquando ledunt stomacum debilem excarnatum aut multi sē sus. ideo dixit Auic. ꝙ si acetositas dictoꝝ sucoꝝ ⁊ mordicatio. s. dictaruꝫ spēꝝ acutaꝝ non conueniunt ipi sed excitant in stomaco nocumentum tunc sis contentus buccellis in fuxis in iuleb puro. s. rosato ō zuchаro albo aut nō puro. sed cum speciebus scilꝫ dictis. ſm ꝙ exhibebit necessitas maioris calefactio nis ⁊ ꝯfortationis uel minoris. Ex hys enī hō hic multum iuuatur. Quidā autem hic ꝑ iuleb puro intelligunt miuā simplicem ⁊ pro iuleb cum spēbus intelligunt miuā aromaticā Et ut sequatur Auic dictum Gal'i allegatum per hal'. subdit. Si autem soda incipiat suple uel incipere preperetur ⁊ patiens degluciat buccellaꝫ ⁊ alia supradicta. suple ⁊ inde sede tur soda. tunc cum senserit patiens digestum esse cibuꝫ. s. ipām buccellaꝫ uel alia supradicta sumat iteꝝ de predictis fructibus uel bucel lis ⁊ hoc habēs stomacum calidꝫ. aut sumat panem cum capparibus uel oliuis conditis ⁊ hoc habens stomacum non calidum. Et si po stea iteruꝫ. ⁊ iteruꝫ priori digesto cibo ut nō remaneat stomacus uacuus. Et hoc intelle xit hal' cum dixit debere sumere paulatim. fit autem hoc ad prohibendum iteratuꝫ fluxum colere. Nam si nō acciperet aliquid stomaco ieiuno remanēte iterum reflueret colera ⁊ f c ret soda. Si uero quod ad stomacum effunditur fuerit materia fl'ca l' melancolica exhibeantur similiter cibi ⁊ medicine stipti ce ⁊ calefacientes ut cuꝫ caliditate corrigant fl'a uel ml'iaꝫ. ⁊ cuꝫ stipticitate confortant sto macuꝫ ⁊ uias constipent intermedias. Et ex cibis in hoc conuenientibus est bucella pa nis infuxa in uino odorifero stiptico ⁊ dya citoniten melleuꝫ cuꝫ speciebus. ⁊ conficiun tur ad omnia supradicta confectiones ⁊ ell'ia ⁊ alia huius. consimileꝫ habentia uirtutem

Quod si beneficio predicto non poterit ꝓhiberi. quin materia ꝑfluat ad stomacum cuius signuꝫ est grauitas in stōaco ⁊ nausea ⁊ ꝑseuerantia sode tunc illa materia uomitu expellatur. dixit Auic. de col'ica. Cuꝫ nauseā induxerit euomat coleraꝫ illaꝫ ⁊ quiescet. s. nausea ⁊ soda colera euomita. Quod si ꝑ tunc humor ad stomacuꝫ aliunde non fluat ꝫ in ipō stomaco sit contentus ⁊ in ipō genera tus uel hactenus ad ipsum effluxus. Tunc cu ra huius triplici pficitur instrumento dieta potione et cirugia. Et quia de dieta suffi cienter dicetur in sermone de mēbris nutri tiuis in capitulo de mala complexione stōaci cuꝫ materia ideo h̄ nō ꝓsequar nisi quātū de cibis. locuti sunt auctores in h̄ c°. Dixit Gal'. z° miemir. hos conari oportet citissime

cibum euchimū et eustomacū offerre si ꝯtin git balneatos prius esse. si uero non fuerint balneati ante balneum tm̄ preaccipiant de ci bo ut non noceantur cum balneātur suple ⁊. sil'r ē eis offerend⁹ cibus ante tempus balne ationis post purgationem. ymo si mā fuerit colerica mordicatiua offerendus est cibus si ue precedat purgatio siue non. ⁊ siue balnee tur siue non. Nam dixit Gal'. indigentia. i. ci bi abstinentia utilis est in descensionibus. s. ꝗ uētositate factis in stōaco sed nō hys q hn̄t humores mordaces in ore uentris. Et di xit Gal'. per experientiam autem de cibis in uenire oꝫ. qō ē melius. Aly enim aliud ē me lius. Et hoc ē ſm proprietatem mē. s. in qua litate ⁊ modo sbe. Hec dicta Gal'i sequēs ⁊ exponens. Auic. dixit post purgationem et cum ea. suple ⁊ ante eam si cibus erit dan dus. Nutriatur eger cibis subtilibus lauda bilibus. i. eustomaticis boni chimi facilis di gestionis qui declinent cum qualitate sua ad id qō est necessarium hoc autem necessarium est ſm proprietatem mē ut dixit Gal'. s. ut de clinent ad ꝯriam qualitatem. qualitati mē. et ut sint inductiui ꝯry modi sbe. modi preexi tis in mā. si itaqꝫ mā in stomaco contenta fu erit frigida. cibus debet esse calidus nāliter uel artificiał. Et si fuerit cal'a cibus dꝫ esse frigidus ⁊ si mā fuerit uiscosa cibus dꝫ esse incisiuus si grossa subtiliatiuus et si subtilis igrossatiu⁹. Et sint in cibis istis tres alie ꝯ ditiones quaꝝ una est dixit Auic. resolutio . s. leuis qua uaporem a materia eleuatum re soluat. et hoc maxime in materia frigida. ul' resolutio. i. aliqua materie consumptio ⁊ hoc maxime post purgationē. z^a conditio ē di gestio. i. aliqua mē illius correctio uel dige stio. i. modi sbe in contrarium inductio que est uera digestio. uel digestio. i. habens ꝟtu tem iuuādi uirtutem stomaci digestiuam de bilitatam ex illa mā ut bene possit cibum di gerē. uel digō. i. ꝙ sit facilis digōnis qualeꝫ Auic. uocat cibum subtileꝫ et Gal'. uocauit eu stomacuꝫ. Et hoc semper qualicunqꝫ eni mō cibus sit digestiu⁹ mē semper debet esse subti lis. i. facilis digōnis ut stomacus cui⁹ uirtus digestiua debilis fc̄a ex hūore in eo peccāte aut forte debilis exn̄s cū gnāuit illū seu cum recepit illū defluentē possit eū digerere. 3^a ꝯditio ē. ꝙ in cibo sit sol'o. i. aliqua uentris lenitio uel subductio. Sic g° in sūma sex ui dētur esse ꝯditōes cibi hoꝝ patientiū. p^a ꝙ sit facilis digōnis. z^a. ꝙ sit boni chimi. 3^a. ꝙ ꝯrietur dispōni mē. 4^a ꝙ sit resolutiu⁹. 5^a ꝙ sit digestiu⁹. et sexta ꝙ sit subductiu⁹. Et qꝛ alnī ymo ſm pl'm nō reperiunt oēs iste ꝯ ditiones in eodē cibo. ideo dixit Auicena Si autē nō inueniūtur. s. cibi cū pdictis ꝯdi tōib⁹. tunc eligēda ē laus cibi. i. facilis eius digō ⁊ generatō sāguis boni. aly exponūt laus cibi ⁊ ꝑ. i. generatō sāguis boni. nā dn̄t n̄ pōt eē cib⁹ generatiu⁹ sāguis boni qn sit facil' di gestionis qꝛ ꝑ hoc ē cib⁹ laudabilis. Et sunt hec due ꝯditōes ꝯpares generi alteri. s. aliaꝝ dictaꝝ ꝯditionū ⁊ elige laudē ⁊ gnātio nē boni sāguis pillis. Et h̄ dn̄t. oi tēpe hēt

xitatẽ. ꝗ̃uis maxime poſt purgatõnez mate
rie peccãtis qñ nõ indiget digõne eius. Et
ſi añ purgatõez maxime indigeamꝰ digõe mẽ
tñ ſi ñ inueniat̃ cibus laudabilis ⁊ boni ſan
guis generatiuus q ſit digeſtiuꝰ ipe tñ ꝑeli
gẽdꝰ ẽ ei q digeſtiuus ẽ ⁊ ſil'r cibꝰ aliaꝝ ꝯdi
tionũ ꝗ̃uis ſuo tẽpe ſint neceſſarie ⁊ ex eo
maxime qꝛ mẽ digõ ⁊ eiꝰ reſol'o ⁊ uẽtris ſub
ductio poſſũt cũ aliis auxiliis fieri. De cura
ꝑ potiones eſt ſciẽdũ obſuari õbere oẽs intẽ
tõcs ſupradictas. ⁊ qꝛ de ipaꝝ ipletiõe ſupꝰ
dictũ ẽ ſufficiẽter ꝑterq̃z de eũone. iõ hic de
eũone ꝓſeq̃ndũ ẽ fit aũt iſta eũo maxime uo
mitu ⁊ ſol'one uẽtris. Dix Gal'. 2° miemir
cura ẽ eũare citiſſime. i. ꝗ̃to citius poteris
obſuatis regulis eũonis mẽ ꝯtente in ſtõaco
ſuo loco dicẽdi ſ a uẽtre triſtantes hũores et
ſbdit eũant̃ aũt in uomẽtibus facil'r cũ bibũt
aquã. ſ. tepidã. ml'tũ difficulter aũt uomentes
ꝑ digitoꝝ ul' ꝑẽnaꝝ ipoſitõez irritãtes uẽtrẽ
nihil ꝓſunt qꝛ indigẽt fortioribus uoitiuis
ſ; hec ſufficiũt in facile uomẽtibus eo ꝙ mã
faciẽs ſoda in ſtõaco manẽs ſm pl'm ẽ natãs
⁊ in cõcauitate ſtõaci iundãs ⁊ ex hoc facile
ꝑ uoitũ educibilis q̃ ſi aliqñ eẽt fixa l' adhe
rens aut ibibita tũc uoitiuis fortibus l' alio
mõ eũonis educat̃. Dixit Gal'. 5° pratice.
ſi ex hũore q in ſtõaco ẽ orit̃ cura eſt uoitus
cũ medicamine qõ illũ purget hũorẽ. De
uomitu loq̃ns Raſ p° cõtinẽtis. dixit. ſi fl'a
in ſtõaco habũdat ꝓuocet̃ uomitꝰ ⁊ in cõtinẽ
ti mitigabit̃ dolor. ſ; ſi ñ ẽ a ſtõaco nocet uo
mitꝰ ꝑ id qõ de motu ⁊ agitatõe iducit in fl'a
te ⁊ nõ educit ip̃z. Et dix in diõibus facti
ex colera in ore ſtõaci ſiue febre. cura eſt ut
bibat ſirᵐ acetoſuz ⁊ aquã cal'az ml'tum ⁊ uo
mat aliquotiẽs donz mũdificet̃ ſtõacꝰ. Et po
ſuit p° ꝯtinẽtis pill'as õ aloe ꝯferẽtes capiti
⁊ ſtõaco q̃ ſic fiũt. ℞. aloes. ʒ. vi. maſticis. ʒ.
.4. roſ. ʒ. iii. turbith. ʒ. x. ꝯficiũtur cum ſuco
abſinthii. Et meſ appat eas ſibi i ſuo antidᵒ
ſ; poit aloes ad pondus omnium. Dix Aui.
pᵐ ꝙ oʒ te facere eſt ut incipias cum purga
tõe ſm ꝙ mã exigit. Et ſubdit ſi humoreſ
fuerint fl'ici in quibus multiplicentur uento
ſitates fortes tunc adminiſtra uomitus qui
ſunt fortiores ⁊ ſubtiliantia. ſ. fortiora. ſ. ꝗ̃
in aliis fl'ibꝰ in q̃bus groſſe uẽtoſitates non
excitantur. Et ſi predicta non ſufficiunt da
yeras magnas cum decoctione epithimi. dix
aũt cũ decoctõe epithimi qꝛ poſtq̃ uomitia
⁊ ſubtiliatiua fortiora nõ ſufficiũt. ſignum eſt
ꝙ mã illa fl'ica ẽ fixa ⁊ ingroſſata ⁊ per ꝯñs
ꝟſus nãm hũoris ml'ici ſ deducta. Uel ml'i
co humori mixta. ul' fortaſſe a principio fuit
ml'ica. ⁊ tu putaſti ꝙ eſſet fl'ica. Eligere aũt
debes ex yeris ipis magnis eũantem humo
rem fl'icum uel ml'icum ſm ꝙ cognouiſti euz
eſſe. Si uero ſoda fuerit cõitate epis di
xit Auic. cura fit ſimiliter predicte. ſ. cum
exhibitionẽ fructuum ſtipticoꝝ uel coriãdri
ul' aq̃ frigide ⁊ alioꝝ omniũ ꝓhibentium a
ſcenſionez uapoꝝ ymo ⁊ cum implemento om
niũ intentõnũ ſupradictaꝝ ⁊ maxie cũ eũone
mẽ uaporabilis uexꝫ tñ dixit Auic. cum mã
euaporãs fuerit in gibo epis iuuãt ad illud

ꝓꝑe diuretica. qꝛ mã ibi locata habilius edu
citur ꝑ uias urine. Si autez mã ꝯtinetur in
ꝯcauo epis tunc maxime iuuãt educẽtia eam
ſol'one uentris. qꝛ mã ibi ꝯtenta eſt apta edu
ci ꝑ ſeceſſuz. Et ſi ẽ in utroq; loco educatur
ꝑ utraſq; uias incipiendo ab eũone ſeceſſiua
Et dix Auic. empl'atio fiat ab extra ſupra
epar. cum empl'is que mãz retinent. ſ. ab eua
porando. qꝛ. ſ. ipſam euaporare non permit
tunt qualia ſunt empl'a ſtiptica ad frigiditatẽ
declinantia ut facta ex ſpodio. roſ. mirto
abſinthio et ſil'ibꝰ. Notant. ꝙ huiꝰ empl'a ua
lent qñ mã ẽ in gibbo. qñ autem eſt in conca
uo paꝝ proſunt. S; tunc plus ꝯferunt ſtipti
ca interius approximata. minꝰ aũt qñ mã ẽ
in gibbo. Et dicũt ꝑdicta empl'a approxima
ri nõ debere ſtantibꝰ opl'onibꝰ aut multitudi
ne mẽ ſ; fcã apertiõe opl'onũ ⁊ minorata mã
Poſſunt ẽt huiꝰ empl'a conuenire mã era
dicata ad ꝯfortãdũ epar. ne de nouo mãm re
genẽt uel ne a toto recipiat. Si uero fuerit
ſoda cõitate ſplenis renum matricis mirach l'
parcium pectoris. dixit Aui. ſufficit in cura
tione eius qõ premiſimus in capitulo. ul'ium
. ſ. curationum capitis et in capitulo iſto ſu
pra. nã curatur ꝯſil'r predicta ſupradictas in
tẽtõnes adiplendo. P° cõtinentis ſode a cõi
tati poſt partuz confert empl'm factum ex ci
nere et aceto poſitum ſup frontẽ et timpora.
Si aũt ſoda fuerit cõitate mẽbroꝝ exteri
oruz ut brachii l' cruriſ. Cura ẽ dixit Raſ p°
ꝯtinẽtis ut ſi ſit ꝑꝑ uaporẽ aſcẽdentez a pede
fl'omet̃ ſafena carixet̃ deſuper et poſtea pur
getur cum ſtomaticon. Et ligetur ab inguine
uſq; ad pedem ⁊ fricentur plante pedum cuz
ſale ⁊ oleo keyri. et ſil'ia hiis fienda ſunt in
aliis mẽbris a quibꝰ uapor aſcẽderit. In
quibꝰ ꝟbis. Raſ. ꝑdcãz curã innuit õbere fi
eri ſm q̃tuor intentões. quaꝝ una ẽ eũo mẽ i
illo mẽbro ꝯtente. 2ᵃ ẽ uapoꝝ aſcenſus ꝓ
hibitio. 3ᵃ eſt ipſoꝝ et mẽ uaporabilis di
uerſio. Et 4ᵃ ẽ ꝯſumptio reliquiaꝝ illius
mẽ contente in ipſo mẽbro. Pᵃ ergo ꝯpletur
cũ eũone ꝑ fluxuz uentris uel uomitũ cum me
dicinis illã mãz reſpiciẽtibꝰ ⁊ educentibus
eã a remotis. Et poſt hoc cũ fl'omia ex ipſo
mẽbro uel ſcarificatõe uel ſanguiſugaꝝ appõ
ne ſup eo. de qua dixit Aui. in illa que fit ꝑꝑ
cõitatẽ cruris ſi repletio ẽ manifeſta fl'omet̃
ſafena ⁊ uentoſet̃ crus et purgetur corpꝰ eiꝰ
cum ſtomaticon. ſ. aliquo ſolutiuo educẽte tñ
ab extremis ut electuario indo dyaſinicon ⁊
ſil'ibus Et ſi fuerit ꝑꝑ cõitatem brachii fl'o
metur ſaluatella ⁊ uentoſet̃ brachium ſcarifi
cando uel apponant̃ deſup ſanguiſuce. De
2ᵃ intentione dixit Aui. ſtringantur duo cru
ra ſi fuerit ab eis ⁊ ſimiliter duo brachia
ſi fuerit ab ipſis ambobus uel ſtringatur
ſoluz unũ ſi ab uno fuerit. ſ. illud a quo ꝓce
dit. Et ſtringant̃ uſq; ad inguina ⁊ brachia
uſq; ad aſcellas cum inſtita fortiter ſtringen
do ut conſtrictis uenis ⁊ artariis uapor non
poſſit aſcendere. Dixit Auic. fiat iſta ligatio
ſi non fuerit repl'o manifeſta. ſ in corpore. ſ.
qñ ligationi itẽdis. Nã ſi repl'o fuerit ante li
gationem debet premitti euacuatio. ⁊ ipſius

minoratio ne ex ligatura trahantur mē ad m̄
brū ligatū a corpore. Si autez in corpore
nō fuerit plenitudo incipe a ligatura ēt stante
plenitudine in ip̄o mēbro. pterq̄ȝ in die me
dicine solutiue sȝ ligatio nō fiat sup loco mē
sȝ supra ip̄m paꝝ ⁊ fiat ligatura incipiendo
ab inferiori ascendendo ad superius. De
3ª intentione dixit Aui. fiat fricatio in pedi
bus suple uel manibꝰ uel alio mēbro cum sa
le ⁊ oleo keyrino. ⁊ dȝ ista fricatio fieri in
fra locū in quo mā ꝯtinetur. Et ideo dixit
Raſ fricentur plante pedūȝ. 4ª aūt inten
tio ꝯpletur p̄missis eūoibꝰ ⁊ tociꝰ ⁊ ipiꝰ mē
bri cuȝ stufis balneis emplastris ⁊ alyis medi
caminibꝰ resoluētibus desiccantibus ⁊ cōsu
mētibus reliquias mē positis super loco in
quo materia ꝯtinetur q̄ si nō suffecerint ap
ponat̄ ibidē medicam̄ rubificatiuūȝ l' ulcera
tiuūȝ aut cauterizetur locus. Dixit Auic.
si scitur locus ex quo uapor eleuatur admini
stretur super ip̄m cauterium uel medicamen
qō ulceret ⁊ apiat̄ ⁊ teneatur locus diu aptꝰ
ut omnis reliquia effluat.

Capm.7m.de dolore capitis propter uapo
res extrinsecos.

Translator Auic. ponēs
caplm de cu
ra sode uapoꝝ a mēbris l' toto
eleuatoꝝ ad caput errauit in ru
brica. dixit eniȝ de cura sode
ex uaporibus eleuatis ad cerebꝝ pp cām ex
trinsecā nō ergo erretur in cura pp errorem
rubrice. Si causa sode fuerit uentus ex
terior dixit Auic. considera an sit uentꝰ cali
dus estiualis an sit frigidus yemalis. i. an sit
uentus calidus sicut sunt uenti meridionales
⁊ subsequēter orientales an sit uētus frigi
dus sicut sunt uēti septētrionales ⁊ sbseq̄nter
occidentales etiā quacūqȝ hora flauerint si
ue estate siue yeme ⁊ qūocunqȝ sit. Cura
duplici pficitur instrumento. s. dieta ⁊ potio
ne. De dieta sciēdū ē q̄ omnes sex res nō nā
les debēt uerti ad ꝯriūȝ qualitatis uenti un̄
si fuerit calidus aer debet eligi frigidus et
eꝯo ita tn̄ q̄ aer sit in omni eius spe qetꝰ trā
quillus ⁊ clarus nō uentis pflatus. Et dixit
Aui. aliena totū qō inflat ⁊ lenit nām. s. ex ci
bis ⁊ potibus ⁊ medicinis. alienatur aūt totū
quod inflat ne addatur in inflatōne ⁊ extēsio
ne ⁊ per ꝯñs in dolore. ⁊ alienatur quod lenit
nāȝ qr in uētositate extrinseca n̄ queritur nē
sol'o uel lenitio nisi alia cā ad ip̄aȝ īducat.
Quidā aūt dicūt alienet̄ qō īflat ⁊ soluit nām
sil'. i. aliena īflatiuū q̄zuis sit lenitiuū nē. Et
qdā dicūt repiri litterā q̄ dic̄ aliena inflatiuū
pp cāȝ dc̄aȝ ⁊ leni nāȝ ⁊ ista littera ē melior
qr ꝯformis est can̄ generali supraposito q ē
q̄ in curatōe cuiuscunqȝ spēi soda ymo cuiꝰ
cūqȝ egritudinū capis lenitōis nē magª ē in
digētia. Cura vo p potōeȝ duas hēt intētō
nes unā ad ip̄ȝ uētū ⁊ locū introytus eius in
caput aliā ad malā qualitateȝ q̄ȝ impressit.
Pª intētō adimpletur dixit Auic. Si uen
tus fuerit calidus ⁊ eius introitus fuerit au

ris ut distiletur in aurez oleum camomilli
nuȝ tepidum. aut keyrinum aut anetinum cuȝ
oleo roſ pauco. Et si introytus fuerit nasus
distillet̄ in nasuȝ. Dicunt in nulla soda pp uē
tum extrinsecū q̄ztū ad hanc pam intētionem
q̄zuis sit uentꝰ calidꝰ n̄ dȝ apponi aliqd frigi
dū actu nec ēt poª. qr ſm hanc intentionē q̄
rit̄ ip̄ius uentositatis resol'o nō ꝯstrictio ul'
alteratio. sed oīa actu calida approximentur
et ēt poª. uexꝝ n̄ sint ista uirtualiter calida
plus ⁊ minus calida ſm naturam uenti. Si
enim uentꝰ sit calidus approximent̄ remisse
calida anodina. sicut Auic. hic fecit permiscu
it aūt oleuȝ roſ. cum eis paucuȝ non ut alteret
sed ut illoꝝ remictat caliditatem. Et ideo su
ple si uentꝰ sit frigidꝰ administra p aures ⁊ na
res olea calidiora. Et intende resolutioni uē
ti ēt cuȝ omnibꝰ alyis modis medicaminum
resol'oni illius uenti embrocando empl'ando
l' epythimādo. Et in uēto frigido dix Sorā.
si uentus est intus retentus suffumigetur ca
pud cum aniso cimino spica ⁊ folyis lauri bul
litis in uino albo ⁊ etiam per aures et nares
ex ipso iniciatur. Et si uentus fuerit calidus
suffumigetur cum floribꝰ camomille sticados
⁊ melliloto bullitis in aqua. 2ª uero intē
tio adimplenda erit si prima non suffecerit
⁊ malitia ꝯpl'onis uento subintranti successe
rit que sit cā perseuerantie sode cum hyis q̄
malam ꝯpl'onē derelictam alterant. Dixit Ra
sis in diuisionibꝰ Cura facte a caliditate uē
toꝝ ē ut fundat̄ super caluā oleū roſ. recens
aut oleuȝ ōfacinuȝ et sit oleum in ꝯrātū super
niuē aut in cursu aque frigide aut ꝯquassatuȝ
cū q̄ztitate quāte ipsiꝰ aceti sȝ super capita in
fantiū ⁊ mulierꝝ effundat̄ oleum camomillinū
suple mixtū cum oleo roſ. uel omfacino ut n̄
ledantur a nimia frigiditate illorum oleoruȝ
saltem actuali. Dixit Auic si malitia ꝯpl'o
nis succedit ei calida medicet̄ cum eo qō fa
cile est i. debile in infrigidādo incipiendum
ē enim ab eo qō est paꝝ frigidum et si nō suf
ficit augeat̄ frigiditas. Dixit Sull's. si uen
tus exterior fuerit calidꝰ odoret oleuȝ de ne
nufare uel roſ seu cucurbitis et ponat in au
res et nares oleuȝ roſ. in quo dissoluta sit cā
fora et super capud empl'm de roſ ⁊ nenufare
et roret faciē suam sepe cum aqua roſ. Qō
si malicia ꝯpl'onis uēto succedētis fuerit frā.
Cura eiꝰ dix Raſ ubi supra effuxio olei cal'i
. s. actu et poª sup sincipud sic̄ rutacei laurini
costini ⁊ sil'iuȝ. Dixit Aui. administra ad q̄z
cūqȝ duaꝝ extremitatū. s. auris et naris olea
cal'a ⁊ in quibꝰ ponit̄ euforb et muscꝰ dixit
Sull's ungatur capud cum oleo ō castoreo et
ponat̄ de eo in auribus et naribus uel de ol'o
de spica uel de oleo in quo karui et ameos et
ciminum sint dissoluta. Et odoret castoreum
et alia calida redolentia et aspergat faciem
suam cum decoctione eorum. Et capud lauet
cum lesiuio in quo ipsa decocta sint. Si ue
ro causa sode fuerit odor malus aduenientibꝰ
uaporibus malis ab extra. Cura ē dixit. A.
sil'is ei q̄ fit a uētis i h ut cōsidēt̄ si uapores
illi mali fuerint cal'i uel frigidi sicci uel hu
midi et in hoc q̄ consideret̄ cura per dietam

⁊ potionē sic̄ dictū est in illa. Itaqꝫ cura hꝰ ꝑ potionē sīr̄ hēt duas intētōes unam ad ipm uaporem in se ⁊ locū introitus eiꝰ ⁊ aliā ad malaꝫ qualitatē q̄ꝫ impressit Adimplebit̄ autē prima intentio afferendo medicinas cō trarie qualitatis qualitati illius uaporis ⁊ maxime ad meatū per quē introiuit ad caput

Et qꝛ huiꝰ uapores mali ſm pl'm sunt cal'i cū res cal'e sint magis euaporabiles ⁊ calidi tas in se sit euaporatōeꝫ faciens iō solū de cu ra ipoꝝ locutus ē Raſ in diuisionibꝰ dicens ꝙ cura eiꝰ est olfatus redolentiū frōꝝ. s. tem pate qꝛ ꝑꝑ cāꝫ supius assignatā. q̄ est ut uēto rū ⁊ uapoꝝ fiat resol'o nō debent frigida esse eleuata in gradu sꝫ declinantia ad ꝑuā fridi tatē maxime si uapoꝛ retētus in capite n̄ fue rit ml'tus. Si uero ml'tꝰ fuerit debēt medica mina declinare ad caliditatē tēꝑatā. Dixit Aui. calidos resolue cū ēbrocis tēꝑatis. ma xime si ymaginet̄ patiēs. i. patiat̄ ꝑꝑ illos ua pores scotomiā ul' ꝟtiginē. qđ est signū ml'ti tudinis uapoꝝ. Si tn̄ ex uaporibꝰ uehemens entitur caliditas odorētur frigidiora. sicut cāfora ⁊ sandali. Et dixit administret̄ ablu tio capitis in balneo cū aqua cal'a ⁊ malua. i. decoctōis malue. ꝯfert eniꝫ h̄ ablutio in re misso ⁊ ēt in intenso calore. Si ꝟo uapoꝛ fuerit frigidus ꝯfert odoꝛ musci ⁊ castorei ⁊ inūctio cū oleis moderatis cal'is ⁊ ēbroca tio cū decoctōibus caꝑ. Si ꝟo uapoꝛ fuerit siccꝰ dixit Aui. necessaria est administratio hūectātiū cū infrigidātibꝰ đterminatis. s. in gradu itēso l' remisso sꝫ ꝯ°nē rei a qᵃ uapor siccꝰ eleuatꝰ ē l' đterminatis sꝫ ꝙ uapoꝛ ille siccus ē ꝯiūctus caliditati l' frigiditati. Et ingenietur medicus ut coꝝ nares abluantur. s. abintꝰ cū oleis cū frigiditate đterminatis fortiter. i. ml'tū ul' sepe ⁊ ex eis sugat̄ trahen do ad suꝑiora nariū et huando quod tractum ē in eis. s. q̄ꝫtuꝫ possunt đinde fluere et exire dimittat̄ et renouet̄ hoc assidue et similiter fiat suctio naribus ex aquis roſ uiol' salicis et de cucurbita et super uapores harū et simi lium aquaruꝫ frequens fiat inclinatio. Si auteꝫ humidus fuerit uapoꝛ capiti interclu sus Cum moderate calidis eius resolutio fi at ⁊ odoribꝰ bonis aromaticis ⁊ moderate esiccantibus. Non auteꝫ debet fieri huius cura cū rebus stipticis q̄ꝫuis esiccent ne po ri opilentur ⁊ uaporuꝫ ꝓhibeatur resolutio

2ᵃ autē intentio adimpletur cum remouen tibus malā ꝯpl'onē derelictā post uapoꝝ reso lutōeꝫ. Et qꝛ tal' mala cōplexio derelicta ſm pl'm est calida ⁊ sicca ut que derelinquit̄ ex fumo sulfuris auripigmenti arsenici ⁊ si milium ideo de ea fuit locutus Auic. dicens administretur cāfora in oleo cucurbitino ut humectet unum. s. oleum cucurbitinum ⁊ īfri gidet alterum. s. cāfora. Et dixit sterne lo cum totum. s. in quo moratur patiens folys salicis ⁊ odoriferis humectantibus. Et quia mala h̄ complexio calida aliquando inficit ſā guineꝫ in uenis capitis cōtentuꝫ ad tollendū nocumētuꝫ inde secutuꝝ. dixit Raſ ubi supra cura eius est flobotomia. s. si sanguis infectus fuerit. Si autem cum soda fuerit odoꝛ siue bonus siue malus cura eius etiā est sīl'is supradictis. Si itaqꝫ odoꝛ bonus induxit so da sua cal'itate ꝑter h° ꝙ esiccationē fecerit dixit Auic. curet̄ cū odoribꝰ bonis frigidis sic̄ si soda euenisset ab odore musci uel croci curetur cum odore sandaloꝝ uel cāfore. Et eꝯ°. si odoꝛ bonus fecerit soda sua fr'itate cu retur cū odoribꝰ bonis calidis. Et qꝛ ut su pra patuit ex ꝟbo. ypo. i affoꝛismo aroātica capitis grauedinē ⁊ sic soda faciunt ex quo ꝟbo qdā acceperunt ꝙ in hac cura aromatica approximare n̄ erat ꝯueniēs. sꝫ nociuū ⁊ aug mētatiuuꝫ sode. ad declarāduꝫ acceptuꝫ istoꝝ n̄ eē ueꝝ dixit Auic. in ca°. de soda ꝯpl'onis cuꝫ succedunt aromatica frā post cal'a ul' eꝯ° expellunt. s. soda ab illis fc̄am. Dixit Horđ. odoꝛifera ledunt sanos. qꝛ distrahunt eos a sua ꝯpl'one nāli. sicut pꝫ cum sanus odorat li liuꝫ l' muscum. qꝛ inde ḡuat̄ capud eius et in currit soda. sed curant infirmos. quia per ea ad tꝑamentuꝫ reducunt̄. ita tn̄ ꝙ in qualitate sint ꝯ̄ria qualitati egritudinis. Si ꝟo odoꝛ cal's cuꝫ cal'itate esiccationē fecerit. tūc dixit Auic. nō sis ꝯtentꝰ in odore musci ⁊ sil'ium cāfora ⁊ sil'ibꝰ sꝫ cura sic̄ possibile ē cum caꝑ purgys hūectātibꝰ infrātis actu. qm̄ illa suf ficiēt in reōuendo cal'itatē cū actuali fr'itate et esiccatōeꝫ cuꝫ hūiditate potētiali ⁊ actuali

Si ꝟo n̄ potes curare cuꝫ hūectātibus in frātis actu timēs actualē infrātionē. saltem cura cuꝫ cāfora dissoluta in ipsis caꝑpurgys humectātibꝰ sꝫ suple nō infrātis actu. Uel ut qdā exponunt ⁊ si n̄ cuꝫ alio. s. sine cāfora po tes curare. l' qꝛ nō adest aliud. uel qꝛ qđ hēs nō sufficit. saltē cura cuꝫ cāfora dissoluta in il lis. q̄si dicat Auic. in hoc casu ubi ē inducta siccitas noli administrare cāforaꝫ solaꝫ sine humectātibꝰ qꝛ esiccat fortiter ⁊ sua esiccatō ne addet̄ in nocumētum. Et eꝯ°. qꝛ. s. si soda ē ab odore frigido esiccāte non sis contentus odorifero calido esiccāte solo ne esiccet āpli us sꝫ misce ipm cuꝫ hūectātibꝰ. Et supradc̄a cura đ approximatōe ꝯ̄ry odoriferi hꝫ ꝟitatē qn̄ odoriferꝝ fecerit soda sua q̄litate solum nō cuꝫ q̄ꝫtitate suoꝝ uapoꝝ replente et extēdēte nā si cuꝫ q̄ꝫtitate ipsoꝝ fecerit soda tūc dixit Auic. nō ꝯfert ipsorum successio. s. ꝙ post ap proximationem alicꝰ odoris ledentis appro ximetur ꝯ̄rius odoꝛ eo ꝙ aromaticum succe dēs cum ēt sit uaporosum et nō potens resol uere uapores ꝯꝑhensos ex aromatico ꝑcedē te addet in repl'onē ⁊ augmentabit soda. Et erit nocumētuꝫ eiꝰ cuꝫ repl'one maius iuuamē to eiꝰ cū alteratōe sua. Ut enim supra patuit in curatione soda a mala ꝯpl'one qn̄ mala ꝯ° faciens soda ē pura sine mā ⁊ humorali ⁊ ua porali nisi materia esset ualde pauca potens resolui per odorifera. Inquit Mes̄. Canon est non debere conferre aromata apud repl'o nem. Ideoqꝫ talis cura debet fieri p° cuꝫ re soluentibus illos uapores sicut supra dc̄m ē in cura sode uaporose. ⁊ postea cum alteratio ne cum odoribꝰ ꝯ̄rys sicut dc̄m ē. Si auteꝫ odoꝛ faciēs soda fuerit fetidus. dixit Auic. cura cuꝫ odoriferis bonis oppositis illi ma lo i q̄litate qꝛ si ille fuēit frūs. odorifera bōa

sint cal'a ⁊ ex°. ⁊ si odor sit fetid⁹ fueritq3 ꝺ
siccatiu⁹ mistrētur odorifera bona cū hume
ctantibus ⁊ de appatis in hoc dixit Aui. est
oleū salicis. hēt enī3 ꝑpetatē ꝯtra oēs odo
res malos fetidos sua caliditate ⁊ desiccatōe
nocētes tēpat ēt caliditatē illoꝝ ⁊ hūectat.
z^a aūt intentio q̄ est ad malā ꝯpl'onē de
relictā ꝯplet̄ sicut in alys duab⁹ supradictis
dictum est.

Cap^m. 8^m. de dolore capitis ex ꝑcussione cāu
uel obuiatione.

Dixit Gal'. z° miemir scire
nos o3 hāc dispōnem
nō aliud existere q̄3 fl'onē. s. id
qđ timet̄ ex ea qđ ꝯsueuit fieri
ꝑꝑ influxionē hūoꝝ. Dixit
Gord. illud qđ nos timem⁹ in dolore capitis
ex cāu ꝑcussione ul' obuiatōe est de āpate h ei
est tota ⁊ ꝑncipal' intentio medici in hoc cāu
ne āpa n̄ inceptu3 n̄ fiat ⁊ ne inceptū augeat̄
prohibere. Nāq3 ad casum ⁊ ꝑcussionē seq̄t̄
dolor ⁊ ad dolorem mēꝝ attractio ad locum
dolētē maxime in corpore repleto un̄ genera
tur āpa. Dixit Gal'. ubi supra si ꝑꝑ ꝑcussio
nē q̄ ſm suturas ꝑcranei ad durā miringam
tradatur aliquid f'onis intra craneu3. non
abs3 ꝑicl'o hui⁹ fl'on fiet. Et dixit ꝯtingit
ēt ml'tociēs in ruinis q̄ ex alto scindi aliquā
eaꝝ q̄ ſm cerebꝝ aut mirigas ꝑticl'aꝝ quo cō
tingēte dolor fit fortior ⁊ tota dispō diffici
le curabilis ⁊ ꝑicl'm acuci⁹ ⁊ uehementius.
Dixit Silib. dolor ex pie ul' dure matris fra
ctura nō curat̄ Dixit Aui. scias ꝙ cu3 lesio
ex ꝑcussione ꝑuenit ad uelamē cēbri ē i ipa
timor. ut g° medic⁹ i ꝑdictis reddat̄ ꝑuisus
Aui. in h° c° posuit sig^a inceptōis āpatis di
cēs. cū in illo q hēt h° ipedimētū fuerit ul' ap
ꝑet febris ⁊ ꝯturbat̄ intell'ct⁹ tūc iā incipit
āpari. nā ꝑ illa significat̄ ꝙ rapt⁹ mēꝝ fact⁹
ē ad caput ⁊ fixio eaꝝ in eo. Dixit Silib.
si oculi uideātur tēdi ad exteriora mā āpans
ē i piamatre. ⁊ si n̄ ē i dura. Et cura ei⁹ q̄3tū
ad hūc locū ꝑtinet dulpici ꝑficit̄ istrumto. s.
dieta ⁊ potōe. ⁊ maxie si sine plaga fuerit. de
dieta recitat Gal'. z° miemir ꝙ appolloni⁹ di
xit ꝙ cura ei⁹ ē q̄es corporis ⁊ trāqllitas ⁊
dīnutio cibi ⁊ abstinētia a tristātib⁹ seu offē
dētib⁹ q̄ sūt sol. balneū potatio uini uocifera
tio ⁊ cibi acidi ⁊ acris. i. acuti ⁊ salsi ⁊ ꝺ cu
ra ei⁹ ē eūo. Et dix Gal'. abstinere o3 hos a
uino ⁊ cibis solidiorib⁹ ⁊ maxie si febriūt.
Dix Ras in dionib⁹ euitēt oē3 cibū cal'3 cui⁹
ē facē uaporē ascēdētē ad caput. ⁊ p° ꝯtinētis
dix sōtiliet̄ dieta ⁊ det̄ in potu ptisana orde
acea ⁊ suc⁹ ḡnatoꝝ dulciū. ⁊ in dionib⁹ dix
ꝙ ꝯuenit olfat⁹ frōꝝ. Dixit Gal'. pratice 5°
caueat solē ⁊ balneū irā ⁊ cal'os cibos ⁊ pūgē
tes ⁊ cibos cefalea3 capiti mouentes ut sunt
nuces ⁊ canabis eruca bladerugū uinu3 forte
⁊ uinū rubeū ⁊ uuę passe nimiū dulces. Di
xit Auic. o3 ut caueantur balneum ⁊ uinu3 ⁊
ira ⁊ cibi uaporosi ⁊ calefacientes. Post
eūonem autem ⁊ diuersione3 ⁊ capitis cōfor
tatione3 ꝑhibito āpate. Dixit Ras cibēt̄
ex carnib⁹ arietū castroꝝ ul' annualiū agnoꝝ
⁊ gallinaꝝ et eduloꝝ. Et dixit liniat̄ nā coꝝ
cū suppositorio fcō ex sapone. s. albo. aut cri
steri facto ex suco sicle almuri ⁊ oleo uiol'.
Dixit Guill's nutriat̄ cū farina ordei uel
farris uel auene uel panici uel spelte l' lactuca
portul'. uel cucurbita et cū cēbris gallinaru3
edoꝝ arietū ⁊ castratoꝝ. Et h° spāl'r fiat si
sanguis post ꝑcussionē ex narib⁹ l' aurib⁹ flu
at qr exit⁹ sanguis ꝑ loca ista nocumētū ad cē
brū penetrasse sig̃t. Et cerebꝝ magis ꝯfortet̄
ex nutrimto cēbri q̄3 ex alia re. Et ꝑ uiā istā
cēbra aīaliū in h° cāu a physicis laudāt̄ ut di
cūt Ras in diuisiōib⁹ et Auic. 3^i p^a. in h° c°.
Et bibat cū dictis cibarys aquā decoctiōis
ꝺberis seu moroꝝ in q̄ sit zucaꝝ seu uinū de
granatis cū aq̄ frā. Et h mod⁹ curōnis fuet̄
usq3 ad ꝑfcā3 securitatē āpatis Et sit ōi die i
firm⁹ larg⁹ ſ3 uētrē ꝑ cristere l' suppositoriū
si ꝑ nā3 nō assellaret bis uel semel ad minus.
habita securitate āpatis ne āpa āpli⁹ ex ista
cā possit gnāri regat̄ cū carnib⁹ pullinis uel
edinis ꝯditis cum agresta ⁊ uitello oui ⁊ oio
sit ꝯtentus potu dcō usq3 ad perfectā curatō
nē. l' si omnino uellet bibere uinu3 in fine cu
ratiōis. sit ꝺbile albu3 cui sit admixtū triplū
uel duplū eius de aqua. Et in fine ꝯpleta cu
ra ad suā ꝯsuetudinē comedēdi ⁊ bibēdi pau
lati3 redat. De cura ꝑ potionē dixit Gal'. z°
miemir si ꝑcussio plage aut quassatiōis fuerit
facta intentiones plures erunt sanatiuorum
una quidem in plaga. secunda inquassatiōe
et 3^a in doloribus. Et. que in doloribus aliā
q̄dē est in ipsis que plagate seu quassate sunt
ꝑticulis ut pl'm aūt et in ꝑximis extēsis. Et
qr circūossualis mēbrana. s. gingiamater et
ei circūtensa extrinsec⁹ cutis ꝯtinuā suā sba3
alterutra hn̄s ad totū extenditur cutis. ꝯtin
git mul'tociēs totu3 dolere. maxime si usq3 ad
circūossualem descendit plaga. Et Auic. dcā
uerba Gal'i sequēs ueniens ad declarattione3
particulariū intētionu3 sanatiuaꝝ dixit. si si
ne plaga in capite fuerit percussio faciēs so
da. cura ē due res. ⁊ si ē cum plaga ē tres res
. s. ille due ⁊ tertia que ē ad plagā. Et de ꝑ
mis duabus dixit o3. ut tua intentio sit ut do
lorem sedes quantum potes et hec est pri
ma intentio. Et z^a est ut elonges quantu3
potes mā3 a loco leso omni modo. s. eūone et
diuersione ad oppositū. Et hec ambe intentō
nes sunt implende ut prohibeatur āpari cere
brum. nā sedatur dolor ut non trahatur mā
illuc ⁊ eūatur ⁊ diuertitur ut non fluat illuc
De 3^a autem intentione que est ad plagam
uel quassationem in loco suo dicetur. Pro
sequens aūt particulariter intentionē euacua
tionis. dixit Gal'. ubi supra optimū in hys si
neq3 ea que etatis sūt prohibēt n3 uitalis uir
tus infirma uideatur. principium sanationis
a fl'omia facere. si aūt ꝑhibeamur fl'omia fa
cere eūabim⁹ uētrē per cristere. ⁊ gratia eua
cuādi ea q̄ i ipso sunt sed ⁊ adhuc magis gra
tia antipascos. i. diuersiōis ad oppo^m huoꝝ
q ꝯsueuerunt ad patiētes particulas ferri. di
xit Gal'. accelerandū prius est ad cefalice fl'o
miā sanguinis que iuxta ꝙ opus ē extrahat̄

ꝛ ꝟtus ꝯsulit.ut si pp etatē ꝟtutē tempusqꝫ
minutio sanguis ꝓhibeatur cristeri utatur
acuto si nulla febris adest sin aūt utatur cri
steri molli māꝫqꝫ trahe ad inferiora ne for
te in locū influat patientē. Dixit Ras p̊mo
ꝯtinētis fl'ometur uena cefalica ꝛ extrahatur
modicū sanguis ꝛ fiat hoc quater in duobus
ul' tribus diebus. Et iste mod⁹ ꝯpetit in con
suetis fl'oari ꝛ debilibus ꝛ hys a quibus ex
plaga ml'tū sanguis fluxerit. Dixit Paulus
fl'oia fiat eadeꝫ hora qua ꝑcussus fuit īuens
ꝑ hoc. ꝙ quāto cici⁹ fit tantomagis ꝯueniēs
Et dixit Ras ubi supra qñ accidit capiti for
tis ꝑcussio ualde laudabile est ut fiat i primis
fl'oia. scōario ꝓuocetur flux⁹ cū cristeribus
cal'is si nō ml'tū febricitat patiēs. ꝛ si febrie
rit cristerizetur cū cristerib⁹ leuib⁹. ꝛ dentur
pillule coꝫie si non febricitat. Et dix scire ꝺ
bes ꝙ ꝓuocatio fluxus est ualde necessaria
in hoc morbo. ꝛ si forte paꝝ calefit. s. ab ip̄o
farmaco uel cristeri cal'o non nocet qꝛ purga
tio reddit caput leue ꝛ nō ꝑmittit uulnus ap̄a
ri. Et h̄ cañ. ē ꝯtra cōiter praticantes qui ꝓ
hibēt in hoc cāu farmaca ꝛ cristeria acuta
ꝛ solū procedunt cuꝫ lenitiuis timētes febrē
ignorātes ꝙ maius est iuuam̄tuꝫ eūonis q̄ꝫ
sit nocumentuꝫ calefactionis. Sequens auteꝫ
Auic. s̄mones hos Ras dixit p̊m. quod oꝫ te
facere ē fl'oia cefalice aut nigre. cefalice qdeꝫ
qñ repl'o est in capite ꝛ ꝑtibus ei attinētib⁹
ꝛ nō in toto. Nigre uero qñ repl'o esset etiaꝫ
in toto suple aut basilice uel uene lōgingoris
s̄m cañ. dictos supra in cura uniuersali egri
tudinū capitis hita ꝯsideratione ad q̄ꝫtitatē
plenitudinis toci⁹. Et dñt fl'oia i hoc cāu
fienda ē ēt si dñiū fuerit alteri⁹ hūoris a san
guie i corpore eo ꝙ qcūqꝫ sit hūor dñans si
fluere dꝫ ad caput sil' cū sanguie fluit ad ip̄ꝫ ꝛ
sic fl'oia eūans ꝛ diuertēs ip̄ꝫ ꝓhibet ei⁹ flu
xū. Et facta fl'oia dixit Auic. si illic est re
pletio. s. aliorꝫ hūorꝫ a sanguie oꝫ ut utaris
cristerib⁹ acutis. saltē cū pulpa colognti(d). et
hoc maxime si hūores illi fuerint ꝯtēti i sto
maco itestinis ul' in p̊mis uenis quos criste
re eūare ꝛ diuertere possit acutū. Et ista cri
steria acuta dixit Aui. fac si nō fuerit febris
ut nō addāt in īflāmatōeꝫ febris. ꝛ iō si fe
bris fuerit tunc cristeria eq̄bis ꝛ hoc ul' utē
do leuib⁹ ul' miscendo leuia cum acutis s̄m
necessitatē. Si uero illi hūores nō fuerint
in dictis ꝑtibus locati ita. s. dixit Aui. ꝙ cri
steꝛe nō ꝯuenit. qꝛ nō pōt educere nec diuer
tere illos tunc oꝫ. ut educant̄ cū alio farmaco
ut cū pillulis cochys. si febrē nō hūerit aut
hūerit calorē q sit minor febre. qm̄ in hys
cāibus ꝯueniūt ille pillule educēdo eos. suple
ꝛ si fuerit febris nō utaris cochys sꝫ alys nō
īflāmātibus farmacis l' minus calefaciētib⁹
q̄ꝫ cochie suple ꝛ alys ēt diuersionū modis
utenduꝫ est. Eūone auteꝫ ꝛ diuersione ad
impletis deueniendū est ad localia per que cō
plebitur p̊ duaꝝ intentionū supradictaꝝ. s. q̄
est ad doloreꝫ. que duobus modis completur
plaga quassatione uel ap̄ate non existēte in lo
co Et unus modus est cuꝫ capitis ꝯfortatōe
ꝛ ꝓhibitione ascensus humoꝝ ꝛ uaporum ad
caput. Et scdūs modus est cū doloris se
datōe administrando remisse cal'a faciliter re
soluentia. hys aūt duobus modis qdā auctoꝝ
utūtur distincte p̊us utendo stipticis confor
tātibus ꝛ ꝓhibentibus fluxū ꝛ in ꝓcessu re
solutiuis dictis. Et qdaꝫ utūtur eis ꝑmixtis
in prin°. et ꝓcessu. De administratōe ip̄oꝝ
distincte et sigillatiꝫ dixit Gal'. 2°. micmir ꝙ
apoloni⁹ ait rodino et aceto unge capud et
cataplasmes rosis sicci s. coctis uel infuxis in
dulci uel mellicrate tritis et lana mollis i ace
to ꝛ rodino infuxa supponat̄. Dixit Ras.
p° ꝯtinētis si cognoscis ꝙ soda sit ex ꝑcussio
ne ꝛ sit cutis salua ponat̄ desuꝑ oleū ros. et
acetū et ēpl'et̄ capud ex folys salicis l' mirti
et solatro ꝛ croco et sandalis. Et dixit in di
uisionib⁹ post fl'omiam ꝯuenit effuxio aque
frigide super cap̄. et facere empl'm capiti ex
folys mirti et pauco ramich et acacia et aq̊
citonioꝝ. Dixit Gal'. post euacuationē loco
aqua instilletur in qua mirtum ꝛ cip̄ssi nu
ces decoxeris. Mes. uero dixit ꝙ filius sa
pionis inqt si supra ꝑcussionē i capite nullum
p̄teryt tēpus administrem⁹ in p̊n° q̄ repellāt ꝛ
nō ꝑmittāt māꝫ reumatizantē ad locū recipi
ꝛ figi i ip̄o sic̄ recte administrāt frā stiptica
cū aqs ꝛ exp̄ssionib⁹ fris. sic̄ ē ramich cū aq̄
frā ml'te fritatis ꝛ ꝯp̊mere uehemēter suꝑ lo
cū cū eis. Et ex eis sūt rose et sādali ꝛ faufel
et sief memithe et acatia ꝛ bolus armenus et
chimolea ꝛ lens ñ excorticata et lutum singl'a
riter ꝛ ꝯiunctiꝫ cū miscēt̄ cū suco solatri aut
ꝟge pastoris aut plātaginis aut coriādri hūi
di aut cū oib⁹ aut cū aq̄ ros. et infrānt̄ super
nuc aut cū exp̄ssiōe portul'. Si aūt supra
ꝑcussionē. dixit Mes. ꝑtrāsierit tp̄us et mā
iam reumatizauit et collecta ē. suple ꝛ nō am
pli⁹ fluit. tūc medicamē resolutiuū. s. pnꝝ ē ap
ponēdū. sic̄ qð fit ex caōmilla melliloto fenu
greco radice altee et sil'ib⁹. Dixit Auic. lo
quēs ꝺ approximatōe dictoꝝ modoꝝ medica
mina ꝯiunctiꝫ apponāt̄ empl'a capiti quoruꝫ
ꝑmixtiōes sint ex eis in qb⁹ ē stipticitas s̄b
tilis q̄ cū subtilitate penetret ꝛ resol'o pauca
sic̄, sūt rose ꝛ mellilotū et calam⁹ aromatic⁹ ꝛ
caōmilla ꝛ bolusar. ꝛ alum̄ iameni cum uino
odorifero. Dixit ras. p° ꝯtinētis. R̸. frōdes
mirti ꝛ uitis et mentastri seu balsamite et sā
suci ꝛ tere oia ꝛ fac empl'm supra capð. Di
xit sap. inunge capud cum oleo camomillino
et uiol'. si fuerint uigil' uel ros si nō fuerint ui
gil'. Et dixit oꝫ ꝙ ꝑmisceas utrūqꝫ simul s̄m
diuersos modos multociēs ꝛ significat̄ suꝑ
q̄ꝫtitatē ꝑciū ꝑmixtiōis ex magnitudine ap̄a
tis. s. iā incepti facti l' futuri fieri. ꝛ ex ꝯ°ne
infirmi et etate ei⁹. cui⁹ exm̄ ē. qꝛ qñ ap̄a est
magnū uelocis additōis. scias ꝙ caliditas ē
fortis. ꝛ ꝙ mā est multa. ergo addes in oleo
frigido ꝛ minues ex oleo cal'o. Et sil'r qñ ꝯ°
īfirmi ē calida minue ex oleo cal'o. Et si etas
ei⁹ erit etas iuuētutis minue ex eo ēt suple ꝛ
sil'r operare alys ꝑticularib⁹ exñtibus cal'is

Dixit Mes. at et si reumatizauit mā et
partim reumatizat et partim collecta est et
partim colligenda utraqꝫ cura indiget scili
cet et que repellat reumatizandum, ꝛ que re

soluat collectuz reumatizatū. Et secutus ē in hoc Gal'. qui 2° miemir dixit hys que ad s'o nes utemur auxilys. Dixit Auic. rōne agit qui dictis medicinis. s. pmixtis et ēt resolu tiuis utit ur tepidis hic eniz ē rectus modus administratōis cap quia in forma tepida sunt magis mitigatiua doloris uextū dixit Auic. dolor et timor apatis qūz facit necessariū ut parūp infrigidēt. ut qū dolor esset magnus.

Dixit mes. si p dictū modū soda nō resol uit curet cura apatū qr signa facit q apa colligit ul' colligetur ul' iam collectū est ymo mlti ab ipo pncipio pcussionis curant hanc soda cura apatis utētis in pncipio repellēti bus τ post principium illis admiscent re solutiua addentes paulatiz τ gradatiz in reso lutōe donec pueniāt ad resolutiua pura.

Dixit Sapio post cūonē si nō fuerit uelamē detectū τ algēgemati fuerit sana addemus ad oleū ros parp aceti si aūt ibi esset apa. s. in cu te cū dolore. s. magno recedemus ab aceto si uero cū apantibus que fiūt in cute capitis τ pānicl'o algēgemati non fuerit dolor magnus tūc pp̄e ē ut qescāt cū oleo rosato pmixto cū aceto pauco q si fuerit cuz eis dolor τ apa sit magnuz. tunc excusat oleū ros solum tepi duz. aut oleū sisaminū. Et qzuis cura pre dicta. s. qū soda fuerit pp apa sequēs ad pcus sionē dependeat ex cura apatuz cerebra īfra diceda suis capl'is. auctores tū i hoc loco ali qua scripserūt. Dixit Hal'. 5° pratice si ce rebri opimēto ex cāu ul' pcussione apa inna tū fuerit oz capiti oleū instillare ros tepiduz et uini acetū. q si os cōfractū ē et cohopimē tū cerebri discohoptū et comitat hoc dolor grauis o'o ros acetū ñ imisceas. eo q uehem ter impedit pānicl'm sz ros oleū purū instilla tepid aut camomillinū. s. illi immixtū τ h° in pcessu. Et subdit. sciendū ē tibi oleo ros acetū immisceri in cerebri τ opimēti ei⁹ apa tibus q° ros oleū ad cranei penetret interio ra. τ p acetū ingrediat ipi⁹ sbtilitate. nō q acetū apati psit. cū neqz mitiget neqz dissol uat neqz in cal'is nez in frigidis apatib⁹. ace tū ēt ut patuit p Sapiū pueniēs ad pānicl'os sua mordicatōe eos ledit τ maxime cum sint mlti sensus. Dixit Ras p° ptinentis si apa τ soda sunt magna cauendū ē acetū. τ ē ponē dū oleū ros tepefactū soluz. Dixit Aui. si loc⁹ sine uulnere expñs incipit apari. tunc ne cesse est admistrare stiptica. fortis stipticita tis fortis infrigidatōis. sic cortex gnati τ lē tes τ ros τ palauster. τ hui⁹ ēbrocādo caput cū aqs. s. decoctōis cap τ ēpl'm faciēdo ex fe ce ipap deinde. s. ueniēte apate augmtū fiat pmuta° ad illud in quo cū h°. s. q sit stipticū sit subtiliatio. sicut est cipsus nurica citoniū τ olibanū. suple. τ pcedēte apate. misce cum eis resolutiua magis. τ resolutiuis solis tem patis tū utere in statu. Et cū fuerit in de cl'one dix Ras p° ptinētis supponātur olea mollificātia. τ si apa fuerit dur decoquātur cū eis mtastr τ absinthiū τ sil'ia. pp quosdā ptrouersias q̄ uidētur i ṽbis auctor i hac cu ra tollēdas. notāt q pcussio si fuerit magna ita ut uerisil'r extimetur ex fortitudie soda et

alys coniecturis timēdū esse de futuro apate ab ipso pn° utendū eē repcussiuis po^a fridis et actu infrātis. sic Mes. dixit. q si tantus nō fuerit timor nec soda uehemēs tūc utēduz eē pdictis parp et nō uehemēter infrātis ut dix Auic. Et in h° cāu hz ṽitatē qd ex dcis Auic. hic elicit gētilis. s. q a pn° apatis utē dū ē actu frigidis qz añ iniciū apatis stante aūt apate utendū ē tepidis ut dixerūt Sapio τ hal'. Qd si timor de apate adhuc fuerit mi nor. tūc utēdū ē repcussiuis tepefactis sicut dixit Auic. recte facē eos q eis utūt tepidis Si ṽo fuerit bōa pIectura in regie pcedēte et euacuatōe ōbilitate pcussiōis et leuitate so de extimas apa nō futur tūc incipiendum est a stipticis mixtis cū resolutiuis sm modū su pradcm. ymo et aliū tāta pōt eē assecuratō de apate q nō fiet. q posset fieri inceptio cure maxime pmissis cūonib⁹ et diuersiōib⁹ a re solutiuis moderate un p° ptinētis ad hūc si nē dixit Ras. cū soda ē ex pcussiōe. τ ñ adest uuln⁹ curet cū calefactorys. s. resolutiuis ano dinis q̄ ñ sint cā attractiōis ad locū. Et hoc emergēte cāu ptingit mltos liberari ex soda pcussiōis ex appōne empl'i cal'i. ut empl'm bo nini sup cap in pn°. in casib⁹ aūt ōib⁹ in qb⁹ suspicio fit de apate. tale empl'm in pn° posi tū eēt nociuū. cā apatis. τ necis multor. dix Auic. cuz pcussio fuerit pmouēs capud. i. fue rit agitās τ relaxās sbam cēbri qz pmotōez eē pIecturam⁹ ex forti pcussiōe τ lesione ma gna opōnū sensibiliū τ motiuar τ alys signis tūc incipias dare sticados ad potādū cū aq τ ē dcm h° oribasy positū in 5°. ptinētis suplēt h° eē fiēdū pmissa s'omia cūone τ diuersiōe assecurantib⁹ a sup uētu apatis et nō añ cū sti cados sit cal'm. sz facta securitate de apa e i tētio tūc ē ad pfortandū cerebr τ reōuēdū la xitatē sbe ei⁹ τ cā re integrādū. Et h° bñ ope rat sticados τ iō dixit Auic. q cū eo libant ē. n. h° ultimum qd fit in cura. Dixit Gal'. 2° miemir q si miringa fuerit pforata hāc curat ut dixit archigenes nepite suc⁹ sup infur⁹ et farina sicca sup iposita. deiñ butir et rodinū τ adeps porcin⁹ sine sale antiq⁹ pmixta τ te pida apposita. Dixit Gilib. accidit iterdū cē brū uōri descēdere ex pcussiōe l' cāu. Et tūc pperit ēpl'm positū ex absinthio sub pedibus τ spumabit capud τ curabitur l' fiat ēpl'm ex bettonica. Dixit Auic. cū egredit pp pcussio nē sanguis ex cēbro. s. p os l' nares aut aures quē extimas ex cēbro uēire pp. magnitudiez pcussiōis. τ malitiā accñtiuz inde secutor oz ut patiētez potes cerebellis gallinar quantū possibile ē ei dare. q̄ possibilitas nō sumit a po^a egri in deglutiēdo nec a po^a inueniēdi ipa cēbra gallinar sz sumit ab assecurōe apa tis. nā in pn° cū ē timor de apate min⁹ potes de eis dare ne augmētāt apa. sz fca ei⁹ assecu ratiōe multū potes dare. Accidit aūt tal' flu x⁹ sanguis ex fractura alic⁹ uene q̄ frangitur ex magna cerebri pmotiōe pñte pcussionem casuz uel obuiationē magnaz indatione ergo hor cerebellor procedenduz ē sm qtitatem timoris apatis ita ut in pn° des paucum. Et facta s'omia τ alys prohibentibus apa des

multuꝫ. Et cuꝫ soluitur apostema idest eius ti
mor tollitur. tunc multiplica potū coꝝ usq̄ ad
tres dies. Dixit Sorā. si multus fuerit sā
guis fluxus restringatur. ⁊ dentur multa cere
bella gallinaꝝ. Et ad ꝯpescēduꝫ fluxuꝫ sanguis
Dixit Aui. potenē super potuꝫ cerebelloruꝫ
aqua granati accetosi ⁊ similiū. Dixit hal.
si cephaleā ꝯcomittant̄ uigilie. tunc oleū insti
la uiol. aut nenufarinū tepiduꝫ in nares ⁊ au
res. Et dixit si ab inde mētis acciderit cō
furio caput cuꝫ cathimia ⁊ ordei farina uiol.
oleoq̄ꝫ rosato ⁊ modico aceto emplastriza.

Capl'm 9m de dolore capitis ex ebrietate.

Uia ebrietas ꝑut nomen
iportat passiōis. ꝓpe
passio est capitis ⁊ principal'r
cerebri. ⁊ ꝯñter annexoruꝫ siue
ortoruꝫ ab eo ⁊ spāliter neruo
rum oculorum ⁊ lingue habens loqui de cura
sode ꝓueniētis ex uino ⁊ ebrietate uisuꝫ fuit
mihi bonuꝫ fore hic capl'm de ebrietate facē
Dicitur aūt ebrietas ab. e q̄ ē ex ⁊ bria q̄
ē mensura quasi ex mensurā status. inde dici
tur ebrius quasi extra mensurā ꝯstitut᷒. ⁊ ie
briatus intra non mēsurat᷒. Dicit̄ etiā eb̄
etas crasileos quod interp̄tat̄ iectigatio ma
xime capitis. ꝑꝑ ebrietateꝫ nāq̄ꝫ. ymo ꝓpter
cām eius multis eleuatis uaporib᷒ ad caput
⁊ faciē. quedā iectigatōes quasi quedā pulsa
tiones a uentositate seu a uapore subleuāte cu
teꝫ circa faciē causant̄ ⁊ partes ei adiacētes
Dixit Hal. 5°. affor ismoꝝ in comēto affo.
Si inebriatus quis repente ⁊c. ebrietas est
crasileos. i. capitis iectigatio uel dicit̄ crasi
leos a cranco q̄r iebrietate ea que subcraneo
sunt maxime patiunt̄. Ebrietas etiā scd̄m
quosdaꝫ est idem q̄ crapula. et ebrius idem
est q̄ crapulat᷒. Arꝝ. tū problematū. 3a. ꝓ
bleumate. 17° ponit driaꝫ iter crapulā ⁊ ebri
etateꝫ. Et dicit q̄ crapula est quedaꝫ cal'itas
⁊ accensio finiens. i. terminata ⁊ fixa circa ꝑ
tes capitis ex qua accidit motum arteriarum
capitis maxime timporū fortem fieri ⁊ cere
bri. ut uideantur oculi ex capite egredi ⁊ ti
pora maleis contundi. Sed ebrietas cum
hoc q̄ calefacit ut crapula stupefacit inducēs
grauitatē ⁊ stuporē cū mentis alienatōe. Cra
pula ergo defficit ab ebrietate in hoc q̄d sal
uat menteꝫ sꝫ crapula inducit doloreꝫ pulsati
uum. ⁊ sentiunt crapulati ipsum. ebrij autem
ipsum non sentiunt. quia mente alienati sunt
Ebrietas potest dici morbus officialis si
licet opilatio uentriculorū cerebri causata a
multitudine uaporuꝫ eleuatoruꝫ ad caput a re
inebriante. etiam a materiis ꝑ inde agitatis
ita q̄ aliquando cum dictis uaporibus causāt
opilationeꝫ simul humores fluentes ad ipsos
cerebri uentriculos agitatione ⁊ dissolutione
in eis ab illis uaporib᷒ facta. Dixit Sorā
Ebrietas est passio cerebri cū neruoꝝ molifi
catōe ꝑꝑ fumos grossos a re inebriāte ꝓuenī
ens. Dixit Ser. super primo uiatici. Ebri
etas est lesio cerebri cum iectigatione ex gro
sa uini potatione prouenicns. Ebrietas
distiguit̄ al'ñ sꝫ diuersitateꝫ cāꝝ p° in uli ⁊
ut sic alia ꝓuenit a cā itrinseca ⁊ alia a cā ex
trinseca ⁊ 2° in ꝑticulari sm ꝑticulares cās
intrinsecas et extrinsecas de q̄bus dicet̄. Et
distinguit̄ aliqñ diuersitate intensiōis et re
missiōis sm quaꝫ diuersitateꝫ alia d̄r debilis
seu ꝑua uel remissa. alia fortis magna seu in
tensa. ⁊ alia mediocris Et remissio quidē
intensio seu mediocritas ebrietatis attendit̄
penes accidētia ꝯseq̄ntia eaꝫ sm q̄ sunt intē
sa et remissa et sm q̄ sunt ꝑdurantia multum
aut paꝝ. Innuūt sapientes q̄ cā ebrietatis
ab intrinseco ꝓueniēs ē uapor multus in cor
pore multis repleto hūiditatibus forti supue
niēte in eis agitatiōe et motu eleuat᷒ ad cere
bruꝫ eius ꝟtutes ipediēs sensitiuas et moti
uas q̄bus ipeditis sequitur nocumētuꝫ insen
su et motu. Causa uero extrinsecus adue
niens et ebrietateꝫ cāns. Aut ē cibus uaporo
sus aut pot᷒ uaporosus. Aut medicina iebri
ans aut est cibus siue potus ex dictis cōposi
tus. Et cibus quidē inebrians est sicut pa
nis de lolio aut cui ꝑmixtū est nigelle semen
seu semē git. Et medicina inebrians est
sicut opiū mandragore radix cortex et poma
eius et utriusq̄ꝫ iusquiami semē. Et gene
raliter oīs medicina narcotica simplex uel cō
posita. Potus aūt inebrians est ceruisia et
uinū potens. Attñ q̄r ebrietatis ꝓueniētis
a cibis uel medicinis inebriantib᷒ ab aucto
ribus cura ponit̄ inter curas uenenoꝝ. ideo
de hys in hoc cap° nō erit smo. Sequar aūt
de ebrietate a uino ꝓueniente. huic eīm ma
xie ꝯpetit curatio et ēt ꝑseruatio ab auctori
bus polita. uinū eiꝫ sua cita euaporatōe et ue
loci penetratione est ebrietatis potissima cā
effectiua. et ꝓpter dictā cāꝫ cum ebrietas ab
solute ꝑfertur ea que ex uino fit merito intel
ligitur. Non tñ omne uinū est ebrietatis
inductiuuꝫ aut saltem non fortis ebrietatis.
Nam uinuꝫ pauciferum aquosuꝫ quia nō est
nisi debiliter euaporatiuū nō facit ebrietateꝫ
aut nō facit nisi debileꝫ et hoc in debile hūti
bus cerebruꝫ paucoꝝ spūuꝫ. Et post aquo
suꝫ est uinū ponticuꝫ q̄d nostro ydiomate bru
scuꝫ uocamus. ipm̄ eīm pauce et tarde est eua
poratiuum et ē cum sua ponticitate claudens
os stōachi et stringens uias uaporum. quare
raro ebrietateꝫ facit. Et post ponticum ui
num dulce raro inebriat ⁊ tunc ēt ebrietatem
non efficit forteꝫ. Non eīm est euaporare mul
tum aptum nec penetrare cum in substātia sit
grossum et in cōplexiōe tēperatuꝫ in calido
et frigido medium. est ēt nature aicabile ita q̄
auide et uelociter trahatur ab epe et mēbris
ita q̄ ēt ante ipius integraꝫ digōneꝫ qua de
causa paruaꝫ trahit moraꝫ in stomacho. unde
parum euaporare et modicū penetrare ad ce
rebruꝫ pōt. Inquit Aristo. 3a ꝓbleumatū
9° ꝓbleumate bibentes uinū dulce non fiunt
ebrij. Et dixit esse cām quia uinuꝫ dulce non
hꝫ ꝓpriuꝫ saporē hūoꝝ sed extraneū Nā uinū
nō dꝫ habere aliquē saporeꝫ excellentem nec
aliq̄ꝫ aliaꝝ dispōnū. sꝫ dꝫ esse mediuꝫ oīuꝫ cir
cōstantiaꝝ. Nō sit aquosuꝫ neq̄ꝫ q̄litatē hñs
aliquam excedēteꝫ. bibens enim uinuꝫ dulce

ē amator dulcedinis nō uini qꝛ nō uincitur a uino ſꝫ uincit uinū. dulcedinē nāqꝫ eius nā attrabit. uinū aūt derelinqt quare nō inebriat. Imo et uinū dulce aliud uinū inebriari ꝓhibet maxie illi ſupbibituꝫ. Ait eīm Aristo. loco dicto ꝓbleumate. 13°. ꝙ ſiquis ſupbibat uinuꝫ dulce. ſ. poſt uinū inebrians deprimiť ab ipō uino dulci uinuꝫ p̄aſſumptuꝫ unde minus .i. raro uel tardius inebriat et ſi inebriat minus moleſtaꝫ facit ebrietateꝫ et a ſignās cāꝫ dixit ideo eſſe. quia uinū dulce lenitiuū eſt et uiſcoſuꝫ et ex hoc poroꝝ opilatiuuꝫ et ex hoc tegit uinū p̄aſſumptum. unde p̄aſſumpti uini calidū minus petit cerebruꝫ cū effumatione.

Et poſt uinū dulce uinuꝫ qđ eſt muſtuꝫ nouum tarde inebriat et debileꝫ illam opatur. Et in hoc. 5. adducūt rōnes. prio quia cito ſaciat. quare ex eo minor ſumiť q̄ꝫtitas. 2ª qꝛ groſſuꝫ exiſtēs paꝝ penetrat. 3ª qꝛ dulce et ut dictuꝫ eſt dulce paꝝ inebriat. 4ª quia cū ſit graue cito deſcēdit in inteſtina. 5ª. qꝛ frigidius ē et hūidius nō miſto. Et dixit Ax. loco dicto ꝓbleumate. 12°. uinū dulce et uinū intēpatū et kiſcon qđ ē claretū uinū. ſ. factū cuꝫ ſpēbus dictū a qbuſdaꝫ nectar ī medio potata alioꝝ potuuꝫ ſiue potuū et ciboꝝ inebriari faciūt. ſ. minus q̄ꝫ ſi nō in medio bibereť ſꝫ ſine ipīs uinū tēperatū. i. lynifatuꝫ uel ſine ſpēbus uel puꝝ ſoluꝫ bibereť. Et cā hui⁹ eſt qꝛ ex illoꝝ potib⁹ fit ꝓhibitio aſſcenſus uaporum p̄aſſumpti potus uel et cibi ⁊ potus ad cerebrū ita ꝙ cerebrū ex illis nō ſupcaleſit ⁊ ꝙ tal' ꝓhibitio aſcenſus uapoꝝ fiat appet de uino dulci. qꝛ ut dcm ē opilat et kiſcon uapores reſoluit et uinū intēpatū minus inebriat ut appebit. Sꝫ uinū uinoſuꝫ in ſubſtantia ſubtile et in ſapore acutum hoc eſt qđ cito et multuꝫ inebriat citaꝫ et multaꝫ euaporationē et uelocēꝫ faciēs penetrationē ſuis igneis ꝑtibus multis et paucis aqueis et iuuat ad ei⁹ uelocē penetrationē aīcabilitas uini et eius ꝯformitas ad corpora hūana. Uinuꝫ inſup inebrians ſumptū in ieiunio citius ebrietatē induc̄ q̄ꝫ cū cibo ſūptuꝫ. ⁊ maxie ſi ſūmatꝛ in ieiunio famelico ente corpore ul' ſitibūdo. Nō hñs cibi ꝑmixtionē uinū citius penetrat ⁊ caliditas ſtōaci ꝯſa ſupra ipm ſolū citi⁹ et magis actuat ipm et euaporare fac̄. Et ꝑꝑ hoc accīit ꝙ idē uinū in minori q̄ꝫtitate in ieiunio ſumptuꝫ forti⁹ inebriat q̄ꝫ in maiori q̄ꝫtitate ſumptū cū cibo. Uinū quoqꝫ inebriās ſumptū mixtū cū pauca aqª dixit Ax. ꝓbleumatū. 3ª 3° ꝓbleumate citi⁹ inebriat q̄ꝫ ſūptū puꝝ. Et aſſignat treſ cās p̄ª ē. qꝛ citius penetrat eo ꝙ aq̄ pauca ei ſubtilitatē p̄bet. 2ª ē qꝛ de paꝝ linfato uino amplius bibitur ſiue bibi pōt q̄ꝫ de puro. qꝛ puꝝ magis facit uomituꝫ ſua punctione q̄ tolliť ab eo ꝑꝑ aq̄ mixtionē hoc tñ noſtro tēpore et in noſtra patria nō eſt in uſu Naꝫ hōies noſtri tēporis ex laſiuia potandi uinū pl⁹ de puro bibūt q̄ꝫ de linfato. et ex cōſuetudine nō inde patiūť uomitū. 3ª cā eſt qꝛ uinū puꝝ ſua caliditate iuuat ad digōnē ſui et alioꝝ digerēdoꝝ qđ nō fac̄ aqua linfatum.

Dixit Aui. ꝑmi 3ª. ſcias ꝙ uinuꝫ mixtuꝫ .i. tēpatū ueloci⁹ iebriat ꝑpterea ꝙ aq̄itas penetrat. i. penetrare fac̄. Uelocitatiſqꝫ ebetatis cā dixit Auic. ibideꝫ. aut eſt propter cerebri debilitateꝫ ymo eſt ſignū debilitatis cerebri. Aut eſt ꝓpter multos hūores qui ſūt in eo qui diſſoluti a caliditate uini iuuāt ad iebriādū. aut ē ꝑꝑ uini fortitudinē. i. potētiam ⁊ ſb̄tilitateꝫ. aut ē ꝑꝑ cibi paucitatē q° nō fit ꝓhibitio aſcēſ⁹ uaporū uini. Aut malitiaꝫ regimis i ipō. ſ. cibo l' i ipō. ſ. potu uini aut in eo qđ cū ipō ꝯtinuať. ſ. i regie aliaꝝ ſex reꝝ ñ nālīū. Utēſ quoqꝫ diuerſ iebriātib⁹ uinis citius inebriať q̄ꝫ uno ſolo utēs. Uinū inſup qbuſdā medicis mixtū citius ⁊ forti⁹ iebriat q̄ꝫ purū ⁊ ēt q̄ꝫ pauca aq̄ mixtuꝫ. Dix Al. li° 5°. ſumātur mādragore ⁊ opij ⁊ ſeis iuſquiami oīuꝫ an. ʒ. iij. nucm⁹. ʒ. x. galiem⁹ xiloal'. añ tertiā. ʒ. unius iuformētur troc̄. quoꝝ un⁹ cū uino diſſolut⁹ ⁊ bibit⁹ uehemēter iebriat. Aliud iuſqam⁹ niger ⁊ cortices mādragore i aqua donec rubea ſit coquātur q̄ cū uino bibatur. Medicamen in hoc leui⁹ p̄dictis aqª in qua ſteylen coquiť cū uino miſceať ⁊ bibatur aut aqua in qua uſnee aut res mucilaginoſe madefacte fuerint. Aut uinū in quo xiloal' madefactū fuerit tribuať Dixit. A. ꝑmi 3ª q forte ebrietatē uult incurrē ſiue ideo ut mēbrū medicatiōe dolorē faciēte ſanct ſuple ul' abſcindatur. abſqꝫ ſenſu doloris in ſuo uino aquā lolij ponat. Aut ſūmat fumiterre ⁊ opij ⁊ iuſqa. ʒ. ʃ. ⁊ nuciſm⁹ ⁊ galime⁹. ⁊ ligni aloeſ crudi añ. ʒ. uni⁹ ſextā ⁊ ex hys iñ adbibendū detur in uino q̄ꝫtuꝫ eſt ei neciuꝫ. Aut iuſquiam⁹ niger cū corticib⁹ mādragore i aqua coquanť donec rubea fiat ⁊ ea cū uino miſceať

Et dixit. A. qui cito abſqꝫ aliquo ipedimēto iebriari uoluerit in ſuo uino īfundat uſnee aut lignū aloes indū. Dñt uinū pauca aqua mixtuꝫ ebrietatē facit tardi⁹ remouibilē q̄ꝫ puꝝ ut inuit Ax. in ſol'one ultimi ꝓbleumatiſ ſupradc̄i dato ꝙ tal' ebrietas ab eo citi⁹ inducať q̄ꝫ a uino puro. Et hoc cōtingit ꝑꝑ difficiliorē reſol'onē uapoꝝ uini mixti q̄ difficl'tas ꝓcedit ex ſtrictura pororū in quos uinuꝫ mixtū penetrauit. Et dñt uinū ſb̄tile ſic citam facit ebrietateꝫ ita ⁊ citius eaꝫ reſolubilē operať ⁊ ecōuerſo groſſuꝫ diuti⁹ ꝑmanētē operať ebrietateꝫ licet tardi⁹ eā inducat. Et uinū uinoſius ſicut citi⁹ inducit ebrietatē q̄ꝫ aquoſius ita ⁊ diuti⁹ ꝑdurantē eā efficit. Et uinuꝫ ſumptuꝫ in q̄ꝫtitate magna tardi⁹ reſolubilē facit ebrietatē. non tamen neceſſitate citius eam efficit bibito in minori q̄ꝫtitate.

Dicunt quidaꝫ eſſe uinuꝫ dictuꝫ baſarenſe qđ in ſua patria dicitur gropella quod coniungit in ſe ſb̄e groſſitiē ſaporis amaritudinē ⁊ uirtutis fortitudinē. quod bibitum cauſat ebrietatem ⁊ diu durantem uehementem propter quod a bibulis uulgari ſermone conſueuit dici ſe aſſa ebriata e di groppo durade di otto.

Dixit Aui. tertij prima ille cuius cerebrū eſt forte non cito inebriatur neqꝫ eius cerebruꝫ multos uapores aſcendentes ſuſcipit ſuple et ꝓpterea ſi inebriatur aliqñ debilis eſt ebrietas eius et paruꝫ ꝑdurans. Non enim ꝑuenit ad ipm ex uino niſi eius ꝯueniens calor et ipius inde tantuꝫ clarificať ingenium

q̃tum alus uicibus non clarificatᷣ.qñ.s.uinũ non sũmit. Qui uero ab isto diuersus ē.s. qꝛ habens cerebꝝ debile cito iebriatᷣ mltos uapores a uino accipiens ⁊ tardat resolᷝo ebrietatis sue nec ipsiꝰ clarificatᷣ ingeniũ ymo obfuscatᷣ. Dicunt ꝙ hoĩes in ꝯplone tempati tardius ⁊ minus incurrũt ebrietatē eo ꝙ magis cause inebriāti resistũt sui tempamti fortitudine ⁊ silᷣ citiꝰ ab ebrietate absoluũtur.

Et post hos hoĩes in ꝯplone frigidi ⁊ humidi tardiꝰ incurrũt ebrietatē pp tardiꝰ fieri in eis euaporationē. sed iebriati hy. ab ea tardius absoluũtur pp debilitatē ꝟtutũ ipsoꝝ ad resoluendꝫ. Et post hos ĩ pdictis sequũtur fridi ꝯplone in passiuis tempati. Et hos sequũtur qui frigidi sunt ⁊ sicci. In hys.n. non coaceruantᷣ faciliter uapores multi tamē coaceruati non cito resoluũtur. Et post ꝑ dictos sunt humidi in ꝯplone ĩ actis tēperati Calidi uero ⁊ humidi citiꝰ pdictis oĩbꝰ icurrunt ebrietatē. qꝛ caliditas ⁊ hũiditas eoꝝ iuuat ad multā euaporationē ⁊ pp hanc multitudinē tardiꝰ remouētᷣ ab ea q̃z coꝛᷝ sicca ĩ actiuis tempata ⁊ etiam q̃z calida ⁊ sicca. Et post ipsos calidi cōplone in passiuis tēperati citius icurrunt ebrietatē qꝛ caliditas in eis non obtusa ab hũiditate festinat in eis euaporationē. citiꝰ tñ illi ab ebrietate soluuntᷣ Frigidi aũt complone in passiuis tempati tardius incurrunt ebrietatē ⁊ tardius soluũtur ab ea predictis. Et calᷝi ⁊ sicci citiꝰ incurrunt ebrietatē calᷝis ⁊ humidis ⁊ citiꝰ resoluũtur ab ea. Humidi uero ꝯplone in actis tempati tardius incurrũt ebrietatē q̃z calidi ⁊ tardiꝰ resoluũtur ab ea. Et ultimo sicci ꝯplone in actiuis tempati tardius ebrietatē incurrunt tñ citius hũidis tm̃ ⁊ citius frigidis tantũ. ⁊ citius etiam frigidis ⁊ humidis ab ea liberantᷣ. Et ebrietas quꝫ citius aduenit mulieri q̃z uiro ꝓpter debilitatem cerebroꝝ earũ ⁊ paucitatē spũũ debilē faciētiũ resistentiā uaporibꝰ uini respectu uiroꝝ qꝛ q̃zuis in muliere minor fiat euaporatio q̃z in uiro ab illa tñ minore faciliꝰ ⁊ citiꝰ ĩ ea fit impssio. De facto tamen plures inebriātur uiri q̃z mulieres. qꝛ magis frequentāt uini potum ⁊ plus ex eo bibunt q̃z mulieres.

Et scđm plm citius remouetᷣ mulier ab ebrietate q̃z uir qꝛ a minori causa eā incurrit. Et pueri citissime incurrũt ebrietatē qꝛ cerebra eoꝝ scđm plurimũ sunt repleta ⁊ sunt debilia in resistendo. ⁊ fit in eis multa euaporatō

Et post eos decrepiti citius eam incurrũt propter magnā debilitatē cerebroꝝ eoꝝ Iuuenes autē citius incurrũt ebrietatē. Primis senibus ⁊ qꝛ nundũ sunt sic assueti uino. ⁊ qꝛ maior fit in eis euaporatio. Et sic ꝑmi senes tardius alys incurrunt ebrietatē ⁊ difficilius. Decrepiti tamen tardius omnibꝰ ab ebrietate soluũtur propter impotentiā eoꝝ in resoluendo cām ebrietatis ⁊ propter uaporũ ipsoꝝ grossitiē. Et post eos in hoc sequũtur primi senes. Et post eos iuuenes ⁊ post iuuenes pueri. ipsi enim citius alys ab ebrietate soluuntur propter facilem resolutionē uaporũ suoꝝ. Dixit Ap. 3ᷝ ꝓbleuᵐ ꝓbleumate. 12ᵒ minus iebriantᷣ et minꝰ paciũtur a uino magis. i. sepe iebriati suple q̃z qui minus. i. raro. inebriantᷣ et cim a cōsuetis ñ fit passio. Dicũt ꝯsueti bibere uinũ tardiꝰ inebriantᷣ. icōsueti ꝟo facile inebriātur et a puo potu. Et dicũt qdā hoc ē hereditariũ ꝟm plm in filys ut fily ꝯsuetoꝝ multũ bibere uinũ absq̃ hoc ꝙ iebrientur ab eo silᷝ multũ bibant et nō iebriantᷣ et eōuerso et ego in mltis uidi hoc ꝑ expientiā. Dixit Gorđ qui hꝫ stōachũ calidũ citius iebriatᷣ ⁊ citius ēt ab ea soluitᷣ. et eꝯᵒ hñs stōachũ frim. et q hñt stōachũ calidũ et cerebrũ frim et debile citissime inebriātur. Dixit Almā. libᵒ 4ᵒ una ebrietas uel due in mēse auxiliũ ꝑbent si nō sepe fiāt. lᷝ ut dicit aᷝ littera si nō fiāt cōtinue. Dixit Haly. ꝑᵒ pratice. Caueatᷣ ebrietas et uinolentia nisi forte in mēse semel uel bis inebriatus fuerit. Sꝫ statim utatᷣ uomitu et mũdet stōachũ. hᵒ.n. coꝛpꝰ mũdat a supfluitatibus. Qui ꝟo hoc facit siqdem calidus est nā statiꝫ post uoitũ sechaniabiꝫ aut iulep accipiat. q uero frigide est ꝯplonis siccum xiloalᷝ aut conditum eū sirupũ pomoꝝ. Dixit Aui. ꝑᵒ 3ᷝ qbusdā uisũ ē ꝙ selᷝ in mēse inebriari aut bis ꝯfert ꝓpterea ꝙ ꝟtutes alleuiat aiales et regescere facit et urinā ꝓuocat et sudorē et supfluitates resoluit. Dixit Gordo. ꝟm auctores bonũ est inebriari semel in mēse nō pp ebrietatē sꝫ qꝛ ad eā seqtur uomitꝰ sudor ⁊ secessus q̃ corpus mũdificāt tñ qꝛ mlti sunt modi aly purgationũ. Et iste ē multũ ignominiosus et nō est oĩo tutus ideo ab aula nostre speculatiōis oĩo sit remotus. Cũ.n. uinum accipitᷣ in nimia q̃ntitate aut forti q̃litate tũc ꝟtus digestiua stōachi et epis nō pōt supare illud et tũc resoluti fumi grossi cerebrũ ascendētes mollificāt neruos et cōturbāt instrumēta sensuũ in toto corpore et turbāt ꝟtutē ymaginatiuā cogitatiuā ⁊ mēoratiuā qm̃ fumꝰ iste ē caligiosꝰ ipi aie sic nubes soli. Ait.n. Uiaticus ex ebrietate grossus natus fumus cerebrũ ascendēs ipm opit sic nebule operimentũ sunt solis et interstitiũ. Et dixit Gordiꝰ ꝙ ebrietas assilatur insipiētie ⁊ furori suple ⁊ ideo non ē tutꝰ modus ebrietatis. Dixit Ap 3ᷝ ꝓbleumatũ ꝑᵒ ꝓbleumate q̃zuis uinũ sit calidũ. tñ ebry difficilē ⁊ uehementē rigorē ⁊ frigiditatē incurrũt. ⁊ maxime ꝯprehenduntur aplesi ⁊ alys egritudinibus, frigidis cerebri ⁊ neruoꝝ. Et assignās cām dixit ꝙ multũ humidũ si infrigidetᷣ multũ frigidũ fit ita ꝙ dñetur calitati naturali illā suffocādo ⁊ extinguendo. Nam in istis dixit Ap. simile fit sicut in illis quibꝰ applicatᷣ uestis madefacta in hũido frido q hũectantᷣ et infriantur iñ. ita in istis ex hũido cāto a uino qꝫ infrigidatᷣ multũ caro coꝝ interiꝰ infrigidatᷣ et hũectatᷣ. Et in 6ᵒ ꝓbleumate ostendēs quõ humidũ uini associat sibi frigidum dixit uinũ a corpore nostro calefit. nō aũt hũectatᷣ eo ꝙ uinũ ē minꝰ calm calitate nostra et magis hũidũ eo ꝙ uino inest humiditas magis cēntialᷝ q̃z calitas q̃ꝛ calitas uini uincitᷣ a caliditate corporis nostri ⁊ sepatᷣ a uino hũiditas aut uini ñ uincitᷣ. sꝫ remaēt. mō sepata ca

liditate a uino hūiditas eiꝰ diu remanens in
corpore associat sibi frigiditatē q̄ frigidita
te interiꝰ mltiplicata ebrij rigescunt et predi
ctas egritudines frigidas incurrūt. Gal'.3°
de cōplonibꝰ dixit .uinū cū mltuꝫ bibit ⁊ nō
ꝯtineat in tm̄ defic̄ calefacē aīal ꝙ ⁊ passiōes
frigidissimas generat ut aplīā ⁊ siles. sic̄ ipe
dixit 5° affoꝝ. in ꝯmēto affo. si inebriatꝰ qs
repēte ⁊c̄. Pleuresiꝫ at ⁊ alias siles egritudi
nes calas ebrij incurrūt qꝛ uinū anq̄ꝫ eiꝰ uin
cat calitas si potēs fuēit ⁊ in q̄ꝫtitate multa
sūptuꝫ ebullire hūores in corpore fac̄ et pōit
eos in motu maxie eos q sūt sbtiles et sbtili
tate eiꝰ penetrare eos fac̄ in m̄brana pānicu
losa m̄bª ⁊ ut sic plm pleuresiꝫ vaꝫ. i. ab hūo
re calo euenire facit. Cum aūt eiꝰ calitas ui
cta ē et remāsit eiꝰ hūiditas infridata acetosa
tur cuiꝰ sbtilitate iª hūiditas penetrabil' red
dit in mēbra pāniculosa. et sic pleuresim cāt
nō ueraꝫ. i. ab hūore frigido Dixit Ral. p°
pratice n̄ oꝫ assuescē ebetatē. corrūpit eiꝫ mē
teꝫ adducit ethicā et sanguis screatū morbos
acutos et artericā debilitateꝫ neruoꝝ eplīaꝫ
tremoreꝫ aplīaꝫ palisiꝫ sgnātiaꝫ ⁊ morteꝫ su
bitā cū replent uentriculi cerebri ⁊ non est
locus spūi. uñ extinguit sicut lucerna cū plis
mō oleo iplet infriaur ⁊ extinguit ignis eiꝰ

Dixit Aui. ꝑmi 3ª frequēs ebrietas ē res
mala que epis ⁊ cerebri ꝯplonē corrūpit ner
uos debilitat ⁊ ad neruoruꝫ ꝑducit egritudi
nes ⁊ ad aplīaꝫ ⁊ mortē subitaneaꝫ. Dixit
Gorđ. si continuauerit ebrietas. non pōt esse
quin moriat aplicꝰ ul' paleticꝰ aut tremulosꝰ
aut guttosus. Et dix ebrij cito senescūt et eo
ruꝫ corrūpit uisus. Dixit Ser. sup uatico
ꝙ Gal. in 2° de morbo et accn̄ti dixit. ꝙ uini
potꝰ supfluus cā ē eplic ⁊ aplie ⁊ palis ⁊ alio
ruꝫ fridoꝝ morboꝝ. Cū. n. uini repletio calo
reꝫ suffocat nāleꝫ grossa fumositas cerebꝝ pe
tit et ibi agregata. ꝯdēpsat et in aq̄aꝫ sbaꝫ cō
dēpsata ꝯuertit sic̄ pꝫ in balneo ⁊ olla bulīēte
cohopta. uñ cerebri pellicule ⁊ oēs nerui re
moliūtur ⁊ relaxātur. uñ ꝯpago corporis aīa
lis dissoluit et debilitat. Nō. n. ptes tā diuer
se colligūtur ⁊ coartant nisi ꝑ neruos qbꝰ re
molitis seqt relaxatio et debilitas aīalis uir
tutis. Et dixit uini potꝰ i qbusdā solū gene
rat capitis dolorē ⁊ inqbusdā ebetatē. ⁊ hāc
dupl'r. qꝛ iqbusdā ebritatē uigilatiuā .i. q̄ uix
pn̄t dormire. ⁊ inqbusdā sōpnolētā. Et dixit
ꝙ uigilias uidet facē in stōaco ⁊ cerebᵒ fris
in qbꝰ uinū acetosat ⁊ fumꝰ acetosꝰ pellicłas
cerebri sensibiles pūgēs ⁊ mordicās uigilias
generat magis q̄ꝫ sōpnū. Sompnū vo genāt
in stōaco calo i qᵒ calor excellēs repssus a po
tu supfluo tēpat. uñ fumꝰ suauis ⁊ mulcebris
generat ⁊ ide sōpnꝰ. Uigilias ēt gnāt in stōa
co ⁊ cerebᵒ calis ⁊ siccis in qbꝰ uinū i fumos
igneos resoluit sic̄ oleū uel axūgia in igne ꝑ
secta inflamat Dixit Arꝝ. 3ª ꝓbleumatū ꝓ
bleumate 9° sigm ebetatis faciūt qdā uolētes
nāqꝫ expiri utrū ebrij sint ul' nō ꝑcipiūt eis
numerare rēota qō si n̄ pn̄t sigm ē ꝙ sūt ebrij
sō ꝯsuetudo ē i ebriātibꝰ dicē ostēsis digitis
et cāꝫellatis deridendo eos dix Conciliator
quot sūt l' q sūt. Et dix in. 32°. ꝓbleumate

ꝙ lingua ebrioꝝ peccat. i. balbucit ⁊ cespitat
⁊ n̄ pōt i ꝓꝑaꝫ opōnē artificial'r ꝓferēdo ser
monē. Et assignat q̄tuor cās. Prima ē ꝙ sic̄
totū corpꝰ i ebrietate fallit ⁊ n̄ ꝑt in suas op
atiōes ita ⁊ ligua ps corpis exn̄s. 2ª cā ē
qꝛ spōgiosa ē lingue caro ⁊ rara ⁊ madefit re
pleta uini hūiditate. unde igrossat ⁊ tumescit
⁊ ingrossata nō ē sufficiēter mobil' nec ꝯueni
ēter. Uñ difficul'r ⁊ male dearticulat smonēꝫ
3ª cā ē qꝛ sic̄ sub hūido n̄ possumꝰ loqui ut
sb aqª qō ꝯtigit ꝑꝑ abn̄tiā aeris q ē mediuꝫ
in locutōe ita accidit qn̄ in ore habemꝰ aliqd
hūidū ut aquaꝫ ul' uinū. Et sil'r accit iebrieta
te multo hūido exn̄te in ligua q̄r ōarticulare
nō pōt smonē. 4ª cā ē qꝛ iebrietate ꝯpati
ēs aīa corpori peccāti peccat. ⁊ ē cā ꝙ corpꝰ
⁊ lingua periat. Et dixit Arꝝ. ꝓbleumate.
30°. ꝙ ebrij si a sole sint calefacti gaudent ma
xime. Et reddit duas cās una est qꝛ indigēt
ebrij digōe uini. q̄ꝫ facit sol sua calitate uiui
fica ⁊ digestiua 2ª ē qꝛ sufficiēter inebria
ti sunt infriati ut supra dēm est debilitato eo
ruꝫ calore inato. uñ egēt calefieri ⁊ sol eos ca
lefacit. Et dixit in. 24. probleumate. ꝙ eb
ij semp sunt lacrimabiles ⁊ ꝓmpti magis sunt
ad lacrimanduꝫ q̄ꝫ alij qui sunt sobrij. Et cāꝫ
dixit eē qꝛ ebrij efficiunt calidi ⁊ hūidi cali
tate ⁊ hūiditate uini. Et in tantū auget eorū
hūiditas ut incōtinētes fiant. non ualētes con
tinē lacrimas. ymo in tantuꝫ incotinētes fiūt
ut a ꝑuis cāis lacrimētur sicut uento aere fri
gido. uere ⁊ similibus. Et dixit in. 35° ꝓ
bleumate ꝙ iuuenes idest pueri ⁊ adolescētes
mingūt magis qn̄ inebriātur q̄ꝫ senes. s. ꝑmi
suple ⁊ q̄ꝫ iuuenes maxime circa ultimū iuuen
tutis existentes ⁊ assignat duas causas. Pri
ma est qꝛ pueri calidi ⁊ humidi exn̄tes mul
taꝫ humiditatē congregāt. unde in eis multa
fluxibilis fit supfluitas caliditate uini dissol
uente ⁊ fluit in uesicā ⁊ in urina. emictit. sed
in primis senibꝰ ⁊ iuuēibus dictis ꝑꝑ siccita
teꝫ eoruꝫ ⁊ uacuitatē porroꝝ carniū ipsoruꝫ
mēbra uini hūiditateꝫ attrahūt ⁊ cā ibibunt.
unde modicū ē qō ex ea fluit in uesicā. unde
minꝰ mingunt. Oēs tn̄ mingunt pl's q̄ꝫ sobrij
Dn̄t decrepitos in hoc sil'ari pueris. Nā mltū
i eis hūidū crudū mltiplicatū calitate uini di
solutū ad uesicā descēsuꝫ urinā mltiplicat. 2ª
cā ē qꝛ pueri magis sunt senibꝰ sōpnolēti ⁊ i
sōpno in eis mltiplicat urina ꝑꝑ bonā digōꝫ
q̄ fit i sōpno ⁊ bonā seq̄strationē supfluitatuꝫ
cuiꝰ ꝯriū fit i senibꝰ. Et dixit in ꝓbleuma
te. 26°. ꝙ i ebrijs nō fit sōpnꝰ intelligēs de ue
hēmter ebrijs ⁊ ēt de hijs q icipiūt iebriari
q potiꝰ icurrūt uigilias ⁊ sahara seu insōpnie
tatē de qbꝰ itellexit hal'. cū p° pratice dix in
ebrietate nō ē locꝰ sōpno Notat āt ꝯciliator
ꝙ corª uinū sumētia tripl'r se hn̄t ad ipꝫ. p° in
q̄ꝫtitate. aut. n. sunt sobrij. aut ebrij paruꝫ. aut
sunt ebrij uehemēter. Si sobrij l' paꝝ ebrij
pn̄t dormire. Nō. n. eoꝝ calim extiguit a cali
ditate uini maiore se cū n̄ sit maior. Neqꝫ ēt
sui fritate ⁊ hūitate accn̄tali uinū bibitū calꝫ
eoꝝ tegit ⁊ suffocat. uñ locꝰ sōpno remanet ⁊
māx qꝛ i hijs potiꝰ eleuātur fumi ⁊ uapores
hūectātes ⁊ uias spūuꝫ oppilātes. uñ sōpnꝰ ac

cidit Si uero uehemēter fuerit ebrȳ dormi re ñ pñt qm̄ ipsoꝝ cal'm debile. a fortiori ex tiguit͂ sic pu⁹ ignis a maiori. aut a fritate ac cidētali ꝛ hūitatis q̄ȝtitate suffocat͂. Et dix cō ciliator. Si t'les uideāt͂ dormire. ñ tn̄ dormi unt. ſȝ poti⁹ stuporē patiunt͂. Et dix Ari. eadē ptic'la ꝓbleumate. z° ꝙ uehemēter ebrȳ ñ peccāt. i. ñ insaniūt nec agūt ꝯ moralitates loquēdo turpia seu ihonesta faciēdo. Sȝ paꝝ ebrȳ peccant. Et assignans cām ait ꝙ parum ebrȳ nō sic paꝝ biberūt ꝙ ꝯsil'r se hēant sob ꝛis ex quo ebrȳ facti sunt. Nec biberunt sic m'tū ꝙ dissoluant͂ ꝛ cadāt coꝝ ꝟtutes oēs sē sibiles ꝛ motie. sic cadūt ꝟtutes coꝝ q uehe mēter sunt ebrȳ. Jōqȝ hȳ peccare ñ pñt. Paꝝ āt ebrȳ cū adhuc in eis sit uigor ꝟtutū maxie peccare pñt ꝛ maxie cū stāte adhuc uigore in eis ꝟtutū sensitiuaꝝ intrinsecaꝝ discernāt bo nū a malo ꝛ rectū a ñ recto q̄ȝuis male de eis iudicēt. Jōqȝ ꝯ sobrios ꝛ sapiētes turpia enūtiāt ꝛ adiurgia ꝛ rixas ꝯ eos mouentur

Et dixit Aꝛ. i ꝓbleumate ꝯ° ac ēt. zz°. Jn ebriatis uehemēter in circuitu oīa uidēt͂ ferri ꝛ moueri in girū ꝛ numerare lōginqᵃ ñ pñt nec ea discernē seu distinguē. ēt q̄ȝuis in se ip sa sint ualō distincta. Et assignās cām dix q̄ꝛ mouet͂ a cal'itate uini uis⁹ coꝝ dēpsc. i. cre bre nc̄ huc nc̄ illuc. ꝑꝑ quē motū uisa ab eis uidētur circulariter ferri ꝛ lōginqua nō pñt numerare. Et ñ soᵐ uis⁹ eboꝝ ꝺcipit͂ i nume rādo lōgiq̄. ſȝ ēt ꝓpiqᵃ. Et accit ꝑꝑ dc̄aȝ cāȝ al'n ut ñ uideāt lōginqᵃ ſȝ ꝓpiqᵃ sic ſȝ ñ i q° ꝓpō loco sit. q̄. n. mouet͂ circl'ariter. ñ bñ pñt discerni ēt a uisu bñ dispoito. q̄ꝛ iudicat eē lō ginqᵃ q̄ sūt ꝓpiqᵃ eo ꝙ putat sic ea eē. ꝓtera ꝙ uis⁹ debil' ipotēs ē mouēi circa lōgiq̄s ꝑtes

Et i ꝓbleu. io. Aꝛ. reddit cām q̄ꝛ ebrȳs. unū m'lta uidet͂ qñȝ. q̄ꝛ ñ mᵗ uehemēter ebrȳs h⁹ ꝯtigit. Et dix ꝙ cā ē sepissim⁹ mot⁹ uis⁹ oc'loꝝ. Nā nūq̄ȝ ē i eis dare tēp⁹ i q° uis⁹ coꝝ ꝺȝ idē eē q̄escat q̄ꝛ ꝯtigit ꝙ i eodē tēpore al'r et al'r uiꝺt ꝑꝑ id ꝙ eadē res ꝺȝ eūdē mōȝ ipo sibile ē ꝑcipi a ꝟtute ui siua medio tp̄r isensi bili exñte. Dix ꝯcilia. ꝙ phs ul't i ꝟbis dc̄is ꝙ cā h⁹ sit i h° ꝙ ꝑꝑ cēbꝝ motū spūs eboꝝ uisibil' ipi uidēt͂ rē i miori tēpore q̄ȝ sit tēp⁹ nāl' uisiōis ut. ꝟ. g̃. si nāl' uisio ꝯplet͂ in duob⁹ attomis uisio ebȳ ꝯplet͂ i uno sic forᵃ solis ca dēs sup aquā curētē appȝ due. q̄ȝuis h ēt hēat cās alias dc̄as ifra tractatu ꝺ oc'lis. Et dix Aꝛ. in ꝓbleu. 8° ꝙ inebati exñtes magis sen tim⁹ salsas ꝛ malas aq̄s ꝛ itellexit ꝺ paꝝ ebȳs q discretiōeȝ adh bñt. Nā uehemēter ebȳ ñ co gnoscūt sapores. Et h. d. Aꝛ. sentim⁹ magis. q̄ȝ paꝝ ebȳ ꝛ sobrȳ ꝛ ꝑ. i. h ē q̄ȝ exñtes sobȳ ul' fortasse ꝑ paꝝ ebos hic itellexit eos q sūt ꝓping ebetati. Et assignās cāȝ dix ꝓpū a ꝓ ꝓo iposibile ē sētiri eo ꝙ ꝯsil'r ē illi dispositū ſȝ ꝯria ꝯrioꝝ sūt ualō sensibilia. mō paꝝ ebȳ habēt in se hūores. i. liquores dulces ex uino qua ꝑꝑ salsos liquores ꝛ alios bñ discernunt cū adh discetio in eis sit. Sed in sobȳs uel ꝓ pinqs ebetati sup̄fluitates cibi digesti supna tātes ꝛ dissolute in fumos grossos organum gust⁹ eorum ificiūt un̄ ifectos liquores i se hñtes alios ñ bñ ꝑficiūt ifectos. dix Hor. pᵐ m̄broꝝ i q° appȝ ebrietas ē ligᵃ ꝑꝑ m'ltitudi nē neruoꝝ q ibi sūt q̄ꝛ icipit loq̄ balbutiēdo aut ꝟba ꝑcipitādo. ꝺinꝺ icipiūt alia m̄bra tre mē ꝛ ꝺficē ꝛ ledi ꝟtutes sēsitias iteriores ꝛ exteriores ꝛ mot⁹ ēt uolūtari⁹. iōqȝ ñ pōt cō ꝑhēdē obta ꝛ differētias coꝝ neqȝ ꝺ eis iu ste cogitare. Et accit lesio maxie i uisu ut iu dicet moueri qꝺ q̄escit ꝑꝑ uapores circūuolu tos in oc'lis ꝛ cicūuoluētes sps uisiuos. ꝛ iu dicet duo eē unū. aut unū duo ꝛ eē distātia q̄ sūt ꝓpinqᵃ ꝛ ꝓpiqᵃ eē q̄ sūt distātia. un̄ acci dit ebrios ñ bñ posse numerare obta. iōqȝ ad ꝺnotādū aliquē eē ebriū erigūt hōies co rā eo digitos man⁹ petētes quot sint mō fle ctētes unā mō aliū. ꝛ si ē ebri⁹ ñ pōt eos nu merare. Jnsup ꝑꝑ circūreuolutōeȝ uapoꝝ in uētricl'is cēbri ymaginat͂ ebri⁹ terrā moueri ꝛ nō posse ipm sꝺstētare quare titubat nō ua lens stare super pedes suos ymo cadit. Cuius cas⁹ cā ēt. ꝙ sps motiu⁹ ñ ꝯueniēter nec ꝯuēi ens trāsit ad neruos motiuos ita ꝙ ñ pōt cor p⁹ figere. Et q̄ꝛ sps motiu⁹ sil'r ñ trāsit ꝯuēi ēter nec ꝯuēiēs ad neruos ligue ñ pōt eā ꝺbi te flectē neruis ētib⁹ reōlitis. q̄ꝛ errat i locu tōe. Et dix Horꝺ. oīb⁹ ebrȳs. ꝛ hñtib⁹ capꝺ plenū uaporib⁹ grossis ꝛ idigestis. ꝟr ꝙ circa lum̄ cādele sit rota magᵃ diꝟsis colorib⁹ plēa turbatis ab ill' uaporib⁹ spib⁹ lumiōsis. Et di xit paciūt͂ quoqȝ ebrȳ i tīporib⁹ magnā pulsa tōeȝ cal'itate addita in artarȳs eoꝝ et cāt͂ ru bor i naso et pomis maxillaꝝ ipoꝝ sup inflā mato sāguie et ꝓpulso ad ꝑtes illas. Et dixit Horꝺ. accn̄a ebetatis fiūt al'r et al'r ꝺm diꝟsi tatē ꝯ° nū eoꝝ q iebriāt͂. nā sāguiēi inebriati ridēt ꝛ icurūt q̄i stoliditatē ifātilē. col'ici ꝟo efficiūt͂ loq̄ces ꝛ q̄i q̄ȝdā furiā icurrūt. ꝛ fl'a tici icurūt stupiditatē cū sōpno g̃ui Et m'lici efficiūt͂ tristes ꝛ icipiūt flere pcc̄a sua. Dixit . y. 5°. affo. si inebriat⁹ qs repēte. i. sꝺbito sine uoce fiat. i. incurrat apl'iā q̄ ēt iuocalitas uo cat͂. ꝑꝑ ociositatē a loq̄n° et ab oī sꝺu ꝛ motu spasmo innato, morit͂. supuenit nāqȝ ei spas m⁹ ꝯñs ad magnā repl'oeȝ uētricl'oꝝ cerebri ad q̄ȝ ꝯseq̄t͂ attractio. ꝛ ꝯctio ꝛ ꝺcurtatō ner uoꝝ ꝛ m̄broꝝ neruosoꝝ q spasm⁹ ē ꝺ repl'oe ut dic̄. H. in ꝯmen° ei⁹ cōicata mā neruis. hȳ aūt q inebriati sic peūt. sūt ꝺbile hñtes cere bꝝ nāl'r l' accn̄tal'r. ꝛ sꝺdit. y. h° ueꝝ eē nisi i duob⁹ cāib⁹ un⁹ ē si ñ febris accepit nam fe bris supueniēs spasmo ꝺ repl'oe ut suo loco patebit curat ipm. z⁹ cāus ē nisi ad horā ue niēs ꝺȝ q̄ȝ crapule soluūt͂. i. solui ꝺbēt l' ꝯsue uerūt ꝛ maxime in ipo alȳs uicib⁹ inebriato l' in sibi sil'ib⁹ locut⁹ fuerit nā si locut⁹ fuerit tūc ñ morit͂ ſȝ ꝺnotat͂ nocumenti ebrietatis amotio. ꝛ ego q̄dē uidi dn̄aȝ clarā uxorē bal gli q̄ ꝑꝑ dolorē colicū cristerizata fuit uino potēti puro. ꝛ inebriata ē facta sꝺbito sine sē su ꝛ motu ꝛ sine uoce ꝛ uelud mortua stetit horis octo postea resolutis fumis soluta ē cra pula ꝛ locuta ē ꝛ sanata. Et dixit. y. septio affo. ex m'lta potatiōe. s. uini rigor et desipia supueiēs malū asūmēs rigorē h ꝓ quācūqȝ ue hemēti infl'atiōe exmoꝝ. ꝛ desipiētiā ꝓ quacū qȝ cor°ne ꝟtutū sensitiaꝝ interioꝝ ꝑseuerāte q̄ ē q̄i q̄daȝ ebetas ꝑseuerās ultra terminū so lite sol'onis crapule. Nā ꝑ talē rigorē sig̃atur magᵃ extictio caloris inati ñ potētis exma

calefacē ꝛ p ōſipiaȝ ōnotaꝛ ꝙ leſio magᵃ cōi
cata ē cēbro ꝛ p iᵃ duo ſupuenīētia timeꝛ ad
uētᵘmortis aut malaꝝ egritudiᵐ friaꝝ. Dix
Hoꝛ.duplex ē regimē ebetatis.ſ.pꝑuatiuū et
curatiuū. Regim̄ pꝑuatiuū māx duabᵘ exgri
tur cāiſ.una ē qꝛ mľti ſūt q uinū mľtū bibē uo
lūt.ꝛ ñ iñ inebari. Alia qꝛ mľti pati ſūt ineb
ari facile ēt ſi paucū uinū ſūmāt. Et ab iᵒ ľab
ſtinē nolūt ľabſtinē ñ pñt pp nocum̄ta eiſ eue
niētia ex dimiſſiōe uini. Et h̄ gdē regim̄ pꝑ
uatiuū afferꝛ aut añ uini aſſūptiōeȝ aut pᵘ eiᵘ
mľtaȝ aſſūptōeȝ Aut i tpꝛ medio qñ.ſ. potaue
rit ptē ꝛ ptē adh̄ potaē itēdit Et ɔpleꝛ h̄ regi
mē dieta et potōe. Dix̄ Al. ō dieta ſi gs i potu
uľt mľto uino uti oȝ ut ea die ñ mľto impleaꝛ
cibo neqȝ dulcia ɔmedat qꝛ dulcia replēt uñ
pᵘ mľtū uini ſūmi ñ p̄t. tafeaȝ aūt ūctuoſā ſoꝛ
beat ꝛ carnē pinguedinē h̄ñtē admixtā tēpate
edat. De hys v̄o q̄ ad potādū ualē iuuāt ē
caro cū caulibᵘ ſūpta ꝛ cū cimabit.i.ciminata
ꝛ cū lētibᵘ. Et q uľt bibē.amigda.ſalitas uel
lētes ſalſas aut oliuas ſale ɔditas ľcappares
ſūmat. Poſt potū ueroꝫ citri acecoſitatē aut
ribeſ aut citonia aut ḡnata acetoſa āt res ace
toſas ľſalſaſ ſūmē māx auxiliaꝛ. Neqȝ.d. Al.
eadē die añ potatiōnē laboēt.ſȝ ſtatiȝ pᵘq̄ȝ ex
pgefactᵘ ē bibē incipiat i ſtōaco ex p̄cedētis
diei cibo ñ ḡuedinē h̄ñs. Dix̄ Ma.oȝ eū q
ɔſuetᵘ ē ibibēdo uinū ꝛ ñ uľt iebari prādiū
minuere ꝛ cenare piguia ꝛ māx ius cauliū cū
carne agnina.ſ.ānuali pingui ꝛ para cū dulci
oleo amig.ꝛ ſiſami recētis De hys.n.cū ɔme
diꝛ aliq̄ȝtulū ꝓhibēt ebetatē ꝛ māx h̄ cibaria
.ſ.fedulegū ꝛ cābiſiū.nā pinguia ꝛ dulcia frā
gūt acum̄ uini cū plᵘpuenerint ad ſtōacū ꝛ ſo
lātur iᵐ ꝛ ꝓhibēt aſſcenſuȝ uapoꝝ uini ſurſū

Et ſōdit ꝙ.B.d.i liᵒ ſiplicīſ medicie amigō
ama. ſi ɔmedaꝛ ex eis aliq̄ȝtulū añ uini pota
tiōeȝ arcē ebetatē et uinolētiā. Et dix cau
les arcēt ebetatē cā ſue exiccatōiſ i h̄ūiditate
uini Dix̄. Uia.ꝓpū ē caulibᵘ ut ebetas p eos
remoueaꝛ qꝛ fumū uini groſſuȝ aſcēdē nō per
mittūt ad cēbꝝ. Dixit. A.q uino repleri uo
luerit cibo ñ repleaꝛ.neqȝ rē dulcē ɔmedat
ſȝ bibat tafeā ūctuoſā ꝛ micas ūctuoſas ɔme
dat ꝛ carnē pinguedine mixtā ꝛ iūgaꝛ ꝛ nō
laboret ꝛ poſt cibū cuȝ bibe uoluerit utatuꝛ
amig.ꝛ lētibᵘ ſalitis ꝛ caugnamich.i. oliuis
ſalitis ꝛ ō capparibᵘ.ꝛ ſi ɔmeōrit caules co
ctos cū carne ꝛ oliuas de aqᵃ.i. dulcoratas
aqᵃ ꝛ ſalitas ꝛ eis ſiľia ɔfert ei ꝛ iuuabit ip
ſū in bibēdo uinū. Et dixit nutriētia in qbᵘ
ē uiſcoſitas ꝛ ɔglutinaᵒ.uaporē igroſſāt.ſup
ꝛ ſic penetratōeȝ coꝝ ꝛ aſcēſū ad cap̄ ꝓhibēt
ꝛ h̄ qdē ſūt ſic̄ res ūctuoſe dulces uiſcoſe.qm̄
ꝓhibēt ebetatē. Et ex hys ſoluiꝛ q̄dā ɔdictio
q̄ v̄ꝛ eē inteꝛ auctores p̄dcōs. Nā al.ꝛ. A.ꝓ
hibēt ɔmedē dulcia.haľ.v̄o ea ɔcedit.uñ ſci
endū ē ꝙ dulcia pura ſine ūctuoſitate ꝛ uiſco
ſitate ꝓhibēꝛ q̄ v̄o h̄ñt ūctuoſitatē ꝛ uiſcoſi
tatē admixtā ɔcedūꝛ. Dix Hoꝛ.cū aliqs ɔme
dit in ɔuiuio ꝛ hēt cap̄ ōbile ꝛ ɔſueuit ō faci
li inebriari et non poteſt potare uinum lim
fatum ex malitia conſuetudinis ſaltem ɔme
dat caules ꝛ tirſum eiᵘ qm̄ aproꝓetate ɔꝑuaꝛ
ꝛ curat ꝛ accipiat pirra ꝛ citōia ꝛ ſiľia ſtiptᵃ

Dix̄ ger. ſup uiatiᵒ. iuuat comedē groſſa ꝛ
ūctuoſa qꝛ ſupnatāt ꝛ ꝓhibēt aſcenſū uaporū
ingroſſādo ꝛ oppilāᵒ uias ſtomaˡ Et qꝛ oēs
ɔcordāt auctores caules ualē i ebrietate. Ax
ȝᵃ ꝓbleuᵐ ꝓbleu.i7ᵒ q̄rit pp qd cauľ ſoluit
crapulā.ꝛ aſſignās cām dix̄.ꝙ cauľ ſoluit cra
pulā.qꝛ h̄t ſucū dulcē pūgitiᵐ.i.dulciter pūgi
tiuū uētriſ ꝛ ē īfriatiuᵘ.ſ.rēota eiᵘnitroſitate
p binā ľtrinā ōcoctōeȝ aquā inouanᵒ. Sȝ oē
qō ē purgatiᵐ uētris ꝛ ē infrātiᵐ curat crapu
lā.ſūpto itaqȝ caule accit p ptē eiᵘ nitroſā ab
ſterſiuā ut euellanꝛ ex coꝛpe crapulati h̄ūida
uinoſa indigeſta ꝛ p ptē eiᵘ groſſā remanēteȝ
in ſtomaᵒ.accit īfriari coꝛpᵘ eius qᵒ infrāto
accit h̄ūiᵃ ſbtilia q̄ remāꝑāt in ueſicā ferri.ꝛ
in urinā emitti. Sic gᵒ cauľin utrāqȝ ſui ptē
ꝓhibȝ uioſa h̄ūiᵃ eleuāi ad cap̄.ꝛ ſic crapulā
ꝓhibȝ. Et deinō Ax.ibi ō oñdit qūo cauľ
rēouet effc̄m crapule.ſ.doloꝛē capitiſ.ꝛ dixit
ꝙ ad expľſōeȝ h̄ūidoꝝ uini.ut dcȝ ē ſeqꝛ ſpm̄
ūctuoſū q erat circa ptes cereˡ illas extēdenᵒ
inducētē doloꝛē trahi ab ilľptibᵘ ad inferiᵘ ꝛ
ſpgi p coꝛpᵘ.uñ ſoluiꝛ ſubeth.i.ḡuitas q̄daȝ
ꝛ ſtupoꝛ ſēſuuȝ capitis illatū a uapoꝛibᵘ uini
et tľe ſbeth ē diſpō p̄uia ad doloꝛē capis ſeqñ
tē ad crapulā ꝛ ſic ſoluiꝛ crapule doloꝛ. De
regie āt p potōeȝ dix al.mediᵃ q̄ ebetatē tar
dat. R.ſem̄ cauliū nabati cimiᵐ amig.excorti
catas m̄taſtꝝ ſalē abſinthiū rutā ſiccā ꝛ amōſ
ꝛ ex hys oibᵘ triti s.ȝ.y.cū aq̄ fria i ieiuᵒ ſu
manꝛ ſi caloꝛē febꝛilē ñ h̄ūerit.ꝙ ſi h̄ūerit ca
loꝛē dittat Dixit Mal.ſūme ſem̄ cauľ ꝛ bibe
cū rob heſerenu.i.agreſte añq̄ȝ uinuȝ bibas.

Dix. A.uȝ oē qō uaporē alleuiat.ſic̄ ſemē
cauľ ō ſiria nabati ꝛ cimiᵐ ꝛ ruta ſicca ꝛ cala
m̄tū ꝛ ſal napticᵘ ꝛ ameos ſup̄.ꝛ ſiľia. Et di
xit ſirupᵘ q ebrietatē tardat ſic fit. R.ſuci am
boꝝ cauliū ꝛ ſuci ḡnatoꝛū acriū añ pt.i.ꝛ ace
ti pt.ſ.feruеāt ebulitōibᵘ aliqbᵘ ꝛ ſumaꝛ ex
eo añq̄ȝ uinū bibaꝛ.ȝ.i.ꝛ pōit ēt p̄dc̄m medi
camē.alʼ.dicēſ.ſumat ex eo q caľitatē ñ tiet cū
aq̄ i ieiuᵒ. Dix Hoꝛō.q tiet iebꝛiari poꝛtet
ſecū iſtū puluerē. R coꝛiādri ſicci p̄pati ſūach
Bber.ſeis citōioꝝ ſeis cauľ ſpodij cāfoꝛe añ.
ȝ.i.fiat pľuis ꝛ utaꝛ eo cū aq̄ ꝛ aceto aut cuȝ
uino liphato ľaq̄ ḡnatoꝝ ľlimoᵐ ľſiľū.ꝛ dix
ꝙ h̄ pľuis uȝ ēt i regie curatio ebetatis. Dix
Heꝛ.ſup Uia.ꝙ ſucus trifolij ſumptᵘ ꝛ etiā
ipa herba ɔmeſta mľtuȝ ualet. Flores mirti
ſumpti in mane in ieiunio pꝑuāt ab ebetate

De regie aūt curatiuo ebrietatis facte. Di
xit Al. aqua ꝛ acetū multotiēs ſunt ei dāda
Aut aq̄ mixta cū lacte mľtū acetoſo uľ cū ſeꝛo
acetoſo. Et acetū cū oleo roſ.ſup capō fūdaꝛ
ꝛ aq̄ roſ.cū cāfoꝛa naribᵘ apliceꝛ. In ſtōaco
v̄o ſi aliq̄ ps uini remāꝑit ut eā uomat cogē
dᵘ ē.manᵘ quoqȝ ꝛ pedes in aq̄ fria ſūt ponē
da ꝛ cum ſale fricāda. Ac bucella panis cum
agreſta infuxa ē tribuēda ꝛ cū lētibus caules
cocti ꝛ carneſ ſūt dāde Uiati. Ebriᵘ ſi caľe ē
nāe mittamᵘ ſibi oleū roſ et uioľin capite cū
ſuco cucurbite ꝛ poꝛtulace. Et cū aq̄ uioľdeꝛ
ad bibēdū maligranati ſucᵘ. Et igenieꝛ medi
cus in ſōpno reducēdo ut uini bōa fiat digō.
Et poſtea balneū pareꝛ ei tēpatū ꝛ in aq̄ caľa
pedes fricemᵘ cū ſale et oleo uioľ q̄ fumū a ca
pite deponat inferiᵘ ꝛ ebrio uoituȝ ꝓuocemᵘ
Deiñ bibat abſinthiū cū aq̄ fria uel mētaȝ et

absinthiũ cũ syr°uiol'. Si ãt ebrios⁹ frie fuẽit
nãe oximel ei deť añ balneũ ⁊ p⁹ balneũ dor
miat pedes fricẽť cũ sale ⁊ aq̃ cal'a. Opti^m
ẽ absinth. ebrios fričis. ꝓꝓetate. n. sua solui ť
ebrietas. uñ si añ uinũ l'i uino bibiť ꝯ ebrie
tatẽ iuuare testificãtur. Nutriẽd⁹ est frixis ⁊
assatis reb⁹ ⁊ caulib⁹ ĩ aq̃ coctis cũ oximoge
ro ⁊ ol'o. sic q cal'e ẽ nãe nutriẽd⁹ ẽ cũ ptisana
⁊ pane loto ⁊ cũ ꝑdicib⁹ ⁊ pul' ⁊ portulaca cũ
aceto ⁊ mal' citris ĝnatis nespil' citonijs ⁊ sil'i
b⁹. coytũ uitet ⁊ saturitates. Dix. H. i regie
ebetatis ꝯsiõrãdũ ẽ an ebrietas sit ĝuis l' õbi
lis. Et si ñ est fortis ꝑcipe huic ꝑuo uti ⁊ le
ui exercitio ut ẽ deãbulatio ⁊ balneari in aq̃
dulci suaui mediocris caloris in q^a sbstineat
paꝝ ⁊ comedat paꝝ ciboꝝ facil' digõis ⁊ õscẽ
s⁹ a stõaco ⁊ dormiat sõpnũ oportunũ dissolue
tur nãqȝ i^a ebrietas. Si ãt fuẽit fortis ut
corp⁹ turbatũ sit ⁊ aĩa inordinata ⁊ hanelit⁹
freqñs ad cap̃ egrotãs ñ oȝ hũc aliqd accipe
ciborum aut uini. sed qescat ⁊ fricentur plan
te pedam ⁊ abluantur crura eius. Et dormiat
donec digerať uinũ in stomaco e⁹ soluaturqȝ
crapula uaporosa a cerebro ei⁹. Cũqȝ euigila
uerit ⁊ appuerit leuitas in corpe ei⁹ ⁊ cessaue
rit turbatio ⁊ aĩe lesio. ⁊ capis passio ⁊ hane
lit⁹ dẽpsitas exerceať leuiter. õiñ ingrediať
balneũ tꝑati caloris. ũgať corp⁹ ei⁹ ꝯpetẽti
ol'o ut camo. l' alio tꝑate resolutio ⁊ fricẽť cor
p⁹ ei⁹ to^m suauiter. ⁊ ĩfũdať aq̃ tꝑati caloris ma
xie cap̃ ei⁹. fiũt. n. h oĩa ad excl'sõeȝ ⁊ resol'õȝ
reliqaꝝ uapoꝝ ĩ corpe detẽtoꝝ. Dix. A. ex
eis q̃ ebrij ebrietatẽ rẽouẽt sunt ut deť ad bi
bẽduȝ aq̃ ⁊ acetũ ml'tis uicib⁹ aut aq̃ almasal
. i. q̃ fit õ lacte acetoso. aut araib. i. lac aceto
suȝ ⁊ fiat ut odoret cãforã ⁊ sãdalũ. Et super
ipi⁹ cap̃ ponãť ifriantia reꝑcussi^a sic ol'ȝ ros
cũ aceto uini. Dico h ꝯuẽire ĩ ꝑn° asscẽsus
uaporuȝ nõ in fine Dix. gor. si actu ĩcurrit
ebrietatẽ uomat. si ñ p̃t uomẽ dormiat tut⁹ a
calore ⁊ frigore ꝑ q̃ȝtitatẽ noctis ĩtegre qꝛ sõ
pn⁹ maior ꝑs curatiõis ei⁹ ẽ donec uinũ dige
rať ꝑfecte. ⁊ si ñ posset dormire man⁹ ⁊ pedes
ei⁹ fricẽť fortiter cũ aceto ⁊ testicl'i ĩ uiris ⁊
mãille ĩ mulierib⁹. Et si ex hys non curať fi
ant cristeria ⁊ inungať cap̃ cũ ol'o mirtino ⁊
ros. Et si ex hys non curať inũgať sibi exer
citiũ lõgũ tꝑatũ ꝑ loca decliuia Et si ex hys
ñ curatõť sibi yerapiĝ. ⁊ p⁹a stuphe ⁊ balneũ
⁊ p⁹a aurea alexã. Et cib⁹ sit sbtil' digõis
ĩ tꝑata q̃ȝtitate. ⁊ utať fructib⁹ stiptič. ⁊ fiãt
fomtatões circa cap̃ õ camo. meliloto uiol' si
cis ⁊ ordeo. ⁊ p̃dča totiẽs iterenť donec sai
tas fuerit. Da ad bibẽdũ puluerẽ yrũdinũ
adhustarũ ⁊ ĩ eternũ ñ erit ebrios⁹. ⁊ ut dñt. ẽ
h° exꝑtũ ⁊ certũ. Lapis emathitis gestat⁹ ꝓhi
bet ab ebrietate. Et hys q sunt pauci sensus
exhibet bonũ intl'lcȝ Et si uis ut uinũ odio
hẽať da latẽter ad bibẽdũ cũ uino eꝑ anguile
cũ felle suo ⁊ de cetero ñ bibȝ uinũ. Et dix
ysidor⁹ si ex uino ĩ q° necat⁹ fuerit piscis ma
rin⁹ uocat⁹ mul⁹ qs bibit tediũ uini habebit
Et dix. hunai. si õ spuma q̃ inuẽiť circa te
sticl'os eq l' asini cũ uino dederis ad bibẽduȝ
hõi potatori q nimis bibit abhorrebit postea
uinũ bñ ꝑ meseȝ.

Capl'm. io^m de cura sode ebrietatis.

SIcut ex dictis patere põt ex
uino iebriante sũpto ca
lore mouẽte uapores cal'i cap̃ ascẽ
dẽtes ꝑtes capitis alterãdo calefa
ciũt malaȝ ꝯpl'onẽ iducẽdo cal'aȝ et illã exten
dũt eaꝝ soluẽdo ꝯtinuitatẽ. Et hij uapores al'n
hũores ĩ corpore iuẽtos fluẽ ꝑatos secũ ꝯmo
uẽt ⁊ ascẽdẽ faciũt ad capõ ⁊ al'n in capite in
uẽtos agitãt ⁊ dissoluũt ⁊ sic ad malaȝ ꝯpl'onẽ
cãndũ ⁊ ꝯtinuitatẽ soluẽdũ adiuuant et sic do
lor cãť. q õr soda ebetatis l' ab ebetate seu a ui
no ꝑueniẽs. Et ut ul't Ax. 5^a ꝓbleu. ꝓbleu.
17°. Ebus dũ adh ẽ solũ crapulat⁹ ñdũ stupi
d⁹ ⁊ m̃te eleuat⁹ dolorẽ pulsatiuũ maxie ĩ tipo
rib⁹ ꝑcipit sȝ p⁹q̃ȝ fact⁹ ẽ stupid⁹ ⁊ m̃te elleua
t⁹ dolorẽ ñ ꝑcipit nec cãȝ ei⁹. sȝ postea curata
ebetate reduct⁹ ad mẽtẽ suã cã dolorẽ faciẽte
remanẽte ꝑcipit tč dolorẽ Accit. n. dix Ax.
ebijs sič febcitãtib⁹ acute qb⁹ accit ꝑafrenesis
q alienatõeȝ occupati ludũt magis q̃ȝ doleãt sȝ
p⁹a alleuiati a passiõe ⁊ curati ab aliẽatõe do
lẽt ñ ludũt. Ita ebij fči stupidi ⁊ aliẽati ludũt
ñ curãtes de dolore qꝛ ñ senciũt ipȝ. sȝ postea
soluta crapula ĩ se ipos reuersi dolorẽ ꝑcipiũt
⁊ ñ ludũt Dix. A. c° de diuersitate soda ꝑ cõi
tatẽ Ebetas fač soda cũ euaporatõe ⁊ ueloci
ter aduẽit ei frig⁹ ꝑꝑ resol'onẽ ꝑtiũ ei⁹. i. ꝑꝑ
aꝑtõeȝ poroꝝ capis ei⁹. littera aũt Ser. ex dič
ꝙ ebetas fač soda ꝑꝑ uaporatõeȝ ⁊ ꝓ l' calefa
ctiõeȝ sine euaporatõe ⁊ uelociter ẽt aduẽit ei
frig⁹. s. soõ ex calefactiõe siñ euaporatõe qꝛ ꝑ
tes capis ĩ soda a calefactõe siñ euaporatiõe
sũt magis apte alterari a fritate q̃ȝ si eẽnt cũ
uapore. Dix. S. 3° õ iteriorib⁹ qdã assuete ⁊
sepe patiũť dolorẽ capis bibito ml'to uino. tñ
nigro ⁊ maxie si calidissimũ ẽ ita ꝙ p̃t cũ eua
poratõe l' cũ sua cal'itate facẽ soda. Dix. A.
soda ebetatis qñȝ rẽoueť ĩ ɵ. i. ĩ ꝯtinẽti rẽota
crapula et repl'one uinosa a stõaco qꝛ tč uapo
res aut iã sũt resoluti ãt cito resoluẽť. Et qñȝ
ñ rẽoueť soda crapula cessãte. sȝ rẽanet ꝑꝑ ua
pores ĩ capite retẽtos ⁊ tč idiget cura. Cuȝ
g° dix. A. rẽoueť nausea. i. stõaci plẽitudo a
uino ⁊ remãet soda. Tč cura ei⁹ duplici ꝑficiť
ĩstrum̃to. s. dieta ⁊ potõe. Istõ tñ dčm. A.
cũ g° rẽoueť nausea ⁊ rẽanet soda a qbusdã in
troduciť ĩ ꝓcessu cure. et ẽt bñ faciũt ut aꝑꝑe
bit. Et sil'r illõ dčm qñȝ rẽoueť ĩ ɵ. reducũt
qdã ad oleũ ros. q° utẽdũ ẽ ĩ ꝑn° p⁹ cui⁹ ũctio
nẽ qñȝ soda rẽoueť in ɵ. ⁊ ẽt bñ faciũt. Et
qꝛ auctores incipiũt hãc curã ab ĩstrum̃to po
tõis ⁊ maxie ab euone eos. ĩ hac cura sequar.
Dix itaqȝ Sa. 2° memir cũ cefalagiã calida
generãt uina idicať repletũ eẽ capõ oio uapo
rib⁹ cal'is. et al'n ẽt hũorib⁹ ⁊ maxie in hys q
sũt cal'ioris ꝯpl'onis. qm̃ in hys ẽt absqȝ uini
potatõe ad capõ ꝓmpte ferũť. s. hũores q̃ꝑꝑ
opus est huius cure intẽtionẽ hẽre ꝓꝑaȝ ⁊ oi
uȝ. s. repl'onaliuȝ dispõnẽ coẽȝ. s. ad euandum
Et qꝛ cal'i sunt q repleuerũt cap̃ uapores ifri
gidatiuo ẽt op⁹ ẽ auxi°. Iubẽ igiť oȝ. ꝑus
si indigestuȝ adhuc ꝑmãserit uinuȝ in stõaco
uomẽ bibendo aquã tepidã sup̃ l' aliud uõiti^m
leue. Si ꝟo p⁹ uini digõnẽ sup̃ ul' idigesti

euacuationē patiant̄ cephalargiaꝫ utenduꝫ est
infrātiuis repcussiuis quale ē rodinuꝫ ⁊ p; se
⁊ cuꝫ aceto uł cuꝫ suco edere uł suco cauliuꝫ.
Et hec diuersitas attēdit̄ penes diuersas di
sp ōnes uapoꝝ ⁊ tpꝛis sode ut appebit ⁊ sbdit
gal.ipa folia caul infuxa in aqua cal'a ⁊ appo
sita capiti ⁊ ligata nāl'r ꝯtiant̄ ebꝛietati Dix
Hal. fundat̄ sup cap eius ol'm rosᵉ refrigera
tuꝫ ñ p multuꝫ. Al. āt dix. caput ex aceto ⁊
ol'o rosᵉ mixtis infundat et sint sup niuē infrā
ta. Dixit. A. in pmis oꝫ ut admistret̄ stōaci
purgatio. s. a uino ⁊ omni ēt mā si qua mota
eēt ⁊ in stomaco retēta ⁊ hᵒ aut uomitu leui
uel mediocri ut cuꝫ oximelle et aqua tepida.
ł cuꝫ oximelle et semie raffani et sił'ib⁹. uomi
tiuoꝛuꝫ. n. fortiuꝫ ñ ē indigētia. eo ꝙ uinuꝫ ⁊
mā mota pata sunt expulsioni p leuia uł saltē
p mediocria ⁊ timoꝛ etiā eēt ne p uomitiua
fortia fieret tract⁹ mł'tus mācꝝ idigestaꝝ ad
stomacuꝫ ꝙ si uomit⁹ ñ fuerit obediēs qꝛ. s.
uomē nō posset ł qꝛ timeret̄ ei⁹ admistraᵒ pp
aliquā cāꝝ ꝓhibētiuꝫ uōituꝫ fieri: solues tūc
uentrē cuꝫ yera ꝯfortata cuꝫ scamoᵃ ne yere
mora ꝓlōget̄ in stomaᵒ. nō. n. regrit̄ in hᵒ ca
su opō yere nisi in stomaᵒ q̄ꝫ cito faē pp apti
tudineꝫ et obediētiaꝫ uini ⁊ illi⁹ māe eūande
q̄ꝛ expedit ut ab eo descēdat cito ad qō iuuat
scamᵃ secuꝫ mixta. Et ideo scamᵃ debꝫ appo
ni in minima q̄ꝫtitate ut soluꝫ ei⁹ facilitet de
scensuꝫ. Qō si fuerit ꝓhibēs administrati
onē ei⁹ qō ē cal'm. s. ipsi⁹ yere uigoꝛate cū sca
moᵃ ut qꝛ sit in stomaco aliq̄ egrituᵒ cal'a uel
alia cā. tē solues eū cuꝫ decoctiōe miꝛob aut
syrᵒ de fructib⁹ solutiuo Qō si aīa abhomi
nauerit hui⁹ solutiᵃ. tē soluas cum aq̄. i. suco
utrorūqꝫ ḡnatoꝝ. s. dulcis et muꝛi ł dulcis et
acetosi expssoꝛuꝫ cuꝫ pulpa sua. Et uigoꝛa
hāc aquā ḡnatoꝝ cuꝫ scamoᵃ parūp. i. pauca
Et nō timeas scamōe cal'itateꝫ qꝛ repmit̄ ab
aqᵃ granatoꝝ. Et dix. A. sup cap fundat̄
ol'ꝫ rosᵉ infrātuꝫ ñ tñ uehemēter qꝛ, sꝫ pl'ꝫ ñ ē
i capitib⁹ hoꝛuꝫ mgna infl'atio. si tñ eēt in eis
intensa cal'itas. ut qꝛ uinuꝫ fuerit acutuꝫ ł ex
alia cā mł'tuꝫ cal'a secuꝫ cōiuncta. tē debꝫ mul
tuꝫ infrāri ita ꝙ in niue ut dix. al. Dix Rasᵉ
pᵒ ꝯtinētis. In uapoꝛib⁹ cal'is ⁊ humoꝛibus
sunt necīa infrātia sic ol'm rosᵉ et sił'ia ifrīatū
mł'ta infriatōe. uꝫ āt h auxᵐ in ꝯfoꝛtanᵒ cap
ne recipiat uapoꝛes. Et iō ualꝫ i pnᵒ cuꝫ ascē
dunt et ñduꝫ in capite mł'tiplicati sunt. Et
qñꝫ pmiscet̄ cuꝫ ipo ol'o rosᵉ acetuꝫ ut det si
bi penetrationē. Si auteꝫ essent in capite mul
tiplicati noceret retinendo eos ibi et ingros
sādo et ieptos eos resol'oni reddēdo. Sed
tē op⁹ ē uti resolutis. Dix. gal. ubi supra. si
al'n eoꝝ q ascēderūt uapoꝝ aliq̄ reliqa i eunea
ta in sbtilib⁹ remāserint poꝛis. et pp hᵒ aliqd
remāsit cefalargie Abscindere qdē oꝫ a ro
dino. uti āt ol'o camo. tpꝛate calefcō. p⁹ hᵒ āt
yrino. ualō. n. ꝯueīt in hui⁹ dispōib⁹. Et goꝛ.
laudat in hoc ol'm de lilio. Et i hᵒ tpꝛe dix
gal. i balneo aq̄ cal'a ifūdēda ē ñ solū ḡtia dya
foꝛādi aliqd coꝝ q̄ i eo sunt. sꝫ ēt pp sōpnū qᵒ
circa ⁊ 2ᵐ ⁊ 3ᵐ i sero balneū faciēdū ē. Et
cū hys i seqñti die q̄ magis calefaciūt cap ad
sumēda sunt. miscēdo ea cū yꝛino aliquando
cum maiorino et aliquando cum nardino uel
alio p̄ciosoꝝ oleorum. Et hᵒ ubi uapoꝛes
⁊ mā icuneata p iᵃ ñ fuerit resoluta. Dixit
A. si p hᵒ ñ qeuēit soda reitera illō. s. toᵐ qō
dixerat. ⁊ ipe iā dixerat ō eūone ⁊ ꝯfoꝛtatōe
capitis dixerat ēt de diuisōe de q̄ ifra dicet̄.
Et fiat iᵃ reiteraᵒ eað die. s. nāli ⁊ iō sbdit ⁊
i mane. s. seqñti q̄i dicat si pᵃ die fecisti. q̄ dēa
sūt. et i nocte ñ fueīt resoluta crapula tē mane
sequēti reitera iᵃ. Et sbdit si fēa reiteratio
ne supra dēa remāsit soda fūde sup eos. s. sup
capita coꝝ aquaꝫ cal'aꝫ mł'te resol'onis. qꝛ. s.
sint ōcocte res resolutie in ea. Nō uoluit. A.
ꝙ ab aq̄ mł'te resol'ois sit icipiēduꝫ. qꝛ eēt ꝯ
cañ. generālē ꝙ a debilioꝛib⁹ ē incipiēdū et iō
sbdit qñꝫ rēouet̄ oleuꝫ. s. rosᵉ. in ø. i. sbito. s.
cū est op⁹ resol'one et oꝫ ut statiꝫ administres
oleuꝫ camōillinuꝫ loco ei⁹ fricādo ad resoluē
duꝫ ꝙ si p caōillinuꝫ ñ remouet̄ administret̄
oleuꝫ de lilio. qm̄ ipm ē ultiuꝫ et exptuꝫ Et
qꝛ oꝫ uapoꝛes ad capō ascēdētes ad diuisum
trahē ut supra patuit. Dix. A. ad hanc intē
tionē frica pedes coꝝ. cū sale et ol'o uiol'. sup.
et aᵃ opare q̄ ad diuertēduꝫ ꝯueniūt. Et qꝛ ex
uapoꝛib⁹ uini et māx cuꝫ diuꝫtunt̄ ps expādi
tur sup aᵃ mbᵃ coꝛpoꝛis et ppe sup exma ad q̄
diuꝫtunt̄ q̄ ps egꝫ resolui ad illoꝝ resol'oeꝫ. d.
. A. sup extmitates coꝝ effundat̄ oleuꝫ comōil
linuꝫ et fac eos deiñ ingredi balneuꝫ. Dix
Ha. si sup ē adh p⁹ eūonē. s. et diuisionē et re
pssionē uapoꝝ capitis doloꝛ et ñ sedat̄ irrige
tur capō cū ōcoctōe camōille et aneti et pona
tur ad ei⁹ nares aliqd olei liliacei et anetini ⁊
ungat̄ capō ei⁹ cuꝫ eis ut resoluat̄ uapoꝝ reli
qa. Caueāt aūt oleuꝫ rosᵉ i spēb⁹ cefalee ua
poꝛose ⁊ chimose. s. exñtib⁹ uapoꝛib⁹ ⁊ chimis
in capiē ꝯphēsis. ꝙ si adhuc differt̄ doloꝛ et
pmanet. fit hᵒ cā grossi uapoꝛis. q̄ꝛ ungat̄ ca
put et ifūdat̄ narib⁹ oleuꝫ camōillinū et aneti
nū et sternutet. ꝙ si i capite ps mł'ta uapoꝛuꝫ.
ꝯphēsa sit. et ps adhuc ascēdit. tē repcussiua
debēt misceri cuꝫ resolutis. sic docuit supra.
Ha. rodinū misceri cū suco edere uł caulium.
In hac cura ad eūanduꝫ ⁊ diuertēdū. d. Hoꝛ
ꝙ fiāt cristēia ubi sit yerap. ⁊ Hil. dix sucuꝫ
cauliū uł absinthy p os datū utileꝫ eē et capō
cū folys cauliū ēpl'anduꝫ eē. De cura aūt h⁹
sode p dietā dix. Ha. 2ᵒ miemir p⁹ eūoneꝫ in
digesti ⁊ appꝛiatōeꝫ localiū frioꝝ repcussiuo
ruꝫ curādū est de uigilia ⁊ qete ⁊ uigilia. s. ut
scias si tē ꝯueīt an ñ. sꝫ ꝯferat sompn⁹. hᵒ aūt
scies p uba Rasᵉ. ifra ponēda de qete uo sił'r
sꝫ utpl'ꝫ ꝯferat i pnᵒ. Et oꝛdiatis uigilia ⁊
qete ut ifra dicet̄. Dix Hal. ciba eos cibis
euchimis. ñ tñ calefaciētib⁹ sic sūt ptisane su
c⁹ ⁊ soꝛbitio ex ꝯdro pais cū aqua. s. lot⁹ uł
coct⁹. ⁊ oua soꝛbilia sine garo. de qᵒ tñ mise
at̄ eis q̄ꝫtū suffiē dare sapoꝛē. ⁊ de holeribus
lactuca ē bona infriatiua ⁊ euchima. Et cau
lis ē bon⁹ uelud uapoꝝ esicatiu⁹ ⁊ ex leguib⁹
ē bona lens. Et in potu penit⁹ aq̄ utenduꝫ
ē. Sꝫ qm̄ stomac⁹ quoꝛūdā in potu aq̄ sbuerti
tur malū granatū eis dādū ē. i. sucū granatoꝝ
⁊ poma uocata rome cestiana q̄ ñ cocta auste
ra sunt sꝫ p⁹ coctionē customaca fiūt. oꝫ āt ō
coq̄re ea i olla noua infūdēdo aquā calidā de
inde sub spēdēdo in uase pomū accēde ignē sb

olla ut vapor ex aqua sꝫblatus ꝓbeat pomo co
ctionē. Et pira q̄dā cruda ⁊ q̄dā cocta sic
pomū roborāt stomacū. ⁊ uue passe ꝯueniunt.
Abstinēdū āt ē a glādibꝰ .i. castaneis ⁊ da
ctil'. hñt .n. quādā ꝓpetatē cefalargie factiuaz
Si vo poterūt bñ dormire ad balneuz du
cēdi sunt in 2ª die citissime ĩfūdēdo ĩ balneo
aquā cl'az plibꝰ uicibꝰ. ⁊ deinde postq̄ʒ dor
erint aut q̄euerit medio tp̄re rursꝰ ad balneū
ducēdi sūt. ⁊ deīde cibādi sic p̄ª die. Si vo
moderate se hūerīt .s. in hac 2ª die ⁊ bibere
aquā ñ potuerint ꝯcedēdū ē eis offerri aliq̄d
aquosoꝝ uinoꝝ. Cibaria āt cū mod̄rate se ha
buerit dabunť testiculi galloꝝ ⁊ alle eoꝝ ⁊ pi
sces petrini moliū carniū ⁊ pl'li colūbaꝝ. De
dieta dixit. Mal'. si pseuerat cafalea ⁊ estas
sit mergať aq̄ frigida ⁊ abstergať ⁊ q̄escat pa
rū ⁊ bibat sqgibin aut iulep ul' sirm besseren l'
lunue l' prunorū refrigeratū niue. ⁊ expectet
parū ⁊ occupeť collogo et similibꝰ. Deinð ci
beť cibo leui subtili et facile digestibili ut sūt
oua sorbilia ⁊ iura quarnabi fc̄a cuz carne ğs
sa ⁊ comedat lenticulatum muzuz ⁊ pullos pa
tos cuz agresta ⁊ suco granatoruz ⁊ pisces la
pidosos ⁊ frāgllinos ⁊ stranas cuz coriādro
hūido ul' sico ⁊ ruta ⁊ des eis latucā ⁊ ĩcubā
⁊ q̄ eis sil'e ē. Nō āt ml'tas sit cibꝰ. Et post
cibuz suggāt granatuz. poma muza ⁊ citonia
muza cōpleta pira ⁊ sil'ia. Nec d̄ambulēt post
prandiū donec transeāt tres hore. sʒ iaceant
in loco frido. ⁊ si yems eēt ĩ tp̄rato. Odo
ret sandaluz canforā et nenufar et aquā roſ.
et uaporeť cuz xiloal' et canfora. Et bibat
hunc syrm q̄ util' ē ebrys cal'e ꝯpl'onis. ℞. pru
na. xx. tamarindoꝝ. li. ʃ. et coq̄ cū li. y. aque
donec redeant ad unaz coleť et supaddať. lib
.ʃ. suci ğnatoꝝ muzoꝝ et suci acerbi citroꝝ
.ʒ. i. ⁊ coquāť igne tp̄rato et dispumeť donec
fiat sic iuleb. Dormiat nocte tota et mane
balneū intret et fundať sup cap̄ eius aq̄ cal'ia
sepius et stati post dormiat Et dix. ñ oʒ āt
bibere .s. uinuz aut exerceri q̄ʒdiu ebrius est
aut cefalicus Dix Al. oʒ crapulatuz diu dor
mire ⁊ postq̄ʒ euigilauēit balneuz ĩgdi ubi in
loco sedeat tp̄rato ⁊ postq̄ʒ capiti eius aq̄ te
pide ml'titudo effuxa fuerit exeat ⁊ pullū cum
suco uue acerbe comedat ⁊ sil'ia. Deinde aª
uice dormiat. Et dixit de hys q̄ crapulā re
mouēt ⁊ p ꝯñs dolorē eiꝰ pꝰ p̄dc̄a ē ml'tū loq
⁊ longam suauiter incedere uiam ⁊ frigida
odorifera olfacere ⁊ aqua tepida caput
ĩfūdē. Dix Raſ. dionibꝰ. Cura ē sompnꝰ
plixꝰ. deiñ ĩtroitꝰ balnei ⁊ acceptio cibi pau
ci fc̄i ex lētibꝰ aut caulibꝰ et ex pullis ꝑpatis
cū agresta. Et odoramētū cāfore ⁊ roſ. ⁊ frica
tio pedū deiñ reiteratio balnei pꝰ sōpnū lōgū
Dix .A. si ē aliq̄d q̄d sepet ab cūonibꝰ cu.ꝰ
cūqʒ mōi fuerit fac eos dormire quousqʒ di
gerať q̄d ĩ eoꝝ stōacis ꝯtineť d̄ uino. Et istō
q̄dē appʒ ex colore urie et eiꝰ tictura qr ubi
ꝑus appebat alba sꝫtilis cruda indigesta pp
suffocatōez cal'i ⁊ attractōez ptis ĩdigeste ad
uias urine. Nūc appʒ citrina ⁊ digesta cal'ita
te nāli uicēte ⁊ digerente uinū ⁊ illas māś cru
das. Et istō sigm pōiť p̄º ꝯtinētis auctoritate
Aaron. Et .d. A. frica pedes ut supra ⁊ su

per ipoꝝ extmitates effūdať oleū camōillinuz
.s. actu cal'z ut diꝟtanť uapores ad ipas. dеiñ
fac eos ĩgredi balneū ⁊ cibeť lētibꝰ ⁊ agresta
et sil'ibꝰ. Jnq̄t Sa. si cibas eos pullis colūbi
nis ñ erras. Et qr h dc̄m Sa. ml'tis appebat
incōgruū cū cibi debeāt eē frigidi et stiptici
⁊ pulli colūbini sunt cal'i. Aui. reddidit cām
⁊ mōz ſʒ quē ꝯferūt dicēs. uideť q̄ cā sit sub
tilitas sanguinis ex eis genc̄ati. Et fortitudo
eiꝰ ad resoluēdū uapores. Nō intellexit q̄ in
pullis colūbinis sit sꝫtilitas sanguīs absoluta
qr talis sꝫtilitas ñ reqriť in hac cura imo po
tius grossities ſʒ sꝫtilitas .s. ad sꝫtiliādū ua
pores uñ fit fortitudo ad resoluēduz eos. Et
dix. A. oʒ ut eis tribuas fructꝰ stipticos ⁊ ut
sit potus eiꝰ aq̄ et ñ aliō nisi stōacus fuēit de
bilis et timeať ipius laxitas. tc̄. n. ꝓhibe eos
ab āplitudine potus aq̄ fride et pota eos potu
aq̄ ğnati acetosi et ribes et rob eius ꝓpe et
acetositate acri ꝓpe et rob eius ⁊ citonioꝝ
et maloꝝ. Et dix trāsglutire coriandrū sic
cū cuz zucº. ꝯfert eis. ml'tuz n. ꝓhibʒ ascēsuz
uapoꝝ .d. iñ fac eos dormire ⁊ q̄escē q̄m est
radix ĩ curatōe ipiꝰ. Qd̄ si p h ñ q̄escūt rei
tera eadē die ⁊ ĩ mane. Et pone cibū ipoꝝ q̄
hēat ifriatiōnē ⁊ hūectatiōnē ⁊ sꝫtiliatōez .i.
sit sꝫtilis .i. facilis digōnis. sic ē uitellus oui
sup̄. ⁊ sil'ia. Et ñ āpliꝰ utaris cibis grossis su
pradc̄is ut lētibꝰ ⁊ alys qr amō itentio igros
sandi sanguinē ⁊ uaporē cessauit ⁊ aduēit iten
tio ad resol'onē. Et iaʒ ꝟtꝰ stōaci debilis est
fc̄a ad digerēduz cibos grossos cuiꝰ sigm ē q̄
crapula ñ ē soluta ⁊ admistra eis sōpnū q̄ʒtuz
potes. Et sꝫdit. A. āpliꝰ cū ebetas icipit alle
uiari. ⁊ descēdē .s. ad itestina crapula uiosa l'
ēt aª mā si q̄ eēt secū mota ⁊ ē tc̄ tēpꝰ decl'o
nis fac eos ābulare paulati ⁊ tēpa ⁊ ciba cuz
carnibꝰ pisciū petrosoꝝ ⁊ testicl'is galloꝝ et
pl'lis cū hbis fris. Et oʒ ēt ut sup cibū ābulēt
ſʒ pꝰ tres horas .i. meliꝰ tñ ē ut ꝯsidēs digōez
eoꝝ cū sōpno aut reqe lōga ne cibꝰ ex ābulatō
ne iundet ĩ stōaco ⁊ ascēdat ad supiora eiꝰ ⁊
ml'tiplicet fūositates cū ĩ supiori stōaci male
digerať. ſʒ tñ pꝰ tres horas .i. q̄ñ cibꝰ iā bñ
descēderit ad fūduz ⁊ ibi q̄etatꝰ sit tc̄ ābulet.
Dñt q̄dā ñ uolūt auctores q̄ ābulatio sit eis
utilis. imo ē iutilis ꝓhibēs a bōa digōne ⁊
h uoluit. A. cū dix meliꝰ ē ut ꝯsidēs digōnez
eoꝝ cū sōpno ⁊ lōga reqe donec stōacꝰ aleuie
tur parūp. ſʒ uolūt q̄ ābulet .s. ille q̄ ñ p̄t absti
nē a motu usʒ ad pfectōnē digōis. De sōpno
⁊ reqe notāt q̄ ut dixit Raſ p̄º ꝯtinentis q̄ñ
hec soda nō ē a q̄ʒtitate uini ſʒ a qualitate .s.
calida ⁊ acuta pp uapores acutos ⁊ ad caput
ascēdētes ⁊ faciētes hāc soda ē neciuz prohi
bere sōpnū tota una die. sup ſʒ fac eos ābula
re ⁊ exercitari ut uapores illi resoluātur ⁊ ñ
retineātur. Nā in hac soda nō reqriť sōpnus
⁊ q̄es lōga ad digōez uini cū sit pauce q̄ʒtita
tis. Et q̄d si fuēit atiquū ēit q̄i idigestibl'e
attinet. n. tale uinū ut dix. A. p̄º. 3ª. cº. d̄ regi
mine uini ⁊ aq̄ pl's medicie q̄ʒ cibo. Si ue
ro soda fuerit a q̄ʒtitate uini ⁊ ñ solū a q̄lita
te. tc̄ ꝯfert sōpnꝰ lōgꝰ ⁊ reqes. Jnq̄t appoloni
us ut p̄º poiť ꝯtinētis. ꝯfert eis sōpnꝰ ⁊ absti
nētia cibi ⁊ q̄es corpis ⁊ imobilitas. Maxie
tñ ꝯfert sōpnꝰ ⁊ q̄es pꝰ cūonē fc̄aʒ p uōitū ul'

fluxũ uẽtris. Deide.ſ.fcã digõe dix.A.ad
miſtreť oximel zuchari^m ſi fuerit caleſci aut
melinũ ſi fuerit hũcfacti qꝛ cibũ iã digeſtum
penetrare facit.Et reddi ſup fricatõe pedum
ſoloꝝ ut diuertanť ⁊ ſoluanť ſi q uapores ex
cibo ſũpto eleuati ſunt Deide ãbulẽt ñ labo
rioſe.Et dix.A.oꝫ eos a puro aceto ⁊ almuri
fieri alienos.qꝛ acetũ mãs crapule deportat
ad neruos ⁊ almuri deſicãdo ſitim inducit.
Qð ſi abſtinẽ nõ poterũt ab aceto utãť eo qð
ñ ẽ acutũ.qꝛ ẽ min⁹ penetratiuũ. Cũqꝫ dix
.A.paꝝ feceris eos ãbulare.admiſtra eis tũ
balneũ.deinð ad ultimũ oꝫ ut eos effũdas cũ
ẽbrocis equal' reſol'onis ⁊ cibes eos leuib⁹
carnib⁹. De potu uini in hac ſoda dix.Ypo.
Cũ dolorẽ capitis timeas aut mẽtis pcuſſionẽ
a potu uini ſũmo ope ẽ cauẽdũ.diſſoluẽdo n.
hũores ⁊ ebulitionẽ pſtãdo eis ⁊ ipetuoſe ef
fũdẽdo dolorẽ ꝯmouet ⁊ auget ⁊ ſil' febreꝫ.ni
ſi dolor ipſe a crapula ſit cãt⁹. Dix.n.ipſe
.y.i li°ð.crapula quẽ externa dolorẽ l'laborẽ
ĩfert toreſis.i.uini potatio diluculo craſtina
rebibita ꝯſoluit.Dñt cãm eſſe.qꝛ tal' doloris
cã ẽ uini uapor.quẽ nocte iter media i ſõpno
pdigeſtũ nãl' calor uini diluculo ſũpti ꝯfortan
do ĩnatã cal'itatẽ diſſoluit ⁊ ex corp⁹ excernit
poros apiẽdo. Et h° dcm.y.hẽt ꝟitatẽ qñ
uapor in capite retẽt⁹ cẽt pauc⁹ꝫ quẽ uini calor
reſoluẽ poſſit ⁊ al'r ñ ſꝫ nocẽt augẽdo ⁊ ꝯmo
uẽdo illũ. Et in tali cãu debꝫ dimitti uinũ
donec eũo ⁊ diuerſio ⁊ bõa uapoꝝ reſolutio
pceſſerit.tũ.n.cũ paucificati fuerint uinũ. bi
bẽ ꝯuẽit fris gdẽ nã.⁊ yeme puꝝ.cal'is ꝟo ⁊
eſtate linfatũ Dix Al.ſi dolor remãſerit pa
rũ uini cũ multa aq̃ bibat.Dix Mal' ſi ceſſaue
rit dolor ſup ul' mł'uꝫ dinut⁹ fuerit paꝝ uini
albi ſbtil' ⁊ aquoſi deť. Prodeſt.n. ad ſbtiliã
das ebrietatis reliqas. Raſ in diomb⁹ ſi
remãſint i capite ex eo relię ſumať ex uino
pl'm ꝯmixto q̃ꝫtitas eq̃l'.
Ca^m.ii^m.de ſoda pueniente pp coytum

Oitus cũ ſupfluit.al'n in
ducit ſoda pp. ni
miã ſiccitatẽ q̃ ſeqť ad ipm in
corpe toto ⁊ mẽbris capitiſ que
mala ꝯ° ſicca iduc̃ dolorẽ iſtuꝫ
Et qñꝫ iduc̃ ſoda ñ pp ſiccitatẽ qꝛ ñ tñ p
ceſſit ut mẽbra capitis eſicauerit.ſꝫ qꝛ pduxit
ad idigõꝫ ſtomaci epis ⁊ mẽbroꝝ.Et pcipue
i eis q utẽteſ mł'to coytu.mł'tis ſe replẽt ciba
rijs.credẽtes.n.ſic reſtaurare depditũ.⁊ poſ
ſe ſic in coytu ſm ipoꝝ libidinẽ pſuare ad ſe
replẽdo tota itẽtiõe nitũť.uñ repletõeꝫ ipoꝝ
uirt⁹ iã ex coytu debilitata digerere non ualꝫ
unde multiplicanť humiditates crude indige
ſte in corpore ⁊ mẽbris capitis iducẽtes ſoda
Coyt⁹ ẽt al'n lꝫ ñ ſit ſupflu⁹ ẽ cã ſode ꝯmo
uẽdo ſuo motu corporeo ⁊ aiali mãs i corpo
re ĩuẽtas ꝟſus capð.aut inuẽtas i capite agitã
do aut euaporatõeꝫ faciẽdo i capite ul' in cor
pore capð replẽtẽ ⁊ pcipue ſi fiat coyt⁹ ſupra
idigeſtũ cibũ aut ñ i ſua hora. Et qñꝫ i hac
ſoda oẽs dicte cãe ꝯiũgũtur.qꝛ iueniť corp⁹
a nãli hũiditate ðſiccatũ.plenũ tñ hũiditatib⁹
idigeſtis ⁊ euaporatõeꝫ faciẽtib⁹ pcipue ꝯmo
tis ex coytu i ñ ſua hora. Sig^a pdcãꝝ ſpẽꝝ
pmaꝝ nota ſũt ex ſignis dcis ſupra de ſignis
male ꝯpl'onis cerebri. Et dix Su.ꝙ appꝫ in
eis ꝯcauitas ⁊ liditas circa oc'os. Cura ſo
de ex coytu exiccãte ex pte diete dix Raſ.in
diomb⁹ ẽ ablutio cũ aq^a fria.ſ.ñ excellẽter.⁊
h ſup capð ⁊ uniuerſuꝫ corp⁹ ut hũectet ⁊ cal'i
tatẽ ex̃ncã q̃ utpl'm huic ſiccitati ꝯiũgiť extin
guat.Et ſompnus ſuple ⁊ qes.Et odoratio
olei uiol'.ſup ⁊ ſil'iuꝫ.Et ꝯmeſtio pulloꝝ ⁊ ui
telloꝝ ouoꝝ ⁊ adminiſtratio enematis qð ipin
guat renes Dix Siu.ponať in narib⁹ oleũ uiol'
ſepe ⁊ ꝯforteť to^m corp⁹ cũ cibarijs hũidis bñ
nutriẽtib⁹ ut ſũt carnes pulloꝝ ⁊ edoꝝ ⁊ galli
naꝝ ⁊ oua ſorbilia ꝯdita cũ cinamomo ⁊ car
damomo ⁊ croco.Et ſit uinũ ei⁹ rub.claꝝ nu
tribile ⁊ ꝯmedat oi die i prandio ⁊ cena nucle
os pineaꝝ ⁊ fiſticoſ. Cura ꝟo ſode ex coytu
pducẽte ad idigõneꝫ ⁊ mł'tiplicatiõeꝫ ſupflui
tatũ idigeſtaꝝ ex pte diete ẽ ut ꝯmedat ciba
ria ſua aſſa ⁊ raro eliſſa ⁊ ꝯdita cũ ſpẽb⁹ dcis
⁊ odoret aromata deſiccãtia ñ eleuata in gdu
cal'itatis ul' fritatis ⁊ cibũ ſuũ ptiat ad mł'tas
uices paꝝ ⁊ ſepe ſumẽdo ⁊ pcuret habẽ largi
tatẽ uentriſ oi die p ſe l' bñficio cliſteris ſeu
ſuppoſitorij.motu utať tẽpato añ cibũ.⁊ p⁹
cibũ dormiat ⁊ qeſcat. Cura ꝟo ſode pueniẽn
tis ex agitatõe coytus ẽ abſtinẽtia a coytu.⁊
maxie in horis repl'onis.⁊ ñ ſo^m i i^a cura ab
ſtinẽdũ ẽ a coytu.ſꝫ i q̃lꝫ a^a ex dcis.Dix Siu.
i fcã ex exiccatõe pp coytũ ſũmo ope caueat
a coytu.In fcã aũt ex idigõe pueniẽte ex coy
tu. Dix Raſ.p° ꝯtinentis.ñ coeat patiẽs
poſt repl'onẽ ne moueanť uapores. Dix.A.
remoue coytũ ꝙ ſi ñ iuenit patiens eius excu
ſationeꝫ.ul' qꝛ noluerit abſtinere ñ utať eo ie
iunus ñ ill'us q̃ꝫtũ ad ſtõacũ ſo^m.qꝛ ſupra re
pl'oneꝫ ſtõaci ex cibo ñ dꝫ coyre ut dix Raſ.
ſꝫ itll'it ꝙ ñ ſit ieiunus.i.uacuus ſꝫ oẽꝫ digõ
neꝫ.qꝛ tũ magis ðbilitat.uñ dix Ma.expedit
hũc hoĩeꝫ ñ coyre niſi poſt cibũ.ſ.i tpr q° mi
nus noceꝫ coytus ut i ſmõe.p° c°.ð uſu coyt⁹
patuit.Et dix Ma.⁊ ñ n^r aliqd citonioꝝ ul' pi
roꝝ ſup.uel aliqd alið ſil'e porrectũ fuerit ut
ñ^r pmittãt effumatiõeꝫ fieri ad capð ⁊ maxie
ꝯpeteret hoꝝ exhibitõ i repletiſ cibo l' mãijs
euaporabilibꝫ pp agitatõeꝫ coytus Ampliuſ
regať ois patiens huiuſ. ſoda regie eius quẽ
ledit ſupfluus coytus .dðo ſuo ca°.i ſmõe ð
mẽbris generãtõis. De cura ſode ex coytu p
potõeꝫ.d.A.ſi eſt ꝯiũcta cuꝫ ſiccitate cura eã
cuꝫ hijs q̃ dcã ſunt in cura ſode a mala ꝯpl'one
ſicca. Dix Su.ſumat ſepe i die de elleciia°
qð fecimus qð uocať reſtauramẽtuꝫ.Et ꝯfor
tenť ⁊ iunganť renes oi die cuꝫ uadit dormi
tuꝫ cuꝫ ungẽto qð ſic fit. ℞.olei uio.ʒ.iiij.ce
re.ʒ.ſ.piguedis anatiſ anſis ⁊ gallinaꝝ an.ʒ
.i.diſſoluanť ſil' in cazola ⁊ fiat unguentuꝫ.h
.n.humectat.⁊ calefac̃ renes ⁊ ꝯſuat eos ab
exiccatõe. Ei⁹ ꝟo cura q̃ ẽ cum plẽitudie
hũiditatuꝫ idigeſtaꝝ.Dix Ma.5° pratice.ẽ p
corporis purgatõeꝫ.cũ laxatio ⁊ fl'omia ⁊ uſ⁹
eoꝝ q̃ capð ꝯfortat ut aq̃ ſuauiſ irrigatiõe ſupra
capð in q̃ roſ.ðcoxeris ⁊ mirtũ ⁊ iunge iſtð
ol'o roſ.⁊ aceto q° ꝯforteť ne uapores recipi
at. Dix Ra.p° ꝯtinẽtiſ auctoritate filij Me.

mādificeť corpꝰ fluxu ⁊ fl'oia ⁊ freq̄ns fiat la
xatō sup̄.s3 paulatia ⁊ circa capō ut pōit Ha.
Dix.A.postq̄3 tu declinas cū hūectātibꝰ.i.
ab hūectātibꝰ cessas q2 ñ declinas ad hūectā
dū.cū ñ sit i hac spē siccitas. o3 ut icipiat pͫ
a minutōe.i.euōne mē replētis ⁊ h fl'oia uel
sol'one uētris l' uoitu ul' put ipa mā reqrit ⁊
cū resol'one sequēte.s.ad euōnē ⁊ resol'o sit ua
poꝝ ul' reliqaꝝ māe derelicte pꝰ euōnē l' dix ⁊
resol'oe seq̄nte ut si gcaret ꝙ al'n euō.⁊ resol'o
sil' sunt necie adiplebis aūt euōnē ⁊ resol'onē
ꝓut dc3 ē supra i cura sode repl'onal'.⁊ i cura
sode uapoꝝ ꝯnectēdo. i h.cañ.hūc.s.ꝙ euan
tia ⁊ resoluētia q̄ i hac cura apꝓꝓrias nō sint
ml'tu3 exiccatia si coytꝰ ꝓcesserit ml'tꝰ. Deiñ
.s.fca euone ⁊ resol'oe ꝯforta cerebꝝ cū ol'is
ꝯfortatis ut rof.ul' mixtio supra cap̄ iunctis
⁊ ifuxis sup̄.⁊ alys mōis ꝯfortādi cerebꝝ.
Qō si ābe supra dcē cāe.ꝯiungant .s.exic
catio ⁊ repl'o.tc dix.A.icipiēdu3 ē a cura re
pl'onis nō tñ negligēdo curā exiccatiōis.

Caͫ.izͫ.de soda ꝓueniēte ex uigilys ⁊c̄.

Soda ꝓueniēs ex uigilys cura
tur cura uigiliaꝝ ifͣ po
nēda.de ca tñ dix Rabi moyses.
auctoritate.Ha.pͦ miemir utať pa
tiēs dormitōe ⁊ qete tota die ⁊ circa uespas
itret balneū ⁊ nutriať cibis boͫ sanguie3 faci
ētibꝰ ⁊ cibeť lactucis q̄ generānt sāguie3 ñ cale
fcm.Cibeť ēt talibꝰ q̄ extiguāt ⁊ exiccēt hūi
tates .s.nitrosas faciētes uigilias ⁊ fūositates
⁊ ex legumibꝰ ꝯmedat lētes ⁊ bibat aquā.Et
cū stōacꝰ hūectať.i.relaxať aq̄ ebibita.sugat
mala granata citoia ⁊ sil'ia ⁊ mane igrediať
balneū ⁊ infūde aq̄ cal'a cap̄ suū ⁊ longioribꝰ
horis. Soda eueiens pꝰ sōpnu3 duplex est
una q̄ accit ex aliq̄ col'a coadunata i stomaco
tpe sōpni.q̄ ꝯpleto sōpno excitať ⁊ mo' ⁊ fa
cit soda cu3 euaporatiōe sua. Dix. philare
tus ut pͦ pōiť ꝯtinētis.ē q̄dā spēs soda que
fit pꝰ sōpni expgefactiōe3 cuiꝰ cura ē sil'is ei
q̄ fit a cōitate stomaci ex dco hūore mittigať
.n.in ꝯtinēti dix.ipe sūpto cibo. Dix Raf
ibidē uidi quēdā patiētē soda oi mane ⁊ qdā
sicꝰ suus ꝯsuluit ei ꝙ ꝯmedēt panē ⁊ aliqd sti
pticū ⁊ mittigata ē soda eo ꝙ cibꝰ obtūdit illā
col'a3 ⁊ ꝓhibet uapoꝝ eiꝰ assensū. Alia
ē soda q̄ excitať pꝰ sōpnū ex uaporibus reclu
sis in capie tpꝛ sōpni q ñ potuerūt resolui sed
retēti sūt. Et cura eiꝰ ē dix .A.ut purgeť
capō et corpꝰ a mā.s.a qͣ illi uapores eleuāť
cū eo qō illi ꝯuenit Deiñ cura ē uenire ad
resol'onē uapoꝝ ꝯtentoꝝ.⁊ ad ꝓhibitōe3 ascē
sus coꝝ sic̄ dcm ē in cura sode uaporose. Et
dix.Juuāt ad eā ut tiporibꝰ ⁊ frōti fiat ēpl'm
ex cinere ⁊ aceto q2 ꝯfortat cap̄ ne recipiat ⁊
exiccat illos uapores ac ēt mās a qbꝰ surgūt
si ille i capite ꝯtinētur. Et dix.A.ꝙ melior
cinis adh ē q ex lignis fici q2 acutꝰ ē et ml'tū
exiccat .in tm̄ ꝙ u3 ad desiccādas fistulas.u3
ēt cinis q fit ō cirsis ⁊ radicibꝰ cauliū. In
soda quoq3 a cibis ⁊ medicis cal'is ꝓueniēti
cura.Dix H.fl'oia accellerāda ē et sāguis ꝓut
opꝰ fuerit exhēdus. Et patiēti deť iulep cum
mucillagine seminis psily et semis portul' et
cap̄ cū sandalo ēpl'etur et aqua rof.Canforā
⁊ nenufar ⁊ uiol' olfaciat.Et oia q̄ i cephalee
cura q̄ ex sol' fit ardore dicta sūt dispōat. Di
co ꝙ cura huiꝰ ē uoitꝰ pꝰ illos cibos ul' medi
cias fcus cū aqͣ cal'a ⁊ syrͦ accetoso.Et cibe
tur cibis fris stipticis ⁊ aquā bibat aut iulep
rof l' zuch rof cū aqͣ fria. Et soda q̄ ex tri
stitia fit medela.Dix.ha.ē sōpnꝰ ⁊ cereb' hūe
ctatio.s.cū hys q̄ cereͫ hūectāt itꝰ l' ex apro
ximata ⁊ cū cibis ⁊ medicis iducētibꝰ mine
rā gaudy. Et sode q̄ ex ira fit.cura ē cū in
friantibꝰ ⁊ extiguētibꝰ infl'atiōnē colere ⁊ ē
sil'is ei q̄ fit ex mala cōpl'one cal'a. Et do
lor capis eueniēs pꝰ purgatōe3.dix Mef.pͦ ō
rectitudie mediciaꝝ euenit aut ꝑꝑ eleuatiōe3
uapoꝝ ad cap̄ quos medicia mouet ⁊ sbleuat
⁊ ꝓpē qñ laboriose ⁊ ipetuose soluit aut ꝓpte
rea ꝙ medicia mouet mā3 i capite ⁊ nō educ̄.
aut ꝑꝑ occursu3 rei extrisece supra purgatio
nē capiti eueniētis eiꝰ q purgať.sic̄ ē calor et
algor ⁊ sil'ia.Et dix Curamꝰ cā postq̄3 sciue
rimꝰ cā3 eiꝰ.Nā si fuerit ꝑꝑ uaporē q eleuať
trahimꝰ ad opositū eiꝰ suple ⁊ ꝓhibemꝰ ascen
su3 eiꝰ cū hys q̄ dca sūt supra. Et si ia3 ele
uatus ē.Et si fuerit calidꝰ cef.licā incidimꝰ ⁊
curamꝰ u̇c ceteros dolores factos.a sil'i cā.Et
dix ꝯfide i fl'oͣ saphene qm̄ ē potēs adh.Si
āt uapor fuerit frius gross cura cū hys q̄ dispō
exigit. Qō si fuerit ꝑꝑ mā3 q̄ mota ē ꝑter ꝙ
fuerit euata iteratio purgatōis ē necessaria pꝰ
ꝑꝑationē eiꝰ. Et si fuerit ꝑꝑ malitiā quali
tatis acqsita3 ꝑ medicinā al' pꝰ medicina3.s.a
cā extrinseca.cura est ꝑmutatio illiꝰ qualita
tis cū eo qō ei ꝯuenit sup̄ ⁊ sil'r erit curaͦ so
de eueiētis pꝰ spōtaneas euacuatiōes. In
cura ꝟo sode q̄ fit pꝰ ꝑtū dix.Hal'.5ͦ pratice
mulierē rege cib tꝑratis ut uitell' sorbilibꝰ ⁊
agnoꝝ carnibꝰ.s.anu.liū ⁊ pu.ll' piguib' ⁊ gali
nis ⁊ sorbitōe q̄ fit ex pāis simule medula ⁊
amigō o.'o.Et utať nariū istillatiōibꝰ cū ol'o
uiol' nenufaris ⁊ cucurbite.⁊ lacte lactantis
puella. Et lac sil'r eiꝰ mulge sup̄ cap̄ patien
tis ⁊ uiol' ol'm. Porrige ei cibariū dcm ca
bissū.qō fit ex ouo ⁊ ol'o amigō ac simule fa
rie alfito ifuxo cū zuchͦ tabarzed ⁊ aigō ol'o
Et piscibꝰ.refice lapidof fluuialibꝰ ꝯditis cū
spideuago ⁊ frixis cū ol'o aigō l' sisaͦ recenti
bꝰ. Supra āt pōitū fuit ēpl'm ꝯferēs huic
sod i cͦ de cura sode cōitatis. Sode āt pro
ueie s ex ꝟmibꝰ.Cura ab auctoribꝰ pōita ꝑ
cipue dirigiť ad ꝟmes existētes itꝰ in capite i
loco anteriori.Et cura ē tres.res.pͣ ē euō cor
poris totiꝰ ⁊ capitis fm ꝙ plēituͦ cū'cis con
currit zͣ ē ꝟmiū interēptio ⁊ eductio.⁊ 3ͣ
euō ex capite māe.q̄ ut pl'm cū ꝟmibꝰ repiť
ex qua ipi gnānť ne iteꝝ gnēnť.de pͣ re dix
.A.o3 ut purgaͦ fiat corꝑis ⁊ cere'. De zͣ
dix interficiāť cū hys q̄ sūt sic̄ expͥssio folio
ru3 ꝑsici ⁊ expͥssio radicū mori ⁊ aloes ⁊ sil'i
bꝰ. De 3ͣ dix.fc purgatōe fiat cap̄purgi
u3 cū yera pauca i ebdomoda aliquotiēs.⁊ si
nō suffic̄ fiāt cap̄purgia ⁊ sternutatoria sicut
supra dictū fuit. Dix Raf pͦ ꝯtinētis auc
toritate Alex.ꝙ cura ē ꝓuocare sternutatō3
⁊ instillare naribꝰ iterficientia ꝟmes. Dix

Raſ ꝙ h ſoda ē ꝺ ſēſibilib⁹ lōg'qs. rēotū. n. ē ut fiat. Suilꝭs āt fecē caplm de ſoda ꝓueniente ex ꝟmib⁹ īteſtinoꝝ Et cura ē cū abſtinētia a rebus dulcib⁹ ꝛ uiſcoſ qꝛ tlia māꝫ ꝟmiū gnānt ꝛ augēt ſꝫ comedat patiēs carnes ꝛ alia cibaria ꝯdita cū aceto l' agſta. ꝛ bibat aquā decoctōis nucleoꝝ pſici l' amigꝺ. ama. cuꝫ ſuis cibarys. Et fiat purga° corꝑis a mā ſtica ꝛ a⁴ fiāt dōa in ca° ꝟmiū.

Caplm. 13m. de cura ſode ex debilitate cerebri aut fortitudine ſenſ⁹ eius ꝛc̄.

Cura ſode ꝓuēiētis ex debilitate cerebri trib⁹ ꝯplet̄ intētiōib⁹ quarū ꝑ^a ē ad cāꝫ debilitatiſ abſcīdēdū. Et qꝛ cā debilitatis cerebri ut plm ē aliq̄ malaꝝ ꝯplonū dix. A. Cura ē ꝑmuta° male ꝯplonis q̄ꝫ hēt cere^m ad eā q̄ erat ei nāl'. Et z^a ē ad ipſaꝫ ꝺbilitatē ſbē cere^i tollēdā. q̄ ꝺbilitas ē ꝓpē q̄dā reſolo ſeu lapſitas ſbē ei⁹ ſic ꝓpē ꝯtigit p⁹ egritudines cronicas ꝺ cui⁹ iplemēto dixit. A. ꝙ cura ē cerebri ꝯforta° cū cib ꝑpatis cū odoriferis cōfortātibuſ cap̄ in q̄bus ē ſbtilia° ꝛ ſtipticitas Et 3^a ē ad cās īꝑmētes ī cere^m q̄ꝝ īpſſiōꝫ ꝑꝑ ſui ꝺbilitatē cito recipit q̄s cās. A. uocat cās motiuas abiciēdo ꝛ corrigēdo. Et qꝛ iſte cāe ꝑnt eē mlte ꝛ uarie ut ſcias quā abicē debes oꝫ te oēs agḡare in mēte tua. ꝛ cū oi dilligē^a cognoſcē q̄ ſit i^a q̄ te īꝑmit in cere^m. Dix̄. n. A. cura ē cū agḡatōe cāꝝ motiuaꝝ. Et ꝓſeq̄n̄s. A. ꝺ una haꝝ cāꝝ motiuaꝝ dix. Et mlotiēs q̄dē cā mouēs ē par cāe paſſiue debilis. ſ. cerebri ꝛ ē agḡa° hūoꝝ maloꝝ caloꝝ i ore ſtomaci. Nā hy hūores mali cali exñtes i ſtomaco īꝑmūt i cerebrū qꝛ debile qꝺ ſi nō eſſet debile nō ipmerēt qꝛ nō recipet ab eis īpſſionē q̄ꝑꝑ dix ipē oꝫ ad curā ut ciu⁹ illi hūores mali a ſtōaco educāt̄ cū eo qꝺ ē eis ꝯuēiens.

De regie hui⁹ ſode ꝑdicta oꝫ atēdē. qꝛ alienare oꝫ oē id qꝺ alterare ꝑt cap̄ ꝛ ducere ipm ad malā ꝯplonē quā iudicaſti eē cāꝫ illi⁹ debilitatis tā ex ꝑte aeris q̄ꝫ accñtiū aie ꝛ ciborū ꝛ potuū ꝛ reliquaꝝ rerū ñ nāliū. ſed oꝫ approxiare oīa ea q̄ illā malā ꝯplonē alterent ꝛ ad nālitatē deducāt Et ultra h. d. A. oꝫ ut offerat̄ cib⁹ adiūgēſ ad terminū ei⁹ qꝺ ab eo. ſ. capite ꝛ toto corꝑe reſoluit ꝟt⁹ reſolutiua. i. cā reſoluēs ꝛ ſit ipē cib⁹ ſuſcipiēs digōeꝫ. ſ. facilr. uult g° ꝙ det̄ cib⁹ q ſit ſufficiens reſtaurare to^m id qꝺ diſſolui t̄ a toto corpore ꝛ ab ipo capite. ꝛ ꝙ ſit facilis digōis. qꝛ cib⁹ dure digōis ñ bñ digerit̄. cū ꝟt⁹ digeſtiua ꝺbilis ſit fcā. q̄ꝛ nutriat̄ ex pllis ꝛ ꝑdicib⁹ ꝛ uitellis ouoꝝ ꝛ hys ſilib⁹ Qꝺ ſi nō eſt ap̄ te cibus hñs ābas dc̄as ꝓꝑetates. ſ. ꝙ ſit multi nutrimēti reſtauratiu⁹ ꝛ ꝙ ſit facilis digōis Aut ſi eſt ap̄ te tal' cib⁹ ꝛ ñ potes eū ꝯcedē ꝑꝑ aliqꝺ ꝓhibēs. tē elige meliorē coꝝ quos hēs conſiderata diſpōne corporis ꝛ capitis egri Si. n. ꝟt⁹ digeſtiua eēt ſatis fortis dabis carnes porcias l' uitulinas q̄uis ñ ſint facil' digōnis. Si ꝟo digeſtia ſit ꝺbil' da cibū facil' digōnis. q̄uis ñ ſit mlti mnutrimēti l' q̄uiſ ñ ſit ſolidi ſeu ꝑdurātis nutrimēti q̄li idigem⁹ ſi ſtōac⁹ habūdaret mlta calitate. Et dix. A. melior horaꝝ ad cibādū eos ē p⁹ itroy^m balnei ꝛ exitū ab eo. qꝛ tē mēbra magis ꝛ meli⁹ attrahūt nutrimētū reſolutis ꝑ balneū ſuꝑfluitatib⁹ tercie digōis ſuplet. aut p⁹ exercitiū ul' fricatōeꝫ ſi balneū ñ poſſet fiēi. Et. d. A. oꝫ ut ſues coꝝ cenas dūt. ſ. ꝙ ñ des. l' ſaltē mltuꝫ minuas. ſic. n. poſt balneū exercitiū l' fricatione cibādo ꝛ obſuādo cenā ñ fiet l' ſaltē ꝑua fiet euapora° ad capꝺ. Et dix oꝫ ut cibi coꝝ ſit cappares ꝛ h ꝓpē i ill' i quoꝝ ſtōacis eēnt mali hūoreſ qꝛ mūdificāt ab eis illos diuertēdo ad uiaſ urine. Et ſint cibi coruꝫ oliue. ſ. imature cū caſeo. ſ. ſil' uel ſeꝑatiꝫ. Et i^a ꝯferrēt in fine mēſe in ꝑuaq̄ꝫtitate ſūpta māx in hñte malos hūoreſ calos in ſtōac° ut ꝯfortet̄ et corriget̄ ꝛ ꝯſtrigat̄ os ſtōaci coꝝ ꝛ ꝓhibeat̄ effuma°. Et. d. A. y ꝯceſſit eis potū uini abſolute. i. puri. Et h dix. Ipo. ut dic̄ Ra. i li° epidimiaꝝ. Et Ga. elegit. ſ. ibi in ꝯmēto. ut ſit uinū mixtū. ſ. aq̄ ut ñ ſic ꝑcuciat cerebꝝ ꝛ māx dꝫ ēe mixtuꝫ in hñtibus malā ꝯplonē calāꝫ in ſtōaco Aut eligat̄ uinū ſbtile. i. aquoſū ꝺbile qꝺ poſſis dare ꝑuꝝ. Aut agregēt̄ utraq̄ꝫ. ſ. ꝙ uinū ſit lifatū ꝛ ꝙ ſit ꝺbile. Sapiēs itaq̄ꝫ medic⁹ eliget ex dc̄is qꝺ ē meli⁹. hita ꝯſideratōne diſpōnis corporis toti⁹ ſtōaci ꝛ capis. Nā ſi uidēit magnā ꝺbilitateꝫ cēbri ꝛ ſtōaci inflatione dabit uinū debile ꝛ linfatuꝫ. et dabit ēt cū pane modico. Dix. n. A. ꝑ^a tertij ꝙ pāis remouet malos uaporeſ uini nec ſic cito ꝑmittit euaporare ad capꝺ. Dic Raſ. ꝑ° ꝯtinētis. ca°. 9° meli⁹ ē dare panē madefc̄ꝫ cū uino ex. hys. n. reſolui t̄ uapor ꝯferēs paulati et expellēs māꝫ morbi. Sed ſi det̄ uinū ꝑſe diſſoluūt̄ ex eo uapores ſbito ꝑetētes cap̄ ꝛ augētes diſtenſiōeꝫ i eo ꝛ dolorē. Si aūt ñ eēt tior ꝺ īflatiōe dabit uinū ꝺbile ꝑuꝝ. Et ſi ꝺbilitaſ cēbri eēt ꝑua ul' ñ itenſa ꝛ hūores eēnt i ſtōaco fridi dabit ꝑuꝝ ꝛ potētius ſaltē cum pane.

Regim ꝟo ꝑ potōeꝫ ꝯplet̄ cū medicis alterātib⁹ malā ꝯplonē ſi q̄ fuēit in cā. Et cū confortātib⁹ ſbaꝫ cerebri et iuuātib⁹ ei⁹ ſbaꝫ ut ab ea tollat̄ laſſitas introducta q̄ fiūt ex medicis aromatib⁹ ſtipticitatē hñtibus maxie ex hys i qb⁹ ē ꝓꝑetas ꝯfortādi cerebꝝ quas ex ſupra dc̄is ꝛ if^a dōis colligē poteris. Cura ꝟo ſode ꝓuenētis ex ſuꝑfluo ſenſu cerebri. dix. A. ē ut ſenſ⁹ parūꝑ fiat piger ꝛ hebes ſiue obtuſus qꝺ fieri pōt dieta ꝛ potiōe. Et dieta q̄dē ꝯſiſtit ut admīſtrēt̄ cibi q nutrimētuꝫ cerebri igroſſent. d. A. ſic capita. ſ. aialiuꝫ ut edi porci ꝛ ſiliuꝫ maxie cū ſumūt̄ cū frumēto l' ordeo decocto i brodio illoꝝ capitū. Et ſic carneſ bouine. ſi digō ē fortiſ ad digōnē caꝝ. Et ſic ſūt oēs cibi fridi. ꝛ hūidi ꝛ lactuca portul' ꝛ carnes piſciū. ſ. groſſaꝝ et uiſcoſaꝝ carniuꝫ ꝛ oēs cibi hyſſil'es. utat̄ patiēs ſōpno ꝛ q̄ete ꝛ mora i aere frio ꝛ hūido. Potio ꝟere cōuēit i admīſtratōe mediciaꝝ narcoticaꝝ ab intus et ab ex̄ approxiataꝝ exhibēdo eas in potu ꝛ epithimādo uel lauādo cū eis caput.

Caplm. 14m. de cura doloris capitis cretici.

Dolore cretice cura ē iuuare nā3 i eūone q̄3 ipa tē ptat facē. q̄3 tibi declarabunt signa demōstrātia q̄ crisi eūanda fit mā. ut ꝯpleaĩ illa eūo. Nam tē cessabit soda. Nō. n. fit soda cretica nisi pp mā3 motā ad crisi3 cū ñ expedit e⁹ eūo. Illa. n. mā euaporās mota ad uōitū l' secessū ul' sudorē ⁊ al'n ēt cū sui pñtia mota ꝑ s⁹ nares fac soda. Et sic curaĩ o's dolor cretic⁹ cuiuscūq3 mbri fuerit. Et h intellexit. y. i affo° cū dix. uñcūq3 nā repit ide ducere o3. s. iuuādo nā3 i ductu ⁊ eūoe. Et seqñs. A. hui⁹ affo sntiā docuit in ca° hui⁹ cure iuuare nā3. Et ñ solū h° adiutoriß facere cōuenit in die criß sed ēt i hora ei⁹. Cū nā mouet mā3 ut expellat et ñ ꝯplet expl'siōe3. cui⁹ signū ē aliqḋ accñs malū seqñs ad motū māe. de qb⁹ accñtib⁹ est ipa soda. S3 si nā mouet mā3 ad crisim ⁊ icipit expellē ⁊ seqĩ i expellēdo. tē nihil ē agēdū sic dixit. y. in affo°. Ea quorū criß fit aut fca est ñ moueĩ aut aliqḋ nouū facere. Dix Hal. 5° pratice i cephalea q̄ mō fit cretico patiēs nulla ē mouēd⁹ cura. Dix Raß. p° ꝯtinētis soda signs crisi3 nō deb3 ꝓhiberi neq3 curari. Dix. A. 4ᵃ. 3ᵃ ñ moueaĩ oio. s. i die cretica cū medicia. Dix Roge. in dolore capitis cū febre i die cretico ñ appōas aliqḋ frigidū l' repcussiuū l' mitigatiᵐ capiti q2 nā forte faciet crisi3. Dix Gilb. i nullo dolore cretico maxie i die cretico aliqḋ repssiuū mitigatiuū l' alteratiuū apōaĩ ne ipediaĩ nā ⁊ diutat eūonē l' p icōuenietē3 regiōe3 expellat nisi necessitas ad h tē iducat fortasse pp in doctos ut uidearis aliqd facere. Et i hoc cāu cu3 ꝯfortātib3 nullā lesionē inducere ualētib3 in loco de q° nō sit curādu3 age sicut recte agit qui plātas pedu3 oleo roß. fricari iussit dicēs per id maxime iuuari natura. Si autem natura mouet mā3 ad crisi3 ⁊ icipit educē. sed ñ mouet nec educ sufficiēter. imo pau dinute ⁊ igfce. tē d3 medic⁹ iuuare nā3. Et si uiderit cū te leui posse iuuare nā3 eadē die imo ⁊ eade3 hora agat. Dix Ra. in diomb⁹. Cura doloris cretici ē adiutoriū ad uelocitate3 uoit⁹ si fuerit nausea uincēs cū aq̄ cal'a ⁊ syrupo acetoso suple ⁊ alys uoitiuis leuibus. Si ṽo uēter fuerit siccus ⁊ fuerit cū eo ꝯmotio i mirach cū suppōne colly l' enematis leuis sup ⁊ si illa auxilia age leuia i alys eūonib⁹ Si aūt uiderit tē leuē nō sufficē s3 forcē reqri medicia3 tē ñ eadē die agēdu3 s3 postq̄3 iā certitudo erit ꝙ nā ñ āplius agit nec ag3 sufficiētēr ⁊ ꝯplete ut sequēti die ul' 3ᵃ. Dix. A. 4. 2ᵃ. ca° de iudicus eūonis. qñ abreuiaĩ eūo postq̄3 effecerit nā qḋ effici ualuit p eā. o3 ꝙ iuueĩ. s. die seqñti cū meᵃ forti. Nā si eadē die cu3 re forti iuuareĩ nā. poss3 nimis ꝑcipitare mās ⁊ effrenetare eūonē. Et. A. qdē in ca°. huius cure unicuiq3 spēi criß ꝓpa attulit meᵃ leuia. Dix. n. ꝯsidereĩ i soda cretica. an ifirmus iueniat nauseā ⁊ sbuersionē tremorē i labio ⁊ ꝟtiginē ⁊ ul' sigᵃ declonis nāe cū mā ad supiora. i. uētris. ⁊ tē iuueĩ uoitu fco cū oximelle calefco cū leuit s fris supius. An iueniat rugitū ⁊ inflationē in utrisq3 lateribz ⁊ ul' signa declonis nāe cū mā ad iferiora. s. uētris ⁊ tē iuueĩ solone ⁊ p. i. sup lenificatiōe cū lubrificatis leuib⁹. sic cū sir° de prunis ⁊ prunis isuxis i iulep p⁹ incisiōe3 ipoꝝ ut tumescāt in illa isuxiōe. Et bibāt uiolatū. s. iulep et syrᵐ ō tamaridis et ex eo sit. ñ pōd⁹ magnū. s3 q̄3titas ei⁹ sit. ℥. v. ⁊ que cursu illoꝝ currūt. An utrū ueniat ḡuitatē i ptib⁹ renū ⁊ sbcostis dorsi ad posteriora tendentē. ⁊ ul' s t sigᵃ decl'onis mē ad uias uriē ⁊ mediceĩ iuuādo cū diureticis. sic cū oximelle cū supinicĩ. ei pōd⁹. 3. q. seis melōis ⁊ citrulli medicādo. i. educendo p uias uriē. Et cibeĩ citonio al' citrāgl'o qm̄ ꝓhibēt uaporē. ⁊ uriē liberatōe3. al' exuberatōnē faciūt. An utꝝ iuēiat radios ⁊ ruborē corā ocl'is ⁊ ymagiatiōes citrinas ⁊ elōgeĩ h. i. ꝓducet ⁊ ñ effluat sanguis i narib⁹ ⁊ tē sternutatio fiat cū aceto ⁊ cū ei⁹ uapore. Et i narib⁹ isufleĩ ⁊ ꝯmoueaĩ eius nasus cū aliqb⁹ aspis ut sua aspitate faciāt apiri orificia uenaꝝ nasi sic cū iponiĩ narib⁹ galli crus qḋ ap nos ōr hba sāguiella. ⁊ postea desup strigiĩ l' fricaĩ. Et qdā exponūt aspis. i. mordicatis. s3 puto meli⁹ cē mordicatia dittere nisi i cāu neccitatis. Et apiat oculo s suos radios solis si possibile est subito. ⁊ intueaĩ in solem. deinde dimitte ip3. s. qm̄ sternutabit ⁊ sternuta° iuuat ad mouēdū fluxū sāguis ō narib⁹. An utꝝ iueiat pulsū ūdosu3 ⁊ lenitatē i cute corporis ⁊ sigᵃ decl'onis nāe cū mā ad sudorē admistra unctiōes ꝓuocātes sudorē fricādo ⁊ fundēdo sup cap̄. Et o3 ut sint tpate Qḋ si mordicatōis iuēiat silitudinē ⁊ dolore3 ⁊ lapsitudinē sb aure sua aut ascela sua aut iguie suo sināt sup ea ēpl'a cal'a attractia sic ex mita ⁊ apio cū butiro āti q° ⁊ fortasse indigēt ut uētose ab sq3 scarificatōe apponāĩ ibide ut mā a cere° sup corde l' epē expellaĩ ad emūctoriū ad qḋ declinat ⁊ apeĩ. Si ṽo soda ꝓueiet ex retētiōe fecū l' uriē aut ex retētiōe alicui⁹ flux⁹ cōsueti spōtanei ul' artificial'. Cura est cū expl'siōe illaꝝ supfluitatū ⁊ cū reductōe ad illu3 fluxū ꝯsuetū aut fiat eūo q̄ illi⁹ locū seu uice3 supleat. sic si defecerit sāguis mēstruoꝝ l' emoroidaꝝ fiat flōmia saphenaꝝ ⁊ simil' in alys.

Capl'm. 15ᵐ de dolore itercutaneo ⁊ ō dolore ꝯplicato cum reumatismo

Dolore accñtis i cute capitis l' pānicl'o tegēte craneū exi⁹. Cura ē cū extrinsecis localib⁹ ꝟm pl'm. q̄3uis ꝯueniat eūo ⁊ mūdifica° corpis a mā faciēte soda Dix Hal' cū soda ē ex craneū ob est ei acetū si misceĩ ol'o rosato. s. i pn° ad repellēdū. S3 solū ol'm roß ꝯfert. Et in ꝓcessu ēpl'eĩ cap̄ cū folys betoice decoctis i aqᵃ ul' uino ꝟm cām. Et adducanĩ ex supradcis ūctiōnes ⁊ ēpl'a ꝟ3 dispōnē. Cura ṽo sode ꝯplicate cū coriza l' catarro. Dix Raß p° ꝯtinentis iuēi i quodā lib° ꝙ si soda ē cū coriza nō debet cap̄ būectāi cū oleis nec ifriari. s3 curetur cū fricatōe ⁊ ligatiōe extmitatū. ⁊ fiat purgatio ⁊ ponāĩ extmitates ei⁹ i aqᵃ cal'a suple

⁊ fiāt oīa q̄ māȝ catarosā eūent ⁊ diuertāt. ⁊
seq̄ns. A. dix i oī soda cuī associat̄ reumatiſ
mꝰ nō ꝯclines ad īfriandū cap̄ ⁊ hūectadū cū
oleis ⁊ si libꝰ. sȝ fuge. i. uaꝺ dix. A. ad euanꝺ
sup̄ ⁊ diuertēdū strigēdo extmitates ⁊ fricanᵒ
eas ⁊ ponēdo eas i aqᵃ cal'a. ⁊ silr̄ aᵃ diuer
tētia admistra. ⁊ māx q̄ cū hᵒ ꝙ diuertūt eua
cuāt. sic̄ sūt suppōitoria ⁊ enemata ⁊ scarifica
tiōes. Et qꝛ Raſ ⁊. A. n̄ ꝓhibuerūt i hac
cura calefaciēīia ⁊ esicātia. putauerūt qdā cō
uēientē cē usuȝ coꝝ i oī hac dispōe. Sȝ ꝟitaſ
ē ꝙ qn̄ mā catorrosa cēt mlta apta dissolui ⁊
eliquari ab ill' cal'is. tc̄ usꝰ coꝝ ꝓhibēdꝰ ē fri
gida. n. obsunt ꝯp̄mēdo descēsuȝ augēdo ⁊ ca
lida dissoluēdo nisi mā cēt pauca apta p ea di
solui ⁊ ꝯsumi. Q̄uocūqȝ tn̄ sit. Cuȝ ꝯplicāt̄
soda ⁊ reumatismꝰ tc̄ cura eiꝰ est difficil' dix
. A. i cᵒ ꝺ spēbꝰ soꝺ cuȝ ꝯiūgit̄ soda ⁊ reuma
tismꝰ cuȝ ꝯ̄riꝰ sit reumatismꝰ soꝺ i mō curati
onis. tc̄ ipedit̄ soda i necītate regis q̄ȝ ht q̄
ꝯ̄rietas curōis māx attēdit̄ in remedijs loca
libꝰ ab ex̄ aproximādis. Nā ut patuit si cal'a
approximēt̄ eliquādo māȝ addunt i reumatiſ
muȝ ⁊ si frā ꝯp̄mdo ⁊ exp̄mdo illā silr̄ addūt
in euȝ ⁊ reumatismi descēsꝰ suspectꝰ ē. Et si
approximēt̄ tp̄ata n̄ sunt sufficiēᵃ ad curatō
nē. Et maxie ꝟificat̄ ipedimtuȝ curōis sode
ex cura reumatismi cuȝ reumatismꝰ fuēit ite
rior sic̄ ꝺclarat littera Gerardi ex̄. Nā in reu
matismo exiori ut in coriza ⁊ brāco forsitan
cura cōincidēt siue cuȝ cal'is siue cū fris iple
ret̄. Dix. Gētil'. istō dc̄m. A. forsitan ul' māx
ꝟificat̄ ꝺ reumatisᵒ ꝓuēiēte ex debilitate sbe
cereˡ. cui ꝺbilitati ⁊ cal'a ⁊ fria māx obsunt.
Dix. Gorꝺ. ꝙ in soda ꝯplicata cum reuma
tismo mā ēte fria n̄ ꝯpetit fl'oia nec ēt mā ēte
cal'a si fuit reuma ad exteriora qꝛ trahēt̄ reu
ma p ip̄aȝ ad interiora. Sȝ mā ēte cal'a ⁊ flu
ēte ad interiora ad cuiꝰ fluxuȝ seq̄t̄ aliq̄ egriᵒ
cui ꝯuēiat fl'oia ut pl'es. Aut si cum reu
mate fluēte ad interiora corpᵒ repiat̄ plectori
cuȝ. fl'oia p̄t ꝯuēire. Nā q̄uis p eā humor re
dat̄ magis cursibil' ut pȝ cᵒ ꝺ fl'oia in ſmone
p̄cedēte. Tamē iuuamtuȝ seq̄ns ad fl'oiaȝ ad
qꝺ seq̄t̄ euitaᵒ magni nocumti an̄tis ad fluxū
reumatismi ad intrinseca m̄bra maiꝰ ē nocuᵒ
illiꝰ fluxubilitatis humoris. Utile tn̄ cēt si
fl'oiaȝ p̄cedēt aliqᵃ humoris ingrossaᵒ ⁊ cere
bri ꝯfortaᵒ. Et dico ēt si eā seq̄t̄. Ampliꝰ
cura hec ꝺpēdet ex regie catarri infra dicēᵒ
Dix. n. gal'. ut p̄ᵒ pōit̄ ꝯiūctis ꝙ soda cū
corize ⁊ catarri cura ē curare corizā ⁊ cataꝝ

Capl'm. 16m. de ouo seu galea.

Dolor tenēs totū capꝺ. ꝺr do
lor galeatꝰ. d. A. h ipēſ
noiat̄ ouū ⁊ noiat̄ nux. ⁊ ēt noiat̄
Galea Et Galea ē modꝰ armoꝝ cō
p̄hēdens ⁊ cohopiēs tom capꝺ q uocat̄ elmꝰ.
Et noiat̄ ēt liaucati. h. n. oīa noia sunt ei i
poita pp̄. suā ꝯp̄hēsionē supra tom capꝺ Dix
. G. 3ᵒ. de iterioribꝰ. dicimꝰ passionē capis ap
pelatā galeā dolorē cē diuturnū ⁊ duꝝ auferri
q ex quo ducit̄ ad magm. Et dix 2ᵒ. miemir
ꝙ ē cefalea cronica ⁊ difficil' solubil' i pluſ oc
caxiōibꝰ maxios hn̄ſ poxi. hȝ. n. h passio iter
positiōeȝ sȝ spaciū iterpositiōis n̄ ē mltuȝ. Et
qꝛ a pluis occaxiōibꝰ patiēs ledit̄. D. Ga. lociſ
dc̄is infirmi nec uocē seu sonos tollerāt neqȝ
ſmōeȝ altū audire pn̄t. nȝ lum̄ notabil' nȝ splē
dorē uidere nȝ motū sꝰstinēt nȝ odorabilia q̄
replēt capꝺ. Dix. A. ouū ē soda ꝯp̄hēdēs tom
capꝺ māsiua fixa cronica. d. Gor. ē ita fixus
⁊ maliciosus q dolor Galeatꝰ appellat̄ et ē ita
fortis ⁊ hituatus ꝙ patiēs tollerare n̄ pōt ni
miā claritatē nȝ altā uocē Dix. G. 2ᵒ miemir
qdā hoꝝ patiētiuȝ dolēt mirigas q̄ sunt circa
cēbꝝ. Et qdā mēbranā q̄ ē circa craneū tom
sup̄. ⁊ qdā dolēt ſȝ utrāqȝ mēbranaȝ. Et dix
3ᵒ ꝺ iterioribꝰ in galea qn̄ȝ patiūtur pellicule
cēbˡ. ⁊ qn̄ȝ m̄brana q̄ craneū ab ex̄ ē circūdāſ
Dn̄t qdā ꝙ qn̄ patit̄ m̄bᵃ q̄ ē circa cerebꝝ
tc̄ ꝓꝓē ꝺr ouū. sȝ qn̄ patit̄ m̄brana q̄ ē circa cra
neū n̄ ꝓpē ꝺr ouū. sȝ cefalea. Dix. A. qdā an
tiquoꝝ ut al. et Ha. 9ᵒ theorice. dixerūt ouuȝ
oēȝ dolorē ꝯp̄hēdētē sup tom capꝺ ex̄ craneuȝ
⁊ intra. ueꝝ in ꝟitate. nom̄ oui. d. A. ꝯsuetuȝ
ap̄ prudētes medicos ē hn̄s tres ꝯditōes q̄s
elicē potes ex supradc̄is ꝟbiſ Ga. ⁊ A. s. ꝙ do
lor tom cap̄ ꝯp̄hēdat. ⁊ ꝙ sit cronicꝰ māsiuꝰ
⁊ ꝙ qbꝰlibȝ cāis mouiuis ēt ꝺbilibꝰ ledat̄ pa
tiēs. Cāe oui in sūma assignāt̄ tres quaꝝ una
ē debilitas cerebri. Et 2ᵃ ē fortitudo sensus
eiꝰ. ⁊ 3ᵃ ē mala ꝯᵒ cuȝ mā l' sine mā. ueꝝ mala
ꝯᵒ sine mā n̄ induc̄ ouuȝ nisi qn̄ p sui fixionē
in capie ꝓducēt ad debilitatē cerebri. p quaȝ
sil' cuȝ ꝺbilitate cēbri cohadunaret̄ q̄ ꝯtinue
in cerebᵒ mala mā. h tn̄ raro aduēit. Dix. G.
2ᵒ miemir palā ē ꝙ h passio passibilitatē capi
tis hȝ homogeneā cefalargicis. Dix. Ra. in
dīonibꝰ Galea fit ab hūoribꝰ malis in ptecā
pitis aut toᵒ capite ꝯtētis. Dixit. A. Cā ouiſ
ē sic̄ reliquoꝝ morboꝝ cronicoꝝ fixoruȝ. mā
grossa ꝯiuncta cuȝ debilitate ꝟtutis. s. respc̄u
illiꝰ mē grosse digerēde expellēde seu ꝯsumen
de. Et dixit. ꝙ. Ga. s. 3ᵒ de interioribꝰ penul
tio caᵒ. pōit adductorē. i. cāȝ ad uetriceȝ huiꝰ
passiōis eē ꝺbilitatē cerebri aut fortitudineȝ
sensus eiꝰ. In spāli aūt. A. ponēs cās eiꝰ di
xit ꝙ cā geneātiua eiꝰ est hūor malus q ⁊ si n̄
ē apans. ē tn̄ malus qꝛ fixus. Et ideo imp̄ſ
sit suā malitiā. ita ꝙ sp nutrimtū qꝺ uenit ad
m̄bꝝ corrūpit̄. ⁊ ex hᵒ fit soda ātiq̄ fixa. Aut
cā eiꝰ dix. A. ē apa. i. hūor malus apans quod
apa est fixū pdurās siue sit cal'm siue frim. ut
pl'm tn̄ ē apa mlicū aut puꝝ. i. iduratū ex apa
te frico l' sāguico qꝺ p̄cessit et e ȝ apa mlicuȝ
⁊ duꝝ ē magis māsiuū. Et dix. A. pl'm fit
cā oui i medio uelaie capitis aut i itrīseco aut
extrīseco. qꝺ. n. fit i meᵒ magis cōicat oibus
ptibꝰ eiꝰ ūdiqȝ. ⁊ iō meliꝰ ꝯp̄hēdit tom caput
l' ut dn̄t alij fit i meᵒ uelais itrīseci l' extrinse
ci. ⁊ hoc pp dc̄aȝ cāȝ l' fit i meᵒ uelāis. i. i pro
fūdo eiꝰ uñ magis reddit̄ māsiua fixa Dix
Gorꝺ. dolor Galeatꝰ uēit potissie pp duas cāſ
extrīsecas q̄ sūt freq̄ns ⁊ mlta comestio reꝝ
fumosaꝝ ⁊ nimia capitis cohoptura. Aliq
. n. ꝯsuescūt portare pelles in capite ⁊ pꝰa ad
dūt linteas. ⁊ dein̄ duo capucia ⁊ ita deincepſ
Et sic rarefaciūt cap̄ ⁊ mortificāt. sic̄ illi qui

nimis freqñter abluẽ nolũt. Et ita qñ iste cãe ꝯcurrũt ⁊ eis ꝯpares accĩt dolor fortis galeatꝰ ĩ sẽpiternũ ĩcurabil' cãis manẽtibꝰ dixit Gal'. pa° ẽ ȯ genẽ cephalee. ſ; magis in hac q̃; ĩ i^a ꝑueniũt ad ĩbecillitatẽ patiẽtes ꝑticule capitis. Et q: hãc debilissima capita recipiũt ⁊ cito. Et qcũq; cefalici hñt capia q̃ cito implẽtur ⁊ cor^a eoꝝ ad implendũ. caput sunt pata si malo ordine medicẽt' regãt. in hãc. Galeã incidũt. mlto s. n. hõies molestãt bꝰ dispõnes q: prauc dictãt. Et. G. d. 3° de interioribꝰ pati ad galeã suut cor^a hñtes debilia ⁊ corpora plena. Aui. quoq; in h ca° inuit ꝙ de cãis eiꝰ ẽ l' eẽ põt uapor stõaci sup. ul' alterius mẽbri cõicãtis cereb° ⁊ uapor ẽt capitis ꝓpus. Et mã humoralis; apans ul' ñ apans cal'a uel fria in sba cerebri aut in uelaminibꝰ eiꝰ exñs. Et. d. ꝙ debilitas cerebri q̃ ñ ẽ cã geneãtiua oui ſ; adiutiua l' dispositiua mltotiẽs ꝯtingit ab egritudinibꝰ añcedẽtibꝰ q̃ debilitauerũt sbaz cerebri ⁊ uelaminũ eius ita ut ñ possit repellẽ ſ; recipiat supfluitates ledẽtes ad ipaz uenietes. Dix̃ Ga. 2° miemir In qete ⁊ tenebris iacere nolũt ꝑꝑ magnitudinẽ doloris. Nõ. n. dix̃ ipe 3°. de interioribꝰ pñt pati audire ſmonẽ aut uidere spẽdorẽ sic aspere ꝑcuti extimãt. Et qdã coꝝ arbitrãtur capita coꝝ malcolo ꝑcuti. Et aliq sentiũt extẽsionẽ ⁊ fracturã usq; ad radices ocl'oꝝ. sẽciũt. n. uelud q̃ssatis ⁊ discẽsis hys q̃ ꝼ; capȯ hñt sensu;. ⁊ h° qñ passio galee ẽ intꝰ subcranco. Infertq; h passio qñ; ꝯtinuos dolores qñ; sũt ꝑoxis. ⁊ febres ordinatas ul' inordinatas ȯficiũt aũt al'n. hy ꝑoxi. sic in epl'icis. hñt. n. interpõnez sic in epl'ia et aliqȯ tẽpus fit eis uti total'r inculpabile. s. in q° nullã senciũt lesionẽ. Dix̃ Raſ. in diõibꝰ lum̃ ñ pñt intueri nec uocẽ audire. Dix̃. A. eiꝰ prauitas excitat õi hora. i. freqñter ꝑꝑ ꝑuã interpõnẽ ẽt a ꝑuã cã ut motꝰ uel potatiõis uini uel sũptõis cibi uaporosi. Et excitãt eã uox fortis. ⁊ qñ; uox media ita ut hñs eã odio hẽat uocez ⁊ lum̃ et ꝑmixtiõez cũ hõibꝰ. Predcã. n. õia facil'r imp̃imũt in eũ ꝑꝑ capitis ȯbilitatez. Et iȯ isti amãt solitudinẽ ut stẽt soli. ⁊ tenebras ⁊ qetez ⁊ resupinatõez q: in resupinatiõe to^m corpus melius qescit. Et. d. A. patiẽtes ouũ diuersificãtur ab inuicez in eo qȯ eos ledit de cãis p̄dcis. Nã qdã coꝝ ledũtur ab aliq^a ipaꝝ ⁊ qdã ab alia. cuiꝰ cã põt eẽ duplex. una maior ȯbilitas cerebri in una ꝑte q̃; in alia ꝟbi. g̃. q magis ẽ debilis circa ꝑtẽ ortꝰ neruoꝝ opticorũ magis ledit a lumie q̃; a uoce ⁊ eꝯ°. q ẽ magis debilis circa ꝑtẽ ortus neruoꝝ auditus.

Alia cã põt eẽ diuersitas ꝓportiõis inter q̃daz sẽsibilia ⁊ q̃dã a^a ⁊ sẽsuz patiẽtis. ꝟ. g̃. ĩ auditu qdã ñ pñt sõstinẽ quosdã modos sonoruz. ⁊ pñt alios q̃uis fortiores sint. uñ dix Getulis ȯ se ipo. ñ possuz sustinẽ sonũ icisiõis ligni sõtulariũ. qñ ex eo cerdõẽs faciũt planellas. Et seqñs. A. de signis dix. sentit eger oi hora q̃i cap̃ eiꝰ malleo ꝑcutiat aut trahat tractiõe aliq̃ Aut scindat scissione aliq̃. Et h ꝯtigũt ꝼ; diuersitatẽ mẽ faciẽtis soda. Si. n. ẽ uẽtosabil' a q̃ eleuet uẽtositas grossa tc̃ senti q̃i malleo cap̃ ꝑcutiat. Si ꝟo fuẽit mã sicca pũgens pãnicl'm ꝑꝑ q̃; ꝯhit tc̃ sentit q̃i cap̃ ꝯhat ⁊ retrahat. Et si fuẽit acuta scidẽs acuitate sua pãnicl'm tc̃ sẽtit q̃i cap̃ scidat. Et dix ꝑuẽit dolor usq; ad radices ocl'oꝝ. qñ h lesio ẽ ĩ pãicl'is ĩtra craneũ ut supra patuit. Cũ. n. mã siue sit apans siue ñ nõ ẽ nisi in pãiculo ĩtrinseco sẽtit dolor extẽsꝰ usq; ad ocl'm ſ; qñ ẽ ĩ ꝑte pãnicl'i ꝯphẽdẽte supra neruũ optici cũ extẽdit dolor usq; ad pupillã. i. us; ad corneã q: sclirotica secõdia ⁊ uuea oriũt ex i^a ꝑte pãnicl'i. Et cũ cã ẽ ĩ pãicl'o extrinseco sẽtit dolor tactu manꝰ. Et odit patiẽs tactu; laboriosu; sup eũ Sig^a ãt mẽꝝ hita sũt supra

Dix. Gorȯ. dolor ãtiquꝰ galeatꝰ inter oĩs ẽ pessimꝰ q: epl'ia; sig̃t. Cura ouui triplici ꝑficit instrõ. s. dieta potõe ⁊ cirugia. Et dieta qȯ ꝯsistit ut moret patiẽs ĩ aere obscuro abs; fumo ⁊ uẽtis in q° n^a fiat locu° murmur l' strepitꝰ abs; ira ⁊ furore ⁊ ãgustys ȯcl'iet ãt ad cal'itatẽ l' fri atẽ. sicitatẽ l' hũitatem ꝼm dispõnẽ mãe patientis ⁊ dormiat ⁊ qescat pro posse. Dix. A. cibi sint q ñ euaporãt ⁊ sil'r potꝰ. Sint ãt cibi facil' digõis alterati ad ꝯriũ cãe faciẽtis ouũ. Et sint bõi nutrimẽti exhibiti in ꝑua q̃titate. Et dix. A. ꝑuẽiat ad lẽtes cũ ol'o amigȯ dulc̃. ⁊ sil'r ad ius fabaꝝ. ⁊ hy duo cibi ꝓꝑe ꝯuẽiũt in calefcis y° ⁊ i infrigidatis. D. A. ñ ẽ malũ ut cibẽt eis q sũt infrãtiui ex patiẽtibꝰ ouũ ꝑꝑ paucitatẽ uaporis eoꝝ. Ra. n. ꝯcedit ẽt hec cibaria ĩter ea q̃ carẽt uapore. q̃uis tñ auctoritate istoꝝ uiroꝝ i^a cibaria ꝯcedi possint. puto tñ dimittẽ ea melius eẽ mãx cũ possint hẽri a^a cibaria nõ uaporosa. Nã mã fabaꝝ ⁊ lẽtiũ ⁊ sil'iũ uẽtosa ẽ ⁊ difficil' digõis q̃uis sit hũoꝝ ingrossatiua ⁊ ꝓhibitiua euaporatõis. Saltẽ tñ nõ sunt exhibẽ^a huius. cibaria pura sine ꝑmixtõe ⁊ rectificatõe eoꝝ Rectificãt ãt abiciẽdo corticẽ eoꝝ qȯ. A. inuit cũ dix. ius fabaꝝ ⁊ ꝑmiscẽdo cũ eis q̃ ipoꝝ faciũt exitũ a stomaco. ꝙ. A. innuit cũ dix. cã ꝑmixtiõe olei amigȯ dul'

Et cũ ꝑmixtiõe cũ eis q̃ uẽtositatẽ carminãt ⁊ extingũt ⁊ mãx in infrãtis; quoꝝ ĩdigõ ẽ debil'. Dix. gorȯ. uitẽt oĩa aquosa ut fructꝰ horary. deiñ q̃rit an balnea aromata uinũ ⁊ sil'ia dissolutiua ⁊ apitiua ⁊ fluxũ facientia ꝯpetãt in dolore capitis fortissi° gallcato malcatio cũ talia mã; ꝯmoueãt ⁊ fluxũ eiꝰ augeãt

Et rñdet ꝙ pñt cõpetere in dolore corpe mũdificato ⁊ h° ꝑꝑ mã; paucã ꝯiũctã q̃ remãserit. Cura ꝟo ꝑ instrm̃ potiõis tribꝰ ꝯpletur intentiõibꝰ. p̃ma est ad cãm abscindendã 2^a ad ipm dolorez sedãdũ. ⁊ 3^a ad cap̃ debile ꝯfortãdũ ⁊ roborãdũ. Pria quoq; ĩtentio ꝯplet euãdo ⁊ diuertẽdo mã; ꝼ; ꝙ ei ꝯuẽit

Dix. gal'. 2° miemir. si mltitudinẽ hũorum aut uapoꝝ ĩueneris eẽ cãm galee uniuersũ corpꝰ euãns curabis cã. Si ꝟo caput in becile exñs recipit ea q̃ ferũt sursum ãtispasare o; mã; ad to^m corpꝰ ⁊ ita sanare ꝑticl'am. s. cap̃ Cristeribꝰ ãt fit ãtispasis ⁊ ligaturis ex̃mita^m dolorof ⁊ fricatõibꝰ pl'imis ipaꝝ ꝑtiũ. Al'n ãt necc̃ia ẽ euõ sãguis ex cubitu ut qñ mã esset sãguinea aut cũ sãguie sursũ ferrẽt. Et si h facto habũdare adhuc sãguis uidat ꝑ nares apꝑire uenã o; ⁊ euã q̃tũ uidebit suffice deinde

acuē oꝫ yerā ⁊ dare. Et fc̄a eūone ⁊ diuer
sione de remedys localibus. Dix.postea apo
flegmatismis ⁊ naricis.i.capp̄urgys ꝑ nares
trahētibus q̄lia sūt q̄ ꝑ elctuariū ⁊ cidam̄ fiūt
cū lacte ⁊ porroꝝ suco ꝯstructa. Et h° fc̄o
dix. Gal'cap̄ curab circa q̄ḋ oꝫ uti ātispaticis
ꝑ ēbrocas resolutis ⁊ p⁹ euāntib⁹ cap̄ utēduꝫ
.s.resoluēdo.Deiñ ꝯfortare cap̄ q̄rētib⁹ Dix
Juḋ sp curaui soda q̄ ḋr crane⁹ cū pillulis de
aloe epatico ⁊ mastice.admistrā° eas assidue ⁊
m'tā iuēi i eis eff catiā expiēdo eis m'totiēs
Has ēt pill'as posuit. A.debē sūmi i augm̄
to ōi 3ᵃ nocte ⁊ sic dix Aaron. Et dixerūt
Judeus ⁊ Aaron ⁊. A.postea.s.i ꝓcessu aug
m̄ti si fuēit necce uti fortiorib⁹ dent̄ pil'e co
chie. Et dixerūt si fuerit hūores cal'i faci
ētes ouū freq̄nter exhibe i potu patiēti medu
lā cassie cū ol'o amigḋ dul'ut freq̄nter leniat̄
uenter eius. Dix Ras in diuisionibus. Cu
ra ouui ē mūdifica° capitis ⁊ stōaci Dix.
.A.si sciueris ꝙ illic sit sanguis pl'im⁹.s.cui
mā faciēs ouū sit mixta aut ꝙ cā eius ꝓma.i.
añs cā ei⁹aut motiua.i.ꝯiūcta sit sāguis f'oma
Qḋ si fuerit hūores fri ⁊ tp̄s fuerit ꝓlōgatū
.s.usꝫ ad ꝓnᵐ augm̄ti ⁊ trāsiuit ꝓnᵐ ⁊ tu iam
admistrasti in ꝓn° qḋ repellit.tc̄ in ꝓn° augm̄
ti utē ēbrocis in q̄bus resoluētia sint modice
calefaciēᵃ cū repcussiōe modica ⁊ stipticitate
.s.modica sic̄ cū flore sq̄nāti.camo.mēta ⁊ si
l'ibus .Et gradatim ꝓcede ad fortiora.s.re
soluētia.s.augēdo ipa ⁊ dīnuēdo repellentia.
Et cū ad statū ꝑuenēis utē ēt fortioribus
si expedit Et adhibe ēt empl'a cal'a s. i ipo
statu.q̄ꝛ tc̄ idiges eis ad resoluēdū. Et cū de
clinat.s.manifeste minorata bñ mā admistra
balneū. Dix.A.scias ꝙ ouū antiq̄ᵐ tp̄ale ñ
erradicat nisi quod ē fortis resol'ois ⁊ calefa
ctōis. q̄ꝛ t'le ouū ē ex mā m'tū frigida Se
cūdo aūt intētōis q̄ ē ad sedandū dolorē iple°
fieri dꝫ.si ꝓdc̄a q̄ sedant dolorē v'e ñ suffece
rint. Aut nisi fuerit dolor adeo fortis ut ꝓstē
nat v'tutē ⁊ tc̄ iplēda ē cū narcotic̄ abintus ul'
ab ex̄ approꝑiatis. Dix.A adhibe ēpl'a stu
porē faciētia sup̄ ⁊ ēt ab it⁹ stupefaciētia da
Dixit.Aaron.instilet̄ naribus Filonium
cū troc̄ stelle ⁊ lacte m'l'ieris lactantis puellaꝫ
⁊ det̄ sil'r h° i potu ut ꝓuocet̄ sōpnus Qñꝫ
tñ nō ē necc̄iuꝫ m'tū stupefacere ⁊ tc̄ oꝫ resolu
tiua cū narcotic̄ miscere ⁊ melius est ut reso
lutiuoꝝ v't⁹ augeat̄. Dix.A. Cum oꝫ ut epi
thtata qñꝫ decl'ient ad id q̄ḋ parumꝑ stupefa
cit sit maior intentio in eis resol'o. Et ex
istis dix.ip̄e est epithaꝫ fc̄m ex opio ⁊ sangu
ine dracōis croco ⁊ terbentina et ex eis lini
tur a tipore ad tipus.ita ꝙ liniat̄ utrūq̄ꝫ tim
pus ⁊ tota frōs. Et dix.qñꝫ iuuat eos si fi
at eis capp̄urgiū ex troc̄.stelle.felite ⁊ diamu
sco ⁊ sil'ibus dissoluto q̄ḋcūq̄ꝫ hoꝝ fuerit cū la
cte mulieris lactātis puellaꝫ q̄ꝛ lac ei⁹ ē aquo
si⁹ ⁊ s'btili⁹ ⁊ magis attrahibile per nares ⁊
magis tēꝑās cal'itatē illaꝝ mediciaꝝ.Et hoc
ꝓp̄e ꝯfert dix.A.cū dolor fit fortis ⁊ uicunt
uigilie.⁊ tc̄ ḋbēt miscēi ꝓdc̄e medicie.⁊ troc̄
stelle deñt eē ñ fermētati ut stupefaciāt ⁊ ꝓuo
cēt sōpnū Si āt ñ uicūt uigilie aut ñ eēt ne
cessitas stupefactōis.tc̄ q̄lꝫ illoꝝ elctoꝝ pōt

ꝯferre p'se ⁊ ēt mixta.⁊ tc̄ troc̄ stelle deñt eē
fermētati. Et sil'r i hoc cāu ꝯfert tyᵃ antiq̄
⁊ aurea alēx.⁊ hui⁹ sil'ia. 3ᵃ āt itētio ꝯplet̄
dix.A.cū purgasti.q̄ꝛ.s.miorasti māꝫ supest
tibi ut ꝯfortes cerebꝝ ⁊ uelāia ei⁹ cū ꝯfortā
tib⁹ illa de q̄b⁹ ē odoramētū musci ⁊ ābre ⁊ cā
phore ⁊ sil'iū.q̄ adiuicē misceāt̄ l' singl'r apro
ximent̄ scḋm necessitateꝫ. Et Gordoni⁹ in
galea frigida exhibet dyambram dyauscum
ri et sil'ia. Dix.A.qñꝫ ꝯfert eis capp̄urgiā
cū mūmia ⁊ ol'o uiol'.ut qñ uis ꝯfortare ⁊ cor
ꝯtēperare hūoreꝫ cal'ꝫ in cereb° fili⁹ Mes in
ouuo frio fac ḡna ex musco ⁊ ābra ⁊ pōe unū
i naribus .Mūmia exhibita i potu ad pōdus
.ʒ uni⁹ cū uino rubeo ꝯfert ouuo ex cā fria.
Et dix Mūdinus ad ꝯfortandū cerebꝝ me
moriā ⁊ intellectum.℞.storacis laudani cere
an.ʒ.ſ.ligni aloes nucis.thuris masculi.radi
cis peonie blacte bisanzie calami aromatici
an.ʒ.i.musci.℈.i.fiat ex hys oibus magdale
on de quo ꝑs ponat̄ sup̄ prunas ⁊ recipiat̄ fu
mus eius ad faciē ⁊ os ⁊ nares. De istru
m̄to cirugie dicet̄.infᵃ in cura sode cronice.

Capl'm.17ᵐ de emigranca.

E migranca dix Alexā.ḋr ab emi qḋ ē se
mis siue mediū ⁊ ḡnea qḋ ē testa
siue craneū q̄i optinēs medietatē
cranei siue capis .Et iuēitur ꝙ emigranea a
Ga.al'ii apellata ē herda. Dix.H.2° miemir
pa° emigrance dolorosa fit ꝭꝫ mediā ꝑtē capi
tis qñꝫ q̄dē dextraꝫ qñꝫ sinistraꝫ distinctaꝫ
ꝑ eaꝫ q̄ ꝭꝫ lōgitudinē extēsa ē suturaꝫ Dix.A
Emigranea ē dolor in una medietate capitis
excitatus .i.fortis excitans patiētem.sua .n.
fortitudine ꝭꝫ pl'ꝫ excitatū tenet ipꝫ ⁊ ñ sinit
dormire.Dñt q̄daꝫ q̄cunq̄ꝫ medietas capitis
patiat̄ siue ꝭꝫ dextꝝ ⁊ sinistrū.siue ꝭꝫ añ ⁊ re
tro dicet̄ emigranea.Et.d.A.ꝙ.H.diffiniuit
eaꝫ dicēs ꝙ ipa ē ābulator medius.Et h° ꝑt
trahi.3°.ḋ interiorib⁹.ḋr.n.ambulator q̄ꝛ ē
iens ⁊ rediēs cū sit dolor ꝑodicus. ul' dicit̄
ambulator q̄ꝛ pl'm fit a uapore seu uētositate
ambulante mobili de loco ad locū.⁊ dicit̄ me
dius q̄ꝛ occupās medietatē capitis Dixit.H.
3° ḋ interioribꝫ.⁊ pōit̄ ꝓ° ꝯtinētis cap°.9°.
Emigranea est q̄ꝛ uapor ascendit ad unū uen
triculoꝝ cēbri .s.uētriculi añrioris. q diui
sus ē in duos .Et dixit 2° miemir ꝙ ꝭꝫ pl'm
hꝫ in fluxū uapoꝝ aut hūoꝝ m'l'toꝝ calidoꝝ ul'
fridoꝝ. Dix Ra. in diuisionib⁹ qñꝫ fit ex cal'i
tate ⁊ qñꝫ fit ex uaporib⁹ hūoꝝ frioꝝ. Dix
.A.Emigranea ñ fit ꝭꝫ pl'm nisi ꝭꝫ dñatiōnē
hūoris ⁊ raro fit absq̄ꝫ mā hūorali.rō ē dix
.A.q̄ꝛ ipa ē do' q̄ꝫtitatē hñs.i. durabilitatē.
ē.n.ꝭꝫ pl'm dolor diuturn⁹ uel ē q̄ꝫtitatē hñs
.i.uehemētiā.ē.n.d.H ut ꝓ° pōit̄ ꝯtinētis ei⁹
ꝑoris ualō fortis ⁊ magn⁹ talis aūt uehm̄tia
nō fit a mala ꝯpl'one pura q̄ꝛ ab ea ꝭꝫ pl'm do
lor euenies ē debil'.Sꝫ ꝓueit a mala ꝯpl'one
cū mā m'l'ta soluēte ꝯtiᵐ ubi ābe cāe generat̄
doloris ꝯueniūt. Dat̄ ēt alia rō.q̄ꝛ ut appe
bit.Emigranea ē dolor ꝑiodicus ꝑiodicatio
aūt insequtur māꝫ hūoralē.Et inuit Aui.ei ps

tuit ex ṽbo Raſ. ſupradc̄o. ꝙ mē emigranee q̄nꝫ ſūt hūorales ⁊ q̄nꝫ ſunt uaporales. Et ō hūoralib⁹. dix ꝙ q̄nꝫ ſunt ꝓuēientes ad locuꝫ emigrance ex uenis ⁊ artarijs extrinſecis et q̄nꝫ ab itrinſecis. Et eleuat̄ pl'm eius ꝑ uiam ꝯmiſſuraꝝ. qꝛ ꝑ ꝯmiſſuras coicat pānicl's exterioꝛ cū itrinſecis et h̄ erit q̄n ab ex̄iori ꝑue nit ad itrinſecoſ l' eꝯ°. q̄zuis h° raro accidat.

Et de uaporalib⁹. d. A. uaporales q̄nꝫ ſunt expulſe et eleuātur a toto corpore q̄ q̄zuis a toto eleuētur ꝯtingēſ ē ꝑꝑ aliq̄z cāꝫ illū uapo rē in una tm̄ ꝑte capis colligi ut ī precedētib⁹ apꝑuit ō ſoda uaporoſa. Et q̄nꝫ eleuāt̄ ab ali quo mēbro eiuſdē ꝑtis in q̄ᵃ ē emigranea ut ab epe. cuꝫ ē in dextra ⁊ a ſplene cū ē in ſini ſtra. Dix Gal'. 3° de iterioꝛib⁹ ⁊ pōit̄ a Ra. 6ᵃ ꝑticl'a. ſuoꝝ affo. Emigranicoꝝ qdaꝫ ſen ciūt dolorē ex̄ craneū. ⁊ qdā intra ī ꝓfundo ca pitis ⁊ ꝓuēit doloꝛ in emigranea ad finē diui dēteꝫ duas ꝑtes capitis. Et dix 2° miemir qdaꝫ coꝝ ſꝫ muſculos tīpoꝝ dolēt uehemēter ⁊ ſꝫ pl'ꝫ ita dolēt. qdā aūt ⁊ ulterius aſcēden teꝫ dolorē hn̄t. Et qdā ita fortiter dolent ut neqꝫ īmiſſiōes manus facil'r ferāt in qbus manifeſtū ē ꝙ circumoſſualis mēbrana patit̄ neqꝫ cuti total'r īpaſſibili exn̄te. Dix. A. Cā emigranee q̄nꝫ eſt ex̄ craneū ī pānicl'o tāgēte ip̄m. ⁊ q̄nꝫ eſt intra. ſꝫ ſm pl'm fit in lacertis tīporis. Et q̄ ē ex̄ al'n ꝓuenit ad h̄ ut nō tolle ret tactū. ſ. ēt leuē. laborioſuꝫ ṽo nullo mō tol lerat. Dix. S. 2° miemir ⁊ ponit̄ ꝓ° ꝯtinētis. Soda q̄ appellat̄ herda. i. emigranea morat̄ certis exacerbatiōib⁹ ⁊ qeſcit. ut pl'm. n. ſm ꝑiodū exacerbat̄ doloꝛe hn̄te ī fluxuꝫ uapoꝝ aut hūoꝝ. Dix. A. Emigranea ſꝫ pl'm ē hn̄s ꝑiodū dic̄ aūt ſꝫ pl'ꝫ qꝛ q̄nꝫ hꝫ ſoᵐ unū ꝑiodū in quo finit̄ n̄ āplius rediēteꝫ. Et 3°. de inte rioꝛib⁹ trahit̄ ⁊ pōit̄. ꝓ° ꝯtinētiſ. Corᵃ hn̄tia capita apta ad repl'onē de facili. ⁊ in qb⁹ mlti plicātur uētoſitates uaporoſe acute et illa in qb⁹ adunāt̄ ī oꝛe ſtōaci hūores colerici ſuꝑ. ſunt illa q̄ ſunt diſpoſita ad emigraneā. Et emigranea qdē ut inuūt auctoreſ q̄nꝫ ꝑduc̄ ad egritudies malas oculoꝝ ⁊ cecitatem. Et hoc cū lōgo tēpoꝛe durat nec uꝫ ī ea curatio. P° ꝯtinētis inqt. Sa. poxi. hui⁹. doloꝛiſ ē al'n ita fortis ꝙ n̄ p̄t patiēs ſubſtinē uocem. i. ſonum alicui⁹ rei īducētis tioreꝫ. ut tīpani tube toni trui ⁊ ſil'iuꝫ. nec audire uoceſ magnas. nec ui dere lucē radioſaꝫ. Dix Rabi. 25ᵃ. ꝑticl'a ſuo ruꝫ affo. auctoritate Gal'. 3° ſciaꝝ Cuꝫ ḡnatio emigranee ē ex uētoſitate ſētit patiēs dolorē extenſiuū. ⁊ cū ē ex mltitudie hūoꝝ ſentit gra uitatē. Dix Raſ. ī diuiſionib⁹. q̄n fit ex cal'itate ſigᵃ ſunt pulſatio tīpoꝝ ⁊ calefactio ꝑtis ad tactuꝫ. ⁊ ſedatio ex reb⁹ fris. ⁊ hoc ē ō ꝑſe. ꝑ accidēs tm̄ poſſꝫ ex eis īueniri nocumētuꝫ cuꝫ per illa frigida retinetur mā ⁊ ꝓhiberetur euaporatio uaporum eius ne per ipſa fieret repulſio ad alia loca. Dixit Auicena. cum cal'ia inuenis calefactionē ei⁹ tace⁹. ⁊ ſētitur ī ea caloꝛ. ſ. ab īfirmo ⁊ h° erit ap̄ uehemētiā doloꝛis. ⁊ māx ī ꝓceſſu. Nā al'n in p̄n° ex re uocatiōe caloꝛis ad itra ſētit̄ friguſ ⁊ rigoꝛ ⁊ māx ſi mā fuēit corroſiua ꝑūgitiua. Et dix. Ra. facte a cā fria. ſigna ſūt ledi a friſ ⁊ ꝑua°

cal'itis ī ꝑte cū tāgit̄ ⁊ ꝙ ē lōgioꝛis aſſiduati onis. Dix. A. ī fria inuēiſ qetē cū calefacti one. ſētit. n. eger iuuamtū cū aproxīatōe calo ruꝫ. Et hoc ueꝝ ē ꝑ ſe. ꝑ accn̄s tm̄ cal'a al'n nocēt eliq̄zdo māꝫ ⁊ uētoſādo illā ſic̄ ī calida caloꝝ approxima° q̄nꝫ iuuat māꝫ reſoluēdo.

Et dix ī fria ſētit̄ frig⁹ ⁊ h̄ ē ueꝝ niſi mā putrefiat. ꝑ putrefactōeꝫ. n. calefit cal'itate ex̄ nea a q̄ ꝓuēit ſꝑus cal'itatis n̄ fritatiſ. Dix Sa. cū accit iſte doloꝛ ī tunicis cereᵇ cognoſci tur ꝑ dolorē ꝓuēientē ad radices ocl'oꝝ. Et cū accit ī pāicl'o uelāte craneū nō ꝓuēit tc̄ do loꝛ ad radices ocl'oꝝ. Dix. A. Inuēis emi graneā extēſiōi ꝓpinquā qꝛ ut pl'm ē cū extē ſiōe a uētoſitate a mā fria eleuata a q̄ ut pl'm fit l' iuenis eā ꝓpinquā extēſiōi. ſ. tꝑis qꝛ ut pl'm ꝓlōgat̄ tp̄s duratōis ei⁹. taꝫ uniuerſa le q̄z ꝑticl'are ēt uni⁹ poxᵇ ⁊ māx cū cā ei⁹ eſt ī pāniculis itrinſecis ī qb⁹ ſm Gal'. ut pl'm fit

Cura eigranee dix. Meſ dupl'x ē q̄m q̄nꝫ indigꝫ curatōe. ſ. ṽa ⁊ recta ꝑ ea q̄ ſedāt dolo rē ṽe ei⁹ cāꝫ abſcidēdo. Et q̄nꝫ idiget blā dimto. ſ. cū ſtupefactis ſedādo dolorē ad tēp⁹ q̄ ē cura m̄doſa. Et ꝓſeqn̄s de cura blādiēte dix ꝙ ip̄a ē ſtupefacē ap̄ uehemtiā doloꝛis ⁊ ipſi⁹ pl'ſationē. Cura ṽo emigranee ṽa eſt duplex una uniuerſal' q̄ oꝛdinat̄ ad totū moꝛᵐ Et aᵃ ꝑticl'ariſ q̄ reſpicit pn̄teꝫ poxᵐ. Et uni uerſal' qdē cura ꝯplet̄ triplici inſtrō. ſ. dieta potōe ⁊ cirurgia. ꝑticl'ariſ ṽo duplici. ſ. dieta ⁊ potione. n̄. n. deueniēdū ē ad cirurgie iſtrm̄ niſi ſedato doloꝛe. De dieta tā ī uniṽſali q̄z ī ꝑticl'ari. dix. Meſ idiget obſuatōe regis ſi cut in ſoda diximˀ. Dixi Rabi. 9ᵃ ꝑticl'a ſuoꝝ affoꝛiſmoꝝ patiētib⁹ fortes doloꝛes ut emigraneā ex groſſitie ſāguis l' frigoꝛe ī inte rioꝛib⁹ ꝓdeſt pot⁹ uini puri p⁹ cibū l' cuꝫ ci bo ⁊ eos iuuat adiutorio māifeſto ⁊ ceſſat co rū doloꝛ cal'itate ⁊ ſb̄tilitate uini. ⁊ iō fac̄ pa nis uino īfux⁹ ⁊ far cū uino qꝛ ex ſb̄tilitate uini puri ꝯmixti cū cibo aſcēdit fum⁹ calid⁹ ad loca doloꝛis ex quo ī ꝑtibus oiuꝫ m̄broꝝ dolētiū equal' cal'itas gnāt̄ ⁊ auget̄ ip̄a abſꝫ fumoſitate q̄ poros coꝝ apit ⁊ ſb̄tiliat hūoreſ ſolidatos ī ip̄is ⁊ gnāt ſōpnū lōgū ⁊ calefacit m̄bra circūadiacētia m̄bro dolenti. ⁊ dilatat coꝝ porros ⁊ reſoluit ꝯtētū ſui. qō dolorē p̄ ſtat. h̄. n. oīa hēt equal' cal'itas gnāre ſuꝑ. 6°. epidiaꝝ. De potiōe dix. Aui. cura ē ſl'oia ⁊ ſol'o. ſ. ꝑ uoītū ⁊ ꝑ ſeceſſuꝫ ⁊ criſteria ⁊ attra ctio ad ꝯriū ſup̄ ⁊ altera° male ꝯpl'ois cū re ſolutōe reſidui derelicti ⁊ ꝯfortatiōe cerebri q̄ oīa ꝯuēiūt taꝫ in cura uniuerſali q̄z in ꝑticu lari. De intētiōe itaqꝫ ad euāndū dix Me ſue. Si peccatū fuerit ex ꝑte ſanguis ſl'oiam cōferre diximˀ. Si ṽo ex ꝑte col'e fuerit peccatū euābim⁹ cā ⁊ poſtq̄z digeſim⁹ utrāqꝫ ꝑtē ei⁹. ſ. ſb̄tilē ⁊ groſſā ul' ꝯtētā ī capite ⁊ cō tētā in toto l' aliquo alio m̄bro ul' utraqꝫ ꝑte ei⁹. ſ. cā q̄ tenet locū cāe an̄tis ⁊ ea q̄ tenꝫ locū cāe ꝯiūcte. Et h̄. ī. hāc euatiōeꝫ faciem⁹ cum aux° mediciaꝝ quaꝝ ꝓꝑetas ē h° facē. ſ. utrā qꝫ ꝑtē colere euāre. ex qb⁹ ē aq̄ fructuū ⁊ īfu xio miroб. ſ. citrinoꝝ ⁊ īfuxio aloes ī aq̄ en diuie ⁊ yera ⁊ ſcamᵃ ⁊ ſil'ia. ſuꝑ. Et ſi peccat mā fria ſl'ica l' ml'ica ſil'r euābim⁹ eā cū eo ꝙ

eñat utrãqꝫ ptē eiꝰ.   Dix. Raſ in dīonibꝰ.
Cura eiꝰ ē ſ'oīa cephalice ſuꝑ l' alteriuſ uene
ſcōm cañ in uniuerſali curatōe ſupradcōs. et
lēi ficaº nãe. ſ. i colīca. Et ſi fit ab humoribꝰ
fris l' uaporibꝰ ab eis eleuatis. Cura ē cū ye
ra ruffini. ⁊ ħ mãx in mľicis ⁊ cū pilľis cochi
is mãx in fc̄icis.   Dix. gal'. ut pº pōit ꝯtinē
tiſ ꝑmeditare in emīgranca. ſi indiget patiēs
ſ'oīa uel laxatiōe. ⁊ qs hūor ē educēdꝰ ſuꝑ ⁊
fac illud.   Dix. A. Cumqꝫ piodꝰ adeſt. qr. ſ.
noſti ꝑoxiſimum in ꝓximo uētuꝝ ex conſue
ta eiꝰ piodicatōe oꝫ ut purgeť corpꝰ añ ipm
. ſ. ꝑoxm ut eiꝰ ꝓhibeať aduentꝰ l' ſaltē retarđ
tur ⁊ rēitrať eiꝰ uehemĩtia. ꝙ ſi ꝑ hãc tuã pre
uiſionē ꝑoxl nō tolliť aduētꝰ poſtq̄ꝫ ſuꝑuene
rit ēt purgare ipm oꝫ ſi purgatōis affuerit in
digētia ⁊ mľto magis i ipo ꝑoxº purgare oꝫ
ſi ñ fuerit cū purgatōe ꝑuētū.   Et in emig̃
nea qō necia ē ꝑticľaris cūo capitis cū capur
gys ⁊ alys. ꝑmiſſa tamē uniuerſali purgatiōe

Et dix. ga. ꝓpria cura emigranee ē incidē
. i. ſ'omare uenã frontiſ ⁊ naſi.   Dix. Alex.
ſi cū emigranea ſtōacꝰ cōicat uōitꝰ ē ꝓuocan
dꝰ. ſ. cū eo qō ꝯueīt mãe eiꝰ. ⁊ exēplificãs de
educētibꝰ ſ'ia. dix. cū oximelle ⁊ pipe. aut cū
oximelle porris ⁊ raffaº nutrito cū elľo nigº
⁊ hoc ualꝫ ēt in hūore mľico.   Euōne itaqꝫ
ꝑcedēte minoratiᴬ mã emigranee ad oᵐ tra
hať ōibꝰ mōis attractōis ad diuerſū dcis ſu
pra.   Pꝰ euōnē. ſ. taꝫ eã q̃ fit añ ꝑoxm q̄ꝫ ēt
eã q̃ fit in ꝑoxº.   Dix. A. ꝑmuteť ꝯº. ſ. capi
tis l' ſtomaci uel alteriꝰ mēbri uel etiam totiꝰ
corpis qōcūqꝫ hoꝝ fuerit in cã ⁊ reducatur
ad ꝯpľonē nãleꝫ ei. Ne ſit cã reaggregatiōis
mãe.   Et caľida quideꝫ ꝯpľo rectificeť cuꝫ
frigidis ⁊ frigida cuꝫ calīs ſimiliter etiaꝫ in
alys.   Notãt ꝙ añ ꝑoxm ⁊ etiã i ipo ꝑoxiſ
mo in principio ſi mã hūoralis uľ uaporalis
aliūde aſcendit ad caput ad ꝓhibenduꝫ ꝑoxm
⁊ eius augumētuꝫ debemꝰ uti ſupra caput re
pellētibꝰ. in mã quideꝫ calida frigidis ſtipti
cis. in frigida uero ſtipticis iunctis aliciu ca
liditati.   Et de hys quideꝫ que ualent in ca
lida eſt ut cuꝫ ipſis frigidis ſtipticis aliqua
reſoluentia leuiter miſceanť ut cuꝫ caliditate
ſua faciant ea penetrare ⁊ conſoleť.   Dix.
Aui. iuuanť cum enchauſtro ſcriptorū linito
ſuper parteꝫ in qua eſt emigranca. Eſt enim
frigiduꝫ ſtipticuꝫ unde alterat malã ꝯpľoneꝫ
calidam ⁊ prohibet aduentuꝫ materie.   Et
Meſ. de hoc dixit auctoritate democriti. Ac
cipe ex fece attramĩti ſicci ſiue enchauſtri cū
quo ſcribitur ⁊ diſſolue conterrēdo cum ace
to multe fortitudinis ⁊ cum octaua parte eiꝰ
de opio ⁊ elaboretur multuꝫ in contrictione
eius ſicut per dieꝫ ⁊ liniatur ex eo ſuper tim
pas ⁊ ſtringatur fortiter ſuper ipm ⁊ hoc idē
etiaꝫ adduxit. Aui.   Primo cōtinētis dixit
Raſis precipias patienti emigrancaꝫ calidaꝫ
intrare balneuꝫ ⁊ inclinare caput ſuper aquã
calidam ⁊ inſtilletur naribus oleū de ſiſticis
qr mitigat dolorē eadē hora.   Et hº ꝯueīt
in proceſſu minorata ⁊ repulſa. ⁊ tracta ad
diuerſuꝫ mã. ⁊ tu qdē noſti ex cañ. generãli pꝰ
ꝑnᵐ reſolutiua eē miſcēda cū repulſiuis. ſꝫ ꝓ

ceſſuꝫ g̃datiōis in eis donec ꝓueniatur i ſtatu
ad reſolutiua pura remiſſa tñ in mã caľa.   Et
dix Raſ. pº ꝯtinētis ſi mã emigranee fuēit
mľtuꝫ ſicca iſtilleť naribꝰ oleū cucurbitinum
dulce.   Et dix melior cura ad emigrancaꝫ ca
lidaꝫ ē dare patiēti in mane ꝑanē madefactuꝫ
in aceto linfato. ⁊ hoc maxie ſi in cã fuerit co
lera ſtōaci.   Dix Me. auctoritate Fily zacha
rie. ſi ſtōacꝰ ē in cã. detur ei infuxio corian
dri ⁊ pſilly in matutinis. ⁊ hoc poſt mundifi
cationeꝫ et aſſidueť. qm̄ confert.   Dix Raſ
in diuiſionibꝰ curat eaꝫ aſſiduatio acceptōis
corriandri ⁊ zuchari ⁊ pſily in matutinis.

Dixit Gulielmus ſūmat omni mane de aqᵃ
q̄ ſic fit. ℞. coriandri ⁊ pſilly. an. ℥. ii. ⁊ zu
chari. ℥. iiii. piſtentur ⁊ bulliãt ſimul aliquã
tulū et coletur. Errauit añt ħ Gulielmus depi
ſtatiōe pſilly. qm̄ debet poni in infuxione uel
decoctione integrum. quia medulla eius acu
ta ē et ulceratiua ē.   In emigranca uero a mã
frigida poſt purgationē ante ꝑoxiſmuꝫ et in
ꝑoxiſmo. qñ frigiditas ñ ē intenſa.   Dixit
Auic. confert crocus. eſt eīm in croco reſolō
aliqualis ⁊ ſtipticitas et maturatio et dolo
ris ſedatio ſecus eſſet in cã calida.   Dixit
enim Gal'. ut primo ponīť ꝯtinētis ſi hūores
colerici fuerint in ſtomacho mūdificētur cuꝫ
yera et ponať in ea parū croci. ſ. minus q̄ꝫ re
cipiat recepta eius qr dixit ipſe crocus gene
rat ſoda.   Et ex iuuãtibus in cãu ꝑdicto ē
emplaſtruꝫ ex ruta et menta cum uino ⁊ oleo
roſ.   Dixit Meſue. auctoritate ypo. ℞. gra
noꝝ lauri pt. i. olibani pt. ſ. miſce cuꝫ aqua
poſt ipoꝝ triturationeꝫ ⁊ line ſuꝑ locuꝫ.   Ra
dix bettonice in aqua decocta ad ꝯſumptiōeꝫ
duaꝝ ꝑtiuꝫ aque liniať ſuꝑ fronteꝫ. Et folia
eius trita capiti ſuppoſita tollũt dollorē eius
et maxime frontis et oculoꝝ mirro modo ut
experientia dictat. qñ mirra teriť cum oleo ⁊
emplaſtrať inde caput. cōuenit dolori capitis
cuius cã ignorať et ē res experta.   In frigi
diori uero mã. ualet empľm ex baccis lauri
folys rute ⁊ ſinapi Aut cuꝫ euforbio piretro
⁊ ſinapi et ſiľibus reſolutiuis mľtuꝫ calidis

Dixit Gal'. ut primo ponīť continētis. feci
multotiēs medicinã ex euforbio tm̄ et nihil
miſcui cū eo. et erat euforb. decima ꝑs ceroti
facti cum oleo aliquo ſubtili. et unxi ex eo ꝑ
tem in qua erat emigranea. ⁊ ceſſauit dolor.
et ſi diſſoluitur in oleo. dicto euforbium et in
ſtillať in aureꝫ ꝑtis dolentis mirabiliter con
fert. et ſit euforbiū decima ꝑs olei.   Et di
xit non pōt curari hic morbus neqꝫ claus
ſiue ouum niſi cum rebꝰ multe caliditatis. Et
ideo aliqñ neceſſariū eſt deuenire ad rubifi
catiua.   Dixit eīm Raſis. ſi nulla cura uide
tur conferre fiat emplaſtruꝫ cū ſinapi. Et ꝭm
Gal'. in libro de ſimplici medicina. Enula. ſ.
piſtata ꝯuenit emigrance ⁊ ſode cronice. cuꝫ
curatur cū ea. ſicut cū emplaſtris rubificatis
Et Aui. ēt docet apponere ēpľm rubificatiuū
et aliqñ neceſſariuꝫ eſt ueſſicatorium cum can
taridibꝰ. Aui ponit ad emigrancaꝫ emplaſtrū
efficax acceptum a muliere qō ſic fit decoquã
tur radices cucumeris aſinini. et abſinthium
in oleo et aqua donec diſſoluantur et embro

cetur pars dolorosa ex illis oleo et aqua ca
lidis ꝛ ex fece fiat ẽpl'm dix ei. A. ꝙ illa mu
lier sanabat emigraneã siue cẽt cũ febre siue
sine febre quocũq̃ admĩstrabat ipʒ Dix
.A. dũ admĩstras ista cal'a inungas lacertos
tipoꝝ ptis dolorose cũ digitis tuis. s. frican
do et cũ mãdili aspero. qm̃ iuuat ad pẽtrãdũ
Et Gal'. dix 2° miemir nõ extẽdãtur farmaca
p totã frõtẽ sʒ solũ i patiẽte pticl'a. dix Silib.
da libe sucũ abrotani. ꝛ sup cap põe theodo
ricon ẽpicon ꝛ yerã. s. mõ ẽpl'i semen abrota
ni bibitũ ꝛ linitũ cũ oleo remouet frigiditatẽ
capitis ꝛ sil'r sidoia bibita ꝛ linita ꝛ liximiuʒ
frigidũ cũ ciẽre stercoris colũbini ẽ ad h° po
tẽs ualõ. Dix Suill's ungant nares ꝛ aures
cũ oleo de spica l' õ castoreo l' cũ oleo õ lilio
i q° dissolutũ fuit castoreũ l' euforb. Et in sũ
ma ꝯferũt in hac cura q̃cũqʒ dc̃a sũt in c° p̃
cedẽte in cura oui ꝛ q̃ dicẽtur i c° seq̃nti i cu
ra sod croice. De istrum̃to cirugie dix al. si
soda pseuerauerit ꝛ fortior fiat nʒ ullo mõ re
moueat ꝛ timet ne eger uisũ aittat. ꝛ ne aq^a
ad ocl'os descẽdat. tipoꝝ artarie sũt icidẽde.
Dix Ras i diuisionib⁹. qñ pseuerat emigranea
ꝛ puenit ocl'o tenebrositas. oʒ tũc ut cito suc
currat incidẽdo artariã ꝛ cauterizãdo ꝛ si ñ
facies ipʒ icurrere alinti sar ꝛ õstructõeʒ uis^a

Cap^m. 18^m de soda cronica tẽporali.

Soda cronica tẽporalis siue diuturna õr illa cui⁹ tẽpa uniuersalia ꝛ pticl'a
ria lõgo tẽpe durãt õ cui⁹ cãis dixit. A. sciat
ꝙ dolor tẽpalis aut fit pp fl'a aut pp ml'iam
aut pp õbilitatẽ capitis aut pp apa ci⁹ icipiẽs
idurari aut qõ iaʒ ẽ iduratũ. ꝛ ẽ illud qõ est
pl'm. s. de dolore tẽpali cueiente a p̃dc̃is cãis
suple ꝛ qñʒ fit a colera grossa. Dix Ser. super
9° al. cã q̃r plõgat ꝛ nõ curat. ẽ ꝯti^a attra
ctio hũoꝝ aut uapoꝝ ad caput. suple aut ꝯti^a
noua generatio ipoꝝ i eo. Dix Gal'. ut p° hẽt
ꝯtinẽtis h morb⁹ accĩt ſm pl'm ex frigiditate
.s. cũ mã q̃ mã ut pl'm ẽ fl'a grossũ. ꝛ maxie in
ouo temporali ꝛ emigranea tẽporali. Sig^a
generis huius doloris nota habentur ex rela
tione egri ꝛ astantium. q̃ʒ diu est ꝙ cepi do
lere Et signa quarũcunqʒ spetieꝝ eius nota
sunt ex hys que dicta sunt supra. Cura hi⁹
sode non diuersificatur a cura sode prouenie
tis a mala complexione cum materia in intẽ
tionibus curatiuis. sed eisdem impleri debet
ꝛ similiter triplici perficitur instrumẽto. In
materys tamen auxiliorum ꝛ maxime loca
lium differt hec cura ab illa ut in hac ma
terie auxiliorum summantur magis intense
qualitatis. De dieta dixit Auic. Nihil
est adeo tã cõueniens sode temporali q̃ʒ trã
quillitas. s. anime ꝛ corporis. maxime capi
tis ꝛ membrorum superiorum debet enim
patiens cum capite quiescere ꝛ suauiter
situare illud eo situ secundum quem minus
dolet. ꝛ dimissio tocius quod mouet. i. om
nis partis corporis q̃ põt moueri sicut ma
nuũ ꝛ pedũ a motu. q̃i dicat nõ moueat sʒ ſm
uniuersũ corp⁹ qescat. l' dimissio toci⁹ qõ mo
uet. i. ois exercity monẽtis hũores maxie in
capite siue illõ exercitium sit corporale siue
aĩale sicut dimissio coytus cogitatõis et reli
quoꝝ. s. aĩe passionũ l' reliquoꝝ exterioꝝ sẽsi
biliũ monẽtiũ sp̃s ꝛ hũores. sic ẽ fortitu° cla
moris ꝛ sonit⁹ siue strepit⁹. ꝛ aspect⁹ splẽdo
ris ꝛ fortis luis. Cõuenit. n. p̃dicta seruare
tã in p̃n°. ut nõ sit cã augmẽti ei⁹ q̃ʒ ẽt i pro
cessu capite õbilitato. ꝛ nõ potente tollerare
motus p̃dc̃os corporeos. ꝛ aiales. Et dix
Auic. scias ꝙ cibi acetosi suple ꝛ eis sil'es.
q̃r frigidi ñ ꝯueniũt patiẽtib⁹ soda. s. cronicã
q̃r talis soda ut patuit pl'm fit õ mã multũ fri
gida pp qõ cibi acetosi et frigidi ñ ꝯueniũt
ei. rõ ẽt ẽ de acetosis. q̃r ut pl'm h soda ẽ do
lor pãniculoꝝ cẽbri qb⁹ acetositas nocet. q̃r
cibi acetosi nõ ꝯferũt oi huiusmõi soda siue
sit antiq̃ siue nõ. siue sit de mã cal'a siue õ frã
eo ꝙ mẽbra neruosa et pãniculosa leduntur ab
acetosis. Subdit Auic. nisi sit soda h pp. cõi
tatẽ stomaci. s. ut dix littera ex. ex colera flu
ente ad ipm. nã in tali soda cibi acetosi ꝯueni
unt. q̃r p̃parãt os stomaci ꝛ corrugãt ꝛ ꝯfor
tãt ipm. Et sic phibẽt effuxionẽ mẽꝝ ad ipʒ
ãpli⁹ ẽt corrugãt ipaʒ col'aʒ fluẽtẽ. P°. ꝯtinẽ
tis dix Ras. Sũmarie i h° morbo ꝯue t pau
citas cibi ꝛ ml'titudo sõpni. De istrum̃to po
tiõis in intẽtõe ad euãndũ sciẽdũ ẽ ꝙ nihil ẽ
meli⁹ in hac cura q̃ʒ frequẽs hũoris peccãtis
digõ. ꝛ frequẽs ei⁹ euõ cũ medicis hũori illi
ꝯueniẽtib⁹ ꝛ loco ei⁹. in qb⁹ gradatiʒ fiat p
cessus a debilioꝛib⁹ ad fortiores. Et hoc tã i
euonib⁹ uli̇b⁹ q̃ʒ pticularib⁹ a capite. Dixit
paul⁹ pill'e mirabiles qb⁹ ñ repiunt sil'es ad
emigraneã ꝛ soda ꝛ egritudines frãs antiq̃s
capitis. R. pl'pe collo͡qn. aloes epatici dyagre
dy bdelly corticuʒ eli'i nigri añ. ʒ. i. euforb.
nitri añ. ʒ. ʃ. ꝯficiant cũ suco cauliũ dos aur.
ʒ. Et Nicola⁹ in suo ãtidotario ponit pill'as
arabicas ad dolorẽ capitis antiquũ ẽt si p cẽ
tũ ãnos durauerit. q̃ sic fiũt. R. õium mirob.
ros. rub. radicum asari. radicũ brionie mirre
masticis añ. ʒ. i. dyagredy. ʒ. y. aloes epatici.
ʒ. quatuor croci castore. añ. ℈. i. ꝯficiant cuʒ
suco feniculi. Dicũt cura sod cronice hʒ gene
ral'r duas intẽtões ꝯueniẽtes in ea a quacũqʒ
cã fuerit. s. euonem ꝛ diuersionem q̃uis. A.
de eis nõ explicauerit in fc̃a a mã frigida sʒ
in facta a mã cal'a. Dixit enim oʒ. ut sollicite
ris in curatione colericarum in attractione
mẽꝝ ad inferiora. saltem cum cristerys cal'is
.i. acutis in quibus ẽ uirtus attractionis a
capite ꝛ a mẽbris ẽt cõicantib⁹ capiti mãm
Et ex bonis cristeribus in hoc dixit Auic.
ẽ illud in quo ponit õcoctio turbit ꝛ agarici
in qua distemperant yere. s. magne et il'ia.
Fecit aũt hoc soluʒ in colerica soda croni
ca Auic. q̃r euõ ꝛ diuersio ſʒ pl'm ꝯueniũt in
ea q̃r ipa ſm pl'm puenit per uiã defiux⁹ un̄
habilius ꝛ facilius põt euacuari et diuerti
maxime quũ sit subtilior fl'ate ꝛ ml'ia ipse
enim pp. sui grossitiẽ inepte sunt euari et di
uerti ꝛ maxime quũ fl'a ñ cũ rarefiat p uiã õ
flux⁹ sʒ p uiã ꝯgestiõis in capite. Et fortasse

fcē h.A.qꝛ ex eo qꝺ patuit ista soda raro fit
a mā colica.ꝛ sic minꝰ uidebātuꝛ ei ꝯuenire
eūo ꝛ diuersio.nec gᵒ qs crederet hoc ꝺ ipis
explicuit in ea.Et sbdit.A.oꝫ ut ꝯfortes.s.
dicta cristeria attrahenᵃ.ut.s. bn̄ attrahatuꝛ
mā ulꝰ oꝫ ut ꝯfortes.s.cap̄ si recipit uapores
ne recipiat.ꝛ si generat hūorē malū nc gene
ret lꝰ ꝯfortes.s.infirmū sēp sbstinēdo facilꝰ
diuersiones ꝛ eūones donꝫ curari possit.

Et dix ex rebꝰ fortibꝰ ī attractōe mēꝝ so
da ad īfēiora ī uigilāte ex soda.i.ī patiēte ui
giliꝭs pp soda ē fricatio sup extremitates pe
dū qꝛ mlꝰotiēs dormit ipm patiēs soda. Et
qn̄ꝫ fit eiꝰ assiduatio ī pedibꝰ donꝫ resoluat̄
soda p illā fricationem. Ista tn̄ fricatio dꝫ es
se fortis.si cā sit hūoralis lꝰ mediocris si cā
sit uaporalis.fricatō aūt leuis pedū qn̄ꝫ idu
cit sōpnū iducēdo quēdā modū ꝺlitie.ꝛ sic ēt
ꝯfert.Dix.A.q iuenit soda ī capite suo pmuta
ri.s.ꝺ pte ad ptē ulꝰ ꝫ piodos.quā frigꝰ.s.ae
ris lꝰ medicinaꝝ sedat.ex qᵒ significat̄ ꝙ mā ē
calꝰa forsitan fꝰoīa ꝛ uētose.s.cū scarificatōne
sūt ei necessarie.ꝛ hᵒ ē qꝛ eūant māꝫ facientē
soda ꝛ ꝓhibēt ne assiduatio doloris ī capite
fiat supfluitates ab ipo trahēdo Ex qᵒ dicto
accipiūt aliq ꝙ qn̄ aliqs lōgo tēpe passus fue
rit soda dꝫ fꝰoari ēt ꝗuis cā ꝯiūcta sode non
fuerit sāguis.Dix Raf pᵒ ꝯtinētis.si ꝓlōget̄
dolor fꝰomet̄ uena frōtis lꝰ nasi.Dix filagoriꝰ
fꝰoīa uene frōtis ꝛ uētose apposite capiti ꝛ ī
feriorıbꝰ extremitatibꝰ iuuāt cū q uult ut eiꝰ
soda recedat.ꝛ nō reuertat̄ ad ipꝫ.debēt ēt
fieri pticlꝰares eūones capitis cū cappurgys
masticatorys sterūtatoryſ ꝛ gāgarismis.Dix
Salꝰ.sucꝰ cucumeris asinini cū lacte naribꝰ ī
stillatꝰ ꝯueit.Pᵒ ꝯtinētis dix raf.accipe sucū
radicū excorticataꝝ blete. ꝛ istilla tres gut
tas in nares ꝛ mlꝰtū ꝯuenit Dissoluat̄ uᵃ pillꝰa
dyacostorea cū suco maiorane ꝛ naribꝰ attra
hat̄ aut dissoluat̄ ī illo suco puluis fcs ex ca
storeo ellꝰo albo ꝛ euforbio ꝛ naribꝰ attraha
tuꝛ aut fiāt ide stuella siue licinia pua q̄ in na
res mittātuꝛ usqꝫ ad radicē nasi.De itētione
ad diuertēdū.dix raf.pᵒ ꝯtinētis fiāt scari
ficatōes supra nucā.Et dix ꝯfert ponere uē
tosas cū scarificatōe supra ꝯmissurā qꝺ tn̄ fa
cere nō ꝯueit nisi mlꝰtū eūato corpore ꝛ capi
te ꝛ pmissis diuersionibꝰ trahētibꝰ ad īferio
ra mā existe itra craneū.tūc ei diuertit eā ad
extra craneū ꝛ eūat. De curatōe aūt p localia
dix Salꝰ.zᵒ miemiꝛ in cronicis cefalargicis
dispōibꝰ necessariū fit radere caput lꝰ ualꝺ de
pisse tondē illud ꝛ sic ēplastra afferre cerota.ꝛ
hūida epithimata ꝛ embrocas ēplastra qdem
ꝛ cerota capiti abraso.humida uero hys qui
breuissimos hn̄t capillos .dixit Raf primo
cōtinētis inueni in.xiᵒ.de iuuamtis; mbroꝝ
ꝙ oꝫ patientē soda facere abradi caput.Dix
Auic.si uis uti epithimatibus ꝛ ēplꝰis ꝛ egri
tudo est fortis temporalis siue calidaꝰ siue fri
gida.oꝫ ut caput radatuꝛ.Naꝫ ex hoc iuuam
tuꝫ afferꝛ ut medicīꝝ ꝟtus pētret ꝛ fortius
imp̄mat ꝛ fortis coꝝ imp̄ssio exigituꝛ quia
est fortis fortiter aūt nō imp̄merent ꝓhiben
tibus capillis approximationē coꝝ cuti et
sic caꝝ pētratōeꝫ ī porfundū.Et dixit Auic.
ex eis que ad hᵒ iuuāt ē coronatio sincipitis
aut cū massa.s.pāis aut cū lana siue alia re ut
stupa lꝰ pānis.Et h pp tres cās pᵃ ē ut res sb
tiles.i.hūide fluide q̄ sup cap̄ effudūt̄ retineā
tur ꝛ n̄ fluāt ꝛ retētē suā exerceāt opōnē. zᵃ
ē ut cēbꝝ ipsaꝝ.ꝯpleat esucatōeꝫ. Et ʒᵃ est
ut eaꝝ ꝟtutē nō expoliet ꝛ adnichilat aer ue
lociter.Et dixit Auic.cū uis ponē supra cap̄
aliqd cuiꝰ ꝟtus pētret ad īferiora cranei n̄ ē
tibi necciuꝫ nisi āteriꝰ cēbꝝ.i.an̄rior ps capi
tis et ubi ē coissura coronalꝰ ꝛ ap̄ sincipꝺ.naꝫ
apud utrūqꝫ istoꝝ locoꝝ ꝯfidimꝰ ꝺ pētratiōe
eiꝰ ꝙ pētret ꝛ hᵒ pp ꝯmissurā cranei q̄ ē uia
pētratōis eiꝰ.In posteriori ꝟo cēbro qm̄ os
qꝺ ipꝫ ꝯtinet ē duriꝰ.nō pētrat ad cēbꝝ illꝺ
qꝺ pētrare ē necc̄. ꝙ si ī hᵒ elaboret̄.s p me
dicū ī apponēdo remedia ī posteriori capis ꝛ
hᵒ p tp̄ris diuturnitatē iteratis mlꝰtis uicibꝰ
iteratis remedys. nō ꝓuenit dix Auic. inde
iuuamtū.qꝺ addat supra iuuamtū qꝺ fit apꝓ
ximanᵒ remedia in an̄riori. Et iō ī hᵒ n̄ ela
boret medicꝰ sꝫ sit ꝯtētꝰ pte an̄riore ꝛ tōsiōe
sincipitis.aut tēsiōe ꝛ tūc exponat̄ ꝛ.p.i.tē
sione.i.ubi sincipud magis tēdit̄ ꝛ eleuat̄.qꝛ
illic ē ꝯmissura coronalꝰ. Ampliꝰ dixit.A.si
mā remedy ab eꝝ approximādi ē frā ꝛ fuerit
apposita ī posteriori.afferet cēbro nocumtū
in p̄ncipio nuce ꝛ neruoꝝ qᵒ nō idigemꝰ.qꝺ
n̄ affert̄ ex approxiātōe eiꝰ in an̄riori. Dicūt
qdā p̄dc̄a hēre ꝟitatē qn̄ mā morbi eēt ī toto
capite lꝰ ī media pte ꝛ ī an̄riori. Sꝫ qn̄ eēt in
posteriori pte tātū tc̄ oporteꝫ ponē remedia
medie pti capis ut in cōmissura coronali.Et
ēt in pte posteriori.nō aūt in āteriori ī ꝯmis
sura sagitabili qꝛ nulla uirtꝰ coꝝ aut pua ual
de trāsiret inde ad posteriꝰ cerebꝝ.Et sic di
cūt auctores exercē ut infra patebit ī cura le
sionū meōrie.Dixit Salꝰ.zᵒ miemir Remedi
orū localiū mā multiformis ē.hys qꝺ magis
hys ꝟo minꝰ infrigidare lꝰ calefacē potētibꝰ.
ꝛ infrigidātia afferre oꝫ ex hys q̄ curāt heri
sipilas in cura.n herisipile posita sūt multa
infrigidātia.Calefaciētia aūt ꝯponē oꝫ ex ca
lefaciētibꝰ farmacis ex qbꝰ ē. qꝺ p euforbiū
ꝯponit̄.suple ꝛ silꝰia. Et ponēs cān̄ ī oleo ap
ponēdo cū farmacis calefaciētibꝰ dixit oꝫ uti
ad oēs q̄ calefieri indigēt passiōes oleo ꝺ oli
uis maturis.Primo ꝯtinētis medicīᵃ fortis
ꝯ.dolores frigidos cronicos accipe sulfur ca
store.ꝛ baccas lauri.an̄.tere ꝛ misce cū buti
ro ꝛ oleo rof et inūge ex eis petiā ꝛ pone su
pra frontē.s.in an̄riori pte capitis.Et dixit
bonū ē ungere petiā cū kitran ꝛ ponere supra
frontē.qm̄ est ualde sufficiēs ad calefaciendū
et subtiliandum.Dixit Alman.linimentuꝫ ua
lens omni antique cefalee. non solum supin
unctum sed in auribus iniectum. ℞. euforby
castore.piperis storacis rutte marruby an̄.
partes equales triturentur et cū uino ueteri
fiant troc̄ ꝛ siccent̄.ꝛ cuꝫ necesse fuerit dissol
uantur in uino ueteri uel oleo costino camo
millino uel simili.ꝛ fronti multociens liniat̄
Pᵒ.ꝯtinētis medicina ꝯferēs sode multū an
tique et emigranee. ℞. piperis croci an̄.
ʒ. y. euforby.ʒ.i. stercoris columbini silue
stris.ʒ.iſ.terantur et dissoluantur cum aceto

.f.fortissio⁊ illiniat̃ ex eis frõt Emplꝫ utile
.℞.farine fenugreci baccaꝝ lauri añ.ʒ i.cro
ci castorei añ.ʒ.i.sinapis.ʒ.iiij. icorporent̃
cũ suco rute ⁊ m̃te ⁊ oleo anetino ⁊ ð costo ⁊
ponat̃ supra caput. Balsamũ septies aut pluri
es auribꝰ istillatũ dolorẽ immẽsuꝫ capis pla
cat. sucꝰ betonice nouẽ diebꝰ mane ieiuno s p
tꝰ ad q̃ntitatẽ. ʒ.iij. mire ualꝫ i emigranea an
tiqͣ ⁊ p̃suat ab ea. Mũmia sũpta cũ uino op
tia ẽ dolorib ꝰ capis iueteratis. Dix Raf.
pº ꝯtinẽtis ponẽs cañ. i appꝛiatõe caloꝝ me
dicie cal'e q̃ apponũt̃ in hac soda ⁊ alijs mor
bis frigidis sũt appꝛiande cũ ðliƀatõe. qꝛ ñ
sũt faciẽde iuuenibꝰ supcalefactis l' febriẽtibꝰ
suple nec tẽpibꝰ ⁊ regioĩbꝰ mltũ calis. ⁊ itel
lexit raf ð medicis calis itẽse. qꝛ reiisse ⁊ me
diocriter cal'e pñt oĩbꝰ ⁊ oĩ tẽpe appꝛimari
patiẽtibꝰ dolores ⁊ morbos a cã frigida.

Cũqꝫ p̃dc̃a nõ ꝯtulerit necessariũ ẽ uti ru
bificãtibꝰ ⁊ uesiicãtibꝰ. iqt Sal.zº miemir.
ualõ cronicãtibꝰ sinapiima cap̃ ⁊ ꝯbure. Ego
ei dixit ipẽ hys i qbꝰ aliq̃ꝫ discrasiã hũidã et
frigidã patiẽtibꝰ pticlis ƀꝫ se ipaꝫ l' pp. frigi
ditatẽ hũoꝝ frigidoꝝ factã p sinapiꝫ ⁊ p cap
siaꝫ eis offero auxͣ Calis ꝟo ⁊ siccis ñ offe
rẽs. Et sƀdit eis tñ q ñ possit cognoscere di
spõnẽ. f.an sit cal'a l' frigida refugiũ sic ad sa
crã ancorã fit ad hec farmaca. ⁊ ꝓpterea mul
totiẽs ꝓsũt qm̃ mltos hõiuꝫ mollestãt hiꝰ di
spõnes. f. frigide ul' hiꝰ dispõnes. f. cronice.
qm̃ praue dietãtur. Cũ ꝟo aliqº curõis tẽpe
dolor mltũ festauerit narcoticis ut supra di
ctũ ẽ utẽdũ erit ex qbꝰ ẽ meͣ. Sali. zº mie
mir que sic fit. ℞. radicis peucedani l'iuci eiꝰ
.ʒ.ij. croci mirre opij añ.ʒ.i. fac troc̃. cũ aceto
tẽpe ꝟo usus in aceto dissoluãtur ⁊ ungatur
locꝰ sẽsus. h. eniꝫ cõfestiꝫ soluit dolorẽ. Com
pauit aũt. A.pͣ ʒ¹ cº. cũ mãꝫ ⁊c̃. soda ad dolo
rẽ colicũ i usu narcoticoꝝ. ⁊ dix ꝙ Sal. iqt. f.
i.zº terap. ubi docet sƀucire sincopi ꝓucien
ti ex dolore. nõ ẽ dispõ soda in uehemẽti neces
sitate narcoticoꝝ dispõ colice. qꝛ colicus do
lor qñꝫ ꝑucit ad hoc ut ꝑimat. de soda aũt nõ
ẽ sic i necessitate uehemẽti ƀꝫ plꝫ. licꝫ. n. uter
qꝫ dolor possit mltũ itẽdi. dolor tñ colicꝰ in
tẽdit̃ plꝰ ƀꝫ plꝫ. cuius rõ ẽ triplex pͣ qꝛ ma
gis praue mẽ possũt aggregari in itestis q̃ꝫ i
cerebro. zͣ qꝛ in maiori q̃ntitate q̃ꝫ in cere
bro. ʒͣ qꝛ pellicule cerebri nõ sũt ita grosse
ut intestiorũ. ⁊ sic nõ tantaꝫ in se colligũt ma
teriaꝫ. ⁊ ex hys ꝯtingit freq̃ntius fieri colicã
prauã q̃ꝫ soda prauã. De necessitate tñ ad usũ
narcoticorum. Dix Silib. in nullo dolore ca
pitis ponat̃ siplex narcoticũ nisi in ðspatõe ⁊
mã ẽte furiosa. Dix. y. 6º affo. cap̃ dolenti. f.
ƀꝫ aliq̃ꝫ ptẽ. ⁊ circũdolẽti. i. dolẽti ƀꝫ totũ sa
nies aut aqua. i. mã fluida liq̃da aut sanguis
ðfluẽs ƀꝫ nares aut ƀꝫ aures aut ƀꝫ os soluit
egritudinẽ. ⁊ h siue fluxerit spõte siue p artẽ
suple ⁊ soluitur etiam si materia deriuaretur
ad aliquod emũctorium cerebri. euãtur enim
hoc modo aut diuertitur mã causa doloris
q̃r curatur ꝑfecte si fuerit dispositõ curabilis
aut saltẽ remittitur ⁊ paliatur h affo. ponitur
primo continẽtis. cº. 9º. Et dixit Raf ꝙ. S.
ꝯm̃tator i hac ꝑte dix nos itelligere ðbemus

hoc eẽ uerꝝ. si ex a p̃ate sãguĩeo doluerit cap̃
l' ex hũoribꝰ crudis aggregatis i eo. Si ꝟo do
luerit ex grossa uẽtositate iflatiua l' sãguie aut
col'a rubea p̃̃gitiua l' ex ꝯºne frã aut pessimis
ul'neribꝰ aut alijs a patibꝰ sanitas alr ꝯseq̃t.

De itẽtõe ad correctões accñtiũ dix Aui.
qñ sode tp̃rali associat̃ ex lesiõe accñs ipedi
ẽs declina i tuo regie ad illð. qm̃ fortasse erit
illud accñs cã augmẽti sode. sic uigilie. nã cũ
accñt pp. soda. deiñ fiũt fortes sũt cã augm̃ti
soda. q̃r oꝫ ut rcõueas eas ẽbrocanº cũ hys q̃
sũt sic oleũ de cucurbita et ð salicibꝰ ⁊ nenu
fare. ⁊ sic lac odorificatũ cũ cãfora ⁊ reliq̃s
sil'ibꝰ odoriferis ut sãdal' ⁊ uiol'. Cãfora. n. lꝫ
sua siccitate faciat uigilias sola. ꝑmixta tñ la
cti qꝛ ꝑ ipꝫ tollit̃ eiꝰ siccitas fac̃ sõpnũ cũ sua
fri̇ditate q̃ reãnet ⁊ ꝯfortat cẽbꝝ sua aromati
citate. Et dix Auic. qñꝫ ẽ neccĩuꝫ ĩ soda cũ ui
gilys ut paꝝ ꝑ stupefacias ⁊ dorire facias. pº
ꝯtinẽtis ad soda ⁊ uigilias. ℞. crocũ ⁊ mirrã
⁊ opiũ ⁊ sem̃ iusq̃ami nigri ⁊ corticẽ radicuꝫ
mãdragore añ. tere ⁊ iforma troc̃ cũ suco lac
tuce ⁊ cũ expedit dissolue unũ cũ dc̃o suco ⁊ il
lini ex eo cap̃. Dixit Silib. i soda cũ febre q̃
applicãt̃ exterius ẽpl'a ⁊ sil'ia ðbẽt eẽ cal'a si
mã fuerit frã. l' tepida si fuerit cal'a. Et ñ ẽ fa
cienͣ fom̃tatio l' locio capitis aut pedũ nec i
ducenͣ ẽ sternutatio nisi in declinatõe. De in
strum̃to cirugie. notanᵐ ẽ. ꝙ qñꝫ ẽ necc̃e cau
teriũ facẽ sup ꝯmissura coronali ⁊ qñꝫ ut fiat
laq̃us in collo et qñꝫ incidũt̃ artarie timpoꝝ
et qñꝫ ꝑforant̃ aut scarificant̃ aures. Et dix
Silib. in dolore capitis inueterato facio duo
cauteria sub auribus et qñꝫ facio duodecim
cauteria circa capud.

Caᵐ. 19ᵐ. de debilitate cerebri.

Ebilitas cẽbri qñꝫ accipit̃ lãge
ꝓ debilitate oĩuꝫ ꝟtutũ suaꝝ
aĩaliũ et nãliũ. ⁊ qñꝫ sũit̃ stricte
ꝓ ðbilitate alterius gẽris ꝟtutuꝫ
suaꝝ. f. aut aĩaliũ aut nãliũ. Et ðbilitas q̃ð ꝟ
tutũ nãliũ cẽbri maꝫ digestie ꝑduc̃ ad mltipli
catões supfluitatũ ꝑ uiã ꝯgestiõis in ipo cere
bro q̃ fiũt cã a patũ aut reumatũ aut reliq̃ruꝫ
egritudinũ mãliũ capitis. Debilitas ꝟo ꝟtu
tũ aĩaliũ cerebri ꝑduc̃ ad lesiões oꝑõnũ mora
liũ. ac ẽt motiuaꝝ et utraqꝫ ðbilitas ꝑduc̃ ad
h ut facile recipiat cerebꝝ ipresiões impꝛim̃
tiũ ẽt debiliũ et remisse. Et debilitas q̃ð mẽ
bri cuiuscũqꝫ grece ðr a roma ⁊ latine inuali
tudo l' ibecillitas. Debilitas cerebri seq̃t̃ ad
oẽꝫ egritudieꝫ eiꝰ. ois. n. egritudo ðbilitat ꝟ
tutẽ. Uerꝝ egritudines cẽbri qñꝫ sũt mãifeste
medico qbꝰ auctores ꝓꝑa ordinauerũt capl'a
Et qñꝫ egritudies cẽbri ñ sũt maifeste. Et de
hys locũt auctores i caº debilitatis cerebri.

Dixit Sorð. quodã mõ ul'gari ðbilitas alicꝰ
m̃bri de qua i ꝓꝑo caº deterinat̃ appellat̃ de
fectio ipsiꝰ m̃bri cꝰ cã ignorat̃. Ponat̃ gº ꝙ
cẽbꝝ ñ bñ digerat suũ nutrim̃tũ nec bñ ꝯuer
tat. Aut ꝙ nõ bñ discernat ð spẽbꝰ app̃hẽsis
Et nõ ꝓcesserit hº ex aliq̃ cã p̃mitiua nec ex
aliq̃ egritudie ipsiꝰ cẽbri l' alteriꝰ m̃bri cẽbro
cõicãtis notabilꝫ appente. tũc cerebꝝ illð ðr
pati ðbilitatẽ. ⁊ deffc̃s eiꝰ ðr cẽbral'. ⁊ ꝙ pp
debilitatẽ cerebri patiat̃. Et qꝛ causa hꝰ ðbi

litatis occultat̄. saltē ap̄ plimos q̄uis vt⁹ s̄z
rei vitatē i se ñ patiat̄ s̄z solū i rōe sui istru
m̄ti organi l' sbi vtutis ipi tñ iponit̄ ⁊ d̄r ꝙ
pp vtutis d̄bilitatē dispō l' lesio i opōib⁹ ei⁹
ꝯtigit cā tñ in rei vitate aliq̄ᵃ adsit egritudo
l' cā illi⁹ lesionis occulta tñ. nisi fortasse medi
co mltū exercitato ⁊ itelligēti. Pōt g° de
bilitas cēbri sic diffiniri d̄bilitas cēbri est i
poᵃ ipi⁹ ad suas exercēdū opōes oēs l' aliq̄z
l' aliq̄s ex eis totalr̄ l' dīnute absq̄z cā extrise
ca l' itrīseca maifesta. dixit. Gal'. 7° terap. loy
ci in ualitudinē m̄bri dicebāt eē cāz ois do
loris ⁊ o's dispōis m̄bri. s. p̄ter nāz. uñ si qs
dolet stōacū l' caput. dñt stati h̄ eē ex inualitu
dine ipi⁹. ⁊ d̄bilitas q̄dē cerebri qñz ē in to
to cerebro. ⁊ seq̄t̄ ipaz lesio omniū vtutū sua
rū ⁊ qñz ē in aliqᵃ suaꝝ ptiū p̄ter alias ut in
añriori uētricl'o medio l' postremo ⁊ seq̄tur
ipsaz lesio in opōe vtutis illi⁹ cui⁹ illa ps est
minera. Diuidit̄ aūt d̄bilitas cerebri s̄z suos
ḡd⁹ in d̄bilē fortē ⁊ fortissimā q̄ distinguunt̄
peñ puā magnā l' maximā lesionē opōis l' opa
tōnū ei⁹. Dñt auctores unāq̄zq̄z vtutē d̄bilita
ri pp oēz malitiā ꝯ°nis. omnis eniz ꝯpl'o su
pflua fac̄ accidere in opōe lesionē. destruit
eniz actū ēt p̄p̄e vtutis. ⁊ resol'o q̄dē spirit⁹
ē potissima cā d̄bilitatis vtutū a quacunq̄z
cā fuerit resolut⁹. ⁊ omnis egritudo cuiuscū
q̄z m̄bri p̄duc̄ ad d̄bilitatē vtutū illi⁹ maxi
me si cronica fuerit. potissima tñ cā d̄bilitatis
ex p̄te sbti vtutū ē raritas seu ēt lapsitas sbe
ipsi⁹ m̄bri. ⁊ d̄ cāis q̄dē d̄bilitatis m̄broꝝ ut
dixit. A. 2ᵃ. p¹. c° d̄ cāis d̄bilitatis sunt dolo
res uehem̄tes tristitie ieiunium fames uehe
m̄s ⁊ sitis ēt uehem̄s. ⁊ d̄ eis ē omnis eūo su
p̄fluēs spōtanea l' artificial'. Sigᵃ gēris. i.
uniuersal' d̄bilitatis cēbri. sūt lesio opōnū ul'
ei⁹ omniū l' pluriū ex eis eq̄l' l' ineq̄lis s̄m ꝙ
pl⁹ l' min⁹ ledit̄ una vt⁹ q̄z alia. ⁊ ē tal' lesio
p̄ueniēs absq̄z cā manifesta ⁊ absq̄z peccato
regiminis ⁊ absq̄z egritudine in m̄bro cui cō
patiat̄ cēbꝝ. Et dix. A. ꝙ cēbꝝ d̄bile faci
le patit̄ a uaporib⁹ uini ēt pauci ⁊ d̄bil' ⁊ sil'r
ēt patit̄ ab ōi cā imp̄m̄te d̄bili. Sigᵃ aūt
d̄bilitatis vtutis in spāli nota hēbūt in p̄p̄is
capl'is infra dicēdis ⁊ in c° d̄ catarro ponēt̄
sigᵃ ⁊ cura d̄bilitatis vtutū nāliū cerebri Et
cura spālis cui⁹cūq̄z vtutū cerebri aīaliū di
cet̄ infra i p̄p̄is capl'is. Cura vo uniuersal'
d̄bilitatis cerebri duplici p̄ficit̄ instrumento
. s. dieta ⁊ potōe. de dieta q̄ō sciēd̄ ꝙ ꝯferūt
cerebro d̄bili aer tēpat⁹ ul' ad puā cal'itatē ⁊
siccitatē d̄clinās ⁊ gaudiū moderatū d̄litia ⁊
q̄es corporalis ⁊ aīal'. uñ paꝝ d̄bēt exercitari
paꝝ cogitare l' specl'ari. ⁊ ꝯfert ei moд̄rata pe
ctinatō l' fricatō capitis. ⁊ ipi⁹ locio cū lexi
uio tēpato in q° d̄cocta sint aliqᵃ aromatica
stiptica remisse tñ stipticitatis ne p̄hibeatur
vtutis ei⁹ pētratō ⁊ ne inд̄ p̄ueniat pororuz
clausio. ⁊ sōpn⁹ ꝯuenit eis. uigilie tñ moд̄ra
tōres eē d̄bēt. nocerēt aūt ei oīa mollificātia
vtutē eius ⁊ resoluētia spm. ⁊ q̄cūq̄z terrefa
ciūt vtutez. Cōueniūt aūt ei cibi facilis digōis
multi ⁊ boni sāguis generatiui ꝯditi cū aro
maticis d̄clinātibus ad stipticitatez. ⁊ d̄ cib
eis ꝯueiētib⁹ sūt oua sorbilia ⁊ testicl'i galloꝝ

⁊ epata piguiū gallinaꝝ ⁊ carū cēba potissime
Et ēt cerebra aliaꝝ auiuz ⁊ q̄drupedū bonaꝝ
carniū. Sit aūt eoꝝ q̄ztitas pua ut bñ digeri
possit. Et pot⁹ ei ꝯueniēs ē uinū rubeū claꝝ
odoriferꝝ meᵐ in etate. sit tñ d̄bile paucā por
tās aq̄ mixtiōez. Potio vo q̄tuor accipit in
tētōes. q̄ruz una ē ad mūdificanᵐ cerebꝝ si in
eo aliqs fuerit hūor peccās. 2ᵃ ē ad alterā
dū malā ꝯ°nē si q̄ fuerit. Et 3ᵃ ē ad uniēdū
sbaz ei⁹. ⁊ ipi⁹ corrigēdū lapsitatē. Et 4ᵃ ē
ad roborādū et multiplicādū et solidanᵐ sp̄z.
Et pᵃ q̄ō ꝯplet̄ cū euōe hūoris peccātis cū
mediciᵃ q̄ ei ꝯueiat sūpta ex medicis bñdc̄is
facilē faciētib⁹ sol'onē. 2ᵃ vo ꝯplet̄ cū his
q̄ dc̄a sūt supra in cura male ꝯ°nis cerebri. ita
tñ ꝙ medicine cū qb⁹ alterat̄ mala ꝯ° patien
tis d̄bilitatē cerebri nō sint eleuate in ḡdu si
ne sint cal'e siue frē. ymo meli⁹ ē cū freq̄nti ⁊
ml'tiplicata ipsaꝝ ap p̄ximatōe ipsa mala ꝯ°.
corrigat̄ 3ᵃ vo ꝯplet̄ cū medicinis stipticis
nō uehem̄tis stipticitatis ne addant nimiū in
siccitate. Et 4ᵃ. ꝯplet̄ cū medicinis aroma
ticis cerebralib⁹ maxime cum eis que respec
tū hñt ad cerebꝝ cū tota ipsaꝝ sba ⁊ p̄p̄etate
Cū qb⁹ p̄miscēde sunt medicine cordiales ut
ml'ta fiat bonoꝝ spūuz gnātō. Cōplēt̄ q̄z p̄dc̄e
intētōes cū medicinis ab int⁹ ⁊ ab ex̄ ap p̄xi
matis. Et q̄r ut pl'm d̄bilitas h̄ p̄cedit ex fri
giditate ⁊ hūiditate iō ut pl'z medicine repte
ad ꝯfortāᵐ cerebꝝ ab auctorib⁹ pōite sūt cal'e
et sicce. Electariū boᵐ in ꝯfortatōe cerebri sic
fit. ℞ nuci musc̄ macis cubebaꝝ ros rub cala
mi aromatici amomi añ. ʒ. i. margaritaꝝ utra
rūq̄z iacintoꝝ sirici ꝯbusti ul' incisi tincti in
kermes añ. ʒ. ß. maiorane se. basilice corticuz
citri añ. ʒ. i ß. sandal' al. ⁊ rub. et citri spody.
añ. ʒ. ij. cāfore. ℈. i. musci ambre. croci. gari.
añ. ℈. ij. zucari albi. li. ij. aq̄ ros. ⁊ aq̄ maiora
ne añ. ℥. iij. fiat electuariū. d̄ q° sūmat̄ mane ⁊
sero ꝯpleta digōne stomaci cū modico uini su
pradicti. posset ēt sūmi absq̄z uino cū itur dor
mitū. dosis ei⁹ ē. ʒ. ij. Ab ex̄ ꝯtiūe approxi
mēt̄ odorifera narib⁹ maxīe ea in qb⁹ patiēs
delectat̄. Nota ad hanc d̄bilitatē ⁊ reliq̄s
alioꝝ m̄broꝝ de qb⁹ deo dante suo loco dicet̄
ꝙ auctores nō faciūt capl'm spāle de d̄bilitate
alic⁹ m̄bri. q̄r ipsa sit aliq̄ egritudo distincta
ab aliis egritudinib⁹ ei⁹. ymo d̄bilitas cuiusꝯ
q̄z mēbri seq̄t̄ ad egritudines ipsius m̄bri ul'
cōicantiū ei. Et iō auctores faciūt de ipsa ca
pl'm spāle aut q̄r magis ⁊ melius uolūt d̄cl'are
substanᵃᵐ egritudinū m̄broꝝ puta p̄ cās in sin
gulis capl'is ipsaꝝ egritudinū ⁊ p̄ effc̄s in ca°
ul'i in ca° d̄ ipsoꝝ d̄bilitate l' ut magis decla
rēt tangendo aliq̄ d̄ d̄bilitate in ul'i q̄ nō teti
gerant in capl'is p̄p̄aꝝ egritudinū uel ut addē
rent ad curatōez ipsaꝝ aliq̄z intentionez cura
tiuā ultra eas q̄s ponūt in curis p̄p̄arū egritu
dinū q̄r. v. ḡ addūt intētōez sūptā ab accñte.
Est. n. d̄bilitas accñs seq̄ns morbuz q̄zuis
ipa ut ⁊ alia accñā dupl'r possit ꝯsid̄rari uno°
ut sūt morb⁹. ⁊ tūc ñ idicāt aliaz itētōz curati
uā ab eis q̄ dicūt̄ i p̄p̄iis capl'is egritudinuz
Alio mō ut sūt accñs ⁊ tūc idicāt aliā itētio
nē curatiaz. s. sūptā ab eis iq̄ztū accñtia sunt.
Capᵐ uigesimū. d̄ sup̄fluo sensu cerebri.

Um auctores asserũt sup flluũ sēsuz cēbri ñ itelligũt ꝺ sba ipi⁹ cēbri. qm̄ ut supra patuit sba cēbri ñ hēt sēsũ tact⁹ nisi i po^a p quā hũc sensũ tribuit mediātib⁹ neruis oib⁹ m̄bris hñtib⁹ ipz ſz itelligũt ꝺ supfluo sēsu m̄broꝝ sēsitioꝝ capis cēbro adiacētiũ max e pāniclóꝝ ei⁹ intrinsecoꝝ ⁊ ēt extrisecoꝝ. patiť aũt caput ⁊ ipsuz cerebꝝ pp ipz supfluũ sēsuz passionibus m̄ltis ēt a ꝺbilib⁹ ip̄mētib⁹. maxie tñ dolore dolet. n. cap̄ diu eius etiā a pua cā ip̄mēte qꝺ ē sigᵐ supfluitatis sēs⁹ ei⁹ ⁊ ē h cā ut ꝓfluant ad ipz hũores nocētes ei ⁊ potētes ꝑducere ipz ad egritudīes malas. ⁊ pōt cerebꝝ hēre supfluũ sēsũ cuz quacũqz ꝯ°ne ei⁹ nāli maxie tñ si fuerit tēpatuz. aut ꝺclinās ad cal'm ⁊ siccuz ⁊ ꝑcipue si cũ h ꝯ°ne fuerit cap̄. rare texture aptoꝝ poroꝝ tunc. n. facil'r ꝑuciunt ad ipz ip̄m̄tia itrīseca ⁊ extrīseca. Et cura duplici ꝑficiť istrum̄to. s. dieta ⁊ potōe. ⁊ dieta qꝺ cōsistit. ut caueat dñs ei⁹ ab aere excellentis q̄litatis ⁊ uētis ira tristi^a furore ꝟecundia timore clamore ⁊ strepitu ⁊ auditu uocuz ⁊ sonoꝝ asperoꝝ ⁊ fortiuz ⁊ terribiliuz ⁊ a uisu coloꝝ disgregātiuz uisuz. ⁊ a uigilys supfluis ⁊ labore m̄l'to. ⁊ ab oi re excedētis cal'itatis l' fritatis it⁹ l' ex ap ꝓp̄riata. ⁊ a cibis ⁊ potib⁹ sbtilib⁹ ⁊ acutis ⁊ maxie si fumosi fuerint. ymo cibi coꝝ sint ꝺclinātes ad aliq̄lem frigiditatē ⁊ humiditatē pl'imũ ingrossātes sāguinē ⁊ spz carētes omni acrimonia ⁊ nitrositate. Potio ꝟo duas hēt intētōes quaꝝ una ē ad mundificāduz ipz cēbruz a supfluitatib⁹ humoralib⁹ ⁊ naporalib⁹ ut sēp teneatur ab eis mundificatuz ne ipaz ꝑcipiat imp̄ssionē ut ñ stet in ꝯti^a passione ⁊ dolore ⁊ h qdē ꝯplebiť ꝼz qꝺ dēm ē in supiorib⁹ curis. 2^a ꝟo intētō ē ad stupefaciēduz aliq̄l'r ipi⁹ sēsuz ut ñ ꝑcipiat imp̄m̄s leue. dz tñ ista stupefactō fieri cuz ñ fuerit excusatō ab ea ⁊ maxie ubi ñ sufficiũt tibi ꝑdcē ⁊ maxie qñ cũ eis miscet aliqd ex narcoticis ut sem̄ papaueris albi ⁊ dz ista stupefactō cuz medicinis fieri ꝺbil' stupefactōis. ⁊ ñ ꝯtinue ymo ꝑ interualla ap ꝓximatis ⁊ si qdē ꝑ exteri⁹ap ꝓximata inueneris sufficiētiā. ñ trāscurras ad interi⁹ exhibēda ⁊ in h° qdē cāu maxime attēdiť ut ñ trāscēdatur ḡd⁹ papaueris qꝺ cuz sua narcoticitate ē amicuz nature deť g° si oportunuz fuerit sir⁹ ꝺ papauere ⁊ lohoch ei⁹ ⁊ hys sil'ia. ꝙ si ꝑdicta ñ suffecerint paulisꝑ addať in fortōrib⁹

Si ꝟo ex ipo supfluo sēsu cerebri ꝑuenerit dñs ei⁹ ad aliquā egritudinē l' ad aliqꝺ accñs ut dolorē l' ꝺbilitatē sbueniendũ ē ei añq̄z magnificeť cũ hys q̄ dc̄a sũt ⁊ diceť i ꝓprys caplis

Sũma 4^a ꝺ egritud b⁹ cēbri ⁊ pāniclóꝝ ei⁹.
Capᵐ. pᵐ ꝺ ap̄ate cerebri i generali.

Posťema cēbri ⁊ pāniclóꝝ ei⁹ fiť qñqz aliud ap̄a qñz accīt ꝑ uiaz ꝯgōis supfluitatũ nutrim̄ti ad ipa ꝺlati q̄ ñ expurgāť nz ꝯsumũť. ſz paulati paulati ꝯgerũť ⁊ coadunāť donz sufficiēt faceret ap̄a ⁊ h ut rari⁹ ꝯtigit. Et qñz fit ꝑ uiā defluxꝰ hũoꝝ ad ipa mediantib⁹ uenis ⁊ artarus. Et h° ꝯtigit ut freq̄nti⁹. Et ap̄a qꝺ aut ē i sba cēbri. aut i sba pāniclóꝝ ei⁹ piematris l' dure matris ul' utriusqz et qñ^z i sba cēbri ⁊ pāniculoꝝ sil'. Et h° ap̄a qñz ꝯtigit i añriori ꝑte cēbri qñz i posteriori ⁊ qñz i me^a ⁊ qñz i oib⁹ ꝑtib⁹ ei⁹. Et oē ap̄a cēbri l' pāniclóꝝ ei⁹ ē aut sāguineũ aut col'icũ aut f'l'icũ aut m̄l'icũ aut ē ꝯpositũ ex aliqb⁹ dc̄oꝝ hũoꝝ. Et ōe ap̄a ꝑdictũ diꝟsificať i malicia miōri l' maiori ꝑeñ tria potissime. p° rōe loci i q° ē. nā ap̄a i sba cēbri exñs ꝺteri⁹ ē eo qꝺ i pāniclis ei⁹ eueīt. nā cēbꝝ nobili⁹ ē suis pānicul' ⁊ ad ipz seuiora secũtur accñа cũ ap̄ať. Et ap̄a piematris deteri⁹ ē ap̄ate dure matris. pp dc̄az cāz Et ap̄a. qꝺ ē i ꝑte posteriore l' media deteri⁹ ē eo qꝺ ē i añriore eo ꝙ ꝑti añriori medicie approxiate ut supi⁹ dc̄z ē magis ⁊ meli⁹ imp̄mere possũt. sũt ēt i añriori ꝑte loca expurgatōuz supfluitatũ qb⁹ mē ipse ap̄antes ⁊ ipaꝝ resudatōes meli⁹ excerni et educi possũt. Et oē ap̄a ꝑdc̄z aut resoluiť. aut saniať aut indurať aut ꝑmutať aut corrūpit mēbꝝ ⁊ iterficit h. n. ꝺterior ē terminatōuz. Et saniatio qꝺ ⁊ iduratio male sũt ꝼm pl'm. ꝑmuta° ꝟo ipsius qñz fit ꝑ uiā crisꝭ ꝺriuatiōis ad emũctoria cerebri l' alia mēbra uilia et ē ꝼm pl'm salubris Et qñz fit ad mēbra nobilia. sic qñz ꝑmutať ad pleuresiz l' pleripleumoniā l' sq̄nātiā. Et h ꝑmuta° ē mala ꝼm pl'm. aut oē tale ap̄a crisiz hz ꝑ euōnē māifestā ut ꝑ sudorē l' fluxum sanguis nariuz aut emoroidaꝝ l' mēstruoꝝ aut ꝑ uōituz l' fluxũ uētris ⁊ qñz ꝑ fluxuz sanici ul' sāguis ꝑ aures nares aut os ut supra appuit i c° ꝺ soda eroica. Et qñz ap̄a uni⁹ huōris ꝑmutať ad gen⁹ ap̄atis alteri⁹ huōris. sic cuz ꝑmutať frenesis i litargiā. Et cāe qꝺ ap̄atuz cēbri l' pāniculoꝝ suoꝝ aut sunt extrīsece aut sunt itrīsece. Et extrīsece qꝺ sunt sine cē ꝑñt q̄cuuqz sunt cā attractōis huōꝝ ad locuz cēbri sub cranco. sic cas⁹ l' ꝑcussio l' fortis capiti obuiatō aeris cal'itas mora sub sole l' radys lune. forte capis exercitiuz et ipi⁹ fricatō fortis aut lauacꝝ seu balnea° maxie cũ 2eb⁹ cal'is uigilia m̄l'ta ira furor ⁊ sil'ia. Et q̄cũqz ꝓhibēt resol'onē fieri uapoꝝ ⁊ supfluitatũ coadunataꝝ in capite. sic aeris fritas. ⁊ alia q̄cũqz h⁹. Et itrīsece qꝺ sũt. aut añtes aut ꝯsiscte ex mala ꝯ°ne l' uaporib⁹ cal'is aut huōrib⁹ ꝯtētis in capite l' alys qbuscũqz m̄bris. Sig^a ap̄atũ cēbri l' pāniclóꝝ ei⁹ sunt potissīe tria. pᵐ ē ḡuitas sꝑata i capite. ōe. n. ap̄a iferť ḡuitatē i capite. ꝑ p̄ñtiā mē ipi⁹ ap̄atis. 2ᵐ ē dolor. nullũ. n. ap̄a effugit a dolore ḡuatiuo aut extēsiuo. Et ut pl'z si ap̄a fuerit magᵐ iueniť ḡuitas cũ extēsiōe. Et 3ᵐ ē febs. nullũ. n. ap̄a m̄bri ꝑncipal' l' nobil' l' ꝓping cordi repiť absqz febre. siue fuerit ex mā cal'a siue ex frā. q̄z uis in uehemen^a ⁊ reissiōe febris sit inter ea mag^a differē^a sic ēt i itēsiōe ḡuitatis ⁊ doloris sit iter ea differē^a mag^a ut i singl'arib⁹ capi s hoꝝ ap̄atũ appebit. Cura ꝟo ul'is ap̄atũ cēbri duob⁹ ꝑficiť istrum̄tis. s. dieta ⁊ potōe dieta qdē eligi pōt ex c° ul'is curōis egritudinũ capis ut eligāť res ñ nāles ꝯriā q̄litatē hñtes qualitati ap̄atis. Et cibi quidem et

potus debēt esse medicinales sic̄ exēplificat in apātibus cerebri cal'is loq̄ns. A.dix ad mīstrent̄ cibādo medicīe leues hūide.i.cibi medicinales leues hūidi suple ⁊ frigidi sic̄ ⁊ eꝯ° in apātibus cerebri frigidis.cibi medici nales debēt cē ⁊ cal'i ⁊ sicci.⁊ in alys q̄litati bus sil'r. Est aūt sūme ⁊ diligētissime attēdē duꝫ ut cibi ⁊ potus oī careāt euapōne iuxta posse.⁊ ꝙ sint pauce q̄ȝtitatis ⁊ facil' digōnis ⁊ ꝙ ꝓcuret̄ supfluitatū expl'siōeꝫ ꝑ egōnē ⁊ ꝑ urinā. Potio v̄o tres hēt potissimas intētio nes curatiuas.quaꝝ una ē ad eūanduꝫ.2ª ad diuertēduꝫ.⁊ 3ª ad alterāduꝫ.⁊ haꝝ qdē eūo potior ē ⁊ p̄or.Dixit.A.3ª.pª.c°.cum mām ⁊ē eūantia necessario p̄cedūt in eis q̄ debent fieri ꝫ māꝫ apātū ita ꝙ ēt p̄cedere dꝫ appro ximationē alterātiū ēt localiū ⁊ repcussiuorū ⁊ hoc maxīe si mā apātis fuerit ml'ta ⁊ in flu xu ml'to.si eniꝫ foret pauce q̄ȝtitatis ⁊ in flu xu paulatino ⁊ mitti possent repcussiua p̄cede re eūonē.Dix itaqꝫ.A.in apātibus cal'is pre suponēdo f.oiaꝫ debere p̄mitti ut supra pa tuit in uniuersali curatione.si mē nō fuerint uehemētis acuitatis.q2.s.nō sint furiose et cuꝫ motu īpetuoso administrabis.s.in p̄n° ꝓ solutiuo aquā fructuuꝫ.s.solubiliū ut leniat l' fructuuꝫ.s.stipticoꝝ ꝯp̄mētiū ut mirab.ta marindoꝝ ⁊ duoꝝ ḡnatoꝝ.q̄cūqꝫ eniꝫ horuꝫ ḡnatoꝝ aqua sufficit in mā n̄ uehemētis acui tatis.nō aūt in mā furiosa nisi ei p̄misceret̄ dyagridiuꝫ.⁊ iō si ap aliquos repit̄ h littera affirmatiā dicēs.si mē fuerint uehemētis acui tatis sic̄ qdā dn̄t hēre supplēduꝫ ē ꝙ aqª illo rū quorūcūqꝫ fructuū detur uigorata cū dya gridio.dēnt aūt in hys eligi fruct⁹ cōpressiui ue lenitiui ꝫm uarias dispōnes corpoꝝ ⁊ lo coꝝ a quibus mā pfluit ad caput. Supplent ⁊ post huius aque exhibitionē mā digeratur ⁊ subsequenter eūetur cuꝫ eo quod ꝯuenit ⁊ pꝫ supra in uniuersali curōne. Et dixit in cu ratione apātuꝫ frigidoꝝ incipiatur ab eūatio ne sicut in alys .De intentione uero ad diuer sioneꝫ sciēnduꝫ ipam ꝯpleri debere ꝫm ea q̄ dicta sunt supra in ipa uniuersali curatione egritudinuꝫ capitis. De intentione uero ad alterationē.dixit Hal'.2° miemir in princi pio repcussiuis utenduꝫ est que per infrigidā tia ⁊ stipticantia fiunt .⁊ post hec mitigatio rū ⁊ resolutiuoꝝ farmacoꝝ aliqd oꝫ misceri repcussiuis q2 in principio augmēti deinde quia in processu augmēti aliquod dyaforan tiuꝫ apponenduꝫ auferendo paulatiꝫ de rep cussiuis.suple ⁊ deinde quia in statu ⁊ maxi me in declinatione dyaforantibus solum utē dum. Et non est hoc totum dictum.Hali.nisi rememoratio curationis apātum generalis ut patet in sermone de membris exteriorib⁹ Sil'r ⁊ Auic.euꝫ sequens in c°.illo cum māꝫ ⁊ē.ideꝫ repetens dixit. Cuꝫ curas apostema ta calida oꝫ ut in eis incipiatur prius cuꝫ eo quod impellit quod fit cum infrigidantibus mixtis cum aceto ⁊ aqua rof nisi illic fuerit dolor uehemens tunc ei aliena acetum. quia cum dolor est magnus significat materiaꝫ cē multā cuꝫ aūt materia est multa prohibentur repcussiua pura.i.intensa maxie an̄ materie

diminutōeꝫ ⁊ diuersiōeꝫ ut ī curis hoꝝ apātū ꝑticularib⁹ appebit. Et p̄p̄e ꝓhibēt̄ admini strata cū aceto.q2 acetū ꝓfūdan° ea addit ad maiorē repcussiōeꝫ Et q2 repcussio n̄ ē possi bil' an̄ mīorātōeꝫ pp.suā ml'titudinē seq̄t̄ ide mē ꝯpactio ⁊ fixio i loco.⁊ ide additio i do lore ⁊ malitia apātis.ul' ꝓhibet̄ acetū qn̄ do lor ē fortis.q2 fortis dolor siḡt apā eē i uela mīb⁹ cēbri ad q̄ acetū cū sua ꝓfūdatōe ꝓueni ēs mordican° ledet ea.addēdo i dolore ⁊ ma litia apātis Suple.sed cū dolor.n̄ eēt fortis. aut ēt si eēt fortis.⁊ apā iā ꝓcessisset v̄l⁹ finē p̄ncipy.tūc posset appōi modicū aceti.⁊ ma xīe si cū ill' repcussiuis fr̄is aliq̄ medicine ca lide eēnt mixte qb⁹ remittēt̄ malicia aceti. Et fortasse ad hāc intētōeꝫ dixit postea Aui. cadat in eis.s.repcussiuis in p̄n° apātū dcoꝝ cal'oꝝ admistratio olei rof infrāti sufficiēter nō tn̄ ꝯquassati supflue cū aceto modico aut multo ꝫm diu̇sas dispōnes mē aut mēbri pati ētis.aut ⁊ ipius aceti l' ⁊ accn̄tiū de dolore ⁊ uigilys ⁊ al'. Que administratio dixit Aui.fi at in frōte ⁊ capite cū aq̄ uue lupine ⁊ faufel et croco ⁊ sandal' et sief memithe bolo armēo et lētibus excorticatis et sil'ibus. ⁊ aqs in q bus sint cocta stiptica frigida cū cal'is ꝯfor tātibus. Dicūt qdā.oleū rof ꝯquassatū cū ace to ꝯuenit qn̄ dolor n̄ ē uehemēs. Et dicūt ꝙ Auic.nō ꝯtinuat hāc partē ⁊ nō cadat ⁊ē cū superiori ubi ꝓhibuit acetū. Et dixit Auic. Alienatio a uehemēter frigidis sic̄ a papaue re opio et sil'ibus ē tibi necessaria nisi ap ne cessitatē uehemētē sic̄ pp instātiā uigil'. Aut uehemētiā doloris ut ēt supra patuit. Et tunc ēt cū administras ea in epithibus ul' alys mo dis ab ex̄ admisce cū eis caōmillā ⁊ sil'ia.nā camomilla dixit Auic: frāgit aliqd de acuita te.i.uehemētia opōnis narcoticoꝝ cū suo ca lore miti ⁊ apertiōe sua. Et fortasse cū ꝓprie tate q̄ cadit iter ea. Si aūt administrēt̄ narco tica interi⁹ debet frangi coꝝ v̄tus cū medici nis cal'iorib⁹ camomilla secū mixtis. Dein de post prinᵐ dixit Auic. administratis rep cussiuis uteris maturatiuis.i.mitigatiuis seu debil'r resolutiuis mixtis cū repercussiuis p̄ dictis Et hoc erit in prin° augmēti uocat au tē Auic.debil'r resolutiua maturatiua.nō q2 sint saniatiua. sed quia ubi non possunt resol uere māꝫ. preparāt ipsaꝫ aut ad saniationem et hoc in mēbris exterioribus ⁊ ubi querit̄ mē saniatio.aut ad ulteriorē resolutionem ut in membris interioribus ⁊ ubi non queritur saniatio. Et post .s.in processu augmenti di xit Auic.administrabis in quo sit parum re solutionis .s. ⁊ esiccationis.⁊ hoc intelligit plus q̄ȝ in prin° augmenti. sicut cum aqua in qua decoctum sit ordeū fractum ⁊ radix mir ti in quibus est desiccatio et aliqua resol'o. aut oleū camomillinū recēs solū.nocet enim āti quū dixit ꝫapio libro p°.c°.4°.q2 nimis calidū. Aut mixtum cum oleo rof.⁊ hoc ꝫm diuersitatem in acuitate mē ⁊ ꝫm ipsius ſbaꝫ et secundum ꝙ apā appropinquat ad statum. Et in sūma auctores uolunt ꝙ sicut procedit augmētū ita cuꝫ repercussio procedat resol'o maior ꝯsiderādo semper in coꝝ usu acuitateꝫ

mē ꝛ egritudis. q₂ quāto acucioꝛ tāto leuioꝛ
siue cū leuioribus medicinis fiat resolutio
Et considerando propinquitatē status quia
q̄̃to stat⁹ fuerit remotioꝛ tanto remissiora
dēnt esse resolutiua. Dix. A. ꝛ post ipm. s.
augmētū siue post ipꝫ resolutiuū q° utebaris
i fine augmēti utere aqs i qb⁹ decocta sint ra
dix apij ꝛ feniculi. ꝛ furfur ꝛ silia q̄ cīa sunt
fortius resolutiua ꝛ ōbes i hys ꝓseq donec
pucias ad statū i. ad finē stat⁹ ꝛ resoluat̃ tūc
. s. post finē stat⁹ q₂ in decl'one. ꝛ h̄. s. cū reso
lutiuis fortioꝛib⁹ faciēdo ex eis ēpl'a l' cero
taria l' ūgnēta In alteratōe v̄o apatū frigi
doꝝ dix. A. sum⁹ ꝯtēti ꝑ apocrusticis. i. rep
cussiuis oleo ro^s in p̄n° rei. s. mixto cū pauco
aceto acuto ꝛ subdit misce cū eo s̄btiliantia
sic̄ balasce ꝛ calamītū ꝑp̄e ꝛ sil'ia. ꝛ h̄ fit ut pe
netrare faciāt repcussiua ꝛ ut sua cal'itate resi
stāt aliq̄l'r frigiditati h̄uoꝛis iōqꝫ debēt esse
pauca in q̄̃titate ꝛ maxie in ꝓcessu p̄ncipij
misceri ōbēt ut patebit c° de litargia. ꝛ qdāꝫ
fortasse meli⁹ dicūt. s. ꝙ. A. cū dixit ꝛ misce
cū eo ꝛc̄. nō intellexit ō p̄n° augm̄ti in q° cō
petūt q̄ repellūt ꝛ q̄ resoluūt sil' mixta. Dein̄
dixit. A. administra. s. in p̄n° augm̄ti l' ꝺꝫ p̄di
ctos in ꝓcessu augm̄ti sqllā ꝛ acetū ei⁹ facien
do ēpl'ꝫ. ymo dix. A. ꝛ ēt cū eo gargarissma
si illō facē erit possibile q₂ s. nō sint ꝯditōes
ꝓhibētes hi⁹ gargarismata fieri. ꝛ dix. A.
fortasse sūmet duas tercias aur. um⁹ ō casto
reo ꝛ ꝑp̄e partiētes litāgiā. h̄ aūt eēt qn̄ egri
tudo in suo augm̄to ꝓlōgaret̃ ꝛ n̄ adeēt uehe
mēs febris aut aliud ꝓhibēs datōeꝫ castorei
eo ꝙ castoreū digerit has mās ut Gal'. dixit
terap. 13°. c°. ultimo. Et dixit. A. ōin̄ q₂. s. in
fine augm̄ti administra maturātia. i. digeren
tia mās frigidas in qb⁹ sit mollifica° ꝛ s̄bti
liatō ꝛ resol'o. debēt. n. omnia hi⁹ misceri ut
ꝓcedat resol'o ḡdatiꝫ ꝛ n̄ resoluat̃ s̄btile ꝛ re
maneat grossūꝫ. ꝛ dixit dein̄ post illud apud
statū. i. in statu ꝛ ēt post statū q₂ in decl'oe ad
ministra ap̄ utrasqꝫ res sil'. s. mās cal'as ꝛ fri
gidas mollificātia. i. medicinas resolutiuas
in qb⁹ sit mollificatō. i. poroꝝ dilatatō. quia
tūc meli⁹ resoluūtur mē ꝛ uapores meli⁹ tran
spirāt h̄ tn̄ poroꝝ dilatatō n̄ ē sit necessaria
in materijs cal'is sic̄ in frigidis. Et ponens
. A. can̄ in administratione p̄dictoꝝ medica
minū tā i apatib⁹ cal'is q̄̃ frigidis dix sit ad
ministratō frigidoꝝ. s. alterātiū ꝛ repellen
tiū itegre. i. pure nō mixtiꝫ cū ꝯfortātib⁹. q₂
cū talia frigida nō resoluant sp̄m n̄ egēt mix
tione ꝯfortātiū stipticoꝝ. ꝛ sil'r dix ꝙ sit ad
ministratō mollificatioꝝ. i. dilatātiū poros
ꝛ resoluētiū debil'r integre. i. pure nō mixtiꝫ
cū ꝯfortātib⁹. q₂ licꝫ aliqual'r dilatēt poros
ꝛ aliq̄l'r resoluāt nō tn̄ tm̄ ꝙ timeat̃ ex eis re
sol'o sp̄us ꝛ debilitas v̄tutis. Et dixit resoluē
tiū nō sit administratio ꝯfortatioꝝ. i. mixtiꝫ
cum confortantibus. quia ex usu pure resolu
tiuoruꝫ timetur spiritus resolutio ꝛ uirtutis
membri dissolutio. Et maxime hoc habet ue
ritatem in membris nobilibus de quoꝝ uir
tutis dissolutione timetur. ꝛ hoc fieri debet
in emplastris embrocis ꝛ unguētis siue quo
modolibet ipa resoluentia exteri⁹ aproxienẽ

Capitulum secundum de frenesi.

f renesis iterp̄tat̃ mētis a
liena° ō₂. n. a fre
n̄ grece qō ē sape ul' ꝺm alios
qō ē mēs ꝛ lēsis qō ē lesio q̄i
sapie l' mētis lesio. Et ꝺꝫ quos
dā frenes̃ ō₂ a frenō ꝓsico qō iterp̄tat̃ uelam̄
siue cohopim̄tū et sen ꝓsico. qō ē apa. i. uelaī
nū cēbri apa. Et ut sic iterp̄tatū ō₂ solū ō v̄a
frenesi ut appebit. Silib. dix ꝙ a frenib⁹ no
mē assūpsit q cēbꝝ circūuoluūt. Arabice autē
frenes̃ ō₂ karabit⁹ a karon arabico qō ē rō
ꝛ bitos qō ē ꝑmuta°. q̄i ꝑmuta° rōis et ꝯsi
lij qui. n. freneticus ē nō hꝫ usuꝫ rōis nec ꝯsi
lij potestatem. Ex p̄dicta itaqꝫ nois ōclara
rōe appet ꝙ frenes̃ ut dix passion̄ ē m̄tis alie
na° ꝛ insania ex lesiōe cēbri ꝛ pāniculoꝝ ei⁹
ꝓueniēs. Quinqꝫ mōis dicūt repiri frene
siꝫ diu̇sificari. uno mō ꝺm modū cēndi ei⁹. ꝛ
ꝺm hāc diu̇sitatem due fiūt spēs ei⁹ ut sic. n.
frenes̃ diuidit̃ in v̄aꝫ et n̄ uerā. 2° mō ꝺꝫ lo
cū in q° fit et ꝺm hūc modū pl'es fiūt spēs ei⁹
ut appebit. 3° mō ꝺm cās efficiētes ꝺm q̄s
ēt pl'es fiūt spēs ei⁹. 4°. mō ꝺm maneriēꝫ
ei⁹ ꝺm quē una frenes̃ ō₂ salubris l' minoris
seu puē malicie. Et alia ō₂ mortal' seu intēse
malitie. 5° mō ꝺm uariū modum termina
tōis ei⁹ ꝺm quē modū tot sūt spēs ei⁹ quot sūt
mōi qb⁹ pōt teriari. et de hys oib⁹ diu̇sitati
b⁹ appebit. Nō v̄aꝫ frenesim uocāt Alex. et
pl'es alij ꝑafrenesiꝫ. Et ō₂ ꝑafrenes̃ apara
greco qō ē iuxta. ꝛ frenes̃ q̄i dispō ꝑp̄e fre
nesiꝫ exn̄s. Uerā v̄o absolute uocāt frenesiꝫ
Et assignās Alex. drāꝫ inter eas dix. ꝑp̄e
tas ꝑafrenes̃ ē ꝙ nō toto tp̄re ꝑmanet. sꝫ pau
sat. frenetica aūt passio sēper manet. Est. n.
ꝑafrenesis n̄ egritudo. sꝫ accn̄s sequēs egri
tudinē. ꝛ iō mouet̃ ꝛ pausat minuit̃ ꝛ auget̃
ꝺm motū ꝛ q̄etē crescētiāꝫ et decrescētiā egri
tudis c⁹ ē accn̄s. Et h° ē ueꝝ ꝺm pl'm. in aliq°
. n. cāu posset ꝑafrenes̃ remanē l' n̄ minui pau
sāte l' diminūta egritudīe. q̄̃ ipa seq̄t̃. sic̄ aln̄ ꝯ
tingit i ꝑafrenesi sequēte febrē q̄ remanē pōt.
ymo ꝛ augeri post lētescētiā febris. ut innuit
Ras̃ p°. ꝯtinētis c°. 8°. ꝛ h° eēt qn̄ febris ōre
linq̄ret imp̄ssionē i cēbro malā aut qn̄ i statu
ꝑoxismi febris pauci fumi ascēderēt et p⁹ sta
tū declināte paroxismo ascēderent m̄l'ti. tunc
. n. i declinatōe ꝑoxismi febris i ꝑafrenesi fi
eret augmētū. hoc tn̄ raro ē eueniens. Et
ut patet primo continentis per Alex. pera
frenesis aliquando uocatur absolute aliena
tio. Et Gerardus dixit uocari ꝑafrenesiꝫ
frenesim notham. Et dixit nisi causa eius
abiciatur facile transibit in frenesim ueram.
Auic. prima 3¹. capitulo de karabito in
nuit nouem modos euentus frenesis non ue
re. primus modus est eius que fit propter fe
bres. 2⁹ est eius que fit propter humores
adhustos existentes in oꝛe stomaci quos am
bos modos tetigit. Gal'. tertio. ꝛ quarto de
interioribus. 3⁹ modus est eius que fit ꝓ
pter apata exn̄tia i partib⁹ extrinsecis capis
ut timporibus uel circa aures quem modum
tetigit Ras̃. p° ꝯtinētis c° 8°. 4⁹ modus
ē ei⁹ q̄ seq̄t̃ ad apa pāniclī uelātis crancum

exteriꝰ.quē modū tetigit zoar.liº pº trac. zº
cº.5º. 5ꝰmodꝰē eiꝰ q̄ seq̄t ad apā dyafrag
matis. Sextꝰ modꝰ ē eiꝰ q̄ seqt̄ apā lacer
toꝝ pectoris. Septimꝰ modꝰ ē q̄ seqt̄ apā
uesice. Octauꝰ ē eiꝰ q̄ seqt̄ apa matricis.
Et Nonꝰ ē eiꝰ q̄ seqt̄ apā stōaci. Et ysaac
febriū 4º ponit modū aliū q ē eiꝰ q̄ sequit
ebullitōez sanguis cordis.dn̄t ad istos mōs
reduci possit oēs modi pafrenesis possibilis
eueire pp egritudies tociꝰ l' m̄broꝝ aliquoꝝ
quorūꝯq3 qūocūq3 cēbro cōicātiū.Dix.Ser.
sup Uia.pafrenesis seqt̄ malā ꝯplonē cal'am
ꝛ siccā capitis siplicē.i.purā l' cū hūoris co
lerici seu mel'ici uitio l' pp maniā p̄cedētē uel
mal'iā.l' ē accn̄s febris maxie causonis emi
tritei febris terciane ꝯtiūe l' duplicis tercia
ne iterpolate ꝛ al'n siplicis l3 raro.l' ē accn̄s
apātis stōaci aut epis aut pulmois aut lateris
.i.pleure l' dyafragmatis aut renū uesice uel
matricis.ꝛ qn̄3 accit pp forte dolorē alicuꝰ
dc̄oꝝ m̄broꝝ pp cōitatē q̄3 hn̄t cū cerebro.ꝛ
sic pafrenesis sēp ē egritudo pp cōitatē.Sic
frenesis ꝟa sēp ē egritudo p ꝑꝑetatē ptiū sb
cranco ꝯtētaꝝ q̄ egritudo ē egritudo ꝯpoita
ex oībꝰ tribꝰ generibꝰ morboꝝ.nā sēp ē apa
in dc̄is ptibꝰ sbcranco.Cuiꝰ aūt dc̄aꝝ ptiū sit
apa uidētur auctores dissentire inter se. Et
.n.Rap dix q karabitꝰ ē egritudo cal'a in ce
rebro ex apāte facto in eo. Et ꝺclarās hoc
dc̄m sbdit nō o3 ut credat̄ q sit in ipo cēbro
ymo ē in uelaie duro ꝯtinēte ip3.S3 fortasse
ledit̄ cerebꝝ cū eo ꝛ fortasse ledit̄ cu3 eo cra
neū.i.pāniclus uestiēs craneū ꝺforis ꝛ hº p
neruos q sūt i pāniclo i quo ip3 ē īuolutū.ꝛ
dix Rap.fit plꝰ i pāniculo ex quo nascit̄ uuea
ꝛ scōina q̄ sūt due tunice oculi.pº ꝯtinētis di
xit.y.karabitꝰ ꝟa ē cū apa orit̄ i piamatre
q2 ipossibile ē sba3 cēbri apāri. Dix Uia.
frenesis ē apa calidū in cēbri pellicul'. Dix
.A.karabitꝰ ē apa calidū i uelamie sbtili et
grosso absq3 sba cēbri.Et sic uolūt auctores
cū suis sequacibꝰ.q sit apa uelamis cerebri
ꝛ nō sbe ipiꝰ cerebri. Gal'. ꝟo megapulsuū
ut ponit̄ pº ꝯtinētis cº.8º dix q accit in tuni
ca cerebri sbtili ꝛ q accit ēt i cēntia cēbri.s3
pl'ies accit i piamatre q̄3 i cēntia cēbri.Paulꝰ
ēt dixit q ē apostema colericū nascēs in cere
bro aut eius tunica. Et hal'.ꝯº theorice ꝛ si
militer azararius similiter dixerunt q est
apostema pāniculoru3 in substantia cerebri.
Dicunt q frenesis uera dupliciter potest
summi.uno modo stricte ꝛ proprie pro siba
re.i.apostemate colerico siue herisipila.ꝛ sic
dicunt esse apostema pāniculoru3 ꝛ nō substā
tie cerebri.Alio modo large prout importat
simul fl'onem ꝛ herisipilam.Et sic dicūt eue
nire posse in panniculis ꝛ substantia cerebri.
Frenesim quoq3 stricte sumptam dixerunt
Gal'.ꝛ Rab.ut patuit in uerbis dictis frequē
tius euenire in panniculo subtili q̄3 in grosso
quia subtilis est rarioris substantie magis
aptus recipere q̄3 grossus.sunt etia3 in eo ar
tarie ꝛ uene multe colocate per quas frequē
tius ꝛ habilius fit defluxus materie ad ipm
in grosso uero non sic sunt. Auicena uero
ꝛ zoar uolūt ipa3 freqn̄tiꝰ fieri i pāniclo gro
so.q2 nā expellit ad ip3 iur̄ posse mā3 plꝰ q̄3
ad subtilē.q2 minꝰ nobil' ē illo.Est ēt grossus
rōe sue grossiciei aptior recipe et ꝯtinē mā3
apāntē.Et ꝑcessit h discordia aut extiatōe si
ue ꝯiectura dc̄oꝝ auctoꝝ diꝟsa pp. diꝟsitatē
dc̄aꝝ cāꝝ aut ex expiētia p q̄3 uni eueit freqn̄
tiꝰ repire hº apa i grosso q̄3 i subtili ꝛ alteri
eꝯº. Dixit Ser.sup 9º.al.itll'igo q freneb sit
apa cal'm fm cēntiā.q2 cēntial'r de sāguie uel
col'a l' utroq3 nā l3 p putrefactōe3 calor acq2e
ret̄ i mā cēntial'r fria.n̄ tn̄ cēt ꝟa freneb Di
xit.A.karabitꝰ.s.uerꝰ ꝛ sirsen ē nomē ꝑꝑu3
apātis uelamis cēbri cū ē cal'm l3 i qbusdam
locis ꝯcedat̄ ēt dici ꝺ apāte sbe cēbri.Et est
nom̄ ꝑꝑu3 sbe hꝰ apātis.ē tn̄ trāsūptū ex no
mie accn̄tis qꝺ ip3 comitat̄ qꝺ ē alienaº ꝛ in
tellectꝰ pmixtio cū cal'itate adhurēte.Et no
mē accn̄tale cadit sup hoc accidens.ꝛ nomen
artificiale cadit super hº apa.ꝛ itelligit h.A.
p nom̄ accn̄tale hº nom̄ karabitꝰ qꝺ ut supra
patuit siḡt alienatōe3.ꝛ p nom̄ artificiale itel
ligit sirsen qꝺ artificial'r ꝛ fm ethimologiā ē
ipositū ad sig̃ndū hº apa. Et dixit q actō hꝰ
nois karabiti ē silis actiōi subeth qꝺ ē ēt no
mē accn̄tis pmutatū ad sig̃ndū egritudinē fa
ciētē ip3.Et dix qdā hoies ꝑꝑa noia ignorā
tes extimāt q birsen sit ꝑꝑū nom̄ hꝰ apātis.
et q sirsen sit leuiꝰ illo.i.sit illꝺ idē apa.tn̄ ē
leue ꝛ ꝺbile.Et ꝺ hys hoibꝰ fuit Rab i dioni
hꝰ ꝛ ēt pº ꝯtinētis.dix.R. birsen aliud est pp
apa cēbri ꝛ donec hūor nō dn̄at̄ capiti ē sir
sen.S3 dix.A.nō est ita.nā birsen est dictio
psica ꝛ ꝺr abir qꝺ est pectꝰ et sen qꝺ ē apa.i.
pectoris apostema.Et sirsen etiam est dictio
persica et ꝺr a sir qꝺ est caput ꝛ sen apostema
.i.capis apa. Ex dictis p3 distinctio freneb
posita.a Ser.sup uiatico.s.q frenesis qn̄3 ē
morbꝰ pse et qn̄3 ē accn̄s alteriꝰ morbi. Et
p3 ēt diuersitas freneb zª.s.illa q̄ ē sūpta fm
locū q̄ maxie ꝯpetit frenesi ꝟe.nā hº apa qn̄3
ē in duobꝰ pāniclis cēbri sil' et qn̄3 ē i altero
ipoꝝ ꝛ qn̄3 apātur cū eis sba cēbri qꝺ pōt ꝯ
tingē duobꝰ mōis .ul' p uiā cōicatōis mē.ut
qn̄ pp suā nimiā q̄titatē cōicat̄ pāniclis et
sbe cerebri ꝛ apāt utrūq3.uel per uiā permu
tatiōis mē. ut qn̄ portio mē apostemātis pā
niclos pmutat̄ ad sba3 cerebri et apāt ipsa3.
Et Auic.dixit q hoc apa h3 loca diuersa fm
ptes cēbri diuersas.q2.s. qn̄3 accit i an̄riori
pte cerebri.ꝛ qn̄3 in posteriori.ꝛ qn̄3 in me
dio et qn̄3 cōicant in eo due ptes cerebri.et
qn̄3 oēs.pl'm tn̄ eiꝰ nō fit nisi in eo qꝺ anteri
orē uentriculū seqt̄.s. in ptibꝰ circūadiacēti
bꝰ ei siue sit pannicꝰl siue sba cerebri.ꝛ post
hāc pen̄ media3 ptem cerebri. Ex eo q ptes
iste anteriores ꝛ post eas medie sūt laxiores
et hn̄t plures uenas q̄3 posteriores sunt etia3
calidiores un̄ magis apte redduntur ad reci
piendū mām. Dixit Ser.super.9º.al.quāuis
possit hoc apostema in quolibet uentriculo
.i.in qual3 trium partiū cerebri gn̄āri.tn̄ ut
pl'm ꝯtingit in anteriori parte.q2 in anterio
ri pte est maior calor.ꝛ in ea magis dn̄atur
sanguis.pp re h mi abile quod multum ē in
an̄riori pte. Frenesis quoq3 diuersificata
fm mā3 duas facit spēs.una ē q̄ ex uaporibꝰ

cãtur.⁊ ista ꝓꝑe ꝯueït freneſi nõ ꝟe.⁊ alia ẽ
q̃ cãtur ex mã hũorali q̃ ꝓꝑe ꝯuenit freneſi
ꝟeõ q̃ mã hũorali uidẽt auctores diſſentire
Alexan.n.ponẽs differẽtiã itez freneſiz ⁊
ꝑafreneſiz dix mľtũ inter ſe differt freneſis ⁊
aliena° fit.n.ꝟa freneſ ex colorib⁹ rubeis cũ
ad cẽbꝝ ueniũt itẽſa febre ⁊ ſľonẽ ibi faciũt
aut in mirigã.ante igitur quam ſurſum aſcẽ
dãt aut ſe infigant ſeu ꝯſtipẽt nõ freneſis ſed
ꝑafreneſis ðr ex interualo fcã fumo aliq° ⁊
h ꝯtingẽ ſolet.qñ in ſtatu poĩta ẽ febris ꝯtiᵃ
fumis enim a toto ut in ꝫ febribus uel ab
aliqᵃ ꝑte corporis aſcẽdẽtib⁹ ad cẽbꝝ.⁊ mi
ringas cãta ex illis mala ꝯpľone caľa.fit ꝑa
freneſis ð qb⁹ fumis dix Ser.ſuꝑ 9°.al.ꝙ ni
ſi ꝓuideaẽ ð ipoꝝ repľone ut reſoluãtur ibi
mľtiplicati fiũt cã ꝟe freneſ qð freq̃nter acci
dit ⁊ qr ꝓpĩqtatẽ hẽt ut in ꝟaz freneſiz ꝯuer
tiẽ ꝑafreneſis ẽ uocata.Et ſic Alexan.uoluit
ꝙ ꝟa freneſ ex coľib⁹ rubeis fiat Serap.ue
ro dix ꝙ fit ex hũore coľico citrino.⁊ dixit
fit ẽt ex ſãguïe corrupto adbuſto aut ex coľa
Yaſac ꝟo febũ 4°.dix ꝙ generaẽ ex fumo ca
lido ⁊ ſicco Uia.ꝟo dix ꝙ fit duob⁹ modis
aut ex icẽſiõe coľe rubee cẽbꝝ aſcẽdẽtis aut
ð ſanguĩs ebulitõe i corð cui⁹ qdẽ fumus cũ
aſcẽderit cẽbꝝ fit ibi ap̃a.Et itelligũt hy au
ctores ꝑfumũ ipꝫ hũorẽ q i ſuo aſcẽſu ſbtilia
tur ad modũ fumi.Dix haľ. h°.ap̃a aut eſt ex
ſanguie aut ex coľa.licꝫ ei aliquotiẽſ aliquid
admiſceaẽ fľatis. Notãt ꝙ hui⁹ ap̃atis aliud
ẽ ſanguineũ aliud coľicũ aliud fľaticuz et
aliud mľicuz.⁊ qð ẽ ſanguicũ ẽ ex ſãguïe ſb
tili.⁊ qð ẽ coľicuz aut ẽ ex coľa rubea pura
aut ex colera citrina.aut ex colera adbuſta.
remanẽte forma colere.⁊ ſꝫ quoſdaz põt fie
ri a colera uitellina.⁊ qð ẽ fľaticũ.aut ẽ ex
fľate dulci aut ex flegmate ſalſo ⁊ quod ẽ ex
mľia aut ẽ ex melãcolia fecali ſbtiliata. aut
ex mľia adbuſta q̃ fit ex colera ut pľm cũ ad
buriẽ.De hys ſpẽb⁹ dix.A.hui⁹ ap̃atis ꝑnᵐ
.i.mã radicalis aut ẽ ſãguis aut colera citriã
pura aut colera rubea pura aut colera ad
buſta trahens ad nigredinem .i. facta mľia
preter apoſtema fľicuz.i.ultra hoc ꝙ hoc apo
ſtema põt eſſe fľicuz fit.ſ.ex humoribus di
ctis.Quidam tamen dicunt ꝙ Auic.in hys
ꝟbis preter apoſtema fľicuz uoluit excludere
ꝙ hoc apoſtema non fiat ex flegmate ſed pᵃ
expõ eſt melior .Quia tam̃ Gali.in ꝯmento
affo.aciduz ructuantes.⁊ Auic.3°.10ᵃ.c°.de
pleureſi dicunt ꝙ mẽbꝝ pãniculoſũ raro ap̃a
tur a mã groſſa ꝑꝑ ſoliditatez ſue ſbe que non
de facili penetratur a materia groſſa. Id cir
co dicunt ꝙ hoc apoſtema rariſſime fit a ma
teria malancolica fecali. Et poſt hanc a
flegmate dulci .⁊ deinde a flegmate ſalſo.
⁊ poſt a malancolia adbuſta ex colera ⁊ de
inde a colera uitellina .Et poſt hanc a co
lera citrina ⁊ ultimo minus raro a colera
rubea. Dixit Zoar fit frequentius ex mã
calida ⁊ ſubtili q̃ꝫ ex alys . Et Auic.dixit
plurimum ei⁹ nõ fit niſi ex ſanguie colerico
⁊ citrino.i.pľm ei⁹ fit a ſãguie mixto cũ coľa
rub aut citrina.Et h° itellige ſiue ſãguis in
mixtõe dñeẽ coľe ſiue coľa ſãguini.hic.n.ſã
guis ẽ hũor ille q ẽ mag̃ apt⁹ penetrare i m̃bꝝ
pãniculare.⁊ iõ ſm pľm repiẽ faciẽs h° ap̃a
et.n.ſi coľa pura ſit ſubtilior q̃ꝫ mixta ſãgui
ni.qr acqrit a ſãguie groſſitiẽ et ꝑ h° ſit mag̃
apta pẽtrare i pãniculare mẽbꝝ ñ tñ frequẽti
us cãt h° ap̃a.qr ip̃a pura raro repiẽ i cẽbro
ꝑꝑ ꝯrietatẽ ꝯ°nis ei⁹ ad cẽbꝝ.Et qr aſcẽdẽs
ad cerebꝝ nõ aſcẽdit pura. ymo ñ niſi cũ ſan
guie. Qð ait Zoar dixit.ꝙ oĩa ap̃ata q̃ fiũt i
cerebro ꝓ maiori ꝑte ſũt ex mã mixta fľati.
nõ itellexit ð fľate groſſo neqꝫ ꝙ multũ fľatis
ſit i iſta mixtiõe ita ꝙ uincat i mixtiõe.qr ut
ſic cẽt ſᵐ qr cẽt difficile pẽtrabiľ i pãnicľos.
Sꝫ itellexit ꝙ i illa mixtiõe ſit aliqd aquoſi
fľatis ð quo copia repiẽ i cẽbro ſꝫ pľm ð q°
aliqd ipſi coľe admiſceẽ ex cuius mixtiõe re
ſultat coľa citrina et ſi ip̃a miſcẽẽ ſãguini cẽt
illð idẽ qð dixit Auic.ꝙ pľm ei⁹ fit a ſãguie
citrino.Dicũt p̃dcã ꝟitatẽ hẽre qñ hoc ap̃a fi
eret ꝑ uiaz deflux⁹ qð ut pľm ẽ. Si.n.fieret
ꝑ uiaz cõgõnis a coľa rariſſime fierꝫ ⁊ maxi
me adbuſta.naz rariſſime ẽ ꝑꝑ. opõnẽ ꝯ°nis
cerebri ad ꝯ°nẽ coľe.ꝙ coľa i ip̃o ꝑ uiaz ꝯge
ſtiõis multipliceẽ ad ap̃a faciẽdũ.⁊ maxime
coľa q̃ ibi adburaẽ.Et ex diꝟſitate dcõꝝ hu
moꝝ ꝯponẽtiũ hoc ap̃a eliciẽ alia dio ei⁹ in
ueꝝ ⁊ nõ ueꝝ. Dixit Ser.ſuꝑ uiatico dici ſo
let ꝙ hui⁹ freneſis alia ẽ uera ⁊ alia nõ uera
ẽt ꝙ ꝟa fit ex colera rubea uľ colera adbuſta
et ꝙ nõ ꝟa fit ex colera citriã q̃ ẽ colera mix
ta cũ fľate. Silib.aũt dixit.ꝙ ꝟa hui⁹ freneſ
fit ex colera rubea ꝯueniẽtib⁹ ꝑticularib⁹. ⁊
ſm quoſdaz ẽt ex ſanguie et non uera habet fi
eri ex colera uľ ſanguine alteri hũori mixto.
Et qdaz dicũt ⁊ meli⁹.ꝙ q̃cũqꝫ fit a colera ľ
ſanguie ſingľr uel ꝯmixtꝫ ðr ꝟa freneſis.Et
quecũqꝫ fit ab alys hũorib⁹ ut fľate uel mľia
et ſingľr uel ꝯmixtꝫ ðr non ꝟa freneſis.Et
Horð.dixit. ꝙ ð coľa citrina fit freneſis nõ
ꝟa. Diꝟſitas quoꝫ freneſ ſũpta ſm maneriẽ
ei⁹ ſm q̃ꝫ alia ẽ bõa.i. minorẽ maliciaꝫ hñs
⁊ alia mala.i.grandẽ maliciã hñs mľtis mõis
ꝯſiderari põt. p° rõe ꝑme diꝟſitatis ſupra
dcẽ.dixit.n.haľ.ꝙ fcã ex ap̃ate eſt fortior ⁊
durior ſiue difficilior.ſuple q̃ꝫ ꝑafreneſis.2°
rõe mẽ ap̃antis.Dixit Alex.hec freneſis nõ
eſt unius ſpeciei.ſꝫ diuerſe ſi.n.ex acris ma
terie exiſtat minor eſt .ſi ꝟo ex rubeis for
tior ⁊ ualida nimis efficitur. et eſt eius 3ᵃ
ſpẽs q̃ cariadis.i.cito periculum inferẽs no
minaẽ q̃ pl⁹ ſine menſura eſt illa que ex ru
beis colonbus gñãtur. ita ut ex nimia febre
ardeſcat ⁊ eſiccetur homo. Dixit Ser. ſuper
9°.al.que a colera fit adbuſta eſt deterior qr
fiunt maniaci et minus mala ea eſt que fit a
colera rub.pura.Et adhuc minus mala ẽ que
fit a colera citrina.et debilior omnibus ⁊ ſa
lubrior eſt illa que fit ex ſanguine. 3° ratõ
ne membri in quo fit. Dixit uiaticus factum
in ſubſtantia cerebri peſſimum eſt et moleſtũ
ſuple ſupra factum in uelaminibus .et ſic eti
am affirmauit Horð. eo ꝙ eſt in membro
nobiliori ad qð deteriora ſequuntur acci
dentia ut patebit in ſignis.Dixit Ser. ſuper
uiatico freneſis. in medula cerebri eueni
ens moleſta eſt ⁊ periculoſa minus uero q̃ in

sbtili fit pāno. ⁊ adhuc minꝰ q̄ i grosso. nā si
i ipo fit cēbro significat ꝙ mā sit mlta ⁊ fu
riosa. ⁊ cēbꝝ ōbile i resistēdo Dnt frenes q̄
plures occupat ptes ōterior ē sua opposita.

4°. rōe ꝑmutatōis dix. y. i 7° affo. ex piplo
nia frenesis malū. quē affoᵐ. qdā exponūt
ꝓ pafrenesi et ṽitas ē ꝙ pafrenesis eueniēs
in ꝑiploia ē mala mltitudinē ⁊ malitiā hūoris
signs. A. tn̄ in h c° ō frenesi reduc hūc affoᵐ
ad frenesiꝫ ṽaꝫ q̄ supuēit piploie ⁊ eiꝰ super
uētꝰ potest esse aut peripleumonia remanente
⁊ tūc cā eiꝰ ē hūor exn̄s in mbris spūalibus
a calore piploie calafactꝰ ⁊ sbtiliatꝰ raptꝰ ad
cap ō q°. A. dixit ꝙ ē malū qꝛ sigt fortē ca
litatē hūoꝝ. l cā ē qꝫ ponit. G. in ꝯmenꝰ dicti
affo. qꝛ si piploia ō acutis fit hūoribꝰ neces
se ē in cēbꝝ ascēdat fumꝰ nimiꝰ. i. hūor sbti
liatus in modū fumi ex q° frenesis ꝯficit. aut
ē eiꝰ supuētus piploia n̄ remanēte cū mā pi
ploie ōriuat ad cēbꝝ ōrelinqns pilmonē ⁊ fac
i cēbro apā ⁊ h ēt ē malū. qꝛ fit ꝑmutatō ad
mbꝝ nobiliꝰ ⁊ maxie si fit ṽtute iā ēte ōbili
tata ex piploia. ⁊ sile itlligere ōbes ō ꝑmuta
tōe cuiuscūqꝫ alteriꝰ morbi mbroꝝ inferio
rū ut apātis stōaci epis l pleure l alioꝝ l cuꝫ
mā faciēs febrē hn̄s minerā in mbris inferi
oribus ꝑmutaret ascēdēs ad cerebꝝ ⁊ apa
ret illud morbis illis nō remanētibus l ēt ip
sis remanētibus hūore malo mltiplicato fie
ret raptus eius ad cerebꝝ ⁊ aparet ipꝫ. l pōt
h ꝯtingere dixit. A. ex ꝑmutatōe sirsen non
ṽi ad sirsen ueꝝ ⁊ intellexit h°. A. ꝑ ṽo sir
sen illud qō fit in uelaminibus ⁊ ꝑ nō ṽo il
lud qō fit i sba cēbri. Et ista ꝑmuta° ē ma
la. qꝛ fit ad mbꝝ nobiliꝰ. l itellexit ꝑ sirsen
ṽo illud qō fit ex sāguie colico sbtili ⁊ ꝑ nō
ṽo illō qō fit ex sāguie igrossato ꝑ mā adhu
stionis. ⁊ h ēt ꝑmuta° ē mala qꝛ ō mā minus
mala ad magis malā. Qui aūt dnt ꝙ itllxit ō
ꝑmutatōe fcā a ṽo sirsen. s. ab eo qō ē cū apa
te ad nō ueꝝ. s. ad id qō ē sine apāte errant.
qm ista ꝑmuta° nō ē mala ymo bona. nisi in
cāu. in q° frenesis illa ṽa sil cū nō ṽa rema
neret. Quito rōe ꝯsideratōis accn̄tiū. Et ō
hac ꝯsideratōe. A. plures mōs posuit primo
eniꝫ dix illud sirsen i q° ē ꝯmixtio rōis ꝯpo
sita cū risu ⁊ fletu una hora post aliā ē maluꝫ
qꝛ ex hoc significat ꝙ fit ex mā diuersa cuiꝰ
una ps ē sanguis a q° ꝓueit risꝰ ⁊ alia mlia
adhustionis calefacta a q° ꝓueit fletꝰ. 2° dix
. A. cū ꝑseuerat ḡuitas i ptibꝰ capitis ⁊ pul
monis seu pectoris q̄. s. ḡuitas ul ē defectus
ad motū l ē sensus pōderis. deinde supuenit
spasmꝰ ⁊ uomitus uiridis ē mortale. qꝛ signifi
cat siccitatē excedētē ⁊ ultimā adhustionē et
morit hic dix. A. i hora sua si ṽtꝰ fuerit ōbi
lis. Si ṽo fortis ꝓlixior hora sua erit unus
dies aut duo dies. Et idē posuit Ras p° ꝯti
nētis auctoritate. y. ē aūt hoc iudiciū extima
tiuū. 3° dix. A. cū patiēs laborat. i. iqetatur
aīo l laborat i hanelitu ⁊ euoit colerā rubeā
⁊ ē ōbil morit eadē die ⁊ si ē fortis i duobꝰ
diebꝰ uoitꝰ eniꝫ cole rubee nō ē malꝰ sic uo
mitꝰ cole uiridis prassine ul eruginose. ⁊ tō
nō morit eadeꝫ hora sicut precedens. 4° di
xit Auic. Nullus quidem uisus ē. s. a galo
hn̄s apā in ptibꝰ cēbri cꝰ urina fuerit aq°sa
q euasit. qꝛ sigt ꝯpletū raptū hūoꝝ ad capō. ⁊
ꝑ ꝯn̄s sirsen ꝯfirmatū a q° nō fit euasio ut in
fra dicet. Dix. y. 4°. affo. qbꝰ urine lipiō aut
albe. ⁊ h° siue albedine opaca terminātē uisū
siue albedie cādida trāslucēte maxime in fre
neticis appētes male sāt. siue frenes sit ṽa si
ue n̄ ṽa. nā sigt mās rapi ad capō. un̄ fit. ꝙ si
ē frenesis ṽa ꝯfirmet ⁊ si ē n̄ ṽa trāseat in
ṽaꝫ. Et in h ꝯcordāt cōiter oēs auctores. et
hy mōi sūt sirsē mali. Sirsen ṽo ō q° sperat
euasio. A. posuit duos mōs unꝰ ē ille in quo
eger recordat eiꝰ cū q° alienauit pꝰ alienatō
nē febris. sic ēt dixit Gal. 4°. ō interioribꝰ
sigat. n. ꝑ h°. ꝙ l n̄ ē ṽa frenesis. l ꝙ si ē ṽa
n̄ ē cū mlta lesiōe cēbri. 2ꝰ ē dixit. A. qn̄
accit ei ritꝰ arthonati. i. ꝯtinuꝰ. h. n. ē sigtio
laudabil. qꝛ sigt māꝫ sāguineā satis benignā
ō q̄ habet fiducia ꝙ uincat a nā. Frenes q°
qꝫ mltas hꝫ terīatōes. ipa. n. sic reliq apāta
aut resoluit aut suppurat aut creticat ꝑ euo
nē manifestā. aut ꝑ exiturā aut indurat aut ꝑ
mutat. Et melior haꝝ termiātōuꝫ ē q̄ fit ꝑ re
solōnē. dein̄ q̄ fit ꝑ eūonē manifestā ōin̄ q̄ fit
ꝑ deriuatōeꝫ. Alie ṽo oēs sūt male. in qbus
nulla aut pua hēt fiducia de euasiōe Et modi
qdē apti eūoni cretice in frenesi sūt sudor et
fluxꝰ sāguis ex naribꝰ. hee. n. eūones maxie
ꝯueniūt ei qꝛ ut plꝫ ē ō sāguie colico apto ilꝰ
uys educi. Et. y. 6°. affo. posuit aliū modū. et
ē fluxꝰ sāguis ꝑ emoroydas. Dix. n. fm unaꝫ
lrāꝫ freneticis emoroyde inate boᵐ. Dix. A.
karabitus mltociēs. i. aln̄ resoluit. i. terinat
ꝑ emoroydas cū fluūt emittētes. s. sāguinē et
hic mōus maxie ꝯpeteret frenesi ex sāguine
mlico mixto cū mlia fecali l adhusta. qꝛ tal ē
sāguis q plm eūat ꝑ emoroydas. Dicūt ꝙ in
sudore ⁊ fluxu sāguis nariū. n̄ solū māꝫ aūtē
huiꝰ apātis q̄ adhuc ē in uenis illi ꝓpings q̄
fouet ꝯseruat l auget ipꝫ ꝯueiēter educi. ueꝝ
ēt māꝫ eiꝰ ꝯiūctā q̄ ibibita ē in porositatibꝰ
⁊ collecta. Et h° ē ex aptitudine mē faciētis.
⁊ ꝓpinqtate loci. sꝫ in fluxu sanguis emoroy
daꝝ cāꝫ ꝯiūctā ꝑꝑ ꝯrias cās. n̄ ꝯueiēter eūa
ri posse aūteꝫ ṽo sic. aūte ṽo cā eūata. nā red
dit fortior supra. ꝯiūctā ⁊ resoluit et ꝯsumit
eā. Deriuatio ṽo eiꝰ ē sic illa q̄ fit ad post
aures ⁊ carnem glandosaꝫ sub eis. ⁊ qn̄ꝫ li
cet raro ad aliorum emunctoria mēbra igno
bilia. Dicunt per experientiam inuentuꝫ esse
frenesim frequētius terminari per deriuatō
nē apāte eueniēte post aures. Aln̄ ēt sꝫ raro
terminat sic alia apāta interiora capitis per
sanguinē l māꝫ aquosā egrediētē ꝑ os nares
uel aures. Frenesis autem que suppuratur.
aln̄ expellitur eius sinuatio per aures cum eu
ius expulsione aln̄ accidit sanitas. sed raro.

De permutatiōe autem frenesis dixerunt.
Gal. ⁊ Alex. karabitus mutatur in litargiam
et ethicā. ⁊ qn̄ꝫ in maniaꝫ. Dixit Auic. qn̄qꝫ
infunditur karabitus et mutatur in litargiā.
Dicunt hoc posse multipliciter euenire Aln̄
enim frenesis flatice mā trāsit ad posteriorē
ptē cerebri. ⁊ efficit ibi litargiam. Et aliqn̄
in frenesi fcā ex colera et flate resoluitur ps
subtilis colerica ⁊ remanet flica. et remanet

litargia. Et aliqñ in frenesi sãguinea sup̄flu⁹
inõbit⁹ et ꝯtinu⁹ usus frigidoꝝ ꝯuertit san
guinẽ ad nãz fl̄cã ꝛ ĩpellit̃ ꝑ illa frigida ad
ptẽ posteriorẽ cẽbri ꝛ cãt ibi litargiã. et eẽt
ħ litargia nõ ꝟa. i. ñ fc̄a a ꝟo fl̄ate. et sic dñt
qdã intll̄ndũ eẽ qñ dñt auctores ꝙ ex frene
si fit litargia aut eꝯ°. et aliqñ sup̄flu⁹ us⁹ fri
gidoꝝ ml̄tiplicat mãz fl̄caz i capite, p̄cipue
in hñtib⁹ nãl'r cẽbꝝ frigidũ et hũiduz q̄ al'n
effic̃ litargiã. et tũc ñ erit ꝑmuta° ꝟa frenesis
in litargiã s; ꝯplicatõ frenesis cũ litargia ul'
s̄bcessio litargie post resol'onẽ frenesis. Qui
dã dñt karabit⁹ ꝑmutat̃ in litargiã ñ ꝓut li
targia significat ap̄a frigidũ cẽbri. s; ꝓut si
gnificat obliuionẽ stupidã accidẽtẽ sine ap̄a
te frigido cẽbri. qð põt ꝯtingere resolutis ꝑ
tib⁹ sõtilib⁹ mẽ frenesis remanẽtib⁹ grossis
l' ingrossatis ip̄is ꝑtib⁹ s̄btilib⁹ ex usu inõbi
to frigidoꝝ qb⁹ modis l' coꝝ altero remissa
acuitate mẽ faciẽtis frenesi; patiẽs q p° mo
uebat̃ ut maniac⁹ remanet stupid⁹ in mobil'
obliuiosi⁹. et ð hac ꝑmutatõe dix. A. p[1] z^a c°
ð ꝯplẽdis dispõibus ꝙ ẽ mala. Et dix. A.
qñ; libat̃ patiẽs a karabito et cadit i ethicã
. s. febrẽ. et ħ maxie esset ð frenesi col'ica i q^a
cal'itas exñs fortis adhurẽs esiccaret m̄bra
corporis et figeret in eis cal'itatẽ febrilem.
et qñ; ñ termiat̃ frenesis ad eticã. s; etica se
qt̃ post eã et fit ambaꝝ ꝯplicatõ et moritur
eger cũ eis. Et dix. A. patiẽs frenesi; qñ; ef
ficit̃ ðmoniac⁹ et ħ l' qr frenesis termiat̃ ad
maniã. l' qr mania seqt̃ ad frenesi;. et ꝯplicat̃
cũ ea et maxie ħ ꝯtingeret in frenesi ex col'a
adhusta. l' ml'ia adhusta. et supra patuit ꝙ fre
nesis ꝟa qñ; ꝑmutat̃ i ñ ꝟaz. De ꝑmutatõne
ꝟo frenesis ñ ꝟe dix. A. nõ ueꝝ si;sen aliqñ
terminat̃ in ueꝝ et ħ põt ꝯtingere. qñ mala
ꝯ° cal'a capitis praua l' cũ mã hũorali aut ua
porali eẽt cã. ꝙ hũores trahẽnt̃ ad cap̄ et at
tracti l' aly ꝓus in capite exñtes colligẽnt̃ ad
faciẽdũ ap̄a. et qdã ẽt uolũt ꝙ uapores in ca
pite exñtes l' ad ip̄; attracti et in eo retẽti ali
qñ ibi ꝯuertãtur in nã; hũoralẽ. et sic ꝯuersi
faciãt ap̄a. et fortasse hũc modũ intll'exerunt
auctores q ut supra p; dixerũt ħ ap̄a fieri ex
fumis cal'is et siccis. p° ꝯtinẽtis dix. y. quel;
spẽs frenesis. s. ꝟe ẽ mortal'. dix. H. sup p° ꝓ
nosti. i ꝯmen°. F. manuũ mobilitatis ꝛc̃. ꝙ
frenesis ꝟa ẽ ꝑnitiosa i oi genere suo ñ ꝙ ex
ea null⁹ euadat. s; qr pauci ab ea euadũt. ꝛ ma
xie ab illa q̄ ẽ i s̄ba cẽbri. ð q^a dix. A. ꝙ ẽ sẽ
per uehemẽter mala ꝑims ut pl'm i 4° die. si
tñ quartã diẽ effugerit. i. ptrãsierit euadũt id
ẽ euadere possũt. Dix Alexã. frenesis ẽ ex ge
nere morboꝝ acutoꝝ qr ẽ ut pl'm ꝑacutus et
ml'totiẽs ꝑꝑacutus. Dixit Gal'. ut p° ponitur
ꝯtinentis. Nũq̃ uidi patientes karabitu; ni
si paucos cu; febre a p^a die morbi qn more
rentur añ 7^m. Dixit Ras p° ꝯtinentis ꝙ. y.
dixit 7° epidimiaꝝ ꝙ senes raro euadunt a
frenesi. unð ait Auic. senes raro euadunt ab
egritudine karabit⁹. s. ueri ꝛ causa est in ꝯue
nientia ꝛ elõgatio ml'ta ꝯpl'onis senu; a com
pl'one mẽ facientis karabitum. qua de cã nõ
incurrunt karabitu; senes nisi a cã mag^a ual
de ꝛ maxie ꝟificatur de sãguine col'ico. In

glosula ꝟo al. ðr ꝙ ex frenesi rarissie euadũt
iuuenes. cuius cã esse põt ml'titudo mẽ ap̄an
tis q̄ s̄m pl'm in iuuene reperit̃ ml'ta. et adiu
uat ad h° acuitas s̄is iuuenũ ꝑꝑ q̃; fortẽ pati
unt̃ dolorẽ c⁹ fortitudie ml'tũ exsoluũt̃ ceteris
ꝑib⁹. i seib⁹ ẽ ðterior. Cãꝝ frenes alie sũt ex
trisece et alie itrisece. Et extrisece qð sũt si
ue cẽ possunt Aer cal's et sicc⁹ mora sub sole
exercitiũ forte. balneũ. et capis fricatio for
tis. et cal'oꝝ ei circũappositio et maxie i cor
pore repleto. uigilie sup̄flue ira et furor. cibi
et pot⁹ et medicie cal'e sup̄fluitatũ retẽtio eb
etas et multa repl'o et sil'ia. Et qñ; ẽ cã eius
cas⁹ l' ꝑcussio siue obuiatio capitis fortis cũ
fit ide attractio mẽꝝ ad ip̄m. Intrinsece ꝟo
cãe iã patẽt ex supradc̃is. et . n. añtes sũt sic̃
mala ꝯ° cal'a et sicca. et hũor cal's siue uapor
calid⁹ i toto l' capite exñs uel aliquo mẽbro
uñ possit ascẽdẽ ad ip̄m. Et ap̄a alicuius mẽ
bri cõicantis cẽbro. et dolor. et q̄cũq; egritu
do cal'a capis et sil'ia. Cõiuncte ꝟo sunt. sic̃
mala ꝯ° cerebri uel pãniculoꝝ cal'a uapor in
cẽbro et pãniculis retẽtus imediate turbans
et ledẽs ip̄; cerebꝝ et pãniculos suos. l' hũor
cal's in capite collect⁹ ap̄ans l' ñ ap̄ans. Dix
Rasis p°. ꝯtinc̃tis 8°. c°. hoĩes multũ repleti
sũt ꝑati ad frenesi;. Dixit uiatic⁹ ħ ĩfirmitas
ex magna ꝑte solet ꝯtingere hys q mag° et su
bito exercẽtur labore. et p̄cipue qñ ꝯ° exerci
tãtis ẽ cal'a et sicca et maxie si exercitiũ fc̃m
fuerit estiuo tp̄re Ex qb⁹ ꝟbis appet ꝙ col'i
ci cal'e et sicce ꝯ°nis sũt mag̃ apti ad ĩcurrẽ^m
frenesi;. et ꝙ estas sit ex tp̄ib⁹ mag̃ apta euẽ
tui frenes q̃;uis i fr'icis l' i yeme eueniẽs sit ð
terior. Et hñt p̄dc̃a ꝟitatẽ de frenesi ꝟa . ð ꝑ
afrenesi ꝟo posset alñ ꝯtigẽ oppo^m. Et ista ꝑ
afrenesis ẽ ea q̄ maxie ꝑata ẽ euẽire repletis

Signa p̄cedẽtia frenesi; futurã. Dix. Ale.
p̄cedit futurã frenesi; frequẽs insõpnietas.
et sõpnia ingeta cu; mẽtis turbatõe. et exili
unt et fantasias patiunt̃. ut etiam aliq̃ uidere
se dicãt. Et q̄ futura sunt p̄dicere uolentes i
cipiunt intimare quasi signis hys q in domo
sunt. Et du; loquunt̃ aliquid ex aliq° dicunt
et asperiores et furiosiores q̃; esse consueue
rint appent. Et grande et spissum aspirant Et
pulsus habent paruos et duros. Et in poste
riori parte capis dolores paciũt̃ sepi⁹. No
tãt ꝙ p̄dc̃a signa sũt ꝓnostican^a futurã frene
si; in hõie sano existẽte nec patiẽte aliã egri
tudinẽ. Et s̄bdit Alex. ꝙ si passio. i. dispõ su
ꝑuenerit. ita ut iã ꝓxima sit frenes. tũc extẽ
sis ocl'is. ꝛ pauidis attẽdũt. s. ꝟsus aliq̃; rẽ.
l' ꝟs⁹ aliquẽ locũ. Et hñt ocl'os hũidos satis
ꝛ uiuidos et rubeos ꝛ lippos ꝛ inhẽntes et
lacrimãt̃ ñ ex ãbob⁹ ocul' s; ex uno tm̃. cũ. n.
ista sig^a appent. tũc iã frenesis ẽ ut fiat. Si
gna aũt frenesis in iã patiẽte future sũt febris
ꝯtinua q̄ ñ manifeste appet in sup̄ficie corpo
ris puls⁹ pu⁹ plenitudo faciei. assidue uigilie
pigritia loquele. tristi^a pigrities corporis
et tñ assiduus mot⁹ ꝑ lectum. i. reuolutio fre
quẽs de latere in latus. rubedo oculorum et
lacrime et in sensibil' extremitatũ frigiditas
scilic; ab infirmo. ꝛ urine paucitas. et sentit
patiẽs quasi maleationem in capite cu; tini

num aurium. Et inflãtur eius ypocõdria. Et respicit rem cum auiditate. ꝛ sentit dolorem in corꝺ. A. quoqȝ ponẽs sigᵃ signᵃ futurã freneſiȝ ĩ hõie iã patiẽte aliquã egritudĩeȝ ꝛ maxĩe febrẽ dix. cũ uideris ꝑ sigᵃ. ꝙ ĩ corpore sit egritudo acuta ꝛ febris praua. qꝛ ꝺ mala putredĩe ł ꝺ mã mobili ꝛ furiosa. ꝛ nã. i. uẽtér patiẽtis. s. q̄ p̄us ñ erat stricta tũc strĩgit̃ nũtiat̃ ut sit in patiẽte sirsen. rõ ẽ. qꝛ tał. egritudo seu febris ẽ ꝺ mã coł̃ica cuiꝰ raptꝰ ad supiora ꝺnotat̃ ꝑ stricturã uẽtris q̄ puenĩens ad cap̃. faciet karabitũ. ꝛ iste nũtiꝰ dixit A. ẽ fortis ĩ sĩgndo h. rõ ẽ qꝛ ꝟtꝰ egri ꝓpter egritudinẽ acutã ꝛ febrẽ prauã fc̃a ꝺbilis ñ poterit resistẽ mẽ illi qn ap̃et. et sic ut plm̃ euẽit. et raro oppᵐ. Et dixit. A. p̄cedũt karabitũ obliuio rei ꝓpinqȝ. i. ꝺ ꝓpinqᵒ ap̄hẽse. ex hac. n. obliuione cũ accidit nũtiat̃ karabitꝰ futurꝰ. qm̃ ꝑ h significat̃ ꝙ calor in capite auget̃. ꝛ ꝙ uapores mł̃ti acuti in capite colligũtur. qbꝰ mł̃tiplicãtur in capite fantasie diuerse et uary discursꝰ qbꝰ accidit obliuio rei ꝓpinqȝ q̄ cał̃itas et q uapores possũt esse cã karabitus et ꝟi et ẽt ñ ꝟi ꝫ diuersitatẽ imp̃ssionis cãe. dicũt qdã intł̃lit ꝺ ꝓpinqtate uniꝰ hore. ꝫ ego puto ꝙ intł̃lat̃ ẽt ꝺ minori tẽpe

Et ꝟificat̃ maxĩe ĩ hõie q p̄us nõ erat obliuiosus. et p̄cedũt dix. A. karabituȝ tristiᵃ sine causa. s. exteriori maĩfesta. et h ꝑꝑ malas ymaginatões et sõpnia mala p̄cedenᵃ ex multis et malis fantasys. ꝛ p̄cedũt karabitũ dix A. soda mł̃ta. i. fortis ł diuturna q̄ ẽ cã attractõis ad locũ hũoꝝ potẽtiũ ap̄are. ꝛ grauitas capis ꝛ replo ymo ẽt alñ tocius corporis. et maxie si replo fuerit mẽ coł̃ice ł sãguis całi ꝛ dix. A. añcedũt ip̄m citrinitas faciei fm plm̃ ex dñio colẽ ascẽdẽtis ł q̄ iã ascẽdit ad cap̃. ꝛ p̄cedũt ip̄ȝ uigilie ꝓlixe ꝑꝑ cał̃itatem ꝛ siccitatẽ ꝛ acuitatẽ hũoris uł uapoꝝ. Dixit Ser. sup Uia. uerã freneſiȝ sẽp añcedit ꝑer afrenesis q̄uis pafreneſiȝ nõ sẽp sequat̃ frenesis. Cuȝ ergo uideris p̄dicta signa seu plura uł fortiora ex eis appere in sano uł egro corpore maxie in eo q dispositus est ad freneſiȝ ex ꝯplone etate tẽpe regione ꝛ regie p̄cedẽte ut exercitio ad solẽ uenatõe ꝛ sił̃ibꝰ tũc nuntia ꝙ frenesis accidet. Inquit Gał. 5ᵒ de interioribꝰ hãc passionẽ nõ mĩma p̄cedũt accidẽtia. Nã alñ patiuntur uigilias. ꝛ aliquãdo corrupte ꝛ inordinate dormiunt ymaginationibus eis appentibus adeo ꝙ coacti incipiunt clamare inuiti atȝ stupefacti ꝛ a lecto surgere. Et aliquãdo sine aliqua cã obliuionem patiuntur uase enim quesito ꝛ sub eis posito mingere obliuiscuntur ꝙ si minxerint reddere uas obliuioni traddunt. inordinate quoqȝ respondent eis qui eis loquũtur ꝛ plurimi cum audatia ꝛ temere respondent. et maxime si in sanitate fuerint mites ꝛ humiles. Panelitus quoqȝ est magnus rarus ꝛ remotus. i. tardus sed pulsus eorum est minor hanelitu Nam substantia pulsus. i. arteria uicina nature nerui est. Et aliquando sentiunt dolorem in occipitio ꝛ subdit. Cum autem huic passioni. s. frenesi apropinquauerint oculi fiunt siccissimi ab uno lacrime fluunt calide utriqȝ oculi cathia. i. lippitudine implentur. et uene eorum sanguine implentur. Et sãguinem ex naribus distillant.

Al. dix. cũ aliquẽ febris ꝯclusa ꝯtiᵃ inuasit cũ forti capitis dolore ꝛ ocłoꝝ g̃uedine. ꝛ in facie ꝛ ocłis uehemẽs fuerit rubedo ꝛ horror luĩnis. et in płsu uelocitas ꝛ frequẽtie supfluitas ĩuenit̃ sigᵃ frenesis citissime. s. future fieri iudicabũt. Dixit. A. tremor eueniẽs añ karabitũ nuntiat ip̄ȝ. maxĩe tremor uerꝰ. sig̃t. n. raptũ mł̃toꝝ uapoꝝ maloꝝ ł hũoꝝ acutoꝝ ad capꝺ q possũt eẽ cã freneſ. Rabi quoqȝ ꝯgregãs oĩa ista signa. 6ᵃ. ꝑticła suoꝝ affo. dixit ꝙ sũt. xx. s. uigilia ingetudo alienaᵒ mẽtis q̄ paulatĩ paulatiȝ crescit. febris acuta cõtinua obliuio p̃ntiũ. modica sitis ꝛ eger incipit currẽ et furẽ. sp̄s malignꝰ ꝛ spissꝰ. pulsus ꝑuꝰ. et defectiuus cũ duricie deceptio piloꝝ a uestibꝰ ł stipulaꝝ a parietibꝰ. ligue grossities ꝛ nigredo dolor posterioris ꝑtis capis siccitas lippitudis oculoꝝ ꝛ ex uno ipsoꝝ emissio lacrime cale. fluxꝰ guttaꝝ sãguis a naribꝰ falsꝰ auditꝰ. lesio ꝟtutis motiue ĩ corpore toto ł ꝑte. Et ĩ figura decubitꝰ iacet infirmꝰ ꝓstratꝰ. Et cũ difficultate respondet. q̄ sigᵃ alñ sũt oĩa sił. ꝛ alñ ꝓ maiori ꝑte. Notãt ꝙ p̄dc̃a signa cũ sũt remissa sũt ꝓnostica ꝫ cũ intẽdunt̃ efficiũt̃ signa demõstratiua frenesis ut appebit. Signa gñis q̄ sũt cõia õibꝰ sp̄ẽbꝰ ꝟe freneſ. q̄uis iter ea sint pła q̄ ẽt cõicãt frenesi nõ ꝟe et sũt demõstratiua p̃ntis frenesis sũt in sũma. 16. De qbꝰ. A. loquẽs dixit pᵒ alienatio supfluit qñȝ ꝛ abscindit̃. i. remittit̃ aᵃ uice. Alienaᵒ ꝟo in ꝟa frenesi sẽp adest ꝫ ñ sũt sꝑ eodẽ mõ nec eadẽ intẽsõe qꝺ ꝯtigẽ põt ꝑꝑ diꝟsitatẽ motꝰ mẽ ad ledẽdũ. qñȝ. n. fortiter mouet̃ ledẽs uehemẽter cẽbꝝ et tũc aliẽaᵒ supfluit. et alñ lẽte mouet̃ et ñ tm̃ ledit et tũc alienaᵒ remitt̃. 2ᵒ dixit abbominaᵒ ẽ eis loq̄le et pigritia ab ea. Et nõ intellexit ꝺ loq̄la coꝝ ꝫ ꝺ loq̄la astãciũ. ip̄i. n. q̄i sẽp loquũtur ł loq uolũt nec tacẽt ẽt si p̄cipiat̃ ei s alys tñ abbominãt̃ loq. ꝛ auertũt se a locutõibꝰ eorũ. et pigros se ostẽdũt ad audiẽdũ eos. ac si ñ possint pati audire eos.. Et hᵒ qꝺ accidere põt ꝑꝑ acuitatẽ febris. ꝛ uehemẽtiã doloris capitis. et tũc ñ solũ abbõinãt̃ loq̄lã alioꝝ ꝫ ẽt ꝓp̄aȝ. Et ut sic eẽt hᵒ signũ pᵐ i qᵒ adhuc adest cognitio ꝛ ꝑceptio nocumẽti. abhorrẽt. n. tũc cã ꝑcepta lesiõe ex uoce murmure ł loq̄la Et põt accidẽ ex eo ꝙ ñ ꝑcipiũt lesionẽ. qꝛ iã nõ sẽciunt nec cognoscũt. ꝛ tũc rixãt̃ et loquũt̃ ꝛ clamãt. ꝛ alñ respõdẽt ñ uocati. ꝛ qꝛ multũ loquũt̃ uidẽt̃ abhoiari alios loq. ꝛ tũc eẽt signũ augmẽti. Et alñ hᵒ ꝯtingit ꝑꝑ ꝺbilitatem uirtutis nõ potentis tollerare locutionem alioꝝ. et tunc esset signuȝ status ꝛ confirmatõis frenesis. Et 3ᵒ. dixit Auic. ꝙ adest eis permixtio intellectus idest uirtutis sensitiue interioris maxime tñ extimatiue siue cogitatiue. Dixit. Ser. super. 9ᵒ. al. ꝙ in frenesi uera semper corrumpitur ymaginatio siue ap̄a sit paruum siue magnum. et hoc ideo. quia ab isto apostemate semper leditur anterior uentriculus cerebri in quo uiget uirtus ymaginatiua. Et dixit ꝙ alie uirtutes

maxime meōriales possunt esse salue nisi apo
stemasit magnū qō cōicet omnib⁹ uētriculis
cerebri. Dixit glosator patiēte una uirtute
animali ut ymaginatiua possunt alie esse sal
ue ut rō ꝛ memoria. qō dictū licet habeat ue
ritatē de p̄teritis aphensis. non tn̄ uerificat̄
de p̄ntibus. pōt eniꝫ intellectus de p̄teritis
bn̄ diiudicare ymaginatiua corrupta sꝫ de p̄
sentib⁹ nō. Et rō ē qꝛ ex quo ymaginatia ma
le ꝛ corrupte se hēt circa p̄ntia. ꝛ talia male
ꝛ corrupte rep̄ntet intellectui. nō poterit in
tellectus illa nisi male ꝛ corrupte recipe ꝛ p
ꝯn̄s nisi corrupte iudicare. Et s̄bdit Auic. ꝙ
pl'm hoꝝ. s. dictoꝝ triū signoꝝ. i. ip̄oꝝ fortio
ratio ē circa quartā diē. Dixerūt qdā ꝙ. A.
intellexit. ꝙ pl'm hoꝝ circa 4^{m} dieꝫ si pseue
rauerit. i. ꝯtinuata fuerint usqꝫ ad 4^{m} diem
tunc ip̄a significant frenesiꝫ ueraꝫ ꝛ nō al'r l'
an̄ ut. s. si durauerint duobus diebus l' trib⁹
Uerūtn̄ dictū istoꝝ nō bn̄ consonat dictis au
ctoꝝ nec expientie. Jdeo dicenduꝫ et melius
ꝙ Auic. uoluit. ꝙ ista signa in p°. 2°. uel 3°.
die appentia significāt frenesiꝫ uerā uerūtn̄
pl'm coꝝ. i. ipsoꝝ augm̄tū ē circa 4^{m} diē qō
ꝯtingit qꝛ 4^{a} dies ē dies indicatiua in q̄ ac
cidit m̄āꝫ fortius moueri. ꝛ p ꝯn̄s magis leō
re ꝛ inde ip̄a accn̄tia fortificari. ꝛ hoc maxi
me ꝟificatur in frenesi sāguinea cui⁹ etiā 4^{a}
dies posset eē cretica. Dicūt aūt maxie in
sanguinea qꝛ in frenesi col'ica pp nāꝫ col'e cu
ius ē in 3^{m} fortius moueri posset contingere
in 3° ul' 5° die ip̄oꝝ signoꝝ fortioratō. 4°
dixit Auic. adest iquisitio extremitatum. i.
manuuꝫ ductio hac illac. ac si pilos uel aliud
colligat. aut ac si aliquid uenet̄ ꝛ cape uelit.
quod ꝯtingit pp lesionem uirtutis ymagina
tiue. Et dixit 5°. ē extremoꝝ agitatio et in
qetudo. Nam freneticus cum membris suis
extremis nō qescit nec pausat ea. sꝫ agitat et
mouet hincinde. Et qdam dicunt. ꝙ ubi litte
ra dicit agitatio. dꝫ dicere iectatō. nā i extre
mis m̄bris freneticoꝝ accn̄t qdā mot⁹ iecti
gatiui ip̄etuosi pp nocum̄tū pānicl'oꝝ cerebri
Dicūt ꝙ cā q̄ꝛ in frenesi minuit̄ ꝟt⁹ sēsitiua
ꝛ al'n i totū deficit. ꝟt⁹ ꝟo motiua p̄manet ꝛ
al'n itenditur saltē usqꝫ ad tēpus. m'ti enim
frenetici mouētur fortiorib⁹ motib⁹ q̄ꝫ mo
uerētur tēpe sanitatis. ē ꝙ cerebꝝ ē p̄ncipiū
sensus ꝛ motus. sensus in patiēdo. ꝛ motus
in agendo ut iam supra patuit quādo igitur
cerebꝝ apostemat̄ apāte cal'o caliditas illa
stimulat ad agendum nō ad patiendum. Et
adiuuat ad hoc qa ꝟtus sensitiua uiget in an
teriori cerebro i quo in frenesi ē lesio mag^{a}.
motiua uero in posteriori ubi nō ē lesio aut
p̄ua. ꝛ si cal'itas cōicet p̄ti posteriori reddit
neruos motiuos sicciores ꝛ p ꝯn̄s ad motuꝫ
fortiores in an̄riori ꝟo sēsitiui nerui nimis
esiccāt̄ ꝛ p ꝯn̄s ihabiles reddūt̄ ad sēsum ut
dic̄. Ser. sup 9° al. Dicūt freneticoꝝ motus
maxime fortificātur in manib⁹. qm̄ cū man⁹
sint organū organoꝝ pp ip̄aꝝ habilitatem.
p̄turbato in frenesi intellectu. ꝛ p̄turbatis
alijs ꝟtutib⁹ sēsitiuis. adaucta uero motiua
ꝟtute fortificatur p amplius motus i organo
organoꝝ. Et dixit Auic. 6°. est extremoꝝ
frigus quod cōtigit p̄pter reuocatōem calo
ris cū sp̄u ꝛ sāguine ad interiora ꝛ ad locum
apātis. ꝛ adiuuat ad hoc. discohoptura extre
mitatū. Nā frenetici ſm pl'm maxime ante ꝯ
firmationē discohoperiūt mēbra sua et uolūt
tenere ea discohoperta. Plerunqꝫ enim di
xit Auic. infrigidāt̄ coꝝ extremitates absqꝫ
frigore extrinseco faciēte illud. Q̄uis disco
hop̄iūt se ut qn̄ nō ē frigus extrīsecus in ae
re. sꝫ solū adest reuocatio caloris. Et 7° di
xit Auic. in eis hanelitus est magnus agita
tus inequalis siue diuersus. ꝛ cū sua diuersi
tate ē etiā nō ordinatus. Dixit Gal'. in li°.
de dis̄nia in desipientijs. i. egritudinibus fre
neticis i hanelitu optiēt raritas ꝛ magnitudo
Gal'. aūt dixit. ꝙ in hanelitu est uarietas
frequētia ꝛ angustia. Dixit Ras. p° ꝯtinētis
ꝙ hanelitus ē magnus rarus ꝛ inordinatus.
Dixit sapio ꝙ coꝝ hanelit⁹ ē alt⁹ pp uari
etatē g° in dictis auctoꝝ de h° hanelitu. No
tāt ꝙ i frenesi in p̄n° maxie ꝛ an̄ ꝯfirmatōeꝫ
ꝟtute adhuc ente forti et necessitate magna si
in s̄ba affuerit obediētia q̄ i pl'ib⁹ ē hanelit⁹
fit magnus. Et dicūt qdā ꝙ i rei ꝟitate ha
nelit⁹ coꝝ ē frequēs ut dixit hal'. et h° respe
ctu hanelit⁹ nālis. Uextn̄ nō ē frequēs respe
ctu sue magnitudinis. Et aliq dicunt ꝙ qꝛ ha
nelit⁹ ē magn⁹ ipse in rei ꝟitate non est fre
quēs. qꝛ sufficit necessitati magnitudo ex eo
ꝙ magnitudo hanelit⁹ in eis ē uehemēs ita
ut dicat Auic. ꝙ in hanelādo extensio ossium
pectoris coꝝ ad sup̄iora ē multa ut multum
attrahatur aeris. Hoc tn̄ quidam adducunt
pro alio signo exponentes ossa pectoris eleua
ri ad superiora. i. uersus partes superiores
et furculam superiorem extendi qō contingit
qꝛ mē sursum feruntur. Sed hanelitus in fre
quentia ꝛ raritate est medius quaꝫ mediocri
tatem ꝯparatam ad magnitudinem eius qui
dam auctores raritatem uocauerunt. Et ali
qui dicunt ꝙ in rei ueritate. hanelitus coruꝫ
pōt esse rarus. ꝛ hoc erit qn̄ ymaginatio cor
rupta diuerteret animā ad alias opōnes unde
redderent̄ pigri in hanelādo. ꝛ nō frequenta
rēt in hanelare. fantasmata enim quādoqꝫ mi
nus egredi faciunt ab eo qō ſm rationem ut
dixit hal'. in libro de dis̄nia. Cum uero esset
frenesis confirmata iam deiecta uirtute ha
nelitus fit paruus ꝛ frequens. Jn equali
tatis aūt hanelit⁹ causa est duplex in eis una
est fortis pugna inter naturam ꝛ morbum in
qua pugna nā grauatur. Et alia est cogitatio
alienata cum multis fantasijs. nunc uero plu
ribus nūc uero pauciorib⁹ quibus accidit
hanelitum diuersificari. Et inordinationis
eius causa est uehementia pugne et alienatio
nis. Et dixit Auic. octauo est cum ipso
tremor eueniens et potest intelligere de tre
more uero qui accidit eis cum confirmatur
egritudo et debilitatur uirtus. Et potest in
telligere de tremore improprie sumpto pro
saltu ꝛ iectigatione qui accidit eis maxime
ante confirmationem de quo etiam supradi
ctm ē i 5°. signo. Accidunt autem isti mo
tus cōtractiui ꝛ iectigatiui ex lesione pānicu
lorū cerebri cōicata membris musculosis q
motus non diu durant. Tremor uero ue
rus accidit communicata lesione neruis et

cordis ac ēt mēbris cōicatis etiā eis a cere
bro acutis uaporibus. Et ꝯ° dixit Auic.
inest eis qñ sompnus inquietus. .s. uel cum
corporis inquietudine etiaꝫ ipis dormienti
bus ul' cuꝫ mltis sompnys terribilibus pp q̄
excitantur ⁊ clamāt est enī eorū excitatio
ꝺm plm ꝯmixta cum uocibus. Et subdit
Auic. qñ dormiunt ⁊ qñ uigilant dormiūt
tñ paruꝫ ⁊ uigilant multuꝫ. ⁊ in hoc cadit di
uersitas secundū diuersitatem materie frene
sis. ꝺm quam aliqui uigilant plus alys et eꝯ°.

Dixit Ras primo ꝯtinētis. qñ uigilant
⁊ qñ dormiunt sompno inquieto cum agita
tione ⁊ motu ⁊ sompnys corruptis ⁊ terribi
libus donec clamant ⁊ salliāt aliqñ. Et di
cunt quidā predicunt q̄dam ex eis futura. et
ego qȯ uidi germanuꝫ meuꝫ in q̄daꝫ sua egri
tudine freneticuꝫ factuꝫ predicere plura futu
ra sicut euenerūt in breui. Et Macrobi⁹
reddit cāꝫ pp q̄ꝫ frenetici p̄dicunt futura et
recolunt p̄terita q̄ nūq̄ꝫ audierunt neqꝫ sciue
rūt. dicens ꝙ intelligētia supior in sompnys
detegit anime aliquid per sil'e. eo ergo ꝙ in
tellectus nō intēdit tunc opōibus corporali
bus neqꝫ recipit tūc aliquid ꝑ sensus corpo
rales ⁊ eleuat tunc facieꝫ suaꝫ ad supiora p^a
cā uel intelligētia que cognoscit preterita et
futura in ipoꝝ animā sic imprimit ⁊ sic scit
que prius nūq̄ꝫ sciuit. Et hec dixit fiunt in
sompnys ⁊ forte etiam in frenesi. Dixit enīꝫ
Gal' in anologio ꝙ intellectus hēt quandaꝫ ꝓ
p̄etateꝫ qua futura prediceret nisi esset corpo
ri alligatus. Et dixit Auic. decimo est
illis inuerecondia ⁊ audatia et ira. Di
xit Ras. primo ꝯtinētis fiunt audaces ⁊ ira
cūdi sine uerecondia ultra ꝯsuetudinem. In
est enīꝫ eis audatia et ira propter feruorem
⁊ inuerecondia quo ad locutionem tacendo
rū ⁊ discohopturaꝫ pudendoꝝ ꝓpter corrup
tioneꝫ extimationis. Et dixit Auic. ii°. ab
horrent radios et auertunt se ab eis cohopiē
tes oculos ⁊ auertentes faciem ne uideant lu
mē. quod contingit propter paucitatem sp̄s
uisibilis. ip̄e enīꝫ ita paucus ⁊ malus mittit̄
ad oculos ꝙ nō est potens aspectum luminis
substinere. Et dixit. iz°. agitant̄ lingue eo
rum uehementer. i. hac illac ducunt eas. quod
potest contingere uel quia querunt eas hūc
ctare cuꝫ sint uehementer esiccate. ul' ꝓpterea
ꝙ coꝝ ratio est corrupta unde ducunt linguas
ac si loquerentur. cum tñ non loquantur. Et
pp corruptionem ymaginatiue aliquando ab
sciditur uox coꝝ quia ymaginantur nō op
portere loqui unde nō loquuntur neqꝫ respō
dent interrogāti. uel contingit uocis abscisio
qñ pp debilitateꝫ ꝟtutis ut in frenesi con
firmata. Et quandoqꝫ propter impotentiam
mouēdi linguaꝫ ꝯtingenteꝫ ex multa siccitate
⁊ arefactione eius uel ꝯtingentem ex aposte
matione eius. Naꝫ qꝛ multuꝫ ducūt linguam
aliqñ extra emittūt ⁊ stringūt eā dētib⁹ suis
aliqñ ita fortiter ꝙ pp stricture illius dolorē
fluūt hūores ad linguā ⁊ apostemant eam.

Et dixit Auic. iz°. qñ non desiderant
aquā. i. potū. Dixit Ras p° ꝯtinētis non bi
bunt nisi parum. Uiaticus uero ⁊ zoar dixe

rūt ꝙ sitim nimiam patiūtur. Notāt ꝙ frene
tici multum sitiunt. quia causam magne sitis
habēt caliditatē. s. esiccantem cōicatam ori
stomaci ⁊ alys nutritiuis ⁊ etiā spiritualib⁹
mēbris. Uerūtñ cum hoc ꝙ multum sitiūt
ꝓpter corruptionē ymaginatōis ⁊ iudicy et
ꝓpter diuersionē cāraꝫ in eis ex mltis ⁊ ua
rys fantasmatib⁹. nō recordātur sitis eoruꝫ.
Quare potū nō querūt. sicut ⁊ multis sanis
sitiētib⁹ qñ accidit. ꝙ ex superuētu magne
occupatiōis ꝯuersi ad illam nō recordantur
sitis eoꝝ. Dixit Ras. iz°. ꝯtinētis 4°. c°. ui
di ꝙ cā ꝓpter. quā patiētes frenesim nō que
rūt aquam nō ē nisi ꝓpter uehemētem ꝑmix
tionem rōis. Et pp dictas cās contingit ꝙ
cum frenetici patientes sitim querunt potuꝫ
et offertur eis accepto uase non bibunt. qꝛ
obliuiscuntur quesiuisse potum. Et habentes
potum obliuiscuntur bibere debere ⁊ aliquā
do incipiētes bibere obliti non cōtinuant bi
bere. Alñ tñ multiplicata nimium siti recor
dati ꝙ egent potu figūt ymaginationeꝫ suam
super hoc. Et tunc si ꝯtingit habere ad biben
dum bibūt multuꝫ. uñ Gal'. li° predicto ait.
hy. desipiētes bibunt semel ultra cōmodera
tū. Et dixit Auic. 14°. ipsorum urine sunt
declinātes ad citrinitatem et subtilitatem et
in sba ⁊ in colore. ē enim subtilis tendens ad
albedinem que urina limpida uocatur. Di
cūt in frenesi cāta per fluxum materie ad ca
put ꝺꝫ plurimū urina apparet limpida ꝓpter
deriuationē mē col'ice sursum. Nō tamen est
hoc necesariū semꝑ. qꝛ possibile ē saltē i cor
pore multū col'ico multā reperiri colerā q̄ suf
ficiet fluere sursū ⁊ facere frenesiꝫ ⁊ sufficiet
ēt trāsire ad uias urine ⁊ colorare eā. In fre
nesi uero facta ꝑ uiā ꝯgestiōis ꝺm plm urina
nō ē limpida. maxime si tāta fuerit ꝙ suffici
at facere frenesiꝫ. colera aūt epatis ⁊ aliorꝫ
mēbroꝝ inferioꝝ trāsibit cum aquositate et
reddet urinā coloratā. Contingens tamen est
ꝙ in tali frenesi urina appareat limpida ut cū
ꝓpter dolorē in prin° ꝯtingētē colera inferio
rū mēbroꝝ traheretur ad superiora. Dicunt
quoqꝫ ꝙ limpiditas urine diuersificat̄. ꝺm
plus ⁊ minus ꝺm nām mē facientis frenesim
¶ Et dixit Aui. 15°. ipsorum pulsus sunt duri
quia apostema in mēbro neruoso panniculo
so ⁊ duro ē. ita ꝙ hoc signum nō est aposte
matis ꝯtingētis in sba cerebri. quia tunc eēt
undosus. Uerūtñ. qꝛ frenesis raro contingit
in sba cerebri ut supra patuit. Ideo dix Gal'.
in ꝯmento pulsuū i freneticis pulsus fluctuo
sus idest undosus rarissime fit. Et ideo Aui.
de pulsu frenesis substantie cerebri non teti
git. Et dixit Auic. ꝙ ꝓpropter duritiē arta
rie ⁊ debilitatē uirtutum ad ꝯprimendū ar
teriam. i. ad ꝯtrahēdū artaria intus q̄ꝫtū dꝫ
trahi. sentit medicus in pulsu uirtutem idest
fortitudinē aliq̄ꝫ que tamen fortitudo non ē
exñter sed solū apparēter. Appet. n. medico
tangenti pulsus fortis plus q̄ꝫ sit. eo ꝙ sibi
resistitur a duricie artarie. In eis enim pp.
siccitatem agregantem ꝯstringentem et indu
rantē sbam artarie. et pp eius tensionem ar
taria resistit tactui tāgētis cuius resistētiam

medicus inueniens. putat esse ueraʒ fortitudi
nē cum nō sit. Et ex hoc decipitur in iudicā
do fortitudinem ṽtutis ex tali pulsu. Et du
rat hec deceptio ⁊ appentia fortitudinis uir
tutis dixit Aui. usqʒ quo apropiquet timor
.s. mortis .i. quousqʒ ṽt⁹ sit multum debilita
ta. tunc enīʒ reddit pulsus ad formicantem nō
amplius decipiens medicum ymo tunc deci
pitur fallatia preterita ⁊ uidet medicus decep
tionē suā qñ iudicabat ex illo pulsu fortitu
dinem nō exñteʒ. Dicunt ꝙ in frenesi pul
sus nūquā induratur tm̄ q̄ʒtum in pleuresi ēt
q̄ʒuis sit apostema soluʒ in pāniculis cerebri
nō cōicatuʒ sb̄e eius qr in freneticis durici
ei pulsus aliqualiter resistitur ab hūiditate
sb̄e cerebri sʒ duritici pleureticoꝝ a nullo re
sistitur. Et dixit Aui. ꝙ pulsus frenetico
rū cū sua serenitate .i. duritie ⁊ inequalita
te .i. cum hoc ꝙ sit durus ⁊ inequalis nō eua
cuatur ab undositate quadam. Quasi di
cat nō est intēse durus sʒ habet aliquid ꝑmix
tū mollitici. Et reddēs cāʒ dixit qm̄ cerebꝝ
est sb̄a hūida ⁊ qñ apā est in membro humi
do pulsus fit mollis. Dicunt quidam ex hoc
Auic. innuit ꝙ nō semper est in pulsu cum du
ritie illa undositas. sed cum apā comunicat̄
sb̄a cerebri. Et alij dicunt semper in pulsu
frenetici est aliqua undositas admixta duri
tici q̄ʒ humiditas cerebri causat. Et dixit
Auic. pulsus eorum in dilatatione ⁊ constri
ctōe sunt ueloces qr duricies artarie prohi
bet eaʒ dilatari ad magnitudinem ⁊ sic ad
sufficienter satisfacere necessitati quare oʒ
ꝙ fiat recōpensatio per uelocitatem suple et
aliquando etiam per frequentiaʒ. Erit ergo
pulsus ꝑu⁹ dur⁹ ⁊ uelox ⁊ aliquando frequēs

Et dixit etiā Aui. quandoqʒ accidit pulsi
bus freneticoꝝ ut dilatentur aliquotiens .s.
artarie. ⁊ ꝑpter necessitatem magnificentur
⁊ ut frequentes fiant ⁊ diuersificentur in par
tibus loci .s. artarie ⁊ tremant. Dicunt qui
dam ꝙ Auic. in hijs uerbis in sūma uult dice
re ꝙ aliquando pulsus coꝝ efficitur tremulus
intelligētes de eo q tremulus efficitur ꝑpter
īpotentiam uirtutis ⁊ resistētiam instrumēti
⁊ necessitateʒ mł'taʒ. uirtus nāqʒ licʒ sit debi
lis tamē multuʒ coacta a necessitate facit. qñʒ
motum uehemētem artarie ultra illud quod
fecerat ⁊ magnificat pulsum aliquando. ⁊ ali
quādo' frequentat. Et facit has frequentatio
nes in diuersis ꝑtibus artarie unde tremit
nā tal' freq̄ntia cuʒ diuersitate ē silis in diṽ
sis ꝑtibus artarie. Et dixit Auic. hic pul
sus tremulus in eis nuntiat sincopiʒ futuraʒ
propter defectionem uirtutis. nisi dixit ipe
sit genus tremoris sequens duritiem uenarū
⁊ fortitudinem uirtutis suple ⁊ necessitatem
auctaʒ. qr talis tremor nō nuntiat illud .s. sin
copiʒ. Et dixit iterum Auic. quādoqʒ ac
cidit ut pulsus coꝝ sit spasmosus ⁊ cuʒ acci
dit nuntiat spasmum qui ut pl'm ē de inanitio
ne. licet al'n ⁊ raro possit esse de repletione.

Et Auic pretermisit signū sūptū a febre
tanq̄ʒ notū ex hijs que pluries dixerat febrē
sequi oē apā membri nobilis. Dixit hal'.
sequitur ipm̄ febris continua cuius calor nō
ē fortis sub tactu. tactus tamen capitis cali
dior ē reliquo corpore. Et pōt h° pōi ꝑ sig°
uno distincto. Signa distinguētia spēs fre
nesis diuersificatas ſm locū eius sunt dixit
Auic. qñ apā fuerit in parte āteriore corrū
pit ymaginatōeʒ. Et iō incipiūt colligere uil
los ⁊ ymagināt̄ ⁊ fantasiāt̄ ea que nō sunt.
suple ⁊ alia faciunt que sequuntur ymagina
tiōis corruptōeʒ. Si uero apā fuerit in
medio corrūpit cogitatōem quare turbatur
in eo qō agit et loquit̄ cū alienatōe plurima
⁊ alia faciūt q̄ corruptioni cogitatōis ꝑtinēt

Et si fuerit in posteriore ubi uiget uirtus
meōratiua obliuiscit̄ eius qō uidʒ et qō agit
in dispositōe .s. ꝑñti. ita ut quādoqʒ petat ali
qd et ꝑñtetur ei et non recordetur se quesi
uisse illud. et plurimū petat peluim ut mingat
in ea ⁊ cum ponitur corā eo obliuiscitur ei⁹.
Et alia ēt faciunt que ꝯtingunt lesiōe memo
rie. Et si apā tenet oēs partes et oīa ꝑdicta
signa apparebūt. Dicunt ꝙ obliuio est comu
ne signū sequēs hoc apā in quacūqʒ ꝑte fuerit
Uexñ qñ ē in āteriore parte uel media non
obliuiscitur in dispōe ꝑñti .s. qñ ē dispositus
aliqd agere. Et dicūt quidā in q̄cūqʒ parte fu
erit hoc apā corrūpit̄ cogitatō. ⁊ ymaginatō
sed tñ plus ⁊ minus ſm ꝙ fuerit in sede cogi
tatiue uirtutis uel ymaginatiue aut non. Et
dixit Auic. si apatur cerebꝝ .s. eius sb̄a per
cōitatem. ita .s. ꝙ cum apate pāniculorum a
postemetur ēt sb̄a cerebri. tūc rubea fiūt ei⁹
facies et oculi. Et exeūt uehemēter exterius
ꝑꝑ. multitudinē mē impellētis ⁊ rubent si mā
apostemās fuerit sanguis aut fiunt citrini si
apā fuerit colicū. Signa distinguētia spēs
frenesis diuersificatas ſm modū eius ꝑ q̄ di
stinguitur uera frenesis a non uera sunt dixit
Hal'. 5°. de interioribus frenesis uera paula
tim uenit. nec subito alienationem facit. si
cut contingit in alienationibus propter alia
membra factis. Sed cum facit eam ꝯtinue
paciūtur qō nō sic est. cum passio in alijs mē
bris extiterit. que eīm ꝑpter alia membra
acciderit. nō permanet nisi passio ī dyafrag
mate sit. Nam alienatio ꝑpter passionē dya
fragmatis permanet ⁊ idurat̄. magna ē .n. col
ligātia iter hoc mēbꝝ et ea de quibus mens
et intellectus oriūtur. Dixit Alexā. qui di
cūt. ex dyafragmatis flegmone freneticos fie
ri. nō uerꝝ dicūt. sʒ tñ maximā generat aliena
tionem ut similes uideātur esse freneticis.
Oʒ ergo ea distinguere ab inuiceʒ. Dixit raſ
primo cōtinētis differt karabitus ab aposte
mate dyafragmatis per accñtia q̄ apparēt in
oculis et hanelitu. qr hanelitus prouenies cā
cerebri ē magn⁹ rarus. ⁊ inordinatus Sed i
apostemate dyafragmatis est diuersus qr alñ
ē magnus. et alñ paruus et spissus ⁊ aliquādo
lōgus. et alñ est similis motui ignee flamme
Et i apostemate dyafragmatis prius q̄ʒ sup
ueniat permixtio meōrie hanelitus apparet
paruus ⁊ lōgus aut spissus ⁊ contrarius ha
nelitui apostematis cerebri. Et dix apā dya
fragmatis manifestat̄ extēsiōe ypocōdriorū
uersus superiorē partē in principio morbi.
Dixit Hal'. 5° de iterioribus differentia alie

natōis q̄ fit pp dyafrag^a ꝛ eius que fit pp ce
rebꝝ h° ē qꝛ in frigida pp cerebꝝ accñtia in
oc'lis appnt ꝛ gutte sāguinis distillāt de na
ribus sine hanelitu. Nam hanelitus in passio
ne dyafragmatis diuersus est aliqñ paruus
ꝛ spissus. ꝛ aliqñ magnus ꝛ angustiosus.
Alienatione enī nōdum ueniente paruus est
ꝛ spissus. hys uero quibus ꝑpter cerebrum
alienatio fit ante alienationem habent hane
litum magnum ꝛ remotum. Et uniuersal'r
dico ꝙ omnia accidentia frenesis que fit ꝑp
ter passionē cerebri aut parua apparent in
alienatione ꝑpter passionē dyafragmatis
aut non apparent. Item in' passione dy
afragmatis sunt ꝑprie significationes ab
initio morbi. Nam ypocōdria superius tra
hūtur In passione uero cerebri in principio
hoꝛ nequaquā fit nisi postq̄ꝫ alienatio ꝑfecta
fuerit. Item in passione cerebri caput et
facies sunt magis fortiusqꝫ calida quam
in passione dyafragmatis. Dixit Gal'. 2°
de interioribus alienatio mentis que est sta
bilis lesionem in essentia cerebri aut pānicu
loꝝ eius significat. que uero nō est stabilis
lesionem in capite ꝑpter. colligantiā signifi
cat. Et dixit in 3° eiusdem alienationes
que fiunt in febribus sūt causa colliganti e ce
rebri ad alia membra in illa passione et non
ut passio sit in essentia sua. Et talis alienatio
cessat febre ꝑagorizāte ꝛ quiescēte que alie
natio nascitur cum multi calidi fumi ad ca
put saliunt. Dixit Auic. factam propter
apostema pectoris antecedunt signa birsen
dicenda in suo loco que ñ inueniunt̄ in uero
karabito. Et pl'in caloris tendit ad partes pe
ctoris ubi est apostema. Sed in uero trahi
tur ad partes capitis cum quo uero karabito
multiplicatur extēsio ossium pectoris. i. ypo
cōdriorum ad superiora secūdum modum su
perius dictum uel cum quo. s. apostemate pe
ctoris ꝛ proprie dyafragmatis multiplicatur
extēsio dicta. Dicunt quidam ꝙ in pleure
si ista extēsio accidit in principio sed in fre
nesi multiplicatur in processu et cum materie
hñ ferūt̄ ad. caput. Dixit. n. ras. p° ꝯtinē
tis manifestat̄ apa dyafragmatis extēsione
ypocōdrioꝝ ꝟs' supiorē ꝑtē in ꝑn° morbi sꝫ
in apate cerebri in fine morbi. Et dixit
Aui. in ꝟo karabito ꝑus fit sēs' doloris su
pra ꝟticē ꝯphēdēs sꝫ in apate pectoris fit
in pectore ñ in capite. ꝛ ñ fiūt sig^a karabiti
ueri ꝑdicta in illo fortia ꝛ m'ta ymo debilia
respectu illoꝝ q̄ fiūt in ꝟo ꝛ sūt pauciora. Et
dixit sps. i. hanelit' in h° ñ ꝟo karabito fit
diuers' cuius diuersitas est dixit ipe. quia
aliquando debilitatur. ꝛ fit frequens. s. pu'
ꝛ aliqñ magnificat̄. Et qñ magnificat̄ di
xit Auic. fit sil'is ei. s. hanelitui habentium
uerū karabitū tamen fit debilis ꝛ paruus
plus. i. ut plurimū in h nō ꝟo karabito. Et
fit in eo etiam sicut racas. i. sicut percussio
in incude cum malleo quia fit quasi hanelitus
geminatus siue duplus siue bispulsans sicut
accidit homini qui odorat aliquid. Rasis
uero assimilat istum hanelitum motui flam
me ignis ut supradictum est. quia sicut flā
ma ignis quasi in tempore non percepto
duas flameas linguas emittit sic iste hane
litus geminat motū sicut etiam malleus su
per incude geminat percussionē. Dixit ta
men Auic. ꝙ ambo ista duo sirsen scilicet ce
rebri et dyafragmatis comunicāt in fortitu
dine humorum. quia ambo fiunt de materia
calida acuta. Signa autem distinguētia ue
ram frenesim a nō uera facta propter stōa
cum. dixit Auic. sunt ꝙ cum ea que fit ꝑpter
humores cōtentos in ore stomaci sētit eger
mordicationem in ore stomaci et nauseam et
sitim ꝛ amaritudinem oris. suple ꝛ si humor
est apostemās apparēt signa apostematis sto
maci que accidētia nō apparēt in uera frene
si. Et dixit Auic. ꝙ frenesis facta ꝑpter
passionem aliorū membrorū scitur per il
lud qō apparet de dispositionib' mēbri ad
qō sequitur. nō enim sequitur ista frenesis ni
si uehemētiam passiōis seu apostematis illo
rum membrorum. Et ideo' quando nōdum
sunt bene apparētes. et manifeste dispositio
nes illorum mēbrorū nō dicūt ad ueram fre
nesī ꝛ permixtionē intellectus. Dicūt ꝙ ali
enatio sequēs apostemata aliorū mēbrorū
a capite ut plurimū euenit ꝑpter uapores ca
piti. cōicatos ab illis. Et quia nō statim a
prin° illoꝝ apostematū cōicatur uapor capi
ti. ideo nō statī a prin° eoꝝ accidit alienatō
ꝑpter q̄ꝫ cāꝫ 3°. 10^a. dixit Auic. in birsen p'
ponitur permixtio intellectus Et quia cōica
tio uaporis capiti nō fit toto tēpore aposte
matis illoꝝ mēbroꝝ. ideo alienatio per ea ñ
ē ꝯtinua. ymo dixit Auic. fortificatur aliena
tio sicut fortificatur illa passio ꝛ diminuit̄
sicut diminuitur illa. Et scias ut dixit Gal'.
3° de interioribus ꝙ cum oritur apostema i
mēbro neruoso citius sequitur alienatio q̄ꝫ
si esset in alys mēbris. ꝛ qꝛ magnus neruus
a cerebro descendit ad os stomaci ꝑpterea.
apostema stomaci maxime sequitur alienatio

Dicunt ꝙ postq̄ꝫ alienatio incipit appare
re cōtingēs esse ꝙ sit ꝯtinua. licet ut plurimū
nō sit cōtinua. ratio est quia uapores ad ca
put ascēdentes quādoqꝫ nō ascendūt aut quia
prohibeantur aut quia diuertantur aut quia
nō ascendant in quātitate sufficiēti ad faciē
dū alienatōes. propter multas causas occur
rētes. nā alienatio ista nō est propriū accñs
illorum apostematū. sed sequitur ea in deter
minato gradu ꝛ determinato modo se haben
di ideoqꝫ quādo egritudo aliorum membro
rū paroxismat siue exacerbatur ista alienatio
fortificatur siue redit. Dixit Auic. non uera
frenesis sequēs febres. sequitur in fortitudi
ne sua fortitudinē febris et alleuiatur cū alle
uiatiōe febris. Notāt ꝙ in uera frenesi ad q̄ꝫ
sequitur febris ꝛ etiam in ea que accidit
post febrem et etiam in ea que accidit ad fe
brē remittit̄ alienatō ad remissionē febris
uerūtñ i ñ ꝟa pl' remittit̄ q̄ꝫ in uera quia in
uera cā magis imꝑmit cū seꝑer sit in cerebro
q̄re dixit Auic. ꝙ nō minuit̄ nec ꝑcedit in
terpolādo. ymo adheret. i. firmiter stat sicut
dicit littera cx. Dicūt ꝙ si alienatio seq̄t ad
aliquā febrē ꝯclusaꝫ que semꝑ stat uni' mōi

ut ad homotenaꝫ. adhuc alienaͦ licꝫ secunduꝫ
pl'm stet eodem mõ. tñ ꝯtingẽs ẽ cã in ipsa
posse fortificari ⁊ minui. Et rõ est quia ua
pores in ea ꝯtingenter ferrũtur ad caput. Et
ita ꝯtingẽter possũt al'n nõ ferri ꝑꝑ cãs illos
ad alias ꝑtes ꝯtrahẽtes seu a suo ascensu uer
sus caput diuertẽtes. Dixit Pla. in nõ ũa
frenesi signa omnia uere adsunt excepto ꝙ
urina nõ adeo discolorata est ⁊ tenuis qꝛ in
nõ uera solus uapor ⁊ nõ humor rapitur ad
supiora ⁊ excepto ꝙ nõ est in ea ꝯtiª aliena
tio siue insania sicut est in uera. Dix Aui.
significat factuꝫ ex hũoribꝰ. i. uaporibꝰ l' ex
hũoribꝰ ꝯtẽtis in capite nõ actu aꝑantibꝰ ad
uẽtus eius subito. sicut sbito ascẽdit uapor
ad caꝑ. ſꝫ in frenesi uera alienaͦ accit paula
tiꝫ paulatim sicut ipa uera frenesis paula
tiꝫ paulati accit. pͦ eniꝫ ut patuit ꝑcedit dispõ
⁊ postea subseq̃nter incipit mã fluere ⁊ seq̃t
ꝓcedẽs continuãdo donec factũ sit aꝑa ⁊ nõ
minuitur nec ꝓcedit interpolãdo. iõqꝫ ueraꝫ
freneſiꝫ añcedũt sigª ꝓnostica supradicta de
inde sequũt accñtia eiꝰ demõstratiua. Nõ ue
rã aũt ꝑcedũt febres. aut egritudines alioruꝫ
mbroꝝ deiñ apꝑnt sigª frenesis. Sigª ue
ro distinguẽtia spẽs frenesis diuersificatas
fm mãm sũt dixit Ras in diuisionibꝰ sigª fa
cti ex sanguine sũt febris ꝯtiª cũ rubedine fa
ciei ⁊ ocl'oꝝ ⁊ magnitudo pulsꝰ ⁊ repl'o uena
rũ ⁊ ꝙ fit in corpore grosso pl'imi sanguinis ⁊
ꝙ patiẽs assidue usus fuit carne et uino ⁊ si
sanus ex eis q̃ ex melle fiũt uel ex zucharo ut
marzapane ⁊ sil'ibꝰ. Dixit Auic. pm signo
rũ facti a sãguine ẽ ꝙ cõitas signoꝝ. i. signa
cõia ueri sirsen. dicta supra. accidit cum risu
qꝛ ꝓꝑetas sãguinis ẽ inducere risũ. 2m ẽ
ꝙ accidit distillatõ sãguĩs ꝑ nares suple fre
q̃nter ꝑꝑ ml'titudinẽ sãguĩs. 3m ẽ ꝙ magni
ficat eiꝰ sp̃s. i. hanelitꝰ suple plusq̃ in alys
spẽbꝰ cuiꝰ cã ẽ magna necessitas ⁊ ꝯueniens
obediẽtia instrumẽtoꝝ pectoris ad dilatatõeꝫ
ñ eniꝫ esiccãtur et indurãtur in eo sic̃ in col'i
co. 4m sigm ẽ ꝙ distillãt ocl'i eiꝰ. s. lacrimas
ml'tas et hͦ respectu col'ici ꝑꝑ maiorẽ hũidi
tateꝫ eiꝰ. 5m sigm ocl'i lippitudinẽ patiũtur
. s. q̃ fit ex ꝑte grossiori sãguĩs. 6m sigm. nõ
sũt uigilie q̃ accñt ei supflue. suple sicut in co
lerico ꝑꝑ sãguĩs hũiditatẽ. 7m sigm aspitas
lingue. ipoꝝ tẽdit ad rubedinẽ obscuraꝫ et h̃
maxime appet in ꝑnͦ. nã in ꝓcessu nigrescit
8m sigm lingua in ipo fit grauis et qñꝫ pi
grescit ad loquenduꝫ. s. ꝓpter grauitatẽ lin
gue q̃ ꝓuenit ex multitudine sanguinis et hͦ
intellexit hal'. cuꝫ dixit lingua grossescit.

9m. sigm fantasie quas uident sunt rubee
ꝑꝑ sanguinem. 10m sigm uene frontis ⁊ ocu
lorũ sunt plene. 11m sigm est ꝙ accidit ei
frequentia sedendi ⁊ standi absqꝫ necessitate
q̃ꝫ inde habeat surgit nãqꝫ q̃uis nõ sit causa
ꝑsens quare debeat surgere Et sedet nõ exi
stente causa quare debeat sedere ⁊ sic est qui
dã modus inq̃etudinis cuius cã est. quia ca
lor mouet ⁊ incitat ad surgendum alienando
uñ surgit. sed statim grauitas que in eo exi
stit ꝑꝑ sanguinẽ ꝓhibet erectõeꝫ ⁊ incitat ad
sedẽdum unde sedet. ⁊ sic modo agit unuꝫ
modo aliud. Dixit Hull's. signa eius
sunt febris continua cum rubedine faciei et
oculorum ⁊ pulsus magnitudo cuꝫ uelocitate
et repl'o uenaꝝ. Et hĩtudo corporis grossa ĩ
qua sanguis multiplicatꝰ ẽ. Et usus precessit
reꝝ generãtiũ sanguinẽ et si cũ hoc in ꝑnͦ añ
ꝯfirmationẽ apparuerit urina. que attestatur
suꝑ dñiũ sanguis ut ẽ urina spissa et rufa ue
rior erit significatio ꝙ mã eiꝰ fuerit sanguis
⁊ si risus ml'tiplicet̃. adhuc certior erit signi
ficatio ꝙ mã erit sanguinea. Silib. quoqꝫ hu
ic spẽi appropriat floccos ⁊ festucas extir
pare et alienare cum minis ⁊ obprobrys.

Signa uero facti ex colera dixit Ras. in
diuisionibꝰ sũt febris ꝯtinua uehemẽtioris
caliditatis. s. quã in sanguineo qꝛ hec febris
ẽ causon l' tertiana ꝯtinua. Et sũt cũ eo saltꝰ
⁊ alienatio uehemẽs. Et leuitas in capite
nõ q̃ͦ absoluta ſꝫ respectu sanguinei. Et ẽ ru
bedo in facie ⁊ in oculis minor q̃ꝫ in illo. Et
fit ĩ corpore extenuato cui accit iã cibari ex
rebꝰ cal'is. s. ꝯuertibilibꝰ ĩ colerã. sicut alleo
piꝑe sinapi ⁊ melle et piscibꝰ paruis salitis
et hys similibꝰ. ⁊ accipe medicinas calidas
et cũ melle. Dixit Auic. pm signum eius ẽ
ꝙ uigilare pl'm facit. qꝛ plus omnibꝰ alys ꝓ
pter. caliditatẽ et siccitatẽ colere. 2m sigm
ẽ alleuiãtur cum eo oculi ualde. et fiunt ualdẽ
mobiles propter caliditatẽ mouentẽ. nõ gra
uati colera ente leui. Et hoc itellexit Ras cũ
dixit capitis adest leuitas. 3m signum exa
speratr̃ ligua fortiter et citrinatur ĩ primis dẽ
inde nigrescit. 4m signum ẽ ꝙ febris ĩ eo
fit fortis ⁊ acuta. 5m signuꝫ est ꝙ multipli
catur amor tergẽdi oculos idest fricãdi. qꝛ
comuĩcata eis aliqua portiõe colere mordi
catõeꝫ et pruritum patiũtur. 6m sigm. yma
ginãtur fantasmata uidere tẽdẽtia ad citrini
tatẽ propter colerã. 7m sigm est ꝙ ĩgredi
tur ĩ mores eorum rapacitas et melãcolica
proprietas ⁊ audatia ĩ disceptãdo. Et est qª
si ĩ forma eiꝰ qui uult litigare. ⁊ ẽ quasi sicut
maniacꝰ. 8m. signũ attenuãtur nares ipsoꝝ
⁊ ꝓprie extremitates coꝝ ꝓpter cal'itatẽ ml'
tã ꝯsumẽtẽ. 9m sigm ẽ. accidit eis attractõ
fortis in frõtibꝰ ad superiora quasi eniꝫ spas
mat̃ propter. esiccationẽ. Dixit Silib. si fit
ex colera patitur terribilia accña. siccitatem
oris nigredinẽ lingue et asperitatem molesta
tionem et angustiam defectionem ⁊ sincopim
coloris cutis mutationeꝫ in citrinum et flam
meũ coloreꝫ. et oculoꝝ inflãmationeꝫ. Dixit
Hull'us. signa eius sũt febris ꝯtinua uehemẽ
tis cal'itatis et acuitatis et saltus et agitatio
uehemẽs et alienatio uehemẽs. Et usus ante
hoc reꝝ calidaꝝ acutaruꝫ ⁊ uelocitas pulsus
cũ spissitudine ⁊ desiderium attrahendi aerẽ
cõtinue ultra solitum et citrinitas faciei et
oculoꝝ et inquietudo uociferatio. et clamor
multus. Signa facti ex colera adhusta.
sunt. dixit Auic. ꝙ signa generalia supradi
cta sunt cum demonio et saltu et rixa. Et di
xit Horõ. ꝙ quãdoqꝫ ꝯponitur cum mania
lupina. ⁊ tũc sũt accñtia terribilia quoniam
ascendit per parietes ⁊ similia facit. 2m
signum dixit Auic. magnificatur hanelitus ñ

qr instrumēta hanelitus sint in eo obedientia
ymo min⁹ obediūt dilatatōni q̄z in alys spē
b⁹ pp maiorē siccitatē. Sz qr stāt fixi i suis
fantasys pp nāz melācolicā illius colere. uñ
obliuiscunt̄ hanelare ꝛ ñ hanelāt longo tēpe
quare tandē coacti ad hanelandū faciūt hane
litū ualde magnū ut necessitati aucte ualde sa
tisfiat. 3^{m} signū dixit Auic. magnificatur
in eis inquisitio. s. cuz manibus quia ꝑsistūt
ꝛ ꝑseuerant in inquisitōe eius quod incipiūt
inquirere cū manib⁹. 4^{m} signum sūt ocl'i
eorū ꝯturbati. quia aliqualiter obscuri cui⁹
cā est sibare. s. prout sibare sumitur ꝓ apāte
facto a col'a adhusta. que cuz tendat ad nigre
dinez facit oculos obscuros cuz apā adhuc ē
in substātia pāniculoꝝ ita ꝙ nōduz est nec si
bare qd̄ fit in substantia cerebri. uel cā eius
ē sibare ꝓut sibare sumitur ꝓ accñte qd̄ est
alienatio demoniaca. Dix Sull's si hūor
fuerit adhustus. omnia accidentia intendētur
i suo eē. et cū hys appebit ꝯmoniū ꝛ rixa. ꝛ
sp̄s magnificabitur et etiam inquisitio rerū
cuz extremis ꝛ manibus ꝛ oculi fiunt cōtur
bati ualde. Auctores non posuerunt sig^a
facti ab alys materys. quia raro ab eis fit
frenesis uera. Tu uero poteris ex considera
tione in signis supradictis ꝛ infra dicendis
colligere ea. Signa demōstrātia tempora
frenesis. de signis ꝑncipy dix Gal'. 5° de inte
riorib⁹ ꝛ post signa ꝓnostica ꝙ cuz sensu mi
nime respōdent. ꝛ pilos a pānis euellere inci
piūt ꝛ febris in siccitate ꝯfortatur. Dixit
Alexan. apropinquāte iā passione icipiūt ex
stratis pilos euellere. ꝛ neqz. respōsum certū
reddere interrogāti ꝛ linguaz adhuc magis
hñt asp'az ꝛ sicciores febres. Dixit Aui.
cuz accidentia nunciantia karabitum fiunt
fortia ꝛ augentur significant iniciuz eius. ꝛ
rō est dixit ipe. qr ista accidētia fiunt fortia
dū mē ꝑseuerant in itenere ueniendi ad caput
ꝛ reuoluuntur in uenis suis ꝛ subtiliantur. i.
dum materie actu fluunt ad caput ꝛ reuoluun
tur in uenis capitis ꝛ subtiliantur. i. transeūt
de uenis magnis ad paruas ꝛ de paruis ad
minimas unde iam sunt in effundi in porosi
tates mēbri. tunc eniz est ꝑncipiū apostema
tis ut in tractatu de apātib⁹ appet. Et dix
Auic. ponens signa finis ꝑncipy seu ꝑncipy
augmēti cū apropinquat ei. s. sbe uelaminum
ul' cerebri mā. qd̄ est cuz resudans ex uenis
incipit intrare poros eorum. Et bibit cere
brū siue uelamē materiaz quia incipit imbi
bi in sba eius tūc suple oīa illa accñtia fiunt
intensiora. Et inueniunt patientes dolorē
in posteriori ꝑte capitis ap̄ locū in quo ē cō
iunctio colli ꝛ capitis ꝛ ꝓpe in collico. cuius
doloris cā ē qr ad illū locuz terminātur pāni
cl'i cerebri q̄i ad pūctū. facta itaqz pāniclo
apatōe fit in eis ꝯctio pp lesionē ꝛ extensio
nē ex qua ꝯctōe sequitur dolor in termino il
lo ad quē dolorē cā ndumadiuuat multitudo
uapoꝝ cōicata ꝑti illi posteriori de qua nō
hñtes liberꝝ exitū sicut hñt in anteriori retē
ti extendūt ꝛ dolorē faciūt. Et hunc dolo
rē maxime ꝑcipiūt ap̄ ꝑncipiū paroxismi ul' ex
acerbatōis febris. ideoqz dixit Ras. primo
ꝯtinētis. c°. 8° cum freneticis apropinquat
insult⁹ paroxismi senciūt dolorē in posteriori
ꝑte capitis. qr tūc maior fit mot⁹ mē. et uapo
rū. Accidit aūt iste dolor maxime in coleri
co. qr uapores ei⁹ sua acuitate mordēti sunt
magis ꝑdictā ꝯctionē pāniculoꝝ faciētes et
sic dolorem. Gal'. autē ꝛ Alexan. ut supra
patuit posuerunt hunc dolorem esse de signis
pronosticis. unde notant. ꝙ hic dolor cuz est
remissus ē signum pronosticum. et cum po
stea intendit̄ est demonstratiuum et proprie
ꝑncipy augmēti. Dicit̄ aūt eē signū pronosti
cum. quia uapores illic multiplicati faciētes
dolorē uel hūores illuc attracti possunt effici
causa ꝯiuncta apātis ꝛ maxime i corpore co
lerico in quo mē sūt magis apte ferri sursum
Dixit ras. loco dicto. Cū morb⁹ ē in augu
mēto supuenit ei fluxus uētris et oculi infla
tur ꝛ etiā facies. Et adest tremor manuum et
pulsus ēt ē tremul⁹ ꝛ ypocōdria simil'r. s. tre
mūt. accñt huius accñtia comunicata lesione
mēbris que sunt minere uirtutū facientium
ꝑdictas opōnes. De signis autem status
frenesis. dixit Gal'. ubi supra lingue eorum
nimis exasperantur uoces audiunt uoce non
emissa. ꝛ intelligunt ea que nullatenus eis sūt
dicta. Et iacent supini tristes nil responden
tes. Et qd̄ respondent cum nimia duricie et
angustia fit. Et aliquando in quibusdam mē
bris dolorem habitū. etiā si pungantur mini
me uidentur sentire. Dixit Alexan. interdum
tremuli fiunt desiccato cerebro ꝛ ex ipso pro
cedentibus neruis. s. esiccatis et insensibiles
fiunt. Et excitati iaz uix aut nullo modo obe
diūt. Dixit. Al. si lingua nigra aut citrina
fiat. ꝛ ꝑmisceatur intellectus ꝛ multū fuerit
alienatus ꝛ uigilauerit multum iam frenesis
ꝑfecta erit. i. erit in statu suo. Dixit uiatic⁹.
Cuz morbus augetur ut ad statum pertingat
terribilia accidentia infirmus patitur sicut
sitim nimiam oris siccitatem lingue nigredi
nem ꝛ asperitatem molestationē angustiaz ni
miā defectionem. i. lipotomiam ꝛ sincopim.
Et mutatur color cutis faciei in rubore. si sā
guis fuerit in cā. ul' in citrinitatē si fuerit co
lera rubea. Dixit Ser. super uiatico fit sin
copis. aut eo ꝙ sp̄s sursuz ferruntur. ꝛ sic cor
sp̄ibus depauperat̄. Aut qr fumositates dū
ascēdunt in suo ascensu ꝯprimūt auriculas al'
artarias cordis. Dixit Auic. cum incidūt
in ip̄m mē ꝛ apostemat̄. exponunt. Cum inci
dūt. i. iā inciderūt mē in ipsum. s. pāniculum
uel cerebꝝ ꝛ apātur. i. iam apātum ē tunc se
quunt̄ decē signa que Auic. ponit quoꝝ p^{m} ē
qr desiccantur pl'm. i. in plurib⁹ oculi eius ue
hemēter. q̄zuis. n. i plurib⁹ oī tp̄re esiccentur
tñ maxie in statu. qr mā magis attingit uela
minib⁹ a quib⁹ tunice oculoꝝ oriūtur ꝛ esic
cat eas simul cū uelaminib⁹. 2^{m} signum di
xit. deinde. s. post uehemētem esiccationem
oculoꝝ ꝑcedēte defectu uirtutis ꝯtentiue ac
cidūt eis lacrime fluēte hūiditate cēbri ad o
cl'os et accñt ꝓprie ex uno oculoꝝ. Cui⁹ cā ē
ꝗ accubit⁹ sup ip̄z pp quē facili⁹ fluit hūidi
tas ad ip̄m. pp sitū decliuē uel qr humiditas
illa plus declinet ad illum oculum q̄z ad aliuz

propter maiores eius debilitatez τ minorem resistentiaz in recipiendo illaz. 3m signum dixit Aui. m'totiēs accidit ut uene oculorum forti associent rubedini non tñ semper quia maxime accidit in sanguineo coīcato multo sāguine oculis. potest tñ alñ in colerico euenire cum uehemēs caliditas in eo coīcata ocul' eēt cā attractōis multi sanguis ad ipsos ut p'm tñ in co'ico citrinant. Istud signū pōt tuz ē supra inter signa ꝓnostica τ pōt ēt in prin° augmēti τ statu euenire. sed Aui. posuit ipsūz inter signa stat⁹ qꝛ maxime τ magis accīt in statu. 4m signū erit ꝙ p'm fricāt oc'os τ hoc maxime contingit in co'ico mā colerica mordicāte pāniculos cerebri coīcata mordicatione tunicis oculoꝝ hoc ēt signū pōt ī p̄n° τ augmēto euēire ꝗuis maxime in statu τ magis. 5m signū dixit Auic. qñz succedūt eis distillatiōes sanguis ex narib⁹ τ hoc p̄cipue in sanguineo hoc ēt signuz pōt alys tprib⁹ euēire licet maxime τ magis in statu. 6m sigm dixit Aui. declināt ad qetē τ requiez qō prostrata uirtute contingit. Et dixit Aui. ꝙ h declinatio corporis ad requiez est in maiori parte corporis sui nisi in manib⁹. qm̄ fortasse cum eis inquirūt τ colligūt uillos. Et ī° inq̄sitio cū māib⁹ qñz fit cuz claus' ōe oculorū τ qñz cum pupillatiōe. i. apertione eoꝝ. Clausio oculoꝝ plus contingit in sanguineo multuz prostrata v̄tute. Apertio v̄o uirtute ñ ente sic ꝓstrata τ māx fit ī colerico. Et fit ī° Inquisitio māib⁹ ēt alñ cuz querella lamētantur eniz patiētes ꝓpter non posse esseq fantasiata ab eis. 7m signuz dixit Aui. qñz pigri fiūt in loqn̄do māifeste nō addentes supra motuz lingue. s. qꝛ non moueāt alia mēbra facientia ad loquellam ideoqꝫ non exprimūt qō loquūtur. quare nec intelligūt τ ē hoc mortale sigm.

8m signuz dixit Aui. qñz accīt illis distillatio urine cuz cognitiōe aut absqꝫ cognitiōe qō continget scōm uarietatez fantasiaꝝ Ꝑm uarietatē maioris uel minoris nocumēti cerebri. Et dixit Aui. istud sigm cuz est in febribus ē de signis fortib⁹ ꝙ sirsen ē pn̄s qꝛ sigt raptuz materierū ad superiora τ ꝙ debilitas iam coīcata est uirtuti retētiue uesice τ māx si fuerit absqꝫ cognitione. 9m signū obliuiscunt doloris si est in aliq° mēbro. ymo si aliquod mēbruz ipsoꝝ dolorosuz si fortiter τ impetuose tangat uel pungat non p̄cipiunt. inqt .n. y. 2° affori smoꝝ quicunqꝫ dolentes aliqd corporis p'm dolorē non sentiunt. hys mens egrotat. Dix. Gal'. grossescit ligua τ nigrescit colligit festucas de uestimentis. pp fantasmata corrupta lacrimant aliquādo oculi τ lippi fiunt τ alñ sunt sicci. Auctores pro frenesi confirmata aqua non cōtingit euadere intelligūt frenesim que p̄uenit iam ad statum et ē p̄fecta. Cui⁹ signa ponens ras p° continētis dixit. Birsen iam confirmati signa sūt febris acuta. pulsus paruus et spissus. pillorum euulsio a pānis. multitudo uigiliarum et insōpnietas. et permixtio sensus usqꝫ ad quatuor dies τ multociens transcēdit quartum. Et sētit patiēs flāmam igneā in īterioꝛib⁹ et ē iracundus mestus et respicit horribiliꝫ et expandit manus et asculat ꝗuis nullus loquaẗ τ fugit lumē. ista signa possunt ēt euenire in augmēto. sed sunt remissiora. Gerard⁹. super uiatico ponit quatuor signa frenesis ꝯfirmate. primū ē uētris ꝯstipatio et urine retētio. 2m instantia uigiliaꝝ. 3m ē urina aquosa. quā precessit urina incensa. Et 4m est spasmus cruriuz. Dixit Gulilmus si affuerit horror lumis et capitis dolor. et frequētia in pulsu. et ligua nigra uel citrina et ꝑmixtio rōnis et multiplicatio alienatiōis Et cum hoc uigilie multiplicate fuerint et abhominatio loquele et pigritia in ea et clamor post suuz dormire et extremoꝝ frigus et agitatio ꝯporuz et hanelitus inordinatus. tunc iam scire debes ꝙ frenesis p̄fecta est. Notāt ꝙ status huius apostematis. sicut ēt et alioꝝ pōt dupl'r sumi. uno mō qñ mā tota fluxit et cohadunata est in sba pāniculi ul' cerebri in cupū et fecit exituraz et cū p̄uenerit ad hūc statuz. ōr frenesis confirmata a qua non cōtingit euadere. Alio mō qñ mā apostematis p̄uēit ad aliquē terminū citra illū in quo coadunata ē ad exituraz. sꝫ p̄uēit ad terminū ultra quē ñ āplius ꝓcedit

Cuius ultra nō ꝓcessus pōt dupl'r euenire. uno modo si frenesis incepit de aliqua pauca materia. que cū tota fluxerit nō fuerit tanta ꝙ suffecerit exire uenas minutas et ingredi porositates mēbri. sed solum fuit potens et sufficiēs replere uenas magnas et etiam minutas. Alio modo qñ licet materia mota ad frenesim faciendum fuerit multa. tam̄ beneficio nē uel artis ꝓhibita fuit ab hoc ꝙ ingressa fuerit porositates mēbri que ꝓhibitio artificialiter fit. repulsione. diuersiōe. et euacuatione quibus mediātibus tam pauca materia remāsit in capite ꝙ soluz sufficiens fuerit implere uenas. nō aūt porositates nec amplius de ipa materia fluit. Cum aūt non ampli⁹ fluit de materia. tūc ōr status. et ab hoc statu cōtingit euadere. imo hūc statuz necesse est habere omne freneticum apostema salubre. Et differt hic status a primo statu qꝛ primū statum necessario p̄cedit p̄ncipiū τ augmētuz. sꝫ hic secūdus status pōt esse pars ueri p̄ncipy uel ps ueri augmēti. Auctores nō posuerūt signa decl'onis frenesis. uel qꝛ frenesis cōfirmate nō est declinatio qꝛ mors sequitur in statu uel quia declināt accidentia ante confirmationez ꝑ ꝓhibitionē eius ab ingressu in porositates mēbri et ꝓuētiōis ad cōfirmationē. sigª decl'ois sunt de se manifesta ꝑ remissionē accidentiuz. Sigª distinguētia spēs frenesis diuersificatas secūdum maneriem. s. salubrem a non salubri. quedam posita sunt supra. Dixit Gal'. primo poxismoꝝ cōmento. 25° frenesis est pernitiosa in genere suo intelligens de taconfirma. Et. n. frenesis incipiens non dico incipiens. qꝛ in p̄n° exn̄s aut qꝛ eius mā sit in fluxu. sed adhuc in uēis manēs q̄ ōr frenes nō confirmata curari potest Frenesis uero perfecta. ñ dico p̄fecta penes fixuz. eē māc sed quia eius materia incuneata ē τ fixa in porris m̄bri non amplius in solis uenis manens que dicitur frenesis cōfirmata est incurabils τ ex toto genere mortal'. eo. s.

mō intelligēdo quo auctores itelligūt morbū
eē ex toto genere mortalez.s.de quo generalr
uerificat eē mortale ꝑ oībus aut ꝑlib⁹ signi
ficatis .Nā tales frenetici oēs aut plures sūt
mortales .ita ꝙ ut frequēter ad ipās seqtur
mors. Dicit in glosula al. a frenesi rarissie
euadūt iuuenes.⁊ alia littera hꝫ senes et dix
Serar.ꝙ utraqꝫ littera pōt uerificari. Nam
cā quare iuuenes raro euadunt est intensior
dolor.pp intensiorē sensuz quē hūt respectu
senuz. Causa uero q̄r senes raro euadunt ē
debilitas uirtutū suaꝝ et qr frenesis ē morb⁹
oppositus nē et etati ipoꝝ.Et est hoc dictuz
Ha.ꝑ° pnosticoꝝ i ꝯmēto illi⁹.§.manuū mo
bilitatis ⁊c. Et ꝺr in dcā glosula ꝙ si appꝫ
urina alba.s.aquosa tūc moritᷣ patiēs. Di
xit Serar.tunc mors iaz est ꝑpe parietes ⁊ ē
hoc signū certissimū qr denotat ꝙ tota mā ra
pit ad cerebrū sup qō cū suā multitudie ꝑcul
dubio habebit dñiuz. Et ꝺr in dcā glosula
ꝙ qñ una uice rident et alia uice flent.tūc mo
riētur qr significat mā etherogenea.s.sangui
nea ⁊ colica adhusta uel ꝑpinqua ut ꝯuertat
in mlīaz.Et rōne sanguinee rident .et rōne
illius colere flent .mō natura supra morbuz
tante malitie dñari nō pōt. Et dicitur i ipā
glosula ꝙ si in sinistro latere appeat ampula
fetida citrina et dura ē signuz mortis signifi
cans adhustionē et corruptionē .mā eim eius
est illuc expulsa sinthomatice.⁊ pp sui malitiā
nō creatur a natura nāliter opante.et ē expul
sa in pua q̄ntitate unde significat ꝙ residuuz
eius dñabit nature et pimet ut in antrace cō
tingit In antrace eim mā nō pōt emitti to
ta ad extra.sꝫ mō appet in uno mēbro modo
in alio uel hodie in uno mēbro cras in alio
in pua q̄ntitate. Et sic mouet usqꝫ ad cor.et
sic interficit quia natura nō pōt tunc plus re
sistere ei. Et ꝑpter hāc cām pustule nigre
appentes in pua q̄ntitate sunt male. Et ꝺr
in ipā glosula.si fiat laxatio ipius materie ci
trine uel adhuste ꝑ uomituz uel secessum.Cū
natura nō expellat illā nāliter opans cum mā
sit indigesta est signuz mortis et maxie si in
die sexto euenerit.que ē dies cretica ad ma
luz nō ad bonū . Et sunt ista duo dicta ulti
ma dicta Ipo.in libro. de morte sestina ubi
dixit.si in sinistro pollice frenetici fabe ma
gnitudo citrina et dura fiat .⁊ contingat in
firmū solui supius aut inferius in sexta die
moritᷣ. uomitus eueniens uiridis ut erugo
eris mortale est signuz ꝑpter malitiaz colere
eruginose. Uentris et urine retentio.ipas
mus crurium ut extensa non duplicet.⁊ dupli
cata non extendat sunt signa mortis . Sin
copis superueniens frenetico mortale est si
gnum. Dixit Gordo. cum urina precessit
colorata et nunc est alba et tenuis et urina re
tineatur et egestio et si spasmetur.Et si tibie
sint extense.et non potest eas complicare uel
si sint cōplicate ⁊ non possit eas extendere.
et si uesica accidat in police.uel si accidat sin
copis mors iaz sedet in foribus. Medicus
ergo cōfestiz fugere ꝺꝫ. Dixit Aui. factuz
ex colera adhusta ē uehementer maluz .et est
illud quod perimit.i.ut plm. Dicūt ꝙ quan

do hoc apā ē futurū fieri uel ēt quando est in
principio initiante possibil est ab eo euasio.
Et huius Aui .curaz ponit in fine capli. Sꝫ
postq̄ꝫ ꝑcessit principiū non est amplius ei cu
ra. Dixit Constan.si adhibita cura ꝯuenien
ti isania durat per tres dies cū isompnietate
⁊ urine discoloratione eger despat⁹ sit. Di
xit Aui.quando apā pānicli pmutat uel cōi
cat ad sbam cerebri est uehemēter maluz pi
mēs in 4°.est.n.apā pacutū cito pimens ꝑ
pter nobilitatez cerebri Subdit tñ Aui.ꝙ
si ptransiunt hunc terminū euadunt idest eua
dere possunt quia significat fortitu° ꝟtutis q̄
resistit malitie morbi Dixit Auic.plurimi
qui moriunt ex birsen idest sirsen. Nam litte
ra in hoc uocabulo est corrupta h ut supra pa
tuit moriunt pp impedimētū in spū idest hane
litu idest moriunt cum malitia hanelit⁹. Naz
multuz nocito cerebro ledunt uehemēter ner
ui motiui lacertoꝝ pectoris.unde ipedit ha
nelitus. Signa salutis sunt cum recordat
eger eius cum quo alienauit in alienatione
febris ⁊ quando accidit ei risus ⁊ procedūt
alia signa ordinate ad bonum. Dixit Platus
si adhibitis remediis perseuerauerit insania
cum insompnietate ⁊ discoloratione urine.⁊
maxime in 3°.die desperandum est. Si uero
urina colorari ceperit ⁊ sinthomata. minui
sperandum erit. Dixit Gilber.si frenesi su
perueniet litargia mortale.si uero litargie
superueniat frenesis bonuz. Signa autem
q̄ declarāt diuersas terminatiōes frenesis sūt
dixit Auicena.si permutatur in litargiā qō
est illud qō expectatur.s. multotiēs pp usuz
frigidoꝝ supfluuz.tunc uides oculos ꝑfunda
ri in clausione.i.appent tibi oculi cōcaui.qr
licet in litargia ut appebit in suis signis ipsa
initiante ocli sint ex̄ pheminētes in sequente
tñ ad frenesiz sunt ꝯcaui ex consūptōe pcedē
te durāte frenesi.Et cū ista ꝯcauitate sūt clau
si sicut plm accit in litargia.Et sunt cū lacris
que accidūt pp māz hūidā q̄ mō facit litargiā
ac ēt pp defectū ꝯtētiue ꝟtutis.Et saliua cur
rit ex ore pp hūiditatez māe ⁊ tardat pulsus
suple ⁊ rarificat.qr respectu puls⁹ frenesis fit
tard⁹ ⁊ rar⁹ reīssa acuitate calitatis febrilis
⁊ fit lenis ubi erat durus qr in mēbro molli
in sba.s.cerebri est apā ⁊ hūiditas remollit.

Et dixit Aui.ꝙ signa pmutatiōis frenesis
in sacaba loco siue i saculos siue secacules qō
ē idez ꝙ stabiles uel schilos sm rasim. siue ē
idez ꝙ scachilos.de quo dixit Ras.5° ꝯtinē
tis ꝙ ē apā magnū cum corruptōe ⁊ mortifi
catiōe sbe cerebri prauuz ualde. Et gentil
dixit.ꝙ ē illō qō.y.uocauit spachilon afforis
moꝝ 7°. Sunt ꝙ occultat nigredo oculoꝝ
⁊ apparet albedo qñqꝫ.cuius causa est retra
ctio oculoruz uersus cerebrū sicut accidit in
appropinquātib⁹ morti ⁊ inpo^a pfecte clau
sionis palpebraruz Et ꝙ nō dilligit dormi
re nisi resupin⁹.quia defecta uirtute non sub
stētatur super latus ⁊ ꝙ inflatur uenter multi
plicatis uaporib⁹ in nutritiuis ⁊ ibi retentis
ꝑpter defectuz uirtutis ⁊ caloris.Et ꝙ extē
duntur ossa pectoris qr trahunt materie sur
sum ⁊ ꝙ multiplicat tremor mēbroꝝ eius pro

pter defc̄ʒ ꝟtutiſ ſic̄ in appropinquātibꝰ mor
ti ſicut dicit̄.3° colliget uelꝰ tremor.i. iectiga
tio ut dixit Raſis ꝑmo ꝯtinētis.c°.8°.quia
multi uapores cōicant̄ neruis. Et Raſ ad
dit ꝙ poſſibile ē ꝙ appareāt corā oculis ſcin
tile. Et teſticl'i appnt albi ideſt burſa teſti
culorū ꝑꝑ tractū caloris ad ſuperiora. Et ſi
gna ꝑmutatiōis freneſis in ethicā dixit Aui.
ſunt ꝓfunditas ocl'oꝝ indicās multaʒ conſum
ptionē. Et ſedatio febris que accidit māx
ſm iudiciuʒ infirmi qui non ſentit caliditateʒ
ſicut conſueuit ⁊ nigredo corporis ꝑꝑ multā
eſicationē eius.⁊ paruitas pulſus ꝓpter ōfe
ctionē ꝟtutis ⁊ durities eius.ſ.maior ꝗʒ āte
ꝓpter eſiccationeʒ additaʒ in arteria. Si
gna aūt ꝑmutatōis freneſis in ſpaſmū dicent̄
capl'o de ſpaſmo De cura freneſ.dix.Meſ
cura huiꝰ egritudinis ſi iam ipreſſit caſſa eſt.
Si autem adhuc ſit precꝑamētuʒ ut iprimat ſʒ
adhuc nō impſſit curatur ideſt curari poteſt.
ſed non apud negligētes. Ideo dixit platꝰ ꝙ
oi modo laborare debemꝰ ne mā transferatur
⁊ confirmet̄ ad aꝑa.ſi.n. confirmatā ē qō in
3° die fit uix aut nūꝗʒ ſoluitur. Dixit Ser.
ſuꝑ uiatico elapſo ſpatio.24.horaruʒ poteſt
opinari apoſtema eē colectuʒ ⁊ appropinqua
re adhoc ꝙ confirmet̄ mā eiꝰ uelocis motus
cum ſit. Dico ꝙ iſti termini non ſunt pun
ctuales.ſed recipiūt latitudinē in plus ⁊ minꝰ
ſcōm uarietateʒ māe ⁊ diſpoſitionē patiētis
ad recipiendū. Eſt tñ oīs uera freneſ pa°
acutiſſima. Et non dat dixit Alex. inducias
medico quare negligēs eē non debet ſʒ ſolici
tus ad curaʒ. Cura itaqʒ freneſ duobus ꝑ
ficit̄ inſtris.ſ.dieta ⁊ potione. De dieta ī
approximatione aeris uidēt̄ auctores diſcor
dari inter ſe. Alex.nāqʒ dixit cōtemplari
oʒ domuʒ in qua infirmꝰ iacet in qua aer de
bet eſſe temperatꝰ non pinguis nec ſatis infu
xus aut frigidus aut ſatis calidꝰ ne cōdēpſāt̄
poſſit caput.ſ.a frigido ꝯſtringēte ⁊ ſic ſit cā
retētiōis uaporuʒ ⁊ augmēti freneſis. Naʒ ſa
tis repleri poteſt.ſ.a caliditate attrahente.ſʒ
temperatus magis eē debet ut ex ipſa tempā
tia miſtret̄ frigidꝰ aer ⁊ r laxet̄. Et ſubdit ſit
magis lūioſus ꝗʒ obſcurus. Dixit theodo
rus priſcianus locetur in loco ſatis luminoſo

Dixit Serapio locetur in aere tempato.ſʒ
ſitꝰ groſſus. non ſint tamē in domo forme ne
qʒ picture.quoniaʒ ipe cōmonēt ⁊ turbant.
Dixit Meſ.fiat adequatio cuʒ admiſtratiōe
aeris puri temperati ⁊ domus exempte a fu
mis ⁊ luciditate. Dixit Raſis primo ꝯtinē
tis locetur patiens i aere temperato ñ i frigi
do cōſtrigēte porros.nec etiam i calido diſol
uēte ⁊ replēte caput. Dixit Auice^a^.fac eoſ
quieſcere i loco temperato i aere puro ⁊ mū
do ⁊ puro ab omni uapore ⁊ fumo. Et i came
ra ñ ſint picture neqʒ forme.quoniaʒ ipſe di
ligit itueri ymagines earum.⁊ iſtud ē ex eis
que ledunt cerebruʒ eius quia laborat ymagi
nando. Dixit Paſſiona.locet̄ i aere nec lu
cido neqʒ obſcuro. Et Pla.dixit.locetur i
aere frigido ⁊ in domo obſcura que nō ſit pi
cta ⁊ ueſtes ſint unius coloris ſuple ⁊ alia co
hoꝑimenta lecti ne pre multitudine ⁊ uarie
tate colorum magis ad inſaniaʒ deducatur.

Dicunt locare freneticos in aere multum
luminoſo omnibus ſpēbus eius eſt incōueni
ens Attamē ſi infirmus ſit de illis q incurrūt
timorē ꝑꝑ.tenebras.aut de illis q in obſcuro
et ſolitudie incurrunt uarios diſcurſus yma
ginationū.tunc aer fiat eis luminoſus tempa
te nō cum radÿs ſolis.aut cum multa flāma
ignis aut torticÿs cereis accenſis et ſi'l'ibus.
Sed ſit luciditas tanta i loco qua eger ſe a ti
more exutum eſſe cognoſcat et cognoſcat me
dicum et amicos adſtantes ei. Et ꝙ adſtan
tes et medicus infirmi geſta uidere poſſint.

Si uero infirmus ſit ecōuerſo de illis qui
ꝑnte luīe diſcurrūt cum oculis intuendo hac
illac.tūc aer debet eē obſcurus. Dixit.Ga.
4° regiminis acutoꝝ ꝯmēto.50° ꝙ in obſcu
ris domibus accubere eſt correctiuuʒ āxieta
tis. Et dicūt ꝙ ul'is aer camere dʒ eſſe tem
ꝑatus cū aliquali decl'one ad frigidū ſalteʒ in
ꝑnci° in ꝓceſſu uero ſit tēꝑatus aut decliuis
ad caliditatē leuē. Si g° tūc tēꝑis fuerit cal's
nimis fiat artificial'r tempatus.et ſimiliter
ſi eſt frigidus nimis.attñ ingeniandū eſt ut
aer q inſpirat̄ ab infirmo ſit ſalteʒ potētial'r
frigidꝰ et cum hoc ſit odoriferus. Et qr hec
egritudo ut ſupra patuit pl'ʒ accidit tēporibꝰ
calidis ideo docuerūt auctores aereʒ rectifi
care cuʒ odoriferis frigidis. Dixit Meſ.
in domo ſternantur redolentia fri̅a et in qua
ſit fragor redolentiuʒ fri̅dorū cuʒ tenui mur
mure fluētiuʒ aquaꝝ.ꝑꝑ qō ordināt qdā ꝙ ca
dat aqua leuiter et paulatiʒ in bacile leuem
ſonuʒ faciēdo. Dix Auic. ſit in domo eius
multitudo redolentiuʒ frigidoruʒ ſicut nenu
faris uiol' roſ.canfore et ſimiliū. Et quidaʒ
odorificāt aereʒ cum malo uel citonio poſito
ſuper prunas. Suplent et ſi aer fuerit fri
gidus nimis.ut quia fuerit yems.ponantur
in camera eius odorifera declinantia ad cali
ditateʒ ſicut cortices et frondes citri et ſimi
lia. Et i hꝰ caſu ingeniatur ut aer q iſpirat̄
ratione tempetur et fiat ut declinet ad frigi
ditateʒ ponēdo ꝓpe nares eorū aliquod odo
riferuʒ frigidū ut cor poſſit melius euētare.

Dixit Haly.in eſtate aer ſit frigidꝰ et res
infri̅dantes circunquaqʒ et uaſa aqua frigida
plena.et aer ſit clarus .et iaceat in ſtratis fri
gidis et euētatio fiat cū pannis. In yeme ꝟo
locus ſit temperate calidus. Ex dictis pa
tent intentiōes auctoruʒ et motiua ipſorum.

Dixit Alexan. Neqʒ triſtitia neqʒ iracun
dia ꝓuocanda eſt ei .Sʒ neqʒ amicus frequē
ter nec multitudo hominuʒ ingrediat̄ ad ipʒ
qm̄ multitudo hoīuʒ aereʒ pinguioreʒ fac̄ ſpi
rans humidū ſpūs. Dixit meſ.fiat adequa
tio cum adminiſtratiōe gaudÿ leuis et ſonitꝰ
organorum.i.muſicalium inſtrumentoruʒ te
nuis. Dixit Serrapio. ſint in domo eius
quidaʒ eorum quos diligit infirmus et loquā
tur ei uerba alacria ſubtilia.i. ſubmiſſa uoce
demulgentia. Dixit Haly. in eius comſpe
ctu non fiat multitudo uerboruʒ neqʒ clamor
neqʒ uociferatio.ne ad clamoreʒ erigatur.⁊
maxime cum criſis inſtat.ne natura tunc ipe
diatur i criſi. Dixit Hal'.aſſocia ei amicoſ

suos prudentes et sibi caros et misericordes
ei et ex quibus uerecūdet̄ et cesset a sua pmi
stione et cogitatione que ei nocent. Dixit
Passiona. publicis confabulationibus non
utantur. Amici ergo nō debent esse multi
ne aerem pinguiorez .i. grossiorez et calidio
rem faciant. sed in numero pauci qui ipm cor
rigant mitibus rephensionib⁹ et mulcebrib⁹
orationib⁹ ꝯsolētur. Dixit Alexan. caueant
mouere se fortiter. sed paulatim suple moue
ant̄ et non agitetur lectus eius. paxiticum est
eim .i. est cōturbatiuuz et somnuz impedit

Dixit Mes. sint cuz omni qete. dixit Pas
siona. eos a lecto surgere nō ē bonū quia sur
gere aptitudo est insanie. Dixit Platea.
cōstituat̄ in lecto nō cācellante .i. nō uacillan
te sed firmo .et teneat̄ in eo uel ligetur exerci
tari eim eis non cōuenit. Dixit Alexan. la
uari aūt oportet et ungi in qbus iā exiccatio
facta est et non ꝗtitas passionis nocet oīno
suple .sed iam remissa est. sꝫ si adhuc siccitas
insomnietasqꝫ habundant et si febriant ni
hil nocet si lauētur .maxime si tempato utan
tur balneo .et neqꝫ aerez habeāt ignitū neqꝫ
solidum calidum. Qui autē timent tales la
uare febrientes multum errant. Nam qui in
somnietatē patiunt̄. si nō lauantur adhuc ma
gis turbantur et sine intellectu fiunt. lauare
ergo eos oportet ⁊ sic facientes alienatiōe et
febribus carent. Dixit Aui. Cum uis eos
balneare. balnea eos in aquis sapidis .i. bo
nis ⁊ dulcib⁹. balneationib⁹ leuib⁹ ut facias
eos dormire Naz in dormitatiōe ipoꝝ con
sistit iuuamentuz plurimū. oꝫ eim ut plīn sis
sollicitus in somno ipoꝝ et maxīe colerico
rum. Dixit Alexan. omni modo ꝓcurandum
est ut insomnietas āputetur et somnus in
geratur laboranti .qui solus maximū ē reme
dium alienātibus. Ingeniandꝫ est ergo to
to posse ut dormiāt ēt in horis in quibus alij
febriētes ꝓhiberētur a somno. ita ꝙ etiā in
principio paxismi seu exacerbatiōis ipoꝝ.

Dixit Alexan. a pmordio. ptisane sucus ad
ministrandus est bene coctus. Si autez ei sua
uis non est etiā cum granulis dabis .s. ordei
sine aliquo cōdimento addens solū ei aliquid
apomellis aut ydromellis suauitatis causa. aut
ydrarosati qđ est aqua ros. Idromel autē
et maxime cibarioticon .i. grossum qđ ad ci
bum pertinet. pocius ꝙꝫ ad potum. quasi con
trariuz fugere oportet et mel solum et oximel

Qđ si neqꝫ suauis ē ei ptisane sucus multi
eniꝫ neqꝫ nomen ipsius libenter audiunt .hys
dari oportet sucum si inueniatur citri idest
condri .loco cuius nos utimur farre. Et si ab
horruerint sorbitiones. panez ei infuxum in
aqua calida dabis et non minus iuuat ꝙꝫ su
pra dicti suci. Sed extimo dixit Alexan.
ut magis cum holeribus panem manducent
qualia sunt intuba et malue elixe interdum
etiaꝫ non coctas satis et maxime si nimis fe
brire uideant̄ et siciant multuꝫ. et insomnie
tates patiantur. Dabisqꝫ lactuce tirsos
coctos et melonum et cucumerum interiora

Digestione uero apparente. pisces petri
nos ⁊ poma accipiant ⁊ persica durachina

⁊ ceresa .s. acetosa ⁊ mala granata. aū modi
ce. Noscas ꝙ hec dicta Alexandri ualent
post principiuꝫ. Dixit Al. nutrimētū eius
sit aqua ordei semel uel bis in die sumpta ſm
consuetudinē quaꝫ tempore sanitatis habuērit
in cibari semel aut bis. Dixit Serapio sit
cibus eius lactuca cognata ⁊ atriplex ⁊ mal
ua ⁊ cucurbita ⁊ bolus iamenuꝫ ⁊ citruli ⁊ cu
cumeres ⁊ melsi exponūt quidaꝫ idest fascoli
parui sed melius melsi idest almes quod ē ro
bilie ⁊ lens excorticate .s. lēs ⁊ robilie. Qđ
si prohibeatur patiens ab hys cibis ꝓpter ali
quaꝫ causarum prohibetium ea dari. tunc da
sauich ordei ⁊ sauich cucurbite. ⁊ sauich sili
ginis idest spelte l' auene. Dixit Hal'. sit ci
bus. sicut expedit uirtus ⁊ status ꝓpinquitas
uel remotio qꝛ si uirtus fuerit fortis ⁊ status
ꝓpiqu⁹ suffic̄ aq̄ ordei ⁊ iuleb ⁊ sirupus papa
ueris. Et si uirtus fuerit debilis et status
remot⁹ detur aqua ordei cū spinacys ⁊ amig
dalis expilatis ⁊ tritis. In statu uero cibus
prohibeat̄ si uirtus fortis sit ⁊ sirᵐ uiol'. da
Et si ē debilis ⁊ crisis nō ꝓpinqua da aquaꝫ
pulloꝝ ⁊ similiuꝫ cum biscocto uel biscoctum
cuꝫ aqua liberdina. Cibus sit frigidus ⁊ hūi
dus ⁊ subtilis nec ingroset̄ in substātia aut
quantitate nisi egritudo remittatur. Dixit
Aui. primo incipe ipsum nutrire nutrimēto
subtili .i. pauci nutrimēti ualde ita ut sit prope
nichil dare ita ut sis ꝯtentus oximelle maxi
me facto cū zucharo si tīetur caliditas mellis
deinde gradatiꝫ procede ingrossando ꝑmuta
ergo ipsuꝫ post hoc uno die uel duob⁹ ad aq̄ꝫ
ordei sbtilez cū oximelle. deinde permuta ad
grossam. Et non intellexit Aui. ꝙ aqua or
dei cuꝫ oximelle detur. Nam hoc prohibuit
4° pᵃ. sꝫ ꝙ dent̄ distincte. ita ut pmittat̄ oxi
mel ⁊ post temp⁹ ad duas horas aqua sequat̄
ordei. Dnt tamen quidaꝫ ꝙ in corporibus
colericis ⁊ oibus hys in quibus nō timeret̄
de accetositate aque ordei ex permixtiōe ei⁹
cum sirupo acetoso ꝙ ipsa potest permisceri
cum eo Et intellexit Aui. de oximelle siue
sirupo accetoso pauce accetositatis. Nā mlte
accetositatis ⁊ fortassis ēt medie est illud qđ
supra probibituꝫ est ab Alexandro ⁊ maxie
quando apostema ē in pāniclis cerebri quos
accetuꝫ percutit ⁊ ledit. Incipiunt autē au
ctores a subtilissima dieta in cura frenesis. ita
ut dicat Ser. super Uiatico. si ꝟtus est fortis
dieta tenuissiᵃ aut nulla sit donec freneſiꝫ ui
deamus remitti ⁊ febrez aleuiari. Et ratio
est ut fiat corp⁹ auaruꝫ in retinēdo materias
sic enim prohibetur multus fluxus caruꝫ. Ue
runtamen in casu in quo hesitaretur de debi
litate uirtutis ingrossandus est cibus. Et
ob hanc causam Hal'. dat in die fl'oie ius pul
le cum agresta. Dixit Auicena in dietando
considera uirtutez ⁊ egritudinez. Et quando
uides accidentia egritudinis fortiora in pn°
incipe a subtiliatione cibi multa nisi uirtutis
casus timeatur. tunc enim nutriantur .s. gros
sius seu minus subtiliter. Et subdit Auic.
sic uidebis egritudinem declinare gradatim
in nutrimento procede scilicet ingrossando
aut in ipso adde scilicet ꝗtitatem si non uis

permutare ad grossius Et declarando ciba
ria cōueniētia in decl'one dixit. pone ut nutri
ens sit ex cucurbita ⁊ hbis frigidis aut effi
ubiatiū. qđ est cibariuȝ quodaȝ aceti factum
cum acceto uini aut pone ipm acetosoꝝ cum
fructibus frigidis scilicet accetosis ut grana
tis arantys citris ⁊ similibus. Et dixit in
hac hora decl'onis iuuantur pane simule infu
xo in aqua frigida ⁊ iuleb infrigidato cum ni
ue uehebenter. hoc tamen non conueniret in
decl'one nisi remansisset flāma multa in nutri
tiuis. aliter dȝ dari panis cum aqua calida ut
supra dixit Alexander. Dixit Rasis pri°
continentis auctoritate Alexandri. Cib⁹ ei⁹
sit ordeuȝ excorticatuȝ ⁊ panis simule ablut⁹
⁊ endiuia ⁊ lactuca ⁊ medula citruli ⁊ pisces
saxoruȝ ⁊ de fructibus comedat granata aceto
sa ⁊ pruna. De potu autem in frenesi dixit
Alexander potum dabis paulatim calidā aq̄ȝ
neqȝ ut appetum. multum potuȝ. Non enim
iuuantur si de ea multuȝ simul bibant. Fri
gidaȝ uero aquaȝ omnino prohiberi oportet.
Non enim est utilis. Nam si sit intrinsecum
flegmon in uisceribus aut in mēbro aliquo n̄
paruum periculum accidit. Et si de presenti
uideatur iuuare aut mitigare frigida potio.
postea maiores ⁊ fortiores efficit febres ⁊
pessimas. ita ut alienationeȝ augmentet. Et ut
simpliciter dicam omnia mutat in peius. cau
tius igitur est calida uti aqua magis q̄ȝ frigi
da. Dixit Mesue in cura frenesis colice.
Aliena omnino aquaȝ frigidam ex quo appa
ret ꝙ etiam in sanguinea quia in ea minus ui
detur aqua frigida conuenire. Rasis uero
in diuisionibus dixit. non prohibeatur in fre
nesi sanguinea neqȝ colerica aqua frigida oīo
Et Azaranius similiter uoluit aquaȝ frigidā
non prohiberi freneticis. Dixit Auicena
aliena eos ab aqua frigoris uehementis ⁊ ꝓ
prie si fuerit in uelamine distinguente aposte
ma aut in uisceribus. Et subdit in colerico n̄
alienat̄ aqua frigida oīo. i. uehementer frigi
da uel oīno. i. oī tēpore uel omnino idest in to
tum quasi dicat ⁊ si multa prohibentia aquaȝ
frigidaȝ dare adessent in colerico. tamen non
omnino prohibeat̄. quin aliqd det̄. Notāt
ꝙ regulariter aqua frigida dari non debet ⁊
maxime uehementis frigoris sicut dixit Aui
cena. Coacte tamen dari potest ⁊ maxime in
colerico ⁊ precipue si fuerit in uiscerib⁹ apo
stema. Et dicunt relinquat̄ hoc discretiōi
boni medici plene consideratis condictiōib⁹
prohibentibus ⁊ concedentib⁹ aquaȝ frigidā
dari. Quod si eger pur affectauerit aquam
frigidā ⁊ calidaȝ sūmere noluerit. tunc conce
de eam que non sit ueri frigoris ⁊ rectificatā
maxime cum iuleb ⁊ sirupis conuenientib⁹ ⁊
sic eam concessit Gal'. cum sirupo ⁊ Auice^a
cum iuleb. At quia timor est in exhibitiōe
aque frigide ⁊ calide aque potus secundū plu
rimuȝ displicibilis est febrientibus ⁊ tepide
potus relaxat stomacuȝ. ideo tucius est aque
simplicis potum relinquere ⁊ exhibere alios
potus. Serapio enim ob hanc causam dat
in potu aquam ordei uel cucurbite uel iuleb
aut sirupum uiol' uel de nenufare ⁊ similia. ⁊
hoc potu potare debes eos quousqȝ pertran
seat stat⁹ et remittat̄ egritudo. De potu aūt
uini dixit Alexan. ꝓsumenduȝ est declinante
febre uinum dari et maxime illis quibus in
sompnietas multa est. et uirtus imbecilis. Et
si non sunt febres nimie. sed et digestio sit in
urinis. Adhuc auteȝ magis oportet dari
uinum eis quibus consuetudo magis fuit sa
nis bibendi. et stomachus infirmus et frigi
dus est natura. In hys eniȝ omnibus optimū
est uinū dari. si mediocriter sumptum est. mu
tat eīm cordis motum. et insompnietatis ex
cessum in bonaȝ uoluntateȝ cum habundantia
sompni. Et enim infundit cibos et nutrit cor
pus in hys in quib⁹ nō est in ypocūdrys ar
dens fl'on. aut si ꝑcordia non multuȝ caleant.

Sed si uirtus infirmior sit dabis securi
us uinum bibere si non ipius iuuamento ma
ior sit extimata lesio. Si enim uirtus reuer
titur et cadat passio omnia agere possumus ⁊
ad iuuare multis modis infirmitateȝ. Men
sura igitur hec ut in nullo proueniat offensa.

Dixit Serrap. cum febris inceperit quie
scere da eis in potu uinuȝ bibere semper cō
mixtuȝ cum non est stupor et diminuta est ca
liditas. s. uini ꝓpter dominiuȝ aquositatis su
pra ipm et ꝓprie si cōsuetus est bibere uinū.
dixit Aui. Cunqȝ uides ꝙ uirtus cōseruatur
post longitudinē egritudinis. i. in frenesi que
est ꝓlixa. Et postquā transierit septimaȝ. s.
in frenesi breui que tunc est in declinatione.

Et postq̄ȝ transierit qđ est supra septimā
. s. in frenesi longa. tibi inest ut potes cum pa
rum uini permixti. Theodorus autem pri
stianus dixit. uinum omni mō nesciant. qm̄
satis ardorem ꝯmouet et feruorem et aliena
tionem incitat. Dixit Constanti. in pantegni.
In calida frenesi uinum omnino nō sumant.

Dixit Passionarius. uinum omnino nesci
ant. quia summe cōmouet alienationeȝ et fer
uorem. Dicunt prohibentes uinum intelli
gunt ante declinationē et in declinatiōe ēt in
hys in quibus cerebruȝ debile est et cito soli
tum ledi a uino. hy eīm custodiendi sunt a ui
no semꝑ quo usqȝ sanitati perfecte fuerint re
stituti. Alys auteȝ in declinatione dari pōt
et maxime uinum aquosum panciferum aqua
tamē bene ꝑmixtuȝ plus tamen et minus sm
consideratione: in potētia uini et morbi acui
tate et cerebri fortitudine. pōt ēt uinum con
cedi omni tēpore morbi cadente uirtute uel
appropinquāte sincopi. Dixit Serrar. suꝑ
uiatico post quatuor dies ad minus aut post
septimuȝ uinuȝ exhibeatur. Rasis quoqȝ
in diuisionib⁹ ponēs speciale: dietationē per
cibum et potum dixit. in Cura. sanguinei ab
stinenduȝ esse ab omni cibo grosso et ponere
potum aquā ordei et aquā lentium excortica
taruȝ et agreste et infuxioneȝ iuiubarum et
prunoruȝ et similiuȝ que. s. infrigidant et in
grossant sanguieȝ. Dixit Aui. in sanguinea
cibi sint frigidi et post euacuationē sint stip
tici ut diminuto sanguine cū sua siccitate re
sistant humiditati sanguinis qđ non cōuenit
facere ante euacuationē ut nō oppillent et ut
non constipent uentreȝ quod in hac egritudie

est uehementer malum quare condiendi sunt
post euacuationem cibi eius cum sucis stipti
cis ut agreste granatorum citoniorum ribes
⁊ similiuz. Dixit Gulielm⁹. patiens sangui
neaz frenesim cibetur lactucis ⁊ portul' cōdi
tis cum aceto uel agresta ⁊ cum cucurbitis
conditis cum agresta ⁊ cum ptisana ordei.
Et si esset debilis cibetur cum carnib⁹ edi ⁊
pullorum elixatoruz cum predictis herbis uel
cum papauere ⁊ berberis ⁊ similibus. Et
bibat aquam ordei uel decoctionis lentiū ex
corticatarū uel aquam decoctionis berberis
uel aquam cum agresta uel uino granatorum
a principio usqz ad finem infirmitatis. De
dieta autem colice frenesis Dixit mesue alie
net omnino cibaria grossa. Rasis uer⁹ dixit
ubi supra. Cura est potare aquam decoctōis
prunorum omni die anteq̄z aquaz ordei p ho
ram unam. Et post aquam ordei aquā cucur
bite uel aquaz citruli i meridie ⁊ mucilagiez
psily cum uespere sunt. ⁊ si possibile est ut ci
bentur cum aliquo tunc cum sauich scilicet or
dei cum zucharo ⁊ pane torefacto suple ⁊ dei
de loto. Dixit Auicena colicam frenesim
pacienti non conueniunt cibi frigidi stiptici
qui conueniunt in sanguinea sed conueniunt
cibi frigidi ⁊ humidi sicut qui fiunt ex ordō
excorticato ⁊ almulbarati idest mes que sunt
robilie ⁊ similibus. Et eorum accetositas sit
ex aceto ⁊ zucharo. quia zucharuz remittit si
citatem aceti aut ex prunis ⁊ similibus. Et
dixit Auicena in colera que est adbusta multi
plicetur studium ut regimen sit cum humecta
tiuis. Dixit Gulielmus in colica frenesi in
omnibus suis cibarijs decoquantur semina
papaueris albi lactuce ⁊ scariole inuoluta in
pecia ⁊ psiliuz etiam per se aut cum predictis
Et cibentur cuz lactucis portulacis ⁊ scariol'
conditis cum aceto uel agresta. ⁊ cum cucur
bitis similiter conditis ⁊ citrolis ⁊ meloni
bus ⁊ acetositate citri. Et commedat sucum
ordei uel auene uel mily. ⁊ bibat hora côme
stionis aquaz frigidam cum agresta uel uino
de granatis seu āquaz prunorum uel decoctiōis
berberis ⁊ post horam bibat aquam ordei.

De dieta autem ꝯualescētium a frenesi. dix
Rapio. Si uideris egrum iaz sanum ⁊ febrez
quiescere ciba ipsum uitellis ouorum ⁊ piscib⁹
paruis ⁊ pullis ⁊ alcubugi. Et dixit necēe est
ut studeatur post sanationē ab hac egritudie
ꝯseruare ip̄z a corruptiōe ciborum ab adhustio
ne solis ⁊ a .uenenis .i. diebus uenenosis ut
canicularibus. Dixit Auic. Cum procedūt
in declinatione ⁊ exitu a fortitudine egritu
dinis fm plimū .i. plimo exitu. qr in fine de
clinationis rege eos regie ꝯualescētiū ⁊ ad
hibe eis restauratiua leuia .s. ad dirigēdum.

Et aliena ip̄m ab aeribus ⁊ uentis malis
⁊ calidis ⁊ canicularibus diebus et sole ut
non incurrant recidiuam. suple ⁊ multo ma
gis alienandi sunt ab hys omnibus in presen
tia morbi ante declinatiōez ⁊ in dclinatione
uenter in hac passione semper teneatur hū so
lut⁹ qm̄ ē thesaurus cure. quare si necessari
um fuerit ad hoc iuuetur cū suppositorio uel
cristeri lenitiuo ⁊ ut īfra i intentione ad diuē

siōez dicet. Et siliter procuretur aliarum sup
fluitatum expurgatio. Cura per potionem
fm Mes. quatuor cōpletur rebus quarū p̄ma
subtrahit materiaz et abscindit eā. 2ª côuer
tit uaporosuz eius ad diuersuz. suple et humo
rosum. 3ª cōuertit regimen ad cōfortandum
caput ut nō recipiat qd ad ip̄m trāsmitti de
uaporibus suple et humoribus et extinguit
audaciaz caliditatis eorum. suple et resoluit
residuum eoruz qui nō potuerūt prohiberi.
Et in sūma ponit curaz per administrationez
localiū remediorum. Et 4ª ꝯuertit regimē
ad sedationē accidentiuz. Et Mesue quidez
non fecit mentionē de intentiōe ad digestionē
quia presupponit eaz notam. Aut quia pluri
miz in hoc morbo non expectat digestio. pp
furiositatem materie. De intentione ergo
ad euacuanduz ponēs curam frenesis et litar
gie. 13ª. serrap. flomanduz est in talib⁹ egritu
dinibus confestim fm principia forti existen
te uirtute in tantū ut ferat intristatus flomiā
nullo alio prohibente eam fieri. Dixit Alexan.
omnes qui ueraz frenesiz patiūtur .si uirtus
robusta est et nihil aliud prohibeat festinare.
oportet ut flomctur eo q sup omnia magnuz
et primū est adiutoriuz. Dixit Serrap. opor
tet ut omnib⁹ quibus euenit hec egritudo ex
trahatur sanguis .si uirtus sana et non prohi
bens fuerit. Nec fuerit aliud qd prohi
beat. Et hoc quia iuuamentuz huius est plus
q̄z iuuamentuz reliquoruz et magis festinum
qd in ea administretur. Dixit Alman. ante
q̄z accidentia cōfirmatiōis supueniant est sub
ueniendus ex sanguinis extractione. Cum eiz
eger in p̄ncipio egritudinis in uirium fortitu
dine inuentus est permanere flomandus erit
nisi super infirmū timueris. post q̄z uero eius
egritudo minui cepcit nequaq̄z flomia Di
xit Serap. cā huius ultimi dicti est quia uir
tus iam superat morbuz. modo natura nō in
diget auxilio medicamis. nisi qm̄ morbo ma
gnificato ei dnāri nequit. Ut dixit Hal.
p̄mo de interiorib⁹ ⁊ in cōmento affo. ea quo
ruz crisis fit ⁊c̄. Et subdit Alman. q si ei⁹
iam disoluta est uirtus .s. per uiaz resolōnis n̄
aggrauatiōis. suple nō flometur .sed ex alio
preseruet regimie donec euadat. Dix Mes.
p̄maz rem complet flomia ubi necessaria fue
rit. et demum non loquitur de ipsa nisi in san
guinea. Et simil'r Ras .in diuisiōibus in
colerica ho .nec ip̄e nec mesue de flomia mē
tionē fecit. Et dixit mesue eaz debere fieri
in p̄mis de cefalica. Dixit Haly. flometur
maxie si ex sanguine fuerit. ⁊ utere p̄mo flo
mo et hoc. p̄°. 2°. uel 3°. die. 4°. aūt die non
attingas .s. ad flomandum. et Dixit extrahat
sanguis si uirtus fortis est donec defectus ac
cidat. Uiaticus autez dixit. oz ante morbi
dñium flomare freneticos ⁊ sanguis minuat
fm q uirtus patitur. si non aliqua nobis ob
uiet cōtraria. Dixit Auic. Comunis cura
sp̄eruz eius uerarum est flomia de cefalica. Et
simil' hic Aui. p frenesi uera eam que est ab
apostemate cerebri uel pāniculorū eius aqua
cunqz materia fuerit. qm̄ flomia cefalice sit
euacuat et diuertit a capite. Cu uero fm cañ.

uniuersales de flomia si maior plenitudo eēt
in toto floma nigraz uel basilicam. imo et sa
fenas ṗus in maxīa plenitudine ut maior fiat
diuersio Ideoqz Bertamus dixit flomiaz cō
petere safene ṗus ut mā distrahat a supiori
bus ad inferiora. Et fac flomiaz de brachio
oposito pti dolenti uel magis dolenti. Et si
dolor esset equaliter per totuz. elige brachiū
qd̄ putas magis ꝯferre maxīe illud aquo fue
rit consuetus minui uel in quo uene magis
apparēt et ampliores. pedes uero potes flo
mare utrosqz aut saltem pedez sequētez ꝑtem
magis dolentez. Et hoc ubi sit necessaria flo
mia safenaꝝ. In flomando tn̄ Auic. ponit
quatuor ꝯdictiōes obseruandas quaꝝ. pria ē
ꝙ sit egressio sanguīs aliquātula. i. pauca ymo
ꝑ aut multa ualde. i. copiosa. Nam si hūor
fuerit sanguis et multus fiat flomia copiosa
et si fuerit alius humor et non multum per
mixtus sanguini fiat floīa pauca. Et si fuēit
sangini bene pmixtus aut sanguis simul cum
eo fuerit dominās. fiat flomia mediocris in
qua mediocritate cuz hēat latitudinē magnaz
poterit fieri declinatio ad copiosam uel ad
paucaz ſm conditiōes in ipis humoribus re
ptas. 2ᵃ cōditio est ꝙ flomia fiat si nihil
forte fuerit qd̄ ꝓhibeat ut uirtus uel etas. Et
in hoc innuit ꝙ q̄ꝫuis aliquid fuerit prohibēs
put ꝙ nō fuerit forte. flomia fiat. 3ᵃ con
ditio est ꝙ oportet ꝙ fiat flomia cuz cautella
que cautella sit in cognoscendo dispōnez egri
in sincopi. s. an iaz ceciderit in ipaz an sit ei
uicinus et patus ut cadat in eam. ⁊ tunc suple
non facias flomiaz uel retine si iaz incepisti
quia hoc est de fortibus ꝓhibentibus. Qd̄
aūt dixit Haliabas ꝙ fiat usqz ad defectiōez
intellexit exclusiue et solum talis flomia fiat
in robustis corporibus. Dixit eim Auic.
retineat sanguis cum sincopis adest propin
quitas. imo dixit Auic. ingenietur medicus
in cognitiōe illius. Naz in eo non apparet aīn
incolumitatis dispositio et bona multum ma
nifeste. s. distincta a dispōne lipotomie ⁊ mal
fatiōis uolens in his ṽbis reddere medicū
cautum ut fugiat errorem. quia posset adesse
ꝓpinquitas sincopis et nō apparere ꝑꝑ uiri
litalez et fortes mot⁹ frenetici aut ꝓpter pul
sus duritiē facientez extimare uirtutē forti o
rem esse q̄ꝫ sit. Tamen dixit Auic. pulsus
qn̄z indicat ipaz. s. ꝓpinquitatē ad sincopin.
Et ideo pulsui debet medicus initi. Et cum
tremit. i. fit tremulus et descendit. s. gradatiz
ad ꝑcussiōes minores ut sit cauda sorici
ne finitiue et diuersificet pulsus absqz ordie
ita ut sit diuersus ⁊ inordinatus et inuenias
unā ꝑcussionē magnaz et aliaz ꝑuaz. s. non ser
uando in h° ordiez. tūc talis pulsus significat
ꝓpinqtatez sincopis cū ſꝫ oēs dc̄as differen
tias attestet defectui ṽtutis et iō tunc retine
sanguinē. Maxīe aūt timēda ē ista flomia
ducēs ad sincopiz in corporib⁹ colicis. ymo
in eo sit floīa ꝑua ⁊ flomet in eo basilica. qꝛ
in epe maxie uiget colera. 4ᵃ ꝯdictio qꝛ
oꝫ ut sit cautella in ligatiōe uitte sup floiam
ita ut sit firmata sic ut nō soluat eam motus
spius et irrōnabilis agitatio. qn̄z enim sol

uit eā per se ipsam ꝓpter ymaginationez cor
ruptam ⁊ prohicit illam. Et dixit Auiceᵃ
fiat floia sicut incipiunt humores scilicet fa
cere apostema idest fiat in principio uel q̄ꝫto
citius poterit fieri. flomia enim ut iam dixit
in omnibus eius speciebus ualet scd̄m puri
muz. Nam raro est ꝙ non competat obserua
tis dictis conditiōib⁹. posset tamen in casu n̄
competere ut quando esset a colera pura adbu
sta uel non adbusta intense acuitatis ⁊ a sāgui
ne sepata. cuius per flobothomiā timeret ebu
litio intensior ⁊ lesionis augmentuz. Dicūt
plus competit flomia in frenesi sanguinea q̄ꝫ
in colerica ymo dixit ger. super 9° al. ꝙ in sā
guinea competit per se ⁊ in colerica per acn̄s
siue in sanguinea directe ⁊ in colerica indire
cte scilicet inq̄ꝫtum prohibet fluxuz humoris
qui flueret ad locuz ratione doloris ⁊ inq̄ꝫtū
euacuando sanguinez euacuatur aliquid ō co
lera ⁊ natura inde redditur potētior supra re
siduuz. Dixit Rog. in frenesi accidente p⁹
febrem uel suple aliam egritudinez est ō floia
distinguendum. Nam aut facta fuit in prin
cipio febris uel morbi pcedētis aut non. si
non tunc fiat in principio frenesis particulāi
bus conuenientibus. Si uero facta fuerit
flomia in principio febris uel illius morbi tē
aut sufficienter. ⁊ tunc non fiat flomia in prin
cipio frenesis sed apponātur sanguisuce i me
dio frontis uel in extremitate nasi uel in fon
tibus iuxta oculos aut non fuit facta sufficiē
ter ⁊ tunc in principio frenesis extr. hatur tā
tum de sanguine q̄ꝫtum uidetur sufficere debē
ad prohibendum apostema. Dixit Alexan
der si prohibeat infirmus flomiaz quod sepi
us euenire solet nec uoluerit porrigē minum
medico omnino oportet uenam que est in me
dio fronte erecta tangi idest flomari. fit autē
hoc optime si corio colluz stringatur artifici
ose intensa sic apparente uena. Ego enim
dixit Alexander semel curaui quēdam frene
ticum quem satis multi continebāt domestici
eius ligaturis fortibus constrictuz ut in fron
te ei uenaz uix possez icidere. in tanta eniz fu
ria uersebatur ut omia que maniaci facere so
lent faceret. postea uero secundantes tantum
detraximus q̄ꝫtum ratio postulabat ⁊ sic cura
uimus eum uelociter cum ⁊ omnes alias ordi
ne prosequentes curas adhibuerim⁹. Dix.
Serapio ꝙ si prohibet infirmus dare tibi ma
num suam propter amissionez intellectus sui.
tunc ingenia de extractione sanguinis ō uena
que est inter duo supercilia. Dixit Rasis
primo continentis flometur prius ō brachio
⁊ si possibile non sit flometur de uena frontis
uel nasi. Dixit Auicena. deīde post hoc. s.
flomiam factam de cefalica flobothoma ue
nam frontis si fuerit uirtus fortis ⁊ fece
rit opportere id dispō ⁊ fortitu° egritudīs ⁊
h ē uia rōnabilis ut flomiā pticularē pcedat
floīa ulis. In cāibus tn̄ possemus incipe a
pticulari floīa. s. uene frontis in hoc morbo
nō pmissa ulī. Et ṗmo qn̄ corpus non eēt
posituz sub dn̄io sanguis ita ꝙ capud non re
cipit nec recipiet ab eo mā꞉z. sed attenus mā
apostemās collecta fuit in capite uel in eo cō

gesta que postea apar. 2° qñ lz in pncipio
fuisset necessaria fl'oia ul'is dimissa tñ fuit et
iaz mā tota fluxerit ad caput ⁊ āplius ñ fluit
Dixit mes. ca° de soda q a fl'oia pticulari
incipe debemus qñ mēbrū recipiēs māz nō
est auax in recipiēdo qr nō est debile sed for
titer resistit et mēbruz mandans non est po
tens in mandando. Dixit Gerar. super 9°.
Alman. si in frenesi sanguinea nō ē p fl'oiam
cefalice pfecte euāta cā piuncta. tūc fiat fl'oīs
de uena frontis. Aut de sūmitate nasi aut cuz
setis porcinis puocet fluxus sanguis nariū.
Dixit Guill's. oēs phy cōueniunt q subtra
ctio sanguinis ⁊ spāliter per fl'omiaz de uena
cefalica que ē in manu inter pollicez et indicē
ē cōueniēs nisi ꝟtus cōtradixerit. Si. aūt co
gnoueris q infirmus deficiet uel cōsuetꝰ sit
deficere p fl'omiaz abstinere ab ea melius ē.
Et si abstinere nolueris. qr uides eius ha
bitudinē bonā et carnosaz. et cōsideras qr ñ
accidit ei defectio pp debilitatez uel pp tiorē
Ciba ipm hora fl'omie ante fl'omiaz mica
panis infusa in suco de granatis uel agresta
qr ista cibatio ō ppetate remouet sincopiz
hanc. Et nō timeas fl'omiā facere omni hora
et oī tēpore si necessitas affuerit qr pp ipetū
⁊ magnitudinē suā. ista egritudo in fl'oia ñ hz
horā electaz sz semp coactaz nō eim dat indu
cias ut supra dcm ē. Et laudat Gullielmus
secūdationez fl'omie magis q̄z multe q̄ztitatis
inuice unaz extractionē. Est aūt utilis hic
fl'omia usqz ad tres dies uel quatuor et non
ultra qr post ita cōfirmatur hec egritudo in
mēbro q ex fl'omia tali puaz aut nullam reci
peret infirmus utilitatez. sed potius tunc con
ueniens est ut aperiat uena in fronte qr eius
apertio post cōfirmationē apostematis i loco
remouet māz apostemātez melius cuz cursus
iam firmatus sit ēt q̄zq̄z aliquid traheret ad
locuz. Dixit Aui. si dispōnes egritudinis
et uirtus nō cōsentiunt ut fiat fl'omia uniuer
salis ex manibus eius. Aut nō ē tibi possibile
habere manus eius. qr nō uult oñdere uel fir
miter tenere et cōsentire fl'omie. Et q ad
ditur ei ex hoc. s. de uiolentia ad fortiter et
firmiter tenēdum ipm ducit ipm ad inquietu
dinez et rixam fortem tunc fl'oma ipsum in
fronte. quia fortasse ex illo litigio inquietu
dine et rixa posset sequi maius nocumētum
quā sit iuuamentuz fl'omie ul'is. uerumtñ dili
gens medicus hanc fl'omiaz pticularez facere
debet pmittere saltez diuersiua. qm diuersio
bona q̄si locuz tenebit fl'omie ul'is in phibē
do raptum materie ad caput. Debetqz et
amplius dietaz subtiliare et modo omni inge
niare. ut q̄zto magis possibile ē phibeatur flu
xus materie ad capud et q̄zto minus possibile
ē p fl'omiaz pticularē trahat de mā ad ipm.
Et melius ē illā fl'omiaz pticularē iterare ut
si qō prima attraxit. 2ª euāt iterata ut patet
in exemplo. Alexan. supra. Quidaz quoqz
pratici utūtur loco fl'omie uene frontis fl'oia
uene nasi eius. s. q̄ est in lepore siue pūcta nasi
eo q cum hoc q a cerebro euacuat magis ab
eo diuertit q̄z fl'omia frontis. Auctores
tñ de fl'omia huius uene non fecerunt in hoc
capio mentionē. sz solum de uena frontis qr
notant q qñ in fl'omia ē intentio ad copiosaz
euōnez sicut maxime foret qñ pter missa esset
fl'omia ul'is. Tunc dz fieri de uena frontis
que est uena satis magna. sed qñ non esset pre
dicta intentio. ymo magis esset ad diuertēdū
cum aliquali euōne tunc fieri debet ō uena na
si. Et qr uena ista parua est ideo secunduz
plurimuz non aperiunt eam fl'omo sed desup
sanguisugam apponunt quia sugendo plus de
sanguine educit. ⁊ sic magis euacuat ⁊ diuer
tit. uenam autem frontis melius ē aperire fl'o
mo q̄z illi sanguisucaz supponere nisi i cāu in
quo eēt occulta nō appens qō raro ē aut nisi
patiēs formidaret fl'oiaz eiꝰ. Dix Gilb. ap
positio sanguisucax fronti utilis ē. Gal'. q°
qz uoluit q cū ñ pōt fieri fl'oia pticl'aris. q
apperiant uene nariū. s. cuz setis ut iā supradi
ctū ē. Et fac fl'oiaz dix. Aui. in pnᵒ duobꝰ die
bꝰ aut tribꝰ. ita q fiat primo die aut 2° l' 3° ⁊
nō postea pp cām supradictā. Uel dixit sic ut
facias fl'oiaz dispetitā multiplicādo numex eꝰ
⁊ ñ q̄ztitatē fiat g° p° die ⁊ 2° ⁊ 3°. Et cū fl'o
mas dixit ipse ñ pueniat in exhēdo sanguinē
usqz quo nō remaneat in corpe sanguis ymo
dimite ex eo ⁊ p thesauro recōde q° ꝯfortet
nā ad resistēduz uaporibꝰ surgentibꝰ a malis
māys ⁊ ad resistendū ōfectu nutrimēti si fece
rit illud oportere hora. s. decl'onis qñ ē idigē
tia nutrimēti. l' hora statꝰ qñ. s. debet subtiliāi
regimē suple ⁊ ad resistendū alys accñtibꝰ ⁊
maxime in crisi. Et dixit Aui. Rectꝰ ē ut
expellas māz faciētē frenesiz p fl'oiaz si tolle
ret eā hora. nō qdē anni l' diei. sz hora oīuz in
dicantiū de fl'oia ⁊ si nō fuerit in postreᵒ eius
. s. fl'oie timor. Qō si fl'oia uniuēsal' nec ptīcu
laris fieri poterit pp etatē l' aliā cām. tūc cum
sanguisucaruz appōne ⁊ scarificatiōe succurē
duz est. Dixit Hal'. si patiens puer est siti
as inter spatulas adhibe ⁊ iuxta q opus itele
xeris sanguinez extrahe ⁊ utaris fl'omo ⁊ si
tia primo 2° ⁊ 3° die. si ꝟtus sufficiens ē. 4°
uero die nihil hox facies Dixit Bertramꝰ
si puer ē uētosas inter spatulas pone ⁊ q opꝰ
ē de sanguie subtrahe. Qō si possibil' fuerit
loco fl'oie ptermisse l' nō possibil' fieri aper
tio emoroydarū fiat. Dix. n. y. affori smox
6° freneticis emoroide nate bonuz. unō argm
sumitur q si spontaneꝰ emoroydaruz fluxus
conuenit q artificialiter ubi oportet possit p
uocari. Dixit Guill'us. fiat apertio emoroi
darū cum sanguisucis positis super eas ⁊ si
cum eis aperiri non possunt fiat cuz fl'omo ip
saruz apertio. Et huic simile intellige de
puocatione menstruoruz in muliere q si dc̄is
modis emoroyde prouocari non poterūt nec
menstrua educi. Dix. gull'us fiat fl'oia de sa
fenis. Et qr emoroydas ⁊ menstrua puocant
⁊ quia uicarie eorum existunt. De euacuati
one per solutiua uentris dixit Mesue. detur
medicina soluens ubi oportuerit Dixit ha
li. post fl'omiaz. si natura sicca est. cum cassiafi
stula illam mollies aut cum manna ⁊ tama
rindis de uno quoqz iuxta q opus est sū
mens ⁊ cum aqua frica calida ⁊ propina
colaturam aut prunorum da ladhatum idest

apozima.⁊ cassiafistula. cum aqua tepida.
Dixit Uiaticus. post minutionem. cum
catartico est subueniendum quod recipit exi
fenitia pruna mirob. uiol'. cassiaf. mãna ⁊ si
milia. catarticum quod incensionem colere
extinguit. ℞ mãne ⁊ mellis uiol' i. zuchari
uiol' ⁊ cassief. añ. ʒ. ⁊. colentur ⁊ dentur in ie
iunio cuȝ aqua cucurbite uespe aũt deẽ cũ aq̃
maligranati dulcis ⁊ acidicũ cum serupo de
zucharo. s. uiol'. Dixit Auic. sirsen coll'icuȝ
indiget in sui cura eductione colere pl'ima ⁊
fl'oia minore. Nam colera melius educitur
farmatia q̃ȝ fl'omia. ymo in colirico non per
mixto sanguineo fl'omia ut supra dictum est
non ꝯpetit nisi ratione diuersionis. suple sȝ
in sirsen sanguineo debet ẽẽ eꝯ° fl'oia pl'ima
⁊ solutio minor. qꝛ nõ fit in eo sol'o nisi pp
alias mãs q̃ ẽẽnt mixte sanguini ⁊ ñ fuissens
educte in fl'oia. Dicunt si colera equaliter
peccaret sanguini tunc equalis est indigen
tia fl'omie ⁊ farmatie. õ mã solutioꝝ dix. A.
sint ex lubrificantibus subtilibus ut cassiaf.
mãna ⁊ similibus. Et inest tibi ut ponas
cum eis decoctionem fumiterre quia iuuat
ad mundificandum sanguinem ⁊ precipue ua
let in colerica materia adbusta. hys enim uti
debes regulariter ⁊ maxime si sciueris q̃ȝ na
tura sit obediens secundum dispositionem
omnem. i. omnino. s. ad euacuationeȝ. tũc eniȝ
ista lubrificãtia lenia optĩe purgãt. Sed si na
tura infirmi non esset obediens purgationi
per ipa lenientia. tunc coacte dabis in prin ci
pio farmaca educentia coleram ex'oluendo
inter que bonum maxime ẽ reub. ⁊ maxime
permixtum cum solutiuis lenibus. Dixit
Plat. purga cum decoctione uiol' ⁊ prunorũ
⁊ semin im communium frigidorũ addita cas
siaf ⁊ tamarindoruȝ ⁊ mane añ. ℥. i. ⁊ reub
. ℈. iii. ymo dixit Auic. quandoqȝ ponunt cũ
lubrificantibus scamoneam cum ꝯfidunt de
obedientia nature secundum consuetudinem
egri. s. accepta. quia. s. consuetas est al' accipe
re scamoneam ⁊ per eam purgatuȝ ⁊ non no
cituȝ fuisse. unde cõcipitur ꝙ cum ea habeat
conformitateȝ bonam. Et de concedentibus
scamoneam est Ras. 17° continentis quarto
capitulo ubi docet a principio euacuare co
leram cum medicinis uiolentis. Hec tamẽ
coactio maxime sumitur a multitudine cole
re ⁊ ipius agitatione ⁊ furia. Nam cum egri
tudo est ultima ab ultimis auxilys est inci
piendum suple ⁊ si colera fuerit adbusta eua
cuetur cum educentibus eam. Et notant ꝙ
si colera peccauerit non permixta sanguini
debes incipere ab euacuatione per solutiuam
deinde per fl'omiaȝ. Dixit Bulis in eo qui
est a colera seu humore adbusto in principio
mundificetur corpus cum medicina conueni
ente. ⁊ post mundificationem fiat fl'omia ul'
subtractio sanguinis. Et hic modus curatio
nis trahitur ex sententia phoꝝ ⁊ specialiter
ab Auic li°. 3°. c°. de cura karabiti ꝓuenien
tis a colera. dicit enim ꝙ si mã non fuerit sã
guis debemus incipere a mundificatione et
deinde a fl'omia. Si uero materia fuerit san
guis a fl'oia incipiẽduȝ est. medicina ꝯduciens
in mundificatione colere non adbuste ⁊ etias

adbuste sic fit. Recipe. manne. ℥. tamarin
dorum. ℥. iß. dissoluantur cum. ℥. quatuor aq̃
decoctionis prunorum ⁊ coletur et illa cola
tura detur ante diem. Si uero materia fuerit
adbusta addatur in decoctione prunorum
sene ⁊ epithimi añ. ʒ. ij. polipody. ℥. ß. ⁊ cum
ista decoctione dissoluantur manna ⁊ tama
rindi. Uel R. reubar. ʒ. ij. ⁊ ponatur in deco
ctione prunorum simul cum. ℥. ij. sirupi uio
lati ⁊ dimittatur per horas duodecim postea
coletur ⁊ detur ante diem. Solutiuum bo
num quo usus sum multociens sic fit Recipe
uiol'. ⁊ florum nenufaris ⁊ boraginis et
buglosse ⁊ florum fumiterre añ. ℥. ij. pruna.
vij. seminis endiuie ⁊ seminum comunium
frigidorum añ. ℥. ß. decoquantur in aqua
⁊ colentur. Et in colatura dissoluatur medu
la casiefistule. ℥. iß. tamarindorum. ℥. ß. uel
loco cassiefistule ponantur manne. ℥. ij. Et si
uis magis acuere adde de electuario de suco
ros. añ. ʒ. i. usqȝ ad. ʒ. ij. Et de electuarys bo
nis in hoc est dyaprunis uel electuarium psi
liticum aut cassie fistulatum uel dyamannal
et similia.. De euacuatione per uomitum
sciendum. ꝙ uomitus fortis ⁊ laboriosus.
siue spontaneus fuerit siue arte prouocatus
nocitiuus est ideoqȝ de ipso auctores in
hec cura non sunt locuti mouet enim materi
as ad caput et exagitat. De uomitu autem
leui dixit Auic. multociens accidit eis uo
mitus scilicet sponte ⁊ iuuantur eo. Et hoc
maxĩe esset quando aliqua materia euaporãs
ad capud ꝯtineretur i stoãco. Et dix multociẽs
prouocatur arte leuiter. potantur enim aqua
permixta cũ oleo aliquo facto ut uiol' Et fit
eoꝝ uomitus facilis cum eo et humectat eos
De intẽtione autem ad digestionem i hac
cura sil'r auctores non sũt loquuti. quia hu⁹
morbi. materia cũ sit multũ mobilis et acuta
non dat inducias medico ad digerendum fu
riosa enim ẽ. ꝭm ypocratẽ in afforismo. ñ ex
pectatur in ea digestio. Si tamen non esset
multum furiosa ⁊ daret spacium ad digestio
nem tunc digeratur. Dixit Ser. super nono.
al. sicut cum sirupo. uiol' uel nenufarino. uel
de papauere ⁊ similibus. Potest etiaȝ digeri
materia inter euacuationẽ ⁊ euonẽ ꝑsertim
in frenesi que prolõgatur cũ sirupo. qui sic fit
. ℞. suci lactuce ⁊ scariole ⁊ endiuie ⁊ suci
cucurbite sumpti per expressionem eius post
quam decocta fuerit in cribano inuoluta in
pasta ⁊ emulsionis seminũ comuniũ frigidoꝝ
añ. li. ß. depurentur ⁊ in eis bulliant ista. ℞.
florum nenufaris uiol' buglosse. añ. ʒ. ij. iuiu
barum ordei mundi seminis papaueris albi.
añ. ℥. ß. sandalorum alborum ⁊ rubeorum. ⁊
ros. añ. ʒ. iij. Et postquam ꝯuenerint in deco
ctione ad medietatem colentur. ⁊ in colatura
ponatur de zucaro albo solido. quantum est
medietas ipsius ⁊ sirupetur ⁊ aromatizetur cũ
camfora dosis eius. ℥. ij. cum aqua endiuie
uel solatri uel similiuȝ. De intentione quo
qȝ ad diuersionem dixit mes. hanc complent
fricationes extremitatum ⁊ ligationes com
pressiue dolorose in eis. Et effuxiones aque
calide in eis ante fricationem ⁊ post. ⁊ uen

tose posite in tibys ⁊ brachys ⁊ scarificatio nes in auribus .⁊ sanguisuce in naribus et sternutatio ⁊ gargarismata ⁊ prouocatõ emo roydaꝝ ⁊ in muliere mestruoꝝ. Et q̄zuis mes posuerit cristeria in intentione ad eua cuationem quod potest fieri inq̄ztuz euacuāt cõiter tamen ab alys in hac intentione ad di uersionem adducuntur similiter autē ⁊ suppo sitoria. Dixit Alexan. fricentur paulatim inferiores partes ⁊ leuiter ⁊ optimuz est post fricationem fomentari inferiores partes.

Et sic constringantur ligaturis ut possint magis continere materiam .Dixit Auic. ex trahe .i. trahe ⁊ diuerte materiam ad inferio ra omni modo .s. diuersionis. Et fiant ista diuersiua dixit Alexan. in declinatione ac cessionum siue paroxismoruz ⁊ suple ⁊ to o tē pore lētescentie febris quia tunc temporis materia non est sic in agitatione ⁊ motu ⁊ ꝟ tus minus est grauata .dixit Ras primo con tinentis c°.8° fiat diuersio añ principiuz pa roxismi ⁊ post eius declinationem dixit Auic. fiat hec proprie in dispositione descensionis .i. cum pedes ⁊ brachia sunt pendentia. quia tunc melius trahitur ad ipa materia. uel ut dicunt quidam fiant in dispositione descen sionis. quia .s. fiat diuersio faciens descende re materias qual'est incipiens a superiori bus ⁊ procedens ad inferiora sicut mes in suo de appropriatis in pluribus locis docet facere de fricationibus ⁊ appõne uentosaruz Et dixit Alexan. ꝙ hec diuersiones maxie fiende sunt. quando spasmi fiunt laboranti .⁊ enim protrahunt materias ad inferiores par tes ⁊ spasmo peragorizant . Dixit Gilib. in primis fiāt fricationes leues in uolis manuū ⁊ plantis pedum cum sale ⁊ aceto dico leues ne materia ex forti fricatione leuigetur ⁊ ra piatur sursuz. Plat. dixit fiant fricationes le ues manuum ⁊ pedum cum aqua salsa. Quidā enim ypocrite uehementes faciunt fricatio nes cum sale ⁊ aceto. unde spiritus uehemen ter calefiunt ⁊ distemperantur .ex quorum distemperantia magis acuitur colera ⁊ leui gatur. ⁊ citius ad superiora rapitur. Ro ge. dixit. ꝙ quolibet tempore morbi debent fricari extrema. Dicunt ꝙ fricatio ligatu ra compressio ⁊ aque calide effuxio super ex trema ⁊ uentosaruz appositio in eis possunt fieri ante fl'omiam ⁊ post .uerūtñ quia frica tio est agitatiua ideo ante fl'omiaz fieri non debet nisi sit leuis non commouens. Neqз ēt post fl'omiaz si adhuc plenitudo remaneret in corpore. ⁊ quia suspitio est in fricatione for ti iō q̄z plures ꝓhibēt eā fieri ⁊ sūt ꝯtenti li gaturis ⁊ alys modis diuersionis. dicunt eī fricatio leuis non sufficit diuersioni ⁊ fortis agitat materias ⁊ mediocris est suspecta. Si tñ corpus esset sufficiētez mūdū ⁊ eūatū fieri posset fricatio mediocris ⁊ ēt fortis. uētose aūt sine scarificatione possunt applicari añ fl'oiaz ⁊ post. sз cum scarificatione meli⁹ ap ponuntur post fl'oiaz si fieri poterit fl'oia .si aūt non posset fl'oia fieri tūc a pn° potes uti eis cū scarificatõe ⁊ pl'ies iterare ⁊ max e si expectas ꝓcl'arē fl'oiaz facere ꝺ ueis capis

Dixit Auic. grauitas fortitudinis febris idest febris fortis cum grauitate capitis qr indicat magnā repletionē sanguinis in capite qñз facit opportere in prin° dispõnis egritu dis .i. cū egritudo ē i prin° ut ponāt uētose i loco kebelcti .i. i collo .s. cū scarificatiõe sed tñ nõ itellexit. ꝙ ponant añ fl'omiā. qr a fl'o mia ut patuit incipiēdū ē. sed postea qñз eo dē die. qñз .2° qñз tertio. fm dispositionem uirtutis ⁊ plenitudinis ut supra dixit hal'.

De cristerib⁹ dixit Mes. fiat administra tio cristerium lenium non transcendentiuз le nitatum gradum. Rasis in diuisionibus fi at mollificatio uentris cū euemate leni .uat. cristere mandamus fieri cum uiol' ordei mū do iuiubis ⁊ furfure in aqua decoctionis in qua ponantur de nitro uel sale .з.ij. ⁊ de oleo uiol' circiter .з.x. ⁊ fiat cotidie. Dixit hal'. cristere conueniens ē quia materiam ad infe riora inclinat ⁊ trahit. si paciēti facile est uti cristeri. Dixit Auic. postq̄z flobotomaueris oз ut cristerizes cristeri ualde leni sicut est oleum ros et aqua ordei. uel aqua ⁊ oleum. Et si indiges propter aliquam causarum ut quia feces essent multuз indurate cristeri for tiori predicto fac illud dummodo remaneāt in gradu lenitatis. Et non uoluit in uerbis dictis Auic. prohibere cristere ante fl'omiaз qr ymo conuenit ut p° 4ª patet. Sed innuit ꝙ cū tu ꝑuenis ad egrum ⁊ inuenis necessita tem fl'omie ⁊ cristeris. ꝙ p° fl'omes et deiñ cristerizes. Nā in hac egritudine et omnib⁹ a lys nõ dantib⁹ inducias medicus debet īci pere ab eo in cuius obmissione uel dilatione maius periculum timetur. Et tale esset de flo botomia si differreretur ipa post cristere. un de si modo aliquis habens febres in intesti nis incipit fieri freneticus ipse indiget flo botomia ⁊ cristeri. sed quia magis necessita tis ad flobotomandum quam ad cristerizan dum. incipe a flobotomia ⁊ dimitte cristere. Nam si tunc uacabis cristeri ante quam para ueris ipsum ⁊ immisceris et operatum fuēit posset dispositio frenesis multum processisse unde eger ponetur in periculo mortis. Si ta men tunc raptus materierum ad capud esset paruus ⁊ tardus ⁊ materia non multum mo bilis. ⁊ repletio uenarum non multum exube rans tunc debes incipere a cristeri. Et dixit Auic. sit tibi securitas multa in cristeribus innuens ex hoc ꝙ multum debes uti eis. et maxime sit tibi securitas in eis. quando apo stema est magnum comunicatum cuti capitis ubi nõ possumus apponere repercussiua. Sed debemus incipere ab anodinis. que forte nõ absoluuntur ab aliquali attractione. a tali enī frenesi. assecurat multus usus cristeriorum

Et potest cristere lene fieri eodem die qua fit flobotomia siue. habeat fieri ante eā siue post. Et potest differri ad diem crasti num secundum necessitatem et uirtutem. Di xit. Gullielmus fiat cristere sepe et compo nit cristere lenitiuum. Et subdit cum uolun tas assellandi affuerit. non cogatur infirmus ad rectentionem eius. quia talis retencio ī ducit in multis debiliatē. ⁊ eleuat materias

ad caput ⁊ inducit timorem ⁊ multotiens mortem. Et tota tua intētio sit circa quotidianā assellationē cū cristeri leni si per se nō assellauerit. Volūt itaq3 auctores cristeria debere fieri lenia maxime quando intētō est ad mūdandū intestina ⁊ diuertendū uapores ⁊ tempādū calorem ⁊ agitationem materie. Et quādoq3 egem⁹ cristerib⁹ īfrigidātibus plus dixit Auic ī facto ex colera adusta studiū sit ī administratione enematum īfrigidantiū ⁊ humectantiū q̄ntum possibile est. Et ratio est q2 h. colera calidissima est et siccissima. ⁊ ut plurimū habet mineram suā in membris nutritiuis q̄ debēt cōtempari ꝑ illa cristeria. cū hoc tamen etiam euacuando diuertunt. In casibus tamen possum⁹ uti cristerib⁹ acutis nō q̄ui ō simplicibus. sed mixtis cum lenientibus in quo enī est mīta uentris durities ⁊ nō mūdātur ex cristeribus lenib⁹ debet fieri cristere mixtū ex lenitiuo ⁊ acuto ⁊ maxime nō stante intēsa caliditate nec multa furia materie. ⁊ ꝑcipue finito fluxu ⁊ in decl'one. Dixit Plate. fiat cristere lenitiuū sil' ⁊ mordicatiuū. sil'r etiā dix Silib. super 9° al. Cristere ꝯueniens ī frenesi. ℞. lactuce dulcis. ʒ. ij ordei mūdi ʒ. i𝈩. malue mēcurial' uiolarie añ. M. i. flo𝈩 uiol'. ⁊ nenufaris añ. ʒ i. dyapruni's ul' trifere saracenice. ʒ. v. fiat cristere stomaco ieiuno ante prādiū uel ante cenam. Cristere lenitiuū bonū. ℞. suci blitis lib. i𝈩. olei uiol'. ʒ. iij. salis. ʒ. ij. et supponatur. Aliō utile. Recipe folio𝈩 blitis m lue mercurialis uiol' ⁊ lactuce ul' scariole añ. M. i. uolubilis maioris. M. 𝈩. ordei mūdi. ʒ. ij. decoquantur in aqua ad ordei decoctionem ⁊ colentur. ⁊ in colatura ponantur zucbari rubei ⁊ zucbari uiol' añ. ʒ. i. ⁊ olei uiol'. ʒ. iij. ⁊ salis. ʒ. ij. Et si necessitas fuerit acuere ipm acuatur cum electuario de succo rof uel cassief.. Dixit Hal'. si neq3 catātticum ferre neq3 cristere poterit. licinys utere. Dixit Plate. fac suppoitoria nō tamen debēt eē acuta nisi aput necessitatē. De gargarismis aūt ⁊ sternutatorys administrare possimus añ morbi cōfirmationem ꝑmissa f.'oia ⁊ precedētibus alys diuersionibus. fiāt ergo gargarismata nō acuta sed ex frigidis ⁊ humidis in quibus ponatur aliquid attractiuū in dosi parua ⁊ maxime de dyaprunis uel electuario psillitico uel etiam de trifera saracenica secundum necessitatem Dixit Plate. prouocetur sternutatio sed non cum el'o suple neq3 cum alys calidis fortiter sternutare facientibus. nec cum aliquo uiolenter dissolutiuo. sed cū puluere cāfore naribus insufflato ul' cū pēna oleo intincta ⁊ profundi⁹ naribus immissa. Uel fiat sternutatio cum festuca ad profundum narium immissa. Similiter quoq3 ⁊ aurium scarificatio ualet ꝑmissa f.'oia ⁊ diuersionibus trahentibus ad inferiora. q̄ fienda sūt añ morbi cōfirmationem

Electuariū quod appropriat Ga.'o ⁊ est cōferens ualde in frenesi sic fit. ℞. mucillaginem psilij infuxi in aqua uel suco mellonis uiridis ⁊ careni añ. decoquantur donec inspissentur. deinde adde dragantū ⁊ gummi arabici. et seminis citrul' cucumeris ⁊ cucurbite mūdato𝈩 anudi scis portul' ⁊ iusquiami albi optime trito𝈩 añ. ptē. i. ꝯmisceātur ⁊ def ex eo ʒ. quatuor mane ⁊ apud somnum.

De intētione ad localia. dixit mes ꝯfortatione capitis ne recipiat et extinctionem caliditatis et audacie idest furiositatis mē cōplent linimenta et emplastra et alia repercussiua dicta in soda cum cañ. ibi distincto.

Dixit Gal'. i3°. terapētice ꝭm principium o3 afferre oxirodinum capiti. expellere enim o3 a capite humorem quicunq3 fuerit. Dixit Sapio. facta flomia pone super capud eius acetum et oleum rof. ut expellat uapores et probibeat eos eleuari ad ipsum. conuenit eni cerebro donec nō recipiat uapores ⁊ infrāt ipm. Et alex. sil'r dixit. ⁊ ponit ꝙ acetū d3 eē quinta ps. ⁊ oleū rof quatuor partes. Al. sil'r hoc remediū pōit. s3 raf ī diuisiōib⁹ addit cū eis aq̄ rof. Dixit Hal'. ut egrotum flomo eūaueris et nām mollieris. supra capō oleum infunde rof cū uini aceto percussū ⁊ aqua rof refrigeratū liniq3 cum et infunde ī eo pānū ⁊ capiti applica. hoc nāq3 cereb𝈩 humectat et infrāt. ⁊ ꝯfortat ⁊ hūores repellit et arcet uapores. Et cīo ad capitis hūectationē et īfrigidatōē3 studēdū ē tota diligentia. Dixit uiatic⁹ mittam⁹ super capud eius oleū rof cū aceto uel portulace suco aut seperuiue uel sucū cucurbite cū oleo uiol' et rof. ⁊ ponam⁹ super capud ei⁹ frōdes salicis uel portul'. Dixit Auic. pone super capud eius oleū rof ꝯquassatū cum aceto ⁊ silia infrigidātia. Dix plate. in prin° fiat epitbima supra capud ex pl'uere sandal' al. ⁊ rub. et rof ꝯmixto cum oleo rof ⁊ aceto. Dixit Silib. in primis capite abraso apponant apocrustica ad repercutiēdū fumū ascendētē. et hoc usq3 ad quatuor dies

Dixit Aui. sic oleū rof. s. mixtū cū aceto ī frātū niue. q̄i uelit ꝙ hoc debeat apponi actu multū frigidū. Theodorus aūt ꝑsian⁹ innuit ꝙ apponat tepidū. et sil'r dixit Silib. inquit Roge. cauendū est ne unguētū aut empl'm ponat. nisi actual'r tepidū. ne ex actuali fritate claudant pori ⁊ fumi coarcent dicunt qñ frenesis ē cum intēso calore ⁊ multo raptu; mē q2 tūc indiget forti repercussiuo ⁊ subito refrigeratiuo apponēda capiti sint actual'r fria ymo ⁊ īfrāta niue. S3 si calitas ē remissa ⁊ raptus mē nō ē mult⁹ nec furiosus tūc ñ ōbēt apponi actu frida. ⁊ maxime ī yeme. ymo dixit plat. ꝙ sint in estate frā. ⁊ in yeme actualiter calida. Quidā aūt dicūt ꝙ qñ empl'm ē leptomeris sbe. sicut ē cui ꝑmiscet acetum. tūc d3 poni actu frigidū. Si xo sit grosse sbe ponat actu tepidū uel fortasse actu calidum in yeme et maxime in hñte cereb𝈩 nāl'r frigidū mltū ⁊ debile. qñ aq̄ cucurbite sola l' cū o'o rof fūdit ⁊ linit sup capō īfātiū ꝯuenit apatib⁹ calidis cēbri co𝈩 Et caro ēt melonis ⁊ cortex ei⁹; Excipiēs aūt a dcō cañ repcussiuo𝈩. A. dixit nisi apa sit ō genere magno ex quo apostemant uene q̄ sūt extra craneū cum cōitate uelais. s. extrīseci ad itrinsecos. Et rō est. q2 illa multa mā. ꝑ repercussiua apposita non repellent. s3 magis in loco ꝯstringeret l' saltem

ꝯculcaretur supra cerebꝝ. Et cast. est aposte
mate uelaīs extrinseci ⁊ m̄ltomagis ī apate
cutis capitis nō debere uti repcussiuis unde
ait ioan apatis qd̄ fit in pāniculo q exterius
craneuꝫ tangit. cura ē ſr̄oīa cefalice abstinen
do cuꝫ oī sollicitudine ab appōne frigidoꝝ il
li loco ne facias redire mãꝫ ⁊ lesionē nobilio
ri mēbro. s. cerebro. Sequēs ait Aui. curaꝫ
hui9 apatis magni cōīcati extrinsecus dixit
illic oꝫ te incipe ab eo in quo sit parꝝ mollifi
catōīs ad sedationeꝫ. s. doloris unde debes
apponere oleuꝫ camomillinū uel embroca ex
decoctione camomille malue ⁊ siliuꝫ ꝑmissis
tn̄ eūonibus ⁊ diuersionibus. Inuentio bona
ad hoc est h. ℞. adipis anatis medulle ceruī
ne olei keyrini ⁊ de lilio ⁊ de camomilla an̄
ptes equales ⁊ fiat iunctio cū eis. ꝙ si ꝑ ano
cina nō sedatur signuꝫ est mortis tunc ergo l'
dimitte curam uel prosequere cum pretextu
cum resolutiuis. Si uero sedasti cum anodi
nis dolorem. ⁊ cessauit repl'o ita ꝙ apostema
nō est amplius magnuꝫ cōīcatū ptib9 extrīse
cis tūc dixit Aui. stiptica. i. utere stipticis re
pcussiuis. Et hoc si morbus adhuc est ī ꝑn°.
⁊ mã in fluxu que possit repelli. Deide postꝗ
approximasti stiptica transito principio et
mitiāte augmento siue sit hoc apostema quod
fuit magnuꝫ. siue qd̄ nō incepit magnuꝫ dixit
Auic. admistra embrocas in quibus sint in
frigidantia nō cū stipticitate. s. tanta q̄ta in
ꝑn° qꝛ nō debem9 uti in augmēto repcussiuis
fortib9 nec puris ⁊ iō dixit Auic. pōe cū eis
parꝝ camomille ut resoluat resol'oe modica et
in pcessu augmēti adde camomillā ut in fine
eius sit ꝟtus camomille supra ꝟtutē repcussi
uoꝝ. Et quia s̄m p'm in augmēto huius mor
bi augentur uigil'. Auic cum predictis ponit
parꝝ papaueris ut dormire faciat cum securi
tate pp camomillā q̄ resistit papaueri ⁊ ꝯsola
tur ipm. dixit Gal'. in iꝫ° terap. in statu affe
remus infuxiones seis papaueris ⁊ olfabim9
⁊ ungemus alas nasi ⁊ frōtē. s. cum rebus fri
gidis sōpniferis. Nã dixit ipē grauare ⁊ tor
pere. i. quietē facere ⁊ soporē oꝫ ⁊ ifrigidare
supcalefactū caput. Dicunt Gal'. hic per statuꝫ
nō intellexit ueꝝ statū sꝫ pcessum egritudis
uel statum 2°. mō sumptum. ut supra. Inuētō
ꝯueiens in augmēto. ℞. olei rosati. olei nenu
farini an̄. ptē. i. olei anetini ptem. ʃ. croci
ptis unius sextam pmisceant̄ ⁊ fiat ex eis in
unctio. Auctores nō posuerūt curam huius
morbi cum est in statu ꝓꝑe sūpto cū mã tota
fluxit ⁊ coadunata ē in cupū. ita ꝙ uere sit
frigida exbitura. eo ꝙ a tali frenesi nō fit eua
sio. Sꝫ eius cura cassa est ⁊ uana ut supra di
ctuꝫ est. Nō eniꝫ extimabile est sol'onē talem
ꝯtinuitatis i illis locis posse sanari. Hor. tn̄
uidet̄ sentire oppositū dicit eniꝫ ꝙ licet ibi
sit sanies aut uiridētia. Nã pōt eam purgare
per nares aut per aures aut isensibiliter. Et
cōsulit prosequi curam cuꝫ euapōneꝫ faciēti
tibus ⁊ deriuantib9. Et dixit ꝙ in tali fre
nesi cōfirmata illa calida que approximantur
precedēte cura uniuersali nō calefaciūt. sꝫ ma
gis ifrigidāt mãꝫ cal'aꝫ euaporãdo q̄ꝛ sucus
apy tepid9 ⁊ alia approximari possunt. Ecō

sumēdo statū ꝓ illo tēpore ī quo frenesis pue
nit ad terminum ultra quē nō pcedit augēdo
sꝫ icipiunt accn̄a remitti qui termin9 ē citra
collectionē mē in cupū. qꝛ de tali statu cōtin
gēs ē liberari. ideo in eo cura ꝓsequenda est
Dixit Silib. post quatuor dies apponatur
dyaforetica si opus est de catulo lactante. uel
pullo. suple. uel columba aut si l'ibus scissis et
cal'is applicatis capiti. Uel de pulmone arie
tis. Dixit quintus serenus. Conuenit hic cali
dis pecudum pulmonibus apte. Capitibus iū
gens medica redimire corona. Accipitur eiꝫ
pulmo illico cum extrahitur calidus ab arie
te uel castrato et capiti applicatur unus post
alium sepe. Dixit enim Silib. quot plures ap
ponentur melius erit. Et ego uidi sepe ope
rationem magnam in hoc. Et quidam in cãu
necessitatis calefaciunt pulmonem in aqua ca
lida. et bene ab aqua expressum apponunt ca
piti ⁊ permutant ipsum frequenter omni uice
in aqua calida infundendo. omnia enim ista
de catulo ⁊c̄. ponuntur ut mãm frenesis resol
uant ⁊ uapores excludant drigmes. Dixit
Gord. cum egritudo est confirmata; nullum
frigidū actu uel po^a capiti applicet̄. sꝫ catuli
uiui scindātur per dorsuꝫ et aperiantur ⁊ su
bito capiti applicētur. ⁊ cū incipiunt infrigi
dari statiꝫ remoueant̄ et alter post alteruꝫ ap
plicet̄. ⁊ si tot nō inueniantur ponantur in a
qua feruēti. hoc idē dixit pōt fieri de gallo ⁊
de pulmone arietis qd̄ per dorsū extrahatur
aīali uiuēte. ⁊ ista sine itermissione applicen
tur. qm̄ sunt ultimū remediū. Dicunt cum ī ap
positione catuli galli colūbi uel pulmone arie
tis ultra intēctionem predicta queretur ꝓuo
catio sompni tunc illico super aspergendus ē
illi puluis seis iusquiami. aut corticum man
dragore ī bona q̄ztitate. Dicūt ꝙ Cura supra
dicta posita ab Auic. maxime competit frene
si breui. Sꝫ cū ꝓlōgat̄ egritudo et nō remo
uet̄ perdictā curā. Dixit Auic. aut fuerit gra
uitas. i. cū grauitate. s. magna capitis faciens
subeth. Et quies infirmi fuerit maior motu
eius. tūc suple ipsa ē cronica eo ꝙ uel a prin°
hūit secum admixtionem f'atis. uel pp. usum
frigidoꝝ postea translata ē mã in nãm f'atis
unde hꝫ aptitudinē transit9 in litargiā. Et iō
si ptrāsiuit terminū ꝑncipy aliena ab eo. Di
xit Auic. ea que fortiter infrigidāt et maxīe
papauer ꝓpter narcoticitatem quaꝫ hꝫ Et in
nuit. Auic. in dictis ꝟbis. ꝙ si a prin° frene
sis eēt fl'ica post ꝑn^m approximatis repcussi
uis in illo prin° aliena post ea. et adde dixit
ipse in embrocis eorum balsamitam mentam
rutaꝫ mellilotū ⁊ sil'ia que hn̄t uirtuteꝫ resolu
tiuā. ita ꝙ post prin^m in augm̄to ista resoluti
ua sūt miscenda cū repercussiuis. Dixit autē
utendū esse eis post septimam. qꝛ in tanto tē
pore putandum est huius frenesis cronice ꝑn
cipiū ptrāsisse. et maxime ē eis utendū si ali
quā digōnis signa apparuerint. Et post pre
dicta dixit Auic. pone super capud mucillagi
nem seis lini cum aloe ⁊ aqua. et unge capud
cum oleo calefacto assidue. Et sit hoc oleum
comune aut aliquid anodinorum ⁊ hoc fit ad
resoluēdū ⁊ ꝯuenit in decl'one. Et ī hac hora

ꝯuenit appositio pl'monis arietis catuli uel galli uel colūbi scissi per mediū. qm̄ cū actua li caliditate resoluūt residuū mē sicut dictū ē supra ea ꝯuenire i statu. Dixit Gentilis in uera frenesi de p̄dictis melius est apponere pulmonē arietis qr eiꝰ caliditas est tepidior ⁊ post ip̄m catulū. deinde gallum ⁊ ultimo colūbū. sic̄ in nō uera melior est appositio columbi quia habet plus de caliditate dein̄ galli. 3° catulli ⁊ ultimo pulmonis arietis. ⁊ dixit ꝙ pulmone hoc possemus uti i augmēto si ifunderemus ip̄m i decoctione aliquoꝝ fri gidoꝝ ut papaueris uiol' ordei rof ⁊ sil'ium mixtoꝝ cū floribꝰ camomille ⁊ sil'iū. In p̄n cipio aūt dix ip̄z nullo mō ꝯuenire qr cū actua li caliditate attrahēdo mām̄ esset cā ꝯfirmatō nis frenesis. Et dix Gentil' ꝙ pulmo ⁊ alia supradicta maxime ualent in frenesi nō uera a mā uaporosa in capite retenta. qm̄ resoluūt eā. Et dixit Genti'l ꝙ uidit quosdā in hoc casu applicantes ranas scissas super caput. si cut quandoqz precipitur in dolore iuncturaꝝ ⁊ ego uidi ⁊ etiā feci eas apponi eas nō scis sas. sz uiuas ligatas ad petiam ⁊ extensas. ita ꝙ uētres eaꝝ adhereant capiti ⁊ dorsa capiti ⁊ possunt applicari etiam in augmento ⁊ dico ꝙ in uera frenesi uidentur debere ma gis ꝯferre. Theodorus Priscianus docet ap ponere pulmones unū post aliū sicut ab ani mali extrahuntur. Dixit Ger. sup Viatico. cū friguerit pulmo uel catulus ⁊ alius nō hēatur ille in aqua cal'a ponatur. ⁊ calefactus inter manꝰ comp̄ssus frōti apponat̄ ⁊ h° pl'ies fiat extrahit enī mām ⁊ extractā cumbibit talia tn̄ in principio ꝓhibeantur. Quidā ēt uariāt remedia localia ſm ꝙ mā est sanguis l' col'a.

Dixit Aui. ꝙ col'icus. i. patiens karabitū col'icū iuuatur ualde si apponas capiti eius empl'm de folijs senticis. i. rubi ferentis mo ra. sunt enī frigida cū aliquali stipticitate al'. salicis ⁊ ēt ꝯueīt. Dixit mes scias ꝙ i san guineo indiges resol'one plus ⁊ extinctione minus ⁊ in col'ico eꝯ°. Et Auic. similiter di xit col'icus indiget extinctōe plus quia cole ra cal'ior ē sanguine ⁊ acutior. Et ideo in co l'ico nō timetur oīs cautela infrigidatōnis q̄ timetur i sanguineo sz sanguineus eget resol'o ne plus ꝑꝑ ml'titudīez mē a qua ml'ti uapores surgunt qui egent resol'one. Et non solum in tell'r iste cañ. in localibꝰ approximandis sed ēt in interius assūmendis. sunt enī frenetici alterandi dando eis in potu sir'm uiol' uel ne nufarinū uel cucurbitinū cum colerica frene sis fuerit. uel oxizacharam iuleb rof iuiubi nū ⁊ similia si sanguinea fuerit. Dix Ger. sup 9° al. in sanguinea locale debet esse frigi dū ⁊ siccū. qr sanguis cal's ⁊ hūidꝰ ē ⁊ ideo. ℞. suci plantaginis uel uirgepastoris uel barbe rouis lib. i. aque rof. ʒ. iij. aceti. ʒ. i. infundantur in eis stupe canabine ⁊ exp̄sse superponantur. Sed in colerica debet esse in frigidatiuū ⁊ hūectatiuū qr col'a cal'a ē ⁊ sic ca Et iō. ℞. suci lactuce dulcis. ʒ. xv. uel sem perviue uel solatri. aque rof. ʒ. iij. aceti. ʒ. i. et fiat sil'r. Et dixit competunt ista q̄zdiu mā ē i fluxu. ꝙ ē usqz ad uigitiq̄tuor horas a p̄n°

et hoc tēpus eēt prin'm in ualde breui frenesi Sed postq̄ iā fluxa ē tota. nō ꝯpetunt. qr mā magis icunearet̄. sed tūc ꝯpetit resolutiuū et ponit de catulo ⁊ alijs ut dictū est. addit tn̄ unū qō faciebat ⁊ sēper ut dixit inueniebat uerum ⁊ ē ꝙ aspergebat in catulū. ʒ. ſ. seis iusquiami albi subtilissime puluerizati. Naz rōe cal'itatis aperiunt̄ pori. ⁊ sic postea sub itrat stupefactio iusqami unde stati dormit patiēs. Et dixit. nota bn̄ hoc. Ego autē cre do ꝙ multū ualeret in augmēto uere frenesis in cronica uero nō ualeret. Dixit plat. ponā tur epithimata suple et alia localia super ante riorem cellulā q̄ principal'r patit̄. ⁊ ēt super mediam que anteriori ꝯpatitur. Dixit Auic. Cūqz egritudo finita fuerit ꝑ remedia dicta qr. s. declinauit uel iā declinat manifeste ⁊ re manserit alienatio. cuius causa pōt esse. qr ꝑꝑ apa remanserit i capite aliqua mala ꝯ° calida et sicca faciens alienationem. tunc mulge su per capud eius lac ex mām̄illa. Et si quidem patiēs fuerit fortis. sit lac caprarum et si ōbi lis sit lac mulieris. qm̄ cōtemperabit illā ma lam ꝯpl'onē. Et cum lac moram traxerit sup caput per horā unā. fac ablutionem lactis ab eo. qr corrūpitur in mora. suple. ⁊ post aliud mulgeatur si fuerit expediens. Et fac succe dere ablutionem cum embrocis equalibus. s. inter calidū ⁊ frigidū. sicut i quibus ponūt̄ uiole ⁊ radix lilij cum camomilla ⁊ reliquis ifrigidātibꝰ. Dicūt tn̄ quidam. ꝙ ex modo lo quendi. Auic. ipse dedit itelligere ꝙ ēbroce iste cum hoc ꝙ sint equales declinent aliqua liter ad frigidū nō multū. cū quibus ponūtur caōmilla ⁊ yreos ut ꝯtēperent frigida. q̄uis yreos ēt ponat̄ ad abluendum ⁊ abstergendū Dixit Gul's. in fine frenesis si qua uestigia alienationis remanserint. seu dispositiones male fiāt ēbroce super caput spargēdo aquā ab alto que sic fiūt. ℞. camomille aneti maio rane rof. rub. añ. M. i. uel Recipe aneti flo rum camomille fenugreci et radicum euisci. añ. bulliant in aqua et embrocentur. Et fecit Gul's has embrocas declinare ad calidita tem. Et ideo ualerent post embrocas. Auic. uel magis i fine. Aut ēt qn̄ alienatio reman serit ex fumis i capite non ad plenum resolu tis. De intentione ad correctionem accidē tium. Mes p°. docet corrigere uigil' cum su perfluunt cum administratione medicinarū sōpniferarum. Dixit. Alex. si permanet insō pnietas et alienatio. dabis eis bibere ad om nia utilimum factum adiutorium dyacodion. i. sirupū de papauere. nō solū. n. adiuuat isō pnietatē sz ⁊ febrē amputat. adhuc autem et ardens caput extinguit. Si autem nihil satis urgens mali fuerit. non festines dare dyaco dion ⁊ maxime si non frenesim esse ueram co gnoueris idest si non est ex solis coleribus ul' ex colera cū sanguine. sz si fl'a hz admixtū q̄z nothā frenesim dicimus omnino ꝓhibeat̄ dyacodion l' aliud sōpnifeꝝ medicamen. Et dixit si ūtus tibi ibecillis uideat̄ prohibēde sūt magis narcotice potiones que sōpnū ꝓuo cant. Imbecilles enim uirtutes habētes. non qualiscūqz lesio ex hac tali potiōe subsequit̄

ſʒ interdū moriunť. dixit al. ſi mľte. fuerint uigilie ſumantur uioľ. ſiccaꝝ ⁊ corticū papa ueris albi ⁊ ordei excorticati ⁊ ſeminis la ctuce ⁊ radicuʒ mandragore aā. ℳ. i. hec in cucuma plena aqua tam diu coquantur donec rubea fiat aqua. deinde aqua illa poſtq̄ᷓ fue rit tepida ab alto ſuper capꝰ fundatur ⁊ ſit ca put ſupra ciminile in quo aqua colligatur q̄ ſteꝝ in cucuma poſita ſuper caput fundatur quod in die mľtotiens fieri ꝯtingit. ⁊ caput oleo uioľ muliebri lacti mixto īūgēdum erit qđ ēt toto capiti ſupponenduʒ eſt. Serapio etiā ēbrocas ordinat. Dixit Uiaticus ungi mus frontē ⁊ timpora cuʒ lacteꝰ ⁊ papaueris ſuco uel portuľ ⁊ oleo uioľ. Dixit Auic. ſtuđ ut cuʒ facias dormire quoniaʒ uigilie ei ue hementer ſunt nociue eo ꝙ debilitant uirtu teʒ ⁊ caput replent. ⁊ ymaginationes multi plicant. ⁊ docet inducere ſompnuʒ cuʒ ſuco papaueris illinito ⁊ cū ēpľo lactuce ⁊ cū opio de quo dixit gal'. ꝙ diſſoluatur in aceto uini ut iuuet ꝓ fundationē eius. Silib. uero dixit diſſoluatur ī oleo roſ. Gentiľ uero dixit diſ ſoluatur in oleo camomille quia habet uirtu teʒ ꝯſolatiuaʒ ſue malitie ⁊ illiniatur duobus cornibus frōtis ⁊ naſo. Nō eniʒ debet iun gi ſuper iincipite ⁊ ꝯmiſſuris ne prohibeat reſo'oneʒ aut ne nimis penetrās ad interius cerebꝝ mortificet. Dixit tñ Aui. adhibe opi uʒ. ſi uirtus eſt fortis. Si autē eſt debilis ſis ꝯtētus alys remedys abſq; opio. quoniaʒ eſt ꝑimens cōgelando enim paucum ſpiritum de bilium occidit. Si tamen uirtus non eſſet mľ tum debilis. ⁊ maxime ſi debilitas fuerit cā uigiliaꝝ poſſemus eo uti. Ait eniʒ raſ primo ꝯtinētis c°. 8°. inueni in libro de tyriaca ce ſaris. ꝙ ſi datur ī potu opiuʒ habēti uirtutē ſolutaʒ. i. proſtrataʒ ꝑꝑ uigi'ias ꝙ liberabi tur iducet eniʒ ſompnuʒ. ⁊ ſic faciet redire ꝟtuteʒ. Et dicunt pilľas ꝯfectas ex opio cro co ⁊ caſſiaľ eſſe ultimas in bonitate. Dixit Roge. ſi multuʒ extenuatus ſit patiēs ⁊ ðbiľ nō apponatur opiuʒ. ſʒ cuʒ alys adhibe reme diuʒ. Dixit Guli's. nō uelis multotiens nar cotica continuare. quia finaliter extingunt ca loreʒ nāleʒ ⁊ iducunt mortificationeʒ q̄ᷓuis aliquo tēpore neceſſaria ſint ad deſtructionē accidētis timoroſi. ſicut hora magne iſōpnie tatis ⁊ furie. Et dixit Aui. pota illuʒ cuʒ ſe mine papaueris ⁊ aqua ordei ⁊ ſirupꝰ de pa pauere ſine ſapa eſt melior in hoc caſu. Et di xit rectius eſt ut expellas uigilias per fľoiaʒ quia euacuabis māʒ facienteʒ eas ſuplēt. nō obſtante ꝙ fuerit facta fľoia in principio fac gº eaʒ ſi tollerat eaʒ hora. i. coadunatio idi cantiuʒ. ⁊ non fuerit in poſtremo eius timor . ſ. de debilitate uirtutis. propter iterationeʒ fľoie. Et dixit ſi facis eaʒ fac eaʒ diſpartitā ī principio. i. ꝑmo die quo icipis aut duobꝰ diebus aut tribus ⁊ cuʒ hoc toto nō ꝑueniat ad illud ꝙ ī corpore remaneat ſāguis ita pau cus ut nō poſſit ꝟtus reſiſtere uaporibꝰ ⁊ de fectui nutrimēti tpre. ſ ſtatus quo expedit nu trimētuʒ minuere Hic ēt textus inductus eſt ſupra ꝑ fľoia uniuerſali facta ad cūandū māʒ facientē freneſiʒ ⁊ non uigilias niſi per accñs

Maxie aūt ꝯpeteret h reiteratio fľomie ī corpore ſāguineo ⁊ patiēte maxie ſoda pulſa tiuā iducentem uigilias. 2°. meſ docuit ſe dare agitationem frenecticorum fortem. Et dixit adſit eis ſocietas amicorum qui pro hibeant et uincāt agitationem eius. Et ſint fideles ī adminiſtratiōe eorum que precipiū tur ab artifice. ſ. medico. Et ſint prudentes ut cohereeāt agitationem ipſius aut ſaltem mulceant. Dixit Auic. oʒ ut ſtringas eos ligā do ſi in uenis permutationem de ſitu in ſituʒ uel de loco in locum multiplicare et agitatio nem. ut. ſ. ligati non poſſint agitari. et permu tari. quia leduntur ab eis uehemēter. Ad ſuc currendum autem lingue ſiccitati et aſperita ti dixit uiaticus laueť os cū pſily aqua ⁊ olᵒ uioľ. ⁊ ſimiľr lingua. Et ad ſuccurrenduʒ re tētioni urine dixit ſerapio. ſi urinā retineat qđ comuniter ſolet hāc egritudinē ſequi ſuꝑ infūde duo emūctoria que ſūt in directo in guinis aq̄ᷓ calidā ī qua ðcocta ſit camomilla Et inunge cū oleo in quo decocta ſint camo milla ⁊ anetum. Et dixit Auic. Cum nō min gūt ꝑꝑ. defectū itellectus. quia occupati ſunt circa multas fantaſias. uel ꝑꝑ. defectionem ſꝰus ueſice. q̄r nō ſētit mordicationem urine unge ueſicas eoruʒ cum oleo tepido de oliuis ⁊ embroca ipſas cum aqua caľa in qua deco cta ſint caōmilla ⁊ ſiľia. deinde ꝯprime ſuper ueſicā ut urina prouoceť. Dixit Gentilis uidi in hoc cōferre fricationem factam in radice uirge. ſ. in collo ueſice inter anum ⁊ burſam Et dixit Auic. ſis ſollicitus ī hoc. ſ. in prouo catiōe urine eoꝝ ī omni hora. Notant hic et ī omni cura ꝓ itētione correctionis accñtiū ꝙ ſi nō ſufficiūt ea. q̄ ad hāc itentionē addu cūtur ab auctoribꝰ ī curis. tūc recurrendū eſt ad capľa ꝓpria curationū ipſoꝝ accñtiū.

Caᵐ. 3ᵐ. de apate calido ſbe cerebri.

Uq̄uis cōiter auctores ſiľ locuti fuerit ð apate ca lido pāniclꝯꝝ cēbri ⁊ ipiꝰ ſbe cēbri. A. tñ ſpāliꝰ ꝓcedēs poſt q̄ᷓ ðteriauit de apate pāniclꝯꝝ cēbri caľo. Et ſi alñ ipis pāniclis cōicet in eo aliq̄ľr ſba cēbri. deteriauit de apatibꝰ ca lidis ipiꝰ ſbe cēbri. Et ſi alñ ei ī hº cōicent pāniculi eiꝰ. ita ut dici poſſet ꝙ maior pars apatis mē ī pº ſit ī pāniculis ⁊ minor ſub ſtātia cēbri. Et ī 2° ſit eꝯ° maior ī ſubſtātia cēbri ⁊ minor ī pāniculis. Hoc apoſtema uo cat. y. 7°. afforiſmoꝝ ſpachilon. ⁊ uocatur a Raſ. pº ꝯtinētis c°. 8°. ſtabiles ſiue ſtachi los. Et ab. A. ſacabalaco ſiue ſaculos ſiue ſe caculos ⁊ ab gal'. 9° terap. maſchera. dix gaľ ī ꝯmenº affo. qcūq; ſpachilon patiūtur ⁊c. ꝙ ſpachilō ē ꝯfuxio cēbri. ꝯfuxio. ſ. nālis caľita tis cēbri q̄ ñ ē aliud q̄ᷓ oppſſio ⁊ caľi ſuffoca tio ⁊ mortificatō ꝑ uiā ſuffocatiōis multa ex iſtēte mā ſanguinea uel alia qualicunq; ſuffo cante caliduʒ. Dicūt quidam. ꝙ ſpachilon eſt fortis paſſio cerebri que alñ uocatur immo deratꝰ dolor cerebri. ut dicit una littera reꝑ ta ī dcō affo°. loco ſpachilon. Et loqtur ð eo Gal' 4°. regis acutoꝝ ꝯmēto. 20. Eſt autem

spacbilon egritudo. fortis tñ rõne dignitatis actionis lese cuz ledat opões mẽbri nobilis ⁊ principalis. tñ rõne lesionis uirtutis dispẽsantis corpus ut cordis pp colligantiaz ad cerebruz. tñ rõne ꝓprie essentie cuz fiat a materia multa. est enim ut dixit Ras primo ꝯtinẽtis apostema magnuz cerebri. q̃uis possit esse a mã apante ⁊ est ꝑm plm uel nõ apostemãte. Et iõ quidaz dicunt spacbilon sumitur dupliciter uno modo stricte ⁊ ꝓprie pro dicto magno apate sbe cerebri. Et qñz sumitur large ⁊ iproprie pro grofonia. que ut dic̃ Gal. in dicto ꝯmento est passio in quocũqz mẽbro alio a cerebro indifferenter in quo accidit cõfuxio sue nãlis caliditatis ⁊ eius mortificatio a quacunqz multa mã ꝓcedat per uiaz suffocationis. ut plm autez fit a materia sanguinea deinde a colica. ⁊ aliquando fit a materia f.ica. sed tunc reducitur ad litargiaz. Dicunt quidaz spacbilon põt cõiungi cum aplia ⁊ põt sine ea esse ⁊ ut plm est sine ea. Et dñs qdaz quando ꝓcedit a materia f.ica mlta sua frigiditate diminuitur mltũ calor nãlis cerebri ⁊ probibetur hũiduz cerebri ne sit aptuz refotioni cerebri ⁊ sua multitudine opilant transitus sps unde fit ut uel actio cerebri multum diminute fiat uel auferatur ⁊ ita fit secũduz plurimuz ita ut a mẽbris sensus auferat̃ ⁊ motus. Et ex dictis etiam causis fit ut impediatur cerebruz etiaz in opõnibus sensuuz interiorꝫ. Et ideo concedunt in spacbilone esse apliaz. non tamen concedunt eꝯ° in omni aplia esse spacbilon. procedendo ergo de spacbilone prout est apostema calidũ substantie cerebri .ipm diuersificatur secundum Auic. peñ. materie diuersitatez. Naz dixit Auic. materia eius aut est sanguis aut colera nõ adbusta aut colera adbusta. De sanguineo dixit Auic. ꝙ plurimuz accidit ex sanguine putrido apostemante cerebꝫ. i. substãtiaz cerebri qui sanguis ut plurimuz est putridus. eo ꝙ exit loca uenaꝫ in quibus necesse est ipz putrefieri iuxta sententiaz ypocratis in affo°. si sanguis in uentrem effuderit. necesse est ipm putrefieri. uel potest esse putridus pp conclusionem eius in uenis cerebri ⁊ ipsius conculcationem. ⁊ indebitam transpirationem. Et hic modus correspondet sententie azarauij qui uoluit ꝙ sanguis qui est materia huius apatis contineatur in uenis ⁊ artarijs cerebri ⁊ in eis putrescat. Dicunt non semper uel non omni tempore apostematis sãguis in nã eius sit putridus. Nam in principio huius apatis possibile est ꝙ mã eius nonduz putruerit. similiter intellige de colera cũ hoc apostema fuerit colicuz q̃uis raro accidat. qr raro est ꝙ tanta copia colere in cerebro cohaduneur. ⁊ maxime si adbusta fuerit. Dixit Auic. apostema substantie cerebri colicuz a colera non adbusta quandoqz accidit. Et dixit quandoqz quia raro accidit. ymo rarissime cum in eo talis colera raro inueniatur in cerebro. Sic ergo secunduz Auic. huius apatis spẽs sumpte secũdũ mãm sunt tres. Naz mã eius aut est sanguis aut colera non adbusta aut adbusta. Ex quibus ꝫ ẽt ex dictis supra patẽt cãe huius apatis ꝑmittiue ⁊ añtes ⁊ ꝯiuncte. De signis dixit ras p° continentis c° 8°. Signa eius sunt signa karabiti. suple. sed intensiora. Auic. uero specialius loquens posuit eius signa primum ẽ ꝙ qñz separat cõmissuras cranei. et rarificat ⁊ elargat eas propter uehementem repletionem extendentem. que alñ tanta est. ꝙ forsitan capud cuz ea disrumpitur ⁊ scinditur. i. cõmissura multum et manifeste aperit̃. 2m signum dixit Auic. ẽ dolor cuz ipso fortis pp replionem extendentem nimium panniculos cerebri. ymo alñ disrumpentem ⁊ scindentem eos qui sunt inter cõmissuras. 3m signum Oculi fiunt rubei et exeunt ualde. rubent eni pp sanguinẽ ⁊ exeunt pp excellentem repletõnem. 4m signum. Maxille ualde rubescunt pp. sanguinem. Et dixerunt azarauius ⁊ hal. ꝙ facies ualde tumescit comunicata ei plenitudine. 5m signum dixit Auic. qñz accidit ei spasmus. s. de repletione comunicata neruis et musculis mã replente. et posset esse nõ proportionatus ad mãz ꝯtractis neruis leso ipsoꝝ prin°. 6m signuz qñz accidit nausea et uomitus. non semper sed qñ lesio uel etiaz mã comunicaretur stomaco. 7m signum declinat patiens ad resupinationem ualde propter. agrauationem facientem cadere uirtutẽ uerũtñ ista resupinatio ẽ ꝑm ꝯtrarium cõsuete resupinationis. quia si consueuerit i sanitate iacere supinus. cum illa resupinatiõe quiescebat. sed cum ista nõ quiescit. unde est ꝑm diuersitatem ordinis. quia resupinatur absqz ordine. Nõ enim ordinate stat cum ea. sed ꝑmutatur frequenter ⁊ precipitatur in permutatione sua. Dixit. y. 7°. afforismorum quicunqz spacbilon in cerebro patiũtur in trib⁹ dieb⁹ pereũt. Si ṽo hos effugerint salui fiũt. i. saluari possunt. Dixit ras. ubi supra ex eo deficit patiẽs in quarto die. et si pertransit hũc terminum liberatur. Dixit Auic. hoc apa est ꝑm plm perimẽs i 3°. quia est acutissimus morbus corrumpẽs substãtiam cerebri. Dixit autem ꝑm plm. quia in uirtute multuz robusta posset accidere in quarto sicut etiam pp sui pessimitatẽ posset occidere ante tertiũ Et subdit Auic. ꝙ si tertiũ diẽ trãsierit fiducia habetur. s. de euasione. quia posset euadere. tũc eĩm egritudo nõ est uehementer mala aliter nõ tolleraretur a tã nobili m̃bro ultra 3m diem cuz fiducia euasiõis. Signa autẽ hui⁹ apostematis facta a colera nõ adbusta qð ut pz per Rubricã capli ei⁹ positi ab .A. sortitũ ẽ nom̃ generis apostematũ colericoꝝ et uocatur hensipila pp. sui excellẽtiam quaz adipiscitur a puritate ⁊ multitudine colere facientis ipsum a nobilitate mẽbri in quo est et uocatur hoc apa ut pz i dicta Rubrica ẽt usitago. uocatur ẽt ipetigo. nõ prout impetigo sumit̃ pro uera ipetigine. sz dr sic ꝓpter similitudinẽ quã hz ad illã i accñtib⁹. de mã huius dixit Auic. ꝙ ẽ cola pura rubea nõ mixta sanguini. Et eius signa sunt dixit Auic. dolor fortis ꝓpter comunitatẽ ad pãniclos. Et inflãmatio uehemẽs q̃z percipit eger in capite suo. ⁊ qñz i toto corpore. pp itẽsaz febrem

sequētez ad hoc apā. Et qñz accidit frigus ī facie pp occultationē caliditatis nālis redeun tis ad locū apātis hoc tñ signū nō accit in sā guineo qꝛ nō ē sanguis caloꝛ sic ledēs colere. hec caloꝛ acutꝰ ē ⁊ magis ledēs. ita ut recur rat ad locū nā cū sanguine ⁊ spu. Est etiam alia cā. qꝛ sanguis est maioris q̄ntitatis ⁊ plu res ptes replet. ita ꝙ ad faciez extenditur et ipā rep et inflat ⁊ calefacit. Et citrinitas fa ciei ⁊ proprie in oculis propter retractionez dictam caloris ad interiora que ꝓprie nō est citrinitas. sed quedā subalbedo. Sed ista ci trinitas ⁊ illa reuocatio caloris siue frigidi tas faciei nō diu manet. ymo dixit Auic. ca lefit subito. ⁊ rubificantur facies ⁊ oculi. ⁊ hoc quia reuocato calore subito mouentur uapores ad faciē. uerūtñ dixit Auic. fm plm fit tendens ad citrinitatem. s. facies. i. pluri tēpore facies tendit ad citrinitatez q̄z ad ru bedinez. ⁊ pluri tempore stat citrina q̄z ru bea. uel uerūtñ fm plm tendit ad citrinitatem. s. ipā rubedo faciei quia. s. est rubedo clara ostendens per hoc dñiuz colere. ⁊ siccitas ue hemēs est in oꝛe pp fortez caliditatē ⁊ sicci tatez. Et in eo nō est tm̄ de subeth. q̄ztū est ī flone. i. in apāte sanguineo. Et impꝓpria fuit ista locutio Aui. ⁊ dꝫ littera ista stare sic̄ di xit littera Ger. extra ī eo nō ē de subeth sicut ē i flone ⁊ ī isto pp siccitatē cole multiplicat sibara ⁊ in isto accñtia alia de doloꝛe ⁊ ige tudine ⁊ sitibus sūt terribiliora ⁊ febris est acutioꝛ. Dixit Raf pᵒ ꝯtinentis auctoritate ysaac ꝙ de signis apātis calidi. s. colerici pue roꝝ ē. ꝙ añrioꝛ plana ps capitis ꝯprimitur ⁊ ꝯculcatur. Et dixit Raf inueni in liᵒ de me moria Johañy ꝙ cū ꝯpmit ⁊ ꝯculcat añrioꝛ ps capitis pueroꝝ accit ex apāte calō oꝛto ī cēbꝛo ⁊ supuenit ēt coloris crocitas lingue siccitas ⁊ uētris stipticitas. Dixit Auicena pueris qñz accidit herisipila in cerebro ⁊ ꝓ fundatur sincipud i. locus fontanelle dictus Jafot. ⁊ oculi etiaz ꝓfundāt. Naz Jafot per sui raritatez ⁊ teneritatez pp fortez esiccatio nez factaz in eo ab hoc apāte ꝯtrahit. ⁊ ocli ēt ꝯtrahūtur ⁊ ꝓfundant ⁊ miorat oclus. s. unus qñz ⁊ erit ille cui passio magis cōicat. ⁊ desiccat corpus totuz pp fortez calorez. ⁊ hec esiccatio capitis ⁊ oculoꝝ ⁊ tocius ꝯtin git etiaz ī alys etatibus a pueritia sed p̄dicti auctores explicauerunt magis de pueris qꝛ in eis magis ⁊ citius accidit cum sint magis pati dissolutioni ⁊ cōsumptioni. Et dixit. A. fm plurimum pernecat in 3ᵒ die ⁊ si nō. eua dit. i. euadere pōt. apostema uero substantie cerebri factum a colera adbusta uocatur ab Auic. sibare. i. mania dicta a manibus. i. de monus. Et est hoc nomen sumptum ab acci dente quod in hoc apāte accidit ⁊ ē inductuz ad significandū ipꝫ apā. Dixit Auic. siba re est demoniū supfluū quia est deterius ma nia ⁊ est accidens cū sirsen colerico calō. s. eueniente in sba cerebri facto calō a colā. s. adbusta ⁊ tendente ad nigredinez. huoꝛ eniz faciens hoc apā includit in se pessimitatem colere ⁊ nāz pessimitatis multe simul unde ue hementer malus redditur ut pter suam ma

liciā patiēs cū h ꝙ hꝫ sirsen. i. dcꝫ apā alienꝫ demonio agitatiuo. In qbꝰ ūbis Auic. innuit talē diffinitōez eiꝰ sirsen est sirsen calidū co lericum de colera adbusta accidens in sba ce rebri cum quo patiens alienat alienatione de moniaca. que alienatio demoniaca non est cū karabito qō fit ex sanguine. ul colera ñ adbu sta. nam licet in karabito sit alienatio. et rōnis permixtio. nō tñ est cum ipso demoni um dūmō fiat a sanguine uel colera non adbu sta in sba pāniculoꝝ cerebri ⁊ etiam si ipsum fieret a colā adbusta. nam si cum ipso esset de monium. tunc esset sibare. In quibus uerbis Auic. innuit. ꝙ qñ karabitus fit a colera ad busta et existit i pāniculis cerebri. si comuni cat. sbe cerebri apando ipm. tunc est sibare et accit cū eo demoniū. Si aūt cōicatur ei ñ apando eam. sed solum cōicando ei maliciam unde hēat demoniū non ē sibare. q̄uis sit si mile ipsi et sit q̄i sibare ut supra etiam patuit in signis karabiti ex uerbo Auic. Ex qui bus ut dicunt apparet ꝙ sibare est apā sbe cerebri. s. solius uel cū comunitate panniculo rum ⁊ hoc siue fuerit cōicatum apā panniculis a cerebro siue cerebro a panniculis unde sibare est q̄i mania composita cum karabito. s. alñ sicut karabitus est mīa. i. alienatio cō posita cum apāte calido et febre. Dixit. Auic. multociens precedit in febre demoni um. ⁊ non est adhuc ibi apā. sed deinde succe dunt ei apā et febris. nam ut uult Auic. cuꝫ ipsa mā colerica adbusta trahens ad nigredi nem ad cerebꝝ īpellitur in principio sue ap plicationis ad cerebꝝ. s. ante q̄z apet pp suaz uehementem maliciam et propinquitatem ad loca uirtutuꝫ ⁊ spūuꝫ facit prouenire demoni um. Et cum ipso aut post ipsum demonium prouenit apā. dixit autem cum ipso. s. quia in mediate aut ad paruū tempus. Et dixit post ipsum. qꝛ alñ per tēpus magis latum post ꝓn cipiū demony prouenit apā. Suplent et alñ non ē dictus ordo. ymo oppositus quia pᵒ. incipit apā. deinde cum ipso aut post ipsuꝫ ac cidit demoniū. sicut qñ fit karabitus de cole ra adbusta. ⁊ cū ipso. qꝛ imediate uel ad tēpꝰ paruū. uel post ipsum per tempus magis latū fit cōicatio eius sbe cerebri. et accidit demo nium. ul alñ simul incipiunt. Itaqꝫ dixit. A. demonium. i. mā faciens demonium aliquan do est cum sibare. i. ꝙ sequitur apostema. cū quo est demoniuꝫ. ꝙ non cōtingit de demo nio eueniente in karabito. Nam in karabito demonium semper est accidens sequens apo stema. Colera eniꝫ adbusta perueniens ad sb stantiaꝫ pānelꝝ anteq̄z apostemet ipaꝫ non inducit demoniuꝫ sicut illa que appropiquat ⁊ ꝑuenit ad sbaꝫ. cerebri. demoniū igitur nū q̄z añcedit karabitum. q̄uis eniꝫ aliqua alie natio ipm precedat illa non est demoniaca.

Et dixit Auic. ꝙ apostema ⁊ demonium proueniunt simul a mā. s. imediate siue eniꝫ ī uno tēpe siue in diuersis eueniat semper tñ immediate proueniunt a materia supradicta et sunt effectus ab ea producti immediate Et non est unum ipsorm causa qua aliud in ueniatur non enim demoniū causat apostema

nec apa demoniuꝫ ſꝫ unūqōqꝫ ē cātuꝫ a mā di
cta. q̄ pōt facere unū ſiue alio. Nō ēiꝫ ē neceſ
ſariū ad hoc ut ſit demoniū ꝙ pn̄s ſit uel pre
ceſſerit apa cū poſſit euenire ante ip̄m ut dcꝫ
eſt Nec ad hoc ut ſit apa ē neceſſariū ꝙ d̄ mo
duꝫ pn̄s ſit uel p̄ceſſerit cū poſſit p̄cedere ut
patuit. Patꝫ gᵒ ꝙ demoniū non eſt cā effe
ctiua illius apatis nec apa illius demonii licꝫ
unū poſſit eē cā augumētatia alterius. cū gᵒ
dixit Aui. ꝙ demoniū eſt cā ſibare. intellexit
addens in ip̄o. nō efficiens ip̄m. De ſignis
ſibare dixit Auic. cū ſibare incipit appere. ui
gilie ꝓlixe ſunt. pp caliditateꝫ et ſiccitatē ex
cedentes ⁊ ſompnus ē inquietus. qꝛ timoꝛ ac
cidit in ſompno exteribilibꝰ ſompnus q̄ fiūt
illis. Et ē excitatio. i. agitatio et inqetudo
uel excitatio. ſ. a ſompno cū īquietudine. Re
perit hec alia littera que dicit oſſitatio et hᵒ
eſſet ꝓpter aliquos uapores ꝓueniētes ad mā
dibulas. Et ſpūs. i. hanelitus eſt magnus
et frequēs pp multaꝫ neceſſitatē. Et nō eſt ra
rus ſicut in karabito quia in ſibare coicatur
cordi maioꝛ flāma q̄ꝫ in karabito pp maioꝛē
ꝓpinquitatē ad ip̄m. Et qꝛ maioꝛ inflāmatio
ē in ſba cerebri cuius ē refrenare caliditatē
coꝛdis. Et tunc nō refrenat ip̄aꝫ. Et obliuio
cuius cā eſt quia ſpecies non imp̄mūt in ip̄o.
Et ꝓpter obliuionē reſponſio coruꝫ nō eſt ſi
milis interrogatiōi qui q̄ꝫuis reſpondeāt nō
reſpondēt ad īterrogata Et oculi rubeſcūt
ꝓpter nimiaꝫ flāmaꝫ eis cōicataꝫ et ē in ip̄o
oculo agitatio quia cum hoc ꝙ fiunt rubei
agitcatur et uarie mouētur et tamē grauitas
eſt in eis oculis. Et hoc accidit plus in proce
ſu ꝓpter debilitatē ꝟtutis. Et ſunt oculi q̄ſi
lippi. et ciꝫ lippitudinē hn̄t in eis ex ſupflui
tate ex indigōne in eis facta et a caloꝛe exic
cata et in lippitudinē conuerſa. Et fit in eis
patiētibus. curſus lacrimaꝝ ex uno oculo de
bilitata cōtentiua eius. Et qn̄ꝫ eſt in eis citri
nitas. ſ. in facie et oculis modo ſupra dicto.

Et fit in eis ſenſibilitas extenſiōis apud
ſpondiles. ſ. colli et ex extenſiōe doloꝛ qð ac
cidit uapoꝛibus illuc eleuatis et coicatis.

Et iſta tria ſigna ultima magis ſunt ſigna
augumēti. Et deinde poſuit Aui. ſigna ſta
tus. Et dixit cū ſiſtitur egritudo inducat̄ fe
bris. i. foꝛtificat̄ et exaſpergat̄ lingua ⁊ exic
catur. Et iſta ſunt ſigna ſtatus in ꝓprie ſum
pti ut ſupra dictuꝫ ē. Status uero ꝓprie
ſumpti in quo cōfirmata ē egritudo. et colle
cta eſt mā in cupuꝫ. ſigna ſunt dixit Auic. qꝛ
deinde. ſ. poſt dicta ſigna in poſtremo. i. ꝓpe
minoꝛeꝫ qeſcunt motus palpebraꝝ pp debili
tateꝫ que tanta ē ꝙ nō ſoluꝫ repitur grauitas
motus in toto coꝛpoꝛe. ſꝫ ēt ꝓuenit ad motuꝫ
palpebraruꝫ ita ut ſi moueant eas grauiter et
difficulter moueant eas. Et remanet ex de
monio cogitatio et alienatio interciſa cum
defectu ſermonis uel paucitate ip̄ius Et fin
plur. mū ꝓuenit colligē uillos et paleas. Et in
pulſu fit augumētuꝫ debilitatis et minoratio
nis et duriciei propter ſiccitatem. Dixit
Auic. qn̄ꝫ fit ſibare que non eſt ſimpliciter
parua ex eo ſ. ꝙ eius materia eſt mixta ſan
guini uel flmāti. in pura enim ſibare eius. mā

non eſt alteri humoꝛi mixta. Et in ſibare
nō pura fit demonium ꝓpter nobilitatatem
mēbri in quo continetur ⁊ ꝓpinquitateꝫ ad
loca uirtutum ⁊ ſpūum. In charabito autē
de colera adhuſta non pura. ſed alteri humoꝛi
mixta non fit demoniuꝫ quia non ē in mēbro
tam nobili nec ita ꝓpinqua ſedi uirtutuꝫ ⁊
maxime in ea que ē in dura matre. Signa ſi
bare non ſimplr̄ pure ſūt ꝙ diuerſificāt̄ ip̄o
ruꝫ diſpoſitiōes in ſermone ⁊ mēoꝛia ⁊ moti
bus. plm̄ enim ideſt qn̄qꝫ fiunt oꝛdiate ⁊ plm̄
ideſt qn̄qꝫ fiunt inoꝛdinate. Aliqn̄ eniꝫ ſunt
furioſi ⁊ aliqn̄ non ſcðm ꝙ illi humoꝛeſ diuē
ſi diuerſimode ip̄rimūt. Cura apatis ſbe
cerebri ſanguinei eſt dixit Aui. cura ſirſen ſā
guinei intelligens. q̄ꝫtuꝫ ad dietaꝫ euāatiōeꝫ ⁊
diuerſionē. ſed tn̄ cura debet eē foꝛtioꝛ quia
egritudo ē foꝛtioꝛ quare eſt ſubtilius dietan
dum ualentiꝰ diuertēdū ⁊ copioſius euāanduꝫ
uel ſaltem de pluribꝰ uenis. ut dixit Azarani
us. Et dixit Aui. cōfert ei flōmia uenaꝝ que
ſunt ſub lingua. ⁊ h̄ poſt flōiaꝫ uenaꝝ aliaruꝫ
Nam aliquando debet precedere flōia ſafene
deinde medie deinde cefalice ⁊ deinde uenaꝝ
ſub lingua. Et quidā dicunt. ꝙ flōia uena
rum frontis ⁊ naſi debet precedē flōiaꝫ uena
ruꝫ lingue. quod non uidetur apud alioſ. quia
cum uene lingue ſint magis longinque ip̄ſarū
flōia a longiquioꝛibꝰ euāat qꝛ uenis que ſunt
circa colluꝫ ubi ille euāant aguideeꝫ occultis.

Et ſimiliter ēt ad longinqoꝛa loca diuētit
q̄ꝫ flōia uene frontis uel naſi. Dn̄t ꝙ hoc
apa pp ſuaꝫ magnitudinē ꝓpter q̄ꝫ coicat gin
giue ⁊ cuti ⁊ faciei nō requirit appōeꝫ reper
cuſſiuoꝛuꝫ ut ex dictis ſupra patuit. Si ta
men cōtigeret ꝙ nō fieret illa cōicatio tūc re
percuſſiua approximari poſſent. Cura ꝟo
apatis colerici ex colā nō adhuſta ī ſba cere
euenietiſ dixit Aui. eſt ſilis cure ſibare que
dicet̄. Dixit tn̄ ſi accidat puero tunc ipſe
medicatur cuꝫ uitello oui ⁊ oleo roſ. ſ. mixtis
infriatis ⁊ ꝑmutatis oī hoꝛa ut nō ſup calefi
at ⁊ calefactuꝫ calefaciat Et ꝯuenit hoc qꝛ ex
tinguit ⁊ mittigat doloꝛē. Et ponit̄ hoc re
mediū p̄ᵒ ꝯtinētis auctoꝛitate iohīty. ⁊ medi
cet̄ cū exp̄ſſiōibꝰ. i. ſucis fris ⁊ huīdis ⁊ pro
prie cū coꝛticibꝰ melōis ⁊ citruli ⁊ cuꝫ cucur
bitis poſitis ſuper caput. Et quidaꝫ cōca
uant medietatē cucumeris ⁊ capiti ſupponūt
refrigerāt. n. hic ⁊ humectāt ⁊ pn̄t apponi in
p̄rinᵒ qꝛ māꝫ cū fritate repellūt. Cura ſiba
re dixit Aui. ē ſicut cura ſirſen colici. ⁊ pōt ī
telligē de colā adhuſta ⁊ nō adhuſta. Et hᵒ
erit in dieta euone diuerſiōe repcuſſiōe ⁊ ali
is. unū tn̄ addidit ꝙ iᵃ cura fiat ſiē iᵃ cū addi
tiōe ī hūectatōe mlta. qꝛ ſic fieri dꝫ īdicatiōe
ſūpta a mā q̄ nimiū ē ſicca cū ſit adhuſta ⁊ ſū
pta a m̄bro patiēte. ſ. cereᵒ qð nālr̄ ē huīdū ⁊
dꝫ ī ſua hūitate ꝯſuari. Et ī diuerſiōe ma
terieꝝ dixit oꝫ ut extmoꝛū ligatio aſſiduet̄ ut
bona fiat diuerſio. Et ut ſupleat uiceꝫ alio
ruꝫ diuertētiū q̄ ꝯmade ī ſibare fieri nō pn̄t
pp d̄monaicā agitationē paciētiū. Cura ue
ro ꝑ afreneſis licet in de ea dēm ſit ī cura ac
cidētiū febriū ī ſmone p̄cedēte ſufficiēter hic
tn̄ q̄dā adducent̄. Et ſi q̄dā fuerit a mala

ꝯplˀone calida cerebri ⁊ pānicˡoꝝ ei⁹ oportet
ꝙ ipsa alteret̃ cum approximatiōe frˡoꝝ non
intense frĩtatis ut non mortificēt pnũ calidū
naturale cerebri pp quā cām nõ debet ipsorũ
usus eē multũ assiduus a quib⁹ desistendũ est
omnino cum pueneris ad terminũ. infrigida
tionis uel prope terminum Qḋ si fuerit ex
humore in capite colecto. non āpante. Cura ē
ut si dat iducias digerat̃ ⁊ digesto eũct̃ cũ eo
qḋ sibi ꝯuenit multotiēs ex supra dictis. Et
si eũone facta mala ꝯplˀo in capite remansit
ipsa alteret̃. Frenesis aũt non uera aliorũ
mēbroꝝ seqñs egritudines dixit guilˡs. cura
tur eis oībus quibus curatur frenes̃ uera. Et
intellexit maxīe de localib⁹ remedijs. Et
si accñā future frenes̃ uere incepit appere tē
curet̃ oī mō cure dc̄o supra ī cura uere frene
sis. Saluo ꝙ flˀomia uniuersalis ī hac frene-
si seqūēte alias egritudīes nõ ē fienda qꝛ natu
ra debilitata ex afflictiōe p̄cedētis morbi in
pedit flˀoiā fieri uniuersalē. Et hoc ē ueꝝ
s̃m plˀm ⁊ de hoc ēt dc̄m est supra. Naꝫ in cor
pore multũ repleto in quo uirt⁹ satis cõstaret
⁊ maxie qñ satis a p̄n° huius morbi non uera
frenesis accideret cũ qua īcipent appere sig^a^
faciētia suspicari futurā frenesiꝫ uerā. possit
uniuersalˀ flˀoia fieri. Silˀr ēt de eũone cuꝫ
farmaco solutiuo itelligēdũ ē qm̃ s̃ꝫ plˀm eũo
debet fieri leuior ⁊ minor. Reliqua uero
oīa ex quib⁹ nā non sic ꝓsternit p̄nt fieri sie
periculo sicut in cura uere frenesis dc̄m est.
Ras̃ primo ꝯtinētis ca° 8° ponit quēdaꝫ
casuꝫ queꝫ Auice. recitat in ca° de karabito.
quē qꝛ Rasis maxīe ī assignatōe cāꝝ obscura
⁊ fortasse non congrue dixit ponā hic ipm̃ s̃ꝫ
uerba Aui. Dixit enim Aui. ꝙ qñꝫ accidit
dispositio similis karabito absqꝫ febre ⁊ per
conseqñs absꝫ apostēate ymo sig̃t uacuitatem
āpatis. i. ipsi⁹ priuationē uel absentiā. ⁊ non
solum in capite sed etiā in dyafragmate ⁊ ali
is nobilibus mēbris capiti potētib⁹ coīcare
uapores quib⁹ non uera frenesis fieret. Non
ergo ē uer⁹ karabit⁹ neqꝫ cũ āpate ut dictum
ē sed ē simili illi in accñtib⁹. Que accidentia
sunt fortis ingetudo pp uehemētia lesiōis mē
broꝝ aīatorũ ⁊ spũaliũ. Et offitatio. s. multa
freqñs pp prauos uapores mādibulˀ coīcātes̃
Alia littera inuenit̃ que dicit ⁊ esitatio. i.
mentis alienatio. ⁊ nõ tollerat qetē ī uno loco
lˀ situ sed salit ⁊ mouet̃ uarijs motibus ita ꝙ
fortasse saliēdo ascēdit parietes. ⁊ eniꝫ ei⁹ ri
xa ⁊ furia fit fortis. Et stringit̃ hanelitus
ei⁹ pp nocumētũ spũaliũ. Et stringitur. i.
retinet̃ alˀ figit̃ sitis ei⁹ ⁊ ñ cessat qꝛ ñ p̄t se
dari potu eo ꝙ cũ bibit aquā lˀ aliũ potũ strā
gulat̃ eo qꝛ pp stricturā hanelit⁹ ⁊ suffocatōꝫ
ñ p̄t tā diu cõtinē hanelitũ ꝙ possit bibē. Et
si conat̃ ad bibēdũ aqua lˀ pot⁹ intrat cānam
pulmōis ⁊ expellit eā spumosaꝫ qꝛ īpetuose cũ
aere ex̃ educit̃. sic̃ accit ī hijs q stāgulantur
Et h̃ dispō dixit. A. ē pnecās cad̄ die pp sui
pessimitatē. Et qñꝫ extendit̃ usqꝫ ad quartā
dieꝫ. Et hoc erit ī mltũ robustis māx cũ mor
bus non esset in ultimitate malitie. sꝫ tñ null⁹
euadit p⁹ illā. Et accit ut ei⁹ facies nigrescat
⁊ lingua ꝓpter mortificationē caloris innati
⁊ ꝓpter suffocationē. sic̃ accit ī hijs q suffocāt̃

Et accidit ut sint eoꝝ oculi ꝯgelati. i. sint
sicũt ī patiētib⁹ ꝯgelationē. Et dixit Ras̃ h̃
euenire pp forteꝫ extensiōeꝫ cartillaginuꝫ. i.
neruoꝝ et cordaꝝ musculoꝝ oculorũ et palpe
braꝝ qb⁹ accidit spasm⁹. ob quā cām oclˀi nõ
mouēntur. sꝫ stāt apti. Et sunt dispōes oclˀo
ruꝫ sic̃ sunt dispōnes timētiũ. pp illā īmotio
neꝫ et aptionē. Et subdit Aui. deinde. s. p⁹
uehemētiaꝫ motuũ supradictoꝝ et accidētiũ
liniũtur. i. qetant̃ et deficiũt motus eoꝝ ⁊ ca
dũt eoꝝ ɥtutes. s. sensitiue et motiue et cadit
pulsus et moriũtur et plures mortes eoꝝ sunt
cũ strāgulatione. Et aliqñ uides eos curren
tes dein̄ uides eos p⁹ illḋ statiꝫ cadētes ⁊ mo
ri. Et assignat Aui. duas cās hui⁹ dispōnis.
Et dixit ꝙ ñ ē lōge qn cā sit pp cōitatē cere
bro cũ mēbro nobili. qḋ ē mēbrũ hanelitus.
Qḋ sic īpedit̃ et ꝯhit̃ q̄i qetat̃ ⁊ salit. q̄i ne
sciēs qḋ faciat. siue sit magnus siue hanelit⁹
. i. ꝯiunctus magne cāe. uñ p̄dc̄a eueniāt. 2^a^
cā ē cor° aliqua. s. ꝓueniēs ab aliq^a^ mā mala
pessime q̄litatis oculte q̄ ꝓp̄etate sua stans in
mēbro hanelitus ledit in tm̃ ut sequātur acci
dētia strāgulatiōis. Et ꝓuenit ꝑ uiā coitatis
ad cerebrũ et ꝑmutat et corrũpit ipm̃ ⁊ ꝑmi
scet intellectũ. Et exñs mlˀte exiccatiōis fac̃
sitiꝫ fortē ⁊ spasmũ oculoꝝ et sequũtur a^a^ ac
cidentia supradc̄a. Gentilis recitat de quo
dā iuuene piloso quē uidit q incurrit hāc pas
sionē cuꝫ oībus p̄dictis signis et tandeꝫ mor
tuus ē sicut strangulatus cũ spuma.

Caplˀm. 4^m^. de litargia.

Postema capitis frˀm. aliud est flˀicũ
exꝫ iḋ mlˀicũ. Et flˀicũ qdē. Aliḋ
ē ex flˀate aquoso liqdo seu ex aq°
sitate in capite cōgregata ⁊ dicet̃ de eo in ca°
sequēte. Et aliḋ ē ex flˀate grosso nõ aquoso
neqꝫ liqdo. Et d̄r absolute litargia. Et mlˀicũ
qdē a qbusdaꝫ d̄r ꝯgelatio ⁊ a qbusdā d̄r litar
gia mlˀica et de hijs āmob⁹ erit in h° ca° s̃mo
Litargia itaꝫ alˀn denoīat āpa frĩm cerebri.
et alˀn denoīat accñs āpa cerebri frĩm seq̄ns
ꝙ accñs ē obliuio. Litargia d̄r a targos grec
co qḋ latine ē mēs ⁊ lethes qḋ ē obliuio ⁊ ab
ea d̄r letargus mor⁹. Dix Aui. hec egritu
do noīat̃ noīe sui accñtis qḋ ē obliuio. Ueꝝ
tñ nomē hoc ꝑmutatũ ē ad significāduꝫ sirsen
capīs frĩm. qḋ noīat̃ sic nomīe sui accidētis.
Et ut sic ꝑmutatũ soluꝫ sig̃t obliuionē seq̄n
teꝫ ad āpa frĩm. Et d̄r sic sũmi spāliter ⁊ ꝓp̄e
apud medicos. Aliqñ tñ apḋ eos ēt sũitur
generalˀr. Uñ dix Aui. litargia ē ulˀr obliuio
. i. significans obliuionē generalˀr a q̄cũqꝫ cā
ꝓcedat. Et pp hāc generalē significatiōeꝫ
ei⁹ dix Aui. errauerũt qdā ātiquoꝝ medicoꝝ
ignorātes. ꝙ ipa ē egritudo f̄ca ex āpate frio
. s. qñ ꝓp̄e sũitur. Et ipi extimauerũt. ꝙ h̃ egri
tudo in se ipa sit obliuio. i. ꝙ obliuio ista dc̄a
litargia sit egritudo ꝑ se qꝛ ipi determināt ḋ
litargia genālˀr sũpta. Et ḋ istis medicis fuit
azarau⁹ ipe. n. determiauit de litargia p̄dc̄o
mō genāli sũpta Et fortasse ēt. Ha. saltē s̃ꝫ ma
gnā ptē secut⁹ ē azarauiũ. Et dix Halˀ. litar
giā frigidaꝫ frenesim uocāt medici. Dixit

Ras.in d'onib⁹ ꝙ birsen frim et frenes fria
dr litargia. Et Uiatic⁹ dix ꝙ Ha.noiat litar
giaꝫ friaꝫ frenesiꝫ.ipe tñ et Cōstan.i pātegni
ītitulāt h° ca^m de corrupōe mēorie itelligētes
soluꝫ de ea corruptōe q̄ ē cū febre et apate ce
rebri. Auer.coll'ꝫ.3° litargia arab.noiatur
a syr seu allerit .i.frig⁹.qꝛ a cā frida pueīt
Silb.litargiam pprie sumptaꝫ uocat litar
giaꝫ cū febre q̄ possꝫ uocari paralitargia.dix
Sill's. Litargiā cōitatur obliuio tanq̄ꝫ ac
cidēs sequēs ipaꝫ.ñ tñ ois obliuio ē litargia
qꝛ nō ea q̄ ē absqꝫ apate. Et rursuꝫ litargia
spāliter sūpta p apate frio cerebri repit sum
pta dupliciter.uno mō magis large p quocū
qꝫ apate frio cēbri a quocūqꝫ hūore pcedat.
Et ut sic litargia i glosula sup Almā. diffinit
ꝙ ē apa frigidū in cerebro.alio mō sumit ma
gis stricte solū p apate frido cerebri ex hūo
re fl'ico. Et ut sic diffinit ab Alexan.sic litar
gia ē morbus .s.ꝯposit⁹ supueniēs cerebro ⁊
fit ex fl'ate sic frenesis ex colera. Et Sera.
dixit litargia ē apa cerebri ex humore fl'ico
frio.ubi dñt qdā ꝙ per hoc ꝙ dix frio uoluit
excludere fl'a salsuꝫ ex quo nō fit litargia stri
cte sumpta Dixit Aui.litargia ē apa fl'icū
factuꝫ intra craneū.Et dixit sic ad excludēdū
oia alia apata fl'ica q̄cunqꝫ facta ex̄ craneuꝫ.

Est itaqꝫ litargia apostema intra craneuꝫ
in cerebro uel pāniculis ei⁹ exñs uel utrisqꝫ.

Et ꝙ in cerebro ē aut est in corpore siue
sba Aut ē in meatibus siue ꝯmissuris seu an
fractib⁹ eius aut in uētriculis. Et qd ē in
pāniculis Aut ē in pia matre aut in dura aut
in utroqꝫ. Uerūtñ dixit Aui.pl'm fit in mea
tibus sbe cerebri absqꝫ uelamib⁹ et uētricu
lis et sba cēbri ⁊ sic inuit ꝙ raro fit in istis.

Et cā ē dixit Aui.qm̄ fl'a raro ꝯgregat et
penetrat i pāniculos pp ipoꝝ. duritieꝫ neqꝫ
in sbaꝫ cerebri pp ipius uiscositatē.qm̄ uisco
suꝫ nō bñ penetrat a uiscoso. Sꝫ cerebruꝫ ⁊
fl'a sunt uiscosa q̄ꝛ sba cerebri ñ facile pētrat
a fl'ate. Et ex h° ꝙ nō facile penetrat fl'a i
sbaꝫ cerebri seqtur ꝙ nō facile penetret in uē
triculos q itra sbaꝫ cerebri sunt locati. Et
dicūt qdaꝫ si in uētriculos penetraret faceret
epl'iaꝫ uel apl'iaꝫ et nō litargiā. possibile tñ ē
dixit Aui.ut fiat penetratio fl'atis in paucis
sbaꝝ.s.sbe cēbri et uelaminū.i.ꝙ raro fiat in
eis.sic raro fit pleuresis fl'ica. Ueꝝ tñ sic
pleuresis fl'ica al'n licꝫ raro fit ut in suo cap°
patebit ita et al'n litargia in uelamib⁹ cerebri
fit. Ha.aūt sequēs azaraniū diffiniuit litargiā
generaliter sumptā.et dixit ꝙ ē corruptio q̄
accidit mēorie uñ accidit obliuio. Passio.
aūt diffiniuit eā ab effectu dicēs ꝙ ē passio mē
tis cuꝫ febre.sumēs hic mēteꝫ p uirtute mēo
riali tm̄. Et litargia stricte sūpta dr litargia
ūa.et large sumpta dr nō uera.Spēs litargie
mltipl'r ꝯsiderātur diuersificate sic supra dcꝫ
ē de spēb⁹ frenesis. Prio fm modū eēndi
ei⁹.fꝫ quā diuersitatē due cāntur spēs eius q̄
sunt ꝙ litargia alia ē uera ⁊ alia nō uera dca
paralitargia. Litargia ūa fit cū apate itra
craneū cui⁹ pprīū accñs obliuio sēp pmanet
Nō ūa ūo fit absꝫ dco apate ⁊ ē seqns al' egri
tudies ut febrē.d.Ser.sup uiatico ut febrē co
tidianā l' emitriteū āt aliqd apa fl'icū mb' no
bilis sic piplēxiaꝫ ⁊ sil'es passiōes.Et i^a ñ sēp
manet sed pausat ⁊ mouet crescit ⁊ decrescit.
fm motū ⁊ qetē dīnutionē ul' augm̄tuꝫ egritu
dis quā seqt licet in aliquo cāu possit i^a litā
gia ñ uera remanē quiescēte l' lētescēte seu di
minuta egritudie quā seqt.Et h ecēt ex mala
ꝯpl'one fria ⁊ hūida derelicta i cerebro ab i^a
egritudine ul' ex multis uaporib⁹ non adhuc
exclusis cū illa egritudo quieuerit ul' alys ua
porib⁹ de nouo in quiete illi⁹ egritudis motis
⁊ ad cerebꝝ ascēdētib⁹ Uel sequit hec litā
gia nō uera malaꝫ ꝯpl'onē friaꝫ ⁊ hūidaꝫ cere
bri purā l' cū mā fl'ica.Et ē sic illa q̄ aduenit
senib⁹ ⁊ māx decrepitis. Ex quib⁹ patet
ꝙ litargia al'n ē egritudo ut cuꝫ ē apa frm̄ ce
rebri ⁊ al'n ē accñs ut qñ sequit alias egritu
dines. Dixit ergo Ser.ꝙ litargia qñꝫ ē cā
febris ut cum est apa ⁊ qñꝫ ē accñs febris se
quens eaꝫ. Et patet error Pla.qui dixit.
ꝙ litargia nūq̄ꝫ est per se morb⁹.sꝫ alys mor
bis sp supuenit ⁊ ē semp accñs. 2° mō diuē
sificat litargia fm māꝫ. Nam mā litargie aut
ē uaporalis fca a uaporib⁹ eleuatis ad cere
bruꝫ ul' in ipo gnātis.Et ista mā ppe ē mate
ria palitargie.aut eius mā est humor.Et iste
humor aut ē frigid⁹ aut ē frigid⁹ pmixt⁹ cum
calido. Et humor frigidus aut est fl'atic⁹ aut
ml'ic⁹. Et scdm quosdaꝫ uterqꝫ humor fri
gidus facit litargiā uera.pmixtus uero cal's
facit non ueraꝫ. Et quidaꝫ dicunt.ꝙ solus
humor fl'ic⁹ facit litargiā uerā.ml'ic⁹ uero nō
uerā. Qd litargia fiat ex humore fl'ico oēs
concedūt.sed ꝙ fiat ex humore ml'ico pꝫ. Nā
gal'.13° terapētice loqñs de cōgellatiōe inuit
ꝙ si humor putrefiat.⁊ sic cū febre fit litāgia
⁊ illa congella° fit ab hūore ml'ico Et Mes.
simil'r ponit litargiā fieri ex humore ml'ico.
ut pꝫ ex serie ei⁹. Et Rasis in dionib⁹ dix
birsen frm̄. aut fit ex hūorib⁹ fl'icis aut ml'i
cis. Dixit Aui.quidā medici noiant litar
giā oēm apa frm̄ in cere° siue sit ml'icuꝫ siue
fl'icum. Uerūtñ dixit ipse pluries antiquoꝝ
fl'icū hoc noie litargia approꝑauerūt. sed tñ
tutuꝫ ē ut nōies utrūqꝫ litargia. Erit g° li
targia uerissi^a ⁊ ppa i^a q̄ ē fl'ica ⁊ ml'ica erit
nō sic ppa. Et rō hui⁹ ē ꝙ fl'a opōit dire
cte mēorie ⁊ facit obliuionē cū sua frigidtate
⁊ hūiditate. Sꝫ ml'ia nō sic directe opōit
meorie ⁊ nō facit obliuionē nisi cum fritate
sua. Qd āt fiat litargia ex humore frigido
mixto cū cal'o pꝫ ex serie Alex.inqt n.si fl'i
cus solū fuerit hūor fac uerā litargiā.si āt nō
sꝫ cū ipo accedat hūor col'ic⁹.sīp fac litargiā
nō uerā. Dix.gil'.Ex litargia ē ūa ⁊ ñ ūa
⁊ ūa fit ex fl'ate ⁊ ñ uera fit ex fl'ate ⁊ col'a l'
uera litargia fit ex fl'ate ⁊ ñ uera ex ml'ia. in
hys tñ noiatiōib⁹ ñ ē magna solicitu° hñda.
Dix.A.mā hui⁹ egritudis ē ppinq̄ māei san
daꝝ.i.ūtigis ⁊ scotoie.sꝫ ē uehemēti⁹ ꝯfirma
ta qꝛ i^a ē uaporosa ⁊ ista ē hūoral'.uñ est ma
gis firma ⁊ fixa. Et mā qd hūoral' aut ē i
cere° gnāta p uiā ꝯgestiōis ⁊ ē fl'ica ut pl'ꝫ si
cut ⁊ nutrimētū ⁊ supfluitas cerebri sunt fl'ati
ca.Et al'n licet raro ē ml'ica.Ul' cepit ad cere
brꝝ p uiā deflux⁹ Et litargia qdē ūa al'n fit

incipiēdo.ꝛ ē hoc raro ꝛ alr̃ seqꝛ̃ post alias
egritudies māx calas ut febres i qb⁹ fl'a acti
one caloris ebulit ꝛ dissolui͂t ꝛ fluit ad cereᵐ
apans ip̄m. Dix Mes litargia ml'ica rari
us accit sup̄ ꝛ rarissime accit ml'ica p uiā con
gestiōis. Et raro ēt fit ex hūore frio mixto
cū cal'o. 3° diuersificat̃ litargia ſm locum
apatis. Nā aut ē i pāicl'is cerebri aut i ip̄o ce
rebro mō dicto supra. Et cū hoc. aut ē in āte
riore pte cerebri aut i posteriore cere°. aut i
me°. Uerūtn̄ ſm pl'm fit i posteriore cere°. pp
qd̄ dix gal'. 7°. affoꝛismoꝝ in ꝯm̄to affo' i litā
gico. ꝛc̄. ꝙ litargia ē apa pupis cerebri. Di
xit gilib. litargia ē apa pupis cere'. Et h l' qꝛ
pl'm fiat i ea lꝫ al'n coicet pti medie ꝛ proꝛe. l'
qꝛ licꝫ sit i pte media l' pra sp tn̄ coicat̃ pupi
i q̄ sedet vt⁹ mēorial'. 4° diuersificat̃ spē̃
litargie ſꝫ maneriē ipsi⁹ ſm quā due fiūt spe
cies ei⁹. Nā alia ē d̄ qua hētur fidutia salutis
ꝛ alia est de qua non habetur fidutia salutis
sꝫ poti⁹ despatio ita ꝙ ex ea alia ē salubril d̄
qua ꝯtigēs ē euadē. ꝛ alia mortalis aqua non
ꝯtingit euadē. Dix Mes. litargia si acciat
a ml'ia raro erradicat̃ pp difficultatē eradi
catōis hūoris ml'ici a sb̄a cere' p diuersionē
seu euōnē sensibilē ul' insensibilē. Ois litā
gia ꝯfirmata ē mortal'. Cū. n. uenerit litargia
ad statuꝫ sūptū ſm coadhunationē māe i cupū
ita ꝙ sit facta uera exitura oio ē mortal'. Itē
ab apate litargico magno sb̄e cere' n̄ fit eua°

Dn̄t quidā. ꝙ mā litargie si n̄ fecerit uere
cupū siue exiturā. sed solū fuerit cōfecta i an
fractib⁹ ꝛ ꝯmissuris sb̄e cerebri. ip̄a pōt sani
ari sicut saniat̃ in ueris exituris. Et a tl'i
litargia saniata q̄ posset dici quodāmō cōfir
mata dn̄t contingit euadē. sicut appet de m̄te
ypo. i 6°. affo. in affo°. cap̄ dolēti ꝛ circūdolē
ti. ꝛc̄. ꝛ erit euasio iᵃ ut ip̄e dixit. y. sanie iᵃ
ut de ipsa intellexit. y. eructa ꝛ egressa p au
res nares uel palatuꝫ. Ab ea uero que sani
at̃ i uera exitura nō ꝯtingit euadē ut uolunt
oēs. Et dn̄t ꝙ litargia sb̄e cerebri d̄terior
ē litargia pānicl'oꝝ ꝛ ex iᵃ deterior ē q̄ accit
i uētricl'is cere' deide q̄ i sb̄a. ꝛ ultio q̄ i āfra
ctib⁹. Et litargia accn̄s iuuenib⁹ ꝛ i estate ꝛ i
regiōib⁹ cal'is ꝛ siccis deterior ē sua oposita
qꝛ non accit nisi a cā magna ualō q̄ magnitu
tudo cāe p̄pōderat ad nocum̄tū vtuti forti iu
uenū ꝛ resol'oni estatis ꝛ regiōis cal'e. 5°.
diuersificant̃ spēs litargie scd̄m modū termi
natiōis ei⁹ qm̄ ip̄a ut supra dc̄m ē de frenesi
aut resolui͂t aut supurat̃ aut creticat̃ l' euatio
neꝫ manifestaꝫ aut p exiturā. au idurat̃. aut p
mutat̃. Et resol'o quidē i ea laudabilior ē
deinde euatio māifesta ꝛ p⁹ eā d̄riua° ad emū
ctoria cerebri ꝛ m̄bra uilia. Permuta° vo e⁹
ē suspecta ꝛ suppuratio mō dicto supra ꝛ eius
induratio semper est mala q̄uis raro acci
dit ei ut induretur. Et litargia quidem ut
frequentius terminatur per deriuationem ꝛ
post hoc per exitum saniei per aures nares
uel os ꝛ rarius per sudorem. Et quando
qꝫ permutatur litargia ad apoplesiaꝫ uel epi
lensiam materia eius delata in uentriculos
cerebri. Et quandoqꝫ permutatur litargia
ad peralisim spasmuꝫ uel tetanū. materia e⁹ d̄

lata ad neruos. Et qn̄ꝫ pmutat̃ ad sgnātiā
et qn̄ꝫ ad pipleumoniā. mā d̄ lata ad guttur l'
pulmonē. Et Aui. cū alijs cōiter auctorib⁹
derelinquerūt notas cās itrinsecas litargie.
ip̄e eim appent ex iā dictis et soluꝫ de extrin
secis psecuti sunt. De cāis itaqꝫ extrinse
cis seu pmitis sunt aer grossus limosus turbi
dus et frūs et aer paludester ꝛ lōgus flatus au
strinoꝝ et mora sub radijs lune. ꝛ dimissio ex
ercitij consueti cū psecutione longe qetis. Et
multiplicatio sōpni et max ie diurni et capite
dep̄sso et p̄cipue si fiat in locis hūidis et an
tris nō euētatis. Et odor aquaꝝ malaꝝ putri
daꝝ. Et lōga tristiᵃ et assidua solicitudo in
pediēs digōnē. Et dix Aui. generat̃ ab oi
qd̄ generat hūorez fl'icū suple aut ml'icū. q̄tuꝫ
ad scd̄aꝫ spēm litargie et ab oi cibo in q° sūt
uaporatio et putrefactio. i. q sit apt⁹ generare
hūorez putrescibilez et uaporabilez ad capd̄.

Et qꝛ de istis cibis spāliter ē cepe id̄ dix
Dya. ꝙ ex multiplicatiōe usus cepaꝝ accidit
litargia qd̄ dc̄m scd̄ns Aui. dixit ꝙ pl'm gene
ratur ex ꝯmestiōe cepaꝝ. s. ml'ta. Naꝫ cepe
hn̄t quasdā ptes grossas ex qb⁹ generat̃ pl'm
fl'a aptū putrefieri. Habent etiā quasdaꝫ ptes
acutas iuuantes ad euaporatōeꝫ ꝛ ēt ad putre
factionē cū sua cal'itate quapp hūor fl'icus ex
eis generat⁹ ē apt⁹ et corrūpi ꝛ euaporare. i.
ebulliari ꝛ sic uapor ad caput ascendē ꝛ sic faē
litargiaꝫ. Et dix Aui. generat̃ a ml'titudie
cōmestiōis fructuū. s. coꝝ q sunt apti cōuerti
in hūorez fl'icū uel ml'icuꝫ. Et dix generat̃
a multitudie pot⁹. s. aque solius ul' uini multa
ꝯmixti aqua qꝛ faciūt isti potus ad indigōnē
et multi fl'atis generatiōeꝫ. Et multitudinē
ēt potus uini puri maxie noui ul' nō acuti nec
antiq. eo ꝙ sua ml'titudie suffocādo calidū nā
le ē cā indigōnis ꝛ ml'tiplicatōis fl'atis et sua
cal'itate et subtilitate ē euaporatiuuꝫ et dela
tiuū ip̄ius fl'atis ad capd̄ Et qꝛ cū hoc est
debilitās et ledens cerebrū. uñ fit cā ꝙ cere
bruꝫ nō resistat. sꝫ potius fiat facile suscepti
bile illi⁹ fl'atis. Et dix Aui. generat̃ litar
gia a nimia stōaci sacietate nauseatiā. Naꝫ est
cā indigestiōis et multiplicatiōis flegmatis
et eius euaporatiōis ad capud suple sil'e hijs
de cibis ml'icis. Et de cāis ei⁹ est dimissio
uel restrictio euōnis consuete maxime eius
in qua supfluitates flegmatice educebantur.
Nam retente ille supfluitates possunt ad capd̄
ascendere et facere litargiam Causa autem
antecedēs ē mala ꝯplexio frigida in toto cor
pore uel in stōaco uel i capite. Et hūor frūs in
toto uel stōaco uel cerebro habūdans et mala
ꝯpō capitis et sil'ia. Et causa eius ꝯiuncta
est ip̄e humor frūs i cerebro ul' pānicl'is apo
stema faciens. Dixit gord. Cā huius passi
onis ē oīe quod generat chimū frigidum ꝛ
replet caput uaporib⁹ sicut sunt allea cepe por
ri ꝛ uinū fumosuꝫ. Crapula ꝛ ebrietas ꝛ ml'ta
comestio pisciuꝫ ꝛ fructuū ꝛ offaꝝ ꝛ lactis ꝛ
carniū porcoruꝫ recentiū. qes ꝛ ociū ꝛ repl'o
nauseatiua ꝛ sil'ia. Corᵃ appata huic passi
oni sunt hn̄tia caput frm̄ debile strictoꝝ por
roꝝ ꝛ multiplicātiū sordes multas in cute ca
pitis ꝛ capituꝫ quoruꝫ superfluitates non de

bite expurganẗ per loca expulsionum earum.
Et cor^a fl'ica. aut melēcolica in natura sua
τ maxime utentia regimīe repletiuo humorū
crudorum. Dixit Uiat. litargia sepi⁹ ꝯtigit
senib⁹ τ in fris τ hūidis regiōib⁹ τ sil'r dix.
Constan Ait Plat. Fit in senib⁹ τ fl'icis τ ye
me. Signa ꝑtendētia futurā litargiā sunt
dixit. A. signa incess⁹ hominis i litargiā sunt
multitudo tremoris capitis cū pigritia τ gra
uitate .s. ad motū. Nam significaẗ p h° mul
tiplicatio hūoris fl'ici in capite τ p̄cipue i po
steriori capitis. unō relaxanẗ nerui motiui q
ex posteriori hn̄t originē τ ibi accit litargia
plus. Et de signis añcedētib⁹ cā dixit ger.
sup ꝯ°. al. sunt capitis ḡuitas ꝟtigo τ scoto^a
sōpnus supflu⁹ τ alia signa ml'tipl'onis fl'atis
in capite. Dixit Ser. sup Uia. Si in febre
cotidiana urina appuerit rufa ul' subrufa per
totum turbida. et in febre emitritea appuerit
Rufa ul' sбrufa distincte supi⁹ τ inferi⁹ liuēs
τ postea sequiẗ discolorata sine alleuiatione
patientis sup̄ ul' sine māifesta cā discoloratio
nis illi⁹ urine timēdū ē de litargia .s. ne acciat
Dixit Silib. signa māe rapiēde sunt disco
loratio urine sōpniculositas pauca τ stupor.
h. n. cū appent in febre litargiā ꝓximā futurā
pronosticanẗ. Signa generis. sunt ꝙ homo
non rn̄det interrogat⁹ aut tarde τ debiliter
rn̄det in prin° tm̄ τ iacet i lecto resupin⁹ ten
dens ad quietē. Dixit Raſ. prio ꝯtinentis
c°. 7°. cū interrogaẗ patiēs nō rn̄det nez mo
ueẗ. si tn̄ morb⁹ ē puus rn̄det sup̄ τ mouetur
Et dixit Alex. patiētis cere^m ē ponderosū
τ affectat quietē. Et cuz omni litargia uera ē
febris lenta. plus tn̄ τ min⁹. scōm diuersitatē
māe τ magnitudis morbi Et dolor capitis
leuis scōm plus tn̄ τ min⁹ qr in fl'ica dolor ē
leuior q̄z in ml'ica τ percipiẗ dolor i litargia
maxime in princi°. in processu uero sopita iā
uirtute sensitiua al'n dolor non pcipiẗ. Et
ē dolor in ea agrauatiu⁹ cuz ponderositate ca
pitis. que ponderositas remanet usqz ad finē
Et ideo si al'n sбleuaẗ caput ei⁹ nō pōt cuz
tenere sбleuatuz yō nisi sбstenteẗ statiz deci
dit. Signa spēz. de signis fl'ice. dixit Pau
lus. accidit in ea febris leuis τ subeth τ puls⁹
magn⁹ τ tardus τ tremulus. τ banelit⁹ tard⁹
τ inordinat⁹ τ expgesiūt τ respōdēt τ accidit
eis ossitatio τ permixtio rōnis. Et p⁹ ossita
tionez tenēt os apertuz qr non recordanẗ clau
dere ipm. Et scōm pluries accidit eis fluxus
egōnis cū hūiditate. τ mirandū ē qn̄ eoꝝ uen
ter ē stiptic⁹ τ tremūt. Dixit Alex. ꝓpter
hūectationē τ infuxionē fortē cerebri n̄ pn̄t
remēorari ut aliquid loquanẗ. Et nō loquūẗ
sзclausas hn̄tes palpebras quieti iacent i to
tum grauati uel opressi stupore. Dixit Ra
sis in diuisionibus. Signa facte ex flegmate
sunt subeth cum febre continua non fortis ca
liditatis τ albedo lingue τ difficultas apperi
endi palpebras. τ quando apperiuntur in di
spositione reddeunt uelocitur τ clauduntur.
Auicena huius litargie decem τ nouem si
gna particulariter loquens tetigit. quorum p̄
mum est dixit ipse. soda leuis quia mā ē fria
τ hūida que nō facit fortē dolorez τ maxime
cū est locata in cerebro nō sentiente in q° cāu
nō cātur dolor nisi rōne coicationis eius ad
uelamia ipius. 2^m signū ē febris lenta nece
sariuz tn̄. ē eim ut febris seq̄tur oē apa fēm ō
hūore putrefacto mēbro nobili uel p̄ncipali
q̄lē ē hoc apa in quo hūor faciēs ipm ꝯtineẗ
p̄ternāz. quare necesse ē ut derelictus a regie
ei⁹ putrefiat et sic fiat calid⁹ accidētal'r q̄zuis
in cōplexiōe sua radicali sit frius. cuius cali
ditas p arterias et uenas cōicata cordi febrē
efficit. Ueꝝ tn̄ hec febris ē lenta. qr ei⁹ mā
est fl'ica. imo al'n ē ita lenta. ꝙ nō sentitur. i. n̄
pcipiẗ ab infirmo et fortasse ēt nec a medico
Et hoc. cēt maxime a p̄nci° et quo tēpore in
illo fl'ate esset pua siue remissa putredo. Et i
tantū al'n febris ista ita ē incōprehēsibilis ut
dixerūt qdā ꝙ cū ea nō est febris al'n. Et de
hys fuit Ma. 5° pratice. ait et si qdez illi nulla
ē febris τc̄. Et ē febris ista q̄ seq̄tur cōtinua
ut pl'm ꝓportiōal'. 3^m signū ē ꝙ fit cum ea.
subeth grauis quez subeth. Alexan. uocauit
stuporē ai. τ h° pp fritatē τ hūiditatē fl'atis
Dixit Serap. subeth n̄ accit nisi qn̄ febris
nocet actiōi ptis sensibilis q̄ ē illic donec n̄
recipiat passionē neqz euigilet. 4^m signuz
litargic⁹ si apit ocl'm nō claudit ipm pp obli
uionē et pigritiaz. τ si apiẗ ei ab alio statim
cū dimittiẗ claudiẗ ut supra dixit Raſ. 5^m
signū est obliuio et de hoc supra satis dc̄m est
Serrap. tn̄ dixit ꝙ obliuio nō accidit nisi qn̄
ymaginatio lediẗ ul' qn̄ dolet pp febrē. 6^m
signū ē spūs. i. hanelitus rarus tardus ualde
debilis et p ꝯn̄s ē puus. Et ē q̄i strictura ha
nelit⁹ parūper q̄ ꝯtigūt pp obtusionē caloris
a friditate et hūiditate fl'atis. Et qr mā gra
uat ꝟtutez et instrumēta sunt relaxata et ē ibi
obliuio. et ideo patiens q̄i cuz strictura hane
lat Dixit Silb. ꝙ hanelitus est tardus et ō
fectus. Et Gordo. dixit ꝙ est puus occultus
strictus et inequalis. 7^m signū ē cū sputo
.s. multo pp multaz humiditatez descendentez
ad ptez oris. et hoc erit maxīe in principio.
8^m signū est cū multa ossitatiōe pp multos
uapores musculis mandibularum cōicatos.
Dixit Gor. ꝙ ista ossitatio ē multa in p̄nci
pio. 9^m signū est cum aperitione oris qn̄z
et qn̄z cum ipius clausiōe. Aliqn̄ eim apit os
et nō claudit illud ꝓpter obliuionē. Et aliqn̄
tenet os clausuz et non aperit ipm qn̄ debet
aperire ꝓpter obliuionē apiendi. Et ideo
dixit Aui. qn̄z remanet os eius apertuz post
ossitationē ꝓpter obliuionē ꝙ oppoꝛtebat eū
claudere aut ꝓpter pigritiaz ad claudendum.
q̄zuis nō oblitus fuerit τ nolit ipm claudere.
10^m signū adest ei singultus. et hoc qn̄ res
cōicaretur stomacho. 11^m. signū ē in lingua
albedo ꝓpter flegma descendens ad ipsam.
12^m signū adest ei pigritia in respōsionē. τ
in motu palpebraruz. quare aliqn̄ nō respon
det si interrogatur. q̄zuis audiat τ intelligat
et respondere uelit. Et simil'r non mouet
palpebras apiendo et claudendo q̄zuis ēt hoc
aliquādo ei accidat pp obliuionē platea. dix
Eger uocatus uix respondet et si respondet
loquitur aliena. Nam 13^m. signum est per
mixtio intellectus. i. alienatio ꝓpter uapores

putridos que alienatio erit cum quiete. Et quidaꝫ dicunt adest ꝑmixtio rõnis.i. stoliditas. 14^{m}.signũ est egestio qñꝫ sicca et hoc esset.qñ diu in corpore retinet̃.sꝫ ƀm pl'm est humida ꝓpter fl'a a capite descendens ad intestina qõ feci ꝑmiscetur .Et ideo si aliqñ est sicca lenitur ꝑ illud. 15^{m} signũ dixit Auic. urina est sicut urina asinoꝝ qꝛ est grossa turbida subiugalis. Platea.dixit ꝙ urina est discolorata et spissa. Et Gull's.dixit ꝙ est subiugalis uel sil'is urine pueroꝝ gulosoꝝ. nã et si flegma ascendat a corpore et inferiorib⁹ mẽbris ad caput ad faciendũ litargiaꝫ .ad hnc ex eo ꝓpter suã multã q̃ntitateꝫ in corpore exñteꝫ portio remanet q̃ dissoluta tendit ad urinã et turbidã et spissaꝫ eaꝫ reddit. Põt ẽt esse grossa ꝓpter uapores fl'icos q possunt deriuari ad uias urine et ꝑmisceri ei unde ingrossat̃ inficit̃ et turbificatur. 16^{m} signuꝫ ẽ sudor in extremitatib⁹ qui accidit eis aut ꝓpter uapores fl'icos cuti cõicatos et per sudorẽ expulsos aut ꝓpter debilitatẽ cõtentiue ṽtutis sicut qñꝫ accidit quibusdã sincopizantibus deficiente in eis calore per uiã suffocatiõis. 17^{m} signũ dixit Aui .sunt cũ diuersitate habentiuꝫ karabitũ.litargici eiꝫ in lectis semꝑ p̃cipitati iacent.s.ṽsus pedes lꝫ habẽtes karabituꝫ eleuãt se et surgunt trahẽtes se ṽsus capud. Dixit Rasis p̃° ꝯtinẽtis cap° 7° auctoritate Ipo. ꝙ litargici semꝑ ꝺclinãt in lecto uersus pedes ꝓpter aggrauationẽ et mollificationẽ inductaꝫ a fl'ate. frenetici ṽo uersus capud.s.lecti.nõ eim stant p̃cipitati. sꝫ qꝛ alienãt erigunt se. Dixit Platea.litargicus supinus iacet et si a medico super latus cõuertatur iteruꝫ resupinat̃. 18^{m} signuꝫ dixit Aui.pulsus sunt magni multũ tardi et rari. Magnus quidem est nõ absolute nec respectu sanitatis quia ut sic est puus minor .s. equali inter magnitudinem et puitatem.

Unde Gordo.dixit ꝙ pulsus sunt parui sꝫ pulsus est magnus respectu hanelitus qui est puior pulsu .Et quia est paruus hanelitus nõ potens satisfacere necessitati. ideo pulsus magnificatur ut satisfaciat pro hanelitu Et fit hec restaurario per pulsum quia pulsatilis ṽtus non est multum debilis cum non patiatur cor nisi per uiam cõitatis. Et debilitas eius non est per uiam resolutionis sed aggrauationis. Propter quam ñ tollitur nec deficit a faciendo pulsum magnuꝫ modo dicto.facit tñ ipsuꝫ diuersum inordinatuꝫ ꝓpter debilitatẽ per uiam agrauationis inductam. Et causa ad magnitudinẽ pulsus est etiaꝫ instrumẽtum qõ est obediens cum sit mollificatum. Et qꝛ per hanc magnitudineꝫ satisffit necessitati. iõ pulsus sunt tardi et rari. Sunt etiam dixit Auic.pulsus tremuli. idest diuersi quia non sunt ꝓprie tremuli.et sunt undosi ꝓpter mollificationem arterie et cum apostema sit in membro molli. Dixit Serrap. comunicat pulsus eorum pulsui habentiũ accidentia pulmonis. differentia tamen inter eos est quoniã litargicoꝝ pulsus ẽ tardus et rarus et qꝛ apã eoꝝ est longiquum a corde ẽ ordinat⁹ plus.i.

ẽ minoris inordinatiõis minoratur etiam febris in eo plus. Dixit Aui .pulsus horum sunt similes pulsib⁹ ꝑiplemõicoꝝ. Uerũtñ sũt minoris latitudis ⁊ longitudis ⁊ sunt tardiores ⁊ fortius rari ⁊ maioris diuersitatis q̃ꝫ in ꝑipleõicis.qm̃ nocumẽtuꝫ a litargia factũ cordi ẽ minus q̃ꝫ factuꝫ a ꝑipl'oia.Et quia ponit maioreꝫ necessitateꝫ in corde. scilicet ꝑipl'oia etiam fit longior. Et ꝓpter hanc etiã cãm ẽ uelocior ⁊ spissior.⁊ qꝛ in ꝑipl'oia etiã mollificat̃ arteria magis.ideo pulsus in ea apparet latior. Et dix Aui.in pulsu litargici cadens in medio ẽ.s.plusq̃ꝫ in ꝑipl'oia.qm̃ ṽtus uital' in litargia ẽ sanior ⁊ febris ẽ minor

Et intellexit Aui.hic per cadenteꝫ in me° pulsuꝫ quẽ gal' in comñto pulsuũ ꝺ pulsu ꝑipl'oicoꝛuꝫ uocat gesenteꝫ in medio. Non aũt eum quẽ uocat cadentẽ in medio ꝓprie. ꝺ q° Aui. loquit̃ ꝑmi. 2ᵃ qm̃ hic cadẽs i me° plus accit ĩ ꝑipl'onia ut suo ca° patebit. Dixit gilb.pulsus ẽ magnus mollis estuosus. Gorꝺ uero dixit ꝙ ẽ paruus occult⁹ strict⁹ ⁊ iequalis.

Gull'us autẽ dixit.ꝙ pulsus est rarus ⁊ satis magnus undosus ⁊ tremul⁹ qui sigt habũdantiaꝫ multe hũiditatis cuꝫ quadaꝫ caliditate obtusa. 19^{m} signuꝫ dixit Auic.qñqꝫ accidit eis tremor ꝓpter motũ fl'atis ad neruos Et hoc pl'm accit in processu.unde remolliuntur al'n nerui ⁊ debilitant̃ lacerti ꝓpter quã cãm accidit eis aliqñ retentio urine ꝓpter ꝺbilitateꝫ lacerti urinal'.s.colli uesice ac ẽt musculoꝛuꝫ uentris iuuantiũ cum expressione ad urinaduꝫ q̃uis accidat etiã urine retentio in eis ꝓpter obliuioneꝫ. Dixit Gull'us accit eis aliquando frigiditas ex̃mitatuꝫ cum aliquo tremore ⁊ dicunt quidã.facies i litargia plũbescit ꝑꝑ fl'a ⁊ aliq̃ꝫtuluꝫ itumescit. Dix Serapio apã cerebri ⁊ pulmõis cõicant i tribus.s.in ꝯpl'one mẽbroꝛuꝫ qm̃ ãbo sunt sil'ia lenia ⁊ hũida. Et non intellexit de nãli ꝯpl'oe pulmonis ꝙ sit humida cum sit sicca naturaliter.sed de acquisita ex multitudine hũiditatũ ad ipm ꝑuenientiuꝫ. 2° in causis qm̃ ambo ista apãta fiunt ex fl'ate. Nã solũ de fl'ica litãgia ⁊ ꝑipl'oia loquit̃.ul' fiunt ex fl'ate.s.secundum plurimum. 3° comunicant in accidentibus ⁊ significationibus quoniam accidit in utrisqꝫ subeth suple ⁊ in utrisqꝫ accidit obli° Et accidit in utraqꝫ febris ⁊ pulsus mollis ĩequalis ⁊ inordinatus sed discernitur inter ea primo per pulsum ut dictuꝫ est ⁊ subeth ⁊ obliuio in litargia sunt plus dixit Auiceᵃ.in litargia obli° ẽ plus q̃ꝫ i ꝑipl'oia. qm̃ in ea cã obliuionis ẽ in ipso cerebro ꝑ ꝓprietateꝫ. sꝫ in ꝑipl'oia ẽ in eo per comunitateꝫ. Et in litargia febris ẽ mĩor ⁊ i ea hanelit⁹ ẽ melior.

Difert ãt litargia a frenesi ut dixit Rasis p̃° ꝯtinẽtis auctoritate.y.i colore faciei hãelitu pulsu ⁊ uehemñtia febris ⁊ in mõ accubit⁹ ⁊ in sompno profundo que omnia quomodo differant habentur ex superioribus dictis.

Dixit Ser.suꝑ 7° al.ꝙ q̃uis litargia fiat in posteriori cerebro ⁊ sompnus profundus in anteriori.tamen ipse euenit in litargia. Et cã ẽ duplex.una est opl'o magna in posteriori uentriculo qua prohibentur uapores transire

ad inferiora mēbra. qui reflectunt̄ ad mediū
⁊ pᵐ uentriculuȝ ⁊ eos opilant uñ ſps ad in
ſtrumēta ſenſuuȝ tranſire nō poſſunt. 2ª cauſa
ē q̄ꝛ nocumētū poſterioris cerebri cōicatur
añriori. qđ cum ſit frigidū et hūidū cāt ſōp
nū ꝓfundū. Signa litargie mīce ſūt dix
raſ in diuiſionibus ꝙ remanent ocl'i apti nō
palpipātes ſicut ocl'i intuentes in unuȝ locum
Et ſil'r dixit Aui. ꝑꝑ ſiccitatē ei nō tendunt
ocl'i ad clauſionē ⁊ ēt q̄ꝛ in ea nō eſt ſubeth ſi
cut i fl'ica. ⁊ q̄ꝛ remanēt oculi apti appet ꝙ ī
tueant̄ in unū locū ⁊ ſunt terribiles aſpectu
Dixit Sull's ſunt apti abſq; motu. non palpi
tātes ⁊ tendūt ad exitū. ⁊ coloꝛ ocl'oꝝ ē albꝰ
ualde ⁊ fit cū ea ēt obliuio. Dixit Auic. i iſta
fit doloꝛ fortior. q̄ȝ in fl'ica. q̄ꝛ in iſta frigidi
tas ꝯiūcta cū ſiccitate magis īprimit q̄ȝ ī fl'i
ca ī qua frigiditas eſt ꝯiūcta cum hūiditate
cū ſiccitas ſit magis actiua q̄litas q̄ȝ hūiditaſ
Et dix Aui. fiūt cum ea rixa ⁊ alienatio ꝑꝑ
m'l'iaȝ ꝑturbantē ṽtutes aīales. dix Sull's fit
in iſta obliuio emiſſionis urine ꝑꝑ debilitatē
lacerti urinal' ⁊ urina ē ſubtilis ⁊ alba ⁊ pul
ſus ē ꝑuus ſtrictus ſpiſſus duruſ. ⁊ ſi quā ap
ꝑētiaȝ hēbit erit. ꝑꝑ caliditatē extraneā q̄ ī
ea ē maioꝛ q̄ȝ ī fl'ica ⁊ nō erit ꝑꝑ hūoris do
miniuȝ. Signa ſpecierum litargie diſtictaꝝ
ſm loca. dix Aui.. cū litargia ē ſ̄ba cerebri
ſubeth eſt fortioꝛ. ⁊ difficultas motuuȝ maioꝛ
ſuple q̄ȝ qñ eſt ī pāniculis cerebri. Et albedo
in ipa eſt ualde uehēmēs ī lingua ꝑꝑ cōitatem
lingue maiorē cū ſ̄ba cerebri q̄ȝ cū pāniculis
⁊ oculi ad exhitū tēdūt. ſ. plus q̄ꝛ plus cōicat̄
eis replo uaporoſa. ⁊ motus ⁊ doloꝛ ad laxi
tateȝ tendūt. ſ. plus. q̄i dicat motus eſt diffi
cilis cū laxitate. ſ. ꝑueniente a remolitione
⁊ doloꝛ tendit ad laxitatē. i. obtuſionē q̄ꝛ eſt
magis obtuſus ī litargia ſ̄be cerebri. in litar
gia ṽe pānicl'oꝝ eſt fortioꝛ q̄ꝛ ſūt ſenſibiles
⁊ motus ſūt leuioꝛes. q̄ꝛ nō ſic cōicatur leſio
ṽtuti motiue ⁊ neruis motiuis. Signa ſpe
tieꝝ ſm manerie. ſūt dix Auic. cū accñia litar
gie fiūt fortiora. ⁊ cū hẏs m'l'tiplicat̄ ſudoꝛ
ualde tūc ē ꝑimēs q̄ꝛ illa accñtia fortia ſig̃nt
uehemētiaȝ egritudis ⁊ ſudoꝛ deicit ṽtuteȝ.
dixit y. 7º affo in litargico tremoꝛ maluȝ q̄ꝛ
ut dixit Gal'. i ꝯmēto huiꝰ ſignificat̄ ꝑ tremo
rē ꝙ mā litargie ē m'l'ta ⁊ mala nam. iſte tre
moꝛ cātur q̄ꝛ portio iſtiꝰ mē fluit ad origīes
neruoꝝ motiuoꝝ ⁊ ſua grauitate oppmit ⁊ ḡ
uat ṽtutē debilitās motiuā. ⁊ ex aggregatōe
multa accidit tremoꝛ. ⁊ hoc habet ueritatem
quando tremoꝛ eſſet uniuerſalis nec ad ipm
ſequitur remotio litargie aut ſaltē eius bona
remiſſio. ſȝ remanet cum intenſione ſua l' qua
ſi. ⁊ eſt cum tremore hoc ſimile ei quod di
cunt quidam de peraliſi. dicunt enim paliſis
litargie ſuperueniens bonum ⁊ hoc ceſſante
litargia uel multum diminuta per aduentum
paleſis ⁊ ſil'r tremoris. Si autem litargia re
manet maluȝ. ſignificatur eniȝ materiam eſſe
malā nō ſuꝑabileȝ a uirtute ⁊ eſſe multā ut ñ
ſolum ſufficiat facere litargiam. ſed etiaȝ tre
morem uel paliſiȝ. Et quidam etiā hoc idem
dñt hēre ṽitatē de ſtupore. dixit Ser. ſuper
Uia. ꝙ cū iſto tremore eſt inordinatꝰ motꝰ

manuuȝ uel circa manꝰ. Et addit Ser. ſigna
mortalia in litargia liuiditatem faciei. Et ꝙ
ſanguiſuce fronti appoſite non adherēt. q̄ꝛ ut
dixit Soꝛ. hoc ē ſignū magne diminutiōis ſā
guinis ⁊ ſpūuȝ. Et dixit Soꝛō. ꝙ ſudoꝛ frigi
dꝰ in frōte litargici mortē ſig̃t. Dixit Ser. ſu
per 9º al. ꝙ ſigna mortalia ſūt augmētaº accñ
tiū ꝯtinua. i. hora poſt horā. Et ſudoꝛ fridus
ī collo facie ⁊ frōte ⁊ retētio egōnis et urine
ꝑꝑ. obliuionē. Dixit plate. ſi adhibitis reme
dẏs oportunis diſcoloꝛatio urine cū reliq̃s
ſintomatibꝰ malis ꝑſeuerauerit tremore mē
broꝝ ſuperueniēte. ⁊ ſubita brachẏ motione
cū nimia extreītatū frītate mortale. Sȝ ſi
urina īcipiat coloꝛari ⁊ ſinthomata remitti
ſignū ē ſalutis. Si ſternutatoriū forte naribꝰ
applicet̄ ⁊ nō ſternutat ſignū ē mortale. Dix
Auic. cū hanelitꝰ dilatat̄. i. magnificat̄ cū pri
us eēt paruꝰ ⁊ fit bonꝰ rediēs ad equalitateȝ
remota tarditate ⁊ raritate eiꝰ ⁊ declināt ac
cidētia. ſ. de febre ⁊ dolore ⁊ ſubeth ⁊ pulſus
īeq̄litate ⁊ alẏs tūc tēdit ad ſalutē. Et ꝓprie
dixit ipſe ſi apparēt apata poſt aures. nā pl'm
criſis eiꝰ ē per ea. raro eni creticat̄ litāgia niſi
ſi ꝑ deriuatōeȝ et maxie ad emūctoria cēbri
cū fiat de mā m'l'ta groſſa ⁊ cruda ⁊ iō ñ cura
uerūt auctoꝛes ponē ſigna ꝓprie ⁊ ðterīnate
creticatōis eiꝰ. Dixit Ser. ſuꝑ 9º al. eūo per
fluxū uētriſ ſuple uel ꝑ aliā regionē quā ſeq̄t̄
reiſſio litargie bonū D x plate. ꝙ ſic̄ freneti
cꝰ ad malū fit litargicꝰ ita litargicꝰ ad bonuȝ
fit freneticꝰ. Cura litāgie duobꝰ ꝑficit̄ iſtru
mētis. ſ. dieta ⁊ potione. dieta itaq; ſit ut do
mꝰ hitatōis īfirmi ⁊ maxie caēra reſidentie
eiꝰ ſit ſicca. hūiditatibꝰ ꝑuata. Dixit ſapio ſit
domꝰ clauſa. ſ. a uētis ⁊ ſit tēperati luīnis Et
meſ. dixit domꝰ ſit lucida plena ymaginibuſ.
dȝ. n. eē picta uarẏs figuris ⁊ formis diuerſ
coloꝛibꝰ ⁊ maxie diſgregatiuis uiſus. in q̄ di
xit meſ. ſit uehemēs ſtrepitꝰ ⁊ tuml'tꝰ loquēti
um ⁊ aſtāciū ꝓuocātiū egrū ad irā ⁊ iurgia
⁊ inq̄etanciū ipȝ ut nō ꝓfundet̄ i ſōpno exer
cēdo corā ipo ſonitꝰ ⁊ ſtrepitꝰ horribiles ⁊
laborioſos. Et hal'. dixit domꝰ ſit larga i eſta
te temperata ⁊ i yeme calida. Dixit Auic. fac
eum tenere in domo luioſa. dicūt quidā ut ſu
ꝑius dcm ē. Et q̄dā dicūt ꝙ dȝ eē luioſa tēpa
te ſic̄ dix ſapio. nā tunc caloꝛ nālis intus nō
fugit ſicut ſi eſſet obſcura. ſȝ potiꝰ ex̄ reuocat̄
neq; oculi excellentioꝛi luminis fugiunt. ita
ꝙ nō claudunt̄ ꝑꝑ illud. Et q̄dā dicūt i ꝑ̇nºſit
multi luīs ⁊ in ꝓceſſu tēperati. Et ꝓhibeant̄
a ſōpno q̄ȝtū poſſibile ē. ymo excitētur ab eo
oi hora ⁊ oibꝰ modis dicēdis i cº. de ſubeth
ita ꝙ ēt limatura ſre ſtridoribus poꝛcelloꝛū
⁊ clāgoribus coꝛnuum ⁊ tubarum. Et quia li
targici exercitio uti nō poſſunt. ideo fricādi
ſunt ⁊ balneandi prout inferius dicetur in in
tētione ad diuerſionē. Cum tñ finit̄ egritudo
q̄ꝛ efficitur ꝯualeſcens. dixit Auic. fac eum
tollerare terminū exercitẏ parui. nō. n. poſſȝ
tollerare magnū ſine nocumento cū ſit debil'
ṽtute. Dixit ſapio. cū incipit egritudo decli
nare. ſ. multuȝ manifeſte. tunc oportȝ ut admi
niſtretur equitatio ad balneum. ⁊ regimē ſub
tile ideſt ſubtiliatiuum. Dixit hal'. uitande

sunt frigida ꝛ hūida ꝛ fruct⁹ ꝛ maxie pſica
pruna pira ꝛ citonia. uua ṽo ſicca nō obeſt
purgata. ſ. a granis. ꝛ caueant lac piſces ꝛ fa
bas ꝛ alia ligumia. Dixit meſ cibent aqua ci
ceris ꝛ aqua ordei cū barbis porroꝝ yſopo
ꝛ ruta. dixit Auic. cū nutris. q̄ dicat ꝙ potes
nutrire. qꝛ raro ꝛ difficulter nutriri poſſunt
l' q̄ dicat cū nutris. i. cū aderit tēp⁹ nutriēdi
cos. qꝛ nō in ṗn° nutri cos cū aliquib⁹ q̄ ſūt
ſicut aqua lupinoꝝ ꝛ aqua ciceris cū ordeo
fracto. iſta enī ſūt pauci nutrimēti ꝛ ſbtiliati
ua ꝛ mouēt mām ad uiā urine. Dix hal'. aq^a
reficiatur ciceris aut cubebaꝝ iure ꝛ paſſis ꝛ
mel illi da. ꝛ ciceris aqua illū reficē cū oleo
loto cumino aneto et cinamomo. Sull's ꝯcedit
aquā cauliū ꝛ ſuc⁹ amigd. dulcium ꝯfert enī
ꝛ ualz ad ꝯdienda alia cibaria. dix Aui. cūq;
finitur egritudo. qꝛ i decl'oe ꝛ ꝯualeſcētia ad
miſtra reſtaurātia. unī dixit Sull's. ſi ad debi
litatē uenerit. ſ. egritudo qꝛ declinauerit. l' ſi
ad debilitatē uenerit. ſ. eger da carnes edi ul'
pulloꝝ ul' ꝑdicū ꝛ ſil'ia. Dixit Meſ alienetur
aqua frigida o'o. Auic. ṽo dixit. nō potes eū
aqua frigida niſi parūꝑ in ṗn°. i. niſi paꝝ fri
gida ul' niſi in pua q̄titate ꝛ hoc ſolū i ṗn°.
qꝛ in ṗn° uidet magis poſſe ꝯferre. ſ. inq̄tū
ſopit fluxū meꝝ q̄ in ṗn° fluūt ad caput ſz aꝑ
ſtatū ſuple. ꝛ in ſtatu ꝛ maxime in fine ei⁹ ꝓ
hibe illā. et nō des ei nec paꝝ nec miſtū. qꝛ tūc
eſt tēp⁹ reſol'ōis quā frigida. aqua ꝓhibet in
groſſando ꝛ āpli⁹ incrudādo ſl'icaz māz. me
lius tn̄ eſt ut ꝓhibeat toto tēpe morbi ita ꝙ
ēt in declinatōe ꝛ ꝯualeſcētia ut dixit meſ. ſi
illud fuerit poſſibile qm̄ eius exhibitio ē ꝯ
unā ꝯditōnū reqſitaꝝ ad exhibitōnez pot⁹
aque frigide. ut patuit i ſmone ꝑcedēte. dix
Alexan. uino utēdū nō eſt niſi poſtq̄ appue
rit digō in mā. uinū ei dare cū adhuc īdige
ſta ē egritudo nō oz initiū ṽo faciēte digōe
nihil ꝓhibet uinū dari ꝛ maxie poſt ſl'oiaz
ꝛ. catarticuz. Dixit hal'. poſt euacuationem ꝛ
balneū uino ꝯfice ariano ꝛ potēti quo ſubti
lietur materia. ꝛ eius maturatio augeatur et
calor. ſ. nālis in omne diffundat corp⁹. dix
al. in c°. de ſubeth ubi ponit curā litargie in
os eius mittendū eſt ydromel. ꝛ eſt laboran
dū ꝙ deſcendat ad ſtōacū. aꝑiendum eſt enī
os intromiſſo fuſte lingneo ul' alio ſil'i. ꝛ aꝑ
to ore intromittēdum eſt ydromel. Et dixit
hic Ser. ydromel debet eſſe pauce ꝯmixtio
nis. ut ex quatuor partibus aque ꝛ una mellis
ip̄m enī eſt nutritiuū ꝛ cū hoc digerit ma
teriam ꝛ abſtergit. Dixit Raſ in diuiſioni
bus. ſumat in potu aquam mellis loco aque
ordei in ſl'ica ꝛ ml'ica ualeret etiam aqua or
dei ſi calor eſſet exceſſiuus facta cum de
coctione yſopi aut yſopi ꝛ radicum apy. Et
uniuerſaliter in flegmatica dieta conuertatur
ad caliditatem ꝛ ſiccitatē in ml'ica ṽo ad ca
liditatē cū aliquali hūectatōe ul' ſaltē cū tem
ꝑamento paſſiuaꝝ. Et fiat iſta cōuerſio diete
in plus ꝛ minus ſm cōſideratione particula
rium ꝛ mē egritudinis ꝛ febris qualitatem.

Si enī ꝑticl'aria caliditatē oñdāt ut qꝛ
ꝯ° patientis ſit radicaliter calida ꝛ etas ſit
iuuentutis ꝛ tempus eſtiuum. ꝛ regio calida
et regimē ꝑteritū calidū. ꝛ mā litargie fuerit
mixta ſāguini. ꝛ febris fuerit intēſa fac dietā
declinare ad paucā caliditatē. Si ṽo predicta
fuerint ꝯ° fac eā ꝺclinare ad magnā. ꝛ ſi me
diocriter ſe hēbunt ad mediocrē. Et ſil'r itel
ligēdū ē de ꝯuerſiōe ei⁹ ad ſiccitatē l' hūidi
tatē. Dixit Alex. o'a q̄ dc̄a ſunt ab antiqs fi
eri ſuadō. ſz oia ꝯtēplāda ſūt diligēter. ſ. ꝺ ṽ
tute hīne etate āni tēpore ꝯſuetudine ꝛ ſil'ib⁹
Dixit Alex. poſt ſl'omiā et catarticum nihil
ꝓhibz lauari. lauet ergo eger mediocriter ca
lido balneo. Ego enī ſcio dixit ipſe igreſſum
fuiſſe balneum poſt 7^m. diē quēdā tali egritu
dine laborātē. nz attendētē quo detinebatur
morbo neqz cognoſcētem ꝙ lauaret. ꝛ magis
inuētus ē a balneo euigilans ꝛ attendēs ꝛ lo
quēs ꝛ cognoſcēs hoies qui preſto erāt. ꝙ ſi
uirtus fuerit robuſta oz lauari in balneo. ſi
uero imbecillis ut nō poſſit ſubſtinere labo
rē nec balnei calorē intra domum lauetur in
tina aqua calida plena ut poſſit ibi deponi in
firmus ut ſedeat ꝛ caput habeat foris aquam
nec infundatur ea caput infirmi. Si enim in
funderint caput aqua. nihil iuuantur. ſed am
pliores anguſtias patientur ab infuxione aq̄
calide. hoc enim ſemel ꝛ uſqz bis fieri oz. et
cum ceperit melius hēre ducatur ad balneū
Et ut conſuetus ē lauat ſe nihil dubitās. Di
xit Roge. ꝙ Alex. intellexit ꝺ fomentatione
circa pedes ꝛ tibias nam febricitanti nō oz.
fieri balneū. ſz ſtufa. loqt ergo Alex. de li
targico qui bn̄ pōt ſtufari. Dixit plate. pater
meus poſt oia remedia ſolebat ponere litargi
cos in balneo de calidis herbis facto. ut uel
cāz ſolueret uel ſaltē freneſiz induceret. Di
xit Silib. quidā poſt oia remedia ponūt litar
gicos in balneo fc̄o ex calidis qꝺ optimū cre
dim⁹. ſi litargia fuerit ſine febre qꝛ. ſ. ſit pali
targia. Sz ſi cū febre fuerit aqua caput ñ tan
gat. inferet. n. magnā moleſtiaz. ꝓcuret medi
cus ut litargicus emittat omni die ſupfluita
tes ſuas ꝛ ꝑcipue egōnē ꝛ urinā. Et ſtudeat
ut promoueat ip̄m ad ſticādū et expurgādum
ſuperfluitates deſcendentes a capite uerſus
guttur ut ñ remaneāt ibi ꝛ cāent ſuffocatiōez

Cura uero per potionē ſm meſ. quatuor ꝯ
plet intētionib⁹. p^a ē ad euacuandū. 2^a ad
diuertēdum. 3^a ad confortandum cerebꝝ ne
recipiat ꝛ ad reſoluendū tranſmiſſum. 4ª eſt
ad corrigendum accidentia. De prima dixit.
Hal'. 13° terapentice ſl'omādum ē ſm ṗn^a ꝯfe
ſtim forti exn̄te uirtute intantum ut ferat in
triſtanter ſl'omiā. nullo alio prohibente eam
fieri. Dixit Alex. preuiſis particularibus de
tractionem facies. ſ. ſanguis ſi non tibi aliqd
de hys contrareſiſtat et precipue uirtus. Di
xit ſerapio. oz ut ꝯſideres in hys que dixeꝝt
antiqui. ſ. in uirtute arte ꝛ ꝯſuetudine etate
complexione regione ꝛ ſimilibus. Et ſi uiꝺs
extractionem ſanguis neceſſariū. ꝛ omnia il
la ſuple uel plura ex eis ſunt conuenientia.
fac eam. Dixit Auic. ſi non fuerit qꝺ prohi
beat ſl'ometur prius. Dicunt quidam. ꝙ repe
ritur litargia ſine prohibente ſ'obotomiam.
Ideoqz multi auctoꝝ de ſl'omia in hac cura
non fecerunt mentionē ut patet diſcurrendo

ꝓ curas eoꝝ. Si tñ repiat̃ litargia sine ꝓhi bitore fl'oie forti ipa dꝫ fieri. qꝛ ut dix gal'. 2° regiẜ acutoꝝ sup. ℥. ꝙ si egritudo sub dyafragmate descẽderit ⁊c̃. fl'oia i oi apate ꝯuenit i pn° cũ euet mãꝫ uenaꝝ ex qua generat̃ apa. dꝫ tñ fieri fl'oia pua Et dix Roge. d̃ cefalica. nã fl'oia in oi apate ꝯueit in pn° saltcꝫ rõe diuersionis. Qꝛuis ñ ꝯueniat rõe mẽ apostemãtis semp sic̃ i hoc apate nõ ꝯuenit cum mã sit frigida ⁊ hẽat̃ ex ea timoꝛ de maiori i frigidatõe ⁊ icrudatõe ei⁹. Si tñ mã litargiã faciẽs esset ꝑmixta sanguini sic ꝙ p fl'oiam posset euari. tñc ꝯpeteret fl'oia nõ soluꝫ gratia diuersionis sꝫ ẽt euõis mẽ. ⁊ in isto cãu fl'oia nõ dꝫ esse ita pua. Et dixit Sull's ꝙ fiat de cefalica que ẽ in manu. Et Gord. dix ꝙ fiat fl'oia nisi res grãdis impediat. Et dixit Roge. si patiens nõ sit mltum fortis potens tollerare fl'oiaꝫ. tñ apiri debent uene in naribus cũ setis porcinis uel fiat fl'oia in summitate nasi que preualet in h° cãu. Et Plat. dixit. incidat̃ uena frõtis ⁊ sanguisuce naribus apponãt̃. Silib. ꝟo dix ꝙ apponantuꝛ frõti. Et hec oia fiũt ut mã diuertat̃ a ꝑpi capitis ubi ẽ minera hui⁹ apatis uersus ꝓrã

De euõne ꝟo per secessum auctores magis ꝯfixi sunt in cura hui⁹ in euõne per cristeria ⁊ maxime in pn° ita ut plures coꝝ inceperint euare cũ cristeribus ad qd̃ attendens mes̃ dixit euõ cuꝫ cristeribus est melioꝛ. Et Auic. dix melior euõnũ que fit in hac egritudine ẽ illa que fit cuꝫ cristeri inueńs per hoc ꝙ istã euõnẽ faciamus. Et fortasse ꝓp hãc cãꝫ Aui. nõ fuit loquut⁹ de euõne p farmatiaꝫ in pn° huius cure. qd̃ fortasse ẽt fecerũt auctores in pn° ꝓp difficultatẽ exhibitionis farmacoruꝫ p supi⁹. sicut eniꝫ appuit in dicta ad potãdũ eos ydromelle oꝫ os apire uiolenteꝛ ⁊ igeniari ut descẽdat qd̃ de farmaco difficili⁹ fieret

Sꝫ qꝛ mã est grossa uiscosa mlta ⁊ oꝫ trahere ⁊ diuertere a remotis oꝫ ꝙ cristeria sit acuta. Dixit sapio. si nõ est necessariuꝫ facere extractõeꝫ sanguis tũc est necessariuꝫ ut administres cristere acutũ attractiuuꝫ forte donec reflectant̃ uapores suple ⁊ humores ascẽdentes ad inferiora suple ⁊ etiam si necessaria fuerit extractio sanguis necessariũ ẽ cristere tale sꝫ nõ ita uiolẽtũ. Dixit hal'. cristeri oꝫ uti acuto quo a supioribus ad inferiora mã trahatuꝛ. Plat. tñ et Silib. dicunt in primis subueniẽdũ eẽ cum cristeri mollitiuo deinde cum mordicatiuo. Et fortasse dixerunt ꝯucienteꝛ. ⁊ maxime cuꝫ iuent⁹ fuerit litargicus cũ fecibus siccis i intestinis. ⁊ precipue hẽt ꝟitateꝫ de cristeri fiendo ante fl'omiam

De cristerib⁹ aũt acutis ẽ cristere qd̃ ꝺscribit mes̃ auctoritate filii zacharie qd̃ sic fit. ℞. interioriẜ cologn. ℥ ii ℈. cartami. ℥. i. cortic̃ radicuꝫ capparis seis urtice añ. ℥. iiii. calamenti. ℥. i. coquãtuꝛ in lib. ii. aque usqꝫ q° redeant ad lib. i ℈. ⁊ ponatuꝛ in hac expressione de oleo aliquo calido. ℥. i fiat cristere.

Aliud cristere descriptionis Mes̃. ℞. centauree. ℥. ℈. cartami polipodii. añ. ℥. i. ysopi basce. radicum malue añ. M. i. mellis. ℥. ii. uel. iii. salis masse. ℥. ℈. salis gemme. ℥. ii. fiat cristẽ. Et sũt ista cristeria utilia i litargia fl'ica. Cristere aliud utile ⁊ mihi expertũ. ℞. cẽtauree calamenti ysopi sticados mẽtastri. añ. M. i. agarici salisgẽme. añ. ℥. quatuoꝛ cologntide iterioriẜ radicũ brionie añ. ℥. ii. polip. cartami. seis feniculi ⁊ cimini. añ. ℥. vi. ꝯquassent̃ et decoquant̃ i li. iii. aq̃ usqꝫ ad mediũ et colet̃ cũ expressiõe. ⁊ in colatura ponant̃ dissoluta. de yerap. Gali. ⁊ d̃ electuario indo ⁊ melle. añ. ℥. i. ⁊ de oleo cucumeris asinini l' alio silr̃. ℥. ii. ⁊ iniciatur. In litargia ꝟo mlica fiat cristere descriptuꝫ a mes̃ auctoritate filii zacharie. ℞. epithimi rubei. ℥. i. cologn. ℥. ii. polip. ℥. ℈. calamenti. M. i. decoquãt̃ et fiat cristẽ cũ oleo caõmille ⁊ muri nabati. i. de illa ꝯtrata. ℥. i Et hoc idẽ põit Ras. i diuisiõib⁹. Cristere aliud ad idẽ. ℞. folliculoꝝ sene epitpimi cuscute agarici. añ. ℥. ℈. cologn. ℥. ii. mercurial' blitis calamẽti añ. M. i. decoquãt̃ ⁊ colent̃ ⁊ dissoluãt̃ i colatura bñ expsse. yere logodion l' ruffini ⁊ dyasene añ. ℥. i. melliẜ. ℥. ii. salisgẽme. ℥. iii. olei caõmillini et liliacei. añ. ℥. i. et iniciat̃.

Qd̃ si cristere fieri nõ poterit aut ẽt fcm ex ñ egressũ fuerit. tũc fac ei supposito͡ria acuta incitatiua unuꝫ post aliud donec egeat. oꝫ aũt ea ligari cuꝫ filo qd̃ ex pẽdeat. ut cũ uolũtas fuerit manuducẽdi suppositoriuꝫ ul' extrahendi ipm. possit. Et ad iuuãdũ suppositoria ut educãt. dixit Auic. post imissionem suppositorii excita ipm ⁊ ꝑcipe ei ut ꝑmutet̃ ⁊ uadat uel conetur ad egerẽdum. Suppositorium utile in h°. ℞. yerepigre Gali. ℥. ii iterioris cologntide. ℥. i. dyagridii ℈ i. salisgẽme. ℥. quatuoꝛ agar. ℥. ℈. conficiãtur ex hys tria ul' quatuoꝛ suppositoria decoquẽdo yerap. et cuꝫ decocta fuerit alia addãtur et iformentur ⁊ iformata sale trito aspergãtur ⁊ supponat̃. De euacuatione per uomitum dixit mes̃. uomitus prouocetur cum sinapi et oximelle aut cũ rafano aut cum oximelle. oleo sale ⁊ aqua decoctionis crisolocanne idest atriplicis aut sicle aut cum decoctione al' festria et similium. Dixit Auic. fac ipsum uomere cum penna sinapi ⁊ melle illinita scilicet ori ⁊ palato immissa. Gord tamen dixit ꝙ prouocatio uomitus fiat post euacuationem et cristere. Dicũt uomitus nõ conuenit in litargia uera. nisi qñ multa materia fl'ica in stoãco ꝯtineret̃. sic̃ ⁊ in eo casu cristeria acuta maxime cõueniunt

De euacuatione autem per farmatiaꝫ secessiuam dixit Alex. Accipe castor. ℈. ii. cui admisceas dyagridii. ℈. i. aut amplius modice aut minus modice secundum uirtutem. Et sic etiam ponit mes̃. auctoritate. Alexandri. Sed ponit de dyagridii solum. ℥. unius sextã sed ut supra patuit ista euacuatio non potest fieri. ⁊ s̃m quosdam non dꝫ fieri i principio cuꝫ ꝟtus ẽ sopita non regulans euacuationẽ ⁊ farmatiam. ideo solum debet fieri i ꝓcessu

Et id circo hal'. dixit. si passio fiat diuturnioꝛ. ⁊ in corpore uideris dormitationem dominari et tremoꝛem frigusqꝫ. utere yera logodion dans ex ea exagios quatuoꝛ cum aqua in qua passas ⁊ anisum et apii semen decoxeris et similia. deinde propins

yerā Sali. Et Auic. seq̄ns bal'. ⁊ alios dixit si tibi necessariū fuerit pp lōgitudiez egritu dis ut potes cū solutiuis q̄ necessitas fortasse icūbit pp m'titudiez mē. quā lōgitudo egritu dis īdicat. ⁊ nō sufficiūt cristeria. l' fortasse n̄ sufficerēt fm tuā extiatōez. q2 uides m'titudi nē mē significātē tibi lōgitudiez egritudinis Et prope d x Aui. si cū ipa fuerit tremor suple aut stupor ul' frig⁹ ut dix bal'. erit. s. ti bi necessariū uti solutis. q2 tremor ⁊ stupor ⁊ frig⁹ siḡnt m'titudiez mē cui⁹ portio cōica ta ē neruis. ⁊ musculis. tūc dix Aui. pota ip3 duab⁹ tercijs aur. i. ex castoreo cū pauca sca monea q̄ sit min⁹ dauich. Et sic ponit eādem medicinā quā posuit Alexā. s3 aduerte bn̄ q mes dīnuit de q̄ztitate dyagridij ei⁹ quod po suit Alexan. Et adhuc Auic. dīnuit de q̄ztita te poita a mes. Et bonus fuit iste pcessus dī nutōis dyagridij pp duas cās. una ē q2 nā hu mana nō tollerat medicias tēporib⁹ moder nis q̄s atten⁹ tēporib⁹ ātiquoꝝ tollerabat ⁊ maxie solutias fortes ex quo accipit̄ docum̄ tū q medici moderni debent m'tū attēte ꝯsi derare doses mediciaꝝ solutiaꝝ acutaꝝ posi tas ab antiquis ⁊ illas moderare. 2ª cā fuit q2 dyagridiū eūat colerā p se ⁊ iō ī ista medi cina nō ponit̄ ad eūandū pncipal'r. s3 solū ad acuendū castor. ut acuitate sua faciat ip3 edu ctiuū f'latis qd solū nō acuitū nō deduceret Et ex ista ꝯpōne. accipe duo notabilia. unu3 ē qd aliqd nō solutiuū acuitū ab aliquo solu tiuo efficit̄ solutiuū determinati hūoris sicut castor. nō exn̄s solutiuū acuitū p dyagridium efficitur solutiuū f'latis. 2m ē q aliqd solu tiuū expoliat̄ a sua specifica forma ⁊ sua de terminata solutōe p admixtionē alicuius nō solutiui. qd ēt ꝯtingere pōt p admixtionē ali cui⁹ solutiui cū eo sicut in medicina pdicta dyagridiū expoliat̄ ab eūone cole p admix tionez castor nō solutiui secū. Et sic dyagri diū poitū in recepta electuarij indi expolia tur ab eūone cole p admixtionem turbith ⁊ alioꝝ nō solutioꝝ que in electuario indo igre diūtur secū. Et Auic in predicta medicina addidit q̄ztitatez castor. ultra q̄ztitatem posi tam ab Alexandro ⁊ Mes ut fortius uincat uirtutem dyagridij. ⁊ efficiatur magis soluti uu3 f'latis. Et subdit Auic. si timeretur super fluitas caliditatis. ⁊ febris aliena scamoneaz ⁊ sis contentus castoreo solo ⁊ permutatiōe complexiones male frigide per ipm absq3 euacuatione etiam cum alijs medicinis acutis iflāmantibus. Suple uel si non suffecerint cri steria ⁊ eges solutiuis permuta te ad aliam medicinam solutiuam que non recipiat sca moneam nec inflāmet sicut scamonea. Da ergo in potu. dixit Auic. pondus. ʒ. i. de ye rap. cum quarta parte. ʒ. unius cum pulpa co loquin. ⁊. ʒ. ij. mirab. s. kebul'. ⁊ dauich. i. masticis. ⁊ kebuli etiam ponuntur ad contem perandum caliditatem aliarum medicinarum

Et exhibe hanc medicinam dixit Auic. si febris non est uehementis caliditatis. ⁊ cō fidis q hoc materiā soluat. s. sufficienter. q si non confidis ipsum soluere propter aliquam causam. suple aut times ipm da re propter uehemētiā febris. fac ei supposi toria l' collia. ut due cāe s. duo suppositoria unū post aliud si pm nō soluerit sufficiēter. iu uēt se ad soluēdū. Et uiati ponit pilulas bo nas q̄ sic fiunt. ℞. aloes. ʒ. x. agarici stica dos an̄. ʒ. iij. coloqui. masticis cassiel'. spice. gari. cinamomi sgnāti. zinzi. anisi an̄. ʒ. iß. informētur cū aqua sansuci et sunt litargicis pprie. Hal' aūt posuit alia solutiua q̄ possent dari ēt cū intēsione febris. Et dixit eūa cum decoctōe agarici et cū pillis yere. Et posuit tēpus fiēde eūonis qd Auic. intellexit. cū di xit eūa ī processu. Et dixit hal'. eūa post 7am rō ē. q2 eo tēpore extimādū ē hoc apa deue nisse ad statū salubrē. si fuerit de salubribus. Et tūc. q2 accn̄a reitunt̄ et eger incipit co gnoscere ⁊ posse deglutire ē tēpus ꝯueniens eūoni. N3 istud tēp⁹ ē pūctuale. s3 erit p am pli⁹ aut min⁹ fm dispōnem egritudis ⁊ ūtutis In prin° aūt ⁊ augmēto p certo difficilis est ois eūo. pter f'omiā scarificatōe3 sanguisuca rū appōnē et suppoitoria. Et maxie difficilis ē eūo p uomitū ⁊ per solutiuū. p cristere autē mediocriter se h3 ⁊ iō ī tali cāu utēdum ē un guētis ⁊ empl'is solutiuis l' uōitiuis q̄ dicētur ī de medicis ꝯpositis. Et cū approxiāueris solutiua uel uoitiua quoquomō excitādus ē eger. ⁊ icitād⁹ ad uomēdū uel egerēdū. sic su pra docuit Auic. p imissionē suppositorij. et post ip3 dixit Sorā. si posset eger ꝯpos esse sui digerat̄ mā an̄ eūonē. Dixit hal'. si illi nul la ē febris leuē illi radicū ppia aquā. ⁊ ōscri bit eā. ⁊ h dat̄ ad digerēdū mā3. Si uero cū hac passiōe fuerit febris radicū caue aquā et dabis zacchereū calēgibin. ⁊ post hoc ordei aquā ī qua faudenegū ⁊ ysopū decoxeris aut semē feniculi. S3 si febris sit ualida sufficiet solū semē feniculi cū aqua ordei ⁊ zacchereū sgngibin seminū ppina. Intētio aūt ad di uersionē mē dixit mes ꝯplet̄ cū fricatōibus extremitatū ⁊ ꝯpssione dolorosa in eis. et li gaturis fortib⁹. ⁊ effuxiōe aq̄ calide ī eis. Di xit Silib. q̄ sit decoctōis medicinaꝝ calaꝝ ⁊ uētosatōe sine scarificatōe q̄ procedat descē dendo sic. ū. ḡ incipiēdo a nuca ⁊ collo sub descēdēdo ad spatulas ⁊ brachia ⁊ crura ⁊ ē res efficax. Dixit Alex. fricari o3 coxas fre quenter quam plurime et oleo sicciomo per ungere quam plurime. aut squilitico aceto. in terdum ēt ex squila ipsa sola. aut cum sinapi aut cum aceto tritis cataplasma apponere co xis h enim nimiru3 allata sompni grauedine oppressos mortifera excitare possunt. Dixit serapio oportet ut abstergantur extremita tes. s. manus ⁊ pedes cum oleo. s. aliquo cali do ⁊ calefacto. et aln̄ cum nitro aut pipere et semine urtice. Et conuenit ēt acetum squiliti cum qn̄ aspergitur super extremitates. ⁊ for tasse administrat̄ super eas cepe squille ꝯtritu3 et permixtū cum aceto ⁊ o3 ut ēplastrēt̄ cum eo coxe crura ⁊ pedes. conuenit enim h° eis q profūdant̄ in sōpno graui q2 d ppetate h⁹ medicie ē ut excitet eos. Dixit enim mes. q filagrius dixit stimulantia corpus sunt de genere diuertētiū ⁊ operant̄ plus q3 fricatio extremitatū ⁊ ꝯpressio dolorosa. Et sut pprie

qñ linimenta fiũt ⁊ fricationes cũ rebꝰ acu
tis sicut ē acetũ sqlliticũ ꝓpe ⁊ sqlla ⁊ sinapis
cũ aceto ⁊ urtica ⁊ semē eius ⁊ piretꝛ ⁊ semē
mezereon ⁊ folia eiꝰ. ex hys ei cũ fricãtur ex
trema mã ad diuersa trahit ⁊ subeth ipedit
ut nõ ꝓfũdētur in ip̄3 si deus uoluerit. dixit
hal. crurũ lacẽti cũ uictis strigant diligẽtiꝰ
sicq3 ⁊ brachia ⁊ plãtas pedũ frica. Dixit
Aui. frica extremitates eiꝰ. ⁊ ꝯp̄me siue liga
donec doleãt ⁊ rubeãt. qm̄ ē magni iuuamẽti
⁊ iõ fiat illud assidue. i oi tẽpe morbi. q̄3uis
plꝰ debeat fieri diuersio i p̄n° ⁊ augmẽto. tñ
ēt in statu ⁊ decl'one huiꝰ morbi ꝯuenit ⁊ si ñ
ꝯueit ad diuertẽdũ hũorē saltē ꝯuenit ad di
uertẽdũ uapores q ad cap̄ ascẽdũt. Et dixit
cũ cibaueris eos q̄i dicat post omnē cibũ cõ
p̄me extrema coꝝ aliquibꝰ horis. s. fricando
⁊ strigẽdo ut uapor ad supiora ñ trahat sȝ di
ꝟtat ȏ supioribꝰ ⁊ resoluat. Et itelligit. A. ꝙ
h° fiat tẽpe more cibi i stõaco ⁊ ñ solũ tpe de
scẽsꝰ eiꝰ ab eo. qm̄ et si aliq̄l'r ipediat digõnē
eius tñ iuuamẽtũ ꝓhibitionis ascẽsus uapo
rũ eiꝰ ad caput maiꝰ ē in hoc cãu nocumento
predicto. Et de genere diuertẽciũ sunt cri
steria ⁊ suppositoria supradicta. Notant ꝙ
o'a predicta diuertentia possunt ⁊ debent ad
ministrari añ uniuersalē eũonē ⁊ post. ⁊ ideo
hal. p̄cepit diuersionē fieri añ fl'oiaȝ. Et iõ
qñ Auic. uolens loqui de cristeribus dix ȏiñ
⁊c. ista dictio deiñ nõ denotat ibi ordinem
ꝓcessus cure sȝ ꝯtinuat litteraȝ. Sunt etiã q̄3
plura alia diuertẽtia ꝯuenientia in hoc morbo
sȝ nõ añ uniuersalē eũonē. de qbꝰ dix meꝭ. ꝙ
itẽtio diuersionis ꝯplẽtur ēt cũ sternutatoryis
⁊ gargarismatibꝰ ⁊ scarificatõe auriũ ⁊ ꝓuo
catõe emoroydaꝝ ⁊ mestruoꝝ. De scarifica
tõe aliaꝝ ꝑtiũ ab auribꝰ meꝭ nõ tetigit. sed
Auic. ꝯcessit scarificatõez i collo. Cõstan.
aũt dix abstineãt a scarificatõe maxie i pupi
Uiati. ēt dix h° ⁊ idē ⁊ Silib. q̄r notant ꝙ
scarifica° in collo ⁊ oibꝰ ꝑtibꝰ iferioribꝰ cõ
grue põt fieri maxie i corpore sanguineo et
oi plectorico corpore. Sȝ q̄r meꝭ maxie di
rexit curã suã ꝯ̄ fl'a iõ ȏ fl'oia ⁊ scarificatõe
ꝑtiũ iferioꝝ ñ fuit locutꝰ. a scarificatõe tñ i
pupi abstinẽdũ ē q̄r mã3 i loca ap̄atis ꝯtẽta3
agitat ⁊ icrudat sãguie3 paucũ i loco illo exñ
te3 ad exteriꝰ trahẽdo ⁊ eũando mã3 ēt ad lo
cũ ap̄atis ab iferioribꝰ trahẽdo. Sternuta
toria aũt gargarismata ⁊ cap̄purgia postpo
nẽda sũt post bonã eũonē ⁊ diuersionē ne sit
cã maioris attractõis ad cap̄ q̄3 diuersionis
l' eũois ab eo. ⁊ sil'r ē itll'ndũ de appõne sãgui
sucaꝝ in partibus capitis. ⁊ de aptione uena
rum nasi ⁊ frontis. Dixit Hal. ut uero
corpus humore purgaueris f'ico instillatõe
nariu3 utere. i. caputpurgio. suple ⁊ alys su
pradictis ut gargarismis ⁊ masticatorys et
sternutatorys. Et dixit Meꝭ eligantur
ea ex sternutatorys ⁊ caputpurgys que di
cta sunt in soda frigida. Dixit Alexan.
ꝙ si permanserit passio. s. factis euacuatõ
nibus ⁊ diuersionibus ⁊ repulsione mate
rie. ⁊ cum hoc difficiles sint ad excitan
dum uti oportet farmatys que sternutatõe3
mouẽt q̄lia sũt euforbiũ cũ castoreo. ⁊ pipe

Et Aui. simil'r sternutatoria fortia apponit.
Raꝭ ꝟo dixit ꝙ nõ prouocet sternutatio cũ
ꝯdisi ⁊ sil'ibꝰ fortibꝰ ne ex nimia dissol'one
sequat augmẽtũ ap̄atis. Idē dixerũt. Silib.
et Roge. et subdit Roge. si fc̄a sternutatiõe
cũ festuca bis uel ter. i dic ide meliꝰ hũerit
eger poterũt ꝓuocari. s. post sternutationes
cum fortibus. Dixit Al. post tertiũ diē sternu
tationē ꝓuocabimꝰ. ⁊ Aui. utitur eis in statu
Dixit Ser. super al. ꝙ ante tres dies nõ ꝯpe
tit ēt ⁊ si materia sit i parte digesta. ⁊ i parte
eũata ꝑ cristeria q̄r eēt timẽdũ ne magis dis
solueret q̄3 eũaret. Dicũt nõ d3 prouocari ster
nutatio cũ dissolutiuis nisi i declinatõe mani
festa aut nisi alia excitantia a subeth nõ ꝓfi
ciant. Et ideo Alex. dixit. si difficiles sint ad
excitandum. Et tũc ēt nõ d3 sternutatio cum
illis ꝯtinuari Subdit enim Alex. nõ tamē o3
hoc frequẽter uti suffocat enim ꝑ ip̄m uirtꝰ
eorum ⁊ adhuc magis faciũt repl'onē capitis
Et idē dicunt intelligendũ eē ȏ caputpurgus
gargarismis ⁊ masticatorys. Emoroyȏ quo
q3 ⁊ mẽstrua prouocãda sunt in hys quibus
fuerit ꝯsuetudo ⁊ restrictus fuerit ipsoꝝ flu
xus ꝯsuctus. possẽt etiã prouocari i litargia
a fl'ate mixto sanguini ⁊ maxime i corporibꝰ
plectoricis. Dixit Silib. nihil uiolẽtum l'
multũ calidũ naribꝰ uel palato apponat ne ex
forti dissolutiõe spiritꝰ uitalis suffocet. De
impletione tertie intẽtionis. dixit Gal. 13°.
terapẽtice ꝭm p̄n^m offer oxirodinum capiti
expellere enī3 o3 a capite hũorē qcũq3 fuerit
dixit Alex. ois cura ꝑ localia remedia capiti
ē adhibẽda ut uapores suple ⁊ humores pro
hibeantur qui capiti inferuntur. optime autē
ad hoc ut reprimantur facit oxirodinum ma
xie i initio egritudis. corroborat ei cap̄ ma
xime ut non recipiat. Dixit meꝭ. in prin° rei
impletur h intentio cu3 medicinis repercussi
uis. sicut ē oleũ roꝭ proprie conquassatũ cum
aceto. Dixit Raꝭ i diuisiõibꝰ. ponãt i prin°
rei a primo die usq3 ad 3m super caput ipsoꝝ
acetũ ⁊ oleũ roꝭ et aqua roꝭ. Et al. dixit ca
pud eius usq3 ad dyatritum prius ex oxiro
dino infundemus. Et serapio dixit ꝙ euacua
tur. i. euacuatum ē corpus totum. quia facta
ul'i euacuatione. tũc o3 ut exibeas medicias q̄
prohibent uapores ad caput ascẽdere. ex cor
pore. Et bonum ē oleũ roꝭ bene permixtum
cum aceto pauco et proprie in principio egri
tudinis. Dixit Auic. in principio rei repelle
materiam cum oleo roꝭ et aceto. Et Aly do
ctores similiter dixerunt. Siliber. autem
et Roger. contra intentionem. tot auctorum
ꝯtra dicẽtes. aiũt. ꝙ in litargia in principio
non apponantur repercussiua fortasse moti.
quia cũ materia huiꝰ morbi sit frigida ꝑ ea
magis infrigidaretur. et cũ sit multa maxime
materia flegmatica non repelleretur. Et
ideo dixerunt ꝙ debent fieri inunctiones
mediocriter calide. Dicunt enim ꝙ reper
cussiua ⁊ alia frigida non sunt. applicanda
pupi. ne per ea ledantur origines neruo
rum motiuorum. Et si prore applicentur.
cum satis distent a pupi modicum profice
rent in repellendo. ⁊ eo maxime. quia fluxus

huius hūoris ad pupiꝫ ſm pl'm p uenas fiat
ſubcraneo exītes. dicunt oxirodinū poſſe ⁊
debere apponi cū aceto acuto ꝯfectū ſꝫ nō ni
ſi i pn° pncipiāte. qm̄ nō eſt intētio niſi ad
repellendū. ⁊ tūc debet apponi actu calidū ma
xie tēporib⁹ frigidis ⁊ pcipue ubi fl'a puruꝫ
fuerit ſine ſanguis admixione nā ubi puꝝ n̄
fuerit ſꝫ ſanguini mixtū ⁊ maxime tēporib⁹
calidis . ⁊ in etate iuuētutis poſſet frigidū ap
poni . uel ſaltē tepidū ſꝫ pcedēte pn° ut mate
ria nō āpliuſ ifrigideť ⁊ icrudeť nō dꝫ puruꝫ
oxirodinū apponi ymo aliquid reſolutiuū ⁊
ei admiſcenduꝫ i quātitate qua n̄ tollat ab eo
repcuſſionē. ſꝫ reittat ifrigidationē ut uiden
tur uelle. Alexan. ⁊ ſapio. dixit eniꝫ Alexan.
q2 q ꝯtinetur hūor i capite eſt frigidus ideo
aliquid miſcere oꝫ oxirodino qđ ſubtiliare
ualeat hūorē quale ē caſtoreū aut peucedanū
aut pulegiū ⁊ ſil'a. Et ſapio dix. q2 mā ē fl'a
tica. oꝫ ut admīſtreť cū aceto ⁊ oleo roſ aliqd
de medicis de ꝓpetate quaꝝ eſt ſubtiliare ⁊
calefacere ſicut eſt caſtorei calamītū fluuiale
balaſte mēta ⁊ ſil'a. qm̄ iſte medicie ꝯferunt
capiti ⁊ calefaciūt ipm ad reſiſtēduꝫ frigidi
tati oxirodini . ⁊ ꝯfortēt caliditateꝫ cerebri
debilem. Et p ſbtilationē reddať mā repul
ſioni aptior. Qđ aūt dixerunt Al. ⁊ Raſ uten
duꝫ eſſe oxirodino uſqꝫ ad 3m diē nō i ellexe
runt de puro. ſꝫ de pmixto ut dictuꝫ ē. ita tn̄
ꝙ uſqꝫ ad 3m dieꝫ pualeat i eo ꝟtus repulſio
nis iſte tn̄ terminus nō eſt pūctualis ſꝫ uaria
bils in plus ⁊ minus unde Auic. dixit uſqꝫ
ad duos dies. ⁊ ſil'r poſſet extendi uſqꝫ ad q̄
tuor dies. Sꝫ q2 iſti auctores ⁊ Eui. etiam
poſt dictuꝫ terminuꝫ dicunt admiſceri debe
re oxirodino caſtoreū ⁊ ſimilia ideo notant
ne credant aliqui eos inuere ꝙ prius debue
rit eſſe puꝝ ſine mixtiōe illoꝝ ꝙ poſt dictos
dies caſtorei. ⁊ ſimilia miſcentur nō ſolum ut
remittāt frigiditateꝫ oxirodini ⁊ ſubtilient
materiaꝫ. ſicut an̄ illos dies. Sed etiam ut re
ſoluā. Nam in fine principij uel in principio
augmenti pmiſcenda ſunt reſolutiua repcuſſi
uis cum q̄ꝫtitate qua reſoluāt ſm can̄ generał
cure apatum. Et ideo in maiori q̄ꝫtitate de
bent poni q̄ꝫ ante. debent aūt applicari ante
riori parti capitis ⁊ medie ut Gal' uult .13°.
terrapentice nec eſſet inconueniens ſi poſt
mixtionem extenderentur uſqꝫ ad partem
poſteriorem ubi eſt cōmiſſura laude ⁊ maxi
me cum calidum applicaretur. Et conuenit p̄
dicta repercuſſio tam in litargia mel'ica q̄ꝫ in
fl'ica. Et in fine principij ⁊ in augmento cū
repercuſſiuis miſcenda ſunt reſolutiua i q̄ꝫti
tate pars tranſmiſſi reſoluatur ⁊ pars fluen
di repellatur. Dixit Gal' infunde capiti ei⁹
oleū lilij ⁊ roſ cū modico aceto uini. Et i
bus qdē pcededū ē addēdo reſolutiā ſup re
pcuſſiua gradati. dix meſ i pceſſu rei cū rep
cuſſiuis i pte utere reſolutis. ⁊ ſic recte fecit
qui oleo roſ ⁊ aceto miſceri docuit caſtoreū
cōquaſſatū cum eis. ⁊ ſuppoi um. Unde
Raſ in diuiſionib⁹ ait poſt 4m diē itelligēs
p h° in tēpe augmēti ponatur cum eis aliquid
caſtorei. Et dixit archigenes acetum ſqli
liticum cum oleo roſ in quo deſcriptum ſit

caſtore ꝯfere litargie et euigilare fac. Dixit
Auic. admiſceať ol'o roſ. caſtoreo. ⁊ loco ace
ti uini ſit acetū ſqlliticū. ⁊ ſic erit h° medica
mē ꝯpoſitū ex reſolutiuis et repercuſſiuis. ⁊
erit i eo iciſio ⁊ ſubtiliatō. rōe caſtorei. ⁊ ace
ti ſqllitici. ⁊ erit maxie ꝯueniēs i fine augm̄
ti. Et ſubdit archigeneſ qn̄ꝫ q2 i fine augm̄ti
et ſtatu fit pmuta° ex oleo roſ ad oleū yrinū
l' ō narciſco. ⁊ qn̄ꝫ miſceť cū eis capilli hōis
adhuſti. ⁊ ē mirabile. Dixit Gal'. 13°. terapēti
ce icidē et erigere decet groſſiciē ꝯtriſtantis
hūoris. ad quā itētionē ad iplēdū coque inqt
i aceto. thimū epithimū origanū. ⁊ q̄cunqꝫ ta
lia. ⁊ nalo coꝝ affer ut uapor eoꝝ ad cēbꝝ p
nares ad lat⁹ icidat hūoris groſſitiē. Et h°.
ēt i fine augm̄ti. poſſet fieri et uꝫ ēt ad excitā
dū eos a ſōpno pfundo. Dixit Auic. dein̄
.ſ. pcedēte augm̄to ut dicūt qdā iunge corp⁹
.ſ. ⁊ ut dicūt qdā ēt caput fricādo .ſ. bn̄ ut pe
netret ex oleo cū ſeie urtice et laureole pipe
piretro ⁊ ſil'ib⁹. Sed meo iudicio expoſitio
iſtoꝝ nō ē bōa. Nā oīa talia ſūt reſolutiā for
tia. ⁊ pura q̄ nullo tēpore augm̄ti debēt capi
ti approximari. Et iō dico ꝙ li dein̄ i hoc lo
co nō denotat ordinē ſꝫ ſolū ꝯtinuat litterā.
Et dico ꝙ nō itelligit Auic. ꝙ dēa inūctio ð
beat fieri ſup capō niſi p uētū fuerit ad ſtatū
⁊ declinatōeꝫ Sꝫ dꝫ exponi ſup totū .ſ. corp⁹
ubi magna eēt repl'o ſꝫ maxie i extremis et
locis ad q̄ uellis diuertere mām. Nā ſi bene
ꝯſideras. iſte ē canon adductus ſup i intētōe
ad diuerſiōeꝫ a meſ. auctoritate filagrij ubi p̄
dictis ponit medias. Et ſi ad hāc intentionē
poſſet iſta iunctio fieri in prin° ⁊ augmento.
De cura tēpore augm̄ti dixit plate. ſucū apij
et oleū roſ ſimul ⁊ acetū epithima ſup occipi
ciū. ſuple ⁊ partes anteriores ut ſupra dictū
eſt. Dixit Roge nō dꝫ fieri inunctio circa na
res ⁊ palatum. cū multū calidis ſed cum me
diocriter cal'is. ſic cū caſtor. diſſoluto i ſuco
apij. l' fenicl'i circa nares. ⁊ cū aurea alexādri
na diſſoluta cū uino circa linguam ⁊ palatum
Cūqꝫ apa puenerit ad ſtatum. tūc adminiſtra
proprie reſolutiua. Dixit enim meſ. ⁊ adhuc
re multum procedēte utere reſolutiuis tātum
Dixit Gal'. ubi ſupra p⁹ h°. ſ. poſt augm̄tū
ſup cap̄ iponem⁹ acria farmaca uſqꝫ ad ſina
pim ſuper addētes ſēper uirtutē ipſorum far
macoꝝ ſi morabiť paſſio. In quibus uerbis
innuit a debilioribus reſolutiuis eſſe incipi
endum ⁊ gradatim procedendum ad fortiora
Dixit. raſ in flegmatica ponātur ſuper capud
ſiſimbriū ⁊ calamentum contrita infuſa in ui
no. Et in mel'ica effundať oleuꝫ de narciſco et
de lino. Dixit Alex. illiniendа eſt frons ideſt
anterior pars capitis cū caſtoreo aut capillis
hōis uſtis tritis cū aceto. hoc enim multum
iuuat ⁊ excitat ſic iacentem. eſt enim h° phy
ſicū ⁊ occultā hn̄s uirtutē. de hoc remedio di
xit meſ. ꝙ capilli ſint uſti ⁊ triti multum cuꝫ
aceto uſqꝫ dum fiat totum ſicut unguentum.
Sūt enim medicamina rōnabilia ad litargiā
et ſubeth. ⁊ excitant ſubito a ſōpni pfūditate
Et ſubdit qn̄ꝫ miſcetur cū eis caſtoreū. Qui
dam dixerunt inungi corpus totum oleo oli
uarum maturarum calido eſſe curam litargie

mirabilē. Et dixit in statu ex odorabilib⁹ est nem̄.i.simbrium et basce et ꝓꝑe in ꝓcessu rei et castor.et calamētuꝫ et ruta et fum⁹ pilo ruꝫ ignitoꝝ cum castor.qm̄ excitant ip̄m aut capillorū ip̄ius infirmi quos prius eulsisti eulsione dolorosa Et dixit.emplastruꝫ ex arte nostra cōferēs litargie et subeth et euigi lare faciēs.℞.piretri sinapis sqlle.an ʒ.i. castor.euforb.an.ʒ.y.misce cū suco affodillo ruꝫ et sansuci ⁊ epithimet̄ cū ea capitis pupis

Et dixit linimētuꝫ maumetharasi.℞.olei sanbacini et ō been an.ʒ.iſ.euforby.ʒ.i.et castor.ʒ.ſ.et liniat̄ cū eo locus mēorie.qm̄ cōfert Et dixit Andromacus.℞.sqllaꝫ et tere et calidā sup locū ꝯtuꝫ ex ea oꝫ pupi ca pitis applica postq̄ꝫ ex oleo ros.aceto et ca stor°.ꝯquassatis.locum inunxeris. Dixit Viaticus Cataplasma Johānis Damasceni. ualēs litargicis et mēteꝫ acuit.℞.sinapis pi retri affodilli an.ʒ.xy.castor.euforby.an.ʒ. .yii.tēꝑa cū suco sansuci.et ex eo pupi capitis sepius unge. Dixit Al.rademus caput et li niemus ex sinapi castor.et aceto. Dixit de mocritus sinapisma ꝯuenit litargie cuius re solo est difficilis. Inqt Sal'.abradat̄ ca pud litargici et ponat̄ desuꝑ sinapis tam diu donec uesicet̄.qꝛ mirabiliter iuuat. Dixit Alexan.si necesse est abradat̄ caput et inunga tur cū rubificatiuis.qꝛ ego uidi liberari plu res soluꝫ cuꝫ hoc ꝯsilio. Dixit Constan.in pātegni.℞.castor.saturegiā euforbiuꝫ sinapi piretrū affodillos et cinereꝫ capilloruꝫ hois. et [illegible] hys cum suco sansuci uel rute agrestis ēpl[illegible]ra pupin capitis et ex hys cū nardoleon fiat inunctio. Dixit Aui. admistra ēbrocas fortis resolōnis ⁊ odoramēta.s.fortiter reso lutiua. Et dixit.cū adminastras squillam sup capud ei⁹ ꝓprie hūidaꝫ.i.recentē ualō cō fert. Debet aūt fricari sup caput ut rubefa ciat locū.et sil'r ꝯferūt oīa rubificatia sup ca put aproximata. Dix Platea.cōfirmato apate.qō in 3°.uł 4°.die solet fieri fiat epi thima ex castor°.bullito cū succo rute ⁊ aceto cuꝫ quo fortiter fiat occipitu ꝯfricatio et her ba sinapis cum oleo et aceto frixa supponat̄.

Saturegia in aceto decocta sepe capiti in fundatur et emplastretur cuꝫ polio et serpillo et sinapi.Dixit Maliabas.Cunqꝫ yeras dede ris quia siliceꝫ post eūoneꝫ ad medicamīa for titer resoluētia ꝑuenias si nō molestet febris Non enim uteris medicamibus fortis calo ris si estiatis fuerit tempus et regio calida et pulsum uelocem et magnum inueneris. Et dixit cum egrum ut dictum est rexeris et ma turitatis apparuerit signum egrum.balneo in duc ⁊ super caput eius aquā instilla calidam que minime fortis sit caloris. Et si i chon cha cum hys aquis camomillaꝫ mellilotuꝫ et matricariaꝫ decoxeris ⁊ in ea sedere feceris et huius aquā capiti eius instillaueris mani festissime ꝓderit Non auteꝫ diucius i bal neo moret̄.nec in chonba pria qua igrediet̄ uice neqꝫ fortis sit aqua caloris sed tempati ⁊ sic ꝑ gradus.i.gradatiꝫ ascēdat.s.addēdo caliditatē.⁊ morā Et dix olfaciat muscum ⁊ galliā.⁊ uapora illū cū noda ⁊ sililibus.Insuꝑ in intentione ad digestionē incisionē subtilia tionē ⁊ resolutiōeꝫ materie.litargie cū pote ris exhibe ꝑ interius medicamina ad h° ꝯue niētia cū aqua sansuci.Et Uiat.dixit ꝙ ꝓꝑa potio huic egritudini ē anacardina de qua patiēs unaq̄qꝫ die.ʒ.i.⁊.ſ.ieiunus accipiat

Et dixit utatur dyatrion.dyagalāga ⁊ sili bus. Inquit mes.ꝙ Sal'.dixit ꝙ si diutur na efficitur passio.castor.a granis trib⁹ usqꝫ ad quinqꝫ cū oximelle bibere dandꝫ.ē satis a me exꝑtū.⁊ similiter tyriaca metridatuꝫ.s. frementata ⁊ dyamuscus ꝯferunt ⁊ similia.

De intentione uero quo ad accidentium correctionem dixit mes. Ista accidētia sunt subeth sōpn⁹ grauis soda q̄ nō sētit̄. obliuio loquendi ⁊ urinandi ⁊ egerendi ⁊ aliorum su ple ⁊ dentium cōstrictio saliuarum fluxus ex ore.⁊ extirmitatum frgiditas.et hanc itentio nem complent administratio rerum euigilare facientium ⁊ prohibenciuꝫ subeth.⁊ sedanciū soda ⁊ remouentium obliuionem.Et incita re eos ad loquendum ⁊ uigilanduꝫ euellendo pillos eorū ⁊ incitare eos ad urinandū ⁊ ege rendum.etiam si oportet cōprimēdo uesicas eoruꝫ ⁊ pectinē ut urinent. Dixit Auic. ꝓ hibe ip̄m ne in subeth pro[illegible]ūdetur.assidue ex citando ipsuꝫ ⁊ tenendo cū excitatum. Si autem non ualet.⁊ in subeth.profundi fiāt ex tende idest trahe uiolenter capillos eorum ⁊ euelle quosdam eorum maxime ex timporib⁹ ut maior dolor eis inferat̄.quia ibi ē maior sensus quā in reliq^a cute capitis. Et pone ēt si non cōfert illud sup capud.⁊ nuchā ueto sas cū igne.s.multo absqꝫ incisiōe.Naꝫ poiī te sup capō resoluūt ⁊ poīte sup nuca resoluūt ⁊ diuertunt.Capiti tamen debent applicari ꝑ ti anteriori capitis ⁊ in fontanella.⁊ non de bent apponi nisi sedato fluxu materie.sed in per nucham possunt poni omni tempore mor bi.Et subdit Auic.fortasse incisio erit tibi. necessaria idest scarificatio.Et hoc erit cum eūo erit sanguis necessaria simul ⁊ diuersio. ⁊ proprie quando ponuntur super nucha.Et subdit Auic.cum fuerit obliuio urine ⁊ ster coris embroca ambo emūctoria ⁊ uentrem cum aquis in quibus cocta sunt camomilla ⁊ ⁊ melliotū ⁊ uiole ⁊ radis lily.scilicet yreos. Et comprime uesicā ut urinā emittat. Dix Roge.medicus semper laboret ut excitet ip sum a sompno graui.ad quod faciendꝫ scro phe iuxta lectū patientis debent adduci.⁊ pe dibus teneri ut fortiter clamēt.Itē tiꝑana et tube debent ad aures patientis teneri Et ut dixit Gordonius et uasa enea et alia que cunqꝫ teribiles sonos emittentia. Et di xit Gerardus.super Uiatico.acubus punga tur.Et frequēter debet dixit Rogerius ꝓꝑo nomine uocari.z^a barba pili euelli et narib⁹ trahi. Et fiant omnia excitancia predicta sine misericordia.quia aliter moriant̄ dor mientes. Et dixit capilloꝝ hūanoruꝫ usto rum fumo nil melius excitat litargicos. Et fumigatio cum penis ulturis eos excitat.Et similiter excitat suffocatas mūeres.Et dicit ꝙ pulmo porci capiti raso aplicatum mirre excitat litargicum ⁊ similiter sanguis testudi

dinis. fronti illinitus fiat fricatio plantaruꝫ pedum cum urtica aut cum sinapi decocta in aceto uel mixta melli. Dixit Gulielmus. si litargicus urinam retinet cõprimatur uirga eius et excitetur ad urinandum et egerenduꝫ cum suppositorys. Et ponatur emplastrum super uirgam et pectinẽ factum ex flore camo mille et oleo eius et melliloto et folys apy ⁊ calamenti et radice lily. Dicũt qdaꝫ ꝙ pili capre usti excitant litargicos et cornu cerui naribus appositũ super omnia ualet. s. dum uritur similiter cornu caprinũ suffumigatuꝫ. Et dicunt ꝙ ualet sanguis testudinis illini tus fronti calidus et pulmo pecudis calidus capiti alligatus. Dixit Platearius. si mul ta fuerit extremoruꝫ frigiditas pãni calefacti superponantur. Et si fuerit cõstrictio den cium cum multo fluore saliuaruꝫ ore aperto et aliquo inter dẽtes posito debet fricari for titer lingua eius et palatum cum tyriacha uel metridato aut aurea alexandrina et silibus.

Capl'm. 5m. de apostemate aquoso siue de aq̃ in capite cõgregata.

i

Inflatio capitis duplex est. Alia enim est uen tosa. ⁊ alia aquosa. Inquit Arron ut primo ponitur continentis. ma gnificatur et inflatur capud alñ ex uentosita te grosse humiditatis existentis in eodem lo co que scilicet humiditas grossa uentosatur ⁊ extendit ⁊ inflat suple ⁊ quandoqꝫ inflatur ex aquositate absqꝫ uẽtositate. Et de ista est hic ꝓsequẽduꝫ. Dixit Gal'. ut prio ponitur cõtinẽtis. Aliquando ẽ aqua in capite extra craneum et apparet. sicut apostema molle et quãdoqꝫ est sub craneo. et non apparet extra ad tactum suple et qñꝫ est utrobiqꝫ. s. intra ⁊ extra craneum. Et suple qñ est intra craneum aut continetur sub craneo stans supra duram matrem. Aut inter duram matrem et piam matreꝫ. Aut est stans sub pia matre supra sub stantiam cerebri. Dixit Auic. 3l pria qñꝫ cõgregantur hũiditates aquose intra craneuꝫ et qñꝫ extra ipm. Et accidit huius aquo sitatis cõgregatio ꝭm plurimũ in infantibus qñꝫ intra uterum qñꝫ extra uterum. et qñꝫ etiã accidit maiorib⁹. Et dixit ꝙ hec hũi ditas cum est congregata extra craneum reti netur inter cutem et craneũ. et hoc uel media te quia inter gingiaꝫ et cuteꝫ uel imediate qꝛ inter craneuꝫ et duos pãniculos. s. gingiaꝫ et cutem. Nam hic cuteꝫ appellauit pãniculum. Et assignãs Auic. cãm generatiõis et con gregatiõis huius hũiditatis supra uel extra craneum dixit ꝙ in infãtibus accidit utpl'm causa obstetricum quando errant in tractan do et figurando caput infantis quãdo scilicꝫ premunt ipm et premẽdo seperant ipm in cõ missuris suis. Et apiuntur ⁊ disrũpuntur ꝑꝑ illam pressioneꝫ ⁊ aptioneꝫ cõmissura rũ orificia uenarum ⁊ maxime in ipsarum di stractione que accidit ex seperatione ipsaruꝫ cõmissurarũ. Et currit dixit Auic. ad illud ꝙ ẽ sub cute ⁊ supra craneum sanguis aquosus. i. aquosa humiditas sanguis. Non autem sã guis ipse nec etiam aly humores ex eo ꝙ nõ franguntur uene in illa distractione cum sint moles plicabiles ⁊ extensibiles sed solum ra rificantur in poris ⁊ orificys earum. Pos sunt autem alie assignari cause tam in pueris quam in prouectis. de quibus esse potest for titudo uirtutis expulsiue cerebri expellentis sup̃fluitates cerebri aquosas ad extra craneũ. Et debilitas cõtentiue illaꝝ uenarũ quare re sudat aquositas qui est in eis cum sanguine. ad extra ipsas ad locum que est inter cuteꝫ ⁊ craneuꝫ. Et multiplicatio nutriẽtium aquo soruꝫ quoruꝫ aquositatem alique causarum trahentiuꝫ atrahuũt ad capud. ⁊ proprie ad extra craneuꝫ sub cute. Guil'. quoqꝫ in pn cipio sue cirurgie assignat duas causas cõgre gatiõis hui⁹ aquositatis in capite maxime i fantiuꝫ plus quam in alys menbris. quarum una est capacitas magna capitis in compatio ne ad alia membra extrinseca. 2a causa est quia infans in utero situatur capite inclina to. quare ad ipsum fluit aquosa humiditas. Et dixit ꝙ hec aquositas prouenit ex humi ditate aquosa mestruali quã non potuit recti ficare natura matris. nec natura pueri. Gẽ tilis autem dixit quod propter dictas duas causas deberet potius aggregari ista hũitas aquosa in uacuitate uentris ⁊ quia est capati or capite ⁊ qꝛ est decliuior ipso. Et licꝫ ca put sit mẽbruꝫ extrinsecuꝫ secunduꝫ situm est tamen magis intrinsecuꝫ ꝙ̃ uenter scdm nobi litateꝫ. Et deinde assignauit Gentilis tres alias causas ꝯgregatiõis huius aquositatis. quaruꝫ prima est natura cerebri quia est mẽ brum ualde humiduꝫ ⁊ aquosuꝫ inter omnia alia mẽbra ⁊ maxime in principio sue natiui tatis. 2a causa est deꝑsitas cranei cohopiẽ tis ipm prohibens humiditates cerebri ⁊ ua pores ad ipm ascendentes a resol'one 3a cã ẽ ipsoruꝫ uaporuꝫ non resolutorum conuer sio in aqueã humiditateꝫ. Iste tamen cause gẽ tilis eẽ uidentur cãe cõgregatiõis aque poti us intra craneuꝫ ipsa tamen ibi cõgregata se cunduꝫ pl'm expelli ẽ ꝑ commissuras ad extra craneuꝫ. Signa ei⁹ que fit sub craneo sunt ut dixit gal'. ꝭm ꝙ ponitur a Rasi primo ꝯtiũ tis ꝙ oculi sunt eminẽtes ⁊ rubei ⁊ dolent. ꝓ heminẽt enim extra ex causa repl'onis magne ꝓpellentis. Et rubent propter uapores cali dos uel ꝓpter partes subliles ⁊ calidas hũo rum qui ad oculos ꝑueniunt ⁊ fluunt ob dolo rem. Et dixit. habent ꝑmixtioneꝫ ratiõis ꝓpter doloreꝫ. que permixtio manifestaẽ in infantibus ex uarys ipsoruꝫ actib⁹ In pro uectis uero si contingãt mãifestaẽ. sicut cum eis ꝑuenit rationis permixtio ex dolore pro ueniẽte ab alys causis Et dixit gal'. ꝙ spas mantur repl'one coicata neruis. ⁊ ꝑꝑ lesioneꝫ magnã que est in principio. neruoꝝ. s. cerebro suple ⁊ tunc moriunẽ cum spasmanẽ. qꝛ scdm pl'm moriunẽ spasmati. Auic. quoqꝫ posu it tria aliq signa. primuꝫ ẽ quia si fuerit aqua supra pãniculuꝫ duruꝫ. s. duraꝫ matreꝫ sub cra neo eger sentit grauitatẽ. i. sentire debet ⁊ sẽ tire se manifestaret infans si posset ⁊ sciret

exprimere uerbo. Si aūt contingēt in pro uectis sentirent ipsaʒ grauitateʒ ⁊ narrarent eam. 2^m signuʒ ē dixit Aui. fit cuʒ ea diffi cilis clausio oculi. ymo non est possibil' ipoꝝ clausio. ſʒ stāt apti intuētes in unū locū. Di xit Gentil'. expiētia uidi ꝙ ipi eleuāt ocl'os. palpebras tamen supiores hñt ꝯctas Et dix cām eē qꝛ aqua illa ꝑmit supra dura matre ⁊ sic ēt ꝑmit sup neruos opticos ⁊ alios ortos a pte cerebri añriori. ⁊ qꝛ de hys sunt q mo uēt palpebras. iō nō pñt distēdi ill' ꝯctis q̄ꝛ ñ pñt palpebre ocl'os cohopire. ſʒ remanent apte. h idē ꝯtingēt si aq̄ eēt supra piā matrem

Si āt eēt sub pāniclis supra sbam cerebri dixit gentil'. ꝙ mollificādo neruos faceret ꝓ uēire clausionē ocl'oꝝ ⁊ ipo^{am} ul' difficultatē apiēdi eos. 3^m signū dixit. A. hūectant oc culi ualde ⁊ lacrimant̃ assidue pp resudatōnē illus aquositatis ad ipsos. Et dixit Gentil' ꝙ cū ꝑdictis signis ſm pl'm caput appet ma gnuʒ ualde. non ſm ꝓportionē ad colluʒ ⁊ mē bra alia. Aquositatis ꝟo cōgregate supra craneū signa sunt dixit gal'. ubi supra ꝙ appet sicut apa molle. s. ad tractuʒ. Accidit enim dixit. A. inferiora° i loco capitis. i. qñ ꝑmi tur digito. fit ibi sicut ifossatio sīc i apatib⁹ mollib⁹. 2^m signuʒ ē dixit. A. ꝙ accit infā ti flet⁹ pp lesionē quā sentit. ⁊ accñt ei uigilie pp lesionē ⁊ fletuʒ. 3^m signuʒ ē ꝙ color cu tis nō ē mutatus. ſʒ ē scd̄m dispōneʒ suā nālē qꝛ aqua nō imutat coloreʒ cutis sicut aly hūo res faciunt. 4^m signū ē ꝙ cutis est eleuata uñ caput inspiciēti appet mag^m. cū tñ ꝑmitur manu uel digito expelit̃ int⁹. i. ad iferi⁹ cutis supra craneuʒ ⁊ ex tali ꝑssione nō sigt infās pati dolorē uel expellit̃ int⁹ qꝛ ad itra craneū ⁊ hoc qñ ꝯmissure cēnt multū apte ⁊ relaxate ⁊ māx hoc fieret qñ aqua ista continēt̃ intra ⁊ ex̄ craneuʒ. Dixit Gilb. Inflatio cerebri ē passio inflationeʒ faciei inducēs inflātur āt ⁊ tipora. ⁊ obtundit̃ hanclit⁹. uene sunt erecte Rubor in uultu ⁊ ocl'i ꝓheminēt sic in stran gulatis. Dixit. A. i curatōe aq̄ exñtis itra craneū non ē ingeniū curatiōis pp suā magnā malitiā ⁊ cerebri. Gentil' dixit. ꝙ quidam narrauerūt sibi se uidisse aliquos infantes cu ratos cuʒ cauterio attingēte usqʒ ad partē os sis. ſʒ ñ pforāte totū os ⁊ cū medicis resoluti uis. Ei⁹ ꝟo q̄ ē ex̄ craneū. quedā ē curabi lis ⁊ q̄dā icurabil'. ut āt discernat̃ curabil' ab incurabili. attēdēda sunt duo signa h ab Aui. pōita ⁊ hoc siue sit i ifātib⁹ siue i maiorib⁹ ⁊ ꝑ^m signū ē ml'titudo māe. oʒ. n. ut cognoscas si mā sit ml'ta. ⁊ 2^m ē ut cognoscas si mā ē ex pulsa ab ex̄riorib⁹ ad iteriora uiolēter. i. an reddeat aqua ad intra craneuʒ cum premis su per cute uiolenter. Nam dixit Auicena. si taliter fuerit scilicet ꝙ sit multa ⁊ ꝙ reddeat ad interiora cranei non medicatur idest non recipit medicationeʒ suplent ut plurimuʒ.

Nam per primuʒ signuʒ indicatur multitudo māe. ⁊ ꝑ scd̄m ꝙ minera eius est intra crane um. quod solum esset reddens eam incurabilē ꝑmuʒ aūt signuʒ non redderet eam incurabilē solum existens. Nam licet sit multa ēt ualō dū mō sit retenta extra craneum ⁊ non intus in pulsa ipa ē curabilis ſm pl'm. Quidā aūt dñt ꝙ in ea q̄ expellit̃ intra aut mā est pauca ual de. aut est pauca aut ē multa aut ē pl'ima. Et siqdeʒ fuerit ualde pauca. dicūt eā esse curabi leʒ cum medicis resoluētibus. Si uero fuerit pauca dicūt ꝙ stante uirtute forti. pōt curari cū eisdeʒ medicinis resolutiuis. lʒ magis diffi culter. Si ꝟo sit multa ⁊ uirtus fortis ad huc pōt curari cum cauterio et resolutiuis.

Si uero fuerit plurima est in curabilis ⁊ sil'r si fuerit multa cuʒ ꝟtute debili. Quidā aūt dicūt. ꝙ utraqʒ cōditio sola exñs reddit eaʒ incurabileʒ. s. expulsio aq̄ ad intus ꝓpter cāʒ supius dictaʒ et eius multitudo ꝓpter ue hemētiaʒ egritudis et debilitatē ꝟtutis que cū ea ē. et pp aptitudinē ad regenerāduʒ ipaʒ Naʒ si sic nō foret frustra Auic. ꝯditionē de multitudie eius apposuissʒ ex quo siue sit pau ca siue multa siue pl'ima ad h° ut sit curabilis reqritur ꝙ sit retenta extra craneuʒ nō intus ipulsa. Et dicūt ꝙ qñ aqua retenta supra craneū fuerit multa multitudie supante uires infantis quā ml'titudieʒ sapiēs medicus cum sua bona extimatiōe cognoscet faciendo ꝯpa tionē bonā ⁊ idicatōeʒ ad inuicē. tūc illa erit incurabilis lʒ nō sit expulsa intus. Si uero fuerit infra dictaʒ q̄ʒtitateʒ ita ꝙ sapiēs me dicus cōiecturet nāʒ supare posse illā tūc ipa est curabilis. Si ergo mā retēta extra cra neū fuerit pauca ualde. tūc sufficiet tibi. dixit Aui. ad curanduʒ eaʒ ut soluas. i. resoluas hu moreʒ. i. illā aquositatē cū empl'is resolutiuis

Si ꝟo fuerit pauca tñ non ualde tūc non sufficit resol'o cum empl'is. ſʒ eget sectionē ut educatur aqua. Et multo magis eget sectio ne illa que fuerit multa supabilis. tñ a ꝟtute. que eīm fuerit insepabilis curanda nō erit.

Curabilis g° aq̄ cura triplici ꝑficit̃ istrum to. s. dieta potiōe ⁊ cirugia. Et dieta qdem sil'is ē diete male ꝯpl'ois hūide cerebri dicte supra cū exiccatiōe ⁊ cerebri ꝯfortatiōe. Et si patiēs fuerit ifans eadē dieta regat̃ nutrix eius. Cura ꝟo ꝑ potionē tres hʒ intētiōes quarū una ē ad eūanduʒ. 2^a ad resoluēdum et ꝯsumēduʒ aquositatē illā. ⁊ 3^a est ad ꝯfortan duʒ cerebrū ne regeneret māʒ. Si itaqʒ ꝓ uectus fuerit in etate eūetur plurib⁹ eūonib⁹ cū medicis educētibus fl'a et aquositatē et ma xie a capite. Et sil'r dʒ eūari infans dando illas medicias ei⁹ nutrici. Et ꝑmittenda sunt digestiua maxie inter eūonē et eūoneʒ. si ne cessaria ea eē uideris. Factis aūt plurib⁹ eūonibus ul'ibus et bñ minorata materia de ueniēduʒ est ad euacuationē ꝑticulareʒ per ca putpurgia gargarismata masticatiōes et ster nutatoria. Inqt alkindus ut ꝑmo ponit̃ cō tinētis sternutatoriū bonū et probatuʒ ad in tromittendū in naribus infantis cuius caput est inflatum. ℞. fel gruis fel uulturis et fel pi scis appellati stablet et castoreum et fustes ru te siluestris et maceʒ et crocum de unoquoqʒ partes equales et zuchari albi duas tercias partis unius terantur subtilissime et impastē tur cum suco psily uiridis ⁊ informent̃ ex eis grana sicut lentes et desiccent̃ ad umbraʒ et dissoluatur qualibet die granū unum cū aqua

rof. et instilletur ꝑ tres dies in naribus in au
rora et mēsuretur caput cum uno filo a primo
die diminutōis lune. Et require priaz diē
inouationis eius et inuenietur diminutū a sua
inflatione. Et post iterū inouetur distillatio
dicto modo. et oīno cessabit iflatio. Aliud
positū ibidē. ℞. fel lupi et gruis et muscum
et lignū al'. et zuabarum album. anā et intromit
tantur in nares cum lacte mulieris. Aliud
ibidē. ℞. semīa nasturty et tēpera ⁊ agita ea
cum aqua et madefac. ex inde petiam et em
plastra caput. Et dixit ibidē Rasi. inueni
in antidotario maiori expertū magne effica
tie cōtra inflationē capitis reducēs ipm ad
ꝓstinū statū. ℞. septē folia origani et septem
semina nasturty albi tere et misce cū oleo rof
et instilla in nares. 2ª uero intentio cōple
tur cū unctiōibus ēbrocis et ēplr̃is desiccanti
bus et resoluētibus apositis supra caput cuz
qbus ꝑmisceri debēt spēs aromatice cerebra
les. de qbus ē ēpl'm hº qđ recipit origani ca
lamēti sauine sticados ꝑpilli gallaꝝ cipressi.
an. ʒ. ii. cinamomi. nucismuscate corticū citri
macis an ʒ. i. cere. ℥. iii. olei de lilio olei de
costo an. ℥. ß. suci sansuci. ℥. i. ß. fiat ex eis
ēplastrū. 3ª ꝟo intentio ꝯplet̃ cū odoram̃
tis bonis desiccātibus et calefaciētibus cere
brū et cū exhibitiōe electuarioꝝ illud faciē
tiū sicut pliris et dyacori. et sicut est tyria
cha et metridatū post euōnes. Cura uero ꝑ
istrumētū cirugie ē dixit Aui. ꝙ si aqua fue
rit pauca facias sectionē unaz in latitudine. s.
tumoris aque. Si ꝟo fuerit mlt̃a fac sectiōes
duas ut. s. intersecēt se in modū crucis. Et
si fuerit plurima ita tñ ꝙ sit itra latitudinē aq̃
curabilis tē fac tres sectōes. ſꝫ hāc figurā
Et dixit Aui. eūctur aqua que itus ē. suple si
fuerit pauca tota in una uice. Si uero multa
uel plurima tē in duab' uel plib' uicib'. De
inde. s. aqua extracta liga et suppone scissioni
bus quas fecisti uinū et oleū. quia uinū desic
cat et oleū ꝓhibet a consolidatiōe. et utrūqꝫ
mixta mitigant dolorez et sequere sic usqꝫ ad
tres dies. Deinde solue ligaturaz et medica
filo. s. pāni linei ad desiccandū et puluerib⁹
. s. desiccatiuis abstersiuis et resolutis. Et in
fine incarnatis et ꝯsolidatis. Et si potes cū
hys curare nō utaris unguētis. Si aūt nō suf
ficit tibi filū lini et puluis ꝓdictis medica cū
unguētis et licinys hn̄tibus dictas intentio
nes iplere. Et subdit Aui. si carnis genera
tio tardat̃. qđ erit ꝑꝑ malitiā imꝑssaz in osse
tūc ꝓcipitur. s. ab auctoribus ut os leuiter ra
datur ut malitia abiciat̃ ab eo et caro genere
tur super ipso.

Capl'm. 6m de apātibus cerebri ꝯpositis.

In cerebro et pāniculis ei' ꝓnt eue
nire oīa genera apatū ꝯpoitoꝝ. nā
in eis fieri pōt apa ex sanguie et
ex colera et hoc mixtis equal'r ul' iequal'r uin
cēte sangu e colerā in ꝯmixtiōe l' eꝯ°. et pōt
sil'r fieri in eis apa ex sanguine ⁊ fl'ate uel ex
sanguie et ml'ia equaliter uel inequaliter mix
tis. Et sil'r pōt fieri ex flegmate et ml'ia
⁊ etiā ex colera ⁊ ml'ia licet raro. ⁊ hoc etiaz
equal'r uel inequal'r mixtis ⁊ pōt fieri ex co
lera ⁊ fl'ate sil'r eq̃l'r l' ieq̃l'r mixtis. Et istō ē
illud apostema compositū qđ in eis ut pl'z ac
cidit. Et iō solū de eo auctores fecerunt ca
pitulū speciale derelinquētes alia dicta apata
composita nota ex noticia simpliciū a tracta
uerunt quoqꝫ spāliter de isto qꝛ cum ex hūo
ribus ꝯꝛys ꝯponat̃ accn̄tia diuersa uaria ⁊
q̃i mirabilia ex eo insurgunt. ut appebit in si
gnis ei'. Noiat̃ āt ab eis diuersis nōibus.

A Galō nāqꝫ in libro de comate dicit̃ uo
cari coma ⁊ subeth sabari ⁊ catbafora. Et
ab Alexº uocatur. frenes non uera seu nota ⁊
hoc proprie cēt quando colera uincit in con
mixtione. sicut ecōuerso possꝫ ut dixit Horō.
uocari litargia non uera seu nota fl'ate in cō
mixtione uīcente. ⁊ sic ab Hal' ꝯº theorice uo
cat̃ stupefactio peruigil. Et 5º pratice uocat̃
cumi. Et a Serapio. uocat̃ subeth l' stupefacº
uigilatiua ⁊ a Uiatico litargia non uera. ⁊ ex
ꝑgefactio a sompno ⁊ in pātegni dicitur uigi
lia mixta stupori. A. uero dixit ꝙ hec egritu
do ē dicta scirsermati cuius expō est egritu°
ꝯpoita ex sirsen calido ⁊ frigido qm̃ est apa
factū ex duobus hūorib' simul. s. colera ⁊ fl'a
te Dicitur etiam hoc apa subeth sabaca ul'
subeth asari ⁊ est eius expō dormitatō uigila
tiua. dicit̃ ēt ab eo sachos uel suchos. ut autē
primo ponit̃ ꝯtinētis. Hal' dixit. ꝙ sucosē ex
tasis ⁊ exponit̃ suchos. i. apertio uisus. Ab
azarauio uocat̃ subeth rētissa siue parua. Et a
quibusdā uocat̃ congelatio. Hal'. in itrodu
ctorio pulsuū dixit. hec egritudo ē media iter
frenesim ⁊ litargiaz. Et dubitauit Hal'. in
hoc apate ut dixit. A. s. an sit mixtū ex frene
si ⁊ litargia sicut una forma media inter duo
ꝯꝛia que sit neutrū illorū ꝯꝛiorū. An sit cō
posita ꝯꝓhendens ambo illa contraria. Et
quia in hac passione ratione flegmatis ac
cidit subeth ⁊ rōne colere accidit sabara. No
tant doctores. ꝙ auctores uolunt ex sompno
⁊ uigilia resultare formā mediaz per confra
ctionē utriusqꝫ. sed uolunt accidentia unius
reperiri mixta cū accn̄tib' alteri'. Sompnus
naqꝫ in ea qn̄qꝫ ē cōiūct' qbuidā mōis igeni
dis. ⁊ signis sil'ib' uigilie. sicut cum dormit ⁊
oculi sunt aperti. Et eꝯº uigilia qn̄z ē ꝯiūcta
quibusdā mōis dormitatōis sicut cū loquitur
⁊ ābulat ⁊ tenet oculos clausos ut Gel'. dixit i
libro de comate. q̃ꝛ potest dici ꝙ in hoc apa
te sōpnus ē impfect' ⁊ uigilia ēt ē impfecta.

Quidā quoqꝫ dicūt. ꝙ hoc apa ē ꝯpositum
ex ipsis duob' hūorib' aut adīuicē ꝯmixtis
aut ētib' uicinis Horō. tñ dixit ꝙ h apa ē
ex illis compositum solum per uiam uicinita
tis. Est autem scirsermati siue congelatio
siue suchos siue quouis noie ex supioribus
nominetur apostema cerebri uel pāniculorum
eius uel utriusqꝫ. cuius materia ē colera ⁊ fl'a

Et accidit scōm plurimū in pupi capitis
quia scōm pl'm in eo dn̄atur fl'a. Et ideo Uia
tic' ⁊ Horō dixerunt ꝙ solū accidit in pupi.
potest tñ accidere in prora capitis quod erit
cum colera uinceret in cōmixtiōe. Species
quoqꝫ hui' apatis diuersimōe sunt iūpte. Nā

qn̄qꝫ sumūtur peñ ꝯmixtionē dictorum duo rum humoꝝ.⁊ sic sūt tres species eius. una ē qn̄ equaliter ꝯmiscētur.⁊ 2ª qn̄ iequaliter uīcēte fl'ate.⁊.3ª qn̄ inequaliter uincente col'a.

Et qn̄qꝫ sumūtur spēs eius penes modum cōueniēdi predictos humores ad causandum ipsum apa. Et sic sūt due spēs eius.una qn̄ ꝯueniunt per modum uicinitatis ⁊ distinctionis unius ab altero.⁊ 2ª.qn̄ ꝯueniunt ꝑ uiaꝫ permixtionis unius cum altero non tamē talis permixtionis ꝙ deduxerint se ad unā formā.ſꝫ eēntialiter remanēt ī ꝯmixtione distincti.q̄uis apparēter nō sint distincti. Distiguūtur etiam spēs eius secunduꝫ accn̄tia.qm̄ hoc apa sic aln̄ se hꝫ.ꝙ a prin° usqꝫ ad finem apparent signa col'e p̄dominātis uel fl'atis p̄dn̄antia. Et qn̄ꝫ nō ē sic.ſꝫ uno t̄pore ei⁹ appꝫnt sigª colere p̄dn̄antia ⁊ alio tēpore sigª fl'atis. Et cū sic ꝓcedit ſꝫ pl'm a prin° ei⁹ signa colere p̄dn̄antur ⁊ ī processu ⁊ fine sigª fl'atis. Predc̄as diuersitates tangēs Aui. dixit qn̄ꝫ ꝯueniūt in egritudie una cū numero .i.q̄uis sit numeralis ut unusqꝫqꝫ hūoꝝ īpugnet alteꝝ. Et qn̄ꝫ.uincit fl'a et qn̄ꝫ colera

Dixit g° ſꝫ primā diuersitatē cōueniūt in egritudine una numero duo hūores ita ꝙ un⁹ est ab alio numeratus.i.distinctus .Et tunc aut uicit colera aut fl'a ut supra .Secūduꝫ ꝟo scōaꝫ diuersitatē uult ꝙ i hac egritudie exn̄te una numero s a p̄n° usqꝫ ad finē ut unusqꝫqꝫ hūoꝝ īpugnet alteꝝ .ita ꝙ appebūt accidētia eql'r utriusqꝫ et qn̄ꝫ uincit fl'a.⁊ appebūt sigª eius.Et qn̄ꝫ uincit colera ⁊ appebūt sigª ipi⁹ Cāꝝ hui⁹ apatis alie sunt p̄mitiue alie an̄tes et alie cōiuncte. De p̄mitis dixit Gordoni⁹ Cā eius ē crapula ⁊ m'titudo ciboꝝ et potuū diuersoꝝ calidoꝝ et frigidoꝝ ī eadeꝫ mēsa.q̄ nā nō pōt digerē nec regē ꝑfecte. Dix Ber. sup uiatico hui⁹ apatis cā est multa repletio. Gulositas et multitudo ꝯmestionis diuersaꝝ reꝝ.et p̄cipue in una mēsa quas nā ꝑfecte nō supat .Et sil'r multus potus et ebrietas coadiuuāte uite suauitate et ocio.un̄ plura ⁊ diuersa ī corpore sup̄flua generātur. Et dix Ha. ꝙ de huius cāis est ꝑcussio accn̄s in lacertis timpoꝝ aut oppressio q̄ capiti accit Aut fractura cranei ⁊ sanguis retētus sub osse cranei fracto suple ⁊ q̄cunqꝫ alia cā extrinseca qua ipi diuersi hūores ī corpore generātur ⁊ mltiplicētur et ad capud trahantur uel ferātur.

Cā aūt an̄s ꝯpl'onalis ē mala ꝯplexio cal'a ⁊ sicca fria et hūida ſꝫ diuersa mēbra cereb° cōicantia dn̄ans ⁊ qn̄ꝫ ē cā eius febris acuta ꝑꝑ cuius acuitatē ꝯtingit colerā augeri et ꝑꝑ usuꝫ in curatiōe ei⁹ frioꝝ multoꝝ et fortiū augeri fl'a. Cā aūt hūoralis ē fl'a ⁊ col'a ī corpore adhunati ex cāis p̄dc̄is. Ha.aūt addidit malaꝫ ꝯpl'onē friaꝫ et siccā ⁊ hūorē ml'icū.ꝙ iō māx fec ut idicaret apata ꝯpoita cēbri ex alys hūorib⁹ a col'a ⁊ fl'ate posse fieri Cā aūt ꝯiuncta hui⁹ apatis ē fl'a et col'a in cēb° l' pāniculis ei⁹ ꝯiūcta et cohadunata cū actu cānt apa. Sigª generis dix Ga.in li°.de comate seqtur hāc passionē alienatio ꝯgelatiua.i. sitis ei q̄ accit ī ꝯgelatōe.qꝛ n̄ ē oio subethica sic̄ in litargia.nec oio uigilatia sic̄ in frenesi dixit Hal'.ꝯ° theorice signa hui⁹ apatis sunt compōita ex signis litargicoꝝ ⁊ freneticoꝝ ꝓꝑia tamen signa huius morbi sunt ꝙ eger suppinus iacet ⁊ extensus sicut mortuus. Azarauius aūt capl'o de litargia parua dixit hoc signuꝫ eē commune.⁊ sic est scōm rei ueritatem multas enim passiones sequitur. Hal'.tam̄ dixit ipm esse propriuꝫ.non qꝛ uere sit ꝓp̄ū ſꝫ qꝛ scōm pl'm consequit̄ istā egritudinē. nō aūt sic alias. Ac etiaꝫ qꝛ hoc signū omi speciei huius apatis inest.licet per hāc rōnē possēt dici coia signa generis huius egritudinis.

Dixit Uiatic⁹.infirm⁹ reddit̄ q̄i mortuus oculos tamen tenet apertos.stat enim eger īmobil' impedit⁹ in motu ⁊ sensu. Sed aīa ei⁹ nullaꝫ patitur mollestationeꝫ.qꝛ ablato sensu nullus dolor sentitur. quiescit.i. dormit al'n cum fl'ate infriatur.⁊ humectatur ⁊ expergefit al'n acredine colere rubee ⁊ siccitate.Dix .A.signa huius egritudis aggregata dicta aggregata qꝛ aliqua coruꝫ insunt alicui speciei eius uel in uno tempore.⁊ hoc erit quando uīcit in una specie eius unus humor uel quādo unus humor in eadeꝫ spetie uincit.Et aliqua insunt alteri spetiei uel in altero tēpore in qª specie uel in quo tempore uincit oppōitus humor. Et primuꝫ istoruꝫ signoruꝫ est dixit. Aui.ꝙ desiderant resuppinari eo ꝙ uirtus eorum multuꝫ grauatur a duplici illa mā ꝯpoita ꝑꝑ quā aggregationē querunt iacere supini.

Et fortasse iuuat adh° multitudo uaporum in hoc apostemate eleuatoꝝ ꝑꝑ colerā ⁊ retētorum ꝑꝑ fl'a ex quib⁹ causat̄ dolor galeatus in quo queritur resupinatio ut patuit supra suo ca°. Et ista resupinatio non ē natural' qꝛ ē cum inqetudine.⁊ in ista resupinatōe uident̄ stare sicut mortui. Scōm signum dixit Auic.inflat̄ ipsoꝝ facies ꝑꝑ multā repl'oneꝫ ⁊ multos uapores illuc transmissos. Et al'n ē ista inflatio cuꝫ hūore qꝛ ut pl'm apata ꝺ mā contenta in mēbro nobili non fiunt uel raro fiunt absꝫ magna rep'one hūorali.cui⁹ portō in hoc cōicat̄ faciei. 3m signuꝫ dixit Aui. declinat facies ad uiriditatē ⁊ rubedinē.i.ad subalbedinē ⁊ rubedinē claram uel mixtaꝫ citrinitati. scōm ꝙ ē in dispōnū dn̄atiōe.i. ſm ꝙ humor in dispōne dn̄atur.qꝛ qn̄ dn̄at̄ fl'a ꝺclinat ad uiriditateꝫ.i subalbedineꝫ.⁊ quādo colera ad rubedinē.s.claraꝫ uel ꝑmixtaꝫ citrinitati. Est.n.hoc signuꝫ aggregatum ex dispōne utriusqꝫ hūoris in diuers̄ tꝑib⁹ q̄i dixisset color faciei qn̄ꝫ declinat ad uiriditateꝫ qn̄qꝫ ad rubedineꝫ ꝙ intell'ns. Gorō.dixit color faciei mutat̄ modo ad liuiditatē mō ad citrinitateꝫ. 4m signū dixit.A.ei⁹ palpebra trahit̄ ad supiora. Et pōt h ꝯtigē ex spasmo repletionali illi⁹ loci uel p̄t ꝯtingē qn̄ col'a uīcit ml'tū sup fl'a qꝛ col'a uicēs sua cal'itate ⁊ siccitate mouet ad eleuationeꝫ palpebraꝝ. Et ꝑꝑ hoc dix.A.apit ocl'os suos.i.uidr apire.

Ista tn̄ aptio ocl'oꝝ ē sic̄ hn̄tis sucos.i.cōgelatiōꝫ ꝓp̄e dc̄aꝫ.stat n.aptis ocl'is ⁊ n̄ claudit eos. Et clamat ꝑꝑ col'aꝫ mouētē ad clamorē Et dn̄t qdā ꝙ h sigm ē ꝓp̄ū hui⁹ egritudis. 5m sigm dix.A.Cū loqt̄ ſmo ei⁹ nō ē ordinat⁹ eo ꝙ pati̇t̄ ꝑmixtionē rōis.⁊ etiā

nõ ē ordinat⁹.qꝛ al'n loquit̃ qet⁹.ut cũ uincit
fl'a.⁊ al'n loquit̃ repēte ⁊ cũ rixa.ut cũ uicit
colera ⁊ hoc mõ p̄t dici hoc sig^m aggregatuꝫ.
6^m signũ strāgulat̃ ab aq^a ⁊ quolꝫ potu ⁊
ꝭm pl'm reddit ex narib⁹ ei⁹.⁊ sil'r strāgulat̃
cũ sorbitiõib⁹ qȯ ꝯtigit ꝑꝑ lesionē coicatam
muscul'.uñ ñ p̄t deglutire Cũ gͦ accipit ali
qȯ hũidũ descēdit ĩ tracheaꝫ arteriā ⁊ fac̄ ac
cidētia suffocatõis ita ut ill'ȯ hũi^m ex pulsuꝫ
cũ aere egrediat̃ ꝑ nares. Et p̄t eē cā hui⁹
obliuio trāsglutiēdi postq̃ꝫ accepit ĩ ore. unȯ
q̃ꝫuis ñ sit nocumētũ ĩ meri ñ ꝯglutit.ſꝫ cadit
in tracheā.uñ seqt̃ trāsgulaͦ.Et ꝑꝑ hāc obli
uionē qñꝫ accit in eo retētio egõnis ⁊ urine
ꝟ ipaꝝ paucitas. 7^m signũ dix.A.ē ꝙ accit
ei strictura sp̄s.i.hanelit⁹ ꝑꝑ coicationeꝫ no
cumēti ad istrā hanelit⁹. 8^m signũ dix.A.
puls⁹ eoꝝ ē uelox ⁊ freqñs ⁊ hͦ ꝑꝑ coleraꝫ ⁊
ē latus ⁊ breuis ⁊ cā latitudis ei⁹ ē fl'a molli
ficās ⁊ mollificādo dilatās arteriā.Et cā bre
uitatis ei⁹ dix.A.ē ipi⁹ latituͦ q̃ ꝭbstat nece
sitati.Et iõ fit curt⁹.Latitudo ēt fac̄ ipm ap
parere breuioreꝫ sicut strictura facit appere
longiorē. Dñt āt ꝙ puls⁹ ĩ hac egritudīe ē
uelox ⁊ freqñs pl'q̃ꝫ in litargia.min⁹ tñ q̃ꝫ in
frenesi.Et ꝑ h dñt differt a litargia ĩ qua pul
s⁹ ñ ē uelox nec ita freqñs. Et dñt ꝙ ꝑ la
titudinē puls⁹ differt a carabito in quo puls⁹
nõ ē latus.sed ē long⁹.Et subdit.A.ꝙ pulsus
in hac egritudīe ē fortior pulsu litargie ⁊ est
debilior pulsu karabiti.⁊ ē ad litterā dictum
Gal' in comēto pulsuũ liͦ 4ͦ.Qȯ dictũ lꝫ pos
sit ꝟificari ꝓut sonat littera quidā tamen for
tasse ⁊ bñ exponũt ē fortior.i.durior ⁊ ȯb li
or.i.mollior ⁊ ē hoc uerius. Et dixit.A.
ꝙ in scirsermati fit pulsus nõ extens⁹.i.nõ lõ
gus qꝛ est ut curtus ꝓut dictũ ē.Et nõ fit ra
rus ualȯ qꝛ fit spissus ut patuit. Nec fit spas
mosus ut in ꝑ̄focatiõe matricis in qua ut dix
Gal'.loco dc̄o pulsus fit long⁹ spasmos⁹. quia
matrix ē mēbꝝ neruosuꝫ.⁊ fit in ea ualde ra
rus ꝓpter ĩfriationē cal'itatis cordis nisi suf
focatio matricis sit ualde ꝑicl'osa etiā prope
mortē.qꝛ tunc fit freqñs ut Gal'.dix.loco di
cto. Et notat hic Gentil'.ꝙ ĩ suffocatõe ma
tricis qñꝫ fit pulsus ĩtersect⁹ cadēs ĩ meͦ cõi
cato cordi nocumēto magno ut q̄i deficiat ꝟt⁹
ab opõne sua Proter quā ēt cāꝫ p̄t ĩ ꝑ̄foca
tõe matricis cadē in pulsu magna iordinatio
Sꝫ in scirsermati nõ fiũt p̄dc̄e ĩtercidentie ⁊
iordinatões ĩ pulsuꝫ.sicut in ꝑ̄focatõe matric
Sꝫ tñ qꝛ in scirsermati ꝟt⁹ cadit ⁊ debilitat̃
nõ potēs magnificare pl'suꝫ nec in longũ extē
dere facit ipm freqñteꝫ. Et hoc intellexit
.A.cũ dix.ꝟt⁹ in ipso.s.scirsermati cadit ⁊ ȯ
bilitatur ⁊ facit pulsuꝫ freqñtē. Sed quia
uirtus non remanet idest non desistit ab actu
suo qui ē dilatare arteriaꝫ. ideo in eo non fit
cadens in medio ⁊ non egredit̃ ab omni ordi
ne cum illo egressu.sicut fit in ꝑ̄focatõe matri
cis. Ex quib⁹ uerbis patꝫ Aui.uelle.ꝙ in
hac utraqꝫ passione puls⁹ sit inordinat⁹.ſꝫ nõ
eodem modo. Et potest causa huius diuer
sitatis trahi ex dictis uerbis Auicene que ē
ꝙ.uirtus uitalis nõ stat in utrisqꝫ eodēmodo
disposita.Nam in scirsermati uirtus uitalis
non remanet.i.non stat disposita sicut in pre
focatiõe neqꝫ egredit̃ ipa ꝟtus ab ordine in
actu faciendi pulsuꝫ illo egressu quo egredit̃
in ꝑ̄focatõe matricis. Et ꝙ ꝟtus ñ sit eq̄l'r
disposita in utrisqꝫ neqꝫ sit pulsus equal'r ior
dinatus in una sic̄ in alia.pꝫ qꝛ ĩ scirsermati
pulsus fit frequēs q̃ꝫuis ꝟtus non cadat casu
multo.Sꝫ in ꝑ̄focatõe matricis ñ fit frequēs
nisi cũ multuꝫ ceciderit. Et iõ Aui.subdit
īmo cadit.s.ꝟtus in ꝑ̄focatiõe matricis ⁊ tē
sit frequēs Inqt Gal'.ut prio ponit̃ ꝯtinētis
in extasi.i. subeth uigilatiua accidit febris
cũ defectu uocis. Et nõ p̄ot mouere patiēs
palpebras usqꝫ quo declinet febris.Et cũ fe
bris incipit declinare.mouētur ei⁹ ocl'i et la
crimātur et inflātur. Est gͦ febris hec cõ
tinua ⁊ tũc nõ poterit mouere palpebras toto
tēpore ꝑ̄ncipij augumēti et stat⁹ aut ē cõtinua
ꝯiuncta cũ ĩterposita uel ē hñs excrescētias.
Et tũc erit in potētia mouēdi palpebras quo
usqꝫ declinare ĩcipiat ĩterposita uel excrescē
cia. Et dixit Gal'.affectant odorare aroma
ta et abhorrēt odoreꝫ reꝝ fetidaꝝ ⁊ remouēt
faciē suā ab eoꝝ odoratu et si aliqs de ei⁹ fa
milia tangit fetida hodit ipm.Et dixit cũ fe
bris declinat .s.interposita ul' excrescētia su
dat multo sudore et recedit febris ꝑ unā horā
et postea reuertit̃. Signa sp̄eꝝ. dñt qdam
ꝙ qñ āb̄o hũores equal'r dñant̃ infirm⁹ iacet
uelud mortuus ocl'os tenēs aptos sine passiõe
alicui⁹ molestie nunc qescit nũc expgiscit̃.et
sunt ista signa q̃ adducta sunt supra a uiatico
et ponit ea Gilb.Dixit Aui.qñ colera uincit
ĩ hac egritudīe effic̄ ĩquietudinē ꝑꝑ cal'itatē ⁊
siccitatē et effic̄ alienatiões ꝯtinuā.s. quous
qꝫ durat eius uictoria et ideo maxie ꝯtinuat̃
in horis colere.Et facit palpitationem sine
palpationē.i.cũ manib⁹ aliqd q̄rit depositur⁹
uel collecturus.Et nõ ꝑmittit egrũ ꝓfundari
in subeth .imo eius subeth est a quo excitat̃.
qꝛ colera mouet ad uigilandũ. Qñ ꝟo uin
cit in hac egritudīe fl'a dixit Auic.fac̄ in ipo
subeth et grauitatē .s.ad motuꝫ et duritieꝫ.i.
difficultateꝫ ad motum et pigritiam ꝓpter fri
giditatem et humiditatē flegmatis et ipius
grauitatē et grossitieꝫ.Et facit clausionē ocu
lorum et ꝙ difficile est ei respondere ad illud
qȯ querit̃ ab eo.pigritant eim ad responden
dum et stant quasi attoniti.unde uidetur ꝙ co
gitent in aliquo uel in responsiõe cum tñ non
cogitent. Et apparet ipoꝛuꝫ responsio si
cut cogitantium et tardantium. Dicunt ꝙ
Auic.intelligit predicta ueritateꝫ habere.qñ
ista egritudo est una numero. Sꝫ quādo ista
egritudo nõ esset una numero.imo diuersa.qñ
.s.humores nõ cõponũtur sic ꝙ faciant unaꝫ
egritudinē numero.sed diuersas egritudines
tũc si ꝑ̄dñatur flegma quia.s.apostema sit pl⁹
de flegmate q̃ꝫ de colera generat̃ subeth.i.fit
fortior.uel ut dicit alia littera cõtinuat̃. Et
clauditur palpebra cum apitur.s.a medico ul'
astante subleuante eam et postea dimittente.
Et hoc contingit ꝓpter pollificationeꝫ et ag
grauationem et profundationem in subeth.
Sed quando uincit in ipso colera dixit
Auicena excitatur eger perueniens ad uigi

lias et alienat et puenit ad ꝯmotū et apit ocu
luz absq palpitatōe .i. clausione eoꝝ.non.n.
claudunt eos. Sed tenēt eos im biles. eius tn̄
inferior extremitas attrahit̄. sicut accit patienti
sirsen calīm. Dixit gilb. si colera erit supra
fl'a. urina erit colorata. ⁊ pulsus uelox. Et
si fl'a erit supra coleram erit eꝯ. Soro qn̄
mouet̄ fl'a seu dn̄at̄ tunc appēt signa ei⁹. sicut
taciturnitas et stupor et somnus ꝓfundus ⁊
appet eger q̄i esset mortuus. et oculi sunt clau
si. Cū aūt mouet̄ seu dn̄atur colera. tc̄ mouet̄
loquitur alienat tenet oculos apertos ⁊ hz intui
tuz fixuz. Ser. sup uiatico. si equal'r colligū
tur hūores ad apā equalia erūt accidētia mala
q̄ sunt utriusq. Si autem unus uincit super
alteꝝ accidentia illius erūt magis manifesta.

Si eīm fl'a uincit supra coleraz tūc subeth
erit maior. et si colera sup fl'a tunc sahara est
fortior. Et q̄r stirsermati uidet̄ habere ꝯue
niētiā cū qbusdā alijs passiōibus adduxerūt
auctores signa distinctiua p q̄ discernātur ab
inuicez. Dixit Aui. qn̄z similatur scirsermati in
plurib⁹ dispōnibus. i. accn̄tib⁹ ꝓfocatiōi ma
tricis. Et dixit qn̄z q̄r qn̄ fit ex fl'ate. stat eīz
patiens scirsermati ex fl'ate immobilis ocl'is
clausis nō loquēs sicut mulier stat prefocata.

Uerūtn̄ differt ab ea dixit Aui. pr o q̄r fa
cies in p̄focatiōe matricis ē cum dispōne sua
.s. cum qua erat in sanitate. uel ē sil'is dispōni
faciei sani in tumore et colore uel ē paruz mu
tata q̄r in ea nocumētuz ē lōginquū a mēbris
faciei. Sz in hac passione facies est mutata in
tumore et colore ut patuit. 2° q̄r in passiōe
matricis sunt signa ei ꝓpa īfrascripta in suo
caplo que nō adsunt in hac passiōe. 3° dix
Aui. q̄r in hac passiōe ē possibile ut in ea eger
aliqd loqtur et enuntiet. Et si p̄cipitur patiē
ti hanc egritudinē est possibile ei ut intelligat
illud qđ significat respondēdo uel saltē sig
faciēdo ꝙ intelligat. Sz in muliere p̄focata n̄
ē hoc possibile neq ꝙ loquēdo enuntiet neq
ꝙ intelligat duz ipa in p̄focatiōe ꝑsistit. Et
hoc pp comitatiōnē lesionis magne ad spiri
tualia. Aliqn̄ tn̄ in leui p̄facatiōe mulier in
p̄n° aliqd intelligit. Releuata ēt mulier a p̄fo
catione si ipa n̄ fuerit uehemēter praua recor
datur coꝝ q̄ fc̄a fuerint sibi an̄. Et hoc si
gnū est certuz ꝙ intellexit tn̄ nō intellexit sic
ꝙ dū p̄focatio ꝑseuerauit potuerit dicē aut
signo manifestare ꝙ intellexerit. Dicunt ꝙ
cuz p̄dictis stanṫ in scirsermati ledat̄ ꝟt⁹ aia
lis sensitiua interior plus q̄z in p̄focatiōe ma
tricis. Naz lz prefocata nō posset loqui dū
ꝑseuerat p̄focatio ꝓpter ipedimētuz hanelit⁹
tamen intelligit et postea dum surgit narrat q̄
sibi facta fuerūt. unde apparet ꝙ licet uirtus
sit impedita tamen non est eius operatio cor
rupta. Sed in scirsermati est eius operatio
corrupta unde alienat et falsa dat iudicia q̄z
uis possit illa exprimere Suffocata autem li
cet non possit tunc exprimere tamen dum sur
git dat iudicia recta ex quo manifestat se nō
alienasse nec corruptam operationem habuis
se. Et quia scirsermati uidetur habere cō
uenientiaz cū litargia in permixtōe intellect⁹
⁊ in mō subeth. māx qn̄ p̄dn̄at̄ in eo fl'a. di

xit Aui. ꝙ differt ab ea in trib⁹ p̄° qm̄ patiē
tis scirsermati nō ē facies cuz dispōne sua. s.
nāli. sic̄ ē facies paciētis litargiā nā patiēs li
targiā tz faciē suā ad modū dormiētis ꝓūde
cū dispōe una. Sz in patiēte scirsermati facies
ē diuersaruz dispōnū q̄r nec ꝑfc̄e dormiētis
nec ꝑfc̄e uigilātis. Et i scirsermati facies ēt
mutat̄ ꝟm inflationē ⁊ diuersos colores ut pa
tuit supra in signis ei⁹ ꝙ nō sic contingit i litā
gia. 2° q̄r in scirsermati adsūt uigilie ⁊ ap
tio oculoꝝ absq palpitatōe ⁊ māx in spē in q̄
colera multuz uincit. In litargia ꝟo non ad
sunt uigilie nec apertio oculoruz sed subeth ⁊
oculoꝝ clausio. 3° q̄r in scirsermati febris
suple ⁊ etiaz dolor capitis ē fortior q̄z in litā
gia pp colerā. Et ex dictis auctores relin
querūt nota signa distictiua inter scirsermati
⁊ karabituz. cū quo uidet̄ habere ꝯueniētiaz
i ꝑmixtione rōis ⁊ mō uigil' maxie qn̄ p̄dn̄a
tur in eo colera. Et patuit etiā supra dr̄ia in
ter scirsermati ⁊ p̄dictas passiones ex signo
sumpto ex pulsu. Distinguit ēt scirsermati
a schotomia q̄r in schoto^a patiēs non patitur
malitiā hanelit⁹ neq febrit. sz dn̄s scirserma
ti febrit. ⁊ malitiaz patitur hanelit⁹. Dixit
Hal'. 7° theorice. Cum hec passio ē debilis si
aliquid ponit̄ in ore patientis hūiduz trāsglu
tit illud. Cū uero fuerit ualida nō transglutit
sed narib⁹ reicit illud. Et Aui. dixit. ꝙ h
signa mala sunt. Dixit Ser. sup uiatico in
hac passione quedā apparēt signa mala sic̄ in
ordinatio ꝟmonis sonit⁹ gutturis difficultas
transglutiēdi ⁊ distilatio aque a narib⁹. Et si
accidit retentio urine ⁊ egōis peius erit ⁊ fe
bris ⁊ resupinatio supina cū ꝟtitur in latus.

Dixit Soro. oīe apā ⁊ ois febris ⁊ omis
ꝯpō egritudinal' ex directe ꝯrys ē pessima. si
gnificat̄. n. ex h° ml'titudo māe ⁊ pessimitas
eius quā natura non pōt regē. pp pessimitatē ꝯ
rietatis sic̄ in h apāte appet ⁊ in emitriteis
unus. n. istoꝝ humoꝝ non contēpat alteꝝ sed
cum uterq sit corrupt⁹ uterq ledit nāz ⁊ de
bilitat ⁊ ita poti⁹ un⁹ corrūpit alterū. un̄ pas
sio reddit̄ peior. Sicut cum duo adinuicē
inimici uni tertio inimicantur q̄zuis inter se
cum pugnarent un⁹ corrūpet alteruz ad posse
tn̄ aduersus tertiū cū pugnāt uterq eorū co
nat̄ ad destructionē tertij nz p tc̄ corrūpunt.

Sic qn̄ fit ꝯmixtio ex ꝯrys hūorib⁹ ex q
bus nō rēsultat forma una. sed remanēt distin
cti in formis ꝓprys ⁊ sitib⁹ ⁊ motib⁹ ⁊ accn̄
tib⁹. pn̄t ex eis diuersa fieri nocumta aduer
sus naturam ⁊ diuersa sequi sinthomata unuz
alteruz non corrumpēdo neq corrigē°. Dix
Hal'. in huius. cura ꝯposito utēdū ē regie litā
gie. s. ⁊ frenesis. Et si forte alter hūor altero
fortior fuerit tunc regie uteudū ē qđ aduersa
tur dn̄anti hūori. Perficit̄ āt cura ei⁹ duo
bus instrīs. s. dieta ⁊ potiōe. Et dieta qdē
ē ut ibitet domū ad cal'itatez leuez declinantē
mediocritatē hn̄tez i lūiositatē. si tn̄ excedat
fl'a declinet ad cal'itatē ⁊ splēdorē ampliorez
Et si excedat colera declinet ad temperiez ⁊
aliq̄lē oscuritatē. Et nō ꝑmittat̄ in sōpno
ꝓfundari sz freqn̄ter excitetur ⁊ maxime si
dn̄iuz fuerit in fl'ate. Si uero dn̄ium fuerit

in colera ⁊ multū uigilauerit inducat̃ sompn⁹
leuiter cū fricatiōib⁹ leuib⁹ cū accēsiōe cāde
laruz multaruz ⁊ fabulatiōe ⁊ post fabulatio
nē cuz ipsarū candelaꝝ extinctiōe. Et cum in
unctiōe supra frontē ⁊ timpora cuz unguento
qḋ sic fit. ℞. olei de papauere ⁊ suci aneti an̄
. ℥. ij. decoquant̃ ad suci consumationez ⁊ po
stea addant̃ in eo seis papaueris uel iusqami
⁊ croci an. ℈. i. ⁊ posset loco suci aneti poni
oleū ei⁹. uł fiat iunctio cū populeon. Et di
xit. A. qn̄ uicit col'a. s. mł'tū. uñ uigilie p̄dñan
tur da in potu sir^m ḋ papauere si nō timetur
ꝙ supueniat ei dñiuz fł'atis. Nā cā q̄re ipe sy
rup⁹ tribuit̃ ei in potu ē ut dormiat. Et si
sōpn⁹ pp dñiuz fł'atis fuerit ꝓfund⁹ regat̃ re
gimie patientiū subeth dċo in suo capł'o. Et
fiat om̄e ingeniū ut letet̃ patiēs ꝓposse. Qui
escat patiēs in quo fuerit colere dñiuz ⁊ mo
ueat̃ fricet̃ ⁊ excitetur in quo fuerit dñium
fł'atis. Dix. A. Cib⁹ ꝓhibeat̃ sic̄ i karabi
to. sup̄ ⁊ ēt sicut i litargia dċm ē. Inueīt aūt
alia littera q̄ dicit. ꝙ cib⁹ exhibeat̃ sicut i ka
rabito. ⁊ refert̃ tc̄ ista sil'itudo ad modum di
etādi. Nā sic̄ in karabito in prin° cibus sbti
liatur ⁊ deinde in processu ingrossat̃. ita ⁊ in
isto cib⁹ in prin° debet subtiliari ⁊ successiue
gradatiz ingrossari. Non aūt refert̃ sil'itu
do ista ad q̄ztitatē siue graduz sbtiliatōis ⁊ i
grossatiōis cibi. Nā cū ista egritu° sit ꝓlixi
or karabito non debet in ea sbtiliari cib⁹ in
prin° sic̄ in karabito. s; debet eē min⁹ sbtilis
⁊ debet successiue ingrossari plusq̄ꝫ in illo. de
betqꝫ cibi subtiliatio ⁊ ingrossatio uariari in
plus ⁊ minus ſm modū mixtiōis hūoꝝ. Uicē
te. n. colera supra fł'a. cibus debet magis sbti
liari ⁊ eꝯ° magis ingrossari fł'ate supra colerā
uincente. Et debet sil'r uariari ſm q̄ztitatē
cāe facīētis egritudinē. non soluz cōiūcte sed
ēt añtis ⁊ p̄mitie. Uñ. A. inuit hoc in eo qḋ
dixit. sit cib⁹ sicut i karabito ⁊ ꝓprie si eius
cā fuerit mł'titudo cibi. Et subdit. si eius
cā fuerit ebrietas non curabitur hoc ap̄a oio
nisi pri⁹ abscindat̃ ebrietas educendo. s. a sto
maco mā; uinosaz ⁊ subtiliādo cibuz sicut in
karabito. s nihil dando i p̄n° hui⁹. N. ag^a
ē. n. indicatio idietando supta a regie p̄terito
⁊ a p̄nti repl'one cibali uł' humorali. Matēia
quoqꝫ ciboꝝ ⁊ potuū elligi debꝫ ex hys que
dċa sunt in karabito ⁊ litargia. Et fiat ut oi
die patiens eiciat supfluitates egestiōis ⁊ uri
ne ꝓuocādo ipm. adh° ēt cū supoitorio ⁊ cri
steri. Et in sūma dix. Gord. dieta huius ḋ
bet eē ꝯpōita ex dicta ꝯueienti morbo col'i
co ⁊ dicta ꝯueienti morbo fł'ico sic̄ ⁊ mā hu⁹
ꝯpōita ē ex fł'ate ⁊ colera. Suplēt ⁊ eodē mō
dieta ꝯpōi dꝫ si ap̄a ꝯpōitū foret ex alys hūo
rib⁹. Dixit. A. p⁹q̄ꝫ declinauerit egritudo
. i. p⁹q̄ꝫ ē in decl'one mā festa balnea ipꝫ ⁊ re
ge ipm regie cōualescētiū. Cura ꝟo ꝓ po
tionē qnqꝫ ꝯplet̃ itētiōib⁹. quaꝝ una ē ad di
gerendū. 2^a ad eūandū. 3^a ad diuertēdū. 4^a
ad alterandū ⁊ ordinādum localia. Et 5ª est
ad corrigendū accñtia. Et prima quidem
complet̃ potissime cū exhibitiōe medicinaꝝ di
gerētiū col'az ⁊ fł'a ⁊ maxie cuz syr° hui⁹. ℞.
sticados maiorane calamenti origani Roſ.
uiol' capilloꝝ ueneris. an. M. i. passulaꝝ seis
endiuie seminū coīuz frioꝝ. an. ℥. i. radicū fe
niculi apy petro^l. et radicū endiuie et buglos
se an. ℥. ij. berberoꝝ sandaloꝝ alboꝝ et rub.
an. ʒ. ij. decoquātur in lib. y. aque usqꝫ quo ḋ
ficiat medietas tūc colet̃ et ꝓiciat̃ in ipo zu
chari albi lib. i. et fiat syrupus et acetosetur
cū modico aceto uini et aromatizet̃ cum cina
momo ⁊ nucemuscata. dos. ℥. ij. Et si quidē
fł'a uicerit supra coleraz possunt addi cal'a et
ecōuerso fria. De 2ª intētiōe dixit Uiatic⁹
intentio ut inqt. Gal'. in hac passiōe medicāda
mūdificatio ē cerebri. ab hys duobus hūori
bus. dandaqꝫ sunt catartica ſm ea que uident̃
dñari. Et si sunt equales. eq̄lis sit medicia sa
ple ⁊ pꝫ ex supra dċis adductis ex. 13°. terap.
ꝙ fł'omia in hoc ap̄ate ꝯuenit. Dixit Auic.
Cura cōis. s. oi ap̄ati intrinseco uł' cōis omni
spēi huius ap̄atis ē fł'omia. Et tu accipe ex
cañ. uł'is curatiōis dicte supra de qua uena
fiat fł'omia et de q̄ztitate sanguis educenda.

Et facta fł'oia et uł'i eūone ꝑ ꝯueniētia far
maca deueniēdū ē ad eūonē ꝑticularē capitis
cū gargarismis caputpurgys masticatorys ⁊
sternutatorys q̄ eligi debent ex hys q̄ dicta
sunt i p̄cedētibus capł'is. De 3ª aūt intētōe
dixit Aui. Cōis cura i hac passiōe sunt criste
ria in quoꝝ attractiōe seu acuitate et leuitate
addenda ē ſm q̄ztitatez mē et ſm p̄dñantez hu
morez. qꝛ qn̄ mā ē multa et p̄dñatur fł'a. fiāt
cristeria acutiora. si ꝟo p̄dñatur colera fiant
leuiora. debēt ēt fieri acutiora et leuiora ſm
diuersitatez tēpoꝝ hui⁹ ap̄atis. in p̄ncipio. n.
fiant leniora ⁊ in augumēto acuātur et post in
statu adhuc magis acuātur nisi plenitudo ma
gna fuerit in p̄n° i quo cāu cristeria et suppo
sitoria debēt fieri acutiora in ipo. Et dix
Auic. si cā est multitudo cibi. s. adhuc exñtis
in stōacho fac ipm uomere et purga stōachū
ipi⁹. s. nō solū uoitu s; ēt cū farmaco secessiuo
a supfluitatib⁹ generatis ex multitudine cibi
Et in hac intentiōe ꝯplenda ꝯueniūt oēs aly
mōi diuersiōis mēꝝ a capite ad inferiora di
cti supra in cura frenesis et litargie. De im
plemēto aūt q̄rte intentiōis. dixit Uiaticus.
post mūdificatiōez lauet̃ capud cū aqua in q̄
sint cocta camomilla et roſ et uiole et mellilo
tum et anetum et sansucus et sil'ia. Et post
ēbrocatiōez cū ea ungat̃ cum unguento facto
ex mirra et aloe et croco et sandalis et roſ ⁊
memithe cum albumine oui oleo rosato et ace
to tempatis. Dixit autez notāter post mun
dificatiōez corporis quia ista remedia nō cō
peterēt in p̄ncipio neqꝫ in augumento. Et
ipe ex cañ. generali reliqt notuz qd fiendum
in principio quia utenduz est repcussiuis ut
oxirodino cum aceto uini uel squilitico sicut
dix Gordo. ſꝫ p̄dñationē colere uł' flegmatis.

Notanter ēt Uiaticus non posuit dos in
dictis medicinis quia derelinquit discretiōi
medici ex cañ. ꝙ in p̄n° augumēti fria uincāt
supra calida et i fine calida supra frigida. Et
derelinqt notuz ex cañ. suo quē hic posuit. di
xit eīm qḋ q̄ḋlibet medicamen dandum et ap
ponēduz est ſm hūorem p̄dominātez et scḋm
ꝯporuz equalitatez. Et Gordonius addidit

uariari debere ea etiam fm febrem. Nam si febris fortis fuerit itense caliditatis debent apponi friora ꝛ augmētari multū supra cal'a

Et si fuerit reīssa debilis ō̄bēt appōi fria reīssiora ꝛ ī miori q̄ɫtitate Dixit Aui. oēs scirsermati spēs cōicāter ī hys. s. ēbrocis em plis sternutatorys ꝛ eūonib⁹ subtilib⁹. i. sbti liter ꝛ īsēsibiliter factis p resolutiua. ita ut oia p̄dicta nō sint ī termino fritatis q̄ p̄cipit̄ ī karabito. nꝫ ī termino calefactōis q̄ p̄cipit̄ ī litargia. sꝫ sint ꝯposita ex utrisqꝫ. ita tamen ꝙ uicat in his illud qð oꝫ fm ꝙ apparet ꝙ alī quis humoꝝ sit magis habūdās fꝫ ꝙ sciuisti in p̄cedētib⁹ cañ. uniuersalib⁹ curatōnis apōa tū cerebri. Et declarās Aui. p̄dicta in spā li. dixit de ēbrocis si fuerit col'a supħñdans oꝫ ꝙ ponas in ēbrocis ei⁹ folia salicis ꝛ uio. ꝛ radicē lily. ꝛ ordeū excorticatū coronaꝫ re giā ꝛ anetū suple ꝛ hys sil'ia. intelligēs ð usu p̄dictoꝝ sicut ē dictū ī expōne uiatici supra.

Et uolēs Auic. oñdere q̄ ꝯueniūt qñ fl'a p̄ dominat̄ dixit. adde in eis basce ꝛ amaracuꝫ. Et si adhuc magis ē dominās adde folia lau ri rutā mētastꝛ castore. origanū ꝛ sil'ia. Et dixit in fine aūt egritudinis ꝛ postq̄ꝫ declina uerit qꝛ circa finē declinationis aliēa ab eo ēbrocas frās. suple ꝛ omnia alia localia frigi da. Et sis ꝯtētus subtiliatiuis, dc̄is intelligēs ēt in eo in quo p̄dñat̄ colera. Intētio autē q̄ ē circa correctionē accñtiū iplet̄ prout dc̄ꝫ ē ī curis supioꝛib⁹ ꝛ sic̄ in parte supra patuit.

Capitulū. 7m. de congelatione.

Congelatio ab auctori bus qñque sumit̄ proprie p mala ꝯpl'one fri gida ꝛ sicca cerebri māli uel īmā li. Et a Sal. ut prio ponit̄ ꝯtinentis uocat̄ ca talēsia suple īproprie. qꝛ catalēsia p̄prie ē spe cies epl'ie. ut suo c° patebit. Et uocat̄ ab eo cathecas. 13°. terap. Et qñꝫ uocat̄ ab eo detē tatio qꝛ patiēs ī eadē dispōne detinet̄ Et qñ qꝫ sumitur large. Et ut sic qñqꝫ sumitur pro litargia. unde Sal. 13°. terap. ait si cum febre fuerint accidentia congelatōnis diccda. uoca tur tūc hec egritudo litargia. Et qñqꝫ sūit̄ p stupore ꝛ lesiōe sfus ꝛ mot⁹. uñ Sal. 4°. ð accñti ait. ꝯgelō ē durities sfus ꝛ mot⁹ circa neruosa loca. Et qñꝫ sūit̄ p lesione mot⁹ tm̄ ꝛ p̄p̄e p ea spē q̄ tetan⁹ uocat̄. uñ Aui. 3. p^a. c°. 4°. ī fine ait ðꝛ ꝙ ex risu sine cā significa tur ꝯgelō. i. thetan⁹. Et ut sic uocat̄ alñ rigi ditas. hali. ꝯgelōnē uocat catheros. Et ab Auer. 3°. collꝫ. ðꝛ uocari arab nahur. ꝛ ðꝛ ēt uocari athaña ꝛ expōit̄ ꝯgelō. De ea āt p p̄e sūpta erit fmo ī hoc loco Dix Aue. collꝫ 3°. ꝙ egritudo q̄ fit ab hūorib⁹ siccis suple ēt fris ē ꝯgelō. ꝛ sil'ꝛ suple q̄ fit a siccitate cū fri tate absqꝫ hūore. sꝫ qꝛ pl'm denoīnat̄ a siccita te ꝛ ab ipa hūorali iō ð ea exp̄ssit. Dix Sor. ꝯgelō ē passio ptis posterioris cēbri pp quā hō amittit sfm ꝛ motū ī toto corpe. De cāis ei⁹ dix Sal. 13°. terap. ꝙ ē hūor siñ putrefacti one frius opās cathecas. i. ꝯgelōnē Et dix . 2°. affo. i comnto affo. sōpnus ꝛ uigilia ꝛc̄. ꝙ hec passio ē p̄ueniēs a frigido ꝛ sicco ꝛ hoc pōt esse sine mā ꝛ cū mā Et qñ ē cū mā' est a mā ml'ica que āt ē apans ꝛ dictū ē de ea in c° de litargia. Et fortasis de ista spē intel lexit Sal'. ubi supra qñ dix ꝙ cū hūor ē ī pu trefieri ꝛ fac̄ febrē ipa uocat̄ litargia. Et qñ qꝫ ē non apans ꝛ facit ꝯgelationē. Dixit Se rap. fit multotiēs ī uētre postrēo cerebri qñ opilat̄ ex hūore frigido ꝛ sicco. Dixit ꝯst. ī pātegni. hec passio nascit̄ ex opl'one ꝛ uētri culo pupis cēbri ð hūorib⁹ frigidis ꝛ siccis uel nimio potu aque frigide ul' balneatōe ī ea Aut ꝯmestione fructuū frigidorum. Et ex ð fectione cerebri ex simplici ꝯpl'one frigida l' cū fl'ate. s. grosso ꝛ per ei⁹ grositiē ꝯuerso ad nām ml'icā. Dixit Auer. 3° collꝫ. hec ē res ꝯ poita a duabus cāis. s. faciēte sōpnū p̄fūdum ꝛ uigilias. Dixit Sor. ꝙ accit ex opl'one p tis posterioris capitis facta ex mala ꝯpl'one frigida ꝛ sicca ul' cuꝫ hūore ml'ico frido ꝛ sic co ꝛ grosso ꝛ iō ml'tū euēit illis q comedūt fruct⁹ infrigidatos ī niue. Aut bibūt aquā fri gidā ꝛ sil'ia ml'tū frigida. q̄ꝛ accit opl'o ꝛ spi rituuꝫ igrossatio. Uñ nō pñt ad mēbra subi to penetrare Dixit Ser. sup. 6°. al. ꝙ cārū ei⁹ alie sūt primitiue. alie añtes ꝛ alie ꝯiūcte Et p̄mitiue sūt res nō nāles iducētes raptissi mā frigiditatē ī pte posteriori cēbri qꝛ ī illa pte fit maxīe. sicut pot⁹ aque ml'tū frigide ꝛ ꝯmestio fructuū ī frigidatoꝝ ī aqua ul' niue uinū ml'tū. Cib⁹ frigid⁹. s. actu ꝛ potētia aer frigid⁹ trāsit⁹ p cauernas frigidas. ꝛ alia sil'ia ipri mētia fortē frigiditatē ī parte posteriori cēbri. suple ꝛ oīs res nō nālis faciēs ad ge nerationē hūoris ml'ici. 2°. ð accidenti. si mēbra fortia rigēt̄ ꝯgelatōeꝫ patiūt̄ ꝛ sil'iteꝛ q tāgūt piscē stupefaciēteꝫ dū uiu⁹ ē. Cā āt añs pōt esse humor frigid⁹ ꝛ sicc⁹ ī corpore ꝛ ēt ī capite añq̄ꝫ iducat grossitiē, ꝛ īmobilitatē ī spu animali cēbri. suple ꝛ oīs mala ꝯ° ꝛ ꝯpo sitio dictaꝝ ptiū disponēs ad hāc passionem.

Dix Hal'. 2°. ð añcedēti ꝛ mor° ꝙ ꝯgelatio ē p̄p̄ū accidēs sens⁹ tact⁹. Et absoluta ꝯgel'o toti corpori accit ꝛ manibus ꝛ pedibus Est aūt ꝯpōita cū duritie mot⁹. Et palā ē cām eē frigiditatē aeris ꝛ ꝯstrictōꝫ neruosoꝝ corpo ruꝫ ut facit piscis qdā q mirico ðꝛ si tāgat̄. Qð si p̄ter ħ ꝯgel'o accidat necessario cā ei⁹ erit otiositas l' ml'ti° grossoꝝ ciboꝝ l' uiscoso ruꝫ ꝛ negli^a purgādi corp⁹ qð solitū erat pur gari. Et dix ibidē ꝯgel'o ñ nisi a frigi. nascit̄ ꝛ ñ solū neruis euēit sꝫ ēt uēis ꝛ lacertis ꝛ pelli cul' ꝛ cuti. Et. y. oñdit nobis nom̄ ꝯgel'ois no mē eē passiōis ꝛ ñ doloris nꝫ sfs. Et ꝙ cā ei⁹ sit fritas patēt. uidem⁹ eos q p frigidū aerē ā bulāt ī yeme ꝯgelāi ꝛ sēsum amittē. quorūdā eīꝫ calcanei nimia fritate īfridati sūt ꝛ sfū a miserūt postea ducti sīt ī stuporē ul'uti si mor tui eēnt ꝛ putrefacti sūt. Et sic̄ p̄fecta fritas sēsuꝫ ꝛ motū affert sic nimia fritas ĝuitatē ꝛ tāditatē ses⁹ ꝛ mot⁹ pit. ꝛ tc̄ ꝯgel'o appl'at̄ Et dix. dolor ꝯgelatiu⁹ ñ ē aliud nisi pa° ubi do lor ꝛ fritas ꝯiūgūt̄. ꝛ sic ħ nom̄ dolorē ꝛ fri dū morbū significat. Cā v̄o ꝯiūcta ē ipa ma la ꝯplexio frigida ꝛ sicca cū mā uel sine mā ī mobilitās ꝛ ingrossās ipsū spiritum animalē cerebri ꝛ opilans trāsit⁹ ei⁹ propter q̄ ñ descē dit ad instrumēta sens⁹ ꝛ mot⁹. Et dixit nō

ē mirū si i ꝯgelatiõe nõ descēdūt spūs ad ipsa istrā. ex quo i litargia nõ descēdūt q̄ fit ab hu more fl'ico. cū ꝯgl'o fiat ab hūore m'l'ico qui ē grossior illo. Cōgelatio multotiēs accidit m'l'icis ⁊ fl'icis senibꝫ ⁊ utētib' dieta multum frigida ⁊ sicca i yeme marie septētriõali. Et i fine autūni ⁊ i regionib' multū frigidis.
Signa generis dixit. al. i. 9°. i c° de stupidis Cū aliqs q̄si dormiēs iacet ⁊ nõ mouet. ⁊ q̄ꝫ uis sint oculi apti palpebras tñ non mouet su ple nec alia mēbra. ꝯgelat' ē siue rigid'. Di xit Sera. ꝙ rēanēt ꝰm hitudinē unā dõec eua dat. Et ꝙ pp lesionē ṽticuli posterioris fit ꝙ dolet i. doleret si sētiret uētricul' anterior .i. ps āterior capitis ⁊ accidit cū ea õstructõ s̃s ⁊ mot' uolūtary. Et in hora q̄ accidit hõi ista egritudo ꝰm illā dispõnē remanēt. sꝫ quā erat tūc. qð ē qꝛ si erat sedēs aut stās aut dor miēs aut aliq̄ꝫ operatõem faciēs. tūc ipse iue nit remanēs ꝰm illā formā. Et fit pulsus q bus hec accidit egritudo cõicās pulsui eoꝝ q b' accidit egritudo obliuiõis. 2° de accidē ti. Si alā passionē ꝯgelatiua iueneris uel ifir mus eā tibi manifestauerit. oꝫ itelligē ꝙ ner uus q ē i illo lacerto passus ē pasionē q̄ i mol liciē uētura ē. qꝛ ꝯgelatio nõ ē aliud nisi iter sanū ⁊ mollitiē mediū. Dix Auic. iacet sicut dormiēs ⁊ tꝫ oculos aptos. qꝛ dormire ē pp fritatē ⁊ tenē oculos aptos ē pp siccitatē. Di xit Ser. sup uiatico. patiūt corruptõne rõnis uel mēorie uel utriusqꝫ 2° de accñti q pati unt i manibus uel pedibus ꝯgelatõe ⁊ rē quā tāgūt modice sētiūt. ⁊ si mouerit dolorē habe būt. cūqꝫ nõ mouēt dolorē non sētiūt. Dix Gordõius. remanet oculis apertis configura tus secundum dispositionem in qua inuēit ip sū. Nā si inuenit cū erectū stat erectus. ⁊ si se dētem uel scribētem stat sedens uel scribens ⁊ si dormiētem stabit sicut dormiēs. ⁊ si aspi cientem in celum stabit in illa dispõne. ⁊ sil'r de omnibus alys. Attamen stat sicut rigidus spasmatus. Et si tāgitur nõ sentit ⁊ si uocatur nõ respõdet. Et iõ uulgares qñ uident talem. dicunt ipsum eē raptum ⁊ cū deo uel angelis loquētem. Dixit Gir. super. 9°. al. hy tales stant in eadē dispõne in qua erāt qñ aduenit eis congelatio. Si ergo erant erecti erecti stant. ⁊ si cū oculis clausis cū eisdem clausis ꝑ manent propter nimiā siccitatem. Et qñ hec egritudo accidit fratribus credunt uulgares ꝙ sint rapti a deo Et dix cā q̄ꝛ stat ut dor miēs ē. qꝛ q̄ꝫuis cā sit i parte posteriori cere bri. frigiditas tam̄ eius tāta ē. ꝙ cõicatur ēt parti anteriori eius. Et cā q̄re non mouēt ē qꝛ spūs igrossati ⁊ imobilitati nõ transeunt ad mēbra ⁊ instrā s̃uū ⁊ mot'. unde immobi les ⁊ sicut dormiētes sūt patiētes. Et cau sa quare oculi sunt aperti est multa siccitas ipsa enim est causa apertionis oculorū. sicut hūiditas ē cā clausionis ipsorum. ut pꝫ in sub eth litargia ⁊ apl'ia. Cā aūt quare nõ mo uēt palpebras ē idispositio earum ad motum ex absentia spūs sensibilis ⁊ motiui in eis
Et dixit Gir. congelõ ⁊ litargia conueniunt. quia utraque passio est in posteriori parte cerebri. et in utraque fit ablatio sensus et mot' ⁊ i utraqꝫ accit obliuio. Sꝫ differūt qꝛ in litargia ē mala ꝯplexio frigida ⁊ hūida cū mā fl'ica collecta ad apostēa ⁊ remanēt oc culi clausi. Et in ꝯgelatione ē mala ꝯpl'o fri gida ⁊ sicca ⁊ si ē ibi mā ē mā m'l'ica nõ cole cta ad apostēa ⁊ p h° ꝙ ñ ē collecta ad aposte ma difert a litargia m'l'ica. Et dixit i conge latiõe remanēt occuli aperti. suple nisi capiat patiēs in ꝯgelatiõe i sõpno aut nisi tūc tenēt occulos clausos Et p h° ēt differt a subeth qꝛ in subeth occl'i stāt clausi. Gord. quoqꝫ põit differētiā inter sõpnū inaturalē stuporē ꝯgellatõnē ⁊ litargiā qꝛ in oib' istis patit uir tus tactiua ⁊ motiua. Et ois isti uidēt aliq° mõ dormire. Et dicit ꝙ stupor ꝯgel'o ⁊ litar gia sit magis i parte posteriori cerebri. Sed sõpnus inaturalis magis i anteriori. Et li targia fit a frigido ⁊ hūido. s. que ē fl'ica. sed ꝯgelatio quā Gal'. uocat cathesiꝫ cātur a frigi do ⁊ sicco. Et stupor ē diminutio sensus ⁊ motus ⁊ potest esse in uigilys. Sompnus uero inaturalis ē ablatio sensus ⁊ mot' ⁊ nul lo modo põt esse i uigilys. Et stupor differt a ꝯgelatione quia stupor est in uirtute tactiua magis ⁊ ꝯgelatio magis in motiua. Et in ꝯ gelatione stant oculi aperti ⁊ in stupore non sic. Cura cõgelationis ut dixit serapio dif ficilis ē maxime que a mala complexiõe fri gida ⁊ sicca fit cum humore melēcolico. Cu ra tamē duplici ꝯpletur instrumēto. s. dieta ⁊ potiõe. ð utroqꝫ istrumēto loq̄ns al. dixit Cu randus est ex cibis ⁊ medicis subeth ⁊ litar gie. hoc tamen addito ut oleum sambacinum super capud fundatur. Et in omni li. eius sit .ʒ. i. euforb. Et capud eius castoreo euforb. ⁊ oleo sambacino liniatur. Dico quod hoc remedium ꝯpeteret omni tempore. si nõ fue rit ibi materia. Si autem fuerit ibi materia tūc ñ ꝯpeteret nisi p̄missis digestõe ⁊ euacua tiõe ueluti i statu ⁊ decl'one. Ger. autē super nono Alm. dixit. Cura litargie ⁊ ꝯgelatiõis ꝯueniūt ⁊ differūt Conueniūt autē in quali tate actiua quia cum utraqꝫ sit passio frigida indiget calefactione. Et conueniunt in for titudine remediorum qꝛ cū utraque sit passio fortis ⁊ difficilis digestionis ⁊ eradicatio nis in unaquaque conueniunt medicine fortes
Serapio tamen uoluit. quod difficilioris cure sit ꝯgelatõ q̄ꝫ subeth. sicut humor m'l'ic' difficilioris est digestiõis ⁊ euacuatiõis quā fl'icus. Et quia difficilius est rem siccam hu mectare q̄ꝫ humidāꝫ exsicare. ut uult Gal'. 7° tera. Et conueniunt dixit Gerardus in lo co applicationis remediorū qꝛ in unaq̄qꝫ ap plicari debent parti posteriori cerebri. Dif ferunt autē quia i litargia semper ē hūor pec cans. Et ideo semper est in ea necessaria euo ꝯgelatõ aūt alñ ē sīñ mā ñ reqrēs ad curā ni si calefactiõꝫ. Et differūt qꝛ dato ꝙ i unaq̄qꝫ sit hūor tñ qꝛ i litargia peccat hūor fl'ic'. ap primāda sūt i cura ei' ea q̄ ꝯueiūt hūori fl'i co. Et i ꝯgelatiõe q̄ ꝯueiūt hūori m'l'ico qꝛ ip se peccat i ea. Et dixit Ge. ꝙ acetū i ꝯgelatõe non conuenit. qꝛ frigidū est ⁊ siccū approxia tum ab ex̄. Et habꝫ hoc ueritatē qñ nõ fue rit hūor. tūc eiꝫ nõ ꝯueit nec ab ex̄ nec ab itra

approximatū. Si aūt fuerit ibi uiciū humoris acetum ꝛ maxime acutū competere pōt ab itra ꝛ ab ex̄ approximatū. ꝛ iquātū iuuat i profūdatiōe medicinaꝝ ꝛ puentione eaꝝ ad locū minere cāe pasionis. Et iq̄ztū ꝑ se subtiliat humorē grossū mlīcū. Dieta hui⁹ passionis sil'is ē dicte male ꝯplesiōis frigide ꝛ sicce cerebri. Dixit tñ hic spāliter Serapio dabim⁹ ei ex cibis q sūt facil' ꝛ uelocis digestiōis subtiliatiui. Cura uero ꝑ potionem. sil'r sil'is ē cure illi⁹. ꝛ ꝯplet. 4. itētiōib⁹ quarū. pª ē ad euandū. 2ª ē ad diuertēduz. 3ª ad altarādū ꝛ 4ª ad corrigēdū accidētia. De itētiōe ad euonē dixerūt Serapio ꝛ hal'. p̄cipe eis ut accipiant yerā. s. ruffini et agari. ꝛ salē idū ꝛ turbith cū q̄ztitate ꝭm mēsurā q̄ztitatis mē ꝛ ꝭm q̄ztitatē uirtutis ꝯplessionis etatis ꝛ alioꝝ. Qꝺ si patiēs hāc egnem hūcrit uestigia hūdātis sāguis flōmam⁹ eū ex uena cefalica. si ꝑticularia cōsēserit. sin aūt uētosabim⁹ eū supra duos calcaēos sitias crurib⁹ apponēdo cū scarificatiōe. Et deinde epithi ꝛ agarici polipody ꝛ sticados propia decoctiōe. Dixit tñ Gord. ꝙ si fuerit patiēs ꝯpos sui aliquo mō digerat mā cū sirupo de fumo terre ꝛ oximelle squillitico De itētiōe ad diuersionē. dixit Serapio Curet per cristeria dixit hal'. cura cū cristeri acuto. Cristere bonū i hac passiōe. ꝛ ē mūdini de forouly. ℞. agari. sene epiti. sticados an. ℥. ß. polipody anisi feicli cartami. an. ℥ i. cologn. turbit. an. ʒ. y. fumiterre calamēti origani. an. M. i. deco q̄ztur i aq̄ ꝛ colētur ꝛ i colatura dissēperētur mellis. ℥. y. ꝛ Yere rufini ul' logodion ℥. i. ꝛ sali sgēme uel salis indi. ℥. ß. ꝛ olei camomilini ꝛ de lilio. an. ℥. i. ꝛ supponatur. Et sil'r ꝯferūt suppositoria acuta ꝛ aly modi diuersionū. Et dixit Bertram⁹. fricatō capitis rasi cū sale diu ꝯfert ualō. ꝛ uerbera eū diu ꝛ maxime cū urtica ꝛ spergefac eū fortissimis fumis ꝛ sternutamētis. De intētōne uero ad alteratōnē dixit Serapio ēbrocetur cap̄ cū aqua decoctionis camomille mellilotī sansuci calamenti ꝛ origani ꝛ similium. Uiatic⁹ aūt in cº de stupore mētis ꝯfundens. cm. ꝺ subeth. ꝛ congelatione dixit. si ex sola frigiditate fit. opꝫ ut prora cerebri calefiat cū aqua in qua camomilla centaurea ꝛ mellilotum calamentum ꝛ ruta ꝛ similia sint decocta. ꝛ ungatur cum masticilcon ꝛ nardilcon. Dixit Constā. Stercus uulpinum cū electuarys calidis sumptum ualde iuuat in hac pasione. ꝛ oībus alys frigidis passionibus capitis. Dixit Gorꝺ. fiunt illinitōnes ex oleo sisamino ꝛ ꝺ lilio. Dico ꝙ siquis bene ꝯsiderat ista alterantia calefacientia ꝛ desiccantia non ꝯueniunt nisi in processu rei ꝛ factis euacuationibus ꝛ diuersionibus ad ꝯsumēduz reliquas mē si qua remāserit. Inp̄nº autem ꝛ augmēto ꝛ q̄z diu non fuerit facta sufficiens ꝑurgatio ista remedia debent esse calida non excessiue cū aliquali hūectatiōe ut habilitetur materia melencolica ꝛ non procedat siccitas ꝛ ingrossatō i ea. Et ꝺ bōis ad hº ē ēbroca q̄ sic fit ℞. radicū cuisci malue uiolarie aā. M. i. flo. camomille melliolotī sticados folioꝝ citri buglose sāsuci aā. M. i. ß. Et ex eis ē rª q̄ fit ex decoctiōe capitum arietis qñ cū eis decoquūtur radices ꝛ herbe predicte. Et sequat̄ embrocationē iunctio que sic fit. ℞. olei de narcisco olei de amigd. dl'cib⁹ aā. ℥. i. olei sisamini. aā. ℥. ß. butiri recētis. ʒ. 6. cere albe. ʒ. 2. fiat ex eis iunctio. De intentione ꝟo ad corectionē accidētiū ē prosequēduꝫ sicut i capitulis coꝝ dictū ē ꝛ dicetur.

Capitulum 8m. de subeth.

Subeth ē nomē arab ꝑportās ablationē sēs⁹ ꝛ dicit̄ sōpn⁹ inālis siue preter nāꝫ Et uocat eū hal'. obstupefactōnē simplicē Uiatic⁹ ꝟo uocat stuporē mētis. ait eiꝫ ꝙ stupor mētis ē sōpn⁹ oculis clausis. A Gal'. quoqꝫ 4º. de iteriorib⁹. ꝛ ab Auic. i hº cº. uocatur stupor Aue. ēt 3º. collꝫ dixit ꝙ nomināt medici hāc spēꝫ subeth uel stupor. Nomē tñ stuporis iꝑpriū ē huic egritudini q2 stupor ꝑp̄c sūpt⁹ ap̄ropat̄ egritudini neruoꝝ i qua patiēs diminute aut nllo mō sentit. Dicūt ꝙ ꝑp̄c sumēdo subeth ipꝫ ē accñs sequēs morbū ꝛ ñ morb⁹. lāge tñ pōt dici morb⁹ ꝛ maxime i q̄ztū diuertit ad se curā. q̄zuis quoꝫ sōpnus absolute sūpt⁹ sit res nō nālis sōpn⁹ tñ supflu⁹ ꝛ a cā i nāli factus ē res ꝯ nāꝫ. sic̄ eni in ꝑ poꝭmōe patuit nō soluꝫ sōpn⁹ sꝫ quelibꝫ alia res nō nālis cuꝫ supfluit efficit̄ ꝯ nāꝫ. Dix Auic. subeth ē sōpn⁹ supflu⁹ ꝛ grauis. ē eniꝫ supflu⁹ q̄ztuꝫ ad tp̄s ꝑdurationis. Et ē ḡuis q̄ztuꝫ ad mōꝫ ei⁹ q2 ē ꝑfūd⁹ Dix eniꝫ. A. collꝫ 3º ꝙ accidētia q̄ supuēiūt sōpno ē fortis ipi⁹ ꝑfūditas Subeth tñ dupl'r sūit̄. uno mō uē ꝛ ꝑp̄e. Et ē ille q ē supflu⁹ ꝛ ḡuis simul c⁹ ḡuitas. in mā ꝛ q̄litate existit in mā scꝫ hūorosa ꝛ grossa. in q̄litate ꝟo frigida ꝛ hūida. Dixit enī Auer. ꝙ ꝑueīt ꝑp dñiūꝫ mlte frigiditatis cū hūiditate sup cēbꝝ aut sup mēbꝝ cōicās lecū Et illa duo. s. grosities mē. ꝛ q̄litas frigida ꝛ hūida ꝯueīūt mē sil'ce. Est gº subeth. uer⁹ ꝛ ꝑp̄us q ē plixus ꝛ ꝑfūdª a mā ꝑueīens sil'ica. Alio mō subeth sūitur iꝑpōe. ꝛ nō ita uere ꝛ isto mō oīs sōpn⁹ inālis a quacūqꝫ cā fiat ōr ꝛ pōt dici subeth. ꝛ ꝺ omni eo pl'imi auctoꝝ ꝺtermināt i cº ꝺ subeth. Diuersificatur āt iste s'beth iꝑpōe ꝛ ñ ita uē sūpt⁹ dupl'r uno mō ꝭꝫ mōꝫ ei⁹. et ut sic alius ē plixus. ꝛ ali⁹ ē ḡuis siue ꝑfund⁹. Cū aūt. A. dix qꝺ ali⁹ ē ḡuis ꝛ ali⁹ ꝑfūd⁹ nō intellexit differētiā specificā ponere īter eos. q2 idē sūt. sꝫ solū uoluit eos differe secundū magis ꝛ min⁹ intelligens per ꝑfūdum multum. multū ꝑfūdū. ꝛ ꝑ ḡ uē cū qui nō ē ita ꝑfund⁹. sed minus illo. Et alius ē plixus ꝛ ꝑfundus simul ꝛ potest dici de eo. ꝙ alius est talis multū ꝛ alius nō multum ꝛ similiter ꝺ prolixo solū. Alio modo diuersificatur ꝭm cām eius. Naꝫ alius fit a mala ꝯplexiōe pura. ꝛ ali⁹ fit a mā alia a mā sil'ica. Et q fit a ꝯplexiōe sola āt fit a frigi. āt ab hūidi. āt ab utrisqꝫ sil' āt fit a frigiditate ꝯiūcta cū siccitate quāuis rarius. Et qui fit a mā aut fit a mā uaporali q̄lis ē q fit i p̄ncipys ꝑoxismoꝝ febriū. ꝛ q fit i ebetate ꝛ si

grossāte spūs aīales cēbri ⁊ oppilāte trāsitꝰ eo
rū. Sic gͦ appet. ꝙ spēs subeth multiplr̄ disti
guūť. s. ꝫm ꝓprietatē ⁊ iproꝑetatē ⁊ ꝫm mo
dū eiꝰ. ⁊ ꝫm cās eiꝰ. Ex qbꝰ appet ꝙ pōt repi
ri sōpnus īnālis ꝓfundꝰ sed nō prolixꝰ et ꝓ
lixus ꝫ nō ꝓfundꝰ ⁊ prolixus et profundus
simul. Dixit Auic. aliꝰ ē grauis. i. prolixꝰ sed
nō ꝓfundus. ⁊ aliꝰ ē ꝓfundꝰ sed nō ꝓlixꝰ. Et
sic appet. ꝙ lꝫ supra Aui. per grauē intellexe
rit ꝓfundū. hic per grauē intelligit ꝓlixū. ex
quo appet ꝙ tā ꝓlixꝰ q̄ȝ ꝓfundꝰ pōt dici gra
uis. Dixit ergo Aui. sompnū superfluū ⁊ gra
uē fieri a mā ⁊ qualitate. ita ut eius spacium
sit prolixꝰ ⁊ eius eleuatio. i. excitatio ab eo
sit fortior. i. difficilior. ⁊ pro. i. ōbilitetur ex
citatio eiꝰ ab eo. Diffiniens aūt Auic. subeth
ī genere prout ē sompnus ꝯ nām siue preter
nām siue nō nālis absolute. i. innālis simplr̄
dixit ꝙ ē ut sit reditꝰ spūs aīalis. s. ad prinᵐ
ab istrumētis sensuū ⁊ motus pp cāȝ infrāntē
sbe. i. ꝯplōni spūs ꝯriā suplēt. uel pp alias cās
dictas ⁊ dicendas. Nā de cāis eius ut patuit
p Auic. ⁊ supra ēt per Auer. est fritas. Et cā
infrigidās dixit Aui. aut aduenit extrinsecꝰ
ex aere aut medicis infrāntibus extrinsecus
corpori applicatis. aut intrinsecꝰ sumptis. ⁊
silr̄ cibis ⁊ potibꝰ. suplent. Aut aduenit intrin
secꝰ ex hūoribꝰ fris. a qbꝰ cāis ifrāntibꝰ istru
mēta sēsus ⁊ motꝰ adipiscūť frigꝰ icōueniēs
pētratōni spūs uitalis i eis suplēt. ⁊ mltoma
gis spūs aīalis. prohibet n. frigꝰ illō adeptū
trāsitū spūs uitalis et aīalis. in istrumētis. s.
cerebro ⁊ neruis ⁊ ēt alys mēbris. uñ nō trā
sit ad ea spiritus uitalis ꝫm modū suum reno
uātem effusionem. i. extra fusionem siue reso
lutōeȝ spūs in ipsis mēbris adunata. nā spūs
uitalis trāsit ad mēbra ut inouet spūȝ aduna
tum in mēbris. i. spiritū ꝑexistētē in eis qui
cōtinue resoluitur et extra fundiť. et iō oȝ ꝙ
de eo cōtinue penetret ad mēbra ut in eis sē
per ꝑsistat. eius. n. absentia a mēbro mors ē
mbri. Adipiscūť qȝ ab ipis cāis ifrāntibus i
strumēta. i. ipa mbra frigus corūpēs ꝯplōnē
eius spūs q ē in mēbris sensitiuis ⁊ motis q̄
ꝯplōne. s. mediāte dū ñ ē corrupta recipit ipe
spūs uirtutē aīalē a pnͦ. s. cerebro. ⁊ pp ꝓhi
bitōeȝ trāsitus spūs seqť ꝙ residuū ipiꝰ spūs
nō potētis penetrare reddit ad ꝓfūduȝ pecto
ris. i. ad cor. ⁊ pp coruptōeȝ complōnis spūs
fit spūs piger ad uirtutē ⁊ ñ extēdiť ad instrā
Et hͦ ē stupor. i. subeth in qͦ fit priuatio sen
sus ⁊ motus   Et ō cāis subeth ē hūiditas q̄
triplr̄ inducere pōt ipūȝ. pͦ inturbidanͦ sbaȝ
spūs uñ ñ ē aptꝰ ad sēsū ⁊ motū.   2ͦ. oppilan
do trāsitū qr spūs ēt igrossatꝰ ñ ē aptꝰ pētrare
⁊ 3ͦ. laxādo sbaȝ istrumētoꝝ. s. neruoꝝ ⁊ mus
culoꝝ quoꝝ ptes laxate ꝯcidūt ad quaꝝ ꝯcisi
onē seqť oplō.   Unde Aui. dixit ꝙ qñȝ fit
pp cām humectāteȝ istrumēta ꝑturbāteȝ sbaȝ
spūs ⁊ opilāteȝ uiaȝ eiꝰ ⁊ laxāteȝ substātiā ner
uoꝝ ⁊ lacētoꝝ ⁊ mollificantem quam molifi
cationem sequitur oplō ⁊ cohopertimentum
. i. casus partis supra partē que prohibēt spūȝ
penetrare quoniam sba ipsiꝰ spiritꝰ ē ingrossa
ta ꝑturbata ⁊ qm̄ instrumēta eiꝰ sunt iaȝ cor
rupta. i. inepta receptioni ⁊ penetratiōi spūs

proter hūiditatē ⁊ laxitatē coꝝ simlr̄. Et dix
Auic. ⁊ hic ē. i. de hoc genere ē sōpnus ebeta
tis. ⁊ qui accidit propter nimiaȝ stomaci re
plōnem ⁊ ꝓlixitatem more cibi in stomaco.
Et dixit Auic. ꝙ predicte due cause scilȝ
frigiditas ⁊ humiditas cū ꝯfirmātur. i. sunt
fixe uel. i. sunt intense ⁊ simul eueniūt. tūc sūt
cā quare plm̄ accidit subeth. Attñ qñ simlr̄ ꝯ
currūt iste due cause tūc frigiditas adhunatur
. s. ꝑncipalr̄ ad faciēdū subeth. ⁊ iuuat ipsā hūi
ditas eo ꝙ frigiditas ē magis actiua ⁊ ē ma
gis ꝯtraria sēsui ⁊ motui q̄ȝ hūiditas. Ideo
qȝ ois subeth ex ꝯplōne prouēiens ē pp fri
giditatē pͦ. ⁊ pp hūiditatē. 2ͦ.   Et de cāis
subeth dixit Auic ē uehemētia ꝑoxismoꝝ fe
bris. s. quarūdaȝ febriū in qua uehemētia ꝑo
xismoꝝ accidit euentus nē. s. ad insultādū ꝯ
febreȝ. ⁊ uenit cū eēntia sua. scȝ cū spū uitali.
In quo insultu accit ipsiꝰ nē obꝑssio sub mā
Et sequitur ipsam naturā cū spū uitali spūs a
nimalis. Et ꝓprie si in febre ē mā flica sub
qua nā ꝯprimitur.   Dix aūt proprie ō mā
flica qr ē illa que ut sepiꝰ ꝯprimit nām sua q̄ȝ
titate ⁊ cruditate q̄ȝuis ēt posset natura com
primi sub quantitate alteriꝰ materie. ⁊ sub eiꝰ
malicia ⁊ prauitate. Et durat ista submersio
⁊ ꝑ ꝯsequēs subeth. quousqȝ illa materia fli
ca calefiat. sed ipsa nō calefit.   Dix. A. nisi
cum putrefactione ergo durat quousqȝ putre
fiat. Cum autem aduenit putrefactio calefit
materia ⁊ tunc aduenit expansio caloris ⁊ ces
sat subeth.   Et simile posset itelligi de mā
mlica si accideret subeth i ꝑoxismis febriuȝ
eius Si autē accīat subeth ī ꝑncipys febrium
colicaꝝ tunc durat quousqȝ nā supet maliciā
eiꝰ. Et subeth eueniens i febribꝰ sanguineis
durat donec resoluať eius mlta uaporositas
⁊ ipiꝰ uincať prauitas Et de cāis subeth dix
Auic. est coicatio hūoꝝ ul uapoꝝ maloꝝ. ad
anterius cerebꝝ ex stomaco pulmōe uel alys
mēbris i egritudibꝰ coꝝ.   Et uapores qdē
pñt facē sbeth. aut ꝑ corpulētiā suā opilādo.
aut pp iproportiōȝ ⁊ maliciā suā q̄ terefit nā
⁊ sbmergiť cū spū aut sua ꝯuersiōe i humidi
tatē aqueā q̄ seqť oplō ⁊ laxitas Et ō cāis su
beth ē mltitudo ꝟmiū ⁊ ascaridū i stoͦ ⁊ i te
stis quoꝝ uapor iproportiōatꝰ ⁊ malꝰ ascēdēs
ad cēbꝝ fac sbeth eo ꝙ nā ab illo fugit ⁊ sub
mergiť cū spū. ⁊ pōt iᵃ quita cā reduci ad q̄r
tā.   Et de cā sbeth est constrictio facta in cē
bro ex qua ꝯstrictiōe fit oplō ⁊ sic ꝓhibitio
motꝰ spūuȝ ad mēbra q̄ ꝯstrictō fit ab osse fra
cto.   Dixit Aui. qñȝ fit subeth ex coartatio
ne cerebri sub osse craei. aut lamīa eiꝰ aut cor
tice ipsiꝰ suple. aut plicatura eiꝰ q̄ ꝑmiť cēbꝝ
cū aduenit ei ꝑcussio.   Et dixit ꝙ uehemēti
or uētriū cēbri ad faciēdū sbeth ap̄ icisiōȝ. i.
cū aduenit icisio supra ipm ipe ē ēt uehemētōr
ad faciēdū subeth ap̄ ꝯpressionē. Sȝ ille ē uē
ter mediꝰ ut pȝ i cͦ de plaga i capite.   Et ō
cā subeth ē fortis dolor eueniēs capiti. Aut
ex ꝑcussione eueniente lacertis tipoꝝ. aut ꝫm
cōitatē lesionis i ore stoāci uel matrice ul aᵃ
cā quacunqȝ per cuius doloris uehementiam
contrahitur cerebrum cuius contractio oppil
lat uias spūs aīalis talr̄ ꝙ cū eo fit difficultas

uias sps aialis. tal'r ꝙ cum eo fit difficultas mot⁹ ei⁹ ad ꝓcedēdū ad istrumēta. Dix bal'. 5° pratice diximꝰ ꝙ fit subeth aut febris cā aut ꝑcussiōis q̄ tipoꝝ accīt lacertis aut cā ↄpressi onis q̄ ibi cēbro accīt. Aut ↄfractōis capis cā. aut qꝛ hūida illi aut uiscosa dñaī mā et hūoꝛ fltc⁹. Dixit uiatic⁹ ꝙ nimia sōpnicl'osi tas fit trib⁹ modis. l' de nimia hūiditate sola sicut accīt cbosis. l' de nimia fritate. sic̄ p ni uē l' glatiē icedētib⁹ accīt l' de utraqȝ. sic̄ i li targicis uidem⁹ ⁊ apl'icis. Dixit Ser. sup uia tico ꝙ ↄtingit pp humores aquosos ul'r p ca put dispersos unde īfunduīt uētriculi. cēbri ⁊ tunice sue humectanī ⁊ remoliunī. ⁊ capita neruoꝝ suoꝝ oppilanī ⁊ claudunī. Cū. n. cere bꝝ a pᵃ sui creatōe sit frm̄ ⁊ hūidū ⁊ aquosū de facili a sil'i ledit. Et gnātur h aquositas ī eo ex ocio qete ⁊ sōpno qb⁹ pori corporis claudunī ⁊ uic oppilanī. q̄ꝛ ꝓhibeī resol'o occulta un̄ uapores aquosi i aquosā mām ↄdē psanī. sic̄ pȝ in balneo ⁊ olla cohopta q̄ aquo sa hūiditas postea infrāta pānicl'os ⁊ neruos īfrāt ⁊ remollit ⁊ maxie cēbri. Et dixit mala ↄ°. frā seper aggregat hūiditates aquosas. sic̄ pȝ i senib⁹ q corrizā ⁊ stillicidiuȝ aq̄ ex nari b⁹ patiūī. Dix Sorō. cā h⁹ ē friditas anri oris ptis cēbri aut hūiditas aut utrūqȝ. Et di xit ꝙ cā ei⁹ pōt eē q̄druplex. pᵃ ē fritas niᵃ exterior siue ex aere siue niue siue nācoticis et 2ᵃ ē hūiditas nimia oppilās ⁊ mollificās neruos ⁊ sil'aī ebetati sic̄ pm⁹ stupor. Et 3ᵃ. ē fritas iūcta cū hūiditate. Et si hanelit⁹ rēa net cū dispōe sua sil'aī litargie. Et si hanelit⁹ agrauaī sil'aī epl'ie l' apl'ie. Et 4ᵃ ē agrauatio cēbri ⁊ alioꝝ mēbroꝝ sic̄. v. g̃. Si acciderit ca sus l' ꝑcussio ↄp̄ssio l' stupor l' fum⁹ resolutus a pulmōe i pleuresi l' a cibis m'tū manētibus in stoāco l' ab epate l' matrice qn̄ male mē ul' fumi ab eis eleuati ascēdūt ad cēbꝝ ⁊ stupefa ciūt ipm. posset ēt ꝓuenire in ꝓncipys poxis moꝝ febriū. Dix Silib. excedētib⁹ q̄litatibus sōpnū iferētib⁹ sōpn⁹ succedit supflu⁹ q alī ē caloris nālis extictiu⁹. Ut supra dcm ē ō cau sis subeth ē opl'o. ō loco tn̄ opl'onis differenᵃ ē iter auctores. nā A. cū alys m'tis uolunt ꝙ ista opl'o sit i uētricul' cēbri i ꝓncipys neruo rū. Sȝ Auer. collȝ 3° dix ꝙ egritudo q̄ ōr ꝓ fūdatio sōpni ē ꝓpinqor ut sit pp. opl'onē ar tariaꝝ quā ut sit pp opl'onē neruoꝝ. Et pro pterea nō ē in hac passiōe difficultas hanelit⁹ nec ēt ↄuertiī ad palisiȝ sic̄ apl'ia. Et seda tio h⁹ discordie pȝ ex dcis i c° de sōpno. Et dix Auic. oȝ in subeth ne ista opl'o sit ↄpleta ita ꝙ ↄplete repleaī uia seu uētricul⁹ cēbri. neqȝ fiat a mā multa ⁊ spissa ut nō fiat nocum̄ tū i hanelitu. nā si fieret in hanelitu nocum̄tū ⁊ repl'o eēt ↄpleta tūc eēt apl'ia nō subeth. nā in subeth saluaī hanelit⁹ absqȝ nocum̄to nisi subeth ↄpoēreī cū alia egritudine hn̄te iducē nocumētū in hanelitu. Dixit Auic. q̄ȝ fit ꝑ mutatio ad subeth ex pipl'onia ⁊ pleuresi. s. flīca ⁊ sil'ibus apatibus fl'aticis gutturis sto maci epis ⁊ sil'ium mēbroꝝ cōicātiū cerebro cū materia apatis coꝝ permutaī et trāsit ad cerebrum. ⁊ uocatur hic subeth. sbeth ꝑmuta tionis. Dixit Sorō. ꝙ omnis sompnus

ꝓlixus ꝑparat ⁊ dispoīt ad litargiā apl'iaȝ ⁊ sil'es passiones. Et qꝛ qdaȝ auctoꝝ locuti sūt de subeth. siml' cū litargia i eodē capl'o. ut Ra pio et al. Et quidā locuti sūt de ipō siml' cuȝ ↄgelatōe i eodē c°. ut uiat⁹. Et ūc litāgia ⁊ cō gelatō sūt passiones posterioris ptis cēbri iō potuissȝ aliqs credere ꝙ subeth eēt passio po sterioris ptis cerebri cum nō sit. Ad remo uēdū hūc errorē. Dix. A. oȝ ut ipedimētuȝ i subeth sit i anteriori cerebro qō ipē ꝓbat. qnȝ. rōib⁹. pᵃ ē qꝛ primi sēs⁹ q priuāī i sōpno sūt audit⁹ ⁊ uis⁹ q sūt in anteriori pte cerebri Et hy sūt sens⁹ quibus magis experimur an hō dormiat an uigilet. q̄uis ēt priuētur i sō pno aly sens⁹ quoꝝ nerui ēt oriūī ab anterio ri cerebro ut odoratus ⁊ gustus. tact⁹ ēt pri uatur i sōpno. nō qꝛ nerui tactiui oriāī ab ā teriori cerebro oēs. imo plures coꝝ oriūī a posteriori sȝ priuātur pp ligatiōeȝ sens⁹ cōis qui ē radix sensuū pticulariū. ⁊ ipse ē in ante riori cerebro. 2ᵃ. rō ē qꝛ pp cōitatē corru ptionis imaginatiōis. i. sens⁹ cōis q ē in ante riori parte cerebri qui patitur nocumētū i sō pno ⁊ subeth. ut dictū ē. Et 3ᵃ. rō pōt poni eadē cū pᵃ. dix Auic. si nō eēt cōitas nocumē toꝝ anterioris cerebri in subeth ⁊ nō eēt no cumētuȝ nisi i posteriori n̄ oporteret ꝙ au ditui ⁊ uisui prouēirȝ priuatio. i. nocumētū 4ᵃ. rō si in subeth. nō eēt nocumētū nisi i posteriori tūc subeth. nō esset sōpnus ex eo ꝙ tūc esset destructio mot⁹ ⁊ tact⁹ solūmō ⁊ reliq sens⁹ essēt sani cū dispositōe sua. sicut ↄtigit i ↄgelatione. ⁊ sucos qui nō ē sōpnus. Et hoc sequiī qꝛ nerui motiui ⁊ tactiui oriūtur a po steriori cerebro. 5ᵃ. rō ē si n̄ esset i subeth nocumētū in anteriori cerebro. sȝ solū i poste riori nō esset nocumētū qō subeth ifert sensui ultra nocumētū qō infert motui. sȝ nocumen tuȝ sens⁹ ē maius qꝛ destruiī oio. sȝ nō peni tus destruitur mot⁹. Nā mot⁹ remanet icolu mis in hanelitu suple ēt ⁊ remanȝ incolumis in m'tis q dormiētes mouēī surgūt ambulāt equitant ⁊ alia multa agūt ut patuit in capl'o de sōpno. Cūqȝ nerui sensitiui pl'imi oriant ab anteriori ⁊ motiui a posteriori. sequiī ꝙ sensus magis debeat ledi in subeth. et motus minus. Subeth ut dicunt plus accidit in senectute. i. in senibus quia in eis maxime ha būdat flegma innāle magis grossū. ⁊ uerifica tur hoc maxime de primis senibus. in decre pitis aūt quia ipsoruȝ hūiditates sūt nitrose mordicatiue nō m'tiplicatur subeth nisi raro

Et dicunt ꝙ post senes plus accidit subeth pueris pp humiditatē ↄplexiōis eorum ⁊ pp m'titudinē hūiditatū fl'icaꝝ q̄ i eis m'tiplicāī ex indigestione ob gulositatem et inordina tionem cōmestionis. Et magis accidit in ieme et uere ⁊ regionibus humidis et flan te austro. Dicunt raro contingere sompnū fore prolixum ⁊ non profundum. tamen possi bile est hoc alñ. Dixit gentilis accidere et si militer contingere alñ oppositū. s. sōpnū esse ꝓfundum ⁊ non prolixuȝ. Et primū potest esse dupliciter. uno modo ꝙ sōpn⁹ ꝓlixus sit ↄiunctus quibusdam accidētibus uigiliaꝝ ō locutione ⁊ motu ⁊ appitione palpebrarum

et ſilibꝰ.ut de hac poſſibilitate pȝ.p Gal'.i liᵒ
de comate. Alio mõ ꝙ ſit ſõpnꝰ ꝓlixꝰ. ⁊ cum
uocatur ⁊ tãgitur ſtati excitet̃ ⁊ euigilet̃. Et
hoc ẽ poſſibile in cãu qñ aliqua mã uaporoſa
rara exiſtens multa. ſaltẽ per uiã renouatõis
⁊ ſucceſſiue euaporatõis ad caput faceret ſõ
pnum prolixũ. in quo ſõpno nõ ꝓfũde dormi
et. qꝛ ſtatim talis mã faciens ſompnum ceſſat
ab opilatione ⁊ obtuſione quã fet cũ ſit rara
⁊ leuis. ꝗuis prepareт et diſponat ad lõgũ tẽ
pus dormire pp. ſuã multitudinẽ uel multam
ſucceſſiuã euaporationẽ qꝛ. prolixe et nõ ꝓfũ
de dormiet. 2ᵐ ẽt dixit Gentilis ẽ poſſibile ⁊
hoc erit qñ cã ſõpni eẽt aliqua mã frida gro
ſa ſed tñ pauca. hec enim cũ cãt ſompnũ facit
eũ profundũ multis accidẽtibꝰ uigilie mixtũ.
Et ſi hõ tangatur uel loquat̃ pro illo tũc non
excitatur. Et hᵒ ꝓuenit a fritate ⁊ groſſitie
illiꝰ mẽ. Sȝ tñ qꝛ pauca ẽ non multũ ꝑdurat
hic ſompnꝰ. Et i hoc caſu eo dormiẽte ꝓfũde
ſi multũ elaboratũ fuerit in excitãdo ipȝ. ita
ꝙ excitet̃ nõ poſtea reinclinat̃ ad ſõpnũ. Et
ſic iſte ſõpnꝰ erit breuis lȝ ꝓfundꝰ. Mã ergo
que ẽ cã ſõpni cũ ẽ fixa ꝑmãſiua ſiue de diffi
cili remouibil' a ſua actuali ipreſſiõe facit ſõ
pnũ ꝓfundũ. Et ſi cuȝ hoc fuerit multa. facit
ipm ẽt ꝓlixũ ⁊ ſi fuerit pauca facit ipm bre
uẽ. Sȝ ſi mã que ẽ cã ſompni non fuerit fixa
ꝑmãſiua. ymo de facili remouibilis a ſua ac
tuali ipreſſiõe facit ſompnũ leuẽ nõ ꝓfunduȝ.
⁊ ſi cũ hoc fuerit multa facit ipm ẽt prolixuȝ
Si uero pauca facit ipm breuẽ. Et ſic appet
quo mõ põt eẽ ſompnꝰ ꝓlixus ⁊ nõ ꝓfundus
⁊ ꝓfundꝰ ⁊ nõ ꝓlixꝰ. Et ſilr põt eẽ lenis ⁊
breuis ſimul ⁊ leuis ⁊ nõ breuis ⁊ breuis et
nõ leuis. Dixit Gal'. i ꝯmẽto affoꝛiſmi. Som
pnꝰ ⁊ uigilia ⁊c̃. ꝯcedant ſompnũ recte nomi
nari longũ cũ tẽpore soluȝ ſuper excedit eam
q̃ ſꝫm nãȝ ꝯmẽſuritatẽ. nondum autem diffici
le exigibile habens. in quibus uerbis mani
feſte uult. ꝙ ſompnus põt eſſe longus. ⁊ non ꝓ
fundus ſed cum facilitate erectionis ab eo ſu
ple ⁊ eꝯᵒ. Dixit Auic. ſunt quidam dicen
tes. ꝙ ſubeth prouenieus a frigore aeris eſt
leuior ſubeth proueniente a mala complexiõe
humida cum mã. Sed iſte ſermo nõ ẽ uehemẽ
ter ſanus. ymo qñȝ proueniens a frigore ae
ris eſt fortis ualde. Et nimirum cum poſſit
frigus aeris uehemens facere epl'iaȝ apl'iam
⁊ ſimiles paſſiones que ſũt fortiores ſubeth
ſȝ uerificatur ſermo illoꝝ ut in pl'ibꝰ. Signa
generis dixit Al. cũ aliquis quaſi dormiens
iacet. ⁊ tamen ſentit ⁊ mouetur. ſed oculos ſꝫ
plurimum habet clauſos quos tñ cũ uocatur
cum magno clamore aperit. ſȝ ſtatim iteꝝ cla
udit. iam patitur ſubeth. Signa ſpecierum
dixit Auic. ſigna facti ex frigore puro extri
ſecus ut aere uel niue ſunt ut fiat poſt ſucceſ
ſionem frigoris uehementis aduenienti ca
piti exterius. Aut propter frigus adueni
ens intra corpus ⁊ cerebruȝ ideſt adueniens
corpori et cerebro ſimul quia ſcilicet adueni
at toti corpori. Et non inuenitur inflatio in
facie ⁊ palpebris quia frigus premit intus
Et in hac mala ꝯpl'one frigida pura nõ ꝓſup
ponitur materia. Et color eſt uiridis .i. ſub

albidus. pp mortificationẽ a frigore. Et pul
ſus eſt extenſus .i. ſtrictus longꝰ propter fri
gus ⁊ tendit ad duritiem quia frigus idurat
pãniculũ cerebri ⁊ artariã. ⁊ ẽ cum raritate
uehemẽti pp diminutaȝ neceſſitateȝ. Et ſi
gna facti a medicinis frigidis maxime nar
coticis ſumptis interius ſũt dixit Aui. corᵒ.
.i. nocumẽtũ in cogitatione ⁊ memoria. Et ꝺ
ſignis eius eſt pulſus raritas propter diminu
tam neceſſitateȝ. ⁊ fit ſucceſſu aſſumptionis
alicuius medicine frigide. qꝺ poteſt ſciri re
latu aſtantium. põt ẽt ſciri que medicina fue
rit per ſigna ꝓpria illi medicine ebibite que
dicentur in tractatu de uenenis. Auic. tñ
hic multa ſigna poſuit que ſũt ualde confuſa.

Et dix ꝙ fit ſubeth cũ accidẽtibꝰ ꝓfocatio
nis propter nocumẽtũ ex infrãtione ſpũaliũ
⁊ hoc maxime ꝯtingeret pꝰ ſũptionẽ fungoꝝ
maloꝝ. Et dixit. fit cũ uiriditate ⁊ frigidi
tate extremitatũ pp ꝯgelatiões i eis euẽientes
ex fritate medicie ſũpte. Et fit cũ apoſteãte
ligue ⁊ hoc maxie eẽt in iuſquiamo. Et fit cũ
mutatione odoris. ſicut hoc eſſet in opio. ⁊
alijs medicis quaꝝ odor ꝑcipit̃ in hanelitu.

Et fit pulſus cũ caſu. i. cadens i medio for
micãs debilis nõ cũ raritate. imo frequẽs ha
bẽs frequẽtiã ꝟmicl'oſi ⁊ formicãtis. De
ꝑcuſſionibꝰ. aũt pulſus alñ alique deficiũt. ⁊
tũc erit cadẽs in medio. Et ſi alñ pulſꝰ erit ra
rus qꝺ erit qñ aliqualiter uirtꝰ pugna uincit
⁊ ceſſat a formicãte nõ erit ei ordo neqȝ for
titudo. imo erit inordinatꝰ rediẽs ꝺ raritate
ad ſpiſſitudinẽ. ⁊ de ſpiſſitudie ad raritateȝ.
ſꝫm ꝙ mõ uicit ꝟtꝰ ⁊ mõ uincit̃ a uenẽoſitate
medicie. Et haꝝ diuerſitatũ ⁊ inordiatio
nũ cã ẽ pugna fortiſ iteꝛ ꝟtutẽ ⁊ ueneᵐ. Et
ſigna ſubeth. facti ab humiditate pura ſine
mã ſũt ſigna male ꝯplexionis hũide cerebri
dicta ſupra. Et ſũt dixit Auic. ut nõ appeãt ſi
gna ſanguis nec fl'atis. Cũ eiȝ nõ ſit in corpo
re. alius humor humidus ꝯplicabil' cũ mala
ꝯpl'one humida. illiſ duobꝰñ exiſtẽtibꝰ. ⁊ exi
ſtentibꝰ ſignis male ꝯpl'onis hũide ſequit̃ ꝙ
illa mala ꝯplexio ſit pura ſiñ mã. Et ſigna
facti ab hũiditate cũ mã fl'ica. q dicit̃ factꝰ a
mala ꝯpl'one frigida ⁊ hũida mãli ſũt ſigna
dñij flãtis q̃ ſciũtur ex precedẽti repl'one. ⁊
multa uel nimia ſtomaci ſatietate ⁊ ml'titudie
potꝰ ⁊ ex idigeſtõibꝰ ꝓcedẽtibꝰ Et ſciũtur
ex leuitate pulſꝰ ⁊ eiꝰ fluctuatõe. i. unduoſita
te cũ latitudie fit eiȝ pulſꝰ mollis latꝰ undoſꝰ.

Et ſumũt̃ ex grauitate ſõpni ⁊ ꝓfũditate
ipſius ⁊ ex albedie coloris in facie ⁊ oculis
et lingua. Et ex grauitate capitis infla
tione in palpebris ⁊ frigiditate tactus. Et
ex regimine precedẽte etate regiõe ⁊ reliqs
ſimilibus. Et ſigna facti a ſanguine. ſciun
tur ex iflatione uenarum guidez ⁊ rubedine
occulorum maxillaꝝ ⁊ lingue ⁊ ſenſu caldi
tatis in capite ⁊ alijs ſimilibus ſignis dictis
ſupra oſtendẽtibus dñiuȝ ſanguis in capite.
Et ſiquidem fuerit a ſanguine ⁊ fl'ate ſimul
ꝯiũctis ſicut ꝯiũgũt̃ i aggregatione apatum
tũc uidebis mixta ſiml' ſigna karabiti ⁊ litã
gie qꝛ ꝓpter ſanguinẽ apparebũt ſigna kara
biti et propter flegma ſigna litargie. Et

erūt signa subeth sabari ꝑꝑ fritatē fl'atis ⁊ ca
liditatē sanguis. Et signa facti a uaporib⁹ a
corpore l' mēbris eleuatis ad cēbꝝ. Dixit. A.
si sūt ex stomaco procedūt ūtigo scoto⁊ tini
t⁹ et fātasie ante oculos. Et est leuis apud
famē ⁊ augetꝰ apud repl'onē. Et si sūt ex pul
mone ⁊ pectore precedūt ipm dolor i ptibus
pectoris ⁊ strictura hanelit⁹ ⁊ tussis ⁊ accn̄a
ꝑipleumonie ⁊ palisis ⁊ sil'ia. Et si fuerit ex
epate ꝑcedūt ipʒ egritudines matricis. Et q
ē ex corpore toto accit sic̄ i febrib⁹. Et factū
a ꝑcussione sup alcheana. i. ūerticē l' sup tip⁹
ꝑcedit ipsa percussio l' casus. Et subeth qdem
ꝯuenientiā hʒ cū apl'ia sincopi ⁊ ꝑfocatōe ma
tricis maxie in ꝑuatōe sensus ⁊ mot⁹ ⁊ eis q̄
secunt ad ipsam ꝑuationē. Uerūtn̄ differt ab
apl'ia ut dixit Sal'. sicut p° ponit ꝯtinētis qꝛ
patiens subeth stat ꝓstrat⁹ sine sensu ⁊ motu.
uerūtn̄ eius hanelit⁹ ē salu⁹ ⁊ per hoc differt
ab apl'ia in qua hanelitus nō ē saluus. Et cri
sis subeth ſm pl'm ē ad salutem. Dixit. A.
hn̄tem subeth ē possibile intelligere ⁊ excita
ri ⁊ sūt eius motus leuiores sensib⁹ suis. sed
apl'icus priuatꝰ sensu ⁊ motu oio. Et dx. A.
subeth differt a sincopi. qꝛ pulsus in subeth ē
fortior ⁊ magis sil'is pulsib⁹ sanoꝝ. ſʒ in sin
copi pulsus ē debilior ⁊ durior. Et hoc ē ue
rū nisi subeth fiat a frigore aeris. nā in eo in
pulsu ē satis magna duricies. Et dixit. sinco
pis prouenit paulati cū mutatiōe coloris tē
dētis ad citrinitatē ⁊ sil'itudinē coloris mor
tuoꝝ ⁊ ifrigidantꝰ extrema. Sed in subeth nō
alteratꝰ color faciei nisi ad illud qd̄ ē bonum
. i. ſm nām uel ſm dn̄iuʒ faciētis ipm hūoris
Et nō excitatꝰ. i. nō acuitꝰ l' esiccatꝰ frustrū fa
ciei. s. pūcta uel extremitas nasi in subeth sic̄
acuitur in sincopi. Et hec oia hn̄t ueritatem
nisi subeth a frigiditate. exteriori i quo pn̄t
oia predicta signa apparere. Et dixit. nō mu
tatur patiens subeth a forma dormientiuʒ ni
si paruo tumore et inflatione palpebrarum ⁊
faciei que non contingunt in sincopi. Et dix
Auic. subeth differt a prefocatōe matricis qꝛ
possibile ē ut hn̄s subeth. intelligat et loquatꝰ
si precipitꝰ ei. s. cū fortiter stimulatꝰ qꝛ in tali
forti stimulatione sp̄s exn̄tes obtusi agitan
tur unde excitatꝰ ⁊ loquitur. qꝛ non impeditꝰ
in eo multū motus lingue cū eius nerui moti
ui ueniant a posteriori cēbro. Sʒ hn̄s ꝑfoca
tionem matricis cum difficultate intelligitꝰ.
Et quāuis aliqualiter intelligat nō loqtꝰ peni
tus ꝑꝑ multū nocumētū hanelit⁹. Et notāt ꝙ
subeticus nō ita recordatur eorum que gesta
fuerunt apud eum sicut recordatur suffocata
si prefocatio non fuerit ualde praua. Et dix
in hn̄te subeth motus ē facilior ⁊ proprie mo
tus colli ⁊ capitis ⁊ pedum. quia nocumētuʒ
in subeth ē plus in anteriori cēbro. Et sēsus
maxime uisus ē facilior in prefocata ⁊ simil'r
apertio oculoꝝ. qꝛ in ea cerebꝝ in anteriori
nō ē sic lesum. Et dixit. prefocatio matricis
ē cā idest ē aliquid adueniens subito. ⁊ ꝓpter
hoc indicat potestatem sui. i. suam potentiam
Et finitur aut minoratur statim. nā propter
suam magnā potentiaʒ quā nā diu tollerare n̄
pōt expedit ut statim termínetur ad salutē uel
ad mortē uel salteʒ ut minuatꝰ ⁊ remittatꝰ Sʒ
subet q̄uis icipiat cum grauitate ⁊ sit i ꝓn°
grauitas tn̄ ipē extēditꝰ ⁊ ꝓlōgatꝰ Et itroyt⁹
i ipi⁹ ꝓfūdatiōe ē gradatiʒ Et hoc habet ūi
tatē nisi i subeth facto ab aere frigido l' medi
cina frida uenenosa. Nā ista ita subito possēt
ipmere tā fortiter ꝙ subeth ultiaretꝰ subito ⁊
n̄ gradatiʒ. Dix Sorā. ois sōpn⁹ cū grauitate
i fine ꝑoxismoꝝ febriū ꝯtinuaꝝ. i. i fine acer
batiōʒ siue excrescētiaꝝ febriū ꝯtinuaꝝ eueni
ens ē mortalis Et rō ē qꝛ q̄ solent iuuare. qn̄
suo tp̄r n̄ iuuāt ꝑculdu° mala ē ipoꝝ sigifi
catō. Cura sbeth duplex ē u^a generalis ꝯuei
ens oib⁹ spēb⁹ ei⁹. Et alia spālis ꝓpa unicui
qʒ spei ipi⁹. Et utraqʒ duplici ꝑficitꝰ istrum
to. s. dieta ⁊ potōe. Cois aūt dieta ē. ut locetꝰ
patiēs i aere calido ⁊ uehemter sicco luioso i
quo fiat soit⁹ murmur ⁊ strepit⁹ ⁊ fiat excita
tō ei⁹ cū clamore ⁊ uocatiōe nois ei⁹. Et cuʒ
excitatꝰ nuntientꝰ ei ꝯtristātia ipʒ. Dix Aui.
Audiat ⁊ uideat res q̄ ipʒ ꝯtristant q̄. s. idu
cāt ei tristiciā de futuro nō ō ꝑterito. Nā tri
sticia de ꝑterito mouet calidū ⁊ spʒ ad iterio
ra ⁊ sic pl⁹ iuuat ad sōpnū q̄ʒ ad euigilatōnē
Sʒ tristitia ō futuro licʒ i sui ꝓn° moueat ca
lidū ⁊ spʒ ad iteriora. ipʒ tn̄ ibi nō moratur
imo cito mouetꝰ ad exteriora eo ꝙ in tali tri
sticia nō solicituʒ se reddit ⁊ ꝯmōetꝰ i anima
sua ad inueniendum modos quibus effugiat
futurum terrens ⁊ ꝯtristans. Un̄ uigilat ⁊ re
ducitur ad rectitudinem uigiliarum q̄rendo
⁊ rōcinando qualiter istud possit euadere ⁊
uitare. Debet autem omnis subeticus mo
ueri ꝓposse ⁊ fortiter fricāi ligāi i extremis
fortiter ⁊ ꝯp̄mi dolorose ⁊ uentosari frequē
ter ⁊ cuʒ reiteratione. Et Dixit Auic. abster
gatꝰ faties eius cū aceto. s. acuto ⁊ de eo auri
bus ⁊ narib⁹ imittatꝰ ⁊ i angul' lacrimalibus
ocl'oꝝ. Et spōgia i eo ifuxa frequēter narib⁹
applicetꝰ ut transeat uapor ei⁹ ad cēbꝝ. Et q
daʒ dicūt ꝙ acetū i hoc cāu dʒ esse calidū. Et
dixit Aui. fiat admistratio sternutatorioꝝ ⁊
h° pōt fieri i ꝓn° ⁊ oi hora. si nō fuerit mate
ria hūoralis pn̄s. In subeth uero hūorali nō
fiat ipoꝝ administratio nisi precedentibus
euacuatiōe ⁊ diuersione hūoris. Et apꝓxi
mētur corpori pūgentia mordicātia ⁊ stimu
lantia ipsū. Et in sūma fiāt quecūqʒ euigila
re faciant. Cibis autem regatur omnis sb
eticus desiccantibus pauce quantitatis qui
tamen sint facilis digestiōis. Et ꝓhibeatꝰ
ab omnibus euaporantibus. ⁊ effumatiōeʒ fa
cientibus ad capud. Et uinū nocet omnib⁹
eis a principio usqʒ ad declinationē nisi i fa
cto a frigiditate uehementi. ⁊ omni die incitē
tur ad expulsionem stercoris ⁊ urine. Et
cura qd̄ generalis ꝑ instrumētū potiōis ē cuʒ
medicis euigilare facientib⁹ cūoppōne ad cāʒ
ei⁹ cū hys que i spāli cura hic dicētur. Et eiʒ
patiens subeth a frigore aeris regendus ē tā
in dieta quā in potiōe. sicut supra dictū fuit i
cura male ꝯplexiōis frigide imālis cerebri
ſʒ dix. A. fiāt ea oia cū labore ābsqʒ facilita
te. qꝛ oia debēt apꝓximāi cū ml'ta fricatiōe
⁊ agitatione ⁊ strepitu. Et dixit de apꝓxi
mandis abintra. cura eius est potus tiriace.

ꝛ metridati ꝛ dyamusci ꝛ siliuꝫ. ꝛ ego quidē
expertus suꝫ dare in potu dyatrion pipeon cū
aqua maiorane ꝛ inueni utile ꝛ qbusdaꝫ seni
bus exhibuiꝰ ipꝫ cū aqua uitis ꝛ fuit mirabi
le. ꝛ ꝯfert masticatio cubebaꝝ ꝛ piretri ꝛ ꝯ
glutio ipoꝝ. Et de approximandis ab ex.
dix Aui. ꝯfert ordoratio assidua musci suple
ꝛ alioꝝ calidoꝝ aromaticoꝝ ꝛ ēbrocatio capi
tis cū aquis in qbꝰ decocte sint rute. s. dome
stica ꝛ siluestris castor. piretꝝ ꝛ silia. ꝛ iun
ctio fiat capitis suple ꝛ ptiū circōstantium
ymo ꝛ totiꝰ corporis si cōicatuꝫ fuerit frigꝰ
toti cū oleo ꝯ been. ꝛ de duabus spicis. s. nar
do ꝛ celtica cū castor. ꝛ squilla ꝛ oleo muscel
lino ꝛ costino. ꝛ ēpl'a fiāt capiti ex castor. ꝑ
tibus. ij. ꝛ squille ptē. i. ꝛ modico musci. em
pl'm bonū. ℞. sinapis. piretri. rute. maiora
ne origani calamēti poly. ꝑpily castor. ꝛ eu
forby aā. ptes equales ꝛ ꝯponat ex eis ēpl'z
cū melle ul' cū sirº de sticados ꝛ capiti suppo
natur. Cerotū optiᵐ extendēdū supra caput
ꝑus abrasuꝫ. ℞. cere laudani. aā. ʒ. i. gariofi
loꝝ cubebaꝝ. heil piretri nucismꝰ castor. aā.
. ʒ i. olei costini. ʒ. ij. ꝛ fiat cerotū. Et pa
tiēs subeth ab hūiditate pura sil'r regēdꝰ ē tā
ī potione q̄ꝫ in dieta ꝑut dictū fuit supra ī cu
ra male ꝯºnis hūide cerebri. dixit Auic. de
siccentur cibi. oꝫ eniꝫ ut utatur cibis desic
cantibus ꝑpatis ēt in forma sicca. Et dixit
cura eum cum empl'is factis ex castor. et
flore squinanti ꝛ costo nuce cipressi sauina eu
forbio ꝛ piretro. Et dixit Auic. alienentur
ab eo olea ꝛ embroce suple ꝛ epithima ꝛ oīa
que sub forma humida preparantur nisi fiāt
cum cautela. Ratio est quia humectatio que
est in oleis ꝛ embrocis ꝛ alys silibus actual'
quandoqꝫ uincit uirtutem medicinaꝝ in eis
ꝯcoctaꝝ. ita ꝙ actualis hūectatio uincit potē
tialem desiccationē illaꝝ medicinaꝝ nisi sint
desiccatiue ualde. Et cum hoc ꝙ sint fortes
ualō oꝫ ꝙ fiat inunctio capitis. dixit littera
exterior cum fricatione multa ut apiantur po
ri ꝛ penetret inūctio. Et ꝙ post inūctionē
sequatur capitis abstersio ut non remaneat
oleum sed sequatur esiccato. Et dixit Auic.
fiat administratio rubificationis capitis. ꝛ
hoc cum fricatione forti ꝛ cum re aspera uel
cum medicinis rubificantibus quoniam esic
cant cum fortitudine ꝛ sequatur administra
tio odorationis musci ꝛ silium desiccantium
Quod si mala ꝯplexio humida fuerit materi
alis ꝛ fuerit cum dominio sanguinis regatur
patiens ut dictum est supra in cura male com
plexionis calide ꝛ humide cerebri material'
Dixit Auic. utatur subtiliatione cibi. s. quan
titate ꝛ qualitate ut. s. sit cibus pauce q̄ꝫtita
tis ꝛ pauci nutrimenti ne sanguis multiplice
tur Et cum hoc oꝫ ut sit cibus ꝑatus in for
ma sicca. dixit Auic. utatur eo quod est tor
refactum ut ordeo farre spelta uel panico tor
refactis quia huius. sunt pauci nutrimenti ꝛ
sicci ꝛ non euaporantis ad capud. ꝛ ī potōe
dixit oꝫ ut incipiatur a fl'oia ꝛ hoc cefalice
uel safene uel alterius uene. secundum ꝙ indi
cātia tibi declarabūt. ſm ꝙ dcm ē supra ī cu
ra gnāli egritudinū capitis. ꝛ ꝑ uel īcipiatur

cū scarificatōe cruriū suple l' alioꝝ locoꝝ ſm
īdicātia. Et icipiat' cū cristeri tēpato. i. leni
tiuo. Et notāt ꝙ scarificatō ꝛ cristere poss't
ēt fieri post flomiā. ymo ꝛ solꝰ uētris si ibi
fuerit mā requirens illā ut qr fuerit sanguis
fl'icus uel fuerit ꝑs ciꝰ ꝯuersa in colerā. Et
localia fiāt ꝑut dcꝫ ē i male ꝯpl'onis cū dn̄io
sanguinis cura. Si ꝟo fuerit ꝑdicta mala ꝯº.
cū dn̄io fl'atis regēdꝰ ē patiēs sicut supra di
ctū fuit in cura male ꝯpl'onis fride ꝛ humide
mālis. Et dixit Auic. oꝫ ut euētur priꝰ cū cri
steri forti. i. acuto trahēte fl'a. ymo et cū cri
steribꝰ pl'ibꝰ. Et dixit igenie' ut euomat. qō
fiet aperiēdo os suū ꝛ introittēdo pēnā iun
ctā usqꝫ ad palatū pl'ies. Et si posibile foret
dādo ei qō fl'a icidit ꝛ euomere fac eo maxi
me qr in stoāco pl'm ꝯtinet' fl'atis. Deinde
dixit ipse pueni ad pticularia admīstrādo me
dicīas digestiuas. s. cal'as fortes. s ī calefaciē
do ꝛ desiccando. Et h̄ facias ꝑ iteriꝰ sūpta.
ꝛ exteriꝰ approxiata ꝛ admīstra sternutatoria
ꝛ caputpurgia et alia educētia flegma a capite
ſm ꝙ dictuꝫ est supra. in curatione uni'. Dixit
quidam experimentator. ꝙ sucus omnis ꝯso
lide ꝛ proprie minoris bibitus usqꝫ ad. ʒ. ij.
litargicos ꝛ subethicos excitat. ꝛ omnem sō
pnum profundum. ita ut usqꝫ ad plures dies
dormire non possit. Si oculi ꝛ cor ꝛ fel phy
lomene sub ceruicali uel in lecto ponantur in
sompnes tenent ī eo iacentes. ꝛ si quis ea bi
berit nūq̄ꝫ dormiet. Si penna dextre aleme
rule suspendatur in medio domus cum filo
rubeo. ꝯr nunquam poterit dormire aliqs
in domo illa donec deponatur. Si quis caput
uespertilionis ꝛ oculum upupe sub capite le
cti absconderit. nullus in eo dormitabit. Ca
put uespertiliōis in panno nigro ad brachiuꝫ
dextrum ligatum non sinit dormire donec
portatur. Et cor eius etiam gestatum magnā
uigiliam prestat. Dixit experimentator. cum
aliquis multum dormierit. transglutiat mir
ram uel olibanum. hoc enim optimum est qr
consumit humiditatem qua panniculi cerebri
humectantur. Cura autem subeth ꝓueni
ens ex comunitate dixit Auic. habet duas in
tentiones generales quarum una respicit to
tum corpus uel membrum mandans. Et scōa
respicit ipsum cerebrum recipiens. ꝛ h̄ est du
ples. prima est confortare cerebrum ne reci
piat. et 2ᵃ ē reliquiarum humorum uel uapo
rum cerebro comunicatoꝝ resolutio ꝛ cōsum
ptio. que autē ipleant primā intentionem pre
dictam ꝛ q̄ꝫ secunde intentionis generalis.
Auic. dereliquit nota ex dictis in curatōe uni
uersali. Et que implent primā secunde intētiō
nis generalis predicte. q̄ꝫuis etiā ex supra ibi
dictis īnotescāt. Nihilominus. Auic. hic ite
rum explicās dixit. fiat illud. s. cōfortatio ce
rebri ne recipiat cū oleo rof. ꝛ aceto plurio.
non intelligens ꝙ sit plurimum quia excedat
in quantitate oleum rof. sed quia sit plurimū
in hoc casu respectu eius qō poneret' cū oleo
rof. de eo si sola quereretur repercussio i qº
casu ponitur paꝝ de aceto. Sed hic poni dꝫ
pl'm quia ultra repercussionē querit ꝙ oleum
rof. non faciat dormire humectando cum im

hũĩditate sic̃ supra ꝓhibuit inũctionẽ oleoꝝ
Et p̃cipue dꝫ poni acetũ plꝫ qñ ip̃m oleũ roſ
nõ fuerit pmixtuꝫ cũ sucis stipticis ꝓhibẽtı
bus ip̃m ad hũectatõe sua et maxĩe cũ calidis
Et dꝫ acetuꝫ esse acutissimũ ut cuꝫ sua acui
tate et siccitate mordicet et excitat ⁊ somnũ
ꝓhibeat Q̃õ aũt dixit Serrap. in hoc capº ꝙ
acetuꝫ nõ sit plĩm .hꝫ ỽitatẽ in cãu in quo so
la repcussio q̃reret.sicut aliqñ põt ꝯtingere
in cura alicuius subeth nõ ueri et sic̃ ꝯtingẽt
in cura subeth ueri ꝯpositi cũ litargia uel alia
sil'i egritudie. Et fc̃a cerebri ꝯfortatiõe ⁊
ꝓhibitiõe ascensus uapoꝝ dixit Auic. deinde
adhibeãtur ẽbroce infrĩdatiue .s. si mala ꝯº
calida foret derelicta in capite cal'a et al'r nõ
et tũc ẽt nõ debẽ esse ifrĩdatiue pure. imo cũ
infrĩdatiõe debẽt habere stipticitatẽ et desic
cationẽ ne cũ friditate pura faciãt augumẽtũ
in subeb. Sp̃alius aũt uenĩẽs ad curã huiꝰ
subeth cõitatis. Dico ꝙ factuꝫ ex uaporibꝰ
surgẽtibꝰ a toto et ꝓprie ĩ febribꝰ sic̃ ab. A.
haberi põt curatur ſm q̃tuor itentiões. quaꝝ
una ẽ ad diuertẽduꝫ cũ ligatiõe extremitatuꝫ
dolorosa et alys diuersionũ modis. Et 2ª est
ad repcutienduꝫ uapores cũ oleo roſ. mixto
mõ p̃dicto cũ aceto uel cũ suco agreste uel gra
natoꝝ et sil'iuꝫ. Et 3ª est ad resoluẽduꝫ ua
pores si q collecti fuerint in capite cum motu
sternutationũ et approxiatõe ẽbrocaꝝ et alio
ruꝫ resolutioꝝ ꝓut dictuꝫ ẽ in cura ul'i egritu
dinũ cerebri et in cura sode uaporalis. Et
4ª uertiẽ ad ip̃m subeth .s. ad excitanduꝫ ab
eo. cũ sternutatiõe assidua et odoramẽto aceti
acuti et uaporis eius et cuꝫ alys dictis supra
in cura ul'i subeth. Et cura eius qui fit a
uaporibus surgẽtibus a stõacho ep̃e pectore
matrice uel alio sp̃ali mẽbro ẽ ꝓpria p̃dicte.
Et ab auctoribus derelinqtur nota ex hys q̃
dicũtur in capl'is egritudinũ ipoꝝ mẽbrorum
mãdantiuꝫ et ex hys q̃ dc̃a sunt in ul'i curatõe
egritudinũ cerebri et in cura sode uapoꝝ ad
hec. n. capl'a recurrẽ õbes. Cura aũt subeth
facti successiõe ꝑcussiõis uel cãus ẽ illa q̃ dc̃a
ẽ in capl'o ꝑcussiõis uel cãus supra capõ. Et
cura facti a potu mediciaꝝ frigidarũ ueneno
saꝝ est ſm ꝙ dc̃m est in tractatu de uenenis
ĩ ꝓp̃ys capl'is illaruꝫ.

Capl'm. 9m. de impotẽtia uigilandi.

a Uectorũ qdaꝫ loquũẽ de sõpnolẽtia q̃ ꝓp̃e
ẽ ipoª uigilãdi siue ipoª exercen
di actꝰ q in uigilia solẽt fieri. Et
Uiaticꝰ cũ locutꝰ ẽ de stupore mẽtis ĩ ip̃o caº
dixit Est somnꝰ q fit ocl'is clausis. Et hic
fit duobus mõis unus est in quo infirmus ni
mis ẽ sõpniculosus et iste est subeth de quo su
pra dictum est in capl'o p̃cedendi. Alius est
in quo infirmus paruꝫ ẽ sompniculosus. Et
dixit ꝙ ista parua spompniculositas non est
somnus sed ẽ quasi dormitantis pigritia. et
ponẽs cãm eius dixit ꝙ nõ contingit nisi ex
debilitate uirtutis et eius deiectione. Dixit
Gilbertus si neutra causaruꝫ somni ⁊ uigil'.
innãliũ suphabundat in excellentiaꝫ. sed tam
modus excedẽs ỽtutes defectet ⁊ dissoluat in
de sõpnicl'ositas q̃i pigritia ⁊ stupor mentis
fit. Et uigilant patientes dum dormire exti
manẽ. Accit ãt iste modus sõpnicl'ositatis
maxĩe in febribꝰ acutis fortis reso'onis in q
bus q̃ꝫuis adsint cãe uigiliaꝝ. uirtꝰ tñ ꝓstrata
nõ põt uigilare. Et signa eiꝰ sunt ꝙ iacet
ocl'is clausis ⁊ uidẽ dormire tñ nõ dormit.
Et si tangiẽ l' uocaẽ rñdet aut sig̃t se nõ dor
mire. Et si ampliꝰ molestaẽ cõqueriẽ dolens
de ipotẽtia uigilãdi. Et p̃cessit cã aliqua
ex ỽtutẽ dissoluẽtibꝰ nec appent signa subeth
supra dicta. Cura ipotentie uigilãdi duas
hẽt intẽtiões. quaꝝ una est abscindere cãm ỽ
tutẽ dissoluentẽ. Et alia est ad confortandum
ỽtutẽ ⁊ resumẽduꝫ ip̃aꝫ. Et prima quideꝫ
intẽtio ꝯpleẽ cũ hys ꝓprie que in curis egri
tudinũ illarũ ỽtutẽ ꝓsternẽtiũ dicunẽ. Et
2ª intentio adipleẽ cũ dicta resũptiua ⁊ ea q̃
ꝯualescẽtibꝰ ꝯuenit. ⁊ oibus hys q̃ sp̃m mlti
plicãt ⁊ aĩaꝫ dilatant. D x. Uia. cura eius
ẽ embrocare. s. caput uel totũ corpꝰ cũ camoil
la ⁊ roſ ⁊ uiol' in aqua decoctis. Et iunctio
cum sandal' ⁊ oleo roſ ⁊ uiol' ⁊ hoc mãx in cã
calida. Et dixit ante infirmũ dulces fiant
sonitꝰ diuersis musicoꝝ gnẽibus. ex eis eniꝫ
delectabiẽ infirmꝰ ⁊ ex delectatõe excitabiẽ
eius ỽtus. Dixit Gilib. in stupore mentis
ex defectiõe ⁊ dissolutione uirtutis fiat ẽpl'm
ex sandal' cũ oleo roſ ⁊ uiolato. Et dentur
electuaria resũptia ut dyapenidion dyadraga
gantũ ⁊ dyacodion ⁊ ỏlecteẽ cũ omni genere
musicorũ ut ꝓuoceẽ sõpnus. fortia ãt sõpnife
ra ꝓhibeanẽ ⁊ maxime in quibꝰ est stupefacº
ne congeleẽ ⁊ extinguaẽ paucꝰ calor nãlis ⁊
sp̃s q remansit in eis. Fel gruis tepefc̃m ĩ
aliqº uase plũbeo ⁊ illinitũ sup occipud potẽ
ter a sõpno excitat. Dixit kiranꝰ ꝙ oculi
luxiuie auis abscisi ea uiua dimissa ⁊ portati
absq̃ꝫ sompno erit qui portauerit Quidam
ãt dñt ꝙ ocli ⁊ cor phylomene sub ceruicali l'
in lecto positi isõpnẽ tenẽt iacentẽ. Et dicũt
ꝙ q ea biberit nũq̃ꝫ dormit.

Capl'm 10m. de sabara seu uigilia supflua.

Sabara Uigila supfluens siue uigilia preter
nãm. siue instantia uigiliarum
dicitur. Dixit Uiaticus ui
gilare preter naturam est uigila
re superflue. Sabara dixit. A. ẽ supfluitaſ
ĩ uigilia ⁊ egressus a re nãli. s. egressu multo.
Nam si egressuſ a dispõe uigilie nãliſ eẽt pau
cus. tc̃ dici debet uigilia nõ natural'. ⁊ nõ pre
ter naturaꝫ. Egressus auteꝫ ille multuſ põt eẽ
aliquando in q̃ꝫtitate aliquando in qualitate
⁊ aliquando in ordine. ut frequentiꝰ tamen ẽ
in oibus tribus condictiõibus dictis simul.
Dixit Gord. si uigilie excedunt in quanti
tate qualitate aut ordine dicunẽ innaturales
Sabara ꝓprie sumpta non est morbus sed
accidens actio. s. lesa frequens ad aliquẽ mor
buꝫ ꝓpre cerebri. iproprie tamen potest dici
morbus inq̃ꝫtum scilicet est aliquando causa
euentꝰ aliquoruꝫ accñtiuꝫ ratione quoruꝫ. p̃t

ꝓp morbꝰ Et potest ēt impropē dici mor
bus inq̄ȝtuȝ diuertet ad se curā. ē aūt de acci
dentibꝰ mōx ꝟtutē ꝓsternētibꝰ ⁊ ꝑcipue cuȝ
fuerit sinthomaticū. tunc. n. ꝯ eas ē illico sub
ueniendū. si tn̄ foret accn̄s creticū non est ꝯ
eam aliquid agenduȝ. Quidā āt dicunt ꝙ
uigilia supflua. qn̄ sequit̄ passiones cerebri ꝑ
cōitateȝ tc̄ ē accn̄s. Dixit Ser. sup Viatico ħ
passio qn̄ȝ ē morbus per se ⁊ qn̄qȝ ē accn̄s al
terꝰ morbi. Et dicūt quidā ꝙ qn̄ uigilia
supflua sequit̄ aliquā egritudinē nō māifestā
tunc ipsa dicit̄ morbus. Cū uero sequit̄ aliq̄ȝ
egritudinē manifestā ut febrē apā dolorē ul̓
huius. tc̄ dicit̄ accn̄s. Et qꝛ sabara sequit̄
morbos cerebri aut ꝓprios aut ꝑ coitatem.
Ideo scd̄m intētionem auctoruȝ spēs sabare
principales ponunt̄ due. qꝛ alia ē sabara ꝓꝓe
tatis q̄ sequit̄ ad morbuȝ propriuȝ cerebri.
Et alia est sabara coitatis que sequitur ad
morbuȝ cerebro coicatuȝ. Dixit Via. uigi
lia supfluens fit nimio motu cerebri. i. sp̄s in
cerebro exn̄tis sicut in accn̄tibus aīe contin
git. Et fit ex sicitate colē rubee seu colere ni
gre uel ex non tempato calore uel ex humori
bus salsis. hys oibus in cerebro nascentibus
ul̓ dn̄antibus. Dixit Auer. 3° collȝ supuēit
uigilia. s. supflua per opoituȝ cāis sōpni. s. su
perfiui. un̄ fit ꝓp dn̄iuȝ caloris ⁊ sicitatis. A.
āt processit de cāis ſm diuersitateȝ spēꝝ eius
dictarum. et reduxit cās sabare ꝓꝓetatis ad
sex genera. Et ꝓmū ē ꝙ sabare cā qn̄ȝ est
mala ꝯ° simplex calida. aut mala ꝯ° simplex
sicca aut mala ꝯ° cal̓a cōiūcta cum siccitate.
Nam ex hys malis ꝯpl̓onibꝰ igniunt̄ spūs ce
rebri unde mouent̄ semp ad exteriora Et
ꝓp dictā cām sequit̄ ꝙ dixit. A. s. ut caliditas
fit uehemētius ⁊ anteriꝰ. i. primo faciēs saba
ra q̄ȝ siccitas ⁊ potest eē queliȝ dictaruȝ com
pl̓onū cā sabare pura. sine humoris uicio ⁊ n̄
pura sed cum hūoris uicio. Et talis hūor aut
erit col̓a aut ml̓ia n̄alis uel inālis 2m genꝰ
dixit. A. ē ꝙ sabara qn̄ȝ fit ex uentositate hu
miditatis oculte in cerebro. i. ꝓfunde ⁊ inclu
se in uentriculis ⁊ amfractibꝰ eius uel oculte
idest nō facientis māifestā egritudinē q̄ uēto
sias secum mouet sp̄s cerebri ad exteriora.

3m genus ē dixit. A. ꝙ sabara qn̄qȝ fit ꝓp
doloreȝ. s. capitis fortē. 4m ē ꝙ sabara qn̄
qȝ fit ꝓp cogitatiōes cōes idest gn̄ales q̄ cōꝑ
ter hoibus insurgunt. s. cum ml̓tiplicāt̄ ⁊ una
cogitatio alteri succedit. 5m genus dix. A.
ē lumen loci ⁊ illūīnatio. i. splendor illūīnans
Cum enim peruenit aliquis dispoitus ⁊ appa
tus sabare ad locum splendiduȝ ⁊ lucidum ⁊ ī
eo morā traxerit īcurrit eam. ꝓpterea. ꝙ sp̄s
animalis lucidus ⁊ splendidꝰ exn̄s mouet̄ ad
ex̄iora ut suū sil̓e ꝯsequat̄. Et 6m genꝰ dixit
Auicena est apostema ml̓icū aut cancerosum
in partibus cerebri. s. ꝓpinquis cerebro ut
collo gulla facie post aures uel sub auribꝰ co
qō a tali apostemare eleuatur uapor sicus ma
lus ad cerebruȝ inducens sabara cum sua sict
tate ⁊ malicia. Hec tn̄ cā ꝓꝓe ē de cāis sa
bare cōitatis. Sed. A. cam numerauit inter
cās sabare ꝓprietatis ꝓp uicinitateȝ eius ad
cerebruȝ. Inⁿ multis tamē exēplaribꝰ inēit̄ ħ
cā inter cās sabare cōitatis. Et subdit. A.
ponēs spālez cāȝ sabare in senibus ꝙ dolor q
accidit decrepitis ex sachara. est ꝓp nitrosita
teȝ hūoꝝ ⁊ salsedinē ipoꝝ ⁊ siccitatē sbe cere
bri coꝝ. Indicās in hys ꝟbis ꝙ sabara ac
cidit decrepitis ex hūoribus salsis ⁊ nitrosis
multiplicatis ī eis aut in cerebro et ꝑtibꝰ ei
uicinis. et tūc sunt cā sabare ꝓꝓetatis aut in
ꝑtibus alys sic̄ in scabiosis et ꝟpsginosis ⁊ si
milibꝰ. et tūc sunt cā sabare cōitatis. q̄ȝuis. n.
ois siccitas uigilare faciat. Nō tn̄ dixit Aui
ois hūiditas dormire facit. hūiditas eiȝ senū
qꝛ nitrosa ē ē cā uigiliaꝝ et n̄ sōpni. De cāis
aūt sabare cōitatis dix Aui. ꝙ qn̄ȝ fit ꝓpter
cōitatē ad stōachū ꝓp malitiā digōnis et mul
titudieȝ repletiōis stōaci. Et ista duo. s. ma
litia digōnis et multitudo repl̓onis stōachi
inducunt sabara uel ꝓp uapores drigmes ⁊
acutos a stōacho surgētes ad cerebꝝ desiccā
tes ipm̄. Vel quia inducūt anxietatem stōati
caȝ quā hn̄s q̄escē nō pōt sȝ frequētiꝰ mouet̄
et de latere uoluit̄ sup latꝰ. Aut fit ꝓp stōachū
ex malitia cibi assumpti q̄ȝuis nō sit replēs su
perflue nec indigestibil̓. Et hec malitia ē aut
qꝛ sit ille cibus de hys q īflāt aut mouēt hūo
res aut inducūt somphia terrefaciētia. ꝓp q̄
excitatus terreī et q̄rit uigilare ⁊ n̄ dormire
ꝓ timore de quorū numero sunt fabe porri et
similia. Et qn̄ȝ fit ꝓp cōitateȝ alicuꝰ alteriꝰ
mēbri cerebro cōicantis malitiaȝ desiccāteȝ
ipm̄ sȝ Aui. solū de stōacho loquꝰ fuit qꝛ ut
frequētiꝰ a stōaco ꝑuenit. Et qn̄ȝ fit dix. A.
ꝓp cōitatē totius ut in febribꝰ ꝓp eleuatiōeȝ
uapoꝝ siccoꝝ mordicātiuȝ a toto ad cerebꝝ.
Et ꝑcipue fit hº i febribꝰ col̓icis et post eas
in febribꝰ de fl̓ate salso et post has i febribꝰ
ml̓icis. in sanguineis aūt et fl̓ici s raro ꝯtigit.

Et qn̄ȝ fit cā doloris alicuius mēbri. Ag
gregator reduc̄ cās uigiliaꝝ supfluaꝝ ad cās
ꝓmitiuas an̄tes et cōiunctas. De ꝓmitis est
aer cal̓s et sicꝰ et spendidꝰ. Et exercitiuȝ ca
lefaciēs et desiccās et ars fabril̓ et sil̓es et
balnei negligētia i indigētibꝰ co ⁊ balneū re
soluēs et desiccās. Et cibꝰ cal̓s et siccus et le
gumia et oē qō inflat et spāl̓r faba. Et induc̄
somphia terribilia stomaci indigestio et eius
multa repl̓o ex cibo et ml̓ta uini acuti potatō
sicut refert Gal̓. in libº: de iteriorıbꝰ de eo q
ꝓp uinū ꝑpetuas incurrit uigilias. Fames ⁊
sitis et multa abstinētia et coytus supfluus.
Et aliqn̄ spermatis retentio a quo surgunt fu
mi ad cerebrū corrupti. Et omnis supflua eua
cuatio undequaq; ⁊ spāliter cū medicina laxa
tiua q̄ de sui n̄ā sitiȝ iduc̄ ut euforbiū. Et aīe
accidētia ut tristicia cogitatio et dolor animi

Causa antecedēs alia ē inmālis ut cal̓itas
et siccitas. sȝ magis calididitas in resoluēdo
spūs et eos mobilitādo. Nā cal̓i est uelociter
mouē de cētro in circōferētiā. Et alia est
mālis et est aut colera aut ml̓ia aut fl̓a salsuȝ
in toto exn̄s corpore l̓ in stōaco ul̓ capite spā
liter et apā uel dolor aut mala ꝯ° in toto l̓ ali
quo ꝑticulari mēbro. Cā aūt ꝯiuncta ē ca
liditas ⁊ siccitas cerebri ⁊ subtilitas et motꝰ
spūs eius. Gordo. dixit uigiliaꝝ supfluarū
ꝓma cā est accidētia aīe ut ira tristitia sollici

tudo et sitis. 2ª est fluxus uētris. 3ª fe bres et cap̄ mollestatōes. 4ª dolor. 5ª loci nimia caliditas. 6ª nimia inanitio et fames et ꝯsūptio hūiditatuȝ 7ª nimia repl'o et indigō stōaci pp ascensum hūiditatuȝ indi gestaꝝ aggrauātiū et mordicātiū. 8ª nimia siccitas dominās i āteriori pte cerebri. 9ª nimia caliditas ibidē. 10ª caliditas et sic citas sil'. 11ª colera rub ibidē dn̄ans. 12ª colera nigra. 13ª fl'a salsuȝ. Et tādē dix Aui. q pro pfecta scia cāꝝ sahare fiat recur sus ad ea q̄ dicta sunt in capº. de subeth et ex opposito afferātur huic capº. Uigilia supflua frequētius accidit decrepitis ꝛ ꝓmis senib⁹. uigilāt.n. senes dixit Gordo. pp accidētia aīe et pp pruritū et scabiē quaȝ frequēter patiū tur ex multiplicatōe fl'atis salsi in eis. Ex uigilia supflua inducit̄ cito senectus ex ꝯsum ptiōe radicalis hūiditatis q̄ fit in ea. Et ipaȝ secūtur morbi de inanitiōe ꝛ ēt de repl'one. De inanitōe qð inq̄ztuȝ humiditas radicalis et nutrimētalis ꝯsumit̄. Uñ pducit ad eticaȝ et tabeȝ. De repl'one vo pp hūiditates crudas et malas. q̄ ex in digōne in corporib⁹ supflue uigilantiū generant̄ et m'tiplicātur. faciūt.n. uigilie supflue ꝯ cibi et potus digōnē sic dix ypo. Sigª generis repiūt̄ ab auctorib⁹. 5.

Primū ē dixit Uiati. āgustie sequūtur. i. spūaliū coartatiōes. spūalia.n. mēbra cuȝ sint nāliter sicca maxie i uigilijs exiccātur. uñ pul mo illis desiccatis coāgustat̄. ꝛ pp angustiā inducit̄ ingetudo et aliqn̄ dolor. 2m ē dix Uiati. extenuatio et siccitas. s. i corpore toto Nā dixit ipē uigilie ꝓprie agunt ut sbalia desiccēt mēbra corporis. Dixit Gilb. uigi lie ultra moduȝ intense sbaleȝ corporis hūidi tateȝ desicāt et mēbra defectāt. Dixit Gordo. q ꝓprietatē hn̄t inaniendi corpus. 3m sigm est dixit Uiatic⁹. mutatio coloris in cute. s. ad albenidē et p allidi tatē pp diminutiōeȝ ca lidi nālis et m'tiplicationē hūiditatum cruda ruȝ. 4m ē dixit Uiatic⁹. multiplicatio indi gōnis. qm̄ uigilie pfectōeȝ digestiē vtutis corrūpūt Gilb. et Gordo. ideȝ. 5m signū dixit Uiaticus tumescit. s. in ꝓcessu facies ꝛ palpe bre. Gilb. Et Gordo idem. Et hoc est ꝓpter multiplicationē hūiditatū indigestaꝝ maxie i ptibus capitis. Sigª spēruȝ dixit Aui. sa hare facte ex siccitate pura sine mā et n̄ socia ta caliditati. signa sunt leuitas capitis ꝛ sen suum. Et siccitas oculorum et lingue et nariū. s. multa. E q non sentit̄ in capite calor neqȝ frigus. Sahare aūt facte a caliditate ꝛ siccita simul sunt dixit Auic. signa p̄dicta inuenta et cōiuncta cum inflamatione et adhustione que aliquando est cum siti ut cum siccitas stomaci comunicat̄ et qñ ē cū adhustione in origine oculorum. Et facte a caliditate pura et so la sunt dixit Uiaticus quia succedunt angu stie et solicitudo ꝛ cogitationes multe et alie nationes. Et facte a colera signa erunt. ut cum predictis signis caliditatis adsit color citrinus et potissime in facie quia uigilie co leram in exteriora propellunt. Et in facta ex colera nigra color sit liuidus propter mor tificationem caloris innati Facte autē a fleg

mate salso signa sunt dixit Uiaticus. q sit quies. i. non tanta fit inquietudo sicut in fēa ex col'a ymo etiaȝ non mouetur localiter. sed uigilat manēs et subdit et mētis suspensioēs al' suspictiones. i. uane uel uarie cogitatioēs ꝓter diuersas naturas fl'atis salsi pungitiui a. quarum prima prouenit ira. et a 2ª timor. et hos diuersos motus suspictiones uocat

Dix. Aui. signa facte a Nitrositate hūoꝝ. i. a fl'ate salso sunt inuētio hūitatis in narib⁹ ꝛ lipitudinis in oculis. pp sbam hūidā illius fl'atis salsi uel fortasse pp aliud fl'a ei admix tū. Et sensibilitas grauitatis parue. s. grauita tis ꝓueniētis ab alio fl'ate non salso Et ue locitas excitatiōis aput sōpnuȝ cū saltu idest ī ectigatione uel cuȝ saltu. i. repente pp uapo res grossos pungitiuos a fl'ate salso surgētes

Et dixit aggregator iacent q̄i dormiāt ꝓ pter grauitateȝ fl'atis sed non dormiunt. Et subdit Auice. q significat̄ ēt fl'a salsuȝ eē in causa ex regie p̄cedente si fuerit generatiuū fl'atis salsi ꝛ ex etate. s. senectutis ꝛ ex alijs. s. pticularib⁹ ꝯueiētib⁹ ad ei⁹ generatōeȝ su plent. ꝛ sil' ex dictis cognoscit̄ colera ꝛ m'ia

Facte aūt a uentositate cū mā oculta. sunt grauitas parua ualde cum parua hūitate nari um ꝛ pauca lipitudine. ꝛ non ē excitatio pati entis aput sōpnū cum saltu. Facte uero ab apate m'ico. sunt pn̄tia illius in locis supra dictis. Et facte a dolore sunt pn̄tia doloris.

Et facte a. causis p̄mitiuis ut splēdore aut cibo aut cogitatiōe uel alijs sunt ipē cedē res que adsunt uel affuerunt. Signa aūt sahare cōitatis elligēda sunt ex dictis supra capl'o ō soda cōitatis. Dix. ypo. 7º afforis. i uigilia . s. supfluēte spasmus. s. de innanitōe. Nā lȝ in ea possit supuenire spasm⁹ de repl'one ꝛ etiaȝ spasm⁹ non ꝓportionat⁹ ad māȝ tamē de eis non intellexit. aut desipientia idest quecunqȝ lesio cogitatiue vtutis malum q̄r significant uehementeȝ esicationeȝ ꝛ debilitateȝ vtutis

Et sunt mala p uiā signi ut dictū ē ꝛ etiaȝ per uiam cāe inq̄ztū augent uigilias. Et si ultimant̄ ꝛ ꝓcedūt sunt mortalia Dix. gor. q Aui. dixit q si uigilijs supfluis supueniat tussis. s. sicca signū ē mortale. q̄r sigt siccitatē cōicataȝ mēbris spūalibus Cura sahare di xit Uia. medicare oȝ festinem⁹ hanc infirmi tateȝ q̄r magnarū ē cā passionū dix. Ser. huic passiōi siue sit morb⁹ per se siue per accidēs ē celeriter obuiandū q̄r sicut sompn⁹ inālis calorē suffocat nālem ꝛ extinguit sic ꝛ uigilie ināles cal'm resoluūt nālē. unde fit spūuȝ dep ditio ꝛ sequit̄ idigestio ꝛ inde supfluitatum aggregatio ꝛ cuȝ hoc ꝛ corporis cōsumptio unde ꝛ ptisis uel ethica mania ul' m'ia uel se nectus intempestiua ꝛ uite breuitas sequitur

Dixit Gordo. Uigilie in senibus bono mo do non sunt remediabiles ꝛ hoc est quia ra ro curantur siue reducunt̄ senex ad naturaleȝ dormitionem. Et uerificatur dictum eius de ultimis senibus in quibus nitrose m'tipli cantur humiditates. Est autem cura saha re duplex una generalis ꝛ cominis omnibus spetiebus eius. Et alia est pticularis singl'is spetiebus propria. Et utraqȝ duplici per

ficitur instrumēto scilicet dieta ⁊ potione. Et
dieta quidez cōis ē ut ois patiens sahara in
aere locetur humido uel humectato per infu
siones ⁊ aspersiones aquarum ⁊ sternimen
ta rerum humectantium in eo. Et sit aer
ad frigiditatem decliuis. Et sit camera obscu
ra priuata picturis in qua nullus fiat strepi
tus. nulla locutio fortis siue murmur. Et
sit iacens in lecto moli idest leui. Et adsit
ei blandi fabulatores delectabiles fabulas ꝓ
ferentes ⁊ aliquando adsint soni musicalium
instrumentorū dulciter ⁊ blande sonantiū aut
adsint cantatores submisse melodias dicētes
⁊ in os suuz unuz māgnuz meedruz thagētes
⁊ sic nihil defficit ei Dixit Aui. ex noticis
idest somnuz nocte inducentibꝰ ē sonus sua
uis instrumētoruz musicaliuz uel cantilene qui
sit subtilis ⁊ uniformis cum quo non est eze
chare. i. corda instrumenti uel uox grauez fa
ciens sonuz ⁊ si sit ibi sonus sit tamen equa
lis ⁊ non diuersus. Nam hic sonus suauis uł
saltem equalis trahit animaz ad attentionez
per audituz soni non interruptum modo per
reuersionez ad acutuz. modo ad grauē in qᵃ
attentione uniformi causatur somnus. Et
mihi uidetꝛ sonus eē suauis habere marsupiū
plenuz duchatoruz. unde uersus. Dū bursa m̄
sonat hospes fercula mihi donat. Et ꝓpte
rea dixit Auic. sonitus arboruz ⁊ sonitꝰ aqᵃ
ruz ⁊ alij q̄z plurimi hijs siliuz faciunt dormi
re. qꝛ sunt uniformes. Anima nāqz distracta
ab alijs sensibꝰ ⁊ auditui intenta suauiter ⁊ ī
eo fatigata retrahitꝛ ab eo ⁊ sic fit somnus.

Omne abiciatꝛ aīe accīs q̄zuis tristiᵃ de
preterito ad dormiēduz inclinet. letiᵃ tū dix
Silib inducatꝛ. Et omni utatꝛ quiete ⁊ ta
citurnitate oculos clausos tenēs. Fricatō
nes tū quedaz leues ⁊ blande fiant maxie cir
ca extrema. Et fomentētꝛ balneētur siue lauē
tur cum aquis decoctionuz reruz frigidaruz
⁊ hūectantiuz ⁊ proprie in principio accubi
tus appropinquante hora consuete dormitio
nis. Et dixit Aui. ex eis que dormire fa
ciunt febrientes ⁊ alios sahara patiētes. ē ut
ipsoꝝ extrema ligentꝛ ligatione faciente dolo
rem. Et coram ipsis ponatꝛ lampas ⁊ ꝑci
piatur ꝑntibꝰ ut multiplicēt cōfabulatiōes ⁊
ꝭmones. deinde soluantꝛ ligature repente ⁊ re
moueatꝛ lampas ⁊ precipiatur fabulantibꝰ ut
taceant repente ⁊ tunc dormient. Nam ibi
ē subita fatigatio uirtutis a lumine lāpadisꝛ ⁊
sonis ⁊ cōfabulatiōibus quibus subito seda
tis aīa intus cum spū retracta. fit sōpnus.

Hoc idem Auic. ponit. 3. 13° caᵒ de destructi
one appetitꝰ ⁊ 4ᶠ. prima. Cibi autem pati
entiuz sahara debent esse humidi actu ⁊ potē
tia sumpti ex somniferis aut cum eis deco
cti uel parati. Et dixit Auicena ei qui nō
habet sahara superfluum sufficit ut laboret ⁊
exercitetur scilicet usqz ad aliqualem fatiga
tionem ⁊ balnectur. ⁊ hoc ad resolutionem
superfluitatum drigmium ⁊ acutaruz ⁊ ad hu
mectandum. Et bibat aliquantulum boni
uini ante cibum ⁊ comedat cibum quoniam ī
iᵃ hora dormiet. i. stati. Pꝛcītit āt uinum
cibo ut ꝓueniat cū hūectatōe uel ut nō suꝑflue

sz ꝯueniēter euaporet ad capud ꝓhibēte cibo
sequēte ipm a suꝑflua euaporatiōe. Et pu
to ꝙ hoc uinuz debeat esse debile aqueū . uel
si fuerit potēs ꝯueniēter adaquatuz. tale enim
magis humectat et mite ⁊ ōbiliter euaporat.

Dicunt quidā abstineāt uigilantes suꝑflue
uinū acutuz purū et cibaria calida et sicca acu
ta salsa et acetositatis plurime. Et utatur
piscibꝰ bonis assatis suꝑ prunas uel elissis ⁊
carnibus edi et puloꝝ et agni alteratis cum
lactucis et cucurbitis ⁊ semie papaueris albi
et uti possunt ptisana ordeacea et farre et pa
ne loto et possunt ꝯdiri sua cibaria cum lacte
seminis papaueris albi. aut oleo amigō. dul.
recēti aut emulsiōe seminū comuniū frigido
ruz et utantur holere facto ex boragine buglo
sa spinacijs lactuca et folijs papaueris. Et si
militer possunt uti lactucis elissis. Cura uero
generalis per instrumētū potiōis cōpletur ap
proxiatiōe medicaminū dormire faciētiuz ⁊
ꝑ interius et per exterius inductoruz. In
quibus obseruādus ē cañ. frequēter positus
qui ē ꝙ a debilioribus incipiēdum et ab eis
maxie in quibꝰ nō ponūtur stupefaciētia q̄ si
nō suffecerint gradatiz et paulatiz ꝓueniendū
est ad fortiora et ad ipa stupefaciētia. Et
in approxiandis ab extra. Notat Gerardus
suꝑ uiatico . ꝙ ipa postq̄z ꝑ moraz tractaz fue
rint calefacta sunt amouenda et alia renouan
da qꝛ calefacta cū actuali caliditate calefaciūt
et augent sahara. Dixit Gilber. fomētatio
nes ēplastra inunctiones et alia q̄cunqz huiꝰ
ex narcoticis uel cuz narcaticis facta cauēda
sunt reumatica cā exñte. Ex leuibus aūt
ab extra approxiatis est oleū uioł inunctū ⁊
embrocatuz et auribus īmissuz et naribus et
olfatus uiolaꝝ et nenufaris et seqtur ipm ole
um nenufarinū et de papauere albo et ēbroca
factum ex decoctiōe uioł. et floruz nenufaris
et floruz cucurbite et papaueris et salicis et
uitis albe uinifere et lactuce. Et de debili
bus Dixit Gerar. suꝑ Uiatico. ē papauer al
buz distemꝑatuz cum lacte mulieris et albumi
ne oui super caput illinituz et est utile ualde.

Et Gilber. ponit ꝙ mulgeatur suꝑ capō lac
mulieris puellā nutriētis. Et ex sumptis
interius debilibus est emulsi semis papaue
ris albi bibita ⁊ sirupus eius. Inqt Dya.
et adducitur a Mesue terātur seminis papa
ueris albi. ℥. ii. aut ex corticibꝰ eius et semi
bus an. ℥. i. et fundatꝛ suꝑ ipm aq̄ fontis lib.
. S. et dimittatꝛ sic ꝑ horas sex aut octo deiñ
emulgeatur ex eis aqua et ꝓiciatur suꝑ ipaz
de zucharo ⁊ ꝓpinetꝛ in sero. facit eiz somnū
soporās bonū. Et si uis loco zuchari ponere
sirupū uioł. nenufarinū uel de papauere erit
fortius. Dix Ger. suꝑ Uia. populeon ꝙ so
lebat capiti aponi ad somnū ꝓuocanduz . s.
a salernitanis et alijs mł'tis auctoritate. Nyco
lay. in antidoᵒ suo capᵒ de populeon penitus
ē inutile ⁊ timēdū. Dixerūt Nicolaus de sacto
amādo ⁊ ꝯciliator ⁊ Genti. ꝙ populus arbor
ex cuius oculis populeon ꝯponitꝛ tanq̄z ex ba
si ē cał'a. Et decł'at hᵒ Symon. ianuēsis i
suis sinonomis et ob hoc populeon redditur
calidū nō sōpniferū. Mihi aūt uidetꝛ ꝙ po

pulcon ꝯſideratis ꝯponētibus ſit utile et cō
ueniēs in ſabara facta a nitroſitate hūiditatū
capitis. Et in hoc cāu dꝫ intelligi dictum
Nicolay. In alys aūt ſpēbus ſabara dico ipꝫ
nō ꝯpetere ut et illi dixerūt. Ex medicis aūt
fortibus in faciēdo ſompnū de approxiandis
exterius eſt oleum ſompniferū. qd̄ deſcribit
Meſ. auctoritate fily Sezar. mirabiliꝛ exptū
qd̄ ſic fit. ℞. opy. ʒ. x. ſemis lactuce. ʒ. viii.
iuſqami et mādragore. an. ʒ. v. et corticū papa
ueris. ʒ. xii. terātur contritōe groſſa et ꝓhice
ſuꝑ ea aq̄ aſpſiōis mādragore aut decoctiōis
eius et aq̄ decoctiōis corticum papaueris et
olei ſiſamini an. lib. i. et coq̄tur in uaſe dupli
ci. uſqꝫ ad ꝯſūptōeꝫ aquaꝝ et ex eo inūge frō
teꝫ et ſincipud. Et ſi ex eo caputpurgiū fe
ceris aut in nares inmiſis cōfert et ē exptū.
Dix Meſue. ēplm ex iuentione noſtra. ℞. ſu
ci lactuce et portulace ꝛ ſēꝑuiue et herbe iuſ
qami et ſolatri an. ꝑt. ii. farine fabaꝝ ꝛ ordei
an. ꝑt. ſ. opy circiter ꝑtis uni⁹ ſextā olei mā
dragore et roſ an. ꝑt iiii. mucillagis pſily ꝑteſ
. iiii. coquāt oīa ſil' donec fiat ſic pulmētuꝫ et
ꝑmittat ifridari et poſtq̄ capō ēbrocatū fue
rit ſupponat. Embroca ꝯueniēs. ℞. corti
cuꝫ papaueris et radicis mādragore ꝛ ſolatri
et floꝝ nenufaris an. M. i. ſemis iuſqami et
papaueris nigri et ſcis lactuce et ſpily an. ʒ. i
decoquātur in aq̄ fontis et deponat ab igne.
et p° fumo eius exalato. z⁹ recipiat ad faciē
et capō. Et poſtq̄ tepuerit ēbrocet ex ea ca
pud. Linimētuꝫ Serrap. et adducit a Me.
et ab Aui. ſꝫ Meſ. poſuit doſes ꝯponētiū ipꝫ
et ſic fit. ℞. croci. ʒ. yii. opy. ʒ. ſ. caſſie ligncc
. ʒ. ii. diſſoluat in oleo mandragore uel roſ.

Caputpurgiū conferens mirabiliꝛ. ℞. olei
uiol. nenufarini et de papauere et uini albi
debilis ꝛ olei ꝺ amigꝺ. an. ℥. ſ. opy. ℥. ſ. cro
ci. ʒ. i. miſceātur oīa et iſtillet ex eis ī nares.

Dixit Ser. ſuꝑ Uiatico. ℞. mādragorā et
ſemē iuſqami ꝛ opiū et terātur et cribellētur
et cōficiātur cū aq̄ cal'a et pauco lacte mlieriſ
et fiat illinitio. Et dix mādragora iuſqa
mū et ſtorax et paꝝ opy ſumātur et puluerizē
tur et ponat ſupra capud patiētis ſtatiꝫ dor
miet. Uel opiū mādragoraꝫ et auripigmē
tum cōtere et capiti ſuꝑ aſperge. Et ſi uis
ut excitet a ſompno forte acetum tepidum na
ribus inſtilla et ſternutatiōeꝫ prouca cum ele
boro albo. Emplaſtrum bonum et eſt glo
ſatoris. ℞. ſeminis portul' lactuce iuſquiami
et papaueris ꝛ mādragore et opy an. ꝑt. equa
les et ſupra caput ponat uel illiniat cum albu
mine oui et aqua roſ. Quidaꝫ docuit indu
cere ſompnū fortē. hoc modo. ℞. opy ſuci iuſ
quiami et ſuci papaueris nigri uel eius corti
cis et ſuci mandragore uel eius corticis uel
pomorū eius et ſuci edere arboree et ſuci mo
rorum rubi immaturarum et ſuci lactuce et
ſuci citue an. ʒ. i. cōmiſce hec omnia in uaſe
eneo uel blumbeo et exponantur ſoli in cani
cularibus diebus et ponatur in eo ſpongia ut
totum imbibatur et moretur in ſole donec
ſol in ſpongia totam humiditateꝫ cōſumpſerit

Cum autem opus fuerit incide de ſpongia
et teneatur ſupra os et nares donec ſompnū
accipiat et tunc remoue eam. Cum autem
excitare uolueris aliam ſpongiam aceto acu
to infuxam apponas et cum eo nareſ et den
tes frica et acetum in nares mite. Dixit
Mūdinus. iuſqamū in uino dulci coque et ex
eo unge nares labia et aures et ſtatim ſōpnū
inducet. Et dixit. folia iuſquiami poſita
ſub ceruicali cogūt dormire. Et dix ī deſpati
one uigiliarū et freneſis. pone in uno quoqꝫ
angulo domeſtico oculorum unam ſāguiſucā
et eiſ remotiſ pone ꝺ opio in plagis earum ꝛ
dormiet. Et dixit conbure lolium et puluerē
cum oleo uiolato conmiſce et pulſus frontis
et brachioruꝫ inūge. De hoc dix. aggregator
puluis loly cum oleo roſ uel albumine oui uꝉ
lacte mulieris timporibus ſuperpoſitus ex
pertum eſt. Et dix aggregator ꝙ agrimonia
capiti neſciētis ſuppoſita fac̄ dormire ſēper
donec excitatur niſi remoueatur et eſt ex
pertum ut Dixit. dicit ꝙ caput ueſꝑtilioniſ
inter pānos lecti poſitum fac̄ dormire. ℞.
terre ſigile. ʒ. iy. et diſtēꝑa cum aqua roſ et
aceto in modum unguēti et inūge ex eo ſolū
pedem. qm̄ ſōpnum ꝓuocat. Dix. mūdin⁹
frica dentes alicuius dormientis cū ſapone
ſiue muſſa ſūpta ex aure canis ꝛ ñ euigilabit
niſi magna ui. poſtea accipe unum ouū recēs
et aperies illios et crudum frange et ſtatim
ſurget. Et dixit oīo ad prouocādū ſōpnū
dic ſic in monte celior requieſcūt ſeptē ſācti
dormienteſ. Malchus malchimian⁹ maxian⁹
dyoniſius. Conſtantin⁹ iohēs et. Seraphin⁹
ſicut iſti requieſcunt nutu operis dei ſic iſte
famulus pleno ſōpno utat ipſo iuuāte q uiuit
ꝛ regnat deus ꝑ oīa ſcl'a ſcl'oꝝ amen. Dixit
Raſis primo ꝯtinētis. opiū ꝯuenit in paſſiōi
bus uigiliarū qꝛ inducit ſōpnū ꝛ ob hoc quie
ſcunt motus ꝛ minuūtur hūoꝝ diſſolones. ſed
debent dari cum oleo hūectantia ꝛ confortan
tia cerebꝝ. Dixit Dya. ꝛ adducit a Meſ.
opiū cuꝫ oleo ſuppoſitū. ſ. roſ. ſōpnum facit ꝛ
proprie ſuppoituꝫ cuꝫ licinio ſꝫ ē timoroſum
ꝛ' ꝑꝑ hoc oꝫ ut ꝑpetur ut poſſit extrahi qñcū
qꝫ uiſ añq̄ noceat ꝛ ſiliꝛ fit ex papauere nig°
Dico ꝙ ꝑpatio ē ut liget ſupōitoriū ex eo fa
ctuꝫ cū filo ex anū pēdēti. ꝛ ꝑcipiat aſtanti
ut cū uiderit patiētē īclinari ad ſōpnuꝫ exhat
ipm. Multi. n. ex hoc iā mortui ſūt ꝛ mlti cū
difficultate redierūt qb⁹ ñ fuit fc̄a ꝑdc̄a ꝑꝑa°
h idē fienꝺ ē ſi ī nares īmitteret ſꝫ cici⁹ ōbꝫ
amoueri. Suppoitoriū ꝟo fc̄m cū puluē radi
cū mādragore ꝛ zuc° ꝉ melle utile ē ꝛ magis
ſecurū. Dix. Sabriel ut pōit Meſ. cappur
giū ꝯferēs ſabare. Accipe opy croci corticuꝫ
papaueris. ꝛ caſſie. ſ. lignee añ. fiāt ex eis co
liria ꝛ diſſoluāt ī ol'o roſ ꝛ diſtilet ex eis in
nares. qm̄ exptū ē. Dix. A. qñꝫ ē neciuꝫ ut
tribuam⁹ ī potu hñti ſabara ſuꝑfluā kiratam
unā ex opio ut faciat dormire. ꝛ q̄uis kirat
ſit nomē pōderiſ. aliq tñ exponūt ꝙ ſit quodā
elctm̄ opiatū. Et. n. elt'ria opiata ſūpta dormi
re faciūt Et ex meliorib⁹ ī h cāu ē reqes. dix
Aggregator ſūmat reqes ad q̄titatem unius
caſtance cum ſyrupo uiol' uel lacte papaueris
Si ſiniſter oculus erity frigatur in oleo ꝛ re
ponatur in uaſe paruo. Si uolueris iducē

sõpnũ hõi extrahe ex illo modicũ cum stillo
⁊ mitte i aurẽ ⁊ stati dormiet. Et dicit̃ de
noctua. ꝙ qñ decolat̃ unus ei⁹ oculus rẽanet
aptus ⁊ alter clausus. pone quẽlz in suo oculo
qui tenuerit anulum oculi clausi dormiet ⁊ q
tenuerit anulũ oculi apti nõ poterit dormire
Et idez dicit̃ de grue Et dicit̃. ꝙ si cornu
caprinũ sub capite infirmi positũ fuerit dor
miet. Semen iũci hñtis astaz grossaz mol
lez bibitũ sõpnũ prestat sed caueat̃ nimi⁹ us⁹
eius. Et sucus floꝝ fabe capiti epithat⁹ sõ
pnũ prestat. Ex exptis i ꝓuocãdo sõpnũ ẽ
empl'm qđ sic fit. ℞. farine ordei. ʒ. iiij. cor
ticis radicũ mãdragore seis iusqami albi cor
ticũ papaueris an. ʒ. ij. seis lactuce ⁊ portul'.
uiol' ⁊ floꝝ nenufaris an. ʒ. i. dissoluant̃ oĩa p̃
dicta in sucis solatri uiolarie herbe iusqami
⁊ mucilagine psilij. deinde addat̃ olei de mã
dragora de nenufare de papauere ⁊ de amigđ
dul'. an. ʒ. i. ⁊ decoquant̃ donec reducant̃ ad
formaz pultis ⁊ cũ coctũ fuerit supimittatur
lac mulieris puelã lactãtis in quo dissolutum
fuerit opiuz circiter. ʒ ʃ. ⁊ bñ icorporent̃ ⁊
ex eo extendat̃ sup caput p⁹ embrocationem
⁊ renouet̃ frequẽter si expediẽs fuerit. Cu
ra uero pticularis uariat̃ ẽm uarietatẽ suaꝝ
spẽrũ ⁊ cãruz Jnquit Mes. si ẽ a mã cure
tur qualitercũqz sit. s. cuz purgatiõe ei⁹ q̃cun
qz sit mã sicut in spẽb⁹ sode diximꝰ q̃z oz ut
prius eñet̃ ⁊ deinde ad sintho^a pueiat̃. Ait
.n. Ser. localia i cã mãli nõ fiãt n^l p̃missa pur
gatiõe eius nisi instãte magna necitate qua
sinthomati potius obuiandũ ẽ q̃z morbo. Cu
retur ẽt cuz dieta sibi ꝯueniẽte. Dix. A.
hñs sabara ex siccitate utat̃ cibis hũidis ⁊
balneis tempatis. s. aque dul. tempate in cal'i
tate ⁊ sil'r aeris tẽpati. Et subdit ꝙ si bal
neũ ipm nõ facit dormire hoc erit pp alteraz
duaruz causaruz. Aut q2 corpus ẽ positũ i po
testate siccitatis q2. s. corpus ẽ ita exicatũ ꝙ
balneũ non potest corrigere ipm nec reducẽ
Aut corpus est põitum in potestate hũorum
maloruz quos balneuz eleuat ⁊ agitat quoruz
eleuatione ad superiora ⁊ agitatiõe sequitur
lesio in cerebro ⁊ sabara. Et oz dix. Aui.
ut defat cogitationez ⁊ coytũ ⁊ laborez quia
esicant ⁊ utant̃ quiete ⁊ tranquilitate. Et fiãt
fricationes inferiorũ pedũ. i. extmitatũ iferio
ruz cuz oleis hũectãtib⁹. Et dixit. Aui. ꝙ
hñs sabara a cal'itate cũ hoc. i. cũ siccitate uta
tur p̃dicto regie cũ additiõe in regie frigido
ruz ita ꝙ utat̃ fris ⁊ hũidis. Et dixit. qñz y⁹
freqñter ponit̃ semen papaueris in sorbitiõi
bus coꝝ Dix. A. hñs sabara ex nitrositate
hũorũ alienet a se oĩe acutũ ⁊ salsum. Et utat̃
piscib⁹ petrinis ⁊ carnib⁹ subtilib⁹ cũ pauco
sale. Suplẽt ⁊ hñs sabara ex colera alienet
oĩe acutũ ⁊ dulce ⁊ oĩe ꝯuertibile in colerã
Sil'r hñs eã ex col'a nigra uitet oĩa cibaria
gnãntia ml'iaz que dicent̃ in cura ml'ie. Dix
. A patiens sabara ex siccitate utat̃ assiduita
te iunctiõis capitis cũ oleis hũectatis ⁊ emb'
sione lactis maxime ouini supra caput ⁊ attra
ctione dictorum oleorum naribus ⁊ criste
rizatione ipsorum idest iniectione in auri
bus sicut est oleum uiolatum ⁊ de salice ⁊

de cucurbita et de amigđ. dul. Et iter alia
olea cõpetit oleũ đ nenufare Jnuctio ꝯueniẽs
humectans. ℞. olei uiol' et nenufarini et đ pa
pauere et olei de cucurbita et mucillagis psil
lij ⁊ cuſci an. ʒ. i. butiri et adipis recẽtis pul
li et agni lotoruz in aqua fria. an. ʒ. ʃ. ⁊ cere
albe. ʒ. ʃ et cõponatur ex eis unguentuz. Et
ualet si addatur piguedo ranaꝝ ul' ãguille. Et
đr ꝙ si de piguedine gliris ungãtur manus ⁊
pedes patiẽtis sabara ꝙ dormiet. Patiẽs
ꝟo sabara a caliditate regat̃ cuꝫ embrocis in
unctionib⁹ et alijs fris. Dixit Mes. ꝙ ysaac.
inqt ẽbroca curãs insompnietatez et sabara
a cã calida et acuitate fiat cuz aqua in qua pa
pauer et semẽ lactuce rose uiole et nenufar et
folia salicis et ordeũ excorticatuz et semẽ ius
qami et portul' et sil'ia cocte fuerint. Et capi
ti fiat empl'm ex folijs portul' et lactuce et ra
sura cucurbite lenticula aque et sempuiua ag
gregatis cum mucillagine psilij et oleo de mã
dragora et infriantũ capiti superponat̃. Di
xit Aui. Si fuerit ex caliditate cuz siccitate.
curet̃ cũ p̃dictis i cura fẽe a siccitate fẽa ad
ditione ad infridanduz ita ut fiat admistratõ
rasure cucurbite ⁊ portulace mucillaginis psi
lij. uirge pastoris sempuiue ⁊ silĩũ. Sabri.
suffumigiũ cõferẽs sabare a cã calida. ℞. rosꝫ
uiol'. folioꝝ salicis. an. ʒ. i. sandaloꝝ. ʒ. ʃ. flo
rum nenufaris. ʒ. iii. cortic̃. papaueris. ʒ. ij.
et ponãtur in ãpulla uitrea et ipleat̃ aqua rosꝫ
et obturet̃ orificiuz eius deinde buliat super
cinere calido usqz ad ꝯsumatiõez tercie ptis
deinde de opturet̃ orificiũ uasis. et patiẽs in
de fumũ recipiat. s. ad faciẽ os et nares. Qđ
si fuerit ex colera rub. dixit Uia. lauanduz ẽ
capud cũ aqua ubi papauer et semẽ lactuce. ⁊
uiole et sil'ia sint đcocta. Et linitio ẽ faciẽda
cuz oleo uiol' ⁊ suco lactuce. ul' cũ oleo lactuce
et suco portulace. Et in sũma curet̃ curatiõe
frenesis colerici. Et si fuẽit ex colera nigra
dixit Uia. Juuat fundere aquã capiti in qua
camomilla melilotũ anetũ cortex papaueris
semen malue ⁊ sil'ia sint cocta. Dixit Silb.
cum alijs sompniferis quomõlibet approxia
tis aliqua misceãtur calida ut camomilla mel
lilotuz anetuz et similia. Dixit Rasis. prio
cõtinẽtis inquit lethus oleum auellanarum ẽ
leuitati capitis. s. inducende multum utile si
cõmedatur uel instilletur in nares. Et oleum
sisami amigdo. s. ducium et auellanaruz simul
mixta equali pondere et instillata per nares
ꝓuocant somphũ et reddunt cerebrum multũ
ponderosum bone dispõnis. Et ego puto
ꝙ ualeat in hac spetie sabara. Amplius cu
retur curatione ml'ici apostematis cerebri.
Et in facte ex flegmate salso. dixit Uiaticus.
lauandum est caput cuz aqua in qua camomil
la sansucus et anetum sint decocta. Dixit
Aui. in facta ex nitrositate ⁊ salsedine euacue
tur materia. s. cum medicina sibi cõueniente
et assidue fiat inunctio capitis cum oleis sua
uibus tepidis. s. cuz anodinis Dixit Mes.
auctoritate ysaac. ẽbroca ꝯferẽs sabare a cã
frigida. ℞. florum camomille florum mellilo
ti florum aneti corticuz mãdragore et sansuci
an. pt. equales decoquantur in aqua ad cõsum

ptionē tertie ptis et fūdat̄ sup capō ex ea de inde ligetur caput et cohopiatur pānis. Ga briel. suffumigiū in sabara et a cā frigida. ℞. floꝶ camomille et aneti an. ℥. ii. mellilott .ʒ. viii. corticē mādragore cassiel. sgnāti an. ʒ. iii corticū papaueris. ʒ. viii ligni al. boni ʒ. ii ʃ et fiat de hys sicē in supiori fumigio diximus Et de ꝓuocātibus somnū calidis ē oleū ane tinū illinituꝫ capiti ⁊ ēbrocatuꝫ et silr̄ oleum yrinū. De spē tn̄ a nitrositate ꝓueniēte dix Aui. cuꝫ ista spēs accidit senib⁹. s. decrepitis ipa est praua. quia in eis semp fit mē nitrose multiplicatio. Nec sustinent medicias solutias fortes cuꝫ qbus educi debēt fl'a nitrosuꝫ cum sit grossuꝫ. Cura tn̄ eius sublandiēs ē dix Aui. ut hn̄s eaꝫ utatur ēbroca cuꝫ aqua in q̄ decocta sint ordeū et camomilla ⁊ matricaria et nō aliud qꝛ ista subtiliant et resoluunt et re mittūt acuitateꝫ salsedinis. unde faciūt bene dormire et odorēt oleū de matricaria uel yri nuꝫ uel de citro. Supplēt q̄ꝫuis nō possint purgari cuꝫ fortibus ipi tn̄ sunt purgandi cū debilibus eligēdis ƀm tenoreꝫ uirtutis ipoꝶ.

Cura sabare cōitatis ꝯplet̄ eisdeꝫ intentio nib⁹ q̄ dicte sunt in cura subeth cōitatis euan do diuertendo ꝯfortando cerebrū ne recipiat et ꝓhibendo ascensuꝫ hūoruꝫ uel uaporuꝫ ad ipm. Et spāliter i facta i febrib⁹ dixit Aui. multotiēs datur hn̄ti ipaꝫ dyaiecur. i. dyapa pauer puꝶ. et hoc siue in syrupo siue in eli'co qm̄ facit dormire. Et qn̄ꝫ in multa instantia uigiliaꝶ. oꝫ ut roboret̄ pmiscēdo ei granū. ʃ. opy et usqꝫ ad grana. ii. Et qn̄ꝫ sufficit in fuxio eius i syrupo de papauere. Et oportet dixit Aui. ut hn̄s eam utatur ablutione faciei et embrocis. s. sup caput ⁊ sup extrema facıs cum frigidis et humidis et inunctiōe tiporū cum oleo de papauere et lactuca. Erut pona tur in sorbitiōibus eius semen papaueris .s. albi. Et qn̄ꝫ dixit ipe est necessarium stupefa cere cum narcoticis antidotis et cum narco ticis exterius approxiatis dictis supra. Et p̄dicta cōueniūt in febrib⁹ de materia subtili calida. qm̄ si in febribus humor ad cerebruꝫ descendens faciens uigilias fuerit grossus. tunc dixit Auic. fiat capiti emplastrum ex ca momilla et mellilot o et rob. i. sapa. [illegible] esue inquit mahumeth a Rasi. cōfectio troc̄. confe rentiū ad sabara cū febre et acuitate et sedāt inflāmationeꝫ et alienationē et auferunt sitiꝫ uehementeꝫ. ℞. seminis lactuce portul' et pa pauris et citruli et cucurbite excorticatorū an. ʒ. v. suci liqritie amidi dragaganti et opii an. ʒ. i. ʃ. terantur omnia sicut alchohol et fi ant troc̄. cum mucilagine psilii. dosis eorum a. ʒ. ii. usqꝫ ad quatuor cum aqua frigida. Et quando necessitas est maior cum aqua la ctuce aut cum aqua citruli et similium. Et de hac cura amplius dictum est in sermone d̄ febribus tractatu ad succurrendum acciden tibus cōsequētib⁹ febrib⁹ in ꝓprio capitulo

Amplius de sabara ꝓcedente a cōitate sto machi uel alterius particularis membri oꝫ ut recursus fiat ad ea que dicta sunt in cura sode cōitatis hoc addito qꝛ oportet pmisceri cū eis ea que faciunt ad sōpnū inducēdū. Ue runtn̄ si fuerit ex crapula l' indigōne aut mul titudie comestoꝶ curet̄ cū uoitu ⁊ abstinētia ⁊ usu reruꝫ facientiū cibi digōnē bonā ⁊ ꝓhi bentiū uaporē ascendē ad caput. Dix. gord̄ si fuerint uigilie supflue. pp accn̄tia aie curen tur cū amotiōe illoruꝫ ⁊ cū leticia ⁊ ordinent̄ instrumēta musicalia ⁊ cātilene in ꝯtriū ei⁹ cu ius sunt accn̄tia aie. Et si fuerint ex fluxu uentris restringat̄ ⁊ maxie cū apositorys ad tenasmonē que sedant fluxū ⁊ faciūt dormire

Et si fuerint ex dolore mittiget̄ dolor. Et si fuerint ex coytu ⁊ nimia inanitōe utant̄ re gimie resūptiuo ⁊ hūectatio. ⁊ iniungāt̄ quies ociuꝫ ⁊ balneum. Et si fuerint ex nimia clāi tate loci ponant̄ in loco obscuro. Et si fue rint ex cal'itate uel siccitate aeris ul' usu bal nei esicātis adducat̄ dispō in opoituꝫ. Et si fuerint ex potu uini acuti uel mlti. Aut esu uiparū adducat̄ regimen infriati⁹ ⁊ hūectati uuꝫ. Et silr̄ adducendū ē regimen i ꝯtriū cuius cūqꝫ cāe inducētis sabara.

Sūma quinta de lesionibus opōnuꝫ cerebri.

Capl'm primū de lesiōib⁹ ꝟtutuꝫ cere' i gnāli

Irtutes Non egrotant nec corrūpunt̄ neqꝫ in aliquo suscipiūt dimutō neꝫ Si aūt al'n ab auctorib⁹ re piat̄ ꝙ uirtutes egrotēt corrū pant̄ uel diminuant̄ nō intelligat̄ hoc de se eē sꝫ in respectu ad opōnes quas ꝟtus illa habꝫ ef ficere que nō debite fiunt ab ea pp lesionem exn̄teꝫ in organo uel organis eis ex mor⁹ ali quo subiectie exn̄te in organo uel organis ip sis per ꝓprietateꝫ uel cōitatē Dico autē ꝙ prout appuit in sermone seqn̄te in omni opa tiōe tria māx considerant̄. s. sb̄a siue essentia opōnis forma ei⁹ ⁊ ipsius q̄ꝫtitas. Et idō ƀm ipsa tria uel aliqd̄ ipsoꝶ attendit̄ lesio in opōe. Nā id qd̄ ledit opatiōnē ledit aut quia inducit opositū essentie ipi⁹ opōnis. Et ƀm hanc lesionē sumit̄ una species eius dicta de structio seu ablatio siue priuatio opōis. Aut ledit p id qd̄ iduc̄ opōitū forme opōis exn̄tis ƀm nām inducēs formā p̄ter nām. Et ƀm h̄ inducit̄ alia spēs lesiōis que d̄r corruptō seu pmutaᵒ opōis. Aut ledit̄ p id qd̄ induc̄ oᵐ q̄ꝫtitati opōis exn̄ti ƀm nāꝫ inducēs q̄ꝫtitatē preter nāꝫ. Et ƀm hoc sūt̄ 3ᵃ spēs lesiōis que didit̄ i duas. ƀm ꝙ dupl'r p̄t iduci oᵐ q̄ꝫ titati opōnis exn̄ti ƀm nāꝫ. Nā aut dimuit de q̄ꝫtitate ei⁹ aut augmētuꝫ efficit in ipa ⁊ p̄ ma spēs uocat̄ dimutio ⁊ 2ᵃ uocat̄ augmentuꝫ

Notāt ꝙ q̄ꝫtitas opōnis consid̄at̄ dupl'r uᵒ mō absolute iq̄ꝫtū debet̄ toti spēi l' toti clima ti l' toti uni ꝯpl'oni ut sanguince ul' col'ice. ⁊c̄. Alioᵒ ꝓut ꝯhit̄ ad ididuū hᵒ l' illō. Et utᵒ qꝫ mō ꝯsiderata hēt latitudinē intraqꝫ p̄t mi nui ⁊ augeri sine lesione considerāda a medi co curatiuo. Cū ꝟo ex latitudinē illaꝫ egressa fuerit lesio tc̄ ipa opō d̄r lesa ⁊ eget corectōe Que tn̄ ꝯsid̄at̄ potissime a medico ex dictis duabus q̄ꝫtitatibus opōis ē iᵃ q̄ ē ꝯcta ad in diuiduū qd̄cūqꝫ sit illud ⁊ quidē dimuᵒ opōis

dicta ſp ē leſio corrigēda dicta deiectio opō
nis ſeu debilitas ꝟtutis faciētis illā opatōez
Augm̄tū ꝟo opōnis p̄dc̄m ſigdē fuerit ab
ſolutuȝ excedēs .ſ. om̄eȝ q̄ntitatē opōnis rep̄
bileȝ in aliqͦ hōiuȝ ſm nāȝ ſp ē leſio ſiue d̄fe
ctus corrigēdꝰ ſicͭ appetitꝰ caninꝰ ⁊ ſatiriaſ. ſ
⁊ ſil'ia. Aut ē ꝯctū ad ſpāle indiduū ſicut
cuȝ augeť aliq̄ ſpālis opō in aliqͦ hōie reſpe
ctu eiꝰ qͦ̄ ieſt ei ſm nāȝ eius. Et hoc augm̄tū
qn̄ȝ ē leſio ⁊ qn̄ȝ n̄. Eſt āt n̄ leſio qn̄ opaͦ
illa exn̄s ē ꝓportiōata alicui alteri opōni ſicͭ
ꝟbigratia. Appetitꝰ digōni debȝ eē ꝓportio
natꝰ cū opōe ſibi ꝓportionata ābo ꝓportiōa
liter augenť. unde augm̄tū appetitꝰ exiſtens
ꝓportionatuȝ augm̄to digōis nō eſt leſio nec
eꝯͦ ⁊ conſil'r in alijs Sȝ bn̄ tunc eſſet leſio
qn̄ una augereť ⁊ non alia uel non ꝓportiōa
bil'r augereť ſicͭ qn̄ appetitꝰ ē maior q̄ȝ digō
Aut qn̄ ꝟtus retētiua retinet pꝰ q̄ȝ digeſtiua
ſuā ꝑfecerit opōneȝ ⁊ ꝯſil'r in aliis tale .n. au
gm̄tuȝ opōnis ē leſio dicta augm̄tū ſiue inten
ſio ſiue uehemētia ſiue ſupfluitas opōis illiꝰ
Sic ergo ſpecies leſionis opōnis ſunt tres q̄
ruȝ una ſubdidiť. Dixit gal'. in tegni. Actō
leditur aut leuiter .i. dīnute aut mediocriter
.i. corrupte aut oīo non fit q2 .ſ. aufertur. Si
mil'r. A. p̄. 2ͣ cͦ. de accn̄tibꝰ ⁊ ſignificatōi
bꝰ. dix. opōnū augm̄ta nocum̄ta ſunt ſm tres
modos. opōnes .n. aut minuūť. ſicͭ cū ocl'i mi
nuiť uiſio ⁊ rē uidet minoreȝ a ꝓpinquiori
ſpatio. ⁊ ſicut ſtomacus cuȝ diutius digerit ⁊
tardius minorē q̄ntitatē cibi. aut mutanť. i.
corrūpūtur ſicͭ cū ocl'us uidet. id qͦ̄ nō eſt aut
uidet. rem non ſicut ē. Et ſicut ſtomacꝰ cuȝ
cibuȝ diſſipat ⁊ ipm̄ male digerit. Aut d̄ſtru
unť ſicut oculus cuȝ nō uidet ⁊ ſtomacꝰ cum
nullomō digerit. Et ſil'r om̄s auctores d̄ hac
mā loqn̄tes dixerūt. Ait Auer. coll'ȝ 3ͦ. leſio
que ſupuēit uniuerſal'r mēbrorū actiōibꝰ ⁊
paſſionibꝰ ē tribꝰ mōis. unꝰ ē ut opatio men
bri ceſſauerit ut ſit ꝓpinqͣ priuatōis pecca
to. 2ꝰ ē ut ſit dīnuta a ſuis nālibꝰ opōnibꝰ
Et 3ꝰ ut ſit ꝑmutata ad malas opōnes.
Non aūt expſſerunt auctores de leſione ſcd̄m
augm̄tuȝ q2 illā incluſerūt ſub leſiōe dinutio
nis. uno gͦ ꝯtrioꝝ poito datur intell'i reliquū
Et ideo cū poſuerūt leſionē ſȝ dīnutionē de
derūt intell'i eā q̄ ē ſm augm̄tuȝ. Et ꝙ ita
ſit patet ex eo qͦ̄ de leſiōe ſȝ augm̄tū d̄termi
nāt ut d̄ augm̄to famis de uehementia ſitis ⁊
alijs pluribꝰ Expſſerūt āt auctores leſiōeȝ
ſm dīnutionē ⁊ tacuerūt eā que ſm augm̄tum
maxime ꝑꝑ duas cās quaꝝ una eſt quia leſio
dīnutatiōis freq̄ntius ꝯtingit. Et alia ē quia
d nutio in oī opōne euenire pōt Augmentum
autē qͦ̄ eſt leſio nō pōt in omnibus euenire.
Nō enim ledūtur opōnes ſm augmentum niſi
ille q̄ hn̄t ordinem ⁊ ꝓportionem adinuicem
ſȝ nāȝ. q̄ ꝟo nō hn̄t ordinē ⁊ ꝓportōnē ad ali
as opōes ſȝ nāȝ nō ledūť ſȝ augm̄tū ⁊ hoc ſȝ
quoſdā. Alii tn̄ dn̄t ꝙ i oibꝰ opōnibꝰ pōt
euenire leſio ſcd̄m augm̄tū. ſȝ n̄ i oibꝰ ita mā
feſte appet ſicͭ dīnutiōis leſio. Et dicunt ꝙ ī
opōnibus ſenſitis leſio ſm augmentuȝ uocať
uehem̄tia ſenſus de qua auctores aperte de
termināt maxie ſenſuū ꝑticulariū exteriorū

Notant ꝙ auctores cū dicūt tres eſſe ſpēs le
ſiōis opōnuȝ nō intelligunt ꝙ oēs tres ſpēs
poſſint ī unaquaqȝ opōne euenire uita rema
nēte. Deſtructio eīm hanelitꝰ nō pōt cōtin
gere cū remanētia uite. Uolūt gͦ auctores ꝙ
opatio que lediť nō pōt ledi niſi altero dicto
ruȝ triū modoꝝ. Notāt. in opōnibus ſenſuuȝ
opōneȝ eē corruptā poſſe dupl'r itelligi. Uno
mō rōne obiecti p̄ͦ. imp̄mētis. Alio mō rōne
obti. 2ͦ imp̄mētis. Exēplū in ſenſu guſtus
Cuȝ omnia q̄ guſtātur appent amara ꝑꝑ uapo
rē colere ſua amaritudine inficiēteȝ linguaȝ.
tūc opatio eius ē corrupta. ſȝ nō rōne p̄mi im
p̄mētis qͦ̄ ē uapor colere. q2 ſm hoc indicat
ſenſus id qͦ̄ ē. ⁊ qͦ̄ dȝ iudicare ſȝ ē corrupta
rōne ſcd̄i imp̄mētis qͦ̄ ē cibus uel potꝰ de qͦ
Iudicat qͦ̄ nō ē ⁊ qͦ̄ nō dȝ iudicare. Qui
daȝ dicūt ꝙ omnis ſenſatio in quocūqȝ ſenſu
aduenīēs . q̄ ſm nāȝ nō dȝ ꝑuenire in aliquo
indiuiduo illius ſpēi. eſt opō leſa. ꝑ tanto ꝙ
ſenſui ineſt illa. q̄ ſm nām non dȝ in eſſe. Et
talis opō ſic leſa reduciť ad opōnē corruptā.
mō ſm nāȝ nulla ſenſatio a cā intrinſeca pōt
alicui ſenſui ſm nāȝ ineſſe cum nullus ſenſus
poſſit ſentire ſm nāȝ niſi ſenſibile ab extra.
Et .n. cum aliqs ſenſuuȝ ſentit nullo obio
eius pn̄te extrinſecus d̄r habere opōneȝ ſuā
leſaȝ que reduciť ad corruptam. Opōnes
itaqȝ ꝟtutuȝ ſenſitiuaꝝ taȝ intrinſecaꝝ q̄ȝ ex
trinſecaꝝ dictis tribꝰ mōs ledi pn̄t. Opō
nuȝ aūt ꝟtutū ſenſitiuaꝝ interioꝝ quas qdem
ꝟtutes morales appellāt leſionē qdaȝ leſionē
mētis appellant. Mens eīm rep̄itur aliqn̄
ſumi ꝑ oībus ꝟtutibꝰ ipis ſenſitiuis interio
ribus. q̄ntuis auctores ꝓprie mēteȝ accipiant
ꝑ ꝟtute reſidēti in 2ͦ uētriculo cerebri cogi
tatiua ſiue extimatiua ſiue itellectu. Gal'. quo
qȝ in ꝯmēto affo. qcūqȝ dolētes ⁊ c. rep̄hēdit
eos qui ex ſerie ipius affo. accipiebāt mēteȝ
ꝑ uirtute tractia. Haꝝ aūt opōnū leſionē qui
daȝ appellāt deſipiaȝ. Auctores quoqȝ deſi
piaȝ ꝓprie adaptant leſioni ꝟtutuȝ medii uen
triculi cerebri. Et ſil'r quidā leſionē opatio
nuȝ dictaruȝ ꝟtutuȝ ꝑmixtionē rōnis ſeu alie
natiōnē appellant. q̄ntuis impꝓpe. ſm tn̄ hoc.
Gal'. 3ͦ de interioribꝰ qui a Raſi. in ꝯtinēti.
appellatur liber mēbroꝝ dolentiū. ait ut prio
pōitur ꝯtinētis. cal'o. 3ͦ oēs ſpēs ꝑmixtiōis
rōnis impꝓpe uel largere ſūmendo ꝑmixtiōeȝ
rōis ꝑ leſiōe. ſ. qualȝ opōnuȝ cuiuſcūqȝ dcāꝝ
ꝟtutuȝ moraliū ſunt tres. Nā ipe ſicut aliaꝝ
ꝟtutuȝ opōnes ut dcȝ ē ledūt tripl'r. Ait Aꝟ
coll'ȝ. 3ͦ iſtis ꝟtutibus adueniūt accidētia ſȝ
modū ſm quē eueniūt alijs hoc ē aut ut corrū
pātur. i. auferātur aut diminuāť aut ꝑmutētur
ad malas opōnes. Aui. quoqȝ. 3ˡ. p̄ͣ. d̄ leſiōe
haꝝ opōnuȝ ꝑticl'ariter ꝓcedēs ⁊ prio d̄ ꝟtu
tibꝰ reſidētibus i p̄ͦ et anteriori uētricl'o ce
rebri dix ꝟtuti ymaginatie ⁊ ſenſui cōi ſiue
fātaſie accīt nocum̄tuȝ. aut ut deſtruať. aut ut
diminuāť l' debiliteť aut ut corrūpať ſeu ꝑmu
teť Et ſequēs ad leſiōeȝ ꝟtutū reſidētiū in
medio uētriculo cerebri dix. ex nocum̄tis ex
tiatie ſeu cogitatie et itellectꝰ ⁊ medij uētricl'i
cēbˡ ē corͦ accipiēs h̄ corruptōem large ꝑ oī
ſpe leſiōiſ. Et iō dȝ expōi corͦ. i. leſio q̄ aut ē

destructio delectio siue ablatio eiꝰ ⁊ uocat̃ iᵃ
spẽs infantilia. eo qꝺ dispõni infantiuꝫ sil'at̃
quoruꝫ ẽ quasi ꝺ nullo cogitare. uocat̃ etiam
amẽtia ab a qꝺ est sine quasi sine mente quia
sine cogitatione ⁊ intll'ctu. Aut ista lesio ẽ
debilitas ⁊ dĩnutio ⁊ uocat̃ stoliditas. Aut iᵃ
lesio est cor°. ⁊ pmutatio ⁊ uocat̃ rõis pmix
tio mentis pmixtio. Alienatio ⁊ disipia. Bo
na. n. opõnũ cogitatiue ⁊ itell'ctꝰ pductio me
rito uocat̃ sapia ⁊ mala desipia qꝛ utrꝫ cogi
tatiua inter uirtutes sensitiuas morales i opã
do ẽ pfectior ⁊ dignior. Uocat̃ etiã aliqñ
ista spẽs fantasia. unde 3° de interioribꝰ dix
gal'. passio que dicit̃ fantasia nõ ẽ nisi intelle
ctus cor°. Et dixit. Auic. de lesiõe uirtutũ
tertij ⁊ posterioris cerebri ⁊ mẽorial' ꝟtutis
nocumẽtis ẽ aut ut debilitet̃ aut ut destruatur
aut ut pmutetur ⁊ corrũpat̃. Auctores q°
qꝫ oĩs lesiões pdictas frequenter appll'ant
corruptioneꝫ large sũmendo corruptionẽ ad
oĩs spẽs lesionuꝫ dictarũ ut patet per Aui.
c° de corruptõe ymaginatõis ⁊ c° de corrupti
one memorie. ubi corruptionẽ sũmit pro oĩ
spetie lesiõis earuꝫ. Predicta quoqꝫ nocu
menta euẽire pñt sil' in opõnibus oĩuꝫ dictaꝝ
uirtutuꝫ cõicato nocumẽto cerebro toto ⁊ om
nibꝰ uentricl'is eius. Et põt nocumẽtũ eue
nire in opõnibus uniꝰ uel duarũ ex eis aᵃ ul'
alijs remanẽtibꝰ saluis. Ait. n. Gal'. 3° de
interioribꝰ ⁊ sic ponit̃ primo ꝯtinẽti s. aut sẽ
sus corrũpit̃. s. cõis ⁊ ymaginatio cogitatio
tamen ẽ sana sicut contingit ei qui uidit sup
pãnos suos uermes uel pilos ⁊ uoluit ipsos
euellere. Et ymaginat̃ alia per hanc uiam
que non hñt i se certitudinẽ ⁊ credit ipa oĩo
certa. Sicut eẽt ille qui credebat uidere ⁊ au
dire sonitꝰ fistularuꝫ in una parte camere sue
absꝫ cessatiõe nocte dieqꝫ. Aut eius sensꝰ
. s. cois est sanus ⁊ ymaginat̃ res ꝭm ꝙ sũt sꝫ
cogita° ẽ corrupta sicut ille pbiciẽs pectines
de lana ⁊ alia uasa domus p fenestraꝫ. cuiꝰ sẽ
sus erat sanꝰ. sed cogitatio corrupta. noĩabat
. n. quãlibꝫ illaruꝫ rerũ ppio noĩe. ⁊ ibat ad
res piectas ⁊ qꝛ cogitatio eiꝰ erat corrupta
oĩs illas res pbiciebat inferiꝰ. Dix. A. ĩ
ꝟtute seu ꝟtutibꝰ pmi uẽtricl'i pt euenire no
cumẽtũ ñ lesa cogitatĩa siue extimatĩa l' rõnali
ꝟtute sic̃ accit abucali medico de q° recitat
Gal'. coꝺ 3° de iterioribꝰ. Dix. gorꝺ. qñqꝫ
corrũpit̃ ymagiᵃ q̃ ẽ ꝟsꝰ ptẽ añriorẽ cerebri
sic̃ Gal' narrat de seipso ꝙ euellebat pillos a
uestimẽtis ut pꝫ 4° de acũti ⁊ mor°. Et aĩ
ci sui dixerũt ꝙ moriebat̃. Et ipẽ aduer
tens ad dicta coꝝ ⁊ ꝯsiderãs ꝙ rõ erat salua
⁊ sil'r mẽoria rogauit eos ut iuuarẽt ipꝫ ⁊ eua
sit. Et al'n rõ ẽ lesa ⁊ alie due ꝟtutes sunt
salue. Et al'n ledit̃ mẽoria ⁊ alie nõ sunt le
se. Dixit Gal'. 3° de interioribꝰ. memoria
aliquando permanet cum cogitationis passio
ne. Et aliquando ablatio memorie est cum
cogitatione scilicet salua. Et aliquando hee
due auferuntur cum passione que dicitur litã
gia. Et subdit ꝙ oĩ passiõi que stupida est
euẽit istud. Dixit Auicena facilius est ut
cogitatio ledatur idest uirtus medij uentricu
li ⁊ sequatur alinatio idest ipsius uirtutis

lesio ad nocumẽtũ factũ i mẽoria. qꝫ eꝯ° . s. ꝙ
nocumẽtuꝫ i mẽoria sequat̃ nocumẽto exñte
in rõne. Et idẽ põt itelligi quoad ymagia
tiuaꝫ. Et dñt qdã ꝙ p faciliꝰ Aui. h itelle
xit minꝰ malũ. Et rõ ut sic ẽ qꝛ cogitatĩa uir
tus ẽ pncipalior ⁊ nobilior. Et alij dñt ꝙ
p facilius intellexit frequẽtius. et hoc erit pp
duas cãs. pma ẽ qꝛ posterior uẽtriculus cere
bri ẽ durior qꝫ medius et p maioreꝫ duritiẽ
magis resistit alteranti. ergo eo leso faciliꝰ
erit ledi mediũ et anteriorẽ. Sꝫ qꝫuis an
terior uel medius uẽtriculus ledat̃. nõ tñ fa
ciliter ledit̃ posterior cuꝫ magis resistat. 2ᵃ
cã est qꝛ opõ cogitatiue magis dependet ab
opõne mẽorie. s. p id qꝺ sibi mẽoria mistrat
quã depẽdeat opõ mẽoratie ab opõne cogita
tiue. pꝫ hoc qꝛ mẽoratĩa falsa repñtans cogi
tatiue. fac̃ appere in ea nocumẽtuꝫ ut uideat̃
in opõne eius error. Si eim mẽoratĩa põit
spẽm inimici corraꝫ cogitatiua loco spẽi ami
ci. tũc cogitatiua iudicat inimicitiaꝫ esse ubi
ẽ amiticia. Sed si cogitatiua errat in iudi
tio. Nõ sic appet ex hoc error in mẽoratĩa.
quia si memoratiua retinet iudicium cogita
tiue sibi datum siue uerum sit siue falsum ipa
dicit̃ esse sana. Et pbant hoc ideꝫ. Naꝫ i
puectis iudicia cogitatiue magis pendent a
rebus in mẽoria reseruatis. Et circa illas
exercitatur plus qꝫ exercitet̃ circa res ab ex
uenientes. Si eim uoluerint puecti aliqd
ferre iudiciuꝫ an aliqd ppositũ eis sit bonũ
uel maluꝫ. fugienduꝫ uel psequẽduꝫ excludũt
a se exteriores sensatiões. et ꝯuertũt se ad ite
riores spẽs. Et p sil'itudinem et ꝯrictatem ⁊
discursuꝫ in multis alias auditis et uisis con
sulunt sic fienduꝫ ita ꝙ actus iudicij multum
pẽdet ab actu mẽorie pñtantis ei ml'tas spẽs
attemis cõprehẽsas. Lesio opõnũ priaꝝ uir
tutuꝫ dcãꝝ moraliũ. s. sensus cõis fantasie et
ymaginatiõis significat in anteriori cereb°
et uẽtriculo eiꝰ anteriori ubi pdicte ꝟtutis ẽ
sedes fore nocumentuꝫ et morbũ. Et lesio se
cũde ꝟtutis. s mẽoratie siue extiatiue ⁊ intel
lectus significat nocumentuꝫ fore in medio
cerebri uẽtriculo q eius sedes existit. Et le
sio tertie ꝟtutis. s. mẽoratiue siue reminisci
tiue significat nocumẽtuꝫ esse in posteriori ⁊
3° uẽtriculo cerebri in quo ipa residet Et
dixit Aui. Cũ aggregãtur duo uel tria de ipe
dimẽtis pdictis. tũc lesio erit in duobus uen
tribus aut tribꝰ. Et dixit Aui. dĩnutio et ab
latio ymaginatie ꝟtutis sig̃t ꝭm pl'm supflui
tatẽ frigoris aut siccitatis aut hũiditatis Sꝫ
friditas ẽ cã cẽtial' siccitas ꝟo et hũiditas
sunt cã p accñs. Et corruptio supfluitatis eiꝰ
sig̃t supfluitatẽ cal'itatis ꝭꝫ pl'm rei. Et di
xit diminutio et ablatio cogitatie ꝟtutis ꝭm
pl'm ẽ a frio sicco l' hũido. a frigido tñ cẽntia
liter ⁊ a sicco ⁊ hũido p accñs. Sꝫ eiꝰ cor
ruptio sig̃t aut eius apa aut mãꝫ nõ apanteꝫ
colericã siccã ut in mania Aut siccã ml'icã ut
in ml'ia et hoc erit ꝭm pl'm. Et dixit cor°
mẽorie sig̃t cal'itateꝫ absqꝫ mã. uel cum mã.
Sꝫ tñ mã sicca ẽ illi magis ꝯueniẽs. dicũt et
eius dĩnutio et ablatio significat friditatẽ ul'
hũiditateꝫ. Dixerũt aũt pdicta significata

uerificari ƺ pl'm. qꝛ pñt ꝓdcã nocumẽta ꝓue
nire ab oĩ imoderata ꝯpl'one cerebri. oĩs eiƺ
ĩmoderata q̃litas destruit actuƺ ꝟtutis ẽt sibi
ꝓprie. Et eo ꝙ possunt ipsa nocumenta ab
alijs ꝓuenire cãis ut patebit. Dixit Hor̃.
Sic̃ qñ nãlis ꝯ° cerebri ĩ sui nãlitate ꝯsistit.
et spiritus cerebri sunt clari et luminosi. acci
dit bona ymaginatio cogitatio et mẽoratio.
tam tẽpore sompni q̃ƺ tẽpore uigil'. Ita qñ
ĩpius ꝯpl'o et spũs sunt ꝓternãƺ. accidũt cor
ruptiões diuerse in oĩbus uel altera ptiũ cere
bri. Dixit Aꝟ. coll'ƺ. 3° qꝛ appet ꝙ ab hijs
ꝟtutibus nõ ꝯpleãtur ipaꝝ actiões nisi in ce
rebro qꝛ cerebrũ aptuƺ ẽ pati qꝛ frĩm ẽ ⁊ hũi
duƺ. ob h° maior ps cãꝝ hoꝝ accidẽtiũ istaꝝ
ꝟtutuƺ ꝓuenit ex pasionibus cerebri. Aut ꝙ
ĩpm sit p̃m in hac cã. Aut qꝛ hoc fiat a cõita
te alioꝝ mẽbroꝝ. Et sit cã erit in toto cere
bro erũt tũc lese oẽs ꝟtutes. Et si fuerit in
loco ꝓprio cerebri erit tũc lesa ꝟtus illi⁹ lo
ci ꝓprij. Igit̃ cũ lesio fuerit ĩ ꝓra cerebri
erit tũc lesa ymagiatio. Et cum fuerit ĩ poste
riori erit lesa mẽoria ⁊ ꝯseruatio. Et qñ erit
in medio erit tc̃ lesa rõ ⁊ cogitatio. Dix Ga.
3° de iterioribus. Nocumñtuƺ actõis cogitatie
suple et aliaꝝ ꝟtutũ cerebri dictaꝝ. aliqñ fit
ꝑ ꝯligantiam alterius passionis .s. alterius
membri a cerebro et aliquando ipa est pri
mitiua. s. in cerebro. Dixit Aui. Spẽs no
cumẽti ꝯtingẽtis in opõnibus cerebri ꝓdcis
sunt ꝑꝑ duas cãs qꝛ aut fiunt ꝑ ꝓprietatẽ aut
ꝑ cõitatẽ. Nã cã nocumẽtoꝝ ipoꝝ aut ẽ in pri
mis in ipo cerebro aut est ex mẽb° alio. suple
aut ex corpore toto. Dix Ra. prio ꝯtinẽtis.
dico ꝙ ꝑmixtiõis mẽorie. suple et aliaꝝ ꝟtu
tuƺ. q̃dã ẽ q̃ accĩt ex morb° soli cerebro dñan
te ⁊ q̃dã ẽ accidẽtalis q̃ comitat̃ aliud mẽbrũ
ut q̃ ẽ in statu febriũ acutaꝝ ul' ẽt ĩ tertiana cũ
multa calitate uel ẽt ex aꝑate dyafragmatis l'
pleure ul' uesice uel in pipl'oĩa ul' ex aꝑate sto
maci aut oris ei⁹. Dixit Aꝟ. 3° coll'ƺ cor°
.i. ablatio et dĩnutio. s. opõnuƺ ꝟtutũ moraliũ
fit a mala ꝯpl'one frĩa et hũida aut frĩa soluƺ.

Et ex hus q̃dã ẽ mãlis ⁊ q̃dã non mãlis. ⁊
mãlis nõ est inuecta nisi sociata duabus q̃lita
tib⁹. sic̃ ĩ apl'ia et subeth et q̃dã ẽ a mãli apo
sa ut in litargia. Sƺ cã ꝑꝑ quã ꝑmutãt̃ iste ꝟ
tutes ad malã opõneƺ ẽ mala ꝯ° q̃ ꝓuenit a co
lera aut m'ĩa. Et qñ dñatur suꝑ cerebꝝ mala
ꝯ° calida . tc̃ fiũt ymaginatiões corrupte. Et
aliqñ corruptiões cogitatõis et mẽorie. Dix
Aui. qñƺ ẽ cã dc̃oꝝ nocumẽtoꝝ ab ex̃ sic̃ a ꝑ
cussiõe ul' cãu suple ul' intensa q̃litate aeris l'
balnei uel sumptiõe alicui⁹ medicie uel cibi
hñtis hoc iducẽ ut sunt q̃ƺpl'ime mediciaꝝ stu
ꝑefaciẽtiũ et maxie iusq̃ami. Et ð ꝙ si folia
fabe inuerse que ð solatrũ mortale ponãtur
in uase in quo sit uinuƺ et obturet̃ ꝑ aliquos
dies os uas̃. qs qs ex illo uino biberit semꝑ
ridebit ut fatuus. Et ð. ꝙ si qs ꝯmederit
semĩa eius aut poma mãdragore infatuabit̃.
Et ð ẽt de cereb° gatte et alijs m'tis que h
obmittũtur. Et in apulia ẽ spẽs scorpionũ
ad quorũ morsuƺ sequũtur predica nocumẽta.
Amplius de pticularib⁹ cãis appebit ĩfra in
singulis capitulis dictorum nocumentorum

Dixit Gal'. 3°. de interiorib⁹. Nocumñtũ cogi
tatiõis suple ⁊ ymaginatõis ⁊ mẽorie al'n est
cuƺ febre ut ĩ frenesi ⁊ litargia. et al'n sine fe
bre ut mania ⁊ mal'ia. Ista oĩa nocumñta ꝓꝑe
⁊ stricte sumpta non sunt morbi ƺ sũt acñtia
.s. actiones lese. Al'n tñ ab auctorib⁹ ĩueniun
tur uocata morbi large sũmendo morbuƺ. ꝑꝑ
cãs alibi pl'ies assignatas ut ẽt supra ca° ð sa
hara dcm ẽ. Dixit Aui. spẽs nocumentorũ
opõnuƺ cerebri ꝓdictaruƺ cognoscunt̃ trib⁹
modis. i. tribus aggregatiõib⁹ ordinũ signoꝝ
quibus cognoscit̃ nocumñtuƺ opõnis dictarũ
triũƺ ꝟtutuƺ. Cum. n. sensus hoĩs. i. ratio ⁊
cogitatio eius est incolumis. Et ymaginatio
formaruƺ reruƺ sup. ⁊ sens⁹ cõis ⁊ fantasia in
sompno ⁊ uigilia ẽ sana. Et res ⁊ dispõnes ea
ruƺ. i. circunstantie earuƺ quas uidet ĩ uigili
is ⁊ sompno sunt ex eis de quib⁹ possibile ẽ
ĩpm ꝓponẽ. s. ⁊ ratiocinari. Uertñ remouent̃
ab eo. s. post ꝓpositionẽ ⁊ ratiocinatõeƺ. cum
tñ audit eas testificat̃. s. fuisse illas de quibus
dicere ⁊ ꝓponere uolebat. sed non remanent
apud euƺ nec potest uti eis cuƺ uult qꝛ abolẽ
tur a mẽoria eius. tunc scit̃ ꝙ nocumñtuƺ est ĩ
posteriori cerebro ⁊ mẽoria Et dixit ꝙ si
in hoc. s. ĩ ymaginatiõe nõ ẽ ĩpedimẽtuƺ ƺ lo
quitur ea que non sunt dõa ⁊ timet ex eis ꝙ
non oƺ timere ⁊ putat eẽ bonũ qð non debet
putari bonuƺ. Et inquirit qð est inquirendũ
⁊ facit qð non est faciendũ. Et est potẽs ser
uare ea quoruƺ uult recordari tunc lesio ẽ in
cogitatione extimatiõe ⁊ ratione. ⁊ parte me
dia cerebri. Et dixit. si mẽoria ⁊ loquella sũt
sicut esse debẽt ⁊ non contingit eis in hijs que
audit aut loquit̃ aliq̃d contrariũ rectitudini.
Et ymaginatur res sensibiles ⁊ colligit uil
los ⁊ uidet singl'aria mẽdosa ⁊ ignẽ ⁊ aquam
⁊ reliqua mendosa que non sunt. aut debiliter
ymaginat̃ formas rerũ ĩ sompno ⁊ uigilijs. tc̃
lesio ẽ in ymaginatõe ⁊ uentre anteriore cere
bri. Cũ qs ñ recordat̃ eoꝝ que debƺ recor
dari sed dicit non dõa. ⁊ facit non facienda le
sio ẽ ĩ medio cerebro. Cum ꝟo recordatur
⁊ loquit̃ ⁊ agit qð debet sed uidet singularia
mñdosa ⁊ ymagiat̃ uarias formas ĩ sõpno ⁊ ui
gilijs lesio ẽ ĩ ãteriore cere°. Dix. A. c° de
corruptõe ymagiatõis. magnũ significatm̃ ad
cognoscendũ utꝝ lesio sit ymagiatõis ⁊ h ma
xime ƺ ẽt cogitatõis ⁊ mẽorie. lƺ ñ q̃ƺtũ yma
giatõis sit a siccitate l' hũiditate ẽ dispõ som
pni ⁊ uigiliarũ ⁊ dispõ siccitatis ocl'oꝝ ⁊ na
riũ ⁊ hũiditatis eoꝝ ⁊ dispõ ligue. s. hũidita
tis l' siccitatis ipsi⁹. Dix. gal'. 3° ð iteriori
b⁹ nocumñtuƺ actõis cogitatie. sup. ⁊ aliaꝝ di
ctarũ ꝟtutũ moraliũ qñ ẽ ꝑ se. i. ꝑ ꝓprietateƺ
in cerebro sequunt̃ ipsuƺ accñtia que sunt ip
sius propria scilicet cerebri ⁊ sunt ab eo in
seperabilia. Nam lesio ipsa tunc ẽ ꝑmanẽs oĩ
tpe ñ yemis ⁊ reddẽs nec ꝓcedẽtib⁹ alijs pas
sionib⁹ ueniunt qð ꝟo ẽ ꝑ colligãtiã ñ ueniũt
accñtia cere' sola suple ƺ mixta cũ accñtibus
totius uel membri a quo hanc colligantiaƺ re
cipit ⁊ non sunt continua nec stabilia sed
euntia ⁊ redeuntia ⁊ semper ueniunt post
alia accidentia ⁊ passiones. Dixit Ra
sis primo continentis. que assidue moratur

ſicut in mania eſt ex morbo ꝓprio cerebri ⁊
ſilr̃ q̄ nō aſidue moratr̄. ſꝫ recedit ad tp̄s ⁊ in
alio tp̄e redit ex mor°. ē cēbri ꝑ cōitatē. Dix
Gal. ubi ſupra q̄cūqꝫ hoꝝ nocumētoꝝ ī augm̄
to ſūt nōdū ꝑfecta q̄ꝛ ſūt ī fieri depēdentia a
cā occōne ſua oblata ⁊ ip̄a auferūtr̄. Sed q̄
ī m̄bro ſūt iuiſcata ⁊ ꝯiūcta ⁊ ī cuneata occōe
tūc āputata ip̄a nō auferūtr̄. q̄ꝛ ſūt ī facto eē ꝑ
fecta nō āpli⁹ a cā depēdētia. Dix. y. 6°. af
fo. deſip̄ie. i. nocum̄ta ꝟtutū moraliū cū riſu
facte ſecuriores ſūt. ſ. ad curādū faciliores et
min⁹ moleſtātes cerebꝝ. ſiue ēt ſūt magis īco
lumes ut dix Aui. Sꝫ q̄ ſūt cū ſolicitudīe. ſ.
cū plātu ⁊ timore ⁊ triſtitia. ſeu ēt cū ira ſunt
moleſte. q̄ꝛ min⁹ īcolūes difficilioris curatio
nis ⁊ magis moleſtātes nām cerebri. Hic
ēt affo. adducetr̄ īferi⁹. c° de ꝑmixtōe rōis. q̄ꝛ
eis propꝰus attribuitr̄ nomē deſip̄ie. ut ſupra
dictū ē ⁊ ibi cā aſſignabitr̄. Generalis cura
nocum̄toꝝ cerebri. duplici īſtrō ꝑficitr̄. ſ. die
ta ⁊ potōe. ꝑ q̄bus debite appropinādis ī ul̄i
curatōe eoꝝ. Aui. dix. oꝫ te ſolicitū eē in hyſ
q̄ dc̄a ſūt ī ul̄i curatōe egritudinū capis. eo ꝙ
iſta nocum̄ta cū ſint accn̄a ſequūtr̄ aliquā eg̃tu
dinū cerebri de quaꝝ curatiōe ul̄r ibi ē dc̄m

Et dix collige 2°. cañ. ī tabul̄. i. aureol̄ mē
broꝝ capis. ad iſta oīa nocum̄ta medicias iu
natiuas ⁊ ill̄ utere ī curatōne ip̄oꝝ. ⁊ ſil̄r col
lige cibos utiles. Et ſil̄r collige ex ip̄is aure
olis medicias et cibos ī hoc ledētes ⁊ eos ꝓ
hibe Dix Auer. 3°. coll̄ꝫ. cū tu curas iſta m̄
bra. ſ. cerebꝝ nucā ⁊ neruos a leſiōib⁹ ꝟtutuꝫ
ſ͛itiuaꝝ. caue ne obliuiſcaris curā cordis. ut
. ſ. ꝑperet ⁊ mittat cor cēbro ſp̄m bonū ꝓ ſpū
aīali ut ſit idoneū īſtrm̄ in curatōne egritudi
nū ei⁹. Dix. ypo. p°. cpi. ⁊ ſic ponitr̄ primo
ꝯtinētis. iuuat patiētē egritudinem in q̄ debi
litatr̄ cogitatō ⁊ mēoria uidē ⁊ audire ⁊ augu
ſtiātes ip̄m ⁊ inducētes ei p̄dictiones. al̄ p̄
meditatōes. Et ex hac cauſa reuertuntr̄ ei co
gitatio ⁊ mēoria. eo q̄ꝺ ſolicitātur ad ingren
dū quo modo rem contriſtantem euadant.

Dixit. y. 5°. affo. in affo. calidū nocet hoc ⁊c̄.
ꝙ balneum calidum aque dulcis. ut exponit
Gal. in comento mentis ſtuporem facit. Hocꝫ
enim dixit Gal. in leſiōe opōnū ſ͛itiuarum ꝟ
tutum. Confert aūt eis omnibus aer alt⁹
ſiccus bene euentatus ſubtilis ⁊ clarus. ſicut
⁊ oppoſitus aer ledit eos. Inquit paulus
uigilie et paruitas cibi acuunt mentem. ſuple
⁊ omnes uirtutes morales. Non autem ſom
pnus neque repletio uentris. Et dixit illi ſ
qui conſueuerunt cuſtodire ingenium ideſt
rationem ⁊ omnes uirtutes morales ip̄orum.
debet iniungi ut cuſtodiant ipſum magis mo
do ſolito cogitando modo de uno modo de a
lio perfecte ⁊ ſucceſſiue. ſicut enim de exerci
tio. ꝙ ille qui conſueuit exercitari magis ſu
ſtinet ipſum non conſueto exercitare ſe. ita ſi
militer erit de conſueto iuuare aliquem actū
uirtutis animalis ſenſitiue qualiſcunqꝫ ſit ꝟ
tus in operatiōibus ſuis ꝙ melius ⁊ laudabi
lius exercet operationes ſuas.

Capm̄ 8m de permixtione rationis ſiue de
leſione uirtutis cogitatiue.

a Vicēna uolēs ꝺclāare no
cumētū ꝑmixtōis
ſenſ⁹ ſeu corruptōis rōis q̄ꝺ ē alie
natio ꝑ ſuas cās. dix ꝙ ꝑmixtio
rōis q̄ fit ꝑꝑ cēbꝝ ip̄ꝫ. i. ꝑꝑ cām. ī ipſo cēbro
⁊ nō ꝑ cōitatē fit aut ex colera nigra āt ex ſā
guie cal̄o iflāto. aut ex colera citria āt ex co
lera rubea. n̄ itelligēs hic colerā rubeā cā q̄ ē
nāl̄. ſꝫ eā q̄ ē rubea ex adhuſtiōe colē nāl̄ cui⁹
ꝑs adhuſta n̄ ſepatr̄ a ꝑte n̄ adhuſta ſꝫ remāet
cū ea mixta ꝑ quā rubꝫ. Ul̄ itell̄ns ꝑ colēā ru
beā colerā citrinā adhuſtā fc̄aꝫ ex adhuſtiōe
colē nāl̄ ī q̄ ꝓceſſit adhuſtio pluſq̄ꝫ ut remāe
ret uere citrina q̄ ē ꝺterior colera citria fc̄a
ꝑ adhuſtiōeꝫ l̄ ꝑ admixtōeꝫ fl̄atis cū ea nāli.

Et ꝙ ꝺ dc̄a ꝺ eriori colera itelligat appet ꝑ
ſig^a hi⁹ ſp̄ei īfra ab eo pōita q̄ ſūt uehemētio
ra ⁊ magis ꝑuerſa ſignis ibi pōitis fc̄e a co
lera citria. Aut fit dix. A. ex calore puro āt
ex uapore cal̄o. qm̄ ea oīa ſūt ex eiſ q̄ ꝺſiccāt
cerebꝝ ⁊ ꝑuāt cū mā ſp̄s inati. ſibi ꝑ c⁹ ſp̄us
ſil̄e. i. ꝑn̄tiā ⁊ ſil̄oe ⁊ ꝟtutē. poſſibile ē rōi. i.
ꝟtuti rōnali uiā ſuare ſuā rectā. i. opōneꝫ re
ctā facē. Cū g° nō pōt ꝑꝑ ſp̄s penuriā ſeruāe
uiā ſuā ꝑmiſcet ⁊ errat in iudicio. Neqꝫ cre
das ut iam ml̄ti crediderūt ꝙ. A. noluēit cās
permixtiōis rōnis reducere ad diminutionē
ſp̄s ſolā. quoniā ſi ſic eſſet a quacūqꝫ cā ꝓuēi
ret ipſa diminutio ſp̄s prouēiret alienatio ⁊
ſic ꝓueniret a frido cōiūcto cū dimiutōe ſp̄s
q̄ꝺ ē ꝯ̄ itētionē oīuꝫ auctoꝝ ⁊ ꝯ̄ experientiā

Sꝫ. Au. uult ꝙ diminutio ſpiritus ſit cā ꝑ
mutationis rōnis quādo eſt ꝯiūcta agitatiōi
et motui ipſius ſpirit⁹ q̄lis eſt diminutio ei⁹
proueniēs a cauſis calefacientibus ⁊ exicāti
bus inālibus. Naꝫ caliditas ⁊ ſiccitas nālis
ꝯueniūt rōi. Dix Raſ. prio ꝯtinētis c° 3°.
Siccitas ſemꝑ reddit animā fortis motus ⁊
uelocis. ſicut in illis apparet in quibuſ hn̄dat
ſiccitas ⁊ hy motus ꝑꝑ multā eoꝝ uelocitatē
excedūt ſtatum hōinuꝫ nālem. Falſuꝫ ē eiꝫ
dixit Raſ. credere ſiccitatē nocere ingēio ſꝫ
addit cottidie ad ipſum. ſ. niſi ultimetr̄. Nos
eniꝫ dixit ipſe hēmus ī operatiōib⁹ aīe certū
motū. ſ. ꝺtermiātū ⁊ limitatū quē trāſgredi n̄
poſſumus ⁊ ſiccitas excedens trāſgreditr̄ ip̄ꝫ

Dix. A. in cap° ſtoliditatis. ſiccitas nocet
ſenſui ideſt intellectui non unde eſt diminutō
ſꝫ unde ē ſuperfluitas in uelocitate motus. q̄ꝛ
facit ſpiritū ueclociter mobilem. De cauſis
aūt calefacientib⁹ ꝙ faciant agitationē ⁊ mo
tū uelocem eſt notū. q̄ꝛ cal̄itatis ē agitare mo
uere ⁊ uelocitare. Dixit Auicēna p̄mixtio
rōnis facta per cōitateꝫ āt ē ꝑꝑ cōitatē toti⁹
ſicut in febribus. aut eſt propter aliquod mē
bruꝫ. Et iſtud ē ſicut cū fit ꝑꝑ ſtomacū āt os
ei⁹. aut ꝑꝑ mirach. aut ꝑꝑ matricē aut ꝓpter
alia menbra. Et totuꝫ hoc. i. tota i^a cōitas
a quocūqꝫ fuerit. āt ē ꝑꝑ qualitatem puram. i.
ſine materia calidā aut ſiccā aut magne mali
cie et occulte male proprietatis. ſicut cū eleua
tur a digitis manuum aut pedum quando apo
ſtemantur et a menbris etiam alyꝫ quecūqꝫ
ſūt corrupte ꝯplexionis q̄l̄itatis male uenēo
ſe et communicāt illaꝫ cerebro āt fit ꝑꝑ uaporē
calidū colere l̄ flātis iam putridi et ꝑꝑ putre

dinẽ effecti acuti. qui uapores cõicant̃ cẽbro
suplc. aut ẽt pp hũores ipos acutos cẽbro cõi
catos ⁊ p̃cipue medio ei⁹. Et qdã ẽt redu
cũt. ad cõitatẽ pmixtiõem rõis factã pp hũo
res uel uapores malos acutos uel pp malã q̃
litatẽ cũ fuerit ĩ posteriori ul' anteriori uẽtri
culo cerebri ⁊ cõicant̃ uẽtriculo medio. Et
ut ex dictis supra patuit. qñq3 puenit pmix
tio rõis ex cã ul' cãis pmitis pcussiõe ul' cãu
et sũptiõe medicinaꝝ et ciboꝝ et maxĩe uini
potẽtis acuti ĩebriãtis. Dix rab. p° ɔtinen
tis. oẽs quoꝝ ẽ pmixtio nõ pmiscẽtur nisi ãt
ĩ prolatõe orõnũ et nõ ditionũ. aut erit pmix
tio oĩum. s. orõnũ et ditionu3 simul. et ista ut
ipse dicit ẽ ualde difficil'. Dix Aui. et iam
ẽt supra patuit. pmixtio rõnis magis ĩcolũis
ẽ q̃ cũ risu fit q2 significat mãm sanguineã ad
risũ de sui nã excitãtẽ. uñ de ppẽtatib⁹ sagui
nee ɔpl'onis ẽ eẽ ridẽtẽ. suple. et q̃ ẽ cũ tiore.
aut solicitudine ẽ min⁹ ĩcolumis. q2 sigificat
mãm mel'icam de cui⁹ ppẽtate ẽ iducẽ tiorẽ et
tristitiã et deteriorẽ opat̃ ɔpl'onẽ et difficili
us remouibilẽ. sicut sãguis q ẽ mel'ie opposit⁹
oppositũ opatur. Et q̃ ẽ ex hũorib⁹ aliis ẽ in
ter p̃dictas mediocris. Dix Aui. magis ĩcol'
mis ẽt ẽ q̃ ẽ fm qetẽ. i. cũ qete. q2 significat
mãm magis mitẽ et min⁹ acutã. Et ɔterior
ẽ q̃ ẽ cũ risa agitatiõe et audatia. q2 sigificat
mãs multũ acutas. Dix. y. 2°. affo. qcũque
dolẽtes aliqd corpis pl'm dolorem non sẽtiũt
his mẽs egrotat. quẽ affo. adducẽs Aui. dix
oĩs dolor uehemẽs de quo patiẽs ñ ɔqueriẗ
in quo nõ sentit dolorẽ uel tediũ significat p
mixtionẽ rõnis q2 significat ꝙ rõ nõ iudicat
nociuũ qđ ẽ nociuũ. Et sil'r erit de delitiis
ꝙ qcũq3 delitias hñtes fm aliquid corporis
pl'm delitias nõ sẽtiũt. his mẽs egrotat. ñ. n.
gaudet cum gaudere d3. q2 nõ iudicat delitio
sũ ⁊ gaudiosũ qđ ẽ tale. Et ĩtelligũt sapien
tes hic per dolorem ⁊ delitiam causam ipoꝝ
imprimentem que est fortis ⁊ potens ad ĩpri
mendum. non parua ⁊ debilis. Nam debil'
ipsorum causa ⁊ si in corpore imprimat sano
bñ disposito sẽm doloris ul' delitie nõ tñ sẽp
in corpore egro nõ bñ disposito ad sẽtiẽdũ. ⁊
tũc ex tali nõ sẽatiõe nõ argueret̃ rationem e
grotare. Et h3 hoc significatũ ueritatẽ. qñ
nõ iudicare de dolore uel delitia ẽ pp ipsũ ce
rebꝝ ⁊ nocumentũ ei⁹ siue illud nocumetũ sit
p ppẽtatẽ siue p cõitatẽ. Et nõ fit illud nõ iu
dicare pp defectũ sẽs tactus mẽbri in quo est
dolor ul' delitia. Cũ ergo uideris ĩ aliq° do
lorẽ ul' delitiã ⁊ uideris ĩ eo ipm dolorẽ uel
delitiã cessare nõ p̃cedẽte cã stupefaciẽte uel
obtũdẽte tactũ mẽbri in q° ẽ. n3 cã resoluente
seu auferente aut multum diminuente causam
illi⁹ doloris uel delitie. tũc potes arguere in
eo mẽtẽ egrotare. Nã p tũc ñ pcipitur dolor
uel delitia. q2 cã ei⁹ nõ ĩprimat. s3 q2 ratio nõ
ɔprehẽdẽs ipm nõ iudicat ĩpressionem cause
fore. Dicunt. n. ꝙ dolorẽ uel tristitiã. i. tri
stem sẽationẽ. ⁊ delitiam. i. delitiosam sẽatio
nẽ formaliter sentire pertinet ad rationem si
ue ad cogitatiuam uirtutem sed sentire cau
sam tristitie uel delitie pertinet ad sensum
exteriorem cuius illa causa est obiectum.

Et dicũt posse cãm hãc ɔprẽhẽdi a sensu exte
riori nõ pcipiẽte rõne uel cogitatiua uirtu
te formã tristẽ uel delitiosã. Sicut. v. g̃. ob
lato aliquo nocitiuo ut cultello põt sensus ex
terior pcipe cultellũ uirtute cogitatiua uel ra
tiõe ente corrupta nõ sentiẽte tristiciã. illa tñ
a cultello pũgẽte ul' ĩcidẽte ul' ⁊ si sẽtiet ea iu
dicãte corrupta. s. ipsã eẽ nõ nocitiuã ubi est
nocitiua. Uel eã eẽ iuuatiuã ubi ẽ nocitiua
sic alñ appet ĩ freneticis accipiẽtib⁹ cultellu3
⁊ se percutiẽtibus ⁊ ulnerãtib⁹ ⁊ exinde gau
dẽtib⁹ ⁊ dicẽtib⁹ se ide sẽtire delitiã ⁊ iuuam̃
tũ. Et sic dictũ ẽ de dolore ⁊ delitia q̃ sũt
passiões sẽs tact⁹. idẽ iudiciũ dari põt de tri
stitia ⁊ de delitia q̃ sũt passiões alioꝝ sẽnuum.
v. g̃. si aliqd uisibile forte solitũ facẽ tristitiã
ĩ uisu pp suã excellẽtiã ut nix uel aliud sil'e.
ul' solitũ facẽ ĩ eo delitiã pp suã ɔueniẽtiã ap
proximet̃ uisu alicui⁹ ⁊ ille ide tristitiã uel de
litiã nõ sẽerit tũc ei⁹ mẽs egrotat. Et idẽ erit
de approximatõe sil'iũ obiectoꝝ. sẽs auditus
odorat⁹ ul' gust⁹ q̃2 ĩ p̃dc̃o affo. dici põt ꝙ do
lor sũmat̃ p q̃cũq3 sẽatõe tristi. ⁊ sil'r delitia
p q̃cũq3 sẽatõe gaudiosa ĩ quocũq3 sẽu fuerit

Dicũt ꝙ q̃uis Auic. p̃dictũ affo. aduxerit
ad c^m pmixtiõis rõis. ipse tñ ẽ generalis ad
oẽm spẽm lesiõis rõis. Dix. n. y. general'r
mẽs egrotat ⁊ nõ dix mens pmiscet̃. Notant
ergo ꝙ si mẽs nõ ɔprehẽdit delitiã ul' dolorẽ
tũc mẽtis lesio ẽ diminutio ul' ablatio. Si uero
comprehendit dolore3 uel delitiam sed aliter
quã sint. q2 ɔprehẽdat dolorẽ iuuatiuũ cũ nõ
sit. ⁊ delitiã nocitiuã. cũ sit iuuatiua. tũc ei⁹ le
sio ẽ corruptio ⁊ pmutatio rationis. Dixit
Aui. urina oleagi appens ĩ febrib⁹ sigificat
pmixtionẽ rõis. Et istud signũ potest esse p
nosticum sigificãs pmixtionẽ rõis futurã. et
põt eẽ demõstratiuũ significãs eã pñtẽ. Nã si
gificat fortẽ cal'itatẽ liq̃facientẽ q̃ si capiti cõi
cat̃ ul' cõicabit̃. act⁹ rõis pmiscet̃ l' pmiscebi
tur. Et sicut appet. 4°. regiminis acutorũ
Noctes magis supsignificãt quã dies ea que
circa desipiẽtiã. i. pmixtionẽ ratiõis fiũt. eo
ꝙ tpre noctis debẽt patiẽtes magis qescere a
pmixtiõe pp maiorẽ qetẽ corpis ⁊ sps aial'.

Signa spẽꝝ s3 cãs dix. A. q̃ fit a mel'ia. s. nã
li ẽ cũ tristi^a ⁊ extiatõe mala. i. cũ iudi° ma
lo. q2 iudicat ꝙ ñ ẽ iudicãdũ ⁊ maxĩe appet h
ĩ iudicio tioris. tim3 ei qđ ñ ẽ timẽdũ. ⁊ cũ h
adsũt alia sig^a dicẽda ĩfra c°. đ mel'ia. Et sig^a
facte a mel'ia sanguinea sũt. ꝙ est illic cum per
mixtiõe rõis leticia ⁊ risus. ⁊ uenarum exu
beratio idest manifestatio et repl'o. Et sig^a
fc̃e ex mel'ia fc̃a per colere adhustionem sunt
ꝙ ẽ cũ lupiositate idest moribus furiosis ra
pacibus cum audacia scđm mores lupoꝝ. Et
adsunt alia signa dicẽdã infra cap° de mania.

Signa facte a colera citrina dixit Auice.
sũt inflatio ⁊ caliditas rixa ⁊ mel'ia morum.
Et agitatio uehemẽs ⁊ ymaginatõ ignis et sci
tillarum ante oculos ⁊ citrinitas coloris
⁊ inflãmatio capitis. Et extensio cutis
frontis propter esiccationẽ ⁊ pfundatio ocu
loꝝ ⁊ saltus ad oppositu3. i. motus iordinat⁹
q2 mouetur inordinate huc illuc eundo ⁊ q̃si
saltu3. Et Rab. dixit prio ɔtinẽtis ꝙ mouẽt

in lecto ac si pugnarẽt cũ alio. Signa autẽ
facte a colera rubea de q̃ dictũ ẽ supra i cãis
sunt oĩa signa p̄dicta. ſ; sunt uehementiora ⁊
magis peruersa. Et dixit Auic. ꝙ huiꝰ ge
neris ẽ ꝑmixtio rõnis facta in febribus non
quidẽ omnibus ſ; in uehementer acutis ut q̃
sunt a colera multũ acuta ⁊ maxie ꝑ adhustõ
nemꝭ exacuita. Et ista ꝑmixtio cum dictis
accidẽtibꝰ uehemẽtibꝰ ⁊ puersis. plꝫm fit in fe
bribus pestilẽtialibꝰ ⁊ puersis. plꝫm fit i febri
bꝰ pestilẽtialibꝰ suple p̄cipue in eis que fiũt a
uehementi aeris caliditate. aut dominio
colꝫe dicte. Signa facte a flꝫate iam putrefa
cto sũt dixit Aui. ꝙ accidit hñtibus eã cu; ꝑ
mistione seueritas. i. ptinacitas in tenẽdo qꝺ
nõ ẽ tenẽdũ. isti. n. nõ sepant̃ ab eo qꝺ tenent
. s. in rõne sua de aliqua re. qꝺ accidit eis. q2
flꝫa nõ ẽ hũoꝝ motiuus multũ ꝑꝑ suã grossitiẽ
⁊ uistositatẽ uel nõ sepant̃ ab eo qꝺ tenent. s.
manibꝰ. q2 ptinaciter tenẽtes nolunt illud di
mittere. Et ꝑꝑ hãc causã accidit eis ut omni
hora eleuent supcilia sua mãibꝰ suis ꝑꝑ quam
cãm ẽt grauantur capita sua. s. materia flꝫica
multiplicata in capite. Et patiuntur subeth. ñ
absolute. ſ; in ꝯpatõe ad alios. patiunt̃ enim
isti, aliquem sõpnũ plus quã alij ⁊ hoc ẽ ꝑꝑ sb
stãtiam frigoris. i. q2 illud flꝫa ẽ in sui suba ⁊
nãli ꝯplꝫone frigidũ q̄uis accñtalꝫ tũc sit ca
lefactũ. accidit ergo eis sõpnus ex hoc. i. nãli
ꝯplꝫone flꝫatis frigida sicut accidit eis ꝑmix
tio rõnis ꝑꝑ accñtia caliditatis. i. ꝑꝑ accidẽ
talẽ caliditatẽ q̃ illi flꝫati putrefacto inest.
Et dixit Aui. ꝙ isti plꝫm oppinãtur ⁊ estimãt
se eẽ bestias ⁊ aues q2 frigiditas ⁊ hũiditas
radicales flꝫatis ꝯiuncte caliditati accidẽtali
monẽt ad cogitandũ uilia. ⁊ iõ opinãtur se eẽ
bruta aialia Dixit ras. primo ꝯtinẽtis. Si
gna mlꝫie ex putrefactõe flꝫatis ⁊ corruptione
eiꝰ et acuitate sũt motꝰ supciliorum cũ eiꝰ mãibꝰ
⁊ grauedo capis ⁊ opiat̃ patiẽs eẽ brutũ aial
⁊ supdormitat. ⁊ cũ t; aliqd i manu ñ ulꝫ ip
sũ dittẽ. q2 ut supra dix Aui. ptiaces sũt ⁊ fir
mi i opioibꝰ suis ꝑꝑ quã cãm ñ discẽdũt ab eo
qꝺ tenẽt i rõe sua ꝺ aliq̃ re. ꝙ accit eis. q2 flꝫa
ñ ẽ hũoꝝ motiuꝰ mlꝫtũ ꝑꝑ suã grossitiẽ ⁊ uiscosi
tatẽ ⁊ ꝑꝑ hãc ẽt cãm nõ sepant̃ ab eo qꝺ tenẽt
maibus. Signa facte a calꝫitate ⁊ siccitate
puris. i. sine mã. dix Aui. sũt q2 nõ ẽ cum ea
grauitas. n: signa mẽꝝ dictaꝝ. Et dix ulꝫ di
co ꝙ cũ ꝑmixtio rõis accĩt a calꝫitate sicca. i.
ꝯiũcta siccitati. siue fuerit cũ mã siue sine mã
significãt ipam uigilie. Et si fuerit a calꝫitate
cũ hũiditate puris ulꝫ cũ mã sãguinea. ulꝫ flꝫica
putrefacta significãt ipam subeth. i. aliqs sõ
pnus. ⁊ signa facte ꝑ uiã cõitatis dix Aui. si
fuerit a uapore ascẽdẽte a toto ut i febribꝰ. ⁊
silꝫ si fuerit ex hũore sũt sũpta ex dispõne to
tiꝰ Et si uapor siue hũor fuerit ascẽdẽs ex
mẽbro aliquo cognoscit̃ ex dispõe illiꝰ mem
bri laboriosi. i. patiẽtis. Et cognoscit̃ illa
in qua cõicat̃ qualitas pura sine mã ab illa i
qua comunicatur humor ulꝫ uapor per ea que
dicta sunt in signis sode cõitatis. Qui ige
nium suum custodire siue acuere uoluerit. o;
primo ut non trahat morã suã in locis humi
dis et antris et aere in euentato neque habi
tet iuxta paludes ⁊ stagna. et oportet ut fu
giat flatũ austrinoꝝ. ⁊ fugiat a fetore ⁊ oi re
ꝯtristãte sensꝰ suos exteriores. Et abstineat a
timore ⁊ tristitia ⁊ multiplicatione ire ⁊ odij
⁊ furoris. ⁊ o; nõ multiplicare sõpnũ ⁊ preci
pue diurnũ ⁊ factũ post cibũ absq; tpis dila
tione. Et fugiat quietẽ ⁊ ociũ ⁊ ñ dimitat
fricationẽ ⁊ balneũ ⁊ lotionẽ ⁊ maxie capis
ut nõ multiplicẽt̃ supfluitates i corpore. ⁊ ca
pite eiꝰ neq; sordes i cute ipsiꝰ. Et o; ut
fugiat satietate; nauseatiuã et oẽ; replꝫonẽ fa
ciente; i digestione;. Et conet̃ ad superflui
tatũ expulsionẽ per egestõe; ⁊ urinã ⁊ screa
tu; ⁊ mundificatione; capis salte; cũ strenu
tatione de mane in ieiuno. Et fugiat ebrie
tate; frequente;. ⁊ apud plures oĩs ebrietas
uitãda est. q̄uis dixit al. ꝙ rara ebrietas in
geniu; acuit. Et o; ut deuitet oẽs medici
nas ⁊ cibos stupefactiuos ⁊ oĩa opiata nisi ꝑ
fecte fermẽtata fuerit ⁊ inueterata. opiũ ei; ꝺ
struit intellectũ ⁊ sensu;. Et abstineat a ci
bis ⁊ potibꝰ generãtibꝰ sanguinẽ grossũ ⁊ tur
bidũ. Et ab eis que effumositate;. efficiunt.
Et spãlꝫr oport; ut effugiat cibaria ⁊ potꝰ
que specialitatem habent nocendi ingenio
⁊ intellectui de quibus sunt fungi. quonia; ge
nerãt stuporem. Et oportet ut deuitet om
nem fortem euacuationẽ tam spontaneam q̄;
artificialem ex flꝫoia ⁊ uomitu ⁊ solutione uẽ
tris. Et fugiat multiplicare coytũ. qm̃ mlꝫti
plicatꝰ coytꝰ corrũpit mẽtẽ sicut tẽpatꝰ animã
ylare; ⁊ ingeniosam reddit. nec omnio ab eo
abstinere debet eo ꝯsuetus. Et castratio ui
ros effeminat ⁊ ingenium igrossat. Et oĩs
cupiens boni esse ingenij. fugiat conuersatio
nem maloꝝ hõinum uiciosorum et fugiat ui
dere ⁊ audire turpia. uidere aũt ⁊ audire ala
cria ⁊ gaudiosa moderatas interponẽdo mo
ras studijs curis ⁊ contemplationibus suis
est utile ⁊ conueniens. Et oportet ut in
aere bono se exercitẽt moderate ⁊ uigilijs i
hereant balneis utantur ⁊ fricationibus et
lotionibus extremorum ⁊ capitis precipue.
⁊ eius fricatione ⁊ pectinatione. Et co
medant cibos boni ⁊ clari ⁊ subtilis sanguis
generatiuos ⁊ bibant consimiliter. Dixe
runt dya. ⁊ Galꝫ. Carnes gallinacee addũt in
rationem. hoc etiam faciunt cerebra earum ꝯ
mesta. Et dixit Rabi. moys. auctoritate
zoar. quod caro caprioli habet proprietatem
coroborandi animã. ⁊ turtures augent yma
ginationem ⁊ confirmant memoriam. ⁊ forti
ficant sensus. Et ꝯferũt eis auicule parue ꝺ
gentes in arboribus ⁊ in pratis nõ in aquis
et pulli colũbini uolare incipientes. Et pa
nis eorum sit similacius bene fermentatus et
coctus modicum salis habens. Et uinum sit
clarum medium inter nouum et uetus debile
non uaporosum non acutum neque amarum.
Et ꝯferunt eis paucitas cibi et potus. In
quit paulus. uigilie et paruitas cibi acuũt mẽ
tem non aũt sompnus neque repletio uentris
Et dixit. illis qui consueuerũt custodire i
genium eorum debet iniungi ut custodiãt ip
sum magis more solito. modo de uno modo ꝺ
alio cogitando perfecte. et successiue. Sicut

enim uidemꝰ de exercicio corporis qꝛ ꝯfert
⁊ ꝯsuetus exercitari magis substinet ipsum.
Ita ꝯsil'r ē uidere de ꝯsueto .iuuare aliquem
actū uirtutis aialis q̄licūqꝫ sit uirtꝰ i opōni
bꝰsuis. ꝙ ꝯsuetꝰ meliꝰsubstinet ipꝫ ⁊ laudabi
liꝰ exercꝫ opōnes suas. Et soliū sūptū alterat
rōnē. Dixerūt Gal. ⁊ dya. faba debilitat co
gitatōem ⁊ ꝓhibet sōpnia certa. eo ꝙ generat
multā uētositatē. et replet capud uaporibꝰtur
bidis. Et dixerūt multiplicatio cepaꝝ cor
rūpit rōnē. suple ⁊ sil'r corrūpit cā multiplica
tio porroꝝ ⁊ alioꝝ acruminū. Dixit filius
mesue ut pꝰ ponit̄ ꝯtinētis cº.3º. Crocꝰ ē ma
lus igeio. ⁊ cā ē qꝛ dispergit spm ⁊ dilatat ip
sū uersus exteriora. Et subdit. crocꝰtū ꝯfert
mēorie iq̄ꝫtū exiccat. Et qdā dicūt ꝙ crocus
obtenebrat sēꝫ. radix alfescere sūpta iducit ꝑ
mixtionē rōis Olfatus mellis ꝙ ē acre au
fert rōnē ⁊ multo magis ꝯmestio eiusdē. Ibi
dē iquit Aaron. multus usus coriādri reddit
sēm ꝑmixtū. ⁊ idō ē ꝓhibēda eius m'tiplicatō
⁊ cotidianus usus. Dix Gal. 5º. affo. in coº
affo. calidū nocet huiꝰ rē. ꝙ balneū calidū dul
cis aq̄ nocet i lesione opōnū sētiuaꝝ ꝟtutum
interioꝝ. Dix. n. ypo. i ipo affo ꝙ fac men
tis stuporē. Et ꝑ stuporē mētis itelligunt cōi
ter ꝑmixtionē ōis rōis ut ponit ysaac. Dix
zoar. fricare dentes cū nucibꝰ i qnqꝫ diebus
semel capud mūdificat uisū acuit ⁊ itellectuꝫ.

Dixerūt Gal. ⁊ dia. morabolani indi addūt
ad mēoriā suple. ⁊ oēs ēt alie spēs mirobol'.
dixerūt ꝙ ipsi ꝯfortāt sēm ⁊ remouēt uigili
as. s. ꝓcedētes ex hūore m'lico. Et remouēt ō
fectū igeniꝫ. i. ꝑmixtōnē rōis i m'licis accītē

Et kebuli ⁊ ēblici remouēt ꝓcedētem ex
flate. ⁊ hoc faciūt mirobolani euādo hūorē
peccātē ⁊ ꝓhibēdo uapores ascēdentes ad ce
rebꝝ. ⁊ idō maxie ualēt in defectu cōicationis
membrorum inferiorum ad cerebrum. Et
dixerunt zenzi bonificat ingenium ⁊ est ual
de bonum memorie. ⁊ dixerunt ꝙ ciperi au
gent rationem. Dicunt ꝙ thus quando bi
bitur ex eo parum remouet cogitationes ma
las ⁊ falsas. memoriam reparat ⁊ acuit intel
lectum. Mora rubi cum uino sumpta sapienti
am prestant. polilum bibitum cum aceto sēsus
acuit. ⁊ similiter radix yreos cum aqua mel
lis bibita. Et thus addit ad ingenium ⁊ a
cuit ipsum. Dixit tamen Galienus ꝙ multipli
catio thuris in hoc est utilis sanis silicꝫ nūc.
lapsis tamen in humiditate multa sicut etiam
de zenzi. ⁊ cipperis intelligendum est. forti fi
cant enim esiccando memoriam que fortifica
ta lene deseruit intellectui. Dixit dia. radi
ces subtiliant sensum cum comeduntur silicet
in parua quantitate Berillꝰ ⁊ similiter griso
litus gestatus in anulo auro facit bonum itel
lectum. Et ligna muscela desiccata ⁊ sub calci
amentis portata obliuionem ⁊ malam mentez
emendat. Auctores de generali curatione
nocumentorum cerebri quod est permixtio
rationis non determinauerūt relinquentes eam
notam ex generali curatione lesionum opera
tionum uirtutum moralium. Et summarie
de speciali cura permixtionis rōnis sb hoc
uocabulo a paucis auctoribꝰ ē inuēire. Et ꝙ

inuētuꝫ ē sūmatiꝫ dēꝫ ē eo ꝙ hāc curā reduxe
rūt ad cº. de m'lia. ⁊ de mania que sūt spēs ꝑ
mixtiōis rōis. Auic. tū cap'm spāle faciēs
de cura ꝑmixtiōis rōis satis ēt sūmarie per
trāsiuit. Dixit eniꝫ cura facte a m'lia ē sm
ꝙ i cº m'lie diceť. Et dix in facta a sanguine
oꝫ incipere a fl'oia. ⁊ hoc siue sanguis fuerit
colericꝰ siue m'licus de quº minuēdū ē sꝫ cañ.
dcōs i uniuersali curatiōe egritudinū capitis

Et dixit. A. oꝫ incipe ab oibꝰ q̄ tēpant sā
guinē. i. q̄ ipsū ad tēperamētū sue ꝯplexionis
reducūt a peccato suo quomōcūqꝫ peccauerit
Et dixit. oꝫ icipere ab hys q̄ ipsū infrigidāt
⁊ hoc si fuerit colericꝰ sbūl'. Et ab hys q̄ eiꝰ
sbaꝫ rectificāt quomōcūqꝫ peccauerit. cuius
sba rectificať per mūdificatiōeꝫ eiꝰ ⁊ ꝑ rectā
regimis ordiationē. Et dixit. A. Cura fce
a colera citrina uel rubea ē ut incipiať. ⁊ eūe
tur. s. colera ipsa cū eo ꝙ ꝯuenit ei ⁊ tēpereť
ꝯꝰ capitis admistrādo ad hoc i frigidatiōes
⁊ humectationes sm cañ. ul'es. ut scilicꝫ ince
ptio fiat a debilioribus Quod si coherteť
eger ab egritudie. s. qꝛ ñ ualēt remedia debi
lia. sꝫ fortior fiat egritudo tē dix. A.. regatur
regie alio. s. fortioribꝰ remedys. Et ex eis q̄
i hac ꝑmixtiōe rōis ꝯuēiūt ē cerotū ex oleo
roſ. ⁊ aceto ꝯfectū ⁊ infrāutꝫ sincipiti suppo
sitū. s. usqꝫ ad ꝯmissurā coronalē. ⁊ m'tū ualꝫ
quādo ē intētio repcusiōis hūoꝝ uel uaporū.

Et ꝯuenit in hac cura oleū uiol'. ⁊ lac. s. ad
ministrata i eodem loco ⁊ hoc ꝯtentio ē ifrā
re ⁊ hūectare ⁊ hoc si non fuerit febris qꝛ ut
supra patuit lac prohibetur ubi est febris ꝑꝑ
ipsius corruptionē. Et ꝯferūt oleū roſ. ⁊ ō
papauere. s. simul m'xta. Et hoc cū adest cau
tela. ⁊ intentio repulsiōis uapoꝝ. s. siml' cū in
frātione ⁊ hūectatione. Et cura facte a flā
te putrido ⁊ calefacto sil'iter ē ut incipiať ab
euōne eius. Et dixit. A. multotiens sanat
eos alfezar ⁊ uoluit dicere alfescera idest ui
tis alba scilicet radix eius cuꝫ sumitur sola
uel cum aliquo fructuū ex dulcibus ut dactil'
caricis passulis pineis ⁊ similibus. Nā isti
fructus dulces dixit Raſ. primo continentis
cº. 8º. cohopiunt ⁊ faciūt nō apparere saporē
amarum illius radicis. posset etiam exiberi
correcta prout docet meſ. in suo cap'o. Et dꝫ
comedi ⁊ bibi dixit Auic. diebus aliquibus
. s. nō continuis sed interpolatis que interpo
latio reguletur sm q̄ꝫtitateꝫ ⁊ qualitatē quaꝫ
faceret. posset etiaꝫ sūmi de ipsa diebus aliq
bus cōtinuis dando de ipsa i parua dosi. raſ
eniꝫ dixit ibidē ꝙ radix ista data in potu q̄li
bet die cum aqua mirabil'r ꝯfert. Et rō est
qꝛ ut dixit meſ. in cº eius alfescera eūat fl'a a
cerebro ⁊ a neruis. ⁊ ꝙ dosis eius ē ab aur.
. i. usqꝫ ad duos. Localia remedia in hac
cura accipienda sunt ex hys que dicta sūt su
pra in cura sarre a simili cā. Et cura fce ex
caliditate pura ē cū ifrātibꝰ. Et fce ex sic
citate pura cū hūectātibꝰ ⁊ ex rebꝰ ꝯferētibꝰ
fce ex siccitate dixit Aui. est ut fundať super
capud paciētis decoctio pedū ⁊ capitū. s. arie
tis uel agni multuꝫ enim hūectat. Et ualet ēt
i mala cōplexione sicca cū mā col'ica l' m'lica
ꝑmissa eius euōne sufficienti In alys etiaꝫ

remedys intrīsecis ꝛ extrīsecis ꝓcedēdū ē ſi
cut i cura ſahare dictū ē. Dix ysaac febriū
.5°. i cura ſinoci ꝙ i ſtupore mētis ꝯueniunt
cātilene. ꝛ reddēs cām dix qꝛ īducūt ſōpnum
i pueris. q̄ cā nō bn̄ uidet̄ eē ad ꝓpoſitū. Et
iō dn̄t qdā ꝙ ꝯueniūt qꝛ trahūt ſp̄m ad exte
riora ꝛ ꝯfortāt uirtutes aīales ſp̄ituas. Jn
pueris āt cantilene īducūt ſōpnū. qꝛ mitigant
irā eoꝝ. i quoꝝ ira ꝯſumūt̄ uapores mirēbres
aſcēdētes ad cēbꝝ ſōpnū īducētes. Jnquit
.y. p°. epi. ꝛ ponit̄ p° ꝯtinētis ſic. Juuat pati
ētē egritudinē i q̄ debilitat̄ cogitatio ꝛ mēo
ria. uidē ꝛ audire res anguſtiātes ip̄m ꝛ īdu
cētes ei p̄meditatōes. ex hac. n. cā reuertūtur
ei rō ꝛ mēoria. eo ꝙ ſolicitāt̄ ad iquirēdum
quo mō rē ꝯtriſtātē euadāt. Dix Auic. de
rēdys i pmixtiōe rōis ſi ē a caliditate. ſ. non
exceſſiua ē. qꝛ oꝫ ut eger alapis cedat̄ uehem
ter. qn̄ꝫ nāqꝫ neceſſaria ē ꝑcuſſio ut ad ipꝫ ip
ſius redeat rō corrigēs ſe a pmixtiōe. Cū. n.
redit rō. ꝛ cognoſcit ſe aliēaſſe caſtigat ſeipſū
ꝛ reddit dn̄iū rōnis ꝛ nō alienat. Nō. n. dꝫ
eē caliditas exceſſiua ne agitatiōe ꝛ motu uer
berātiōis ipſa ſūmat augmētū ꝛ furiā faciat.
Et dix Aui. nō oꝫ ut patiēs cedēd⁹ ſit ōbilis
nō potēs tollerare uerbera Nec hēat ſigna a
poſtēatis. nā fieret additio i apate pp fluxuꝫ
hūoꝝ ꝯn̄tē ad agitatiōeꝫ ꝛ dolorē uerboꝝ.
Et iſtud remediū ēt ualeret i mala ꝯplōne ca
lida cū mā ipſi⁹ p̄miſſa euōne. puto rēdium ſu
pra poſitū ab ypo. ꝛ hoc rēdiū Auic. ꝯuenire
poſſe i p̄n° egritudis ꝛ an̄q̄ꝫ multū ip̄ſerit.
Cura āt ꝓmixtiōis rōnis facte a cōitate ſiue
toti⁹ ſiue alicui⁹ ꝑticularis mēbri. ꝯplet̄ cum
euōne attractione ad oppoſitū ꝯfortatiōe ca
pitis repulſiōe ꝛ ꝓhibitiōe aſcēſus uaporuꝫ
uel hūoꝝ ꝓut ſupra dictū ē. Et Aui. qdē h
addit can̄. dicēs. Cū uigilie adſunt. ſuple cum
uſu ifridātiū ꝯfortātiū ꝛ repellētiū. tūc om̄ia
epithata ꝛ ſimil'r oīa alia q̄cū qꝫ localia rem̄
dia frida ꝯfortātia ꝛ repellentia poſita ſupra
capud nō ſūt iuuātia. imo nocitia. ꝛ iō ꝓhibē
da. Nā cū uſu ſupradictoꝝ rēdioꝝ fridoꝝ ui
gilia aſſiſtēs ſignificet retineri uapores dri
gmes i capite. un̄ calitas eorum in capite con
ſtricta facit uigilias ſeqt̄ qḋ accidit ex uſu il
loꝝ frigidoꝝ poris ꝯſtrictis ꝓhibitis uapo
rib⁹ acutis a reſolutōe. Et iō ꝓcedēdum ē
in hoc cāu ſicut dictū fuit ſupra in cura ſode
uaporalis. Poſſet ēt uigilia cū uſu p̄dictorū
frigidoꝝ cāri. qn̄ mā hūoralis aſcēdēs ad ca
pud eēt in eo collecta in multa q̄ꝫtitate ut non
poſſit ab illis frigidis ſtipticis repelli. ſed
magis conſtringeretur ꝛ augmentum recipe
ret. Jn quo cāu ꝛ ſimil'r in multitudine uapo
rum collecta in capite. Auicē. dixit nō faciat̄
caputpurgium. ſ. eductiuum a capite. ſuple. nꝫ
ſternutationem. nꝫ gargariſmata. ut eni ſupra
patuit in curatione uniuerſali ſtante plenitu
dine multa capis predicta non conueniunt.
agitāt. n. mām ꝛ non euacuant. Et ſi ꝑ tūc
plēitudo foret in toto uel in membris cōican
tibus cēbro forent cā attractōis ad capud et
additamenti plenitudinis. Sed tunc dixit
Auicena adhibe criſtere lenificatiuum. quia
intentio ē ad diuerſum trahere mām ꝛ uapo

res ꝛ ideo ſuple utere etiā alys diuerſiuis ꝛ
etiam alys curationis mōis dc̄is i cura v̄li.

Capl'm 3m. de ſtolitate ꝛ Amentia.

St Oliditas Amentia fatui tas ꝛ ifātilitas
frequēter ſinonime accipiunt̄ ab
uctorib⁹ ꝛ ſūt leſiones opationū
uirtutuꝫ moraliū medy uentriculi cerebri. ſ.
cogitatiōis ꝛ rōis. Differētes a pmixtiōe rō
nis i h ꝙ pmixtio rōis ē leſio opatōnū caꝝ
ſm mutatiōeꝫ ſeu corruptiōeꝫ. Sꝫ predc̄e diſ
pōſitiōes ſūt leſiōes p̄dc̄aꝝ opōnū ſꝫ diminu
tiōeꝫ āt deſtructōeꝫ. Stoliditas tn̄ ſtricte ſū
pta ē leſio eaꝝ ſꝫ dimiūtiōeꝫ. ꝛ ē ꝓprie fatui
tas. Sꝫ Amētia ſtricte ſūpta ē leſio opōnum
dc̄aꝝ ſꝫ deſtructionē ꝛ ē ꝓprie ifantilitas qꝛ
ē ſil'is ſimplicitati ifātiū i qb⁹ nō ē opō cogi
tatie v̄tutis. Cāe haꝝ leſionū. dix. A. ſūt āt
fritas pura. āt cū ſiccitate ꝯiūcta ꝯphēdēs ſu
per mediū uētriculū cēbri i lōgitudie dieꝝ ꝛ
ſpacy. Aut cā eaꝝ ē fritaſ cū aliq° hūore ſ'ico
i uacuitatib⁹ uaſoꝝ cēbri. ſ. i arterys ꝛ uenis
ei⁹ ꝯtēto. q° reddit̄ ſp̄s cēbri tardi mot⁹. fri
tas nāqꝫ pura. i. ſimplex nō ꝯiūcta aly quali
tati ꝛ pura. i. ſiñ mā ē ꝓncipal'ꝛ ꝓpria cauſa
haꝝ leſionū eo ꝙ facit ꝯgetatiōnē i ſp̄u ꝛ red
dit cū imobilē. un̄ nō reddit̄ ydoneū iſtrumē
tū v̄tutis cogitatie cui⁹ act⁹ eget motu ſp̄s. fri
tas ēt ꝯiūcta cū ſicci. pōt eē illaꝝ cā. ſꝫ tc̄ req
rit̄ neceſſaria lōgitudo ſpacy tꝑis ſi fuerit ſi
ne mā. Sꝫ ſi fuerit ꝯiūcte cū mā nō reqrit̄ ne
ceſſāio lōgitudo ſpacy tꝑris. Et dicūt qdā
ꝙ ſiccitas ſola ſine friditate pōt eſſe cā dicta
rum leſionū. nā ſi nō fuerit in ultimitate pōt
facere ſtoliditatē diminuēdo ſp̄m deſiccādo
mām ſp̄s. Et pōt facere Amentiam cū fuerit
ultiata mltū cōſumēdo māꝫ ſp̄us un̄ redditur
pauc⁹ ꝛ fixus. a ſiccitate tn̄ ſola predc̄e leſio
nes raro euēiūt cēbro exiſtēte nāliter hūido
Et ſi aln̄ accidūt nō niſi i lōgo tp̄re ualde ꝛ
p̄cipue amētia. Et dicūt qdā ꝙ p̄dc̄e leſiōes
pn̄t ēt ꝯtingere a cali. ōſiccāte māꝫ ſp̄s ꝛ ipꝫ
mltū reſoluēte ꝛ exalare faciēte. Amentia
differt a ſtoliditate in h° ꝙ i ca nulla pmixtio
rōis imiſcetur. Sꝫ i ſtoliditate aln̄ pmiſcet̄
aliqua alienatio. ut in ea q̄ ꝓueīt a cali. ul' ſic
citate in qua aliquis inordinatus motus ſp̄s
remanet cū nō ſit in hac ſtoliditate totaliter
immobilis factus. Jn ſtoliditate autem facta
a frigiditate n̄ immiſcet̄ aliēatō. Dix Gal'.
5°. de accidēti. ꝛ pōitur a rabi. i. 7a. particl'a
pmixtio mentis ideſt ſtoliditas ꝛ amentia ꝛ
etiam obliuio que accidit in ſenectute ꝛ ſe
nio ſequuntur frigiditate. Stoliditas ꝛ a
m̄tia aut ſūt per proprietatē in cerebro aut ꝑ
cōitateꝫ. ꝛ h° aut totius aut alicuius mēbroꝝ
cōicātiuꝫ cerebro. Et que ex eis eſt ꝑ ꝓꝑeta
teꝫ i cēbro. aut ē ex nocumēto medy uētricl'i
cerebri ꝛ ē illa que uere pōt dici ꝓpria cere
bri. Aut ē ex nocumēto poſterioris cerebri
ꝛ h pōt aliqualiter dici fore per cōitātē cōi
cato nocumēto ei⁹ medio uētricl'o. Et cā ē qꝛ
cū ſp̄es in poſteriori uētricl'o nō ſeruātur nō
pōt fieri diſcurſ⁹ cogitatiōis ꝛ rōis ōficiēte

ris mã p spẽꝝ nõ retẽtaꝝ ĩ mẽoria abolitões
supra quã exerceant actũ suũ. Signa gene
ris nota relinquũtur ex ↄsideratõe gestuũ pati
ẽtis. Et sil'r nota sũt signa distiguẽtia stolidi
tatẽ ab amẽtia. Stoliditas aũt q̃ ẽ a cal'o l'
sicco nõ ultiato differt ab ea q̃ ẽ a frido ul' a
sicco ultimato qm̃ ĩ pria repit cũ stoliditate
aliq̃ alienatio pmixta. ĩ s'a uero nulla aliẽatio
pmiscet. Cura hu⁹egritudis si diu ĩpsserit
cassa ẽ. si uero adhuc nõ ipresserit. tũc ipsa est
sil'is cure sode a sil'i ↄpl'one ⁊ cã. Et triplici
pficit istrõ. s. dieta potõe ⁊ cirugia. Et au
ctores qdã cõiter ponũt curã ei⁹ q̃ fit a frita
te q̃ talis ẽ. De istrõ. n. diete dixit Aui. oꝫ
ut sit hospiciũ ei⁹ dom⁹ lumiosa. i. illustrata ra
dys solarib⁹ ⁊ p ↄñs calida. cui⁹ cal'itas põt
artificial'r fieri p ignẽ ⁊ fumigatõem reꝝ re
dolẽtiũ cal'aꝝ. Et ul'r ↄueniũt ei uigilie. s. nã
les nõ nãles ⁊ sahara. ⁊ ↄueniũt ei exercitia
⁊ balnea calefaciẽtia. Et dix Auic. ⁊ subti
liatio cibi. s. ⁊ pot⁹. ⁊ hoc q̃ꝫtũ ad ↄpl'onẽ qꝛ
sit cal's et q̃ꝫtũ ad modũ s'bc ut sit facilis digõ
nis ⁊ paucitas ipsius. idest diminutio. Et de
cl'o ipsi⁹ ad ↄpl'onẽ sicciorẽ maxie ubi cuꝫ fri
tate eẽt ↄplicata hũiditas qd̃ ẽ ut pl'm. Et
decl'o ipsi⁹ ad subtiliatõem sanguinis ⁊ tẽpan
dũ ipm reducẽdo sãguinẽ a grossitie sube ad
subtilitatẽ. ⁊ a fritate ad caliditatẽ. sꝫ tñ opꝫ
ut sit paucitas ipsi⁹. s. subtiliatõis sãguinis ⁊
calefactio. s. ei⁹ ita ut nõ fiat uehemẽs ebulli
tio ⁊ calefactio y⁹ sit caliditas subtilis. i. reis
sa. uel subtilis. i. pportõalis sꝫ nõ feruens.
Ul'oꝫ ut sit paucitas ipsi⁹. s. ĩ q̃ꝫtitate ↄtinua
⁊ discreta. Nã dix Auic. nihil ẽ magis inimi
cũ s'rui. i. cogitatõi ⁊ ĩtellectui q̃ꝫ repl'o ex ci
bis et hũiditatib⁹. i. potib⁹ ul' huĩtatib⁹. i. hu
moribus. Suple sꝫ sit a mala compl'one frigi
da ⁊ sicca. tũc oꝫ ut cibi ⁊ pot⁹ cũ sua calidita
te temperata declinent ad humiditatem. Et si
fit a mala ↄpl'õe sicca tm̃. tc̃ oꝫ ut cibi ⁊ pot⁹
d̃clinent ad hũiditatẽ temperatam sicut dictũ
est in cura male complexionis sicce cerebri.

Et si fuerit a mala complexõne calida que
esiccauit mãm s'ps. tunc totum regimen decli
net ad humectandum cum pauca infrigidatio
ne. De ĩstrõ uero potionis dixit Auice. cu
ra facte a mala ↄpl'one frigida ⁊ sicca. s. pura
ẽ cum ĩfrãtione cerebri ⁊ humectatione siml'
si ambe ille male qualitates fuerint simul ↄiũ
cte. Et si fuerit sola mala ↄ⁹ frida. curaẽ cuꝫ
calefactione. ⁊ si sola mala ↄplexio sicca curaꝫ
est cum humectatione sola. Sed si fuerit a
fritate cũ hũiditate. i. cũ mã huida f'ica. Cu
ra ẽ cũ calefactõe ⁊ esiccatõe pmissa resol'one
illius mẽ ⁊ eũone eius cũ medicis magnis ut
yeris magnis aut sil'ibus eis medicinis solu
tiuis magnis ⁊ uirtuosis ad educendum illam
materiam. que de se non ẽ facilis eductõnis.

Et cũ eũone eius in uomitu facto cum oxi
melle ⁊ semine rafani. suple ⁊ fortiori si indi
getur eo. Et resolutio residui materie fiat
post dictas euacuationes cum localibus cali
dis aperientibus ⁊ subtiliantibus que eligã
tur ex hys que dicta sunt in cura sode f'lice.
Et in hac cura maxime intendendum est cor
di sicut supra ĩ ↄli curatione lesionũ opõnum
uirtutũ moraliũ dictũ ẽ. auctoritate. Auer et
iõ ĩ h c⁰ dixit. A. ex illo. s. regimie supra di
cto oꝫ ut deueniatur ad excitãdũ cor cũ medi
cinis sibi pprys. s. calidis cordialib⁹ ut dia
musco metridato. ⁊ elnufera exponũt qdaꝫ q̄
ẽ quedã cõfectio cordialis cuius recepta nõ
hẽtur apd̃ nos. Aly uero dicũt q̄ ẽ herba que
dã cordi ↄuẽiens qꝛ Auice. 3. ii⁰. c⁰. de tre
more cordis dixit. succus elmifera ⁊ exponũt
quidã q̄ ẽ enula. Et aly dicũt q̄ ẽ quicũqꝫ li
quor aromaticus cordialis. De instrumen
to aũt cirugie in h⁰ c⁰. ⁊ in cura permixtiõis
rõis. Dix Auic. cũ nihil aliud ↄuẽit. oꝫ ut ca
pd̃ ei⁹ s'ꝫ crucẽ cauterizet ⁊ h i loco ↄmissure
corõalis. et erit hec caustica cruciatio tal'ut
fiat unũ cauteriũ pũctual'r ĩ loco commissure
ubi ẽ fõtanella. ⁊ unũ fiat supra istd̃ uers⁹iter
cipd̃. ⁊ aliud ĩfra illd̃ v̾sus sicipud sup cõmis
sura sagitali. ⁊ fiat unum aliud cauteriũ a pte
dextra. ⁊ aliud a pte sinistra sup commissura
coronali. Et teneãt iᵃ cauteria apta ut p ea
educat mã.

Capl'm. 4ᵐ. d̃ corruptiõe ymaginatõis

Abi moyses ĩ 3ᵃ. ptic'la suoꝝ
affo dix auĉitate Gali. 3⁰
d̃ accidẽti. q̄ amissio imaginatõis
. i. eius ablatio d̃r necatio seu ↄge
latio. Et amissio rõis. i. ei⁹ cor⁰. nõiat scie a
missio ⁊ opatio ipa lesa mediocriter. i. s'ꝫ cor
ruptionẽ mẽtis pmixtio appellat. Dix Aui.
cor⁰ imagiatiõis ẽ ut imaginet q̄ nõ ẽ ⁊ ui
deat res qb⁹ nõ ẽ iuẽtio i re extra sicut acci
dit illi medico d̃ q⁰ recitat Gal'. 3⁰. d̃ accidẽti
ymagiatiõis v̾o diminutio ẽ cũ d̃bilitat qs
ab imaginãdo res imagiabiles ⁊ neqꝫ uideat
uisiones ⁊ sõnia nisi paꝝ ⁊ obliuiscat sõpnio
ruꝫ ⁊ formaꝝ sensataꝝ qual'r sũt. suple ⁊ ima
giatõis ablatio ẽ qñ pdc̃a s'm totũ ↄtigũt. Et
si ↄsideras v̾ba pdc̃a. A. tetigit diminutõeꝫ
opõnũ ãbaꝝ v̾tutũ pmi uẽtricl'i cerebri q̃ sũt
ut suo patuit loco imagiatiua cuius ẽ cogno
scere species reꝝ ⁊ sensus cõmunis siue fãta
sia cuius est seruare ipsas formas cognitas.
De cãis dixit Auic. cor⁰. imagiatiõis ẽ pp
dñiuꝫ colerũ. s. citrine ⁊ rubee ut dix d̃ pmix
tiõe rõis coleꝝ. s. rubee ⁊ nigre. Nã ẽt colera
nigra põt corrũpe imaginatõem. aut ẽ pp ma
liciã ↄpl'onis calide absqꝫ mã i ãteriori uẽtri
cl'o cẽbri dñantis. Sꝫ diminutio ei⁹ ⁊ abla
tio pcedit ab eadẽ cã a q̃ pcedit diminutio l'
ablatio mẽorie i illo g⁰ c⁰ reqrat. Signa le
siõis imagiatõis dix. A. reqrãt p ea q̃ dc̃a
sũt supra ⁊ maxie i signis pmixtiõis rõis sto
liditatis ⁊ amẽtie. Nã ut dix Aui. si fuerit le
sio cum uigilia ⁊ motu ⁊ instabilitate tunc
erit a caliditate suple ⁊ erit spẽs dc̃a pmixtio
imaginationis. Sꝫ si fuerit cũ sõpno ⁊ pi
gritia ⁊ uisionibus paucis absqꝫ recordatõe
uel absqꝫ uisionib⁹ tunc erit a fritate ⁊ suple
erit diminutio imaginationis ul' ablatio. Et
dixit si affuerit siccitas lingue ⁊ occulorum
erit a mala qualitate sine mã ul' a siccitate pu
ra. Et si fuerit cũ hũiditate dc̃aꝝ partiũ erit
ibi peccatum cũ hũoris uicio. Cura dix. A.
est similis curis lesionũ uirtutis cogitatiue ⁊

mēorialis siue sit a q̄litate pura siue cum mā
uerūtñ si i cura istiꝰ ē necessaria fricatio uł' uē
tosaꝝ apoītio fiāt hec i āteriori pte capis. i.
fiāt tal'r ut diuertāt ab āteriori pte capis. su
ple. ⁊ sil'r localiū remedioꝝ approxiatio fiat
i āteriori pte capis. qꝛ sedes hiꝰ uirtutis ē in
āteriori uerticulo cēbri. Dixit Guil. si mā
fuerit cal'a pᵒ fiat f'oia de cefalica. hoc tñ dꝫ i
telligi ſm cañ. ul'es. Et dix ꝯtiue ifridetur
ps āterior capis cū rebꝰ ꝯfortātibꝰ ipaꝫ. iōqꝫ
fiat iūctio cū oleo de nenufare ⁊ roſ. cū modi
co aceti mixtis ul' cū oleo de salice ⁊ uiol'. in
quo sit modicū mādragore ⁊ modicū opij ad
modū grani ordei. cū modico aceti ⁊ mūdifi
ficet cū medicis dōis i cura manie. ⁊ nutria
tur ⁊ regat̃ ut ibi dicet̃ Et si fuerit a mł'ia
adbusta ul' nō adbusta curet̃ sicut i cura mł'ie
dicet̃. Et ſbdit ꝙ cristē lēitiuū dicēdū i cura
māie mł'tū ē utile ⁊ necessariū ꝯuēiēs ē ut fiat
si ē possibl'e oi die. aut de duobꝰ diebꝰ semel.

Capᵐ. 5ᵐ. ō lesiōibꝰ opōnū ꝟtutis mēoratiē.

N operationibus
uirtutis mēoratiue accidit lesio.
qꝛ aut corrūpit̃ aut ōinuit̃ aut au
fert̃. Et corᵒ qdā eiꝰ sil'is ē corruptiōi rō
nis. ⁊ auctores de ea i spāli ꝑuā fecerūt mētō
nē derelīquētes eam notā quo ad cās signa ⁊
curā ex hys que dicūt̃ i c. ꝑmixtiōis rōis ⁊
ꝑmixtōis ymagiatōis. Dimiutō uero ⁊ ab
latio dic̃ Auic. ē ꝯpar. i. similis stoliditati. s.
⁊ amētie. ex eo ꝙ qñ hō ñ pōt retinē formas
reꝝ nec eas reducere. tūc ut ēt supra patuit. ñ
hꝫ itellectꝰ siue cogitatiua uirtꝰ copiā spērum
i quibꝰ exerceat actū suū discursiuū. Et iō so
lū iudicat ꝑ spēs repñtatas ei abextra. Non
aūt pōt iudicare discurrēdo ꝑ spēs reſuatas
Et iō nō ꝑsistit i iudicio. ſꝫ efficit̃ sil'is ifāti
bꝰ nō prudēs. ifātes nō ratiocināt̃ de spēbꝰ re
seruatis. qꝛ nō sūt bñ retinētes. ⁊ hic nō sunt
hñtes copiā mēorabiliū ⁊ maxie cū paꝝ sint
exercitati. Sꝫ sicut abextra res eis pñtat̃
ita ꝑ tūc de eis iudicāt. ſꝫ post stati aboletur
ab eis res pñtata ⁊ iudiciū eius. iōque mō lo
quūt̃ de uno mō de alio mō ridēt mō plorant
⁊ sequūtur grillū. Dixit uiati. cᵒ de litargia
perfectio memorie ⁊ facilitas recordationis
substantialeꝫ pupis cerebri significat stabili
tatem. s. bonam complexionem eius Et eꝯ
hominem obliuiosum ⁊ dure intelligentie ne
cesse est fieri cum i pupi cerebri humores na
scuntur fl'ici. s. per uiam congestiōis. suple ul'
ad ipsā aliūde fluxerit. Et suple. aut aduērit
pupi cerebri aliqua alia causaruꝫ lesionis me
morie. qꝛ fere nihil hoꝝ que ꝑmittūt mēorie
sunt memorantes. quia ut dixit Gir. a bonita
te organi ꝓuenit ꝑfectio operationis ⁊ econ
uerso Dixit Gord. ad bonitatem memorie
multa concurrunt. s. dispositio cerebri calida
⁊ sicca. s. non excessiue. Auditio paucorum
⁊ quies anime ⁊ corporis tunc enim anima
fortiter se conuertit ⁊ fortiter apprehendit
⁊ fortiter memoratur iuxta illud in seden
do ⁊ quiescendo fit anima prudens ⁊ sapi
ens. Et dixit tria sūt genera hominū q per
accñs hñt bonā mēoriā primi sūt pueri ipi ei
bñ mēorāt propter fortē apphēsionē ⁊ fortē
imagiatōeꝫ eorū oēs eiꝫ forme sūt eis noue ⁊
iō fortissime apphēdūt eas q̄ꝛ fortissime mēo
rāt̃ iux̃ illō ꝙ noua testa capit ïuetēata sapit.
scōi sūt religiosi. ipi eiꝫ bñ mēorāt̃ ꝑꝑ getē
aie ⁊ dimissiōeꝫ negocioꝝ seculariū iux̃ illud
q bonus ē i studio prauꝰ ē i foro Tertij sunt
senes ipi eiꝫ per accñs bene mēorāt qꝛ forti
ter imaginā̃t ⁊ fortiter apphēdūt ꝙ imaginā
tur Ac etiā qꝛ sūt in quiete. Et isuper ꝑꝑ sic
citateꝫ etatiuam per quā saltē ꝙ ipressuꝫ ē de
difficili seperat̃. Gal'. 2ᵒ. tegni inuit ꝙ ꝑnci
palis cā ablatiōis ⁊ diminutiōis mēorie ⁊ ob
liuiōis ē hūiditas. Et sic ēt uult. A. 6ᵒ. ō nāli
bus particula 4ᵃ. Et similiter Auer. i ꝯᵒ. ō
mēoria et reminiscētia. ⁊ iō lesio ista apō plu
res auctoꝝ ōr significare hūiditatē posterio
ris uētricl'i cēbri ubi uiget uirtꝰ mēoralis.
Gal'. uero de interioribꝰ 3ᵒ. cᵒ. 4ᵒ. uidet̃ uel
le ꝙ principal' cā hiꝰ lesiōis sit fritas. ait eniꝫ
mēoria si aufferat̃ aut ledat̃. s. diminutiue. ne
cesse ē ut in cerebro sit ꝯᵒ frigida. Et ad de
clarādū ꝙ fritas sit principal' cā hiꝰ lesiōis ſb
dit q̄ꝛ necesse ē ad curatiōenm eiꝰ sine dubio
calefieri. ſꝫ nō ē necesse ut desiccemus. aut hu
mectemꝰ. Et iō. A. ꝑ. 3ᵃ. dix apud Gal'. hiꝰ
nocumenti mēorie. cā pᵃ ē frigiditas. qua ꝓ
pter aduertēdū ꝙ sicut apparuit in tractatu
de uirtutibus animalibus operationes uirtu
tis memoratiue sunt tres. prima est motus
spiritus ad sigillandum speciem memorabi
lem. 2ᵃ. est reportare ⁊ consignare speciē
memoratam cogitatiue ⁊ intellectui ut super
eam discurrat ⁊ indeiudicet. ⁊ harum duarū
lesionis operationum frigiditas ē principal'
causa. quia imobilitat ⁊ quietat spirituꝫ. unō
non reditur conueniens ⁊ aptus motui ad im
primenduꝫ ⁊ representādum. Et tertia opera
tio eius est retentio specieruꝫ impressaꝝ. Et
qꝛ bona retentio. fit principal'r a sicco iō le
sionis eius ablatiue uel diminutiue principa
lis causa est humiditas. Et qꝛ hiꝰ operatō
nis lesio est illa que magis sensui medici ⁊ a
stantiuꝫ representatur ideo de ea spālius aucto
res sunt locuti dicentes obliuioneꝫ superflui
tatem indicare humiditatis. Ex quibꝰ ap
paret ꝙ frigiditas est principalis causa obli
uionis in prima ⁊ scōa operatione memorie
⁊ ꝙ hūiditas ē ꝑncipal' cā i 3ᵃ opōe. Uerūtñ
ſꝫ pl'm tres ꝑdcē opōes mēorie sil' ledūt. uñ
ſm pl'm ambe predicte cause simul concurrūt
unde Serapio ait hꝫ egritudo plurimū fit ex
malicia ꝯplexōnis frigide ⁊ hūide q̄ hūectat
cerebꝝ ⁊ prohibꝫ figi i ñ forās que mēorāt̃
sicut cera que est multum liquida nō recipit
sigillum. Et Auic. dixit secūdū plurimum
lesio memorie. s. predicta nō accidit nisi a fri
tate ⁊ hūiditate. Dixit Gal'. frigiditas que
ē causa obliuionis. aut ē coniūcta cū siccitate
aut est pura. Dixit Aui. frigiditas aliquā
do est coniūcta cuꝫ siccitate tunc nō ip̄rimit̃
i ipā simile. i. sil'itudo rei. s. spēs. qꝛ lꝫ siccuꝫ
firmiter teneat qō est impressum. difficulter
tamen in eo fit impressio ut patet in lapide.

Et fritas alñ ē ꝯiūcta cū hūiditate ⁊ nō ſuat qō ipreſſū ē i ea Nā lꝫ i hūido facilis fiat ipſ ſio difficult tñ fit ipſi reteño Et ſiccitas qō ſola pōt eē cā dictaꝝ leſionū mēorie.uñ ſe rapio ait.fit a ſiccitate ſꝫ raro.qꝛ nō niſi ſit i moderata ualde et ultimata ſicut accidit luto qñ ē uehemētis ſiccitatis ꝙ nō recipit ſigillū

Et Gal.3° de iterioꝛibꝰ inuit ꝙ pōt fieri le ſio eaꝝ a caliditate ⁊ ſiccitate.uñ dixit.ſciui ꝗndā uīeaꝝ cultoꝛē hꝰ patiētē.qꝛ multū labo rauit i ſtudēdis uineaꝝ opōibꝰ ⁊ i ſbtili mo dicoqꝫ diete cibo aſſuefecit.qbꝰ utriſqꝫ cale factōes ⁊ ſiccitates nimis nocibiles fuerunt

Et iuuebat hūectatiuis paꝝ calefactis q̄ poꝝ calefactiā.lꝫ nō ꝯueniret pp diſcraſiam caliam tñ qꝛ ipſa rēſſia ⁊ debilis ē.ipſa paruꝫ calefactiā pñt ⁊ debēt approximari.qꝛ paruꝫ uel nihil nocē pñt ⁊ pñt multū iuuare ꝯfortan do nālē ꝯplōnē ipſiꝰ poſterioꝛis ptis cēbꝛi ⁊ dādo hūectātibꝰ pētratiōnē. Quidā tñ hoc dictū referūt ad pmixtionē mēorie cuiꝰ cā eſt aut caliditas ſola.aut ſiccitas ſola aut calidi tas cum ſiccitate.uñ rab p° ꝯtinentis dixit ꝙ Gal.ait multi ſunt qui cū coꝝ capita calefiunt ad ſolē coꝝ mēoꝛia pmiſcet. Quelꝫ tñ dca rū malaꝝ ꝯpleſionum ſimpliciū ⁊ ꝯpoſitaꝝ q̄ eſt cauſa dictarum leſionum.aut eſt pura.aut cum materia que materia erit ſicca uel humi da ſecundum ſpeciem ipſarum leſionum. Et e rit ipſa mā.aut nō apans ⁊ ſecundum plm eſt ſic aut apans.iquit Aui.qñꝫ fit ab apatibus cerebꝛi ⁊ ꝓpꝛie fris. Et cā qō leſionis me morie.aut ē ꝓpꝛia i ipſo cerebꝛo.aut aduenit ei per comunitatem.que cōitas erit aut ad to tū coꝛpus.aut ad aliqō membꝛoꝛum que ſunt aut ſub capite ⁊ hoc raro contingit aut ſunt i ipſo capite ut que eſt ad alias partes cerebꝛi a quibus cōicatur nocumētū poſterioꝛi uen triculo eius. Dix Aui.illud.ſ.cā predicta uel illud.i.ꝯgēies cāruꝫ predictaꝝ.aut eſt i il la pte cēbꝛi ipſiꝰ.ſ.ſedis mēoꝛie.qꝛ i poſteri oꝛi uētriculo.aut ē i uētre.i.i ſpu q ꝯtinet i ipſo poſterioꝛi uētre.aut eſt in uaſe eius.i.in arterys ⁊ uenis eius uel.i.in ſuperficie exte rioꝛi ipſius poſterioꝛis ptiſ cerebꝛi uel ut di cunt quidam in uaſe.i.in panniculis cerebꝛi in quibus ſunt uaſa eius. Uel ut dicunt aly in uaſe.ſ.ꝯtinente cerebꝛum cum ſuis pannicul qō ē craneū. Et qꝛ Gal.3°. de iterioꝛibus dix.nō pōt eē paſſio i cranco q̄ tollat mēoꝛiā Dicūt Galie.dictū habē ueritatem niſi paſſō ſit foꝛtis ualde.de qua ualde foꝛti paſſione i telligit hic Aui. Et nedum pp foꝛtem ualde paſſionem paſſio in memoꝛia accidere poſſit. Sꝫ dixit Aui.ꝙ quidā antiquoꝛum dixerūt ꝙ quandoqꝫ fit propter humoꝛes ⁊ malitiaꝫ ꝯplōnis tipoꝝ ꝑueniētē ad cerebꝛum. Et ſic uidet uelle hal.ꝯ°.theori.c° de cāis obliuio nis.ſuple ⁊ pōt ēt euenire ab alys ptibus ce rebꝛo adiacētibꝰ Dixit ſolinꝰ ō mirabilibꝰ mūdi mēoꝛia nl i hoie.aut metu.aut cāu.aut moꝛbo facilius itercipi nihilqꝫ ſepe ꝑſpectuꝫ ē. Nā q lapide ictꝰ fuerat accipimꝰ oblitū litte raꝝ ⁊ meſabalā poſt egritudinē quā ptlerat ꝑ cuſſū ꝓpi nois obliuionē q̄ꝫuis ei aly ſēus ui gerēt. Et ſubdit mēoꝛiā metus pimit. Sic

igitur cāꝝ leſionū mēoꝛie alie ſūt primitiue alie añtes et alie cōiuncte. Et ꝑmitiue ſūt aer mlte fritatis et hūiditatis et moꝛa in an tris ⁊ locis hūidis ⁊ frigidis ⁊ balneatio fre quēs cū aqua dulci frigida.⁊ ociū lōgū.⁊ ſō pni mltiplicatio ⁊ lōgus uſꝰ cibarioꝝ fridoꝝ hūidoꝝ ⁊ potuū ſiliū. Et nauſeatiua ſatietas ⁊ frequēs crapula ⁊ ebꝛietaſ. Metꝰ ſubitꝰ ⁊ foꝛtis ⁊ longa triſticia. Et cāus ſiue per cuſſio i capite ⁊ hys ſilia. Et cā añcedens ē mala ꝯplexio frigida l hūida ⁊ mltiplicatio hūoꝝ ul uapoꝝ fridoꝝ hūidoꝝ in coꝛpoꝛe to to uel mēbꝛis inferioꝛibꝰ ul in ipſo capite q̄ cāe cū impꝛeſſerint in poſterioꝛē uētriclm cē bꝛi.tūc facte ſūt cāe ꝯiūcte. Signa generis nota ſūt ex dcis ⁊ ex geſtibꝰ patiētis. Et ſiir ſigna ſpēꝝ ſūptaꝝ ꝭm uarietatē leſionis opa tionū mēoꝛie ⁊ maxie q̄ ex leſiōe ſeruatiōis ſpēꝝ.hec emꝫ facile ꝯphēſibilis ē relique ue ro due nō ſic facile. Signa aūt ſpēꝝ ꝭm cās dixit Gal.ſi ē cū ſiccitate ſignificāt h uigi lie ⁊ ꝙ ē ſeruās res pteritas lꝫ nō ē potēs ſeruare res momentaneas ipiꝰ hoꝛe. Dixit ꝭap.accit illis quibꝰ aduēit hec pa° ex ſiccita te uigilia aſſidua ⁊ eſicatio alcoꝛa fit ⁊ palati Dix.A.ſi cū ſiccitate fuerit.ſ.frigiditas uel cū ſiccitate fuerit.i.pp ſiccitatē fuerit ipa le ſio.dato ꝙ nō ſit ibi fritas ſignificāt ſpſā ui gilie. Et h iuēit in quibuſdā exēplaribꝰ litte ra q̄ dicit ⁊ iſōpnietas.i.nō uera uigilia et pōt uerificari qñ cū ſiccitate erit ꝯiūcta fri giditas. Nā i tali diſpōne ſiccitas iclinat ad uigilādū ⁊ fritas ad ſtupoꝛē ⁊ ſōpnū.uñ accit iſōpnietas i.quedā diſpō media inter ſōpnū ⁊ uigiliā. Et ſubdit Aui.ſuat res pteritas q̄ actenꝰ fuerūt ipſſe qꝛ pp ſiccitatē nō de facili abholēt ab eo ſꝫ nō ē potēs ſuare res momē taneas ipiꝰ hoꝛe.⁊ h° qꝛ res ō nouo ñ facile i ꝑmūt i ſicco ⁊ h maifeſte appet i ſenibꝰ q pte ritoꝝ ad mltos ānos bñ recoꝛdāt ⁊ bñ refe rūt ātiquas iſtoꝛias.ſꝫ reꝝ pſētiū pauci tpis ñ recoꝛdāt ⁊ ñ pñt narrare eas bñ lꝫ modicū pterit tpris imo ēt ſi momētāce fuēint Si gna fce ab hūiditate dix Gal.ſignificāt ipſaꝫ ſubeth.⁊ ꝙ pterita peitꝰ nō ſeruat ſꝫ momēta nea illiꝰ hoꝛe ſeruat ſpacio maioꝛe q̄ꝫ pterita Dix ꝭap.patiētibꝰ hāc leſiōeꝫ ex hūidi.accit ſōpnꝰ mltꝰ ⁊ grauitas capis ⁊ mltitudo hūidi tatis q̄ exit ſemp ex cēbꝛo. Dix.A.ſi nocumē tū fuēit ex hūiditate.ſ.ꝯiūcta cū frigidi.ſigni ficāt ipꝫ ſubeth i.ſōpnꝰ ꝓfūdꝰ ⁊ ꝓlixus.ſuple ſi aūt fuēit ex hūiditate abſꝫ frigiditate erit ſubeth.ſ.ſōpnꝰ ꝓlixus ſꝫ ñ ꝓfūdꝰ. Et dix pte rita peitꝰ nō ſuat qꝛ oīa abbolent ab hūidi.ſꝫ dixit Aui.foꝛſitan ſeruat illa que ſunt illius hoꝛe ⁊ momētanea ſpatio maioꝛe q̄ꝫ pretēita qꝛ tāto ſpatio q̄ꝫto differant abboleri.ut ma nifeſte appet i pueris ipi.n.pteritoꝝ ñ recoꝛ dāt niſi qñꝫ ualida fiat ipſſio i eis pp adira tionē ut.6° de nālibꝰ pticula.4ª.inuit Aui. et tñ pñtium ⁊ momentaneoꝝ poſſunt recoꝛ dari. Dixit autēꝫ Aui.foꝛſitan quia opoꝛtet ut nō ſit oīo multa hūiditas qꝛ tūc nec pñtiuꝫ nec pteritoruꝫ memoꝛant. Notāt ꝙ ſi ualde dura ⁊ groſſa ſunt iſtrumēta ꝟtutis mēoratie ipꝛeſſioni ſpērū nō rñdēt.ioqꝫ audita uiſa et

quomõlꝫ ꝯphẽsa memorie nõ comẽdãt. Et si
ualde fluida sint ⁊ leuia eorũqꝫ facile ⁊ cito
ꝯcipiũt facile ⁊ cito obliuiscunť. Si uero
mediocria sunt facile ꝯcipiũt ⁊ ꝯcepta bñ re
tinẽt ⁊ ꝯseruãt. qbꝰ mediocribꝰ exñtibꝰ. si su
ꝑueniat ispissatio multa ꝑ esiccationẽ uel ꝑ ꝑ
tiũ acumulatõem priꝰ ꝯcepta retinẽt. i posteꝝ
uero ꝯcipiẽda nullatenꝰ mẽorie recõmẽdant.

Si uero ispissatio eis supuẽiat mediocris
ea q̃ grossa sũt i eis ꝯcepta ⁊ ipressa actenꝰ ser
uant subtiliũ aũt actẽꝰ ipressoꝝ ita obliuiscun
tur ut puta sciaꝝ ⁊ filiũ ꝙ ea que docuerũt iã
ab ipsoꝝ mẽoria penitꝰ abboleãtur. Dixit
aũt si i cã fuerit fritas pura. i. sine mã uel pu
ra. i. nõ ꝯiũcta alteri q̃litati passiue erit illic
stupor ⁊ uertigo. qm̃ hec due passiones pñt a
friditate pura ꝑuenire ut suis pꝫ capl'is. Si
gna uero ꝑmixtiõis mẽorie sũt dixit Aui. ꝙ
cũ hoc ꝙ mẽorantur uniꝰ ꝑ alio ẽ ẽt ꝑmixtio
ifius. ut iã supra patuit i cãis ꝑmixtiõis rõis
Rursũ ꝑ sufficiẽti decl'one ꝑdictaꝝ cãꝝ i oi
bus lesionibꝰ uirtutũ moraliũ ⁊ maxie malaꝝ
ꝯpl'onũ puraꝝ ul' ñ puraꝝ oꝫ recursũ hẽre ad
ea q̃ dicta sũt supra de signis malaꝝ ꝯpl'onuꝫ
cẽbri. accipiẽda. n. sũt. dix Aui. ex dictis su
pra mltotiẽs. sic ex dc̃is pꝫ ꝙ obliuio cadit i
ꝟtute mẽoratia. ⁊ ẽt i uirtute fãtastica. Uerũ
tñ de ꝯsuetudie medicoꝝ ẽ itelligẽ ꝑ obliuio
nẽ ꝓpe lesionẽ euenietẽ ꝑ dimiutionẽ uel ab
lationẽ i opõibꝰ uirtutis mẽoratiue ⁊ nõ fãta
stice. Drñt aũt iste due obliuiões ab iuicẽ.
pº dix Aui. qꝛ obliuiõis mẽorie plꝫ nõ fit ni
si a fritate ⁊ huitate. f. simpl'r ul' ꝯposite puris
uel cũ mã. ⁊ paucitas eius fit a siccitate. qꝛ ꝑ
paꝝ ẽ ⁊ raro ꝙ mẽoria mõ dicto ledať a sicco
saltẽ puro uel simplici ñ ꝑmixto q̃litati actiẽ
sꝫ hº i obliuiõe fãtasie ẽ ecõuerso qꝛ plꝫ ledi
tur a calo ⁊ sicco. ⁊ ꝑ paꝝ a frido ⁊ hũido.

Et hº qð ut dicũt nõ ẽ ꝑ se sꝫ ꝑ accñs. qꝛ
ꝑ se eẽt oppositũ cũ istrumtũ mẽorie sit mltũ
siccũ ⁊ duꝝ. ⁊ istrm̃ ymagiatõis sit leue ⁊ hũi
dũ. Et ut sic ꝑꝑ simbolcitatẽ citiꝰ lederet. ⁊
plm mẽoria a sicco ⁊ fãtasia ab hũido. sꝫ ẽ ꝑ
accñs. qð Aui. idicauit cũ dix accit. Nã lꝫ
posterior uẽter cẽbri sit siccꝰ ꝯpl'one. tñ ꝑꝑ ð
bilitatẽ ꝯpl'onis eiꝰ i digẽndo. et qꝛ nõ hꝫ ma
nifesta et ꝓpa expurgatoria sꝑfluitatũ suarũ
sic alij uẽtriculi hñt. multiplicat multas sꝑer
fluicas humiditates. ⁊ fl'icas. unde frequẽtiꝰ
egrotat a sꝑfluitate illa hũida fl'ica. quemad
modũ ẽt ⁊ senes lꝫ sint sicci ꝯpl'one ꝑꝑ indige
stionẽ. frequẽtiꝰ egrotãt fl'ice. Anterior ãt uẽ
triculus cerebri. lꝫ sit ꝯpl'one humidus hꝫ tñ
loca expgõnis sꝑfluitatũ suaꝝ multa ⁊ ãpla.
et cũ hº recipit a corpore toto frequẽter uapo
res et fumos drigmes et calidos et siccos. un
de a siccitate frequẽtiꝰ egrotat et maxime ꝑs
eius ubi residet fãtasia. que aliquantulum sic
cior ẽ alus. Ex quibus etiam accipere pñt
ꝙ lesio accñs in opõnibus mẽorie ut plm est
dimiutio ⁊ raro ablatio ⁊ hº qꝛ ambe hec a
frigido ⁊ hũido ꝓcedũt ⁊ raro est permixtio

Et eꝯº. lesio fantasie siue ymaginationis.
ut plurimum est permistio et hoc quia a calo
et ⁊ sicco ⁊ raro ẽ dimiutio ⁊ rariꝰ ẽ ablatio

Sũt aũt qdã exponentes in uerbo. Auic.
supra predicto li. plm. i. intẽsiꝰ ⁊ paucitas. i.
remissius. ut sit sensꝰ ꝙ mẽoria ledať plm. i.
intensiꝰ ⁊ uehemẽtiꝰ a frigiditate ⁊ hũiditate
⁊ remissiꝰ ⁊ minꝰ a calidita. ⁊ sicci. Et eꝯº
fantasia siue imaginatio lediť remisse ⁊ paꝝ
a siccitate ⁊ intẽse ab hũiditate. ista tñ ultia
pars expositiõis posset ifrigi. Jõ dñt alij ꝙ
qñ. A. dixit. ⁊ eꝯrio itellexit ꝙ ymaginatõ ⁊
fantasia paꝝ ledãť a humi. ut li. eꝯrio solum
referať ad istõ qð expresserat ð siccitate. Et
h per eãdeꝫ ⁊ supra dc̃aꝫ rõeꝫ ꝓbať. qꝛ dix
Auic. istrumẽtũ ymaginatõis ẽ creatũ lene.
gº itẽsiꝰ leditur a sicco qꝛ a ꝯrio ⁊ istrumẽtũ
mẽorie creatũ ẽ duꝝ. gº uehemẽtiꝰ ab hũido
suo ꝯrio ledi dꝫ. zº. aũt differũt ꝑdc̃e due
obliuiones. dixit. A. ꝙ lesio mẽorie fit duo
bꝰ mõis sensataꝝ spẽꝝ. f. i corruptõe ꝯpositio
nis coꝝ suple. ⁊ ẽt diuisiõis. Sꝫ corruptio
fãtasie imagiatiõis fit tm̃ in uno mõ spẽꝝ sen
sataꝝ. qꝛ solũ in sensatis ⁊ formis ipoꝝ. i. in
sensatis q̃ sũt forme ⁊ ydola reꝝ. Sꝫ hº sci
tur dixit Auic. ex arte alia qꝛ ex phia nãli ⁊
pꝫ in tractatu supra. de uirtutibꝰ aiãliꝰ. Aliq
ꝑꝑ predc̃aꝫ scðam differẽtiã declarãdã. dicũt
ꝙ ut pꝫ 6º. ð nãlibꝰ Auic. zª. ⁊ 4ª ꝑticula
sensata sũt duplicia. f. sẽsata a sensibꝰ exterio
ribꝰ. ⁊ sẽsata ab interioribꝰ ut. f. sũt sensibilia
cõia ⁊ ꝓpria. Et alia sũt sensata q̃ sũt itẽtio
nes q̃ ñ appropriãť sensibꝰ. sꝫ cogitatiue ⁊ in
tellectui ⁊ utraqꝫ ꝑdc̃a sensata mẽoria seruat
. f. sẽsata a sẽsibꝰ iterioribꝰ ul' exterioribꝰ ⁊ i
tẽtiões cogitatiue l' itellectꝰ. Et sic qñ lediť
eiꝰ nocumẽtũ ẽ in duobꝰ mõis sensatoꝝ. Sed
ymaginatio seu fãtasia qꝛ solũ seruat spẽs siue
ydola reꝝ. ⁊ nõ itẽtiões. iõ qñ lediť eiꝰ nocuᵐ
ẽ solũ i uno modo sensatoꝝ. Gord. adduxit
ꝙ. A. dixit scias ꝙ obliuio qñ accidit cũ sani
tate. f. nũc qꝛ appẽter sanis nũtiat egritudies
cẽbri frigidas et hũidas ut litargiã emplẽaꝫ
apl'iaꝫ et sil'es esse ꝓpinquas. i. a ꝓpinquo tẽ
pore debẽ accidẽ eis. nisi eis ꝓuideať de re
medio ⁊ itellexit ð obliuiõe ꝑuẽiẽte a frigi.
⁊ hũidi. ꝙ pꝫ ex cã hiꝰ q̃ ẽ. qꝛ ista obliuio si
gnificat mltitudinẽ fl'atus in capite ꝯtẽtã. uñ
ꝑdicte egritudies euẽire solẽt. Dix. A. obli
uio q̃ ẽ sepata a caliditate ⁊ siccitate. suple.
sꝫ ẽ ꝯiũcta cũ frigi. et hũidi. pura l' cũ mã est
facilioris cure q̃ꝫ facta a calidi. et sicci. eo ꝙ
faciliꝰ ẽ calefacẽ ⁊ desiccare ⁊ ẽt tutiꝰ. maxie i
cẽbro q̃ꝫ i frigida. ⁊ hũectare. uñ dixit. Gor.
lꝫ obliuio frequẽtiꝰ fiat a frigido ⁊ hũido q̃
tñ fit a calo ⁊ sicco tardiꝰ curať. Cura obli
uiõis triplici ꝑficiť instrumẽto. f. dicta potõ
ne et cirurgia. De dicta dixit rap. sit statꝰ in
firmi in loco mlti luminis tẽpati aeris. f. in
actiuis q̃litatibꝰ. istõ. n. ẽ meliꝰ i resolutõe Et
hoc dictuꝫ sic ponitur a Rasi pº. ꝯtinẽtis col
loceť patiẽs i domo mltũ clara ut fiat magna
disolutio. dixit raf. locus debet esse siccus.

Dixit. A. oportꝫ ut sit ospicium domꝰ eius
in quo sit lumen plmut esiccetur et uigilet ⁊
excitetur spiritus eiꝰ piger. ⁊ alienetur a suf
flatione uentoruꝫ. Dixit Gordo. potissime
australiũ q̃uis ẽt borealiũ et maxime quãdo
flãt post meridionales. Gordonius tamẽ
dixit ꝙ aer debet esse calidꝰ ꝑ nãꝫ l' artificiũ

⁊ hoc maxie dʒ eē qñ cū hūiditate eēt ꝯiūcta
fritaſ. ⁊ tūc dʒ expōi ī dicto Sera. aēis tpati
.i. geti a flatu uētoꝝ. Aer uero p̄dicto oppo
sit⁹ē nociu⁹. Gaudeat aūt patiēs ⁊ letet. et
ira usqʒ ad aliq̄d ꝯfert ei. Et dʒ pmoueri pa
tiēs ad mēoꝛādū de p̄teritis ⁊ p̄ntib⁹ reducē
do ea ad memoriā sibi ⁊ ī properādo ei ſi nō
meīnerit. Dixit Aui. oʒ ut alienēt a mł'to sōp
no ⁊ maxie diurno ⁊ immediate facto post ci
bū ⁊ nō dimitat̄ ī sōpno pfūdari. Sʒ ſi pfū
d⁹ fiat uiolēter excitet̄ ſuple alienet̄ ēt ſupflui
tate uigiliaꝝ qm̄ dixit Aui. ſupfluitas uigili
aꝝ debilitat ſpm resoluēdo ipʒ ⁊ cū h⁰ replet
cēbꝝ uapor b⁹ qꝛ ī uigilus mouēt̄ uapores ⁊
cū mł'tiplicāt̄ uigilie ñ p̄nt resolui pp debili
tatē acq̄sitā ex resol'one ſps. oʒ aūt ut deuitet
ociū ⁊ qetē p̄l'imā ⁊ adhereat exercitō motui
⁊ fricatōib⁹ iferioꝝ. ⁊ pectiatōni capis ī ieiu
nio q̄zuis opoꝛteat ut alienet ēt ſupfluitatē ex
ercitij ⁊ fricationū ⁊ ul'ꝛ·oīuʒ multū resoluen
tiū. Et dixit Aui. alienet̄ ab ablutōe cū aq̄
cal'a. ſ. dulci ⁊ pura ⁊ maxie capis ſui. ⁊ h⁰ pp
illud q̄d ē ī ea de mollificatōe. Dʒ tñ ⁊ pōt fie
ri ablutio ⁊ balneatio cū aq̄s mineralib⁹ uel
marinis calefaciētib⁹ ⁊ d̄ſicātib⁹. ⁊ cū lixiuio
aq̄s uel uino in q̄b⁹ decocte ſint res calefaciē
tes ⁊ deſiccātes lexiuiū bonū in obliuiōe ſic
fit. ponat̄ in colatoꝛio. lib. i. alumis fecū. ⁊ d̄
ſup ponat̄ de cinē radicū ⁊ ſtipitū caulium uł'
loco eius de ligno iunipi cerro uel quercu uł'
lauro uel fmētis. q̄ztitas ſufficiēs. deinde īpo
nat̄ aq̄ ⁊ decolet̄ bis uel ter. ſm ꝯueniētiā. d̄
inde in illo lexiuio ferueāt acor⁹ ſticados fo
lia lauri grana iunipe. bacce edere nuces cip̄ſ
ſi rosmarin⁹ ſaluia ⁊ iua. ⁊ cū eo lauet̄ caput
ſemel uel bis in ſeptimana in ieiunio. poſſent
ēt p̄dicta bulire in aq̄. ⁊ poſtea illa aq̄ decole
tur ⁊ ex ea fiat lexiuiū. ⁊ cōpetit in hac cura
balneū ſiccū. ſ. ſtufa. Dixit Aui. alienēt̄ ēt
ab aq̄ frigida. ſ. abeꝛ̄ approximata q̄zuis ēt
et magis abintra et ſil'ꝛ ab omni liquoꝛe īfri
gidāte uel hūectāte. et maxie ſi fuerit actu fri
dus. qm̄ ſtupefacit ⁊ nocet ſpiritui ſſītiuo
Dixit raſ. p⁰ ꝯtinētis. utāt̄ patiētes tenui die
ta ⁊ hoc tā in q̄ztitate q̄ʒ in q̄litate et mō ſbe
pp q̄d dixit Aui. Alienet̄ a cibis retentiuis
.i. diu moꝛātib⁹ ī ſtomaco pp tarditatē digōiſ
ipsoꝝ uel retētis. ſ. uētris qm̄ uētris ſtiptici
tas nocet eis. Et alienentur dixit Auic. a
cibis grauatis ſiue grauent multitudine ſui ſi
ue groſſitie ſue ſubſtantie ut ſunt cibaria de
paſta legumina caſtanee caſeus et ſimilia. Et
a cibis uapoꝛatiuis ut fructibus ⁊ ſimilibus
ne repleant capud uapoꝛibus. Dixit Goꝛd.
uitant offas bꝛodia ⁊ iuſcella carnes poꝛcias
⁊ piſces omnes ſuple. ⁊ alios cibos omnes
frigidos ⁊ humidos. ⁊ ſubdit utatur aſſis q̄ʒ
tum eſt poſſibile. Filius meſue. ⁊ ponitur
pꝛimo continentis. cibus eius ſint carnes a
uium macclentarum uel pauce piguedinis fa
cilis digeſtionis. ſicut ſunt auicule parue. lau
de turtures perdices ⁊ huis ſimiles. Et di
xit ꝯfert multum obliuioni eſus ſinapis. Di
xit Aui. opʒ ut alienʒ a ſe ebꝛietatem ⁊ reple
tionem ſcilicet ciboꝛum. repletio namque ex
uino facta nocet multum cum ſua multa eua

poratione ⁊ ſuffocādo calidū. Sed paucū ex
eo dilatat aiam. qꝛ multū ſpm generat qui ē
aīe iſtrumētū ⁊ fac̄ ipſū bonū. qꝛ claruʒ ⁊ ſplē
didum ⁊ excuſat a potatōe aq̄ qꝛ ipʒ facit ad
digōnē ⁊ pētrationē nutrimēti ī mēbra pp quā
cāʒ aq̄ bibit̄. Aqua ꝟo. ſ. ſola ſua ꝯplexiōe fri
da ⁊ hūida nocet obliuioni. Dix Serap. ciba
eos cū aq̄ ciceris ⁊ aſſidabegi cū aneto ⁊ ſale
⁊ poꝛris. ſ. decoctis cū carib⁹ ſuis. Et ſūmat
ī potu uinū ātiquū odoꝛifeꝝ ⁊ aquā mell'. Et
q̄dā ꝯpōūt aquā d̄coctā cū maioꝛana ⁊ acoꝛo
⁊ nucem⁹. ⁊ cinamō. cū q̄ uolūt lifari uinū ſm
uini potētiā Aut faciūt eā mł'itā ⁊ exhibēt ſi
ne uino. Cōdiāt̄ cibaria ſua cū croco qm̄ ut p̄
mo pōitur ꝯtinētis ꝯuēit mēoꝛie a ppꝛietate
Spēs ualde utiles cū q̄b⁹ ſua cibaria ꝯdiāt̄.
ſic fiunt. ℞. pipis nigri pipis lōgi. zinzi. ga
ri. croci. añ. ʒ. z. cubeb. heil nuciſmuſ. mac. añ
.ʒ. i. galiḡe ciamō. acoꝛi añ. ʒ. i. ⁊ ß. pulueri
zēt̄ ⁊ cribellēt̄. ⁊ ꝯuēit eis muſtarda ⁊ ſapoꝛ
fact⁹ cū pipe ⁊ conet̄ obliuioſus ad expulſio
nē ſupfluitatū oi die ⁊ maxie ēt p nares ⁊ pa
latū. Cura ꝟo obliuionis fc̄e a ſiccitate ſo
la. dixit Aui. oʒ egꝝ nutriri cibiſ hūectātib⁹
tēpatis ſcʒ ī actis. ſuple ⁊ ſil'iter totū regim̄
ī oib⁹ rebus nō naturalib⁹ uertat ad hūectatō
nē. Dixit Goꝛ. ꝯpetūt ea q̄ hūectāt ſic̄ ociū
⁊ ſōpn⁹ ⁊ cibaria hūectātia ſicut uiteli ouoꝛū
bꝛodiū carniū ⁊ iuſcella ⁊ fricatiōes tēpate
circa capud ad trahēdū nutrimētū capiti. ob
quā cām alñ applicāt̄ occipicio ēt uētoſe ſine
ſcarificatione. Q̄d ſi cū ſiccitate fuerit ꝯiū
cta fritas. dixit Raſ. p⁰ ꝯtinētis det̄ uinū
odoꝛifeꝝ. ſ. linfatū ⁊ cibi ſint cal'i ⁊ hūidi ſu
ple. ſil'iter ⁊ totū regim̄. Dixit Auic. oʒ ut
adminiſtres exercitiū partiū capitis cū frica
tiōe ⁊ ꝯp̄ſſiōe facta cū pānis aſperis ut traha
tur nutrimētū ad capud ⁊ calefiat ⁊ hūectetuꝛ
p ipſū. Et ad hāc ēt intētionē dixit ponāt̄ uē
toſe ſup capud abſqʒ ſcarificatione ⁊ empl'a
rubificātia. Et dixit adminiſtret̄ exerciti
uʒ manuū ⁊ pedū. ſʒ iſtd̄ ñ dʒ eſſe foꝛte ne tra
hat māʒ nutrimēti ad extrēa Et iō ſubdit ul'ꝛ
exercitium. ſ. ul'e coꝛpoꝛi non ſit foꝛte immo
fiat ſcd̄m quātitatē qua fiat fameſ. i. excitatō
apetitus ⁊ augumētum eius ut fiat additio in
nutrimēto. Et dixit. perueniat ad quietē ⁊ ſō
pnū ⁊ balneū dulcis aque ſcʒ ſolius ſi fuerit
ſiccitas ſimplex. Et ſi fuerit cum frigidita
te decoquāur in aqua camomilla ⁊ mellilotū
⁊ pedes caſtrati. ⁊ ex ea lauet̄ capud. Et
perueniatuꝛ ad calefactionem capitis cum ē
plaſtris ⁊ aliꝭ calefacientibus ad attrahen
dum ſanguinem ⁊ nutrimētuʒ. Sed nō ſint
expoliata humectatōne. inungātur itaqʒ cum
oleo de lilio et de narciſco ⁊ keyrino ⁊ ſimi
liter uoluit Serapio. Q̄d ſi ſiccitaſ fuerit
coniuncta cum humiditate. dixit Gulliermus
potetur ex bono uino claro odoꝛifero linfato
cū aqua ⁊ nutriat̄ cū bꝛodio gallinaꝝ edi et
caſtrati. ⁊ comedat fiſticos pineas et uitelloſ
ouorum et holus fere et boꝛaginis. Et
dixit. ſcias quod ebꝛietas in hoc caſu ualde
utilis eſt et bona. quia humectat cerebꝛum.
et ipſum a ſuperfluitatibus mondificat Et
in ſumma regimē in omnibus iſtis ſpēb⁹ obli

uionis dꝫ eē sil'r et qđ dcm̄ ē in ꝯsil'ibꝰ egri tudibus cerebri Regimē ꝟo ꝑmixtōis mēo rie ē idē cū regie ꝑmixtiōis rōis. Curatō ꝟo ꝑ potōēz duabꝰ ꝯplet̄ intētiōibus ꝓncipa libꝰ. quaꝝ una respicit malā ꝯpl'onē et alterat ipaꝫ. Et 2ᵃ respicit māꝫ si affuerit. Et iten tio qdeꝫ alteratiōis. qñ nō ē ibi mā oī tēpore adipleri pōt et dꝫ. Sꝫ qñ adest pñtia mē. oꝫ ut nō fiat approxiatio alterantiū saltez fortiū nisi ꝓcedat sufficiēs purgatio. Debēt aūt al terantia ꝯria eē male ꝯpl'oni iducēti obliuio nē. Et nō dꝫ ut iā m'lti putauerūt oīs obliuio curari cū calidis et siccis. de qbus fuit archi genes quē repḣendit Ga. ut prio pōitur cōti nētis dicēs. Archigenes ꝯsueuit curare defe ctuꝫ mēorie cū hꝯ q̄ sunt in fine calefactiōis ita ꝙ ueniebat ad uētosas et medicamen de si napi suple. ⁊ ꝓuiuſ. ē error Et iō dixit Gal' qñ mēoria ē defecta uel debilis a mala ꝯpl'o ne frigida. ſ. sola. tūc nō ē necesse esicare aut hūectare ipm sꝫ ē calefaciēdū solū. Et sub dit. cognosce ēt alias qualitates peccātes Et si fuerit hūida tūc exiccet̄ eius cerebꝝ et si fuerit sicca hūectet̄. Et si fuerit tēpata in pas siuis. nec hūectabis nec exiccabis. sꝫ calefaci es tēpate. suple et sil'r ꝓcede peccātibus q̄lita tibus actiuis Dix Aui. obliuio q̄ ē sepata a caliditate et siccitate qꝛ. ſ. est a friditate uel hūiditate uel utrisqꝫ siml'. curat̄ cū calefaciē tibus notis suple et desiccātibus Et ſbdit. nō festines in desiccatiōe eius sꝫ gradatiꝫ ꝓ cede. Et caue ne exiccatio tua cōsequat̄ finē hūiditatiꝫ ꝓncipaliū siue ſbaliuꝫ cerebri. Et sequat̄ ad illā desiccatiōēz friditas ꝯpl'onis ꝑꝑ dīnutōēz caloris nāl' ꝯñtis hūiditatis ſba lis pabuli sui ꝯsumptiōēz. Et illud. ſ. fridi tas ꝯpl'onis sic acq̄sita ē ex eis q̄ i obliuiōe au gumētuꝫ ꝓbent. Dixit Serrap. si fuerit ex malitia ꝯpl'onis frīe sicce est necesse ut curet̄ cū regie cal'o et hūido sic̄ cū ēbrocis ex aqua melliloti camomille et uiol' siccaꝝ in qua de cocti sint pedes capraꝝ. et inungat̄ caput sepe cū oleo de lilio et de narcisco et de keyri citri no Et Raſ. ꝓᵒ ꝯtinētis ait. fricet̄ caput cū oleo keirino uil' et liliacco et aspergatur ca put aqua decoctionis rerum calefaciētium et humectantium. Guilielmus. dixit si fuerint signa significantia siccitatem ungatur cum oleo de papauere et nenufare et ista olea et similia cōpeterēt si cum siccitate esset calidi tas et aliter non. Et lac sumptum est certa cu ra obliuionis ꝓuenientis a siccitate. Si āt obliuio acciderit cuꝫ presentia mē tunc insur gunt tres intentiones. quarum una ē ad diuer tendum. secunda est ad digerendum. et tertia ad euacuandum De diuersione dixit Ser. Incipias cum attractione materie ad inferio ra per cristere acutum suple et alijs modis di uertentibus. Et euacuatio quidē debet fieri ꝓmissa digestione eius Syrupus digestiu us bonus in materia flegmatica humida flui da sic fit. ℞. florum dendrolibani maiorane saluie balsamite origani camedreos an. M. i radicis acori corticum citri anisi feniculi sti cados passularum enucleatarum an. ℥. ß. fiat

decocꝰ q̄ pꝰea sirupet̄ cū zucᵒ l' mele arōatizet̄ cū mace nucemuſ. ⁊ cubeb. ꝙ si mā fl'ica gro sa fuerit ⁊ mucilaginosa addant̄ ꝓdicte deco ctiōi ista. ſ. sileris mōtani poly calamēti mōta ni granoruꝫ. iunipi an. M. ß. piretri heyl. co sti. an. ʒ. ij. ⁊ accetoset̄ cū acceto sq̄litico. Et mā fl'atica digesta eūetur a leniorıbꝰ solutis incipiendo Dixit. n. Mes. eūa in prinᵒ rei cū medicis opantibꝰ cum facilitate sicut cum yera confortata cū pulpa cologn. ⁊ castoreo ⁊ Serapio addidit piretrū ⁊ hoc in fl'ica. sup. sꝫ si eēt m'lica ꝯfortet̄ yera cū scene ⁊ epitho

Et dixit Gal'. si non prosunt una uice dent̄ bis. Deinde dixit Serapio utere fortiori bus. gradatiꝫ tñ ꝓcedat̄ ad maiora ut dixit Mes. sicut ad yeras magnas ex eūantibuſ. ſ. fl'a aut m'lā Et ex eis ē theodoricon cū nu cemuſ. ⁊ hᵒ in fl'ica. Nam theodoricon euacu at multuꝫ fl'a ⁊ cū nucemuſ. sumptū dirrigitur ꝟtus eius ad cerebꝝ ꝑ eā ⁊ reitrit̄ ēt i maliᵃ sua. suple ⁊ si mā fuerit m'lica sit sicut yera ru fini Dixit Aui. si fuerit cū mā fria hūida eūa ipam pꝰ digōnēz cū eo qđ scis eūare fl'a a capite incipiendo ꝓᵒ ab eūonibꝰ que sūt fa ciliores. sicut cū yera ⁊ pl'pa cologn. ⁊ casto. ſ. sil' mixtis. deinde gradatī ꝓcedēdo ad for tiores sicut cum yeris magnis. Qđ si mā pec cans fuerit colera digerat̄ ⁊ eūetur cū eo qđ ꝯuenit. ꝙ si cū mā dñiuꝫ appuerit in sanguīe fiat fl'oia ex uena cōi ul' cefalica. Et Gal'. 2ᵒ motuū lacertorū ut poni't a Rabi in. 24ᵃ ꝑticl'a suoꝝ afforismoꝝ. dixit quidā cū eēt ro me amissa rōe per dies. xiij. credebat eē athe nis ⁊ cū intraret balneū credebat eē in itinē ⁊ ire athenas. Et non erat alienus in dictis ⁊ factis suis alijs. Et pꝰ. 13ᵐ dieꝫ supueniēte sibi forti fluxu sanguis nariū ⁊ sudore sanatꝰ ē subito ⁊ restiturꝰ ē sanitati ⁊ eorū que sibi acciderant mīme recordabat̄. In quibꝰ ꝟ bis inuit̄. ꝙ si aliqua istarū lesionū ꝟtutum moraliū ꝓcederet a caliditate ⁊ hūiditate cū dñio sanguīs ꝙ fl'oia debeat fieri ⁊ sit ꝯferēs

Et fca sufficiēti eūone i obliuiōe ex mā fl'a tica deueiendꝫ est ad ea que resoluant ⁊ exi cēt ⁊ ſbaꝫ cerebri remolitā coadunent ⁊ con fortent. Et ad hāc intentionē. dixit filius Mes. ut ꝓᵒ poit̄ ꝯtinētis dꝫ sumē patiēs obli uionē oī die. ʒ. i. de anacardio cuꝫ aqua calid ieiuno stomaco. dat̄ āt cū aqua calida ut reita tur eius acuitas ⁊ uehemens esicatio eiꝰ. Iᵃ tñ eēt nimis magna doſ ⁊ i nimis freq̄nti usu

Et ideo ibiđ auctoritate dya. đr. ꝙ dosis eius debꝫ esse. ʒ. ß. de ꝓꝑetate. n. anacardi est curare obliuionē ꝓueniētē ab hūiditate l' fri giditate ⁊ hūiditate māli. Sꝫ dubitat̄. ne sumēs ipm. ſ. īmoderate incidat in cogitatōꝫ melēcolicā ⁊ possibile ē. ꝙ gnāt baras ⁊ leprā qꝛ hūores adhurit ⁊ i m'liaꝫ ꝯuertit nimius usus eius moderatꝰ āt usꝰ eius pl'm bōificat mēoriā ⁊ intell'ctm̄ Et oēs auctores ꝯcor dant in exhibitiōe anacardi seu ꝯfectiōis ana cardine. cuiꝰ descriptio poni't in antidᵒ mes. Dix. Serapio. post eūonēꝫ cura cū confectōe anacardina. Dixit Auicena. deinde. ſ. post purgationē administra anacardinū qm̄ ē meᵃ

fortis in conseruatiōe sens⁹ faciēs acquirere
ꝯuationez .i. po^am^ ꝯuandi spēs que ipri munt
ꝛ ē iuuatissima me^a^ ꝯuatiōis .i. mēorie .ymo
etiā ꝛ fantasie. Et dixit. anacardinuz da si
confidis ꝙ non sit malitia complonis calide
in corpe toto ul' saltē in aliquo mēbro princi
pali uel nobili nāl' sine accītal' eo ꝙ anacā
dinū multū calefacit ꝛ multuz etiā desicat. Et
ideo ut dixit. Hor. si obliuio fuerit ex mala
ꝯplone sicca nō confert anacardinū. Et di
xit Mes. ꝯuenit zinzi. cōditū. repit. n. mēo^am^
ꝛ ꝓꝓe sumptuz die quolz de mane. Et qn̄z
ꝯfortat̄ cuz olibano ꝛ pipere. ꝛ ē efficati⁹. ꝛ
ꝓꝓe ubi magna fuerit hūitas Et qn̄z ꝯfortat̄
cū anacardis sic ut sint zinzi. conditi. ℥. iij. ꝛ
mellis anacardi. ℥. i. ꝛ. ſ. ibidez. Medica
men exptuz confortās mēoriā ꝛ cōferēs seni
bus. ℞. mellis anacardini ptes duas ꝛ ana
cardi pt. duas olibani ciperi acori añ. pt. ij.
piperis macropipis añ pt. i. kebulorum ꝛ ido
ruz añ. pt. ij. mellis qd̄ sufficit fiat ell'cm dos.
ʒ. ij. Dixit iudeus n̄ reperit̄ res ita iuuans
permixtionē rōis .i. eius diminutionez l' ablati
onē ꝛ oēs egritudies frīas cerebri q̄z dare p
30. dies mane ꝛ sero dauich .i. de theodoricō
.s. anacardino. ex hoc. n. cōualesceet patiēs oīo
ꝛ multū ualz in. pmistōe. Rasis p° ꝯtinentis
puluis ualens ad mēoriā. ℞. thuris. ʒ. xxx. pi
peris ʒ. x. terrant̄ ꝛ sumat̄ de eo usz ad 40.
dies aur. i. Et h̄ puluis adducit̄ ab A. sic.
expertū ē potare omī die in ieiu° olibāi pt.
tres aurei. i. ꝛ pipis 4^am^ cum pauco uino.

Et dixit Rasis ibidē. ꝛ adducit̄ etiam ab
Aui. medicamen exptū. ℞. olibani ciperi pi
peris croci mirre an. ptes equales dos. ʒ. i.
omni die. Medicamen opti^m^ qn̄ mā esset
mlica. ꝛ non sineret ipmi spēs reruz i mēo
ria ꝛ ē Hiliḃ. ℞. cinamo. ros uiol. zinzi. car
damo. an. ʒ. ij. sileris dragagāti balsamite ma
iorane cortiē citri granoruz mirti cipi liq.
an. ʒ. iij. sqnāti spice gar. cubebaruz folij fusti
culoruz gar. galāge boragis scene been rubei
spodij. carali masticis macropiperis storacis
calamite sitrci combusti an. ʒſ. musci. ʒ. i. sy
rupi ros. qd̄ sufficit. Fiant ēt alia remedia
extrinseca. ℞. aque uite. ℥. 6. gari of. nucmus.
acori maiorane yue ꝯtritoꝝ an. ʒ. i. ponant̄ in
aqua uite in uase bn̄ obturato ꝛ cū opari uo
lueris. accipe in ciato mūdo modicū ex ea ua
se prius ꝯcusso ꝛ calefac in aqua cal'a ꝛ cū ea
illiniat̄ caput prius abrasuz. deinde superas
pergatur puluis subtilissim⁹ gario. ꝛ cubeb.

Mes linimentū conferēs litargie obliuiōi
ꝛ ꝯgelōi. ℞. oli sābacini. ℥. x. oli d̄ been. ℥. ij
euforbij. ℥. i. castor. ℥ſ. Fili⁹ Serap. iūctio
fiat in posteriori cere°. cū sinapi ꝛ castor.
Qd̄ si pdcā n̄ cōtulerit utē cap purgus sternu
tatōib⁹ gargarismis masticatōib⁹ trahentib⁹
mās flicas ꝛ utē epl'is rubificatis. Dix. A.
admistra ēt ab ex dige^a^ ex ēpl'is cal'is rubi
ficātib⁹ ꝛ gargarismis ex eis q̄ sīs eē cal'a ꝛ
d̄sicatia. Ras ꝑ° ꝯtinētis fricet̄ cap donec ca
lefiat ꝛ d̄sup pōat̄ ēplz d̄ sinapi tapsia castor.
ꝛ prassio. Et fricet̄ cum oleo ueteri ꝛ nitro
et odoret muscū nucēmus. sansucum et silia
℞. folia edē ꝛ distilla i alēbico et aquā ipaz
distillatā itex ꝛ itex in alēbico pone ad distil
landuz et ex ipa aqua calefacta inungat̄ et fri
cetur sup occipio et multuz repat mēoriaz et
auget intellectuz. Serrap. dixit post purga
tiōes liniat̄ caput cuz castor° dissoluto in ace
to cum oleo de lilio et administra baurach so
lum ut desiccet hūiditatez et resoluat eaz. Et
si indiget fortiori h° admistra ēpl'm cum sina
pi ruta campestra castor. et eufor et ꝯuenit ei
sinapismus. Et administrēt̄ in horis .s. regu
larib⁹ ul' horis .s. interpolati medicine q̄ at
trahant hūiditates ad os .s. et nares. Et olfa
ciant semp muscuz nucēmuscatā gar. macē san
sucū marmacor et sceba. Dixit Mūdinus
ad ꝯfortanduz mēoriaz et intellectuz et totum
cerebꝝ. ℞. storacis landani cere an. ℥. ſ. ligni
al'. nuc. mus thuris mascli radicuz peonie blā
ce bisantie calomi aroma. an. ʒ. i. musci. ℈. i.
fiat pomū qd̄ odoret̄ et de quo proiciatur
super prunas et recipiatur fumus ad faciem.

Raynaldus. ℞. suci bettonice ꝛ mercuria
lis et suci sinapis an. ℥. ſ. gallicmus laudani
an. ℥. ii. incorporentur ad radios solares plu
ribus diebus quousqz fiat bona commixtio
sepius agitando. Et facta mixtiōe ꝛ indurati
one suppōat̄ pāno mūdo et posteriori capitis
aplicet̄. Dz aūt fieri mixtio mecurio iun
cto ioui trino uel sextili aspectu et luna bn̄ se
hn̄te cuz ioue. Facta ab apate dixit Aui.
curat̄ cura illius. Et facta a cā pmitiua cu
ratur cū remotiōe illius cāe et reductiōe imp
sionis ab ea facte ad tēpamētuz cū ꝯtrario il
lius. Et cura pmixtiōis rōnis ē in toto si
milis cure pmixtiōis rōnis ꝛ corruptōis yma
ginatiōis. De instrumēto xo cirurgie scri
bit̄ ꝑ° ꝯtinētis. si morbus sit cronic⁹ coquā
tur patiētes cū cauterio in elachelayn q̄ sunt
uicarie uene cefalice ꝛ in nuca coli. Dix Hul'.
necessariū ē ꝛ ꝯueniēs ut cauteriū fiat usqz ad
os in pte posteriori. Limatura eboris sum
pta ꝯuenit obliuioni. Si ligua upupe suspē
ditur sup patientez obliuionē reddit ad ipm
mēoria et intellectus et ē certuz. Et ꝯfert lo
tio capitis cū lixiuio in quo bullierint ibus
scene et flores camomille.

Capl'm. 6^m^ de mania

Mania Hil d̄r. q̄ŝ mētis īsania
ul' d̄r a mātoi qd̄ ē diua
tio eo ꝙ patiētes maniā uidēt ua
ticinari. uel d̄r a manib⁹ dijs ifer
nalib⁹ uidēt̄. n. ꝙ in maniacis demones loquā
tur reuelando abscōdita Dix Aui. Mania ex
positio ei⁹ ē d̄moniū. Et dix Hul. ꝙ h̄ passio
uocat̄ demoniaca. pp prauitaté accn̄tiuz. Di
xit aūt Aui. uocat̄ demoniū lupinū. un̄ demo
niū lupinū dupl'r sūitur. uno mō large p gene
re manie q̄ hz duas spēs ut appebit et sic sui
tur h̄ ab Auic. Alio mō stricte et ꝓꝓe p una
spēꝝ manie q̄ uocat̄ lupina ꝛ ita sumit̄ ifra.
a kapiōe. aūt prio ꝯtinētis uocat̄ stultitia.

Dix Ha. sup 2° epydimiaꝝ ut pōit̄ a Rabi
in .23ª ptcula. mania ē pmixtio mētis ꝯti^a^
absqz febre et apate. Et Serrap dixit ꝙ ma
nie intentio ē terefactio. Est aūt mania p
prie una de spēbus rōis pmixtiōis q̄z q̄z pla.

ꝛ gilib dicāt. ꝙ mania sit infectio añrioris ce
lule cerebri cū priuatōe ymaginatōis. Sꝫ
aly ꝛ meli⁹ dñt ꝙ mānia ē lesio oīuꝫ ṽtutum
moraliuꝫ corruptiua De ymaginatōis quidē
corruptiōe appet qꝛ freqñter iudicant res eē
ex̄ que non sunt. Et de cogitatōis ꝛ rōnis
corruptōe apparet qꝛ non distiguūt fedum a
pulcro amicū ab inimico Et de mēorie cor
ruptione sil'r apparet. qꝛ non mēorant que de
bent sed uno pro alio. dñt tñ ꝙ mānia ꝑncipa
lius ledit ymaginationē ꝛ secūdario alias. Di
xit Gilb. maniaci euergomēi dicunt̄ ab en qḋ
est in ꝛ uergos quod est labor ꝛ mene ꝙ ē lu
na siue defectus lune qꝛ māx laborāt in defe
ctu lune. Manie due spēs assignātur. qꝛ uᵃ
uocat̄ caīna ꝛ alia lupina. ꝛ dicunt̄ sic a si'litu
dine morū ipsoꝝ aīaliuꝫ. Drñt. n. hee due
spēs in accñtib⁹ sicut lupus ꝛ cāis. lupus nam
qꝫ hēt rapacitatē ꝛ insidiosaꝫ ymo demoiacā
prauitatē absꝫ cōuersatiōe aliqua cū hōibus.
Sed canis habet domesticitatē aliquā cū hoi
bus ꝛ cōuersationē q̄zuis ēt hēat rapacitateꝫ
insidiosaꝫ. Cāis. n. qñqꝫ latrat aduers⁹ hōieꝫ
ꝛ insidiat̄ ꝛ mordet ꝛ qñꝫ tripudiat̄ ꝛ alludit
hōi Et sic de hys ē spēbus maīe ꝙ hñs mani
am lupinā ē cuꝫ ira impetu ꝛ rapacitate omni
priuata domesticitate Sed hñs maniam cani
nā. Dix. A. ē cū ira ꝑmixta tripudio ꝛ ē cū in
quisitōe corrupta ꝑmixta petitiōi. Inquirit
. n. que non debet inqrere. ꝛ petit ꝛ ortat̄ siū
suadꝫ sibi fiēi q̄ petit ꝛ iqrit. Itaqꝫ utraqꝫ ē
agitatio uehemēs ꝛ rapacitas ꝛ drñt ẜm que
dam accñtia in plus ꝛ min⁹ demōstrantia agi
tationē ꝛ rapacitatē. Nā lupina ē agitatio to
ta ꝛ ingetudo ꝛ saltus ꝛ inqsitio māibus ꝛ pe
dibus ꝛ lupinositas in sequella morū lupi. s.
absꝫ domesticitate ꝛ associatōe ꝛ credulitate
Et ē aspectus ei⁹ cui non assi'latur aspect⁹ ho
minis suple sed lupi. stat. n. hic māiac⁹ totus i
forma ꝛ aspectu uolētis aggredi ꝛ ꝑcutientis
seu inquirentis ꝑcutē ꝛ aīn ꝑcutit ꝛ mordet
Sed canina dixit. A. ē in qua ē associaᵒ ue
hemens ꝛ amicicia cum cōueniētia ꝛ obedi
entia simul. Et in ipsa non est crudelitas con
tentionis que est in lupina. Habet enim hic
maniacus mores canis. Nam secundum ꝙ ca
nis habet cum homine amicitiaꝫ societatem
obedientiam ꝛ conuenientiaꝫ quandaꝫ quam
non habet lupus. ita habet ꝛ maniacus canin⁹
Et ideo non est in eo crudelitas contentiōis
ꝛ littigationis sicut in lupino. ymo a littigan
do recedit cum sibi persuadetur. quod non fa
cit lupinus qui persistit in litigatione. In
uenitur autem hic littera que dicit credulitas
contemptionis ꝛ uerificatur. qꝛ caninus non
credit contentioni sed recedit ab ea De cau
sa manie dixit biserapion primo continētis
capitulo octauo. mania accidit aut a colēa ad
busta aut a melancolia infecta colera multuꝫ
calida. Dicunt ꝙ causa manie est melanco
lia adbusta. Non tamen quelibet melancolia
adbusta qꝛ ñ fca ex sāgūie ꝑꝑ sāgūis bēigⁱtatē
nec facta ex fl'ate. Ait. n. Rabi in 6ᵃ ꝑticula
ex hūore fl'ico nunq̄ꝫ fit mania. igitur dixit
Serrap. nō fit nisi a colera q̄ adburit̄ aut ex
hūore m'lico q acuit̄ et adburit̄. dixit Aui. ꝛ
nō fit ex alia mā et dñat̄ ei caliditas accñtal'
qꝛ i oī spe m'lie adbuste ē aliqs calor. Naꝫ ad
bustio relinqt uestigiū caloris in re adbusta.
Gilib. tñ uoluit ꝙ mania possit fieri ex san
guīe adbusto solo aut mixto cuꝫ col'a adbusta
aut cū m'lia adbusta. Dixit Auic. fit mania
cū applicatōe dci hūoris adbusti i anteriori
ꝑte cerebri et in sba ipius penetrādo ꝑ ipm
ita ut ꝑturbet puietatē spūuꝫ. Et ē eius appli
catio ad cerebrū sic applicatio mē karabiti
. s. illius spēi q̄ dr̄ sibare nisi qꝛ in mania non
cāt apa sic in sibare. Et ꝑ hoc differt mania
ab eo. Et fca qdē a mā m'lica adbusta dix
Rabi. 6ᵃ ꝑtic'a affo. deterior ē ꝛ seqtur ipaꝫ
mania lupina et fca a col'a adbusta ē min⁹ ma
la et seqtur ipaꝫ mania canina. Dixit Aui.
mania canina ē ad māꝫ sanguineā ꝓpingor q̄ꝫ
lupina. nō qꝛ fiāt ex mā sanguinea. sꝫ dixit sic
quoad accñtia inq̄ꝫtuꝫ. s. canina in accñtib⁹
suis si'latur plus accñtibus ꝓueniēt ib⁹ in le
sione opōnuꝫ moraliū facta a mā sanguiea cū
hēat aliquā mititatē et bēniuolētiā q̄ꝫ non hꝫ
lupina Dixit Constā. Mania aliqñ accit ex
mala potōe ut suco ozimi iusqamo et sumptio
ne cerebri gatte. Et mania qdē qñꝫ ē ꝑ ꝓ
prietatē in cerebro ut mō iā dicto et qñꝫ est
ꝑ cōitateꝫ. Dixit Aui. qñ fit ꝑ cōitateꝫ sto
maci in quo hūores adburūtur suple uel alte
rius mēbri uel toti⁹ corporis cū nocumētuꝫ
hūoruꝫ adbustoꝝ i eo cōicatur cerebro. dixit
Aui. et fit in m'lieribus in uenis matricis et
retentiōe medicinaꝝ in uenis matrici iundan
tiuꝫ ex qbus mouētur fumi ad cerebrū mouē
tes ymaginatiōeꝫ et cogitatiōeꝫ ad ea q̄ uisa
fuerūt in ꝑterito siue fuerit nota siū nō Et
inducūt patienteꝫ ad narrādū de futuris ꝛ ad
loquēduꝫ uarys linguis et qḋ plus est ad lo
quenduꝫ litteraliter ēt si nunq̄ꝫ litteras audie
rit. Et dixit fit ēt ex spmate retento in
matrice qḋ cōuersuꝫ est post corruptioneꝫ et
longitudinē tēporis in uenenuꝫ a quo fumus
uenenosus eleuatur ad cerebrum. Et mouet
diuersimode ymaginatiōeꝫ et cogitatiōeꝫ ita
ꝙ inducatur patiens ad motiones easdem ad
quas mestrua retenta ducunt. Et ẜm hoc ut
plurimuꝫ ꝯtingit uiduis monialibus et uirgi
nibus habilibus ad coytum cum tēpus cohēsi
di transierit. Dixit Gordonius aliquando
accidit ꝙ febriens acute euadit. Materia tñ
q̄ faciebat febrem remanet incinerata in ca
pite. unde ille redditur maniacus. Et possunt
reduci cause manie ad ꝑmitiuas antecedentes
et coniunctas ut notū est. Dixit Gordoni⁹.
hec passio frequentius accidit coliricis exte
nuatis et illis qui habent cor et epar calidū
in qbus humores adbusti generāturin podra
gricis uero et albis. s. flegmaticis raro accit.
Dixit ypocras 6ᵒ affo. māiaca passio uere
et autumpno mouetur ut in pluribus. i. ẜꝫ plu
rimum. Et uere quidem quia in ipso habet
motum materia malēcolica. in autumpno uero
ꝓpter adbustioneꝫ precedentē in estate et ꝑꝑ
ipius autumpni malitiam. Dixit Auicena.
hec egritudo plurimū accidit in autumpno et
qñqꝫ multiplicatur in uere ꝛ estate. Et sꝰ
dit ꝙ est excitatio eius aput uenti septemtrio

malis flatuz pp siccitatē eius. et qꝛ unit et con
stringit calidū intus et pbibet resolōnē. Si
gna portēdētia maniā futurā sunt dixit ypo.
5°. affo. mulierib⁹ qbus sanguis ad mamillas
ↄuertit solitus. s. ↄuerti ad matricē egressur⁹
in mēstrua et nō fuit ↄuersus ad ea. sꝫ ad mā
millas nullaꝫ in eis cāns egritudinē nec ↄuer
sus in lac. maniaꝫ significat s. futuraꝫ Dixit
Gal. in ↄmēto hui⁹. nō significat maniaꝫ sem
per. sꝫ plm. Et tūc maxie. qn̄ sāguis ille esset
cal's et mltus i mliere colica et iuuene et cali
cerebri. Nā si sanguis eēt fridus uel pauc⁹ in
muliere flica et frigidi cerebri nō generaret
maniā q̄zuis posset iducere alias egritudies.
Accidit aūt ex dc̄o sangu e mania qꝛ in mā
millis manēs caliditate thoracis adurit et
i pessimā qualitatē mutat. cuꝫ ipe malus fuēit
et mēstruosus a quo pessima illa qualitas cere
bro cōicabit et faciet maniā p uiaꝫ cōitatis.
Dixit Aui. sigt maniā futurā si sanguis congo
letur in māmillis mulieris intelligēs mō dc̄o
in declaratiōe affo. Dicūt maniā sequi posse
ad fluxū pdc̄i sanguis mō dicto ad q̄cunqꝫ
mēbrū de supiorib⁹ flueret a quo possit eius
effumatio cōicari cerebro. sꝫ sapiētes de mā
millis expresserūt quia frequentius fluit ad
eas pp cōitatem earuꝫ ad matricēꝫ. uel fortas
se quia de eis minus credebat cum sint frigi
de ↄplexiōis. Dixit Aui. significant ipaꝫ fu
turā imcubus cum caliditate cerebri quia si
gnificat uapores multos materie calide coar
tatos in cerebro. qui pn̄t a caliditate cerebri
uri et sic facere maniaꝫ. Et de signis eam
significantib⁹ futurā. dixit Auic. ē si repleā
tur pedes sangie et fiant rubei qꝛ tc̄ sigatur
sanguis cal's et mlt⁹ i pedib⁹ retentus. q pōt
corrūpi et facē maniā p uiā cōitatis uapori
bus adbustis et malis ab eo eleuatis ad cere
brū. Repletio tn̄ pedū ex sanguie pōt eē si
gnū demōstratiuū psentis manie. Dixit Aui.
repl'o pedū sanguie qn̄ꝫ sigt ꝙ fc̄a ē. s. mania
uel ꝙ fc̄a ē. s. repl'o pdc̄a q̄ ē cā corruptiōis
sanguis in mēbro in q° calor inatus nō ē for
tis regēs sanguinē bn̄ sic̄ ē i pedib⁹ remotis
a fonte caloris q̄ꝛ corrūpitur in ipo mbro sā
guis aliq^a corruptiōis spe q̄. s. ē ei⁹ acuitio.
Et pōt eē signū pnosticū future salutis. Dix
Aui. cū accit in fine manie forsitan sigt ipaꝫ
resolōnē. sigone uaricū qꝛ cū succedūt manie
uāices. mā manie diuersa ad eas fit ipus sana
tio ut ifra sil'r cū sucedit māie i fine repl'o pe
duꝫ. qꝛ illuc diuersa ē mā eius iō significatur
ipi⁹ cura°. Sig^a generis dix Serap. Ma
niā secūtur uigilie semp ꝛ salt⁹ et sōpnia mala
Et pulsus ē puus durus cuius puitas ē pp de
bilitatē et durities pp siccitatē. qm̄. ml'ia uin
cēs in cerebro desiccat reliquū corpus et idu
rātur tc̄ cor^a uenaꝝ. q̄ꝫ ob rē pulsus fit durus
qm̄ durities pulsus n̄ ↄplet nisi p h° ꝙ cor⁹
arterie ē duꝝ nō lene sꝫ iobediēs tactui. Di
xit Aui. ul'ia. i. sig^a coia sunt opōnū moraliū
sensitiuaꝝ et motiuaꝝ pmutatio et cor°. P°
ↄtinētis cap° 8°. Signa mlie fc̄e ex adbustio
ne sunt dilaceratio pānorum ꝛ facit patiens
stultitias in plateis et ascendit loca alta et
clamat et non loqtur intelligibilia et eius

oculi sunt sicci ꝛ color cutis eius est niger ꝛ
mordet sibi uicinuꝫ ꝛ spasmatur per horam ꝛ
prosternit se in terram. Signa spēruꝫ secū
dum causas dixit Auicena. sig^a facte ex ml'ia
adbusta facta ex ml'ia naturali sunt ꝙ eius de
moniuꝫ ꝛ lupinositas fiunt cum cogitatiōe ꝛ
quiete spatio aliquo. deinde ↄmouet et loqui
tur et incipit rationari cogitans et postea cū
multiplicatur super eo scilicet ipsa cogitatio
que corrupta est non est possibile euadere ab
eo idest ab illa cogitatione uel ab eo scilicet
quod incepit mouere uel loqui. nec est possi
bile facere ipm silere si loquitur nec sedere
si mouetur uel surgit. Et causa est qꝛ hūor
iste mlic⁹ sicus exn̄s tarde recipit impssiōes
et tardi etiam ē motus et ideo stat quasi tar
d ns donec impmant. Sed sicut de difficili i
eo ipimuntur et tarde ita per iterataꝫ et itēa
tam cogitationēꝫ impsse et difficulter et tard
ab eo abholent. Et ideo non ō facili sedātur
et remouētur ab opōibus suis. Et qꝛ ab ista
spe prouenit mania lupina ideo adsunt cuꝫ ea
etiam alia signa dicta supra in spēbus. Et
subdit Aui. ꝙ in hac spetie extenuatio corpo
ris ē uehementior ꝛ color ad nigredinē ē de
clinior ꝛ sompnia sunt terribiliora in ea. s. q̄ꝫ
i canina ꝛ cause horuꝫ note sunt. Et dixit
Auicena quandoqꝫ euomit aliquid accetosū
ex quo ebullit terra super quam cadit. ꝛ hoc
erit quando procederet coitate stomaci in q°
ↄtinet ipsa ml'ia. Sig^a āt fc̄e ex ml'ia fc̄a
ex colera adbusta. dixit Rabi. 6^a ptic'la acci
dit pmutatio mētis cū cursu ueloci. Dix. A.
sunt pmutatōes ad ↄtemptionē ueloci⁹ sup. q̄ꝫ
i supra dicta qꝛ ex uelocitate motus col'e eiu
us mouent ad litigandū ꝛ loquendū mouēdū
uel exercendū. sed tn̄ quies ab illa litigatione
ꝛ alijs eius opōibus ē ueloci⁹ qꝛ nō sic ipse
retinent spēs unde non sic recordatur litis ꝛ
aliorū pp mobilitateꝫ fc̄am in coꝝ ymagina
tionibus. Et iō minoratur eius quies ꝛ mul
tiplicatur ipsius mot⁹ rixa ꝛ agitatio Et qꝛ
ex hac prouenit mania canina. adsunt in ea ēt
alia signa sumenda ex hijs que dicta sūt supra
in spetiebus. Signa facte ex sanguine ad
busto dixit Gilib sunt qō ē cum risu. Et si ē
ex sanguine cōmixto cum colera adbusta erit
cum risu mixto ire ꝛ furori ꝛ si fuerit ex eo
mixto cum ml'ia adbusta erit cum risu mixto
timori. Et si ex colera ꝛ ml'ia adbustis erit
cum furore mixto timori Signa facte a re
tentione mēꝝ ꝛ spermate corrupto dixit Gui
lielmus. sciuntur per narrationēꝫ patientis l'
astantium. ꝛ quia menstrua non purgant cum
alijs etiam accidentibus omnibus uel quibus
dam que proueniunt ex retentione mēꝝ uel
quia abstinuit a coytu ꝛ non usa est eo. Et h
delectatur in uerbis opōnibus ꝛ tactibus p
tinentibus ad coytum. Et applaudit ꝛ seda
tur quando coram ipsa dicuntur uel tractant
pertinentia ad cohitum ꝛ luxuriaꝫ. Signa
aliaruꝫ spetierum coitatis haberi possunt ex
dictis supra in plurib⁹ capl'is. ꝛ adsunt signa
oñdentia lesionēꝫ in to° l' in mēbro aliquo a
quo fit cōicatio. Signa causaruꝫ primitiua
rum habeantur ex relatione patientis uel a

stantiuz Dixit. ypo. 6° affo. in mania dissin
teria aut ydrops. aut extassis. i. manie inten
sio bonum. Et ratio est quia desinteria τ
ydrops sigñt mãe manie diuersionez τ disin
teria cum hoc sigt etiaz eius cũonẽ. Et ac
cipitur desinteria pro omni fluxu in quo cũa
tur humor mlicus per uiaz adbustionis fcs.
Et ydrops etiam cum sit egritudo humida
cõtrariatur etiaz manie humectãdo. τ itellitur
de asclite τ fortasse etiaz de yposarca. Dix
Aui. cum accidit successione mãie ydropisis
soluit maniaz τ proprie cum causa manie fue
rit caliditas epis τ nutritiuoruz alioꝝ τ ipo
ruz siccitas. De extasi uero dixit Gal. 5°.
afforismoruz in cõmento afforismi.

Notant ꝙ q̃zuis intensio morbi de se sit ma
la. tñ intensio eius cũ constantia ṽtutis τ ma
xime ueniens p⁹ signa digõnis p̃t eẽ bona in
q̃ztuz sigt nãz nõ eẽ pigraz neqꝫ territã. ymo
excitataz τ audacez τ itentã ꝯ mãz morbi. uñ
exñs fortis cũ non tolleret diu uehementiam
morbi cito insurgens aduersus eam expellet
ipsam τ sequetur sanitas Dix. Serap dria
inter spẽs manie τ karabituz ẽ ꝙ iste fiunt si
ne febre τ cũ illo fit febris. qm̃ mã ipsi⁹ ẽ co
artata. i. apans putrida. mã ãt manie non est
apans neqꝫ putrida τ h̃ fm plm aln. n. licꝫ ra
ro ualde mã manie põt eẽ putrida τ sic posset
causare febrez. Posset ẽt cũ mania adesse
febris effy^a pueẽiens ex multiplicatõe uigilia
ruz τ agitationis. Dixit Serapio. Cum in
ueris in aqua. i. urina ypostasiꝫ postq̃z fuerit
natans aut pendens in medio. tunc illud sigt
declinationẽ egritudinis τ diminutionẽ eius
Dñt duz desipiens. i. maniac⁹ tortuz hẽt aspe
ctuz scias ipsuz non eẽ curatuz Dixit Aui.
multotiens accidit mania in egritudinibus
acutis sigñs crisiꝫ. τ tẽ si reliqua signa ei⁹. s.
crisis uel egritudis acute mutatiõi. i. digõni
attestent sigt ꝙ crisis erit bona suple τ econ
uerso. Aut. n. Hoꝛõ. si pp crisiꝫ i febrib⁹ acu
tis ueniat mania τ cuꝫ hoc alia signa bõa cõ
comitant sigt euasionẽ τ si ꝯria ꝯriuz. Et
Dixit Aui. qñꝫ est uehementia manie signifi
cans crisim ipsius manie. Et hoc prout di
ctuz est in expõne dicti affo¹. Hoꝛõ. si ulce
ra ueniant maniacis in facie aut pede mortẽ
sigñt. Et si mãiacus perdit appetitum eua
adere ñ põt tũ pp malitiã morbi tũ pp pauci
tatem cibi Cura manie triplici pficit istrõ
. s. dieta potiõe τ cirugia. de dieta dixit Se
rapio. Jaceat infirm⁹ donec qescat ei⁹ ṽtus
aialis i domo tẽpati aeris. τ sedeat cũ aliqb⁹
ex quib⁹ uerecũdet τ quos tieat ut ñ agitet
qm̃ qñ agitat τ clamat τ pmiscet fit fortior
esicatio hũoris τ cerebri τ calefit τ esicatur
τ addit egritudo egritudini cũ additiõe sici
tatis hũoris. Dixit Gulielmus. locent in
loco obscuro ne pp lumen aeris τ uarias res
uisibiles in loco luminoso apparentes ad fu
riam moueantur. Et propter istam causaz
oportet ꝙ locus sit exutus a picturis τ for
mis τ a murmure τ strepitu τ multiplicatio
ne uisitantiũ. quod significauit Serapio.

cũ dixit. cũ aliqbus. s. paucis imo Aui. locut⁹
est in singulari dicẽs corã egro sedeat hõ. s.
ei reuerendus cũ ueneratõe Abstineat a locu
tiõibus et actib⁹ furiosis. Et dixit Auic. si
timet ne se ipos ledãt tũc ligẽtur fortiter uel
mittãtur in caueas uel suspẽdãtur in susspẽso
rio eleuato qð ẽ sic argeatu et ẽ instrumẽtuꝫ
in quo aliqs eleuat. ita ꝙ qescit et nõ quatit
Cõuenit aũt ei qes ita ut ñ moueat. sꝫ teneat
ex oi pte. Dixit tñ Serrap. fricẽtur mẽb^a
inferiora. s. duo pedes et cubiti cũ oleo de ne
nufare et uiol. et ꝯstringãtur coxe et crura ut
trahat mã inferius. Et dormiat pposse Dix
Gal. rege eũ regimie hũectandi donec illũ so
por iuadat. imo dixit Aui. fortasse erit neces
sariuz ut eũ dormire facias. s. cũ medicinis
sompniferis int⁹ et ex̃ approximatis qð facẽ
maxime cõuenit p⁹ purgatiões. Dixit Aui.
Cibi eoꝝ sint hũidi fm oẽꝫ habtudinẽ. s. cor
poris ut. s. hũectet p eos totuꝫ corpus uel fꝫ
oẽꝫ habitudinẽ. i. oẽm mõꝫ qꝛ actu et po^a l fꝫ
oẽꝫ habitudinẽ. s. egritudis qꝛ in oi spe ei⁹ τ
oi tẽpore ei⁹. Uerũtñ dixit. A. sint ex eis q̃
cũ sua hũiditate nõ faciãt puenire opiones.
sic facit amiduꝫ et silia ei qm̃ illud ualde no
cet phibẽdo cũ sua opione penetratiões nu
trimẽti. Dixit Serrap. si ẽ illic caliditas
nutriat cum cucurbitis citrulis a triplice et
holere iameno et almes et lactuca elissata et
crisomila cũ oleo amig. dul. Et intelligit i
pn°. et q̃zdiu ṽt⁹ tollerat. Dix. n. bisfapon.
p° ꝯtinẽtis dẽtur in pmis holera deiñ. aues
ut puli deiñ carnes edine. Et sodit fapio.
si nõ ẽ illic caliditas in corpore nutriãtur cũ
pullis et aduragi et carne edi et pedibus ca
praꝝ et uitellis ouoꝝ. Dixit Gul. cibetur
lactuca portulaca τ cucurbita et silibus cõdi
tis cum agresta et uino granatoꝝ dulciũ. Aut
cũ cibariis factis de farina ordei et auene si
militer ꝯditis et si fuerit ṽtutis debilitas nu
triatur carnibus edi τ agni τ puloꝝ alteratis
cũ lactuca et silibus. Pot⁹ aũt eoꝝ dꝫ esse
Julep. uiol. uel de buglossa τ aqua decocta
cum zucharo et aqua ordei. Et dixit Gul.
potet usqꝫ ad finẽ feruoris cũ aqua q̃ sic fit
et nõ cuꝫ alia re. ℞. nenufaris et seis lactuce
an. ℥. iiii. ordei. ℥. i. zuchari ros. ℥. iii. l fiat
de prunis ordei τ semie papaueris. Dixit
Serrap. Cũ uideris declõnẽ egritudis. oꝫ ut
des ei i potu tc̃ ex uino qð sit antiquũ. sꝫ sit
pmixtuꝫ ualde et pprie ei q ꝯsueuit bibẽ ipꝫ
Dixit Aui. cũ declinat egritudo. nõ ẽ malũ
ymo ẽ bonũ si ad potanduꝫ det eis uinũ plm
ꝯmixtũ. Nã hũectat et dormire fac. Dñt qdã
possꝫ ẽt ꝯpetẽ uinũ mõ dco añ declõnẽ et ma
xime in cõsuetis bibere ipm τ ppe minorata
mã iam aut debili ente ṽtute. Sit aũt q̃ztitas
ciboꝝ et potuũ pua ut facilr digeri possit et
si pluri eget nutrimẽto suppleat illud mltipli
catio numeri cibationũ. Ois maniac⁹ pcu
ret oi die expurgatiões suaꝝ supfluitatũ et ñ
sinat esiccari feces in uẽtre suo qm̃ nociuũ ẽ
eis ualde. Dixit Aui. ea a qbus cauere sibi
debẽt sunt ea a qbus cauere sibi debẽt mlici
q̃ dicẽtur i sequẽti caplo. Cura ṽo manie
p potiões qñq̃ ꝯplet itentionibus q̃ruꝫ una

alterat discrasiaȝ. 2ª diuertit materiaȝ. 3ª di
gerit illā 4ª euat ⁊ 5ª corrigit accñtia. Al
teratio aūt eē debet ad infrigidādū ⁊ hūectā
dum. Uerūtñ in lupina ad infriandūȝ minꝰ ⁊
in canina plus ⁊ eꝯ°. ad hūectandū. uerūtñ in
utraqȝ intentio ad hūectandū debet semꝑ ex
cedere intentionē ad infriandū. Dix. Aui
sit tua intentio in humectādo maior q̄ȝ i ifri
gidando. qm̄ in mania est maius peccatum
siccitatis q̄ȝ caliditatis ⁊ difficilius est hu
mectare q̄ȝ infriare. Uerūtñ si non inueis
medicinas fortis hūectatōis nisi frias ſȝ ual
de hñtes uices infriatōis pares ł potētiores
uicibus hūectatōis. tūc dixit. A. misce cū eis
camoillā q̄ȝ reitet excessiuā fritatē illarū. ⁊ tñ
cum non sit excedentis calefactōis uel desica
tiōis non ꝓhibebit hūectationē earū. Et
ista qd alteratio potest fieri cū rebus debilibꝰ
⁊ pōt oīm tꝑe ⁊ debet approximari. ita q̄ ēt
ante cūationē. Et pōt fieri cuȝ fortibꝰ. ⁊ tūc
non debet fieri añ purgationē. De quibus
intellus. A. dix. post eūonē pueni ad ifriatio
neȝ ⁊ hūectationē ⁊ non añ ut non cōstipetur
mā multa in loco. Et debet hec alteratio fi
eri cū rebus ab intus ⁊ ab ex̄ approximatis.

De approximādis ab intus dix. Serapio
oȝ ut alieuetur secaniabin. qm̄ ē desicatiuus

Dixit. A non des eis ad potandum aliqd
qd curat cursu oximelł nec mellini nec zucha
rai nec simplicis nec compositi. nec aliqd in
quo sit subtiliatio aut desicatio ⁊ incisio q̄ȝ
calefaciūt ⁊ desicant. Sed tribue eis in potu
sup̄ ⁊ ꝑ omēȝ modū admistratiōis mediciaꝝ
qd hūectat. s. cū aliquali ifriatiōe. s. aquā ordī
⁊ silīa ut iuleb uel clīm restauratiuūȝ hūitis

Et que approximant ab ex̄. Alia approxi
mant capiti ⁊ alia toti corpi uł mēbro coicān
ti. Dixit Serapio. radamus caput ⁊ funda
mus sup ipm aquaȝ in qua decocta sunt uiol
sicca ⁊ recens ⁊ folia nenufaris ⁊ salicis ⁊ ro
sa pauca ⁊ ordeū excorticatū ⁊ rasura cucur
bite ⁊ citruli ⁊ folia lactuce ⁊ semen eius. Et
papauer nigruȝ ⁊ albuȝ ⁊ aliquid de cimis ca
moille ł de flore ⁊ mandragora. ⁊ admistret
hoc qñȝ in mane ante cibuȝ. ⁊ qñqȝ in uespe
ris. s. ante cenaȝ. Dixit Al. aqua tepida ab
alto super caput fundenda ē. s. simplex uł dco
ctiōis reruȝ p̄dictaruȝ ⁊ siliū ⁊ deinō oleum
ros cū aceto uini conquassatū infūdat capiti
⁊ lac mulieris desuꝑ ponat ł mulgeat. Dix.
.A. fortasse sibi neciuȝ ē ut in die qnqes em
brocent capita coꝝ ex decoctōe pedū ⁊ capi
tuȝ. s. arietū ł siliuȝ ⁊ mulgeat sup ipa lac ⁊
desuper ponat butirū crudū ⁊ liniātur cū ole
is ifriantibꝰ ⁊ hūectātibꝰ. Dix. Serap. si ē
nece ut fiat capꝑurgiū fiat cū olo uiolō nenu
fare. ⁊ de seie cucurbite dulcis ⁊ misceat cuȝ
quocūqȝ coꝝ olm ō aigō dul. Dix. al. nari
bꝰ olm cucurbitinū ⁊ lac mliebre iniciant ⁊
oia odorifera q̄ fria sūt odoret Et si dispō
toti cōicat eger dix. al. inbalneum mittendꝰ est
sepe ⁊ mltū ex aq̄ tepida capiti ifūdēdū ē. s.
i balneo. Qd si egritudo ꝓlōgat tē nece ē
ut p̄dicta infriantia paulatie reitant ⁊ pueni
at da resolutia ⁊ ɔsūptiua reliqaꝝ ⁊ h pꝰ pur
gatōes. Et māx ad ea que cū ꝓꝓetate h faciūt

Dix. Alex. ⁊ pōit pᵒ ɔtinētis. c°. 8°. de cu
ra mānie feral. i. lupine mltuȝ ezit ei magni iu
uamīti aq̄ dcoctōis seis fen siluris ⁊ radicis
ipius. s. sumpta in potu. Et radix uitis albe
data i potu quolȝ die cū aqua mirabilł cōue
nit. Dixit Ras. ibidē qdā medicus narra
uit mihi q̄ qdā mlier consanguinea sua passa
ē fortez ꝑmixtiōez ātiquā cū magno dolore. ⁊
fuit curata a multis medicis et nō potuit libe
rari. et accepit ꝑ aliquot dies de radice uitis
albe et ɔualuit. Et scias q̄ ista calīa et resolu
tiua ɔuenientius et tuciꝰ admistrātur i mania
lupina q̄ȝ in canina. Intentio aūt diuersiōis
ɔplet queadmoduȝ frequēter dcm ē. Et p̄tiȝ
cuȝ cristeribus lenientibus. Dixit Serrap.
si cōstringat nā administra cristere lene fcm
ex camomilla et uiol siccis et ordeo excortica
to et sebesten et altea et albahasech et oleo si
samino recēti et penidys zuc° russo ⁊ sale ma
se suple et silīa huic fortiora et remissiora ſȝ
q̄ dispō exigit. Intētio ꝟo digōnis iplet
cū sirupis digerētibus māȝ adhustaȝ ifriatis
et hūectatis. i canina. i lupia ꝟo q̄ sint hūecta
tiȝ cū ifridatiōe pauca aut tēperati in actis.
Et alīn cogit necessitas ut misceātur cū eis a
liqua calefaciētia leuiter et si exigit dispō mē
fiāt icisiui cū pauco aceto uini. Et tu elige
eos ex hys q̄ dcā sunt in caplis p̄cedētibꝰ ⁊
dicēdis in cura mlie. In itētōe ꝟo cūonis
attēdendū ē ad cāȝ et ad replōnē. Ad cāȝ qdē
dixit Al. si accit post frenesiȝ aut post longaȝ
moraȝ sub sole. aut ex ꝑcussiōe in capite egri
a p̄ri° ex cefalica minuēdus ē sup. aut aª uena
lōgingori si plenitudo fuerit magna i capite.

Ad replōnē ꝟo. qm̄ oȝ ut ɔsideres si replo
fuēit in to° uel aliq° mēbro mittēte ⁊ tē si mā
peccat cū sanguie fiēda ē f oia ⁊ maxie p̄missa
aliq̄li hūectatiōe ut fluat sanguis meliꝰ et cūe
tur ex eo ſȝ dispōnis exigētiā ⁊ ꝟtutē. Dix
Serrap. postq̄ȝ qescit eger parūꝑ et hūectat
cerebꝝ admistramꝰ fłoiaȝ Dix Aui. si replo
nē uideris hūoꝝ. s. masse sanguiee ł hūoꝝ mix
toꝝ cū sāguine fłoma sup. ex uena magis ɔue
niēte ſȝ cañ. Et fca uli fłoia dix Aui. ueni
ad capō et si fuēit ibi replo sāguica fłoma ex
uenis q̄ sunt sub lingua. Post fłoiaȝ aūt dix
Serrap. soluamꝰ nāȝ cū mirob. s. citrinis idis
et belericis ⁊ nucemus. nuxmus. pōit ad corre
ctionē mirob. et q̄ȝ respicit cerebrū. Sił
si fuerit peccatū sine sanguine fłoia postposi
ta cūandus ē hūor cū educētibꝰ hūores adhu
stos. Dixit Aui. si uideris dñiuȝ colex. s.
rubee et nigre adhustaꝝ ⁊ sit dñiuȝ in to° cūa
illas cū hys q̄ ɔueniūt eis. Dixit Guił. in
canina purget si ē possibile cū decoctiōe q̄ sic
fit. ℞. scene epithimi an. ℥. i. prunoꝝ. ℥. ii. bu
liant in aqª ⁊ colet et in ℥. vi. huiꝰ decoctōis
dissoluat. ℥. ii. mānc et tribuat. In lupina aūt
dixit purgēt cū decoctōe q̄ sic fit. ℞. mirob.
indoꝝ. ʒ. i. elli nigri. ʒ. i. scene et epithi an. ℥.
.ß. bulliāt et colētur et i colatura dissoluat. ℥.
.i. cassiefi. et exhibeat. Ego aūt pluries cūa
ui ab hūoribꝰ adhustis et bñ successit eis cū
farmaco. qd sic fit ℞. aq̄ distillatōis fūiter. ⁊
scabiose an. ℥. 6. bulliant in eis scene et polipo
dy et floꝝ fumiterre an. ʒ. ii. Et in fine deco
ctionis addantur epithimi et cuscute et stico

dos añ.ʒ.ij.Et post pax deponantur ab igne ⁊ dimittant tepefieri.deiñ manibus fricent ⁊ colent ⁊ in colatura dissoluant.ʒ.x. cassiefi. ⁊ iterū colet ⁊ addat dyascene.ʒ.ij.⁊ plus ⁊ minus ƀz necitatis indigētiā Et p⁹ uniuer salē purgationē toti⁹ corpis.dix.A.puei ad eūanduz dcās mās a capite ⁊ māx cū pillis q̄ sic fiūt.℞.yerep epithi sticados añ.pt.i.sca mo.mirob.ābox.s.citrinox ⁊ indox.an.pt. .ʃ.fiāt pille magne de qb⁹ p⁹ uniuersalē pur gationē in noctib⁹ sepatis fcāz.i.p interualla sūmat quaqz nocte pond⁹.ʒ.ij. Cunqz uteris eūatiōib⁹ approp̄atis capiti ñ utaris supflue pillis de scerbar q̄ dicte sunt supra in uniuer sali curatōe capitis.sup̄ nec eis silib⁹ qz sunt nimis cale ⁊ desicatiue.ſz utere eis toto tpe quo assidue inueni leuitas.i. toto tpe quo assidua et ɔti^a inuēit corpis molities et hūi ditas.Cū ꝟo malitiā ɔplonis cale sup.aut sic cesentis et ñ assiduat leuitas abscinde eas et noli exhibē. Et dix.A.cū et pueit ad cap̄ .s.eūandū fiāt gargarismata sup̄ cappurgia ⁊ alia educētia illas mās ō capite. Dix.ypo. 6°.affo.Mālacis emoroydib⁹ aut uaricibus innatis bonū qz māie fit solo.qm̄ p uarices diuertit mā et diuertit et eūacuat p emoroy das.s.fluētes .iō dixit.A.istā egritudinē plz ñ resoluūt nisi emoroyde nālr ñ puocāte Al'n aūt eax puoca°fit a medico p artē ⁊ māx ōbz fieri cū fl'oia saphene qm̄ puocat eas.⁊ tenet locū carū.Et dix.A.quotiēs uideris mām durā cristeriza infirmū ut non eleuent napo res ex fece īpediētes ad cap̄. Et dix.A.ñ detur ei illud qō uehemēter puocat urinā istō .n.eis nocet calitate.s.⁊ siccitate quam facit possidē corpus.debilia tñ ⁊ moderate prouo cātia urinā ɔpetūt i eūone ⁊ diuersiōe. Di xit Guliel.si fiat h egritu° pp mēx retentōez puocent cū aptione saphene ⁊ medicis puo cantib⁹ ea. Et si fuerit pp spma corruptuz exciter ad coytū si est possibile qz hec ē uia melior ⁊ utilior. Si āt ad coytuz excitare eā non poteris qz mulier honestatis ē seu re ligiosa.facias q̄ obstetrix fricet fortiter os matricis ⁊ uuluā cum digito indice inuoluto panno lineo inuncto cum oleo de spica i quo camphora sit dissoluta ⁊ fiat fricatio fortis ut doleat ⁊ conq̄rat patiens. Et qñqz suppo natur cādela īuoluta cū petia que sit fortiter ligata ad candellā ⁊ extra pēdeat ut possit ex hi ⁊ non possit intrare matricez ⁊ inungatur oleo de spica ul'de lilio ī quo dissoluta fuēint tria grana musci ul'ambre qm̄ mirabiliter ua let in hoc cāu ⁊ in suffocatione matricis ⁊ in omni egritudine ɔn̄te ad retētionē mīstruox ł spermatis corrupti.debet autem teneri mul tum ⁊ sepe ⁊ fricari cum ea quoniam trahit matricem ad inferiora ⁊ sperma corruptum eicit quandoqz ⁊ resoluit.q̄ si mulier uirgo fuerit nubat in christo. Et dixit.medica men.q̄ remouet melancoliā ⁊ demoniacam passionem contingentem ex retentione sper matis corrupti ⁊ menstruoruz ⁊ destruit fri giditatem capitis contingentez ex causis p̄ dictis ⁊ in mulieribus etiam senibus ⁊ ōcre pitis ⁊ ɔfortat appetituz.℞.seis agni casti.ʒ .iii.mirtillox.ʒ.ʃ.terātur pfēe et bñ cribel lētur et incorporētur cū melle crudo ñ dispu mato ad modū ellectuarij.dat mane ⁊ sero ad modū nucis magne ⁊ post ipm bibit modicū uini linfati ƀz medietatē. Et si adiungat.ʒ. .ʃ.radicū peonie mirabilr opatur ɔ̃ epil'az.

Et dix nutriat patiēs lactutis cucurbitis et silibus et nō cū carnibus nisi in cāu nece ssitatis ⁊ bibat aquā frigidā cū syrupo nenufa ris uel'papaueris et ɔmedat sepe dyapapauer cū suc° rof.et desup̄ bibat aquā ueri frigoris

In intentiōe ꝟo ad accia dixit Serrap. si accñt uigilie det in potu syrup⁹ diacodion purus solus aut cū suco granatox uel suco cu curbite.Aut syrup⁹ de piris .al' et melius de prunis. Dixit Aui.fortasse erit tibi neces sariuz ut eos dormire facias .et h° pp instan tiā uigiliax et ut reqescāt a furiositate.g° me dicamen sompnifex ei tribue in potu cū aqua granatox dulciū ut hūectet aut cū syrupo de prunis ut leniat uētrez cum aqua ordei.et ad ministra ēbrocas ⁊ alia puocātia sompnū.Et cū sic feceris igenia tē ut dormiat ƀz dispōnē qua fit sompnus et hoc p̄hibēdo strepituz et murmur accēdendo cādelas dēo ɔfabulatōes et alia faciēdo q̄ dcā sunt i cura sahare. Qō si desipia fuēit ex mala potiōe testudo urat tota et pulueriʒet et det potui .oēz.n. aliena tionē et mētis insaniaz curat sine dubio. Di cit q̄ si capud et stōachus ungat cū suco san suci q̄ ois ingetudo cessat. De istrumēto ci rugie dix Roge.in oi maniaco fiat cauteriū in fontanella colli uel in capite. Et Guil'. dixit q̄ post mūdificatiōez et alterationē cau teriū in medio capitis ē ualde utile et necessa riū. Raf.prio ɔtinētis.si ñ uoluerit patiēs sumē medicias misceātur cū dactilis ficub⁹ ł biscotto aromatico uel cū hijs que bibit.

Capl'm.7^m. de mł'ia.

Elencolia ē nom̄ hūoris .s.illius q est col'a nigra et ē nomē egritudinis ab i° hūore puenietis.Et sic sūit hic .Et ut sic sūptū.al'n accipit ab auctorib⁹ large et coiter p oi lesiōe opōnū moraliū qua rūcūqz sub cui⁹ uocabuli c° aliq auctores oēs p̄dcās lesiōes ɔp̄hēderūt et ut sic uocat desi pia. Et al'n accipit p̄pe p una spe lesionum oiuz dcāx ꝟtutū q̄ lesio ē cor° eax. Et ut sic aliq auctores corruptiōez opōnū ipax ꝟtutuz oiuz moraliū sb uno ca° ō mł'ia ɔprehēderūt ita q̄ et maniā ⁊ cucubub ⁊ yliscibi. Et al'n accipit p̄pissime ⁊ stricte p una sola spē cor ruptiōis opōnū dcāx de q^a.A.fac spāle ca^m ō q^a dix Ga.sup 6° epydiax.ut pōit a Rabi in.23^a.ptic'a.mł'ia est egritudo corporis cui mł'ia mł'ica dñat ⁊ fuit i^a diffinitō dinuta ut appebit ex dōis . Et dixit in li° ō mł'ia q̄ ē morb⁹ quē corp⁹ patit c⁹ accñtia ⁊ nocumēta aiaz.i.cogitatōez ⁊ ymaginatōez corrūpūt ⁊ ɔmutāt .Nā ut ipe dix ibidē mł'ia ē infectio añrioris et medie ptis cēb^l cū p̄uatiōe l'ma litia ymagiatiōis et rōis .Nō aūt dixit poste rioris ptis cereb^l et memorie quia dedit in telligi Nam etiaz memoria in ipa corrumpi tur ut patuit capitulo de mania licet non

ſic ut ymaginatiō ⁊ rō Dix. Ser. ſup ꝯ° al.
ml'ia poteſt ſumi dupl'r. uno° ꝯ̄tuz ad ſuā im
p̄ſſionē ⁊ app̄hēſionē ⁊ ſic eſt actio leſa uir
tutis ymaginatiue. Alio° ꝯ̄tuz ad ſuā con
firmationez ⁊ complem̄tuz ⁊ ſic eſt actio leſa
ꝟtutis extiatiue. Sp̄aliter tñ ml'ia ab auctori
bus attribuit̄ medio uentric'lo cerebri ⁊ leſi
oni cogitatōis ⁊ rōnis. unde primo ꝯtinentis
dix. biſrapion. ml'ia ē excogitatio mala. Di
xit. A. ml'ia ē mutatio extimationū et cogita
tionū a curſu nāli. ſ. ad corruptionē nō ad di
minutionē ul' abl'onez. Ml'ic⁹ ymaginatur
ꝙ non reperitur ex̄ et cogitat qō non ē cogitan
duz et extimat et iudicat qō non ē extimādū
nec iudicandū et mēoratur unius pro altero
Dix. Serapio. ml'ia eſt aliqd ex demo̍o. i. eſt
mania remiſſa ⁊ ē abſqz febre. Et dix. A.
h̄ mutatio ē ad timorez et malitiā qꝛ timet ꝙ
non ē timendū et malefacit et nocet cui non ē
nocēduz. pp corruptionē. n. extimatōis et rō
nis mel'icus iudicat aliquid eē fugiendū l' ꝓ
ſequenduz aliqd qō non eſt tale et iudicat eē
nocenduz cui non eſt nocenduz. quod accidit
dixit Serapio. ex humore ml'ico pp cuiuſ ni
gredinez ⁊ tenebroſitatez ebulit ſpūs aialis
⁊ accidit ei ymaginatio quaz ymaninat̄ uiſus
ex tenebroſitate extrinſeca. Dixit Auic. p̄ue
nit hec opōnis corruptio pp ꝯpl'onez ml'icaz
facientez ſiluestruz ideſt obſcuruz ul' ſolitari
uz l' ſolicitū ſp̄m cerebri interi⁹ ⁊ facientē ip
ſuz timiduz ꝓpter tenebras ipſi⁹ ſic̄ tenebre
extrinſece ſolicitāt ⁊ timere faciūt. eo qō ꝯ°
fria ⁊ ſicca qual' eſt ꝯ° hūoris ml'ici ē ꝯtraria
ſpūi debilitans ip̄m ſic ꝯpl'o cal'ia ⁊ humida
ut eſt ꝯ° uini ē ꝯueniens ſpūi ⁊ cōfortās ip̄z
q ē ꝯpl'onis cal'e ⁊ hūide. Dixit aggregat̄. cū
ſp̄s aialis ſit quodā iſtrum̄ aie aial' ⁊ ſit ſb̄e
lūioſe. Et cū aia per ſe non ſoluz ſpūales tene
bras abhorreat. ſed ēt corp̄eas timet ⁊ fugit
rōe ſui iſtrum̄ti. cū igit̄ col'a nigra ſit filia tē
re ⁊ ſb̄e tenebroſe fumi ab ea reſoluti imutāt
ſp̄s aiales ⁊ ſil'r ꝯpl'onez cerebri ⁊ ſp̄s ⁊ eiuſ
ſb̄am inficiūt ⁊ denigrant. Et ſic uirtus al'r
ꝙ̄ debeat ꝯp̄hendit ⁊ iudicat. Dixit Auil.
dicit̄ fieri ſp̄s animal' ſilueſtris ⁊ timid⁹ cū ñ
obedit opōni uirtutū pendētiū ex el'ctōe. Et
nō mireris ſi ſpūs aial' ſit ſiluſteris ⁊ timid⁹
ex dñio hūoris ml'ici terreſtris nigri uincē
tis ſuper ꝯpl'onez cerebri p ꝙ̄titatē eius aut
per ipſi⁹ qualitatē accñtalez pturbantez ſp̄m
⁊ ip̄m obfuſcantē. Cum nihil reperiat̄ in extri
ſecis ꝙ ita faciat hoīez timere ſicut nigredo
aeris ul' ei⁹ obſcuritas. Cū nigredo ſit ꝯ̄ria
diſpōni nāli ſp̄s aial' que eſt lux ⁊ ultia clari
tas. cui⁹ nigredis ⁊ obſcuritatis cā ē humor
ml'icus. quapropter pp p̄ntiaz ei⁹ ⁊ ip̄i⁹ dñi
uz ſup ꝯpl'onez cerebri timere oz. De cāis
dico ꝙ azarani⁹ c° de epl'ia qꝛ uidit multos
ml'icoſ facē ⁊ dicē mirabilia illitteratoſ litēa
liter loqui ⁊ linguis uarijs eis actenus igno
tis ⁊ p̄dicē futura ⁊ ꝓfetizare ⁊ ſecreta alioꝝ
reuelare ñ potēs p̄dc̄os effc̄us reducē in cās
nāles. Dix ml'iā. qñz ꝓcedē a d̄monio. qō
dix qꝛ act⁹ d̄mōioꝝ faciūt. ꝙ adh̄ ⁊ uulgares
ml'ti ſeqñtes dñt h̄ ab imūdiſ ſpiritib⁹ corp̄a
ſub intrantib⁹ ꝓuenire. Et Auicena qdez

h° aſpiciēs dix qbuſdā medicoꝝ. ſ. Azarauio
et ſequētibus eū uiſuz ē ꝙ hec pa° ꝯtingat a
demio. Et ſubdit. forſan in hoc dubius. Nos
qdē nō curamuſ cū phiſicā docemus. ſi illō cō
tingat a demonio aut nō ꝯtingat. poſtq̄z dici
mus ꝙ ſi ip̄a ꝯtingat a demonio ſuffic̄ nobis
ut hoc faciat. qꝛ ꝯuertat ꝯpl'onē corporis ad
colerā nigrā. i. ad ꝯpl'onē friaz et ſiccā ml'icā
cuz ip̄a mā col'ica nigra ul' ſine ip̄a. Et ſic ſit
eius cā ꝓpinq͡ colera nigra. i. ip̄a mala ꝯ° fri
gida et ſicca. deiñ ſit cā illius demoniū. Aut ñ
demoniū. Sic itaqz ul't Aui. ꝙ cā ml'ie et ma
xime q̄ ē p ꝓp̄etatē i cerebro ſit mala. ꝯ° fri
gida et ſicca ſiue mā in ip̄o cerebro ꝑmutās
ſb̄az cerebri et ꝯpl'onē ip̄i⁹ et ſp̄s luminoſi
ad tenebras Aut ē ip̄a mala ꝯ° cuz mā. Uerū
tñ h̄ egritudo ꝯtigit i mala ꝯpl'one p̄dc̄a pura
ſꝫ utpl'r ab ea exñte cū mā ml'ica. iō Serrap.
dixit. ñ accidit h̄ egritudo niſi qñ retinet̄ i ca
pite hūor ml'ic⁹ et h̄ intellexit aut p ꝓp̄etatē
aut p cōitatez. Dixit Aui. mā q̄ ē cū mala
ꝯpl'one frigida et ſicca aut eſt in uenis. ſ. cere
bri ueniēs ad eas ex alio loco. ſ. ipius capis
et ꝯuertit̄ in eis ad coleraz nigram pp adhu
ſtionē. i. ingroſſatiōez ei⁹ qō in uenis ē ⁊ fit
fex. i. ml'ia q̄ ē fex ſanguis. Et iſta ingroſ
ſatio utpl'm ē p uiaz ꝯgelatōis. lꝫ ēt poſſit fie
ri p uiā adhuſtiōis. i. reſol'onis pciū ſubtiliū
ſine groſſis factaz a calore extrinſeco. et h° ut
pl'm et al'n ēt ab intrinſeco. ut qñ capō eēt po
ſituz ſub dñio caliditatis q̄ adhuſtio nō ꝓce
dit ſintm̄ ꝙ faciat ip̄az adhuſtaz et trāſire in
ml'iaz adhuſtaz ſꝫ ſolum tm̄ ꝙ reſoluto ſubtili
groſſuz remaneat ſic̄ fex. Et iſta mā ueniens
ad uenas cerebri ſꝫ pl'm ē ſanguis groſſus pa
tus ad diſpōnez ml'icaz ul' fl'a uel ip̄a ml'ia nā
lis. Dixit Gal'. 3° de iterioribus et pōitur
p° ꝯtinētis. ſic algueſgues ſine cogitatō ml'ica
nunq̄z accidit ex ſolo fl'ate. ſ. ſtante ſub forma
flegmatis ſed accidit ex hūore ml'ico nāli. ſi
ple aut innāli. ſꝫ dicit Gal'. nō ex colera adhu
ſta quia qñ eſt ex colera adhuſta fit patiens
litigioſus furit, et inſilit contra quēlibꝫ homi
nez cum audatia forti et ſicut patuit fit ex ea
mania nō ml'ia. Et ſubdit. poſſibile ē ut acci
dat cogitatio ml'ica et mutetur cerebrum ex
ſanguine qui eſt in uenis eius mutato in ma
lēconiā abſqz mutatione ſanguinis. ſ. in toto
uel alio mēbro. Et hic ſanguis qui eſt in ca
pite. ſ. in uenis cerebri aut eſt generatus in
ip̄o capite. i. in ip̄is uenis Aut aduenit aliun
de. ſ. ex alijs ptibus capitis. Et qui accidit
in capite accidit ex multa caliditate exiſtente
in ip̄o faciente ip̄m ebullire ſuple aut ex fri
giditate ingroſſante. ſed expreſſit d̄ caliditate
que ut minus accidit et de qua minus uideba
tur. Et forte Aui. ſil'r fecit ſequēs euz. cuz
ſupra dixit ꝓpter adhuſtionez. Aut dixit
Aui. eſt iſta materia ībibita in corpore cere
bri q̄ eſt ip̄ediens cerebruz q̄litate ſua et ſb̄a
ſua. ꝙ̄uis ēt ita ip̄ediat mā. dicta ꝯtenta in ue
nis. tñ ībibita plus ip̄edit, qualitate ſua magiſ
ſicca que cerebro magis ꝯtrariatur ⁊ ſb̄a ſua
groſſa unde a cerebro et eius ſp̄u tollitur luci
ditas et fit in eo opacitas ⁊ tenebroſitas. Et
iſta materia cū in uētres cerebri effunditur

tūc maxīe pmutat spm. Dixit Auic. scias ꝙ
colera nigra faciēs mlīaz qñz ē colera nigra
nālis. Et qñz est flīa cū cōuertit in colerā ni
graz pp spissitudinē. i. cōgelatiōez inspissantē
accidētez ei ex mala ꝯplone frigida et sicca.
Aut per ꝯmixtionē humoris mlīci secū. Aut
ꝓpter aliquātulā adbustiōez. i. remissaz forsi
tan qꝛ flīa nō est aptum mlīuz adburi cuz re
pugnet adbustiōi cū āmbabus q̄litatibus suis.
uel qꝛ adbustio si cēt mlīa tē nō cāret mlīā. et
qñz ē sanguis Dixit Rasis. in diōnibus una
spēs mlīe fit p adbustiōez sanguis. Dixit
Aui. qñz etiā sanguis ꝓpter decoctiōez. s. sup
fluā conuertit. s. in colerā nigrā p uiā resolu
tionis subtilis. Aut p uiā adbustionis absqꝫ
adbustione uehementi. qꝛ si esset adbustio ue
hemens nō faceret mlīaz suple. ut etiaz supius
dictum est aut pp ingrossationē factā a mala
cōplexione fria et sicca. Ex hūore aūt colīco
p adbustionē eiꝰ nō fit mlīca passio quoniā
ipse qñ adburit adbustiōe uehemēti ultima. i.
ꝯuertēte ipsum ad genus colere nigre facit
maniā et nō est cōtētus facere mlīaz. Et dix
de hūore mlīco nō dꝛ mlīa. i. mlīca passio nisi
cuz euētus eius ē a colera nigra. s. nāli nō ad
busta. qm̄ adbusta facit maniaz ut supra. Et
sic in sūma auctores uolunt ꝙ cā mlīe sit aut
mlīa nālis aut innālis facta ex flāte aut ex
sanguine p uiā igrossatiōis aut ꝯmixtiōis aut
adbustiōis remisse nō uehemētis et nō colere
uel mlīe nālis adbustiōis qꝛ faciūt maniaz.

Cum igit Gilb. et plures alij ponūt mlīaz
fieri ex colera et mlīa nāli adbustis. sumpse
runt mlīaz large put ꝯprehēdit ēt maniaz. uel
fortasse intellexerūt ꝙ faciant mlīaz simul et
maniaz. Ait eīm Aui. ꝙ hūor faciens mlīā
pōt etiam facere maniaz et hoc de cāis mlīe
ꝓpetatis. Cā aūt mlīe cōitatis dixit Aui.
Aut ē ex corpore toto cū ei dñatur ꝯ° mlīca
nāliter uel accidētaliter Aut ē ex menbro uno
aliq° suple uel qbusdā. Naz dixit ipe colīa ni
gra multiplicat et generat qñz cā mēbri ge
nerātis nutrimētuz. s. cōe toti qd̄ ē epar cuz
adburit in eo sanguis. s. massa sanguinea et ē
h° utplm Aut cū debilitatur ab expulsiōe sup
fluitatis mlīce et nō mādat ipm ad splenez. sꝫ
retinet in epe et ē cā multiplicatōis eiꝰ sup.
Aut pp ꝯplonē friaz et siccā pueniētez epati
qua igrossat sanguis et cōuertit ad nāz mlī
caz et iste due cāe sunt ut minꝰ. Et qñz multi
plicat mlīa cā mēbri qd̄ ē euātoriū malīe qd̄
ē splen Cū debilitat in duabꝰ rebꝰ quaruꝫ
una ē attractio fecis sanguis et cinereitatis
eiꝰ ab epe et altera est expulsio supfluitatis q̄
ad ipuz trahitur ad locū q ē ei ꝑparatus et. ē
os stomaci. Et qñz generat colera nigra i
mēbro alio. Et hoc aut pp uehemētiaz adbu
stiōis. i. calefactiōis mlīe nutrimēti eius aut
cā defectꝰ eiꝰ ab expulsiōe supfluitatis nutri
mēti sui. qꝛ resoluit eiꝰ subtile in mora tēpo
ris et fit fex eiꝰ spissuz mlīcū. Aut pp uehem
tiā infriatiōis et esiccatiōis eiꝰ qd̄ ad ipm p
uenit. s. ō nutrimēto l alio. Et istō mēbꝝ aut
ē mirach. Et sūmit hic. A. mirach p missinte
rio zirbo mesaicis et alijs ptibꝰ adiacētibꝰ
hijs. cuꝫ i hijs adunāt supfluitates nutrimēti
carnuꝫ ⁊ māx ps grossa mlīca ⁊ uapores itesti
norū adunant ēt. uñ aduruntur hūores in mi
rach. i. dictis partibus contēti sup. ad quoꝝ
adbustionē ēt adiuuat calītas epis ⁊ mēbroꝝ
adiacentiū supflua. unde ꝯuertunt i genꝰ mlī
cū. Ex quibꝰ siue apostemētur siue nō ⁊ si
sic siue ante adbustionē siue pꝰ eleuat uapor
tenebros° ad cap. Et dix. A. multotiēs. i.
qñz eleuat ipse uapor ab apāte portanarioꝝ
epis uniꝰ. s. uel pluriū. sūt. n. portanaria epis
uena porte intestinū duodenū ⁊ fundꝰ stōaci
. s. pileron. Dixit Gal. 3° de interioribꝰ c°
7°. mihi uidet ꝙ in hoꝝ stomaco. s. q̄tum ad
ptem inferiorē sunt quedā apāta calīa sangui
nolenta ⁊ sanguis in eis conclusꝰ grossior est
⁊ uicinus mlīe ⁊ nocatur hic spēs mlīe. mlīa
mirachia ⁊ mlīa inflatiua. Et ponēs cām
huius mlīe inflatiue. Gal. ibidez dixit ꝙ tho
filus ait. illi qui patiunt passionē que dicitur
inflatiua oꝫ intelligas. qꝛ uene que recipiunt
cibū a stomaco calorez hñt ultra q̄ꝫ decet ⁊
sanguis in eis ingrossatꝰ est. Et sic ēt pōitur
a Rasi primo ꝯtinētis ⁊ ab. A. ꝙ theofilo ui
suꝫ ē ꝙ cā eius ē uehemētia calītatis epatis
⁊ intēstinorū. Et dix. Gal. ⁊ ponit a Rabi
in 6ᵃ pticula ⁊ ab. A. h qd̄ quidā dñt ꝙ i huꝰ
passiōibꝰ uia stomaci que ē intestinis iuncta
calida hēt apāta ⁊ sanguinolēta que ē cā pro
hibendi cibaria ne ad intestia suo tpre dscen
dant. Et. A. dixit. ꝙ quidā dñt cām in hac
passione eē in mesaicis siue sit apā ibi siue n̄
Sed si ē ibi apā. dixit. A. hoc apā fm plm n̄
ē calīm. cuiꝰ signū ē qꝛ nō ē ibi febris neqꝫ si
tis neqꝫ uoitꝰ colīe ⁊ remāet cibꝰ crudꝰ. Alīn
tñ ut per Gal. patuit ⁊ theofilū pōt eē calidū
sed istud ē rarius. Et signū eius ē adbustio q̄
sentit in ptibꝰ illis ⁊ appetitꝰ rerū friaꝝ. aut
illud mēbruꝫ ē stomacꝰ. Cū in stomaco ē apā
calidūꝫ ⁊ adburit uapor eius ascendēs ad ce
rebrū in hūiditatibꝰ eiꝰ sup. ⁊ adbustus facit
mlīaz. in quibꝰ ꝟbis inuit. A. ꝙ q̄uis uapor
ascendēs nō sit adbustꝰ anq̄ꝫ pueniat ad cereᵐ
tñ pꝰ q̄ꝫ pueīt ad ipm pt adburi ⁊ facere mlī
am. Et pp istā cām cū. A. ponit cōicationē
ex stomaco dixit. principiū gnātionis ē ex ce
rebro. Si tñ uapor ille a stomaco surgēs iam
adbustus cēt ⁊ adbustus pueniret ad cerebꝝ
tunc principiū eius eēt ex stomaco. Et di
xit Auer. collꝫ 3° quidā dñt ꝙ accit ēt pp hu
morē mlīcū quē spergit splen ad stomacū. uñ
gal. 6° de iterioribꝰ ⁊ pōitur sic primo conti
nentis. dixit qñ patitur splen ⁊ expellit a se su
pfluitatē possibile ē ut transmitat illam ad os
stomaci ⁊ faciat ex hoc mlīaz. Aut illō mē
bruꝫ ē matrix aut aliud mēbruꝫ non ꝑncipale
de communicantibꝰ cerebro. quando in eo uel
eis coadunant humiditates male mlīce euapo
rantes ad cerebruꝫ. Aut illud mēbrum est
cor. cum in corde est malitia complonis me
lencolice idest frigide ⁊ sicce dicte mlīce pp
silītudinez. siue illa complexio mlīca cordis
sit pura siue cum materia mlīca. tunc enīꝫ cōi
cat cordi cerebrum ⁊ peruenit ad ipm mala
complexio frigida ⁊ sicca sine materia. Et cā
huius communitatis est quia spūs animalis est
continuus spiritui uitali scilicet in rete mira

bili. Et est etiam spiritus animalis ex sub
stantia uitalis quare complexio spiritus uita
lis corrupta corrumpit complexionē cereb^{l}
mediante spiritu animali corrupto ab ipso.
Et tam cerebrū ꝙ spiritum animalē conuē
tit ad naturā m̄lı̄caꝫ. ymo dixit. Certe non ē.
possibile ut fiat m̄lı̄ca passio absqꝫ communita
te cordis. ymo fortasse scilicet secundum plu
rimū erit magnitudo cause in ipso cerebro
ex corde. quia cor est mēbrū calidū potens
deducere humores ad naturam m̄lı̄cam. Et
quia sanguis cordis ⁊ spiritus uitalis quan
do sunt mali ⁊ m̄lı̄ci faciunt ut dictum est ad
corruptionem cerebri ⁊ spiritus animalis.
Non est ergo mirū si sit secundū plurimū
principiū m̄lı̄e ex corde. licet non confirme
tur hec egritudo nisi in cerebro ubi est sedes
⁊ manifestatio uirtutū quarū operationes
leduntur in m̄lı̄a. neqꝫ est etiā mirum dixit
Auicena. si complexio cordis primū corrum
patur ⁊ sequetur eam corruptio complexio
nis cerebri ⁊ ꝙ sequatur postea complexiōē
cere^{l} corruptā cor ī corruptōe ꝯplōise^{9} ita ut
corrūpat^{ur} ꝯ^{o} sp̄s in cor^{de} ⁊ fiat silurīs ⁊ obscu
r^{9} ⁊ corrūpat q̄ꝺ ex ipo penetrat ad cerebrū
⁊ spiritum eius aīal^{e} ⁊ sic iuuat cere^{m} ꝑ accn̄s
ad se corrupēdū cōmittēdo circulū. Cāe āt
cōitatis toti^{9} sunt aut regimen m̄lı̄cū q̄ꝺ ꝑce
sit s̄m uisū ī sex reb^{9} n̄ nālib^{9}. Nā oēs sex res
nō nāles pn̄t eē cā gn̄atiōis ⁊ m̄ltiplicatiōis
hūoris m̄lı̄ci. cū fuerit imoderate. Un̄ ꝺ ae
re dix. A. ꝙ m̄lı̄a mirachia qn̄ꝫ hēt ꝑ cā gn̄a
tiōis ei^{9} aerē ex̄ orē. s. ꝯuertentē hūores ī ptī
bus mirach ad dispōnē m̄lı̄cā ꝑꝑ aliquam di
spōnē quā hēt corp^{9} ī ptib^{9} mirach sup. aut ī
mirach cerebro l$^{'}$ alio m̄bro siū to^{o} ꝑꝑ dispō
nē aeris adhurētē ꝑ cal^{i}itatē ⁊ siccitatē eius
aut ingrossantē ꝑ fritatē ⁊ siccitatē. De ac
cidētib^{9} aīe ait. ypo. 6°. affo. timor ⁊ pusillaī
mitas si m̄ltū tp̄s hn̄t ꝑficiūt m̄lı̄cū h^{9}. i. dn̄iū
ei^{9} ⁊ pōit ēt h a Gal. 5° de accn̄ti. Et dix
gal. in ꝯn̄to dcī affo^{l} ꝙ h uer ē siue tior ⁊ pu
sillāinitas ꝓucūnt a cā intrīseca siue extrīse
ca eo ꝙ dcā duo accn̄tia ꝓcedūt a mā m̄lı̄ca
multa contenta s̄m cerebrū que si multū tē
pus habeat faciet patientē ꝑficere m̄lı̄cū eo
ꝙ ex multo tempore significat ꝙ materia est
fixa ⁊ multa potens inficē cere^{m} ⁊ sp̄m eius

Dixit. A. ex causis fortib^{9} i gn̄atōe m̄lı̄e ē
superfluitas tristitie ⁊ tioris. un̄ Gal. 5° de ite
riorib^{9} inquit. Inquire de angustia ⁊ tristi^{a}
uigilijs exercicijs ⁊ laborib^{9} qm̄ uigilie sup
flue ⁊ exercitiū forte ⁊ diuturnū ⁊ balneū
desicatiuū. eo ꝙ adhurūt humores aut eo q̄ꝺ
resoluendo cal^{m} nāle infriant ⁊ desicant sunt
cause multiplicationis humoris melancolici

Et dixit Auicena. quandoqꝫ fit propter
causas infrigidantes ⁊ desicantes quāuis nō
sit materia in corpore Et cibi melancolici
sunt causa generationis eius ⁊ ipsius multi
plicationis ⁊ fixionis de quibus sunt. ut gal
ponit 5° de interioribus ⁊ ponit sic quarto
ꝯtin̄tis dꝫ iqri si fuērit patiēs us^{9} cibarijs ge
nerātib^{9} m̄lı̄ā. sic carnib^{9} ircis ⁊ uacis ⁊ max
yrcorum taurorū ⁊ asinorum ⁊ camellorum
uulpiū leporū et porcorū siluestrium suple

et ursorū ceruorū et mulorū et filı̄ū que
cōmedūtur inquibusdā ꝓuincijs uel rōe male
ꝯsuetudis uel rōne necessitatis ⁊ famis. Et
caro quidē leporina plus oi carne ē genera
tiua hūoris m̄lı̄ci. Et de carnibus ꝯcularū ⁊
de carnibus salitis cuiuslibꝫ aīalis. Et pa
nis opirus et semina mala. s. minuta ut pani
cū miliū et caseus uetus et oua frixa. Et
caules generāt ēt malenconiā multā. Et ra
musculi teneri et talli seu teneritates herbaꝝ
et arboꝝ ꝑparati cum sale et oleo siue cum sa
le et aceto ut ēt cappares et oliue et lētes sunt
in fine generatiōis m̄lı̄e. Et uinū grossum
nigrum et maxie qn̄ post ip̄m calefit corpus
ex aliquo accidēti ē ualde generatiuū^{2} m̄lı̄e.
Et idigō et longa cibi mora in stōacho et re
tentio fecū. Et cāe iteꝝ m̄lı̄e cōitatis totius
sunt retentio eūonū cōsuetaꝝ et maxie eaꝝ ex
quibus fluere solebat sanguis grossus niger
m̄lı̄cus. Dixit Ras. ꝑ^{o} ꝯtinētis auctoritate
Ipo qdā fuit q ꝯsueuit purgari per sanguiē
emoroydaꝝ et cū retineret ꝑter solitū supue
nit ei cogitatio m̄lı̄ca. Et per hunc fluxū de
dit intelligi oēꝫ aliū fluxū spontaneū in quo
euetur de sanguie grosso aut de hūore m̄lı̄co
ī mēstruis uel ex narib^{9} l$^{'}$ fluxu uētris uel uo
mitu. seu ꝑ fluxū artificialē ut flōiā ul$^{'}$ far
maciā. Et iteꝝ cāe huius cōitatis totius
eē possunt egritudies acute aut cronice desic
cātes mās in corpore aut resoluēdo infrian
tes corpus et desiccātes. Dixit Auic. qn̄ꝫ
accit m̄lı̄a in fine egritudinū acutaꝝ quarū
cal^{i}itate adhurūt hūores et fiūt m̄lı̄ci. Dix
rufus in ꝑ^{o} pōitur ꝯtinētis. Nō quoc. multipli
cat m̄lı̄a in corpore erit morb^{9} m̄lı̄c^{9} sꝫ cū sp
git ⁊ misceē toti corporis sāguini sic ypostas
qn̄ ē diuulsa. Sꝫ qn̄ residet m̄lı̄a ꝙuis sit m̄l
ta n̄ genāt egritudiēꝫ m̄lı̄cā. Dix Ras. dico
ꝙ qn̄ sāguis ē ꝑmixt^{9} m̄lı̄e. oꝫ ꝙ cēbꝝ nutria
tur ex i^{o} sanguie nigro. Sꝫ qn̄ n̄ ē ꝑmixt^{9} nu
triat sanguie bono ⁊ claro. Dix Ras. in dio
nib^{9} m̄lı̄a ē triū mōꝝ. ꝑm^{9} ē ex adhustiōe san
guis sup. l$^{'}$ alteri^{9} hūoris q ē i capic. Et h mo
d^{9} ē m̄lı̄e ꝑꝑetatis. Scōus ē ex adhustiōe
sāguis ⁊ supfl^{i}itate ei^{9}. s. ī to^{o} corpore ita ut re
dcat. s. ad cēbꝝ ⁊ fit mā m̄lı̄e et dn̄et mā sup
to^{m} cor^{9}. et h ē mō^{9} m̄lı̄e cōitatis ad to^{m} cor^{9}

Et 3^{9} ē ꝓueniēs ex splene ⁊ mesaica sup. ul$^{'}$
alio mēbroꝝ cōicantiū cēb^{o} supradcōꝝ. Et h
ē mod^{9} m̄lı̄e cōitatis ad aliq̄ꝺ ꝑticl$^{'}$are m̄bꝝ

Dixt Ab. coll$^{'}$ꝫ. 3° magna cadit disio iter
medicos ꝺ cā hui^{9} passiōis. Nā qdā dn̄t ꝙ po
sibile ē ꝙ ēt in ipo cēb^{o} fiat ꝑꝑ adhustiōēꝫ.
Et qdā dn̄t ꝑdcis ꝙ sit iposibilia ꝙ cāe isti^{9}
passiōis sint cal$^{'}$e eo ꝙ accn̄tia ipi^{9} sunt maife
ste fria. qm̄ ipoꝝ ruct^{9} ē acetosus et hn̄t plu
res ipoꝝ uēositatē friā nō cū m̄lı̄ta siti. Et
adh dn̄t si eēt cā ꝑꝑ apa cal^{m} in dcis m̄bris
sequeretur ex hoc ex necessitate febris. Et
nos uidemus ꝙ in hac egritudine nulla est fe
bris. Et ego dico. Dix Ab. ꝙ respōsio istoꝝ
q dn̄t ꝙ si ista egritudo ēt ꝑꝑ apa cal^{m} seq
ret accn̄tia cal$^{'}$a sic fortis sitis ⁊ ꝑmuta^{o} cibi
ad fumositatem ⁊ paucitatē isl$^{'}$ois nō est ne
cessariū penitus. quia iam dictum est ꝙ calor
extraneus ꝓpterea quia fac caloreꝫ itrinsecū

exalare et ip̄m debilitat nō est īpossibile ut se quātur ip̄m accidētia frigida et faciet solum accn̄ia supradicta.⁊ maxie qn̄ calor exne⁹ledꝫ formā nālē caloris itrīseci.uel corrūpet ip̄aꝫ Et ꝓpea fit acetositas ꝭm ale.ꝑ cal'm sicut ꝑ fridū Calor intrinsecus non fortificat̄ nisi ꝑ calorē q ei formal'r n̄ repugnat Et qdā dicūt ꝙ seqtur necessario febris omne ap̄a cal'ꝫ qḋ fit ī dictis mēbris sicut experientia testatur hoc bn̄ affendū ē.ꝙ ipossibile ē hāc egritudinem eē sine febre si ꝑꝑ talē fieret cām. excepto uno mō.ꝙ h ap̄a post declinationē īdure tur.qꝛ tūc nō remāsit de calore extraneo tm̄ ꝙ sit sufficiēs ad febrē faciendū.sꝫ est tantus ꝙ sufficit ad calefactionē faciēdū stomaco et cēbro solū ⁊ hāc passionē mouē. Predicte cāe ut pꝫ pn̄t reduci ī cās extrīsecas siue ꝑmitiuas q̄ sūt imoderat⁹usus sex reꝝ nō nāliū ut supra dcꝫ ē.⁊ in cās itrīsecas q̄ sūt aut an̄s āt ꝯiūcta.⁊ an̄s qḋ ē mala ꝯ°cata ⁊ sicca l' frā ⁊ sic.ī toto corpore l' mbro cōicāte cēbr°pura uel cū mā m'lica.uel ēt exn̄s ī ipso capite ⁊ cerebro anteq̄ꝫ efficiat̄ cā ꝯiūcta.ꝯ° uero bitudo etas ⁊ sexus ⁊ tp̄s āni ⁊ alia pticularia ḋ qbus dicet̄ sūt cāe disponētes ad ip̄aꝫ. Cā uero ꝯiūcta ē mala ꝯ° frigida ⁊ sicca cū mā humorali uel uaporali ī ipso cēbro ⁊ uenis ⁊ uētrib⁹ei⁹exn̄s imutās sbāꝫ ei⁹ ⁊ paruitatē sp̄s sui ad opacitatē ⁊ nigredinē.Dixit Salic.p^a ad glauconē.⁊ ponit̄ sic a rabi in.7^a.pticula.Cāe grossitiei sanguis nigredis ⁊ multitudinis ei⁹. itm̄ ꝙ hūore m'lico uene replēt̄ .s. ꝭm totū. sūt tres.s.potissime aut oēs simul āt altera eaꝝ tm̄.p^a ē cp̄is apparatio ad generationē hi⁹supfluitatis.s^a ē ꝯsuetudo ipi⁹cp̄is generare ex cibis ⁊ potib⁹grossi sāguinē.Et 3^a ē splenis dispō ī statu debilitatis.adeo qḋ nō pōt trahere ad se quicqd hi⁹supfluitatis ī corpore generat̄ Que āt frequēti⁹ꝯtigit ē cā q̄ ē ꝭm splenē īquit Auer.coll'ꝫ 3°.pōt eē qḋ hec egritudo ꝓueiat solū ex splene.Et ꝟꝛ qḋ hec sit una ex maiorib⁹cāis speꝝ hui⁹ egritudinis.Spēs siue modi m'lie multipliciter distiguūt̄.uno mō ꝭꝫ simplicitatē ⁊ cōpōnē ei⁹. qm̄ m'lia aln̄ ē simplex ut cū nō ꝯiūgit̄ alteri morbo saltē q nō sit cā eius.Et aln̄ ē ꝯposita ⁊ maxie cū mania Et tunc dupl'r. uno mō qn̄ mania ꝓuenit ab uno hūore ⁊ m'lia ab alio. Alio mō qn̄ ambe ꝓueniūt ab eodē hūore Dixit ei Auic.ꝙ hūor faciēs m'liā pōt ēt facere maniā. Alio mō ꝭm modū euentus ei⁹.qm̄ dixit Aui.qn̄ꝫ ē excitatio hi⁹ egritudis cū ꝑiodis.suple.⁊ qn̄ꝫ nō ita ut sit ex ea ꝑiodica et nō ꝑiodica.Et ꝑiodi qn̄ꝫ sūt breues ꝭm dies currētes ⁊ nō ptrāseūt mēsē.⁊ qn̄ꝫ sūt longi ꝭm mēses ⁊ annos ī qbus ꝑiodis m'ltiplicata iteꝝ colera nigra excitatur.⁊ feruet.i. euaporat. Alio modo ꝭm causas eius. quoniam ut iam patuit.alia ē per proprietatem.⁊ alia per cōitatē.⁊ ista aut est ex cōicate totius aut pticularis membri.que aūt ē cordialis aut epica aut stomatica aut mirachialis inflatiua. Aut splenetica aut matricalis.Alio modo distinguūtur penes accidentia ⁊ ista accidentia aut sunt motus uarij.⁊ secundum hoc fit una spēs eius uocata cucubuthub quā patiēs uadit ⁊ re

dit nesciēs cām sui itiēris nec sui redit⁹.Aut penes uarias ymagiatōes.Et sic ipi⁹spēs sūt iōfinite ut appet 3° ḋ iteriorib⁹ ⁊ p°ꝯtinētis ⁊ ab.A.ī h° c°.Dixit Sal'. ymag° q̄ ē ex nāꝫ n̄ ē uni⁹ spēi qꝛ qdā arbitrāt̄ se eē uas de argilla. un̄ elōgāt̄ ab hōib⁹ ne forte rūpāt̄. Et aliqb⁹ ꝟꝛ ꝙ de⁹ se nescit alij.ꝙ angel⁹ q mouet orbē fatiget̄ ⁊ timēt ne celū possit ip̄m tāgē.Alij timēt ne absorbeāt̄. Alijs ꝟꝛ ꝙ sint magistri in oī scibili ⁊ uolūt legē ⁊ docē.⁊ tn̄ nihil dicūt rōnabile.Aliis ꝟꝛ ꝙ sint ꝓphe.⁊ incipiūt ꝓphetizare ⁊ futura p̄dicē.Et dixit ꝭapio qdā coꝝ desiderāt mortē ualde. Dix Ras.uidi pl'es q tota die p̄meditabāt̄ diruere muros alij cadē.qdā submergi.Alij ꝯburi qdā timebāt de rege.Dixit Rufus.qdā istoꝝ narrāt ⁊ sōpniāt p̄ter solitū ⁊ ꝓnosticāt̄ futura ⁊ eueniūt ea que ipsi p̄dicūt. Dixit Auic. spēs eius infinite sunt.qꝛ sunt īdetermiāte ⁊ multe ualde.quidā enim timēt casū celi super se.⁊ quidā ne terra absorbeat eos.quidam timent latrones. ⁊ quidā ne lupus ad ipsos ingrediatur.Et qn̄ꝫ ymaginant̄ se ipsos factos reges aut lupos aut demones aut aues ut gallos.Et qbusdā ꝟꝛ se eē istrumēta artificialia aut uasa terrea. Et ī sūma uarietas ymaginatōis coꝝ ē īexplicabil'. qdā ei rident qdā plorāt.qdā cantāt qdā taciturni stāt.qdā diligūt mortē ⁊ qdā abhorrēt eā. Dixit Ras.primo ꝯtinētis .totū hoc sigt̄ ꝙ incūbūt aīe coꝝ ea q̄ nō ꝑmittūt ipsos alia premeditare. Et uere⁹causa tot ⁊ tātarum diuersitatuꝫ non ē bn̄ assignabilis nec ē bn̄ reducibilis ī cās nāles

Ideo ꝭapio dixit.cā haꝝ dispōnum ⁊ agētiū cū ueritate ē incōprehensibilis. Sed ꝭm ꝓbabilitatē ē possibile ut dicat̄ sup eam illud in quo ē excusatio. Fortasse enim accidit illud ex diuersitate humoris melancolici ex dieta qua usi sunt infirmi ⁊ qua regebantur in hora sanitatis eorum. Et hoc erit maxime respectu diuersitatis corporum quibus accidit.unde hic hūor respectu hui⁹ īdiuidui pōt inducē talē modū alienationis nec ultra hoc erit assignare aliam cāꝫ.nisi quia hoc est hoc agens ⁊ hoc ē hoc patiens. ꝭm quem modum dicitur ꝙ uenenū canis rabiosi inducit timorem aque. Et subdit Serapio aut contingit ex ymaginatōib⁹ aliqb⁹ q̄s ymagiati fuerūt Et ꝭm hanc uiam dicūt ꝙ qn̄ꝫ iuuat ad hanc uarietatem ars ⁊ negociatio hōinū. ita ut errent ꝭm plurimū secundū artes suas. Dixit. Auic.qn̄ꝫ res ꝓprie.i.exercitia ꝓpria ul'.i. ꝓprietates indiuiduales ignote hn̄t ī hoc.i. in ista uarietate impressioneꝫ.Alio modo distinguūtur ꝭꝫ tempora eius ita ut sit una incipiens nō confirmata ⁊ alia fixa ⁊ confirmata

Ser.super.9°.al.dixit. in melancolia sunt tres gradus . primus est falsa ymaginatio uel falsa extimatio. cum ymaginatur uel extimat non ymaginanda uel extimanda.Secūdus gradus ē. quando ore profert qḋ mente cōcepit.Et 3⁹ ē ⁊ ultimus in malitia quando opere cōplet qḋ concepit. ut cuꝫ quis incipit ire huc illuc uel alia facere que non sunt facienda. Dixit Sal'.tertio de interioribus.⁊ pōit̄ p°. ꝯtinētis sic.Corpus qḋ est grassum

albū ⁊ molle raro in eo mlīca mā generatur.

Dix Aui. mioraṫ hiꝰegritudis generatio ī albis ⁊ pīguibꝰ co ꝙ sūt fīci. Et subdit Gal. qꝺ ꝓo ē macile obtuse cutis ⁊ uenas hꝫ latas ꝯueniēs ē ī hac mā. Et possibile ē ꝙ cuiꝰ corpus ē nimiū rufus. ꝙ ꝯ° eoꝝ cita sit .i. facile ꝯuertibilis ī mlīcā. Et post os glauci .s. ut p° ponitꝰ ꝯtinētis colorē terreū uel palidum hn̄tes. Et maxie dix Gal. si hoc corpꝰ hūerit tā laborē nimiū magis quā oportuerit cū subtili dieta. ⁊ si tristāt ⁊ p̄meditantꝰ multa cogitatōe ī coꝝ factis. Dixit Auic. multiplicatꝰ in brunis ⁊ pilosis ⁊ extenuatis. qꝛ hy sūt calidi cū dispōne ad mlīcā dispōnē. y. ꝓo epidi. ⁊ poniꝰ ꝓo ꝯtinentis sic. de facili īcidūt ī mlīā hn̄tes coꝛ calidū. qꝛ cū accīt caliditas cordis multiplicatꝰ generatio mlīe ī eo. Et hūiditas cerebri est cā ut facile recipiat illud qꝺ ascendit ad ip̄m ⁊ non pōt resistere. Et Aui. dixit. multiplicatꝰ generatio eiꝰ ī eo. cuius coꝛ uehemēter ē calīm ⁊ cerebꝝ ipsiꝰ ē humidū qm̄ fit caliditas cordis generatiua mlīe ī ipso. ⁊ humiditas cerebri fit susceptiua īpssionis eius qꝺ generatꝰ ī corde ipsius. Un̄ ꝙ habens cērebrū siccū siue cū caliditate siue cū frigiditate ē magis patū ad mlīā ꝗꝫ habens cerebꝛuꝫ humidū. Et ē magis aptū pp alias cāſ īcurrere malā ꝯplexionē siccā mlīcā in cerebro suo ēt absqꝫ corde calido. Et dixit. y ut ibidē ponitꝰ ꝙ pati ad mlīam .s. ex eo ꝙ hn̄t coꝛ calīm ⁊ cēbꝛum hūidum sunt clamosi iracūdi ⁊ lēis .i. molis lingue ⁊ multi solaty ⁊ coloris uehementis rubedinis ⁊ tendentes ēt ad nigredinem. ⁊ hn̄tes multos pilos ꝓꝑe in pectore nigros ⁊ grossos ⁊ amplas uenas ⁊ labia grossa. Quedā ēi dictaꝝ dispōnū sūt significatiōes humiditatis cerebri. Et quedā sūt significationes uictorie hūoris nigri pp dn̄ium caliditatis ī corde qꝛ caliditatem cordis significāt. Et Aui. dixit. ex patis ad mlīam pp dictā causā sūt trauli ⁊ silabam recipientes multotiēs añ quā dictionē ꝯplcant linguā hn̄tes lenem ⁊ oculos mobiles quoꝝ facies sūt uehemētis rubedis ⁊ bruni ⁊ pilosi ⁊ ꝓꝑe ī quorū pectoribus sūt pili nigri ⁊ grossi quoꝝ uene sūt ample ⁊ grosse ⁊ labia grossa. Nā oculoꝝ mobilitas ⁊ uehemēs rubedo faciei ⁊ color bꝛunus ⁊ multitudo piloꝝ ī pectore ⁊ nigredo ⁊ grossities coꝝ ⁊ uenaꝝ āplitudo significant caliditatē cordis ⁊ traulitas ⁊ leuitas lingue et labioꝝ grossitudo significāt hūiditatē cēbri. Et hy .s. hn̄tes cēbrum hūidum ꝫm plꝫ sūt apparentes secundum signa capitis flegmatici. Dixit raſ. primo continentis illi. qui sunt sb̄tilis ingeny. ⁊ multe perspicacitatis de facili incidunt melancoliam eo ꝙ sunt uelocis motus ⁊ multe premeditationis ⁊ ymaginatōis.

Dixit Gal. super tertio epidimiaruꝫ homini insensato mobili ⁊ multum ueloci accidit permixtio mentis .i. melancolica cogitatō ex modica causa. ⁊ ei qui est extra hunc non accidit nisi in magna causa. Accidit autem melancolia ut ex supra dictis apparet citius ⁊ frequentius habentibus ꝯplōnem fridā ⁊ siccā. ⁊ post eos hn̄tibꝰ calīam ⁊ siccā. ⁊ post eos hn̄tibꝰ siccā cū tēpamēto actiuarum. Et ut minꝰ accīt ꝯplōnē hn̄tibꝰ hūidā. pp. qꝺ dix Raſ p° ꝯtinētis. raro accīt mulieribus ⁊ enuchis ⁊ adoloscētibꝰ ⁊ hūidis nā ⁊ fris ꝯplōne. Dixit Auic. h egritudo plꝰ accīt uiris ꝗꝫ mulieribꝰ qꝛ uiri sūt calidiores ⁊ sicciores sꝫ tn̄ in mulieribꝰ ē ꝺterior. qꝛ in eis nō fit nisi pp magnā ⁊ extneā cāꝫ. Dixit Ga. ⁊ ponitur p° ꝯtinentis. hic moꝛbꝰ accīt plīes adolescētibꝰ ⁊ ꝓlōgatꝰ in eis. Et hal. dixit ꝯ°. theorice. mlīa accīt qn̄ in pectine pili ꝓducūtꝰ .s. circa decimūquartuꝫ annū. Sꝫ Auic. dixit ꝙ multiplicatꝰ in iuuenibꝰ ⁊ senibꝰ. in iuuenibꝰ pp caliditatē acutā. ⁊ ī senibꝰ pp frītatē ⁊ siccitatē ꝯplōnis. pp ꝗ notāt ꝙ in adolescētibꝰ multiplicatꝰ mlīa mirachia maxie stomacalis pp īdigōnē eis ex malitia regis ꝓuenientē ⁊ gulositatē. un̄ in eis oplōnes gnān̄tꝰ ⁊ inde īgrossāntꝰ superfluitates ⁊ ꝯuertūtur ad nām mlīcā. Dixit Gal. mlīa multiplicatꝰ uere ⁊ autumpno. Et Auic. dixit. minoratꝰ in yeme pp bonitatē digōis ⁊ qetē hūoꝝ. Et multiplicatꝰ in estate pp calītatē adhurētē ⁊ mouētē. Et ī autūpno. cū in eo maxie multiplicetur humoꝛ mlīcus. Et dixit. qn̄ꝫ excitatꝰ in uere plꝫ. qm̄ uer eliquat hūores ⁊ permiscet eos sanguini. Dixit Raſ p° ꝯtinētis plꝰ accīt in regiōibꝰ calīs ꝗꝫ in fris. Dixit Rufus ⁊ poniꝰ p° cōtinētis. qn̄ uides ꝙ sanguis exit ꝑ superficiem corporis ꝑ scabiē uel moꝛfeā nigrā uel expurgatꝰ ꝑ inferiores ptes in secessus ⁊ urinā. uel splen magnificatꝰ ⁊ uarices appent nō accidet mlīa. Dixit Auic. ⁊ trahitur ex tertio de interioribus. ad illum qui patus ē ad mlīam cito peruenit ipsa. Cum adsunt ei timoꝛ aut angustia aut insōpnietas aut retinetur in ipso consuetus cursus sanguis .s. grossi melancolici ut ꝑ emoroidas uel mestrua aut retinetur uomitus mlīcus consuetus uel fluxus uentris melancolicus ꝯsuetus aut aliqua eūonum cōsuetaꝝ qua solebat hūoꝛ mlīcus euacuari. Signa generis qn̄ꝫ signt ꝓmum gradū eius siue eius principiū. Et qn̄ꝫ ꝫm gradum siue augmentū. ⁊ qn̄ꝫ tertium gradū siue statum ⁊ confirmationem. Dixit Rufus. quando accidit melancolia possibile ē ꝙ occultetur eius noticia medico in principio. uerūtn̄ medicus subtilis indagationis ⁊ ꝑitus poterit eaꝫ cognoscere in inicio eius. Signa principy ⁊ primi gradus sunt dixit Gal. timoꝛ ⁊ pauoꝛ semper concomitantur ipsum. Et causa huiꝰ sunt humores mlīci suple uel uapores melācolici ascēdentes cerebꝝ qui inducūt eis tioreꝫ sic accidit morantibꝰ in locis solitarys tenebrosis ⁊ qn̄ mutatꝰ ꝯ° cerebri mutantꝰ opōnes eius aiāles. Dixit Rufus signa ꝓncipy sunt timoꝛ dubitatio ⁊ cogitatio falsa in una re solum et in alys omnibus satis sani sunt. morantur libenter in locis solitarys ⁊ odiunt homines ⁊ fugiunt eos sine causa aliqua. sicut accidit sanis qn̄ uolunt ingrere de aliqua re uel caute tenere ea que debent. Dixit Al. cuꝫ alicui cogitationes male sine causa accidunt ⁊ tior ⁊ tristitia in eo ꝓualuerint mlīe prinm erit in eo. Dixit Auic. signa ꝓncipy sunt extimatio mala. qꝛ .s. incipit extimare qꝺ non debet ⁊ incipit hodire ul̄ diligere aliquē sine

cā. Et timoꝛ ſine cā pp malā extimatiõnē et
eſt uelocitas ire. qꝛ uelociter iraſcit̃ aduerſꝰ
rephēſoꝛē ſuū et eum q uult ipm diuertere a
mala extimatõne ſua ab odio uel amoꝛe et tio
re indebitis. Et dilectio ſolitudis. ſuple. et o
diū ſiue hoꝛroꝛ ꝯuſatõis cū hoibꝰ et trēoꝛ al̃
terroꝛ. qui ut plm accĩt ex timoꝛe. et uertigo
et ſonitꝰ et tinitꝰ et ꝓpꝛie in mirachia. ſuple.
et aliis ſpēbus cõitatis pp uapoꝛes eleuatos
ad cerebꝛ̄ faciētes ṽtiginē et tinitū. Dixe
rūt qdā iſta eadē ſigᵃ pñt dici ſigna ꝓnoſtica
future mlĩe. qꝛ q̃zdiu adeſt pꝛimꝰ gradꝰ mlĩe
cuiꝰ p̄dicta accñа ſūt ſignificatões. patiens ea
nõ ꝓpe dꝫ dici mlĩcꝰ. Et iõ rurſus ait. ſigna
ſignificātia mlĩam ſupueniſſe ſūt. qꝛ ul̃ociter
iraſcūt̃ gaudent et triſtāt̃ et magis ſolito mo
rāt̃ ſoli et fugiūt hõines. Signa āt augmĩti
et ſi gradꝰ eiꝰ ſūt. dix al. Cū patiens ad hoc de
uenerit ut ēt ea q̄ ꝯceperat oꝛe ꝓmat ṽbaqꝫ
ſua atqꝫ actꝰ ꝓmiſceat iam mlĩa facta ē. qꝛ iā
põt dici mlĩcꝰ. lꝫ adhuc nõ ſit ꝯfirmatꝰ i hac
paſſione. Et maxie ſi ő ꝓmixtione loquele et
actuū neſciat reddere rõnem ꝯueniētez. Si
gna aūt tertii gradꝰ et mlĩe ꝯfirmate. dixit ru
fus hec ſūt ſigna qꝛ nõ pñt aperire oculos. ſi
cut illi q patiūt̃ coꝛruptiõnē i eoꝝ palpebris
Et hñt āgulos oculoꝝ ſtrictos ꝛ eoꝝ alba e
minēt p̄ter ſolitū. ꝛ labia appent groſſa p̄ter
ſolitū ꝛ coloris rubei ꝛ bꝛuni coꝛpoꝛiſ ꝛ tho
races eoꝝ ſūt magni. ꝛ oia q̄ ſub thoꝛace ſūt
uerſus uētrē ſūt extenuata. Et ſūt foꝛtis ꝛ ue
locis motꝰ. ꝛ nulla in eis repit̃ patiētia. ꝛ nõ
pñt pꝛoferre litterā. s. ſꝫ loco eiꝰ ponūt. r. et
hñt uocē ſubtilem ꝛ lingua eoꝝ ē uelox ad lo
quēdū Et i eoꝝ uomitu ꝛ ſeceſſu appet chimꝰ
niger. ſꝫ ſm plures appet fl̃icus. Et ſi in eoꝝ
purgationibꝰ apparet chimus niger ſignifica
tur eius uictoꝛia et hñdantia i eoꝛum coꝛpo
ribus. ꝛ ualde parum ex hoc alleuiatur moꝛ
bus. ꝛ quidam eoꝛum magis alleuiatur edu
ctione flegmatis quā eductione nigre. qꝛ mul
tum de f̃ate in eoꝛum coꝛpoꝛibus alleuiantuꝛ
per uiam indigeſtionis. Dixit Aui. cum ꝯ
firmata ē. ſigna ſunt timoꝛ ꝛ malitia extima
tionis in anguſtia ꝛ ſollicitudo ꝛ triſtitia. ſ.
que iam diu durauerunt. quia ſicut dix ypo,
i affo. timoꝛ ꝛ puſillaĩtas ſi multum tp̄s hñt
ꝓficiunt mlĩcū hiꝰ. i. ſignificāt mlĩam eē pfe
ctam ꝛ confirmatam. Et ſpecies timoꝛis aut
eſt ex eis que nõ ſūt. ſ. in re extra aut ex eis
que ſunt in re extra ſed ſunt ex eis que nõ ti
mētur ſm ꝯſuetudinem hominū. Et dix Aui.
ex eis ſunt alienatõ ſermonis ꝛ faſtidium ꝓ
pter multitudinem uentoſitatis. ſ. ſubleuatis
cibum. Dixit. y. 7°. affoꝛ. ſi lingua repente
intemperata fiat ideſt egra impotenſ ad ꝓdu
cendum operationes ſuas maxime locutionē
ita ꝙ balbutiat ꝛ non expedite loquatur aut
apl̃icum aliquid coꝛpoꝛis eque factuꝫ āt mlĩ
cum ſignificat hiꝰ. ſ. dñm huiꝰ paſſionis. Di
cunt qdā ꝙ ꝑ apl̃icū nõ intellexit uerā apl̃iaꝫ
ſꝫ q̃zdā diſpõnē q̄ mlĩcis accidit ſimilez apl̃ie
quod eſt ꝙ quia ipſi mlĩci aliquādo uehemē
ter abſtrahūtuꝛ a rebus exterioꝛibꝰ ꝛ diuer
tuntur ad aliqd ſpeculandum foꝛtiter accidit
eis ut lingua non recte ꝛ debite loquatur ſed
balbutiēt ꝛ ſtēt ac ſi ſenſus et motꝰ ablati ſint
ab eis et uidet̃ ꝙ cum celeſtibꝰ ſpeculēt̃. dñs
eni hoꝝ accñtiū iudicandꝰ ē mlĩcꝰ. Aliqui
ṽo dicūt ꝙ ꝑ apl̃icū intellexit ṽam apl̃iaꝫ tñ
partialē. ſ. ablationē ſenſus et motus ſecūduꝫ
aliquā partē coꝛpoꝛis et de hus fuit ſapio pº
bꝛeuiarÿ. Dixit enim ſignificatões ṽo hoꝛū.

tñ p̄dicta ſigna nõ hñ adquāt̃ ſuo ſignificato
cū poſſint ꝓuenire a mā f̃ica. qꝛ tñ. y. et ſap.
uiderunt ea poſſe ſeq ad māꝫ mlĩcā. iõ ea po
ſuerunt. nā in mlĩco apate cēbꝛi ac ēt in mul
ta mā mlĩca ꝑ ꝯgelatõez gnāta exñte i cēbꝛo
et nõ apante lingua intemperata põt fieri. et
põt fieri aliqd coꝛpoꝛis apl̃icū opl̃one fca i
uia ſps ꝑ illā māꝫ. Et pñt ēt iſta accñа ꝓuēi
re a mlĩta f̃ritate ꝛ ſiccitate cū mā ul̃ ſine mā
Et pñt eueire ex tiõre ſeq̄nte ad mlĩaꝫ qñ ti
moꝛ ē magnꝰ ꝛ fit i eo mlĩta retractio ſpūum
uidemus. n. ꝙ i multū timētibꝰ ligua ipedite
loqt̃ ꝛ ꝙ mēbꝛa coꝝ q̄dā saltē extrema ꝓuāt̃
ſenſu ꝛ motu. uñ neqꝫ ſentiūt nec ualēt extre
ma mouere. Dixit Hal̃. ꝛ ponit̃ pº ꝯtinētis q
dā dixit ꝙ pl̃ſu uene magne q̄ uicinat̃ oſſi ſpi
nali ꝛ ſtat ſub eo. appet i qbuſdā patiētibus
cogitatõez mlĩcam cū ſunt multuꝫ extenuati.
Dixit Auer. collꝫ 3°. iſta paſſio eſt cum ri
goꝛe ꝛ timoꝛe qui fit ſine cā ꝛ cum malis co
gitationibꝰ ꝛ triſtitia ꝛ timoꝛe reꝝ ipoſſibi
liū et h̄ ipꝛeſſio fit in aia pp ipꝛeſſionem ob
ſcuritatis melancolie. Et ſubdit nigredo eiꝰ
non ē cā huius ut dicunt medici. qꝛ coloꝛ nõ
ē cā f̃balis ad coꝛrūpenduꝫ uirtutes aie. ſꝫ h̄
cā pꝛouenit ab una ſpecie male ꝯpl̃onis ſicut
alie egritudines. Et tu ſcis ꝙ hitus aie ſecū
tur ꝯpl̃onē coꝛpoꝛeā. Et qui dicunt ꝙ anima
terret̃ pp humoꝛem mlĩcuꝫ nigrum. ſicut ter
retur homo in obſcuro. dicunt uerba cātiõꝫ
qꝛ aliqua leſio non aduenit anime in obſcuꝛo
niſi p̄uatio ſenſati ſenſꝰ uiſibil̃. i. ut quidam
dicunt. pꝛopter pꝛiuationē uirtutis uiſiue ut
poſſit dici ꝙ ſentiat terroꝛem nigredinis.
Et magis feduꝫ eſt dicere dixit Auer. ut
uideat extra qꝛ anima. ſ. ſm ſe accepta nõ eſt
extra nec intus ſed ē ſciendū ꝙ de mā iſtius
humoꝛis mlĩci ē ut ipſuꝫ ſequat̃ hec accñtia
ſicut de nā ſanguis ē ut ipſuꝫ ſequatur gaudi
um ꝛ leticia. Et dicemꝰ pp. hoc ꝙ ſāguis dat
lumē anime. De ſignis generis melancolie
dixit Boꝛđ. Signa occulte non manifeſte qꝛ
pꝛimi gradus ꝛ inicÿ melancolie ſunt cuꝫ ali
quis ymaginatur aut cogitat ea que nõ debꝫ
ymaginari nec cogitare. ut cum putat bonum
qđ non eſt bonum uel putat honeſtum qđ nõ
eſt honeſtum aut cum putat appꝛehendere in
rationabilia uel impoſſibilia ꝛ cum hoc male
iudicat de illis tēpoꝛe uigiliaruꝫ. Et cuꝫ hoc
habet in ſõpnÿs fantaſmata diuerſa ꝛ terribi
lia. ſicut cum apparet ſibi uidere demones
aut monacos nigros aut moꝛtuos. ꝛ modo ri
det ꝛ modo flet. ꝛ timet de non timendis ꝛ ri
det de non ridendis. Et paulus dixit ꝙ poſſi
bile eſt qđ habens hunc moꝛbum rideat ſem
per intenſe. Et dixit Boꝛdonius ſigna
manifeſte ꝛ detecte melancolie ꝛ ſecundi gra

dus seu augmēti eius sūt. cū profert ore qđ
ꝯcepit in corde ⁊ solus secū loqtur ⁊ hꝫ stoli
ditatē infātilē ⁊ pfert uerba fatua nesciēs ꝺ
eis reddere rōnē. Et signa ꝯpleti ⁊ tertij gra
dus sūt qñ corruptū qđ cōcepit pfert ore ⁊ p
seqꝰ operando. Et in ea q̄ ꝯpleta ē motꝰ pedū et
manuū ⁊ lingue ⁊ oculorū sūt erratici nūquaꝫ
adherētes uie uni ⁊ ordini uni. ⁊ manifestant
spēm corruptiōis extimatōis. ⁊ imaginatōis
ipsoꝝ. Dixit ras. pº ꝯtinētis. desideriū coytus
i mlīcis significat multā uētositatē. nō eni ac
cidit i eis ex multitudine aut acuitate sperma
tis i eis. Dixit Gal. sup. 6º. epi. ⁊ ponit
a rabi i 6ª. pticula. Nemo mlīcoꝝ ē expers
alicuiꝰ timoris. Nā ut ipse dixit 3º. de iterio
ribꝰ sicut exteriores tenebre iducunt hōibus
timorem nisi eis qui sūt i sui nā audaces siue
sapiētes. sic color cole nigre ad mētis locum
puenēs timorē pstat. Que egritudo dix Ga.
cū fuerit pura. i. simplex ⁊ sola id ꝙ timet ŏꝛ
sibi unū. sꝫ cū fuerit composita id qđ timetur
ŏꝛ sibi duplex uel triplex. Et ex hijs aliqui
sunt q timent qualibet rē scđm egritudinem
sui fortē. Signa spērum Signa facte per p
prietateꝫ cerebri. dixit Gal. 3º. ꝺ interioribꝰ
Cū inuenimus accñā que sūt ppria mlīe esse
magna ⁊ fortia i propatulo. ⁊ stomacꝰ nulla āt
pauca accñia hꝫ. suple. ⁊ silꝛ alia membra cōi
cantia cerebro. necesse est ut credamus cēbrū
presentialiter pati propter coleraꝫ nigrā que
ē in eo. Dixit sapio signa sunt defectus alioꝝ
signorum scilicet significantiuꝫ melancoliam
comunitatis. Et usus cogitationis ⁊ tristitia
⁊ aspectus assiduus ad terram. ⁊ nigredo ca
pillorum capitis solius absqꝫ corpore. Et di
xit biserapion. si fuerint cani mutantur in co
lorem nigrum. Dixit ras. in diuisionibus. signa
sunt profundatio oculorum. tenebrositas
cutis. ⁊ ꝙ multum fecit moram in sole ⁊ acce
ptio multa medicinarum calidarum ⁊ uini pu
ri scilicet potentis. suple. ⁊ aliarum rerum ca
lefacientium. Et Auicenna dixit ꝙ signa
eius sunt superfluitas cogitationis ⁊ assidua
tio solicitudinis multe. sicut est illa in qua hō
secum loquitur. ⁊ per actus demonstrat ꝙ de
aliquo solicite inquirat. Et assiduus aspectus
ad rem unam. ⁊ ad terram. sicut est aspectus
solicite cogitantis Et significat eaꝫ color ca
pitis faciei ⁊ oculorum. Et nigredo capil
lorum capitis ⁊ grossitudo eorum. Et āteces
sio insompnietatis ⁊ cogitationis multe. et e
gritudines cerebri antecedentes que. s. exica
uerunt ⁊ infrigidauerunt cerebrum siue p se
siue p accñs. Et non adsunt signa lesionis
aliorum membrorum cerebro cōicantiū. Et
non apparet iuuamentum. qñ membrum id a
quo putatur habuisse originem medicatꝰ sꝫ re
manet malicia in statu suo qꝛ per medicatio
nem illius membri non tollitur nec minuitur
cā mlīe. Et sūt oīa accidentia sigificātia gñs
pdicta ualde magna qꝛ in hac cerebꝝ multuꝫ
patitur. Amplius ad ꝯfirmationem pdictoꝝ
signorū ingrenda ē etas ⁊ tps āni ⁊ regimen
preteritum ⁊ reliqua ꝯsimilia. Signa melā
colie cōitatis. Signa cōitatis ad totū corpus
dix sapio. sigificatōes hūoris melācolici do
minātis i corpore toto sūt ariditas corporis
et nigredo coloris et spissitudo capilloꝝ in ca
pite et corpore toto et ñ inspissatꝰ nisi pp cali
tatē uehemētē a q̄ ē adhustio et uictoria mlīe
et regimē gnāns huōrē mlīcuꝫ. et retētō coꝝ
q̄ euacuabātꝰ in sanitate sicut emoroidaꝝ et eru
ptio sanguis mēstrui. Dixit Ras in diuisiōi
bꝰ. totuꝫ corpꝰ ē nigꝝ extenuatuꝫ cui iaꝫ acci
derit exercitiuꝫ et labor plimꝰ et assiduatio
ciboꝝ gnāntiū mlīaꝫ. Dixit Auic. sunt corpo
ris nigredo et ipsiꝰ arescio et retētio eiꝰ qđ
euātꝰ ex splene uel stomaco de hūore mlīco ex
ano aut mestruis. uel eiꝰ qđ euatur cū piodis
ex sāguine mlīco. ⁊ mltiplicatio piloꝝ corpo
ris ⁊ uehemēs nigredo ipsoꝝ ⁊ añcessio cibo
ruꝫ gnāntiū hūorē mlīcū. Et pcesserunt egri
tudines quibꝰ succedere dꝫ mlīa de qbꝰ sunt
febres tēporales. i. croice et febres pmixte.
suple ⁊ aliē febres acute ut supra patuit i cāis
Signa splenetice dixit Al. qꝛ de ista soluꝫ
deteriauit sunt dolor. s. stōaci l' splenis ⁊ digō
nis corº ⁊ uomitꝰ acetosus ⁊ excreationum
multitudo Ras in diuisionibꝰ. sunt multitudo ap
petitꝰ cibi cāta ab expssiōe multa hūiditatis
oris stōaci et eiꝰ frigiditate pueniente a multitu
dine mlīe illuc regurgitātis. Et paucitas di
gōnis et inflatio uētris ⁊ lenitas eiꝰ cū mul
tiplicatꝰ indigō. ⁊ ēt pp uētositatē stimulāteꝫ
expulsiuā cuꝫ multitudine uētositatis in uen
tre ⁊ ypocōdrijs. Dixit Auic. signa eius sunt
multitudo desiderij cū paucitate digōnis. et
ista accñt eis in quoꝝ splenibus ē multa cola
nigra ⁊ uia portās cā ad os stomaci est āpla
unde multum de mlīa transit ad os stomaci
causans appetitum ⁊ impediens digōnē. Et
qꝛ humor melancolicꝰ multum est uētosus. et
multum de eo continetꝰ in splene idō sequtur eā
dixit Auic. multitudo rugitꝰ lateris sinistri
⁊ inflatio splenis que non ab eo separatur.
Et qñꝫ ē cum ea febris quartana ut cum mā
putrefit. Et nā eorum fit lenis pter indi
gestionem. Et dixit Auic. quandoqꝫ mordi
catio colere nigre maxime quādo est adhusta
quia adhusta mordicat. facit ut sit mania. i.
facit inquietudinem multam ⁊ alienationem
ac si esset mania. uel facit ut sit mania scilicet
composita cum melancolia. Et predicta hñt
ueritatem in mlīa splenetica facta pp mul
tiplicationē mlīe in splene nō aūt in fca pp.
debilitatem attractionis eius qua non attra
hit mlīam ab epc. nā huius. signa sunt ea que
sunt signa mlīe comuītatis ad totum corpus.
Signa mlīe stōatice dixit Gal. 3º. Cum uide
mus melancolicum alleuiari cum uōitu ructu
et digōne tunc cā eius est ex stomaco. sꝫ cum
stomacꝰ pauca aut multa accñā hꝫ ⁊ accñtia
mlīe sunt magna ⁊ fortia. tunc cā huius est in
cerebro. ⁊ ponitꝰ pº ꝯtinētis sunt eructatio ace
tosa ⁊ habundantia sputi humidi. ⁊ Ardor
sub ypocondrijs ⁊ rugitus. Et apparent hec
signa per magnaꝫ moram post cōmestionem
Et possibile est ꝙ cum hijs signis proueniat
dolor uentris ⁊ non poterit qescere patiens
donec cibus descendat de stomaco. Et si ex
ercitatur. s. post cibum añ ipsiꝰ digōnem euo
mit cibum assumptuꝫ in eadeꝫ quantitate ⁊ di

ſpōne q̄ aſſūpſit.ꝛ euomit fl'a acetoſū ꝯgelans
ei⁹dētes ꝛ hūores acutos cū alys ſpēb⁹fl'atis
Et dix.cū fluctuat aut eructat ul'euomit ſētit
maximū iuuamtū Et hoc qn̄ eēt a mā ꝯtenta
ī ſtōaco nō apante ſed qn̄ ē apans cibi rema
nēt ī ſtōaco uſqꝫ ad ꝭꝫ diē ꝛ denegat̄ eis ďſcē
ſus ad inferiora. Et ſi apa erit cal'm cogno
ſcit̄ ex ardore ſtōaci ꝛ iuuamēto qđ ſētit in
firmus ex ſūptione ciboꝝ frigidoꝝ. Et dixit
auctoritate theofili.ml'iaꝫ mirachiā ſtōacaleꝫ
ſēp ſeqtur maxie ſi accipiat cibaria dure dige
ſtiōis oxiremia ꝛ ml'titu°ſputi ꝛ tēſio ſƀ dia
fragmate ꝛ rugitus.Et aln̄ fit cū dolore ī uen
tre ꝛ aſcēdit uſqꝫ ī dorſum ꝛ qeſcit poſtquaꝫ
cibus digeſtus ē ꝛ poſt cuꝫ manducauerit do
lor reuertitur.Et aln̄ pl'm patiūtur ante cibū
ꝛ poſt cenam ꝛ cum ſe mouerint exeunt cibi
crudi.ꝛ flegmata cocta ꝛ acetoſa ꝛ dētes coꝝ
congelantur.que paſſio cum euenit plurimum
fit eis diuturna.Et quia theofil⁷ poſuit cām
huius ml'ie eē opilationem ꝛ caliditatem me
feraicarum dixit teſtatur hanc cauſam eē qa
cibus permanet in ſtomaco indigeſt⁷ꝛ uomūt
cibos in ꝭa die nec penetrāt ī uenas illas nec
tranſit in corpus.Et calorē in uēis illiſ pote
riſ intelligē p incēſionē quā hn̄t.ꝛ ī cıƀ quos
ſumunt ꝛ iuuātur frigidis cibis. Et q dicūt
cām hui⁹ml'ie eē calidū apa in uia que iuncta
eſt a ſtomaco inteſtis.dicunt ꝙ iſtud fit cā p
bibendi cibaria ſuo tpe ad inteſtina ďſcende
re.qua pp.oꝫ ꝙ magis ſolito in ſtomaco mo
rētur.unde generat̄ neceſſario inflatio ꝛ ten
ſio. Dixit Aui.ſigna facte ex ſtoāco ſunt in
'uentio ſignorū apatis ſtomaci ꝛ augmentum
egritudinis cum ſatietate nauſcatiua.ꝛ repſo
ne in hora digōnis ideſt qn̄ digeſtio celebrat̄
Et hoc pp ꝯmotionē que fit in cibo ꝛ euapo
rationem cum digēitur. Et ideo multotiens
excitantur dolores in ſtomaco ap̄ ꝯmeſtionē
ſilicet ſūptam uſqꝫ quo digeratur cibus dein̄
quieſcunt.Et declarant cauſam dicentes eē ī
meſeraica dictū coꝝ qꝛ nutrimētuꝫ nō pētrat
ad uenas. Et dicentes cauſam eſſe apoſtema
portanaryꝫ declarant hoc ex lōgitudine more
cibi in ſtomaco qui remanet crudus cum di
ſpoſitione ſua.ꝛ hoc dico maxime ſi apoſtēa
fuerit frigidum.ſi uero fuerit calidum non re
manebit cum diſpoſitione ſua.ſꝫ aut corrūpet̄
aut diminute digeretur. Dixit Gal.6°.de ī
terioribus.ꝛ ponitur primo continentis ſic.
qn̄ ē ex effuſiōe col'e nigre effuxe a ſplene ad
os ſtomaci poſſibile eſt ꝙ excitet appetitū.et
hoc qn̄ nō ſuperfluit ꝛ poſſibile ē ꝙ non exci
tet ipm ut qn̄ ſuperfluit cum utroqꝫ tam̄ cor
rumpitur digeſtio. Signa mirachie. dixit
Gal.5°.ſciarum ꝛ ponitur a rabi in.9ª.parti
cula. Dn̄s egritudinis inflatiue meſtus ꝛ ti
midus ꝛ ſpectans maluꝫ ꝛ a bono deſpat⁷eſt.
Et in ſūma ſtat⁷ei⁷ ē ut patientis ml'iā ml'icā
ſocietatis oris ſtomaci ad cerebꝝ. Et talium
egritudo cum patiuntur faſtidiū augmtatur.
ꝛ omnes ſunt ſplenetici.Et hoc opat̄ hūditaſ
pinguis que tūc a ſplene ad hos ſtōaci fluit.
Et dixit Gal.3.de interioribus. Cuꝫ uidem⁹
egꝝ aleuiari cū uomitu ructatu ꝛ egōne neceſ
ſariū ē ꝙ ſit hec paſſio lateral' ꝛ iſlatiua.Dix

Raſ p° ꝯtinētis patiēs mirachiā ex effuſiōe
ml'te col'e nigre a ſplene ad os ſtoāci triſtat̄
ꝛ deperit ꝛ augmētat̄ morb⁹ ī eis. qn̄ ſup ca
leſiūt ꝛ patit̄ uicium ſplenis. Et hoc manife
ſtat̄ qꝛ mādat̄ a ſplene hūiditas mala ad ſtōa
cū de genere eruginis.ꝛ accit eis indigō ex
fritate ſtoācoꝝ coꝝ et iō cib⁷ reānet ī ſtoma
co in ea q̄litate q̄ fuit aſſūptus. Et p minori
pte paciunt̄ boliſmū.eo ꝙ hūor ml'ic⁹ pungit
ꝛ mouet os ſtoāci ad appetitū caninū.ut faci
unt acetum ꝛ res acetoſe. Et inflatio accidit
eis pp indigōnē ꝛ debilitatē cal'itatis.Et in
flatio q̄ accit ppꝛie ē ex inflatiōe ml'ie ꝛ do
lor ē ſil'r ex fritate ꝛ pūctiōe ei⁷in ſtoāco Et
iuuamtū ex reb⁹fris qꝛ ꝯtēpant illud qđ eue
nit in ſtoāco eo ꝙ cibi humidi iuuāt maliciā
ml'ie ꝛ ſuā acuitatē. Et tale iuuamtū n̄ eradi
cat aut reōuet morbū. Et nūq̄ꝫ ꝯſeqt̄ ī corpo
re hūc effectū niſi uſus ei⁷ ſit lōgo tpꝛe. Et
debes ſcire ꝙ iuuamtū frōꝝ nō ē in uia q̄ re
moueat hūc morbū ꝛ rectificādi hāc malā ꝯ
pl'onē.qꝛ ſi ħ eēt eēt bonū uti eis freq̄nter.ue
rūtn̄ uſus frōꝝ gnāt in eis iflationē ꝛ ḡucdi
nē.iō uerent̄ patiētes uti eis. Et ꝟr ꝙ n̄ iue
nit̄ ex eis.niſi ꝙ faciūt qeſcē dolorē ſtoāci.
cū mouet̄ p horā unā.Et dixit Raſ.mirachi
alis nō pticipat magis accn̄tib⁷ ml'icis.ꝛ h°
inueni ꝛ uidi oib⁷dieb⁷ uite mee.nō n.ut ibi
dē ďr ē mirachialis.qn̄ plura.i.fortia accn̄ia
adſūt.ꝛ qn̄ n̄ fortificat̄ poſt indigōnē.nec al
leuiat̄ poſt digōnē ꝛ deſcēſū cibaryꝫ a ſtoāco.
Dixit Gal'. ſup.6°.epidimiaꝝ. patiētes mira
chiā affectāt tota die coyre.Et cū utūt̄ eo.ac
cidit eis uētris iflatio et maxie pueciis. ml'
tiplicat̄ aūt appetit⁷ coyt⁷ in ipſis eo ꝙ uen
toſitates multiplicāt̄ in eis ſub ypocōdryꝫ ꝛ
coyt⁷ alleuiat has uētoſitates ml'icas. Dix
paul⁷.adeſt in eis pōderoſitas uētris ꝛ attra
ctio mirach ſurſū.Dixit Auic.ſigna ei⁷ ſūt ḡ
uitas in mirach pp māꝫ ml'icā ibi ꝯtētā.ꝛ at
tractio mirach ad ſupiora pp.uētoſitatē ī ſur
ſū monētē ꝛ nauſea maxie qn̄ eēt cū cal'itate
qꝛ cū fritate poti⁷eēt appetit⁷intēſio l' nauſea
.ſ. inſepabilis pp uehemētē ſubleuatōeꝫ cibi
ex uētoſitate et malicia aīmi.i. oris ſtōaci et
cor°.i.leſio in digōne q̄ ut pl'm ē dīnutio.Et
eruct°acetoſa pp fritatē ꝛ pn̄tiā hūoriſ ml'ici
Et ſputū hūidū pp indigōnē.Et rugit⁷ꝛ iſla
tio pp multitudinē uētoſitatis ď q̄ egredit̄ ꝛ
p ſupi⁷ ꝛ p inferi⁷.Et ut dolorē inueiat pati
ēs in ſtōaco ꝛ iter utraſqꝫ ſpatulas ꝛ ppe p⁷
cibū uſqꝫ q° digerat̄ pfc̄e.Et qn̄ꝫ euoīt col'i
cū fl'a.i.inflāmatū ex putrefactōe l'col'icū.i.p
mixtū colorib⁷ Et qn̄ꝫ euomit acetoſuꝫ ꝯge
lās dētes.Et accn̄t ei h⁷.accn̄a ex aſſumptōe
cibi ymo p.i. poſt ipſū uel ex aſſumptione ci
bi.i.poſt cibum immediate ymo p.i.p⁷ ipm
p aliquas horas ꝛ erit egō ei⁷ fl'ica col'ica .ſ.
mixta ex fl'ate ꝛ col'a l' qn̄ꝫ fl'ica qn̄ꝫ col'ica.
Et aleuiat̄ poſt bonitatē digōis. ꝛ auget̄ di
minutōe ipſi⁷.Et pl'm precedit eaꝫ apoſtema
in mirach Aut eſt cum ea apa.i.tumor ꝛ gra
uitas.et inuenitur tremor plurim⁷ ſiue iecti
gatio in mirach ī qbuſdā horis pp uētoſitatē
Et ħ egritudo auget̄ cum ſatietate nauſea
tiua.et augetur ēt cum uelocitate digōnis .i.

dimĩutõe ul' cũ ułocitate digõis.i.q̃nis cib⁹
cito digeraꝛ̃ ul'.i.digõ cibo et stõaco uacuo
ab eo ut p h⁹uelit Aui. ꝙ ñ solũ stõaco ẽte re
pleto cibo ſʒ ẽt alñ augeaꝛ̃ eo ẽte uacuo ab eo
Et h⁹ maxie ẽẽt qñ i stõaco eẽt aliqĩ hũoꝛ coꝛ
rupt⁹ i quẽ agẽs caloꝛ tp̃e uacuitatis fac̃ eua
porationẽ. Aut qꝛ i deſcẽſu cibi ad ĩteſtĩa ca
loꝛe excitato p cibũ i ptib⁹ mirach fit ꝯmotõ
ĩ hũore mł'ico ꝛ ex eo fit euaporatio ꝛ ſic ſeq
tur augm̃tũ ĩ paſſiõe. Sig^a^ epice ſũt ea q̃ in
dicãt mł'iam coĩcatã ad totũ. Et ſigna cordia
lis ſũt. q̃ cũ ſignis mł'ie oñdũt cal'itatẽ cordis
Et pñt ſũi ex dictis ſupra. Et ſigna matrica
lis ſũt q̃ demõſtrãt accidẽtia matricis maxie
de retẽtõe mẽſtruorũ nigroꝝ groſſoꝝ. Si
gna ſpẽrũ ſm cãs efficiẽtes Signa mł'ie facte
ex ſãguie dix raſ. p⁹ ꝯtinẽtis ſũt rubedo ocl'o
rũ ꝛ toti⁹ faciei. Et põderoſitas lingue ita ꝙ
uix patiẽs põt loq. Et de facili ſurgit ꝛ ſedet
ſine aliq̃ cã. ꝛ plenitudo uenaꝝ faciei ꝛ pruri
tus ĩ naſo ꝛ ymaginaꝛ̃ cotidie ꝙ ſãguis ema
net ab ei⁹ corpore ꝛ ꝙ ei⁹ nares ſint tīcte ſan
guine. Dixit Aui. ſi mł'ia ẽ ſãguinea. i. cũ ſan
guine. tũc ẽ cũ gaudio ꝛ riſu. Dixit Guil. ſine
cã ꝛ ẽt cũ cã. Et ñ comitaꝛ̃ ipʒ triſticia uehe
mẽs. Et dix Gil. amãt loca ſpecioſa ꝛ lucida
prata ꝛ ortos fructiferoſ ꝛ aquoſos. ꝛ audi
re genera muſicoꝝ ꝛ loq cũ amicis. Et ſi ſint
ſoli uidẽꝛ̃ morti appropiquare. Et dix Guil.
uri^a^ ẽ ſpiſſa ꝛ ruffa. ꝛ ei⁹ pulſus moll' ꝛ ſõpnie
tas cũ q̃dã g̃uitate. ꝛ ſapoꝛ ĩ ligua ſẽtiꝛ̃ dł'cis
ꝛ q° appet alñ amaritudo alñ ſalſedo qõ erit
pp quãdã adhuſtionẽ. Et apparẽt uene ĩ ocul'
ꝛ oib⁹ m̃bris mł'tũ replete. ꝛ hitudo corporis
ut pl'm carnoſa uideꝛ̃. Dix raſ. p° ꝯtinẽtis
Signa facte ex adhuſtiõe ſãguis ꝯuerſi ĩ mł'i
am ĩnãlẽ ſũt uehem̃tia ſubiſſiõis faciei cũ tri
ſtitia aſſidua ꝛ taciꝛ̃nitas ꝛ aliẽatio ĩ nocte.
Signa fl'ice dixit raſ. p° ꝯtinẽtis ſũt mot⁹ ſu
pciłioꝝ cũ ei⁹ mãib⁹ ꝛ grauedo capis. ꝛ oppia
tur patiẽs eẽ al' brutũ ꝛ ſẽp dormit. Et cũ tʒ
aliqd ĩ manu ñ uult ipm dĩttẽ. Dix Auic. ẽ cũ
pigritia ꝛ paucitate cal'itatis ꝛ qete. Dix Gui
li. ẽ obliuioſus ꝛ non eſt ridens nʒ gaudens ꝛ
urina eius alba uel ſubpalida cum quadã ſpiſ
ſitudine ꝛ pulſus paruus ꝛ molis ꝛ coloꝛ faci
ei ꝛ totius corporis albus uel palidus. Si
gna colerice dixit rabi in ſexta particula. Ex
humore ſuperhabundante ĩ corpore cerebri
ex adhuſtione colere accidit melancolia cum
curſu ueloci. Dixit Aui. ſi melãcolia eſt cũ co
lera ẽ cum agitatione ꝛ leſione ꝛ demonio et
eſt ſimilis manie. Dixit Guil. ſunt audaces et
amant litigia ꝛ bella ꝛ ſaltus ꝛ clamores et
cantus ꝛ ferocitatem. Guilielmus. ſigna eius
ſunt agitatõ ꝛ commotio. ꝛ inſtabilitas ꝛ cla
mor ꝛ audatia ꝛ riſa. Et coloꝛ faciei ꝛ oculo
rum trahit ad citrinitatem ꝛ pulſus durus et
uelox ꝛ urina citrina uel ſubrufa tenuis.

Signa melancolice. dixit rufus iudicaꝛ̃ hu
mor niger egeſtione uomitu ꝛ urina. Et apo
ſtamatibus exeuntibus in ſuperficie corpo
ris ꝛ morfea et lẽtigib⁹ coloris nigri ſcabie
diſtillatõe emoroidaꝝ et uaricib⁹ qꝛ ſʒ plʒ ac
cidũt eis uarices Dixit Auicenna ſigna facte
a mł'ia pura ſũt ꝙ cogitatio ẽ in ipſa plurima

ꝛ audacia ẽ minor niſi ꝯmoueatur ꝛ rixetur
ꝛ hʒ odiũ cuius nõ obliuiſciꝛ̃. Dixit Guil'.
erit abſqʒ audacia cũ qete ꝛ uria erit palida
tenuis. Et pulſ⁹ paru⁹ dur⁹ ꝛ ſtrictus. Dixit
Gen. ſi pa° iſta fiat a mł'ia pura nõ põt eẽ cũ
ħo riſu. qꝛ colera nigra d̃ ſui nã ĩducit triſti
ciã et timorẽ. Et pp hãc cãʒ oib⁹ mł'icis cõi
cat tĩoꝛ ꝛ triſticia. Dix tñ ꝙ põt eẽ cũ riſu
quodã ĩ dciſo. Et rõ ẽ. qꝛ ſic mł'ia p ꝯditõẽs
ĩdiuiduales tã ex parte hũoris. q̃ʒ ex pte coꝛ
poris põt d̃terminare ipſũ ad ĩfinita ꝛ ĩfinite
ſpẽs ei⁹ ſic poterit determiare aliqõ coꝛ⁹ ad
ſpẽm riſ⁹ ita ꝙ figat ĩ aĩa ſua formã uni⁹ ridẽ
tis ꝛ ſemet ꝯmoueat ꝛ diſtrahat labia ꝛ uiõ
atur ridẽſ. uerũtñ iſte riſ⁹ ẽ fict⁹ ꝛ nõ uer⁹ Si
aũt fuerit paſſio i^a^ mixta cũ ſãguie fac̃ mł'iaʒ
cũ riſu qꝛ qñ aliq̃ paſſio pẽdet a duab⁹ mẽb⁹
ꝯtrus oʒ ꝙ appeant accidẽtia ꝯtra pmixta tñ
remiſſa. Et qñqʒ uicet unũ accñs ꝛ qñʒ aliõ
ſm uictoriaʒ hũoris quẽ ſequiꝛ̃. mõ cũ i^a^ paſ
ſio puẽiat a mł'ia hñte facẽ triſticiã ꝛ tĩorẽ ꝛ
a ſãguie hñte facẽ gaudiũ ꝛ riſuʒ. Jõ i^a^ mł'ia
erit cũ riſu pmixto tĩori ꝛ triſticie. Et uuuʒ
qõqʒ erit refractũ. nõ eniʒ fac̃ triſticiã uehe
mẽtẽ neqʒ ẽt riſũ. dico tñ dix Gen. ꝙ ĩ oi ſpe
mł'ice paſſiõis ex mã ꝯpõita accidẽtia q̃ ſunt
ppa hũoris mł'ici ſemp pdñantur accidẽtib⁹
hũoris ſecũ ꝯpõiti. qꝛ ĩ oi ſpẽ ipe hũoꝛ mł'i
c⁹ dñiũ hʒ ſupra q̃cũqʒ aliũ. Quidã tñ aliy di
cũt ꝙ qñ inſtrumẽta rõis ĩficiũtur fit ut aĩa
facili⁹ ad rõnãdũ corrupte circa ĩficiẽtia ſua
moueatur. Et hĩc fit ut fumoſitate ſãguinea
ĩficiẽte rões aliquoꝝ ipſoꝝ ſoliciteꝛ̃ intẽtio
ad rõnãdũ de hys que letitiã generant. ita ut
alacria ſe ſemper credãt hĩturos. Et dñatões
ꝛ regna ꝛ potãtes. Et nob les domias ſe i ꝯ
iugem ducturos. Similiter mł'ie ĩfectiõe
circa timoroſa mouẽtur ſolicite. unde rõna
bil'r ſibi ꝯſulũt fugere l'latere credentes uita
re cãm timoris. Et eodẽ mõ col'ica fumoſita
te inficiente ſine cã ad iram mouẽtur contra
aliquẽ ꝛ eius meditãtur penã ꝛ inde mouẽꝛ̃
ut feriãt ad uindictaʒ. Et ſimiliter fl'ica fu
moſitate inficiẽte ad mititatem pigriciam et
ſõpnuʒ mouentur et miſericordiã. Sicqʒ et
leuis fumi leuigantis infectione leuitatẽ me
ditãtur uñ nãle grauamen capitis non pre
ſentientes ſine capite putent ſe eſſe. ꝛ quãdo
qʒ brachys ſeu alis extenſis uolare credẽtes
ſe ab alto repente precipitent. Et ecõuerſo
multi fumi inficiẽtes. graue on⁹ ſolicite per
ſcruptãtur. ut illico imobiles perſeuerantes
dorſuʒ flectãt ꝛ capud. credentes ſe tegere ne
maximũ onus ſup ipſos cadat ãt illud dorſo
ſubſtẽtare. Signa melancolie prouenĩẽtis ex
cãis pmitis habẽtur nota ex relatõe et inqui
ſitõe ipaꝝ. Dixit Y. 6°. affo. et ponitur. 16°. ꝯ
tinentis. in mł'icis egritudib⁹ adhuc pericu
loſe eruptiones ſũt. i. piculoſe ſunt termina
tões eaꝝ per uiã d̃riuationis qñ mã eaꝝ erũ
pit. i. mittitur uel pelliꝛ̃ ex locũ in q° erat ad
aliũ uel alia loca. quoniam talis eruptio dix
Y. aut apl'iam aut ſpaſmũ aut maniam aut ce
citatẽ ul' alias ſimiles egritudines ſignificat
q̃idicat piculũ ẽ egritudieſ mł'icaſ terminãi ad
alteraʒ dcaꝝ egritudinʒ qõ erit ſʒ ꝯiungetiam

fluxus ⁊ deriuatiõis mē ad disticta loca cor
poris. Nã si fluit ad uētriculos cēbri replēs
cos apl'iaz ul' epl'iaz faciet. si ad neruos spa
smū si ad oc'los cecitatē. Et ipa mã si adhu
sta fuerit ⁊ fluxerit ad mediū uētriculū cēbri
faciet maniã. ⁊ si ad alia mb^a cābit i eis egri
tudies Dix. y. 6°. affo. ml'icis emoro .inate
bonū dix et Aui. ꝙ ml'ia pl'm resoluit̃ p emo
roidas ⁊ uarices q2 p eas educit̃ ⁊ diuertit̃
mã faciēs ml'iaz Et dix. y. i eodē 6° ōsipie
cū risu sūt securiores. q2 signt mãm sãguicaz
ml'ie pmixtã q̃ reddit eã magis benignã ⁊ me
li⁹ obediētē nē Dix ruf⁹. cū appet i hys mor
bis morfea ⁊ scabies saniosa ⁊ ꝓpe pectoris
uētris ⁊ dorsi sūt signa salutis ⁊ q2 diuertit̃
mã ⁊ q2 cũat̃. Dix Aui. cū col'a nigra appet
i egõne uoitu ul' uri^a ⁊ i colore cutis lētigib⁹
⁊ pãno ⁊ ulcēib⁹ scabie ⁊ uaricibus ⁊ elefãtia
⁊ cursu ei⁹ qŏ p emoroidas fluit. suple. ãt me
strua oib⁹ ul' qbusdã tūc sigificat̃ ꝙ col'a nig
suscipit disceptionē discretionē ⁊ sepationez
a sãguie. ⁊ ē signū bonū. qŏ qdē uex ē si acciŏ
rit p̄dicta p uiã expulsiõis cretice. Si ꝟo ac
ciderit ui sintomatis eēt malum ml'tam signi
ficãs mãm Et dix Aui. i cui⁹ corpore ipso
rū fuerit col'a nigra mobil' ē magis susceptibi
lis cure. q̃z ille cui⁹ col'a nigra ñ ē mobil' Dix
fili⁹ mes. Cãus appetit⁹ i h° morbo ē mal⁹. qa
corp⁹ ē siccū ⁊ fames exicat ipm pl⁹ Dixit
Aui. si acciat cãus desideryꝫ idest apetit⁹ cibi.
tūc egritudo est mala significans ꝙ siccitas ē
extensa. s. usqȝ ad stomacum ⁊ exicauit ipsum
unde cecidit appetitus Quidam tamen ex
ponunt desiderium pro apetitu coytus ipi ci
ut apparuit ex multiplicatione uētositatis cir
ca genitalia appetunt coytum. Si ergo cardit
⁊ non appetit. significatur ꝙ siccitas est extē
sa ⁊ ultimata unde non multiplicatur uentosi
tas Dixit Aui. cum accidant in corporibus
eorum ulcera. q̃ scȝ accñt pp corruptionem sã
guinis ⁊ ultimatam eius malitiam significant
ꝙ mors ē ꝓpiqua. Dix Gilibertus si ml'ici
spumam p os ciecerint. quasi si a cãc rabido
morsi essent in septem diebus morientur. Et
dixit. si habens hunc morbum semper uomit
⁊ fastidium patitur in cibo uel potu ⁊' taliter
ꝙ id qŏ sumit nõ proficit. Et nitorē solis uel
ignis sustinere non potest. Et dormire negt
tamen cum dormit supinus iacet ⁊ aliter dor
mire non potest. ⁊ nunquam firmiter dormit
Et post somnuȝ piger efficitur. ⁊ ambo labia
nirescunt. ⁊ siti ⁊ dolorem patit̃ lateris ex u
traqȝ pte mortis hec sūt signa. Distiguit̃ ãt
ml'ia a mania. Dix Auic. ꝙ mã faciēs maniã
ē adusta aut facta ex adustione col'e sed mã
faciēs ml'iam ē ml'ia nãlis sola aut mixta cuȝ
alio hūore aut ē inaturalis facta ex adustõe
flegmatis uel sanguinis. Et in melãcolia qdē
non est agitatio uehemens. mania autem est
tota agitatio. ut supra suo capitulo. Dixerunt
paulus ⁊ al. Cum hee male cogitationes ⁊ tri
stitie ⁊ tribulatio accidunt antequam preua
lere incipiant succurēdum erit. qm̃ si preua
luerit cura erit difficilis. Ideoqȝ dixit Aui.
oȝ ut cura ipsius incipiat anteq̃z cõfirmetur
qm̃ facilis ē i ꝓrin° ⁊ praua ⁊ difficilis cū est
ꝯfirmata Nã h passio dixit Gal'. 3°. de iterio
rib⁹ cū ñ fuerit diuturna nec indurata ut eius
mã ñ sit dura ad eiciēdū curat̃ cū assuefactõe
balnei ⁊ cū cibis huĩs bonū chimū generãtib⁹
nec ē mihi necessaria ē alia cura. Sȝ si passio
elõgatur necessaria ē hac cura maior ⁊ forti
or. Et cã ē duplex dixerūt Ale. ⁊ ras. p^a ē q2
qñ ē ꝯfirmata tūc nimiū ipssit i cerebꝝ ita ꝙ
mã ml'ica mutauit cēbꝝ q̃i ad suã nãȝ. uñ diffi
cilimū ē remouē eã. maxie cū siccitas ipsserit
q̃ ŏ se ē ŏ difficili rēonbil'. ⁊ cū h hȝ ꝯriū su
uȝ hūidū debl'r agēs. 2^a. cã ē q2 qñ ē ꝯfirma
ta pp ml'tū errorē medicorum ñ obediãt paci
ētes mãdatis medici. nec uolūt sūmē remedia
nec uolūt regi regie ꝯuēiēte eis. Et Ser. sup
9°. al. assignauit duas cãs quaꝝ una ē grossiti
es hūoris faciētis ipaȝ p quã difficile reci
pit digõeȝ resol'onē ⁊ eductiõeȝ a corpore.
2^a. ē ipsi⁹ q̃litas frã ⁊ sicca. cū q̃ resistit calo
ri nãli agēti curatiõeȝ. Cura itaqȝ ei⁹ ꝯplet̃
triplici istrumēto. s. dieta potiõe ⁊ cirurgia.

De dieta sciēdū ē ꝙ ois ml'ic⁹ dȝ ꝓhibēi ab
oib⁹ reb⁹ ñ nãlib⁹ q̃ sūt ul' eē pñt cã ml'ie de q
bus dictuȝ est supra in cãis. Quare oȝ ut eui
tet aereȝ fridū et siccū et aerē uehemētis ca
liditatis et flatum uentorum. ac etiam aerem
nebulosum humidū turbidum ⁊ grossum. Sȝ
debet inhabitare aerem clarum serenum hūe
etatū et ad caliditatē declinãtem nõ excessiuã
naturaliter uel artificial'r. plus tamen et mi
nus secūdū dispositionē hūoris peccantis et
corporis paciētis. Dixit. Aui. sedeat in lo
cis tēperatis. ⁊ hūectetur aer hospicy ei⁹ et
odorificetur sternēdo odorifera i ipo. Et oȝ
ut olfaciat semper odores bonos et flores bo
ni odoris. qm̃ odorifera ꝯfortãt cerebrum et
cor. Et oȝ ut deuitet timoreȝ tristiciã solici
tudieȝ et cogitationē de re impressa toto pos
se. imo dixit. A. necessariū ē ut ꝟm omnē mo
dū anima letificetur et iocūdetur ut q̃ztū pos
sibile ē opponatur tristicie. Dixit mes. regi
mē ꝯfortãs cor. et faciēs minerã gaudii ꝯplet
administratio ꝟm oē genus reꝝ generãtium
gaudiū et leticiaȝ siue cibaliū siue medicĩaliū
siue potabiliū. Et ad huc ex rebus que audiū
tur et uidentur et odorantur. et quocūqȝ mo
do sentiri possunt. Et administratione aeris
tēperati ⁊ aspectu formaꝝ multi decoris ⁊ or
nat⁹. ⁊ negotiatione iocūda ⁊ blãdimētis ⁊ su
gestiõib⁹ ⁊ ꝓmissionib⁹ reꝝ de quib⁹ dolēt de
pditis ⁊ aspectu ludoꝝ distrahētium eos a re
de qua dolēt. ⁊ general'r cū oi qŏ ad rē gaudy
pertinet. Dixit aggregator uestes eorum
sint delectabiles colore odore et tactu ⁊ cal
ciamenta similiter. ⁊ frequenter mutent ca
misias ⁊ lintheamina aspiciat res delectabi
les ⁊ iocosas. et audiat melodias et cantus
delectabiles et instrumenta musica noua de
lectabilia et placita et antiquorum gesta uti
lia ⁊ miranda. Et coram eis dixit Auicē.
sint presentes a quib⁹ uecūdētur ⁊ cū quibus
gratulent̃ ⁊ occupent̃ cãtilenis et letificãtib⁹
Nihil enim eis ē nocibilius q̃z timor ⁊ solli
citudo. s. circa rem q̃ ipssit in eis spēȝ. Dix
Ras. p° ꝯtinētis inuitur ex ꝟbis Gal'. i lib°
ꝟtutū naturaliū. ꝙ nõ reperitur cura melior

ĩ ml'ia. ꝙ̃ ĩiũgere eis necessaria aliq̃ ⁊ opor tuna q̃ admĩstrẽt ipsis magnũ iuuamẽtũ l' ma ximũ dubiũ q̃ repleãt aĩuꝫ coꝝ. ⁊ icuciãt eis plĩmas ⁊ diuersas cogitatões. Dix Auic. oꝫ ut ml'iã patiẽtes in aliquo sint occupati ut diuertãtur ab eoꝝ malis ymagĩatõib' ⁊ cogi tatõnib'. ⁊ raſ. ad hᵒ laudat ludũ scachoꝝ. sĩ ple. uel aliũ ludũ ĩ quo delectet̃. Et de meli oꝛib' curis ẽ ut si fieri possit adducat̃ ei ꝯ̃tra ĩtẽtio ei' cũ q̃ alienat. Dix aggregatoꝛ. q̃dã ml'ier f̃ca fuit ml'ica ꝑꝑ tristitiã ⁊ tioꝛẽ. quia credidit ea doꝛmiẽte deglutisse ſpẽtẽ. Alc. ãt ꝓmisit ei cũ q̃dã medicĩa uoitũ ĩducẽ sibi ul' de iuuatiuũ adeo ut ſpẽtẽ emittẽt. ⁊ data sibi medicĩa ĩ obscuro posuit uas ĩ quo cuomerꝫ ⁊ serpẽtẽ ĩ uase. ⁊ f̃co uoitu fecit ei credẽ ꝙ ſ pẽtẽ emisisset ⁊ sic fuit rẽota' ab eo oĩs mala suspitõ. Quedã ĩsuꝑ ml'ier f̃ca ẽ ml'ica qꝛ uir su' dilect' ad lõgas ꝑtes iuerat ⁊ ꝑ solã reuoca tionẽ ei' fuit liberata. Quidã hõ ml'ic' extia bat se nõ habẽ caꝑ. ⁊ rursus fec̃ ei fieri capel lũ plũbeũ ⁊ ĩposuit capiti ei' ⁊ sẽtiẽs ei' graui tatẽ recognouit se caꝑ habẽ. Ali' fact' ml'i cus ex ammissõe peccũie. medici ꝑsuaserũt pl' res notos suos offerre ei multã pecũiã qᵒ fa cto sanat' ẽ. Boꝛd. si euẽisset ista egritudo ex nimio gaudio ⁊ repẽtio. ut qꝛ fuerit ei nũti atũ qꝛ foret ĩ digitate maxĩa subleuat' boyũ ẽ ꝙ de illa eadẽ re eidẽ tristitia ĩducat̃. Dix A ui. ml'totiẽs iuuãt eos a cura cuẽiẽtia. s. õ fo ris ut cãus aliq fortuiti ul' anũciatões aliq̃ ꝗ̃uis sint ex ĩducẽtib' tioꝛẽ. Nã si timent ali qd ex dictis accñtib' ⁊ occupãt̃ eo diuertunt̃ a cogitatõe pᵃ ⁊ ĩducũt̃ ad cogitãdũ suꝑ ipm. Et adhuc ꝯueit. s. ipm accñs ĩq̃ztũ diuertit a cogitatõe rei pri' sibi ĩpsse. facẽ ei ut a cogita tõe ei' remittãt ẽ optĩa cura. Et oꝫ ut alienet̃ ab eis ociositas ⁊ qes ml'ta et maxĩe ĩ solitu dine. Et ẽt laboꝛ plĩm' ⁊ exercitiũ forte. sꝫ ꝯ petit ei exercitiũ moderatũ ⁊ occupari circa aliq̃ q̃ maxie sint alie'ᵃ ab eis suꝑ qb' cogitãt.

Et sit exercitiũ nauigatoriũ ul' eq̃stre sua ue ꝑ loca plana amena uirida ul' deãbulatoꝛiũ et iux̃ flumĩa clara suauia ĩ suo cursu. ⁊ resonã tia. qꝛ letificãt ⁊ ꝯfoꝛtãt Dix Gal. ut pᵒ põit̃ ꝯuinẽtis uidi ꝙ una de reb' q̃ magis generãt ml'iã ẽ ociositas et ꝑmeditatio ꝑñtiũ ꝑterito rũ et futuroꝝ. Et uidiᵒ ꝙ magnũ ꝯseq̃t̃ iuuamẽ tũ ml'ic' ex itinẽ ⁊ motu et trãsmutatõe loci ĩ ta ꝙ dꝫ curari h moꝛ' mediãtib' ſuitys. Et si hᵒ fiẽi ñ põt utat̃ uẽatõib' et ludis scachoruꝫ et cãtu et alĩ atõib' ex hyl q̃ ñ ꝑmittũt aĩaꝫ sb mergi ĩ ꝓfũdis cogitatõib'. qꝛ qñ ẽ ociosa a cogitatõe ꝑmeditat̃ res ꝓfũdas et lõgas. qñ cogitat ĩ eis. et qñ ñ põt ꝯseq effc̃ꝫ suũ tristat̃ ⁊ augustiat̃. et suspẽꝫ totũ tribuit ſpui suo Et qñ foꝛtificat̃ et ꝓfũdat̃ ĩ ei ſ h accñserit ml'ia

Et oꝫ ut deuitẽt fricatões duras et aſpas õ siccãtes coꝛ' et oẽ balneũ mĩerale et balneum siccũ. i. stufã et oẽ balneũ desiccatiuũ. sed ꝯpe tit ei balneũ hũectatiuũ. Dix al. mittendus ẽ in balneũ in quo nõ diu moꝛet̃ ut hũectet et nõ resoluat ꝑ lõgã moꝛã. tale enim balneꝫ re mouet tristitiã ⁊ letificat ⁊ clarificat sãguinẽ ⁊ ſpus qui per multum humoꝛem uel uaporem sunt obfuscati. Dixit aggregatoꝛ. balneum dꝫ eẽ tẽꝑate cal'm ml'tũ hũectatiuũ ex aqua dulci sola ul' decoctionis malue maluauisci. uiolãte uio. roſ. camõille lactuce boꝛagĩs ꝑpl'i uitũ salicũ ⁊ sil'iuꝫ. Et si mã eẽt ml'tũ frã ap põe cũ ꝑdc̃is aliqua cal'a ut folia lauri rosma rinũ maioranã melissãꝫ ⁊ sil'ia miscẽdo ea. ſꝫ ꝙ tue ĩdustrie uidebit̃ ꝯueire. Et p' exitũ a balneo fiat iunctio cũ oleis hũectatis. Et di xit tẽꝑata fricatõ manuuꝫ ⁊ pedũ et toci' util' ẽ añ cibũ f̃ca. qꝛ uapoꝛes a capite trahit. dix raſ. pᵒ ꝯtinẽtis. si ex balneo sitit det̃ ei ad po tãdũ paꝝ aque ut hũectet ⁊ tollat caloꝛẽ ⁊ siti si balneũ ĩpsserit ea. Et fiat igeniũ ut coꝛ' te nerescat. i. hũectet̃ ꝑ balneũ añ cibũ ⁊ fiat fri catio teneꝝ faciẽs coꝛ'. s. q̃ sit leuis ⁊ ꝯpetit añ balneũ ⁊ añ cibũ. Cõpetit ẽt balneũ ꝑticu lare capiti. dix. A. fũdat̃ suꝑ capud ipi' aq̃ te pida nõ uehemẽtis cal'itatis. põt ẽt cũ ea fiẽi lotio extrẽitatũ et ẽ ꝯferẽs. Et oꝫ ut õuitẽt uigilias suꝑfluas. dixit. al. uitẽt uigilias ⁊ stu dẽdũ ẽ ut doꝛmiat. Dix. A. sõpn' ẽ ex ꝯueien tioꝛib' curis ipsoꝝ. qꝛ remouet eos a cogita tionib' ⁊ hũectat coꝛ'. nõ tñ dꝫ eẽ ml'tũ ꝓlix' nec ĩ ieiuno fact'. qꝛ ẽ coꝛpoꝛis õsiccatiu'. Dix. a. cũ fuerit uolũtas ut doꝛmiat ñ ẽbrocẽ tur eoꝝ capita nisi cũ aq̃ papaueris cãoille ⁊ matricarie ñ aũt cũ papauere solo l' mixto cũ alys fris qꝛ oꝫ ut cũ eo misceat̃ qõ tm̃ afferat eis iuuamẽti ⁊ salutis. q̃ztũ nocumẽti papauẽ tribuit qõ facit cãoilla et matricaria ut ĩ ꝑce dẽtib' patuit. Et cũ uigilãt ⁊ ñ exercitãt̃ uel occupãt̃ circa seruicia. tũc uacẽt ꝯuersatõib' cũ dilectis ⁊ amicis et uiris multe reuerentie Dix Rufus. ⁊ põit̃ pᵒ ꝯtientis ꝓdest eis uigi lia lõga et õtermĩata ꝑdc̃is uacatiõib' ut uẽ cõdẽt̃ a cogitationib' et fatuitatib' ⁊ actibus ipoꝝ idebitis et letificẽt̃ et gaudeãt. Inquit meſ. ꝙ Gal'. dix. uitẽt acuta et urinã ꝓuocãtia qm̃ qõ ſbtile ẽ ĩ mã excl'it̃ et remãet residuũ grossũ ꝓnũ fiẽi ſba lapidis. Dix Pal'. caue da re ei acuta cibos et medicias qm̃ hãc augent passionẽ. Dix ſap. oꝫ ut caueãt ab oib' cibis grossis geneãntib' hũoꝛẽ ml'icũ sic ẽ lẽs et can lis ⁊ melõgia et case' ãtiqu' cão uaccĩa et ca mellia. et oẽ salitũ ex piscib' et carnib'. Dix al. eger ab oib' q̃ generãt colerã nigrã ẽ absti nẽd'. dix. A. alienꝫ a se sal et oẽ salsũ et acre et acutũ et omne qõ uehementis est acetosita tis. Dix Ele. deuitẽt erucam sinapim et alia suꝑple et oĩa similia hys et q̃cũqꝫ dc̃a sũt supꝛa ſ. de cãis generãtib' ml'iã. Sꝫ oꝫ ut sit studi uꝫ tuuꝫ totuꝫ ĩ hũectãdo ipm et calafaciendo tẽꝑate qm̃ ml'ic' humor pl' peccat ꝑ siccita tẽ ꝙ̃ ꝑ fritatẽ uñ cibaria debẽt eẽ hũida hũe ctãtia idest hũida actu et poᵃ. Cal'a debẽt eẽ tẽperate. plus tñ et min' ſm nãꝫ hũoꝛis peccã tis Dixit Aui. fiat ut coꝛpus tenerescat cũ ci bis hũectantibus. quare oportet ut sũmat pi gue et dulce. Dixit enim Raſ. primo contĩnẽ tis. oꝫ ut detur eis ad comedẽdum cibaria pi guia et dulcia qꝛ nutrimentũ generãt hũecta tiuuꝫ. Ista tñ maxime nutriũt habẽtib' aceto sitateꝫ ĩ stomaco suo. Et oꝫ ut cibi sint lauda bilis chimi generatiui sãguis clari laudabil' quales pisces petrini ⁊ carnes laudabiles. di xit filius meſ. cão agnoꝝ õ ꝓꝑetate hꝫ iuuãe

mlīcos Dix al. cibi sint caro 'edina ⁊ anetī
na.s.aīal' agni ⁊ galinacca ⁊ panis de simila
⁊ lac recēs ⁊ adhuc calidū ⁊ sisami de zucaro
fcī.i. marzapane ⁊ oleū amig.s.d. Azarāiꝰ
li°.26°. cibi mlīcoꝝ sūt pāis albꝰ bn̄ ꝑpatꝰ et
carnes mōtonis uniꝰāni cocte ī brodio. qꝛ d
ꝓpetate caꝝ ē ꝯriari mlīe p nām ⁊ eduli lac
tātis. qꝛ generat sāguinē subtilē ⁊ hūidū. agni
⁊ pulli rōe hūiditatis caꝝ ⁊ subtiliatis. Et p
dices et turtures ⁊ pisces petrini minuti non
uiscosi cocti ī brodio cū oleo sale aneto ⁊ por
ro ⁊ modico uini odoriferi. ⁊ cācri fluuiales
assati aut cocti ī aq̄ ordei aut ciceꝝ Et de
herbis q̄ sunt hūide ⁊ maxie si hn̄t aliquē ca
lorē. ⁊ cicera ⁊ robilie ⁊ brodia coꝝ l' cocta
cū carnibꝰ Et de fructibꝰ. ficus sicce pauce ī
ieiunio qꝛ leniūt nām. Et ꝯfectiōes dulces
de zucaro penidys ul' melle. ⁊ cāna mell' ⁊ uue
passe mūde. ⁊ amig. tenere ⁊ pastinace bullite
una uice ⁊ postea cocte cū carnibꝰ ⁊ aliqbꝰ cō
dimētis ⁊ oua sorbilia. folia buglose recentis
īcidant̄ ⁊ buliāt ⁊ ponat̄ ibi sal ⁊ oleū amig.
⁊ comedātur cū pane. Cibariū ualēs debili
tati cordis ⁊ malis cogitationibus. R. lib. i.
carniū mōtonis piguis uniꝰanni ptis āterio
ris ⁊ fiāt frustra minuta ⁊ ponantur ad deco
quēdū ī una olla cū cepe. ⁊ coriād° recēti ⁊ ui
no odorifero ⁊ aq̄ ros. Et. R. mellisse ⁊ ma
iorāe. an. M. i. ⁊ qnq3 folia citri ⁊ ligētur et
coquāt̄ cū p̄dictis carnibꝰ ⁊ cum fuerit cocte
abiciant̄ ⁊ ponātur spēs odorifere ad coquē
dū ī olla cū sale sufficiēti. Et ī depositōne ab ī
gne aspergat̄ cū modico uini odoriferi cū aq̄
ros. mixti cū q̄ dissolutū sit modicū musci.
Dix rabi. i 22ª. pticula carnes pulloꝝ ancipi
tris et noctue sūt saporis boni ⁊ corroborāt
animam ⁊ conferunt mlīe mlīce ⁊ etiam ascē
denti. i. comunitatis ⁊ cum hoc sunt utiles p
mixtioni mentis. Dicunt panis non debet
eē salitus. Et de conferētibus est caro porci
iuuenis ⁊ balduta. i. recocta ⁊ seꝝ caprinu3 ē
bonū. Et pruna ⁊ mora matura ⁊ pira dlcia
⁊ aranata dulcia. Et uue dulces ⁊ amig. dl'. et
cerusa dulcia ⁊ iuiube. Et ꝯcedūtur cucur
bite ⁊ citruli ⁊ cicorea ēdiuia. lactuca portul'
borago spīachia malua atriplex blitis ⁊ silia
Dixit ras. p° ꝯtinētis. ē utēdū cibis īgrossatī
uis. qꝛ ē mltiplo hūoris flīci ī corpore. Et d
ꝯferētibꝰ ē caro lupi ꝯmesta. et ꝓpe cor eiꝰ li
berat patiētē a cogitatiōe mlīca. Et iō dixit
Aui. corrigēs hoc dictū. scias ꝙ regimē gros
sū generatiuū flātis. sicut sūt res frigide ⁊ hu
mide. res ēt uiscose mlte supfluitatis ut caro
porcina fortasse resistit colere nigre. ⁊ h° qa
humectat ⁊ impinguat. suple. ⁊ fortasse nocet
ut in melācolia flīca. ⁊ maxime qn̄ adderet ī
grauitatem ⁊ opilationem per multiplicatōe3
flātis. S3 dix ipse regimen subtiliatiuum
. i. reꝝ subtilis nutrimēti ut uitelli oui ⁊ ca
ro perdicis ⁊ similia fortasse nocet propter
paucitatem nutrimēti ⁊ facilē eiꝰ dissolutionē
uel regimen subtiliatiuū. i. reꝝ subtiliantium
ut reꝝ cal'aꝝ odoriferaꝝ. fortasse nocet silic3
ī q̄ztū facit adhustionē. Et fortasse iuuat iq̄3
tum generat spiritum subtilem ⁊ claꝝ. Dix
al. uinum grossu3 ⁊ nigrū non est eis bonum

Dixit. A. alienent a se uinum grossum ⁊ nouū
Et dico alienent etiā potu3 aque soliꝰ. Dixit
Hal'. ⁊ ponitur primo cōtinētis uinum mode
rate sūptu3 est contrariū ⁊ nō est res laudabi
lior eo. Et al. dixit sit subtile clarum. Dix
autem in quibusda3 horis uinū albū ꝑmixtu3
aqua potent. preter forte ⁊ antiquū. qꝛ h exi
cat ⁊ illud humectat ⁊ letificat. Dix Ras.
prio ꝯtinētis. dedi cuidā in potu uinū coctū
cū aqua ordei ⁊ intentionis mee erat ꝙ ex
hac cura ꝯualesceret patiēs ⁊ iuuamētū uini
cocti erat magis ad qescēdū dolorē. ⁊ eiꝰ finis
fuit ꝯmēdatus. Dicunt bibant uinū album
uel rosciū nō pōticu3 sbtile claꝝ odoriferū me
diocre uel uetus. nō tamē acutū uel amarum
⁊ sit adaquatum mediocriter ⁊ ꝯuenit iulep
de boragine ⁊ uiol'. ⁊ ros. etiā ⁊ aqua ordei
cū zuc°. Dixit Mes. si accidat ut corrūpa
tur in eis cibus tam cito uomitu expellat̄. ni
hil ē eni eis deteriꝰ quā corrupta digō ⁊ cibꝰ
supra cibu3 indigestus ⁊ sōpnus supra cibu3
corruptū ⁊ balneū. qnymo. sbintrare cibū cor
ruptū ē eis res nociua Dixit al. uitēt famē
⁊ siti3. Dixit. A. quotiēscūq3 corrūpit̄ ci
bus in uētribꝰ eoꝝ euomāt ipsū ⁊ ꝓpe qn̄ sē
tiūt accetositatē in ore. tūc eni3 o3 pculdu° ut
eos uomere facias. qm̄ q̄uis oīs cor° digōis
noceat eis. tn̄ que ē ad acetosu3 ē āpliꝰ nociti
ua augmētū faciens in humore3 mlicu3 ⁊ ī ꝯ
plexionē frā3 ⁊ siccā pp simboleitatē ꝯplōis
Et maxime si ipsa cor° ꝓcesserit ab effuxio
ne mlīe mlte a splene ad os stomaci. ut uōitu
educatur primo ꝯtinētis dix Ras. purgetur
uomitu cibus. s. corruptus an̄ ꝯmestionē ne
alius cibus misceat̄ cū anteriori ⁊ maxie qn̄
sētit̄ acetositas an̄ cibū. Et sbdit. A. ꝓhibe
eos ne comedāt pꝰuōitū aliqd. s. donec sit sto
macꝰ rectificatꝰ s3 admistra. s. interī. ⁊ ēt post
elēta ꝯfortātia os stōaci ⁊ iuuātia digōe3. ⁊
ꝓhibeāt̄ sc3 stāte cibo corrupto ī sto° ab itro
ytu balnei ⁊ ab intromissiōe cibi supra aliu3
sc3 cor^m l' idigestū. Et dix Hal'. sup 6°. epidi
miaꝝ ⁊ pōit̄ p° ꝯtinētis coytꝰual3 patiētibꝰ
cogitatōnes mlīcas. Et tamen sup eodē 6°
ut pōit̄ a rabi ī. 7ª. ptīcla dix i q° mlīa gene
rat̄ usus coytꝰ ē nociuꝰ qꝛ generat ī eis ī ypo
condrys uētositatē grossā plīm īflatiua3. Et si
militer Aui. dix alienet coytū dicūt ꝙ coytꝰ
ē nociuꝰ qꝛ esiccat educēdo hūidū spermaticū
et spumosū. uerūtn̄ ī qbusda3 casibus coytus
pōt cōferre ut ī ylischi ⁊ ī illo ī q° eēt ipsio
dilectiōis alicuius mulieris. Jn hac ei3 coy
tus cū dilecta magis iuuaret exilarādo aīam
q̄3 nocēt euando corꝰ maxie si n̄ supfluēt. ꝯpe
tēt ēt coytꝰ qn̄ mlīa ꝓcedēt ex uaporibꝰ ele
uatis ex ꝑmate corrupto ⁊ retēto expellēdo
ip3 ⁊ fumos eiꝰ. Dixit. A. alienet sudorē ue
hemētem qm̄ multum esicat corꝰ. Dixit al.
studium totū erga mlīcos obseruādū est ut in
pinguentur et fiāt carnosi ex quo eni3 pigues
et carnosi fient sani erunt. qꝛ erūt permutatī
ad ꝯplōe3 ⁊ hūidinē sāguiea3 oppositā mlīce
Et iō dixit mes. regimen hūectatiuū ⁊ ipin
guatiuu3 toto tēpore cure obseruandū. ꝯplet̄
cum balneis ⁊ embrocis hūectantibus ante
cibum ⁊ effuxione aque calide sup capud et

cibis ⁊ potibus hũectatiuis ⁊ omne qđ ipin
guat et hũectat. fugiat tñ nauseatiuã sacietatẽ
Et monẽdi sũt ne supfluitates ciboꝝ reti
neãt. ƺ eas oĩ die expellãt. et sil'r uẽtositatẽ.
qm̃ eaꝝ retẽtio ualde nocet. sic̃ eaꝝ expulsio
ualde iuuat. Curatio m'lie p potionẽ tres hƺ
itẽtões. quaꝝ pª ẽ ad cãm morbi abiciẽdum.
Scđa ad dispõnẽ morbi alterãdũ. et 3ª ad ac
cñtia corrigẽdũ. itẽtio ꝟo q̃ ẽ ad cãm diuidi̾
ĩ tres quaꝝ una est ad digẽndũ. fa ad eũandũ
⁊ 3ª. ad diuertẽdũ. Et q2 ut supra patuit i. F.
cãm m'lia sẽp ẽ cũ peccato cordis ⁊ sps uita'l
iõ surgit una alia itẽtio q̃ ẽ ad ꝯfortãdũ coꝛ. ⁊
purificandum spiritum eius. Intentiones
autem ad cãm simul cũ ea que est ad coꝛ Gal.
reduxit ad tria regimina. Ait enim mes. i
cura sode ab humore m'lico ⁊ etiam in isto cº
ꝙ Gali. dixit. cura omnium egritudinum m'li
caꝝ nõ ẽ expoliãda ab uno trium regiminuƺ.
pm ẽ regimẽ circa adequationẽ cãe eius. ⁊ ip
sius digõnẽ. Et fm ẽ regimẽ circa ipsius eũa
tionem. suple ⁊ diuersionẽ. ⁊ 3m ẽ regimẽ con
fortatiuũ cordis ꝯplectẽs omne regimen dila
tans animã ⁊ faciẽs in ea mineram gaudy.
Et sil'r Aui. dixit ꝙ thesaurus cure hu⁹ egri
tudinis ẽ tres res. pª ẽ eũo mẽ q̃ lƺ nõ sit pri
ma uia opõnis. ẽ tñ prima uia intentionis. fa
ẽ ut cum eũone administrei hũectatõ assidue.
q2 ante eũonem ⁊ post ⁊ cum ea. Et per hu
mectationem ꝯprehẽdit digõnem. q̃ maxime
fit p hũectãtia ⁊ remouẽtia ab ea siccitateƺ q̃
dƺ fieri assidue ut apparebit. Et. 3ª ẽ cordis
ꝯfortatio ⁊ rectificatio. de hys p̃mis duabus
rebus Aui. ponendo cañ. dixit. peruenias ad
ultimum in humectatione ⁊ cum hoc non mi
nuatur ĩ eũone col'e nigre. suple. ƺ eũa suffici
enter. q̃si dicat q̃zuis debeas ultime hũectare
nõ pp hoc abstinere debes ab eũone col'e ni
gre q̃zuis eũo desiccet. Nã hũectatio sola nõ
sufficeret pñte mã m'lica. hũecta ergo ultie ⁊
habilẽ redde mãm eũoni ⁊ eũa eã. Dixit ras.
pº ꝯtinẽtis sũma curatõis ẽ hũectare eos. qm̃
cũ fuerit coꝛ⁹ hũectatũ erit liberatũ. nõ tñ est
desistẽdũ ab eũone hũoris nigri. Mes. tñ
regimẽ ꝯplẽs adeq̃tionẽ ⁊ digõnẽ materie di
uidit in duo regimina quoꝝ unũ est regimen
humectatiuum ⁊ impingnatiuũ quod in tota
cure protelatõne extendẽdum est. ⁊ hoc ẽ ipƺ
fieri assidue q2 a principio usqƺ ad finem dũ
mõ nõ sit faciẽs eadẽ ĩ opl'ones. Et fƺ re
gimẽ ẽ resolutiuũ faciẽs resol'onẽ cum medio
critate. ⁊ pp̃e ei⁹ qđ hilitatũ ẽ ex predicto re
gimine hũectatiuo. hec. n. duo regimina. opƺ
ut sibi iuicẽ semp succedant ut cadat digestio
equal'r ĩ mãm Uerũtñ dix mes. sit studiuƺ
hi⁹ p̃mi regiminis. s. hũectãdo ⁊ impinguãdo
supra studiũ hi⁹ fi. s. supra studiũ in resoluen
do pp peccatũ eẽ magnum in siccitate mẽ. qm̃
ista est cura uera que necessaria est in princi
pio medio ⁊ fine cure. ⁊ ante secundum regi
men principale silicet euacuatiuum ⁊ post ut
non cadat in corpore humoris ꝙ resoluatur
subtile eius ⁊ remaneat grossum ⁊ accidat re
siduo eius lapideitas Dixit Auicẽna. opoꝛ
tet ut ponas cum resolutiuis. ut camomilla. a
neto melliloto radice lily ⁊ similibus hũectã

tia. ⁊ nõ sit in eis resolutio. s. pura ut non in
grossetur hũoꝛ p resolutionẽ purã nec ẽt fiat
grossitudo per solã hũectationẽ Sir⁹ dige
rens mãm m'licã declinãtẽ ad cal'itatẽ. ⁊ ẽ Gẽ
tilis. ℞. aque endiuie. lib. z. aque mellisse. li.
. ʃ. infundantur in eis . iª silicet folliculoꝝ se
ne. ℥. i. ⁊. ʃ. cina. semis ãisi. añ. ʒ. z. croci. ʒ.
. ʃ. ⁊ dimitãt̃ per diẽ ⁊ noctẽ. postea bulliãt
ad ꝯsũptionẽ tertie ptis. ⁊ addãt̃ zuc. li. z. ⁊
fiat sirup⁹. doſ. ℥. z. cũ aqua buglose. Ad idẽ
sir⁹ ⁊ ẽ agregatoris. ℞. buglosse boragis. ca
pilloꝝ ue. lingue ceruie ⁊ ẽdiuie scariole. añ.
. M. i. radicũ spagi. ⁊ brusci. añ. ʒ. iiy. sãdalo
rũ rub. uiol. añ. ʒ. z. pruna damascena. iz. nu
mero poma odorifera. iiy. nũero. croci. ʒ. ʃ.
fiat sir⁹ cũ zucº. ⁊ detur cũ sero caprio l' aqua
decoctiõis radicũ buglosse. Et si sir⁹ posset
fieri cũ suco boragis ⁊ buglosse erit melior.
⁊ põt addi semẽ papaueris albi ⁊ semẽ lactu
ce ad puocãdũ sõpnũ. Sir⁹ digestiu⁹ ĩ m'lia
nãli. ℞. radices brusci. ℥. i. maiorãe bassilico
buglosse boragis mellisse cuscute camedrios
cumepitheos calamẽti rosmarini scolopẽdrie
capilloꝝ ue. uiol' corticũ citri añ. M. i. croci
galliem⁹. ʒ. ʃ. ꝯcoquãt̃ ĩ suco boragis ⁊ sirup
pẽtur cũ zucº. Sir⁹ ali⁹ ad idẽ. ℞. suci bora
gis ⁊ buglosse ⁊ suci pomoꝝ dulciũ odoriferũ
añ. li. y. purificentur ⁊ misceat̃ cum eis aque
distillate ex follys tamarisci . li. i. Deinde bu
liant ĩ eis iª uƺ radicũ fen. apy spagi brusci
⁊ pet. ⁊ cicoree ⁊ corticis radicũ cappar. añ.
℥. i. folliculoꝝ sene epith. cuscute añ. ℥. ʃ. ca
pilloꝝ ue. uio. floꝝ boragis. floꝝ buglosse flo
rũ rosmarini. añ. ʒ. y. scolopẽdrie camedrios
camepitheos mellisse maiorãe bettonice pipi
nelle scabiose. anna. M. i. calami aromatici
squinnanti sandalo. alborum ⁊ rubeorum se
minis portulace seminis endiuie ⁊ lactuce ⁊
seminis coti anisi karui. seminis basiliconis
añ. ℥. ʃ bulliant ad medietatis consumptionẽ
deinde collentur ⁊ siruppetur cum zuch. li. y.
⁊ aromatizetur cum croco nucemus. gallia
muscata ⁊ cinamomo doſ . ℥. y. cum aqua
scolopendrie. Et est optimus in melenco
nia splenetica. Sirrupus digestiuus in mate
ria flenmatica. Recipe radicum diureticarũ
. s. radicum acori radicum rafani corticum
radicum capparis . añ. ℥. i. corticis mediani
arboris fraxini ⁊ tamarisci anna. ℥. ʃ. florũ
genestre capillorum ue. floruƺ melisse añ. ʒ. y.
camedrios scolopendrie eupatory. absinthy.
añ. M ʃ. maiorane . M. i. sticados arab. ℥.
ʃ. bulliant in aqua ⁊ siruppetur cum zucaro
⁊ acetosetur cum modico aceti squilitici.
Sirrupus digestiuus in melenconia san
guinea. Recipe florum boraginis buglosse.
⁊ floruƺ fumiterre ⁊ melisse ⁊ uiol'. añ. ʒ. y. li
quiri. corticum citri passul. enucl. seis bõba
cis anisi ameos. añ. ℥. ʃ. scolopen. scariole ci
coree endiuie . capillorum ue. añ. M . i. ma
iorane basiliconis camedrios . anna. M. ʃ.
sticados arabi. scene epitimi anna. ℥. ʃ: pru
na. x. numero bulliant in aqua ⁊ colletur et
colature addantur suci buglosse et pomorum
dulcium. añ. ℥. vi. ⁊ siruppetur cum zucaro
albo ⁊ aromatizetur cum croco ⁊ sandalis

Sirupus ad mľiaȝ mirachiā et est mūdini
.℞.radicū feniculi brusci spagi ⁊ polipo.an.
M.ς.epithi cuscute scene scolopen.tamara
sci an.ʒ.ς.floꝝ boraginis.ʒ.i.ameos anisi
karui an.ʒ.i.fiat decoctio ī aqua et coleť et
addať ei suci lupuloꝝ melisse et boragis an.ʒ
.ii.et syrupeť cū zucharo et aromatizeť cum
cinamomo nucemuſ.et croco. Sirupus al
berti ad mľiaȝ mľicā ꝓprietatis.℞.acori po
ly maiorane saluie rorismarini origani melis
se basiliconis scolopēdrie sticados arab.an.
M.i.seis anisi feniculi karui sileris mōtani
semis leuistici an.ʒ.ς.floꝝ mellisse boraginis
buglosse uioľ.capillorūuene an.ʒ.ii.bulliāt in
suco buglosse melisse et lupuloꝝ et endiuie et
siruppeť cum zucharo albo et aromatizetur.

Sirupꝰ ad mľiaȝ mirachiā.℞.capilloꝝue.
lingue bouis passuľ.an.M.i.xialoaľ mastič.
spice.an.ʒ.ii.epithi polipo.floꝝ boragis an.
.ʒ.ς.decoquātur et coleň et colature addať
.ʒ.i.⁊.ς.suci pomoꝝ redolentium et sirupꝰ
fiat cū lib.i.zuchari albi et aromatizeť cum
ambra. Dixit Meſ.2m regimē.ſ.euatiuum
mē ꝯplent tria considerabilia in eūone huius
mē obseruāda. Et p̄m ē ut nō semel et labo
riosaȝ et subitaȝ faciamus eūoneȝ ſȝ ꝑ inter
uala hñteȝ tēpicȝ ut nā cūonē et nō eūo nām
regulet.hoc eīm ē p̄ceptuȝ ypo.subita eīm et
uiolēta eūo uix nā regulať et eius opatio est
sič īpetus flāme que subito in subtile agit ⁊
debile et p̄tergrediť grossuȝ.opꝰ uero mode
rati caloris ē equaliter in utrāqȝ pteȝ rei.eli
xabilis et assabilis agere. 2m cōsiderabile
est ut eūatiuuȝ sit ꝯmēsuratuȝ nō excedēs me
diocritatē ſȝ sit extensio eleuatiōis eius non
recedēs aut modicū recedēs a gradu medicina
ruȝ incolumiū. Et 3m ꝯsiderabile est ut nō
expoliētur solutiua a rebꝰ lenitiuis et hūecta
tiuis .hꝰ eiȝ qđ opōnē bonificat et cōueniūt
p̄dicte ꝯsideratiōes ī omni spe mľie. Et ex
3o ꝯsiderabili eligūt quidā et bñ ꝙ medicie
solutie in hac passiōe et in q̄libȝ alia passione
mľica.melius exhibētur in forma hūida pota
bili q̄ȝ in forma sicca ut pillulari. Dix itaqȝ
Meſ.ītentio eūonis ꝯpleť cū fľoīa et subtra
ctiōe sanguis.ſ.ꝑ sanguisucas uel uētosas uel
ꝑ ꝓuocatiōeȝ emoroydaꝝ uľ mēstruoꝝ uel ꝑ
nares et cōpleť cū eūone.ſ.ꝑ fluxuȝ uētris cū
medicis solutis et cū admistratiōe enematū ⁊
colirioꝝ ꝯueniētiuȝ.p̄o lenium postea acriuȝ.
Et īterdū cū admistratōe uoitꝰ ⁊ ꝓp̄e qñ pa
sio ē stōatica aut ē in stōaco aliqđ qđ ad egri
tudinē addit.Aut cibꝰ fuēit ī stōaco corruptꝰ
Suple ⁊ īterdū cū eūone ꝑ urinā cū diureticis
et ꝓp̄e in ep̄ica qñ ī gibbo ep̄is mā ꝯtineret

De eūone ꝑ fľoīaȝ dixit Gaľ.3o de īteriori
bꝰ.Si arbitratꝰ fueris mľicaȝ māȝ ī corpore
ēe clausaȝ.ſ.bñ mixtā cū sanguie. fľoa uenā
mediā q̄ colligātiaȝ hȝ cū basilica ⁊ cefalica.
ēi'si ut po pōiť ꝯtinētis.auctoritate eiꝰ egri
tudo ia som fuerit ī capie ut'qȝ sit mľia ꝓp̄eta
tis pur ꝙ ī corpore too mľia sit mixta sanguī
fiat fľo a. Dix tñ Ga.ut ibidē pōitur ꝙ qñ ē
a sanguie capis som sine sanguine corporis ñ
ē necessaria fľoa.nisi alīđ eēt in capite nocum
tū.ſ.ꝙ fľoīaȝ exigēt. Serrap.aūt dixit. oȝ

ut incipias a fľoīa uene cephalice. Et Me
sue dixit.eūa ex uena nigra.⁊ pꝰ istā ex basi
lica Et dixit Raſ primo ꝯtinētis Dico ꝙ
sūma cure mľie p̄terq̄ȝ in mirachia ē fľoia in
primis. Dixit.A.si uides uenas plenas q̄
litercunqȝ sit.tunc colera nigra ē sanguiolēta
.i.sanguī mixta. fľoa go uenā nigrā māx sini
strā.qȝ plus respicit splenē q̄ ꝭm pľm ē reple
tus ⁊ peccās in hoc moro. Et ſbdit yo.oȝ
ꝭm oēs dispōnē.ſ.taleȝ qualis ē in qa sunt
siga plēitudinis sanguīs qȝ siue sit coľa niga
fecalis siue ꝑ adbustionē a fľoīa incipias nisi
in duobꝰ casibꝰ.unus est.si timor uehemens
debilitatis affuerit.Et 2ꝰ ē si māe fuerit pau
ce ⁊ sint in cerebro tm̄.Nam tunc scias ꝙsic
citas dñatur sup ꝯpľonē cerebri quare ñ egeť
fľoīa. Intelligūt āt auctores incipiendū eē
a fľoīa qñ ē bona ꝑmixtio māe mľice cuȝ san
guie ⁊ cū bona q̄ȝtitate sanguis ſȝ qñ sic ñ eēt
⁊ ē ita ꝭm pľm tunc nō a fľoīa.ſȝ a farmatia
est incipiendū. Dixit Guli.in ꝟitate dico
ꝙ tp̄re meo ñ īueī magnā utilitatē in fľoīa q̄
fit in mľia ex quacūqȝ cā sit.nisi hoc modo
uidelicet pꝰ duas ľ plures purgatōes añteſ cū
rebꝰ respiciētibꝰ ⁊ educētibꝰ māȝ mľicā nālē
uel adbustaȝ uel aliuȝ humoreȝ cōuersum ad
naturale mľie absqȝ adbustione. Et ratio
est quia fľoīa cūat sanguineȝ caľm ⁊ hūidū re
sistenteȝ melencolico humori qui debet ī cor
pore relinqui donec ipse humor mľicus edu
catur.Sic eiȝ cū sequitur mundificatio eius
cū media ē utilior q̄ȝ cū fľoīa. Fc̄is autem
purgatōibꝰ plibꝰdix.Guľ.si mā faciēs egritu
dinē īmediate ꝯxerit radicē ex sāguie ľ fuerit
fex sanguis ⁊ uene corpis fuerint replete ⁊
hītudo carnosa secure pōt fieri fľoīa de uenis
manus ut đ saluatella ľ pedis ut saphena.uex
tñ de saphenis ē melior qȝ respicit emoroy
das ⁊ menstrua ⁊ ꝓuocat ea.⁊ ipsaꝝ ꝓuocaº
ē utiľ ut appebit. Dixit Serapio.api uenā
aptione ampla donec eūctur cū subtili qđ est
in ea grossuȝ.Siľr patuit hoc ex cañ. gnāľ.
Et Aui.siľr dixit.fľoīa ampla fiat ne ꝑ rema
nētiā grossi augeať mľia. Dixit Gaľ. ⁊ po
niť p̄o ꝯtinētis. Si sanguis exeat niger.tra
hať ex eo ꝭm exigētiā patiētis.si uero rubeꝰ
clarꝰ nō ꝑmittať exire.sed claudať uena. Di
xit.n.Raſ.si sanguis nō exeat niger noscas
qm̄ peccasti ī opiōne tua extimās peccatū in
sanguie.iđ ñ ē ꝑmittendꝰ exire.qȝ nō eūatur
tale quale oȝ. Dñt p̄dicta habere ꝟitatē in
mľia a coītate totius in qua ꝭm pľm totꝰ toti
us corpis inficiť sanguis ⁊ efficiť niger.Dñt
aūt ꝭȝ pľm qȝ aľn ꝯtingit.ꝙ ī hac passiōe non
inficiť totꝰ sanguis ſȝ īficiť solū ille q īterꝰ
ꝯtineť. sed q exterꝰ ī uēis extrīsecis nō est
infectꝰ.in qo cāu intelľ p̄ceptū .A.cū dixit.
Cū fľomaueris.si īuēis sanguinē ſbtilē ñ reti
neas ip̄ȝ ꝑꝑ h.qm̄ mľtotiēs.i.aľn ut ī cāu p̄
dicto p̄cedit ī fľoīa ſbtiľ.⁊ tādē seqť grossus

Oȝ tñ ad h ut ñ retineať ſbtiľ.ꝙ medicus
sit certꝰ ꝑ siga demōstratiā.ꝙ ī īteriorībꝰ ſt
sanguis infectꝰ q cito seqť ſbtilē ī fľoīa. Si
miľr aľn p̄t ꝯtingē ꝙ īfectꝰ erit sāguis ī extrī
secis ⁊ ñ ī ītrīsecis.Et tē educiť ī fľoīa in p̄
mis sāguis grossꝰ ⁊ seqť ſbtiľ q cū īcepit ap

parē ē illico ꝯstrigēdꝰ Dix. Ber. sup 9° al. Si sanguis fluxēit sbtil' ⁊ rubeꝰ ꝯstringendꝰ ē nisi exeat tal' ꝑ idebitā fl'oīaȝ. Est auteȝ idebita qñ fuerit facta stricta ex qª nō ꝑt sāguis grossꝰ exire. uñ tc̄ est ampliāda. Et ē idebita qñ strictura in brachio fuerit ml'tū fortis attrahens sbtilē. ⁊ ñ ꝑmittēs exire grossū qꝛ relaxanda est. Est ēt indebita rōne uirtutis qñ eēt ml'tū ꝑterrita ex fl'oīa. tc̄. n. ñ regulat eūoneȝ. ſȝ fluit sanguis q magis aptus ē fluē ⁊ talis ē sbtil'. Et tc̄ debȝ digitꝰ appōi sup fl'oīaȝ ⁊ teneri donec ꝟtꝰ a terrore resugat. Cū. n. ñ fuerit ꝑterrita regulabit eūonē. ⁊ grossū tāq̄ȝ malignū exire ꝑmitet. sbtilē uero tāq̄ȝ benigm retinebit. Dixit Mes. pꝰ fl'oīaȝ uenaꝝ brachij fl'oma de saphena. Et si adh oȝ. fac ex uena q̄ currit ad policē pedis. ⁊ h° si uideris i ea plēitudinē. ⁊ maxie in ocl'tatōe mēꝝ trahit. n. fl'oia h mstrua. sup. ⁊ in ocultatōe emoroydarū consuetaꝝ. Dixit. ypo. in affo° ml'icis emoroydc innate bonū. sup. ⁊ sil'r menstrua. Nā in emoroydibꝰ ⁊ mstruis ꝓꝑe purgat fex sanguis ⁊ grossū ipius descēdens. sicut purgat uinū ꝑ extractōeȝ eius a spina iferiore q̄ ē in uegete. Nā tc̄ loco fecis q̄ purgat descēdit qō ē in uino magis grossū ⁊ sic clarificat

Dix. Mes. Et si h ñ ꝯtulēit fl'oma ex uēa frōtis. Aut sanguisucas in eis ⁊ naribus applicabis qm̄ ꝑmixtiōi ꝯuēit. Dix Mes. si sanguis solū in capite peccauēit fl'oa ex cesalica. Et considera q̄ duarū ꝑtium capitis fuerit grauior. Et tc̄ ex eadē cephalica fl'oma.

Et. A. sil'r dixit. cōsidera ꝙ duoꝝ lateꝝ capitis sit grauius ⁊ fl'oma cefalica q̄ seqt ipm latus añ fl'oiaȝ uenaꝝ frontis. ad quā sup. pꝰ fl'oiaȝ cephalice deueniēdū est si oȝ. Dixit Mes. si fuerit sanguis habundantia ꝑꝑ opl'onē epis aut splenis fl'oma ex saluatela dextª aut sinistra. Et si fuerit opl'o i utroqȝ tunc nūc ex hac nūc ex illa fl'oma. De q̄ȝtitate āt sanguis extrahēda dix. A. moue plus cū uideris signa coia. i. extrahe pl's ō sanguie i ml'ta cōitatis. Aut cū uideris sigª plenitudis i toto. Dixit Gal's. non extrahat sanguis totꝰ in una uice. sed pluribꝰ. qꝛ sic minꝰ desicat ⁊ minus debilitat. Dixit. A. si fuerit ꝓuocatio mēꝝ retenta aut ea que ꝑ anū. i. emoroydas. aut aliqua alia eūo. s. sanguis consueta ꝓuocabil' illā. De eūone ꝑ medicias solutiuas uētris. dixit Bikapion. ut prio ponit ꝯtinētis. si adest febris ⁊ cal'itas sūmat medicias in ō coctōe. Et si nō ē cal'itas in pill'is. Et dixit. qescant patientes per interuala inter assumptiones medicinaꝝ. s. solutiuaꝝ. Et iteri sup. pñt uti digestis ⁊ hūectatiuis. Dixit Serapio. in exhibitione medicinaruȝ solutiatum incipe a debiliore. Dixit Auicena. reiteretur euacuatio procedendo a debilioribꝰ ad fortiora a quibus debes incipere in princiº rei ex eo quod humor est difficilis eradicationis ymo non potest educi nisi minoratiue

Dixit Rasis primo continentis. assidua euacuationeȝ humoris melencolici scilicet in omni spetie eius. In omni enim euacuatione ml'icoꝝ dȝ eē tua ꝑncipal' itētio ꝑncipaliter eūare humorem ml'icum. Uerumtamen si al'n cū eo peccat colera debes in eūone tua ēt respicē coleraȝ. et si al'n peccat fl'a debes respicere fl'a. ymo qꝛ in ml'icis utpl'm peccat fl'a siml' cū hūore ml'ico qō ꝯtingit ꝑꝑ indigōneȝ coꝝ. iō auctores in pl'imis solutiuis coꝝ cuȝ eūantibus hūorē ml'icuȝ ꝑmiscēt eūantia fl'a ut patȝ discurrēdo ꝑ eas. Dixit Aui. si nō cōfert eūo tua fc̄a reitera iteꝝ. ymo multotiens ita ut in omni ebdomada euacues una uice cū pill'is subtilibꝰ medijs. i. mediocriter eūantibus q̄ sint ꝯposite ex medicis subtiliātibus uel cū pill'is subtilibus. i. leuibus medijs. s. in leuitate. Et cū hijs ēt eūonibus dix. A. eūa omni mēse semel cū yeris magnis uel pillulis magnis donec inueneris egritudinē iaȝ minutaȝ ⁊ remotaȝ. In sūma itaqȝ Auic. uult ꝙ postq̄ȝ ꝑueneris de medicinis debilibus ad fortes tu debeas semel in mēse eūare cū medicina forti et sel' in ebdomada icū meª mediocri et sel' in ebdomada cū medicina debili. Et hoc intelligenduȝ est cōstante ꝟtute. debēt insup medicie fortes rectificari ꝓ posse ne sint excellentis cal'itatis ad qō respiciens Ras. ꝑ° ꝯtinētis dixit. Cauenduȝ est ne purgetur cū yeris magnis ⁊ medicinis fortis calefactiōis. qꝛ supcalefaciūt sanguinē et desiccāt ⁊ acuūt. sed laudabilius est ut purgētur cū medicinis nō calefaciētibus Dixit Serrap. medici antiq dabāt in hac egritudine elleboꝝ nigrum decoctum in aqua aut ꝯtritū aut mixtū cū alijs medicinis. ſȝ medici tēporis nostri diuerterūt ab eo ꝓpter uehemētiaȝ eius. et eligerūt lapideȝ lazuli loco eius. Et Ras. dixit Aantiq ꝯsueuerūt uti ell'o. Sed ego laudo magis lapideȝ armenū. qꝛ nulla dubitatio nec defectus ē in oꝑōne ipius. et oñditur ꝟtus oꝑōis eius sup infirmū ꝑ paucos dies. Et si est necesse reitera ipm qꝛ nō est in eo calefactio aut q̄litas mala nec malus sapor. Incipientes aūt auctores a debilibꝰ solutis. al. incepit a decoctiōe epithimi. Et Serrap. incepit a iera et epithimo cū modico scamonee ⁊ pulpe coloq. dicēs ꝯpōne eas ꝭm q̄ȝtitatē uirtutis egritudinis et aliorū. s. ꝑticl'ariuȝ. Et Aui. dixit. leuior et securior harum medicinarum et a qua incipe debes est decoctio epithimi et agar. Et Gerardus. sup 9° Almans. ponit mediciaȝ leuē quā ꝑfert oibus alijs in preseruatiōe a ml'ia et ualet ēt in curatione eius in principio que sic fit. ℞. epithimi. ℥. i. ʃ. anisi. ʒ. ii. ꝯquasent et bulliāt siml' unica ebullitione in. ℥. vi. seri caprini deinde coletur ⁊ colatura detur. Ego aūt dulcoraui ipaȝ cum. ℥. ii. mane et bene cōtulit. Et Mes. ponit auctoritate Filij Gezar. infuxiōem epithimi q̄ sic fit. ℞ epithi. ℥. iii. floꝝ buglose domestice uel siluestris. ℥. i. salis indi. ʒ. i. ʃ. pone in scutella lapidea et ꝓice sup ipa aq̄ casei sūpta ex caparis. ℥. ii. ⁊ dimite die ac nocte sb aere limpido et deiñ bulliat ebullitōe una ⁊ colet et ꝓiice sup ipaȝ cattartici ros. i. ell'arij de suco ros. ℥. ʃ. ⁊ ē dos. i. aut. ii. Et h ꝓꝑe ualȝ qñ colera cū ml'ia eēt in corpore et alia infuxio fit ex scene. ℥. ii. et prunis. xl. i aqª casei

Dico ꝙ decoctō epithimi al. si qs bene respicit ꝯponētia ⁊ modus exhibitōis eius. post

pillulas quas describit nō ē medicia leuis a
qua incipe debeas q̄zuis ip̄e eā p̄miserit tāq̄z
breuiloqu⁹ p̄supponēs leuiores p̄cessisse. De
qua dixit Ser. ꝙ dz sūmi quarta ps cum 4ᵃ
pte pillar̄. et hoc in die getis. i. anteq̄z fumi i
cipiant ascendere caput. Et dixit ꝙ pill'e sum
mūtur an̄ decoctōez p horas qz tardius opan
tur. Buli. vo dixit ꝙ p̄dicta decoctio al. ualz
in quacūqz mł'ia a quocūqz hūore fiat. Sub
dit Aui. p̄cedēdo ad fortiores de bonis me
dicinis ē q̄ recipit epithimi et pulpe cologn.
et scamōce par̄ qz cologn. et scamonea ponūt̄
solū ad acuēduz epithimū. Et scamonea nō
pōitur ut eūet sed ut ēt acuet cologn. Et
de bonis sunt pillule fc̄e ex epithimo aloe et
ell'o nigro et pauco Serrap. uero in zᵃ uice
mūdificat corpus cū decoctione epithimi et
agar. Et de solutiuis fortiorib⁹ sunt pill'e de
lapide lazuli et pill'e de lapide armeno sup q
bus p̄sūmendu3 est sine timore et cautela. Di
xit Serrap. si stat egritudo post istas eūones
et uidemus accidētia demony et mł'ie nocere
infirmo faciamus ip̄m qesce q̄ztitate. x. dier̄
dein̄ reuertim⁹ ad medicinas fortiores istis
ꝛ p̄prie ad yerā Gal'. s. magnā qz de p̄petate
eius ē mūdificare hūores q mixti sunt in cor
pore neqz ē cū angustia neqz cū eleuacione.
Et ad yeram rufini ꝛ ad yeraz logodion. Et
detur unaquaqz cū decoctiōe epithimi mirob
nigror̄ et kebul' et polipo. et sticados passul
lar̄ et salis indi. Dixit Auic. multociēs iu
uat eos admistratio medicinar̄ p̄dictar̄ in
aqua casei s̄m assiduationē et minorationem
mē fl'ice. i. qn̄ cū mā fl'ica nō est de fl'ate uel
est de eo par̄. qz ubi ē multuz de fl'ate nō cō
petit aqua casei. Uel s̄m assiduationē. i. post
assiduatiōez eūonis et minoratiōez. i. paucita
tez uel minoratione factā de mā fl'ica. Et
dixit Aui. qn̄ inuenis hūorez mł'icuz declinā
tez ad frigus. i. mixtuz cuz mā fl'ica uel decli
nez ad frigus. qz factuz p uiaz ꝯgelatiōis uel
nō factuz p uiam adhustiōis incipe a digōne
. s. ante eūonez. expressit aūt de digestione in
isto humore. quia magis necessaria. q̄zuis no
tum reliquat̄ digestionē debere p̄cedere eūo
nez in omni ēt sp̄e hūoris mł'ici. Et dixit
Aui. si mā fuerit decliuis ad colerā citrinam
euacua eā cum decoctiōe epithimi et pillulis
stōaticis tēpatis. i. nō multuz fortibus et sint
ex illis que eūant coleraz. Et dixit Nō sedu
cat te iuuamētuz quorūdaz euenies pp fl'a qđ
ipi eūant uomēdo uel egerendo. Naz illud iu
uamentuz non est pp eūonem fl'atis iuuantez
ipsos. s. ad eradicanduz materiaz huius egri
tudinis. imo remouet̄ ab eis hoc flegma pro
pter multitudinē grauantez et cōprimētez qđ
maxie contingit in eis in qbus per uiam in
digestionis multiplicat̄ multuz fl'a et maxie
in mł'ia mirachia. Non ergo in eis sedu
caris ex illo iuuamento qđ uides ipos ex
euacuatiōe flegmatis sequi ut tu illud sequē
do conueris ad flegmatis euacuatiōem. s. tm̄.
Nam dixit Aui. iuuamētuz essentiale in hac
egritudie ē in eūone col'e nigre et nō fl'atis.
Cōtingit aliqn̄ ꝙ patiens non pōt sūmere me
dicinas acutas. ꝛ tunc dixit Dya. aqua casei
laudat̄ ad purgandū eos Et dixit ysaac qn̄
aliquis cogitat p̄ter solitū bibat epithim cum
syrupo accetoso s̄m exigētiā v̄tutis. Et fi
lius Mes. dixit. Medicia purgās mł'iaz ē i⁹
galli ueteris in quo decocta sunt uolubil' cat
tamū bleta ꝛ ysopus. ꝛ ꝯuēit sil'r quartane. Et
uniuersal'r iuuat eos oms̄ qui indigēt assidua
eūone hūoris nigri. Et dix Mes. ꝙ gal'. inqt
accipe foliculor̄ scene lib. y. ꝛ submerge ip̄z i
cado musti albi ꝛ dimittat̄ p⁹ mēses sex. ꝛ p
pinat̄ cū aqua buglose omi die in ieiuno con
fert. n. manie ꝛ mł'ie mirabil'r ꝛ mūdificat sē
sus ꝛ mēoriā ꝛ gnāt gaudiū. Et si decoqua
tur scene in iure gallor̄ l' galinarū. aut carni
uz aut pisciū aut ouor̄ ꝯuēit sil'r. Et dixit
Mes. ait sabor rex medicor̄. Syrup⁹ ꝯferēs
manie ꝛ mł'ie ex adhustiōe col'e citrine. R. su
ci buglose domestice ꝛ siluris an. lib. y. succi
pomor̄ redolentiū lib. iy. foliculor̄ scene. ℥.
iiy. croci. ʒ. y. p̄iciat̄ scene in sucis p diez ꝛ
noctē p⁹ ꝯtritionez eius deinde bulliant ebuli
tione una aut duabus deinde coletur ꝛ cuz zu
chaˡ. lib. iy. fiat syrup⁹. Croc⁹ āt ponat̄ i pāno
i ei⁹ decoctōe dos. ℥. y. l' iy. cū aqua buglose
ꝛ qn̄z ap̄ nec̄itatez datur cū aqua casei. De
eūone āt p' uōituz dixit Mes. dixim⁹ in trib⁹
casibus uomitiua esse congrua. sed fiāt prius
cum leuioribus. sicut cum oximelle ꝛ aqua
calida aut cum oximelle ꝛ raffano aut raffano
nutrito cum ellboro nigro aut cum expressi
one raffani sil'r nutriti aut cū aqua decoctōis
mabrabumich. Dixit Serapio. si hūor est
terrestris grossus frūs munda stomacū cum
uomitu ꝛ moue ip̄m cū potu aque cal'e in qua
decocte sint anetuz ꝛ sal ꝛ calamītū fluuiale ꝛ
nux uomica ꝛ semen atriplicis ꝛ cācazed ꝛ se
men rafani. Et ciba illū in primis ex rafaº
decocto cū secaniabin fc̄o cū aceto squilitico
Et si adiuuat uirtus hn̄danti⁹ ponem⁹ el'm
in rafano ꝛ infundem⁹ in secaniabin. Dix.
Rasis primo ꝯtin̄tis. si p̄longat̄ h mor⁹. pro
uocet̄ sepe uōitus. Dix. A. in hac egitudie
uomit⁹ ē conferens admistra gº illū. Et p
prie si uideris in stomaco aliquid qđ in egri
tudine augmētū faciat. nisi i illo cui⁹ stōacus
ē debilis adhoc ut nō nimis debilitet̄. hūc. n.
in hac egritudine nūq̄z uomē facias neqz etiā
in mirachia ubi magis uideret̄ ꝯpetē uoitus.
Et tn̄ si in ea stomac⁹ ē debil' nō debes iducē
uōitū. Et dix. si n̄ ē egrituº. i. eger uehem̄
tis debilitatis l' nisi sit egrituº uehemtis de
bilitatis. s. effectiue. qz. s. sit inducēs uehemē
tē debilitatem. Uel nisi sit egrituº uehemtis
debilitatis ut qz sit in se ipsa debilis ualō le
uis n̄ inducēs nec̄itatē ad uomēdū saltē cū for
tib⁹. Et fortia uōitiua ēt p̄hibent̄ i debilita
te uirtutis. un̄ dix. A. si v̄tutis timueris ōbi
litatē aleuia ell'm. Et posuit. A. duo uōiti
ua. quorū unū ē decoctio calamīti ꝛ mitrastri
ꝛ semis Rafani. Et zᵐ ē expressio radicum
rafani in qb⁹ infux⁹ fuerit ell'us duobus die
bus ut trib⁹ l' plib⁹ ꝛ donec currat i rafanuz
v̄t⁹ ell'y ꝛ det̄ cū oximelle. cuius dosis sit se
cundum q̄ztitatez uirtutis. Et subdit Aui
cena cum antiquatur egritudo. admistra uōi
tum cum elleboro scilicet non infixo in ra

fano sed dato.in sba tñ cuz cautella quaz i.c°
elli diximꝰ eē attēdēdā Casꝰ āt Mes tres
in qbꝰ uōitiua ꝯgruūt dc̄i sunt supra i i° ca°.
Et subdit Mes.reddi post uōitū ad ꝯforta
tionē stomaci ut uiuificet in eo digō. De
eūone per cristeria dix A.fortasse erit euaº
utilis per cristere Et hoc māx qñ ñ posset
exhiberi medicie eūacuatie p supius. Cri
stere cōuēiēs.℞.cartami polipody scene an.
ʒ.i.anisi karui.amcos cimini scis fen̄ stica
dos an.ʒ.ʃ.epithi thimi tambre an.M.i.de
coquant ꝛ in colatura dissoluat yere logodiō
.ʒ.iʃ.olei camōilini ꝛ liliacei an.ʒ.ij.ꝛ salis
indi.ʒ.ij. De eūone uero p urinā dixit pau
lus.prouocet ei urina. Rasis primo conti
nētis.ꝓuocetur ei urina ꝛ sudor qꝛ multū ei
cōueniūt.hoc aūt fieri debet post bonā mino
rationez māe ꝛ oplōnū apertionē ꝛ māe sbti
liationē. Et debent elligi prouocantia urinā
que non sint excedētis caliditatis sed sint sic
in gradu scōo Dixit Aui.cuz antiquat eg
tudo ꝛ fecisti eūones uniuersales cum reitēa
tione ꝛ reiteratione ut bñ sit minorata mā tē
i mlia ꝓprietatis pueiendū ē ad eūonē ptīcu
larē a capite.administra g° tē masticatiōes ꝛ
gargarismata sup.ꝛ cappurgia.Et ex eis ma
xie que ōponūt hūorē mlicū a capite que eli
ge debes sūt ex eis q̄ dicta sunt in cura sode.

De intentiōe āt ad diuersiōez.dix Mes.
maxie in mlia cōitatis ꝓhibeāt uapores cor
rupti ꝓprie cū uentosis ꝛ ēplis rubificātibꝰ
sup loco a quo hēt originē ꝛ fortasse cū caute
rio ꝛ diuertant ꝛ attrahant hūores ꝛ uapo
res cum eis que attrahunt ad diuersuz ꝛ opo
situz sicut sunt cristeria ꝛ ꝓuocatō emoroida
ruz ꝛ medicinaꝝ ꝛ aptio saphene ꝛ uene poli
cis pedis sup.ꝛ omibꝰ alys diuersionuz mo
dis. De intentiōe uero ad alteratōez.Notāt
ꝙ ubi non est materia sola alteratio ad opōiᵐ
sufficit.Si ergo fuerit mala ꝯplo calia ꝛ sica
cura ē cū infriantibꝰ ꝛ hūectātibꝰ in quo cāu
dix ysaac.qñ melēcolicꝰ expgiscit cū timore
infria ꝛ hūecta ipm q̄zto magis poteris. Et
dix.Aui.si fuerit ex malitia complonis singla
ris.i.pure frigide aut p ꝛ sicce sufficiet tibi
ut admistres calefactionē cordis cum letificā
tibus ut dyamusco tyriaca ꝛ similibꝰ. Quan
uis tyriaca ꝛ huius. conueniant etiam in me
lancolia materiali cuiꝰ materia multum dimi
nuta est.Dixit Galienus de tiriaca ad cesarē.
tiriaca aduersatur melancolie expellens sui
materiā. Deinde dixit Auicena ꝛ cura ca
put cum hys que dicta sunt i capitulo stolidi
tatis scilicet cum calidis. Et hoc esset si fri
giditas esset sola.si autem cum siccitate misce
antur cum predictis humectantia. Si uero
mala complexio fuerit cum mā tunc ut iaz su
pradictuz ē.humectatio omi tempore fieri pꝫ
ꝛ debet etiaz cuz declinatiōe ad remissaz cali
ditatē si fuerit necessaria.ꝛ ꝯuenit hoc fieri ā
te eūonez ꝛ pꝰ. Cū uero p̄cesserit eūones ꝛ
mā multū fuerit dīnuta tunc restat duplex itē
tio.quarū una ē ād resoluenduz residuuz ma
terici de loco ubi contenta fuerit materia de
qua qūo debeat fieri iam supra patuit.ꝛ 2ᵃ ē
alteratio male discrasie si remanserit. Dix.
Ras.i dionibꝰ Cura fce ex adbustiōe sangui
nis in capite ē mltiplicatio effuxiōis aq̄ cale
in capite et facē caputpurgiū cū oleis fris.ꝛ
hūidis. Dix Mes.tradidit Gal.decoctōez
capituz edoꝝ et peduz iuuenū castratoꝝ cum
lacte nup mulso et butiro crudo ēe ēbrocam
mirabilē ad hūectanduz ea in qbus hūectatio
nē q̄rimus.ꝛ ē necesse ut in die qnquies ex ea
caput liniat ꝛ ēbrocet. Dix Alcāz.i. mulgea
tur sup cap̄ lac et oleū de cucurbita aut de la
etuca uel ō papauere cū oleo camomillino.Iu
uat eiz multū et hūectat cū tēpie. Dixit.A.
si colera nigra fuerit a caliditate elōgata.ut
qꝛ sit multū fria sic q̄ fca ē ex ꝯgelatōe fłatis
uel sit a calitate elongata qꝛ nō facta a calita
te adburēte.sꝫ sit cola nālis.uel sit a calitate
elongata.qꝛ nō sit cum ea in corpore ꝯmixta
alia egritudo cala.uel nō sit ipa accn̄s egritu
dinis calide.Uel si fuēit accn̄s eius iaz sub
lata ē ipa egritudo cala tūc iterest ut addas
.s.camomille meliloto et matricarie de qbus
dixerat alia calidiora.ut sticados folia lauri
calamētuz et silia cū hūectatiōe.i.cuz hūectan
tibus.Et nō cures.s.ō coꝝ calitate qꝛ resisti
tur sibi a friditate illiꝰ colere nigre .Et dixit
Aui.q̄ ex mlia ē accn̄s successiōe alicuiꝰ egri
tudis cale ut febris acute iflāmate uel frenes
cura ē facil ut cū ēbrocatiōibus remoueat.s.
eis quas dixerat in isto karabito .S.cunqꝫ
ergitudo finita fuēit. De tertio uero regie
qō ē ad ꝯfortationē cordis.dix Biserapion.
si cognoueris cordis ꝯplonē supcalefactam
detur ei pillule.s.ꝛ alia que exhibētur i recti
ficatōe complonis cordis calide.Et si ex fri
giditate det aur.i.de tyriaca cū aqᵃ buglosse
ul dyamuscus q mltuz laudat cū aqᵃ citrarie
uel ozimo latoꝝ folioꝝ. Dixerūt.n.Filius
Mes.et Ysaac.ꝙ bassilicon gariofi.hba et se
mē eiꝰ iuuamētuz ē illis in quoꝝ corporibus
generat mlia.xiloal.ꝯfortat cerebrū ꝛ sensus
et xiloal.magnū et flos mellisse et semē eiꝰ cō
fortat cor et cerebrū. Et ozimū et ꝓprie se
mē eiꝰ et origanū cū ex eo dātur.ʒ.iii.cū mul
sa multuz ualet mlicis .Et spodiū ꝯuenit mlie
et timori.Et folia bbene bibita cuz uino ua
liditatē prestāt.Et folia matricarie cū adhuc
nō floret sikꝫ faciūt. Mes.Filiꝰ Gecir.di
xit modū ellij letificātis et generātis gaudiū
et reuiuiscere facientis.et ponit ēt a Rasi.
in dionibꝰ .℞.rosꝫ.ʒ.iii. cipperi.ʒ.ii.ʃ.gar.
masticis ligni al.spice asari an.ʒ.i.ʃ.cinamo
mi croci melisse alfelēgenusch. margaritaruz
folii idi macis cardamomi.beil.nucismus cor
ticum citri galiemus.zedoar.doronici ozimi
maioris an.ʒ.i.musci.ʒ.unius q̄rtaz ꝯfice cū
melle ēblicoꝝ aut cū melle belericoꝝ qō sit q̈
druplū speꝝ.sumat sic trifera et ē magis cō
ueniēs i yeme.Bertramꝰ.cllꝫ ad itellectū tio
rez et cogitatiōez et oia accidētia mlie.℞.fo
lioꝝ mellisse citrarie gar.masticis croci cina
momi nucismus.been.al.et rub.buglosse bora
ginis ligni.al.an.ptez.i.musci ptis unius de
cimā.terre et criba.Et sume kebulos.xxx.
numero et ēblicos.xx.et coq̄ eos in lib.iii.
aque usqꝫ ad lib i.cola et colaturaz coque cū
melle igne tēpato et spuma ipm et bulliat do

nec aqua deficiat et cũ ipo melle ꝯfice spẽs supra dictas ita ꝙ mel sit triplum ad spẽs.
Serar. sup 9° Al. ℞. margaritaꝝ. ʒ. i. iacintoꝝ zaffiroꝝ smaragd. doronici corali albi ⁊ rub. ℈. i. floꝝ cinamomi macis galange nucis mus. zuchari albi an. ʒ. ß. gar piperis lõgi cubube lignial. storacis calamite semis basiliconis an. ℈. ß. croci. ʒ. ß. musci ambre an. grana 6. corticũ citri condite. ℥. ß. ligni. rase. ℈. ii. Candi carniũ pussul' pinguiũ an ℥. i. conserue boragis cõserue buglosse an. ℥. iiii. suci pomorum dulciũ depurati. ℥. ii. aque ros muscate. ℥. i. pãnis zuchari albi lib. i. et fiat ell'z. Amplius ꝓ hoc regie adiplendo recurrendũ est ad ea que tradent' in curatione cordis. De ĩtentiõe ad correctionẽ accidẽtiũ dixit Ser. si accñt eis uigilie admistram⁹ ẽbrocas dcãs in cap°. manie et facim⁹ eis ẽbrocas ex pedibus capraꝝ et capitib⁹ eaꝝ et mulgemus sup capita eoꝝ lac semp. De cura, aũt p istrumtuz cirugicũ ẽ ut sequamur ĩ hoc qd dcm ẽ in ꝓcedẽtib⁹ capl'is. Dixit Sor. ultio. cũ oĩa ꝯ fecerint radat' caput ⁊ scindat' ĩ crucez et cauterizet' multociẽs qz ꝓculdubio fac ad futurã exalationẽ. uidi eiz ml'icũ a fortuna fuisse uulneratũ ĩ capite ⁊ crañũ fractũ. Et q̃zdiu uuln⁹ fuit aptũ tãdiu fuit optie curat⁹. Et q̃zdiu uuln⁹ fuit clausũ redyt ml'ia. Et puto ꝙ si uuln⁹ stetisset aptũ diu qd ipe fuisset remediat⁹. Et ẽ hec cura generalis ml'ie. Cura ꝟo spãlis diuersificata fz mbra a qb⁹ hz originẽ ẽ. Nã cura ml'ie ꝓpetatis seu cẽbral' ẽ eadẽ cũ cura generali dcã ꝯuenit tñ ei admistr° localiũ pl⁹ coꝝ maxie q̃ fiunt ad cap. Cura ꝟo ml'ie cõitatis ĩ generali ẽ duplex ĩtẽtio. quaꝝ una respicit cẽbꝝ et iplet' cũ ꝯfortatiõe ei⁹ ne recipiat ⁊ ẽt alteratõe ei⁹ qd ĩpressũz foret. Dixit. A. infria capud et huecta ipm ⁊ ꝯforta ut ñ recipiat qd ꝓuenit ad ipm ab alys. Et z^a^ est retificare mãdãs siue corp⁹ to^m^ fuẽ t siue aliqd ꝑticl'are mẽbꝝ. Dixit Aaron. Cõfortet' capud ut possit resistẽ fumis ascẽdẽtib⁹. Et dix ĩsufflent' narib⁹ eoꝝ aroãtica ꝯfortãtia capd. Sz Raſ. corrigẽs dictũ Aaron. dix. dico ꝙ ꝯfortatio capitis ẽ necessaria. ſz eius calefactio ñ ẽ utilis qz attrahit. Et sic innuit ꝙ i^a^ aromatica ꝯfortãtia ñ sint eleuata ĩ g̃du cal'itatis. De cura ml'ie cõitatis toti⁹. dix Raſ. in diuisiõib⁹. Cura ei⁹ ẽ fl'oia uene medie. Et sol'o cũ decoctiõe epithi una uice post aliã et dilatari p⁹ in cibo bono. Et potare uinũ albũ subtile clarũ cũ aqua pl'i^a^. Cura ꝟo epice. dixit Raſ. p° ꝯtinẽtis ẽ infriare epar. ut ñ ml'tiplicet' hũor ml'ic⁹ in eo. Et hoc si fuerit cã generatiõis eius cal'iditas qd ẽ uepl'm. Sz si cã eius eẽt fritas tũc oz ut calefiat. Et subdit Raſ. Si nõ poterit p h° ꝓhiberi generatio eius dz purgari hũoꝝ ml'icus p inferiorez regionẽ laxando ꝓus uẽtrẽ cũ laxatiuis. s. potabilib⁹ deiñ cũ el'ctys eũantibus ml'iaz ad modũ medicine ꝯfecte cũ mirob. et epithimo Nã eũat ml'iaz. ⁊ ꝯfortat os stõaci. Dixit. A. ml'totiens iuuat hñtes ml'iaz mirachiaz intelligens ꝓprie de epatica ut administrẽtur res infriantes. Quidam tñ reducunt hoc dcm pnr ad mirachialem ut administrentur in eares infriantes suplet ⁊ humectãtes. Naz non iuuant p se inq̃ztuz sunt frigide. Et si iuuamẽtuz inuẽit' a frigido solo nõ ẽ illud iuuamẽtuz uerũ abscindens egritudinẽ sz est mendosum qz per accñs iuuare põt ad temp⁹ ĩ mobilitã° uapores ⁊ ꝓhibendo ipsoꝝ eleuatiõnẽ ad caput ⁊ etiã ꝓhibendo ipsoꝝ ⁊ uentositatis generationem. Sed postea mã uaporabil' per frm ingrossata. dixit Auicena reddit' ꝯterior ĩnuẽs ex hoc non eẽ eis puris utendũ. Dñt tñ ꝙ res fric mãx. si ꝯiũcte fuerit hũitati iuuãt hoc mõ. inq̃ztũ non gñãtur ex eis col'a nigra quare non multiplicat'. Et ex hoc fiducia hẽtur ꝙ nã dñabit' ei que cõphensa ẽ prius ⁊ rectificabit eã. Cura ml'ie cordial' ẽ rectificare ꝯpl'onẽ cordis cal'az que est ut pl'm cũ cordialib⁹ infriantibus notis. Et si fuerit frigida tunc rectificet' cũ calefacientib⁹ ut dyamargariton ⁊ sil'ibus Cura uero stomatice dixit Mal'. uõitu purgetur ⁊ p⁹ uõitũ qescat aliquib⁹ dieb⁹. Et ipa quidẽ curat' ꝓprie cũ rectificatõe digõis ⁊ confortatõe ei⁹ ne recipiat a splene. Dix. Raſ primo ꝯtinẽtis. ꝯforta os stõaci q̃lib3 dic cũ absinthio ⁊ thure ⁊ utatur in hora quietis. s. a medicis solutis electuarys extenuãtib⁹ uẽtositatẽ. Et ꝯfortãtib⁹ os stomaci. dixit Aaron utatur dyatrion ⁊ bibat uinũ bonũ aromaticũ saporosuz. ⁊ h ad confortand digõnẽ. Et dixit. si stomacũ habuẽit fortẽ purget' siml' ⁊ semel. sed si debilez paulatiz ⁊ sepe detur syrup⁹ acetosus qz mundificat stomacũ ⁊ cristerizet' si erit nece cum cristeribus lenib⁹. Rasis in diõnib⁹ dẽt' el'tatempata sicut de xiloal'. ⁊ dyacitoniten ñ solutiuũ ⁊ hoc ad confortandũ ne recipiat. Cura splenetice. dix. al. incipiendũ ẽ cura a fl'oia basilice sinistre man⁹ quia magis respicit splenẽ. Dixit Rasis in diõnib⁹ sũmat. ʒ. iy. epithimi cũ. ℥. i. sirupi accetosi sel' in ebdomoda deinde dent' medicine que esicant. i. attenuãt splenẽ. Cura uero mirachial' ei⁹ ꝓprie que est ex ãpate dix. A. si fuerit cõiũcta cal'itati ⁊ ĩueniũt' uẽtositates ⁊ rugit⁹ qz ãpa cal'm mirach in quocũqz loco ꝑtiũ mirach fuerit uentosat mã ml'icã tunc quatuor ĩsurgunt intentioẽs quarum prima est ad ipm apostema afferẽdo ad ipm que dicta sunt in ca° eius decimatertia terty z^a^ ẽ ad cõfortationẽ capitis cum oleis huẽctãtib⁹ et ꝯfortãtib⁹. 3ª est ad diuertẽdũ Dix. Auic. administra uẽtosas cũ scarificatione ⁊ appone eas naticis ⁊ alys ꝑtib⁹ iferiorib⁹ ⁊ postea ĩ ypocũdrys ⁊ mirach ⁊ maxie sup splene Et pone super mirach ⁊ sup splenẽ ẽpl'm de sinapi ut ñ mittat splen ad cerebrum mãz. Et i^a^ cura ꝑt fieri sup quocũqz aliorũ mbroꝝ mãdãtiũ. Et 4ª ĩtẽtio ẽ ad rectificatõez epatis ne ml'tiplicet mãz ⁊ ne adhurat sua cal'itate Dix. A. ñ calefacias ĩ hac dispõne epar. y° attenet tibi ut infrides ipm. cum ĩueneris ipz cal'm adhurẽs sanguinez. Si ꝟo ml'ia mirachial' fuerit ꝯiũcta fritati. tc cura ei⁹ ẽ fm qnqz ĩtẽtiões. p^m^ ẽ ad ipz ãpa frigidũ. ꝓut dr in. c° ãpatis stomaci frigidi. Et z^a^ ẽ ad rectificãdũ mbra mirachialia. Dix. A. ẽbroca stõacũ cũ reb⁹ cal'is. s. cũ qbus sint ꝑmixta ꝯfortẽtia ipm. Et ẽpl'a ipm simil'r. s.

p⁹ embrocationē. q2 tē magis ĩprimet ⁊ retie
ēpl'm tp̄e longo. s. reiterēdo ip3 p plr̄es dies
l' tp̄e lōgo q2 p multas horas ut 8 ul'. 10. dei[illegible]
cū remoueris ip3 pone uētosas sup ip̄m ad at
trahendū cal'itatē ⁊ resoluendū uentositatem
Et sup stomacū sit. s. apponat' cotū infuxū in
aqua cal'a ⁊ oleo aut lana carminata ul' spon
gia loco coti. ⁊ hoc p⁹ ammotionē uentose ad
sedandū dolorē3 si affuerit. Et o3 in mira
chia pl'3 ut rectificet' epar ne ex eo gnēt' col'a
nigra. Et dixit. A. si fuerit mirach frie ꝯpl'o
nis inf'latis. Et non fuerit ibi apa neq3 in
flatio dabis ei ad potandū aquā decoctiōis
absinthy ⁊ sucū eius qm̄ ut d2 primo ꝯtinētis
usus absinthy multū est utilis. Et admini
stra semen agni casti ⁊ rute ⁊ radicē lily ⁊ ar
temisie q2 rectificāt mēbra mirachialia. alte
rant mala3 ꝯpl'one3 frigidā. subtiliant mā3 ⁊
resoluūt uentositatē. 3ª intentio ē ad diuer
tendū ⁊ ꝓhibendū mā3 ad caput ascendē ⁊ ua
pores ⁊ confortandū cerebrū. Dixit Aui.
ꝯuenit usus empl'i de sinapi sup mirach ⁊ sup
illud quod ē inter duas spatulas. Et ut ponā
tur sup ip̄m uentose absq3 scarificatōe nisi il
lic sit apa aut dolor ꝓhibēs. qm̄ si cēt i prin°
apatis ⁊ fluxu materieꝝ. tē. n. uētose ñ d̄bēt
apponi. 4ª intentio ē ad dispgendū uen
tositate3. Dixit Aui. multotiens est neciu3
ad potandu3 detur semen apii ciminū ⁊ anisū
⁊ similia. Et quīta intentio ē ad cūandum
⁊ p̄cipue uōitu. Et dixit Aui. ꝙ multotiēs
indiget mirachial' antiqua uomitu cu3 ell'o al
bo ⁊ hoc ad eradicandū. Dixit primo con
tinētis si dolor fuerit in ypocūdrys calefiant
loca ⁊ aspergant'. i. ēbrocent' cu3 decoctiōe
rute aneti absinthy m̄tastri ⁊ pētafilonis uel
agni casti ⁊ baccarū lauri. faciūt. n. dolorē qe
scere ⁊ remouēt inflationē. Et meli⁹ ē em
pl'm factū cū radice lily ciperi ⁊ arboris ma
rien ⁊ dimittat' in ipis lōgo tp̄e. Et dix
ꝙ qñ apponūtur hec medicie d3 patiēs habē
famē q2 debēt pōi i ieiunio ⁊ d̄bēt appōi sup
loca. s. mirach uētose cū igne Et dix Ras.
si fuerit i loco dolor aut apa cal'm fricet' loc⁹
⁊ curet' cū seie sinapis ⁊ ponant' iter spatulas
⁊ supra uētrē. s. i pub⁹ mirach ēpl'a fortia ru
bificantia ⁊ dissoluētia. Dix. gal'. ⁊ pōit p°
ꝯtinētis pl's accit i ml'icis p⁹ purgatōes eorū
spasm⁹. s. sic⁹ q̄3 accīt i alys hōib⁹ ⁊ h̄ pp dñi
u3 siccitatis eorū. Et dixit ad curā eius i
tromittant' in aqua3 cal'a3 ⁊ sedeāt in ea ⁊ bi
bant ex ea. Et det' eis ad comedēdū uppa ui
ni liphati ⁊ det' ad bibēdū rob agreste cū aq̄
fria. Et aqua fria recēs ꝓdest eis ml'tū 1° tp̄e
Et p⁹ h̄ d3 dormire. Et post expgefactōe3
itret balneū tepidū ⁊ ꝯmedat in eius exitu.
Dixit. A. Cū alicui ml'ico p⁹ sol'onē uētris
aut aliā eūonē accit spasm⁹ tē ipse ē dignior
illa s. cura p hūectātia q̄3 aly pp sicitatē ipoꝝ
q2 o3 ꝙ isti hūectēt' ⁊ sedeāt in aqª tepida.
Et cibent' pane infuxo in iuleb cū pauco ui°
⁊ detur eis in potu aqua mista. s. cū iulep uel
pauco uino. deinde dormiāt ⁊ p⁹ sōpnū balne
ent'. Deinde cibent' 2ª uice cu3 egrediunt' a
balneo. Et in sūma regendi sunt regimine
spasmi sicci. Dixit Paulus utantur de

sero hora eūdi dormitum parū aceti et utan
tur multociēs eo in suis salsamētis et melius
qđ possit poni in ea ē sqlla poliū montanū. et
aristol'. Et Rufus dixit. d3 sorbē de aceto añ
sompnū et uti eo in salsamētis et ex hoc iuua
bitur eoꝝ digō et maxīe qñ acetu3 erit sqlli
ticū. S3 nos timem⁹ in eo malitiā squille pp
suā resol'onē et desiccatiōe3. et ēt malitiam a
ceti. Auget eīm ml'iam ut tradit Ypo. 5° re
g'mis acutoꝝ. Nisi sit fiducia ꝙ mā sit ge
nerata ex colera adbusta. qm̄ acetum ē tūc iu
uatiuu3. et plus alys reb⁹. qm̄ mā ē calida su
pie et grossa et acetu3 infridat et subtiliat et
p̄cipue squilliticu3 et oximel fc̄m cū eo. Aut
p̄cipue acetū in quo ponit' poliū aut aristol'.
aut alie medicie subtiliatiue. Et qñ3 ēt iuuat
acetu3 qñ egritudo fit cum cōitate splenis et
mā ē in ipo splene. Et tūc acetū d3 misceri cū
medicis spleneticis. Dix Gal'. et ponit' p°
ꝯtinētis. qescāt a medicis tēporib⁹ excedētis
nāe. Et Rufus dixit dittatur cura p aliqđ tē
pus et postea reuertat' ad curā q2 possibile est
eos liberari a morbo tēpore quo dimittūt cu
rā3. Et usus mediciaꝝ debilitat ṽtute3.

Capl'm. 8m. de cututub.

Cututub ē spēs ml'ie. et est dēa sic ad siltudi
ne3 cuiusdā bestiole exñtis in sup
ficie aque que sup mouet' diuersis
motib⁹ sine ordine. et quacūq3 hora accit ei
aliqd fugit ab eo. deiñ iterꝝ appet. Et ista be
stiola d2 arab. cututub. Dixit Gull's. hoc aial
apud uulgares nostros uocat' guardapisces et
pl'm iuenit' in aqs stātibus et apud nos uocat'
caprio aque. uel d2 cututub a q̄dā alia bestio
la q̄ d2 musculus ex sabal. i. demone q̄ q̄i non
gescit dēa ēt arab. cututub. uel d2 sic a quada3
spe uulpis q̄ d2 arab. almaru q̄ ē ualde mobi
lis. Na3 sic ista aialia sunt mobilia ml'tu3 et
diuersis et iordinatis motib⁹ ita patiēs hāc
spē3 ml'ie mouetur. Dicit' ēt cututub ut dicit
Bica. hui⁹ capl'i in Aui. color sanguis putre
facti in facie q in q̄3 pl'imis patiētiū ea3 appz
Hāc spē3 ml'ie uocat Ras. p° ꝯtinētis deusu
es. i. birsen ml'icū. Nō q2 sit apa sed q2 in ea
timet' de aduentu apatis ml'ici in cerebro pp
prauitatē mē eius. Inuenit' ēt p° ꝯtinētis uo
cari corrub puto corruppte. Est aūt cututub
ml'ia siue mala extiatio q̄ facit dixit Auic. ut
hō diligat fugere ab hōib⁹ uiuis et cupiat ap
propinquare mortuis ⁊ sepultis cū malitia for
matiōis. i. ymaginatiōis repēte ei aduenientis
qua. s. app̄hendit esse ex qđ nō est. uel appre
hendit qđ non debet apprehendere. Et cau
sa huius spēi ml'ie. dixit Aui. est col'a adbu
sta et ml'ia. s. naturalis adbusta que in adbu
stione hunc determinatu3 modu3 malitie acq
siuit. uel melius cā eius est colera adbusta et
ml'ia. nālis nō adbusta. s. ꝑmixte ad inuice3 ⁊
in ꝑmixtiōe talē determinatu3 modum mali
tie acquisiuit. Rasis p° ꝯtinētis. hic mor
bus est in capite. s. p ꝓprietate3 quia nō est
de spēbus cōitatis. Signa eius dixit Iu
deus patiētes cututub incedūt de nocte tāq̄3

canes ⁊ coꝝ facies sunt crocee. ꝑꝑ uigilias re solnētes et cōtinue desiccātur ⁊ cōtinue siciūt et hoc accit eis. ꝑꝑ laborē. Et dixit Rab. p° ꝯtinētis. patientes cutubut incedūt amentes p sepulturas mortuoꝝ et eoꝝ facies appꝫ imutata et uisus debilis et oculi sicci et ꝯcaui et nō lacrimātur et coꝝ lingua ē sicca et apꝑent in ea pustule. Et totū corpus ē duꝝ siccuꝫ et multuꝫ siciūt et mesti iacent sup eoꝝ faciē. Et uidet̄ sup coꝝ facie ⁊ dorso al'. tibys q̄dam manerics pulueris. Et morsus canis. Et hoc accit ex malitia et ābulant de nocte tā q̄ꝫ lupi. Dixit Aui. ē ꝓcessio hn̄tis caꝫ nocturna ꝑꝑ malitiā extimatōis qua iudicat ab oībus hoibus uiuis esse fugiēduꝫ. Et ideo ē eius occultatio et egressio. s. a cōsortio uiuoruꝫ diurna ita ꝙ de nocte ābulat. et de die latitat. Et totū istud facit diligendo solitudinē et elongatiōeꝫ ab oibus uiuis hoibus. Et nō q̄escit in loco suo una hora. ymo nō cessat discurrere et ābulare incessiōe diuersa ignorās quo uadat cauēdo ab oibus. ymo q̄n̄ꝫ nō sibi cauet ab eis negligēs penit⁹ illud. s. indiuidū qd̄ occurrit. Et hoc accit qn̄ spēs eius n̄ imp̄ssit in eum. Est eīm q̄n̄ꝫ paꝝ discernēs illud qd̄ uidꝫ et qd̄ ē ei p̄n̄s. Et cā ingetatōis eius est error ꝯsily et iudicy. Et dixit Auic. ipe est in ultīo q̄etis et solitudinis. s. q̄n̄ꝫ. Et q̄n̄ꝫ mouet̄ omni hora ut patuit. qn̄ g° q̄escit ut de die ē in ultīo q̄etis. uel ē in ultīo q̄etis. s. animi q̄z ē in ultimo māsuetudis q̄z cū h° ꝙ est sic mobilis nō est furiosus neqꝫ audax Et magis q̄rit solitudinē oibus alys m'licis. Et est in ultimo q̄rimonie quia de omnibus tristatur et cōqueritur. Et est in ultimo cautele non ab ingenio. sed est talis apparenter. Apparet eīm cautelosus quia cauet sibi ab omnibus. Dixit Auicena Color faciei eius est citrinus et lingua est sicca unde est siciens.

Et super crura ipsius sunt ulcera que nō consolidantur quia mā m'lica in eis est corrupta. Et ipi mouēt multū pedes unde ipa mā trahitur ad inferiora. precipue quia est ei omnis hora offendens. Et occurrit pedib⁹ ipius et cruribus aliquid ut lapis uel frustrū ligni. aut sil'r offendens aut mordet ipm canis q̄z est cā ut effundat̄ multitudo mē corrupte ad crura ipius q̄re fiunt in eis ulcera q̄ q̄n̄ꝫ manēt ꝭm dispōneꝫ suā et ꝭm dispōneꝫ suaruꝫ causarum et nō ꝯsolidantur Et dixit Aui. fit eis uisus siccus idest aspectus siccus uel uisus siccus idest obscurus. neqꝫ lacrimant̄ oculi eius. et ipius oculi sunt debiles et submersi et totum hoc est ꝓpter siccitateꝫ suorū oculoruꝫ. Dixit Azarauius cututub euenit in mense february. Et Aui. dixit hec spēs plurimum est euenīēs in februario. quia propter suaꝫ malitiaꝫ accellerat mouere et nō expectat ad uer uel hoc est ex aliqua proprietate ꝑticulari. Dixit Gulielmus manifestatur hec egritudo secūdum plurimū februario et martio. Cura cututub dicunt quidaꝫ ꝙ est cura composita ex cura malēcolie et cura manie. Et complet̄ dicta potiōe ⁊ cirugia. De dieta dixit Iude⁹ debēt ꝯmedē cibos bonos h̄ūidos facil' digōis. ⁊ potēt ptisanā. Dix. A. regat̄ cibis laudabilib⁹ supradictis sup. ⁊ potibus. Et dixit Iudeus sedeāt in aqua dulci ⁊ supaspergāt capiti hūectātia ⁊ ꝓuocātia sōpnū. Et dixit. A. regat̄ cū balneis ⁊ igenict̄ ut dormiat ut tēꝑetur eius ꝯpl'o ꝯplemētū nāqꝫ cure ē dormitio pl'ima. Et dixit Iudeus. si ꝓlonget̄ ꝑmixtio ⁊ n̄ ꝯuenit ei aliqua cura ligent̄ coꝝ brachia sil'r ⁊ v̄berentur fortib⁹ uerberib⁹ ⁊ ꝑcutiant̄ cū uolis manuꝫ in facie ⁊ capite ⁊ si nō sufficit semel facē hoc renouent̄ v̄bera q̄z multū cōuenit huic morbo. Dix. A. cū in ipa n̄ ꝯuēit medicia nec curatio p dietā flagilet̄ ⁊ ꝑcutiat̄ caput eius ⁊ facies eius alapis ⁊ fiat ut dolorē sentiat ut rectificet̄ ei⁹ extimatio. De cura ꝑ potionē. De intētione ad eūonē dixit Iude⁹. isti sunt eūandi usqꝫ ad sincopi Dixit Rab si pati poterit. Et dixit. fl'oia fiat ⁊ multū sāguis extrahat̄. ⁊ hoc in prin°. Et sil'r dix azaraui⁹. ⁊. A. quoqꝫ dixit. oꝫ ut fl'oia eius adh̄ ꝑueniat ut p'm sanguis egrediat̄ ⁊ malfatiōi ꝓpiqu⁹ fiat. Nā in tali fl'oia m'tꝫ de mā mala eūatur. Unde ꝓhibet̄ apa in cerebro fieri. d̄ cuius euentu timor exit ꝑꝑ prauitateꝫ māe ut supra iam dictū est. Et hoc ueritateꝫ habꝫ si fuerit in corpore sanguis mult⁹ cui illa mā praua multuꝫ sit ꝑmixta. Si āt n̄ n̄ fiat fl'oia sic copiosa. Et q̄ꝫuis azaraui⁹ dixerit ꝙ fiat de cephalica ⁊ bn̄ dixerit q̄z ista egritudo ē per proprietatē in cerebro. tu tn̄ considera de uena eligenda ꝭm can̄ gnāles supra de fl'oia positos. Dixit Iudeus. si nece ē purgetur. s. post fl'oiaꝫ. Et ad purgandū dixit Rasis detur ei aqua casei p tres dies. Et post mundificet̄ corpus bis uel ter cū yeris magnis ut cum yera fca cum pulpa cologn. Dixit. A. det̄ ei ad potandū aqua casei trib⁹ diebus ad p̄panduꝫ māꝫ ⁊ uias expulsioni. Et bonū est post dare de 4° in 4^m diē aquā casei cū epithimo ad eūacuandū post aquā lactis purā. ⁊ post illud dixit. A. eūet̄ humor cū yera archigenis. uerūtn̄ ad yeras magnas exhibēdum debet īterpōi magnū spatiū. De intētiōe uero alteratiōis. Dixit. A. corpus ei⁹ ualde hūectetur ēbrocando cuꝫ infriātib⁹ ⁊ nō aggregetur calefactio illarū medicinarū que necessarie sunt motibus exercitatis. i. eis qui mouent̄ multuꝫ ⁊ exercitant̄. in quoꝝ hūectationibus debent permisceri aliqua calida sed h̄ permixtio non debet fieri in istis q̄ꝫnis moueant̄ multis motibus. Uerūtn̄ dixit Aui. necessariuꝫ est ut calefiat cor eius cum eo qd̄ ipsum confortet. suple preter ꝙ multuꝫ calefaciat quoniam quamuis in humectādo alia mēbra non debeat fieri aggregatio calidoruꝫ cū humectantibus ⁊ infrigidantibus. in corde tamen hec permixtio est necessaria propter canonem generaleꝫ obseruanduꝫ in curatione cordis quo cauetur ꝙ infrigidantia non debent expoliari a permixtione calidorum cordialiuꝫ ut conseruent caliditateꝫ innatam cordis clarificent spiritum ⁊ dilatent animaꝫ.

Et dixit Auicena. post euacuationē. scilicꝫ per fl'oiam ⁊ fluxum uentris materia multum minorata ⁊ post hūectationē ꝯfortetur cor cū tyriaca q̄z rōnē tiriacitatis sue remouet ma

siciam a materia. ⁊ ꝯsumit reliquias eius ⁊ ꝯ
fortat membra. Uerumtn̄ exhibe eā cum
remittentibus calefactionē ⁊ esiccationē eiꝰ
si fuerit oportunum. ut cum aqua buglosse ⁊
similibus ymmo non cesses propter usū eiꝰ
a regie hūectādi. uel exhibe ea que cursu eiꝰ
procedūt. Dixit Raſ. primo cōtinentis exhi
beatur ei tyriaca uiperaꝝ ⁊ oīa q̄ curāt mlīā
.s. curōne tyriace. Et maxie ꝯferrēt medica
mīa tyriacalia si ōcliarēt ad fritatē. De ciru
gia. dix Judeus cauterizetur lincefac. idest i
fontanela capitis. Dixit Auicena Cauteri
zetur sincipud eius quoniam sanatur scilicet
quandoqꝫ per ipsum. Et si redeat egritudo
ut quia periodicet uel recidiuet. reuertaris
ad curam. Et in ista cura suple alia que di
cta sunt in capitulo mlīe ꝓprietatis. Dixit tn̄
Rap. ut primo ponitur continētis. Jmpossibi
le est. i. ualde difficile est. ꝙ ꝯualescāt ex hoc
morbo. s. patientes ꝑꝑ praua accidentia que
comitantur ipsum

Caplm nonū de ylischi siue hereos.

Lischi sic ōr apud arabes, ⁊ ē eiꝰ expositō amor. ōr aūt grece hereos siue passio he
rotica. i. diuina. qꝛ qdā putauerūt
a deo fieri hāc passionē ut dicit Gal. sup p°.
ꝓnosticoꝝ ꝯmēto. 5°. uel ōr sic. qꝛ isti patien
tes stāt abstracti ab oibꝰ alys cogitationibus
sicut ꝯtēplatores diuinoꝝ. Dix Uiaticus
uocatur ista passio amor. que ēt ōr hereos.

Et dix Ger. dicitur hereos. quia hereos
siue heri dicuntur uiri nobiles. qui propter
diuicias ⁊ uite moliciem tali potius laborāt
passione. Dixit Uiat. hereos est morbus
cerebri ꝯtinuꝰ. i. assiduꝰ. ē aūt magnum deside
rium cum multa ꝯcupia et affectione cogitatō
nis. Unde quidam philosophi dixerūt ꝙ
hereos est nomen magne dilectionis designa
tiuum. Sicut autem fidelitas est dilectōis
ultimitas. unde fidelis diligens dicitur ille
qui itime diligit aliquē cui omia sua secreta
reuelat. Et si qua ab eo sibi reuelata fuerint
celat. ita hereos ē delectiōis quedā extremi
tas qꝛ ⁊ si cū alys delectet. tamen cū illo uel
illa potissime ⁊ extreme. Dixit Aui. h̄ egri
tudo ē solicitudo malēcolica. i. est passio mlī
ca cū solicitudie. Et si aliquando reperiatur
ꝙ ista egritudo sit passio colerica intelligit
idest de materia trahente ad naturam colere
ad quā omnis materia adhusta trahit licet
una plus ⁊ alia minus. Et subdit Auic. est
silis mlīe in qua iam induxit sibi incitatōes
cogitatiōis sue super pulcritudinē quarūdā
figurarū ⁊ formarū que insunt ei i aīa. de
inde adiuuat ad illud. s. ad incitationē cogita
tionis. ymo ⁊ ad augmentū eius desiderium
idest appetitus consequendi illam formā ⁊
non assequitur illam ⁊ cum non assequitur ue
hementius exardescit. Res enim per se no
ta uel per aliū cognita uel ex alteriꝰ sensu cō
prehensione placita ⁊ desiderata tamen pro
hibita. cum haberi non poterit. hūdi cā desiō
riū āplius excrescit. Neqꝫ cōcupiscētie amor

sedat nisi habitiōe rei sitite. Nā sic cibꝰ
desiderātur appetitu qui nisi aīali ꝓpinetur
āplius in hūdo illū anxiat. ⁊ sic nisi sensua
litati corporis incitāti p calorē mēbroꝝ ad
appetitū necessary nutrimēti exhibitiōe satis
fiat p eundē calorē mēbra dissoluēdo depasci
tur et sic ꝯsumēdo ducit ad iteritū. silr cum
ꝟtus aīalis ymaginatie ad appetitū ad aliqd
delectabile ymaginādū pꝰ spūm mouetur. cum
res q̄ ꝯcupiscit haberi nō pōt ut desideriū cō
pleat ad mouēdū spūm āplius incitat quo
motu intercluso sic spūs calefit et subtiliat ut
sue motōis ipetu cerebri sba adhurat uel sua
subtilis hūiditas penitus auriat. Et ꝑꝑ h̄
exicatōe cerebri nō modica mlti amantes fre
quēter cū desiderata uoluētes ea habere neq̄
unt solicita et sedula cogitatiōe maniaci l' mlī
ci et aliī ethici efficiūtur. Nitimur. n. inuetita
semp cupimusqꝫ negata. Sic igit ylischi.
dixit. A. ē egritudo quā acqrit aliqs ꝑꝑ amo
rē. s. alicuiꝰ mulieris ut Aui. dixit in Rica.
huiꝰ capli. Dixit Gordo. Amor q hereos
ōr ē solicitudo mlīca ꝑꝑ amorē mulieris. Et
Gerar. addit ꝓncipalr ꝑꝑ actum coytus exer
cendū. Et subdit Gordo. ꝙ ista passio pulcre
rime pōt diffiniri seu describi sic. Amor est
mētis insania qua amens uagat p isania cere
bris doloribus pmiscēs gaudia. Causa hu
ius passiōis dixit Uiaticus aliqn̄ ē nimia nē
necessitas in mlta supfluitate hūoꝝ expellēda
Et h̄ nō dicit uere amor. quia nō ē nisi ad ex
pellendas supfluitates. Unde Rufus inquit
Coytus iuuare uidet qbus colera nigra et ma
nia dn̄atur. Et reddit eis inde sensus. Et mo
lestatio hereos tollit. ēt si nō cū dilectis utat
Aliqn̄ aūt hereos. s. ueri amoris cā ē pulcra
formositas ꝯsiderata. ꝑꝑ quā. s. in simili for
ma ꝯspiciat q̄ insanit aīa in ea adipiscēda.

Dixit Ger. sup Uiatico. q̄ sit cā huiꝰ passio
nis. et q̄ ꝟtutes ipediāt difficile ē uidē. Cā
eiū huius passiōis ē error ꝟtutis extiatiue q̄
iducit p intētiōes sensatas ad apprehēdenda
accīa nō sensata. q̄ forte nō sunt in ꝑsona dile
cta. ut credat aliquā esse nobiliorē et meliorē
et magis appetendā oibus alys. qd̄ ideo ē cū
aliqd̄ sensatum aliqn̄ occurrit ualde gratum
et acceptabile. unde extimat reliqua sensata
esse silīa. unde et si qua sunt sensata nō cōue
niētia in ea occultātur a sensatis illis in iten
tiōibus aīe uehemēter defixis. Extimatiā
igit q̄ ē melior iudex et nobilior inter appre
hēsiuas ex ꝑte aīe sensibilis ipat ymaginatie
ut defixū hēat iuitū de tali. ꝑsona ⁊ ymagi
natia ipat ꝯcupiscibili. unde cōcupiscibilis hꝰ
solū ꝯcupiscit. Sic eīn ꝯcupiscibilis yma
ginatiue obedit ita ymaginatiua extimatie ad
cuiꝰ iperiū cetere inclinātur ad personā quā
extiatiua extimat. uel iudicat eē ꝯueniētē lꝫ
nō sit. Et dixit Ger. ymagiatiua ꝟtus figit
circa illud ꝑꝑ malā ꝯplōnē frigidā ⁊ siccā q̄
ē in suo organo. qꝛ ad mediā ꝯcauitatē cere
bri ubi uiget extiatiua trahūtur spūs et calor
inatus. unde extimatiua fortiter opatur. et in
de ꝓor cerebri ꝯcauitas infriatur et desiccat
quapp remanet in ea mlīca dispositio et soli
citudo. Gordo. ꝟo dixit, cā eius corrupꝰ ē

extīatiue ꝓꝑ formā seu figurā affixā ei. unde
qñ aliqs phylocaptꝰ ē ī amorē alicuiꝰ mlīeris
ita fortiter ꝯcipit formā figurā ⁊ mores eiꝰ
ꝙ firmiter credit ⁊ opinat̄ pulcriorez melio
rē ⁊ magis castā magis uenerabilē magis spa
tiosā ⁊ meliꝰ dotatā ī oībus eē quā aliq̄ aliaꝝ
Et iō ardēter ꝯcupiscit eā ⁊ sine mō ⁊ mēsura
oppinās ꝙ si finē posset attingē. ꝙ illud esset
sibi sūma felicitas ⁊ beatitudo Et itm̄ corru
ptū ē iudiciū rōis eiꝰ ꝙ ꝯtinue cogitat ð ea ⁊
dimittit oēs suas opōes ⁊ ꝯpōnes ita si ꝙ alꝭ
qs loquat̄ cū eo uix itelligit. Et qꝛ est in ꝯtiª
meditatōe. iō sollicitudo mlīca noiatur. ꝟtus
igit̄ extimatiā. q̄ altior ē ī oēs ꝟtutes ſſibiles
ꝑcipit ymaginatiue ⁊ ymagiatiua ꝯcupiscibi
li. Et ꝯcupiscibilis irascibili. ⁊ irascibilis ꝑ
cipit uirtuti motiue lacertoꝝ ⁊ totū mouetur
corꝰ spreto oī ordie rōis. Et mouet ⁊ circuit
de nocte ⁊ de die per uiā ⁊ ī uia spernēdo ca
lorē ⁊ frigꝰ ⁊ oīa pticularia cuiuscūqꝫ ꝯditio
nis sint. Et cū āpliꝰ nō pōt. quiescere oꝫ. sꝫ cō
cupiscibile nō qescit itm̄ ꝙ ꝯtristabilia sūt si
bi maiora ⁊ meliora quā si eēnt delectabilia.
Et dato ꝙ oēs nālr̄ fugiāt tristabilia. hoc hꝫ
in mente captꝰ. ꝙ ꝓꝑ unā mīximā delectatio
nē oē tristabile ꝟꝛ sibi delectabile. sicut faci
unt qdā robaldi q ꝓꝑ delectationē ludi ⁊ tab
ne ī yeme icedūt nudi ⁊ ī terra decubāt. Silr̄
⁊ isti miseri phylocapti faciūt. Quidā notāt
ꝙ amor oībꝰ uirtutibꝰ ſſitiuis itrīsecis attri
buit̄ qꝛ ad amorē cuiuslꝫ ipaꝝ opatō ꝯcurrit
Primo ei ꝯcurrit ſſata forma allata ꝑ aliquē
pticularē ſſm ⁊ apphēsa ꝑ ymagiātionē. 2° ꝯ
currit placibilitas iudicata ꝑ extimatiuā de
illa forma. Et 3°. ꝯcurrit ꝯtinua reportatio il
lius placibilitatis a mēoratiua ad extimatiuā
q̄re ⁊. 4°. ꝯcurrit ꝯtinuatio iudicij illius pla
cibilitatis. ex qbus oībꝰ unitis ꝯcurrit appe
titus ꝯiūgēdi se cū forma illa placibili. ꝟ. ḡ.
cū illa muliere cuius forma iudicata ē placibi
lis. Propter quē appetitū amor formalr̄ attri
buit̄ ꝟtuti ꝯcupiscibili seu desideratiue. Nō
enim uidetur amor formaliter esse aliud nisi
appetitus siue dispositio ad appetitum conse
quens. Et ex dictis apparet ꝙ in amore ē
lesio omnium trium uirtutum sensitiuarum i
trinsecarum. sed diuersimode. Nam imagina
tionis ⁊ memorie lesio est per augmentum o
perationis earum. Sed extimatiue lesio quā
doqꝫ est per corruptionem. quia quandoqꝫ
iudicat pulcrum quod est fedum. immo est se
cundum plurimuꝫ ita. iuxta illud omnis amās
cecus. ⁊ est etiam continua lesio eius secundū
intensionem uel augmentum. quia continua
sua actio est extimatio de pulcritudine ⁊ pla
cibilitate forme illius domine quam diligit
Adducit enim incitationem cogitationis sue
super pulcritudinem ⁊ placibilitatem illi
us omnia alia cogitabilia ommittens. Di
xit Guilielmus. quamuis ista egritudo trahat
causam ab extrinseco. est tamen necesse ꝙ ali
quis humor qui augmentatur ab illa causa ex
trinseca peccet ⁊ habundet ⁊ erit ille humor
melancolia multiplicata in quantitate ⁊ quali
tate ultra quam conueniat Gerardus super
uiatico. quattuor sunt cause huius amoris. s.
efficiēs. Et h̄ ꝑncipalꝭ ē obiectū delectabile i
primēs suā spēꝫ in ꝟtute ymaginatiua ⁊ exti
matiua. Et disponēs ē mediatū ut fortis yma
ginatio ð ꝑsona dilecta ⁊ eiꝰ forª. 2ª cā ē mā
lis. s. in qua ꝯsistit ⁊ ē 2ꝰ uētriculꝰ cerebri in
quo uiget extimatiua. Et tertia est. formalis
⁊ est assidua cogitatio de illa ad actum coytꝰ
exercendum ad quem iuuat multitudo coytus
propter quam causam dixit. Gorð. ꝙ testicu
li possunt esse subiectum eius quo ad causam
coniunctam. ⁊ epar quo ad antecedentem. Et
ꝓpter hāc cām dixit Ger. non est bonum qð
mulieres dimittātur ludere ⁊ iocare cuꝫ reli
giosis ⁊ presbiteris. quia hn̄t testiculos ple
nos. et cā finalis est delectatio coytus cuꝫ di
lecta quā licet non habeat opere habet tamē
mente. Dixit Auic. ylischi est similis melāco
lie ⁊ nō dixit est melancolia. nam mlīa ⁊ yli
schi ꝯueniūt. ⁊ drn̄t. ꝯueniunt quia in utraqꝫ
ē lesio extimationis cum solitudine. Et diffe
rūt. qꝛ mlīa fit necessario a uitio corporali ꝯ
plonali puro uel cū uicio hūorali. Sꝫ ylischi
fit sola uehemētia extimatōis respectu. illiꝰ i
diuidui. q̄uis possit ꝯiūgi cū uicio corporali
mlīa ēt ē sicut genus et ylischi ē spēs eius
Ger. super 9°. al. Amor est duplex. unus
cum morbo ⁊ hoc erit in processu qñ iā ꝓdu
ctū ē corpus ad malā ꝯplonē frigidam ⁊ sic
cam puram uel cum mā ex abstinentia ⁊ uigi
lijs quibus humores adhuruntur ⁊ in mlīam
ꝯuertuntur. Alius est sine morbo ⁊ maxime
qñ est in principio nec nōdum productum est
corpꝰ ad malā ꝯplonem. Et dixit potest hec
passio oībus generibꝰ hoīum euenire. mlīcis
quidem ꝓꝑ falsaꝫ ymaginationē eorum dixit
Et fīicis ꝓꝑ multitudinē spermatis. lꝫ nō mul
tū coytū appetāt. ⁊ in colīcis qꝛ multū appe
tūt. lꝫ n̄ possint multū. ⁊ in sāguineis ꝓꝑ. utrū
qꝫ Dixit Gorð. frequētiꝰ aduenit uiris quā
mlīeribus. qꝛ uiri nlr̄ sūt calidiores eis. Et
hoc pꝫ in masculis brutoꝝ qui cū furia ⁊ ipe
tu mouent̄ ad coytū Dixit uiaticꝰ Cū hec i
firmitas fortiora aīe subsequētia hēat. s. cogi
tatiōes multas. fiūt oculi coꝝ ꝯcaui sed sunt
cito mobiles ꝓꝑ aīe cogitatiōes ⁊ solicitudi
nes nimias ad inueniēdū ⁊ hn̄dū ea que desi
derant. Et palpebre coꝝ sūt graues ⁊ citrini
sunt coꝝ colores qð ex caloris fit motu. queꝫ
ex uigilijs cōsequit̄. Et pulsus indurat̄. neqꝫ
nāliter dilatatur neqꝫ sua percussio ſſm ꝙ oꝫ
custoditur. Et dixit. si in cogitatōibꝰ ꝓfūda
tur. actio anie ⁊ corporis corrūpitur. qꝛ cor
pus aīaꝫ in sua actiōe sequtur. Et aīa corpꝰ in
sua passiōe ymitatur. Inquit. n. Gal. anime ꝟ
tus ꝯplonē sequitur. Aīa. n. ſſꝫ ꝯplonē corpo
ris mouetur ad operādū ⁊ hoc nālr̄. ſſm eniꝫ
ꝯplonē colīcā mouet̄ ad irā. Et similiter de
alijs. ſſm tn̄ mores anime acquisitos a phya
uel arte uel alr̄ anima non sequitur ꝯplonem
corporis. sed ipsaꝫ disciplinam. Dixit. A.
Signa eius sunt profunditas oculoꝝ ⁊ coruꝫ
siccitas ⁊ priuatio lacrimarum nisi cum fle
tus adest. Adest eniꝫ fletus in eis aln̄ ex par
te persone desiderate. Dixit Ger. super uiat.
de facili ridet ⁊ de facili flet ⁊ de facili mo
uetur de risu ad fletū uel ecōuerso qð ꝑcipue

facit si fiat de amore mentio ⁊ cātilenis amo
ris. Et maxime si fiat mentio de gaudio ⁊ ꝑ
secutione uel despatōe reꝝ dilectaꝝ. Et sꝫ
dit Aui. mot⁹ est ꝯtinu⁹ palpebraꝝ risibilis q̄
si aspiciat aliqd pulcꝝ ꝺlectabile qꝛ semper
in aīa ei⁹ ē fixa forma sue dilecte. Et iō aspe
ctus ei⁹ ē risibilis ac si audiat rumorē .i. eloq
uꝫ uel nouū iocōdans ⁊ letificet̄. Et ē sps .i.
hanelit⁹ ei⁹ plīme itersectōis pp abstractiōeꝫ
aīe ad rē dilectā. Et fit hanelit⁹ mlt'e eleuatio
nis. quasi suspiciosi. Et alteratur dispō eius
ad leticiā ⁊ risū cū amoris cātilenas audit ul'
ad fletū uel tristitiā cū fit remēoratō repudij
ab amore uel re dilecta uel elōgatōis ab ea i
cātilenis. Et sūt oīa mēbra ei⁹ arefacta ꝑter
oculos qm̄ ipsi cū sua ꝓfūdatione sūt graues
magne .i. multū pleni. qꝛ nā trāsmittit ad eos
multū de nutrimēto ⁊ hoc itellige i ꝯꝑōne ad
alia mēbra. nō i ꝯꝑatione sanitatis. Et palpe
bre sūt grosse. qꝛ pp uigilias ⁊ fletū trahunt̄
ad eas mē. ⁊ euaporat ad eas cap̄ ei⁹. ⁊ eius
figuris .i. sitib⁹ nō ē ordo qꝛ nūc sunt i uno si
tu. nūc ꝯuertūt̄ ad aliū sitū absqꝫ ordīe. ⁊ pl'
sus ei⁹ ē diuersus absqꝫ ordine. sicut ē pulsus
habentium tedium. ⁊ eius quidē pulsus ⁊ ei⁹
dispositio alterantur cum fit rememoratio il
lius que diligitur. fit enim aliquando freq̄ns
⁊ uelox ⁊ proprie cum obuiat ei subito. ⁊ sꝫ
dit Auicena ꝙ possibile est ex hoc significa
re quis sit ille uel illa qui diligitur cum non
confitetur ip̄m patiens. ⁊ ingeniuꝫ in hoc est
ut noīa plura rememorentur reiterando illa
multotiens coram eo ⁊ sit manus medici con
tinue super manum ipsius .s. tangēs pulsū. Cū
qꝫ pp illud .i. pp aliqḋ noīum illoꝝ diuersifi
catur pulsus diuersitate magna ⁊ itersectio fit
silr̄s. deinde iterata noīatione illi⁹ noīs silr̄
iteratur diuersitas in pulsu. et experitur hoc
medicus multotiens. scitur ꝙ illud est nomen
ei⁹ q diligitur. deinde ad confirmationem illi⁹
rememoretur figura ⁊ mansio dilecti et illud
in quo ualet scilicet dilect⁹. ut utꝝ sit prob⁹ in
armis scientia uel ꝩtute. ⁊ rememorentur ar
tes ⁊ gen⁹ ⁊ etas ⁊ regio ⁊ alia similia. Et cō
paretur unumquodqꝫ istorum ad nomen ei⁹
qui diligitur ⁊ seruetur pulsus eius. ⁊ consiḋ
retur si alteretur apud nominationem ei⁹ mul
totiens. Et tunc aggregentur idem ꝓprietates
ei⁹ q diligitur. ⁊ ex eo i quo preualet. ⁊ sic co
gnoscit̄ illud. Nos eī expti istud iā sum⁹. dix
Aui. ⁊ inuenim⁹ iuuamentum faciendo moram
in illo. Et Gal. suꝑ primo pronosticoꝝ comē
to .xi. ponit de hoc istoriam pulcrā ad quaꝫ
potes habere recursū. Dixit Ser. suꝑ ꝯ° al. qn̄
ylischi ē i principio suspiria adsūt profunda.
Sꝫ qn̄ iam ē in augmēto nō suspirant profun
de. Cura ei⁹. dixit uiati. si hereosis nō suc
curritur. ut cogitatio coꝝ auferat̄. et anime
actio leuigetur i passionem mlīcam necesse est
incidant. Sicut eni ex nimio labore corporis
i passionē inciditur laboriosam. ita ex labore
aīe i passionē iciditur mlīcam. Et Gordon⁹
dixit ꝙ nisi eis succurratur i maniam transe
unt aut moriuntur. Dixit Sera. super uiatico
morbus iste perfecte non curatur nisi per cō
iunctionem cū dilecta uel iussionem siue inten

tionē legis ⁊ fidei. tūc eni redeūt ꝩtutes aīe
⁊ corp⁹ ad nālē dispōneꝫ. Dix Auic. cognitio
ei⁹ q diligit̄ ē una uiaꝝ cure ipsi⁹. Et cū nō
inuenit̄ cura nisi regimē ꝯiūctōis inter eos fi
at. s'm modū ꝑmissiōis legis ⁊ fidei. Nā iā ui
dim⁹ hoieꝫ cui reddita ē salus ⁊ ꝩt⁹. ⁊ redijt
ad carnē suā cū iā deuenisset ad arefactioneꝫ
⁊ ptrāsisset illā. qꝛ iā fact⁹ erat tabid⁹ ⁊ tolle
rasset egritudines prauas ⁊ febres antiquas
pp debilitatē ꝩtutis. pp nimietatē ylischi. nā
cū sensit aplicatōeꝫ ei⁹ quā diligebat euanuit
qḋ hēbat in breui tēpore. ⁊ extimauim⁹ esse
mirabile. Et significauim⁹ ex hoc obediētiā
nē meditatōib⁹ aīe. Qḋ si ꝯiūctio iter eos
fieri neq̄t. ⁊ iussioni legis ul' fidei nō ē obe
diēs. tūc cura ei⁹ ꝑficiat̄ dieta ⁊ potōe. Et
dieta dix uiat⁹. ne ꝓfūderetur in cogitatōes
nimias luciferos hēant ortos odoriferos et
fructiferos ⁊ currētē hēant aquā ⁊ claram ⁊
spatient̄ ⁊ deducāt̄ cū femīs seu marib⁹ pul
craꝝ ꝑsonaꝝ. Et audiāt genera musicorum ⁊
uersuū recitationē ⁊ colloq̄a cū amicis dilec
tissis. Dixit Hal' regāt̄ ortoꝝ speculatōe sato
rūqꝫ ⁊ floꝝ ⁊ pomoꝝ. sonos nō audiāt graues
sꝫ dulcē cithas lirasqꝫ. Et dixit. cogitatō ei⁹
narratōib⁹ īpediatur uarijs rumoribusqꝫ gra
tijs. oꝫ qꝫ os īpedire opōnib⁹ ⁊ negotijs nec
ex hijs oīo uacui sint. nec cessent quoniam ne
gōtia coꝝ amouent cogitationes ab amatis.
Excitenturqꝫ ēt illis lites ⁊ q̄ōnes quate
nus coꝝ cogitatōes in hui⁹ occupētur reb⁹
Coytusqꝫ cū ea que nō amatur cogitetōeꝫ
flectit ab amata ⁊ remouet. Dixit Auic. sit
casus eorum in deceptationibus. siue discor
dijs litibus ⁊ controuersijs ⁊ occupationib⁹
uel negociorum uel officiorum ciuitatis uel
cure familie. nā ista faciunt fortasse eos obli
uisci dilectionis ipsorum. Aut ingenietur ut
ipsi diligant aliud ab eo qḋ diligitur qḋ sit
ex eis que lex permittit. Qḋ postquam feci
sti abscindatur etiam cogitatio eius a z°. qḋ
incipit diligere antequā confirmetur in dilec
tione eius postq̄ꝫ obliti fuerint primi. Et h°
est fiendum. cum ille qui diligitur non est de
hijs qui rōnabiliter possunt ꝯiungi. Sed si il
le qui diligitur fuerit ex rationabilib⁹ ad ꝯiū
gendū. ꝯsiliū ē ut fiat ipsorum coniunctō. Si
uero nō. tunc remedium est oratio eorum ut
nō appetant illud. Et si non ualet oratio tūc
correctio ⁊ castigatio ipsorum fiat. Qḋ si nō
ualet. tunc fiat uituperatio ipsius qui dilig̃i
tur ⁊ coactio ⁊ trāsformatio ipsius ostenden
do formam eius esse fedam. ⁊ ostendendo qḋ
illud qḋ de pulcredine ei⁹ hꝫ diligēs nō ē nisi
sollicitudo mlīca. qꝛ sic putauerit eē. ⁊ nō est
nisi ꝑcussio demonis .i. illusio dyabolica. uel
ut alia littera hꝫ. Si ille q diligit fuerit ex rō
nabilib⁹ uiris q hn̄t itelligētiā tūc oratio ei⁹
ē remediū. Dixit .n. Gorḋ. patiēs si obedi
ens ē rōi reducat̄ ab illa ymagiatōe falsa ab
aliquo prudēte uiro. quē timeat ⁊ a quo uere
condetur cū uerbis ⁊ monitionibus ostēdēdo
ei pericula seculi. diem iudicij ⁊ gaudia para
disi. Sed si rationi non esset obediens
⁊ esset adhuc iuuenis subferula. tunc fre
quenter ⁊ fortiter flagelletur. Quod si non

ualet nuntientur ei ualde terribilia ⁊ contri
stabilia ut maior tristitia minorem ualeat ob
fuscare uel nūptient sibi alta delectabilia.ut
ꝙ sit fact⁹ siniscalcus uel badol⁹ regis.uel ꝙ
officiū magnū ē sibi collatum.⁊ ita ab illo re
uocabitꝛ qꝛ honores mutāt mores.uel occupe
tur ī aliq̄ actōne.unde Ouidi⁹.da uacue mēti
quo teneatꝛ opus.deinde distrahatꝛ ad longin
quas regiones ut uideat uaria ⁊ diuersa.uel
ortetur ad diligendum plures. Que si nō pōt
fieri aut nō ualēt tūc remediū est uituperatio
dilecte.Dixit Aui.uerba.s.⁊ narratōnes alio
rum ī hoc c° multū ꝯferūt.Sed ⁊ uetule ad eū
īcitentur ⁊ addacātur ut uituperent illud qđ
diligūt ⁊ rememorētꝛ ipsi ei⁹ dispōnes ⁊ nar
rēt ei res aliquas de ipsa de quib⁹ horrorem
īcurrat.⁊ nuntiēt ei de ipsa dispōnes uitupe
rosas multas .hec ei sūt de eis q̄ sedāt plim.i.
plimos ex diligētib⁹.Et dixit plimos qꝛ sūt
ex eis aliq quos ipse uitupatōes ꝯsolātur.et
magis exardescūt inde ī amorē deridētes ui
tuperātes ⁊ ī aīo suo scipsos gloriātes. qꝛ co
gnoscunt pulcridinē bonitatē ⁊ placibilitatem
illi⁹quas illi uitupcrāt.⁊ ex illa cognitione ꝯ
solātur.Jđ dixit Aui.qdā ex eis sūt quos sa
nat letitia ⁊ audit⁹ cātilene.⁊ qdā sūt quos il
lud augmētat ī ylischi.Si itaqꝫ fuerit diligēs
ex habētibus itellectū tpe sanitatis tūc ualet
adortatio ⁊ trāsformartio.i.rēotio a p^a īfor
matione.⁊ de nouo alteri⁹ īforātio ad quam
trāsforātionē faciēdā uetule prudētiores sūt
uiris narrātes forās eius que diligitꝛ cū nar
rationib⁹fedis.⁊ assimulatōib⁹horibilib⁹.ua
lēt ēt ī hoc uiri qdā molles muliebres quorū
ars in hoc nō ē minor nec minus ualens arte
uetulaꝝ.Et propterea possibile ē eis ut īueni
ant q̄lr ꝑmutēt amorē diligētis ad aliud gra
dati.Et dixit Aui.ex occupatōib⁹ꝑdictis est
emptio puellaꝝ ⁊ plimus ꝯcubit⁹eaꝝ ⁊ īparū
renouatio ⁊ delectatio cū ipis. Dixit Auice.
fortasse erit necessariū ut isti regātur regimie
hītiū mlīā uel maniā uel cutubub.⁊ ꝙ hūectē
tur cū hūectātibus sꝫ ꝙ dictū ē de illis.Et h
erit.cū peruertūtꝛ a morib⁹ suis.i.ꝑꝑ mores
suos ⁊ sanitate corpoꝝ suoꝝ.i.a sāitate corpo
rū suoꝝ ad similitudinē ipoꝝ.s.mlīcoꝝ māia
coꝝ ⁊ cututubitoꝝ.Cū eiꝫ mores coꝝ sunt co
gitatio plurima ⁊ solicitudo ⁊ ingetudo.Et
huius cause permutant eos a sanitate corum
ad dispositionē melancolicam.Suple ⁊ simili
ter erit si propter regimen in alijs rebus nō
naturalibus uel usu medicinarum permutarē
tur ad similitudinem illorum. Dixit itaqꝫ
Galie.regantur regimine humectanti balneo
suauis aque equitatōne exercitio temperato
⁊ uini potu ⁊ similibus.Dixit Auicena admi
nistra sompnum ⁊ humectationem ⁊ nutrimē
tum ex laudabilibus. Et fac eos balneare se
cundum conditiones secundum quas balneū
humectat. g°cum Rasis dixit in diuisionib⁹
ꝙ cura eius est ieiunium intellexit de hys
qui incurrunt in hanc passionem ex multitudi
ne spermatis. Et similiter intelligunt au
ctores cum dicunt ꝙ cura eius est assiduatio
coytus. Dixit Gordonius Coytus super
flaus. quia desiccat non competit hereosis

tristibus. neqꝫ melancolicis.sed eis ꝑmissus
ē tēperamētū hñs.ut sētiat se inde alleuiatum.
⁊ meli⁹ ꝯmedētē bibētē ⁊ dormiētē. Dixit
Ras ī diuisionib⁹ ꝯuenit eis ebrietas plima
assidue.Et uiat⁹.dixit melius ꝙ iuuat hereo
sos ē uinū qđ bibēdū ē bonū odoriferꝫ ⁊ tem
peratū. Et.n.dixit uiat⁹.Rufus inqt uinū ē
medicina fortis tristib⁹ timidis. ⁊ hereosis
Et dixit Gal. quicūqꝫ uinū ō uitib⁹ ꝑmitus
educere ē molit⁹ inter sapiētissimos ē ꝯputan
d⁹.Et dixit zenō.sicut lupioꝝ amaritudo tol
litur.si aqua infūdantꝛ.silr aī aspitas ebibito
uino in dulcedinē mutatꝛ.Et rursum d x Ru
fus.nō solū uinū tēperate bibitū remouet tri
sticiā. sꝫ alia sibi silia.Sꝫ ⁊ balneū tēperatū
unde fit ut cū quidā balneū igrediuntꝛ ad coy
tū incitentꝛ.Quidā quoqꝫ phy dixerūt sonitū
istrumētoꝝ musicaliū eē quasi spm̄ qꝛ multū
aie appropriātꝛ ⁊ uinū eē quasi corp⁹ qꝛ mul
tū corpori amicatꝛ.Et hoꝝ alteꝝ ab altero ad
iuuatꝛ.Et dixit uiat⁹.dicūt aliq.ꝙ Orfeus di
xit.Jmpatores me ad ꝯuiuia iuitāt ut ex me
se delectēt. Et ego ēt delector ex ipsis.qꝛ cū
uelim eoꝝ flectere aīos possū.sic̄ de ira ad mā
suetudinē de tristicia ad leticiā ō auaricia ad
largitatē de tiore ad audaciā. Et hec ē ordi
natio organoꝝ musicoꝝ ac uini circa sanitatē
aīe.qđ ⁊ perfectissimū eē dignoscitꝛ.si ꝟ hōi
socij adhuinentꝛ.q in pulcritudine ualeant scia
atqꝫ morib⁹. Dictum ē enim.maxia delectatio
ē si uinū bibatur ⁊ colloqū cū sapientib⁹ ha
beatur. Jnquit.n.Gal.colloqū cū sapiētibus
⁊ se amātib⁹ laborē elicit de m̄bris iteriori
bus ꝙ si in ortis fiat lucentibus fructiferis
odoriferis optimū iocundissimū fit.Sit aūt
ipsoꝝ camiata ubi fussuri sunt mūda ⁊ lucida
⁊ apponātur rose ⁊ menta ⁊ basilicon salices
⁊ similia.Et dixit ab ebrietate caueant intel
lectus de hereosis ex multitudine spermatis
Et fiat ꝙ dormiant.Et post sōpnum in balēo
delectentur cum aqua ⁊ aere tēperato et luci
do . Et dixit. Neqꝫ eis accedat quicquid
amans abhorreat. Jnterrogatus enim quidam
phūs quare horribilis. homo grauior esset
quam quodlibet pondus.fertur taliter repō
disse homo horribilis pondus est solius ani
me . Alia uero pondera corpori et anime
sunt comunia. De cura per potionem dixit
Auic .Considera an eius dispositio peruene
rit ad adhustionem hūoris uel aliam scilicet
dispositionem hūoralem. et euacua scilicet se
cūdū ꝙ requirit hūor ille.Et fortasse oportet
ut euacuentur hūores eorū cū yeris magnis
secūdum ꝙ dictum est in cura melancolie.Et
hoc quando erit inuentū peccatum humoris
per se uel cū alijs dispositionibus requiren
tis educi per yeras magnas. Et innuit Aui.
in uerbis predictis.ꝙ si non fuerit in corpo
re peccatū humoris.ꝙ non fiat euacuatio qꝛ
ipsa uehementer nocet esiccando. Dixit
Gorđ.si aliqua fuerit materia agregata mun
dificetur. Et dixit Serar. super uiatico fiat
hoc prius quam confirmetur. Et humec
tatio quidem sāguis fiat assidue cum medi
cinis humectātibus ab intus ⁊ ab extra apro
ximatis prout dictū ē ī capitulis ꝑcedētib⁹.

Est quedam egritudo quam Gulielmus de uarignana. bellicotum nocauit ĩ qua multipli cantur sompnia timorosa. Et in principio sõ pni cum dormire uolunt subito qdã motꝰ spas mosi ⁊ ꝯctiones apparent in membris patiẽ tium nunc in brachus nũc in coxis nũc ĩ collo ⁊ capite ⁊ qñ3 in corpore toto. ⁊ qñ3 uidetur eis ꝙ ab alto cadant ad locum profundu3. Et cum dormiunt accidunt eis sompnia terribi lia ualde ut pretimore murmurant in sompno fortissime. ita ut oporteat eos excitari per se uel alium. Et cum excitantur habent tam ĩ gẽ tem terrorem. ut sicut in cardiaca cor ꝯcuci atur in eis. Et lectus sub eis q̃si uerti uidea tur. Et accidunt eis ⁊ terrores non solum in sõpnis. sed ẽt uigilantibus ipis a quocũq3 si bi subito occurrẽti. sed tũc passio magna erit Et qdã ex eis sẽtiunt pũctiones in cute ĩ par te posteriori ⁊ quosdã rigores ascẽdẽtes per spinã. Et nõ nulli mucillaginosos sudores ha bent in subascellis Et color faciei fit plumbe us ⁊ proprie in albis oculorum sicut accidit in patientibus uermes Et ex hoc signo solo ĩ tuitu subito cognoscuntur. Et ex isto possunt diiudicari alia accidentia supra sine relatõne aliorum. Et qñ hec passio ĩ uigilijs accidit ꝓ us ꝑ totum corpus quẽdam motum subitum uelud terremotus sentiunt ⁊ ꝓprie in ꝑte cor poris posteriori incipientem in posterioribꝰ crurium ⁊ ascendentem usq3 ad occipud. ⁊ tẽ erigunt capili ⁊ cutis tota ⁊ exasperat in po ris ⁊ ꝓprie in coxis ⁊ ꝑtibus posterioribꝰ. Et subito hic motus uenit ⁊ subito recedit. ⁊ tunc est maximus tremor cordis ⁊ timor cu3 eo. l3 quibusdã eueniat hic motus sine timore Et quibusdã hoc accidit ĩ die nãli decies ⁊ q busdam pluries ⁊ quibusdam rarius. Et alñ euenit hic motus cum tusi. ⁊ causa quide3 eiꝰ est uentositas multiplicata in musculis ⁊ cir ca cutem cuius generationis causa non minꝰ est ab extra quam ab intra scilicet uenti flan tes. Et ea propter ⁊ proprie cu3 stufis siccis maxime factis in tina cum ignitis lapidibus ⁊ irrotatis cum aquis decoctionis herbaru3 calidarum habentium uirtutem resolutiuam uentositatis ⁊ cum unctionibus uentositatem resoluentibus. sicut laurino qd̃ proprium est titilationibus ⁊ proprie factis in posteriori bus corporis ⁊ coxis ⁊ dieta conuenienti su bito sanitati restituuntur. Dicunt ꝙ ficus fa ctus cum radice uel semine nenufaris nõ sinit multiplicari sompnia bibitꝰ ⁊ similiter semẽ lactuce bibitũ post cenã. ⁊ sil'r accubere super radicem pentafilonis. ⁊ qui posuerit portula cam sup lectum suũ non uidebit sõpnum. Et coralus retentus ⁊ gestatus expellit ludibria sõpniorum. ⁊ aloes ualet illis qui habent sõ pnia terribilia sine febre. Et radix lauri sus pensa in domo in qua puer timidus dormit facit ꝙ postea non timebit. Et oculus ursi de siccatus ⁊ postea collo pueri suspensus remo uet timorem ab eo. Et sil'r dexter oculus lupi collo suspensus ⁊ lapis lazuli suspensus collo pueri idem faciunt.

Cap'lm .10m. de scotomia ⁊ uertigine.

Notant ꝙ iste tres dispõ nes scotomia ẜti go ⁊ alue ꝯueniũt ⁊ drñt. ꝯuẽi unt. n. in cãis fere ⁊ signis ẽt ⁊ mõ curõis. uñ Ser sup uiatico. ẜtigo ⁊ scotoĩa passiões diuerse sũt tñ q2 ĩ ra dice fere eadẽ ẽ cã ⁊ cura. ita d̃ ipis ãbabus auctores sil'loquũt. Et ꝑꝑ hãc cã3 Sal'. ut po nit p° ꝯtinẽtis ñ fecit drã3 iter ẜtiginẽ ⁊ sco tomiã. Dixerũt ãt fere. q2 pur aliq̃ ẽ dria iter eas in cãis signis ⁊ mõ curõnis ut appebit. Cõueniũt ẽt ꝑdcẽ dispõnes q2 ĩ unaquaq3 fit q̃dã cor° uisus. Differũt aũt dixit Ras p° cõ tinẽtis c°. 2°. q2 ẜtigo ẽ dispõ in q̃ appnt res uolui ⁊ hõ nõ cadit. s3 regit se. Et ista dispõ ꝓprie uocat alue ut patebit ĩ sequẽti c°. Et scotomia dixit Ras ẽ dispõ. ĩ q̃ appẽt res uol ui ⁊ hõ nõ regit se. s3 cadit. ⁊ hic ꝑ scotomiã ꝯprehẽdit ẽt ẜtiginẽ que ẽt drñt iter se. Nã ẜtigo ẽ qñ ñ regit se ipm. s3 cadit tñ sine ob tenebratõe oculoꝝ. S3 scoto^a ẽ cũ obtenebra tõe eoꝝ. Dixit Ser. sup 9°. al. ꝯueniẽtia inter scotomiã ⁊ ẜtiginẽ ẽ ꝙ utraq3 fit ex uapore exñte ĩ uijs sp̃s uisibilis ⁊ ĩ ueis ⁊ artariis añrioris ꝑtis cerebri. ⁊ utraq3 facit corrup tõe3 ĩ uisu ⁊ ẜtute ymaginatiua tñ diuersimo de ut dcm ẽ. ꝑꝑ igit ꝯueniẽtiã ãbaꝝ sapiẽtes faciũt de eis unũ cap'lm nominãdo alñ ãbas istas dispõnes. ⁊ alñ solũ alterã. Et ita fecit Auic. intitulauit eni cap'lm de ẜtigine ⁊ yma ginatõe. i. ĩ qua corrũpitur ymaginatio ⁊ tñ in processu diffiniuit scotomiam a uertigine distinctam. Et sil'r fecit Serapio. Et Rasis in diuisionibꝰ. quidã tñ dicũt ꝙ Auic. ĩ Rica ꝑ ymaginatiõe3 itellexit scotomiã ĩ q̃ maxie leditur ymaginatio. Alue ergo est minor di spõ q̃3 uertigo. ⁊ uertigo minor q̃3 scotomia itaq3 post fortem insultum alue. sequitur uer tigo. sicut ẽt post fortem insultum uertiginis sequit scotomia. Dicit aũt uertigo ⁊ scotoĩa in glosa sup. 9°. al. fridre. Et dicuntur tertio colliget arab. algabar. Auic. autem capitulo de litargia dixit ꝙ uocantur sanday Passio narius dixit scotomiam tenebras greci uocãt Gilibertus scotomia dicitur quasi scopo mia a scopos qd̃ est uisio ⁊ mia qd̃ est mu sca. quia apparet uidere ante se quasi mu scas uolantes uel alia corpora nigra. Sed uertigo dicitur a uerto quia res apparent uerti ⁊ uolui ⁊ quomodolibet moueri uel di citur uertigo a uertice quia est egritudo uer ticis. Et si incuruetur caput ⁊ eleuetur uix uidet ⁊ coram uisu apparent uisa uiridia uel nigra. Dicunt quidam ꝙ uertigo est que dam reuolutio tenebrosa ⁊ scotomia. est que dam tenebrosa uertigo. Dixit ypocras ut ponitur primo continentis scotomia est. quã do habens ipsam ymaginatur omnes res quas intuetur reuolui coram se. Et subito deficit sensus uisus. ⁊ premeditatur ꝙ om nia que sibi a posterioribus representantur sint obscura. Dixit Gal'. tertio de interio ribus ⁊ ponitur primo continẽtis patientes scotomiam ⁊ uertiginem non possunt uidere.

rerum uisus obscuratur ⁊ imaginantur ꝙ
res uoluãť sup ipsos. Et ꝙ cẽbꝝ ⁊ coꝝ corꝰ
reuoluať sup ipsos. q̃re nõ regũt se. ita ut fir
mẽtur. imo possibile ẽ ꝙ ȏfacili ex una reuo
lutiõe cadãt. sicut accidit sãis ex multis reuo
lutionibꝰ. In glo. sup ẜap. dꝛ ṽtigo ẽ ebulitõ
.i. motꝰ ueloꝝ sp̃s uisibilis. ut añ oculos uide
at muscas ĩ circuitu Dixit Auicẽa ṽtigo ẽ ut
hñti ip̃am ymagineť ꝙ res sup ip̃ꝫ uoluanť
⁊ ꝙ ẽt cẽbꝝ ⁊ totũ corpꝰ eiꝰ reuoluať. q̃re non
regit se ita ut firmeť. imo cadit nõ potẽs sta
re erectꝰ. Et accidit eis ex obuiatõe sui ipsi
us. i. sicut ex obuiatõe sui ipsius. q̃ obuiatio
ẽ motus eius circularis ĩ giꝝ. sicut accidit ei
q reuoluiť sup ip̃m multotiẽs cũ uelocitate.
Nõ ei figiť sedẽs. i. siue sedeat aut stãs. i. siũ
stet erectꝰ ãt apit. i. siue apiat oculos suos. sꝫ
cadit. Et gẽrãtur iste passiões dixit Aui. qꝛ
accidit spũi aiali ĩ uẽtriculis cẽbri. ⁊ uẽis. ⁊
artariis eiꝰ ex obuiatõe sui ipsiꝰ. i. motu cir
culari illud ꝙ accidit ei q reuoluiť reuolutio
ne ꝯtiª. Et cã q̃ꝛ cadit ⁊ nõ figitur ẽ qꝛ sp̃s
cerebri ĩdebite moueť ad sua organa. quare il
la debilitãť ⁊ nõ pñt corꝰ sustentare. Et adiu
uat ad hoc. qꝛ hõ cũ corpore suo q̃si ꝯsequtur
motũ illũ. ⁊ in hoc ẽ timor uñ cadit. Dix Ge.
sup. 9° al. scotõia ⁊ uertigo duplr̃ pñt summi.
uno mõ q̃tũ ad coꝝ originẽ ⁊ sic sũt actõ cor
rupta uisus pº nãqꝫ ĩ eis corrũpitur uisus. in
ducitur eni pꝛio motꝰ in spu uisibili q̃ꝛ corrũ
pitur actꝰ uidẽdi. Et post uisui aliq̃ res appa
rẽt moueri q̃ nõ moueẽť. ẜo mõ q̃tũ ad carũ
ꝯplemẽtum. ⁊ sic sunt actio corrupta uirtutis
ymaginatiue. que pp ĩpressionẽ in ea factã ex
repñtatõne spẽꝝ uisaꝝ imginať res eẽ ex que
nõ sũt ⁊ res eẽ moueri que nõ moueẽť. Hor. ãt
dixit ꝙ sũt ꝓpe passiones sensus cõmunis. im
mediata ei cã ip̃aꝝ ẽ malitia cancelatõis ydo
loꝝ ĩ crucis sigillatione nerui optici. Et iõ
male sẽsui cõi repꝛesẽtãť. ⁊ ꝑ ꝯñs ṽtuti ima
ginatiue. ꝑ accñs tñ sũt passio uisus. s. corº eiꝰ
Dicũt apꝛopꝛiatur hec dispõ plus sẽsui quã
aliis licet ledantur ⁊ ipsi propter motum qui
apparet inesse rebus extra. motus autem me
lius appꝛehenditur a uisu quam ab alys sensi
bus. Et quia est ille sensus qui in ea pꝛimo
⁊ magis leditur. dicunt ꝙ uertigo ⁊ scoto
mia. ut sic considerate secundum pꝛopꝛiam si
gnificationem sunt accidens actio scilicet cor
rupta uirtutis uisiue ⁊ imaginatiue. sed rela
te in suas causas sunt morbus. Et dixit Ser.
super. 9°. almansoris. possunt dici morbus cõ
similis scilicet mala complexio calida uel. fri
gida secundum uariam dispositionẽ uaporis
cerebꝛum alterantis. Et possunt dici morbus
officialis scilicet opilatio in neruis uenis et
alterys ⁊ uys anterioꝛibus cerebri. Causa
rum uertiginis ⁊ scotomie. Alie sunt extrin
sece ⁊ alie intrinsece. Et harum alie se tenent
ex parte anime ⁊ alie ex parte coꝛpoꝛis. De
causis extrinsecis Auicena tetigit tres. quaꝝ
una est quando accidit homini cum reuoluit
se ipsum propter quam reuolutionẽ reuoluũ
tur uapores in cerebꝛo contenti ⁊ spiritus in
cerebꝛo. sicut reuoluitur uas concurrens sup
aquã tp̃e aliquo. Aut sicut q̃do accipiť uas
aqua plenã ⁊ reuoluiť ĩ giꝝ ĩ qº aq̃ in girum
uoluiť. q̃muis uas postea qescat sic sp̃s ⁊ uapo
res uoluũť in giꝝ. post reuolutõeꝫ coꝛpoꝛis
q̃uis coꝛpꝰ postea qescat. Sꝫ qñ sp̃s uoluiť
in giꝝ ymaginať hõ ꝙ res mũdi uoluanť in
giꝝ. Et ꝓbat hoc Auic. Arguens sic moto
spiritu diuersificať ꝓporº ꝑtiũ spũs ad ꝑtes
mũdi ex ꝑte sp̃s. sic moto mũdo siue partibꝰ
mũdi diuersificatur ꝓporº. partiũ mũdi ad
ꝑtes sp̃s sꝫ ex motu mũdi oĩa appebũt moṽi
sic ẽ ergo moto spiritu appẽt omĩa moueri ⁊
uolui Maioꝛ ẽ nota. Nã iudiᵐ ȏ rebꝰ uisibli
bꝰ nõ fit nisi cũ quadã ꝓpoꝛtiõe partiũ mũdi
uisibiliũ ad partes spũs ⁊ eꝯº. Si igiť illa ꝓ
poꝛtio muteť. ita ꝙ una pars illaꝝ rerum ul
illiꝰ spũs succedat alteri parti. tunc iudiciũ
erit rei mobil. Minoꝛẽ ṽo pꝛobat. A. duabꝰ
rationibus. pª ẽ. pꝛopoꝛtio partium mũdi ad
partes sp̃s ẽ inter partes mundi ⁊ ꝑtes spũs
igiť ad ꝑmutãduꝫ istã ꝓpoꝛtionẽ equale ẽ. ⁊
nõ differt siue diuersificeť ꝓpoꝛtio ꝑtiũ sp̃s
ad ꝑtes mũdi ꝯtinẽtis ip̃m ex parte sp̃s. siue
diuersificetur illud ex parte parcium mundi.
Ex quo fit sensibilitas ꝑ eas. s. partes mun
di mouentes ⁊ partes sp̃s recipientes. quoti
enscunqꝫ enim aliqua pꝛopoꝛtio dependet a
duobus ad permutationẽ illius ꝓpoꝛtõis suf
ficit alteꝝ permutari. Et ẽ sñia Aꝝ. 2°. celi ⁊
mundi ubi dixit. nihil differt moueri qȏ uiȏ
tur aut quo uidetur. quid autem sit ista pꝛo
poꝛtio dixit Gentilis ꝙ est debita ⁊ determi
nata adiacentia sensibilis uisibilis ad uisum
que adiacentia est cum tali situ ⁊ talibus li
neis. Siue igitur permutetur sensatum siue
sentiens permutatur pꝛopoꝛtio qua permuta
ta oꝫ ꝙ res iudicẽtur permutate. ideo ergo
dixit Auic. sunt reuolutiones. s. rerum quas
ymaginatur ṽti in girũ que sunt ꝑꝑ. opatões
.s. sẽsibilis ad sensũ permutatas que. s. oppo
sitio ꝑmutatur quõcunqꝫ uel sentiente uel sen
sato permutato. 2ª ratio ad pꝛobandum
supꝛadictã minoꝛẽ ꝓpositionẽ ẽ ista. Moto
sẽtio l' sẽsato ꝑmutãtur opposita. i. oppõnes
unius ad alteꝝ ergo quocũqꝫ coꝝ moto muta
tur coꝝ ꝓpoꝛtio q ꝯxit in illa oppõne Secũ
da cã extrinseca quã tetigit Auic. ẽ quia qñꝫ
fit hec ṽtigo ꝑꝑ ꝯsideratiõnẽ ad res que nõ
uoluũtur. ita ut figatur foꝛma illa sẽsata ĩ aĩa
Et hoc aspiciendo eas uel non aspiciendo
⁊ maxime si sint luminose. nã ipse foꝛtius in
pꝛimũt disgregando spm̃. Qȏ autem possit fi
gi illa foꝛma in aĩa apparet. qꝛ oẽs oppõnes
sensibiles fiũt cũ instrumẽtis coꝛpoꝛeis pati
entibus sigillationẽ ⁊ impꝛessionẽ ȏ quibus
instrumñtis dignꝰ ad hoc ẽ spũs sẽsibilis q̃re
remanet in ipso ab omni sensato foꝛma ipsiꝰ
sensati post sepatõeꝫ eiꝰ. cũ sẽsatũ ẽ foꝛte. oẽ
eni sensatũ nõ efficit ĩ instrumẽto sẽsibili nisi
foꝛmã que ẽ ei silis. Et ꝙ possit retineri foꝛ
ma infixa. dixit Auic. ꝙ confirmatur foꝛma
illa ⁊ retineť. ac etiam euanescit cũ q̃titate
receptõis instrumẽti. i. ẜm ꝙ instrumñtũ reci
apit debilr̃ l' foꝛtiter. ⁊ cũ foꝛtitudĩe sñti. s.
impꝛimẽtis. Si ergo recipiẽs spũs ẽ humidus
facile figurabilis. ⁊ agens est debile cito
recipitur foꝛma sed cito euanescit. Si auteꝫ

ē ſiccius magis aptus ad retinendum ⁊ agēs
eſt forte diu durat forma in eo. Et ex dictis
duabus cāis pȝ intelligēti modꝰ generatōnis
ṽtiginis. Et dixit Aui. ꝙ q̄ñocūqȝ corꝰ erit ð
biliꝰ erūt paſſiōes iſte a p̄dictis duabꝰ cauſis
fortiores ut appet in egris ⁊ ēt i neutris con
ualeſcētie. maxīe. qꝛ corꝰ debile ē magis aptū
ad recipiēdum. Egritudo Nāqȝ plerūque
ꝯſequit̄ elōgatōem ita ut appeat patiētibꝰ ꝙ
res uoluātur cū puo motu ipſoꝝ. nō eni egent
bꝫ ut irūgat̄ eis q̄tenꝰ in motu pſeuerēt ut ac
cidat eis uertigo. ſed ex puo motu ⁊ ex pua
cā aduenit eis ip̄a. Nā ſpūi coꝝ accidit nocu
mentū. ſ. diminutōnis. ⁊ paſſio. i. paſſibilitas
pp paucitatē ⁊ ꝯmotio. ſ. ab oī puo motu cor
poris. Tercia āt cā extriſeca quā tetigit. A.
ē qꝛ qñ fit ex motore ſpūs exterius. ſicut ꝑ
cuſſione capitis ⁊ fractione cranei ita ut ꝯp̄
mat̄ ex eo cerebꝝ ⁊ ꝯp̄mat ſpȝ qētū ⁊ ſequan
tur ſp̄m motꝰ diuerſi circulares undoſi. ſicut
accidit in aq̄ ex pcuſſione graui ut cū lapide
ſup eā. reuoluūtur enim. uñ ipſiꝰ circulꝛ. Aut
accidit motꝰ ſpūs ex caſu uerberatōis ſup dor
ſo patiētis. ita ꝙ pcuſſio nō ſolū in capite. ſȝ
in dorſo facit uertiginē. qꝛ ledit̄ nuca q̄ cōi
cat cerebro. Et ē ēt. ṽbigratia. ſicut cāus ali
cuius rei i aere imo corꝰ aereū ē dignꝰ. ſ. ad
recipiēdū motū quā aq̄. tñ nō ſētit̄. i. nō pci
pit̄ motꝰ eius uiſu ſicut motꝰ aq̄ uñ mouet̄ ſpi
ritꝰ circulꝛ. Et aīa rōnē ſpūs q̄ iterior ē ponit
i rebꝰ exterioribꝰ. qꝛ nō apphēdit niſi ꝑ cor
ruptū iſtrm̄. ſ. ꝑ ſp̄m ſic rotatū. Et dixit Ga.
3°. de iterioribꝰ ⁊ ponit̄ p° ꝯtinētis. ṽtigo ac
cidit pluries cū ituet̄ reuolutōes rotaꝝ ⁊ aq̄ſ
uelocis diſcurſus Et dicūt accidit ēt pp aſpe
ctū ad res altas. Et accidit pp aſpectū ad reſ
luminoſas. Nā ipſe ēt ſi nō uoluāt̄ pñt eſſe cā
mali motꝰ ſpūs pp diſgregationē quā facit i ip
ſo. Dixit Gordonꝰ. mā ſubtilis cū uētoſitate
iclusa i hūido uiſcoſo a q° nō hȝ exitū mouet̄
i gīꝝ. Et iō cā hñs ſi reſpiciat nubeſ fortiter
currētes. aut aquā motā ipetuoſe maxīe tur
bidā. Aut totā uelociter ſe mouētē ut molēdi
nos ṽr ſibi i rōne ſil'niſ itrinſece ꝙ moueat̄
cū illis q̄r appodiat ſe parietibuſ uicinis. aut
cogit̄ cadere uel ſedere. Et dicūt ꝙ qñ hō nō
ſedet. ſȝ ſtat erectꝰ. tunc maxīe appet ipreſſio
iſtiꝰ ꝯſideratōis uel aſpectus. Et dix Gali.
3°. de iterioribus ꝙ calefactis i capite a ſole
uel alꝛ ꝯtingit eis ṽtigo. De cāis uero itri
ſecis dixit Gal. 3°. de interioribus. ꝙ Archi
genes māifeſtauit hāc paſſionē naſci ex cā in
capite aut i lociſ ſub dyafragmate. Et hic eli
git̄ ꝙ ṽtigo aut ē paſſio i capite ꝑ ꝓpetatem
aut ꝑ cōitatē. Et ad hoc declarādū. dixit etiā
Gal. ibidē. ſcotomia accidit ex aſcēſu uentoſi
tatū acutarum uaporoſarum ad capud per ar
tarias manifeſtas uel ocultas. uel ex ſimili uē
toſitate generata in eſſentia capitis ex mala
⁊ diuerſa complexione exiſtente in ipſo uel
ex ea que aſcendit de ſtomaco. Dixit filiꝰ
meſ. quando multus uapor groſſus eleuatur
⁊ denegatur ei exitus ⁊ non poteſt diſſolui
nec egredi generat ſcotomiam. Et hic uapor
aut generatur in capite eiꝰ. cū ꝯ° eiꝰ ē mltū hu
mida ⁊ gērati a uapoꝝ. aut aſcēdit a ſtōaco

uel aliqbꝰ alyſ mēbris uelud a crure tibia re
nibꝰ ⁊ alyſ ſilibꝰ. ut brachio manu matrice
⁊ epc. De cā ṽtiginiſ ꝑ ꝓprietatē dix Raſ
p° ꝯtinētis qꝛ Gal. dix ꝙ hic morbꝰ accit mł
tis. qñ calefiunt coꝝ capita a ſole ł alia re ca
lida ut pānis calīs ſaccellatōibꝰ ł alyſ medi
cinis calidis. oppinati ſūt ſapientes ꝙ hic
morbꝰ accit ex hūore frō ſupueniēte cerebro
diſſoluto ex uaporibꝰ calīs petētibꝰ cerebrū
⁊ diſſoluētibꝰ illū. uñ paulus ait. mā ex qua fit
ſcotomia ē eadē cū mā litargie. Suple. ſȝ non
ē ſēper ita ymo pōt fieri ex uno quoqȝ hūore
q̄uis dixerit. Judeꝰ. ꝙ ut plīm accit ex uapo
ribꝰ colīcis ł ſanguineis qꝛ ſi ē ex flate ē de
genere eplīe tñ ex hūore frō habūdante i cere
bro pōt fieri ṽtigo. ymo ē qđ plīm euenit ex
ea. ymo patiētes pp chimū fridū in capitibꝰ
ſuis patiunt̄ caſū ex minimis q̄ reuoluūt De ṽ
tigine ꝓpetatiſ dixit. A. qñ fit ex uētoſitati
bꝰ ſiue uaporibꝰ aut hūoribꝰ oīs generis. qꝛ
⁊ calidis uel fris ꝯtētis in cerebro ⁊ uacuita
tibꝰ eius q euaporāt cū paruo motu aut calī
tate ⁊ puenīūt uapores ad uenas ⁊ neruos cē
bri. Cū gꝰ uapores mouētur mouēt ſuo motu
ſpm̄ aīalē qui nō digerit̄ ⁊ rectificat̄ niſi in
illis uenis deinde reqeſcit in ſba cēbri deiñ
diſpergit̄ in neruis ad corpꝰ. Et dixit Auic.
ꝙ ṽtigo ꝓprietatis qñ fit nō pp motum ua
poꝝ i cēbro. ſȝ ꝓpter malitiā ꝯplōis diuerſe
in ipſo cerebro. ex q̄ ꝯſequit̄ agitabił motꝰ
excitatio in ſpiritu. i. motus cum agitatione
hinc inde. Et non a motore corporeo permi
ſcente ipſum ſpiritū ex uapore aut alio ut ex
uentoſitate uel humore. Et fit hoc dixit. A.
ſicut accidit illud ex motu diuerſo prouenien
te ex aqua ⁊ igne cū aggregant̄ quaſi dicat ꝙ
ſicut ex igne agente in aquam fit motus in
aqua diuerſus agitabilis. ita ex aliqua com
plexione extranea in ſpiritu pōt fieri malus
motus qꝛ cōplexio naturalis ſpūs mouet ipȝ
ſm unū motū ⁊ ꝯ° extranea ſm alium. De uer
tigine ṽo ꝓprietatiſ dixit Auic. ꝙ fit aut ex
multitudine uaporū ſurgentium ex membris
alys aut ex corpore toto ad cerebꝝ ⁊ in ipſo
iā retentoꝝ ⁊ quieſcētiū in ipſo q aliquādo
eleuant̄ ab egritudine acuta añte faciente cū
ſua caliditate euaporationem. Et alñ aſcen
dūt ex egritudine frā. ⁊ erunt tunc uentoſita
tes inflatiue groſſe. quia ſurgunt ab humori
bus groſſis quos euaporare facit uirtus di
geſtiua ⁊ reſolutiua ideſt expulſiua uel reſo
lutiua ſcilicet medicamina adminiſtrata. Su
ple. ⁊ qñ fit ab aſcenſu humorum ad cerebꝝ
qui poſtea ibi euaporant. Et dixit Auic qñ
fit ex uaporibus uel uentoſitate ad cerebrū
aſcendentibus. quāuiſ non ſint generati in ce
rebro nec diu retenti uel antiquati. ſed in diſ
ſpōne ſuarum aſcenſionum ideſt in ipſo actu
aſcenſionis. Nā cum ad ipſum aſcendunt mo
uent ſpm̄. Et iſti uapores aut aſcendunt ad
cerebrum in tranſitibus neruoꝝ ſic cū ſurgūt
a mēbris neruoſis ut ſtoāco aut dyafragmate
matrice ueſica uel ac iſti fellis. Sed ut plīm a
ſtomaco ł matrice. Aut eſt aſcenſus eiꝰ in ue
nis ⁊ artarus occultis aut manifeſtis. ſicut
qñ ſurgunt a membris carnoſis corde epate

⁊ silibꝰ. qñ in hys mēbris sūt egritudines ā̄t mouēt̃ in eis hūores. s. dato ꝙ nō sint egra. Et dixit ꝙ mā̄ uaporis. i. a qua eleuat̃ uapor qñ ē cola ⁊ qñ fla. suple ⁊ qñ sāguis ⁊ qñ mlia. s; de illis expssit. q2 a cola uel flegmate fgit iste uapor ut plm. Et dixit Aui. multoti ens. i. alñ fit cōitas scotōie ⁊ ṽtiginis. i. fit scotōia ⁊ ṽtigo p cōitatē nō pp mām ꝯprehē sā. s. in mbro cōicāte. ymo pp rē incipiētē cōi cari cerebro sua q̄litate. q̄sidicat. ē aliqua uer tigo p cōitatē pcedens a mala ꝯplone siñ mā in mbro cōicante. q̄ mala ꝯᵒ qñ cōicat̃ cēbro facit puenire scotomiā sicut accidit qbusdā hōinibus cū adest uacuitas ⁊ fames stōaci ēt ppē eis q famē nō tollerāt. ppea ꝙ stōacꝰ co rū ledit̃. q2. s. inflāmat̃ ⁊ cōicat ei cēbrū. q2 . s. inflāmat̃ ēt cerebrū q̄ inflāmatio pōt esse cā motiua spūū. Et dixit Aui. ꝙ qñ fit sco tomia ⁊ uertigo fm sēitā crisis ⁊ tūc sūt de si gnis crif. Dixit Auer. coll; 3ᵒ. cā ē sup hu morē sup quē dominat̃ fumus. Et iste fumus ascēdit ad cerebrū ⁊ mōetur. ⁊ tūc sentiet pati ens hūc motum sicut eēt ex̃. q2 q̄uis hānt ꝙ moueant rēs de foris iā diximus ꝙ nō est im possibile ut moueāt̃ ab intrinsecis hūoribus Et dixit iste fumus qñ fiet in ipso met cere bro ⁊ ppē in ipsius artarys. ⁊ alñ ascēdit ex stōaco uel alys mēbris. Patet itaq; ꝙ ha rū dispōnū cāe. q̄dā sūt pmitiue q̄dā añtes ⁊ q̄dā ꝯiūcte. Et pmitiue sunt res nō nāles cān tes uaporē in cerebro ut aer uētosus ⁊ turbi dus grossus aut corruptus. Et fetor ac ēt gl; odor dissoluēs hūores cerebri i uaporē mora sub sole capite. dischopto. ⁊ oīs immoderata calefactio capitis attrahēs ⁊ dissoluēs ⁊ nō potēs resoluē. Negligētia exercity uñ multi plicāt̃ hūores ⁊ uapores ⁊ ipsiꝰ supfluꝰ ⁊ imo ōratꝰusus. ⁊ ppē post cibū ⁊ clamor ⁊ sōpnꝰ supfluꝰ. Cibi uaporosi ut cepe ⁊ fructꝰ ⁊ fūo si ut legumina oua frixa ⁊ silia. Et potꝰ uini fūosi ⁊ replētis cap. multiplicatio replonis eūo ēt supflua ⁊ coytus nimius ⁊ anime ac cidentia. ut ira ⁊ furor ⁊ hys silia. Cā aūt antecedens est ymaginatio ⁊ mala ꝯplexio si ne mā uel cū mā hūorali uel uaporali ⁊ cōmo tio in crisi. Et ꝯiuncta est cum illa q̄ imedia te sp; mouet siue sit mala ꝯplexio siue uapor

Signa generis. dixit al. Cū quis id quod ante se est circulariter uiderit moueri ⁊ ocu li tenebrescant ⁊ cadere uoluerit uertiginem pati. Signa specierū. signa facte ex cāis p mitiuis habent̃ per notitiā ipsarum causarū ⁊ antecessionē earum. Dixit Auic. facta ex reuolutione sup seipm aut ex ꝯsideratiōe ad res reuolutas in gi?. Aut rē lumiosā aut altā Et sil; q̄ ex pcussiōe fit aut cāu uel alia re ex trinseca. nota est per seipsam quia per inuen tionem ipsius cause ex relatione infirmi uel alia inquisitōe. Signa facte a causis intrin secis. si fuerit per proprietatem. dixit Galie. 3ᵒ de interioribus. ꝙ Archigenes dixit ⁊ po nitur ēt pᵒ ꝯtinētis ꝙ pcedunt eam sonitus i auribus. ⁊ grauitas in capite ⁊ nocumentum in odoratu. alys ue sēibus ibi existentibus ⁊ durat assidue. Dixit paulus. quando est ex cerebro precedunt uehemens dolor sonitus

auriū grauitas auditꝰ ⁊ debilitas odoratus. Et possibile ē ꝙ ꝯseq̄tur hāc debilitas tactꝰ Et uiatꝰ addit ꝙ ipsa est durabilis neq; di mittit. q2 nō iterpolat. Dix Rabi 5ᵃ pticula affori smoꝝ. hys q patiūt̃ scotomiā ⁊ ṽtiginē ex cēbro accit oclo ꝝ obscuritas casꝰ ⁊ reuo lutio ex re modica. Dixit. A. i fēa a reten tiōe mēꝝ uaporosaꝝ pcedētiū. i. iā diu ꝯtēta rū ⁊ antiquataꝝ in cēbro aut generataꝝ i ipo signa sūt ṽtigo assidua nō tñ ꝯtinua q̄uis cō tinue sentiat̃ capud lesū aliqua lesione. Et nō ē sequēs egritudinē i alys mēbris. Cū igi tur oīa alia mēbra iueniūt̃ sine lesiōe nō ē ex citata cū replone nec sedata cū uacuitate. s. a cibo. s. nec ecōuerso q2 pōt excitari tā tēpore replonis q̄ tēpore uacuitatis a cibo Et qñ añcedūt ipa; dolores capitis ⁊ sonitꝰ ⁊ tini tꝰ. s. auriū. ⁊ post mā cōicata cēbro accit ṽti go. Et ē in capite grauitas. ⁊ hoc erit qñ in capite eēt mā hūoralis a qua surgeret uapor Et iuenit tenebrositatē in uisu suo fixā. pp fi xitatē mē in cerebro. Et inuenit in sensibus abreuiationē. i. diminutōe; uel debilitatē. ita ꝙ etiā in gustu ⁊ odoratu. Et sētit in arta rys anterioribꝰ pulsatōe; uehementē pp uen tositatē in eis motā. Et inuenit grauitatē in odoratu. i. corruptōe; q2 nō pcipit odorabi lia sic sūt s; male ⁊ corrupte ⁊ malū hñs odo rē phibētē bonū ⁊ eꝯᵒ. Dixit Gal. 3ᵒ d ite rioribꝰ. hys ex puo quodā. i. pua ⁊ leui cā ac cidit. s. ṽtigo. Et alñ cadūt q̄d pl; fit cū i cir cuitu mouēt̃. nā q̄d alys ex multis circuitiū uolōibꝰ accit hys ex uno aut paucis uolutōi bus ꝯtingit. Et sil; si uiderint aliq̄d moueri Dixit Silib. adest odoratꝰ corᵒ ⁊ alioꝝ sēsuū ⁊ tinitus auriū ⁊ grauitas capis. Aquā respi ciētes fluentē Aut cursū rabidū casus sepius concomitatur. Signa uertiginis comunita tis. Dixit Gal. ⁊ ponitur primo continentis quando accidit ab aliquo alio membro presē titur formicatio in illo. tam diu donec uapor resolutus ab eo petat cerebrum ⁊ inducat sco tomiam. Et dixit Archigenes. que accidit ex ascensu uaporum aliquando recedit ⁊ tepe scit. Dixit paulus. quando sentitur caliditas in capite ⁊ sonitus aurium tunc est ex uapo re calido ascendente per artarias. Signa stomatice dixit Gal. ꝙ Archigenes dixit pa tientes eam ex stomaco. plus incipiunt pati titillationem cordis idest oris stomaci uel meri ut dixit tertio de interioribus ⁊ abbo minationem ⁊ nauseam ⁊ Aaron addidit et dolorem. Dixit Rabi particula sexta. patien tibus eam ex re stomaci accidit cordis idest oris stomaci tremor ⁊ fastidium. ⁊ deinde predicta accidentia accidunt eis scilicet uer tigo. ⁊ scotomia. Dixit uiaticus. sentit pa tiens abbominationem in ore stomaci ⁊ dolo rem. et ad tempus scotomiā habet cū fumꝰ a stomaco ascendit. Et ad tēpus nō hab;. cū nō ascendit fumus. Dixit Auic. si eius causa fuerit ex stomaco erit cū destructiōe d̄sidery aut alio ipedimētō in ipso q2 cū diminutione aut corruptōe. Et erit cū corruptōe. i. lesiōe i digestiōe ⁊ tremore cordis. i. oris stomaci l cordis. s. q prouenit ex causa stomaci ⁊ erit

cū laxitate spūs.i.cū lesiōe bancītꝰ p cōitatē
stomaci ad diafᵃ. Et erit pmutatio ī stōaco
.s.ī alys suis opōnibꝰ uel permutatio ī stōaco
qꝛ fm ꝙ permutaī stōacꝰ ita pmutabiī dispō
capis ī uertigie. Et erit declinatio nocumē
ti ad āteriorē ptē cerebri ⁊ medium ipsius ⁊
non elongatur quin perueniat ad ipsius poste
riorē. Et hoc erit uel pp multiplicatōnem ua
poris unde extēdiī ēt ad posteriorē ptē. uel
erit pp colligātiā mediāte neruo sexti paris
p quē stomacꝰ cerebro alligaī. Et ē diuersitas
dispōnis sitꝰ.i.adest anxietas stōatica ī q̄ pa
tiēs ī uno situ nō quiescit. Et qñ sedaī ⁊ qñ
qꝫ augmētaī fm uacuitatē ⁊ replōnē. Nā qñ
qꝫ sedaī p replōnē. qñ p uacuitatē. sicut etiā
stomacꝰ qñ ē nocitꝰ tpe replōnis. qñ tpe re
uacuitatis. Et fit.s.qñ successiōe sacietatis
nauseati ne p̄terite. Et iuenit ī stōaco dolorē
⁊ īflationē aut ēt īflāmationē ī qbusdā horis
Et fit dolor ī uia uel p uiā cōitatis neruoꝝ
.s.quibꝰ stōacꝰ cōicat cēbro.q̄ uia ē p meri in
ptibꝰ colli ⁊ medio spatulaꝝ. Et iuenit ap̄ ip
sā uertiginē ⁊ ap̄ eiꝰ reuersionē ī postrēo ipsi
us.i.cū ipsa recedit dolorē post sincipud.i.
uersus retro ubi ē origo sexti paris neruoꝝ
⁊ ī ptibus colli .s.in meri ubi nerui ipsi sexti
paris alligātur descēdētes ad stomacū. Di
xit filiꝰ mes.supueit uoitus ⁊ abhoiatio ⁊ mľ
tiplicaī poxꝰ.⁊ fortificaī. qñ patiēs ꝯmedit
suple. ñ semp.sꝫ ī q̄dā scotomia stōatica ⁊ mľ
tiplicaī eiꝰ sputū. Dixit ras.pᵒ ꝯtinētis sco
tomia aliq̄ ē ex stōaco eo exñte inanito ⁊ cre
scit ex esu ciboꝝ stipticoꝝ. Dixit Archige
nes.si ueīt pp sacietatē cognosciī. qꝛ morbus
īfestat peñ sacietatē.⁊ cū icipit celebrari dige
stio. Et patiēs sētit ieccigationē cordis ⁊ ab
hōiationē. Sili. seqtur fastidiū ⁊ cordis mor
sus aut saltꝰ ⁊ post cibū uľ añ seqtur molestia
⁊ se inclinantibꝰ ṽtigo seqtur. Signa facte
ex matrice dixit Aui. p̄cedūt ipam egritudi
nes matricis ut p̄focatio aut apa ī ipsa aut re
tētio spermatis uel mestruoꝝ. Signa facte
ex uesica añcedūt ipam egritudies uesice. Et
siľr factā ex felle p̄cedunt ipsam egritudines
fellis. Et idē ē itelligēdū ī facta ex epe uľ cor
de. Aut q̄uo uis alioꝝ mēbroꝝ. Dixit Archi
genes qñ fumꝰ ascēdit p uenas q̄ sunt post au
res. qꝛ p uenas manifestas cognoscitur ex di
scēsione uel ꝯctione illaꝝ. Et qñ ascēdit p ar
tarias subeticas qꝛ p ocultas cognosciī p ex
tēsionē colli. Dixit Aui. si ascēsus ē ī artarys
q̄ sūt ī collo signū ē ut sit cū pulsatione uehe
mēti ⁊ tēsiōe uenaꝝ q̄ sūt ī collo ut corde. Et
ut nō iueniat dolorē de quo sit curādū ī collo
⁊ mēbris eiꝰ.i.ei adiacētibꝰ neqꝫ in reliquis
neruis. Et causa est quia artarie nō plurimū
sentiunt. inuenitur littera affirmatiua que di
cit. sentitur dolor ⁊c̄. de quo sit curandum qꝛ
satis fortis. sed prima littera est melior.
Et dixit cum uides artarias extrinsecas ap̄
collum extensas. et alleuiatur cum manu tua
pulsum prohibens aut cum ligamentis lati
norum idest quibus latini utuntur uel lati
noꝝ.i. lentiaꝝ lini aut plūbo aut cū linis sup
eas stiptica. tūc scias ꝙ cursus uapoꝝ ē ī eo
p eas. Et si nō iuenis istud tūc ē ī alys arta
rys p̄fūdis. Notāt ꝙ hic idē modꝰ pōt te
neri ad expiēdū de cursu hūoꝝ ľ uapoꝝ p ar
tarias ⁊ uenas itrinsecas ľ extrinsecas ī alys
mēbris. Signa fortis ⁊ debiľ. dix Auer.
3ᵒ colliget. Si cerebꝝ aegrit multā malā ꝯplō
nē pp. pseuerantiā cāꝝ tunc cadet patiēs ī ter
ra sicut cadit apľicus. Dixit Ser. sup 9ᵒ. al.
Casus in terra accidit. qñ passio ē multū for
tis pp multitudinez fumoꝝ uñ cōicaī pti po
steriori cēbri q̄ ē prinᵐ uirtutis motiue. Et
ista ē similis epľie nisi qꝛ in ista nō ē spasmꝰ
Quādo aūt passio ē debilis. ⁊ fumi sūt pauci
ita ꝙ nō inferūt nocumētū pti posteriori. tūc
nō cadit. Signa mēꝝ. dix Al. si facies et
oculi rubuerint signa sūt mē sanguinee. Dixit
Ras in diuisiōibꝰ. facte a sanguine signa sūt
rubedo faciei ⁊ oculoꝝ ī illa hora. Et exube
ratio uenaꝝ ⁊ guidez. Et pulsatio timpoꝝ et
uenaꝝ q̄ sūt post aures. Dix Ser. sup uiatico
replōnē illaꝝ uenaꝝ nullus hūor facit nisi sa
guis aut cū sāguine. Et dixit Ras. pᵒ ꝯtinen
tis. dico ꝙ h̄ mā euenit cū dispōe replōnis in
corpore.s.toto sꝫ p̄cipue ī supiori pte eiꝰ. Et
tēdunī uene ⁊ oculi appent rubei ⁊ multiplī
canī in eo alices ⁊ ossitatōes. Dixit Auic. si
fueīt in cā sāguis erūt uene inflate ⁊ facies ⁊
capud ⁊ oculi rubea ⁊ calida. Et adderūt gra
uitas .s.in capite ⁊ sōpnus. pp hūiditatē ⁊ la
sitis .i. pigritia ⁊ pulsatio.i. dolor pulsatiuus
Signa facte ex colera dixit al. rubor erit
clarus ad citrinitatē declinās. Dixit Auic. si
fuerit colera erūt uigilie ⁊ inflammatio sine
multitudine grauitatis ⁊ ymaginatōes.s.corā
oculis appentes erūt citrine auree Dix Ras
ī diuisiōibꝰ ꝙ p̄cedūt ipm nausea. Dix Al.
si neqꝫ colere signa appuerint suple neqꝫ san
guis. tūc eleuanī uapores a mā frigida. Dixit
hares ut pᵒ ponitur ꝯtinētis. Si ex fľate uel
mľia fueīt sētit patiēs grauitatē capitis ⁊ re
fugit splēdorē ⁊ abhorret uoces fortes. ⁊ cuꝫ
moratur erectus aut ositat uel patitur alices
patitur casuꝫ. Dixit Ras in diuisionibꝰ signa
facte a fľate sunt ꝯturbatō sensuū ⁊ albedo co
loris ⁊ multitudo sōpni ⁊ sputi. Dixit Auic.
erit grauitas.s.in capite uel mēbro in quo cō
tinetur fľa. Et dicunt ēt in fľica cōitatis erit
grauitas aliq̄lis ⁊ maxime ī ꝯpone ad uerti
ginē cōitatis ex alys hūoribus qd̄ erit ex mľ
tis uaporibꝰ fľicis in capite ꝯdēpsatis ⁊ re
tētis in eo. Et erit timor pp frigiditatē faci
entē siluestrē spūꝫ cerebri. Et erit multitudo
sōpni ⁊ alia signa fľatis dc̄a supra. Et si fueīt
mľia dixit Auic. erit grauitas cū q̄ꝫtitate nō
multa tñ plus q̄ꝫ in colerica ⁊ erūt uigilie pp
siccitatē ⁊ ymaginatōes laminaꝝ.i.reꝝ lata
rū.s.nigraꝝ ⁊ capilli nigri.s. erunt ymagina
tōes qꝛ ut dixit Azarauꝰ uidebūt ymagina
tōes nigras oblōgas ⁊ subtiles ut capilli.uel
capilli nigri.s.erūt in capite attestātes mľie.
Dixit Silib. ex sanguine fc̄a cognosciī sal
tu tīpoꝝ grauitate palpebraꝝ ymaginatōe ru
fa uel rubei. sanguis fluxu ex naribꝰ urina ī
tēsa ⁊ spissa uel intensa ⁊ obscura. Et colera
cognoscitur per oris amaritudinem cordis
morsum. urine tenuitatem ⁊ intensionem et
circa superficiem urine obumbrationem.

Et ſl'a ꝑ oris iſipiditatē uel ſalſedinē et uri e remiſſionē et ſpiſſitudinē. Et mľia ꝑ oris ace toſitatē uel ponticitatē et urine glaucedinē et tenuitatē. Sigª facte a mala ꝯplōne pura ſine mā .ſunt leuitas cerebri. Dixit Auic. ⁊ ꝑuatio mēx. Et q₂ anteceſſit Caſus frigoris uel caloris repēte exterius aut ex aſſumptis interius calefaciētibus uel īfriantibꝰ ſubito poſt q̄ ſeqtur ỽtigo. Dixit Raſ. p° cōtinē tis ỽtigo q̄ ex cerebro ē appropinquat ebrie tati. Et dixit Gal. ſcothomia ē ſilis eplie.

Dixit Aui. ỽtigo ſl'ica eſt ſilis eplie. q₂ in ſl'ica plus obtundūtur ſenſus et magis ſilet. et magis durat ꝙ̄ alie ſpēs maxie tn̄ ſilatur eplie ſl'ice. Et dixit Gal. in cōmēto affo. tertie ꝑticule cotidiane ꝯſtitutiōes ⁊c̄. ꝙ ſco thomia ſimilaṫ aplie ⁊ eplie. Signa diſtin guentia ſcothomiaꝫ ab eplia dixit Raſ. p° cō tinētis dico ꝙ differētia iter ſcothomiaꝫ for tē ex qua cadit patiēs et epliaꝫ eſt q₂ in ſco thomia nō fit tortura neqꝫ ſpaſmus. neqꝫ ſpu ma et hoc ē ualde memorie ꝯmēdandū. Et Aui. ponit tres differētias inter ſcothomiaꝫ leuē et epliaꝫ. ꝑma ē in modo euentus. Nam ỽtigo qn̄ ē leuis manet tēpore aliq°. ſ. anteꝙ̄ ꝯpleatur. Etcim qn̄ ꝑſentiṫ manet poſt aliq° ſpatio anteꝙ̄ ꝓſequaṫ augumētuꝫ. ſꝫ eplia fit repente. ſ. reſpectu ỽtiginis leuis. q₂ eſt mor bus magis acutus et uiolētus maxie ſm plm.

Aliquis tn̄ motus eplie nō euenit mltū ſu bito. ſꝫ manet tēpore aliquo ī tm̄ ꝙ ī eplia ali qui poſt ꝑſentatōeꝫ motus mouēt ſe a ſtatiōe ſua et occultant ſe ut nō uideātur ab aſtantibꝰ

2ª differentia ē q₂ hn̄s epliaꝫ cadit. ſꝫ hn̄s ſcothomiā debilē ſtat obtenebratus oculis ⁊ excitatur adhoc ut cadat. ſuplēt qdā nō tn̄ ca dit. 3ª differentia eſt quia eplicus ſilet quouſqꝫ ſanaṫ et ſurgat. ſꝫ hn̄s ỽtginē debi lem nō ſilet. imo qn̄ꝫ clamat in toto paroxiſmo quia nō eſt in ea ipedimētuꝫ in motu lingue ſicut in epilenſia. Et dixit Auic. uertico fortis eſt ſimilis epilenſie in tribus. ſ. quia accidit ſubito et quia cadit in terrā et quia ſilet. Sed differt ab ea quia nō fit cuꝫ ſpaſmo ſicut eplia. Dixit Alm̄. lib°. 4° cap° . de ſi gnificatiōibus accidētiuꝫ. Incubus et ỽtigo ſi fortes fuerit et diu ꝑſeuerauerint epilēſiaꝫ futurā ſignificāt. Dixit Auic. ꝑmi 3ª. Cui frequēter accidit ſcothomia de ſe ipo ſit ſoli citus et hūoreꝫ eūet groſſiuꝫ ne ad epilenſiaꝫ ꝑueniat ⁊ apliam. Et dixit 3ª. ꝑma uertigo requens nuntiat epilenſiaꝫ et ꝓprie in de crepitis. quia ſignificat multos uapores mix tos ſpūbus cerebri qui ingroſſati et cōuerſi in naturā flegmaticā ſimul cuꝫ flegmate a quo ſurgūt qđ ſignificaṫ eſſe multuꝫ ex frequēti euentu eius poſſent facere epliaꝫ Et dixit nūtiat apliam ỽtigo eueniens ſucceſione ſtu poris comunitatis mēbrorum. Cum cim uer bi gratia manus aut coxa ſtupeſcit et poſtea augetur ſtupefactio et comunicaṫ alteri mem bro. ſignificatur magna opilatio. ꝑꝑ quaꝫ ac cidit ille ſtupor. Si ergo ei poſtea ſuperuenit ỽtigo timetur de apopleſia ſuple uel epilenſia quia denotatur materiam illam oppillantem cōicatam fore cerebro. Soda ſuperueni ens ſcotomie. qn̄ꝫ ſignificat eiꝰ liberationeꝫ dixit Aui. qn̄ꝫ ſoluit ỽtiginē ſoda accn̄s. q₂ tunc uapor intus in cerebro ſtans qui facie bat uertigineꝫ diuerſꝰ ē ⁊ ex pulſus ad pāni culos cerebri. unde ceſſat uertigo. ſed cauſat in pāniculis doloreꝫ. De cura dixit Raſis primo ꝯtinētis. debet ꝑquiri cā ꝑꝑ quam ac cidit uertigo. ⁊ ſtatus patientis ⁊ tempꝰ mor bi. ⁊ quibꝰ utebaṫ patiens tꝑe ſanitatis. Et conſidera dixit aggregator unāquāqꝫ cām ⁊ ꝙ̄titateꝫ māe. Eſt āt cura eiꝰ duplex. ſ. gnāl ⁊ ſpālis. Et perficiṫ triplici inſtrumēto. ſcilꝫ dieta potione ⁊ cirugia. Et cura quideꝫ eius aut adimpleṫ tꝑe parox ⁊ inſultꝰ eiꝰ aut tꝑe interpolōnis ipſiꝰ ⁊ maxime ꝑueniēdo ante parox reuerſionē De cura que fit tꝑe parox dixit oribaſiꝰ. in hora inſultus moueant pa tientes ⁊ fricent ⁊ odorent ꝯuenientia donec expergefiant. Et ſilr paulꝰ dixit. Cum ſen tiunt paroxm. Cura ē fricare ⁊ comprimē extremi tates ⁊ odorare ualentia ad hunc morm. Dix Aui. cum paroxꝰ excitaṫ adiuua cum fricatiōe exteriorū ideſt extremoꝝ inferioruꝫ. Dix Guido de aretio. pone patientē in obſcuro li ga caput poplo ⁊ ſaliua ſeni maſticaſti oculis īmitte ⁊ ſtatiꝫ ceſſabit. Dn̄t in hora parox. manus ⁊ crura fricēṫ fortiter ⁊ cū aqua ſalſa lauentur ⁊ cū ſale ⁊ aceto fricenṫ. ⁊ facieſ cū uino uel aqua aſpergaṫ ⁊ odorifera manibus apponanṫ De cura tꝑe interpolōnis a parox° De dieta ē ſciēdū ꝙ oīs ỽtigioſꝰ uitare debꝫ aereꝫ turbiduꝫ ⁊ uentoſum ⁊ ſplendorē ſolis ⁊ lune ignis ⁊ candelarū accenſarū morā tra hat in aere quieto ⁊ claro. Et dixit Aui. alienet a ſe conſideratōeꝫ oēs ad rē cito re uolutā ⁊ ab aſpectu ꝓfunditatuꝫ ⁊ fouearum ⁊ ỽticū montiū ⁊ ſuꝑficierum ſupremarum.

Gord dixit. uitet ymaginatōeꝫ oiuꝫ reruꝫ uelociter mouentiuꝫ ſicut rotaruꝫ magnarū ⁊ aquaꝝ que fluūt cuꝫ impetu ⁊ nubiū que uola re uidenṫ ⁊ ſiliuꝫ. Et uitet ne eat in cacui na montiū terriū pontiū aut nauiuꝫ. ⁊ ꝙ non reſpiciat inferiꝰ nec ymagineṫ nec intueaṫ lo cum ꝓfundū. Et ſi fuerit conſtrictꝰ adhoc tranſeat ſubclauſis palpebris ⁊ ymagineṫ ad ſuꝑiora uel conſideret de re alia. Et audi tus ſonoꝝ groſſoruꝫ ut tube cornee ⁊ timpaª ⁊ ſilia nocent ei maxie ſi ꝓpinquꝰ fuerit. Et fugiat iraꝫ ⁊ furoreꝫ. nec nō ad quietē multaꝫ ⁊ deſidioſaꝫ uitā Et uitet ſubitos īꝑmedi tatos ⁊ repentinos motꝰ ⁊ ſubitas reuolutio neſ de uno latere in aliud ⁊ inclinationē capi tis ad inferiora ſubitā ⁊ ſubitā ipſiꝰ reuoluti oneꝫ. Dixit Uiati pedes in aqua calia ſūt ponēdi ⁊ ſunt fricandi. Et exerciteṫ uertigio ſus exercitio miti ante cibuꝫ ⁊ poſt cibū qe ſcat altum tenens caput. Prohibeaṫ ab oi exercitio in quo caput inclinaṫ ut ē ars ſcri bendi ⁊ ſuendi. Et dixit Auic. lotio capi tis non eſt fienda niſi poſt purgationē. ⁊ ī ab ſentia reumatis. Et uitet ſompnū ꝓlixum māx diurnum ⁊ māx ſupra cibū cito factum ⁊ in dormiendo caput teneat eleuatum ⁊ dor miat in loco obſcuro exuto a figuris ⁊ tuto a frigore ⁊ uentis. Omnis uertiginoſus ſe abſtineat ab omnibus fumoſis uentoſis ⁊

uaporosis cibis ⁊ potibus ⁊ eorū cōdimen
tis uaporationes facientibꝰ ut sunt aromata
cal'a ut mustarda ⁊ sil'ia. qui āt sint isti cibi
ditū ē in supioribus Dixit Uia. abstineat
a lentibꝰ ⁊ sil'r dixit Constan. Ras āt in diui
sionibus concedit eas ⁊ ueritas ē. ꝙ melius
ē eas probibere ꝗuis in sanguinea ⁊ col'ica
possint concedi decocte cū acceto. qr ingro
sāt sanguinē ⁊ colerā reprimūt. Et dixit Ra
sis. ꝙ lentes generāt chimū subtilē quod nō
uidetur qr generāt sanguinē mīl'cū qui ē gro
sus. Accetū tn̄ cum eis decoctū remouet ō ea
rū grossitie. Utat cibis bene digestibili
bus gnātiuis boni chimi. ⁊ utat uino albo ō
bili inaquato. Rursus tn̄ dixit ꝙ aqua est
melior uino in scotomia ⁊ māx uino uinoso
uaporoso. ul'uino grosso l' turpido. Et nectar
ꝓhibenō ē ei. Fugiat diuersitatē plurimā
cibariorū ⁊ potuū. repl'onē ⁊ nauseatiuam
satietatē. ymo semp auidꝰ cōmedendi a mēsa
surgat. Uitet supfluitatū retentionē. ymo
ad earū expulsionē omi die soliciteť. Cu
ra uero generalis per potiones. dixit Mes.
quatuor compleť intentōibꝰ. quarū prima ab
scindit māā. hic per māā intell'is omē causā
intrinsecam ⁊ extrinsecā. que causa si fuerit
materialis in ipiꝰ abscisione requirit digō
nē cuōnē ⁊ diuersionē 2ᵃ res ꝯuertit re
gimen ad mēbrū mandans. si fuerit aliquod
⁊ rectificat ipm. 3ᵃ confortat cerebrū ⁊ ca
put totū ne recipiat. Et 4ᵃ conuertit fumos
⁊ uapores ad opōitū ⁊ diuersū iuple ⁊ con
prebensos in capite resoluit ⁊ consumit. Pria
res compleť afferēdo contrariū cāe unde si
causa fuerit extrinseca amoueat ⁊ egro dent
contraria dispōni inducte ab illa causa. Et
si fuerit intrinseca ⁊ fuerit mala cōpl'o sine
materia altereť cū ꝯrio. ⁊ si fuerit cū mā dige
rat digerenda. euētur euāanda. diuertat diuer
tenda obseruādo in hys cañ gnāles. 2ᵃ āt
compleť cum hys que dicunť in tractatibus
illorū mēbrorū ⁊ que hic diceńť in speciali
cura. Et 3ᵃ res compleť cum hys que dc̄a
sunt supra multotiens in pcedētibꝰ capl'is. Et
4ᵃ ꝯpl'eť dix Mes. cū fricatōibꝰ extmitatū
⁊ ꝯphensione dolorosa ⁊ uētosatiōe in eis. s.
extmitatibꝰ ⁊ in spatul' ⁊ omi qō trahit ad di
uersū cristerys ⁊ supōitorys ⁊ sil'ibꝰ. Di
xit Aui. uentoseť super caput ⁊ nucā ⁊ h̄ ma
xime competēt in scotomia ꝓprietatis post
sufficientē euōnē uniuersalē ⁊ particularē

Et in omi māli ꝯuenit scarificatio cruriū
⁊ cartilaginis auriū. De resol'one autē ua
porū contentorū in capite fiant que dicta
sunt supra in caᵒ sode uaporalis. Dix Con
stanti. in pantegni. Si ṽtigo fuerit cū febre
suple ⁊ non sit per uiā crisis. raso prius ca
pite catulus scisus calidus. aut gallus ul' gali
na supponať. De cura per cirugiam. dixit
Gal'. 3ᵒ de interiobꝰ. ⁊ poniť a Rabi in. 15ᵃ
pticula. multi euadunt ab hac passione arteri
is que sunt post aures incisis ita ut carne in
inciso loco gnāta utreqꝫ extmitates non pos
sit coniungi. Sed tamē nō oportet ꝙ ois
hᵒ mō cureť qr ascendunt ad cerebrū quedā
alie uene. istis multo maiores in retinā intrā
tes ex qbus fiunt hee passiōes. Unde Ar
chig. dixit ut prio poniť ꝯtinētis qdā horū
morborū iuuātur ex incisiōe arteriarū exn̄tiū
post aurē facta p latū donec incidūtur in to
tū. s; tn̄ nō oēs ꝯualescunt ex earū icisiōe. s;
solū hy quorū uapores p illas ascendentes in
ducunt uertiginē. Et dixit Simeon. cessat
hic morbus ex incisiōe duarū uenarū magnarū
exn̄tiū in ceruice et coctura earū penetrante
usqꝫ ad os. Dix Aui. qn̄ cauterizať uena
qeta post aurem et ꝓprie in eo cuius cā est
ascēsio uaporū ex corpore ex quacūqꝫ uia ele
uētur. Dixit Ras. pᵒ ꝯtinētis. qn̄ accidit
h̄ morbus ex uētositate ab hūoribus dissolu
tis in capite generata manifestū ē ꝙ non de
bēt flomari earū arterie neqꝫ ligari qr p hoc
nō curabūtur eo ꝙ morbus ꝓncipalius accit
capiti. Dicūt qdā incisio uel cauterizatio
earū nisi uapor ascendat p eas modicū aut ni
hil ꝯuenit. qdā ṽo dicūt ꝙ ēt si nō feratur
uapor p ipas earū cauterizatio ꝯuenit nō p se
s; p accn̄s inq̄ztū cauteriū retentū aptū ē
cā diuersiōis ad ipm hūorū et uaporū ex alys
uys. Cura ṽo sp'alis ē ut fc̄a a cāis ꝓmitiis
cureť pr'o p remotiōē illarū. Dixit Ras.
pᵒ ꝯtinētis. fui exptus irrorare aquā friam
sup caput et dare in potu aquā niuis et ꝓuo
care sōpnū. qm̄ ista qetant spūs motū a cā ꝓmi
tiua ut reuolutiōe circulari et sil'ibus. Dix
Aui. curať cū qete et sōpno et trāqlitate. Et
sūmat stiptica et acetosa ut granata et citonia
et frangat buccellas panis in eis. i. sucis eorū
et sūmat illas. sedāt eīs motus spūs ⁊ ꝓhibēt
ascēsū mēbrorū et uaporū ad supiora Dixit Sor.
stet patiēs in silentio et loco obscuro et dor
miat. Et si cā eius fuerit pcussio aut cāus cure
tur ꝓus sic pcussio et cāus exigūt. ꝙ si n̄ sana
tur et remanet ṽtigo cureť cura ṽtiginis p
petratis. Et cura facte a cal'itate solis. ē ca
pitis infriatio et cꝰᵒ facte a fritate aeris est
capitis calefactio. Et cura facte a uapore
fetido dixit Mes. ē cū administratiōe bn̄ re
dolentiū calidorū uel friorū. sic necesitas inui
tat. Et eodē mō curať q̄ fc̄a fuerit ab aliqua
alia cārū extrinsecarū. Cura facte a cāis in
trinsecis ē ut fc̄a a mala ꝯpl'one fria et hūida
sine mā regatur. dixit Hal. calefaciētibus et
subtiliantibus. i. desiccantibus cibis et medi
camibus et olfaciat aromata calida dixit Al.
eger a causa calida. calida uitet. et a frigida.
frigida. Dixit Aui. Cura est deductio illiꝰ
male ꝯpl'onis ad cōtrariū ut cōtēperetur. 9ᵒ
n̄alis. Cura ṽo facte a mā. dixit Gal'. et po
nitur pᵒ cōtinētis. si accit a chimo calido et
fuerit necesaria flōia. fl'omeť de cefalica et h̄
qn̄ eēt solo uitio capitis. Et si pticipat aliqō
aliud mēbrū fl'omeť de basilica uel mediana

Dixit Rasis. in diuisiōibus. Cura facte ex
sanguine ē flōia basilice epis medie uel cefali
ce.. Dixit Mes. si pasio ex sanguine fueit
ex habundantia eius in toto corpore. ꝓus de
basilica minuimus aut mediana. et postea si
necessitas urget cefalicā minuimus. hoc eīm
est preceptū Ipocratis. Et subdit si adhuc
perseuerauerit egritudo flomabis uenā non

pulsatilē.que est post aurē ex una pte uel āba bus si necesse fuerit. Et dixit Mes. Si aūt in capite.s.solo hūdantia sanguis apparuerit de cefalica minuimus sola et de uenis q̄ sunt post aurez. Dixit Serar.sup 9° Almā. fl'omia hax uenax eūat et diuertit. Dix Aui. fca a sanguine uel alio hūore ꝯtento in corpo re.s.cū sanguine mixto curat̄ fl'omia ex cefa lica suple mediana uel basilica ut dixit Mes. ymo.aliqñ de safena s̄z locū et s̄z plenitudinē Deinde ex uena geta q̄ ē post aurez q̄ si nō re pitur fiat ex pulsatili getamē ē securior. Di xit.n. ꝙ fl'omia huius uene est optia in cura tiōe oīuz spēx v̄tiginis māliuz.s. mixtax san guini.Et ꝯuenit ēt oībus spēbus v̄tiginis fa cte p cōitatez. Dixerūt Oribasius et Pau lus.fl'omētur cuz declinauerit poxismus oīo. ita ꝙ nihil sentiant de p̄terito insultu. Alm̄. tñ dixit ꝙ in hora motus et insultus fl'omēt̄ uene q̄ sunt post aures si apparuerint. hoc tñ nō est regulare.s̄z in cāu magno et difficultate poxismi.uel fortasse dixit sic Al.q2 alys tem porib⁹ uene ille ñ sunt bene manifeste sensui.

Incepit aūt Al.a fl'omia hax uenax p̄sup ponēdo p̄cessisse fl'oiaz aliax s̄m cañ. Dix Mes.scarificatio ēt auriū utilis ē et apposi tio sanguisucax in nāibus et apposi° uētosax in capitie spatul' et collo. Et dixit.oī spēi eius.s.ex plenitudine tocius uel capis de san guīe ꝯfert emoroidax ꝓuocatio ī uiris et in mlierib⁹ mstruox. Et dixerūt Mes.ꝛ Ras ꝙ ꝯfert ei scarifica° cruriū.Et fl'oia fca uel sanguīe qūolibet eūato.si alius hūor in corpo re l' capie remāserit dñans ipe eūand⁹ erit.

De itētiōe ad alteratōez dix Ras.ꝯuenit ad mistra° psilȳ cū zuc°.Et Mes.dixit ꝯuenit ōi die admistra° psilȳ ꝯquassati cū aq̄ et zuc° et infuxio coriādri.Et ab ex̄ ꝯuenit oleū ros et acetū ꝯquassata ꝛ ifrīata i niue ꝛ effuxa sup capō.ꝛ olfat⁹ cox et ros sandalox et fausel ꝛ oē regimē extinctiuū. Cura v̄o facte a co lera ē dix Sal'.ut purget̄ cū decoctōe mirob. .s.citrinox.et Al.dix.fiat cū infuxiōe mirob citrinox q2 hñt aspectuz ad col'az. Et in dionibus dixit ras.sūmat ipaz cū aqua casei.

Dixit Mes.iuuat̄ cū medicis dictis in so da cal'a cū decoctiōe mirob infuxiōe aloes ꝛ sil'ibus. Dixit Ras.euomat cū syrupo ace toso et aqua cal'a. Et Mes.dixit.Juuatur cū uoitu si ē a stōac° cōicatio.Nā si fueīt.v̄ti go ꝓpetatis nō ꝯuenit uoitus.Et subdit.iuua tur cū cristerib⁹ ꝛ colirys. Jn itentōe v̄o ad alteratiōez dix Sal'.dent̄ ifriantia ī potu. Et ēpl'et̄ caput cū eis. Dix Ras. in dionib⁹ utat̄ aq^a granatox acetosox et aqua agreste ꝛ de oī in q° ē acetositas ꝛ stipticitas.s. pauca

Dix Al.capō ex oxirodino ē infundendū.

Et in cura fce a fl'ate dix Sal'. utat̄ purga tōe cū yeris magnis et cū aq^a aloes q̄ ē ualō bona suple et ista p̄cedat yeras magnas .dix Al.caput multociēs ex pill'is cochys soluat̄.

Dxit Mes.fl'ica sic soda fl'ica curat̄ cum cochys et pill'is de yera .et cū uoitu si fuerit ex stomacho facto cum oximelle et pipe et si milib⁹ et cū cristeribus et colirys qñ bibit̄ .ʒ.i.radicuz brionie p interualla euacuando

per uomituz ꝛ secessuz ꝯuenit ualō scotomati cis ꝛ sil'z qñ bibit̄ ex eis cotidie cuz oximel le pondus a.Э.ʃ.usz ad.i.ol'm ō scie abrota ni iunctū cōuenit.Et uaporatio narib⁹ attra cta ex aniso bulito uel posito sup prunas sedat uertiginē.Dicit̄ ꝙ uirga uulpis cū panno ca piti alligata uertiginez tollit. Jn intentōe ad alterationē dixit gal' utat̄ regie attenuati uo ꝛ medicinis calefacientib⁹. Dix.al.ī au ribus ponat̄ aliquid quo caput calefiat. Et in cura fce a ml'ia.dixit dia.acetū squiliticū ꝛ sirupus eius conferūt scotomie fce a ml'ia Dixit Mes.curatur sicut ī soda diximº. Am plius ex superiorib⁹ capl'is elligant̄ digesti^a eūatiua ꝛ alteratiua prout unicuiqz conuenit humori. Cura scotomie ꝓprietatis est ut fca uniuersali purgatione p̄ueniat̄ ad eūatio nes p̄ticulares capitis ꝛ eius alterationez ꝛ confortatiōez. Dixit Oribasi⁹ ponant̄ uen tose in pupi.fiant gargarismata ꝛ ꝓuocentur sternutationes Dixit Paul⁹.cessante pox° celebret̄ prius fl'oia.s.si est necessaria.Et z° purgatio fiat.ꝛ deinde fiant cristeria acuta ꝛ ponant̄ uentose.s.sine scarificatōe ꝛ post h̄ in posteriori parte in concula cerebri scarifi cetur. deinde sunt iungenda gargarismata ꝛ sternutationes.Dixit al.in fl'ica gargarisma fiat quo fl'a deponat̄ suple.ꝛ in alys codēmō

Dixit Aui.post eūonē administret̄ criste re ex decoctione centauree ꝛ coloq.ꝛ post p ueni ad caputpurgia ꝛ gargarismata.ꝛ loquit̄ in fl'ica. Dixit Serapio odoret post eūonē euforb.castor.nigellā ꝛ muscuz. Dix.Ras masticatio acori de sui proprietate iuuat ī h̄ morbo.Et carpob.similiter ꝯuenit ut dixit dya. Dixit Rufus.radix uitis albe ē cōfe rens magnū iuuamentuz cū dant̄ ex ea in po tu omī die.ʒ.ij. Dixit fili⁹ Mes.aur.i.de carpob.datus cuz aqua uel iure cicex cuz.ʒ. iij.suci absinthy ualet multū contra scotomiā prouēientē ex fl'ate ꝛ col'a.ꝙ si scotomia pro prietatis fuerit a uentositate retenta ī capite siue fuerit in eo gnāta siue aliunde ascendēit ad ipm in eo retenta dixit Sal'.incuruet̄ pati ens super decoctiōez aque camōille maiorāe corone regie origani matricarie abrotani sce ha ꝛ foliorūz lauri. Cura facte ex debilita te ē cura ꝯualescentiuz cum cibo laudabili ꝛ odoribus bonis quiete letitia ꝛ sompno. Cu ra scotomie cōitatis cōuenit in ea stringere arteriaz subeticā cuz manu.s. anteꝗ̄ ꝓcedat. cum presentit̄ ꝛ stringat̄ p paruā horā ne ui olentia ligature l' stricture eius supuēniat pa tienti status sil'is ap'ie.h̄ scoto^a si fuerit ex stomaco pp multitudinē cibi uel eius corru ptionē illico uoitus ꝓuocetur.Et si fuerit ex inatiōe eius illico cibū da Si āt fuerit ex humore in stomaco contento.cui⁹ uapor ascē dit ad cerebruz.tunc in cura ei⁹ tres surgunt intentōes.p̄ma ē ad illū hūmorē eūandū.Dix Uiati.catarticū de agarico dam⁹ uel sirupuz de absinthio cum yera ul' pilulas de yera ꝛ uomituz ꝓuocamus Dixit Aui.si fuerit ex humoribus contentis in stomaco administra uomituz.ꝛ deinde euacua cum cochys si fueīt uirtus fortis aut cum pill'is de yera uel infu

xione aloes. si fuerit minus fortis. Dixit
Al. prius nomē cogend' ē. deinde de pillis co
chys una uice sumat suple τ pluries si expedi
erit. 2ª ē ad confortationē capitis ne reci
piat τ prohibitionē ascensiōis uaporis. Dix
Aui. confortabis caput in principio cū oleo
ros. τ aceto τ hys in principio uel cū oleo ca
mōilino mixtis τ hoc in pcessu Et exhibi
tio buccellaruz panis infuxarū in robub stipti
cis phibet ascensionē uaporuz τ ualet in ua
cuitate stomaci. Et sorbitio coriandri τ zuca
ri ualet pprie in hoc 3ª intentio ē ad resol
uenduz uaporē qui in capite retent' fuerit.
Elariū ↄfortans cerebruz τ stom pcuraās
digōnē τ uapores τ uētositatē disoluens. R.
spēx pliris arcoticon spēx diegalā. spēx dya
cinam' spēruz dyamisi τ spērū rosate nouelle
an. ptes eqles zuchari uel melis q̄tuz suffic̄
Dixit Aui. post confirmationē eius τ post
q̄z scitur q̄ materia ē in capite soluz. tunc ntē
oleo camōilino singlari τ silibus resolutiuis
singularib' puris. τ ponent uentose sup cap
τ nucā qr super cōmissurā coronalez τ super
laudā. Et dixit. administra embrocas. s. re
solutiuas τ attractionē odoruz naribus. s. ex
hys que cōueniunt ſm māz. Amplius ex ca
pitulis pcedentib' multa elligi pñt utilia τ af
ferri ad capitulum istud.

Capl'm. xi. de alue τ palpitatione.

Upra patuit q̄ alue ē quē
daz modus ūtigis
Et obhoc. Raf. in capl'o de
ūtigine loquit de ista dispositi
one. multi etiaz auctoruz nō fe
cerunt de ea mentionē derelinquentes eā no
taz ex noticia uertiginis. Est autez Alue
palpitatio. Et palpitatio ē duplex una ocu
loruz que est palpebrarū frequens motus. Et
alia manuū que ē manuū hincinde ductio pal
pando que inueniūt. Quidā aūt credunt q̄
alue τ palpitatio sunt quidā modi alicū τ ob
sitationū siue lasitudis de qbus fuit Guilelm'
ait. n. alue. i. palpitatio alatio τ obsitatio. Et
fortassis alue significat omnes istas dispositi
ones simul ut sit modus uertiginis quo pati
ens oculis τ manibus palpitat cum multipli
catione alicum τ ositationū. Dixit Raf. pº
continētis. hic morbus euēit cū dispōne de
fect'. i. laxitudinis in corpe τ pcipue in supio
ri pte eius. Et extendunt uene. τ oculi appa
rent rubei τ multiplicant in eo alices τ osi
tatōes. Dixit Aui. corpi accit ex pte multi
pl'onis repl'onis. s. humox τ siliuz ut uaporū
uel ciboruz τ potuū uel ex pte repl'onis. s. to
tius τ aliozuz. s. aliquorum membroruz maxi
me superioruz dispositio que est sicut laxitu
do ymo est modus laxitudinis in uenis τ ar
terys. propter quaz extenduntur uene τ mul
tiplicatur ositatio τ alaruz extensio propter
multitudinez uaporis τ uentositatis. Et
cum ea multiplicatur rubor in facie τ ocu
lis. quia uapor ille est calidus τ prouocat in
uolutionez. i. reuolutionez de latere in latus
uel inolutiōez. i. ymaginatōez q̄ res uoluātur
et sic ūtiginē facit. Dixit Guil's. utpl'm fit
ex multiplicatiōe repletiōis in lacertis τ ner
uis et uenis q̄ fac lasitudinē pp quā accit ut
uene extendant. et fit ositatio et alax exten
sio. Nā extrema replēte uenas τ mēbra et ex
mā mala ↄtenta i stōacho eleuātur uapores τ
fumi q̄ mēbra pcuciūt et faciūt ea moueri mo
tibus istis uarys et diuersis. Et dix fiūt iste
dispōnes aliqñ cū rubedie faciei et appitiōe
uenax et aliqñ nō. Ex hys appent cāe et sigª
et spēs istax dispōnuz. Dixit Aui. Cū alue
in hoie mltiplicat significat repl'onez quia a
repl'one pueniit. et ideo accidit utpl'm iuuēti
bus ociose. et mulieribus carētib' mēstruis.
Et ulr corporib' repletis τ maxie cū exerci
tant aut balneātur balneo cal'o in aqª l' aere
cal'o. qr motu et cal'itate mē mote magis tūc
euaporāt. Cura alue silis ē cure ūtiginis cōi
tatis pueniētis ex ascensiōe uapox et fit cū
abstinētia τ diminutiōe cibi et potus et phi
bitiōe ois uaporosi et sompni supflui τ qetis
et motus ēt uelocis et fortis et balnei ante
cūonez. Motus aūt tēpatus et fricatio leuis
et balneū post cūones ↄueniūt. Et usus cibox
facilis digōnis ↄditox cuz sucis stipticis et
alys phibētibus assensuz uapox. Dixit ypo.
7º. affo. Alices et ositatiōes uinū mensurate
bibituz soluit. Dixit Guil's. mensurate. ut
tm̄ sit ibi de aqua q̄tuz de uino. ut ūo dic q̄
ista mēsuratio dz fieri ſm q̄litatez uini et ſm
mēsurā qua digerat et sua cal'itate et penetra
tione resoluat uapores. Dixit Auic. balnea
tores sanāt hñtes alue. s. cū accidit in balneo
ↄstringendo manū sup uenas. s. apl'icas colli
tenēdo firmiter donec hōi eueniet quasi sin
copis. suple et similiter ēt pōt fieri ex balneis
et ab alys q nō sunt balneatores. Nā fortasse
dixit Aui. eius sanatio ē cū eo qđ exp̄mitur
de spu ascendēte ad cerebruz. s. a corde omni
moda fortitudie. s. ↄpssiōis et ↄstrictiōis unā
dominat mēb' cuz resol'one qr unitus et for
tificatus soluit uapores. Et pōt intelligere
Aui. de spu et calore qui remanet infra con
strictiōez uersus cor. qui inflāmat phibita
transpiratiōe p cōstrictionē apoplecticax et re
soluit uētositates inferius quibus resolutis
curata remanet alue. Et pōt intelligere de
spu et calore. qui remanēt supra cōstrictionē
apl'icax uersus cerebruz. et tūc soluz uerifica
retur in pncipio cōstrictiōis in quo calidum
cerebri derelictuz a sufficienti euētatione in
flāmat et resoluit uapores q sunt in cerebro
Non aūt in pcessu. Nā durāte ↄstrictione et
phibente euentationē et assensum caloris et
spūs cordis ad cerebruz calor cerebri extin
gueretur. sicut accidit ligato in brachio q̄
ps que est uersus cor infl'amatur. et que ē in
ferius uersus digitos infriatur et denigrat.
Sanat ēt dicta ↄstrictio alue. cum phibitiōe
assensus uapox. Et quia hec constrictio
posset esse causa apl'ie. sincopis et mortis in
sua pduratione ne hoc accidere possit. Dixit
Aui. q̄ in ea cautela ē habenda ne manus sup
eas teneatur cum q̄titate qua hō nō tollerat.
at in ipo eius spūs. i. hanclitus teneatur. i.

deficiat uel ꝓhibeatur. Nam ex ꝯstrictione
ap̄licaꝝ multa pōt cōtingere apoplesia et sin
copis ut appebit suis cap̄lis. Dixit Rasis
prio ꝯtinētis.iuuāt in hoc morbo fm ꝙ ego
fui expertus irrorare aquā friam supra caput.
et dare in potu aquā nimis qꝛ ꝓhibēt ascen
suꝫ uapoꝝ et ꝓuocare sompnuꝫ qꝛ in sompno
caloꝛ unitus resoluit uapoꝛes. Dixit Aui.
admistreť aqua fria.illa eiꝫ bibita.qn̄ꝫ sedat
eā in dispōne.i.statiꝫ.qꝛ extinguit ebulitionē
et sil̄r zucharū cū coriādꝛo ꝯuenit. et Acoꝛo
iest ꝓꝓetas remouēdi ipaꝫ.s.cū masticať uiri
dis aut cū siccus pulueriζať et bibiť.et qꝛ cō
uenit cū ꝓprietate.ꝯuenit ēt si uapoꝛes illi
sint calidi. Et foꝛsitaꝫ dixit Auic.ꝯuenit
Acorus qꝛ resoluit uētositates dn̄antes. Et
tūc esset admimistrādum post cūones. et esset
tūc iuuamētuꝫ resol̄onis plus nocumēto .cale
factiōis ēt mā ente cal̄a. Dixit Raſ.prio cō
tinētis.qn̄ augumētať moꝛbus dꝫ f.omari pa
tiēs et purgari col̄a. Dixit Siul̄s. si appue
rint uene et rubedo in facie fiat fl̄oia de cefa
lica.Si ꝟo nō appuerint uene neqꝫ rubedo
purgeť patiēs cū cochys .et post cūoneꝫ deť
administrāduꝫ acor⁹.Et nutriať iste cū cibiſ
facilis digōnis cōditis cū pipe croco et pipe
longo cū uino granatoꝝ.

Cap̄m.iz^m.de incubo.

INcubus ſꝫ Aui.uocať strā
gulatoꝛ. Et dix ꝙ
uocať Arab.albedilon.ꝛ alcatu.Aꝟ.
coll̄ꝫ.3° elgab.i.incubus Silb.uocat
epiacte.Diciť aūt incubus ab eo qō
ē icubē l̄supra cadē eo ꝙ doꝛmiētes
uel sōpnicl̄osi uigilātes uidētur suffo
cari a pōdere aliquo et a motu tociuſ
coꝛporis deficiunt Soꝛdo.dixit ꝙ diciť a de
mone quodaꝫ qui dicitur incubus a quo ſm
quosdā hec passio ꝓcedit. Dixit Rasis prio
ꝯtinētis cap̄lo 5°.Cuꝫ aduenit hic moꝛ⁹ sen
tit patiēs rem ponderosaꝫ supra se grauāteꝫ
et compꝛmēteꝫ ipm et uideť strangulare eum
et non potest clamare .Et possibile est ꝙ cre
dat clamare et nō clamat .Dixit Auer.colligꝫ
3°.Elgab ē qn̄ sentit homo cum doꝛmit ac si
ꝓmeretur et aggrauareť a re quā abicere nō
pōt. Dixit Auic. Incubus est egritudo in
qua homo cum sompnū ingreditur idest cum
doꝛmit sentit fantasma graue super se cadens
et comprimēs ipm.unde angustatur uel angu
stiatur hanelitus eius .Et intrinsecatur uox
ipi⁹ et motus eius .qꝛ uult mouere et loqui
et nō pōt. Et foꝛtasse ꝓfocatur.al̄ priuatur
hanelitus eius ꝓpter opilationeꝫ poꝛoruꝫ et
uiarum spiritus.al̄.ꝓpter opilationē neruoꝝ
pectus mouentiū. Et subdit excitat eum
subito quasi dicat subito recedit. quia cum
opilatio sit extrema uaporosa cito fit exopi
latio.Ideoqꝫ uidemus ꝙ cum tanguntť statiꝫ
alleuiātur ab illo fantasmate et excitātur.qui
dam tn̄ celerius et quidaꝫ tardius secundum
uaporum grossitiem. Dixit Siliber .incu
bus est uniuersalis aggrauatio membꝛorū in
sompnis cum diminutione motus et non sen

sus. Dixit filius Mes. Incubus accidit
ex multis hūoꝛibus dn̄antib⁹ coꝛ ex quibus
resoluūtur multi uapoꝛes petentes caput ꝛ ꝙ
possibile ē ipm euēire ex multo sanguie. Di
xit Raſ.in diōnibus.fit a multitudie fl̄atis
ꝛ sanguis. Dixit Auer.coll̄ꝫ 3° manifestuꝫ
ē ꝙ istud non est nisi pꝛopter aliquā pꝛiuati
oneꝫ uirtutis motiue ꝓpter aliquaꝫ malaꝫ cō
pl̄onē mālcꝫ. Et qꝛ cito dissoluiť .oppinať
.s.quidā ꝙ fiat ab humoꝛib⁹ furiosis q ascē
dunt cerebꝝ ꝛ ledūt ipm sua qualitate. Di
xit.Aui.causa eius pl̄m ē uapoꝛ mācꝝ grossa
ruꝫ sanguineaꝝ aut fl̄icaꝝ uel ml̄icaꝝ eleuat⁹
ad cerebꝛuꝫ subito in dispōne quietis motus
uigiliaruꝫ resoluentis uapoꝛes cuꝫ resol̄one
oīs hūoꝛis cōicantis ipm uapoꝛē.i.cū mo
tus qui fit in uigilys qui resoluit. uapoꝛes.
Et non solum uapoꝛes. sed etiam humoꝛes
aptos resol̄oni quiescit.Et hoc ē in sompno
Et qn̄qꝫ fit dixit Aui.ex frigoꝛe uehemti
occurrenti subito apud sompnū capiti quare
inspissat cerebꝝ ꝛ ingrossat ꝛ cōpꝛimit ipsuꝫ
ꝛ contrahit ipm .Et efficit in ipso fantasiaſ
.s.fantasmatis sbito.Et illa quidē.s. ipꝛessio
frigoꝛis uel illa.s.fantasia impssa n̄ ē nisi pp
debilitateꝫ cerebꝛi in cal̄itate sua.s. naturali
Et hoc erit cum accidit cōualescētib⁹ ex dc̄a
causa.Aut est pp malitiaꝫ ꝯpl̄onis quā habet
.s cerebꝛuꝫ. Dixit Silb.accit ex nimia re
pl̄one cibi ꝛ potus.qn̄.n.stomac⁹ cibo ꝛ po
tu nimis repletur ꝯpꝛimit dyafᵃ quo cōpsso
compꝛimiť pulmo.unde ꝯpmiť uel fit qꝛ uen
tus qui debet pulmōis ꝛ cerebꝛi ibitare cauē
nas.cumulatioꝛ fcs a caloꝛe uini uel sanguis ł
colere hūdantia non habet exitū naturalē per
os ꝛ nares sed ꝓclusus p fistulas pulmōis re
diens supꝛa coꝛ ipm cōpꝛimit. Unde ex paſ
sione totuꝫ coꝛpus compꝛimi uideť uel fit ex
indigōe.Fumositas eim.grossa a crudiſ reso
luta cibarys ascendēs ad pulmonē replet euꝫ
ꝛ compmit coꝛ ꝛ a ꝓpꝛio motu ipedit cuius
impedimento totuꝫ coꝛpus ipediť.qꝛ radix
a qua pꝛincipal̄r motus ꝓcedit grauatur ꝯp
mitur.uñ spūs ab exrioꝛib⁹ ad interioꝛa tra
hit ad se. Et fumositas illa grossa loco spū
um neruos intrat ꝛ opilat.cuius opl̄one spūs
uegetabilis ad mēbꝛa decurens retineť non
habens transituꝫ.unde retrocurrit ꝛ mēbꝛa
destituit q̄ꝛ a motu destituunť. Sꝫ mirꝝ ē
dix Silib q̄ꝛ poti⁹ destituāť a motu quā a sen
su.Ad qō rn̄dēt qdā dicētes coꝛ eē pn^m mot⁹
ꝛ caloꝛis inati.cerebꝝ ꝟo sſuſ.spś gᵒ ꝓrūpēſ
a.coꝛō latoꝛ ē mot⁹ sꝫ iformat⁹ i cereᵒ latoꝛ ē
sſus. Fit ēt icub⁹ dix Silbꝛ.ex grossis ꝛ idi
gestis hūoꝛib⁹quoꝝ ps tenuioꝛ ꝛ leuioꝛ i gro
saꝫ uētositatē a caloꝛe debili resolutā q̄ p coꝛ
p⁹ effusa neruos motiuos irrigat ꝛ aggrauat
ps āt ad fātasiā ascēdēs ymaginē coꝛ^m diuer
soꝝ ſm diuersitatē hūoꝛiſ parit.uñ aliq opmi
uidenť ꝛ suffocāi ut loq n̄ ualeāt. Aly ꝟo fa
bulanť ꝛ disputāt.Aly timēt ꝛ clamāt a ōmo
nib⁹ se opꝛimi oppinātes l̄ bestys sētiētes hu
moꝛē a pedib⁹ ad totū coꝛp⁹ ascēdē ꝛ i bestiā
repe l̄ uidē extimātes.uñ coꝛp⁹ macrescit ꝛ
tabescit ꝛ pigꝝ efficiť. Et nisi succurať ad
ethicā uel sil̄eꝫ egritudinē ꝓueniť ꝛ sumā idi

gestionē. Dix Gord. icub⁹ ꝑueīt a cā extrī
seca ⁊ intrīseca. Ab extrīseca ꝑueniēt qñ dor
miēti aduēit frigiditas capiti. ⁊ ꝯꝑmēs ⁊ opī
lans. Aut quando dormit supra nimiaꝫ reple
tionē cibi ⁊ potus. Et quidā uolunt. ꝙ qñ
demon icubus ē directus supra corpus hūanū
⁊ potissime qñ quiescit ⁊ dormit resupin⁹ ag
grauat corpus ita ut uideat̄ patiēti ꝙ suffoce
tur. Et si aduēiat pueris lactātib⁹ frequen
ter suffocant̄ qꝛ tantā cōpꝛssionē substinere
non possunt. Dixit Ser. sup. 9° al. quidam
theologi dicunt ꝙ cā icubi ē demon sic nōia
tus. qꝛ quādo stat supra hominē i aere. hōie
iacente supino respicit corpus ei⁹. ⁊ ex ipsius
influentia ⁊ corruptione. hō nō pōt surgē nec
moueri qꝛ uirtus ei⁹ defficit. Et qꝛ uirt⁹
prius deficit in pedib⁹ tāqꝫ magis remotis a
fonte caloris. Ideo in pedib⁹ prius uirt⁹ de
ficit. ⁊ postea deficiēdo ad supiora procedit

Et quidā poetici fabularij. dñt. ꝙ cā eius
ē aliqua uetula que uadēs ad aliud secl'm i itī
nere ponit se supra hoieꝫ ⁊ calcat ⁊ cōprimit
ipm. Et de hys non ē medico cura. ipe. n.
ponit cām icubi eē nālem aut extrinsecaꝫ ut
frigiditatē cerebro aduēientez. Aut intrinse
caꝫ que est añs uel coniūcta. Et intrinseca
quidē cā dixit Gord. ē uapor corrupt⁹ ab hu
morib⁹ eleuat⁹ opilans ⁊ aggrauās cerebruꝫ
⁊ cor. ita ꝙ spūs plenarie nō pñt se diffundē
ad corpus. Et sic qꝛ prius deficiūt in extmis
apparet patiēti. ꝙ illud fantasma icipiat ascē
dere a pedibus. ⁊ deinde paulatiē occupat to
tuꝫ corpus ſm ꝙ uapores plus occupant. Idō
loquit̄ mugiendo petens auxiliuꝫ si posset lo
qui ⁊ ē totus terit⁹ pp sarcinā aggrauantē ⁊
fumuꝫ corruptū opilanteꝫ ⁊ obūbranteꝫ spūs.
qui fumus al'n ꝑueīt a sanguie grosso. al'n a co
lera grossa. al'n a fl'ate al'n a mel'ia. Dixit gu
liel. incub⁹ fit ex oī cā ⁊ omī materia ex qua
fit epl'ia. Dixit Ser. sup 9°. al. ꝙ cā ꝑmitia
icubi duplex ē. una frigiditas aduēiens poste
riori parti cerebri cōprimēs cerebrū pp quā
cōpressioneꝫ ꝓhibent̄ spūs descendē ad infe
riora ut pꝫ in hys qui sunt in loco frigido.

2ª cā ē sōpn⁹ fact⁹ supra nimiā repl'onē ci
bi ⁊ pot⁹ qꝛ tē ascēdūt mlti uapores grossi ⁊
fumi ad cerebꝝ. uñ ñ pt spūs descēdē ad iferi
ora mbra. Accit āt min⁹ i uigilia qꝫ i sōpno
qꝛ iu uigilia sunt porri aperti ⁊ uapores pl's
subtiliati ⁊ resoluti a calore nāli. Cā ṽo i
trinseca añs ē hūores dñantes i cere° ⁊ alys
ptib⁹ corpis Et cā ei⁹ ꝯiūcta ē uapor exñs
i posteriori pte cere' opilās ⁊ ꝓhibēs spūm
ad iferiora descēdē Signa generis dix. al.
Cū aliqs q̄i rē grauē in sōpno supra se cadere
senserit icubū pati denuntiādū est. Signa
specierum secunduꝫ materias dixit Rasis in
diuisionibus. si accidit a multitudine sanguis
signa eius sunt rubedo oculoruꝫ ⁊ dñiuꝫ som
pni suple ⁊ alia signa dñiuꝫ sanguis dicta ml'
totiens. Et si fit a dominio flegmatis sig^a
sunt tarditas sensuū ⁊ multitudo sputi ⁊ muc°
sitatis. Et pigritia corporis ⁊ mollifica
tio eius ⁊ cutis. Non posuit signa alio
rum hūoꝝ qꝛ raro fit ab eis et relīgt ea nota

Dixit Aui. nota sūt multotiēs ex supradictis

Dixit Ser sup. 9°. Almā. qꝫuis epl'ie et in
cubi cā cōiuncta sit eadē. s. in radice tñ diffe
runt in duobus. ꝑ° qꝛ in epl'ia ē magis uene
nosa et mala et iō inducit dolorē in fronte q
nō accidit in incubo et mā facit epl'iam rōne
uenenositatis et malitie. Incubuꝫ ṽo fac̄ rōe
multitudis et grossitiei. 2° qꝛ in epl'ia ma
gis opilatur ps anterior cerebri et in incubo
magis ps posterior. Et Gilb. dixit ꝙ i in
cubo magis ꝑuat̄ motus qꝫ sensus et in epl'ia
eꝯ° magis sensus qꝫ motus dixit Raſ. prio
ꝯtinētis. incubus accidit sepe ebrys et male
digerētibus assidue et magis accidit iacētib⁹
resupine qꝛ talis accubatio ē cā opl'onis. Di
xit Aui. ꝑmi 3ª resupine dormire ē maluꝫ ad
malas ꝑpans egritudines sic̄ apl'iaꝫ incubum
⁊c̄. qm̄ supfluitates ad posteriora declinare
fac̄ Dixit Gordo. q fit in uigilia ē deterior.
ipa tñ raro fit in ea. Dixit Filius Mes.
incub⁹ ē ꝑnci^m epl'ie. Dixit eīm Guill's ꝙ
incubus nihil aliud ē qꝫ epl'ia pua uel impfcā

Dixit Aui. Incub⁹ ē antecessor unius triū
egritudinū. s. apl'ie aut epl'ie aut defectus mo
tus. Et Gordo. addit aut mortis subitanee
et hoc erit ſm diuersitatē cāꝝ eius et ſm qꝫti
tateꝫ caꝝ. Et intelligūt de incubo fcō a cāis
intrinsecis. Dixit Aui. ille solus qui fit ex
mēbus cōprimētib⁹. q aūt fit a cāis ꝑmitiuis
nō nuntiat illas egritudines. Si post xcita
tiōeꝫ dixit Gordo. patiens sudat sudore frigi
do aut ē cū tremore cordis peximū est Di
xit Gilib. pauor et pallor in hys piculosi sunt
Et si post accensionem ad sensum nō reducan
tur et corpus tremebunduꝫ inueniat̄ et sudor
frigidus a stomacho uel a capite cum nimia
cordis pulsatione egrediat̄ mortale. Dixit
Alman. non est retardandum in cura eius.
ipe enim est epl'ie pāmbulus. Rasis. in diui
sionibus. Cum huic nō succuritur qñ fit assi
duus et multiplicatur ꝑducit ad epilensiam.

Et eius qdeꝫ cura est cura epilēsie in simi
libus cāis ad quā est recurrendum. Aucto
res tamē spāliter exꝑserunt in cura incubi de
instrumēto diete. Degat in aere sicco ad ca
liditatē declinātez et letet̄ ꝓposse. Dixit Gor.
ille cui ꝯsueuit uenire incubus habeat socium
dilectum qui statim qñ audit ipsum uociferā
tem et lamētanteꝫ excitet eum Et fricet ma
nus et pedes eius et caput fortiter. Et asper
gat facieꝫ eius aqua roſ. et det sibi dyacame
reon cum musco aut dyambra post prouoca
tionem uomitus maxime si ex nimia fuerit
stomaci repletione. Dixit Gilbertus. patiē
tes exercitari debent ut calor ad interiora
discurrens ad exteriora reuertatur pori api
antur spūs diffundantur et uentositas siue fu
mus inclusus excludatur et euanescat manu ul'
pede trahatur et uociferetur quousqꝫ ad re
ctitudinem sensus redierit. Dixit Alman.
exercitio utendum erit et membra inferiora
erūt fricanda. Dixit Rasis. primo cōtinen
tis. uniuersaliter dicta debet esse subtilis. Nā
qui moderātur parum leduntur et liberant̄.
Dixit Alman. patiens a sanguine a potu uini
et rerum dulcium cōmestione abstinēdus est

et ab oī re que multuꝫ generat sanguinē Et pa
tiētis ex fl'ate regimē erit subtiliandū. et hoc
cū minoratōe cibi et potuū et usu ciboꝝ et po
tuuꝫ subtiliantiū. De cura ꝑ potiōeꝫ. Dixit
Raſ. pᵒ ꝯtinētis. icipiēduꝫ ē a fl'omia et hoc
si fuerit a mā sanguiea. Nā dixit ipē in dioni
bus. qñ ē a sanguie cura eius ē uētosatio cru
ris assidue post fl'oiaꝫ safene suple uel alteriꝰ
uene ſm exigētiaꝫ repl'onis. fl'omia tñ safene
multuꝫ ualet et qꝛ euāt et qꝛ multuꝫ diuertit.

Et Rasis. dixit. si ē ex dñio fl'atis curet̃
cura epl'ie fl'ice et fit dixit Rufus cū uoītu et
purgatiōe uētris et purget̃ postea caput cum
sternutatorys et gargarismis. Dixit Alm̃.
si fuerit ex fl'ate uenter ex cocbus multociēs
erit soluēdus. Dixit Aui. fce a mā. cura est
fl'omia et solutio uētris cuꝫ eo ꝙ totuꝫ ducit
humoreꝫ. s. peccanteꝫ. nō tñ semel sed in pluri
bus uicibus ut dixit Alman. Et subdit. purge
tur cum yeris magnis. si ꝟtus fuerit fortis.
eligendo ex eis ſm hūoreꝫ peccāteꝫ. Et si fue
rit debilis tūc cū debilioribus ut pill'is de la
pide lazuli et de epithimo. maxie si hūor fue
rit mel'icus uel stōaticis. si fuerit fl'icus. Di
xit Aui. deinde cōforta caput ne recipiat hu
moreꝫ uel uaporeꝫ ſm cañ. dictum multociēs
suple et pueni ad resolutionē uaporuꝫ ex capi
te si in eo eos noueris cōtineri ad quā inten
tionem dixit Gordo. iunge caput cum oleo
laurino costino et rutaceo. Et dixit Auic.
facti a frigore extrinseco cura est. ut admini
stres olea calida actu et calefaciētia. s. poᵃ ⁊
sint stiptica. s. pauca stipticitate qua refrenet̃
resolutio iporum fortis Et confortetur ꝟtus
cerebri neqꝫ ꝓhibeantur a penetratiōe. Et
cōuenit in omni incubo inūctio cum p̄dictis
oleis facta super nucaꝫ et similiter conferunt
emplastra rubificantia. Dixit Rasis. prio
ꝯtinentis. patiētes incubum. s. a quacunqꝫ cā
.15. grana peonie nigra accipāt ⁊ utāt̃ eis assi
due. Dixit Auice. Ex eis que iuuant ad in
cubum est ut grana peonie unum uel duo aut
tria in uice in potu sumātur ſm continuitateꝫ
idest singulis diebus continuis. quia peoīa
habet proprietatem magnam ad cerebrum.
Et confert in cura omnis incubi confortatio
cordis et stomaci maxime cum electuarys
cordialibus. et stomaticis bonam digestio
nem ꝓcurantibus.

Capl'm. 13ᵐ. de epilensia.

Epilensia dicitur ab epi qđ ē supra ⁊ len
sis qđ ē lesio. quasi suꝑioris ꝑtis
lesio. s. cerebri. Aly dicūt ꝙ epi
lensia grece. latine dicitur app̄hensio et inde
epl'ia est egritudo in qua ledit̃ apprehēsio et
sic ista passio sūmit nomen ab accidente et tñ
ꝗuis apprehensio ledat̃ a multis egritudini
bus. non tñ dicuntur epilensia. quia raro ledi
tur ab eis. in epilensia autem semper leditur.

Dixit passionariꝰ. Epilensia dicta est a mē
te et sensus oppressione quibus in ea corpus
occupatur. Democritus diuinum morbum
seu comitalem dixit. siue quia anime noceat
siue quia in membro diuino ⁊ anime templo
scilꝫ cerebro fiat. has enim sacras ꝑtes cor
poris ueteres coluerūt. Uñ Alēx. yerano
son uocauit ꝓpterea ꝙ sacerdotalis honoris
possideat templū ubi habitat aīa. inde yerano
son. i. sacra passio. Dixit Serapio. epl'ia ē
alsaria nōiat̃ etiaꝫ multis nōibus ex quibus
ē fedion qm̃ accit pueris plus. unđ a multis
morbus infantil' siue uentus infantil' siue ma
ter pueroruꝫ đr qꝛ multū cōitatur infantes ⁊
pueros. Et đr ab Alēx. craton. qꝛ fortis
ē ⁊ non facile eludit̃. ꝑꝑ cuiꝰ fortitudineꝫ đr
herculea siue morbus herculeꝰ denōiatōe her
culis superbi. Dicit̃ ēt a passionaᵒ morbꝰ
cōuiuialis l' qꝛ in diebꝰ cōuiuialibꝰ. i. festis i
quibꝰ gentes i unū ꝯueniūt ⁊ hoc ꝑꝑ diuersū
aerē inspiratuꝫ uel qꝛ in cōuiuys frequentiꝰ
fieri consueuit ꝑꝑ uerecōdiaꝫ uel ꝑꝑ hoīum
tumultū ⁊ clamorē excitāteꝫ mām in corpore
epl'ici malā exñtē. Et dixit Ser. sup Uia.
qđ dicit̃ pedition ab inordinata pedū motōe
que in ea accidit. uel dicit̃ sic a pueris posi
tis sub pedagogis. uocat̃ ēt h morbus diuina
tio qꝛ oliꝫ a deo fieri credebat̃. l' qꝛ ex parte
demonuꝫ corpus iuadebat. Et dicit̃ mor
bus lunaticꝰ qꝛ in multis paxismat ſm motū
lune. Et cōiter dicit̃ morbus caducus a casu
qꝛ patientē cadere i terrā facit. plures aucto
ruꝫ diffiniuerūt epl'iaꝫ ꝑ sua accñtia māx per
spasmū. Dix. gal'. 3ᵒ de interioribꝰ. epl'ia ñ
ē aliud nisi spasmus toti corpori ueniēs. ñ ē
tamen sicut tetanus. sed ē spasmꝰ qui fit cum
iterpol'oe ⁊ manꝫ quodā tꝑis spaᵒ Dix. Se
rapio epl'ia non ē nisi spasmus totius corpo
ris. Uerūtñ non ē semꝑ. ⁊ subdit ⁊ ē cū nocu
mento actionuꝫ mēbrorū principaliuꝫ. Di
xit Hal'. epl'ia ē cū spasmuꝫ patitur totuꝫ cor
pus ut se in terrā ꝓiciat infirmus. Dixit
Auer. collꝫ. 3ᵒ. epl'ia est egritudo que facit ca
dere in terrā patientē i ꝑmis ⁊ tūc mouentur
oīa membra eius motu malo extneo. Deinde
sic mouent̃ donec hō cadit. ⁊ priuant̃ oēs sui
sensus ⁊ ꝟtutes aīales aut dīnuūtur ⁊ contra
hunt̃ ⁊ colligunt̃ oīa ipsius mēbra spasmata.

Et quidaꝫ diffiniūt epl'iaꝫ per causaꝫ. dix
ypo. i epiđ ut primo ponit̃ ꝯtinētis. epl'ia ac
cidit ex opl'one celluraruꝫ cerebri non omīo
quia si opilarentur oio accideret apl'ia. Di
xit Uiati. epl'ia ē humor hūidus quo non per
fecte uentriculi cerebri opilant̃ prohibēt ani
maꝫ a declarando actionē suā quousqꝫ nā ex
illo humore uias cerebri exopilauerit. Di
xit Aui. epl'ia est egritudo prohibens m̃bra
animata ab omnibus operibus sensus ⁊ mo
tus ⁊ ab erectione non integre. Est enim
egritudo compl'onalis ⁊ compositional' i qua
non fit ablatio sensus ⁊ motus quia ut sic es
set apl'ia. sed fit diminutio sensus ⁊ motus un
de cadit ⁊ non stat erectus nec etiam potest se
erigere ut secundo afforismorū. dixit Galie
nus in cōmento afforismi epl'icorum iuueni
bꝰ ⁊c̄. Et illud idest illa prohibitio a sensu ⁊
motu ⁊ erectione non integra. Dixit Auice
na est propter opilationem contingentem sci
licet in nentriculis cerebri non perfectaꝫ. Et
subdit ꝙ pl'm epl'ie ē spasmus ibidē accñs ex

nocumento adueniente anteriori uētriculo ce
rebri scilicet plus ꝛ principalius.alijs tamen
etiam uentriculis cerebri cōicatur quare fa
cit euenire oplōnē non completaȝ ꝛ prohibet
transituȝ uirtutuȝ sensus ꝛ motus in eo scilicȝ
uentriculo uel in eo.s.cerebro ꝛ in mēbris in
tegre fieri absqȝ interfectiōe uniuersali.i.ab
sqȝ abscisione totali ꝛ possibilitate erigendi.
Dūt.in eplīa.possum⁹ considerare oplōnē
uentriculorū ꝛ uiarū spūs aīalis ut sic ē mor
bus oficialis in receptaculo ꝛ uia.Et fm hāc
consideratione Aui.primi 2ª posuit eplīam
morbū offitialeȝ. Et possum⁹ considerare
malaȝ complōneȝ cerebro accñtē ꝛ sic ē mor
bus in natura complōnis.Et possumus con
siderare maluȝ motuȝ spasmosuȝ eueniente ex
ea ꝛ ut sic ē accidens actio.s.lesa.Et ut sic di
citur ꝙ est spasmus.qꝛ spasmus pro illo maª
motu sumptus ē accidens.Uerumtñ qꝛ spasm⁹
ut in suo caplō dicet potest etiaȝ sūmi ꝑ mor
bo.ideo dūt ꝙ.A.in diffitōe pdicta eplīe po
suit.p⁹ gen⁹ dicēs.ꝙ ē egritudo ꝛ uolēs dcla
rare que egritudo ē dixit ꝙ plīm ē spasm⁹ uni
uersalis.dixit āt plīm eplīe est spasmus.i. ut
plīm est spasmus. Et hoc dixit ꝑpter quādā
speties eius in qua non est spasmus māifestus
ut patebit.uel dixit plurim ē spasmus sumēdo
spasmū pro accñte.qꝛ q̄uis alia accñtia euēi
ant in eplīa.illud tamen quod plus appet est
motus spasmosus. Cunqȝ Auicena dixit in
diffitione non integre non retulit se ad actio
nes sensus ꝛ motus ꝛ erectionē sed retulit se
ad suaȝ cām ꝯperando ipsam aplīe.q̄uis eniȝ
in omni eplīa sit oplō non integra in quibus
dam tñ est ita magna ꝙ ita paꝝ transit de spi
ritu aīali ꝙ ñ suffic̄ ad motū neqȝ ad sensum.
undō ꝓhibetur in eis sens⁹ ꝛ motus ꝛ erectio.
q̄uis tamen sit paucus spūs qui in eis trāsit
semꝑ tamen plus est eo qui transit in quocun
qȝ eplīco etiam in aplīa leui. Et qñqȝ est
oplō in eplīa minor illa ꝛ transit ō spū ad mē
bra tantuȝ ꝙ sufficiens ē ad sensuȝ ꝛ etiaȝ ad
motuȝ .ad motuȝ aliquē satis forteȝ. Et fm
hoc sūmunt speties eplīe debilis ꝛ fortis ꝛ si
gnificauit eas Auer.in diffinitiōe sua supra
posita cū dixit priuant oīs sensus ꝛ ꝟtutes
aīales aut diminuūt.Sic n.uidem⁹ quosdam
eplīcos ex prauitate porxl iacere absqȝ ōi sen
su ꝛ motu exteriori ac etiaȝ interiori iq̄tum
de eis possumus iudicare.nō.n.recordant se
hūisse aliquod nocumñti ō quib⁹ intelligit ga
lie.3° de interiorib⁹.c°.7°. Sunt etiā alia
eplīe accñtia.que cū adueniūt patientes non
uident neqȝ audiunt neqȝ aliquo sensu senti
tiunt neqȝ intelligunt neqȝ memorant. suple
neqȝ mouent māx in statu eplīe fortis ꝑut ēt
dixerūt Alex.ꝛ azaraui⁹.quosdaȝ āt alios ui
demus hñtes porxm leuē non omnino ꝓhiben
tē a motibus mēbroꝝ.ꝛ q̄uis habeāt motum
spasmosuȝ leuem. tamen habent q intlīnt ali
quid ꝛ recordant cuȝ surgūt. Et q̄uis eplīa
sit spasmus.non tñ ē oīs spasmus Dixit.n.
Gal.3° de interiorib⁹.eplīa si uēiens sbito re
cedit cito ipossibile est ꝙ sit de sicitate ꝛ ina
nitiōe qꝛ ipossibile ē ꝙ cerem aut ei⁹ subtiles
pelicle desicēt adeo donec fiant sic sicca nisi
in longis tēporib⁹.Spasm⁹ eiȝ siccus nō fit
subito sic̄ eplīa fit.neqȝ accit ꝙ cerebꝝ tm̄ de
siccet.ꝙ ex siccitate spasmet mlītȝ gnmo p⁹ ac
cidit mors. Et dixit Gal.ut pōit a Rabi.
in 2ª pticula.eplīa ē spasmus de replōne quia
fortassis radix cuiusqȝ nerui dissoluta est ex
humiditate grossa et uiscosa.tñ nō est ꝯtinu⁹
sic̄ spasmus q fit anteri⁹ uel posteri⁹ uel q ulꝛ
accipit ptē añ et post Aui.aūt dix ꝙ eplīa ē
aut spasmus a ꝯctiōe .i.nō ꝓportōat⁹ ad māȝ
faciēs lesionē q̄ cerebꝝ ꝯhit ad expellēdū rē
ipediēteȝ q̄ res ipediēs aut est uapor.aut qua
litas mordicatiua.s.hūor aut ē hūiditas male
sbe.siue res hūectatiua male sbe.s. uenenose.
q̄i dicat sicce hūiditas illa nō sit mordicatia.
sȝ mollis et leniēs cerebꝝ qꝛ ē sbe uenenose
incitat cerebꝝ ad expellēduȝ ipaȝ.hoc ēt pōt
facere uapor sua qualitate mordicatiua aut ue
nenosa fm q̄litateȝ hūoris a quo surgit cuius
sortitur nāȝ. Percipit aūt cerebꝝ lesionē
hāc per ꝟtuteȝ suā nāleȝ.unde mouet ꝟt⁹ sua
expulsiua ad expellēduȝ.uel ut dicūt qdaȝ.ꝑci
pit illā mediāte sensu miringā eius cū uapor
seu qualitas ipa mala cōicat eis et ledit eas.
Aut dixit Aui.ē eplīa spasmus de replōne
qm̄ cā eplīe aliqñ ē hūor oplōneȝ faciēs eue
nire nō integraȝ et spasmuȝ in uētriculis cere
bri et ꝑncipijs originis neruoꝝ ō quo uerifi
catur.qō dicūt Gilb.et alij ꝙ eplīa est spasm⁹
in origine neruoꝝ. Et qñȝ dixit Auic.fit
epilensia et sic spasmus ꝑꝑ motuȝ undosuȝ cō
tingenteȝ in hūore.i.ꝑꝑ agitationē humoris
que inundat uel in quo fac̄ undas agitatio. cū
hūor sit corpus hūiduȝ fluiduȝ.qui.s. humor
inundat.Aut ꝑꝑ ebulitionē calītatis sup̄flue
.s.ex̄nee que accit ex oplōne.quā ꝟtus sensus
et motus nō ptransit suo trāsitu q̄.s.opilatio
fac̄ euenire in hūore caliditatē ex̄neā faciētē
ebullitiōeȝ. Et fortasse dixit Aui.añcessio
ne eius .s.hūoris opilātis nō cōplet aliqd.s.
opilatio uel lesio cū q̄titate sua qꝛ nō ꝑuātur
mēbra in sensu et motu itegre.sup̄. et fortasse
ei⁹ añcessiōe.i.cuȝ añcedit et mouetur ꝯplet
aliqd.s.opilatio ꝛ fit integra et sic ut supra nō
eplīaȝ sȝ aplīaȝ cāt. Quidā aūt exponūt sic
hūor sine ebulitiōe nō pōt facē illud añcessio
ne ei⁹.i.añq̄ȝ faciat ebulitionē sȝ postq̄ȝ ebul
lit qꝛ ebullitio inflādo auget ꝯplet tc̄ sufficiē
ter opilatio potēs facē eplīaȝ.Aut.s.inundat
ꝑꝑ uētuȝ grossuȝ retentū i trāsitib⁹ spūs fȝ ꝙ
uiuȝ ē magno pho.Ar.uel aut.s.fit opilatio
et eplīa.ꝑꝑ uētuȝ grossuȝ retētū in uētriculis
cēbri ꝛ trāsitib⁹ spūs. Dixerūt qdā ꝙ licȝ
eplīa ñ sit spasm⁹ de siccitate sūmēdo spasmū
in porxi° ꝑiodice ꝯtingēteȝ tñ sūmēdo ipm ꝑ
spasmo in toto sequēte dispōnē cerebl ñ ē in
posibile fiēi in eplīa spasmū quēdā de inaniti
one sic̄ in frenesi aliqñ ꝯtingit.lȝ hoc sit raꝝ
ualde .pōt g° cerebꝝ aliq̄liter exiccari ita ꝙ
īde fiat spasm⁹ aliq̄lis ō siccitate qō dūt inui
sꝑ Aui.ex mō loquēdi eius.cū dixit ñ sequtur
siccitas cerebruȝ ꝙ spasmet multuȝ.i.fortiter
q̄i dicat ꝙ aliq̄liter et leuiter spasmari pōt .
Aui.declarans qūo humor opilans absqȝ
motu undoso et uento grosso pōt facere eplīā
dixit cum ibi .s.in cerebri uētriculis et ori

gine neruoꝝ fuerit hũoꝛ opilans tũc cerebrũ
ↄ̄bitur cũ hoc ut expellat illd̄ qd̄ impedit ita
ꝙ ultra opl'onē ē ēt ibi ↄ̄ctio cerebri. sic̄ acci
dit stõacho in singultu et nausea. Et sic̄ accit
ex tremore cũ ē ↄ̄ctio et ↄpressio mĩbꝛoꝝ i ex
pulsiõe mācrum ei⁹ qd̄ ipsa expellũt. sic accĩt
cerebꝛo. ꝙ ↄ̄bitur ⁊ cũ ↄ̄bit̃ motus ei⁹ diuer
sificant̃ et seqt̃ ipm ↄ̄ctio neruoꝝ in facie ⁊
alys mēbris et diuersificātur mot⁹ ipoꝝ. Et
ꝙ epl'ia fiat a dictis cāis appet qꝛ sanitas ab
ea ↄtingit aut ꝑ expulsionē hũoris aut uentosĩ
tatis resol'onez. Cõtrabit̃ aũt cerebrũ ex
pñtia dc̄i hũoris oi eius motu et uēto sine ua
pore circũscripto ꝓꝓ malā q̄litatē ipius hũo
ris cerebrũ stimulātez. qua stimulatiõe cere
brũ ↄ̄bit̃ ut expellat ipediēs. ut Gal'. ēt põit
3° de interiorib⁹. Et sic in hoc cāu cõcurrēt
due opl'ones una ex pte hũoris sua coꝛpulētia
ꝓhibētis trāsitũ spũs nõ integre. et alia ꝓꝓ
ↄ̄ctionē cerebri. Dicunt tñ. ꝙ q̄zuis de nā
hũoris sit posse facē epl'iaz absq3 motu et uē
to sine uapoꝛe. utpl'm tñ cũ fit epl'ia ab hũoꝛe
illi hũori ↄiungit̃ uētus qm̃ hũoꝛ ille f3 pl'm
ē aptus uētosari et est ibi agens in ipm et uē
tosans et sic cõiter auctores senserũt. Qua
re aũt spasmus epl'ie sit spasmus totius coꝛpo
ris. dixit Aui cā est. qm̃ mā q̄ ꝑuenit ad cere
brũ seu nocumētũ qd̄ cõitat̃ ipm. cõitat̃ ner
uos ēt qm̃ est eoꝝ dispõ. sic̄ dispõ cerebri. s.
ꝙ sic̄ cerebꝝ ↄ̄bit̃ et ipi ↄ̄bant̃ et h° ꝓꝓ tres
cās pª ē. qꝛ nerui secũtur sb̄az cerebri et ab
ipo oriũtur. 2ª quia ledũtur ab eo quo ledit̃
cerebꝝ. 3ª qꝛ eoꝝ repletio est ex hũoꝛe ex
pulso ad ipos in ꝑncipio coꝝ ex cerebro. que
repl'o ē cā ut augumētet̃ ipoꝝ latitudo et bre
uiet̃ longitudo et sic fit spasmus. ista tñ ultia
cā ē pticularis ↄueniēs spasmo epl'ie repl'ona
lis. Spasmatis aũt neruis in ꝑncipiys coꝝ
seqt̃ spasm⁹ in toto coꝛpoꝛe qꝛ oēs nerui cor
poris ↄ̄bunt̃. Dixit Auic. epl'ia nõ ꝓcedit
cursu laxitudis. i. nõ fac̄ mollificationē neruo
ruz ⁊ iõ nõ ē mollificatio. Et nõ ꝓcedit cursu
spasmi. i. ñ ē spasm⁹ nisi qꝛ cerebꝝ admistrat
i h̄ expulsionē alicui⁹ rei a se ipso. q̄ expulsio
ñ pficit̃ nisi ↄ̄ctõe et exp̃ssiõe. Et sic appet ꝙ
i oi epl'ia sit ↄ̄ctio cēbri. quā ↄsiderāṡ Rabi
ut p° ponit̃ ↄtinētis dixit ꝙ epl'ia ē spasmus
cerebri. s. ꝑncipal'r. Ista tñ ↄ̄ctio cerebri
al'n ē magna et al'n ē ꝑua. imo aliqñ ē ita ꝑua
ꝙ nerui ita modice ↄtrabũtur ꝙ fit tc̄ epl'ia
sine manifesto spasmo. uñ Aui. dixit ꝙ multo
ciēs. i. aliqñ fit epl'ia sine spasmo sensato. Et
illud ē qm̃ mā faciēs ipm ē subtilis et oꝑatur
cũ repl'one et nõ cũ malitia uehemēti q̄ꝛ ꝑua
fit stimulatio et ꝑua ↄ̄ctio. utpl'm tñ in epl'ia
ē ↄ̄ctio magna cerebri et neruoꝝ et sic spas
mus manifeste sensatus. Et dixit Auic. ꝙ
epl'ia est spasmus ꝓprius ꝑmũ cerebꝛo ut iaz
dc̄m ē. s3 spasmus sine epl'ia ē morbus ꝓꝑus
ꝑmũ mēbro alteri a cerebꝛo. Dicũt cõiter
ꝙ epl'ia ē spasmus nõ in fieri s3 in facto esse.
Et ideo dixit Aui. ꝙ epl'iaz f3 pl'm antecedit
spasmus. s. fiens. et post ipm seqtur epl'ia. et
cum spasmus cõfirmatus est epilensia. modo
ante spasmuz factum et confirmatum precedit
spasmus fiens. Et dixit Auicena. dixit hoc
boc esse scd̄m pl'm quia qñ3 fit epl'ia sine spas
mo sensato ut supꝛa dictuz est. Dixit Aarõ
spasmus euēiens i epl'ia ē ṡil'is saltui non exte
sioni. Et dixit iudeus. ꝙ ē motus ioꝛdina
tus qꝛ ↄ̄ctio est sine modo ioꝛdinatiõe. Di
xit Rasis ꝑ° ↄtinētis. dico ꝙ hic moꝛbus de
bet esse in loco tremēte ⁊ mouēte se cũ ↄ̄ctõe
qꝛ ille motus expetit̃ ad rez nociuā expellen
duz. Et spasm⁹ qui accidit coꝛpoꝛi conseq
tur ex illis motib⁹ diuersis expellentibus no
ciuũ. Et signũ adhoc ē. qꝛ ex diuersitate mot⁹
eoꝛuz ↄ̄bunt̃ ⁊ distrabunt̃ ⁊ in bꝛeui tp̄e qñ
q3 sine modo ⁊ oꝛdinatõe. Et hoc est f̄m mo
tuz pꝛincipioꝛũ neruoꝛũ Et si bene ꝑmedi
tat̃ qs in hys motib⁹ ipi sunt. sicut res mani
festa congressa alicui rei occulte. quarũ mot⁹
ē diuersus ⁊ sine oꝛdine. Et qm̃ expulsio est
ex distensione. motus erũt plures ⁊ eoꝝ caũe
motus spasmi in coꝛpoꝛe erũt plures ⁊ motus
discēsionis erũt minoꝛes hys qꝛ non sunt uo
luntary. sed sunt ad quiescendũ al' ad refugien
dũ. Dixit Gal'. 3° d̄ iteriorib⁹. spasm⁹ epl'ie
ē ꝛemotus a spasmo in passione lacertoꝝ ⁊ sē
suũ. Nam foꝛsitan iniciũ neruoꝛuz nõ spasma
tur in epl'ia qꝛ non ifundit̃ sicut iniciũ neruo
ruz infundit̃ qui pꝛocedunt de nuca i spasmũ
Dixit Rasis pꝛimo ↄtinētis. si hy motus
euēirent ex madefactiõe radicis neruoꝝ mad̄
faciente tali madefactõe qd̄ adderet̃ ad āpli
tudinē eoꝛũ ex qua occasiõe accidēt spasmus
nõ de facili dissolueret̃ sed diu duraret. Et
foꝛtasse si esset madefacta radix cuiuslib3 ner
ui in patiēte epl'iaz sicut madefit i spasmo eue
niente ab hũiditate suple tunc magis duraret
Dixit Auer. coll3 3° illud qd̄ significat no
bis. ꝙ non fit ꝓꝓ hũitatez nerui neq3 ꝓpter
ipsoꝛuz infuxionē ē ꝓpter ipsius subitā diso
lutionē. Et ideo quando dicit̃. ꝙ spasmus
in epl'ia fit quādo humoꝛ expellit̃ ad oꝛigies
neruoꝛuz. intelligit̃ ꝙ hũoꝛ ille expellatur ad
pꝛincipiuz oꝛiginis neruoꝛũ iux̃ ipm cerebꝝ
⁊ non post pꝛinciᵐ oꝛiginis q̄ztitate notabl'i
q̄zuis sic expulsus facēt si spasmuz ille spasm⁹
non cito recederet sicut recedit spasm⁹ epl'ie
qꝛ non sic de facili resolueret̃ hũoꝛ ille. Sic
itaq3 apꝑet ꝙ spasmus euenies in epl'ia aut ē
non pꝛopoꝛtionatus ad materiā. aut est de re
pl'one aut raro aliqualis ⁊ leuis spasmus de i
natione. Cause epl'ie ponunt̃ eē tres. s. ma
la ↄpl'o hũoꝛalis mā ⁊ uapoꝛ siũ. uentositas
Qd̄ mala ↄpl'o possit eē causa epl'ie uoluit gal'
ꝑmo de accñti ⁊ moꝛbo. ⁊ sil'r Rasis ꝑ° ↄtiñ
tis. de quib⁹ Aui. dixit. quidā hõies extimāt
ꝙ qñq3 fit epl'ia que non est a mā. Si ergo si
gnificāt per hoc ꝙ cā in ea ē uapoꝛ aut quali
tas nocens cerebꝛo. dicunt quidā. i. mā q̄ sua
qualitate nocet cerebꝛo ⁊ non sua sb̄a l' q̄ztita
te ⁊ facit in ipso ↄ̄ctionē. tunc dictuz eoꝛum
intentionez habet rationabilem. Sed si sign̄t
ꝙ cā epl'ie est ipsa compl'o pura sine mā hũo
rali uel uapoꝛosa tunc dictũ eoꝝ non hab3 mo
dũ. s. rõnabilez. Et ꝓbat hoc dupl'r pꝛimo
qm̃ si cerebꝛuz sola qualitate affectũ incurrēt
empl'iā oppoꝛteret ⁊ sic sequeret̃ ꝙ epl'ia eēt
iseꝑabilis. s. subito. qꝛ non esset ex moꝛbis q
seperant̃ in dispõne. i. statim. Sed hoc ē f̄m

q̄ꝛ cā epl'īe ⁊ ip̄a epl'ia ē ex eis que subito fi
unt ⁊ sepant̄ in dispōne. Nam aut uincit̄ aut
uincit ⁊ interficit. 2° q̄ꝛ talis qualitas si
ue sit in membro siue aliunde ueniat ad ip̄m
non subito rescinditur. ⁊ non est ueniens ⁊
uadens. sed epl'ia modo est ⁊ modo rescindit̄
q̄ꝛ non fit a qualitate pura. Dixit Gentilis
ꝙ loquendo de epl'ia ꝓpꝛissime sumpta. que ē
moꝛbus ꝑiodic⁹ siue de' se aptus ꝑiodicare.
An ista epl'ia possit fieri a mala ꝯpl'one sine
mā̄ pōt intll'i tripliciter. uno° sine mā̄ hūoꝛa
li. pōt tñ fieri a mā̄ uapoꝛosa uel uentosa. ⁊ h̄
modo pōt fieri. Nam pōt fieri sine hūoꝛe q
hēat se ut causa cōiuncta. s3 cā ei⁹ ꝯiūcta erit
uapoꝛ uel uentositas. ip̄a. n. pōt ꝑiodice ad ce
rebruz confluere ⁊ facere epl'iaz. 2° modo
potest intelligi ꝙ fiat a mala ꝯpl'one sine mā̄
.s. hūoꝛali, nō q̄ꝛ ibi non sit hūoꝛ. sed q̄ꝛ hūoꝛ
non facit epl'iaz per suaz s̄bam coꝛpulentā̄ re
plendo .i. inq̄ꝫtū repleat. sed sua mala qualita
te ⁊ hoc etiā̄ modo pōt fieri a mala ꝯpl'one si
ne mā̄. Qd̄ intellexit Aui. cū dixit Aut q^a
litas nocēs .i. humoꝛ nocēs qualitate. facit. n.
hoc non ut q̄ꝫtus nec ut talis modi s̄bē. sed ut
qualis q̄ꝫuis sit ualde pauce q̄ꝫtitatis. 3°
ꝙ fiat a mala qualitate fundata in s̄ba cereb^i
cū circūscripta mā̄ hūoꝛali ł uapoꝛosa quaz q̄
litatez sine mā̄ possumus ymaginari duplici
ter. Uno° ꝙ ueniat a cā̄ extrinseca ut frigoꝛe
aeris. Alio mō a cā̄ intrinseca ut q̄ꝛ sit ip̄ssa
cerebro ab aliquo hūoꝛe qui postea cessauit.
Si p̄° mō epl'ia ꝑiodica non pōt fieri ab
ea p̄° ꝑ rōnez Auer. 3° collz. si aer frūs nō in
ducit tantaz lesionē que possit facere epl'iā se
quit̄ ꝙ epl'ia nō possit fieri a mala ꝯpl'one. p̄°
modo sumpta. sed sic ē eo ꝙ mala ꝯpl'o frigi
da ab aere faciliter disoluit̄ nisi ultimet̄. sup.
si āt ultimat̄ moꝛtificat ⁊ ocidit ⁊ sic non fa
cit epl'iaz ꝑiodicā. 2° ꝑ rōem que inuit̄ ab
Auer. ibidez ⁊ ab Aui. h̄ ⁊ ē si epl'ia fieret a
mala compl'one extinseca. tunc non esset moꝛ
bus sepabilis .i. ꝑiodic⁹ appz hoc q̄ꝛ si fieret
epl'ia ab aere frigido. tunc nullus oīo motus
mēꝝ erit. sed sola contingētia sequēs uolūtatē
seu casuz. Si. n. patiēs icidit epl'iam q̄ꝛ ābu
lauit aeri frio nūq̄ꝫ rehabebit eā̄ si uolet. Si
g° redibit ñ erit ex oꝛdine uel causis ꝑiodica
tōis. s3 casualiter uel uoluntarie. Si autez
loquamur de mala ꝯplone. 2°° ēt non potest
ab ea fieri epl'ia ꝑiodica duplici rōe. unā̄ inu
it Auer. ubi supꝛa. que ē ꝙ a mala ꝯpl'one dif
ficulter remouibili non potest fieri ꝑoxism⁹
epl'ie. sed talis ē illa mala compl'o cerebro ab
hūoꝛe uel alio mēbꝛo. imp̄ssa. g° ⁊ c̄. maioꝛ no
ta ē q̄ꝛ ꝑox⁹ epl'ie ē cito remouibil' ⁊. mioꝛ. ēt
ē nota. q̄ꝛ tal' mala ꝯpl'o fc̄a ē hit⁹ qdā̄ hit⁹ āt
difficul'r rēouet̄. 2^am rōez inuit. A. i h̄. c°
⁊ ē. n^a mala q̄litas i cere° ł cere° cōicata. mō
ē ⁊ mō rescidit̄. s3 oīs epl'ia ꝑiodica mō est ⁊
mō rescidit̄. g° n^a epl'ia ꝑiodica fiet ab ea
etiam si illud .i. illa mala qualitas fuēit cōica
ta cere° ab aliq° m̄bꝛo. Et rō ē q̄ꝛ mēbꝝ
illud uerbigratia stomacus alterans cerebꝛū
sua mala q̄litate sine mā̄. nō pōt mō alterare
⁊ mō cessare ab alteratiōe nisi i alterāte mem
bꝛo ut stōaco sit nouitas. nō autem inouatur

mala ꝯ°. fixa in mēbꝛo ut in stōacho nisi ꝑ ac
cidēs ut a cibo uel alia re. Si aūt talis ma
la q̄litas mēbri ut stōaci dependēt a p̄ntia mē
in eo et fieret s̄z diuersitatē fluxus mē ad sto
machū inouatio in stōacho et ex stōaco i cere
bꝛo cū sola q̄litate ex qua ꝓueniret epl'ia pe
riodica tūc illa epl'ia l3 in cerebꝛo fiat a mala
q̄litate. nō tñ diceret̄ epl'ia imālis. s3 mālis
q̄ꝛ radical'r depēdet a mā̄. l3 ex cerebꝝ exñte
Si aūt loquamur de epl'ia nō sic ꝓpꝛiissime
sūpta neq3 ꝑiodica. dico ꝙ pōt fiēi a mala cō
pl'one sine mā̄ ꝓueniēte a cāis extrinsecis ut
frigoꝛe aeris. et rō ē. q̄ꝛ si cāe extrinsece p̄nt
facē in cerebꝛo ꝯstrictionē ⁊ ꝓhibitōez trāsi
tus spūs ad mēbra ñ itegre. ip̄e p̄nt facē epl'iā
S3 sic ē ut expientia testat̄ de frigoꝛe aeris
cerebꝝ ꝯstringētis. Nō aūt pōt fieri a ma
la q̄litate itrinseca sine mā̄ ꝑꝑ cā3 supradc̄a3.
q̄ꝛ eēt de difficili remouibilis. mala ꝟo ꝯ° in
ducta a cāis extrīsecis est de facili remoubi
lis ꝑ raꝝ tñ ē hāc repire ⁊ si repit̄ ñ ē ꝑiodi
ca. Nō ē g°. ueꝝ ꝙ qdā̄ dixerunt. ꝙ epl'ia pōt
fieri a mala ꝯpl'one fria et sicca cerebri. pōt
ēt epilēsia ñ ꝑiodica iduci a q̄busdā̄ alijs cāis
p̄mitis. sic̄ q̄ iducit̄ a cāu uel ꝑcussiōe qua fit
ꝯpssio in cerebꝛo et q̄ iducit̄ a ueneno maxie
scoꝛpiōis a cui⁹ pūctura surgit ad cerebꝛū ali
qd uenenosu3. uñ ꝯbit̄ et fugit. Et sic̄ q̄ ꝯtin
git ex assumptiōe quorūda3 ciboꝝ i q̄busdam
hoꝛis. Aut ⁊ q̄ ꝓuenit ex apōne aliquaꝝ me
dicinaꝝ calidaꝝ supra caput ñ debito mō. uñ
supcalefit cerebꝝ ⁊ desiccat̄ et ꝯbit̄ et seq̄tur
epl'ia. oīs tñ eplia q̄ ꝯseq̄tur cās p̄mitiuas ē
carens ꝑiodis et non redit nisi cāliter aut uo
luntarie. Materia aūt hūoꝛalis que ē uel
esse pōt cā epl'ie. Dixit Serap. generatur epi
lēsia s̄m intentionē Gal. s. 3° de interiorib⁹ ex
hūoꝛe grosso q occupat meatū uētriculoꝝ cere
bri et hūoꝛ iste grossus ē s̄m plurimū uiscos⁹
fl'icus et foꝛtasse est decliuis ad colerā nigra3.
Dixit Rasis. in diuisionib⁹ epilēsia3 fieri
ex flegmate. et q̄ñ3 ex colera nigra. et q̄ñ3 a
multitudine sanguis. Uiaticus dixit ꝙ fit ex
hūoribus fl'aticis et malēcolicis. y. quoq3 dix
in li°. d̄ moꝛbo dei siue i li°. epydimaꝝ ut p°
ponit̄ ꝯtinētis. ꝙ h̄ moꝛb⁹ accit ab hūoꝛe ma
defaciēte cerebꝝ ⁊ manifestat̄ ꝑ pecudes q̄ꝛ
cū accit eis hic moꝛb⁹. si apiant̄ iuenitur cē
bru3 plenū hūiditate. Dixit Aui. mā̄ faciēs
epl'ia3. Aut ē sanguis dñans ⁊ plurim⁹ aut ē
flegma aut malēconia aut colera. Nam q̄libet
hūoꝛ pōt esse cā̄ opilatiōis cerebri. et ꝯctiōis
eius. S3 dixit Aui. q̄ accidit a colera est par
ua ualde .i. rarissime eueniēs q̄ꝛ rarissime co
lera multiplicat̄ in cerebꝛo et suis uentriculis
Et post ista3 in raritate euentus est que fit a
sanguine puro. ꝯtingit eīm sanguinez freq̄nē
tius multiplicari in cerebꝛo q̄ꝫ colera. Et p⁹
has freq̄ētius ꝯtingit a sanguine cuius ꝯ° d̄
clinat ad colera3 nigrā̄ uel fl'a. i. a sanguie ml'i
co uel fl'ico. q̄ꝫuis eīm freq̄ēter sanguis co
lericus in capite multiplicet̄. imo freq̄ētius
q̄ꝫ ml'icus. nō tñ est aptus causare epilensiam
multu3. quia nō est aptus multu3 opillare. sed
magis apostemare. Et malēconicus ē magis
aptus detineri et opillare ⁊ sic facere epl'iam

quā aparc. ⁊ ꝙuis fiat frequēti⁹ a sāguie mlī
co. tñ frequēti⁹ fit ab hūiditate denudata a sā
guie q̄ decliat ad colerā nigrā. Et adhuc fre
quēti⁹ accit ab hūiditate denudata a sāguie de
clināte ad flā. plꝫ. n. qꝺ accit ē a flate. Nā. y.
dixit ꝙ plīme oues q̄ patiūt eplīā cū anotōi
zāt a cēbris suis iuēit i eis humiditas mala
fetida q̄. s. ē flīca. Auer. āt collꝫ. 3°. dix hūor
faciēs eplīā ē ꝯri⁹ i fine ꝯplōni cēbri. Et de
necessitate ē ꝙ hūoꝛ faciēs hoc sit subtilis. co
ꝙ pox⁹ ei⁹ cito trāsit sicut fit i egritudib⁹ acu
tis Sꝫ qꝛ nos uidem⁹ dix Auer. ꝑ maioꝛi pte
ꝙ illi q patiūt eplīā sūt fridi ⁊ hūidi sicut pu
eri. Aut fridi ⁊ sicci sicut senes. ⁊ ulꝛ ꝙ hec
accñtia appent sup fridos ꝑ maioꝛi pte sigifi
cat ꝙ cā hui⁹ ē hūoꝛ grossus. sꝫ ꝯdicit nobis
h° ꝙ hūoꝛ grossus nō cito dissoluit̄ siū discur
rat ꝑ meat⁹ subtiles. i. strictos. siue ꝑ latos. sic
dixit Gal. s. 5°. de accñti. qꝛ dissol'o hūoꝛis ñ
ē aliud quā dñatio nē sup hūoꝛē ipm decoq̄n
do ut retieat qꝺ ē i ipso ꝯuēiēs nutrimento ⁊
aliud expellat. Et h° nō fit i hūore grosso i eo
ꝙ ē grossus nisi i lōgo tp̄e. sicut testat̄ expien
tia i egritudīb⁹ Et nos uidem⁹ ꝙ cito dissol
uit̄ hic hūoꝛ. Et dix Auer. ꝙuis dicatur per
nomen alicuius hois ꝙ hoc accñs. s. epilesia
fiat a colera. nō dico hoc ipossibile sꝫ cadit in
hoc admiratio. Nā breuitas poxismi hoc ad
iuuat. Et adueniēte accñte hoc aliqb⁹ uidem⁹
ꝙ hoc fit eis ut plurimū pp famē aut iram. ⁊
hoc oñdit ut fiat a colera. Et Gal. curat hanc
egritudinē cū yerap̄. in qua dominatur aloe
Et manifestū ē. ꝙ aloe non purgat nisi unam
duaꝝ reꝝ aut coleram aut hūorem colericum

Silib. aūt dixit. ꝙ colera ꝯriatur generati
oni hi⁹ accñtis trib⁹ modis. s. sua caliditate q̄
deopilat sua subtilitate qua uiscosam materiā
diuidit ⁊ trāsitū spib⁹ facit ⁊ sua siccitate q̄
cursū hūidi fluētis sistit. Et econuerso flegā
sua frigiditate coadiuuat ⁊ coartat ⁊ sua ui
scositate opilat ⁊ probibet transitum spiritus
⁊ sua hūiditate spm suffocat ⁊ colorē naturalē
extinguit. ⁊ supra neruos se diffundit. Et dix
si flegma melācolic amisceat̄ utraqꝫ q̄litate
fiet mā ꝯpactioꝛ uiscosioꝛ ⁊ ad dissoluendum
durioꝛ. Ger. sup uiatico dix ꝙ oīs eplīa fit ex
humore uēnoso sicut testatur. y. ut supra de o
uibus. Dico ꝯm ꝯsiderationē uerboꝝ auctoꝝ
ꝙ epilesia q̄ est ꝑ proprietatem in cēbro fre
quentius fit a mā felgātica ligda fluida made
faciēte sbaꝫ cēbri ⁊ pētrāte i uētriculos eius
⁊ replente eos ñ itegre. Ex cui⁹ ēt corpulētia
opilāt̄ origines nuce ⁊ neruoꝝ ⁊ probibetur
transitus sp̄s ad m̄bra nō itegre. que sui fluxi
bilitate cito dissoluit̄ ⁊ transit ab opilatione
Et post hāc frequēti⁹ fit a flegmate grosso uel
ab hūore melācolico grosso ñ multe q̄ntitatis
ꝙ itrauit uentriculos cēbri ⁊ opilauit origi
nes neruoꝝ nō ꝑ itroitū ipius i eos. sꝫ q̄si per
q̄dā adiacentiā cohopit origies neruoꝝ ⁊ ꝓ
hibꝫ transituꝫ spirit⁹ ad m̄bra. qꝛ nō firmiter
heret origini neruoꝝ. ⁊ qꝛ pauce quātitatis
cito remouetur ⁊ cito dissoluit̄. Et iste hūor
potuit esse non mixt⁹ sāguini. Et potuit fuisse
ei mixtus. sꝫ postea ab eo ꝺnudatus ⁊ separa
tus. A sanguine ṽo nō fit p̄dc̄a opilatō nisi ꝑ

uenerit a cā p̄mitiua cāu l' ꝑcussiōe. Et a colā
rarissie fit eplīa ꝓp̄etatis pp cās dc̄as supra.
Uerūtñ eplīa cōitatis stoāci ut frequēti⁹ fit
a colā ꝑut fames. ⁊ ira ⁊ silīa accñā testant̄
ut dix Auer. Et h̄ ē quā curat Gal. cū yerap̄.
Dix rapio ꝯm sniaꝫ Ar. eplīa ñ generat̄ nisi
ex uētositate grossa q̄ oppilat meat⁹ uētriclo
rū cēbri ⁊ ꝓhibet spm̄ pētrare ⁊ dare m̄bris
motū. Et pp illud eplīa accit subito ⁊ ꝗescit
sbito qꝛ uentositas ē ueslociter mobil'. Dixit
Auer. nos uidem⁹ ꝙ cito dissoluit̄ h̄ hūoꝛ. i.
cā faciēs eplīaꝫ. Et ob h° dōꝫ ē ꝙ hec egritu
do ñ fit nisi pp fumū q gnātur in ip̄o met cē
bro l' a° m̄bro qꝺ ad ipm trāsmittit Sic dix
Gal. de iuuene q dicebat sentire q̄i quēdā fu
mū fiduꝫ ascēdē ab uno m̄bro ad cēbꝝ. ⁊ qñ
ꝑueiebat illuc cadebat eplīc⁹. Et h° accñs est
sufficiens ad ꝓbādū ꝙ cā h⁹ egritudis ē fūo
sa uentositas Sꝫ ista uentositas necio cōicat
hūorib⁹ fris ⁊ hūidis aut fris ⁊ siccis q hūo
res sūt illi uento ut mā. Et iō curat̄ hic moꝛ
b⁹ eūando illos hūores. Dix. A. Cū eplīa ē i
ip̄o cēbro. tūc cā ē i ip̄a mā ꝑculdubio faciēs
uentositatē retentā i meatib⁹ sēs ⁊ mot⁹. Aut
est uentositas. s. ñ surgēs ab hūore capitis re
plens ābos uētricl'os āterioꝛes. i. ābas ꝯcaui
tates uētriculi añrioꝛis. s. p^m ipletiōe aliq. s. i
ꝑfecta. Et ṽe eplīa q̄ ut plm accidē repit̄ ē
illa q̄ ꝑuenit a uētositate q̄ uentositas ut plm
ꝓcedit ab hūore frō quē caliditas debilis a
gens i ipꝫ resoluit i uētositatē. dix Gal. 3° de
iterioꝛib⁹. mlīa cū claudit̄ ⁊ manꝫ i foꝛamib⁹
uētriculi cēbri. aut in pupi facit eplīaꝫ si ṽo
dñat̄ ⁊ augect̄ in eēntia cēbri facit mlīaꝫ. Dix
Auic. oīs cā eplīe cerebralis ꝯparat̄ ad ꝺbi
litatē digōis in ip̄o cereb°. nā flā multū i cere
bro ꝯgerit̄ ꝺfectu digōis ei⁹. ꝙuis. n. alñ flā
possit multiplicāi i cēbro ꝺfectu expulsiue ei⁹
lꝫ raro tñ ꝺfectui digōis approp̄at̄. qꝛ ēt illꝺ
flegma ñ expulsū sꝫ retētū associat sibi ꝺfectū
in digōe. Et qꝛ digō in oib⁹ partib⁹ cēbri fit
⁊ in oib⁹ pōt debilitari. iō in omnib⁹ ptibus
cerebri pōt multiplicari flegma. ⁊ sic ꝯtingit
ꝯm plm. Alñ tñ solū in aliq^a pte cadit digōis
defectus. ⁊ tūc i illa pte multiplicabit̄ flegma
Et qꝛ sic ē iō nō eūatur. dixit. A. qn sit cā e
plīe. s. cerebralis aut in sba cerebri ⁊ uelami
nibus eius intelligens hic ꝑ uelamina solum
ptes piematris q̄ ꝓfūdant̄ diuidendo in sec
tōibus cerebri aut sit in pāniculis eius. scꝫ
duramatre ⁊ ēt piamatre q̄ntū ad ptes eius
q̄ circūdant cerebꝝ Dixit Auer. hūoꝛ faciens
epilesiā facit h° aut sua qualitate. s. manifesta
aut sua foꝛ^a. s. specifica. uel sua forma. i. quali
tate oculta uenenosa. Dixit Gal. 3°. de interio
riorib⁹. epilesia alñ est pp passionē capitis p̄
mitiuā ⁊ est illa q̄ ꝺꝛ epilesia ꝓp̄etatis de c⁹
cāis dictū ⁊ alñ est pp colligantiā alioꝝ mem
broꝝ. sicut in qua cā ab oꝛe stomaci ad capud
ascendit quā medici utunt̄ uocare stonium ⁊
sic q̄ est incipiens a qbusdā m̄bris corporis
ubi pōit ex^m de puero qui dicebat se sentire
cā uenire a crure recto tramite usqꝫ ad coxā
⁊ a coxa usqꝫ ad femur illius lateris et a fe
more usqꝫ ad collū deinde mox ut tangebat.
stupoꝛ generabatur ei adeo ꝙ nec sentiebat

nec īcelligebat ſeipꝫ qd eēt. ⁊ pōſt exᵐ ō alio
puero ſapiēte dicēte ſe ſētire aſceſū q̄ſi fridi
uēti .uñ magiſter meꝰ tulliꝰ itēdit hº eē. aut ſo
lā qualitatē de mbro i mbꝝ ſaliētē ſm muta
tionē ⁊ ꝯuerſionē. Aut cū eadē q̄litate aliquā
ptē pdicti uēti. Et ſubdit tulliꝰ nō miror hiꝰ.
mām in hys mēbris generari iſirmis. Cū ui
deamꝰ uenenū i reptilibuſ uenenoſis generari
qō nullꝰ certificaret ſēſualr ꝯptū eē. Et. A.
ponēs dictos duos mōs rei q̄ cōicat cerebº
a mēbro cōicāte dixit Aut eleuāt a mbro cōi
cante ad cerebꝝ uapores ⁊ uētoſitates que le
dūt cēbꝝ aut q̄ꝫtitate aut q̄litate ſua. q̄ꝫtitate
ſicut qū ſm ſemitā aſcēſiōis aggregat in cē
bro aliqd qō iſpiſſet p ꝯgelationē ipiꝰ uapo
ris ⁊ fiat mā hñs ſbam. ſ. aqueā uel hūorales
Et poſt illud iteꝝ aſcēdat ⁊ ſilr iſpiſſet. ⁊ ſic
deinceps multotiēs donec hēat q̄ꝫtitatē ſuffici
ētē. tē ſua eēntia faciat epliā. aut faciat eā ite
rū i capite ꝯuerſa i uētoſitatē. ſuple aut faciat
epliā illa mā uaporoſa aſcēſa ad cap ñ ꝯuerſa
i mām. ſꝫ ſola ſua q̄ꝫtitate ſb forᵃ uaporis ſtāſ
Tacuit āt. A. hūc mōꝫ tāq̄ꝫ raro euēiētē ꝙ tā
ta q̄ꝫtitas ſemel aſcēdat cap ꝙ ſola ſua q̄ꝫtita
te faciat epliā. Qualitate ꝟo dix. A. aut cō
gelatiua āt adhuſtiua mordicatia āt uēnoſa ⁊
malitia ſbe ſeu forᵃ ſpecifica āt a mbro cōicā
te eleuāt ad cēbꝝ q̄litas pura tm̄. ſ. ſiñ mā ua
poroſa uel hūorali. q̄ tñ ñ faciet epliā niſi hē
at mām hūoralē a q̄ pcedat i mbro cōicante.
Aut dix. A. eleuāt ad cerebꝝ ꝙ impedit duo
bus modis. ſ. pdictis. qꝛ. ſ. eleuāt ⁊ uapor et
qualitas uel duobus modis. ſ. uapor ledens
quantitate ⁊ qualitate ſua. ſuple. aut eleuatur
ad cerebꝝ ab illo mbro humor ledens ipſum
ſua q̄ꝫtitate uel qualitate uel utraqꝫ. Et Aui.
hñs hūc modū tāquā notū nō expſſit de eo. ⁊
dereliquit tāquā notū qūo uapor aſcendens
ad cerebꝝ inducat epileſiā ſua quātitate. Sꝫ
quomodo eam ſua qualitate inducat declarāſ
dixit. poteſt eleuari a toto corpore. i. qualibꝫ
pte corporis ut a digito manus uel pedis uel
quouis alio membro. uel etiam a toto corpo
re ut in quibuſdam febribꝰ peſtilētialibꝰ aliñ
ꝯtingit. ⁊ ut i hoīe uenenato in quo uenenum
ſparſum eſt in totum corpus uapor ad cerebꝝ
faciens epileſiā ſua q̄litate dupliciter. Aut qꝛ
in eo ſit mā male qualitatis uenenoſa genera
ta in illo pp retentionem ſāguinis aut hūorū
Cū accīt oplō in tranſitu ad ipm a corde qua
abſcīdat ab eo calor iſluēs a corde ad ipſum
uñ putrefit in eo humor ille ⁊ conuertitur ad
qualitatem malam. ⁊ procedit in eo mā uapo
roſa aut qualitas uaporoſa ſecundum degluti
onem. i. ſm deglutionem. i. ſecundum locum q
deglutit mām illam prauā. uel ſm deglutiones
. i. ſm modum degluticndi. tranſit enim uapor
ille de membro in membrum tāquam aliquid
imbibitum deglutitum . Aut euenit quia illō
membrum paſſum eſt morſum uel puncturam
quorūdā animalium uenenoſorum ſuper ipm
qō iprimit in neruis ſicut ipmit pūctura ſcor
pionis ſup neruos. Et expellitur uenenum il
lud a membro morſo ad cerebrum p neruos
⁊ ledit ipm. qꝛ contrahitur ⁊ ſpaſmatur ⁊ agi
tantur motus eius ſicut accidit ſtomaco cū ie

iuniꝰ accipit rē mordicātē ut appet in ſingultu
Et uenenū illud tranſit ad cerebꝝ p neruos.
Et de mēbris qdē pticularibꝰ a quibꝰ pōt p
cōitatē puenire eplia ē ſtoācꝰ ⁊ mirach. Dix
Auic. illa q̄ fit ex mirach. ſ. ex egritudibꝰ eiꝰ
mālibꝰ ⁊ ex ſtoāco ꝓpē i digōne ł corruptōe
digōis ꝯtingit. ⁊ ſatietate nauſeatiua q̄ facit
poſſidere oplones i uenis meſeraicis q̄ꝛ ipe
nutrimtū laudabile ñ ſuſcipiūt ⁊ corrūpit in
eis hūor. ſ. oplās aut remanet in eis ipꝫ nu
trimtū coartatū pp oplonē quare corrūpit ⁊
mltociēs illō corruptū redit ad ſtoācū ⁊ cor
rūpit cibū laudabilē i ipo. ex quo poſtea ſur
git uapor male q̄litatis ad cēbꝝ faciēs epliā
ſuple ⁊ ſilr pōt ſurgē ex quocunqꝫ hūore cor
rupto ⁊ uenenoſo in ſtoāco exñte. Et ō illis
mēbris ſūt inteſtina pp ꝟmeſ in eis ꝯtentos
cū uapor malꝰ ab eis ad cerebꝝ aſcēdit ledēs
ipm. uñ ꝯhibitur ⁊ ſpaſmat ⁊ incurrit epliam
Et ex dcis membris eſt matrix. Dixit ſapio
paulus dix ſe uidiſſe hāc egritudiēꝫ accidiſſe
ex matrice. ⁊ illō fuit in mliere pgnāte ⁊ poſt
q̄ꝫ ipa pepit ceſſauit ab ea egritudo. Dix. A.
eſt qdā modꝰ eplie ꝯpoſitus cū ſincopi quaꝫ
forſitan extrahūt medici ō cº eplie. ueꝝ i ipo
eſt ⁊ eſt ſpēs eplie ⁊ pp h̄ noiat pfocatio ma
tricis. qꝛ patiens ipaꝫ iacet pfocata ſic epli
ci iacent. Dicūt in pfocatōe matricis aut ꝯſi
deramꝰ māꝫ ⁊ mbꝝ in qº ꝯtinet radicalr. et
ſic de ea tractat in cº egritudinū matricis. ⁊
ſic cōiter oēs auctores faciūt. aut ꝯſideramꝰ
leſioneꝫ q̄ infert cordi ⁊ ſic ō ea tractat in cº
egritudinū cordis aut ꝯſideramꝰ leſionem q̄
infert cerebº ⁊ ſic ō ea h̄ ōteriat. A. Et ex ill
mbris ſūt uaſa ſeialia ⁊ teſticli. Cū in eiſ agre
gat ſpma plm ⁊ corrūpit ⁊ ifrātur ⁊ ꝯuertit
ad nāꝫ uenenoſā cuiꝰ uapor aſcendens cerebꝝ
⁊ ledens ipm inducit epliaꝫ. Et dixit Auic.
ꝙ ſibi fuerit narrata eplia incipiens a ſpatu
la ⁊ a reliqs etiā membris. ſ. interioribus ut
ab epate ſplene ⁊ exterioribꝰ ut cubito bra
chio genu crure ⁊ digitis pedum ⁊ manuum
Rurſuꝫ cāruꝫ eplie q̄dā ſunt generatiue cāe
eiꝰ ⁊ q̄dā ſunt augentes cā. Et iſte cāe ſūt cāe
extrinſece. nō ꝯueniēter approxiate ō qbꝰ ſūt
pmutatio ad aerē excedētis q̄litatis i calore
ł frigore ſubito ⁊ repēte fca. Dix. A. pmutaº
ad aerē ē iuuās ad epliaꝫ. ſ. faciēdū ł augenᵐ
. ſ. ſi repētina fiat ł ēt qualrcūqꝫ fiat pmutaº
ad aerē frm̄ ⁊ humidū. ſubdit. A. ſicut q̄dam
cauſe remouētes pmutationē ad aerē. i. faciē
tes egꝝ reānere in aere ſuo ꝯferūt ei. ſcꝫ ad
generatōeꝫ cāe eiꝰ ⁊ eius augmētū. Et qꝛ iſte
textus pōt alr exponi ꝙ ꝯferētia ſit ad ſalutē
ideo infra in cura alr introducetur. Et dixit
Auic. mouent epliaꝫ ⁊ cām eius oīs calor ſu
perfluꝰ ſolaris uel igneus diſſoluendo hūores
attrahendo ⁊ uapores mouēdo ad ſuperiora
Et omne frigus. ſ. coartās. Et de hys cāis ē
mala qualitas aliqua ⁊ horribilis exiſtēs in
aere ut tpe peſtilentie. ⁊ flatuſ uentoꝝ borea
liū qdē ꝯſtringentiū ⁊ ꝓhibētiū reſolutioneꝫ
⁊ auſtraliuꝫ diſſoluētiuꝫ ⁊ replentium capud
Et ſpeculatio in rebus altis uel profundis et
rebus repentine currentibus aut circulariter
ſe uoluētibꝰ. ⁊ iſpectō corpoꝝ lucidoꝝ multū

⁊ fulmis ⁊ auditio tonitrui ⁊ similiũ sonoꝛuȝ
repẽtioꝝ. Dix. A. ex cis ẽ pluuiaꝝ multitudo
⁊ uẽti meridiõales ⁊ septẽtrionales simul. s.
qñ ꝯst meridionalẽ seqꝛ septẽtriõalis uel si
mul. qñ uterqȝ flat simul uel simul qꝛ uterqȝ
põt facẽ epilesiã. Et ex cis ẽ regio meridiõa
lis i ea eẽ multiplicaꝛ epilesia. qꝛ i ea hũidita
tes eliquãꝛ ⁊ eleuãꝛ ad cẽbꝝ ꝯsilꝛ uẽtis meri
diõalibꝰ. ⁊ dix. A. epilesia excitaꝛ i yeme sić
excitaꝛ i septẽtriõe. s. pp cãs quas excitaꝛ a
uẽto septẽtriõali ⁊ maxie i corpibꝰ debilibus
q̃ i yeme male hñt. Et dixit. odores bõi qñȝ
mouẽt eã aliqᵒ motu qꝛ mouẽt hũores i capi
te ⁊ dissoluũt. suple. ⁊ multo sepiꝰ odores feti
di mouẽt eã ⁊ mouẽt eã passiões aiales forteſ
sicut tristitia ira tioꝛ. et exercitiũ forte ma
xie supra repletionẽ ⁊ lõga mora i balneo ma
xie dulcis aq̃. ⁊ lõga effusio aq̃ calide sup caꝑ
⁊ ociũ ⁊ trãqlitas pluria ⁊ uigilie supflue et
sõpnus ẽt ꝓlixus. Et mouet eã oẽ qð genera
ret sãguinẽ uaporosũ feculẽtũ aut tenebrosum
sicut uinũ mustũ feculẽtũ nouũ qð ñ ẽ trãsmu
tatũ ⁊ clarificatũ. ⁊ uinũ ẽt ãtiquũ pp acuitatẽ
suã. ⁊ uinũ puꝝ nõ lifatũ pp nocumẽtũ qð in
fert cẽbro. Et sicut sũt lẽtes nisi ꝯmisceãtur
ordeo fracto p cuius mixtionẽ rectificãꝛ. et
fabe qꝛ generãt hũorẽ melancolicũ ⁊ replent
caꝑ. ⁊ alleũ ⁊ cepe. qꝛ replẽt caꝑ uapore. ⁊ ce
pe ẽt qꝛ ꝯuertũꝛ ad hũiditatẽ malã. ⁊ lac pp
facilẽ corruptionẽ eius. ⁊ capis repletões Et
similiter oia dulcia cito corruptibilia ut fru
ctus orarū. ⁊ cibi multe pinguedinis qꝛ leui
gãtes in stõaco corrũpũtur. ⁊ oẽ grossũ i cibo
sũptũ. qð. s. p sui grossitiẽ ẽ tarde ⁊ male dige
stiõis. ⁊ oẽ frigidũ stipticũ. qꝛ cũ ꝯstrictione
uẽtris generat chimũ frigidũ. ⁊ oẽ calidũ ꝓm
actũ qꝛ eleuat hũores ad cẽbꝝ. ⁊ mouet epile
siã nauseatiua satietas ⁊ malitia digõis. ⁊ ua
cuitas ẽt multa ⁊ tollerantia famis ⁊ coytus
multiplicatio ⁊ retentio supfluitatũ ⁊ constri
ctio cũonuȝ ꝯsuetaꝝ. que omnia ꝑdicta ⁊ simi
lia possunt numerari inter causas ꝑmitiuas.
Cã autem epilesie añs ẽ aut humor malus in
capite uel alio membro cẽbro cõicãti genera
tus uel in toto corpe. ⁊ mala ꝯᵒ totius uel cẽ
bri uel alteriꝰ mẽbri. ⁊ debilitas ipiꝰ cerebri.
Dixit ei. y. 6ᵒ. epidimiaꝝ. cẽbꝝ epl'ici nãliteꝛ
dȝ eẽ debile q̃zuis nõ ꝯuertaꝛ. ꝙ ois hñs cẽ
bꝝ debile sit epl'icus maxie si ñ utiꝛ rebus ge
nerãtibus epilesiã. Et de cãis añtibus ẽ laꝛ
gitas eaꝝ uiaꝝ p quas cẽbꝝ supflua recipit
⁊ strictura eaꝝ p quas expellit. Et cã ꝯiũcta
epilesie est aut hũor aut uapor uel uentositas
replens sua quantitate cerebri uentriculos ñ
integre. aut sua mala qualitate cerebruȝ ledẽs
⁊ ad expellendum commouens. Causa quoqȝ
antecedens ⁊ coniuncta quandoqȝ a ꝑmitiuiſ
excitanꝛ ⁊ ꝯmouẽtur. Et maxime ab eis que
repẽte ⁊ fortiter ꝑmutationem inducunt. sicut
supuẽtus tonitrui fulminis turbinis uẽtorũ
sonus tipani stridor lituũ clãgor tubarum cla
mor ⁊ tumultus hominum. ira ⁊ furor ⁊ fãeſ
⁊ coytus maxime post repletionem. ⁊ similis
predictis. Et sunt etiam quedam cause
extrinsece excitantes causas corporales. et
ꝯmouẽtes ⁊ detegẽtes epl'iaȝ in hñte eã cũ ꝓ
ꝓꝑetate sua. Dixit mes. detegunt epilesiã epar
caprinũ ꝯmestũ. Et Auic. dixit ꝯmestio epa
tis yra ⁊ olfatꝰ odoris eiꝰ. Et dix mes. ⁊ api
uȝ ꝓm modũ admistratõis eius. Dixit Auic.
apiũ mouet epilesiã ꝓꝑe sua ꝓꝑetate quã hȝ
in ea. Et dixit ꝙ detegit eã suffumigatio ex
galbano. Et silꝛ dixit Auic. in hoc cᵒ ⁊ tñ 2ᵒ
cañ. cᵒ. de galbano. dixit ꝙ qñ epilẽticus ipȝ
odorat reuiuiscit. Dixit agregator. ꝙ in decli
natõe poxismi epilesie ꝯuenit in alys tꝑribꝰ
nocet. Et dixit mes. suffumigatio ex ungulis
capñis ⁊ Auic. dixit ex cornu capno. Et dix
Auic. suffumigatio cuȝ mirra ⁊ similiter mes
⁊ positio ẽt eius in nare. ⁊ similiter hal. Aliq
tñ dicunt. ꝙ de positiõe mirre in nare non ẽ
necꝝ. qꝛ ipa ẽ exopilatiua resolutiua uentosi
tatum ⁊ esiccatiua. Et dicũt ꝙ loco mirre dȝ
dici murroe. Ego aũt nũq̃ȝ uidi expiẽtiã. ꝑᵒ
ꝯtinẽtis manifestaꝛ ꝙ hõ sit epilẽticꝰ si fumi
getur cũ pice. Dixit Saluanꝰ. aspaltũ suffu
migatũ mox casũ epilesie iducit cui subuenit
fumigatio rute agrestis potissime. Dixit hal.
si patiẽs ouis pelle cũ recẽter excorticata fu
erit sup inolutus aque imergaꝛ statim epilẽti
cus fit. Dixit Auic. 3ꝛ. s. ab alex. ꝙ cũ epilen
ticus induit corriũ capñũ sić decoratũ ẽ re
cẽter ⁊ dimittiꝛ in aqua incurrit epilesiã. Di
ciꝛ ꝙ si puluis git ei administreꝛ. s. in nare.
statim cadet si ꝟo integꝝ git ei apponaꝛ sur
get. dicũt ꝙ ex detegẽtibꝰ epilesiã q̃dã faciũt
illud dissoluẽdo hũiditates corporis cerebri
que dissolute fluũt ⁊ opl'onẽ faciũt siue i ipaꝝ
dissolutõe i uẽtositatez ꝯmutanꝛ q̃ postea cãt
epl'iaȝ. Et quedã ꝺtegũt ipam cũ ꝓꝑetate sua
sić iduitio cory capñi. Et quedã utroqȝ mõ
sić apiũ. Gal'. ut pᵒ põitur ꝯtinẽtis distinguit
epl'iaȝ. qꝛ alia ẽ cũ febre. ⁊ ẽ ab hũore calido
⁊ alia sine febre. ⁊ est ab hũore frigido. Et q
dã distinguũt epl'iaȝ i fortem ⁊ debilem ⁊ me
diocrem. siue in maiorẽ ⁊ minorẽ. ⁊ dicũt ꝙ
in maiori ẽ maior opilatio ⁊ ꝓhibitio trãsi
tus sps intm̃ ꝙ nõ senciũt patiẽtes. in mĩori
ꝟo ẽ mĩor opilatio ⁊ iõ sentiunt patientes. et
Silib. distinguit epl'iaȝ in uerã ⁊ non uerã ⁊
dicit uerã fieri ex fl'ate. nõ uerã ex alys hũo
ribꝰ. Et ex supra dictis patet ꝙ speties epl'ie
sunt due. s. epl'ia ꝓꝑetatiſ ⁊ epl'ia cõitatis Et
ẽ distinctio ista sũpta ꝓm locũ cãe eius que ẽ
p ꝓꝑetatẽ hȝ cãȝ suã ꝑncipaliter in capite. ⁊
ꝺꝛ capitalis uel cerebralis. ⁊ ꝓm quosdã reti
net nomẽ sui generis ⁊ uocaꝛ epl'ia absolute.
Epl'ia ꝟo cõitatis diuidiꝛ. qꝛ alia originẽ
hȝ a stoãco ⁊ alys mẽbris intrinsecis. ⁊ que
ẽ a stoãco uocaꝛ stoãtica ⁊ que a splene sple
netica ⁊ que a matrice matricalisꝛ ⁊ sic ꝺ alys
Et a qbusdã oẽs ꝑdcẽ spẽs uocãtur epl'ia mi
rachia q̃ ꝟo ꝓꝑe stoãtica ẽ uocatur analẽsia
Et alia originẽ hȝ a membris extrinsecis
⁊ extremitatibus ⁊ uocatur catalensia ex q
bus pȝ ꝙ epl'ia dupl'r sumiꝛ uno modo large
put ẽ genꝰ ad oẽs ꝑdictas spẽs. Et alio mõ
stricte solũ ꝓ epl'ia ꝓꝑetatis cerebri. A quo
cũqȝ tñ mbᵒ epl'ia hẽat originẽ siue sit epl'ia
ꝓꝑetatis siue cõitatis uoluit Gal'. 3ᵒ de iteri
oribus ꝙ certificemꝰ hãc passionẽ i cẽbro cẽ
Et silꝛ uoluit Auer. collȝ. 3ᵒ. Dix Aui. ꝑncipi

um eplie ꝓpiquũ ē ex cēbro. ipm nãq3 ē pn
cipale ⁊ imediatũ sbtũ eplie. Et cã ēt ꝯiũcta
eplie ē i cerebro. quãdiu ei mã ē ex cerebrũ
i quocũq3 loco t3 rõnē cãe añtis. S3 tñ eius
pncipiũ pm nõ ē totũ cerebꝝ nec eius cã ꝯiũ
cta ē pnm i toto cēbro. Dixit hal. cãe generã
tes eplĩã mĩme i uētriculis cerebri sũt oibus
sicut i aplĩa. s3 oplo fit i qbusdã uētriculis ei9
⁊ i neruoꝝ meatib9 multa mouētiũ. Dixit. A.
ē ei9 cã ⁊ pnm ei9 pm in uētriculo ãteriore Aut
in uētriculis alijs cũ eo. Et hõ si pmũ radicalr
inuēiret cã in eis. tũc sũt cũ eo cã. q2 cã i ali
is uētriculis exñs nõ cãret eplĩã nisi pri9 le
deret añriorē. Et ꝙ añrior sit pmo lesus ⁊ ꝙ
ab ipso inciet eplĩa. Auic. docuit p hoc ꝙ
nocumĩtũ pm qd imprimit eplĩa ꝯtingit in sē
su uisus ⁊ audit9 ⁊ in motib9 laceꝛtoꝝ faciei ⁊
palpebraꝝ mãifestat. q2 scit ꝙ ei9 pnm ē in añ
riori. q2 illi sēsus ⁊ nerui mouētes illos laceꝛ
tos oriũt a uētriculo añriori s3 cõicat postea
medio ⁊ posteriori. Et ꝙ illis cõicet dclarat
Nã si nõ cõicaret in nocumento hỹ alij uētri
culi nõ lederet intellect9 p cui9 nocumĩtũ argui
m9 nocumĩtũ eē in medio uētriculo. Na3 ledēn
tur patiētes ab eleuatõe hanelitus. Na3 cõica
rēt in lesione reliq sēsus ⁊ motus alioꝝ mem
broꝝ s3 cõicãt i lesiõe. g° lesio cõicat uētricu
lo posteriori a q° illi mot9 hñt originē. Repi
tur ēt apud auctores eplie alia diuisio q talis ē.
eplĩa qdã ē dicta mater pueroꝝ ⁊ qdã nõ. dr
ãt mater pueroꝝ q2 euēit pueris ⁊ ĩfãtib9. et
ē duplex una q ꝓuēit eis ex hũiditatib9 eorũ
malis maxie p ĩdigestionē. aut q2 malũ sugunt
lac. ⁊ maxie si nutrix eplĩca fuerit. ⁊ euēit nł
la pñte febre. Et alia ē que accit eis in febri
bus coꝝ acutis. Et ista ēt est duplex una que
accit ex hũiditatib9 dissolutis a calore febrili
q fluētes ad cerebꝝ faciũt eplĩam. Et alia ꝓ
uēit a siccitate ĩducta a calore illi9 febris acu
te q ꝓpe ñ d3 dici eplĩa s3 spasm9 de ĩanitiõe.
Eã tñ p° ꝯtinētis c°. 5°. uocat raś. matrē pue
roꝝ. dixit Seor. ut ibidē ponit. mor9 q nũcu
pat mater pueroꝝ supuenit cũ febre acuta ad
bustiua sicca arida. Dix Aui. epilesia apud ra
sim dicta mater pueroꝝ ṽr ꝙ sit eplĩa sibaria
aut maniaca. i. procedens a sibare uel mania.
hi9 tñ no s usus ap medicos ueridicos non ē
famosus. q2 apud eos usus nominis epilesie
q dicit mater pueroꝝ cadit super illã q accit
ĩfantib9 pp mãm flaicã. Dixit Siliber. ꝙ hec
eplĩa plurim accit pueris ⁊ lactãtib9 ex malo
spmate ⁊ infecto generatis. ut q2 pater uel ma
ter sint eplĩci. uel q2 mater pgnãs apium uel
piscē uel aliud quid simile commedit uel quia
nutrix lac suum ex coytu corrumpit. Dicũt
epilesia rursum diuiditur in eam que accidit
in uigilijs. Dixit Sal. in libro de utilitate hãe
litus. epialdes qdã epilesia ē que fit in sõpno
fit autem ex mixtione tanquã epilesia ex mix
tione fit hũorũ uel uapoꝝ ascēdentium a cor
de ⁊ a fumis uel hũorib9 opilantibus uēulas
disseminatas in pelliculis cerebri. ideoq3 ñ
in uigilante sed in dormiente fit. sompnus eni
i epilesia fiũt i eodē loco ⁊ ex simili cã. unde
Ari. dixit epilesiã eē sõpnum quendã. uñ qñ
epialdes lõgo tēpore pdurãt in eplĩaz ꝯuerti

tur Et ṽr Sal. uelle ꝙ epialdes ñ sit ṽa eplĩa
s3 dispõ qdã ei silis ⁊ uia puia ad ipaz. Et di
cũt eplĩa ē duplex. una dicta eplĩa ꝯctiõis in
q notabilis fit ꝯctio cerebri ad expellēdũ in
qua i pn° poxismi ei9 statiz ꝙ fit cēbri ꝯctõ
accit spasm9 Et a^a ē dca eplĩa replõnis cũ q
nõ fit notabilis ꝯctio cerebri ⁊ maxie i pn°
⁊ iõ in pn° pox^l eius nõ fit spasm9. s3 bñ po
stea in ꝓcessu cũ cerebꝝ ꝯhet se ⁊ pmet acci
dct spasm9 ṽsus dclonē poxismi. qzuis ēt alñ
in tali eplĩa uõ appeat spasm9. q2 alñ dclinat
absq3 ꝯctiõe ⁊ pssiõe mē s3 p modũ eliqtiõis
mē q liquata fluit ad aliquas ptes. Dixit hal.
⁊ ēt iã supra patuit. Eplĩa ē morb9 piodicus
q alñ iterpolat ꝯstitutis ⁊ ordinatis tpribus
⁊ alñ diuersis Dixit Sorð. eplĩa alñ nõ fuat
piodos ⁊ alñ seruat eos. ita ꝙ alñ seqtur mo
tũ solis ⁊ semel in ãno uenit Et alñ seqt mo
tũ lune. sic ꝙ alñ uenit in p^a eius quadra q ē
multũ hũida. aut in 2^a q ē hũidior. Et si nõ
fm rē. tñ appēter ⁊ fm uerificationē. Et qñ3
uenit in alijs duab9 quadris q sũt post pleni
luniũ. Et alñ trãseũt due lunatões ⁊ tres uel
plures. Dicũt qdã eplĩa q crescit in augmēto
luis lune ex hũida ꝯsistit mã q2 augmētũ lũe
auget hũiditates. Distinguũt ēt eplie spēs
fm mãz fm quã alia dr uaporosa. alia hũora
lis. Et hũoral alia ē flica alia mlica alia coli
ca ⁊ alia sãguinea. y. 3° affo. in affo°. iuuēib9
ṽo ⁊c. põit eplĩaz d egritudib9 iuuenũ. Et h
nõ ē pse q2 cũ sint cali ⁊ sicci nõ de facili in
currũt eplĩaz. s3 p accñs ex inordinatõe regis
Et dixit Sal. i ꝯmēto ꝙ p accñs plus possunt
iuuenes incurrere eplĩaz mlicã multiplicata
in eis mlia p uiã adhustiõis suple quã possint
ĩcurrere flicã ex inordinatõe regis. Dixit
hal. hec pa° plm accidit pueris puis. iuuen
b9 uero paꝝ ⁊ senioribus. eo ꝙ ipsoꝝ mēbra
sũt sicca Et nõ intelligit ꝙ ois spēs eplie pl9
accit pueris. nã mlica rarissime accit eis ⁊ ra
ri9 colica ⁊ raro sãguiēa. S3 itelligit d flica
q accidit eis plus. Dixit hal. duabus de cãis
una est humiditas cerebrorum eorum natura
lis. ⁊ 2ª est regiminis malitia. Et si quidem
malitia complexiõis humide fuerit causa ei9
in eis in prin° natiuitatis eorum aut parum
post accidit eis. si uero fuerit malũ regimē d
inceps continget. q2 in ꝓcessu etatis. Dix
paul9. maxime accidit nouiter genitis ⁊ accit
adolescentibus. ⁊ alñ iuuenibus. min9 autem
decrepitis ⁊ senibus. Dixit rapio pcipue
accidit pueris ex ꝓximo genitis pp multitu
dinem hũiditatis cerebri coꝝ ⁊ debilitatem
mēbroꝝ ipoꝝ. p° ꝯtinētis trãseũtes. xxm. ãnũ
nõ de facili incurrũt hunc morbũ nisi in pue
ritia habuissent ipm. Dixit Auic. eplĩa qñ3
fit ⁊ accidit post pubertatē ⁊ in adolescenti
bus senioribus uero parũ euenit eplĩa opila
tiua. Et silr ēt dixit Azarauius ⁊ intelligunt
de pmis senibus quoꝝ mēbra sunt sicca ut di
xit hal. q2 pauce hũiditates flegãtice in eis
sũt. quare si alñ accit eis eplĩa illa mlica erit
nõ flica. Dixit. n. Sal. i ꝯmēto affo. eplie qb9
ad iuuētutē ⁊c. ꝙ epilesia que fit a. xl. annis
usq3 ud. lx. d3 intelligi melãcolica quia in il
la etate maxime multiplicat hũor melãcolic9

Quidā āt dicūt ꝑfactos auctores ītelligere
de ꝑmis senibꝰ. ⁊ de his. s. decrepitis. Et ꝙ
eis paꝝ accit eplīa de quocūqꝫ hūore eo ꝙ ī
eis ē paucꝰ calor q̄ nec ē colliq̄tiuus mēꝝ. nec
ēt expulsiuus caꝝ ꝑcipue subito qualis ē mo
tus eplīe ī accedēdo ⁊ recedēdo. ⁊ fm hoc mi
nꝰ fieret ī decrepitis q̄ꝫ ī ꝑmis senibꝰ ꝓut ēt de
clarat expiētia. Et dn̄t hꝰ n̄ ē sile ꝺ eplīa
⁊ aplīa q̄ plīm accit senibꝰ ⁊ ꝺcrepitis qꝛ aplīa
pōt fieri ꝑ uiā simplicis exuberātie mē oppi
lātis ꝑfecte ⁊ suffocātis. Nec ita egeẗ ī ea mo
tore colliquāte ⁊ expellēte mām cū nō sit mor
bus ꝑiodicꝰ sicut eplīa. Et dicūt notāter dix
Aui. nō fit ī senibꝰ nisi raro eplīa opilatiua
.i. hūoralis. qꝛ facta a uaporibꝰ male q̄litatis
⁊ ꝑuiā cōitatis potest eis frequēter euenire.

De hac ergo appet ꝙ ītellexit Auer. cū di
xit collꝫ. 3°. ꝓ maiori ꝑte q patiūẗ eplīam sūt
fridi ⁊ hūidi. sicut pueri q sūt frigidi ꝑ accn̄s
aut fridi ⁊ sicci sicut senes. Dix Gorđ. fre
quēter euenit eplīa pueris ꝑꝑ iordinationem
nutricis. aut qn̄ potāt uinū īfātes ⁊ sūt in cra
pula. p° ꝯtinētis qn̄ pueroꝝ cerebꝝ mūdifica
tur ī mrice nō supuenit ei ex mricē eplīa. Et
paꝝ accit eplīa pueris quoꝝ capita ulceribꝰ
hūidis repleẗ. maxie si diu tenuerint ea apta
Dn̄t qdā ī uiris magis accit eplīa cōitatis et
ī feminis eplīa ꝓprietatis. Dix Gal. eplīa
accit fm plīm idiscrete ⁊ iordiate ꝯmedētibꝰ
⁊ bibētibꝰ ⁊ cubantibꝰ sup terrā sine lecto. et
stātibꝰ plīm ī sole aut aere frido. Dix. y. 3°.
affo. ī affo. egritudies ꝟo ⁊c. ꝙ eplīa ⁊ aplīa
plīm accn̄t ī ꝯstitutionibꝰ pluuialibꝰ ⁊ accit ut
supra patuit flātibꝰ australibꝰ. p° ꝯtinētis dinu
itur ī septētrione eo ꝙ desiccat hūiditatem ⁊
moueẗ in meridie qꝛ dissoluit eā. Dixit. y.
in li° de aere ⁊ regiōe ꝙ pluries accidit in re
gionibꝰ meridianis ⁊ hn̄tibꝰ cēbꝝ hūidū. Gal
uanꝰ. ī septētrionalibꝰ non accidit nisi fuerit
cā fortis ualde. dixit Gal. accidit plīm passio h
a morbis resurgētibꝰ ꝑꝑ debilitatem digestio
nis eorum. p° continentis eplīa mouetur ye
me ⁊ uere. Dixit Aui. ⁊ excitatur in autūpno
ꝑꝑ corruptionem humorum. ⁊ minoratur ī re
gionibus septentrionalibus. immo non fit in
eis nisi cū sit ualde fortis eo ꝙ hitatores illa
rū sūt fortes ⁊ fortis digōis. Eplīa ꝓprieta
tis deterior ē eplīa cōitatis. Et q̄ ē ex cā exn̄
te ī sba cēbri ⁊ uelamibꝰ eiꝰ. dixit. Auic. ē ꝺ
terior ea cuiꝰ cā est in pāniculis eiꝰ. Et dix
eplīa mlīca fortis ē ꝺterior suple q̄ꝫ flīca et
ꝑ ꝯn̄s q̄ꝫ alie. Dix āt fortis. aut qꝛ sit cū for
tibꝰ accn̄tibꝰ de agitatōe tremore ⁊ ꝯcussione
uel qꝛ sit a mā mlīca hūorali sua corpulentia
opilāte q̄ ē fortis qꝛ difficilis rēotōis. Nam
dix Aui. q̄ꝫuis flīa sit plus. s. ī q̄ꝫtitate uel plꝰ
. s. ī euētu qꝛ frequētiꝰ faciat eplīam quā mlīa
cū replōne sua. tn̄ mlīa uehemētiꝰ opilat trāsi
tus sps ⁊ difficiliꝰ ab oplōne remoueẗ ꝑꝑ suā
grossitiē. Eplīa eueniens in sompno dete
rior est quā q̄ in uigilia. qꝛ sompnus ē eplīa
q̄dā ⁊ silis ei ut supra. ut dix Ari. p° de som
pno ⁊ uigilia Dixit Gilibertus. epilesia ma
ior difficulter curatur. ipsa enim est deterior
media ⁊ miore. Dix Ras. p° ꝯtinētis. quāto mi
nor motꝰ ē ī eplīa tāto ē ꝺterior. ⁊ dꝫ h itelli

de eplīa forti in q̄ n̄ accit motꝰ fortis ꝑꝑ ter
rorē nē ⁊ eiꝰ ꝺbilitatē ad īsultādū ut expellat
māꝫ. Dixit al. Cū accit in eplīa spūa circa os
aut egrediẗ urᵃ egō lꝰ spma tūc egritudo ē pra
ua ⁊ uehemētioris malitie. s. quā illa in q̄ ꝑ
dc̄a nō fiūt. Si qs lunaticꝰ spūat ⁊ orbes ꝯuer
tit ⁊ fremat ⁊ mugit ⁊ cadit ⁊ mēbra ꝯhit ⁊ co
lorē silẽꝫ coto hūerit hic moriturꝰ ē. Qui ce
ciderit in hac passiōe ⁊ ꝯxerit oīa mēbra in
unū. nō tn̄ spūat. sꝫ postea solꝰ libēter manet
⁊ cū nemie ꝓꝑa uolūtate loqẗ mortis sigᵃ. hꝫ
sugẗ eni in eo mltitudo mē mlīce q̄ nō poterit
reōueri. Galꝰ 3°. de iterioribꝰ dixit. eplīaꝫ eē
q̄i mediā inter aplīam ⁊ stuporē. in eplīa tn̄
⁊ stupore nocumētū magis ē in uētriculis ce
rebri quā in sba eiꝰ. Sꝫ ī aplīa nocumētū ma
gis ē in cētia cēbri ⁊ in stupore pra magis
patiẗ quā pupisi ī eplīa ꝟo ⁊ aplīa utraqꝫ ps
multū patiẗ. Et in eodē 3° ꝟr ꝙ Galꝰ. sibi ꝯdi
cat de loco hꝰ passiōis. Et solꝰ ꝯdictōis ē qꝛ
locꝰ ē duplex. s. cōis ⁊ ꝓpriꝰ Dixit uiaticus.
eplīa aplīe uicina ē. locꝰ enī idē ē. ⁊ mā unde
nasciẗ sꝫ tn̄ aplīa tociꝰ ꝟtutis corporis ꝑ mē
bra discurrētis ē ablatō eplīa ꝟo s s ⁊ motꝰ
ē ꝑturbatio. un̄ medici eplīaꝫ uocant aplīam
paruā. Dixit Ras p° ꝯtinētis dispōis eplīe
⁊ aplīe utriusqꝫ ē cā nᵃ ⁊ sūt chimi fridi gro
si. Sꝫ eplīa ē motus diuersꝰ n̄ deficiēs oio. in
aplīa deficit ꝟtus currēs ꝑ neruos oio. Et
aplīa ē cū multa hūoꝝ ꝯstrictōe oppilatiū uē
triculos cēbri oio ⁊ nō pōt ingredi sps aīalꝰ
aliq° mō Et iō nō ē in ea motꝰ sꝫ eplīa ē mi
nor. qꝛ n̄ oio uētriculi cēbri opilāẗ. Dix Galꝰ.
hūor faciens eplīaꝫ ē minus frūs minoris q̄ꝫ
titatis ⁊ minus grossus quā faciēs aplīaꝫ et
iō in parox° eplīe sentit ⁊ moueẗ hō. in aplīa
ꝟo nō. Et ideo quidā infeꝝt ꝙ cā eplīe dimi
dia ē ei que facit aplīam. Et Auic. componit
eplīaꝫ sternutatiōi. Et dixit motus sternuta
tionis ē q̄i motus eplīe leuis. in sternutatio
ne nāqꝫ fit cerebri quedam constrictio ad ex
pellendum. sed statim cessat illa constrictio. ⁊
ideo dicitur quedam leuis eplīa. Et hinc di
xit Gentilis uenit in usum hominibus dicere
sternutātibus. deus te iuuet quia timor est ꝺ
eplīa. cum sternutatio sit parua eplīa. Eplīa
ꝟo ē q̄i sternutatio multa ⁊ fortis. qꝛ cēbꝝ in
ea fortiter ꝯstringitur. Et dixit Auic. ꝙ plīm
expulsionis sternutatōnis ē ad partē anterio
rem s. nariū ⁊ oris. qꝛ in sternutatione mā ē
pauca ⁊ uirtus est fortis. Et ideo expellit cā
ad uias nālis expulsiōis. Sed expulsio eplīe
ꝑꝑ ꝯrias cās ē ad quācunqꝫ partem fm ꝙ est
facilior ⁊ possibilior uirtuti. Dixit Auic. Cū
expellitur a uirtute causa impediens faciens
eplīam aut resoluitur uētositas recedit eplīa
⁊ redeūt sensus ⁊ motꝰ. nō tn̄ sēper statiꝫ post
expulsionem rei ledentis redeūt sensus ⁊ mo
tus ⁊ fit erectio. nā aln̄ uentriculi cerebri pꝰ
ꝯctionē ⁊ expressionem fatigati remanēt ali
quo tēpore ꝯcti ī quo tēpore eplīcꝰ remanet
ꝓstratus ⁊ prohibitus a sensu motu ⁊ erecti
one. Et aln̄ humor q expellitur euidenter ap
paret expulsus in naribꝰ ore uel gutture uel
per alias regiones. uidi enim puellam nubilē
patientē eplīaꝫ que in parox° emittebat māꝫ

albā spermaticam et cessabat epl'ia. Primo
ꝯtinētis. dixit iude⁹ epl'ia ex humore fl'atico
mutat̃ i palesim ⁊ eꝯ°. Et dixit ꝙ facta ex hu
more colerico tādē terminat̃ ad mł'iam. s. per
uiā adhustiōis. Dixit. y. 6°. epidimiaꝝ ut p°
ponit̃ ꝯtinētis. patiētes cogitatōem ml'icam
mutātur ſm plurics in epl'iaꝫ. ⁊ patiētes epl'i
am mutātur i cogitatōem ml'icā Et Gal. dixit
ꝙ hoc accidit cū epl'ia ē ex hūore ml'ico. ⁊ si
mil'r dixit iude⁹. Dixit Aui. ꝙ quēadmodum
epl'ia pl'm terminat̃ ad palisim. sil'r pl'm epl'ia
ꝯuertit̃ ad palisim. Et appet ex dictis ꝙ itel
lexit de epl'ia fl'ica. De epl'ie cōitatis terina
tōe dixit Ser. sup uiatico si mā ē i stōaco sol
uit̃ p uoitū. si i intestinis p egestionē. si i ue
sica p urinā si i matrice sil'r si i renib⁹ p pullu
tōeꝫ. Signa patoꝝ ad epl'iam ꝓpetatis di
xit paul⁹ pcēdūt hūc mor^m mutatio hanelitus
⁊ sit⁹ corporis ⁊ obliuio ⁊ pmixtio sompnio
rū ⁊ soda ⁊ assidua pōderositas capitis. al' cor
poris ⁊ maxie cū mouet̃ ipet⁹ ⁊ debilitas mo
t⁹ ligue. ⁊ dix raſ. p° ꝯtinētis. signa ei⁹ sūt pon
derositas capis ⁊ ei⁹ dolor ⁊ fortis soda ⁊ tar
ditas mot⁹ ⁊ ꝯstipatio uētris ⁊ lericatio. i. cū
qs tristis appet i facie. Dixit. A. pl'm aīcedit
epl'iam mutatio in corpore. s. de dispōne nāli
ad nō nālē uel mutatio corporis de situ i sitū
frequēter. Et mutatio qō corporis a dispōne
sua nāli accit aīq̄ hōi supuēiat epl'ia imo et
aī quēlꝫ porismū ei⁹. ⁊ dixit. sōpnia coꝝ ma
la sūt. uariāt̃ tñ ſm dispōem hūoris debētis
cāre epl'iam. Et accidit eis obliuio maxie in
fl'ica pp hūiditatē cēbri q̄uis ēt i ml'ica acci
dat obliuio reꝝ momentaneaꝝ. ⁊ accit eis pa
uor de reb⁹ pteritis uel ut dicit littera exteri
or ⁊ formido de futuris. ⁊ tm̄ hoc accidit pp
lesionē cerebri ⁊ debilitatis caloris inati. Et
accidit eis ut loquāt̃ secū ⁊ h° maxime in me
lācolica. Et accidit eis ꝯstrictō pectoris for
tasse accidit ēt aī epl'iā cōitatis. Et accit eis
ira ⁊ acuitas. s. i ipā ira q2 ira subita cū furo
re. nō pp sāguinis feruorē ſꝫ pp malā extima
tionē. uel fortasse hoc signū significat ꝓpe co
l'icū. Citrinitas āt ligue ⁊ uiriditas uenarū
q̄ sūt sb ea a qbusdā ponūt̃ sig^a ꝓnostica futu
re epl'ie ñ tñ porismi ei⁹. Dix Ale. ad cogno
scēdū epl'icū ōr ꝙ coꝝ uene repiūt̃ uirides sb
coꝝ ligua. Et raſ. p° ꝯtinētis dix fert̃ ꝙ uene
patiētis epl'iā q̄ sūt sb lingua uirides sūt Et ñ
affirmāt pdicti h sig^m sua auctoritate. A. aūt
dix ꝙ ex signis cōib⁹ pl'ib⁹ spēꝝ epl'icoꝝ sunt
citrinitas ligue ipsoꝝ ⁊ uiriditas uenaꝝ q̄ sꝫ
sub ea. Dixit Ser. sup ꝯ° al. cā uiriditatis ue
naꝝ sub lingua ē. q2 humiditas uenenosa hor
ribilis male q̄litatis facientis epilesiam ibi
existens pro causa antecedente adhuāt sangui
nē eaꝝ. Et alii dicūt. ꝙ cā eius est infrigida
tio sanguinis partium capitis pp quā sāguis
tēdit ad mortificationē ⁊ sic ad quandam ui
riditatem. Et q2 ps grossior sāguinis sb lig^a
ꝯtinet̃ magis. iō ibi appet uiriditas. ps autē
subtilior saguis petit magis superficiem lin
gue superiorem. ⁊ facit i ea uiriditatem magis
claram. que ab Aui. appellatur citrinitas Et
Sor. dixit ꝙ hec citrinitas uergit ad albedi
nem. Et addidit ad signa pronostica pdicta

uertiginē scotōiā incubum ⁊ sōpnia grauia ⁊
ꝓfunda cū fantasmatib⁹ falsis ⁊ tiorosis Et
alii addūt frequētē pollutōeꝫ ⁊ dolorē capis
ex qualꝫ ira. Et dixit Aui. aīcedit por^m ei⁹
coartatio in lingue motu i. ipedimētū in loq̄
la pp nocumētū cēbri. Signa demōstratia
generis. Dix Al. Cū aliqs cadit i terrā ⁊ tor
quet̃ ⁊ ꝯmouet̃ ⁊ ſfm amittit dicim⁹ eū epl'i
cū fore. Dixit Gal'. 3° de interiorib⁹. in epl'ia
nec uidet̃ nec audit̃ nec aliquo ſfuū intelligit̃
q2 mā grossa in uētriculis cerebri exñs uias
oppilat unde sps q in eis ē nō pōt uenire ad
organa ſfus. Dixit hal'. Signa cōia pñtis
epl'ie sunt spuma i ore ⁊ flagelatio siue turba
tio in corpore cui⁹ cā ē motus ⱽtutis expulsi
ue cū q̄rit hūorē ꝓpellere nocinū. Et exube
rātia sputi q2 nā ꝓpellere uult hūores mor^m
faciētes Dixit ſapio. significatio annexa reli
qs significatōib⁹ h⁹ morbi ē spuma egrediēs
ex ore qō ē q2 spuma ē hūiditas pmixta cū uē
tositate Et dixit. fit spūa ex tribus cāis. s. ex
motu uehemēti sic ē illa q̄ fit i mari ⁊ in hac
egritudine pp necessitatē mot⁹ aut ex cal'itate
accñte sicut ē illa q̄ fit in olla. Aut ex motu ⁊
cal'itate sic ē illa q̄ appet in eqs cū mouēt̃ et
currūt. Dixit Raſ p° ꝯtinentis. spūa accit in
epl'ia pp fortē agitatōeꝫ mot⁹ ⁊ sps ⁊ i apl'ia
accidit pp fortē uiolētiā hanelit⁹. Et. A.
ponēs drāꝫ inter cāꝫ spume epl'icoꝝ ⁊ cāꝫ spu
me apl'icoꝝ. dix ꝙ spūa accñs in epl'ia ē pp
agitatōeꝫ sps. i. hanelit⁹ pp pfocationeꝫ ei⁹.
Et illa agitatio ē pp agitatōeꝫ spasmi. Sꝫ in
apl'ia accit pfocatio suple ⁊ spūa pp uiolētiā
hanelit⁹. conāt̃. n. attrahere aerē q2 suffocāt̃
⁊ ex hoc calor in spūalib⁹ intēdit ⁊ dissoluit
hūiditates pulmōis ⁊ facit spumā. ē. n. cā mā
lis spume. dixit ſapio humiditas ⁊ sic appet
drā inter cās dictaꝝ spūaꝝ. ⁊ drā in mā ꝓpa
carū q2 in spuma apl'icorū ē aliqd de hūida
sba pulmōis dissoluta a forti calore i coarta
tōe seu uiolētia hanelit⁹. Et iō sigt mortē. ut
Gal'. dixit in ꝯmēto affo. strāgulatoꝝ ⁊c̄. Sꝫ
in spūa epl'icoꝝ nō ē de illa sba hūida pulmo
nis nisi epl'ia pduceret ad mortē suffocādo.
Dixit Gal'. ⁊ pōit̃ p° ꝯtinētis spūa q̄ accit in
ore epl'icorū ē q̄i mūdificatio porismi eoruꝫ
cessat eni insult⁹ porismi supueniēte spūa. Et
ꝯtriū ē in apl'ia q2 spūa q̄ accit in ea ē ualde
piculosa Dixit Saluan⁹. hic morbus repente
euenit ut fulgur impmeditatus latēter ferit
ut spiculū improuis⁹ siue pcutit. ut tonitruuꝫ
⁊ tandē hominēꝫ prostrando irretitum ubicū
qꝫ. nunc in piudiciū. nunc in pcipitiū mortis
mox priuat eundē sensu ⁊ motu ac eius subri
pit rōnem. ita ut sil'is uideatur boui mugenti
ad mactationem tracto ⁊ serpenti obuoluen
ti torque oppresso ⁊ fere se agitanti alligate
funiculo ⁊ ore eius torquente. oculis strabis
horrorē inducit uidentibus. nunc furit nunc
insanit. nunc spumat suffocatus hanelosus et
strangulatus ⱽr. Signa ipērum signa cere
bralis per ꝓprietatem facte humoralis dixit
hal'. precedunt eam grauitas capitis ⁊ dolor
et tenebrositas uisus. ⁊ aliorum sensuum ma
litia. Dixit uiat⁹. precedunt eam tumor ⁊ gra
uitas capitis ⁊ pigritia ⁊ tenebrositas i ocu

lis ⁊ accidentia ulꝛa sensus ⁊ uoluntarij mo
tus fiūt ablata.mēs corrūpit̃ ⁊ patiēs spasā
tur.ſ; tñ cito sanant̃.Et alñ pollu° ⁊ egestio
hanc passionē ꝯcomittāt̃ ⁊ urina ꝑter uolūta
tē emittit̃.Dixit ꝯstā.fortiter cadūt. ⁊ i casu
alñ clamāt ⁊ liguas masticāt.fili⁹ mef.adsunt
grossitudo oculorū ⁊ tumor ⁊ pallor. Dix.A.
Attēde si īueneris grauitatē i capite ⁊ uerti
ginē ⁊ tenebrositatē i oculis ⁊ grauitatē i lin
gua ⁊ sſib⁹⁊ agitatōem i motib⁹ ⁊ citrinitatē
i facie.Cū ei īueneris ista cū obliuiōe assidua
⁊ ꝑmixtiōe itellect⁹aut amētia ⁊ stoliditate.⁊
nō ē grauitas ⁊ minuit̃.i nō ē diminutio gra
uitatis i capite ꝼm fluxū uētris spōtaneū uel
artificialē.Et iō dixit ꝯtigētē ex leuitate nē
aut eñomb⁹.tūc iudica ꝙ illud ē ex cerebro.
Et dixit si nō īuēis i membris neruosis ⁊ in
splene ⁊ epe.neq; i aliq̃ extremitatū. n; in iū
cturis nocumētū. n; eger sētit aliqd eleuari
ad capud ex loco aliquo.tūc certificat̃ ap̄ te.
ꝙ ipedimētū ē ex cerebro. Et dixit Her. sup
ꝯ° al.qñ ꝓuenit a cerebro nō ꝑsētit̃ poxism⁹
Signa eplꝛie cōitatis.Sigā ꝓnosticātia eplꝛiā
stomacalē sūt.dix ꝑcedūt eā āgustia oris stōa
ci ⁊ subuersio ⁊ cordis tremor ⁊ punctura ⁊
max si prādium differāt. aut modicū sit qō sū
munt.Et alñ ꝑcedit obscuritas i uisu.⁊ aliqñ
clamāt fortiter añq; cadāt.⁊ alñ nō ruūt i ter
ram.ſ; deficiūt ⁊ tristātur.⁊ saliua ab ore eo
rū defluit.Et alñ subito i terrā cadūt.   Dix
Ale.signa sūt iectigatio cordis.⁊ ei⁹ iordina
t⁹mot⁹⁊ pūctura stōaci.Et ꝙ mouet̃ poxism⁹
cum patiens multum abstinet a commestione.
Dixit serapio sequūtur eam saltus continu
us in stomaco ⁊ tremor ⁊ mordicatio.⁊ ꝓpē
qñ non cibātur aut minoratur cibus eorū;.⁊
hora qua accidit eis egritudo cadūt i terra;
Et accidit eis spasm⁹i mēbris eoꝝ ⁊ tremor
⁊ ꝯmotio ⁊ fortasse accidit eis uociferatio ⁊
extēdūt eā.dixit raſ.primo continentis acci
dit ei iectigatio cū ē ieiunus uel cū tardatur
ei eius ꝯmestio.⁊ punctio ⁊ mordicatio i sto
maco i aduentu poxismi.⁊ cadūt ⁊ clamant et
spumant.Et spūa ē proprium signū horum.⁊
aliq emittunt stercus ⁊ urinā inuoluntarie. Et
hiserapion addit ꝙ possibile est ꝙ euomant
qñ esuriunt.Et possibile est ꝙ inuoluntarie
spmatizēt.⁊ clamant in hora poxismi ante eo
rum casū.   Dixit Aui.signa facte a stomaco
sūt trēor i ore stomaci.⁊ precipue cuius tar
datur cib⁹.q; tūc magis trahūtur materie ma
le ad stomacū.Et ꝯcussio ⁊ trēor ⁊ ꝯmotō.ſ.
i ꝑtib⁹stōaci ꝑꝑ mām ibi ꝯmotā.Aut ēt i to
to corpore maxie i pricipio poxismi.eo ꝙ in
hac hūor uel uapor ascēdēs añq; cāet magnā
oplōē ꝑ quā cadat eplꝛic⁹get⁹i suo p°ascēsu le
dit cerebrum.unde in principio conatur cere
brum ad expulsionem illius nociui ascendētis
unde fit ꝯmotio in toto.Et ꝑꝑ hoc etiam cla
mant ⁊ emittunt uoces precipue in principio
iuasionis .Et dixit sunt cum ea solutio ster
coris ⁊ uberatio urine.⁊ exuberatio sperma
tis.i.iuolūtaria eoꝝ emissio ⁊ sine sensu.que
q̃;uis possint in epica ⁊ mirachiali continge
re.maxime tñ i stomacali propterea ꝙ stoma
cus magis aggregat materias malas multas

q̃ ꝯmote i ꝑtibus stomaci ⁊ intestinoꝝ ⁊ mē
broꝝ adiacētiū ⁊ ea ledētes excitant aā exitū
illaꝝ suꝑfluitatū.Dicūt in q̃l; spē eplꝛie posse
euenire exitū illaꝝ superfluitatū.⁊ hoc dupꝛr
uno mō ꝑ relaxationē ⁊ quādā incōtinētiā q̃
aduenit lacertis ani colli uesice ⁊ uasis sper
matis.Et qñ sic ꝯtingit tūc appet ipsaꝝ exi
tus post tremorē ⁊ agitatōe;.⁊ i hora getis ⁊
ꝯgelatōis.Alio mō ꝑꝑ spasmū.Spasm⁹ enim
uasoꝝ spmatis ē ꝓpinqua cā ad exitum spma
tis inuolūtarij ut p; i sermōe m̄broꝝ genera
tōis i suo c°.Et spasm⁹ ēt lacertoꝝ uētris pōt
eē cā exit⁹ inuolūtarij stercoris ⁊ urie inq̃;tū
ꝯpressis muscul' uētris accidit ꝯprimi itestia
⁊ uesicā.Et q̃;uis ēt i eplꝛia accit ēt spasmari
lacertū ani ⁊ colli uesice. qb⁹ spasmatis accit
retētio stercoris ⁊ urine. nō min⁹ pōt eē ex
pressio uētris tāta ꝙ uincet retētionē illā ani
⁊ uesice ⁊ sequet̃ exit⁹ eaꝝ. Cūq; accit h̄ exi
tus ꝑꝑ spasmū ꝯtingit illud i hora tremoris
⁊ ꝯcussiōis .pᵃtñ cā frequēti⁹ aduenit Et di
xit Auic.de signis eius ē tremor cordis ꝑꝑ
cōitatē ad stomacū.Et soda fortis ꝑꝑ uaporē
ꝓuenientē ad miringas cerebri Et ista duo si
gna ꝑcedūt casū.Et leuitas eplꝛie aut ei⁹remo
tio cū administratōe uōitus.Et hoc si uōitus
fiat añ casū siue ēt in ipso casu. Et adsunt di
spōnes significātes corruptōe; opōnū stoāci
Et hec qdē eplꝛia augm̄tat̃ augmētata dispōe
mala stoāci Et aleuiat̃ uel rēouet̃. illa dimi
nuta l'remota. Et iō alñ sequr eplꝛie leuitas
ꝑꝑ linimētū uel aliud remediū ꝯueniēs. ⁊ ꝑꝑ
purgationē stoāci. Et dixit Aui.h̄ eplꝛia qñ;
interficit ꝓpter frequentiā periodoꝝ.   Si
gna mirachialis.dixit Aui.sunt ructus acid⁹
⁊ hoc cū eēt ibi mā mꝛica uꝛ flatica. unde cō
uertit̃ cib⁹ad acetosū Et iflatō ⁊ rugit⁹⁊ do
lor in uētre tarde gescēs ꝑꝑ grossitiē mē.Et
inflāmatio in mirach. ⁊ hoc qñ cā eēt a colꝛa
uel alia mā putrefacta. Et qñ; excitatur cu;
ea dolor inter utrasq; spatulas post assum
ptionem cibi pauci idest quāuis sumatur
cibus paucus ⁊ non quiescit nisi apud dige
stionem. deinde redit ꝓpter assūptionē cibi
alteri⁹.Et hoc accit q; in stoāco corrūpit̃ ci
bus q in effumatione sua in trāsitu ꝑ meri fa
cit euenire dolorē inter duas spatulas ubi ē
meri collocatum.   Qō autē dixerunt qdam
ꝙ Auic. dixit. Cibi pauci. quia cibus pau
cus facilius corrūpitur quā multus non est
rectū. Et cum accidit dolor ille uel ēt eplꝛia
ꝼm uacuitatē stomaci nō accit nisi cū duritie
nē.⁊ destruitur cum leuitate eius ⁊ proprie
cum tu inueneris extensionē in mirach ad su
periora.q; significat̃ raptus mērū ad supio
ra.Et ꝓprie si inueneris tremorē in stoāco
Et accidit uōitus cibi indigi ꝑꝑ illud quod
diximus de reuersione cibi eoꝝ corrupti ex
opilatōibus uiaꝝ eius.   Signa epatice sūt
dispōnes significātes malitiā in epe cū ꝓua
tione signoꝝ ostendentium lesionem in aliis
membris.   Signa matricalis. dixit Auic.
ista.ſ.mulier patiens proculdubio est cum re
motione.i.retentōne matrierū aut spmatis
aut humiditatum effuxarum ad matricem q̃
sunt male ⁊ sunt alie a spermate ⁊ sanguine

medio. Et consueuit mulier mondificari ab
eis. ⁊ nūc nō mōdificat̄. Et hanc p̄cedit. dix
Aui. dolor ī pectīe ⁊ utrisq; inguinib⁹ ⁊ pti
b⁹ dorsi quib⁹ alligat̄ matrix ⁊ grauitas mri
cis. Sig^a splenetice sūt. dixit Aui. ꝙ egritu
do ē mlīca. i. hz signa mlīc. ⁊ sētit̄ dolor ī la
tere splenis. Et ē cū ea īflatio splenis ⁊ duri
ties ei⁹ aut ē rugit⁹ ī latere ipsi⁹. Et qr splen ī
ficit cor⁹ totū uersus nigꝝ app; color ille ī to
to. ꝙ ē cū cōitate corpis ad splenē. ⁊ ē h° ſm
pl̄m. Alī ei ē mā pauca. ita ꝙ nō fit cōicatio
toti. Signa intestinal' facte ex v̄mib⁹. dix
ras. p° ꝯtinētis cognoscit̄ ex lūbricoꝝ emissio
ne ⁊ saliua multa. ⁊ p̄sētit patiēs in hora po
xismi pūctionē uētris. ⁊ fluūt plures hūidita
tes ex ore eius. Dixit. A. signa sūt cursus sali
ue. s. ī nocte ⁊ siccitas labioꝝ ī die ꝑut pz in
c° v̄miū. Et cāus. i. exit⁹ uermiū ⁊ ascaridū.
suple. ⁊ alia signa uermiū. Signa āt catalē
sie idest eplīe facte a cōitate mēbroꝝ rēotoꝝ
sūt dixit Ale. p̄sētit̄ a patiēte uapor dissolut⁹
ab illo mēbro petēs cerebꝝ. Dixit ga. illis q
b⁹ euenit hec egritudo ex mēbris siue iunctu
ris alys. qr ab extremis accit ut māifeste eīt
tant eructuatiōem ꝑꝑ icessū hūoris uel uapis
mali ⁊ assensū ei⁹ ad capud. Et icipiūt enūtia
re de eo qđ timēt sibi accidē. sicut significa
uit puer quem dixit Galienus. dixit enim ꝙ
sentiebat ipsum ascendere ad cerebrum suum
Rasis in diuisionibus sentit infirmus uento
sitatem eleuari ex manu aut crure aut pede
aut coxa ⁊ peruenit usq; ad cerebrum ⁊ tūc
facit epilesiam. Dixit Auicena. si fuerit a
causa intrinseca scilicet humorali. sentit eger
ꝙ eleuatur uapor eius ad capud quo obtene
bratur uisus eius ⁊ cadit. Si uero fuerit ex
causa extrinseca ut morsu alicuius animalis
uenenosi signa sunt manifesta. ut quia affuit
morsus uel punctura illius animalis ueneno
si. Dixit rasis primo continentis. paroxism⁹
eius que accidit ab aliquo membro non ita
cito superuenit. sicut illa que ex cerebro fit.

Dixit Gilibertus. de euidentioribus signis
eius sunt. ꝙ presentiunt accessionem futuram
propter fumum ascendentez ⁊ habent pollutō
nem. in accessione. Causa analentica quam ca
talentici presentiunt accessionem futuram. s;
catalentici plus ⁊ citius ita ut surgant multi
ex eis a statione ubi sunt ⁊ uadant ad camerā
uel alium locum ubi se prosternēs minus dā
num patiantur ⁊ ocultāt passionem eorum.

Et de hys multi sunt qui in paroxismo in
telligunt audientes que dicantur ⁊ que fiunt
eis. Et quidam non. Signa eplīe communi
tatis ad totum corpus sunt concauitas toti⁹
⁊ pigritia ad motus. Et adsunt signa repletio
nis. ⁊ precessit regimen generans cacocimiaz
uel plectoriam. Signa specierum. secūdum ma
terias. Signa cerebralis facte a materia fleg
matica sunt. dixit halichas. Corpus est plenū
grossum ⁊ declinat ad colorem album. ⁊ pre
cessit regimen infrigidans. ⁊ humectans fleg
matis generatiuum. Dixit rasis in diuisio
nibus signa sunt mollities corporis ⁊ albedo
coloris et complexio frigida. ⁊ multus usus
frōꝝ ciboꝝ ⁊ mlītudo sputi ⁊ mucilagis ⁊ ꝯ

turbatio sp̄uuz ⁊ multitudo spume cū fit eplīa
Et fit eplīa ſm pl̄m in augmēto. lune ⁊ ꝯple
mēto luis ei⁹ Dicūt ꝙ q̄zuis in oī egritudine
māli medic⁹ hēat ꝯsiderare impressiōes lune
quas in hūoribus facit augēdo diminuendo
alterādo ēt īmiscēdo eos sicut hētur a ptholo
meo in cētilogo v̄bo 56°. ubi inquit hūidita
tes corpoꝝ succedūt in p^a quadra ⁊ in z^a re
cedūt suple ⁊ silr̄ ē in duabus sequētibus qua
dris. s. ꝙ in p^a eaꝝ accedūt ⁊ dilatant̄ ⁊ ī z^a
recedūt ⁊ ꝯtrahunt̄. maxime tñ in hac egritu
dine lune dispōez ꝯsiderare oz. qr in ea magis
manifestatur lune impressio. nam cum prima
quadra lune ponatur calida ⁊ humida effecti
ue ⁊ z^a cal'a ⁊ sicca ⁊ 3ª frā ⁊ sicca ⁊ 4ª frā
⁊ hūida ſm ꝯformitatē mē hūc morbū facien
tis ad quadras lune ē ꝙ hic morb⁹ frequēti
us in illa q̄dra uexabit. ⁊ eꝯ° minus q̄zuis ꝯ
tingāt eā in oī quadra uexare. Et h̄ ē v̄a cā
q̄r hic morb⁹ lunatic⁹ appellat̄ Et dicūt ꝙ q̄
tomagis mā faciēs hūc mor^m ē subtilior ⁊ hu
midior tāto ad aspectū lūe ꝑ quadras ⁊ ptes
quadre mouet̄ ueloci⁹ ⁊ frequētius. Et ex h̄
qdā hñt pox^m oī die semel qdā pl'ies ⁊ qdaz
rari⁹ ⁊ qdā tardi⁹. q̄zuis ad hoc adminiculet̄
nō min⁹ paucitas ⁊ mlītudo mē ⁊ bonitas ⁊
malicia regis. Dixit Auic. signa eius sunt. ut
sit saliua coꝝ cal'a. qr ad eliquationē fl'atis ī
saliua reperitur caliditas. Et ut sit spumosa
grossa et multa. ⁊ qđ sit in urina eius uitro
liquefacto simile. qđ est ipsum flegma eliqua
tum. Et multiplicatur in ipso pauor timor pi
gritia grauitas ⁊ obliuio. quoniam ista cōse
cuntur flegma. Et qñz cognoscitur re que uo
mitu expellitur. quia est fl'ica ⁊ ex colore spu
me ⁊ colere sanguis quoniā si ex eo aliquid
expellitur a corpore appet flegāticus. Et qñz
cognoscitur ex etate ut puericia uel decrepi
ta in quibus multiplicatur flegma. Et ex re
gione scilicet frigida ⁊ humida. ⁊ ex regimi
ne preterito generatiuo flegmatis. Et ex eis
que ipsam significant sunt quies ⁊ tranquili
tas ⁊ color faciei ⁊ oculorum ⁊ reliqua signa
dominy flegmatis. Et dixit Auic. si flegma
fuerit crudum erunt cum ipsa obliuio ⁊ stoli
ditas ⁊ grauitas capitis ⁊ corporis. ⁊ pro
funditas sompni plus. Et erit epilesia magis
lapsans ⁊ debilitans scilicet quam facta
a flegmate naturali ⁊ dura. Qđ si fuerit a
flegmate salso erit profunditas sompni mi
nor ⁊ frigus capitis leuius ⁊ motus capitis
⁊ corporis saniores quam in alys speciebus
eplīe flegmatice. Dixit tabri ut primo po
nitur continētis quādo cadit eplīcus ut mor
tuus ⁊ parum mouetur significatur. ꝙ multū
flegmatis est in cerebro. Dixit Ser. super no
no al. si humor peccans sit flegmaticus sp̄ūa
erit multum alba ⁊ uiscosa Et facies plum
bea uel palida. ⁊ magis accidit in yeme.
Qđ si fuerit stomacalis de fl'ate. accit eplīa
in horis repletionis ⁊ satietatis nausea
tunc. ⁊ alleuiatur cum uacuitas adest et
cum uenter soluit cibum. Qđ si in stomaco cū
flegmate fuerit permixtio mē colerice inue
niet sitim ⁊ inflammationem ⁊ mordica
tionem et adbustionem. Et si fuerit cum

f'ate pmixtio mľie multiplicat̃ appetitꝰ i pſi bꝰdiſpōibꝰ ⁊ ſētit guſtū acetoſū. Et generat̃ ī ipſo cogitatio .ſ. mala. ⁊ ut ſecū loquat̃. Quis ſigna f'atis ſint dn̄antiora ī q̄lꝫ pmixtiōe pre dicta ſicut ipm hn̄dat ſupra coľaꝫ ⁊ ſupra mľi am. Quod ſi f'a hn̄dauerit i ep̄e uel ī toto aď rūt ſigna ꝯpľonis flegmatice ⁊ fritatis cpiſ Signa cerebraľ mľice ſūt. Dixit hal. corpꝰ ē gratile ⁊ color declinat ad nigꝝ colorē. Et re gimē p̄ceſſit deſiccatiuū ⁊ coľe nigre genera tiuū. Dixit tabri. ⁊ ponit̃ pᵒ ꝯtinētis qn̄ ſpūa cadēs ab ore epľici bullit ī terrā tūc ē ex hūo re mľico. Dixit raſ. i diſionibꝰ. ſigna eiꝰ ſunt tenebroſitas ſeu obfuſcatio corporis cū cxte nuatiōe. Et multitudo ꝯmeſtionis ⁊ pulſus cordis ⁊ trēor eiꝰ ⁊ acetoſitas uētoſitatiſ ſpu me ⁊ eructōis ⁊ nigredo ſpume. Dixit. A. Nē coꝝ ſūt decliuiores ad pmixtionē ī ſenſu ſuo. ⁊ ad diſpōnē q̄ ē ſicut mľia ⁊ hoc an̄ po xiſmū uel tp̄e iterpoſ'ōis. Et n̄ mūdat̃ itelle ctus coꝝ a pmixtiōe cū ſepat̃ poxiſmꝰ epľie. Et ſignificat̃ mľica ex colore faciei ⁊ ocľoꝝ ⁊ ex ſiccitate nariū ⁊ lingue. Et regie p̄terito generatiuo mľie. Quod ſi ī cā fuerit mľia fex ſanguinis erit epľia cū lapſitate .i. pigritia ⁊ maxie ꝑ ꝯpōnē ad fridā ex alys ſp̄ebꝰ mľie et erit cū paucitate ſermōis ⁊ qete. ⁊ hn̄s eā hē bit cogitatōnes qetas .i. ſine furia ⁊ rixa. Et ſi fuerit mľia de genē colere adbuſte q̄ ē acu ta ꝑ caliditatē ⁊ ſiccitatē eiꝰ. erit eiꝰ pmixtio demoniū cū multitudine ſmonū. Et eiꝰ epľia ē agitabilis ⁊ leuis rēoīonis. ⁊ qn̄ꝫ erit cū fe bre. Et p̄ciſe erūt dicta ſigna cū ipa mľia erit multū ſubtilis. qꝛ ꝑꝑ ſubtilitatē citiꝰ expellit̃ ⁊ calefacit cerebꝝ. Et ſi fuerit mľia ſāgui nea i mixta ſāguini erit cū riſu. Et dixit. A. potes cognoſcē diuerſas ſp̄es mľie ex uoitu ⁊ hys que dicta ſūt i cᵒ de mľia. Et ſiľr pote ris eā cognoſcē ex ſignis diſpōis mľice ⁊ do minu hūoris mľici ī ſtōaco uel mirach ľ ep̄e ſplene uel toto. Signa cēbralis ſāguice di xit raſ. i dīonibꝰ ſūt ꝙ ipleť alguidezi ⁊ faci es ⁊ oculi rubēt. deide fit epľia. Et qn̄ꝫ ꝓce dit ſāguis ex naribꝰ. Dixit Aui. Si ſāguis fa cit epľiā cū ebulitōe ⁊ motu abſqꝫ q̄ꝫtitate. n̄ appet ei magna opō ī colore. nꝫ exuberatione guidez neqꝫ ē ei diſpō p̄focatōnis ī hora po xiſmi nꝫ appet ī ea grauitas ſtoliditas lapſi tas ⁊ multitudo ſputi ⁊ mucilagis ſicut appa ret ī f'atica. ſuple. ⁊ ſiľr nō apparēt ſigna me lācolice. ⁊ nꝫ ē cum caliditate ⁊ rubedine in oculis ⁊ uapore ſuper capud ſangnineo. Si uero ſanguis facit epľiam cum q̄ꝫtitate. ſigna ſunt exuberatio guidez ⁊ antecedit diſpoſitō que ē ſicut prefocatō. ſuple. ⁊ adſūt alia ſigna dn̄y ſāguis. Quod ſi fuerit epľia ſāguinea ex ep̄e uel toto. dixit Auic. erit cutis corporis lapſitas ⁊ mollities ⁊ piguedo. ⁊ hoc qn̄ ſan guis dn̄ans fuerit f'aticus aut corpis matics .ſ. cū lapſitate ⁊ mollitie ⁊ hoc qn̄ ille ſāguis flegmaticꝰ foret multū malꝰ quo nō nutrirent̃ mēbra aut ſi fuerit ſanguis melācolicꝰ ⁊ tūc n̄ erit cū lapſitate ⁊ mollitie. Et ſi fuēit ſāguis purus aderit multitudo roris ⁊ uaporis ſan guici ī toto. Qō ſi mā ī toto ľ ep̄e fuēit ſāgui ea rēdēſ ad adbuſtiōꝫ. qꝛ ſāguiſ adbuſtꝰ ē aptꝰ

euaporare uidebis rubedinē coloris .ſ. ī toto ⁊ iundatiōꝫ uene .i. pulſū undoſū nō tn̄ tm̄ q̄ꝫ tū ſi ſāguis nō eēt adbuſtꝰ. Et uiďs riſū apď caſū .ſ. in poxᵒ epľie. Dixit Hilib. ſequit̃ fer uor multꝰ ſupficie ⁊ uelox hanelitꝰ ⁊ exube ratō ocľoꝝ ⁊ frequēter ſtuporē patiūt̃. ⁊ qn̄ꝫ febre moleſtant̃ cū moleſtioribꝰ accn̄tibꝰ uo cē emittāt tarde intelligūt clamati nō reſpon dēt. Sꝫ ex ꝯuerſiōe oculoꝝ ꝑcepiſſe itelligūt̃ palpebre ſubclaudūt̃ lacrimāt̃ igemiſcūt caľo ſudore relaxāt̃. frequēter hanelāt fetiď. Si gna cēbraľ coľice dixit. A. ſūt ut ſit nocumētū ⁊ tribulatio ab ipa uehemētiora. ⁊ ſpaſmꝰ cū ea fit mior n̄ itľľigēs itēſiue. ymo qꝛ coľa ma gis ſtimulat maior ē ꝯctio ⁊ agitatio. Sꝫ ex extēſiue ⁊ ꝑ .i. ſpaciū eiꝰ ē breuiꝰ. Motus uo agitatōis ī ea ſūt fortiores. Et ipaꝫ ſig̃t uōi tꝰ .ſ. coľicꝰ ⁊ iflāmatō ⁊ uiolētia pmixtōis rō nis in ꝯpatōe ad alias ſp̄es. Et citrinitas co loris ocľoꝝ. Et ſi fuerit coľa dn̄anſ ī ep̄e ī to to ľ ſtoāco ľ aᵒ m̄bro erūt ſigᵃ dn̄y coľe. Qď ſi fuerit coľa adbuſta ſig̃nt eā color capilli et ſiccitas cutis ⁊ arefactio corporis cū nigre die .ſ. capilli ⁊ cutis corporis. Dix Hor. ſi ī poxᵒ ſpuma ꝟgit ad croceitateꝫ. Et pꝰ poxᵐ caľitas appet. Et ē patiēs iraſcibiľ q̄ꝫ mani acꝰ ⁊ furioſꝰ. ⁊ etas ē iuuenľ ⁊ mľtiplicauit regimē coľe gn̄atiuū. ⁊ urina ꝟgit ad citrini tatē. tunc ē de coľa. Dicūt ī f'ica ſpūa ē multa ⁊ mľte albedis ī ſāguinea ē mľta ⁊ alba ꝟgēs ad leuē citrinitatē ī coľica ē pauca ⁊ citria ⁊ ī mľica ē pauca ꝟgēs ad liuiditatē. Et ďr 4ᵒ dinanudioꝝ ꝙ urᵃ ī ſequēti nocte poſt caſuꝫ aut in p̄ia cōſiderāda ē. Et ſi fuerit alba groſ ſa epľia ē de f'ate ⁊ ſi citrina ⁊ paꝝ nigroris hūerit ē de coľa et ſi alba ⁊ nigra ⁊ groſſa eſt de mľia. Dixit Hilib. ſi urᵃ erit groſſa de f'ate erit ſi citrina et paꝝ liuida de coľa. ſi te nuis ⁊ alba uľ nigra de mľia ſuple ⁊ ſi fuerit groſſa declinās ad rubedinē cū quadā liuidi tate erit ď ſāguine. Dicūt ſāguiēa magiſ mole ſtat et frequētiꝰ ī uere. coľica ī eſtate mľica in autūpno et f'ica ī yeme. Dix. A. ſig̃t ipaꝫ .ſ. ď qᵒ hūore fuerit pulſꝰ. et hoc ꝓut aliꝰ pulſꝰ ali uꝫ hūorē ſig̃t. et ſig̃t ipm hūorē diſpō ciborū p̄cedētiū ⁊ regis p̄teriti. qꝛ aliud regim̄ aliū hūorē ſignificat. Et ſig̃t ipaꝫ retētio eiꝰ qď cūari ꝯſueuit ex ſtoāco ľ matrice uel uenis .ſ. emoroidibꝰ uel nariū uel alys ptibꝰ corporis q̄cūqꝫ eō fuerit illa ſpōtanea uel artificialiſ ꝯſueta. Signa epľie ꝓpetatis uaporoſe ſūt di xit. A. ſi fuerit uētoſitas groſſa in ipo cēbro gn̄ata ut n̄ iueniat̃ cū ea .ſ. in capite neqꝫ ꝓpe eā .ſ. ꝓpe cap̄ grauitas uel in ea .ſ. epľia tp̄re interpoſ'onis neqꝫ ꝓpe eā .ſ. caſū in poxᵐ an̄ uel poſt grauitas .ſ. in capite. ymo inueniatur tinitus ⁊ extenſio capitis. neqꝫ eſt eius ſpaſ mus fortis maxime q̄ꝫtū ad tēpꝰ durationis.

Signa facte a cāis p̄mitiuis ſūt an̄ceſſio caꝝ cū ꝓuatōe ſignoꝝ ſignificātiū cās itrinſe cas. Signa epľie praue. Dixit Auic. praua eſt illa ex qua ꝯueniūt ꝟtigo .ſ. in p̄nᵒ caſꝰ ⁊ an̄ cū ⁊ maxime ſi poſt remāſerit ꝟtigo. Et agi tatio plīm fortis .ſ. in ipo poxᵒ. Et notanter dixit plīm. qꝛ non omnis fortis agitatio ſig̃t prauitatē. Ait. n. Raſis pᵒ ꝯtinentis qn̄ꝫ ac

ꝓcidit agitatio fortis ñ ĩ pri°. pox^l. ſed ĩ ꝓce
ſu. ⁊ nõ ē ex multitudine nec ex prauitate mẽ
ſꝫ ex motu uirtutis expulſiue expelẽtis mãꝫ.
⁊ iſta agitatio nõ ē mala imo bõa ſignificans
fortitudinẽ uirtutis. ſꝫ q̃ pl'm ē fortis. ſ itẽſi
ue uel fortaſſe ⁊ meli⁹ extẽſiue ut q̃ ĩ pri°. ĩci
pit ⁊ diu durat ĩ proceſſu. naꝫ q̃ꝫto tardi⁹ ipſa
agitatio imo ⁊ ip̃a acceſſio erũpit. ut dix Sil.
groſſiorẽ ſignificat mãm. ⁊ calori nãli magis
reſiſtẽtẽ ⁊ diſſolutõi iobediẽtẽ. Dix. A. quã
fortẽ agitationẽ ꝯſequũt̃ ges addita uehemẽ
ti additione ĩ qua. ſ. nulla fit agitatio ꝑꝑ ĩbe
cilitatẽ ꝟtutis ex forti motu agitatiuo ꝓcedẽ
te. uñ ſtãt lõgo tp̃e tãq̃ꝫ ꝯgelati ſine motu ⁊ ſẽ
ſu. Dixit Rabi. ut p° ponit̃ ꝯtinẽtis ꝑuitas
mor⁹ ſignificat magnitudinẽ egritudinis. Nã
demrãtur morbi uictoria ⁊ nẽ defectio. Et
dixit. qñ pox⁹ tarde ſoluit̃ credit̃ ꝙ mor⁹ ſit
difficilis. Et dixit qñ ſuꝑuẽit fortis ſpaſmus
⁊ ſpũa multa ſignificat̃ ꝙ mã fortis ⁊ groſſa
dñat̃ cẽbro cui⁹ diſſol'o ē ualde difficilis. Et
dixit raſ. p° ꝯtinẽtis ꝙ ſm q̃ꝫtitatẽ ſpumi in
hoc morbo. et q̃ꝫtitas poxiſmi erit. Et dixit
Aui. iteꝝ ſigna ei⁹ ſũt difficultas ſp̃s. i. haneli
tus ēt ꝓlixitas agitatõis ⁊ lõgitudo ꝯgela
tõis poſt ip̃am. Et de ſignis praue dixit. A.
ē paucitas euaſiõis. ſ. a poxiſmis al' cũois. ſ. ex
cerebro ꝑ os ⁊ nares ex attractione odoris
ꝑ nares ⁊ ꝑ ſternutatoria. q2 paꝝ proſũt ĩ ca
ꝑꝑ opl'onẽ fortẽ. Dixit al. ſi ſpũa egredit̃ per
os aut ſecũ mũgit aut ſpũa egredit̃ ul' egõ. tẽ
ē paſſio prauior ⁊ uehemẽtior. Dixit fili^s
mes. Cũ epl'icus ſubito cadit cũ clamore forti
⁊ trẽor ⁊ ei⁹ mẽbra torquẽtur ⁊ ſpũat pl'm ⁊
urinat ⁊ egerit ei⁹ mor⁹ ē ꝑiculoſ⁹ ⁊ mortalis
Dixit Sal. ⁊ ponit̃ p° ꝯtinẽtis. multi opinant̃
ꝙ ſpũa ē laudabilis i epl'ia ſed non ē ſimplici
ter itelligẽdũ ꝙ ſpũa ſit laudabil' i epl'ia Spu
ma ei fit ex anxietate et pugna nẽ ⁊ ex ĩpedi
mẽto ⁊ ex orribilitate ⁊ fit hoc ĩ poxiſmo
⁊ nõ poſt. Et dixit. qñ multa appet ſpũa mor
bus ē difficilior ⁊ ꝑiculoſior illo ĩ quo nõ ap
paret multa. Dixit ſimeon ⁊ ponit̃ p° ꝯtinẽ
tis. qñ i epl'ia accidit trẽor ⁊ aliqua mẽbra d
ficiũt i eoꝝ uirtute euenit hoc ex fl'atc. eo. ꝙ
fl'a nequaq̃ꝫ ꝓhibet oio trãſitũ ſpũũ. Sed qñ
deficiunt mẽbra omia accidit ex ml'ia ⁊ ē de
terior p^a q2 oppilãtur oẽs uie ſp̃s. Dixit. A.
Quidã extimãt ꝙ fl'ice aſſociãtur tremor et
agitatio. qm̃ fl'a nõ ꝯſequit̃ ſpiſſitudine ſui.
ut oppilet meat⁹ itegre. ml'ia uero oppilat q̃2
ĩ ipſa accidit ꝑua agitatio. Et ꝟtus iſti⁹ rõis
ſtat in hoc. ꝙ ubi eſt minor opl'o plus de ſpi
ritu mandatur ad membra. Cerebrum etiam
in ſe magis ꝯ̃hitur ad expellendum ⁊ ubi eſt
maior ꝯ̃ctõ cerebri maior ꝯſequit̃ ꝯ̃ctio ſpaſ
moſa neruoꝝ ubi ēt plus de ſpu mandatur ad
mẽbra. plus pñt moueri. q̃2 ſequit̃ maior tre
mor ⁊ maior agitatio. Et aliq ſũt q extimant
ꝙ eius cauſa cum qua multiplicatur agitatio
forſitan cauſa eſt humor parue quantitatis
aut parue penetrationis ĩ meatibus. ſed talis
humor reſpectu fl'atis ē ml'ia q̃2 ponũt eẽ c̃ꝫ
rio illoꝝ. Et dixit Aui. nullus horum ſermo
nũ eſt determinatus q2 ꝯtingẽs ē utrũq̃ꝫ ue
rificari. Sciẽdum ei eſt. ꝙ tota difficultas

queſiti ſtat ĩ hoc. qs hũor magis opilet an fl'a
an ml'ia. Et dõꝫ ꝙ ſi i eis ꝯſideram⁹ q̃ꝫtitatẽ
⁊ ut ſic pl⁹ oppilat fl'a. ⁊ tñ ſermo nõ ē deter
minat⁹. q2 ꝯtingẽs ē in aliquo pl⁹ habũdare
ml'iaꝫ quã fl'a. Si ꝟo ꝯſideram⁹ coꝝ ſbaꝫ h°
põt eẽ dupl'r. q2 l' ſbaꝫ. i. fluxibilitatẽ l' ei⁹ op
poſitũ l' ſbaꝫ. i. groſſiciẽ ⁊ ſubtilitatẽ. Si p^m
cũ fl'a ſua fluxibilitate ſit magis aptũ fluere
ad meat⁹ quã ml'ia. ſic ſm hoc magis opilabit
Si ꝟo ſm. ⁊ tũc ml'ia ſua groſſicie magis op
pilabit q̃ꝫuis tardi⁹ fluat ad locũ opilanduꝫ
Poſita ergo pari portiõe fl'atis ⁊ ml'ie ĩ una
uia ml'ia magis opilabit. poſita uero diſpari
portiõe. põt utrũq̃ꝫ ꝯtingẽ q̃2 null⁹ illoꝝ ſer
monũ ē d̃terminat⁹. q2 ꝯtingẽs ē in uno plus
peccare fl'a ⁊ in a° plus ml'iaꝫ. Dixit Sal'.
⁊ põit̃ p° ꝯtinentis qñ patiẽs nl'lo mõ ſpũat
morb⁹ ē facilis. dixit rabi Cũ cito ſoluit̃ eo
rũ d̃fect⁹ rõis ⁊. ſſus ſigt̃ ueloce ẽuẽtũ poxi
ſmi ⁊ uelocem decl'onẽ. eo ꝙ ñ ē ex ſiccitate.
ſꝫ ex hũiditate deſcẽdẽte ad locũ ⁊ recedẽte
⁊ elõgãte ſe uelociter ab eo ⁊ ſigt̃ ꝙ mã ē ui
goroſa ad expellẽdũ nociuũ Et dix Cũ poxiſ
mus d̃clinat cũ ſternutatõib⁹ ⁊ ſilib⁹ morb⁹
erit leuis ⁊ facil' curõis. Dixit Jude⁹ ſi ĩ de
cl'one poxiſmi cũ ſurgit epl'icus uerecõdat̃.
ſignũ ē ꝙ egritudo ñ ml'tũ dñat̃ ei. Dix. Sor.
poxiſm⁹ q frequẽter adueit ⁊ paꝝ durat ſigt̃
mor^m de facili curabilẽ. q̃ꝫto aũt tardi⁹ ueit
⁊ diuti⁹ durat tãto tardi⁹ curat̃. Et dix Sor.
ſi pox⁹ ē leuis ⁊ breuis. ⁊ poſt pox^m uerecõ
dat̃ ⁊ recordat̃ ſignũ ē ꝙ curari põt. Si aũt
fuerit lõg⁹ ⁊ grauis ⁊ nõ uerecõdat̃ neq̃ꝫ re
cordatur ſignũ ē ꝙ difficil' ⁊ fortaſſe ĩpoſſibi
lis ē curõnis. Dicũt ſigna maioris epl'ie ſunt
ſubito caſ⁹ tortio oris ⁊ faciei tremor ceruı
cis ⁊ faciei. ⁊ dẽtiũ ꝯfractio. Dixit Silib. tre
mor in epl'ia ē malũ ſignũ ĩ paliſi ꝟo bonũ ⁊
hanelit⁹ coartatio. ⁊ ſpuma q̃ ſepi⁹ extcrſa ite
rũ redit ⁊ ĩ uolũtari⁹ exit⁹ ſuꝑfluitatũ. Sig^a
epl'ie mediocris dixit Aui. minor illa. ſ. quã
dix eẽ prauã ē in q̃ elõgatur agitatio ſꝫ nõ cõ
gelatõ Aut ecõuerſo i q̃ elõgatur ꝯgelatõ ⁊ ñ
agitatio. Et ſig^a leuioris ſũt dixit Auic. ut
ſint accñia magis ſana q̃ eueniũt in pox° aut
añ ip̃m ⁊ ut hñti ip̃aꝫ cito redeat rõ. q2 ſigt̃
paucitas mẽ abſq̃ꝫ intẽſa malitia. Et ut uere
cõdet̃ cũ ſanat̃ q2 ſigt̃ bonitas extiãtiue uñ
iudicat timorẽ ꝯfuxiõis ⁊ uituperij inter ho
mines ꝑꝑ mor^m. quẽ paſſus ē. Et ut uelociter
adueniat ei ĩcolumitas ſua ⁊ ꝓprie cum ſternu
tatorijs ⁊ attractõe odorum per nares. Et ex
eis que mouẽt uomitũ de uomitiuis q̃ ingre
diuntur in guttur aut uomere faciunt. ſcꝫ ab
ex̃ applicata ſignificatur eni paucitas mẽ et
paucitas opl'ois ⁊ fortitudo ꝟtutis. Dicũt
ſigna minoris ſunt. ꝙ qñꝫ aduenit eis caſus
⁊ qñꝫ nõ. quaſi eẽt ſcotomia Et ſpuma ſemel
abſterſa nõ procedit ⁊ patiẽs ab ea cito rele
uatur. Dixit Sorð. uidi frequẽter ꝙ pox⁹
erat ita breuis ꝙ non oportebat niſi ꝙ ap
podiaret ſe ad parietem uel aliquid tale. uel
ꝙ fricaret faciem ⁊ ceſſabat. Et aliquando
non egebat hoc. quia non eueniebat ſibi niſi
perturbatio in capite ⁊ caligo in oculis Et
ipſe preſentiens dicebat. Aue maria et ante

q̄z dixisset trāsibat paroxism⁹ ꝛ expuebat semꝉ
et totuz trāsibat et eueniebat frequēter ī die.
Dixit Ipo. in affo. epl'ic. q̄bus ante iuuētu
tez nascūtur mutatōez hn̄t. qb⁹ ꝟo. xxy. ānoꝝ
fiūt pleꝝq3 ꝯmoriūtur. Et rō est qꝛ an̄ iuuē
tutez pōt remoueri cā epl'ic. qua remota cura
bitur ipa. S3 post nō pōt ꝭm pl'm tolli ⁹unde
ꝑdurat usq3 ad finē uite. Et itelligiť de ce
rebrali. ꝛ sic ꝟificať affo. ut in plurib⁹. Naz
qn̄z ē ante iuuētutez epl'ia aliqua ita magna
ꝙ nō remoueť ꝑ mutatiōez etatis. Et dicunt
itelligiť de fl'ica. Nā ista ē que īnata in infan
tia curať in pueritia ul' pubertate. Et īnata in
pubertate curať in iuuētute ꝑꝑ cal'itatē et sic
citatē etatis supuenīētis. Et ista ē q̄ īnata in
iuuētute nō curať. qꝛ in etate iuuētutis ml'te
cal'itis ꝛ sicita. exn̄te n̄ cāť epl'ia cēbral'. fl'ica
nisi a magna cā. Et iō nō curať ꝭm pl'm. Et
iteꝝ qꝛ cū epl'ia sit multe duratiōis ꝭm pl'm
succedēte etate senectutis n̄ curabiť ꝟtute fc̄a
debiliori et cal'itate declinata. posset tn̄ i iuuē
tute fieri aliq̄ epl'ia cū ꝯstantia ꝟtutis. q̄ bōi
tate regis et cure curabiť. Dixit Aui. q̄z pl'ie
epl'ie q̄ pueris ꝯtingūt qn̄z aleuiātur et remo
uētur cū pubtate. i. cū fiūt puberes. Cū ipaz
nō adiuuat ad manutenēduz malitia regis et
dimissio cure. ꝑ° ꝯtinētis q̄bus pueris in ꝑn°
natiuitatis coꝝ superuenit epl'ia ex supfluita
te hūiditatis ꝯpl'onis cerebri coꝝ ut pl'ies cū
ꝑtendiť eorū etas sine aliq^a cura liberātur.
S3 illis q̄bus accit epl'ia in pueritia ꝑꝑ ma
lā dietaz ꝛ malā custodiā coꝝ nō debēt dimit
ti cū iuuētur ꝑꝑ spē liberatiōis coꝝ in adole
scentia s3 debent iuuari. Et dicitur primo
cōtinētis cum accidit uiris post afordixiaz
et mulieribus post menstruoꝝ eductiōez pro
longatur eis morbus nisi inueniať magna ꝛ
solicita cura. Sed si accidit ante hoc tempus
spes habetur de ꝯmutatiōe eius in tꝑorū eta
tum mutationibus. Dixit Gordo si infans
aliq̄s traxerit epl'iaz ab utero et postea euo
merit et se purgauerit et hūiditates aquosas
multas emiserit signū ē liberatiōis. Et si non
nō. Et qn̄ aliquis est generatus in tēpore mē
struoruz aut ex īmūdis spmatibus aut ex pa
rētibus epl'icis talis non uidetur curabilis
quia postq̄z sunt ab utero et ex tam malis cau
sis iam mala cōplexio est adequata. Si mu
lieri pregnāti uenerit epilēsia prius non exi
stens. quia putatur ex malis materys tēpore
pregnatiōis retentis accidisse. ideo partu su
perueniēte et illis malis materys euacuatis
soluitur. si tamē haberet aliam causaz non sol
ueretur. Dixit Tabri. et ponitur primo cōti
nentis epilensia interficit uelociter pueros ꝛ
mulieres et eos quorum sanguis est paucus
et uene sunt arte. Q̄uis eīm de se epilēsia sit
consimilis pueris mulieribus et paucum san
guinez habentibus ut pinguibus. Et per hoc
deberet minus esse praua tamen per accidens
et propter causam annexam que est debilitas
uirtutis eorum. Dixit Auicena. epilensie plu
rium um infantiuz ꝛ oīuz quorum sanguis est
paucus est praua ꝑꝑ constrictionē uenaꝝ ipa
ruz. Inuēitur tn̄ h̄ littera cōiter que dicit
est parua. i. pauca. pōt sic saluari qꝛ fit i ꝯsili

nā et etate ꝛ talis ē minus mala. Et sil'r ꝑꝑ ue
naruz costrictionē. quaruz strictura nō sinit
multaz māz fluere. ꝛ ꝑ ꝯn̄s nec multuz opilāe
quare erit parua siue pauca. Uerūtn̄ qꝛ ex
ꝑientia oñdit. ꝙ epl'ia in infantib⁹ ꝛ mulieri
bus est deterior Ideo dōz. ꝙ q̄uis sit par
ua qꝛ a pauca mā ē tamen praua uel prauior
quia ꝑpter stricturā uenarū minus pōt expel
li mā de loco quare ibi diuci⁹ remanens ma
gis ledit. Est etiā prauior qꝛ in eis est diffi
cilioris cure. primo ꝯtinētis quādo hic mor
bus est difficil' multi puerorū moriunť eo qō
uie coruz stricte non pn̄t recipe fl'a ml'tū cur
rens ad ipsas. Dixit ypo. i epidis ꝛ poniť
primo continētis. qn̄ supueniūt capitib⁹ ma
xilis ꝛ aurib⁹ pueorum crustule uel ulcera. ꝛ
multiplicāť in naribus eorū mucilagies ꝛ in
ore aquositas non de facili incurrūt epl'iā eo
qō eoruz cerebruz mundificať a supfluis hūo
ribus Dixit Mes. qn̄q3 ap̄ resol'onē epl'ie
appet in ꝑtibus capitis sahafati aut albaras
ꝛ significat salutez. Dixit Aui. apata euēi
entia. s. in cute capitis qn̄ appent in ipa resol
uunt eaz fortasse ꝛ minuūt māz eius. Et in
quit Ruffus. Cū apparet alberas in ꝑtib⁹ ca
pitis ēpl'ici significat resol'onē corruptionis
epl'ie ꝛ sanitatez. In fl'ica quidē morfea seu
alberas alba ꝛ in ml'ica nigra. Dixit Ger.
sup Uia. empl'ia de uapore citius soluiť ꝛ pl's
accidit et facilius diciť curari q̄z de hūore ꝛ
q̄zto plus accidit ꝛ plus soluiť facili⁹ dicitur
curari. q̄zto aūt tardi⁹ ꝛ diuti⁹ durat tardius
ꝛ difficili⁹ curatur qō uideť eē contra rōem
quia mā ꝑpinqua medicine citius exhibitur q̄z
remota. sed hoc accidit qꝛ hec ē materia pau
ca leuis facil'r resolubil' ꝛ ibi est multa ꝛ gro
sa. Si mā contineť in mēbro non habēte
meatus per quos expellať medicina parū ꝑ
dest sicut est manus uel pes sed hoc per loca
lia ꝛ ꝑticulares cūones curatur ꝛ māx si ē in
mēbro sup quo possit poni cauteriū. qm̄ ꝑip
suz facil'r curať. Dixit Gor. si parox⁹ epl'ie fre
qn̄ter uenerit ꝛ ꝑcipue in sene mortalis erit.
Et dix hūi i cura m̄a ml'tos uiros ꝛ mulieres
iuuenes ꝛ senes ꝛ tn̄ nec ꝑ me nec ꝑ aliū uidi
aliquē curatū nisi eēt puer. Aut nisi euenisset
de malo regie ꝛ non multuz durass3. Et tn̄ fui
diligentissim⁹ in om̄i regie ꝛ patiētes obedi
entissimi. Et ego nescio cām de⁹ scit. Et dix
si dubitas an epl'ic⁹ sit curat⁹ an non suffumi
ga eū cū cornu capraꝝ ꝛ si nō cadit curat⁹ ē.
Regimen epl'icoꝝ duplex ē. unū ꝑſuatiuū
ne supueiat epl'ia non habito ab ea. qō maxie
fieri ꝯueit i ifantia de q° dix Saluan⁹. Re
gimē ꝑſuāſ infantē ne ei supuēiat epl'ia ē ut a
ꝑn° cū nat⁹ fuerit fc̄a figuratōe m̄broꝝ ꝛ ali
is que tc̄ fieri debēt an̄q̄z lac sugat porrigať
ei cib⁹ q sic fit. ℞ zuca^m albi solidi. ℥. y. pul
uerizeť ꝛ conficiať cuz oleo sisamio recenti
uel cū oleo de amigō. dulcibus recenti ꝛ fiat
ad modū unguenti de quo propinetur infanti
cum digito ad q̄ztitatem unius coclearij con
festim enim post infans soporatur et dormit
Cumq3 excitatus fuerit iterum ex eodem cibe
tur et sic usq3 ad plures horas. hic eim cibus
nutrit infantem et purgat suauissime noxias

hũiditãtes flegmaticas et uiscosas et sordes
mĺicas cõgregatas in utero in stomacho et in
intestinis eius per secessũz. que si non emitte
rentur prepar ẽt ab epilensiaz ut eam incurre
ret etiaz ex pua cã. Et ego qdem feci hoc
fieri in pluribus filys cuiusdam nobilis uiri
quorũ fily oẽs quos ante hoc habuerat mor
tui erant ex epĺia infra paucos dies post nati
uitatez coꝝ. Et uixerũt postea fily eius qui
de p̄dicto cibo sumpserũt. Et subdit Salua
nus usqz ad quatuor uel sex menses omni die
bis post balneatiõez et esiccatiõez inungãtur
cum oleo sisami uel de camomilla. Et suspen
datur ad collũ eius smaragdus aut lapides in
uenti in pullis yrundinũ. Aut peonia et lignũ
uisci quercini ligata in argento. Et inhibeaꝰ
nutrici illud quod lac aquosum uel grossum
aut corruptuz generat. sed nutriaꝰ cum eis q̃
lac declinẽt ad caliditatez subtilez cum bonita
te substantie et odoris eiꝰ. et abstineaꝰ a coy
tu Et infans alienetur ab omni re in qua ẽ ti
moris subitacio et coartacio qualia sunt sensi
bilia fortia. Et alieneꝰ ab omni nutrimento
excepto lacte nutricis quo ẽt nõ repleaꝰ. nec
frequẽtibꝰ uicibus lactetur et sic usqz ad de
ambulatiõez uel dentium p̄ductionẽ. Et pro
pinetur infanti per dies et noctes syrupus de
cicorea paulatim paulatim ut lambat sine aq̃
quoniaz cicorea a tota spe curat hunc morbũ
et cum ambulare incepit exhibeatur ei predi
ctus syrupus cum urina eius calida. qm̃ suauĩ
ter purgat humiditates eius subtilies et esic
cat. Regimen uero s̃m est regimen curatiu
um eius qui iã incurrit epĺiaz. Et est duplex.
unuz qd̃ cõuenit tẽpore interpollatõis et aliđ
qd̃ cõuenit tẽpore paroxismi. Et qd̃ cõuenit tẽ
pore interpolatiõis est duplex unum genera
le et aliud spãle. Et unũqdqz pficitur triplici
instrumẽto. s. dieta potione et cirugia. Et in
utroqz regimine dixit Serrap. ꝙ cautela ab
ista egritudine est bonitas multa. s. regiminis

In regimine itaqz generali per dietaz di
xit Aui. p̄mũ epilensie regimen est alienatio
causaruz mouẽtiuz uel facientiuz epilensiaz.
Et q̃uis ad hoc sufficere posset nominatio
earum facta supra. Nihilominus putaui affer
re pticulariter q̃ dixerũt auctores. Ait Saĺ.
in libro de morbo infantili ut primo ponitur
cõtinentis. Caueat sibi epilẽticus a forti fri
gore et calore et fortibus uentis. Et Aui.
dixit. de nocibilioribus rebus eis est frigus
repẽtinuz et maxie post balneum. ymo oz ut
muniatur ab omni calore et frigore superfluo
et esufflatiõe uentoruz. Et subdit Saĺ. Caueat
a clamatiõibus et serris et curibus. Dixit
Auic. alienetur ab omni in quo est timoris
subitatio et coartatio sicut sunt soni et uoces
magni uox timpani et fulgoris et tonitrui et
molarum et uox uociferantium. Dixit Me
sue. Aer temperandus est eis ut nec calidus
sit neqz frigidus sed sit ad siccitatem decli
uior. Et dixit. confert interdum de regione
ad regionem mutare aerem. Et aliquando cõ
suetum si sub eo morbi acciderint. in eis eĩm
sepe dissuetis morbum permutat. Et in qui
bus si dissuetus addit ad morbum reuerti ad

consuetũ pmutat. Et dixit. tu considera ꝯpĺo
nẽ egri ⁊ aerẽ ⁊ reuelabiꝰ tibi aer fugiendus
⁊ nõ fugiendꝰ. Dixit A. ex hys que iuuãt
ẽ pmutatio in regioibꝰ donec aer iueniaꝰ con
ueniẽs desicans ⁊ sbtiliãs. Et h̃ mãx ꝯpetẽt
in ptica. Dixit gord. Aer sit mundꝰ clarus
v̄gens ad sicitatẽ. Et iõ ꝯuẽit mutare se v̄sꝰ
regiões caĺas ⁊ sicas. ⁊ sit hitatio sua longe
a lacubꝰ ⁊ ab aqs imũdis. ⁊ camera eiꝰ suffu
migeꝰ cum ysopo ⁊ ruta ⁊ storace calãita. Et
sint tunc in ea oia forãia clausa. ⁊ cũ tota came
ra fuerit repleta fumo apiaꝰ una de fenestris
ut euẽteꝰ. ⁊ postea itret camerã ⁊ h̃ fit ut aer
rectificeꝰ. ⁊ tñ eger ñ recipiat odorẽ illaruz
reꝝ. Subdit. n. Saĺ. ubi supra caueat sibi ab
odoribꝰ aromaticoꝝ. Et dixit. caueat ab ipe
tu ⁊ tristicia ⁊ ab oibus mouentibꝰ forti mo
tu qr faciunt superuenire parox^m subito. Dix.
Mes. oẽe qd̃ dilatat animã ⁊ ꝯfortat ꝯueit
Angustia aũt ⁊ tristitia ⁊ dolor ⁊ solicitudo
laboriosa nocẽt. Et dixit Saĺ. Caueãt a uigi
lys indigõnibꝰ. i. tpre digõis celebrãde quia
nõ ꝯueiunt digõni. Dix Mes. sõpnꝰ ⁊ uigilie
supra repĺoez nocẽt. Et noez sompnus supra
repĺonẽ ⁊ nauseã. i. supra satietatẽ nauseatiuã
Confert uero aṗ p̄n^m digõis cibi si modatꝰ ẽ
sonꝰ supra. ieiu^m v̄o ⁊ uacuitatẽ noez. Dix
Aui. multũ dormire pꝰ meridiez nocet. ⁊ uni
uersaĺr sõpnus multus nocet. Et spãĺr supra
repĺonẽ multã ⁊ superfluitates uigiliaꝝ nocẽt
qr debilitãt spũm ⁊ resoluũt ipm. Et cũ hoc i
plent cerebꝝ uapore Dixit Sorõ. iaceat ca
pite eleuato ⁊ puluinar sit plenũ folys ysopi
rute peonie ⁊ foly montani. Et subdit Saĺ
debet uti moderato exercitio ⁊ qescere ante
corpis fatigationẽ ⁊ ptermittat difficile exer
citiuz. eo qd̃ dissoluit ⁊ replet cerebꝝ. Dix
Mes. exercitiũ ⁊ quies supra repĺonẽ aĺ su
pra rõnẽ. i. magis modo fci nocẽt. moderatũ
uero utrunqz ꝯuenit. ⁊ pprie s̃m legez. i. cañ
Nam moderatũ exercitiũ in ieiunio ꝯuenit ⁊
nocet qualecunqz sit post cibuz. Quies uero
econtra iuuat ⁊ nocet. Dixit Auic. quies ⁊
tranquilitas sunt ei magis ꝯuenientes suple
q̃z motus ⁊ exercitiũ. ꝙ si exercitiũ necium
fuerit post cũonẽ ⁊ mũdificatiõez corporis fi
at. Sed oportet ut admistreꝰ supra repĺonem
cibi exercitiũ nõ ꝯmouens lasitudinẽ qr. s. sit
leue deinde quiescat pꝰ ipm. Et dixit gaĺ
non debet morari. s. tam in exercitio ⁊ qete
q̃z etiã in sompno capite inclinato. sed erecto
⁊ subleuato magis more solito. Nec debet mo
uere caput. sed mouere aliqñ mẽbra iferiora

Dixit Aui. studeat ut sit caput eleuatuz. ⁊
caueat ne ipm pendere faciat inq̃tuz ẽ possi
bile nec moueat ipm plurimũ qr multitu° ma
teriérũ ad ipm trahiꝰ ⁊ oz in motu ⁊ exerci
tys ut moueat inferiora cuz mouet superiora

Dixit Silib. ois inspectio ⁊ usus uitri; le
dit epĺicos. ⁊ omnis malus odor exceptis ca
storeo ⁊ ruta. Et dixit galie. debent fieri
fricationes patientibus epĺiaz cum panno li
neo donec rubescunt. ⁊ primo in lacertis bra
chioruz ⁊ deinde in pectore ⁊ stomaco. ⁊ 3° i
tibys ut trahatur materia ad inferiora. Et
post hanc fricationez quiescant aliquantulum

⁊ fricetur postea caput ⁊ pectinetur. Di
xit Auicena ex eis que materiam ad in
feriora trahunt est fricatio corpis gradatiȝ
facta a supiorībꝰ ad inferiora incipiēdo a pe
ctore ⁊ qđ sequtur ipm cū pānis asperis fricā
do donec rubescat .deiñ ḡdatiȝ descendat̃ ad
crura .et sit oīs ħa fricatio pᵃ fortior. Et sit
caput in fricationū dispōnibus eleuatuȝ. Et
post fricatiōes in ungat̃ ei deābulatio. et oȝ
ut euȝ quiescē facias in loco exercitij sui.i.in
fine eius ut redeat ad ipm spūs eius et qescat
ipius agitatio.et non sepetur a loco illo nisi
post illud.i.post illā qetem. Et dixit Gal.
caueat a balneis nālibus et īnālibus.i. artifi
cialibus malis. Dixit Serrap.custodiātur
ab āmbulatiōe assidua pcipue post cibū et custo
diātur iteꝝ apō exituȝ eoꝝ a balneo ne bibāt
aliqd pcipue uinū puꝝ.nibil.ē eim ipis noci
bilius ipo .Et nō oȝ ét ut occurrāt aeri frio
post balneū.imo expectent parump donec qe
scat caliditas et auferat̃ ɔtinuatio banelitus
deinde redeāt ad ɔsuetudines suas in opōni
bus suis. Dixit Aui.faciat morā in balneo
et deuiter ablutiōeȝ cū aqua penitus cū cal'a
qdeȝ pp illud qđ in ea ē de lapsitate et cū fria
qꝛ stupefacit et nocet spūi sensibili. Balnea
tñ resoluētia et desiccantia sunt eis ɔferētia.

Dix Raſ.prio ɔtinētis .ɔferūt balnea sul
furea.ȝ nō debēt multum morari in balneo.
Et dixit Gal.si accidat ei aliqd istoꝝ cauēdo
ruȝ dȝ qescē donec trāseat hora poxˡ et pter
termittāt oēs motus. Et dixit Gal. ibideȝ
Nō ɔmedat res acutas plime acuitatis ꝙ fa
ciant ascendere uapores ad caput et repleāt.
ipm sic sunt sinapis uiolenta et apiuȝ et allea
et cepe .Hec eim calefaciūt plus debito et ge
nerāt malos hūores.Et lȝ sinapis diuidat hūo
res grossos .tñ pp uapores ascēdētes ad cap
ab ipa nocet eis. Et dix sūmarie euitēt oīa
q̄ generāt hūores grossos et q̄ sunt inflātia ⁊
q̄ sunt difficilis digōnis et exitus. Dix Al.
abstineāt a cepis et aleis et sinapi ⁊ porris ⁊
apijs et fabis ⁊ canabi.Et postremo ab oībꝰ
fumū cap ascēdentē et replōnē generātibus.

Dixit Serrap.a fructibꝰ oȝ ut fugiat q ē in
hac egritudine.Si aūt accidat desideriū eoꝝ
tē accipiat ex eis paꝝ et māx in medio ɔmesti
onis.et post ɔmestionē holeꝝ. et abstineāt a
fructibꝰ siccis et pp̄e a nucibꝰ ⁊ dactilis.Sȝ
utātur fisticis et passulis. Dixit.A. eplico
necessariū est ut abhoreat a se carnes grossas
oēs et fortis nutrimēti.i.duri.ut caro uacina
⁊ auiū aquaticaꝝ ⁊ carnes oīuȝ q̄drupedū ma
gnoꝝ.Et caueāt a turturibus edis capolis ⁊
leporibꝰ .Caro tñ edi q appropinq̄t ɔplemē
to pōt ɔcedi māx assata et cū spēbus esiccāti
bus.Et uitupant̃ eis dulcia.s.q̄ sunt grossa et
pinguia mltuȝ qꝛ sunt indigestibilia.Et alie
nēt a se holera oīa usqȝ ad atriplices et bletas
ne duȝ alia q̄ magis uidētur eē alienāda. Dñt
qdā intellexit de bliti maiore que est frigida
et humida et non de minore que est calida et
sicca.Et est illa quam concessit. Alexander.
Et fortasse dixit sic pptēr dēm Gal.in liᵒ de
morbo infātili.Cibꝰ eoꝝ sint holera molificā
tia de qbꝰ sūmāt terciā ptē cibi ɔsueti et reli

quas duas partes dimittāt pro eorum ɔcena.
Et holera erunt lactuce atriplices bletones
malue blete caules et porri ⁊ apium que
non fuerunt uisa Aui.ɔuenire.⁊ iō noluit ea
phibere. Raſ tñ dixit.ibidē dedit hijs ble
tes ⁊ alia q̄ pdiximꝰ nō ꝙ sit eoꝝ cottidianꝰ
usus sed ꝙ comedāt de eis ante cibū ut eoruȝ
uenter mollificet̃ ⁊ secessꝰ puocet̃ qđ uidetur
qꝛ postea subdit Galie.caueant uniuersal' ab
oībus oleribus fructibus ⁊ cibis gnātibus
fl'a. Dixit Raſ.pᵒ ɔtiñtis.Nullū genꝰ apij
comedant. Dixit Aui.proprie alienēt apiū
qm̄ est ei ppietas mouendi epl'iaȝ. Et si
non poterit excusari ab apio admiscemꝰ ei fu
mūterre ⁊ endiuiaȝ qꝛ resistunt ei ⁊ corrigūt
ne pmoueat epl'iaȝ.Uel si non poterit excusa
ri.s.ab oleribꝰ qꝛ uult ea admiscemꝰ ei fumū
terre ⁊ endiuiā ppie amaraȝ Et dixit.A.
concedit̃ eis lactuca ut patuit p Gal.sed ego
non plm laudo eā.qꝛ fria est ⁊ hūida. Et
concedit̃ eis coriandrū pptērea.ꝙ phibȝ ua
pores a cerebro.Ego uero eis uitupo ⁊ eius
multitudinē nisi in sanguinea ⁊ colica in qui
bus.s.concedit̃ coriandrū ⁊ lactuca. Et di
xit.aqua sicle.i.blete minoris condite cū olo
⁊ muri.⁊ que cursu eius procedūt.sit acceptio
cibū añcedit pp lenificationē ɔceditur Et
dixit Gal.ubi supra. phibeant̃ poma facien
tia cibum morari in stomaco sicut pira cito
nia ⁊ similia.Et comedant fructus nō facien
tes moraȝ in eo. Aui.uero dixit. alienent
a se oms̄ fructus hūidos.Et dico ꝙ sunt alie
nandi.q̄uis paruā faciant morā in stomaco
nisi cōcedant̃ ante cibū gratia lenificatōis ue
tris ut dixit Raſ.de oleribꝰ. Et subdit.A.
alienet oms̄ fructꝰ grossos.i.grossi nutrimēti
⁊ hij sunt qui longā faciunt morā in stomaco
Ideo dixit Aui.nisi quosdā stipticos supra
cibuȝ cum q̄ntitate alienatōis pauce qꝛ parū
detur.Et hoc ut roborent ⁊ constringant os
stomaci ⁊ deponāt cibuȝ ⁊ sic lenificet̃ natu
ra ⁊ prohibeant uaporē ut sic sit maius iuua
mentuȝ q̄ȝ nocumentuū. Et dixit Auic.oȝ
ut alienent a se omnes cibos graues idest dif
ficilis digōnis.sicut napi al' sinapis ⁊ rafanꝰ
.i.radix que comedit̃ ⁊ baucia ⁊ caulis. Nō
enim comedit rapas.Dixit Raſ.primo ɔtinē
tis neqȝ alias radices eis similes.qꝛ sunt di
ficilis digōnis ⁊ grosse nisi habeāt aliquam
acuitatem.Et abstineāt a fungis.Et dixit ab
stineāt ab accetosis. Dixit.A.oȝ ut alienēt
a se cibos esicatiuos al' esicatos ⁊ grauatios
⁊ uoporatiuos ⁊ stupefactios.Et ut alienent
a se oīe acre uaporosuȝ. Et sinapis quidem
ē ex sūma eorū que impediunt cum euapora
tione sua ⁊ transmissione supfluitataȝ ad ipm
scilicet cerebruȝ ⁊ eductōe caꝑ ūsꝰ illud ⁊ qꝛ
peutit cerebꝝ sua acuitate. Dixit Meſ. pi
sces sunt molesti eis. Et.A.dix alienet pi
sces oms̄ māx patiētes epl'iaȝ flicā. quidam
tñ q sūt minꝰ mali alij pñt ɔcedi in sāgūea ⁊
colica q̄les sūt quos Alex.ɔcedit ut minꝰ ma
los.uñ pᵒ ɔtinētis.det̃ eis piscis luciꝰ. Di
xit Gil.abstineāt a cibis mlicis ⁊ oībꝰ legui
bus lacte ⁊ caseo.⁊ ab accetosis ⁊ salsis ⁊ pi
scibus paludestribꝰ ⁊ ab oīmi capite aial' ⁊ a

carnibꝰ ceruinis ⁊ porcinis ⁊ ancłinis. Et ab
ordeo siligine ⁊ auena. Dixit Hor. uitent
oīa legūia ꝑter brodiū cicer ⁊ oēs caseū pre
ter butirosū ⁊ pinguē paucū post comestiōem
sumptū. Dixit Saluanꝰ. abstineāt ab auibꝰ
patientibꝰ epliaz de quibus dixit eē ꝑdices.
Et silr dico. abstineāt a pecudibꝰ ⁊ quibusꝫ
qꝫ alys aialibꝰ illā patiētibꝰ. Et dico ab
stineāt a cerebris quadrupedū uētribꝰ epibꝰ
⁊ oibꝰ alys multis interioribꝰ ipsoꝝ ⁊ simlr
caueāt ab eoꝝ extremitatibꝰ. Dixit Ras. pᵒ
ꝯtinētis. fac eos abstinē a lacte caseo ⁊ ab oi
bus factis ex lacte ut recocta iūcata ⁊ silibus
Dixit Oribasius. nō comedāt caloe nec ali
as res dulces. Dixit Gal. in libro ꝺ attenu
ante dieta. attenuās dicta eplias ꝑuas ⁊ adh
incipiētes sanat ꝑfecte. quecūqꝫ. ꝟo cronice
sunt ⁊ ꝓuecte iuuat non parum. Ab hac tn̄ ate
nuante dieta excipienda sunt que ex attenuā
tibus supius dicta sunt debere ꝓhiberi. Dix
Mes. Cibꝰ ꝯmēsurandꝰ ē in qntitate ⁊ quali
tate ⁊ in ꝓprietate ⁊ alys ut hora ⁊ ordine.
Sit ergo cibꝰ ꝓprie boni nutrimēti ⁊ laudabi
lis chimi n̄ uaporosi aut corrupti. Et sit ꝓpe
cibus hn̄s mediocritatē. s. i qualitatibꝰ ꝑmis
cum decl'oe ad siccitatē modicā. Et sit facilis
ad digerenduz non grauās nāz. Et ellige ex
cibis fm ꝓprietatez. Jnqt. n. Dya. Ruta ꝯue
nit eplicis. apiū ꝟo eā excitat. Dixit Aui.
Ruta suo odore ꝯuenit ol fata. Et cum ruta ⁊
anetuz in cibis coruz ponūtur conferūt. Dix
Mes. fortasse endiuia concedit ⁊ anetū ⁊ co
riandruz ⁊ per endiuiā intellexit cicoreā aut
endiuiā amarā ⁊ māx cōpeteret i sanguiea et
colerica ut supra. Dixit Serapio. sit cibus
eius ex pane cuius frumentū sit bonū. ⁊ sit in
massa eius sal tempate. ⁊ sit decoctio eiꝰ tem
pata facta in furno. Dixit Azarauiꝰ. Cibꝰ
coruz sit panis de frumento leuis spongiosꝰ
albus ⁊ bene prepatus de fermento sale ⁊ de
coctiōe. Primo ꝯtinētis. Dix iohicius.
ꝯuēit eis usꝰ carniuz capnaꝝ ꝑcetēis carnibꝰ
qm̄ alleuiat morᵐ. ul' dent ei ad ꝯmedendum
carnes asinine i quolz ꝑnᵒ mes lunaris. Dix
mes edine carnes dilecte sunt. s. que rēote
sunt a partu. Dixit. Ras primo ꝯtinētis. ꝯme
dant carnes auiuū leuiū carniū ⁊ multoꝝ mo
tuū. Et dixit dēt eis aues in coꝝ cena preter
aues aq̄ticas. Dix. Mes. dētur carnes puli
ne ⁊ galinaꝝ ⁊ capriolorū ⁊ lepoꝝ iuuenū ⁊ q̄
h cursu ꝓcedūt. Et pᵒ ꝯtiñtis comedāt turtu
res ⁊ ꝑdices. ⁊ dent edine l' leporine asse l' eli
se cū aneto ⁊ porris. Dixit Serapi. come
dāt adhuragi ⁊ pullos ⁊ carnes ꝑdicū ⁊ aues
ꝑuas ⁊ turtures natas i tpre iᵒ. i. iuuenes. Di
xit Azara. carnes sint mōtonis iuueis puli ⁊
galine ⁊ cunicli ⁊ turdones albi ⁊ auicule ꝑue
cidones ⁊ assas ꝑdices ⁊ turtures. ⁊ astele an
seꝝ ⁊ oua galinarū. Dixit. A. sit ꝯtētꝰ pulis
⁊ duratagi ⁊ ataule q̄ sūt spēs auiū ꝑuaꝝ ⁊ ꝑ
uis auibꝰ. s. alys domesticis ⁊ siluribꝰ ⁊ caue
nil. i. laude. Et dix. iā dcm ē. ꝙ caro porci
siluris ualꝺ iuuatiā ē eis. Dn̄t qdā pl'sq̄ꝫ dōe
stici. Et laudant eis caprie carnes sup. si ca
pra ē iuueis n̄ ātiq̄. Hal. nāqꝫ 5ᵒ pratice
uitupauit carnes caprias. illius ꝺ ātiqs. Et
laꝰ caris caprie. ē ꝑp sicitatē ⁊ paucitatē hūc
ctatōis. Azarauiꝰ laudat butiꝝ Dix. Sera.
si desiderant ex piscibus aliquid accipiāt ex
eis qui sunt paucaꝝ supfluitatū ⁊ qui inueni
untur in locis petrosis. et nō sit illud semp
uel sepe sꝫ raro. Et Azarauiꝰ ꝯcedit bro
diū ciceꝝ et mel. Prio ꝯtinētis. de fructi
bus ꝯueniūt festuce et pinee et passule dulces
Et Azarauiꝰ ꝯcedit nuces cū ficubꝰ. s. siccis
Dixit Mūdinus yrūdines ꝯmeste ualēt. Et
caro lupi ꝯmesta fantasmaticos curat. Et ce
rebruz uulpis ifantibꝰ sepe datuz. fac ut nūq̄ꝫ
sint eplici. De herbis aūt ꝯmedē pn̄t. sal
uiaz maioranā rosmarinū betonicaz origanū
et pulegiū. Et dixit Johanicius. det ei de
radicibꝰ cotule. i. maioris camomille fetide
albe. qꝛ hn̄t ꝓpetatē ad hūc morᵐ. dixit Ra.
pᵒ ꝯtinētis. ponat de ligno. i. radice peonie
in eoꝝ cibis. Dixit Azarauius. cibaria i qᵃ
itrāt aromatica cal'a ꝯueniūt. Dixit Serrap.
alienēt a uino qm̄ replet cap̄ uaporibꝰ mltis
quos ꝓpellit. Et dixit Ra. uitēt uinū uino
suz puꝝ. et diminuat ēt potꝰ aq̄. s. solius. Et
dixit Serrap. opinor. ꝙ uinū n̄ nocet ei cuiꝰ
morbꝰ ē ex hūore mlico. Al. dixit abstineāt
a uino Jnqt Mes. potꝰ coꝝ utilis ē uinū mlte
ꝑmixtiōis. nō nimis antiquū nec nimis nouū
Et sit claꝝ subtile odoriseꝝ stipticitatis paꝝ
hn̄s. dulce ꝟo et grossuz ē malū et silr ēt puꝝ
si sit elegans Dixit Aui. nō mltuz utātur
uino. qm̄ ipm uehemēter replet cap̄. Et si ex
cusari nō pn̄t a potu uini bibāt uinū paucum
antiquū. s. debite ātiqtatis. ita ꝙ nō sit acutū
et sit declinās ad pōticitatez qꝛ minꝰ ē uapo
rosuz Dix Serrap. Rob. qꝛ ꝯfortat stōachū
et ꝯfert digōni nō ē negandū quin utātur eo
cū eq̄litate. Dixit Silb. qdā uinū ꝓhibent
qꝺ puto eē ꝓhibēdū i catalēticis. Dix Mes.
ydromel. ē eis potus elegantiꝰ q̄ꝫ uinū. uitēt
aūt potuz aq̄. sic faciūt theotonici et potuz ua
porosuz. sic ē uinū ꝺ dactilis et silia Dixit
Serrap. sūmat in ꝑmis secaniaben cum aceto
sqliltico. si aūt nō ꝯtingit illꝺ habere uel nolle
tūc simplex dabit. hoc eim iuuātius ē stōaco
ualde et mūdificat supfluitates q̄ aggregant
in eo mūdificatiōe multa. Dixit Mes. fa
mē et oēm repl'onē fugiāt. moderatuz quoqꝫ
ieiuniū ꝯuenit Et melius in hoc cāu ē medio
criter esse inanitum q̄ꝫ repletum. Dixit Aui.
Comune est omnibus eplicis ut caueant sibi
a repletione et a malitia digestionis. Et illꝺ
ē si sunt ꝯtenti. et nō secūtur ꝯplemētuz reple
tiōis. ois eim eplicus dꝫ ꝯmedē minus et bi
bere q̄ꝫ sit appetitus eiꝰ. et dꝫ diminuē de cō
sueto tēpore sanitatis ⁊ dꝫ sumē minꝰ q̄ꝫ dige
rere possit ut ꝯuertat se nā supra māz et dige
rat et expellat eaz. Jlle gᵒ dixit Aui. q nō tol
lerat ut sel' reficiat. s. i die diuidat cibū suuz
q sit minor refectiōe sua ꝯsueta. uel mior refe
ctiōe sua. i. q̄ꝫ sit appetitus eiꝰ refici qꝛ adh
appetitu uigēte dꝫ cessare a ꝯmestione. Diui
dat. gᵒ cibū i tres ꝑtes. Et sūmat dixit Aui.
duas ꝑtes in prādio et terciā in cena post ex
ercitiū subtile. Et sic uult ut cena alleuiet su
pra prandiū eo ꝙ ex mlta cena fit magna eua
poratio ad capud. q̄ꝛ uel dꝫ dimitti ut immit

Aui.cū dixit.ſi nō tollerat uel debet diminuiſ ut ipē dixit. Bene ergo dixit Gentil'. ꝙ textꝰ Gal'.q̄ repitur pōitus prīo ꝯtinētiſ ubi dicitᷣ ꝙ una ps cibi ſumatᷣ in prādio et due dictantur ꝑ cena ē corruptꝰ ꝛ.dꝫ ſtare ſic̄ hic hētur ab Aui.uitēt potuꝫ ſupra ꝯmeſtiōeꝫ.et qn̄ digeſtio fieri incipit. Et dixit Meſ. uitent oēꝫ potuꝫ imoderatū. Et Auic.dixit.uitēt ebrietatē .Et oīs replō uini ualde nocet.multiplicatio nāqꝫ eis ē nocibilior res.paꝝ ꝟo ex ipō ſumptū ꝯuenit et excuſat a mltitudine aq̄.que .ſ.ē nociua ut ſupra dcm̄ eſt. Dixit Meſ.uitēt coytuꝫ.fortaſſe tn̄ coytus ap̄ eos q̄ ultīe abſtinēt.ſi moderatus ſit iuuat Dixit Ser.ſuꝑ uiatico ꝙ pica Auis p̄ter plumas ſoluꝫ cocta uſqꝫ ad diſſolōneꝫ carnis ab oſſibꝰ ꝯmedatᷣ deīn abſtineat a coytu ꝑ.xl.dies et ꝑ ānū abſtineat a carnibus et uino et herbis ꝛ legumibus ꝛ oībꝰ capitibꝰ. Dixit Serap. oꝫ ut ſit plm̄ ſtudij noſtri ī regīe lactātis.Si eiꝫ ſit ille quē īuadit h̄ egritudo.puer ſugens lac tūc nō oꝫ elaborare.in dādo eis aliqd quo curetᷣ.ſ.medicinale.qō ē qꝛ etas eius qn̄ eleuatᷣ et ꝯfortatᷣ calitas eiꝰ ꝑmutatᷣ ab illa. Et teſtificatᷣ ſuꝑ hoc.y.ubi dixit in libᵒ.affo.ꝙ pueri q̄ hn̄t eplīaꝫ euadūt ab ea cū ꝑmutatiōe diſpōnuꝫ in etatibꝰ tēporibꝰ et regiōibus et regimīe.ſuꝑ.ſꝫ tn̄ oꝫ rectificare regimē ipiꝰ Si itaqꝫ dixit Serrap.fuerit lac eius ſubtile ingeniabimus in eo qō reduc̄ ipm ad equalitateꝫ. Et ſi fuerit groſſuꝫ reducemus ipm ad tēpatuꝫ. Et ē neceſſe ut nutrix elōgetᷣ a coytu qō ē qꝛ coytꝰ ſubtiliat lac.et ponit odorē eiꝰ alienū. Et ſi accidat ut imp̄gnetᷣ.erit lac eius tē paꝝ et utatᷣ exercitio et ꝓpē an̄ cibū deīn poſt ipm et bibat uinū qō nō ſit ualō antiquū qn̄ ſitit.et utatᷣ cibo laudabilis hūoris. Et ē ei ꝯueniēs ſecaniabin cuꝫ aceto ſqllitico. Et oꝫ ut caueat ſibi ab holeribus et p̄cipue ab apio. Puero ꝟo faciemus caputpurgiū ex cōfectiōe q̄ noīatᷣ ſellithe cū aq̄ ſanſuci et aq̄ aſenegi ꝓpē in capite mēſis et in hora qua patitᷣ eplīaꝫ .nō intelligens de hora poxiſmi. ſꝫ de die in qᵃ ꝯſueuit uenire. Dixit Aui.oꝫ ꝙ eplīa q̄ ē in infantibꝰ curetᷣ. ita ut nutrimtuꝫ lactētis rectificetᷣ et fiat ꝯueniēs ad calitateꝫ ſubtilē et bonitatē chimi. Et lactās alienet a ſe omne qō generat aquoſuꝫ aut corruptuꝫ aut groſſuꝫ. et ꝓhibeat ſibi coytuꝫ ꝛ imp̄gnatiōeꝫ. Et oꝫ ut h̄ infans ꝓhibeatᷣ ab oī re in qua ē timoris ſubitatio et coartatio et aliſ dcis ſupra. Et cuꝫ puer tollerauerit cūones q̄ fiūt ex eūantibꝰ fīa ſubtile fiat illud. Et cuꝫ qdē iuuat ut euomat cū aq̄ mellis et porēt ēt ſucᵐ roſ.ꝛ mel roſ.et olfaciāt rutaꝫ. ꝛ reliq̄ ſbtiliātia Naꝫ olfacē odoramīta q̄ diximꝰ fortaſſe excuſat laborē in eis Dixit Raſ. ꝑmo ꝯtinētis.ſūma curōis eplicoꝝ ē ꝓcurare ipoꝝ digōneꝫ ꝙ nō corrūpatᷣ. Dix Serrap. Si accidat infirmo malitia digōnis et maliᵃ ī ſtōāco inflatiua admīſtretᷣ in cibo cū cogᷣ piꝑ ꝛ cinamomū et aniſū. Dixit. A.ſi eplico accīat replō cibi euoātur ꝛ ſbtilietᷣ regim̄ pꝰ ipm. Notāt ꝙ ulē regim̄ ꝑ dietā poſitum ab auctoribꝰ ꝭꝫ maiorē ptē ꝟgitᷣ ad eplīaꝫ fiīcā ut clare pꝫ ītuēti ꝟba eoꝝ ſupra poita q̄ꝛ me

dicꝰ elligē debꝫ ex hys q̄ dn̄t h̄. Et ex hys q̄ dcā ſunt in caplīs p̄cedētibꝰ q̄ ꝯueniāt flīce q̄ mlīce que ſanguīce ꝛ q̄ colīce. Et que uaporoſe. Et ſilr̄ que dicentᷣ in ſpāli cura eplīe.

Cura uero gnālis ꝑ potionē dixit Meſ qn qꝫ ꝯpletᷣ intētionibꝰ.quarū prima equat ꝛ coaptat māꝫ.ſ.ipam digerēdo. 2ᵃ abſcidit ꝛ euacuat eā. 3ᵃ diuertit reſiduū ad partes diuēſas ꝛ opōitas. 4ᵃ rectificat mēbꝝ mandans ſi affuerit ꝛ rectificat cerebꝝ ſub qua ꝯp̄hēditᷣ rō alteratiōis ad ꝯ̄riū. Et 5ᵒ corrigit accn̄a

Dixit Gal' in cōmto affoˡ.eplīe.quibꝰ āte iuuentutē ꝛc̄.ꝙ eplīe ꝯuenit medicīa ꝯ̄ria et cōgrua. Et intellexit ꝑ medicinā ꝯ̄trariaꝫ eā que oppōitᷣ eplīe ꝛ māe eiꝰ cū qualitate ut que ē calīa ꝛ ſicca ꝛ inciſiua in flīca. Et ꝑ congruā ītellexit meᵈᵃᵐ ꝯuēientē ꝛ ꝯfortantē cerebꝝ a forᵃ ſic̄ ē radix peonie ꝛ alia q̄ infra dicentᷣ. De intētiōe ad digōnē.dix. Meſ. ꝯfert ad hāc intētionē q̄ māꝫ.ꝓprietate ꝛ uirtute.ſ.qualitatīa adaptāt ut eiꝰ facilᷣ fiat explſio. Debent.n.ſirupi ꝛ alia digeſtiua compōi ex hys que reſpiciant māꝫ cū qualitate ꝛ eplīam cū ꝓprietate uel ex ꝯpōitis ex eiſ. Dix Serar.ſuꝑ Uia.mā quelꝫ digerēda digeratur p̄ᵒ ſic̄ ei competit. De intētiōe ad eūonē.dixit meſ.cōplēt eā eūones decētes. Dix.y. 2ᵒ epidimiaꝝ ꝛ ponitᷣ primo cōtinētis. Summa cure eplīe ē ſubtrahē māꝫ a cereᵒ omī ingenio.ꝛ reddē ipm leue ꝛ minuere eiꝰ ſuperfluitates.ſuꝑ hoc debet fieri in eplīa ꝓprietatis. Et ſilr̄ intelligēdū ē ī eplīa cōitatis eē fiendū circa mēbꝝ qō cereᵒ cōicāret nocumētū. Dixit Gal'.in libro de flōia.ꝙ ī uere licet non appeant ſigna māifeſte replōnis ōbꝫ fieri flōia de uena pedis.ſ.de.ſafena. Dix Aui.cū attracte ſunt māe oēs.i.diuerſe que per diuertētia ad diuerſuꝫ pn̄t trahi.tunc concedītᷣ mūdificatio.ſ.per uomituꝫ ꝛ ſolutio uētris. Et ſic uidetᷣ uele diuerſionē debere precedere eūonē erradicatiaꝫ. Uerū minoratiua eūo pōt p̄mitti attractiōi ad opoituꝫ ꝛ ēt p̄t poſtponi ꝙ cōuenīēter faciet medicꝰ diligenter conſiderās diſpōnē māei ī facilitate ꝛ difficultate. habilitate.ꝛ ihabilitate eius ad eūonē. Nam ſi obediens eūoni fuerit pōt p̄mittē eūonē minoratiuā diuerſioni.ꝛ ſi n̄ debꝫ illā poſtponē. Et dix. A.oꝫ ut icipiat eūare ſꝫ eā.ſ.māꝫ peccāteꝫ. Qō ſi illud.i.eplīa accit cū ꝑiodis ꝛ multiplicatᷣ cū multitudīe.i.cum multa replōne in corꝑe eūetur cuꝫ appentē.i. māifeſta eūone.ulᷣ appentē.i.ſufficiente ꝛ cū reſpōdente mltitudini. Et dixit.ſi qdē nō fuerit ꝙ ꝓhibeat ipm a minutiōe flōmetᷣ. ipſius.n.flōia in uere.ꝛ proprie in pedibꝰ ō ſafenis ē ex eiſ que ipi conferūt.qꝛ multū diuētit. Et uidentᷣ uelle Gal'.ꝛ Aui.hāc flōiaꝫ debere fieri in quocunqꝫ eplīco tpre ueris niſi ſit ꝓhibens ipm ex debilitate uirtutis aut etate ꝛ ſilibus. Tu uero in flīcis māx ꝯſidera ne per flōiā iducas eos ad īfriationē cerebri quā cuꝫ ſequi ſuſpicatꝰ fueris.aut dimitte eā aut illā fac moderatā. Dixit Serap pꝰ q̄ꝫ qeſcit ꝑiodus. ſi ē replō mlta ꝛ caliditaſ incipimꝰ cum flōia.ꝛ ſi non tolerat illam tūc uentoſamus cum ſuper duo crura ſuple cum

scarificatione. Dixit Gilb. antiq p⁹ casum
ꝑ'oiam facere consueuerūt. sed moderni eā di
miserunt ꝓꝑ debilitatē. Dixit Mūdin⁹ di
citur ꝙ in primo casu epl'ici aliquid extraha
tur de sanguie nunq̄ꝫ postea infestabit̄ epl'ia.

Dixit. A. cū hora parorismi ꝑtrāsit. q2. s. iā
cessauit ⁊ surrexit patiēs ab ea uel ēt y° māx
p⁹ in tp2 interpol'onis. si fuerit tp̄s sufficiēs
ante aduentū paroxismi. z¹. fac ut euomat cū pē
na oleo intincta ⁊ ori eius īmissa ut euomat
hūiditatē. Juuabit̄. n. eo tunc. Et ꝓprie si sto
mac⁹ fuerit in hoc introit⁹. i. cā eius ut q2 fu
erit epl'ia stomatica uel si ad stomacuꝫ fuerit
mā expulsa ad stomacū. in paroxismo. Aliqui tn̄
exponūt. Cū hora paroxismi pertransit. i. inci
pit declinare. ⁊c̄. ut uelit ꝙ ēt in ipso pox° ꝓ
noceꝰ uōitus ut inferi⁹ appebit. Notāt ꝙ mł
titudo uōit⁹ tp2e interpol'ois ⁊ si ꝯueniat in
epl'ia stōatica. nocet tn̄ in cerebrali mouendo
māꝫ ꝟs⁹ cerebꝝ. Dix. Oribasi⁹. reiteretur
purgatio ⁊ uomit⁹ multotiēs. q2 cū eis assue
scunt ꝓhibeꝰ aggregatio supfluitatuꝫ. De i
tentione ad diuersionē conferūt cristeria ⁊ sꝫ
positoria leuia ⁊ fortia sup̄. ꝺm exigentiā uir
tutis ⁊ māe ⁊ sup ⁊ alia diuertētia multotiēs
dicta. De intētōe ꝟo ad alterationē. Notāt
ꝙ semper debet duci eger in opoitaꝫ qualita
teꝫ cause facientis uel etiam ꝓ tunc mouētis
epl'iaꝫ. Et si qō processerit a frigore aeris
constringēte calefiat caput cū aromatic̄ cal'is
uiuificantib⁹ cal'm nāle in cope toto. ⁊ māx i
cerebro abintus ⁊ ab extra approximatis. ab
intra quidē cum confectiōib⁹ ⁊ el'ıys cerebra
bilib⁹ calefacientib⁹ ut pliri muscato dyābra
⁊ sil'ibus. Et ab ex̄ cū appoitōe pānoꝝ calido
rū suffumigatorū cū nucemus. ligno al. gar. ⁊ sil'i
b⁹. ⁊ cū olfatu aromaticoꝝ cal'oꝝ ⁊ sil'ib⁹. Et
si processerit ex calore ut solis ul' ignis infrie
tur corp⁹ totuꝫ ⁊ maxime caput. sed moōrata
fritate ne inde contingat infriari cerebruꝫ ⁊
transire in epl'iaꝫ ꝓprietatis māleꝫ. De in
tētione uero ad confortionē cerebri iā mlto
tiens ē dictū i p̄cedētib⁹ ⁊ diceꝰ in spāli regi
mine epl'ie. Sed q2 ad hāc intentionē reducū
tur que operanꝰ in epl'ia cū ꝓprietate. Jdeo
ꝰ ea adducā que reperi tradita. Epica. n. sunt
de quibus dixit gorō. ꝙ multuꝫ conferunt in
hoc morbo. Dixit gal'. in libro de tyriaca
ad cesareꝫ ⁊ poniꝰ a rabi. in zz^a ꝑticula. Ce
rebꝝ cameli desicatuꝫ ⁊ datuꝫ in potu cū ace
to epl'ico ꝯuenit ei. Et sil'r mustele cēbꝝ opa
tur. Et dixit 6° medicinarū ut ibideꝫ pōi
tur. Radix peonie ligata ⁊ appensa collo pue
ri epl'ici cūat cū. Et hoc ab experto cognoui
dixit gal'. de qua peonia cōiter oēs auctores
locuti sūt. Dix. mes. ꝙ gal'. ait ꝙ peoia ꝺꝫ oēm
mōꝫ admistratōis ei⁹ ē medicia magna ad epi
lensiā. Radix. s. et semē eius. Et enim si ex ea
diebus singulis. a. 3. ii. usqꝫ ad quator ꝓpine
tur cū aqua mellis et ysopi aut cum oximelle
cōuenit mirabiliter. Et sil'r fiat ex ea caput
purgiuꝫ aut gargarisma cū oximelle. aut si in
sufflettur in naso. et si ꝯtinue puluis eius odo
retur cōuenit. hoc tn̄ modo exhibita ualet in
s'atica. Et sic ēt dixit Almā. in sl'ica puluis
eius naribus insuffletur. Et subdit Mesue.

expertuꝫ est suspēsioneꝫ peonie in collo ess
iuuamētuꝫ sublime et sumpta ēt in cibis et po
tibus. Et fit suffumigatio cum semine eius
et est mirabilis. Et sumptum cum melle 20ꝭ.
diebus singulis sanat si deus uoluerit. cui' du
bium. deus potest sanare unūquēqꝫ ab omni
infirmitate fatuus ē iste q hoc nō credit. Di
xit Ras. p̊° ꝯtinētis. qn̄ peonia ē recēs et su
spensa in mag^a q̄ꝫtitate tūc ē maioris effica
cie. Dixit Oribasius scia peonie recencia
suspensa mirabil'r ualēt et dꝫ sil'r odorari assi
due. Dixit Ser. sup uiatico Jn peonia non
reperitur modo tanta uirtus. dicunt quidaꝫ ꝙ
uirtus reperitur solū in ea cui⁹ radix qn̄ frā
gitur designat interius sculptuꝫ signuꝫ crucis
quā quidaꝫ uocāt peoniaꝫ argenti et quid im
lignum crucis. Et dicūt ꝙ talis est peonia fe
mina et ē multuꝫ esiccatiua. Dixit Gilber
peonia debet suspendi collo simul cum auro ⁊
dixit lignū crucis portatuꝫ nō ꝑmittit cadere

Et dixit Gal'. x°. mediciaruꝫ ut pōit Rabi
ubi supra. Cognosco uirū quēdā q fuit nostro
tēpore dāteꝫ ossa hūana ꝯbusta in potu aliqui
bus ipsis penitus ignorantibus qd esset illud
qō offerebatur eis. et h° qdē faciebat ne exhi
bitiōe ipsoruꝫ formidarēt et hic uir curabat
plures homines occupatos morbo epilētico
et iuncturarū dolore. Dixit Dyas. leporis co
agulum si bibitur cōuenit epilēsie. Et simili
ter asininū epar assatū et cōmestuꝫ in ieiunio
Et hoc ideꝫ adduxit Uiaticus. Dixit Jo
hanicius. Accipiatur ex corio frontis asini
corigia una lata et exinde fiat sertuꝫ patiēti
qō teneat per anuꝫ super fronteꝫ et omni āno
inoueꝰ. q2 ꝯuenit ⁊ exptuꝫ est Dixit Alexan.
uesica apri cuꝫ tota urina esiccet̄ in furno et
da ex ea ad magnitudinē unius fabe diebus
singulis in mane cuꝫ oximelle. et exptuꝫ eiꝫ ē
Et dixit se usqꝫ ad 3^m. diē uidisse curatū Di
xit Uia. pilli albi canis nullaꝫ hn̄tis nigredi
neꝫ si fuerint suspēsi collo ualēt. Et fel ursinū
sil'r. Et dix Caprinū epar si deꝰ epl'icis ꝯfert
Dix Serar. sartiaꝰ. cū pipe longo ⁊ zenzi. ul'
ista minutiꝫ incisa i eo infiganꝰ ⁊ postea assēꝰ

Ras. p̊° ꝯtinētis. sanguis mustele. ꝯuenit
epl'ie q2 in eo ē ꝟtus fortis dissol'onis. Et i
teriora eius plena coriandro ⁊ esiccata ꝯfe
runt mirabil'r epl'ie. Dixit Paulus Caro
mustele cōuenit multū. Liliarius in lapida
rio. marcasita suspensa ad collū pueroꝝ ꝓhibꝫ
eis timorē in sompno. Dixit Rabi. in z^a
ꝑticl'a. smaragdus appensus ad collum est util'
epilensie. Et dicunt ꝙ preseruat ab ea siue
solus suspendaꝰ siue cū radice peonie. Et iō
precipiūt nobilibus ut illico ip̄m collo infātis
nuꝑ nati suspēdant. quidā tn̄ dicunt. ꝙ i smerā
do debet sculpiri figura scarabici ⁊ poni in
anulo supposito et folio lauri. Dens canin⁹
lupi suspens⁹ ad collū liberat. Pili canis albi
nullā hn̄tis nigredinē suspensi collo sanant ⁊
sunt mirabiles in incubo. Dixit Beltram⁹
Accipe cor lupi ⁊ uului salita ⁊ desicata ⁊ pl'
uerizata. ⁊ da puluerē patiēti. Et dixit. iecur
rane crematū in testa noua bibituꝫ cum uino
curat. De hoc dixit Maudin⁹. medicamen
expertuꝫ ꝙ sūme sanat epl'iam. Sūme ranam

et scīnd eā p mediuz. ⁊ accipe iecur eius et in
nolue ipm in folio caul' et ɔbure siml' in testa
noua sigillata et puluerez illū da bibere cum
optimo uino eplico dum patiť. Et si una uice
nō curať. fac itez de alia rana et sic ulterius
donec saneť. Et dixit Bertramus. Cap̄ cucu
li a pprietate ɔuenit portatū collo suspensuz
Dixit Mundinus. diciť ꝙ uinū in quo co
cta sit talpa usqz ad ɔsumptiōez talpe bibitū
a patiente eo ignorāte quale uinū sit p certo
phibet aduentuz eius. Et qdaz dnt. ꝙ cor tal
pe in pelle ceruina gestatū ab ea liberat. Hata
supposita eplico dum patiť uel scotomiaco ul'
spasmato illico recedit ab eo morbus. Cere
brum uulpis puero datuz ad ɔmedenduz non
sinit euz fieri eplicuz. pticula testiculi castor.
superligata cordi pueri mirabiliter tollit mo
tum eplicuz ab eo. Stercus pauonis bibituz
cum uino subtili est expertuz. Antimoniū po
situz sup mēbro a quo bz epilensia originez
confert desiccādo. Expertū est ꝙ ungula
equi uel asini usta cum aceto sumpta frequen
ter sanat et dosis eius est. ʒ. iii. Epar lupi sic
cum Et crituz bibituz perfecte sanat Fel lupi
lambendo sūmatur phibet epilensiam. Et cō
fert ei attractio naribus odoris fellis testu
dinis. Epar asini assum cōmestum in ieiu
nio sanat. Puluis ungularum asini cōbusta
rum bibitus curat. Et puluis factus de la
pide yridis sumptus ab eplico sine dubio sa
nat. Et puluis iecoris milui sumptus est sum
muz remediuz. lac equum bibitum sanat epli
cos. Et dicitur. cor lupi cōmestum sanat epilē
siam. Aristologia portata non sinit eplicum
cadere. Itez frenum cuiuslibz animalis po
natur in ore patientis et pbatuz est. Et Hi
liber. dixit. oua coruoruz ɔmesta ualent et te
sticuli ursi. et cor lupi uiro et lupe mulieri da
tum curat. similiter et caro al' cor uulpis. Et
dixit ipse et Bertramus. mox cum ceciderit
eplicus occide cannē. et fel eius extrahe et
da ei bibere et nunꝙ amplius cadet quoniaz
pbatuz est. Et dixit Bertramus. Corigia
asini portata ad carnez multū ualet. Et dixit.
suspende collo lapidez yrundinis nigrum. Et
dicitur ꝙ si capud muris suspendatur super
eplicum sanať. Dixit Gilb. Corallus rub.
collo suspensus iuuat. Et ꝙ celidonius lapis
yrundinuz rubeus est precipuus debet tamē
suspendi collo in corio uituli anteꝙ terram
tangat. et in augumento luminis lune accipi.
Et dixit. cū est in principio casus. si de quo
cūqz mēbro fuerit sanguis extractus sūmuz ē
remediū. ꝙuis fm quosdā dz fieri de mino
ri digito manus. Et quidā dicunt os eius eo
debere illiniri. Et quidaz accipiūt corigiam
eplici. Et scindūt in quatuor ptes et fodiunt
in tertiaz i cruce. Et i ꝗtuor ptib' ipius po
nūt illas in capite ptē. i. ad pedes ptē. i. Et
ad unam manuuz aliaz et ad aliā aliam et de
ungulis et capillis ipius ptem cum ipis. Et
pcipiunt tria nomina reguz magoruz deferri
circa collum. de quoꝝ noibus dixit Mūdin'
. ꝙ qcūqz ea sup se portauerit scripta nō capiēt
ab eplia. Et dixit gilb. politricū cum oratiōe
dnica decātata ter. In nomie. p. et fi. ⁊. s. sācti

collectū ⁊ sumptū ualet. ⁊ ualet sirup' ei'. Di
xit Saluan'. Cinis ossis capitis hōani ad pō
dus duoꝝ deñ bibit' cū uino cū quo sit cocta
ruta siluris addendo de oleo bñdicto ad pon
dus duoꝝ deñ. p mensez curat epliaz. semper
tñ añ bibitionē eius omi die unganť narcs
cū dicto oleo. Et dixit. si omni nouitate lu
ne patiens fumigeť cum uno scorpiōe ligato
in petia ⁊ esiccato ad solē mixto cuz uernice
⁊ origano añ. ⁊ uno grano musci ɔuenit mltū
Et dixit. puluerē testiculoꝝ gali da bibere
epilico cū aqua ⁊ lacte p aliquos dies abstinē
do a uino. Horō. dixit. curat epliā uisc' quer
cinus si porteť ad collū aut quocūqz mō sūa
tur. Et dixit ꝙ corigia fca d pelle lupi si por
teť ad carnē. aut fiat sertū in capite multum
ualet. Her. sup Uia°. sanguis testudis bibi
tus ualet. Testicli apri multū ualent si māe
accipianť. Et cor leporis ⁊ cor uulturis sum
ptū ualet. Dnt qdā. si cerebꝝ capre p aureū
anulū tractū infanti detur ad transglutiēdum
añꝙ lac sugat. nec caducū fieri nec fantasma
icurrē posse. Sanguis agni albi nullaz hñtis
maculā bibit' sanat ⁊ ualz Sanguis cuiuslibz
agni. Pul' factus de lapide yrūdinis datus
eplico absqz dubio liberat. puluis factus de
muscella uina. et yrūdine simul ɔbustis ⁊ bi
bitus liberat puluis yecoris milui sumptus
sūmū est remediū. Lac equuz bibituz caducos
sanat. fim' ciconie dat' potui cū aq̄ stati ua
let. Uermes iuēti i tuberositatib' cinosba
ti sūpti primo die tres. ⁊ 2° die tres. ⁊ 3° die
tres cū aqua bñdicta sanāt. Caro uictico
racis cōmesta multuz ualet Si coligať ros
i aurora in die scti iohānis baptiste ⁊ reser
ueť. Et cum opus fuerit. Puella uirgo fari
nā accipiat de tritico mūdo in declōne lune
molito ⁊ cribellato ⁊ conficiat ex ea cū pdco
rore placētulā azimā quā ipamet puella coqt
in lare sb cinerib' ⁊ detur ad comedēdū epli
co ⁊ nō icurret epliaz i° āno. Dix. Horō. h
ē exptissimū dico h nom i aure patiētis ul' su
specti. Recede demon qr emoloy pcipiūt. si
lunatic' sit l' demoniac' stati efficiť. uelō mor
tuus fere p horā unā ⁊ eo surgēte interroga
eū de quacūqz re uolueris ⁊ tibi dic et. Et si
nō ceciderit audito hoc nōie scias ipz eē em
plicū quodcūqz uero dcoꝝ patiať h medica
min esciffimo mediceť. si patrē hēt ⁊ matrem
ducāt eū ad ecctiaz in die quatuor tēpoꝝ ⁊ au
diat missā. Et ēt sexta feria ⁊ silr faciat i die
sabati. Et die dōica ueniēte. sacerdos l' alius
religiosus uir scribat euangeliū illud in quo
diciť. hoc genus demonioꝝ ñ eiciť nisi i orō
ne ⁊ ieiunio ⁊ deferat illud patiens. siue epli
cus sit siue lunatic' uel demōiac' liberabitur
De intentiōe ꝟo ad membrū mandans di
cetur infra in cura spetiali. De intentione
uero ad accidentia dixit Rasis primo ɔtinen
tis. si torqueatur aliquod membroruz eplici
fricetur oleo ⁊ aqua ⁊ rebus mollificatiuis
⁊ mollificatiuis ⁊ comprimanť manu predi
cta membra retorta ⁊ reducātur Dixit Aui
cena. cum accidit eplicis tortuositas mēbri
aut spasmus scilicet fortis in facto esse tūc eꝗ
tur fricatione cum oleo ⁊ aqua tepida ⁊ com

pressione forti. debet enim fricari cum pred i
ctis donec extendatur ⁊ extensum debet fir
miter teneri ne iterum contrahat̃ Cura ue
ro per instrumētū cirugie in generali. dixit
Aui. ꝙ ingredit̃ in hoc caº. ingressu eius in
cap̃lo egritudinū cronicarū capitis. Cura
uero spālis ep̃lie uariata scđm species. ē ut in
cerebrali f̃l'ica sicut dixit Rasis in diōib⁹
fiat minoratio cibi ⁊ additio in labore suple
supra alias species. Et sint sūma cibi eius aq̃
ciceris frixa. ⁊ cazele ⁊ ē mod⁹ artificij cibo
ruz siccus sicut sunt res asse. Condimentū
ius conferēs egritudinib⁹ f̃ris capitis ner
uoruz ⁊ iuncturarū. ℞. cicera nigra ⁊ rē̃o
lianẽ una nocte in aqua calida ⁊ mane colent̃
⁊ in brodio coruz coquant̃ columbi iuuenes
Et qñ erunt cocti ponat̃ ciminuz ⁊ anctum ⁊
darsiscan ⁊ oleū. Et indesc̄u cicerū nigrorū
ponātur alba. Et tu ellige ex dictis in dieta
uniuersali que magis cōueniant in hac ep̃lia.
Et in m̃l'ica cerebrali. dixit Rasis. cibent̃ ci
bis boni chimi. ut sūt pulli ⁊ arietes. s. castra
ti uel annales agni ⁊ uitelli ouoꝝ. Et uinū bñ
aquatuz. Et confortet̃ caput cū m̃l'titudie bal
nei preter ꝙ sudet in eo pl'm. Et in sangui
nea cerebrali. dixit fiat minoratio cibi. Dix
gorđ. si fuerit de col'a utatur lactucis spinacijs
coriandro ⁊ endiuia ⁊ similib⁹. Et si fuerit đ
mā frigida. utatur boragine bliti feniculo pe
tro. spago ⁊ sil'ibus. In ep̃lia uero coitatis
dixit hiserapion. pone in pane coruz corian
drū quia ꝓhibent ascensuz uaporuz. Et di
xit. si mouet̃ patiēte exurēte cibet̃ quolibet
mane pane madefacto in suco granatorū ⁊ ui
no bene limphato. uel in uino citoniorum aut
pomoruz. Oportet ut scđm singulas inten
tiones supradictas unaqueqꝫ spēs ep̃lie me
dicet̃ maxime prout sue cōuenit mãe a qua ꝓ
cedit. Si igitur fuerit ep̃lia ꝓp̄etatis f̃l'ica
digeratur. in cuius digōne dixit Mes. ꝯplēt
eaz squilla ⁊ acetū eius. ⁊ oximel ipsi⁹ ⁊ de
coctio aut sirup⁹ ysopi aut hasce aut sticados
aut acori aut origani ⁊ similiū. Et sūmat om̃i
mane oximel sq̃liticū cū apozimate ysopi qđ
sic fit. ℞. ysopi sicce lb. i. passul'. ℥. ij. decoq̃z
tur in lb trib⁹ aque pluuial' usqꝫ ad cōsumpti
onez medietatis. Et qñqꝫ addit̃ in eo hasce
⁊ qñqꝫ epithm. suple uel alia s̃m dispōnē mãe
⁊ patientis. ē enim expertuz. Dixit Sera.
administramus medicias subtiliatiuas. Et si
fuerit yēps damus in potu decoctionē ysopi
quia conuenit iuuamentuz multuz. Et ego
scio multos sanatos cum ea sola. q̃z īcidit hu
mores grossos ⁊ non dimittit i stomaco ⁊ pe
ctore aliquid ex sup̃fluitatib⁹. Et ip̄m euacu
at quasdaz ex eis per urinā ⁊ quasdā per so
lutōez uentris ⁊ dabimus ex ea sola ⁊ ēt cum
secaniabiz f̄co cū aceto sq̃litico. Et subdit. si
autē sup̃fluitas ē subtilis. q̃z sit f̃l'a liquidum
tunc damus decoctionē absinthij. est. n. bon
ei cū secaniabin sq̃litico. Dix. A. Ex sirupis
est oximel squiliticū ꝓp̄e ꝙ singl'is diebus i
potu sūmatur. in yeme cū cal'a ⁊ in estate cum
frigida. Et sirupus absinthij. ⁊ apozima yso
pi ⁊ origani. Dixit glos. digerat̃ mã cum
sirupo de sticados ⁊ oximelle squilitico siru

patis cum decoctione calendule p̄muleueris pe
onie piret. sisileos ysopi ⁊ passul'. Sirup⁹
bonus ⁊ est Benti l'. ℞. isopi. sticados an.
℥. ij. origani thimi. epithimi an. ℥. i ⁊. ʃ. ra
dicuz peonie sileris xilob. carpobal. piretri
radicis feniculi et petro. an. ℥. ʃ. bettonice ga
riofilate an. M. i. cardamomi spice an. ʒ. ii.
passul'. ℥. iij. decoq̃z tur et fiat syrup⁹ cū melle
⁊ p̄misceat̃ cū eo quarta ps oximellis sq̃liti
ci. Syrupus optim⁹. ℞. maiorane bettoni
ce eufragie origani pulegie timbre gariofila
te polij mōtani ysopi thimi sticados Rute do
mestice et siluestris salue. floꝝ rosmarini mē
te calendule p̄muleueris an. M. i. Radicū yre
os aristol'. ro radicū peonie radicum feniculi
petrosi. spagi ligni musci q̄rcini piretri an. ℥.
ʃ. passulaꝝ. ℥. iii. ligri. ℥. ʃ. carpob. sileris
mōtani semis peonie acori. yue semis bassili
conis ameos an. ℥. i. spice celtice azari an. ʒ.
ii. infūdant̃ in aqua sufficiēti p diē et noctē
uel āplius deinde ponātur hec oia cum aqua
in elēbico et distillent̃ deinde. ℞. de distilla
tiōe illa. lib. vi. mellis lib. iii. aceti sq̃litici. ℥
iii. et syrupet̃ et aromatizet̃ cum nucismus.
spice pipis longi cubeb. gari. et galange. an. ʒ
ʃ. Mã v̄o m̃l'ica digerat̃ sicͭ dc̄m fuit su
pra. caº. de m̃l'a uel cū syrupo q sic fit. ℞. thi
mi ysopi. sticados timbre scolopen. an. M. i.
mellisse buglosse floꝝ rorismarini floruz gene
ste. an. ℥. i. radicū et semis peonie semis feni
culi ameos camedrios camepitheos an. ℥. ii.
decoquātur in aqua sufficiēti. et in fine deco
ctiōis addātur epithimi. ℥. ii. remoueātur ab
igne et cū tepuerit manib⁹ in aqua fricētur ⁊
colent̃ et syrupet̃ cum melle et penidijs. an. et
acetosetur cū aceto sq̃litico et aromatizet̃ ut
supra. Et sil'r mã colerica digerat̃ ut sup̄ius
pluries ē dc̄m ul' cū syrupo q sic fit. ℞. suci ci
coree. lib. i. suci eupatorij suci lupuloruz an. ℥
ii. suci primuleueris suci endiuie an. ℥. iii.
clarificētur et syrupētur cū zuchari albi. lib.
i. et acetoset̃. Et sil'r oportet ut q̄lib3 mã eue
tur cū eo qđ ip̄az h3 educē. Dixit Mes. in
sanguinea fiat fl'oia safene. et ꝓuocatio emo
roydaꝝ ⁊ menstruoꝝ et emissio sp̃matis. si fiat
a retētiōe ei⁹. Dixit Al. in sanguinea fl'oan
da ē safena ⁊ sanguis ēt ex carnositate tibiaꝝ
cū uētos̃ ē extrahend⁹. Et dixit est una spēs quā
Gal'. noiauit cui uidi ꝯferre fl'omiaz. ex safena
p̄ius deinde ex basilica. Dixit Gal'. si sig^a
dn̄ij sanguis appuerit fl'omo nti oz si v̄tus ⁊
alia ꝯsenserint. ꝙ si nō sitias crurib⁹ appōe ⁊
safenā fl'oma. Ras. in dionibus. Cura est
fl'omia safene ⁊ uētosatio cruris. Dixit Aui
fl'omia maxie ꝯuenit qñ mã ē sanguinea ꝯue
nit ēt qñ alij hūores sunt mixti sanguini unde
Aui. ait. si cū st̃ate fuerit repl'o uniuersalis tūc
fl'omia ē ei iuuatiua. Et dix cū necessariū fue
rit ut fl'omes ex quocūqꝫ hūore sit epilensia
s. mixto sanguini. oz ut nō soluz fl'oia fiat ex
q̄bab⁹ cefalicis simul et seq̄t̃ illā fl'oia uene
q̄ est sub ligua. s3 qñ3 nec̄iuz est ut fl'oiaz m̃l'ti
plices. S3 cū fl'oiaz feceris. oz ut illū q̄escere
facias per ebdomadā. Et hoc ut v̄t⁹ resūmat̃
et pōt hoc intell'i ante purgatoēs post fl'oiam
necesrias. ut. s. postq̄3 fl'oiam fecisti ⁊ q̄euisti

solue cū potionibus .s. ꝯuenientibꝰ ⁊ cristerys et alys. Et pōt itelligi ut qescas ꝑ ebdomadā inter fl'oiaꝫ et fl'oiam et deinde utere purgationibꝰ. Dixit. Judeꝰ. qñ apparent signa dominy sanguinis fiat fl'oia de cefalica et postea fl'omēt aliq̄ uene capitis et ꝓprie nasi et fiat scarificatio suꝑ occipitiū. Dixit Silb. Melioꝛ fl'oia ē de uena policis et indicis q̄. s. est ramus cefalice et deinde uenaꝝ sub lingua q̄ appent uirides. hec eim epl'iaꝫ de ꝓuata cā sol uere ꝯsueuit. fl'oia tñ istaꝝ uenaꝝ dꝫ fieri premissa fl'oia safene uel alterius uene ul'ioꝛis.

De eūone ꝟo ꝑ farmatiā dix Mes. Johanitius dixit ꝙ iera dyacologn. ē suꝑ qua ex pectaẽ fiducia iuuamētoꝝ multoꝝ et pōit eiꝰ Bicaꝫ et ualet in fl'ica et hāc Nicholaꝰ et plures aly uocāt yeraꝫ Sal'. Dixit Uiati. Incipiendꝫ ē. s. post digōnem a calefactorys dissoluētibus et purgātibus hūores cerebri cuꝫ yera Sal'. et theodoricon et yeralogoð. Ras in diōibus. purgeẽ cum yera ruffini et pill'is cochys. Dixit Al. pill'e cochie multociēs sūt dande. Et sigt ꝑ hoc ꝙ eūo dꝫ multotiēs reiterari. ē eiꝫ ƀ epl'ia cronica de mā difficili ad dissoluēdꝫ et purgādꝫ in qua nō dꝫ eūo fieri subito et in una uice sꝫ in m'tis uicibꝰ et paulatine. Dixit Serrap. ꝯferūt ei pill'e. q̄ sic fiūt. ℞. pulpe cologn. sticados castoꝛ. an. ʒ. i. yere. ʒ. iiii. agari. ʒ. ii. turbit. ʒ. i. dos. a. ʒ. i. usqꝫ ad. iii. i eis in qbus ꝟtus ē sana et i etate iuuentutis. Dixit Aui. meliꝰ qͦ purgaẽ illa cuiꝰ cā ē fl'a ē yera cū pulpa coloq. ⁊ yera hermetis nā si utaẽ patiēs epl'iaꝫ fl'icā yeraꝫ hermetis oī die pondus medie. ʒ. in mane et medie. ʒ. in sero magnificaẽ cū ea iuuamētuꝫ ipi Et ē iuuatiua eūo cuꝫ turbit et agarico et sticados et cuꝫ yera rufini ꝓpric. Mā ꝟo si m'lica fuēit dixit Serrap. soluaẽ cū decoctōe epithimi et agarici et miroƀ nigroꝝ ⁊ kebul' pulipo. fumoterre ⁊ yerip. et turbit ⁊ sticados Et sūmaẽ ex ea multotiēs Dixit Ras. in dionibus. soluaẽ aliquotiēs cum decoctōe epithimi aut yera. Sal. Dixit Aui. si cā eius fuerit m'lia soluatur cum decoctiōe epithimi et soluaẽ cū ell'o. s. nigro et alys eūantibꝰ m'liaꝫ.

Dixit Serrap. imixtiōe fl'ātis et m'lie deẽ yerapi. cū decoctiōe epithi. Et si nō suffic̄ damꝰ yeras magnas ut Sal'. et logodion. Auctores ꝟo fecerūt spālēꝫ mentionē de eūone mē colerice et qꝛ raro ab ea euenit epl'ia et qꝛ dereliq̄rūt cā notā ex dc̄is i ꝑcedētibꝰ capl'is Ipa igiẽ soluaẽ cū medicis ð quaꝝ ꝓpetate ē eūare colerā ⁊ ꝓpe a capite. Dixerūt Serrap. et Ras. ꝑͦ ꝯtinētis. post purgatiōeꝫ ꝓuoceẽ eis uoitus cū medicis uiolētis. Dixit Ha. in fl'ica coꝛpꝰ uoitus usu purga cū icidētibus et sƀtiliātibus. Deinde pill'as dabis et yreas. s. iteꝝ. Dixit Aui. post purgatiōꝫ fac ipm qescere ēt. s. ꝑ ebdomadaꝫ. Et pꝰ qeteꝫ iteꝝ solue et nō cesses sic ꝓcedē ꝺm qeteꝫ et iteratioeꝫ sol'onis usqꝫ quo purgeẽ sufficiēter. s. ad posse uti ꝑticularibꝰ eūonibus capitis ad q̄s post sufficiētē purgatiōeꝫ. s. coꝛporis. s. ne possit fieri attractio ad caput et capitis ut sit in eo sic diminuta mā ut nō fiat in ea agitatio. sꝫ possit ꝑ ꝑticulares eūones eradicari. Dixit ergo Aui. Cum feceris egro illud tē administreẽ gargarismata et caputpurgia suꝑ et sternutatoria et masticatoria que educāt mām aͥ capite. Dixit serapio. post mundificationem ꝯueniens est ut ad ministrētur gargarismata cum yera per mixta cum aceto squilltico et ysopo sicca et piretro et sinapi et corticibus radicuꝫ capparis ⁊ oꝛigano. Dixit Mes. conferūt garismata sternutatōes caputpurgia ⁊ masticatiōes que eligenda sunt ex capl'is ꝑcedentibꝰ. Ex masticatoꝛys tñ bonis dix. ipse ē piretrū cū masticis ⁊ cere q̄ntitate sufficienti. eteni masticatū fl'a cum uirtute depōit ⁊ mūdificat ceꝛebꝛū mirabil'r. Ras. i diuisiōibus in fl'ica fiant gargarismata cū syruͦ acetoso ⁊ sinapi ⁊ sternutatio cū condisi piretro ⁊ castoꝛeo. Dixit Aui. de insufflatōibꝰ. s. in nares ad excitandū ⁊ ꝓuocandū sternutatiōes ⁊ eūandū per nares sunt pulpa cologntide ⁊ cucumer asininꝰ ⁊ sucꝰ eius ⁊ sal armoniacū ⁊ nigella ⁊ ell'us albꝰ ⁊ cōdisi ⁊ piper ⁊ mirra ⁊ euforbiū ⁊ castoꝛ. ⁊ sticados sepatiꝫ uel cōiūcti. Et dixit capꝑurgiū cū siselcos ⁊ postea cū subethith. i. suco rute ⁊ aqua amaraci est iuuamentuꝫ. De intentiōe ad diuersionē dixit Ras. ꝑmo cōtinētis ēpl'enẽ extremitates cū rebꝰ rubificātibꝰ ⁊ ponaẽ uentose sƀ ypocūdrys. Dixit Aui. qñqꝫ uētosaẽ suꝑ collo. s. cū scarificatiōe ⁊ sine ꝺm ꝙ opꝰ fuēit in ebdomoda semel ut mā trahaẽ a cereͦ ad inferioꝛa. si illic nō fuerit de ꝯpl'one cerebꝛi aut debilitate ipsiꝰ ꝙ a uētosatiōe ꝓhibeat. Et per hoc uoluit. A. ꝙ inter eūones siue iterātiōes eūonū ꝑdictas fiat apposiͦ uētosarū in loco ubi ceruix iūgiẽ collo ⁊ i spatul' ⁊ super crura. Et dixit pꝰ uentosationē ēt qescere facias māx si fuerint fc̄e cuꝫ scarificatōe. Et ð diuertētibꝰ sunt cristeria leuia ⁊ acuta. Dix Uia. si cristerizari oppoꝛtuerit fiat cū camomila aneto cētaurea melliloto cologn. ⁊ sil'ibus.

Ser. suꝑ. ꝯͦ al. ℞. radicis yreos. ℥. i. aristol'. ro. ℥ß. cētauree minoꝛis mente absithy saluie rute poly malue mercurial'. an. M. i. seminū sisilcos aneti anisi dauci karui basiliconis an. ℥ß. seminis peonie. ℥. i. furfuris. ꝑ. i. mellis ⁊ olei an. par. ß. salis cōis. ʒ. ii. yereꝑ. Sali. ʒ. 6. ⁊ suci sicle. ℥. i. ⁊ fiat cꝛistere Et Aui. quideꝫ in sūma uoluit. ꝙ nunc cū fl'oia. nunc cum eūone ꝑ uētrē nūc per uomitū nunc cuꝫ cristeribꝰ nūc cū uentosatiōibꝰ ⁊ alys diuersionibꝰ quieteꝫ interponēdo nō cesseẽ ab eūone donec compleaẽ eūo. Et pꝰ deueniaẽ ad eūonē ꝓpꝛiā capiti Et dix. de resol'oe māe insensibili post tratū māe ad inferioꝛa ⁊ eūones cōcediẽ ut fricet caput ⁊ pectinet ipm. s. aspere ⁊ foꝛtiter ut calefiat cū illo ⁊ mutetur eius compl'o scilicet frigida ad calidam. Et conceditur etiam hoc ad resol'onē residui materie ⁊ māx uapoꝛose in capite retente. Et ex hys que ipsos iuuant in hac hoꝛa scilicet ad easdem intentiones sunt uentose superposite capiti. Et apponantur uentose super id quod est sub osse pectoꝛis eius scilicet sƀ ypocūdrys ut supꝛa patuit ꝑ rasi ⁊ eaꝝ appositio suꝑ ipoꝝᵃ maxie ualeret i stōatica. De intētione āt ad alteratione ⁊ cerebꝛi confoꝛtatōꝫ

⁊ consumptionem ēt residui. si q̄d remanserit
de m̄a dicūt eā complere ab intꝰ ⁊ ab ex̄ ap
ximate. De approximādis ab intra ī ep̄ica
dixit Mes. Res quas semp̄ in potibus sūmē
oꝫ. sunt peonia ⁊ semen eius ⁊ piretruꝫ ⁊ sise
leos. ⁊ aristol. ro. suple singl'r uel cōiūcti. Cō
ferūt. n. ante purgationē qr digerunt. et post
purgationē qr cerebrū confortāt ⁊ reliquias
consumunt. si sūmant̄ cū ydromelle uel apozi
mate ysopi ⁊ sim̄libus. Et. A. p̄dictis addi
dit agar. Et dixit q̄ poliū montanū ꝯuenit
cū p̄prietate sua. Et dixit Mes. ypo. ⁊ mul
ti post eū dixerunt. ⁊ nos etiā exp̄ti sumus pi
retrū eē medicinā fidelē ad ep̄liā ⁊ p̄prie cō
ditū eius. condit̄ āt sic. zinzi. Et ponit aucto
ritate mahamet unū el'm de piretro quod uo
co pirerratū. ⁊ aliud auctoritate oribasy que
pñt dari om̄i die. Et Serapio ⁊ Hal' po
nunt unū el'cm quod adduxit Aui. qd̄ sic fit.
Sūme sisileos ⁊ bacaꝝ lauri añ. aur. iy. arist.
ro. peōie an. aur. y. castor. troč. sq̄lle an aur.
.i. confice cū melle dispumato. Et Saluanꝰ
huic addidit piretꝝ ⁊ piper albū ⁊ cōficit cū
oximelle squilitico ⁊ ē potentiꝰ Et d̄ app
ximatis ab intra ē asa fetida ⁊ castor. cū oxi
melle in dispōne ep̄lie. i. in hora pox[1]. ⁊ ī ali
is horis etiā. Dixit Mes. pꝰ corporis ⁊
capitis mundificatiōeꝫ. Hal'. dixit. tiriacā aut
metridatuꝫ dabis diebus qbꝰ cūonē īterpola
bis. Et proprie auclanas duas de altero ipo
rū ⁊ p̄prie in sero aut mane sic̄ uideris expe
dire. Dixit Uiati. inter ualati dent̄ tiriaca
magna ⁊ oia ātidota cal'ia sicut anacardinū ⁊
dyatrion. Dixit Ras. primo ꝯtinētis. post
q̄ corpus purgatū fuerit leui purgatōe detur
eis de squilla omni die qr ego curaui pl'imos
pueros ep̄licos hoc modo in xl^a diebus ⁊ po
nit modū confectiōis squille qui talis ē. In
cidatur squilla recens ⁊ ponat̄ in uase in quo
fuerit mel ⁊ claudat̄ os eius cum luto ⁊ pona
tur in loco oposito meridiei ⁊ non uēto septē
trionali oīo ⁊ fiat in estate in diebꝰ canicula
ribꝰ p̄. xl^a dies ⁊ seml' de tertio in tertiū mo
ueatur ut sol penetret ad qual'ꝫ ptē sui. Et cū
extrahitur inuenit̄ squilla quasi tota dissolu
ta in aqua. ⁊ tunc decoquat̄ illa aqua cū mele
bono ⁊ detur ex eo pueris coclear unū medio
cre ⁊ hoībꝰ magnis detur coclear magnū. Et
pōt simpl'r tolli s'ba squille que supsistit ⁊ teri
⁊ exprimi. ⁊ sucus extractꝰ decoquat̄ cū mel
le ⁊ erit propinquū ṽtuti primi. Qui aūt d̄co
quūt squillā sup̄ ignē dīnuūt de uirtute eius.
In quibꝰ uerbis Rasis īnuit huiꝰ. alterantia
saltē potentia non eē exhibenda añ om̄eꝫ pur
gationē. sed debet eā precedere saltē leuis pur
gatio. i. minoratio materie In ipsoruꝫ eniꝫ
approximatiōe posuit Aui. cañ. dicens. opor
tet ne labores in ipso cū calefaciētibꝰ ⁊ p̄mu
tantibus ꝯpl'onē subito. ymo gradati ī hoc in
cede. Et si uides accidere nocumētū ī opa
tiōibus tuis tunc q̄esce. q̄i uelit q̄ in p̄mutati
one ꝯpl'onis ⁊ usu alterantiū sit etiaꝫ interpo
nenda quies. Dixit Uia. Cuꝫ erit ep̄licus
medicandꝰ a debilioribꝰ ad maiora scd̄m or
dinē p̄cedat̄ Dix Iohāīciꝰ. det̄ patiēti māe

et sero de spuma maris uel de polio maiore
qr de sui p̄prietate seq̄tur mirabileꝫ effectū
ad hunc morbuꝫ. Dixit Alexan. fui exper
tus hoc terre piretruꝫ et misce cum melle et
da ex eo in potu. xii. uicibꝰ. mes. ualet auricu
la muris bibita et caputpurgio ex ea facto.
Eclectuariū mirabil'r utile ep̄licis et oībꝰ
egritudibus cerebri et neruoꝝ frigidis et do
loribus stomaci et intestinoꝝ fris et uētosis
sic fit. ℞. gentiane baccaꝝ lauri mirre aristo
logie rotūde piretri an. ʒ. ii. mellis lib. i. Et
de isto dꝫ exhiberi puero ep̄lico frequenter
dos. ʒ. i. Et sūmarie dixit Aui. in ep̄ica fiat
alteratio. cum calefaciētibus et desiccātibus
Sirupus mirabilis ad ep̄liaꝫ ep̄icā quo uten
dum ē sepe. ℞. suci p̄muleueris suci maiorane
suci betonice suci poly mōtani suci saluie. suci
rute domestice et siluestris suci origani suci
serpilli et suci ysopi depuratorum an. ℥. iiii.
et possunt extrahi oēs dicti succi simul ferue
ant in eis radices et seminū peonie et sileris
mōtani carpobalsami piretri ligni uisci quer
cini cōtusoruꝫ. an. ℥. ſ usqꝫ ad consumptionē
medietatis sucoruꝫ deinde colentur et addat̄
mellis lib. i. ſ. et fiat syrupus aromatizatus
cum ligno al'. nucemus. cubebe. et gariofi. dos
. ℥. ii. cum calida. Gentilis conditum bonū
℞. radicum feniculi decoctarum et purgata
rum lib. ſ. piretri mollificati. ℥. iii. pinearuꝫ
. ℥. ii. gariofi. cinamomi xiloal'. galange nucis
mus cardamomi an. ʒ. i. corticum citri semis
ozimi gariofilati an. ʒ ſ. ambre. ℈. i. mellis
qd̄ sufficit. Gerardus. ℞. margaritarum. ʒ.
. ſ. galange interioris cinamomi an. ℈. ii. ze
doarie. ℈. i. coriandri preparati corrali rub.
an. ℈. i. macis nucismus. gar. grane tinctorū
cubeb. anisi, feniculi an. grana iii. sandali ci
trini sirici crudi doronici masticis an. grana
. v. uisci quercini seminis peonie mūdati dip
tani an. ℈. i. corticuꝫ citri conditi. ℥. ſ. candi
. ℈. v. passul' pinguum ℈. viii. conserue rosaꝝ
rub. conserue sticados arab. an. ʒ. ii. carnium
citoniorum conditoruꝫ cum zucharo . ℥. ſ.
aque ros. de damascho. ℥. i. zuchari albi qd̄
sufficit fiat ellectuariuꝫ. Gul'is. usus decoctio
nis p̄muleueris uel radicum eius sanat ep̄liaꝫ
ante medium annum obseruata dieta et eua
cuatione. Ego quoqꝫ curaui quādaꝫ dñaꝫ
. xl. annorum etatis q̄ passa fuerat epilensiaꝫ
ab infantia solum cum ellectuario qd̄ sic fit.
℞. herbe que uocatur herba sancti pauli que
a q̄busdā uocat̄ herba palitica q̄ntitatem quā
uolueris et incidat̄ p̄fecte et cōficiatur cum
melle et addatur puluis gariofi. piretri et ra
dicum peonie et liberata fuit perfecte In ma
lēconica uero dixit Auic. fiat alteratio cum
calefacientibus absqꝫ desiccatione. Dixit
Simeon. et ponitur p̄mo ꝯtinatis. Non inueni
melioreꝫ nec exp̄tiorē medicinā post purga
tionē q̄ dare mane et sero patienti de metri
dato et theodoricon. q̄m qui assiduat hāc me
dicinaꝫ liberabitur omnino. Et dixit utat̄ p̄
ānum mane et sero metridato. Et similiter
Serrap. laudat ip̄m. ℞. speticruꝫ dyamar
gariton speticrum dyarodon abbatis ⁊ dyan
tos et rosate nouelle. an. ℥. ſ. suci maiorane

primulenteris boraginis. anna. ℥. i. mel
lis. lib. i. decoquatur mel cum succis deīde ad
dantur species ⁊ fiat electuarium. In coleri
ca uero. dixit Aui. oportet ut fiat solicitudo
cum infrigidatōe ⁊ humectatiōe ⁊ pp̄e cū cri
steribus ut factis cū decoctiōe blitis uiolarie
malue ⁊ lactuce cū oleo uio. ⁊ si colera ē adhu
sta erit tūc in iudicio mł'ice aut inter melanco
licam ⁊ colericā ⁊ eā que nomiata ē mater pu
crorum. ⁊ hec diuersitas sūitur ƀm diuersos
gradus adhustiōis. ℞. suci cicoree depurati
lib. i. suci lupulorū suci endiuie ⁊ buglosc. an.
℥. iiii. zuchari albi lib. i. fiat sirupus aromati
zatus cum sandalis citrinis. ⁊ potest fieri ex
eis electuarium In sanguīea uero sit solicitu
do in infrigidando temperate absq3 humecta
tione. Et al. concedit sucum acetosorum fru
ctuum in potu ⁊ ualet in ea zucarum ros. Ele
ctuarium bonum. ℞. coralli rubei margarita
rum spody ros. rubea. radicū peonie. an. ʒ. i.
lapidis yrundinum. ℈. ʃ. suci cicoree. ℥. ii. zu
chari albi. ℥. vi. fiat electuarium. Dixit mesu.
aliquando flegmatica febris ⁊ proprie longa
resoluit epilesiam. s. flegmaticā digerit enim ⁊
ꝯsumit mām eius. ⁊ ras dixit primo ꝯtinētis
iuuatur hic morbus cum febribus cronicis.
⁊ maxime cū quartana diuturna ⁊ difficilis ⁊
longi rigoris q2 rigor mouet hūorē q adhe
sit spinal' medulle radici ⁊ opilauit ei⁹ uias. ⁊
caliditas febrilis dissoluit ⁊ subtiliat ipm et
mutat ꝯplōnē toti⁹ corporis ad calītatē ⁊ si
citatem. Et scias ꝙ post difficile ⁊ magnū fri
gus seqtur exit⁹ sup̄fluitatis corporis ⁊ s3 pl⁹
educit̄ p sudorē ⁊ multotiēs p egōnē urinam
uel uoitū. Et isuper epl'ia ē spasmus eueniens
toti corpori ⁊ febris post spasmum ē ꝯueniēs
Et iō dixit y. sexto epidimiar. a quartanis
hiti nō icurrūt epl'iā. ⁊ patiētibus epl'iā quar
tana supueniēs soluit egritudinē. Dixit Aui.
epl'ia multotiēs resoluit̄ pp febres quas tol
lerat hñs eā ⁊ pprie cū sunt longe ⁊ q̄rtana
pprie pp uehemētiā longitudis sue ppterea
ꝙ digerit mām donec ꝯsumat̄ Et subdit ⁊ tre
mor fortis accñs i febrib⁹. s. p̄dictis ē cā re
solutōis eplie. eo ꝙ excutit uehementer illud
qō in cerebro ꝯp̄hēsū ē de sup̄fluitatibus Et
subdit ⁊ sudor. s. supueniēs in ipsis febribus
iuuat tremorē. s. in curatione epilesie q2. s. re
soluit illud qō tremor ꝯmouit ⁊ excussit. Di
xit ras. 25. ꝯtinētis. qdam mercator sete fuit
epl'icus a puericia ⁊ ꝯsuluit nos ⁊ putauimus
ꝙ mor⁹ nō eēt ex hūdātia flegmatis s3 humo
ris mł'ici q2 macilētus erat. Et fecim⁹ eū uōi
tum sepe puocare. Et dedimus ei postea me
dicinā purgantē mł'iam. ⁊ p tres menses p̄ser
uatus fuit a casu. Et uicini ꝯtrate uenerūt re
gratiātes nobis de eo qō fecimus. demum cō
medit pisces ⁊ bibit multum uinum. et illo
sero passus est casum. Et redyt ad curam quā
sibi fecimus ⁊ nunquam passus est casum. Et
semper usus est ea ⁊ liberatus est. ⁊ donec fu
imus in ciuitate baldach nunquam recidiua
uit. Et ipse in p̄nci° morbi ꝯsuetus ē multas
facere medicinas. Et ex nulla ꝯsecut⁹ est iuua
mentum. Et dixit ibidem Marif consuluit
me de morbo caduco. Et ego total'r posui in

tētionē meā in eo ⁊ ei⁹ morbo. Et iueni ue
bas guidez ei⁹ repletas. Et facies ei⁹ erat ue
hemētis rubedis ⁊ iflāmatōis. ⁊ oculi ei⁹ ru
bei ⁊ corp⁹ repletū ⁊ carnosū. Et p̄cepi cui
dā medico occidētali ꝙ fl'omaret eū d̄ safena
⁊ ipe fl'omauit basilicā ⁊ extraxit sāguinē et
illo āno nō fuit pass⁹ epl'iaz. De alterantib⁹
approxiatis ab ex. dixit mes. Ruta ⁊ castor.
seperati aut coniūctim odorata conferunt mi
rabiliter. ⁊ sil'r gūmi Rute agrestis. Di
xit Ras. in diuisionibus in fl'ica fiat assidua
tio odoratus rute. ⁊ in mł'ica musci ⁊ gallie
mus. Dixit Auic. ex odoramentis est ruta et
gūmi rute agrestis permixta cum farina or
dei ⁊ aceto uini cum fit ex eis pomuz ⁊ odo
ratur assidue. Johanitius Accipe sucum pta
sie ⁊ farinam ordei ⁊ acetum ⁊ fac ex hys
pomum tenendum in manu qō multociens
odoretur. quia mirabiliter conuenit. Dixit
oribasius. suspendatur ad collum pomuz fēm
ex peonia ⁊ siseleos agarico ⁊ affodilis ⁊ ari
stol'. ro. Dixit Saluanus. ℞. storacis calami
te. ℥. i. garc. ros. añ. ʒ. x. laudani. ʒ. x. lignial'.
ʒ. quatuor. musci. ʒ. i. ambre. ʒ. v. ⁊ fiat pomū
sepe odorandum. Aliud ℞. storac. cal'. ʒ. i.
laudani. ʒ. vii. gari. ros. olibani. añ. ʒ. ii. pi
stentur cum pistello calefacto ⁊ fiat pomum
Serapio recitat uerba Galieni de suspensio
ne peonie ad collum. ⁊ reddens causaz. dixit
fortasse soluuntur ex hac sicut partes que cur
runt ⁊ attrahunt odoratu uersus corpus ⁊ sa
nant membruz lesum. Aut alteratur qualitas
aeris ab hac specie ⁊ recipit uirtutem eius.
Cum ergo odorat fumum eius infirmus fa
cit huius operationem. Dixit Auic. ex euapo
ratiuis est peonia. Dixit mes. auctoritate de
mocriti. suffumigetur epilenticus cum asa et
administretur odor eius. excitat enim epilen
ticuz ⁊ administrata omni hora preseruat ab
epilesia. Et eodē modo conuenit galiemus. ad
ministratio. Dixit Jabanitius ungatur frōs
epilentici. ⁊ spōdiles colli ⁊ pectus ⁊ dorsuz
⁊ stomacus ex medulla tibie cameli dissoluta
in oleo ros. quia est magni iuuamenti ⁊ mul
tociens fui expertus ⁊ ponitur etiam ab. A.
Dixit Ser. super uiatico. balsamus ualet si cū
eo lingua nares os ⁊ labia inungantur. Di
xit Gilibertus a quacunq3 accessione sure
xerit. statim unge palatum ipsius cum opti
mo balsamo ⁊ fac eum dormire ⁊ cohoperi
ri ut sudet aut enim ex toto sanabitur aut
diu ab impetu accessionis liberabitur. Et di
xit Accipe. li. i. laureole ⁊ quassetur ⁊ deco
quatur in li. i. uini ⁊ alia li. olei usq3 ad uini
consumptionem ⁊ cum hoc oleo inuugatur ca
put epilentici ⁊ stomacus analentici. ⁊ conue
nit in cefalea facta paralisi ⁊ omnibus egri
tudinibus neruoruz ⁊ iuncturaruz factis. Di
xit Ras. primo continentis In epilesia fleg
matica superponatur capiti abraso emplastrū
hoc. ℞. sinapis centauree. pulpe coloquinti
de fimi columbini ⁊ piretri añ. ⁊ mellis
quantum sufficit ad incorporandum illa
Et conferunt balnea naturalia et artificialia
fiat lixiuiuz cuz cinere foliorū ficus ⁊ cinere
stipitcum ⁊ radicuz caulium. sub quo cinere

ponatur.lib.ʃ.aluminis fecum.⁊ lib.ʃ.sulfu
ris uiui deinde supermittatur aqua decoctio
nis laureole poly montani aristolo.ro.⁊ semi
nis sisileos ⁊ fiat leximium cum quo lauetur
capud ieiuno stomaco bis in ebdomoda. Et
post perfectam abstersionem superponatur ꝯ
missure coronali pecia infuxa in aqua uite in
qua fuerit puluis peonie.gario.cubeb.⁊ nuc.
musca. Cura Analensie siue epilesie stoma
tice.Dixit al.nutrimentum eius totum taliter
statuendum est ut paucarum sit superfluitatuz
sicut caro frixa i sartagine.⁊ sicut caro cocta
in caxola.Et cibus factus de aue que habet ī
palato dentes ⁊ uocatur nigiud ⁊ caro de uo
latilibus ⁊ edinis. Dixit Auicena non attri
buantur ei nisi cibi uelocis digestionis boni
chimi.⁊ fiat studium in bonitate digestionis
⁊ oportet ut dimittant stomacum uacuum tem
pore longo ⁊ hoc si fuerit propter flegma uel
humorem frigidum.si uero fuerit propter co
leram non oportet ut tolleret ieiunium sed ꝙ
cibetur illico cum incipit appetitus excitari.
⁊ dentur cibi frigidi ad stipticitatem declinā
tes.Dixit al.eger cogendus ē multotiens uōe
re ex aliquo uomitiuo.ſ illo qui respicit hūo
rem.deinde pigrā in potu sumere ꝯuenit.Dix
uiatī.uomitiuum ei detur ⁊ cum yerapig. sto
macus mundificetur.Et similiter primo con
tinentis dixit tabri.dix Aui.cura eius ē eūo
Couenientōra tamē medicamina quibꝰ fit eūo
ē pulpa coloq.⁊ sticados que in anno fiat mł
totiens.Dixit Hili.uomitiui assuescant. Dixit
Her. super nono al. quia passio est fortis
uomitiuū debet eē forte ut cum radice rafani
habente uirtutem ell'i. Et dixit ꝙ medianus
cortex sambuci si radatur uersus inferius mo
uet uentrem ⁊ si uersus superius uomitum.
Quod si uomitus non poterit fieri fiant cri
steria acuta trahentia materiaz ad inferiora.
fiant etiam alia diuertentia materiam a stōa
co ad extrema inferiora.⁊ in hoc couenit uē
tosatio super umbilico ⁊ super tibys ⁊ nati
cis Dixit Auicena.oportet ut post mundifica
tionem stomaci assidue utatur confortatiuis
scilicet cerebri ne recipiat.⁊ stomaci etiam ne
malam recipiat materiam aut non generet ip
sam.Dixit al.superponatur stomaco emplastꝝ
ex spica ⁊ rob.⁊ mastice ⁊ cortice thuris cuz
uino odorifero. dixit halia. stomacum hoc
empl'za emplastro.℞.such.laudani rosa.an.
ʒ.iy. galiemꝰ.ʒ.y.gariofo.zaffarani nucismu
sca.masticis.an.ʒ.i.galliamus.⁊ laudanum cū
costi oleo calefac ⁊ alia trita appone.⁊ ualet
flegmatico stomaco ⁊ etiam in melancolico.
In colerica uero stomacus cum oleo citonio
rum inungatur ⁊ super aspergatur puluis co
rallorum rosa.⁊ spody.Et capud confortetur
in epilesia facta cum oleo de mastice ⁊ de spi
ca ⁊ in calida cum oleo rosa.conquassato cum
modico aceti.Dixit Halienus tertio de inte
rioribus In epilesia que fit propter stomaci
colligantiam ⁊ aliorum membrorum studēt
medici in medicina illius membri scilicet re
ctificante ipsum absqz negligentia confortan
di cerebrum ꝙ non deficiat ⁊ passioni non
sufficiat. Dixit Aaron post deriuationem
materie ad aliam partem. ⁊ post obuiatio
nem illi membro expedit ⁊ confortare cere
brum ne recipiat. potare oī mane ī ieiunio
puluerē mastič cū aqua calida ē optiᵐ remedi
um i epi^a stoātica. Dixit Her.sup 9°.al.qñ
epl'ia ꝑuenit ab alio m̄bro quā a stoāco eger
cūandus est cū medicina ap̄ropꝫata illi mēbro
⁊ nō solū cū pill'is cochys suple l'alia medic^a
cūante a capite.qꝛ ꝓus debet cūari mēbꝝ mā
dans ⁊ deinde ꝑuenire ad cerebꝝ si aliqd fue
rit in eo collectū.Et sil'r debet fieri digō eiꝰ
cū digestiuo respiciēte mēbꝝ illud. ⁊ deiñ de
ueniendū est ad confortationez utriusqz mē
bri. In facta tñ a uermibꝰ dixit mef. fiat ex
pulsio uermiū si fiat ꝑpter illos scilicet cum
hys q̄ dicētur in c°uermiū. Cura epilesie a
cōitate tociꝰ dixit Hal'.ut p° pōitur ꝯtinētis
si possibile ē flomari uenas subethicas libera
bitur patiēs ab epl'ia que fit a uaporibꝰ ascē
dētibus ad cap̄. scilicet a toto corpore. Sed
superuenit exinde apoplesia. eo ꝙ cerebrum
infrigidatur ⁊ absciinditur materia spiritus
animalis.Dixit iudeus.nō est melius quā flo
botomare duas artarias que transeūt per cra
neum directe.eo ꝙ uapor nō ascendit cerebꝝ
nisi per eas.Dixit Auic. dicunt quidam.ꝙ si
non esset timor in flobotomia duarum apo
pleticarum.non quidez timor ꝙ non possit fi
eri retentus sanguis ex eis quāuis hoc etiaz
timeatur. sed tamen iste timor est paruus.
quia potest fieri retentio sanguinis cuz me
dicinis sigillantibus. Sed timor propter fri
gus qđ accidit ex eis cerebro.⁊ p cōsequēs
ne frigus cerebri consequatur abscisio spiri
tus idest hanelitus ⁊ sequatur ex eo apople
sia ut dixit Hal'. quia flobotomia facta ex
hys uenis multuz euacuat a cerebro tunc flo
botomia caruz esset illa in qua esset sanitas ī
tegra. eo ꝙ euacuat a corpore toto ⁊ a cere
bro. Et deinde Auic. ponens iudicium suuz
qđ est dictuz Iudei ait.ꝙ si hoc non est possi
bile scilicet ut fiat flobotomia illaꝝ ꝑpter ti
morē predictū.suple dittatur ip̄a flobotomia
Sed tñ i cuiuscūqz artariaꝝ ascendētiuz scili
cet ab eis que sūt post aures incisione hic ti
mor nō existit. Et nō est longe quin magnifi
cetur multitudo i abscisiōe capꝫ Fiat ergo illō
Post hec exhibeātur prohibentia ascensū ua
porum diuertantur ad inferiora ⁊ conforte
tur cerebꝝ ne recipiat cum rebus aromati
cis stipticis. Cura uero catalensie dixit.Hi
liber.dieta eorum sit decliuis ad frigiditatē
suple ⁊ ingrossationem seruata bonitate chi
mi.Et intendatur euacuatōni mēbri a quo ua
por ascendit.tā per farmaca solutiua quā etiā
per ip̄z mēbꝝ. Dixit Auic.euacuetur humor
qui est in mēbro aut per euacuantia scita sci
licet q̄ ꝯueniūt hūori peccanti.si iaz peruenit
ad ip̄z uirtus eūonis uel scita scilicet si hu
mor sic cōtinetur in illo mēbro ꝙ per ṽtutez
medicine possit educi. multociēs enī est hu
mor i mēbro extremo sic fixus ꝙ nō scitur
uel sperat̄ ꝙ ṽtus medicine solutiue perueni
at ad ipsum ita ꝙ educat illum. ut cuz esset
fixus in pollice pedis. Dicunt ꝙ quamuis
istud non sperēt adhuc debet fieri euacuatio

saltẽ mẽ añtis ⁊ pate fluere ad illud membrũ
⁊ ibi alterari ⁊ conuerti in causam coniun
ctam. Nam per talem euacuationem saltez re
tardabitur aduentus paroxismi futuri. dixit
al. ĩ tp̃e qetis cor⁹ cũ cocbus multotiens erit
euãdũ. Et hoc dixit nõ q2 cocbie euẽnt hũo
rẽ ab ip̃o m̃bro. s3 q2 educũt a capite hũorez
si qs ibi generat⁹ fuerit ex debilitate cerebri
sequẽte passionẽ, uel si qs pp debilitatẽ cẽbri
ad cap̃ ascẽdiss3. aut q2 uapor ille mal⁹ faciẽs
catalensiã post ascẽsionẽ ei⁹ in cerebrum con
uersus fuisset ĩ mãm humoralẽ cui⁹ necessaria
ẽ euão. Et sic euãndum est membrum mandans
per solutiuũ a materia coniuncta sicut possibi
le. Et euãndum ẽ corpus a materia anteceden
te. Et euãndu3 est cap̃ a mã in eo collecta. Et
premissa euacuatione corporis ⁊ capitis si ñ
speratur euacuatio cause coniuncte de mẽbro
mandante. aut ⁊ si sperauit medicus ⁊ exibu
it medicinas conuenientes ⁊ tamen per eas
non est euacuata materia coniuncta sed remã
sit in membro. tunc educenda est materia per
ipsum membrum. ipsa autem potest ex mẽbro
euãri sensibiliter ⁊ insensibiliter. De eua
cuatione. sensibili dixit ras. in diuisionibus
liniatur locus cum melle anacardino ⁊ oleo ⁊
sinapi aut pipere donec uesicetur locus ⁊ ulce
retur ⁊ currat quod in eo est ⁊ ponantur sup
ipsum uentose cum incisione. Dixit al. locus
in quo oritur passio ex sinapi pipere euforb.
⁊ melle anacardino ẽ epithimandus ⁊ ibi epi
thima dimittendum erit donec locus uesicet̃
⁊ uesice rumpantur ut aqua que in eis colle
cta est effluat. Et dixit. ad ultimum uentosas
cum pauca scarificatione superponere utile.
Dixit Auicena euacuetur cum ulceratione lo
ci ⁊ eductione puris ⁊ fiat ista ulceratio cum
medicinis causticis que ulcerant. Aut fiat di
xit Auicena illius humoris euacuatio cum
adbustione materie idest cum medicinis adbu
stiuis cutis ut cum epithimate ex gummi ru
te agrestis euforbi. ⁊ similibus aut cum uesic
catorijs. et fortasse necessarium erit ut perue
nias ad gradus administrandi cantarides et
alkekeuz. que est una de speciebus lacticinio
rum dicta a quibusdam anabula ⁊ ad stercus
ancipitris ⁊ anacordos ⁊ similia. De euacuati
one uero insensibili a membro dixit serapio
Cum euacuauerimus in primis materiam po
nemus super membrum emplastrum ex medi
cinis de quarum proprietate est ut calefaciãt
attrahant ⁊ subtilent donec sudet locus et cor
rat ex eo humiditas multa. ⁊ dixit dometur in
exercitio membrorum illud dixit bal. inten
dendum est membro adhibendo ei incenden
tia. Et potest fieri resolutio materie de mem
bro cum stufis ⁊ fomentationibus ut cum ui
no uel aqua decoctionis diaforeticorum in
quo casu maxime conferunt folia laureole in
aqua decocta. Et cum emplastris dixit Hilib
tus fructus cucumeris agrestis cum sunt ma
turi colligãtur ⁊ in uino et oleo p. xl. dies pu
trescere dittantur. deinde coquantur ⁊ colentur
et colature addatur puluis euforbij elli et ca
storei ⁊ addita cẽa fiat unguẽtũ quo m̃brũ
illud inungat̃. ualet ẽt in analensia stomatica

inũcto ex eo stomaco. Dixit tabri ut primo
ponitur ꝯtinentis fricetur mẽbꝝ illud ⁊ cale
fiat ⁊ ponatur desup emplastrũ de sinapi. No
tant ꝙ euão. mẽ de mẽbro per resolutionez de
bet precedere euacuationẽ eius sensibilẽ. que
si non suffecerit ad illaz deueniendu3 est. In
qua dixit Al. uesice scilicet ⁊ ulcerationes in
mẽbro inducte nõ cito sunt consolidãde. ymo
dimittantur. s. aperte quousq3 qd̃ in membro
collectu3 est effluat. deinde consolidentur. H
enim hui⁹ egritudinis certa salus erit. Dixit
Auic. fiat euacuatio quocunq3 modo fiat in
hora quietis idest in hora interpolationis a
paroxismo. Continue tamen cerebro intendẽdũ
ẽ. cũ confortantib⁹ Ip̃3 ne recipiat inquit ta
bri ꝯfortetur cerebru3 ut possit resistere ua
pori. Cura ep̃lie dicte matris puerorũ s̃m
rasim est dixit ipse primo continentis Cura
patientiu3 hunc morbu3 est intromittere eos
in tinaz aque calide ⁊ aspergere capitibus eo
rum lac. ⁊ facere nasale cum oleo amigd̃. sci
licet dulciũ ⁊ cucurbitaꝝ ⁊ uiol' ⁊ lacte muli
eris nutrientis puellaz. Et nõ debet dimitti
anterior pars capitis sine oleo. s. aliquo ex
dictis ⁊ lacte. Et empl'etur collu3 ⁊ spondiles
tocius spinalis ex bismalua ⁊ oleo uiol' ⁊ fari
na seminis lini calefacta posita desuper. ⁊ cũ
infrigidatur empl'3 a moueatur ⁊ inungatur
locus cu3 oleo uiol' tepido ⁊ remittetur ibi
ẽplastrũ calefactũ. Et patientes hunc morbu3
ex siccitate debent sedere in pelui in qua sit
lac ⁊ aqua. ⁊ debent liniri spondiles eius assi
due cu3 oleis ⁊ mucillaginibus humidis. Di
xit Auic. Rasis precepit ut administres ti
nã ⁊ caputpurgia frigida ⁊ humida ⁊ effuxio
nez lactis super caput. ⁊ humectationez cor
poris. Et si patiens est infans precepit ut d̃
tur in potu lactanti ipsu3 qd̃ lac ipsius infri
gidet. ⁊ qd̃ inhabitet in domo frigida sub ter
ranea. dicũt in sũma. Cura hui⁹ est cura spas
mi de inanitione. Cura uero epilesie tẽpore
paroxismi. Qui non presentit casu3 oportet
maxie ut custodiatur a mora in locis altis in
fenestris ⁊ locis pronis. Et a mora iuxta fo
ueas uel puteos iuxta ignez iuxta flumina.
⁊ sũmarse in locis in quibus uel ex quibus
si casus accideret inde posset magnaz lesio
nez recipere. Dixit serapion ut primo poni
tur continentis in hora paroxismi aperiatur
os eorũ etia3 intromittatur in eo pila. Di
xit Bordonius ponatur lignu3 inter dentes
⁊ hoc ut possit fricari ligua ⁊ palatu3 cu3
tyriaca uel metridato. suple ⁊ conuenit hoc
ad facilitatez hanelitus ⁊ emissionez spume
⁊ etiam ad uomitus prouocationem. Di
xit eni3 serapio. in principio ⁊ in hora paro
xismi oportet ut cõmoueat̃ os cũ pena aut
uomat cũ digitis scilicet astantis intromit
tentis eos in os usq3 ad palatum postquã in
unxerit eos cum oleo de lilio aut cum yera ⁊
faciat illud ut icida flegma coartatũ ĩ stoãco
Et ex hoc inuit uomitũ õbere p̃cipue ꝓuoca
ri ĩ analẽsia stoãtica. Et h° ĩtelligo dix rapi
on ꝙ debeat fieri in facile uomẽti s3 si de fa
cili nõ posset uomere assuescat uomitu, tempo
re quietis morbi. in serapione tamẽ dicit̃. ꝙ

si non sit facilis uomitus per illud ꝙ admini
stremus aquam calidam in quo decocta sunt
panetū ⁊ sal ⁊ calamētū ⁊ nux uoīca ⁊ cācar
zed ⁊ rafani semē .istud tñ admistrare ē diffi
cile ⁊ forte laboriosum uomere cum illis ī ho
ra poxismi. qua pp puto melius eē desistere ⁊
differre ad horam quietis. sicut dixit serapi
on. Dixit Gordonius in poxismo fricentur ex
tremitates ⁊ succus rute mittatur in nares.
Dixit paulus suffumigatio facta cum conculis
aromaticis .idest blance bisancie in hora in
sultus patientem facit sentire ⁊ expergefacit
eum. Dixit oribasius ⁊ ponitur primo conti
nentis. si paroxismus est fortis cristerizetur ī
ipso paroxismo. Dixit Guilielmus. mittantur
in nares licinia longa intincta in unguēto qđ
fit ex ℥. ij. adipis castorei. ⁊ ℥. i. succi uł olei
rute ⁊ fiant ut ascendant usqz ad extremitatē
nasi. quoniam excitant epileticum. Qui uero
presentit casum suum debet eum illico manife
stare. ⁊ si quidem a membro fuerit ascensus su
pra quod possit fieri ligatura. dixerunt Gali
enus. 3°. de interioribus. Al. ⁊ Auice. ⁊ alij.
oportet in hora qua sentit antequam paroxi
smus accidat membrum a quo procedit fortiꝰ
ligare. s. supra locum aliquantulum. fortasse ei
prohibetur per illud paroxismus. ⁊ oz ut liga
tura ꝯuenīēti teneatur tempore ⁊ soluatur ut
nō īcurrat mēbꝝ pp īpam putrefactionem. et
locus a quo uapor eleuatur fortiter fricetur
⁊ calefiat ⁊ aliquando uentosa supra īpm sine
scarificatione applicetur. Si uero supra īpm
mēbrū ligatura fieri ñ poterit tūc supra ipz
ponatur uentosa sine scarificatione ⁊ reitere
tur. Et diuertatur ab eo uapor uersus inferi
ora ⁊ extrema cum uentosis ⁊ ligaturis ⁊ p̄
sionibus dolorosis ⁊ omni alio modo diuersi
onis. Et si quidem habuit originē a stomaco
illico uomitus prouocetᷓ. deinde alia diuerten
tia sequātur. Et si ex matrice fricetur uulua
⁊ calefiat Dixit Ser. super. 9°. al. ligatura po
test fieri super membro in duobus locis. uno
modicum supra locuz a quo uapores eleuantᷓ
Et ꝯuenit hec ligatura. quia per īpm cōstrin
gitur mēbꝝ ⁊ prohibetur ascensus uaporum.
Et quia pp magnum dolorem quem īfert ua
pores aliunde ascendentes propelluntur ad lo
cum doloris. nec non fit uaporum membri re
solutio ⁊ exalatio ex calore ⁊ spiritu ad illud
membrum decurrente propter dolorem. 2°
potest fieri ligatura modicum sub membro a
quo procedit uapor. sicut si fieret in tibia cū
a genu procederet uapor. Et ꝯuenit. quia per
dolorem ab ea inductum uapor diuertitur a
genu ad tibiam ⁊ non ascendit ad cerebrum.
Et dixit Ser. confert omnis alia res dolorē
faciens maxime strictura dolorosa digiti mi
noris. que ut possit subito fieri precipiunt ut
patientes secum eruam idest corium aptuz ad
ligandum deportent. dicitur ꝙ si quis flexis
genibus dixerit in aure dextra epiletici qui ce
cidit oremus preceptis salutaribus moniti ⁊
diuina institutione formati audemus dicere.
pater noster. usqz ad finem pater noster. ꝙ
antequam hanc orationem compleat epileti
cus ille surgit maxime si captus per manum
iuitatꝰ fuerit ad surgēdum Dix Raynaldus
℞. foliorum gariofilate foliorum primule ue
ris. añ. ʒ. i. macis peonie ⁊ seminis eius añ.
ʒ. ß. pistentur in uase lapideo luna iuncta ioui
non combusta. Et capiatur tribus diebus suc
cessiuis quolibet die tertia pars. quoniam li
berabitur per eam epilenticꝰ. De instrumē
to cirurgie. Sciendu ꝙ instrumentum ciruz
gie in hoc capitulo ingreditur ingressu eius
in capitula egritudinum cronicarum capi
tis Dixit Ale. ꝙ confert huic morbo scisura
in capite. Et confert maxime in fontanela ⁊
retro ubi ceruix iungitur collo. Et hoc maxi
me in epilesia proprietatis. Dixit Ser. super
uiatico cognitio loci in quo materia contine
tur multum ualet ad curam per cirurgiam. q°
niam ibi fieri oportet. Dixit Gilibertus in
analensia stomatica ultima cura est eis caute
rium in furcula pectoris. Et simile intellge ō
quolibet alio membro a quo epilesia habue
rit originem ꝙ super ipso fiat cauterium et
profundetur ⁊ diu teneatur apertuz. Confert
etiam in omni specie epilesie facere duo cau
teria in unaquaqz tibia unuz. sub genu ex par
te siluestri tibie.

Capitulum 14m. de apoplesia.

a Poplesia dicitur ab a
poplexi gre
co ꝙ latie ē ꝑcussio qz ī ea ex le
tali ꝑcussiōe repētiꝰ casꝰ fit. Dix
ysidꝰ 4° ethiolecíaꝝ ca° ō nōi
mbus auctoꝝ morborum. aplía dicitur quasi
letalis percussio. apoplesum enim greci appel
lant percussionem. Unde theodorus prisianꝰ
appellati sunt apopletici eo ꝙ uelud ictu quo
dam percutiantur repentino. Et cassius felix
dixit passio hec sic dicta est ab eo ꝙ mortife
ro ictu corporis ⁊ anime concidant patien
tes. quarto autem regiminis acutorū ab yma
ginabile uocantur paraplages. Et ibidem a
poplesiam assonitatem siue inuocalitatez uo
cat maxime unaz specieruz eius. Dixit Aui.
quidaz auctores per apoplesiaz significant ī
telligunt paralisim comunē āboruz laterū ⁊
si sint membra corporis sana reliqua scilicet
membra faciei Et quandoqz etiaz dicūt mol
lificationem unius lateris aut unius membri
apoplesiam illius partis. Et. y. quidem iam
dixit illud scilicet. 5°. afforismorum in affo
rismo si ligua intemperata repente fiat ⁊c. su
ple. sed tunc multuz large sumitur apoplesia.
Dixit Rabi in 25a. particula. Gal. dixit su
per 6°. epidimiaꝝ ꝙ aliqui ātiquoꝝ inspiciē
tes apliaz eā egritudinē dei ⁊ aliqui demo
nū nominauerunt. ⁊ aliqui eam lunam dixe
runt. quia in circulatōe lune accidere ꝯsueuit
Et plato imposuit huic morbo nomen demo
nij quia capiti accidit. ⁊ manifeste accidit lo
co. s. dei cerebro. Dixit Gal. tertio de acci
denti apoplesia est mollificatio tocius corpo
ris cū ablatione regitiue uirtutis. Et dixit
2° afforismoꝝ in ꝯmēto afforismi apliaz gdē
fortem ⁊c. apliam est insensibilitas repenti
na ⁊ tocius corporis imobilitas. ⁊ dixit ut
ponitur a Rabi ubi supra. apoplesia est cum.

ſps aialis currere ad capud negt. uel ex ſãguĩ
ne de genẽ a͛patis in cerebro generati uel ex
repl'one uẽtriculoꝝ cerebri hũiditate fl'ica. et
dixit ut p° ponĩt ꝯtinẽtis. Apl'ia ẽ ꝺfect⁹ oĩo
ſẽs ⁊ mot⁹ toti⁹ corporis. ſine defectu hãelit⁹
ſoli⁹ ⁊ ĩtellexit de defectu ꝓuatio. Dix ſapio
Apopleſia accidit. qñ leditur origo neruoꝝ
⁊ leduntur cum ea omnia membra corporis.
quare deſtruitur motus eorum ⁊ ipſorum ſẽs
cũ nocumẽto opõnum membrorum pricipali
um. Dixit Auer. coll3 3°. Apopleſia eſt quan
do homo cadit ad terrã ⁊ priuaĩ uox ⁊ omnes
opõnes. ſ. aïmales motu hanelitus excepto.
Dixit Auicena Apopleſia eſt ocioſitas mem
brorum a ſenſu ⁊ motu ꝑꝑ opilationem conti
gentem in uentriculis cerebri ⁊ in curſibus
ſps ſenſibilis ⁊ motiui. i. in cõmiſſuris plicĩſ
rugis ſeu cauernis ſubſtantie cerebri. Halie.
namq3 primo de interioribus põit ꝙ hec opi
latio non eſt ſolum in uentriculis cerebri. ſ3
etiam in ſubſtantia eius uel in curſibus ideſt
in principijs ⁊ originibus neruorum que ſunt
ſicut uia ⁊ decurſus ſpiritus animalis. Et di
xerunt hal. ⁊ uiaticus ꝙ iſta opilatõ eſt in uẽ
triculis cerebri omnibus Ad quod ſignificã
dum. Aui. dixit. in uentriculis ⁊ non dixit in
ſubſtantia cerebri. Et quia uentriculi ſũt ma
ior concauitas cerebri per hoc innuit Auice.
ꝙ ſit opilatio ꝯpleta. per hoc enim differt ab
epileſia in qua nõ ẽ opilatio ꝯpleta ut ſuo pa
tuit capl'o. Et ſic uoluit Hal. ſupre ſecundo af
fo. dicens apl'ia accidit ex repletione uentri
culorum cerebri oĩo. Apl'ia itaq3 ſm omnes
denoiationes ſupradictas uere ⁊ proprie ẽ ac
cidens. actio. ſ. leſa ablatiue. Et quia hoc acci
dens erat notum ſẽui plus quam morbus cu
ius eſt accidens. ideo per ipm deſcripſerunt
eã auctores. ⁊ Aui. poſuit ipm. ſ. ocioſitatem
ĩ ſua diffinitione ꝓ genere. Morbus autem
quẽ ſequiĩ dictũ accñs. dixit Aui. ẽ opilatio
⁊ ſic ẽ mor⁹ officialis. que opl'o ſ3 pl'm ẽ coar
tatoria. quanuis aliquando poſſit eẽ ⁊ ſit atte
nuatoria procedens ꝑꝑ frigiditatem coartãtẽ
cerebrum ⁊ ſuos uentriculos. Et ſm hanc cõ
ſiderationem. aliq dicunt ꝙ ẽ morbus ꝯpl'oã
lis. ſ. mala ꝯ°. põt ẽt euenire dicta opilatio at
tenuatoria ꝑꝑ dolorẽ uel ꝑꝑ uenenũ petens ce
rebꝝ. ⁊ q2 ẽt põt euenire hec opilatio ab a͞pa
te coartante ſbam cerebri ⁊ uẽtriculos ei⁹. iõ
ꝗdã dixerũt ꝙ apl'ia põt eẽ morbus ꝯpoſitus
. ſ. a͞pa ipm oppilans. Dixit ꝯciliator ꝙ dici
tur mor⁹ ꝓut ꝓ͞pe ledit ꝑtiu3 figura3. Et ꝓut
receptaculum replet ⁊ opilat. Et quidã dicũt
ꝙ apl'ia ĩpropꝛe ꝺ2 mor⁹ inꝗ3tũ diuertit ad ſe
curam. Notant ꝙ cum apl'ia ſit ge⁹ ad plures
ſpecies ut apparebit. diffinitio predicta. A.
non ꝯuenit generatõi. ſ3 ſolum ſpẽi eius. ſ. ce
rebrali ꝗ̃ ex ſola opl'one cerebri ꝓcedit. Sed
diffinitio Hal. ⁊ Auer. ẽ ul'is ꝯuẽiẽs gẽratõni
⁊ oĩb⁹ ſpẽb⁹ ei⁹ ꝓut ĩ declaratõe cãꝝ appꝑebat
ut patuit ꝑ ꝑ̄dictos auctores ⁊ ſic oẽs medi
ci uolunt. Apl'ia ẽ paſſio cerebri. Et Hal. ĩ li°
de utilitate hanelit⁹ dixit. ꝙ Ari. uoluit ꝙ q
buſdam uenis colli ꝯp̄ſſis fit hõ inſẽſibilis
⁊ ſimilis dormienti. unde antiqui uenas uo
cauerunt illas karotocordas. ꝓ eo ꝙ in eis fit

karos. ſ. inſẽſibilitas tocius corporis. Et pª
pobl'. uoluit Ar. ꝙ apl'ia ſit paſſio cordis. ait
eni uetuſtioribus⁹ apl'ia. qñ coagulatũ ſolidum
hũidũ cadit ĩ cor. qꝺ ꝑꝑ ĩbecilitatẽ ĩnati cal'i
coagulaĩ. In ꝗbus ubis uideĩ uelle ꝙ illud
hũidũ ab aliqua cãꝝ motũ ꝑ artarias iuueni
les cadat in cor ⁊ faciat apl'ia3. ſ. ſuffocatõe3
ĩnati caloris ĩ corde. Quãuis aũt ita ſit ⁊ eẽ
poſſit ꝙ talis ſuffocatio ĩ corde ⁊ inde diſpõ
ſil'is apl'ie accidẽ poſſit. nõ tñ erit ůa apl'ia ꝺ
qua loquũĩ medici n3 cura apl'ie poĩta ab au
ctoribus⁹ illi debeĩ. Significat aũt dix Auic.
ꝙ opl'o in apl'ia ꝯp̄hẽdit ſuꝑ uẽtricl'os cẽbri
. ſ. oẽs qm̄ ſi eẽt ĩ uẽtriculo poſteriore ſolum
mõ ñ oporteret ꝙ ocioſitas ſẽs ſuple ⁊ mot⁹
eẽt in añriore ꝑte capitis. ſ. in mẽbris faciei
ad ꝗ̃ nerui añrioris uẽtriculi ꝑueniũt dãtes
ei ſẽm ⁊ motũ ſuple ſ3 ocioſitas ꝑuenit ad ea
g°. opl'o ẽ in oĩb⁹ uẽtricul'. Dixit tñ Aui.
ꝙ pl'm mẽ apl'ie exit in ãbob⁹ uẽtriculis po
ſterioribus⁹. q2 ſũt artiores. unde magis ĩtegre
replẽtur ⁊ opilãtur. In eis ẽt magis multipli
catur f'a. Et ꝑꝑ hãc cã3 multi poſuerunt apo
pleſiã eẽ ꝺ egritudinib⁹ poſterioris ꝑtis ce
rebri. Dixit Hal. ut p° põiĩ ꝯtinẽtis. cũ pa
tiĩ utraq3 ꝑs cerebri. ſ. anterior ⁊ poſterior
tũc ĩducit apl'ia3. Et dixit 3°. de accidenti ⁊
3°. ꝺ ĩterioribus⁹ ꝙ in oĩ apl'ia eſt mollificatio
ſiue ablatio ſenſus ⁊ motus. Dicunt intellexit
ſm pl'm. ⁊ hoc ẽ quia põt licet raro cõtingere
ꝙ cũ apl'ia ꝯiungaĩ ſpaſmus qui ſpaſm⁹ erit
aut ꝓpter frigiditatẽ ꝯgelantem ⁊ congelan
do ꝯtrahentẽ membꝝ aut erit propter repl'o
nẽ materie. nã poſſibile ẽ ꝙ ſimul cum ꝯpleta
repletione uentriculoꝝ cerebri ꝯtineatur ali
qua mã ſpaſmatiua in neruis ꝯtrahens ipos
Spaſmus aũt non ꝓportionatus ad mã3 nõ
põt cum apl'ia ꝯiungi ſaltẽ quoad ſui ꝓceſſũ
q2 in tali ſpaſmo eſt ſenſatio. ſed in apl'ia eſt
prohibitio ſenſationis. Et eſt ymaginabile a
pl'ie poſſe coniungi ſpaſmum de inanitione
ut in corpore multum extenuato patiente ſpaſ
mum de inanitione cui ſuperueniat apopleſia
ex potu multi uini. Affirmant quidam ꝙ in
apopleſia ꝑꝑ mutatione3 cauſe opilantis põt
ſic ꝯtingere ꝙ auferaĩ motus ⁊ non ſenſus ⁊
hoc erit qñ mã opilanſ non ſic opilat ꝙ ꝓhi
beat tranſire ſpũu3 quantitatem ſufficiente3
ad faciendum ſenſum. ſed prohibet quanti
tatem ſufficientem ad motum. nam maior ea
rũ ꝗ3titas requiriĩ ad motum quã ad ſenſu3
Dicunt quidã ꝙ in oĩ apl'ia merito ſui neẽio
ꝯiungitur aliqua mollificatio in membris.
Et enim mollities ẽ quedã membri lapſitas ĩ
qua ſtat membꝝ uelud mortuum. ut etiam ſi
eleueĩ cadat. Sic enim molle ⁊ humidum ap
pellaĩ in ꝯſtanſ ⁊ nõ bñ terminabile termio
ꝓprio. ita mẽbꝝ nõ ꝯſtans dici põt mollifica
tũ lapſatum. Et dicunt ꝙ iſto modo ſalte3 in
proceſſu in oĩ apl'ia auferĩ ſenſus ⁊ mot⁹ nec
ůtus mẽbroꝝ põt ea mouere nec tenere ĩ ſuo
ſitu. Sed bñ ẽ poſſibile ꝙ in apl'ia non ſit ue
ra mollitieſ neruoꝝ ſeu membroru3 que uere
ꝺ2 mollificatio per mãm illos remolientem
ut p3 in apl'ia cauſata ꝑꝑ percuſſionẽ aut caſũ
ſeu ꝯcuſſionẽ cerebri uehementem. ymo etiã

possibile ē uētriculos cēbri eē mā uehemēter
repleros nulla cōicata mā neruis a q̄ depēde
at ipoꝝ mollitia. Ex dictis pꝫ qd itelligēduꝫ
sit. cū ðr ꝙ i apl'ia ē molities pꝫ ēt q°mō meri
to alteri⁹ morbi ꝯplicati cū apl'ia. possibile ē
mbꝝ nō rēanere plicabile imo ꝯctū uel tēsuꝫ
seu tetanatū⁹ Multipl'r repit apl'iam fore ab
auctorib⁹ disticta. uno mō penes cāꝫ a q̄ ðpē
det. ꝛ ut sic isūt ei due spēs una imālis ꝛ alia
mālis. ꝛ q̄ ē mālis distiguit dupl'r. uno modo
penes modū mē opilātis. Et ut sic q̄dā ē apo
stemās ꝛ q̄dā nō. siue q̄dā ē a mā apante ꝛ q̄
dā nō apante. Alio mō penes diuersitatē cēn
tie mē opilātis. ꝛ ut sic cū q̄lꝫ mā possit opila
re. Alia erit sāguinea alia fl'ica alia ml'ica a^a
col'ica. ꝛ alia uētosa. 2° mō repit apl'ia di
sticta penes sitū mē opilātis. ꝛ ut sic alia ē in
uētriculis ipius cēbri. ꝛ i meatib⁹ sps a cēbro
ad alia mbra pcedētis ꝛ alia erit i meatibus
.s. uenis subeticis i qb⁹ trāsit sps a corde ad
cerebꝝ. 3° mō repit disticta penes ipi⁹ itē
sionē ꝛ remissionē. Et h° dupl'r uno° inspecto
fine q ē uel ad salutē. uel ad mortē. ꝛ ut sic sūt
ei due spēs sm ypocratē i affo. apl'iā qō fortē
ꝛc. quaꝝ una ðr fortis seu icurabilis ꝛ alia di
cit debilis seu curabilis. Alio mō inspectis
sinthomatib⁹ i ea euenietib⁹ maxie fortiorib⁹
q̄ ꝯsiderāt maxie i hanelitu uice ꝛ spuma. Et
ut sic peñ. Gal. in ꝯmēto dicti affo. 4. seu. 5.
ponūt spēs ei⁹ una ē dix Gal. in q̄ repēte red
dit insensibilitas in toto corpore respiratōe
solum excepta. que si fuerit prohibita maxia
erit ꝛ apoplesia acutissima. in quibus uerbis
ut patet duas tetigit species apoplesie. Et sb
dit est ꝛ alia in qua respirant sed cuꝫ uiolētia
uehementissima. Et hec fortis est apoplesia.
Et est alia fortis tamen predicta minus. quā
do scilicet sine tensione ꝛ uiolentia inequalē
ꝛ inordinatum. ꝛ adhuc difficilem quis habꝫ
respirationem. Et est reliqua in qua inspira
tione quis seruatur ordo. debilis existens q̄
facilime sanatur omnia. si generantur oportu
na. quas species a Gal. assignatas penes hāe
litus lesionem. quidam ad tres species dedu
cuntur. quarum una est in qua motus hanelit⁹
aufertur apparenter. 2^a in qua hanelitus an
gustiose ꝛ inordinate fit. Et 3^a est in qua hāe
litus ꝛ si angustiose tamen ordinate fit. Auen
zoar quoqꝫ ꝛ Auicena similiter ad tres speci
es deduxerunt scilicet in fortem debilem et
mediocrem. dixit Auicena mediocris est in
qua euacuantur de spiritu instrumenta motus
ꝛ hanelitus. suple non est ex toto aut p. idest
debilitantur a motu. non tamen fit facilis hāe
litus. suple nec ordinatus. immo illic est spu
ma. ꝛ est hanelitus habens uicissitudines .i.
intersectiones. sicut uox strangulati. sentitur
enim in eo uox sicut in strangulatione scilicet
quidam sonitus circa guttur sicut auditur in
gutture hominis qui strangulatur. Et ista li
cet sit mediocris. Dixit Auicena est praua si
gnificans defectionem uirtutis mouentis in
strumenta hanelitus. fortis autem ꝛ est pra
uior predicta est illa in qua non apparet ha
nelitus nec spuma. nec auditur uox strāgulati
ita ut uix differat a mortuo. Debil' vō est illa

in q̄ nocumētū nō magnificat i hanelitu ꝛ ita
ut ptrāseat in gutture ipi⁹ cib⁹ aut pot⁹ q in
mittit ꝛ nō egredit p nares Dicūt istrumēta
sps aut eūant a spū in totū puata eo. Et tūc ē
apl'ia fortis aut in eis diminuit sps ꝛ tūc da
pl'r nā aut miorato ei⁹ ē multa nō tñ sic ꝙ ha
nelit⁹ in totū tollat ꝛ ē cū eo spūa ꝛ uox strā
gulati. Et tūc ē apl'ia mediocris uā in supra
dicto affo°. y. debilē uocauit. aut miorato sps
nō ē ita magna a qua nō puenit magnū nocu
mētū in hanelitu uoce ꝛ spuma ꝛ tūc ē debil'
Notāt ꝙ ut ēt al' dictū ē spuma cātur ex hūidi
tate in q̄ aer subcIaudit. icludit aūt in ea aer
qñ hūiditas illa in aere agitat ꝛ ꝯcutit q in
clusus petit exitū hūiditatē illā subleuat ꝛ am
pullas ꝛ spumā cāt exitu sibi pp uiscositateꝫ
hūiditatis ꝛ denegato. Cū aūt additus aeri
liber dat illo excluso ampulle residēt ꝛ spūa
tollit. Pōt aūt spuma i dispōe sanitatis ac
ēt egritudinis puenire in sanitate qō manife
stat i iratis ꝛ fatigatis nccitatis ad fortiter
hanelandū qb⁹ spūa appet circa os. ut i oris
appet equoꝝ currētiū. pp fortē eni expiratio
nem fum⁹ a pulmone eleuat⁹ ad os cū diuidit
fortiter hūiditati saliuali ꝛ illi inclusus eā in
spumaꝫ subleuat. Et sic spuentes p saliua spu
maꝫ eiciūt. In egritudie vō manifestat in
apl'ia epl'ia ꝛ strangulatōe circa os. Dix Gal.
in ꝯmēto affo. strangulatoꝝ ꝛc. spumaꝫ fieri
a pulmōe. Et hoc dixit quia de spuma a pul
mone cāta magis appet secundum sensum. Et
non qꝛ in aliis ꝛ ab alys non possit fieri mem
bris. nam ipsa in stomaco ꝛ intestinis causa
ri pōt sub clauso aere in hūiditatib⁹ eoruꝫ in
eis agitatis ut uomitus declarat spumosus ꝛ
manifestat spuma egestio. ut ergo accidat spu
ma in apopleticis circa os requiritur ut fiat
in gutture agitatio humiditatis ꝛ aeris que
agitatio prouenit mediante hanelitu Cuꝫ igi
tur priuatur hanelitus non fit illa agitatio
humiditatis ꝛ aeris in gutture. ꝛ per conse
quens non fit spuma qꝛ ergo in apl'ia fortissi
ma ꝛ praua priuatur hanelitus ideo in ea nō
fit spuma. Et simile dicunt intelligendum eē
de stertore ꝛ uoce strangulati. ꝙ ad hoc ut fi
ant requiritur hanelitus cuius motu aer sub
intret humiditatem in gutture cuius sub itro
itu cātur sonitus stertoris ꝛ uocis strangula
ti. qꝛ ergo in apl'ia pessima priuat hanelitus
iō in ea etiam non fit stertor nec uox strangu
lati. Motus autem hanelitus ꝛ si apparenter
priuet in apl'ia fortissima. non tñ exñter. Et
enim dixit Auic. necessarius ad hoc ut uita
permaneat uextñ est ita debilis ut non pate
at sensum nec sufficiat agitare humiditatem
ꝛ aerem illi in gutture commiscere. Qō
autem in apoplesia praua hanelitus remaneat
licet non patens sensum. fuit mirabile uisum
Galieno ut ipse dixit in cōmento affori smi a
pl'iam qdem forteꝫ soluere ꝛc. Et causa admi
rationis est. cum sps aialis in illa apl'ia non
descendat ad lacertos pectoris ppter itegrā
in ea eē opilatōeꝫ. motus autem hanelitus uo
lūtari⁹ ē ꝛ per lacertos completur. Et remo
uens hoc mirum Gal. assignans causam eius
dixit se arbitrari uirtutē lacertorum nāliter

motiuā mouē lacertos pectoris ī apl'ia illa. pp appetitū hāclit⁹. Et dix. 3° de iterioribus sicut hāclit⁹ē ī dormiētib⁹ uolūtariā actionē mime faciētib⁹. sic ⁊ ī passionib⁹ corpore. nꝫ sꝫm nꝫ motū hñte hāclit⁹ pmanet. Et dix ut ꝓ mo pōit ꝯtinētis. uirt⁹ tota q̄ ē ī neruis trāſ mittiꝛ muscul' pectoris pp īdigētiā hāclitus. Et declarās hoc dix sic se uidisse lacertos pl' riū apl'icoꝝ moueri. s. oēs sicut mouēꝛ ī exer citio magno ut magno cursu. qꝛ tūc appetitur multū hāclare. uñ cogiꝛ uirt⁹ nāl'ꝛ motiua ad talē mouēdū. Nā ut dꝛ p° ꝯtinētis recipiūt tūc ī apl'ia musculi pectoris illā q̄ꝫtitatem de motu sufficiētē sibi cū sint pauci. al' cū sit pau c⁹ quā recipēt ex aliq̄ pte eoꝝ qñ mouerētur forti motu. Et subdit Gal. ī supradicto ꝯmen to ꝙ hoc ñ ꝯtigit solū ī apl'ia pp appetitū ha nelādi. sꝫ ēt qñ fit pp dēfectū uirtutis. sicut ī uētū ē ī hñtib⁹ ꝟtutē defectā ex febrib⁹. quo rū lacerti pectorales ualđ mouēꝛ ut multa q̄ꝫ titas aeris ñ potēs recipi paulatie multo im petu recipiaꝛ. Dicūt qdā ꝙ sicut in apoplesia nō ē ablatus motus hāclitus a ptibus pecto ris ita nec po^a sentiendi. imo sicut ibi ē po^a mouēdi ita ⁊ sentiendi. sꝫ qꝛ anima est multū intenta motui hanclitus pp necessitatem eius diuertiꝛ ab opōne sentiendi que non est illi⁹ necessitatis. Et iō apoplecticus in illis ptib⁹ nō sētit sēsibile appositū. sicut ēt multū specu lans nō uidet corā se pretereuntem. dicunt in apl'ia ⁊ multis egritudinib⁹ mortalibus uiuit hō sine motu hanclitus. eo ꝙ cor cum ultimo moriaꝛ posterius pficit opōnē suā quā pect⁹. ergo post ablationē opōnum corpis cor uiuit ista tñ uita paꝝ durat. immo in nulla egritu dine pōt qs durare tp̄e notabili sine motu ha nclit⁹ occulto uel manifesto. Sine tamen hāe litu manifesto bene pōt quis aliquo notabili tp̄e durare qđ qđ tp̄s extimauerunt antiqui eē trium dieꝝ nālium ad plus. Et fortasse. pp hāc cām distulit dominus noster yesus xp̄us resuscitare lazarum ad. 4^m diem. ut omnis tol leretur suspicio. et oīs infrinctō calumpniosa miraculosi operis sui deficeret. De causis a poplesie dixit Aui. opilatio q̄ ē apl'ia fit aut pp clausionem. aut pp repletionem. Et clau sio qđ ē parietū cerebri uētriculorum uel me atuū ꝯstrictio absqꝫ pñtia materie humoralis ul' uētose. Repl'o uero ē cū mā hūoralis ul' uētosa stāſ ī uētricl'iſ ⁊ trāsitib⁹ sp̄s cēbri opi lat illas. Cā aūt clausiōis dixit. A. est duplex una ē uirt⁹ q̄ stimulata fugit ⁊ ꝯhit cēbꝝ. ad cui⁹ ꝯctionē seqꝛ uētricl'oꝝ ⁊ trāsituū sp̄s cō strictio ⁊ parietū ipsoꝝ adhesio ⁊ sic integra opilatio ⁊ apl'ia. Fugit autem ⁊ contrahiꝛ uirtus ex causa dolorem inferente cum silicꝫ ad cerebrum peruenit qđ ipsum dolere ⁊ con tristari faciat. Aut fugit ex causa non faciē te dolorem sed alio ledente impedimento uñ mouetur uirtus motu contractionis ab eo. ⁊ conaꝛ ad exp̄ssionē ⁊ expulsionē naturaliter illi⁹ īpedimēti seu cāe eius. sicut accit ī expul sionibus uiriutū nāliū. 2^a cā clausiōis di xit Aui. ē qualitas stiptica frigida ingrossa tiua idest inspissatiua suis naturis. sicut forte frigus scilicꝫ purum uel coniunctū cū sicco. ut

ꝯstitutio borealis oñdit. fac. n. stipticū. ī. ꝯhit ⁊ ꝯstringit cēbꝝ sicˉ medicina stiptica mēbꝝ ꝯ hit ⁊ corrugat. Repl'o aūt q̄ ē cā apl'ie. dixit Auic. ē duplex. una apans ⁊ alia nō apans. et q̄ ē apans ē ut illic. s. in uētriculis ⁊ cursib⁹ sp̄s cēbri ꝯtineaꝛ mā q̄ apet parietes. ⁊ sup ficies eoꝝ intrinsecas. ⁊ opilet ex pte extēsi oīs. ī. extēdēdo pietes ⁊ supficies ⁊ ī tumo rē eleuando eas. Et hec ē raro. Que ꝟo nō ē apans ⁊ ē ꝑm pl'm. Aut ē in ipo cēbro ⁊ uē triculis. ei⁹ ⁊ cū ppinqtate sua. s. cēbro ⁊ uen triculis est ēt ī meatib⁹ sp̄s ex cereb°. s. pde untib⁹ q sūt loca correspōdētia directe pnci pys neruoꝝ ⁊ sūt ēt pn^a anfractuū ⁊ ꝯmissu raꝝ cēbri. ad ista eni loca sp̄s ex cēbro pce dit. Et ista loca cū terminareꝛ ad uētriculos opilatis illis ēt opilāꝛ cū ppinqtate sua aut suple ē repl'o opilās siñ apāte in meatib⁹ sp̄s ad cēbꝝ. ī. p quos trāsit sp̄s uital' a corde ad cēbꝝ q sūt uene apl'ice ⁊ sic appet ꝙ ñ sēp in apl'ia ē opl'o cēbri l' uētriculoꝝ ei⁹. Sꝫ ē alñ opl'o artariaꝝ iuuenliū p q̄s dꝫ trāsire sp̄ūs cordis ad cēbꝝ. Dix Auer. collꝫ 3°. cā h⁹ egritudis ē de ncitate puatio mot⁹ ul'is ⁊ p ticularis. Et qꝛ declaratū ē. ꝙ mot⁹ ul'isbꝫ duo pn^a quoꝝ unū ē in corde ⁊ aliud in cēb° Et ꝙ cēbꝝ nō facit suas opōnes nisi pp cor. g° ē ncc̄e ut cēbro adueīat aliq̄ una egritudo ul'is cōicās toti corpori. ⁊ h° fiet ncc̄io pp opl'onē uiaꝝ sp̄s q pucit a corde ad cēbꝝ. et iste artarie siue uie sūt opilate aut pp fortē o pl'onē uētricl'oꝝ cēbri. ppterea ꝙ qñ ille cla udūꝛ īpediꝛ uia sp̄ūi aiali q dat oib⁹ m̄bris sꝫm ⁊ motū. sꝫ ita ē ut dixit Gal. q dicˉ ꝙ mit tiꝛ a cēbro sp̄s aial'. sicˉ mittiꝛ a corde sp̄s ui talis intrisec⁹. aut fiat qꝛ corrūpiꝛ ꝯ° cerebri qđ ē. qꝛ qñ illa corrūpiꝛ. corrūpiꝛ tēperan^a cū q̄ tēperaꝛ calor intrisec⁹ cordis ad hoc ut possit opari sꝫm ⁊ motū. sicˉ decl'atū ē in nāli phya. Sꝫ ī cameris cordis nō pōt interueire h° accñs qđ hāc egritudinē faciat. qꝛ pus ide puciret ad mortē. Et dix Auer. cā quam dat. y. ē uerax. ⁊ ēt illa quā dat Gal'. Et. y. dicit ꝙ qñ homo subito siñ uoce fit ⁊ cadit ī terrā Et tūc facte sūt opl'ones in uys que sunt iter cor ⁊ cerebꝝ hoc est in artarias Et Gal. etiā hoc confiteꝛ. Et dixit Gal. in libro đ accidē ti ⁊ in libro de membris dolorosis scilicet 3° de interioribus ꝙ hec egritudo fit pp opila tionem in uentriculis cerebri. g°. ꝯcedit Gal. ut fiat a duabus causis. Dicunt cāe apoplesie sunt aut extrinsece aut intrinsece. Et de extri secis qđ dixit Gal. p° de accidēti ē aer frigi dissimus constringens ⁊ coartans humidū qđ interius ⁊ coartans sp̄ūs ut ad organa neque at ptrāsire. Et isto mō erit imediata cā opl'o nis attenuatorie. ueꝝ frigiditas exterior pōt ēt eē cā opl'onis coartatorie sꝫ mediata ⁊ hoc duobus modis. uno qñ ē cā indigōis cēbri ⁊ p ꝯñs m'tipl'onis supfluitatis eiꝰ. q̄ pōt postea coartatorie uētricl'os cēbri opilare. Alio° qñ ē cā defiux⁹ supfluitatis ad uētricu los cēbri l' ad artarias iuueiles đ quo mō di xit Gal'. 3° affo. ī ꝯmēto affo. si uero yemis au strina ⁊c̄. ꝙ apl'ia alñ cātur a materia catar rali pp frigus extrinseci constipationē pressa

ad artarias subeticas. Et uocaꝛ ibi a Gal. ca tarꝰ celeriter dissoluēs. Et de cāis extrīsecis ē ꝑcussio aut cāus ꝯmotū ⁊ ꝯquassatū faciēs cēbꝝ. Et h̄ pōt facē ꝓuēire opl'onē attenuato riā ⁊ coartatoriā. uñ ꝓuabiꝛ corꝰ ꝯfesti sēsu ⁊ motu. Et ex eis ē ebrietas sicut dix. y. i affo. si iebriatꝰ qs repēte sine uoce fiat ⁊c̄. Et erit pp opl'onē pp ebrietatē factā aut i uētriculis cēbri aut i uēis subeticis. Et ex eis ē ꝯp̄ssio coagustās dictas uēas. uñ ꝓhibeꝛ sp̄s a cordē trāsire ad cēbꝝ. sicut ē q̄ fit laq̄o ꝯstrīgēte uł manu ꝓmēte sup eas. pōt. n. qs cū digitis for titer ꝯstrīgere sub mētis lateraliter uenas ⁊ artarias apl'icas. uñ decidet ꝯp̄ssus i apl'iaz. Et ex eis ē lōga dormitio resup̄ia. Dix Gal. i libro de istrō odoratꝰ ⁊ poniꝛ a rabi i. 9ª. ꝑ ticula. fortasse alicui q iacet more supinꝰ tota nocte accit ex sup̄fluitatibꝰ apl'ia. s. faciētibꝰ opl'onē i uētriculis cerebri coartatoriā ł atte nuatoriā uel opilātibꝰ uenas apl'icas. Et ex eis ē aer icuētatꝰ ⁊ fridꝰ. sicut dixit Hor. acci dit illis q i estate capite denudato itrāt tēpla ꝓfūda marmorea. Et dix Her. sup. ꝯ°. al. oīs res nō nālis quecūqȝ generat uel auget replō nē i corpore uel capite aut ꝯmouēs cēbꝝ pōt eē cā apl'ie. Et ex cāis extrīsecis ē uenenū pe tēs cerebꝝ cuius lesionem sētiēs cēbꝝ fugit ⁊ ꝯ̄biꝛ ⁊ ꝯstrīgūꝛ uētriculi eiꝰ. De cāis ꝟo itrīsecis. Alie sūt ꝯpl'ones pure sine materia Et hoc ut pl'm ē mala ꝯ° frida cerebro dñans aut frigida ⁊ sicca q̄uis dicāt ꝙ oīs mala ꝯ° cū ultiaꝛ possit eē cā apl'ie iq̄ztū pōt eē causa tāte indispōnis sp̄s uitalis ut nō sit bonus ꝙ ex eo fiat sp̄s aialis. ⁊ tūc erit hec mala ꝯpl'o dñans cordi. Aut inquātū ē tante indispōnis sp̄s aialis ut nō sit ydoneus ꝑ opōnibus sēs ⁊ motus. ⁊ tūc erit illa mala ꝯ° dñans cerebꝰ Et alie sūt male ꝯpl'ones cū mā ap̄ante uel ñ ap̄ante de q̄ mala ꝯplesione māli cerebro dōi nāte locutus fuit. y. i affo. apoplesiaȝ qđ forte solucre ⁊c̄. Et loquēs de mā opilante uenas apl'icas dixit. 4°. regis acutaꝝ fieri affo. i. i uocalē uel sine uoce repēte. suple ⁊ pp hoc sit sine sensu ⁊ motu. si sano hoc contingat sine occasione scilicet manifesta extrinseca uenaꝝ. s. apopleticarū assumptiones. i. repletionem faciunt. s. affonū. i. apopleticum. Notanter āt dixit fieri affonū. si sano contingat hoc. ut excludat affomā contingentem egris qualis ē que accidit ex materia mala in ore stomaci contenta. Aut ex prefocatione matricis. aut ex epilesia proueniente ex materia uenenosa Et quancunqȝ aliam a similibus causis con tingentem que accidit egris non sanis que nō ꝯtingit ex opilatione dictaꝝ uenaꝝ. dicūt in hac affoma non solū replētur uene ipse sed ēt aliū nerui ⁊ tūc ad ipam affomam duo concur rūt modi unus. qꝛ sp̄s uitalis nō pōt transire ꝑ uenas ⁊ artarias illis repletis ad cerebrū quare deficit cerebro mā sp̄s animalis quare nō hȝ sp̄m animalē quem trāsmittat ad orga na. etiaȝ si uie inter ip̄m ⁊ illa forent aperte.

Alius ē. qꝛ sp̄s animalis exñs in cēbro ñ pōt ire ꝑ neruos repletos ad organa. Que sit autem mā cāns opl'onē. Gal. in comento ꝓdi cti affo. dixit eam eē felgāticā. ⁊ loquutus est solū de opl'one uētriculoꝝ cēbri sil'r ⁊ Rapis dixit ꝙ cā eiꝰ est fl'a frīā grossū replēs uētri cl'os cerebri Et h° dixerūt qꝛ locuti sūt đ ca q̄ ut pl'm euenit. Et ñ qꝛ ñ possit ab alijs hūo ribꝰ fieri nā qlibȝ hūor pōt opl'are uētricl'os cerebri ēt coartatorie. lȝ h° raro eueniat đ co lera ⁊ ml'ia pp paucitatē ꝯgregatōis eaꝝ i ce rebro ad tātā opl'onē cāndū. fl'a aūt ⁊ sāguis possūt hoc facere ꝓsui ml'titudie. et de fl'ate q dē ꝯcessū ē ab oībꝰ de sāguie ꝟo dixit Gal. in libro de f'oia. fit apl'ia cū multus sāguis sbito effūdiꝛ sup cerebꝝ. suple ⁊ exiēs uēas effluit in uētriculos cerebri ⁊ replet eos. pōt ēt qlȝ hūor cāre apl'iaz oppilādo uētricl'os cerebri attenuatorie ⁊ maxīe cū ap̄a fecerit. pōt ēt sā guis ut ab oībꝰ ꝯcessū ē cāre apl'iaz replēdo uēas apl'icas. ⁊ fl'a ēt illđ pōt facere ut supra patuit đ catāro ꝓsso a fritate extrinseca. col'a ꝟo ⁊ ml'ia hāc repl'onē cāre rarissime possūt ita ut pp h° raritatē. ⁊ raritatē replēdi uētri culos cerebri multi dixerūt a col'a ⁊ a ml'ia a pl'iaz nō posse cāri. Dixit. A. mā nō ap̄ans q̄ ē in meatibus sp̄s ex cēbro aut ē hūor sangui neus effluxus ad uētriculos cēbri subito aut ē hūor flūcus cū ē suphñdanter mltꝰ. i. cū ē ual de multus qꝛ si ñ eēt ualđ multus facēt epl'iaz ñ apl'iaz. Alia ꝟo lrā dicit. Et ē suphñdans multū. s. ꝙ flūcus hūor facit apl'iaz qꝛ pluries multū fit a fl'ate ꝓdcā apl'ia. quaȝ ab alijs hūo ribus. Et. A. pp cām supra assignataz nō ex ꝓssit de colera ⁊ ml'ia. tu ꝟo suplere potes aut ē colera aut ml'ia. licet rarissime. Et loquēs de cā māli apoplesie ꝓueniētis ex opilatione uenaꝝ apl'icaꝝ. Dixit ꝙ iª que ē in meatibus sp̄s ad cerebꝝ ē cū opilanꝛ artarie ⁊ uene. s. ascēdentes ex multitudine sanguinis ⁊ uehem tia repletiōis q̄ꝛ sp̄s cordis nō hȝ transitum ad cerebꝝ q̄ꝛ non moraꝛ. i. non expectat. nec dat dilationem usqȝ quo ꝓfocet. Et đclarans hoc Auic. ꝙ accidit ei ex illo idest ex illa ue hementi rupletiōe apopleticaꝝ qđ accidit cū ꝯstringūꝛ. s. a cā extrinseca laqueo uel manu ex casu sensus ⁊ motus. facit enim illa ꝯstri ctio sōpnū ꝓfundū in quo auferꝛ sensus ⁊ mo tus. Cū ergo a cā extrinseca accāt sil'e apo plesie. accēt ex illa cā intrinseca sil'e illi actio ni. s. ablatio sensus ⁊ motꝰ ⁊ ē apoplesia. Di xit Raf in diuisiōibꝰ apoplesia fit a sanguine ⁊ fit ab hūoribus crudis flegmaticis. Et aliū mā faciēs apoplesiā ē uētositas grossa ualde multa gnāta in cerebro aut aliūde ascendens ad ip̄m replens integre uentriculos cerebri. Et de causis intrinsecis alie sunt sinthomata fortiter ledētia cerebꝝ. sic dolor fortis. aut ꝯ motio eiꝰ. De causa que ē dolor dixit. y. 4°. regis acutoꝝ cū dolores adueniūt. s. in aliqua ꝑte corporis nigre colere ⁊ drigmeoꝝ. i. acri um reumatū infuxiones fiūt. Dolent aūt intus morsa. s. membra propter illorum confluxum in ea que mēbra sunt uene ⁊ artarie ꝑ quas fluūt. q̄ ⁊ si non sentiant uere mordicationes illoꝝ. tñ sentire ⁊ dolere dicuntur qꝛ malam discrasiam eas ledentē suscipiunt ab illis hu moribus acribus qui si essent in membris la certosis cārent mordicationem in eis Mor se autem sic uene ille ⁊ artarie ab illa di

scrasia ualde sicce facte tenduntur. Et sic ten se ꝛ exiccate flegminātes ꝛ fluētes humores euellūt.i.trahūt ꝛ sic replēť.uñ ꝛ corrupto sā guie i illis ꝯtēto pp illā discrasiā ꝛ illos hūo res coꝝ repl'one spib⁹ nō potētib⁹ pābulare i uias i quas ꝭm nā ē eis trāsire ifridatiōes fiūt.s.i extrēis.ꝛ scotosie.i.obtēbratōnes ui sus ꝛ affoᴬ.i.iuocalitas.ꝛ cartinaria.i.capis ꝯcauitas ꝛ spasmi.ꝛ hec si iā in cor uel ep uel uenam uenerit magnā uel artariā opl'o uñ ēt apl'ici fiūt uel paliges.i.apl'ici si opl'o cecide rit i loca ꝯtinētia sps.s.aiales i uētriculis .s. cēbri ꝛ spib⁹ nō potētib⁹trāsire.desiccať san guis.i.igrossať ꝛ ꝯgelať. Dolor itaqꝫ duob⁹ mōis pōt ēē cā epl'ie.uno mō.ut supra patuit p.A.cēbro fugiēte ꝛ ꝯhēte se. Alio mō reūa euacuēdo ꝛ fluere faciēdo.ut h dixit.y. De ꝯmotōe āt cēbri a cā itrisecā dix.y.7°. affo. Quibuscūqꝫ cēbꝝ motū fuerit.i. ꝯmotū ꝛ q̄s satū sine māifᴬ occōne.i.nō a cā ꝑmitiua.sed a cā itrinseca necesse ē sine uoce fieri st tim .i.apl'icū fieri ꝛ amittē s'm ꝛ motū.qr ex tali ꝯmotōe ipediť trāsit⁹sps aialis ad organa sē sus ꝛ mot⁹.ꝛ ipeditur ex eo depēdētia.sps ai malis exñtis i orgāis a cerebro ꝛ ꝟtutib⁹.ei⁹ a qb⁹depēdet sps aialis mbroꝝ.sicut depēdꝫ splēdor solis a sole.ut dix Gal.p° de iteriori b⁹c° p°.Et ꝑ sufficiētia cārū apl'ie. Gal.innu it i comito affo.epl'icoꝝ iuuēib⁹ ꝙ a q̄cūqꝫ cā pōt fieri epl'ia ab eadē tñ intēsiori pōt fieri apl'ia Ad illas igiť recurrēdū ē.Dix Sap.qñ mā cā apl'ie ē multa.tūc egritudo ē difficilis Et cū ē ðiminuta ē debilis Dicunt quidam.cum opilatio uētriculoꝝ cerebri ē ad plenū.tūc ē apl'ia maior.ꝛ cū nō replētur ad plenum tñ re plētur ultra mediū.tūc ē apoplesia media. Cū uero replētur ad mediū tūc ē minor. Cū uero replētur min⁹ medio.tūc ñ cābiť apoplesia sꝫ epilesia.Et ꝭm hāc diuersitatē repletōnis cā tur diuersitas in accidentibus ꝭm intensum ꝛ remissū. Ex dictis appet qūo diffinitio de apoplesia data ab. A.ut supra dicebať ē spāliť ꝛ nō generalis.solū enim ꝯpetit spēi ei⁹ q̄ est mālis eueniēs a mā opilāte uētriculos cēbri ꝛ transitum sps animalis.qð ideo fecit Aui. qr ista ē que plurimū, euenit. Et cui cura ge neralis data ab auctoribus ꝯuēit. Et de ista intelligiť cū ðr ꝙ apl'ia ē mor⁹ꝑiodicus.Dix Aui.ꝑiodorum apoplesie iudiciū iā diximus .s.cū locut⁹ ē de ꝑiodis epilesie.sic̄ eniꝫ ꝑio dica epilesia ē materialꝰ ita ꝛ ꝑiodica apople sia est mālis. De cā ꝑmitiua apl'ie satis pa tuit.Cā aūt añs ē hūor hñdās in corpore uel capite uel uapor antequā opilet loca predicta Et cā ꝯiuncta ē ipsemet humor uel uapor uel aliud qd actu iā opilās. Gal.in comento affo. acutorum morborum ꝛc̄. numerat apoplesiā iter morbos acutos sine febre. Et intellexit sine febre ꝭm pl'm.qr ipsa ut dictū est ut pl'm fit a mā flegātica frida nō apāte cum qua ð ꝑ se nō ꝯiūgiť febris.Et de his itellexit pau lus cum dixit Apl'ici iacent sine febre.per ac cidens tñ posset in flegmatica ꝯiungi febris ut cū acciderit illi ꝯfl'ati putrefactio ꝛ ꝑ eādeꝫ cām pōt i oi alia māli apl'ica adesse febris.ut intellexit Gal.i commento affo.si inebriatus

quis repente. Et in comento affo.qbuscūqꝫ sanis ꝛc̄. Et.y.in eodē affo°.subdens. si non febris accepit ꝛ Auic. ēt dix febrē posse eue nire i apl'ia.ymo in qualibet apōsa semper est febris.nec ē ueꝝ ꝙ qdā dixeꝝt ꝙ in apl'ia a mā opilante nō ē febris ꝓhibēte opl'one cōi cari cal'itatē extneaꝫ cordi.nō.n.opl'o uētricu loꝝ ꝛ trāsit⁹sps ꝓhibꝫ cal'itatē uel putridā fu liginē transire ad cor si ñ opilarēť uene ꝛ ar tarie.sꝫ qñ opl'o uenaꝝ ꝛ artariaꝝ simul cum opl'one uētriculoꝝ cēbri ꝯcurreret.tūc fieret apl'ia fortissia subito aut festine ualde ꝑimēs igiť in alijs pōt putrida fuligo in mā putrida uel i apōsa ꝛ ēt in ñ putrida cal'itas extnea ꝑ artarias ꝛ uenas cōicari cordi ꝛ febrē facē.

Accidē.n.pōt accēdi cal'itatē extneā mā nō ēte putrida nec apante pp fortē agitatōem ꝛ motum mē ꝛ spūuꝫ quā nā uigorata agitat ꝛ mouet conās ad expellendum ipam .Dix .y. 6° afforismoꝝ .apl'ici maxie fiūt in etatib⁹ a 40.āno usqꝫ ad 60ᵐ.ꝛ itellexit maxie de fca ab hūore ml'ico .q i illa etate magis multipli cať.q̄zuis ēt fl'ica possit fieri in ipa etate ml' tiplicato fl'ate ꝑ uiā indigōis sꝫ magis fit p⁹ eā etatē.s.in senio.qñ fl'a ualde multiplicať. Dixit.A.apl'ia pl'm accit hñtib⁹etates.s.pue etas Et dicūt qdā.apl'ia sāguinea pl'm ꝯtigit in adolescētib⁹ ꝛ iuuenib⁹. Dixit.A. ꝛ accit corpora hūida ꝛ regia in sex reb⁹ nō nālib⁹ hñtib⁹ hūida.et ꝓpe cū ē cū hūiditate frig⁹. Dixit Silib.accidit ꝑcipue sāguineis ꝛ fl'ati cis ꝛ sup repletis degētibus multo ocio ꝛ ni mys ꝯmestiōib⁹ ꝛ multo potu uini ꝛ crapula ꝛ multū lauātib⁹ꝛ colentib⁹ capud.ꝛ sudātib⁹ .s.in capite.Dixit.A.si aūt accidit cū calidita te ꝛ siccitate ꝯ°nis.i.in hñtib⁹ ꝯ°nē calidā ꝛ siccā ꝛ similē etatē ꝛ utētibus regie calido ꝛ sicco tūc res ē ꝑua.i.raro eueniēs alꝰ ē praua Egritudo n.ꝯ̄ria circōstātys nō accidit nisi a magna cā.Et iō raro accidit.sꝫ cū accidit ē praua.ꝯ°.nāqꝫ ꝯ̄ria ē ex hoc elōgata ut eam tolleret. Et dixit.A. illi q plurimū utunť fl'oia pp melācolicū sāguinē suū multū.fl'omia qð iuuanť.s.in pñti cū ea utūť ꝛ cū durat mul titudo sāguinis ml'ici.qr.s.usqꝫ ad senectuteꝫ sꝫ in fine.s.in senectute deficiūt in ꝟtutib⁹ su is ꝛ in calore nāli quare icidūt i apl'iā ꝛ sil'ia ei ut epl'ia palisim ꝛ sil'ia ei.qr infrigidati. pp multitudineꝫ fl'omie multiplicant multum fl'a qð erit cā dictaꝝ egritudinū fraꝝ.Apl'ia raro accidit pueris e ꝯ̄rio epl'ia q̄ pl'm accit eis.Et hoc est qr hñt membra mollia extensi bilia ꝑ que uapor facil'r transit cāns epilesi am in eis.materia autem humoralis non sic multiplicatur in eis.ut apl'iam generet ꝛ ma xime qr ipsoꝝ uirtus expulsiua est fortis po tens materiam illam humoralem faciliter ex pellere fauente habilitate extensionis mem brorum eorum Dixit paulus . in huius egri tudinis principio scilicet antequam eueniat accidunt dolor capitis acutus . et inflatio in faucibus. et uisus obscuritas ꝛ scotomia ꝛ corruscatio in oculis frigiditas extremita tū salt⁹ toci⁹ corporis grauis mot⁹ ꝛ stridor dentiū in sompno.urina erit spūosa aut nigra cū corticib⁹ furfureis. Que signa accipiens

Aui. dix apl'iam fm pl'm añcedit soda pp ma
terias i capite multiplicatas ⁊ uertigo ⁊ sco
tomia ⁊ tenebrositas uisus ⁊ īflatio. guidez ⁊
maxie i sāguinea ⁊ trēoꝛ i toto coꝛpe. s. uerꝰ
pp mām suffocātē uel nō uerꝰ ⁊ hꝰ magis. i. sal
tꝰ uel iectigatio ex uētositate fl'ica. ⁊ stridor
dētiū i sōpno pp nocumētū cēbꝛi i qꝰ ēt mē ma
gis coartāt in sōpno. ⁊ grauitas ⁊ pigritia. Et
multotiēs ē uria uaporosa nigra. i. spissa ñ lu
cida. Et hꝰ erit qñ accit mām fl'icā ebullire.
⁊ ē i ipa uria sedim̄ frinū ⁊ furfureū. qꝛ flegā
tis grossi frustra pñt expelli i uria. uñ cū sunt
grossa ⁊ sicut fratura lignoꝝ residet sedimen
frinū ⁊ cū sūt lata residet sedim̄ furfureū. Et
dix paulꝰ. si accāt i iuuene ⁊ tpe estiuo urina
erit grossa ualde. Signa gēris dix al. cū aliqs
q̄si dormiēs iacz. ⁊ sine sōpno stertit. ⁊ cū pū
git ñ sētit tūc iā patiī apl'iā. dix paulꝰ apl'icꝰ
iacet supinꝰ supꝛa doꝛsū suū. Dix Gal. ⁊ pōitur
pꝰ ꝯtinētis. Nō quotiēscūqꝫ iuēiī patiēs iacē
supinꝰ sine sēu ⁊ motu pī dici apl'icꝰ. qꝛ si sic et h
hꝰ repiī. sꝫ cū stertit patiēs ⁊ hāelitꝰ ē oꝛribil'
tūc ē apl'icus. Dicūt iacet q̄si doꝛmiēs ⁊ hoc
in māli cerebꝛali. quia in ea sicut in sompno
añr or uētriculꝰ cēbꝛi opilatur stertit. qꝛ aer
īgreditur p uias multū strictas pp opilatōis
magnitudinē. nō sentit. qꝛ sp̄s sensitiuus non
pōt pp opilationē trāsire ad oꝛgana sēs Si
gna speꝝ. Signa facte ꝑpter clausionem sciū
tur ex hꝰs que dicta sunt. s. maxime in capitu
lo epilesie ubi ponuntur signa illarum cāꝝ
Et sciuntur ex hꝰs que dicta sunt. s. i. F. cārū
clausionis quia si scitur eius causas affuisse.
Signa uero repletiōis s. in apoplesia cere
bꝛali si mā fuerit apāni nō eūatur a febꝛe p̄ce
dente. Nā febris ꝯsegtur apa calidum ⁊ frigi
dum cerebri. ut suis patuit capitulis. immo
dixit Auicena. Cū in apoplesia fuerit febris
tūc illic ē apa. s. sꝫ pl'ꝫ qꝛ ēt i apl'ia sine apate
pōt euenire febris ut supra dc̄m ē. Dixit
aūt Aui. nō eūatur a febre p̄cedēte. qꝛ febris
est signum cōe oībꝰ apatibꝰ cēbꝛi. Et iō ꝺꝛ
p̄cedēs. s. signa pticularia distinguentia unū
apa cerebꝛi ab alio. Aderūt ēt alia signa
apostematis cerebri. Quod si mā non fuerit
apostemās aderunt signa generalia supradc̄a
ut pl'm sine febre. cū signis significantibus
māꝫ opilātez que sūt quoniaꝫ signa facte a sā
guine dixit Raſ i diōibꝰ sunt rubedo faciei
⁊ maxillarum. ita ut quasi sit suffocatiuum. ⁊
exuberatio uenarum ⁊ guidez. Dixit Aui.
significant eam signa dominy sanguinis ⁊ est
facies rubea ⁊ oculi rubei ualde. Et uene cer
uicis sunt extense ⁊ plene. ⁊ spacium flioboto
mie scilicet consuete uel altius euacuationis
sanguinis consuetudinarie est elongatum. Et
antecessit regimen quod generat sanguinem.
Dixit Galienus ut primo ponitur continētis
Sigā facte ex multa repletōe sāguinis uenarū
cēbꝛi effluxi i eas subito sunt rudedo faciei ⁊
eminentia oculoꝛum ⁊ utrorumqꝫ rubedo.
Signa uero facte a materia flegmatica sunt
dixit rasis. in diuisionibus mollities coꝛpo
ris ⁊ albedo coloꝛis. ⁊ multitudo sputi ⁊
mucchi. Dixit Auicenna. significant eam
coloꝛ ⁊ foꝛma oculi. ⁊ huoꝛositas nariū. ⁊ aᵃ

sigā dñy fl'atis. supleut in fc̄a a col'a aderūt si
gna dñy colere. ⁊ simil'r in fc̄a a ml'ia aōrunt
signa dñy ml'ie. Signa aūt apl'ie pp repl'o
nē uenaꝝ apl'icaꝝ dixit. y. 4ꝰ regis acutorū.
sūt ruboꝛes faciei pp sanguis repl'onē. Et h
suplēt ꝙ i reliqꝰ coꝛpoꝛe toto ē liuiditas. qꝛ
nō mittiī ad reliquas ptes coꝛpoꝛis sp̄s sic
ad faciē. Et oculoꝝ statiōes. i. imobilitates.
qꝛ nō mouenī pp nimiā repl'onē opilātē uias
spūs motiui. Et distantie manuum. i. ꝙ una ꝓ
hiciī huc alia illuc. Et hoc ꝯtingit in p̄ncipio
passiōis. postea uero nō mouenī. ⁊ stridoꝛes
dentiū. qꝛ poꝛtio mē replet neruos ⁊ inducit
motū spasmosuꝫ ⁊ hoc ēt in p̄nꝰ ꝯtingit. Et pl'.
sus. i. doloꝛ pulsatiuꝰ in pticula flegminante
uel pulsus. i. saltus in mēbꝛis ⁊ maxillaꝝ co
actio. i. ꝯstrictio. et hoc contingit in ꝓcessu.
Et infrātio extremitatū. qꝛ nō ꝓcedit ca
loꝛ ⁊ sp̄s ad ea defectus ipis in uenis ⁊ arta
rys. Dixit Gal. ⁊ pōitur pꝰ ꝯtinētis. huiꝰ
moꝛbi foꝛtitudo ⁊ debilitas indagaī ex quā
titate defectus hanelitus. ⁊ eius foꝛtitudīe. s.
p̄ncipal'r. Dixit ergo i ꝯmēto affoꝛismi apl'iaꝫ
foꝛtē soluere ⁊c̄. ꝙ si hanelitus auferaī ꝙ nō
fiat. s. appnter erit apl'ia foꝛtissima. ⁊ maxie
hoc erit. si coꝛ patientis fuerit nā calidum
egens multa euentatōe. Uñ notant ꝙ aliqua
apl'ia est foꝛtis in hoīe calidi coꝛdis que in
hoīe fri coꝛdis esset debilis. ⁊ pp hanc cām
apl'ia ē foꝛtis in uiro debilis in muliere. qꝛ
uir maioꝛi eget euentatōe fm pl'm ꝓpterea ꝙ
calidū uiri ab una cā suffocabitur a qua non
suffocabꝛ cal'ꝫ mulieris. sicut ēt cal'm coꝛdis
cal'i suffocatur a cā a qua nō suffocatur cal'm
coꝛdis fri. Et dixit Gal'. si hanelitus angusti
ōse ⁊ duriter fiat erit apl'ia foꝛtis. Et dixit.
si hanelitus ē diuersus ⁊ nō ē eiusdem oꝛdis
alñ gescens. i. intersectus uel alñ gescens. s.
ab inoꝛdinatōne sua. passio adhuc ē foꝛtis sꝫ
nō sicut pꝰ. Qō si hanelitus sit oꝛdinatus pas
sio ē debilis apta curari a medico total'r co
pāte ad curā eius. Dixit Al. hꝰ egritudis q̄ti
tas ē fm ꝙ stertit foꝛtiteꝛ uel debiliteꝛ. Dixit
dionisiusᵃ ut pꝰ ponitur ꝯtinētis. qñ inᶠ apl'ia
stertit patiēs ipsa ē difficilis ad sanandū. ⁊ cū
nō stertit in suo hanelitu ē facilis ad sanādū
Notant ꝙ stertoꝛ ē duplex unꝰ uerus ⁊ ꝓpꝛi
us q ē sonitus p̄ter naturā auditus in guttu
re ex motu hanelitus. Et iste sig̃t apl'iaꝫ ma
ioꝛē denotat enim magnā difficultatē haneli
tus. Et iste stertoꝛ q̄ꝫdo ñ adest in apoplesia.
tūc oꝫ ꝯsiōrare hāelitū. nā si fuerit facilis et
oꝛdinatus tunc apl'ia ē debilis si uero haneli
tus nō appaꝛenter erit tunc qꝛ aer nō pōt cō
misceri in hūiditate nō erit stertoꝛ. Et tūc si
gnificaī apl'ia foꝛtissima. Alius stertoꝛ ē non
uerus sed largo mō ꝺꝛ stertoꝛˡ. ⁊ ē sonitus q
dam paruus respectu sonitus ueri stertoꝛis.
ita ꝙ ñ ē ꝯpletus stertoꝛ nec audiī in gutture
sꝫ circa nares patientis ꝓcedens ex difficulta
te hanelitus ⁊ iste pōt stare cū difficultate mi
noꝛi. Dixit ysaac. ⁊ pōitur pꝰ ꝯtinētis. Si in
apl'ico suspiria sunt oꝛdinata parua ē īfirmi
tas. sꝫ si sine angustia tñ cū inoꝛdinatōe suspi
rant magna ē infirmitas. nō tñ maioꝛi sil'is
in qua. s. non sunt suspiria. Dixit paulꝰ cuꝫ

mor⁹ est facilis pōt deglutire res hūidas. Et
qn̄ ē difficilis nihil pōt deglutire sꝫ exit per
nares. Dixit Raſ. ꝑ° ꝯtinētis ꝙ. Ipo. dix
in li°. affo. ꝙ strāgulat⁹ spumās oꝛe nullo mō
pōt uiuere. Et ego dixit Raſ. ſilr̄ iudiciuꝫ te
neo ꝺ apl'ia. Dico eiꝫ ꝙ ꝗcūqꝫ apl'icus spu
mat oꝛe non pōt liberari. Est tn̄ dixit ip̄e
intuenduꝫ in multitudīe ⁊ paucitate spume et
in ei⁹ tēpoꝛis ꝓlixitate. qꝛ sicut pauca possi
bile ē egrū ꝯualescere. sic̄ ēt euenit de strāgu
lato cū paꝝ spumat. Dicūt qn̄ n̄ appent spu
ma et motus banelitus nō est manifestus tunc
apl'ia est fortissima sḡcatur eīm ꝙ motus pe
ctoris ē ita debilis ꝙ nō mouet aerē potentē
spumificare. Si ꝟo nō fuerit spuma et motus
banelitus fuerit oꝛdinatus. tūc ip̄a ē debilis
significat̄ eīm opl'o pua. Si ꝟo fuerit spuma
et motus banelitus fuerit puus debilis ioꝛdi
natus et intersectus tūc apl'ia est foꝛtis et in
curabilis. Si ꝟo fuerit spuma et banelitus n̄
sic multuꝫ puus nec multuꝫ inoꝛdinatus et nō
sit intersectus tūc ista apl'ia ē media inter foꝛ
teꝫ et debileꝫ et nō ē oīo icurabilis. sꝫ curari
pōt maxīe si spuma fuēit pauca et puo tēpoꝛe
durans ⁊ p̄cipue in hōīe hn̄te frim coꝛ. Et
in sūma oia p̄dicta et ꝗcūqꝫ alia signa secūtur
iudicium banelitus. ꝓpterea dixit Aꝟ. coll'ꝫ
3°. banelitus ē manifestuꝫ signuꝫ sup foꝛtitu
dinē et debilitatē ꝟtutis. qꝺ est qꝛ qn̄ baneli
tus fuerit groſſus et magn⁹ significat foꝛtitu
dinē et qn̄ fuerit ꝗtus significat debilitateꝫ
dixit Gal'. 3° de interioꝛibus. oꝫ intelligē de
terioꝛē ceteris sp̄ebus banelitus eē banelituꝫ
raꝝ. s. et mugituoſuꝫ cuius dilatatio et ꝯstri
ctio fuēit cū āgustia et duritia. Dix Serrap.
cognoscit̄ difficilis a debili ex ip̄o infirmo
qn̄ si nocumētuꝫ in ea ē puuꝫ ē debilis et si
ē magnū ē difficilis. Iō dicūt cū augentur
accidētia q̄ demōstrāt pn̄teꝫ apl'iaꝫ. Et maxi
me ꝙ patiēs nullo mō sentiat et nō supuenit
palisis tūc illa ē maxima et moꝛtifera. Cū ꝟo
minuunt̄ et sentit et supuenit ei palisis signi
ficat̄ ꝙ ē curabilis. Dixit Gal'. et ponitur
ꝑ° ꝯtinētis Signa ap̄oſe sunt ingrenda co
ꝙ apud me sunt ualde pessima et opinoꝛ ꝙ ei⁹
signa non illico appareant. qꝛ ante ip̄aꝫ appa
rebunt signa frenesis. suple uel alterius apo
stematis cerebri. Dixit Aui. apostemosa ē
ex sp̄ebus apl'ie puerse. i. moꝛtifere et equale
est siue materia sit calida siue frigida. s. in fa
ciendo apl'iam moꝛtiferaꝫ. quia utraqꝫ est
moꝛtifera. Non tn̄ est equale tempus interfi
ciendi. quia calida cicius interficit. Dixit
Gilb. i minori apl'ia pua est neceſſitas euen
tatiōis ita ꝙ nō addit natura ultra motuꝫ dya
fragmatis ad banelitum faciendum nisi lacer
tos pectoris anterioꝛis. Sed in media est
addita ulterius neceſſitas. Et ideo adduntur
lacerti laterales anterioꝛibus. In maioꝛi ꝟo
est ultima neceſſitas unde addit natura predi
ctis lacertos posterioꝛes et mouet scōm oēs
dyametros ante et retro. Et significat hoc
debilitateꝫ nature que nō pōt compleꝛe actio
neꝫ suā. nisi cum tot instrumn̄tis et siḡt incēsio
nē foꝛtem in istrumentis banelitus. Dixit
Goꝛdoni⁹. qn̄ suspirāt cuꝫ magna difficultate

⁊ spuma ē in oꝛe. ⁊ uox ē sicut strangulatoꝛū
⁊ banelit⁹ ē inoꝛdinatus. tunc ē maioꝛ. tn̄ si es
set sine banelitu ⁊ uoce ⁊ spuma ⁊ motu ⁊ sen
su ē deterioꝛ. In medio aūt ē suspiriū ⁊ dif
ficultas banelit⁹ ⁊ eius ioꝛdinatio. nisi qꝛ ali
qn̄ quiescit. s. a difficultate ⁊ in oꝛdinatōe ba
nelitus. Et in minoꝛi ē suspiriū ⁊ difficul
tas banelit⁹. sed non ē ioꝛdinat⁹ nec adest spu
ma nec uox strangulati. Dixit Gal'. ⁊ poit̄
primo cōtinētis. Cuꝫ euētus hui⁹ epl'ie accit
subito cerebro uelociter interficit ⁊ tunc ei⁹
banelit⁹ deperdit̄ ⁊ mēbra faciei nullo mo
do mouent̄. Dixit ypo. 2° ꝓnosticoꝝ ⁊ pōi
tur primo ꝯtinētis. Cui accidit saltus ⁊ iecti
gatio toti coꝛpoꝛi ⁊ postea accit ei apl'ia defi
ciet patiēs 4° dinanudioꝝ ⁊ ponit̄ ēt a Gilb
qui ceciderit i apl'iaꝫ ⁊ de multis reb⁹ desiꝺ
rat sibi cibū afferri ⁊ stati ꝙ uidet cū abhomi
natur moꝛteꝫ significat. Dixit Gilb. Apl'ia
que nō uenit i detrimēto lune min⁹ molesta eē
consueuit. Dixit Aui. al'n̄ accit. ut hō apl'iā
incurrat ⁊ non sit dr̄ia inter ip̄m ⁊ moꝛtuum
scilicet in aspectu faciei ⁊ alioꝛū signoꝛuꝫ ex
trinsecoꝝ consideratiōe. ita ut non appareat
in ip̄so aliquid banelitus uel qꝛ non sit uel qꝛ
non pōt ꝯp̄hendi aliquo signo exterioꝛi. ita
ē oculitus deinde reuiuiscit ⁊ sanat̄. Et nos
dixit Aui. plurimos eoꝝ uidim⁹ quoꝝ dispō
erat. Et dixit in istis qꝺ banelit⁹ non appet
sed pulsus ipsoꝝ non ultime cadit. Et ratō
quare cadit banelit⁹ integre ⁊ nō pulsus ē qꝛ
banelit⁹ ē actio siue mot⁹ uirtutis animalis
Pulsus aūt ꝟtutis uitalis modo in apl'ia act⁹
uirtutis uital' nō ē simpl'r ipedit⁹ nisi intelli
gatur apl'iaꝫ eē in coꝛde cātā sicut uoluit Aꝝ
Sed in apl'ia cerebrali de qua māx. Aui. itel
lexit uirtus aialis pōt simpl'r ipediri. ⁊ ideo
potest cessare banelitus ⁊ non pulsus. Dn̄t
al'n non ultime cadit pulsus i arterijs brachio
ruꝫ ꝗuis al'n ita fiat puus ꝙ sens⁹ medici nō
percipit illū. Et foꝛtasse al'n ultime cadit i
uenis brachioꝛū. sed non ultime cadit in uēis
ꝓfundioꝛib⁹ ⁊ coꝛdi propinqs. quod decla
rat ipsum reuiuiscere qꝺ ē signū ꝙ coꝛ n̄ oīo
cessauit a motu ⁊ per ꝯn̄s nec oīs eius arte
rie Et Aui. reddens cām quomodo ē ꝙ ba
nelitus ultime cadit ⁊ cadit pulsus licet. non
ultimetur ⁊ postea reuiuiscit. Dixit uidet̄
ꝙ caloꝛ inatus in eis nō uehementer indiget
euentatiōe nec expulsione uapoꝛis fumosi a se
banelitu magno. Imo sufficit sibi paru⁹ mo
tus ⁊ oculitus ꝓꝑ illud qꝺ accit sibi ex frigo
re. s. ꝯpl'onali quare radical'r erat ꝯpl'ois fri
gide coꝛdis. Hꝺ enim hō possibile ē ꝙ uiuat si
ne banelitu ⁊ pulsu exterioꝝ uenarum qui si
foꝛet calide ꝯpl'onis coꝛdis nō posset uiuere
sine pulsu exterioꝝ uenarū. Ideo si homo ca
lidi coꝛdis remanet sine banelitu ⁊ pulsu Iu
dicandus est moꝛtuus. Et euasio ab hac di
spositione simili moꝛti plus reperitur in mu
lieribus ꝗꝫ in uiris quia sunt frigidioꝛis coꝛ
dis eis uel accidit hoc eis ex frigoꝛe alte
rius membri ut cerebri Cum enim in apl'i
co cerebruꝫ infrigidatur ab humoꝛe flegmati
co infrigidatione uehementi ifrigidat coꝛ ut
non egeat euentatione manifesta. Potest ēt

hoc intelligi d frigore exteriori. sicut aliis accidit itinerātib⁹ in niue. Et ꝑpter hāc cāz uolunt auctores ut tardet sepultura ambigui ex mortuis donec ꝑpendat ei⁹ dispō. ꝛ n̄ sit 72. horis. Inquit iude⁹ ut primo ponitur ꝯtinētis non sepeliri debere aplicū nisi post 72. horas. eo ꝙ quidā eorū steterūt toto illo tpe uelud mortui ꝛ postea redierūt. Rasis tn̄ dixit post. 48. horas. Et hac de cā iā multi tumulatorū iuenti sunt moti a situ ipsoꝝ i tumulis q2 post sepulturā ipoꝝ redyt ad eos uita manifesta. Cā āt quare sepultura debeat deferri 72. horis dixit cōciliator ē q2 in tribus diebus oms hūores ꝯpleuerūt suū cursuz siue euentū. Gentil. āt dixit. Credo ꝙ cā non sit bn̄ assignabil' nisi q2 credit experientie. Et dixit Gentil'. uidi hoīez aplicū portatū ad eccl'iaz ꝛ foueā qui tunc motus parūper reportatus fuit domū ꝛ postea sanat⁹ fuit. Et ego uidi mulierē iudicatā mortuā ꝛ cū ueisset hoīes ꝛ sacerdotes ad funus ei⁹ redyt ad eaz mot⁹ ꝛ locuta ē. sed tandē tertia die mortua ē

Dūt ad ꝯphendēdū utrū aplic⁹ hanelet ocl'te resupinari debet corpus super re firma et apponi narib⁹ eius modicū quid coti carminati clausis fenestris ꝛ ostyis ꝛ remotis a ꝑpinquo hanelantibus ut ꝯphendi possit si cotum per illuz aliquo° moueat. qm̄ si mouet sig^m ē alicui⁹ hanelit⁹ ꝛ uite. si āt non mouet tunc hanelitus oio deficit. Simil'r ponūt super thoracē aplici ciatū plenū aq̄ aspiciētes si aq̄ in ipo aliquo° quatiat qm̄ si sic significatur motus aliquis thoracis ꝛ p ꝯn̄s hanelit⁹. Dixit Gal'. 3°. de interiorib⁹. Aplia cōuenit cum pluribus egritudinib⁹ sibi ꝯparib⁹ aut i membro ꝛ accidētib⁹. aut in accidētib⁹ tm̄ sic cuz eplia ꝛ subeth. stupore congelatiōe sincopi et morte subitanea. Et tu ex dictis h ꝛ i capitulis illarum dispositionuz elligere poteris signa distinctiua inter eas. uerū q2 magis uidetur cōuenire cum subeth. ideo in hoc capitl'o Auicena ponens signa distinctiua inter ea. dixit. ꝙ aplicus clamat scilicet cum incidit apliam ꝛ hoc q2 ꝑcipit magnū nocumentū scilicet in pluribus. Et hanelitum aplici ingreditur nocumentuz magnuz. Sed patiens subeth non ē ita. q2 nec clamat nec ita magnum nocumentuz est in hanelitu eius. Differunt etiā in modo processus in egritudinez. quia in subeth gradatim procedunt de sompno graui ad subeth sed in aplico accidit illud subito. Dixit Gordonius. quando uocaris ad patientē ꝛ uides eum sine sensu ꝛ motu. ꝛ sicut dormientem sompno graui ꝛ profundo sicut subeticus. tunc uoca eum ꝛ si non respondet. trahe eum per capillos punge cum acu duplica digitos ꝛ stringe fortiter. tūc si nullo modo respōdet aplicus est ꝛ precipue si subito aduenerit ꝛ cum alta uoce. Dixit Serapio. scias ꝙ cū hui⁹. humor est cohartat⁹ in uentricl'is cerebri ꝑncipalib⁹ ab hac egritudie nō sanat sanatione integra. sz redit ad palisim qd ē q2 si eēt in nō ꝑncipalibus uētriculis sic est in eplia. nā mūdificaret eā uelociter. Et pp illud diuersa fit eplia ab aplia. qm̄ aplia fit ex oplone cōpleta integra cōicante sup cerebꝝ. s. i re

ligs uasis eius et in ꝑniculis eius oibus. q2 accit ꝑuatio motus. Dixit Auic. Al. et sil'r Dionisius ut p° poīt ꝯtinētis. Aplia aut interficit aut mutat ad palisiz. Dixit Aui. aplia sm plm resoluit. i. termiat ad palisiz. Et illō ideo. qm̄ qn̄ nā deficit ab expulsione mē ab utrisqz laterib⁹ simul suple p emūctoria cerebri. q2 de expulsiōe ad ex̄ corpus aut ad loci longinqua nō sperat in aplia et tūc expellit aut ad ambo latera sil' et fit utrūqz latus paliticuz. Aut expellit eā ad unū duoꝝ lateꝝ qd magis est susceptibilius egritudinū et qd est debilius. Et ipius qdez transit⁹ in expulsione ad duo latera uel ad unū fac eaz ꝑtransire in uacuitatibus meatuū. s. nuce et neruoꝝ elongando ipaz a cerebro et uētriculis eius.

Dixit Gal'. 3°. affo. in ꝯmēto. affo. si ho yems austrina ꝛc̄. ꝙ ex aplia maxie ꝯtingit palisis dextri lateris. Dicunt qdaz. nō itelligit Gal'. p latus dextruz latus situatum in dextro corporis cū sit fortius sinistro et magis repugnās fluēti mae. Sed per dextꝝ intelligit latus magis patuz ad recipiēdū qdcūqz sit illō sicut dr cōiter de aliq° apparato ad aliq̄ rē. ipm est dextrū ad talez rez. Et uidi ueꝝ eē qd dicūt. qm̄ Gal'. ut p° poītur ꝯtinētis. ait puto ꝙ cū dissoluit aplia ad palisiz unius lateris hoc esse cum nā expellit supfluitatē in ꝑtez debiliorez suaꝝ ꝑtiuz. sicut ēt dixit Aui. Conciliator aūt et glosator dixerunt qd latus qd frequētius paliticat in apoplesia est latus dextrum. Et sic experientia declarat. Nam q̄uis latus sinistrum nāliter sit debilius dextro et deberet potius recipere materiaz. ex hac cā. tamē quia ꝑpter sui dbilitatē materia faciens apoplesiaz in ipso sinistro latere cerebri adhunat inde magis repletur. Et sic magis repletuz in expulsione materie nō pōt recipere a dextro cum nō sit capax eius qd in dextro cōtinetur expedit ut dextrum minus plenum recipiat q̄uis sit fortius. Eligit eiz natura ut materiaz potius recipiat latus dextrum q̄z ꝙ remaneat iexpulsa. Et adiuuat ad recipienduz maior raritas partis dextre. Aui. tamen 3ᵒ 2ᵃ. capitulo de palisi uidetur innuere opositum. Et dixit Auic. ꝙ aliquando palisis terminatur ad apoplesiaz. uel est cā eius. Cum enim dilatatur materia palisis in utrisqz lateribus prouenit apoplesia. sicut cū cōstringitur materia apoplesie et in ipsius cōstrictione expellitur prouenit palisis. Et pz ex dictis ꝙ terminatio apoplesie ad palisim est ꝑprie illius que fit ex opilatione cerebri a materia flegmatica. et n̄ ex alia materia nisi rarissime. qm̄ mā flegmatica ē q̄ pōt paralesi causare. et cāt sm plurimuz. relique uero mē nō cānt palisim nisi rarissime scdm quosdaz

Dixit Gordo. materia aplie ē grossa frigida multa et compacta que per ꝑfectam crisim terminari nō pōt Et iō si curat terminatur ad palisim cum materia aplie cum dispergitur per neruos causet palisim sicut mā palis. cuz coadunat causat apliam. Dixit Gilib. maior aplia curā non suscipit sed in prima die interficit. Media aūt infra tres dies interficit Aut in palisim mutatur. Minor uero ifra 7m

diem interficit aut mutatur ĩ palisiꝫ. Ait moy
ses in .6ᵃ ꝑticula suorũ affoꝛismoꝛum. Apl'ia
foꝛtis necessario est destructiua ⁊ debilis dif
ficulter curatur sicut dixit ypo. qꝛ in huius.
peste destruunt̃ ⁊ cessant nobiles actus quos
natura regit semper. Et sunt inspiraᵒ ⁊ expi
raᵒ loquella sensus ⁊ pulsus. Dixit Sera.
difficili non est sanatio sed perducit ad moꝛtẽ
debilis uero si acciat ut sanet̃ tunc ipsa sanat̃
cum contractiõe alicuꝰ partis coꝛpoꝛis. Di
xit conciliatoꝛ. aliqui auctoꝛũ simpl'r sine pro
testatione operanduꝫ eẽ dicunt in cura apl'ie
Jnquit enim Mesue. oꝫ ut om̃e genus cu
re administretur subito. Dilatio enim ducit ad
moꝛteꝫ festinaꝫ. Cum sit ipse moꝛbus per se
ẽt parum recipiens curã qꝛ q̃ꝫtuncunqꝫ apl'ia
sit debilis ẽ tamen moꝛbus foꝛtis ⁊ ꝑiculosꝰ
ualde ⁊ nũq̃ꝫ carens suspitiõe ⁊ timoꝛe. simil'r
Ua. ⁊ Aui. inceperunt a cura eius. Quidã
aũt auctoꝛes dixerunt non eẽ a princiᵒ opan
duꝫ. Unde Al. dixit. si ab oꝛe eius spũma exi
erit non est ei medicanduꝫ. Et Hal'. 5ᵒ pra
tice dixit. Nihil agenduꝫ eẽ usꝫ ad 72. hoꝛas
Dñt in apl'ia foꝛtissima non ẽ operandũ. cũ
dieta ꝑ cibuꝫ ⁊ potuꝫ qꝛ in ea non ẽ solicituᵒ
hñda de cibo ⁊ potu maxime añ. 72. hoꝛas.
Et quidã dicunt simpliciter non eẽ opãdũ
ut per opus tuũ detur spes de salute egri. opã
dum tñ eẽ dicunt uel pro honoꝛe ⁊ consagui
neoꝛuꝫ egri consolatiõe uel ut non appareat
ex parte opantis defectus ut dixit Mes. sꝫ ñ
sine pꝛotestatione. Jn apl'ia uero minoꝛi ⁊
media confestiꝫ operandũ eẽ a principio dñt
qꝛ cũ sit moꝛbus acutus non dat medico idu
cias ad agenduꝫ. Dixit Rasis primo ꝯtiñ
tis. qui dubitat aliqueꝫ cadere in apl'iam flo
met ipm in pꝛincipio ueris ante eius casuꝫ ⁊
fiat cristere eis ex decoctione interioꝛis co
loquintide centauree ameos aneti rute ⁊ sẽis
ferule in qua dissoluant̃ sapinũ ⁊ mirra ⁊ olꝫ
amigdᷓ ama. Dixit Mes. Cura apl'ie ꝓxĩa
ẽ cure epl'ie. Nam sicut illa curatur regimine
uniuersali ⁊ ꝑticulari ⁊ ꝑ tria mediᵃ instru
menta. ita ⁊ apl'ia. Dixit Roge. Apl'ia ma
ioꝛ sola diuina manu curatur. Cura uero me
die minoꝛis palis. ⁊ spasmi de repl'one eadẽ
ẽ ⁊ intelligunt de cerebꝛali Cura igit̃ apl'ie
per dietaꝫ ẽ ut patientes apl'iaꝫ friam locent̃
in aere sicco ad caliditatem debilem decliui.
Et patientes eam ex causa calida locentur in
aere temperato. Jn utraqꝫ tñ aer debꝫ eẽ cla
rus subtilis euentatꝰ. uento tñ pꝛiuatus. Et i
ducatur eis spes ⁊ leticia. ⁊ ira in frigida cõ
fert. Dixit Aui. cum aliquid ď cibo sũmũt
non doꝛmiant post ipꝫ uelociter sed expectẽt
aliqualiter donec descendat ⁊ digeratur cibꝰ
digestione aliqua. ⁊ uiglent plurimuꝫ. Jllud
enim iuuat cerebꝛum ⁊ resoluit ex cibis uapo
ꝛem non digestum pꝛohibentem digestionem
Quidaꝫ autem textus habent litteram negati
uam dicentem. Et neqꝫ plurimuꝫ uigilent. Jl
lud enim scilicet plurimum uigilare iuuat ce
rebꝝ. s. i attrahẽdo uapoꝛes ⁊ sic i se replenᵒ
Et illud qꝛ resoluit ex cibis uapoꝛeꝫ non di
gestuꝫ ꝓhibenteꝫ digõnẽ. s. mẽꝝ cerebri. Et
ista littera ẜm Gentileꝫ ẽ melioꝛ. utraqꝫ tñ s

mul iuncta fuari dꝫ et ꝙ nõ doꝛmiãt uelociter
post cibuꝫ et uiglẽt pl'm. s. respectu alioꝝ nõ
tñ pl'm absolute. Et dixit Aui. Cuꝫ uolũtas
fuerit ut cenẽt. i. ut cibuꝫ accipiãt. non ẽ ma
luꝫ ꝑmittere ante cenã exercitiũ leue et moue
ant mẽbra laxata aliquo motu et hoc si fieri
poterit. sin aũt ꝑmittat̃ qᷓ locuꝫ teneat exer
citij. s. fricatio. ipa eim ꝯpetit in regimine die
te et ẽt potiõis in intentiõe ad diuersionẽ ut
patebit. Dixit Paulus. moueatur eger aliquo
instrumẽto apto adhoc. Et Auic. dixit ad
hibe eis. s. ad exercitiuꝫ faciẽduꝫ cãs cõuale
scẽtie in armau. i. cãs qbus possit exercitiuꝫ
facere sicut adhibet̃ ꝯualescẽtibus debilibus
in armau. i. in istrumẽto quo sustentet̃ subleua
tus cum exercitat̃ ut nõ fatigetur. Et dixit
Aui. fac eis balneuꝫ post tres ebdomodas. s.
ꝑmissis sufficiẽtibus purgationibus. et unge
eos in die balnei in exitu ab eo cum calefaciẽ
tibus. hec aũt inunctio dꝫ fieri ĩ capite collo
et nuca. et intelligũt de apl'ia a mã frigida q̃ ẽ
debilis siue minoꝛ. Apl'ia ciꝫ h si cito nõ occi
dit. aut nõ terminat̃ in palisim qᷓ ut pl'm fac
unde numerat̃ inter moꝛbos acutos remanet
postea inter moꝛbos cꝛonicos. Dixit Hal'. ut
declinat passio patiẽteꝫ indue balneo. Dix
Aui. cibi hñtiuꝫ apl'iaꝫ sint subtilioꝛes. s. in
q̃ꝫtitate et q̃litate cibis hñtiuꝫ epl'iaꝫ uariati
tñ ẜm suas cãs. Dixit Serrap. loquens de
fl'ica cõferũt istis ex cibis aqua ciceris sola.
et ẽt qñ coquit̃ cum pullis. s. galinarum si fe
bris ad esset uel nõ p̃nte febre. cum pullis. s.
columbaruꝫ et issadebegi qñ coquitur cum pa
seribus. i. puis auibus et canabir. Dixit Ha.
sit hys cibus ciceris aqua cũ oleo loto et ci
mino in qua parum panis munde farine con
frica et ori imitte. Et dixit non desistas egrũ
regere modo dicto donec transeunt dies sep
tem. Et si qdẽ loquitur tunc bene. et si non re
gatur hoc regimine usqꝫ ad. 14. dies. Et si
melius illum esse uideris bene. Et si non dige
stioni materie intende deinde purga. Et de
hinc sint illi cibus pulli columbaruꝫ iam sur
gentes et passeres. i. aues parue. Et Auic.
dixit ꝙ panis cum ficubus siccis est bonus
eis. Et rectius est ut sit contentus in matut i
nis pane solo. uel pane cum ficubus siccis. i.
in prandio. Et dixit Auice in facta a mã
sanguinea subtilia regimen ipsius et sis cõten
tus in ea iulep et aqua oꝛdei subtili et aqua
casei. Et infacta a materia frigida. dixit
Serrap. cõuenit eis ex potibus syrupus de
melle factus cum spẽbus et iridicon. Et con
uenit eis uinũ odoꝛiferuꝫ antiquuꝫ suple non
ut sit exacuitum et azibebi idest uinum de pa
sis uuis factum cum melle mundo. Dixit
Haly. in potu da uini ariani q̃ꝫtitateꝫ que il
lius non imutet menteꝫ aut uuarum passarum
uinum cum melle Dixit Auicena potus sit
aqua mellis pura aut cum alcefeis muti idest
speciebus aꝛomaticis calidis ẜm necessitateꝫ
Uinũ uero nouũ non est eis cõueniẽs ꝓpter
illud qᷓ est in eo de sup̃fluitatibus et antiquũ
nõ est cõueniẽs ꝓpter illud qᷓ est in eo de ue
locitate penetratiõis et declinatiõis eius ad
cerebꝛũ. Sed magis cõueniẽs uinũ est qᷓ est

inter utrūqz. et hoc ubi necessitas sit exhibē
di uinū. et tunc ēt nō dz exhiberi puruz sed
mixtuz aqua fm necessitatez. Dixit Auic.
passule et amigdō. sunt ex fructibus conuenētib⁹
eis ꝛ origanuz cū lentibus. Dixit Siull's.
si signa repl'onis cum caliditate fuerint nullo
mō bibat uinum. sz sit cōtentus aqua mellis
q̄ sic fit. ℞. aque lib. iii. mellis. ℥. iii. buliāt
aliquātulū simul et coletur. et sit contentus su
co ordei spelte uel auene et aqua ciceruz usqz
ad dies qnqz uel brodio pulloꝝ edi ul' galline
et nō bibat uinū nisi post longuz tēpus et cū
biberit sit album debile adaquatuz. Cura
Apl'ie p potionē eisdē complet intentiōibus
quibus curatio epilensie cum digestione ma
terie et eius euacuatōe et diuersiōe alteratio
ne male discrasie cerebri confortatiōe et re
ctificatione mēbri mādātis si affuerit et acci
dentiuz correctiōe. Erit ergo cura apople
sie ex clausione si fuerit a causa extrinseca re
gimen illius cāe pmitiue. Dixit Auic. et si
militer si est a cā intrinseca et ex cōitate to
cius uel alicuius membri cum rectificatione
eius sicut dictuz ē in epilensia Si uero fuerit
apoplesia repl'onis. dixit Mesue. conandum
est a pncipio materiaz subtrahere in q̄ztū po
sibilitas exigit. suple non expectata digōne.

Si ergo apoplesia est ex sanguine congela
to. s. replente uenas apl'icas. dixit Jpo. 4°
regiminis acutoꝝ. Cura ē ut pfomētantes. i.
calefacientes et fricantes corpus eius ut san
guis grossus subtilief moueatur et magis red
datur fluxibilis flomemus cōfestim in prin
cipio flobothomemus etiam a principio con
festim nō premissa fomētatiōe si sanguis non
esset ingrossatus et congelatus adhuc. qm̄ in
hac apoplesia sanguis cito congelat. Si g°
non fieret flomia confestiz. non posset postea
fieri nisi fomentatione pmissa. Dixit ergo
Jpo. fiat confestim donec subtiles sunt spiri
tus et reumata subtilia et fluxibilia. tunc eim̄
auxilia faciliora sunt. ualet ēt flomia a princi
pio in apoplesia cerebrali sanguinea in qua
dn̄aretur sanguis solus aut cum alys humori
bus mixtus. si humores illi sic sunt cū eo mi
xti q in flomia possint educi. Dixit Pau
lus. ille cuius cura iperatur flometur i pmis
pcipue si fuerit uene ipius rubee. Dixit Almā
Cum facies egri multuz rubere aut denigrari
aut uiridis fieri uideatur queadmoduz ɔtin
git. qn̄ sanguis in aliquo membro ex coarta
tione retinetur. tunc sanguis illico ex duabus
guidez. extrahendus est et hoc si fuerit ex re
pletione apl'icarum Aut ex duabus cefalicis
ꝛ hoc in cerebrali sanguinea. Dixit Haly.
pmū intuēduz ē. Et si egri facies rubet aut
liuida ē uel uiridis repleta cefalice utē flomo
aut safene quo a remotiorib⁹ trahatur mā. Et
iuxta q uirtus patitur ꝛ repletionis est q̄ti
tas sanguis emittatur. Dixit Alman. flobo
thoia faciēda ē prius i pedibus ipsius. ꝛ hoc
erit si repletio tāta sit in corpore ut sit necessi
tas cūare simul. ꝛ diuertere. uel ēt in cāu in q°
uenerit retēta solita cāo sanguis emoroydaruz
uel menstruoruz. Nā in his cāibus a floia sa
fene icipe debemus. Dix Rasis. i diombus

Cura sanguinee est cum flomia ambaruz cefa
licaruz simul in una hora. Dixit Aui. si re
pletio fuerit sanguinea. Cura est flomia in
illa hora idest statim a principio ul' in illa ho
ra. s. in qua uocatus fueris quecunqz sit hora
illa diei uel noctis. non enim in ea habet floia
horā electam. Et in floia dixit Auic. fiat ex
tractio sanguis multa qm̄ sanat in dispositōe
idest cito. Dixit Al. post predictas floias
fiat floia in extremitate nasi ꝛ hoc maxime
haberet ueritatez in cerebrali sanguinea De q̄
titate tn̄ sanguis extrahendi attende quod di
xit ypo. ubi supra. Aufer sanguinē scōm hitū
ꝛ etatē excogitans quid plus ꝛ quid min⁹. i.
a quo sit extrahenduz plus a quo minus quod
scies per consideratiōnē in pticularib⁹. Et
scies ex regulis ꝛ can̄. floie. Et notāt q in h
cāu floia debet fieri ampla quia sanguis est
grossus nisi fuerit apl'ia ō colera mixta sāgui
ni. Sullius ꝛ plures aly ante floiam pmit
tunt cristere acutuz. Et tn̄ tu in h cōsidera di
spōnez sanguis. Nam si congelat⁹ ē uel ē ut cō
geletur in breui incipe a floia ꝛ post cristeri
za. Si aūt non incipe a cristeri ꝛ māx si inte
stina ueneris plena. Supplent post floiaz. si
qua mā remanserit cūanda premissa ei⁹ digō
ne debito solutiuo educat ꝛ diuertat. Jn
cura aūt ftice dixit Aui. si ueniunt signa san
guis. s. in toto aut qz f a sit mixtum sanguini
tunc flometur. sup. ꝛ siliz fac in mlica ꝛ coli°

Si uero non fuerint signa sanguis in flica
dixit Serapio. illoruz quos possibile est sana
ri quocūqz fuerit dispō oz ut soluant nāe in
hora. i. statim cuz cristeri acuto donec traha
tur mā ad inferiora. Dixit Al. cuz hoc cri
steri erit cristerizandus. ℞. colongn. bucor
marien centauree maioris artanite el'i albi
an. M. i. coquant in tribus lb. aque donec ad
unā reddeant. deinde colentur ꝛ ex media. lb
huius apozimatis fiat enema. Dixit Aui.
cristerizet cum cristeribus fortibus ꝛ suppo
nant ei collirio acuta in qbus ponunt gūmi
ꝛ fel bouinum. Ser. sup. ɔ° al. Cristere bo
nū. ℞. cētauree mioris utriusz saluie utriusqz
rute abrotani. calamenti origani. an. M. i. ani
si maratri sisileos seis basilicōis an. ℥. ʃ. flo
ruz sticados arabici ꝛ citani an. ʒ. i. pulpe co
logn. ʒ. ii. furfuris. p. i. mellis anacardi olei
castor. an. ʒ. ʃ. salis. ʒ. i. icrepigre. el'i albi. an
ʒ. ʃ. Dixit Al. si cito exierit cristē fiat ite
rū ꝛ donec exierit mlti° huoꝝ sil' cū eo. Ro
ge. fiat suppositoriū ō sapone duro qō gdam
acuūt i tigēdo ipm i felle taurio iq° sit sal pul
uerizatū distēpatū. ꝛ suppositoriū ō felle tau
rino uel bouio solū ē potēs. Jn cura ēt sāgui
nee p⁹ floia dix Paul⁹. cristerizet cristerib⁹
fortib⁹ loqn̄s ō cerebrali. qz i repl'oe uenaꝝ
apl'icaꝝ cristeria debēt eē leuia. Dix. Ras
p° ɔtinētis qn̄ apl'ia ē fortis ꝛ hanelit⁹ dur⁹
ꝛ difficil' n̄ exhibeas laxatia sz cristerizetur
patiēs cū cristerib⁹ calis. i. acutis. Dixit
Al. postea. s. p⁹ cristeria uel suppositaria acu
ta bibat qō soluit. si i ipo. s. apl'ico ptrāsit. s.
spatiū adh faciēdū. ut qz ōclinanēit pox⁹ uel
pertransit. s. laxatiuuz ad stomacum. Et di
xit scias. q in apl'ia ꝛ perali si stringunt mea

tus cibi.i.chimi quapp non sunt ei medicīe facientes euōnem scilicet lenez euātes ō mā ipam faciente proprie.suple quare egent for tibus. Considerantes recte uerba auctorū in euōne.dixit q̄ si apl'ia est fortis non ē inci piendū a solutis.sed a cristerib⁹ acutis que si non possint fieri a suppositorijs acutis que reiterent eadez die scd̄m necessitatē.Sed sub sequenter si pox⁹ dimisit ⁊ patiens deglutī re poterit detur solutiuū. In debili uero apl'ia debemus incipere a solutiuo nisi feces sicce fuerint ⁊ in intestinis in quo cāu incipi endū ē a cristeri lenitiuo ut feces remolleant ⁊ educant. Et in quacunqz apl'ia ⁊ quacū qz hora potest exhiberi solutiuū.debem⁹ inci pere a solutiuis fortib⁹ sicut Ras in dionib⁹ fecit.Et iō Aui.dixit.ex hijs in quib⁹ hētur fiducia sunt pille de euforbio suple uel aliud sīle solutiuū forte. Et ratio quare debem⁹ incipere a forti ē q̄ꝛ h̄ morbus est ppacutus non dans inducias.māe ēt sunt difficile mo biles ⁊ posite in remotis que non attrahēnt ⁊ educerent a solutiuo debili. De q̄ntitate etiam euōnis istius attendend⁹ ē cāū supra po situs ab ypo.in euōne per fl'oiam consideran dū ē enim in quo sit plus ⁊ in quo min⁹ euā dū.Reiteranda ē ēt euō.h̄ multotiēs ⁊ sepe scd̄m necessitatez. Dixit Serapio.detur ex oibus tribus diebus ex pill'is que mūdificāt hūorē fl'icū.De euōne per uomitū dixit ypo. ubi supra.in sanguinea post fl'oiaz consid̄ran dū ē crisiz.s.si secuta non fuerit aut fuerit se cuta ⁊ non fuerit eger per eā alleuiatus. Nā tē farmacare oz sursuz.i.p uōitū ⁊ debet criste rizari si eger desubtus nō subegerit uel loco cristeris dixit.ypo.lac asine coctū da.i. serū de quo bibat nō min⁹ xij.cotil' ⁊ usqz ad.16.⁊ ultra si uirt⁹ ꝯferit. In hora āt pox'.uōi tus si possibile ē itroducēd⁹ ē ⁊ māx in duob⁹ cāib⁹.p⁹ ē si scd̄z stomacū cibo uł potu reple t⁹ fuerit. z⁹ ē si i stomaco suo fuerit q̄nti tas fl'atis retēta māx iundās i stomaco eius

De p° cāu dix paul⁹.si supueiat apl'ia post assumptionē alicui⁹ cibi.Aut p⁹ fastidium re pl'onis statim uōitū faciat.⁊ deinde p⁹ p bidu um famē sustineat.⁊ si p⁹ ebrietatem acciderit hac cura utendū erit. De z° dixit Serap. p⁹ cristere apiāt os ⁊ intromittāt i ipm digi tus aut pēna submersa in oleo aut yera donec hēat uolūtatē uomēdi cū uelocitate sup.⁊ euo mat. Dix.A.si ē possibile fac eū uomē cuz pēna intromissa gutturi ipi⁹ illinita oleo de li lio uel cōi.Et ppric cū extimat̄ q̄ in stoma° sit repl'o aut i ore eius.Et iā precessit eā nau seatiua satietas.eo q̄ꝺ confert ei uehementer

Et dixit.in uomitu est etiam aliud iuuam tum.Et est q̄ nausea ⁊ uoluntas uomendi ca lefaciunt caput eius qui habet apoplesiam fri dam aut humidam.Et propter hec iuuamen ta subdit Auicena.cum paruz euomunt modo pred cto prouocando uomitum.tunc in potu sūmat olei de kerua decocti cū ruta omni die 3.ij.cū aqua de radicib⁹. Et gradatim p cedat addēs de ipo oleo donec potet ō ipo q̄ cūqzdie.3.5.ut iuuet ad uōitū ⁊ educant hu ditates que non poterant prius uōitu educi ꝑ ut p uētrē eas soluat.Et sic uomitus ualet in porismo et post.Et ualeret ēt ante poxismū si p̄sentiret̄ q̄ stomachus eēt repletus. Et fa ctis hijs euōnibus cūandū est caput pticula riter a residuo mē cum caputpurgijs sternu tatorijs masticatiōibus et gargarismis. Di xit Al.naribus sternutatoria approxietur ut mordicatōe sua excitēt ꝟtutē cerebri ⁊ mām euent a capite.Cum hijs eim si sternutat bo nuz signū ē.Si aūt nō sternutat signū morta le ē Dixerūt Paulus Serrap.et Ras.in dio nibus fiant gargarismata et sternutatio. Dix Aui.nō ē malū si post euōnez ipius cum cri sterijs et alijs ut aliq̄d naribus ipius applice tur et pprie cōdisi.q̄ꝛ monet sternutatiōez ⁊ administra caputpurgia fortia et pprie si ui deris alleuiatiōnē.et tūc faciat gargarismata et sternutatiōes Dixit Al.in cura sanguinee stringamus fortiter adiutoriū ligādo supius pax sub cōiunctōne ipius spatule.q̄ꝛ ibi sunt capita musculox p quox ligaturā fortior in ducit dolor. Dixit Mes.frequēter manus et.crura uētosari facies et trahe iq̄ntuz potes ad opositū cū oib⁹ generib⁹ attractionū.Ras in dionib⁹.in sanguica fiat appositio uētosax post fl'oiaz sup crura. Dixit Auic. uētosas pone sup collū et nucā cū incisiōe et sine fm disp̄ōnez mē. Dixit Paulus si frequēs fue rit puatio uocis remanente ꝟtute corporis salua apponātur uētose in occipitio et ꝯcula cū scarificatiōe et ēt in ypocūdrijs.dicūt et ō diuertētibus sunt auriculax attratio et capil lorū euulsio.sz in cerebrali nō debēt fieri nisi post purgationes et alias diuersiones. De i tentione ad alterationez et capitis confortati onem dixit Alman.in sanguinea capud supin fundimus oleo ros.et aceto uini. Dixit Ra sis.ille de quo hētur spes cōualescendi debet iuuari magis cum extrinsecus approximatis Naz in exterioribus oz opari.Cum nihil po sit ei dari p os quia iacēt prostrati sicut mor tui. Ista tamē exteriora nō debent apro ximari nisi post euōnez cum cristeri uel uomi tu uel suppositorio .et post diuersiones factas Et si possibile fuerit sunt etiaz prius euandi cum solutiuis.et h̄ intelligūt in fl'ica Ideoqz cum Aaron prio continētis.dixit incipiendū est in cura apl'ie cum ēbrocatiōe seu epithima te sup caput cuz decoctiōe aneti abrotani fee ha arthemisie maiorane foliorum citri ori gani melliloti mentastri rute et ysopi.intelle xit post purgatiōez et diuersionē cum est tem pus administratiōis resolutiuox. unde dixit Rasis.debes uti embrocatione post corporis mundificationez et post purgationem. Et sic omnes uolunt auctores. Unguentuz exper tum et efficax ℞.euforbij piperis croci ca stor.terbentine ysopi humide opoponacis an. .3.iii.storacis liquide.3.i.ʃ. cere citrine et olei antiqui uel de costo q̄ntuz sufficit.Empla struz calefaciens ualde et esiccatiuum.℞.Gal bani sinabis piretri Serrapini oponacis ca stor.trium piperum an.3.i. sulfuris .3.ʃ. ter bentine.3.ii. gūme liquefiant in oleo costino deinde cum eis alia conficiātur et malaxētur et extendātur super corio reducto in formaz

capitis et supponatur ei. Dixit Auic. post
purgationē fiant super caput ei⁹ et mēbra ad
iacentia uaporatiōes calefatiētes et ēbroce fa
cte ex aquis in qbus sint cocte herbe calefa
cientes. Dixit Ras. p° ꝯtinētis. debes inū
gere caput suuz cū oleis calidis et subtiliatis
Dixit Aui. inungat̄. s. caput cū aliquo in q°
sit ꝟtus calefaciēs sicut cū oleo de ruta in q°
sit dissolutuz piretr aristol. opoponacū ⁊ gal
banū. Et subdit iungat̄ ēt totū corp⁹ cū oleo
ī quo sit sulfur. Et ex oleis bonis ē oleum de
cucumere asinino ⁊ oleuz de piretro ⁊ oleum
squilliticū factū ex oleo antiquo ī quo squilla
sit īfuxa. xl. diebus aut in quo sit cocta donec
dissoluatur ⁊ sit olei chist. i. ⁊ squille. ℨ.
.ij. Et dixit inungātur spōdiles ex sigia ⁊ eu
forb. Et pone sup principiū nuce sinapi ⁊ sa
pinū ⁊ castoreū ⁊ euforb. ⁊ dixit fricēt̄ pedes
cū oleo calefacto ⁊ aqua cal'a. Dixit Ras. si
hu⁹. res nō poteris inenire. ē tūc īsufflandus
ī nares suc⁹ anini teste allior. Et A. ī apprxi
matiōe oleor sil'r ⁊ alior extrinsecor posuit
duos canō. unus ē q: recti⁹ ē ut oleū qḋ admi
strat̄ īspissēt cū cera donec adhereat. diucius
enim retinet̄ sup loco. Scōns ē ut incipiatur
a debiliori unctionū. s. ear q̄ ꝯferūt huic egri
tudini. Nā eis īsunt gradus. īcipe ergo a debi
liori ex eis q̄ si ī hac egritudie sit debiliora
sunt tamē fortia ī m'ltis alijs egritudinib⁹ mio
rib⁹ ista. Et si ꝯfert bn̄ ē ⁊ si nō ꝑmuta te ad
aliud qḋ sit fortius. Unde dixit Al. si hec. s.
debiliora non suffecerint caput rademus ⁊ si
napismum superponemus ex sinapi trito ⁊ ca
store. ⁊ fortissimo aceto. Aliud Ser. ℞. Galba
ni sapini opopōacis an̄. ℨ. ij. euforbij piretri
sinapis castor. triū piper an̄. ℨ. ij. sulfuris ui
ui. ʒ. i. ⁊ ʃ. terbētie. ℨ. i. puluerizētur pulueri
zāda ⁊ alia liq̄fiant ⁊ misceantur ⁊ fiat massa
que extendatur super aluptam ad formā capi
tis ⁊ super ponatur calidum. Que si non suffe
cerint. dixit sapio capud oz ut calefiat cum
ferro ignito suspenso super ip̄m aut cum gar.
calefactis uel cardamomo. Et de hac lamina
ferri dixit Alman. ꝙ multotiens capiti est
apponenda ut capilli capitis eius adburantur
Et similiter dixit Haliabas. Dixit Auicena.
igniferum ut sartaginem uel aliam laminam
et in defectu ferri pōt accipi lamina enea uel
terrea et pone capiti ipi⁹ ita ut bene calefiat
non tamē debet tam diu teneri ꝙ cerebrum
adburatur sed sic ut mām consumat. Dixit
Judeus. debet approximari iuxta ꝑtez poste
riorez capitis quia illic est egritudo. Simili
ter et approximāda ab int⁹ debēt esse calida
in quibus ēt attendendus ē can̄. supradictus.
ꝙ post purgationē et diuersionē dentur. et ꝙ
incipiatur a debilioribus. Dixit Serrap.
post solutionē nature et tractionē materie ad
inferiora et postq̄ habet uoluntatez uomen
di suple et uomerit detur ex tyriaca aur. i. aut
ex cōfectiōe anacardina cum aqua mellis aut
cum decoctione anisi et masticis. Dixit
Ras primo ꝯtinētis p⁹ uōitū sorbeat. ʒ. iij. ꝺ
tyriaca ⁊ detur ei multotiēs aliquid coclear
mellis. Et Serapio dixit. mel faui cōfert
qn̄ labit ex eo solo ⁊ istud mel cōpeteret eis

ante uomitū ⁊ cristere. Dixit Aui. si possi
bile ē sūmat post euōnē q̄ntitatez bn̄dachare
unius. i. fabe unı⁹ ex tiriaca l' metridato aut
ex castōr. aur. i. cū aqua mellis. Dixit Ra
sis in diuisionib⁹. ꝯuenit eis olfatus redolentiuz
cal'ior ⁊ rute. Oribasi⁹ dixit fac ip̄m odora
re castōr opo^m galbanū ⁊ sil'ia. Et non so^m
auctores cal'a abintus ⁊ ab extra docēt appro
ximare calefacientia. sed ēt afferentia febrem
Dixit oribasius. īungas manū apl'ici. s. in loco
pulsuuz cū oleo calido in quo sit appositū sul
fur ⁊ sup aspergas capiti suo oleū ros. in quo
sit coctū piretrū. Dixit Al. igeniādū est ut
ell'm anacardinū cum ydromelle ꝑ os ad stōa
cuz descendere cogat̄ quolz die semel cuius
dos. sit aur. i. ꝓuocat eniz febrē ⁊ materiā cō
sumit. Et sil'r facit opopira. Ipo. nāqz
in affo°. supra allegato cuz dixit si febris
acceperit īnuit ꝙ eueni⁹ febris in apl'ia fl'ica
sit laudabil'. q̄uis n. ponat maiorē euentandi
necessitatez de per se. ꝑ accn̄s tn̄ illud minuit
ꝑꝑ illud qḋ de mā resoluit ⁊ consumit. unde
sequit̄ opl'ois alleuiatio ⁊ sic hanelit⁹ facili
tas. ⁊ hoc siue per se siue artificial'r ꝓuocata
febris sup̄ueniat attendendo ī hoc uerba A.
Dixit. n. cū apl'ic⁹ febricitat fac morā ī re
ipsius idest in ipsius curatione donec discoo
periatur. s. qualis sit illa febris. Et mora sit
usqz ad. 72. horas. fortasse. n. febris est eius
q:. s. terminat̄ ad febrez. s. putredis ⁊ h putri
facta mā in loco opl'onis ꝓhibita ei⁹ transpe
ratione que postea a loco illi⁹ opl'ois expelli
tur. Et hoc māx contingēt in apl'ia ex opl'oe
uenarū apl'icar. Sed in tali apl'ia febris sup
ueniens non ē utilis uel fortasse ē crisis eius
. i. ē cā ꝙ ip̄a terminet̄ per resol'onez materie
facientis eā quā febrilis calor resoluit. ⁊ h in
fl'ica. Et quodcūqz sit istoruz erit apparens
ante. 72. horas. Unde habebis postea modū
processus cure. Qḋ si non ē ita. ꝙ febris sit
crisis eius resoluēs māz ei⁹. tē febris est ꝑꝑ
ap̄a ⁊ putredinē. ꝑꝑ ap̄a. s. quod ē cā apl'ie. ⁊
febris ⁊ putredinē. s. uenaruz. ⁊ tunc eēt mor
bus compositus ex apl'ia ⁊ febre putredinis ⁊
q̄ocunqz sit talis febris ē mortifera. pōt ēt
febris in epl'ia sup̄uenire. que erit effi^a ⁊ h
maxime in apl'ia ex opl'oe uenaruz apl'icaruz
que licet non sit utilis non ē tamen multe ma
litie. Et potest sup̄uenire febris prouoca
ta per artem. que uspl'm erit efimera ⁊ qn̄qz
putrida interpolata ⁊ hec scđz plurimū ē uti
lis ut dictuz est. sed ⁊ de hac febre ampli⁹ di
cetur infra in generali cura egritudinū neruo
rum. Quecunqz tn̄ febris sit sup̄ueniens apl'ic
fac morā in cura eius q: desinendū est ab ad
ministratione medicaminū calidoruz tā ab in
tra q̄z ab extra approximatorū uł saltem sunt
remittenda in cal'itate. Dixit Hal. cauēdū
ē supra dicta ell'ria suple ⁊ alia quecūqz reme
dia dare ⁊ admistrare tpribus caloris ⁊ regi
onibus cal'is ⁊ hijs in quorū corpore aliquis
appet calor qḋ diligenti utēdū ē discretione
Dixit. Ras. p° ꝯtinētis. si apopletici tran
sierint 14.^m diem curandi sunt cura palisis.
Sucus rute agrestis naribus sepe imissus de
ꝑditam recuperat loquelaz. et ualet ad idem

sucus betonice potatus .et diptamū sumptuꝫ cum uino et aqua dos.ʒ.ii. Sucus origani naribus imissus loquelaꝫ reddit. Et ualet multuꝫ potio sancti pauli cū suco rute sūpta De intentione ad ꝯfortationē cerebri dixit Aui. in flegmatica post euacuationē ꝛ resol'onē materie administra olea cōfortātia cap. Auctoreo tamen ista olea sola nō admistrauerūt. eo ꝙ putauerūt restare adhuc intētionē resolutionis reliquiaruꝫ. iō cū eis medicias resolutiuas miscuerūt. Dixit tamen Auic. non sit in istis resolutiuis labor scilicꝫ resolutiōis. q2 nō debent esse sortiter resolutiua. ꝛ hyſ utēdum est in decl'one quo tempore ēt ꝯpetit balneum. Dixit fapio. cuꝫ resoluitur egritudo itromittatur i balneuꝫ. ꝛ inungatur cum oleo de balsamo aut de euforb. istud tamē ē nimie resolutionis ꝛ conuenit oleum anetium ꝛ costinū qn̄ unūqōqꝫ istorū solū administratur cū castoreo ꝛ piretro ꝯtritis. Ista tamen sunt multū cal'a ꝛ nō ꝯpeterent nisi in tēporib⁹ et regiōib⁹ ꝛ etate frigidis. Dix Hal'. si declinat egritudo. capud eius oleo balsami iunge ꝛ costino qōcūqꝫ horuꝫ presto fuerit in quo parū castorei ꝛ piretri ꝯminues. Dixit Aui. confert eis iunctio cū oleis confortantibus spm ꝛ sbaꝫ neruorū ꝛ resoluētib⁹ superfluitates sicut cum oleo de lilio. Et dixit i oleo de squināto est fiducia in re capitis. ꝛ ꝓprie cū receperit uirtutem ysopi origani calamenti ꝛ similium. ꝛ tunc competeret. qn̄ esset op⁹ ꝯfortandi cū resol'one satis forti. Oleum cōfortans cerebrū in hiis dispositiōib⁹ sic sit. ℞. olei masticini olei liliacei an̄. ʒ. iij. uini rubei. ℥. vi. calami aromatici squināti sticados sileris montani maiorane. an̄. ʒ. ij. olibani. ʒ. .i. buliant simul ad uini consumptionem deinde colentur. et ex illo oleo calefacto inungatur capud. Menbrum autem mandans si qō fuerit rectificet̄ prout est dictū i c° epl'ie.

Dixit zoar ꝙ smeragdus si collo suspendatur confert apl'ie. De intentione ad correctionem accidentium dixit Auic. q2 patiētes apl'iaꝫ habundāt flatibus que uentosant i eis oportet ut uentositates ipsius resoluas cum eis que ipsas educūt. qm̄ cū hoc iueniūt alleuiationē. Et dixit quādoqꝫ incipitur ab hoc ut pila in ore eius ponat̄. sicut dictuꝫ est in epl'ia ut non destruantur dentes ipsius propter ꝯfricationē ꝛ ꝯcussionē ipsorū adinuicem ꝛ hoc contingeret qn̄ cum apl'ia ꝯiungeret̄ spasmus lacertorū mandibularū. hec tn̄ ꝯiūctio esse nō pōt nisi in prin° q2 i ꝓcessu destruitur spasmus motus ille. Et fortasse ꝑꝑ hoc Auic. dixit incipitur. Dicunt quidaꝫ. accidit frequenter ut os apl'ici repleatur humiditate dissoluta descendente a capite ad ipsum. quare oportet ut aperiatur os eius et teneatur aptum cum fusto ut effluat humiditas illa ab ore eius. De instrumento cirugie in cura apl'ie cerebralis dicunt idem esse intelligēdū sicut dcꝫ ē i cura epl'ie. Auctores nō posuerūt curam apl'ie m'lice ꝛ colerice et uaporalis. q2 derelinquerunt eam notam ex dictis in cura epl'ie. ꝛ in capl'is precedētib⁹.

Tractat⁹. 3⁹ d̄ anotho^a^ et egritudib⁹ neruoꝝ

Capl'm. primū de anothomia nuce.

Ristotiles 2° de ptibus aīaliuꝫ nūdū bn̄ doct⁹ de oibus mēbris corporis possuit d̄. nuca opionem erroneā uolēs ꝙ. nuca sit medula facta ex supfluitate sāguinis et nō ex spmate. Et ꝙ ipa nō sit de nā cēbri. licꝫ ap̄ ipꝫ locata ut ꝯtēpet ipi⁹ frigiditatē qm̄ ipa ē cal'a. Gal' uero hal'. Aui. et alij auctores medicine ꝟitatē de. nuca inuenerūt. qm̄ est uē mēbꝝ et spmaticū de nā cēbri a quo habet originē. Dixit. Gal'. 5° de iteriorib⁹. Nucā ātiqui dorsalē uocabāt et sic etiam ipse uocat 12°. de utilitate ptic'laꝝ uocatur etiam spain'l' medulla. Dixit. Gal'. 12°. de utilitate particularum. Si non eēt fc̄a dorsalis medula duorū alteruꝫ sequeretur. aut enim imobiles eēnt oio om̄s que post caput sunt ꝑticule aīalis. aut oporteret a cerebro ad singulaꝫ carū sparsuꝫ deriuari neruuꝫ. Si aūt eēnt facte imobiles. non eēt aīal sed sicut lapis uel lutea creatura. A cerebro uero deferri ad singulā ꝑticulā neruū nimū infalatia eēt eū rumpi ꝛ quasari potentē ꝑꝑ multaꝫ distantiā quo circa meli⁹ fuit dorsalē uelud fluuiuꝫ aliquā ex fonte. s. cerebro fluentē scd̄m unā quāqꝫ regionē per quā transit mittē neruuꝫ unuꝫ uelud riuuluꝫ aliquē sensus ꝛ mot⁹ qō utiqꝫ ꝛ apparet fiens. semp. n. uincuiqꝫ uicinatiū ꝑticularū ex adiacente parte dorsalis neruus explantat⁹ imittit̄. Hec uerba. hal'. 3° theorice pulcre affert. Est itaqꝫ cerebrū sicut fons nuca uel flumē. nerui uelud riuuli quib⁹ aqua. i. uirtus seusus ꝛ motus ꝑticulis corpis distribuit̄ Et subdit hal'. si ad iferiora mēbra procederent a cerebro nerui. debilis et ipoꝝ sens⁹. ꝑꝑ uirtutis que ad ea attigēt paucitateꝫ. fieriqꝫ posset neruoruꝫ plerosqꝫ i una ꝑlixitate āputari mot⁹ multitudine. Et Aui. p^1^. p^a^ ca° de ano^a^ dorsi dixit. Si nerui om̄s a cerebro nascēnt̄ necessariū eēt caput multo maius eē ꝙꝫ sit ꝛ crescere ꝛ grauare sup totū corpus. Neruo quoqꝫ eēt necessariū ꝑtransire grande spatiuꝫ ꝛ longū donec ad extrēoruꝫ fineꝫ ꝑuēiret. Et eēt nocumtis expositus ꝛ ad incidendū ꝛ eius quidē longitudo debilitaret ipsius fortitudinē ad extrahendū. al' trahenduꝫ mēbra grauia ad ipsoruꝫ principia. iō qꝫ deus cuius nomen sit bn̄dictuꝫ misicorditer egit faciens partē cerebri que ē nuca ad iferiora corporis incedere sicut canalis a fōte quatenus ex ea neruorū diones a duobus suis lateribus ꝛ eius ex̄mo scd̄m ci⁹ oppositioneꝫ ꝛ uicinitatē cū mēbris egrediant̄ Dixit Gal'. ut ponit Rabi p^a^ ꝑticula suorū affforismoruꝫ. Nuca ē corpus molle qō egredit̄ a cerebro ꝛ per omnes iuncturas spine circundat̄ eisdem pelliculis quibus circundat cerebruꝫ ꝛ una pelicula adheret relique. Et hec silicet pelicule circundant̄ siphac inoluto supē eis ex parte exteriori quasi tertia pelicula forti ꝛ dura de genē nerui ut defendat ipam fortitudine uirtutis ꝛ duritie sui. Dix. hal'

nuca sba ē grossa que a cerebro oritur descē
ditqȝ per dorsi spondiles. Cuius principium
a cerebri fine est. Et enim nuce pnci^m a loco ī
quo terminaꝰ posterior ps cerebri ē locus.s.
pmi spōdilis colli q̄ ea facta ē necessitate q°
orirētur nerui q in singula dirigerētur mēb^a
q̄ sub collo sunt. pferrētqȝ ad ea a cerebro sen
sus et motus uolūtary potētiaȝ. Sub a nuce ui
scosior et solidior paꝝ fc̄a ē sba cerebri. Et
ē in supiori pte grossior q̄ȝ inferiori Et di
xit Gal'. ut ponit Rabi. quicqd nuce ē ex pte
supiori ē melius et nobili' illo qδ ē in iferio
ri. et ipius qdē longitudo ē usqȝ ad os caude
Et ueniūt ad cā uene arterie. Dixit Gal'. et po
nitur a Rabi. in 3^a pticula. subintrāt in nucā
p ea loca qb' egrediūtur nerui arterie ꝛ uene
ad faciendū ei id qδ faciūt oibus mēbris. Et
locus eius ē in ꝯcauitate spōdiliū ut sit ibi tu
ta a nocumētis. Dixit Gal'. 13°. de utilitate
pticulaꝝ. dorsalis q̄dā cōia hȝ ad cerebꝝ et q̄
daꝝ ppria. Cōia aūt sunt sbaȝ corporis silēȝ
habere et neruoꝝ pncipiū existē et nāȝ ēt ei
silēȝ i. ꝯplōē. ē tn̄ aliquātulū frigidior et sic
cior ut pōit Aui. pmi p^a. Et sil' pati ut ipm
ut ipe dixit in 12°. eiusdē. Propa aūt sunt
moueri quidē cerebꝝ nō moueri aūt dorsaleȝ
a mobilibus spondilib' ꝯphensaȝ. rōnabil'r.
igiꝰ eis sunt date due nurige. una qdē ut ligȝ
simul uasa q̄ sȝ ea et colligat totā caꝝ sbaȝ suf
ficiēter mollē exn̄teȝ. Alia ꝟo ut tegat et
custodiat a circūiacētibus ossibus. Sȝ qr pul
sat cerebrū iō grossa miringa. s. dura maius di
stat in tm̄. s. a subtili q̄ȝtuȝ suffi ē suscipe id cū
dyastolat. Et qr nō pulsat dorsalis. iō in idē
accessit cū subtili neqȝ in modico distans. Et
qr nullus apparibilis existit motus in ossib'
capitis. In spōdilib' ꝟo fortis. s. existit mo
tus iō in cerebro nullū ultra grossaȝ nuringaȝ
aliud circū appositū ē tegimē. In dorsali ꝟo
tunica neruosa et fortis s. sup apposita ē. qua
īuoluūtur pdc̄e due tunice ut supra. Ac insup
dixit Gal'. uiscosus hūor. s. ffricus huic tunice
. s. neruose supeffluxus ē sic ei q̄ colligat spon
diles uniuersos et articl'os et lingue et larige
et urinatiuo poro et oibus q̄cūqȝ moueri fre
quēter indigētia sunt s. supinfundiꝰ ipe ffic'
hūor. hoc eiȝ ē unū de iuuamētis ffatis. ut pȝ
suo cap°. Timor. n. erat si siccarētur. s. mēbra
pdc̄a indigētia moueri sepe dolere qdē ipa.
corrūpi ꝟo artus. i. articulos . s. in opōnibus
eoꝝ. Ita. n. et axes corriuȝ et rotaꝝ ungūt. s.
ho'es aliquo hūido et uiscoso liquore. gratia
qdē nō patiēdi eos. s in motu p siccitatē et g̅
tia pmptitudis ad motū. Dix Aꝟ. p° collȝ
dr ꝙ caput nuce iungaꝰ posteri' in posteriori
pte cerebri et pellicule cui' resistūt nocumē
to illius. Et durat usqȝ ad os noiatuȝ asbeth
. i. caude. Et iō extiaꝰ ꝙ ipa oriaꝰ a cerebro
Dixit Mūdinus. qr Nuca diuisa est a cere
bro. sȝ dextrū et sinistꝝ hic ē ꝙ ī supficie ei'
appȝ filiū diuidēs eā p mediū in dextꝝ et sini
struȝ. tn̄ nō penetrat h dio l' sepatio. sȝ pfūdū
. s. appenter. qr nuca ē orta a pte posteriori ce
rebri. q̄ n̄ est diuisa sȝ pfūdū. s. appenter. Et
ex hac dione seu sepatiōe nuce ē tibi posibile
uidē cāȝ q̄r oplo pōt ꝯtingē in una medietate
nuce et n̄ in alia. Et iō pōt lesio utꝫ paliꝰ ꝯtin
gere in una parte nuce dextra uel sinistra ꝛ n̄
in alia medietate. Dixit Gal'. 12. δ utilitate
pticularū qr ē uelud cerebrū aliqδ omnibus
inferiorib' a capite facta dorsal' opportebāt
hanc sil'r cerebro duro ꝛ uix passibili custodi
ri aliquo circūappositorio. ꝛ hoc circūapposi
toriū ē uelud. Carma sōmissa corpi aialis stra
tā exn̄teȝ sculpere ꝛ cōcaua operari ei' interi
ora ut fiat uia simul ꝛ custodia dorsali. Et
dixit sintho^a. i. egritudines que ꝯphendunt
hāc silia sunt hys que cerebro patiente fuēit
Motus. n. ꝛ sens' nocenꝰ oiuȝ inferiorū a
patiente dorsali al' spondili. Dixit nou' cō
ītator. Nuca uere ē mēbrū ꝛ ē spermaticum
ꝛ gnātur sicut alia mēbra spermatica ꝛ nutriꝰ
ꝛ augetur sicut alia mēbra corporis. Et ē mē
brum mediante quo spūs aiales deferunꝰ ad
mēbra. Et ē mēbrū frigidū sicut nerui a quo
dorsuȝ infriātur. potest tn̄ uocari medula sic̄
ꝛ cerebrū propter silitudinē quā habȝ ad me
dulas ossiuȝ.

Caplm 2^m de anotho^a neruorum.

Eruos dixit Aꝝ. 3° de
ystorys oriri a
corde. Et Auer. seqn̄s eū cō
tra medicos sil'r dixit collȝ p°
ꝛ dixit capita neruorū uidētur
cōiūgi cū cerebro uel nuca. ꝛ ideo ymaginaꝰ
uel extimatur ꝙ oia ista exeant ab eis. Et
dixit Aꝝ. ꝙ a neruo exn̄te in corde oriꝰ pan
niculus cerebri dictus piamater. ꝛ ꝙ a pia
matre oriunꝰ septem paria neruorū Et. A.
quidē. 3°. de aialibus uideꝰ hoc idē uoluisse.
cum dixit non oȝ ueꝝ dixisse. Gal'. in pignore
suo qn̄ posuit pignus cōtra custodē altaris ꝙ
daret multuȝ aurū ei qui monstraret ꝙ nerui
nascerenꝰ a corde. Medicine uero auctores
dixerunt ꝙ nerui originē habent a cerebro l'
a nuca. Et cum eis pcedendū est qm̄ ipsoruȝ
opinio uerior ē ꝛ conformior curōni ipsorū.
q̄ȝuis enim in corde neruus repiatur siml' cū
eo genitus ꝛ an̄teq̄ȝ cerebruȝ. p quo tempore
habet neruus ille aialem uirtutē ꝛ nō a cere°
cū n̄dū sit. Nō tn̄ ēt hēt eā a corde. cū n̄ hēat
eā cor dearticulatā. sȝ illā hūit a gnānte. gene
rās. n. oia m̄bra ꝯtinet ī se opōnes oiuȝ men
brorū. Qn̄ ergo gnāns gnāt cor gnāt etiaȝ
neruū in corde ꝛ spūm ita pportionatū ad uir
tutē aialem. Et qn̄ gēitū est cere^m. tc̄ a cere°
p neruū ab eo pdeūtē q ꝯtimaꝰ cū neruo cor
dis descendit spūs aialis ad ipȝ neruū cordis
ꝛ cor ipm. Non. n. deferꝰ spūs uital' a corde
ad cerebrū per neruū ꝯtinuantē inter ea sȝ p
arterias. Spūs āt aialis a cerebro ad cor hn̄
defferꝰ p ipȝ. Dix g° Gal'. theorice. 3°. Ner
uorum radix a cerebro ē sicut ipoꝝ origo ē
uolūtary mot' ꝛ sens'. diffuxōes. n. oiuȝ neruo
rū ꝛ oēs corpis ptes aut ab ipa sunt cerebri
sba aut ab ipsa mediāte nuca. Dix. A. pmi
p^a neruoꝝ pn^m ē cerebꝝ. Et h est duobus
mōis. qm̄ quorūdā neruorū cerebri ē pn^m sȝ
sui eēntiā. Et alioꝝ ē pn^m mediāte nuca q̄ cur
rit ex ea. Dix g°. A. Nerui sūt cor^a a cere°
orta aut nuca ꝛ sūt alba ad flectēduȝ mollia ꝛ
ꝛ ad sepādū dura. Neruoꝝ. n. sba moll' ē uisc°

sa ꝛ iō flexibil'. sꝫ n̄ facile sepabil' seu rūpibil'
In mollitie tn̄ sƀe nō oīs nerui equal's sunt
Dix Gal'. 9° de utilitate pticularū intellige
tres neruos unū durioꝛē oīuꝫ qui sunt in coꝛ
poꝛe ꝛ aliū molissimū ꝛ 3ᵐ in me° istoꝝ certi
tudial'ꝛ equali ꝑpoꝛtiōe distante ab utroqꝫ ꝛ
oēs qui sunt inter hunc mediū ꝛ durissimum
uoca duros ꝛ qui sunt inteꝛ mediū ꝛ mollissi
mū uoca molles Et dixit intellige ꝑnᵐ oīuꝫ
duroꝛū neruoꝝ eē doꝛsalē ꝛ inferiorē finē e⁹
ꝑnᵐ eē sūme duroꝝ. Molliū uero oīuꝫ ꝑnᵐ ē
cereᵐ ꝛ medias ptes ei⁹. s. āterioꝛes retacere
mollissis. Mediocriū uero neruoꝝ ītellige
ꝑnᵐ eē id ubi copulant̄ cereᵐ ꝛ doꝛsal'. Et
dixit in. 16° q ē ex neruis durioꝛ ad coꝛō du
ritieꝫ non ascēdit Et dixit. oīs neru⁹ ē ro
tūdus distincta rotunditate. Et dixit in li
bꝛo de utilitate. hanelit⁹. Neru⁹ hēt uenulas
.i. uillos longitudial' ꝛ iō scindi pt i lōgū sed
habet eas pl'm sƀtiles soᵐ capiētes spm̄. Di
xit Gal'. 7° de utilitate pticularū pp sensuꝫ ꝛ
motuꝫ date pticl'is neruos frios eē. Et extrīa
oēs certitudinal'ꝛ neruos molles nullaten⁹ eē
motiuos. ad sensuꝫ ṽo aptos. Et cā posita
ē supꝛa. s. ꝙ sensatio ē passio ꝛ molle ē ipsio
nū facillime ꝛeceptiuuꝫ Duros uero extima
ad motus opt'e constructos eē ad sꝰus uero ī
eptos. Min⁹ uero molles ꝛ ad mediuꝫ quodā
mō accedētes. motiuos quidē eē multuꝫ tam̄
defficē ab actu duroꝝ sup. ꝛ ecōuerso ō minus
duris respectu sens⁹. Qn̄ igit̄. neru⁹ aliqs
a cere° germinat⁹ fuerit mol'. Mox qdē hūc
n̄ ē possibile motiuū existē. ptens⁹ aūt ꝛ ꝑce
dens. si quidē durioꝛ seipo fiat omīo erit uti
qꝫ motiu⁹. Si quidē pꝛincipiᵐ origīs ner
uoruꝫ quidā magis. ꝛ quidā min⁹ molles sūt
Et in ꝑcedendo hꝫ quidem citi⁹ siccāt̄. hꝫ
uero tardi⁹ nec̄e ē ꝛ motiuos fieri hos parū
abcedētes a pꝛin°. s. qui citi⁹ siccāt̄. Et q
dā nerui saluantes appent usqꝫ pl'm nām que
a prin° sic̄ qui ad uentrē i os stomaci fuerūt
fere. n. quales explātati sunt. tales per totam
uiā saluant̄. manē. n. oportebat eos p toᵐ sē
sitiuos. Dixit hal'. qui a cereb° oriunt̄ ner
ui molles sunt sƀa qui ṽo a nuca sicci. ꝛ q a
ꝑra oriunt̄ ceꝛebꝛi molliores sunt hus q a
pupi. Et. n. nerui qui a proꝛa sensus sunt utili
tati ꝯpoiti. Ideoqꝫ ꝛ molliores facti sunt ut
sit coruꝫ in sensu faciliōꝛ mutatio. qui ueꝛo a
pupi pp motuꝫ facti sunt uoluntariuꝫ. Iōoqꝫ
ꝛ sicci ut ad motuꝫ fortiores sint ꝛ tollerātio
res. mollia. n ueloci motu cito rumpunt̄. Di
xit. A. ꝑmi pria sunt creati nerui ut p ipsos
m̄bra sensuꝫ hēant ꝛ motuꝫ. Et sens⁹ quidem
ꝛ motus quibusdā defferunt̄ neruis ad m̄bra
eisdē sit'. Et ad q̄dā m̄bra defferi sensus p
aliquos neruos ꝛ p aliquos mot⁹. Gal'. in li
bello de motib⁹ liqdis uoluit ꝙ in mēbris q̄
sunt prinᵐ mot⁹ uoluntarꝫ p eundē neruꝫ ō
fertur spūs animalis faciens ad sensum ꝛ mo
tum quod patet eo qō ablato sensu a musculo
aufertur etiam motus uoluntarius ab eo. Et
dicunt quidaꝫ ꝙ nerui facientes ad sensuꝫ ta
ctus cōem toti. non sunt idem cum neruis fa
cientibus ad motum membrorum quod pate
re dicunt eo quod nerui facientes ad motum
ptium organicaꝝ sunt nerui ex qbus ꝯponū
tur musculi et coꝛde. sꝫ nerui facientes ad sen
sum dictū nō sunt isti. Et iō dicūt posibile ē
q̄ꝫ tuꝫ ad cuteꝫ in ptē uel in totuꝫ amitti. sensū
et nō motuꝫ. Dixit Aui. in unoquoqꝫ duoruꝫ
modorū neruoꝝ. s. sensibiliū et motiuoꝝ ner
ui ad illud qō ex duritie et mollitie in ipo est
necessariū deuenerūt ꝑpter oꝛtuꝫ sue sƀe plu
rimi cim qui sensum tribuūt ab antecessione
oriūtur cerebri quia istius ptis ē essentia mo
lior. Et plurimi coꝝ q motū tribuūt a po
stremo oriūtur cēbri cui⁹ sƀa ē magis spissa.
Et dixit Aui. ꝙ iuuamētoꝝ neruoꝝ Alia
sunt ſm essentiā et sunt illa q̄ cerebruꝫ eis me
diātibus alys mēbris ꝑstat dando eis sensum
et motuꝫ. Et alia sunt p accidēs et sunt ut p
eos caro coꝛꝛoboꝛet̄ et coꝛpus foꝛtius fiat
. s. ad motū. Dixit Ras prio continētis me
lioꝛ neruus et pfectioꝛ. s. ad motuꝫ ē ille qui
siccioꝛ. et q̄ꝫto magis esiccat̄ tanto melius p
ficit opōnes suas. s. motiuas et coꝛꝛoboꝛati
oneꝫ carnis. s. et tocius coꝛporis. Dixit so
linus de mirabilib⁹ mūdi maxiaꝫ uiriū sƀaꝫ
neruos facere certissimū ē q̄ꝫtoqꝫ fuerint deꝑ
sioꝛes tanto ꝑpensius augescē firmitatē. Et
Gal'. dixit in li°. de utilitate hanelitus cōstat
uires coꝛporis oīo eē ex neruoꝝ tensione ten
sionis aūt coꝝ nulla ē alia cā q̄ꝫ spūs neruuꝫ
inflans. Sed qꝛ origo spūs est a coꝛde oꝫ ꝑus
dyafragma inflari et post moduꝫ uenas et de
inde pelles cerebꝛi et nuce et ultimo neruos.
Et dixit spm qdē uoco nō soluꝫ uapoꝛem
sanguinis sꝫ ēt aerē ispiratum qui p neruos
ei ꝯmiscet̄ a nā. sic eim inspiratus a pulmōe
ad multos uentres coꝛpoꝛis mittitur et dein
de peꝛ uenas et pelles ad neruos sic igit̄ due
sunt cāe ꝛoboꝛis coꝛpoꝛis ex pte neruorum.
una est ipsorum tensio ex spiritu et alia est
ipsorum dempsitas ex siccitate ꝑueniens. q̄
tanto maioꝛem infert firmitateꝫ quanto am
plioꝛ fuerit. Dixit Rasis. nisi in tantum exce
dat ꝙ deueniat ad spasmū. s. de inatione idest
nisi ultimetur siccitas. Nam omnis ultimata
qualitas destruit actum etiam ꝑprie uirtutis
Et subdit Auic. ꝙ ex iuuamētis neruoꝛuꝫ
per accidens est percipere id qō ex nocumen
tis accidit mēbris sensu carrentibus. sicut ē
epar pulmo splen et similia. Ista enim mēbꝛa
licet sensum nō habeant. super ea tamē cimito
rium positum est neruosum et paniculo cincta
sunt neruoso que cum apostemata fuerint aut
uentositate tensa prouenit apostematis graue
do aut uentositatis tensio adcimitoꝛiuꝫ et ipi⁹
radicem et accidit ei ex grauedine attractio
et ex uētositate tensio et sentiet ipa. Dixit
Galienus. 7° de utilitate pticularum et poni
tur a Rabi. prima pticula ex neruis non con
iungitur aliquid ligamento neqꝫ cartilagini
neqꝫ pinguedini neqꝫ ossi nisi solū modo den
tibus inter omnia ossa quoꝛuꝫ radicibus con
iungitur quidaꝫ paruulus neruulus mollis.
Et similiter non coniungitur alicui glandula
rum que habētur loco repletionis et susteuta
tionis Sed glandul' quibus indigemus ad
generatiōem humiditatis necessarie coniun
gitur quidaꝫ neruus paruus queadmoduꝫ cis

ꝯiungunt arterie et nene. Dixit Haly. sen
sus et motus p neruos oibus deferẽ mẽbris
exceptis ossibus cartilaginib⁹ ligamẽtis glã
dulis et adipe hoꝝ eim nullius in nã est sen
tire aut moueri. Et dixit Gal'. ubi supra. Ner
uus q laceto cõiungiẽ. pp. uiꝫ sensus et motus
a cerebro uel a nuca. ꝯiungiẽ cũ lacerto in ca
pite ipius Aut in eo qd̃ ẽ intus caput eius ⁊
mediũ. Et tũc hic locus medius ẽ caput lacer
ti. Et dixit Gal'. 16° de utilitate pticulaꝝ. Cũ
multa sit differẽtia pticulaꝝ in nã positiõe ⁊
actibus meli⁹ fuit eis quascũqꝫ sensibiliores
alys opportebat eẽ pticulas mitti neruum a
cerebro maiorez et molliorez simul. Eis ꝟo
q̃cunqꝫ ad fortes et uehemẽtes mot⁹ ꝯstitue
banẽ maiorez neruuꝫ et duriorez dari. Di
xit Haly. mẽbroꝝ quedã sunt ppinqua cere
bro sicut mẽbra capitis et colli et qui ad ea
deferũtur nerui. sunt a cerebro oriẽtes. ⁊ que
daꝫ sunt remota. Et frigidi sunt nerui ad ea
delati oriẽtes a nuca. qm̃ si qui ĩ remota ferũ
tur mẽbra a cerebro neruis ortus foret. forta
sis inciderẽtur in spaty lõgitudine et itineris
remotiõe Dixit Auic. ex neruis q a cerebro
oriũtur nõ iuuãtur mẽbra in sentiendo et mo
uendo nisi capitis et faciei mẽbra ⁊ uisceꝝ in
teriorũ. Alia ꝟo mẽbra hec iuuamenta nõ
hñt nisi ex neruis nuce. Et dixit Gal'. iaꝫ
oñdit noƀ solicitudinẽ magnã q̃ neruis a ce
rebro descẽdentibus ẽ ppria Creator eim de
ipoꝝ minutiõe solicitus. aliter ipos muni
uit q̃ꝫ alios neruos. Et cã ẽ qñꝫ q2 a princi
pio elongati fuerũt oportuit ut sustentarentur
supflua. i. ualde magna affirmatiõe a musculis
fortibus qui eos tegũt ut pãniculi. Et a cor
pore cuius essentia inter neruuꝫ et cartillagi
nẽ ẽ media sili ei qd̃ corpori nerui accidit cũ
torqueẽ. Et istud qdẽ. i. ista affirmatio illoꝝ
neruoꝝ a cerebro descendẽtiũ ad uiscera ẽ ex
tribus locis quoꝝ unus ẽ apud epiglotti. 2⁹ cũ
ad costaꝝ radices ueniũt. 3⁹. cũ pectoris et co
staꝝ locuꝫ transeũt. sed de hys ãplius in ano^a
diceẽ stõaci. Et subdit Aui. fcm est ut aly
nerui a cerebro pdeuntes in qbus existit mt
tuꝫ in sentiendo iuuamẽtuꝫ pstare penetrẽt a
suo pncipio ꝫ rectitudinẽ ad mẽbꝝ ad qd̃ di
rigũtur. qm̃ rectitudo ad illud ad qd̃ dirigiẽ
ppingore deffert uia. et illic ex hoc ẽ ipressio
q̃ ex pn° manet fortiori Et pptera q in sen
sibilib⁹ neruis nõ q̃riẽ de duritie q̃ fac nece
sitatez elongandi a sba cerebri cũ circuitiõe
pptera ut sui sitltudine ĩ lenitate ordinatiꝫ
elongẽtur q̃ztũ in neruis q̃riẽ mot⁹ imo q̃zto
pl⁹ fuerit leuiores pl⁹ sunt ꝟtutẽ sentiẽdi dã
tes Sꝫ factum ẽ ut motui nerui ad illud ad
qd̃ dirigũtur cãt post circuitiões in quibus
ipsi incedunt ut in duritie ordinentur a pn°
elongati. Et dixit Auic. id ad qd̃ neruo
rum pueniunt extrema est superficies cutis
Cum cuti enim uilli miscentur minuti et in
ipa nerui ptiuntur qui ei a membris que ipi
uicinãtur adueniũt. Et Auicena. quidem
primi prima. dixit q neruoꝝ cõplexio fria ẽ
et sicca Gal'. in. 16°. de utilitate pticularuꝫ
et poniẽ a Rabi in p^a pticula. dix q ois ner
uus ẽ sẽsibil'. Dixerũt qdam. nerui non sen
tiunt sed musculi soli sentiunt. sed ueritas est
q nerui uere sentiunt. Et sensuꝫ a cerebro sẽ
sibus exteriorib⁹ actu nõ sentiẽte po^a tñ sen
sus exteriores hñte recipiunt. cerebrũ. n. sen
sus exteriores quos po^a habet m̃bris aptis
illos recipere tribuit ut actu eos hẽant inter
alia aũt mẽbra pata a cerebro sensuꝫ tact⁹ sũt
nerui. Uerũ quidã dicunt q adhoc ut ner
uus sentiat nõ debet in totuꝫ eẽ denudatus a
carne sed oꝫ carnẽ mediãtez inter ipm ⁊ sẽsi
bile habere. sensibile. n. ut dixit Aꝝ. posituꝫ
supra organũ sens⁹ absꝫ medio non sentitur.

Quidã ãt dicunt neruũ sentire ẽt a carne
denudatũ ut ipi⁹ dmõstrat pũctura ⁊ rei mor
dicãtis uel infriantis supra ipꝫ appositio for
titudo neruorũ ⁊ ipoꝝ radicata grossitudo ce
rebri significat fortitudinẽ. Et econuerso
ipsorũ ĩbecilitas ⁊ radicata gracilitas cerebri
significat debilitatẽ. Cognosciẽ aũt neruo
ruꝫ fortitudo p bonitatẽ opõnũ ipsoꝝ ⁊ ipaꝝ
opõnũ fortitudinẽ ⁊ uehementiaꝫ. Et ipsoruꝫ
ĩbecilitas p opõnũ ipoꝝ cognosciẽ malitiã et
remissionẽ Grossitudo uero radicalis neruoꝝ
cognosciẽ per grossitudinẽ cordarũ a muscl'is
egredientiũ. corde nãqꝫ ex uillis neruoꝝ fiũt

Dixit Gal'. theorice. 3°. Qui a cerebro oriũ
tur nerui septẽ sunt paria. ⁊ sic. Aui. Auer. ⁊
oĩs auctores dixerunt. Et dixit Gal'. unũ
quodqꝫ horũ añq̃ꝫ craneũ egrediaẽ opimitis
opitur duob⁹ uno subtili uenas hñte quibus
pasciẽ ⁊ alio grosso custodiente neruos a cra
nei ossibus. Primũ par oriẽ ab anteriori
pte añrioris cerebri. Et sunt duo nerui maio
res oibus alys in grossitudĩe. Et sunt ꝯcaui
⁊ ad oculos diriguñ. Et dicunẽ nerui optici
de quibus ad plenũ diceẽ in ano^a oc'orum.

2^m par oritur post primũ dixit Gal' scdi pa
ris nerui oriunẽ a posteriorib⁹ ort⁹ primi pa
ris egrediturqꝫ unus quisqꝫ eoꝝ a craneo p
loci foramen in quo est oculus. Et deinde
quisqꝫ eorũ diuidiẽ in oculi loco in lacertis
qui sunt oculoꝝ. datqꝫ eis motus po^am. Pan
tegni unusquisqꝫ eorũ exit p foramẽ cranei
qd̃ uicinũ ẽ singuloꝝ oculoꝝ ꝯcauitati quos
circundantes dilataniẽ ut p eos oculi mouean
tur. Et de hoc 2° pari dixit Aui. q nascitu
post ortuꝫ primi paris ⁊ ex eis ad siluestreꝫ
clinãt. ⁊ a foramine qd̃ ẽ in orbita que totu m
ꝯp̃hendit oculuꝫ egreditur. Et in muscul' pti
tur oculi. Et hoc quidẽ par ualde grossum est
ita ut eius grossities sue pariliceẽ molliciei
quã habere dbuit. pptera q ẽ circa princi^m
⁊ confortẽ in faciendo motuꝫ. Et precipue
cum adiutorẽ non habeat. Cũ 3^m par sit ipe
dituꝫ conuersuꝫ ad mouendũ mẽbrũ magnum
quod est mandibula inferior quare non ei re
manet superfluitas. ymo adiutore alio a se in
diget. Dixit Haliabas terty paris nerui
ortum habent retro post secundum in loco in
quo inuicem uentriculi terminantur proꝛe ⁊
pupis qui est locus cerebri basis dict⁹ hoc au
tem par admiscetur Quarto pari. Et ab eo
deinceps seperatur. quod cũ a cerebro egre
ditur in quatuor distribuitur ptes. A^a q̃ruꝫ
egdiẽ p foromẽ q° arteria itrat imẽsi' ⁊ de

scendit p collū ad uiscera q̄ dyafragmati s
sūt τ i ca ptit̄. ps aūt ka p forame qd̄ ē i osse
tipozis egredit̄ τ ↄtinuat̄ neruo q dc gnto ē
pi. Et tertia eius ps exit ossis i quo ē ocul⁹
p qd̄ τ par egredit̄ fm. τ inde exiēs i tres sci
dit̄ ptes. Alia cap̄ tēdit i angulos oculoꝝ mi
nores τ distribuit̄ i tipoꝝ lacertos τ eos q
oculoꝝ. Alia uero i āgulos maiores τ igredi
tur forame qd̄ ad nasū dirigit̄ τ i iteriora na
si dispīt̄. τ tertia ps p suū discurrēs meatum
q ē ei i supcilioꝝ laterib⁹ ↄ̄diditur in duas par
tes quarum altera in oris intrat concauitatē
altera uero foras egressa in ultima labiorum
scinditur. Quarta autem ps tertij pis ad
maxillā tendit supiorē τ maior eius pars di
ditur in lingue tunicam dans illi gustus sēsū
Et quedam eius pars distribuitur in dentiū
radices τ gingiuas que sunt in inferiori ma
xilla τ in labium. Auer. τ Auicena idem. Di
xit hal. duo quarti paris nerui post tertij or
tum paris oriuntur coniunctiqȝ tertio pari
ab eo diuiduntur distribuunturqȝ in tunicam
τ operimentum quod palatum uestit. eiqȝ sen
sum prebet tactus. Auer. autem dixit diuidi
tur in palato ad dandum sensum apropriatuȝ
sibi τ est sapor. Aui. autēȝ absolute dixit dat
sibi sensum. Et dixit ꝙ hoc par est paruum.
sed est plus durum quam tertium. quia palatū
τ palati panniculus est durior lingue panicu
lo. Dixit hal. quinti paris nerui ipsi in ortu
suo singuli in duo diuiduntur paria fiuntqȝ
ex uno paria duo. Et alterum eorum post ter
tium par ex pupi cerebri ingreditur duo au
ditus foramina. Et cum unusquisqȝ eorum
ad auditus peruenit foramen dilatatur τ am
plificatur τ foramen operit. τ hoc pari fit au
ditus. Alterum uero huius par post illud ori
tur τ ingreditur foramen in quo est os lapi
deum quod orobum dicitur. licet non sit or
bum. sed apparet. hoc autem par cum ad terti
um peruenit diuiduntur simul τ imiscentur cō
firmaturqȝ eorum maxima pars lacertis ge
nas mouētibus. pars autem que supest ad ma
xillam tendit timpoꝝ. tertiumqȝ adiuuat par
datqȝ sensum illis lacertis. Auerois idem di
xit tamen ꝙ in foramine nominato orbo pl⁹
est odoratus. Dixit Aui. unumquodqȝ paris
quinti impar cum duobus nascitur medijs se
cundum dupli formaȝ immo multi anothomi
corum tenent ꝙ unumquodqȝ ipsius impar ē
par. Et eius quidem origo a duobus est cere
bri lateribus. Et pars prima cuiusqȝ paris
ipsi⁹ ad panniculum uadit qui in interiorib⁹
est instrumenti audit⁹ τ in eo diuidit̄ tot⁹. Et
hi⁹ quidem origo procl'dubio est a parte cere
bri posteriore τ per illā est audiendi sensus
de quo ampli⁹ in ano^a auris dicet̄. Sed secū
da diuisio est maior prima. ipsa namqȝ egre
dit̄ a foramine qd̄ in osse perforatū est petro
so. Et inde qdem est ꝙ uocat̄ monoculus. pro
pterea ꝙ multum torquet̄ τ ei⁹ uie in obliqua
tionib⁹ τ torturis decidūtur ideoqȝ uoluntas
affuit prolongandi spacium τ ut eius finis a
principio elongaretur. propterea. ꝙ neruus
antequam inde egrederet̄ a principio eēt lon
ginquius ideo ut durities ei acquireretur

Cūqȝ egredit̄ cū neruis 3^l paris miscet̄ quo
rū primi ad maxillā τ ad latū uadunt musculū
τ qd̄ remanet ad musculos ꝑgredit̄ timpoꝝ.
Et dixit Aui. neqȝ oculi musculis unus suffe
cit neru⁹ τ musculoruȝ timpoꝝ nerui multipli
cati fuerunt. nisi qz foramini oculi multa ne
cessaria fuit āplitudo. ꝑpterea ꝙ neru⁹ ꝟtutē
afferēs uisus mlta idiguit grossitudine. iō qz
necessariū ei fuit uētrē. i. ↄcauitatē hēre. Nō
ergo os qd̄ ad ↄprehēdēdū ē oculū p foramē
multa tollerare potuit foramina. Timpoꝝ ue
ro neruis multa fuit durities necīa. sed grossi
tudine multa nō indiguerūt. ymo grossitudo
eēt faciēs mot⁹ difficltatē. Et ēt egressio quā
in osse hūit petroso duro multa potuit tollera
re foramina. Dixit hal. sexti paris ort⁹ a cere
bri ē pupi foraminū ꝑpe loca duoꝝ q̄ sūt in
extremitate duaꝝ ↄplonū q̄ grece sil'es sūt lau
de. Egrediūturqȝ p unūqdqȝ foramen tres
nerui. quoꝝ ali⁹ tendit ad gule lacertos τ ad
lingue radices. Et adiuuat par 7^m. ad lingue
motū. τ alius uadit ad lacertos q sup spatulas
sūt. Et terti⁹ q est maior p collū descendit ad
uiscera. tenditqȝ ad locum in quo est uena
iuuenilis. hic autem neruus cum per collum
transit diuiditur ab eo membrum unum qd̄
ad gutturis lacertos proprios uadit. scindit
qȝ ab eo pars una que ad superiora ↄuertit̄
ad gutturis lacertos quorū capita ab inferio
ra sunt. Et hic est neruus qui reuertens sur
sū dicit̄ diuiditqȝ ab eo ēt alia pars q̄ ad cor
pulmonem canalem eius τ meri uadit. hic
autem neruus cum ad ea que gule subsunt per
uenit maior eius pars ori stomaci ↄtinuatur
reliquum uero reliquis cōtinuatur uiscerib⁹
misceturqȝ membris ad que nerui peruene
runt tercij paris partes. Dixit Auer. paris
sexti extremitas uadit ad gulam τ ad lin
guam. Et extreitas alia uadit ad lacertū exi
stentem uersus spatulam τ circa ipsa. Et cuȝ
extremitas descendit in collum ramificantur
ab ipsa in suo itinere rami coniūgentes se a
liquibus lacertis epigloti. Et qū deriuantur
pectori diuiduntur adhuc ibidem. τ tandem
redeunt adhuc extremitates sue ad superio
ra donec iungant̄ lacertis epigloti. Et diui
dūtur aliq̄ eius extremitates in dyafragmate
ꝑpe cor τ pulmoneȝ τ in meri τ in partibus
existētibus circa ista. τ residuuȝ ipsorū τ est
maior pars eaꝝ uadunt donec comprimant
dyafragma. τ iunguntur in orificio stomaci
maior pars ipsaꝝ. Et residuuȝ earuȝ iungit
pellicule epatis τ splenis τ residuitatibus
intestinorū. Et ↄiungūt̄ ipsi ibi alique ptes
paris tercij. Et istud par oritur a posteriori
pte cēbri. τ ↄiūgit̄ qnto deinde diuiditur ab
ipso. Et exit a loco sūme nominato a rabi al
deros allami. Dicūt quidam quintum par mo
dicū ante sextum oritur. ita ꝙ quasi in origi
ne non uident̄ distincta. unde Auic. par sextū
a posteriori oritur cerebro cum qnto conti
nuū τ cū eis panniclis ligatū. ac si essent
un⁹ neru⁹. deinde separat̄ ab eo τ dixit de
eo ut hal'. Dixit halichas duoꝝ septimi pa
ris origo neruorū ab eo est loco. q°. etiam
posterioris est ort⁹ cerebri partis et pupis

⁊ nuca īcipit diuiditurq̄z. Et eius maior ps di
stribuitˀ ad ligue lacertos. minor vero ꝯtinuatˀ
lacerto q sup īclinatˀ ē cartilagini scuto silr ō
gutturis cartilaginibꝰ ⁊ lacertis duobꝰ descen
dētibꝰ a costis ossis qd laude grece silatˀ. Di
xit Auer. par. 7ᵐ. incipit a posteriori pte cē
bri a loco natiuitatis nuce ⁊ diuidiˀ in lacerto li
gue ⁊ epigloti. dixit Auic. septimi pīs origo
ē a termino cōi q ē īter nucā ⁊ cēbꝝ. Et eius
plīm inceditse in musculis spgēdo linguaz mo
uētibus. Et in musculis inter pelcolē ⁊ os lau
de cōibꝰ. ⁊ ē cū ipsius residuū in alys spgitˀ
musculis. q huic musculo uicinātˀ. Nō tn̄ sem
per ē istud. Dix Gal. 6ᵒ. affo. i. ꝯmēto. affo q
buscūqz cēbꝝ sursū ꝯuertiˀ ⁊c̄. ꝙ nerui pnt
dici iniciū ⁊ fūdamētū cēbri. nō quia a neruis
originetˀ ⁊ inchoet cēbꝝ. nz ꝙ sup ipsis fūde
tur tāq̄z sup ꝑmario fūdamēto. Sz qꝛ inicius
oppōnū cēbri ⁊ id sup qd fūdatˀ missile a cere
bro sūt nerui. Nā sps aialis ab eo p neruos
mittiˀ. Et silr pōt dici de nuca. Dixerunt
Gal. ⁊ aly auctores ꝙ nerui q a nuca oriūtur
triginta ⁊ uno pibus ꝯcludūtur. ⁊ unꝰ neruus
ē remanēs sn̄ socio sibi opposito. quoꝝ octo
a supioribꝰ colli spōdilibus oriūtur. Et. 12. a
spōdilibꝰ dorsi q ī rectitudīe costaꝝ pectoris
siti sūt. ⁊ qnq̄z ab inferiori pte dorsi exˀ spōdi
libus noīatis alkabatin. ⁊ tria pia ab osse cli
tiuū uocato siue alzer. ⁊ renibꝰ suppōitur. Et
tria pia ab osse noīata asbe i. caude seu ani. ⁊
a medietate extremitatis ossis caude exit ner
uus unus n̄ hn̄s comitē. Dixit Gal. primum p
ex octo q̄ in collo oriūtur a foramine quod ē
prima ē spondili pcedit. Distribuiturqz in la
certos capitis solius. Et silr Auer. ⁊ Auicēa
dixerunt. Dixit Gal. secundum par egreditur
ab eo. q duabus interest spondilibꝰ pᵒ ⁊ 2ᵒ.
Et diuiditur ps eius in capitis cutē datqz ei sē
sū tactus. ps vero in lacertos q post collū. ⁊ ps
in lacertos latos q scapulis supsūt. Dixit. A.
secundi pīs egressio est inter spondilem ꝑmuz
⁊ 2m cuius plīm capiti tangendi sensum afferre
transiuerse eni ad id quod in spondilibus ē su
ꝑmum ascendit ⁊ ad anteriora reflectitur. ⁊
sup tunicam aurium extrinsecus spargitur. et
quod p ꝑmum minus facit propter sui parui
tatem ⁊ abreuiationem ob quā expandi expe
dire non potuit ⁊ dilatari in locis qui insecū
tur ipsum complete emendat scilicet in motu
lacertorum capitis. Quidam āt ex hoc rema
net pī ad musculos qui sunt in posterioribus
colli ⁊ ad musculum latum uenit ⁊ eis dat mo
tum. Dixit Galia. par tercium a foramine egre
ditur quod est intˀ secundam ⁊. 3ᵃᵐ. spondilez
⁊ diuidiˀ quisqz eorum in duos neruos. Et
unus quidem ad posteriora tendit ⁊ de hinc
ad lacertorum ꝑfunda qui illic sunt. alter vero
ad minora. Dixit Aueroīs una ps tendit ad
lacertos existentes in dorso. ⁊ alia uadit v̄
sus ptem anteriorem. ⁊ diuidiˀ in lacerto exi
stente in opposito illius existente supra ipsuz
Dixit Auicena. unusquisqz eoꝝ in duos parti
tur ramos. Et ab uno eoꝝ spgunˀ rami in fū
do musculorum qui sunt ibi et ꝓpe capud cuz
collo mouentium. deinde ad spondilium as
scendunt spinas ⁊ in earum rectitudine ue

niūt ⁊ ad caꝝ radices tendūt ⁊ post ad īparuz
eleuanˀ capita ⁊ cū ligamētis miscenˀ pānicu
laribꝰ q̄ ab illˀ nascūˀ siminis postea ad ptez
auriū reflectēdo penetrant ⁊ in nō hoīe qꝛ in
brutis ad aures aduenīūt ⁊ aurium musculos
mouēt. dicūt qn̄z ēt in hōibus ad aures pue
niūt. Et secūdus ramus ad āteriora uadit do
nec puenit ad musculū latū. Et cū hoc qd pri
mū cuz nascitur miscētur uene ⁊ musculi qui
ipm cohopiunt ut in seipso fit fortior. Et est
ēt ꝙ cū musculis miscetur timpoꝝ. Et cū mu
sculis auriū in bestys plīm tn̄ sparsiōis ipius
nō ē nisi in musculis mādibulaꝝ. Dixit Galˀ.
4ᵐ. par egressū hz p foramē qd ē inter 3ᵐ ⁊
4ᵐ spondilē diuiditurqz quisqz ipsoꝝ in du
os et maiori partē in posteriora directa i ꝑ
fundū v̄sus spinā spōdilis quarti diuiditur il
li ab ea pars quedā q̄ distribuitur i lacertos
capiti ⁊ collo cōes Et dehinc reuertitur in
spōdilē in spina ad āteriora Et diuisa ab ea
quedā ps in lacertis spine distribuitur. pars
aūt minor in anteriora procedit sciditurqz
ab ea ps q̄ miscetur 3ᵒ pari. Auer. autem di
xit ꝙ diuiditur in tres partes. una tendit ad
dyafᵃ alia ad extremitatē lacerti exn̄tis i ca
pite ⁊ ceruice Et alia ad extremitatem spatu
le. Dixit Auic. diuiditur sicut ꝑcedēs in pte
antecedente. ⁊ in pte posterius ꝯn̄te. Sz ps
eius q̄ aūcedit ē pua. ⁊ iō cum quinto misce
tur et qdā dixerunt ꝙ ab ea pētrant rami sic
aranee tela extensi supra uenā subeticam do
nec ad dyafᵃ perueniunt sepantes super duo
latera dyafragmatis pectus in duo media par
cientis incedētes. Et eius pars maior ad po
steriora reflectitur ⁊ in fundo musculorum ꝑ
fundatur donec ad simenia uadit ⁊ musculis
mandat ramos. qui inter caput et collum sunt
comunes. deinde itinere suo ad anteriora re
flectendo uadit. ⁊ cum musculis maxille ⁊ au
rium in animalibus continuatur. Et dixe
runt ꝙ ab eo ad dorsum descendit ramus.
Dixit Galˀ. par quintum foramen egrediens
qd inter 4ᵐ et spondilem et quintum diuidi
tur qōqz eius membꝝ in duo. et tendit mi
nor ipsius ps sup spatulas ⁊ in lacertos qui
illic sunt sciditur. Et maior pars in duas
diuiditur. Altera in superiora spine ⁊ in la
certos latos qui super scapulis sunt ⁊ in la
certis capiti ⁊ collo comunicantes. Et alte
ra imiscetur ptibus que ō quinto sexto ⁊ 7ᵒ.
sunt pari a collo exeuntibus ⁊ ad medium
tendunt dyafragmatis. Dixit Auic. in duos
partitur ramos. unus est antecedens et est mi
nor ad musculos peruenit maxillarum et ad
musculos qui caput anterius curuant ⁊ ad
musculos qui capiti ⁊ collo sunt comunes. Et
2ᵘˢ in duos diuidiˀ ramos. unus inter ꝑmum
⁊ secundū ramuz est medium ⁊ puenit ad spa
tule supꝑmuz ⁊ misceˀ cum eo quoddam sexti
⁊ septimi ⁊ ramus secūdus cuz ramis quinti
sexti ⁊ septimi miscetur ⁊ ad medium pe
netrat dyafragmatis. Et auctores de sexto se
ptimo ⁊ octauo pari simul locuti sunt. Dixit
Galˀ. sextum par exit ex eo qd inter quintam
⁊ sextam est spondilē. Et septimū inter 6ᵃᵐ
⁊ 7ᵃᵐ ⁊ octauā inter 7ᵃᵐ ⁊ octauam ⁊ hoꝝ

unumquodqꝫ parium in multas diuidiť ptes Alie quarum in lacertis distribuũtur capitis ⁊ colli. Et q̃dã i lacertis spine ⁊ q̃dã i lacertis dyafragmatis excepto .8°pari. ex eo .n. nihil ad dyafragma mittiť. q̃dã ṽo ad locũ pueniunt auricũ i osse spatlaꝝ motũqꝫ tribuũt brachio. Sꝫ ad lacertos q̄ i armo sũt ⁊ motum faciũt palme ⁊ ad palmã motũ faciẽtes digitoꝝ .ps uero alia i cubiti distribuiť ptes cui ⁊ sẽsum ministrat. Auer. dixit ꝙ aliq̃ ps .7ᶦ. pis diuidiť i cutẽ assed. ⁊ aliqd .8ᶦ .pis i cutẽ brachij. Similiť ⁊ Aui. dix. De spõdiliũ dorsi neruis dix Gal'. pᵐ par. ⁊ ipm ẽ nonũ a prin°. egrediť inter pmã spõdilẽ ⁊ ẽam dorsi. ⁊ ẽ ut dĩc Auer. iter .8ᵐ. spõdilẽ ⁊ .9ᵐ. diuidiť qꝫ ei⁹ ps i lacertos spĩe ⁊ reliq̃ i costas tẽdit porcs .s. superiores ⁊ debĩc .8°. misceť pari qõ a collo est. ⁊ ad spatulas porrectũ sẽm dat illi ⁊ motum. Et ẽm par dix Gal. egrediť iter ẽm spõdilẽ ⁊ 3ᵐ hoc ẽ iter .9ᵐ. ⁊ .10ᵐ. a pn° ⁊ porrigiť ps ei⁹ ad brachioꝝ cutẽ sẽm ei⁹ pferẽs. reliq̃ ps diuidiť ⁊ tẽdit ps ei⁹ i ãteriora. ⁊ distribuitur i lacertos q̄ sũt iter costas eosqꝫ q̄ sup pectus sũt. ps aũt altera sciditť in spĩe lacertos ⁊ spatulaꝝ qb⁹ ẽt ⁊ ministrat motũ. Sicqꝫ dix Gal. oĩa paria neruoꝝ q̃ a pectoris egrediũť spondilibus .12. hoꝝ qõqꝫ diuidiť i lacertos spine pxios spõdilibus a qbus egrediť ⁊ in ꝯfinia illis m̃bra atqꝫ qõqꝫ pariũ .12. q̄ a spõdilibus sũt pectoris iter duos spõdiles exeũt preter .12ᵐ. ipm nãqꝫ ex ipso pcedit spõdili .12°. dixit Auer. .11ᵐ. par itrat tunicas duas usqꝫ ad ꝯplemẽtũ .12ᵐ. pariũ. donec exeat ad par complens .12. paria. Dixit Aui. q̄ ex istis neruis spõdiliũ pectoris oriũť ⁊ ramis q̄ ad spatulam non protenduntť. suple ⁊ dorsum ⁊ membra spine ad musculos uadunt qui sunt super costas puras. que sunt coste complete. de quibusqꝫ paribus neruorum qui ex spondilibus oriuntur mendosarum costarum quos Gal. spondiles renum nominat Dixerunt unumquodqꝫ par ex ipsius spondilis cui deputatur corpore egreditur. tenduntur qꝫ ex eis quedam in anteriora ⁊ in lacertos qui sunt inter dictas costas ⁊ musculos uentris distribuuntur. et quedam abscinduntur in lacertos qui super sunt carni que renes utroqꝫ uestit latere. ita ꝙ carni exteriori ⁊ interiori. Descenduntqꝫ maxime ipsorum partes quia magni nerui ad crura ⁊ ambos pedes. Dixit Auicena rami artarie ⁊ uene quiete nucam ingrediuntur per loca inferius. unde ipsi nerui ingrediuntur. De tribus autem neruorum paribus quibus est ortus ab osse clauium dixit Gal. singula egrediuntur foramen quod est in osse ipsarum clauium scilicet in unoquoqꝫ foramine par unum. Et principium eorum est ex spondili .15°. Et diuiduntur. ⁊ pars earum admisceť duobus extremis paribus renum descendit qꝫ cum eis ad pedes ex maxima parte. Et Auicena hos neruos uocat albomum. De neruis autem ossis caude. dixit Gal. tria deniqꝫ paria ab osse ani prodeuntia. primum egreditur inter clauium os .3ᵐ. ⁊ primum os ani et 2ᵐ. inter os primum ⁊ os ẽm ani. ⁊ 3ᵐ. inter 2ᵐ. os ani ⁊ .3ᵐ. Solus ãt neruus cui socius nõ ẽ ab ultio ẽ osse ani hec aũt paria oĩa i mľta m̃bra diuidũť. ⁊ q̃dã distribuũť i ani lacertos ⁊ q̃dã in uirge lacertos ⁊ q̃dã i uesice lacẽtũ ⁊ q̃dã in ipi⁹ uirge sẽaꝫ suple ⁊ q̃dã musculis matricis ⁊ q̃dã in pelliculis uẽtris. ⁊ i musculˀ domesticis interiorib⁹ ossis femoris et in musculˀ q̄ oriũť ab ossib⁹ alchimez ľ agez. Et hos neruos uocat Aui. alhosos. De qnqꝫ neruis costaꝝ falsaꝝ dixit Auic. tria eorũ superiora cũ neruis misceť q̄ a cerebro sũt descendẽtes ⁊ nõ alia ⁊ duo paria inferiora ad ptẽ cruriũ multos trãsmittũt ramos cũ qb⁹ rami tercij paris ⁊ ram⁹ nerui pmi ex alkatin misceť. sꝫ isti duo rami anche nõ trãscũt iũcturã sꝫ i ipi⁹ spargũť muscul' ⁊ ibi eos ptrãscũt in cedẽdo ad crura Et dixit. neruoꝝ crurium ⁊ pedũ forma a neruis manuũ sepať in hoc ꝙ nõ oẽs ꝯiũgunť ⁊ declinãt submersi incedendo ad ocultũ. nõ .n. ẽ forma ꝯcauitatis adiutorij cũ spatula sĩc forma ꝯcauitatis coxe cũ ãcha neqꝫ ei⁹ ꝯcauitas cũ origie suoꝝ neruoꝝ ẽ sicut ꝯcauitas ipius cũ neruoꝝ suoꝝ origie. Et isti qdẽ nerui diuersis tẽdũt itinerib⁹ ad ptẽ cruris. sũt .n. ex eis q̄ occultãť. ⁊ sũt ex eis q̄ manifestãť ⁊ sũt ex eis q̄ submergũť muscul' cohopti. Et qꝛ musculi qui ab ossis femoris pte oriũť uias ad utrosqꝫ pedes nõ hñt a posteriorib⁹ corporis neqꝫ ab occulto coxaꝝ ppterea ꝙ sũt ibi muscľi multi ⁊ uene ẽcm fuit ut ps neruoꝝ q̄ sũt ppꝛij muscľoꝝ q̄ sũt i pedibus cruriũ. ⁊ penetrẽt i foram̃ qõ ad testiculos descẽdit. donec ad muscľos uadat feõres ⁊ descẽdat ad muscľos poplitis. Et sũt ista ṽba ad litterã ṽba Gali. in li° de anothomia. Rabi in 25ª. pticula suoꝝ afforismoꝝ adducẽs ṽba dubia repta in libris Gali dixit. ꝙ Gal'. in 5°. iuuamentoꝝ ait diuidiť in totum epar qdã neruus subtil' ualde. quia non indiguit multo sensu. Et similiter splen fel et renes habẽt paruũ sẽm. Et in 6°. eiusdeꝫ dixit ex nerno aliquid diuisum accedere ad corpus cordis non inueni. sicut nec inuenitur in epate renibus et splene. sed ex neruo accedit ad sifach cordis circũdat cor qdã neru⁹ subtilis Et in animali magni corporis accedit ex neruo quidam neruus coniunctus coniunctione cum corde sensui manifesta. Et Gal'. intellexit per neruum subtilem diuisum in epate splene ⁊ renibus illũ qui diuiditur in pellicula cuiuslibet eorum est bonum.

Caᵐ. 3ᵐ. de egritudibus nuce ⁊ neruoꝝ in generali.

Dixit meẽ. de appropatis Egritudies neruoꝝ aut sũt a ꝯplõe pura aut sũt ꝯplonales cũ mã. ãt sũt solo ꝯtiũitatis ⁊ attritõ coꝝ. nõ fec aũt meẽ. mẽtõeꝫ ď morbis ꝯpõis neruoꝝ nꝫ ď morbo ꝯpoito .s. apate coꝝ. qꝛ ꝯsiõrauit neruos solũ inq̃tũ sũt m̃bꝛ ꝯsiľe. morbi aũt ꝯpõis ďbẽť mẽbris orgaicis nõ ꝯsilib⁹. Et morb⁹ ẽt ꝯposit⁹ ut apa nõ debeť solũ mẽbris consiľibus ut ꝯsiľia sũt. Attamẽ nerui pñt considerari put apparẽt hẽre quãdam nãm organicam protãto dicũt eis accidẽ posse egritudines orga

nīce ⁊ cōes. Que oēs egritudīes tāgūt̄ ꝓmo ꝯtinētis p° c°. ait raſ opōnes neruoꝝ depdū
tur cū īcidūt̄ ī latū aut cū sūt ꝯtriti ⁊ ꝯtusi. et
sic tetigit egritudinē ne uitatis. s. solōnē ꝯtiūi
tatis coꝝ. Aut qn̄ sunt stricte ligati ⁊ sic teti
git egritudinē nē orgāice. s. oplōnē. Aut apā
te supueniēte eis ⁊ sic tetigit egritudinē ꝯpo
sitā. aut forti fridītate ⁊ sic tetigit egritudinē
ī nā ꝯplōnali. Dixit Auer. colľ 3° q̄ faciūt ac
cidētia egritudinū neruoꝝ. sunt de necessitate
mala ꝯ° mālis ⁊ nō mālis Et dixit. ē pscrutan
dū si fiūt ab octo spēb⁹ male ꝯplōnis aut a pte
eaꝝ. Et dicim⁹ ꝙ cāe istoꝝ accn̄iū sūt iste due
res. s. friditas tm̄ aut friditas ⁊ hūiditas. s.
ſm plm̄. Sꝫ ꝙ mala ꝯ° calida hoc faciat nō ē
īpossibile. qꝛ iā declaratū ē ꝙ opō alicui⁹ mē
bri nō ꝯpletur nisi p calorē tēpatū ⁊ mēsura
tū. ueꝝ si accidit ē ex raro ꝯtingētib⁹. Nec ēt
ē īpossibile ut hoc accāt pp siccitatem. qꝛ nos
uidem⁹ decrepitos q ualde paꝝ sētiūt. Sꝫ si p
uenit a siccitate remotū ē ut fiat subito. Et sic
ꝯ° frida ē hoꝝ cā p maiori pte ꝯiūcta cū hūi
ditate. uel nō ꝯiūcta. Quis hūiditas sit ꝓpa
ta ad hoc agēdū eo qd̄ facit relaxationeꝫ. Et
rō qn̄ ꝯpōit̄ cū caliditate remotū ē ut fiat h°
accn̄s. nō tn̄ īpossibile. Et dix Auer. ꝙ ī mala
ꝯplōne māli hūoꝛ nō ē nisi aut fridus aut hūi
dus. Aut frigid⁹ ⁊ sicc⁹ Et subdit. humoꝛ pōt
ista accn̄tia facere duobus modis. uno modo
ab hūore a quo mutat̄ neruus ipe ⁊ tātū pau
latine mutatur. donec acqrat complexionem
malignā. Alio mō ut nō sit hūoꝛ ī membro. sꝫ
infixus in humore ipsum circondante. Et di
xit alñ accidunt ꝓdicta accidentia neruo per
forato pp opilationē. Et opilatio fit aut pp
apā aut pp humorē grossū aut pp ꝯpressionē
Et dixit ꝙ quis hec egritudo. s. oplō ꝓdicta
sit mor⁹ officialis. tn̄ ē ēt ꝯsimilis. qꝛ post apā
⁊ grossitiē hūoꝝ ⁊ ꝯpressionē seqtur mala ꝯ°
Dixit Aui. 3ⁱ. 2ᵃ. tres spēs egritudinū accn̄t
neruis. s. ꝯplexionales ꝯpōnales ⁊ solō cōti.
suple. ⁊ mor⁹ compositus ex eis. ipis enim ac
cidere possunt omnes species simplices ⁊ cō
posite materiales ⁊ non materiales malarum
complexionum. Dixit mes. complexionales
neruorum egritudines. ſm plm̄ sūt a frigidita
te. ⁊ deinde ab hūiditate. sꝫ a caliditate ⁊ sic
citate nō sepe fiunt. lꝫ qn̄ꝫ accidat. Et possunt
accidere neruis egritudines ꝯpōnis ut oplō
⁊ mor⁹ ī situ ⁊ mor⁹ ī figura. ⁊ solō ꝯtiūitatis
neruis accidere pōt aut a re incidēte aut a re
pūgente aut a re ꝯt dēte. Et incisio aut eis ac
cidit scđm latū aut scđm longum. Dixit raſ.
p° ꝯtinētis. incisio si ſm latū ꝯtingat fieri. et
sic ſm totū. paliticabūt̄ oia mbra sub eo exn̄
tia ad q̄ ille neruus dirigebat̄. Et si ꝯtingat
incisionem secundum latum fieri secundū me
dietatem nerui peraliticabuntur omnia mem
bra illi lateri attinentia. Si uero ſm lōgitudi
nē icidat̄ uel scidat̄ neruus nō hēbūt exinde
membra nocumentum. Morbus etiam cōposi
tus. s. apā neruis accidere pōt diuersificatum
ſm suas spēs. qd̄ tn̄ plm̄ neruis ꝯtingit ē apā
flēcū. Et omnes predicte egritudīes ꝯsilr̄ eue
nire pn̄t nuce. Et harum egritudinum nuce ⁊
neruis euenētiū. alie sūt eis ꝓprie ⁊ alie per
cōitatē ⁊ maxime ad cerebꝝ. Et dixit Auer.
mala ꝯ° q̄ dc̄a accn̄a facit ē in cēbro aut nuca
aut neruis. Et pōt ēt un⁹ neruus ꝯpati ad ali
uꝫ patiētē. Dix Gal. ⁊ ponit̄ p° ꝯtinētis uno
neruorum patiente. possūt p cōitatē ad ipm
pati plura alia neruoꝝ paria illi uicina. Dix
zoar. ī neruis sensibilib⁹ ē aliqs mot⁹ ⁊ ī mo
tiuis aliqs sēs sēper reperit̄. uerūtn̄ ī motis
ꝓdn̄at̄ mot⁹ ualde et in sēsitiuis sēs Et dixit.
quis ois neru⁹ ꝓcedat a cēbro uľ a nuca. ma
ioꝛ tn̄ ps sēsibiliū sūt q spargūt̄. ⁊ tēdūt ad ex
teriora corporis ⁊ maioꝛ ps motiuoꝝ sunt q
ꝓfūdāt̄ in interiori corporis. ⁊ ob h̄ certissi
me in cuti q̄ totū corp⁹ circōdat māifestat̄ sēsi
bilitas pl⁹ quā in ceteris mēbris. In h̄ tn̄ loco
solū ō egritudinib⁹ nuce ⁊ neruoꝝ ꝯplōalib⁹
⁊ oficialib⁹ ſmo erit. qm̄ de alijs ſmo q ē de
mēbris exteriorib⁹ ptractabit. Pōt aūt cui
dēter patere supiora intuēti ꝙ accn̄a eueniē
tia a dictis morbis nuce ⁊ neruoꝝ in opōib⁹
coꝝ. aut eueniūt in opōib⁹ ꝟtutis motiue uo
lūtarie soli⁹. aut in opōib⁹ ꝟtutis sēsitiue sēsu
exteriori soli⁹ aut in opōib⁹ utriusqꝫ ꝟtutis
simul. ueꝝ qꝛ inferi⁹ dicet̄ pticulariter de le
siōe uisus auditus odoratus ⁊ gustus Restat
ut in hoc loco dicatur de lesionibus operatō
num uirtutis motiue uoluntarie ⁊ uirtutis sē
sitiue tactiue. Et ipe quidē sicut ⁊ alie tripľr
leduntur Dixit. Auer. colľ tertio. accidētia
que superueniunt sensui tactus tot sunt quot
sunt accidentia aliarum uirtutum. qd̄ est. qm̄
aut corrumpitur penitus idest destruitur aīa
⁊ aufertur sicut in membro peralitico. aut di
minuitur sicut in stupore. aut mutatur in ma
lam qualitatem. que permutatō ē sensus tact⁹
cor° sicut in dolore. Et dixit. accidentia que
superueniūt instrumētis motus uolūtarij sūt
tribus modis qꝛ aut priuat̄ ipsius operatio
⁊ aufertur motus oio sicut in apoplesia ⁊ pa
ralisi aut diminuitur ⁊ debilitatur sicut in stu
pore ⁊ dormitatione aut permutatur ad ma
las operationes sicut in tremore uel spasmo.

Et iste species lesionum dictarum opera
tionū aut accidunt corpori toti aut pti ipsius
uni membro uel pluribus. Dixit tn̄ Auer. ꝙ
priuatio sensus soli⁹ uľ ⁊ sensus ⁊ mot⁹ ī toto
corpore ē mors de necessitate. et dix dicimus
ꝙ qn̄ mala ꝯ° est in cēbro seqt̄ in eo dimutio
sēsibilitatis suple ⁊ mot⁹ uolūtarij in toto cor
pore. Et qn̄ fit in uno latere cēbri fit in hoc
latere cēbri hoc accn̄s. Et silr̄ qn̄ dn̄at̄ aliqs
hūoꝛ mal⁹ in aliquo mēbro tūc priuat̄ aut di
minuit̄ uel sēsus uel mot⁹ uel utrqꝫ illi⁹ mē
bri c⁹ ꝓprius ē ille neru⁹. Et dedit supleri dic
tum Gali p° de interioribus qd̄ ponit̄ p° ꝯti
nētis ꝙ quotiens in prin° ortus spinalis me
dulle accidit nocumētū prohibēs uirtutē que
ueniebat ad eā laxabitur totum corpus ꝓter
faciē. Et si in ꝓcessu nuce accit illō nocumtū
laxabit̄ a spōdili illa inferius ubi ī nuca illō
euenit nocumētū totū corpus. Et si accit nocu
mētū in medietate nuce ſm latuꝫ laxabit̄ a lo
co illo inferius tota ps corporis q̄ seqt̄ lat⁹
nocumti illius. Dixit Rasis p°. continenus
dico ꝙ disputauerunt medici ⁊ naturales
et proclamauerunt naturales de palisi ⁊ trēo

re putãtes nõ posse medietati spinalis medule eiꝰnã morbũ euenire nisi ꝑ icisionẽ. ſʒ mãliter nõ. Attñ Gal. dixit ꝙ medietas spialis medule patiť in lõgũ. Et hac de cã possibile ẽ morbũ eẽ in dextra pte eiꝰ ⁊ nõ i sinistra uel econuerso ⁊ tũc mẽbra attinẽtia illi lateri erũt patiẽtia. Et possibile ẽ dixit Gal. ꝙ adueniat nocumẽtũ pluribꝰ neruis simul ex spinali medl'a ꝓdeũtibꝰ. ⁊ ipsa spinalis medula sit salua. dix tñ raſ. ꝙ si accidat lesio in spinali medula ex apate uel coartatiõe. mirꝫ eẽt ꝙ sic noceat medietati eiꝰ ꝙ eiꝰ amittat opõnes suas ⁊ reliq̃ medietas nullũ recipiat nocumẽtũ. Et si accidat ex mala ꝯpl'one erit adhuc magis mirum

Dix Gal. pº ⁊ 2º. de iterioꝛibꝰ ⁊ poniť primo ꝯtinẽtis. mẽbꝛꝫ aliqõ põt moueri ⁊ nõ sẽtire ⁊ põt sẽtire ⁊ nõ moueri. Et põt nec sẽtire nec moueri. Cũ. n. mẽbꝛꝫ hʒ neruos i se ptim sẽsibiles tm̃ ⁊ pti motiuos tm̃. ita ꝙ nerui uẽientes ad ipm aliꝫ sint ferẽtes sẽm ab illis qui ferũt motũ possibile ẽ alicui coꝛꝫ euẽire nocumẽtũ sine alio. Et i tali cãu põt auferri sẽs ⁊ non motus et potest auferri motus et non sẽsus Sed si aliqõ membrum hʒ in se sẽm et motũ ꝑ eosdẽ neruos si deficit motꝰ eiꝰ remanet sẽs. qꝛ sic ẽ ꝙ i tali cãu põt remanere sẽsus ⁊ nõ eẽ motꝰ tũc hoc accidit ex debilitate neruoꝫ suoꝫ qbꝰ fuit necessariꝰ motꝰ multꝰ ⁊ sẽsus pauxillꝰ. Sʒ ipossibile uideť ꝙ amittať in tali cãu sẽs ⁊ motꝰ remaneat firmꝰ stabilis sine nocumẽto. qꝛ maioꝛ uirtꝰ ⁊ plꝰ de spũ aiali requiriť ad motũ q̃ʒ ad sẽm. qꝛ ut iã patuit mouere ẽ agere ⁊ sẽtire ẽ pati. mõ foꝛtioꝛ uirtꝰ requiriť ad agẽdũ q̃ʒ ad patiẽdũ. Dixit Auer. collʒ. 3º. ẽm plus qñ coꝛꝛũpiť. i. lediť unꝰ duoꝫ. s. sẽsus ⁊ motꝰ coꝛꝛũpiť alter ⁊ maxie qñ accñs ẽ cõmune toti coꝛpoꝛi. Sʒ qñ ẽ pticulare in uno membꝛo possibile est ut stupefiant. i. diminuaň ambo simul aut ꝑueť ãbo simul. Et possibile ut ꝑueť aut diminuatur unus ⁊ alter remaneat. ⁊ hec ẽ sententia Gal. Et rõ est. qꝛ causa cum q̃ fit sẽs alñ non est eadem cum ea cum qua fit motus. Et hec diuersitas non est nisi in mẽsura temperanti caloris propꝛia unicuiqʒ harũ duarum operationum. fuit enim necessariũ ut ꝯº sit coꝛꝫ q sũt motꝰ alia neruoꝫ ꝯpl'one neruoꝛum sẽs. Et qñ iciditur neruus sẽs pꝛiuať sẽsus ⁊ remanet motus. ⁊ qñ inciditur neruꝰ motus aut percutitur ꝑuať motꝰ ⁊ sensus remanet. Et quando inciduntur aut percutiuntur ambo pꝛiuantur ambe operationes. Et quando accidit hoc accidens toti coꝛpoꝛi fit tunc apl'ia. Et qñ aduẽit uni membro tunc fit palisis. Et ex hys põt patere. qm̃ qꝛ sẽs ꝯphẽdit totã cutẽ. q̃uis sibi spãlis neruus non adueniat. ⁊ nõ ꝯphẽdit eã motus ꝙ non est mirum si a cuti q̃ ẽ super latus cessat sensus ⁊ non cessat motus lacertoꝛum qbꝰ supest. qꝛ neruo qui ẽ diuisus ex neruo lacerti ⁊ extensus i cutẽ accidit lesio nullo existente nocumẽto i neruo lacerti. Sʒ tñ cuʒ excoꝛiatur cutis a lacerto ipossibile ẽ ipm lacertũ moueri ⁊ nõ sẽtire sʒ bñ ẽ possibile ipm sẽtire ⁊ ñ moueri. Egritudies neruoꝫ ⁊ nuce frequẽtiꝰ ⁊ paciꝰ ⁊ magis accñt coꝛpibꝰ fridis ⁊ hũidis ꝯpl'one. dei de fridis i passiuis tẽpatis deinde hũidis in actiuis tẽpatis. deiñ fridis ⁊ siccis. deinde calis ⁊ hũidis. Et post hos calis ⁊ passiuis tẽperatis. minꝰ ꝟo oiuʒ ꝯpl'ones. siccas hñtibꝰ Et maxime accĩt mãs sl'icas multiplicãtibus ex etate uel regie seu arte. Et maxie i capitibꝰ coꝫ. Iste. n. egritudies raro accidũt sine reumatibus ⁊ pacius eueniũt coꝛpoꝛibꝰ neruos debiles hñtibus nã uel accñte. Et freq̃ntius i regiõibꝰ fris ⁊ hũidis ⁊ hitãtibꝰ loca depssa ⁊ terestria hũida. ⁊ doꝛmiẽtibꝰ i cauernis ⁊ antris non euẽtatis ⁊ utentibus multa balneatione cum aqua dulci ⁊ sil'r frequẽtius aduenit in fine yemis ⁊ ꝑnº ueris ⁊ constitutõibus australibus. Dixit in libꝛo de multitudine Gal'. ⁊ ponitur a Rabi in 3ª particula Cum augmẽtanť caro pinguedo uel chimi in coꝛpoꝛe alicuiꝰ ultra solitã quãtitatẽ ⁊ remanet ꝟtus i suo pº. statu accĩt necessario coꝛpori illi debilitas motꝰ. qꝛ lʒ motoꝛ remãserit in suo statu pº sunt res q̃ uirtutẽ aggrauant augmentate.

Capl'm 4m. de causis egritudinũ nuce ⁊ neruoꝫ in generali ⁊ signis eaꝫ.

Ausarũ inducẽtiũ egritudies nuce ⁊ neruoꝫ. alie sũt ꝑmitie alie añtes ⁊ alie ꝯiũcte. De ꝑmitiuis dix. y. in affoº. frigidũ inimicũ neruis ⁊ spinali medulle. intll'us de frõ actuali siue aer sit siue aq̃ siue q̃cunqʒ alia res q̃ actu frã neruis appꝛoximeť. Et hoc iõ qꝛ nuca ⁊ nerui sũt debil' caloꝛis nãlis unde nõ ualent resistere actiõi fritatis actualis agẽtis i ipos maxie si intẽsa fuerit illa fritas ẽt ⁊ si sint in sbã densi adhuc nõ possũt resistẽ quin patiãť ab ea ⁊ ex suũ tẽperamẽtũ ducanť. dicũt non solũ frũʒ actu sʒ ẽt frũʒ poª. lʒ nõ actu ⁊ multomagis frigidũ actu ⁊ poª nocet nuce ⁊ neruis sanis. nam quãuis sint frẽ ꝯpl'onis nãlis ⁊ ut sic frã nõ debent eos ex tẽperamẽtũ ducere sʒ pociꝰ ꝯseruare. ⁊ sic non nocere cum obsunt. illud haberet ueritatem in habentibus lapsum paruum ad frigidum sed nuce ⁊ neruoꝫ lapsus ad frigidum ẽ multus multum a tẽperamẽto remotus quibꝰ a silibꝰ nõ ꝯuenit ꝯseruari sʒ ꝑseruari ut ẽ decl'atũ i ẽmone q ẽ de regie sanitatis. Frigida ergo nucã et neruos multũ lapsos ad frigidũ in suo lapsu nõ ꝯseruarẽt sʒ in lapsuʒ maioꝛis fritatis ex ꝓpriũ tẽperamẽtũ ⁊ ꝟsus ꝯgelatõeʒ õducẽt Dixit Auic. aqua frigida nocet neruis. Auctoꝛes dicunt intellexisse de fris tã interius quã exteriꝰ appꝛoximatis. queccũqʒ ei frã excessiue quomõcũqʒ appꝛoxiata ⁊ maxie ꝑ iteriꝰ sũpta faciũt deficẽ nucã ⁊ neruos. a digõe nutrimẽti coꝫ ⁊ hũiditatum in eis exñtium ita ꝙ ꝑ uiã indigõis multiplicať i eis hũoꝛ crudus Cibi tamẽ ⁊ potꝰ nucam ⁊ neruos ꝯseruantes debent declinare ad fritatẽ aliq̃leʒ sʒ nõ excessiuã. Dicunt nocumẽtũ ꝙ frigiduʒ actuale infert nuce ⁊ neruis pꝛouenit de per se. Nam per accidẽs frigidum actuale potest eis in qbusdã coꝛpoꝛibꝰ ꝓdesse. sic ꝯstitutio declarat boꝛealis qui coꝛm tẽperatoꝫ carnosoꝛum ⁊ robustoꝫ nucam ⁊ neruos foꝛtificat

ꝛ ipsorum opatiões bõificat. ꝙuis ĩ discarna
tis ꝛ mutis hñtibꝰ neruos ĩ supficie positos
ꝛ frigidis nã ꝛ etate ſpm fridũ actuale ꝛ dep
se ꝛ dep accñs semp noceat. Et notãter dñt
nocere nuce ꝛ neruis sanis. q2 ut patebit ĩ p
cessu cure egritudinũ eoꝝ fridũ ꝛ p se et p ac
cidẽs pdesse põt. Nocet itaqꝫ eis oĩs cõstitu
tio uẽtosa ꝛ maxie post corporis rarificatio
nẽ ex motu balneo uel silibꝰ. Et hitatio in lo
cis fridis ꝛ hũidis inenẽtatis. Et mora sub
arboribꝰ malaꝝ ũbraꝝ sicẽ nucis ꝛ ficꝰ ꝛ cuiꝰ
dã spẽi agrifolij ĩ calabria repti ꝛ silium. Et
nocẽt eis motus aĩales fortes ꝛ maxie longa
tristitia. Et motꝰ ẽt corporei fortes ꝛ diutur
ni ꝛ magis post cibos ꝛ potꝰ facti ꝛ sup replo
nẽ hũoralẽ ꝙuis ẽt noceãt fridi ĩ mlta corpo
ris ꝛ stõaci inanitõe. Dicũt ꝙ sicut motꝰ cor
porei excessiui sũt cã egritudinũ neruoꝝ moti
uoꝝ ita ẽt motꝰ aĩales ꝛ sꝑationes excessiue ꝛ
laboriose sũt cã egritudinũ neruoꝝ sꝑitiuorũ
lꝫ nõ tm̃ ꝙtũ motꝰ corporis in motis neruis.
Nã sꝑationes q2 sũt minꝰ mãles minꝰ realiter
trãsmutãt. Et nocet eis fricatio plĩma super
replõnẽ cibalẽ ꝛ hũidalẽ hũorẽ ꝛ silr balneũ
qõcũqꝫ pp illud qõ dissoluit de hũiditate re
plẽte potẽte fluere ad neruos sicut cotidie ex
periẽtia declarat ĩ nõ mõdis corpibꝰ se balne
ãtibus. Et pp hãc ꝯsilem cãm nocet repletis
expositio suorum corporum uel capis ꝛ dor
si igni uel soli uel alijs cãis calefaciẽtibꝰ maxi
me ãt nocet eis balneũ dulcis aq̃. Et nõ minꝰ
supflua qes ꝛ ociũ cã exñs multiplicatõis su
pfluitatũ nocet eis. ꝛ maxie ĩ assuetis exerci
tijs multis. hij. n. cũ ab eis desistũt ꝛ pbent se
uite ociose frequẽter incurrũt egritudies ner
uoꝝ. Et de nocẽtibꝰ nuce ꝛ neruis ẽ sõpnꝰ pro
lixus ꝛ pcipue diurnus ꝛ maxie supine supra
ceruicẽ factus ꝛ deterius si immediate supra
replõnẽ cibi fiat. Dixit Auic. nocet neruis sõ
pnus supra repletionem. somnus ei pdictus
calorẽ suffocat ꝛ retinet ĩ cerebro uapores ꝛ
hũiditates ĩ eo ꝛ neruis multiplicat. Et etiã
eis nocẽt supflue uigilie resoluendo ſpm ꝛ ca
lorẽ minuendo inatũ ꝛ digestionẽ in stomaco
ꝛ neruis phibendo. Et nocent neruis omnes
cibi frigidi ꝛ humidi. ꝛ qui ex eis etiam sunt
grossi ꝛ dure digestionis. ꝛ humores grossos
ꝛ uiscosos generantes. Et etiaꝫ cibi acuti pũ
gentes ꝛ mordicantes ꝛ qui sunt causa delati
onis humorum crudorum ad nucã uel neruos
sicut sinapis. Et dixit Auicena, ledit neruos
omne stipticum cum frigiditate ꝛ stipticitate
idest constrictione seu constiptione sua. Et lẽ
tes sunt neruis pessime. Et similiter dixit le
dit eos omne acetosum cuꝫ frigiditate ꝛ mor
dicatione sua. dixit filius serapionis ꝛ ponũ
tur primo continentis. multiplicatio esus gra
natorum citoniorum ꝛ aliorum pomorum. su
ple ꝛ siliũ hijs nocet neruis. Et h cũ stiptici
tate ipsoꝝ ãt cũ ꝯuersiõe ipoꝝ ad acetositatẽ
3° regimis acutoꝝ demrãtũ ẽ expiẽtia ꝛ rõe
ꝙ acetum nocet neruis. quia nerui offendun
tur a qualibet re frigida ꝛ maxime subtili de
quibus est acetum eo ꝙ magis penetrat usqꝫ
ad profundum ipsorum. dixit mes. acetũ ẽ ex
rebus nocibilioribus eis. ꝛ nocẽt eis omnia

acetosa ꝛ quecũqꝫ cũ eis ꝯdiunt. Dixit Gal. i
ꝯmẽto affo. si iebriatꝰ qs repẽte ꝛc. uinũ ci
to replet neruos ꝛ maxie nõ exñs grossũ calꝫ
ei ẽ ꝛ oẽ calidũ cito ẽ penetrabile ꝛ usqꝫ ad
neruos. Et iõ uinũ maxie eis nocẽs ẽ uinum
forte uinosũ in sba subtile in sapore acutũ ut
maluasia ꝛ silia. Ait mes. uinũ uitare oꝫ fac
eni ad neruos mãs penetrare que forsan non
penetrarẽt. Dicũt uinũ ẽt sua amenitate ꝛ cõ
formitate ad naturã cito ante perfectã eiꝰ di
gestionẽ ꝯtrahitur a mẽbris ꝛ sic indigestũ p
uenit ad neruos eos pungentes ꝛ indigesta
hũiditate replẽs que ĩ eis stãs acrescit. putre
scit eni ꝛ putrefactio facit in ea euenire. ace
tositatẽ ut Gal. uult 5°. de simplici medicina
aut ꝛ si ñ putrescit pur leuiter ꝛ modice ebul
lit ꝛ talis ebullitio ẽ causa acetositatis. Qui
dã aũt extimant a uino in stomaco sũpto quos
dã uapores eleuari nõ hñtes perfecte formã
uini sꝫ nãꝫ aqueã ꝛ uinosam ad capud ꝛ in ca
pite in aquositatẽ reduci. Que postea irritãs
nãꝫ cerebri mouet cã ad sui expulsionẽ quaꝫ
postea pp aliquã cãꝫ ꝯtingit expelli ad nucaꝫ
ꝛ neruos maxime nature intendente plꝰ cere
bri conseruationem quaꝫ nuce ꝛ neruoꝝ que
hũiditas frigida existens ꝛ in siccitate reissa
ad similitudinẽ aceti acetosa dici potest ace
tositate. s. pura non acuitate mixta. Signum
auteꝫ ꝙ uinuꝫ neruis noceat habetur q2 uide
mus homines non bibentes uinuꝫ uel pꝑter
legem uel pꝑter aliã causaꝫ minime aut paruꝫ
icurrere egritudies neruoꝝ. p°. ꝯtinẽtis dix
Gal. 5°. afforismoꝝ. multa potatio uini facit
spasmũ ꝛ apliaꝫ ꝛ opilat neruos q2 subintrat
ꝛ replet eos. Dixit Auic. nocet neruis uinuꝫ
plm pp uehemẽtiã mordicatõis uini. Et reso
lutionẽ infrãntẽ hoc uel ut dicit alia littera ꝛ
resolutõeꝫ ad acetositatẽ infrãntẽ cũ hoc ui
nũ etiã resoluit de calore ꝛ spũ ꝛ maxime si
uetꝰ fuerit acutum potens ꝛ puruꝫ. Et fortas
se tale uinum modicũ linfatum non minus no
cet neruis quã purum sed forte plus ꝛ citius
cum magis ꝛ promptius penetret ad eos. Ex
dictis patere dicũt. uinuꝫ grossum in sba ꝛ ĩ
qualitate remissũ aut paucifeꝝ nõ eẽ sic nuce
ꝛ neruoꝝ lesiuũ. Et pinde magis ĩ egritudini
bꝰ neruorum concedendum in qbꝰ necessitas
uini fuerit aut pꝑter uirtutẽ aut pꝑter etatẽ
ꝛ consuetudinẽ aut etiaꝫ gratia appetitus uel
suauitatis. ꝛ hoc maxime in sanitatis tẽpore
ꝛ regimine pseruatiuo qm̃ uinũ ẽt potens aliũ
ꝯferre põt ĩ egritudinibꝰ neruoꝝ ut ĩ eaꝝ cu
ratõibꝰ appebit. Dixit Auer. super cantica.
ꝙ licet uinum sit calori naturali pabulum si
cut oleum igni lucerne ipsum tñ nocet calori
aĩali. i. spiritu aĩmali. Uinum etiam exterius
approximatũ ꝛ in pseruatiõe ꝛ in curatõe cõ
ferre põt. Et maxime nocet nuce ꝛ neruis ui
num si sumptũ fuerit in ieiunio aut a fameli
co uel sitibundo. quia in ieiunio non pmixtũ
cibis uelocius penetrat ꝛ citius transit ad
membra ꝛ neruos uelocius etiam plus actua
tur a calido in stomacis famelicoꝝ ꝛ siticulo
soꝝ unde citius attrahitur ꝛ magis penetrat.
Et supra iã dictũ ẽ. ꝙ aqua frigida bibita no
cet neruis. Et aqua etiaꝫ calida bibita replet

eos ⁊ lapsat. Dixit Aui. i c° palis. aq̄ melior
ē eis. s. minꝰ mala quā uinū. Dix Auice. nocet
neruis ebrietas plīma al' plīm. ⁊ ē melior litte
ra. Et nocet eis supfluitas in cibo ⁊ potu. Et
cibus siue potꝰ supra idigestū cibū sūptꝰ ⁊ re
tētio supfluitatū ⁊ uētositatis. Dix Aui. nocȝ
eis f'oia plīma. q2 p cā ifridāt̄ eūato mlto sā
guine. Et d. x Gal. sup. 2°. epidimiaꝝ Coitus
nocet neruis sil' uinū Et Aui. dix de idneēti
bus egritudīes i nuca ⁊ neruis ē coytꝰ plīmꝰ
cū supfluit. debilitat. n. cerebꝝ ⁊ orta ab eo. ⁊
de eis sūt uenena q̄dā q̄ cerebro ⁊ neruis ꝓꝓe
ꝯtrīāt̄ de qbꝰ suo loco dicet̄. Et ex eis ē cāus
⁊ ꝑcussio ꝑueniēs ad cap̄ spōdiles nucā l' ner
uos. Et ꝯpās Aui. iter cās ꝑdictas ait ꝙ mo
tus laboriosi i faciēdo egritudines neruoruȝ
hn̄t magnū itroytū supra id qd̄ i alijs ē. s. cāis
ꝑdictis de itroytu q̄si dicat supra oēs alias
cās. rō ē. q2 nuca ⁊ nerui sūt istrā motꝰ. lȝ me
diata. q2 mediātibus musculis ⁊ cordis ortis
ab eis. Et declarās istos motꝰ laboriosos exē
plificādo dix. sicut extēsio cū fune ut i positis
in patibulo ⁊ eleuatio rei grauis. Et omne
in quo ē extēsio ⁊ ꝯpssio ⁊ ꝯctio. s. uehemēs.
Et de cāis egritudinū neruorū ꝑmitius sūt
medicine oēs excessiue frigide ⁊ maxime q̄
ex eis sūt narcotice. Et medicie ēt multe hūi
ditatis. Et medicie ēt multe caliditatis dissoluē
tes hūiditates ⁊ deportantes eas ad neruos.

Filius serapiōis ut ponit̄ a rabi p° ꝯtinen
tis caplo de asmate. cassiaf. nocet neruis ⁊ de
bilitat eos. Et dixit. opoponacū nocet neruis
⁊ debilitat eos. Et sūmarie q̄cūqȝ cāe nocent
cerebro nocēt nuce ⁊ neruis ⁊ sūt cāe egritu
dinū eoꝝ. Cāe uero añtes egritudinū neruoꝝ
eē pn̄t mala ꝯ° frigida dñans cerebro uel to
ti corpori. Aut mala ꝯ° calida dissoluens et
materias fluere faciens ad nucam uel neruos
Et multiplicatio reumatum ⁊ uentositatū seu
uaporum in cerebro ⁊ quicunqȝ humor i cere
bro uel corpore toto multiplicatus ⁊ preci
pue flegmaticus. Et mala compositio corpis
ut nimia strictura meatuum ⁊ ipsorum etiā ni
mia largitas ⁊ debilitas naturalis nuce ⁊ ner
uorum. Et dolor in partibus eis propinquis
⁊ similia hys. Et causa coniuncta earum ē ma
la ꝯ° pura aut cum materia apostemante uel n̄
apostemāte. Et opilatio timpoꝝ quocūqȝ mo
do opilationis. Dixit Auer. collȝ. 3°. qn̄ iste
cāe fortificāt̄ erunt cāe ꝑuationis opationuȝ
dictaꝝ. ⁊ qn̄ debilitāt̄ erūt cāe dīnutionis ea
rum. Et quando permutantur ad malum erūt
cause corruptionis earum. s. aut male sensibili
tatis que nominat̄ dolor aut male motionis
uoluntarie. Quinqȝ reperiuntur in genere ab
auctoribus tradita ea quibus mediantibus
peruenitur in cognitionem egritudinum nuce
⁊ neruorum. pm est lesio operationum ipsorū.
Dixit Aui. ex operationibus sensus ⁊ motus
peruenimus in cognitionē egritudinū cerebri
suple ⁊ nuce ⁊ neruorum ortorū ab eo scilicet
ex lesione ambarū dictarū operationū uel uni
us earū aut secūdū ablationē aut fm dīnutōēȝ
aut secūdū corruptionē. 2m est tactus super
loco leso nuce uel neruoꝝ dix Aui. ⁊ ex tactu
scilicet ex duritie ⁊ mollitie membri neruo

si lesi n̄ duritiei sign̄t siccitatē ⁊ mollities hu
miditatē. 3m ē cōitas nuce ⁊ neruoꝝ cū cēbro
⁊ neruoꝝ cū nuca. Dixit Auic. Et cognoscūt̄
ex cōitate cerebri ⁊ spōdiliū. i. nuce q̄ ē iter
spōdiles cū ipsis neruis. nā fm egritudines
nuce patiūt̄ nerui ab ea orti. nā si egritudīes
cēbri fuerint frē tales erūt egritudines nuce
⁊ neruoꝝ. Et ꝯ° si egritudies cēbri fuerint
calide ⁊ ille erūt calide ⁊ hoc fm plīm. Et di
co fm plīm q2 diuersimōe ipmūt i neruos et
nucā dispōnes egritudiales cēbri frē ⁊ calid.
nā frē frās sēper ipmūt. calide ũo ut plīm ca
lidas. sȝ alñ impmūt frās aut resoluēdo calīm
inatū. aut hūores liquādo frōs q fluūt i nucā
⁊ neruos. 4m ē dolor. ipe. n. quāuis sit lesio
corrupta sēs tactꝰ ⁊ ut sic significet sup egri
tudinē neruoꝝ. Nihiloꝰ. ipse ēt sign̄t diuersas
egritudies fm suas cās ⁊ fm suas spēs. Dixit
Auic. Et ex doloribꝰ. 5m ē hūor causās ipas
egritudies neruorū. q lȝ fm plīm sit fl'icus ni
hilominꝰ ut supra dcm̄ ē pōt eē aliꝰ hūor. ue
rū ēt̄n̄ ꝙ egritudines gnāte i nuca ⁊ neruis
māles p uiā ꝯgestionis hūoris i eis sēper sūt
fl'ice. Iste. n. hūor. in eis multiplicat̄ ⁊ ꝯgeri
tur ex defectu et paucitate caloris eoꝝ. et q2
nutriunt̄ nutrimēto fl'ico cui sua superfluitas
attestatur. ꝓpter quā cām aliquādo dictū ē ꝙ
hūor fl'icus ē ꝓprius humor nuce ⁊ neruorū
Unde dixit Aui. cognoscuntur ex materys q̄
sunt neruis proprie que sunt flegmatice. ut di
ctuȝ ē. qua etiā de causa cum nerui patiūtur
ꝯiecturāt cōiter medici eos pati ex humore
flegātico quāuis ista ꝯiectura non sit semper
uera sed requirat ꝯfirmationem ex omnibus
alys signis. ⁊ maxime. quia nuca ⁊ nerui reci
pere possunt mãȝ facientēȝ in eis egritudinē
p uiam defluxus in quo fluxu aly humores a
fl'ate possūt currere ad eos ⁊ facere egritudi
nē ad quā ꝯfirmationē cognitōis egritudinū
hūdā nuce ⁊ neruoꝝ oȝ ꝯsiderare ꝯnotatōēȝ
⁊ significatōēȝ sūptā a ꝯplōne ꝯpōne corpo
ris sexu etate ꝯsuetudie āni tēpore ꝯstitutōe
aeris ⁊ regimine precedente ⁊ alys omnibus
ꝑticularibꝰ. Et ponens Auic. comparationeȝ
iter ꝑdicta. qnqȝ signa dixit ꝙ plurimū signa
qbꝰ ꝑuenit̄ ad cognitōēȝ dispōnū nuce ⁊ ner
uoꝝ sunt sumpta ex nocumento opatōnȝ ⁊ ex
tactu. q2 ista eadē sunt quibꝰ plīm peruenitur
ad cognitōēȝ dispōnū cerebri a q° nuca ⁊ ner
ui ortū hn̄t. Et q2 difficilius distinguitur in
ter egritudies neruoꝝ hūidas ⁊ siccas quā i
ter frās ⁊ calīas ideo auctores de signis disti
guentibus inter calidas ⁊ frigidas non fu
erūt spāliter locuti. fortasse relinquentes ea
nota ex hys que dixerūt in dispōibꝰ cerebri
Sȝ spāliter locuti sunt de signis distinctiuis
humidarum a siccis. Qn̄ ergo dubitatur an
egritudo in neruis sit sicca uel humida. dix
Auic. ꝯsideret̄ qualiter ipsa accidit. nam si
ipsa subito accidit non est dubitandum quin
ipsa sit humida suple ⁊ p oppositum si accidit
paulatī paulatim ipsa est sicca. Notant ꝙ non
hȝ hoc ueritatem qn̄ egritudo nuce uel neruo
rum ꝓcedēt a dictis q̄litatibꝰ alterātibꝰ eos.
qm̄ ut sic ꝓueniret oppm eo ꝙ siccitas ē q̄litas
magis actiua quā hūiditas unde citiꝰ ⁊ magis

subito ĩ eos ĩprimeret. sȝ isto mõ nuca ꝛ ner
ui rarissime a dictis q̃litatibus patiũť Sȝ bȝ
ueritatẽ de dispõne nu ce ꝛ neruoꝝ hũida per
ipoꝝ repl'onẽ ex mã hũida hũectãte eos. Et
de dispõe ipoꝝ sicca p ipoꝝ hũidi ↄsũptionẽ
uel cõnẽ. Et rõ ẽ qꝛ mẽ hũide dissolute ꝛ flu
ide cito uel subito ĩ puo tp̃e ad eos fluentes
replent ipos ꝛ cãnt egritudinẽ. ipoꝝ uero hu
midi exicatio nõ põt fieri nisi paulatine ꝛ in
lõgo tpe. Et distiguiť ĩter eas dixit Aui. iun
ctiõe. s. facta cũ aliquo oleo sup loco patiente
Nã si mẽbꝝ illud uelociter iunctionẽ desiccat.
sig^m ẽ ꝙ egritudo sit sicca. Et hoc sine dubio
cũ hoc p̃supposito ꝙ mẽbꝝ illud nõ sit calefa
ctũ calitate extnea. Nã posset tũc cadere erroꝛ
Posset nãqȝ egritudo eẽ hũida. ꝛ calida ĩ mẽ
bro. p cuius calitatẽ exicareť iũctõ uelociter
ꝛ tñ egritudo eẽt hũida. ꝛ nõ liceret tũc argu
ere ex ueloci exicatõe iunctionis ibi eẽ malã
ↄpl'onẽ siccã. Et silr ĩtellige si ĩ mẽbro eẽt ma
la ↄ°calida cũ tẽpamẽto passiuaꝝ Suple ꝛ ecõ
uerso si nõ uelociter exicať olei inunctio ibi
erit mala ↄpl'o hũida. Dixit ȝoar. Cũ sicci
tas supfua dñať ĩ neruo plus debito nõ uidi
hucusqȝ ꝙ inde subito accidat ĩfirmo difficul
tas uel priuatio sẽsus uel mot⁹. Aut relaxatio
ↄpleta ĩ medietate toti⁹ corporis l' ĩ toto cor
pore. sȝ põt ex hac cã h° fieri successiue ꝛ pau
latine post lõgitudinẽ tp̃is sicut uidem⁹ ĩ sene
scentib⁹ ualde. qm̃ hac de cã ĩgrossať sẽs coꝝ
ꝛ grauať audit⁹ ꝛ dĩmuiť uisus ꝛ gust⁹ Sig^a
pnosticãtia egritudines nuce ꝛ neruoꝝ futu
ras sũt illa eadẽ q̃ ipoꝝ signãt debilitatẽ. Et
sũt ut p° poniť ↄtinẽtis pigritics. s. ad motum
doloꝛ. i. lassitudo. dĩmutio appetitus. s. mlta ex
paucitate fatõis oris stõaci. tarditas digõis
pp friditatẽ. sudoꝛ mult⁹ ex multiplicatõe mẽ
fluide ĩ corpe. In coytu tarditas emissionis
spmatis pp friditatẽ dñantẽ ĩ toto ꝛ in reib⁹
ꝛ in nuca. debilitas sẽnũ ꝛ spalr sẽsus tact⁹. et
debilitas q̃ accit ex potu aq̃ frigide q̃ significat debilitatẽ stõaci ꝛ neruoꝝ a friditate.

Cap^m. 5^m. de cura egritudinũ nuce ꝛ neruo
rum in generali.

d Ictum ẽ ĩ p̃cedẽtib⁹ pl'imas egritudinum nuce ꝛ neruoꝝ fore fridas uel fridas et hũidas ĩmãles uel mãles sl'icas ꝛ
hoc maxĩe. Et rõ auctores generalẽ curã coꝝ
ponẽtes ipam totã dixerũt ↄ egritudies co
rũ sl'icas auxilia auferẽtes calida ꝛ sicca. Et
ego ĩ hoc loco eos sequẽs q̃ ab eis referũtur
adducã. Sciẽdũ tñ ẽ ꝙ egritudines iste cum
iuuenescũt uix aut nũq̃ curãť. q̃ si decrepitis
acciderit ĩcurabiles relinquũť. Et p̃seruatio q
dẽ ab eisdẽ fit reb⁹ qb⁹ ꝛ cũatio pficiť. reissi
onib⁹ tñ. Dix Aui. q̃dã res sũt eis nocẽtes
ꝛ q̃dã sũt eis iuuãtes. uerumtamen hoc ꝙ di
co quedam iuuare ꝛ quedam nocere non attẽ
ditur nisi in dispositionibus eorum. s. sanita
tibus nũc maxime multum lapsis quibus de
betur p̃seruatio ꝛ ĩ egritudib⁹ que sunt eis p
prie. que scilicet sũt frigidẽ ꝛ humide. Curatõ
itaqȝ earum triplici perficitur istrumento. s.
dieta potõe ꝛ cirurgia. Et dieta quidẽ atten
diť in euitatõe oiuȝ coꝝ que supradicta sunt
nocere cẽbro. Et q̃ dicta sũt ĩ p̃cedẽti cap'lo
spãliter nocere nuce ꝛ neruis q̃ sunt ea q̃ ĩ ip
sis adducũt egritudines ꝛ adductas augent
ꝛ conseruãt Et ↄsistit dicta eoꝝ in approxi
matõe iuuãtiũ ex sex reb⁹ nõ nãlibus sũpto
rũ Inquit. y. 5°. affoꝛismoꝝ. calidũ. s. actu
ale ẽ neruis utile ꝛ amicũ. ↄseruat enim siue
ut meli⁹ dictã p̃seruat eoꝝ ↄpl'onẽ innataȝ a
casu. Et ipoꝝ ẽt cura egritudines sc̃as Igiť
ↄuenit eis aer calid⁹ ꝛ siccus ẽt ꝛ moꝛa ad
ignẽ ꝛ sub sole. ꝛ calefactio cũ pãnis calefac
tis ꝛ silib⁹ corpore pri⁹ purgato. Et moꝛa ĩ
locis altis euẽtatis cũ custodia tamẽ a flatu
uẽtoꝝ. Et ex accñtib⁹ aie ↄferũt eis gau
diũ ꝛ leticia ꝛ ira. Dixit. Auic. exercitium
factum post purgationem confert. Et ex eo
melius ẽ illud ꝙ permutat ↄpl'oneȝ. s. malam
nuce ꝛ neruoꝝ frigidã ꝛ humidã. ꝛ tale erit
exercitiuȝ qð calefacit ꝛ desiccat. ꝛ tale erit
exercitium moderatuȝ. nam ut patuit in ser
mone p° exercitiũ foꝛte aliquãdo resoluẽdo ĩ
frãt. ꝛ insuper melius est dixit Auic. exerci
tium qð ẽ iunctum unicuiqȝ membroruȝ sm
se ipsuȝ. i. sm ꝙ ipsi mẽbro conuenit exercita
ri. unicuiqȝ enĩ mẽbro ↄuenit ꝓpriũ exerci
tiũ Pedi nãqȝ ↄuenit ambulatio manui. pal
patio uel alia manualis operatio capiti pecti
natio ori locutio. ꝛ sic de alys. Si ergo ner
ui pedis patiuntur iniungatur exercitium
ambulandi ꝛ sic de alys membris in quo ex
ercitio dixit Auic. opoꝛtet ut a debiliori in
cipiatur. ꝛ gradatim perueniatur ad illud in
quo sit uirtus equalis idest ad exercitiuȝ mo
deratuȝ. uel in quo sit ꝟtus equalis. s. gradui
male ↄpl'onis fride. ut si ipsa sit remissa et ex
ercitiũ sit remissũ. ꝛ si sit intensa sit intensuȝ
Ita tamen ꝙ semper attendatur ꝙ sit equal'
ẽt uirtuti coꝛporis ita ꝙ non sequatur ex eo
debilitas uirtutis. Et iuuat eos similiter p⁹
purgationem fricatio equalis super loco pa
tiente. Notãt ꝙ neruis existẽtibus in dispo
sitione naturali actu frã obsunt. ꝛ actu calida
non excessiua conferunt. po^a uero frigida cõ
ueniunt ꝛ po^a cal'a nocent. Eis uero existen
tib⁹ in dispõe p̃ter nãȝ. quia talis dispõ. sm
pl'm ẽ frã. eis frã ꝛ actu ꝛ potẽtia nocẽt sm
pl'm ꝛ ↄ° calida ↄueniũt. Et consimilr ẽ eis
existẽtibus uulneratis. Et similiter p⁹ purga
tionem iuuat eos balneum siccum actu. ut stu
fa uel cribanus Et similiter omne balneũ po
tentia esiccatiuum licet actu humidũ. Inquit
Iudeus mirabilr ↄfidimus deliberationem
peralitici ꝛ spasmati. suple ꝛ alioꝛum patien
tium frãs egritudines neruorum ex introitu
balnei naturalis. s. habentis mineras calidas
ut sulfurei marini ꝛ similium suple uel bal
nei esiccatiui artificialis. Inquit Gal'. secun
do de simplici medicina. introducim⁹ patien
tes frõs moꝛbos neruoꝛum in tinaȝ cuȝ aqua
calida uel oleo calido in qua uel ĩ quo decoc
ta sint herbe calide ꝛ semina calida. Et de
multuȝ utilibus est balneũ cuȝ oleo in quo de
cocta fuerit uulpes uel catul⁹ lupi usqȝ ad dis
solutionem carniũ eius ꝛ conueniet similiter se

pelirí ín uinacía boni uiní poſtquam pluri
bus diebus cumulata permanſerit donec ef
ficiaꝛ actu bñ cal'a. Dixit Aui. ex reb⁹ ſubtili
b⁹ q̄ iuuāt eos ſūt balnea ſicca uel eſicatiua. ⁊
iuuat eos ſil'r poſt purgationē ſepeliri i arēa
calida. ea maxie q̄ ē i littore maris. uel cinere
cal'o. Et iuuat eos uigilia moderata ſiue e
qualis egritudini ⁊ uirtuti ut calefaciat ⁊ de
ſiccꝫ ⁊ ñ ꝓſterāt ꝟtutē nec iferat nocu^m ꝑ ſuū
exceſſū. In q̄ ſollicitari circa aliq̄d op⁹ mode
rate nō. erit iutile. Dixit meſ. regimē i dieta
ſit i oi regie exicatiuo. ſuple ⁊ calefactiuo ex
cibis ⁊ potib⁹ ⁊ ꝯdimētis eoꝝ. Et ſint maxie
cibi ipſi ⁊ potus cū ſuis ꝯdimētis ꝓprietatem
hñtes ut neruis ꝯferāt ſicut ſūt grana pini ꝑ
prie dixit Aui. magna q̄ dicūꝛ geloie ⁊ ſūt ea
gb⁹ utiur. q2 h mag^a ſūt magis tēꝑata magis
ꝑuis ꝯueniūt. Subdit meſ. ⁊ cerebꝝ leporis
⁊ ſil'r Dixit zoar. Dixit Aui. ſit aſſatū. Dix ra
bi. i. zz^a. ꝑticula auctoritate zoar. Cōmeſtio
capis leporis ci⁹uꝫ q̄d ꝯmedi pōt ex eo ē uti
lis patiētib⁹ trēorē. ⁊ ꝑ expiētiā iuēi ꝙ ē util'
dormitatōi ⁊ paliſi. ⁊ dixit raſ. puli. columbe
turriū ⁊ ſiluestres ꝯferūt paliſi dormitatōi ⁊
trēori. Et odor ſps colūbaꝝ i aerē reſolutis
ē ſecuritas egritudinū ꝑdictaꝝ. Et ſubdit me
ſu. ꝯfert eis ius galloꝝ antiquoꝝ ſm doctri
nā Gal. factū. ⁊ ius ſerpētis. ⁊ ſpēs ſalis ꝯdi
ti. Et de herbis dixit meſ. ꝯfert eis balaſce ⁊
origanū ⁊ zinzi. ⁊ piretꝝ. Et admiſtratio cap
paris ⁊ talli alfeſceni i ꝑmis cū eleuanꝛ a ter
ra cū ſpēb⁹ ꝯditi frixi. dicūt ꝯpetūt eis panis
de tota farina ſalit⁹ bñ fermētat⁹ ⁊ coct⁹. Et
carnes caſtrati ⁊ edi capoli leporis ⁊ cunicu
li. ⁊ caro pulloꝝ ⁊ galinaꝝ ⁊ colūbaꝝ iuuenuꝫ
⁊ oium auiū ſiluestriū exceptis degētib⁹ i aqſ
Et ꝯferūt eis carnes auiū uiuētiū de rapina
Et caro nucticoracis cū ꝓprietate ſua ⁊ caro
erity ſalita commeſta ⁊ caro ſerpentuꝫ cocta
ſecundum artem. Et conferunt eis oua galīa
rū aſſa. Et ex fructibus pinee fiſtici auellane
carice ⁊ paſſule. Et ex herbis maiorane roſ
marinus ſaluia yua. yſopus polium ⁊ thimum
⁊ radix enule. Et confert eis brodium cicerū
⁊ ſparagorum. ⁊ condiantur cibaria ipſoꝝ cū
ſpēbus q̄ ſic fiūt. ℞. triū piperum. gari. acori
an. ℨ. ʃ. piretri cubebaꝝ hcil. an. ʒ. i. cinamōi
zinzi. an. ʒ. ij. macis. cardamōi nuciſmuſ. cro
ci an. ʒ. ʃ. Et comedātur aſſa uel frixa uel co
cta i teſtulis poti⁹ q̄ᵹ eliſſa. Et potus eorū ſit
ydromel. Dixit meſ. de potib⁹ ē ydromel. re
cipiens ſanſucum ⁊ polium maiuſ ⁊ uitē albā
⁊ ſaluiam ⁊ ſimilia. Dixit Aui. in capitulo de
tremore. aqua pluuialis conuenit omni egritu
dini neruorum. ſ. frigide. quia ſubtilior eſt ⁊
citius alterabilis ⁊ reſolubilis. Et aqua di
ſtillationis roriſmarini eſt optima bibita cū
zucharo uel melle. Dixit rufus aqua pluuialiſ
cum uino bibita ualet contra dolorem neruo
rum cum quis utitur ea loco alteriuſ aque. Et
dicunt ex potibus concedi pōt uinum debile
ponticum linfatum cum aqua pluuiali quod ſit
rubeum potius quam album Ydromel ualēs
egritudinibus frigidis neruoꝝ ⁊ iūcturaꝝ et
calculoſis colicis ſtōaticis ⁊ cataroſis ⁊ ca
pitis frigiditati ſic fit. ℞. aque pluuialis l'lo

co ei⁹ aq̄ fōtis clare. li. xl. mellis albi optimi
li. v. calamēti origani. añ. M. i. ſaluie maiora
ne poly. yue. añ. M. ʃ. buliāt ad inuicē remo
uēdo ſepe ſpumā ei⁹ donec fere medietas ſit
cōſumpta. tūc coleꝛ. ⁊ in eo optime colato et
diſpumato ponātur h⁹. ſpēs. ℞. cinamomi ele
cti. ℨ. iij. piperis zinzi. albi. gari. añ. ℨ. ʃ. Et
iteꝝ ferueat uno feruore. ꝺinde remoueaꝛ ab
igne ⁊ ponaꝛ in aliquo uaſe uitreato nō obtu
rato ⁊ dimittaꝛ ſic donec reſedeat. deinde to
tū q̄d ſupereſt claꝝ in uaſe uitreo uel ligneo
reponaꝛ. ⁊ dimittaꝛ ſic donec poſt ebulitio
nē ſuā ⁊ fermētationē deueniat claꝝ. ꝺinde co
utaꝛ patiēs loco potus. ē enim utile ⁊ exper
tū. Dixit meſ. Regimē ꝯpletur cū paucita
te cibi ⁊ potus. ⁊ emiſſione ſuperfluitatū oi
die. Cura uero egritudinū nuce ⁊ neruoꝝ ꝑ
dictaꝝ ꝑ inſtrumētū potiōis eſt dixit. meſ.
ꝙ ſi ſūt a ꝯpl'one pura alteratiōe ſolū indigēt
⁊ ꝯfortatione poſt illud. Et ſi ſunt a ꝯpl'one
mala cū mā indigent alteratiōe ⁊ mūdificatō
ne. ſ. alterius mē ⁊ deinde ꝯfortatōe. ſ. cēbri
⁊ neruoꝝ. Et ſic tetigit indicationē ſūptam a
re ꝑter naturā ⁊ a re nāli. Auic. uero ſolū tan
gēs indicationē ſūptā a re ꝑter nām. dixit ꝙ
mod⁹ cure egritudinū neruoꝝ ꝯſiſtit i duob⁹
. ſ. in purgatiōe mēꝝ ⁊ in alteratione ꝯpl'onis
Et dereliquit notā indicationem ſumptam a
re naturali. quā expreſſit meſ. Sic igitur di
cēdū eſt ꝙ cura haꝝ egritudinū ꝑ iſtrumētuꝫ
potiōis ſex cōpleꝛ intentionibus. quaꝝ ꝓma
ꝓparat ⁊ digerit mām. z^a illam euacuat. 3^a.
eam diuertit ad loca oppoſita ⁊ remota. 4^a.
malā ꝯpl'onē permutat. 5ª confortat uirtuteꝫ
cerebri ⁊ neruorum. Et 6^a. corrigit acciden
tia. Notant ꝙ egritudines predicte nuce et
neruoꝝ ſm pl'm non ſunt acuti motus ſed tar
di dantes inducias medico ad curandum re
gulariter. Ideoqꝫ curam regularem ſequen
tes auctores adduxerunt in ea cañ. Inquit
meſ. de cura paraliſis. Dixit Gal'. egritudi
nes neruorū ⁊ iuncturarum non niſi forti a
gente rectificantur. uerumtamen quāuis ita
ſit de meliori operatiōe ē non properare ad
uſum farmatie. ſ. fortis. Sūmēs hic farmaci
am tā pro alteratiua ⁊ digeſtiua quā ꝑ eūatia
Et hoc ne ſubito tollaꝛ uirtus ideſt debilite
tur ꝑ euonem fortem. ⁊ ne reſoluatur ſcilicet
ꝟt⁹l' forte ne eūeꝛ mā i ꝑte ſua ſbtili ⁊ rema
neat groſſa difficilis eradicationis. Sic eniꝫ
contingit ex adminiſtratione calidorum forti
um in prin°. Dixit Auic. in cura paraliſis nō
properes in uſu medicinaꝝ fortiū i ꝓn°. egri
tudinū neruoꝝ. Et aſſignaꝛ in hoc ēt cā alia.
Et ē ꝙ medicine fortes ſiue alteratiue uel di
geſtiue ſint ſiue eūatiue i prin° approximate
agitant māꝫ indiſpoſitam ⁊ inobedientem ac
tioni earum. Et ideo quanto mā eſt magis in
epta per ſui groſſitiem uiſcoſitatem ⁊ crudi
tatem tantomagis eſt retardandus uſus medi
cinarum fortium ⁊ maxime ſolutiuarum. Di
cunt quidā ⁊. hñ medicina fortis in prin° ꝓ
hibetur ratione cāe cōiuncte que locata eſt i
nuca uel neruis que procl'dubio pp. cās dc̄as
⁊ dicēdas inobediens eſt euacuatiōi. Sꝫ rōe
cauſe añtis nil ꝓhibet medicinas alteratiuas

ac ēt eūatiuas fortes dari ī pn° saltē ī dosi p
ua. ne pueīat cū uirtute ad mām ꝯiūctā ꝛ agi
tet eā. sꝫ tñ añtē mīoret ut nō augeat ꝯiūctam
Qñ g°al. ī hi⁹ cura dix īcipieꝫ⁹ ꝛc̄. Et exhibꝫ
medicias ī pn° fortes solutiuas ut pillulas fe
tidas ītellexit pmissis alys leuiorib⁹. sicut ō
ordie regulari ē ī curatōib⁹ pcedere ut prece
dēs smo mōstrauit Dicūt. si aliū cōtingeret
qō rarissime euenit ꝙ egritudo nuce ꝛ neruo
rū minaret raptū mēꝝ ad membra nobilia de
quo dubitaret ide seq magnū malum Aut sbi
tancā mortē. tūc coacte īcipiēdū eēt in cura a
medicinis fortib⁹ maxie solutiuis. Oñdēs āt
Aui. tp̄s tardatōis ad exhibēdū medicinas
fortes. Dixit. tarda usꝫ ad. 4^m. ꝛ usqꝫ ad. 7^m.
diē ꝛ si fuerit egritudo fortis. s. qꝛ de mā mľ
tū iobediēte tarda usqꝫ ad. 14^m. diem. Et sic
oñdit hūc terminuꝫ nō eē pūctualē sꝫ sucipe
magis ꝛ min⁹ sm maiorē ꝛ minorē idispōneꝫ
mē. ꝛ sm maiorē ꝛ minorē pmptitudinē eius
ad motū uel raptū Dixit theodosius ꝛ pōi
tur p° ꝯtinētis. nō purget cor⁹ palitici ī pnci°
cū medicinis fortib⁹. Dixit saber. ut ibidē po
nitur. non dētur paliticis in principio medici
ne fortes usqꝫ ad quattuor dies uľ. 7. si mor⁹
ē debilis. Et si est fortis usqꝫ ad. 14^m. dixit
ras. qꝛ uidit ꝙ exhibitio mediciarum fortiū
ī pnci° morbi augmentat ipsum. Et oñs theo
dosis quid sit fiendum interim. dixit utatur
cristeribus ꝛ sumptōne yere distemperate cū
melle ꝛ elcꝫys fortis calefactionis sicut tyria
ca. ꝛ metridato. cum decoctione ameos. masti
cis cordumeni ꝛ seminis rute. ista tamen eēnt
nimis fortia in principio nisi dentur in pua
dosi ualō. Et ideo corrigens hec saber dixit.
non dentur nisi quolibet die. ʒ. x. de melle ro
sa. cum aq̄ calida ꝛ dauich. ii. ō tyriaca. Dix
Au In hac hora qua non potes uti fortibus
sis contentus rebus subtilibus. i. subtilianti
bus q̄ leniunt ꝛ digerunt leuiter ꝛ soluunt siľꝛ
leuiter. ꝛ uti cristeribus in hac hora non est
malum Cristeria tamen in hac hora nō debēt
eē multū acuta. Deinde post illud scilicet in tē
pore quo poteris uti fortibus cūa. suple ꝛ di
gere cum fortibus ut impleatur in curatione
sñtia Galieni supra adducta per mes. In in
tentione ad digerendum omnes concordant
auctores sirupum de sticados eē medicinam
nobilem quo utendum est ꝛ ualet sirupus hu
ius in principio. ꝛ usqꝫ ad. 7^m. uel ultra qui
sic fit. ℞. acori yue. maiorane. M. i. capilloꝝ
ueneris. ʒ. ii. passularum. ʒ. ii. bulliant ī aqua
sufficienti ꝛ colletur ꝛ sirupetur cum melle
rosa. Sirupus alius digestiuus materierum
flegmaticarum in iuncturis ꝛ neruis. ℞. radi
cum acori feniculi petrosilii apii spgi brusti
yreos aristolo. ro. enule brionie. an. ℥. i. semi
nis ameos anisi leuistici karui seminis rute
an. ℥. i. ꝛ. ß. maiorane polii montani bettoni
ce yue calamenti ysopi thimi polegii origani
mentastri. centauree mi. an M. ß. passularum
℥. ij. cardumeni piretri calami aromatici sq
nanti. an. ℥. ß. infundantur omnia aqua suffi
cienti per duos dies deinde totum ponatur ī
lābico ꝛ distillet ꝛ distillata sirupetur cum
melle ꝛ acetoset cū pauco aceto sqllitico ꝛ aro

matizet cū nucemus. ꝛ cubebis. dos. ℥. ii. cuꝫ.
℥. ii. aque saluie. Oximel quoqꝫ simplex non
dꝫ dari in hui⁹ egritudinib⁹ qm̄ rōe aceti no
cet neruis Oximel tñ ꝯpoitū pauce acetosita
tis ꝛ siľꝛ oximel squilliticū multi exhibēt di
cētes tolli nocumētū aceti caľitate medicina
rū ꝛ squille. In intētōe āo ad euonē iā di
ctū ē. yerā. s. simplicē ꝯpetere in prin° ꝛ de
hys sūt pilľe q̄ sic fiunt. ℞. pulueris yeraṗ.
ʒ. ii. turbith albi. ʒ. ii. agari. ʒ. iß. masticis zin
zi. nucismus. sticados maiorane aū. ℈. i. infor
ment cū suco rute dos a. ʒ. i. usqꝫ ad. ii. Et ex
eis ē electuariū indū mai⁹. Medicine āt so
lutiue fortes trahētes mās a iuncturis ꝛ ner
uis. Dixit Ras. p° ꝯtinētis. euforb. cologn.
cētaurea minor p̄cipue suc⁹ ei⁹ ꝛ sucus cucu
meris asinini. Et administrentur hiis agar.
asafe. castor. opoponacū ꝛ serapinū. Et Aui.
exēplificauit sicut pľpa cologn. eľľs alb⁹. Eu
forb. serapinū armoniacū ꝛ relique gūme for
tes. ꝛ de ꝯpositis sūt yere magne ꝛ pilľe de
euforbio ꝛ pilľe fetide ꝛ siľes ex eis que di
cte sūt in antidotario debēt aūt p̄dicte medi
cine eē fortes qꝛ mē haꝝ egritudinū sūt friō
ꝛ sꝫ plꝫ grosse ꝛ uiscose in nuca ꝛ neruis cō
pacte. Et neruoꝝ pori ꝛ uie p quas transire
hñt ob frigiditatē sūt ꝯstricte. Sūt ēt distan
tes ꝛ reōte a uiis cōib⁹ euonū De suco cētau
ree minoris dixit Gal. ꝛ pōit p° ꝯtinētis. pa
tiētib⁹ neruis det in potu suc⁹ cētauree mio
ris. qm̄ desiccat ꝛ purgat hūores ꝛ uiscatos
ī eis sine aliquo nocumēto De agarico dixit
Auic. scias ꝙ agar. ꝯfortat neruos calefaciē
do ꝛ purgādo Mes. inqt humayn. Mod⁹ pil
lulaꝝ de euforbio ꝯferētiū ad mollificatiōeꝫ
ꝛ frigiditatē neruoꝝ ꝛ ad hūorē crudū descē
dētē ad eos uel q sepult⁹ ē ī eis. ℞. agarici eu
forb. cologn. serapini bdellii. aū. ʒ. iiii. aloes.
ʒ. vi. masticis. ʒ. ii. ꝯfice cū expssiōe ziman. i.
yue aut porroꝝ. De euacuatiōe p uōitū. no
tāt ꝙ in ꝯsuetis uoēre ꝙ in pn° uōit⁹ puocā
dus ē ꝛ siľꝛ in eis in qb⁹ sīa multū eēt ꝯtentū
in stoāco sꝫ tñ cū facile uomētib⁹. In pcessu
aūt ꝯferūt uōitiua fortiora put in curis ner
uoꝝ dicet. De euone aūt p cristeria notāt
ꝙ oi tēpore cristeria ꝯueniūt acuta. uerūtñ ī
pcessu debēt fieri acutiora. Dixit Auic. c°. ō
stupore semē croci ortēsis. s. cartami cū poni
tur ī enemate calefac neruos ꝛ sic ꝯueīt oīb⁹
fris egritudinib⁹ coꝝ. Cristere bonū in hoc.
℞. seis anisi ameos cimini leuistici seis rute
aū. ℥. ß. seis cartami ꝯtusi ℥. i. cētauree mio
ris polii calamenti origani mercurialis aū.
M. i. agar. ℥. ii. decoquātur ꝛ colētur ꝛ in co
latura distēperent hñdicte ꝛ electuary indi
aū. ʒ. vi. ꝛ olei de lilio. ℥. ij. ꝛ salis. ʒ. ii. ꝛ sup
ponat tepidū. Diuretica uero ꝛ urinā puocā
tia ꝛ sudare faciētia in hui⁹ neruoꝝ egritudi
dinib⁹ ꝯferūt in pcessu sufficiēter minorata
mā iuuamēto magno ualde. Et in eis plura
dicētur in intētiōe ad alteratōeꝫ in quib⁹ ēt
tradēt q̄ euonē faciūt isesibilē. De itētōe ad
diuersiōe mē. notāt ea debe fiēi q̄ ī diuersiōe
ab alys mēbris dēa sūt cū oi mō diuersionis
ꝙ si a cerebro mā deriuauerit neruis tunc
ꝯferūt in hac itētōe sternutatōes caputpurgia

mastricatiões et gargarismata que a capite flā
deponūt ex hys que dc̄a sunt in p̄cedētib⁹ et
dicētur in spālibus curis egritudinū neruoꝝ
In itentiōe s̄o ad alteratione. Notant ꝙ
ipa approxiari debēt et possunt ab itus et ab
extra. Et ō utrisqꝫ loquēs Aui. dixit ꝯplone
nuce ꝛ neruoꝝ pmutāt ea q̄ in ca°. de cerebro
dc̄a sunt. qua pp. ad curas egritudinū friarūꝫ
cerebri in p̄cedētibus positas oꝫ habē recur
suꝫ. Et approxiata qdē p interius possunt ap
proxiari sub q̄cūqꝫ for^a magis habili patiēti
Et debēt eligi ex eis q̄ nucā et neruos iuuāt
cū ꝓprietate de qb⁹ sunt dixit Mes. hueg. i.
acorus ꝯditus et silr dix Aui. Cōfectio
fm Mes. ꝯditi ad egritudines neruoꝝ frias
et ē dyaconis. ℞. secacul pineaꝝ mūdataꝝ ra
dicū acori an. lib. i. ʃ. Et sint acor⁹ et secacul
elixata et expssa et mitte cū eis p̄ter pineos
mellis dispumati lib. x. et decoq̄ lēto igni do
nec spissitudinē acq̄rat deinde deponātur de
igne et ꝓhice supra ipa pineas et misce ad in
uicē. postea puluetiza desup pulueris. ℥. i. pi
pis lōgi gar. zenzi. macis an. ʒ. ii. nucismus.
galange cardamomi an ʒ. iii. dos. ℥. i. mane ꝛ
sero. Et de ꝯferētibus ē pliris arcoticon
cum musco et sine musco. Et dixit Mes. inqt
Gal. de ꝓpetate ꝯferentiū egritudib^a neruoꝝ
. s. fris ē administratio castor. kirat. i. dieb⁹
singulis cū eo qd̄ ꝯuenit de potibus. Et asa
fetida silr iniecta et bibita. Et dix Gal. ut
p̄° ponit ꝯtinētis Castor. ē melior me^a oib⁹
alys q̄ repiūtur ad egritudies frias neruoꝝ
et cerebri cū bibit cū aqua mellis. aut cū fit
cū eo fomigiū aut cū fit fricatio cū eo et oleo
ueteri. Dixit Filius Serapiōis. et pōit p̄°
ꝯtinētis. magni iuuamēti ꝯ dolorē neruoꝝ est
dare in potu aur. ʃ. centauree mioris ꝛ. ʒ. ʃ.
castor. et tantundē piretri ꝛ. ʒ. i. cordumeni ꝛ
. ʒ. ii. de suco rute. Et dix inqt dyas. ziman.
et expōitur ꝙ ē yua ꝼꝫ oēꝫ modū administratio
nis eius malā ꝯplōnēꝫ neruoꝝ. s. friaꝫ et hūi
daꝫ alterat et eos ꝯfortat. Et ꝓp̄e ꝯmesta cuꝫ
uitellis ouoꝝ ꝛ saluia et pōit i decoctōe ydro
mellis et ꝯuenit mirabilr. dix Aui. iuuat eos
sticados ꝓprie cuius potio fit omni die. ʒ. i.
puluerizatū et sumptum cum syrupo mellino.

Dixit Mes piper est ad egritudines frigi
das neruorum medicina sublimis. calefacit
enim neruos et lacertos adeo qd̄ in hec non
est ei par. Electuarium conferens cum pro
prietate frigidis egritudinibus neruoruꝫ sic
fit. ℞. radicum acori et peonie et gariofilate
an. ʒ. i. ʃ. maiorane poly centauree minoris
sticatos piperis piretri cordumeni nucismus.
cubebarum an. ʒ. i. yue. ʒ. xii. pinearum muda
tarum pistarum passul enuclea. pistarū an. ʒ. i.
mellis lib. i. ʃ. conficiantur dosis. ʒ. iii. mane
et sero cum potu ydromellis. Dixit Geor
gius et ponitur prio continētis da omni die
de electuario anacardino. omnes enim in eo
conueniunt ꝙ ipm est harum egritudinuꝫ me
dicina sublimis calefaciens et desiccans cum
fortitudine. Dixit Mesue. inquit Galienus
tyriacha et metridatū administrantur ad oēs
egritudines frigidas neruorum cū aqua deco
tionis zinian anisi foliorū rute ꝛ salue. Et
subdit conferūt omi tpre egritudis in prin°
quid an̄ purgationē q̄ digerūt ꝛ subtiliāt ma
teriā ꝛ pmutāt malitiā ꝯplonis fric. dicunt q
dā non intelligit in prin° an̄ omēꝫ purgatōeꝫ
sed an̄ purgationē cū medicinis fortib⁹. cū le
uibus tn̄ purgatiōe premissa ꝙ patet ex can̄
superiori quo dictū ē nō debere digōnē ꝛ al
terationē in prin° fieri cū medicinis fortib⁹
quales sunt iste ꝛ māx sumpte cū p̄dc̄o apozi
mate. Et conferūt p⁹ purgationē. q̄ māe resi
duū resoluūt. ꝛ adhuc ꝓprietatē hn̄t ut neruis
iuuamentū afferant manifestū ꝛ confortāt eos

Dn̄t hoc māx faciūt p⁹ sufficiētē purgatōꝫ
ꝛ intellexit defermētatis. in prin° tn̄ ꝛ an̄ pur
gationē debent eē non solū fermētate sꝫ antiq̄
te. Et subdit Mes. dos sit a quarta. ʒ. uni⁹ us
qꝫ ad. y. s. quartas que sunt. ʒ. ʃ. non aūt usqꝫ
ad y. ʒ. q̄ eēt nimis magna dos māx an̄ suffi
cientē purgationē ꝛ h singlis dieb⁹ Decoctio
rubee tinctoruꝫ cū melicrate bibita iuuatiua
est ualde. Dixit ypo. 5° affo. ꝛ ponit p̄° ꝯtin̄
tis sicut uinū soluit spasmū ex replone cū eq^a
litate sic soluit ex febre. Ait Ras. dico
ꝙ uinū bonū acuti saporis ignei coloris ꝛ an
tiquū cū datur i potu parū post paruū cibū iu
uat in dissolone friarū egritudinū neruorū. ui
nū nāqꝫ p̄dictū medicie gratia sumptuꝫ in pau
ca q̄titate post purgatiōes ꝛ māe minoratio
nē sufficientē ꝛ licet de per se neruis noceat ut
supra dictuꝫ ē in cura per dictā. per accn̄s tn̄
confert paucā māꝫ consumendo ꝛ resoluēdo
ꝛ nuce ꝛ neruoruꝫ debile inatū calm augēdo
ꝛ roborando. ꝛ non solum in egritudib⁹ ipoꝝ
de replone ualꝫ sed ēt in egritudib⁹ ipsoꝝ de
ianitiōe. Dix. A. uinū antiquū paucū ꝯfert
ualde egritudinib⁹ neruorū oibus replonali
bus modo dicto. In initionalib⁹ uero ꝯuēit
uinū pauciferuꝫ multa aqua mixtū Dix Se
rapio de cura spasmi sicci. sūmat in potu uinū
subtile uelocis penetratōis ꝛ illud qd̄ n̄ plm
iudico distare ab eo quod fortius. s exn̄s mi
te fuerit aque cōmixtū. unde dixit Aui. si mi
sceatur uinū cum aqua quaꝫ bibit non ē rēotū
a rectitudine. Ratio ē q̄ cum aqua transire
moretur ut patuit in sermone de mēbris nut^r
menti uino mixta acquirit subtilitatē ꝛ pene
trationeꝫ ut uenieēs in neruos sine lesione du
pliciter eos hūectet. s. sbalr ꝓpter uinū aqua
remolitū. ita ut absqꝫ esiccatione neruos hūe
ctet in eos conuersū ꝛ accn̄talr pp aquā q̄ eos
humectat ac si de foris irroretur. Amplius
in egritudinibus neruorum non proportiōa
tis ad māꝫ uinū competere potest uētositatē
subtiliādo uapores resoluēdo. Et maxime cō
uenit uinū modis predictis sūptum cū aliqua
re ꝯuenienti neruis. secundum dispositionem
ipsorum. Medicine uero ab extra aproxi
mate possunt administrari iungendo enbro
cando epithimando emplarando encatismādo
ꝛ fomtādo siue fumicando. Dixit. Galienus
et ponitur. primo continentis. Si fuerint mu
sculus qui patitur uel neruus positus in pro
fundo non defacili penetrat medicina ad ip
sum et ideo indiget cura fortiori. Dixit
Rasis. ꝛ hoc proprie si fuerit ex neruis nasē
tibus ex osse magno. ymo ꝛ cōiter oīs nerui

fortiori medicina egent sup. ꝗ alia mͣbra mi nus fria ⁊ minus cõpacta aut ⁊ magis in sup ficie posita. Dixit Aui. oꝫ ut eligant̃ ꝫ cõ plõnes coꝝ. Ueruntñ oꝫ ꝙ ipsa sint fortio ra ualde in rectificatione complõnis neruoꝝ

Bñ ergo dixit Gal. q nouit modũ neruoꝝ uenientiũ cuilibet mẽbro facilis erit ei ipoꝝ curatio. Cum nanqꝫ uideris in aliquo lo co corporis ut manu cubito uel oculo accidẽ aliquod huius. maluꝫ. tũc debes scire ꝙ hui⁹. malũ accidit in principio ortus neruoꝛuꝫ uẽi entium ex ipso loco ad illud mͣbrũ. Et si illõ maluꝫ fuerit pariter in utraqꝫ parte corporis tunc erit intelligendũ ꝙ malũ erit in illo loco in quo erit illud par neruoꝛuꝫ Cum hoc tñ dixit Gal. 4° de interiorib⁹. passiones nuce ẜm disputationeꝫ sunt faciles. in actu uero ⁊ opere ꝓlixe. Nam qui p̃sentialr̃ in sua mẽoͣ non habet sciam unius cuiusqꝫ paris neruoꝝ a nuca ꝓdeuntiũ ad quã partem corporis ten dunt mĩme bene poterit scire in qua spondili um nuca patiatur ⁊ eꝯ°. i. ꝙ dc̃m est sciẽti pas sio nuce ubi sit facile notificat̃. Dix Ras. primo continẽtis. Si sensus ⁊ motus deꝑdit̃ in aliqua parte mͣbri. debes occurrẽ cuꝫ tua medicina locali radici nerui uenientis ad ipꝫ mẽbruꝫ. Multotiens. n. curauit. Gal. homĩes quoꝛuꝫ pedes erant debilitati cum medicinis quas apposuit super extremũ dorsum coꝛuꝫ ⁊ liberati sunt sine appositione medicine super pedes eoꝛũ. silr̃ ⁊ debilitates in aliqua parte man⁹ curauit cũ medicis appositis ĩ iferiori bus spondilibus colli sine appositiõe medici ne super manu. Ex dictis apparet qõ di xit. y. in libro de consilijs ut primo ponitur continentis. omnes medici cũ curant spasmũ amboꝛuꝫ lateruꝫ uel tremorem totius corpo ris aut icctigatiõeꝫ aut laxitudinẽ tocius cor poris a facie infra ponũt coꝝ itentionẽ et cu raꝫ circa posterioꝛẽ ꝑtẽ capitis. Dixit. A. intentio in curandis plurimis neruoꝝ. egritu dinib⁹. s. per remedia localia ẽ intentio poste rioris ꝑtis capitis nisi q̃ in facie sunt ĩ qua ruꝫ curatiõe intentio ẽ anterioris ꝑtis. s. cere bri. Ait mesue. plurimũ cõpletur cura oĩuꝫ egritudinũ neruoꝝ sicut est ꝑalisis spasmus tremor stupor. et tortura. cum administratiõe omnis study ad capitis ꝑtem posterioreꝫ et nucam. Et illud ideo qm̃ cadit ẜm pluri mum hec infirmitas in neruos motiuos quo rum ortus a posteriore est cerebro et nuca.

Eorum uero qui ad faciem dirrigũtur ab anteriori est cerebro ut patuit supra in ano thomia eorum. Cunqꝫ administrãtur ista remedia localia dixit Aui. taliter preparẽtur quatenus resolõnem ꝯsequãtur corporis su ple uel mẽbri cuius materiei resolõ est nece saria et consequãtur pororum aptionẽ forti ter ꝑ quos resolui dꝫ mã. hoc aũt fit p̃mitten do fricationẽ loci illius añ approximationeꝫ remediorum. Et si quoqꝫ fuerit embroca debes facere ꝙ ab alto cadat super loco. ⁊ in sũma omnia facere debes quecunqꝫ faciunt ad apertionem neruorum ⁊ penetrationem uirtutum medicaminum in profundum.
Et maxime hoc fieri opportet in nuca ⁊ neruis positis ĩ profũdo. Et õ oleis approxi mãdis dixit Aui. sint ꝓprie olea in qbus est unctuositas. s. aut ꝑ nãꝫ aut ꝑ admixtionẽ sicͭ est oleũ. s. cõe maxie antiquũ. Nouuꝫ eiꝫ oleũ ẽ debile q̃uis in sua ꝯplõne declinet ad cali ditateꝫ. Et rõ dicti Aui. ẽ qꝛ olea cũ unctuo sitate morãtur. et cũ mora efficatius oꝑantur Ego aũt puto ꝙ Aui. intellexit ꝑ hãc unctuo sitatẽ cere paucã admixtionẽ cũ oleo qua red dit̃ grossius seu pinguius ꝑ cui⁹ admixtionẽ ut ipe dixit. tertij ʒͣ. magis morat̃ sup loco et sic fortius oꝑat̃. Et de hijs ab extra ap ꝓximandis aꝓꝓatis Dixit Mes. ꝯuenit ꝓ prie oleũ de narcisco et de yreos cũ glutino albotiꝫ et oleũ de been et de ruta et de piꝑib⁹ et de euforb. et de croco et oleũ pboꝝ. Dix Aui. oleũ õ costo oleũ õ andacocha sunt uehe mẽtis ꝓprietatis. Dixit Fili⁹ Mes. et po nitur p̊° ꝯtenẽtis assidua iunctio olei liliatici et narciscini ualet ꝯ dolorem neruoꝝ et molli ficationẽ. Et oleũ laurinũ ẽ utile dolori ner uoꝝ. Dixit Dyas. et ponit̃ p̊° ꝯtinẽtis. oleũ de alkanna et õ cartamo cõferunt dolori ner uoꝝ. Et aqua macis sparsa supra eos. Et aq̃ cineris lignificus inonata multociẽs residẽs ꝑ aliquos dies mixta cũ oleo et inuncta ner uis ualet multũ. ꝯ doloꝛẽ ipoꝝ ualet ẽt bibita et ꝓuocat sudoꝛẽ. Et ualet galbanũ cum oleo masticino. et ualet inunctio cũ oleo laurino ⁊ liliaceo. ℞. lũbricos terrestres ⁊ radices por roruꝫ et frige in oleo et suppone. qm̃ ꝯuenit dolori neruoꝝ. Inunctio mirabilis ad egritu dines neruoꝝ frias qua utenduꝫ est post pur gatiões. ℞. olei laurini. olei de lateribus olei distillatiõis terbẽtine olei narciscini. an. ʒ. ii. uini maluasie. ℥. viii. piretri piꝑis sinapis granoꝝ iuniperi gũmiedere anacardi. an ʒ. ii teratur ista et misceãtur cũ oleis ⁊ uino et bu liant in uase duplici lento igni ad uini cõsum ptionẽ. tunc collẽtur et bene exp̃mãtur et sup addatur cere. galbani bdelly euforb. pinguedi nis castor. adipis ursi ⁊ anatis. an. ʒ. ii. ⁊ fiat unguentuꝫ. Dixit Ipo. 4° affo. a spasmo ⁊ tetano hĩtis suple et ꝑalisi tremore stupore ⁊ omnibus neruoꝛuꝫ egritudinib⁹ flr̃icis febris suꝑueniens soluit egritudineꝫ. Dixit mes. uerificatum ẽ. s. ab ypocrate ⁊ a Galõ ⁊ etiaꝫ per expientiaꝫ ꝙ febris suꝑueniẽs curat egri tudines neruoꝛuꝫ quarũ radix ẽ hũiditas aut frigiditas. digerit. n. ⁊ subtiliat ⁊ cõsumit ma terias earũ. qua ꝑꝑ uel curat uel saltẽ minorat eas ⁊ prestat auxiliũ ad curationẽ. Et hoc habet ueritatẽ in processu ⁊ premissa hoͣ mi noratione mãe ita ꝙ eius hũiditatẽ consumẽ possit febris caliditas. Dixit Silib. non ꝓ uocetur febris nisi corpore mundificato. De qua aũt febre superueniente ⁊ curante p̃dc̃as egritudines. sapientes intellexerunt. ypo. 5°. affo manifestauit dicens. a spasmo ⁊ tetano hi to; febris superueniens acuta soluit egritudi nẽ. Qui affo⁹. licet non hẽatur cõiter ymo nõ nisi in paucis exemplarib⁹ inueniat̃. tñ uid̃t fuisse ypo. ⁊ ideo scribend⁹ est ubi deest. Et eo mãx qꝛ Aui. in cura spasmi cũ introduxit dicens ex curis eius contingẽtib⁹ scdm̃ nãm est euentus febris acute. ⁊ qꝛ hic affo⁹ multũ ꝯspectus eẽ uidetur. eo ꝙ febris acuta dato

ꝙ curaret spasmū ē per se egritudo piculosa
nō minus quā spasmus. Et iō exponēdo dicūt
quidā quod nō itelligūt hy auctores ō febre
acuta uere ⁊ ꝓprie sumpta que ē cite termia
tionis ⁊ magni piculi. sed de febre acuta. i.
multe caliditatis cū putredie nō maligna nec
periculosa. sed cum salute expectata hēat cali
ditatē equalē fritati ⁊ hūiditati mē illaꝝ egri
tudinū. Et quidā aly adhuc amplius dubitan
tes de nocumēto febris acute ⁊ cuiuscūqȝ pu
tride ꝯtinue. ō qua itellexerunt cū dixerūt acu
ta. Dicūt ꝙ ille affo. fuit. y. ⁊ ꝙ Auic eum in
troduxit sicut inuenit. sed bene concedunt ꝙ
febris putrida interposita lenta et cronica si
cut cottidiana ⁊ quartana. Et dicūt ꝙ quarta
na febris specialiter ualet in cura spasmi ⁊ te
tani propter ꝯcussionē tremoris ei⁹ unde ex
cutitur mā spasmi ⁊ tetani a loco ubi ꝯtinet
⁊ pp multitudinē sui sudoris. Et dicūt ꝙ ipa
quartana febris preexistens securitatē ꝑstat a
spasmo futuro. quartane eniȝ non superuenit
spasm⁹ uel saltē ei raro accit. Sūt ⁊ aly dicen
tes ꝙ nulla febris putrida superueniēs dictis
egritudinibus ē utilis. Naȝ adhoc ut aliqua
egritudo supuēiēs alteri egritudini sit utilis
requirit ꝙ egritudo superueniēs sit minor ꝑ
exñte. hoc aūt nō esset si illis egritudinib⁹ sup
uēiret febris putrida. Et iō hy dicūt ꝙ sola
febris effi. cōpetit. Et dicūt ꝙ p febrē acutā
ꝑdicti auctores itellexerūt febreȝ effi^am bre
uis durationis quā acutā uocāt non ab inten
tiōe caliditatis nȝ piculi. sȝ a breuitate spaty
sue durationis. Dixit Silib. non inducatur
febris nisi certificato ꝙ non accēdatur calor
nisi in spibus tantum. ⁊ non in humoribus.

Dicūt multi ꝙ siue febris ista sit effimēa
siue putrida interposita ⁊ lenta siue acuta q̄
dicatur laudabilis ⁊ conueniens melius est ꝙ
superueniat a causa aliqua extrinseca occurrē
te uel a medico approximata quam ab intrin
seca. Dicunt quidam ad prouocandum fe
brem in dictis egritudinibus medicus debet
inspicere . si egritudo est talis que det ei
inducias ad curandum et si sic debet in
cipere a prouocatione effimere que si non
sufficiat debet prouocare febrem interpola
tam remisse caliditatis. Et adhuc ea non
sufficiente debent prouocare febrem etiam
intense caliditatis . Si uero egritudo
fuerit magna periculosa ut spasmus uel te
tanus uehementer fortis. quia talis egritudo
non dat inducias medico tunc debet incipere
a prouocatione febris itense caliditatis. Et
dicunt quidam. quando egritudines iste sunt
particulares alicuius particularis membri ut
cruris uel manus. non debet medicus in cu
ra earum prouocare febrem saltem putridam
quia talis egritudo est minoris periculi quā
ipsa febris. sȝ solū debet prouocare febrē qñ
egritudines iste essent comunes toti corpori
a facie infra. uel uni medietati corporis ul' sal
tem alteri quarte pti toti⁹ corporis. Et qdam
dicunt licituȝ esse prouocare febrem lētaȝ ēt i
egritudinibus istis particlari b⁹ putantes ma
ius esse iuuamentum q̄ nocumentum. Et
auctores qō docent prouocare febrē ꝯstituē
do infirmū sub sole estiuo aut ꝓpe ignē fortē
aut ponēdo eū in balneo maxie in stufa. ul' ab
it⁹ l' ab ex appxiā° medcias calas aut exibē
do cibos ad hoc faciētes. Et de cibis quī
deȝ dicitur ꝙ si bibatur lac ⁊ mel simul mix
ta aut si comedant ⁊ supbibat uinuȝ potens
antiquū ꝙ inducet febris. Et uinū quidē
antiquuȝ acutūȝ bibituȝ in q̄titate magna in
ducit febreȝ. Uerūtñ non debet p ipm in
duci febris nisi post bonā corporis mūdifica
tionē. sicut nec per alias medicinas māx inte
rius sumptas. qm̄ tale uinū māx ē cā delatio
nis inductus humorū ad neruos. Et sic effici
tur causa augmēti egritudinū coꝝ ⁊ ñ solois
earuȝ. Et de medicis febrē ꝓuocātib⁹ ab
intra exhibendis sunt electuariū anacardinū
Opopira dyatrion pipeon tyriaca antiq^a ⁊
sitia. Dixit Sulius detur ad bibendū. ʒ. y.
castorei. cū electuario anacardis qr h electua
riuȝ de sui proprietate inducit febrē ⁊ sudare
facit ⁊ remouet ifirmitatē. De medicis āt
ab ex approximatis inducentib⁹ febreȝ sunt
oīs ille in quibus ē proprietas ⁊ po^a calefa
ciēdi ⁊ inflamādi spūm ⁊ hūores uel saltem
spūȝ preter hoc ꝙ ebulitionē faciāt in hūori
bus. Dixit Sulius. fricatiōes aspe. cuȝ pul
uere euforby ⁊ pāno aspero inducunt febrē ⁊
sunt utiles in hoc casu. Si apiū risus ꝙ q
dam ramnū uocant aut flāmula uel utrunqȝ si
mul conterat ⁊ cum aliquo oleoꝝ calidorum
buliat. ⁊ deinde collet ⁊ ex illo oleo inungat
pulsus timporū ⁊ man⁹ ⁊ nuca diu fricando i
ducet febris. Notaui ꝙ olea ⁊ unguēta ac
tu calefacta debent sepe in die inngi ⁊ fricāi
super pulsibus brachioruȝ ⁊ timporū ⁊ in lo
cis ypocūdriorū ⁊ in emūctoryis māx inguini
bus ⁊ ascellis. De intentione aute ad cōfor
tāduȝ cerebruȝ nucā ⁊ neruos sufficiāt q̄ dcā
sunt i pcedētib⁹ capl'is de ꝯfortantib⁹ cere^m

Et ista pñt p⁹ sufficientē cūonē dari ⁊ eti
aȝ ante. Et māx inter cūonē ⁊ euationē dāda
sunt. Et ipsa quidē ꝯuenienter exhibent
mixta cuȝ digerentib⁹ ⁊ cuȝ alterantib⁹. Et ō
bent elligi proprie ex eis que cuȝ ꝓprietate
cōferunt neruis. De itētiōe āt ad correctio
nē accñtiū dicet in pticlarib⁹ curis. De in
strumēto āt cirugie notandū ē ꝙ ipm ē ꝯueiēs
in curis dictaruȝ egritudinū neruoꝝ. Uerum
tñ putaui de ea loqui in curis pticlarib⁹ caꝑ.

Capituluȝ 6^m de paralesi.

Paralesis nom̄ grecū est ⁊ dr a para ⁊
lēsis liber de doctrina greca est
m̄broruȝ dissolutio hoc tñ noie
usi sunt cōiter greci arabes ⁊ latini. Palia.
tñ palisiȝ uocat eneruationē. dicitur. n. enerua
ti⁹ quasi ex actionē neruoꝝ fact⁹. priuat. n.
morb⁹ corp⁹ neruoꝝ actiōe ut appebit. Io
ar dixit cadar est deperditio mot⁹ aut sensus
aut amboruȝ siml' qñ ē in aliquo m̄bro singu
lari. ⁊ felleg. ē qñ ē i una medietate toti⁹ cor
poris. Et qñ hec egritudo fixa ē in aliquo
mēbro ita ꝙ oio careat sensu ⁊ motu uocant
saraceni relaxationē ⁊ illi etiā qui uocant ꝑ

uationeꝫ sensus relaxationeꝫ non dñt menda
tium. Sed uocant eam nomine non assucto

Apud uero Rasiz in libro continentis fre
quẽter laxatio nũcupat̃. Et apud Auice. sepe
mollificatõ dr̃. Et dixit Aui. ꝙ palisis du
pl'r dr̃ uno° ſmone absoluto. i. cõiter ⁊ large
ꝓ mollificatõe in quocũqꝫ m̃bro sit suple si
ue sit in toto ⁊ qñqꝫ sũitur ꝓpe ⁊ stricte. Et
tunc sigt̃ mollificatõeꝫ uniꝰ ptiuꝫ corpis i lõ
gitudine siue illa mollificatio teneat ſm
longitudinẽ solum quartã partẽ. ut ṽbigr̃a
brachiuꝫ cum toto suo quarterio siue teneat
ſm longitudinẽ ambas quartas. s. brachium
⁊ crux cuꝫ suis quarterys. Et subdit Aui.
ꝙ palisis in lingua Arab. ꝓprie sumpta sigt̃
mollificationẽ eẽ ſc̃ aꝫ ad parteꝫ ⁊ ad medie
tateꝫ. ad partẽ. s. ad quartã unã. Ad medietatẽ
ãt. s. totã ſm longũ p̃ter m̃bra capitis ⁊ faciei
Sed palis accepta absolute sigt̃ mollificatõꝫ
cõicataꝫ utriusqꝫ laterībꝰ sil' exceptis m̃bris
capitis ⁊ faciei. quibꝰ si cõicaret eẽt apl'ia.
Et in hoc cãu in quo cõicat ãbobꝰ lateribus
sil' cũ mẽbris capitis ⁊ faciei non debet ꝓpe
uocari palis. sed apl'ia. Differt nãqꝫ apl'ia a
palisi in q̃ntitate malitie ⁊ in q̃ntitate extẽsio
nis eius. Nã apl'ia ẽ malitiosior ⁊ occupat to
tũ corpus ita ꝙ ẽt mẽbra capitis ⁊ faciei. pa
lisis uero ẽ minꝰ malitiosa. ⁊ non occupat to
tum corpus sed soluꝫ ptẽ eius. ut uerbigratia
ambo latera p̃ter caput ⁊ faciẽ uel partẽ unã
scd̃m longũ unuꝫ. s. quarteriuꝫ eiꝰ l' ãbo quar
teria. Et qñꝫ sigt̃ palisis mollificationem
alicuiꝰ ptic'aris m̃bri dix. A. siue illud pticu
lare mẽbruꝫ sit de m̃bris capitis ⁊ faciei siue
sit de aliis ptic'aribꝰ m̃bris corporis ut ma
nus uel pes ul' digiti. Et auctoꝝ quidã ut
al. distinguũt palisiꝫ in magnã ⁊ ꝑuam. Et uo
cant magnã in qua fit ꝓhibitio motꝰ siue ad
ipsam sequat̃ ꝓhibitio sensꝰ siue non. Et
de hac determinat Al. in c° de palesi. q̃ð qui
deꝫ cam in quibusdã uolũibus ĩtitulat̃ de ma
iore palisi. Et paruã uocant in qua fit deꝑ
ditio sensus ⁊ non motꝰ. Et ista idem ẽ ꝙ
stupor. Et ideo capl'm de stupore in q̃busdam
uoluminibꝰ in al. inuenitur intitulatũ de mio
re palisi. Et ideo aliqui paliticũ uocãt om
nẽ illuꝫ in quo ꝓhibetur motꝰ ⁊ sensus simul
aut motus tm̃. aut sensus tm̃. Et palisis qui
dem importat proprie lesionẽ opõnũ ṽtutis
motiue ⁊ sensitiue tactiue simul l' saltẽ impro
prie alterius eorũ. Et sic cum significet actõ
neꝫ lesam est accñs ⁊ non morbus. Sed tñ
palisis ab auctoribus ad lata est ad significã
dum cãm uel causas dicte lesionis que sunt
uere morbi. Et ideo ut sic palisis dicitur eẽ
morbus sed denominatus est a nomine sui ac
cidẽtis tanq̃ꝫ a notioribꝰ nobis. Peralisis
ab auctoribus aliquando diffinitur prout est
morbus ⁊ aliquando prout est accidens. pro
ut autem est morbus in genere a nullo aucto
rum reperitur diffinita. Sed prout est quidã
particularis morbus in natura officiali qui ẽ
opilatio reperitur diffinita ab Halia. sic enẽ
uatio ẽ opl'o cuiuscũqꝫ nerui qui ad quippi
am peruenit mẽbruꝫ in eius principio. Unõ
mouens uirtus ꝓhibet̃ uenire ad ip̃m mẽbꝝ

Et ut supra patuit in cap° ulti de egritudini
bus neruoꝝ opl'o siue morbus oficial' nõ ac
cidit neruo inq̃ntuꝫ ẽ mẽbrũ ꝯsil'e. Sꝫ inq̃
tum pticipat nã organica cum sit porosus et
q̃ntus unde in q̃ntuꝫ porosus accidit ei opl'o
morbus in uia. et inq̃ntuꝫ ẽ q̃ntus accidit ei
elongatio morbꝰ inq̃ntitate. Puto autẽ bñ
dixisse qui dixerunt. ꝙ Haly. in p̃dicta diffi
nitiõe accepit opl'onẽ large. ꝓ oi cã ꝓhibẽte
aduẽtuꝫ ṽtutis ⁊ spũs aialis a suo p̃ncipio ad
mẽbra siue ad aliq̃ð ptic'are mẽbrũ ut sic ista
diffinitio reddat̃ generalis oi spẽi palisis.

Dixit Gilb. palis ẽ opl'o neruoꝝ sensibiliũ
uel motiuoꝝ et eoꝝ relaxatio mẽbra supposi
ta a sensu uel uolũtario motu p̃uãs ul' utroqꝫ
In q̃ntuꝫ ṽo palisis est accidẽs relinq̃tur ab
auctoribus ex hys diffinita q̃ iam dc̃a sunt.

Dixit Pla. palisis ẽ lesio ptis et subdit nõ
tñ q̃libꝫ lesio ptis ẽ palisis. Sꝫ ea q̃ fit cum
p̃uatiõe uel diminutiõe sensus uel motus uel
utriusqꝫ. Gordo. tñ dixit ꝙ palisis ẽ molli
ficatio neruoꝝ cũ ablatiõe sensus et motus.

Et re uera ista ẽ que cõiter hodie a medi
cis intelligitur ꝑ palisi et mollificatiõe. ita
ꝙ lesio in palisi nõ est diminutiua nec corrup
tiua sꝫ p̃uatiua uel ablatiua. Si bñ ꝯsideran
tur dc̃a auctoꝝ et ea q̃ iã sunt dc̃a plisis repi
tur diuisa multis modis p̃° nãqꝫ ſm sui intẽ
sionẽ et remissionẽ et sic ab Haly. diuidit̃ in
fortẽ debileꝫ et mediocreꝫ. 2° ſm loca cor
poris q̃bus accidit. Dixit Haly. si opl'o sup̃
uel alia cã sit in oi p̃n° neruoꝝ fit cessatio sen
sus et motus in toto cũ nocumẽto ṽtutuꝫ gu
bernãtium et sic ẽ apl'ia. Sꝫ si opl'o in uno
fiat latere et sit hoc in neruoꝝ illius lateris
p̃n° sic eneruatio illius fiet lateris cũ eodeꝫ
latere faciei. Et si opl'o fiet i p̃n° nuce fiet
totiꝰ corporis sine capite et facie eneruatio
si opl'o utrũqꝫ latus nuce occupauerit. sed si
opl'o fiet solũ in altero lateꝝ nuce eiusdeꝫ late
ris a facie infra fiet mẽbroꝝ eneruatio. Et
si opl'o fiet i neruoꝝ p̃ncipys q porrigũt ad
lacertos faciei. ⁊ tm̃ in altero latere eneruatõ
fiet illius lateris faciei. q̃ ꝓpe tortura dr̃ ut
infra suo ca°. Et si eneruatio fit i neruoꝝ p̃n
cipys q ad guttur tendũt uocis fit ãputatio.
Et si in neruis q uadũt ad lacertos pectoris
fit coartatio hanelitꝰ. Et si in hys q ad lacer
tos tendũt uesice urie seq̃t iuolũtaria emissio
Et si i hiis q ad lacertos egestõis eiꝰ fit exitꝰ
p̃ter uoluntatẽ. Et sil'r in oibꝰ aliis mẽbris
iudicãduꝫ ẽ. et eiꝫ opl'o q̃ fit in p̃ncipiis ner
uoꝝ q ad uniuscuiuscũqꝫ dirigũtur lacertos
eneruat̃ illõ mẽbꝝ ⁊ cesset sensus ⁊ motꝰ ipiꝰ

Ex dictis seq̃tur dixit Gilb. ꝙ palisis est
duplex. una ul'is et ẽ illa q̃ tenet medietateꝫ
corporis ſꝫ longũ suple uel ãbas medietates
sub facie. Et a^a ẽ pticularis q̃ fit in aliq° m̃
bro pticulari. 3° diuidit̃ palisis ſm modũ
sui euentus. Nã alia ꝯtingit pse et p̃mitiue
nulla p̃cedente alia egritudine ad quã ipa se
quat̃ et alia alias seq̃tur egritudies et ẽ cris
eaꝝ. 4° diuidit̃ ſm suas cãs ſm quas alia
ꝓuenit a cã p̃mitiua. alia a cã intrinseca. Et
alia seq̃tur malã ꝯpl'onẽ et alia malã composi
tioneꝫ et est morbus oficialis et alia sequit̃

solutā ↄtinuitatez et ē morbus in nā unitatis
Et silr̄ diuidit̄ distinctiōe hūoꝝ a qbꝰ fit.
De quibus cāis dixit Auic. Notuz est ꝙ de
structio sensus et motus fit qn̄ spiritꝰ sensibi
lis et motiuus ꝓhibet̄ a penetratione in mē
bra aut si penetrat ꝓhibet̄ eius ipressio in ea
ꝓhibitiōis aūt. Penetratōis spūs in mēbra ꝛ
ipressiōis eius in ea cā est. aut mala ↄplo aut
mala cōpō aut solō ↄtinuitatis. aut ex hys cō
posita ut apā. Et iste aut ꝓueniūt a cā extrin
seca. aut a cā intrinseca. Mala aūt ↄplo aut
ē pura sine mā. aut ē cū mā. Et ē aut simplex
aut ↄposita. Et mala qdē ↄplo ꝭm plm est cā
ꝓhibitiōis ipressiōis spūs aialis in mēbra.
Et ē aut calida aut fria aut hūida aut sica aut
ex hys ↄposita. uerūtn̄ dixit Aui. mala ↄplo
calida nō ꝓhibet ipressionē eius duz. nō ↄse
qtur finē et ultiatur. Et sicca ↄplo est in hoc
ꝓpinqua iudicio calē. et appet hoc manifeste
in febriētibus acute et in ethicis qbuscunqz
in qbus cū caliditate ꝛ siccitate eoꝝ lz magne
sint stant motus et sensus. faciūt eiz caliditas
et siccitas ad motuz et ad sensuz. Si tn̄ ul
timētur ꝓuāt ipressionē spūs aialis in mēbra
et sic sensuz et motuz qꝛ oīs ultiata qualitas
destruit actuz ꝟtutū ēt eiꝰ cui deseruit. Fria
aūt ↄplo et ēt hūida ꝓhibēt a sensu et motu
ꝭz plm i. frequēter. Nā fria ↄplo ē ↄ̄ria spūi
et nocēs ei et ē eius iō imobilitare et isensi
bile facere. Et humida ↄ° reddit mēbꝝ para
tuz stupefactiōi et mollificatiōi et mollifican
do mēbruz ꝓhibet eius fixionē. et ingrossat
et turbificat spūz. Ac ēt ↄculcādo ptes mēbri
ipedit mēbra recipe ipressionē spūs. Et ꝙ
frigiditas et hūiditas sine mā sint cā ꝓhibi
tiōis sensus et motus pz i itinerātibus et mo
raz trāhētibus in aere frio et balneātibus in
aqua fria. Et in hys q sumpserūt fungos
ul̄ medicias mltē friditatis aut ēpla supra se
apposuerūt ex medicis mltē friditatis ↄfecta
Et in hys q multū usi sunt balneis remoliēti
bus et usi sunt regie multū hūectatiuo. Et
pn̄t ꝑdicte q̄litates frigiditas .s. et hūiditas
esse cā ꝓhibitōis sensus et motꝰ duobꝰ mōis.
uno ꝓhibendo ipressiōz spūs aialis in mēbra
reddendo spūm ieptuz ad iprimēdū et mēbra
in disposita ad recipiēduz sic̄ iaz ēt dictū ē
Alio modo ↄstringendo ptes mēbri et uias
eius claudendo. unde spūs aialis trāsire non
pōt in ea. dixit Auic. q̄ mollificatio .s. facta a
frigiditate fit ꝓp retentionē spūs .s. in ptibus
supra locū ↄstrictuz q ibi retinetur. qꝛ ꝓhibe
tur transire inferius ꝓpter ↄstrictionē a fri
ditate factā uel hūiditate. Mala aūt ↄplo mā
lis multo magis pōt esse cā ꝑuatiōis sensus ꝛ
motus. Dixit Alexan. ꝑ° sue pratice et pōt
tur ꝑ° ↄtinētis. palisis fit ex habūdanti flāte
grosso. Aut ex colera nigra. Aut ex calītate
et siccitate .s. cū hūore calō et sicco et fit ex
replōne suꝑhabūdātis sanguis. Qō.n. cāe
tur plisis ab hūore flīco ab oibus ē ↄcessum.
Sz ꝙ fiat ab hūore mlīco. pz p Alexā. Et in
glosula. al. ēt dr̄ ꝙ alñ fit a colera nigra. Et
ꝙ fiat a colera solū ab Ale. repi expꝛ̄ssuz mō
quo patuit. Et ꝙ fiat a sanguie ēt Ale. posuit
ꝛ silr̄ ēt repit̄ i glosula al. Notāt ꝛ spālr̄ Ser

sup ↄ° Al. ꝙ flā pōt eē cā palisis sub forma
cāe añtis qꝛ pōt multiplicari in uenis ꝛ arte
rys inim̄ ꝙ prohibebit transitū spūs uitalis
a corde ad cerebruz. Unde deficiet in cerebº
spūs aialis silr̄ pōt multiplicari in cerebro ꝛ
opilare transituz spūs aialis ad nucā ł neruos
unn̄ deficiet ꝛ nuce ꝛ neruis spūs aialis. Po
test etiā in aliquo mēbro multiplicari flā ꝙ
postea aliqua causarū defluet ad nucā uel ner
uos ꝛ fiet causa cōiūcta palisis. Et ē h illō
qō ꝭm plm euenit ꝛ maxime eo multiplicato i
cerebro. palisis .n. raro sine flāte ꝓuenit. Et
pōt eē cā cōiūcta. palisis duplr̄. unoº. qn̄ flā
expellit̄ ad originē nuce uel usqz ad partē eꝰ
uel ad originē siue partez alicuiꝰ neruoꝝ ꝛ iº
sua grossitie oplōnē facit qua ꝓhibet̄ transitꝰ
spūs aialis ad mēbra supōita. Alioº ut flā
multiplicet̄ in nuca uel neruis uel expellat̄ ad
eos ꝛ sua fluiditate penetret p sbaz eoruz. ꝛ i
bibat eos ꝛ mollificet ꝛ relaxet qui est uerus
ꝛ ꝓprius modus causandi palisiz. Sed de
colera nigra dicunt. ꝙ ipa pōt cāre palisiz. qꝛ
pōt expelli ad originē nuce uel neruoꝝ ꝛ sua
grossitie opilare ꝛ ꝓhibere transitū spūs aia
lis in eos. Pōt etiam colera nigra mltipli
cari in corpe maxime i cerebro ꝛ opilare trā
situz spūs animalis ab eo in nucā uel neruos
uel opilare uenas et arterias per quas spiritꝰ
uitał transit ad cerem. unde deficit in cerebro
mā spūs aialis. Cum .n. opilant̄ arterie pa
liticat̄ mēbꝝ. Dixit Rasis primo ↄtinētis
qō etiā pōt contingere qꝛ deffiiciēte spū uitali
i mēbro uel ad ipm dīnute ueniēte defecto eꝰ
calore naturali. per uiā indigōis multiplicat̄
in eo aquosus hūor neruos eius remolliēs ꝛ
palisiz gnāns. Negāt aūt ꝙ humor mlicus
ad nucā uel neruos deueniat. ita ꝙ sbam eoꝝ
subintret ibibat ꝛ remoliat obstante grossitie
sbe sue ꝛ eius siccitate. De mā aūt colerica
dicunt ꝙ ꝓp suā caliditatez ꝛ siccitatē ꝛ subti
litatez ipa nūq̄z ē cā palisis cōiūcta neqz stās
in origine nuce uel neruoruz nec ibibens sbaz
eorū. Sed concedūt ꝙ potest eē causa eius sb
forma cause añtis. hoc modo ꝙ p ipsius mlti
plicationē in corpe uel aliquo mbro auctꝰ ca
lor dissoluere pōt hūorē flīcū congelatū sicut
dissoluit̄ glacies a calore qui dissolutꝰ fluit ad
nucā uel neruos ꝛ opilabit uel remoliet ipsos
Et silr̄ dicunt de sanguie ꝙ ipse non potest
eē causa cōiūcta palisis tanq̄z opilans originē
nuce uel neruoruz neqz tanq̄z remoliēs eoruz
sbam. Sed pōt eē cā eius sub forma cause
añtis inq̄ztum. s. pōt mltiplicari et opilare ue
nas ꝛ arterias ꝛ ꝓhibere transitū spūs uitał
ad cerem nucā ł neruos aut inq̄ztū suo calore
pt eē cā disolōnis flātis qō dissolutū fluet ad
nucā ł neruos ꝛ cābit palisiz. Mala quoqz
ↄpō i nuca ł neruis ut ēt iā ē dcm pōt euēire
aut in q̄ztitate. sicut cū accidit neruis ut elon
gent̄ ultra longitudinē eis debitā scdm nām.
Et causa huiꝰ semp ē hūor flicꝰ ibibēs sbam
eorū ꝛ ipaz remoliēs ꝛ relaxās q̄ relaxata sua
ipelente grauedine relaxat̄. Aut potest euēire
in uia que opilabit̄. unō spūs aialis cum sua
uirtute non poterit penetrare. Et ista opila
tio potest esse coartatoria ꝛ potest esse atte

unatoria. Carnosa ãt in sba nuce ꝛ neruoꝝ
non contingit. Et coartatoria quidē semꝑ ꝓ
uenit a mã frïca exñte in sba nuce uel neruoꝝ
apãnte uel non apãnte. Opl'o uero attenua
toria in ipis ꝓuenit. aut a cã extrinseca aut
a causa intrinseca. Et cã quidē extrinseca aut
ē ligatura fortis stringens ꝛ coartans ꝛ ꝓhi
bens transitũ spũs aïalis in eos. Aut est pon
dus graue positũ super aliquo mbro ut pꝫ cũ
suppõitur unũ mēbrũ alteri mbro. Aut ē cas⁹
uel ꝑcussio supra spondiles uehemẽs ita ꝙ exe
unt spondiles ex locũ suũ ad unũ duorũ lateꝝ
dextrũ uel sinistrũ. quo exitu cõprimũť nuca
uel nerui exeuntes ab illis spondilibus. unde
opilanť ꝛ spũs aïalis transire nõ põt. Aut est
apostema uel grossities non apõsa mbri uici
ni nuce uel neruis. quod l'que constringit nu
cã uel neruos. unde ꝓhibeť transit⁹ spũs aïa
lis. Aut ē mala qualitas fria ꝓueniẽs ad nu
cã uel neruos ꝛ condẽsat ꝛ constringit coruꝫ
sbam ut supra patuit. De cãis opl'ois coar
tatorie dixit Aui. opl'o fit aut ab apãte. i. a
mã apãnte ꝗuis etiã ꝩ intellexerit de apãte
qᷓ ē causa opl'ois attenuatorie. aut ē a mã re
plente. s. nõ apãnte. Et ista repl'o mãlis fit
dixit Auic. ex materiis hũidis currẽtib⁹ ad
nucaꝫ uel neruos in quaꝝ cursu aut mã ibibit
ꝛ hũectat totum illud ad quod currit uadẽs ĩ
uacuitates ꝛ porros eius. Aut ipsa mã stat tã
tũ in ꝑncipiis neruorũ ꝛ originib⁹ coruꝫ aut
stat in ramis corũ ita ꝙ opilat unũ ramũ uel
aliquos preter alios. Aut mã stat in uiis sps
currentis ꝑ eas uel in eis siue ille uie. sint uie
spũs uitalis ut arterie. siue sint uie spũs aïať
in cerebro nuca uel neruis uel corũ ramis.

De cãis ãt opl'onis attenuatorie. Dix. Aui
ꝙ apã aut ē in mēbro uicino nuce uel neruis
seu ramis corũ. aut erit ꝑꝑ ꝯtractionẽ. i. con
strictionẽ. s. nuce uel neruorũ. Et ista con
tractio aut fit ꝑꝑ ligaturã ligantes exteri⁹ ali
quod mẽbruꝫ strictẽ. Aut fit ex casu uel per
cussione uehemẽti qua declinãt spondiles et
exeunt ad unũ duoruꝫ laterũ. s. dextrũ uel sini
strũ. Dixit Gal'. ꝛ poniť primo ꝯtinẽtis qñ
spondiles declinãt ad parteꝫ interiorẽ ita ꝙ
spinalis medula non plicať neqꝫ curuať cum
eis uel eius plicatio seu incuruatio ē puxilla
tunc coruꝫ occõne non ꝓuenit palisis. Sꝫ
si contingat eos inclinari tali inclinatõe ꝙ in
clineť cũ ipsis spinalis medula erit palisis oĩ
bus mẽbris subiacentib⁹ eis. Dixit Rasis
intelligo ꝑ inclinationeꝫ puxillã quando icli
nantur multe spondiles ita ꝙ fit ex eis quasi
quidam semicircul⁹ sicᷓ euenit cum accidit gi
bositas. Et dixit quando euenit inclinatio
spondilium ad unum laterum tenduntur nerui
aduerse partis. Et quibusdam membris acci
dit laxitudo ꝛ quibusdam non. Et causa in
hoc est qꝛ quelibet spondiliuꝫ colli habet con
cauitatem qua iunguntur adinuicem spondil'
in qua. iunctura est forañ aquo nerui egre
diuntur ut patuit supra. qua concauitate remo
a a loco suo ad dextrum uel sinistrum comꝑ
muntur nerui qui ab ea oriuntur similiter ad
dextrũ ꝛ sinistꝝ. Põt ẽt accidẽ palisis ex dis
locatione spondiliũ magna et ꝑfecta. ymo ẽt

ab ea q̃ dꝛ angularis ut Aui. declarat. 4°. 5ᵃ
capl'o de dislocatõe spondiliũ. Dixit Gal.
auctoritate ypo et põitur ꝑ° ꝯtinẽtis. Non
fit qs paliticus ex uno latere ꝑꝑ ipulsioneꝫ
spondiliũ itra sup̃ qm̃ si ē magna fit paliticũ
utrũqꝫ latus. Sꝫ cũ aliqᵃ ocasõe declinãt spõ
diles ad unũ latus erit palis in uno latere q̃
uenit usqꝫ ad man⁹ et nõ extẽdiť ultra. Mor
bus aũt cõis ꝓhibẽs trãsitum spũs aïalis in
mbra ꝓuẽit soluta ꝯtinuitate nuce uel neruoꝝ.
Dixit Aui. h incisio nõ ē illa q̃ accĩt in longi
tudie. Nã ista nõ ꝓhibeť transire spũm. Sed
est illa q̃ accĩt ŝm latitudinem. h eiꝫ ꝓhibet
spũm transire et iõ ꝓhibet sensuꝫ et motum ꝛ
cãt palisiꝫ. Silr attritõ eueniẽs neruis põt eẽ
cã eius ut dixit Haly. Ras. in diõnib⁹ tan
ꝗꝫ breuilogus dixit ꝙ ē duaꝝ spẽꝝ. una fit ex
dñio fl'atis super corpus. Et alia fit successio
ne ꝑcussiõis aut cãus. Et fortasse sic dixit qꝛ
ab hiis duab⁹ causis palisis frequẽtius contin
git Dixit Rufus et põitur ꝑ° ꝯtinẽtis possi
bile ē palisiꝫ subito accidẽ ex repl'one forti
frigiditate ꝑcussiõe apãte gaudio et tristicia
Dixit Gal'. et põiť ꝑ° ꝯtinẽtis. qñ accidit tor
queri spondiles colli. fit extẽsio neruoꝝ ex
illo latere a q° spondiles torquẽtur et coartã
tur et plicãtur nerui aduerse ꝑtis et erit in
isto latere palisis. Ex supra dc̃is satis pa
tere pñt cãe palisis ꝑmitie añtes ꝛ cõiuncte

In ꝑcedẽtib⁹ patuit quo mõ lesio ut pali
sis põt euenire in una medietate corporis. ŝꝫ
longitudinem et nõ in alia. Nuca eim dixit
Aui. ē silis cerebro in diõnib⁹ suis ad duas
diones. s. dextrã et sinistrã licꝫ sensus nõ di
scernat hãc dioneꝫ in nuca sicᷓ in cereb°. Nu
ca. n. ꝓcedit a posteriori cerebro a duab⁹ dio
nib⁹ eius ita ꝙ ꝑs dextra nuce ꝓcedit a de
xtra ꝑte cerebri et sinistra a sinistra. Et uelũ
men diuidens dextrã ꝑtem cerebri a sinistra
eius procedit in nucam diuidẽs similiter ei⁹
ꝑtem dextraꝫ a sinistra. Dixit ergo Auic.
cũ cerebrũ expellit suas superfluitates non ē
longinquum quin latus sanum expellat eam
ad latus debilius. Et nõ est miranduꝫ si. egri
tudo sit prona uni lateri absꝫ alio sicut mira
ti sunt multi ut in precedenti capitulo patuit
quoniaꝫ natura precepto sui creatoris iam
discernit quod est subtilius hoc. Nam ut pa
tet primi prima et etiam primi 4ᵃ. Natura
siue uirtus naturalis discernit unaꝫ medicinã
ab alia sibi cõtraria ꝗuis sint adinuiceꝫ mix
te discernit ẽt unum humoreꝫ ab alio et pteꝫ
unius humoris ab alia parte qᷓ est opus sub
tilius isto. Nec rursum est mirandum dixit
Aui. si natura expellit ad unum duorum late
rum nuce materiaꝫ cum multociẽs expellatur
materia humida fluxibilis ad extremitates
ꝓpter dominiuꝫ caloris natura'is in corpore
ex subito motu facto in eo ex timore de reb⁹
futuris aut pauore de preteritis aut ira aut
deliciis uel angustia Cum ista accidentia
faciunt subitum motum. tunc enim mouetur
calor naturalis et uictoriam capit supra mate
riam que in tali motu dictorum accidentium
mouetur et expellit eam quam prius non ex
pellebat quia manebat quieta. Quare. Dixit

Aui. scias qđ cū lesio et materia .i. lesio materialis ē in uno laterum uentriculorū cerebri et in meatibus siue uijs ꝓcedentibus ad origenes neruorꝝ illius lateris. tūc paliticatꝰ ps illa corporis q̄ sequitur illud latus ac ēt medietas capitis. Et si eēt in ambobus lateribus uētriculorꝝ cerebri et i meatibus āborū uētriculorꝝ eēt aplīa ut supra dictū ē. Sꝫ si lesio et mā ē apud originē nuce. tūc totū corpꝰ paliticatꝰ ꝑter mēbra faciei. ꝗuis in hac palisi aliqñ accidat stupor in pte cutis capitis eo ꝙ cuti capitis aduenīūt nerui sēsibiles ex ceruice .i. collo ex 2° pari neruorꝝ nuce ut supra dictum est in anothomia eorꝝ. Si autem sit lesio et materia. in uno latere originis nuce. tūc palisis cōicat toti lateri illo corporis excepto facie. Qđ si fuerit lesio et mā descēdens ab origine nuce submergēdo se inferiꝰ aut in tota nuca aut in latere uno mollificatꝰ tūc qđ sequitur ab inde infra locum ubi est lesio et materia ex mēbris ita ꝙ si erit in tota nuca totum ab inde infra paliticabitꝰ. Et si erit in uno latere totū latus illud abinde infra paraliticabitur. Quod si materia ⁊ lesio non fuerit ex nuca sed ex neruis ⁊ peruenerit ad unum neruum mollificatur tunc ꝙ est proprium illi neruo siue sit in toto neruo siue in mediate eius. non secundū longū qꝛ neruus non est diuisus secundum longum. sed secundum distantiam eius a sua origine siue sit in aliqua parte seu ramo ipsius nerui. tūc enim mollificatur totum quod ille neruus debet mouere propter illud quod non uenit ad ipsum ex illo neruo leso scilicet de spiritu motiuo uel sensitiuo impedito transitu eius siue per materiam replentem siue apostema siue propter aliquam causarum supradictarum.

Et hic inuenitur littera affirmatiua dicēs propter illud qđ uenit ad ipsum ex illo neruo leso scilicet de lesione. Dixit Ras. primo continentis debes scire ꝙ quelibet cerebri cellula est diuisa in duas partes. Et ꝙ si alicui medietati corporis euenerit laxitudo lesio erit in illa medietate cellule cerebri. Et si nihil de hoc apparet in facie istud accidit. quia morbus non potuit consequi in ipsa cellula ultimum complementum sue malicie propter qđ non potuit ledere membra sibi uicina. Sed impossibile est ꝙ non ledantur licet sensiui non appareat In membris autē remotis ab ea lesio uniuersaliter apparebit. Et enim cum uirtus conturbatur quotiēs remouetur a fonte ⁊ a radice debilitatur. Dixit Auicena mollificatio a frigiditate uł humiditate sine materia prouenien non communicat plurime parti corporis scilicet non accidit toti absqꝫ capite ⁊ facie aut uni parti eiꝰ secundum longum absqꝫ alia parte. hic enim dicitur ⁊ dici potest maxima pars corporis .i. magna pars immo accidit uni membro suple aut pluribus tamen paucis membris. Et hoc ideo quoniam frigiditas seu humiditas sine materia. siue sit ab aere aqua uł medicia frigida iterius uł exteriꝰ approximata. si deberet facere palisim totiꝰ corporis distinctā ab aplīa idest sine membris capitis ⁊ faciei oporteret ꝙ determinaret sibi totū corpus preter cerebrū uel saltē nucā absqꝫ cerꝰ Uel ꝙ determinaret sibi medietatē corporis uel satē medietatē nuce absqꝫ alia. qđ ñ uidetur posse contingere uel saltē non freqñter qꝛ aliquando rarissime tñ. a mala ꝯplōne frida uel humida sine mā potest euenire palis totius corporis aut medietatis. eius ꝫ longū. Et hoc māx accideret i multū ad ipam patis ꝓꝑ debilitatē principij nuce preter cerebrū. Possibile enim ē quosdam habere priuͫ nuce debile preter cerebrū. Aut unā medietatē nuce debilē preter aliā ꝓꝑ aliquā causarū debilitatis. Sed bene frequenter uidetur cōtingēter accidere posse mollificationē uni m̄bro ł aliquibus paucis m̄bris a fritate uel hūitate sine mā. qꝛ unū uł pauca m̄bra sibi determinare eas est facile. Et hoc intellexit Aui. cum dixit ymo. si necessariū fuerit. s. accidē ꝑalisiꝫ totius absqꝫ capite aut uniꝰ lateris eiꝰ ꝫm longū absqꝫ alio a fritate uel humiditate sine mā. accidet uni mēbro suple uel paucis. primo deinde ꝑ alterationē ptis post partes accidet toti uel medietati eius que erit ex ꝑte mēbri prius mollificati uniꝰ uel paucorū ꝫm ꝓportionē. Quidā aūt exponūt ymo accidit uni m̄bro ⁊c̄. i. accidit illa palisis totius preter caput uel uniꝰ medietatis preter aliam sicut accidit palisis uni mēbro ab ipa frigiditate uel hūiditate sine mā ꝫm ꝓportionē .s. cause ad totū uel ad illud latus. q̄i dicat iꝰ frigiditas uel hūiditas sine mā poterit eē cā ꝓportionata ad inducendū palisiꝫ totiꝰ ꝑter caput uel unius medietatis preter aliā ꝓꝑ ꝑparationē ⁊ dispositionē ipsiꝰ ad patiendū ⁊ recipiendū ab illa cā ut accidat i ipo toto ꝑter caput. uel ipa medietate ꝑter aliā palisis. ⁊ ꝑ .i. mollificatio plurima .i. extensa ad ipꝫ totum uel ipam unā medietatē Dixit hał gal refert ꝙ hec passio grandioribꝰ māx fit si eorum capita humoribꝰ repleta sunt frigidis cū repente fit illis aut calor aut frigus forte. liq̄fiunt. n. humores ⁊ ad locum feruntꝰ ortꝰ neruorū. Et ipa quidē magis ē apta euenire ꝯplōnē hñtibus friam ⁊ hūidā naturalꝛ uel etatiue ⁊ regimine utentibꝰ frigido ⁊ humi° ⁊ arte simili sicut fulonibꝰ ⁊ piscatoribꝰ. Et maxime ex hiis illi accidit cui nerui debiles sunt natura. cui uero fortes sunt parū contingit palisis. Dixit Aui. palisis pl'm accidit in fortitudine frigoris yemis ⁊ quandoqꝫ accidit in regionibꝰ meridionalibꝰ eis qui iā ꝑueniunt ad quinquaginta annos ⁊ ultra ꝫm semitā fluxuū expulsorum ex capitibus eorꝝ scilicet ad nucam ⁊ neruos. Propterea ꝙ uēti meridionales plurimū replent caput. Dix Hordo. frequentius accidit cum ꝑticularis ꝯueniunt propter simboleitatem. Et palisis quidem rarissime terminatꝰ ad alias egritudines sed ipsa frequenter ē crisis ⁊ terminꝰ mł'tarum aliarū Dixit Auice. ad ipam fit ꝑmutatio ex multis ut ex aplīa eplīa colica ꝑfocatiōe matricis febribꝰ tꝑalibus ⁊ morbis acutis suple ⁊ litargia ⁊ frenesi ⁊ alijs apatibus cerebri ⁊ similibus morbis mālibus.

Qđ fit crisis morborum acutorum. dixit

Aui. aliquādo palisis ē crisis ī egritudinibꝰ acutis quarū mā pmutat̄ ad neruos. Et illud cum mā non potest pp ībecilitatē ↄtutis l'eta tem a natura euacuari integre quare remanz residuuz eius in partibus cerebri ⁊ ibi rema net aut qꝛ minera illius egritudinis acute ēat in ptibus cerebri apans uel nō apans. Aut qꝛ nā mouit māz uersus ptes cerebri ⁊ fecit crisim īpfectā ⁊ remansit residuū in cereᵒ. cu ius signū ē ꝙ remanet post statuz .i. dictā cri sim īpfectā soda ⁊ grauitas capitis que signt reliquias māe ibi remansisse. Deinde expe lit hoc residuū nā expulsiue grauitatis .i. di ficulter sicut expellit̄ res grauis ⁊ nō expul sione euōnis integre .s. ad ex̄ corpus sed euati onis non integre .s. p deriuationē ad aliquā ptem. Et tunc si deriuat̄ talis mā ad nucaz ꝉ neruos fit palisis ⁊ similia .i. similes egritu dines palisi ut stupor uel ⁊ similia .i. in simi libus crisiū pmutatōis. Qꝺ aūt sequat̄ fe bres tēporales cronicas ⁊ magnas hoc notū ē qꝛ taliū febriū ut frequēter fit crisis pmuta tiōis que pōt eē ad nucā uel neruos ⁊ sic seq palisis. Et ꝙ possit eē crisꝭ eplie eplie sub eth ⁊ congelatōis ⁊ sode cronice satis pz ex dictis in pcedētibꝰ caplis. Et ꝙ possit eē crisis frenesis. declarat Gal. ↄᵒ theorice. qꝛ mā frenes infriata pp supfluū usuz supflue fri gidoruz facta difficilis expulsiōis ad ex̄ pmu tatur ad nucā ⁊ neruos. Et multo magis pōt eē crisis litargie ⁊ aliorꝫ apatū cerebri. Et ꝙ sequatur ad colicā ex mā .s. fria. Dix. Aui. quidā antiquorꝫ dixerūt sicut fuit. Gal. ↄᵒ te rapētice ⁊ paulus .s. colica aliquibꝰ ānis cōi cat. qꝛ in quibusdā ānis pestilētialibꝰ. ipa .n. aliqū currit fm semitā egritudinū pestilentia liuz ut patebit suo capitulo uel in pluribꝰ an nis qꝛ .s. aliciis aliquibus ānis cōicetur interi mit tunc multos ⁊ qui euadit. euadit cū palisi tēporali .i. cronica eueniente ei. Et ego uidi ducciū Johis lormi de florentia qui patiens colicā fomatꝰ per quēdaz pꝰ fomiā incurrit palisiz ⁊ seqnti die mortuus ē. Dixit Pau lus. ex colica ⁊ dolore ipsiꝰ pꝰ sanationē eius palisis supuenit in ex̄mitatibꝰ plim hoiuz defi ciente motu ipsoruz radicitꝰ ⁊ non minus in minente sensu tactus in eis illeso. Cuiꝰ cā forte fuit ꝙ supfluitas declinauit ad ex̄mita tes ex uia crisis. Et oms ipi palitici sanati sunt cum oleis calidis ⁊ fricatione ⁊ plures eoruz consecuti sunt iuuamentū cū rebus que confortant ⁊ infriant. Qnt terminari colicā ad palisim pōt eē duobus modis. uno modo quando materia faciens colicā descenderet a cerebᵒ ad colon que postea diuerteret̄ ab hac uia ⁊ transiret ad nucam ⁊ neruos. Alio mo do quando materia existens in intestinis fa ciens colicaz pelleretur a natura per uias oc cultas uersus spondiles ⁊ inde tāsiret ad nu cā. ⁊ q̄ꝫq̄ꝫ talis penetratio sit admirabilis nō tamen est impossibilis. Et quidam dicunt potest natura expellere materiam colice de in terioribus ad exteriora uersus cutem in qua expulsione non est secuta eius euacuatio per sudorem pp iobediētiā māe ⁊ nāe ibecilitatē q̄re transit in nucā uel neruos ⁊ facit palisiz.

Et ꝙ seq̄tur palisis ad suffocationē matri cis. dixit Timeus et ponit̄ prio ↄtinētis de facili accidit eplia et palisis ex suffocatōe ma tricis. Dixit Ras. prio ↄtinētis. qdaz fuit paliticus et pꝰq̄ꝫ ↄualuit supior ps brachii eiꝰ interior et exterior remāsit duri motus et g̃ datiz descendit usqꝫ ad extremitates suorꝫ di gitorꝫ. Dixit Gentil. se uidisse nouā pale sim in mathcolo de assisio q patiebatur duri tiē ⁊ magnitudinē splenis magnā usqꝫ ad de xtrā ptez et usqꝫ ad sub umbelicū. Et incur rit palisiz fere tocius corporis et scabiez fe dam. Et cessauit ab eo splen pfecte. Et ꝙ po stea cū multis euōnibus liberatus fuit a pali si et scabie illa. Dixit Gilb. palisis nō ē pio dica sicut eplia. et uicia matricis qꝛ aspectꝰ corporꝫ supiorez nō est supra hūiditatez indi finitā sꝫ supra māz terminatā et supra coadu nataz quarū neutra ē in palisi. Dixit Ru fus palisis eueniens ex pcusiōe deterior est alys eo ꝙ destruit neruos. quecūqꝫ tñ palis ē piculosior. et difficilioris cure in sene q̄ꝫ in iuuene pp dubilitatez ↄtutuz senuz. palisis tñ ex cā frigida et hūida pcedens in iuuene piculosior ē et difficilioris cure religs spēbꝰ eius euenientibus in ipo pp dissimilitudinē eiꝰ ad etatez iuuenis. Naz habūdantia hūidi tatū friorꝫ ī iuuene ꝓuenit ↄ nām etatis sue.

Dixit Rufus palisis futura cognoscit̄ saltu sectigatiōe tremore stupore grauedine motꝰ turbatiōe sensus et eius debilitate. Dixit Ras. prio ↄtinētis pcedūt palisiz soda fortis subito supueniēs tensio neruorꝫ et maxie ner uoruz gule psentatio neruorꝫ et maxie neruorꝫ gule psentatio radiorꝫ splendidorꝫ coraz ocu lis frigiditas extremitatuz iecticatio tocius corporis grauitas motuū eius et stridor den tiuz in somno Et dixit Cuz urina infantis ē uiridis nunciat palisim aut spasmū. Dixit Aui dicitur ꝙ si urina infantis est uiridis nunciat palisiz aut spasmuz. Dixit Gordoni us si puero febricitāti apparuerit urina uiri dis significat paralisim futuram aut spas mum. Et uerificatur hoc signum. quando uiri ditas pcesserit in urina ex friditate cōgelāte non autem si per uiam adbustionis. Dixit Auic. pmi .zᵃ. omnes urine in qbus existit uiriditas significāt frigiditatez preter eā q̄ erugini eris ⁊ eā que suco porri similatur.

Signa generis dixit Al. Cum aliquis se mouere non ualet aut unum seu plura ex mē bris mouere non potest atqꝫ eorum sensum amisit ipm peralisim illius membri uel mem brorum icurrisse pronūtiamus. Signa spe cierū dixit Auic. illaz que fit a tortuositate spondilium casu uel percussione uel sectione nerui uel nuce. suple uel ligatura aut compre sione uel huiꝰ. similibus causis extrinsecis. si gnificat antecessio illius cause. uerumtñ quā doqꝫ incisio nerui ocultatur quando scilicet neruus est profundus distans a loco extrin seco sectionis. uel quia gladius uel aliud acutum transiuit in profundum. aut quia ac cidit incisio nerui longinqui a loco per cussionis. Et quamuis occulta incisio non sit euidens medico per sensum. tamen

cam ei manifestat subitus euentus peralisis post illam causaȝ. ⁊ ꝙ nõ conuenit ei regimẽ.

Et dixit Auicena facta a mala complexione frigida ⁊ humida sine materia scilicet que prouenit a causa extrinseca non prouenit subito scilicet sicut facta ab alys causis extrinsecis dictis ut sectione casu ⁊c̃. Et nõ sũt illic signa alia scilicet q2 non precesserũt alie cause extrinsece. uel non sunt illic signa alia scilicet significantia dñium materierum humoralium. Et sentitur in ipsa frigiditas ⁊ humiditas ad tactum ⁊ cognoscitur per res imp̃mentes in corpus frigiditatem uel humiditateȝ que precesserunt ex causis exterioribus ut balneum aque frigide mora uel ambulatio in aere frigido uel niue ⁊ similia. Signa autem peralisis materialis flẽce. dixit Gal. ĩ ꝯmẽto pulsuũ. li°. 4°. c°. 16°. pulsus peralitici est absqȝ ordine. Et idem dixit Hal. 9°. teorice. Dixit Auic. peralitici pulsus est debilis tardus ⁊ rarus. Nam cum egritudo frãgit idest deicit uirtutem scilicet uitalem. sicut facit peralisis cum frigiditate ⁊ humiditate sua remittendo calorem ⁊ spiritum debilitat̃ pulsus. Sed cum debilitatur uirtus pulsus fit frequens. ⁊ hoc est contra illud ꝙ dix ꝙ fit rarꝰ. uñ notãt ꝙ pulsꝰ generał huic peralisi ẽ tardꝰ ⁊ rarꝰ uerũtñ qñ uirtꝰ eẽt mł̃tũ deiecta uñ efficeret̃ pulsus multũ debilis tũc efficeretur frequẽs. Eius tñ frequẽtia dix. A. ẽ cũ uicissitudinibus. q2. s. alñ uẽiens ⁊ alñ recedẽs ſȝ ꝙ uirtus plus uel minus cadit alñ.

Et ꝓ ꝯclaratõe signi sũpti a pulsu. Dix. A. qñȝ accĩt paralitico ut sit latus eius sanũ inflatum ac si eẽt in igne. ⁊ latus paraliticatũ fridũ ac si eẽt. ĩ niue. cꝰ cã põt eẽ triplex. una qñ supuẽiret febris calefaciẽs ꝑteȝ sanã ⁊ liquefaciẽs ĩ ꝑte egra flã ibi existẽs qȝ liq̃facta ⁊ motũ ĩprimit sensuȝ fritatis. scda qñ nã aliqua occasiõe expelleret colerã ad ꝑteȝ sanaȝ calefacientem ipsam ⁊ ad ꝑtem egram flegma infrigidans ipsam. 3ᵃ et est illa que frequentius euenit est. ꝙ propter opillationẽ partis egre spiritus etiam uitalis non potest ad ipsam transire. unde redditur pars ipsa propter absẽtiaȝ spũs fria. Ad partẽ aũt sanam mittitur de spiritu multũ. nam pars ei debita mittitur ad ipsam simul cũ ꝑte spiritus que debebat transire ad partẽ egram ⁊ non trãsiuit per cuius multi spiritus pñtiã reddit̃ ipsa pars sana calida. Et sic sunt pulsꝰ duorum laterum diuersi. Naȝ pulsus lateris frigidi est deiectus scilicȝ paruus debilis tardus ⁊ rarus. Ad hoc ꝙ iudicia ipsius cogunt ipȝ. i. in tm̃ erit deiectus ĩquantum iudicia eius. s. signa fritatis cogunt ipsum esse deiectum. quasi uelit ꝙ sit deiectus plus ⁊ minus scd̃m ꝙ frigiditas illius lateris erit maior uel minor. Suple ⁊ in latere calido erit pulsus eꝯ°. scilȝ magnus uelox ⁊ frequens scd̃m ꝓportionem caliditatis eius. Dixit Auicena. uria ſm plurimuȝ in eis fit alba. suple. que potest aliquando esse subtilis proter oplõnẽ ⁊ alñ grossa proter flatis multi expulsionem cum aperitur opilatio. quãdoqȝ tñ dix Auic. uria fit ĩ. eis ualde rubea ꝓpter quatuor cãs quaꝝ una ẽ debilitas renũ in discernẽdo sanguineȝ ab aquositate qui simul cum ea mixtus uadit ad renes. Et ista debilitas renum. qñqȝ est accñtalis. i. accñtalr̃ coniũcta ꝑalisi. Et qñqȝ est ex causa ꝑalisis ut cum contingẽt pãniculuȝ qui est colatoriuȝ renuȝ relaxari. unde non debite colatur urina. 2ᵃ cã est debilitas uenaruȝ ab attractione sanguĩs. s. qñ uene post emulgentes non bene attrahunt sanguĩeȝ unde multũ de ipso remanet in epe ⁊ circũstãtibus uenis qui est cã rubedis urine. 3ᵃ cã ẽ dolor in renibus ⁊ ꝑtibus adiacẽtibus eis. uñ trahunt̃ humores calidi ad loca doloris ⁊ tingitur per illos urina. 4ᵃ cã ẽ egritudo renuȝ uel renibus ꝓpinqua. qua urina fieret rubea. Dixit Gulius. urina ꝑaliticoꝝ nãlr̃ debet eẽ discolorata ꝑꝑ occupationẽ caloris nãlis ab hñdantia hũidi qȝ impedit colorationẽ supfluitatis. sȝ per acñs fit colorata. Et hoc cum renes ⁊ epar sunt debilitata ꝓpter compassionẽ ex infirmitate. unde non pñt discernere sanguinẽ ab aquositate. ⁊ sic urina redditur colorata ut in oplõe epis ⁊ ĩ ydropisi qñqȝ contingit. Dixit Aui. qñqȝ ꝓueit ꝑalisis adhoc ut oculus. s. partis paraliticate minoretur suple q̃zuis ſm plm ꝯ2iũ accĩt. Eo qȝ oculus in ꝑalisi eĩ relaxatus ꝓheminet ⁊ maior apparet. Et ideo illud est ualde raro Et tunc eẽt cum accideret cum ꝑalisi spasmus in latere ipso ⁊ musculis oculi ⁊ colli. unde oculus intus traheret̃ ex hoc apparens mior

Et si ẽt tunc eẽt ꝑalisis occupans partes oculi produceret per suaȝ malitiã ad debilitatẽ nutritiue ipsius oculi ⁊ sic defectu nutrimẽti minoraret̃. Dixit Judeus ⁊ ponit prio ꝯtinẽtis. in ꝑalisi accĩt stipticitas uẽtris. s. secunduȝ plm Et hũiditatẽ quidẽ flẽcã nudã a sanguĩe ⁊ alys humoribꝰ signãt dixit Aui. albedo coloris ⁊ mollities multa. Dix. Gil ⁊ ẽ sine pruritu ⁊ mordicatiõe. Dix Gord. m̃brũ ꝑaliticatũ potes eleuare ⁊ deprimẽ sic corrigiã madefactã. Mãȝ ãt sanguineã signt dixit Auic. uene grideȝ. ⁊ alie uene que apparent replete. ⁊ oculus. s. appꝫt rubeꝰ uł appꝫnt uene eius. Et reliqua signa dominiuȝ sanguinis oñdentia. Dixit Gilibertus. si fuerit ex sanguine cognoscitur per ruborem pruritum titillationem replõnem uenarum ⁊ uniuersalem corporis replõnem. Et dixit. si de malẽcolia fuerit cognoscitur ꝑ membri liuiditatem uel nigredineȝ uel eius mortificationẽ ⁊ per signa melancolie replentis totum uel partem. suple ⁊ si fuerit ex colera cognoscitur ꝑ membri citrinitatem prurituȝ uel mordicatõnem. Dixit Gulielmus. materiam ꝑalisis significat color faciei ⁊ oculorum ⁊ habitudo totius corporis. Si enim fuerit alba absqȝ uenis manifestis cum habitudine molli ⁊ pigui. materia frigida ⁊ humida significatur. Et si fuerit cum rubore ⁊ apparitiõe uenarũ ⁊ habitudo fuerit carnosa materia calida ⁊ humida significatur suple. ⁊ similiter in alys materys. Amplius coadiuuat ad cognoscẽdum materiam ꝯ° etas regio tempus anni regimen preteritum ⁊ reliqua particularia. Qȝ si materia fuerit non apans sed expansa ꝑ scdã

.s.nuce uel neruoꝝ. Dixit.A.sentit.s.eger
uel medicus causaꝫ.s.prohibitiuaꝫ motus ex
pansaꝫ in toto mēbro palitícato ⁊ non in uno
loco tantuꝫ sicut in apāte. Nam signa facte
ab apāte dixit Aui.si apā fuerit cal'ꝫ sunt ibi
extensio febris ⁊ dolor. Et si apā fueri t duꝝ
figit ipm tactus. Et hoc māx qn̄ ē in parte ma
nifesta corporis ⁊ consideratio sensibilis in
neruis.s.alicuius duriciei ⁊ dolor añs.s.ꝭm
pl'm qꝛ ꝭm pl'm accidit per ipam.s. dispōnem
dolorosaꝫ tortuositas.i.pororuꝫ opl'o aut apā
calidum.qꝛ pp doloreꝫ trahitur ad locum mā
calida que aut opilat aut apat.⁊ cū apā ē cali
dum antecedit dolor. Et apā durum quia ra
ro fit incipiendo ⁊ precipue in locis ꝓhibi
tiuis motus ⁊ sensus ut plurimuꝫ sequitur ad
apostēa calidū cui⁹ subtile fuit resolutū. ⁊ sic
ipsū añcedit dolor ⁊ sic dolor añcedit apōa
durum scōm plurimum. Si autem fuerit di
xit Auic. ex apostemate fluxo idest flegmati
co molli signatio eius est difficilis ⁊ hoc est
propter ꝯuenientiā quā habet cū paralisi fa
cta a materia flematica humida sparsa non a
postemante.uerūtn̄ dixit Auic.discernitur ꝑ
hoc ꝙ secundum quasdam dispositiones qn̄ ē
ab apostemate molli non euātur a dolore pau
co.⁊ a caliditate ⁊ febre lenta ⁊ ab augmento
caloris ⁊ eius diminutiōe secundum motus.
Nam cum mouetur secundum locum apostēa
tis excitatur dolor. ⁊ cū qescit.qescit dolor ⁊
minuitur. sed in facta a materia non aposte
mante flematica non est dolor etiam paucus
neqꝫ caliditas neqꝫ febris neqꝫ augmētum
seu diminutio caloris secūdum motuꝫ ⁊ dis
cernitur dixit Auic.secundum cibos.qꝛ secū
dum cibi repletionem percipitur dolor in
apostemosa aut fortasse etiam secundum malo
rum ciborum receptionem in non apostemosa
autem hoc non percipit. Et dixit euentus
apostematis non fit subito scilicet secundum
plurimum. qꝛ secundum plurimuꝫ tale aposte
ma fit congestiones materie in loco ⁊ non ꝑ
uiam defluxus. Et ēt quāuis tale apōa laxuꝫ
fiat per uiam defluxus adhuc non fit subito
scilicet sicut apostema calidum. Et cū istis
signis dixit Auicena sentit patiens quando
uult mouere membrum paraliticum quasi sit
aliquid prohibens motuꝫ in loco apostema
tis hoc tamen signum est comune omnibus a
postematibus. Dixit Auicena signa facte
a grossitudine neruorum supe uel cordarum
siue ab igrossatione indurante uel nodifican
te neruos significat difficultas reuersionis
membri a contractione ad dilatationem ⁊ mol
lificationem. Cum enim eger uel alius con
trahit membrum illud tunc propter ingrossa
tionem et duritiem neruorum que seruat il
lam figuram non faciliter reddit ad figuram
in qua erat ante contractionem. Et in hac pa
ralisi nō sunt membra lenia sicut in palisi ab
soluta idest de qua absolute prolata intelligit
que est facta a materia flematica sparsa.sed
sūt cū quadā tensione ⁊ duritie. Dixit Aui.
factam successione egritudinū significat añ
cessio illaꝝ.⁊ subdit ꝙ cū palisi sequente coli
cam suple uel aliam egritudinem qnqꝫ rema

net sensus.⁊ hoc propter causas supradictas
⁊ fortasse nerui motiui rariores existentes
mām recipiūt sensitiui aūt nō. Paralisis
aūt ul'is et ꝑticularis note sunt de se.de ꝑticu
lari tn̄ dixit.Hilb.si palisis sit in oculo in uo
luntarie mouētur et relaxatur. Et si sit i sup
cilio ꝯtorquet Et si sit in naso ēt distorq̄tur
et olfatum amittit. Et si sit in lingua aliqn̄ ē
in una medietate eius et aliqn̄ in tota. Et fit
cum ꝯctiōe ipius et ipedimēto loquele et sen
sus gustus defectu uel amissiōe Lingua aūt sa
na exn̄te sine macula loquele ablatione et re
laxatiōe uicinoꝝ mēbroꝝ ex cerebri ꝓcedit
uicio Sermōe aūt ablato nullo uicinoꝝ paciē
te ex neruoꝝ ē ꝯstipatiōe. Si aūt manum
uel pedeꝫ inuadit palisis sensuꝫ ⁊ motū ꝑdit
nec cal'm aut frigiduꝫ sentit. Manus ꝑdit mo
tū pes denegat gressum. Si auteꝫ stomacū in
uadit. Cibus non digeritur ⁊ in ꝑcordijs ma
net indigestus torpēt femora to^m corp⁹ tabe
scit singultuant ⁊ riciunt qđ comedūt.⁊maxie
aquā tenere non possunt. In stomaco dolent
⁊ constipant ⁊ cum asselant cum dolore ⁊ sbi
to soluunt ⁊ subito constringunt. Aliquibus
fortis est appetitus ⁊ comedunt ⁊ reiciunt.
Et postq̄ꝫ reiciunt dolent quousqꝫ reiciant
Et si pal sis intestina possiderit nihil cōti
nent. Et si uesicaꝫ urina sine dolore emit
tunt non sentientes ⁊ cū arenis ⁊ uenter ⁊ ue
sica tenditur.⁊ gomoreā patiunt cum erectiōe
uirge inualida ⁊ relaxatione semis. Et si pa
lisis ē in renibus ꝑ formicationē ⁊ dormita
tioneꝫ renū cognoscit intensionē in lumbis.
Et dixit Hutur non facile palisim patit ꝑꝑ
assiduuꝫ motuꝫ eius. Si tamen fiat.fit cū mo
dica tussi ⁊ non mouet scōm consuetudinem.
Et māx lingua in hoc patiente ipedit. Si
gna aūt curabilis ⁊ incurabil' sunt.dixit Hal'
palisis confirmata non curat ⁊ ē cū oio ōfic
sensus ⁊ motus mēbroꝝ. Dixit Al.si ex ca
su uel ꝑcussione accidat palisis subito taliter
ꝑmanebit. Nūq̄ꝫ n.curabit suple ⁊ maxime
sicut dixit Rasis in diōnibus si remanet se
cundū dispōneꝫ unam. ⁊ non confert ei regi
mē ⁊ curatio nec minuit bn̄ficio nāe uel artis
· Si auteꝫ minuit sperat eius sanatio. Dix
Rasis primo continentis si accidat laxitudo
propter percussionē ⁊ casum intuere si est ue
hemens ⁊ si nihil ei de motu omnino reuerti
tur ⁊ si nihil ei de motu reuertitur tē prono
sticare ꝙ neruus est incisus suple in latum ul'
tranuersum ruptus uel attritus uel est disto
cata spondilis. Et non potest ei cura aliq̄
adhiberi. Sed si paulatiꝫ accidit dixit ali
ebas ⁊ non totaliter scilicet deperditus est
motus tunc curari potest dixit Rasis primo
continentis si in membro aliquis est motus ⁊
de die in diem melioratur patiens .iudica
ꝙ apostema est in eo. Et cura apostematis ap
ponendo desuper dissolutiua ⁊ mollificatiua
quoniam est curabilis. Inquit Ruffus. quan
do membrū peraliticū ē ualde extenuatū ⁊ co
loris crocei sīt citri⁹ ⁊ sic aliq° sēsu ipossibil'
ē eius curatio Sꝫ si ē modice ul' mediocriter
carnosus ⁊ color ei⁹ nō excedit colorē corpo

ris patiētis ē mod⁹ curabil'. ꝛ subdit qñ acci
dit post eplīā uel aplīā. s. forte ē icurabilis.
Dix. A. qōcūqꝫ mbꝝ mollificatoꝝ fm co
lorē reliq corporis exñs nō minorat nꝫ exte
nuat ē de quo maior bñda ē fiducia quā illō
qō ē diuersū ab eo. qꝛ i p° significat sanitas i
nā ꝯpl'onali p quā ṽtutes nāles uigēt adbuc
i eo. ꝛ significat i s° ꝙ nā ꝯpl'onalis mēbri ē
lesa ꝛ ṽtutes nāles defecte uñ minuit tabescit
ꝛ uiuidū colorē pdit. Et dixit. A. palisis eue
niens a remotōne spondilium mortifera est
secundum plurimum quia ut ipse dixit q̄rti
quinta dislocatio spondilium non rectificat
nisi sit parua ualō. Et dix. illa que fit ab ictu
seu percussione non conterente neruos uebe
menter quandoqꝫ sanatur ꝛ boc erit quando
preuenitur cum auxilijs antequam attritio in
duxerit corruptionez in neruis. Si eniꝫ cor
ruptio accidat neruis contritis. aut si fuerit
disruptio fortis disrumpens neruos non est
spes salutis. Cum ergo dixit Auicena primi
prima ꝙ membrum paraliticum non bꝫ sēsum
ꝛ motum non in actu nec etiam in potentia.
Dixit Gilibertus si opilatio omnino fiat om
nino destituitur membrum a sensu ꝛ motu et
incurabilis est. ꝙ si non fiat opilatō omnino
sed ex ptib⁹ quantalibus ut spibus q̄ztacūqꝫ
pateat uia. ita ꝙ saltez modica sensibilitas re
manserit in membro curari pōt. Et dixit ꝙ
in paralisi ꝓtis medie fm lōgū curabili. cici⁹
redit sps ad pedem quā ad manum q̄zuis ma
nus sit calidior ꝛ propinquior principio q̄z
pes. est enim peior in manu quam in pede ꝛ i
superioribus quam in inferioribus Grauius
eni ꝛ a fortiori causa reperitur uirtus ami
sa in membro uirtuosiori quā in debiliori.
fortem autem causam uincere non est leue. le
uē uero uincere facile est Inquit paulus. pa
ralisis sinistri lateris deterior est. quam que
dextri in curatione dicunt intellexit paulus
de facta a causa primitiua. Nam facta a
causa intrinseca deterior ē q̄ ē dextri lateris
quam que sinistri. Eo ꝙ non aduenit parali
sis flegmatica facta dextro lateri calidiori
existenti nisi a magna causa. In eo etiaꝫ tan
quam rariori plus de materia colligitur. plu
ra etiam membra principalia in eo leduntur
unde uirtus magis debilitatur. Et boc babet
ueritatem de paralisi ꝯtinēte totum latus fm
longum. Et fortasse etiam uerificatur de para
lisi unius membri dextri lateris respectu
eiusdem membri lateris sinistri Dicunt expe
rientia ꝯpertum esse paralisim unius membri
difficilius curari paralisi occupante unum la
tus. Dixit rasis primo continentis. intuendū
est in multitudine ꝛ paucitate spume ꝛ in eius
temporis prolixitate. que si fuerit pauca possi
bile est egrum conualescere. Et dixit uidi m'l
tos paraliticos in bospitali liberari ex dya
ria. Et ideo ut dixit Gord. dyaria superueni
ens paralisi bonum maxime si educitur
bumor faciens paralisim. Dixit. y ꝛ ponitur
primo continentis. cum accidit mollificationi
scilicet unius lateris defectus uocis ē mal⁹ qꝛ
significatur ꝙ cōicata ē neruis gutturis oib⁹
Dixit Gorō. tremor supueniēs palisi bonum
qm̄ ut dixit Giliber. per tremorē significat
ꝙ aliqua facta ē aperitio. unde trāsit aliqua
portio sps sufficiēs ad aliqualē motum qui ē
necessarius in tremore ut patebit suo capit'o
Dixit Gal' in libro de ꝯpl'onib⁹ ꝛ ponit prio
ꝯtinētis qōcunqꝫ mēbroꝝ fuerit calidi⁹ alijs
scilicet actu facili⁹ recipit sensū ꝛ motum. Et
qōcunqꝫ fuerit frigidius tardius. Dixit Ru
fus. difficile ē ex ea ꝯualescere i decrepitis.
uix eni in sene curatur. Dixit. Gulielmus. Cu
ra bui⁹ i firmitatis dubiosa ē semper a quacū
qꝫ cā fiat ꝛ spāliter post ānos. xl. Cū in mem
bris alteratōes sensibiles euenerint ō formi
catione ꝛ stupore ꝛ tremore ꝛ accidūt signa
supra posita pronosticancia futurā paralisim
tunc preueniendū ē ꝛ succurrendū anteq̄z su
perueniat palisis Et boc quidē faciem⁹ ut p°
ponit ꝯtinētis cū minutiōe sanguinis ꝛ laxa
tiōe uentris ꝛ assuefactōe uomit⁹ ꝛ cristeriza
tōe cū cristerijs calidis ꝛ sternutatiōe ꝛ odo
ratione calidoꝝ ꝛ inūctione tocius corporis
cū oleo costino ꝛ similibus. ꝛ cum introytu
balnei sicci suple. siue esiccantis ꝛ sudatione
in eis. Et cum usu uelocis exercitij. de exer
citio tamen ueloci dixit Rasis ē premeditan
dū. Et boc fortasse ne sit illud plus qō lique
faciat ꝛ cōmouebit ꝛ fluere faciet in neruos
q̄z sit illud qō resoluet ꝛ esiccabit ꝛ secūduꝫ
boc istud idem erit considerandū de balneo
uel fortasse est in exercitio ueloci preme
ditandum. qꝛ tale exercitiuꝫ non est eis bene
possibile facere cū iam debilitati sint in ner
uis ꝛ lacertis eorum. Dixit abugerig ꝛ poni
tur primo continentis. Anacardus preseruat
bominē a palisi ꝛ illos quorum nerui sunt
relaxati ꝛ non reperitur aliqua medicina
tanti iuuamenti in paralisi sicut est debenda
ri qō est quedam species fructus iuniperi.
zoar dixit. omnib⁹ modis pone intentionem
tuam in curando radicem unde prouenit bec
egritudo Si eni lesio fuerit in fonte redi ad
fontē et si in ramis redi ad ramos unde uir
tutes procedunt ꝛ currunt Et dixit. si mala
complesio sit frigida et sicca. calefac locū cuꝫ
tēperate calidis babētib⁹ multā aromaticita
te ꝛ debēt bee medicine esse stiptice ꝛ subti
les ꝛ regimē eius sit cū rebus calidis ꝛ nō
in excessu ꝛ columbi mares deinde siluestres
conferūt ad boc ualde. ꝛ capita leporū i tafra
ꝛ turtures asse uel suffrixe ꝛ galli magni
ꝛ proprie nigri sunt boni ualde ꝛ utatur
motu ꝛ exercitio temperato in ieiunio. Et
si non posset ambulare causa egritudinis ex
erceatur anima sua mouendo questiones con
tradicendo in omnibus dictis suis ad boc
ut irascatur ꝛ calefiat eius complexio ꝛ frice
tur etiam totum corpus mollibus manibus
in ieiunio. Et post triduū remoueatur ab om
ni motu anime ꝛ corporis donec cibus in sto
maco sit digestus. Cura paralisis triplici per
ficitur instrumento scilicet dieta potiōe ꝛ ci
rurgia. Et regimen eius duplex est scilicet
uīe ꝛ particulare siue generale ꝛ speciale.
Et generale quidē regimen positum ab au
ctorib⁹ ṽtitur totum ad paralisiꝫ de materia
fiica. ꝛ non differt ab uniuersali regie egritu

dinum neruorum superius posito ad illō igiẗ
recurrēdū ē. Spāle āt regimē uariaẗ ꝫ suas
cās. ⁊. n. si a cāis ꝓuenerit ꝑmitiuis al'r cura
dꝫ ꝑfici q̄ꝫ si a cāis itrīsecis. Si ergo ꝓue
nerit a cā alterāte solū iducēte malā ꝯplonez
nō ꝯmota cā ānte māli cura erit ipsi⁹ alteratō
Dixit Aui. molificatōi facte a friditate ⁊
hūiditate sine mā ē facile succurrere cuꝫ cale
factione suple ⁊ desiccatione. Nō tn̄ itellexit
semꝑ hoc eē facile ad ꝑfectionē cure. Nā aln̄
posset iduci tn̄ nocumētū a friditate exterio
ri q̄ nūq̄ꝫ posset corrigi. igiẗ itellexit ut pl'm
Et ista calefaciētia ⁊ desiccātia possīt iteri⁹
⁊ exteri⁹ approxiari. Et q icurrit palisim ex
multo potu aq̄ fride itret balneū siccū ⁊ bene
sudet i eo ⁊ utaẗ eo frequēter. ⁊ itelligaẗ pre
dictū regim̄ fieri debē tā i dicta q̄ꝫ i potōne.
suple ⁊ si mollificatio ꝓcesserit a caliītate et
siccitate altereẗ cū ifridātib⁹ ⁊ humectantib⁹
Dixit Alexan. ⁊ ponitur primo continentis
Potus patientium paralisim a causa calida et
sicca sit aqua ordei ⁊ aqua endiuie ⁊ lactuce.
⁊ cibus fiat de carnibus galinarum ⁊ pisciuꝫ
⁊ de similibus subtilibus idest facilis digesti
onis. ⁊ potus sit uini aquei non uetusti. Nul
laqꝫ fiat laxatio penitus ne augeat siccitatez
Et hoc erit maximi iuuamenti. Uidi enim
quendam patientem paralisim a caliditate et
ieiunio qui cum accepisset yeram in potu. cō
sequutus est detrimentum forte. ita q̄ non po
terat surgere. Et demum curatus fuit cuꝫ bal
neo ⁊ rebus humidis ⁊ iniunctione olei scili
cet humectatiui ⁊ conualuit. Et paulus dixit
quedam laxitudo fit articulorꝫ ex febre diu
turna aut ex caliditate ⁊ humiditate que si cu
rabitur cum calidis augebitur. Quod fit quā
do imperiti medici putant eam superuenire
ex frigiditate. Sed debet curari cum infrigi
datiuis ⁊ desiccatiuis. suple ⁊ similiter posset
prouenit a frigido ⁊ sicco ⁊ debet curari cū
calefacientibus ⁊ hūectantibus. De paralisi
proueniente a casu uel percussione que est cu
rabilis non subito eueniens ut supra. Galien⁹
quarto de interioribus multa exempla addu
cit. Dixit enim q̄ quidam cecidit de equo et
dedit dorsum grauiter super terram. Et ter
tia die debilitata est uox sua. Quarta ṽo die
priuatus fuit omnino a loquela ⁊ relaxati sūt
pedes sui. Et in reliqua parte corporis nullū
habuit nocumentum ⁊ eius hanelitus fuit
deperditus et hoc fuit de iure eo q̄ spinalis
medula existens in dextro erat apostemata.
Et propter hanc causam relaxati sunt muscu
li existens inter costas ⁊ remansit hanelitus
sine uoce. quod fuit propter dyafragma ⁊ mu
sculos superiores. ⁊ flatus q erat materia uo
cis defecerat propter musculos existentes in
ter costas. Et medici qui erant presentes et
non periti quantum spectat uoluerunt eorum
imperitia ponere medicinas super pedes in
firmi. Et ego prohibens illud fieri posui
intentionem meam in curando locum in quo
patiebatur. Et in die septimo apostemate
dicto cessante redyt uox eius ⁊ restituti sunt
pedes sui. Dix rasis p⁹ ꝯtinētis sup isto ṽbo
Dico q̄ manus sue non fuerūt lese eo q̄ nerui

eaꝝ ueniūt a spinali medulla colli. Et qdaꝫ
alius dixit Gal'. cecidit de equo ⁊ amisit sesū
auricularīū digitorum manuū ⁊ mediorū id
est anularīū ⁊ medietatis mediorū. Cū autez
sciui q̄ ceciderat super ultimā spondilē que
sunt colli. cognoui q̄ ortus neruoꝝ qui sunt
post septimū spondilem fuit apatus. Et sciui
per anothomiā q̄ pars inferior partiū postre
moꝝ nerui neruorū qui nascunẗ ex collo ue
nit ad duos digitos manuum scilicet mediū
⁊ auricularez. Et distensa est per corīū idest
cutiꝫ circundas ipsos. et circa medietatez co
ry medy digiti Et dixit. quidā passus est ul
nus inter pudicū ⁊ spōdilez dorsi penultimā
Et in eius curatione fuit locus discohopser
tus a carne ⁊ cū conualuit pes suus remansit
duri motus. tunc perpendi q̄ aliquod residu
um apostematis remansit in aliquibus mem
broꝝ illorū ꝓpter qō apposui medicamē di
solutiuū super locum pristinum uulneris ⁊ cō
ualuit patiens. Dixit Rasis primo continen
tis. cū accidit relaxatio in aliquib⁹ membris
exercita ad calefaciendum originem illorum
neruorū quia in illis sunt hūores frigidi. Et
dixit in diuisiōibus ēplastretur locus super
quē cecidit percussio cū ēplastris calidis ⁊ i
ungatur cōprimendo cū oleis calidis. Dixit
Al. loco percussiōis hoc ē ut plurimū apponē
dū erit. ℞. farinam fenugreci ⁊ semen ben. ⁊
semen mohalep. ⁊ semen sirici ⁊ bdellium et
armoniacum adipem anatis ceram ⁊ oleum
de lilio. ⁊ fiat ex eis emplastꝝ. Dixit halie
bas. Cum paralisis post percussionem uno
die uel duobus aut pluribus acciderit pede
dutiꝫ et paulatim signum est neruo aposte
ma accidisse aut certe materiam ad ipsum de
fluere eius curatio facilis est cum cōpetenti
bus occurrē ēplastris. Assignatio emplastri
confortantis ⁊ dissoluentis ponendi super lo
co ubi est lesio. ℞. baccarum lauri costi radi
cum condari. an̄. ʒ. x. cipressi acori. rof. mibe
sicce. ʒ. xv. aloes mirre. abcthoti seminis alu
minis iamenici. ʒ. viii. zaffarani castor. an̄. ʒ.
quatuor. cordumeni. ʒ. vi. besare aneti balau
stie caquine spice. an̄. ʒ. v. masticis sunazi.
an̄. ʒ. vii. tere omnia diligenter ⁊ dissolue cuꝫ
cera in nardino liquefacta oleo ⁊ costino et
emplastriza. Dixit Auic. que fit a tortuosita
te ⁊ cum torsione spondilium curatur sicut
in capitulis de dislocatione spondilium dici
tur quarto quinta eius tamen cura est praua
quia aut impossibilis aut difficilis ualde.
Que autem prouenit a percussione tantum il
lud qō potest in hoc fieri est ut consideretur
an illa dislocatio faciat prouenire apostema
an attrahat materiam non apostemantem. et
totum curetur cum eo qō conuenit. oportet
tamen dixit Auic. ut ponantur medicine in
cura eius in quocunqꝫ loco ceciderit super
locum percussionis ⁊ super principium ex
quo oriuntur nerui mouentes membrum pa
raliticatum. Nam positio medicinarum su
per ipsum membrum paraliticatum est par
uum afferens iuuamentum et intellige de qui
buscunqꝫ medicinis. Equale enim est in eis
in hoc siue medicinarum intentio sit prohi

bitio apatis. siue mollificatio .i. doloris ⁊ tē
sionis sedatio siue sit calefactio ⁊ pmutatō ꝯ
plonis ṗter quā i itētione diuersiōis fortaſ
ſe.n.ſ.c itētio ē ad diuertēdū erit necessariū
ponē iux mbꝝ pcussū cū remotione ⁊ distan
tia tñ ab eo uētosas attrahētes sāguinē a mē
bro pcusso ad ptē sup q̄ ponūtur aut ad illud
qḋ appet de corpe. s. ad cutē. ⁊ i hoc cāu ne ꝯ
tritio attrahat corruptionē icipiēdū est a flo
botomia ptis opposite. Cura hꝰ palesis ē cu
ra pcussionis ⁊ casus cū fuerit talis ut ex ea
timeaſ raptꝰ mēꝝ ad ṗncipale uel euētꝰ apatis
i loco pcusso. Subtilieſ ergo regimē i cibo ⁊
potu uehemēter ⁊ fiat prohibitio a uino. Qḋ
si pcussio īuenerit cibū i stōaco uoitus ꝓuoce
tur ⁊ educaſ. ⁊ si īuenerit feces i intestis cri
steri educātur molitiuo . deinde flomeſ ex p
te opposita ⁊ sāguis extrahaſ ſm uires patiē
tis ⁊ pcussiōis fortitudinē ⁊ mēbri pcussi no
bilitatē. Et si stōacus ⁊ intestia fuerint mūda
a flobotomia incipiatur post flobotomiam fi
ant cristeria acuta diuertentia ⁊ attrahentia
materiam. Et fiat ut mā ad diuersū trahatur
ēt omnibus alys modis diuersionum. In cir
cuitu autem loci percussi maxime ex ea parte
ubi uel per quā materia apta est fluere appo
nātur repcussiua ⁊ prohibentia materiam flu
ere ad locum percussionis. Et apponantur ēt
super ipso loco percusso si nulla fuerit facta at
tritio. Si autem attritio facta fuerit super lo
co attrito ponatur emplastruꝫ attritioni cōue
niens in circuitu et repercussiuum. Di
xit Ser. super nono al. in loco percussionis po
nendum est emplastrum. al. scilicet supra dēm
⁊ hoc in casu ꝙ materia sit ibi iam collecta.
sed in parte superiori ad percussionem debēt
poni repercussiua ne fluant materie ad locuꝫ

Et inter alia repcussiua proprie sūt q̄tuor
conuenientia. s. mumia bolus ar. arusinach et
sarcocolla cum ex eorum unoquoqꝫ summunſ
partes equales ⁊ incorporantur cuꝫ oleo mir
tino ⁊ superponantur. Si autēꝫ complexio et
habitudo percussi esset flegmatica ⁊ timēs de
fluxu humorum flegmaticorum ad locuꝫ appo
naſ ēplastrum loco predicto de calidis stipti
cis ut olibano nucibꝰ cipressi ⁊ similibꝰ incor
poratis cum uino stiptico. Et dixit Serap. in
conquassatione que in toto corpore apparet
indui pelleꝫ ouis recenter excoriate ualet mi
rabiliter. Et dixit ꝙ quendā uicinū suū totū
conquassatum qui non potuit flobotomari qꝛ
debilis ⁊ septuagenarius erat indui fecit pel
lem montonis ⁊ fuit curaatus in crastia die

Dixit theodosius ⁊ ponitur primo continē
tis. quando accidit paralisis ex potu uini. po
natur super cerebro acetum ⁊ oleum rosa. et
mirtum ⁊ abstineat a potu eius. Et dixit qui
bus accidit ex potu aque frigide. intrent bal
neum sepe. Dixit mihi quidam expimentator
sapiens. ꝙ curauit quendam qui non poterat
extrahere tibiam ratione ustionis. Naꝫ fecit
decoqui in aqua medianum corticem ulmi do
nec bene fuit spissum. Et cortex radicis eius
est melior ⁊ curat omnem indignationem ner
uorum Amplius de cura incisionis ⁊ attri
tionis neruorum ⁊ ipsorum apostemate diceſ

sufficiēter in loco suo in sermōe q ē de dispōſ
hꝰ mbroꝝ exterioꝝ. Paralasis āt fcē a cā i
trinseca ⁊ māli ftica. quāuis supra cura p die
tā in ulī curōne neruoꝝ satis dēm sit. h tñ pa
uca repetā. Uitāda sūt in oībus sex rebꝰ non
nālibus quecūqꝫ infrānt actu uel poᵃ ⁊ q̄ ipꝫ
corpꝰ patiēs hūectāt. Dixit hal. a cibis arce
bis patientē ⁊ potu diebus tribus . nihil oīo
preter gelentabi offerēs. Dixit Auic. eꝫ in ṗ
mis cū appet ut sis ꝯtentus aqua ordei ⁊ aq̄
mellis. Rasis uero primo ꝯtinētis nō laudat
aquā ordei. Dicunt ꝙ stante cā ꝯiuncta simul
cum ante frigida ⁊ hūida non ꝯpetit aqua or
dei ⁊ maxime particularibꝰ attestantibus fri
giditati ⁊ hūiditati. Sed qꝛ alī cū mā cōiun
cta frigida ⁊ humida reperitur in corpore
mā stans sub forma cause antis calida. Ideo
Auic. ad hoc aspiciēs dixit. aqua ordei ⁊ aq̄
mellis ut reddaſ singulū sue dispōi. aqua scꝫ
mellis in primo cāu ⁊ aqua ordei in 2°. ⁊ ma
xime si particlaria attestātur caliditati ⁊ sic
citati de ꝯplone etate ⁊ hītudine tēpore āni
regie pterito ⁊ alys. Dixit hal. Ebrietas uitā
da ē et uitēt maxime aquā purā. Et si bibit
tūc cū melle mixtā suple uel zucaro aut cū ma
sticē in ipsa decoxeris. Sit aer habitationis
sue calidus ⁊ siccus subtilis ⁊ clarus natura
liter uel artificialiter. ꝯmēsuratus tñ patien
ti ſm ꝙ exigit dispō mē ⁊ dispō ipsius corpo
ris patiētis ⁊ tēporis ⁊ regiōis. Et conuenit
ei ira ⁊ furor ⁊ alteratio cum uerbis ⁊ cogi
tatio in rebus pluribus. Et conuenit ei motꝰ

Dixit filius meſ ⁊ ponitur primo continē
tis. iniūgendū ē palitico ꝙ loquatur alta uoce
⁊ exercitetur in cantu. Dixit Auic. iuuantur
etiam uocibus ⁊ locutionibus altis quia ex
citant calorem. Et dixit . in declinatione cum
membꝝ reddit ad se oportet ut mēbrū exerci
tes ⁊ ut ipm premis ⁊ constringas ipsum et
dilates ⁊ rarifices fricatione ut ad integraꝫ
redeat sanitatem. iuuarent etiam fricationes
⁊ pressiones membri in statu ante declinatio
nem scilicet sedato fluxu materieꝝ ad ipsuꝫ
Si tñ exercitari non poterit fiant fricatōes
in extremitatibꝰ ⁊ super dorso. Dixit Iudeus
curaui paralisim cum balneo sicco. Et dixit
meſ. conferunt aque termarum post fricatio
nem in balneo sicco. Serapio tamen dixit cū
declinat egritudo tunc lauetur. Et halieban
dixit. balneum alternatiꝫ ingrediatur post di
gestionem ⁊ ante prandium. ⁊ aqua calida ro
retur decoctionis herbarum odoriferaꝝ sci
licet calidarum. Dixit paulus . Balneum in
grediatur post trigesimum diem. Dixit Aui.
post euacuationes ⁊ iuuamenta scilicet secuta
ex eñonibus ⁊ alys remedys factis iuuātur
balneo longo. sicco. longo ut in eo trahatur
mora longa. aut per diuturnam stationē. aut
per reiterationem . sicco scilicet actu uel esic
cante potentia ut balneo sulfureo ⁊ similibus
naturalibus de minera uel artificialibus. Et
conueniunt eis uigilie. Dixit meſ abstinentia
cibi ⁊ potus supra balneum competit. Et
regimen sit esiccatiuum quantū possibile fu
erit. Dixit paulꝰ. cibarys siccis uti debet
ꝫ sitim substinere. Dixit Serapio Iuuat

eos omne regimen uehementis siccitatis. Di
xit hal' Cibum minue et famez perferat et
siti quoadusqꝫ poterit. Dix Aui. ciba euz ci
bis siccis. s. actu ꝑ nām siue ꝑ artē panis ī ue
ru ul' testulis assis uel frixis. Et cibis ēt sic
cis poᵃ ut passeribꝰ friguell' ⁊ alys auibꝰ ꝑuis
⁊ colūbis ⁊ pippionibꝰ uolare icipiētibꝰ. Et
itelligit Aui. hos cibos eē dādos post. 14ᵐ.
diē. sicut dr̄ pᵒ ꝯtinētis. Ait. n. ras. post. 14ᵐ
diē. cibꝰ eoꝝ sint aues ꝑue ⁊ ius cicerū cū ipu
ma sinapis. Et sapio ī hoc tp̄e dix utatur essi
dabegi cū pullis ⁊ aq̄ ordei cū passeribꝰ. ⁊ aq̄
ciceris cū oleo ō nucibꝰ ⁊ sinapi. dix hal. post
aliq̄s eūones cibus sit munde farine pāis cū
ciceris aqua cimino ⁊ cinamomo ⁊ similibꝰ
aut pulli columbini iam surgentes ⁊ passeres
⁊ turtures cum sinapi. Et blitis cum oleo oli
ue gario. ⁊ sinapi Dixit zoar. comedere co
lumbas siluestres ē medicina ꝓpria relaxatō
nibus omnium membrorum siue totius corpo
ris. ⁊ hoc est illis qui repunt post se crura et
pedes ⁊ conuenit priuationi sensus ⁊ motus
membrorum ⁊ tremori ipsorum. ⁊ cui accidit
amissio loquele. Et dicunt ꝙ odorare haneli
tum columbarum ⁊ id quod ex corporibus
earum de uaporibus ipsorum resoluitur. mo
rando in cameris suis ꝓpe loca ubi quiescūt
⁊ redeunt dummodo non recipiant odorem
stercoris earum ⁊ similiter in estate confert
omnibus supradictis. De cibis autem usqꝫ
ad dictum tempus dixit Auicena. oportet in
primis cum apparet ut sis contentus aq̄ ordi
⁊ aqua mellis duobus diebus aut tribus mo
do dicto supra ⁊ si tollerauerit uirtus usqꝫ
ad quartum. Et si non tollerauerit ciba eum
cum carnibus auium lenibus. In quo uerbo
dedit intelligi nullum esse terinū prefixum ad
cibandum subtilius uel grossius nisi secundū
ꝙ uirtus permittit uel requirit. Dixit halia.
tribus diebus primis solum calengebin offe
res. Die quarto. aqua cicerum ciba cum oleo
oliue loto cimino cinamomo ⁊ aneto ⁊ pane
munde farine optime parato. Dixit Guili
elmus. si uirtus fuerit satis fortis nihil meli
us in cura paralisis quam ieiunium ⁊ fames
⁊ labor cuz sudore. Et comedat usqꝫ ad q̄dra
gita dies cibaria facta ex farina ordei auene
uel spelte ⁊ aquam ciceruz. ⁊ specialiter si cū
febre fuerit. Si autem fuerit absqꝫ febre co
medat allea cocta ⁊ carnes gallorum elixatoꝝ
cum herbis calidis ⁊ semen feniculi. Et car
nes pullorum ⁊ columbarum assatas ⁊ carnes
edorum ⁊ agni annualis ⁊ castrati ⁊ perdicuz
⁊ faxianorum ⁊ auium degentium in arbori
bus in pratis et non in aquis assatas et uitel
los ouorum et carnes siluestres. Et herbam
feniculi petrosily et boraginis. Et utatur in
cibariis suis speciebus que sic fiunt. ℞. pipe
ris. ℨ. ii. zinziberis. ℨ. ß. cardamomi piperis
longi cinamomi an. ʒ. i. spice ⁊ croci. an. ℈. i.
terantur ⁊ cribellentur Dixit saber. in secun
da mensa siue in fine comestionis dentur assi
due grana pinearum magnarum eo ꝙ habent
in se proprietatem ad hunc morbum Et simi
liter ꝯcedit ea auicena. De potu dixit halia
bas que primum paralisim patienti sunt

facienda sunt calengibinum dare melleum
idest aquam mellis simplicem. Si autem
tincta fuerit aqua. i. urina quia. s. mā añs sit
cal'a l' q̄r sit cū febre calenginbin da zucareuz
. i. aquā zucari simplicē. Aut da calēgibin cū
aq̄ in qua anetū. coxeris ciminum masticem
anisū ⁊ similia. Et si tīcta fuerit uria da ipꝫ
zucareū cum solius anisi decoctōe. Et hoc
facies quatuor diebus. ⁊ si egritudo ē fortis
usqꝫ ad 7ᵐ. suple ⁊ si pōt tollerare usqꝫ ad.
14ᵐ. Et subdit post aliquas purgatiōes ꝓpi
na illi uinū uetꝰ ī modica quātitate qō ipsius
aīaz iocōdet stoācum calefaciat ⁊ nō tremulē
tā reddat. Et quia uinuz debet dari in parua
quātitate dixit aquā masticis propina ⁊ non
nūquā aquā mellis. Dixit serapio potet uinū
ualde āntiquū ⁊ aquā mellis frigidā cū medi
cinis calidis. Et Auic. dixit. exhibe uinū pu
ruz uel linfatū secūdū ꝯsuetudinē ⁊ reliquas
dispositiōes corporis ⁊ reliquas res non
nāles. Nā in estate in etate iuuentutis ꝯple
xione calida ⁊ ꝯsuetudine bibendi uinū linfa
tū ⁊ similibus dispositōibꝰ calidis exhibe li
fatū ⁊ in ꝯrys puꝝ. Guil's dixit Sit conē
tus omnis paliticus usqꝫ ad. 40. dies in po
tu aque mellis in qua aliquid ysopi fuerit.
post uero predictos dies uel post duos men
ses posset bibere uinū odoriferū albū in quo
ponatur tantum de aqua quantum de uino.
Ego dedi cuidā seu aliquibꝰ paliticis ad bi
bendum iuleb. qō sic fit ⁊ inuenerunt utile.
Recipe aquam distillationis. yre maiorane
saluie ⁊ primuleueris quantitatem quam uo
lueris ⁊ cum sexta parte ipsius de melle uel
zucaro fiat iulep clarificatum longum ⁊ post
infundebam in ea cinamomum puluerizatum.
⁊ dabam ex eo in potu puro uel cum aqua
pluuiali mixtuz. Dixit Rasis primo continē
tis bibat uinum bonum ⁊ addatur aqua mel
lis cum speciebus. Dixit Iudeus melior cu
ra est fames ⁊ uigilie ⁊ motus quia hec mun
dificant flegma. et excitant coleram. Dixit
zoar. ꝙ frequentare potum aque termarum
est securitas ne priuetur sensus ⁊ motus mē
brorum. Cura uero per instrumentum po
tionis est. dixit mes post regimen comune de
quo dictum est in uniuersali curatione egritu
dinū neruorū regimē propriū capit q̄tuor res
Et prima ē adequatio mē cōprehendens sub
hac re digestionem mē ⁊ alterationez discra
sie q̄ ab ea prouenit uel que ex ea remanserit
2ᵃ est materie abscisio. 3ᵃ est diuersio re
sidui ad oppositum et diuersum. Et quarta
corrigit accidētia. Et tu q̄dem in intentione
alteratōis siue digestionis ⁊ euōnis obserua
q̄ dicta sūt in predicto regime ul'i. ut non fiat
inceptio in hys adimplendis intentionibus
ab eis que sunt fortia. sed a debilibus ⁊ gra
datim fiat processus ad fortiora. Hec enim ē
cura eius regularis. que in ambabꝰ predictis
intentionibꝰ seruari debet. Et si ab aliquo au
ctorū reperiat̄ oppositū dicendū ē ꝙ ipsorū
cura non est regularis sed coacta. Sed for
tasse aliqui in intentione adequationis mē
inceperūt a fortibꝰ ratione regionis frigide
aut tēporis āni fridi in q̄bus magis euenire

ꝯsueuit. uel uoluerunt ꝙ de talib⁹ daret̄ pua r
dosis. ut. s. sit medicina i digône mē fortis de
bilis ⁊ digerat paulatie ⁊ pedetēti hūorē dif
ficilis digōis q̄lis ē hūor fl'icus cui⁹ digōi ꝑ
illa digerētia fortia ipi itēdūt. Et fortasse hᵒ
significauit Rap. cū postquā ad digône dedit
tyriacā cū aq̄ decoctōis rex calar fortiū. sub
dit faciat istud una ebdomada Et qꝛ istud tp̄
nō appuit sibi debere eē punctuale. nec forte
sufficē ad itētionē suā q̄rat ꝙ digō ꝑ illa n̄ q̄
reretur subita uel cita per exhibitionem cor
in magna dosi. sed paulatia addidit ⁊ donec
appeat digestio. quasi uelit exhibe istas me
dicinas. que in se sunt fortes in parua dosi ⁊
continua eas per unam ebdomadaʒ si sufficit
al' si nō donec appareat digestio Prima ergo
res dixit mesue completur cum administratō
ne rerum materiam morbi carminantium et
maturantium. Jnquit iudeus sirupus ō sti
cados est medicina mirabilis conferens om
nibus egritudinibus neruorum fridis. ⁊ ē cō
fortans eos. Et cōfert in mā frida fl'ica. siru.
de yua. qui sic fit. ℞. yue. M. y. saluie maio
rane rorismarini poly origani calamenti mē
tastri puleg y ysopi thimi rute domestice et
siluestris betonice serpilli. an. M. i. radicum
acori aristolo. longe ⁊ retonde peucedani ua
leriane brionie gentiane diptami an. ℥. ʃ. ra
dicum feniculi petrosily apy spargi brusci.
an. ℥. i. sticados anisi feniculi leuistici. amios
carui sileris montani. an. ʒ. iy. piretri. ℥. i. ⁊
ʃ. passul. ℥. ii. aque ⁊ mellis quantum sufficit
⁊ aromatizetur cum cinamomo nucemusca. et
cubebis. Jste enim sirupus in hac materia ē
optimus premissa prius digestione cum deco
ctione acori ⁊ passularum ⁊ sticados sirupa
ta cum melle ⁊ minorata materia. Secūda
autem intentio que est euacuatōnis impletur
per res euacuantes sensibiliter uel insensibili
ter. Uerum sensibilis euacuatio debet prece
dere insensibilem saltem ad magnam partem.

Et sensibilis quideʒ fit aut per flobotomi
am aut per secessū aut per uomitum aut per u
rinam aut per sudorem. De euacuatiōe ꝑ flo
botomiam hal. dixit. quibusdam medicorum
placet ut in hac cura in principio flobotomia
fiat ut sanguineum flegma euacuetur. Et de
istis fuit simeon ut primo ponitur continen
tis. inquit facias flobotomiam in principio
morbi secundum ꝙ preceperunt sapientes me
dici eo ꝙ uniuersaliter aleuiat totum corpus
⁊ euacuat humores totius corporis. Et de
hys fuit iudeus. Jnquit flobotometur bis pa
liticus nisi fuerit decrepitus. Et subdit halia
bas. pluribus medicorū displicet flobotomia
quorum quidam eam prohibuerunt. ⁊ quidā
de ea non expresserunt. Notant ꝙ in paralisi
a causa calida antecedente maxime sanguinea
uel sanguini mixta debet fieri flobotomia ma
xime consentientibus particularibus de habi
tudine corporis etate ⁊ alys. Dixit Alexan.
si fiat ex repletione suphabundantis sanguis
in primis minutio fiat sāguinis paulatim sed
sepe. dicunt ꝙ tamen tota sūma sanguinis ex̄
hendi sit parua. sic enim faciendo non est tior
de caloris naturalis ōinutione aut fritatis ro

horatōe. Jn palisi vo a causa frida añte ⁊ cō
iūcta que ē illa que ut supra dcm̄ ē pl'm eueit
fl'omia ꝑꝑ dc̄as cās ē fugienda. Sed curari
dʒ ut dixit Raf. pᵒ ꝯtinētis auctoritate Gal'i
eūone hūor frōr. Dixit mes. intentio euacua
tionis ꝑ medicias solutiuas ꝯplet̄ cū admini
stratōe euacuantiū ꝓprior. s. unicuiqʒ mate
rie eūande. ut si sit dñans in corpore fl'a eua
cuetur ipm̄. Et si col'a uel ml'ia similiter eūe
tur. Uerūtn̄. qꝛ col'a ⁊ ml'ia raro sunt in cā
hui⁹ morbi. iō eūantia ōscripta ab auctorib⁹
in hac cura respiciūt solū fl'a. ut ipor recepti
ones patefaciūt ꝯsiōranti eas. Et fortasse qꝛ
colera ⁊ ml'ia ut supra patuit nō interueniūt
in hoc morbo sub rōe cāe ꝯiūcte sʒ solū añtis
Et auctores in curis particularib⁹ presuppo
nūt añtem cāʒ ex cañ ul'ibus prius ⁊ ante cō
iunctā eūari debere. iō solū ad cām̄ ꝯiunctaʒ
que fl'ica ē sua ordinauerunt eūantia. Et ista
ut dixit mes. sunt ab eis electa ex eūantibus
ꝓprys. s. mē ꝯiuncte ꝯtente in nuca uel ner
uis qō faciūt medicine fl'atis eductiue habē
tes respectū ad neruos iste aūt sunt multe me
dicie ꝯposite. Jnquit mes. sūt sicut yera dia
coloquin. ⁊ pillule fetide ⁊ sil'ia. Dixit Rapio
cum apparuerit digestio. soluat̄ cum pillulis
ō ptassia aut de turbit agarico ⁊ yera q̄ dicū
tur soluere sine molestia. Et in fine conferūt
yera Galieni scilicet magna et logodion ⁊ si
miles. Dixit oribasius. detur in potu aur. i.
de yera. deinde adde gradando quolibet die
aur. i. usqʒ ad quinqʒ. Dixit haliebas trans
actis decem diebus subtili illum solue medi
camine. Dixit Georgius. sis solicitus in pur
gando paraliticum de septimo in septimuʒ di
em. cum pillulis cochys Dixit saber ⁊ poni
tur primo continentis. iuuantius qō est in pa
ralisi est ut detur omni die aur. i. yerap̄. sine
melle cum aur. ʃ. piperis ut prolongetur mo
ra eorum in stomaco ⁊ uentre ut prosequatur
maiorem effectum. Dixit Auic. quidam dixit
scilicet dictus saber paralisim curat dando
in potu omni die aur. i. yere cum aur. ʃ. pipe
ris ⁊ sanāt. Sed oportet ne post sumptioneʒ
potent aquam suple nec aliud liquidum ne eā
cito a stomaco descendere faciat sed prolon
getur mora eius in stomaco ⁊ fortasse mora
tur tota die deinde operatur. Dixit quidam
brāca sumpta cum castor. ⁊ saluia curat para
lisim in paucis diebus. in intentione euacua
tionis per uomitum. dixit mes. uomitus est
ex bonis euacuatiōibus. Fiat ergo uomitus
proprie cum expressione rafani in quo sit uir
tus ellebori nigri. Aut fiat uomitus post ci
baria acuta. Assuescat ergo uomituui quan
tum possibile est sibi. Dixit simeon primo cō
tinentis. Et sequens hanc auctoritatem. Aui
cena dixit quandoqʒ fit superfluitas uomi
tus in hoc scilicet morbo idest fit uiolentia
in prouocatione uomitus ut scilicet fiat quā
tum est possibile. sicut dixit symeon. Et di
xit Auicena fiat uomitus cum elleboro albo
cū dispositōe sua. i. dato in fba non tn̄ debet
dari nisi fortibus et apparatis aut fiat uomi
tus cuʒ dispositione rafani in quo sit uirtus
ell'i ⁊ reliq ēt noie⁹. s. facti cū alys solutis per

fiat inde electuarium cuius dosis sit. ℥. ß. cū uoitū fiāt. ⁊ hoc dix pp uarietatē mē ⁊ vtutis ⁊ dispōis ēt corm ad uomēdū. Serapio tn̄ et hal. alñ modificauerunt hanc euacuacionem p uoitū. dixit. n. sapio cum declinat egritudo tūc pcipe ut utat uoitu hora post horam. Et hal. dixit Si tps fuerit estas utat uoitu cum cibis ⁊ medicinis flati oportunis. dicūt omni tpe morbi ⁊ oī tpre āni pōt uoit' puocari maxie i facile uomētib' ⁊ ꝯsuetis ⁊ ppe si post ꝯsuetudinē abstinuerit ab eo. Et maxie cū uomitiuo debili uel mediocri. sm necessitatem. forte uero uoitiuum melius est ut differatur ad declinationez sicut dixit serapio. ⁊ detur i estate. qr i ea facili' fit uomitus sicut dix hal. In intentione euacuationis per urinam dix hal. fiat aqua radicuz scilicet diureticaruz iuxta patientis ⁊ passionis uirtutez fortitudinē ⁊ debilitatem complexionem etatem ⁊ tēpus anni suple ⁊ reliqua particularia. Si eni fortis fuerit passio ⁊ que dicta sunt particularia frīde exn̄t compl'onis radicuz ualidaz esse oz aquā. ꝙ si passio fuerit debilis ⁊ illa particularia fuerint calida radicū aquā minime ualidam esse expedit. Caue tamen dixit hal. aquaz radicum porrigere antequam corpus euacuaueris ne forte putredini sit apparatus hūor in corpore. putrescatqz ⁊ febrem faciat ⁊ probibeat iuxta ꝙ expedit a medendo. In intentione euacuationis per cristeria. dixit mesue cristeria acuta sunt ex bonis euacuationibus Dixit serapio cristere acutum confert quare adhibeatur hora post horam. Dixit iudeus qr in paraliticis est stipticitas uentris cristerizandi sunt uel fiant eis suppositoria uiolēta. Dixit Auicena oportet ut cristerizentur enematibus fortibus. Et coll'ia etiam fortia superponantur ut inclinentur materie eorum ad inferiora. Dixit halia si natura fuerit sicca cristere adhibe lene ⁊ describit unum quod est inter lene ⁊ acutum. De euacuatione autem per sudorem dixit iudeus prouocetur ei sudor. ⁊ hoc potest fieri cum interius ⁊ exterius approximatis prout in capitulo de prouocatione sudoris dictum est. Euacuatio autem insēsibilis plurimuz fit cum approximatione extrinsecus auxiliorum resoluentium inungēdo emplastrando embrocando balneando ⁊ similia faciendo in quorum resoluentiuz approximatione. Auicena ponens debituz tempus approximationis eorum addidit cum hoc can̄ dicens. In fine uero ⁊ post euacuationes. qa in declinatione si necessariuz est resoluere qd̄ est. cum remanserit reliquie materie quas natura debilis resoluere non potest. oportet ut non sint resoluentia cum lenificatōne pura. i. apertione ⁊ resolutione pura. quia talia debilitant membrum. Sed sint cum aliqua stipticitate ut remittatur grauamen ⁊ nocumentuz resolutionis ⁊ confortetur membrum. quapter. oportet ut resolutio fiat scilicet in declinatione cum hys que sunt ut sigia anisum castoreum ⁊ squinantum ⁊ similia ex calidis cū stipticitate de quibus plura ponentur infra i intentione ad alteratione. De intentione autem diuersionis materie. dixit mesue. compleatur cum gargarismatibus masticatorijs capō purgijs suple ⁊ alijs diuersionuz modis. Et dixit ꝙ gargarismata caputpurgia ⁊ masticatoria sūt ad hāc egritudinē uehemētis vtutis. purgāt eni cerebꝝ ⁊ diuertūt a pte egritudis ad emūctoriū cōe. Dixit hal'. ut aūt corp' aliqbus eūaueris uicib'. gargarismū adhibe ⁊ sternutatōes calefaciētes ⁊ subtiliātes quo purgetur cerebꝝ. oz autē hec suple ⁊ similia post maturitatē ⁊ minutionē facere. Si enim ante maturitatem ⁊ minutōz mē uteris plurimū i egrotātē peccabis qm̄ humoris dissolues subtile ⁊ remanebit grossū. nec cura deinceps pficiet Dixit serapio. post eūonē sufficientez gargarizet hora post horā cū medicamine de sinapi in quo sit piretruz ⁊ cortex radicum capparis ⁊ yera archigenis cū aceto squillitico dissoluta. Dixit Auic. insufflatio ex condisi in nares eoꝝ ualde ꝯuenit qm̄ confortat cerebꝝ ⁊ ꝯuertit māz ad partē nasi. Dix Iudeus. fricandi sūt coꝝ pedes cuz aqua calida oleo ⁊ sale. Intentio autē alterationis male discrasie. cuz qua simul adipletur intentio cōfortationis cerebri ⁊ neruoꝝ simul etiā ⁊ digestio ⁊ reliquiaꝝ mē ꝯsumptio ⁊ insensibilis eūo. quo utendū ē inter eūonē ⁊ eūonē simul cū digestiuo sirupo ⁊ alñ etiā sine sirupo pōt per interi' ⁊ per exterius administrata ꝯpleri. De interius aūt exhibendis ē electuariuz anacardinū. in ipso eni omnes cōfidunt auctores. Dixit ras. ⁊ ponit 5°. ꝯtinētis. Mulier quedā pregnās multe hūiditatis erat. ⁊ accidit ei paralisis ⁊ postea epilesia. Et signa dispōnis eius erant simplicia et manifesta ⁊ purgaui ea cum medicinis uiolentis. ⁊ precepi eaz uti tyriaca quatuor rerū assidue. Et Speziarius in mei absentia exhibuit ei anacardinum ⁊ fuit liberata mirabili liberatione. Et medici mirati fuerunt de hoc. Dixit al. dande sunt quaqz die ʒ. ij. de anacardino. cum enim sumitur illico prouocatur sudor et infert febrem. Dixit serapio confert ei confectio anacardina cum datur ex ea secūdum assiduationem quantum auellana cum aqua aneti aut masticis ⁊ anisi Dixit Rasis primo continentis. inueni in libro sine auctore. ꝙ hec est cura certa paraliticorum scilicet ꝙ detur eis dos. una de tyriaca uiperaꝝ scz eūdo dormituz. Et nō ꝯmedat usqz ad pmaz horam diei ⁊ postea detur ei ad cōmedenduz radix idest rafanus uel radix que cōmeditur cum melle ⁊ non cōmedat panem usqz ad uesperas. Et tunc cōmedat offam panis cum cimino ⁊ bibat uinum mellis. Dixit mes. administretur tyriaca ⁊ metridatum ⁊ confectio de musco dulcis ⁊ amara ⁊ similia ⁊ tunc in hac hora anacardinum est eis medicina mirabilis. quoniam alterat ⁊ esiccat multum humiditates. Electuarium conueniens quo uti possunt inter purgationem ⁊ purgationez ante cibum ⁊ est utile ualde. Recipe xilo. aloes cinamomi corticum citri doronici zinzi. galange. ʒ. i. macis garicroci. doronici an̄ . ℈. i. pineaꝝ passul. an̄. ℥. ß. zucari li. i. dissoluatur zucarum cum aqua decoctionis acori maiorane salute primuleueris ⁊ sticados et fiat īde electuarium cuius dosis sit. ℥. ß. cum

p͛io potarinis lifati vel cũ aq̃ distillatiõis sal
uie vel maiorane. Dix raſ. p° ↄtinẽtis. dico ꝙ
nõ ẽ res tm̃ utilˀ huic morᵒ. sicut alti. i. asa.
sicut multotiẽs vidi. ⁊ deẽ ex ea q̃titas vniꝰ
fabe mane ⁊ sero. Et post ip̃z bibat paꝝ õ bo
no vino. Nõ. n. hꝫ parẽ i calefactõe ⁊ ↄductõ
ne febris. Nã hec meᵃ illico iflãmat corꝰ. Di
xit Gal. ⁊ ponit p° ↄtinẽtis. Cũ paliẽ ẽ i aliq
bꝰmẽbris da i potu rubeã tīctoꝝ cũ aq̃ mellis
Alexã. electuariũ utile huic morbo. ℞. acori
. ʒ. L. zinzi. ʒ. l. pipis piretri an. ʒ. 30. ase opo
ponacis an. ʒ. xv. ad pondus omnium mellis
⁊ dosis est sicut auellana. Dixit Auicena daẽ
cis in potu de tyriaca scilicet antiqua pondꝰ
unius dauich. deinde additur in dosi paulatiꝫ
non tamen augeatur supra. ʒ. i. Et quandoqꝫ
datur oximel cum dispositione sua idest sim
plex. Et quandoqꝫ datur opoponacum cum
dispositione sua idest solum siue purum non
permixtum alys medicinis. ⁊ datur cum siru
po de melle scilicet aliquo conueniente huic
egritudini. Et datur pondus unius bachileti
idest unius fabe uel unius dauich Gentilis.
ponat sub ligua quando uadit ad lectum de
mixtura dyamargariton dyamusci ⁊ pliris.
Dixit Gilibertus. balsamum sũmum est reme
dium in hac causa siue in electuarys siue in õ
coctionibus siue unguentis admixtum fuerit
Dixit saber. Cum uadit dormitum accipiat õ
castoreo ⁊ pipere ⁊ super dormiat. potest om
nis paraliticus uti potu qui sic fit. ℞. aquam
mellis dispumatam ⁊ infunde in ea cinnamo
mum. zinzi. gario. nucemusca. cubebas galan
gam ⁊ saluiã. De exterius autem aproximã
dis quarum quedam resoluunt ⁊ desiccant
⁊ reliquias consumunt membra confortando
⁊ quedam de interioribus ad exteriora de ꝓ
fundo ad cutem attrahunt materiam ⁊ etiam
spiritum ad locum trahunt debilem. Et hys
omnibus utendum est. cum digesseris euacua
ueris diuerteris materiam ⁊ alterasueris di
scrasiam. Dixit mesue. inquit iobicius un
ctiones ⁊ emplastra mollificantia alˀ rubificã
tia quandoqꝫ exhiberi oportet loco originis
neruorum quibus accidit passio uel saltem i
parte ⁊ latere ortus eorum applicanda sunt.
De resoluentibus dixit serapio oportet ut la
teris molificati spondiles proprie dorsi un
gantur cum oleo de spica aut costino. quando
miscentur cum unoquoqꝫ amborum castore.
⁊ euforbium ⁊ piretrum contrita. Dixit hal.
eorum spondiles inungantur oleis fortibus
idest in caliditate intensis ut costino ulpino
⁊ similibus. Dixit rasis primo continentis.
medicina eis mirabilis inungantur cum oleo
rutaceo ⁊ de costo. de cucumere asinino. õ ca
storeo. ⁊ de euforbio simul mixtis. Dixit sa
her aspergefactio rubee tinctorum decoctõe
multa multum ualet. Et bourus est mirabilis
medicina in palisi ⁊ doloribus neruorum. Di
xit filius mes. ⁊ ponitur p͛io ↄtinentis meᵃ
que nominatur silfium excoriat locuꝫ qui in
ungitur ex ea. Et cuꝫ apponitur naribus pali
tici in quantitate unius grani liberat ip̃z Et
dicitur ibideꝫ inunctio cuꝫ adipe pardi ẽ ma
ximi iuuamenti in palisi. Dixit Galuanus un
guẽtũ quo inũgiẽ nuca ⁊ mẽbꝝ mollificatuꝫ.
℞. rute siluestris sãsuci añ. M. i. pistent ⁊ ex
hatur ab eis succꝰ baccaꝝ lauri. butiri. añ. ℥.
ij. agrippe castor. añ. li. ß. pinguedinis casto
rei. ℥. ij. buliant simul exceptis sucis qui in
fine addãtur ⁊ bulliant donec spumã faciant.
qua reõta fiat unguẽtũ Aliõ. ℞. bdelly. ℥. iij.
castorei euforby. añ. ʒ. iß. serapini. ʒ. ij. cere.
ʒ. xiiß. olei sambacini uel keirini. ℥. v. dissol
uantur bdelliũ ⁊ serapinuꝫ i aqua rute. postea
oĩa simul bulliant ⁊ fiat unguentuꝫ. Experi
mentuꝫ qõ habui ꝓ mirabili ad paralisiꝫ. ℞.
multos lũbricos terre. ⁊ cõbure eos in olla
rudi ⁊ postea pulueriza. Et accipe ex isto plˀ
uere li. iij. zinzi. ⁊ galange añ. ℥. iij. ⁊ confice
cũ melle dispumato. Et ex hoc tribus nocti
bus unge patientẽ ligando ei brachia super
uentrẽ. Et bene cohoperias ⁊ sic bene cohoꝑ
tũ dimitte ad ignẽ bene cauẽdo sibi a frigore
usqꝫ ad tercias qm̃ in tribꝰ diebus sanat. Di
xit Gilib. nõ differt cura palisis mortificatõ
nis a cura palisis mollificatõis in hac inten
tione nisi qꝛ in palisi mortificationis debẽt
administrari plus hũida quã sicca sensibilita
teꝫ prouocãtia ⁊ mordicãtia. in paralisi uero
mollificationis plus esiccantia quã humectã
tia. Et subdit in paralisi mortificationis fi
ant inunctiones ex dyaltea ⁊ butiro cum her
bis calidis ⁊ adipibus ⁊ medullis ⁊ pingue
dinibus animaliuꝫ ut medulla bouis ⁊ gatti
canis ⁊ ursi uulturis aquile. anatis ⁊ bubo
nis ⁊ similium. Et fiat ista inunctio per men
sem ut materia bene sit digesta et relaxata
et habilitata deinde purgetur. Et hoc fiat in
materia spissa et cõpacta ne pars liquida re
soluatur ⁊ grossa remaneat inobedientior
resolutioni. Et dixit Gilibertus in parali
si remolitionis est mirabile oleuꝫ serpentuꝫ
⁊ similiter unguentuꝫ resultans ex ansere assa
to repleto pinguedine uulpina cum herbis
calidis ⁊ similibus. Et oleuꝫ de ciconia. Et
oleuꝫ decoctionis centauree decocte in uino
⁊ oleo. Et ista quideꝫ resoluentia debent
precedere attrahentia ⁊ rubificantia. Dixit
haliebas permuta illud quod est debile ex
emplastris ad illud quod rubificet ⁊ uesicet
Et sic uult ꝙ precedant aliqua emplastra de
bilia respectu rubificantiuꝫ. ⁊ deinde sequan
tur rubificantia. Et dixit conferunt eis ru
bificantia. ⁊ proprie cuꝫ destruitur sensus.
quia tunc significatur maior frigiditas nec
timetur ꝙ inferant dolorem. sicut si esset sen
sus. Dixit Rasis primo continentis dico ꝙ
intentio debet esse in curatione istoruꝫ mem
brorum alias morborum cum medicinis ru
bificatiuis ⁊ precipue in tremore magnum
prestat iuuamentuꝫ quia dixit Archigenes.
ꝙ ista emplastra calefaciunt locum et dissol
uunt flegma uiscosum et trahunt ad locum
multum de sanguine. ⁊ ob hoc reuertitur eis
sensus ⁊ motus. Utatur ergo paraliticus se
mine sinapis scilicet in ẽplastris supra locuꝫ
quoniaꝫ excitat calorẽ naturaleꝫ ⁊ restituit
sensum. Et Galienus dixit in miemir
democritus curauit lapsitudinem multorum
cum emplastro socioragi. Dixit paulus

mēbro palāticato supponāť rubificātia mixta
cū castoreo pipe piretro. ⁊ euforbio. Dixit
hal. radix lilij celestis ē bone rubificatōnis
cū fricať fortiter sola aut ſm modū inūgendi
miscēdo ipam cū oleis dictis calidis Ego āt
īueni apiū risus uiride ꝯtusū suppositū mem
bro ī breui tpe īducē rubificatōez mirabilem
Dixit archigenes ⁊ poniť pᵒꝯtinētis Cū ap
poniť semē sinapis supra locū amoueať omni
hora. Et si locꝰ ē rubificatꝰ ⁊ tumefactꝰ tūc nō
ē āpliꝰ apponēdū. Si uero nō tā diu dimittať
ꝙ sequatur debitum effectum. non tamen tātū
dimittať ꝙ possit locus ampullari. Dixit. A.
cum pro. qꝛ sensus est debilis in membro for
tasse emplastrum forte nocet. quia non sentit
illud quare pp longam moram ducit patiētez
ad lesionem ⁊ ulcerationem fortem. quare oꝫ
ut caueatur hoc. et consideretur dispositio ī
pressionis emplastri remouendo ipsum omni
hora i. sepe ⁊ uideať locus. Nam si rubificať
⁊ inflatur ⁊ non pertransit cutim. ⁊ separatur
oppressione digitorum subtili idest leui scili
cet rubor. ⁊ albificatur locus eius tunc im
pressio non pertransiuit cutem. Sed si rubifi
catio est magis fixa ⁊ summersa ⁊ caliditas
magis apparens tunc remoue emplastruꝫ. qꝛ
non pertransit. Dixit Ger. super nono alman.
considerandus est effectus harum medicina
rum rubificantium. quoniā si per ipsas mem
brum rubescit multuꝫ. ita tamen ꝙ quando p̄
mitur super ipsū mēbruꝫ dealbatur tunc non
debes illud emplastruꝫ remouere sed proseq
cum eo. Si autem multum rubuerit ⁊ cuꝫ pre
mitur super eo non dealbatur significatur ꝙ
est minus calidum ⁊ ꝙ debet remoueri. Et
per predicta inducitur rubor plus quaꝫ opor
tet dixit archigenes intromittatur membruꝫ
in balneum quoniam remouet ardorem sina
pis. Et quamuis per predicta trahatur spūs
⁊ calor naturalis ad membruꝫ. tamē quia plu
rimum de eo etiaꝫ per ipsa resoluitur. Ideo
auctores docuerunt attrahere spm ⁊ calorem
naturalem cum uentosis sine scarificatione
positis super membro. prio continentis ponā
tur super capita musculorum mēbri uentose.
quia calefaciunt neruos. unde redeunt ad coꝝ
motus. Et ad hanc intentionem dixit Auice
na confert eis appositio uentosarum super ca
pita lacertoruꝫ scilicet super capita coruꝫ et
fines absqꝫ incisione. Sed fiat coꝝ appositō
post euacuationeꝫ suple sufficienteꝫ. ⁊ sint uen
tose habentes stricta capita melius enim sic
applicantur ⁊ maxime in capitibus lacertorū
Et suspendantur cum igne multotiens suctio
ne forti ⁊ laboriosa. Et remoueantur ueloci
ter ut non resoluatur quod attractum est per
eos. Et cum uentose adhibentur oportet ut se
patim ponantur super loca plurima separata
in multis. s. locis. Et si non est plurima ponā
tur coniunctim. Et post remotionem uentosa
rum dixit Auicena utere sup loca illa pice et
gūmi pini facto. s. ex eis emplo ⁊ supposito
locis uentosatis ut retineat in locis quod at
tractum est per uentosas. Gentilis dixit
ꝙ Auicena uoluit istas uentosas apponi ut
attrahant materiā paralisis ex ꝓfūdo ad cutē

Et dixit ꝙ aliū ē necciā ipsaꝝ scarificatō i hoc
cāu. s. qñ. s. cū mā attracta p eas eēt mlta sup
flua. pᵃ tñ expositō ē melior ut pꝫ ī textu ꝯti
nētis supra posito. notāt ꝙ mollificatōi mbri
melius ē sauina ⁊ uiscus quercinus extrahit de
ꝓfūdo hūorē cū uiolētia nō solū subtileꝫ sꝫ ⁊
pinguē ⁊ nō calefacit mox sꝫ post tēpꝰ diutur
nū. Dixit hal. cū patiēteꝫ omni ꝯ posueris re
gie nec ulla occurrit sanatio aut melioris hi
tus signū. q̄ꝫ passio fit ꝓlixior. Medelā māu
ꝯprime. i. noli operari. Nec ī calidoꝝ pseue
res porrectione medicaminū. ne forte in pati
ente acutū nutrias morᵐ. ⁊ illū pdas. Sꝫ re
ge illū cibis ꝯpetētibꝰ. eos q fl'a generant ca
ueas. Et minue illos. cū yeraꝝ pillis eis ꝯpe
tētibus ꝯsideratis caꝝ uirtute ⁊ debilitate.
Et subdit si ꝓderit regimē pseuera Sꝫ caue
ne corpus eiꝰ febre urgeať qō si ꝯtingerit a
medicamine depone diebꝰ aliquibꝰ patientē
Dixit Auic. Scias ꝙ qñ aggregať palisis ⁊
febris in aliquo. tūc oximel cū zucaro ros. ē
medicina conueniens in illa hora. Dixit hal.
Eneruationi euenienti post colicam prosunt
olea tēperata ⁊ medicamina que uocātur acu
ma que. s. fiunt cum greca nuce ⁊ gummi bel
lati. prosunt etiam non nullis eam que con
fortant ⁊ parum refrigerant utilitate magna
uidi autem hoc esse bis aut ter in hominibus
eratqꝫ urina coꝝ semper tincta. Nec ausus
est medicorum quispiam eis dare curam cuꝫ
fris. sed continue medicamina dabant calida
⁊ membra oleo costino inungebant. unde acci
dentia orta sunt illis acuta ⁊ perdentia Uide
tur autem mihi hos curari oportere cum ane
ti olei partibus duabus ⁊ olei uiolati parte.
una mixtis ex quibus membrum liniatur. ip
si quoqꝫ aquā bibant feniculi. coctam et di
spumatam singulis diebus. ʒ. xl. in qua cassie
fi. ʒ. viij. sint confricate. ⁊ de amigō. oleo in
stilletur. Sitqꝫ eorum cibus pullus in zara
baco. Dixit Auic. habentes paralisim ex co
lica terminata ad ipsam iuuantur ab oleis q̄
non sunt uiolente ⁊ multe compositionis sci
licet in calefaciendo ⁊ exiccando ⁊ maxime
quia debiles existentes ex colica p̄terita ñ sꝰ
stinēt fortes medicinas. Sint ergo olea sicut
oleum de lilio aut de duabus spicis scilicet
nardo ⁊ celtica aut de narcisco qō est iuuati
uum cuꝫ sua proprietate. Et subdit quādoqꝫ
iuuantur plures eorum qui paralisim paciun
tur ex colica cum hys que infrigidant ⁊ con
fortant ut scilicet dixit hal. quia prohibent
materiā fluere ad neruos. Nam cum multi
plicantur ea scilicet que sunt uiolente ⁊ multe
caliditatis augmētať egritudo s. palisis quia
iuuant. in fluxu. ⁊ attractione materierum ad
locum istud enim est dixit Auic. quoniam
materia subtilis. i. mā que fuit colice subtilia
ta a natura. ⁊ expulsa ab intestinis uersus
neruos dilatatur per ea scilicet medicina cal'a
plm. Cū ergo mēbꝝ infrigidatur ⁊ ꝯfortatur
a frigore. qꝛ unitur ⁊ inspissatur ⁊ minoratur
quātitas materie. s. fluētis ⁊ prouenit ad hoc
ut euanescat scilicet a neruis ⁊ sic cesset para
lisis ⁊ sic non oportet ut in eorum calefactio
ne perueniatur scilicet ad gradum intensum.

Sz ē necessariū ut sint medicie ꝯfortatiue mi
xte cū aliqb⁹.s.calīs q̄ sint sicut camomilla ⁊
mellilotū ⁊ amaracū ⁊ mēta ⁊ calamītū ⁊ cum
eis ꝯmisceantur alia.s.hys silr̄a.uel alia.s.su
pradicta ꝯfortatiua.⁊ illud.s.ēt ꝯmisceat̄ eis
qd̄ aliqd.i.paꝝ īfridatōis hēat sicut suc⁹ligri
tie ⁊ semē ēdiuie ⁊ reliq̄ silr̄a.hec.n. cū admi
strat̄ iuuāt ualde.Quidā ṽo ītroducūt illā p
tē Aui.qm̄z iuuātur qdā coꝝ cū eis q̄ īfridāt
⁊ ꝯfortāt ut Aui.h uoluerit ponē curā palisis
ꝑuenīētis a mā subtili fluida q̄ ab alys m̄bris
fluit ad neruos ⁊ ē ēt bona ītroductio.⁊ litte
ra ēt ē plana. Cura āt palisis pticularīꝫ m̄
bro tradetur loco suo cum tractabitur de dis
positionibus illorum m̄brorum. De itētōe
uero ad accidētia dicūt.si m̄brū paraliticum
extenuatū fuerit regat̄ regimine dicendo de i
pinguando macꝝ sēper habendo respectū ꝙ ꝑ
illud regimē nō generentur opilationes et fil
ce superfluitates. Cura uero per īstrumētū
potionis aliaꝝ specierū palisis scilicet sangui
nec ml'ice uel col'ice eligenda est ex hys que ī
nuunt̄ in curis precedentibus. De cura aūt
per instrumentū cirurgie aduertendum est ꝙ
cauterium in paralisi post predicta remedia
non proficientia est ultimum.quod quidem ī
palisi p̄cedēte uicio cerebri fieri dꝫ in princi
pio nuce in fontanella colli.⁊ confert si fiat ī
fine eius sup osse caude.ī particulari ṽo pali
si ꝯfert cauteriū factū sup ipso m̄bro palitico
Uerū ō hi⁹.cauterys ad plenū dicet̄ ī sermōe
q ē de mēbris exterioribus.

Capitulū.7m.de spasmo.

Spasmus ē nomē cōe apō omēs auctores.
Auer.tn̄ collꝫ.3°. dix ꝙ spasmus
dr̄ casueg. ⁊ notāt ꝙ rigiditas mē
broꝝ siue īduratio eoꝝ ad motū ē qdā spasm⁹
debil'⁊ est uia ī spasmū ⁊ dispō preuia ad ipꝫ
Et dn̄t spasmū sūmi dupl'r.uno mō general'r
⁊ lāge ꝑ dispōe pp quā m̄bꝝ ꝓhibet̄ a ꝯctōe
⁊ extēsiōe seu dilatatōe.Et sic ē gen⁹ad teta
nū ⁊ spasmū ꝓp̄e sūptū ut pꝫ q̄rto affo.ī ꝯmen
to affo.a spasmo ⁊ tetāo dito ⁊c. Nā ī tetano
m̄bꝝ tēsū ꝓhibet̄ ꝯhi.⁊ ī spasmo m̄bꝝ ꝯctuꝫ
ꝓhibet̄ extēdi.Alio mō sūit̄ spasm⁹ spāliter
⁊ stricte ꝑ dispōe pp quā m̄bꝝ ꝓhibetur ab
extēsōe.Et sic distiguit̄ ꝯ tetāū ⁊ sic sūit̄ ī 1°
c°.Dix Gal.6°.de accidēti.spasm⁹ ē egritudo
lacertosa.qꝛ opō uolūtary mot⁹ q̄ a spasmo le
dit̄ īmediate attribuit̄ lacertis.Dixit serap.
spasm⁹ē mot⁹inuoluntari⁹egrediens a nā ī mē
bris uoluntarys.i. que motum uoluntarium
operantur.Dixit raſ p°ꝯtinentis capl'o sexto
spasmus ē ꝯctō musculorum uersus eorum ra
dicem cum aliquo motu inuoluntario .Dixit
Uiat .spasmus ⁊ tetanus sunt motus non uo
luntary quos membra uoluntarium motum
habentia patiuntur.dixit hal.spasmus est mē
bri patientis abreuiatio ⁊ in longum mutatō
a naturali quantitate. Dixit Auerois tertio
collꝫ spasmus est contractio nerui in se ⁊ ōcur
tatio sue lōgitudis.ꝓptera qꝛ ꝯhit̄ ⁊ colligi
tur. Dix Aui.spasmus ē egritudo neruosa

qua mouent̄ lacerti ad suū p̄ncipiū l' ad suaꝫ
originē ⁊ inobediētes fiūt ī dilatatōe. Dixit
Gilib.nerui ⁊ lacerti ī hoc loco īdrn̄ter sūmū
tur pp.ꝯmodū doctrine. ideoqꝫ nō refert si
ue dicat̄ spasm⁹ ē egritudo neruosa siue lacer
tosa l' muscl'osa Est tn̄ ꝓprie egritudo muscl'i
l' lacerti q ē instrm̄ uolūtary mot⁹ qui in hac
egritudine ledit̄.A cui⁹ lesiōe multi auctoꝝ
dixerūt ꝙ spasm⁹ ē inuolūtari⁹ mot⁹ . Dixit
Gal'.3°.de īterioribꝰ.mot⁹spasmosus nō ē uo
lūtari⁹ īfirmo.Et uerificat̄ dictū coꝝ ō spas
mo ī fieri.qꝛ dū fit lacert⁹ inuolūtarie mouet̄
Et sic Gal'.5°de accn̄ti spasmū supposuit ma
lo motui.Sz nō uerificat̄ dc̄m coꝝ ō spasmo
ī facto eē qꝛ in fc̄o eē spasmi nō ē mot⁹ ymo
qes.Dix Gorō.de hoc.spasm⁹ē egritudo ner
uosa ꝯhēs neruū ad suū originē cum ablatōe
motus. Dicūt qdā.spasm⁹ pōt dici egritu°
nerui inq̄ztū neru⁹ portat ṽtutē motiuā lacer
tis.Et ob h° ē illō pp. qō p̄ncipal'r lacert⁹ ē
instrm̄ uolūtary motus.Et dicūt nō ōis īuo
lūtari⁹motus ē spasmosus ut pꝫ ō tremore iecti
gatōe ⁊ saltu. Sz solū ille inuolūtari⁹ mot⁹ ē
spasmos⁹ ī q° lacertus mouet̄ ad suā originē
.s.uersus ortū neruoꝝ ad ipꝫ uenīētiū siue ut
qdā dicunt uersus cerebꝝ uel nucam.qō acci
dit .cum percepto ledente fugiens ab eo cau
da musculi mouetur ṽsus suum capud uel p̄n
cipiūꝫ un̄ accidit lacertū ꝯhi.Ad cuius ꝯtrac
tionē ꝯhitur totū mēbrum qō per ipsum mo
uebat̄. Et sic a sua longitudine decurtatur q̄
de causa spasmus dictus est ꝯtractio. ⁊ decur
tatio i.egritudo ꝯctiua ⁊ decurtatiua. Et
notant ꝙ spasmus potest considerari dupl'r.
uno mō prout īportat maluꝫ motum.siue etiā
malam quietem.⁊ ut sic dixit Gal'.5°.de acci
denti ꝙ est nocumentum uoluntarie actionis
Et sic est actio lesa.⁊ per consequens est acci
dens . Alio mō prout denotant malam figu
ram in mēbro spasmato uel causam lesionis
ipsius actionis uoluntarie. Et sic spasmus
ē egritudo.Et pōt esse egritudo cōpl'onalis
ut cum actō illa lederetur a mala compl'one.⁊
pōt esse egritudo oficialis ⁊ sic ē sēper mor⁹
in figura.qm̄ mala figura membri in spasmo
sēper reperitur. Et pōt esse morbus in pōne
ut quando consideratur in eo contractio dere
licta in mēbro post malum motum. Et pōt
esse morbus in uia.s.opilatio.Et sic a multis
accipitur.Et ex hys bn̄ consideratis apꝑet
cōciliatō dissonantie cadentis in diffinitōibꝰ
spasmi supra adductis ⁊ alys similibus. Dif
ferentie spasmi magis sbales penes suas cās
assignantur ab auctoribus. ⁊ secundum hoc
due spēs spasmi cōficiantur .quarum una est
spasmus ꝓportionatus ad materiā. Et alia ē
spasmus nō ꝓportionatus ad materiā. Spas
mus ꝓportōatus ad materiā dr̄ sic qꝛ ī eo l'
additur uel minuitur in neruis de materia
humorali.Et s̄m hoc.h spasmus diuiditur in
duos. quoruꝫ unus est sequens additionem
mē in ipso neruo.Et hic spasmus absolute dr̄
spasmus mālis siue humidus siue de repletione
Et alius ē sequens diminutionē materie in
neruo q absolute dicitur spasmus siccus siue
de inanitione de quibus duobus spasmis

dix. y. affo. Spasm⁹ de repl'one. aut de ianitõ
ne fit cuius auctoritatē oēs auctores sūt secu
ti. Spasm⁹ uero nō ꝓportōat⁹ ad mām ḋr sic.
q: i eo nec addit̄ nec minuit̄ i neruo mā hūo
ralis uel ut dicūt alij ꝭm cās spasmi due sunt
spēs. Ali⁹ n. ē a mā hūorali. ⁊ ḋr sic q: cāt̄ur
a mā humorali replēte. q̄ sic replens cāt spas
mum ⁊ uocat̄ ut ē dictū supra. spasmus mālis
hūid⁹ siue de repl'one. Et ali⁹ ē absq3 mā. Et
hoc aut uere aut semp. sicut qn̄ fit spasm⁹ nll'a
pn̄te mā hūorali. Aut nō uere nec semp sic̄ qn̄
fit spasm⁹ aliq̄ pn̄te mā hūorali q̄ ē cā spasmi.
S3 nō p modū mē replētis. s3 p uiā illatōnis
nocumēti neruis p suā malā q̄litatē uel ipoꝝ
pn⁹nuce uel cerebro. Et iste spasm⁹ uocat̄ nō
ꝓportōat⁹ ad mām pm⁹ uero spasm⁹ q ē absq3
mā uere ⁊ semp ḋidit̄. q: ali⁹ ē ab exicatione
neruorum uel eorum pricipij. Et uocatur spas
mus siccus siue de inanitiōe. Et alius fit absq3
exicatione eorum. sed fit absq3 aliqua presen
ti materia. ut qui fit a mala complexione pu
ra uel ueneno ⁊ similibus ut apparebit in. F.
causarum. Et iste etiam dicitur spasmus non
proportionatus ad materiam. Ex dictis patz
ꝙ spasmus non proportionatus ad materiam
aliquando dependet a materia. et tamen non
est materialis dictus. unde notant. ꝙ aliter in
telligunt auctores cu3 dicunt absolute morbū
esse materialem uel non materialem. Et aliter
quando dicunt specialiter spasmum esse mālē
⁊ imālem. Aliquis enim spasmus non propor
tionatus ad materiam ē ⁊ potest dici morbus
mālis. inq̄ztum pendet a materia in esse ⁊ con
seruari ⁊ eius remotione ut per eūonem ei⁹
rēoueatur ⁊ curatur ipse. ⁊ tam̄ iste idem spas
mus non est nec dicitur spasmus materialis.
quia non fit a materia hūorali per sui repleti
one3 facientem spasmum sicut est de ratione
spasmi materialis. Et dicunt spasmus non ꝓ
portionatus ad materia3 non est de repletōne
nec de inanitione cu3 in ipso m̄bru3 spasmet̄
dato ꝙ non repleatur neq3 inaniatur. Gal. ta
men in comēto afforismi. spasmus ex ell'o ⁊c. re
ducit ipsum ad spasmu3 de inanitōne. assil'atur
eni ei quia sicut spasmus de inanitione non
fit q: aliqua mā hūoralis repleat neruos. ita
etiā nec proportionatus ad materia3. Et q:
sicut spasmus de inanitione fit secundu3 pluri
mu3 ab intrinseco ita etia3 non proportiona
tus ad materia3 secundu3 plurimu3 fit ab itri
seco ⁊ ut plurimu3 a rebus inanientibus ⁊ de
siccantibus. dato ꝙ non spasment inaniendo.
Dixit Gal. tertio de interioribus Nerui simi
lantur fibris organoru3 musicaliu3. Sicut er
go uidemus fibras organoꝝ pl'3 tetanosas fie
ri pp hūiditatē aeris ut extēdantur donec rū
pāt̄ q: hūidū ifūdit eas ⁊ ifuxe iflāt̄ iflatōe
n̄ nāli Sil'r uidem⁹ ꝯstrigi eas pp aeris sicci
tatē ꝯhētē eas sicut facit sol aut ignis i corio
constrigit. n. ⁊ atenuat illō Sic itelligimus in
neruis spasmum fieri siue sit propter sicci
tatē ⁊ inanitionē hūide sbe siue sit pp multi
tudinē hūiditatis. Dix Auero coll3. 3°. aliā fit
i neruo una spēs ꝯctōis q̄ nō fit pp dn̄ationē
caliditatis aut siccitatis neq3 pp hūorē acre
u3 q descēdat imo fit pp fortitudinē expl'siue
q̄ ē i neruo ad resistēdū rei ledēti ⁊ tunc colli
gitur in seipo ⁊ ꝯhitur ut fortificet̄ sup rem
quem expellere intendit sicut faciunt anima
lia q̄ nolūt se mouere ad cursū l' ad saltū q̄ in
pmis colligūt ⁊ ꝯhūt oīa mēbra Et postea ꝯ
plēt eoꝝ uolūtatē. Et dixit hec spēs ꝯctiōis
ē uelocis curatōis nec d3 attribui egritudini
⁊ uocat̄ expādidatio. Et diuidit̄ spasm⁹ ꝭm
drās accn̄tales p°. ꝭm intēsionē ⁊ remissionē
suā ꝭm quā ali⁹ ḋr fortis ⁊ alius debilis ali⁹
mediocris Et ꝭm tēpus sue afflictiōis. ⁊ ꝭm
hoc alius ē acutus breuis alius ꝓlixus diu
turn⁹ ⁊ alius medius inter eos. Et diuiditur
3° ꝭm diuersitatem locorū quos occupat. ⁊ ut
sic. ē eius una diuisio talis q: alius ē particu
laris ⁊ ali⁹ ul'is. Et particularis est qui occu
pat unū mēbꝝ uel aliqua p'la siue qui occu
pat partes superiores corporis ⁊ nō inferio
res siue eꝯ° ul'is ꝟo ē qui occupat oīa m̄bra
corporis superiora ⁊ inferiora exceptis mē
bris faciei. Dixit Auic. ꝙ sicut mollificatio
diuersificatur qn̄3 in mēbris ꝭm pncipia mē
broꝝ. s. a quib⁹ h3 originē ita ⁊ spasm⁹. ratō
enim. i. regula in āibob⁹ ē una in eo. s. spasmo
q fit supra ceruicē ⁊ i eo q fit in āteriori pte
aut posteriori ⁊ in eo qui fit infra ceruicem
Nā ꝭm quācūq3 partē pōt homo mollificari
ꝭm eandē potest spasmari. Sicut enim molli
ficatio pōt fieri supra ceruicem. i. collum et
infra ip3 ⁊ in toto ⁊ in parte una ⁊ ante ⁊ re
tro ⁊ ꝭm dextru3 ⁊ secundū sinistru3 ita pōt
fieri spasmus. Et in hoc regula est utriq3 co
munis Et subdit alius ē qui ē i labro ꝓpri⁹
⁊ ali⁹ est in palpebra ⁊ alius in lingua. suple
⁊ alius in pede alius in manu uel aliquo alio
membro. Item alius est anterior ⁊ alius po
sterior ⁊ alius equaliter tenens ante ⁊ retro
Dixit Gilib. secundum hoc est triplex scilicet
epitenus qō interpretatur super eleuatus cu3
nerui posteriores contrahuntur ⁊ digiti in
pugnum deducuntur. Et est protostenus siue
ē prosten⁹ qō interpretatur inclinatus. Cum
nerui anteriores contrahuntur ⁊ cap̄ iclinat̄
⁊ corde digitorū manus extenduntur. ⁊ aperi
untur. ⁊ tetanus qō interpretatur equaliter te
nens. Cum nerui anteriores ⁊ posteriores eq̄
liter contrahūtur. De hys dixit Gal'. 4°. affo
rismorū in ꝯmēto afforismi a spasmo ⁊ tetano
h to ⁊c. Spasm⁹ est triplex unus ad ante qui
dam ad retro ⁊ quidam equaliter ad utrunq3
Idem uiat⁹. dixit Auic. quandoq3 contingit
in spasmo ꝙ corpus declinat ad anteriora. Et
tunc spasmus est in lacertis anterioribus. ut
in lacertis intrinsecis spine uel in lacertis lō
gitudinalibus uentris. Et quandoq3 declinat
corpus ad posteriora. ⁊ tunc ē spasmus in la
certis posterioribus qui sunt in spinali uers⁹
cutē. Et dicitur postumus ⁊ quādoq3 ḋclinat
ad utrāq3 partē. s. ante ⁊ retro in quo homo
stat tensus erectus in quo accidit spasmus du
aru3 partium simul. Dixit Gordonius. pars
dextra uel sinistra n̄ potest curuari pars eni
lata citius flectitur quam stricta. Nunc aute3
latera stricta sunt quare non possunt curuari.
Cum hoc etiam thorax ⁊ coste et spondiles
impediunt. quamuis tamen non spasmus fiat

in toto latere pōt tñ fieri in pte ut brachio ł
manu. Dixit Glosator. super affo. a spasmo
et tetano habito ⁊c̄. ꝙ qꝛ musculi sunt situati
ſm longuꝫ ante et retro. et nō ad dextum uel
sinistrum ideo non fit spasmus nisi ad ante et
retro. Et dat exēpluꝫ de asside lata quā possi
bile ē flectere ante et retro. sed non ad dextrū
uel sinistruꝫ. Et dicunt hoc esse uerū excep
tis quibusdaꝫ pticularibꝯ mēbris hñtibus
musculos situatos ad dextrā et sinistrā ut ocu
lus. Et iodeo in oculo potest fieri spasmus fa
ciens oculum declinare ad dextrā uel sinistrā
Et sicut collum cui frequenter accidit incur
uari ad dextrum uel sinistrum ut in pluribus
uidi. Et p̄cipue in matheo de uillanis. Et
quidā aliȷ dicunt posibile esse spasmuꝫ fieri in
clinātẽꝫ corpus et nō solum pticulare mēbruꝫ
ad dextruꝫ uel sinistrum q̄ꝫuis auctores non
fecerint de hoc mētionē. Et rō est quia sicut
homo. pōt naturaliter inclinari ad dextrum
uel sinistruꝫ. ita ēt poterit inclinari p̄ternāꝫ.
Et hoc contingit qñ medietas musculoꝝ an
teriorū et posterioruꝫ cōtrahitur ad dextrum
uel sinistruꝫ Auctores eīm nō fecerunt de eo
mentionē aut quia dederunt intelligi. aut qꝛ
raro cōtingit. eo maxīe quia membra ēt ſm
nām nō sunt bene plicabilia ad dextuꝫ uel si
nistruꝫ sicut ante uel retro. Dixit Serrap.
cognoscemus qūo fiat spasmus uelociter. qñ
sciemus qūo fiat motus naturalis qm̄ oīs la
certus qui anectiť cuꝫ mēbro qđ mouet. non
attrahit ip̄m. nisi v̄sus caput suū. s. ad neruū
annexuꝫ cū eo. et iste ē motꝯ uolūtarius. Cū
g° iplētur lacerti aut nerui adherētes ei q ue
niūt ad eos cū v̄tute motiua aliq° hūoꝝ et tē
ip̄i tendūtur sic̄ uter et q̄ sunt ei silia. Cum
g° dillatanť minuiť coꝝ lōgitudo et mouētur
motu inuolūtario et iste ē spasmus de repl'one
suple et cū desiccātur lacerti uł ꝯhuniť aut ner
ui uenientes ad eos silř decurtanť et fit spasmꝯ

Dixit Auer. collꝫ. 3° spasmꝯ accit neruo pp
duas res. sic̄ accit in rebꝯ extrinsecis ut cor
dis et silibus et iste due res sunt mala ꝯpl'o
dñans cal'a' supra mēbꝝ pp quā colligiť et ꝯ
hitur sic̄ corda i magno extu. Aut mala ꝯpl'o
hūida mālis q̄ iplet neruuꝫ et distēdit ip̄m.
Et ꝓpterea crescit latitudo et diminuiť lōgi
tudo ſꝫ ꝓportiōeꝫ extēsiōis latitud'is neccio
Dicētes igiť auctores de cāis spasmi mālis.
notant ꝙ mā eiꝯ ē. aut hūiditas stās sub forᵃ
hūiditatis hūoralis aut ꝯuersa in uētositatē
Et q̄ stat sub forᵃ hūoris aut ē nō apans ipsa
Aut ē apans. Dixit Aui. mā huius. spasmi
aut ē ꝯp̄hendēs supra lacertū totū ipsa in to°
musculo sic̄ accit qñ nō apat. Aut ē ꝯp̄hensa
in loco uno ⁊ una pte muscl'i quā reliq̄ ptes se
quūť sic̄ ē qñ apat. ⁊ fac̄ spasmū siue illō apa
hūerit cāꝫ extrīsecā siue ñ. sꝫ solū itrīsecā. Et
dix Auer. ꝙ q̄lꝫ mā apans pt h facē Est g°
dix. A. mā apans fl'a aut m'l'ia aut sāguis aut
col'a. Sꝫ q̄ ē ñ apans. aut ē fl'a aut m'l'ia aut co
lera. sanguis uero si non est apostemans non
facit spasmum propter amicabilitateꝫ ⁊ beni
gnitatem suam ⁊ quia non reperitur in neruis
implens illos. Et ad demonstrandam hoc
dixit Auicena. Et illud scilicet spasmus

a materia sanguinea fit in apatibus lacertoꝝ
. s. sanguineis cum resoluitur mā faciens apa
⁊ implet neruos cū ulcere nulli nerui Spas
mus de mā col'ica replente absq̄ꝫ apate raris
sime ꝯtigit eo ꝙ colera ñ ē apta replē neruos
sic ꝙ inflationē ⁊ extensioneꝫ faciat augmen
tanteꝫ in latum pp sui paucitatē ⁊ subtilitateꝫ
Et pp hanc cām Aui. ⁊ aliȷ iter cās huiꝯ spas
mi de colera nō fecerūt mētionē. Simił ⁊
spasmus de mā m'l'ica dicto° replente neruos
⁊ extendente in latuꝫ raro fit ut etiā de ipsa
plures auctorū non fecerint mentionē. A.
tñ de ea tetigit. dicens ꝙ mā huiꝯ spasmi qñꝫ
ē m'l'ia suple sed raro qꝛ sui paucitate i locis
neruosis ⁊ musculosis ⁊ pp sui grossitiē ñ est
apta replere neruos repl'one p̄dicta. Dixit g°
Aui. mā iplens neruos faciens spasmū p̄dc̄m
scđm pl'm ē fl'ica. quia ipsa est apta multipli
cari in mēbris neruosis. ⁊ penetrare i neruos
⁊ sui m'l'titudine iplere eos repl'one infl'ante
⁊ extendente eos in latū. uñ decurtanť in lon
gum. Et pp istā cām plures auctoruꝫ soluꝫ
de mā fl'ica fecerunt mētionē. Dixit Hal'.
spasmus de repl'one fit cū nerui supfluitatibꝯ
replenť malis hūidis ⁊ fl'icis quibus hūectā
tur ⁊ in latuꝫ distendanť ⁊ a sua minuunť lō
gitudine quare lacertus ad quē mittebať ner
uus ille contrahiť ad partē sui originis ⁊ mē
bruꝫ curtať q̄ꝫadmodū accidit uasis que fiūt
ex coriȷs. Cum amplius q̄ꝫ possint capere re
plenť extendunť eiꝫ in latū ⁊ abreuianť in lō
guꝫ. Et Ras in diuisionibꝯ dixit ꝙ fit ex hūi
ditate grossa. Dixit Her. sup uiati. dr̄ia in
ter cām hūoraleꝫ apantē ⁊ non apantē ē qm̄
mā non apans p totū lacertū diffundiť ⁊ ip̄ꝫ
replet ſm totuꝫ. Sed mā apans ē ꝯp̄hensa in
uno loco quē locū certe ptes sequūtur. Dix
Aui. spasmus mālis repl'onal' qñꝫ fit ſm sēi
tam pmutatiōis māe sicut accit successiōe sy
nantie aut plereſ uel sirsen Et sumarie ut
dixit Her. super Uia. fit in egritudinibꝯ icō
plete crisis ſm pmutationē. s. māe facientis
illas egritudines ad neruos ⁊ lacertos ut ap
paret aliqñ in sinoco pleuresi ⁊ dolore capitis
materiali qñ in eis māe expellunť a uenis ⁊
arteriȷs uel a mēbris nobilibꝯ ad lacertos.

De mā āt uentosa faciēte spasmuꝫ mālē. Di
xit. A. qñꝫ mā spasmi ē uētosa. Et Auer.
uidetur uelle collꝫ 3°. ꝙ humiditas mālis nō
causet spasmuꝫ nisi conuertať in uentositatē

Dixit. n. ista repl'o ⁊ distensio que fiunt in
mēbro uel neruo fiunt ꝓpterea ꝙ illa hūidi
tas cōuertitur in sb̄am aereā ⁊ sic in uentosi
tatem ⁊ ob hoc neruus laboriose eā cōtinet.
sicut nos uidemꝯ in utre uini bulientis. Et ac
cidit hoc ꝓpterea ꝙ partes aeree indigēt ma
iori capacitate q̄ꝫ partes aquee ⁊ terrestres.
qꝛ occupant plus de spatio q̄ꝫ ille. Et ob hꝯ
quando res hūide ꝯuertunť ad siccitatē tunc
nerui colligunť ⁊ cōuertunť sic̄ accit corrigi
is que calefiunt ad igneꝫ. Et qñ ꝯuertunť
ad aerietateꝫ augeť ipsaruꝫ q̄ꝫtitas. Et di
xit Auer. scias ꝙ h hūiditas ē indigentia ne
cessaria ꝓpter supfluā hūiditatē que est i ner
uo adhoc ut extendať ⁊ crescat ſm omeꝫ suā
dimēsionē ⁊ non ut ꝯhatur aut colligať. Di

cunt quidā neruz esse scōm plurimū ꝙ mā fa
ciens spasmuz facit illum cōuersa in uentosi
tatem occupantez maius spatium ꝙ̄ ipsa hūi
ditas faciebat ante. Non tñ ē hoc semp qꝛ
pōt mā hūoralis non conuersa in uentositatē
tm̄ implere neruū sui corpulentia ꝙ faciet in
ipso tensionez ꝓm latum. Et cum nerui exten
dunt in latū dixit Auer. fit decurtatio. sic cū
replentur in longuz fit elongatio ut patet ī pa
lisi. Et dixit Auer. ut ego scirem quare a
mā uentosa uel non uentosa nerui extenduntur
in latitudinē ⁊ non in longitudinē. Saluo qꝛ
pōt dici ꝙ extēsiones que fiunt in latitudine
uincunt quando fit colectio extensiones que
fiunt in longitudine ⁊ pp hoc ꝯbitur neru⁹ ꝺ
necessitate. Et dixit Auer. ꝙ Gal. non sen
tit in hoc nisi ꝯctionē que est decrementū de
scendens uersus terrā al' uersus cerebrū. Et
pluries appellat ipm distensionē ⁊ māx ꝯtra
ctionē que cōtinet corpus ante ⁊ retro. Et
plures medici intendunt ꝙ distensio sit cōtra
ria cōtractioni. Et dixit Auer. scias ꝙ uer
ba medicoꝝ in hoc accidente uirtualiter sunt
propinquiora ut sint uerba musicorum ꝙ̄ ut
sint demostratiua. Et dixit. quando fit cō
tractio nascitur bellum inter duos motus sci
licet inter motum uirtutis motiue ⁊ motum
contractionis. Dixit Gal. 2° affo. in ꝯmen
to affo'. febrez in spasmo ⁊c̄. ꝙ humores frigi
di facientes spasmum nutriunt neruos. non i
tellexit de propria nutricatiōe sed large sum
psit ibi nutricationez pro imbibitione ipsoꝝ
humorum in eis. De causis autem spasmi
de inanitione dixit Rapio. Spasmus qui fit ꝺ
inanitione scilicet siccitate fit sicut fit in co
rys que adhuruntur igni aut esicantur calidi
tate alia quando. scilicet esiccatur humiditas
que est in lacertis aut neruis accidit ut esiccē
tur membra ⁊ contrahantur ⁊ spasmētur ten
dantur ⁊ contrahantur in longitudine ⁊ latitu
dine simul. Dixit Auicena. spasmus ꝺ ina
nitione fit propter priuationem materie sci
licet uentose ⁊ humiditatis scilicet humoral'
⁊ fit propter dominiū siccitatis propter quā
accidit ut contrahatur longitudo ⁊ latitu
do equaliter Et per hoc differt a spasmo
repl'onali in quo ut appuit. neruus crescit ꝓm
latū ⁊ decrescit ꝓm longuz. sed i spasmo ꝺ ina
tione decrescit ꝓm longum ⁊ ꝓm latuz sicut ac
cidit carte uel corco cum calefit. Siccitas
nāqz adueniens musculo desiccat hūiditates
eius tam scōm latum ꝙ̄ scōm longum. Ideo
qꝫ colligitur musculus ad se ipm sic colligit
coriū expositum igni qꝺ corrugat ꝓm latuz ⁊
secundum longum. Et sicut tu scis ꝙ est di
spositio cordaruz instrumentoꝝ musicalium
ꝙ abreuiantur in estate propter esiccationem
⁊ elongantur i yeme propter humectationem
scilicet quaz facit materia ibibens eos. pter
hoc ꝙ replens eos inflet ⁊ tendat. Nam si in
flaret ⁊ tenderet eos. tunc decurtarent ut su
pra dictum est auctoritate Galieni tertio de
interioribus quod etiam ponit quinto de ac
cidenti. Secundo capitulo. Notant ꝙ sici
tas est duplex una est que est qualitas una
de primis qualitatibus ⁊ est actiua. Alia

est que est ꝓuatio hūiditatis rei. Et ꝓuatio
qdē hūiditatis rei p se et formal'r accepta nō
est cā immediata spasmi. Naz ꝓm se nō est cā
nisi cuiusdaz raritatis seu distantie ptiuz mē
bri q̄ seqtur ad uacuitatē foraminū et poroꝝ
q̄ sunt esiccata et hūiditate ꝓuata. Sꝫ hñ sic
citas q̄ ē qualitas ē p se imediata cā spasmi et
ꝯctiōis mēbri qꝛ talis siccitas p se pōt corru
gare et accētrare ptes mēbroꝝ neruosoruz ut
expientia p sensuz declarat. Et dñt ꝙ cū hac
siccitate q̄ ē qualitas cū fac̄ spasmū semp con
iungit siccitas q̄ ē ꝓuatio hūiditatis eo ꝙ sic
citas q̄litas nō ē in quocūqꝫ gradu corrugās
et ꝯhens. sꝫ soluz cū ē itensa. Modo ista intē
sa nō induciṫ in mēbro nisi ex calore ꝯsumē
te hūiditatez aut eūonib⁹ fortib⁹ et multis ⁊
silibus cāis ex qbus ꝓcedit hūiditatis ꝯsum
ptio et ꝓuatio. Et notant ꝙ siccitas corru
gans et spasmās dꝫ eē difformis ita ut in qua
daz pte mēbri multuz esiccet et ꝯhat. Et in q̄
daz alia pte paꝝ ut ēt in corio sensus demon
strat. Et pp hanc cāz dñt nō spasmanṫ ethici
ēt tertie spēi q̄uis sint multū esiccati. qꝛ eoꝝ
esiccatio ē uniformis i oībus ptib⁹ mēbroꝝ
suoꝝ. q̄uis sit ēt in eticis alia cā q̄ꝛ non spas
mātur et ē ꝙ in eis nerui nō sunt ita esiccati
sic i spasmo sicco. q̄uis ad oculū appeat ethi
cus macrior. Et iō nerui ethicoꝝ ñ spasmāṫ
Quibusdā tñ nō placet supradc̄a p^a rō qꝛ da
to ꝙ siccitas sit uniformis in ethico ñ tñ seq
tur ꝙ nō debeat in eo fieri ꝯctio ⁊ spasmus.
imo sic ad difformē siccitatez seqtur diffor
mis ꝯctio ita ad uniformē siccitatez deberet
sequi uniformis cōtractio. Assignant aūt
spasmo non ꝓportionato ad materiaz causas
duas quarum una est fuga uirtutis ad suum
principiuz de qua dixit Auic. ꝙ fit causa rei
impedientis a qua nerui fugiunt et congregan
tur ad expellendum ipsam. Et ista res impe
diens a qua fugit aut est dolor aut est humor
mordicatiuus aut qualitas uenenosa perueni
ens ad cerebrū et neruos. sicut accidit ei quē
pupugit scorpion super neruuz. a tali enim re
impediente uirtus fugiens contrahit mēbrū
et fit spasmus. Qꝺ autem dolor spasmum
inducat. Dixit Galienus in comēto afforismi.
Spasmus ex cl'o ⁊c̄. Et declarat hoc experiē
tia ꝙ nimiuz dolorem sequitur spasmus mem
bra enim neruosa colligata loco dolenti com
patientia ei ꝓpter fugere a dolore cōtrahun
tur uersus eorum originē et spasmantur. qui
dolor si perseuerabit et maxime multuz inten
sus spasmus cōtinuabitur. Si autem dolor in
terpolaret uel multum remitteretur similiter
spasmus interpolaretur. Et in codez com
mento Galienus declarat quomodo spasmus
fiat a materia mordicatiua ut colera prasi
na siue eruginosa existente in ore stomachi
et aliquando a colera rubea uel citrina. 2^a
causa est aliqua causa extrinseca occurrens
membro congregans ipm etiam absqꝫ hoc.
ꝙ malum sensum ponat in mēbro ꝓpter quē
habeat fugere. q̄uis etiaz malum sensum pos
sit inducere de qua loquens Auic. post supra
dictam cām ait. Aut accidit dictus spasm⁹
ꝓpter qualitatez non uenenosaz sicut accidit

spasmus ab infrigidatiõe uehementi congre
gante neruum et lacertum et inspissante ipm
et sic in spissando faciente ipm cõtrahi ad ca
put suum. In qua congregatione et inspissa
tione congelantur hũiditates ipius membri.
ꝓpter quarum congelationeꝫ et indurationẽ.
qdam hanc speciem spasmi reducunt ad spas
mum siccum. tamen imꝓprie. Et ideo dicunt
spasmus siccus est duplex. unus uere et ꝓprie
siccus factus ꝑ siccitateꝫ et absentiaꝫ hũidi
tatum mẽbri. Et alius imꝓprie et non uere
siccus qui non fit ꝓpter ꝑuationeꝫ hũiditatũ
membri. sed ꝓpter earum congelationẽ et
indurationem. Et Rursus inducentes au
ctores quasdam cãs ꝑmitiuas spasmi. dixe
runt ꝙ qñqꝫ accidit spasmus ꝓpter acciden
tia anime. Dixit Aui. una de spẽbus hui⁹
spasmi est ille qui sequitur ꝓpter. timoreꝫ et
causas dilatatiuas submersas subito q̃ faciũt
sequi lacertos motus ad sua principia ẽm su
as formas. Propter cuius cãe declaratio
nem notant. ꝙ timor põt esse cã spasmi duplr.
uno modo qñ timor supuenit homini repleto
malis humoribus qui mouẽtur a calore subi
to reuocato ad interiora in timore qui sic mo
ti facti cause dilatatiue neruorum et lacerto
rum quia fluentes ad ipos dilatant eos iplen
tes ipos per submersiões in eis. Et sic faciũt
spasmuꝫ qui est de genere spasmi repl'onalis.

Alio modo fit spasmus in timore ex forti
et subita reuocatione spũum ad interiora om
ni circumscripta repletione humorali. quia ta
lem forteꝫ et subitaꝫ spũum reuocationeꝫ secũ
tur musculi in qua consecutione cõtrahũtur
et fit spasmus qui est de genere spasmi non
ꝓportionati ad mãm Et similiter põt contin
gere spasmus ꝓpter cãs dilatatiuas spũuꝫ ad
exteriora ut in subito et forti gaudio. Et h°
quia in tali dilatatione calor effluxus ad exte
riora dissoluit humores ibi repertos qui dis
soluti fluunt in neruos et lacertos replentes
ipos et cõtrahentes et sic facientes spasmuꝫ
de genere repletionis qui spasmus ut pluri
mum esset particularis. Aut quia in tali di
latatione spũs ad exteriora multuꝫ de ipo re
soluitur et exalat. unde paucificatus in exte
riobus ab eis et a musculis retrahit̃ ad inte
riora et secuntur ipm in retractione sua mu
sculi et cõtrahũtur et spasmum incurrunt de
genere non ꝓportionati ad materiaꝫ. Et
dixerunt quandoqꝫ accidit ꝓpterea ꝙ supra
membrum cõtractum ob aliquam causam uo
luntarie accidit corpus reliquũ uel aliud gra
ue homus sustẽtari Dixit Auicena 2ª õ spe
ciebus spasmi a dictis causis est ille qui acci
dit ꝓpter sustentationem factam supra ali
quod membrum qḋ est cõtractum. s. uolunta
rie ut cum sustentatur homo supra genu uel
brachium qḋ prius contraxit. Et hoc quia
in tali sustentatiõe super ipo membro contra
cto fit effluxio alicuius materie humoralis ad
ipm mẽbꝝ ꝯctuꝫ itrans in ipius neruos et la
certos replens eos ⁊ ꝓhibens sic mẽbꝝ a sua
cõtractione dilatari. ⁊ faciens ipm remanere
contractũ ⁊ spasmatũ spasmo qui est de genẽ
repl'onis. Et dixerunt qñqꝫ accidit ꝓpte

rea ꝙ mẽbrum secũ defert cãꝫ ꝓpter quã ma
teria defluit ad ipm que fluxa replet ⁊ cõtra
hit ipm ⁊ spasmatur sic spasmo de genere re
pl'onis. Dixit. A. quãdoqꝫ ẽ cum eo. s. mẽ
bro ꝙ spasmatur accñs. i. cã faciens illud ut
fit cum ipm fert pondus graue ex cuius dela
tione laxatur ⁊ debilitat̃ ⁊ dolet unde fluunt
mãe ad ipm. Et dixerunt qñqꝫ accit spas
mus ꝓpter accubationeꝫ ⁊ sessionẽ longã sup
re dura ut lapides uel terra uel banca ꝓpter
cuius duritiẽ indurant̃ mẽbra supaccubãtia
⁊ tunc si qua contracta erant fria indurata ꝓ
hibent̃ a dilatatiõe ⁊ q̃ dilatata erat ꝓhibẽt̃
a contractiõe. Dixit Aui. aut fit si obdor
miscat super locum duruꝫ Et subdit h̃ ẽ ex
eis que per se remouent̃. ⁊ potest hoc dictuꝫ
refferri ad cãm imediate precedenteꝫ ꝓpter
dormitationẽ super rem duram. Et habet
ueritateꝫ qm̃ ut pl'm h̃ spasmus ẽ leuis ⁊ pro
prie quedã rigiditas siue induratio illoꝝ mẽ
brorum que qꝛ ꝑuenit ꝓprie ꝑ ꝓhibitiõeꝫ
spũs ⁊ caloris ueniẽtis ad illa mẽbra indura
ta ⁊ aliqñ opilata ꝓpter compssioneꝫ ad reꝫ
durã paruo tpre durat qꝛ remota causa dura
spũs ⁊ calor ꝑ se cito reddeũt ad illa mẽbra.
Unde reddeunt ad dispões suas naturales.

Et erit h̃ spasmus de genere non ꝓportio
nati ad mãꝫ. Et potest refferri ad alias ẽt
species supradictas. Et ratio est quia in
illis causis secundum plurimuꝫ parum est de
mã que fluit ad mbꝝ quare cito consumitur
Et hoc significauit Aui. cum in una illarum
cãrum dixit. retinetur in ipso membro aliquã
tulum. i. ꝑuo tempore al' aliquantula. i. pauca
materia. Et qꝛ ad causã de obdormitatione
sup re dura aliqñ sequitur etiam stupor ideo
Auicena. dixit et est cum hoc stupor. et tunc
causa stuporis ⁊ etiam ipi⁹ spasmi est aduẽi
ens mẽbro uel mẽbris ꝑ repl'õneꝫ que est
ex materia effuxa ad ipsa mẽbra. Et hoc ẽit
cum ꝑ illam accubationem mẽbra dolerẽt
unde effunderentur mẽ ad ipsa coartantes
spiritum motiuum. suple et sensitiuum pene
trare prohibentes ad ea unde non est possibi
le ut moueat ea scilicꝫ propter sui paucitatem
ad dilatationẽ faciẽdũ ⁊ hoc erit spasm⁹ õ ge
nẽ repl'onal'. Et qꝛ ut pl'm i. hoc cãu iª mã
ẽ pauca iõ iste spasm⁹ ꝑuo tpre durat. iõ. A.
sb̃dit cũ reddit ꝟt⁹ ⁊ ꝯfortat̃ mã. i. ꝯfortatur
ꝟt⁹ supra mãꝫ ⁊ ꝯsũit l' expellit cã fit dilatatõ

Sed qꝛ repit̃ littera q̃ dicit ⁊ ẽ h° stupor
Et ñ dicit cũ h° tẽ dõm est ꝙ stupor p̃t ꝑ
mãꝫ effuxã ꝑ dictã cãm illis mẽbris supuẽi
re fc̃a ꝓhibitione spũs sensitiui requisiti ad
sensuꝫ in eis. Et erit h̃ stupor cã detectionis
mẽbroruꝫ ipsoruꝫ in rigiditate ⁊ induratione
sua qꝛ ꝓhibito sensitiuo spiritu a membris
ipis ꝓhibetur etiam motiuus sufficiens esse
ad dilatationeꝫ ⁊ motum faciendum. Et di
xerunt quãdoqꝫ accidit spasmus ꝓpter exten
sionẽ mẽbri cum super ipso extenso fit sb̃sten
tatio reliqui corporis aut rei grauis propter
quod aliqua materia effundit̃ ad ipm mẽbruꝫ
ingrediens eius neruos ⁊ lacertos ⁊ ꝓhibẽs
eos a cõtractione unde remanet mẽbrum ten
sum tetanatum tetano repl'onali. Dixit. A.

et q̃ñ3 fit ex extensione.s.alicuius mẽbri illi
us simile scilic3 qȫ dictum est fieri ꝓpter sb
stentationẽ sup mẽbro contracto. Et dixe
runt.quandoq3 accidit spasmus.s.leuis ꝓpter
somnu3 longu3 q̃zuis non sup re dura ꝓpter
retractionẽ multa3 et longa3 caloris et spũs
ad interiora quare aput excitationẽ membra
remanẽt in dispõne in qua erant in sompno
contracta.ꝯtracta et extensa extensa propter
paucitate3 spiritus motiui in ipis non potẽ
tis ea mouere quare remanent membra spas
mata donec redeat ad ea de spiritu motiuo
sufficientia. Dixit Auicena. Et hoc idest
spasmus plurimũ.i.plerumq3 fit ꝓpter somp
num aut excitatione3.al' post somnum aput
excitationẽ ꝙ remanent membra contracta.
nec extenduntᷣ.qm̃ fit spiritus scilic3 motiuꝰ
in sompno pigrior et nõ fit assiduus in faciẽ
do dilatationẽ ꝓpter declinationẽ sua3 ad in
teriora et est hic spasmus de genere non pro
portionati ad materiam. Et dixerunt. de
causis eius est ebrietas et potus uini. Di
xit Rasis prio continẽtis. spasmus eueniẽs
post nimia3 ebrietate3 est ex repletione.quia
uinum penetrat usq3 ad ꝓfunditatẽ neruorũ.
potus tamen uini acuti puri maxime sumpti
in ieiunio cum multu3 mordicat os stomaci
potest esse causa spasmi non proportiõati ad
materia3. Et quidã ymaginantᷣ ꝓpter po
tum uini posse ꝯtingere spasmum de inanitio
ne maxime si fuerit uinu3 acutum et multum
bibitum a corpore excarnato multu3 extenua
to quoniam tale uinum ,esiccando ipm faciet
ipsum spasmari.utplurimu3 tamẽ spasmus se
quẽs potum uini ẽ de repletione. Et dixit
de causis spasmi est supflua cõmestio et indi
gestio et fastidium. Et hoc ꝓpter multipli
catione3 supfluitatu3 flegmaticarum que pos
sunt fluere ad neruos et facere spasmum. Et
de eis sunt dimissio exẽcicij consueti et ociosi
tas et multus somnus quia sunt causa multi
plicationis superfluitatum flegmaticaꝝ. Et
ex eis est assidua balneatio que si fuerit in
aquis termaticis aut in balneo sicco ipossunt
esse causa spasmi de repletione dissolutis per
illa balnea materiis que fluentes ad neruos
faciunt spasmum de repletione et hoc maxĩe
accidit eis qui sunt repleti et intrant balnea
non premissis euacuatiõibus. Et ego ali
quociens hunc spasmum uidi et possunt esse
causa spasmi de inanitione maxime in corpo
re extenuato. Dixit Galienus.et ponitur
primo cõtinẽtis.spasmus qui accidit post in
digestione3.et fastidium.ebrietatem multam
balneatione3 dimissionẽ exercicij ul' multum
somnu3 est ex humiditate. Et dixerũt ex
eis sunt uigilie plurime que possunt esse cau
sa spasmi de repletione ꝓpterea ꝙ perducunt
ad indigestionẽ.et possunt esse causa spasmi
non ꝓportionati ad materiam ut cum sunt
causa generationis humoris mordicatiui.

Et possunt esse causa spasmi de inanitione
dixit Galienus.3° de interioribus. spasmus
qui accidit ex siccitate fit post uigilias. Et
de causis spasmi sunt motus corporei qui
possunt eẽ cã spasmi de repl'one cum facti in
corpore repleto.⁊ in hora idebita dissoluunt
humiditates que fluentes ad neruos faciunt
spasmu3. Et pñt eẽ cã spasmi de inatione
per uiã resol'onis ⁊ consũptiõis hũiditatum.

Dixit Aui.spasmus siccus ẽ qui fit succes
sione motuũ laboriosoru3 corporaliũ ⁊ aialiũ
⁊ sicut sunt uigilie angustia timor ⁊ sil'es cãe
esiccantes. Et de causis spasmi est cibus
acutus mordicatiuus ⁊ spasmꝰ ab eo ꝓueniẽs
scd̃m pl'm ẽ de genere non ꝓportiõati ad ma
teriam. Et de causis spasmi ẽ tollerãtia fa
mis ⁊ sitis ⁊ possunt esse causa spasmi sicci in
corpore extenuato.hoc enim cu3 diu abstinetᷣ
esicatur ⁊ spasmatur. Et possunt esse causa
spasmi nõ proportionati ad materiã maxime
quando ad eas consequitur fluxus colere mor
dicatiue ad os stomaci.Et ex eis est coytus
superfluus desicans uel per uiam indigestio
nis corpus replens humiditatibus indigestis

Et dixerunt.de dictis causis est sumptio
medicinarum frigidarum uel acutarum. Et
medicine quidem frigide maxime uehemen
ter ut narcotice possunt esse causa spasmi non
proportionati ad materiam propter lesionem
quam inferunt cerebro ⁊ neruis. Et pos
sunt esse causa spasmi improprie qui ut supra
patuit accidit ex congelatione humiditatum i
corpore ⁊ neruis ⁊ lacertis. Et simile con
tingere potest ex fritate aeris uehemẽti aut lõ
ga effusiõe aque frie super corpus ⁊ maxime
cum ista frigiditas obuiat capiti ⁊ dorso.

Dixit ypo.in affo°.frm̃ ulceribus mordax
ꝙ ipm ẽ spasmi ⁊ tetani iductiuũ. Dix.A.
accidit ex uehementia frigoris sicut accidit
ei qui bibit medicinas narcoticas ⁊ opium.

Medicine uero calide mãx uehemẽter pos
sunt eẽ causa spasmi dissoluendo in corpe hũi
ditates ⁊ portantes eas ad neruos que intrã
tes eos replent ⁊ extendunt ipsos in latũ ⁊ h
erit spasmus de genere repl'onali. Et pñt
eẽ causa eius desicãdo ⁊ finiẽdo hũiditates
corpis ⁊ erit h spasmus de genere spasmi sici
Et pñt eẽ cã eius per sua3 mordicationẽ uel
malã qualitate3.Et erit h spasmus de genere
non proportionati ad mãz. Dixit.A.ẽ spas
mus frigidus.ꝑꝑ medicinas.⁊ ex hys causis
sunt medicine solutiue que possãt facere spas
mu3 uel ꝑꝑ superfluã cũonem qua3 faciunt ⁊
erit de genere spasmi sicci uel ꝑꝑ acuitate3 et
mordicationẽ ⁊ uenẽositate3 suam ⁊ erit ȯ ge
nere non proportionati ad mãm in quo fugit
uirtus a re nocente. Uel q2 agitant ⁊ disol
uunt humores ⁊ non educunt ⁊ agitati fluunt
ad neruos ⁊ replent eos ⁊ erit de genere spas
mi humidi. Et medicine quidẽ tam calide
q̃3 frigide ab extra approximate mãx sup ul'
nere neruoru3 ⁊ precipue si neruus fuerit di
scoboptus.frie quidẽ ꝑ actuale3 fritatẽ leden
tes ipsos ⁊ per actuale3 uel potẽtiale3 ꝓhibẽ
tes exitu3 uirulentie a uulnere maxime quan
do sunt coniũcte cum stipticitate.que uirulen
tia retenta põt inducẽ spasmũ per suam mor
dicatiooem quam facit in neruos ⁊ per suam
malã qualitate3 quam emittit ad cerebrum a
cuius malitia fugit uirtus.Et erit h spasmus

de genere non proportionati ad mām. Et de causis eius dixerunt fore uenenuz siue intus bibitum siue exterius cadens sup locū neruorum. Dixit Aui ⁊ fit propter potum uenēi a cuius pexima qualitate fugit uirtus ⁊ māx si fuerit de habentibus respectū ad cerebruz ⁊ neruos ꝑpter cuius cōtrarietatē ⁊ uenenositatem nerui uehementē incurrunt lesionem ex qua contrahuntur. Et dixit. fit spasmus a punctura scorpiōis uel rutelle ⁊ serpentis super neruuz. Et dixerunt. de causis extrisecis est punctura neruo eueniens uel corde sicū Gal'. dixit in tegni aut incisio corde uel neruo eueniens ꝭm longū siue scdm latum sed nō totaliter. uel eueniens mēbro neruoso ul' in lacertis ⁊ māx in capitibus coꝝ. Et spasm⁹ quidez sequens ad ulcera siue uulnera ꝑdicta potest esse non proportionatus ad materiam sequens ad dolorem uulneris uel ad mordicationē uirulentie retente in neruis maxime si obcecatum fuerit orificiū uulneris. Et pōt esse spasmus rep'onalis sequens repletionem nerui uel neruoruz ex mā defluente ad eos cāb⁹ doloris uel agitationis humorū que pōt retineri in eo l' eis apando ⁊ non apando. Ait Rasis primo continētis. quādo pungunt̄ nerui apantur ⁊ accidit spasmus de repl'one. Dicunt q̄ hij duo spasmi possunt esse ul'es toti. ⁊ possunt eē ꝑticulares uni neruo uel plurib⁹ paucis. Nam non ꝑportionat⁹ ad mām erit uniuersalis uel ꝑticularis ꝭm potentiaz cause causantis dolorem punctionē siue mordicationem. Et ꝭm intensionem uel remissionē doloris ⁊ mordicatiōis. Et spasmus ō repl'one erit ꝑticularis si mā fluxa ad locū replebit solum neruos ipsius loci seu mēbri ul' neruos paucos. Et erit uniuersalis si mā fluēs fuerit mlta sufficiens replere uniuersalr neruos corporis sicut aliqñ accidit in corpore mltū repleto cui superuenit uulnus in neruis uel cuz apa loci illius fuerit magnū ⁊ postea delicuerit in cuius delitescentia mā ipsa cōicata fuerit multis neruis uel nuce. Et pōt eē spasmus sequens uuln⁹ de inatiōe sanguīe a uulnē multuz fluente. Et adducentes auctores quasdam causas intrinsecus spasmi. Dixerunt ex eis est multa sensibilitas oris stomaci qua uehementer leditur colera etiam modica effuxa ad ipm mordicante ipz cui cōpatitur cerebrum ⁊ fugit uirtus. ⁊ fit spasmus de genere non proportionati ad materiam Dixit. A. de hoc genere est spasm⁹ fcs ꝑꝑ fortitudinem sensus stomaci cum ad ipm expellitur colera

Et dixerunt ex eis ē colera mordicatiua praue qualitatis sicut porrina uel eruginosa stans in ore stomaci ledens ipsum a cuius malitia refugit uirtus compatiente cerebro ⁊ fit spasmus similiter non proportionatus ad materiam. Et multotiens fit hic spasmus cuz euomitur illa colera. quia tunc magis communicatur cerebro malitia eius q̄uis uomitu cōpleto ⁊ illa materia educta sequatur curatio spasmi. Dixit Auicena. huius quidem generis est spasmus eius qui euomit humorem qui est ut erugo eris nocentez ori stomachi ⁊ loquitur de eo Gal'. 5°. affo. in comento afforismi spasmus ex el'o ⁊c̄. Et dixerunt de causis eius est uermes in stomacho uel intestinis cōtenti cōicantes malos uapores cerebro uel pungentes stomachuz uel intestina unde fugit uirtus et fit spasmus non proportionatus ad materiā. Et dixerunt de causis eius ē lesio magna existens in aliquo uel aliquibus mēbrorum neruosorum cōicantium cerebro per colligantiam ipsorum cum ipō. uel in membris quibus predicta mēbra cōicant et cōpatiuntur illis et istis compatiētibus cōpatit̄ cerebrum unde fugit uirtus et fit spasmus de genere nō proportiōati ad materiaz. Dixit Auic. huius. generis est spasmus factus ꝑꝑ cōitatez cerebri et matricis ⁊ uesice et reliquorū similiū in egritudib⁹ suis Et subdit et spasmus factus ab egritudine in ore stomachi et matricib⁹ et mēbris neruosis et in uicinis eis. Dixit Auic. huius. generis est spasmus antecedēs ꝑpter uermes.

Et dixerūt de causis eius est dolor fortis in quocunqz mēbro fuerit ēt absqz uulnere et absqz apostemate et maxīe si fuerit in mēbris neruosis uel in articulis. ꝑꝑ quem cōpatiens cerebruz contrahit̄ et fit spasmus non ꝑportionatus ad māz. Et dixerūt. de causis eius est repletio magna corporis maxīe ꝭm mēbra ꝑncipalia aut uenas magnas. dixit Ypo. 4°. regimis acutoꝝ In repletione magna que est ꝭm cor et epar et arteriā magnaz cāntur spasmi. Cuius cā est dicūt quia stante tali magna plenitudine uiaz opilāte spūs uitalis nō trāsit ad cerebꝝ q̄r cerebꝝ nō trāsmittit spūm aialē ad neruos q̄r remanēt nerui cū spu aiali pauco quē ꝑus nō recepant. Et cū illo mouēt̄ sz insufficiēter ⁊ sic spasmose ⁊ acit eis sicū acit caudis lacertoꝝ absciſ. q cū hñt aliqd de spiritu ꝑus trāsmisso mouētur faciētes quēdaz motū ꝯctiuuz spasmosuz donec euaporato toto illo spiritu a motu desistant et est hic spasmus de genere nō ꝑportionati ad mām. Et dixerūt de cāis spasmi ē siccitas cerebri q̄r exhaurit hūiditatē a nuca et neruis sui fortitudine q̄r esiccātur nerui et cōtrahūtur et fit spasm⁹ de genere spasmi sicci quē modū tetigit Aui. in cap°. de spasmo. Et dixerunt ex dictis causis ē febris siue sit adhurens siue sit cronica. et maxime si febris fuerit coniuncta cū apostemate calido cerebri. Et febris quidem dupliciter potest spasmum inducere. uno modo consumendo et esiccando humiditates corporis et neruorum aut cū uehementia sue caliditatis liq̄facientis et cōsumentis sicut febris fac̄ adhurens. aut cuz longitudīe et diuturnitate sue ipressiōis q̄r ꝯsumit et esiccat ⁊ finit hūiditates q̄uis eius caliditas nō sit adhurēs. unde esiccati ꝯhūtur et fit spasmus siccus. Alio mō dissoluēdo hūiditates corporis. ꝑter h̄ q̄ eas ꝯsumē possz q̄. dissolute reddite fluxibiles. fluūt aut ad os stomaci l' aliud mēbrum neruosum cum sua acuitate et pungunt et mordicant ipsum unde cōpatitur cerebrum et fugit et fit spasmus de genere non ꝑportionati ad materiam. Aut fluunt in neruos ⁊ lacertos ⁊ replēt eos extendentes in latum unde contrahuntur in longuz ⁊ fit spasm⁹

qui q̄uis habuerit pro causa caliditatem fe
brilem ē tamen spasmus de genere repl'onal'
Gal'. tamen 3° pronosticorum non expressit
nisi de spasmo repl'onali in febribus euenien
te quia de eo minus uidebatur. ⁊ quia certū
habebat posse in febribus euenire spasmum
siccum ⁊ non proportionatum ad materiā Di
xit Auicena de causis spasmi sicci ex eis est
qui fit successione febrium adhurentiū ⁊ maxi
me in febribus sirsen quia tunc propter apa
calū cerebri magis ip̄rimit in cerebrum ⁊ ner
uos suple aut successione febriū cronicarum
Et subdit Aui. quandoqz fit spasmus .s. si
cus in febre sed non est de fortitudine febris
.i. qz ipsa sit multum intensa. nec est de longi
tudine eius idest quia fuerit multum longa ita
q̄ sui fortitudine uel longitudine consumpse
rit humiditates corporis .Et hic spasmus ē
de genere eius cum quo non est illa siccitas to
ta. i. ultimata ⁊ tamen est spasmus siccus de
genere tamen siccitatis parue cum febris illa
non fortis ⁊ non longa non potuerit consume
humiditates in totum. ideo iste spasmus erit
debilis proprie sicut quedam rigiditas siue ī
duratio mēbrorum ad motum et ieptitudo ad
dilationem. Et comparans Auic. iter spasmos
euenientes in febribus. Dixit spasmus eue
niens in febribus pp cōitatem oris stomaci
non est illius prauitatis ⁊ malitie cuius ē ille
qui fit in febribus temporalib⁹. i. longis sup.
aut acutis qui. s. fit absqz illa cōitate. in qui
bus febribus desicant nerui ⁊ lacerti ymo ⁊
cerebrum. Et dixit. in febribus fit quidam spas
mus qui non est uehementer malus ⁊ est ille
qui fit propterea q̄ febres faciunt currē ma
terias quas dissoluunt in neruos ⁊ lacertos.
⁊ proprie cum corpus est repletum ⁊ ē sup. de
genere repl'onalis. Et quandoqz accit in fe
bribus spasmus propter. cōitatem oris stoma
ci ⁊ est de genere non pportionati ad materi
am. Dixit Rasis primo ꝯtinētis. Non acci
dit in febrib⁹ qbusl3 spasm⁹ ex siccitate. qz
possibile est febrem dissoluere hūiditatē ⁊ p h
supuenire spasmus ul'. tetan⁹ humid⁹. Et istō
ī pn° erit febris. s. f3 pl'm Nā f3 pl'3 ille q ac
cidit p⁹ febrē. i. ī pcessu febris ⁊ i statu q̄uis
ē ⁊ n̄ erit nisi ex siccitate. Et dixerūt ex
cāis ei⁹ ē siccitas cerebri abs3 febre ⁊ apate
q̄ qdē siccitas n̄ ē itēsa aduēiens ei ex debili
tate ip̄i⁹ i ꝯuertēdo nutrimētū suū i sbam suā
q̄ pl'm aduēit hn̄tib⁹ cere^m siccū nāl'r l' acn̄ta
liter q̄r n̄ relaxat hūiditatē nuce ⁊ neruis. s3
poti⁹ ab eis attrahit ad se q̄re esicanē ⁊ indu
ranē ad mo^m qz n̄ puēit a ml'ta siccitate iō ē
ōbil'ō q° dix. A. q̄ fit ⁊ ōstruiē uelociter. fit
.n. facil'r max in dēis cerebs siccis a q̄cūqz
cā esicāte ut cū paulo āpli⁹ uigilāt solito aut
aliquā cūonē patiūē. Et sil'r soluiē uelociter
cū nā l' arte cere° acqriē hūitas sufficiēs q̄ re
laxet neruis hūiditatē ⁊ n̄ āpli⁹ atrahat ab eis
q̄r reddūē hiles ad dilatatōem ⁊ motū. Insup
auctores assignt cās spasmi diuersificatas pe
nes etates patientiū ip̄m. Dix. ypo. 3° pno
sticor. spasm⁹ pueris ꝯtingit i acuta febre ma
xime āt si uentrē ꝯstrictū hēant. quia tunc ma
terie male que debent expurgari per uentrem
repunt in membra neruosa et neruos. Et
si uigilent et expaueant et plangant. qm̄ tunc
magis debilitatur cerebrum et debilitas tran
sit ad neruos. unde promptiores sunt ad reci
piendū māz. Et si colores uarienē. s. faciei
et ēt tocius corporis ut mō citrini mō rubei
mō liuidi mō uirides fiant. qz significātur in
eis mē diuerse male et raptus eap̄ v̄sus cere
brum et neruos. Et subdit y°. h euenīunt
pueris usqz in septem ānos. Et dixit Gal'.
in ꝯmento huius v̄bi q̄ ypo. nō intellexit de
spasmo pticulari accidēti in aliquo mēbrop̄.
Sed de ul'i accidēti in toto q facile accidit
pueris et pprie lactantibus ex eis cuius cā
in illo est lac. et pprie si multum et grossum fue
rit. Et accidit pueris nō lactātibus infra
dictā etatem pp cibos multos quos suscipiūt
et in nō sua hora. qm̄ ip̄i nō intelligunt ex re
bus nisi cōmestionē. Et iuuat ad illud de
bilitas neruorū in eis. et v̄tutis mollificatō.
hn̄t eīm neruos debiles et molles propter
humiditatem etatiuam ⁊ nutrimētalem quare
faciliter paciūtur a causis ip̄rimētibus. Et
spasmus quidē eueniens in febribus pueris
pōt esse omnis generis prout supra in gene
rali dictum ē. Accidit ēt spasmus pueris
absqz febre. dixit Auic. ex spasmo humido ē
qui accidit lactātibus ppter uicinitatem mā
mille et ppter humectationē lactositatis et
cōgelationē lactis in eis. i. ppter uicinitatē
ad ptum cum mām illas sugunt et hūiditatem
nutrim̄talē generatā ex lacte quā uocat lacto
sitatem et cōgelationem lactis. i. hūiditates pre
dicte generate in cordis. s. et neruis et muscu
lis q̄ in dictis mēbris est apta ꝯgelari et in
spissari ēt a leui cā ꝯgelante ut leui frigore in
trinseco uel extrinseco. E dixit Auicena.
accidit spasmus infantibus cum uentres eo
rum cōstringuntur et in uigilijs eorum et ml'
titudine fletus eorum. Et dixit. accidit eis
spasmus in febribus suis q̄uis sint leues nō
acute liq̄ factiue. Nam ppter facilitatem disso
lutionis humiditatum ip̄op̄ leuis febris est
potens eas fluere facere ad os stomachi eop̄
et faciēt spasmum nō pportionatum ad mate
riam uel in neruos eop̄ facere spasmum de re
pletione. Et proper facilitatē dissolutionis
corporum ip̄orum. febris q̄uis sit leuis est
potens esiccare corpora eop̄ et facere spasmū
de siccitate. maxie cum febris elongaē. Et
h spasmus plurimum accidit debilioribus ex
infantibus. Et uniuersaliter dixit Aui. in
fantibus facilis est casus in spasmum. scilicet
quēcūqz ppter uirtutem debilem cerebri corū
et mēbrorum ip̄orum et lacertorum eorum ut
ēt uoluit Galienus 6°. de regimine sanitatis.
Et dixit. ypo. ubi supra maiorib⁹ v̄o hus
et iunioribus spasmus nō ꝯtingit in febrib⁹
nisi magnis exn̄tibus ifirmitatib⁹ ut freneē.
dixit Auic. in puberibus. i. in illis qui tran
seunt septimum ānum non est facilis aliqua
duarum rerum. i. aliquis duorum spasmorum. s.
sicci et humidi. Ille eīm qui septem ptransit
ānos non spasmatur nisi ppter febrem ualō
paruam maxie in ꝯpatione ad īfantes qui ut
dictum est incurrunt spasmum a febre ēt leui

Dicunt qdā pueri usqȝ ad 7m.ānum facili⁹
incurrunt oēȝ spēm spasmi puberibus a qua
cūqȝ cā pter q̄ȝ a dolore ad quē puberes et p
fectiores etate sunt magis pati pp pfectiones
sensus eoꝝ. Et dicūt pueri facilius incur
runt spasmuȝ hūiduȝ pp siboluȝ humiditatis
ipoꝝ et pp repl'oȝ quas m'tiplicāt pueri ex in
ordinato regimie supra iuuenes ad quas cās
coadiuuat maior tenereitas ꝛ raritas sbe ner
uoꝝ ipoꝝ pp quā facil'r recipiūt supfluitates

Dixit Ap.in ultimū libri aialiū et pōitur a
Rabi.in 9a pticula suoꝝ affo.Multotiēs plu
rib⁹ pueroꝝ spasmus accit.quoꝝ cib⁹ bonus
ē pp copiā lactis pinguis qd̄ sugunt a nutrici
bus suis carnis fertilis .Et huius.egritudis
cā ē lactis bibiti ml'titudo. Ex dc̄is appet
q̄ hūiditas est cā spasmi hūidi repl'onalis et
pōt esse ꝯiuncta cū friditate et caliditate. Di
xit Aui.cā cētialis spasmi hūidi aut est hūi
ditas et friditas adiuuat fm ꝯgelatiōeȝ.i.cō
gelando illā hūiditatē.suple et aliqn̄ est cā ei⁹
hūiditas absqȝ friditate.s.uel cū eq̄litate acti
uaruȝ uel cū cal'itate et tūc hūiditas nō ē ꝯge
lata. Et sbdit aut p sic cā cētialis spasmi
sicci ē siccitas et caliditas iuuat sup ꝯsecutio
neȝ.s.ꝯsecutiōis.qꝛ.s.resoluit hūiditateȝ.sup
uel ē cā spasmi sicci siccitas cū eq̄litate actiua
ruȝ.hoc tn̄ raro et paꝝ iueniꝫ.aut cū friditate
ꝯgelante et indurāte neruos ut supra patuit.
Et patēt ex dictis cāe spasmi pmitiue añce
dentes et ꝯiuncte. Nā pmitiue sunt q̄ supra .
enumerate sūt et illis siimles. Añtes ṽo spas
mi humidi sunt humor coaceruat⁹ in corpore
et maxie in loco ppinquo neruis et lacertis
ꝛ uiaꝝ largitas et neruoꝝ debilitas et sil'ia.

Spasmi ṽo sicci mā añs erit 9° mala resol
uens et ꝯsumens hūiditateȝ mēbroꝝ et potis
sime neruosoꝝ et pcipue si illa mala ꝯ°.erit i
cerebro uel loco ppinquo neruis. Et humi
ditatis corporis habilitas resol'oni et neruo
ruȝ debilitas. Et spasmi nō pportiōati ad
māȝ cā añs erit mala mā mordicatiā uel uene
nosa in corpore coadunata.multa sensibilitas
oris stōaci et mēbroꝝ neruosoꝝ debilitas ce
rebri et neruoꝝ et sil'ia. Et cā coniuncta
spasmi hūidi est humor exn̄s in neruo ul' ner
uis et lacertis actu faciēs extēsionē in latuȝ
et decurtās in longum. Et spasmi sicci cā
cōiuncta est maxie siccitas actu inducens cō
tractionē in neruis. Et spasmi nō pportio
nati ad māȝ cā cōiuncta est mā actu mordicās
mēbra sensitiua aut mala qualitas actu ledēs
cerebruȝ.unde fugit et cōtrahiꝫ et sil'ia.Dix
Gal'.3° de interiorib⁹ ꝛ poniꝫ prio ꝯtinētis.
qn̄ spasmus ē ex caliditate exiccātur nerui.ꝛ
qn̄ ē ex fritate cohadunātur.Et qn̄ ē ex hūi
ditate ingrossanꝫ et incurtātur.Et qn̄ est ex
hūiditate mordicāte et pungente corrugātur
incurtātur et coadunātur sic accit in singultu

Reddētes qdā cāȝ ꝯctiōis neruoꝝ in spas
mo. dicūt q̄ ad maioritateȝ uel diminutionē
alicuius dimēsiōis pter māȝ seqtur diminut°
uel augumētuȝ in alia nō tn̄ semp. Nā sic pōt
fieri augumētuȝ et diminutio fm oēm dimē
sioneȝ in dispositione nāli.ita potest fieri il'
dispositione pternām appet de augumēto ann
in mēbro ydropico.ꝛ de dinutione in corpo
re quod uritur de quo aliqn̄ minoraꝫ longi°
latitudo ꝛ profunditas. Si itaqȝ dicūt ma
ioritas fiat p pōneȝ rei noue prius nō exn̄tis
sequitur dinutio in altera aliaruȝ dimensionū
non tamen i ambab⁹ alys.unde reperiꝫ aliqd̄
mēbruȝ simul maiorari scd̄m longum ꝛ pfun
dum ꝛ minorari solum scd̄m latum.erit ergo
longius ꝛ grossius tn̄ strictius. Et simil'r
fieri aliquod corpus longius ꝛ latius tamen
erit tenui⁹. Si uero maioritas fiat unius
dimensionis preter naturā absqȝ positiōe rei
noue sed fiat ab extrinseco necessario sequeꝫ
minoratio alterius dimēsionis ut patet in co
rio q̄ si elongatur strictificatur ꝛ si dillate
tur decurtatur. Et ratio est qꝛ si aliqd̄ cor
pus conti^m trahatur fm longum ptes exn̄tes
scd̄m latum mouētur uersus centrum ipsius q
bus fcis propinquiorib⁹ centro fit strictura
eius. Et similiter idem contingit de ptib⁹
extēsis fm latum q̄ partes exn̄tes fm longuȝ
tendunt ad centruȝ.unde accit decurtatio. Et
dicunt. q̄ ad dinutioneȝ pfunditatis sequitur
pluries augmentū longitudis. Et q̄ pluries
ad augumentuȝ latitudinis consequiꝫ dinutio
pfunditatis siue grossitiei.pp.n.distractionē
ptiuȝ fm latum ps fit a pte distractior.nō tan
ta ergo exn̄te ptiū cōculcatione corpus rema
net subtilius q̄ȝ ante. Dria inter palisiȝ et
spasmuȝ est multiplex. Dixit.A.mā faciēs
spasmū ē grossior mā faciēte palisi.ꝛ ideo faci
ens spasmuȝ inflat ꝛ tendit neruū in latum.uñ
mēbruȝ decurtaꝫ.materia.n.faciens spasmuȝ
dixit Auic.non efficit ipm nisi pp suam grosi
tiem pp quaȝ non mollificat neruū.sȝ mā faci
ens palisiȝ non est grossa ymo est liquida flui
da qꝛ non inflat neruū sed ibibitur in poris
eius. Mā itaqȝ spasmi quia grossa non in
trat foramina mēbri parua ꝛ minuta.sȝ mag^a
ꝛ ibi constringiꝫ ꝛ ex hoc ampliat paretes il
loruȝ foraminuȝ magnoruȝ.unde mēbruȝ dila
tatur ꝛ decurtatur.Et hoc innuit Aui.cum di
xit ipsa non facit spasmuȝ nisi qꝛ non ē ingre
sa sbam illi paruo introytu.i.ad partes par
uas ꝛ porros illi quo iuuaꝫ.s.ad mollifican
dum sicut in paralisi in qua materia ingrediꝫ
sbam illi introytu paruo idest ad partes par
uas quo introitu iuuatur ad mollificandū. sȝ
est coartata i foraminib⁹ idest porris māife
stis ꝛ magnis musculi ꝛ nerui. Sed mā fa
ciens palisiȝ ē subtiliata ꝛ ingressa in puissi
mos porros.uñ sba illi madesit ꝛ molificaꝫ
ꝛ mollificatus pondere suo distendiꝫ ꝛ elon
gatur. Et in palisi quideȝ maior opl'o con
currit q̄ȝ in spasmo. Dixit Gerardus.in pa
lisi est semper opl'o in uia scilicet transitus
spiritus animalis.sed in spasmo est repl'o siñ
opl'one scilicet prohibente transituȝ spiritus
animalis propter cuius transituȝ dicunt qui
dam uirtus digestiua remanet in mēbro spas
mato sicut propter eius non transituȝ deficit
in membro paraliticato quare membrum pa
liticatum macrescit ꝛ attenuatur. spasmatum
uero non.sed remanet scd̄m dispositioneȝ ha
bitudinis sue Et i palisi quidem pars sana
trahit ad se partem egram.quia nerui molli

ficati euacuati sunt spiribus ⁊ uirtute. nerui ue ro partis sane fortificati sunt in uirtute sua pluribus spiritib⁹ ad eos transmissis. Mit tuntur enim ad neruos sanos spūs consueti ⁊ etiam hij qui nō possūt mitti ad neruos egros quare potens est pars sana trahere ad se par tem egram. Et in hoc nititur ne illa nimium relaxetur ⁊ elongetur Sed in spasmo ē ecō uerso. Nam pars infirma contrahit ad se par tem sanam uiolenter. neruos enim contractos sequuntur partes uicine sane illis adherētes Et membrū quidem spasmatuꝫ non sine diffi cultate ⁊ dolore magno extendi potest ⁊ ad lo cum proprium reduci. Sed paliticatum sine difficultate ⁊ dolore in dispositione sibi debi ta reduci potest. Insuper in parte spasmo sa nerui tensi ⁊ rigidi reperiunt̄ ad tactum. sed in parte mollificata sunt absqꝫ tensiōe ⁊ rigiditate. Et spasmus quidem non prolō gatur quin uel liberetur uel occidat. palisis uero permanet tempore extenso Dix. Aui. sicut spasmus est epl'ia membri spasmati ita epl'ia est spasmus totius ⁊ sic innuit ꝙ spas mus potest dici epl'ia. ⁊ epl'ia spasmus. Dif ferunt tamen secunduꝫ Gal'. 3° de interiorib⁹ ut ponitur primo continentis quia spasm⁹ sē per cōcomittatur patienteꝫ ⁊ assidue accidit ⁊ inuadit. epl'ia uero per interualla. Et qꝛ non leditur mēoria in spasmo sicut in epl'ia

Et in cap'lo de epl'ia dictuꝫ est ꝙ ipsa est spasmus comunis. spasmus uero eiꝫ cōtra di stinct⁹ non est comunis nec uniuersalis toti sed est particularis uni uel pluribus mēbris uel etiam toti preter mēbra faciei. Et dictuꝫ fuit ꝙ epl'ia pluries resoluitur uelociter. spas mus uero non nisi aliquis de genere non ꝓ portionati ad materiaꝫ ut fcūs a uentositate

Et dictum fuit ꝙ epl'ia est morbus prodi ens. spasmus uero non nisi rarissime. Et ī capitulo de apl'ia dicum fuit spasmuꝫ ⁊ tetanū posse coincidere cum ea Dixit Auice. qn̄ꝫ fit spasmus ita fortis ꝙ cōtorqueat̄ ceruix. i. collum ⁊ stridеant dentes. ⁊ hoc erit quando occupat fere omnes musculos colli ⁊ mādibu laruꝫ. Signa p̄cedentia spasmum pronosti cantia ip̄m futuruꝫ ⁊ est de repl'oe dixit Au. sunt paruitas pulsus ⁊ ipsius raritas primū deinde ipsius permutatio ad illud quod dc̄m ē ab eo ⁊ est illud quod dicetur de pulsu in si gnis demonstratiuis spasmi. Et paruitas quidem in pulsu fit ꝓpter pressioneꝫ ⁊ cōstri ctionē arterie. ⁊ raritas fit dinuta necessitate propter infrigidationeꝫ sequenteꝫ ad fl'a col liquatum ꝙ fluxuruꝫ est in neruos ⁊ facturū spasmuꝫ. Et dixit. multotiens rubificatur facies propter aliquos uapores eleuatos in defluxu humoruꝫ ad neruos uel de fluxu coꝝ uersus spiritualia. Unde constringuntur. Et dixit apparet in oculis contorsio ⁊ inclina tio scilicet ad unam partem. ⁊ hoc accideret quando pars humoris p̄ueniret replere lacer tos oculorum. Et dixit apparet in hanc litu intersectio et disinia. s. aliqn̄ et h° eēt qn̄ ꝑs hūoris p̄ueniret replere lacertos pectoris et spasmare eos. quib⁹ spasmatis accit inter sectio in pulsu sic̄ dixit Gal'. 6° affo in ꝯmen to affo in acutis passiōibus ⁊c̄. Et qn̄ꝫ ac cidit dixit Aui. risus nō h̄ꝫ radiceꝫ. i. nō uer⁹ risus. s; appet risus ꝓpter ꝯctionē lacertoꝝ mādibulaꝝ et hoc esset qn̄ mā p̄ueniret replē eos Et dixit ꝯstringit̄ nā et desiccat̄. s. qn̄ꝫ. fiunt eim uētres stiptici ꝑꝑ raptum mēꝝ ad ꝑtes neruoꝝ uel ꝑꝑ defectuꝫ musculoꝝ uētris ī ꝯprimendo uel qꝛ mē portio p̄uenit replere et spasmare lacertuꝫ ani cu⁹ spasmus ꝓhibꝫ exituꝫ egestionis ut Auic. dicit 3ª. 20ª. cap° de cāis multitudinis spmatis. Et dixit Aui. urina multotiēs retinet̄ ꝓpter raptuꝫ mēruꝫ ad neruos. ul' qn̄ p̄uenit̄ spasmari lacert⁹ col li uesice. Et subdit Auic. et multociēs nō retinet̄ urina ut qn̄ urina eēt plena q̄ꝛ erūpet urina ad extra uel qꝛ ꝑueniret spasmari la certus uentris et tūc p̄meret̄ inde uesica. Et tūc egredit̄ urina sicut aquositas sanguis no cumento cōicato renibus a lesiōe musculorū spine. Et h̄ꝫ urina ampullas uaporib⁹ fl'a tis illi ꝑmixtis. Et dixit accidit ei singult⁹ nocumēto cōicato stōaco ul' singultus. i. dispō similis singultui. Nam dicūt ꝙ experientia appet ꝙ spasmante hōie fit dispō similis sin gultui in ictu ꝯctionis musculoruꝫ uētris et spine. Et accidunt uigilie. s. qn̄ꝫ et hoc aut ꝓpter uapores malos cōicatos cerebro aut ꝓpter doloreꝫ capitis facienteꝫ uigilare. dix eiꝫ Aui. et accidit ei s'soda nocumēto cōicato capiti. Et dixit Accidit quādoqꝫ timor aut tremor. i. iectigatio membroꝝ uaporib⁹ fleg matis directis ad illa Et accidit dolor sub iuncturis. i. circa loca et p̄ncipia lacertoruꝫ ꝓpter materias illuc motas et maxime sub iunctura ceruic̄. idest colli et inter spatulas et alkatin et alkauso idest caude. Et in sum ma in iuncturis que sunt a collo usqꝫ ad cau dam ꝓpter p̄ncipia neruoruꝫ que sunt inde. Notant ꝙ p̄dicta signa aliqn̄ ēt sig̃nt p̄ncipiū spasmi. et aliqn̄ ēt eueniunt in ꝓcessu spasmi.

Et quedam ex eis significant spasmuꝫ par ticulareꝫ actu ut dictum est. Et dicunt ꝙ qn̄ actu est spasmus particularis et predicta si gna eueniūt tunc significant futurum spasmū uniuersaleꝫ. Dixit Gerardus super 9° Al. quando p̄cesserit membri tremor et diminui tur motus eius tunc ꝓnuntiat spasmum futu rum dixit Guil's quando in oculis et mēbris faciei apparet contorsio et tensio et saltus ⁊ rubor ultra debituꝫ significat spasmum. Si gna demōstratiua generis Galien⁹. in ꝯmto pulsuꝫ de pulsu spasmatorum dixit. Pulsus eoruꝫ est diuersus. ita eim motus inequales et diuersos translata arteria sicut corda. s. tensa facit. Non eim dyastolis et sistolis ap paritio est. sed concussioni magis assimilatur et sic innuit ꝙ arteria tota cōcutitur eo ꝙ est tensa indurata ita ꝙ cum aduenit dyastolis quasi tota arteria sursum uidetur eleuari. ⁊ cum aduenit sistoles tota inferius pelli.

Et hec diuersitas dicitur esse in situ que diuersitas ut plurimū ē ī tota arteria. Et aliū ē ī maiori ꝑte ei⁹. qꝛ cū sit tēsa ⁊ dura nō est bū dilatabilis ⁊ ꝯstrigibilis. ita ꝙ nō pōt be ne ī ea appere dyastoles ⁊ sistoles ꝓprie. Et

pōt ēt eē ista diuersitas ī situ ī diuersis parti
bus artarie qm̄ erit una ps ei⁹ depressa ⁊ alia
erit subleuata ⁊ alta. qd̄ ꝯtigere pōt ꝑꝑ ipsius
ꝯstrictōnē. uñ subdit Gal. ꝙ iste mot⁹ artarie
ꝑcussioni .i. agitatōni uel treōri assilat̄ uelud
exiliēte .i. sursū saliēte artaria et rursus intus
spasmāti .i. spasōse eūti ad iteriora .s. i sistole
⁊ hoc qdē erit qñ districte .i. i diuersis tpi
bus tota artaria hoc patiēte. Sȝ ⁊ i uno tp̄re
.s. aliquādo erit. multotiens eni una pars ei⁹
ferri sursū uidet̄. queādmodum sagitta. Alia
uero intus ferri quemadmodum ab alio tra
cta. Et h̄ quidem pars cito moueri uidetur il
la uero tarde. ⁊ hic pulsus erit cum spasmus
peruenit ad brachium uel aliud membrum cu
ius artaria tangeretur. Dixit Auicena. pulsus
spasmatorum est extensus idest durus ⁊ est
diuersus in situ secundum diuersitatem supra
dictā. ⁊ ē ascēdens .s. arteria. quia eleuata in
sursum ⁊ dimittens idest depressa secundū di
uersas partes. Et q2 corpus arterie ē durum
ideo concussio cum fit diastoles subito appet
⁊ silr̄ cū fit sistoles ita ꝙ fiūt q̄si in tempore
nō ꝑcepto ad qd̄ denotandum subdit Auicēa
sunt sicut sagitte euadētes ex arcu sagittarii
Nam sicut exitus sagitte ex arcu est subitus
⁊ subito ferit. ita predicti motus concussiui i
pulsu subito fiunt. siue ipi fiant in diuersis ꝑ
tibus in tota arteria siue fiant in uno tempo
re in diuersis partibus arterie. Et quanuis
ita subito fiant predicti motus. tam̄ ut dixit
Auicena inter se. diuersificantur in uelocita
te ⁊ tarditate. Nam dato ꝙ oēs uelocitentur
⁊ fiant subito. tamen unus fit magis subito
altero. possibile .n. ē ꝙ eleuatio arterie fiat su
bito ⁊ tract⁹ ei⁹ ad itra fiat magis sbito ut ui
deat̄ ꝙ sbito dispeat. Et sic mot⁹ eius ad ex̄.
apꝑebit tard⁹ respectu mot⁹ ei⁹ ad itra q apꝑe
bit magis uelox. Et silr̄ eꝯ°. mot⁹ ei⁹ ad ex̄ ap
ꝑeat uelocior. ⁊ motus ad intra tardior. Qd̄
ēt pōt ꝯtigē ꝑꝑ debilitatē ꝟtutis q̄ cōata mo
uere arteriam inobedientem uno motu nō po
test eā sic uelociter mouere in alio motu. Dix
Auicena ⁊ Galienus etiam hoc innuit. uēa .i.
arteria est calida. ⁊ magis calefacta alys mē
bris. cuius causa est. quia arteria in spasmo n̄
est bene dilatabilis ⁊ constringibilis ut dictū
est ⁊ quia quasi tota simul mouetur ⁊ subito.
cal'm in eo existens non bene nec sufficienter
euentatur ⁊ non euentatur intenditur ⁊ loca
arterie reddit calidiora. Et quidaȝ dicunt. ꝙ
q2 habitus corporis i spasmo repletōnali ꝑꝑ
uapores frigidos reddit̄ frigidior. uñ tact⁹
arterie iudicat eē eam calidiorem. Et dicunt
ꝙ in spasmo de inanitione arteria apparet ca
lidior eadem ratione qua apparet in eticis. ⁊
dicunt ꝙ causa est. quia calor in arteriis hēt
materiam calidam subtilem ⁊ sp̄m cū quibus
pōt se calor manifestare ⁊ p̄sto. in aliis āt m̄
bris exicatis calor carens tali materia non
presto se representat tactui. unde minus cali
da apparent. Et dixit Auicena. cor⁹ arterie
ē collectū .i. agregatū. q2 spasmus facit quā
dā agregatōēȝ in muscl'o spasmato uñ agre
gant̄ partes ipȝ ꝯponētes ⁊ ei adiacētes ⁊ sic
colligitur arteria. Et talis agregatio rep̄sen

tat quādā duritiē que uidetur eē similis du
riciebus. tribus scȝ duritici que fit in rigore
et que fit in febre cronica et que fit in forti
dolore uiscerum. ⁊ tñ nulli earū est uere silis
unde Auic. subdit. nō sicut ē collectio uenarū
idest artariaꝝ in rigore. quia in rigore fit ex
fuga caloris intus. neqȝ sicut est illō qd̄ coar
tatū est. idest induratū ⁊ tensuȝ sicut fit apud
duritiē artarie ꝑpter lōgitudinē egritudinis
Neqȝ ē silis duriciei que fit cū dolore uisce
rū forti. Sed ē sicut ē aggregatio intestini ex
tensi ab extremitatibus suis. Et ulr̄ ꝙ yma
ginemur artariā que ē membꝝ ꝯcausū que in
spasmo aggregatur a suis extremitatib⁹ uer
sus mediuȝ. Et est h̄ sermo quē fantasiauit.
Gal. loco supra allegato Et uerificatur i spas
mo humido ⁊ sicco. Sed in spasmo a dolore.
contractio ⁊ tensio siue agregatio fit a me
dio uersus p̄nm ⁊ nō ad mediū ab extremis.
Et ideo Auic. subdit. ego dicā signa doloris
in spasmo idest spasmi a dolore uiscerum post
quasi innuat istud signum non esse in spasmo
a dolore quoniā in spasmo a dolore uisceruȝ
artaria est tensa uersus mediuȝ. De signis ge
neris dixit al. cum aliqd̄ membrū alicuius ꝯ
bitur ⁊ ad suā redit originem pluraqȝ ex mē
bris sic disponuntur ipsa esse spasmata pro
nuntiamus. Dixit Gal'. decimo pulsuum ⁊ po
nitur a rabi prima particula. Cum spasmatur
genus nerui compatiuntur sibi uene pulsati
les in dolore. ex eo ꝙ reticula orta ex uenis
pulsatilibus ⁊ neruis particularibus ad in
uicem cōmiscentur. Et dixit in micro pulsus
⁊ ponit̄ a rabi in quarta particula. uidetur ꝙ
pulsus spasmati uehemens sit ⁊ magnus. ipe
tamen neqȝ paruus neqȝ debilis. nō tamen i
quātum apparet est uehemens et magnus re
cipiatur eni percussio eius que inequalis est
⁊ est quasi ex salliente sursum ꝯmorās tremu
lo similis. Dixit Ser. super uiatico ex spas
mo ut frequenter contingit disnia. Et spasma
torū urina frequenter est rubea tenuis. Alīi
tamē discoloratur propter resolutōeȝ ꝟtutis
Dixit Gulielm⁹. in p̄ncipio i spasmo cū febre
ē rubea. Cum autem trahitur materia ad ca
put fit alba. Signa specierum. Signa reple
tionalis dixit Gal'. in ꝯmēto afforismi. febrē
in spasmo ⁊c. ꝙ quando subito supuenit spa
mus sano. necesse ē esse de repletione. Dixit
rapio. spasmus de repletione accidit subito.
⁊ mollificātur membra stati idest replēt̄ mā
molli humida. Dixit uiaticus. oportȝ ut intel
ligamus ꝙ si sano homini supueniat spasm⁹
subito ꝙ ex plenitudine efficitur. Dixit. A.
accidit subito quia subito ꝯfluit materia ad
neruos. Et dixit membrum spasmatum non
bibit neqȝ esuccat uelociter oleum qd̄ super
ipum funditur nisi aduenerit ei caliditas ꝑ
pinqui tēporis idest extranea aduenticia q̄
sit cā essiccationis eius. Dixit Gullius nō ue
lociter subitrat in membruȝ oleū ul' unguētū
nisi sit caliditas addita in eo aut febris.

Dixit Ras. in diuisionib⁹. accidit cū reple
tione corporis ⁊ appitione signoꝝ repletōis
Omnes auctores communiter ꝯcordāt. ꝙ iste
spasm⁹ accidit subito. Ras āt ubi supra dixit

ꝙ accidit paulatī.ꝑꝑ qđ notāt.ꝙ spasm⁹ q fit
ex defluxu mēi ad neruos fit subito.q ᷓo fit
ꝑ uiā ꝯgestiōis mēi in neruis fit paulatī.Et
fortasse possibile ē ꝙ fiat a mā multuꝫ grossa
paulatine subītrāte neruos.⁊ ꝙ fiat paulatim
de quo ītellexit raſ.Et dicunt ꝙ spasm⁹de re
pl'one ⁊ spasm⁹nō ꝓportionat⁹ ad mām possūt
accidē subito ⁊ ī corpe appenī sano ⁊ in cor
pore egro ut ex dictis supra pꝫ ⁊ expiētia de
clat.Sꝫ Gal ubi supra ⁊ aliȷ auctores solū di
xerunt hoc de spasmo de repl'one.qꝛ ipse ſm
pl'm fit absqꝫ lesione manifesta ꝑcedēte.Sed
nō ꝓportionat⁹ ad mām ſm pl'm fit maīfesta
ꝑcedēte lesiōe.Dixit Guil.pulsus ī spasō đ re
pl'one repiī cū latitudine q̄dam ⁊ mollitie qđ
dictū nō ṽr ꝯsonū dictis supra de pulsu spasā
toꝝ. Signa spasmi sicci.dixit Gali.tertio
de iterioꝛib⁹.superuenit,post fortem doloꝛem
aut uigilias aut febꝛes aut immoderatam pur
gationem.⁊ eis similia que euacuant corpus
forti euacuatione Dixit serapio. dispositio
spasmi sicci non subito.sed successiue accidit
secundum transitum dictum cum complexiōe
sicca.Dixit Auicena.fit paulatim paulatim ⁊
successione egritudinum euacuantium.siue o
culte siue māifeste aut euonū ꝑ medicias aut
co'ice passiōis.aut eūones ꝑ se.i.spōte eueni
ētes.Et ipse qdē sēper supuēit corpi appēter
egro. Spasmi uero nō proportōati ad ma
teriā siue fiat a cāis extriseciis siue intrinse
cis ꝑ cōitatē ad aliq̄ membra signa nota sunt
ex presentia uel antecessione illarum causaruꝫ
⁊ presentia nocumentorum uel antecessione
eorum in membris quorum comunitate fit
spasmus Subdit tn̄ .A.ꝙ qn̄cūqꝫ fit spasm⁹
cōitate membri multum sētientis.tunc dolor
in illo membro precedit spasmum.Sed qn̄ fit
comunitate membri obtuse sentientis dolor n̄
precedit.sed fit cum spasmo aut post spasmū
Dixit Gerard⁹ super uiatico.in spasmo adest
dolor cum est de repletione sicut accidens.in
aliȷs autem non est dolor nisi sit sicut causa.
Dixit Guil.qn̄ spasmus fit a uentositate infla
tur uenter ⁊ multiplicatur uentositas in mem
bris ⁊ cōmotio ⁊ saltus.Dixit rasis ꝑmo cō
tinentis.prima membra que apparent spasma
ta in membro ex apostemate spasmato sunt il
la que sunt ipsi membro propinquiora.Et qn̄
apā peruenit ad radices neruorum domiabi
tur spasmus toti corpori. Dixit Auicena .fa
ctus ex apāte cognoscitur per ea que diximꝰ
qꝛ.s.apparent signa alicui⁹apostematum ad q̄
pōt sequi spasmus.Et dixit Auicena.ꝙ uris
cruda in febribus ⁊ rigor quando cum eis as
socianiur sudor in capite ⁊ tenebrositas in o
culis significant spasmum cui⁹cā est dubellth
.i.apā saniatū qđ erumpit in uisceribus. Di
cunt.ista sunt proprie signa eructōnis dubel
lth.⁊ ideo Auicena debuisset dixisse.sigificāt
eruptionem dubelleth.in uisceribus.ad quam
potest sequi spasmus. Signa significātia spas
mum futurum in febribus. Dixit.y. tertio ꝓ
nosticorum ⁊ ponitur ab Auicena ī hoc capi
tulo sunt.qꝛ accidit an̄ spasmū t'or ī sōpno ꝑꝑ
prauos uapores ascēdētes ad cap.Et ꝯuersio
coloris.ad rubedinē ⁊ uiriditateꝫ ⁊ plūbosi
tatē ꝑꝑ diuersitatē materieꝝ malaꝝ ⁊ accit
ꝯstrictio nē ꝓpter raptū mēꝝ ad supiora. Di
cūt signa mala q̄ cū apparēt ī febrib⁹ nūciant
spasmū futuꝝ sūt tortura faciei ⁊ stridor den
tiū ⁊ assidu⁹mot⁹palpebre supioris.In pueris
uero sūt uigilie timor plāt⁹mot⁹toci⁹corporis
⁊ extēsio ⁊ uētris ꝯstipatio.Et color uiridis
āt liuidus ⁊ mutatio coloris ī contrariū.Dix
Auic.spasmū ꝯtingētē cā febris significat ⁊
nūptiat ipꝫ ī febrib⁹ oculi ꝯtorsio ꝑꝑ spasmū
lacertoꝝ oculi. ⁊ rubificatio ī extremitate
oculi.s.circa lacrimalia ⁊ ī circuitu ꝑꝑ febrē
fortē īflamātē.⁊ stridor dētiū propter spasmū
mādibulaꝝ.⁊ nigredo lingue ꝑꝑ febrē adhu
stiuā ⁊ constrictio cutis capitis.i.ꝯctio ꝑꝑ e
sicationē eius.⁊ rubedo urine.pᵐ ꝑꝑ cal'ita
tē febrilē ⁊ albedo ei⁹p⁹ꝑꝑ raptū mēꝛū ad ca
pud et neruos.⁊ pulsatio timpoꝝ ꝑꝑ mās ad
cap̄ ascēdētes. Et qn̄ꝫ desiccat uēter. imo
sēꝑ nisi adeēt flux⁹liq̄factiu⁹Et qn̄ꝫ spasmat
uēter ut qn̄ īciperet a musculis ei⁹spasm⁹.Di
xit raſ p°ꝯtinētis.qn̄ hō ē spasmat⁹.⁊ an̄ spa
mū sentit abhominatiōeꝫ ⁊ maliciā hāelitus
⁊ murmurat m'tū tē ē spēs spasmi ꝓuēiens
ex cōitate cerebri cū ore stomaci. Dix Aui.
si nocuᵐ ē ex stomaco ⁊ cōicat ei cerebꝝ ⁊ đ
inđ nerui sētit an̄ illū solicitudinē ⁊ āgustiā
⁊ obsidionē.i.tribulationē stōaci ⁊ qn̄ repit
istđ tpē spasmi.Et qn̄ꝫ ē ille spasm⁹ successio
ne uomitus qui ē sicut suc⁹ porri aut erugo
eris.Et sēm propter fortitudinē sensus oris
stōaci ꝑcedit nocuᵐ ī ore stōaci ⁊ mordicatō
qm̄ quociēs effūditur ad ipsū mā.s.mordica
tiua spasmat pl'm. Dixit Gal.3° đ iterior
b⁹⁊ pōnitur p°ꝯtinētis.qn̄ accit spasm⁹ in o
culis labiȷs frōte tiporib⁹et lingua.qꝛ nerui
ueniūt ad has ꝑtes ex cerebro. notum sit ꝙ
nocuᵐ ē ī cerebro.⁊ qn̄ spasm⁹ē ī toto corpo
re.ita ꝙ ēt in mēbris capis.mor⁹ē ex cēbro
⁊ qn̄ ē in toto corpore preter faciē mor⁹ē in
prin°spinalis medule. Et si ē in aliquib⁹ mē
bris corporis mor⁹ē ī neruis uenīētib⁹ ad il
la mēbra. Et si spasm⁹ē in anteriori parte
mor⁹ē in āterioꝛib⁹musculis.⁊ si in posterio
ri ē in posterioꝛib⁹. Dixit Gilib.aln̄ euēit
spasm⁹in nasa ut in uicinātib⁹ad mortē. Di
xit statha ut ponitur p°ꝯtinētis.possibile ē ꝙ
ad tantuꝫ deueniat spasmus qđ torqueat col
lum et cap̄ ⁊ inducatur stridor dētiū.Et sili'
ter possibile ē dorsū et pectus torqueri ⁊ icu
ruari. Dixit Auic.cū materie squināntie de
clināt ad neruos.s.ut ad eos permutate faci
ant euenire spasmuꝫ.significat illud apparitō
spasmi in pulsu.qꝛ apparet pulsus sigicās spa
smum futurū aut presentē. Motus etiam ꝯ
tinui qui percipiunt in brachio apud tactuꝫ
pulsus sūt signum malum . nūtiāt enim futuꝝ
spasmuꝫ Cum uero materia pleuresis decli
nat ad illud scilꝫ ad neruos ut faciat .spasmū
dixit Auicena.significat fortitudo ꝯstrictio
nis hāelitus.et neqꝫ est febris ualde fortis
scilicet tunc.quia materia repit ad alias par
tes. Cum uero permutatur mā sirsen ad
illud.dixit Auic.tunc incipit cum tremore et
multitudine palpitationis et stridore dentiū
que sunt signa ꝑmutatōis mē uersus neruos

deīde cū torquet̄ ocul⁹ ⁊ torquet̄ ceruix ōīn
appet spasm⁹.s.ēt ī alijs mēbris. Sigᵃ mala
ī spasō.dix Ga.ī libro de signis mortis.⁊ po
nit̄ a rabi ī.6ᵃ.pticula.risus accn̄s tetanū pa
tiēti mortē significat ipsa hora Dixit rufus.
qn̄ ī spasmo hūīdo uēter replet̄ uētositate hē
tur signū malū.⁊ cū īflat̄ uēter ī spasō ē signū
mortale.Dix Aui.ex signis malis ī spasō est
ut multiplicet̄ uētositas ī mēbris ⁊ ꝓpe qn̄ cū
ca.īflat̄ uēter ⁊ ꝑcipue cū ē ī pn̄° sui.suple et
multo deterius est in augm̄to ⁊ statu.Nā uen
tositatis multiplicatio ē signū defect⁹ caloris
nālis q dꝫ digerē ⁊ resoluē mām spasmi. Et
dixit Aui.urina acuta.i.significās mām acu
tā uel caliditatē acutā ī spasmo ⁊ tetano ē ma
la.qꝛ significat ꝙ calitas ē pura ⁊ fortis. al'
ꝙ cā ē praua ⁊ fortis. Et dix ꝙ qn̄ cū spa
smo sūt pulsatio.s.ī uētre ⁊ salt⁹.tūc illud ē si
gnū malū.qꝛ salt⁹significat multiplicationem
uētositatis saltū facientis q̄ mala ē ut patuit.
Et pulsatio est mala pp unam duarum cārum
Nam significet aut apā ī uisceribus magnifi
cās pulsationē donec ꝑcipiat̄ aut extēuntōēꝫ
ī uisceribus q̄ꝛ appet.i.sētit̄ pulsus magnus
q ē pp pulsationē magnam.qꝛ sentit̄ pulsatio
arterie magne descendentis q̄ dicit̄ pulsator
magnus.que non dꝫ nāliter percipi.Si ergo
sentitur non est hoc nisi altera dictaꝝ cārum
duarū .Dixit raſ ꝑmo cōtinentis.uidi quādā
mulierē cuius inferior mādibula repcutiebat
superiorē assidue.⁊ aliā superior inferiorem.
Et ego conduxi utrāqꝫ mandibulam forti li
gatura.ꝙ non errarent.⁊ nullo modo optinē
potui ꝙ non sonarent.⁊ eius corpus in tantū
inflabatur ꝙ uidebatur sibi scindi per medi
um .⁊ principium huius morbi fuit spasmus
humidus.⁊ cum morbus compleuit totū labo
rē suū cessauit uberatio mādibulaꝝ ⁊ incepit
fortiter frēdere dētibus ⁊ nō īflabat̄ ⁊ tūc il
lico fuit mortua.Et dix uidi quēdā q ambula
uerat multū ꝑ solē ⁊ fuerat ī nimio exercitio
Et ob hoc supuenit ei spasm⁹.⁊ stetit extēsus
⁊ ꝓstrat⁹ī terra ꝑ aliquos dies ⁊ ultio mortu
us ē.Dix Gal.uria nigra ī spasmo appēs mor
tē significat.⁊ sil'r ī palisi apl'ia epl'ia partisi
ꝑiplōia dissenteria ⁊ colica. Dixit Serar.sup
nono al.madefactio mēbri ⁊ mutatio coloris
eius ⁊ nō iuuari a remedijs signa sūt incura
bilitatis.Dixit Gali.iz.terapen.⁊ ponit̄ a ra
bi ī.3ᵃ.particula.Neminem reperi patientēꝫ
spasmum ex apāte calido in cerebro liberatū
nec audiui. Signa mortis uelocis in spasō
sunt.quando tetanus accidit uel spasmus ex ꝑ
cussione uel quando accidit cum tortione uen
tris uomitu singultu ⁊ defectu memorie ⁊ cuꝫ
accidit tetanus in anteriori uel posteriori ꝑ
te ⁊ superuenit ei risus eadem hora morit̄ ut
ponit rabi.in sexta particula. Dixit Gali.
tertio ꝓnosticoꝝ ⁊.y.pᵃ.epidimiaꝝ. spasm⁹
min⁹ ꝑiculosus ē ī pueris.uñ.A.dix.ꝙ pue
ri faciliter liberāt̄ a spasō de repl'one pp for
titudinē ꝟtutū cordiū ⁊ epatū suoꝝ.ꝟtutes ei
nāles ī pueris sūt fortiores.uñ meli⁹⁊ citius
digeritur in eis mā spasmi humidi ⁊ similiter
resoluitur ⁊ euacuatur. Et quia humores
eorum non sūt inobedientes.s.digestioni re
solutōi ⁊ eūoni qꝛ nō sūt uehementis grossitiei
sicut in prouectis.Et facit ad citiorēꝫ curaꝫ
eius in eis magis simbolūꝫ ꝯplectionale, qđ
habent pueri cū causa spasmi humidi plusq̄ꝫ
prouecti. Et dixit Auic. pueri liberantur
a spasmo sicco uelociter propter humiditatē
cōplexionis coꝝ ⁊ humiditatem cibi.alias ce
rebri ipsorum Dixit glosator .ꝙ Auic. in
hoc dicto loquitur de preseruatione pueroꝝ
a spasmo sicco non de curatione. Et dꝫ sic
exponi pueri liberantur a spasmo sicco uelo
citer idest propter cām uelocē uel leuē.cū eni
sint humidi nō cadūt in spasmuꝫ siccū a causa
ueloci uel leui Dicūt quidā . pōt ēt dici ꝙ
Auic.ēt loquatur de curatione eius ⁊ ꝙ pue
ri uelociter liberentur a spasmo sicco.⁊ rō ē
qꝛ pueri incidūt in ipsū a leui cā.ē enim eis
magis ꝯformis quā puberibus ⁊ iuuenibus
ut patuit.ñ qdeꝫ pp ꝓportōnē hūidi coꝝ ⁊ ꝯ
pl'ōnis coꝝ ad spasmū siccū.sed propter pro
portionem humidi ipsoꝝ ad causā esiccanteꝫ
in hoc ꝙ ē facilius esiccari humiduꝫ pueroꝝ
aereuꝫ ⁊ euaporabile existens plusq̄ꝫ puberū
et iuuenuꝫ.modo ꝙ a leuiori causa inducitur
uelocius aufertur. Et quidaꝫ dicunt ꝙ sic
corpus frigidū non potest ita calefieri ut cor
pus calidum.ita nec corpus humiduꝫ pōt ita
esiccari ut siccum. Et ideo licet siccū cor
pus citius ⁊ facili⁹spasmū sicuꝫ incurrat ꝓ
pter simboleitatē ⁊ per hoc cici⁹ debeat libe
rari scđm sententiaꝫ. y.in affo.in morbis mi
nus ꝑiclitāt̄ ⁊c.tñ qꝛ ī hūido corpore pl⁹ re
manet in sua complexione de hūido iō cici⁹
curat̄ a mor°sicco.nā res hūide alterātes a
ꝓximate ei possunt magis agere ⁊ alterare q̄ꝫ
aproxiate corpori sicco. humidū etiā radica
le pueroꝝ ⁊ corpoꝝ hūidoꝝ ē magis restaura
bile q̄ꝫ corᵐ siccoꝝ.Et hoc intellexit.A.cum
dix ut supra adductū ē pp hūiditatē ꝯplexio
nis coꝝ ⁊ hūiditatē cibi ipoꝝ. Notāt ꝙ sa
piētes ñ ītelligūt ꝙ spasm⁹sicc⁹facil'r curet̄
pueris absolute. sꝫ in relatōe ad al'etates.qꝛ
facili⁹q̄ꝫ ī alijs etatib⁹.⁊ ñ referūt h̄ ad al'spe
cies spasmi cū difficili⁹curet̄ ī eis q̄ꝫ spasmi
alij.Et dixit.A.q̄ꝫuis dixeriꝫ īfātes ueloci
ter liberari a spasmo.quocūqꝫ.nō credas h̄
eē ueꝝ semꝑ.nā qn̄ꝫ accit īfātib⁹spasmus ma
lus successione febriū acutaꝝ ex q° raro eua
dūt siue ille spasm⁹sit de repl'oe siue de inani
tiōe.Dix Hap.trāseūtes.7ᵐ. ānū a spasmo nō
possunt liberari ītelligēs maxīe de sicco.⁊ si
liberātur erit cū maximo labore et periculo.
Et Auic.dixit.impuberibus non est facilis
aliqua duarum rerum idest aliquis duoꝝ spas
moꝝ humidi et sicci curari.qꝛ iam sunt indu
rati in neruis.ita ꝙ non faciliter resoluunt̄
materie spasmi humidi in eis a causis resol
uentibus eas . Nec etiam faciliter restaurāt̄
hūitates coꝝ ꝯsūpte ī spasmo sicco. Dixit
.y.5°.afforismoꝝ.spasmus post nimiam ina
nitionem malum quia significat uehemēteꝫ ꝯ
sūptionē et uirtutis debilitatem. Et dixit
spasmus ex elleboro mortale. suple et ex oī
medicinā secessiua uel uomitiua multū effre
nitante. Et quia Mes primo de rectifica
tione medicinarū ponēs predictū affo.y.dix

ꝙ oīs spasm⁹pōt seq ad medicinā solutiuam
ut supra ēt appuit.iō qdā uolūt eos itellexisse
ꝺ oi spasmo.⁊ si sic itellexerit dꝫ expōi mor
tale.i.aptū mortē iducē.Et pp h dicūt ꝙ qn̄
Gal.dix i ꝯmēto ꝑdicti affo.spasm⁹ex ellebo
ro mortale ꝙ spasm⁹nō ꝓportōat⁹ad mām cō
tigēs i ꝑn° purgatōis ex el'o nō ē mortal'.nō
itellexit ꝙ nō possit iterficē y° q̄cūqꝫ hora ēt
si an̄ iceptā purgationē euenerit pōt iterficē
Sꝫ itellexit Gal.ꝙ ille spasm⁹ nō ē mortal'.qꝛ
nō ē sic iclinat⁹ ad iterficiēdū sicut alij spasmi
ymo in comparatiōne alioꝝ ē aptus rēoueri

Dicunt spasmus uere siccus confirmatus
oio est mortalis.qꝛ humiditates s͞bales que i
ipso ꝯsūpte sūt nō pn̄t restaurari. Et dato ꝙ
possēt nō fieret illud nisi in lōgo tempore an̄
qꝺ spasmus siccus occidit. Et dixit Guilel.
ꝙ iste proprie est ille qui fit in febribus lon
gis. A spasmo autem sicco non confirmato in
quo non sunt consūpte nisi humiditates ꝑme
nutrimētales possibilis ē euasio.qꝛ ille pn̄t
restaurari licet difficilime Dixit Auicēa.spas
mus siccus factus successione motuum labo
riosoꝝ ⁊ filium cārum ꝑmitiuaꝝ exiccantiuꝫ
est ex eis a quibus fit euasio supplent. qn̄qꝫ
licet raro uel cum difficultate. Et ideo littera
gerardi extra que dicit ex quibus minoratur
euasio idest raro fit euasio est melior. Dix
.y.in affo.fo febrē in spasmo melius est fieri
q̄ꝫ spasmū in febre.Et Auice.dixit ꝙ.y.dix.
si accidit febris post spasmū meli⁹ē.q̄ꝫ si acci
dat spasmus post febrē. Cuius intentio ē.ꝙ si
febris supuēiat spasmo hūido curat eum. Sꝫ
spasmus qui prouenit ex febre est siccus scili
cet fm pl'm qui raro recipit curā.qꝛ non nisi
in ꝑn° ante ipsius ꝯfirmationē ⁊ qdam dicūt
locutionē y.incongruā fuisse.⁊ reducunt eam
ad congruam locutionem dicentes febrem in
spasmo bonum est fieri. spasmum uero in fe
bre malum. Et quidam dicunt si febreꝫ sequi
tur spasmus de inanitione.tunc non proprie
dicitur melius est qꝛ hoc ē simpliciter malum
Si autem febrem seqtur spasmus de repletio
ne tunc locutio potest esse propria. Et littera
que dicit melius potest saluari.quia ipse non
est simpliciter malus.Et quidam dicūt febrē
bonum est fieri in spasmo de repletione nō ꝯ
iuncto ulceri.⁊ bonum est fieri in quodam
spasmo non proportionato ad materiam ut in
facto a congelatione. Dicunt absolute dicēdū
eē omnem spasmum superuenire febri malum
eē.maxime tamen spasmum siccum ⁊ maxime
si febris fuerit adhustiua consumptiua ⁊ post
ipsum spasmum de repletione. Et ultimo
spasmum non proportionatum ad materiam.
Ipse enim secundum plurimum minus malus
est alijs.Dixit.y.quarto epidimiaꝝ ⁊ pōitur
ꝑmo continentis. Nō quilꝫ spasm⁹post febrē
est malus sed ille qui euenit post febrem acu
tam aut diuturnaꝫ.Et rasis dixit exponēdo.
ꝙ ubi dicitur malus debet dicere siccus. Di
xit Gal.in ꝯmento dicti affor. febrē i spasmo
⁊c.spasmus de siccitate accn̄s post febrē acu
tam adhustiuam ⁊ imoderatā purgationē ē in
curabilis.eo ꝙ nerui sicci idigēt lōga curati
one anteq̄ꝫ humectentur. Et morbi acuitas ⁊

eius fortis excitatio ad dolorem. et motus
musculi uiolentus prohibet fieri curam ⁊ me
dicinis consequi earum effectum. Et ideo ta
lis spasmus cito inducit ad mortem. Dixit
.y.5°.affo. in uulnere.s͞aple uel ulcere spasm⁹
superueniens mortale. quia significat uehe
mentem debilitatem uirtutis regitiue totius.

Dixit Gal'.in ꝯmento non intelligit morta
le qꝛ necessario interficiat sed qꝛ pluries ad
interficiendum inclinatus est. Dixit Ras
primo continentis. spasmus superueniens in
uulnere est mortalis secundum plurimum ei
accidit quando ad uulnus sequitur apostemat
ortum in membris neruosis. Et prio accidit
spasmus in locis oppositis hijs locis aposte
matis. Et demum subito prouenit extensio
supra totum corpus ⁊ deficit paciens in 4°.
die. Si uero os effugerit liberabitur. Di
xit Auic.omnis spasmus sequens uulnus est
mortalis per omnis intelligens plurimus.

Dicunt ut apparuit.spasmus in uulnere fit
aut propter dolorem ut in puncturis neruoꝝ
⁊ talis spasmus non est semper mortalis. aut
fit propter tumorem.Et tunc dupliciter quia
aut fit propter tumorem successiue occupantē
partes.⁊ tunc non necessario est mortalis aut
propter tumorem nunc apparentem ⁊ post de
litescentem.⁊ iste frequentissime est mortalis
qꝛ est fortis egritudo cū uirtudis defectu
cuius signum est .qꝛ non potuit regulare hu
mores Aut fit spasmus i uulnere propter mł
tam euacuationeꝫ sanguis de quo dixit.y.in
affo.sanguine multum fluente spasmus inatus
malum De quo etiam dixit Auice 4¹.4ᵃ.
⁊ maxime uerificat̄ de fluxu sanguis arteria
lis siue fuerit spontaneus siue artificialis si
ue a uulnere factus. Et hoc ideo quia si
gnificat multum uirtutis defectuꝫ.Et quidā
dicunt si sanguis euacuatio fuerit multum su
perflua est omnino mortalis.quia tunc sicci
tas est confirmata aut magna ualde cum uirtu
tis defectu.Et de isto uerificatur qꝺ dixit
Aui.omnis spasmus sequens uulnus est mor
talis. Dicunt siue euacuatio sanguis fuerit
multa siue non.omnis spasmus superueniens
ei est malus. Et Gal' dixit in ꝯmēto ꝙ.y.
per malum non intellexit mortale necessario
sed uehementer malum. Dixit Gal'. in me
ga pulsus ⁊ ponitur primo continentis ꝙ pa
cientium spasmum corpora postq̄ꝫ moriuntur
remanent calida Dixit Auicena . cum mo
ritur quis ex spasmo corpore ipsius ēte cal'o
dicūt qda.s.an̄ mortē plusq̄ꝫ cēt an̄q̄ꝫ apropi
quaret morti āt ill'd ē ex eis q̄ ꝑfocādo iterfi
ciūt ⁊ tūc illa caliditas manifestatur pp iflā
matiōeꝫ spūaliū q̄ ꝓuenit.qꝛ nō pōt fieri bo
na euentatio pp spasmum spūaliuꝫ. Et tūc
cū hec caliditas accīt stati postea morit̄ .uel
dicūt corpore ente cal'o p⁹mortē eo ꝙ pōt p⁹
mortē remanē icēdiū i spūalib⁹preter naturā
ex q° reddet̄ cor⁹mortui calidū.Et talis spa
sm⁹ dix.A.nō nisi suffocādo iterficit nisi qꝛ
lacert⁹hāclit⁹.s.diafragma spasmat̄ ⁊ destrui
tur motus eius. Dixit Gilib. spasmus de
inanitione non curatur intell'ns de ꝯfirmato
quia nerui aridi humectari non possunt nisi

mediante humore digesto. digestio aũt non est nisi ĩ calido ⁊ hũido hũidũ aũt eis deficit ⁊ õ ficiẽte hũido deficit digõ. ergo ⁊ nutrimẽtuz. deficiẽte aũt nutrimẽto cadit uirtus. q̃r ⁊ uita cũ fũdeĩ ĩ cal'o ⁊ hũido. Et dixit ephytosten⁹ difficili⁹ curaĩ q̃z alie spẽs. cũ sit ex dolore dorsi. Dixit uiati. spasm⁹ ⁊ tetan⁹ si sine febre sũt. uel si febris succedit eis curãtur. ⁊ intelli gim⁹ febrẽ post febrẽ spasmũ eẽ ĩcurabilẽ. Cũ febre ṽo eẽ dubiũ. si ṽo sit sine febre curam adhibeam⁹. Cura spasmi uariaĩ uariatõe sua rũ cãrũ ⁊ suaꝝ spẽrũ. Cura itaq̃ spasmi sicci siue sit sanans non confirmatum ⁊ possibilez sanari siue sit blandiens ⁊ refrenans malitiã confirmati duobus perficitur instrumẽtis. s. dieta ⁊ potione. Et dicta quidem est ut hñs cum deuitet aerem siccum ⁊ calidum ⁊ maxie intense caliditatis ⁊ etiam aerem multe frigi ditatis aerem uentosum moram ad ignem uel solem olfatum rerum omnium desiccantium calidarum siue frigidarum. ⁊ fugiat iram tri stitiam solicitudines ⁊ cogitationes plurimas Motum fricationes ⁊ balnea sicca siue exicã tia. ⁊ uigilias ⁊ omnes cibos pauci nutrimẽ ti difficilis digestionis. Et tollerantiam fãis ⁊ sitis coytum ⁊ uentris lubricitatem. ⁊ uni uersaliter omne regimen tenue. Et dietam at tenuantem. inhabitet autem aerem humidum natura uel arte temperatum in actiuis uel pa rum declinantem ad caliditatem temporibus frigidis aut parum ad frigiditatem tempori bus calidis. Et si aliquando utitur igne sit i gnis sine fumo de lignis ultime siccis ⁊ non de carbonib⁹. Et moretur coram ipso ex lon ginquo letetur ⁊ gaudeat pro posse. Et uesti bus induatur paucis ⁊ leuibus lineis uel de sirico ⁊ socios habeat sibi dilectos applau dantes ei iocis ⁊ solatys delectantibus ⁊ qe scat ⁊ dormiat pro posse. Dixit almãso. ⁊ cibis nutriatur humidis. ⁊ ordei aquam. ⁊ iura un ctuosa ⁊ mollia egro administra. Dixit uiatic⁹ infirmo cibi dẽtur. unde humectatõ subsequa tur. ⁊ sicut febricitãs scilicet ethice eger rega tur. Dixit haliabas. oportet regimen esse hu mectans. Et si febris committitur. aquam ꝓ pina ordei in qua iuiibas ⁊ sebesten decoxe ris. ⁊ si ordei aquam cum cucurbite aqua de coxeris. ꝑfecte prodest. Et si nulla est fe bris propina lac asine ⁊ caprarũ cum mulge tur. Et dixit haliabas. cibum conuenit esse a gnorum pedes ⁊ edorum alborum ⁊ porcello rum carnes spinaciaq̃ uoq̃ ⁊ atriplex cum a migda. dulci oleo decocta. Et lapidosi pisces ⁊ parui cum espidagabo decocti ⁊ polenta ex farina cum tabarzed. za^a. ⁊ amigdala. oleo facta. ⁊ oua sorbilia. Et de fructibus uua ⁊ p sica granata plena ⁊ similia. Et dixit. si pati ens lactens est ⁊ paruus nutricem oportet re gere ⁊ maxime hoc disponere regimine. In fantem etiam oportet regere hoc regimine quoniam liberabitur. Dixit rasis in diuisio nibus. bibat lac dulce ⁊ bibat uinum cum aq̃ multa. Et primo cõtinentis. ait in spasmo sic co si corpus est mundificatum a malis humo ribus non reperitur laudabilior res lacte a finino. ⁊ uniuersaliter quols a° lacte. ⁊ dos la

ctis debet esse. ℥. iiij. cũ. ℥. v. olei amigd. dul ciũ. ⁊. z. i. et. ʃ. zuc. Dixit Auicenna detur i potu lac recenter mulctum secundum mensurã scilicet qua digeri possit uel secundum mensu ram idest regulam exhibitionis lactis. si nõ fuerit febris scilicet putrida. Et aqua or dei et aqua cucurbite. ⁊ aqua melonis indi ⁊ iulep. si fuerit febris scilicet mol'. ⁊ simile q̃z uis etiam conueniant. si non fuerit febris. ⁊ si misceatur cum aliquo horum aliquid uini albi. qõ penetrare illud faciat erit cõueniẽs.

Et dixit. cibus habentium spasmum siccũ sit totum qõ humectat et lenit. et omnes sor bitiones pingues et lenes facte ex aqua or dei idest farina ordei et oleo amigdal. et zu caro bono. Et aqua carnis sumpta ex carni bus agnorum et edorum. Et quãdoq̃ poni tur in ea ex holeribus humectatiuis et qõ frangit nocumentum carnis si fuerit illic cali ditas. sicut sunt res infrigidãtes et humectã tes decocte cum carnibus. quod si cum cibo illo parum uini misceatur ut penetrare faciat non erit longinquum a rectitudĩe. ⁊ proptie si non fuerit caliditas superflua. Et simili ter si misceatur uinum cum aqua quã bibit.

Dixit Al. de uino utatur parum qõ habeat multam aquam mixtam. Multiplicetur autez in eis numerus cibationum cum interpositio ne conuenienti. q̃ztitas uero cibi minuatur s3 ꝙ uideris uirtutem potentem in derigendo.

Et fecales superfluitates omni die eiciãn tur aut sponte aut beneficio suppositorij. uel cristeris. Dixit Auicena. cum feceris eis cristeria expressionibus humectantibus cum aliquibus oleis humectatiuis. erit uehemen tis iuuaminis Cura uero per potionẽ. Sap. uidetur uelle in capitulo de cura spasmi ex se rie uerborum suorum ꝙ in cura spasmi sicci fiat inunctio ex oleo de ruta ⁊ de cucume re asinino que nullo modo conueniunt cũ ual de esiccent qõ perpendens. ras primo conti nentis c°. z°. dixit. filius Sapionis. in spasmo sicco posuit medicinas conueniẽtes ĩ spasmo humido et non in sicco. Et ideo cauendum ẽ ab hoc errore. Debet autem exponi littera Sapionis sic. Et q̃uocũq̃ sit dis ositio scili cet in spasmo humido oportet ut regantur spa smata multa cum oleo de ruta ⁊c̃. quanuis uerba eius precedentia fecerint mentionem de spasmo sicco Et dixit simeon. intromit tantur assidue in pillam ex oleo calido . ras uero dixit. Credo quod sit pretermittenda tina cum oleo calido. quia credo ꝙ oleũ non sit utile in spasmo ex siccitate intelligens de oleo simplici aut de oleo quocũq̃ cali do Dixit Aaron. intret sepe sepius in tinam si non febricitat Dixit ras. in uer bis eius innuitur quod introytus tine uereã tur propter febrem. sed maior necessitas incũ bit in curatione spasmi quã febris. Et tina humectat et non desiccat. Dixit Alman. in aquam tepidam ipsum mittimus et ungimus oleo uiolato tepido et similib⁹. Et precipue radices neruorum in quibus est spasmus. Et in tina diu moretur. Dixit Mas. si fuerit possibile in pila ipsum sedere fac in qua sit o

lcum uiolatum ⁊ lac recenter mulsum in di
ei principio et in fine. data ei prius pti
sana uel alia polenta. ⁊ corpus laua et i
line cũ oleo uiol. ⁊ silib' cũ lacte pcusso. Et in
hys pãnũ iffũde ⁊ capi suppone. ⁊ si mbꝝ mol
lit ⁊ melioratõis appẽt signa huic isiste regi
gimini. Sin ãt cristẽ adhibe hũectãs ⁊ co pa
tiẽs put op' fuerit cristerizet. Cristẽ bonũ in
hoc sic fit. ℞. capita agnoꝝ ⁊ decoqꝫ i aq̃ usꝫ
ad liq̃factionẽ. deide ex ea. ℞. li. i. ⁊ pone cuꝫ
ea lactis de quo serositas fuerit ablata. ℥. iii.
pĩguedis pſli recẽtis ⁊ olei uiol. an. ʒ. i. ⁊ duo
uiteli ouorum ⁊ supponatur. Dixit uiaticus
capiti lac asininum mulge uel ouinum uel mu
lieris nutrientis puellam. Dixit rasis pri
mo continentis. dico ꝙ si qua cura liberat
spasmum siccum est ꝙ sedeat patiens inaqua
⁊ oleo tepidis. Et abradatur capud eius. ⁊ ẽ
plꝫtur ⁊ epithimetur cum sucis ⁊ mucilagini
bus rerum humidarum. ⁊ ponatur supra iun
cturas omnes ⁊ spondiles pinguedo caude a
rietis desuper ligata ⁊ qualibet die remouea
tur ⁊ fricentur loca ligata ⁊ calefiant cum ca
lefacientibus. ⁊ fiat hoc sepe sepius. ⁊ cõmu
tentur de pinguedine ad aquaꝫ tepidam ⁊ eꝯ
⁊ intromittatur per nasale oleum cucurbinum
⁊ inungatur capud ex eo. ⁊ intingatur bon
bax in dicto oleo ⁊ ponatur super capud ⁊ lo
cetur i camera frigida quod nullo modo pos
sit sudare ⁊ dẽtur ei in cibo iura pinguia et
mollificantia preparata cum ptisana oleo
amigd. d. ⁊ zucaro ⁊ sorbeat ex eis quantuꝫ
magis poterit. Et post hoc comedat micam
panis preparatam cum iure carnium ⁊ uino
in pulte. Et detur ei in potu uinum bene linfa
tum. ⁊ assiduet inunctionem iuncturarum et
spondelium ex oleo ⁊ mucilaginibus ⁊ criste
rizetur cum aqua frigida oleo uiola. ⁊ muci
lagine psilii. Dixit Auicena conuenientior
cura eius est tina ⁊ inungi ex oleo humectati
uo post ipsum. ⁊ iteratio eius multotiens. Et
cum non est cum febre non pretermittatur sci
licet operatio tine sed sepe fiat. ubi uero est
cum febre intermittatur idest intus ponatur
in tina ⁊ maxime si febris non fuerit putrida
Et ideo quidam exponunt itermittatur idest
non ponatur in tina. ⁊ hoc maxime si febris
esset putrida ⁊ esset ante eius declinationem.
Et dixit fiat illud scilicet administratio balẽ
is humectatiuis ⁊ inũctio post ipsum assidue
idest cum iteratione frequenti. Et si est possi
bile ut tina sit ex lacte fiat. et si non fiat ex
aquis in quibus decocta sint folia salicis or
deum fractuꝫ uiole nenufar cucurbita ⁊ citru
li. Aut fiat tina ex succo cucumeris aut ex a
qua ros. in qua sit decoctũ aliquid predicto
rum. aut aqua melonis indi aut aqua salicis.
Et dixit Auicena. administrentur super iun
cturas ⁊ originem lacertorum olea scilicet hu
mectatia faciendo unctionem post unctionem
cum studio cerebri ualde cum dispositione
quaꝫ te docuimus in humectatõne cerebri. s.
tertii y prima capitulo de soda ex siccitate. Et
si est possibile ut totum corpus summergatᷣ
tepido fiat scilicet ex oleis hũectãtib'. Et si
gꝫ ei cappurgiũ ex humectãtib' oleis ⁊ sucis

⁊ hũectetur capud eius. Et oꝫ ut sit firma
stratio i psilio. s. eius mucilagine ⁊ oleo ros.
quoniam oportet diu uti eis. Dixit Silib.
lac mulieris masculum nutrientis mulge capi
ti et musculis fautium colli et spatularuꝫ usqꝫ
ad lumbos ⁊ neruũ humectẽtur. Dixit Ser.
super uiatico. in domo frigida paretur balne
um decoctionis humectantiuꝫ. Et dixit si
submergatur totum corpus in oleo oliuarum
tepido meli' erit. hoc tamen nõ ẽ ꝯsonũ dcis
auctorum. si oleum fuerit simplex ⁊ sitꝫ ẽplm
q̃ ponitur primo ꝯtinẽtis. ℞. amurcaꝫ olei
sisamini ⁊ olei seminis lini ⁊ mucilaginẽ. fe
nugreci ⁊ pinguedinem caude arietine que
cõmisceantur in mortario ⁊ emplentur ex eis
membra spasmata. Dico tamen ꝙ si nõ fuerit
siccitas cum caliditate. ꝙ hi'. ualere possunt
Et similiter puto hec utilia fore in rigidita
te siue spasmo sicco non uero inducto a frigi
ditate. Dixit Silib. fiat emplm ex farina
seminis lini ⁊ fenugreci ⁊ radicibus altee co
ctis in aqua et tunsis. additis farina ordei ⁊
oleo uiol. et ponatur in locis iuncturarum et
capitibus lacertorum et nuca. ⁊ possunt predi
ctis addi. brãca ursina uolubilis malua ⁊ ble
ta. et ponantur uiris in genitalibus et mulie
ribus in mãmillis et ungãtur oleo ros. ⁊ dy
altea. Et si fuerit sine febre intret balneũ de
coctionis dictarum erbarum. ⁊ post exitum
inungantur unguentis supradictis mixtis cũ
lacte mulieris et albumine oui. Dixit bal.
si natura aliquãdo fuerit desiccata cum cassia
fis. ⁊ mãna in decoctione iuiubarum ⁊ sebe
stez fricatis molli. Dixit Auicena si fuerit
uenter eorum siccus tunc ex eis que eos iuuãt
est ut in potu sũmant teremisbim ⁊ proprie
infantes ⁊ qui sunt proximi eis in etate. sal
uo si non fuerint lactantes. tunc enim non de
tur mãna. Sed sufficiens eis erit colliriũ ali
quod leue aut cristere ex lacte. Cura spasmi
humidi dixit y. 2° epidimiarum et põit p'io
ꝯtinẽtis. c°. 2°. ad spasmum scilꝫ hũidũ ꝯue
nit aer frigidus et hũidus et maxie in pue
ris ⁊ hys quorum natura neruorum est debi
lis. ⁊ ideo uitãdũ ẽ ⁊ silr aer paludos' grossus
⁊ uẽti oẽs sũt fugiẽdi. Et uitãdũ ẽ oẽ accidẽs
aĩe corporis ĩfrãtiuuꝫ. ⁊ ociũ ⁊ qes ubi exer
citari ⁊ mouẽi sit possibile. ⁊ sõpn' plixus ⁊
maxie diurn' uł ĩmediate p' cibũ factus et
accuba° in locis hũidis ⁊ maxie sup terra
humida ⁊ uigilie etiam superflue uitande sũt.
Et oĩs cib' frigid' ⁊ hũidus est eis nociuus
et maxime si fuerit multus aut sumptus ex
oppilatiuis et superfluitatum retencio.
Confert autem eis aer calidus et siccus na
tura uel arte et mora ad solem uel ignem ma
xime post purgationes. Et ira furor et
gaudium moderatum et sollicitudo et cogi
tatio temperata et moueri et exercitari
Dixit Hal. motus membri quod spasmo mo
lestatur distilatione. dissolution[illegible]m adiuuat ⁊
euacuationem superfluitatum que in mẽbro
sunt et conuenit fricatio. Et balneuꝫ siccuꝫ ⁊
desiccans Dixit simeon. intromittatur in
balneum siccum ille qui patitur spasmuꝫ de
repletione. qꝛ nõ ẽ melior cura ad hoc. Dix

phylaret⁹.nō repit̄ res magis iuuatiua spasō de replōne. q̄z aq̄ balnei nālis. ipa.n.eradicat mor^m ꝛ liberat uelociter egꝝ Dix rufus. aq̄ sulfurea molificat neruos.i.dilatat eos a ꝯctōe. Dix Aui. ex curis eis ē sūmersio termaꝝ ꝛ sessio i pellib⁹ uulpiū ꝛ lupoꝝ ꝛ maxie recēter excoriatis. ꝛ sessio i aqs i qb⁹ decocte sūt medicie subtiles. sicut abrotanū folia ꝛ radices aneti calom⁹ arōatic⁹ folia lauri ꝛ sikia. Et subdit. scias tñ ꝙ lōgitudo spacij i tina est ex eis q̄ nocēt siue sit aq̄ siue aliud pp molificationē.i.debilitatē uirtutis. Et iō appone multitudinē uicuꝫ loco lōgitudinis spacij. Et fac ipsū bis sedere i tina i die Et dix. balneū siccū magnifice iuuat eis. Et ut iclinēt super lapides ignitos sup quos aspgat̄ uinū. Dix. v. i affo. Est āt ubi i tetano ꝛc. Dixit rasis p̄mo continentis. possibile est ꝙ multa aque frigiō effuxio supra iuuenem. tamen ea usum in medietate estatis dissoluat spasmum de repletione faciendo caloris reuocationem ad interiora ꝛ calefaciendo ꝛ dissoluendo ꝛ digerendo Hunc afforismum. Auicena. sic posuit. Ex eis que iuuant spasmum habentem comunem scilicet tetanum factum a materia est ut subito sumergatur in aqua frigida. inde enim exteriora corporis inspissentur ꝛ calor innatus intus clauditur quare confortatur ꝛ resoluit materiam eius. Non est tamen omne corpus tollerans hoc a timore tutum sed corpus firmum carnosum quod ulcera non habet ꝛ in estate. plurics enim ex hijs per hoc iam euaserunt Dixit serapio. confortetur infirm⁹ cū cibis calefacientibus uelocis digestōnis. Dixit uiaticus. nutriendus est cum subtiliatiuis cibis ꝛ leuibus. Dixit Aaron. cibus patientium spasmum de repletione sit ex cibis calīs sicut ius ciceris cum aneto sinapi pipere et oleo. Et si spasmus est difficilis ꝛ diuturnus conueniunt ei carnes sicce sicut allaudaruꝫ ꝑdicum masculorum ꝛ similium. Dixit hal. in principio eis da cibum subtiliantem. Dix Auicena. si patiens debilis sit uirtutis non abscindantur ab eo carnes sicce. sicut carnes auium muntanarum ꝛ cubugi idest perdicis ꝛ kenbigi idest laude ꝛ alteice idest perdicis masculi Nam carnes harum auium sunt sicce respectu enim aliarum auium sunt pauce hūiditatis. Carnes tamē coturnicum sunt male. Dixit Auicana. ꝙ ex comestione earum timetur spasmus ꝛ tetanus ꝛ hoc non solum. quia comedant elleborum. sed quia a tota substantia inest eis hec uirtus. Et si non fuerit debilis. sit cibus eius panis cum melle ꝛ aqua ciceris cum aceto ꝛ sinapi nutrita idest cōdita cum oleo ꝛ ponatur piper cum cibis suis. Et primo continentis capitulo sexto dicitur ꝙ carnes ericij conferunt multum spasō. Dixit serapio. summat in potu uinum subtile uelocis penetratōnis Dixit Auicena. uinū paucum uetus ꝯuenit hñti spasmū hūidū. resoluit .n. ipm sicut febris. plīm uero bibitū ē una ō cāis spasmi. ꝛ opꝫ ut ex ueteri eger bibat supra cibū parūꝑ. Cōmedat patiēs spasmū hūidū cibaria assa ꝛ i forā sicca pata ꝛ ꝯdita cū spēb⁹ sbtiliatis. paꝝ tñ ꝯmedat ꝛ bibat ꝛ ñ n^l post abstinētiā ꝛ tollerantiā famis ꝛ sitis. et supfluitates oi die bñ expurget. Cura x̄o spasmi hūidi ꝑ instrumētū potōis q̄tuor ꝯpletur intētionib⁹ quaꝝ p^a digerit māꝫ. z^a eūat ipaꝫ. 3ª diuertit eam ad oppo^m ꝛ 4ª alterat malā discrasiā ꝯsumēdo reliqas mēi q̄ remāserunt. Et p^a quidē ꝯplet̄ cū sirupis decoctōnib⁹ electuarijs ꝛ alijs medicis subtiliātib⁹ grossitiē hūoris fiūci ꝛ ipsi⁹ incidētibus uiscositatē ꝛ ꝓpe i neruis ꝛ lacertis. Et ō digestiuis ē sirup⁹ q sic fit. ℞. Radicū feniculi petrosilij. apij aneti saxifragie procedani. arist. ro. gētiane diptami añ. ℥.i. radicū acori ꝛ radicum uel seminis peonie añ. ℥. ij. passularum. ℥. ij. sticados. ℥.i. et. ʃ. piretri cordumeni añ. ʒ. ij. maiorāe polij. saluie yue. añ. M. i. seis ameos lenistici anisi añ. ℥. ʃ. ꝯcoquātur in aqua sufficiēti ꝛ sirupetur cū melle ꝛ aromatizetur cū cinamomo ꝛ nucemus. Et ultio addātur. ℥. ij. aceti squillitici dos. ℥. iʃ. uł ℥. ii. cū aqua maiorane. De itētione ad eūonez dixit hal. spasmū patientibus non oꝫ multum fieri euacuationē nec eā quā necesse ē eūare quātitatē semel inanire. sed pluribus uicibus ꝛ paulatiꝫ. Si enim eūo habundauerit uirtus debilitabitur. Dixit uiat⁹. si spasmatum uideamus sine febre ꝛ sanguineuꝫ de mediena flobotomabimus. Dixit Aaron. quando de spasmo de repletione ē replō apparēs ꝛ uene patientis sunt manifeste flobotometur ꝛ ex̄hat̄ sanguis i bona quātitate. In summis tamen glaucōnis ut p^o ponitur ꝯtinētis ōr. Cū spasmatus indiget minutōe sanguis nō extrahat̄ quantum ē necessariū sed min⁹. qꝛ sol⁹ spasm⁹ sufficit ad corporis inanitionez. Dixit. A. si uideris signa sanguis dominantis manifesta ualde flobothoma et proprie si eius cā est replō et ꝓprie sāguinea ꝛ potatio uini plurimi. sed non ex̄has totum qō nccīuꝫ est ex sanguine trahi ꝯsidēata replōe et q̄ꝫtum traherēt si forꝫ alia egritudo ab hac et sili egritudine ymo retine ex eo aliquid ut resistat spasmo qui suo malo motu inducit uigilias et resoluendo ꝓsternit uirtutem. Et ut resistat cause spasmi humori silicet flematicho frigido et grosso. ne pp mltaꝫ sanguis eūonez āplius icrudetur. propter quā cāꝫ flōia i hoc spasmo fienda non ē nisi apud necessitatē ad qō significandum dixit. A. si uideris signa sanguis dñantis ualde manifesta. Si autez ex aliis sit spasmus humoribus. dixit uiatus. cum yeris et theodoricon ꝛ stomaticon euacuamus Dixit sapio. incipiamus in primis ꝛ euacuemus repletionem cum pillulis ꝛ medicinis calefacientibus dictis in paralisi. Dixit. A. purgetur cum euacuātibus ꝛ purgātib⁹ fortibus educētibus humorem grossuꝫ ex neruis. Diuersionis aūt mē intentio cōpletur cum omnibus modis diuersionuꝫ cū fricationib⁹ ꝛ ligaturis ꝛ pressione dolorosa ꝛ uentosatione in extremis. Et cum usu enematum fortium et collirioꝝum acutorum attrahētiū.

Et siquidem spasmus fuerit uł̄is toti exceptis mēbris faciei uł ēt eis nō exceptis ꝯuenit euacuatio ꝛ diuersio cum gargarismis masticatoriis capudpurgijs ꝛ sternutatorijs

retrahētib⁹ ⁊ diuertētib⁹ mām ⁊ educētib⁹ eā
ex capite. Dix Araon. cū totū cor⁹ ē spasmatū
debēt ꝓuocari sternutatiōes cū medicinis ue
heīter calidis qꝛ mirabil'r iuuat. ⁊ imittant
siꝉr ꝑ nasale. s. i. modū cappurgii medicie uehe
mētis acuitatis ⁊ caliditatis. Dix bal. corpe
purgato gargarismū ī palisi dictū adhibe. Di
xit Aui. i spasmo toti corpi cōi ꝯuenit ītentō
cēbri cū purgatiōe facta cū sternutatorijs ma
gnifice. Alteratiōis āt ītētō ꝯplet cū admistra
tis ab ītra ⁊ ab ex̄. De approxiatis ab ītra. di
xit bal. castor. spasmo ꝓdest replōis si bibit
aut si cū eo illinit cor⁹. Et ē h multis utiliꝰ
medicamib⁹. qm̄ neruos confortat ⁊ calefacit
cor⁹ Dixit dya. sirupus de camedreos. dixit
filius mes. castor. dissolutum in uino ⁊ datum
in potu ⁊ inunctio facta ex eo cum oleo com
muni antiquo. sunt de melioribus ⁊ expertio
rib⁹ medicis in spasmo humido. ⁊ squinantū
bibitum est optimū De utilibus in spasmo ⁊
proprie infantum est sirupus de camedreos
bibitus ⁊ semen iuniperi bibitum. Dixit hal.
da tyriacam cum aqua in qua anetum coxe
ris ⁊ ciminum ⁊ adde gradatim in eius exhi
bitione. Dixit Aui. ex eis que multum confe
runt ipsis est sumere in potu tyriacam ⁊ con
fectiōes magnas. ⁊ decoctio radicum cori aut
loco earum carpobalsami ⁊ calamenti agre
stis sumpta cum oleo amig. amararum conue
nit. Et dixit uehementis iuuamenti est sume
re in potu euforbi. ⁊ opoponacum. Cum sint
ex eis qui fortis est aur. i. ⁊. ʒ. sed tunc custo
di. i. conforta stomacum. quoniam ipse ꝑ illud
debilitatur uehementer. Et ista eēt nimis ma
gna dos in uiro etiam fortissimo. Teneat pati
ens in ore sub lingua pillulas que sic fiūt. ℞.
castore. ad libitum ⁊ fac bulire in suco salue
⁊ cauliculi agrestis. deinde adde zucarum ⁊ ī
forma inde pillulas. ualent enim in omnibus
egritudinibus frigidis uel hūidis neruoꝝ. Di
xit ras in diuisionibus. cura spasmi de replo
ne est sicut cura ꝑalisis frigide. ⁊ siꝉr oēs uo
lūt auctores qd̄ dictū ꝗuis in oībus intentio
nibus eius curatiuis hēat ueritatem h⁰ tñ ma
gis retulerūt ad localia ⁊ medicamina. i. ab
ex̄ approximata. De quibus dixit rasis ꝑmo
continentis. non debent approximare hij pa
tiētes medicinis ⁊ oleis stipticis ꝗuis sint
calida sicut est oleum nardinum. Dixit Harō
conuenit spasmo humido sedere supra oleum
uulpinum ī quo ꝯcocta sint semina calida cre
do ꝙ ꝑ hoc sedē ītellexerit stufari cor⁹ aut m̄
brꝝ spasmatū stādo supra ipm̄ oleū calefactum
eo ꝙ suauiter dissoluit ⁊ festinat ad sanitatē
Dixit paulus debent curari cum oleo rutaceo
⁊ de cucumero asinino ⁊ similibus ⁊ casto⁰.
Dixit iudeus. confert mirabiliter m̄bro spa
smato desuper ligare peciam unam pinguedis
caude. ⁊ non debet amoueri donec prestet fe
torem. tunc autem amoueatur ⁊ iteretur alia.
Dixit filius mesue. fricetur corpus cum pāno
aspero donec rubeat ⁊ tunc ungatur cum ole
is calidis. Et postꝗ rubuerit non dentur. i.
nō approximētur eis stiptica. sed tota cura fi
at cū oleis calīs mollificatis ⁊ post fricatōēs
sedeat ī aq̄ decoctōis folioꝝ lauri abrotani ⁊
sansuci ⁊ fricētur mēbra spasmata. cū baurab
⁊ terra piperis. i. puluere inuento inter pip.
Et cū erit corp⁹ rubificatū ungat oleo costi
no ⁊ liliaceo Dixit Al. cōfert ei fricatio ma
nuū ⁊ uentris cū oleo costino. Dixit sapio lo
cus spasmat⁹ inungat abstergēdo cū oleo de
spica ⁊ de lilio ⁊ quecunqꝫ mē sit dispō. oꝫ ut
inungant mēbra spasmata cū oleo de ruta aut
de cucumere asinino ⁊ facias eum sedere ī ti
na in qua sit aqua tepida in qua decocta sint
anetū camomilla mellilotū harmel. ⁊ similia.
Et ꝯuenit empl'm factū cū euforb. qd̄. ℞. olei
de oliuis antiqui li. i. cere rubee. ℥. ij. liq̄fiat
cera cū oleo ⁊ puluerizet desuꝑ de euforbio
recenti trito ℥. i. ⁊ est multi iuuamēti. Dixit
Rasis in diuisionib⁹. spasmatis proprie cōue
nit fricatio corporū coꝝ assidue ⁊ ut sepelliā
tur in arena calida usqꝫ ad gulas coꝝ aut in
cinere calido aut in furno cū quo ē aliquātu
lū caliditatis aut in domo in qua ē aliqua ca
lefactio. Dixit hal. corpore purgato illinies
mēbꝝ qd̄ spasmatū ē pigami oleo aut costi āt
cucumeris asinini in quib⁹ castor. ꝯminueris
⁊ euforb. Medicamē expertū multociēs ī spas
mo dorsi ⁊ dolore articuloꝝ ex hūiditate. et
pomi ꝑ⁰ ꝯtinētis sic fit. ℞. magnā quātitatē
aneti ⁊ fac bullire in aqua ⁊ oleo ⁊ postea de
coquat uultur l' uulpes uel catul⁹ lupi aut ca
nis in ipsa decoctiōe usqꝫ ad ei⁹ ꝯsūptionē ⁊
ultio colet. ⁊ sedeat in ea patiēs bis in die. et
postquā exierit ab ista aqua inungat patiens
cū adipe asini siluestris uel ex aliqua alia pin
guedie subtiliāte mixta cū medicinis ⁊ oleis
calidis subtilib⁹. Et balsamū ꝯuenit inūctū ⁊
empl'm de radice lilij cū melle ⁊ oleo bleacco
Et unguentū factū cū medulla thauri liquefa
cta ad ignē. cui addatur quātū ē 4ᵃ pars ip
sius de mirra rubea ⁊ tātundem olei laurini
mēbra ꝯcta lenificat. Dixit Auic. ex curis
eius ē ut applanet qd̄ spasmatū ē leuiter. i. le
ui pressiōe ⁊ suꝑ inductiōe manus inuncte et
sic reducat a ꝯctiōe ad dilatationē. unguētū
bonū ī quo manus iungi dꝫ ad hoc sic fit. ℞.
olei sisamini pinguedinis caude arietis pin
guedinis anseris medulle cerui ⁊ cruris uac
ce olei narcisini añ. ℥. i. feugreci. ʒ. iij. costi.
ʒ. ij. cere qd̄ sufficit et fiat unguentum. Et di
xit Auic. confert inunctio cum adipibus uul
pium ⁊ luporum cum oleo de lilio si non fue
rit febris ⁊ similiter ualet decoctio catuloꝝ
canum in dicto oleo. ⁊ ex expertis est ut ex
lana plurimum molli et leui fiant suspensoria
collo que ab ipso usqꝫ ad utrunqꝫ brachium
procedatur super que omni hora oleū calidū
aspergat. Unguentum bonum ad contractos
quo utebatur glosator. Accipe anserem pin
guissimam ⁊ prohice omnia interiora eius ⁊
plumā ⁊ accipe gattum pinguissimam ⁊ exco
ria eum ⁊ incide carnes eius per frustra mi
nuta. Et accipe lardum thus ⁊ mirram et mi
sce bene cum illis carnibus gatti ⁊ postea to
tum pone in ansere ⁊ sue bene ne possit exire
inde pinguedines ⁊ pone in ueru ferreo. ⁊ fa
cias bene assari ad ignem supposita sartagi
ne cum bona quantitate aceti albi super qd̄
cadat pinguedo q̄ exhibit de ansere ⁊ postꝗ

e rit bene assatus remoue sartaginē ut frige
scat acetum ⁊ recollige pinguedinē ⁊ repone
in pissīde. deinde accipe anserē cum omnib⁹
que sunt intus ⁊ bene contritum mitte in uno
uase ⁊ desuper mitte accetum qđ fuit in sarta
gine ⁊ misce ⁊ facias bulire ⁊ postea pone to
tum in saco ⁊ colla ⁊ dimitte frigescē ⁊ collige
pinguedinē super natantem ⁊ misce cum pria
pinguedine ⁊ ex hoc inungatur mēbra contra
cta. Et si mā spasmū faciēs cābit apā in ra
dice neruorum membri spasmati. dixit Ras.
primo continentis apponant medicine mo
lificatiue dissolutiue subtiliatiue ⁊ calefactie
super locum apatis. De cura spasmi infan
tiuz dixit Auic. sint contente. s. nutrices eoꝝ
ut ipsoꝝ iūcturis approximet empl'm ex me
le cum quo confecta sunt crocus ⁊ radix lily
post anisum. i. ponatur cum eis de aniso. Sꝫ
radix lily sit post anisum idest sit plus de ea
in confectione. Et posset etiam hoc empl'm
applicari mamillis nutricū ⁊ consuescant po
nere mēbra sua in aquis in quibus decocta
sint camomilla ⁊ mellilotuz ⁊ fenugrecū ꝯ qñ
qꝫ conuenit camomilla sola. Et dixit Aui
cena ex empl'is bonis est qđ fit ex storace li
quida castoreo euforbio ⁊ cera citrina ⁊ ol'o
de lilio ⁊ hoc quidē cōuenit in pueris nō
in infantibus. Et ex uaporatiōib⁹ bonis di
xit est sal torefactuz calefactuz posituz super
exitum neruoꝝ. Et dixit Auicena ex cu
ris mirabilibus expertis est ut super mēbruz
spasmosuz ponatur ren. s. alicuius animalis ⁊
dimittatur super ipm donec desiccet ⁊ pmu
tetur cum alio. i. ponatur unus post aliuz. Iu
deus āt dixit hoc debere fieri de pinguedie
caude arietis ut supra dictum est. Ser. āt
super ꝯ° Al. dixit. Cura spasmi similis est cu
re palisis. Uerum differt ab ea qꝛ in cura pa
lisis solum resolutiua ⁊ neruorum confortati
ua sunt applicanda. Et ratio est quia mate
ria eius aquosa est ⁊ non eget nisi resolutiōe
⁊ consumptione. sed in spasmo applicāda sūt
mollitiua ante resolutiua quia mā spasmi est
grossa uiscosa. Cui si prius applicarent reso
lutiua qꝫ mollitiua resoluetur subtile eius ⁊
remanet grossuz lapideificatū. Et propter
hoc dixit Ser. añqꝫ aplicēt iª que debēt apli
cari i spasmo pri⁹ debēt mollitia pcedē. Ungu
entuz mollitiuū. ℞. mucilagis fenugreci ⁊ seis
lini an. ʒ. ij. butiri recētis asūgie anatis an. ʒ
ß. olei sisamini olei aigđ. đ. an. ʒ. iß. ol'i đ li
lio. ʒ. i. cere qđ sufficit. Empl'm ad idē fiat
ex cera ⁊ oleo sisamio ⁊ extēdāt sup aluptaz
⁊ supponāt mēbro ⁊ origini neruoꝝ. Ablu
tio mbri spasmati ꝯpetēs sił'r molliendo. ℞.
fenugreci seis lini seis ancti an. ʒ. iij. sūitatū
malue ⁊ brāce ursine an. M. i. conquassent ⁊
buliant in lb. iiij. aque usꝫ ad lb. ij. colet ⁊ cū
co mbruz abluat. facta mollificatōe p duos
dies. Dix. Ser. fiat resol'o p alios duos dies
⁊ sic iteruz reddeat ad mollificandū p duos
dies. deinđ ad resoluendū p alios duos dies
⁊ sic successiue fiat ipoꝝ itera° donꝫ sanet.
Notāt ꝙ neruis egris. cū maiori cautela fria
sūt aplicāª qꝫ alijs mbris min⁹ fris ⁊ ꝙ fria
actu maxime que sint alicuius intensionis
mēbris dischopris applicari non debent re
gulariter. qꝛ nimis subito infrigidarēt eos ⁊
forte mortificarēt ipoꝝ calidū ōbile. Sꝫ fri
gida potētialia bñ applicari possunt si lapsus
fuerit uehemēs ad calidū. qꝛ friꝫ potētiale nō
sic subito nec īpetuose opatur i neruos sꝫ ma
gis paulatie. Sunt igit eis applicāda fria po
tētialia q̄ tñ sunt actu remisse calida. Cum eiꝫ
sint nerui pauce cal'itatis inate si sint discoho
pti et egent infrigidatiōe ⁊ ab illa ledātur oꝫ
ut remittat infrigidatio pp actualem calidita
tē sꝫ de hoc amplius in fmōe dicet de ulne
ribus neruoꝝ. Dix Aui. ille q uti t uētosis
. s. sup loco spasmato cā resol'ois mē et gratia
calefaciendi locū ipm et maxie qñ ponuntur
sup locuꝫ ad quē ptes corde extēdūtur. i. sup
locuꝫ musculi ad quē uel ꝟsus quē ꝯhitur cor
da. fit ei hoc utile sed sine scarificatōe si res
ē leuis ut qñ est mā pauca et nō apans. Sꝫ
si res nō est ita. qꝛ nō sit leuis. ymo grauis
qꝛ . s. sit mā multa et apans oꝫ ut fiat scarifi
catio. Est eim mortale si nō scarificet qꝛ pp
uentosaꝫ trahentē fit additio in multitudie
mē et apate. Loca aūt appōnis uentosaꝝ
dixit Aui. sunt collum et spondiles dorsi ab
utroqꝫ latere et ptes lateruꝫ pectoris et uesi
ca. al'añ uesicaꝫ. Et est locus post finē costa
ruꝫ mendosaꝝ retro ꝟsus nates q est locus
ualde carnosus in directo loci uesice tollerāt
uētosatiōeꝫ cū scarificatōe pfunda. Qđ faci
mus maxie cū uolumus multū de sanguie tra
here ad phibenduꝫ apa et minuenduꝫ repl'o
nem magnaꝫ. Sed super renes dixit Auic. nō
facimus illud. i. nō apponimus uētosas cū sca
rificatiōe nisi cū timemus. s. additiōeꝫ apa
tis et minorādo uolumus ut sanguis egredia
tur. Et dixit oꝫ ut uētosas admistres m'
tas nō tñ multas simul subito qꝛ ledūt pp do
lorē quē inducūt et ēt cū sunt multe ꝯmouēt
māꝫ q̄ posset habere raptuꝫ ad pncipalia. uel
ēt ad ipa mēbra spasmata. Et dixit custo
diant loca uētosata ne infrident. occupat. n.
illa frigus cito qꝛ sunt rarificata. Et si'r
oꝫ custodire a frigore loca balneata ēbrocata
fricata et rubificata et qūolibet rarefacta qꝛ
frigus est inimicū neruis et spasmi ingrossat
mām. Dixit Arorofos et pōitur prio cōti
nētis. Cristere fcm ex sanguie testudis cum
castor. ꝯuenit mirabl'r spasmo. Cura spas
mi nō pportionati ad māꝫ fci ab aeris fridi
tate cura est dixit Paulus. inungat mēbruꝫ
extensuꝫ. i. rigiduꝫ cū oleis calefacientib⁹. ⁊
si ñ mitigat extēsio in tibys uētose ponēde
erunt supra renes et ultimū spōdileꝫ dorsi.
Et si ē in manib⁹ ponātur uentose in spatul'
et in ulťio spondili colli. Et dixit. cū cor
pus ē sanū et extensio. i. rigiditas siue conge
latio est in labio palpebra lingua uel oculo ē
ualde piculosa pp uicinitatē et cōitatem ad
cerebruꝫ et est ualde pmeditādum ne extra
hatur tūc sanguis a nuca nec a spondili prio
. s. p scarificationē. Dixit Gilber. accidēs
ex frigiditate aeris glaciei et silium balneis
aque dulcis et iunctiōibus calidis iuxta ignē
uel melle iuuncto et fricatiōibus paucis sol
uitur. Et ꝯuenit fricatio cū piretra co oleo

eius et filibus et ꝯuenit Aristol'.ro. bibita c̃ castor .ēt bibitꝫ Spasmi ꝟo facti a pcussione uel casu pp quã pcussionē seqtur dolor uehemēs pp quē fugiūt mēbra et spasmātur. p̄missa cura p cūonēʒ ſm ꝙ pcussio et cãus requirit .ut dr in suo loco .cura est dixit Auic. ut admistrētur embroce que laxant .i.mollificant et sedãt dolorēʒ.i. que sint tēpate resolutiuis sic̃ ex decoctōe ordei fracti cãmomille fenugreci et siliuʒ. Et nos diximus loco administratiōis hax medicīax in canon̄.i.in p̄ncipio scōe fen tertij ubi uult ꝙ generaliter intendas ad sedatiōēʒ doloris ptis pcusse. Cuʒ hoc tñ debes intendere ad ꝯfortationē originis neruox administrãdo medicīas nuce. Et sil'r curat̄ spasmus sequēs ad uulnus qō uehemētēʒ inducit dolorēʒ. Dixit Gul's. q̄uis dicat̄ incurabilis.cura tñ remediabilis est ut cum incipit dolor mittiget̄ cum anodinis ut sunt oleū anetinū calidū aut de camomilla aut de semine lini. Et emplastruʒ factuʒ ex semine lini fenugreco floribus camomille semine aneti et farine ordei et radice maluauisci ꝛ dictis oleis et ponat̄ acu calidum. Et ponatur infirmus q̄ ꝯtinue in balneo aq̄ calide decoctiōis rex positax in ēplastro. et ingeniet̄ ut uulnus saniet̄ et mundificet̄ ex eo. Et spasmus fcs pp pūcturaʒ uel apã.dixit Aui. curat̄ cura illox.i.dcã.4.l.4.a. Dixit Ger. sup uiatico.si fiat ex punctura acus uel ferri cura est difficilis .prius tñ supponantur resolutiua.sicut furfur triticeuʒ torrefactum cum sale. Uel accipe filatum crudum in cineribus bulliuʒ et supponat̄. Si aūt h̄ nō sufficiūt cū rasorio locus apiat̄ ut sanies egrediat̄.deiñ sequat̄ cura ut in spasmo a uulnere uel ulcere. In spasmo facto ex punctura uel fissura pua cōuenit medicamen de euforbio et hoc si neruus punctus uel fixus nō fuerit detectus apprs. Nam neruo detecto appriti medicamen de euforbio nō debet approximari. Neruus.n. discohoptus fortes medicias quale ē euforb̄ nō patit̄ sic̃ illam patit̄ cute cohoptus. Neruoruʒ aūt detectox medicina debet esse desiccatiua sine mordicatiōe et pūctiōe q̄ raro inuenit̄ talis. De melioribꝰ tñ ad hoc est calx nimiū lota et cuʒ oleo tempata sup uulnus inducta. Et sil'r tucia cū oleo ros̄. Et oleum qdē ꝯuenit in neruo discohopto in cohopto ꝟo cute ul' carne nō ꝯuenit q2 ip̄m putrefac̄.

Sed et de hys amplius dicet̄ in loco suo. capl'o.de cura uulnerum neruorum. Et cura spasmi nō pportionati ad materiaʒ euenientis in febribus dixit Aui. fit cū humectatione uehemēti cerebri neruox et lacertox cuʒ mollificãtibus uehemētis humectatiōis. Dixit Guill's. h̄ spasmus curatur per eūonēʒ mē mordicantis neruos et lacertos ꝛ p alterationem egritudinis in cōtrariuʒ et similiter cãx si que concurrunt ad dissolutionem illius materie. Et spasmus sequens ad dolorem uehementem absqꝫ uulnere.dixit Auicena. sedatur sedatione doloris postq̄ꝫ consideras qui dolor sit et abscindis causam eius. Dixit Gerardus super uiatico. in spasmo .ex dolore remoueatur dolor uel mitigetur quod sic fit. In oleo ros̄ ꝛ uiolato. ꝛ uitellis ouorum ꝛ aqua ros̄.tepefactis īponant̄ stupe canobine ꝛ supponant̄. Uel panis triticeꝰ calidissimus a furno extractus ꝛ ī optimo uino madefactus uehementi dolori artetico supponat̄

Fomētet̄ mēbruʒ dolorosuʒ.embrocet̄ ꝛ empl'etur ꝛ inungat̄ cum anodinis superiꝰ narratis. Et si mã p̄ns fuerit faciens dolorē cum competenti ei medicina educatur. Et si per hoc non quieuerit dolor.scarificet̄ locꝰ Et si ñ iuuerit sꝫ pseuerat dolor.inūgat̄ locꝰ dolorosus ꝛ in circuitu cum unguento qō sic fit. ℞. olei rosati.ʒ.iiij. opij.ʒ.ss. iusquiami papaueris albi an.ʒ.ij. corticis mandragore semīs apij an.ʒ.i.aceti uini.ʒ.ij.misceant̄ oīa ꝛ fiat cum eis inunctio. Dixit Gerard. sup ꝯ°. Al. ℞. panis de furmento infuxi ī lacte uacino p duas horas uel tres.ʒ.ij.uitelos ouorum recentium infuxoruʒ sil'r in oleo ros̄.ʒ.ij lactis uacini qō sufficit ad incorporanduʒ.coquant̄ uel conquassentur omnia ꝛ fiat empl'm ꝛ tepidum loco supponatur. Aliud. ℞. olei rosati.ʒ.iij.ꝛ misce cum medula panis de frumento que calida fuerit infuxa in uino ꝛ conquassata supponant̄. Spasmus uero factus cã rei uenenose sumpte curatur.dixit Aui. cura ueneni illius rei. Dixit Girardus super ꝯ° Al.in spasmo ex punctura animalis uenēosi competunt hñtia attrahere siue retrahere illam humiditatem uenenosaʒ.sicut anus galli depilatus ꝛ positus super morsurã ꝛ ualet scabiosa assata cum uitello oui ꝛ superposita. Et hoc facit a tota spetie. Ger. super Uia. ualet ī hoc tyriaca ꝛ metridatuʒ ꝛ similia. Et oīa que uenenū hñt resoluere sicut gētiana saluia utraqꝫ Aristo. bacce lauri diptamꝰ ꝛ similia

Cura spasmi cōitatis stomaci dixit Galie. Cum uideris aliqueʒ patienteʒ tortioneʒ uentris ꝛ abhominatōeʒ ꝛ post hoc superuenit ei spasmus puocetur ei uomitus cum potu multe aque calide donec euomat coleram multaʒ ꝛ liberabitur in continenti. Et dixit in libro de interioribus ꝛ ponitur primo continētis.uidi quosdam quibus supuenit spasmus in febribus nullo signo precedente significante spasmū futurū ꝛ cū euomuerūt colãʒ illico liberati sunt ꝛ euomuerunt quidam ex eis porrinum ꝛ melongianum. Et dixit in quinto de interioribus ꝛ ponitur a Rabi in ꝯ.a particula aloquotiens patientes spasmuʒ epl'icū ex causa oris stomaci propter magnum fastidium uel propter potationem uini superfluenteʒ siue propter nimiuʒ usum uenerius extra tempus suum ꝛ aliquos febricitantes spasmatos subito ex malo humore pungitiuo ad os stomaci fluxo uidi liberatos esse statim ꝙ euomuerunt. Dixit Auicena.cum spasmus est ex comunitate stomaci incipe ꝛ fac eum uomere. fortasse enim uomet coleram acutam aut humorem putridum ꝛ liberatur in illa hora

Spasmi autem facti a uentositate ꝛ est ille qui dicitur uulgari sermone gramfus. Dixit Guilelmus. est ut fiant fricationes in toto uel in parte secundum loca que occupat cū panno aspero ꝛ inungatur fricando cum oleo de spica uel de costo ꝛ fiat cristere carminati

tiuuz uentositatis prout dicetur in cura colice uentose. Et confert cristere huius Recipe anisi feniculi ameos amomi cimini dauci ka rui.an.ʒ.ß.centauree sticados rute mellilori asari florum camomille an.M.i.cologn. bac carum lauri an.ʒ.iij.buliant ad consumptio nem medietatis ⁊ coletur ⁊ accipiatur ex co latura.ʒ.is.⁊ dissoluantur in ea mellis ʒ.ij. olei anetini uel de ruta.ʒ.iij.electuarium de bacis lauri.ʒ.i.salis.ʒ.ß.⁊ supponatur uta tur in regimine dicendo in cura colice uento se ⁊ abstineat ab ablutione membri in quo cō sueuit uenire cum aqua frigida ⁊ etiam cum aqua dulci licet actu frigida. Confert tamē eius lotio ipsius membri in ieiuno uino uel lexiuio uel aqua decoctionis rute saluine sal uie mentastri camomille foliorum lauri ⁊ si milium. Dicitur ꝙ si consuetus pati hunc spasmum continue discalceauerit prius pedez sinistrum q̄z dextrum non amplius patietur ipsum. Et dicitur ꝙ si fiat anulus uel lami na de auro uel argento in quo sint sculpta ista uerba. Calira calabra calitiria ⁊ portet por tans non patietur. Et spasmi facti a uermi bus cura est ipsoruz interfectio ⁊ eductio.

Dixit Girardus super Uiatico. Recipe cē tauream ⁊ santonicum ⁊ distempera cum mel le ⁊ bibantur uel temperentur cuz melle ⁊ di stemperētur cum uino ⁊ bibantur Et fiat emplastrum de centaurea absinthio santonico aloe cabolino ⁊ suco persicarie ⁊ umblico su perponantur. Dixit Gal. in eneruationis que cum spasmo componitur medella.attendē dum est.si spasmus est de repletione. Et si sic patienti curam adhibeas unam ea scilicet que in paralisi dicta est. Si autem spasm⁹ de siccitate est tunc speculare.⁊ si eneruatio est spasmo fortior calefacientibus ⁊ desicāti bus utere quedam administrando emolientia cum forti fricatione. Quod si spasmus for tior imineat ⁊ uiolentior teneramtia ⁊ emolli entia adhibe.quedam tamen adiunges calefa cientia ⁊ desicantia cum leui fricatione. Cū uero in membris sunt diuersis eneruatio et spasmus in membro uteris eneruato fricatōe ualida ⁊ ēplastriza emplastris in eneruatione dictis. Membris uero que spasmum patiunt̄ emplastra adhibe emolientia ut est emplastrū factum ex spuma seminis lini ⁊ fenugreci et anatis adipe ⁊ galine ⁊ medula cruris bouis ⁊ similibus emolientibus emplastris que cir ca apostematis duri curam retulimus. Et dixit.si cum spasmo fuerit euulsio.i.iuncture dislocatio euulsionez emplastriza restringen tibus ⁊ desicantibus emplastris ⁊ ad suum re duc disgregationis locum reductamqz cum fassijs stringe quemadmodum qui ossa medē tur fracta ad consolidationem eorum. Cu ra uero spasmi per instrumentum cirugicum eadem est cum ea que dicta est supra.

Capitulum octauum de thetano.

Thetanus a tendēdo di citur. est eim ꝓprie mēbri uel mēbroruz tēsio. Dixit Paulus.thetanus ē aliqua extensio. Proprium aūt nomen extensiōis est ut primo patet ꝯtinētis caplo.6°. qn̄ mē bra sunt distensa ante et retro ita ꝙ ad nullā ptiū plicari possunt. Et iō a quibusdā dr mēbri uel mēbrorū rigiditas siue cōgelatio et idu ratio Arab. aūt thetanus dr chuzez uel alchu zez. Chuzez tn̄ ſm usum antiquoꝝ significat qnqz dispōnes. prio nāqz significat dix Aui. spasmuz incipientē a lacertis furcule.i.pecto ris supioribus et extendit aial ad ante uel re tro uel utrūqz. 2° significat thetanū cuiusliz ptis. Et 3°. sigt spasmū ꝓpriū oculo. Et 4° sigt thetanū ſz totū corp⁹.s.ſm sursuz et deor suz et iste thetan⁹ ē duo spasmi ul duo theta ni. Et 5° sigt thetanū ex frigore ſcm ꝯgelatū

Chuzez vo ꝓprie sumptū idē ē ꝙ thetan⁹. Et sub noīe chuzez.distinguit Aui. thetanū a spasmo. quapp incōueniēs ē dicē ꝙ chuzez sit spasm⁹ fact⁹ a uētositate et nō ab alijs cāis ut Guill's. et qdam alij uoluerūt. ꝑ maiori tn̄ de claratōe hoꝝ dcoꝝ. notāt ꝙ thetan⁹ ſm vita tē idē ē ꝙ chuzez distinctū cōtra spasmū. Et hoc appet de mente Aui. Naz oēs qnqz mōi chuzez supraposit uel sunt idē ꝙ spasmus ut distinguit̄ ꝯ thetanū ul sūt idez ꝙ thetanus Et iō qcqd. Auic. addit ī significatōe chuzez supra thetanū est ī caplo spasmi. Nā i notis rōne duoꝝ pmoꝝ modoꝝ significati ē idē ꝙ spasmus. tertij et q̄rti mōi ē idez ꝙ thetan⁹ et in 5°. ēt mō ē idē ꝙ thetanus a spāli cā fa ctus.s.a friditate ꝯgelatiua. Et iō Aui. post positiōez dcoꝝ qnqz modoꝝ significationis chuzez. ubicūqz noīat chuzez intelligit theta nuz et ecōuerso. Et notāt ꝙ qn̄ i pmo signi ficato chuzez. Aui. dixit ꝙ ē spasmus icipiēs a lacertis furcule īuenit̄ alia littera q̄ dicē a collo et ē bona. Et cū dixit ꝙ extendit aial ad ante uel retro uel utrūqz intellexit ꝙ qn̄ extendit ad ante uel retro sit uerus spasmus distinctus contra thetanuz. Et cum dixit ꝙ extendit ad utraqz simul intellexit ꝙ sit uer⁹ thetanus. Inuenit̄ ēt ab auctoribus h° no men thentigo ēt a tensiōe dcm differēs a the tano. qr ē sumptū ad significādū q̄zdā pticula rez tensionez.s. uirge uel uulue. Thetan⁹ put appet de intētiōe Gal. 6° de accidēti ē egritu do lacertosa sic spasmus et ꝑ eandez cāz.s.qr opatio uoluntarij mot⁹ q̄ a thetano ledit̄ ime diate attribuit̄ lacertis. Et dixit Gal. theta nus ē siue extēsio cū extēdit̄ mēbruz utriusqz lateris ēqualr et nō inclinat̄ oīno. Et dix in 4° affo. thetanus ē cuz mēbrū stat erectuz et nō declinat ad aliquā ptez. Dixit Thime⁹ et pōitur p° ꝯtinētis. qn̄ spasm⁹ ē in utroqz latere uocat̄ thetanus. Dixit Aui. thetanus ē egritudo oficialis ꝓhibēs virtutez. motiuā a ꝯctione neruoꝝ de quoꝝ aptitudine ē ut ꝯ hant̄. Et pōt dici thetanus morbus oficia lis in figura. Naz mēbruz thetanosuz hz figu raz quā n̄ dz habere ſm nāz isepabilr. stat eiz tēsuz n̄ potēs plicari qn̄ dz posse plicari. ista .n. figura recta ledēs sensibilr ⁊ imediate opē

neʒ plicatiõis mēbri thetanati ut uerbigratia manꝰ tensa capiendo uel a posse capere id qđ dʒ capere posse ē morbus officialis. Et põt dici morbus oficialis in situ ꝓ societate. qꝛ mēbrū thetanatuʒ associaꝛ īsepabilr mēbro cui nõ dʒ insepabiliter assotiari. Et põt dici morbus in uia. uel qꝛ in eo ē opi'o uie transi tus spūs aīalis uel qꝛ uie et porositates mē bri thetanati sunt aut debito latiores. aut de bito strictiores. Dixit aūt Auic. de quoꝝ aptitudine est ut ꝯtrabātur ad differētiā ꝑa pismi uirge uirilis et colli matricis de quo ruʒ aptitudīe nõ ē ut plicētur aut uolūtarie ꝯ haꝝ. Quidā tn̄ et forsan, recte dn̄t priapismū esse quēdaʒ mõʒ thetani. uel dixit Aui. sic pp ossa et cartillagines. qꝛ ꝯuis coꝝ rectitudo ꝑternāʒ ꝓhibeat a ꝯctiõe nõ tn̄ dicūtur pati thetanuʒ. qꝛ ꝯctioni nõ sunt nāliter inclinata

Mēbra thetanata dixit Auic. stant erecta tensa nõ plicabilia ad aliquā ptē ad quā plica ri debēt ⁊ fit conatꝰ adpplicāduʒ ea pp nocu mentuʒ in lacertis et neruis suple et nõ ꝓpter aliud nocumētuʒ. Naʒ si arthetica laborātes nõ possunt plicare mēbra sua. nõ tn̄ patiūtur nec pati dicūtur thetanuʒ qꝛ nõ patiūtur illđ pp nocumētuʒ in lacertis et neruis. Dixit Gal. 5° affo. in ꝯmēto affo. qcunqʒ a thetano apphēdūtur ⁊c. ꝙ thetanus cātur a motibus spasmi. Et intellexit aut ꝙ thetano stante sint motꝰ actuales ꝯponētes thetanum aut ꝙ motꝰ spasmosi cõcurrūt ad ꝯpõneʒ thetani et ipm efficiūt. Nam ad thetanuʒ efficiēduʒ cõ currunt motus ꝯry. Nam cātur pp ꝯriaʒ in clinationē ptiū mēbri ꝗ inclinatiões sunt ue lud duo ꝯry motꝰ et sic ītelligēdo n̄ cēt the tanꝰ ꝯpositꝰ a duobꝰ motibꝰ. Nā motꝰ actua liter nõ ꝯponūt thetanū. Dix Aui. thetanꝰ ſm ueritatē ē ꝯriꝰ spasmo. Naʒ spasmꝰ ꝯhit mēbrū ad unā ptē. ſʒ thetanus tēdit mēbruʒ et ꝓhibet ꝯctionē. qđ aūt ē tēsuʒ ē ꝯriū ꝯcto et plicato. Itēꝫ dixit Aui. thetanꝰ īgredit in genus spasmi itroytu ꝯrioꝝ in genere uno. Et hoc ē qꝛ ponūt spasmꝰ et thetanꝰ ſb codē genere sic duo ꝯria sub codē genere reponū tur. Et genus illđ sub quo reponūtur ē spas mus generalr sumptꝰ ut supra patuit capᵒ de spasmo. Ul' põt dici ꝙ hᵒ genꝰ sit mala fi gura. sunt eim ābo mala figura spasmꝰ ꝯcta et thetanus tensa. Dixit Aui. ꝯpatio spasmi ad cāʒ unaʒ ē cueniēs cāu ꝯtrarioꝝ. i. spasmꝰ et thetanꝰ pñt cāliter siue ꝯtingēter siue per accidēs ꝓuenire ab eadē cā sic ꝯtingēs ē cõ traria duo ab eadē cā ꝓuenire. Et ꝓ đcla ratiõe hoꝝ notāt ꝙ thetanꝰ põt fieri pluribꝰ modis. uno mõ ymaginādo mēbruʒ hñs mu sculos destros et sinistros siue anteriores et posteriores stans in rectitudine sua. Et debemus ymaginari equipotentiaʒ ipsorum mucsulorum oppositoruʒ. Et ꝙ utriqʒ muscu lo superueniat causa equalis ad contrahendū tunc nanqʒ remanebit membruʒ illud tensuʒ ꝓpter equipotētiaʒ cārum cõtrahentium nõ ualēs plicari ad aliqꝫ ptium. Et hec expoᵃ cāe uel cāꝝ dʒ intelligi esse thetano actualiter existente quia qñ thetanus esset in fieri et membruʒ cõtractum tenderet notum ē ꝙ una

contractio plus faceret ad tensioneʒ ꝙ̄ alia ꝟ bigratia si digitus sit contractus musculꝰ ex terior digiti plus operabitur in sua actione ad tensionem ꝙ̄ musculus interior. Secūdo modo possumus ymaginari thetanuʒ non pre cedente spasmo nec materia ente inclinata ad spasmandum ymaginando materiā. contentaʒ in porositatibus neruoruʒ seu musculoruʒ eē tenuem liquidaʒ non aptam spasmare nec the tanare ⁊ eē contentaʒ in musculis āterioribꝰ tantum uel in posterioribꝰ tm̄ contenta tamen esse in rimulis talibus in quibus continetur mā chuzeʒ ut dic Auic. Cui materie supuēiat agens congelans ⁊ ingrossans uniformiter il lam tunc stabit mēbruʒ illud tensuʒ nõ ualēs plicari non precedente motu spasmoso. Item possumus ymaginari partē anterioreʒ muscu losaʒ sic uniformiter esiccataʒ ꝙ mēbruʒ fiet tensuʒ. ⁊ tn̄ nõ concurret ante tensionē inclīa tio spasmosa. Apparet itaqʒ ꝙ cū duo spas mi aggregant in duabus partibus cõtrarys ut ante uel retro uel dextre et sinistre fit te tanus. Nam tali sic spasmato in duabus parti bus contrarys accidit tensio ⁊ sic remanet te tanatū non plicabile qꝛ unus spasmus trahit ad unam partem ⁊ alius ad aliam. s. opositam ita ꝙ ad nullam partiuʒ mouetur sicut appa ret de ligno diuersis funibus ad contrarias partes ligato ꝙ stat erectuʒ non iplicatuʒ ad aliquaʒ illaruʒ. Et sic apparet ꝙ eadem ē causa spasmi ⁊ thetani. uerū causa spasmuʒ fa ciens facit illud per se contrahendo. Si āt acciat ut mēbruʒ illud sit tensum non est hoc per se ab illa causa. sed per accn̄s qꝛ contin git coniungi duas causas spasmantes l' duos spasmos equipotentes Si enim non essent il le cause equipotentes. tunc fieret contractio a fortiori ⁊ esset spasmus ⁊ non thetanus. Di xit Auic. cum thetanus sit duo spasmi dupli idest in duabus partibus oportet ut sit acuti or morbus spasmo simplici. Et ex hoc sequi tur ꝙ crisis thetani sit uelocior. Et ideo dixit ypo. 5°. affo. ꝙ in quatuor diebus peūt ⁊ acuitas quideʒ thetani proprie dependet a dolore uehemēti ꝗ accit ī eo ī spasmo. n. siplici accit dolor fortis erit gᵒ ī duplo spasmo do lor uehemēs. Dix. A. hic thetanꝰ duplꝰ. i. ꝗ est duplex spasmꝰ n̄ ē ex duobꝰ spasmis. s. sp yᵒ ꝑt dici eē ex duobꝰ thetāis. s. aīn. Et ħ ꝙ thetanꝰ sit ex duobꝰ thenāis ⁊ n̄ ex duobus pasmis duplr ꝑt ꝯtigē. adħ tn̄ declarādū cõ siderāt. ꝙ spasmꝰ accipit duplr unoᵒ ꝓ actua li ꝯctõe muscli. uñ mbꝝ ē ꝯctū ꝓhibitū a di latatõe. Et istoᵒ thetanꝰ n̄ ē ex duobꝰ spas mis ī duabꝰ ptibꝰ mbri ꝯrys. qm̄ hᵒ ē iposi bile. Alioᵒ accipit spasmus pro exn̄tia cāe đbētis facē ꝯctionē. ſʒ tn̄ ipedit ipa a ꝯhēᵒ pp exn̄tiā cāe ei silis ī musclo ptis ꝯrie. Et hoc mõ sumēdo spasmū nihil aliud eē ꝟr ꝙ̄ q dā conatꝰ ad ꝯhēdū q n̄ ꝯhit pp sileʒ conatū eē ī musclo ptis ꝯrie. Et qꝛ qlʒ muscl's co nās ad ꝯhēdū stat tēsꝰ erectꝰ ꝑt dici ꝙ qlʒ sit thetanatꝰ. Et sic thetanꝰ huiꝰ mbri n̄ erit ex duobꝰ spasmis ī actu ſʒ ex duobꝰ thetāis . i. duabꝰ tēsiõibꝰ ad conādū ꝯhē conātibꝰ mu scl'is ꝯriaʒ ptiū mbri. 2° modo possumus

ymaginari ꝙ thetanus fit ex duobus thetãis ⁊ non ex duobus spasmis. quando utrisqȝ mu sculis superuenit causa tendẽs eos ut congela tio indurans eos qui indurati non flectuntur sed tensi stant prohibiti a contractione. Sic ergo apparet ꝙ thetanus põt fieri ex duobus spasmis ⁊ potest fieri ex duobus thetanis mo dis dictis. Differunt ãt isti thetani abinui cem quia factus ex duobus spasmis necessa° requirit duos spasmos equipotentes. Naȝ sta tim ꝙ unus spasmus cessaret altero remanẽte membrum cotraheretur ⁊ non esset thetanatũ

Sed thetanus ex duobus thetanis non re quirit adhoc ut membruȝ stet tensuȝ ꝙ ambo thetani simul sint. sed sufficit alter tantum. Concurrentibꝰ enim ad thetanuȝ duobus the tanis si alter cessaret adhuc membrum staret tensum quia musculus remanens thetanatus ẽ induratus ⁊ implicabilis quare remanet mẽ brũ tensũ bene tamẽ ẽ ꝙ qñ ambo musculi sũt idurati tũc maxime mẽbrũ stat tẽsũ. Et ex supradictis patet ꝙ in nullo thetano puro est aliquis spasmus actu. Nã thetanus ꝯtrariatᷣ spasmo. Nõ. n. in mẽbro erecto thetanato est aliqua contractio. Sed bñ sũt in eo qui ẽ dup plus spasmus due. cãe ⁊ duo conatus ad ꝯtra hendũ similes his qui sũt ĩ spasmo. Et pa tet ꝙ cũ Aui. dixit ꝙ thetanus ẽ duplex the tanus idiffinite locutus fuit ⁊ ñ uniuersaliter Nã nõ omnis thetanus ẽ duplux thetanus sȝ aliquis sic. Et dicũt ꝙ duo spasmi siue duo conatus ad spasmãdum ꝯponentes thetanum possũt esse ambo materiales ⁊ ambo nõ mate riales sed de genere nõ ꝓportionatorũ ad ma teriam ⁊ potest esse unus materialis ⁊ alius nõ ꝓportionatus ad materiam ut cũ unus ꝑ ueniet a materia replẽte ⁊ alius ꝑpter fugam a re ledẽte ulꝰ ꝯgelante. Et dicũt mẽbrum spas matum non ualens extendi ⁊ thetanatũ nõ ua lẽs plicari superueniẽte morte redditur extẽ sibile ⁊ plicabile eo ꝙ ĩ mortuo totaliter eua nescẽtibus spiritibus ⁊ diffuso humido que dam lapsitas ꝯsequitur mẽbri propter quã ca dit stans erectũ ⁊ plicatur ⁊ stans ꝯtractum extẽditur. Diuiditur aũt thetanus ĩ spẽs ⁊ differẽtias diuisione spasmi ⁊ sic alius ẽ de repletione alius de inanitione ⁊ alius nõ ꝓ portionatus ad materiã ⁊ alius ẽ ex his spe tiebus ꝯpositus. Et similiter alius ẽ ante rior alius posterior. Dixit Ras primo ꝯtinẽ tis posibile ẽ extensionẽ fieri ante. s. solũ ⁊ fi eri retro. s. solũ. Et anterior ẽ qui ẽ in an terioribus musculis ⁊ posterior qui ẽ in po sterioribus suple ⁊ aliꝰ est dextrorsum ⁊ ali us sinistrorsũ ⁊ similiter suple ⁊ alius est ex his ꝯpositus ⁊ qñ sic sũt. sunt solũ thetani. ⁊ nõ duplices spasmi. s. qñ sũt simplices. Et quidã dicũt dicitᷣ añrior qui ẽ cũ aliquali le ui ꝯtractõe partiũ ad anterius ⁊ posterior q ẽ cũ aliquali ꝯtractione partiũ ad posterius.

Et siꝉr dicunt de dextro ⁊ sinistro. De cãis spasmi loquẽs ĩ uniuersali Aui. dixit ꝙ sũt siꝉes cãis spasmi ꝭm unũ mõȝ ⁊ sũt diuer se ab eis ꝭȝ aliũ modũ. Et siꝉitudo ẽ ꝙ sicut cã spasmi põt eẽ mã replẽs ãpa ulꝰ nõ ãpans. Et põt eẽ cã aliqua eficcãs ulꝰ indurans ⁊ in grossans Et potest esse cã leden s mẽbrũ ner uosuȝ ex cuius lesione accidit fuga. Et põt eẽ cã aut intrinseca aut extrinseca ita est uel põt esse cã thetani. Diuersitas ꝟo inter eas est una qdeȝ dixit Aui. qꝛ spasmus raro fit a uẽ tositate sȝ thetanus utplurimũ fit ex uẽtosita te et maxie ille q ẽ duplex spasmus nõ aũt sic de illo q est unus thetanꝰ aut duplex thetanꝰ. Et cã est qꝛ ad hoc ut fiat thetanus qui est duplex spasmus. oȝ ut cã faciẽs cum subito utrasqȝ ꝑtes musculoꝝ capiat Modo inter oĩa. Cã uẽtosa ẽ aptior subito occupare ãbas ꝑtes cõtrarias mẽbri. Nõ aũt ẽ sic de the tano q est unus thetanus uel duplus thetanꝰ qꝛ hic utpl'm fit a mã cõgelata ĩ riuulis uilli q nõ ẽ sic apta ãbas cape ꝑtes ꝯrias mẽbri.

Dicũt quidã ꝙ hoc dcȝ thetanus utpl'm fit a uentositate dȝ sic intelligi. s. ꝙ supposito ꝙ thetanus uerus pluries fiat ab aliis cãis q̃ a uẽtositate. fit tñ pluries a uẽtositate ĩ cõpa tiõe ad spasmuȝ ꝑꝑ cãm dictaȝ. Alia dif ferẽtia ẽ dixit Aui. ꝙ cã ĩ spasmo mãli cadit in loca nerui ꝭm formã ꝓhibitõis a dilata tiõe ꝯhens ipm. Sȝ cã thetani mãlis cadit ecõuerso. Et hoc ideȝ intellexit Aui. de spas mo et thetano non ꝓportiõatis ad mãȝ. Pro cuius declaratiõe notãt. ꝙ hec cã in thetano cadit ecõuerso prio qꝛ cadit ꝭm formã ꝓhi bitiõis cõtractiõis nõ extẽdẽs in latuȝ et de curtans in longuȝ unde accĩt musculuȝ cõstrin gi ad radicẽ suaȝ. sic in spasmo sȝ stringit po tius ad caudã siue ꝟsus caudã nerui uel lacer ti et finẽ eius et nõ uersus radiceȝ. Et hoc declarat Aui. tribus modis prio qꝛ mã theta ni stat inter uillũ et uillũ et ibi ꝯgelatᷣ. 2° qꝛ mã thetani subito iplet totuȝ uillũ q̃tum ad omnes suos poros. In spasmo autem neu ter dictorum duorum modorum est. 3°. qꝛ materia thetani cadit qñȝ in medio lacerti. sed est talꝰ ꝙ lacertus non potest trahi ꝑpter dolorem qui est circa locum in quo est causa. Et ideo fugit pars lacerti uersus suam caudã et iste est quidaȝ modus thetani. Est ergo textus Aui. talis ꝙ aut materia faciẽs theta num currit in longitudinẽ musculi et stat in riuulis. Nam inter uillum et uillum cadit riu ula. non enim sunt uillis musculi continui sed contigui nõ imediati. sȝ mediati. In illo ergo intermedio est quedaȝ ꝑua concauitas que rimula appellatur. Et in illis rimulis mate ria congelatur et remanet ꝭm duritiem suam reddens difficilem redditũ musculi ad con tractioneȝ. sicut uerbigratia iter aliqua fila ymaginemur congelari aquaȝ. Nam stabũt tũc illa fila tensa ad tensioneȝ aque congelate Aut materia thetani cadit in musculo subito implens uillum secunduȝ extensionem uilli.

Et ut sic non cadit in rimulis. sed in poris uilli et implet eos omnes preter ꝙ ibi sit ali qua diuersitas. ut ꝙ aliqui pori sint pleni et aliqui non ymo omnes sunt pleni secundum longitudinem uillorum ita ꝙ ipsa materia imbibitur in poris sicut imbibitur in palis.

Et ex hac impletione uillus aliqualiter in flatur et dilatatur. sed non tñ ꝙ in longitudi ne minuatur manifeste. unde. contractio con

sequatur ymo fuat longitudo eius. Sed mā
spasmi dixit Auic. est diuersitas in rimulis
uillorū musculi uel nerui a sitibus dictis in
thetano. Nam in spasmo mā cadēs in rimulis
uillorū musculi nō cadit uniformiter in tota
rimula a radice musculi usqȝ ad caudaȝ eius
sicut in thetano. ymo cadit in quadaȝ pte rimu
le et ibi seperat uillum a uillo et fit ibi infla
tio et in latuȝ extensio et in longuȝ decorta
tio. Et hec ipletio rimularū in spasmo uo
catur dissilis qꝛ nō fit in oibus ptibus. sȝ in
una sic. et in alia nō. In thetano vo noiatur
silis et uniformis. qꝛ fit in oibus ptibus. In
spasmo ēt mā cadēs in poris uilli cadit soluȝ
in qbusdā et nō in oibus. qbus aliqb⁹ poris
ipletis fit inflatio. et p cōsequēs decurtatio.
fm illū locuȝ et cōtractio. Sȝ mā thetani pe
netrat in oēs poros ut dictuȝ est. Aut ⁊ 3°. ē
diuersitas in mā spasmi et thetani. Dixit
Aui. aut erit mā in thetano. deiñ cadit in me
dio lacerti corde uel nerui. qꝛ non in toto la
certo corda uel neruo sed in pte aliqua et ꝓ
prie in medio. uel in pn° uel uersus pncipiū.
uerūtamē in pncipio sui casus trahit cordaȝ
aut neruuȝ in longitudinē. i. conat trahere in
ꝯtrum ita tñ ꝙ nō pōt cōtrahi. s. neruus uel
corda vsus locum mē. Aut erit ibi apostema
aut mā cadens in rimis uilli ita ꝙ cū cōtra
hitur mēbruȝ necessariuȝ erit ut pp ipm. con
trahat uilus et in illa cōtractiōe ledatur do
lore. Non ergo pōt cōtrahi. i. nō cōtrahitur
ꝓpter doloreȝ qui augetur in cōtractiōe. sed
fugiūt a cōtractiōe in longitudine. s. musculi
nerui uel corde et reddeunt uersus caudam.

Et sic Auic. innuit. ꝙ sicut spasmus potest
fieri non ꝓportionatus ad materiaȝ ꝓpter
fugam a causa dolorosa siue a re ledente ita
etiam et thetanus. Uerbigratia Aliquis
habens apostema uel ulcus dolorosum in me
dio brachij. quia cum flectit brachium forti⁹
dolet stat cū brachio protenso et nullo modo
plicat illō fugiens a dolore. Et eodē mō ha
bens ulcera dolorosa in uirga longo tēpore
retinet urinam. et non premit musculos uen
tris ne urina exeat ut non doleat in exitu
eius. Et similiter patientes laxitudinem
ulcerosaȝ. stant mēbris distinctis nec contra
hunt ea timentes dolorem. Notant ꝙ in pn
cipio apostematis uel ulceris aut casus ma
terie facientis dolorem aliquando fit cōtra
ctio sine spasmus. sed parum durat quia sta
tim fit fuga a cōtractione ꝓpter dolorem et
sequitur thetanus. Et isto modo aliquando
thetanus sequitur spasmuȝ. Et notant et
iam appet ex dictis ꝙ fuga ꝓpter dolorem
est duplex una in cerebro et in ptibus nerui
et musculi uersus radicem et hanc fugam se
quitur spasm⁹. Et alia est fuga uersus cau
dam musculi quia refutat replicationem et
hanc sequitur thetanus. Contingens aūt est
stante cā dolorosa uel ledente siue illa cā sit
materialis siue non lacertos fugere uersus
principium uel uersus caudam. Si enim
propter dolorem uel lesionem cerebrum com
patiatur fortiter tunc fit contractio et fuga
ad principium qꝛ cerebrum contrahitur. Si

vo cerebrū nō ꝯpatiatur ita ut ꝯtrahatur sȝ m
brum sentiens lesionē recusat plicari fugiēs
a dolore uł lesione ꝓpter doloris uł lesionis
additionē tūc fit fuga uersus caudā ⁊ primaȝ
fugā sequitur spasm⁹ fam vo thetanus. Et
notāt ymaginari posse hūc thetanū alio modo
fieri ⁊ hoc ymaginādo cām dolorosā uel lesi
uā i medio musculi eē ⁊ utrāqȝ partē fugere
plicari ⁊ ꝯtrahi ⁊ sic musculus extēdatur ⁊
uersus pricipiū ⁊ uersus caudā ⁊ thetanetur.

Que āt sit ista cā ledēs ꝓpter quā fit fuga
a ꝯtractione ⁊ sic thetanus nō ꝓportionatus
ad materiam. Dixit Auic. ꝙ ē materialis. s.
hūoralis aut nō materia. Multe. n. possūt esse
cāe huius lesionis que nō sūt materiales hūo
rales. Et Aui. de una illarū i exēplo loqus
dixit sicut accit spēs thetani sub cessione uo
mi t⁹ laboriosi ⁊ eūonis laboriose ꝓpter lesi
onē que i illis accidit laboriosis eūonib⁹ i ner
uis uł cordis aut lacertis lesis ex stomaco.

ā aūt quare una ⁊ eadē exñte cā lesionis
i musculo ꝯtingat ꝙ i una fit ꝯtractio ⁊ i alia
fiat fuga a ꝯtractione. pōt eē triplex. prima ꝓ
pter diuersitatē ꝯpatiētis mēbri uerbi gratia
Si dolor sit i musculo domestico brachij cu
ius radix ē vsus iūcturā cubiti ⁊ cauda ei⁹
siue corda ē uersus rasetaȝ tūc si huic dolori
ꝯpatitur cerebrum unde fugiat ⁊ contrahatur
fit spasmus. Sed si partes musculi vsus rase
tam compatiant ⁊ fugiant vsus rasetam: tūc
fit thetanus. Quare aūt in uno homine conti
git plus ꝯpati capud quā caudam musculi uel
ecōuerso hoc erit ex ꝯditionibus idiuiduali
bus diuersis. fa cā ē ꝓpter diuersitatem loci
doloris. Nā si dolor ē in radice musculi ꝯtin
gens ē partes vsus caudaȝ fugē. ⁊ si dolor sit
i cauda uel corda contingens ē partes fugere
vsus radiceȝ. Similiter si dolor sit in princi
pio corde partes fugiūt vsus ipi⁹ finem. Et
si est in fine corde fugiūt vsus ipi⁹ principiū

Tertia cā potest eē propter augumentū do
loris in contractione ł extensione. cōtingens
enim est ꝙ exñte cā dolorem faciente in bra
chio ut brachium stet contractū nō doleat for
titer. Sed si uoluerit patiens ipm extendere
dolor fortiter augeatur. ⁊ tūc fit fuga ab exten
sione ⁊ tenetur contractum. ⁊ contingens est ꝙ
brachium sit extensū sine magno dolore. Et
si quoluerit illud plicare dolor intense augeatur
⁊ tūc fit fuga a contractione ⁊ tenetur extensū.

De cāis aūt thetani in spāli. Dixit Aui. de
cāis thetani sicci si cā est siccitas tūc fit alte
ra triū cāru siue altero triū modorū. ⁊ prim⁹
est quando siccitas consumendo hūiditatem
musculi stringit ipm secundum latum ⁊ augu
mentat secūdum longum ⁊ lacerti non contra
huntur in latitudine idest non adhunantur ⁊
corrugantur secūdū latū nisi propter resolutio
nem ⁊ consūptionem hūiditatū augumentāteȝ
longitudinem. Dicūt stringitur lacertus fm
latū qñ consūptis hūiditatib⁹ exñtibus inter
uillū ⁊ uillū ei⁹ uilli ipi sibi inuicem magis
approximant ⁊ adherent. Et dicūt ꝙ hanc
constrictionem secundum latum non sequitur
augumentatio uera secūdū longū. non. n. aliqd
additur de longitudine. Nec hoc uoluit Aui.

sed dixit sic fm appentiā qꝛ ad illā ꝯstrictōez fm latū seqtur ꝙ lacertus appareat lōgioꝛ q̄ꝫ eēt q̄ꝫuis nō sit sicut apparet de aliqua re la sa cū subtiliat̄ ꝙ apparet longioꝛ. Secūdꝰ modus.ē qn̄ opillant̄ uie seu rimule exn̄tes i ter uillos ꝑ quas transit spūs motiuꝰ uū ꝟtꝰ motiua debilis effecta ex carētia sui istrumē ti nō pōt mouē mēbꝛum.unde dixit Aui.cō trahūtur eni.i.opillant̄ ꝛ claudūtur ꝑꝑ cōtra ctionē.i.opillatōem trāsitus i qbus penetrat ꝟtus motiua. Tertius modus ē quoniā sic citas iuuat ad inobediētiā contractiōis ꝛ pli cationis mēbꝛi ut pꝫ de ligno sicco. The thanus ergo siccus dixit Aui.silis ē spasmo sicco q̄ꝫtuꝫ ad cām quia utriusqꝫ cā ē res esic cans.Sed tn̄ differentia ē qꝛ cā spasmās con trahit in longū ꝛ latū.sed causa faciens theta nū cōtrahit solū i latū. Et pōt hec diuersi tas cōtingere ex ꝑte fortitudinis cāe.quia cā fortius esiccās faciēs spasmū esiccādo ꝑ āpliꝰ exicet ita ut fiat cōtractio fm latū ꝛ fm lōguꝫ Sed cā debilius esiccās esiccat minus ut fiat ꝯtractio solū fm latum. Et pōt contingere ꝑ̄ dicta diuersitas ex ꝑte hūiditatum lacerti qa i aliquo repiūtur hūiditates que sūt iter uillū ꝛ uillū magis apte resolui ex quaꝝ cōsūptōe fiat contractio fm latum. Et i aliquo humi ditates que sūt in poꝛis sūt magis apte resol ui ex quarū cōtractōe fiet contractio fm latū ꝛ fm longum. Et pōt contingere p̄dicta di uersitas ex contingēti occursu cāe esiccantis ad mēbrum ꝙ si fuerit plicatū ꝓhibet dilata ri ꝛ si fuerit dilatatū ꝓhibꝫ cōtrahi. Dixit aūt Aui.qn̄qꝫ ē silis qꝛ nō semꝑ ymo aliqn̄ cā faciēs spasmū siccū ꝛ faciēs thetanū siccuꝫ sūt dissiles nō siles. Nā cā faciens spasmum siccū qn̄ꝫ contrahit i longum ꝛ latum suple ꝛ qn̄ꝫ nō.s.actu. Spasmus enim siccus exn̄s simplex in una sola ꝑte.s.multa cōtrahit ipm fm latum ꝛ fm longū. Si ꝟo fuerit duplex i duabus ꝑtibus uilli uel mēbꝛi ꝯtrarys tunc nō contrahit actu fm longum ita ꝙ membꝛuꝫ nō contrahitur sed facit thetanum ꝛ mēbꝛum stat erectuꝫ. Et ex dictis apparet qd dixit Aui.s.ꝙ spasmus siccus ē deterioꝛ thetāo sic co qꝛ ut patuit fit ab itensioꝛi siccitate. Ex quo apparet ꝙ aliqs spasmus ē deterioꝛ ali quo thetano ꝛ non omnis thetanus est dete rioꝛ omni spasmo licet ut in pluribus theta nus sit periculosioꝛ spasmo. Et dixit Aui. quandoqꝫ contingit species thetani mali sic ei quē precedunt febꝛis inseperabilis cuꝫ in quietudine ꝛ fletu ꝛ alienatione ꝛ color fit citrinus ꝛ desiccatur os ꝛ labium ꝛ denigra tur ligna ꝛ constringitur natura ꝛ exasperat̄ cutis ꝛ extenditur idest induratur cum qua dam extensione uel extenditur idest cum ex tensione remanet ꝛ fit thetanosa. Ista qui dem sunt signa febꝛis arsute sine apostemate uel cum carabito. Et putant quidam ꝙ hec species thetani sit illa species epilēsie quam Ras.uocat matrem puerorum ut patuit in suo capitulo. Et de causis in speciali aliarum specierum thetani. Dixit Pau lus excidit ex congelatione musculorum coꝛ

poris et maxie coꝝ q sunt in ceruice et accit ex hūoꝛe frio. Dixit Rasis.prio ꝯtinētis. accidit multociēs ex laboꝛe.et cū iacet supra terram durā.Et ex subleuatiōe oneris pon derosi.Et ex cāu uel ulnē et cauterio. Dix Auic. ꝙ sic palisis accidit ꝑꝑ.sectionē.i.cō tinuitatis soloꝫ.s qn̄qꝫ.silr̄ et thetanus et hꝰ qn̄qꝫ fit ut qn̄ plaga accit lacerto elōget̄ tunc lacertꝰ fꝫ ꝯctionē i.elonget̄ a ꝯctōe et fugiat ab ea.Et hec plaga qn̄ꝫ accidit neruo fm la titudīeꝫ ꝛ si neruꝰ totaliter incidat̄ tūc fit pa lisis qꝛ nō pōt ꝟtus motia et sensitiua tran sire ad mēbruꝫ. Si ꝟo nō totaliter inci dat̄ sed fm ꝑteꝫ et tūc aut ꝯpatit̄ cerebruꝫ ꝛ fit spasmus ꝓpter ꝯctionē eius et fugaꝫ uel nō ꝯpatit̄ cerebrū sꝫ cauda lacerti seu coꝛda et sic fit thetanus posset ēt ut dicūt qdaꝫ hoc ꝯtingere de plaga eueniēte fm lōgitudinem nerui. Et dixit Aui.exterius qn̄ꝫ accidit aliqd magnū et foꝛte accn̄s ut uehementi i mus doloꝛ.uel aliqō āpa prauū uel stupoꝛ in mēbꝛo ꝑꝑ cām foꝛteꝫ.s.extrinsecaꝫ ut plagaꝫ casuꝫ uel ꝑcussionē uel ꝑꝑ cām intrinsecaꝫ ut māꝫ.s.hūoraleꝫ foꝛteꝫ.i.prauā et plurimaꝫ q̄ in coꝛpoꝛe erat generata et possunt p̄dica ac cidentia et eis silia et thetanus cuꝫ eis aliqn̄ fieri ex eadeꝫ cā et aliqn̄ pōt esse cā faciens thetanū et pōt post ꝓpter thetanuꝫ alia causa supuenire et ꝑꝑ cām eius que cā supueniēs fa ciat supradicta accidētia. Et dixit Auic. alia cā thetani est stupoꝛ repletiuus .i.factus ꝓpter replōneꝫ hūoraleꝫ.qꝛ est opilans uias spūs et remanēt mēbra extensa qꝛ non inue nit spūs uiaꝫ et transituꝫ. Et h modus euē tus thetani a stupoꝛe repletionali est fm mo dum euentus spasmi ab eodem stupore. Stu poꝛ nanqꝫ repletionalis aut inuenit membꝝ cōtractum et tūc ipedit dilatationē et est cā spasmi Aut inuenit mēbrum extensum et ꝓ hibet cōtractioneꝫ et est cā thetani. Et hoc quideꝫ fit plurimū post somnū. qn̄ spūs in somno intentus est ad interiora. Dixit Aui.alia cā thetani est ꝙ qn̄ꝫ fit thetanus ꝑꝑ foꝛmaꝫ seu figuraꝫ non naturaleꝫ mēbri con trariaꝫ accidentem lacertis.Cum huic male figure accidit causa faciens. doloꝛem foꝛteꝫ non tollerabileꝫ Aut fit cum accidit mēbꝛo aliqua cā faciens simul malam figuraꝫ et do loreꝫ foꝛteꝫ. Et tunc membrum ꝓpter dolo ꝛem foꝛteꝫ non pōt plicari sed remanet fm illam figuraꝫ sicut accidit illi qui a fune ledi tur.Si enim manibus alicuius ligatur fu nis et cum ea traheretur fm rectum ex hoc incurreret malaꝫ figuraꝫ et foꝛtes doloꝛes. unde postea solutus a fune nō auderet flectē manus quia inflexione ipsarum doleret.qua re teneret.eas extensas sicut funis extende rit illas.Et sicut accidit ei qui eleuat aliqd graue et in erigendo se ab eleuatione ponde ris dolet foꝛtiter quia uolet stare erectus ꝛ nolet se flectere ꝓpter timoꝛem additionis doloꝛis in illo motu. Et sicut accidit ali quando ei qui defert aliquod honus graue su pra doꝛsum suum et ei qui doꝛmit super ter ram idest rem duram que atterit membra ꝛ lacertos membꝛoꝛum que inuenit extensa uel

dolent q postea surgēs n̄ audebit flectere illa
mēbra extensa. Et sicut accidit ei qui ca
dit erectus super aliqua mēbra in quo casu
uehementer doleat. qui nō audebit mēbra ex
tensa ꝯtrita in illo casu plicare. Et sicut
accidit ei qui alicui membro suo existenti
erecto supuenit adbustio ignis faciens illud
dolere qui deficit a cōtractiōe illius mēbri
timēs augumentuȝ doloris. Et dixit Aui.
q̄n̄ȝ cum predictis cāis ꝑmitiuis et eis silib⁹
est effusa ad lacertos mā hūoralis aut uento
sitas grossa generata in eis uel ascendens et
ueniens ad eos ab alys locis q̄ extendit ip̄os
lacertos et facit thetanum. Et hic qui fit a
uentositate et uocatur granfus seu granchius
cōtingit in digitis manuuȝ et pedum et cruri
bus utplurimū tanq̄ȝ in partibus remotis a
fonte caloris. Naȝ ꝑpter caloris illarum par
tium paucitatem generaṫ ibi uentositas faci
ens spasmū. Et cōtingit in dictis partibus
hic granffus se in aqua multum balneantibus
reclusa intus ꝑpter frigiditateȝ aque uentosi
tate grossa. q̄uis ēt sola frigiditate aque pos
sit causari. Et accidit frequēter cōmeden
tibus agrestia et acetosa et quecūqȝ uentosa
bilia. Et dicunt thetanus euenire pōt ex re
tentione euacuatiōis consuete ut ex retētio
ne mēstruoruȝ uel emoroydarum uel sperma
tis et similiuȝ. Dixit Auic. q̄n̄ȝ contingit
ꝑmutationē fieri ad thetanum a sq̄nātia pleu
resi et sirsen ſm ꝙ dictum est in spasmo. Di
cunt paralisiȝ posse ꝑmutari in thetanum si
accidat ut materia subtilis aquosa faciens
paralisim supueniēte frigiditate congeletur
et ingrossetur. Naȝ tunc stabit membruȝ ten
sum non potens plicari. Et dicunt ecōuerso
thetanum posse in paralisim mutari quando
materia thetani a frigido ingrossata et con
gelata a calido dissolueret et liq̄fieret et mol
lificaret membruȝ. Dixit Auic. thetanus
multociens accidit infantibus et fit facilis
in eis q̄ȝto plus sunt iuuenes sicut dictum ē
in spasmo. Et dixit q̄n̄ȝ multiplicaṫ theta
nus in regionibus meridionalibus suple et
constitutionibus temporū similibus illis ꝑ
pter repletioneȝ humoruȝ et eorum motum
a tepida caliditate illarum. Et ꝑprie flegma
ticis quia sunt plus apti multiplicare illas
humiditates et repleri eis. Et subdit quando
qȝ accidit thetanus in regionibus septētrio
nalibus suple. et similibus constitutiōibus.
ꝑpter retentionem superfluitatum et ꝑprie
in mulieribus. quia sunt remissioris calidi
et debiliores uiris Notāt ꝙ raro accit the
tanus comunis pluribus partibus sine com
plicatione alicuius spasmi particularis i ali
quo particulari mēbro. Et experientia hoc
demonstrat. unde aliquando reperitur theta
nus in dorso et coxis et cruribus cum spas
mo brachiorum. Et aliquando reperitur the
tanus colli et dorsi cum spasmo crurium. im
mo aliquando contingit ut sit thetanus in
uno digitorum manus ⁊ in alio uel aliis
digitis ip̄ius manus spasmus quoruȝ euen
tuuȝ diuersorum cā est diuersitas materieruȝ
⁊ diuersa latio earum ad diuersas ꝑtes cū di

uersis sitibus ip̄sarū. Signa p̄cedentia ꝑ
nosticātia thetanū futurū dixit Ras ꝑmo ꝯti
nētis ex libro signoꝝ precedūt extēsioneȝ. i.
thetanū ponderositas corporis ⁊ iectigatio.
Et patiens erit piger ⁊ balbuciens cuȝ loq
tur ⁊ sentit pūctionē in collo ⁊ usqȝ ad os pu
dici Dixit Aui. ātecedūt thetanū saltus corpo
ris. i. iectigatō plima q̄ significat mltitudinē
uentositatis a materia flematica ⁊ grauitas
corporis ⁊ grauitas sermonis que significāt
repletionē multā i corpore. Et durities in la
certis. i. durities motus lacertoꝝ ⁊ in ꝑtibus
spōdilium usqȝ ad albusos. i. spōdiles caude.
Et hoc ꝯtingit ꝑꝑ materias mltas flematicas
⁊ uentosas icipientes replere ꝑtes illas. Et
difficultas transglutiendi propter nocumen
tum lacertoꝝ meri. ⁊ pruritus. i. aliqualis pū
ctio i cute que sequitur extensionē factā a uē
tositate. Et fortasse materia licet sit flema
tica acquisiuit a caliditate accidētali aliquaȝ
salsedinē unde fit pruritus cū quo q̄n̄ patiēs
scalpit nō delectaṫ ide qꝛ magis dolet. Et di
xit Aui. ꝙ aliq̄n̄ apparēt signa collectōis siue
exiture itrinsece circa ꝑtes intestioꝝ qꝛ in
aliquo mēbroꝝ nālium. Et ꝑprie quādo tal'
exitura ꝑuenit ad eruptionē eo ꝙ tunc potest
esse cā thetani magis. Et ideo cum apparent
ꝑnosticātur thetanū futurum. Et iō Aui. ait
cum in urina ē sicut putredo. i. sanies ⁊ uir⁹
Et est orip°. i. aliquis error que fit in erup
tione a̅patum. Et tenebrositas i uisu ꝑpter
ꝯsumptōem hūiditatis coꝝ. Et sudor i capite
⁊ collo qui accidit ꝑpter debilitatē. ymo quē
dam modum sincopis quē seqtur a̅patum in
trisecoꝝ eruptionē significāt extēsionē. i. the
tanū futurum i utrisqȝ lateribus. s. ante ⁊ re
tro q̄m̄ huius putredo exiens ex a̅pate in ip
sis lateribus multiplicaṫ nisi purgetur infe
rius itegre ꝙ maxime erit quando in secessu
nō egrederet putredo. Aut quando urina sa
niosa que icipit apparere nō multiplicaretur
aut nō ꝑseueret saniosa. sed aut minueret aut
fieret urina subtilis ymo retineatur in eis.
Et ascendat ex ea aliquid ad supiora. ⁊ exin
de ad cerebrū. ⁊ ledat ip̄m ⁊ frangat corpus
qꝛ ad illam lesionem cerebri sequatur in cor
pore fractio ⁊ exinde spasm⁹ uel thetan⁹. Di
cunt uerificari ēt hoc de eruptōe a̅patum mē
brorum spūaliū ⁊ quorūcūqȝ a qb⁹ possit pu
tredo uel eius lesio cōicari cerebro. Et di
cūt ꝙ pōt etiā aliquādo ūificari de a̅patibus
nō erūpentibus licet plus de erupētib⁹. Apo
stema nāqȝ pōt eē cā thetani ꝑ suam repletio
nem opilādo ⁊ reducitur tunc ad thetanū de
repletione ⁊ potest esse causa eius per suam
malitiam ledentem cerebrum neruos ul' lacer
tos ⁊ reducitur ad thetanum non proportio
natum ad materiam. Signa autem thetani
incipientis dixit Aui. sunt primum cum the
tanus comunis scilicet toti uel musculis plu
ribus aut maioribus ⁊ maxime dorsi inci
pit clauditur os quia spasmantur musculi mā
dibule iferioris unde trahit mandibula supi
us ⁊ sequitur clausio oris. Notant ꝙ hic
spasmus ꝑticularis in mādibula uel alio ꝑticu
lari mēbro faciei qꝛ designat nocumentum a

cerebro a quo ꝓcedit poteſt ſignificare futu
rum ſpaſmũ ꝟlez ⁊ poteſt ſignificare futuruꝫ
thetanũ nocumẽto communicato a cerebro toti
uel pluribus multis aut maioribus muſculis

Et ſimiliter thetanus ꝑticularis alicuius
membri faciei. poteſt pronoſticari ſimiliter
futurum ſpaſmum uniuerſalem uel futurum the
tanum uñlem. Secũdum ſignum incipientis
thetani dixit Aui. eſt rubrificatio faciei que
poteſt ꝯtingere propter aꝑa calidum cerebri.
aut ꝓpter nocumẽtum iſtrumẽtorum anelitus
aut ꝓpter exalationẽ aliquaꝝ partium caliaꝝ
a ꝑtibus faciei ꝯtingentem ꝓpter motũ fortẽ
multorũ muſculoꝝ faciei. Tertiũ ſignuꝫ di
xit Aui. ſit dolor fortior. ſ. circa ipas parteſ
faciei que ſpaſmãtur uel in partibus ad quas
materia declinat in quibus debꝫ fieri ſpaſmꝰ
uel thetanus. Dixit Aui. non euacuatur ſpaſ
mus in ꝑimo duarum rerũ a dolore uehemẽ
ti. i. ſpaſmus uñlis in duabus rebus. i. in du
obus locis in quibus fieri poteſt. ſ. ante ⁊ re
tro nõ euacuatur a dolore uehementi. Uel in
duabus rebus. i. in duabus terminationibus
ſuis quia ſcilicet ſiue terminetur ad ſalutem
ſiue ad mortem non euacuatur a dolore uehe
mẽti uel in ꝑimo duarum rerum. i. duarum
ſpẽrum eius que uñlis eueniunt. ſ. in ſpaſmo
de repletõe ⁊ non ꝓportionato ad materiam
non euacuatur a dolore uehementi In ſpaſmo
autem de inanitione nõ ẽ dolor uł ſaltem non
eſt uehemens quia fit paulatine ⁊ mala cõple
ſio in eo exiſtens nõ ẽ diuerſa cauſãs dolorẽ
ymo ẽ equalis ⁊ facta. Cauſa autẽ uehemẽtis
doloris in ſpaſmo ẽ uehemens cõtractio quã
ſequitur ſolutio ꝯtinuitatis ⁊ ẽ mala ꝯpleſio.
modo in ſpaſmo de inanitione non eſt mala ꝯ
pleſio. ſ. cauſãs dolorem nec tanta contractio
ꝙ ad ipam ſequatur magna ꝯtinuitatiſ ſolutõ
quia prius mortem preberet. Si ergo in ſpaſ
mo eſt uehemenſ dolor ſequitur ꝙ in thetano
q ẽ duplus ſpaſmꝰ ſit dolor uehemẽtiſſimꝰ qa
duplus ad dolorem ſpaſmi. Quartum ſi
gnum dixit Aui. ſit ne ſit ꝯtrahẽs ut ſorbeat
. i. non poteſt ſorbere ꝯueniẽter ꝓpter nocu
mẽtum muſculorum meri. Quintum ſignuꝫ
multiplicatur palpitatio. i. ſequẽs palpebraꝝ
motus ꝓpter ſpaſmum in muſculis palpebra
rum ⁊ erit hoc in quocũqꝫ thetano. Sextũ
ſignum dixit Aui. oculi lacrimãtur ⁊ hoc ma
xime in thetano materiali futuro ex mlta ma
teria ꝯmota in cerebro ⁊ colliquata cuius ꝑs
fluit ad oculos. Sigª generis dixit Raſ ꝓ
mo ꝯtinẽtis cum accidit thetanus uidetur pa
tiens ac ſi ſemper rideret. iſtud tamen ſignuꝫ
Aui. ponit ſpeciale ut apparebit ⁊ ſubdit raſ
facies eius mutatur a naturali colore ⁊ oculi
a naturali ſitu ⁊ poſſibile eſt ei ſuperuenire
ſtrãguriam. ⁊ poſſibile eſt etiam quod eius
urina ſit ſimilis aquoſiſati ſanguinis. Et
uenter conſtipatus ⁊ uigillat ⁊ cadit multo
ciens a lecto cauſa extenſionis. Et poſſi
bile eſt quod accidit ei ſingultus ⁊ dolor ca
pitis. Et quidam eorum ſentiũt dolorem ĩ
cubitis ⁊ renibus ⁊ ſuperuenit eis tremor
Et dixit ſm plures egreditur ꝑ eius nares
illud qͦ bibunt. et tunc ſuſtinent magnum la

borem et multiplicatur tunc extenſio. i. the
tanus. Auic. aũt fere omnia ꝓdicta ſigna po
nit ſpetialia. et de ſignis generis ſoluꝫ dixit
ſigna thetani abſolute. i. in ꝙtum eſt thetanus
et ſic ſunt ſigna omnis thetani ſunt ut nõ ſint
lacerti cõreſpondentes ad cõtractõeꝫ ſed ſtãt
extenſi. De ſignis uero ſpẽrum Auicena.
dixit Cum thetanus eſt in anterioribus ꝑti
bus. tunc homo eſt ſicut ꝑfocatus quia nec
põt uoceꝫ proferre. Et habet accidentia ſimi
lia prefocato ex ꝑte faciei et oculoruꝫ. quia
habet facieꝫ aliqualiter cõtractaꝫ ꝟſus pectꝰ
et apparet inflata et rubet. ꝓpter malitiam
in hanelitu et habet oculos ſubclauſos et in
flatos. ꝓpter accidentia ſuffocationis. Et
ſuffocatio in hoc thetano accidit ꝓpter leſio
neꝫ muſculoruꝫ colli gulle et pectoris. Et
dixit. qñꝫ ymaginaꝛ quis ꝙ ipe rideat. Et
hoc eſt ſignum alicuius ꝑticularis ſpaſmi cuꝫ
illo thetano cõiuncti. uel qui ꝓcedit thetanuꝫ
et inducit ipm. appet autem ꝙ rideat ꝑ exten
ſioneꝫ lacertorum eius faciei. ſ. quorũdaꝫ q
ſunt thetanati. ſuple et ꝓpter quorũdam con
tractionẽ qui ſunt ſpaſmati. Et quidaꝫ ex
ponũt ꝓpter extenſioneꝫ. i. tractioneꝫ lacerto
rum faciei. Et dixit eſt caput eius tractuꝫ ad
anteriora cum extenſione oculoruꝫ qñ eorum
lacerti tendãtur uel cũ extenſione colli qñ eiꝰ
lacerti tendũtur. et tũc nõ põt collum nec ocu
los mouere. Et ideo nõ põt aſpicere. et qñꝫ
non põt mingere ꝓpter extẽſioneꝫ lacertorũ
uentris et debilitateꝫ expulſiue. Et qñꝫ min
git abſqꝫ uoluntate qñ lacertꝰ ueſice q in cir
cuitu colli eius ẽ ẽ extenſus nõ cõtractus. uñ
non põt ꝯtinere urinã. ſed inuoluntarie diſtil
lando fluit. Et qñꝫ mingit ſanguinẽ ꝓpter
rupturaꝫ uenaꝝ ꝓpter uehementiaꝫ cohorta
tiõis. Qñꝫ eim ex thetano muſculoruꝫ uẽtris
et dorſi fit conſtrictio uiſceruꝫ et coꝝ cohor
tatio ualde magna unde ꝯtingit uenas rumpi
et tũc ſi fluet ſanguis ad ueſicã exiet in urina
Et ſi fluet ad inteſtina exiet in egeſtione. et
qñꝫ eſt ſingultus. ſ. cum in illa preſſione ma
terie male mordicatiue fluunt ad ſtomachum
et pungunt ipm. Cum uero thetanus eſt in ꝑti
bus poſterioribus dixit Auic. ſunt ꝙ trahit
caput et ſpatulas et lacertos ad poſteriora. ſ.
equaliter. Et qñꝫ accidit illud. ſ. thetanus po
ſterior ꝓpter extenſioneꝫ lacertoꝝ uentris. i.
lacertoꝝ extrinſecoꝝ qui ſunt circa renes et
lumbos ſuple ⁊ nõ larcertorum colli ad poſte
riora. Et tunc iſte thetanus non erit cum in
clinatione capis et ſpatulaꝝ ad poſteriora. ſꝫ
ſolũmõ ꝑtiũ renũ uł etiam qñꝫ accit illud. ſ.
thetanus abſolute. ꝑꝑ. extẽſionem larcertoꝝ
uentris. ſ. mirach ad poſteriora ita quod gib
boroſanꝫ uerſus renes. qñꝫ nanqꝫ taliter ten
duntur lacerti mirach ꝙ uenter aliqualiter
pellitur uerſus renes. Et qñꝫ tenduntur eꝯ°
ita. ſ. ꝙ uẽter uideꝛ aliqualꝛ inflari et eleua
ri et ſi cuꝫ aliquo horum thetanoruꝫ uentris
dixit Aui. contingat extendi lacretum ficte
ris. tunc nõ põt retineri qͦ eſt in inteſtino
recto. ſed egreditur fex que ibi eſt abſqꝫ uo
luntate eo ꝙ dilatato lacerto ficteris anus
dilatatur ſicut eo ꝯſtricto conſtringitur dila

rato autem ano cadit fex. inuolūtarie. Et
accidit in dilatactōe ficteris magna ꝙ nō pos
sit recipi cristere sed sicut īmittitur liquor
ita egreditur .patiēs tamē dictum thetanū nō
potest deponere quod ꝯtinet in itestis graci
libus.i. oībus supra rectū exn̄tibus qr muscu
li uentris nō cōprimūt. Et si quid deponitur
nō deponitur per pulsionē illoꝝ sed per solū
actum expulsiue intestioꝝ. Quādo ēt i the
tano musculoꝝ uentris fieret tensio cum ipul
sione ad iteriora tunc ꝯpressis intestis medi
is nō potest deponi ꝙ in intestis supioribus
stomaco ꝓpinquis cōtinetur. Notāt ꝙ in
thetano i quo fit iclinatio capis ad posterius
in quo.s.solum musculi extrinseci thetanatur
nō apparent accidētia suffocationis supradic
ta sed si thetanātur intrinseci tūc illa acciden
tia ꝑfocationis in facie ⁊ oculis ⁊ alia supra
dicta appent. Dixit Aui. ⁊ ambo.s. thetani
qui.s.inclinat ad post ⁊ qui ad an̄.cuꝫ.s.sunt
ꝯiuncti cum qbus patiens uere ē erectus.
Uel ambo.s. thetanus qui inclinat ad an̄rius
cum lesione utrorūqꝫ musculoꝝ.s.intrinsecoꝝ
⁊ extrinsecoꝝ. Et ēt thetanus qui iclinat ad
posterius cū lesione etiam musculorum ante
riorum ⁊ posteriorum intrinsecorum ⁊ ex
trinsecorum comunicant omnes modi theta
norum predicti in prefocatōe ⁊ i sōpnietate
⁊ uigilijs ⁊ dolore ⁊ aquositate urine ⁊ mul
titudine inflationum ⁊ uentositatis in ea
⁊ in casua lectis. Nam omnibus predictis
comunicat prefocatio propter nocumentum
musculorum pectoris ⁊ gule ⁊ coli. Et in
sōpnietas idest turbidus sompnus propter
lesionem cerebri ⁊ dolorem propter extensi
onem neruorum ⁊ musculorum. Et uigilie ēt
propter dolorem. Et dolor ut supra habituꝫ
est. Et aquositas urine idest cruditas ꝓpter
defectum caloris uel aquositas idest subtili
tas urine propter cohartationeꝫ. Et multitu
do inflationum a uentositate. Et comunicat
eis casus alectis idest a ceruicali uersus pe
des labuntur enim iacentes tensi uersus infe
riora. Notant difficilimum esse inuenire the
tanum in quo sit equalis tensio siue enim sit
duplex spasmus siue duplex thetanus raro
reperitur equalitas tensionis in utrisqꝫ late
ribus punctualis. Sed utplurimū apparet ali
qua inclinatio ad alteram partium que tamē
inclinatio non est magna nec tanta ꝙ possit
dici contractio. De signis autē speciērū the
tani sumptarum secūdum diuersitatem causa
rum. dixit Auic. ꝙ signa hūidi ⁊ sicci ⁊ apōsi
⁊ facti a lexione idest non proportionati ad
materiam sunt secundum regulam que dicta
est in spasmo. Et dixit m̄ltociens accidit pa
tientibus thetanum colica propter frigus ⁊
multitudinem etiam uentositatis multiplican
tur enim in eis flegma ⁊ uentositas. Dixit
Aui. thetanus factus a uentositate dominan
te in corpore est egritudo peruersa praua.

Sed spasmus accidens in membro non est
prauus bene tamen esset prauus si esset a uen
tositate dominanti toti corpori. Dixit Aui.
predictus thetanus ē prau⁹ eo ꝙ fit propter
dn̄ium uētositatis in toto corpore. Et qn̄
spasmus fit a uētositate toti corpori dn̄ante
est in eo timor. et est signum mortis quia si
gnificat defectum caloris in toto cuius defe
ctu generat̄ uentositas in toto. qūo ergo erit
spasmus duplus. certe multo magis quia ma
gis timorosus et magis significatiu⁹ mortis
qr significat maioreꝫ defectuꝫ caloris in toto

Et dixit Aui. ꝙ sicut spasmus ꝓprius mē
bris faciei est mal⁹ ita et thetanus ꝓprius
mēbris faciei est prauus q̄n̄is solū mō in eis
uel eoꝝ altero sit. qr significat nocumētuꝫ in
cerebro plusq̄ꝫ exn̄s in aliquo mēbrorūꝫ re
liqui corporis. Dixit Ypo. in libro. egri
tudinū ut pōitur prio continētis qn̄. incipit
thetanus superuenire et os stat clausuꝫ et ocl'i
lacrimātur et m̄ltiplicātur motus palpebere
supioris et facies fit rubea et n̄ cōtrahūt̄ ma
nus neqꝫ pedes .et est fortis dolor suple ē
maluꝫ. Et cum mors ē ꝓxima egredit̄ per
nares cum supfluitatibus gcqd datur patien
ti in potu et euomit fl'a. Et cum ista appent
moritur patiens in qnta die. et si pertransit
hūc dieꝫ liberabit̄. i. erit aptus liberatiōi.
Dixit Gal'.3° de interioribus et ponit̄ prio
ꝯtinētis. Signa mortis. uelocis in thetano
sunt qn̄ accidit a ꝑcussione et qn̄ accidit ei
uomitus dolor stōachi singultus et defectus
memorie. Dixit Aui. omnis thetanus eue
niens a ꝑcussione capitis cui assotiant̄ sin
gultus et punctio in ore stomaci et ꝑmixtio
rōnis uel eius destructio ē mortalis. Naꝫ
ista significāt apā calidū cerebri sequēs ad
ꝑcussioneꝫ cui thetanus cōiunctus significat
ipius malitiaꝫ. fit eim iste thetanus quia ad
uenit in lacertis desiccatio et ebulitio humi
ditatum eoruꝫ adeo ꝓcedēs donec extendat
lacertos in longitudine deinde seruet̄ ipoꝝ
mala extensio in longitudine cum desiccatōe
ultima seruāte inflamatiōeꝫ .s. febrileꝫ q̄ ad
tale apā necessario seqtur reseruat̄. ergo the
tanus cū ultima siccitate et desiccatōe. qn̄ cā
siccans simul occurrit musculis intrinsecis
et extrinsecis mēbri ut cū occurrit brachijs
uel dorso q̄ hn̄t itrinsecos et extrinsecos et
equaliter esiccat eos spasmans intrinsecos
et extrinsecos ita ꝙ facit duos spasmos qui
faciūt unū thetanuꝫ Et talis siccitas sic indu
cta spasmās ēt si ultiat̄ seruat tensionē illius
mēbri. Si aūt cā esset debilis solum ꝯsumēs
hūiditates rimulaꝝ uillorum lacertoꝝ. unde
fieret thetanus constrictus musculis secundū
latuꝫ .tunc si dicta causa est siccans adden
do ultimaret̄ non seruaret̄ in membro tensio
nec perduraret in eo thetanus quia per ad
ditionem illius cause fit consumptio tanta ꝙ
fit decurtatio secūdū longdm et non solum
ſm latum. Et hic est spasmus siccus qui ut
supra patuit est deterior thetano sicco. Di
xit ypocras.5° afforismoruꝫ qcūqꝫ a theta
no apprehendūtur in quatuor dieb⁹ pereunt
si uero hoc effugerint sani fiunt idest saluari
possunt. Notant ꝙ ypo. intellexit de theta
no repletionali uel etiam de non proportio
nato ad materiam dummodo sit uniuersalis
comunicatus toti uel quasi toti et non par
ticularis. Nam talis thetanus ut supra patu

it ē morbus pacut⁹ termiatiu⁹ i pma quarta.
ut supra patuit. Si ergo nō moriūt̃ i pma q̃r
ta. ꝯprehēdit̃ ṽtutē pcē mor⁹ ex quo non mo
riūt̃ i termino ultiate pugne. sic ergo sani fiūt
ꝛ nō itellexit. y. hoc fere sp sed ꝫm plurimum
qꝛ ꝯtingens est pp morbi acuitatem et uirtu
tis debilitatē mori añ quartā diē. ꝛ pp oppo
sitas cās posse mori post quartū. ꝛ. n. si eger
nō liberet̃ a tetano i pmo q̃rto. in quo nā ual
de tēptat ꝯ mor^m ꝛ iuuat̃ a corpe celesti in fa
ciendo crisim tetanus ille erit probabiliter
mortalis ut innuit Gali. in fine ꝯmenti hu⁹.
affo. Nam ex quo nā non pualuit mor⁹ i tpre
in quo debuit pbabiliter pualere tenēdū est
ꝙ ñ pualeat imo succūbat i alys tpib⁹ ñ aptis
ad nē pualētiā. Ex quo apparet ꝙ supposito
ꝙ aliquis effugiat diem quartum ꝛ non mori
atur in eo a tetano. tamen poterat tetanus eē
mortalis. Notant ꝙ tetanus ratione materie
potest esse ppacutus ad mortem. quia potest
eē intantum oppressiua uirtutis ut cito inter
ficiat. sed deperse ratione materie non potest
eē ppacutus ad salutem. quia materia ei⁹ non
est apta inclinata supari cito a natura cuꝫ sit
grossa uiscosa frida. ois tñ tetan⁹ uniuersalis
ē ppacutus ad salutē uel ad mortē rōe accidē
tium ꝛ infestationis uirtutis. Nam i tetano
uniuersali cātur uehemēs dolor difficultat̃ ēt
hanelit⁹ uehemēter q̄ ambo sūt accidentia se
uissima incitantia multum uirtutem. Tetanus
tamen uniuersalis est acutior ad mortem q̄ꝫ
ad salutem ceteris paribus. citius eniꝫ potest
interficere q̄ꝫ curari. Potest enim interficē
in prima die ꝛ secunda. sꝫ ratōne ineptitudis
sue mē ad remotionē nō pōt sic cito curari q̄ꝫ
uis ita cito contingat aliquē tetanum termia
ri ad salutem sicut aliquem ad mortem. Cum
possibile sit uirtutem tantū posse supra aliquē
tetanū q̄ꝫtū aliquē tetanū posse supra uirtuteꝫ
immo ꝛ possibile est aliquem posse citius sa
nari ex aliquo tetano. q̄ꝫ alium mori ex alio
tetano propter disparitatem uirtutis ꝛ mor
bi. sicut si ponatur uirtus multuꝫ potēs supra
materiam in tetano salubri ꝛ per oppositum
materiam tetani mortalis minus potentem
supra uirtutem. De cura tetani. dixit Aui.
tetanus qui scilicet est duplex spasmus est di
gnior ut in curando ipꝫ incipiat q̄ꝫ spasm⁹. s.
simplex. quoniam est magis ledēs prefocans
ꝛ interficiens spasmo simplici ꝛ acutior eo.
Et dixit. cura tetani est eadem q̄ est spasmi
ꝛ hoc in uniuersali ꝛ in particl'ari. Et pp̄ter
hanc cām multi auctorū non fecerūt specialem
mentionem de cura tetani. Et qdam aly speci
aliter tetigerunt ō cura tetani de repletione
Referenda ergo est cura tetani sicci ad curaꝫ
spasmi sicci ꝛ cura tetani humidi ad curam
spasmi humidi. Et cura tetani non proporti
onati ad materiam ad curam spasmi non pro
portionati ad materiā. De cura speciali per
dietam in tetano humido. dixit rasis primo
continētis detur ei in potu aqua mellica de
cocta usqꝫ ad medietatem sed debet subtilit̃
ꝛ paulatim bibere. Dixit Auicena cum pa
tientes tetanum cibantur. non oportꝫ ut trans
glutiant ex cibo nisi bucellam ualde par

uaꝫ. Et oꝫ ut sorbeāt pultes subtiles. s. liqui
das qm̄ transglutire ē eis peruersū ꝛ difficile
pp̄ter lesionē musculoꝝ colli ꝛ meri quare ti
mor esset ne retineretur cibus ꝛ potus i ore
quo retento ꝛ nō transeunte per meri timor
est ne descendat in cannā pulmonis quo in
eam descendēte necessariū ē ut uiolento ipel
lat̃ aeris impetu superi⁹ uersus colatoriū q̄
re aliquādo egredit̃ per nares. ꝛ fit inde spu
ma in naribus eoꝝ. Nam ex inde cōmouent
hūiditates. ꝛ uentositates cōmiscent̃ cū ipsis
uel cū cibo illo uel potu unde fit spuma. qua
re hoc coꝝ augmētat egritudinē. qꝛ additur
ad dolorē ꝛ debilitatem uirtutis Terret̃ etiā
inde eger. ꝛ recusat amplius sūmere cibū uel
potū. Dixit Rasis ubi supra. si thetanus ē cro
nic⁹ intromittat̃ patiens in tinaꝫ plenā oleo
calido in die multociens sed non moret̃ mul
tū in ea qꝛ ē dissoluens uirtutē. De cura au
tem p instrumētū potiōis in itētione ad eūo
neꝫ dixit Rasis pmo continētis Cui accidit
dispositio thetanosa flobotomet̃ in primis ꝛ
non pretermittas subtractionē sanguinis Sꝫ
tñ non extrahatur semel ꝛ subito sed paula
tiꝫ ꝛ successiue. Et cum ligatur uena pona
tur desuper lana intincta. in oleo ꝙ non pos
sit subintrare frigus. Et in intentione ad di
uersioneꝫ dixit. Rasis cristerizetur cū oleo
rutacco ꝛ opoponaco. Et Auic. dixit conue
nit ei enema cū oleo rutino ꝛ castoreo ꝛ cen
taurea ꝛ similib⁹. Et suppositoria mordica
tiua calida ex baurach. pului coloquintide ꝛ
yera ꝛ similib⁹. Et si adbustionem fecerint
in ano. fiat cristere ex lacte asine. Et dixit.
Rasis ubi supra apponāt̃ cū scarificatōe due
uētose. Et debēt poni in collo ul' in loco mul
torū musculoꝝ ul' spondilium ꝛ in utroqꝫ la
tere pectoris ꝛ sub ypocondrus ꝛ in loco re
nū ꝛ uesice. Dixit Auicena. usus uentosarū in
thetano plus fiat quam in spasmo ꝛ illud
ideo ut reducatur calor ad ipsa ꝛ etiaꝫ quia
plus fit a uentositate quam uentosa resoluit.
Et sic dixit ipse us⁹ earum cum scarificatio
ne. ꝛ hoc maxime ubi esset aliqua materia.
mixta sanguini. Et siue ponātur cuꝫ scarifica
tione siue sine ea proprie earū usus sit super
muscl'os colli ꝛ spondilium ꝛ storacis idest
ypocondriorū eo ꝙ in hys locis sūt musculi
de quorū nocumento magis timet̃. De inten
tione ṽo ad alterationē dixit. y. 5°. affloris
moꝝ i affo° calidū ṽo sanie faciēs ꝛc̄. ꝙ cali
dū actuale ē rigoꝝ spasmoꝝ ꝛ thetanoꝝ miti
gatiuū qꝛ reitit cās eoꝝ ꝛ ꝯducit ēt cal'm po^a
le. De alterātib⁹ ab itra approximatis. dixit
Gal'. i libro ō tyriaca ad cesarē Castor. ꝯueit
corpori rigido maifeste. Dixit. A. ex eis q̄
dicūt̃ eē iuuatia in cura thetani est ut dct̃ de
opoponaco. ꝫ. i. ꝛ similiter de castoreo. Casto
reū enim ē ex reb⁹ magis conferētib⁹ theta
no frigido ꝛ hūido q̄re oportꝫ ut assiduet̃.
De alterantib⁹ ṽo ab extra approximandis
dixit. ypo. 5°. afforismorū. ē aūt ubi in theta
no sine ul'nere iuuene bñ carnoso estate me
dia mite frigiō aq̄ infusio caloris reuocatio
nē facit. Calor ṽo hic reuocatus liberat
thetani resoluendo materiam. Rasis uero

ꝑmo ꝯtinẽtis. Dix. aſpſio aq̄ fride ſm ſnīam
.y. ē ualde piculoſa. Et iō null⁹ poſt tp̄s eiuſ
hoc retulit ⁊ ego ſiliter. dixit ipe. ꝑtermitto
hāc curā. Notāt ꝙ ī ſpaſmo ⁊ tetano nō vlib⁹
ſʒ pticularib⁹ exn̄tib⁹ de replõne ī hoib⁹ mul
te caliditatis nālis ⁊ ī tpꝛe cal'o ſine uulnere
ulcere uel excoꝛiatõne fridū actuale appꝛoxi
matū reuocādo calitatē nālem ad interioꝛa ⁊
uniendo ⁊ foꝛtificando ipem ē iuuatiuū ⁊ cu
ratiuū ipoꝝ. ⁊ noſtris dieb⁹ expiētia ēt hoc ð
mrāt. Sed qꝛ Aui. ꝟꝛ hoc remediū ꝯcedere ī
ſpaſmo uli. iō dicūt ꝙ ī ſpaſmo ⁊ tetano uni
uerſalib⁹ raro ualde iuuamtū ī hoc remedio
repit. ⁊ raro debem⁹ eo uti. ⁊ tūc ēt non niſi
cū magna cautela ⁊ cū ꝯditionib⁹ quas. y. po
ſuit ī aſſo. Et tūc eēt ſolū qn̄ remedia per ſe
ꝯueniētia nō pſūt. Et rō ē. qꝛ ut habitum eſt
in caſ̄ uniuerſalib⁹ curationis remedia irre
gularia per ſe potentia iuuare ⁊ per ſe multū
nocentia non ſunt applicanda niſi in caſu ual
de deſperato ⁊ multum cogente. Dixit autem
.y. notanter eſt autem ubi ⁊c. ⁊ non dixit ſem
per. quia dato ꝙ obſeruentur etiam conditio
nes ab eo poſite ꝙ patiens ſit iuuenis carno
ſus robuſtus egrotans eſtiuo tempoꝛe. et ꝙ
ſpaſmus ſit particularis adhuc iſtud remedi
um non ſemper curat. ſed aliquando. Non eī
conuenit materia exiſtāte multa quā caloꝛ na
turalis reuocatus ſuperare non poſſit. qꝛ tūc
noceret ſuffocaretur enim caloꝛ naturalis ſb
illa materia multa. quare opoꝛtet materiā pꝛi
us foꝛe minoꝛatā ⁊ aliqualiter digeſtā ſi moꝛ
bus dabat inducias ad digerendum. Et tunc
etiam aqua frigida debet eſſe multa ſcilicʒ tā
ta ꝙ ſufficiat ad bene reuocandum caliditatē
ſiple. ⁊ debet eſſe ſubito appꝛoximata ut citi
us ⁊ magis naturalis caloꝛis reuocationem
faciat ſubita etiam aſperſio quodaʒ modo reꝛ
refaciendo uirtuteʒ maioꝛeʒ inducit caloris
reuocationeʒ. paulatiʒ uero infuxa non ſic re
uocat. quia magis aſſueſcit membꝛo. Dicunt
communiter ꝙ quando Galienus dixit in comē
to. omne genus ſpaſmi intellexit de omni mo
do ſpaſmi de repletione. Quidam tamen dicūt
ipſuʒ intellexiſſe generaliter de omni ſpaſmo
quia etiam in ſpaſmo ſicco ⁊ in non propoꝛti
onato ad materiam iſtud remediuʒ poteſt ali
qualiter conferre. In ſpaſmo quidem ſicco.
quando ſiccitas proceſſerit a ſuperfluitate ca
loꝛis tunc enim frigiduʒ remittendo calidum
⁊ aliqualiter humectando conferet. ſicut di
ctum eſt aque frigide balneum in cura ethice
conferre. ⁊ in ſpaſmo non pꝛopoꝛtionato ad
materiam poteſt conferre. maxime quando ꝓ
cederet a mā calida moꝛdaci. Dixit raſis
pꝛimo continentis. ponatur ſuper membꝛa le
ſa lana intincta in oleo cucumeris aſinini uel
in comuni cum caſtoꝛeo ⁊ impleatur aliquod
uas eneum oleo calido ⁊ ponatur ſuper ner
uos colli. Dixit Auicena. ſedeat in oleo cale
facto. ſcilicet comuni uel uulpino ul' alio ſimi
li. Et dixit. ex eis que dicuntur eſſe iuuatiua
in cura tetani ⁊ ſpaſmi eſt ut ferueat ſucus
aneti ⁊ mittatur in ipſo catulus caloni i
deſt marmote ſiue cuiuſdam animalis ma
rini quod dicitur eſſe in uirtute caſto. uel alꝰ
cui⁹ aīalis ultra marini ſimile ulpi aut catul⁹
canis aut catulus uulpis aut lupi. Et ðcoqᵃ
tur donec diſſoluatur deinde infundat̄ eger
in ipſo ſcilicet bis in die. Et ex eis ē. ut fiat
inunctio ex adipib⁹ ſilueſtribus ideſt anima
lium ſilueſtriū. ut leonis urſi ceruí ⁊ altibo
ꝛum ideſt perdi. Iudeus autem dixit de adi
pe lepoꝛis ⁊ fiat inunctio ex eis ſingl'ariter
uel coniunctim uel ex eis ſimplicibus uel cū
medicinis ſcilicet alys conuenientib⁹ ſimul
mixtis Et dixit. inunctio reuuʒ ſingulariter
fiat cū una illarū pinguedinum. debet eni ſpe
cialiter in ſpaſmo ⁊ thetano inungi ſpina to
ta. Unguentuʒ optimū ſic fit. ℞ pinguedinis
marmotte uulturis gatti ⁊ urſi olei uulpini
an̄. ʒ. i. olei cucumeris aſinini olei coſtini o
lei de terbentina ſuci rute ſuci folioꝛum lau
ri an̄. ʒ. iſ. aque uitis ſuci praſſy ſuci aneti.
an̄. ʒ. iy granoꝛuʒ iuniperi. ʒ. i. piretri pipe
ris ſquinanti mirre. an̄. ʒ. ſ. iſta piſta bulli
ant cū pꝛedictis ad ſucoꝝ ⁊ aque ꝯſumptõeʒ
deinde colent̄ ⁊ addat̄ cere ⁊ yſopi humide.
an̄. ʒ. vi. bdelly oppoponacis eufoꝛb. an̄. ʒ. y.
⁊ fiat unguentū. eſt eni utile ⁊ ꝯueniēs ſi de⁹
uoluerit. Dixit Auic. ex eis que obſeruan
da ſūt in patiēte thetanū. ē ut qn̄ coꝛp⁹ ſudat
ꝑꝑ uehemētiā doloꝛis q inflāmat calitatē ſi
ue ꝑꝑ māʒ. oʒ ꝙ nō dittat̄ ut infrātō ſudoꝛis
ei ſuperueniat qm̄ frigiditas ledit ipſum ſed
oʒ ꝙ deſiccet̄ ſudoꝛ cū lana infuxa ſcilicet in
aliquo oleo calido conueniente.

Capitulum nonuʒ de tremoꝛe.

Tremoꝛ dixit. Ger. ſup no
no al. ut colligitur
ex auctoꝛib⁹ ē duplex un⁹ ꝓpꝛe
⁊ ſtricte ſūpt⁹ q ē ꝓpꝛia paſſio
neruoꝝ. Et ali⁹ lāge ⁊ ipꝛopꝛie
ſūpt⁹. q nō ē paſſio neruoꝝ ⁊ hic pōt accidere
a cā extrinſeca ⁊ cā itrinſeca. a cā extrinſeca
ſic ab aqᵃ frigida uel calida ſparſa ſupꝛa coꝛ
p⁹ ſubito ⁊ ipꝛouiſe. A cauſa uero intrinſeca
ſic in febꝛiū paroxiſmaliū accidit pꝛincipys
a mā mala ſparſa ſuper muſculos ⁊ mēbꝛa ſē
ſitiua Cui⁹ nocumētū cū percipit ꝟtus coꝝ ſē
ſitiua iparat ꝟtuti nāli expulſiue ⁊ incitat cā
ad expellēdū. Cuʒ ergo conatur expellere
⁊ nō perfecte poteſt cauſat̄ inde tremoꝛ. q ꝓ
pꝛie eſt quedaʒ ꝯcuſſio ⁊ agitatio omniū mē
bꝛoꝝ coꝛpoꝛis de quo tremoꝛe ⁊ eius diſpo
ſitionib⁹ ſufficiēter dictū ē in ſermone de fe
bꝛibus Tremoꝛ uero ꝓpꝛie ſūptus q ē paſſio
neruoꝝ ab aliqb⁹ uocat̄ minoꝛ paraliſis cōi
ter tn̄ abſolute ab auctoꝛibus uocat̄ tremoꝛ
⁊ de eo abſolute pꝛolato tremoꝛe intelligit̄
De quo dixit Galienus 5°. de accidenti. ꝙ
ipſe eſt motus compoſitus ex duplici motu
ſcilicet motu grauitatis membꝛi trahentis
deoꝛſum. ⁊ motu uirtutis uoluntarie mo
tiue ſubleuantis ſurſum. Homo nanqʒ dixit
Galienus ſanus exiſtēs poteſt mouere mēbꝝ
ad omnē differētiā pōnis quocunqʒ uoluerit
⁊ pōt tenere ipſuʒ firmuʒ. Cuʒ uero mēbꝛum
moꝛtuum ſeu paraliticatum fuerit cadit de
oꝛſum. ⁊ nō poteſt moueri. Cum uero coꝛpus

uerit eorum debilitata uirtute grauitas naturalis
mēbri trahit mēbrum deorsū. uirtꝰ uero mouet ip
sū ī sursū. Et sūt isti duo motꝰ uere ꝯtinui seu
successiui nūc motꝰ grauitatis mēbri deprimen
tis q motꝰ a qbusdā uocat̄ motꝰ mēbri ⁊ nunc
motꝰ uirtutis subleuātis q ō: motꝰ nē. isti enī
duo motꝰ si nō eēnt q̄si ꝯtinuati ⁊ successiui nō
sārent tremorē. Oꝫ ergo. iquit Gali. bellū co
rū. s. uirtutis ⁊ grauitatis mēbri optie ingri.
Nā ꝟtꝰ nō dimittit mēbrum īferiꝰ ire sicut ī mol
litia. i. palisi ꝯtigit. Nec grauitas mēbri sinit
ipm supius eleuari a uirtute ne decidat sicut
ipsum subleuabat in sanitate. Ideoqꝫ si aliqn̄
uincit aliquando uincitur ⁊ continue alterum
sequitur alterum tremor efficitur. Ʒoar. tre
mor. fit ex pugna que accidit inter uirtutem
naturalem sustentantem membrum. ⁊ inter hu
morem grossum qui aggrauat membrum quo
niam uirtus intendit sustentare membrum. et
humor ex sui natura prostrare atqꝫ deprime
re ⁊ sic fiunt duo motus diuersi. unus post a
lium ⁊ unus est uoluntarius ⁊ alius uiolentus
Et uoluit Galienus. ꝙ in motoribus predc̄is
scilicet uirtute ⁊ grauitate membri. sit quedā
paritas. Si enim non esset inter eos equipo
tentia in mouēdo non causaretur tremor. Si
enim uirtus omnino uinceret. grauitas non
traheret nec moueret membrum deorsum. Et
si grauitas uinceret uirtus non moueret sur
sum membrum sed inferius quiesceret. Dixit
autem Galienus in libro de tremore rigore
⁊ iectigatione ubi pulcre pertractat hanc ma
teriam. capitulo sexto. tremor est nocumentū
accidens propter debilitatem uirtutis scilicꝫ
motiue uoluntarie. fit enim ipsa temptante
exercere motus uoluntarios. unde non acci
dit nisi mouere uolentibus aliquod membro
rum suorum aut ipsum firmum tenere. Dixit
Auerois. colli. tertio. tremor est motus com
positus qui fit in membro. eo ꝙ uirtus ania
lis motiua pugnat cum uirtute declinatiua q̄
est in membro trahente membrum ad se. Et
propterea fit in hys motus contrarius. aliq̄n
do superius quando fortificatur uirtus mo
tiua. ⁊ aliquando inferius quando fortifica
tur uirtus declinatiua. Auicena autem ymi
tans Galie. ⁊ colligens uerba eius dixit. tre
mor est morbus officialis eueniens propter
defectum uirtutis motiue a motu lacertorum
secundum continuitatem compar grauitati ꝯ
pari intromittenti sua motōne motionem uo
luntariam. quare cōmiscentur motus uolunta
ry cum motibus non uoluntarys. Notant
ꝙ tremor inquantum proprie sumitur ⁊ pro
malo motu est accidens. Dixit Auicena. sicut
stupor est accidens uirtutis tactiue ita trēor
est accidens uirtutis motiue uoluntary. Et
uoluit Gordonius ꝙ tremor sit actio diminu
ta ipsius uirtutis motiue sicut stupor ē actio
diminuta tactiue uirtutis. Inquantum trēor
consideratur ut est motus compositus ex pre
dictis duobus motibus posset dici actio cor
rupta. Sed tremor inquantum est mala dispo
sitio corporis uel membri qua fit iste malus
motꝰ sic pōt dici et ē motꝰ. Et ē motꝰ officialis
⁊ iquātū eēīt mēbro officiali. ⁊ inquantum ac

cidit in nā officiali. s. in plasmate. est. n. mor
bꝰ in situ. Dixit. n. Auic. pl. zª. cº 5º. ꝙ ē ma
la locatio mēbri in suo loco. uñ mouet̄ nō fm
cursū nālē nec zm. cursū uolūtariū. que mala
locatio fit pp defectū uirtutis motiue uolūta
rie lacertorum illius mēbri. qui defectus uirtu
tis motiue est cōpar ⁊ continuatꝰ in sua ope
ratione grauitati membri que grauitas etiaꝫ
est cōpar ⁊ continuata defectui ipsius uirtu
tis in sua operatōe. Et ista grauitas cōpar
defectui uirtutis itromittit secum motionem
uolūtariam qꝛ trahendo inferius incitat uir
tutē ꝙ subleuet. Et ex hac grauitatis mēbri
⁊ uirtutis debilis paritate miscentur motus
uoluntary cum inuolūtarys. Dicunt ad causā
dum tremoreꝫ sēper requirit̄ altera duaruꝫ
grauitatū. aut grauitas preter naturā qualis
est grauitas hūoris in mēbro exñtis flegmati
ci uel mlici aut grauitas naturalis membri.
Et plurics utraqꝫ grauitas simul concurrit.
Dixit Gentilis in tremore sunt duo motꝰ unꝰ
deorsū qui fit a grauitate mēbri. et est talis
motus accidēs ꝟtutis motiue. qꝛ est defectus
actus motionis eiꝰ debētis esse secūdū naturā
debētis mouere mēbrū secūdū uolūtateꝫ ⁊ te
nere ipm in debito situ. Et alius est motꝰ in
sursū factus a dicta uirtute ⁊ ē accidēs suum
qꝛ ē sua actio. q̄ licet ut actio uirtutis sit qd
naturale. tamen ut est mala actio ē qdem ꝯtra
naturā que etiā actio licet sit sua fit ꝯtra uo
luntatem. qꝛ fit ex incitatione grauitatis mo
uentis ad ꝯtrariū. Et ideo dixit Auic. ꝙ mo
tio grauitatis intromittit motionē uolūtari
am. qꝛ quasi facit ipsum necessario sequi inci
tans ad actū. Sicut puluis existens in oculo
tuo facit te mouere palpebraꝫ cōtra tuam uo
lūtatem quamuis motus palpebre sit uolunta
rius. Et hoc est qō consueuerunt dicere docto
res. scilicet ꝙ motus iste uolūtarius qui est
in tremore quo fit mēbri subleuatio non est
uere uolūtariꝰ secūdū primā intentionē. sed ē
uolūtariꝰ scōꝫ zam intentionē. quia fit per uo
lūtaria instrumenta scilicet per musculos nō
tamen subicitur iperio uolūtatis sicut etiam
aliqui motꝰ palpebrarum sūt uolūtary secūdum
zam intētionē ut pꝫ a Galō in libello ō moti
bꝰ liqdis. Et dixit Gentilis ꝙ in dictis mo
toribꝰ nō ē oīo paritas. si eniꝫ sic esset nō p
ueniret ab eis actio. sed uirtꝰ aliqualr̄ uicit
Et ideo paritas eorum ē paritas cū quadaꝫ p
portione ⁊ inter tales motores pōt interueni
re actio. Quidā uero dicūt. dicit̄ esse inter
dictos motores equipoª nō omnimoda. sed
qꝛ mēbrum nō potest moueri sursum qn etiam
moueatur deorsum quin moueatur sursum
Et aly dicunt ꝙ ⁊ si sunt oīo predicti moto
res equati adhuc interueniret inter eos ac
tio. quia agunt ad mediū ⁊ non ad uictoriam
unius extremi. modo motus tremoris est
mediꝰ inter naturalē motū ⁊ casum membri
siue qetem contra naturā. Et dixit. Gentilis
Galienꝰ dubitauit an inter istos motus con
trarios esset quies media. Et ideo aliū dixit
ꝙ non ē qes sensu percepta. sic etiam nec ī pl
su formicante cui ipse assimilat tremorem.
Et aliquādo dixit ꝙ isti motus sūt imedi

atī ꝑ q̃si ĩmediati.un̄ ĩ libro de trēore ⁊ capi
t'o.4°.ĩ fine dix.Cū ergo sic procedit mot'
mēbrorꝫ fm istā formā.s.motu ad supi'cui nō
cessat iħerere āt q̃si i medietate ꝯiūgi motus
ad iferi'.seq̃t̃ ꝙ sit mot'ex duob'motib'qb'
m̄bra pmutati mouēt̃ ꝯtinue ĩ locis suis. Et
iste ē mot' quē medici uocāt trēorē. Dicūt
ꝙ isti mot'sūt fm ꝯtinuitatē.s. appentē.Cum
.n.mot'iste ꝯpōat ex duob'motib'ꝯrys non
poterit eē exn̄ter ꝯtinu' cū necessario ut ait
aristo.iter mot' ꝯrios ges iteruenīat media.
Et dicūt ꝙ trēor nō solū cātur nā reluctāte
motui grauitatis p motū oppositū.sꝫ ēt ea in
tēdēte gētē.Jōqꝫ cū sit difficili' rē motā sur
sū moueri deorsū q̃ꝫ gescētē moueri deorsum
Jō appet pluries mēbꝛ plus tenere fixū q̃ꝫ
quando mouet ipsum sursum. Dicunt ꝙ q̃ꝫuis
tremor sit motus preter nām.subicitur enim
malo motui.a Gal.quinto de accidenti.tamē
ad ip̄m perficiendū concurrit res naturalis
scilicꝫ ṽt'.ut dicit Galien' septimo afforismo
rum in comento afforismi ĩ litargico tremor
⁊c̄.⁊ satis patet ex dictis. De cāis tremo
ris dixit.y.tertio epidimiarum ⁊ ponit̃ pri
mo continentis.accīt tremor ex casu ṽtutis
Et hic casus cōtingit ex ĩmoderata purgatō
ne fame labore difficili ⁊ pl'imo coytu. suple
⁊ alys o bus cāis inanīētib' cor'. Et dix ac
cidit etiam m'ltis hūorib' grauātib'ṽtutem.
Dixit Galien' q̃rto de accidenti. tremor acci
dit.cū morb' non habet ultimam uictoriam
motiuam membri sīc habet in paralisi.Dixit
paul'.tremor accidit ex debilitate neruorꝫ
⁊ ex potu aq̃ frigide in febribus ⁊ ex inten
so potu uini ⁊ ex neruorꝫ mala ꝯpl'one frida.
Dixit tabri ⁊ ponit̃ primo continentis .accīt
ex multitudine pot'uini ⁊ ex diuersitate mul
torꝫ uinorꝫ ⁊ ex ebrietate ⁊ potu aque frigiō
cum niue ⁊ coytu. Dixit rasis in diuisionib'.
fit pp casū ṽtutis post egritudinē ⁊ fit ex as
siduatione uini ⁊ fit ex dn̄io flegmatis ⁊ de
bilitate neruorū.Dixit serapio.tremor fit ex
debilitate uirtutis deferētis membra et non
fit semper .imo quando uult uirtus deferens
membra mouere membrum ⁊ debilitatur.Et
fit illud aut propter lesionem animalem aut
corpoream.lesio autem animalis est ira āgu
stia ⁊ timor ⁊ alia similia hys.Cā āt cuiusqꝫ
earum sunt multe ⁊ non coartat eam ualde qn̄
inuenitur ex istis accidentibus res parua et
dicimus ꝙ illud qō facit accidere hāc egritu
dinē multū.ē timor sicut faciūt illud mot' et
balneum calidum quando superfluūt. Et illō
.s.timor fit propter illō qō conseq̃t̃ hominē
ex lupis aut ex trāsitu cauerne alte aut ex re
ge. Ex lesiōe ṽo corpis q̄ faciūt accidere
tremorem sūt sīc malicia complexionis frigi
da absqꝫ materia sīc illō qō accidit decrepi
tis ⁊ q bibit aquā frigidaꝫ aut natat in ea.
⁊ illi q m'tiplicat in potu uini ip̄m enīꝫ facit
calefactionē ⁊ deinde infrigidationē. Et ex
eis sūt q̄ faciūt hoc p accn̄s sīc opi'o ex hūo
rib'grossis uiscosis.qꝛ phibꝫ ṽtutes motiuas
q̄ sūt i seipis sac pētrāt ⁊ neruos pp illō igit̃
fi p accn̄s.⁊ isti qō hūores āt adherēt neruis
ꝯnexōne uehemēti adeo dōec ṽt' ñ pōt eradi

care eos.Sꝫ currit ex eis res pua ad lacētos
⁊ neruos ⁊ nō pōt extēdē lacertos g°tūc tre
mor accīt.aut non sūt adnexi ꝯnexione uehe
mēti.Et pōt ṽtus per acuitatē mot' sui era
dicare eos.⁊ dein̄ fiūt eis motus q dicunt̃.
stupefactiui mollificati qō ē .qꝛ hūor p acui
tatē motus ṽtutis expellit̃ ex neruis ad lacē
tos ppinquos ⁊ facit accidē motū. Cū ergo
currit frius hūor ad locum phibet ea a motu
donec adueniat ei z° .⁊ mundificet eā.Dixit
Auer.collꝫ 3°.Cā treōris una ē ex speciēb'
male ꝯpl'onis.⁊ ut pl' accīt pp malā ꝯpl'onē
frāꝫ.aut pp malā ꝯpl'onē frām ⁊ humidā qꝛ
neru'nō dꝫ ledi nisi per istā ut pl'm. Dixit
Auic.cā unde fit treōr.aut ē in ṽtute aut ĩ in
strumēto aut i utrisqꝫ simul.cā autē in ṽtute
ē qm̄ debilitat̃ ex eo ꝙ accīt ei tremor aut
pp aplicationē.rei abscise terribilis sīc aspe
ct' de loco alto aut āmbulatione sup pariciem
uel trabē aut perorat'o coraꝫ eo ex quo ali
gs uerecōdat̃ uel q timet̃ aut reliqua ex qb'
ꝯhunt̃ ṽtutes aīales ut angustia aut tribl'a
tio aut gaudiū desiōratum suple aut aliqō ali
ud accn̄s aīe sil'e pdictis tūc accīt tremor in
neruis ⁊ lacertis. Et hoc fit qm̄ facit ꝯtin
gere diuersitatē in motu sp̄s. Et fit mot' in
eo diuersus ab eo q° mēbra egēt p suis mo
tib' spū g° moto oio ñ fm ꝙ egēt mēbra ṽt'
debilitat̃ ⁊ nō fit motus uolūtarius ōbite sꝫ
tremulētus. sp̄s aūt mouet̃ fm accn̄a aīe pp
ordinē motuū ṽtutū.hn̄t.n. ṽtutes in nobis
hunc ordinē nāliter insituꝫ.ut exn̄te ymagia
tiua in tali dispōe.ṽbig̃ tiōrosa uirtutes cor
dis nāles ex ipso tali ordine mouēt sp̄s ad ĩ
tra ⁊ ꝯhūt ip̄ꝫ. Et sil'r in oīb' aīe passiōibus
in qbus fit ꝯctio sp̄ūs ad itus sīc in tristicia
⁊ tribulatōe.i.angustia.⁊ eꝯ sit.in gaudio et
sibi sil'ibus.accn̄a itaqꝫ aīe cānt tremorē pp
ordinē motuū ṽtutū ex quo ordine fit diuer
sus motus in spiritu. qꝛ nimis ex̄ ꝑ nimis in
tus uel quomōlibet al'r q̃ꝫ debeat moueri
ut qn̄ diuersificat̃ mot' eius ⁊ uacillat pp.
dubitatōeꝫ de cāu ꝑ alia re mala. Et ista acci
dētia aīe siue iste cāe dicunt̃ se tenere ex pte
uirtutis qꝛ tenent se ex parte accn̄tiū anime
cui uirt' attribuitur.Et dixit Aui.ex causis
tremoris fm semitaꝫ debilitatis uirtutis est
multitudo coytus post refectionez scilicet ex
cibo ⁊ repletionem humoralem. Et non so
lū post repletionem.ymo etiam post minutō
nem ⁊ eūonē. resoluendo enim spiritum ime
diate debilitat ṽtutem motiuam ⁊ debilitan
do digestiuā mediante etiam debilitat moti
uam facit quoqꝫ coyt'tremorē propter malū
motū spūs q in eo cōtingit sīc alia accidētia
anime supradicta faciūt. Et coytus inter acci
dentia anime cōiter reponit̃. Causa autem in
instrumēto ē triplex.prima ē dixit Auic.mol
lificatio aliqua quā incurrunt nerui propter
quā non accidit paralisis eo ꝙ nō ē tanta ꝙ
membra efficiat mollificata priuata sensu ⁊
motu .sed est tanta ꝙ debilitat ⁊ relaxat ner
uos ⁊ lacertos ita ꝙ non retineantur apud
motionem neqꝫ sustententur quemadmodum
accidit pp potum uini multum ⁊ ebrietatem
freq̄ntem ⁊ m'ltitudinez pot' aq̃ fride aut po

iu ei⁹.ſʒ nõ multi ſeu ẽt uini nõ multi ſʒ ĩ non ſua hora. ꝭa cã ē.qꝛ aut ĩ mẽbꝛis neruoſis ꝯ tigit opi'o pp repl'onẽ plĩmã aut aliã quãcunqʒ cãm opl'onẽ i eis faciẽtẽ.q̃ pp ꝟtus nõ p fecte pẽtrat ĩ neruos.nõ tñ oĩo ĩpedit̃. qꝛ nõ regat mẽbꝛa ĩ motu nec põt ea ſbſtẽtare ſʒ tremunt Tertia cã ē .qꝛ alñ fit ut ĩſtrm̃ aliquã ĩcurrat deſiccationẽ .pp quã nõ obedit refle xioni facil'r.ꝛ iõ mẽbꝛa mota tremunt.Sicci tas.n.tam complexionalis quã etiã propter cũonem hũidi põt eẽ cã trẽoꝛis tripl'r.pmo d̃ bilitando uirtutẽ.ſicut oĩs q̃litas ĩmoderata facit.ꝭo cãndo ꝯctionẽ ĩ mẽbꝛo ꝛ motũ quẽ dã malũ ſpaſmoſũ.q mot⁹põt ĩpꝛopꝛie uocari trẽoꝛ.qꝛ ẽ mot⁹ictuoſus. ꝛ hos duos modos Aui.tetigit.pmi ꝭa cap'lo de cãis motuũ non nãliũ cũ dix.hoꝝ cã ẽ ſicut ſiccitas debilitãs ſicut tremoꝛ.aut cauſa ſpaſmi ſiccans ſicut cã ſpaſmi ſicci aut ſingultus ſicci. Tertio modo ſiccitas fit cauſa tremoris indurando mẽbꝛa que mota cum uiolentia concuciuntur quodã modo ꝛ tremunt.ꝛ iſte tremoꝛ nõ eſt pꝛopꝛie tremoꝛ de quo auctoꝛes loquuntur in hoc capitulo.ſed potius dicitur motus concuſſiuus ſeu tremulus eo modo quo dicitur pulſus tremulus.Sed pꝛimo modo a ſicco induct⁹ põt eſſe uerus tremoꝛ De cauſis autem communibus uirtuti ꝛ inſtrumento.dixit Aui .cõitas carũ ẽ ut accãt inſtrõ nocumẽtũ pueniens uirtuti quenadmodum.ſi aduenit ei frigus uehemens extrinſecus. Aut ex punctura animalis aut ex humoꝛe frigido.aut ex caloꝛe uehemẽti.ſicut apud adhuſtionem aut alia. Et eſt cã comunis utriſqʒ quando ex parte uirtutis aliqua cauſa ut timoꝛ contiñgit̃ cum aliq̃ cauſa ex parte inſtrumenti ut cũ mollificatiõe. Iſte enim cauſe ſepate ꝛ coniuncte faciunt trẽoꝛẽ Et alñ una iuuat aliaʒ ſeu diſponit ſic ꝙ ſupueniente alia inducitur tremoꝛ ſicut apparet bibulis qui adhuc ex illo potu uini non tremunt.ſed ſuperueniente eis paruo timoꝛe uel ira tremunt.Et ideo Auicena dixit. Aut aduenit uirtuti ſecũdum ſuam ſingularitateʒ nocumentum uel impedimentum ei pꝛopꝛium.et membꝛo etiam ſecundum ſuam ſingl'aritatem adueniat nocumentum ei pꝛopꝛium ꝛ continuant̃ duo nocumenta ſiml'.Dixit Halie.quinto de accidenti.decrepitis accidit tremoꝛ ex leui cauſa.Dix Gilibert⁹.cauſa tremoꝛis in ſenib⁹eſt.qꝛ terreſtre oppꝛimit ſpiritũ. ſpiritus aũt oppꝛeſſione grauat⁹ ꝛ experte conſumpt⁹ nitit̃ ſe exonerare ꝛ erigere. unde compoſitus mot⁹q tremoꝛ dicit̃ eis accidit.Dixit Gerard⁹ſuper nono almãſoꝛis.trẽoꝛ diuerſi modis poteſt cãri.Aut enim fit ex inanitione et defectione caloꝛis ꝛ ſpirituum ut inconualeſcentib⁹ꝛ ethicis contingit ꝙ nõ poſſũt erigere membꝛũ ad quem modũ reducit̃ tremoꝛ tant⁹ex accidentib⁹anime in qb⁹membꝛa motiã puant̃ caloꝛe ꝛ ſpũ illis retractis ad coꝛ. ul'expanſis indebite. Aut fit ex repl'one hũorali q̃ ut pl'ʒ fit a mã flñica opilãte. Aut fit ex opl'one ſine hũoꝛiſ uicio.ſic accidit a foꝛti aeris frigiditate ligatura ꝛ ſil'ib⁹. Dix Hali. 5°.de accñti.trẽoꝛ accit ĩfrãtis ꝛ aſſueſaciẽ ub⁹potũ uini foꝛtis ꝛ ex nauſea^ ſatietate frequẽti ꝛ ml'tũ ꝯmedẽtibus ꝛ nõ utẽtib⁹ exercitio.ſʒ qete.ꝛ potantib⁹ aquã frigidã eo tpꝛe quo ipaʒ bibere ñ d̃bẽt.hec.n.oĩa gnãnt malã ꝯpl'onẽ frãʒ. Et dixit accidit ẽt ex hũoꝛib⁹ groſſis opilantib⁹ uias p quas dirigitur p coꝛp⁹ ſpũs aĩalis Et dixit. trẽoꝛ ierit mẽbꝛis cũ muſculi ſũt debilitati. ſʒ nõ intm̃ ꝙ amittũt coꝝ uires.Cũ.n.oĩo coꝝ uires deficiũt euenit laſſitudo. Uerũ cum muſculi hñt tm̃ de ꝟtute ꝙ poſſibile eſt eos trahere. iã ꝛ ſubleuare res ponderoſas.quia earum attractione trahũtur muſculi inferi⁹ ꝟſus illud mẽbꝛũ cũ quo uel a quo dicta põderoſa trahunt̃ ex inde ꝯſurgunt mot⁹ ꝯrij ꝛ ſic tremoꝛ.Dixit Gilib. Cauſas ꝯrioꝝ motuum tremoꝛis diuerſi diuerſas aſſignant .quidã ſiccitatẽ et hũiditatẽ cãs eoꝝũ eſſe dicunt. qꝛ eaꝝ motus abinuicẽ ꝯdicunt. hũiditas enĩ fluens ſuper neruos ꝛ muſculos hʒ motuʒ ad extrema.ſiccitas uero neruoꝝ habẽs motũ ad medium ꝯ dicit ei ex quaꝝ diuerſis motib⁹ diuerſi motus cãnt̃ i neruis ꝛ lacertis ꝛ ſic trẽoꝛ. Alij dicunt caliditatẽ ꝛ fritatẽ eẽ coꝝ cãs pp eaꝝ ſil'r ꝯꝛiũ motũ.Et alij dicũt moꝛbũ ꝛ nãʒ cãs eẽ coꝝ. nã.n.eleuat mẽbꝝ moꝛbus ꝟo depꝛimit ipʒ.nã cuʒ ſpiritu ꝛ caloꝛe nitit̃ eleuare mẽbꝝ humoꝛ ꝟo groſſus neruos oppꝛimit et ex põdere cadũt. Et dixit Gilib. Quidaʒ cãs particulares tremoꝛis ꝭm diuerſitates moꝛboꝝ ꝛ locoꝝ aſſignant.fit enĩ qñʒ in molitie neruoꝝ .ſ. in paliſi. Et ſig̃t confoꝛtatione caloꝛis nãlis ſupꝛa mãm. quare ſig̃t ſalutẽ. Et qm̃ fit ex multitudine mẽ caloꝛis ſuffocationem faciẽs. unde caloꝛ nititur exonerari. Et qꝛ debilis ẽ caloꝛ ꝛ coanguſtatus ex multitudiue humoꝝ. iõ talis tremoꝛ ſig̃t ꝙ extinguit̃ caloꝛ nãlis ꝛ ſeqtur moꝛs. ut in apl'ia ꝛ litargia ꝯtingit Et qñʒ fit ex mã exiſtẽte in uenis ſic̃ alñ in cauſone ꝯtingit. Et qñʒ fit ex reductiõe mẽbꝛi ad ſitũ ſuum ut ĩ ſpaſmo. Et qñʒ fit ex plenitudine ſtomaci ex humoꝛe natante in ipſo. Unde mouetur labium inferi⁹ꝛ tremit ꝛ ſignificat uomitũ futuꝝ

Et qñʒ fit ex ſanguine decurrente in uenis ſic̃ contingit in qbuſdam obmittentibus flobotomiã aſſuctam ꝛ citat̃ palpebꝛa ocl'i ſignificans minutionis indigentiam. Et qñqʒ accidit ex uentoſitate in uenis que mouet̃ quaſi auis uel neruis ſub cute gradiens.

Et qñʒ fit ex fumo male materie. mẽbꝛa ſenſibilia oppꝛimente ut in tipis febꝛiũ.et quãdoqʒ fit ex uulnere.ꝛ qñʒ fit ex debilitate ꝟtutis lacertos mouentis q̃ deficit ex oppꝛeſſione male materie ꝯpl'onis pnitioſe. Et qñʒ ex accidẽtib⁹ anime. Et qñʒ ex ipſa materia graui uirtutem motiuam aggreuante. Et tandem dixit .Gilibertus ꝙ generaliter ex quinqʒ cauſis dicunt accidere tremoꝛem .ſ.ex frigiditate intercepta ꝛ membꝛis et lacertis cui⁹ leſionem membꝛa ſenſibilia ſubſtinẽ nequeuntia inſiliunt. Et fit in eis motus contrari⁹ q eſt tremoꝛ. ꝛ tũc eſt per totũ coꝛpus. Aut ex caloꝛe ſuperfluo aperiente et conſumente et deſiccante unde nerui contrahũtur.frigiditas autem nerui expellit.ũde fit motus contrarius . Aut fit ex punctura

Cū.n.aliqs hūoꝝ ꝑūgitiuꝰ ut colicꝰ uel salsus
ꝑūgit neruos suo acumīe eleuaẗ mēbꝝ. ſ3 ex
pōderositate ꝓpa depmiẗ unde fit trēoꝛ. Et
ex trēoꝛe fit trēoꝛ.qm̄ tūc caloꝛ nālis iterio
ra petēs exterioꝛa dimittit ex maioꝛi pte Et
q2 nerui exteriꝰ maxīe suā hn̄t positionem ne
cessario trēoꝛ succedit. Et ex uētositate accit
q2 sp̄s grossus īclusus nō hn̄s exitū mouetuꝛ
⁊ distēdit mēbꝝ ī quo residet.un̄ trēoꝛ uel sal
tus ī eo generaẗ.Dix Gali.ī libͦ de rigoꝛe et
trēoꝛe.⁊ poniẗ a rabi ī septīa ꝑticula trēoꝛis
cā uirtutis ē debilitas ferētis ⁊ mouētis coꝛ
pus. Et mēbꝛi grauitas nālis.⁊ iō mēbꝝ cū
ꝟtute debili īgeniaẗ mouere aliqd.ſ3 cū gra
uitate descēdit ad īferiꝰ ⁊ accit īde ꝓhibitio
⁊ trēit.Et cū mēbꝝ mouet aliqd uirtute ente
foꝛti n̄ tremit ⁊ ex uirtute lesa totalꝛ non ac
cidit tremoꝛ sed dissolutio. Et apparet ma
nifeste huius.pꝛohibitio in eo qui defert gra
ue pondus ⁊ nititur eleuare sedens ⁊ ambula
re.⁊ pedes eius tremunt. Et similiter si ele
uat aliquod ponderosum tremunt manus eius
Et eodem modo qui territus est ⁊ uult ambu
lare ⁊ aliquid eleuare tremunt manus eius et
pedes.quia timoꝛ ⁊ debilitatio concutiunt ꝟ
tutem.⁊ ideo accidit tremoꝛ senibus ⁊ coꝛpi
bus defectus ⁊ ex egritudinibus attenuatis.
Et dixit.uirtutis debilis que est causa trēo
ris non est una causa .sed sunt multe.u3 absen
tia cibi ut accidit in turbatione uentris solu
tione foꝛti exitu continuo sanguinis ⁊ ieiūio
resolutio spiritus uitalis sicut accidit in sin
copi magna.⁊ frigiditas stringens poꝛos m̄
bꝛi adeo ꝙ non potest penetrare inde ex uir
tute motiua nisi debile quid. Et repletio que
aggrauat uirtutem.adeo ꝙ debilitatur in suo
motu. Auicena compans inter causas tremo
ris dixit ꝙ causa magis dominans ⁊ magis
fixa ad hoc ut eueniat tremoꝛ est frigus ōbi
litans neruos ⁊ spiritum simul. Aut humidi
tas liquida laxa minoꝛ mollificatione facien
te paralisim. Nam nerui patioꝛes.sunt pati a
frigido ⁊ humido .ideoq3 frigide ⁊ humide
egritudines ad neruos magis festinant. frigi
ditas insuper ⁊ humiditas . sunt qualitates
magis impedientes uirtutem motiuam ut ia3
supꝛa patuit. Dixit.y. quarto epidimiaꝛum.
tremoꝛ ut pluries accidit ex uictoꝛia frigidi
tatis super genus membꝛoꝛum neruosoꝛum.
Ex supꝛa dictis apparent species siue differē
tie tremoꝛis ex parte causarum sumpte ⁊ ex
parte etiam sb̄ti. De hys tamen dixit Auice
na tremoꝛ quandoq3 est in omnibꝰ membꝛis
.s.in capite ⁊ alys.⁊ p ꝯn̄s in toto coꝛpe. Et
qn̄3 ē ī coꝛpe.s.pter cap̄.q2 nō ē i capite ſ3 ī
oībꝰ alys mēbꝛis.⁊ qn̄3 ē ī capite solū ⁊ nō in
alys mēbꝛis q̄ diuersitas ꝯtigit ꝭm applica
tionē nocumēti lacerto uni ⁊ nō alys.ul ī oī
bus l qbusdā. Et ꝓpterea.dixit. A.qn̄q3 fit
trēoꝛ ī utrisq3 manibꝰ ⁊.nō ī pedibꝰ ⁊ maxie
ꝑꝑ triplicē cām.una ē q2 cā nō ē ī oꝛigie nu
ce.ſ3 ī ramis neruoꝝ pētrātibus ad manus.
Si.n.lesio eēt i oꝛigine nuce.cū nerui pedu3
oꝛiātur sub neruis mānū necio cōicaret pedi
bꝰ nocumētū. Scđa.qm̄ ⁊ si cā īcepit ab oꝛigie
nuce tn̄ ibi nō remāsit ſ3 nā expellit eam ad
ꝓpinqoꝛa loca ⁊ ad ꝓpinquius latꝰ et sic ad
neruos manus. Et in hac expulsiōe ꝯseruat
nucā ne illa cā in eā penetret ⁊ ꝯsequaẗ finē
suū s.ꝙ noceat toti nuce. 3ª cā ē qm̄ spiritꝰ
motiuus inferioꝛibꝰ est foꝛtioꝛ ⁊ magis uin
cens ꝭm necessitatem illoꝝ membꝛoꝝ quā ha
bent de suo silr̄.s.de illo spiritu motiuo ul ō
operatiōe motiua. Et ex hoc sequitur ꝙ stan
te una cā in nuca patientur magis nerui manu
um q̄3 pedum q2 partes supioꝛes in uirtute
motiua sunt debilioꝛes ⁊ īferioꝛes sūt foꝛtio
res. Modo ptes foꝛtioꝛes non sic patiūtur si
cut debilioꝛes. ymo n̄ patiūẗ a causis nisi ua
lidis ⁊ uirtuosis. Et si patiūtur instrumtū .s.
foꝛtius hoc ē q2 ꝯfoꝛtatur superatio cāe eius
idest q2 addiẗ cāe ī foꝛtitudine ſ3 in manu ⁊
īstrumēto debili nō ē ita . Sic itaq3 una cā ī
nuca pōt eē potens īpedire motum manuum
que non potest īpedire motū cruriu3 ⁊ parti
um inferioꝛū. Qđ aūt uirtus motiua sit foꝛti
oꝛ in inferioꝛibus declarat neruoꝛū illoꝛum
soliditas ⁊ siccitas maioꝛ quā habent.quia
sunt magis elongati a cerebꝛo ⁊ nuca nec egēt
mollitie.pꝛopter certitudinē sensus.sicut ner
ui partiū superioꝝ . Et declarat illud finis q
est substentatio tocius coꝛpoꝛis. ⁊ translatio
eius de loco ad locū qui finis requirit īstru
mēta firmioꝛa ⁊ uirtutē potentioꝛem cu3 sit
ipse laboꝛiosus ualđ.⁊ pꝛecipue q2 unūqđq3
cruriū perse solū dictum finē īplere habeat.
Dixit eni3 Gal. 3ͦ de utilitate particulaꝝ cͦ.
6ͦ.in ambulando alterū crurium moueẗ. alte
rū ꝟo ī terra firmatum totū poꝛtat coꝛpoꝛis
nostri molē. Addunt autē aly cām alia3 que ē
ꝙ mēbꝛa inferioꝛa sūt maioꝛa quare egēt foꝛ
tioꝛi instrumēto ⁊ pluri spiritu ad suū motū
q̄3 superioꝛa .paucꝰ eni3 spiritꝰ nō sufficit ad
motū magni mēbꝛi Quāuis tn̄ ī inferioꝛibꝰ
uirtus motiua sit foꝛtioꝛ in superioꝛibꝰ.tn̄ ē
dearticulatioꝛ maxime in manibꝰ.plures.n.
dearticulatos ⁊ artificiosos motus faciunt
manus q̄3 pedes ut p3 pꝛimo ō utilitate par
ticularū ꝑꝑ quā cām a phͦ o 3ͦ. de anima ma
nus dicta ē oꝛganū oꝛganoꝛū. Dixit Ser.
super nono al.tremoꝛ plus accidit capiti q̄3
alys membꝛis. Et post caput manibus Et ca
usa est quia caput est membꝛum frigidum et
humidū fluxu3 ⁊ flatibus repletū ratione fla
tis in ipso generati ⁊ ab alys ad ipsum dela
ti.quare autem post caput plus accidit mani
bus est quia manus sunt pꝛopinque capiti
et quia manus sunt membꝛa magis cara
quā pedes. Signa generis nota sunt ad sen
su3. Et signa etiam specierum nota sunt ex su
pꝛadictis. Dixit Aui.signa eius sūt cause ma
nifeste pꝛedicte. Tremoꝛ supꝛadictus pꝛopꝛie
sumptus conuenit cum tremoꝛe impꝛopꝛie et
large sumpto.in hoc ꝙ uterq3 est motus pre
ter nā3 ⁊ est lesio coꝛruptiua operationis uir
tutis motiue ꝓpter cā3 eueniente in lacertis
Sed differt ab eo. q2 tremoꝛ īꝓpꝛie sūptꝰ ē
accidēs ꝟtutis motiue naturalis.s.expulsiue
que moueẗ ad expellendum rem nociuam ad
īperiu3 uirtutis sensitiue percipientis nocu
mentu3. Et ideo dicentes ꝙ pꝛedictus trēoꝛ
sit accidēs ꝟtutis motiue uolūtarie īpꝛopꝛie

locuti sunt. Tremor autem proprie sumptus
est accidens uirtutis motiue uoluntarie sēp
enim fit cum motu uoluntario. Nam mem
brum nunquaꝫ tremit nisi uelit uirtus uolun
tarie motiua operari. cum uero ab omni ope
ratione cessat non tremit. Et ideo propri⁹ tre
mor potest fieri nullo sēsu lesiuo uel nullo do
lore seu nullo percepto nocumēto causari. im
proprius uero trēor nō. ymo accit mēbris qe
scentibus ⁊ non moueri uolentibus seu non
motis a uirtute uoluntarie motiua. Inquit
Gal. i libro de tremore rigore ⁊c̄. Tremor
nō accidit nisi mouē uolētib⁹ aliqd mēbrorū
suoꝝ. ꝯcussio ṽo ⁊ agitatio q̄ febrilē calorem
seqt̄ accit corporib⁹ uiolēter ⁊ ꝯ̄ uolūtatē oio
itm̄ ꝙ patiēs qescē neqt q̄ntūcūqꝫ potēs seu
robust⁹ sit ⁊ conatū fecerit oēm ad qescēdum
Et trēor qdē ꝓpri⁹ d̄rt a saltu ⁊ iectigatione
qꝛ in saltu ⁊ iectigatiōe mot⁹ ē ex toto preter
nām. cātur. n. a uētositate nꝫ ad ipm cāndū ꝯ
currit aliq̄ ṽt⁹nālis uł motiua uolūtarie. Sꝫ
ad tremorē ꝓprie sūptū ꝯcurrit uirtus moti
ua uoluntarie. Et ad tremorem improprie sū
ptum ꝯcurrit uirtus naturalis expl'siua. Dix
Ser. super uiatico. inter tremorē ⁊ iectigatio
nē ē alia dr̄ia nisi. qꝛ tremor fit ꝯtinue. iecti
gatio ṽo iterpolate. Et dixit ꝙ trēor ē aliq°
mō q̄dā dispō media iter iectigationem ⁊ pa
lisim. ⁊ per hoc est in relatione ad potentiam
causarum iectigatio enim fit in principio lesi
onis idest cum minori po^a causarum ad ledē
dum ⁊ tremor fit in medio ⁊ paralisis fit in
fine. quia fit uirtute supata a fortitudine cau
sarum. dixit. y. primo pronosticorum ⁊ poni
tur prio continentis trēor ex siccitate ꝓueiēs
ē mal⁹ ⁊ icurabilis. Dixit Galienus quinto d̄
accidenti. tremor in decrepitis nō curat̄ nec
remouetur medicamine. sicut nec dispositio
senilis. Et dixit. tremor si accidit a dispositi
one frigida ⁊ humida non remouetur aut ra
ro ⁊ proprie in decrepitis propter defectum
uirtutis coruꝫ. Dixit Auicena. tremor magis
periculosus ⁊ malus est ille qui a sinistro ici
pit. dicunt. ꝙ ratione cure est prauior. quia ṽ
tus in sinistro latere est debilior. sed in se ⁊ i
ratione cause est minus prauus. quia a debili
ori causa fit. Cum enim latus sinistrum sit d̄
bilius ⁊ frigidius dextro a leuiori causa icur
rit tremorem. tamen tardius ab eo liberatur
quā latus dextrum Cura tremoris sicut cu
ra predictarum egritudinum neruoruꝫ tripli
ci perficitur instrumento. s. dieta ⁊ potione ⁊
cirurgia. Et pp similitudineꝫ curationis ei⁹
ad curationes supradictas. auctores de ea sac
cinte ꝓcesserunt. De dieta dixit Auicena. oꝫ
ut cibus sit uelocis digestionis. Dixit fili
us mes. Cibetur allandis ⁊ alys paruis aui
bus. Dixit baliabas. ciceris aque comestio
cum cimino aneto ⁊ pipere prodest. ⁊ cōfert
eis usus caulium. ut ponitur primo continētis
Et ibidem dicitur. cum accidit tremor conua
lescenti ⁊ corpori debili detur cerebruꝫ lepo
ris assum. Dixit zoar. certum ē ⁊ probatū ꝙ
ꝯmedere capita leporum quot inueniri pñt
ꝯfert trēori mēbroꝝ. Et iā experiētia noui ꝙ
iuuāt uald̄ ꝓuatōi motuū mēbroꝝ ⁊ ipoꝝ sfui

Et dixit i c°. treōris. rege infirmū cū testicu
lis gallorū ⁊ allis ipsoꝝ ⁊ de pullis dabis un
diqꝫ ⁊ suc⁹ pullorū ē ualde bon⁹. Et si fuerit
senex ⁊ tēp⁹ yemis dabis eis sucū colūbaruꝫ
siluestriū qd̄ sic facies decollabis eos ⁊ d̄plu
mabis ⁊ mūdabis ab interioribus abluendo
eos optime postea pistent̄ in mortario ⁊ po
nantur in lebete nouo cum aqua. ⁊ parum po
nes olei ⁊ aliquid de coriandro sicco ⁊ sale ⁊
bulliant usqꝫ ad perfectā decoctionem postea
colentur per pānū clarū ⁊ rarū fortiter expri
mēdo ⁊ dabis ad bibendum sucum illum. Di
xit hal'. mellis colati ⁊ dispumati cōmesti et
cum pineis ⁊ alys conuenit. Dixit Auic. que
ex aquis est eis melior aut minoris nocumē
ti est aqua pluuialis Dixit paulus. si tremor
fit ab aliqua occasionum manifestarū dictaꝝ
prohibeatur illa. In sūma dixit hal'. in facto
ab humore frigido dispone illuꝫ omni regi
mine. qd̄ in fris predictis ostēdim⁹ morbis
⁊ paulati ⁊ quo ordine dictū est. Particlr tn̄
dixit Glos. moretur in aere calido ⁊ sicco. ⁊
fugiat austrū ⁊ loca humida ⁊ paludosa ⁊ fri
gida. Et odorificet aereꝫ suū cum suffumigys
⁊ stratibus rerum calefacientium ⁊ olfaciat
ea frequenter fugiat accidentia aīe preter irā
leueꝫ ⁊ gaudiuꝫ moderatum. Et exercitetur
ante cibuꝫ exercitio moderato quousqꝫ aper
tis poris sudor incipiat emitti. fricationes
cōueniunt ante exercitiū ⁊ post. Et etiā quā
do exercitari non posset ante cibū facte. Et
dixit hal'. aque marine lauacrū cōfert tremo
ri. Et similiter omne balneū calefactiuuꝫ si
ue naturale fuerit siue artificiale ⁊ somnus
conuenit in quātitate moderatus sex horarū
usqꝫ octo nocturnus alto capite loco obscu
ro ⁊ a frigore tuto. Cibus autē coꝝ sit pa
nis de tota farina bene fermentatus ⁊ sali
tus ⁊ optime coctus a corticibus tamen mū
dus. Et quidā plus laudant panē de milio uł
panico. Et dicunt sint grana munda ab omni
lolio ex quibus fit. panis quoniā nocet ner
uis debilitans eos ⁊ spiritum animalem in
grossans et spāliter nocens uirtuti motiue
uoluntarie. Uitent paneꝫ ordeaceuꝫ ⁊ de
siligine ⁊ omnia cibaria de pasta ⁊ omnia le
gumina ⁊ grana. quidā tamē concedūt rizuꝫ
cū lacte pinearū coctū ⁊ condituꝫ cū melle
uel mixto zucaro. Et carnes conueniētes sūt.
carnes auiū siluestriū montanarum ⁊ aliarū
bonarū carnium. sicut fasianorum perdicum
coturnicum allaudarum ⁊ aliarum auium mi
nutarum degentium in domibus uel arbori
bus seu agris ⁊ turturum ⁊ columbarum iu
uenum uel pipionum iam uolare incipientiuꝫ
⁊ carnes turdorum ⁊ qualiarum Et pulloruꝫ
et pullarum ⁊ ale anserum et anatum domesti
carum. Et carnes edorum ⁊ caprarum iuue
num ⁊ castratorum. ⁊ conueniunt carnes ni
cticoracum ⁊ yrundinum. Et quidam conce
dunt interdum carnes capreolorū ⁊ leporuꝫ
⁊ raro carnes aprinas assas ⁊ ex eis inter
dum sallitas ⁊ interdum carnes uitule lacten
tis. Et caro quidem serpentis preparata
secūdū artem. Et ex cibis conueniētib⁹ sunt
oua sorbilia ⁊ butirū pro condimēto aliorūꝫ

piscib⁹ raro utēdū ē.⁊ tūc sint marini uel de
flumine petroso currēti bonaꝝ carniū.lac fu
giēdū ē ⁊ q̄cūqꝫ ex eo ꝯficit̃. qdā tñ ꝯcedūt
paꝝ casei sicci post prādiū.Fruct⁹ āt recētes
oēs sūt nociui ⁊ nō comedēdi nisi alñ uētrēt
loco medicīe.sicut alñ ꝯcedūt añ cibū fruct⁹
solubiles ⁊ alñ post cibū fruct⁹stiptici.fruct⁹
āt sicci ꝯueniētes sūt pinee ⁊ festice ⁊ carice
pigues cū zizi.⁊ acoro.passule quoqꝫ ⁊ amig
dale ꝯcedi possūt.Et uitent̃ oīa holera hūida
nisi alñ ueniāt loco medicine ad uētrē soluen
dū.holera āt ⁊ herbe que ꝯferūt sūt saluia ma
iorana rosmarinus calamentum origanuꝫ yso
pus pulegium menta feniculus petrosilium et
hus similia. Et cibis suis utatur ut frequen
ter assis uł paratis in testulis.raro uero elis
sis cum saporibus ⁊ condimentis ad hoc con
uenientibus de quibus parce sumere debꝫ ꝑ
mittendo leuiores grossioribus.non multipli
cando uaria cibaria nec uarios potus ⁊ mo
ram in comedendo ⁊ nō prolongando. A coy
tu obstineat.⁊ superfluitates omni die diligē
ter expurget sponte uel beneficio artis. Qō
si tremoris causa fuerit uirtutis debilitas.re
gimine utatur resumptiuo in cibis ⁊ potibus
Et si eius causa fuerit siccitas.utatur regimi
ne humectatiuo sicut dictum est supra in suis
similibus. Galienus in libro de tipo. Cause
curatiue tremoris non sunt eiusdem speciei.
immo cum causatur ex frigido. curatio est
solum cum medicina calida. Et propter hoc
itinerantes in yeme. quorum cor^a tam forti
frigore occupantur donec quasi mortificata
tremorem incurrant.si ad hospicia perueniāt
in quibus contingat calefieri euadūt celeriter
mortem. Quibus uero accidit tremor causa
dissolutionis.sicut sicopizantibus propter ca
usam in stomaco uel in corde si eorum corpa
calefiūt ledūtur maxime ⁊ ultimo nocumento
eo ꝙ ista indigent calefactionis oppositione
scilicet inspissatione superficiei suorū corpo
rum cum rebus infrigidantib⁹ad claudenduꝫ
⁊ constringendum meat⁹.Et si prouenerit tre
mor ex defectu nutrimenti clarum est ꝙ cum
nutrimentis remouet̃. Et quib⁹accidit pro
pter superfluitatem hūorum generantiū con
uenit medicatio per euacuationem. sic̄ dixit
ypocras de ancilla satomanti que non fuerat
mondata a mestruis in partu filie sue.eo ꝙ
os matricis cōtractū fuerat ꝟsus intra dolu
it in pedib⁹ ⁊ incurrit tremorem in toto cor
pore. Cūqꝫ flebotomata fuisset de safenis ge
uit omnino propter perfectam absol'tionem
cāe. qō attendere opꝫ in curatione. Cura
ꝟo per potionem. A.loq̄ns in generali dixit.
fac ꝙ in alys capit'is fecisti scilicet preceden
tib⁹.ex apertione opilationū suple digerendo
materiam ⁊ cū distinctione mollificationis
scilicet fricando ⁊ cū cūone ⁊ cū confortatio
ne neruorū Et cū hūectatione si ei⁹necessitas
ē i trēoē ut qr trēor sit a siccitate ⁊ sic locut⁹
ē.qr raro hoc euenit.ł'si cēt pp debilitatē ex
egritudīe. Et cū rectificatōe ꝯplōnis q̄cūqꝫ
fuerit i^a mala ꝯ° ut cū calefactōe si fuerit fri
da ⁊ cū fricōne ⁊ ꝯpssiōe ⁊ cūone scū expisio
ne.s.mē ꝑ cristeria uł'urinā. Et dixit.balnea

i aquis marinis ⁊ in aq̄s maris.i.cū nālīter
marinis ⁊ cū artificialr̃ factis salsis uel cum
medicinis relinquētib⁹ in aqua in q̄ infūdū
tur uel decoquūtur ꝟtutē aque maris nālis
Et cū aqua nitri ⁊ arsenici .i. auripigmenti
⁊ aspalti ⁊ sulfuris quoniam sunt iuuatia Et
sic in ꝟbis predictis. Auic.tetigit intentio
nes curatiuas reqsitas in cura tremoris scꝫ
intentionem ad digerendū ⁊ ex opilandū in
tentionem ad cūandum intentionem ad diuer
tendū ⁊ intentionemad alterandū resoluendū
⁊ confortandū. De intentione itaqꝫ ad dige
rendū notant ꝙ digestio debet fieri in cura
tremoris.sicut in curis precedentib⁹ dictū ē
⁊ spāliter cū sirupi de sticados partib⁹ tri
b⁹⁊ oximellis squillitici parte una sirupatis
cū decoctione acori yue maiorane piretri et
nucemuscata. De intentiōe ꝟo ad cūonem di
xit.y.secūdo epidimiaꝝ ⁊ ponit̃ ꝑmo ꝯtinē
tis ⁊ Gal'.et idē dixit ibidem in expositione
sua. Tremor nālis accit ex dominio fritatis
.i.humoris frigidi.s. ut pl'm qui humor est
fl'icus dñans super gen⁹ mēbroꝝ neruosoruꝫ
⁊ iō ut pl'm fl'omia nocet. sed fortasse qñꝫ iu
uat eos qui patiūtur tremorem ex superflua
retentōne sanguis emoroidaꝝ ł' mēstruorum
ex cui⁹ retentione multiplicat⁹ ē sanguis in
toto.tūc enim fl'omia ⁊ ad cūonē illi⁹ sāguis
ꝯsuetā redditio curat tremorē. Et in.24^a.
particula Rabi sic adducit dictū Gal'i.super
secūdo epidimiaꝝ fl'omia ⁊ si non conferat
qñꝫ dño tremoris ⁊ eis similib⁹ confert eis
qñꝫ .utilis eni est illis spāliter quib⁹ incipit
egritudo ex ꝯclusione sanguis mestrui ⁊ qb⁹
iest egritudo ex ꝯclusiōe sāguis multi aliqua
rōne. ob cui⁹ multitudinē dubitat̃ ne calor
nālis extignat̃.s.per uiā suffocatiōis. Et sic
ꝑ fl'omiā curata fuit ancilla illa de qua reci
tat Gal'.auctoritate ypocratis in libro de ri
gore ⁊ tremore .nocet tamē fl'omia ꝭm pl'm.
qr addit ad fritatem ⁊ icrudationē illoꝝ hu
moꝝ flegmaticoꝝ. Dixit phylaret⁹ ⁊ ponit̃
p° ꝯtinentis. Cū accit tremor absqꝫ manife
sta cā idest absqꝫ cā q̄ ut pl'm facit tremorem
q̄ est hūor fl'icus. tūc fl'omet̃ patiens multi
tudine fl'omie Dixit Auic.ledūt tremorem pa
tientes multitudine fl'omie. In tremore ꝟo
fco a dcā mā fl'ica in intētione cūonis dixit
serapio q fit ex lesionib⁹ corporeis intelli
gens de predicto .curam⁹ in primis dando
in potu pill'as sbtiliatiuas resolutiuas mun
dificatiuas. sic̄ de tapsia ⁊ fetidas. Et si
indiget yeris magnis damus illas. Dixit
Alman. cura eius est cura stuporis. Et Ra
sis in diuisionib⁹ dixit.ꝙ cura ei⁹ ē cura pa
lisis.ꝑmo tñ continentis dixit.ꝙ non debet
bibitio fortis laxatiui fieri neqꝫ euacuatio
fortis.ne dissoluat ꝟtutem.⁊ intellexit maxi
me in principio ut pꝫ supra in cura generali
Dixit halichas primo radicū aqua uten
dum est quo subtilietur hūor. deinde pill'as
da fetidas ⁊ similes. Et si non suffecerit
hoc cum yeris cura magnis. Dixit Auicens
utantur yeris magnis ⁊ sunt eis experte
cochie pillule. De intentione uero ad di
uersionem dixit. Rasis primo continētis mē

dū ē fricatōib⁹ fortib⁹. Dix. A. admīstrēt po
sitio uētosaꝝ sup spōdiles pmū cū scarificati
one uel sine. fm ꝙ dispō mē reqrit. uētose tū
ī hoc loco posite nō sūt ad ītētionē diuersiōis
sꝫ alteratōis l' eūonis De ītētiōe uero ad al
terationē resolutionē ⁊ ꝯfortationē neruoꝝ.
dicūt ꝙ adīpleri pōt p īteri⁹ ⁊ exteri⁹ approxi
mata. De īteri⁹ approximatis. Dixit dya. si ð
coquāt radices malue ⁊ bismalue cū uino ⁊ il
lud uinū det ī potu mirabil'r uꝫ ꝯ treorē. Di
xit raſ. prio continētis. dare ī potu. ʒ. i. stica
dos cū aq̄ mellis p aliquot dies ē iuuatiuum
ualde treori eueniēti cā cerebri. Et. A. dixit.
si tremor est in capite proprie. i. p proprieta
tem uel q2 solū cap̄ tremat uel q2 cā tremoris
sit ex capite. est iam expertum dare de stica
dos pondus. ʒ. i. uel duarum aut cum yerapi.
ex quibus facte sint pillule uel cuꝫ sirupo mel
lino. Dixit Gilibertus. Castore. cum uino ca
lido datum iuuat ⁊ precipue addita kalendu
la ⁊ saluia. ⁊ iuuat dare confortantia cerebrū
ut dyamargariton plires. ⁊ similia. Et ui
num aromaticum cum speciebus confortatis
conditum. Et Auicena dixit. in fine rei detur
in potu castore. Et opoponacū sumptum cum
uino ualet multum in tremore manuum proue
niente ex cogitatione ⁊ passione animali. ⁊ p̄
sentia uirorum uenerandorum. Dixit Gen
tilis. electuarium utile in tremore. R. saluie
rorismarini acori. an. M. i. decoquantur et
colentur ⁊ in colatura ponantur zucari lib. i.
⁊ croci. ℈. ß. ⁊ reducantur ad spissitudinem. ⁊
tunc addantur pinearum. ℥. i. xiloal. nucismus.
margari. cardamomi. an. ʒ. ß. dos. ʒ. ij. in ieiu
nio. Reperi ꝙ quedam mulier sexagenaria cu
rata fuit a tremore capitis sola comestione
nuticoracum de nidis suis. depilabat autem
eas ⁊ decoquebat ipsas cum uisceribus suis
⁊ comedebat totas nihil proiciens. De ap
proximatis uero ab extra. Dixit rabzi ⁊ poni
tur primo continentis conuenit tremori sede
re super olea calida ⁊ inunctio membrorum
ex eis. Dixit iudeus. hoc emplastrum est mi
rabile contra tremorem. R. trifolium alias
thatha ⁊ fac ipsum decoqui ⁊ tere ipsum ⁊ ca
taplasma inde manum bis ī die. Primo conti
nentis de medicinis apropriatis ad tremorē
est sucus policarie. Dixit Auicena. ualent un
guenta calida. Et oleum cinamomi est mira
bile in tremore causa uulneris facto. Dix Ge
rardus. super nono al. ualet oleum cucume
ris asinini. oleum de canabe oleum de anda
cocha que alio nomine dicitur herba sulfura
ca. Dixit Gordonius. qð dixit uiaticus. ī fine
huius capituli. post locutionem de medicinis
solutiuis ⁊ oleis. fiant ista post balneum sul
fureum ⁊c. Non retulit hoc dictum ad medi
cinas solutiuas. quia esset irregulare cum de
beant precedere balneum. sed soluꝫ retulit ad
olea ⁊ unguenta. primo enim debēt p̄cedē eua
cuantia deinde balnea ⁊ deinde olea ⁊ ūguēta
Dixit al. si ex aqua que ex niue dissoluitur bi
bita acciderit tremor ab ipsa abstineat ⁊ bal
neum ingrediatur calidissimum in quo tam
diu moram faciat donec sudet ⁊ sub sole
calidi cotidie moretur. Dixit haliabas

si ex mala ꝯplone fit frā. ⁊ mulꝫ ꝯmu uju oi
frē aque potu p cibos calidos ⁊ medicamīa
curat frā. ⁊ calidoꝝ oleoꝝ inunctionē. Dixit
Auic. cura ē uaporationes cū nitro ⁊ sinapi
⁊ inunctio cū oleo costino. Dixit rapio tre
morē qui fit ex lesionib⁹ aīalibus curamus
cū expulsione cāꝝ ipm facientium. Dixit al.
tremor cā tristicie aut uerecōdie aut tiōris
aut in altū ascensus locū uel similibus cāis re
cessu eiusdem cāe discedit. Dixit rapio. tremo
rem qui fit ex multitudine potus uini curam⁹
in pmis cū prohibitione a uino. deindelpost
illud confortam⁹ cerebrum cū oleo rosato et
aceto ⁊ oleo mirtino ⁊ de salicibus cum flori
bus palme. Dixit hal'. in facto ex potu uini. ui
num ē oīo cauendū ⁊ roſ oleum ⁊ acetum ui
ni diligenter percussa super caput patientis
fūdenda sūt ⁊ similia. Tremorē particularis
mēbri sanat hec iunctio. R. costi. ℥. i. piretri
euforbij an. ʒ. i. castor. ℥. ß. dissoluantur in.
℥. vi. olei uulpini ⁊ postquā bene dissoluta fu
erit addat cere. ℥. i. ⁊ ex eo inungatur mēbꝝ
tremēs. Dixit Auic. si cā eius est multitudo
potus suple uel cibi eūa. s. uomitu uel cristeri
uel ēt cū medicinis solutis si hūores fuerint
inde multiplicati. Et dixit oleū de ādacho
cha ꝓprietatē hꝫ in tremore mirabilem. Et
silr emplastrū ex ea factum humida. i. recenti
solum modo.

Capitulū decimū de stupore.

Stupor ab aliqb⁹ ðr tor
por. a qbusdā ðr
obdormitatio seu cōgelatio. et
ap̄ auctores diuersimode īueīt
sūpt⁹. Dixit. A. usus isti⁹ nōis
stupor ī libris ātiquoꝝ ē diuers⁹. plerūqꝫ. n.
iportat palisiꝫ. uñ al. stuporē minorē palisim
uocat. Dix Gorð. qdā appellāt mollitiē stu
porē sꝫ ñ ē stupor ymo paliſ. Et pleꝝqꝫ ipor
tat subeth. uñ Gal'. 4° de accñti dixit stuporē
eē sōpnū lōgū. s. ⁊ ꝓlixū q2 in tali sōpno ē ac
tualis impo^a ad debitē sentiendū. Et qñꝫ stu
por iportat quēcūqꝫ defectū ṽtutū sp̄ituarū
intrinsecaꝝ ⁊ p̄cipue ṽtutis ymaginatiue. Et
sic sūit ab ypo. 5°. affori smoꝝ ī affo°. calidūꝫ
nocet hoc frequēter utēti b⁹ cū dixit stupores
facit ⁊c. Et isto mō sumptus ꝓp̄e dꝫ dici stu
por mētis quāuis uiat⁹. subeth appellauerit
stuporē mētis. Et alū stupor admirationē im
portat. ut de ꝯsolatione primo. Sꝫ ex dictis
modis nō sūit hic. ymo stuporē ꝓp̄e sūptum
dixit. Auic. nos et. pl'imi auctoꝝ accipim⁹ ꝓ
nocumēto in sensu tactus qð ē diminutio uel
ablatio. Et de tali stupore ꝓprie sumpto.
Gal'. 2°. afforismoꝝ in ꝯmēto affori smi sōpn⁹
⁊ uigilia ⁊c. rep̄hēdit dicētes ipsā esse sōpnū
Et quidā dicūt ꝙ in stupore nocumētū ī sēsu
tactus repertum ē solum diminutio non abla
tio. quā diminutionem cōicatur etiā diminu
tio in motu. Unde Gorð. ait per stuporem ī
tellīgo diminutionē sensus ⁊ motus in aliq^a
parte corporis que uulgariter appellat̄ dor
mitatio membri. sicut cum quis tenuerit
unam tibiam super aliam. Dixit Gordonius

ſup nono al. ſtupoꝛ ē duplex. qdā mētis ⁊ iſto mō ſtupoꝛ ē actio dīnuta uirtutis ymagiatie ꝙ ipfecte ymagiaṫ. unde ſtat ⁊ nō loqṫ. ṽꝛ tñ ymaginari ⁊ nō ymagiaṫ de quo ſit curādum Et qdā ē doꝛmitatio mēbꝛi uel mēbꝛoꝛum et ē actio dīnuta ſſ̄s tactus ad quam ſequiṫ ut pl̄m dīnutio motus. hal. ⁊ uiaticus ſtupoꝛem obdoꝛmitationem uocauerunt. Dixit Galie. ſtupoꝛ ē frigiditas ⁊ potuit intellexiſſe pꝛout ipſa eſt immediate ledēs opōnes tactiuas et ſic eēt moꝛ⁹ ꝯſil'is mala. ſ. ꝯ° frida. Et potuit ītellexiſſe inq̄ꝫtum friditas mediate ledit. qa mediante opilatione quā cāt ⁊ ſic eſt moꝛbus official'. Dix. A. ſtupoꝛ ē moꝛ⁹ official' faciens eueni re nocumētū ſſ̄ui tactuali ad deſtructio nē aut dīnutionē. Dix qdā. ſtupor eſt penuria ſp̄s ſēſibilis ī mebꝛo uel mēbꝛis. Et quāuis Auicena dixerit. ꝙ ſit moꝛ⁹ officialis. poteſt tamen eſſe moꝛbus conſimilis ut patuit in expoſitone diffinitionis Galieni ⁊ poteſt eē cōpoſitus ex conſimili ⁊ officiali. Auicena aūt ſolum expꝛeſſit de officiali. quia eſt ille ſecundum plurimum. ⁊ eſt moꝛbus officialis ī uia. ſ. opilatio pꝛohibens tranſitum ſp̄s ſenſibilis ad mēbꝛa ꝯplere uel īcōplete. Dix ꝯcilia toꝛ ꝙ ſtupoꝛ ē moꝛb⁹ in poꝛis opilationis uł dilatatōis. Et quidam dicunt ꝙ etiam ē moꝛbus officialis in figura inquantum propter tremoꝛē q ꝯſequiṫ ſtupoꝛē accidit. mala figuratio membꝛi. Dixit Goꝛdonius eſt moꝛbus officialis. qꝛ per ipſum leditur operatio mēbꝛi oꝛganici. Nam leditur operatio membꝛi muſculoſi cui attribuitur ſtupoꝛ. Ait enim coſta. ut pꝛimo ponitur continentis. ſtupoꝛ non accidit niſi membꝛis ſenſibilibus Stupoꝛ tamen pꝛopꝛie ſumptus pꝛout importat leſionē operationum tactiuarum uere eſt accidens. unde Gal. 4°. de accidenti dixit. ſtupor ē accidens in ſenſu tactus. Et hal. dixit. ꝙ ē accidens ſequēs egritudinē. Uerū. ut dictum ē ab auctoribus. ē nomē ſtupoꝛis ad denotandum moꝛbū quē ſequitur illud accidēs. ⁊ quidā dicunt. ꝙ pōt uocari moꝛ⁹ inquantum. iſtō accidens diuertit ad ſe curam. Et quidam dicunt ꝙ poteſt uocari moꝛ⁹ cōſideratōne habita ad alterū moꝛborū ꝯpoībiliū cū ſtupore. q ſūt aut tremor aut paliſis. Dixit Auicena. ſi ſtupoꝛ eſt debilis ē cum tremoꝛe ⁊ ſi eſt confirmatus ē cum paliſi. qm̄ in hoc moꝛbo nō ſolum uirtus ſenſibilis ꝓhibeṫ pētrare. ſꝫ ēt motiua. que motiua ſi impeditur penetrare non omnino eſt cum tremoꝛe. ſi uero omnino eſt cum mollificatione. uerum quando ſic eſt ꝙ omnino penetrare pꝛohibeṫ. tunc pꝛopꝛie eſt mollificatio. ⁊ ideo iſta diuiſio fuit poſita ab Auicena. non neceſſario. ſed ad maioꝛem declarationem doctrine. Et ideo. quarto de interioꝛibus Galienus ſolum dixit. ꝙ ſtupoꝛ ꝯponitur ex difficili ſenſibilitate ⁊ mobilitate Et habet hoc uerum quando ſenſus ⁊ motus per unum ⁊ eundem perficiūtur neruum. tunc enim neceſſario cum ſtupoꝛe ideſt ſenſibilitate diminuta coniungitur malus motus. Si uero per diuerſos neruos fiant. tunc poteſt repetiri ſtupoꝛ ſine tremoꝛe. ideo dixit. A. ī qbuſdā hoꝛis inēiṫ ſtupoꝛ abſqꝫ difficultate ⁊ ipe dimīto mot⁹. Dixit uiati. doꝛmitatio eſt actio ꝯpoſita inter naturā ⁊ moꝛbū. Et Gilib. dix ꝙ qꝛ in doꝛmitatiōe ſſ̄us nō oīo depdiṫ nec moꝛb⁹ oīo ꝯcurrit. ideo dꝛ fieri inter nāꝫ ⁊ moꝛbū. Dixit Gal'. ⁊ poniṫ p° ꝯtinentis ſtupoꝛ ē diſpō media iter ꝯpletā ſiue ultimā latitudinē ideſt mollificationē ⁊ ſanitatem. Cauſe ſtupoꝛis dixit Gal'. ⁊ ponitur pꝛimo ꝯtinētis. doꝛmitatio accit a fritate ſicut manifeſte appet ābulātib⁹ p niuē qꝛ cū infrāntur mēbꝛa eoꝛū p̄mo ſtupefiūt ⁊ ultimo p̄uantur ſſ̄u. Et dixit omnis ſtupoꝛ accit p fritatem ꝙ ſi nō ē ultime excedēs iducit duritiē ſſ̄us ideſt diminutionē ſꝫ ſi ē pfecta iducit ei⁹ ablatōnē. Dixit uiat⁹. Cā ſtupoꝛis ē fritas ſb̄aꝫ neruoꝝ coagulās ⁊ ꝯgelās ⁊ ꝯſtipās ne ṽt⁹ ſſ̄ibilis eā penetrare poſſit. Dicūt ꝙ cā ſtupoꝛis aut ē mala ꝯ° ſine mā aut cum mā. Et quādo eſt ſine mā ut pl̄m fit a mala cōpl'one frā. ⁊ raro ualde a calida. ⁊ iō p̄dicti auctores nō expꝛeſſerūt niſi a frā. ⁊ non quia a calida fieri nō poſſit. qꝛ ymo poteſt ut patebit De mala aūt ꝯpl'one māli dixit Ŧapio ſtupoꝛ non accit niſi quādo aliquid ꝓhibet uirtutē ſſ̄ibilem pētrare a cerebꝛo in neruos ⁊ non fit niſi qn̄ accit opl'o pp humoꝛē aut ap̄a. i. pp humoꝛē nō ap̄antem uel ap̄antem. Inquit iohes. ſ. filius Ŧapiōis. quādo coartatur neruus ꝯſtringitur penetratio. i. uia. Et qn̄ non ſūt neruis penetrationes ideſt uie ꝓhibetur ſp̄us aīalis a pētratione ſicut ꝓhibet puluis caligo ⁊ fumus radiū ſolis penetrare in aēꝛē Et ſicut ꝓhibent ip̄m limus et fex penetrare in aquā. Et non accidit hoc niſi quando ſb̄a eius foꝛtaſſe igꝛoſſatur. Et gꝛoſſando ei⁹ non fit niſi quia inſpiſſatur neceſſario a frigoꝛe aut quia fit ſolida. ⁊ coartatur ꝓpter. aliquā rem ſicut ligamentum aut os qd̄ remouetur de loco ſuo ⁊ coartatur ꝓpter ap̄a. aut quādo nutritur humoꝛib⁹ groſſis ⁊ uiſcoſis De eadem dixit Raſ in diuiſionibus. ſtupoꝛ fit ex repletiōe ſanguis ⁊ fit ex humoꝛe crudo frigido quē ſequens Gilbꝰ dixit. ſtupoꝛ ſemp fit ex mā humida cū caliditate uel frigiditate. Dixit coſta. ⁊ ponitur p° ꝯtinentis Cū multiplicat ſtupoꝛ in mēbꝛis ſſ̄ibilibus ⁊ deperditur ſſ̄us hec accit ex groſſis cibis in neruis gnāntib⁹ hūoꝛes groſſos impedientes tranſitū ſp̄uum p eos iuxta exigētia nālē ſicut accidit in aqua turbida ꝓhibente penetrationem radioꝝ ſolariuꝫ peꝛ ip̄am. Et accidit etiā ex ſupflua coꝛpoꝛi repletōe coartāte p̄m neruos ſicut cum recūbit quis ſuper mēbꝝ ſuum. ⁊ ſicut euenit ex conſtrictione ⁊ ligatura ⁊ foꝛti friditate Et dixit. res facientes ſtupoꝛem ſuperuenientem ex repletione neruoꝝ ſunt hec. uꝫ debilitas neruorum nāliter multiplicatio potus aque frē multus ſōpnus. introitus balnei poſt cibum. hec eñi omnia multiplicant in neruis ſuperfluitates.

Dixit Auic. Cauſa ſtupoꝛis aut eſt ex parte uirtutis aut inſtrumenti ſiple aut utriuſqꝫ

Ex parte uirtutis ut quando debilitatur ſicut in febꝛibus foꝛtibus et acutis ducentibus ad ſtupoꝛem. ⁊ ſicut in illo qui paſſurus eſt ſincopiꝫ ſtatiꝫ et apō propinqtate moꝛtis

Notant ꝙ accidentia aīe ꝙuis inducant
tremores ut patuit nō tñ inducūt stupores. Et
cā est quia ad inducendum tremores sufficit
leuis lesio in uirtute uel spū. ꝗꝫ leuē lesionē
p moduꝫ supra dēm facere possunt aīe accidē
tia. ad motuꝫ eīm fortis exigitur uirtus q̄r
leuis lesio eaꝫ īpedit. Sed ad sensum sufficit
leuis ꝟtus quare leuis lesio non īpedit īpaꝫ.
quare nec stuporē facit. imo nō fit stupor pp
cām in uirtute nisi pp cām multuꝫ resoluētes
de spū sicut in febribus dictis et sincopi cō
tingit. Ex pte ꝟo instrumēti. Aui. multas
numerat cās q̄ ad ordineꝫ sic reduci possunt.
qm̄ cā stuporis ex pte instrumenti aut est cor
ruptio ꝯplonis nerui et instrumenti tactus q̄
fit uel pp forte frigus qd̄ accidit ex aere uel
potu medicine multū frigide suple ul' exteri⁹
applicate aut ex punctura scorpionis aquati
ci. est enim frigidior sicco terrestri. Senti
lis. aūt dixit ꝙ dixit aquatici ad differētiaꝫ
cuiusdā scorpionis terrestris dicti algeretat
cuius uenenum ut pꝫ. 4 6ᴬ. est cal'm. Aut ex
tactu piscis qui apud Aui. uocatur beolit. et
apud Gal'. 5° de interiorib⁹ uocatur torpedo
Et quidā dicunt ꝙ est piscis dictus marica
cuius ipressio mirabilis est. stans eīm in reti
piscatoꝝ manibus tangentiuꝫ rete stuporem
infert ut uult Plinius et Auer. 2° celi. ꝯmen
to hoc inuit. Aut est dixit Aui. corruptio cō
plexionis instrumenti ꝑpter uehementeꝫ ca
liditateꝫ ꝓuenienteꝫ ex morsu serpentis aut
longa mora in balneo aut febribus incēsiuis
Aut est cā ex pte instrumenti grossitudo sbē
nerui quare spūs in ipaꝫ nō penetrat bñ. Et
ꝑpter hāc cām ꝯtingit ꝙ tactus pedis in com
patione ad tactuꝫ manus sit sic̄ stupor eo ꝙ
cutis pedis ē callosa grossa et nerui ēt pedis
sunt grossi duri solidi. Impedit aūt duricies
istrumenti sensus. motus ꝟo fortificat ut pa
tuit. q̄r ad efficatiaꝫ sensus exigitur ꝙ spūs
sensitiu⁹ trāseat in neruos et ptes ipoꝝ puas
et extremas et ex eis ad carneꝫ et cuteꝫ. Cū
aūt neruoꝝ ptes et carnis et cutis sunt dure
solide dēpse et callose spūs in ipaꝝ ptes puas
et extremas libere et sufficienter transire nō
pōt quare nec sensuꝫ sufficiēter facere. Sꝫ
ad efficatiaꝫ mot⁹ nō reqrit. ꝙ spūs motiuus
transeat sic̄ in ptes neruoꝝ puas et extremas
et ad carneꝫ et cuteꝫ. Aut cā ex pte istrum̄
ti dixit Auic. est opilatio q̄ oplo aut erit ex
hūoribus grossis ut flāte sanguine grosso uel
malenconia. Aut erit ex hūorib⁹ colericis
subtilibus tamen raro. Aut oppilatio erit ex
coartatione facta ab apāte uel extura pro
pinqua neruis aut ex uehementi ligatura.
Aut erit opilatio ex coartatione prouenien
te ex situ inuoluente neruos. aut prouenīente
propter accidens forte idest propter aliquaꝫ
causaꝫ accidentalē fortiter coartāteꝫ. aut ac
cidit oppilatio. q̄r effūditur ad mēbꝝ sāguis
aut humor alius plurimus opilans. que effu
xio propter doloreꝫ plurimū ē ex sāguine. ꝛ
pp ho c cū pmutat sit⁹ ei⁹ ꝛ remouet ꝛ recē
dit ab eo qd̄ ad ipm effluxum erat redit sen
sus. Aut fit opilatio a siccitate et inanitio
ne unō opilantur meatus propter collection

uilli ꝛ eius cohopturam. Aut accidit oplo
ex hūiditate ꝯplexionali sine materia molli
ficāte ꝛ seqtur hanc mollificationē clausio me
atuū. Qd̄ si ex aliqua p̄dictaꝝ cārum que
se tenēt ex pte istrumenti ꝓuenerit nocumētuꝫ
uel mala dispositio in spū sensitiuo tūc illa cā
se tenebit ex pte utriusqꝫ. s. ꝟtutis ꝛ istrumē
ti. Quidā reducūt predictas cās ad p̄miti
uas añtes ꝛ coiunctas p̄mitiue eniꝫ sūt sicut
aeris frigiditas aut multa caliditas balneum
actu frigidū uel multū calidum Medicina
narcotica ueneuꝫ piscis stupefaciēs ligatura
ꝛ mēbri ꝯpressio ꝛ similia. Cāe uero añtes
sūt mala ꝯplesio frigida uel calida nōdum co
municata mēbris s. sitiuis humor superfluus
apōans uel nō apōans. Et causa coniuncta
erit ipa mala ꝯplo ꝓueniēs ad mēbra sensibi
lia uel ipe humor tam actu opilās ꝛ similia.

Dixit Aui. cause stuporis quādoqꝫ sūt in
cerebro ꝛ tunc stupor ē toti corpi cōis ita ꝙ
etiam mēbris faciei ꝛ capis. Dicūt ꝙ quan
do causa est in cerebro si est magna multū po
tens ledere cerebrū tunc nocumētum cōicatur
toti corpori. Si uero parua tūc n̄ communica
bitur toti sed faciei aut quibusdam membris
circa faciem. Et quandoque sunt cau
se eius in nuca. s. in eius principio ꝛ tunc stu
por ē uliis oibus mēbris sub facie. Et qñ
qꝫ sunt in spondili aliqua. s. in loco principii
neruorum ꝛ tunc stupor cōicat mebmris ad q̄
ueniunt nerui orta ab illa spondili. Et qñ
qꝫ cōicat toti nuce illius spondil'. ꝛ tunc ob
stupescunt omnia mēbra sub illa spondili po
sita. Et qn̄qꝫ cause sunt i ramis neruoruꝫ
. s. post exitum eorum a spondili ꝛ tunc cōica
tur nocumētum mēbro illius rami. Dixit
Aui. stupor succedit p̄m. i. plerūqꝫ p̄plemo
nie p̄leusi ꝛ apāti pāniculoꝝ cerebri frigido
siue p modū euaporatōis siue p modū trāsmu
tationis materie illoꝝ apātū. Ex dictis pate
re pōt spēs ꝛ differētie stuporis diuersificate
sm cās ꝫ loca ꝛ sm itensionē ꝛ remissionē. Ali
us enim ē stupor ꝯplesionalis purus ali⁹ mā
lis alius uli' toti p̄ter caput alius ꝑticularis
uni mēbro uel aliqbus mēbris alius sequens
alias egritudines ꝛ alius per se eueniēs alius
fortis alius debilis alius mediocris. Et cū
stupor fuerit a cā añte sm p'm debilis p̄cedit
fortē ꝛ gradatim fortificatur. Cum uero fue
rit a cā primitiua pōt in sui principio eē for
tis. Dixit Gal'. ꝛ ponitur primo ꝯtinentis
Si inueterascit stupor. ꝛ ꝓlongatur declina
bit membrum ad laxitudinem seu mollificati
onem. Et Aui dixit oīs stupor oīs mēbri
cū pseuerat ꝛ fit fortis nuntiat paralisim aut
spasmum aduenientem illi membro quia talis
stupor significat materiam grossam multam q̄
cum perfecte opilauerit faciet paralisim. Et
si mota ingrediatur neruum uel musculum
extendens in latum faciet spasmum. Et ideo
bene dixit quod stupor faciei nuntiat tortu
ram scilicet secuturam ad paralisim faciei ul'
spasmum Et dixit Aui. quod perseuerat stu
por ꝛ prolongatur producit ad mollificatio
nem. Et potest hoc uerificari etiam de stu
pore large sumpto p sōpno profundo. quoniā

utroqꝫ modo sumptus significat materiā fleg
maticam multam crudam. Cum ergo perseue
rat potest inducere paralisim, uel aliam scilicꝫ
egritudinem frigidam neruorum. Et dixit
cum stupor perseuerat et non remouetur eua
cuatione deinde succedit ṽtigo nuntiat apl'iā
quia cum non remouetur euacuatione signifi
cat materiam pl'imā. Et si supuenit ei ṽtigo
significat ipam in capite cōtētam ⁊ agitatam
in cuius agitatione potest fluere ad uentricu
los cerebri ⁊ facere apl'iam supie. uel epl'iam
⁊ pōt apōare ⁊ facere litargiam. Dixit Gorō.
stupor magis pertinet ad partem anteriorem
cum ab illa magis procedat ṽtus tactiua.
Dixit Ger. super ꝯ° al. stupor magis accidit ī
pedibus q̄ꝫ in alijs membris qꝛ sunt magis re
moti a fonte caloris ⁊ a cerebro a quo proce
dit ṽtus sensitiua unde minorem recipiunt ṽ
tutem sensitiuam. unde leprosi experiuntur ꝙ
in pedibus cicius perdunt sensum. Et qꝛ pe
des magis organizati sunt ad motum q̄ꝫ ad
sensum qua de causa. plures adueniūt a deos
nerui motiui quam sensitiui unde cicitius in
currunt stuporem. Et etiam propter alias cās
supra assignatas. Dixit Gentil'. causa ꝑpter
quā homini stupefit crus uel aliud mēbrum
ꝑpter maluꝫ situm uel oppressionem alterius
mēbri quādo hō ipe ē in uia liberatōis ab il
lo stupore sētit quēdam maluꝫ sēsum ac si for
mice multe ꝑgerent per illud mēbrum mordē
do ipm pōt esse ꝑceptio frigiditatis acq̄site
ī ꝯpressione quam ꝑcipit reuertente sensu uel
cā ē ꝑceptio aliquorum uaporum retentorum
ī ꝯpressione faciētium illam mordicationem.

Et subdit multe alie cause sūt in hoc ꝯside
rabiles. Dicunt qdaꝫ ꝙ formicatio ī stupo
re plus aduenit tīporibus q̄ꝫ alijs partib⁹ cor
poris ꝑpter multitudinē arteriarum in ipis

Signa generis dixit al. cum aliquis sentit
aliquod mēbrorum suorum sicut est dispositō
pedis cum fit stupidus. s. ꝑpter p̄suram alte
rius mēbri uel rei grauis sup ipm dicimus il
lud membrum stuporem habere. Dixit costa
mēbrum stupefactum apparet ꝯtractum ⁊ fri
gidi tactus. Dixit Aui. Signa stuporis sunt
ipemet cause stuporis supradicte si processe
rint sicut etiam dixit ꝙ signa tremoris sunt
cāe ipius. Quidaꝫ aūt dicūt ꝙ ꝑ hoc Aui.
uoluit ꝙ cause tremoris īuente sint etiam si
gna stuporis qm̄ cause tremoris significant
cum additione in ipis augmētum stuporis. s.
supra tremorē. Nam cause tremoris cū augē
tur significant stuporem futurum ⁊ sic essent
signa ꝑnostica. Et significant cause tremo
ris diminutionē caꝝ qꝛ cū sūt ꝑue debiles fa
ciunt solum tremorē ⁊ nō possunt facere stupo
rem ꝯiungi cū tremore. Et quidā exponūt
cause tremoris significāt cū additione earuꝫ
⁊c̄. quia cum sunt fortes significāt stuporem
fortem. ⁊ cum sunt debiles significāt stupo
rem debilem. Signa ſpicierū dixit costa
primo, cōtinētis signū euenientis ex repletio
ne totius est repletio ipsius corporis. Et
euenientis ex repletione neruorum est debi
litas neruorum in radice ⁊ multiplicatio
potus aque frigide ⁊ sonnus ⁊ balneum
post cibum. Et certificaī hoc cum stupor
uenerit post purgationē corporis et paucita
tem nutrimēti et inequalē digōneꝫ. tūc eim
scietur ꝙ supfluitas ē in neruis replēs eos.
Et singulariter ꝙ sit ex repl'one tocius. qm̄
alleuiaī post purgationē chimoꝝ et meliora
tioneꝫ digestionis. Et dixit qm̄ stupor est
ex ꝑprio morbo neruoꝝ. tūc assidue manet ⁊
mēbruꝫ stupiduꝫ appet frigidi tactus fm ꝓ
portionē reliq corporis. Dixit Ras. in di
uisionibus Signa facti ex sanguie sunt rube
do coloris uehemēs q̄ trahit ad nigredineꝫ.
et facte ex fl'ate signa sunt mollicies tocius
corporis et albedo coloris ⁊ grauitas sensuū
Dixit Aui. facti a repletione sanguinea signi
ficatiōes sunt repletio uenarum et guideꝫ in
flatio et grauitas corporis et faciei rubedo
et oculorum et reliqua signa dominij sanguis

Prio ꝯtinētis. signa stuporis ex frigidita
te habētur ex usu frigidoꝝ. Et stupor ex
debilitate neruoꝝ et coruꝫ opilatione cogno
sciī ex assidua mora stupefactiōis et assiduo
aduentu eius et caro et musculi quib⁹ euenit
appent repleti. Dixit Gull's. Signa facti
ex hūiditata cū caliditate sunt rubedo faciei
et oculoruꝫ que trahit ad nigredinē et appari
tio uenarum cū habitudine carnosa et dulce
do apparet in lingua. Et urina colorata et
spissa et precessit usus ciboruꝫ et potuuꝫ gene
rātium sanguineꝫ. Et facti ex hūiditate cū
frigiditate signa sunt mollities tocius corpo
ris et albedo faciei et corporis et grauitas
sensuuꝫ et pigritia. Et ꝑcessit usus generantiū
fl'a. Et urina appet spissa alba lactea. Et pul
sus paruus et mollis. Dixit Gordo. stupidi
nō tenēt oculos semꝑ aꝑtos. sicut faciūt con
gelati. Stupor ꝯuenit cū dolore. in hoc ꝙ
ābo sunt actio lesa tactiue ṽtutis. Sꝫ differt
ab eo qꝛ dolor ut in capitulo de dolore supra
appuit ē actio tactiua corrupta. stupor ṽo est
actio tactiua diminuta. uel fm quosdaꝫ etiaꝫ
ablata. Cura stuporis ut relique p̄dicte egri
tudines neruoꝝ triplici ꝑficitur instrumēto
. s. dieta potiōe et cirugia. Uerum quia Cura
stuporis materialis multuꝫ cōuenit cum cura
palisis. auctores de eius cura succinte tran
sierunt. Dixit Al. oꝫ cū dormitatio accidit
ei⁹ nō negligere curā ne forte in eneruatiōeꝫ
transeat et difficile sanetur. Dixit Aui. ei⁹
cura nō est differenda. qm̄ cū ꝓlongaī huius
egritudinis tēpus. perducit ad palisim. Di
xit Gerardus curaī ex pte stupor cura palisis
et non fm totum. habēt enim easdeꝫ causas
et eisdem medicinis curantur sed nō secūduꝫ
totum quia fortiores medicine requirūtur in
palisi q̄ꝫ in stupore. cum sit fortior passio.
Et fortiori egritudini fortior debeatur medi
cina ut dixit Gal'. in cōmento afforismi ell's
periculosus est ⁊c̄. Dixit Haliabas. quia
materia que facit dormitationē est eadem ei
q̄ facit palesim nisi quia in dormitatiōe pau
ca est materia et passio debilis ideo in eius
medela eadeꝫ sunt medicamina que in palisi
adhibenda. uerumtn̄ uirtute et q̄titate remis
sa. Aui. uero ꝑ cura stuporis remisit ad cu
ram tremoris. quia est eadē. Et sic insinuāt

auctores .curas eius egritudinū neruoꝝ mā liuꝫ esse easdē. differētes solum ſm intensum et remissuꝫ.sic intensior est una egritudo et cā eius egritudīe alia et cā sic et⁹ .eiꝫ in pa lisi oplo maior ē et fortior q̄ꝫ in thetano et in thetano q̄ꝫ in spasmo et i spasmo q̄ꝫ in tre more et in tremore q̄ꝫ in stupore .Et sic ēt eaꝝ cure uariant̄ ſꝫ plus et minus. De die ta in stupore .Dixit .ypo 6° epidimiaruꝫ et ponitur prio ꝯtinētis.utilior et cōuenientior cura stuporis et ꝓncipiȷ mollificationis est assiduus motus mēbroꝝ patiētium.eo ꝙ mo tus facit ipa reuerti ad ꝓstinam sanitatem.

Et Costa .dixit ualet in stupore assidua tio exercitiȷ et usus balnei.Gal.aūt dixit bal neuꝫ post maturationē et purgationē igredia tur. Et Auic.dixit de curis cōuenientibus stupori.i.mēbro stupido est exercitiuꝫ illius mēbri et assiduatio eius motus.qr uiuificat̄ p ipm eius calor et resoluit̄ mā et apit̄ oplo cāta in neruo ueniente ad ipm mēbrū. Dix Haly.ſta que generāt caue cibaria et a coytu arce. Calefaciētib⁹ refice cibis qui tā nimiȷ n̄ sint caloris ut ciceꝝ aquā cū cumino et ane to et gallinarū carnibus et silibus. Dixit Gal.in libro de motibus ineuitabilib⁹ et po nitur a Rabi.in ꝯª pticula. In stupore ac cipio instrumentū oris stricti qd̄ uocat̄ boc cale et pono in eo aliquos cibos molles liqui dos et posito in ore eius extremitate et lingua depressa effundo in meri cibos illos. Et ualet hoc ingeniuꝫ in cibando aplicos et oēs huius deglutire nō ualentes ex lesione uirtu tis. Dixit Gull's scire debes ꝙ nihil est me lius in stuporis cura a quacūqꝫ cā sit.s.māli q̄ꝫ abstinētia.ab omni uino usqꝫ q̄si ad fineꝫ curatiōis .In cura uero stuporis p instrum tum potiōis in intentiōe ad digestionē dixit Haly.si hūor sit crudus utere aqua radicū fe niculi paucis diebus donec maturatio appeat Dixit Serrap.qr uicens in hac egritudine ē hūor frūs uiscosus.oꝫ ut administremus res q̄ calefaciūt et resoluūt et subtiliant. In in tentione aūt ad eūonē dixit Serrap.eūemus in primis cum pillis de prassia aut fetidis et similibus. Dixit Al.si inueterauerit passio eger ex pillulis fetidis purgandus est. Di xit Rasis.in diuisionibus Cura facti ex san guine est flobothomia. Dixit Aui. in facto ex repletione corporis flobothomando p se quere.i.flobothoma flomia ultima ut dicit littera Gerardi extra.i.flomia copiosa.Nam multociēs remouet stuporeꝫ sola et cuꝫ recti ficatione regiminis et alleuiatōe cibi. Dixit Rasis.prio ꝯtinentis .sanguisuce et uentose prestant stupori magnuꝫ iuuamentuꝫ. Dixit Rasis primo cōtinentis in ſlico yera rufini est ualde utilis . In intentione ad diuersio nem fricationes aspere cōueniunt mirabilr̄.

Dixit Costa.uidi plurimos iuuari in stupo re ex appositione sanguisucaꝝ in loco. sed nō debent apponi corpore existente repleto imo post purgationeꝫ. In itentiōe aūt ad altera tionē et ꝯfortatōeꝫ dix Serrap.p⁹ purgatōeꝫ utantur balneo ⁊ in unctione loci stupefacti multa cum oleo siccionio ⁊ de euforb.⁊ oleo de costo cum castor.⁊ piretro.Dixit hal post euacuatōem supra mēbrum distilla aquā i q̄ sint quedam calefaciētium decoctō ⁊ unge mē brum oleo keyrino aut de rossamino. Pri mo ꝯtinētis oleum cucumeris asinini in quo sit dissolutū castoriū ꝯuenit spasmo ⁊ dormi tatōi.Dixit Costa medicine singulares ualen tes huic morbo sūt armoniacū sapinum gal banū alkitran opoponocū oleū lilcaceū ⁊ lau rinum oleum balsami adeps erītiȷ ⁊ asini sil uestris storax liquida costū ⁊ oleum eius ⁊ similia. Et euforbium bullitum in oleo co stino uel laurino ꝯuenit mēbris stupidis ⁊ i frigidatis.Et dixit Costa medicina igrossati ua dꝫ prohiberi in stupore. Dixit Aui.Cuꝫ accit stupor in aliquo membro ꝑpter cām an tecedentē uel ꝓmitiuā siue sit frigus siue ali ud adueniens ꝓncipio neruoꝝ ut casus uł per cussio tūc oꝫ ut nō sis ꝯtentus curatōne loci stupidi.s.tantum.Sed fiat omnis cura i. ꝓn cipalior ⁊ dignior in principio nerui uenien tis ad ipm membrum sicut Gal.recitat se fe cisse i illo qui cecidit de mula de iterioribus primo ungnentum ꝓprium dormitatōi ponen dum i loco dormitato.℞ o ei ueteris.ʒ.iiȷ. aque.ʒ.viȷ. castor.calamenti rute an .ʒ.i. bulliant omnia donec aqua deficiat deinde co lentur ⁊ addatur cera.ʒ.i.⁊ ea liq̄facta remo ueatur ab igne. Et ex hoc unguento mane locum inunge. Et scias ꝙ cura motus formi cationis que sentitur in membris sicut inces us uermium uel formicarum curatur cura euzeꝫ.s. cū resolutiuis.

Ortura non ē morbus cō tra distinctus pa lisi uel spasmo ymo uel ē palesis pticularis uel spasmus pticularis Ei pōt multis mēbris corporis accidere.s. o bus in quibus palisis uel spasmus cuꝫ eue niunt cānt torturam.Uerūtamē quia tortura q̄ ē in facie repūtatur aspicientib⁹res appa renter notabilior.Ideo auctores d̄ faciei tor tura spāle fecerūt capitulū. Dixit Aui.Tortu ra ē morb⁹ oficialis i facie per quē trahitur ps faciei ad ptem nō naturalem ⁊ alterat̄ for ma eius nālis ⁊ remouetur bonitas obuiatō nis utroruꝫqꝫ labioꝝ ⁊ ambarum palpebrarū ex pte una. Tortura cōsiderata p tali motu faciei ad ptem nō nālem ē accn̄s.s.actio moti ua corrupta.Sed ꝯsiderata put dicit reꝫ tor tam idebite figure sic ē morb⁹ i ſiga. Est ēt morb⁹ in situ pro loco quia in ea ptes faciei nō bene situantur uel locantur.uel etiam est morbus per situ pro societate ⁊ maxie quātū ad labia.ledit enim tortura labiorum opera tiones maxime masticationis esufflationis ⁊ expuitionis.Et pōt dici morb⁹ in uia inq̄ꝫ tum i tortura ē oplo. Dixit Guil.tortura ē iclinatio oris ⁊ labioꝝ ad ptem dextram uel sinistrā cum inpoª claudendi alterū oculoꝝ ⁊ cū esufflatione ex latere uno tm̄ cū precipit̄ ei ut essufflet aerem uiolenter. Notāt ꝙ nō sē per pmutatur ⁊ remouetur bōitas obuiatōis labioꝝ ⁊ palpebraꝝ simul.Sed aliquando so larum palpebrarum absqꝫ labiis ut in tortura solius frontis ꝑpter spasmū trahētem ad su

periora. Et q̃nq3 solor labiorum absq3 palpe
bris ut in spasmo uel palisi ptis iferioris fa
tiei fm mẽtum. Et tortura qdem accidit pp
lesionẽ euenientem in neruis pcedẽtibus a 3°
pari uel a 5° pari neruor cerebri uel pcedẽ
tibus a q̃pluribus spondilibus colli ad mu
sculos faciei sicut ipoṝ anothomia superius
manifestauit. Et fit tortura Dixit Ras in
dionibus ex duabus rebus. s. ex spasmo i una
duar ptium trahẽte ad se aliud latus. Et fit
ex mollificatione suple τ q̃nq3 fit ex utrisq3
simul Dixit Aui. causa torture aut ẽ mollifica
tio ptium faciei aut est spasmus ipaṝ Dixit
Ras prio ꝯtinẽtis itellexi ex uerbis. Gal. ꝙ
tortura ẽ spasmus fm plus. i. fm plm τ ẽ pa
lisis fm minus. Dixit Aui. facta a spasmo ut
pl'3 ꝯtingit q2 spasmꝰ alcuiorıbꝰ causis contin
git q̃3 palisis. Et qñ ẽ spasmus potest esse
spasmus ois generis uer fm plm ẽ spasmus
humidus deinde nõ pportionatus ad materi
am Rarissime uero erit spasmus siccus Di
xit Ras primo ꝯtinẽtis. hec tortura est spas
mus humidus q2 accidit subito τ precedunt
ipm saltus τ usus rerum humidar. Sed mul
tociens. i. aliquando accidit tortura in mor
bis accutis cum mors ẽ pxima τ torquetur
labium τ unus oculorum apparet minor alte
ro. Et hoc accidit ex domio siccitatis in ce
rebro τ similiter al. τ aly posuerunt torturaz
a spasmo humido τ a spasmo ẽt sicco Forma
itaq3 naturalis faciei alteratur. i. permutat̃
Aut q2 pars eius cadit τ precipitatur inferi
us propter relaxationem τ mollificationem
eius. Aut quia pars eius contrahitur ppter
spasmum. Quomodo autem procedit a molli
ficatione dixit Gal. τ ponitur primo continẽ
tis. quando mollificatur aliquis musculus par
tis dextre faciei trahitur illa pars uersus si
nistram ei opositam. Et si mollificatur mus
culus mouens sinistram partem laby decliat
ad dextram. Et similiter accidit omnibꝰ mã
dibulis i genis. Dixit Aui. cum pars mollifi
cata declinat ad partem. i. labitur a suo natu
rali situ trahitur cum ea pars 2ª. i. alia pars
illi opposita τ mollificat eam. i. trahit ea3 ac
si esset mollificata. Et hoc est uerum si molli
ficatio est fortis τ multa. Si autem est debil'
τ parua mollificatur solu3 ipa pars lesa τ nõ
trahit secum partem alteram ei opositaz. Uel
trahit secum parte3 fam. i. parte3 imediatam
parti mollificate ex eadem parte faciei unde
si mollificatur pars maxillarum partis dex
tre tunc ipa labitur τ in lapsu mollificat. i.
trahit secũ ptem fam. i. sibi imediate ꝯiunctã
ex parte supiori τ sic trahit palpebraz iferio
rem secum. Et ad hoc faciendũ adhuc o3 ꝙ
mollificatio sit fortis licet nõ sicut quãdo tra
hit partem opositam. Si autem illa mollifi
catio fuerit debilis respectu eius que trahit
partem sibi coniunctam solũ ipa maxilla mol
lificabitur τ nõ trahit secum palpebram sibi
ꝯiunctamm. Et dicit Gal. 4° de interiori
bus. sanum latus erga. i. contra mollificatum
trahitur mollificatum uero ad ꝯ2iũ ꝯhitur.
Et dixit lacerto sinistri lateris labium mo
uente mollificato idem labium ad dextrum
ꝯtitur. Et idẽ uoluit. 3° de interioribus ulti
mo caplo. Quomõ aũt fiat tortura a spas
mo. dixit Gal. 4° de interioribus Si spas
mus fiat in aliquo latere faciei a mẽbris spas
matis q̃ sana sunt attrahuntur. Dixit Aui.
a spasmo aũt fit tortura. qm̃ cum ps una spas
matur stupefit. i. leditur ps 2ª. s. sana et seq
tur illam quia trahitur ab ea. A palisi ꝟo
et spasmo posse fieri torturã innuit yl u haly
Cum uoluit ꝙ in una pte faciei possit locari
mã. sic in lacertis ꝙ faciet in eis spasmu3 et
cõtractionẽ et in alio latere sic ꝙ. faciet mol
lificatione3 et elongationẽ. Dixit Gal. 2°
de accidenti cap°. de cãis morbi in figura. si
est mollificatio in latere. s. uno faciei ẽ attra
ctio torti. i. facta a pte torta. que pars torta
est pars sana et trahit ad se ptem mollificatã.
Dixit Paulus nõ que uidet̃ esse cõtracta
maxilla oportet palisim habere. s3 opposita.
Et dixit Gal. in tortura facta a spasmo sana
a mẽbris spasmatis trahũtur. Haly. ꝟo
9°. theorice uidet̃ sentire oppositu3. Ait. n.
in ꝯtorsione ex spasmo alicuiꝰ maxillaru3 cõ
trahit̃ maxilla sana in se ipam Cuius signa
sunt ꝙ eger oculum qui est in sano latere clau
dere nequit. Si eim oculu3 ut claudat pce
pis ei oculus qui in sano est latere. remanet
aptus. et hoc ppter palpebre uel inferioris
lacerti retractões3 ad inferiora. Et sic uide
tur Haly. uelle ꝙ ps spasmata appet sana. et
ps sana appet in se ipa3 cõtracta. Gal. ꝟo
et Paulus uident̃ uelle hoc cõtingere in tor
tura a mollificatione. Mesue ꝟo caplo. de
tortura dixit ps paliticata relaxat ad inferiꝰ
et ps spasmata est torta supius quia trahit ad
supiora. Et nõ declarauit an ps laxata laxet
secu3 partẽ sana3 an nõ. Neq3 an ps spasmata
ꝯhat supius se ipam solum. an et pte3 sanam
secũ. De hac disceptione loquẽs Rasis prio
cõtinẽtis dixit Rasis. prio ꝯtinentis putaue
runt qdaz ꝙ passio torture sit in latere non di
storto. q2 latus sanu3 trahit ad se latus sanum
sibi oppositũ et distorquet̃ et loqtur de facta
a palisi Et subdit Rasis. hoc fm plurimũ est
falsum eo ꝙ passio est in illa pte in qua oculꝰ
appet diminutus. Et hoc nõ est nisi in latere
inclinato ad ptem oppositaz. Similiter Aui.
dixit. quidã dixerunt. s. Haly. et sequaces ꝙ
latus egrum in tortura est latus qd sanum ui
detur. s. appenter q̃uis cã torture mollifica
tionis sit in ipo latere appente2 sano. Et dixe
runt illi ꝙ latus sanum. s. uere τ existenter mi
nistrat attractões3 ipius lateris egri ut equet
illud idest ad equalitatem apparenter situs
reducat illud latus egrum. In qua reductione
latus sanum uere apparet egrum fedum cor
rugatum et cõtractum. Et quidam reddũt
causam huius dicentes hoc eẽ quia nerui mol
lificati uacui sunt spiritibus et uirtute. Ner
ui uero partis sane fortificati sunt pluribus
spiritibus ad eos transmissis. Mittũtur eim
ad pte3 sana3 qui nõ possunt mitti ad parte3
egram unde fit ps sana potens in attrahendo
ad se ptem egram. Sed dixit Auic. hoc non
est uerum s3 plurimũ. Qd dictum accipiẽs
Gulielmus et reddens cãm eius dixit in omni

ortura cum hoc qđ est peccatū in forma et figura mēbri sunt due dispositiōes manifeste .s. gibbositas et cōtractio ex radicibus lacertoruꝫ et neruoꝝ mouentiuꝫ mandibulas et labia .ſꝫ in pte gibbosa necessario cadit elongatio neruoꝝ et mollificatio ultra debitū. Jn sup hoc uerbuꝫ Rasis et Auic. pōt reduci ad torturaꝫ ex spasmo cōtra Haly. Et exponatur dictum Auic. sic quidā dixerunt ꝙ latus egrum in tortura facta a spasmo est illud qđ sanuꝫ uidetur in spitietibus eo .i. ꝙuis cā .s. que est spasmus sit in ipo latere appenter sano et sic sit essentialr̄ egruꝫ. Et dixerūt ꝙ latus sanum qđ uere est sanum ministrat attractionē .s. sui met lateris in se ipo. quia in se cōtrahitur ut equet .s. ex hoc latus uere egrum spasmatuꝫ. sic ergo latus uere sanum appet egrum cōtractum corrugatum. Et latus uere egrum appet pulcrum sanum nō cōtractū. Sed dixit Auic. hoc nō est uerum secundum plurimū. ꝯtingit aūt sic esse et ꝯtingit sic non esse. Et ad hoc ꝓbandū adduxit Aui. tres ratiōes. pria est sumpta ex anothomia ꝑ quā scis anothomiaꝫ et dispōneꝫ lacertoruꝫ faciei Nam ipoꝝ quidaꝫ sunt sic situati ꝙ possunt paliticari tali palisi ꝙ nō trahentur a parte sana. ſꝫ ipi trahent sanam. 2ª ratio est sumpta ab eo qđ accidit. Nam casus siue cōtingentia comunis ad hoc et ad suū oppositum ñ debet determinari ad unum. Sed sic est ꝙ in palisi faciei ꝯtingens est pteꝫ sanaꝫ trahere paliticaꝫ et cōtingens est paliticaꝫ trahere sanam. ergo nō debet dici ꝙ in tortura faciei facta a palisi ps sana sit torta et trahat egrū .s. semper. Jdeo dixit Auic. Et cāus huius cōis siue ꝯtingentia cōis dc̄a suple fac̄ cognoscere corruptiōeꝫ ſmonis illoꝝ. 3ª rō pōt formari dupliciter. prio ꝙ arguat soluꝫ ꝯtra hoc ꝙ dicūt ꝙ latus sanū trahat et egrum trahatur. ſꝫ cōtra qm̄ latus tortū ꝯctuꝫ qđ trahit pōt esse egrum. ergo fl̄m est dicē ꝙ latus qđ trahit et torquetur semꝑ sit sanum. Et ꝙ possit esse egrum appet qꝛ repitur aliqª tortura in qua ex latere torture .s. in pte torta cōtracta q̄ trahit aliā. destruit̄ sensus coꝝ .s. lacertoꝝ. si igitur hꝫ sensuꝫ ablatuꝫ gº ē egra. Et iō dixit Aui. et iō ē ſmo illoꝝ corrupt⁹. qm̄ sensus q i ipo destruit̄ ex latē ē torture. 2º mō pōt sic rō formari Jn forti palisi ñ ē dōm ꝙ ps sana trahat pteꝫ egrā. ſꝫ ꝙ trahat̄ uł saltem nō trahat. Sed repitur aliqñ fortis palisis in qª cū destructōe mot⁹ lacertoꝝ destruitur ēt sensus in pte torta ꝑ palisiꝫ. gº in tali nō trahet̄ ps palitica ad ptem sanā. Et hoc ē qđ Aui. dixit. Et ſmo coꝝ ē corrupt⁹. qm̄ sensus coꝝ lacertorum destruit̄ in ipa tortura a palisi ex latere torture. i. ex latere paliticato et torto sb̄ dn̄io palisis. Sꝫ talis ē ualde fortis palisis. Et fortasse. A. uoluit ib̄ remouē cāꝫ quā illi assignabāt. Dicebāt eni ꝙ ps sana sētiēs grauitateꝫ ptis paliticate ꝯhebat̄ ut eq̄ret et ꝯpondeāret illi pti mollificate. Sꝫ hoc. dixit. Aui. non est semper uerum quoniam in illa parte ex latere torture destruitur aliquando sensus ꝛ sic non sentiet grauitatē illius et sic non contrahetur. Et quamuis.

Aui. non tetigerit pōt formari una alia ratō q̄ uadit ꝯ Gal. ꝛ paulū ꝛ ēt ꝯtra hal. Et sumit̄ ex dictis supra ꝙ aliqñ ꝯtingit tortura a spasmo ꝛ palisi sił exñte palisi i uno latere faciei a spasmo in alio tūc eni neutrū lateꝝ erit sanū Et sic sermo illoꝝ oium erit corruptus qꝛ nullum erit latus sanū quod trahat egrū. Et fortasse hoc uoluit hal. i ūbo supra allegato cum dixit sanū latus erga mollificatū ꝯuertitur. i. ad ptem mollificatā nō ꝯtra eam ut supra expositum fuit Conciliator dixit ꝙ si tortura fiat a palisi pars q̄ apparet torta ē illa que est ūe sana. Et pars que appet sana nō torta est illa que est uere egra. Et hoc uoluerunt gal. ꝛ paulus ut supra patuit. Sed si tortura fiat a spasmo pars que appet egra ꝛ torta ē illa q̄ ūe ē egra spasmata. Et hoc ideo qꝛ ps egra i sua ꝯctione trahit ad se ptem sanā ꝛ ps sana eā seqtur uiolēter ita ꝙ ps egra apparet ꝯcta ꝛ corrugata. Sed tñ ꝯ dictū suū primaꝫ sūt rōes supradicte Aui. pª ꝛ 3ª ꝛ 2m dictuꝫ ꝯciliatoris ūeē ꝯ hal. i textu supius allegato. Gentil. ūo dixit credo textum hal. esse corruptū ꝙ appet ex eo ꝙ dixit oculū q in sano ē latē remanere aptū ꝓpter palpebre uł iferioris lacerti ad iferiora retractōeꝫ. sed si ps sana ꝯheret̄ ꝯ ptē spasmatā tūc ocul⁹ ptis sane clauderet̄ sub exaltata palpebra iferiori subleuato corio siue cute pomi maxille lateris sani. Et demōstrat ēt ei⁹ fłsitatē pª rō Aui. supradc̄a. Nā anothomia ꝛ dispō lacertoꝝ faciei facit te cognoscē falsitatē ei⁹. Nā qdā lacerti faciei ūbi gratia. nariū non cōueniunt ita in uno mēbro ꝙ si in lacerto unius lateris fiat spasmus lacert⁹ alteri⁹ lateris incitet̄ ad ꝯhēdū ad ꝯtriū qꝛ cartillago medias iteꝛ foramia nasi mediaciter eos Et ꝓp pdc̄a qdā dñt ꝙ ha. ibi loquut⁹ fuit đ tortura ꝓueniēte a palisi ꝛ nō a spasmo. Et qdā dicūt ꝙ text⁹ hal. dꝫ sic exponi. retrahit̄ ps sana in ipam nō q dē sanā ſꝫ in ipam. i. ad ipam .s. ptē egrā spasmatā. Uolēs āt Gētil declarare ūitatē huius dubitationis dixit tortura est mala figura siue malus situs ptium faciei que potest accidere secundum sursum ꝛ deorsum ꝛ secundum dextrum ꝛ sinistrum. Jmaginemur itaque in homine sano unam lineam per mediā frontē ꝛ per medium leporis siue puncture nasi ꝛ per mediuꝫ barbe uadentē que sit a.b. Et aliā lineā uadentem ab aure ad aurē super poma masillarum ꝛ super nasum que sit. c.d. facies igitur potest torqueri qꝛ ps eius in se contrahitur aut uersus aurem ꝛ remouetur a linea recta. a.b. Aut quia extenditur siue trahitur ultra ipsam lineam. a.b. uersus aliam partem Aut qꝛ trahitur sursum supra lineā. c.d. Aut qꝛ trahitur seu percipitatur deorsum uersus barbā sub ipsa linea. c.d. Et in istis tractib⁹ seu precipitationibus multe possunt interuenire diuersitates particulares. Cum igitur dixit Gentil. auctores medicine dicunt ptem faciei esse tortā ut freq̄ntius intelligunt ipām esse contractā ꝛ corrugatā ꝛ sic intellexit paulus. quādoqꝫ tñ intelligunt per faciem tortā ipsā quomodocūqꝫ difformē declinātes ad ptem non nālem siue sit contracta siue distra

cta siue distensa post hec gentil' posuit plures ꝑpositiones siue conclusiones quarum pria est quecūqꝫ pars faciei est egra siue ꝑ alitica ta siue spasmata ipa est torta necessario ꝛ hoc large sumendo tortum ꝛ nō stricte ꝑ contrac to tātum. ratō est qꝛ quecūqꝫ pars faciei mu tat suum situm necessario est torta sed quecun qꝫ mollificata uel spasmata mutat suum situꝫ precipitata uel contracta ergo quelibet talis est torta. Et hanc conclusionem intellexit Aui. q̃tum ad illam partem que est ꝙ quecūqꝫ ps mollificata mutatur a suo situ est torta Cum dixit ꝛ si mollificatio est fortis mutat naturalem ptem ꝛ sanam a sua forma. ꝛ sic nō mollificatur sola. Et si mollificatio est de bilis ipā sola laxatur ꝛ sic ipsa sola mutat su am formā ꝛ situm q̃tum autem ad secundam ptem dicte conclusionis. Aui. nō adduxit pro bationem quia notum est ꝙ quelibꝫ pars spas mata mutat formā suam. Sed tu dices si sē per pars egra est torta semper debet apparē egra que est egra. Ad quid ergo dubitauerūt auctores an pars que ē egra appareat egra an pars que est sana appareat egra. Et dicē dum ꝙ quidam auctoꝝ de quibus fuit paulus dicunt partem faciei apparere egram quādo est torta ꝑpter contractionem solum ꝛ ptem non contractam. dicunt non apparere egram Quia igitur contingens est in quadam tortu ra faciei ꝙ pars sana que non habet spasmuꝫ neqꝫ paralisim torquetur ꝛ contrahitur. et pars infirma scilicet paralitica non contrahi tur ymo uersus sanam extenditur. ideo dixe runt partem sanam esse apparenter egram. Sed Aui. dicit ꝙ etiam pars paraliticata ap paret egra. i. apparet mutata a situ naturali li cet non per contractionem sed propter laxita tem ꝛ precipitationem uel dicendum ꝙ licet pars egra paraliticata sit etiam torta idest ꝑ mutata a suo situ. tamen quandoqꝫ pars sana ita permutatur a situ naturali cuꝫ parte egra ꝙ pars sana apparet turpior q̃ꝫ pars egra. Et secunduꝫ hoc occultata feditate ptis egre dicitur de sana ꝙ sit egra. 2ª conclusio est ista. casuale siue contingens est ꝙ una parte faciei ꝟbigratia dextra existente egra ꝛ tor ta. alia pars sinistra sana non sit torta nec appareat torta. Et hoc declaratur per quāti tatem egritudinis. Nā ps egra potest habere debilē palisim. unde ipā sola mollificabitur ꝛ paꝝ. Uel ēt debilē spasmuꝫ unde ipā sola ꝯ hetur ꝛ paꝝ. Et declarat̃ hoc ex loco spasmi ul' palisis. Nā pōt eē passio i musculo ꝑpō uni' pti labij ul' i uno musculo naris uni' ul' in uno ꝑncipio de q̃tuor ꝑncipijs musculi lati ꝛ ꝑpē qn̄ nō ē i illo ꝑncipio qō de pte dextra tēdit ad sinistrā ptem labij ut notū ē ex anothomia coꝝ Ampli' iux̄ pomū maxille ꝟsus oc'lm pōt esse aliqua mollificatio unde palpebra inferior mollificabitur et turbabitur decus faciei. et tamen ptes inferiores nec alie ptes alterius lateris erunt in aliquo a suo situ per mutate. Hanc propositionē intell'xit rasis primo ꝯtinentis. q pōitis i pl'ibꝫ locis uarijs dictis antiquorum de parte torta. dixit dico quod uidi homines tortuosos patientes

palisiꝫ in illo latē in quo facies erat distorta . i. remota a suo situ licet ps sana nō esset mu tata a suo situ. et hoc innuit cum subdit. ideo falsificātur ꝟba dicentiuꝫ ꝙ morbus torture . i. palisis nō ē nisi in latere nō distorto. 3ª ꝑpositio Cōtingēs ē ꝙ una pte faciei. ꝟbi. g̃. dextra exn̄te paliticata uel spasmata reliqª ps faciei sana torqueat̃. i. mutet̃ a sua figura Et declarat̃ ista ꝑpō. qꝛ ꝯtingēs ē ꝙ dextra pte faciei hn̄te palisiꝫ ps sinistra torqueat̃ qꝛ trahat̃ ꝟsus pteꝫ dextraꝫ. qꝛ ut apparet ꝑ anothomiā possibile ē ꝙ oibus musculis ptis dextre adueniat mollificatio fortis unð laxā tur inferius ipi ꝛ musculi ptis alterius. Et sil'r pōt esse mollificatio ptis dextre repletio nalis grauās cui' g̃uitateꝫ seqtur ps sinistra et torquebit̃. Et ideo Aui. dixit si mollifica tio fuerit fortis trahit̃ ps 2ª. Et dico 2° ꝯtingens esse. ꝙ una pte faciei ente mollifica ta ps opposita ꝯhat̃ in se ita ꝙ trahet ad se ptem paliticataꝫ. Et hoc sensit Gal'. 2° de accidenti et Haly. 9° theorice et yhesu haly. ut supra dcm est. Sꝫ oꝫ uidē cāꝫ q̄ꝛ in cāu ꝑ dcō ps sana raro ꝯhit̃ in se et q̄ꝛ ps mollifi cata ꝟlus illaꝫ mouet̃. Ad qō dix̄ Bartho lomeus de uarignana. ꝙ cā n̄ ē qꝛ ps sana tra hat ad se ptē mollificatā. Sꝫ ē qꝛ ps mollifi cata ē debilis in ꝟtute motiua. unde ꝟtus mo tiua debilis nō pōt illā ptem mollificatā tenē erectā et iō cadit. Dicūt h rō n̄ ē sufficiēs qꝛ q̃reret̃ q̄ꝛ ē ꝙ plus cadit ꝟsus ptem oppositā q̃ꝫ inferius. Unde sciendū ē ꝙ ptes faciei te nent̃ in situ debito ꝫ figura ꝑ tensionē nālem debitā et mēsuratā musculoꝝ utriusqꝫ ptis q̄ tensio nālis kretaꝝ pareat qes ptium faciei ē tn̄ opō musculoꝝ facientiū sic qescere. Sic si situs et figura nālis manus eēt ꝙ staret re cta et tensa in qete hoc faceret ꝑ tensionē nā lem musculoruꝫ utriusqꝫ ptis. sic tēsio cōtra nām ut in thetano facit ipaꝫ sic stare ꝯ nām Stant aūt musculi utriusqꝫ ptis faciei tensi nāli tensiōe nō solum ꝑ uirtutem eorum que sic eos situat et situatos tenet sed et ꝑ oppo sitioneꝫ coꝝ adinuiceꝫ et q̄i quādam contra operationeꝫ ex qua contra operatione termi natur tensio eorum ab inuicē ut una pars nō sit alteri potentior. Cum ergo una pars mollificat̃ altera ps habens cōtra equās et contra ꝑponderās. sed sana existens in se cō trahitur et mollificata uersus illā mouetur. Et hoc uidetur ire ad menteꝫ. Aui. cuꝫ dixit aliorum auctoritate latus sanum ministrat attractionem lateris egri. ut equet. s. latus egrum in sua tensione naturali. Sed cum exi stens egrum non habeat illam laxuꝫ non po tens contra operari oportet laxum per attra ctionem factam a latere sano trahi uersus sa num et sanum cōtrahetur. Sed tunc est du bitatio primo quia semper sic eueniret ꝙ la tus laxum mouebitur uersus sanum. et sanuꝫ contrahet̃ in se et trahet ad se egrum cuius cōtrarium ponit 2ª conclusio supra posita. 2°. ergo q̃tuncūqꝫ sit debile latus sanum contrahetur. quia pars egra non poterit resi stere parti sane tendenti que tahit ut equet cuius cōtrarium dictum est. 3° diceret quis

uidetur ꝙ ſm dictas ꝓpōnes poſſet eē mod⁹
paliſis in pte faciei in qua facies remanebit
i ſuo ſitu naturali. Nā reperitur paliſis fortiſ
cum precipitatione ptium faciei qua pars ſa
na trahetur ꝟſus egraꝫ. Et reperitur paliſis
nō ſic fortis i qua fit contrarium .ſ. ꝙ pars ſa
na trahit egram uerſus ſe igitur reperietur
paliſis medie diſpoſitionis in qua non tran
ſcendet pars paliticata uerſus ſanam ultra li
neam naturalem uerſus paliticatam citra dic
tam lineā. Ad primū dōm ꝙ non ſemper
euenit quia poteſt īpediri per contrariā cāꝫ
Uerbi gratia qꝛ ſit paraliſis repl'onalis cuꝫ
grauitate partis paliticate qua poterit pars
paliticata trahere ſanaꝫ ad ſe plus ꝙꝫ ſana poſ
ſit trahere ad ſe paliticatā ⁊ fateor dixit Gen
tilis me iſtum caſum uidiſſe. Ad ſecunduꝫ
dicendum ꝙ poteſt eſſe debile ⁊ cum hoc non
ꝯtrahetur ps ſana. Et hoc primo ſi debilitas
ſit gradualis qꝛ ſit paruus defectus tenſiōis
unde parum ſiue īſenſibiliter trahetur pars
ſana. Sed cum hoc iſta debilis paliſis ſit cuꝫ
materia fl'ica expanſa uerſus ſuperficiem cu
tis ⁊ occupet magnam ptem tunc in illo latē
cutis erit laxa molis ⁊ difformis. Et tamen
in muſculis non erit mollificatio notabilis.
unde deficiat eis contra tenſio quā debꝫ face
re ad partem ſanam ⁊ ſi deficit erit quid pa
rum inſenſibile. 2° ſi mollificatio ſit i mu
ſculis uel partibus muſculorum non multum
cōiunctis cum ptibus alterius lateris faciei

Ad 3ᵐ dōm ꝙ ſi erit illud erit ualde raro
contingens Uel dicendum ⁊ melius ꝙ poſito
ꝙ reperiatur paraliſis uerbi gratia ptis dex
tre faciei que ſit moderate laxitatis ſiue par
ticipationis ſiue grauitatis unde contra ope
tur tenſioni partis ſane ut nec trahatur
nec trahat tunc dicemus quod illic non
erit tortura faciei per malum ſitum a dextro
ad ſiniſtrum ſecundum terminum linee .a.b. ſꝫ
erit quedam mollificatio ſecundum ſurſum ⁊
deorſum. Et dixit Gentilis ſemper conſide
ra ꝙ partes faciei ſunt rare dilatabiles ⁊ cō
dempſabiles. Et 3° dico contingens eſſe ꝙ
pars faciei ſpaſmata contrahet uerſus ſe par
tem ſanam ita ꝙ ſpaſmata erit contracta corru
gata criſpata .et ſana erit circa eam extem
ſa. ⁊ hoc frequenter accidit ⁊ Aui. hoc ponit

Et 4° dico ꝙ raro ſiue quandoqꝫ ſtante
ſpaſmo in fieri in una parte contingens eſſe
in parte ſana fieri quoſdam ictus contracti
uos contra operantes motui ſpaſmoſo. Et
iſtius ꝓpoſitionis probationem ſicut raro ꝯ
tingentis poſſumus accipere ex hoc ſenſibili

Aliquādo enim mēbra nālia ut matrix ita
fortiter pellūtur ut pellant ꝙ precipitātur ſiꝫ
cū pulſo ut uoluit gal'. 3° de uirtutib⁹ nālibus
quid ergo eēt impoſſibile ꝙ ſtāte ſpaſmo ictu
oſo in aliquo in pte dextra ps ſiniſtra forti
conatu ictuans eꝯ ad contrarium moueret in
aliquo yctu ⁊ maxime cum ſpaſmus in lacer
to maxille lato eſſet quantum ad illam par
tem neruorum que cum alia cruciatur. 4ª
propoſitio principalis eſt ꝙ frequēter eueīt
ꝙ una parte faciei ente paraliticata uel ſpaſ
mata altera pars permutatur etiam in figura

.ſ. ꝙ trahitur uel extenditur. Et rō eſt qꝛ
cum ptes faciei cōicent in loco comuni .ſ. in
labijs cōicent ēt in diſpōibus. 5ª ꝓpoſitō
in tortura faciei poſſunt accidere multe diuer
ſitates diſpōnuꝫ figuraꝝ et ſitus ptiū faciei
labioꝝ oculoꝝ et frontis. Et ex hoc uaria ac
cidentia et apparitiōes in uarijs hōibus. Et
cā eſt non ſoluꝫ diuerſitas cāꝝ .ſ. ſpaſmi et pa
liſis .ſꝫ diuerſitas ptium faciei et muſculoꝝ
in ſitu et origine ipoꝝ et diuerſitas facieꝝ in
hōibus. Et iſta potes ex p̄dictis accipe. Et
ex hoc auctores uarij uaria dixerunt. Ex qui
bus iam dictis ſoluit̄ qō cuꝫ q̄rebat̄ .ſ. an in
tortura faciei ps egra ſpaſmata uel paliticata
ſit torta an ps ſana qꝛ dicēdum eſt ꝙ accipiē
do tortū large ſeu communiter ut accipit Raſ.
prio ꝯtinētis in h° cap°. ps egra ſemp ē tor
ta. ſed accipiendo tortuꝫ ſtricte ꝓ cōtracto ꝓ
ut accipit Paulus. ps egra palitica nō eſt tor
ta. ſꝫ pars ſpaſmata ſic. Dicēdum ēt ꝙ ꝯtin
gens eſt ptem ſanaꝫ nō eſſe tortaꝫ. et ꝯtingens
eſt eaꝫ eſſe tortaꝫ. ſm modos ſupradcōs. Ad
ꝯria aūt dicenduꝫ eſt et prio ꝙ Haly. accipit
tortū ꝓ cōtracto et pteꝫ uiſaꝫ ſanaꝫ nō tortaꝫ
uocat non corrugataꝫ neqꝫ cōtractam ꝙꝫuis
ſit egra paliticata. Ad rationem uero quā
dicitur ꝙ ps ſana cōtrahitur ut equet. dicēdū
ꝙ hoc ē ꝯtingens nō ſemp ut iam apparuit.

Et ad rōneꝫ in cōtrariū q̄ ꝓbat ꝙ q̄cunqꝫ
ps eſt torta ſit egra. dicendum ꝙ pōt eſſe tor
ta ꝓpter ſpaſmuꝫ uel paliſim in alia pte exi
ſtenteꝫ et nō in ſe. et ſic nō hēbit egritudinē
que ſit ſpaſmus uel paliſis et per cōſequens
neqꝫ torturaꝫ ꝓprie ſumptaꝫ. Sꝫ hēbit malā
ſiue turpeꝫ figuram que erit uel dec° decora
tionis uel dec° egritudinum figure uel ſitus
et non dec° torture. De cauſis in ſpāli di
xit Serrap. hec egritudo accit ex hūore frio
et hūido q oppilat originē neruoꝝ qui ōferūt
ſenſūꝫ ſuple uel motuꝫ ad lacertos mādibulaꝝ.

Dixit Aui. cauſe torture euenientis a pali
ſi ſunt il'e eedeꝫ q̄ ſunt cāe paliſis. Et ſimilr
cāe torture euenientis a ſpaſmo ſunt ipe met
cāe ſpaſmi. Et Auic. poſuit quādam ꝑticu
lareꝫ cām torture que eſt apā ſquināticū or
tuꝫ in ptibus colli faciens euenire torturā ul'
ꝑ moduꝫ ſpaſmi uel ꝑ modū mollificatiōis ex
opi'one quam facit. Et dixit ꝙ plurib⁹ .i. aliq
bus hoīum accidit apā in ptibus colli qō eſt
de ſūma ſuffocationū. Et aduenit eis inde tor
tura et paliſis extendēs uſqꝫ ad manus quia
nerui uenientes ad manus hn̄t origineꝫ ex ſpō
dilibus colli. Dixit Raſis. p° ꝯtinētis. uidi
quēdā ponēteꝫ ſibi uentoſas ⁊ ſuſtinēteꝫ mul
tam famē et accit ei ex hoc tortura. Sꝫ os nō
fuit tortuꝫ. tamē nō poterat bene claudē unū
oculoruꝫ et reliquū nullo mō poterat claudē
Et cū ponebant aquā in ore ſuo nullo modo
poterat eaꝫ deglutire ſꝫ in ꝯtinenti reuerteba
tur extra. Et nō appebat in facie eius mani
feſta tortura. qꝛ paſſio in ambobus lateribus
erat Et dixit uidi quēdaꝫ patientem tortu
ram in corio frontis. et ex pte lateris diſtor
ti erat diſtentum forti tenſioni. ſicut appet in
diſpōne ſpaſmi. Et eius attractio erat uerſus
capud et ruge frontis ex illo latere non appe

ant. ſed cutis capitis erant rugoſa. que eſſe
non cōſueuerat. Et nō poterat iungere palpe
bram ſuperiorē cum inferiori eo ꝙ erat incur
uata. ꝓpter attractionez uerſus ꝑtem ſuperiorē
factam. Et declinabat facies eius uerſus
ꝑtem ſuperiorē. Et ſenſus eorum erat ſicut in
diſpōne ſpaſmi. Et cōtrahebat̄ labiū et ſen
tiebat in facie ſua diſtenſiōez et duritiem ⁊ ñ
mollificationē. Et certū eſt in iſta diſpōe
ꝙ ſit ſpaſmus. Ex dictis patent ſpēs ⁊ dif
ferentie torture. qm̄ alia eſt ex ſpaſmo alia ex
paliſi alia mixta ex ſpaſmo et paliſi. Et ha
rum unaqueqꝫ diuidit̄ diuiſione ſuaꝝ cāꝝ.
Et rurſum unaqueqꝫ aut ē uľis aut ꝑticularis.
Et tortura uniuerſalis dicitur que eſt in tota
una ꝑte faciei. ſ. in lacertis frontis palpebra
rum maxille labioꝝ et extremitatis naſi in
qua appꝫ facies tota a ſūmo uſqꝫ deorſuz de
turpata et torta. Et ꝑticularis dicitur que ac
cidit ſolum uni ꝑti alterius partiuz faciei ut
ſuperiori uel inferiori. Et tunc appꝫ ſolum de
turpata et torta ps illa ſuperior uel inferior
cui accidit. aliqñ eñim accidit uni ſoli lacerto
ut palpebre inferioris unde torquet̄ inferius
et aliqñ uni ſoli labio et aliqñ in altera tm̄
extremitatū naſi. Dicunt quidā ꝙ ex molli
ficatiōe uel cōtractiōe muſculorū timporꝝ mo
uentiū mandibulaꝫ pōt ēt fieri tortura in fa
cie. ſꝫ nō ſic notabiliſ ſič ex leſiōe alioꝝ lacer
torū dictorū. ſed potius accidit aut oris ap
tio aut oris clauſio. Dicunt ꝙ ad torturaꝫ
faciei cādum regritur ꝙ ſola altera ps ipſius
faciei uel ſola ps partis eius ſpaſmetur uel
mollificet̄ uel ꝙ una ſpaſmet̄ et alia mollifi
cetur. Si aūt tota facies ſpaſmaret̄ uel molli
ficaret̄ nō appe*r*et manifeſte tortura. De
ſignis torture dixit Raſ. prio ꝯtinētis. Mul
tus ſaltus faciei ſignificat torturā eſſe futurā
qm̄ fit ex hūore groſſo frio inclinato ad muſ
culos faciei. Et ꝑꝑ hoc qñ accīt ſaltus dꝫ fri
cari facies et inūgi cū oleo euforbii piretri ⁊
ſiſium ſuple p̄miſſa euōne et hec erit cura p̄
ſeruatiua huius morbi. Dixit Simeon et
pontī. pº ꝯtinētis. Cū qs p̄ſentit dolorē i oſſi
bꝰ faciei et ſtupefit coriū eiꝰ paſſio turture
eſt ſibi futura. Et tunc ē p̄cauendū a frigore
et nō dꝫ ſibi apponere uētoſas Ait. Raſ qm̄
uentoſe faciūt ſuperuenire hunc morbū ad ipſū
. Dixit. Auic. ex ſignis euentus torture eſt ꝙ
homo inuenit dolorez ī oſſibus faciei ſue. i.
in panniculis iuxta oſſa et ſtuporem in cute
ſua ſcilꝫ faciei. Et multitudinem ſaltus in ea
. Materia nanqꝫ debens facē ſpaſmū uel
paliſim poteſt ſecūdū ꝑtem reſolui ī uentoſita
tem et facere ſaltum uel dolorem ⁊ poteſt ſua
q̄litate f̄ca in ducē ſtuporē. Signa generis
Dixit Al. Cum os hōis torq̄tur et unum de
ſuis oculis non uꝫ claudere et ſi precipitur
ei ut efflaret flatus ex una parte uidet̄ ex ire
hunc torturaꝫ pati dicimus. Dixit. Auic.
cōia sigª ſūt ut acciat in ſufflatio ⁊ ſputi emiſ
ſio ex latere et non retineatur ſaliua partis
Nam qꝛ labia non bene ſibi obuiant non
poſſunt in rectum ſufflare uel ſpuere. ſed
lateraliter. et ꝑꝑ hanc cauſam non ꝯtinent
ſaliuā ſed effunt. Et iſta quidem ſunt ſigna

torture coīcate ꝑtibus oris. Nā in tortura
ꝑtium ſuperioꝝ nō fierent p̄dicti. Dicūt qui
dam qꝺ cū ſputuꝫ ⁊ ſaliua uel aere exit cū ali
qua modificatione tunc exit a ꝑte ſana labio
rum qꝛ poſſunt ſe aliqualr̄ modificare. ſed
cum exitus eoꝝ ē abſqꝫ modificatōe. ſed po
tius per uiam cuiuſdā elipſus ſine eructōnis
tūc ē a ꝑte labiorum infirma ubi uel nō fit oc
curſus labiorum ad inuicem uel ualde male fit
Et ſic expientia demonſtrat ꝙ hii quādo ſtu
dent ſpuere aliquid paꝝ poſſunt modificādo
ſpuere p ꝑtem ſanam ſed impulſe ſpuentes ſp
gunt ſputum ⁊ effugit multum p ꝑtem egrā la
biorum. Et dixit Aui. multotiens ſeqtur
cum ea ſoda ⁊ ꝓprie in ea que ē ſpaſmoſa ꝑꝑ
dolorē ꝯctionis poſſet etiā accidē ſoda ī tor
tura palitica repl'onali ⁊ ꝓprie apōſa. Dixit
Raſ primo ꝯtinētis. ē piger ad loquēdum ⁊
nō loqtur expedite ⁊ eius anelitus eſt diuer
ſus. Et cum ridet patiens facies eius appꝫ
magis diſtorta. Et hec ſigna ēt eueniūt ī tor
tura coīcata ꝑtibus oris. Signa ꝑtis ſane ⁊
egre dixit Raſis primo ꝯtinētis oculus late
ris patiētis rigatur ⁊ minuitur ⁊ lacrimatur
qualibet hora. ⁊ maſtigat cibum ex parte late
ris ſani. Dixit Aui. cognitio aūt que duaruꝫ
ꝑtiuꝫ ſit leſa. ſ. p ſpaſmū ē ꝙ cū ipa. ſ. pars tor
ta extenditur ab abreuiatōe ⁊ contractōe ſua
⁊ rectificatur cum manu reditus alterius in
id quod ē ei ſm naturam ⁊ figuram ſuam ē fa
cilis. ſi enim ꝑtem ꝯctam extendens uideris
bone figure aliā iudica illam ꝑtem ꝯtractam
eſſe egram. ſ. ſpaſmatā. Qꝺ ſi nō uideris re
ctificari aliam iudica ꝑtem tortam eſſe ſanaꝫ
nō egram qm̄ pars ſana trahit ad ſe ꝑtem pa
liticatam que nō appebat torta. Dixit Ser. ſu
per ꝯº al. ps faciei ſana poteſt manibus bene
tractari ⁊ ad ſuum nālem ſitum reduci q̄ er
go nō poteſt bene tractari nec ad ſuum locū
tractando reduci ē ps egra. Dixit Raſ prio
ꝯtinētis uidi homines tortuoſos patientes
paliſim ⁊ erat paliſis in illo loco in quo faci
es erat diſtorta. Et ex hoc falſificantur ꝟba
dicētium ꝙ morbus torture nō eſt niſi in la
tere non diſtorto. Et tu in hiis conſidera que
dicta ſunt ſupra p gentilem. Signa ſpērum
Dixit Raſis primo ꝯtinētis. hee ſpēs ſunt di
ſtinguēde p ſigna nō tm̄ multū refert iō quia
cura ē eadē cū ſpaſmus ſit humiduſ. Signa
facte ex ſpaſmo dixit Raſ. in dionibus ſunt
ſtrictura cutis frōtis ī illo latere ⁊ tenſio eiꝰ
in latere altero ⁊ paucitas ſaliue ⁊ ſputi. Et
dixit primo ꝯtinētis qñ apparēt muſculi frō
tis ⁊ oculi ⁊ gene aride ⁊ tenſi tunc ē ex ſpaſ
mo Dixit Aui. cutis extenſionē habꝫ cuꝫ qua
deſtruūtur ruge non quidē numero ymo fiunt
plures ſꝫ qꝛ eaꝝ fūdamētū nō apparet et qꝛ
iacent occultate ſubꝰ criſpatura et corrugatōe
lacerti iō dicūt̄ ōſtrui. ⁊ ſodit lacerti faciei ſūt
duri et tēſi et minorat̄ ſaliua et ſputū ſecundū
p̄īm nō ſūt eñi hauoſi ſič in mollificōe et qꝛ
mā eſt groſſior. et qꝛ labia etiā nō ſic cadūt et
eſt declinatio cutis ad ꝑtes colli plꝰ qꝛ lacerti
nerui multi uenientes ad faciē hñt inde origi
nē ad quā mouēt̄ i ſpaſmo ⁊ iō redditꝰ cutis
a ꝑtibus colli ad ſuū ſitū ē difficilior et cū ma

nu ⁊ difficulter reducitur. Et dixit Raſ. i diõibus eger ſenſuum ꝯturbationẽ non hꝫ. Aui. uero dixit ſẽſus ſũt ꝯturbati ſm plm ꝓpter qꝺ notãt ꝙ in tortura a paraliſi ⁊ a ſpaſmo pñt conturbari ſenſus ꝓpter nocumẽtuꝫ factum ĩ neruis ſenſus ⁊ motus licet nõ ſit notũ ſemper Et in facta a ſpaſmo magis turbantur ꝗꝫ in facta a paliſi qꝛ in ſpaſmo mã ẽ magis groſſa ⁊ minus penetrat ĩ ptes neruorum ꝗꝫ materia paliſis. Quidam dicunt ꝙ Aui. hoc dictũ retulit ad omnes ſenſus ⁊ tũc haberet ueritatem quando ſpaſmus ꝓcederet ex nocumẽto cerebꝛi. Notant qꝺ in tortura facta a ſpaſmo muſculi maxille ꝗꝫtum ad ꝑtes uerſus aures ⁊ ꝓpꝛie cum homo eſt breuis in facie palpebra inferioꝛ in ſurſuꝫ trahitur ⁊ coartatur. Nam ꝯgregata cuti circa ꝑtes maxille pꝛemitur inferioꝛ palpebra ꝟſus ſuꝑius. Dixit Raſ primo ꝯtinẽtiſ. dꝫ iterrogari patiẽſ torturã ex hũoꝛe groſſo ſi ſẽtit eq̃liter in utroqꝫ latere ⁊ dꝫ a patiente ſpaſmuꝫ ab humoꝛe groſſo ſi magis ſentit ꝗꝫ conſueuerit ſentire in diſpõe ſua nãli. Signa torture ex mollificatione dixit Raſ. pꝛimo ꝯtinentis illa que ẽ ſm diſpõem pꝛecedentem non ẽ ex ſpaſmo. Et dixit in d'onibus ſigna ciꝰ ſũt mollificatio ptis ⁊ debilitas motus eius ⁊ paucitas tenſionis cutiſ ⁊ attractio palpebꝛarum ad iferioꝛa Dixit Aui. ſigna facte a mollificatione ſunt ꝙ in ipa motus ẽ debilis ſimple uel in totum ablatus ⁊ maxime in facta a materia fr̃ica remoliente ⁊ opillãte. Et ſenſus ſunt turbati. ſ ſenſus tactus quia materia que ledit ꝟtutem motiuam ledit etiam aliqualiter tactiuam. Et forte eſt hoc quia per eoſdem neruos defertur ut. Azarauius inuit. cº de tortura. Et ſentit. ſ. patiens uel medicꝰ tangens in cute ⁊ in lacertis leuitatem ⁊ non tẽſionem ⁊ eſt palpebꝛa inferioꝛ demerſa cadens inferius Et hoc eſt uerum quando mollificatio eſt in muſculis maxille de palbera eiuſdem lateris. Et apparet ꝙ medicetur homo ad inferioꝛa ⁊ aſpiciat quia oculus diſcohoperitur ex caſu palpebꝛe unde faciens querens cohoperturam eius mouet oculum ꝟſus inferius ⁊ apparet quaſi meditetur ⁊ aſpiciat inferius. Et dixit Raſis primo continẽtis in ſuperioꝛi palati eſt quedam diuiſio ꝓducta coꝛam uena mediana in rectum lacrimale mandibule ſuperioꝛis ⁊ inter cohopertoꝛiuꝫ tegens palatum ⁊ peritcon ⁊ uenam lacrimalem. Et eſt coniunctio cum ſubtili cohoꝑtoꝛio. Et cum hac diuiſione diuiditur latus dextrum a ſiniſtro faciei. Et quando mollificatur medietas faciei aperiatur os pacientis quanto magis poterit et pꝛeme liguã inferiꝰ et tunc apparebit medietas illius pãniculi mollificata et cum ſuperflua humiditate fr̃ica et mutatione coloꝛis eius in ꝯtrariũ. et reliq̃ medietas apparebit econtra dixit. Aui. uidetur medietas pãniculi qui ẽ ſuꝑ palatum ex parte illius occuli mollificati hũida laxa. Et cã in hoc ẽ dixit Aui. cõitas huius pãniculi. ſ. exterioris in facie iuxta lacertos cuꝫ pãniculo extrinſeco. i. cũ pãniculo qui ab ex̃ cohoꝑit palatum qui apꝑet aperto oꝛe q pãniculus eſt uie lingue. ſ. oris ⁊ eſt ſecãs palatũ in longitudine. Et dixit Aui. ẽ cutis declinãs a ptibus colli et elongatꝰ in eis. qꝛ declinat ecõtrario eius qꝺ dixit in ſpaſmoſa. et iõ pendet a ptibus mẽti et gule ꝑꝑ mollificationem Et difficilis fit reditus huius cutis pendentis ad ꝑtes ſuꝑioꝛes. ſ. cum quo reditu remaneat ibi qñ et ſi reducas eam faciliter nõ ſtat ſꝫ iteꝝ dimiſſa decidit et pendet. Et doloꝛ qdeꝫ differre facit has torturas. qꝛ qñ eſt ex mollificatõe nõ ſentiꝰ doloꝛ. Dixit Sa. et poniꝰ prio ꝯtinẽtis. qñ mollificãtur ambo muſculi trahentes palpebraꝫ ſuꝑioꝛẽ deoꝛſuꝫ nõ põt patiẽs iungere palpebras. Dicunt ꝙ in tortura ꝯpoſita ex ſpaſmo unius ꝑtis ⁊ paliſi alterius unus oculus uidetur q̃i claudi et alter aꝑiri et nõ poſſe claudi. Hoc ẽt accideret ſi ſpaſmus magnus ĩpelleret palpebrã in ꝑte ſpaſmata ꝟſus ſurſuꝫ et trahendo alteraꝫ ꝑteꝫ traherez palpebra inferioꝛ uerſus deoꝛſum. Et dicunt in tortura fc̃a ꝑꝑ mollificationeꝫ muſculoꝝ frontis fit oculoꝝ clauſio. Et in fc̃a ꝑꝑ ſpaſmuꝫ ipoꝝ fit oculoꝝ aꝑitõ et ſubleuatio. Dixit Raſ. prio ꝯtinẽtis. qñ nõ deficit patiẽs torturaꝫ in ſuis oꝑõnibus paſſio nõ eſt in cerebꝛo. Dixit Sal'. et ponitur prio ꝯtinẽtis. ſpaſmus accidens labys oculis fronti et lingue quia nerui mittuntur ad has ꝑtes ex cerebꝛo ſignificat qꝺ nocumẽtum ẽ in cerebꝛo. Et ſilꝛ dixit Alexã. Et hº eſt uerum qñ nocumentũ cõicatꝰ ſenſibus et deficit patiẽs ab oꝑõnibus ſuis. Si ꝟo aliꝗ ſenſus fuerit incolumes et nõ deficit patiens in oꝑõnibus ſuis. tunc cã nõ ẽ in cerebꝛo. ſꝫ eſt in ipis neruis uenĩẽtibus ad ꝑdicta membra. ut plm tamẽ qñ tortura eſt uniuerſalis cã eſt in cerebꝛo. Primo ꝯtinẽtis. in tortura ex paliſi cum multiplicatꝰ bauoſitas et fluit ab oꝛe ꝑ ſe ipaꝫ malum. Et dixit Raſis. ibideꝫ uidi in quodaꝫ libꝛo ꝙ qñ accidit tortura lacerti ſiniſtro tũc ipa eſt deterioꝛ et difficilioꝛ. Et dixit qñ tortura tranſcendit ſex menſes eſt incurabilis. Dixit Aui. omnis torture que extenditur uſqꝫ ad ſex menſes foꝛtaſſe nõ ſperatur rectificatio quia nõ niſi raro et cuꝫ difficultate et cã eſt quia ſignificatur foꝛtis et fixa impreſſio. Ideoqꝫ ſi per ſex menſes durauerit aut nunꝗꝫ aut cum difficultate curatur. Et ꝗꝫuis ſit incurabilis aut difficillime cure. non eſt tamen moꝛtalis nec ẽt ſemper multe leſionis. Dixit enim Raſis. primo ꝯtinẽtis. uidi iam ſenes quoꝝ quoſdã inuaſit tortura. xx. ãnis ⁊ alios. xxx et alios. xl. Et alios plus et alios minus. et nullum aliud ex ea ſuſtinuerunt nocumentuꝫ. Et ſubdit uidi iuuenes quibus incepit euenire tortura ⁊ nocuit eiſ. Nam ſi tortura foꝛtis aduenerit infra quatuor dies interficit et aliqui paſſi ſunt paraliſim poſt torturam non poſt longum tempus. Dixit. Aui. tortura plm nunptiat paraliſim ymo multociens apꝛiaꝫ ꝓcedit.. Ad hoc autem iudicandũ dꝫ ſapiens medicus cõſiderare ſigna Et ſi cũ tortura ſũt ſigna paſionis cerebꝛi ſaltẽ foꝛtiſ tũc iudicare dꝫ de ſuſpitione aductus apoſtematis cerebꝛi. ſpecl'e apl'e ul' paliſ ⁊ alter nõ. Et

Dixit Aui .quidam dixerunt ꝙ in tortura tie
tur mors subitanea patientibus usqȝ ad qua
tuor dies eorum. Et uidetur ꝙ illud sit cā
aplīe fortis quā tortura nūtiat Et dixerūt
ꝙ si eos pertranseūt. s. quatuor dies euadūt
Et nolunt hy nec Auic. ꝙ solum usqȝ ad qua
tuor dies sit timendum de morte. Nam etiaȝ
post quatuor ⁊ post q̄ter q̄tuor pōt esse ꝙ si
perueniat eis apostema cerebri uel aplīa. Et
sic mors subitanea.s.cita. Tamen tenēduȝ
ē ꝙ postq̄ȝ euenerit tortura ex mala dispōne
cerebri ex qua timetur euētus apostematis
in eo eplīe uel aplīe ut frequenter non multū
debeat differri aduentus eius. Dixit enim
Rasis primo continētis uidi in quodaȝ libro
ꝙ patientes torturam timent subitaneaȝ mor
tem usque ad quartum diem ⁊ si pertranseant
hunc plurimū nō formidāt de morte. Cura
torture omnes concordant auctores ꝙ cura
torture est cura causarum eius scilicet palisis
uel spasmi. ⁊ ideo dixit Aui. consideretur tor
tura a qua causa sit a spasmo. s. uel palisi. Et
curetur ipa cum eo quod dictum est in c^a illi
us . Quedam tamen spālia dixerunt de cura
eius fm tria medicinalia instrumenta. De
dieta itaqȝ dixit iudeus debet locari patiens
in camera obscura. s. declināte ad caliditateȝ
⁊ siccitatem ⁊ debet abluere faciem eius cuȝ
aceto. Dixit simeon debet manere in loco ca
lido ⁊ cauere a frigore ⁊ uento. Et debet fie
ri ignis coram eo toto hyeme. Et dixit Ras
debet patiens morari in domo obscura ⁊ ide
non exire die nec nocte. Dixit Aui. stet tortꝰ
in domo tenebrosa a qua non debet exire no
cte neqȝ die. Et hoc ut custodiatur facies ab
extrinsecus alterantibus ⁊ maxime ab aere
frigido ⁊ uentis. Et Al. dixit mittemus cuȝ
in domum obscuram. Et dixit Aui. ex eis
que iuuant tortum ē assiduatio ablutionis fa
ciei cum aceto ⁊ pprie cum in ipo decoquūt
subtiliantia. Dixit hal. in principys aquaȝ
.i. potum ⁊ cibum dimitte. i. non des. Dixit
Aui. usqȝ ad 4^{m} uel 7^{m} diem cibetur cuȝ eo
quod subtiliat sicut aqua ciceris cuȝ oleo cōi
⁊ dulci ut remittatur siccitas aque cicerum uel
eius stipticitas que ipm sequitur puocando uri
nam. Et ideo subdit ⁊ non esiccetur. s. natura
cum esiccatione mellis. i. cum melle cocto qō
dicit esiccatiuū uel ut dixit Dinus cibetur cū
eo quod subtiliat sicut aqua ciceris cum oleo
⁊ pullis colūbarum. Et non esiccetur cū esic
catione mellis idest cum potibus factis cum
melle ⁊ cum alys medicinis hñtibus uirtutē
esiccandi. Et hoc ne in principio resoluatur
subtille ⁊ remaneat grossū. Et dixit Auic.
oȝ ne abscindatur ab eo aqua mellis suple ſȝ
quaqȝ die sumāt eam in potu. Consuetis tam̄
bibere uinū dȝ dari de ea iterpalatim parꝫ qȝ
difficile ē eos a uino in totum abstinere ⁊ cō
tinuare aquam mellis. Et dixit Aui. nihil cō
medat patiens eius quod est ex animalibus
nisi mel . Et ideo abstineat a fructibus
humidis. Et Dixit Aui. quandoqȝ preci
pitur eis intueri specula ut sit semp intentio
eorum in rectificatione faciei. ut uidētes se
turpes studeant ēt cū ymaginatiōe rectifica

re faciem. Et meliora specula ad hoc sunt fca
de calibe. sunt eim plana et ppterea in eis re
psentaī facies lata et sic tota turpitudo eius.
dixit Gordonius ualet fricatio capitis et col
li et tocius partis lese. Et ualet ad hoc tu
bicinare in tuba et cornu frequēter. Et ualet
si cottidie speculetur et conet cōtangere labia
sua et mouere facieȝ ꝯ pteȝ lesaȝ. qm̄ hec ualēt
ad rectificationē figure Dixerūt Serrap.
et Maly omnino eo utenduȝ esse regimine et
ordine quēadmodum in paralisi dictum est.
suple et in spasmo quoniā inter curationē isti
us et curam illoꝝ non est magna differentia.

In instrumento aūt potiōis de itentōe ad
digestioneȝ est sciendum ꝙ digeri debet mā
usqȝ ad 4^{m} uel 7^{m} siue quousqȝ fiat euacua
tio. Et similiter post inter euacuatiōeȝ et eūo
nem materia cuȝ digestiuis debet subtiliariin
cidi ⁊ ad euacuatiōeȝ pparari. In intentio
ne uero ad euacuationeȝ dixit Rasis. prio cō
tinētis . pmeditanduȝ ē in tortura. Et si ꝯtin
gat sensus patiētis grauari et corpus esse pon
derosuȝ et nō agile in suis motibꝰ corpus dȝ
purgari. quia ista sunt signa repletionis cere
bri et tocius corporis. Sȝ si corpus est fȝ
dispositionē naturaleȝ . s. in claritate sensuum
et leuitate corporis ⁊ agilitate motus . tūc est
sciendum. ꝙ passio est solum in illo membro
qō est lesum et ꝙ corpus est bene mundifica
tum et nō debet incurrere aliud malum q̄ȝ sit
illud qō prio habuit. s. torturaȝ. suple et ideo
non est euacuandum. In habente auteȝ op
portunitatē euacuatiōis aliqñ eūamus regu
lariter et aliquando coacte. De eūone aūt
regulari dixit Aui. sollicitudo et intentio in
cura huius sit ut nō moueaī tortus . i. non sol
uatur uenter eius cum medicina usqȝ ad 4^{m}
diem uel usqȝ ad 7^{m}. fm grossitieȝ et crudita
tem materie. et put dictum ē supra in caplo.
uniuersalis curationis egritudinū neruoruȝ
In cura auteȝ coacta q̄ foret qñ timeret euē
tus apostematis cerebri. eplīe uel aplīe, et si
miliuȝ . Dixit Almā. huius curaȝ incipiemus
cum fluxu uētris ex pillulis fetidis et silibus
non expectantes digestionē neqȝ 4^{m} diem.
sed in ipso pncipio euacua q̄to citiꝰ poteris.

Debet aūt euacuatio regularis fieri cū me
dicinis debiliter uel tempate soluētibus. Sȝ
post 4^{m} uel 7^{m} diem dixit Auic non facias
eūoneȝ cum medicinis debilibus nō sufficien
tibus. scilicet minorando educere de materia
morbi que est difficilis euōis. Nec etiam cuȝ
medicinis multum acutis donec digō in mate
ria aliqua uice fiat. festinatio. nāqȝ ad medici
nam acutam ante digōnem esiccat materiā re
soluendo subtile ⁊ sic maiorat idest restrigit
ipsaȝ ingrossando ⁊ desiccando neruos qȝ nō
hñs materiaȝ paratam eūoi. ꝯuertit se ad hūi
ditatem neruoꝝ. ⁊ debilitatur opatio medicie
in eo qȝ non prouenit ab ea operatio que spe
rabatur de euacuatione materie . nociue ergo
abstine ab huiꝰ. medicinis fortibꝰ. ⁊ etiam a
debilibus non sufficientibꝰ. hic simił cañ dȝ
attendi in medicis digerētibꝰ ut. s. nō fiat di
gestio cū debilibꝰ nō sufficiētibus neqȝ cum
acutis in pncipio ſȝ cum mediocribus sine cū

debilibus tñ sufficiētibus. De euatiuis aūt
bonis dꝫ prio ꝯtinētis.ꝙ si datur in potu oī
die per mēsez.ʒ.i.ō yera hermetis liberat pa
tientez a tortura si nō fuerit multuz difficilis
Et Auic.dixit si tortus omni die de yera
hermetis biberit ꝑ mensez ꝯtinue.ʒ.ii. fortē
efficit ipressionē.Gentilis tñ dixit ꝙ tēpori
bus nostris difficile foret posse ꝯtinuare eaz
tanto tēpore sine itermissiōe dicꝫ. Quidā
aūt dant omni die Aur.i.yere cum aur.i.pi
ꝑis. Dixit Raſ.prio ꝯtinētis.purgatio cū
pulpa cologn.in tortura ē mirabilis. Post
eūonez uniuersalē cū pillis et yeris magnis
deueniēduz est ad ꝑticulares eūones.de qbꝰ
dixit Aui.ꝙ regimen tortoꝝ est purgatio an
terioris ꝑtis cerebri.i.ꝑ anteriorē ꝑtem qꝛ
in ea sunt expurgatoria ꝑ que purgatur non
solū anterius cerebri. sed ēt totum cerebrū
de qua purgatiōe dixit Alexan.ꝙ dꝫ fieri cū
masticatiōibus et gargarismatibꝰ et sternuta
torys suple etꝰcaputpurgys. Et dixit flēomia
uenaruz que sunt sub lingua ꝯuenit mirabilr
eis qñ morbus est cronicus. Auic.tamē di
xit si inuenis signa sanguīs flēoma uenam q̄
est sub lingua. Dixit Serrap.Gargarisma
est magis necessariū in tortura q̄ꝫ in alys mor
bis neruoꝝ.Et iō dꝫ multiplicari et assidua
ri in ipō. Dixit Almā.patiētez mane ante
q̄ꝫ cōmedat sinapiz cuz syrupo acetoso garga
rizare faciemus et ꝑcipiemus ut unaz nucē
muscataz in ꝑte torta teneat.et naribus insuf
flabimus cōdisi ut sternutatio ꝓuocēt. Di
xit Oribasius flā uiscosuz purgeē cum semie
sinapis mixta cū syrupo acetoso et fcō garga
rismate ex eo. Dixit Paulus.de curis tor
ture est flēoma uenaꝝ sub lingua et sternutaꝰ
et gargarisma.Dixit Serrap. de hñtibus ꝓ
prietatē mirabilē ad hūc morbū ē ellꝫ.albus
de quo debēt sūmi duo grana ꝛ teri et sbtilr
puluerizari ꝛ cerni ꝑ pānū strictū et dissolui
cū aqua cistēne et imiti ꝑ nasale.Multi eiꝫ cō
ualuerūt ex hac cura in una uice.Et si ex fcā
semel nō pōt patiēs ꝯualescere faciat.2a uice
Et hoc dꝫ fieri post fortē.i.sufficiētez purga
cionem.Et dixit.dꝫ patiēs assidue tenere in
ore suo mirobolanū unū nigruz. Et dixit
Serrap.qñ extēdit tēpus mouemus sternuta
tiōez cū medicis acutis attractis sicē ē cicla
men piꝑ et ꝯdisi.ꝑo ꝯtinētis Accipe granuz
unū stafisagrie et grana tria nigelle et tere et
insufla in nares.Itē.℞.ꝯdisi ellꝫ albi pānis
porcini piꝑis castorei nigele euforby.an.ꝑtes
equales fiāt ex eis forme sicē lētes ꝛ dissoluā
tur qñ nccē ē cū auricula muris ꝛ itromittāt
ꝑ nasale. Et dixit Raſ.qñ fit caputpurgiū
debēt morari in camera obscura. Et dix i
ueni in quodā libo ñ dꝫ fieri aliqd apponādū
ꝑ nasale.s.in caputpurgio ł in sternutatorio
usqꝫ ad 4m.diē.eo ꝙ magis mouēt morbū
suple silr nec i gargarismate seu masticatorio
Dix Aui.intendē ad gargarismata in ꝑno ē
nocēs.s.añ 4m diē ł añ eūonez qm̄ qñꝫ attra
bit qō ē ꝓpinquū ad cerebꝝ ł ad ꝑtes gule.
Et qñꝫ ñ resoluit.i.educ̄ crudū hūorē sꝫ dila
tat ipm et spasmꝰ fit inde fortis.s.si tortura
fit a spasmo.suple ꝛ similiter fit ꝑalisis fortis
si tortura fit a paralisi Prio continētis ℞.
succū auricle muris ꝛ misce cū eo paꝝ opopo
naci.ꝛ instilla una die in narē lateris iclinati
duas guttas ꝛ in narē lateris sani unā ꝛ seqn
ti die fac eꝫ.Dixit Aui.dicimus cuꝫ quo fit
capꝑurgiū ē auricula muris. Cum eni fit ca
putpurgiū ex.ʒ.ij.succi eiꝰꝛ danich.i.opopo
naci.ꝛ.ʒ.S.olei ꝯfert ymo sanat i qnqꝫ die
bus Dixit hal.teneatur in ore ex ꝑte gene
ifirmātis ꝯtigua q̄.s.iclinatur nuxmus. aut
mirobolanū kebulū ꝛ ꝓpina ei masticatoria
q̄ i saliua hūitates attrahūt ex gingiuis ꝛ cere
bꝝ purgāt. Dixit Gorō.singulare ꝑsidiuꝫ ē
istud ℞ auricule muris ciclamis nucis idice
cucumeris asinini nucis mꝰ piretri acori añ
ꝯquassētur ꝛ bulliant in uino. Et deinde in
tingatur bombax i illo uino calido ꝛ patiēs
resupinet ꝛ ꝯprimatur bombax ut una guta
aut due istillentur naribus ꝛ sit tepidū.Et fi
at istud multis uicibus ieiuno stomaco.qm̄
ista purgāt caput ꝛ ꝯfortant neruos. Ser.
suꝑ ꝯo al.spāle gargarisma ꝛ exꝑtum.℞.ra
dicū acori.ʒ.iij.piretri.ʒ.ij.seil siapiszēzi.al
bi.an.ʒ.i.ꝛ.S.nucis mus.ʒ.S.aceti.ʒ.i.mel
lis electi.ʒ.i.fiat decoctio hoꝝ in aqua usqꝫ
ad li.unā ꝛ clarificetur Masticatoriū tenēdū
in ore secretū magistroꝝ.℞.radicē acori re
cētis.ʒ.4.ꝛ.S.zēz.albi.ʒ.i.nucism.ʒ.4.
ꝓbluerizentur pulueriżāda ꝛ ꝯquassentur alia
ꝛ ifundātur per duos dies i aqua saluie ꝛ pꝰ
ꝯdiātur cum melle electo qō sufficit ꝛ fiant
troci.ponderis.ʒ.i.ꝛ.S.ꝛ tencātur i ore unꝰ
post aliū ꝛ si unus transgluttiatur ꝯfert. De
itentione ad diuersionē dixit Alex.Cura dꝫ
esse cum uētosis positis in collo sine starifica
tōe ꝛ cōfricatōibus supra caput.ꝛ appōe me
dicinaꝝ supra ipm.s.calīdū attrahentium ad
exteriora capitis.Dixit paulus.cura ē positō
uētosarum supra spondilem primū. Dixit.A.
super pone uentosas spondilibus primis abs
qꝫ scalpellatione si quoqꝫ materia esset mix
ta sanguini.dicunt posse fieri scalpellationem
Et dixit si natura fuerit sicca moueatur i
die 2o a principio egritudis uel a principio
stipticitatis. ꝛ siccitatis nature cum cristeri
uehemētis leuitatis quoniam ē conueniēs se
cuꝝ ꝛ utile.dicūt post principium egritudinis
ꝛ remotionē stipticitatis conuēiunt cristeria
acuta diuertētia materiā ad inferiora. De i
tentione ad alterationem ꝛ localia remedia
resoluētia ꝛ consumentia materie reliquias.
dixit Rasis primo continētis.dꝫ induci su
dor cum inunctionibus capitis ꝛ spondiliuꝫ
Et dixit Auic.recipiat fumum decoctionis
rerum calidarum donec sudet. Dixit Sera
pio confert post mondificationem uaporatio
cum aqua in qua decocta sint origanum ꝛ pi
retrum ꝛ ruta sceaba folia lauri ꝛ sinapis cāo
milla mellilotum ꝛ sansucus ꝛ marmacur ꝛ si
milia. Et dixit antiqui precipiebant in
hac egritudine ꝛ in paralisi ut abstergatur
caput totum ꝛ timpora ꝛ dꝛo.supercilia ꝛ
spondiles dorsi partis infirme cum aceto ui
ni albi forti tepido i qo decocte sint basce ꝛ ca
lamētū donec sōmergat usqꝫ ad profūdū cor
poris ꝛ soluat ꝛ icidat hūores grossos uisco

ſas qui ſũt in ea. Et Raſis dixit in diõibꝰ.
vaporet cũ aceto in quo decoctũ ẽ calamẽtuʒ
In tortura ſpaſmoſa valet vaporatio faci
ei ex aceto videlʒ decoctionis ſinapis calamẽ
ti ſãſuci ſticados aprotani ⁊ ſimiliũ. Et ſi ꝑ
dicta ferueãt in vino ⁊ ꝓiciat̃ ex eo ſuper la
pidem aut laterẽ ignitũ ⁊ recipiat̃ vapor ille
ad faciẽ valʒ ad apꝛiendum maxillas clauſas
q̃ per ſe apiri nõ poſſũt ⁊ maxime cum recipi
tur vapor ꝑdictus cũ emboto ad os ⁊ maxil
las. Et ꝯuenit euaporatio facta ex floribꝰ ſti
cados ꝓiectis ſup prunas ⁊ recipiatur cum
emboto. Dixit hal. patientem. ſ. pꝫtem pre
cipe opponi vaporibus vini in quo lapides
calidi ꝓiciũtur poſt vaporationes iungat̃ lo
cus. Dixit ſerapio. iunge mandibulam iſti
mã cum oleo balſami aut coſtino. Raſis i di
uiſionibus ungatur cum oleo narciſci aut de
lilio ⁊ iungatur ꝯpꝛimendo ⁊ ſilr̃ cõueniunt
ẽpla. Dixit Aui. auctoritate medicorum in
doꝛum ꝙ ex ꝑfectionibus qbꝰ tortura medi
catur eſt ut apꝛopꝛiet̃. i. ꝓpꝛie empletur mẽ
bruʒ leſũ ⁊ caput cũ carne ſilueſtri. i. aĩalis ſil
ueſtris ellxata vel illinata. Et videt̃ ꝙ meli
oꝛ ſit caro lupi ⁊ atbobua i. marmote. ⁊ yrci
ſilueſtris ⁊ vulpis abſqʒ carne gazalis qꝛ ni
mis calida eſt. ⁊ ex alijs que ſic precedũt ꝙ cũ
carne ſua nõ calefaciũt. ſ. ſuperflue. In iſtis
tamẽ localibus in tortura ſpaſmoſa Auic. po
nẽs cãonẽ dixit ſi eſt ſpaſmus incipe prius ab
eius lenificatõe deinde a reſolõne. Dixit
Ser. ſup ꝯᵒ Al hũc cañ eſſe tenẽdum i intel
lectu ſemꝑ qꝛ magnus ẽ erroꝛ obmiſſiõis eiꝰ
⁊ ipẽ iam errauit ꝙ prius mollificãtia prece
dant deide ſequãtur reſolutiua ⁊ maxime ma
teria exñte multũ groſſa ne reſoluat̃ ſubtile
⁊ lapidetur reſiduũ. In tortura autẽ ex pa
liſi non eſt hoc ſic neceſſarium quia materia
ẽ fluida aquoſa cuius non timetur reſolutio
ſubtilis ⁊ remanentia groſſi ideo i ea nõ ꝯpe
tũt molitiua ſʒ reſolutiua. Mollitiuũ eiꝰ ꝯueñs
i ſpaſmoſa ẽ tl'e ℞ mucillagis fenu greci ⁊ ſciſ
lini añ. ℥. ij. butiri ſine ſale. ℥. ß. axugie ana
tis. ℥. ß. olei amigdã. d ℥. ij. olij de lilio. ℥. ij.
cere quod ſufficit. Reſolutiuũ vero ſpeciale
eſt hoc in qualibet tortura. ℞. radicum acori
℥. iij. ⁊. ß. ʒẽʒi. albi. nucis. mus. an. ʒ. iij. olei
coſtini. ℥. iiij. vini albi. ℥ ij. ⁊. ß pulverizen
tur pulverizanda ⁊ miſceantur omnia bulli
ant ſuper cineres calidos ad vini conſumpti
onem tunc colletur ⁊ addatur cere quod ſuf
ficit ⁊ fiat unguentum. Dixit filius meuſ
piper inducit neruis ⁊ muſculis caliditateʒ
igneam. Ideoque cum pulverizatur ſublim
ter ⁊ miſcetur. cum oleo ⁊ fricatur cum eo il
locus leſus fricatione forti mirabiliter con
uenit huic moꝛbo. Dixit. Aui. ex eis que
iuuant tortum eſt vapotatio ſicca ſuper ſpõ
diles et mandibulam inferiorem et fricatio
eius et fricatio capitis ⁊ pꝛopꝛie ſuper famẽ
vehementem quia tunc non trahitur mate
ria ad capud. Et aſſiduatio ablutionis fa
ciei cum aceto. ſ. calido et proprie in quo
decocta ſint ſubtiliantia. Dicunt tortura
ſi fiat a mollificatione. aut corde diſſoluti
one vel inciſione non apparente quid eſt

exterius ipius. tũc ſupꝑ ptes uiſaʒ ſanaʒ ponẽ
dum ẽ remediũ. cũ ipa realiter ſit egra eo ꝙ
ps fluens trahit̃ a ſana ꝑficiente ſuum actuʒ
dinute. Sʒ in fcã a ſpaſmo vel duritie cicatri
cis apponẽduʒ eſt ſuper pteʒ que ẽ torta. qꝛ
ipa realiter ẽ infirma. Dixerũt Haly. Raſ
in diuiſionibus et Aui. qꝛ oʒ ſi ſit egritudo
hũida mollificãs ut ligetur ps in qua moꝛbi
ẽ ꝑncipiũ ſm foꝛmã ſilr̃em. ſ. foꝛme nãli. Di
xit Haly. liget̃ genaꝝ caro declinãs cũ dictis
donec ad ſuaʒ reddeat genaʒ. Et ſilr̃ oꝛʒut fiat
ligatura in ſpaſmo. Dixit eciam Paulus ꝙ
una de curis torture ẽ ligatura ꝑꝑ quã ps tur
pis trahat̃ verſus ptẽ ſanaʒ. Dixit Raſis.
in diuiſionibus in fcã ex ſpaſmo tẽdatur cu
tis frontis ad inferioꝛa et liget̃ cum inſtita.
Dixit Aui. in fcã a ſpaſmo incipe prius a le
nificatiõe deinde a reſolõne et poſt ea liga.

Dixit Raſ. pꝛio ꝯtinẽtis in facta ex ſpaſ
mo dʒ fieri ligata. Nam in ea i qua fit attra
ctio frontis ad ſupioꝛa debet extendi coriuʒ
frontis ad inferius et ligari foꝛtiter. Et ex
tendant̃ maxille donec adeq̃tur os et ligetur
ſupius labium. Sʒ nõ eſt ligandum donec aſſi
duetur fractio et inunctio cũ oleis calidis et
ꝛegratur ſepe labiũ. Et ſi repꝑit nõ adequatũ
ſoluatur ligatura et diſtendat̃ et liget̃. Et
dixit in fronti tortura dʒ apponi ꝑ aliquot
dies medic a mollificatia ſup coriũ frontis
cutem capitis et faciei et dʒ locus inungi do
nec mollificet̃. poſtea diſtendat̃ et trahat̃ co
riuʒ frontis et capitis verſus ſupciliumʒ. Et
ligetur foꝛti ligatura mediante bombace ita
ꝙ ꝓhibeat̃ aſcenſus coriĳ ſupius. Et debet
hoc fieri poſt diſtenſionẽ et tractionẽ coriĳ
faciei verſus mentuʒ. et poſt ligaturã ſupra
factaʒ. et tñ debet trahi et diſtendi ꝙ adequa
tur os. Et poſt tertiuʒ diem reqrat̃ ligatura.
Et ſi neceſſe fuerit mutare eã mutet̃. qꝛ in pᵃ
vice vel zᵃ adequabit̃ os. Et hoc ꝯſiliũ eſt
uti e poſt purgatiões et alias curas. Dixit
Raſis. primo ꝯtinẽtis. ponãtur ſup mãdibu
las et ſpondiles colli medicine rubificatiue.
eo ꝙ diſſoluũt hũoꝛeʒ velociter. de hoc dicto
dixit Aui. Non eſt dubiũ ꝙ ſi mã faciens toꝛ
turaʒ ẽ veniẽs ex ꝑncipijs neruoꝝ et lacerto
rum faciei. ſ. a nuca ex loco colli. tũc diligit̃
ut medicine rubificantes ſupponãt̃ ſpondili
bus ceruicis i. colli et ſup mandibulas. ſ. in
ferioꝛes ⁊ ſupioꝛeʒ. cum plurimi villi ſint ve
nientes ex eis mãdibulis ad lacertos q ſunt
in facie. lacerti veꝛo faciei. ſ. omnes vel q̃tuʒ
ad omneʒ ſui pteʒ nõ ſunt ex illa ſũma. ſ. ꝙ
ad eos ꝑueniat plurimũ neruorum a mandi
bulaʒ in inferioꝛe. qꝛ lacertis tipoꝝ veniũt a
cerebꝛo. Et lacertis labiorum aliquid venit
a cerebꝛo. ut a noᵃ demõſtrauit. Dixit. Raſ
primo ꝯtinẽtis. Cura torture eſt ꝯtinuãda ꝑ
unũ menſẽ. et ſi tranſacto mẽſe non liberatur
patiẽs eſt ꝓnoſticandũ. ꝙ nõ poterit liberari
Et ideo nõ eſt curandũ deiceps. ſ. ꝓmittẽdo
liberationẽ. Dixit. Al. ſi paſſio modo dicto
curata non fuerit ad vetris purgationem et
egri preſuationẽ recurrendum erit. ſ. nequiã
deteriꝰ contingat. De inſtrumento cirugie
dixit iudeus. Si non conferunt remedia co

q̄tur uena q̄ ē post aurē. Dix. A. cū medicine
nō ꝯferūt fiat cauteriū super uenā que ē post
ei⁹ aurē. Dix gordoni⁹. ultiũ rēdiū ē cauteri
um ī uēis q̄ sūt retro aures āt fiat ī collo. De
cura torture ꝑuēiētis ex siccitate. dix al. non
loq̄mur. ipa nāqȝ non contingit nisi in frene
si ꝑniciosa morte īminente. Dixit Aui. quem
admodum spasmus siccus eueniens in febri
bus acutis ꝛ euacuationibus est perniciosus
ita ꝛ tortura sicca ex illis causis euenientib⁹
ergo sicut spasmus siccus ē iturbabilis ꝯfirā
tus ita ꝛ tortura. nō confirmatus aūt ē cura
bilis ꝛ silr̄ tortura nō ꝯfirāta. Et de cura ei⁹
q̄ ēt ē cura blādiēs ꝛ refrenās augmentū tor
ture ꝯfirāte. dix theodosius ꝛ ponit̄ p̄mo
continētis. qn̄ tortura est a siccitate ponat̄ su
pra cap̄ oleū uiol'. Et imittat̄ in nares butir̄
recēs. s. sine sale. Et ēplastret̄ cap̄ ꝛ collū cum
bismalua. Et ungāt̄ mādibule ꝛ spōdiles cum
oleo bismalue ꝛ pōat̄ sup hec loca ꝛ cap̄ uesi
ca plena oleo calido ꝛ aspgat̄ desup aq̄ deco
ctionis capitū ꝛ pedū arietis. Et liniātur cū
adipe anatis ꝛ fiat nasale cū oleo sisamio. s.
recēti ꝛ lacte. Et fiāt reliq̄ q̄ dicta sūt ī cura
spasmi sicci.

Capitulum. ix^m. de saltu ꝛ titilatione.

Saltus ī libris Gal. ex arab.
translatis uocat̄ iecti
gatio sȝ ī translatis a greco uocat̄
palmos. Ab hal. ṽo pratice ii° uo
cat̄ titilatio. Et salt⁹ qdē n̄ ē egritudo neruor̄
ꝓpe Uerūtn̄ auctores determināt de eo inter
egritudines neruor̄. uel q2 ut apꝑebit accit in
mēbris dilatabilib⁹ neruosis uel lacertosis. ꝉ
q2 silitudinē ṽr habē cū trēore q ē egritudo
neruor̄. Et hoc ī motu mēbri. ꝛ Gal. quidem
innuit quinto de accidēti ꝙ saltus est motus
mēbri ꝯ nām. q2 ē motus ꝓcedēs solū a mor
bo. Sed uiati. dixit. ꝙ est motus nature zoar
saltus est mot⁹ extraneus p̄ter naturā. No
tant ꝙ saltus est uere motus ꝯ naturam ut di
xit Gali. q2 procedit a re contra naturam ut
apꝑebit in sua cā. Uerum uiati. dixit ipsuȝ eē
motū naturalem. motus eo ꝙ in saltu uidetur
mēbr̄ moueri p modū dilatatōis ꝛ ꝯstrictōis
sicut ī motu nāli pl'sus ꝯtigit ꝉ eo ꝙ mot⁹ salt⁹
silitudinē hȝ cū motu trēoris q p ꝑte ꝓuenit
a nā. Dix. A. salt⁹ ē morb⁹ lacertor̄ nō q2 sēꝑ
sit motus lacertor̄ imo h̄ accit ei ut apꝑebit.
Et subdit qn̄ȝ mouet̄ cū eo cutis. Dix ras̄ p̄
mo ꝯtinētis. salt⁹ nō accit mēbris mltū molli
b⁹ sicut cēbro. nȝ multū solidis sicut cartilagi
ni sȝ medijs iter ea. ut. n. apꝑet a Galieno qn
to de accidenti ꝛ in libro de rigore ꝛc̄. iecti
gatio est motus in omni membro habente ꝯca
uitatem in qua possit uentositas teneri ꝛ ibi
facere dilatationem ꝛ constrictionem ꝛ hoc
siue illa concauitas sit oculta siue manifesta
pur ꝙ illa membra sint constringibilia ꝛ dila
tabilia. de quibus membris nominatim dici
tur a Galieno ibidem. ꝛ adducitur a Rabi.
in tertia particula iectigatio frequenter accit
in cute ꝛ forte accidit in latere q est sub ea. ꝛ
forte accidit in stomaco uesica matrice ītesti
nis epe splene. dyafragāte artarijs ꝛ ī cordis
ꝓprie. Dixit Gordonius. ꝙ cor licet sit ca

lidissimū nihilomin⁹ pōt gratia mē ꝯgrosse ui
scose pati iectigationē in se ꝛ in sua capsula
quā qdā putāt. tremorē cordis. zoar fecit ca
pl'm de pulsatione que est ꝓprie saltus apud
alios auctores. ꝛ dixit ꝙ aliñ generat̄ pulsa
tio in aliquib⁹ mēbris corporis ex uaporib⁹
coadunatis in musculis uel neruis q petunt
exitū. ꝛ nō p̄nt exire. Et hij uapores qui mo
uentur in corpore dicunt̄ uētositas. sicut aer
q mouetur exterius dicit̄ uentus. Et h̄ uapor
qn̄ mouetur intus in musculo uel neruo facit
pulsationē. Dixit Gal'. quinto de accidenti ꝛ
ponit̄ p° ꝯtinētis. Saltus accidit ex uētosi
tate grossa nō habēte liber̄ exitū. Et licȝ aliñ
sit possibilis ei⁹ exitus ei raro tamen īpedit
egressū ei⁹ que uētositas mouet̄ sub loco ali
as mouet locū ꝛ facit ip̄m saltum accidere.
Dixit Auic. saltus est ex uentositate grossa ī
flatiua difficulter egrediēte a membro extra
ut nūc extendantur ꝛ in altuȝ eleuent̄ partes
mēbri. nūc ṽo concidāt In saltu enīȝ. motus
mēbri est dilatatio cū implet̄ uentositate et
ē ꝯstrictio cū illa egreditur. Depressionis enī
mēbri in saltu cā ē uētositatis expiratio siue
ipsius resolutō. Et dixit Gal'. ubi supra īpossi
bile ē. ꝙ hūiditas idest mā hūoralis sit cā h⁹
morbi ꝛ mot⁹ eius eo ꝙ ipsa nō uelociter di
scurrit ꝛ eūat̄ nec ē similiter uentositas sub
tilis cā eius eo ꝙ cito euanescit ergo est uen
tositas grossa. Et signū hui⁹ est dixit Gal'. ꝙ
non accidit nisi corporib⁹ frigidis ꝛ tēpore
frigido ꝛ balneo aq̄ frigide ꝛ potu ei⁹ ꝛ simi
lib⁹. Et q2 non curat̄ nisi cū somptōne medi
cinar̄ calidar̄ ꝛ calefactōne. zoar dixit fit
ex reb⁹ q̄ actualiter fortiter infrigidant. Et
ex reuocatiōe subita caloris nālis ꝛ spirituū
ad interiora. sic̄ ex trēore ꝛ fluxu superfluo
Dixit serapio. testificat̄ ꝙ est ex humore fri
gida illud ꝙ salt⁹ fit ex uentositate ualde fri
gidis in corporib⁹ frigidis flegmaticis ꝛ in
tēporib⁹ frigidis ꝛ in regiminib⁹ q̄ similan
tur eis. Dixit Auic. cāe salt⁹ sunt ṽtus infri
gidatiua idest res habēs ṽtutē infrigidandi
q2 debilitat calidū ꝛ calidū ōbile generat uē
tositatē. prohibȝ etiam frigidū constringēdo
expirationē uētositatis Et dixit. materia hu
mida. s. ꝛ frigida ē etiam cā salt⁹ scilicet cuȝ
uētosat̄. Cū enim calidū non forte agit in illā
dissoluit eā in uētositatem sicut accidit casta
neis cum supponunt̄ igni recentes. quarum
hūiditas dissoluta a calore ignis in uētosita
tē transit que querēs exitū ad sibi simile sci
licȝ ad aerē. est causa ꝙ castanea crepitet ꝛ
sonum ꝛ saltum faciat. Et dixit Auic. accidit
etiam saltus ex accidētibus animalibus pl'm
ꝛ ꝓprie in gaudio. ꝛ multociēs accidit ex tri
sticia ꝛ ira ꝛ alijs accidētibus anime. quoniā
mot⁹ spūs quādoqȝ resoluit humorē in uento
sitatem. Dixit Gordonius. Cause saltus sunt
omnia que mām conuertūt in uētū ꝛ uaporeȝ
ꝛ generatū non consumūt qui uentus retētus
ꝛ non resolutus facit saltum. Et dixit saltus
ut plurimum fit in facie sub cute. quasi inter
cutem ꝛ carnem. ꝛ ideo plurimum accidit in
superciliis ꝛ palpebris. Dixit Filiber. iec
tigatio. quādoqȝ ē leuis ꝛ quādoqȝ fortis. ꝛ

leuis quidē ē sicut formicatō q̄dā ⁊ nō cogit
mouē mēbꝝ q̄ cū accit ⁊ ꝑseuerat sīgificat pa
lisim futurā. fortis ꝟo cogit mouēi mēbrū ac
si texeret. ⁊ de saltu an sit morbꝰ uel accn̄s po
test dici sicut de p̄cedētibꝰ dispōibꝰ ⁊ maxime
de trēore dictū ē. Signa generis nota sunt ꝑ
relationem infirmi dicentis se sentire motuꝫ
sub cute quasi pulsatiuum ad modum motus
uermis seu formice. Et aliquando apparet il
le motus ad uisum. dixit Auicena. Signa ꝙ
fiat a uentositate sunt uelocitas resolutionis
eius. Cito namqꝫ recedit etiam cuꝫ pauca fri
catione. ⁊ ꝙ non fit saltus nisi i corporibꝰ fri
dis ⁊ accn̄tibꝰ fris ⁊ potibꝰ reꝝ fridaꝝ. q̄ sūt
cā generationis uētositatis grosse. ⁊ ꝙ sedāt
cū calefaciētia resoluētia uētositatē. ⁊ dix ꝙ
saltꝰ morbꝰ lacertosus carnosus ⁊ neruosus. i.
ꝙ fiat in membris lacertosis carnosis ⁊ ner
uosis. s. habentibus uillos ⁊ constringibilibꝰ
⁊ dilatabilibus per concauitates eorum ap
paret. qm̄ in parte que est leuis sicut cerebrū
non retinetᷣ uentositas q̄zuis habeat concaui
tatem. Et similiter nec in parte que est dura
sicut os. q̄zuis habeat ꝯcauitatem nō. n. sunt
p̄dicta membra dilatabilia. ⁊ constringibilia
⁊ per ꝯn̄s non receptiua motus saltus. quare
restat ꝙ saltus accidat membris medijs i du
ritie ⁊ leuitate qualia sunt lacertosa. Saltus
ut supra dictum est sīlatur tremori uerum dif
fert ab eo. qꝛ tremor ē ꝓpria passio mēbrorū
uolūtarie motoꝝ. saltus ꝟo membroꝝ cōcauo
rum dilatabilium ⁊ constringibilium. ⁊ in tre
more totum membrum mouetur de toto loco
suo ad totū locū. sꝫ i saltu nō. imo solū dilata
tur ⁊ ꝯstrīgitᷣ. trēoris ēt cā defectꝰ ꝟtutis mo
tiue. saltꝰ ꝟo cā ē uētositatis. ⁊ iteꝝ i tremore
motꝰ ē uelocior q̄z i saltu ſm plꝫ. Dixit Aui.
saltus cum est comunis corpori nūtiat aplīaꝫ
aut tetanū. Aplīam qdem. qꝛ significat mām
replentem totū. q̄ si ascenderit ad capud pōt
facē aplīaꝫ. Tetanū uero quia illa materia re
soluta in multā uētositatem q̄ si pelleretur per
musculos ante ⁊ retro posset facere tetanum.
Et dixit. si perseuerat saltus in facie nuntiat
torturam ut supra patuit. Et si perseuerat sal
tus in mirach nuntiat epilesiam ⁊ melācoliā
. s. mirachiales. Et erit illud ſm diuersitatem
hūoris ibi uētosabilis fl̄ici uel mēlici. Et
dixit. saltꝰ q ē sub serasif. i. sub ypocōdrys. qn̄
qꝫ significat apā i uclamibꝰ. qm̄ ē de ꝯcomi
tātibꝰ ipm apā suple. ⁊ qn̄ꝫ significat dn̄iū uē
tositatis i eis. Cura saltꝰ duplici perficitur
istrō. s dieta ⁊ potōne. Et dieta quidem cōsi
stit in euitatione omnium ciborum ⁊ potuum
frigidorum grossorum ⁊ uiscosoruꝫ ⁊ difficilᷣ
digestionis ⁊ maxime uaporabilium ⁊ uento
sabilium. Et similiter omnium aliarum reruꝫ
non naturalium uentositatem multiplicantiuꝫ
aut eam exsolui prohibentium de qbꝰ omnibꝰ
plene dicetᷣ in sermone quinto de membris
naturalibus. c°. de uentositate ⁊ inflatōne sto
maci. Dixit Aui. non detur aq̄ cōgelata idest
multum frigida. qꝛ constringit uentositates.
neqꝫ etiam detᷣ uinū mīxtū. qꝛ suffocando exti
guit calidū ⁊ non detᷣ quod inflationem habꝫ
⁊ infrigidationem. sicut fabe lentes pisces
⁊ silīa. Dixit Bord. maior pars curatōis h
iꝰ ē digōnis rectificatōe ne uētositas generetᷣ
dentᷣ ergo cibi nō uētosi. Et in tali quātitate
q̄litate tēpore ⁊ ordine ꝙ nō ꝯuertātᷣ in uapo
rē. De cura ꝑ potionē dixit Sapio. nō ē iter
curationē huiꝰ egritudinis ⁊ curationē trēo
ris differētia. Dixit bal. titillationis mede
la silīs est medele tremoris q ex frigidis fit
causis ⁊ calefaciētiū cataplasmate. Zoar re
cipiat infirmus ea q̄ habent corpꝰ caleface
re tēperate ⁊ neruos ꝯfortare sic̄ ē sirupꝰ d̄
sticados ⁊ sirupꝰ de corticibꝰ citri cū aqua te
pida ⁊ duobꝰ granis ordei de musta. Dixit.
Costa. qn̄ saltus ē assiduus aperiantᷣ pori me
diante balneo ⁊ fricatiōe ⁊ fiat inunctio ex
oleo subtili. Et Auic. curā direxit ad resolu
tionē uentositatis incipiēs a debilioribus ⁊
gradatī ꝓcessit ad resoluētia fortiora. uapore
tur ergo dixit ipe cū uaporatōibus calefaciē
tibꝰ. istud eni remouet saltum. Et si nō remo
uetᷣ ꝑ euaporationē utere oleis resolutiuis.
qm̄ ꝑ illud remouebitᷣ. Et p̄dicta q̄ō cura
ꝯuenit ⁊ sufficit in saltu leui ubi non sit mā l'
non sit mā uaporabilis nisi pauca. ubi uero
mā uentosabilis eēt multa in quā agentia re
soluentia plus ꝯuertūt in uētositatē quā resol
uāt nec ꝯuenit nec sufficit sꝫ eget euōne mē
ꝯ eiꝰ diuersione ⁊ sumptōe resoluētiū uētosi
tateꝫ. Dixit costa si saltus ē difficilis ⁊ pe
riculosus curetᷣ cum potu olei de kerua ⁊ a
qua radicū post exhibitionem yere logodion
Et Auic. dixit post euacuationē. s. cū medici
na ꝯueniēti suple ⁊ etiam eius diuersionē ad
extrema inferiora. si mā eēt multa resolutiuū
in potu da. Et assidua post illud. s. post potuꝫ
resolutiuū medicias calefaciētes. s. ab intꝰ ex
hibendo eas ⁊ ēt ab exᷣ euaporationē facien°
uel iungēdo. Et dix ꝙ castor° cū sābaco. i.
yessamio iest ꝓpetas i h c°. s. si dantᷣ i potu.
⁊ si dissolui tᷣ castorm i oleo sābacino ⁊ fit iun
ctio cū eo. Dix Bord. dentᷣ calīa q̄ magis ꝯsu
mēt d̄ mā ⁊ uētositate quā dissoluāt. sic̄ ē ru
ta agnuscastꝰ ⁊ castorm. Et purgetᷣ corpꝰ ſm
exigētiā pticulariū. dein̄ fiāt stufe sicce sic̄ in
ꝑalisi dc̄m ē. Electuariū ꝯueniēs i saltu. ꝓcu
rat. n. digōeꝫ ⁊ resoluit uētositatē sic fit. ℞.
galāge zedoar. gar. pipis longi an̄. ʒ. i. ameos
folioꝝ rute siccoꝝ aristol. ro. an̄. ʒ. iſ. cimi
ni infuxi ꝑ diem in aceto ⁊ esiccati seminis
agni casti leuistici. an̄. ʒ. ii. mellis dispumati.
℥. x. conficiatur electuarium cuius dosis sit.
℥. ſ. mane ieiuno stomaco sequente potu
medij ciati maluasie.

Tractatꝰ quartꝰ q ē d̄ dispōibꝰ oculoꝝ cm pm
de signis naturalium ꝯplexionum oculorum.

E ꝟtute uisiua supra i tracta
tu p° huiꝰ zl. ſmōis ꝯplete
d dc̄m ē h tn̄ q̄dā ꝓpleuāta Ax.
adducentᷣ ad ꝑfectiōeꝫ opōnis
uisiue. Ax nāqꝫ z3a. ꝓpleuātū
ꝓpleuāte iz°. q̄siuit ꝑꝑ qd nō differt ſbs. s. ui
sus q ē in dextris ab eo q ē in sinistris. s. ap
tione sensibiliū. Cuꝫ tamē uideatᷣ debere dif
ferre eo ꝙ in o. bꝰ positis uirtutibus dextra

meliora sūt sinistris. ⁊ dix cām eē pp ꝯsuetu
dinē quā a natiuitate accipim⁹ ī seruēdo cqꝫ
s̄rib⁹ utriusqꝫ ptis. ⁊ qꝛ a pn° codē tpe uel eq̄
liter utriusqꝫ subiectis sēuū ꝯsuetudinē acci
pim⁹ eq̄liter ī tpe ꝓcedēdo corroborati erit.
Et quesiuit ī ꝓblemate u° pp qd distātib⁹ duo
uidēt. i. pp qḋ ē ꝙ cū oculi distāt obuiare ī
tm̄ ꝙ nō ꝯcurrūt ī unū signū id qḋ ē uere unū
ṽr cē duo. ⁊ dixit cām eē qꝛ mot⁹ uisionis cā
tus ab utrisqꝫ oculis nō termiāt ī idē sꝫ ī di
uersis pp īdispōnē organi q̄ fuit ī eo. unḋ una
pupilla extiat uidē unū ⁊ alia aliud. Cū itaqꝫ
eandem bis uideat extimat ꝙ nō sit una. sed
due. ⁊ in secundo eiusdem q̄siuit propter quid
in amplum mouētibus oculum scilicet dextra
⁊ sinistra. unum non uidetur duo suple si etiā
apparet mouentibus cum sursum ⁊ deorsum.
Et Galien⁹ dixit septimo de accidenti ⁊ mor
bo cristallina. ⁊ uniuersaliter oculus mota ṽ
sus maiorem angulum aut minorem. non ma
gnum uisui infertur nocumētum. Si uero mo
ueatur uersus supi⁹ aut inferius unum duplex
appebit. ⁊ dixit cām fore. qꝛ qñ uisionis ꝑn
cipiū uit̄ ī āplū lateraliter dextra ⁊ sinistra.
deiñ ꝑmāet semp linea recta. Sꝫ cū ṽr ꝑmuta
re ī sursū aut deorsū. mox unū apparet cē duo
Cū non seruēt eandē situationem quam seruant
cum mutantur in amplum. contingit autem in
po^a uisiua ꝙ unum uideatur cē duo in aspēu
non seruante eandem situationem. si sic deter
minentur oculi ꝙ unus tendat deorsum ⁊ al
ter sursum ⁊ non aliter. Ambobus enim intē
dentibus sursum aut deorsum hoc non appare
bit. ⁊ in. 19° probleumate euiusdem q̄siuit pro
pter quid uisus ad alba intuentes peius di
sponuntur. suple ⁊ maxime si illa alba sint ful
gida ut sol. suple etiam ad nigra obscura. Naꝫ
labuntur ab ipsorum temperamento. Sed
intuentes ad uiridia herbosa ut holera ⁊ simi
lia ab eis melius disponuntur scilicet q̄ꝫ pri
us essent. Et soluens dixit illud ideo esse. qꝛ
praue possumus aliquod album assuete intue
ri. Et similiter ad nigrum. quia utrumqꝫ isto
rum habet ledere uisum propter eorum a com
mensurato. dixit enim secundo de anima. ꝙ
excellentie sensibilium corrūpunt sensus. Sꝫ
colores medij constituti ex albo ⁊ nigro ut ui
ridis ⁊ herbosus ⁊ uniuersaliter alij hys ꝓ
pinqui quorum refractus est excessus a q̄bus
moderate uisum habentes non leduntur imo
fortasse in melius disponuntur Nam ita est ḋ
hoc sicut de corporibus. ipsa enim cū fortissi
me laborauerunt deterius disponuntur q̄ꝫ es
sent prius. que autem temperate laborauerūt
optime disponuntur. ita codeꝫ modo similiter
est de uisu ad solida enim intuentes dolemus.
Cum enim inspicimus solida sicut sunt specu
laria super que radius solaris refrāgitur do
lemus circa oculos. Et per hec quidem so
lida. bonum est intelligere colorum extrema
ut alba ⁊ nigra corpora dura tersa. Sed cum
aspicimus humida nullo apposito solito non
laboramus nec dolorem patimur inde. Et hu
iusmodi sunt uiridia herbosa. ⁊ similia. sicut
namqꝫ moderate solida propter quod non
ledunt contangendo uisum sicut nigrum.

⁊ cū hoc hñt in se hūidū aquꝫ sufficiens unde
nō disgregant. sic alba. non. n. uiolentāt uisuꝫ
Cū immutatio ab eis in organū uisus ꝯtēpera
te ⁊ delectabiliter. fiat. Et in 22°. probleuma
te. eiusdē q̄siuit ꝓpter qd ocl'us cū sit iter par
tes corporis imbecillissima pars nō aget neqꝫ
frigus patit̄ sicut alie partes corporis patiū
tur. Et soluens dixit cām esse. qꝛ pinguedo in
est oculis. carnis aūt nihil. que autem sūt pin
guia ⁊ non carnosa sunt sine rigore. Et hinc
ē ꝙ nulli ūquam qḋ est intra palpebram rigu
it. Et dixit Ar. ꝙ non riget oclus qꝛ sit de
natura ignis. sicut dicebat plato. Non eni est
hic ignis talis q habeat calefacere ⁊ frigus
extrinsecū prohibere. Et in 2° ei⁹dē quesiuit
ꝓpter quid ṽsus lucernam l' ṽsus solē ⁊ uni
uersaliter ṽsus qḋcunqꝫ illuminans apponē
tes manū ante lumen magis ⁊ melius uidem⁹.
Et soluens dixit cām cē. qꝛ lux siue lumen ꝓ
ueniens a sole siue lucernis. sic pertingat dire
cte ad uisum nostrum reddit ipsum debiliorē
disgregando illum ꝓpter superhabundantiaꝫ
luminositatis. Cū ergo ꝓhibet̄ ꝑ man⁹ appo
sitionē ꝙ nō ꝑuenit ad uisū directe id qḋ uiḋ
tur sub rōne luis non ledit uisū. Et hinc ē ꝙ
legētes partē lumen ad ipsaꝝ in laterius celāt
qm̄ sic lumine nō ledūtur. ⁊ quid legitur ma
gis illuminat̄. Cōperando ocl'uꝫ iuuenis ad
ocl'm pueri ocul⁹ iuuenis compl'onis tēpera
te est melioris uisus q̄ꝫ oculus pueri tēpera
ti. qꝛ uisio cū sit de operatōib⁹ animaliū uir
tutum. et omnes ṽtutes aīales sint in iuuen
tute fortiores. sicut oēs naturales in pueritia
fortiores existūt ut dix Gal'. 2° de rectitudīe
sanitatis. iō ṽtus uisiua in iuuētute ē fortior
nā ⁊ in iuuētute hūidū ocl'i ē magis ꝯtēꝑatū
in quātitate. qꝛ non superfluēs sic in puero.
neqꝫ esiccatuꝫ sic̄ in sene. Et scias ꝙ duplex
q̄ꝫtitas ꝯsiderat̄ in ṽtute uisiua. s. intēsiua ⁊
extensiua. in intēsiua ꝯsiderat̄ subtilitas siue
acuitas uidendi que uocatur intensio uisus
Et eius grossities siue hebetudo que uoca
tur remissio uisus. Et consideratur medio
critas inter predicta Et ad hanc uisionem ī
tensiuam reduci potest uidere paruum siue o
cultum. ⁊ uidere magnum siue manifestum et
medium inter predicta. potest insuper ad hāc
reduci uidere sine fatigatione siue sine lesio
ne. Et uidere cum lesione siue cum labore.
⁊ medio modo. Extensiua uero qualitas con
sideratur ex parte distantie uisionis sicut ui
dere rem a prope uel a longe uel a media di
stantia. Dixit Auer. tertio colliget. īpossibile
ē esse uisionem reruꝫ propinquarum ⁊ remo
tarum equalem. Nec in debili uisu nec in for
ti suple. neqꝫ in mediocri. uidet ergo omnis
oculus intensius rem propinquam quam re
motam. Inquit Gal'. in libro de tipo. Nesci
mus omnino quomodo uideamus. oculus cō
paratus ad cutem ut dixit Ar. in de sensu et
sēato. ē cōplexionis hūide. in ipso eni predñā
tur aqua. quia aqua est impressionum suscep
tiua ⁊ redditiua. Et ꝙ sit aqueus demon
strat perforatio eius. Non enim ex eo cum
perforatur exit nisi aqueus humor. Spūs tñ
uisibilis oculi hñ ē de materia ignis. Et hm

hũc ſpm.dix Ari.ĩ tertia ꝓblematũ. qð ſuus ẽ ignis ſiue ignee nẽ.⁊ ſic ẽt epedocles.ut di xit Ari.ĩ deſẽu. appropriauit oculũ igni.A. enumerãs res a ꝗbus ſumũt ſignificatões di ſpõnũ oculi enumerauit nouẽ res q̃ ſũt motꝰ oculi ⁊ tactꝰ⁊ color.⁊ figura ⁊ uene ĩpius et operationes ⁊ ſenſus proprius ⁊ diſpoſitio eius qð currit ex ipſo.⁊ diſpoſitio paſſionuꝫ eius.ad iſtas.n.nouem res omĩs alia res a q̃ quoquomõ põt ſũmi ſignificatio de diſpõibꝰ oculoꝝ reduci põt.de motu ãt oculi oꝫ ꝯſide rare an ſit leuis facilꝰ.an ſit grauis difficilis an ſit uelox an tardus.an ſit frequẽs an rarꝰ ⁊ quo ad motum ipſius oculi ⁊ quo ad motũ palpebraꝝ. Ad iudicandum tamen per motꝰ grauitatem ⁊ leuitatem.oportet ſcire ꝙ ĩ mo tu conſideratur duplex grauitas.⁊ ſimiliter duplex leuitas.⁊ una quidem eſt in eo qð mo uet.ſ.qð ſẽtiat͂ graue uel leue.⁊ alia ẽ in mõ motꝰ.ſ.ꝙ leuiter.i.faciliter ⁊ uꝉociter moue tur uel grauiter.i.difficulter ⁊ tarde mõet͂.de grauitate ⁊ leuitate indicat ſẽus ĩpiuſmet qð mõet͂ de grauitate ⁊ leuitate indicat uiſus in ſpiciẽtis ad ĩpm.mõ ſic ẽ ꝙ motũ põt eẽ põ deroſũ ⁊ tñ leuiter moueri. Et hoc erit q̃ꝫdo motor eſt fortis.⁊ põt eſſe leue.⁊ tñ grauiter moueri.⁊ hoc eſt quando motor eſt debilis. Et ſimiliter motũ pt̃ eẽ graue ⁊ grauiter mo ueri.⁊ põt eẽ leue ⁊ leuiter moueri Et leuitas quidem motus dependet a duobus ſcilicet a caliditate tãq̃ꝫ a ꝑncipali motiuo. eius nãqꝫ eſt mouere.⁊ dependet ab habilitate ſiue ab ĩ reſiſtentia moti.⁊ ut ſic dependꝫ magis a ſic citate q̃ꝫ ab hũiditate.qꝛ ĩ motu neceſſarium ẽ eẽ aliqð ſiccum cui innitatur. ſꝫ uiſio ẽ a ſic citate.⁊ ẽt qꝛ res ſicca tãq̃ꝫ termĩata ꝓpo ter mĩo nõ diffũdit͂ nꝫ labit͂.uñ magis apta ẽ ut a motore moueat͂.⁊ ꝑꝑ h.A.pᵃ pˡ.cᵒ.de ꝟtu tibꝰmiſtrãtibꝰ.dixit ꝙ ſiccitas in motu ꝓbet auxiliuꝫ.⁊ ꝑ oppoſitũ grauitas motꝰdependꝫ a frigiditate tãq̃ꝫ a ꝑnᵒ ꝓhibitiuo motꝰ.eius nãqꝫ ẽ ĩmobilitare ⁊ ĩ habilitate moti.⁊ ſic ab hũiditate ꝑꝑ oppoſitas cãs Et ſcias ꝙ g̃ uitas ſiue ponderoſitas membrorum. quãdo ſcilicet ſentiuntur ponderoſa poteſt prouenĩ re a duobus.primo a debilitate uirtutis fi gentis ⁊ tenentis membrum ſicut patet in tre more.Et de iſta debilitate.dixit Galienus ſu per ſecundo pronoſticorum ꝙ grauitas mem brorum ẽ de maioribꝰ ſignificationibꝰdebili tatis ꝟtutis.Et.A.ẽa quarti ait.grauitas ſi gnificat debilitatẽ ꝟtutis animalis. ſecundo põt prouenire ab aliq̃ re ponderoſa exiſtente in membro uel membris.que res põderoſa ẽ humor ſuꝑhabundãs in membro ultra moduꝫ eius.⁊ iſta eſt grauitas illa que ſemꝑ ſignifi cat mãm.⁊ iſta ponderoſitas ex mẽ percipit͂ ab hñte ipſã.q̃ꝫuis membrũ non temptet mo ueri immo eo etiã quieſcẽte ſentitur. Sed g̃ uitas prouenĩens a debilitate uirtutis non ꝑ cipitur in quiete.ſꝫ cũ uult moueri ſurgere ꝉ ãbulare.qꝛ tunc nõ põt.Et omnis quið hũor grauat ſuper excedens.uerum colericꝰ.qꝛ le uior ẽ.minus grauat. deinde ſanguis deinde flegma.⁊ ultimo melancolia.quia grauior eſt magis grauat. Et hoc ſuppoſita parita

te in quãtitate grauãte hũorali.ꝑ accñs tñ di cũt ꝗdã fl'a põt facẽ apparẽ maiorẽ grauitatẽ ĩ mẽbro ⁊ h qꝛ lꝫ ſit minꝰ põderoſũ quã ml'ia tñ qꝛ plus ĩpedit ꝑnᵐ motiuũ.ſ cal'm cũ ſua fritate quã faciat ml'ia cũ ſua frigiditate .qꝛ minor ẽ fritate fl'atiſ.Et qꝛ ſua hũiditate fl'a plus inhilitat ad motũ mẽbꝝ qð dꝫ moueri. cuiꝰ oppoᵐ facit ml'ia cũ ſui ſiccitate. hinc ẽ ꝙ mẽbꝝ graue ex fl'ate reddit͂ grauiꝰ q̃ꝫ g̃ue ex ml'ia.Et dicunt ꝙ lꝫ ſanguis ſit humidꝰ ⁊ ml'ia ſit ſicca tñ ml'ia reddit mẽbꝝ ad motuꝫ grauiꝰquã ſanguis qꝛ dato ꝙ ml'ia cũ ſua ſic citate h litet ad motũ plus q̃ꝫ ſanguis tñ ipſa cũ ſua frigiditate ĩpedit ꝑnᵐ motiuũ ſanguis aũt nõ ſꝫ auget ĩpm.Et motus plus ꝓuenit a ꝟtute agẽtis mouentis q̃ꝫ ab habilitate pati entis motũ.Colera ꝟo plus facit ad motũ ce teris alyſ.qꝛ ſui cal'itate facit ad motũ.⁊ ſui ſiccitate diſpõit ⁊ habilitat. Et huic g̃uitati hũorali opponit͂ leuitas ex ꝑuatione ꝓueni ens mẽ.ſic̃ apꝑet ĩ mala ꝯpl'one pura. Et gra uitas ꝗdem hũoralis facit ad difficultatem ⁊ tarditatẽ motus ſicut leuitas ſibi oppoſita fa cit ad facilitateꝫ eius ⁊ uelocitatẽ ꝑ utranqꝫ grauitatẽ ⁊ per utranqꝫ leuitatẽ põt ferri iu diciũ ſuꝑ ꝯpl'one mẽbri nãli ⁊ etiã egri ⁊ neu tri.ueꝝ differẽter naꝫ uelocitas motus cũ ꝑ ſeuerantia ⁊ durabilitate ⁊ ordinatõe ſig̃t di ſpoſitionẽ ſanam cũ ultra ꝓcedit uelocitas ꝟo motus ĩpetuoſa nõ ꝯtinua nec ordinata ꝓcedit a diſpõne nõ ſana ⁊ eaꝫ ſig̃t.Que ue locitas ĩpetuoſa non ꝑſeuerans neqꝫ ꝯtinua neqꝫ cum ordine põt alñ in diſpoſitõe egra prouenire maior quã ꝓueniat uelocitas mo tus ordinata in diſpoſitõe ſana ut patet ĩ fre netico uelocitas motus multa ſig̃t caliditatẽ ⁊ ſiccitatem. Sed uelocitas remiſſa poteſt ſi gnificare caliditatẽ tantũ. uel ſiccitatem tan tũ.Caliditatẽ tm̃ que ſui fortitudine moueat ocl'um licet ſit hũidus ſiccitatẽ auteꝫ tm̃ qñ multũ habilitabit ad motũ oculum. unde mo uebit͂ uelociter licet non ſit calidus.uerũ nõ tam uelociter ſicut ſi eſſet calidus. Sicut ẽt caliditas nõ tam uelociter mouet oculum hũi dum uel tẽperatũ ſicut ſi eſſet ſiccus.Judicat ergo uelocitas motus ð complexiõe calida ⁊ ſicca.⁊ de calida tantum in paſſiuis tẽperata ⁊ de ſicca tm̃ tẽperata in actiuis.Et iter has ꝯplexiones diſcernitur per tactũ ẽm ꝙ inue nit oculum calidũ ⁊ durum uel calidum ſine duricie ⁊ ſine leuitate uel durum ſine calidi tate. Et econuerſo tarditas motus ſi ſit mul ta indicat frigiditatem ⁊ humiditatem.Sꝫ ſi ſit remiſſa ſig̃t aut frigiditatẽ cũ tẽꝑantia paſ ſiuarum aut hũiditatem cum temperantia ac tiuaꝝ.Et inter has etiam diſcernit tactus.⁊ idẽ iudiciũ põt dari de frequentia ⁊ raritate motus.Et ſi quidẽ diſpoſitio oculi ẽ nãlis. tunc uelocitas ⁊ frequentia motus eius ml'ta ſignificat colerã ⁊ eius multa tarditas ⁊ ra ritas ſignificat flegma. Et mediocritas ſiue remiſſio ſig̃t aut ſanguineꝫ aut ml'iam.ſãguis tamen plus attinꝫ ad parteꝫ uelocitatis ⁊ fre quentie ⁊ melancolia pluſ ad partẽ tarditatis ⁊ raritatis. Judicium autem ſumptum a tac tu dixit Auic.eſt ſecundum ꝙ tactus inuenit

oculū calidū aut fridū āt durꝝ āt lenē. De iu
dicio āt ex colore sāpto. Dix. A. color signifi
cat hūorē ꝓportionalē sibi. rubeꝰ. n. significat
sāguinē citrinꝰ colerā plūbeꝰ uel liuidꝰ fl'a ⁊ fu
scꝰ mlīā. Et h color ē ꝓprie color ꝯiūctiue ⁊
uenarꝫ eiꝰ. ⁊ hꝫ ueritatē nisi ꝑ accñs īpediatᷣ
v. g. possibile ē ꝙ aliqua mā colerica uel me
lācolica exñs in oculo mordicādo īducat ī co
dolorē multū. ⁊ rōne mltitudis mā sanguinea
fluat ad oculum ⁊ reddit ipm rubeum. tūc ille
color rubeꝰ significat sanguinem a quo proce
dit. sꝫ non significat mām ꝓpriā cui medicus
ꝑncipalꝫ dꝫ itēdē. ⁊ significatio ex uēis ocli
ē dix. A. qm̄ si sūt āple grosse significāt hūi
ditatē. ⁊ Gal. addidit ⁊ caliditatē ⁊ si fuerint
subtiles stricte significāt siccitatē. suple ⁊ fri
giditatē. hūiditas eī facit ad extēsionē hilitā
do mām quā caliditas extēdit. ⁊ siccitas ibi
litat ad extēsionē. ⁊ frigiditas ꝯstringit. Et si
ꝑdicte uene sunt plene significant materiam
multā. De iudicō āt ex figura oculi. dix. A.
ꝙ bonitas figure eius significat fortitudinem
uirtutis in creatione ⁊ malitia figure eiꝰ sigi
ficat ꝯriū illiꝰ. Et ex anoᵃ. oculi appet ꝙ fi
gura eiꝰ dꝫ eē rotonda q̄ significat sanitatē o
culi ī nā ꝯpōnali. ⁊ fortitudinē uirtutis īforā
tiue ī creatōe eiꝰ. Et iudiciū eiꝰ ex magni
tudine ⁊ ꝑuitate. dix. A. ē fm ꝙ dictū ē in ca
pite magno ⁊ ꝑuo. ⁊ sicut cap̄ magnū ⁊ bñ in
suis ꝑtibꝰ ꝓportionatū. significat fortitudinē
ꝟtutis īformatie ⁊ mltitudinē mē. ⁊ capō ma
gnū male ꝓportionatū significat mē hñdātiā
⁊ īformatie defectū. ⁊ sicut capud paruum q̄ꝫ
uis sit semper malum tñ si est proportionatū
est minus malū. ⁊ si improportionatum ē ma
gis malum. Ita est de oculo magno ⁊ paruo.
Dixit enim Galienus. qō magnitudo oculorū
cum proportione. ⁊ cum operationum uirtute
idest bonitate tā nālium q̄ꝫ uisiuarū cum non
est cū multitudine superfluitatū significat mul
titudinē mē ex q̄ facti sūt eucratā ⁊ ī fortitu
dine ꝟtutis fortitudinē. Sꝫ magnitudo sine
ꝑdictis ꝯditionibꝰ significat multitudinē mē
nō eucratā. Oculꝰ magnꝰ pōt eē cū quocūqꝫ
lapsu ꝯplexionali. Nam mā multa potest esse
discrasiata quocūqꝫ discrasia. oculus tam̄ ma
gnꝰ bene proportionatꝰ significat ꝯplexionē
calidā ⁊ humidā. qꝛ calitas ⁊ hūiditas faciūt
ad magnitudinē. hūiditas tanq̄ꝫ mā. ⁊ calidi
tas tanq̄ꝫ efficiēs. Si tamen magnitudo parū
recedat a ꝯmensurata q̄ꝫtitate potest sigifica
re uel caliditatē cū temperantia passiuarū uel
hūiditatē cū tēꝑantia actiuarꝫ. Oculus. n. ma
gnꝰ nō ꝓportionatꝰ significat hūiditatē ⁊ fo
frigiditatē. Et dixit Gali. ꝑuitas oculorꝫ cum
ꝓportione ⁊ bōitate oꝑōnum significat mām
paucā sꝫ eucratam ⁊ ista significat siccitatē
⁊ calitatē. Oculꝰ ꝟo ꝑuꝰ sine dictis conditōni
bus significat materiam paucam ⁊ discritā. ⁊
ꝑ ꝯñs siccitatē ⁊ frigiditatē. Et pōt oculus
ꝑuꝰ stare cū quocūqꝫ lapsu. sic ⁊ magnꝰ. ꝓpor
tio aūt ad quā magnitudo ⁊ ꝑuitas oculi hñt
referri ē multiplex. una ē ad orbitam siue fo
ueā in q̄ oculus sitꝰ ē. nā ī ea situari dꝫ ꝓhemi
nēs nꝫ nimis ꝓfundus q̄ꝫuis eminentia ꝑ ui
su sit illaudabilis eiꝰ ꝓfunditate. Dix. n. Ari.
pᵒ. ō ystoriis aīaliū. ocli q intꝰ maxie acutissi
mi uisus oībus aīalibus sunt. Scōa ꝓportio
ē ad figurā. qꝛ sit debite figure de q̄ dc̄m ē.
3ᵃ ē ad cap̄ qꝛ dꝫ esse oculꝰ quātus fm capis
quātitatē. ex hoc. n. significatᷣ bōitas ī forti
tudine ꝟtutis. Cōperādo aūt oclos inter se ī
quātitate. Arꝫ. pᵒ ō generatōe aīaliū uoluit ꝙ
oclus mediocris quātitatis sit melior. uñ di
xit mediū mlti ⁊ pauci hūidi optimꝰ uisꝰ sꝫ
tal' oclus ē mediocris. Et pᵒ de ystoriis dix
ocli hii qdē magni hii aūt parui medii autem
optimi. Et Auic. pᵒ de animalibꝰ dixit. ꝙ o
culꝰ medius ē melior. Et nimirum procedit
enim oculꝰ mediocris a fortitudie informati
tiue ⁊ obediētia mē ⁊ ipiꝰ ōbita quātitate ⁊
iō melior ē ꝑ uisiua oꝑōne. nā nō iradiatᷣ ni
mis aliūe sic paruꝰ neqꝫ parꝫ sicut magnus.
Gal'. tñ dixit in tegni qō magnus ē laudabili
or qꝛ sigt māꝫ ex qua factus ē eucrataꝫ. i. bo
ne ꝯplonis. Sed nō intellexit de magnitudie
simplꝫ sed de oclo magno ꝓportōato ī ꝯꝑatō
ne ad oclm magnū nō ꝓportōatū. Et Arꝫ. cuꝫ
dixit ut supra pᵒ de ystoriis ꝙ oculi qui sūt ī
tus sūt acutissimi uisus. ⁊ sic meliores ꝑ uisi
one tales aūt sūt parui. Et cū Rasis dix 2ᵒ.
ꝯtinentis laudabiliores ocli sūt parui ⁊ ꝓfū
di non fuerūt locuti de oculo ꝑuo absolute sꝫ
de ꝑuo in ꝯꝑatione ad magnū. quare sequitᷣ
ꝙ mediocris laudabilior sit. De iudicio āt
dispōnū ocli ex oꝑationibꝰ sibi ꝓpriis. s. ex
uisione. dix Auic. ꝙ cū oclus uidetᷣ occultū
a longe ⁊ a ꝓpe sil'. ⁊ non leditᷣ ab eo. qō ad
ipm redit a uisibilibꝰ fortibꝰ est fortis ꝯplo
nis ⁊ eqlis. i. tēperate. Et si ē debilis uisus ⁊
fm ꝯriū illius. s. q est fortis. s. q uidet occlta
⁊ a longe ⁊ a ꝓpe simul ⁊ minꝰ leditᷣ a forti
bꝰ uisibilibꝰ. Iste ꝟo non bene uidet ꝑua et
occulta nec simul a longe ⁊ ꝓpe. Et leditᷣ nō
solū a fortibꝰ sed a paruis ⁊ a quolibet uisi
bili. Et talis est oclus habens deteriorē cō
plonem q̄ꝫ possit hēre. Et ideo dixit Aui.
ꝙ in ꝯplone sua ⁊ creatiōe. i. ꝯpōne est corᵒ.
sicut oclus fortis habet meliorem ꝯplonem
⁊ meliorē ꝯpōnē q̄ꝫ possit habere. Et dixit
Auic. ꝙ si oclus non est impotens in compre
hendendo propinquū quamuis sit ꝑuum ⁊ est
impotens in comp̄hendendo longinquum. tūc
spūs eiꝰ est sanus clarꝰ purus. Nam ut dicūt
medici scilicet Gal'. hal'. qui insecuti sunt pla
tonem in hoc ꝙ uisus fiat irremittendo nō ē
sufficiens dilatationi gredienti scilicet spūs
uisibilis ꝓpter subtilitatem sui. ⁊ significāt
ꝑ illud radiū quem credunt esse ō summa spi
ritꝰ ⁊ qō egreditᷣ ⁊ obuiat uisibili. Et si nō
est impotens in comp̄hendēdo lōginquū. Et
cū appinquauerit ei illud qō ē ꝑuū non uidet
ipm. ⁊ si recedit ab eo fm quātitatem longi
tudinis uidet ipm. tūc spūs eiꝰ est turbatus
mltus non clarus neqꝫ subtilis. ymo humi
dus ⁊ eiꝰ complexio est humida. Et dicunt
medici ꝙ nō subtiliatᷣ neqꝫ clarificatur nisi
in motu longo. Et quādo procedit radius in
motu subtiliatur ⁊ attenuatur. Et si debilita
tur in utrisqꝫ dispōnibꝰ tūc spiritꝰ eiꝰ ē ꝑuꝰ
⁊ turbidus. Et ideo hic non uidet clare nec
a prope nec a longe. Scias ꝙ perfecta uisio

ꝯsistit potissīe ī tribꝰ. ꝓmo ī distātia uisibili
um. ut q̄ uideātur lōgiqua ⁊ ꝓpinq̄. 2o ī iudi
cij rectitudine ut q̄ lōginq̄ ⁊ ꝓpinq̄ recte dis
cernāt ⁊ sicut sūt. ita ꝙ nullꝰ aliꝰ oculꝰ meliꝰ dis
cernat. tertio ī mō uidēdi uel iudicandi ita ꝙ
nō ledat nec sit oculo tediosū uel laboriosū. ⁊
oīa ista tria tāgit .A. ī littera. Certitudinē ei
iudicij tetigit cū dixit oculū suū sup ꝑuā ocul
tatū. Et tetigit distātiā spacij cū dixit lōginq̄
⁊ propinqua simul idest in eadem inspectione
uel simul idest consimili mō. ⁊ tetigit modum
uidendi. cū dixit ⁊ non ledit̄ idest minꝰ ledit̄
a uisibilibꝰ fortibꝰ ut splendidis ⁊ albis q̄ʒ ali
quis aliꝰ oculꝰ. Et scias ꝙ ad ꝑfectionē opōnū
reqrit̄ tempamentū ī oī nā. ⁊ sic reqrit̄ tēpa
mentū ī q̄ʒtitate. plꝰ .n. facit hoc temperamen
tū ad bonitatem uisionis q̄ʒ faciant in oculo
magno multitudo spūum uisibilium ⁊ q̄ʒtitas
multi luis intrinseci ⁊ q̄ʒ bona receptio spēꝝ
que omnia requiruntur ad bonitatem uisiōis
Non enim sequitur in hoc oculo est plꝰ de lūie
ergo est melior pro uisione patet hoc de ocu
lo gatti in quo est plus de lumine. q̄ʒ in oculo
hois. ⁊ tamen oculꝰ hominis absolute ꝓ uisio
ne est melior. nec ad bonitatem uisionis req
ritur plꝰ de lumine extensiue. sed intensiue. ⁊
hoc est plꝰ in mediocri oculo. Nec etiam seqt̄
ī hoc oculo est plꝰ uel maior q̄ʒtitas spirituum
ergo est melior ꝓ uisione. Non enim omnis
multitudo spirituū facit ad perfectionem ope
rationū uisus. Sʒ oʒ spēs uisibiliū recipi in
spū ⁊ portari ab eo usqʒ ad sēm comunem. qñ
aūt sūt multo plures disgregant ⁊ impediunt.
Nʒ ēt seqt̄ spēs recipiūt magis ī magno ocu
lo. ergo magis ꝓportionate ⁊ meliꝰ. Et hꝰ ap
pet. qm̄ obiectū ꝓpinquū recipit maiorē spe
ciē. ⁊ tñ nō q̄ocunqʒ fuerit magis ꝓpiquum
meliꝰ uidet̄ immo deteriꝰ. ꝓmo plꝰ facit tēpera
mentū nārū ī oculo mediocri ad ꝑfectionē ui
siōis q̄ʒ faciat ꝯgregatio spūs uisibilis ī oculo
ꝑuo ut īfra patebit. Dicūt qdam ꝙ ceteris pa
ribus oculis magnus est melior pro uisione
q̄ʒ paruus. tñ quia ꝓncipium faciens ad uisio
nem. s. uirtus uisiua ⁊ spūs uisibilis non est ita
bonum in oculo paruo sicut in magno. sicut su
pra patuit de capite magno ⁊ paruo. uoluit eī
littera. ꝙ cum capite magno sit maior uirtus
⁊ uoluit ꝙ in capite paruo non euadat spiritꝰ
a malitia complexionis calidē quia in uijs stri
ctis non bene euentatus inflamatur. tum etiā
ex parte oculi quem plus ledit ad uisionē stri
ctura pupille q̄ʒ ipsius aliqualis dilatatio. Et
qñ dicitur eis ꝙ in meliori congregatiōe spi
rituum melior sequitur uisio quod est in ocu
lo paruo. Respondent hoc habere ueritatem
supposita eadem quantitate spirituum sed nō
eadem quantitas spirituum uenit ad oculum
paruum ⁊ ad magnum. sed cum ad oculum ue
nit magna q̄ʒtitas spirituū unita tūc illa facit
ad maiorem ⁊ meliorem uisionem q̄ʒ si ueni
ret parua. Et ideo habentes nunc unum ocu
lum perfectius uident cum eo q̄ʒ uidebant cū
eo quando habebant duos. quia spiritus soli
tus ire ad consotium oculum nunc uenit ad il
lum. Ideoqʒ balistantes claudunt unum
ꝙ totus spiritus dirigatur ad alium. ⁊ sic
meliꝰ uideat. Et rursū dicūt ꝙ nō oīs ꝯgrega
tio spirituū facit ad meliorē uisionē sicut patet
in eis q nō habuerūt nisi unū oculū qui nō ui
dent eque bene sicut habētes duos quāuis ha
bens unū habeat in eo spiritū magis ꝯgrega
tū ⁊ hñs duos magis dispersū. De iudicio
aūt ꝙ exit ab oculis. sciendū est ꝙ lippitudo
qñʒ sumit̄ large ꝓ uera lippitudine ⁊ pro la
crimis ut in hoc cº. sumpsit Auic. Et quādo
qʒ sumit̄ stricte pro uera lippitudine ꝯ distri
cta lacris de qua dixit Gal. pº ꝓnosticoꝝ cō
mento. 12º. ꝙ ē superfluitas cibi cuiꝰ digō nō
rectificatur. Et cā illius est debilitas ꝟtutis
dixit Auic. ꝙ oclus si ē siccus ⁊ nō facit lip
pitudinē oīo tūc ipe ē siccus s. in ꝯplōne sua
nāli. Et si facit lippitudinē supflue tūc ipe ē
hūidꝰ ualde ⁊ sigt̄ exuberātiā nutrimēti ocli
sicut eiꝰ ꝓuatio sigt̄ priuatōeʒ l' paucitatē nu
trimēti. In nutrimēto aūt ocli possūt ꝯsidera
ri q̄tuor supfluitates quaꝝ una ē subtilissima
q̄ insēsibilr euaporat̄ alia non est ita subtilis
tñ est uaporosa et sicca. Et ista transit in pi
los palpebraꝝ. 3ª. ē aquosa fluida q̄ egredit̄
ad nares ꝑ foramina que sūt in lacrimali trā
seuntia ad nares. per q̄ ista aquositas transit
⁊ ꝑ eas exit. mediantibꝰ qbꝰ mā oculoꝝ per
nares ruit̄. Et hinc ē ꝙ sapor eius qō pōit̄
in lacrimali in ore percipit̄ mediantibꝰ fora
minibꝰ palati trāseunte qō ex illo distillat in
nares ad os. Et 4ª. ē superfluitas magis di
gesta que lippitudo ꝓprie uocat̄ q̄ nō ꝑ nares
sʒ per palpebras ⁊ ꝑtes iuxta lacrimales eua
cuat̄. Et qdā dicūt ꝙ ista lippitudo ē duplex
una naturał. ⁊ ista ē de mā q̄ nālr exuberat ō
nutrimēto ocli q̄ sui aliqua mala q̄litate non
potuit ꝯuerti ⁊ ista ē nālis lippitudo. Alia ē
q̄ ꝑꝑ defectū ꝟtutis ocli nō ꝯuertit̄ sicut appet
in lippitudine febricitātis febribꝰ malignis.
⁊ ista est lippitudo innālis siue preter nām. ⁊
dicunt ꝙ lippitudo nālis pōt etiā apparere ī
oculo tēperato qñ erit pauca ⁊ digesta. Et di
cunt ꝙ supfluitas aquosa q̄ educitur ꝑ na
res ē supfluitas nutrimenti ocli adhuc crudi
⁊ remoti ad igneʒ q̄ a q̄busdā etiam lacrima
uocatur. Sʒ lippitudo maxime nālis est nutri
menti ocli iam digesta superfluitas. Et ideo
apparet qñ iā ꝯpletur digō. De iudicio aūt
ex dispositione passionū oculi dixit Auic. si
gnificat̄ super ꝯplōne eius qm̄ si ipse leditur
a calore ⁊ sanatur a frigore tūc hʒ malitiā cō
plexionis calide. ⁊ si ledit̄ a cōtrario tunc ha
bet ꝯtrariā. s. frigidam. Omnis autem imoꝺ
rata discrasia leditur a simili. ⁊ iuuatur a cō
trario moderato usu. suple ⁊ si oculꝰ nō noce
ret̄ a calido nec a frigido tunc est tempera
tus. quia est potēs resistere extremis ⁊ egris
causis. Conseruatur iterum temperatus a tem
peratis. Sunt enim predicta de signis oculi
temperati. Ac etiam dixit Auic. Scias ꝙ o
culus q est medius in omni dispositione dic
tarum specierum idest in omni dispositio
ne significata per species dictorū signorū ē
equalis. i. temperatꝰ ꝑter quā ī una specie q̄ ē
sūpta ab egritudibꝰ ocli ꝓprie. s. a uisiōe qm̄
ille q̄ supfluit in bonitate uisus idest habet
ultimā perfectionē uisus q̄ perfectio cōsistit

in intensione. ac etiam in extensione uisus.
Ait. n. Auer. 3°. coll3 optim⁹ uisus non ē nisi
qñ uidem⁹ i remotis ꝛ ppiquis debito mō qꝛ
sine lesione subtilꝫ ꝛ acute ita ꝙ nō occultat̄
nobis ad qd̄ alteri oculo nō optio nō occultat̄
Nec intellexit ꝙ cū bene uideat ppiqua ꝛ re
mota. qꝛ ppinq̄ meli⁹ uidet̄ rēotis Cum ergo
dꝛ ꝙ optim⁹ ocul⁹ meli⁹ alys uidet propinqua
ꝛ meli⁹ uidet lōginqua intelligendū est pporti
onalꝫ. s. ꝙ uidet melius propinqua q̄ȝ aliqs
alius oculus. Et uidet melius longinqua quā
aliquis alius oculus. Et uidet magis a remo
tis q̄ȝ aliquis alius ocul⁹. hic ē. dixit. A. ocu
l⁹ eq̄lis ꝛ tēpat⁹. Est ergo tēpat⁹ q ē ad tactuȝ
tēpat⁹ ꝛ ē medi⁹ i uelocitate ꝛ tarditate mot⁹
Et est tēperatum in subtilitate ꝛ grossitie uł
amplitudine uł strictura uenarū. ꝛ mediocris
inter figurā lōgam ꝛ curtam latam ꝛ strictam
ꝛ ē mediocris iter magnitudinē ꝛ puitatē ꝛ i
ter siccitatem idest puationem lippitudinis ꝛ
multam lippitudinem ꝛ sic de alys spectebus
Aueroys. tamen primo coll3. reducit optimi
tatem oculi ad uisionem longinquam. dixit ei
possumus dicere ꝙ sane uisiones non habent
excessum super alias nisi in uisione remotarū
rerum quod est quia res propinque uidētur
a debilibus ꝛ fortibus. secundum unum mo
dum. quia sine dubio non uidemus res ppin
quas sicut uident aquile quia aquile non ha
bēt excessū sup nos i uisū nisi i rebus remotis
Et dix sicut hec res iueniūt̄ i spē. ita i idiuis
. i. sicut se hȝ de spē ad spēm. ita de indiuo ad
idiuiduū. Sigā āt oculi calidi. s. ꝯpati ad ocu
lū tēparatū. sūt. pᵐ dix Galie in tegni. ꝙ qcun
qȝ oculi manifeste tāgētib⁹ appent calidi ipsi
sūt calidi. tāgūtur āt oculi supra palpebrā ip
sis clausis. Et expectat̄ aliquātulū. sic. n. com
plō oculi repītat̄ tāgēti mediante palpebra.
oȝ tñ tāgētē idustriosū eē ne a palpebre dispō
ne decipiat̄. 2ᵐ signū. Dix Gal. qcūqȝ ocli mo
uēt̄ facili⁹ ꝛ frequēter sūt calidi. Et 3ᵐ sigᵐ ē
dix Gal. qcūqȝ oculi uēas hñt latas ꝛ manife
stas sunt calidi. quiā latitudo uenarum a cali
ditate dependet. Signa uero oculi frigidi sūt
dixit Galienus. ibidem quicūqȝ predictis sūt
oppositi scilicet ꝙ appareant tāgentibus fri
gidi ꝙ difficulter moueātur ꝛ raro ꝛ ꝙ uēas
habeāt strictas ꝛ ocultas non manifestas ui
sui sūt frigidi. Signa oculi humidi. dixit Ga
lienus. sunt quicunqȝ molles ad tactum ꝛ mł
te humiditatis existunt. Et signa sicci sunt. di
xit Galienus. quicūqȝ duri ad tactū simul ꝛ a
ridi sunt. Et dixit Galienus in tegni. subtile
humidum idest humor albugineus aquosius
idest magis turbidus. ꝛ amplius idest magne
quātitatis factum humorem significat oculuȝ
propter habundātiā rei humide humectātis
ipsum. Et econuerso si spissius ꝛ minus fue
rit significat oculum sicciorem propter oppo
sitam causam. Et dixit Cristaloydes. si dur⁹
sit sicciorem operatur oculum ꝛ si mollis hu
midiorem. Et dixit si crestalina superhabun
dat temperātie subtilis idest humoris albugi
nei. s. ꝙ hēat debitā pportionē ad ipm ſȝ sit i
q̄ȝtitate maior sicciorem operat̄ oculū. qꝛ in
tali oculo est plus de humore minus humido

Si uero deficiat scilicet qꝛ sit cristallina p
portionalꝫ mior albugineo opatur ꝯrium. s.
oclm ꝛ hūidiorē pp oppositā cām. Dicūt q
daȝ occulus nō uidēs a longe clare. ſȝ a ppe
ē calidus ꝛ siccus colericus qꝛ de ratōe isti
us hūoris ē facere spm claꝝ. ſȝ paucū uel hēt
paucū. ꝛ subtileȝ sanguinē. Et uidēs a longe
clare. ſȝ a prope nō. est frigidus ꝛ hūidus fle
maticus. sine hñs sanguinē grossuȝ sicuȝ cu
ius ē mł̄tum spm facere ſȝ parte turbidum.
Et fortasse erit calid⁹ ꝛ hūid⁹ hūitate grossa.

Occulus uero nō uidēs bene a ppe nec a
lōge. frigid⁹ ē ꝛ sicc⁹ mlicus. cuius ē spȝ pau
cū facere ꝛ turbidū. Dix Gal. 10°. de utili
tate pticularū moueri ſm necessariaȝ erectio
nē opportebat oio palpebras alꝫ nō fuissent
utiles. quare mouere debēt eas musculi ad ip
sas. per quosdā tenētes. i. cordas iplantati in
ferior palpebra oio imobilis ē superior aūt
uidetur moueri. Scias igitur ꝙ alter mus
culoruȝ ſm magnū cātuȝ. i. anguluȝ ap̄ nasuȝ
locat⁹ obliqu⁹ ad mediā partē tarsi que i ibi
ē peruēit. Alter uero obliqu⁹ ſm paruuȝ cā
tū extensus ad aliā mediā partē que ſm se ip
suȝ ē imittit. qñ igitur ille qui prius ductus
ē aget ꝙ ē residuū attrahit ꝯtinuam ei ptē
palpebraꝝ que ē ap̄ nasū. qñ uero alter agit
qd̄ ē residuū attrahit locatis eniȝ uno qd̄ pri
us ſm magnū cātuȝ i sumitate. 2° uero ſm su
per ciliū extensione oib⁹ musculis ſȝ pprium
pncipiū finē necessariū ē tā alteri parti pal
pebre q̄ ē ſm nasū motū iferi⁹ fieri alteri nō
que ē ſm paruuȝ cātū superius. Si igit̄ ſȝ
idē utriqȝ tēpus tendatur palpebrā sursum g
deȝ pars ei⁹ qui est scdȝ paruuȝ cātuȝ trahe
tur. iferi⁹ uero que est scdm. magnuȝ. ut non
magis apiatur occul⁹ q̄ȝ claudit̄. Et h° ē qd̄
ab ypo. uocat̄ curua palpebra. qd̄ quidē ꝛ
magni mali sigᵐ i egritudib⁹ pōit̄. ꝛ hāc euer
sionē eius alosim uocat. Et fit hec passio
utrūqȝ musculoꝝ attracto ꝛ ad seipm trahen
te ꝯtinuaȝ portionē tracti. Si aūt alter mus
cul⁹ agit ad seipsū trahēs palpebrā. alter uēo
gescat totalꝫ aperiri ꝯtigat. tūc ꝛ claudi pal
pebraȝ totā coattrahit eniȝ sibi sēper altera
pars tracti que mouet̄ silꝫ secū ꝛ reliquā. Et
cā hi⁹ est duricies ei⁹. si enim eēt mēbruosa
uel carnosa uel quomodocūqȝ aliter mollis.
non utiqȝ sequeretur partem motam reli
qua. sed h̄ preuidens natura durum ꝛ cartil
lagineuȝ tarsum palpebre apponens applica
uit ad eum utrorūqȝ musculorum fines. qua
re totus tarsus sequitur alterutꝝ trahentium
musculorum. Et dixit Gal. ibideȝ. quoniā
non ex omni passione qōlibet ē uisibile occu
lis. sicut audibile auribus. Non enim ex ob
liquis neqȝ ex posterioribus neqȝ ex supio
ribus neqȝ ab inferius neqȝ aliter nisi ſȝ re
ctitudinem pupille ē uisio occulis. Ideo mo
tuȝ habuerunt occuli. Si enim imobiles
essent ꝛ ſm rectitudinē tantum uidentes facti
fuissent occuli omnifariam utiqȝ uideremus
modicū. propter hoc igit̄ ipos potētes usqȝ
plm circūduci. ꝛ cum eis totū faciliter mobi
le operatus est creator collum. Et idcirco
maxime duo occuli facti sunt distantes ab

Juicē rōne dīgna. Qui nāq̃ʒ illa q̄ ſm illū ocu
lū nō uidēt ēt ſi approximauerit. Et qꝛ habe
bant oculi moueri ſm noſtrā electionē. ideo
circā appoſiti fuerunt eis muſculi ⁊ motꝰ ocu
loꝝ ſūt quattuor. unꝰ ꝯ fitꝰ uerſuſ naſū adducū
tur. aliꝰ eſt extra uerſus paruū cātū. ⁊ alter ab
inferiꝰ ⁊ reliquꝰ deſuper. Et motus quidem o
culi ⁊ palpebrarum. dicunt quidam eſt motꝰ
medius inter uoluntarium ⁊ naturalē. Et uo
catur uoluntariꝰ de ſecūda intentione. qꝛ fit a
uirtute animali motiua cum inſtrumento mo
tꝰ uoluntarij. uerūtamē fit ſm modū motꝰ nā
lis. qꝛ fit ſine p̄meditatōe ſicut ēt motꝰ ha ne
liꝰ. Alij āt dicūt ꝙ motꝰ oculorū palpebrarū
ſicut ēt motꝰ hāelitꝰ ē ꝯpoſitꝰ ex nāli ⁊ uolūta
rio. Et fit ab ipſis āhabꝰ ꝟtutibꝰ. qdā ſapien
tes uolūt ꝙ ſit ꝯpoſitꝰ ex duabꝰ ꝟtutibꝰ. ſ. uo
lūtaria ⁊ non uolūtaria ſcilicet animali ⁊ nā
li. Et ſubdit hoc inuenit in motu plīm m̄broꝝ
ſicut motꝰ palpebrarum ⁊ oculi. Et dicūt non
concurrūt predicte due ꝟtutes ad hunc motū
diuerſis organis ſed ſolum uno. quia ſi cōcur
rerent diuerſa organa. tunc unum poſſet ipe
dire reliquū ſicut eſt de motu trāſglutionis.

Caplm. 2m. de egritudinibꝰ euēiētibꝰ ocul̄.

Dixit Auī. oculo accidunt oēs ſpēs egritudinū. ſ. ſiles. ſ. ꝯplonales pure ⁊ ꝯpoſite. ſ. ſine mā ⁊ cū materia. Et iſtrumentales ⁊ coēs ſuple. ⁊ ꝯpoſite ex hus ut apata. ꝺ oī
enim genere morboꝝ pōt oculꝰ pati lʒ forte n̄
de oī ſpecie eorū. Et neruus qui ad oculū dī
rigitur. dixit Auerois. quarto. collʒ leditur
aut mala ꝯplexione materiali cū apate uł opi
latione aut mala ꝯplexione ſine apate ⁊ opi
latione. Dixit Gal. quarto ꝺ accidenti ⁊ mor
bo. tria accidētia fiūt in ſenſitiā ꝟtute. Nam
aliud fit in eēntia ſenſibilis inſtrumenti. Et
aliꝺ in uirtute q̄ ſenſus procedit. ⁊ aliud fit i
membris creatis pro iuuamento p̄mi inſtru
menti. Et declarans hoc in uirtute uiſiua. di
xit. p̄mum inſtrumentum ſenſus uiſus ī oculis eſt criſtalina uirtꝰ ꝟo qua uiſus fit a cere
bro procedit per neruos ad criſtalinā. mem
bra ꝟo coadiuuantia criſtalinā ſūt alia oīa m̄
bra q̄ in oculo hn̄tur. Si enim nocumētū ē in
aliquo iſtoꝝ aut uiſus nullꝰ efficit aut aufert
aut fit malus. Dixit enim Auero. tertio. collʒ
ꝙ accidentia q̄ ſuperueniūt ſenſui uiſus ſunt
tribus modis. Nam aut p̄uatur hec operatio
dicitur cecatus aut debilitatur ⁊ dicitur ob
fuſcatio. Aut permutatur in malā operationē
⁊ malum uiſum non bene app̄hendentem. Et
hoc accidit propter aliqꝺ corporꝝ q̄ ſūt deſti
tuta ad hāc apprehenſionem. ⁊ dixit Galienꝰ
q̄rto de accidenti ⁊ ſcribit ſic ſecūdo ꝯtinen
tis. egritudinū oculorū due ſūt ſpecies. q̄rum
pª accidit āt in uirtute que facit uiſū āt in in
ſtrumento in quo eſt uiſus ſiue in ſenſu ſiue i
motu eiꝰ. Et accidens ſuperueniens ꝟtuti ac
cidit ex corrupta ꝯplone āt ex apate. Aut ex
leſione ſup̄ueniēte cerebro ⁊ ꝓprie in loco in
quo orit neruꝰ ꝯcauꝰ ſiue neruus per quē mā
dat ſſs āt iſtrm̄. Et pm̄ ſtrōm ē neruꝰ ꝯcauꝰ
⁊ accn̄t i eo alteratōes octo ſic ipe ſit octo ma
neriēꝝ. ſ. quatuor ſimplices ⁊ q̄tuor ꝯpoſite.
aut apata q̄ ſūt q̄tuor maneriēꝝ. ſ. colicū ſan
guineū flīcū ⁊ mlīcū. Et ledit ēt aut diſtric
tōe aut diſtictōe aut ꝓlixitate aut ſpaſmo aut
tarditate aut oplōne apatis ł alteriꝰ rei. 2ª
leſio iſtrumētorū uiſꝰ ē q̄ accit i criſtalio hu
more q aut deſiccat aut hūectat aut mutatur
color eiꝰ aut mouet de loco ſuo aut augmētat
aut minuit aut ſoluitur eiꝰ ꝯtiūitas. Et ſi ꝺ
clinat ad dextrā ł ſiniſtrā p̄tē accit ſtrāboſi
tas ⁊ plʒ euēit ꝓuectis. Et ſi decliāt ſuperi
us ł inferiꝰ oīa appēt dupla ⁊ ſi ꝺcliat ad ꝓfū
diꝰ erit colr oclī ſic ātimoniū. Et ſi eminet
ſupiꝰ fac colorē blauū. Jn angulꝰ aūt oculorū
. ſ. maioribꝰ fiūt morbi tres. ſ. glādula fluxꝰ
. ſ. lacriaꝝ ⁊ garab. ſ. apa qꝺ ut plʒ fit poſtea
fiſtula. Et morbi ꝯiūctiue ſunt obtalmia tar
feꝰ macula ungula ⁊ inflatio ⁊ durities ⁊ ſe
iel hubadata. ⁊ ē apa durū i ꝯiūctia et morbi
cornee ſūt bothor ⁊ puſtłe ał ulcera cicatrix
excoriatio exitura cancer foramē ſiue ꝯcaui
tas. Et morbi uuee ſūt ſtrictura. ſ. foraminis
eiꝰ ⁊ largitas eminētia ⁊ excoriatio. Et mor
bi ſup̄uenietes hūori albugineo aut accidūt
ex mutatōe coloris ſui aut ex ſui ſiccitate. ⁊
alñ deſiccat ex toto. aut ex ſui ſup̄habūdātia
Et morbi ſup̄uenietes hūori uitreo ⁊ tunice
retine accn̄t ex corruptōe ꝯplonis ipoꝝ ſim
plicis ł ꝯpoſite. Dix. A. egritudinū oculi
Alie ſūt ꝓp̄e alie cū cōitate. Et ꝓpinquiꝰ mē
brꝝ qꝺ ei cōicat ē cēbꝝ ⁊ caput. ⁊ uelaīa iteri
ora. ſ. piamater ⁊ duramater. ⁊ exteriora. ſ. gi
gia mater deiñ ſtoꝰ. ſtoꝰ tn̄ eiſ cōicat mediāte
cēbro. Et dix ꝙ oīs egritudo oclōꝝ q̄ fit ꝑ
cōitatē uelaminū extrinſecoꝝ ē magis ſalua.
Multa ēt accn̄a eueniūt oclīs i egritudibꝰ ⁊
maxīe i acutis. ſic. ꝟ. ḡ. de palpitatōe ⁊ clau
ſiōe uel ap̄tiōe coꝝ. ⁊ de ꝑmutatione coloris
coꝝ ⁊ lacris quoꝝ iudicia dixit. A. ꝯſiderāt
ī egritudibus acutis. ſ. 2ª 4ª. ⁊ ſūt dc̄a i ſmo
ne p̄cedēte ꝺ ꝓnoſticatōe. nā hꝰ accn̄a medicꝰ
nō ꝯſiōrat niſi i uia ſigni. ⁊ nō i uia curōis.
Et iō auctores n̄ fuerūt ꝺ eis locuti i ſmōe
ꝺ oclīs ponēdo coꝝ cāſ ⁊ ſigna ⁊ curatōes.
nā iſta accn̄a tollūt ꝑ remotōē egritudinū
ad q̄s ſecūt. Egritudo oclōꝝ ꝑ cōitatē ad cē
brū ꝺterior ē quā egritudo ꝓp̄a eorū ceteris
ꝑibꝰ. nā qn̄ egrituº ē i aliqº m̄bro orto ab ali
qº m̄bro p̄ncipali ſi ipʒ p̄ncipale ē ſaluū pōt
mēbrū ab eo ortū recipe ab ipō auxiliū ſʒ n̄
eꝯº. Cū h̄ ꝙ cura ē ēt magis recta. nec hʒ di
rigi niſi ad ipʒ ortū qꝺ patit. Si aūt ē ꝑ cōi
tatē ad p̄ncipale oʒ ꝙ cura dirigat ad utrūq̃ʒ
Et fortaſſe ꝑꝑ iſtā cāʒ oīs egrituº ꝑ cōitatē ē
ꝺterior ꝓp̄a. ēt dato ꝙ mēbꝝ cōicās n̄ ſit no
bile ł ſit minꝰ nobile.

Cm. 3m. ꝺ ſignis egritudiuʒ oculoꝝ in gnāli.

De ſignis egritudiuʒ oclōꝝ i gnāli max tradēt ea q̄ di ſtigūt egritudīeſ q̄ ſūt a cōitate a ꝓp̄is. Et sigª mēꝝ caꝝ. Dix. Gal. 4º. miemir inueſtigādū
ē in egritudinibꝰ oculoꝝ utrū mā ueniēs ad
eos ſit multa ł pauca. Et ſi punctio uł pulſus
ſit fortis. Et de rubore ał colore oculorum
et an multus ſanguis ſit in uenis et precipue

oculoꝝ an paucis. Et eorū multa lippitudo
an pauca. ⁊ utrū colores oculorū sint ꝑmixti
an puri. ⁊ an palpebre sint grosse an ꝺ specie
doloris. De signis itaq; egritudinū oculoꝝ
ꝑ cōītatē ad cerebrū sūt generaliter ī iudicio
egritud s alicuꝰ earū q̄s cebrū patiṫ de qbꝰ ī
ꝑcedētibꝰ dictū ē. Et ꝑcipue earū ī qbꝰ maxie
fit cōīcatio ad oculos. sicut sūt egritudīes eiꝰ
replꝰonales. Quod si cōīcatio nūc fiat ꝑ ꝑtem
ītrīsecā. s. ītra cranēū ⁊ oculū. tūc dix. A. uiꝺ
bis lesionē ⁊ dolorē īcipi a ꝓfūdo oclī. Et h
ē q2 cōīcatio ista fit mediātibꝰ pānicul' cēbri
Et ipsi sunt colligati cū neruo optico. Et ex
eis ꝓcedūt secūna tunica ⁊ sclirotica q̄ sūt ex
ꝑte ꝓfūda ī fieri ⁊ ī radice oculi. posset ēt fie
ri cōīcatio ista ꝑ uiā nerui. Et tūc declarare
tur ex lesione nerui. Et mā si qꝺ cōīcata fue
rit calida. dix. A. inuenis scrutationē ⁊ ꝓruri
tū in naso. Et hoc iō. q2 cū uie narū sint ꝓ
pinque uijs ꝑ q̄s ab ītrīseco mē cōīcaṫ oculis
portio illiꝰ materie caliꝺ trāsit ad uias narū
inducens in eo pruritum ⁊ mordicationem ⁊
ꝑ ꝯñs sternutationē. Nā mordicatio exñs in
naso ē de ꝓuocātibꝰ sternutationē ut suo loco
patebit uel fortasse ē illa mā q̄ ī suo motu ali
q̄ꝫ ꝯmouet euaporationē. quā nā ītēdēs expel
lere sternutationē mouet. Si ꝩo illa materia
fuerit frigida. dixit. A. sentiet cursum fridum
scilicet in naso quia percepit ac si aliquod fri
gidum iret per partes nasi. sed sine pruritu ⁊
sternutatione. Nō eni3 mā frigida per se ster
nutationē mouet. Cū sit īpeditiua motꝰ nec sit
ꝑ se euaporatio. posset tñ ꝑ accñs mouere ster
nutationē alñ. sicut qñ cū illa mā repiret ali
qua calitas agēs ī ipām ⁊ ī euaporationē cō
uertēs. Aut cū mā frida forti motu moueret
ꝑ nasū. ita ꝙ ī motu ipo forti caret pruritum
ī eo q eēt cā sternutatōis. sicut fit ꝑꝑ catarrū
fortis cursus quāuis ipse sit frigidus Et iō
Rasis secūdo continentis. posuit sterūtatōe3
absolute esse signum fluxus materie per intꝰ
ad oculum non distinguens de calida uel frigi
da. Dixit Auic. raro erit hec comunitas scil3
cerebri ad oculū cū malitia complexionis sin
gularis idest pure absq; materia. q2 ut plm ē
ī cerebro leso materia. uel tūc erit hec cōītas
materie a cerebro ad oculū cū malitia ꝯplōis
singularis. i. simplicis. q2 ut plm erit ꝯposita
Et illud iō. q2 ut plm materia h3 excessū ī du
abꝰ q̄litatibꝰ ⁊ nō in una. l3 alñ raro ualde pos
set ꝯtingere ꝙ materia currens eēt sic dispo
sita ꝙ eēt excedens in qualitate una passiua ⁊
temperata in actiuis uel eꝯᵒ. Si uero fuerit
comunicatio a uelaminibꝰ extrinsecis ⁊ mate
ria fluens abꝰ eis. dixit Aui. sentiet extēsionē
incipientem in fronte ⁊ uenis extrīsecis. Et
apparebit nocumentum ī eo qꝺ seq̄tur palpe
bram magnā. quia iste ꝑtes comunicant cum
panniculo extrinseco ⁊ uenis eiꝰ. Signa ꝩo
egritudinum oculi comunitate stomaci sūt. di
xit Auicena signa dicta in comunitate stoma
ci cū cerebro. Et hoc est uerū quando ex cōu
nitate stomaci ad oculos cerebrū ꝑus compa
tiṫ stōaco ⁊ patiṫ ꝑꝑ ipm ⁊ postea cōīcat pas
sionē oclō. q2 tc̄ repiūṫ sigᵃ lesi cēbri ꝑꝑ stōa
cū. ⁊ qdā dñt ꝙ. A. ītellexiṫ ꝙ ꝯsidēṫ sigᵃ lesi

onis stōaci ubi supra poita q̄ sūt ēt sigᵃ qñ cē
bꝝ sibi cōīcat. Et si īueniūṫ sigāṫ. ꝙ egritu
do oclī ē cōītate stōaci. Et hᵒ maxie d3 fieri
qñ oclus pateret ex stōaco sēsibilr leso cere
bro. sic Auic. posuit exēplū ī ymaginatōibꝰ
Et si fuerit illic fantasie minorabūṫ ī uacuita
te. ⁊ augmētabunṫ ī replōne cibi. q2 uapores
cāntes fātasias magis ⁊ plres surgūt a stōaco
ēte pleno q̄ꝫ. ab eo ente uacuo. Signa aute3
egritudinū ꝑꝑaꝝ oclī sūt signoꝝ cōīcatōis ꝓ
uatio. Dix Auer. 4ᵒ. coll3 egritudīes ocloꝝ
sꝫm uisus manifestāṫ. Et ī hoc nō īdigemꝰ nīsi
si cognitōe cāe. Et dix significatio malaꝝ cō
plōnū ocloꝝ manifestāṫ sꝫm ꝙ oīs mala ꝯplo
. s. alioꝝ mēbroꝝ manifestaṫ. Dix Auic. si
gna malaꝝ ꝯplōnū oclī puraꝝ sunt ꝑuatō q̄ui
tatis ꝑꝑ ꝑuatōe3 mē. Istud tñ signu3 ēt indi
caret mā3 uaporosa3 q̄ non facit grauitatem
⁊ esiccatio oclī. Et hoc ē ueꝝ qñ mala ꝯplo
nō ē cā generatōis alicuꝰ mē ꝑ quā lacrima
l' hūiditas uel lippitudo appereret qñ enim ma
la ꝯplo sine mā ē faciente ipa3 ⁊ sine mā nō
sequēte ad ea3. tūc uera est esiccatio. Et istud
sigᵐ nō sic ꝯtingit in uentosa na3 uentositas
d3 cāre egritudine3 in oclis nō oio. i. absq;
inuentōne mē a q̄ surgit. Et inuētio significa
tōu3 quas diximꝰ in cᵒ cognitōis. s. in cᵒ ꝑce
denti de cognitōe dispōnu3 nāliu3 oculi. q̄ o3
huc adduceṫ ad iudicandū de ꝯplōne oculi q̄
ipsa sit. Signa ꝩo mērū. siue aliūde cōīcata
rū oclis siue nō in oclis exñtiu3. sunt dixit
Auic. ꝙ sanguineu3 sigṫ grauitas. s. qᵒ ad mo
tu3 oculi. q2 nec facile nec libe pōt patiēs mo
uere oculū. Et rubedo. s. obscura nō clara q̄
attestaṫ colre ⁊ lacrime. s. multe ꝑꝑ hūiditate3
sanguis absq; uiscositate ꝓhibēte cursū earū
Et inflatio. s. tocius oclī l' inflatio. s. uenarū
eiꝰ ⁊ ipsaꝝ exuberātia. Et tūc exponiṫ uenaꝝ
inflatio. i. extensio q2 sanguis est humor ma
xime replens uenas. Et exuberantia quantū
ad mā3 uenarū extensarum l' quantū ad situm
eaꝝ. q2 ꝓpter magna3 extensionē uidēṫ circa
superficiē oculi site. Et plsatio scilicet tipoꝝ
ꝓpter. euaporationē mltā sāguinis q uenis ti
poꝝ comunicaṫ. Et hec plsatio alñ percipiṫ
a tāgente per tactū supra ipsas uenas pulsati
les. Et alñ percipitur a patiente qui percipit
in ipso oculo ⁊ in timporibꝰ dolorem pulsa
tiuu3 qui cātur ꝓpter coartationem sanguis
unde calefit. Et necessitat illas uenas ad mo
tū unde fit ꝙ plus earum sentiatur q non sē
tiṫ tēpore sanitatis. Et ꝯglutinatio ⁊ lippitu
do. idest lippitudo multa ⁊ glutinata qua pal
pebre adinuicem ꝯglutināṫ. Est enim multa
ꝓpter mē ⁊ hūiditatis sāguis multitudinē et
glutinosa ē q2 lippitudo ex sāguine efficiṫ ꝑ
actū digestiue uirtutis glutinatiua ⁊ colligati
ua ⁊ necessitas tactꝰ ꝓpter sanguinis calidita
tē. Et dixit Auic. ꝑdicta signa proprie ha
bēt ueritatem qñ cum eis assotiantur signa sā
guinea capitis idest signa dominij sanguinis
in toto capite. Sigᵃ uero materie flegātice
sūt dixit Auic. grauitas uehemens ⁊ quantū
ad motū motus oculi. Et quantum ad ponde
rositatem. Et hec grauitas ponderositatis q̄ꝫ
uis sit magna nō tñ ē uehemēs ī comparatōe

ad mām melācolicā. q̄ grauior ē fl'ica ceteris pib⁹. ⁊ rubedo occulta cū plūbositate. Nā ru bedo ī mā fl'ica eueniēs ē ualde pua ita ut fꝫ pl'm nō sit. Sꝫ sit albedo plūbea .i. cū liuidita te. pōt tñ alñ rubedo remissa apparere uel pp dolorē q est attractiuus mērū calidarū ul' pp calorē quē ī forti motu mā fl'ica iducit ul' qꝛ mā absoluit a pmixtione alicui⁹ mē calide q̄ excitat eā ad motū. q̄ de se nō moueret. Et h̄ ppē qñ mā ē aliūde delata ad oculū Et glu tinatio ⁊ lippitudo q̄. s. ē multa pp flegmatis multitudinem ⁊ glutinosa est propter ipsius uiscositatem. Et tumor idest inflatio oculorū immo ⁊ palpebrarū. qui tumor ē maior q̄ꝫ ī materia sanguinea. tum quia est magnus ra tione sue quantitatis. tū etiā. qꝛ fl'a in multos uapores conuertit q excedūt. tum quia flegā debilitat expulsiuam ⁊ prohibet resolutionē uaporum. Et iste tumor apparet sicut tumor cacesseorū. Et paucitas lacrimarum quia q̄ꝫ uis materia sit humida. tamen non est apta labi sua grossitie ⁊ uiscositate. Et quia priua ta est mordicatione ⁊ caliditate attrahente a liūde materias. Signa uero materie colerice Dixit Auicena. sunt pūcture idest dolor pun gitiuus propter colere acuitatē. ⁊ inflatio p pter caliditatē al' inflatio. Inflatio tamen in ea est parua per se. p accñs tamen potest esse magna propterea q colera cū caliditate mor dicatione ⁊ punctione sua est cā attractionis materierum ad locum. Et rubedo ad citrini tatem tendens. q̄ non est obscura sicut rubedo sanguinea immo est clara. Et subtilitas sāgui nis acuti cui⁹ acuitatē indicat tact⁹ tangentis ⁊ eius subtilitatē quasi indicat uisus intuen do in uenas oculorum. hoc tamen plurimū in dicat per sanguinē in toto corpore. q est col'i cus subtilis acutus. Et paucitas conglutina tionis supple ⁊ lippitudinis. qꝛ lippitudo est pauca propter paucitatē mē ⁊ aquositatis ei⁹ Et non est glutinosa propter siccitatē suplēt qdam. Et non adsunt lacrime. qꝛ de se colera non est apta fluere in lacrimas ⁊ supplēt gra uitas idest ponderositas est pauca. ⁊ grauitas etiam in modo mot⁹ est minor q̄ꝫ in alijs hu morib⁹. Signa melancolice materie sūt dixit Auicena grauitas scilꝫ ponderosior quam in alijs. Et grauitas etiam ad motū licet nō tā ta q̄ꝫta in flegmatica. Et obfuscatio propter colorem melancolie offuscantem. ⁊ paucitas glutinationis .s. ⁊ luppitudinis q̄ ē pauca pp paucitatem mē et hūiditatis ei⁹ ⁊ nō ē gluctio sa pp siccitatē. Et qdam suplēt est paucarum lacrimarum. qꝛ de se hūor ml'icus nō est apt⁹ fluere in lacrimas. neqꝫ per accidens est apt⁹ attrahere materias sicut humor coleric⁹. Et paruitas caliditatis scilicet ad tactum. Sci as q materie aliunde ad oculū uenientes ppe ⁊ secundum plurimum sunt aut sanguinee aut colerice. Que uero in oculis generantur non sunt proprie materie humorales sed superflu itates habentes naturam similem humorib⁹ quorū sūt superfluitates. Et qꝛ oīs supfluitas attestat ei cui⁹ ē supfluitas pnt dici hūorales siue hūores. possūt et mē humorales in oculis aggregate cē sub forma hūoris dupliciter aut qꝛ sanguis ueniens p nutrimento oculi qui ī diuersis hōib⁹ ē diuers⁹ fm ↄpl'onē ei⁹. s. ī q busdā col'ic⁹ in quibusdā fl'icus nō trāsmuta tur ī ipo ocl'o pp. defectū ꝟtutis imutatiue ocl'i. sed remanet ī for^a^ sua hūorali ledit ocu lū aut qꝛ ipse sāguis imutat sed male. qꝛ cor rūpitur ⁊ mutat fm qualitatē sanguis col'ici fl'ici l' melācolici. Dixit Auer. 4°. collꝫ. diffe rētia iter uapores eleuatos a stoāco ⁊ pcedē tes a cēbro siue stomaco ad oculū ē. quia sur gētes a stomaco crescūt ⁊ ↄcrescunt per boni tatē digōnis stomaci ⁊ ei⁹ malitiam. sed qui a cēbro in sua fixione firmant. In eis tamē q a cēbro fuerit aliqua addit malitia pp. ste mande malitiā ⁊ a stomaco ascēdētes ambos ocl'os equal'r turbant. De signis aūt egritudi nū instrumētaliū ⁊ sol'onis ↄtiuūitatis ⁊ ↄposi tar ocl'or dicet ī proprijs capitulis.

Capl'm 4^m^. de custodia sanitatis oculorū ⁊ ↄ iuuantib⁹ ⁊ nocentibus oculis.

Magna adhibēda est solici tudo ī custodiendo ocl'or saitatē pp utilitatē cor poris imēsā ⁊ pp facilē passibi litē ipor a qbuscūqꝫ ledētib⁹ occurrētib⁹ eis. Ap. n. 32^a^. pbleumatū 21°. q̄rēs pp qd fum⁹ ocl'os mordꝫ pl⁹ quā alias ptes corporis dix cāꝫ cē qm̄ ocl'i soli iter oīa alia m̄bra corporis sūt ↄbilissia. ⁊ sic minus nocētib⁹ occurrētib⁹ min⁹ sūt resistētes. Et pp cor ēt pl'm sfm ⁊ sbe corū teneritatē. ait eni Gal'. 13°. terapēticc. sfibilissimā cē ocl'uꝫ corporis ptícl'aꝫ ita ut ī euꝫ passio ifigat ↄ fa cili a quolꝫ excedēti. Cōseruat aūt oculoruꝫ sanitas p medicialia instrumēta. primo per dictā fm quā q̄cunqꝫ de sex nō nālibus reb⁹ ocl'os sunt ledentia describentur ut fugian tur. deinde eos iuuantia subiungentur. Dixit Auic. oꝫ te cauere ab aeribus eq̄litatē egredi ētibus ī cal'o l' frido suple ⁊ sicco l' humido. Et a uētis crudis. i. cruduꝫ facientibus ⁊ du ruꝫ reddētibus ocl'm ⁊ a uentis fridis. s. ma xie septentrionalib⁹ suple ⁊ a uentis multipli cantibus nube in aere. ut meridionalib⁹. gra uāt. n. oēs sfus. Et a uētis uenenosis. i. mali gnis q̄les sūt dicit lrā gerardi cx q ī canicu larib⁹ flāt dieb⁹ exsoluūt tm̄ spm̄ uisibilē. Di xit. y. 3°. affo. cotidiane ↄstitutōes boreales ocl'os mordēt. Et ↄ nocētib⁹ ē mora l' ↄ ābu latio sub sole estiuo aut pl'uerulēto aut fuōsa Dixit Auic. oꝫ q ille q laborat ī ↄseruatiōe sanitatis oculorū tueat eos a puluere et fu mo. fum⁹. n. dixit Ap. ī pbleumate supra dc̄o ocl'os mordet Et fugiat aerē ↄturbatū uapo rib⁹ malis terrestribus uel aquosis maxime surgētib⁹ ex aq̄s malis p̄cipue mineralib⁹ ut sulfureis ⁊ sil'ib⁹. fugiatqꝫ aerē radiosū splē didū ⁊ ī quo sūt colores albi aut multe citri nitatis more floruꝫ genistre. inquit eniꝫ. Ra sis 2°. ↄtinētis color albus diuidit. i. sepat ⁊ disgregat ↄiūctionē. i. unitatem oculorum et ppterea. nocet uisui. fugiatqꝫ etiam longam trahere moram in aere tenebroso obscuro aut in quo sint colores nigri Ait enim Ra sis ubi supra color niger coadiuuat tu nicas oculoruꝫ ⁊ propterea post intuitū eorū

dolēt ⁊ oꝫ cauere ab oībꝰ aīe passionibꝰ. sicut
gaudio mlto risu forti lōga tristitia furore ⁊
silibꝰ. Et. A. dixit. uitef multitudo fletꝰ. dix
enī iudeꝰ ploratꝰ nimiꝰ debilitat uisū ⁊ inducit
ptisiꝫ i. ꝯsūptionē oculi. s. exicando. ⁊ fortasse
ēt qꝛ multū replet oculos mouēdo mās ꝟsus
eos. Dictū ē aūt notanter. multitudo fletꝰ ⁊ ni
miꝰ ploratꝰ. qꝛ tēperatꝰ fletꝰ fortasse n̄ nocet. sꝫ
pōt prodesse. uñ. A. tertia primi. dixit. ꝙ tem
peratꝰ fletꝰ ī ifātibꝰ ē laudabilis. qm̄ minuit ab
oculis eorū de mā ⁊ calorē ipsoꝝ inatum exci
tat. Dicūt quidā. cā quare oculi lacrimantur
i fletu ē. Aut qꝛ ad motū spirituū in cerebro
i tristitia iducēte fletū consegtur aliqs calor
Et fortasse etiaꝫ consegtur calor ex inclusiōe
spirituū. q calor materias in capite liquat que
liquate ad oculos fluūt ⁊ in lacrimas exeunt
Et quandoqꝫ liquate non solū ad oculos sed
⁊ os ⁊ nares defluunt. aut causa est. qꝛ in tri
stitia inducente fletū cerebrū ⁊ panniculi eiꝰ
exprimuntur ut expellant quod contristat in
quorum expressione accidit humiditates ex
pressas ad oculos fluere. ⁊ quandoqꝫ etiā ad
os ⁊ nares. Et quandoqꝫ ambe predicte due
cāe simul concurrūt. Dixit Auic. de rebus
nocentibꝰ oclis sūt operationes ⁊ motꝰ. ope
rationes scilicet alicuiꝰ uirtutis maxime uisi
ue. Et motus scilicet q consecūtur ad illas o
perationes de qbꝰ operationibꝰ ⁊ motibꝰ dix
ipse sūt omnes q̄ exicant sicut coytus plimꝰ
⁊ longꝰ aspectꝰ ad luiosa. ⁊ legere subtilia sup
flue. Et similiter operatio paruarū idest exer
cere se in artibꝰ in qbꝰ parua ⁊ arte fiunt. sicut
q̄ fiūt circa ornamenta ⁊ circa perforationeꝫ
margaritaꝝ ⁊ circa preforationeꝫ acuum ⁊ si
milia. oportet ergo dixit Aui. ut minoretur
aspectus in litteris subtilibus nisi inter
dū secundum semitaꝫ exercitu. parua enim le
ctio litteraꝝ minutaꝝ ⁊ similiū subtiliū ⁊ par
uarū rerū inspectio ⁊ operatio caloꝝ oculoꝝ
excitat nālem ⁊ superfluitatē resoluit eorum.
Nimia uero taliū rerū paruarū subtiliū ⁊ mi
nutarū inspectō ⁊ operatio nocꝫ nimium spi
rituum resoluendo. Nimia etiaꝫ lux requirit
in taliū exercitio que nimis disgregat. Et di
cunt quidam ꝙ etiaꝫ multa inspectio littera
rum magnaꝝ nocet. qꝛ laborat oculꝰ in motu
de littera ad litteraꝫ. qꝛ magnū est spacium i
ter eas. Dixit Galienus tertio miemir. nocet
aspicere rem unam diu ⁊ fixe. Dixit Auicēa
non assiduet intueri rem unam a qua non con
uertatur. qꝛ in tali intuitu fixo fit multa reso
lutio spirituum ab oclis. ⁊ fatigat uirtus co
rum motiua. non in mouendo sed in tenendo
oculos ⁊ musculos coꝝ secundum unum situm
Arist. 32. pblematū pblemate. 14. q̄siuit pp
qd exercitiū scilicet uehemens est in ꝯfixus
ad acutum uisum scilicet ⁊ perspicuꝰ in uidē
do. uel ad acutum uisū idest aduisionē rei sub
tilis acute idest parue. Et dixit cām esse. qꝛ
tale exercitiū resoluendo reddit oclos siccos
⁊ duros. minorat enim hūiditates ocli ⁊ tūi
cas desiccat. ita ꝙ sps uisibiles nō possūt ir
radiare exteriꝰ ⁊ dēpsat poros. Et iō dix Ar.
senes n̄ acute uidēt. qꝛ ocli senū dure cutis sē
⁊ rugate ⁊ crispe ⁊ pphibēt spēs uisibiles ex̄ ef

fūdi ⁊ spēs uisibiliū recipi. hn̄t. n. senes pellē
oculoꝝ rugosā. sicut ⁊ pellē alioꝝ mēbroruꝫ
suoꝝ. Dixit Alcana musali. Occulis no
cet manꝰ. i. tactus ⁊ fricationes occuloꝝ. sci
licet fortes cū manu. Dixit Auic. sōpnus
plurimus nocet occulis prohibēdo. s. replo
neꝫ superfluitatū. ⁊ sic ingrossādo spiritū uisi
bilē. Et nō plongeī sōpnꝰ super collū. i. resu
pine qꝛ in tali situ superfluitates retinentur
maxime q̄ per nares debēt expurgari ymo ⁊
q̄ per palatū. Dixit n. primi tertia ꝙ dormire
resupine ē maluꝫ ad multas pparās egritudi
nes qm̄ supfluitates retinenī. ⁊ nō incedunt
p suos canales. Siquis etiā dormit sup col
lo tenendo caput inclinatum disponit capud
suū ad receptionē multaꝝ superfluitatum que
facile fluunt ad ipꝫ ppter suā depressionem.
Et nocet sōpnus supra repletionē. quia tunc
multi fumi tendūt ad caput. Et hoc est uerꝫ
de sompno facto supra multā repletioneꝫ. Et
etiā de eo qui fit statim post cibū. quāuis ci
bus non sit nimius. Sōpnꝰ enim factus ante
quā cibus descendat est cā maioris euapora
tionis ad caput. ⁊ pprie malus est sōpnꝰ fm
dictas dispōnes si diuturꝰ fuerit. Uigilia ēt su
perflua non minus nocet. Sed ut dicūt qdaꝫ
fortasse magis. Dixit Auic. scias ꝙ uniuscuiꝰ
qꝫ duoꝝ. s. sompni ⁊ uigilie multitudo est no
ciua oculis. Sōpnus. n. superfluus caput re
plet resolutioneꝫ phibendo. Et uigilia super
flua nimis esiccat. Dixit Auic. alie res ex no
centibus oculis sunt cibi. Nocent enim ocu
lis cibi grossi sicut caro salita ⁊ caseus suple
⁊ omia cibaria de pasta. ⁊ similia. ⁊ granum
coctū. ymo ⁊ omnia legumina. maxime tamen
fabe ⁊ omnes cibi uiscosi ut pisces. dixit enī
secundo cañ. capitulo de piscibus. qui acqrūt
scilicet cecitateꝫ in multo usu. Et lac dixit.
Auic. capitulo de lacte. Caligineꝫ ⁊ tenebro
sitatē inducit. Dixit alkana musali Caro uac
cina est nociua ualde omnes enim cibi predi
cti ⁊ alij similes grossi uiscosi ingrossant spi
ritum uisibilem ⁊ inturbidant. Et nocent di
xit ipse cibi salsi ⁊ acres ⁊ uaporosi q ledunt
os stomaci. Salsi nocent oculis esiccādo. Et
silr omnes qui superflue esiccāt de quoꝝ nu
mero est sal multus. distrahūt enī salsa oclos
a sua ꝯplone naturali. q̄ ut supra patuit decli
nat ad hūiditatem. Salsa etiā inturbidāt san
guinē ⁊ ꝯuertūt ipꝫ ad grossitiē ⁊ terrestrita
tē. Cibi ꝟo acres ⁊ qui acrimoniā habēt. si
cut cepe porri allia ⁊ rafanus ⁊ sinapis ⁊ hijs
similia. oia. n. hec sanguinē turbidāt causādo
in ipso ebulitionē preuiā ad inflāmandum
ipsuꝫ ⁊ corrumpendū eum ex quo malus ge
neratur spiritus ⁊ non ꝯueniēs uisioni. Ma
terias ēt repertas in fumū ꝯuertunt ⁊ euapo
rare faciunt. Cibi autem uaporosi caput ua
poribus replent. Et similiter qui humidita
tes in fumum ꝯuertūt ⁊ non resoluūt. Et in
uenitur ex Auice. alia littera que dicit cibi
salsi ⁊ acres ⁊ uaporosi ⁊ qui ledunt os sto
maci. Et est etiam bona. Non enim solū salsi
acri ⁊ uaporosi ledunt os stomaci. Sed eti
am ledunt ipsum multi alijs modis uerbigra
tia dixit serapio. secūdū ysaac. Et dixit etiaꝫ

Auic. ꝙ oliua matura nigra nocet oculis. ⁊ hꝰ facit mollificādo oculos cū uētositate sua. Dixit pliniꝰ libro. zz°. ꝙ amilū nocet uisui. Et hoc cū grossitie ⁊ uiscositate sua. Dixit sera. ſm dyaſ. ꝙ ozimū nō gariofilatū si multū sumatꝰ offuscat uisū. Et Aui. dixit. basilicon sine ozimū ualde ꝯmestū tenebrositatē facit. radix ꝗ̄ ꝯmedit. dixit Ysaac i dietis nocet oculꝰ Et serapio ſm rufū dixit hoc. de rafano ⁊ andacocha. ſm. A. ⁊ ē trifoliū acutū cū sua acuitate. Dixit serapio ſm dyaſ. ⁊ beben mesuay nocet oculis aneti multa sūptio. Auice. dixit. multa comestio. Serapio dixit ſm rufum. ꝙ allium nocet oculis adburendo tunicas ⁊ humiditates eorum ⁊ precipue multa eius consumptio. Et Auicena dixit. attrahit bothor in oculum. Et dixit serapio secundum dyasc. porrum ultra marinum ⁊ nabari nocent ⁊ etiam aliorum porrorum multiplicata comestio Et dixit secundum rufum. portulaca destruit aut debilitat uisum. Auicena dixit. ꝙ nimius eius usus generat pannum in oculo. Dixit serapio secundo continentis. multa comestio lactucarum obscurat uisum scilicet assidua secū dum ysaac. uerum herba feniculi comesta cuz lactuca ⁊ etiam cum portulaca probibet oculos a nocumento earum. Dixit Galienus. capitulo de lente. uisum ebetant lentes comeste sane dispositum superexiccando autem hūec tatum corrigunt. dixit serapio secunduz diaſ. assidua comestio earum. ⁊ Auicena dixit. plurimus usus earum. Et dixit Galienus secūdo capitulo de caule. ꝙ exiccat similiter lenticula oculum scilicet sane dispositum. ⁊ propter hoc uisum hebetant excepto si forte humidior sit preter naturam totus oculus. Et sic uoluit Galienus ꝙ oculus inquantum exiccat et etiaz inquantuz sanguinez generat melancolicuz turbiduz nocet sanis oculis licet non omnibus equaliter. Naz plus nocet oculis temperatis ⁊ melancolicis ⁊ colericis. minus uero sanguineis ⁊ minꝰ flegmaticis. immo fortasse in oculis sanis multū tamen lapsis ad humidum secunduz totuz corpus ⁊ capud ⁊ oculos maxime non noceret. immo esset eius iuuamentuz maius nocumento. generat eniz sanguinez siccū ⁊ cū sua etiaz siccitate minuendo superfluā humiditatez eoruz. ipsos uersus tēperamentuz reducit. Et similiter hiꝰ. intelligēdū est de lente. minuit autez malitiaz hanc caulis. Dixit Auicena capitl'o de caule si decoq̄tur cum carne pingui ⁊ gallis idest capponibus. qꝛ sic remittit ipsiꝰ siccitas ⁊ generant sanguinē minꝰ malū. sic etiā potest corrigi lēs Auget aūt malitia caulis si decoquat cuz icarnibꝰ salitis uel caseo salito. Dixit zoar. capita colūbarū siluestriū ⁊ capita gallinarū proprietatez habent in causando cecitatez. exponūt quidā idest nō uidere post occasū solis. Dixit rasis secundo ꝯtinentis. multa cōmestio piscīū saliorū nocet oculis. Dixit auicena. nocent oculis oīa ꝗ̄ sunt proportionalia ad hoc ut noceat uisui. siue nocētia ei cū ꝓprietate. ⁊ dixit. ī prīa pte secūdi. cañ oīa īflatiua nocēt oculis. Et scias ꝙ oia ꝗ̄ multū hūectāt nocēt oclis ꝑcipue mltꝰusꝰ brodialiū ⁊ pultium. Et

nocet oculis uinū grossuz turbidū. ⁊ potꝰ aq̄ ⁊ maxime aq̄ grosse. Et generaliter dixit. A. oculis nocet quecūq3 sāguinē turbidū gnānt Dixit serapio ⁊ etiā Auic. ꝙ acetū nocet oculis mordicando ⁊ esiccando. Et ex nocentibus oculis dixit Auic. sunt dispositiones cōuersionis in cibis idest trāsmutationis ⁊ digestionis coꝝ ſm tres digestiones. ois enim cibꝰ qui corrūpit aut non bñ digerit secūdū ipas digestiones nocet oculis quāuis in se sit bonꝰ ⁊ nō sit de proportionabilibꝰ ad nocendū eis. Et nocet oculis ois repletio plurima ciboꝝ ⁊ potuū. Et ebrietas ⁊ potū supra indigestū cibū. Dixit Rasis z° ꝯtinētis nihil intm̄ obest oculis sanis ⁊ ꝑcipue infirmis. q̄ntū stipticitas uētris ⁊ ꝓuocatio coytꝰ ⁊ assiduatō ebrietatis. Naz uētris stipticitas effumationē multā ⁊ malā efficit ad caput ⁊ oculos. Coytus ṽo desiccat ⁊ spiritū uisibilē exsoluit. Et ebrietas replet caput uehementer. Et dixit Gal'. 3° micmir assidua solo uētris ñ nimia. Juuātia ṽo i ꝯseruatōe sanitatis oculoꝝ ex parte dicte sūt aer serenꝰ ⁊ quietus ⁊ inspectio in colorē uiridē unde ꝯferi mora in uiridarys ⁊ pomerys. Color ēt celestis ⁊ omnes colores medy inter albū ⁊ nigrum q̄ tēperate coadiuuant uisū ꝯmēdantur oculis sanis infirmis ṽo magis ꝯmēdatur color niger z°. ꝯtinētis. Et dixit zoar. cōfert inspectio in oculis asini siluestris ⁊ hoc cū ꝓprietate quā hñt. Et ꝯuenit gaudere ⁊ letari. ⁊ risꝰ sine chachimo. Dixit Aui. mediū utriusq3. s. sōpni ⁊ uigiliaꝝ ꝯuenit. Sōpnus tñ ⁊ uigilia i corpore tēperato d3 ditti dispositōi ipiꝰ corporis. Jn corporibꝰ ṽo distēperatis. sōpnus d3 excedere uigiliā aut uigilia sōpnū ſm ꝙ illa corpora sunt plus l' minꝰ disposita inanitōni ⁊ resolutōi l' repletōi. Et nocet cita dormitio supra cibū ⁊ supra repletionē ⁊ cenam. oz enim debilē habētē oculū expectare donec digestio fiat deinde dormire. Et ex ꝯferētibus oculis ē exercitiū moderatū ante cibuz factū ⁊ fricatio extremoꝝ mediocris ante cibuz ⁊ ꝓprie inferioꝝ ꝓcedēs a superioribꝰ ad inferiora. Dixit Gal'. 3° micmir. iuuat oculuz assiduatio legēdi. s. litteras mediocres stomaco ieiuno ⁊ inspectio lapidū sculptarū. s. sculptura mediocri qꝛ hoc ē oculis exercitiū moderatum. Dixit Auic. medium autē in eo ꝯfert scilicet mediocres legere litteras ut dixit ēt mesue. Uel mediū. i. tēperamentum in lectiōe litteraꝝ subtilium. s. ꝙ uenit gratia exercity Et dixit ibidē Gal'. cōfert diuersas inspicere res. nō. autem unā diu ⁊ fixe. Cōuenit ēt motus suauis ⁊ mitis post cibū quousq3 ad fundum stomaci descendat. Et cum surgit a sompno dixit Gal'. ubi supra fricent oculi leuiter Dixit tacuinus pectinare caput multū ꝯuenit Ar. autem instruens Alex. regem dixit ei frequentatō pectinis super caput uapores uisum impedientes euertunt. ne uisui obsint. Debet autem pectinatio fieri post sōpnuz ꝓprie emissis superfluitatibꝰ ⁊ post exercitiuz Jn portantibꝰ autē caput rasū tenet locū pectinatiōis leuis capitis fricatio. s3 longa cuz panno lineo mediocriter aspero aut cum manibꝰ

missis superfluitatibꝰ ⁊ pꝰ exercitiū. In portantibꝰ āt caput rasuz tenet locū pectinatiōis leuis capitis fricatio sed longa cū pāno lineo mediocriter aspero aut cuz manibꝰ. Et dixit Ax. aspicere speculuz tersuz directū ⁊ diu intueri super ipm corroborat uisuz ⁊ oculi defatigationē remouet. Dixit Mesue auctoritate abohali ⁊ similiter Auice. ꝙ submergē oculos in aqua clara Mesue dixit tepida quidā āt dicunt. sit tepida in yeme ⁊ frigida in estate ⁊ aperire oculos in ea oculoꝝ sanitatez custodit ⁊ ipsoruz tenerā reddit sbaz ⁊ abstergit. Et dicunt quidā ꝙ spm̄ uisibilē unit ⁊ corroborat. Dixit Almanꝭ. sit aqua proprie in uase uitreo uiridi coloris ⁊ tpre estatis. Et quidā ponūt in ipsa aqua smaragduz aut uitrū uiride. Et subdit Alm̄. Meꝭ similiter facit uidere aquā claraz lucidā. Cibi āt seruantes sanitatē oculis sunt qui opositi sunt nocentibꝰ eis qui non sunt salsi nō acres non uaporosi neqꝫ iproportionales oculis.

Sunt ergo panis de simula congrue fermētatus ⁊ coctus caro oīs facilis digōnis boni ⁊ clari sanguinis generatiua. Et in spetiali dixit Sal. ut reffert Mesue. comestio carniuz tiroruz ꝑparatoruz ꝭm doctrinā qua recipiunt in tyriaca conseruat sanitatē uisꝰ ⁊ est adhoc ultimuz. Et dix. auctoritate dyas. ꝙ comedere carnes auium que uiuunt de rapina uisum corroborat. ⁊ silr sumere iura eorum.

Et asserunt ēt plures preter ipz ꝙ ius serpentū ⁊ caro eorū confortat uisuz Et Aui. ēt confirmauit dicta dyas. Et dixit ꝙ carnes lupi ꝯueniūt comeste. Et dixit zoar. ꝙ ꝯueit tipo pipionuz uolare incipientiū Et ꝯfert oculis comestio edi ⁊ irci ⁊ comestio oculoꝝ aīaliuz. Dixit Ser. sup Uia. Caro picarum multuz restaurat uisuz. Et Asserunt quidā ꝙ pulli picaruz excorticati ⁊ comesti uisuz acuunt. Et dicunt quidā ꝙ caro yrundinū est optima in conꝭuatione sanitatis oculoꝝ. Et dicunt ꝙ carnes yrundinū ⁊ piccarū pn̄t siccari ponendo eas in furno pane ex̄nte in quo dimittunꝭ donec siccenꝭ ut ualeat puluerizārꝭ ⁊ n̄ cōburanꝭ ⁊ refuanꝭ. Puluis n. h̄ ē magne efficatie. ⁊ p̄t misceri cū medicis ualētibꝰ ad hoc pōi ex eo sup ferculꝭ ⁊ salsamētis Et scias ꝙ carnes p̄dicte meliores sunt elise q̄ꝫ asse

Dixit Rabi. in 2ᵃ ꝑticula suoꝝ affo ꝙ lupinꝰ lotꝰ ⁊ salitꝰ ⁊ comestꝰ cū suo corio ad mēsuram unius pugili coroborat aciē uisꝰ sua specialitate. Auctores cōiter dixerūt ꝙ rape comeste cōueniūt ocl̄is. Un̄ dix. Auer. 5°. coll. Rappe h̄nt mirabilē ꝓꝑetatē ad illuminanduz oculos. Sed ego dico fortasse magis debent nocere. ⁊ proprie cum oculi leduntur a stomaco eo ꝙ suo uapore uentoso caput replent ⁊ oculos multiplicando reuma. ꝙ fortasse tollitur ꝑ id quod rappe cito descendūt cum urina habeāt ꝓuocare. Et Sal. quidē dixit 2° alimentoꝝ ꝙ generant humores crudos ⁊ uentositatez. Ad remouenduz autez nocumentum ab eis debent mundari ⁊ bene lauari in aqua calida. deinde fricari cum sale ⁊ mcoq i brodio carniū bōaꝝ. Et qdā dn̄t ꝙ pꝰ nundationē et bonā lotionē debēt elissari ut aqua deinde ab ipa aqᵃ extrahi et cū brodꝗ decoqui. Dixit zoar. ualet assiduatio cōmestiōis ouoꝝ colūbaꝝ cū rapis elissatoꝝ et pulli colūbini cū eis decocti. Et galli silr decocti estate absꝫ capitibus et cruribus. Et ꝯpetit uinū albū debile clarū. Dixit Plinius lib° 23°. uino modico oculi iuuantur copiositate ledūtur. Dixit Auic. ꝯuersio in cibis ita fiat ne eorū digō corrūpatur et ne coꝝ euaporatio fiat. Et omne qđ esiccat nām nocet. quia est cā repl'onis capitis et oculoꝝ ex fumis et materiis et silr tenere uentrē nimiuz fluxibilē inaniēdo capiti et oculis nocet Ax eim 4° ꝓbleumatū ꝓbleumate 4° q̄siuit q̄r eunuci nō h̄nt uisuz acutum. Et respondet. qr eis crura inflātur ⁊ uētres fluxibiles h̄nt deorsuz mutato h̄ūido ubi inuit. ꝙ o'ꝭ multa diuersio a supioribus ad inferiora nō cōuenit in cōseruatōe sanitatis capitis et oculoꝝ. Cōseruatio ꝟo sanitatis oculoꝝ ꝑ istrumētuz potionis fit prio euitādo nocentia. de qbus est basilicon maiꝰ. i. nō gariofilatū ut dixit Al. et semen canabis ut dixit Auic. qm̄ obtenebrat uisum. Et dixit. coriandruz. s. recēs obtenebrat uisum. Et crocus dixit Serrap. ꝭm humain obtenebrat uisuz. Et dixit ꝭm Dyas. ꝙ elebori nigri uapor dum effoditur obtenebrat uisum. Et opiū uisui uehemēter nocet posituz in medicinis ꝯseruātibus oculi sanitatem. Dixit Auic. uomitus confert inquātum mundificat stomacum. Sed nocet inquātum mouet materias cerebri ⁊ expellit eas ad occulos. Et si non est excusatio. quin fiat ut qr eget eger eo propter aliqnam magnam causam tunc fiat post cibum ⁊ cum facilitate.

Uomitus eim nocet in oibus oculoꝝ egritudinibꝰ in mālibus. Et nocet ēt in oibus mālibus in qbus mā in oculo qescit et stat. sicut in cataratta. qr māz in oculo qetam exagitat et mās ad fluxū ꝟsꝰ oculos. Differāt ꝓpterea dixit Ras. 2° ꝯtinētis. patientes cataractaz uomere nō debēt. qr uomitus induc̄ fluxuz reumatis. Et nocet ēt uomitus. si mē ad oculū ex cerebꝰ fluxerit. Et silr si ab alys mēbris q̄ꝫ a stomacho ad oculos fluxerint eo ꝙ uomitus educens mās a membris alys q̄ꝫ a stomacho non est nisi uiolentus. et omnis uomitus uiolentus nocet oculis. Si uero materia ad oculum ex stomacho ꝓuenit. tunc uomitus cōferre pōt leuiter factus non uiolēter. Et tunc ēt maxime ꝯcediꝭ. qn̄ nō est ab eo excusatio. ꝓpter nō posse a stōacho euāre materiaz ꝑ aliā uiaz. Dixit Aui. multitudo fl'omie ꝓpter euōnez multorum spūum in ea ocl̄is nocet. Et ꝓprie cū uētosis. s. qm̄ sanguinem subtilez et maxie spūosuz euāt. Et est h̄ iteꝝ de frequēti appōne caꝝ. Subdit ei Aui. cuz uentosis. cōtinuis. i. frequēter appositis et multuz sanguinē trahētibus. Uentose autez pauce raro apposite et parum trahentes de sanguine cōferre possunt. imo et sepe conferūt diuertendo ab oculis ledentem materiaz. Un̄ 4ᵃ primi dixit Aui. ꝙ uentose posite super oco ubi collum iungitur capiti conferūt egritudinibus oculorum. ymo est maior eorum utilitas. Dixit Mesue i suo đ approriatis

Aut cõseruant originez ipius organizationẽ .s.ipius in coequalitate eius. Aut cõseruãt spũm uisibilem in sua propria illustratione.

Et priaz qdẽ rez ꝯplent abstersiue hñtes mediocritatez ⁊ tẽpiem in tersione sua. sicut sucus feniculi et collirium ex eo et succus me mite.i.celidonie et folia adbil. ꝓprie. Aut res tenerã reddentes supfic ez corum qual' est tenercitas oculi corporis puerilis et ꝓpe intentio in simplicitate sua quorũ rememora bimur post. Et super hys.s.implent intentio nem primã tueri oculos ab hys q̃ ipressionẽ in eis ꝑ pendũt qualia sunt fumus et puluis et flatus asperior uentorum et inequalitas ae ris et aspectus rei uariantis ipsos. et omnis res faciens senescere oculuz .sicut coytus ⁊ labor plurimus et fletus uincens mensuraz. Et ebrietas somnus plurimus et uigilie plu rime et somnus supra repletionez et ꝓprie ex cibis et potibus uaporosis turbidis sicut ꝓprie caules porri acrumina salsa fabe lẽtes et silr̃ omnia cõturbantia sanguinez. Scũ dam rem cõplent medicine que alterando cu stodiant sanitatez oculi .aut.s. calefaciendo aut infrigidando aut humectando aut esiccan do. Tertiaz rem cõplent medicine cõfortan tes sanitatez oculi in plasmate et forma crea ture ipius. Et hunc canõ ingrediũtur medicie cõfortantes lenificationẽ aut aspitatez et ꝑ forationez et cõcauitatez ptium eius. sicut os ex hys q̃ dicemus ubi oportet. 4am rem cõplent medicine custodiẽtes sanitatez oculoꝝ in cõtinuitate ipsoruz et ꝓhibentes resolõnẽ .i.ꝯtinuitatis solonem fieri ptium ꝯtinuarũ ipsius quarum rememorabimur si deus uolu erit. 5am. rem cõplent medicine repantes spũm uisibilẽ illustrantes et irradiantes ipz quaꝝ similiter rememorabimur. Medicie aũt in spãli ꝯimplentes predictas intentiões. Alie sunt singulares et alie composite. Et de singularibus q̃dam dicte sunt et q̃daz adhuc dicentur nunc. Dixit Mesue auctoritate de mocriti feniculus oculum abstergit uisum cla rificat ſm omnez modum administrationis eius. Et serpentes et reptilia et diu degentia in cauernis approximãt huic plãte. Et utun tur ea in cõmestione et fricatõe super oculos suos postq̃z exrediuntur cauernas et uigora tur uisus coruz Plures auctores laudant ce lidoniam. Dixit de ea Serrapio ſm Gal. sucus eius acuit uisum. Dixit Auic. sucus ad medietatem coctus facto ex eo cohol acu it uisum Dixit Albucasis. sucus coctus cum melle in uase eneo positus in oculo est magne uirtutis in clarificando uisum. Et ex eis est ruta. Dixit Serrap. ſm Rufum ꝙ ipsa con fortat uisum. Et ex eis est marrubiuz dixit Haliabas sucus eius cum melle bibitus uisuz acuit et confortat. Et dixit Serrapio. secundum Gal'. sucus eiꝰ esiccatus in sole et solutus in melle uisum acuit. Et similiter dixit Aui. Et ex eis est herba adhil de qua q dam dicunt ꝙ ẽ herba quã ꝯmedũt aquile et cum qua fricãt occulos suos. ⁊ dicitur ꝙ est eufragia. ueꝝ aly dicunt ꝙ est quedã species herbe albe. cuius folia quando rũpunt̃ in lo co rupture facit filã quasi admodũ bombacis ⁊ ẽ amari saporis. Ab Auic. uocata ẽ bomba cum. a quibusdaz uocat̃ cassilago. a quibusdã dicitur herba uerle. Et uerla ẽ auis ĩ magni tudine turdi que totum nidum suum ex hac herba cõponit. Et hoc putatur ꝙ sit uerius. Nam dicunt quidam ꝙ de aqua eius sublima ta uel de succo eius fit hoc experimentũ. ꝙ si perforentur occuli galli in oruato pupille ⁊ super infundatur occulis perforatis de succo eius uel aqua restituit uisuz occulis eius. ip sa tamen etiaz eufragia uisum acuit. Et ex eis ẽ basilicon regale gariofilatũ cuius succus oc culis collirizatus uisum acuit. Et prohibz flu xum humoꝝ descendentiũ ad occulos. Et rosmarinus dixit ſapio scõm diaſ. collirium ex succo radicum ⁊ folioꝝ eius acuit uisum

Dixit raſ. 2o. continẽtis. darsim acuit uisũ Crocus acuit uisum .muscus confortat occu los ⁊ desiccat humiditates eoꝝ. Et ex con ferentibꝰ est betonica ⁊ ſpillus saturegia ma iorana petrosilinum. ⁊ nusmuscata. Dixit Mesue. nusmus. nutrita .i. confecta cuz melle uisus sanitatem custodit. ⁊ proprie una sũpta mane quelibet ĩ ieiunio. Et ex eis est cẽtꝝ gal li ⁊ proprie siluestre ex eo. ⁊ maxie semẽ eiꝰ ipsuz eniz integꝝ ponitur in occulis sine lesi one ⁊ mirabiliter mundificat occulũ .⁊ aloes dixit mesue. ⁊ similiter Hal'. ꝙ est expertũ in clarificando occulos. Et scene dixit mesue ꝙ addit in uisum scõm omnem modum admini strationis eius. Et acorꝰ dixit ſap. scõz Gal'. abstergit ⁊ subtiliat qꝺ generatur ĩ cornea si ne mordicatione maxime succus radicuz eiꝰ.

Dixit Hal'. collirium ex succo eius elimat uisum obtenebratuz et asarum. dixit Serap. scõm ignotum in collirys posituz sbtiliat cor neam ⁊ clarificat uisum. Et chebuli conditi scõz mesue. Et ꝺ medicis ꝯpositis ꝯferũt collirium qꝺ scripsit mesue auctoritate mahu met. ℞. de succo granatorum dulciuz ⁊ ace tosoꝝ añ. li. 1. ponatur in ãpulla uitrea ⁊ strin gat̃ orificiũ eiꝰ ⁊ exponatur soli per menses duos. ita ꝙ quolibet mense recipiatur claruz eius ⁊ obiciatur qꝺ ex eo subsidet deinde ad omnem. li. istius succi ponatur puluis iste. ℞. aloes radicum celidonie salis armoniaci piperis longi. añ. ʒ. i. trita ĩ alcofa ⁊ iteꝝ ex ponatur soli. Et quãtuz plus antiquatur tan to sblimior ẽ eiꝰ operatio. Et dix auctoritate habe. colliriũ acuens uisuz ⁊ oculi sanitatẽ cu stodiens. ℞. suci fen'. ʒ. xla. suci rute. ʒ. 6. po nantur in ampula uitrea cum mellis clari. ʒ. xla. ⁊ obturetur orificiũ eius. Et exponatur soli ꝑ tres mẽses ⁊ abiciat̃ fex eius ⁊ linian tur eoruz oculi qm̃ ẽ expertuz Et dixit au ctoritate humayn. confectio electuary subli mis conseruantis sanitatem oculorũ ⁊ confor tantis spiritum uisibilem in claritate sua. ℞. herbe adhil. ℥. ii. seminis feniculi. ʒ. 5. ma cis cubebe. cinamõi piperis longi gar. ana. ʒ. .i. pistent̃ ⁊ cribelent̃. Et accipe mell' dispu mati lib. i. suci feniculi cocti ⁊ dispumati. ℥. .i. suci celidonie silr̃ cocti. ℥. ß. coquant̃ suci cum melle quousq; mellis habeant spissitudi nez ⁊ conficiant̃ cuz eo spẽs ⁊ reseruet̃ in ua

mati lib. i. suci feniculi cocti ꝛ dispumati. ℥. i. suci celidonie silr̄ cocti. ℥. ʃ. coquant̄ suci cum melle quousq; mellis habeant spissitudinez ꝛ conficiant̄ cuz eo spēs ꝛ reseruēt in uase uitriato ꝛ sit dosis ei⁹ in sero ꝛ aleuietur cena l' dimittatur ꝛ silr̄ in mane. Dixerunt quidaz in uersib⁹ Feniculus herbena rosa celidonia ruta. Ex hys fit aqᵃ. s. p sublimatōez que lumina reddit acuta. Et dixit Mes. auctoritate sabor. Accipe suci feniculi ꝛ suci foliorū herbe adhil. ꝛ suci celidonie ana ptes equales in tempore ueris ꝛ trahatur aqua eoruz p sublimationē ꝛ conseruet̄ in uase eneo est enim colliriū preciosuz. Et dixit Mes ꝙ uapores aquaruz cum decoctione reruz cōferentiuz. sicut feniculi rute herbe adhil ꝛ similiuz sigulariter ꝛ coniunctim confert. Et hoc dupliciter. uno recipiēdo ipsos uapores ad faciez ꝛ oculos. ꝛ alio supponendo cohoꝑ toriuz naso in quo decoquūtur ꝛ illinire oculos cū aqua que ex ipsis uaporib⁹ adheret cohoperculo uasis ꝛ mittere ex ea in oculos.

Dixit Rasis 2° continētis. Refrigeratio que fit cum suco granatorū ꝯuenit ꝛ uocat̄' absterſio oculi. Aui. uero dixit. Infrigida° granati dulcis non ranci nec accetosi. ꝗꝛ ꝑin eis est maior infrigidatio q̄ȝ oporteat. Dulcis uero infrigidatio est leuis que confert i ꝯpl'oīs oculorum conseruatione. Et habet leuitatem in supficie oculi inducere ꝛ aliquā leuē abstēsionez facere. Et dixit Aui. puluis factus ex utrisq; granatis. s. dulci ꝛ acetoso confert

Alia littera habz aqua utriusq; granati. i. expressio eoruz ꝛ est melior littera quam est quod supra dixit Mesue. Dixit zoar. usus sum syrupo rosato collirizando cum eo ꝛ ueni mirabile. Et quidā dicunt. sit in yeme melle⁹ ꝛ in estate zuchareuz. Et dixit madefacē oculos cottidie cum aqua ros zuchari hecata dūmodo corpus sit munduz a superfluitatib⁹ conseruat uisum. Et dixit. semel passus fui in oculis meis causa fortis uomitus qui mihi supabundauit. Et incurri debilitatez mane ꝛ in āhobus oculis quare timui ualde. ꝛ apuit mihi homo in sompnus ex medicis oculoruz qui mihi pcepit ut ex aqua ros in oculis pluries ponere deberē. ꝛ tunc temporis stuābam in scia medicine. sed nunduz eraz expertus. Et reuelans hoc patri meo sibi dimissi. Et cogitans ᵖp⁹ horam unam dixit mihi surge ꝛ fac quod tibi preceptū ē in sompnys. Et ego feci illud statiz ꝛ contulit mihi ualde. Dixit Aui. ea que cōueniūt. s. ad implenduz intētiones supradictas sunt illa que fiunt ex antimonio ꝛ tucia suple maxime lota. sunt enī medicine frigide ꝛ sicce sine mordicatione. Et conseruant complōnē oculi ꝛ pelliculaꝝ quibus occurūt. Et aggregant ꝛ uniūt partes earum. ꝛ sic conseruant debitam compositionez ꝛ unitatem oculorū ꝛ prohibent materias fluere ad ipsos. Unde Serapio. c° de tucia ait. Tutia lota desicat humiditates que ueniunt ad oclos. et ad. eos uenire prohibet ꝛ ingredi tunicas eius. Et tucia nutrita cum suco sansuci ꝛ aqua feniculi faciunt hoc. sansucus enim ꝛ feniculus a proprietate conueniunt oculis. et iuuant tuciam in desiccando superfluitates. Et oculi calorem conseruant nālem. Et cū hoc ēt in feniculo est aliqualis uirtus abstersiua oculi. Et iō dixit Aui. facere colliuz omni hora. i. freqnter cū eo ē mirabile et multi iuuamēti. Colliuz de suco feniculi. ſm Mes. sic fit. ℞. suci feniculi hūidi depurati post residentiaz eius et facilem coctionē eius in uase eneo cū numis auri puri et sufficientez decolationē ptez. i. mellis puri et clari ptez. 3ᵃᵐ et buliant iteruz ebullitione una et collētur et ponant̄ in ampulla uitrea et suspēdatur in sole. Et pmutētur de uase in uas abiciendo semp ypostasituz eius. deinde fiat ex eo colliriū. distillando oī die in oculos. Est eīm exptuz ad custodiendum sanitatez oculi. Abstergit eīm oculuz et clarificat uisuz. Et qn̄z depuratur tm̄ in sole pter q̄ȝ decoquat̄ in igne. Et ē exptuz. Et sunt ex hōibus qui admiscēt ei ō felle galli. ptis uni⁹ septuagesimā. Qō aūt maxie cōfert ex fen° ē gūmi eius. Et Aui. qdē ōscripsit in 5° collirium de antimonio. qō est utile et exptum. Et similiter colliriū de antimonio descriptū a serrapione qō ēt aufert lacrimas. Collirium utile et exptum. ℞. lity et aloes an. ʒ. i. canfore. ʒ i⁹ sextaz tucie ablute. ʒ. x. terātur cū aqua agreste aut sumach et esiccent̄ et fiat alcofol uel reducat̄ ad formā collry cū aqua feniculi et ros. Et de cōferētibus est oīs spēs trifere. Tragea optia utiliter mittenda in oculis. ℞. foliorū bettonice rute celidonie eufragie lenifici pulegy anisi feniculi apy petro. cinamomi cardamomi zenzi. sileris montani ysopi cubebaꝝ liquiri. an. zuchari albi ad pondus oīuz fiat tragea. dosis cocl'. i. in ieiunio Syrupus ultim⁹ incōseruatiōe uisus et mūdificatiōe cerebri et stomachi. ℞. radicum acori et feniculi an. M. i. folliculorum scene sticados kebuloꝝ an. ℥. ii. eufragie sansuci mellisse bettonice an. M. i. ʃ. anisi carui coriādri pparati seminis feniculi an. ℥. i. pasularū. ℥. iiii. liquiri. ℥. i. floruz anthos et florum camomille et ros. rub. an. ℥. i. polipo. querciui. ℥. iiii. cōquassentur et infundātur per diem ꝛ noctē in aqua calida in uase eneo in qua ferrum ignitum multociens fuerit extinctum deinde fiat decoctio in eodem uase cum suco feniculi et sansuci an. ℥. iii. et suci celidonie. ℥. ii. et suci pomorum dulcium et aque ros an. ℥. vi. et suci granatorū ꝛ aceti syllitici. an. ℥. ii. mellis ros. lib. i. zuchari lib. ii fiat syrupus aromatizatus cum nuce muscata gar. zenzi. et ligno aloe. an. ℥. ii. dosis. ℥. ii. cum aqua decoctionis seminis centri galli ꝛ feniculi et sumatur per. vii. dies deinde fiat purgatio cum isto met syrupo lib. 7. fuerit in fuxa et postea leuiter decocta. ℥. 7. agar. optimi et fiat iteratio scōm ꝙ oportet. Aqua sublimata utiliter conferens. ℞. celidonie serpilli sclareti siluestris eufragie rute ros herbene sileris montani herbe adhil an. partes equales et sublimentur in alenfice Uinum eufragiatū cōueniēs in conseruatione uisus. ꝛ faciēs eos qui cū ocularibus legunt legere sine eis. ℞. eufragie. M. iii. betonice. M. i.

Aliorum cum radicibus garioffilate .M.y. anisi. ⁊ feniculi .an.lib.i. salvie rute maiora ne celidonie ros marini cinamomi ana. ℥.i. hec oia ponantur in salma una vini albi noui ter extracti ab uuis in una uegete et dimittā tur in eo ad bulliēduʒ p dies .xy. dosis eius ciatus unus in ieiunio quolibet mane. Tu uero ex predictis colligē debes medicīas ad atendū uarys fm uarietateʒ cōplexionuʒ corporum et oculoꝝ. Sunt aūt et medicīe q̄dā q̄ dicūtur in hoc cōferre cū ꝓprietate de qb⁹ est semen iari gestatum qđ uisum acuit. Dixit kiranus ꝙ oculi cornicis collo suspensi et gestati seruant omneʒ sanitateʒ oculorum. Et dicitur ꝙ oculi pice collo suspensi acuit uisuʒ. Tesaurus paupeꝝ si colligāt tres rami corigole .in nomie sacte trinitatis cum oratione dominica et collo pāno lineo suspendātur maculaʒ oculorum tollunt. Et dicitur quod semen draguntee i sinu portatum uisum acuit.

Caᵐ ʒᵐ đ uli curatiōe egritudinū ocl'oꝝ.

Dixit mes. Cura p̄seruatiua ab egritudinibus futuris in oculis duplicē habet uiā prima est p̄seuerare nālitatem eorum fm quod dictum est in ꝯseruatione coꝝ. Et partiʒ obuiare causis intrinsecis et extrinsecis futurorum morboꝝ. extrinsecis sicut fumo uentis cibis malis et potibus. Et alys dictis supra que oculis nocent. Intrinsecis uero secundū alteꝝ qnque modorum. Aut enim cōuertim⁹ inmutando malitiam complexionis coꝝ pure uel cum mā que i quātitate nō exuberet. Aut eūam⁹ māʒ si uincit supra. quātitateʒ naturalem uel egreditur primam nālitatem idest si pecat in quali. Aut facimus utrūqʒ .s. si mala complexio est cum materia pecante in quanto uel quali Aut corigimus aduētum proprietatis i organizatione eorum. Aut prohibemus solutiōeʒ continuitatis futuram in ipsis. Et primā qđ complent medicine auxiliantes in ꝑmutatiōe malitie complexionis eorum. Aut calefatiēdo cum eo qđ est .zenziber macis acorus piper et similia. Aut infrigidando cum eo. qđ est sicut albumen oui mucillago psilly. aqua rosꝫ sucus solatri portulaca lactuca ⁊ similia. Aut desiccando cum eo. qđ est sicut tutia et cobol rosarum .s. sicarum et similia. Aut leniēdo .s. et humectando. sicut albumen oui et similia Secundā rē complēt medicine eūantes māʒ ⁊ educentes eam. Et hoc quidem fit secundum unum trium modorum .s. aut secundum seitam diuersionis ab eis. Aut secundum seitaʒ extractionis ab eis. Aut secundum seitam resolōnis .i. euapōnis ex ipsis. Et euacuatio et diuersio mē qn̄qʒ fit ex corpore toto si in toto exuberat aut ex capite solo suple uel alio membro a quo influeret materia ad oculos si in eo solo exuberat Et hunc quidē cau. ingrediuntur species flōmie et species solutionum per uentrem et capudpurgia ⁊ gargarismata et uentose scilicʒ sine scarificatione. Et scarificationes et fricationes extremitatum

Et aly etiam modi euacuationum et diuersionum. Extractio autem materie fit per medicinas educentes p lacrias. sicut est ꝓprie armoniacus sal'. Resolutio quoqʒ fit ex medicinis .s. resolutiuis proprie serocolla et suc⁹ feniculi ⁊ celidonie et similia. tertiam uero rē ꝯplēt aggregationes harum duaruʒ intentionuʒ dictaruʒ. 4ᵃᵐ uero rem complent medicine seruantes organizationeʒ oculoꝝ ⁊ formaʒ ne cadat in eis tortuositas aut ꝯpl'o aut dilatatio suple aut constrictio ultra decentiaʒ. Et quintaʒ rem complent medicine solutionē cōtinuitatis coꝝ fieri prohibentes de quibus inferius dicetur. Eisdemqʒ modis ⁊ intentionibus. curam ꝯegritudinuʒ oculorum fit ⁊ impletur. Dixit Auic. Cure oculi sunt opoite egritudinibus oculi .suple ⁊ earum causis et ꝯn̄tibus accn̄tibus. Dixit enim Gal'. in tegni. omnis res preternaturaʒ suo remouetur ꝯtrario. Tot g°. erūt cure egritudinū oculorum quot sunt egritudines coꝝ quoniam g°. dixit Auic. egritudines coꝝ sunt aut materiales .s. non āpantes uel āpantes aut sunt pure .i. sine materia uel .i. simplices aut ꝯpoite .s. ex simplicibus uel aut ꝯposite .s. apostemate Aut ē sol'o ꝯtinuitatis suple aut malitia ꝯpōis hinc ē ꝙ eaꝝ cur° Aut est eūo. materieꝝ. Et eūo egreditur in regimen apostematum quia egritudines materiales sunt. Aut ē regimen ꝯpl'onis .s. alteratio eius. suple aut est utraqʒ res predicta simul. Est aūt rectificatio male ꝯpōnis in egritudinibus instrumētalib⁹ sic̄ uerbi. gratia est rectificatio forme i egressione .s. uuee uel in egressiōe .i. prohemīnētia oculi exterius Aut ē unitio solute ꝯtinuitatis cū ꝯsolidatione ⁊ incarnatione. Materie ei eūantur ab oculo dixit Auic. aut secundum semitam ꝯuersionis .s. diuersionis uel euacuationis ad aliam partem ⁊ nō per ipsum oculū Aut secundum semitam resolutionis .i. cuiuscūqʒ eūonis ab eo sine per ipsuʒ. Et ꝯuersio quidem dixit Auic. est pᵃ. ex corpore si ē repletum. Et hec ꝯuersio respicit materiam futurā fluere uel etiam materiaʒ actu fluentē licet magis dirrigatur ad futuraʒ fluere. Et 2ᵃ est ex cerebro. Et ista etiam quandoqʒ respicit materiaʒ futuram fluere maxime qn̄ caput ē repletū sine corpore. Et aliū respic̄ materiam actu fluenteʒ. Et ad hanc secunduʒ plurimum dirigitur. Aut est dixit Aui. permutatio materie ab oculo per uiam nasi ⁊ per uenas propinquas oculi sicut sunt uene lacrimalium anguloꝝ Et ista eūo dirigit ad materiā fluxam. Ordo autem istarum eūonuʒ est ut si corpus repletuʒ fuerit incipiatur ab eūone toti⁹ deinde sequatur euacuatio cerebri ⁊ ultimo deueniatur ad euacuationem ex oculo Si auteʒ corpus non fuerit repletū incipiatur eūone cerebri deinde eūetur oculus .corpore enim existēte mondo nulla eūo ab eo fienda est ne per eam materie agitentur ⁊ agitate corrumpantur uel ad membruʒ nobile fluat ⁊ uirtus per eam prosternitur. Attamen qꝛ medicus non pōt habere noticiā certam de munditie corporis. iō dicunt quidaʒ tucius fore aliquā leuem purgationeʒ ul'eʒ ꝑmittere ma

ximie quando aliqua materia alia ab ea q̃ ↄti
netur in oculo ĩ corpore ↄtinetur quãuis qui
eta appereat Naz de dispositione materie ad
fluxũ medic⁹ ñ p̃t certũ habere iudiciũ. Mo
diernis tñ tp̃rib⁹ pauca corpa munda repiun
tur. Ideoqz euacuatio per flomiam ut in plĩ
bus p̃missa util' repiẽ. Et mãx fiẽda ẽ ẽt cor
pore ente mũdo si circa ocl'os fortis opõ fiẽ
da ẽ ut fortis abstersio aut lacrialis pfocatio
aut ungule corrosio aut silẽs. Inqt Gal.3° te
rapẽ.ipossibile ẽ curare ꝑut oz ocl'oꝝ.capite.
ꝑut oz p̃mit⁹ ñ curato. Neqz cap̃ curari põt
nisi pri⁹ to^m corp⁹ curet̃. Nõ ẽ g° medicus
ocl'oꝝ q ñ nouit corp⁹ ⁊ cap̃ curare. Naz p
talẽ fl'omiã vt⁹ ñ notabl'r ꝑsternit̃ neqz mãe
exagitãt̃. Et fit p cã afiecura°.ꝙ nõ fiat ad
ditio in passiõe oculi dãnõ ñ sequatur ex ip̃a
fl'oia ali⁹ defect⁹. Extractio ãt mãe ex ocl'o
dix.A.fit p medicias educẽtes lacrias sup.⁊
alijs modis eũonis mãe ex eo ut p ꝑuocatõz
lipitudis p resol'onẽ l' p icisionẽ. Et ↄpl'ois
p̃mutatio fit dixit.A.fit cũ medicis ꝑp̃ys.s.
unicuiqz ↄpl'onũ q̃ sint ↄ̃rie ei. Et ↄtinuita
tis sol'o dix.A.curat̃ p medicias q̃ hñt esica
tionẽ ñ pl'imaz et sunt elũgate a mordicatiõe
Scias ꝙ medicĩe oĩuz uulnerũ oĩuz m̃broꝝ
debẽt eẽ sicce.ipoꝝ.n.cura° ẽ esica°. Uerũ
in oculis ĩdicatõe sũpta a nã tunicaꝝ coꝝ qñ
ĩ eis cadit ↄtinuitatis sol'o debẽt medicie esse
mltũ sicce.qꝛ ip̃e tunice de se tales sũt. Non
tñ debẽt eẽ medicie eaꝝ tm̃ sice q̃z^m medicie
uulneꝝ nariũ ⁊ auriũ.qꝛ ip̃aꝝ sicitas deficit
a sicitate nariũ ⁊ auriũ.Uerũtñ. qꝛ pellicule
ocl'oꝝ ↄtinẽt hũores quoꝝ hũiditate rẽtit̃
ip̃aꝝ siccitas.debẽt iõ medicie uulneꝝ caruz
eẽ min⁹ sicce aliq̃ztulũ q̃z ipsaꝝ nã ĩdicet. Et
pp hãc cãz dix.A.medicie solute ↄtinuitatis
eaꝝ debẽt habẽ sicitatẽ ñ pl'imã.maiorẽ tñ si
citate mediciaꝝ uulneꝝ m̃broꝝ hũidoꝝ eis.
Cõplet̃ ãt ↄuersio mãe.i.ei⁹ eũo ñ p ocl'm.
sz p alias p̃tes mltis modis scilicet flobotho
mia.fluxu uentris cap̃purgijs ⁊ cristerijs et
suppositorijs acutis gargarismatibus masti
cationibus sternutationibus sanguisucis uẽ
tosis cũ scarificatiõe et sine fricatiõib⁹ liga
turis cõpressiõibus extremitatuz ⁊ ip̃aꝝ po
sitione in aq^a calida cũ scarificatiõibus an
tiũ uesicatiõe capitis et rubificatiõe eius uel
aliaꝝ p̃tiũ cũ laqueis in occipitio et cauterio
et coronali ↄmissura et cauterio facto sub au
rib⁹. De fl'omia dix Mesue. fl'omari oz pp.
oculos si sanguis exuberat cuz cõitate corpo
ris toci⁹ ex basilica et deiñ ex cefalica. Et
qñz necessitas urget ⁊ ꝑprie cũ adest plenitu
do.s.multuz magna ut fl'omem⁹ safenas aut
emoroydas apiamus. Si ṽo cũ cõitate ali
cuius mẽbri fuerit fl'omanda ẽ uena illi mem
bro ꝑp̃e deseruiẽs.deiñ illa q̃ ẽ utrisqz cõis
.s.illi mẽbro repleto et oculis. Si ṽo sine
cõitate illoꝝ fuerit in capite sanguis exube
rãs.tũc aut in toto capite ⁊ fit fl'omia ex cefa
lica. Aut exuberãtia sanguis ẽ ẽm p̃tez capis
.s.aut ex uenis q̃ sub craneo sunt et fl'omam⁹
cefalica deiñ ex guidez Aut eũamus sanguinẽ
ex naribus. Aut ẽ ex uenis extrinsecis a cra
neo. Et sunt ex eis quedaz frontales et flo
bothomamus eas. Aut sanguisucas uel caute
ria superapponimus. Et quedam sunt
pulsatiles tĩporales per quas materie qñz
ↄfluũt ad oculos q̃s qñz flõmamus et qñqz
incidimus et qñqz cauterizamus. Et. Auic.
de flõmia dixit. Cum materia ꝑuenit ad ocl'm
ex membris.s.cerebro uel alio. aut ex toto
corpore intende in flobotamãdo. suplent qdã
ul' alr euacuãdo. secũdũ ꝙ materia ip̃a exigit
Qñqz enim flõmantur uene q̃ magis ap̃pant̃
oculis. sicut cefalica et uene capitis. Et qñz
alie que non sic apropriantur sicut mediana
basilica safena. secundũ canones datos de flõ
mia. iste tamen uene non flõmantur propter
egritudinẽ l' repl'oz ocl'oꝝ sz pp repl'oz. toci⁹
corpis. Cefalica ãt ⁊ alie uene capis fl'oant̃ pp
caput et oculos. De eũone aũt p fluxum uen
tris sciendũ est ꝙ quilibet humor iua debet
condecẽti medicina euacuari. eius tamen dige
stione premissa si neccia fuerit. que autem sint
iste medicine in p̃ticularibus curis patebit

Post flõmiaz uel fluxum uentris diuersio
materie fiat si necessaria fuerit. primo per ea
q̃ ad longinquũ trahũt materiaz. et ꝑprie per
cristeria acuta. ip̃a enim uehemẽtis utilitatis
existunt. Deinde' ueniendum est ad ea que ad
propinqua diuertunt materiam. Dixit. Gal.
13°. terapeutice. uentosa posita in occipicio
corpore et capite purgatis attrahit sanguinẽ
ad oculos descendẽtem. Si uero corp⁹ plenũ
fuerit per eam capud implebitur. Et simile in
tellige de alijs diuertẽtibus capiti applicatis
Nec etiam materia adhuc ad oculos fluens
debet euacuari per propinquas regiones. Sz
fluxu sedato tunc materie in oculo contente p
propinqua loca educi p̃nt. Et. dix ꝙ illõ, qõ
accit oculo ex materijs contentis in oculo q̃
indigent permutatione tõst euacuatione. s. per
ꝑpinqua tunc illud ad quod rectius p̃mutat̃
et tutius. est naris. permutatio enim materie
ad narem est ↄ^ͥens ualde. Nam est ad partem
ignobiliorem et cum hoc magis apta m ad
recipiendam materiam ex oculo p foramina
inter oculum et narẽ existentia. Et est etiam
uia satis lata. Et fit dix. Auic. hec p̃mutatio
cum caputpurgijs et odoramentis et similib⁹.
quidaz autem dicũt quod ista materia potest
etiam trahi flõmia uenarum lacrialiuz. ista tñ
permutatio non est ita conueniens. Nã aliqñ
per flõmiam dictarum uenarum seq̃t̃ fistula
ut suo c° patebit. Dixit. Aui. fiat tñ p̃mutatio
predicta cum materia fuerit in uia effuxionis
ad oculum sed quãdo nõ ãpli⁹ fluit ⁊ quiescit
a fluxu. nec ãpli⁹ ẽ apta fluere qõ ẽt corpore
⁊ capite iã sufficiẽter eũatis. Si aũt fiẽt cum
mã est in uia effuxiois actu ul' aptitudinẽ tuc
pp agitationẽ maior fiẽt attracio ad ocl'm q̃z
eũo ex eo. De eũantib⁹ aũt mãz p nares ⁊ os
dix. A. i c° õ cuã obtalmie iterdũ admistrãt̃
cap̃purgia mũdificãtia ⁊ q̃ coꝝ cursu ꝑcedũt
.s. masticatiões ⁊ gargãismata. ⁊ qdã dicũt et
sternutatoria. Sz sternutatoria fortasse non
ↄ^lũt pp agitatõz quã faciũt. illa aũt ↄ^ͥunt qꝛ
mãz a capite deponũt ⁊ nõ sic exagitãt. Ma
sticatioẽs aũt securiores sũt deinde gargaris
mata ut ĩ illis casibus quos mes exceptuauit

diuertūt enī ad leuiora mās fluētes ad oculos quā faciūt cappurgia. Cappurgia aūt magis mām oculoꝝ exagitāt. et multū ad ꝓpinqua diuertūt. pp qḋ sepe nocēt oculos hn̄tib⁹ sanos

Dixit Gentil' uidi hominē q ex usu capitpurgioꝝ i obtalmia antiqua incurrit uehemētez dolorez i fronte et in radicibus oculoꝝ et pseuerauit plusq̄ꝫ p ānū. Et addita ē malitia i obtalmia sua. Dixit aūt Aui. interduz administrātur ꝛc. qꝛ solū corpore et capite purgatis et mūdificatis uel saltez multū minorata mā. aliter nocumētū attractiōis ad oculos esset maius iuuamēto cūonis ex ipis. Silr̄ et ꝓuocatio lacrimaꝝ ex oculis fieri non dꝫ nisi corpore et capite purgatis. et tūc debēt ꝓuocari cū medicis ꝓuatis mordicatiōe. Si aūt nō sufficiunt possunt administrari q̄ mordent incipiendo a debilioribus. Dixit. Aꝝ. zz. ꝓbleumatū z° medriocriter oꝫ qḋ habet lacrimare facē esse mordicatiuū ꝛ hūidum ꝛ uiscosū pp qḋ et oleū facit lacrimare debilez habēs mordicationē. pp. uiscositatem enim et subtilitatem intrans laborem facit. Scias quod iste medicine debent habere acuitatem qua mordicēt. et debēt habere hūiditatē cuꝫ uiscositate ut figaꝫ et aplicet̄ oculo et ꝓhibeatur a mordicatiōe forti. Et sic Gal. dixit 5° de simplici medicia inueniūt̄ ex eis calide et frigide. frigide tn̄ nō sunt sic mordicatie sic calide et inducūt lacrimas. Aut qꝛ dolorez faciunt unde fluūt et trahūtur mē ad oculos q̄ in lacrimas effluūt. Aut qꝛ sunt subtiliatiue ꝛ mās in oculis cōtentas subtiliāt et diuidūt q̄ postea i lacrias effluūt. Medicie aūt mordicatiue calide lacrimas inducunt inducendo dolorez mās attrahendo et liq̄faciendo q̄ in oculis ꝯtinētur. Sūt tn̄ aliq̄ medicie calide ꝓuate mordicatiōe q̄ lacrimas iducūt mās in oculis ꝯtētas liq̄faciēdo et nō resoluendo q̄ liq̄facte fluūt in lacris. Medicie ꝟo fortiter mordicatie n̄ debēt oculis admistrari nisi coacte et qn̄ nō est alia uia ad curatiōez. qm̄ sūt multe attractiōis. unde timet̄ p eas euentus apātis. Dixit Raſ. z° ꝯtinentis. ꝓuocande sunt lacrie cū debēt euāri hūores adherētes oculis et ꝓhibēde sunt ab oculis qbus ꝓpter acuitatez lacriaꝝ timet̄ ō apate. Medicie ꝓdictas intētiōes iplētes. qdā sunt alteratie qbus uti debem⁹ in remouēdo malitiā ꝯplōnis ocl'oꝝ. Dixit Mes. oꝫ si in cā fuerit mala ꝯplō pura aut cū mā nō exuberāte supra nālitatē ut studiū ꝯuertat̄ in remouēdo malitiaꝫ eius. Calefaciēdo si fuerit frigida infrigidando si fuerit calida esiccādo si fuerit hūida et hūectando si fuerit sicca. fiant aūt hec cū medicinis aprop̄atis oculis. sic ꝟbig. Calefatiēdo cū sansuco acoro musco. pipe celido^a bettonica eufragia et sil'ib⁹. Infridando ꝟo cū lacte mulieris mucillagine psily sucus solatri et uirgepastoris aq^a endiuie ꝛ rosata et suco rosaꝝ aqua lactuce et sil'ib⁹. Exiccādo aūt sic cū tucia antimonio climia et sil'ibus. Et hūectando cū albumīe oui succo portulace et sil'ibus. Sūnt aūt ꝛ alie medicie oculoꝝ dixit Rasis. z° continentis ex libro. oculorum. Et sunt. xii. quarum quedam sunt opilatiue quedam exopilatiue. Alie' abstersiue alie corruptiue siue putrefactie. Alie stiptice alie digestue. alie narcotice. Jhu hali dixit Alie sunt opilatiue alie aperitiue alie abstersiue. Alie putrefactiue. Alie restrictiue. Alie maturatiue. Alie stupefactiue. Et dixit Raſ opilatiuaꝝ due sunt spēs. quedā sunt teree sicce ꝛ quedaꝫ sunt uiscose fluxibiles. Et ꝓme ualent ad desicandū fluxuꝫ sbtilē acutuꝫ ꝛ māx qn̄ est cum ulcere ꝛ maxime post euonem corporis ꝛ capitis ꝛ cessationē fluxus quia desicant reumata occulta desicatione tempata et ꝓhibent ne transeant ad tunicas oculorum. Et si fluxus non cessauerit non est utendū eis qꝛ agumētaretur dolor. eo qḋ h̄ medicine. ſꝫ inuiscationē seu adhēntiam quā habēt addūt ad dissolōnē hūoris et ad distēsionē instrōꝝ oculi. multa humiditate in eis retenta. Et possibile est ꝙ laniant̄ ꝛ corrodant̄. s. ipsa istrumenta. Opilatiue uero hūide conferētes huic morbo qꝛ adherent ꝛ leniūt grossitiē f'cam ex mā acuta ꝛ abluūt pānuꝫ. ꝛ mittigant dolorez. Et caruꝫ uiscositas facit eas morari in oculo. Et si non essent. s. pn̄tes iste medicie loco eaꝝ poneremꝰ aquā Et sūt sic albumē oui lac aqua fenugreci abluti gūmi arab. dragagātū ꝛ sil'ia. lac. n. ꝯpetit in ulcerib⁹ abluādo ꝛ incarnādo Et aq̄ fenugreci pp hn̄dantiā dissolonis sue mittigat dolorē ꝛ albumen oui facit adherētiā. Et ad abluēdū hūitates pūgitiuas ſꝫ n̄ infridat nec calefacit neqꝫ tergit. Et gummi arab. ꝛ dragagātuꝫ ualeat ad ipastanduꝫ medicinas lapideas. Ut fuit magis suaues ꝛ lenes ꝛ iuuant ad abluendum hūores pungitiuos. Juuamentuꝫ tn̄ harū mediciaruꝫ oppilātiū n̄ mānifestat̄ nisi i lōgo tpre.

Et ꝯueientior ē us⁹ eaꝝ qn̄ pustule al' ulcēa sunt in ocl'is. Aut qn̄ flux⁹ erit ex hūiditate acuta. Et dixit Raſ. n̄ sūt tc̄ supponende alie medicie q̄ꝫ ꝓdc̄e. qꝛ medicine stiptice addūt ad dolorē p ꝟtutē quā hn̄t coadunandi ꝛ defendēdi fluxū hūiditatis. s. ex ulcere ꝛ calide addūt ad malitiā māe ꝛ acuitatis sue ꝛ trahunt magis ꝛ molificatie dissoluūt. Et digestiue lꝫ acuuet hūiditatē nō iplet ulcera neqꝫ stipticant eminentiaꝫ. Et amare ꝛ acetose ꝛ baurachie. qꝛ pungunt ꝛ excitant morbum Sꝫ ualent huic morbo tēpata i caliditate et hūiditate sine pūctionē sic ē tutia albata amidum. climia abluta adhusta plumbum ustum ablutum cerusa et antrimonium ablutum Has medicinas Auic uocauit esicantes. Et earum usus est ad ulcera ocl'orum. Exopilatiue uero sūt dixit. Raſ ualent cum materia est in ocl'is inueterata icorporata ꝛ nō facit putrefactionez. Et ualent in apātibus duris ueteribus. sed sint mixte cum digestiuis ut temperetur. Et sunt sicut asa fetida. sapium galbanum armoniacum euforbiū cinaōmum amomū acorus cassia lignea folium et spica Abstersiue uero quedaꝫ sunt pure abstersiue ꝛ non pungunt. Et iste ualēt ad abstersionem pānculi subtilis ꝛ ulceruꝫ ꝛ iste sunt sicut elithus cornu cerui ustuꝫ aloes rose ꝛ sil'es. Et quedam sunt fortis abstersionis. ꝛ ualent ad cicatrices grossas ꝛ scabiez ꝛ citrinitatē. Et

ſunt ſcoꝛia eris uitriolū uiride es ſal armo
niacū calcadis ⁊ es uſtū que cum abluunť
minuitur uirtus punctionis earum. Et abſtē
ſio ſecundum ablutionem earum ſcilicꝫ paucā
l'multā. Et medicīe coꝛꝛuptie ſiue putrefa
ctiue ualent ad ungulā ⁊ pānū ⁊ pꝛuritū ⁊ ad
egritudines inueteratas ⁊ duras ⁊ ſunt ſicut
auripigmētū ⁊ uitriolū ⁊ alibi dixit ſic̄ duo
arſenici. Et medicine ſtiptice quedā ſunt
ex eis tempate ⁊ ualēt ad expellendū fluxū in
obtalmia ⁊ puſtulis ⁊ ſunt roſe ⁊ ſemen earū
ſpica foliū croc⁹ aqua roſata memite ⁊ lapis
emathitis. Et miſceť cū eis paꝝ de acatia
⁊ ypo. Et ſucus agreſte eſt foꝛtioꝛis ſtiptici
tatis. Sed ſuci de facili egrediunť ab oculis.
medicine uero terree diuti⁹ manēt. Et ob
hoc ſuci nō ſunt tedioſi ſicut medicie lapidee
qñ ponūť i locis in quib⁹ ñ expediūt. Et
alibi dixit ꝙ ualent ad obtalmiā ⁊ puſtulas
⁊ ulcera ⁊ ad reuma fluens Et iſte ꝑmiſcē
tur cū medicis acuētib⁹ uiſū adhoc ut ꝯſuet
foꝛmā ocłoꝝ ⁊ confoꝛtēt ad agēdū opões ſu
as. Et quedā ſunt magne ſtipticitatis que
ēt ualēt ad ꝓhibendū fluxū ⁊ ad groſſitiē pal
pebꝛarū ⁊ ſcabiē. Et ſunt ſicut balauſtia
galla ſcoꝛia ferri ⁊ calamentū ⁊ hoc ē foꝛtius
⁊ melius ad erradicandū groſſitiē petroſam.

Et de ſucis ſunt. ſicut ſucus barbe yrcine
acatia ⁊ ſucus agreſte ſic⁹. Et iſti quia facile
egrediunť ab oculis ñ erradicāt groſſitiē pe
troſā. Et medicine digeſtiue ualēt in apā
tib⁹ ⁊ puſtulis qñ nō occultanť i coꝛnea i ꝓn
cipio ſolū. Et ſi ñ iuuāt apponim⁹ cū eis me
dicias foꝛtis diſſołonis ⁊ in apātib⁹ duriſ ⁊
cauernis. Et ſunt croc⁹ mirra caſtoꝛ. oli
banū. ſuc⁹ fenugreci. ſuc⁹ curcume .i. celidoīe
ſcocolla armoniacū galbanū. mellilotū ⁊ aqua
decoctōis eius Et medicine narcotice ſūt
opiū iuſquiam⁹ mādragora. ⁊ utimur. hys
pꝛopꝛie cū humoꝛ eſt acutus ⁊ eſt coꝛꝛoſio ⁊
ulceratio. Scias tñ ꝙ oculus ⁊ auris qñ
curanť cū opio remanēt debilitata. Dixit
Serapio. opiū debilitat uiſū in colirys poſi
tū qua pp cauendū ē ab eo niſi foꝛtiſſim⁹ urf
geat doloꝛ ⁊ poſtea calefac mēbꝛū. Qꝛ ut patu
it mãe que ex cere° deſcēdūt ad ocłos qñ flu
ūt ꝑ uenas ex̄ craneū ⁊ qñ ꝑ interius. Di
xit. A. cū ex uelaie fluūt extrinſeco admīſtra
bis uētoſas. ſ. cū ſcarificatōe l'ſine ſꝫ ꝙ mã
exigit ſup. ⁊ alias diuerſiōes fac. Et admini
ſtrabis amouiſtica ſup fronte que uenaſ ⁊ ui
as conſtringant ⁊ cōpellāt mãꝫ retrocedē de
quarū medicinaꝝ ſūma. dix. A. ē coꝛtex ba
tere exponiť .i. melonis indi ſup. aut citruli
aut cucurbite. Et h̄ coꝛtex debꝫ fronti appli
cari ⁊ timpoꝛib⁹ cum aliquali carnoſitate e⁹
ita ꝙ adhereat ⁊ debet ſepe ꝑmutāi ⁊ ualꝫ ad
mãꝫ currētē calidā. Et ſb̄dit de illaꝝ ſūma
ē calcadis ⁊ eſt ſpeties uitrioli cuius omēs
ſpeties ſunt calide ſicce ſtiptice. Et ualent ad
materiā frigidam ſuple ⁊ conueniunt eis ſi
milia. Cum uero materie fluunt per interio
res uenas uel arterias dixit Galienus. 13°. te
rapentice. paſſio tunc reddiť difficil' cure. nō
.n. pñt ꝯſtrigi nā icidi. Cū āt icidē q̄ris ue
nas l'arterias tipoꝝ caput pꝛīus radas deiñ

tange arterias que ſunt poſterioꝛes ideſt p⁹
aures ⁊ que in fronte ⁊ que in timpoꝛibus
⁊ calidioꝛē et magis pulſantē incide. Sed ſi
arteria fuerit magna. ſigna ptē incidendā ⁊
ex utraqꝫ pte liga eā ligatura bona et firma
ne fluxus ſanguis cōtineať deiñ incide. In
inciſiōe aūt arterie pue uel uene de tali liga
tura nō eſt curandū. coꝛpus eīm ꝓus purgā
dum ē. In ꝓncipio tñ fluxuū mēꝝ ad oculū
nō ē utendū medicis foꝛtis eſiccatiōis ut tu
cia et ſilibus qꝛ cū eo tēpoꝛe mã ſit multa et
cruda nō poſſet ab illis medicis ꝯſumi et de
ſiccari unde in exēplo dixit Raſ. z° ꝯtinētis
tucia ualet ꝑcipue inanito coꝛpoꝛe et capite
ſpāliter flomia et fluxu. Et ybu Haly. dix
ſi cōfidis ꝙ coꝛpus et caput ſint mūda ponaſ
in lacriali maioꝛi paꝝ pulueris de tucia. qꝛ ē
medicīa ꝓſperās ad ſedandū mãs. Sꝫ caue
ne utariſ ea niſi poſt purgationē. ſi aūt uteriſ
inducet infirmo magnū malū. Itē in ꝓnci
pys fluxuū mã ente multa nō ē utendū medi
cinis multe ſtipticitatis. qꝛ nō poterūt eas
repellere ſꝫ in loco ꝯculcabūt. Dixit Raſ.
z° ꝯtinētis. Medicie magne ſtipticitatiſ. Nō
eīm ualent ad ꝓhibitionē fluxus. qꝛ ꝑ earum
groſſitieꝫ magis addunt ad doloꝛeꝫ q̄ȝ iuuēt
ad expellendum fluxū hūoꝛū. Dixit Gal.
13°. terrap. ſenſibiliſſima pticula eſt oculus. in
fundere igiť oꝫ ei farinata q̄ molliſſima ſunt
ſed Rabi. dixit. 14. pticula ꝙ ſunt maioꝛis
ſenſibilitatis ceteris mēbꝛis coꝛpoꝛis toci⁹.
qua pp. oꝫ te cū neceſſe fuerit inſtillare me
dicinā i ſupioꝛeꝫ palpebꝛaꝫ hūiliter ualde ele
uare. et dixit eodē. 13°. Gal'. ſic̄ ꝑcuſſio. i. gut
tatiꝫ rei hūide ſup caput in modū ēbꝛocatōis
ē utilis capiti. qꝛ os ē qd̄ ꝑcutiť ita eſt inuti
lis oculis. qꝛ ſenſibiliſſima pticła ſunt. os ṽo
et cerebꝝ inſenſibile. Et dixit ueteres deue
nerūt ad albumē oui inmoꝛdaciſſimū oculi
et uiſcoſum eligentes qꝛ q̄ȝtū inmoꝛdax cō
plebať eoꝝ intentio. Et in cōtrariū uiſcoſū
ꝯſumatio q̄dam. i. terminus qdā in doloꝛoſi
tate. fiebat lenire eīm apta nata ſunt huius
farmaca aſꝑitates cās doloꝛis q̄cunqꝫ ꝑ reu
ma fiunt acre. Et adhuc ꝑmanētioꝛa ſunt
.ſ. farmaca uiſcoſa aquoſis ⁊ ſubtilib⁹ hūidis
q̄ groſſa moderate et uiſcoſa ſunt. uiſcoſum.
igiť ſiue moꝛdēdo cū moderate fuerit calidū
indoloꝛoſū eſt ſic̄ appet in moꝛdacib⁹ egō
nibus uentas in qbus imiſſus adeps ꝯfeſtim
doloꝛeꝫ hūiliat. Et dixit Gal'. demū ſenſi
bilitas pticule. ſ. oculi eligere oīo lene qd̄ dꝫ
imitti et nihil in eo habere aſperū aut areno
ſum indicat. Dixit Aui. in cap° de cura obtal
mie penitus oꝫ ut nō ſit in medicia admiſtra
ta in oculo et ꝓprie in obtalmia aſperitas.
Sꝫ oꝫ ꝙ ultime tereať quatenus ipius remo
ueať aſꝑitas. Et hoc ꝓprie ꝯuenit medici
nis lapideis uel duris. Et dixit Auic. oꝫ ꝙ
nō ſit in medicina q̄litas ſapoꝛis acetoſi aut
acuti. ſed q̄ȝtum poſſibile ē ſis ꝯtentus iſipi
dis odoꝛe ꝓuatis. Naꝫ medicine acute ⁊
acetoſe ſunt moꝛdicatiue. et iō generaľr non
cōueniūt niſi in qbuſdā cāibus pticularibus
ut in pceſſu curationū patebit. Dixit Raſ
z° continētis. Non eſt cōueniēs humiditatī

bus acutis pungitiuis medicina hñs q̄litatē saporis manifesta. quia amara et acetosa et oīa uiolenta addunt ad dolorē hui⁹ morbi. s. obtalmie et nō ꝯueniūt huic nisi insipida q̄ desiccant sine pūctiōe. Et iō curet̄ cum sief. albo. et albumine oui. Et scias qn̄ ꝓhibē tur p̄dicti sapores et odores itelligit̄ in egri tudine calida uel calida mā. Nō in frida. imo in frigida ꝯueniūt canfora et aqua rosata et similia ut in curatōibus patebit. Et scias ꝙ in calida egritudine nō ꝓhibētur medicīe odorifere nisi ille que sunt cū caliditate. Nā que sunt cū frigiditate ꝯueniūt. Uerū ubi re pitur medicīa equalis ꝟtutis non odorifera ipius admistratio ē melior q̄ȝ odorifere. q2 de odorifera timet̄ grauitas capitis. sic̄ dix ypo. in affo. p̄gnantes ⁊c̄. et maxie in frequē ti usu eius. Et ista odorifera calida in ob talmia calida ꝓhibētur in p̄ncipio et augumē to. In statu ꝟo et declinatiōe ꝯueniūt ad re solōnes eius. Dixit Rabi. in 14ᵃ. ꝑticula ex miemir 5°. medicīe hūide currētes n̄ sunt stabiles nisi ligentur. Et ligamen ꝯuenit toti oculo. uerūtn̄ oculus nō patit̄ ligamē qō nō soluatur pluribus diebus. sic̄ fit in fistula cuȝ ligatur. Scias ꝙ in curis oculoꝝ ob uarias intentiōes fit ꝑmixtio medicinaꝝ ad inuiceȝ. qn̄ȝ eīm fit ad candeȝ opōneȝ. fortificādum. ut cum ꝑmiscet̄ ad esiccāduȝ es ustuȝ cū atra mento usto. Et qn̄doqȝ ad inducēdū cōtrariā opōneȝ sic̄ cū miscet̄ medicīa q̄ repellit cū ea q̄ resoluit. ut in augumento obtalmie. Et qn̄ȝ ut una alterius remoueat uel corrigat ma litiā. sicut miscētur uiscosa cuȝ acutis q̄ illoꝝ acuitatē remittant. Et qn̄ȝ ut una iuuat pene trationē alterius. sicut miscet̄ crocus cū me dicinis grosse sbe. Et qn̄doqȝ ad ꝓhibēdū no cumentuȝ ab oculo qō posset incurrere ꝑ opō neȝ alterius medicine sic̄ miscētur stiptica cū attractiuis q̄ attrahūt sua acuitate sic̄ miscet̄ aliqn̄ litiū uel lapis ematitħis cū q̄buſdaȝ acu tis. Et qn̄doqȝ ut una medicīa alterā diucius in oculo teneat. Et tal' debet esse uiscosa sicut miscet̄ cū medicinis cito effluētibus ab oculo gūmi arab uel dragagantuȝ. Et qn̄ȝ ad figen duȝ mās ⁊ imobilitandū eas ne fluāt. Et ad hunc finē aliqn̄ miscet̄ cāfora. Et qn̄ȝ ad obtundēdū sensuȝ oculi. sic̄ miscēt̄ narcotica.

Et qn̄ȝ ut cū ꝓp̄etate ꝯfortet oculū. sic̄ mi scet̄ muscus aut ābra aut auri limatura aut la pis celidoni⁹ aut zaffir⁹ q̄ hn̄t cū ꝓp̄etate ocu los ꝯfortare. Dixit Sal'. 4° miamir. medi cine que leniūt locū patiēteȝ sunt sic̄ lutū se mis. tucia abluta climia cōbusta abluta plū bum et es usta abluta amiduȝ ablutuȝ et ceru sa plumbi adhusta et abluta id qō faciūt plū buȝ et es usta abluta opat̄. Dixit Raſ. cre do ꝙ cerusa hȝ aliquā sup̄fluitatē aceti. Et iō eius ablutio ē bona. Et dixit Sal' oēs me dicine quaꝝ qualitates nō manifestātur caꝝ effectus nō sunt nisi tarde q2 q̄litates cū q̄b⁹ opant̄ nō sunt fortes. sȝ desiccāt cū ꝟtute caꝝ terrea. Et medici operantur cum eis. quia non hn̄t uiolentiam punctionis et reumati bus fluxibus acutis et uiolentis et etiam in ulceribus. Hec inueniuntur medicīe alie ualentes ad oculos sicut p̄dicte. Et dixit Ȝ3°. terapentice. albumen oui ē melior liquor cum quo alie medicine ocl'is imittēde miscē tur. Et apozima fenugreci ceteris dissolutiuis ē meli⁹. Dixit Raſ. 2° ꝯtinētis. medicīe lapi dee nō debent poni in opōnibus nisi cōbuste ⁊ pistate ⁊ ablute ⁊ postea iteruȝ diutius pi state. qō si non fiat erunt maioris nocumēti. delet āt ablutio ꝑtes acutas earuȝ. Et sic lapis lazuli lotus multis uicib⁹ sicut docet̄ in suo capl'o amittit multas ꝑtes acutas mordi catiuas corruptiuas. ⁊ fit lenitiuus remotis il lis ꝑtibus ab eo i lotione multa quā. A. inte lexit cū dixit defricatio Dixit Raſ. 2° cō tinētis. reumata qn̄ ꝓlongat̄ coꝝ̄ fluxus col ligunt in tunicis ocl'oꝝ malā compl'onē fixaȝ imutātē quicq̄d de nutrimto ei aduenit ēt si bonuȝ sit Et. A. dixit. Cuȝ curas egritudi nē oculi sicut debes cum eūone māe ⁊ mundi ficatōe eius ⁊ regimie bono ꝑ dietā ⁊ non iu uant. tūc scias ꝙ in ocl'o ē ꝯpl'o mala. s. inmā lis mansiua ⁊ fixa. Aut mālis de mā iuisca ta in tunicis ei⁹ q̄. s. ꝑ sui iuiscationē nō obe dit eūoni. ⁊ quecūqȝ sit siue imālis siue māl' ipsa est corrūpens nutrimtū qō ꝑuenit ad ip suȝ. Aut ē illic dixit A. debilitas in cere° . s. magna ⁊ fixa qua ꝯtinue regnāt māȝ malā ⁊ ꝯtinue eā transmittit ad ocl'm. Et ꝓ uel di xit. A. ē debilitas uel mala ꝯpl'o i loco ex q° flux⁹ expellit̄ ad ocl'm. q2 ꝑticule ꝑ quas mā fluit uel fluxerat ad oculū sunt debiles l' pati unt̄ malā ꝯpl'onē in eis derelictā ꝑꝑ quā cor rumpitur nutrimentū ueniens ad eas ⁊ expel litur ad ocl'm. Et qn̄doqȝ est causa dicta cum omnibus ipsis. Dixit zoar in ꝓhemio. si i strumētū cū quo ponit̄ medicina i oculis fue rit de puro auro confortat uisuȝ. Et Rasis dixit 2° ꝯtinētis. instrm̄ radij debet esse ma gne lenitatis. ⁊ ait dico ꝙ radius debet duci diucius sup. cutiȝ brachij usqȝ quo fit lene sa tis. ⁊ suauiter palpebra est eleuanda cuȝ eo n̄ cum festinantia. dēus puluis debet poni in la crimali Et dixit. qn̄ iuersant̄ palpebre ōbēt reduci paulatim ⁊ non debent dimitti ut ꝑ se reuertant̄. Omnes aūt medicine que ōbēt poni intus in oculo dedent eē actu frigide. Et cum aqua habet poni in curis oculoꝝ tc̄ pluuialis ē melior. Admistrant̄ āt medicīe oculis aut in forma pulueris. Et uocatur cohel uel cofel siue alchoel uel alchofel. Et si gnificat puluereȝ debere eē subtilissimū sicut attoni qui apparent in spera solis. aut i forᵃ sief. Et sief ē medicina reducta in ꝯpōne sua ad duritiem in forma ossis dactiloruȝ uel ob longior. Et ponitur in oculo dissoluta par te eius per fricationem in lacte uel alio liqua re conueniente super cote uel super uitro aut alio simili. sief etiam aliquando uocat̄ troc̄.

Aut non administrat̄ in forma collirij ⁊ colliriuȝ dicitur. dicunt quidam a collando.

Et est omne liquiduȝ uel omnis liquor q in oculis precipitat. i lacrimali ponitur insti lando suauiter uel gutatim aproprinquo imit tendo. Et scias ꝙ sirupi ⁊ el'ria que ꝓ cu ratione egritudinuȝ oculoruȝ sūmunt̄ debent sūmi cuȝ aquis uel decoctiōib⁹ ducentib⁹ uir

tutez ipsoruʒ ad oculos sicut ꝓpꝛie cuʒ aqua
feniculi uel sileris montani. Aut betonice l'
maioꝛane berbene uel celidonie eufragie uel
rute. berbe beil uel rosate ⁊ similibꝰ. hec eiʒ
sunt que ad oculos medicinarum ṽtutes de
poꝛtant. Dixit Rabi. in. 2ª pticula. ispec
tio in oculis asini siluestris adiuuat sanitatē
uisus. Et est utilis aque descendenti in ocl'm

Et dixit zoar. ꝙ ē sanū. ⁊ dubitatio nulla
in eo est. Oculi a coꝛnice extracti ⁊ i sindone
nouo albo ligati ⁊ ad colluʒ in oculis patien
tis suspensi contra omēʒ egritudinē ocl'oꝛuʒ
ualent. Aui. ponēs curaʒ egritudinū oculi
qñ cōplicant cū doloꝛe capitis dixit. scias ꝙ
qñ cū egritudine oculi fuerit soda. suplent ꝗ
dam aut alia egritudo capitis tunc oʒ ut inci
pias a cura sode ⁊ non cures ocl'm añꝙʒ sodā
remoueris Et ybu baly dixit. qñ fuerit cū
egritudinibꝰ oculi soda uebemens nō cures
nisi usqʒ quo mittigē soda. Et habet boc ṽi
tateʒ qñ soda pcesserit doloꝛē oculi ⁊ fuerit
cā eius. nihil eniʒ ꝓficēs curādo ocl'm stante
cā gnāte ul' manutenēte ipm. sil'r ēt si sil' so
da ⁊ doloꝛ oculi īcepint ꝙuis unꝰ ñ depēde
at ab altero. pncī^m cure eē debet ad curandū
soda. qꝛ ē i mēbꝛo nobilioꝛi ⁊ maioꝛis tioꝛis

Et habet hoc in dictis casibꝰ ueritatē ni
si doloꝛ ocl'i eēt ita acutissimꝰ ꝙ coacte diuē
teret ad se curā pp dissolutionē quā faceret i
uirtute. Nam tūc egritudo oculi debet pꝛiꝰ cu
rari donec mitiget ⁊ remittat qua mittiga
ta cundū ē ad curaʒ sode. Naʒ ea curata cura
bitur doloꝛ oculi. hēt etiam p̄dictus cañ nisi
dispō eꝫº se haberet. s. ꝙ doloꝛ ocl'i eēt cā ꝑ
ꝯpassionē sode ꝙuis boc raro contingat qꝛ
tunc regul'r incipienō eēt a cura doloꝛis ocl'i
Et qō dcʒ ē de doloꝛe ocl'i sil'r intelligendū
ē de qualibet eius egritudine. De dieta aūt
tam in p̄suatione ꝙ in curatione. scias quia
opoꝛtet ut sex res nō naturales appꝛoximēt
sic ut ꝯueniēt dispōni ⁊ cāe seu māc disponen
tis oculos ad patienō aliquā de egritudibꝰ
coꝛuʒ. aut iam actu faciēt ipam. De cibis
aūt ⁊ potibꝰ. scire debes ꝙ minoꝛatio coꝛum
est necessaria inꝙtuʒ ad ꝙtitatē coꝛuʒ conti
nuaʒ ⁊ inꝙtum eiaʒ ad discretaʒ. Et minoꝛā
do etiam qualitateʒ nutricatiōis coꝛuʒ ita ut
sint nutrimenti pauci. non tamen tāte paucita
tis ut pꝛosternat inde uirtus. Fit aūt supꝛa
dicta minoꝛatio cibi ⁊ potus tam in neutrali
tate decidentie ꝙ etiaʒ in actuali egritudine
maxime mālibus ut per talem dicta mā minu
atur ⁊ consumat. Et Aui. quidē in cibis ⁊
potibus posuit quatuoꝛ condictiones. Et p̄
ma est ꝙ fiat acceptio eius qō generat bumo
reʒ laudabileʒ scilicet ⁊ contrariuʒ moꝛbo ul'
cause eius. uoluit ergo ꝙ non sit cibus coꝛru
ptus neqʒ coꝛruptibilis. 2ª condictio ē ꝙ
cibus non sit odiosus sed amabilis. 3ª ē ut
fiat alienatio omnis cibi ⁊ potus uapoꝛosi
ne caput ⁊ oculos uapoꝛibus impleat. Et
quarta est alienatio eius cuius mala sit di
gestio yº opoꝛʒ ut sit boni chimi ⁊ facil' dige
stionis. Et opoꝛtet insuper ut fugiatur coytꝰ

Caplʒ. 6^m. de obtalmia ⁊ cāis et signis

Obtalmia siue ut qdaʒ hñt
optalmia dꝛ ab
obtalmon greco qō latine dꝛ ocu
lus. Et hinc pratica demostenis
de curis oculoꝝ uocat obtalmicū. Et sic ob
talmia pōt dici large de omni egritudine ocu
loꝝū. Spāliter tñ dꝛ ō apate cōiūctiue. tunice
oculi. ṽo uel non ṽo. de quo dixit Gal'. ut 2º
scribit ꝯtinētis ꝙ obtalmia est apa qō nascit
in supioꝛe tunica oculi. Et Serrap. dixit.
obtalmia est apa calidum qō fit in pāniculo
noiato ꝯiunctiua. siue ut dixit Haly. ꝯsolida
tiua Et Uiaticus dixit ꝙ ē apa calidūʒ na
scens sup albugine oculoꝝ et ē calidū aut p se
ut qꝛ ē de natura nāliter calida sanguie uel
colera aut ē calidū p accidens ut qꝛ ē de mā
nāliter frigida fl'ate uel ml'ia. accidētal'r tam̄
facta calida p ꝯculcationē uel putrefactiōem
et caliditatē acqsitaʒ qꝛ derelicta a regimine
nē. Serrap. et Haly. posuerūt obtalmie tres
spēs. una. ē dixit Serrap. q̄ uocat calamasus
Et eius intentio est eleuatio. i. tumoꝛ q̄ acci
dit in oculo ex cā intrinseca ut fumo uel sole
puluere uēto et sil'ibus. s. cāis extrinsecis fa
cilibus. 2ª noiatur accute. et ē uebementioꝛ
pria et difficilioꝛ et accidit duabus de cāis
una ē extrinseca. s. qñ aliqua cāꝝ faciētiuʒ ac
cidere priaʒ spēʒ accidit difficilis et foꝛtis.
Et alia ē cā intrinseca qñ currit aliqd de mā
ad oculū sicut accidit in alijs membris. et cā
eius est debilitas mēbri recipientis māʒ. Et
uirtus mēbri expellentis cā. Et differētia est
inter hāc et priaʒ qꝛ pª qescit qescente cā q̄
fec eam accidē. 2ª aūt spēs ñ quiescit. Et 3ª
spēs ē maioꝛ multuʒ ꝙ 2ª et noiatur keymu
salis. Et eius intentio est apa calidū qō fit in
pāniculis donec foꝛte cohopiat ābas duas
oꝛbitas cum sua totalitate sic conū et secūtur
eā oīa accidētia q̄ secūtur apa mēbꝛoꝝ. A.
ṽo distinxit obtalmiā in uerā et nō ueram
que non uera est similis uere. sed nō est uera.
Et dixit. similis uere uocat cōturbatio et ua
cillatio. Et dicitur cōturbatio quia cōturbat
coloꝛeʒ ꝓpriuʒ cōiunctiue sicut fit in ebrieta
te. in qua cōiunctiua oculi semper aspergitur
aliqua rubedine qua oculus dicitur factus
turbidus. Et nostro ydiomate cōiter de sic
patiente dicimus ꝙ habet oculuʒ turbidatuʒ
Uacillatio aūt dicit. et qꝛ uacillat nūc appent
nunc nō. appet eīm cum cā p̄mitiua cū faciēs
occurrit. Cum aūt non occurrit non apparet
ut cum adest ebrietas adest conturbatio. Cū
uero cessauerit cessat et ipa. saltem post par
uum spatium. dicitur ēt dicunt quidam uacil
latio. quia patiēs ocl'is uacillat diuersimode
monendo eos et palpebras putans illo motu
abicere illā puā lesionē quā pcipit. Dicunt
quidā. cōturbatio est tumoꝛ puus oculi cum
rubificatione cōiunctiue facile amouibili a
cā ꝓueniens p̄mitiua. Dixit Auic. ꝙ ipa
calefacit et humectat oculuʒ. idest est passio
oculi calidi et humidi. qō est quia cum sit ua
cillās cito eueniens et cito recedens ſm ac
cessum et recessum cāe facientis ipsam nullus

aftus hūor a sanguine est aptus fluere ad ocu lum in hac dispōne.mĺta sciunt et flanō sunt ap ta cito moueri et fluere neqȝ post fluxuȝ cito remoueri pp coꝝ grossitieȝ et uiscositatē. Et colera licet sit apta cito fluere et q̄ʒtum ē de se sit ēt apta cito remoueri tñ p accidens pꝰ q̄ʒ aduenerit nō est apta cito recedere eo ꝙ mordicatōe sua mām multaȝ ad locuȝ attrahit q̄ non cito nec faciliter recedint q̄re restat ꝙ humor q fluit ad oculuȝ in cōturbatione sit sanguineus et p cōsequens ipa erit calida et hūida. Et ipa qð accidit dixit .A. a cāis extrinsecis facientibus bethet.i.puū tumorē et elevationē aliqualē oculi sicut supra dixit Serrap·et rubificātibus oculuȝ sic a sole et soda adustiua et effiᵃ adbustiua et puluere ⁊ fumo et frigore in qbusdaȝ horis pp cōstri ctionē .s.quaȝ facit de uaporibus in oculo lꝫ pp cōstrictionē.i.ꝯpressionē qua mediāte mā sanguinea fluat ad oculuȝ. Et pp ꝑcussionē ꝓprie.s.uel cāuȝ aut elevationē pp ꝯmotiōeȝ .s.quā fecit ꝑcussio casus uel obuiatio in san guine unde fluat ad oculuȝ·Et pōt hic fluxus ꝓcedere a ꝑcussione casu uel obuiatiōe ꝑueni ente ad caput et ꝑueniente ad oculuȝ. Et a uento ꝓcelloso pp suā prauitatē .i. uenenosi tatem uel malignitateȝ suple et a qbuscunqȝ alys silibus cāis .Nominauit aūt effimeraȝ et sodaȝ Aui.inter cās ꝑmitiuas. Nō qꝛ sint ꝑmitiue uere .imo uere sunt cāe añtes in cor pore existentes .Sȝ sic fecit qꝛ ꝓcedūt a cā ꝑmitiua ut caliditate solis. Et iō dixit so da adbustiua et effimera adbustiua .i.ꝑuenē tes ab adbustiōe solis .Non eīm intellexit de omni soda nec de oi effiᵃ. Et dix.B. ꝙ illius toci⁹ impsīo leuis.i.tota ista dispō ꝓcedēs a leui īpressione cārum primitiuaꝝ uel leuis existens qꝛ ab īpressione cāruȝ pri mitiuaꝝ est assotiata cāe .i.est i dependentia a cā ipa primitiua que īpressio nō ita rema net post ipam.s. actionē cāe ꝙ de ipa in ocu lo sit curandum.Et iō et si nō medicatꝛ remo uetur multociens ipa cum remotiōe cāe.Et iō uacillatio uere dicitur qꝛ uenit et uadit sȝ ꝙ uenit et recedit sua cā.Et dixit Auicᵃ.ꝙ grece uocatꝛ taraclis.Et ista est prima spēs quā ut supra tetigit Serrap. Et dixit .A. ꝙ si causa corporea .s.ut effimᵃ et soda que non sunt uere cause extrinsece aut causa ipa extrinseca .s.uehementior predicta inuenerit materiaȝ primaȝ.i. cāȝ materialeȝ primaȝ.s. cāȝ antecedēteȝ in corpore uel capite que cā añs uocatꝛ prima p respectuȝ ad cāȝ cōiunctā q̄ est cā zᵃ.possibile ē tūc ut velociter ꝑmute tur ad apa manifestuȝ et uerum et sic ad obtal miaȝ ueram sicut ꝑmutatur in simili cāu fe bris effimera in alias febres.s. humorales. Et cum permutatꝛ et est in ꝑncipio uocatꝛ gre ce effricen.alꝛ effrichem.suple aut ipa causa ꝑmitiua est ualde fortis et inducit coturbatio nem magnā in capite ⁊ ocl'o ꝑter ꝙ faciat eue nire apostema manifestum .et tunc non remo uebitur remotione cause ꝑmitiue .sed remo uebitꝛ ea remota.Et non erit tunc uacillatio.

Et propter hanc causam Auicena. dixit supra ꝙ multociens remouetur remotione sue cause ⁊ non dixit semper. Et i hoc Aui. uidetur tetigisse secundam speciem tactam su pra Serap. Et dix.A.ꝙ ex hac obtalmia non uera est species que sequitꝛ ad scabiē que est in oculo.Et ipsius cā ē scabitura. Et h qꝛ oculus scabiosus.s.palpebre scabiose i suo motu scalpunt ocl'm.aut qꝛ medic⁹ in curādo scalpit qꝛ illoº curatur scabies aut qꝛ ipse pa tiens pp pruritus scalpit ⁊ pp scalpiturā flu unt māe ad ocl'm ⁊ faciunt cōturbationē ⁊ ta lis dispō in prinº sui currit cursu cōturbatio nis ⁊ obtalmie non uere.Sed i ꝓcessu durā te scabie ⁊ scalptura pōt cōuerti in uerā. Et hec cōturbatio dixit.A.non curatꝛ nisi post scabiei fricationē.i.p modū curatōis scabiei ipsius. Dixit.A. obtalmia oio.i.uera est apa.s.proprie sūptū ꝓ morbo composito ex tribus morbis s mala compl'one mala ꝯpōe ⁊ sol'one continui. qð accidit i ꝯiūctiua.Et hoc est ut pl'm. Nam al'n rarissime accit in cornea i ipam.n.pp sui dēpsitatem raro pene trat humor ad cānduȝ apa.Et ꝓpterea ñ ex plicatꝛ de ea ab auctorib⁹. Et quidā dicunt ꝙ cornea sui dēpsitate paucā recipit māȝ.uñ in ꝑuū eleuatur tūoreȝ.Ideoqȝ tumorē cōiun ctiue noīauerunt apa.tumorē uero cornee no minauerūt bothor uel pustulā. Et sic Rasꝭ zº cōtinētis.inter egritudines coniunctiue nominauit apa inter egritudīes uero cornee noīauit bothor.Diuidēs aūt.A. hoc apa ꝯiū ctiue in spēs dixit .obtalmie alia ē apa simpl'x .i.non compositū cū alio morbo ut ulcere su ple ⁊ alia ē apa compositū cū alio morbo.Et simplex aut non ē ꝑtransiens inanū.i. medio critateȝ in accñtib⁹. Nam pl'm qð est i hac obtalmia ex accñtib⁹ ē exuberantia uenaꝝ.s. hūectiue ⁊ cursus.s.lacriaruȝ ⁊ dolor guarde narum.Et alia est que magis est ꝑtransiens terminū in magnitudine in qua suphūdat al bugmen oculi ⁊ super pupillaȝ ⁊ tetigit eā et ꝓhibet clausioneȝ oculi ⁊ uocatꝛ grece amosꝭ ⁊ Arab.aluagedenigi. Et aliqñ in totum magnificatꝛ ut appareat īspicientib⁹ sicut fru struȝ carnis cohopiens totum ocl'm.ita ꝙ ni hil uidetꝛ de oculo ⁊ totiens apparet rubor ⁊ deinde zº continētis rosariuȝ uocatur. Et dixit ybu haly ꝙ qñqȝ etiam apatꝛ palpebra cum ea.Et inde est apostema compositū cum apate alterius mēbri.s.palpebre.Et rurs⁹ au ctoritate Hali.possibile est ꝙ apa fortis ob talmie erit in circuitu oculi usqȝ ad maxilaȝ

Dixit ybu hali.ꝙ cū hac obtalmia magna omnia accidentia sunt intensiora.Et hāc spēȝ obtalmie posuerunt ꝯº terrapentice hal' ʒᵃᵐ spēm similiter ⁊ Johanici⁹ zº continētis di xit species obtalmie sunt tres. Prima est que fit ex puluere uel fumo.Et quando defi ciunt ea que mouerit doloreȝ mittigatur ob talmia si accidentia non intulerint nocumen tum magnum oculis. Secunda est inflatō coniunctiue.⁊ tertia erit inflatio que erit ml' tum pexima in coniunctiua ⁊ super emanet super corneam propter nimiam inflationeȝ

Et diuersificatur obtalmia scilicet ue ra ex parte materie de qua fit ⁊ secum

dum hoc. alia ē sāguinea alia colerica alia fle
gmatica alia mīca alia ē aquosa ⁊ alia uento
sa. dixit. A. qm̄ obtalia ē apa ī pupilla. i. ī ocu
lo. s. ī ꝯiūctiua. ⁊ omne apa aut ē a sanguine
aut a colera aut a flegmate aut a melancolia
aut a uentositate tunc similis est obtalmie cū
ipsa sit apostema non euacuabitur ab aliqua
dictarum materierum. aquosam autem aut cō
ꝓhendit sub flegmatica aut renuit dicturus ō
ea i c° de uesicis. ⁊ dixit. obtalmia excedens
terminū nō fit tantum a materia calida. ymo
fit a flegmatica ⁊ a mīca. Et hoc posset esse
aut qm̄ multū exuberarēt i capite ⁊ mitterent
ad oculū qđ rarissime ꝯtigit aut qm̄ simul cuꝫ
sāguine mittūt ⁊ hoc ē raro. Sed ista obtal
mia ut plm̄ fit a sāguine propter quam causā
plures auctoꝝ nō tractauerūt nisi de ea q̄ fit
a sanguine. unde hal. nono tehorice dixit. ꝙ
apa fit a mulitudine materie sanguinee nil tā
gens de alijs materijs. qđ ideo est qꝛ sanguis
ē mā apta multiplicari in uenis oculi ⁊ exten
dere eas multum Iohitius āt ubi supra dixit.
obtalmie quatuor sūt spēs. una ex multiplica
to sāguine ꝯa ex sāguine colerico tertia ex sa
guie fīco ⁊ q̄rta ex sāguine mīco. Et diuer
sificatur ēt obtalia ex modo fiēdi ipius pte. qꝛ
alia fit ꝑ uiā defluxus ⁊ alia ꝑ uiā congestio
nis in ipso oculo. Dixit enim Aui. quandoqꝫ
ē humor apostemans generatus in ipso oclo.
⁊ qn̄qꝫ ē ei adueniens ex cerebro ꝯm sonitum
catarri aut ꝑ uelamen extrinsecum aut ꝑ itri
secum aut ex ipso cerebro ⁊ partibꝰ eiꝰ. Naꝫ
cū in cerebro aggregātur mē plime. s. peccan
tes in q̄to ⁊ repletio. s. peccās ī q̄li oculus ē
magis aptꝰ recipere illas ꝑꝑ propinquitatem
maiorem. ⁊ maiorem amplitudinem uiarum.
que uie etiam sunt plures uenientes ad oclos
q̄ꝫ ad alia ōra ex cerebro. tunc uix euadit
oculus quin obtalmiam incurrat. nisi sit for
tis ualde. ⁊ propter suam fortitudineꝫ non re
cipiat. ⁊ materie ille quandoqꝫ fluunt ad ocu
lum per uenas. quandoqꝫ per arterias ⁊ quā
doqꝫ per alia loca. ⁊ dixit Auicena quādoqꝫ
mā non est adueniens oculo ex parte cerebri
⁊ capitis sꝫ aduēit ei ex pte alioꝝ mēbrorum
Et ꝓprie cū iā ꝯsecutꝰ ē oculꝰ malitiā ꝯplo
nis. ⁊ factaꝰ ē quasi māsiua ⁊ debilitauit eum
⁊ fecit ipm susceptibilē nocumētorum. Et est
ad quē effūdūt supfluitates. s. faciliter. sic. n.
experientia apparet ꝙ habentes oculos mul
tum debiles ⁊ passibiles ex q̄cūqꝫ leui causa
aut paruo errore in cibo ⁊ potu incurrunt o
culi eorum lesionem. Materia autem que per
uiam defluxus causat obtalmiam ut plurimuꝫ
est sāguinea propter quatuor cās q̄ simul iun
cte faciunt unā sufficientem cām. prima est sū
pta ex pte nē mē. q̄ est ꝙ materie calide de se
sūt magis apte fluere q̄ꝫ frigide. secunda ē sū
pta ex pte membri recipientis scilicet ipsius
coniunctiue que est membrum panniculare
solidū in qđ nō sic pōt penetrare materia fri
gida sicut calida. tertia est sumpta ex pte mē
bri mittētis. s. cerebri plm̄. n. illud qđ cēbruꝫ
trāsmittit ad oculos ē illud qđ ī uēis pānicu
loꝝ eiꝰ ꝯtinet ī ipsis āt mē calide cōtinēt uel
ē sūpta ex pte mittentis corporis totius uel
alicuius mēbri inferioris. et tales etiam ut
plm̄ erūt mē calide. qꝛ tales sūt que suntꝰ apte
fluere ⁊ ascendere ad superiora. Qđ autē
cerebꝝ sit aptum plus transmittere mās cali
das q̄ꝫ frigidas patet. qꝛ materijs frigidis ꝑ
ate sunt uie alie plures ⁊ latiores per quas ex
pellūt que sunt note. 4.ª causa ē sūpta ex par
te uiarū per quas fit transmissio materie ad
oclm̄ sed tales uie sūt uene et arterie pānicu
lorum eius quibus tunice oculi ꝯtexūtur Et
precipue uie que portāt ad ꝯiūctiuā cuiꝰ ob
talmia est passio. qꝛ ipsa oritur a gigia matre
in cuius uenis ⁊ arterijs non est apta ingredi
materia frida ꝑꝑ dēpsitatē pānicli ⁊ strictură
uenaꝝ eiꝰ. Et si alr̄ ꝯtigit cerebꝝ mittē mās
fridas per uias neruoꝝ opticoꝝ ad oclm̄ ra
ro ē ualde ꝙ postea perueniat per uenas ad ꝯ
iūctiuā ⁊ faciat i ea apa. sed ut plm̄ alias cāt
egritudines ut guttā serenā cataractā ⁊ siles
lōgiquū ē ergo licet sit possibile raro ualde e
ueniēs ꝙ mā frida per uiā defluxꝰ sola sine
ꝑmixtione mē calide descendat ad oculum ad
cāndū obtalmiam. Mixta aūt cum mā cali
da bene ꝯfluere pōt ad oculū. licet etiā hº sit
raro. ut plurimū ergo per uiam defluxus ob
talmia accidit de materia calida. Et ut plꝫ ō
sanguine. qꝛ plus de eo continetur in uenis il
lis. De colera aūt sola raro fit. Et si alr̄
fit ut plurimu fiet mixta sanguini. Et cū hº ēt
ipsa nō peruenit ad oculū cū multa acuitate.
qꝛ remittitur eiꝰ acuitas a fritate ⁊ hūitate ce
rebri. ⁊ hic ē ꝙ egritudines ocloꝝ calide nō
sūt multe pūctionis ⁊ mordicationis ⁊ corro
sionis Ut plm̄ ergo ē ꝙ obtalmia causatur a
sanguine deinde a sanguine flegmatico qꝛ tali
sāguine nutritur cēbꝝ ⁊ ēt oclꝰ. Raro autē
fit a sanguine colerico ⁊ rariꝰ a mīco. ⁊ hº ē
qđ experientia ꝯfirmat. dicūt quidam ꝙ a sā
guine melācolico deberet frequētius cāri ꝙ
ē qꝛ cerebrum expellit superfluitates mīcas
ad oculos que in lippitudine ōmostrātur gros
sa dura terrea qđ dictū quidam negāt. tamē
supposito qđ uerꝝ sit. nō tamē sequitur qđ di
cūt. qm̄ ipsa expellitur ad lacrimales. ⁊ post
ea sua grossitie nō est apta penetrare in ꝯiū
ctiuā ⁊ facere obtalmiā. Obtalmia uero que
fieret per uiam ꝯgestionis possibile ē ꝙ ut
plꝫ sit ō mā frida āt flīca. qꝛ tale ē nutrimētū
ocli āt mīca. qꝛ tale ē nutrimētū tūicaꝝ ocli.
Et supfluitas attestatꝰ ei a qº decidit. ⁊ alr̄
possibile ē raro tn̄ ut fiat ex supfluitate sāgui
nis nullo aūt mō a superfluitate colere. Cū
hº ēt dicūt quidā ꝙ obtalmia nūq̄ꝫ fiat ꝑ uiā
ꝯgestionis supfluitatis nutrimēti ī oclo. qm̄
oclus ē mlti exercitij ⁊ motus resoluētis sup
fluitates eius et prohibentis eas in eo tan
tum aggregari ꝙ causare ualeant apostema.

Et diuersificatur obtalmia secūdumꝰ ꝙ q̄
dam est periodica et quedam non. Dixit
Auicena amplius de speciebus obtalmie est
que habet periodū et poxm̄ scdm̄ ꝑiodū effluxi
onis mē. i. scdm̄ ꝙ materia est apta de sui na
tura fluere. Et scdm̄ ꝑiodū hore generationis
eius. i. scdꝫ ꝙ ipsa materia in membro mittē
te regnatur. Et non dixit Auic. quedam
est pariodica et quedā nō. qꝛ aptitudie q̄lib

obtalmia ē piodica apta nata piodicare. qa a
q̄cūq3 mā fiat post ꝑmā effuxionē ei⁹ ad oc̄l3
pōt alia mā q̄ iteri fuerit regenerata supeffū
di. Actu āt repit̄ aliq̄ obtalmia habere piodi
cationem ⁊ aliqua non. dixit Hali secundo d̄
febribus ⁊ ponitur secundo continentis. sic
ē spēs obtalmie q̄ h3 motū tertianū. ⁊ ē q̄ h3
motū ꝯtinuū. Et hoc accidit ex superfluitate
que spargitur ī oculis a mēbris fortiorib⁹ ip
sis ⁊ ꝯtinuat poxismos suos cū equalitate in
fluxu equali. Apparent. n. alīi aliq modi forti
orationis in obtalmia ex hūoribus alys a sā
guine qꝛ colerica de tertio ī tertiū fortificat̄
fl̄ica de die ī diez. et m̄l'ica de quarto ī quar
tum. omnis qꝫ obtalmia uehemēti⁹ molestat
patientē omni die in horis motus hūoris a
quo fit. Et diuersificat̄ obtalmia fm q̄ꝫtita
tē suā ī tūore et eleuatione. Est ei q̄daz tumo
ris pui et dicitur obtalmia pua. Et q̄dam ē
tūoris magni et d̄r obtalia magna et q̄daz tu
moris maximi et dicitur obtalmia maxia et
est ut fuum rosarium. Dixit Auicena. q̄ꝫtitas
obtalmie ē fm q̄ꝫtitatez materie ipi⁹. Et di
uersificat̄ etiā ut patz ex d̄cis fm q̄litatez qꝛ
q̄daz ē calida et q̄daz frida. Et diuersificat̄
etiam ut pz ex dictis fm qualitatē. qꝛ q̄dam ē
calida ⁊ q̄dā frida. Et diuersificat̄ fm maliti
am eius ⁊ benignitatem ipsius. Dixit Auice.
malicia obtalie ē fm q̄litatē mē. i. fm ꝙ mā ē
mala. Insequitur etiam q̄nq3 malitia ei⁹ ipsi
us q̄ꝫtitatem. qꝛ ubi ē m'lta mē quantitas ē
m'lta extensio. Et ubi multa est extensio est
dolor uiolēt⁹ q ē de accn̄tib⁹ obtalie male. Re
cipit. n. obtalia diuersitates multas fm diuer
sitatē cadētē ī suis accn̄tib⁹. q̄dā. n. ē obtalia
difficilis ⁊ maligna pp malignitatē ⁊ uehemē
tiā suoꝝ accn̄tiū ⁊ q̄dā ē facilis ⁊ benigna pa
rū molestās patiētē. ⁊ diuersificat̄ et fm q̄d
q3 accn̄s. q̄dā. n. ē multū rubea ⁊ q̄dā paꝝ. Et
q̄dam est multi cursus lacrimarum uocata p
hoc obtalmia hūida ⁊ quedā est paucarum la
crimarum uocata p hoc obtalmia sicca. Et la
crime etiam in obtalmia q̄nq3 sunt calide q̄nq3
sunt frigide. Et frigide quidem dixit Auice.
q̄nq3 multiplicantur in speciebus obtalmie.
propter priuationem digestionis. unde scd̄o
ꝯtinentis. dixit ras. lacrime superueniunt in
obtalmia frigide. qꝛ sunt idigeste. in salute āt
calide. qꝛ sūt digeste. lacrie tn̄ fride non sēper
sūt pp idigestionē. qꝛ pn̄t eē ex aliquo flegāte
liquato. Calide etiaz non semper sunt propter
digestionem. qꝛ possunt esse ex materia coleri
ca nondum digesta. Et ideo Auice dixit q̄n
q3. Scire tamen debes. ꝙ quādo mā in se est
frigida ⁊ est cruda. lacrima est frigida satis
q̄n non est digesta est frigida parum uel tepi
da. ⁊ lacrima calida quādo est cruda est parū
calida. tamen quādo est digesta est satis cali
da. Et quedā obtalmia est intensi doloris. ⁊
quedā intensi ⁊ uehementis. ⁊ uehemens etiā
uiolentus dolor. dixit rasis secundo continē
tis. accidit in oculis aut ex acuitate humoris
qui inducit inflāmationem. Aut ex ocultatio
ne hūiditatū grossaꝝ. s. corrosiuaꝝ q̄ sūt gros
siores acutis mordicatiuis ⁊ non corrosiuis
de quibus intellexit cū dixit ex acuitate hūo

ris que sūt subtiliores corrosiuis. Aut fit ex
distēsione suaꝝ tunicaꝝ que prouenit ex ocu
loꝝ repl'one. s. humorali aut ex uētositate exi
stente in eis. Et Auic. dixit. aut ē propter
hūorem mordicatiuū corrodētē tunicas. aut
propter hūorē extēsiuū plurimū. Aut ꝓpter
uaporem grossum fm raritatez. i. raro. s. ꝯtin
git talis causa doloris uiolenti quecūq3 sit ī
oculo. ⁊ inde ē ꝙ raritas in dolore. s. uiolē
to in obtalmia. qꝛ raro in obtalmia reperit̄
mā mordicatiua uel corrosiua ut supra patuit
uel etiam ita plurima. uel etiam uentositas
taplurima ꝙ faciat dolorem uiolētum uehe
mentē qui ē ille qui excedit rationē ⁊ modū
doloris reperti in obtalmia. uel scd̄m rarita
tē idest a uapore grosso euenīētem qꝛ raro ē
ꝙ uapor grossus tam adeo multiplicetur in
oculo ꝙ faciat dolorem uiolentum. Et in
de est raritas in dolore. s. a uentositate gros
sa proueniente uel fm raritatem idest inter
pol'onē. et ut sic ostendit ꝙ dolor uiolentus
prouenīēs a uapore grosso erit scd̄m interpo
lationē. qꝛ dolor uentosus interpolat propter
facilitatem sue resolutionis respectu materie
hūoralis que nō faciliter resoluitur. unde nec
faciliter interpolat. Sed hinc est raritas. i. ī
terpol'o in dolore. s. uiolēto uentoso. Cū er
go uidetur dolor uiolentus cū interpol'one.
tūc scitur ꝙ ipse ē a uētositate fm plurimū. ⁊
materie cāntes dolorē ī oculo uehementē. dix
Auic. aut sūt ex corpore aut ex capite aut ex
uenis que oculo afferūt materiā malā calidaz
aut frigidā. i. uētosā que frigida ē. Mā aūt
humoralis frigida non causat dolorem uehe
mentem Et quādoq3 dixit ipse. sūt iste mate
rie ex oculo ipso. ⁊ illud si accidit tunicis ocu
li. corruptio ꝯplexionis pp hūorem retentuz
in eis aut propter obtalmiā uentētem super
eos ⁊ conuertit totū q̄d aduenit de nutrimē
to ei ad corruptionez. Et hōies q̄d magis ap
ti ad senciendū dolorē uehēmentem in obtal
mia. dixit Auic. sūt illi quoꝝ oculi exterius
sūt prohemīnētes. s. fm naturam. Nam talis
oculus ē susceptibilior magnitudinis obtal
mie ⁊ fortioris propter hūiditatem suam et
aptionem pororum suorum. Oculi enim fm
naturam extra ꝓheminētes premagnitudine
sua sūt calide ⁊ humide ꝯplexionis. ⁊ ideo sūt
multaꝝ humiditatū et apertorum poroꝝ. Et
scias ꝙ in omni obtalmia uera est dolor sa
tis fortis ad quod aduertēs Gale. ītitl'auit cm
de obtala de dolore capitis. Et diuersifica
tur obtala fm uarietatem modoruz termina
tionis ei⁹. Dixit Auic. multotiēs soluit̄ ob
talmia cum solutione nature. Et ista termie
tio ē bona. Dixit enim. y. 5° affo. in oculis
patiētē adiaria accipi bonū ⁊ sil'r in ocul' pas
suꝝ. Et est bonū per uiā signi. qꝛ significat
naturā potētē ī expellēdo māz nociuā. ⁊ ē bo
nū p uiā cāue. qꝛ euacuat̄ ⁊ diuertit̄ ab oc'lis
mā faciēs ul' factura egritudinez ī eis. Et itel
lexit. y. d̄ dyaria spōtanea. ⁊ p eā dedit itelli
gi d̄ artificiali. ut si spōte nā n̄ facit dyariā
iducat̄ ab arte. ipa ei āt curat āt minuit egritu
dies oc'loꝝ māles. āt saltē ꝓhib3 eas augeri
et disponit ad curā materiam euacuando et

diuertēdo añtē q̄ trāsibat aut transire para e
rat i ꝯiūctā. Mā āt ꝯiūcta obtalmie. cū sit ex
uenas ⁊ in sba tunice ꝯiūctiue ualde distātis
nō ē de facili ducibilis ad fluxū uētris. ⁊ qñ
qꝫ determinatur ⁊ soluitur per resolutionem
insensibilē. aut ēt qñꝫ sensibilē in lacrimis ⁊
resolutionibus. ⁊ qñqꝫ supuratur ⁊ facit sāi
em ⁊ tandem transit in ulcus. Et quandoqꝫ p
mutatur materia eius ad aliud membrum. Et
qñꝫ induratur per resolutionem subtilis ⁊ re
manentiam grossi uel per ingrossationem ma
terie ex appositōe apocrusticoꝝ nimia. ⁊ qñꝫ
corrūpit mā eius. ⁊ corrūpit mēbꝝ Melior
āt dictoꝝ mōrum terminatiōis eius ē resolō
ipsi⁹ deīde deriuatio ad fluxū uētris uel ad a
liqđ membrum ignobile deinde saniatio. i
duratio uero ⁊ corruptio sunt determinatio
nes male Obtalmia magis apta est euenire sā
guineis deinde flegmaticis. 3°. colericis ⁊ ul
timo melancolicis. Dixit Auice. obtalmia ma
gna excedens terminū plᵃ accidit infantib⁹
suple ⁊ pueris usqꝫ ad pubertatem pp multitu
dinem materierum coꝝ ⁊ debilitatē oculorū
ipoꝝ. uñ ꝭo ꝯtinētis dix raſ. rosariū accidit
plus i pueris pp debilitatē. i. lapsitatē ⁊ mol
litiē oculoꝝ pueroꝝ. uñ apti sūt mltas recipe
materias. Dixit. y. de aere ⁊ regionibus ꝙ ha
bitantes in regionibus meridionalibus pluri
es patiuntur obtalmiam sed neqꝫ prolongat̄
nꝫ augmentatur in eis. qꝛ raritas corpoꝝ eo
rum ⁊ oculoꝝ ipoꝝ reddit eos aptos resolōi
⁊ sūt fluxibilis uentris. Sꝫ supueniens subi
to in regionibus frigidis est pexima. qꝛ eorū
corpora ⁊ oculi sunt spissa. ēt habentib⁹ cor
pora depresa ⁊ in regione frigida paruꝫ acci
dit iste morbus. sed qñ accidit non cito sana
tur Et Gal. dixit super ꝭo epidimiarū. ha
bitatoribus terrarum calidarum accidit sepe
obtalmia. sed accepti ab ea cito eripiuntur. sꝫ
habitantibus terras frigidas accidit raro. sꝫ
tñ est eis molesta ⁊ difficulter curabilis; ⁊ eo
rum oculis exinde ulcerantur. Et dixit eadē
similitudo ē attendenda inter obtalmiā yema
lem ⁊ estiualē. ⁊ raſ ꝭo ꝯtinētis ait. dico ob
talmia in regionibus frigidis ⁊ yeme nō mo
uetur multū. sꝫ qñ mouet̄ ē pexima ualde. qa
tunice oculoꝝ eoꝝ erunt obturate ⁊ plene ma
terys. que nō dissoluūtur. propterea nō distē
dūtur Sed in habentibus corpora leuia ⁊ in
regionibus calidis non prolongatur ⁊ sanat̄.
Et Auice. dixit. in regionibus meridionalib⁹
suple ⁊ terris calidis ⁊ humidis multiplicat̄
obtalmia. sed remouetur uelociter. ⁊ euentus
eius plurimus in eis est propter cursū mēruꝫ
habitantium eas ⁊ multitudinem uaporum eo
rum. in ipsis enim materie sunt multe ꝑpter
humiditatem. ⁊ sunt fluxibiles propter calidi
tatem. ⁊ adiuuat ad fluxibilitatem earum mul
titudo uaporum humidorum que in eis sunt.
Sed ipsius sanitas siue resolutio uelox est
propter raritatem pororum membrorum eo
rum ⁊ solutionem naturarum idest uentrium
ipsorum qꝛ in eis materia cito exalat ab ocu
lis eorum ⁊ cito diuertitur ad fluxum uētris
in ipsis. qꝛ cito sanat̄. ꝙuis habitātes in eis
capita habeāt hūiditatibus plena. quia plus
facit ad citam sanitatem facilis materie reso
lutio ⁊ multa eius diuersio. qꝫ faciat ad diu
turnitatem eius capitis plenitudo que mltis
ēt mōis diminui pōt. Et subdit. A. ꝙ si su
bito illis obtalmys superueniat frigus. tunc
illa fit difficilis. qꝛ non uelocis sed tarde re
solutiōis. qꝛ frigus superuēiens prohibet hu
moreꝫ ei⁹ a cursu idest a transitu in repio
nē ⁊ a cursu. s. in fluxu uentris. Sꝫ i regio
nib⁹ frigidis dix. A. miorat̄ obtalmia ⁊ silr
in tempoꝛib⁹ frigidis. qꝛ raro i eis euenit. sꝫ
cū euenit est praua. Et paruitas quidē. i.
raritas euentus eius in ipsis ē propter quie
tē hūoꝝ ⁊ ꝯgelationem eorum ⁊ eius prauī
tas ē. quoniā quādo hūores ꝯprehēdūtur in
mēbro nō resoluūt̄ uelociter ꝑpter coartatō
nē meatuū idest fracturaꝫ poroꝝ ⁊ coartatō
nē etiā meatuū per quos diuerteret̄ mā ad flu
xū uentris quare hūores ꝯprehensi in locis
coartatis extēdūtur in loco apatis magnifi
ce donec accidat ut ex eis findat̄ sifach. i.
tunica ꝯiūctiua. Et cōsidera dix Auic. corpo
ra dura ꝭm regiōes septētrionales. qꝛ habita
tores sunt scđm nām regionis. ⁊ sic per ꝑ op
positū erūt corᵃ rara ⁊ leuia scđm regiones
meridionales. Dixit. A. cū precedit yems
septētrionalis. ⁊ sequitur ipsā uer meridio
nale pluuiosuꝫ. ⁊ estas pluiosa. mltiplicat̄
obtalmia. s. ipsa estate. Et cā posita ē ab ap.
pria pobᵐ. 8°. Et a Gal. in ꝯmēto illi⁹ affo. ō
horis uero ⁊c̄. Nā in tali uere multe hūidita
tes multiplicātur in aere ⁊ corpoꝛib⁹ hominū
q̄ reseruate ad estatē calore estatis liquate
⁊ mote multotiēs fluūt ad oculos ⁊ faciūt ob
talmiā. Si aūt yems ꝑcesisset calida ⁊ hu
mida. tūc propter mltitudieꝫ nō reseruarēt̄
mē ad estatem sed mouerētur in uere. ⁊ in ue
re mltiplicarētur obtalmie. Et dix. A. silr
cū yems ē calida meridionalis. replet corpo
ra hūorib . ⁊ si sequit̄ uer septētrionale. tūc
ꝯstringit eos unō ꝯstricti exprimūt̄ ⁊ ꝑssi
fluūt ad oculos generātes obtalmias ut dix
Ypꝝ. pᵃ proble. ⁊. y. 3° affo . in affo. Si yēs
austrina ⁊c̄. ubi i ꝯmēto dix Gal. ꝙ fiūt i ue
re. Et dixit Auic. estas borealis multiplicat
obtalmiā. Et prope p⁹ yemē austrinā meri
dionalē siue sequatur uer. ꝭm naturā suā. si
ue ꝯsilr yemi. ⁊ tunc maxime. Et causa ē qꝛ
frigiditas estatis exprimit ꝯstringēdo hūidi
tates sicut exprimūtur ex spongia qñ ꝯprimi
tur manu ut dixit Gal. in ꝯmēto dicti affo.

Et subdit Auic. in pria ꝯstitutione supra
dicta. ubi dicitur et estas pluiosa. ꝙ etiam si
estas non fuerit pluiosa mltiplicabūt̄ obtal
mie. Et ait quandoqꝫ multiplicantur ob
talmie in estate cuius uer fuit meredionale
et yems sicca septemtrionalis. Et hoc erit
seruante estate naturam suam. quia scilicet
fuerit calida et sicca. Et dixit Auicens
ꝙ sicut regiones calide suple et humide fa
ciunt obtalmiam similiter balneū ualde ca
lidum quando homo ipsum ingreditur pro
culdubio facit obtalmiam . Et hoc si in
temperate et non debito modo fuerit usus
eius. et in corporibus dispositis ad ipsam
et repletis. quia sua multa caliditate soluit

ꝓuiditates appit meat⁹ ⁊ ꝺbilitat oculos. Et
sũt uerba alexãdri dicẽtis. balneũ calidũ gene
rat obtalmiã i oculis ⁊ pati ad obtalmiã nõ ĩ
trẽt balneũ. s. ĩtẽpate. Nã debit⁹ usus balnei
confert ut infra. Signa alia sunt generalia ⁊
alia specifica. de signis generis dixit Almã.
cum alba oculorum mutata fuerint in rubedi
nem ⁊ lacrime fluunt ⁊ in angulis lacrimalis
lippitudo collecta fuerit. dicemus egrum pa
ti obtalmiam. additur autem ⁊ dolor Et rube
do quidem accidit propter materiam calidaꝫ
defluxã ad uẽnas ꝯiũctiue ⁊ ipam ꝯiũctiuaꝫ.
de lacrimis dix Gali. i li° de tiporib⁹ uniuersalibus
morbi in pn° obtalmie effluit multum ⁊ subti
le indigestum sufficienter. deinceps uero mi
nus ⁊ grossius sub significatiõe q̃daꝫ digõ
nis accipiẽs. deinde tp̃e ꝓcedente diminutio
nem patiente consistentia uero ad grossius ꝓ
cedente augentur que digestionis signa intan
tum ut ⁊ conglutinentur palpebre dormientiũ
affecte lippitudine que ⁊ ipsa secundum prici
pia subtilis ⁊ multa in tempore uero minor ⁊
grossior fiẽs digõnẽ egritudis idicat. Dixit
ras. 5° ꝯtinẽtis lacrĩe fride ꝓueniũt obtalie
ĩdigeste. ⁊ ĩ statu calide. qꝛ sũt digeste. Dix
Auicena. obtalmia uelocioris status est in q̃
lacrime magis fluũt. ⁊ in q̃ acutiorẽ hñt mor
dicatiõnẽ. qꝛ significat mã calida acuta. ⁊ sic
ꝙ apa est acutum. Et ꝑ ꝯñs status eius erit
propinquus. Sed obtalmia sicca scilicet in q̃
non fluunt lacrime. uel pauce est tardioris sta
tus significatur enim materia grossa quieta.
Dixit Auicena. lippitudo est significatio ꝓpa
maturationis aut grossitudinis materie. ⁊ di
stinguitur inter eas sic. Dixit Auicena. Nam
lippitudo que est uelox cum leuitate accidẽti
um excepta grauitate oculi est significatiua
grossitudinis materie. Sed illa cui associatur
maturatio ⁊ cum qua est oculi exiccatio ĩ ini
cio parumper ⁊ resoluitur uelociter est lauda
bilis significans maturationem. Distinguitur
enim lippitudo materie grosse. ab ea que est
maturationis. quoniã cum lippitudo matura
tionis fit per modum cuiusdã sãiationis ipsa
appebit cum accidentium fortitudine ⁊ ipoꝝ
augmentatione. Alia uero est appens est absꝫ
fortitudine accidentium excepta grauitate q̃
non tollitur a materia grossa. Et lippitudo q
dem grossa est duplex. una uera ⁊ est illa que
prouenit propter maturationem. Alia non ue
ra que aliquãdo appet satis cito. sed non in
omni mã grossa. Nã in facta a melãcolia uel
a colera grossa non euenit nisi tarde aduenit
autem in materia flegmatica non multe uisco
sitatis a qua resudare poterit satis cito res
que est sicut lippitudo . ⁊ distinguitur inter
eas. dixit Auice. qꝛ lippitudo cuius granum
est paruum. raro est significatiua bonitatis
⁊ maturationis paruitas nãqꝫ graui lippitu
dinis maturãtionis significat tarditatem. un
de secundo continentis. dixit rasis lippitudo
cum accidit sicut g̃na pua deterior est ea que
accit cũ g̃nis magnis. qꝛ significat tarditatẽ
digõnis mẽ. dix ãt Auice. raro. qꝛ qñ mã eẽt
pauca ualde. tũc posset expelli sicut g̃na pua.
Et dixit Auice. cum palpebre conglutinãt

incipiũt. tũc iam maturationis adest propinq
tas. ⁊ sic significat processũ ad augmẽtũ. Cũ
aũt perseuerat cursus aquosus ẽ principium
adhuc. qꝛ talis cursus aquosus non inuiscans
significat cruditatem. cũ aũt agit ĩ ipsũ calor
nãlis maturans ingrossat ipm unde fit tenax
per bonã permixtiõnẽ hũidi cũ sicco. ⁊ cum
tali tenacitate inuiscat ⁊ glutinat palpebras
ad inuicem. Et ideo cũ inuiscantur ⁊ ꝯgluti
nãtur dicitur cõiter ꝙ ẽ signum bonũ cũ sua
tamẽ tenacitate lippitudo digesta cito sepatur
a palpebris. ea aũt que procedit a uiscositate
mẽ flegmatice crude nõ cito separat̃ ab eis.
Et in obtalmia flica multũ apparet cum inui
scatione multa ante maturationẽ. Ex dictis
notare potes ꝯditiones lippitudinis signifi
cantis maturationẽ. ⁊ sunt ꝙ ante eam appa
ret cursus hũidus nõ uiscosus neqꝫ glutinati
uus. ul' ⁊ si sit uiscosus qꝛ de mã uiscosa non
tñ ẽ inuiscatiuus. qꝛ non omne uiscosũ ẽ inui
scatiuũ ut patet de mucilagine psily ⁊ semis
citoniorum que sunt uiscose sed non glutinati
ue. Et talis ẽ cursus aquosus a mã flegmatica
ante inceptionẽ digõnis. 2ª. conditio ẽ ꝙ ip
sam precedit esiccatio non a cursu aquoso in
lacrimis. sed esiccatio. i. priuatio lippitudĩs
in prin°. parũper. qꝛ per paruũ tẽpus prius
enim raro appuit lippitudo ⁊ postea apparet
3ª. conditio est ꝙ ipa apparet cũ fortitudine
accidẽtiuꝫ saltem eniꝫ sunt fortiora q̃ꝫ eẽnt
in prin°. 4ª conditio ẽ ꝙ eius grana sũt ma
gna non parua. 5ª conditio est ꝙ ipsa est inui
scatiua. Et 6ª est ꝙ separãtur uelociter. Est
aũt processus lippitudĩs in obtalª ĩ mã grossa
ꝙ prio accidit cursus aquosus deinde esica
tio ⁊ priuatio, lippitudinis. Deinde lippitu
do ex grossitie materie. Deinde lippitudo ꝑꝑ
materie digõeꝫ. Sed talis processus nõ subtilis
nõ est. qꝛ non procedit a cursu aquoso ⁊ esica
tione ad lippitudinẽ maturationis mediãte
lippitudine grossa ꝑ grossitie mẽ ꝫ prouenit
ad ipsaꝫ sine medio. Et eius prinᵐ ẽ cũ ĩcipit
inuiscare. Conditiones aũt lippitudinis ñ
uere sũt p̃dictis opposite. Doloꝝ aũt qui ĩ
oculo ꝯtingũt ꝑ quos significatio sumitur. di
xit Auic. Aly sũt mordicatiui aly corrosiui
⁊ aly extẽsiui. Et per dolorem corrosiuũ in
tellexit pruritiuũ. Aut intellexit dolorem acu
tũ ambulatiuum. Dolor enim acutus fix⁹
non absolute fixus. sed acutus ambulãs uoca
tur corrosiuus dummodo nõ sit a uentosita
te uel fortasse per corrosiuum intellexit ulce
rosum. Aut eum cuius materia est acuta cor
rosiua. Et dixit. mordicatiui significant
corruptionẽꝫ qualitatis ⁊ materie ⁊ acuitatẽ
ipsius Et extensiui significant multitudinẽ
materie aut uentositatem. quidam addũt do
lorem pulsatiuũ qui significat subtilitateꝫ mẽ
⁊ eius ꝯmotionem ⁊ aggrauatiuũ qui signifi
cat materiam grossã digestioni repugnantem
Signa speciex. Signa obtalmie non uere
siue conturbationis ponũtur ab Auicena
tria. Cognoscitur enim dixit ipse leuitate
suorum accidentium. et causa sui quia ẽ a cau
sa primitiua ⁊ consequutõe apatis primitiui.
Et qꝛ apa ꝑmitiuũ fit absꝫ repl'one corporis

Nõ ꝑmitiuũ ãt cũ repl'one. hinc ẽ ꝙ q̃titas
ꝑmitiui ẽ pua ⁊ nõ ꝑmitiui magna. Sig^a aũt
obtalie ꝟe sũt triũ modoꝝ. Nã alia significãt
a quo mẽbro ueĩat mã ad oculũ. Et alia p quã
uiã ueĩat ipsa mã. ⁊ alia significãt ipam mãm
q̃ sit. De ꝑmis signis. dix. A. signa ꝙ obtalia
ueniat cũ communitate capitis sunt soda ⁊ graui
tas capitis. suple ⁊ lesio in operationibus ce
rebri. ⁊ signa ꝙ ueĩat a cõitate stõaci. dix. A.
sunt ꝙ associatur ei nausea ⁊ conturbatio. ⁊ si
gna ostendentia humorem in stomaco. Ueni
entis autem a capite p uelamẽ extrinsecum
sũt dixit. Ras. ꝭo continentis. ꝙ fluxus pro
ueniens ex̃ craneũ reddit uenas frontis et fa
cie iflatas et uenas oculoꝝ plenas et palpe
bras ponderosas. Et dix Aaron adest rube°
oculorum ⁊ caliditas frontis. Dixit Auicena.
frons est extensa. ⁊ uene exteriores sunt ple
ne maxime que in fronte sunt ⁊ timporibus.
⁊ incipit uenire inflatio ad palpebram ⁊ in
fronte est rubedo ⁊ pulsatio. uelocitatur enim
pulsus in uenis pulsatilibus exterioribus. Sʒ
uenientis ab intra craneum signa sunt. dixit
rasis secundo continentis. non apparebit ue
narum exteriorum repletio. Et patiens habe
bit sternutationem cum pruritu i palato ⁊ na
ribus. dixit Aaron ⁊ in fronte. Dixit paulus
sunt sternutatio nimia ⁊ pruritus narium. Et
Auicena dixit. Non apparet illud scilicet de
plenitudine caliditate ⁊ inflatione partiuʒ ex
trinsecarum ⁊ apparet sternutatio ⁊ pruritus
in naso ⁊ palato. ⁊ hoc propter aliquas partes
materie acutas que expelluntur ⁊ deriuantur
ad nares ⁊ palatum. Cum uero predicta signa
non apparuerint tunc significatur ꝙ materia
est congesta in oculo. Signa materierum. di
xit Galienus super secundo epidimiarum ⁊
scribitur secundo continentis. dicta omnium
medicoꝝ faciẽtiũ colliria. sũt ꝙ ocl'i habẽtes
fortẽ rubedinẽ ⁊ nimiã hũiditatẽ ⁊ lippitudi
nem mã eorũ est sanguis. Et si rubor est for
tis ⁊ siccus sine lippitudine est colera. ⁊ si ru
bedo est pauca ⁊ lippitudo multa est flegma.
Et si rubedo ⁊ lippitudo sunt pauca est ml'ia.
Et si est ex sanguine uel flegmate accidit in
uiscatio palpebrarum in sompno. ⁊ si non ac
cidit aut erit pauca erit colera aut melancolia
Dixit Auicena. sanguineam significat color o
culi. s. rubens ⁊ exuberatio uenarum ⁊ pulsa
tio timporum ⁊ reliqua signa dominij sãguis
in partibus cerebri posita in loco suo. Dixit
Azarauius. ⁊ ingrossatio palpebrarum ⁊ mul
titudo lacrimarum. ⁊ yhu. haly. dixit. multitu
do humiditatis intelligens per humiditatem
lacrimas Et sil'r ut patuit dix ꝭo ꝯtinẽtis. A.
ãt dix. nõ lacrimãt pl'm. Et rosa. dixit pauci
tas lacriaꝝ. uñ scire debes ꝙ in sãguinea cõ
ꝑõne facta ad alias materias maxie siccas a
dest ml'titudo lacrimaꝝ. Sʒ ꝯpando q̃titatẽ
lacrimaꝝ i ea ad q̃titatẽ lippitudis lacrie st
pauce lippitudo ãt multa. Et dixit. A. conglu
tinãt palpebre ap̃ sõpnũ qõ ẽ qꝛ i sõpno pal
pebre crescũt ⁊ stãt cõtigue. unde possũt iui
scari. ml'tiplicat̃ ẽt i sõpno lippitudo q̃ sua ui
scositate iuiscat. ⁊ lippitudo multiplicat̃ i sõ
pno. qꝛ i eo augetur digõ. In uigilijs autem
palpebre mouẽtur unde nõ possũt iuiscari ge
neratur ẽt in eis lippitudo pauca. qꝛ in eis
fit diminuta digõ. Colericã autem mãm dix
Auic. significãt pũctura uehemẽs. i. dolor pũ
gitiuus pp colere ingressũ i mẽbꝝ pãniculare
Et dolor adhustiuus ⁊ iflãmatiu⁹ uehemẽter
idest cũ caliditate adhustione ⁊ iflamatione
in loco. Et rubedo parua. qꝛ nõ ẽ intẽsa sic̃
in sanguinea in qua rubedo ẽ. sic̃ rubedo ro
se. imo ẽ remissa clara declinãs ad citrinitatẽ
Et lacrime subtiles ⁊ acute. qꝛ mã cũ calidi
tate ẽ subtilis. que qñʒ exuberat ut qñ mã cẽt
multũ acuta. Et qñʒ euãtur a lacris. uñ qñ co
lera cẽt pauca aut grossa multũ sicca. sic̃ ẽ eũo
sanguinei hũoris. s. a lacris. ut qñ sãguis est
grossus siccus. qꝛ talis sanguis euãtur a lacris
qꝛ nõ adsũt in eo lacrie. Et nõ ꝯglutinãt̃ i
collerica palpebre. qꝛ mã est sicca nõ apta cõ
uerti i lippitudinez inuiscantem. Et dixit. A.
de specie obtalmie cãte a colera adhusta ꝙ hu
ius generis est quedã que est rubedo aduení
ens i ocl'o. i. que aduenit cũ rubedine ⁊ ẽ de
sũma ꝯplexionũ pessimaꝝ. qꝛ ẽ generata a co
lera adhusta que multũ deprauat ꝯplexionẽ
mẽbri i quo ẽ. ⁊ per sui adhustionez qñʒ cau
terizat oculum ⁊ qñʒ exuberat ipsũ faciens
ulcerationem motiuã ãbulatiuã. Et dixit
Auic. de spẽ obtalmie que fit a colera acuta
mordicatiua tñ pauca. ꝙ h° gen⁹ ẽ pruritiuũ
esiccatiuuʒ cũ paucitate rubedis ⁊ lippitudis
idest lacrie. Nã in omni spẽ colerice nõ appa
ret lippitudo pp subtilitatez mẽ. Et si in aliq̃
apparet est pauca ualde. Et dixit. nõ apparet
apõatis hi⁹ quãtitas de qua sit curãdũ. neqʒ
quãtitas cursus aquosi. qꝛ mã est pauca ⁊ est
sicca. Signa fl'ice dixit. A. fl'icã significãt
grauitas uehemẽs ⁊ caliditas parua ⁊ rube
do debilis. imo in ea uicẽs est albedo. Et
lippitudo ⁊ ꝯglutinatio apud sõpnũ ⁊ ẽ cũ i
flatione. s. in palpebris ⁊ facie ẽt. qꝛ uapor
fl'ãtis ẽ inflatiuus. ⁊ cõicãt ei facies in tumo
re. Et calor. s. faciei attestatur fl'ati. unde est
quasi quidam modus cause. Et dixit. si eius
causa est ex stomaco assotiatur ei nausea su
ple et alia concurrentia ad stomacum flegma
ticum. Et dixit Auic. fl'ica quãdoqʒ ꝯseq
tur hoc ut in ipsa excrescat coniũctiua supra
nigrũ propter magnitudinẽ apõatis. Et ex h
hẽtur ꝙ talis nõ est solũ sanguinea. sʒ põt ẽẽ
fl'ica licet rarius fiat a fl'ate q̃ʒ a sanguie uerꝝ
discernitur a sanguinea. dixit Auicena. qꝛ i
ista nõ est manifesta rubedo neqʒ uehemens
Et neqʒ sunt in ea lacrime sed lippitudo qꝛ
fl'a est magis aptum conuerti in lippitudinez
q̃ʒ in lacrimas. Melanconicaʒ aũt signifi
cat. dixit Auicena. grauitas cum obfuscatio
ne ⁊ esiccatio qꝛ non sũt i ea lacrime. neqʒ
lippitudo. Et perseueratio scilicet cum ista
dispositione uel perseueratur idest diuturnitas
⁊ longitudo morbi propter eius grossitiez et
puitas cõglutinatiõis. s. ⁊ lippitudinis pp
terestritatez eius, absqʒ uiscositate ⁊ tenacite
suple ⁊ paruitas etiam inflationis ⁊ tumoris
propter sui paucitatem et inextensionem.

Signa aũt tertie spẽi. s. alguedenuga et ro
strij. Dixit serapio sunt inflatio et dolor

⁊ durities ⁊ rubedo q̄ apparēt i ipsis oculis
⁊ iplētur uene ualde cū cohoptura palpebra
rū. Et fortasse iuersant̄ ad exteriora. ⁊ fit. di
ficilis mot⁹ eaꝝ ⁊ ē albedo oculi altior nigre
dine ipsi⁹ Dixit raſ. ꝯtinentis dico ꝙ ſꝫ q̄n
titatem supueniētie albedinis supra nigredinē
erit magnitudo ⁊ maioritas obtalmie. Et ſm
punctionem ⁊ dolorem est malitia quantitatis
⁊ qualitatis eius. ⁊ uidi multotiens ꝙ super
ueniente albedinis cohoperuit maiorem par
tem cornee ⁊ patiens uidere poterat paꝝ aut
nihil. Et dixit. accidit aliquando in pustulis
ꝙ ante digestionem patiens nō uidet Sig^a^
uentose dixit. A. cū ea sūt extēsio. tn̄ sine gra
uitate. ⁊ nō ē cū ea cursus. ſ. lacriaꝝ aut lippi
tudinis. Et dixit. extensio quandoqꝫ facit ue
nire in ea rubedinem ut cum est fortis fortiā
faciens euenire dolorem quo trahatur sāguis
ad locum faciens in ea rubedinem. unde Aza
rauius dixit. signa eius sunt magnus dolor cū
magna rubedine. In leui autem non est rube
do. uerum in forti potest esse propter attracti
onem sanguis aliquis cursus lacrimarum et
aliqua lippitudo. propter qȯ dixerunt quidā
ꝙ in omni obtalmia potest apparere aliquis
cursus. in uentosa tamen minus. quia non nisi
mediante portione sanguis attracti deide mi
nor cursus est in melancolica. quia melanco
lia nō ē māliter apta ꝯuerti in mām fluidam
lacrimalem pp suam grossitiem. Neqꝫ etiam
effectiue. q² non est dissolutiua pungitiua mor
dicatiua faciens attractionem magnam deinˀ
ē minor i mā colerica grossa adhusta. q² māli
ter non ē apta i cursū ꝯuerti. effectiue tn̄ fac
lacrias cū pruritu ⁊ mordicatiōe sua trahens
mās. deide ē mior i colerica subtili. deide in
ſ̄ca. q² ſ̄a māliter ē aptū ꝯuerti i lacrimas
sui humiditate. q̄uis cursui ei⁹ resistat grossi
ties ⁊ uiscositas i ps. Effectiue autem non
est aptum facere lacrimas. quia non est disso
lutiuum neqꝫ pruritiuum nisi sit flegma salsū
in salso enim magis est aptus cursus lacrima
rum pp subtilitatē sue ſb̄e. ſ. respectu alterius
ſ̄atis. ⁊ pp suā salsedinē prurietē ⁊ mordican
tē. Et post salsū ē sāguis. ipse. n. māliter pl⁹ oi
bus alys hūorib⁹ ē aptus ꝯuerti in lacrimas
q̄uis effectiue nō sit aptus nisi cum extēsio
ne magna quam faceret multitudine sua indu
cente dolorem attrahentem materias. Quidā
tamen dicunt coleram rubeam naturalem esse
magis aptam ꝯuerti in lacrimas q̄ꝫ sāguiēꝫ co
ꝙ ratione sue ſb̄e ē satis apta. Et postea etiā
effectiue quia est dissolutiua pruritiua ⁊ mor
dicatiua faciens attractionem multam. Et p̄
dicta habent ueritatem ceteris paribus. pos
set enim eē aliqȯ aquosū ſ̄a qȯ mālr̄ esset ma
gis aptū ꝯuerti i lacrias q̄ꝫ aliqs sāguis gros
sus In faciēdo āt lippitudinē sic se habent
Nā sanguis magis ē ꝯuertibil' in lippitudinē
Et post sanguinē flegma. ⁊ post mľia. colera
uero ē minus apta ꝯuerti in eam rōne sue sub
tilitatis. Dixit. A. quando adest obtalmia ⁊
oculi dispositio non mutatur ad bonū uel mu
tat̄ ad malū te ꝓcedēte cura recta i oib⁹ ⁊ pur
gatōe ultia. i. mľta quāta debēt sufficē ad curā
tunc causa eius est mā mala cōtenta in oculo

corrūpēs nutrimētū. Et catarrus est in cere
bro et capite. Dixit Auic. obtalmia que fit
comunitate uelaminū exterioꝝ est magis sal
ua. Et infra in cura obtalmie dixit cū iniciuꝫ
ē ex uelaminibus intrinsecis cura est diffici
lis et q² hēt accidētia intēsiora ⁊ prauiora ⁊
difficilius curatur per medicias. Et h⁰bꝫ
ueritatē dixit ipse. nisi fiat reuolutio idest
iteratio in cura. ſcōm cuātia fortia cū admi
nistratione ꝯfortātiū capud. sicut ē empl'ꝫ fa
ctū ex spica rosa ⁊ atucia ⁊ aqua coriādri hu
midi q² p coꝝ cōfortationē capud nō recipit
materias ab iferioribus neqꝫ oculis. Et per
reiteratam cūationē fortē diuertūt̄ ⁊ cūant̄
materie hys enim modis facilitatur eius cu
ratio. nō tamē plus ea que prouenit ab exte
riori. Et sic ueniens ab intrinseco semper ē
deterior ⁊ difficilior. Ueꝝ hic repertitur una
littera que dicit. Cū iniciū est ex uelaminib⁹
extrinsecis. tūc cura ē difficilis. pp qȯ dicūt
qdā ꝙ si cura fiat p medicias itrinsecas tunc
ueniēs ab extrinseco ē difficilioris cure. q²
medicie sumpte per interius si euacuāt cici⁹
⁊ melius euacuāt intrinsecas materias q̄ꝫ ex
trinsecas Et si alienāt cici⁹ ⁊ magis alienant
intrinsecas q̄ꝫ extrinsecas. Si aūt fiat per
medicinas extrinsecas tūc est e̅ꝯ°. Et tūc ex
ponitur littera si fit ex extrinsecis cura ē dif
ficilis nisi fiat resolutio. sic enim habet ista
littera loco eius qȯ in prima stabat reuolō
cū medicinis fortiter euacuātibus. ſ. resoluē
do. Et cū administratione al' euacuatione em
pl'oꝝ. ſ. resoluentiū. ⁊ alia littera habet cū ua
catione. ſ. ad empl'a resoluentia. Et cū dici
tur eis empl'ꝫ positū ab Auic. ē stipticū. di
cūt ꝙ est etiam resolutiuuꝫ et ꝙ resolutiua
uincūt in eo. Ego aūt credo ꝙ illa littera
sit corrupta que dicit ꝙ ex extrinsecis ⁊c̄.
Ex eo ꝙ cura que adhibetur nō fit per itrin
seca solū. nec ēt p extriseca solū. ſꝫ sil' p utrū
qꝫ. Et si bene ꝯsiderāt̄ sigľaria q̄ ꝯponūt
empl'm supra positū. ipm ē longe magis stipti
cuꝫ q̄ꝫ resolutiuuꝫ. q² omnia simplicia eius
hūt stipticitatē. nō aūt resolutiōeꝫ. ⁊ iō Aui.
dix. empl'ꝫ ꝯfortatiuoꝝ ⁊ nō dix resolutiuoꝝ.

Dix aūt Aui. qȯ dimittat̄ lōgo tp̄e sup ca
pud ne diu stēt pori eius clausi ut'det̄ loc⁹ ex
alatiōi uapoꝝ. ⁊ nō retineat̄ qm̄ ut sic nocēt
per accidēs. Dixit Ap̄. in li° de qōnib⁹ uā
lib⁹ ut scribitur z°. ꝯtinētis. obtalmia sicca fit
ex hūore sicco ⁊ grosso. ⁊ Gal. dixit ut ibidē
pōitur. Lorize calide que fluunt ad oculos ō
sicant pāniculos oculoꝝ ⁊ inducāt pruritum
⁊ calefaciunt oculos. ⁊ ex hoc accidūt pustu
le ⁊ ulcera. Dixit raſ. z°. ꝯtinētis. ſb̄tilis
supfluitas calida sine lippitudie accidēs ocu
lis plures cecat. q̄ aūt cū lippitudie ē ⁊ nec ē
calida nec ſb̄tilis. ſꝫ grossa. nō facit cecitateꝫ.

Et dixit. dico inueni ꝙ obtalmia hu
mida que est multe fluxibilitatis est propin
qui status scilicet breuis. q² quando est i uio
lentia sui motus non moratur nisi nocte una
deinde declinat declinatione completa. Sed
sicca que ē pauci fluxus est difficilis ⁊ possi
bile ē ꝙ duret per mensem. Dixit Gal. in li
bro de motibus icuitabilib⁹. ⁊ scribit a Ra

bi i.14ª.ꝑticula Oculꝰ eiꝰ q nllo tꝑe uidit ob
talmiā cū pº respicit eā hūiditate replet̃ ꝛ cū
prolongatur in inspectione illiꝰ accidit ei ob
talmia.

Caᵐ.7ᵐ de cura obtalmie nō uere sine cō
turbationis ꝛ uacilatōis.

6 Cura obtalmie nō uere sine cō
turbatōis ꝛ uacillatōnis
siū ꝑme spēi q̄ ē q̄ a sola cā ꝓuēit
ꝑmitiua.dix.A.i eiꝰ cura sufficit
abscisio cāe Et hoc erit qñ eiꝰ cā fuerit ōbil'.
qꝛ tūc pōit dispōnē obtalmie debilē facil' era
dicatōis ꝑ amotionē cāe solū.ita ꝙ non indi
get alio regimine.Si autē cā ꝑmitiua fuerit
fortior et occurrēt corpori nō repleto tūc di
xit Aui.si moueret hūores qñꝫ sufficit seda
tio motꝰ eiꝰ.s.hūoris moti ab ipa cā ꝑmitiuā
.s.ꝑter ꝙ cūo fiat.Et hoc maxie in corpore
mūdo aut paꝝ repleto.Et ista sedatio fit cū
distillatōe lactis i ocl'm.aut albuginis oui et
sil'iuꝫ.que eni sedāt hūc motū debēt eē frida.
cū leuitate sbe.Dixit hal.si obtalmia ꝑme est
speciei q̄ ꝓcedit ex cāis facilibꝰ ꝛ manifestis
sanatio ꝑme ē huiꝰ cāe repulsio.et ocl'm ēpla
striza pānis lineis aqua ifuxis rosata cū mo
dico cāfore suple.ul' sine cāfora.ſm exigētiā
cāe ꝛ dispōnis. Dixit rabi i zzª.ꝑticl'a.cat
haplasmatio ocl'oꝝ ex floribꝰ ros teneraꝝ se
curitas ē i obtalmia ꝑcipue i ista.Si uēo cā
ꝑmitiua fuerit fortis ꝯmouēs hūoreꝫ in cor
pore ēt mūdo ul' paꝝ repleto sic ē ꝓꝑe q̄ ē cū
ꝑcussiōe ul' casu et sil'ibꝫ.Aut occurrerit cor
pori repleto et fecerit secūdaꝫ spēꝫ obtalmie
positā supra ſꝫ.Serapio ꝛ hal.ō qua itelexit
Aui.cū dixit qñ cā ꝑmitiuā facies ꝯturbati
onē fuerit iuta a repl'one sāguinis aut alteriꝰ
hūoris tūc sufficit i cura cāe abscissio simul et
euacuatio illiꝰ hūoris et nō sufficit abscissio
cāe solū sꝫ sufficit ipa simul cū eūoē hūoris.
Et Aui.prosequens curam huius conturbati
onis incepit ab ea cuius causa fuit percussio.
Et dixit.si conturbatio fuerit a percusiōe si
ple casu uel offensione distilletur in oculum sā
guis columbe calidus aut ex sanguine sui ipsi
us scilicet patientis.Et qñqꝫ sufficit ei eua
porare oculum cum spongia aut lana infuxa
in oleo ros.ꝛ decoctione lactis idest lacte de
cocto.debet autem decoqui decoctione leui.
aut instilletur in ipso lac mulieris ex mamil
la calidum.aut uaporetur cum decoctione len
tium Scire debes ꝙ si percussio ocurrerit
corpori mūdo.tunc cum non sit intentio nisi
resolutio illius pauci sanguinis fluxi ad ocu
lum ex percussione possumus incipere a re
solutiuis sicut Aui.fecit cū sanguine colūbe
et similibus quod ideo etiam maxime debet
fieri quia hec cura procedit secumdum canō
generaleꝫ de curatione apōatum ꝓuenientiuꝫ
a percussione et qꝛ i percussione ut plurimū
seqtur attricio et i attritione ōbemꝰ approxi
mare resolutiua ut i cura eiꝰ patebit Neqꝫ
timet̃ ꝑ h resolutiā attractio materie ad locū
Cū corpus et capud sint munda aut fere mūda
Si uero percusio ocurrit corpori repleto
ꝛ pararet̃ mā ad fluxū. tūc nō debet curatio
ꝑnᵐ hēre a resolutiuis puris sꝫ a repcussiuis
mixtis cū resolutiuis equaliter l' inequaliter
ſm apparatōeꝫ materie ad fluxū maiorē l' mi
norē.sic cū fomētatōe facta cū oleo ros.facto
nō cū oleo onfacino.sed cum oleo oliuarū ma
turaꝝ qꝛ hoc simul resoluit ꝛ repcutit aut cū
lacte calido ꝛ simil'ibꝰ.sicut ꝓprie utile ē ole
um ros permixtuꝫ cum uitellis oui ꝛ croco.
Et sic ē medicamen hal'.ō azarion qḋ sic fit.
℞.sarcocolle.ʒ.iiij. ordei excorticati tonsi
grana.xx.seis citoniꝫ grana totidē pone i ua
se uitreo uel argenteo ꝛ suꝑ ignē ponantur le
uē donec bulliant ꝛ ꝓliquescāt ꝛ dehinc refri
geratū oculo instilletur sepius.qm̄ in hoc mi
tigabit̃ dolor die eadem aut crastino Qḋ si
ex percussione forti et corporis repletione
multa fluxus pararetur multus. utendum ē re
percussiuis puris.non tamē eleuatis in gradu
repcussionis cū quibus admiscēdū ē aliquid
ex mitigantibus dolorem.sicut proprie ē me
dicamē.dix Hal'. factum cū acatia cerusa ꝛ
gūmi arab distēperata cum albumine oui aut
sief album factuꝫ sine opio. Uerūtn̄ añ usū
hoꝝ permittēda ē eūo ꝛ hūoris diuersio.Qḋ
si obtalmia fuerit a frigore extrinseco ꝛ corꝰ
fuerit mūdū dixit Auic.confert balneū.s.aq̄
dulcis calide.apperit ei ꝯstricta a frigore et
leuiter resoluit. Dixit tamē Auic. ꝙ h bal
neū ꝯpetit.si nō fuerit facta ꝯturbº ab apē ꝛ
obtalmia idest nisi inciperet apostematio ue
ra.āt nisi eēnt corꝰ ꝛ capud repleta.qꝛ tūc bal
neum noceret agitando materias. Et ꝯsilr
balneo conuenit uaporatio cum decoctione ca
momille aut suple mellilotí. aut sticados ꝛ si
milium. Et ꝯfert dixit Auic. uinum subti
le post tres horas a cibo bibitum.s.si cibus
fuerit tam leuis ꝛ facilis digōis ꝙ in tribus
horis fuerit digestus. Si aūt nō fuerit ta
lis oportet expectare donec digerat̃ ꝛ de sto
maco descendat.ꝛ tūc debet sūmi uinū ꝛ debꝫ
eē uinosum.ut cum sua euaporatione materiā
ꝯturbationis resoluat ꝛ qualitatem frigidam
alteret.Quidā tn̄ dicūt. ꝙ dꝫ sūmi digesto ci
bo tā.sꝫ nōdū de stōaco egresso.qꝛ tūc n̄ duc
cibū idigestū adeo nꝫ nocet stōaco ꝛ capiti si
cut sūptū in ieiunio ꝛ cū hoc ēt diuciꝰ i stoma
co morabit̃ ꝛ opationes ꝑdictas meliꝰ opabi
tur tu aūt i hº ꝯsidera Et sōpnꝰ lōgus post ui
nū ex curis ē iuuātibꝰ quia magis sedatur i
sompno materieꝝ essapio uinum ꝛ diucius
euaporat ꝛ melius digeritur. Cura uero
conturbationis a scabie et fricatione eius ꝓ
cedentis est . dixit Auicena ut fricet̃ et cu
ret̃ scabies i primis deinde curetur obtalª.
qñꝫ tn̄ remouet̃ ꝯturbatio ista remota prius
scabie ꝑ seipam.Quod si obtalmia ista fuerit
magna nō tollerās ꝓpiquitatē ꝑpatiōis frica
tōis.s.scabie.qꝛ ē cā molesta ꝙ patiēs nō po
test expectare donec sanet̃ scabies.tunc dixit
Aui.administrantur subtiliatio.s.cibi ꝛ potꝰ
Et lenificatio.s.uentris ꝛ mundificatio scilꝫ
corporis ꝛ capitis.secundum ꝙ conuenit. Et
dicunt quidam conuenit etiam lenificatō sbe
oculi ut fiat obtalmia obediens ꝛ tolleret u
ciniatatem inter se ꝛ regimen fricationis

.i. mitigeť sic ꝙ possit postea tollerare fricatõez scabei ⁊ ꝑpatõez palpebre ad recipiẽdũ fricationẽ. ⁊ sic innuit ꝙ si obtalmia ẽ pua. incipiať a cura scabei. ſʒ si ẽ magna icipiatur a curã ipsius. Dixit rufus. cum accidit obtalmia a sole. da patiẽti uinũʒ ut dormiat. qꝛ eiꝰ cura ẽ sõpnꝰ ꝓlixus. Et dixit i obtalmia que euenit ex puluere aut fumo debent ablui oculi cum aqua dulci. Et patiens utatur quiete et pauca comestione. ⁊ assiduet morari in locis constrictis. Et ungantur palpebre cum croco ⁊ rosis est enim medicina mirabilis. Et oribasius dixit. Cum cadit in oculo puluis . aut pilus instilletur in eo lac. ꝙ si non inuenitur instilletur in eo aqua pluries. quoniam iuuat ⁊ attrahit illud quod fluxit in oculum. uel accipe resinam ⁊ pone super capud radij ⁊ duc per oculum. Et si puluis uel stipula uel aliqd aliud erit ibi educetur.

Capitulũ octauũ de cura obtalmie ꝑ dietaʒ ⁊ alias res non naturales.

R Egimen in omni ꝯturbatione seruanduʒ est ut moretur in aere temperato in omni gaudio abstinens a plãtu ⁊ ira ⁊ furore. Et stet i omni quiete corporis non scalpans neqʒ fricans oculos. quietus et taciturnus. Non approximet igni neqʒ radijs solis . dormiat alto capite lauet oculos suos aqua dulci temperate calida. Cibis reficiať frigidis facilis digestionis. ⁊ non uaporosis quos bene dimĩuat ⁊ post eos reprimentia summat. uentrem lenitum teneat ⁊ a coytu abstineat. Et scias ꝙ ubi queritur repercussio cascus recens non salitus est utilis. Et similiter mali cocti medulla superposita. Cũ aũt non fuerit rubor ⁊ calor competit absinthiũ ualde aut ciminum masticatum superpositum ⁊ sucus rute cum puluere cimini ⁊ albuminẽ oui sanguinẽ ab oculis resoluit. Cura obtalie ꝟe perficitur instrumentis Et dieta ⁊ ꝑcepit ut fugiatur ab omnibus supradictis i uniuersali curatione egritudinum oculi. In particulari autem dixit Auicena. oportet ne uisus patientis obtalmiam cadat super albedinem uel super radios. suple ⁊ super omnem colorem disgregatiuũ uisus. Dixit Galienus ut scribitur secũdo continentis. non stet in lecto albo. suple neqʒ in camera luminosa . debet enim morari in loco pauce lucis. Et dixit in libro de accidenti ⁊ morbo ut ibidem ponitur. Color magis iuuatiuꝰ uisui est celestis q est medius inter rubeum ⁊ nigrum. Et est hoc uerum habentibꝰ ocłos sanos. sed patientibꝰ obtalmiam. dixit Galienꝰ. ponať coram eo res ꝟidis coloris. ⁊ super faciem suam ponať petia de panno nigro. Ait rasis. dico doneḿꝰ patienti obtalmiam ad inspiciendum pannum nigrum.

Et hoc est bonum. quoniam uisus egressus a natura sua scilicet uersus disgregationem ⁊ paucificatus propter resolutionem indiget confortatiuis ⁊ congregatiuis eius Dix mes. sit domus in qua habitat temperati aeris ⁊ tenebrosa. Dixit Auicẽa. sit quod substerniť patiẽti ⁊ qᵒ ipse circũdať nigꝝ aut uiride. ⁊ super faciẽ eius suspẽdať pãnꝰ niger appareñ ocło. ⁊ oportet. ut sit domꝰ in qua habitat ad tenebrositatẽ ꝺclinans. Nigrũ enim ⁊ uiride iuuãt ⁊ congregant spiritꝰ pre dolore aut calore mẽ apostematis dispersos ⁊ resolutos. Et cõiter hij duo colores ꝯueniũt oculis in omnibꝰ egritudinibꝰ coꝝ. Exceptis eis que ꝓueniũt ex nimia opacitate ⁊ tenebrositate aeris. sicut accidit alñ carceratis detẽtis in locis obscuris quibꝰ approximatio reruʒ nigrarũ uel uiridiũ noceret per ampliꝰ congregãdo ⁊ constringẽdo spiritꝰ coꝝ . ymo hij indigẽt moderata approximatiõe reꝝ albarum uel citrinaꝝ ut disgregẽtur ⁊ irradiẽt spiritꝰ ipsoꝝ. Sũt aũt q querũt qs dictoꝝ duoꝝ coloꝝ scilicʒ nigri ⁊ uiridis magis confert in obtalmia. qbꝰ respondẽt qdam. ꝙ in obtalmia magna i qua magna fit disgregatio spirituum ⁊ ipsoꝝ resolutio. nigꝝ ẽ meliꝰ uiridi qꝛ est magis cõgregatiuũ eo. Et maxime competit magis in obtalmia calida i qua maior fit spirituũ resolutõ. Sʒ in obtalmia parua ⁊ maxime frigida uiride meliꝰ approximať. Et dicũt alij ꝙ in obtalmia magna uiciꝰ ⁊ melius ẽ approximare uiride in ꝑnᵒ in ꝓcessu uero nigꝝ : Dixit Rufus. si potest fieri neqʒ sonũ neqʒ uocẽ audiat. Ideoqʒ ꝓhibendus ẽ strepitꝰ ⁊ murmur ⁊ uisitatio mulioꝝ . Et sicut in non uera obtalmia ita furor ⁊ tristicia fugiẽda sũt similr̃ ⁊ in uera ⁊ mł'to magis Dixit Rasis zᵒ. cõtinẽtis auctoritate Galieni abrasio capitis ualʒ obtalmie. Et multitudo capilloꝝ nocet nisi capilli sint plani. qꝛ sic cõferũt. qꝛ desiccãt ⁊ trahũt hũiditates capitis adse Sʒ q nõ sũt plani ꝛeplẽt caput ⁊ ñ siuñt ꝺsiccari illud. Auic. aũt dix. expedit ne pili ꝑmittãť ꝓlõgari. qm̃ ualꝺ sũt nociui obtalmie nisi fuerit pili soluti i radice al' soluti i radice si dicat soluti itellexit ꝺ eis q ꝯsueuerũt portare capillos cotidie quos qdã ornate comãt ab oi i mũdicia quos Gal'. i ꝟbo supra allegato uocauit planos. Et hij nõ ꝺbẽt abradi neqʒ tõdi qꝛ ꝯferũt inquãtũ mẽ fumose capitis ad ipos diriguntť ⁊ in ipos transeũt. ⁊ nõ nocẽt. quia ꝑ ipoꝝ comationẽ cutis redditur mũda ⁊ per ꝯñs transpirabilis. Nam ꝑ comationẽ capilli in eis reddũtur aperti ⁊ ab inuiceʒ soluti usqʒ ad radices quare exalatione uapoꝝ ⁊ fumositatum nõ prohibẽt. Sũt tamẽ alij soliti portare capillos sed non comates. ymo uelud intricatos ⁊ uelud uellera lane ad inuicem implicatos ⁊ inuolutos ⁊ non solutos usqʒ ad radicem. quia neqʒ comant neqʒ pectinãt eos. ꝓpter qꝺ multe sordes in cute ipsorum capitum adunantur prohibẽtes transpirationem que prohibita trãspiratio mł'tũ nocet egritudinibꝰ capis ⁊ ocłoꝝ. Et ꝺ hijs dixit. ꝙ non debent dimitti sed tundi uel abradi. Et hii sunt qui non uocantur a galieno plani neqʒ soluti in radice. Siue autem sint plani siue non plani. Et necessitas fuẽit in egritudinibꝰ ocłorum adherere cuti capitis aliquam medicinã tũc necesse est ut amoueantur capilli saltem ab ea parte capitis cui debent medicine applicari

Quidā āt petūt ī necessitate amotōīs capil loꝝ ad exclusionē fūoꝝ an sit meli⁹ tondē uel abradē eos qb⁹qdā respōdēt ꝙ nisi necessitas sit applicādi cuti capīs aliq̄ꝫ medicinā⁹ē meli⁹ tōdē forficib⁹capillos q̄ꝫ abradere pilo. eo qꝛ cutis capitis non sic aspera redditur ī tō sione.sicut in abrasione. ⁊ adhuc dicunt meli orem ⁊ securiorem fore tonsionem q̄ꝫ abrasio nem.etiam si debeat cuti capitis medicina ad ministrari.Dixit Gentilis ꝙ hoc dictum .A. potest reduci ad pilos palpebrarum in tribus casibus.Et primo in illis in quibus pili pal pebrarum inuersant̄ .qm̄ in eis obtalmiā pa tiētib⁹nō debēt dimitti ꝓlōgari.qꝛ inuersati cū ꝓlongāt̄ pungunt ⁊ possunt esse causa augm̄ti obtalmie nisi sint soluti.idest euulsi a radice ante obtalmiam.quia tunc possunt dimitti cre scere saltem.donec per inuersationem nocere non possint. Secundo ꝙ pili palpebrarum ul tra consuetum.⁊ ꝙ est secundum naturam nō dimittantur prolongari sicut in quibusdaꝫ ꝓ longant̄.qꝛ prolongati possunt inuersari ⁊ in obtalmiam sic augmentuꝫ facere.Et hoc nisi sint soluti in radice.i.nisi sint euulsi abrasi ꝉ tōsi iusta radicē. Dix tn̄.ꝙ qꝛ euulsio nō pōt fieri sine dolore meli⁹ē ut p̄teritat̄ ⁊ n̄ fiat. tertio ītelligēdo nō de hys q creati sūt a nati uitate in palpebris ꝑꝑ finem.qꝛ tales nō ꝓlō gant̄ ultra ꝯgruentiam mēbri ī quo orti sunt sed de hys qui postea in palpebris fuerint or ti.qui sunt superadditi ultra naturam ortorū secunduꝫ naturam qui possūt nocē dupliciter. uno modo ne ulteri⁹ prolongati inuersent̄.cū nō sint ꝼm naturā.⁊ inuersati noceant.ꝼo.qꝛ hi cum aliis nimiū appropiquātes sunt cā in uiscatōis ⁊ retētōis mē iter ipsos q̄ pōt esse cā ꝓhibitōnis flux⁹ mē ad extra oculos ⁊ sic nocum̄ti ī obtalmia.⁊ ut daret intelligi ꝙ de his intelligeret dixit nisi fuerint soluti ī radi ce.i.consueti ⁊ orti a natiuitate. Nam sic or ti non sunt incidendi. Dixit mesue.uitetur fa tigatio ⁊ prauitas animi.Et uiat.dixit preci pue infirō ut n̄ se moueat.Dixit. A.alienetur motus scilicet corporeus ⁊ animalis. sicut di xit mesue ꝑꝑ agitatōnē q̄ fit in mā ⁊ spu qꝛ ī utroqꝫ motu resoluit̄ de sp . Et dixit Galie. ut ponitur secūdo continētis.non clamet nec sternutet Et sbdit. non intret balneū nisi ma teria ente digesta. Et si intrat balneum non diu moretur in eo. Dixit Rasis secūdo con tinentis.auctoritate sara .obtalmiam patien tes caueant a balneo tina ⁊ solio eius donec ī festant̄ ab ea.qō scilicet erit usqꝫ ad decl'onē. cū corpus est mūdū ⁊ humor faciens obtalmi am est effuxus in uenis ex genere sanguinis grossi.⁊ ꝑꝑe in fine obtalmie.tūc dixit Aui cena.balneationis impressio in sbtiliādo ma teriam ⁊ expellendo ⁊ euacuando ipsam ē in uatia.balneū enim post euacuationem sufficiē tem est melius medicaminum ad obtalmiam. Et proprie si fuerit euaporatio scilicet facta ad faciem ⁊ ocl'os sedans dolorem.qm̄ seda tio doloris per eam est signū.ꝙ corp⁹ ⁊ capō sūt mūdi ꝉ sufficienter purgati.unde arguit̄ ꝙ balneum erit conferens. Et intellexerunt sa pientes de balneo dulcis aque debite cali de.de isto eniꝫ balneo ut alibi patuit itelligit̄ cū balneū absolute profertur Notāt ad hoc ut hui⁹ balneū ꝯcedi possit quatuor ꝯditōes requiri. Et pᵃ est ꝙ corp⁹ sit mundū.unō ait mesue de dolore oculoꝝ. balneatiōis ipressio omnib⁹ oculoꝝ doloribus ꝯuenit post eūonē qꝛ balneū ante eūoneꝫ in corpore repleto ma terias agitat ⁊ poros ⁊ uias dilatando mate rias ad fluxū p̄parat.Dixit.n. Gal'.6°.de in genio sanitatis assuete sunt balneis influere superfluitates imbecillibus particulis in bal neis uero magis ut utiqꝫ humidis effuxis ⁊ uys p̄paratis.s. per balneū. Notant in reple tione capitis cū mundicie corporis balneum posse conferre ⁊ nocere.potest cōferre cū ma teria fuerit pauca quā possit resoluere maxi me cum illa mā non fuerit agitata nec impe tuosa ad fluxū. Et non fuerit longinqua a di gestione.sed quasi semidigesta. Nocere autē potest quādo mā se habuerit econuerso ꝙ si multa agitata p̄parata fluxui ⁊ a digestioneꝫ longiqua. Et quia illud iudiciū est ualde du biosū.quia. solum extimatiuū. Dixit mesue. hic sermo non est sermo quem omnes comp̄ hēdant nisi qui se exercet secūdū prudētiam ⁊ uiam industrie.⁊ ideo in tali suspitione tu cius ē dimittere balneum. Gal'.tamē quia op time extimationis fuit in cōmēto affforismi oculoꝝ dolores ⁊c̄ balneū approximauit illi q habebat caput repletū cū mūdificatione cor poris qō fuit proficuū ⁊ materiā ꝯsūpsit ꝼm ꝙ extimauit Gal'.quāuis euaporationis cuꝫ spongia approximatio in eo excitasset dolo rē ꝓpter qō significabat̄ in capite plenitudo 2ᵃ.conditio ē ꝙ humor sit effuxus in uenis oculi.⁊ non sit in effundi.nā cū ē in effundi ī plenitudine capitis etiam cū mundicie corpo ris nō ē tutū uti balneo. quia cū agitet mām ⁊ ipā sit dese in fluxu posset flux⁹ eius effici nimi⁹. Et ideo non debꝫ balneū approxima ri nisi habita certitudine ul' saltē bona conie cturatione.ꝙ materia nō ē ampli⁹ in effundi 3ᵃ.cōditio ē.ꝙ materia sit sāguis gross⁹ fleg matic⁹ ꝉ melācolic⁹.nā in utroqꝫ cōfert subti liando ⁊ resoluēdo quāuis pl⁹conferat in me lācolico huectando siccitatē ei⁹. Cōfert tam̄ ēt in materia sāguinea ⁊ colica ifrigidādo ⁊ remittēdo acuitatē sanguis ⁊ colere. ⁊ huec tādo materiā colericā.Dixit oribasius super supra posito afforismo.hūor colicus facit fer uorē qꝛ incēdit ipsi⁹ tn̄ dolorem per lauacꝝ tēperabis. 4ᵃconditio ē ꝙ obtalmia sit in fi ne.i.in declinatōe. ul' qn̄ mā ē digesta.Et cō fert ēt qn̄ mā ē pauca uel iam paucificata. Cū enim mā in capite fuerit pauca ⁊ digesta. nul li dubiū erit qn balneū conferat. Fricatio nes etiā conferūt moderate non exagitatiue corporis ut non commoueat eas humor. ⁊ ponatur in fluxu Dixit mesue . somnus est eis medicamen bonum. uerum uitetur supra repletionem scilicet cibi. Dixit Auic.oporꝫ ut ad ipsum attrahatur somnus.est enim me dicamen bonum. qm̄ in sōpno oculus nō mo uetur . unde non sic attrahitur materia ad ipsum. Et si aliquam materiam moueat som n⁹ in principio mouet eam ad intra non ad

ex uersus oculū. Mā ēt ī oculo ꝯtēta nō mōc
tur ī sōpno sicut ī uigilijs ⁊ motu ipi⁹ oculi.
ī sōpno ēt ṽt⁹uisiua qescit. ⁊ nō fatigat̃ ī ope
ratione sua ⁊ nō resolui ̃t sps. Et maxie qꝛ ī
sōpno ĩmobilitat̃ mā. ⁊ doloꝛ sedatur. In sō
pno etiam uirtus naturalis fortificatur unde
melius materiā obtalmie digerit. Cum ergo
materia fuerit in motu ⁊ accidentia fuerint ī
tensioꝛa. maxime doloꝛ. tunc ꝑpter dictas cās
magis competit somnus. Cum uero materia
fuerit digesta ⁊ morbus in decliaatione tunc
pl⁹ꝯferūt uigilie ꝙ̄ sōpn⁹ qꝛ tūc ē tp̃s resol'o
nis ⁊ expulsionis mē. Dix. A. 12ª. 3ᵢ. sōpn⁹ no
cet ubi egēt mē expulsione. Et uigilie nocent
ubi egent digestione. Est ergo eis utendū se
cundum dicta tēpoꝛa morbi. Et scias ꝙ ī mā
colerica plus competit somnus deinde ī me
lancolica postea in flegmatica. ⁊ in sanguiea
mediocriter se hꝫ. ⁊ predicta ueritatem hñt ỡ
perse. per accñs tamen posset ī iuuamēto ⁊ no
cumento somni ꝯ̄trium euenire propter ptes
dispositionis repertas uel occurrentes Dixit
rufus maneat patiēs capite eleuato. ⁊ A. dix.
ex eis qb⁹ oꝫ eē regimē ī obtalmia ⁊ reliqs
oculoꝝ egritudinib⁹ mālib⁹ ē eleuatio puluina
ris ⁊ cautela distensionis eius. s. ab eleuatio
ne. qm̄ dꝫ iacere multum eleuato capite ut nō
capiatur materia uersus capud. Et semper dꝫ
sic situari bene altum ita tamen ꝙ omnes alie
partes inferioꝛes ut collum ⁊ spatule conde
center capiti situentur nec propter malam ea
rum situationem doloꝛeꝫ incurrant. qui sit cā
attractionis mēꝝ ad supioꝛa. Dix raſ fo. ꝯti
nētis Cū pustule supueniūt dextro oculo doꝛ
miēdū ē supꝛa dextrū. ⁊ si ī sinistro sīr. Al.
āt dix. caueat ne sup oculū ifirmū doꝛmiat. ⁊
foꝛtasse hoc intellexit Aui. cum dixit. cuꝫ cau
tela distensionis ad ipsum uel declinationis
capitis ad ipsum scilicet oculum sanum scilicꝫ
ut iaceat super oculum sanum. ⁊ non super in
firmum ne fluant materie ad ipsum. yħs autē
haly. precipit ꝙ infirm⁹ debet iacere supin⁹.
Propter hec scire debes ꝙ quando materia
est in fluxu ad unum oculum cum suspicōne ꝙ
fluat ēt ad aliū. siue qꝛ sit mita ⁊ mobil'. siue
pp alteri⁹ ocli debilitatē. tūc dꝫ doꝛmire supi
n⁹. qꝛ si doꝛmiret super oculū infirmū tūc de
clinaret mā ad ipm. Et si doꝛmiret sup sanuꝫ
tunc cum sit debilis descenderꝫ materia ad ip
sum. Neqꝫ etiam debet doꝛmire p̃ron⁹ super
faciem suam. quia tunc materia paretur flue
re ad ambos oculos. Sed quando non est sus
picio ꝙ materia fluat ad oculum sanum quia
scilicet est fortis sine punctione ⁊ rubore ⁊
maxime si al'. consueuit pati in oculo nūc egro
tāte p̃ter ꝙ alij cōicata fuerit egritudo. tūc ia
cēdū ē sup oculo sano. Et eꝯ°. si oculus nunc
sanus fuerit debil' ⁊ iā fuerit cū pūctiōe ⁊ ru
boꝛe. ⁊ iā ꝯsuetus pati post aliū oculū. s. nunc
egrotantē. Securius tamen esse dicunt mate
ria ēte in fluxu super neutro iacere sed solꝫ
alto capite super occipicium se appodiando
propter subspicionem que communiter ha
bet̃ de fluxu mē ad sanū. Nā oculi ī suis pas
ōib⁹ sibi iuicē mltū ꝯpatiūt̃ sic̃ experientia ỡ
clarat. ꝙ ut frequēter uno ocl'o patiente alter

patur pati ⁊ ut frequēter patitur. Si ṽo mā
esset fluxa. ⁊ ampli⁹ non flueret. tunc doꝛmiē
dum ē super oculo infirmo. qꝛ tunc tempus ē
resolutionis mē. que in tali situ melius resol
uitur ꝑpter reflexionē caloꝛis que in tali si
tu fit super oculū infirmū que iuuat ad dige
stioneꝫ ⁊ ad resolutionem eius. Dixit Aui.
fiat alienatō omnis uapoꝛis ⁊ omnis uapoꝛo
si. ⁊ omnis rei que est male digestionis siue
sit difficile digestibilis siue sit coꝛꝛuptibilis.
Et dixit mesue. si materia est calida cibi sint
frigidi actualiter ⁊ potentialiter. ⁊ pꝛopꝛie ꝯ
diti cum rob granatoꝛum aut cum agresta re
misse acetositatis. ⁊ da congelata ex cucurbi
tis ⁊ alijs similibus. Et supꝛa cibuꝫ da aliqd
ex coꝛiandro uel qō conditur eo ut pꝛohibe
atur ascensus uapoꝛum ad superioꝛa. Et ante
cibum in matutinis da aquā psilij ⁊ coꝛiādri
ad leniendum uentrem. Et da uinuꝫ ⁊ carnes
in pꝛincipio. Et si materia ē frigida sint cibi
eius uitelli ouoꝛum ⁊ mica panis ⁊ aqua cice
ris ⁊ sauich ⁊ oꝛdeum ꝯfractum cum paucis
amigō. quia multe replent caput. Et summat
in matutinis mel cuꝫ aqua calida ad abstergē
dum ⁊ leniendum uentrem. ⁊ sūmat supꝛa ci
bū pirū l' citoniū. qꝛ ꝓhibēt eleuationē uapo
rū ad caput. pot⁹ in cal'a sit aqua decocta cū
zucaro l' sine aq̄ oꝛdi cū ẓu° l' siñ iuleb. roſ. et
uiol'. uinū granato. ⁊ similia. Et in mā fꝛigida
potus sit aqua mellis aut uinuꝫ aqueū pauci
feruꝫ. Dixit Auic. uitetur applaudatio ad ui
num quasi dixerit. caue ne uinuꝫ tribuas quā
uis patiens tibi applaudet ⁊ blandiat̃ ut des
ei etiā modicā quātitatē. neqꝫ tu ēt ei appla
udas de sūptione uini etiā in modica quāti
tate ⁊ intellexit Auic. in obtalmia uera cū ca
pitis. ⁊ coꝛpoꝛis repl'one In ea enim nō dꝫ
dari uinū neqꝫ parum neqꝫ multum quousqꝫ
obtalmia declinꝫ. ⁊ cesset omnino fluxus qm̄
uinum ante dictū tempus mouet materias et
euapoꝛare eas facit ad caput ⁊ sic augmentuꝫ
efficit in obtalmia. Et intellexit cura regula
ri. nam coacte aliñ tꝛibuere oꝫ uinū uel inten
tionē habendo ad alia mēbꝛa. ut qñ stomac⁹
eēt multuꝫ frigidus nō ualens digerere cibuꝫ
uel ꝑpter uirtutis debilitateꝫ uel ꝑpter mul
taꝫ ꝯsuetudinem ad potū uini ⁊ similia. Si
uero mā fuerit pauca absqꝫ repletione capis
⁊ coꝛpoꝛis aut fuerit paucificata sic̄ in decli
natione. tūc potus uini cōuenit sic̄ intellexit
ypo. in affo°. cū dixit doloꝛes oculorum uini
potio soluit. Dixit enim Gal'. in ꝯmento dicti
affoꝛismi. Cū sanguis grossus ⁊ coagulat⁹ sit
in oculis sine plenitudine reliqui coꝛpoꝛis.
tūc medicari oꝫ idest conuenit cū potatiōe ui
ni. ⁊ sic innuit ꝙ in materia grossa ⁊ frigida
potus uini conueniat si sine plenitudine coꝛ
poꝛis fuerit. digerit enim subtiliando humo
rem grossum. ⁊ coagulatum soluit. Dixit Aui.
Cum coꝛpus est mūdum ⁊ humoꝛ faciens ob
talmiam est effuxus in uenis ex genere sangui
nis grossi ⁊ pꝛopꝛie in fine obtalmie. tūc bal
neatio ⁊ potus uini sunt iuuantes. Et sic uiỡ
re potes ꝙ ad exhibitioneꝫ uini in obtalmia
ille eedem conditiones que dicte sunt in ad
mistratione balnei requiruntur. Dixit autem

Aui. uinuꝫ purum. non q2 noluerit quod non debeat esse mixtum aqua q2 ymo debet esse mixtum aqua ut intellexit. Gal'. in ꝯmēto dc̄i afforismi. Sꝫ ut daret itelligi ꝙ aqua debet esse pauca ut solum iuuat uinum solū ad cito penetrāduꝫ. Et non tollat ab eo potētiā subtiliationis ⁊ resol'onis. q̄ꝫtūcūqꝫ tn̄ aqua debeat eē absolute pauca. paucitas uero eius ōbet habere diuersitateꝫ in plus ⁊ min⁹ fm diuersitatem dispōnis ⁊ materie ⁊ accn̄tiū tūc presentiū. ⁊ fm dispōnē alioꝝ mēbroꝝ ᵱcipue stomaci. Querunt aūt quidā qō hoꝛuꝫ duoꝛuꝫ magis competat an balneuū an uinum. Et dicendū ꝙ balneuꝫ quia saltem in materia calida competit plus q̄ꝫ uinum. Dixit fili⁹ mesue. Acetuꝫ n̄ est bonuꝫ patientibus obtalmiā Dixit. A. fiat alleuiatio comestionis accetosi scilicet accti ⁊ rerum accetosaruꝫ suple et etiam potationis ei⁹ qō iō ē q2 acquirūt san' acuitateꝫ cum qua cum puenerit in distributione sui ad mēbra ad uenas oculoꝛuꝫ mordicabit eos ⁊ erit cā attractiōis mēꝝ ad ipsuꝫ. Al'n tn̄ coacte conceduntᷣ ut in magna ꝓstratione appetitus in multa inflamatōe stomaci ⁊ similibus casibus. Accetosa tn̄ pn̄t cōcedi in uia medicine int⁹ ⁊ extra ⁊ māx si i materys grossis ⁊ uiscosᷣ approximantᷣ abintra Non enim timetᷣ in sic approximatis ꝙ exacuāt sanguinē ꝓpterea ꝙ in uia digōnis mē sufficit eoꝛuꝫ parua q̄ꝫtitas. cuius ēt puc q̄ꝫtitatis mordicatio rēittitᷣ ꝑ dulcedinē mellis l' zuchari. ꝓpterea. notant quidā ꝙ sirupi oꝛdinati ad digōnē mēruꝫ oculoꝛuꝫ debent esse remisse accetositatis m'tū. Ab extra aūt approximata etiam conferre possunt accetosa i alterando calidas materias in oc'lis ⁊ igrossādo ⁊ repellendo eas ⁊ in ꝓfundando medicinas stipticas quibus egent ocul'. Ait Rasis 2° continētis. Dico probaui ⁊ inueni ꝙ accetosa stiptica sicut agresta ⁊ sumach sūt optima. unde accipiunt quidā ꝙ accetosa m'te accetositatis sicut est accetositas citri limonuꝫ berberoꝛuꝫ granatoꝛuꝫ acetosorū ⁊ sil'a non debent concedi. Dixit hꝰu haly. ꝓhib mala granata scilicet accetosa. sed accetosa remisse accetositatis sicut sunt agresta citonia granata muza. ⁊ omnia alia similia que cum accetositate habent parcitatem uel stipticitatē. ꝯueniūt māx i dispōne ⁊ mēys calidis colericis q2 alterant. Et dixerūt collicam ingrossant māꝫ. Et cōueniūt mox sumpta i fine mense q2 ꝓhibent ab euaporatōe. debent tn̄ concedi in parua q̄ꝫtitate. conueniūt etiā ab extra approximate modis supradictis. Dixit Mes. confert proprie dinutio cibi ⁊ pot⁹ uitando uapores ex eis Et Aui. dixit. can̄ cōis. in cura obtalmie materialis siue uere siue non uere in qua sit materia est minoratio cibi ⁊ ipsius essiccatio idest ipsius preparatō in forma sicca quare debent uitari brodialia ⁊ osse. ⁊ si aliquando cibi elissentur debēt comedi absqꝫ brodio. Uel cibi elicatio iōst declinatio ad siccitateꝫ compl'onalem non tamē m'tā v° cib⁹ debet habere remissam siccitatem. Uel cibi essiccatio idest cibus pauce nutricationis ut non solum minoretur q̄ꝫtitas sꝫ etiam qualitas. s. nutrimētuꝫ eius. Et uoluit Mesue. cuꝫ dixit ellige cibos pauci nutrimēti ut inde minoretᷣ ⁊ ꝯsumetᷣ mā morbi. y hꝰu Haly. dixit Caueant q̄ hūectant stōachū intelligens de cibis multi et hūidi nutrimenti. q2 dixit ip̄e generāt in oculo lacrimā nociuam multiplicando mām. Dixit Mesue. sit studium in lenificādo nām q̄ꝫtuꝫ possibile est cū facilitate. Et Aui. dixit. assiduetur lenitas nē ut fiat diuersio ad inferioꝛa ut ꝓhibeatᷣ retētio euaporatiōis ad supioꝛa. Et ut uapores ꝑ inferius excludantᷣ. debet eim uentus teneri solutus oi die suauiter sic̄ dixit Mesue. cum cristerys suppositorys et medicis lenitiuis et lubricū reddētib⁹ uentrē. ut māna. Cassiaf. syrupo uiol'. aqua fructuū solubiliuꝫ et sil'ib⁹. Dixit Aui. alienetᷣ coytus. s. oio et in omni spetie obtalmie quia in coytu fit exagitatio mē et ᵱcipue in capite et ᵱsertim in oculis. Et eo maxie q2 coytus multū debilitat oc'los

Capl'm. 9m. de cura obtalmie ꝑ potionē.

Cura uero per potionē dixit Mesue qnqꝫ ꝯpletur intentōibus. quaꝝ pria ē subtractio mē exhuberantis. 2a ē ꝓhibitio catarri et descensus eius ad oculum 3a est inclinatio eius. i. diuersio ad aliaꝫ ptem. 4a ē alteratio eius et digō eius qō trasmissuꝫ ē Et 5a est accidentium correctio. Et quidā dicūt. una intentio dirigitur ad mām aн̄tem fluenteꝫ uel paraꝫ fluere. et alia ad materiam coniunctaꝫ et iaꝫ fluxam. et alia dirigitur ad alterranduꝫ. et ultia corrigit accidentia. Et q̄ dirrigitur ad mām an̄teꝫ aut eaꝫ eūat et est pria intentio fm Mesue. Aut eam digerit. q2 oꝫ digesta eūare aut eā diuertit et est 3a. intentio fm Mesue. Secūda aūt intentio pōt ipleri eūone et diuersiōe. prio ergo uidēdū est de eūone mē an̄tis. Et q2 fl'omia eūat et diuertit ab ea icipiendū ē. Dixit Serrap. q2 oculus mēbrū est multe lesiōis et m'ti sensus. nō oꝫ ut fatigemus eos in ᵱnci° imo oꝫ ut admistremus fl'omiaꝫ cefalice ex latere uehemētis egritudinis. Et si uocat necessitas fl'omātis euꝫ die. 2°. et nō facimus hoc nisi ut attrahām⁹ māꝫ q̄ currit ad oculos ab ipis. Mesue dixit fl'oia ex cefalica ꝯueniēs est oībus spēbus obtalmie et ꝓprie in sanguinea ex latere opposito ᵱus. dein̄ ex latere eodem si fl'omie iteratio necessaria fuerit. Et interdum nō sufficit ista fl'omia. Et illud cum mā fluit ad oculos aut ꝑ arterias extrinsecas. ita ꝑ oculos et aures aut per frontales uenas Et Aui. dixit ēt ꝙ fl'omia cefalice ē ꝯueniēs in oibus spēbus obtalmie. exponūt qdā. s. in uera et nō ꝟa māli. sꝫ tn̄ nō in oi māli. q2 nō in colerica fl'ica et m'lica qn̄ iste sunt a sanguine sepate nec in obtalmia facta ꝑ uiaꝫ ꝯgestionis Aly aūt dicunt ꝙ fl'oia ꝯpetit in oib⁹ spēbus mālibus factis ꝑ uiaꝫ defluxus licet plus in sanguinea q̄ꝫ in alys sicut dixit Mesue maxie sanguinee ꝙ conferat in sanguinea maxime et ꝙ conferat in omni materia mixta sanguini nulli est dubium cōuenit etiam in

mã a sanguĩe sepata licet raro repitur. Et pᵒ
ꝯuenit si cũ tali mã fuerit ĩ corpore sanguis
plenitudo. Et tũc nõ fit pp mãz sepataz fluẽ
tez sz pp mãz sanguineã pataz fluere ut non
fluat ad oculuz et addat in obtalmiã maxie si
exacueretur et agitaretur multum per far
macuz quo indiget ꝓ purgatõe illius mẽ sepa
te. Nam exacuitus et agitatus flueret ad ocu
lum tanq̃z ad ꝑticulaz tũc debilẽ et dolentez.
Cõuenit ẽt ut detur locus mẽ repcuciẽde ut
hẽat locũ in corpore ad quez recurrere possit
quẽ nõ inueniret stante corpore sanguie pleno
Conuenit ẽt in dicta mã a sanguine sepata
absqz sanguinis multitudine in toto. imo ẽt
cũ ipius paucitate in toto. Uerũtñ dicunt nõ
ex directo. sz ex indirecto. uel saltez cõuenit
diuertẽdo ipaz mãz sepatã eo ꝙ uene inanite
a sanguine ꝑ fl'omiaz illã attrahũt alias mãs
ad se. Et sic diuertũt eas a loco ad quẽ fluũt.
Et dicũt. ꝑcipit ẽt aliqñ fl'omia ẽt in mã
sepata et si sit absqz repl'one sanguis in cor
pore uel ẽt sit diminutus. Et hoc ꝓpter dolo
ris uehementiaz et fit in uehemẽtia doloris
ẽt in cãibus dictis ad euitandũ maius malũ.
Cõfitent tñ isti ꝙ in materia a sanguine se
pata absqz hñdantia sanguis in toto securior
uia est dimittere fl'omiã et alys modis diuer
tere materiã. et maxime si in corpore fuerit
colera exuberãs ut nõ ebulliat et exacuat
ꝑ fl'omiã. Aut si est in corpore habũdans fl'a
ut non incrudetur. Aut ẽt si fuerit in corpo
re habundans humor ml'icus ut nõ ingrosse
tur. Aly aũt dicũt. fl'omia ꝯpetit in oibus
speciebus obtalmie intelligendo de hys que
communiter eueniunt et occurrũt que ut supra
patuit sunt ex sanguine uel de materia mixta
sanguini. Non eim locuntur auctores de hys
que raro eueniunt. De qua autez uena fien
da sit fl'omia in primis supra patuit capitulo
de uniuersali curatione egritudinuz oculoruz
Debet aũt sanguinis q̃ntitas extrahi. secũ
dum dispositionez ꝑticularitiz et tenorez uir
tutis. Ac ẽt fm magnitudinez morbi Dixit
Aui. si obtalmia uehemens fuerit oz ut fiat
fl'omia usqz quo timeatur lipothomia. Et
Rasis. dixit 2ᵒ ꝯtinentis. in uehemẽti obtal
mia prius minutio fiat et extrahatur tantus
de sanguine usqz quo debilitetur patiens si
est uirtus fortis. Intellexerunt autem de ue
hemẽtia obtalmie ex parte multitudinis ma
terie. Cum enim materia est multa cõfert flo
bothomia copiosa. s. si materia illa ẽ sangui
nea quoniaz plurimũ sanat in hora. i. statim
uel cito. Melius tamen ẽ quando fl'omia ne
cessaria est copiosa ut fiat pertita in pulres.
sicut recitauit Gal'. in libro de flobothomia
se fecisse in quodaz ꝓcuratore cuiusdam ciuis
romani habente fl'onez in oculo. Nam hora
quinta diei extraxit libras tres sanguinis.
Et postea 9ᵃ eiusdem diei extraxit libram
unam. aliquando tam̃ fit secũdatio fl'omie die
sequenti uel 3ᵒ secũdum ꝙ apparet prudenti
medico consulenti. potest tamen etiam consi
derari uehementia obtalmie ex parte acci
dentium precipue doloris. Nam in forti do
lore ut dixit Galienus prio affo. in ꝯmẽto. ꝗ
fortissimi que egerunt ꝛc. ꝙ nulla ẽ melior me
dicina euãnte usqz ad defectionez ut ꝓhibea
tur fluxus ad locum doloris. Et dicũt qui
daz ꝙ ẽt in dolore uentosa forti cõuenit fl'o
mia ꝛ multo magis in dolore omni a mã hũo
rali. q̃zuis non in omni mã fl'oia ꝯueniat co
piosa. Dixit Aui. cum egritudo sit cronica
tunc fl'oia fienda est ex lacrimalibᵘ. ꝛ flobo
tomande sunt uene arterie que sunt pᵘ aures
Si tamẽ mã fuerit sanguinea grossa plus cõ
fert q̃z si fuerit ab alia mã a sanguine. Et
ratio conferentie est quia talis mã contenta
in uenis propinquis oculis diu retenta siue
sit sanguis grossus siue alius humor mixtus
sanˡ magis ingrossatur ꝛ malignat ꝛ ꝯpl'onẽ
malã in oculis manutenet ꝛ auget qua corrũ
pitur nutrimentuz adueniẽs oculis. cuius cor
ruptio ẽ cã diuturnitatis ꝛ malignitatis egri
tudinis que corruptio nutrimenti tollit per
fl'omiã illaz educentẽ humorẽ illũ malignatũ
ende cessat ibi mala compl'o ꝛ sic cessat corru
ptio nutrimenti aduenientis oculis. Cuz h
etiam ꝙ illo humore euacuato ṽtus oculorũ
alleuiatur ꝛ redditur potentior supra residuũ
humoris ꝛ digerit ꝛ resoluit illuz. Et ut di
cunt medici oculiste. expientia confirmat cõ
ferentiaz illius. Dixit Auic. si materia fue
rit ꝓcedens ad ocl'm ex mẽbro. s. aliquo tunc
oportebit ut eũetur illud mẽbrũ cum fl'omia
uel alio fz mẽ exigentiã Facta fl'omia uentẽ
duz ẽ ad eũonez humoris peccantis. Dixit
Auic. Nẽ lenitas est res que est necĩa in hac
cura. Et lenitio quidez uentris q̃nis sit util'
omni tempore. est tñ necĩa añ fl'oiam in oibᵘ
cis in quibus in stomaco uel intestinis aut ẽt
ĩ uenis mel'aici humores continent ne ꝑ flo
bothomiã trahant ut uacui in uenas ꝛ simil'r
est necĩa ante fl'oiam in cis in quibᵘ fex ĩ in
testinis sicca continet que debet fieri ꝑ me
dicamen lenitiuũ sumptũ per superiᵘ. Et qñz
sufficit cristere precipue in esiccatis fecibus
Et hoc real'r opando. Al'n tñ fluxus mẽ
ad oculum tam magnus ꝛ impetuosᵘ est ut sit
necẽiuz dimittere lenitionẽ uentris ꝛ incipe
a fl'omia ad effugiendã malũ magnuz scilicet
obtalmiã magna que posset eẽ cã destructiõis
uisus in quã incurreret patiens si expectaret
fl'oiam facere donec lenitio facta fuerit etiaz
per cristere. In tali enĩ cãu. quacũqz hora
inuentus fuerit tam multᵘ ꝛ ĩpetuosᵘ fluxᵘ fi
enda ẽ fl'oia. Nec ẽ expectãda hora electa nz
uentris lenitio ꝑmittenda Imo dixit. A. ne
cessariũ ẽ ut sol'one educat hũor dñans sanˡ
post fl'omiã. Si. n. ꝑmitteret sol'o uẽtris fl'o
mie timeret ex ea agitatio in sanguie Et iõ
ut supra patuit fl'oia dz premitti qm̃ ipa ꝯpe
tit in omĩ spẽ obtalmie. Quidã tñ dicunt ꝙ
posset eẽ casus in quo farmatia posset ꝑmitti
fl'oie ꝛ max cũ eũone miorativa leniter edu
cente farmatia data. Et casus eẽt qñ materia
fluẽs ad ocl'm eẽt pauca ꝛ benigna. ꝛ humor
eũandus continerent in ꝑtibᵘ cpis uel cpi ꝓ
pinquis a quibus humor absz notabili agita
tiõe educi pt. Dixit ypo. 5ᵒ affo. oculoꝝ do
lores sol'o per uentrẽ curat. Ante tamen sol'o
nem uentris cũ farmaco solutiuo ꝑmittenda

est mãe digestio fm q ipsa requirit. Et hꝰ digestiua elligere potes ex eis que dicta sunt in precedentibus. Et exhibēda sunt cū aqſ que a ppꝛietate respiciūt ocl'os sicut cū aqᵃ fenicl'i ⁊ herbe adbil. Dixit Mesue. in mã calida conferrūt eūones que fiunt ex aquis fructuū.i.solubiliū ⁊ uiol' ⁊ mirob citrinis fu moterre tamarindis ⁊ sil'ibus.ut mãna ⁊ cassiaf. ⁊ cū decoctione capilloꝛū uc.dicta i añri oꝛi. Et qñqz est necessariū deuenire ad medicinas fortioꝛes sicut ad pmixtionē diagredy cum mirob citrinis ⁊ sicut ad testia satarenicā mirob.n.citrini optime cōmiscenť scamonee ⁊ prohibēt ab ea fumositatē suā. Et qñ qz exhibent simul cū lenientibꝰ diamana aut el'cm de suco rob solutiuã. Si aūt mã fuerit frida fl'ica.dixit Mesue.purga cū pill'is cochus ⁊ cum pill'is gal'i. ⁊ cū yera dyacologntidos ⁊ sil'ibus.pill'e utiles in purgatõe mãe fl'ice a stomaco ⁊ capite.sic fiunt. ℞.sticados asari nucismuſ.cubeb.an.ʒ.i.feis fenicl'i herbe adbil sileris radicū celidonie ana.ʒ.ʃ.cinamomi pulueris pigre ana.ʒ.iʃ.masticis.ʒ ß.turbith agar.ana.ʒ.7.aloes epithi.ʒ.6.cōficiantť cum suco fenicl'i. Si uero mel'ica fuerit purgeť cū pill'is indis haly. Aut cū pill'is de lapide lazuli. Et si mã fuerit adusta purgetur cum decoctione epithi ⁊ fumiterre ⁊ el'cto hamech. Qō si mã calida fuerit pmixta cum mã grossa. Dixit Mesue.tunc nihil est q magis conferat qz infuxio aloes cū aqᵃ endiuie ⁊ solatri aut infuxio yerap.cum eis ⁊ propꝛie si materia fuerit submersa aut ibibita in uelaminibus cerebri.dixit Mesue diuersionē complent gargarismata ⁊ caputpurgia suple ⁊ sternutatoꝛia masticatoꝛia cuz facilitate iminētia mãz ⁊ fricatiões extmitatuz ⁊ cōstrictões ⁊ ligature doloꝛose in extmitatibus sup. ⁊ positiones earū i aqua calida ⁊ uētosationes cum scarificatõe ⁊ sine in nuca ⁊ inter spatulas ⁊ puocatio emoꝛoydarū suple uel mēstruoꝛuz. Et cristeria suple ⁊ suppositoria ⁊ scarificatio facta in cartilaginibꝰ auriū ⁊ sil'ia ut cauteria in cōmissura coꝛonali. aut ubi collum iungitur craneo. Dixit Auicena.trahatur materia ad contrariuz per flobothomiaz ⁊ p cristeria suple ⁊ alia multotiens dicta. Inter diuertentia tamen debz cē oꝛdo

Nam ea que ducunt materiam ad inferiores extremitates debent premitti. Et similiter cristeria lenia ⁊ uel mediocria ⁊ suppoitoꝛia. Hys enim uti possumus facta flobothomia ⁊ uniuersali coꝛpoꝛis purgatione. unde debemus fricationes facere ⁊ ligaturas ⁊ cōstrictões ⁊ similia in coxis ⁊ cruribus ⁊ uentosationes in naticis ⁊ coxis ⁊ pulpis crurium cum scarificatione uel sine secundum exigentiam fluxus ⁊ materie. deinde deuenire ad huius in brachys ⁊ uentosationes sub spatulis ⁊ postea in spatulis. deinde deueniendum ad cristeria acutioꝛa gradatim qzto plus processerit egritudo ⁊ materia peccans exegerit Et tandez deueniēduz est ad diuertentia de ppinquo de quibꝰ dixit Mesue.oz ut postponatur eūones que sunt fm ptez eis que sunt fm multitudinē .agitatio eim in mã multiplicať ex eūone pticulari ex agitatiõe nõ sublata multitudine. dilatat eim et incitat multitudinē fz locū pticularē multiplicat. Et hoc est illud qõ est erroꝛ et impitia sicut dixit Gal'. Et intellexit taz de eūone pticulari qz ēt de diuersiõe ad ppinqua. Et hoc nisi materia fluēs ad oculos fuerit tam pauca q pticularis eūo possit eã eūare et diuersio ad ppinqua diuertere.

Et dixit mesue ad pdicta.s.faciēdum et ēt ad curaz regularē. Nõ sis ꝯtentus in sufficiētia unius eūonis aut duaꝝ. Sz iteratio et iteratio ē ex rebus laudabilibꝰ eis qualiscūqz sit materia.et ppꝛie facta cum facilitate. Dixit Gal'.14° terrap.sitia fm occipitiū posita ē nobile auxiliū reumatis oculorū oz autem pcūari uniuersuz coꝛpus.plectorico eiz existente coꝛpoꝛe.fm qztuncūqz ptez capitis firmaueris sitiã totuz inde īplebis. Et dixit et ponitur 2° ꝯtinētis.sanauimus pluries uicia oculoꝝ ex hūoribus multis manantibus ad ipos p longuz tēpus per eūonem sanguinis a nuca.s.cum scarificatiõe et per appõnez uētose in loco ipo.s. sine scarificatione. Dixit Aui.interduz administrãtur caputpurgia mūdificãtia et q eoruz cursu pcedūt existentia in eis q p nares materie ptes attrahūt dixit aūt interdum quia post sufficiētes eūones et diuersiones de quibus tunc nõ timetur ut ad oculos materiã trahant. Et subdit et gargarismata ēt aliqñ administrãtur in ea.qz.s. factis eūonibus et diuersiõibus dictis. De caputpurgys dixit Aaron 2° ꝯtinētis .trahere materiã uersus nasum ē ualde utile.quia uidi q qbus est fluxus nariū ex hūiditatibus calidis sanãtur statim semp ab obtalmia. Et nullaz curam inueni melioꝛez quibꝰ accidit obtalmia uetus et fluxus reumatis ad oculos nisi insufflare naribus medicinas uiolentas et odorare eas ad reuocãdum materiã in eis. Dixit Gal'.in libro.de cōseruatione sanitatis pluries transmittūtur superfluitates oculoꝝ ad nares cū sternutatorys et exopillantibus. Et de gargarismatibus dixit gargarisma factuz cum rebus uiolentis ut napta sinapi ysopo ⁊ sil'ibus facit descēdere reuma ocl'orum ad palatū et egrediť p os nares sup ⁊ sil'r faciūt masticationes educentes materias ad os que exspui debent. Dixit oꝛibasius ⁊ ponitur secundo continentis.si materia est occulta in tunicis in obtalmia donec cronicatur. Cacassare in nucha ⁊ post aures suple ⁊ etiam ipsas aures ⁊ ponere sanguisucaſ in timpoꝛibꝰ ⁊ locis propinquis oculis iuuat Dixit mesue.qñqz non sufficit flomia cefalice etiaz iterata suple ⁊ aliaruz uenarum inferioꝛuz. Cum etiam alys remedys debite adhibitis. Et illud est dixit ipse quando materia fluit ad oculos per arterias extrinsecas timpoꝛales ⁊ auris idest post aures aut per uenas frontales suple ⁊ non ualet constrictio facta super eas ab extra cum medicinis stipticis. uasa enim dixit Gal'.13°.terrapentice absqz cirugia est roboꝛare farmacis ungendo scilicz epithimãdo uel empl'ando roboꝛatiuis scilicet stipticis constringentibus Et similiter si non confert appositio sanguisugaruz super fronte ⁊ appo

fitio uentosarum in nuca cum scarificatione
uel sine ea si uirtus fuerit debilis. Predi
cta enim aliquando non sufficiūt pp continu
am inouationē materie in ipsas arterias ⁊ ue
nas. Et hoc qz ut dixit Gal'.13° terrapenti
ce aliquando sunt de numero imbecillorū mē
brorū ⁊ accipiunt habundantiaz aliorū ex
trancorū uasorum que suscepta continue flu
it ad oculos. Tunc dixit Gal'. ibidez cura
mus abscindentes aliquā pticulaz uasorū l'
intercidentes ex toto usqz ad multū profun
dum ipm uas. Et postea resūmim⁹ cicatri
ce dura medias ptic'las eius que incisa ē ue
na uel arteria determinātes ut non ultra sine
continue .s. ipse partes incise ut non influat.
quid de alia ad aliā. Et mesue dixit. tunc
necessaria est fl'omia arterie timporalis quā
intellexit Gal'. cū dixit. incidentes aliquaz p
ticulaz uasis. aut abscindim⁹ cursuz per ipaz
incidendo .s. eam. Et Aui. dixit. necessaria
est tunc fl'oia .i. totalis incisio arterie timpo
ris ⁊ auris .i. iuxta uel post aures ad abscin
denduz uiaz per quaz materia fluit ad oc'los
Similiter abscisio uene non pulsatilis .si per
eam feratur materia ad oculos. Idem .n. est
de utraqz iudiciū. Et ideo quidā auctoꝝ ex
pśserunt solum de uena non pulsatili ut Ras.
2°. continētis. Et Azarauius dixit. incidant
uene timporuz. Et quidā expresserūt solū
de arterys ut mesue. A. ⁊ aly plures. Uerun
tamen dicunt quidaz auctores coiter. non sic
expresse fuerunt locuti de incisione uene sic
de incisione arterie qz ad incisionez arterie
sequitur incisio uene. sed non ecōuerso. Et
ratio est qz ad quācūqz pticulaz corporis mi
tunt rami uenarū. ⁊ arteria est subtilior ⁊ si
ta magis in profundo q̄z uena qz posita ē sub
ea. Et ideo non potest distingui ram⁹ artēie
a ramo uene sic q̄ non incisa uena incidatur
arteria. Sed non est sic semp econuerso qz
in distributione uenarū plures rami distri
buunt pticulis q̄z ex arterys. quare m'tis ue
naruz non associant arterie rame qui possit
incidi sine illis. Et si associent adhuc qz ue
na est maior ⁊ magis extra sita pt ꝯuenieter
incidi sine arteria. sed per rarum est q̄ uena
non associetur arterie. ⁊ si aliquando est tūc
rami illi⁹ arterie sunt parui per quos non cō
grue materia est apta fluere. Sunt aūt qui
dicunt q̄ comuniter non expresserūt nisi de
arterys. quia ut plurimuz est q̄ materia illa
fluit p arterias ⁊ non per uenas ⁊ pō° huius
est qz materia ab iferiorib⁹ ad superiora flu
ens est calida ⁊ subtilis leuigans. sed talis ra
ro fertur nisi per arterias. Et dicunt q̄ si
qui expresserunt de uenis intellexerunt pulsa
tiles ⁊ non pulsatiles. Ad cognoscendum
autem arteriaz p quā fluit ⁊ q̄ ē icidenda op
portet radentez caput dixit Galienus in .3°.
terrapentice diligenter tangere arterias que
sunt secundum posterius ⁊ que secundum al
teruttram partem ⁊ que in fronte ⁊ secunduz
timpora ⁊ quecunqz earum calidiores tibi
apparuerint extra alys ⁊ magis pulsantes il
las incide. quecunqz uero in cute site sunt
idest in superficie ⁊ quiete sunt si partē eaꝝ

incideris ut in cruribus fit in uaricibus me
lius opaberis. Et si in redundando apparet
tibi magnū uas uel q̄ magis pulset ifallanter
eū incides Cognoscitur eīm a materia p quā
materia putat̄ deferri ad oculos p āpius di
latationē maiorē et maxie p ipius maiorem
pulsum et p ipius caliditatē ad tactū maiorē
inuentaz .plurimū eīm sanguis fertur calid⁹
et uaporibus plenus ad caput. Aliqñ tam̄
materia frigida pōt ferri ad oculos p uenas
licet plus per nō pulsatiles q̄z per pulsatiles.
Et talis materia nec arteria uel uena p quaz
fertur pōt cognosci p predicta signa. Naz ar
teria si per eā fertur nō āplius pulsat Neqz
uena per amplius calefit. Sz oz ut cognosca
tur per maiorez plenitudinē et dilatationez.
Scias tñ q̄ si equaliter appet arteria tim
poris et uenarū equaliter deferre materiaz
ad oculos cū uena iuxta aurez. tunc melius ē
incidere uenā uel arteriaz tiporis uel uenaz
tiporis qz magis a propinquo et magis ap
propriate portant materiā ad oculos. Et m'
to magis qñ per eas materia portaretur pl⁹
q̄z per illas. Si aūt magis feratur mate
ria per uenas uel arterias iuxta aures tunc
ille incidātur. Cognosci̅t autē que sit arteria
ex arteriis timpoꝝ uel earū q̄ sunt iuxta au
res p quā fert̄ materia per maiorem dilata
tionez et maiorez eius pulsum et maiorez ip
sius caliditatē si materia fuerit calida. Po
suit aūt Auic. cōditiōes obseruandas ad inci
sionē arterie faciendam. quaꝝ pria est q̄ fiat
qñ alia remedia nō cōtulerint. 2ᵃ est q̄ pre
mittat̄ sufficiēs euo corporis ad hoc ut non
possit trahi mā multa ad oculos uel ad caput
p uenas alias p̄ dolore et agitatiōe facta in
incisiōe iō dixit Rasis. 2° ꝯtinētis. hec inci
sio uenaꝝ dz fieri post euonē tocius corporis
3ᵃ cōditio ē ne sit tunc in capite dolor for
tis. Dixit eīm Rasis 2° ꝯtinētis. Cum soda
aduenit fortis in egritudibus oculoꝝ nō cure
tur patiēs cū extractiōe uenaꝝ tipoꝝ suple ul'
iuxta aures donec mitiget̄ soda qz induceret
patienti maximū nocumētuz. p̄ dolore eīm in
cisiōis et sode posset trahi mā multa ad ca
put et oculos. Et posset ꝓsterni uirt⁹. 4ᵃ
ꝯditio ē ut feratur mā p uenas exteriores.
Nā si per uenas q̄ sunt itra craneū ferretur
mā incisio uene exterioris nullius eēt iuuam̄
ti. Dixit eīm Gal'. 17°. terrap. si delatione
uasoꝝ i ꝓfūdo iacenciū et in sil' cuz neruis de
sup ad oculos uenietiū fuerit hec passio. Nil
horuz .s. incisiōis uenarū possibile ē gerere.
Ideoqz difficile sanabilia omnibus reuma
ta talia sunt quia per incisionem extrinsecas
non tolluntur q̄uis tñ incisio extrinsecaruz
de perse non conferant in cursu reumatum p
interiores uenas. per accidens tamen potest
dupliciter conferre. uno modo quando locus
incisionis teneretur diu apertus ut per illam
uiam fieret diuersio et mūdificatio unde pos
set sequi materie diminutio uel ipsius cōsum
ptio. Et sic remissio morbi uel sanatio. Nam
per talem incisionem diu apertam potest fie
ri sufficiens diuersio ꝓpter colligantiaz et ēt
ꝓpinquitatem uenarum extrinsecaꝝ cum in

trinsecis. Et hoc iaȝ extitit notum p experien
tiaȝ. 2° modo quia talis incisio subtrahit
oculo de nutrimẽto. Et oculus carẽs illa pte
subtracta ꝯuertit se supra mãȝ sibi transmissã
Et si qua ps in ea est cõuertibil' in suũ nutri
mentũ conuertit et residuuȝ p posse resoluit
et ꝯsumit. Scias tñ ꝙ aliqñ tm̃ tenet loc⁹ in
cisionis apertus ꝙ tantuȝ de nutrimẽto ocl'o
subtrahit ꝙ oculus putficat superflue multũ
Et hoc cũ uiderit medicus debet uuln⁹ stati
ꝯsolidare Sunt tñ quidã ad quoꝝ oculos a
uenis intrinsecis tẽdũt ualde pui rami. Et ab
extrinsecis multi et magni. Et in istis incisio
suspecta ẽ ꝺ de siccatiõe oculi. et non põt hoc
p̃cognosci. Modi aũt abscisionis arterie
uel uene multi sunt. p incisiõeȝ eiȝ dupliciter
fit. uno modo exstirpando ptem arterie uel
uene. Alio mõ solũ icidendo ita ꝙ ñ totaliter
sepatur una ps ab alia. Innuit aũt Aui. ꝙ ar
teriaꝝ uel uenaruȝ. sed pprie arteriarũ absci
dendaꝝ aliqua ẽ pua et aliqua magna. Et in
telligens de puis dixit. pueniat in incisione
ad finẽ in exstirpatiõe eius quia pue sunt ex
eis q̃ exstirpant. de eis eĩm põt fieri exstir
patio eiciendo ẽt magnũ frustrum. magne nõ
possunt neqȝ debẽt exstirpari. qꝛ queliȝ magna
ruȝ est principiũ alioꝝ multoruȝ ramoꝝ. qua
pp ex ipaꝝ exstirpatõe magm̃ seq̃ret corpori
nocumẽtuȝ. saltẽ p priuationẽ sanguis ꝛ spũs
soliti pcedẽ ad plures ptes capitis qui po
stea p istos ramos ñ pcederent remoto trũco
a quo oriebant Ac ẽt de magna arteria non
posset magnũ frustrum exstirpari nisi cuȝ ma
gno labore ꝛ dolore. Sufficit ergo ut q̃ est ex
magnis incidat absqȝ extirpatiõe. Ad hoc
aũt ut incisio siue cũ exstirpatõe siue sine ea
fiat oportet signare arteriã. deinde excarnã
do cuteȝ p̃ueniat usqȝ ad ipaȝ sic excarnataȝ
et sit excarnatio facta ad q̃ntitateȝ duoruȝ di
gitoꝝ. quo facto dixit Gal'. 13°. terrap. si qui
deȝ in redũdando uel qꝛ magis pulset appet
tibi ꝙ sit magnuȝ uas infallatius. s. ad effugiẽ
dum erroreȝ ei brontbũ. i. uiniculuȝ super imit
te prius suple et liga. Et ita abscinde qõ me
diũ. Et sic inuit ꝙ ligatio uinculi fiat in duo
bus locis abinuicem distantibus. Et sic uo
luit mesue. ꝙ fiat ligatio in duobus locis. s.
in utroqȝ extremo excarnationis Fiant autẽ
uincula dixit Galienus. ex materia difficili
putrescibili sicut de sirico. facile enim putre
scibiles cito decidunt a uasis. Nos autem uo
lumus circumincarnatis eis decidere uincu
lum idest et nõ prius. Nam tunc caro que su
per nutrita est incisis ptibus uasorum super
positio fit et claudit ora uasorum. Et cum h°
factum fuerit pueniᵗ tẽpus uinculis impericu
lose defluere. Si autem ante defluerent nõ
dum clausis oris uasorum a carne illa inter
ipsa ora uasorum orta sequeretur fluxus san
guinis multus et periculosus. Auicena.
quoqȝ dixit. quando inciditur uena super tim
pus oportet ut liget in primis deiñ abscidat
postq̃ȝ precesserit illud de quo precessit cõme
moratio. s. ut fiat post mundificatõeȝ sufficiẽ
tem corporis ꝛ capitis. Et oȝ ut ante incisi
oneȝ stringat cum filo siricino qõ est ea infe

rius in longitudinẽ. s. uersus aduentũ arterie
Et dimittat ligatura in ipsa deinde abscinda
tur qõ post ipsam est. s. uersus ocl'm. Et cuȝ
putrefit. s. uincl'm. oȝ ut auferat strictura qꝛ
iam incarnatio facta est. Et sic inuit ꝙ una
ligatura sufficit. Debet aũt uinculum eẽ lõ
gum ita ut extra uulnus pendeat⁹ ut possit ex
trahi cum necesse fuerit. Cum ãt dixit Aui.
qñ incedit uena intellexit de pulsatili. Nam
in incisione non pulsatilis non est necessaria
ligatura. Dixit Gal'. ubi supra uenas icidẽ
tes non ut in arterys neciuȝ est ligare sed suf
ficit aliaruȝ aliqua. s. ut ligetur. s. cuȝ magna
fuerit. Nam in uenis non ut in arterys conti
nuus motus apperit orificia uenarũ icisaruȝ
Nam in uenis cum semel claudunt ora uel p
ligaturã uel per farmaca stiptica cõcedit car
nẽ circũ inasci. s. cito ꝛ maxie cum imobilem
habent partem. Dixit Aui. in parua suffic
. s. aliquando ut in profundo scarificet quate
nus curat ꝙ in ea est ex sanguine. Istud. n.
quandoqȝ pxim̃ est iuuamento uento sarũ in
nuca siue in collo cum scarificatione. Et iu
uamento sangui sugaruȝ super fronte. Qui
dam autem simul incidunt cutẽ ꝛ arteriaȝ. de
inde cauterizant cauterio attingente ab ãbo
orificia arterie. Et quidã incidunt simil' cu
tem ꝛ arteriã sed non cauterizant sed replent
uulnus fauellis inolutus in albugine oui uel
non inolutis. Et quidaȝ sine p̃missione in
cissionis solum cauterizant ꝛ pfundant caute
riuȝ usqȝ ad arteriaȝ. Et Gilib. dixit fiat
cauteriũ cum instrum̃to aureo. Et modus q
dem cautery securior est a timore fluxus san
guis ꝛ ad sanationeȝ etiam magis p̃perat. Et
ad aperitionis diuturnitateȝ materiã que in
loco ꝛ uicinis exñtem magis consumit. Et
ideo p̃elligend⁹ ẽ si cauteriuȝ patiat egrotãs
Tempus aũt ad faciendũȝ incisioneȝ maxi
me de arteria elligenduȝ est tempatũ propꝛie
in uere ꝛ aere exñte tranquillo Dixit Aui.
quandoqȝ neciuȝ est cauteriũ. s. factuȝ super
cõmissura coronali capitis. Et hoc ut retinea
tur catarrus. Et hec necessitas erit quando
perseuerantia obtalmie uel alteri⁹ egritudis
mãlis ocl'i erit pp perseuerantiã catarri. Et
dẽt ꝺitatẽ si tl'is egritudo depẽdet a catarro
i eẽ ꝛ ꝯfuari ut. s. qꝛ sit fca a catarro ꝛ ꝯfue
tur i pduratõe ab eo p ꝯtinuã inouatõȝ flux⁹
siue ẽt ꝺpẽdeat a catarro in ꝯfuari. lȝ ñ i esse
ut qꝛ pcesserit egri° ab alio hũore ꝛ ꝺiñ cata
rus sit cã pseuerẽtie ꝛ durabilitatis ei⁹. Et
ꝯfert hoc cauteriũ cuiusqȝ hũoris ꝛ cali ꝛ fri
gidi. Dixit. n. A. p^a. 3. illõ i q° diuerse hu
morũ mãe cõicãt ẽ cauteriũ. s. fcm i ꝯmissura
coronali. ꝛ cãe sue cõferẽtie ẽ qꝛ diuertit hũo
rem a fluxu ei⁹ ad ocl'm ad ꝯ̃riũ locũ ꝛ illum
cũat. In hũorib⁹ tñ fris magis laudat. eius
. n. iuuam̃ta dix mesue sunt sbli^a ad egries fri
gidas fcas. Et ꝯfert eis ꝛ i p̃n° ꝛ i pcessu.
Sȝ i p̃n° pl's apper ꝯferẽtia ei⁹ i eo qꝛ cũ ac
tuali cal'itate fritatẽ minuit ꝛ mãȝ minuit. sed
in materia calida eius iuuamentum apparet
plus in processu q̃ȝ in principio ꝛ fortasse pl's
q̃ȝ in frigida in processu eius. Et hoc ideo
quia materia calida est facilioris retractõis

⁊ diuersionis cicieris. Sed in prin° ñ sic
apparet iuuamentuꝫ eius in calida materia ꝓ
pter quandā ignitionē ⁊ caliditateꝫ quaꝫ mā
acquirit ex cauterio. Et scias ꝙ cauteriū
factū in fontanella colli. et proprie quando in
ea ponitur laqueus ex expientia repertū ē eē
multi iuuamenti ⁊ fortasse maioris ꝙ̄ꝫ caute
riū cōmissure coronalis qꝛ ad longinqui⁹. Et
cum hoc est securioris. sensus. debent aūt diu
teneri aperta. Qñqꝫ tñ loco cauterij ponunẗ
etiam maxime in cōmissura coronali medica
mina rubificatia ⁊ uesicatia ⁊ conferunt sepe
iterata. Et iuuamentuꝫ eoruꝫ ⁊ cauterij ap
paret manifeste siue mā fluat ad oculos ꝑ pā
niculos exteriores ut claruꝫ ē siue etiam ꝑ in
teriores qꝛ mediante cōmissura materia que
ē sub craneo educiẗ ad extra ipm. Dixit
Aui. qñ non sufficit illud quod fit de oib⁹. s.
supradictis euone diuersione incisione uene
cauterio ⁊ alijs fiat tunc fl'omia de uenis la
crimalis ⁊ ex uena frontis uel prius de una
⁊ postea de alia. si fuerit necīuꝫ. Nam ꝑ istaꝝ
uenaruꝫ fl'oiam euatur materia ex oculo per
partem propiquaꝫ ita ut si qua portio mate
rie remansisset in oculo uel ei ualde ꝓpiqua
que foret cā ꝑdurati ōis obtalmie sic remo
ueat ⁊ cesset obtalmia ꝑfecte. Et subdit. Cum
tñ uentose nucre. i. ubi collum iūgitur capiti
posite sint ultimi idest magni iuuamenti ualꝺ̄
cum scarificatione uel sine ẜm necītatē quasi
uoluerit ꝙ fiat ꝑ̄dicta uenarū ꝑticulariū fl'oᵃ
⁊ etiam postea uentosarum appositio. Uñ
eꝫ̄ fiat uentosaruꝫ appositio predicta freqñs
Et postea illaruꝫ uenaruꝫ fl'omia. Et qui
dam dicunt ꝙ Aui. inuit ꝙ siue sit necīa flo
bothomia illarum uenaruꝫ siue non ⁊ siue fi
at siue non utilis est ualde post curationeꝫ ꝑ̄
dictam ⁊ incisionē uene ⁊ cauteriuꝫ frequēs
uentosatio in loco dicto ut frequenter fiat di
uersio cuiuscunqꝫ portionis materie. que de
nouo moueretur ⁊ ad oculuꝫ posset ꝑuenire ua
let etiam appositio caruꝫ ante dictaꝫ curatōꝫ
ut supra dictum est.

Capl'm. 10ᵐ de cura obtalmie per localia secū
dum diuersa tempora eius.

E intentiōe ad alte
ratōem
⁊ ad localia dixit. Rasis 2° cō
tinentis auctoritate Gali. obtalmia curatur
cum generali curatione apostematuꝫ. qꝛ apo
stema est. Et Auicena dixit. penitus cura
obtalmie est sicut cura reliquoruꝫ apostema
tum ex repcussione primo ⁊ resol'one. 2°. uerū
tamen exigitur propter mēbruꝫ ipm supflua
facilitas quia ut dixit Serapio oculus ē mē
brum multe lesionis et est multi sensus. Et
propterea dixit Auicena. exigitur ut illud qꝺ̄
repellit ⁊ repercutit ⁊ quod subtiliat ⁊ qꝺ̄ re
soluit ⁊ ꝙ abstergit non sit laboriosi tactus
ledens sensum faciens uenire in eo asperitatē
Et illud non completur nisi sit stipticitas tē
ꝑata eius quod refrenat ⁊ repercutit ⁊
nisi sit mordicatio eius quod resoluit

tiuis parua. immo dixit. ipse melius est ut
sit in eo exiccatio sine mordicatiōe. Et ut
uiolentia laboris eius frāgatur ꝑ id qꝺ̄ ei ad
ministreẗ ex eis que sunt sicut albumen oui
et lac mulieris mulctum sup cōfricatiōe collij
quo fit alcofel. i. cū quo cōfriceẗ coll'iuꝫ sup
lapideꝫ in quo dissoluūtur medicamina oculo
rum. s. sief. et pulueres ut remoueātur ab eis
durities et asperitas. ul' uoluit Aui. ꝙ coll'iū
uel sief ita et tantū suauiter cōfriceẗ quousqꝫ
illud qꝺ̄ ex sief dissolui ẗ fiat sicut alcofol sub
tile et dꝫ cadere lac ab ubere super loco con
fricatōis. et nō debet esse reseruatū in uase ne
sit corruptuꝫ. Dixit itaqꝫ Mesue. qntā. rē
.s. intentionē ꝑ̄dictā ꝯplent administratiōes
medicinaꝝ ẜm intentiōes diuersas. s. diuersi
ficatas ẜm diuersa tēpora obtalmie. In mor
bi eim ꝑ̄ncipio utendū ē repcussiuis in quib⁹
ē facilitas ẜm omnē modū administratiōis.

Deinde utenduꝫ ē resolutiuis et nō euandi
sunt a ꝑmixtiōe istaꝝ duaꝝ intentionū. Ad
ministrāda igitur sunt dixit Mesue. in prin°
si mā fuerit calida quecūqꝫ acutatē et infl'a
mationē reprimūt qualia sunt endiuia et sola
truꝫ et aqua rosata et lingua arietis et herba
uiol' et psiliū infuxuꝫ in aqua rosata. hec oīa
singulariter uel cōiunctiꝫ in oleo rosato con
quassata et oculis supposita sedant et digerūt.

Et in oculis distilletur lac mulieris uel a
sine albumen oui et mucillaginis psilij. Dixit
Gal. 13° terrap. si ex acri fuerit hūore oculis
albumen oui infunde ut expurgeẗ cū eo acre
reuma. Dixit Serrap. post mundificatiōeꝫ
sufficientem oportet ut redeamus ad oculos
et distillemus in eis in principio albumē oui
subtileꝫ nocte tota aut die toto si est possibi
le qꝺ̄ est quia hec curatio sedat ualde et facit
quiescere ĩfirmū. Et si ledit infirmū aliquid
humiditatis mordicatione sedat eaꝫ et abster
git ipsam. Et dixit scꝺ̄m hanc similitudinē
conuenit lac mulieris quando distillatur in
oculis solum aut cum sief albo. s. sine opio.

Et dixit. si fuerit adhuc currens materia
oportet ut ponamus supra oculuꝫ emplastrū
de folijs solatri uirgepastoris arnoglosse en
diuie uel portulace Aut de folijs cāni et folijs
uitis recentibus cum folijs citonii et piri re
centibus et quandoqꝫ miscentur cum farina
ordei et oleo rosato. Et confert multum qñ
mutatur statim idest sepe. Et abluatur facies
cum aqua rosata et aqua uehementis frigoris
mixta cum pauco aceto. Aut cum aqua deco
tionis papaueris et aqua pluuiali. Et ad
sommum conferūt in principio medicine fa
cientes stipticitatem que ꝓhibēt materiam.
Et dixit Serrapio. si apostema fuerit in pal
pebris remanens hoc est quia fuerit magnū
ita ut etiaꝫ comprehēdat palpebras uel ita ut
extendat oculos ad palpebras Non est negan
dum quin liniatur qꝺ̄ est circa oculos etiam
cum linimento ex litio indo et memithe et
aloe ⁊ sandalis rub acatia gūmi arabico opio
et saufel cum aqua uirge pastoris et solatri.
Quod si dolor et ꝑcussio idest pulsatio fuerit
difficilis dissoluemus linimentum. s. predictū
Et resoluemus ipsuꝫ in succo mandragore au:

lactuce precipue in principio egritudinis. Di
xit Johanicius. Cum materie fluētes ad ocu
lum sunt calide superponanē fronti medicine
frigide multe ꝯstipticitatis. Filius mesuay.
Cum reuma calidū fluit ad oculos coquan
tur folia populi in aceto. et pistata superponā
tur. Dixit Haly. 5°. pratice. post stomiam
utere medicaminib⁹ que acumen sedēt et ca
lorē molliāt. unde albumen oui tenue illi in
stilla. Dixit Aui. qñ s. in principio admini
strētur conglutinatia et cōmensuratiua tempa
tiua acuitatis mētuꝫ. ut sunt medicine frigide
quibus ēt utendum esset. non solū in ꝑncipio
sed i ꝓcessu qñcūqꝫ ex aliqua cā puta si mate
ria acuta mordicatiua repiretur in oculo et
timeretur de excoriatione uel ulceratiōe. Et
uoluit ut notum est ista debere approximari
in materia calida acuta. Nam si materia nō
esset talis ista nō competerēt ēt in ꝑncipio.
Et per ꝯglutinatiua intellexit Auic. inuisca
tiua. Nam medicine cōmensuratiue debent ha
bere sбam cum uiscositate quadā per se uel
debent esse mixte cum eis. Et hoc ut illa uis
cositate mediante diutius in oculo morētur.
Et superficieꝫ oculi leniāt. Et de harū mate
ria dixit Aui. sunt genera lactis ⁊ albugo oui
Inter que duo compando Rasis. 2° ꝯtinen
tis. dixit lac esse magis cōueniens in cura ob
talmie. Auic. uero dixit ꝙ albugo oui est ma
gis cōueniens. Uerum est ꝙ diuersis respe
ctibus. lac potest esse melius albugine et ecō
uerso. Et innuit Aui. ꝙ qñ indigetur aliqua
li abstersione et nō multa opilatione pororū
tunc lac est melius quia in ipso est aliqualis
abstersio et non ē multum oppillatiuuꝫ. ymo
parum. Sed in albugine oui nō est abstersio
de qua sit curandum uel saltem in cōparatio
ne ad lac. sed in eo est maior opilatio. Et iō
quando nō est cura de opillatione pororum.
tunc albugo oui est melior Esset autem hoc
aut quando materia nō est multa. sed est ledēs
cum multa acuitate et mordicatiōe Nam
in hoc casu non timetur ꝓpter paucitateꝫ ma
terie pororum opilatio. Et ꝓpter acuitatem
eget maiori infrigidatiōe. Et albugo oui est
frigidior lacte. Cum autē materia esset mł
ta siue cum acuitate forti siue cum debili lac
est melius. scōm ergo intentionē predictam
dixit Aui. albugo oui est melior lacte et si sit
lac abscosinū. Albumen enim oui aggregat. s.
sedationē acuitatis cum lenificatiōe et appla
natione sua si nō adeserit et non constrixerit
poros. s. nimis. Et dixit de lacte non est
cōueniēs ut dimittatur distillatio eius in ocu
lo tempore longo quia cito corrūpitur et cor
ruptum noceret. imo oportet ut renouetur
omni hora. Sed albugo oui non eget hac fre
quenti renouatione quia non est sic corrupti
bilis. et ideo si dimittatur in oculo aliquibus
horis non nocet. lac autē muliebre est melius
alys Et ex eo illud est melius in māݕs acu
tis qō est frigidius et humidius et illud est
lac mulieris que peperit puellā et lactat eam
siue alias puellaꝫ. Nam lac ꝑturientis que
postea non lactat non est bonuꝫ Et mulier
debet esse conuenienter distans a partu ut p⁹

tres menses. Nec tamen multuꝫ remota a ꝑtu
quia non post annū unuꝫ Et si pro tunc nu
triatur nutrimentis frigidis ⁊ humidis lac
cōuenienti⁹ erit. Dicunt autē de albugine
oui accipienduꝫ esse quod est subtile quia sub
tile ut dixit Rasis 2° cōtinētis. magis pene
trat ⁊ non sic opillat. Dixit Auicc. oleum
rosꝫ. est huius generis. s. ꝙ infrigidat ⁊ appla
nat ⁊ mittigat. Non auteꝫ ꝙ maturet ⁊ resol
uat. Supra autē Aui. dixit. oportet ut ex to
to elongetur oleū a capite patientis obtalmiā
qm̄ ipm est uehementis nocumenti ⁊ distilla
tio olei in aurē et am si sit oleum rosꝫ est ual
de magni nocumenti qm̄ magis facit obtalmi
aꝫ adeo ut stringat alꝫ frangat tunicas. Et gal'
dixit. 13° terrapentice sicut scribitur a Rasꝫ
in ꝑticula. 9ª. in curatione apostematū ocłoꝝ
⁊ oriś nullo modo intret aliquid oleoꝝ Pro
pter hec dicunt quidam. ꝙ olm̄ consideratum
ratione sue oleogieitatis ⁊. uiscositatis sue sбз
stantie nulluꝫ olm̄ approximatū capiti fronti
uel oculis uel auribus distilatuꝫ confert sꝫ no
cet quia multuꝫ opilat porros per suaꝫ inisca
tionem ⁊ adherentiā ⁊ sic augmētuꝫ efficit in
obtalmia prohibendo exalationeꝫ ⁊ cū h etiā
mordicat ocłm intus in eo positum. Et sic ad
attractioneꝫ facit materie ad ipm. Sed di
cunt ꝙ oleum consideratuꝫ sub ratione sue ꝟ
tutis inate uel acquisite per medicinas potest
conferre. maxime aūt qñ de futura obtalmia
timeretur que nōdum incepit. Nam in tali ca
su potest olm̄ approximari capiti ⁊ etiam di
stilari in aurem calidū uel frigiduꝫ, prout di
spositio exigit Et precipue. si mā ab iferio
ribus sit assensura caput. Sed si mā eēt in ca
pite contenta melius est ab oleis desistere ne
materia augeatur ꝑ ꝓhibitionē euaporatiois
Et qꝛ si materia in capite esset frigida ole
um calidum ipaꝫ dissoluendo fluere faceret ⁊
frigiduꝫ amplius cōpingeret ⁊ conculcaret.
Et si materia eēt calida caliduꝫ oleuꝫ eam
īflamaret. Et frm̄ eā ꝯculcaret. Et fortasse ex
ꝑmēdo facēt eā ad ocłos fluē citi⁹ sic expꝫi
entia appet sepe ꝑ fria applicata capiti i cali
dis passionib⁹ capitis māꝫ ad ocłos fluē ⁊ fa
cere obtalmiā. Et māx qñ mā calꝫa in capite
ē młta. Nā si eēt pauca possꝫ olm̄ frm̄ eā ad i
feriora pellē. Sic ēt mā fria in capite si ual
de pauca foret possꝫ olm̄ calm̄ eā resoluere. ⁊
dñt ꝙ obtalmia actu exñte si ē a mā calꝫa nu
olm̄ ē capiti fronti uel aurib⁹ approximādā
nedū ocłis qꝛ addēt ad discrasiaꝫ. Similꝫ
neque frigidum ꝓpter cās. Et q̄ꝫto mā es
set amplior tanto magis noceret augendo flu
xum. Et māx qñ materia eēt locata ⁊ flu
xa tota. Nam tunc non est necessariuꝫ appro
ximare oleuꝫ capiti fronti uel auribus cuꝫ so
la intentio remansit circa oculos. ⁊ māꝫ i eis
locatā. Nec ad eam resoluendā est necesse ole
um intus in oculis ponere cum non absoluat
aliquod oleoruꝫ a mordicatiōe oculorū. Et
multa medicamina hēmus intus potentia ocu
lis approximari sine mordicatōe ⁊ nocumen
mento habentia resoluere materiam illam.
minus etiam in obtalmia adhuc fiente intus
in oculo oleum administranduꝫ est. Sed bene

concedunt in fiēte i obtalmia τ adhuc i facta
oleum ab extra supra ocl'os approximari pos
se cum cautella ne oculuz ingredi possit. Et si
pro hac cautella miscent̃ cum remouentibus
mordicationez eius erit melius ut cum lacte.
Et ad hunc finez dixit Rasis z° continētis
ꝙ folia uiolaruz recentia cum lacte iuuencule
τ oleo ros madefacta. ul' bombax madefactus
τ expressus in eis oculis superponat̃ scilicet
in obtalmia fiente τ hoc in principio τ desu
ppositionis olei oculis in obtalmia facta pa
tebit cum cura eius ponetur ea existente in ō
clinatione. Dixit Haly. 5° pratice de app
ximaddis in principio post fl'omiā utere me
dicamibus que acumen sedent τ calorē mol
lient. unde albumen oui tenue illi instilla τ co
liriuz album τ hoc fac usqz in 3^m diē. Itē
Sal'. ut ponitur z° continentis dixit post fl'o
miaz pone in ocl'm sief album. Et serapio
dixit. instillemus in oculo albumen oui subti
le. Et secūduz hanc silitudinē confert lac mu
lieris cum sief albo. Et Alexanđ dixit. ute
re hys collirys non solum in oculo sed extra
oculum. Et mesue dixit. post diem utere distil
latione sief albi. Auic. autez dixit. oportet
ut q̃ztum possibile est retardet̃ i obtalmia co
liriorū admistratio usz ad tres dies. Et loq
tur de coll'ys repcussiuis qz illo tempore nō
debet fieri usus resolutiuoruz Sed dixit ipse
sufficiat tunc regimen predictuz ex eūonibus
τ attractione materie ad extrema τ moraq̄ quā
diximus locorum s. obscurorum τ disp ōnum
. s. situū uel etiam dispōnuz. i. totius regimis
dicti. Dictum post illud scilicet administrē
tur coll'ia ñ erit malū pl'm. n. sanat̃ obtalmia
hus reb⁹ absz a^a cura. i. absz coll'ys. τ yhuhaly
dixit. non oportet uti in primis diebus nisi
albumine oui quod est utile in principio. Et
similiter Aui. ut supra docuit ab albumīe oui
incipere magis tñ infra dixit. In inicio fiet
empl'm oculis ex frigidis. Et si non sufficit
sucorum expressionuz frigidaruz emplastra°
super oculo fiat tunc distillatio coruz in ipso
deinde albumen oui solum τ cum lacte asine i
mittatur. Et non dixit sic qz uelit ab istis eē
incipienduz qz ymo incipienduz est ab albu
mine oui. sed sic dixit ut compleret sermo
nez quez de ipsis inceperat. Sed cum etiā po
suit in eis cañ. dicens non consequaris i eis
finem scilicet neqz quoad gradum ultimū re
percussionis neqz etiam quoad tempus con
tinuationis eorum ut non transcendas cū eis
tempus principy ne accidant inde nocumenta
dicta supra scilicet de inspissatione tunicaruz
oculi τ compactione materie in eis τ augm̃to
doloris. Qui autem dixerunt ō usu colirȳ al
bi intellexerunt de eo quod fit ex cerusa ami
lo τ albumine oui τ de similibus. Propter p̄
dicta dicunt ꝙ melius τ infallacius est non
approximare olea neqz aliqua localia oculo
ante 3^m diem.. qm̃ si approximat̃ resolutiuū
eo tēpore magis attrahit q̃z resoluit. Et si re
pcussiuum phibz dissolui ex loco quidē pse
dissolueretur. Ex apostemate enim oculoruz
etiam in pricipio aliquid per poros dissolui
tur et resudat ppter tunice oculi raritatem..

Et h° dicūt nisi cogat ad approxiationē loca
liuz. Aut obtalmie magnitudo et mē m'te ap
paratio ad fluenndū unde sit timor de magna
apatione ocl'i. Nā in hoc casu statim ab ipo
p̄ncipio ēt nō p̄missa eūone repcussiua debēt
approxiari tñ cum oi facilitate incipiendo ab
approximatōe eorum deforis super ocl'o. Et
ubi hoc nō sufficcēt ul' nō extimaret medicus
a principio debere sufficere. tūc instillanduz
est in oculum albumen oui subtile. Aut aqua
rosata. Quo si adhuc non sufficiunt addendū
est cuz eis sief album. Et Rasis. z° ꝯtinē
tis. docuit facere sief album qđ est mirabile
ex cerusa suffumigata cuz canfora liniendo ex
ea uas uitriū suffumigando eā cum pauca can
fora tribus diebus. s. omni die bis uel ter.
deinde recipit̃ pars. i. et amidi. ps. ς. τ gūmi
arabici ptis unius sextā et cōponuntur cum
aqua rosata. Aut nisi cogat nos uehementia
doloris. Nam tunc in principio facta fl'omia
cogimur incipere a coll'io albo sine opio. et
si nō sufficit cum opio et put infra in inten
tione ad accidentia dicet̃. Hic aūt dicēdū
ꝙ si obtalmia non fuerit fortis sed benigna
absqz multitudine materie et prauitate dolo
ris desistendum est a localibus et intus et ex
tra. Qđ si aliquātuluz prauior fuerit uten
dum est repcussiuis exterius. Et si adhuc pra
uitas ei⁹ est maior utendū est eis ēt ab intus
incipiendo a leuioribus. et gradatim adden
do sm additionē prauitatis eius. Et ō repcus
siuis apponēdis ab extra supra palpebrā sunt
dixit Alexander. lac mulieris cum uitello oui
et oleo ros. et uol'. Et ex eis sunt folia tapsi
barbasi oculo si emplastrata. Aut folia endi
uie aut folia rubi. Aut corgiole uel plantagis
rose uel sūmach cum aqua rosata dissolutum.
uiole et herba earum cum aqua rosata cocta.
Malum uel citoniū crudum pistatum. Aut ēt
coctum solum uel cum aqua rosata. Et for
tiora predictis sunt lactuca et portulaca et
sempiuina et ūnicularis. Et adhuc fortiora
sunt folia mandragore uel iusquiami quibus
utenduz est in uehemētia doloris. dixit tamē
Auic. non administrētur in principio inspis
santia fortia et que sunt uehementer stiptica.
qm̃ inspissant tunicas et phibent resolutionē
et augent dolorez. Et pprie cum dolor est for
tis quia tunc significat̃ materia multa i quo
casu etiam debilia stiptica non cōueniunt qz
non possunt repellere multam materiam. Et
cum hoc possunt nocere inspissando tunicas
oculi et constringendo materiaz in eis. Et h°
maxime habet ueritatē si approximētur ante
euacuationē. Dixit yhn Haly. ea quoruz re
strictio est uehemens nō pmittunt̃. s in cura
obtalmie quia nocumentuz maius est utilita
te eorum quia generant asperitatez in oculo.
cum aliqñ ponūtur in aliquibus medicis que
acuūt uisum. Et stiptica debilia in prin°
licet non ꝯueniant inq̃ztum stiptica. tamen si
dese accipiantur frigida et in forma humida
uel mixta cum obtundentibus iporum siccita
tem possunt approximari. Et talia stiptica
debilia si fuerint recentia meliora erunt sicis
Et ideo auctores in talibus coll'ys ponūt ro

sas recentes. Et isto° miscentur cum albumi
ne oui ut tollatur nocumentuȝ siccitatis ab eis

In obtalmia tamen colerica usus stiptico
rum est securior. Q̄ð si aliquando erratuȝ fue
rit in administratione stipticoruȝ fortiuȝ uel
etiam debiliū nimis continuatorū uaporetur
oculus cum aqua calida. ymo dixit Auic.
si materia fluens fuerit calida uehementi s ca
liditatis ⁊ tenuitatis administrenť opposita
uehementis stipticitatis sicut de gallis balau
stys ⁊ tribulis. Nam emplm ex hys cursibus
fluxuuȝ appositũ maximā habet efficaciā. et
intellexit proprie de hys que apponunť frō
ti ⁊ timporibus. Dixit gal' ut scribiť 2° cō
tinentis. Non lauentur oculi in obtalmia ⁊
pustulis cum aqua frigida quia facit occulta
re materiā in eis. Et prohibȝ ne corticesʃ era
dicentur a pustulis. Dixit Aui. interduȝ su
per frontem suple ⁊ tipora ponunť apocrusti
ca. Et proprie cum uia effluxionis materie ē
uelamen extrinsecuȝ. s. gingia mater qꝛ in ap
pōne ista duo acquirunť. Primuȝ est ꝓhi
bitio cursus materie per partes exteriores
qm̄ apocrustica frangunt uiā ductus qua stri
cta materia fluere non potest. Et enim aliqñ
ista sufficiunt preter ꝙ necessaria sit incisio
uene uel arterie par quam fluit materia. Et
ideo ab appōne istoruȝ medicus incipere de
bet. Et ad hunc fineȝ possunt approximāri
omni tempore quo fluxus māe adest. Aliud
quod acquiritur ex eis est quia iuuant ī repe
lendo māȝ ⁊ repcutiendo. ⁊ ad hunc fineȝ con
ueniunt solum in principio. Et in dictis uer
bis Auic^a. innuit ꝙ si fluxus materie fieret
per uelamen intrinsecum apocrustica nō appo
nuntur quia cum hoc ꝙ nō iuuant pñt uehem̄
ter nocere repcutiendo materiā uersus cere^m
⁊ uersus neruos opticos. Et in hoc casu
Gilb. dixit nō approximetur in cornu capis
aliqð repcussiuum uiolentū ne repcuciať mā
ad neruos opticos et sit cā ꝑpetue cecitatis.

Et scias ꝙ ēt apocrustica apposita super
fronteȝ ēt fluxu ente p uelameȝ extrinsecū in
aliquo casu nocerēt. Et hoc qñ de mā fluente
in oculo et ptibus medys inter oculū ⁊ frontē
esset aggregata multa mā. eo ꝙ ipedirent apo
crustica aposita oculis a repcussione fluenti
mē. unde materia ꝯtenta magis ꝯpingeretur
imo ēt possent esse cā expressiōis illi⁹ mē uer
sus oculuȝ et sic augumenti obtalmie. Unde
de eis loquēs Mesue dixit. interduȝ nocent
qm̄ cā q̄ iaȝ descēdit māȝ aggregāt et stringūt
in tunicis oculoꝝ. Hec auteȝ medicus cogno
scere pōt cum extimatiōe bona. Attamen si
approxiari debēt tucius est ꝙ apponātur in
ꝑncipio inciante āteqū oculus et ptes a supio
ri uicine ei repleātur. Aut ut tardeť coꝝ ap
positio usqȝ ad finē augumēti qñ iaȝ intentio
ad resoluēduȝ occurrit. qm̄ tūc eis appositis
possumus securius resolutiuis uti et fortiori
bus qꝛ nō ꝑmittūt resolutiua ēt fortia atrahē
Et quia ut dicunt quidaȝ tenent uicem stip
ticorum que debent etiam illa hora cum re
solutiuis misceri. Et dicunt quidam ꝙ
in homine macre et extenuate frontis pre
dicta apocrustica sunt securiora et forcius in
ꝑmentia. In pingui aūt et carnosa fronte non
sic iprimūt et possunt esse causa expressionis
materie contente circa fronteȝ eoruȝ uersus
oculuȝ. et ista medicamina a qbusdaȝ fronta
ria uocanť nomine sumpto a loco. Et materia
eorū ꝺm Aui. est sicut cortex batechc et succ
memithe et sicut felligiharax et aloes et semi
et crocus et sercocolla. Et aque que sunt sicut
aqua solatri et uirgepastoris et sicut rāmis
et solatrū et citoniū et similia. fronteriuȝ utile
℞. olei rosari nenufarini et mandragorati.
an. ℥. i. aq̄ rosate et nenufaris an. ℥ ß. suci la
ctuce et endiuie an. ℥. i. et paruȝ lactis mulie
ris femellaȝ lactantis et misceātur. Et in eis
intingātur pāni linei subtiles et applicentur
fronti et timporibus nocte. mane auteȝ remo
ueantur. Dixit Aui. iam expertuȝ est ꝙ ar
boris que grece dicitur acata et siriace a sol
et est tribulus in ꝑncipio obtalmie calide et
inflamatiōis eius est cōueniens cum ꝓprie
tate forti. Et uide de eo a Serrap. Dix Dyas.
sucus tribuloꝝ nobilibus coll'ys admiscetur.
plus tñ in usu est sucus memithe. quidaȝ dñt
ꝙ est oleastruȝ de quo uide a Dyas. caplo. de
algalea De cura in augumento. s. factis eūo
nibus et diuersiōibus mā ut multuȝ minora
ta nec amplius fluet poteris dicere. ꝙ sit in
declinatiōe et erit utendum resolutiuis. sicut
in cura declinationis diceť. Si autē in illis
tribus diebus factis que supradicta sunt debe
re fieri in ꝑncipio obtalmia non declinat. tūc
extimandum est ꝙ ipa sit in augumēto. De
hinc utenduȝ erit medicinis q̄ in augumento
ꝯueniūt in qb⁹ sit repcussio cuȝ resolōne ꝺm
cañ. curatiōis spatuȝ in augumēto coꝝ. s. ut
in ꝑn° augumēti resolutia respectu apocrusti
coꝝ sint pauca et remissa. Et de hinc gradatiȝ
fiat in resolutis additio. ita tñ ꝙ apocrusti
ca excedāt resolutia usqȝ ad finē augumenti.

Cognosciť aūt ꝙ iam sit augumentuȝ. cuȝ
ocli lippitudieȝ habere cepint. lȝ nō integre
et cursus lacrimaꝝ subtiliū acutaꝝ nō ē ꝑse
uerantia sicut ꝑus. Et q̄to plus ꝓcediť in au
gumento lippitudinis et diminutiōe cursus
lacrimaꝝ dictaꝝ tanto pl⁹ ꝓcedit augumētuȝ
ꝟsus eius fineȝ. Addendū ergo est cū apocru
sticis aliq^a resolutia q̄ auctores aliqñ matu
ratia uocāt. lȝ nō ꝓprie. Naȝ maturatia ꝓpe
ñ debēt approxiari nisi postq̄ obtalmia p re
solutia curari nō pōt. Utendū ergo est in
ꝑn° augumēti mica pānis similaginei in aqua
frigida ifuxa donec bñ infūdať ea deinde ex
pressa. et sup petia extensa sbtilis oclo suppo
nať. Dixit Aui. cū repuleris māȝ p eūoneȝ
et diuersiōeȝ et apocrusticoꝝ appositiōe. tūc
gradatim tēde ad maturatiua. i. resolutia de
bilia forte ab auctoribus dicta maturatia qꝛ
si resoluere non possunt ꝑpant ad maturatōeȝ
ꝓpriaꝝ Et dixit ista resolutio sit prius mi
xta cū apocrusticis in quoꝝ mixtiōe sit gra
datio a minori resolutiōe ad maiorem Et di
xit sit in primis resolutiuorum cōmixtio cō
ueniens cum aliquo apocrustico qð sit sicut
aqua rof. ut uerbi gratia sumať aque rof. par
tes. iiii. et aque camomille ꝑs. i. deinde sumā
tur ꝑtes tres aque rof et aque camomille ꝑs

.i.et postea aque rosate ptes.ii.⁊ aque camo
mille ps.i. Et cōsimiliter in alijs dixit Aui.
de apponēdis in pncipio augumēti. In gene
ribus lactis ē vtus maturatiōis .s. uere uel
maturatiōis.i.leuis resolōnis p ptem serosaz
Et dixit in mucillagine psilij cuz sua rep
cussione ē maturatio.i.resolō q̄daz. Et dixit
q̄dā qꝛ n̄ pse.sꝫ per accidēs reflectēdo intus
caloreȝ q postea resoluit Et dixit.mucillago
seminis citonioꝝ ē uehemētioris resolōnis q̄
ipa qꝛ minus frigida. Dixit Rasis.2° ptinē
tis. Aqua decoctionis fenugreci alleuiat mit
tigat et dissoluit tēperate. Et ppterea multū
mittigat dolores oculoꝝ et inducit somnuz
ipa hora.s.p accidens remoto dolore. Et
Aui.dixit aqua fenugreci.i.decoctio.uel mu
cillago eius bona est maturatōi et est sedatiā
doloris.s.suauiter resoluēdo et nō est in ipa
attractio qꝛ nō est intense caliditatis. Neqꝫ
est mordicatiua.imo agregat cuz lenificatiōe
et maturatiōe sua ut fiat planū.s.oculū quare
inter maturatiua dignior ē ut ab ipa incipia
tur. Non intelligens ab ipa sola.sed cū tēpan
tibus caliditatē eius.uel q ab ipa incipiatur
sola nō quidē in principio augumēti sꝫ vsus
eius fineȝ cū iā resolōne indiget maiori. Di
xit Alman.9°.si hec non suffecerint.s.que di
cta sunt fieri in pncipio.sed puenit res ad
augumentum.collriuȝ album.s.illud qd̄ ibi de
scripsit in lacte dissolutuȝ in oleo pone. Di
xit Serrap. Cum cōtegitur egritudo declōnē
nō intelligēs de declinatiōe morbi sed dimi
nutiōe cursus mē ministremus cū predictis.s.
repcussiuis medicinas solutiuas.i.resolutiuas
sicut ē uitellus oui positus sup oculos cū oleo
rosato mixtus Aut coriandrū.i.recēs et fa
rina ordei et mellilotum et cimie.i.flores ca
momille ⁊ uiole sicce et similia. Et subdit.
in declinatione uero.s.pcedente augumento
et declinātē fluxu qn̄ digerit materia facim⁹
eis alchofol cū sercocolla nutrita cum lacte
mulieris uel asine.lac tn̄ asine est humidius
lacte mulieris .qn̄ miscet cū anillo et zucha
ro Et subdit et post paululū qn̄ plus minuit
materia a fluxu. Et est ultimuȝ egritudinis.s.
est finis augumenti Facimus eiȝ alchofol
cuȝ medicamine pdicto postq̄ miscemus ei
de memithe et zaffrano parum.quoniaȝ iste
medicine.s.simul composite cum stipticitate
que est in eis digerunt et resoluunt desuper
fluitate in ipo membro. Et hoc medicamen
nocatur puluis citrinus. Et oportet dixit
Serrapio .ut consideremus cōpositiōeȝ eius
bene . Nam si fuerit stipticitas in eo plus.s.
necessaria subtilia ipm .i.distempera uel liq̄
factum albumine oui ⁊ lacte.⁊ si sit stipticitas
in eo diminuta idest non sic necessaria ⁊ pro
quia apparet in eo digestio multa.tunc opor
tet ut inspissentur idest approximentur spissa
sicut sunt ⁊ non subtilientur cum predictis.
Et subdit Serapio secundum plurimum
⁊ die prio minuitur hec egritudo quando ad
hibentur hee medicine scilicet regulariter ⁊
ordinate in cura procedendo Et propte
rea dixit nominat hoc medicamē maturcomi

idest in die suo pferens. Scias q medicamē
de fenugreco ⁊ seminie citonioru est medica
men utile ⁊ expertuȝ in augm̄to obtalmie qn̄
componitur hoc modo uidelicet in prin° aug
menti. ℞.decoctionis seminis citoniorū uel
mucilaginis corū pt.ij decoctionis uel muci
laginis fenugreci.pt.i.⁊ ponat ex eis in ocu
lo ⁊ petie ēt i eis ifuse dsuper ponant ⁊ remo
uentur frequēter. In medio uero augmēti.℞.
decoctionis seminis citoniorū pt.ij.⁊ dcocti
onis fenugreci pt.i.⁊ fiat similiter. Et in fie
augmenti.℞.de utraqꝫ caruȝ equaliter. Ali
ud.℞.decoctionis corone regie pt.i.aq̄ ros.
pt.ij.⁊ utere in princi° augumenti ⁊ in medio
eius utere eis equaliter. Et in fine adde
parumper aquaȝ mellilotii supra aquam ros.
Aliud ad idem.℞.aque decoctiōis psilij ⁊ aq̄
decoctionis floruȝ camomille ⁊ utere eis sm
pdictam consideratioņeȝ Dixit Aui.si neces
sariuȝ est ingrossare aliquid ex illo.s.aliquo
medicamine ut sit magis resolutiuū fiat istud
cuȝ mucilaginib⁹.Et hoc ideo qꝛ sunt magis
grosse q̄ decoctiones. Et res resolutiua gro
sior exn̄s quia magis adheret efficit magis
resolutiua. Et si fuerit magis necessariū ifri
gidare fiat illud cum sucis frigidis supradcīs

De cura uero obtalmie calide in statu.dix
Auic.postea transi a fine augmenti ad primū
statuȝ in quo nunduȝ materia est perfecte di
gesta uel etiam postea.s.ante fineȝ augmenti.
quia a medio eius vsus finē ipsius transi.ab
hoc quod est dictuȝ ad decoctiōnē mellilotii in
qua dissoluta sit sercocolla alba.qꝛ est melior
alijs ⁊ proprie quando ē nutrita.i.infuxa ⁊
dissoluta in lacte mulieris ⁊ asine qꝛ per hāc
infuxionē remittit ab acuitate sua. Scias
tn̄ q sm ybn haly cauendū ē ab usu pulueris
sercocolle aut alijs pulueribus⁹ in quibus ipsa
sit qꝛ inducit patienti nocumentū usus eius i
principio ⁊ in ascensu.i.augmento. Dicunt
quidam in principio ⁊ augmēto maxime usꝫ
ad mediuȝ ⁊ in obtalmia calida non competit
sarcocolla qꝛ nimis calida ⁊ nimis resolutiua
Et talia usqꝫ ad dicta tempora ut supra patuit
non pueniūt. In fine tn̄ augm̄ti qꝛ mā plus
cessauit a fluxu ⁊ acquisiuit aliquid de digōe
ppetē pōt.qꝛ iuuat ad pplēdū digōȝ ⁊ ptē mē
iā digeste abstēgit ⁊ resoluit.sꝫ tn̄ n̄ dꝫ appro
ximari sola sꝫ mixta cū decoctōe mellilotii ⁊
sitiū. Alii uero dn̄t p certo n̄ cē utēdum ca
pn° nec in augm̄to quousꝫ lippitudo incipiat
apparē que egeat absterśiōe. Et ppterea si
repiat sercocolla poita ab auctorib⁹ i aliq̄b⁹
medicis ualētib⁹ i pn° ⁊ augm̄to an̄ appitōȝ
lippitudis dce n̄ ē ab eis poita ut p se operet
sꝫ ad correctōȝ mediciaꝝ narcoticaꝝ ⁊ aliarū
fridaꝝ. Dixit mes.si sig^m maturatōis uere
.i.digōnis qd̄ ē effuxio lippitudis ⁊ oio ab
scisio lacrimaꝝ subtiliū acutaruȝ fuēit tūc bal
neatio scilicet uaporationis uel fomentatōis
est medicamen uerum.subtiliat enim ⁊ resol
uit materias. Et est ei tunc medicamen p
prium plus alijs ⁊ proprie cum mucillagine
fenugreci ⁊ seminis lini. Et non ptermittat
administratio balnei. Est enim nobile ad ob

talmiā ſicut.y.dixit Et ꝓprie poſt corporis
mūdificationē.uolūt.n.qdā ꝙ ꝗuis ꝓceſſerit
cūones ī ꝓn° ⁊ augmēto adhuc cū dꝫ fieri trā
ſitus ad reſoluētia ad maiorē ſecuritatē cor⁹
iterꝝ dꝫ mūdificari.Et de iſta itellexit meſue
cū dix maxīe.poſt corporis mūdificationem

Dixit paul⁹.Cū minuī ē augmētū colliriʒan
d⁹eſt ocul⁹cū medicina ſpice. Et calefac locū
cū aqua decoctiōis fenugreci ⁊ corone regie
Dix.A.de medicamētis iuuatiuis eſt uapora
tio ex aqs tepidis cum ſpongia aut lana uel
bōbace ⁊ ſimilib⁹.Et ſpongia melior eſt in ꝓ
ceſſu.qr in ea aliq̄ ē exiccatio ⁊ aqua cū qua
fit euaporatio eſt decoctio melliloti ⁊ fēugre
ci.Eſt enim ultima in conferendo.Dicunt q
dam ſcilicet in tempore adminiſtrationis.qr
in reſoluendo debemus incipere a debiliori
bus ut ab euaporatione cum aqua tepida ſola
Deinde cum aqua decoctionis melliloti ⁊ fēu
greci.aut cum opio emplaſtrato cum medula
panis.⁊ dixit.qñꝫ adminiſtratio euaporatio
nis ſemel facta uel bis ſatis ſufficit.⁊ qñꝫ eſt
neceſſarium ut pluries iteretur.⁊ hoc erit ſe
cūdū fortitudinē ⁊ debilitatem obtalmie. Di
cunt quidam.debilitas ⁊ fortitudo obtalmie
qñꝫ ſūitur ex pte multitudinis ⁊ paucitatis
mē.Et tūc ī debili plus plus poſſum⁹ uti eua
poratōe q̄ꝫ in forti.qr debilem pp paucitatē
materie poſſibile eſt in totum reſolui. In
forti uero minus ⁊ maxime ſi adhuc aliquid
de mā fluit tietur eniꝫ inde flux⁹augmentum.
Dixit eniꝫ raſis ſecūdo cōtinētis.uſus calefa
ctionis ꝯſueuit dolores oculorū mitigare ad
tēpus aliquod.Sed tamen cum hoc trahit ad
locū materiā aliā de locis uicinis.Et iðo do
cuit Gal.in ꝯmento affo.oculorꝝ dolores ⁊c̄.
cū ſemel aut bis facta euaporatione flux⁹ aut
dolor augeť illico ē ab ea deſiſtēdū.Et qñqꝫ
ſūitur debilitas ⁊ fortitudo obtalmie ex par
te accidentiū ꝑcipue doloris.Et tūc ſi nō eſt
aliquid ꝓhibēs euaporationē. maxīe ex pte
fluxus mē uel multitudis ei⁹.tūc in forti ob
talmia debem⁹ uti fomētatōe frequēti.⁊ rara
in debili.uñ ſecūdo ꝯtinētis.dixit raſis. cale
facere ſi dolor ē uiolent⁹ſepi⁹ iuuat.Sꝫ ſi do
lor eſt paruus ſufficit ſemel aut bis calefac
re.hoc tamen ſcilicet frequens calefactio in
forti debet eſſe poſt ſufficientem euacuationē

Et quidam dicunt.ꝙ euaporatio .quando
fit propter reſolutionem tantum ita ꝙ dolor
non incitat ad euaporandum. ſed ſola inten
tio eſt ad morbum ut cauſa eius reſoluatur.
non debet fieri niſi in ſtatu ⁊ declinatione.⁊
tunc ipſius iteratio fiat ſecūdum materie re
ſoluende quantitatem.qr plurieſ iteretur ī ma
teria multa q̄ꝫ in pauca. Uerumtamen ſi cade
ret error ⁊ approximaretur euaporatio ante
tempus uel etiā ſi medicus euaporationem fa
ceret temptatiue. tunc ſemel uel bis facta ſi
dolor augetur ſignum eſt erroris ⁊ ꝙ non ꝯ
uenit.⁊ eſt ab ea deſiſtendum.Sed quādo fit
coacte propter mittigare dolorē fortem.tunc
ſi dolor eſt intenſus non propter multitudinē
mē.ſed propter eius malitiā frequēter euapo
rationē iterare ꝯuenit. Sed ſi ē pp mltitudi
nē mē.tūc euaporatio paucis uicibus fiēda ē

qr ſolū dum dolor alleuietur. Et ſi non alle
uiatur aut augetur dolor per eam. deſiſtatur
ab ea ſtatim et aliis modis medicetur. Di
xit Auic.in euaporatione nō exiſtit bonitas
ante mūdificationem neqꝫ in balneo. imo fit
illud cauſa ad attrahēdū materiā plurimā co
hopientes tunicas oculi. Ideoqꝫ cum apud
medicum conſtat de repletione in corpore uľ
capite nō debet euaporationē facere anteq̄ꝫ
euacuetur repletio uel bene minuatur. Ait
eniꝫ Gaľ.z° regiminis acutorꝝ ꝯmēto prio.e
uaporatio attrahit ad locū morbi ex ſanguie
pluſq̄ꝫ repellat.qm̄ de natura rerꝝ calefacien
tiū ē.ꝙ ſicut ipſe reſoluūt māꝫ contentā ī mē
bris quibus approximātur ſimiliter ēt attra
hāt ad ea illud qð inueniūt ſupefluū ī mēbriſ
uicinantibus eis.Et terapētice.iz°.dixit.eua
poratiua farmaca multitudine exñte in cor
pore particulas quib⁹allata fuerint replent
magis q̄ꝫ euacuēt. Propterea dix Aui.re
ſolutiua in prin° obtalmie uehemēter deuita.

Si aūt nō ꝯſtat medico de plenitudie cor
poris āt capitis.ſꝫ ſtat ī ābiguo. tūc pōt tē
ptatiue incipere ab euaporatione.qm̄ āt cu
rat aut nocet cure. Et ſimľr pōt intelligi de
fomētatione ⁊ ēt de balneo toci⁹corporiſ.nō
accipiēdo ſtufaꝫ in qua capud ſimľ cū reliquo
corpore moratur ⁊ calefit.qm̄ in tali ſtufa ē
tior ⁊ maior ualde q̄ꝫ ī euaporatione ľ fomē
tatione oculi.qr in ea parāť hūores ad fluxū
magnū maxime ad oculū egrꝝ ⁊ ðbilitatū.Ac
cipiēdo auteꝫ balneū pro tina in qua cor⁹bal
neatur et calefit capite excepto.imo et defen
ſato a receptione fumi balnei.tunc in eo pro
oculis ē timor ⁊ minor q̄ꝫ in ſtufa predicta i
mo cū h° ꝙ agitet hūores et pōat eos ī fluxū.
pōt oculis ꝯferre diuertēdo a partib⁹capitiſ
ad inferiora. Eſt tñ tior in eo ð generatōe a
licui⁹egritudis in aliq°mēbro iferiori q̄ poſ
ſet eē deterior q̄ꝫ ſit obtal^a.⁊ iō uitādū ē.Si
tñ ex uaporatione tēptatiua uľ ēt ea q̄ fit ad
remouēdū ſtipticitatē ocli cātaꝫ a ſtipticiſ ſic
ſūt dix.A.aqua zucari ⁊ aqua mellis. q̄uis
aqua zucaari ſit melior ī obtal^a caľa. aliqua
dixit Aui.ꝯtingeret agitatio in oatal^a uľ ſu
percalefactio.tūc infriabis eā.ſ.obtalmiā uel
eā.ſ.medicinā euaporatiuā ad ſuccurēdū et
agitationi et ſupercalefactiōi. Sꝫ infrābis
cū eo in quo nō ſit inſpiſſatio propter cām ſu
perius dictā. Et de reſoluētibus bonis in
hac hora.ē decoctio fenugreci melliloti florꝝ
camomille ſticados ⁊ ſimilium ſingulariter
et cōpoſite.Et aqua feniculi et aqua celidōie
⁊ poteſt cū eis addi modicū mirre ⁊ croci.⁊
dix.A.Cū mā iā eūata ē per ftbiā et alias e
uacuationes.et iā fluxa ē ⁊ nō amplius fluit
⁊ dolor nō ē in ſūmo laboris adminiſtra coll
riū .ſ.ſiue ſub forma ſief.ſiue alcofol nōiatū
uni⁹diei.i.qð facit operationē ſuā in uno die
propter excellentiam ſue uirtutis qð .z° con
tinentis uocatur ſief barome.i.unius diei.et
ponunť in eo acatia crocus mirra litium Gal
banum et parum eriſuſti Et Rap. poſuit pľ
uerem citrinum unius diei .puluis tamen ci
trinus reperitur plurium deſcriptionum in
quibus omnibus ponuntur res multe reſolu

ionis ꝛ exsiccatõis. sicut mirra sarcocolla a
loes ꝛ croc⁹. Et. A. q̄nto canõ c° ho posuit col
liriū uni⁹ diei qđ uocauit colliriū rabiosū qđ
resoluit obtalmiā ꝛ annichilat ipam i hora
sua. ꝛ nõ ē mirādū de hys. si in uno die sanāt
obtalmiā. qꝛ nõ administrāť nisi multum mi
norata mā ꝛ digesta. ita qđ põt eā resoluere
qđcūqꝫ eorū in una die uel paꝝ postea. ꝛ sciaſ
ꝙ medicine stiptice q̄ ponūtur in hys collirys
unius diei. ponūť ad ꝯfortandū oculum ne ni
mis dissoluatur uirtus eius a multa resolutio
ne. ꝛ sic igrediunť i eis medicīe exicatiue. s.
stiptice ꝛ alie que habēt desiccare ꝛ ꝯsumere
materiam. que quando sunt multe debent eli
quari in albumine oui. ꝛ quando non sunt sic
multe debent eliquari in aqua fenugreci uľ se
minis lini ꝛ similium. Dixit serapio. si fuerit
in ipso medicamine unius diei stiptica plus
subtilia ipsum cum albumine oui. Et si est sti
pticitas in eo diminuta ꝛ apparꝫ digõ. s. i mā
tūc oꝫ ut ispisseť. s. ꝛ non sic subtilieť. uel non
cum re ita subtili ut ē albumen oui sed cuꝫ re
magis grossa ut cū mucilaginib⁹ p̄dictis. Col
liriū utile in hac hora. fit cū sarcocolla alba nu
trita i decoctõne fenugreci aut feniculi. ꝛ q̄n
magis tēdit ad declinationē adde cū ea parū
croci ꝛ mirre. Cum uero obtalmia fuerit i de
clinatione uera. tunc si mā nõ est difficilis re
solutionis post administrationem colliry uni
us diei ꝛ balnei post ipsum. dixit Auicena.
sit illud quod sufficit ad resoluēdum residuuꝫ
materie collirium de spica scilicet illud quod
describitur a mesue. suple uel aliud simile. Sꝫ
q̄n mā eēt resolutionis difficilis. tūc egetur
fortiori resolutiuo. unđ dix. A. q̄n hora facit
necessariū ut facias odorare colliriū alisticta
con qđ describiť ab eo i q̄nto tractatu đ col
liriis. Et secundo continentis dꝛ stasiõ idest
acutum. cōuēit eim solo odoratu. uel ut dicūt
quidam ꝛ melius ut facias odorare idest ua
de parum quid de eo in oculo ponere. ita ut ꝑ
sui paucitatem sit uirtus eius in modum odo
ris hoc enim ꝛ similibus utēdum est. quādo
resolutiua leuia nõ proficiūt. ꝛ quādo mā est
omnino praua ꝛ iobediens resolutioni. Dix
Auic. Cuꝫ materia est praua i obtalia an̄cedē
te ad resoluēduꝫ idest i obtalia que diu ante
cessit ꝛ tardauit dissolui. tūc fortasse necessa
rium est aliquid quod sit sicut sucus cucume
ris asinini. est enim fortis resoľtionis ueruꝫ
utēduꝫ est eo preparato sicut seruitor preparare
eum docet. Et etiā tūc nõ eo puro sed mixto
cum aliis. ꝛ tūc etiā nõ nisi apud necessitatē.

C^m. ii^m. de cura obtalmie calide in spāli.

Uersum obtalmie cura. uari
atur secūdū qualita
tem materie faciētis ipsaꝫ calidā
aut frigidaꝫ. Dixit Auice. regimē
comune obtalmie. cum materia est sanguinea
aut colerica est flobotomia ꝛ euacuatio. Naꝫ
si i causa fuerit sāguis calidus colericus aut
colera sola. Non sola quia a sāguie sepata sed
cū sāguie mixta existēs habeat i eo dn̄ium cō
fert cū flobotomia eūo. Fľoia enim ꝯfert i sā
guinea pura. et in sanguine colerico calido
idest subtili ut per sui subtilitatē dicať esse
colericus. q̄zuis i eo nõ dn̄etur colera. Et
confert ēt fľoia in obtalmia colerica in qua
sanguinis dominium habuerit. qꝛ per fľomi
am sanguis educitur. Et eūo ēt cū farma
cia confert in sanguinea siue de sanguine fue
rit grosso siue subtili. qꝛ sanguis nõ diu mora
tur peccans quin. portio eius conuertatur in
alios hūores qui egent euacuari. Et quātū
cūqꝫ nõ conuertaretur adhuc exigiť eūo mū
dificatiua sanguis et purificatia eius saltē ut
prohibeatur ipsius putrefactio et cõuersio ēt
eius in alios hūores. Colere ēt conuenit e
uacuatio ut notū est. Et quidā dicūt. ꝙ Aui.
intellexit ꝙ in materia sanguinea conuenit
fľoia ꝛ in colerica eūo colere. Dicūt tn̄ ꝙ in
colerica pura põt cõpetere fľoia q̄zuis sit a
sanguine seperata. nõ ad educēdū ipsā sed ad
prohibēdū fluxū sanguis multi ad oculum ꝑ
ati fluere ex colere iflamatione et mordicatõ
ne. Cuius cursus prohibetur per fľoiam cor
pus inanietem qua corpus et mēbra oia red
duntur auara in retinēdo ipsum. Et speci
ficauit Auic. aux^a euacuantia dicēs. cū deco
ctione mirob. s. citrinorum qui educunt cole
ram. Et subdit q̄nqꝫ ponitur in ipso tur
bith. et hoc maxime. quādo in sanguine uľ co
lera processisset aliqua adhustio. Nam ut. A.
dix. 2°. can̄. c° de turbith. ipsum eūat de hūo
ribus adhustis et maxime q̄n datur i sba eius
Et ideo dixit ponitur in decoctione mara
bolanorū turbith. s. in sba nõ ad accipienduꝫ
Sed mirob. n̄ datur in sba maxime i hoc cāu
ꝑꝑ superfluam stipticitatē ipsoꝝ qua derelin
quunt uentreꝫ stipticū qđ ē multū nociuuꝫ in
obtalmis. Alii tn̄ dicūt ponitur cum eo tur
bith. s. q̄n cū sanguine eēt mixtū aliquid fľa
tis. ut post fľomiā educatur per ipsū. ipꝫ flā.
Et subdit Auic. ꝙ si cum ea fuerit aliquā
tulū grossitiei. et sciueris qđ materia fuerit i
bibita in uelamibus cerebri. confortabis e
uacuationeꝫ cū yera. s. siplici qꝛ ratõe suoꝝ ꝯ
ponētiū ducit uirtutē mirob. ꝛ ēt turbit ad ꝑ
tes capitis ꝛ ualet in edutione mēꝝ ibibitaꝝ
i quocūqꝫ mēbro posset ēt dari yera aliqua
ꝯposita. respiciēs ipsā mām ꝛ sola ꝛ mixta
cuꝫ mirob. et turbith. Et posset etiaꝫ dari
yera simplex sola. et maxime. q̄n stomacus
comunicaret mām cerebro. Et subdit. A.
Et fortasse in huius sufficit infuxio aloes. ꝛ
precipue quando comunicat stomacus. Et ꝑ
prie ualet infuxio aloes quā descripsit mesue
capitulo de soda. Qđ si materia fuerit pu
re sanguinea. dixit Auicena adhibebis uen
tosas post flobotomiam. et assiduabis frica
tionem extremitatum et compressionem eaꝝ
pluſq̄ꝫ in alys scilicet materieb⁹ calidis. qꝛ
pluſq̄ꝫ in colerica. Nam in sanguinea pl⁹ ē in
tēdēdum eūoi et diuersioni q̄ꝫ in colerica. Et
ideo administra uentosas cum scarificatione
ꝛ sin̄ ea ꝟꝫ ꝙ plēitudo sāguis exigit. In coľi
ca aūt pl⁹ ē itēdēduꝫ alteratõi ꝛ mistra localia
ꝟꝫ diuersitatē tempoꝝ ei⁹ admistrādo i prin°
succos frigidos quos sūmes ex dictis supra.
Et demū scilicet in augmento administra
bis aliquid resolutiuū cū eis ut medullā pani

ī qua ē aliqua uirtus resolutiā ul' aliud sile.
Et postea. s. i statu īfūdens panē i rob. s. sapa
et pmisceb panē cū illo. Et subdit. fortasse o
portebit ut pisceas cū illo siū quocūq3 alio au
xilio quo uteris s3 diuersitatez tēpoꝝ morbi
paꝝ opu. ꝛ hº eēt cū dolor mltū ifestaret. Si
uero mā fuerit colica. s. sāguini mixta cūabis
post fl'oiā cū eo qd educit colera3 ut iā dictū
ē. Et postea administrabis balneum ex aqua
dl'ci. ꝛ in administratione eiꝰ si qris tantum
hūectationem corporis ꝛ ariditatis eius rēo
tionem. tūc potes post pncipium obtalmie ad
ministrare ipm oi tpe. qꝛ talis balneatio cu3
nō sit nisi quedam corporis aspersio ex aqua
dulci tepida non exagitat mām i augmēto qꝛ
uis non sit digesta. Si uero p balneum qris
mē resol'tionem. tūc non d3 administrari nisi
digesta materia ꝛ corpore ppurgato. Consili
ter ēt u3 balēum ipsum in obtalmia sanguinea
Unde. iº. terapentice. dixit Gal. pdigesto flo
botomie iam ꝛ uacuo ente corpore aptissima
hiis sunt balnea. Et enim in dolo rosi ꝛ con
festim fiunt oculi. ꝛ cessat quid influit eis. qa
spargitur illud reuma p totū corꝰa balneo ꝛ a
liis miscet hūoribꝰ. ꝛ subdit i hiis. u. ꝯuenit
āpliora balnea potabilis aq̄ administrare. Et
dix. A. qn̄3 ē ꝯueniens effundere ex aq̄ dulci
frigida super capud ꝛ faciem. Et hoc eēt cum
colera ibi ꝯtēta eēt mlte subtilitatis ꝛ iflāma
tōis attrahēs mām ab iferioribꝰ. Et qnq3 la
uat facies cū aqua frida cui pmiscet aliquid
aceti ut supra. ꝛ dixit. A. administra balneum
si scineris ꝙ cerebrum eius sit mundum. Ne
in uentrem; in 'cerebro materiam dissoluat
que fluat ad oculos. Et comparans Auice. in
ter obtalmiam colericam ꝛ sanguineam in ad
ministratione repcussiuorum dixit. oport3 ut
in colerica maior sit audatia in administratō
ne stipticorum in pncipio sine superfluitate ꝛ
in administratione collitiorum stipticorum
dissolutorum in sucis scilicet frigidis suple qꝛ
in sanguinea. Et hoc pp colere mobilitatē ut
magis quietetur ꝛ ut magis ab oculo repella
tur cuius repulsio melius fit propter eiꝰ sub
tilitatē pp quā ēt nō timet ex stipticis fris
ꝙ i tunicis oculi ꝯstrigat ꝛ figat. N3 ꝙ ab
illis iduret. Nam sui subtilitate indurationi
resistit. Nō āt sic sanguinea mā que ē magis
apta indurari ꝛ ꝯgelari per frigida exicatia
Habetur etiam in eis maior audacia ut phi
beatur obtalmie collectio in oculo ꝛ ipsiꝰ saia
tio. que sicut dixit. y. 7º. affo. in omni herisi
pila est malum. Et dixit Auicena. de cura
herisipile idest obtalmie facte a colera haben
te aliqualem adbustionem ꝛ corrosionem ꝛ
sꝫt a cura obtalmie colerice absolute. In he
risipila que est ex summa illius scilicet obtal
mie colerice que etiam quandoq3 conuertit
i obtalmiā corrosiuā qn̄ ei addit putrefactio
ꝛ adustio. o3 ut administrēt post cūonē cū so
lutiuis ꝛ cristerys. emplastra facta cum corti
cibus granatorum decoctis super prunas ꝛ
tritis cum rob ꝛ melle. Et assidue fiat ei eua
poratō cū spōgia ifuxa i aq̄ cal'a ꝛ facē ēpl'm
cū faria ordei ꝛ frumēto decoctis cū siruppo
mellis aut cū radice lily ꝯtusa. Et scias ꝙ

. A. in hac cura non incepit a pure repercussi
uis. qꝛ quādo obtalmia incipit a materia cor
rosiua repercussio pura nō ꝯpetit. pº qꝛ mā
ē grossa nō bene repulsibilis. 2º. qꝛ cū sit mul
tu3 maligna timetur de eius reuersione sup cere
brꝝ. 3º. qꝛ ymaginādū ē aliquas partes ipsius
mē. fore derelictas in loco exactu corrosio
nis que non indicant repelli sed abstergi 4.
. n. itentiones curatiue surgunt in materia cor
rosiua. prima est ipsius materie repulsio 2ª est
mā corrodentis tam eius que corrodit qua3
etiam eius que relinquitur in actu corrosio
nis abstersio et leuis resolutio. 3ª ē doloris
corrosiui mitigatio. Et 4ª ē partis corrose
consolidatio. haꝝ prie tres nō debēt separa
tim impleri sed simul mixte. quos oēs simul
cōplet ēpl'm dictū de cortice granatoꝝ. qꝛ in
corticibꝰ granatoꝝ ē repulsio qꝛ frigidi sūt ꝛ
stiptici. ꝛ in rob. ꝛ in sirº mellis ē aliqualis
abstersio ꝛ resol'o. ꝛ etiā aliqualis doloris
mittigatō. Et si dolor corrosiuꝰ exigeret mi
tigationez maiorē in prinº. dixit Auic. o3
ut assidue abluatur oculus cū lacte. Et ut hūe
ctetur ꝛ infrīdetur. s. cu3 spogia infuxa in aq̄
tepida dulci. Nā ex hac lactis aspersione fre
quēti et assidua inuenit infirmus requiē mul
tā mittigata corrosione. ꝛ qꝛuis ita sit. et
Auic. dixit. ꝙ assidue fiat. nichiloꝰ subdit ca
ue supfluū usum eoꝝ. Nā sufficiētia i infrān
tibus siue sit sufficiētia quoad continuū usū
siue quoad ultimū gradū ē ex eis que tardāt
curam et hebetant sensum. Ac etiam nō fiat
eorum assiduatio. sic ꝙ alie mē implētes ali
as intentiones non possint administrari. sed
unius fiat administratio uno tempore ꝛ una
hora ꝛ alterius in altera. uel una administre
tur ab intra oculum. alia ab extra. Et in hoc
modo notant. ꝙ in pueris propter teneritatē
oculorum eoꝝ melius ē ponere abstersiuum
ab extra. Et dicunt quidam possunt medi
cine corrosiōis cum aliis misceri. Et hoc fie
ri d3 s3 bonā extiationē medici cū dictis me
dicis ēt mixtis additis aliqbꝰ leuibꝰ resoluti
uis fiat cura eius in augmēto. In statu uero
et decl'one remanet itentio ad abstergēdū et
mūdificādū ꝛ cōsolidādū ptes corrosas. Et h
fit cū emplastris supradictis ex farina hor
dei ꝛ frumēto. āt cū radice lily i quibꝰ ē ab
stersio ꝛ mūdificatio et aliqualis consolida
tio. Qd si in statu et declinatione dolor cor
rosiuus infestauerit pacientē. recurre ad ablu
tionem cum lacte et humectatione cum spon
gia ut supra dictum est. Nā ista omni tempo
re in fortitudine doloris conueniunt. Dix
Auic. cum resoluitur obtalmia calida a qua
cūq3 materia fit. et remanet caliditas idest
mala complexio calida scilicet cum aliqua re
liquia materie que eget resolutiōe fac empla
strum ex uitello oui assati et contriti cū cro
co et melle. qm̄ abstergit et resoluit illā mate
rie reliquiam. Et cōfert hoc. siue sit circa fi
nem declinationis siue ēt post totalē decl'onē.
si uero remaneret caliditas sine materia alte
retur cum aqua rosata et similibus.

Caᵐ ixᵐ de causa obtalmie frigide i spāli

Pro uero spāli obtalie a ma
terus fris fr̄atica ⁊ mēl
ca. dix. A. ē ut eūcē hūor ipse. s. cū
eo ꝙ cōuenit. s. uāc eūoni ⁊ ēt pti
cularī a capite ⁊ p diuersiua. s. cristeria ⁊ sup
positoria. Et qm̄ ē necessariū reiterare eūo
nē siue sit potio solutiua siue iiectio. i. cristē
siū gargarisma uel cap̄purgia. post eūones āt
dictas. dix. A. oꝫ ut sit inicium cure cum rep
cussiuis q̄ nō sūt infrigidantia ualde sed sint il
la in quibus est subtiliatio. sicut mirra ⁊ sar
cocolla. Dicūt per infrigidātia ualde itellexit
infridātia pura q̄ i materus frigidis nō cō
ueniūt ad repcutiēdū. eo ꝙ augerēt maliciam
qualitatis mē ⁊ redderēt eā fridiorē. Et iō
debēt cū eis misceri calida stiptica cū uirtute
subtiliatiua ⁊ resolutiua. Medicine āt fride
i hac mixtione ponūt. Et qꝛ i repellendo iu
uant i oī mā. ⁊ cum hoc debilitant attractōeꝫ
extingnendo etiam quēcūqꝫ calorem qui acq
situs fuerit in motu mē siue ex pmixtione alī
cuius portionis mē calide i mā. Et medicīe
calide stiptice ponūt i ipa mixtiōe qꝛ cū sti
pticitate repellūt ⁊ remittūt fritatē mē. ⁊ qꝛ
si quid de mā i particula adheserit sua grossi
tie uel uiscositate qua non possit repelli sub
tiliant incidunt ⁊ resoluunt. Et qꝛ iuuamenta
medicinarum dictaꝝ calidaꝝ supant iuuamē
ta dicta frigidaꝝ. iō i hac mixtioue calide de
bent supare frigidas. Et hoc maxime debet i
telligi post p̄ncipium iniciale. ⁊ ita apparet
cōsideranti in receptis auctorum ordinatis
obtalmie frigide in p̄ncipio. Dixi autē post
initiale p̄ncipiū. qꝛ si fortasse medicus uoca
retur in initiali p̄ncipio posset eq̄re calidas
cū frigidis. ymo ⁊ fortasse augere frigidas su
pra calidas cū sua recta extiatiōe i qualitate
mē ⁊ cōsideratōe i mō sbe ei⁹. Dix. A. si ad
mistraueris. s. i p̄ncipio colliriū de spica. s. il
lud qd̄ describit a mesue caplo de obtalia cū
aqs cōmēsuratis. s. in friditate erit cōuenīēs
⁊ dꝫ hec cōmensuratio cōferri p̄prie ad māꝫ
flegmaticam. Nam in melācolica auctores do
cent cōmensurationem fieri in humectando
materiam sicut docuit rasis in diuisionibus
euaporationem facere cum aqua calida deco
ctionis humectantium. ⁊ dicūt quidam si p̄
uenerit i p̄ncipio sufficiēs eūo pōt medic⁹ inci
pere a resolutiuis leuib⁹. Uñ ait Gal. 13°. tera
pētice p̄eūantes ⁊ p̄diuertētes deinceps loca
libus remedys curare oꝫ. non repercussiuis.
sed hys que euaporant infundentes i oculos
decoctionem fenugreci. p̄mitus tamen lauan
tes ipsum. ut nil lateat in eo arene uel pl̄ueris
Euaporatoriū enim intristanter est farmacū
hoc omnium maxime que oculis afferūt. Col
lirium bonū in p̄ncipio ē aqua rosata in qua
decocta sit folium idum aut folia cipressi. Et
confert in principio ⁊ augmēto obtalmie fri
gide sarcocolla siml̄ cum alys competentib⁹
medicinis mixta. Et competit etiam in statu
⁊ declinatione siml̄ cuꝫ resolutiuis mixta. Et
cū iceperit egritudo descendere ⁊ declinare.
dixit. A. adde in administratione resoluētiū
illud qd̄ sit forti⁹ qꝛ i decl̄one p̄digesta mā ⁊
miorata resoluētia itēsiora ꝯueniūt sic dix ipe
ē sarcocolla cū aqua fenugreci āt feniculi. sar
cocola tū. qꝛ ēt cōuenit in decl̄one obtalmie
calide melius ē ut in ea ipsa sit prius in la
cte mulieris nutrita ut reprimat eius calidi
tas ⁊ acuitas. Et ex ꝯueniētib⁹ i decl̄one
fride dixit. A. ē euaporatio ex aqua in qua
cocta sūt croc⁹ ⁊ mirta ⁊ alia silia. de quib⁹
uide a serap. in 7° et a mesue in p̄prio c°. Et
ex cōueiētib⁹ ē mellilotū cū semie lini coctū.
Aut cū uitello oui assato. Aut cū uino dulci
aut emplastrū factū ex mellilolo mucillagine
fenugreci ⁊ sapa. In fl̄ica tū obtalmia me
dicie debēt eē efficatiue plus. ⁊ in ml̄ica hūc
etatiue plus. Et debēt in utraqꝫ esse plus uel
minus calide scd̄m gradū fritatis mē. Et
colliriū de spica pōt ꝯpetere in tota cura fl̄i
ce p̄telatione cū diuersis dissolutū aquis fm
diuersa tēpora morbi cōneniētib⁹. v̄g. i p̄n°
dixit mesue si mā ē fl̄ica utere repercussiuis
nō pl̄ime ifrātionis sicut ē sief de spica cū su
co mirte ꝯfortate cū pauca spica. ⁊ i augmen
to ꝯpeteret cū aqua fenugreci uel mellilotī l̄
cū utraqꝫ addita modica mucillagine psily. ⁊
apropinquāte statu dixit mesue cum matura
tionis signa apparēt ꝯficiatur sief. cum spica
cū succo capparis s. folioꝝ eius in quib⁹ ē v̄
tus dissolutiua suple ⁊ similib⁹. Et dix. A.
si in tunicis pupille. i. oculi ñ fuerit nocu^m
scilꝫ aliud ab apostemate ut qꝛ nō sit in eo ul
ceratio facies alcofol ex aqua in qua bullita
sint crocus in calcadis ⁊ mel. Nam croc⁹ re
soluit et maturat et mel abstergit ⁊ desiccat ⁊
calcadis repercutit mām. qꝛ cum oīa ista tria
sunt calida nō cōpeteret in prin° nec ēt i p̄n°
augmēti sed in processu. Neqꝫ cōpeteret ubi
eēt ulceratio propter calcadis. Gul. posuit
colliriū qd̄ gentilis laudauit. et fit sic. ℞. sco
cole. ʒ. x. litu aloes. ana. ʒ. ii. spume maris cro
ci ana. ʒ. i. ⁊. ς. suci celidonie sicci ana. ʒ. iii.
terantur in alcofol. uel bulliant in uino albo
et aqua rosata et colletur. ⁊ liquidum ponit̄
in oculum et sb̄a eius grossa ponitur ab extra
supra oculum. Et posuit Aui. etiam alia aux^a
que proprie conueniunt in fine augmenti. ⁊
statu. ⁊ dixit ꝙ experta sūt folia alcherua con
tricta ⁊ mixta cum aceto posita supra oculū
aut bulliantur. in aqua mittatur in oculum.
Et intelligēs Auic. proprie in cura melanco
lice dixit. folia malue decocte in uino. s. non
pontico conueniunt. Et similiter confert se
men altee. decoctum in uino. Et conuenit
decoctio seminis malue et altee. et seminis li
ni et fenugreci in uino albo Et dixit Auic. i
flegmatica liniatur frons in princi° ex calca
dis. et proprie si materie cursus ad oculum
ē p uelamē extrisecū. ⁊ sil̄r dix ñ ē malū si ab
luat̄ facies ex aqua i qua dissoluit̄ calcadis i
dēe cursu mē. et dix si liniāt palpebre i p̄n°
ex tyriaca sulfure ⁊ arsēico. i. auripigmēto ē
bonū. uextū si q̄ris ex tyriaca ifriatōeꝫ et
ebetationē sensus debet esse noua. Si queris
esiccatōnē sit antiqua. Et dixit. in decl̄one ꝯ
fert colliriū rubeū linitiuū deinde rubeū ma
ius et colliriū alamingene. sed hoc non inuēi
tur scriptum. Et confert sarcocolla dissoluta
i succo folioꝝ capparis. Et ēplꝫ. ex folyi cap

paris solū. Et mesue posuit alcofol. auctorita te ysaac. de quo dix Sētilis ꝙ ē ꝯueniēs. yḣu baly c° de scabie posuit collīriū rubeū lene. ⁊ collīriū rubeū maius ponit̄ quito cañ. ⁊ poni tur qnto pratice hal. c° de obtalia tertie spēi.

Cpi^m. i3^m. de cura obtalmie magne ⁊ ue hemētis. s. guardengi noīate ⁊ de cura dolo ris ipsius oculi.

C Ura uero obtalmie uehemen tis siue guardengi siue rosery tertie spēi ꝫm serapionem. ⁊ hal. ⁊ ē illa i qua ꝯiūctiua super eminet cornee. ⁊ ē difficilioꝛ ceteris spēbus obtalie ē dixit hal. ꝙ oꝫ ꝑus cefalicam minu ere ⁊ educere sāguinē ꝫo ⁊ tertio ꝫm ꝙ oꝫ Et si opus ē sitia utere. s. cū scarificatiōe. ⁊ post flobotomū mirob. decoctione uētrē solue uel eoꝝ aqua i qua tamaridū ⁊ cassiā coxeris ꝓ ut opus ē. Et. A. dix. cura ei⁹ ē fl'oia ⁊ cūo et uentosatio. Et qñ3 necessariū est incidere ar teriam. s. timporis uel post aurem. ⁊ ꝯueniūt hec in guardengi calida ⁊ in frigida quanuis per amplius in calida. Dixit rasis secūdo ꝯti nētis auctoritate Sal. ⁊ ipse dix. dico inueni meliorem curam pexime obtalmie in qua cir cuitus maxillarum ⁊ palpebrarum inflantur. Et ad strābositatem oculoꝝ euenietem ex for ti inflatione ꝯiūctiue qꝛ hec tunica generatur extra cranciū ⁊ ꝯiūgitur membris exteriori bus eē minutionem ⁊ cacasationem ⁊ postea prouocationē somni Deinde facta euacuatiōe uniuersali ⁊ reiterata secundum ꝙ opꝫ. dixit Sal. octauo miemir ⁊ scribit̄ secūdo ꝯtinētis iuuāt sternutatōes uiolēte ⁊ acute patientes hanc obtalmiam peximam. Et instillationes i nares rerum trahentium multas humiditates sicut est sucus cucumeris asinini. Et dix Sa li. Cauendum est ne sief album aut minute ap ponatur oculis nisi puraato corpore ⁊ capite quia prohibent resolutionem ⁊ eorum uirtus non est tāta ꝙ possit ꝓhibē fluxū mē' multe. s3 eā sicut cetera repcussiua oculis apposita i o culis ꝯculcāt quare ex hoc distēdūt̄ tunice o culoꝝ forti distēsione ꝙ̄ cēt cā fortis doloris Et possibile ē ꝙ scindant̄ tunice ⁊ corrodan tur ex hoc ꝙ si euenerit distēsio fortis. Cura eius. dix Sal. ē ut pistet̄ uitell⁹oui cū pīguedi ne ursi donec fiat unguentū. ⁊ ex eo inungat̄ petia linea ⁊ supponat̄ oculis. Nam mitigat dolorem ipsa hora. Sed premissis euacuatio nibus corporis ⁊ capitis ⁊ diuersionibus. ꝯ ueniunt in principio repercussiua. sicut ē dix iohitius collirium rosatum album. Et hal. di xit medicaminibus utere que acumen sedent ⁊ calorem molliant. ut est albumen oui te nui maxīe si estas fuerit ⁊ calor ⁊ rubor loci supant. Quod si ibi nimiū ē acumen scis cito niorū spumā misce Et hoc singul' horis facī es bis uel ter. ⁊ oculū cū psily semine catapla sma percusso i tube aq̄ ⁊ portulace ⁊ q̄squere ⁊ sempiuiue ⁊ rosate cū modico aceti. ⁊ h us3 i tertiū fac diē. Et iohitius dix. si doloꝛ ē uiolēt⁹ misceāt̄ cum eis teste papaueris Sa recp āt secūdo cōtinentis. dix. non d3 colliri cari nisi 3° ul' 4° die. s. cum repcussiuis. Sed sufficiat instillare in oculos lac. Aui. aūt dix postq̄3 euacuaueris ex toto corpore et ex ue nis capitis oportebit ut administres sicut col lirīū albū de repercussiuis et sicut suci lētucu le frigidi Et subdit. qñq3 ē necessariū ut eis admisceas. s. sucis uel collirio albo ō nar coticis aliquid sicut ē collirīū albū cū opio.

In augmento aūt guardēgi dixit hal' ut g° corpus purgaueris ⁊ euacuaueris ⁊ ocl'3 flue re uidebis et gluctinari imitte i oculum colli rium albū siñ opio liquefactū i oui albumine et melle ⁊ lacte puelle. ⁊ cum fascia stringe. Et hoc ter aut quinquies facies mane ⁊ sero ⁊ istud ꝯueniret in ꝑn° augmēti. Nā in eius processu requiritur plus de resolutione. Et ideo Auic. dixit fac emplastrum ex croco et folys coriandri ⁊ melliloto et pane infuxo i rob. et uitello oui. Istud tamen non compete ret nisi in fine augmenti sicut in medio eius competit collirīū album cum croco dissolutū in lacte. Conuenit ēt alco fol citrinum. In sta tu uero et decl'one conferūt resolutiua in sta tu leuioꝛa in decl'one fortioꝛa. Et dix. A. que ēxperta sunt ex eis est uitellus oui cum adippe ursi de quo dictum est supra qō sedat dolorem in ipsa hora. Et ideo quādo doloꝛ ñ est fortis utendum est eo in statu et decl'one. Ueꝝ quocūq3 tempore dolor fortificaretur hoc approximādum erit. Dixit Auic. appona tur fronti medicamē constrictiuu3 ex litio ⁊ memithe suple et similibus. Et hoc maxime in prin° q̄3uis etiam in augmento et toto tem poꝛe fluxus materie. Dixit hal'. in pricipio statim. s. post fl'oia3 aquā granatoꝝ ꝓpina et succ⁹uiol'. et iuleb et tamaridi aquā cū modi co semiue portulace et seminis psily mucilla gine. Ista eni3 sumūt̄ ad īfrāndū ⁊ īgrossādū ⁊ sic prohibēdū l' miorādu3 fluxū. Et ō ponē dis sup fronte. dix raꝫ ꝫo ꝯtinētis est spōgia madefacta i aceto ⁊ succo folioꝝ uitis ⁊ rubi et cotanoꝝ s3 ñ ponat̄ in ocl'o. s3 supra ipsū. ⁊ sit actu frigida et mutet̄ oi hora. Et de ponē dis i ꝓcessu supra ocl'm ē uitellus oui oleum rosatu3 et uinū. Et i decl'one ōcoctio mellilo ti et fenugreci. Et si destēsio fortis fuerit po nāt̄ stiptica ⁊ narcotica frōti. s3 ñ supra pal pebrā. Emplastrū alesegefē. i. cū quo tigūt̄ co ria qō fit sicut dix musayas ō baldach. qñ ō coquit̄ sūmach. s. coꝛarioꝝ i aq̄ donec nigre scat. ⁊ postea supīmitit̄ de albumie ē optimū repcussiuū ut idē musaydas dixit. S3. A. miscuit ipsu3 cū melle forte ad remouēdū ni miā asperitate3 ei⁹. Dixit Auic. quidā ut oribasius ut pōit̄ ꝫo ꝯtinētis et similiter sa rec ut supra diligūt ut administrent̄ cure ex trinsece. s. premissis euōnib⁹ ⁊ diuersionib⁹. Et uolūt ꝙ sufficiat distillatio lactis i ocl'm tribus diebus si dispositio illud tollerauit qꝛ lac lauat et leuiter repercutit et mitigat do lorem. Et dixit illi qui alcofol idest me dicinas oculoꝛum administrant qui sunt in guardengi ad dolorem ulceratiuum idest quā do sunt cum ea alique pustule ulcerose ut fa ciunt medicinam ex sercocola et croco sief memithe et opio. Et hoc idem ponitur secun do continentis et dicitur ibi i pueris. q̄3uis ēt

ĩ alys etatib⁹ ꝯueniat. ⁊ ꝑdicta sũt ĩ guardẽgi calida. De frĩa ãt dixit. A. si fuerit guardẽgi post obtalmiã grossã fridã. ⁊ merito dix sic. qꝛ raro est ꝙ guardengi frigida fiat incipiendo. sed ut plurimum sequitur non per transeũtem terminum obtalmiam purgabis necessario cum yeris scilicet magnis. uel etiam quãdoꝫ cum paruis ⁊ hoc secũdũ dispõnẽ corpis ⁊ hũoris. Et qꝛ ista mã tã rõne sue multe q̃ꝫtitatis ac etiã ratõne sue grossitiei ⁊ uiscositatis non est repellibilis ut supra. Ideo Auic. ĩ pn° incipit a lenitiuis maturatiuis ⁊ desiccatiuis. ⁊ ꝓprie cũ eis q̃ aliqualr̃ fluxũ refrenãt sicut ẽ decoctio caulis. sunt. n. in caule ut pꝫ ꝑo cañ suo c° oẽs predicte uirtutes. Sed oꝫ p^a aqua decoctionis caulis ꝓiecta accipi secunda. nisi qñ quereretur magna abstersio. Nam tunc prima aqua conferret. quia in ea remanet nitrositas caulis abstersiua. Et uoluit Aui. ꝙ cum suco uel decoctione caulium administrentur mucilagines lenificantes frigide ut seminis citoniorum ⁊ psily. ⁊ hoc non ĩ omni guardengi frigida. sed in ea in qua aliq̃ mã calida frigide misceretur que mã calida posset repercuti. uel ẽt in ea ĩ qua mã frida ꝑ putrefactionẽ aliquã recepit caliditatem extraneam. Et deĩde in augmẽto põt fieri additio ĩ resolutis ⁊ ĩ statu ⁊ decliatõe magis ita ꝙ dixit. A. qñꝫ erit tibi necessarium admiscere mirram ⁊ sarcocollã. In obtalmia autem uentosa dixit. A. curabitur cum embrocis uaporationibus cum balneis scilicet uniuersalibus ⁊ particularibus resolutiuis. ⁊ euaporatio cum milys dixit ipse est iuuantior euaporationũ q̃ fiũt ei. ⁊ sũt uerba Gali. 12° terapẽtice ubi dix. oculorũ dolores ꝑ sp̃m uẽtosũ fientes mitigare oꝫ fomẽtationẽ q̃ ꝑ miliũ. qꝛ leuissimũ ẽ oĩum ⁊ desiccatissimũ. ⁊ itristes ⁊ ĩmordaces effuxiones hꝫ. Scias tñ ꝙ cũ uẽtositate est aliqua mã humoralis siue ĩ corpore. siue in capite uel in oculo. oportet ut ante euaporationem cum milio premittatur eũo illius materie. Dixit enim Ezaranius. qñ fuerit obtalmia ex cã uentositatis consideretur primo de plenitudine humorali. Et si adest fiat eũo illi⁹. Aliter. n. euaporatio cũ milio ñ ꝯferret sꝫ nocẽt qꝛ nõ absoluit miliũ ꝑ sui siccitatẽ ab aliqua mordicatiõe q̃ posset exagitare mãm. Et iõ dix. A. quarta p̃mi euaporatõ ẽ ex medicamib⁹ uẽtositatũ. Et ex eis melior ẽ cũ qua ẽ illud qd̃ exicat. sicut miliũ nisi uentositas ĩ mẽbro fuerit qd̃ miliũ tollerare non ualet sicut oculus. tunc autem ipsum tollerare non ualet qñ est in eo cum uentositate mã humoralis. in quo casu oꝫ ut euaporatio fiat cum pannis calidis aut cum spongia ĩfusa in decoctione mellilotí florum camomille ⁊ fẽugrec. seu seminis feniculi. ⁊ quidem in obtalmia uentosa non oꝫ ut approximentur oculo frida uel stiptica oĩo inq̃ꝫtum possibile fuerit Colliriũ utile quando cũ uẽtositate fuerit mã frida. ℞. aquã eufragie rute feniculi cãomille celidonie ⁊ berbene an. ⁊ misceant̃ cũ zucaro ⁊ fiat cũ eis euaporatõ ⁊ ẽt ponatur ex eis ĩ oculo. Aut fiat cum suco feniculi maiorane ⁊ rute in quo sit aliquid croci ⁊ mirre.

Et maxime conuenit hoc ĩ uentositate grosa⁹ in qua sentit paciẽs. quãdo excitatur a sõpno. ac si esset arena ãt terra in oculis suis.

Dixit Auic. cũ prolũgatur obtalmia. s. factis remedys supra dictis. tũc administrentur sief in quibus ponũtur es ustũ ⁊ attramẽtum ustuꝫ qꝛ in eis ẽ uirtus desiccatiua fortis cũ acuitate et mordicatione. ꝯiunctis tñ cum stipticitate. Et ideo conueniunt qñ ĩ loco remãserit aliqua materia grossa mala que sit cã perdurationis obtalmie. qꝛ dicte medicie cã cũ acuitate sua subtiliãt et cũ forti esiccatione consumũt. et cũ sui stipticitate resistũt fluxibus si qui propter ipsarum acuitatẽ pati essent fieri. Talis aũt materia in oculis remanet proter malã ꝯplexionẽ eorũ qua malignatur reliquia mẽ. que postea ut dixit. A. ẽ corrũpẽs nutrimẽtum adueniẽs ei quare eget resolui et ꝯsumi. qñꝫ enim dixit raꝭ 2° ꝯtinẽtis. post incisionẽ arteriarũ. suple. ⁊ aliarum curarũ. ita ut nulla uideatur uia cursus materie ad ocl'm adhuc multiplicatur reuma in ocl'o qd̃ ẽ proter malã ꝯpl'onẽ fixã in oculo que corrũpit nutrimẽtũ ei⁹. Et subdit. A. in dicto casu qñꝫ suffic̃ facere alcofol. ex aloe solo. qꝛ in eo ẽ uirtus desiccatiua et resolutíua cõiũcta stipticitati. uerũ ẽ remissior q̃ꝫ in predictis. ⁊ iõ sufficit qñ mã nõ est mltũ deprauata nec multũ resolutioni rebellis. Et qdam lauãt aloen. qñ querũt ex eo ꝯfortatões maiorem et lauant eũ cũ sucis calidis ul' frigidis. scd̃m exigẽtiã dispositionis. uerũ cũ q̃ritur maior resolutio et esiccatio nõ dꝫ lauari. Et de medicinis cõueniẽtibus in obtalmia prolongata ẽ tucia. est tamen debilior ere usto et attrimento usto multũ. et ẽ ẽt debilior aloe. ita ut possit dici ab ea fore icipiendũ. ꝺ inde deueniẽdũ ad aloen qd̃ tenet quasi medium inter ipsam ⁊ es et attramẽtum usta. Uñ dixit Aui. confuge. s. in primis ad aliquid ꝙ sit sicut tucia abluta permixta cũ lenitiuis sicut cerusa et climia auri oblata et amillo et pauco gũmi. s. arabico. In hoc enim medicamĩe tucia ẽ basis. melius tamẽ ẽ ut prius lauetur. climia aũt auri ẽ quasi eiusdẽ uirtutis cũ ea Et ẽ coadiuatrix basis. Cerusa ãt ponitur qꝛ uiscosa et glutinosa. ⁊ iuuat in retẽtione. et adhesione tucie et climie. Et in remissione acuitatis et mordicationis cap. Et cum sua siccitate coadiuuat illas in desicatiõe mẽ. Amilũ uero et gũmi ponũtur ad leniendũ. nõ posuit aũt dosim dictaꝝ medicinaꝝ. qꝛ cũ sit uariabilis scd̃m uarias itẽtiones dereliquit hec in bona extimatione medici. Si. n. q̃rit̃ a medico lenitõ ocl'i ⁊ acuitatis reissio. tũc cerusa lauari dꝫ. Dix. n. raꝭ ꝑo ꝯtinẽtis ꝙ ipa habet supfluitatem aliquam aceti scilicet per quam mordicat oculum Et ideo dixit. bona est in medicinis oculorum ablutio eius quia per eam tollitur illa mordicatio et diminuat̃ dosꝭ tucie et climie Amili uero et gũmi addatur. Et ab isto modo compositionis eius est incipiendum. Si uero queritur a medico maior esiccatio fiat ꝯpositio earum econuerso

Qd̃ si obtalmia inueterata fuerit et esic

cata cuius signa sūt. qr a lōgo tpꝛe oculi sunt
sicci extenuati ⁊ rubei. ⁊ iuuat eā pot⁹uini al
bi linfati. Et īterdū pot⁹uini puri ut dormi
at patiēs lōgo tpe qm̄ iuuat. Dixit raſ ſo cō
tinentis. inueni in obtalmia ueteri ⁊ sicca. qr
iuuat implere bacile aqua calida ⁊ ponere o
culos desuper ad recipiendum uaporē eius.

Et post infrigidationem eius reiteretur
alia aqua calida usqȝ quo facies inflammetur
⁊ sentiat eam calefactam ut ignis. deinde istil
landum ē in oculis lac nouiter mulsū. Cu
ra uero obtalmie reumatice ē dixit Archige
genes ut scribitur ſo ꝯtinentis maioris iuua
menti ī pncipio minuere cibū ⁊ potū. ⁊ nō bi
bere aquā fridā ⁊ dittere uinū ⁊ coytū ⁊ idu
cere fluxū uētris ⁊ abluere faciem cum aqua
frigida. Et deinde cum aqua ⁊ aceto. ⁊ caue
at odorare odorifera calida. ⁊ ab esu acetoso
rum ⁊ salsorum. ⁊ a fumo luce solis ⁊ lucerne
Et debet poni super oculis de nocte lana ma
defacta in uino stiptico. Et si non mitigatur
bus'dolor fiat minutio ⁊ abstineat̄ a ꝯmestio
ne ⁊ patiat̄ sitim nisi patiat̄ forte cauma. Et
purget̄ uenter cum medicina uiolenta uel cuȝ
cristeri uiolento. ⁊ debent poni supra frontē
emplastra stiptica. Et dixit rasis ibideȝ. que
prohibent reuma sunt farina thuris ⁊ mirre
mixta cum albumine oui ⁊ posita supra fron
tem. Et dixit contra fluxum m'te materie po
natur supre frontem. emplastrum factum de
mentastro ⁊ aceto ⁊ ligetur suauiter. Et dix
ad prohibitionem reumatis. pistentur conc
le cum testis suis usqȝquo efficiantur ut ui
scus. Et ungantur eis timpora ⁊ frons ⁊ di
tātur usquequo per se cadant. ⁊ non cadant
nisi in fine liberationis egritudinis ⁊ ungā
tur frnos ⁊ timpora de unguento desiccati
uo cum aceto. Dixit paulus. si materia est spis
sa ⁊ non est fortis caliditatis utendum ē me
dicinis habentibus uirtutē subtiliandi ⁊ dis
soluendi post euacuationem totius corporis.
Et si materia est multum humida oculta ī ca
pite cauterizet̄ patiens in capite ⁊ ponantur
sanguisuce ex parte rei dolentis. Et si obtal
mia non est uiolenta ⁊ uis expellē reuma col
liriza cū solo aloe. qr ē medicina expta huic e
gritudini. ⁊ tyriaca distēpata cū aqua ⁊ illini
ta fronti ꝯfert corize frigide fluēti ad ocl'os
⁊ bibita ēt satis iuuat. Et emplastra desicca
tiua super frontem ⁊ timpora iuuant influen
te abextra craneum ⁊ ligare capud cum bin
da. Dixit rasis secundo continentis. dico cuȝ
patiens obtalmiam non curatur ⁊ obtalmia
assiduatur in oculis. ⁊ seruauerit dietam ⁊ ru
bedo ⁊ fluxus non cessauerint. ⁊ minutō ⁊ uē
tris fluxus non profuerint significat̄ ꝙ egri
tudo ē ppꝛie ī tunicis oculi que mutat ⁊ con
uertit bonas curas in malas. ⁊ cura hui⁹sunt
inunctiones facte cum tucia abluta amido ⁊
cerusa ⁊ pulueribus earum. quia desiccāt ma
las humiditates paulatim usqȝ ad consumptō
nem. ⁊ huic egritudini non est alia cura. Dix
rasis secūdo cōtinētis. qn̄ patiens obtalmiaȝ
sentit arsurā in palpebris curetur cum albu̅ie
oui ⁊ lacte mixtis ⁊ ꝯcussis ⁊ appositis cū bō
bace supra locū p totam noctem. Nam hoc di

gerit obtalmiā. ⁊ ponatur hoc in obtalmia
sicca difficilis digestionis et similibus ei. et
melius ē emplare cū endiuia et oleo roſ. ⁊ su
co portula. Contra arsurā oculoꝝ. ℞. litar
giri aloes epatici et masticis puluerizatoꝝ.
ana. Et confice cum succo timiaꝝ rubi absin
tij et aqua rosata. Et si uis hoc unguentū hū
dum ꝯseruare adde de oleo roſ. Dixit. y.
6° epedimiaruȝ et ponitur ſo ꝯtinētis. obtal
mia que est cū uēis oculorū rubeis ⁊ ē sicca
et accidit tēpore defectus pluuie. eius cura ē
balneū potus uini et usus humidoꝝ cum cali
ditate tēpata. Et dixit raſ. ibidē cū calor
⁊ rubor preualēt multuȝ in ocl'is ⁊ paciens
sentit sicut si radices ocl'oꝝ trahātur fiat ī
uncto tiporum. ⁊ illaquiētur uene que sunt
post aures. Auctores in cura obtalmie ma
xime intēdūt ad lippitudinē que generatur ⁊
ad intensionē doloris. De intentiōe ad lip
pitudinē dixit Aui. oȝ ꝙ oculus assidue mū
dificetur a leppitudine qr si non remouetur
ꝓhibet aliā superuenietem ab extra. ⁊ inui
scat palpebras et tenēt eas ꝯglutinatas ad in
uicē unde prohibetur uapoꝝ et materie trā
piratio. unde fit additio in dolore. In lippi
tudinis aūt amotione dixit Aui. ē doloris al
leuiatio. Dixit tamen phylaretus. terge lip
pitudinē suauiter. Dixit raſ ſo ꝯtinentis in
obtalmia. mūdificetur lippitudo cum bōbace
posita supra capud rad u madefacta in aqua
calida. Dixit Aui. mūdificetur a lippitudine
cum lacte distilato in ipsum. ⁊ laua ipsum cū
albumine oui Et si tactus fuerit neccius ad
remotionē lippitudis. ut qr sit m'ta ⁊ m'tū ī
uiscata. tunc fiat cum facilitate. dȝ aūt ocl'us
q̄ȝ rari⁹ ⁊ q̄ȝ minus fieri poterit tangī unde
dixit raſ. ubi supra. eleuatio palpebraꝝ freq̄n
ter facta dolorē īducit quāuis lac et albumen
oui in remotione lippitudis ꝯueīant. ipsa tn̄
ī oculis posita ēt ī quādā sordiciē lippitudi
ni similē conuertūt̄ que postea ēt abstersiōe
indiget. ideoqȝ meli⁹cū aqua calida absterge̅
ꝟ solo coto sin̄ aqua Dix yhubali. oȝ ad mū
dificationē ⁊ abstersionē ab ocl'o semp ut in
uoluas super stillū subtile cotū et mūda cū co

Si aūt materia obtalmie ⁊ lippitudis fue
rit m'ta uiscosa fiat abstersio cū aqua mellis
ul' cū aqua zucari. Dicūt quidā. ī mā calida
in principio apparitionis lippitudinis fiat
mundificatio cum coto infuxo in albumi
ne oui et aqua rosata. ⁊ si queritur adiutori
um in maturatione infundatur cotum in ali
qua decoctione maturatiua ipsius materie.

In fine aūt abstersio fiat cum coto solo.
tunc enim queritur esicatio. In hys autem ī
quibus multiplicatur lippitudo absȝ obtal̄
fiat ablutio oculorum et faciei in nocte se
mel uel bis cum aqua frigida et aceto. Et
ponatur in oculis sicf aliquid desicatiuum
sine punctione. De sedando aūt dolorem
dixit Mesue. hec complent administratio
nem medicinarum dolorem et punctionem
et mordicationem suple et extensionem se
dantium qualia sunt proprie medicine sedia
tiue secundum ꝙ exigit dispō. Generaliter
tamen dolores oculorum curāt̄ sicut dix. y.

6°. affo. i affo. oculoꝝ dolores meri potio aut lauacrū aut ꝑpina aut farmatia aut flōta sol uit Dix mesue ꝙ itellexerūt posteriores ꝙ ui ni potatio ꝯfert flˀaticis dolorib⁹ ⁊ balneatio colericis ⁊ mlˀcis. ⁊ flobotomia sanguineis lˀ si humores equaliter cū sāgnine crescat ⁊ au gmētēt. ⁊ eūo p uentrem ꝯfert colericis flˀi sis ⁊ mlˀicis. Et dixit eadē sup hoc scruptini um. fm sapiaꝫ ē thesaur⁹ operatōis. qm̄ uini potatio ꝯfert flegmaticis dūmō maturatio. ⁊ eūo p̄cesserit iterata. qm̄ agitatōis hūoꝝ a uio suspicio tollit sublata multitudine. Et dixit. balneationis impressio similiter omnib⁹ ocu lorum dolorib⁹ ꝯfert ēt post debitas euacua tiones. resoluit. n. ⁊ habilitat residuum mate rie. ⁊ proprie adherentis ⁊ difficilis. Alias āt dilatat materiam ⁊ euertit ex partibus ali is ad locum doloris ⁊ multiplicat fluxum. Di xit Gal. in ꝯmēto dicti affo. ⁊ scribit sic secū do continentis. Cuꝫ mouetur obtalmia flobo tometur ⁊ eūet patiēs. si signa replōnis ⁊ ma litie humoris appent. s. āt fiat calefactio cum spongia infuxa in aqua calida. ⁊ si mitigatur ⁊ non mouetur dolor eius hec erit cura eius Et si mōetur attēde utrum sit ex repletōne lˀ malitia humoris ⁊ flobotometur ⁊ euacuetur Et si hoc non est aut forte sit facta purgatio ⁊ minutio intret balneum. quia tunc ualet con tra hūores qui spargunt ad oculos cum non adest resolutio rei post purgationem ⁊ minu tionem. ⁊ furor sanguinis ⁊ acuitas eius etiā cessat. Et inuenis ꝙ morbus ⁊ uiolentia san guinis est mittigata ⁊ transiuit ⁊ non augmen tatur ueloci augmēto. Sꝫ si talˀ ordo nō serua tur balneum ⁊ uinum sūt maioris piculi. ⁊ ma xime si corpus non fuerit euacuatum. Rōna bile. n. est nō itrare balneū nec potare uinum nisi post minutionē ⁊ eūationē ⁊ mioratiōem cibi ⁊ mitigationē furiositatis obtalie. ⁊ post minutionem ⁊ euacuationem fiat calefactio. ⁊ emulsio lactis in oculo ⁊ hec ē calefactio sua ⁊ ablutio humiditatis acute. Et si non suffi cit fiat balneum secundum ordinem quem di ximus. Et dixit. cum apostema est bene dige stum ⁊ corpus mūdificatū balneū ē iuuatiuum ualde. qꝛ dolorē mitigat ipsa hora ⁊ facit ces sarē fluxū materie ad oculos. qꝛ maior pars nocuit mē. cū fūitur per balneum ⁊ residuum reducitur ad temperamentū hūitate balnei. Et dixit. cum dolor est leuis calefac oculum cum spongia semel aut bis. Et si est fortis ca lefac pluries ⁊ maxime in diebus longis scili cet estatis. Quod si capud ⁊ cerebrum fuerit mundum in dolore oculorum. dixit Auicena. dā in potu post cibum per aliquas horas ali quid uini puri datum post cibum ut magis e uaporet ad capud ⁊ datur aliquid scilicet pa rum ne cibum inflammet ⁊ datur purū ut ma gis resoluat. Nam dixit ipse. balneum post ip sum cum aqua calida scilicet uaporatio facta ad oculuꝫ post ipsuꝫ scilicet uini potuꝫ. lˀ post ipsuꝫ scilicet balneuꝫ uniuersale ad totū cor⁹ de quo supra dixerat. post quod iuuat balneū particulare uel post ipsuꝫ scilicet uinuꝫ balne um ⁊ uaporatio sūt iuuatiua. Nō ut illa dictō post dicat ordinem. sed quasi dixerit. uinū est iuuatiuū et balneum et uaporatio sūt iuua tiua Dixit archigenes. de mitigātib⁹ dolo rem oclˀoꝝ est decotio mellilotí mixta cū rob de uuis bene cocto. ⁊ petra calefacta infuxa in aceto oculis superposita. Et uitellus oui decoctus in aqua cū oleo rosato mixtus ocu lo superposit⁹ dolorem mitigat. ⁊ decoctio mellilotí ⁊ fenugreci ē sedatiuū doloris forte Et decoctō ēt solius fenugreci. ꝙ si in aliq° casu timeatur de caliditate eius misceat cū eo mucillago seminis citonioꝝ ē enī utile ual de Dix raf. 2° ꝯtinētis. aqua fenugreci sic fit. spargatur super fenugrecū aqua et dimit tatur sic per mediū diē deinde remoueatur hˀ aqua ⁊ superponat alia ⁊ silˀr fiat. Et hoc fit ut omnis puluis ⁊ oīs imūdi^a ab eo tollatur deinde cū uigecuplo aque coquat usqꝫ ad me dietatē ⁊ coletur. deīde sumatur colatū ⁊ po natur in eo croci ꝯtriti uigesima pars aque eius. ⁊ ex ea instilletur in oculis. ⁊ sic utilˀr ꝯfert doloribus oclˀoꝝ qn̄ nō sūt ab humore calido. 2° ꝯtinētis ad dolorē fortē oclˀoꝝ. R. uitellū oui elissi oleū rosˀ crocū ⁊ amomū ⁊ ap pone oculis. et ualet lac mulieris cui admix tus sit crocus. Si autē dolor fuerit ex hu more calido caseus de lacte pecudis recēs plu ries in aqua frigida lotus ⁊ tandē cum albu mine oui corporatus superposit⁹ oclˀis sā guie calido grauatus mire prodest. Et accell⁹ rosˀ siccis plenus bullitus ī aqua et expressus superpositis dolorem sedat et inflationē tol lit. Dixit Auic. cū dolor fit fortis infunda tur. s. bōbax uel pān⁹ ī preputys nuc. i. ī succo extremitatū tenerarum uitis uel coriboꝝ ei⁹ deinde ꝯteratur. i. ꝯquassetur pānus ipse cuꝫ uitello oui ⁊ superponātur oclˀo. qꝛ sedat do lorem per frigiditatē illius succi et lenitatem uitelli et teste papaueris cocte cū uino dulci superposite utiles sūt. Dixit zoar. in egritudi nibus uiolentis oculoꝝ et multe caliditatis ē frequenter renouēdum medicamē oculo. Et dixit medicine uiolente. s. maxime ille que cū narcoticis ꝯponātur debēt raro et cuꝫ multi spacy intermissione iponi In sedatione au tem doloris oculorum cum narcoticis oꝫ at tendere. quoniā fugienda sunt narcotica qꝫtū possibile fuerit. Et si aliā necessaria sūt incipi endum ē a lenioribus. que habeāt dixit mesue parum narcocitatis et sint repressa. sicut pro prie est mucillago psily cum aqua papaueris aut succo pomorum. Et sicut mandragora aut solatrum aut lactuca. et similiter mucilla go seminis citonicorum cum aliquo predi ctorum. Et mucillago fenugreci et aqua melli loti aut aneti cum aliquo ex eis scilicet man dragora solatre et lactuca. Et ex eis est em plastrum factum ex uitello oui elissi et pa rum opii et parum croci cum uino. Dix Mesue emplastrum altobaly. Recipe succi lactuce suci pomorum mandragore et pre uectis. ana. partem. i. albuginis ouorum partis. ij. conquassentur et utere cum cocto ad dolorem uehementem est enim bonū ⁊ ex pertum. Dixit Auic. quādoqꝫ doloris ue hementia facit necessariū stupefacientiuꝫ ad bibitionē. sicut suci pomoꝝ mandragore lac

facit necessarium stupefacientium adhibitio
nem. sicut suci pomorum mandragore lactu
ce ⁊ papaueris ⁊ aliquãtulo aque summach.
Expelle tñ stupefaciẽtia ꝙ̃tũ potes. Quod si
aliqd hoꝝ admistras ꝑꝑ necessitatẽ admistra
tpm ẜm cautelã. Et si possibile ẽ tibi ut sis ꝯ
tent⁹ albugine oui ꝯquassato cũ aqua ĩ qua pa
pauer sit decoctus fac. Et fortasse erit necessa
riũ ut ponas cum eis fenugrecum ut iuuet ad
sedandum dolorem ex parte resolutõis ⁊ re
soluat ⁊ remoueat nocumentum stupefactõis
quod plurimum facit cum stupefacientia non
sunt fortia. de quibus fortibus dixit Galien⁹
ĩ ꝯmẽto supradicti affo. oculoꝝ dolores. ego
ista medicamia narcotica nũq̃ȝ laudaui. Alio
.n. mõ utendũ ẽ narcoticis fortib⁹ ad itẽtõem
ꝓmã eoꝝ q̃ ẽ solũ stupefacere. mlta .n. nocum̃
ta faciũt. Nã spm uisibilẽ igrossãt tũicas ocu
lorũ ispissãt ⁊ idurãt mãm i eis ꝯtẽtã ingros
sant ⁊ figũt. uñ mãm ingrossãdo ⁊ uirtutem ð
bilitando morbum prolongant ⁊ maxie si mul
tiplicẽtur. Ait .n. ybu hali. Nõ multiplicentur
qꝛ retardant statũ ⁊ maturationẽ. Et dix Ga
li. i ꝯmẽto dicti affo. ꝙ si adeo collíria. s. opia
ta fortia sint dolorẽ rẽouẽtia. spui tñ uisibi
li nocẽt ita ut post sãitatẽ apatis ⁊ doloris
uirtus uisiua deficiat ⁊ grossities ⁊ durities
i pãnicul' oclorũ supersit. Et dixit tertio de i
genio sanitatis. quidã ex hiis passi sũt caligi
nẽ ⁊ uisus defectionem. ⁊ non post multũ tps
karacteria effecti sunt. dixit Auice. secundo
cañ c° de opio. plures antiquorum nõ fuerũt
usi opio in obtalmia ꝑꝑ nocumẽtũ qð uisui i
fert. Coacte tñ utimur eis ꝓdoloris uehemẽ
tia ꝑ quã timetur aut de dissolutõe ꝟtutis ãt
de supuentu alicuius magni mali i cẽbro. Aut
de apostematis ipsius oculi maxima dilatatõ
ne ⁊ disruptõe tunicaꝝ eius. ꝑꝑ q̃ nocumenta
uel ipsoꝝ alteꝝ ꝑeligit morbũ prolongari. ãt
ẽt uisum debilitari ꝙ̃ȝ illa prouenire acciden
tia uel alterum eorum. Ipsorũ autem nocum̃
tum minus est in materia colerica ut iaȝ i plu
ribus locis patuit. Tempus tamen morbi in
quo magis nocerent ẽ decli° Nã in ea nullam
uidetur habere utilitatem neqȝ necessitatem.
deinde i augm̃to quoad digõnẽ mẽ. deide in
statu sil'r quoad mẽ digõnẽ In ꝓn°. ãt quo ad
digõnẽ mẽ. qꝛ i eo ẽ stat⁹ quoad accñtia mi
nus nocẽt. maxie tñ cogimur uti eis i duob⁹
cãib⁹ i quib⁹ dolor maxie fit fortis. Dix Gal.
iz°. terapeutice ⁊ ponit ẜo continentis. dolor
fortis accit i ocul' aut ex hũore pũgitiuo sp
so in eis corrodẽte tunicas eoꝝ aut ex multi
tudine hũoris distendẽte eas suple aut ex uẽ
tositate nimia extendente. Dixit gentilis se ui
disse hominem qui incurrit quandam rubedi
nem in oculo propter guttas sudoris que in o-
culum intrauerunt ⁊ in una hora incurrit in
obtalmiam magnam ualde q̃ tandeȝ perduxit
ad rupturam cornee In approximatione ta
men narcoticorum specialiter fortium debet
medicus habere tres cautelas. unam ex parte
medicine ut incipiat a leniori ut a papauere
uel si incipit a forti utatur eo represso quan
tum possibile ẽ. ⁊ uinũ quidẽ ⁊ decoctio fenu
greci rẽouẽt de malitia narcoticoꝝ. ⁊ cũ h̄ iu

uant in sedando doloreȝ materiã ipsũ facien
tẽ resoluẽdo. ⁊ oȝ ut non detur medicina nar
cotica fortis nisi sit fermẽtata. Dixit eiȝ Gal'.
iz°. terapẽtice ꝙ omnia hec sunt meliora p⁹
ãnũ. Et mesue dix ꝙ dare ea antiquiora est
minoris nocumẽti. ⁊ oȝ ut detur in minori
dosi. Scðam autẽ cautelã debet sũmere ex pte
corporis cui approximãt. Dix enim mesue si
dantur interius cor⁹ sit in uirtute forte ⁊ sil'r
oculi eius sint fortes. Nã in hõib⁹ debilium
oculoꝝ de ipsoꝝ suspitõne timetur mortifica
tio naturalis caloris eoꝝ. unde 3° de ingenio
sanitatis dixit Gal'. quidã ex usu narcotico
rũ peruenerũt ad ptisiȝ oculi. i. ꝯsũptõnẽ per
uiam defectus caloris naturalis. Et dixit
mesue caueas ne dederis corporib⁹ ipuris. s.
⁊ multũ repletis maxie circa capud ⁊ oculos
Tertiã uero sũmere dȝ ex parte admistratio
nis ⁊ usus eoꝝ. prio ex parte hore sumẽdi ea
Dixit mesue ꝙ tpre sõni debẽt dari. qꝛ eo tẽ
pore citi⁹ ⁊ meli⁹ ꝓuocatur somn⁹ unde ⁊ me
li⁹ sedatur dolor. Scðo ex mõ ꝓcessus su
mendi. nõ enim ðbent diu cõtinuari. unde 2°
ꝯtinẽtis ait ras. nõ nimis assiduet⁹ usus eoꝝ
qꝛ reddũt mor^m fixũ ⁊ debilitãt uisum. Qð
si queritur per narcotica sola stupefactio et
doloris sedatio uici⁹ ẽ ipsoꝝ per int⁹ acceptio
ꝙ̃ȝ eoꝝ exteri⁹ applicatio. qꝛ ut sic sõnum faci
unt dolorem sedãt ⁊ nõ sic oclo nocent. Et h̄
intelligatur nisi ab intus sũptione eoꝝ prohi
beret alicui⁹ interioris mẽbri nobilis dispõ.
Nã in tali casu uici⁹ exterius applicãtur sic
min⁹ malũ ẽ ocl'm ledere ꝙ̃ȝ aliqð itrinsecum
mẽbꝝ nobile. Dixit ras. 2° ꝯtinẽtis. qñ
medicine narcotice approximãtur ocl'is pa
tiẽtibus ãpa de mã multa. ita ꝙ nõ possũt nar
cotizare oculũ nec dolorẽ sedare tũc melius
est ẽt ab eis desistere. Nam si approximan
tur intãtum ꝙ possit narcotizare in tali cãu
nocebũt neccessario uirtuti uisibili usqȝ adeo
ꝙ post mittigationẽ doloris patiẽs aut care
bit uisu oio. aut uisus erit ualde debilis. Et
cũ hoc accidit duricies dura tunicaꝝ inflata
que curatur difficulter. Si tñ ꝑ administra
tionem narcoticoꝝ queritur alia utilitas ocu
lis. ⁊ nõ stupefactio. tũc meli⁹ applicãt ocl'o.
Et adhuc si ꝑꝑ stupefacẽ exterius hẽant ap
plicari ⁊ mã sit calida subtil' tũc pñt ocl'is ap
plicari. Si aũt mã sit grossa multe ꝙ̃titatis
ãt remisse caliditatis tũc dixit ras 2° ꝯtinẽtis
põant narcotica suꝑ frontẽ ⁊ tiporib⁹ ⁊ ñ su
per ocl'o. Et scias ꝙ medicie i quib⁹ ponitur
parum de medicis nercoticis possũt regl'ari
ter admistrari i egritudib⁹ ocl'oꝝ ⁊ ẽt alioꝝ
mẽbroꝝ ñ ut stupefaciãt ȝ ut al' afferãt utilita
tes. Iste tñ medicie nõ ꝓpe debẽt uocari nar
cotice. s. qꝛ ñ narcotizãt lȝ sic possint uocari
iquãtũ medicias recipiũt nercoticas. Dix
Gal'. 3° ð igenio sanitati. sdolores oculoꝝ ꝙ̃ȝ
plures medici curare nesciũt nisi cũ medicis
i quib⁹ ẽ opiũ mãdragora iusquiam⁹ et silia
q'orum nocumentum non est modicũ. qꝛ do
lor ꝑꝑ operationẽ eorum in oculis mitigat⁹
nõ est nisi quia sensus i eorũ põne mortifi
catur. uñ uisus multorum nullaten⁹ in ꝓstinã
sanitatem potuit reuocari. quidã uero passi
sũt caligiñẽ ⁊ uisus defectionem ⁊ post no

mliū tpe caracterici facti sūt. Alii ho passio nē que dicitur emidrasis.i.declinationem uisus passi sūt.⁊ nōnlli defectū ocl'orum ⁊ angustiā pupillaꝝ que ho ꝯtinētis appellat ptik ocl'orū ⁊ ē puitas coruz ⁊ strictio pupille ex paucitate nutrimēti ꝓueniens.q̄ alī accit ex nimio usu narcoticorū.Dixit auctor cōpēdii. ꝯtingebāt ꝑdicta nocumēta eis.qꝛ nisi mltaꝫ q̄ꝫtitatē sōniferorū ponerēt dolorē nō mitigabant.Dixit Auic.quidam presūptuosi i hoc dolore audent administrare narcotica apō doloris uehementiā.⁊ illud ut dolor sedet in hora.Sꝫ ipse excitatur post horā uehemētior q̄ꝫ prius fuerit.eo ꝙ ꝓhibēt uētositatē resolui.⁊ hii sūt medici ō quib⁹locut⁹fuit Gal.12° terapētice q dicūtur medici largiētes se mollitiei laborantiū.i.medici blanditiui qui soluꝫ itēdūt ad doloris mitigationē presentem ⁊ nō ad curam ueram.Dixit Gal.⁊ scribitur ho ꝯtinētis.narcotica operāda sūt i magnis necessitatib⁹.Nā si dolor ē fortis cū eis ē isistēdū Sꝫ postea dꝫ curari cū reb⁹remouētib⁹ nocumēta corū ⁊ reducētib⁹patiētē locū ad dispōnē ꝓpriā.⁊ i hoc magis laudabilis curatio ē sief.ō cinamomo.Si accidat .dixit mesue.nocumentum ꝑꝑ narcotica.utendum ē lauacris ⁊ embrocis in quibus sit uirtus maturās nocumentum narcotici.sicut est mellilotū ꝓprie ⁊ camomilla ⁊ fenugrecū ⁊ anetū ⁊ similia.dixit Aui.si ex ꝯstrictione mē facta a frigiditate ꝑputioꝝ uitis suple uel silium ul' narcoticorum dolor augeret.īfūdat crocus ꝯtrit⁹ cum lacte in suco coriādri ⁊ distillet in oclm ⁊ remittet dolor ille cū aliq̄li resol'one ⁊ lenitōe istius medicine.Dixit Gal.12°.terapeutice ⁊ scribitur ho ꝯtinētis. Cura punctionis idest doloris pungitiui est trahere hūorē ad iferiora ⁊ purgare cū lassatiuis ⁊ spergē i oculis albumē oui.Et dixit.ancessores nō inenerunt curā de albūine oui i pūctōe ocl'oꝝ nisi cū laudabili ingsitōe.qꝛ hꝫ i se uiscositatē unī diuti⁹ moratur in oculo.⁊ qꝛ nullā hꝫ in se punctionem.⁊ qꝛ abstergit punctionem.i.materiā pūgentem ⁊ mitigat dolorē ⁊ malitiam humorū pungitiuorum quemadmodum mitigantur intestina ex cristerizatione pinguium.⁊ laudat albumen oui plus q̄ꝫ lac.quia licet in lacte sit proprietas aliqua abstersiua possibile est ꝙ lac sit corruptum ⁊ habeat saporem horribilem. Et dixit.in dolore corrosiuo .narcotica plurimum iuuant.si non nimis assiduentur.i mo dolorem qui est ex humore acuto corrosiuo opium non mitigat casualiter.sed curat. Dixit Aui.si materia est subtilis ⁊ corrosiua non ē malum apud me uti opio ⁊ stupefactis ipsum nāqꝫ est sanans eam tunc non succedit dolor quamuis oporteat credere ꝙ inquātum musui nocet est malum uerum op[illegible]o in doloribus a materia corrosiua prouenientib⁹non est ap me malum.sanat enim ipsos celeriter. Et scias ꝙ notātez dixit.si est subtilis corrosiua ut ostenderet ꝙ non de uere corrosiua loqueretur que ē sbē grosse in qua opium nocēt Dixit.n.Gal.i ꝯmēto affo.ocl'oꝝ dolores ubi de materia acuta grossa loqtur.si hūores fluētes ad ocl'm sunt acuti .s.grossi p usus narcoticoꝝ ulnerant et corrodūt.qꝛ magis in loco mām detinēt corrosiuā.Q̄ꝫuis ergo pro aliq° tēpore faciat eaꝫ cessare a corrosione et uideantur ꝯferre tū nocēt.qꝛ postea corrosio reddit fortior. Dixit etiā subtilis corrosiua ut ostenderet ꝙ de corrosiua impꝛope intelligeret.que ꝓ ꝑe ē mordicatiua.⁊ ē subtilis que soluit conti^m ad minimas partes ita ut nō sētiatur sol'o distincte.sed i ꝯfuxo .in qua mā utiliter cōpetit opiū . qꝛ remouet acuitateꝫ. ut mā.⁊ ingrossat eā ⁊ nō ibibatur.Et ut pl'ꝫ talis mā ē pauca faciēl doloreꝫ uehemētē per malam qualitatem propter que non timetur de nocumētis opii.neqꝫ reddit postea dolor fortior ꝑꝑ multitudinē materie retēte imo alī ea ente rectificata per opiū cessat ab ea oīs mordicatio ⁊ dolor. Alī ēt qꝛ pauca expellit a uirtute.unō nō succedit dolor ul' saltem ut dicūt quidā nō reddit fortior. Et qꝛ ex mā mordicatiua timetur ne fiat corrosiua et ulceret oculū.ideo dix Aui.opio esse utēdū q̄ꝫuis noceat ui sui.quia iuuāmētū ei⁹ maius nocumēto ipsius. De cura aūt doloris mordicatiui a mā grossiori dixit Auic.ē ex glutinatis ifridatiuis ⁊ subtiliatiuis.i.subtilibus quasi uoluerit ꝙ ex glutinatiuis fridis eligātur subtiliora uel minus grossa. Nā subtiliatiua uere nō ꝯpeterēt cū sint calida ⁊ subtiliātia magis materiā.glutinosa āūt ꝯpetūt qꝛ prohibēt penetrationē ⁊ imbibitioneꝫ mē in mēbꝛꝝ.Et frida ingrossāt eā et remittūt ipsius caliditateꝫ ⁊ acuitatē. Quidā dicunt ꝑ subtil'ātia intellexit resolutiua ut uoluerit resolutiua misceri cū glutinatis fris.āt sil'a ꝓximādo ea sicut cū admisceatur sicfalbū cū ō coctione mellilot uel fenugreci. Et sicut si egetur empl'is coque papauer in aqua ⁊ pone in ea farinā fenugreci et seminis lini ⁊ pone super oculū. Cura aūt doloris extēsiui oculoꝝ procedētis ex repl'one hūorali .2° ꝯtinētis iplet euatōe cū f.'oia ⁊ hiiex uētris ⁊ fricatione inferioꝝ.et ligatione manuū et pedum ⁊ calcefactione extremoꝝ cū aq̄ dulci tēpate caliditatis.⁊ sil'r si extēsio ē a uētositate grossa ꝯuēiunt diuersiones ⁊ nō supponāt ocl'o repercussiua.sꝫ et neqꝫ intra ocl'ꝫ istilētur sed supponāt et istilēt calefaciētia dissoluētia ut cū panico calefacto fomētet.Et aqua fenugreci abluti intus istillet.qꝛ ē melior medicina dissolutiua que i ocl'is ponatur apponatur
Dixit Auic.cura tensionis ē cū mollificatiōe ocl'i ⁊ resol'one ⁊ ꝑmutatiōe mē. Cōueniunt eiꝫ hec in extēsiōe hūorali ⁊ uētosa. Nā mollificatiua apperiūt poros ⁊ dilatāt. ⁊ sic iuuāt ut resolutiua facil'r resoluāt ꝑparādo materie exitū.Ad que ualet camomilla mellilotū fenugrecum semen lini semen aneti et similia.permutatio autem siue fiat euacuādo siue diuertēdo materiā de loco minuit.Et ipsa quidem i materia hūorali premitti dꝫ. nō enim ut supra patuit approximāda sunt mollificantia ⁊ resoluētia oculo corpore humoribus pleno . In uentosa autem extēsiōe pōt cura incipere ab eis.hoc collirium cōuenit pacienti obtalmiam colericā et corrosiua cum dolore intenso prouenientе a superfluis

repcussione. ℞. ceruse. ʒ. i. gummi arab. amili
draggaganti sercocolle albe nutrite in lacte
mulieris ana. ʒ. ß. croci. ℈. i. canfore. grana
6. conficiant cum aqua ros. Dixit Rasis
2° continentis. si adsunt mg lie odorēt inducē
tia sompnū. Ait Rasis. dico. sirup⁹ de papaue
re ē mirabilis ad inducēdū sompnuz ⁊ ideo
eo ē utēdū. Dixit Rasis 2° continētis. Cū
oculi non inflant nec patiūt bothor ⁊ pūctio
ē fortis. Rectifica complōnē cū cibis insipi
dis. Et asperge aquaz calidaz sup caput ⁊ su
perpone ocl'is albumē oui lac ⁊ mucilaginem
scilicet psily. Et dixit. obtalmia qñ cū ea
ē grossities ⁊ spissitudo asperitas palpebraꝝ
necie sunt medicine aliquē uiolētiā habētes
quib⁹ opari non oportet nisi post euātionem
corporis. Et ex conuenientib⁹ ex hoc ē collirii
quod fit ex aloe subcotrino mastice sarcocol
la nutrita amilo ⁊ gūmi arab cū aq̄ rosata ⁊
melliloti. De q° plurics mittat in ocl'm ⁊ sup
ponat ei cataplasma qđ utiliter fit ð. uitello
oui cocti ⁊ mica panis in aqua infusa pulue
re melliloti ⁊ oleo rosato.

Caplm 14m. de uesicis bothor ⁊ pustul' ocli.

Vesica dicta ē ab Auic. ab
Azarauio uocatur
ampula. a ybn haly uocatur bo
thor. ⁊ uocatur pustula. Et est
apostema paruuz. quod presui
puitate uocatur uesica. Et est apparens i tui
ca cornea in qua presui paruitate non potest
apostema magnuz fieri. Ad generationē aūt
uesice requirit primo ꝙ materia eius sit aq°
sa cui aliqua leuis caliditas sit cōiuncta. 2°
ꝙ mā aggreget in mēbro seperato in partib⁹
suis ut in eo sit locus in quo ipsa humiditas
aggregetur. si enim ipsa materia i porris mē
bri resideret non eleuaret superficiez mēbri
⁊ sic non causaret uesicaz. Et 3° ꝙ supfici
es illius mēbri sit dempsa ut contineat aquo
sitatem. si enim eēt rara tunc humiditas illa
fluida per porros eius extra effluerct ⁊ non
eleuaret eam in tumorez ut uesicam facēt. qr
aūt supficies illius mēbri dempsa est. iō aliq̄
leuis caliditas aquositati illi pmiscet ut iu
uet eam ad penetranduz in ipm. Et ppter
dictas causas uesice plm fiunt in cute corpo
ris. Ex ptic' aūt oculi sola tunica cornea hēt
uere loca in quibus aquositas aggreget. Est
enim disticta in squamas seu cortices ⁊ eius
sba dempsa est. Dixit Aui. contingunt in
oculo uesice aquose in quibusdaz corticibus
cornee qui in nuo^a ei⁹ pz sunt quatuor. Et
ipsa hūiditas ꝯtinet inter duos cortices de
ipsis quatuor. Et sic potest in trib⁹ locis ꝯti
neri. s. inter primū corticē ⁊ 2m ⁊ inter 2m ⁊
3m ⁊ inter 3m ⁊ 4m Dixit āt. A. uesice aq°
seiqr fi'a ueꝝ ⁊ paꝝ p̄sui grossitie ñ pt itrare
in sbaz dēpsaz cornee ad apā cāndū. Et ideo
iste uesice ñ sūt ꝟe apata fl'ica sz sūt ꝟe ꝯsilia
illis. Nō accūt āt uesice in ꝯiūctiua. qr aquo
sitas ipa i ea ñ ꝯtinet sz effluit a porris e⁹ p̄
laxitate ⁊ raritate ꝯpōis ei⁹. Sūt tñ q dñt
ꝙ ex quedā aquositate grossiori ⁊ uiscosiori
possunt uesice i ꝯiūctiua tuica generari qr p̄
uiscositate et grossitie sua pōt in ea ꝯtineri.
Qđ si sic ē ut dicūt. debēt reduci ad apā fl'i
cuz oculi et cura illi⁹ curari. Aui. posuit uesi
caꝝ spēi fore qnqz quaꝝ una sumit ex pte loci
de qua dixit ꝙ una est pfundior. qr. s. ē gene
rata inter corticez cornee 3m et 4m. ⁊ ē dete
rior Suple et quedā est magis exterior. et ē
illa q̄ est generata inter corticez primū et 2m
et est leuior. Et quedā est inter eas media ut
q̄ est generata inter 2m et 3m. corticez et ē in
malitia mediocris. 2a diuisio est sumpta
penes q̄ntitatez. Nam quedā caꝝ est magna ⁊
quedā pua et quedā mediocris. 3a diuersi
tas est sumpta ex pte coloris eius qr q̄daz
ē alba quedā nigra. Et 4a ē sumpta ab essen
tia eius. s. mē ipius fm quā aliqua ðr suauis
et mitis nō mordicatia. et aliq^a ðr acuta mor
dicatiua Et ñ mordicatiua ē suauis in accidē
tibus suis. et mordicatia est difficilis et aspa
in eis. Et que ē mitis ab Haly. 5° theorice
ðr Jocūdi saporis. Et ybn Haly. dixit. sapo
ris dulcis et Azarauius dixit saporis insipi
di. suple et que nō ē mitis est saporis opposi
ti. Et significarūt p hos sapores suauitatez
uel insuauitatē earū Et ꝙ suauis dixit Haly.
ē salubris. Et ꝙ oposita est in qua facilior ē
cecitas q̄z salus ex ea. Et yesu Haly. dixit ꝙ
bothor est forte salui finis et fortasse hz uisuz
occasionate. Seqtur ergo ꝙ q̄ ē pfunda et ē
magna et est grossa. et est alba et est mordica
tiua est deterior alys. Et oīs bothor eueniēs
in cornea ē deterior eueniēte in cōiunctiua.

Et dixit zoar. de eueniētibus in cornea ꝙ
nō eueniēs in directo pupille nō hz uisum p
hibere. sed que euenit in directo ei⁹. euertit
uisuz. Signa generis hñtur p uisū qa inspi
ciendo in corneā cōprehēditur eleuatio siue
tumor in ea silis uesice. Signa aūt spēꝝ fm
locū. sunt dixit Aui. quecūqz caꝝ ē supra cor
ticez primū. s. sub exteriori ē mala nigra. qm̄
ipa phibet uisum a cōprehēsione uuee. Et
2a phibet a cōprehēsiōe ipius qm̄ radius ē
remotior ad hoc ut faciat ipaz purā quare ðr
alba. Et Haly. dixit. pustula q̄ est post pmā
squamam minus dolet eiusqz color ē niger q̄
ꝟo est sub prima interiori magis dolet. Di
xit Azarauius que sunt sub p° exteriori sunt
nigre et clare. Et yesu Haly. dixit silr ꝙ ē
nigra et clara. Sed que est post istū corticē
est alba. Attamē aput quosdā dubiū hētur an
exterior magis sit nigra ⁊ interior alba ut p̄
dci auctores dixerunt. an sit eꝯ°. p cuius de
claratiōe. Gentil'. pmittit ꝙ color de quo hic
intelligit ē ille q resultat in uesica ex diuersi
tate situs alti uel pfundi. Naz ex diuersitate
p̄dictoruz situum accidunt diuerse inadiatio
nes uel radioꝝ puationes. Et ꝙ talis color
hēat dici talis respectu medici inspiciētis ñ
ifirmi. qñ eiz dix Aui. phibz uisū itellexit i
spicientis non egroti. Et iō qñ dixit pfūda
uideī alba ⁊ exterior nigra intellexit ad uisū
medici nō ifirmi. Et qñ dixerunt ꝙ exteri
or appet nigra intellexerūt de nigredie q̄lis
ē nigredo pupille. Et qñ dixerūt ꝙ pfunda
appet alba itellexerūt de albedine aq̄ q̄ facit

uesicaz. Post predicta posuit qnqz ꝯclõnes
prima ē ꝙ uesica de aquositate transparente.
si est in exteriori cortice apparet inspicienti
nigra clara. 2ª ꝯº ꝙ uesica de eadē materia
si est in profundiori cortice apparet alba ĩ co
lore. Et ex hys infert. 3ª ꝯclo ꝙ uesica q̄ ē
ĩ medio cortice quasi medio modo apparet.

4ª ꝯclõ ꝙ etiaz in bothor de mēbus mul
tuz coloratis ⁊ paruz transpirantibꝫ. ut ꝟbi
gratia. de colera. si bothor sit exterius appe
bit ĩspicienti colera illa magis clara uel sbtil'.
Et si illa collera fuerit peruia appebit cū ali
qua nigredine. Et si non fuerit peruia ñ appe
bit cum nigredine. Et si bothor fuerit in pfū
do cornee appebit color magis proprie cole
re. s. citrinus intensꝰ. Et ideo ybu haly appro
priauit ista signa ad capl'm de bothor ꝙ cõi
ter se habet etiam ad uesicaz. qz mã uesice cū
sit aquea ē magis peruia uel propinqua per
uie q̄z aliqua alia mã pp quod colores in ea
ꝫm diuersitatez ⁊ radiationū magis apparēt

5ª ꝯpl'o ē ꝙ etiaz in iudicio infirmi ē q̄ĩ
cõtrariū qz si dirigit oculuz ĩ directo uesice
tunc iudicabit uidere uesicaz profundam ma
gis obscuraz que si eēt magna nihil uideret.
Sed uesicã exteriorez iudicabit ut unam ne
bulaz magis raram. Pro pbatione autem
dictaruz ꝯpl'onuz. Gentil' pmittit duas ppões
quaruz una ē ꝙ corpus maxime si sit puium
habens debiliter colorez oppositus radio re
flexo uel penetrante a corpe fortis coloris ta
le corpus apparet in colore illiꝰ corporis. Et
siquidez sit paruiū ĩ toto corpore apparet illi
us coloris. Si uero sit opacuz in supficie
apparet talis coloris. Exempluz. si homo
indutus est scarlato multuz rubeo si apponet
faciē suã uel manū appebit rubea. Exēplū
in corpore paruio debilis coloris ē sicut in
gutta aque super uitro nigro que tota appet
nigra etiã ĩ tota sui pfūditate. si tu ĩspicis eã
ĩ directo l' quasi directo uenientiū radiorum p
niorum a uitro ut sensꝰ ondit. 2ª ppõ est ꝙ
corpꝰ paruiū potēs mouē p ppriū colorē ⁊ ĩ
rõne ppry obti large sumēdo colorē si ñ inra
diat radio uēiente l' reflexo a corpe fortiter
colorato appet sub colore pprio. ꝟbi g. aqua
sb colore albo. Exm frustrū uitri lucidi albi
si ĩspiciat ĩ rõne ppry obti nõ illūiati nisi lu
mine aeris uitrū appet albū. Si uero inspici
at adherēs nigro appet nigr ⁊ si rubeo rube
uz. Et postea pbat Gētil' pmã ꝯclõnē sic il
la aqua debet appē ĩ ocl'o nigro q̄ iradiata a
radio exteriori recipit in se ⁊ penetrat a ra
dio reflexo a loco l' a corpe nigro. Si qua
uesice exrioris q̄to magis ē exteriꝰ cū hº ꝙ
ab ex iradiat recipit ĩ se radiū reflexū a loco
nigro qz a pupilla ⁊ ptibꝰ uuee gº tal' aq̄ appz
nigra ⁊ ēt lucida aᵒ ē nota ex pª ppõe ⁊ h de
clarat ex tribꝰ q̄ hēt aq̄ uesice exrioris. pª ē
qz ipz ꝯtinet sb cortice magis tenui. Et ex h
ē magis penetrabil' a radio q̄z iª q̄ ꝯstat sub
ipo. Sz dicas ꝙ qz oēs cortices cornee sunt
eq̄l'r iradiabil'es a radio aeris qz sūt eq̄l'r dia
fani Dõm ꝙ si ĩ hõie sano eēt coactꝰ h ꝯfite
ri. tñ ĩ hõie egro ĩ qº ē fca pmutaº in cortice
cornee pp aquã que sepant ⁊ alterant corti

ces. dicã ꝙ subtilior cortex et ppinqor aeri
neccessario minus resistit irradiatiõi et ma
gis est irradiabilis q̄z cortex pfundior et
grossior. Uel aliter ꝙ ista stant simul. ꝙ res
sint equaliter dyafana et ꝙ inequaliter irra
dientur. Et hoc pp inequaliter distare. et in
equaliter grossas esse ut notum est sensui. Se
cunduz qd hz aqua in cortice exteriori exñs
est ꝙ ipa est ppinquior radio fortiori. s. ra
dio aeris et ut sic ēt magis in radiat. 3m est
quia q̄to ē magis distãs a pupilla tanto minꝰ
phibet radios uenire p lineas quasi rectas
ex quo seqtur ꝙ illi rady reflectūtur ad angu
los acutos fortes tangētes illã aquã in refle
xione. Ex quibꝰ infert minor ppositio. s.
ꝙ talis aqua uesice exterioris recipit ĩ se ra
diū uel radios reflexos a loco nigro. s. a loco
pupille. Naz rady qui non penetrãt per illaz
aquã. qz pp distantiaz aque penetrãt quasi re
cte reflectant uersus aquã illam ad angulos
acutos qui sunt fortes. Et ideo ocurrētes
illi aque in reflexione licet forsitaz nõ occur
rant essential'r attñ. pp fortitudinē faciūt eam
apparere nigrã. Rady ēt aliqui possunt p illã
aquã penetrare qz ē sub cortice subtili et qz
ē ppinqua aeri. Et isti rady duplex auxiliuz
faciūt ut appeat illa aqua nigra. primo qz ir
radiant eã ut recipiat magis et melius radiū
reflexum acutuz. 2º qz ipi met penetrantes
licet sint debiles reflectūtur recte ꝟsus istam
aquã. Et ex hys dixit Gentil'. infert ꝙ aq̄
uesice exterioris appet nigra et lucida. Et
istam cãm innuit haly. cum dixit ut supra que
subprima ē squama minus dolet et eius color
est niger. Et hoc pbat qz nõ induresciit pp ui
sum. s. aspiciētis et pp nigredinē uuee. quasi
dixerit ista uesica nõ est ita dura et cõpacta
ꝙ phibeat aspicientē uidere nigredinē uuee.
Et iõ dixit Aui. ꝙ q̄cūqz uesica ē ad primū
corticē ē nigra. Et reddēs cãz dixit. qm̄ ipa
phibet uisum a cõprehēsiõe uue. s. debita si
plc. sed nõ phibet per hoc oĩo uisuz aspicien
tis a cõprehēsione nigredis uuee. qz sic̄ dixit
haly. non indurescit inter uisuz et nigredinē.
Et iõ si littera Aui. fuisse negatiua fuisset me
lior et dixit qm̄ ipa nõ phibet uisuz et com
phēsiõe uue. et sic hz ybu haly. Nã assignans
cãz dixit. qz nõ diuidit iter uisuz et nigredinez
uuee. Et qz phibet uisuz aspiciētis a ꝯpre
hēsiõe uuee debita. ex quo idicat uueã nõ de
bite situatã. Uel aliqd ēe ipediens qd phibz
radios uenire ut debēt ab ea reflexos. qd põt
ĩpedire uisum. et intantum est mala. Non
apparet aūt uuea debite situata qz pp eius ni
gredinē reflexaz ad uesicã credit ꝙ ipa uuea
sit situata ibi. sic̄ appet de lapide uel anulo
posito ĩ scutella. ubi si ponit aqª uidebit la
pis q̄ĩ in supficie aque q pus aqua nõ apposi
ta nõ uidebat. uel uidebat in pfūdo. ut 6º. de
nãlibus pticula. 2ª. Et iaz nõ appet uuea de
bite situata. qz nõ eq̄ circūferential'r cornea
adiacet ei sic̄ dz ꝫm nãz. exñs subleuata pp ue
sicã. Et dixit Gentil'. ne ꝯtingat errare cõ
siderandu; ē ꝙ qs põt aspicere pupillã illius
infirmi uel lateral'r et sic uidebit eã in sua de
bita forª uel aspicit eaz dirigendo iuuuz p

illam uesicã. Et sic uidebit ac si nigredo pu
pille uenerit ad illam aquaz. Et si ptim inspi
cit p uesicam et ptim p corneaz in pte illi as
sociatam et uidebit diuersitas in nigredine
uuee. Et dixit Credo ꝙ nõ ois uesica faciat
indebite uidẽ nigredinẽ uuee .al'. cornee. sed
solum illa que separet corticez ꝛ ipellẽt eam.
2ª ꝯcl'o eius nota ẽ ex opoita rõne pric ꝑ
baẽ igiẽ ꝙ aquosa uesica ꝓfunda appet alba
argumẽto tali. Illa aquositas appet alba ꝗ
mouet ut ꝓpriũ uisibile nõ factuz puiũ. et sic
nõ dispositũ ad receptionẽ radioꝝ reflexoꝝ
a loco nigro. ad quã aquã radii a loco nigro
nõ reflectunẽ nec in eã penetrãt. Sz aqua
uesice ꝓfunde mouet in rõne ꝓpry uisibilis
et nõ fit puia et nõ recipit radiũ reflexum a
loco uel corpore nigro. ergo illa aqua et p cõ
sequẽs illa uesica appz alba aºª est nota et 2ª
ꝓpõne supiꝰ posita. bºª. ꝓbaẽ. et 2ª ps mino
ris ꝓbat primã ꝓbaẽ aũt. 2ª ps eius p tria
ꝗ hz aqua uesice ꝓfunde. pº. n. ẽ ꝯtẽta sub cor
tice grossiori qꝛ sub pluribꝰ. et sic nõ irradia
tur sic illa ꝗ ẽ extra. 2º hz ꝓfunditatẽ. Et sic
nõ irradiaẽ ẜm ꝓfunduz. 3º ẽ ꝓpinqua fora
mini uñ radii circũferẽtialr̃ ꝑueniũt ad fora
men uuee si aliq radii ꝑueniũt. Et ideo ẽt re
flectunẽ ad angulos ualð obtusos q sunt debi
les. Et iõ. statiz ꝯcludiẽ ex hiis ꝙ i illã aquã
ꝓfundã nõ recipiẽ nigredo loci nigri oculi.
Et per ꝯñs ꝙ nõ appeat nigra. Ad hoc. n. ꝙ
nigredo nõ recipiaẽ. s. p radios nigros faciũt
oẽs pdcẽ cãe. Naz ex hº ꝙ aradio exteriori
ñ pfecte irradiaẽ nõ disponiẽ ad recipiendus
radiũ reflexuz et nõ fit radius recte reflexi
bilis qꝛ ille facẽ p radiũ penetrantẽ p mediũ
aque p hoc aũt ꝙ si aliq radii luminis aeris
ptingũt ad foramẽ uuee ptingũt circũferẽtia
liter uñ fit reflexio ad anguluz obtusuz debi
lez. ꝯtingit ꝙ radius reflexus niger qꝛ debi
lis nõ iprimit in illã aquã et ꝗ nõ approxiat
sibi. ergo illa aqua nõ appz nigra. Et tũc ar
guiẽ. Cuz ergo mediũ sit sufficiẽter illumiatũ
hõi inspicienti appebit sub ꝓprio colore. et
ille ẽ color albus. Et põt qð dictuz ẽ uideri p
expientiã Aqua. n. cataracte ꝗ ẽ ꝓfũda ẽt ap
pet alba. Et sequẽs Aui. de signo uesice di
xit plurima aquositas acuta ẽ mala cũ exten
siõe ꝛ corrosiõe sil'. Et. n. mala qꝛ magis ipe
dit uisum imo patiẽs eã ꝗ nihil uidebit. Et
si uidebit uidebit tortuose. Est ẽt mala qꝛ
sic corrosiua ulceratiua remanebit i loco ma
cula alba post ipius curationẽ ꝗ aut uisuz ml'
tũ ipediet aut tollet. ois. n. uesica ꝗ est copio
sior dixit Aui. est plus extensiua et plus dila
tãs et corrodẽs. Que aũt ex ea opponiẽ fora
mini nocet uisui ꝓprie qñ ẽ corrosiua. Cura
ꝯtiẽ p qnqz itentiões. pª ẽ mẽ aquose esicca
tio ꝛ ꝯsumptio. ꝗ i tota cure ptelatõe ꝯpetit
2ª ẽ ꝓhibitio cursꝰ mẽ ne pp dolorẽ exten
siuuz uel corrosiuũ multa mã ad oculuz deflu
at. 3ª ẽ ꝓhibitio rupture cornee i quo me
dicus ualde dz ẽẽ sollicitus. Naz ruptura cor
nee ẽ ualde piculosa ut iferius appebit ꝛ est
ualde apta fieri in cornea. Nõ aũt sic in ꝯiun
ctiua. qꝛ mã cõtenta in cornea nõ est apta re
sudatiõi pp ipius dẽsitatẽ. Et iõ cũ in ea mã
multa colligiẽ ñ ualẽs resudare miraẽ rupta
ram cũ extendat mẽbrũ durꝝ. 4ª ẽ rectifica
mẽ maxie tẽpando calorez eius si est calida
acuta. Et qnta est correctio accidentium
. s. doloris sedatio. Et Auic. posuit in cura
eius empl'm de luto ꝯpato ad samuus. i. de iª
ꝯtrata. Et uidetur uelle qð cõueniat in omni
tẽpore curõnis ꝗuis ẽt in diuersis tẽpibꝰ
possit fieri additio uel dĩnutio in ꝯponẽtibꝰ
ipm ẜm bonã extimationẽ curantis medici
Et curat uesicam puaz pfecte. Nã in eo sunt
omnes quiqz intẽtiones supra dicte ꝛ sic fit
sumanẽ luti sanũ torrefacti. ℥. 7. attamen qꝛ
caremus eo qꝛ non portatur ad nos loco eiz
portatur terra sigilata tutie ꝛ climie lauate ꝛ
antimony ana. ℥. y. scorie eris ablute. ʒ. iii.
gũmi. s. arab. ℥. iiy. opy. ℥. y. terranẽ cũ aqua
pluuiali ꝛ fiat ex eis coll'iũ. Et admistreẽ cũ
aqua fenugreci. In hoc eniz coll'io sunt medi
cine esicatiue esicantes aquã ut tucia climia
antioiuz. Et medicie stiptice ꝓhibẽtes fluxũ
ꝛ mdicie ꝓhibẽtes corneã a ruptura unieºipaz
ꝯ stipticitate ꝛ cũ glutiatõe ipiꝰ luti ꝛ gũmi ꝛ
medicine frigið remittentes acuitatẽ aque ꝛ
sedantes dolorez. Dixit ybu haly. si ꝓlõga
tur bothor intelligens ẽt de uesica ꝛ nõ dissol
uiẽ p medicias. s. esicantes tunc cura cuz me
dicinis acutis aptiuis quibꝰ utunẽ medici i
curatione aque. i. cataracte. Et dixit qñ mł
tiplicaẽ. i. magnificaẽ. Et nõ spectaẽ eiꝰ esic
catio p medicinas neqz apertio tunc curetur
cũ ferro. qꝛ pforeẽ cuz acu ul' aliquo sile pfo
rante subtili ut inde aqua egrediaẽ. Et i
aptione quidẽ uesice exterioris nõ existit su
spitio. sed de pforatiõe profunde ual de spi
candũ est. Sunt aũt ꝛ alie spẽs bothor que
generanẽ ex sanguie defluxo ad ocl'um ꝛ pñt
euenire i cõiũctiua ꝛ in cornea. Et dixit
Ras 2º cõeinẽtis qð ex eis appet in albi
oculoruz uocaẽ bothor ꝛ qð appet in nigredi
ne oculi uocaẽ pustula ꝛ ẽ maioris nocumẽti
Et dixerunt auctores ꝙ illud qð euenit i cõ
iũctiua declinat ad rubedinẽ. Et ꝙ in cornea
declinat ad albedinẽ. Cuz aũt dixit zoar ꝙ
pustula in cornea in sua radice nullaz albedi
nez uideẽ habere p radicẽ intellexit centruz
eius ubi mã ẽ unita que apparet ẜm colorem
ipsiꝰ mãe. Sed bñ noluit ꝙ in partibꝰ eiꝰ cir
cunferentialibꝰ cornee habent albedinẽ ut ma
nifeste dixit pustule qñ in cornea ꝑcreanẽ ad
albedinẽ tendunt. Et de eã apparitõis horuz
colorũ diceẽ infra in ulceribꝰ oculi. Cura ho
rũ bothor quatuor hẽt itẽtiones quarũ ꝑma
euãt ꝛ diuertit. Et proprie cum fl'oia qꝛ mã
ẽ sanguiea. Si tñ cum sanguie alius peccaret
humor post fl'omiaz educatur farmaco ꝯueni
ente. Dixit hal'. cura fiat cum purgatõe cor
poris ꝛ fl'oia cefalice. 2ª mãz repellit ꝛ do
lorez mittigat apponẽdo super oculo aliquid
de repercussiuis dictis in cura obtalmie ꝛ in
tra oculum. Dixit hal' emulge puelle lac ab
ipsa mãnia quo dolor quiescat eius tpato c
lore molliaturqz ꝛ matureẽ. i. mittigeẽ. Qð
si repercuti non poterit. tunc 3ª. surgit intẽtio
que ẽ ad resol uẽdũ qð ñ fuit repcussũ. Ac ẽ
si sanguis i ocl'o fuerit ꝯstrictꝰ ꝛ mortifica

s⁹.sic fit i tarsati. Et iō hec cura ē siłis cure eius. Et. A. adduxit hāc curā consiłr cure pōite a Rapiōe ⁊ p̄t ei⁹ resoło fieri cū euapo rātib⁹ applicatis ocłis ab ex̄. Et inciendo int⁹. ponat̄ g° i ocło lac in quo ifusuz fuerit semen marubii. Nā i hoc seīe ē v̄t⁹ resolutia ⁊ abstersiua. Dixit haly. instillationē q̄ ex ordeo fit ⁊ seie citoniorum ⁊ sercocolla. su poculuz pone. Dixit. A. lanā infusaz i albu mine oui ꝯquassato cum oleo rosato ⁊ aceto. Raſ tn̄ z° ꝯtinētis auctoritate iudici loco ac ceti posuit uinū. et meli⁹ fecit Dicta recepta. A. ꝯpetēt in repcussione nō in resołone. Qō si resolui nō poterit sed fiat exitura tunc itē tio 4ᵃ aduēit que ē ad maturādū ⁊ apiendū ⁊ tandē ad ulc⁹ consolidandū Dixit hał cū pustula cepit maturari puluriza illā cuz mel chara condita cū lacte asine ⁊ collio albo cuz lacte donec erūpat pustula. Et exeat sanies. ⁊ tunc ulcerū adhibe medelam. Et uide in se quenti capitulo.

Capłm. 15ᵐ de exituris ⁊ ulcerib⁹ oculoꝝ ⁊ pustulis.

Xiture oculi dixit. A. ge nerāt ꝑm płm ab hūorib⁹ acutis adbustis. i. incē sis. Et fiūt i ocło sic i ceteris alys mēbris qn̄. s. mā hūoralis apans locū sibi capit i mēbro ⁊ facit cupuz Mā āt ꝯtēta i ocło magis facit sibi cupum in tunica cornea q̄ȝ i ꝯiunctiua. q2 in cornea mā ꝯtēta min⁹ trāspirat̄ ⁊ min⁹ resoluitur ⁊ ob hāc cāz exitura magis appropriat̄ cornee ⁊ inter ei⁹ egritudies numerat̄. ⁊ sic in prece dentib⁹ patuit lōgiquū ē ꝙ mā frida fłica et młica possit intrare corneā ad apa gnāndum ⁊ ꝑ ꝯn̄s exiturā. pꝑ qō dixit. A. płm exiture ocłoꝝ gnānt̄ ab hūorib⁹ adbustis de quoruz mā ē posse penetrare ꝑ s̄bam dep̄saz panicula rē ⁊ q2 iste exiture nō fiūt magne y° sūt par ue ⁊ māx respectu apatū ꝯiūctiue pꝑ caꝝ pui tatē a multis pustule uocant̄. Et Azarauius de eis determiauit in ca° de pustuł ocłi. Et a multis uocant̄ bothor. Et q2 harū exitu rarū mā ē hūor acut⁹ adbust⁹ cui⁹ ē corrodē ⁊ ulcerare ⁊ māx corneā q2 alia n̄ ꝑmte nz fa ciłr resoluit s3 ut płz pri⁹ ulcerat. hic iste ex iture a Rapione hał ybu haly. ⁊. A. uocant̄ ul cera ⁊ de eis in ca° de ulcerib⁹ ocłoꝝ deter mināt. Dixit Rapio ⁊ siłr. A. septē sūt spēs ulceꝝ cornee quaꝝ quatuor gnānt̄ i supficie cornee. quas Hał uocauit ulcera ut satis inui tur 4° de accn̄ti· Et tres gnānt̄ in ꝑfundo cornee. p̄ᵃ quatuor q̄ gnānt̄ in supficie dixit Serapio nominatur adutus. Et eius intētio est athonum. Et eius color est similis fu mo. Et accipit locū magnū ex nigredie ocu li. Et. A. siłr dixit ō nōie tn̄ dixit ꝙ nōiatur albasiue ⁊ fortasse nōiat̄ catanū ⁊ istō ułe est sup cornea in exteriori oio supficie. ⁊ ē siłe fumo q2 sic fum⁹ appet cū quadā albedie nō pura s3 mēa q̄i nigredie mixta. Ita ista ulce ratio q2 sparsa ē ei⁹ albedo n̄ appet pura ōp sa s3 q̄i albedo rara ubi appet młtū ō nigredi ne cornee. occupat. n. locū magnū q2 eius mā nō ꝑhibet̄ ab ābulatiōe. Cū sit ex̄ n̄ coartata Aliq exponūt albasiuen siue albisen ł albasen. i. extiomen⁹ q2 sic estiomen⁹ corrūpēdo am bulat ita hoc ulc⁹. Alii exponūt. i. atoma sic dixit Serrap. Et v̄ificat̄. q2 sic albedo isto rum ulceꝝ ē q̄i attomosa. Non eīm est v̄e ꝯti nua sic albedo ulceꝝ ꝑfundoꝝ ⁊ ꝑpterea no cat̄ catamon uel cateri ut dicit littera ex̄ ut puluis q2 in isto ulcere sentit patiēs ac si pul uis ēet sup oculo. zᵃ spēs dixit Serrap. no cat̄ dyafilion. Et eius intentio ē caligo. Et ē ꝑfundior q̄ȝ p̄ma et pl⁹ alba et mior. Et. A. dixit siłr et uocat̄ nubes. oia ulcera cornee sunt alba. plus tn̄ et minus. R3 ꝙ plus uel mi nus occupant de corpulentia cornee in ꝑfūdo Est aūt minor. q2 mā eius maxie coartat̄ et nō pōt sic in latū extendi et spargi. Et est albior q̄ȝ pria. q2 ei⁹ albedo ē magis ꝯtinua q̄ȝ albedo prie. Et dicūt qdā poss3 ēt ista spēs uocari catamin. i. puluis q2 in ea pōt patiēs sentire ac si puluis ēēt oculo aspersus. 3ᵃ spēs dixit Serrap. uocat̄ alghimen et fit su pra corneā nigredis. i. cornee. Et nō accipit de albedie nisi locū paruū ⁊ de ista dixit ybu Haly. ꝙ uocat̄ altemū. Dixit haly. 3ᵐ. ulc⁹ in cornea fit nigredis et ptē sumit albi. i. cōiū ctiue modicā. Et Aui. dix uocat̄ coronał q2 ē sup coronā nigredinis oculi. i. sup oculū cornee ubi ꝯiungit̄ ꝯiunctie Et qn̄z occupat de albedine ꝯiūctie aliqd. Et notāt tn̄ ꝙ pōt repiri ulcus in oculo qō occupat de ꝯiunctiua multū et de cornea modicū. S3 tūc nō deno a bitur a cornea. s3 a ꝯiunctiua. Illud aūt qō de noiat̄ a cornea qn̄z occupat de ea młtū et qn̄z paꝝ. semꝑ tn̄ plus q̄ȝ de ꝯiunctiua. imo possi bile ē ꝙ nō occupat de ꝯiunctiua aliqd. suffic. n. ꝙ sit in corona cornee qō tn̄ ex eo est sup pupillā. i. corneā dixit Aui. appet albū Et qō ē sup cōiunctiua rubeū. Et iō dixit Serrap. sunt ei duo colores. q2 ille qui ē ex̄ corneā. s. in ꝯiunctiua ē rubeus. et q ē intra corneā ē albū. om q. n. ulcera q̄ fiūt in ꝯiunctiua sunt rubea sic illa q̄ fiūt in cornea sūt omnia decli uia ad albedinē. 4ᵃ aūt spēs dixit Serrap. noiatur alkafe. et eius intentio ē disruptio et ē siłis lanositati. Et baly. uocauit eā siłez fur cule. q2 furculas h3 inde siue ramos. Et ideo ybu haly. uocauit eā ramosaz Serrap. aūt di xit disruptio q2 hinc inde disrūpit in qᵃ dis ruptiōe fac̄ in cornea q̄daz pua foramina. Et iō Azarauius dixit ꝙ in hac spe uidētur in cornea q̄i q̄dā foramina. Dixit Auic. noiatur adbustiua et nominat̄ lanosa q2 est qō in ea appet de pupilla. i. cornea ac si lana alba ēēt sup illa. Dixit Gentił. se uidisse hāc spēm. et ꝙ ut credit ē aliquātulū ꝑfūdior pᵃ et zᵃ. cū h° ꝙ existat de exteriorib⁹ ⁊ n̄ ē in ex̄mo co rone sic 3ᵃ. ymo ē magis v̄sus cētrū cornee q̄ȝ v̄sus ꝯiunctiuā. Et in cornea h3 ramos ab uno centro extēsos et fortasse pꝑ hoc dixit Auic. uocat̄ adbustiua. q2 h3 sic adbustio unū locū p̄cipuū a quo ꝑcedit ad circuitū. et pōt ēt di ci adbustiua q2 in hac spē ꝑcipit̄ plus de calo re adbustiuo q̄ȝ in trib⁹ p̄dictis Dixit Ser rap. triū v̄o q̄ sunt in profundo prima nomi nat̄ bucion. et eius intentio est grana et ē ꝑ

funda calida stricta. Est aũt ꝓfunda qꝛ in 3°. uł 4° cortice cornee. Dixit Aui. nominaṫ ana luz uel analaliũ .i. granũ qꝛ ibiꝰ i profundo ẽ sicͭ unũ granũ albũ .et dixit Aui. est hñs sub mersaꝫ ꝓfunditateꝫ. et ẽ ulcus ꝓfũduꝫ strictũ mundũ profundũ est qꝛ ad 3ᵐ corticẽ cornee et ẽ magis ꝓfundũ q̃ꝫ scđa spẽs de tribus ꝓ fundis Et ẽ strictuꝫ qꝛ paꝝ occupat de loco et est munduꝫ qꝛ pauce saniei nõ sordidum . se cũda ṽo spẽs de ꝓfundis dixit Aui. nomina tur cocumer et ẽ eius intentio ꝓfunduꝫ et est latior q̃ꝫ pria ſꝫ minus ꝓfunda. Et baly. dix ulcus eius ẽ largũ ſꝫ paꝝ ꝓfundũ. Est aũt ꝓ fondius quatuor spẽbus exterioribus et mi nus ꝓfundũ pria spe de tribus ꝓfundis. Et iõ uideṫ ꝙ sit in supficie exteriori corticis tertij ṽsus 2ᵐ et fortasse ẽ in supficie iteriori scđi corticis ṽsus 3ᵐ. Dixit Auic. uocaṫ balume .i. uirgula. Et hoc qꝛ sił'atur extremi tati ṽgule hõis qꝛ hꝫ albedinẽ suã in forma lunari .i. semicirculi. Et cã ẽ qꝛ illõ ulcus nõ est strictuꝫ ut primũ . imo ẽ latuꝫ. Et est mio ris ꝓfunditatis q̃ꝫ primũ. ſꝫ latioris occupa tiõis. 3ᵃ. spẽs dixit Serrap. noiatur alku me et eius intentio ẽ disruptio. Et est equa lis illi q̃ ẽ in tunica extrinsecus in noie. Et ẽ ulcus sordiduꝫ hñs estaruꝫ et sanieꝫ multã. Et Aui. dixit ꝙ uocaṫ assicume .i. disruptio qꝛ disrũpit et est adhustiuũ. Et hinc ẽ corro siuũ et disruptiuũ cornee. unͫ timor ẽ de cor ruptõe oculi. Et ẽ sordidũ multe saniei et facͭ crustas ꝑ adhustiõeꝫ suã. In cuius mundifica tõe ẽ timor .s. utpł'm dixit Serrap. cũ remanꝫ diu et ꝓcedit tẽpus in mũdificãdo ꝙ tota dis rũpaṫ cornea. Nã tũc dixit Aui. hũiditas .s. hũor albugineus currat .i. egrediṫ ꝑꝑ corro sionẽ tunicaꝝ uel exit uuea et corrũpiṫ ocu lus. Et scias ꝙ nõ daṫ 4ᵃ spẽs in profun dis que si dareṫ ẽet illa q̃ aliquid occuparet de cõiunctiua . Et cã ẽ. qꝛ mã coartata i pro fundo nõ ẽ dilatabilis. sicut illa q̃ est supficia lis Sunt ergo tantũ spẽs septẽ ulceꝝ cornee diuersificate ſm situꝫ corticuꝫ eius. Cãe ulcerũ cornee suple et siłꝛ cõiunctiue dixit Auic. sunt ꝙ fiunt aut successiõe obtalmie aut successiõe bothor uel pustularum .s. cum per ueniunt ad exituram. potest autem obtalmia exituralis facere ulcerationeꝫ non solum in cõiunctiua . sed ẽt in cornea quando materia corrosiua et sanies expanditur ad corneam Aut fiunt ꝓpter percussioneꝫ Et dixit quã doqꝫ est principium ulceris interius et dis rumpitur ad exteriora. Et quandoqꝫ est ecõ uerso. Et ut dicunt quidam illud quod in cipit interius et procedit disrumpendo ad exterius est deterius. Dixit. Raꝭ 2° con tinentis. deteriꝰ ulcerũ ẽ illud ꝙ ẽ i nigredie sub pupilla. In eo enim exitus .s. albuginei ⁊ eminentia .s. uuee est uelocior ⁊ ẽ nocumtoꝝ magnificatio super eo. Signa ulceꝝ oculi dixit . Auic. sunt. quod si ulcus est in pupilla .i. cornea appet punctum .i. uestigium album et si est in coniunctiua rubeum. Rosa cogno scitur ulcus oculi per uehementiam doloris et puncture ⁊ cursũ lacrimarũ. ⁊ ꝙ ẽ i cornea appet albũ ⁊ ꝙ in ꝯiũctiua appet rubeuꝫ ⁊ ẽ

rubet totałꝛ ⁊ i loco ulceris ẽ rubedo maior. Idẽ dixit. Aꝝ ꝯᵃ ꝓbleuᵐ ꝓbleumate. 2°. Et reddidit ibi cãm nałõ gñałẽ. dicẽs ꝙ cicatrix ocłi .i. cornee iõ ẽ alba qꝛ morbꝰ ẽ qd ꝯ̃riuꝫ pti cuiꝰ ẽ morbꝰ. Et iõ mouꝫ illã ptẽ ad ꝯ̃riũ Cũ igiṫ cornea sit nigra morbꝰ eã õ albedit. istõ tñ dixit ipẽ ñ fit statiꝫ in pͥn° ſꝫ postea i tpre. Dix dinꝰ dyefona exñs appet alba cuꝫ dẽpsaṫ i ptibꝰ suis sicͭ aq̃ cũ dẽpsaṫ i glacieꝫ appet alba ꝯdẽpsaṫ ãt cornea i cicatrizatiõe ulceris eiꝰ. Et dixit ꝯiũctiua appet rubea. qꝛ cũ sit hñs uenas ⁊ fiat i eis extensio tra hitur illuc sanguis ꝑ quẽ color appet rubeus Quidã ãt alij dixerũt ꝙ iõ i cornea appꝫ pũ ctũ albũ qꝛ mã ꝯuersa ẽ i saniẽ que ẽ alba. ſꝫ in cõiũctiua appet rubeũ qꝛ ut pł'm fit a san guie. Gentił' ãt dixit ꝙ color appens i ulceri bꝰ cornee aut ẽ ex nã mẽ ãt ex nã ptis. Si ex nã mãe ulcerãtis ł attracte ad locũ. sic põt ap parere color cuiuscũqꝫ mãe. Et dixit se uidi sse in ulcere cornee multã rubedinẽ in cornea ꝑꝑ mãꝫ sanguineã illuc tractã ymo ut pł'm est ita qñ ulceratio ẽ i fieri. Cũ h° tñ ꝙ appeat color rubeus appet ẽt color albꝰ in ptibꝰ qui busdã nisi multũ esuperet sanguis ⁊ toᵐ tegat Si ãt color isequiṫ naturã ptis cornee ulce rate circũscripta mã humorali ulcerãte ł illuc tracta ⁊ sic appet color albus qui fit dupłꝛ. primo ex introitu aeris ad partes cornee. aer aũt qñ miscetur cornee puro facit illud appa rere albũ. Et expiẽtia hoc declarat. Si eñi accipis ocł'm alicuiꝰ aĩalis ⁊ subleuas cũ ali quo ferro statiꝫ dealbabiṫ cornea ibideꝫ. hec aũt dealbatio non appet i omĩ ulcere cornee sed cũ ẽ ibi contussio ⁊ distractio. Et iõ si in cisio fiat in cornea ab aliquo ferro acutissio non appebit illa albedo Scđa cã dealbatiõis ẽ defectꝰ uirtutis cornee. Nam ṽtus eiꝰ cũ ẽ potens supra nutrimẽtũ deducit illud ad for mã dyafonã Cũ uero deficit non tã multũ sicͭ accidit quando sanantur ulcera cõuertit mãꝫ nutrimentalem ad formam propinquam dia dyafonitati ⁊ talis est albedo. et ideo pro ptie apparet albedo quãdo ulcera cornee sunt in uia consolidationis ut posuit mesue. de ulceribus oculi. Et ad hoc põt reduci cã dini ꝑ uiam ꝯdẽpsatiõis ptium cornee qꝛ qñ fit ꝯsolidatio fit quedaꝫ ptium comdepsatio Corpus aũt dyafonũ cõdẽsatuꝫ albescit. Cau sa aũt rubedinis cõiunctiue ẽ que ab alijs est dicta supra Et dixit Gentił. ꝙ uidit ꝑ expiẽ tiam ꝙ cõuertũtur qñꝫ ad quẽdaꝫ . coloreꝫ fu scum .s. nigrum ubi ꝑus erant rubea quia san guis ibi quasi marcescit Et iõ littera Auic. exterior dicit qõ est super cõiunctiua est ni grum Et in fine uidi ꝙ post longum tẽpus ñ appet uestigium neqꝫ rubeum neqꝫ nigruꝫ ſꝫ uadit ad coloreꝫ ꝓpriuꝫ et ideo in apãte cõ iunctiue q̃ꝫdiu ꝑdurat in fieri tunc ꝓpter do loreꝫ attrahitur sanguis et appet cõiunctiua rubea Cum autem mã ẽ confirmata ⁊ iam q eratus est cursus materieruꝫ non est rubedo cum illo apostemate licet sit ibi ulceratio siue ꝯtinuitatis solutio que cõsequiṫ omẽ apã unͫ sꝫhu baly dixit fortasse apparꝫ obtalmia ⁊ oc culus est rubei coloris Et fortasse oculus nõ

apparet rubeus cum eo Ego autem non uideo
ꝙ uerba gentilis sint ad mentem auctorum 2m
signum est dixit Auicena ꝙ est cum eo dolor
uehemens ⁊ pulsatio non qr uelit ꝙ sit in eo
dolor pulsatiuus cum istud mēbrum non sit ar
teriosum in quo talis dolor habet fieri hū tū
posset in ulcere cornee inueniri dolor pulsa
tiuus sed non ratione ipsius ulceris Sed ra
tione materie tracte ad alias partes oculi.
Sed dixit Gentilis. pulsatio idest pulsio mãe
scilicet saniose ē 3m signum. Et ꝙ sic uoluerit
Aui. patet quia subdit qñ inueniť sanies in
eo qḋ supponitur scilicet ĩ panno uel pululo
alba tunc significat dolorem debilē ⁊ pulsatō
nem. Significat dolorē debilem qr significat
ꝙ in materia completa ē digestio ⁊ facta saie
remittitur dolor. Et significat pulsationem
fortem idest uirtutē expulsiuã potentem expe
lere mãm quã digessit. Si uero dixit. A. sani
es que apparet ĩ pãno ē citrina aut fusca aut
subtilis quarum quelibet est sanies non ꝑfe
cte digesta erit leuior idest minor scilicet ex
pulsio illius materie. Et non debet refferri
leuior ad dolorem. Cum tunc dolor sit forti
or circa saniei generationem. Et ideo inueniť
alia littera que dicit est fortior. ⁊ tunc refer
tur ad dolorem nõ ad expulsionem. Et dixit ꝙ
si fuerit rubea tunc dolor est leuior ualde sci
licet q̃ȝ in citrina uel fusca uel q̃ȝ in subtili
aquosa uirulenta. qr significat materiam ma
gis benignam scilicet sanguineam. Quidam
aũt dicunt ꝙ in hac parte Auicena posuit si
gnum ulceris coniũctiue ⁊ exponunt ꝙ si fue
rit rubea scilicet ulceratio in ꝯiũctiua. tunc
dolor ĩḋst passio erit leuior idest securior q̃ȝ
si esset ĩ cornea. Rasis ꝟo 2o ꝯtinentis. au
ctoritate collirizantium idest expimentatorũ
in curis oculorum dixit ꝙ si plumaciolꝰ ⁊ pã
nus superpositus oculis cum remoueť inueni
tur infectꝰ putredine alba paciens infestatur
dolore pexĩmo quorum dictum non uideť con
tinere ueritatē ut patet per Auic. hic ⁊ nõ est
mirandũ quia illi erant expimentatores tan
tum. posset tamen saluari dictũ eorũ sic infesta
tur dolore pessimo non tunc quando apparet
putredo alba sed ante scilicet prius q̃ȝ esset ꝑ
perfectam digestionem dealbata infestatur ꝓ
infestabatur. uel infestatur dolore pexĩmo. si
cilicet aliquando. Et hoc quando sanies illa
esset corrosiua. Et subdit Rasis auctoritate
illorum ⁊ infestatur forti repercussione idest
repulsatione scilicet expulsione. Et si pu
tredo inuenitur coloris pulueris aut blaui
aut crocei est minoris repercussionis. Et si ĩ
uenitur coloris rubei est minoris. ⁊ sic con
formatur textui Auicene. ponunt ergo tres
gradus expulsionis quorum unus est maior
alijs ⁊ est cum sanies est alba ⁊ alius est mi
nor alijs ⁊ est cum est rubea ⁊ alius tenet
medium ut cũ ē citrina ł fusca. Cura exitu
ꝑaꝝ ⁊ ulceꝝ ocłi ⁊ p̄cipue cornee perficitur
dieta et potiõe ꝓ ordinatiõe aũt aeris et acci
dētium aie recurratur ad dietam in obtalmia
dictã. Dixit Rasis 2o cõtinētis. Nõ clamet
et nõ sternutet suple neqȝ forti moueať motu
et maxie circa ꝑtes capitis qr addũt in distu

ptionē. Et nõ intret balneum nisi mã ente di
gesta. Et si intraret balneum pus .i. ꝓpter ait
quã cãm nõ diu moreť in eo qr humectat et
ꝓhibet debita curam ulceris Sičt dixit Aui.
dixit haly. getez ipera et ociũ et in loco ee
obscuro odoret uiolam recentem et nenufar ⁊
canforã et ab ira remoueat. Dixit Rasis.
2o ꝯtinētis. Cum pustule eueniũt dextro ocło
dormiãt sup latere dextro ⁊ si in sinistro sup
sinistro. Alma. uero et mesue dixerũt dor
miãt resupine. Et Aui. dixit Cum fuerit ulcꝰ
in oculo dextro dormiãt sup sinistro et eꝯo.
ꝓpter hanc go ꝯtrouersiam sitꝰ dormiēdi tol
ledã. scire obes ꝙ si materia actu fluit ad ba
thor uel ulcus oculi. patiēs dȝ iacere sup latē
oposito sicut supra patuit in dicta obtalmie.
Et sic itellexit Aui. Si uero materia ñ ãpliꝰ
fluit. tũc si ꝑ apparentiã alicuius eminētie in
cornea adest suspicio de exitu uuee debet
paties iacere supine ut dixerũt Almã. et me
sue. Et Aui. ét dixit scias ꝙ necessariũ ē tibi
qñ ulcus incepit in eminētia ut facias adhe
rere oculo ligaturã qua sustentetur a resupi
natiõe idest ꝙ iacet supinus. Si aũt nõ ē ti
mor de fluxu neqȝ de exitu uuee. tũc ut dixit
Rasis. dȝ iacere sup eodē latere. qr ĩ tali situ
materia mala melius effluit ab oculo extra ⁊
nõ retineť unde dixit haly. p̄cipe hñti ulcus
in oculo ut iacet super latus ubi est ulcus ut
non corrodat sanies tunicas oculi. Ideoqȝ
si est in dextro dormiat super dextrum et cõ
uerso. Debet tamen in quocũqȝ situ tenere
caput super puluinari bono et molli ut non do
leat caput p̄duritie eius Dixit haly Cibis
pasce laudabilibus et Julep illi ꝓpina et g̃na
torum sucum et similia. Et dixit Mesue.
gntam rem cõplet administratio subtiliationis
regiminis sicut diximus in obtalmia. dixit
Auic. oportet ut subtilietur regimen in pri
mis. s. stante dolore uehementi et fluxu mate
rie qḋ maxie ē anteq̃ȝ exitura matureť et dis
rũpať. Cũ ꝟo disrupiť ulcus et sanies mul
ta ab eo effluit tũc declinat regim̃ ad extremi
tates scilicet animalium ⁊ ad pullos ⁊ sic igro
setur dieta quod fit ꝑꝑ tres causas scilicet di
xit Auicena. ut non debilitetur uirtus scilicȝ
totius corporis ⁊ etiam ipsius oculi ⁊ tuni
ce eius ulcerate que debilitatur ex manatiõe
multe saniei ab ea. ⁊ ut non prohibeatur con
solidatio ulceris. ⁊ ut non multiplicentur sup
fluitates in corpore ⁊ in oculo. Nam cum cor
pus ē debile ⁊ etiam particula ulcerata ē mul
tum debilis multiplicanť supfluitates in cor
pore ⁊ in ea per uiam indigestionis. Et per
uiam insufficientis expulsionis ⁊ mũdificatō
nis supfluitatum que si multiplicanť ꝓhibent
ulcus a consolidatiõe q̃uis tamen ingrosseť
regimen dixit Aui. Non oportet ut repleat si
licet superflue sed paucis cibis sit contentus

Cura uero per potionem dixit Mesue est
quinqȝ res. prima est euacuatio multitudinis
materie. 2a ē ꝓhibitio discursꝰ mãe ad oclm
3a est administratio intentionis circa uulnus
hanc aũt intentionē quidam diuidunt in duas
. s. in ulceris esiccationē et abstersionem et in

ꝯsolidationē eius. Et ut sic Aui. uisus est po
nere sex intentiões 4.ᵃ ſm mesue ē correctio
accidētiū. Et 5.ᵃ est ut uestigiū ulceris rema
neat delectuʒ abstersuʒ subtile. Auctores tñ
huic ultime intentioni ſm plurimū faciunt ca
pitulū spāle de quo inferius dicet̃. Primā in
tionē dixit mesue. ꝯplent flōmia et ꝓprie ce
falice. deinde solōnes leues uētris ex hys q̃
diximus in caplo obtalmie facte cum itera
tione. Et Aui. dixit. intende in mūdificando
caput et stōachuʒ cū euatiuis trahētibus ad
inferiora. imo assiducitur solo uētris oibus
quatuor diebus. Cuʒ eis qd̄ educit superflui
tatē acutaʒ subtileʒ ex decoctiōibus et infu
xionibus illud facientibus. Et iste terminus
quatuor dieꝝ non est prefixus. Sed potest
fieri euacuatio cicius et tardius ſʒ diuersita
tem dispositionis materie et dispositiōis pa
tientis. In sūma tñ utile ē ꝙ talis fiat euacua
tio frequēter. qm̄ per ipaʒ tollit̃ additio ul
ceris et festinatur eius esiccatio et curatio.
Et nō solum pōt fieri decoctiōibus et infu
xionibus. sed ēt alys modis ēt cum pillulis.
unde yhu haly. posuit pillulas que sic fiunt.
℞. dragaganti liquiritie an. ꝑtem. i. dyagre
dy ꝑtē. ʃ. dosis est. ʒ. i. Ista tñ dosis est ni
mis magna. sufficeret enim. ʒ. ʃ. uel nimis.

2ᵐ rem dixit Mesue complent medicamē
ta sicut distincta sunt in capitulo obtalmie.
Et Aui. dixit si fuerit hic obtalmia. i. fluxꝰ
materierū ad oculum sicut in obtalmia cure
tur cum euacuatiōe dicta in caplitulo. obtal
mie et cum medicinis dictis illic. s. que habēt
fluxum materie ꝓhibere. Et subdit. i istis
medicinis cōiungatur inter sedationē dolo
ris et cōsolidationē ulcerum. i. fiat ꝙ in tali
medicina sit uirtus sedatiua doloris. Et hꝰ
per repulsionē materie ab oculo et ꝓhibitio
neʒ cursus materie ad ipm̄. Et sit etiā in ea
uirtus consolidatiua uulneris siue eius con
solidatio habeat fieri per uiam prime inten
tionis qd̄ rarissime cōtingit siue per uiam
secūde intentionis abstergendo carnē generā
do esiccando et finaliter cicatrizando. Et
ad sūmū dixit Aui. si fuerit hic cursus mate
rie ꝑmisceatur. ei illud qd̄ habet uirtutem ꝓ
hibitiuaʒ fluxus ex sucis et aliis dictis in
obtalmia. Et ex cōuenientibus hic dixit ipe
sunt colliriuʒ aucsestegi. i. de amilo et atcusi
idest canfora et cerusa. Nam istud colliriuʒ
ꝓhibet fluxum et preparat ad cōsolidationē
et yusu haly. posuit colliriuʒ in hoc qd̄ sic fit
℞. gūmi arab. dragagāti amili an. ʒ. ii. ceruse
. ʒ. v. opii climie argenti an. ʒ. i. cōiungūtur
cum aqua pluuiali et fiat sief. Et dixit Aui.
distillatio lactis mulieris in oculo est conue
niens quia ē in eo ꝓhibitio cursus et abster
sio. 3ᵃᵐ rem ꝯplent dixit mesue. admini
stratio madicaminū facientiū nasci carneʒ in
ulceribus et consolidantium uulnera sicut ē
in principio sief. album cum lacte mulieris ⁊
albumine oui. Et administrant̃. s. magis in ꝓ
cessu medicamia desicatiua non multe mordi
cationis. Et hoc ut nō fiat sanici gnātio. est
enim in hoc ulcere sanies suspecta. Dixit
hal. mundificationē oʒ medicamibꝰ uti desic
catis. Sʒ qm̄ mēbrū hꝰ nimii ē sensus ⁊ pun
gentibus leditur. Necesse est ut medicamina
ad ulcera desicanda desicent sine punctiōe qᵃ
lia sunt cerusa climia gūmi silini sedenegum
oui cortices ⁊ similia. Et post cefalice minu
tioneʒ oculo colliriuʒ albuʒ instilla sine opio.
cum lacte mulieris cui puella est. desicat enim
sine punctione ⁊ refrigerat ⁊ lenit ⁊ cliniat
idest abstergit. Et dixit. si ulcus fuerit i cor
nee superficie aut in prima tunica eiꝰ. puluē
puluerisa albo composito ex sercocola cōdi
ta cum lacte asine. Et sit ex ea pars. i. ⁊ amili
ꝑs. ʃ. donec maturetur ⁊ tunc colliriza oculm
collirio rosato. Et Serapio dixit. ulcera h
indigent medicis que abstergunt donec erra
dicēt ex eis suꝑfluitateʒ que prohibet cōsoli
dationeʒ eoruʒ. oportet ergo ut consideremꝰ
Et si materia acuta adhuc currit ad oculm oʒ
ut euacuemus corpus ⁊ caput ⁊ incipiamꝰ in
primis cum extractione sanguinis qr in ex
tractione eius est iuuamentuʒ magnuʒ sicut i
reliquis alys egritudinibꝰ. que sunt ex replō
ne deinde euemus cum decoctione duoꝝ mi
rab. s. citrinoruʒ ⁊ indoruʒ ⁊ yere. Dixit
Aui. ad sūmuʒ canon electionis medicinaruʒ
in ipso ē quoniaʒ oportet ut elligatur omne
quod esicat absqʒ mordicatione Dixit Ra
sis 2ᵒ continētis quando materia cessat ꝙ nō
fluit ad oculm curetur ulcus cum generantibꝰ
carneʒ sicut cum sief de olibano. Nam quan
do ab humiditate superflua mundificant̃ ocu
li nascetur in ulcere caro uelociter ⁊ mundifi
cabitur de facili. Et dixit ibidē auctoritate
Hal. si cum medicis ulceruʒ miscet̃ lac magis
cōueniunt qr lac abstergit ex proprietate sua
⁊ mūdificat. Et mundificare est cōueniens ul
ceribus que indigent replōne. Et in defectu
lactis potest dissolui sief in decoctione fenugͤ
ci. qr in eo est aliqua proprietas abstersionis
Alim sufficit nasci carnē in ulceribus ocu
lorum. Et prohibens egressuʒ uuee ⁊ subti
lians uestigia ulceruʒ. ℞. climie ⁊ tutie trita
rum ⁊ ablutaruʒ multociens cum aqua pluui
ali ceruse ⁊ antimony ⁊ olibani. an. ʒ. ii. mirre
. ʒ. i. sercocole sāguis dracōgis aloes opy ana
. ʒ. ʃ. est enim expertuʒ. ⁊ per opiuʒ sedat ēt
dolorem. Sief. de ture maturans ulcēa ℞
thuris. ʒ. i ʃ. armoniaci sercocole an. ʒ. ii. cro
ci. ʒ. ii. fiat sief cum mucillagine fenugreci. Et
dixit Rasis. sief cuius operatio est sublimis
ad ulcera maligna oculoꝝ ⁊ ꝓhibet egressum
uuee. ℞. ātimony ſcocole ana. ʒ. xi. ⁊ acatie
. ʒ. iii. al. ʒ. i. ꝯfice cū suco rubi. Filiꝰ Ser. cho
hol conferēs ulceribꝰ oculoꝝ. ℞. ſcocolle nu
trite in aqua rosata diebꝰ pluribꝰ. deinde nu
trite in lacte mulieris ēt diebꝰ plibus. Et de
inde esiccate q̃ntitatē sufficientē puluerisa et
fac chohol. dixit saler. ℞. sarcocolle nutrite
in lacte mulieris uel asine. ʒ. iiii. antimony sā
guis drac. sedenegi an. ʒ. ii. mirre ⁊ aloes an.
. ʒ. i ʃ. opy. ʒ. i. tere contritione ultima. deinde
confice cū suco rubi terrendo in uase lapideo
contritione uehemēti donec fiat sicut mel cur
rens ⁊ reconde in uase uitreo ⁊ utere. Dix
Serapio. Cum declinat ulcꝰ administrabimꝰ
que replent ipsuʒ sicut plumbū ustū ⁊ olibanū

⁊ cerusa ⁊ marmor inuentũ in luto uiridi. Di
xit hal' mittigato dolore ⁊ fluxu acute mãe se
dato que maturant appone ut azarutũ mixtũ
cum lacte asine ⁊ amilo ⁊ tabarzal aqua
Et colliriũ liquefac albũ fenugreci aqua ma
ne ⁊ uespere donec maturetur ⁊ exiet sanies
Post hec utere desicatiuis plus ⁊ minus sm
ꝙ ulcus plꝰ est profundũ sordidũ ⁊ hũidũ
Et si non sufficerent sibum utere ustũ ⁊ plum
bũ ustum qm manifesta inest illi utilitas eli
mationis ⁊ esicationis. Et hoc uteris donec
ulcus omnino desicetur ⁊ carne repleatur ⁊
oculus confortetur optime ⁊ superficies ade
quetur cornee. Et album appareat ulceris si
licet macula. Et tunc ad cicatrizandum colli
rium adhibe lene ⁊ oculo ualde roborato. col
lirio utere rubeo acuto uel uiridi scilicet ad
subtiliandũ cicatricem. Dixit mesue. post
tempus principij. si dolor non sedatur fenugꝫ
cum rosis coctũ in uino stiptico aut aqua ro
sata super oculum cataplasmet̃ ⁊ utendum est
ꝺiceps sief albo ⁊ sief ꝺ plũbo cũ albugie oui
Et si dolor reprimitur sief de plũbo tantum
utendũ est cum albugine oui. Cum aũt re
pletum ē ulcus carne utendũ ē sief glisic qꝺ
habet consolidare ⁊ cicatrizare. Dixit fi
lius zacharie. sief de plumbo replens ⁊ cõso
lidans ulcera oculorũ. ℞. plumbi usti ãtimo
nij tucie ablute calcecumenon gũmi arab dra
ganti ana. ʒ. viij. opij. ʒ. ß. confice cũ aqua
pluuiali. Dixit Auicena de quarta intẽtõe
secundum ipsum que est ad consolidandũ. qñ
mundificatur ulcus idest iam mundificatum
est tende ad esicatiua sicut est colliriũ ꝺ oli
bano ⁊ sicut est ipsum olibanũ ⁊ anulum ⁊
cerusa ⁊ plumbum ustum ablutum ⁊ colliriũ
albũ ⁊ colliriũ de plumbo ⁊ similiter cinis
ostraci ablutus cum albugine oui. Aut cinis
ostraci magni ablutus cum equali mẽsura sui
desedenagi. deĩꝺ Aui. posuit duo collíria ualẽ
tia ad consolidationem ulcerum oculi ⁊ sunt
fortia ⁊ uocantur collíria alzutus alˢ rubeus
⁊ est nomen compositoris eorum. 2ᵐ tamen
fortius est in exicando ⁊ consolidãdo. Pro ĩ
pletione autem ultime intentionis. Auctores
intendunt principaliter ad duo scilicet ad re
motionẽ eorum que impediunt ulceris conso
lidationẽ ⁊ ad sedationẽ accidentiũ. Ea ãt
que impediunt ulceris consolidationẽ ⁊ sunt
plura. Unum est mala complexio partis ulce
rate pro cuius remotione dixit Auicena. si
calor fortis fuerit tunc administra colliriũ
assedenegi lenitiuũ ad differentiã eiꝰ quod
non est ita lenitiuũ ⁊ est colliriũ quod com
posuit uir ⁊c. 5° cañ. Auic positũ. Et si
liter conuenit colliriũ de olibano quod de
scribit nono Almanꝫ. Et a Mesue de ulceri
bus oculi. Et hoc nisi ibi esset calor inten
sus. Auicena tamen in quinto posuit plura co
liria in quibus ingreditur olibanũ ex quibꝰ
elligere poteris ea que conueniunt etiam si
calor esset intensus. Et de iuuatiuis est co
lirium setallicum scilicet ab auctore dictum l'
ut dicunt quidam setallicũ. i. de sanguie drac.
Et colirium conus. i. de cicuta. cuius descrip
tio nõ habetur. Aliud est cursus diuersa
rum materierꝫ ad oculũ. Cui conferũt dixit
Aui. colliriũ datamus et canabar. que nõ iue
niũtur. Sed conferũt que dicta sunt compete
re fluxui mẽꝫ ad oculum in p̃cedẽtibus. Et
si cursus fuerit cum acuitate materie dixit
Aui. confert colliriũ febrimini qꝺ ẽt nõ inue
nitur sed põt cõpetere sief albũ cum opio et
sine eo ꝓut supra patuit. Et dixit haly. Si
ad oculum materie fluxerint acute patiẽtem
cum fructuũ decoctione solue et mirob. s. ci
trinoꝫ et yera ut cerebrũ et omne mũdetur
corpus. Et oculo albumine oui instilla tenue
et puele lac. et colliriũ albumen cũ dicto lacte
dissolutũ. Et ẽplastra refrigerantia suppone
Et oculũ liga paꝫ tñ stringe ne forte fiat acu
men. Et si materia fluens fuerit sine caliditate
dixit Aui. cõfert colliriũ in quo ponitur mir
ra et spica celtica. Aliud est multitudo sordis
in ulcere. in quo cãu dixit Serrap. oportet
ꝙ administremus qꝺ abstergat et desiccet.
sicut aqua mellis multe aque et mucillago fe
nugreci. Dixit Auic. amoneat̃ sordes cum
syrupo cũ melle. s. collirizato aut cum aqua fe
nugreci cum aliquo colliriorꝫ p̃dictorũ. Aut
cũ mucillagine seminis lini aut cum lacte mu
lieris. Sed Serrap. dixit cuius uerba Aui.
accepit. si ꝓhibeat̃ sanies ab egressione admi
stramus res que extrahant eã. sicut est mir
ra et mellilotum et mucillago seminis lini.
Aliud est corrosio. i. materia corrosiua. pro
cuius remotione dixit Aui. Si fuerit ibi cor
rosio uehemens necessarium est administrare
tarchecamelon. i. collirium illius auctoris.
ipm tñ nõ inuenit̃. Gentilis tñ dixit se iueni
se expositũ. i. colliriũ ex opio et melle. Et
põt hoc ꝯpetere rõne opij ut ẽt supra patuit
in obtalmia de mã corrosiua. Et sm hoc om̃e
colliriũ opiatũ confert maxie sief albũ cum
opio. uerũtamen elligendũ ē ex opiatis illud
qꝺ hẽat secũ medecinas ꝑmixtas que confe
runt sm ꝟitatẽ dispõnũ ulceris. Est aliud di
xit Rasis. 2° cõtinẽtis. qñ palpebre igrossan
tur. Nam fiunt tunc dispões ulcerum oculoꝫ
deteriores q2 tunice oculoꝫ patiũtur et do
lent ex grossitie palpebraꝫ. Et ulcera oculoꝫ
nõ debent curari cũ medicinis abstersiuis
qbus curat̃ grossities palpebraꝫ. Naꝫ nõ dꝫ
fricari grossities palpebraꝫ oculorũ in qbꝰ
sunt ulcera. Ait eiꝫ Rasis. ibi dico nõ debẽt
fricari palpebre in cura ulcerum oculi neqꝫ
claudi q2 necesse ē supponi palpebris pluma
ciolus et ligari cũ dubitat̃ de augumento. s.
ulceris. Et ꝙ adhereat palpebris. sꝫ dix ipe
palpebre ingrossate. s. multũ debẽt fricari cũ
instrumẽto sili rasorio. Si uero palpebre
sint ingrossate. sed nõ multũ neqꝫ tantã hñt
grossitiẽ ꝙ noceãt ulceri dixit Rasis. desine
fricare palpebras donec sanẽtur ulcera. Aliꝺ
est dixit haly. qm̃ ulcus in oculo sepius est cũ
apãte calido. Et oꝫ prius remouere apã. Et
adhibere que ardorẽ mittigent ⁊ simulqꝫ clari
ficent ut est albumen oui et lac mulieris ami
lum et similia. De sedatione aũt accidentiũ
ꝓprie doloris dixit mesue. hanc rem cõplent
administrationes medicaminũ sedantium dolo
lorem punctiones mordicationes pp ulcera.

cum hiis que precesserunt. Dixit Serap. si cum ulcere est dolor distilamus in oculo albumen oui subtile cum sief albo quia albugo subtilis est lenitiua ꝛ conuenit lac mulieris habentis filiam quando mulget̃ ex eo in oculis. Dixit hal'. si eneruata est palpebra idest mollificata pp̄ attractionez suppone de foris acatiam super illā infuxaz in balaustie aqua aut mirti. Qd̄ si timueris de egressione uuee uel aliquod signuz tumoris aut rupture cornee uideris apparere curanda est ꝯ sicut in hoc sequenti capitulo dicetur.

Capl'z. 16. de ruptura cornee cum exitu uuee.

Ecidit aliquando ruptura in cornea per quā uuea exit. Et aliqñ accit ruptura in uuea per quā egreditur humiditas albuginea. Dix Hal' 4° miemir. cū comeditur. i. corroditur uel al'r rumpitur aliqua pars cornee egredit̃ aliquid uuee tunice. hec egritudo uocatur acumen cornee siue cristal'. Est autē ruptura cornee sol'o ꝯtinuitatis oīuz corticuz eius ita ꝙ sequitur ad ipm exitus uuee. Et soluit̃ aliquando continuū uuee tunice ꝛ sequitur ad ipsam exitus albuginei. De causis rupture cornee. suple ꝛ similiter uuee. Dixit Aui. qñqz fit a ruptura precedēte. i. ab ulceratōe eius que precessit quando auget̃ ulceratio et perducit ad rupturam. Et qñqz fit a ruptura extrinseca idest ex a re rumpente ipsaz ab extra sicut a pcussione uel casu. Quando autē cornea est rupta apparet uuea. Et hoc uel extra foris corneā ut quando ruptura cornee fuerit magna per quam possit transire uuea l' apparet. i. comphendit̃ per uisuz uuea discohoperta tamen remanet infra corneaz ut cum ruptura cornee parua erit. Et apparet lateraliter non eminēs super pupillaz. Nam si pars cornee que cohopit pupillaz disrūpitur egreditur inde humor albugineus non uuea.

Dixit gal'. 4° de accidenti. Si uuln' cornee concauū. i. profunduz efficiat̃ ut humores exterius effluant erit suspitio cecitatis. Et propter hoc. si pars cornee que est ante pupillam pforetur ut foramen usqz interius extēdatur suspitio cecitatis erit scilicet per exitū albuginei. Auic. posuit quatuor species exitus uuee. prima est exitus uuee paru'. In sua tamen paruitate habens latitudinez in magnitudine ꝛ paruitate. Nam si exitus eius ē ita paruus ꝙ appareat admodum capitis formice uocatur formicalis. Et si est paruus tamē aliquantuluz maior predicte ut uideatur ad moduz capitis musce uel uespe uocatur alinfaragi. i. muscal' l' uespal' ꝫ Azarauiū q uoluit eē cap̄ uespe. Et si ē adhuc aliq̄tulū maior ad mōz ḡni furm̄ ti uocat̃ ḡnal'. 2ª spēs ē maior. pma i q̄ appet de uuea maior q̄titas ꝺ q̄ dix. A. Si āt exit' e' ē augm̄tatior p̄dc̄a ꝛ ita ut appeat granū uuee noiat̃ buca. 3ª spēs adhuc ē maior q̄z 2ª ꝛ nocat̃ uesical'. 4ª ꝟo spēs dix. A. ē si'eḡdiat̃ uuea ualō ita ut se pet iter palpebras ꝛ cohopturaz ꝛ nocat̃ clauat'. hal'. ꝟo posuit iām 4ª spēz q̄ phibꝫ clausiōz palpebraꝝ ꝓ 3ª spe. Et 4ª spēs apud eū est illa que aput Aui. est 3ª. uerū qñ ipa 3ª. spēs est aliquāta ita ꝙ cornea iam sit continuata et cōiuncta et sicut ꝯsolidata ipi uuee unde dixit haly. in cap°. de acumie. i. de exitu uuee q2 tunc oculus acuit̃. Et 3ª spēs ē ut exuberet donec palpebras transeat et aliis ꝯtinuet̃. i. q̄i equet̃ aliis et 4ª danus uocat̃ et fit cum acumē diuturnū est et ꝯsolidat̃ sup illud cornee scissura. Et cū haly. ꝯcordāt Azarauius et yesu haly. et ēt Aui. infra ubi manifestius noiauit spēs eius. Cōcordāt ēt cum eis hic Aui. si hic q̄ ab eo ponit 3ª. et q̄ ponit 4ª ponātur ꝓ una tm̄ que sit tertia sic infra fecit ubi dixit. 3ª. spēs dicit̃ uesicalis et clauulis. Et tūc in hoc loco q̄rta spēs eēt significata ꝑ id qd̄ dixit. Et qñ albificat̃ uuea nō est ei sanitas. Ad exituz eīm uuee magnū albificat̃ cornea et appet alba. q2 nō est tunc sꝫ ea uuea q̄ reddebat ipaz nigrā. ipa ēt uuea ex̄ corneā exn̄s in longitudie tēporis dealbatur. Quidā aūt referūt hoc dictuz ēt ad exitū uuee puuz. Si eiz ps uuee q̄ exit q̄ztacūqz sit dealbat̃. non est ei spes salutis q2 cū uuea sit nigra si dealbat̃ significat̃ ꝙ in ea est facta magna alteratio ut nō sit amodo ydonea ad uisionē. Appet aūt alba. dicūt qdā q2 ad ipaz puenit aer esiccās ei' hūiditatez et rarificās eaz. uñ aer penetrat in ipaz et illustrat ipaz cuius illustratiōe appet alba. dixit Aui. scias ꝙ qñ cornea rūpitur in longitudine nō appꝫ albedo. sꝫ uidet̃ scissura. Et ē q̄si speculator iaz sit elongatus. i. pupilla iaz sit facta longa ꝺm longitudinē sissure uel sit elongata. i. inducet res longas ut dicit Henri l'. ꝙ hꝫ littera ebrea. Et infra appebit ꝑ Rasim ꝑ longitudinē aūt scindi corneaz intelligit̃ ut scissura ꝓcedat ꝑ longū a supiori ad iferius. Aut ab uno latere ad aliud ꝺm longitudinē faciei. Et ambe iste scissure distinguūt̃ cōtra cā que est ꝺm ꝓfunditatez. Et uoluit Auic. ꝙ in tali scissura uideat̃ quedā nigredo longa ꝺm scissuraz ipam unde credit̃ ꝙ sit pupilla longa. Et cā huius est q2 in tali scisura longa. aut ꝓpellit̃ uuea aut hūor albugineus. Et siqdem uuea. q2 ipa est nigra ideo appet nigra et longa. Et q2 pupilla ē in oculo qs q̄ appet nigra. Ideo in p° aspectu q̄i quis iudicaret ꝙ patiēs haberet pupillā longaz. Si aūt non ꝓpellit̃ uuea. sꝫ hūor albugineus stans inter ptes cornee corrupte et ex̄ ꝓheminēs tūc in illo hūore stante in figura longa appet nigredo pupille et uidet̃ quasi pupilla longa ꝛ in tali cāu ꝓprie appet pupille ellongatio quia illa nigredo nō ē frustꝝ uuee sed ē irradiatio sup pte albuginei ibi stātis in forª lōga. ꝛ tal' apparitio m'tuz assi'latur exitui uuee. sꝫ ñ ē ꝓprie exit' uuee sꝫ albuginei Et sil'r qñz. ē exitus albuginei pu' sic̄ cap̄ ꝺ formice ꝛ appꝫ ꝙ sit exit' uuee formicalis. Scias ꝙ albugine' cū ꝓpellit̃ usqz ad scissuraz cornee non diu manꝫ ibi ꝓheminēs sꝫ cito ex̄ flueret nisi forsan in scissura cornee remansisset exior ei' cortex nō scissus sꝫ solid' q2 tūc possit diu stare Dixit Rasis 2° ꝯtinētis capl'o ꝺ strābositate

laniatio cornee accidit aliqñ ꝑ longuȝ et non
supueniet in ea morbus q dicit̃ astula. Sȝ ui
detur eẽ tantuȝ q̃dã percussio. Et ex hoc eue
nit ꝙ ea que uidẽtur appent longa est nõ sic̃
sunt. Et dixit Aui. possibile eẽ ꝙ declare
tur ruptura cornee et exitus uuee mõ manife
stiore eo qui dictus est. Et ẽ ut dicat̃ ꝙ rup
tura qñȝ ẽ ut fiat in oĩbus ꝑtibus cornee et
corticũ eius. Et ẽ tũc eminẽtia de sb̃a uuee.
Et qñȝ fit ex q̃busdã ꝑtibus cornee. Et ẽ tũc
eminẽtia ex ea ipa. s. cornea. qñ eim nõ oẽs
eius cortices disrũpũtur. tunc cortex q rema
net integer ipellit̃ ab intra ab uuea uel ab al
bugineo. unde ꝓheminet ꝟsus ex̃. Et est sil'e
sicut cõtingit in ruptura uẽtris. Cuȝ eiȝ rũpi
tur mirach et sifach tũc zirbus uel intestinuȝ
egredit̃ et ꝓheminet ex̃. Sȝ qñ rũpitur si
fach. Mirach nõ remanet integꝝ. tũc eminet
ipm mirach ꝓpellente ipm extra zirbo uel
intestino. Et ita accidit in ruptura cornee q̃
nõ est ad omnes cortices. Et hoc accidit apõ
corrosionẽ quorumdã corticũ eius. ⁊ nõ oĩuȝ
tunc enim cornea ꝓheminet. Et hoc ↄtingit
qñ cortices in interiores eius sunt corrosi re
manente exteriori sano et integro. Qõ si
ex̃iores cortices cornee forent corrosi rema
nente interiore eius cortice sano et integro
nõ fieret ꝓhiminẽtia in cornea. saltẽȝ ex̃ appa
rens. Qõ aũt rũpatur cortices interiores cor
nee ex̃iore remanẽte solido nõ ↄtingit ut ꝑl'm
nisi a mã corrodente ꝑueniente ad eos a cã
aũt e trinseca ꝑcussione uel casu. nõ põt bñ
cõtingere et nisi raro ualde. Et dixit Aui.
ꝙ iste ꝓheminẽtie cornee sil'antur uesicis. s.
illis que fiunt in exteriori cortice eius. qm̃
sicut illa uesica ut supra patuit appȝ nigra. ita
et ista eminẽtia. Sȝ tñ dixit Aui. differt ista
eminẽtia. a uesicis et a mollibus et aduris. i.
a uesicis suauiũ accidentiũȝ et difficiliũ uel a
mollibus. s. multuȝ et duris. i. minus mollib⁹
ꝑꝑ tensionẽ cũ eis cõiunctaȝ q̃ possunt tũc di
ci dure respectu multuȝ molliũ. Et differen
tia est qꝛ ꝓpter uesicas molles et duras fiũt
in albedine oculi rubedo et lacarime et pulsa
tio. Et frangũtur sub radio. Sȝ nõ est ita hic
.i. in eminẽtia cornee. Et cã est qꝛ in uesi
cis et aliis pustulis ẽ maior dolor. ꝑꝑ ↄtinuã
fieri sol'onẽ ↄtinui et ꝑꝑ cõtinuã malã ↄpl'o
nem fientẽ q̃ȝ sit in ruptura cornee in qua so
lutio ↄtinuitatis ẽ. facta. Et fortasse absq̃ȝ
mala ↄpl'one fiente. Dolor aũt maior attra
hit mãs ad oculuȝ. unde fiunt lacrime et ru
bedo et dolor pulsatiuus ut supra patuit uesi
ce ẽt frangũtur sub radio. i. cedũt radio. i. illi
instrumẽto premẽti uel ẽt digito ꝑmenti qꝛ
enim aquose sunt nõ resistunt pressioni. Sȝ
eminẽtia non cadit sub ea ẽ uuea que est cor
pus solidum magis resistens ꝑssioni. Si
aũt humor albugineus esset propellens cor
neam cum sit aquosus forsan etiam cederet
licet non tantuȝ q̃ȝtum aqua uesice que magis
imbibit et relaxit substantiam cornee q̃ȝ al
bugineus. Et dixit Auicena ꝙ eminentia que
fit per fracturam cornee in omnibus cor
ticibus suis. Aut fit cum apperitione uuee
tocius Aut cuiusdam partis eius. Et di

xit exitus uuee propter rupturam cornee
in omnibus eius corticibus quatuor sunt
species. scilicet. ille que sunt ab eo supra posi
te. Et exitus uuee ꝑuus uidetur sicut exte
rior uesica. s. in colore nigro ⁊ in q̃ȝtitate ꝑ
ua. ꝑua enim eminentia dixit hal'. uidetur sic̃
una parua pustula. Sed dixit Aui. seperatur
.i. differt ab ea siue a uesica. primo qꝛ exitus
uuee ẽ ẽm colorẽ propriuȝ ipsius uuee ĩ nigre
dine ⁊ uiriditate ⁊ colore medio inter eas.

Et hoc dixit qꝛ sunt quidaȝ hñtes uueam
nigraȝ quidaȝ uirideȝ ⁊ quidaȝ coloris medii
inter uirideȝ ⁊ nigruȝ ⁊ sic est color uuee eg̃
dientis qꝛ apparet nigra uel uiridis l' media
sicut prius erat in se ipa. Sed color uesice di
fert a colore uuee qm̃ color uesice est niger se
cunduȝ coloreȝ nigruȝ apparentẽ in cornea.

Et sicut illa nigredo apparet in cornea ꝓ
pter reflexioneȝ simili modo apparet in uesi
ca. Sed uuea est color per proprietateȝ nõ
per replexioneȝ Et pl'm ẽ nigrior nigredine
cornee qꝛ ut dixit Azarauius uuea ẽm pl'm ẽ
nigra ⁊ qꝛ eius color ẽ ꝓpri⁹ hic ẽ ꝙ in quo
cũq̃ȝ situ inspiciatur uuea exiens apparet ni
gra quod non est de uesica ut supra patuit. si
.n. infirmus torquet ocl'm ⁊ medicus inspici
at tunc ipsam ex obliquo apparebit ei ꝙ sit
dyafona aquea ⁊ non nigra. Et hoc ad di
stinguenduȝ inter eas multuȝ est considerãdũ

Dixit ergo Aui. si differat color eius a co
lore uuee est uesica. Nam q̃ȝuis sit nigra non
tamen est uere nigra sicut uuea. 2ª differẽ
tia est ꝙ in exitu uuee cornea aliquando con
solidatur in sua extremitate qua iungit̃ uue
exeũti. Et qꝛ in ↄsolidatione aoparet albedo.
Ideo nigredo uuee exeuntis apparet q̃i cir
cundata albedine quadaȝ. Et hoc erit post cõ
solidationeȝ ⁊ nõ ante. Dixit g°. A. ꝙ qñ
q̃ȝ ꝟificat̃. s. ꝙ fit exitus uuee per. considera
tioneȝ in re eius si uidetur circundans in ra
dice eius res alba sicut lumbus qui est color
albus non clarus sicut est color consolidate
cornee uel sicut libus idest sicut circuit⁹ l' ex
tremitas qꝛ ille color appet in circuitu ei⁹ in
extremitate rupture cornee. Scd̃a spẽs ẽ illa
quã Aui. dixit uocari uueaȝ. Et 3ª ẽ maior
ea ⁊ ꝓhibet coooperturaȝ ⁊ bonã clausionẽ ocu
li ⁊ uocatur uesicalis ⁊ clauualis. Et quar
ta est quasi ipsa sit ex genere uesicalis ueruȝ
tamen est cronica coniuncta cum eo qõ egre
dit̃ ex cornea procedens ab ipsa. ⁊ dr̃ orbi
cularis idest rotunda qꝛ est rotunda ad mõȝ
capitis claui ⁊ est sicut una bulla rotunda.
Et est similis arnule fusi coniuncte cum fuso
quia est similis fusorolo posito in fuso sicut
eim fusorolum in circuitu ibibit et ↄstringit
fusuȝ lateral'r et de fuso aliq̃d ꝓheminet exi
ens de uuea. Et sicut fusoroluȝ dicit aliq̃d
fuso appositũ. et adherens. ita uidet̃ ꝙ illud
exiẽs de uuea sit cornee appositũȝ Et tũc h°
eẽt qñ fusoroluȝ apponit̃ ex̃mitati fusi et ad
heret ei ibi ita ꝙ nõ penetrat̃ a fuso uel q̃d pa
ruȝ. Et iõ dixit arnule cõiuncto cũ fuso. ꝑdi
cte spẽs exitus uuee nõ sunt ꝓprie spẽs cum
non differant nisi ẽm magis ut minus. Sunt
aũt ꝓprie q̃dam modi distincti in q̃tuor ẽm

ꝙ quattuor diuersitates in quantitate inspici
untur notabiles in exitibus uuee. Zoar autem
posuit tantum tres species. Ac si distinguerē
tur in exitum magnum paruum ⁊ medium. A.
non posuit signa generis neq; specierum q2
clare possunt sciri ex dictis. Dixit Galienus
quarto de accidenti ⁊ pōitur a rabi in tertia
particula sic. cum disrumpitur tunica uuea ni
mia disruptione effluit. tunc humiditas albu
ginea ⁊ egreditur extra cā peruenitq; ad cor
neam. ⁊ accidunt ex hoc due infirmitates. q̄
rum una est casus tunice uuee. supra humidi
tatem cristallinam. ⁊ secūda ē decursus spiri
tus ⁊ eius exitus p illud uulnꝰ. Et dixit Ga
lienus ibidem ⁊ ponitur a rabi in. 24ª. par
ticula sic. uidi unum mirabile qđ nūq̄ alius
uidit. ⁊ ē qm̄ uni puero accidit percussio ex
capite cuiusdam ferri subtilis iuxta pupillam
oculi. ⁊ fluxit ⁊ exiuit a foramine humiditas
aquea. s. albuginea ⁊ diminuta est pupilla ipa
Et tunica cornea tota est coartata. qui puer
cum sanatus fuit uidit bene pro eo ꝙ illa hu
miditas q̄ fluxit subito coadunata est succes
siue. Cura exitus uuee uariatur secundū ꝙ
ruptura est in principio uel in processu. dr āt
eē in principio. cum iā icepe rat apparere exi
tus uuee. Aut qn̄ nōdū apparet. sed in corēa
est pustula a mā corrosiua mala ⁊ cū malis ac
cidentibus in qua statim a principio fit aliq̄
ulceratio in cornea. que ulceratio. si pcedet
perducet ad dilacerationē cornee ⁊ eius fissu
rā per quā uena exiuit. q̄uis tn̄. A. posuerit
p̄dictam pustulam eē pncipiū exitus uuee. nō
tū ē proprie pncipiū eius. s; pōt eē cā futuri
exitus ipsius. huius āt pustule cura fit in ge
nerali sicut dix Alm. i caplo de ulceribus o
culi Aut phibēdo ne mā ꝯuertatur in saniem
repellēdo ipam. Et. A. quidē i hoc caplo po
suit unū huiꝰmē corrosiue exitus i cornea. si
ue corrodit ⁊ ulceret faciendo pustulam siue
non faciendo eam. Et dixit dum perseuerat i
uia generationis eius. i. dū ē i pncipio cura
eiꝰ ē cura ulcerum ⁊ bothor ⁊ p l. cura ulcerū
bothoraliū. fm ꝙ dictū ē i cura obtalmie ⁊
exituris cornee. ⁊ ut patuit nō itellexit i pn
cipio rupture cornee iā actu existentis. s. qn̄
iā aliquid apparet de exitu uuee. Sed ð ulce
ratione manifesta i cornea cū qua nōdū exit
uuea aliquo exitu paruo uel magno. Illa tam̄
ulceratio ē cito ductura ad uerā rupturā cū
aliquo exitu uuee si ulteriꝰ augeatur. S; itel
lexit de pn° i q° apparet in oclo bothor ma
lum de materia praua corrosiua de q° timet̄
ne corrodendo perducat ad rupturam. Dum
autem ē in isto principio congrue dicitur ꝙ
ruptura est in uia generationis ⁊ in uia ad
generationem. Et intelligūtur p̄dicta ð ru
ptura puenięte a causa intrinseca in qua sem
per ante rupturā p̄cedit pmū pncipiū qđ est
ulceratio l' bothor nō multū māifesta nec mł
tū excedēs. s; postea plꝰ pcedit ulceratio de
inde rumpitur. in ruptura autem a cā extrinse
ca nō p̄cedūt p̄dicta pncipia. Et in ea que fit
a cā intrinseca prinncipium ðe rupture est a
formicali deinde gradatim augendo procedit
Sed a causa extrinseca potest procedere

incipiendo ⁊ a parua ⁊ a magna. Cura au
tem principii dicti scilicet ulcerationis cor
nee de qua timetur ꝙ augebitur et perducet
ad rupturam est sicut dictum est in preceden
te capitulo. ⁊ secūdum intentiones ibi positas
In speciali dixit Auicena administretur
balneum ex aqua dulci scilicet calida. Et hoc
ad totum corpus preter capud. q2 diuertit a
capite ad inferiora. ⁊ proprie si administra
tur balneum ipsum. quando in complexione
est acuitas idest caliditas acuta idest in qui
bus habundant humores collerici uł adusti
quia balneum ipsum acuitatem eorum tempe
rat. Et modus balneandi est dixit Auicena
ut non moretur in aere balnei nisi parum. q2
solum donec poros aliqualiter apheriat. lon
gior autem mora per illius caliditatem redde
ret humores magis acutos. Et non mul
tiplicet submersionem capitis sui in aqua fō
tis idest balnei in quibus uerbis innuit ꝙ
aqua balnei debet esse fontana. ⁊ hoc siue aq̄
eius sit calida siue frigida. q2 calida attrahit
ad capud materias. ⁊ frigida comprimit eas
ad oculum. Nocet etiam talis submersio
inq̄tum in ea continetur hāelitus cuius extē
sio uenas extendit. Et nocet in q̄tū aqua tūc
humectat capud ⁊ oculos. Ulcera aūt indigēt
esiccatione. notanter tamen dixit Auic. non
mltiplicent submersionem ⁊c̄. scilicet nec q°
ad spacium submersionis neq; qua ad nume
rum uicum. Nam aliqua submersio rara et p
ue more conferet contemperando acuitatem.
Neq; nocere potest propter paruam impres
sionem quam faceret. Et maxime. quando fie
ret preuacuato corpore. Et dicunt quidam
istud balneum conuenientius administratur
in tina cohoperta. capite extra chopeturam
existente. ne perueniat aer calidus balnei
ad. capud ⁊ oculos. ⁊ noceat eis calefaciendo
Et similiter dixit Auic. non administrentur
olea super capud ipsorum. quia que sunt ex
eis calida attrahunt et eliquant etiā ⁊ dissol
uunt in capite materias unde fluunt ad oculū
Et que sunt ex eis frigida comprimendo et
prohibendo per inspissationem pororum
resolutionem uaporum sunt causa ꝙ materie
fluunt ad oculum. Cum autem non inuenit
uapor uacuum idest poros apertos per quos
expiret ⁊ exalet tunc currit ad extremitates
cerebri. de quibus sūt oculi ⁊ currit ad ipsos
quia propter egritudinem debiles sunt ⁊ apti
suscipere Gilib dixit. in ulceribus oculi n̄
conuenit immittere lac scilicet solum q2 hūe
ctat mixtum tamen cum medicinis esiccatis
conferre potest ut patet per curas auctorum.
Dixit Gent. ꝙ i ulcē oclorū puerorū ⁊ alio
rum tenerorum sufficit in principio solum
albumen oui q2 aggregat sedationē doloris
lenificationē. ⁊ phibitionem fluxꝰ mē ad ocu
lū. Et incarnat sufficienter in oculis teneris
Nā i talibꝰ oclis sufficit ad incarnādū pua e
siccatio q̄ ē in albumie. Dix enim Gap. c° ð
ouis. ꝙ albumen corū desiccat. ðsiccatiōe ab
sq; mordicatiōe sed lª ðsiccatio d; attribui
albūini n̄ uitello. ut p; p Ga. xi°. ð siplici. di
xit eni ꝙ albamē oui circūdat tēpate ⁊ esicat

suauiter ⁊ iõ dixit. utere albumine oui nõ so
lũ in oculis. sed ⁊ in omnibus alys quotquot
egent suauissima medicina ad ulcera. Et ideo
est medicamen utile in combustionibus ignis
Cum autem albumasar ⁊ Auicena dixerunt.
albumen esse humide complexionis respexe
runt plus ad actualem humiditatem ⁊ liqui
ditatem eius. Cum ut dictum est sit alicuius
leuis exiccationis in corporibus autẽ duris
albumen non esset sufficientis exiccationis so
lum. mixtum tamen cum alys potest competẽ
sufficiẽter. unde quidam in ulcẽ oculorum mi
scẽt ipm cũ aqua rosata. ⁊ maxime i ulcerib⁹
factis a cã extrĩseca. Et Gili. dixit. accidunt
aliñ uulnera i oculis a cã extrĩseca. ⁊ tũc stati
isistendum ẽ cũ clara oui ⁊ suco plantaginis.
⁊ ẽ medicamen utile. Et dixit gentilis ꝙ qui
dam magnus oculista dixit sibi. ꝙ ipse accipi
ebat germina que reperiuntur in ouis de gal
lina a gallo calcata usq; ad. xy. ⁊ terebat tali
ter ꝙ stabant sicut unguentum. Et ponebat su
per oculo ⁊ erat mirabile. ⁊ dixit Gentilis se
inuenisse hoc in quodam libello parue aucto
ritatis. ⁊ ego etiam reperi hoc. Modus aũt
albuminis solũs administrandi est ut lana ł
cotum infũdatur in eo conquassato uel non ꝯ
quassato. ⁊ ponatur super oculo ita ut non at
tingat corneam uulneratam. ⁊ debet desuper
ligari cum binda ⁊ sic dimitti per multos di
es etiam ut quidaz dicunt usq; ad quindecim
Si autez approximantur mixtum cũ alys me
dicinis dz conquassari cũ eis. Dixit Guili
elmus in uulneribus cornee. ⁊ ꝯiunctiue post
flomiã ⁊ diuertẽtia ponaẽ super ocl'o album
oui mixtũ cũ oleo rosato ⁊ super illud ponan
tur petie tres ł quattuor magne que ꝯprehẽ
dant frontem ⁊ maxillam totã infuxe i aqua
que sic fit. ℞. uini granatorum. ℥ y. aque ro
sate lib. i. boliarmeni. ℥ i. pistetur bolus. ⁊
bulliat in predictis ⁊ coletur. ⁊ fiat hoc usq;
ad securitatem ulceris ne amplietur nec ape
tur. ⁊ in hys ulceribus a causa extrinseca mł
tũz conferũt quecũq; diuertẽtia ⁊ que ad lon
ginqua ⁊ que ad propinqua diuertunt. Cum
autem medicus per approximationem reper
cussiuorum usq; ad tempus conueniens secun
dum suam bonam extimationem uiderit ma
teriam non posse repercuti hoc teneri. tũc di
xit Auicena duz perseuerat materia in oculo
⁊ non repercutitur in principio maturetur ⁊
euacuetur cura ulcerũ. Et sic dixit qz matura
tiua apponenda ðbent eẽ talia ꝙ cũ hoc ꝙ ma
turant ðbent cõpetẽ ulceri inq̃ztũ ulcus ⁊ iõo
ðbent eẽ cuz exiccatione Naz exiccatio ẽ q̃
ꝯpetit ulceri. quidã ãt dicũt dz pri⁹ maturatõ
fieri. Et post maturationẽ dz curari cura ul
cerum scilicz cũ mũdificatiuis incarnatiuis
ꝯsolidatiuis ⁊ hoc fieri dz attẽte ⁊ cum po
tẽtiori exiccatione. qz facta sanie plus timeẽ
ð ulceris ampliatione. Debẽt insuper maturã
tia eẽ etiam resolutiua. Sed fortasse materia
resolui posset qõ melius est q̃z ipsius saniatõ
propterea ðcoctio fenugreci ⁊ mucilago eius
i hoc mlte ẽ utilitatis maturat. n. ⁊ resoluit ⁊
cũ hys aliq̃lr. ðsiccat. Cũ ãt matura° q̃rit dñt
maturãtia p° miscẽi cũ aliqb⁹ repcussis et gra

datim repercussiua minuendo perueniat ad
maturãtia sola sine repercussiuis. Signum
autem ꝙ maturatio debeat fieri uel non dix
Alm. ẽ. quoniam si pulsatio ⁊ dolor iam alle
uiari ⁊ sedari uidetur sperãduz ẽ ꝙ egritudo
soluitur sine saniei collectione. Si autem pul
satio oculi post extractionẽ sanguinis ⁊ uen
tris solutionẽ ⁊ sicẽ albi suple ⁊ alioꝝ reper
cussiuoꝝ approximationẽ quiescere nõ uideẽ
parua fiducia ẽ habenda in hoc qõ diximus
scilz ꝙ egritudo recedit absq; saniatione. su
ple. sed saniationi deinceps intendẽduz. ẽ mõ
dicto. ꝙ si materia grossa fuerit ⁊ per ꝯñs in
obediẽs resolutioni tũc maturationi magis
ẽ insistendũ. qz talis mã raro resoluitur. sed
ꝟm pl'm saniaẽ. Facta aũt sanie ⁊ erũpẽte
ad ex̃. tũc insurgit intẽtio mũdificationis sa
niatõis. ⁊ ꝯsolidatõis ulceris. Qõ si medicus
aspiciẽs uiderit ulcus nõ eẽ ꝓfũdatũ dz pri⁹
mũdificare deinde ꝯsolidare utẽdo ad abster
gẽdũ aqua zucari uel aqua mellis. ⁊ sicẽ qui
dem de thure cũ hoc qõ exibet maturationẽ
abstergit ⁊ est utile. Et cũ ponitur in ocu
lo debet pila de bombace oculo superponi ⁊
ligari tũc enim apparebit saniẽ in il'o bõba
ce recipi. Incarnatio aũt fit cũ puluere oliba
ni uel mirre. Si uero medicus aspexerit
ulc⁹ sequi in ꝓfũdatione debẽt stiptica cũ mũ
dificatiuis miscere ut mũdificetur ulc⁹ ⁊ ꝓhi
beaẽ augmẽtũ ei⁹ Fit aũt puluis olibãi uł fu
mi eius aut mirre aut aloes collirizando cuz
zucari aqua uel mellis. Et si cũ ulcere fuerit
caliditas collirizetur i ocl'o puluis draggti
cũ aqua zucari. Et Auic. dixit. cũ ulceratur.
idest ꝓcedit ulceratio mãifeste administrẽẽ
super ipsũ empl'a stiptica cũ abstersiuis mix
ta sicut citonia ⁊ lẽtes decocte cũ melle. Est
enim stipticum per citonia ⁊ lentes. ⁊ abster
siuum per mel. debent autem predicti i aqua
decoqui deinde colari ⁊ de colatura in oculis
poni. ⁊ fex more emplastri oculis superponi.

Et subdit Auic. aqua granati scilicet dul
cis uel etiam muzi ⁊ oliue. scilicet sucus foli
orum eius. est eniz stipticũ per aquam oliue ⁊
abstersiuuz per aquam granati. ⁊ quãdoq; ad
duntur uitellus oui ⁊ crocus cum oleo rosato
exterius super oculo. Et hoc cum dolor infe
staret fortis. Et yhubaly docuit in abster
gẽdo ⁊ stipticando administrare mellicrate
cum suco folioꝝ oliue. ualet enim sucus eorũ
fluxu matericꝝ ad oculuz ⁊ egressiõi ei⁹. Qõ
sucũ hys ulceratio procedit. ita ut timeatur ð
proxio ruptura cornee. ⁊ sic exitus uuee qõ
cognoscitur. qz oculus incipit acui. tũc opor
tet stiptica supra mũdificãtia augere. Et spe
cialiter in hoc ualet colliriũ hal' qõ sic fit. ℞.
climie argẽti adhuste ⁊ lote heris husti. ana.
ʒ. y. caquie idest acatie ⁊ gummi arab. añ. ʒ.
iy. ceruse. ʒ. i. tere. ⁊ fac sicẽ cum albumine
oui. ⁊ cuz opus fuerit utere liquefacto cũ puel
le lacte. ⁊ bombacez in eo ĩbibitum super po
ne. Cũ aũt iaz cornea rupta ẽ ⁊ uuea exit. Cu
ra pficiẽ cũ rep̃ssione siue ĩmissiõe illi⁹ qõ ð
uuea iã exiuit. ⁊ cũ ꝓhibitõe ne ruptura et
exit⁹ augeantur. ⁊ cum solidatiõe cornee fĩe.
et uariaẽ scõz quãtitatẽ rupture. Dix hal'.

cornee acumen reprimentibus euacuetur me
dicaminibus in quibus non ē asperitas ut se
danego ⁊ climia argenti cum tēperata strictī
one. ⁊ hoc cum acumen ē paruum. Si uero a
cumē est magnum nꝫ medicamina prosunt nꝫ
ligatio .s. temperata. tunc fortius stringi opor
tet cum fortibus fassiis. ⁊ inter eas frustrum
ponatur plumbi qđ acumē sua premat graui
tate. Et si acumen adhuc magis magum ē nꝫ
medicamina prosunt nꝫ ligatio stricta. tūc am
putatio eius adhibenda est ferri idest cuꝫ fer
ro. Dixit Auicena. si exitus uuee ē formi
calis suple. sine musculis curetur cum prohi
bitis stipticis. horum enim ē repellere uueaꝫ
et totum acumen ad interius. prohibere dila
tionem rupture ⁊ consolidare uniendo partes
seperatas. Et de hoc facientibus dixit Aui
cena. ē uaporatio ex aceto aqua et uino .s. stip
tico. simul mixtis. fit aūt uaporatio ista cum
lapide molari inito et extincto in predictis
cum tenetur oculus aptus supra uaporem ei⁹
Acetum nāqꝫ ⁊ uinum stipticum abstergunt
Et aqua proh bꝫ aceti mordicationeꝫ Fit āt
cum lapiđ molari. qꝛ in eo ut dixit Auice. fo
cañ. in caplo eius ē aliqua uirtus constrictia
⁊ fortior ē operatio huius euaporationis si
đcoquantur in predictis rose sicce aut folia
mirti. Et dixit Auicena. đcoctio rosarum sci
licet siccarum confert. Et ex conferentibus ē
sucus foliorum oliue ⁊ sucus uirge pastoris
singulariter ⁊ coniunctim. ⁊ antionio magna
uirtus inest in hoc Et đ utilibus ē sief mesue
đ plumbo. ℞. plumbi usti antionii. tucie ablu
te calcecumenon scilicet loti gūmi arabici dra
gaganti an. ʒ. viii. opii. ℥. ʃ. fiat sief cū aqua
pluuiali. ⁊ rasis secūdo continentis posuit col
liriuꝫ ex antionio lapide emathitis ⁊ cerusa
Et dixit Auicena. cum distillatur ex colliri
is aliquid in oculo ligetur frons scilicet cum
oculo ⁊ dormiat resupinus. quia talis sit⁹ con
fert ad hoc ut redeat uuea ad locum suum Et
dixit quando oculus incipit eminere scilicet
propter exitum uuee. tunc est necessariuꝫ ut fa
cias adherē oculo ligaturaꝫ qua sustentetur
⁊ prohibeatur exire uel augeri. ⁊ ad ligandū
quidam ponunt puluilos đ panno lineo super
oculo. De ruptura autem cornee clauali. dixit
Auicena ꝙ non curatur uerum quidam uolen
tes đcorare oculū đlinquunt ⁊ pecant abscin
dentes illud qđ eminet đ uuea cum misariget
idest instrumento commodo de quibus fuit
baliabas. Sed rectius dixit Auicena. est
ut non remoueatur cum tali operatione quod
est. quia fortasse propter dolorem effunditur
materia ⁊ permutabitur ad oculum alterum.
tutius ergo est non incidere Nam in incisio
ne fit cōmotio ⁊ agitatio materie que posset
fluere ad oculum sanum Et ēt qꝛ magn⁹ exit⁹
uuee cuꝫ diu steterit natura assuescit mitē par
teꝫ materie ad nutriēdū ipaꝫ. Si ergo icidit
suspicio inde hēri pōt ne postea illa mā mitta
tur ad oclm sanū ⁊ ledat ipm. sic ergo pª ⁊ ѕа
spēs ē curabil'. ut oēs posuerūt auctores. Sꝫ
tertia ⁊ 4ª. sūt icurabiles. sic. s. ꝙ redeat ad
oclm uisio. qꝛ quando exit⁹ uuee est magnus
fit in oculo magna permutatio. et in oculo et
in humoribus eius. ita ꝙ licet postea redeat
uuea intus. non ē tamē acquirēs sibi debitū
situm pro uisione. remanetqꝫ post redditum
eius albula magna ⁊ multa laceratiōe cornee
que impedit uisuꝫ. Cuꝫ ergo. doctor qui
dā dixerūt. tertiā speciem eē curabilem intel
lexerunt q̄ꝫtū ad redditū uuee intus. nō q̄ꝫtū
ad uisionem. unde zoar. dixit. Scias ꝙ queli
bet uariola que oritur in uuea curabilis exi
stit preter illam q̄ capiti claui similis existit
Et dixit zoar de scđa spē ꝙ ē difficil' cu
re. tenet enī mediū inter priaꝫ ⁊ tertiam. Nō
enīꝫ ē facilis cure sicut pma. Quidā tam
exprimētatores dicunt se aliquādo perfecte
curasse quo ad uisionem spēꝫ tertiaꝫ. Qui
dā tamen ad decorationē incisioneꝫ in magno
exitu uuee. faciunt cū pretextu tamen đ supra
dicta suspitione ne lesio inde oculo sano eueni
at. ⁊ modus incisionis eius dixit hal'. sume
acum unam ⁊ imitte radici acuminis uuee a ꝑ
te inferiori oculi uersus superius. deinde ha
beas aliam acū in qua sit filū duplicatum. et
pone ab alia parte. s. a destra ad sinistraꝫ. ita
ꝙ acus crucientur. et cū filo illo liga. nō eīm
potest aliter ligari uuea. qꝛ uacillat. facta aūt
ligatura dixit hal'. extrahe acus quidam tamē
dimittūt eos sic tota die integra. Remotis
autem acubus dixit hal'. superappone oculo
sal ⁊ masticem masticata. s. instillando in ipsū
⁊ hoc fit ad desiccādum ⁊ constrigēduꝫ. ⁊ ad
sedāduꝫ doloreꝫ. dixit appone fassiaꝫ cū uitel
lo oui ⁊ oleo rosato. yhubaly. aūt facta li
gatione dixit āputare qđ de uuea superē cuꝫ
forficibus uel fendere id qđ ex ea super emi
net ⁊ de super apponere que desiccant ⁊ inci
dant. qꝛ sic cadet. Quidam aūt solū ligant
deinde dimittūt. qꝛ per se cadet. Gentilis
dixit magistrū habui qui sine ligatura fende
bat ⁊ euabat parū đ cōteto. sm suā extimati
onē postea suppōebat albumie oui cuꝫ puluē
masticis ⁊ aloes. Et qn̄qꝫ pōebat magis sti
ptica ⁊ ꝑ hūc mōꝫ reducebat illā eminētiaꝫ.

Capitulum 17m. de sanie in oculo contenta.

Sanies aliquādo fit in oculo ⁊ remanet in eo pre
ter ꝙ ad extra erumpat. Et yhu
baly uocauit hanc saniem urrus si
ue liuorem siue liuedinem siue urrus siue sa
nies ⁊c. Et precipitur de ea que fit sub cor
nea. Et alkana musali uocauit hāc saniem apo
stema. quia ut plurimum fit precedente apo
stemate. Cum autem sanies est in tunica cor
nea. quarto micmir uocatur a Galie. scabies
cornee. Et dixit Galie. ut secundo ponitur ꝯ
tinētis. putredo que generatur sub cornea uo
catur ocultatio reumatis uel saniei. Sic g° sa
nies āt generat̄ ⁊ inuēit̄ sub cornea iter uueā
⁊ corneā đ q̄ dix. A. ꝙ ipsa ꝯtinet̄ sub corēa
⁊ quidā suplēt et aliquādo sub coniūctiua. Sꝫ
Auic. expressit de cornea. qꝛ sub ea apparet
nobis et impedit uisum. apparet autem sub
cornea propter translucētiam cornee. Sub ꝯ
iūctiua autē. nec appet nobis nec ipedit uisū

Et ea que sub cornea ꝯtinetur est species ca
taracte ut suo caplo dicetur. Aut generatur ⁊
inuenit in ipsa tunica cornea. ⁊ ut sic dixit
Auic. Aut in profundo cornee aut in propin
quo eius. in profundo ut cum est inter corti
cem cornee tertium ⁊ q̄rtum in propinquo
uero cum est inter corticem primum ⁊ s̄m su
ple. ⁊ aliq̄ est in medio iter profūdum ⁊ propi
quum. ut cum est inter corticem s̄m ⁊ tertium
Et ut sit in tribus locis cornee. unde secundo
ꝯtinētis dixit rasis. sanies. s. cornee remane
re potest in tribus squamis idest in tribus lo
cis inter squamas. Dixit Aui. ꝙ propter hāc
saniem locus cornee in quo est similatur ungu
le. s. egritudini ocli ungula uocate. ⁊ hoc i co
lore. q2 sicut color ungule appet aliq̄ declinās
ad citrinitatē. aliq̄ ad fuscedinē. ita ista sanies
appet alba aliq̄ cū citrinitate ⁊ aliq̄ cū fuscedi
ne. ul' silat un gule. i. ungui i extremitate. s. un
guis. Et hoc s̄m figurā. q2 appet sicut extrēi
tas unguis in figura semicirculi. ⁊ pp hanc fi
guram qdaz appellāt eaz lunellā ad similitudi
nez lune nouelle. ut dixit alknamusali. et hēt
hanc figurā quando sanies occupat de cornea
locum paruum. quando autem occupat totam
corneam apparet figure spericedixit. Auice.
quando corroditur cum ea pars uocatur cal
cateren idest passio que similatur ungule. De
causis sanationis illius scire debes. ꝙ sanies
que est sub cornea ⁊ supra uueam potest pro
uenire ex apostemate uuee qd̄ erupit illic. ⁊
potest etiam deriuari illuc ex parte capitis ex
aliquo apāte sāiato ⁊ erupto. pōt ēt paulatine
ꝯgeri mā iter uueā ⁊ corneā ⁊ illic i saniē ꝯ
uerti nullo apāte p̄cedēte Que āt ꝯtinet inter
cortices cornee pōt puenire ex apāte cornee
saniato ⁊ aliq̄ ex ulcē prouenīete in ea a mā
corrisiua siū a causa extrinseca. hal'. dixit ꝙ
fit ex ulcē aut cefalea scilicet cum apostema
te ul' obtalmia ut plimuz tamē procedit ex a
postemate ocli. Cura dixit yhubaly. anteq̄
cures saniē primo euacuare oportet. Et hoc
si corpus non fuerit euacuatum ante in curati
one apostēatis ulceris uel percussionis. Aut
si fuerit euacuatum. postea iterū fuerit reple
tum Post euacuationē dixit Galienus. Cura
saniei indiget medicinis dissolutiuis. que sci
licet dissoluant ⁊ ea extra oculum fluē faciāt.
eāq3 resoluant ⁊ exiccēt. ⁊ q̄ in materia matu
rationē compleant maxime si materia saniei
grossa fuerit. Dixit haliabas. saniē si immore
tur hiis que maturant ⁊ dissoluūt moderate
curare ōbes. ⁊ ab hiis incipiedū ē i materia
grossa. Si tamen materia saniei esset liquida
subtilis a resolutiuis ⁊ ōsiccatiuis oportz cu
ram incipē Dixit paulus. curatur cuz eis que
sunt sicut sirupus ō melle cum fēugreco ⁊ col
lirio ō olibano. hoc modo. ℞. sirupuz ō mel
le uū mellicatum ōcoctum ⁊ aquam fēugreci
⁊ cōmisce ⁊ in hiis colliriuz ō olibano dissol
ue ⁊ in oculum inice quoniam abstergit per
mel maturat. ⁊ resoluit per fenugrecum ⁊ per
collirium de olibano desiccat. Dixit haliabas
cum puluere crocco. oportet curare matura
re ⁊ erumpere. Aut summe thucis partē u
nā zaffarane parte mediā trita diligenter

⁊ liquefac cum aqua fenugreci. Et si moretur
eruptio opponaco utere ⁊ armoīaco disso
lutis cum aqua fenugreci. Et dix oculum
cataplasma cum aqua in qua fenugrecum et
mellilotum decoxeris tepida per horam unaz
quoniam maturat ⁊ pustulam facit erumpe
re. ⁊ saniez educit per eam etiam. aperiuntur
pori ⁊ resoluitur sanies. Dixit Auicena. aut
aperiatur oculus in poris suis ut possit sani
es resolui per ipsos. Et hoc cum melliloto ⁊
mucillagine seminis lini ⁊ rafano humido
idest recenter colecto decocto. si non prohi
bet obtalmia. Et preparatur sic. Recipe
melliloti. M. i. radicum rafani ℥. ß. possz au
tem poni loco radicis eius de semine ipsius
ʒ. ij. decoquantur in aqua ⁊ coquantur ⁊ in
illa colatura ponatur de mucillagine seminis
lini ⁊ iniciatur in oculum. quoniam aperit
abstergit maturat et lenit. Et conuenit colli
rium de mirra dissolutum cum succo fumiter
re. yhubaly posuit collirium utile in hoc. ℞.
croci aloes et mirre. aā. ʒ. i. uini. ʒ. iii. mellis
ʒ. vi. liquefiat crocus cum uino deide miscea
tur cum aloe et mirra. deinde misceatur cum
eis mel et reponatur in uase uitreo et ex co
ponatur in oculo. semel bis uel ter in die.
Dixit hal'. si sanies ex ulcere siue pustula
fuerit colliriza illam cum marcasita aurea et
argentea quoniam saniem ōsiccat et dissoluit
Qd̄ si non adderit cum ferro cura. Scias ꝙ
sanies que continetur inter cortices cornee
curatur per medicinas tantum modo dicto
nisi contineretur inter primuz eius corticem
et sc̄dm. nam tunc posset etiam curari per inci
sionem. Sed sanies contēta inter corneam ⁊
uueam de qua dixit Gal'. 14°. terapētice. ꝙ ip
sa subiacet trib' cuōnis modis. s. resoluendo
illam cū medicinis. Et per incisionem. ⁊ per
capitis conquassationem qua sanies a loco ubi
est ad alium trāsferatur incisio tamen et capi
tis quassatio q2 suspitionem habēt non debēt
fieri nisi quando cura per medicinas. nō con
tulerit amplius de ea dicetur in cura catara
cte. Duritiei accidētis i ꝯiūctiua. Dixit
hal'. Cura est fl'om' ⁊ purgatio cum decoctio
ne epithimi. mirob. chebulor ⁊ indor agari
ci. cum yera. Et albo utendum est puluere. ⁊
calidio albo cum puelle lacte. Et ō hinc ad
puluerem transi croceum paruum ⁊ colliriuz
rubeum lene aqua fouee calida Et oculo cata
plasma appōe dissolutiua i quib' emollitio sit.

Capitulum. 18m. de cancro in oculo.

Ancer ab auctoribus poni
tur inter egritudines
que accidunt cornee. Dixit pau
lus cancer est morbus qui accidit
in cornea. Et Auicena dixit cancer in oculo
plurimum accidit in cornea. Dixit autem
plurimum propter eum qui sequitur aposte
ma durum melenconicum qd̄ plm accidit i ꝯ
iūctiua nominatur enim ideo ab azarauio ⁊
aliis inter egritudines coniunctiue ipsiuz apā
Et sic erit in coniunctiua cancer. qui sequit

ad ipsum. Sed cancer qui sequitur ulcera qr
ipa plm fiunt i cornea. sic ⁊ cancer sequens
ea. Et silr cancer q fit incipiendo. eo qꝫ i cor
nea presui duritie materia mala mlica dinci⁹
retinetur ⁊ retenta magis inclcatur ⁊ a trans
piratione prohibetur. unde corrumpit ⁊ can
crum facit qꝫ non sic est inconiunctiua. quia
ipsa licet sit rarioris texture qꝫ cornea. et
ex hoc facilius recipiat materias. tamen quia
non habet squamas ⁊ cauernes inter eas ma
teria in ea recepta non sic conculcatur melius
etiam transpiratur. quia non habet duritiem
sicut cornea. De signis dixit paulus. est cum
dolore distensione punctione ⁊ rubore in tu-
cis donec ueniat ad timpora. Et proprie in
motibus facilicet corporis ⁊ maxime capis
⁊ oculorum. ⁊ inducit defectionem appetitus
Et iohannitius dixit. cum cancer accidit ocu
lis erunt cum eo uiolentus dolor ⁊ distensio
uenarum quousqz appareant distense ut pergu
la ⁊ rubedo ⁊ punctio uiolenta in oculis que
extenduntur usqz ad timpora Et proprie cuz
patiens ambulat aut mouetur aliquo motu. ⁊
euenit ei soda ⁊ fluit ad oculum materia acu
ta subtilis ⁊ deficit appetitus cibariorum ⁊
non potest sufferre collirium uiolentum pre
dolere. Et Auic. dixit dolor uehemens ⁊ h°
propter materiam ulcerantem ⁊ malam com
plexionem. ⁊ extensio in uenis oculi qr hũor
melancolicus ⁊ sanguis ẽt q predolore attra
hitur contendunt eas. Et punctura fortis q^a
leditur timpus punctura. qr materia adbusta
pũgit. extenditur autem ad timpus scilicet e
iusdem oculi. Et hoc mediante coniunctiua
que comunicat timpori. siue cancer sit in ea
siue comunicet cornee in cancro eius. Et p
prie apud motum. qr tunc magis agitat mã
⁊ rubedo in oculis ex sanguine attracto pre
dolore. ⁊ soda propter comunitatem ad pãni
culos cerebri accñs i toto capite. licet pl⁹ in
timpore. Et est casus appetitus cibi stomaco
compatiẽte cerebro p̄dolore ẽt ⁊ uigiliis ac
cidit stõaco iflãmatio que dicit appetitũ. Et
dixit paulus. hic morbus inducit a calidis.
et ledit ab omni in quo est caliditas siue sit ci
bus siue potus siue medicina iterius siũ exte
rius approximata qr addunt in malitiam ma
terie eius. Dixit Aui. administratio rerũ
calidarum est ex eis que ledunt patiẽtem ipꝫ
Et auget dolorem itollerabilem ⁊ maxime si
administrãtur ab extra itus uel supra oculum
seu i circuitu eius. ⁊ maxime si mediãte ipse
fuerit calide pure sine permixtione frigidaꝝ
Non eniꝫ possũt materiam huius cãcri resolue
re. sed addunt in adustionem eius ⁊ adustam
exagitant. Medicine tamen alique calide ano
dine mixte cũ frigidis ad remittẽdũ frigidita
tem illoꝝ bñ ꝯpetere possũt. Nã ut sic mãm ñ
agitãt nec i adustionẽ eius addũt. ymo ẽ i eis
aliqua maturatio ⁊ leuis resolutio. ⁊ p ꝯñs
aliqua doloris mitigatio. Dixit Auic. can
cer non facit tantum dolorem in aliquo mem
brorum aliorum eueniẽs qꝫtum in oculo. Et
causa est quia in eo aggregantur quattuor cau
se que faciũt ad intentionem doloris una est
multa sensibilitas oculi. secunda est conclu
sio materie male inter squamas cornee in
quibus conculcatur. Tertia est densitas
texture cornee qua reddũt septa extensioni ⁊
delatione quare cum extenditur difficulter ex
tenditur unde ⁊ magis dolet. Quarta ẽ qr
materia q̄ facit cancꝝ in oclo est mltũ sbtilis
acuta aperta multum scindere et penetrare. ⁊
sic additionem doloris facere. Dix paul⁹
iste morbus non curatur. Et Auic. dixit est
ex eis in quoꝝ salute non est spes. qr neqꝫ p
medicinas curari oportet. dixit eniꝫ ybuha
ly. oportet qꝫ uirtus medicine sit fortior qꝫ
uirtus egritudinis. et sic oporteret qꝫ esset
multum calida. sed talis medicina ut dictum
ẽ multum liberet. Nꝫ p absci͂sionẽ oculi. pri
mo qr suspitionẽ faceret oculi abscisio ne ma
teria transiret inde ad oculum sanuꝫ Et da
to qꝫ non transiret ⁊ abscinderetur oculus re
manet tamen infectio in uenis profundis ⁊
eis que sunt in circuitu eius qua causaretur
cancer ibi. Dixit tamen paulus debet miti
gari dolor eius. Et Auic. dixit est spes i se
datione eius. igitur si nõ fuerit excusatio cu
re eius ut qr patiens sit domin⁹ tuus uel sit
consanguineus aut ultimus amicus. Aut etiã
ne uidearis impius sed misericors ⁊ uelle o
perari scdm consiliuꝫ Gali. xi°. terapẽtice. di
centis quãto. igituꝛ melius ẽ cum spe benigna
facientẽ quid ⁊ pariclitari qꝫ sine spe perire
certissime. et per hoc non poteris te excusa
re a cura eius quam refutare debes qꝫtuꝫ po
tes. qr ẽ d egritudinibus prauis. quaꝝ cure
onus non ẽ suscipiẽdum. tunc accipe curaꝫ
que est cura blanditoria. ⁊ completur dieta
⁊ potione. De dieta dixit paulus sit cũ po
tu lactis scilicet asinini l' caprini. proprie si
digeritur ⁊ non corrumpitur. Nam si
corrũperetur adderet in maliciã ⁊ in soda.
Et subdit ⁊ cum frumento generante bonũ sã
guinem idest cum pane facto ex frumento.
quia in eo licet sit aliqua leuis caliditas. est
tamen in eo humiditas qua resistit siccitati
⁊ adbustioni materie. Et subdit paulus. ⁊ cũ
aliis cibis frigidis. Debent enim declinare
cibi ⁊ potus ad frigiditateꝫ uel saltem debẽt
habere leuem caliditatem. Et ideo subdit nõ
calefacientibus omnio idest fortiter. Et. A.
dixit. Nutriantur cibis boni chimi tritice
is in quibus nõ ẽ calefactio mlta. ⁊ dixit po
tus lactis confert ei. Cura uero per potio
nem tribus intentionibus completur quaruꝫ
una est ad euacuandum humorem calidum a
cutum adbustum ⁊ facum melenconicum.

Secunda est sedatio accidentium et pro
prie doloris. Nam per ambas predictas in
tentiones prohibetur augmentum ulceris.

Et tertia est ipsius ulceris curatio secun
dum modum magis possibilem. De his di
xit Auicena. sit intentio tua sedatio doloris
et mundificatio corporis et partis capitis
ab humore conturbato siue ab humore melẽ
conico adbusto. Aut etiam parato aduri qui
dicitur conturbatus idest conturbationem
faciens. suple. et sit intentio tua curatio ulce
rati loci. secundum qꝫ poteris cũ medicis leuis
esiccatõis. et cũo qdẽ si hũor mlic⁹ exuberat

in corpore uel capite simul cum sanguine cuz
flomia Dixit hali. gnto pratice. si patiēs ferat
flomiam cefalicā. si fieri potest minue. Et si
sanguis niger exit plurimum eius minue. ⁊ si
rubeus parum. ⁊ ex his uerbis quidaz i hac
cura temptant flomiam constante uirtute. Et
si quidem sanguis exit niger exhibunt de ipso
Si uero non nigre claudant illico uenam ⁊ nō
exhibunt facta flobia uel non facta. si non indige
tur ea cuetur humor melancus adhustus. y hubali.
li. posuit solutiuum bonum in educendo hunc
humorē quod sic fit. ℞. epithimi. 3. i. follicu
lorū sene. 3. iiii. lingue bouis. 3. v. mellisse
. 3. 9. turbith. 3. i. ⁊. ß. hermod. 3. viiii. semis
endiuie ⁊ cuscute ⁊ seis cucurbite ⁊ citrulli
mūdatoꝝ. an. 3. ij. kebulorum. 3. iiii. ellebori
nigri salis indi. an. 3. viii. suci liquiritie. 3. i.
centauree minoris grana ordei. viii. sticados
lapidis armeni abluti gario. musci. ana. 3. i. fi
at puluis. dosis. 3. v. cum aqua casei. Et dixit
paulus. spargatur in oculis eorum sief. bene
mitigans dolores eorum. Dixit Auic. admini
stretur albumen oui cum melliloto ⁊ aliquid
de croco hoc modo accipiatur de aqua deco
ctionis melliloti ⁊ dissoluatur i ea parum cro
ci ⁊ adhunetur cum albumine oui ⁊ ponatur
super oculo ⁊ etiam distilletur in oculo ex
eo. Nam lenit ⁊ remittit acuitatem ⁊ aliqua
liter resoluendo dolorem sedat. ⁊ confert cero
tum ex uitello oui ⁊ oleo rosato. qđ tamen im
proprie dicitur cerotum cum non ingrediat
in ipsum cera. Cui azarauius addidit modicū
croci. Et conuenit collirium album ⁊ omne
collirium factum ex eis que sunt sicut amidū
cerusa gummi arabicū ⁊ opium. Et omnia in
quibus ponuntur lenientia ⁊ stupefacientia
que prohibent ulcerationis progressum rēit
tendo acuitatem materie ⁊ dolorem sedando
Et lenientia in hiis conuenientia sunt sicut
mucilago psilii ⁊ seminis citonioꝝ ⁊ similia.

Capitulum . 19m. de augmento carnis lacri
malium ⁊ eius diminutione.

q Uandoqz magnificatur caro in angu
lis lacrimalibus oculorum. Di
xit Auicena. adeo ut prohibeat ui
sum. ⁊ quandoqz minuitur ualde ⁊ uocatur a
y hubali. seylen . Et occultatur adeo ut pro
hibeat lacrimas. Dixit Galienus quarto de
utilitate particularum. q in angulis lacrima
libus sunt foramina nasi per que egrediuntur
superfluitates effluxe ad oculos ad nares sup
posita est quedam caro neruosa que uocatur
caro lacrimalium ut per ipsam prohibeantur
fluere ⁊ extra exire per ipsos angulos super
fluitates ibidē descendentes. sed transeant per
illa foramina ad nares. quando autem ista ca
ro minuitur uel abscinditur non potest cohi
bere illas superfluitates ire ad illa foramina
nasi. Neqz potest prohibere illas exire per
angulos lacrimales. unde continuus fit lacri
marum fluxus. Et hui9 carnis diminutionis
tres assignantur . prima est superflua incisio
quā faciunt medici i icisiōe ūgle ocli l sebel
sa ē superfluus uisus mediciaꝝ acutarum qui
bus medici utuntur in cura ungule ul sebel l
etiam fistule lacrimalis. Et tertia est bandu
la ibi orta ut plurimum tamen accidit dixit
Auic. ex errore medici in incidendo ungulā.
Et que prouenit ab incisione dixit Auic. cu
rā nō habet. Sed si fuerit ex parte alia ut. s.
corrosione medicinaꝝ quādoqz possibile est
ut curetur cum medicinis generatiuis carnis
cum quibus sit stipticitas ⁊ esiccatio sic sunt
medicine facte ex aloe ⁊ croco. Et medici
ne facte ex aloe ⁊ lapide emathitis. ⁊ admini
strentur predicte medicine cum uino. Et
dixit. A. q aloe solū pluerizatū sup lacriali 9
fert ⁊ uinum etiam. solum confert ⁊ proprie
quado decoquitur in ipso qđ habet uirtutez
constrictiuam stipticam. sicut mirt9 ⁊ sumac
⁊ similia. Causa autem quare nō curatur
diminutio hui9. carnis facta per icisionē cuz
ferro. ⁊ que fit per corrosionem cū medicis
sic. est qz ut dictum ē caro ista est neruosa
⁊ ratione neruositatis ci9tenet nām membri
spermatici quādo inciditur cū ferro. qz inci
ditur neruosuz eius simul ⁊ carnosum nō po
test postea regērari. Sed medicina corrosiua
potius corrodit partem carnosaz qz neruosā
unde pōt regērari caro corrosa. Si tamē cor
rosio per medicinas uel alia quecūqz dicta
perueniat ad diminuendū partes ei9 neruo
sas siue totalitatem hui9 partis neruose . nū
qz regērari poterit. Et hec est causa qr Aui.
dixit. possibile est ut curetur ut plz tn̄ nō cu
ratur. Additio tamen dicte carnis dixit. A.
curat medicinis incisiuis idest cum incisiōe
aut cum medicinis tenentibus locum eius q
sunt corrosiue illius carnis addite. uextn̄ di
xit ipse. Non fiat incisio radicitus ne perue
niant inde lacrime. sicut dictum est eas perue
nire in diminutione eius . Neqz quidem
hoc fieri debet. nisi rectificato . ⁊ subtiliato
regimine ⁊ sufficienter corpore prepurgato.

Cm 20m. đ albedine siue albugine macla al
ba ocli.

Albugo siue albedo siue al
bula ē alba macula
apparens in cornea. Et causa eius
aut est cicatrix que remansit
post consolidationem ulcerum cornee. et uo
catur aliquando cicatrix ⁊ aliquando uirgu
la. Aut causa eius est album flegma qđ remā
sit inter cortices cornee ⁊ uocatur absolu
te macula. Uiati. uocauit pānum oculi ⁊ simi
liter Galiabas Dixit Auicena. albugo alia
est subtil pueniēs i superficie appente extri
seca ⁊ uocat nebula. et alia ē grossa ⁊ pfūda
⁊ noiat albugo absolte Et ipsa quidem i pue
ris eueniens ut plurimū ē subtilis propter
raritatē cornee. in eis ⁊ subtilitatem humoꝝ
ipsorum ⁊ fortitudinem uirtutum nāliuz i eis
quare non aggregatur in cornea ipsoꝝ mate
ria multa nec grossa sicut in aliis etatibus qz
uis sit possibile q etiam in pueris euēiat ma
cula grossa . Dicunt quidam que accidit
ex flate retēto inter squamas cornee. curabil

ē. Et si q̄ð fuerit noua nō ātiquata ⁊ fuerit cir
ca superficiē ei⁹ extrīsecā. ⁊ ī corporib⁹ tene
ris curaᵗ de facili. Si uero fuerit antiquata
⁊ maxime circa profūdum cornee ⁊ ī corpo
ribus duris curaᵗ. sꝫ ō difficili. Et dicūt ad
istum dirigitur cura ab auctoribus posita
Que autem accidit ex cicatrice ulcerum con
solidatorum incurabilis ē Est tamen sic ꝙ po
test subtiliari ⁊ pōt tergi ⁊ palliari. Quidam
tamen dicunt ꝙ proueniens ex cicatrice. si
circa superficiem cornee fuerit subtilis ⁊ no
ua in corporibus teneris sanari⁹ pōt sic. s. ꝙ ñ
impedier uisū. Dixit rasis fo ꝯtinētis lani
tio cornee accit alñ p lōgum. ⁊ non superuēit
ī ea morbus que dicitur albula siue albedo.
Sed uidetur tantum eē q̄dam percussio. Et
ex hoc accidit ꝙ que uidentur. uidentur lon
giora q̄ȝ sint. Auctores non posuerunt signa
quia hn̄tur per uisum. Cura. Eā que ē ex
flegmate coagulato īter cortices cornee. si sb
tilis fuerit solus suc⁹ papaueris rufi remouet
posit⁹ in oculo. Dixit Auicena. quandoqꝫ con
fert sucus foliorum papaueris rufi. Et de cō
ferentibus est ðcoctio centauree minoris mi
sta cum melle oculo imposita. ⁊ confert uria
pueri non polluti in uase eneo usqꝫ ad spissitu
dinem cum melle cocta oculo imposita. Aut
bulliat urina pueri in olla noua uitreata us
qꝫ ad consumptionem medietatis postea resi
duum in alambico sublimetur ad ponendum
in oculo. Ista enim omnia resoluunt ⁊ exic
cant ⁊ mūdificant. ⁊ fortiora predictis parū.
sunt sucus anagalis depuratus oculo immis
sus. Et puluis uenarum idest radicum celido
nie ⁊ amcos añ. sumptorum. ⁊ puluis conchi
liorum limatiarum conbustarum subtilissime
tritus oculo immissus. Et puluis zucari albi
⁊ salisgemme. ⁊ sucus lappule minoris ⁊ est il
la cuius semen transeuntium pannis adheret
⁊ non euellitur ab eis nisi cum pilis eorum
pistate cum ipso semine suo depuratus oculo
immissus. ⁊ suc⁹ feniculi depuratus ⁊ mixtus
cum equali parte sui de melle optime depura
to ⁊ coctus in uase eneo ⁊ collirizatus. Dixit
haliabas. Cura. fiat cum medicinis elimanti
bus ⁊ purgātibus idest mundificantibus ⁊
abstergentibus ut sunt tucia indica cancer
marinus adustus es ustum aprifimus uel pas
serum ⁊ yrundinum stercus cum melle mixtū
de quo dicunt quidam ꝙ est expertum ⁊ colli
rium rubeum acutum de quo dixit haliabas
ꝙ curat eam que subtilis est. Et de conueni
entibus est ut summatur sarcocolla ⁊ zucarū
tabarzed ⁊ spuma maris ⁊ aristologia scilicꝫ
rotonda ⁊ baurach. ⁊ fiat ex eis alchofol de
quo ponatur in oculo. Dixit Auicena: oportꝫ
ut assiduetur euaporatio ad oculum cum a
quis calidis ⁊ balneis cum aquis calidis
Et hoc fit ad retificandum subtiliandum ⁊
mollificandum locum nebule. Ad hoc ut me
dicine approximande facilius ⁊ melius in
eam imprimāt. Et ut sit eorum impressio mi
nus dolorosa. Littera tamen exterior dicit.
balneis cum aqua frigida. Et potest uerifica
ri de balneis frigidis non actu sed potentia

scilꝫ cum aqua pura ul' ðcoctionis malue aut
uiolarie ⁊ similium tamē actu calida. Et po
stea dixit Auic. fiat eius fricatio sēper scilꝫ
añ approximationē mēdicaminuꝫ ⁊ post eua
porationem. et hec euaporatio ⁊ fricatio ma
xime fiant dixit Aui. in cronica albugine ⁊
grossa ⁊ in corporibus duris. Et dicūt qui
dam in uaporationibus aliquibus uicibus
administratis oportꝫ addē lenitētia decoquē
do in aqua semē lini femina ⁊ radices malue
⁊ maluauisci ⁊ similia. nam per ea facilius
tolleratur acuitas ⁊ pūctio medicaminuꝫ ap
proximādorum. De fricatione tamen albule
dixit Rosa. sūt quidā qui fricāt eā que gros
sa ē ⁊ permanēs cū spongia uel spuma ma
ris suple aut pulueribus abstersiuis. Aut dix
ipse cū istrumēto facto. ad hoc. uerum in eis ext
stit timor ⁊ excitatio opōnis q̄r nō utiᵗ eis
nisi qui fuerit solicitus ⁊ studiosus in illo.

Dixit mesue. si albugo fuerit dura ⁊ ī cor
pore duro. eligantᵗ medicine q̄ magis sint a
cute sicē est alcofol predictū disolutū in aqua
acori. s. decoctionis eius. aut aqua salisgēme
fricati. i. qð p fricationē in aqua dissoluatur
⁊ nō p īfuxionē uel decoctionē. ⁊ dꝫ poni in
oculis infirmo ente in balneo ul' imediate p⁹
exitum ab eo uel imediate post receptam eua
porationem Et fortius eo est colliriū ð alchi
tran cū ere usto ⁊ collirium de cornib⁹ cer
ui. s. ustis qð ponitur a rapio. in 7°. Et alco
fol. ex stercore lacerti solo ul' mixto cū massa
caia. aut cū ere usto aut cū salegēma. Et for
tius ista ē stercus yrūdinis cū sisamo ð mel
le. i. cuꝫ ꝯfectione facta ex oleo sisamio. ⁊ me
le ul' zucaro ut marzapane qð mitigat ⁊ rep
mit acuitatem illius stercoris. Et stercus
salāt. s. i. salamādre ut 3°. ð simplici medicia.
littera tñ gerardi extra dixit letagine. i. lacer
te pūctate in colorib⁹ uarys in q̄ȝtitate lētis
ul' sic dicte q̄r talꝛ mutat colorem ei⁹ quem
mordet dixit Auic. Si albugo ē profūda ad
ministra memirer. i. celidoniaꝫ. Et asegi qui
daꝫ exponūt. i. armoniacū. ⁊ quidā. i. spongi
aꝫ marinā ⁊ miraꝫ ⁊ stercus lacerti equalꝛ.

Dixit rabi. i. 22ᵃ. particula lapis q īuenīᵗ
in renib⁹ ⁊ uesica ꝯbustus collirizat⁹ mutat
albulam ueterem ⁊ nouam. ⁊ cristalus conbu
stus ⁊ ablutus mundat albulā spālitate quā ha
bet Dicunt expertum esse collirium qð sic
fit. Recipe suci feniculi. celidonie ⁊ rute. añ.
. ℥ ij. piperis. ℥. i. Decoquatur ad mediū ⁊ co
letur ⁊ de colatura ponatur in oculo Dixit
gentil' ꝙ accepit ab expto ꝙ mel sblimatū in
alēbico mirabilꝛ confert. Et dixit quidā utē
dum ē eo mense unoꝫ deide utēdum ē collirio
qð sic fit. Recipe aque rosate. ⁊ aque fenicu
li. ana. ℥. iiii. ātimonii puluerizati. ʒ. i. mini
strentur ⁊ colētur per filtrum. Et ex illa colatu
ra ponatur in oculo sepe in die. Dixit qui
dam experimentator ꝙ semen ozimi tritum
oculis imissum super omnia ualet. Dix Alex.
9ᵃ. problematum problemate. 6°. frustro san
guinis in oculo siue uestigium ut sebel ⁊ un
gulam ⁊ similia ut albulam aufert ⁊ remouet
es ⁊ rafanus faba emplastrata pulmo peco
rinus et argila. Dixit Petrus de ebano

p̄dicta hoc diuersimode faciūt. Nam es hoc
facit. q2 corrodit hui⁹. uestigia. Et rasan⁹ hoc
facit abstergēdo ⁊ resoluēdo. Et p̄mo pecori
n⁹ ⁊ silꝫ faba faciūt hoc dixit Ari. q2 attrahūt
ad se propter raritatē eorum. Attrahūt enim
ad se sanguinē cōgelatum in oculo ⁊ aliqualr̄
abstergūt. ⁊ cum ipsoruꝫ caliditate anodia do
lorē sedāt. ⁊ argila facit hoc stipticando ⁊ cō
fortando mēbrum ⁊ sic prohibēdo ne ad ipsā
fluat sanguis. Quod si p p̄dicta medicamina
albula dleri nō pōt. tunc restat pp decoratiōnē
oculi ut pallietur. ⁊ fiat ꝙ color ei⁹ alb⁹ fiat ni
ger in colore cornee. Et posuerunt auctores
multas medicinas fingētes albuginem in ni
grum. Et ex utilibus ē ut sūmatur rosarum. i.
florum granatorum caducorum scꝫ blaustriarꝫ
⁊ acacie ⁊ calcadis ⁊ gummi scilꝫ arabici an.
ʒ. i. antimonij ⁊ gallarꝫ an. ʒ. ij. dissoluātur cū
aqua scilicet decoquendo. quoniā hec decoctō
sepe in oculis posita tīgit albulam ad colorem
nigrꝫ lac asine coctū tīgit albuginem.

Capitulū. xi^m. de sebel in oculo.

Sebel secūdo ꝯtinētis uocar̄ pgu
la siue uarix a iohanitō
Ab hal. uocar̄ sibilia. zoar dixit.
ꝙ uocar̄ a rab uene alcheben. Si
mon ian̄. dixit. ꝙ aliī uocar̄ spica. ⁊ sebel ē pā
niculus largo modo sumēdo panniculum pro
quocūqꝫ corpore cohoperiente aliud corpus
sicut etiā Siliber. hoc modo ungulā pannicu
lum uocauit. Dixit serapio. ē repletio existēs
in uenis ex sanguine grosso donec inflātur ut
uter ⁊ rubent ⁊ ingrossantur. ⁊ iohanitius di
xit sunt uene replete sanguine ⁊ ingrossātur
⁊ eminent. Secūdo ꝯtinētis dixit rasis. sebel
ē repletio uenarum oculorꝫ. Et ūr sicut panni
culus inter omnes uenas ⁊ est pāniculus qui
dem niger apparens in pupilla supra. sic fu
mus in quo sūt uene rufe. Et dixit sebel. ē q̄ꝫ
do apparet supra ꝯiūctiuam ⁊ corneam. sicut
pellicula fumi. ⁊ in circuitu oculorum nigre
dinis uenule rubee. ⁊ patiēs non pōt respice
re bñ solem nꝫ lucernam. Dixit Auic. sebel est
pāniculus accidens ī oculo ex inflatione uēa
rum eius apparētium ī superficie coniūctiue
⁊ cornee. ⁊ teritur qd̄ ī eo ē īter eas sicut fu
mus. Inter uenam enim ⁊ uenam eius appet
q̄dam colligatio siue continuatio ad modum
panni que apparet sicut fumus. ⁊ per hanc cō
tinuationem differt sebel ab inflatione uena
rum q̄ appet ī ꝯturbatiōe oculi. Et aliī etiaꝫ
ī obtalmia m̄torꝫ. q2 nihil ꝯtinuat inter illas
uenas neqꝫ aliqd appet īter eas ꝯtextū. zoar
dixit. sebel ē q̄daꝫ ꝯtextura rubea facta ī su
perficie ꝯiūctiue. Et nō sūt uene pcedentes
ab epe. neqꝫ arterie procedētes a corde. Uñ
⁊ Auerois in cantica canticorum ꝯmēto. 99°
dixit. ꝙ sebel est quedam textura uenarum in
naturalium super coniunctiua oculi factarum
Sed dixit zoar. uenis similantur que inuolu
te sunt ⁊ contexte super coniūctiuam ⁊ aliq̄
do intantum extenduntur ꝙ nigrum oculi co
hoperire reperiuntur. Quid autem sit ꝙ
inter uenas sebel contexit. dicunt quidam
ꝙ ē ipa coniūctia c⁹ superficies subleuatur p̄
ter naturam. Et q2 ipsa de se ē alba. Et mā se

bel ē corrupta obfuscar̄ ab illa mā ⁊ apparꝫ
sic fum⁹ idest in colore quodam fusco. Alij
aūt dicūt ꝙ in panic̄lo sebel repsētant̄ aliq̄
mē magis grosse in figura uenarū magis gros
sarꝫ. Et sūt alique materie sbtilissime in q
bus non representar̄ forma uenarꝫ. Et iō appa
rēt ī colore fusco. Alij dīt ꝙ a mā grossio
ri sebel q̄ repsētatur in forma uene aliqui ua
pores sbtiles qui actionē caloris ibidē inter
illas uenulas condēpsatur. qui uidēr̄ contexē
inter eas paniculū. non sūt aūt uene neqꝫ re
plentur sanguine nisi appenter qd̄ declarat ma
nualis abscisio eius. Errant ergo illi qui di
xerūt ꝙ uenarum que texiūt sebel quedā sūt
uene uere de uenis coniunctiue. que cum mł
tum implentur dilatātur ⁊ extendūtur de qui
bus dicūt. Auic. intellexit cum dixit inflatio
ne uenarꝫ eius scilicet coniunctiue. Nā neces
sario in earꝫ abscisione sanguinis fluere qd̄
minime fluit neqꝫ paucus neqꝫ multus. De
causis sebel Auic dixit causa sebel ē repletio
illarꝫ uenarꝫ. s. que apparenter dicunt̄ uene ex
materiis currentibus ad eum scilicet oculuꝫ
que. s. ī superficie oculi ꝯdēpsantur que ad o
culum euenire possunt. aut per uiam panni
culi exterioris appentis. s. gingie matris. su
ple. ⁊ est hoc ut plurimum. Aut per uiaꝫ pāni
culi interioris. s. dure matris uel pie que nūc
ad oculum defluūt propter repletionē capitis
⁊ debilitatem ipsius oculi. Et ille mē possūt
eē sanguinee colerice. fl̄ice ⁊ m̄lice fm tū pl̄ꝫ
sunt ex sanguine grosso. Et ideo scd̄m pluri
mū apparent rufe uel rubee. Rasis dixit
in diuisionibus sebel aut est subtilis ⁊ recen
tis tēporis aut est grossus ⁊ antiquus multi
temporis. Et rursum aut est ex materia fluē
te ad oculū ex gingia matre. aut ex dura uel
pia matre. Dixit Judeus. sebel accidit in
regionibus humidis facientibus multam ob
talmiam. Et reuertitur et est hereditaria. Et
Auicena dixit. sebel est de egritudinibus
que hereditantur et hoc maxime esset. cum se
bel esset multum in patre antiquatum. ⁊ ex
materia a pāniculis fluente intrinsecis. Et
dixit. est de eis que de uno ad alium permutā
tur. ita qd̄ est morbus contagiosus. propter
uapores malos. materie corrupte facientis se
bel egredientes ab oculo qui peruenientes
ad oculum intuentis in ipsum scilicet sepe āt
secum diu conuersantis inficiunt oculos eo
rum ⁊ generant in eis similem egritudinem.

Signa generis habentur per uisum. Et
serapio dixit secundundum plurimum est cū
eo mā. s. lacriarum ⁊ prurit⁹ dix. A. Sig^a ei⁹
sūt ꝙ qñꝫ accit ex sebel prurit⁹ ⁊ lacrie ⁊ pā
nicul⁹ prurit⁹ eniꝫ accit pp mē corruptionē. ⁊
lacrie pp ocl̄i debilitatē ⁊ ppē qñ mā a pāni
c̄lo fluit itrīseco Et pānic̄lus. s. qñꝫ fit m̄tū
appēs qñ mā ē multa ⁊ grossa. Et dixerunt
Rasis ⁊ Auicena. ut supra accidit nocumē
tum in lumie solis ⁊ candele propter debilita
tem oculi. Et debilitatur q2 infert estuatio
nē. i. ingetudinē. ⁊ iō nocetur nō solum in lu
mie excessiuo. Sꝫ ēt in quolibꝫ paruo excessu
⁊ dicūt ꝙ nocetur etiam in tenebris. Et dix
Auic. nocet ei omne qd̄ ei opponitur scilꝫ ex

medicinis ⁊ saltē ī p° occursu cap. qz ex eis
cū sint fortes ⁊ exagitātes mām appet ifirō
ledi itm̄ qđ nescit deliberare an seq uelit cuz
eis curā an nō Dix. A. plm accidit patienti se
bel suple maxie cronicū ut fiat oculus minor
⁊ minoretur corpus pupille eius qz in croni
co per uiam inuitricatōis minoratur cornea ⁊
constringitur pupilla. Et dixit iohitius. appa
ret cum rubedine ut dictum est. quia plurimū
materia eius est sanguinea. Dixit Auicena. si
gna eius cuius cā est uelamen extrinsecum sūt
ea que plures diximus de exuberatione uēa
rum exteriorum ⁊ rubedine faciei ⁊ pulsatio
ne uehementi in timporibus ⁊ uenis cornee
idest uenis superficialibus oculi. Dicunt qui
dam ꝙ propter multum ruborem faciei uene
sebel licet sint rubee. non apparent ita rubee
ut sunt quia uicte sunt a maiori rubore faciei.
unde Azaranius dixit. ꝙ apparent albe scilz
comparate rubedine faciei. Signa autem ei⁹
cuius materia fluit a panniculis extrinsecis
sunt predictis opposita. Non enim exuberāt
uene extrinsece neqz rubet ⁊ non pulsant tim
pora neqz uene superficiales oculi. Sed appa
rent sternutationes ⁊ alia signa superius di
cta. Dixit yhubali. te trahente palpebram in
feriorem uersus te. sebel eleuatur ac si eriga
tur uersus te. Et est hoc signum efficax ad co
gnoscendum. si sebel principium habet ab ex
trinseco cranei. Auice. dixit. secūda primi c°
tertio ꝙ sebel est morbus in uia. Cura se
bel. tribus perficitur instrumentis scilicet di
eta potione ⁊ cirurgia. de dieta dixit Auice.
oportet ut patiens abhorret idest uitet omia
que abhorret idest abhorre debet habens flu
xum ad oculum que dicta sunt in cura obtalie
Et dixit ꝙ Gal. concessit in comento affo. do
lores oculorum ⁊c̄. ut in potu uinum detur. ⁊
fieret ut post ipsum dormiret. Et hoc cum eēt
mūdus ⁊ non esset in corpore eius materia ne
qz in capite ipsius. ⁊ uidetur ꝙ hoc sit conue
niens in sebel leui scilicet ⁊ recenti. In eo eni
qui fortis est ⁊ antiquus. Dixit Auic. non est
exceptio a collectione scilicet quādo ꝯcollecti
ne locutus fuit. Et dixit. oportet ꝙ abhorre
at omnia ⁊c̄. sed ibi ut supra ī obtalmia ⁊ flu
xum humorum ad oculum abhorretur uinum
ergo abhorretur ⁊ h̄ quare non conceditur in
sebel forti. Nouus enim sebel ⁊ subtilis cura
tur per medicinas leues faciliter. Antiquus
uero ⁊ grossus non curatur per medicinas ni
si fortes ⁊ per eas etiaz difficulter de quo ait
rasis secundo continentis. dico ꝙ cura sebel ē
difficilis. Cura ergo ipsius per potionē tres
habet intentiones quarum prima est corporis
⁊ capitis mundificatio. Secunda est materie
ad inferiora diuersio. ⁊ tertia est ipsius sebel
per medicinas impositas corrosio De pria
dixit sapio. oportet ut curetur sebel cum ex
tractione sanguinis. ⁊ cum medicinis solutis
Et Auic. dixit. utatur de euacuatiuis scilicet
p fl'omiam ⁊ farmatiam. Et iohanici⁹ dixit.
Cum pergula est antiqua minuantur uene la
crimalium ⁊ uena frontis. Dixit hal. a fl'omia
incipiēdum ē ⁊ corporis purgatione cū ꝯco
ctione epithimi agarici ⁊ yere. Et assuefaciat
paciens pillulas de aloe in nocte. Et di
xit Hal. si sebel grossior fiat et uene reple
antur de frontis uena minue et duabus ue
nis que in duobus sunt oculi angulis. sed et
purgationem reitera. Et dixit precipue ī
grosso pasce cibis laudabilibus. Et caueat ci
bos generantes coleram nigrā uinum et re
pletionem ciboruz et potus puluereqz fugiat
⁊ fumū. clamorem et copiam uerbor̄ et incli
nationem uisus ī uisione aliqua. qm̄ oēs hee
cāe. uenas replent faciei ⁊ oculor̄. Scđaz
intentionē impleri auctores dimiserūt notā
sm̄ ea que dicta sūt in obtalmia de diuersiōe
mē. 3ª uero intentio īpletur dixit sap. non
oportet ut administrētur medicine fortes ual
de. quoniaz ex eis egritudo acuitur uelociter
imo in prin°. Et dum egritudo remanet recēs
Et ad sūmuz ꝯuēit huic egritudini anq̄z ꝯfir
metur omnis medicina simplex ⁊ ꝯposita q̄
confert obtalmie antique ⁊ scabiei ⁊ egritu
dinibus alys que indigēt sbtiliatione ⁊ eño
ne. i. resolutione que duo īplentur p medici
nas que abstergūt esiccāt ⁊ leuiter corrodūt
de quibus. A. plures descripsit uide ab eo.

Et de medicis singularib⁹ sūt scocolla mir
ra lacca dixit hal'. ꝙ succus centino die ocu
lis imissus eadē die maculā tollit Et ꝯstā. di
xit ꝙ semen ozimi tritū oculis imissuz pan
nū aufert. succus dragontee depuratus ocl'o
imissus utiliter cōfert pāno ⁊ ualet armonia
cuz cū melle. Et succus radicis lapacij depu
ratus dixit quidā experimētator. ℞. duos ci
atos olei et unū aque clare ⁊ simul fac bulli
re usqz ad ꝯsūptionē aque. deinde cola ⁊ ī ua
se uitreo serua. Et cū opus fuerit oculis īmit
te qm̄ pānū remouet ⁊ corrodit ēt ab oculis
animaliū. Et conuēit si saluiā rutā et radicē
feniculi tolis et in urina pueri bullire facis.
Aut in uino albo et cola. ⁊ de colatura mitte
in oculū. Nam subtiliat sebel ungulā ⁊ albugi
nem ⁊ ualet succus edere terestris depurat⁹
missus in oculo cum melle dispumato. ⁊ con
fert succus anagalis ferentis flores rubeos
cum aqua rosata et albumine oui mixtus. et
sucus cellidonie cum melle cum aqua pauca
coctus ad aque consūptionem. Dixit rasis
secundo continētis. plantas cappari pone in
urina et dimitte in ea die una ⁊ nocte postea
lauentur in eadem urina. ⁊ cum ea collirize
tur paciens. Dixit constā. ꝙ sucus prassij
cum felle uulturis antiq̄z etiam. 30. ānoruz tol
lit. Alcofol delens sebel et ungulam ⁊ gros
sitiem palpebrarum. Recipe lapidem inuen
tum inter calcem qui non fuerit perfecte de
coctus et rade ab eo calcem quam melius
fieri potest. deinde tere et trita per pānum
subtilem et misce cum urina et dimitte per ali
quos dies ⁊ postea sicca ad solem deinde
iterum subtilissime trita et pone ex eo in ocu
lo. Aliud ualens etiam in processu. Recipe
tartari uini albi et ossis sepie pulueriza et
ex eo in oculo pone. quoniam pannum debz
⁊ ualet puluis salisgēme rosarum et zuca
ri. Dixit fidelis ꝙ rami corrigione
collecti in nomine trinitatis cum oratione
dominica collo suspensi cum panno lineo. de

oculo maculã tollit. Dixit. A. olea ⁊ ẽplastra
ĩn sebel abheret gdã. s rasis sc̃o ꝯtinẽtis. cum
dix patiẽti sebel nõ dꝫ instillari aliqua medi
cina i nares nꝫ oc'lm nꝫ aliqua medicina dẽt
opponi supra capũ ei⁹. Et intellexit corpore
ꝑ capite m'ltũ ẽe repleto sic̃ dictũ fuit supra.
Sꝫ dixit. A. ego non uideo in eis malũ. cũ ca
put est mũdũ. Dixit rasis secũdo cõtinentis.
qñ cũ sebel fuerit obtalmia fiat sief de suach
solo ⁊ collirizent eo ocl'i. qm̃ remouet sebel
⁊ repcutit obtalmiam. Dixit sapio. q̃ꝫdo hec
egritudo antiquatur. nõ ẽ in ea aliquid magis
iuuatiuum quã collectio ei⁹. Et hal. dixit. cũ
omnia feceris supradicta. ⁊ non contulerint
ad ciruꝛgiam recurrendum ẽ. Pro opatione
autem hac manualiter fienda. opoꝛtꝫ consiðã
re has conditiones quarum prima ẽ ad eligẽ
dum tp̃s anni conueniẽs ei õ qua dixit Auic.
melioꝛ hoꝛarum ad collectionẽ õ sebel faciẽ
dam sunt uer ⁊ autũnus propter aeris tempe
riem in eis. Alia est ut ante hanc operationẽ
subtilietur regimen ⁊ euacuetur coꝛpus. quo
niam dixit. A. que ante fit. doloꝛ facit declĩa
re materiam ad oculum. Et hys obseruatis
auctores posuerunt modum ablationis sebel
que fit duobus modis primus est cum filis. s.
de sirico aut cum pilis caude equine inmiss
sub ipsis uenis sebel pluribus ⁊ pluribus se
cundum magnitudinem ipsius sebel ⁊ partiũ
grossarum eius penetrantibus a dextra ad si
nistram eius uel e⁊ inter ipsum sebel ⁊ super
ficiem coniunctiue oculi. Dimittendo ex omi
parte fili uel pili penetrãtis extremitates suf
ficienter longas ut bene manu capi possint. ⁊
cum sic factuꝫ fuerit colligant ipse extremita
tes fili uel pili manu in unũ ⁊ trahantur pau
latie ad superius ut subleuetur sebel ⁊ sepet
a superficie coniunctiue. uel separetur a con
iunctiua sebel cum uncinis subtilibus ⁊ acu
is immissis inter ipsum sebel ⁊ coniunctiuã
cum quibus ipsum sebel trahitur ad superio
ra. ⁊ sepatur a superficie coniunctiue. Cumqꝫ
aliquo modoꝛum dictoꝛum subleuatur. sepan
dum est inter ipsum ⁊ coniunctiuam cuꝫ pilo
Et quidam hanc sepationem faciunt cũ capil
lo uel cum pillo de cauda equia ul' cum filo õ
sirico incipiendo a parte cornee uel coniun
ctiue ad quam terminatur ⁊ procedendo ad
angulum oculi. De hoc modo dixit Auicena.
melior est collectio. ut penetrent fila multa sb̃
uenis scilicet sebel. ⁊ dixit rasis secũdo conti
nentis Cum sepata fuerit sebel incidatuꝛ subi
to scilicet cum foꝛcicculis in ip̃o angulo oculi
in quo habuit originem. Nam cum fit subito
non fluunt materie ad oculum. Secundus mo
dus est dixit Auice. ut accipiantur mãradi. i.
forfices acute reducte ad punctam ualde acu
tam ⁊ incisiuam ad incidendum sebel. ne rẽa
neat ex sebel aliquid penitus. Aliqui uolunt
ꝙ cura hys forficibus possit sic incidendo
procedi paulatim donec totus sebel. a coniun
ctiua separetur. Istud tamen uidetur difficile
Et ideo alij dicunt. ꝙ Auicena. uoluit ꝙ post
quam seperatus est cum filis uel uncinis
cum istis forficibus incisio fiat subito totius
substantie ipsius ut nihil ex eo rẽaneat penit⁹
qm̃ si aliquid remanet itex excrescit sebel su
per oculo facta incisione tres remanẽt inten
tiones quaꝝ una ẽ ad sedandum doloꝛem ⁊ ꝓ
hibendũ fluxum mẽ ad oculũ. Et impletur su
perponẽdo oculo uitellũ oui cũ oleo rosato ꝯ
quassatũ cocto in eo infuxo. Dixit Aui. qñ
dolet ex preparatione collectionis nõ abscin
datur ab eo uitellus oui. s. cũ oleo roſato ut di
xit yhubaly. 2ª intẽtio ẽ ad ꝓhibẽdũ ad
herẽtiam palpebre cũ residuo sebel qð ñ po
tuit abscindi. consueuerũt enim ad inuicẽ cõ
iũgi nisi prohibitio fiat. Fit aũt dixit. A.
sicut dicetur in cura ungule. 3ª ẽ ad rema
nẽdũ ipsum residuũ sebel. qð nõ potuit absci
di ne itex augmẽtet ⁊ crescat qð fit dixit. A.
collitiũ rubeũ ⁊ uiride. uel aliud coꝛrosiuũ
donec destruat residuũ sebel ⁊ mũdificetur o
culus ab eo. Dixit rosa. post incisionẽ in
stilla in oculum aquam comini ⁊ sief nigrũ
quia curat mirabiliter cũ sedatione sua.

Capitulũ uigesimũscðꝫ de ungula.

Ngula arabice dicit' iguel
et dicitur ungula.
qꝛ ad similitudinẽ apparet ũguis
humane. Et ẽ res addita supra o
culũ sicut sebel. sed tamẽ ẽ grossioꝛ ⁊ durioꝛ
eo. Et est duplex dixit Albuc. Alia ẽ neruo
sa similis sifac idest pãno. Et est similis sifac
duro subtili. ⁊ de hac specie dixit sap. ungula
ẽ additio neruosa sic dicta. qꝛ ẽ satis dura ad
frangendũ. Et est extensibilis ⁊ uillosa simi
lis pãniculis ⁊ ligamẽtis ⁊ neruis duris et
propter eius duriciẽ a quibusdã dicitur car
tilago addita. Et Auic. dixit ungula ẽ ad
dictio ꝯiunctiue. et pro. i. pãniculi continẽtis
oculum ita ꝙ ipsa ẽ pãnicul⁹ addit⁹. i. ad mo
dũ pãniculi additi. Et per hoc posita ẽ moꝛ
bus in numero. licet quidam reducant eaꝫ ad
moꝛbũ i quãtitate. 2ª spẽs dixit Albuc. ẽ
non neruosa. Sed est similis humiditati con
gelate albe. que quando tangit eam ferrum.
Aut conaris eam capere cum uncino abscin
ditur ⁊ non figitur in ea uncinus. suple. sed
in neruosa figitur. Et dixit utraqꝫ speci
es non incipit nisi a lacrimali maioꝛi usqꝫ
quo uadat paulatim excrescendo donec co
hoperiat uisum idest puppillam et pꝛohibeat
lumen et motum oculi. Et serapio dixit
est incipiẽs a lacrimali maioꝛi. et dilatatur
usqꝫ ad nigredinem oculi. Et quandoqꝫ
magnificatur ualde et cohoperit puppillam ⁊
pꝛohibet uisum. Et hoc qð icipiat a lacri
mali maioꝛi habet ueritatem secundum pluri
mum. Dixit Auicena. quia aliquando inci
pit a lacrimali siluestri siue minoꝛi. Et yhu
baly dixit. ungula nascitur in lacrimali maio
ri. ⁊ foꝛte crescit in minoꝛi. Et est currens
super cõiũctiuã. suple sed non solum. qꝛ dixit
Auicena quãdoqꝫ tegit coꝛneam ⁊ inuadit ĩ
eam idest pertransit super eã. ita ꝙ cohopit
foꝛamen idest pupillã. Et hoc a quocũqꝫ angu
lo inceperit. Ungula diuersificatur diuer
sitatibus accidentalibus. quatuoꝛ primo ex
parte sb̃e. Dix rasis scðo cõtinẽtis ungulaꝝ

alie dure alie molles. Et Auic. dixit que
dam est darior ꝛ quedaꝫ leuior. ꝛ dicunt qui
dam plene intellexit que est magis mollis fa
cilis adherentie ꝛ pauce cum couiũctiua ꝛ fa
cilis seperatiõis ab ea. Et p durã intellexit
ecõuerso que est sõe durioris multe ꝛ fixe ad
herentie ꝛ diff'cil' sepatiõis. 2° ex parte co
loris dixit Rasis ubi supra. Alie sunt rubee
ꝛ alie crocee. Et Aui. dixit qñqꝫ est citrini
coloris ꝛ qñqꝫ rubei ꝛ qñqꝫ fusci. 3° ex
modo applicatõis eius ad cõiunctiuã. Dixit
Auic. quedaꝫ est cuius uicinitas cum coniun
ctiua est uicinitas adherẽtie eque, facil' diui
ditur ꝛ seperat̃ a qualibet suspensiõe· qꝛ pa
rum adheret ei. sed est ac si esset ei appodiata
Et ideo leuiter seperatur ꝛ tollit̃. Et alia
est cuius uicinitas est uicinitas unionis qꝛ
fi e adheret coniũctiue ꝛ nõ facil' diuidit̃ ab
ea. sed eget excoriatiõe. 4° ex pte q̃ntitatis
qꝛ quedaꝫ est breuis solum ocupãs coniũcti
uã. ꝛ quedã longa occupans ẽt corneã. Et
quidaꝫ addũt diuersitatẽ quĩtã qꝛ alia est re
cens ꝛ pauci temporis. et alia ẽ cronica anti
qua. Dicunt quidaꝫ. ungula nunq̃ incipit a
cornea sed semper a cõiunctiã. uerumtñ qñqꝫ
repitur ungula p tota illa parte que est sup
cõiũctiua ualde subtilis non multum appens
sensui. ꝛ tñ qñ extendit̃ super cornea igrossa
tur ꝛ euidenter multuꝫ apparet unde putant
quidaꝫ ꝙ hec incipiat a cornea sed non ẽ ita
Ungula appet sensui fm genus ꝛ scõm speci
es eius. Ungula tamen leuis ẽ i colore magis
rubea ꝛ dura ꝛ magis fusca. Cura ungule
triplici perficit̃ instrumẽto. ꝛ dieta quidẽ est
eadem que ẽ sebel. cum maiori tñ sbtilitate.
Et potio simil' eisdeꝫ complet̃ itẽtionibus

Dixit hal'. cura ungule est per floiaꝫ ꝛ cor
poris. s. ꝛ capitis purgationẽ ꝛ ciborum cau
tella grossoruꝫ carniuꝫ multaruꝫ ꝛ dactiloruꝫ
ꝛ dulciũ Cibiqꝫ fiat tempantia. Cura vo p
medicinas locales uariatur fm ꝙ ipsa est re
cens subtilis ꝛ mollis. Aut huic acqsita. Di
xit Rasis 2° continẽtis auctoritate gal'i. un
gula cum fuerit parua eradicet̃ cum medicis
abstergentibus quales sunt medicine scabiei
oculi. Et dixit. Cura ungule ꝛ scabiei ocu
lorũ ẽ cũ medicinis fortis mũdificatõis mix
tis cum alys medicinis confortãtib⁹. Et
ista mixtio fit qꝛ medicine remouentes ungu
laꝫ ꝛ subtiliãtes eam debent esse uiolente ni
mis. Et scias ꝙ in curatione ungule. sebel ꝛ
albule multum ualet premissio frequens immi
ssionis in oculum per plures dies seminis in
tegri galbrici uel psily uel basiliconis uel se
minis lini quoniam oculum mundificat ꝛ re
mollit. Dixit quidam. ℞. lactis mulieris
croci ꝛ fellis capre ana partes equales ꝛ fac
ea aliquantulum bulire in testa oui ad ignem
Et proice ex hys in oculum duas gutas. h
enim in quatuor diebus frangit pannũ ꝛ cor
rodit ungulam ꝛ subuenit dolori tumori ru
bori ꝛ lipptudini. Dixit Constantin⁹. ungu
la si subtilis sit tunc accipe es ustum calcan
tum fel porcinum sal armoniacum ꝛ fel ca
prinum suple ꝛ collirium fac ꝛ appone.
Hiis uero non proficientibus medicina

putrefactiua roditiua apponat̃ ut arsenicum
calcantum et similia. Dixit enim Serrap.
si ungula indurat et maginificat̃ et preterit
ei tẽpus longuꝫ. tũc eius curatio ẽ cũ medicis
acutis q̃ abstergunt sic̃ ẽ es ustum sal armo
niacuꝫ calcadis et radix lily. Et cõfert ẽt ma
nifeste sicf qð õr ptinere ad cesarẽ. De cura
ungule p medicias dixit Aui. administratio
mediciaꝝ est res q̃ nõ multuꝫ ualet in illa q̃
est grossa qꝛ si sunt debiles nõ iprimũt in eaꝫ
ꝓpter eius grossitieꝫ. Et si sunt fortes time
tur de ipaꝝ acuitate dixit eim ipe Aui. non
cũantur a nocumento pupille. i. oculi acuita
te sua et ꝙ nõ cũent̃ a nocumẽto oculi nõ est
mirandũ. Naꝫ dixit ipe ad corrodendũ ungu
lam grossaꝫ necessariũ ẽ ꝙ medicine sint uehe
mẽtis abstersiõis p mixte cũ putrefactiuis. i.
corosiuis. Et talis cura dimittenda est in un
gula grossa potius q̃ ꝓsequenda. quidã eim
opatores afferentes dictas medicias ocl'os
corruperunt. Si eim qs expiri uoluerit ea in
grossa utatur sief uiridi qð ꝯfert ungule sebel
scabiei ꝛ albedini. ℞. ziniar colcotar arseni
ci nitri baurach spuma maris an ʒ. ß. salis
armoniaci. ʒ. i. ß. armoniaci. ʒ. i. dissoluat̃ ar
moniacũ in suco rute et cũ eo reliqua ꝯficiãt̃
sief. de calcanto ad ideꝫ. ℞. eris usti calcãti
an. ʒ. y. zimac. ʒ. ii. salis armoniaci baurach
arsenici sublimati. ʒ. ii. ꝯficiãtur ut supius.
In ungula aũt leui possunt medicie opari de
biles in corrodendo sicut sucus dragontee cũ
melle coctus. Radix yreos lac ficus cuꝫ melle
decoctuꝫ. Et confert ad eos uipe et balsam⁹
et omnia fella. Et Auic. quidẽ multa colli
ria nominauit. que sub illis nominibus nõ in
ueniũtur. 5° tñ cañ. multa sub alys noibus po
suit. Et de expertis dixit Auic. ẽ ut sumatur
eris usti et calcadis et fellis yrci. an ptes
equales ꝛ fiat ex eis colliriũ. Et posuit Aui.
.7. medicinas quarum 7ª. est ualde fortis de
qua dixit ipe ꝙ est ꝓpinqua ipressioni denu
dationis ungule cum ferro. Et yasu haly di
xit ꝙ excusat curationẽ ferri. 2° uero cõtinẽ
tis. de ea dicitur ꝙ est experta et non est nece
se curare cum ferro. Et hec quideꝫ medicina
q̃uis in laude et effectu sit una repitur ta
men diuersarum descriptionum. Auic. enim
habet hic sumatur testa catinoruꝫ. s. inuitria
toꝝ et fricet̃ fortiter ut amoueatur ab ea li
nimentuꝫ. s. uitriatura eius et cõteratur multũ
Dixit Henulis istud potest aut ad ipaꝫ uitria
turam amotam a testa et est corosiua ꝓpter
acuitatem uitri. Aut ad ipam testaꝫ que lꝫ nõ
sit corrosiua ẽ tñ multũ desiccatiua ꝛ est secu
ra Et post triturationẽ ꝯmisceatur cuꝫ oleo
de seminibus de cucurbita ꝛ ꝯterant̃ simul
deinde mittatur radius in cute idest corio in
quo talis cõmixtio debet fieri ꝛ teneri ut ap
parebit ex descripione eius 2° continentis.
Et cũ illo radio accipiatur de ipsa medicina
ꝛ fricetur cũ ea omni die ungula multotiens
subtiliat enim ungulam ꝛ cum ea recedit. 2°
aũt continentis scribitur sic. Accipe medulã
granorum bombacis ꝛ trahatur oleum ex
nucleo. Et postea accipe scutelam croceam

plumbinā.i.uitriataꝫ.quia in uitriatura īgre ditur plūbuꝫ sicut stagnuꝫ ustuꝫ ⁊ terrat̄ beñ deinð sumatur petia de,corio mundo claro ⁊ subtili. Et ponatur intus de dicta plumbea.i. de dicta tritura seu puluere ⁊ misceatur cum dicto oleo bombacis ⁊ ducatur multū cum ra dio in dicto corio ⁊ fricetur inde ungula. Et ꝯbu baly in textu dixit. si accipiatur oleuꝫ de semine bombacis ⁊ ponatur in corio passerū excoriato a cortice intrinseco. ⁊ ille cortex terreatur cum illo oleo ⁊ ponatur in corio p̄ dicto confert in ungula. Sed littera eiꝰ ex terior dicit. ℞. fragmenta uasoruꝫ terreorum inuetriatoruꝫ .i. inuitriatoruꝫ .Et abradat̄ ꝓmacatura corum ⁊ puluerizet̄ residuū ⁊ in corporetur cum oleo bombacis ⁊ fricetur cū eo ungula. 2° ꝯtinētis. īueni medicamē ex pertum ad ungulas ualde bonum. ⁊ est ꝙ tera tur thus bene ⁊ aspergatur desuper aqua ca lida ⁊ dimittat̄ per horam unam ⁊ collirizet̄ cum ipsa aqua. Et Aui. dixit. qñqꝫ cōfert in ungula leui ut terratur thus ⁊ infundatur in aqua calida tam diu donec super ipsā una hora pertranseat ⁊ coletur. ⁊ fiat cum ipsa. s. colatura alcofol. i. colliriū. Alia littera dic̄ cum ipso scilicet thure fiat alchofol. Sed p̄ª littera est magis ad menteꝫ Rasis ut patet.

De modo administrationis medicinarum dictarum ⁊ aliarum in ungula. dixit Rasis. 2° continētis. Iste medicine debent accipi cum puncta radij. ⁊ cum eis debet fricari solū locus morbi. Et teneatur palpebra cum ma nu donec refrigescat. i. cesset acuitas mordica tionis medicine. Et Aui. dixit. oportet an te administrationeꝫ medicine ut incline t̄ ocu lus supra uaporem aque calide tam diu doneꝫ calefiat oculus ⁊ rubificetur facies. Aut ingrediatur balneum. Et hoc ut tondat̄ ungu la ⁊ recipiat imp̄ssionē medicinaruꝫ. De cu ra per cirugiam dixit Aui. melior cura eius est denudatio cum ferro. i. amotio ⁊ seperatō eius ita ꝙ coniunctiua remaneat seperata et denudata ab ea. Est enim melior ⁊ q᷑ citi or ⁊ quia securior. Nam melius potest manꝰ moderare ferruꝫ ad abscindenduꝫ superfluuꝫ ⁊ derelinquenduꝫ quod est naturale q̄ꝫ possit moderari medicina acuta corrosiua. Et cū hoc est minoris doloris ⁊ minoris tractiōis sup̄fluitatum ad locum. Et dixit Aui. ꝙ d̄ nudatio cum ferro est melior in leui q̄ꝫ in du ra siue in leni q̄ꝫ in forti quia ut dictum ē le nis est facilis seperationis ꝓpter leueꝫ adhe rentiam eius. Dura uero est magis adherens ⁊ incarnata. ita ꝙ non faciliter denudatur. y° dixit Auice. producit idest producere potest ad nocumentū oculi. Ne forte aliquid de con iūctiua extirpetur. aut ne forte s̄uueniat ob talmia ꝓp dolorē fortē attrahentē. Attñ q̄ꝫ uis cura per cirugiaꝫ sit melior. q̄ꝫ ꝑ medici nas. Nichilominus plures auctorū p̄ceperūt incipiendū fore in cura ꝑ medicīas. Et prio ꝑ debiles ⁊ 2° ꝑ fortiores gradati in eis pro cedendo. Et hoc fortasse fecerūt q᷑ que le uis ē al'n ꝑ medicinas curari pōt sine nocumē to. Et q᷑ ēt in ea q̄ grauis ē infirmi citius el ligunt curaꝫ per medicinas q̄ꝫ ꝑ manualē opa

sionē. Tres āt sunt modi denudationis eius quoꝝ primꝰ est leuior 2°. et 2ꝰ 3°. Et p̄mꝰ ē dixit Aui. oꝫ ut elleuet̄ cum uncinis ita ut suspendat̄ a cōiunctiua q᷑ suspensio eius in cisionē facileꝫ efficit. Et ista suspensio cum uncinis aliqñ est sufficiēs ad denudationē. q᷑ qñꝫ cum ea total'r denudat̄. Si tñ nō pōt denudari ꝑ eā total'r. p̄parat tñ ad facilē inci sionē. 2ꝰ modus est dixit Aui. ꝙ si ꝓhibet̄ eius suspensio et denudatio cum uncinis et nō pōt cū eis denudari tunc excoriet̄ cū capi lo aut filo de sirico penetrante sub ea cū acu aut cū radice pēne. s. colūbine ut dixit haly. Uoluit ergo Aui. ꝙ accipiat̄ acus uel radix pēne et cū eis fiat ut penetret sub ea pilꝰ cau de equi. Aut capillus hōis aut filuꝫ de sirico Et nō est necessariuꝫ dixit Auic. ut fiat hoc nisi in uno loco aut duobus. s. ſm ꝙ uidebit̄ prudenti opatori. Et sic trahendo ad supius excoriet̄. Tertius modus ē ꝙ si istud nō sufficit et nō pōt excoriari ē necessaria exco riatio cū ferro nō acuto sꝫ obtuso subtili tñ ut nō abscindat neqꝫ abscindere possit quid q̄ꝫ de cornea uel cōiunctiua. Et ideo qdaꝫ opatores faciūt hoc cum denario ꝑuo. Et si bene consideras suspensio cū uncinis p̄parat ad 2ᵐ modū et ad 3ᵐ. Et ideo dꝫ ante illos p̄ mitti. Et oꝫ in abscindendo ungulā ut eradi cetur ipa q̄ꝫtuꝫ possibile ē. attendendo ꝙ non accidat ut ꝑueniat incisio ad pelliculaꝫ aut ad carneꝫ lacrimal'. Et accidat īde lacrimaꝝ cur sus cōtinuus ut dictuꝫ ē supra in sebel. Et ad hoc ut nō erres respiscere debes ad coloreꝫ carnis. Naꝫ dixit Aui. color distinguit inter ābas. s. carnē lacrimalē et ungulā. Et sil'r sba ēt distinguit inter eas. Naꝫ caro lacrimalis ē magis lenis et magis rubea. Et ungula est magis dura et magis alba. Unde dixit. yesu haly. differentia q̄ ē inter carneꝫ q̄ est in lacri mali et ungulā ē ꝙ ungula ē dura alba neruo sa et caro lacrimalis ē rubea lenis carnosa.

Dixerunt Mesue et Aui. et alij postq̄ꝫ ab sciseris eā distillabis in oculum ciminū ma sticatuꝫ cū sale. Et hoc fit q᷑ sal ꝑ se solum ⁊ ēt masticatuꝫ cum cimino ꝓhibet adherentiā palpebre cū residuo eius qð remansit de un gula. debēt aūt masticari et nō triturari quia in masticatōe fit cū eis ꝑmixtio quedā saliue qua ipoꝝ acuitas reprimit̄. Et acquirūt ēt in masticatiōe quēdaꝫ coloreꝫ quo dolor incisionis mitigat̄. Et qdaꝫ loco cimini po nūt semen anisi et carui et sil'r opant̄. Et ut dolor incisiōis et ēt q accidit ex mordicatōe salis et cimini tollatur. Dixerunt Mesue ⁊ Aui. statim cataplasma fiat exteriꝰ cū uitel lo oui. oleo rosato ⁊ uiolato. Et liget̄. Uerun tñ nō ꝯtinue. Nā dixit Auicena ut prohibea tur adherentia palpebre oportet ut oculus mo ueatur omni hora idest sepe quamuis ex mo do loquendi innuatur ꝙ dictum emplastrum ligatum dimittatur per tres dies absqꝫ so solutiōe. Istud tñ nō fuit de intentiōe eius ut patet qñ dixit oꝫ ut oculus moueat̄ omni hora q̄re oportet ut oī die soluatur ligatura. ꝯgnymo oꝫ ꝙ omni die soluat̄ ligatura ut di xerunt haly. et yesu haly. Naꝫ ꝓpter cōtinuā

ligationē triū dierum oculus possꝫ inflamari ꝯturbari vl' apari. Sed qꝛ oꝫ. post abscisiones ungule intendere ad corosiones residui eius qđ relictū est ex ungula post incisionē Auic. uoluit quod ad hoc fienduꝫ expectetur ad tertium diem. ymo et plus si necesse fuerit quia quousqꝫ oculus sit quietatus et dolor sedatus quod utplurimū est tertia die. sedato enim oculo appet melius quid et quantum ē residuum ungule derelictum ⁊ per consequēs melius apparet quid sit fiendum. hec etiam expectatio fit ne per corosiua ante quietationē oculi aproximata. addatur dolor supra dolorem. Et hoc intellexit. Auic. cum dixit deinde administrentur post tres dies collirica acuta ut residuum ungule extirpet̄ ⁊ penit' tollatur

Capitulū. 13m. de tarfati.

Tarsati seu atarfati uel tarfe ⁊ a qbusdā dicit̄ trafula in diuisionib' dicitur macula rubea. a serrap. dicitur sanguis infusus in ocl'o 2° continentis. dicit̄ macula absolute. Et ē proprie passio cōiūctiue. Et dixit Aui. punctus sanguis retenti rubei aut antiqui mortui aut subrubei aut nigri curentis a quibusdā uenis ruptis in oculo. Dixit Serapio. hoc non est nisi sparsio sanguis que fit in tunica cōiūctiua ex ꝺione sanguis in uenis que sunt in ea. De causis dixit ipe fit ꝓprie ex ꝑcussione ⁊ raro ēt fit exitura que aperitur. Et Rasis dixit 2° continētis accidit ex forti uomitu tussi ⁊ forti clamore. Dix Auic. rupture uene cōiūctiue. accidit ꝓpter ꝑcussioneꝫ. sicut a cāu ꝑcussiuo accidit fractura subtilis in pupila. i. in cornea qꝛ simil'r ꝑt accidere in cōiūctiua. Et ex sūma causaꝝ rupture sunt clamor ⁊ motus laboriosus que sunt cause ꝑmittiue. Aut fit dixit Auic. ex q̄cunqꝫ alia causa pp quā rumpunt̄ uene ex replone. s. inflante ⁊ extendente uenā donec rūpatur. aut ex apate ita. s. ut ipse uene rūpant̄ in ipso apate uel in loco eius. Et ista ruptura uenaꝝ i apate ꝑt euēire cū fit exitura ⁊ capit mā eius sibi locum ⁊ cupū Et ꝑt euenire cum iam facta exitura apitur. Et qn̄qꝫ fit ex feruore sanguis in uenis un̄ rūpit̄ uena Et yhubaly uoluit ꝙ tarfati possit fieri absqꝫ manifesta ruptura uene. qn̄. s. dilatatis multū poris sanguis resudat adextra uenas ad ex̄ uenas. Et hic modus māx cōtingit i feruore sāguis. Et ꝑt ista poroꝝ dilatatio uocari improprie ruptura uel ruptura inmanifesta. Et cā ei' cōiūcta ē ipse sanguis ad cōiūctiuā effux' ⁊ i ea retent'. Ex dictis patē ꝑt ꝙ tarfati ꝑt dici morb' in numero. s. inq̄ꝫtū ille sāguis retēt' ponit aliqd i loco addes inumero. Et pōt ēt dici morb' solute ꝯtinuitatis. Et q̄ꝫuis tarfati ꝓprie ponat̄ passio cōiuntiue hoc ē qꝛ in ea euenit ꝭm pl'ꝫ. al'n tn̄ ⁊ raro ꝑt euenire i cornea ex uēis ruptis i cōiūctia quarū sanguis postea fluit ad subcorneam ⁊ ibi se representat uel ex ruptura uenarum cornee Nam licet non habeat uenas manifestas. habet tamen inmanifestas que possunt rumpi. Ex dictis patet quod tarfati distinguitur in modos seu species. quia aliud est in coniunctiua et aliud in cornea. Aliud est recens aliud cronicum et antiquum. et aliud est rubeum quando sanguis fluens est uere rubeus. et hic color ꝓprie pertinet tarfati recenti. Aliud est subrubeum. et tale potest ēe dupliciter. s. aut qꝛ sanguinis fluēs sit flic' Aut qꝛ. pp. antiqtatem mortificato colore superueniat ei liuedo. unde eius color repn̄tatur subrubeus. Et aliud est nigrū. Et hoc Aut qꝛ sanguis fluens fuerit mīcus. Aut qꝛ in longitudine tpris sangus sit denigratus et factus obscur'. Cura tarfati diuersificat̄ secundum quod est in principio aut in statu uel in fine. dicitur auteꝫ esse in principio quā diu sanguis fluit ex percussione uel alia cā ad extra uenam. Et ꝺꝛ eē i statu siue i medio quādo iam sanguis locat' est. et non amplius ex ipso fluit. Et dicit̄ esse in fine ul' in ꝓcessu ei'. quādo sic flux' diu steterit. Et diuersificat̄ etiam secundum qđ ꝓcessit a cā primitiua uel añte. Et cura eius in principio maxie si ex ꝑcussione fuerit est cum repcussiuis sup oculo uel intus positis ut cum albumie oui ul' aq̄ rosata simpl'r uel ꝯmixtiꝫ approxiatis. Et in hoc tēpore folia salicis et flores eius emplastrata oculis ut dixit Aui. confert ei ualde ei. s. qđ ē ex ꝑcussiōe. Aut qꝛ raro uocat̄ medicus ad curā in eius principio sꝫ utpl'm qn̄ iā amplius de sanguie nō fluit. q̄ꝫuis satis ꝓpinqꝫ principio. Ideo incipe dꝫ medicus a repcussiuis mixtis cū resolutiuis. sicut cū oleo rosato mixto cū uitello oui supposito oculo ⁊ silibus Inquit Ysaach. madefiat spōgia noua in aceto calido in quo bullierit zenzi. et supponat̄ oculo. qm̄ sanat celeriter. dixit Auic. ꝯmisceat̄ sanguini colūbe qui est de resolutis aliqđ de repcussiuis sicut ē chimalea uel lutū armenū et silia. Et quidā administrāt repcussiua sup oculo ⁊ resolutiua intus in oculo ponūt Instillant. ergo in oculo sanguinē colūbe et desup ponūt albumē oui cū aqua rosata cōcussum. Postq̄ꝫ aūt cessauerit timor de fluxu et nihil aliud fluit de sanguie nec de alio hūore ad oculū. tūc cura fiat cum resolutiuis. Et cōiter oēs auctores uoluerūt ꝙ in oculū distilletur sanguis pulli colūbe aut turturis aut turdi et siliuꝫ. Et dꝫ sanguis iste sūmi aut de uenis q̄ sunt i pectore eius sub ala aut dꝫ extrahi de extremitate pēne ale eius et distillari in oculuꝫ dū ē actu calidus. Et qdā loco eius instillant sanguinē hōis calidiꝫ dū exit a uena. Et aliȷ loco eius supra oculuꝫ apponūt pulmonē arietis uel pecudis calidū iterando ipm et aliȷ uitelū oui cū puluere croci mixtū. Et aliȷ folia agrimonie cū melle tēpata. Alii ꝭo ouū integꝝ decoquūt donec induresrat postea denudatuꝫ a cortice diuidūt in duas ptes. Et abiciūt ab utraqꝫ pte uitellū et replēt rasura mediani corticis oliue postea ponūt petiā lineaꝫ subtilissimā supra oculū et supra eā albumen cū dcā rasura. Et hoc faciūt hora sōpni et faciūt ut teneat̄ tota nocte. Et si ꝑdicta nō ꝯtulerit tūc dixit Aui. misce cū resolutiuis. s. debilibus. fortia usqꝫ ad arsenicuꝫ. i. usqꝫ ad

fortiora resolutiua q̄ sint multe desiccatiōis
et abstersiōis. imo ēt corrosiōis si mā illa fue
rit multuȝ indurata. ita ut ueniat̄ usqȝ ad arse
nicuȝ. i. auripigmentū mixtuȝ cū luto sigilla
to. qꝛ hoc lutū remittit acuitatē auripigmen
ti et iuuat in desiccando. In tarfati eīm anti
quato sola intentio est ad resoluendū ⁊ ꝯsumē
duȝ sanguinē in oculo mortificatuȝ. Incipien
dum tñ ē a minus fortibus. sicꝫ dixit Aui. est
collitiū de lacte muliebre thure et aq̄ salis.
hoc eīm multuȝ desiccat et abstergit et supra
oculum ponat̄ puluis absinthy et cimini in
corporatꝰ cū cera et oleo. Dixit haly. foue
oculū cū aqua ī qua saturegiā coxeris et yso
pum. Et folia agrimonie cum melle tempata
oculo supposita cōferūt. Et fortiora p̄dictis
sunt es ustum et alumne ustuȝ cū melle suppo
situȝ et cinis testaꝝ aliaꝝ sil'r cuȝ melle mix
tuȝ. Ante tñ usuȝ medicinaꝝ resolutiuaꝝ for
tiuȝ oȝ p̄mittere euōneȝ p fl'omiaȝ et solutio
nē uētris et cristeria. Mesue tñ post fl'oiam
magis laudauit cristeria q̄ȝ uētris sol'oneȝ p
farmaca. Et hoc quia p farmaca timet̄ agita
tio in sanguie et hūoribus qbꝰ fortasse uena
magis rūpetur. Et yhu haly. nō laudauit
euōneȝ p yerā. pp aloen qd̄ ē apituȝ uenaꝝ.
et iō nō ē soluēdum cū yeris p̄cipue. aūt cō
fert fl'omia. qñ tarfati ē a pcussione. ⁊ p̄cipue
si sanguis. ex oculo fluxerit. et dolor fortis
fuerit. Cōueniūt ēt lenitiua et cristeria ⁊ alia
quecūqȝ diuertūt ad inferiora. Dixit Auice.
q̄ si cū tarfati acciderit ruptura in cōiunctia
idest in tarfati acciderit ruptura in coniun
ctiua accidente post pcussionē uel casuȝ post
repcussionē et diuersionē ut supra dcm̄ ē ma
sticet̄ ciminū et sal et distillet̄ saliua in oculo
.i. sūmātur hec masticata et exprimātur et ex
p̄sio instillet̄ in oculo. Naȝ ꝯsolidat rupturaȝ
et ꝓhibet adherentiā palpebre ad ꝯiunctiuā.
Nō si tarfati succedit apostemati. qꝛ tūc plus
timet̄ de eius difformi dissol'one. iō ante reso
lutiua fortia oȝ ut fiat p̄paratio cum mollifi
catiōe quadā et rarificatiōe ut cadat resol'o
in mā tarfati uniformis et nō resoluat̄ subtile
⁊ relinquat̄ grossuȝ lapidatū. Dixit ergo ad hᵒ
Rasis. zᵒ ꝯtinētis. si ē apa in oculis. s. faciēs
euenire tarfati. calefiat oculus cum passulis
siue arillis ipastatis cū aqua mellita uel cuȝ
aceto. Et si nō dissoluit̄ addat̄ radix. i. rafa
nida trita et si nō dissoluit̄ addat̄ de sterco
re colūbino. Et Aui. dixit fiat emplastrū
ex passis enucleatis solis cū aceto et reliqua
q̄ dicta sunt adhibeant̄. Et intellexit de ster
core columbino et alys resolutis fortibus de
quibus p̄miserat. Et ꝓpterea dixit Aui. si apo
stema fuerit cā tarfati.

Capl'm. 24ᵐ. de lacrimis.

Lacrima siue lacrimatio. di
xit Ras. zᵒ ꝯtinē
tis. ex 14ᵒ terrap q̄ uocat̄ resuda
tio. ē ut egritudo ē ut sint ocl'i sep
hūidi hūiditate aquosa et qñȝ currūt lacrie.
Est aūt accñs. s. exiēs mutatū. Reducit̄ tñ in
morbos s̄ȝ suas cās De spēbꝰ eiꝰ dixit Auic.
lacrime. alie sunt natiue. i. ex principys gnā
tionis ⁊ alie sunt accñtales. i. ex tempore ac
quisite. Et de accñtalibꝰ sunt alie que sunt
insepabiles cum sanitate. s. totius alteriꝰ cor
poris. ut que sequūtur ad dīnutionem carnis
lacrimalis. Dixit. n. gal' ubi supra. Et sil'r
ponit̄ aˡ Rabi. fluxus lacrimarū indesinenter
adest ⁊ non d̄sinūt qñ minuit̄ caro anguli mi
noris. Et cum omnino deficit aut multuȝ mi
nuitur caro ipsa curari non poterit. Si uero
paruȝ minuitur curatur. cū istis enim lacris
ꝓuenientibus ex dīnutione carnis lacrimal'
siue magna siue parua reliquū corpus stat in
sanitate sua potens insolitas opōnes. Et alie
dixit Aui. sunt sequentes egritudinē. s. corpo
ris alterius. Et iste remouent̄ remota egritu
dine ad quaȝ sequunt̄ sicut sequentes febrem
remouentur curata febre. Et lacrie ēt nati
ue dixit Aui. nō sanant̄. nō aūt dixit sunt icu
rabilis ut daret intelligi q̄ sanatio caruȝ. aut
ē ipossibilis aut difficil' ualde. dixit enim ma
gis infra q̄ natiue difficul'r recipiūt curā. Cā
.n. que ē ex principys gnātiōis est tam ifixa
in cōi nata. q̄ abici non potest aut nisi cū dif
ficultate magna. Cause lacrimarū accñtali
um. alie sunt intrinsece alie extrinsece. de in
trinsecis dixit Aui. est debilitas retentiue si
licet cerebri aut eius digestiue debilitas. s.
sui nutrimenti. Et ex eis dīnutio lacrimalis
in natura. i. ab eo quod debet esse s̄m naturaȝ
siue illa dīnutio sit pp admīstratiōem medici
ne acute siue successione incisionis ungule ł
sebel. Et p̄dicte tres cause si fuerint ex p̄n
cipys gnātionis erunt cause lacrimaruȝ nati
uaruȝ. Mesue aūt addidit alias causas. s.
effuxionē hūiditatuȝ ad oculos pp multitudi
neȝ uel propter aliquaȝ qualitateȝ facientem
dissol'oneȝ. sūmendo dissol'oneȝ large pro oī
fluxu siue sit a caliditate eliquante siue ab ac
cuitate mordicante siue a frigiditate compri
mente. ista tamen causa potest reduci in debi
litate retentiue. Et Auic. dixit. cursꝰ lacˡ
maruȝ qui est in febribus ⁊ egritudinibꝰ acu
tis ⁊ est sine causa. s. ꝓpria oculi qꝛ non ē ꝓ
pter egritudinē oculi. Uel est sine causa scil'ȝ
extrinseca uel est sine causa. s. uoluntaria. ut
quia uellit patiēs flere ⁊ lacrimari tunc ē ꝓ
pter nocumentuȝ cerebri ⁊ apa eius. In fe
bribus. n. pñt euenire lacrime cū apate cere
bri ⁊ ēt sine eo. sȝ ꝓpter aliud nocumentū co
municatuȝ cerebro in febribus. Unō mãe di
soluūt̄ in capite. uel debilitat̄ cerebrū in retē
tione uel digōne sua. Et dixit Auic. qñqȝ
accidunt lacrie in febribꝰ uigilatis que sūt ex
febribus effixis. nō āt ꝓprie. sȝ. iꝓprie. q̄ sūt
febres siroce iflatie nō putride que quodam
modo pñt reduci ad effymeras. Et iste pp su
aȝ caliditatē multā inducunt uigilias. Et cur
sus lacrimaruȝ ut suo capl'o patuit in sermōe
p̄cedente ponit̄ de signis ipsaruȝ. ipse. n. idu
cunt uigilias pp inquietudinē. ⁊ inducūt lacˡ
mas pp calorē dissoluenteȝ ⁊ uapores m'ltos
cerebruȝ petentes. ⁊ in aqueaȝ nāȝ cōuersos
Aut etiam multiplicat̄ in febribꝰ putridis sā
guineis pp sil'es cās. Cū igit̄ mē ille dirigū
tur ad aᵃ mbra q̄ faciūt eas Et dix. A. p̄n

cipiū ſeu mēbꝛ a q° ꝓcedit hūitas lacrimarū
ē cere^m pp debilitatē iuaꝛ ꝟtutū dcaꝛ Et
deſcendit hūiditas illa aut p uiā extrinſecam
aut itriſecā.Et yhubaly dix aut p muſclos ocu
loꝝ ōbilitatos et tūc ſi hii muſcli ſunt q tenēt
neruos opticos.qꝛ ipi ſunt intrinſeci reducū
tur ad uiaꝫ itrinſecā.et ſi ſunt alii muſculi re
ducūtur ad extrinſecā. Notāt ꝙ ꝗuis hūi
ditas p lacrimale decurrat ad naſuꝫ ſm nāꝫ
qꝛ nāliter a cerebro mittiꝫ muſculis oculoꝝ
ad cōſeruandū eoꝝ hūiditateꝫ.ne motu nimio
eſiccētur.ſi retineaꝫ nō facit lacrias.qꝛ ē pau
ca. Et ſilꝛ humiditas q̄ in oculis generari
poſſet ex defectione ꝓprie digeſtiue ipoꝝ ſi
retineaꝫ nō facit lacrimas.qꝛ ēt eſt pauca.Et
cū hoc ēt ps eius inſenſibꝛ reſoluiꝫ.et ps
eius tranſit in lippitudinē et nō in hūiditatē
lacrimaleꝫ Et doloꝛ qdem oculoꝝ a quacūqꝫ
cā fuerit ſi foꝛtis ē attrahit ad ſe hūiditates
q̄ pñt facere lacrias. De cāis aūt extrinſe
cis inducētibus lacrimas ēe poſſunt pcuſſio
ſiue caſus.medicina moꝛdicationē faciēs oculꝫ
intus uel ex̄ appꝛopriata. caliditas intenſa ca
piti adueniēs diſſoluēs hūiditates eius. Et
frigus ſilꝛ adueniēs qd̄ oculos moꝛdet hūi
ditates ꝯprimēdo exprimit.et maxie ſi cum
eo boꝛeas flauerit.Et ſunt ſiē fumus puluis
uel alia res in oculo cadens que ledat ipm.

Dixit Aui.oēs iſte.ſ.lacrime q̄ ſunt de ge
nere eaꝝ que accidūt.ſ.a cā extriſeca que pꝛo
prie.debēt dici accidētales uelociter remo
uētur qꝛ remota cā illa extrinſeca remouēꝫ la
crima.Et hoc.ſi nōdū multuꝫ ipreſſerit.Et
nō dū mouerit cāꝫ añcedēteꝫ in coꝛpoꝛe.Sed
lacrime ſequētes egritudinē.ut iaꝫ ſupra dcꝫ
eſt remouēꝫ cū ea. Innuēs ꝙ ſi egritudo ad
quā ſecūtur lacrime ē remouibilꝫ tūc ea remo
ta remouētur et ipe.Et ſi nō eſt remouibilis
nō remouetur.Quidā ꝟo exponūt ſic.oēs
ille lacrime que ſūt de genere eaꝝ que accidūt
.i.ſunt ex accñtalibus et non ex natiuis uelo
citer remouentur ſiue fiant a cauſa extrinſeca
ſiue ab itriſeca. uerūtñ ille ex iſtis accñtalibꝰ
que ſecūꝫ egritudies remouēꝫ cū egritudine
q̄ remouēꝫ ſuplēt ꝛ cū ea q̄ nō remouēꝫ ñ re
mouēꝫ.Et lacrie qdē magis accidūt hñtibus
capud hūidū. et habētibꝰ oculos magno ꝗꝫ
puos.yhu haly queſiuit q̄ eſt cā ꝙ ploɼātes
emittūt lacrimas calidas.et ridētes frigidas
Et ſoluēs dix.ꝙ in plorāte lacria ē calida qꝛ
hūiditas q̄ ꝯuertitur in lacriaꝫ liq̄ fit a calore
qui calor accit a calore coꝛdis.Sꝫ i ridente la
crima ē frida pp impſſionē hūitatū per coarta
cionē accidēteꝫ ex riſu.Et potuit intellexiſſe
dupliciter.pmo.qd̄ i riſu fit q̄dā coartacio
caloris ꝛ ideo impmitur i hūiditatibꝰ frigus
ꝛ nō calor qꝛ calor p coartacionē remittitur
2° modo qd̄ lacrie in riſu non fiūt p uiaꝫ eli
quationis que prouenit a calore.ſꝫ qꝛ humi
ditates ipſe per quādam coartacionem et con
preſſionem factam a motu riſus educuntur
Et ideo ſi textus yhu haly diceret propter
expreſſionem humiditatum p coartionē eſſet
clarior.Quidam uero dicunt.quod in ridente
lacrima eſt calidior quā in fiente licet i utraqꝫ
it debilis caliditas.Et cauſa eſt qꝛ in ridēte

facies ꝛ partes que ſunt circa oclos caleſiūt
Ideo lacrima illa exiens parū calida pcipiꝫ
frida. In fletu uero ꝛ triſtitia partes ille ō
paupanꝫ caloꝛe.Et ideo lacrimaꝫ illā parum
calidā iudicant calidioꝛeꝫ. Aꝝ quoqꝫ 3z^a
ꝓbleumatuꝫ ꝓbleumate 23^a q̄ſiuit pp quid
ſi ploꝛamꝰ pp aliquā triſticiā lacrie ſunt cali
de. Si uero dolentes.i.ꝓpter doloꝛē lꝫ aliā
paſſionē oculi lacrimati fuerimꝰ lacrime ſunt
fride. Et dixit cām eē qꝛ id qd̄ ē indigeſtū
ē frigidū ꝛ quod digeſtuꝫ ē calꝫm.Sed moli
cies omnis ꝛ fluxibilitas ſimplꝛ ex indigō
ne contingit ꝛ qꝛ patientiuꝫ in oculis lacrie
ſunt indigeſte molles aquoſe pp caloꝛis leſio
neꝫ erūt fride.Que aūt pp triſticiā emanant
erunt calide cū non ſit leſio in caloꝛe. Ema
nantqꝫ ab eo qd̄ eſt interiꝰ coꝛpoꝛis magis.
Et qꝛ calꝫm ē digeſtuꝫ ꝛ frigidū ecōuerſo.iō
egritudo cuiꝰ cauſa ē indigeſta maligniōꝛ eſt

Notauit Petrus de ebbano.ꝙ nō itellexit
Aꝝ.ꝙ lacria dolentiū in oculo ſit ſemp actu
frida.ſꝫ i relatione ad eā que fit ex triſticia.

Et hoc cuꝫ ambe cōſideranꝫ ꝗtuꝫ adhoc
quod eſt eē effectū caloꝛe nāli plus ꝛ minus.
Et intellexit de lacris ploꝛantiū ſanoꝛum ut
quidaꝫ dicunt.qꝛ ipſoꝝ lacrie ſunt digeſte ꝛ
ideo calide. Multarū ſpēruꝫ lacrimaꝝ ſig^a
nota hñtur p ſenſuꝫ ꝛ narrationē egroꝛuꝫ ꝛ
aſtantiū.Et quarūdā ſigna habeanꝫ ex dcis
in ca° debilitatis cerebꝛi. Cura lacrimaꝝ p
inſtrm̄ diete ē ut dieta ſm oms ſex res ñ nā
les declinet ad ſiccū ꝛ ad tempatum i actiuiſ
cum ꝓhibitiōe oium cauſarū pꝛimitiuaꝝ idu
centiuꝫ lacrimas uel diſponētiuꝫ ad eas ꝛ ma
nutenentiū eas. Potio uero dixit Meſue ē
quatuoꝛ res.quaruꝫ pꝛima eſt adequatio cāe
facientis.2^a ē mundificatio coꝛpoꝛis ꝛ capi
tis. 3^a ē adminiſtratio medicinaꝝ equalꝫ ſti
pticitatis.i.ſtipticitatis debite ꝛ cōueniētis
ſcōm naturaꝫ humiditatuꝫ fluentiū Et 4^a
ē diuerſio māe ad alias partes. 3^a tamen ō
pꝛedictis quatuoꝛ rebus ē gnālis ad omnneſ
lacrimas.qꝛ lacria cnm ſit quidaꝫ fluxus hūi
ditatis remolientis ꝛ relaxantis curaꝫ p ſti
ptica equalia.Nā talia eſicāt hūitates fluxuꝫ
ꝓhibēt ꝛ mēbꝛa relaxata uniūt ꝛ ꝯfoꝛtant De
hac re dixit.A.canon ē admiſtratio equalis
ſtipticitatis.4ª res ē diuerſio māe ad aliam
partē.Cura ſpālꝫ uariaꝫ ſm uarietateꝫ cāꝝ et
ſm ꝙ lacrie ſunt cōplicate cū alys accñtibus
p̄cipue cū ardoꝛe ruboꝛe lꝫ doloꝛe.2^m cās ua
riaꝫ.Nā ea q̄ ē a depditione carnis lacrialis
ſi magna eſt ut ſupra ſuo ca° dcm fuit ñ habꝫ
curationē.Si.n.dix.A.i hoc ca°.A.Caro la
crimalꝫ iā finita fuerit ꝛ ad finē ꝓuenerit.ſic
ꝙ nihil remanſerit de ea.ſiue fuerit natiua ſi
ue accidentalis non naſcitur unꝗꝫ ideſt nunꝗꝫ
poterit regenerari. Non enim hebet in hac
ſpetie natura. unde carnem generet. Et ſi
militer eſt ſi paruꝫ ex ea remanſerit.Et ſunt
uerba Raſis 2° continentis dicentis cum de
ficiet caro anguli maioꝛis aut ſatis minuetur
curari non poterit.Si autem dinutio eiꝰ fue
rit parua. Cura eius eſt puluis citrinus qui
ſcribiꝫ.ꝯ° Alm̄ q ſic fit.℞.ſcocolle.ʒ.x alo
es.ʒ.ii.croci.ʒ.i.mirre.ʒ.ß.litii.ʒ.ii. Et

Serapio.quidez septimo breuiarii qui ē an
tidotariuz eius plura posuit ualentia adhoc
Et ualet oīs medicina regnātia carnis ⁊ oīs
talis ē sicca Sed tamen debet elligi min⁹ uel
plus sicca. Et tempata uel cōiūcta cuz calita
te aut fritate ſm ꝙ exigit dispositio cause.et
dispositio ipsi⁹ lacrimal'. Et de utilib⁹ ī hoc
ē ut recipiat̄ unus mirobo. chebul⁹ ⁊ impa
stetur ⁊ assetur in tegula supra ignē dimitten
do donec rubefiat pasta.postea amota pasta
sūmat̄ cortex ipsius mirobolani ⁊ terrat̄ cuz
.ʒ.ß.croci ⁊ colirizet̄. In lacris uero ab ali
is accñtalib⁹ causis prima intentio complet̄
cum hiis que adequant ⁊ digerunt mā̃z ⁊ p̄p
ant eā expulsioni. Digerat̄ aūt mā̃ peccans
ſm cōdictōes suas in subtilitate uel grossitie
aut uiscositate ⁊ ſm eius qualitates elligēdo
ex digestiuis dictis in cura obtalmie. Attñ
qꝛ mā̃ lacrimarū utpl'm flatica est .digerat̄
cum syrupo qui sic fit. ℞.eufragie saluie me
lisse celidonie berbene ana.M.i.acori stica
dos ana.℥.i.radicū feniculi.℥ ii radicū beto
nice.ʒ.ii.decoquant̄ ⁊ fiat sirupus cuz zucha
ro dosis.ʒ.ii.cum.℥.ii aque rute. Deinde
purgatio.fiat cū cochys uel cū aureis ⁊ pilu
lis siccis maioribus. Et similiter oīs alia
mē̃ purgetur ſm ꝙ sibi cōuenit ⁊ reiteretur
purgatio ſm ꝙ fuerit expediens. 3ª aūt in
tentio implet̄ medicinis ab int⁹ ⁊ ab ex̄ apro
ximatis. Et de approximādis ab intra est
ut non cenet patiens. Et in introitu lecti sūat
ciatuz unuz uini in quo radix feniculi ⁊ oliba
nū cocta fuerit. Naz cerebꝝ ꝯfortat ⁊ lacrīas
constringit. Utat̄ electuario qō utiliter cere
brū calefacit ⁊ confortat. hūiditates capitis
desicat.⁊ sic lacrimas stringit ⁊ uisum clari
ficat. Ualet etiaz hiis q n̄ expedite loquūtur
⁊ sic fit. ℞.olibani castor. nucismus. macis ga
rio.croci cardamoni cubebarū malabatri fo
liorūz lauri nardi ana.ʒ.i.anisi seminis basi
liconis karui alexādri ⁊ feniculi ana.ʒ.i.⁊.ß
nepite pulegii isopi ana.ʒ.ß.seis rute ⁊ iusqa
mi albi ana.ʒ.i.ambre musci ana.℈.ß. oliba
nuz cuz melle bulliat donec liqefiat.postea cū
aliis rebus conficiat̄ dosis.ʒ.ii.cū.℥.ii.aq̄
sblimatiōis eufragie uel betonice bis in die
ante cibuz.potest etiam sumi ab eunte dormi
tuz cena dimissa uel multuz minorata. Di
xit quidam expimentator utatur patiēs lacri
mas electuario hoc. ℞.sinapis.℥.ii. caricaꝝ
pinguiuz.℥.iiii mellis dispumati.℥.8.dosis
.ʒ.iii. in ieiunio. Aurea alexandrina uel
exdra sumpta de sero cum uino decoctionis
acori saluie ⁊ maiorane exicat lacrimas .be
tonica bibita ⁊ comesta est optima lacriman
tibus De medicinis autem ab extra appro
ximandis alie collirizentur . alie supra ocu
lis ponuntur .Et alie supra frontem ⁊ tim
pora. De colirizandis Aui.proprie uoluit
ꝙ cura fiat cum tucia. Et cum alcofol de
tuciis idest de diuersis spēbus tucie Et sic̄
cum fit de tucia et climia imo ⁊ tucia uel cli
mia uel ruta sicca cū butiro uel pinguedine
porci recenti uel cuz melle ocul' inucta lacrias
ꝯpescit et grossitiez palbebraꝝ subtiliat Et
puluis coralli rubei usti et cinis agreste colli

rizatus cū aqª rosata et q̄zunqz additur cum
eis puluis rosaꝝ ꝯbustaꝝ ⁊ margaritaꝝ. Col
liriū ualde ꝯueniēs lacris. ℞. pedis colūbi
ni.M.ii.et cōterratur tucie subtilissime trite
.℥.ii.salis.℥.i.uini subtilis ⁊ albi.lib iii.po
natur oīa in uase uitreo bene obturato de q°
postea una gutta ponatur in lacrimali. Dix
Aui. medicamen exptuz eis ē qō fit ex aqª
granatoꝝ acetosoꝝ qō sic fit.decoquat̄ lib.i.
ex eo usqz ad medietatē.deinde ponat̄ aloes
subnitrēsis et litii et herbe de qua ip̄m litiū
fit et croci ⁊ siefmemithe an.aur.ii.musci da
nich.ii.et maneat sub sole.40. dieb⁹ in uase
uitreato et bn̄ clauso. Istud medicamē po
nit̄ a mesue.auctoritate iudei Ait Rasis z°
ꝯtinētis dico ordinaui in hūiditate oculorū
sief compositū ex tucia mirob aloe spica et
zenzi. Et dixit dico cū lacriaruz fluxus ē
assiduus sine dolore et occasiōe et muscl'i ocu
loꝝ sunt debiles .huius cura ē cum rebus ue
hementis esiccatiōis dissol'onis ⁊ calefactōis
Dixit qdā. ℞.aque rosate et uini albi an.
.℥.iii.cāfore tucie sercocolle et aloes subcitri
ni.an.℈.i.misce et colliriza. ℞.rutaz appassa
tam uel quasi siccam Et cum tantundē melle
misce et ꝯtere bene deinō p panū subtile cola
exprimēdo inde sucum de quo pone in ocl'is
in die bis uel ter . Colliriū ualde desiccati
uum lacrimaꝝ et hūiditatū oculi. ℞.corticuz
thuris et tucie plurib⁹ uicib⁹ extincte in aqª
uel suco maiorane et mirre an.ʒ.i.coralloruz
rub.ʒ.ß.siefmemithe.℈.ii.dissoluat̄ siefistō
in aqua feniculi deinde icorporētur in eo res
alie et utere . De medicinis aūt oculo sup
ponēdis .Ruta et ciminū mixta cum uitello
oui misceātur et ocul'o supponatur. Dixit
Sulius. ℞.uitrioli de quo fit encaustruz opti
me depuratū.℥.ii. Et misceat̄ cum .℥.i.boli
ar.et albugine oui et superpone. Nam confir
mat oculos et lacrimas stringit potenter. ℞.
masticen aloen et farinaz milii et cum albumi
ne oui incorpora et oculis superpone lotio
oculoꝝ cum decoctione serpili .aut cum uino
decoctiōis radicum bettonice donec tertia
ps uini cōsumet̄ stringit lacrimas et desiccat
pillule de attanasia descriptiōis nicolay cum
puluere olibani sublingua retēte fluxus mēꝝ
ad oculos ꝓhibent cerebrūqz confortant.
Si lacrie fuerint ex uenis exterioribus pul
uerem subtilissimum ex mastice boloarmeni
olibano et sanguinis draconis cum albumine
oui mixtum super frontem et timpora pone
uene timporuz uel que sunt post aures incidā
tur. Dixit qdaz experimētator lanā sucidā
diligēter ꝯbure et misce cū albumie oui et il
line frontē et timpora.qꝛ mā̃z lacriaꝝ āputat
statim.⁊ fiat ablutio capitis cum lixiuio in
quo decocta sint pipinella ⁊ radix eius qꝛ ca
lefc̄ caput ⁊ desicat lacrias Qō si lacrie fue
rint cum pruritu dixit Rasis in dionibus
medicamen optimuz. ℞.tutie.ʒ.x.aloes.ʒ.ii.
fricationis mirob.citrinoruz.ʒ.iii.pipis lon
gi.ʒ.ii.et fiat alcofol . Si fuerint lacrime
cum pruritu et mordicatione et super calefa
ctione et uisus debilitate . ℞. tucie lote in
aqua pluuiali et deinde in aqua rosata tribus

aicibus .ʒ.vi.mirabolanoꝝ citrinoꝝ ꝯfricato
rum cum aqua rosata.ʒ.iiii. litij coralli can
fore aloes subcitrini.ana.ʒ.ii.terantur cum
suco agreste in mortario deinde esiccentur et
terrātur subtilissime.Et cōficiatꝫ ex eis sief
cuz succo feniculi uel celidonie et siccentur.
Et cum operari uolueris distempera cum al
tero dictoruz succorum uel cum aqua rosata.
Item ad lacrimas cum rubore et debilitate
uisus ℞ tucie aloes mirobolanoꝝ citrinoꝝ
cum ossibus suis coralloruz alboruz ⁊ rubeo
rum.an.ʒ.i.canfore.ʒ.ß. puluerizata subtilis
sime et distempa cum suco feniculi et berbene
et ponatur ad solem duobus diebus postea
cola et colatū reserua.Et pone ex eo in oculo
in introitu ad lectuz.Et si fuerint cum ardo
re et calore cōtinue ꝯuenit aqua in qua nocte
una infuxum fuerit psilliuz integruz frequen
ter oculis imissa.et ab extra illinata et lota.
et ipsum psilium integrum in aqua remolituz
oculis imissum frequenter . Et ualent folia
mandragore uel iusquiami uel solatri desup
emplastrata .Et aliquando necessariū ē opiū
bombax intinctus in suco cimaruz rubi.cum
albugine oui oculo superpositus mire compe
scit lacrimas cuz ardore. Et ualet colliriū
de sumach et agresta dissoluta cum albumine
oui subtili .et aqua sublimationis foliorum
marmacuce siue spine albe et foliorum salicis
oculis frequenter imissa ardorez et ruborem
et omnez calidam egritudinez tollit. 4ᵃ
aūt intentio que est materie diuersio ad op
posita completur sicut in precedētibus dictū
est dixit Auic.completur cum ingressione in
balneum in ieiunio et morari in ipo .Sed
plus confert morari in aere calido balnei q̄ʒ
i aqᵃ calida ei⁹.Et dixerūt sapiētes.Radatꝫ
pars anterior capitis.et fricetur fortiter cū
pāno donec rubeat.deinde administretur fri
catio loci cum cepis uel alijs et similibus.Et
si emplastrizetur loc⁹ cū eis erit conueniēti⁹
Et aliqui post fricationē cum eis supaspgūt
puluerem gar.uel sinapis.consumuntur enim
sic laccrime.uerumtamen oportet confortare
cotidie cerebrum cum odoriferis calidis ⁊
fumigationib⁹ cum lingno aloe et olibano.

Capitulum 25ᵐ.de stranbositate

Trambositas

et exitus oculi et ipsius profun
datio possunt dici morbus in
situ sumendo situz pro loco.q̄r
in quolibet horum locatur oculus preter
naturam in orbita.Et possunt etiam dici mor
bi in situ pro societate. quia occurrit in eis
associatio preter nām cum partibus quibus
debite associari debent.Et nō est strābositas
aliud q̄ʒ oculi obliquitas uel tortura. Causa
rū strābositatis alie sunt mediate ⁊ alie ime
diate mediate.qdē sunt molificatio aut spasm⁹
alicuius uel aliquorū lacertoꝝ mouentiuz ocu
lum māx illud quod apparet ex eo q̄r decliāt
ab aspectu ipsius partis ad partez opositam.
Si enim omnes lacerti oculi supiores.⁊ i

feriores simul mollificarentꝫ.tunc ocul⁹ torq̄
tur uersus inferi⁹ ⁊ eꝯ.Et si supiores spasmā
tur torquetur oculus ad superius ⁊ econtra.
Et similiter intelligenduz est de musculis
qui sunt a lacrimali domestico uel siluestri.
Cum igitur in quatuor spēbus musculoꝝ pos
sit euenire mollificatio uel spasmus sequentꝫ
quatuor spēs strambositatis.una ad superius
alia ad inferius.alia ad lacriale domesticū et
alia ad silluestre Et dixit Gal.super 2° epi
dimiaruz ut 2° scribitur ꝯtinentis strambosi
tas ⁊ iuersatio palpebrarum qn̄ʒ accidit ex si
citate. Et inuit q strābositas qn̄qʒ accidit
ex pncipijs generationis etiquandoqʒ ex aci
denti.Et inuenitur aliquando in decl'one ali
quaruz egritudinuz capitis sicut sode. scoto
mie ⁊ ṽtiginis De causis aūt mediatis di
xit Aui.qualitercunqʒ sit scilicet strambosi
tas ipsa scilicet quandoqʒ fit ab humiditate
ut in mollificatione ⁊ spasmo de repl'one. Et
qn̄qʒ fit a siccitate ut in spamo de inanitione
sicut accidit qn̄qʒ in febribus acutis.s. cōsū
ptiuis.Et subdit illa in qua spasmus lacerti
est causa.non fit nisi a spasmo lacerti motiui
spasmus enim eius est qui facit euenire i ocu
lo strambositatez ⁊ nocumentuz.Spasmus āt
lacerti continētis in radice.i.interius.s. ner
uos opticos non facit apparere nocumentuz
ymo confert ualde scilicet uisui. Et yhu ha
ly.dixit q spasmus musculi nerui optici ē uti
lis. Et conferentia ē p hoc q ocl'm interius
trahit ⁊ coadunat per cuius pfundationē me
lius uidet ut Ar.uoluit primo de hystorijs
Et Auer.colliget 3°.Et ideo yhu haly.redēs
causam utilitatis dixit q̄r eleuant oculum.s.
trahendo euz uersus intus ⁊ claudit.i. pfūdat
eum. Inquit Iohānici⁹ spasm⁹ musctoꝝ re
tinentiū radicez nerui cōcaui nō nocet oculo
sed coadunat ipm al'coadunat ipʒ i sua opa
tione.hanc aūt utilitatez per se facit ipse spas
mus dicti muscl'i p accn̄s tn̄ posset nocere ut
si ipsa attractio multuz dolorosa foret ⁊ p̄do
lore māʒ ad se traheret.Aut si nimiuz in spas
mo mā repleretꝫ p̄ cui⁹ multitudine grauaret
neruos ipsos.Aut etiam si nimiuz esicarentꝫ
Et esicaretꝫ inde humiditas neruorū ipsoruz
⁊ oculi. Quidam tamen dicunt q ista con
ferentia non est generalis respectu omnis di
spositionis oculi q̄r non respectu situationis
oculi mediocris inter profundaz ⁊ eminētem
foris q̄ʒ dicunt esse meliorem illis duab⁹.y°
respectu talis situatiōis noceret.q̄r nimis p
fundaret oculum. Respectu autez eminētie
confert ualde reducendo oculuz ad mediocri
tatez.Quidaz uero alij uolunt q eius conferē
tia sit respectu cuiuscunqʒ situationis. ⁊ uo
lunt q situatio profunda pro uisu sit meli
or q̄ʒ eminens ⁊ q̄ʒ mediocris ut uoluerunt
Arist.⁊ Auerois.Et sic confert generaliter
quia per heminentem ⁊ mediocrem reducit
ad meliorem situm. Et dicunt q multa
que sunt p̄ternām possunt conferre .ut dicta
dispositio spasmosa.et febris in dispōnibus
frigidis et humidis et sicut uermis in uētre
et multa huius.. Dixit Auicena.quandoqʒ
accidit stranbositas post uel pppter quosdam

egritudines cerebri.sicut epil'iam uertigines
karabituz ⁊ similes.. Et ab egritudinibus
cerebri puenit aut ꝓpter adbustionē.⁊ sicita
tez aut pp repl'onez que repl'o aut mollificat
aut spasmat. Dicunt ꝙ q̄zuis Auic. non ex
presserit.tamen per hoc qđ dixit. sicut epl'ia
dedit intelligi ꝙ strambositas potest sequi ad
spasmuz non proportionatuz ad materiā. Gē
tilis quesiuit propter quid est ꝙ quidam hōi
nes quiescentes cum oculis non apparēt strā
bosi.Sz cum uolunt mouere oculos apparēt
strambosi. Et respondens dixit ꝙ aliqui
bus contingit hoc uoluntarie quia sic uolunt
situare oculos.ut accit eis qui ex trāsuerso re
spiciunt mulieres. Et eis qui aspiciunt 'le
porē nasi.Et quibusdam qui dicunt se contē
platores diuinoruz qui ita supra uertunt ocu
los ꝙ quasi nil aliud q̄z alba eorum inferiora
appareant. Quibusdam uero accidit qui
uolentes mouere oculos non possunt bene mo
uere eos sic ꝙ contra uoluntatez eorum accit
⁊ hoc potest esse propter duo. primo quia
aliqui ō musculis oculoruz sunt debiles i mo
uendo q̄zuis non sunt debiles in quiescendo
⁊ substentando oculos cum quiescunt. Cum
ergo temptant mouere musculi debiles nō eq
perantur musculis fortibus.⁊ sic apparēt strā
bosi. 2° modo quando quatuor musculi scz
licet superior ⁊ inferior dexter ⁊ sinister es
sent sani.tunc enim esset bene situatus cū illis
quiescens.Et maxime si eēt sanus nerui opti
ci musculus. Sed duo musculi mouentes cir
conuolitiue essent defectuosi non potentes
bene uel uniformiter mouere. Cum igitur
uelet circūuoluere oculum non faceret hoc ō
bite propter deffectuz horum musculoruz.'un̄
appareret strabo. Ex dictis pz dixit Gen
tilis.ꝙ ex passione musculoruz oculi circūuo
lutiue mouentiuz possumus inuestigare alias
species strambositatis. Nam ex spasmo l' mo
lificatione eorum oculus torqueret.non rec
te ad superius nec recte ad inferius.nec recte
ad lacrimalia.sed cum quadā obliquitate.Di
xit Auicena.scias ꝙ remotio oculi ad supio
ra ad inferiora est illud quod facit uidere rē
unaz duas ⁊ sic infert magnuz nocumentum.
Sed remotio eius ad duo latera non infert
uisui nocumentuz de quo sit curanduz.⁊ sunt
uerba Gal'i 4° de accidenti. Sciendu3 est
ꝙ una res apparet due aliquando homini ha
benti oculuz in debito ⁊ naturali situ ut 3° ꝓ
bleumatuz 10° ꝓbleumate dixit Ar de ebrys
⁊ sicut ēt apparet quibusdaz circa ꝑncipium
cataracte.Et aliquando etiam apparet h̄ hoi
ni non habenti oculum in naturali situ.sz stra
bo ⁊ contorto ad superius ad inferius. Et
causa in ebrys dixit Aristotiles est mot⁹ flu
ctuosus qui accidit in spiritu .primo eniz q̄z
prima species recedat a spiritu ubi fit iudici
um.imprimitur iudicium sine referente secū
dum quem moduz gutta aque cadentis uelo
citer.cum est in secundo loco imprimit uelo
cius q̄z recedat species impressa ab ea cum
erat in primo loco.Et secundum hoc gutta ui
detur linea ⁊ baculus ignitus cum uelociter
mouetur in girum uidetur ut ignis circularis

Et in aqua q̄ agitat̄ appent duo soles uel plu
res.Et ſm hūc modū uidet̄ ebriis ꝙ una res
sit plures.s.ꝓpter multuz motū in spu a uapo
ribus uini.Et sic uoluit Aui.6° de nālibus.
Cā autez ꝓpter quā parati ad cataractas.unā
rez iudicant duas ē duplex.una q̄ dicta est in
ebrys.Nā auctores puenīētes ad spūz uisiuū
agitant eū et ponūt influctuatiōe et motu uelo
ci.Et ideo dupl'x spēs iprimit̄.s. 2ª anq̄z pª
recedat. 2ª cā ē dicūt quidā qr uapor siue
reuma ad oculos descendēs diuidit et scindit
spūm uisiuuz.et ideo in quacūq3 pte spūs re
cipitur distincta spēs et sic unū appet duplex
uel multiplex .Causa uero q̄r strabositas ad
supius uel inferius facit unū appere duo est.
qr unū uidere fit per unionē duaꝝ spērum re
ceptarum in duobus cristallinis in unione
duoruz opticoꝝ aliter una res due apperet di
xit Aui.6°.de naturalib⁹ pticula 3ª.ultio ca°
ꝑmus cui iprimit̄ simulacꝝ uisi est huor cri
stalloydes penes quē nō cōsistit recte uidere
aliter unū uideretur quasi duo.Sed hoc simu
lacrū redditur a duobus neruis cōcauis.ubi
cōiungūtur in moduz crucis.Si igitur unus
oculus eleuetur supra alterū uel deprimitur
tunc due linee non cōcurrūt in eodez puncto
sed quelibet spēs uisibilis per propriaz lineā
fertur.Et sic quelibet per se iudicatur.Sed
quando oculus torquetur ad latus tunc adhuc
ambe species cōcurrunt ad eundem punctuz ⁊
uniūtur ibi .Et sic iudicatur unū qđ est unuz
et nō duo.Et hanc causam innuit Ar.31ª. ꝓ
bleumatuz ꝓbleumate.7°.et 16°.Et Gal'.10ª
de utilitate pticularuz capl'o. penultimo.Con
torsio tn̄ oculi ad latus facit nocumentum qr
facit apparere rez ad latus ad qđ torquet̄ de
clinare magis.Unde Galienus.dicto loco ait
que uero uersus magnum angulum uel puum
adductiones magis sinistrum uel dextrum
ostendunt id qđ aspicitur non tamē duplex.
Causa aūt quare cum hō supponit digitum
oculo et subleuat eum illud qđ uidetur per
ipm appet dempsius est ꝙ quando per digi
tum oculus subleuatur sursum tunc neruus op
ticus premitur deorsum.Et ideo deorsum ap
paret qđ uidetur per illum oculum .Et econ
uerso si digitum apponis desuper et premis
oculum deorsum Neruus opticus eleuatur
sursum et ideo sursum apparet qđ uidetur p il
lum oculum.Dicūt tn̄ ꝙ qui nescit facere sub
leuationem uel depresionez in predictis erra
ret. Causa strabositatis nature est mala si
tuatio materie musculorum oculi.Et per con
sequens fit mala situatio ipius oculi in orbi
ta Et ista strabositas si est multum mala non
curatur .Si uero non multum curabilis est
sed non in omni complexione et etate.imo in
cōplexione sicca et in etatis processu non cu
ratur imo dixit Aui.infans non sanatur nisi
in dispositione infantie ualō humide. In ea
enim quādoq3 speratur ꝙ sanetur et proprie
cum est recens. Dixit Rasis.2° ꝯtinentis.
Cum strambositas accidit a natiuitate poni
tur super fatiem infantis pānus ut mediante
eo recte lumen recipiat et sibi in oposito po
natur lucerna accensa et angulo opposito strā

bositati inuisceť lana rubea ut circa eā aspi
ciat. Et Auic. dix oꝫ ut ponať cādela .s. accē
sa in pte opposita strabositati ut laboret sem
per aspectus īfantis ad eā ꝛ hoc tēpore no
ctis ꝛ loco obscuro. In die uero ꝛ aere luio
so oꝫ ut ligeť filū rubeū cū rubea re ī opposi
to ptis strābositatis. Aut suspēdať aliquid
rubeū ad tipus oppositū aut aurē. Et totum
illud sit ut aspectus eius ipꝫ ꝯsequatur ꝛ ui
deat illud cū puo labore. qñꝫ ei ꝯfert labor
in illo ī equādo oculū. Infantes .n. diligūt in
spicere candelā accēsaꝫ ꝛ res rubeas nāl'r
eniꝫ aīs. dix Auic. 6° de nālibus ptic'a. 4ª.
penult'o capl'o diligit lucē quare conať īfās
ad aspectū eius ī quo conatu situatō oculi re
ctificať. Strābositas uero accñtal' ꝛ que ac
cidit ī ꝓcessu etatū siquidē pp repl'onē san
guis ē l' aliaꝝ hūiditatis cū sāguie. Cura ē dix
Rasis. 2° ꝯtinētis eūare corpus cū fl'oia. ꝛ
Auic. dix emissio sanguis ē ex eis que faciūt
aspectū rectū .i. rectificāt eū qui ꝑus erat tor
tus. qꝛ eūanť hūiditates ille cū sanguie. Si
uero accit ab hūiditate ꝑter nāꝫ que ē cā mol
lificatōis l' spasmi hūidi. dix Auic. oꝫ ut utā
tur cerebri mūdificatōe ab ipis hūiditatib'
ꝛ utātur subtiliatōe regis ꝫꝫ ꝙ dictū ē in c°.
mollificatōis ꝛ spasmi hūidi. ꝛ sil'r utantur
admistratōe balnei ꝛ resol'one cū resoluētib'
illas dictis illic. Dixerūt Simeon ꝛ sil'r ori
basius ꝙ strābositas sanať cū instillať in na
res suc' folioꝝ oliue. Et Auice. dix de iuuā
tib' ē capꝑurgiū factū cū suco folioꝝ oliue
qꝛ mltū esicat Et dixerūt Ras ꝛ Auic. oꝫ ut
distilleť ī oculū sanguis turturis. ꝯfert enim
cū ꝓꝑetate sua ꝛ ēt cū qualitate in strābosita
te dicta Sꝫ si cā ei' fuerit spasm' sicus dixit
Auic. utātur embrocis hūectatiuis. ꝛ si non
fuerit febris sūmat in potu lac asininum cum
oleis ualde huectatis. ꝛ penit' oꝫ ut hūecte
ipꝫ regimē. ꝛ fomētentur oculi ex uino oleť
rosato ꝛ albumie oui. uinū tñ dꝫ eē paucū so
lū ut poros aliquat'r rarificet ut faciat uiam
penetratōi albumis ꝛ olei rosati ut magis hu
mectent.

Capitulum. 26m. de eminentia siue exitu uel
egressione oculi.

Exitus egressio siue eminē
tia oculi sinōime ac
cipiuntur. Uerū quidaꝫ dicunt
ꝙ qñ incipit uocať eminentia.
Et cū iam factus ē uocať exit'
siue egressio. Et ē qñ oculus ꝟsus exteriora
ꝓheminet ultra naturalem situm eius in orbi
ta ita ꝙ est morbus in situ. De causis eius
dixit Auicena. quandoqꝫ accidit propter ue
hementeꝫ inflationem oculi propter grauita
tem scilicet rei inflantis ut cum inflatio est a
re graui. ut humoribus ꝛ propter repletioneꝫ
suaꝫ .s. uel humoraleꝫ uel uentosaꝫ īpellentem
oculum ad exteriora. Et qñqꝫ accit pp ue
hementiaꝫ cohartatiōis eius ad exteriora.
Et qñꝫ accit pp uehemēteꝫ mollificatōem su
spensiōis sue .s. lacertorū nerui optici ꝛ pāi
culoꝛuꝫ suspendētiū oculuꝫ. Et declarando

dictas tres causas. De prima dixit ꝙ cā eius
ē. aut repl'o plīma in ipso oculo inflatiua .i.
uentosa aut humorosa humida. Et dicta re
pl'o aut est in ipso oculo aut ē in ipso cuꝫ cōi
tate cerebri ul' ēt corporis totius. sicut ē q̄
accidit apud retentioneꝫ mēstruoꝝ scilicet ñ
naturaleꝫ suple uel aliarū eūonuꝫ nāliuꝫ ul' ar
tificialiuꝫ consuetaruꝫ. Expressit autē de
retentione matricoruꝫ. que matrix precipue
oculis cōicat. Et de 2ª dixit. illa que ē pp
uehementeꝫ oculi coartationeꝫ ad exteriora
non est nisi aput ꝑfocationeꝫ. ꝛ apud soda ue
hementeꝫ. ꝛ apud sonituꝫ uōituꝫ ꝛ clamorem
Et sicut fit in mulierib' post partuꝫ uehe
menteꝫ .i. difficileꝫ ꝛ aput tenasmonē. ꝛ quan
do est post partum. qñqꝫ ē cum hoc ex mate
ria declinante ad oculum. ut cum nō ē mund'
partus .s. cum non emittunť suꝑfluitates suffi
cienter que reseruanť emiti aꝑ partuꝫ. Et
qñqꝫ ē cum corruptōe comixtiōis fetus .i. cū
corruptōe caruꝫ quibus fetus cōmisceť sič
sedimen quamuis etiam partus non fuerit
multum difficilis. Et quandoqꝫ est cum
morte fetus aut putrefactione ipsius. unde
repletur cerebrum corruptis uaporibus ꝛ
tenditur eis et tensuꝫ coartat oculuꝫ. Ocu
lus eniꝫ tunc dicitur egredi pp coartationem
qñ aliquid abintra coartat ꝛ constringit se
uersus parteꝫ oculi. ꝛ ꝑmendo impellit ocl'm
ꝛ hoc quideꝫ fit in prefocatiōe .i. in sgnantia
magna uel etiam in strictura gulle ab extra.
Nam gulla constricta sanguis ꝛ uapores
constringuntur ꝟsus cerebrum. Et cum hoc
fit uehemens conatus ad hanclanduꝫ. qua pp
repletur ꝛ inflatur cerebruꝫ. ꝛ sic premit ocu
luꝫ ad extra. Et ꝓpter consil'es cās in soni
tu forti in clamore forti. in forti exꝑssione
in tenasmone ꝛ uomitu ꝛ partu difficili oculi
extra egrediūtur. Et si in soda etiam reple
to cerebro ꝛ exprimente oculos. Et ut fre
quenter contingit ꝙ ambe predicte cāe cōiū
guntur .s. repletio ꝛ coartatio. De causa āt
3ª dixit Gal' ut 2° scribiť cōtinentis. Cum re
laxatur cartillago que tenet radiceꝫ nerui op
tici eminet ocul'. Et Auic. dixit illa que ē
ꝓpter mollificationeꝫ lacerti est quoniam la
certus est continens neruuꝫ concauuꝫ. cuꝫ er
go mollificať non substinet oculum. Sed ōcli
nat ad exteriora. Et per hoc patet ꝙ gal'.
ꝑ cartilaginē que tenent radicē nerui optici ī
tellexit ꝑdictū lacertū. Et subdit. A. ꝙ egs
sio ocl'i ex cā dicti lacerti qñqꝫ est cū mollifi
catione tm̄. Et qñꝫ ē cū attritiōe .i. ꝯtrictiōe
eius pp cāꝫ ꝑmitiuā. Repiť alia littera q̄ dič
attractōe. Et tē dñt ꝙ qñ a cā extriseca lacer
tus ille incidiť attrahiť ps supior ei'. īferior
āt cadit ꝟs' ocl'ꝫ ꝛ sic ocl'us egrediť. Unō
gal'. 10°. de utilitate ꝑticularū. ca° de muscul'
ocl'oruꝫ dixit. si in ꝑcussione forti ꝯtingat ꝑ
eminenteꝫ fieri oculuꝫ. si adhuc uidꝫ muscul'
ipe solus lesus est. si autē nequaq̄ꝫ uidet ner
uus opticus ruptus est. Quidam uero ꝑ
attractionem uolunt intelligere uehemēteꝫ re
lasationem nerui optici que tanta est ut pre
breuitate spatij ptes ipius alie supra alias
cōcidāt ꝛ impediať uisus. Unde. 2° ꝯtinētis

Ne eminentia oculi dicitur.si multū mollifica
bitur musculus.s. dictus. inducit defectum
uisus qr neruus distēdet.i.relaxabit multa
distensione.Dixit Gal' 4° de interioribus
dico aliqñ unū oculum molle fieri et aliqñ
utrūqz.Et hoc in motu aut in sensu .Aut in
utroqz.Dixit.Auic.qñz egrediuntur ambo
oculi.in eis que sunt sicut perforationes.i.
sqnatie et apostemata uelaminum cerebri et
piplonia.Et est causa in illa coartio.Et qñz
est causa in illo replo.predicta enim aposte
mata faciunt curare exitum oculorum.Aut
per uiam coartationis.Aut uiā repletionis
Et qñqz per utrāqz uiā. Et subdit Auic.
qñqz fit exitus oculi cū sanguinitate.i. cum
sanguinis habundantia impediēte.s.uisuz et
faciente apa in cornea aut in cōiūctiua. Aut
in utraqz.Sic enim apparēt oculi pheminē
tes sanguinolenti p totuz. Signa generis
nota sunt ad sensuz.Signa spēruz dixit Aui.
Cuz ē ex materia plima aggregata in pupilla
.i.oculo ↄ in statu illo tunc ē illic cum egres
sione magnitudo.qr cum hoc quod exeūt ex
tra magnificant qr extendunt fm omēz dim
sionez. Et si est ex coartatione. tunc qñqz
ē illic magnitudo ↄ hoc erit cum aduenerit
ad oclm materia replens ipm.Et qñqz non
est magnitudo ut cum non aduenit materia ad
oculuz sed soluz oculus pmitur. In amba
bus tamen dictis dispōnibus scilicet siue ad
ueniat ad oculum materia siue non sentit ex
tensio expulsa idest que expellit a posterio
ribus ad anteri⁹ extra. Et cognoscit cā ei⁹
.i.ex causa uel pp cām eius.qr pñs ē aliqua
de predictis causis coartationis. Sed cū
illa quē est ppter mollificationē lacerti non
magnificatur oculus qr non replet mā magni
ficante. Neqz sentit tersio uehemens ab in
terioribus sicut in coartatione qr non est ibi
mā premens.ↄ ē oculus cum hoc extuās idest
instabilis siue uacilans in intuendo unam rē
propter mollificationez non potest ocul⁹ fir
mari ad unum aspectum sicut etiam contigit
de manu mollificata.que non potest firmiter
tenere unam rem sed tremit Scias qꝫ i om
ni exitu oculi oculus apparet magnificatus
respectu eius qui non exit. Ueruntamen ul
tra hanc magnitudinez aliquando oculus ma
gnificatur ut in replone. Et aliquando nō
ut in coartatione ↄ mollificatione ↄ similiter
pupilla in omni exitu oculi apparet dilatata
respectu pupille eius qui non exit. Uerumta
men quando oculus ex repletione magnifica
tur pupilla eius magis debilitatur.ↄ in alijs
non. Dixit Galienus ↄ scribitur secundo
continentis quando relaxatio est parua.par
ua est distensio ↄ non nocet uisui. Et quan
do est multa inducet defectionem uisus.
Et dixit Galienus ut ibidem ponitur. quā
do oculus eminet occasione percussionis
Aut casus supra caput si uisus est sanus
cartillago tenens oculos distenditur ↄ distrui
tur. Et si adest defectus uisus neruus op
ticus erit destructus. Et si morbus h uenit
absqz percussione uel casu musculus erit mol
lificatus. Et si est cum defectu uisus nocu
mentum ↄsimiliter erit in neruo concauo.De
cura.Dixit.Ras 2° ↄtinētis ō dieta.Jaceat
paciens supinus et cibis utatur desiccatiuis
De potione.Caueat ō uomitu ↄ sternutatione
fiat gargarisma cum trahentibus fla.detur
ei trifera.ungātur oculi unguento stiptico et
ponatur de super lamina plumbea facta ad
modū palpebre.Auic.autem dixit,quod ei q̄
leuis est sufficit leue repellens ad interiora
ut ligatura stringens mediante coto.ↄ ↄuenit
in ea et etiā in ea que magna est sompn⁹ siue
acubitus fm resupinationem qr.Juuat ut nō
egrediatur oculus.et assiduatio clausionis
oculi.et motus paruitas.s.oculi capitis et
tocius corporis ut non agitetur oculus neqz
materie ad eum fluendo et esicare cibum
.i.minuere et facere quod declinet ad sicitatē
Et maxie ī mollificatione lacerti.Et subdit
qō si leuis egressio medicinarum eget auxi°
adhibe colliriū de sumach.quia sua stipticita
te eliccat reprimit et cōstringit. Jn ea aūt
que est fortis.si ē ex repletiōe inflante ultra
dietam predictaz exigitur materie facientis
repletionē euo post ipsius digōnez fm qꝫ ipa
requirit .eiusqz diuersio.Et materie ad ocu
lum fluentis repulsio collecteqz iam in eo re
solutio Et ultimo oculi confortatio eiusqz in
loco suo cōfirmatio. Dixit itaqz Auic.que
fortis est si illic ē materia indiget mundifica
tione corporis et capitis et solutiuis.Et.n.
solutio uentris est ex rebus magis iuuātib⁹
spetes eius et uentosas super collo et super
ambo timpora.Et cum collirys acutis alias
et melius austeris .i. stipticis que repellant
materiam.Si autez dicat acutis intelligendū
est tempore debito resolutioni. Et dixit
oportet ut custodiatur uaporatio in princi
pio cum lana infusa in aceto et ēbrocetur fa
cies cum aqua frigida et pprie in aqua deco
cta sunt stiptica. Si uero exitus oculi non
fuerit a repletione. tunc dictum regimen.s.
de compositione lane infuxe in aceto et lotio
ne faciei cum stipticis conuenit omni hora
.s.a principio usqz ad finem cure quia sola
intentio est ad reprimenduz oculum intus ad
locum suum quod faciunt illa stiptica. Sed
si fuerit illic repletio oportebit ut in prin
cipio resoluatur scilicet uenter et euacuetur
scilicet ante approximationē dictorum stip
ticorum .Quidam dicunt ut resoluatur mate
ria in prin° .s post euacuationē et materie re
pulsionem.Nam tunc est principiū resolutio
nis Dixit ad predictaz Oribasius quando in
tota sui essentia eminet oculus fiat minutio
in principio deinde purgetur et ponantur uē
tose cum scarificatione in posteriori capitis
Et supponātur oculis medicine stiptice et
assiduetur fortis ligatio super eis . Et multe
lacrime iuuant euacuando de materia conten
ta.Et instilletur in oculis aqua et acetum
Jn facta autem a mollificatione dixit
Auicena.oportebit ut administres yeras sci

licet magnas ut possint attrahere ⁊ educere materiam a neruo optico ⁊ lacerto eius. ⁊ ut administres gargarismata ⁊ educant speciali ter a partibus mollificatis. Non tetigit autē de caputpurgus ⁊ sternutatorus quia fortas se agitarent materiam ad partes lesas. Et di cūt administres odoramenta ⁊ suffumigatōnes cognitas q̄ hn̄t resoluē ⁊ exiccare ⁊ ꝯfortare ut q̄ fiūt ex ābra thure ligno aloe gariof. ⁊ si milibus. Et post illa scilicet in fine cure con sumpta materia mollificante administra stip tica fortitudinem facientia idest corroboran tia lacertum ⁊ neruum ⁊ reprimentia oculum ad locum suum ⁊ fortificantia eum in eo In facta uero a coartatione dixit Aui. si fit ꝑꝑ ꝑ tum retentionem mestruorum uel corruptio nem fetus in ea partum prouoca mestruum ⁊ extrahe fetum. ⁊ deinde redire debes ad cu ram oculi si fuerit ei comunicata materia. ⁊ ex hoc Aui. dedit intelligere ꝓcedendum esse ad remotionē causarū aliaꝝ fm ꝙ requirunt Remota autem causa coartationis. si non fue rit oculo comunicata materia adhibenda sūt stiptica cū ligatura ut ꝓpellāt oculū ad locū suum ⁊ nō sināt egredi Medicine autem iste stiptice et desiccatiue haberi possunt ex ꝑdi ctis capitulis. Dixit dyas. et adducitur hic ab Auicena. fiat emplastrum ex farina fabarum cum rosis et thure et albumine oui. albumen tm̄ oui ponit solū ad iuuādū medicinas l ad hibe puluerē ossiū dactiloꝝ adustoꝝ ⁊ spice. s. cū uino stiptico l albūine oui incorporatum.

Capitulum. 27m. de ꝓfundatione oculi.

rofundantur ocli ⁊ mi norantur dixit Aui. aliū in febrib⁹ ⁊ prope uigilatiuis ⁊ successione euacuatō num ⁊ insomnietatis ⁊ angustie ⁊ tristitie si ple ⁊ omnium causarum exiccantium corpus siue se teneant ex parte corporis siue ex par te anime. ⁊ siue sint cause intrinsece siue extri sece. Et signa facte a uigilus dixit Auicena. sunt oculus somniferus. quia uidetur quere re somnum ⁊ est grauis ⁊ difficilis motus i paldebris sed non in pupilla idest oculo. Cau sa autē quare in uigilia palpebre sunt difficili oris motus q̄ʒ ipse oculus. Dixit Gentilis est quia in uigilia superflua ⁊ proprie conificta inquisitioni ymaginatiue fit multus motus i spiritu anterioris uentriculi cerebri cui sta tim correspondet agitatio spiritus in neruo optico imediate illi uentriculo coniuncto Non autem sic in musculis palpebre. ⁊ ideo oculus apparet mobilior palpebris. Et adiu uat ad hoc quia ad quanlibet ymaginationem motiuum incitantem ad inspiciendum oportꝫ oculum aliqualiter moueri Non tamen est ne cesse pro qualibet noua inspectione moueri palpebram. quia tunc quietabitur palpebra oculo moto. Sed in angustia ⁊ tristitia. spiri tus non tendunt ad dilatandum ⁊ mouendum sed potius ad suffocandum ⁊ constringendum Et sic in eis tam oculus quā palpebra quie scit. Quidam autem assignant motus oculi ⁊ nō palpebre in uigiliis alias cās quaꝝ una ē qr naturaliter oculus ē mobilior q̄ʒ palpe bra. ⁊ magis custoditur a natura. ⁊ eius mus culi fortiores sūt ⁊ propinquiores ꝓ⁹ motu q̄ʒ musculi palpebraꝝ ⁊ minus esiccabiles qr magis humectātur. Est etiā oculus corp⁹ spericū solidum tale autem ad cuiuslibet ꝑ tis sue motū mouetur scd̄m totum. palpebra aūt nō ē sperica sed extēsa. ⁊ iō nō sic moue tur ad motū partis. haꝝ ēt cāꝝ ⁊ aliaꝝ oium supradictaꝝ significatio hētur per presentiā eaꝝ uel relationē egroti uel astātiū. Aui. dixit quidā dixerūt ꝙ accidit quibusdā hōi bus diuersitas duoꝝ laterū faciei. s. dextri ⁊ sinistri. in frigore uehemēti et calore uehemē ti. qr unum lateꝝ ē uehemēter frigidū ⁊ alte rum uehemēter calidū. Et hiis accidit ꝙ oculus qui ē in parte frigida profundatur ⁊ paruificatur. predicta sunt uerba rasis. 16°. cō tinētis de filio misayr. Dicūt quidā predi cta uerba ras habent ueritatē. si processerit illa diuersitas lateꝝ faciei a natiuitate. Et cā ē nota. qr caliditas dilatat ⁊ magnificat. ⁊ ꝯ⁹. facit frigiditas Si aūt illa diuersitas fuerit accidentalis ⁊ acquisita tūc possibile ē sic eue nire ut dictū est qr pōt caliditas dilatando. ⁊ attrahēdo oculum. sue partis magnificare. et frigiditas suū constringendo et in profundo pingendo paruificare. Et possibile est con trarium euenire. ut cum caliditas multū esicā do processerit oculū paruificabit ⁊ profunda bit. frigiditas uero ꝯsūptionem prohibēdo faciet ꝙ oculus sui lateris nō appareat sic ꝓ fundus et paruus. Auic. ⁊ alii auctores curā profundationis et paruificationis oculi notā relinquerunt ex cura extenuationis corporis et cura ethice febrilis uel senectutis secundū ꝙ dispositio requirit. Dixit rasis scd̄o cō tinētis. Cum accidit ꝙ oculus congelatus fuerit ex niue. ponatur assidue in manu eius pānus niger lineus scilicet actu calidus quē assidue applicet oculo. Et aspergatur super oculum eius aqua decoctionis palee frumēti cum lana madefacta in ea tepida uel ex coqua tur idest. calefiat lapis et aspergatur super eum uinum et recipiat patiens uaporem eius ad oculum lesum quoniam iuuat uel calefiat oculus cum lana in uino calido madefacta et similibus. Et subdit prouocetur sternuta tio. Scias ꝙ oculi in prima creatione apparent ualde magni. sed post natiuita tem cotidie minuuntur donec ueniant ad na turalem eorum quantitatem. secundum con decentiam capitis. ipsi etiam ante alia in strumenta sensuum prius in capite forman tur ⁊ ultimo complentur. Cuius causa est quia oculi sunt ex corpore frigido et humi do. eo ꝙ sunt ex humore continente cerebrū Ex cerebro enim exit humor aqueus qui peruenit ad naturā oculorum. ⁊ ex telis etiā cerebrum continētibus fiunt miringe oculi idest tunice eius. huius autem signum est ꝙ nullum membrum est adeo ita frigidum sicut cerebrum et oculus. Et quia oculi humidi sūt oportet ꝙ in prima creatione sint magni. Et postea paulatim calore decoquente mi

uuũt. Et idē ē de cēbro q2 p̄mo ē ualde hũi
dũ ꝛ magᵐ ꝛ postea adũat i scip̄o. ꝛ iō ifātes
ñ pñt erectũ ferre capud eo ꝙ cerebrum eo
rum ponderosũ ē ex hũore. Similiter palpe
bre sũt hũide ꝑpterea ho es nõ possũt eleua
re palpebras cũ deprimũt hũido sõnifero āt
ebrietate de animalibus.

Capitulũ. z8ᵐ. de coloribus oculi.

Um auctores de colorib⁹ lo
cũtur oculi de illis intel
ligũt q ĩ cornea repñtãt ꝛ sũt tres
lꝫ aliq auctoꝝ unũ ex illis subdi
uidētes posuerũt eos eē quattuor. Sunt autē
albus ꝛ niger ꝛ medius inter eos. Et hy co
lores reperiuntur ab auctoribus uarie nomi
nati. Ari. autem quinto de generatione aiā
lium nominauit nigrum glaucum ꝛ uarium ꝑ
glaucum intelligens album per uariũ colorē
medium. Et. 10ᵃ. ꝑbleuatũ problemate. 11°.
nominauit nigrum sub nigꝝ ꝛ glaucũ per sub
nigrum intelligens colorem medium. Et secu
tus est eũ hal. p̄mo theorice in hac ꝭa denoiã
tione. Galienus uero secundo tegni nominauit
nigrum glaucum ꝛ medium. Johanicius aũt
nominauit subalbidum pro albo ꝛ glaucum ꝛ
uarium ambos pro colore medio quem diui
sit in dictos duos colores ꝛ nigrum. Auer.
etiam nominauit quattuor scilicet subalbidũ
rubeum medium ꝛ nigrum. quia ipse etiã me
dium colorem diuisit in duos. Auicena quo
qꝫ noluit colores cornee esse tres scilicet ni
grum ꝛ eius oppositum ꝛ mediuꝫ. nominauit
tamen uarium uiridem nigrum citrinũ plũbi
num subnigrum fuscum ꝛ rubeum. per colorē
tamen uarium. Auicena tertii tertia capitl'o
de uiriditate ocl'orum intellexit colorem me
dium in omnibus autem alijs locis per colorē
uarium intellexit album colorem oppositum
nigro. quē ut patuit Ari. Gali. ꝛ haliabas gla
ucum uocauerunt. Rasis tamē ꝭo continētis
uocauit ipm̄ blauum quo colore ocul⁹ colora
tus sermone uulgari in pl'ibus partibus uoca
tur ocl'us albus. Per colorem autem uiridem
sub nigrum rubeum ꝛ citrinum ꝛ subalbidum
Aui. intellexit colorē mediũ quē in tot colo
res diuisit plũbinũ aũt colorē ꝛ fuscũ Auice.
reduxit ad nigrũ. Sũt tamē aliqui dicētes ꝙ
Auer. ꝛ Auic. Cum nominauerũt supradictos
colores nõ intellexerũt de colorib⁹ qui repre
sentant in cornea sꝫ de colorib⁹ ꝯiũctiue qb⁹
significat sup dispõnibus cerebri siue super
humoribus ad oculos fluentibus. Quidam di
cunt ꝙ glaucitas ꝓueniens ex mltiplicatõne
humiditatis extranee in ocl'o que est proprie
uia preuia ad cataractam proprie uocat bla
uitas Et glaucosus siue glaucedo ocl'orum ñ
est aliud ꝙꝫ quedam albedo trahens ad quã
dam obscuritatem. Color ergo glaucus qui ē
extremus uersus albedinem uocatur aliquan
do albus aliquando subalbus aliquando uiri
dis aliquando citrinus aliquãdo glaucus ali
quando blauos ꝛ alñ uarius Et color medi⁹
alñ uocat medi⁹ alñ subniger Et a ꝑbesubali
uocat sbalbid⁹ alñ uari⁹ alñ rufus alñ sbrufus
uel subrubeus Et ab haliebate p° theorice uo
cat terninus. ꝛ color extrem⁹ ꝟsus nigredinē
uocatur niger. aliquando antimonialis. ali
quando fuscus aliquando plũbinus processit
autem tanta uariatio nominum a uarietate
in latitudine graduum et modorum dicto
rum trium coloꝝ. Dixit albertus magnus
albedo ocl'oꝝ. s. ꝯiũctiue color fere ē ꝯsilis
ĩ oib⁹ hõib⁹. Nigredo uẽo ocl'oꝝ. s. color cor
nee uariat. nã forte erit magᵃ ualõ. i. mltũ ni
gra. Et forte erit glauca. ꝛ forte magne glau
citatis. ꝛ forte erit fusca ꝛ forte declinabit ad
rubedinē. Et dixit uarietas colorũ oculi nõ
ē uere nisi in homine. in alijs autem animalib⁹
fere nõ uariat preterꝙꝫ ĩ equo. Nã in equo a
liqui sũt fusci aliqui glauci ꝛ aliqui nigri. Et
dixit Arꝝ. 19°. ꝺ aialib⁹ oculi oĩuꝫ pueroꝝ in
pria generatione sũt uirides ad glaucedinē ꝺ
clinãtes q2 oculi coꝝ sũt ꝺbiliores ꝑp hũidi
tatē oculi. Scias ꝙ oēs tunice ocl'i sũt trã
sparentes ꝛ oēs hũores oculi sũt colorati su
mẽdo colorē communiter ꝛ large ꝭꝫ qꝺ ē ideꝫ
qꝺ uisibile. ꝭm que modũ dix Arꝝ. z° ꝺ aia ꝙ
ois color ē motiu⁹ uisus ꝭꝫ actũ dyafoni. hec
ē eniꝫ nã ei⁹ ꝛ sic propriũ obiectũ uisus est
color ꝛ ut sic corᵃ celestia ꝛ elemēta dicũtur
ꝛ sũt colorati ēt lꝫ sint transparentia. Dicim⁹
eniꝫ stellas rubeas ignē rubeũ aquam albaꝫ
aerem album uel obscurũ. sed colore stricte ꝛ
proprie sũpto de quo dix Arꝝ. i de sensu. ꝙ ē
extremitas corporis pspicui terminati ꝑ o
pacũ. i. ē i extremitate corporis termiati ꝑ o
pacũ. siue opacũ perfecte terminet perspicuũ
siue iperfecte. ut pꝫ de uitro colorato ꝛ de q
husdã lapidibus ꝭm quē modũ color solũ re
perit i mixtis ꝓuenies in eis ex diuersa ele
mētoꝝ mixtione qui ꝙꝫuis solum sbiectiue
sit i mixtis ꝛ propria mixtoꝝ passio dicat
iquãtum non põt alijs inesse. nõ tamē necessa
rio i omnibus mixtis reperitur. ymmo sũt
multa corpora mixta dyafona cum lumine q
nõ sũt tali colore colorata. Et isto mõ so
lum due tunice oculi sunt colorate. s. coniun
ctiua colore albo ꝛ uuea colore nigro. reli
que autem tunice oculi non sunt hoc colore
proprie sumpto colorate. Neqꝫ etiam humo
res ei⁹ quãuis de humore uitreo dicatur ꝙ
secũdum aliquas sui partes aliquo rubore
ex sanguine participet. Et iste partes non
ꝓprio colore colorate sũt que proprie faciũt
ad uisionē. quare aũt nõ faciũt ꝓprio colore
colorate sũt. q2 cũ cornea ꝛ retina ꝛ aranea
sint tunice per quas penetrant species uisibi
les que recipiuntur in cristallina mediante
albugineo. si ipse uel humores ipsi essent ali
quo uero colore colorate omnes species ap
parēnt illius coloris. sicut sensus ostendit
In aspiciētibus mediante uitro colorato ꝙ
omnia eis uidentur coloris uitri. Similiter
si aliqui humores ad oculos tracti maxime
ante pupillam partes illas aliquo colore in
fecerint omnia ab eis iudicarētur scꝺm illuꝫ
colorem. Innuit enim Ari. tertio de anima
recipiens debere denudatum esse a natura
recepti. Dix ysac i dyetis uniuersalib⁹ crista
loydes nullum habuit colorem ut oēs possꝫ re
cipē. Si ei aliquē habēt colorē oia alia sē
sũ illũ iudicaret. Cãs aũt colorũ oculi eorũ. s.

q̄ representatꝰ in cornea secundū ꝑtem qua nō
est ꝓprio colore colorata qđ đr ꝑꝑ partē q̄
cohopit pupillā q̄ ꝭm quosdā est uero colore
colorata. qui color non est nisi quedam lumi
nis resplendentia in colore albugineo qui se
in cornea uisui extrinseco representat. Aris.
quinto de animalibus. ⁊ Gal. tegni secundo. ⁊
Aui. tertia tertij c° de uiriditate oculi posue
runt eas se tenere. aut ex parte tunicarum āt
ex parte humorum oculi. unde dixit Auic. ui
riditas. suple ⁊ quilibet alius color dictꝰ acci
dit aut ꝑꝑ cām q̄ ē i tunicis āt ꝑꝑ cām q̄ ē in
hūoribꝰ. Johanitius āt addidit aliā cām ⁊ ē
illa q̄ se tenet ex parte spuum ad oculum uēiē
tium. hanc tñ cām Aui. innuit p° cantice. ⁊ A
uero. ibi i ꝯmēto dixit ꝙ nescit istam causā
ex sermonibus Gali. quasi dixerit Galie. non
tetigit eam. ⁊ ueritas est ꝙ non tetigit eam
multum expresse. sed tamen de ea locutus fuit
satis obscure ꝭo tegni. cū dixit oculi glauci ⁊
splēdētes fiūt lumis splēdidi ꝯtinētia. i. spus
luminosi ꝑ que oculꝰ lumē itriseců hꝫ. Mō ꝭꝫ
oēs p̄dictas tres causas tres i cornea rep̄sen
tantur colores. Nam ex parte tunicarum sci
licet tunice uuee q̄ ē uero colore colorata ni
gro. si eius nigredo ⁊ obscuritas fuerit mlta
reddidit colorē nigꝝ si remissa albū. ⁊ si me°
mō se habuerit mediū. Ex ꝑte āt spiritus qm̄
si fuerit multꝰ ⁊ clarꝰ color redditꝰ albꝰ Si pa
ucus ⁊ turbidꝰ niger ⁊ si me° mō se hūerit me
diꝰ. Ex ꝑte uero hūoris qm̄ si albugineus fu
erit bene irradiatus reddetur color albus. si
debilꝫ niger. ⁊ si me° mō medius. de cā autē
hac se tenēte ex parte humorum Auctores lō
gius pertractauerunt dicentes ipsam diuersi
ficari ex parte quantitatis eorum ex parte si
tus ⁊ ex parte irradiationis ⁊ maxime albu
ginei. eius enim irradiatio. ⁊ fit ab intra. ⁊
fit ab extra. Abintra quidem dupliciter. ga ꝑ
per modum irradiationis prouenientis a cri
stallina suo proprio lumine. si hꝫ proprium
lumen uel mediante illuminatione ei proueni
ente a spiritu luminoso Abextra uero uel ex
parte reflexionis luminis exterioris recepti
i cristallina sup albugineo. Cū. n. cristallia sit
ꝓmū ad qđ termiatꝰ liea luis exterioris. ⁊ sit
corꝰ satis solidū. saltē mediāte a cornea. ⁊ sit
corꝰ tersū necessario reflectꝫ lum̄ receptū sup
albugineo apto recipere ab eo irradiationē
cū sit dyafonū situatū i cristalline opposito ⁊
i facie eius. uel a lumine exteriori irradiatur
ut notū ē ymo ut dicūt a lūine extriseco dupli
citer illūinatꝰ. s. eo recte illūināte ⁊ reflexe. s. a
cristallia Ab hūore āt uitreo ut dicūt ñ ꝓueīt
uarietas i coloribꝰ cornee cū sit positus post
cristallinam non ualens inde reflectere radi
os super albugineo De causis autē coloris
oculorum diuersi ex parte humorum proueni
entes Gali. i tegni uiđtur ponere tres ex ꝑte
humoris cristaline. s. cristalline mltitudinē
eiusqꝫ claritatem ⁊ splendorem ⁊ eius situati
onem uersus exterius. Et ex parte humoris
albugiei duas. s. albuginei clitatē seu puritatē
⁊ eiꝰ paucitatē. i. nō eiꝰ excedētiā qꝛ. s. ñ trāsē
dat eq̄litatē sꝫ āt sit paucꝰ āt eqlꝰ i q̄titate dix
g° Ga. ibi. ꝙ ocli fiūt glauci splēdētes hūitate
pura. s. cristaloide quā noluerit hūitatē purā
splēdidā ⁊ ñ mlta lūis splēdidi. s. ipiꝰ cristallo
ydis ꝯtinētia. i. nō existēte multo humore al
bugineo cōtinēte cristaloydē. q̄uis mediāte
aranea. Et sic tetigit unā cām ex parte crista
line. s. splenditatem eius. ⁊ unā ex parte albu
ginei. s. ipsius paucitatem uel nō multitudinē
Et dixit Gal. aut propter magnitudinē cri
staline. aut propter positionē i sūmo. s. uersus
extra semper tamē mediāte albugineo. Et sic
tetigit alias duas causas ex parte cristalline
Aut dixit Gal. propter puritatē hūoris sbtilꝰ
aquosi qui ē iuxta pupillā. s. hūoris albuginei
⁊ sic tetigit scđaꝫ cām ex parte hūoris albu
ginei Johitiꝰ aūt tetigit glaucitatis oculoꝝ
cās. s. magnitudinē cristalline ⁊ eius sitū ex
trorsuꝫ. rutilātiā aūt ⁊ eius splēdorē obmisit
⁊ loco eius posuit mltitudinē ⁊ claritatē sps
lumiosi. Et Auic. ēt obmissit de rutilātia cri
stalline. qꝛ eā reduxit i mltitudinē eiꝰ. Nam
mltitudo cristalline. siue suo lūie ꝓꝓo siue lūi
ne sps i eo exñtis siue ꝑ reflexionē lūis re
cepti ab ex̄ irradiatꝰ maxime albugineū. ita ꝙ
a mltitudie eiꝰ itelligitꝰ eiꝰ rutilātia. Dix g°
Auic. đ hiis cāis. Cā i hūiditatibꝰ ē qm̄ si
fuerit hūor glacialis. i. cristallinꝰ i oculo plu
rime q̄titatis ⁊ situs eiꝰ ꝓpinquꝰ ad exterio
ra trāsponēdo litteram. Et albugineꝰ fuerit
clarus ⁊ equalis q̄titatis aut paucꝰ. ⁊ pōt ēt
ad ipsū referri ⁊ situs eiꝰ propiquꝰ ad exteri
ora. qm̄ hoc ꝯsequitur positionē cristalline
ad exteriora sic ēt positionē albuginei ad ex
teriora q̄titatis pauce. ꝯsequitꝰ positio cri
stalline ad exteriora. erit dix. A. color oculi
uiridis. i. glaucus. uel subalbidꝰ. qꝛ nō uere
albꝰ qꝛ participat aliqua obscuritate. Et cā ē
qꝛ talis color cātur in oculo ex multa illūiatō
ne ⁊ resplēdentia albuginei. mō ipse ñ fuerit
paucus ⁊ mundꝰ ⁊ clarus bene aptus illumia
ri multum fit lucidus ⁊ splēdēs a cristallina
bene rutilante. et precipue si fuerit cristalina
magna potēte facere multam reflexionē radi
orū et maxime cū albugineus fuerit situatus
bene ex̄. qꝛ tūc optie illūiatur ab intus et ab
extra. Et dixit Gal. ꝙ omnibꝰ dictis cāis
ꝯueniētibus iꝰ unū oculi fiūt glaucissimi. si ue
ro quedā conueniunt ⁊ quedam non tunc ꝭm
eas in glaucitate magis et minus consistet o
culus. Quod autem dixit yhubaly. ꝙ si fue
rit cristaline acuitas ad exterius facit oculū
nigrū. Et si demergatur facit oculum glau
cum per acuitatē ad exterius itellexit rotun
ditatē eius absqꝫ debita planitie a ꝑte exte
riori. Cum enim cristallina fuerit rotunda ex
parte albuginei paucos radios poterit refle
ctere supra ipsū unde nō bñ illūinabitur et re
det oculū nigꝝ. Et per demersionē intellexit
acuitatis siue rotunditatis cristalline positio
nē i ꝓfūdo qꝛ ex parte posteriori uersus ui
treum. et per consequēs planitiei eiꝰ pōnē al
teriꝰ ꝑ quā mltos reflectet radios. supra albu
gineū. una enim de cāis applānationis eiꝰ ex ꝑte
anteriori ē reflectio dcoꝝ radioꝝ ēt illumia
tis albuginei ⁊ sic oculus apparebit glaucus.
Quidā tñ dñt hāc litterā yhuba. eē corruptā
cū sit opposita dictis oium alioꝝ. Dicunt pla

to uoluit ꝙ cristallina essentialiter haberet lu
men in se. non ad illuminandum posteriora sꝫ
anteriora. Et secutus fuit cum Gali. in hoc. ⁊
ideo Gali. posuit magnitudinem cristalline ca
usam glaucedinis ⁊ paruitatem nigredinis.
quia quanto maior plus illuminat sicut patet
de candela magna ⁊ econuerso q̄to ergo plus
illuminatur albugineus tanto plus est color
albus ⁊ econuerso. Auer. autem quarto collꝫ
dixit. Scias ꝙ non solum cause qualitatiue fa
ciunt nigredinem aut subalbedinē. sꝫ alie cāe
multe q̇ adiuuāt ad hos colores faciēdū que
non sunt qualitates aut complōnes sꝫ sūt res
q̄titatiue uel locales. qđ ē q2 nigredo pl'es
fit per multam q̄titatem hu miditatis oculi.
aut q2 ipsa hūiditas posita est in profūdo m'
tum sicut tu uides in riuis profundis. ꝙ pro
pter profunditatem apparent uelud nigri. co
ꝙ non recipiunt tantum splendorem ac si eēnt
largi aut pauci. Et dixit subalbedo oculorum
fit s'm ꝯrium. Uoluit enim Auer. ꝙ cristallia
non habet lumen ⁊ splendorē p suā essentiam
⁊ suā nām sꝫ ꝙ sit aduenīēs ei tāquam lumen
extrinsecum rei dyafone qđ lumen dixit ei e
uenire mediante spiritu igneo puro claro de
scendente ad oculos per neruos. fuit enim in
hoc secutus Ari. in đ sensu qui ibi exemplifi
cans de milite qui per abcisionem neruorum
deferentium sp̄m ex uulnere ei illato cecatus
est ex admissione spirituum igneorum uenien
tium ad cristallinam qm̄ cristallinā nō amisse
rat. Et uoluit Auero. ꝙ quanto cristallina eēt
ī sb̄a dep̄sior tāto magis illūinaretur ab illo
sp̄u ut appet de asteris dep̄sioribꝰ ī qbꝰ lumen
p reuerberatōez uehemētiꝰ cāt. ⁊ q2 dep̄sius
facit ad puitatē cristallie ⁊ raritas ad magni
tudinē sequit' ꝙ q̄to cristallia ē maior tanto
magis illuminat' ⁊ ecōuerso. Sed cuꝫ magis
illuminat' magis illumiat albugineū ⁊ ecōuer
so Et maior illūinatio albuginei ē cā glauce
dis ⁊ mior nigredis igit' uoluit ꝙ cristalline
puitas sit cā glaucedis ⁊ eiꝰ magnitudo nigre
dis. ⁊ iō ī ꝯmēto pᵒ cātice dixit. glaucedo rōe
hūiditatis grādinec p unā triū rez l' p omēs
tres simul existit. s. l' sui paruitate uel sui mū
ditia ⁊ puritate uel sui eminētia ad exteriora
Gali. autem dixit. ꝙ multa humiditas glatial'
adiuuat ad faciēdum subalbedinem. eo ꝙ est ī
eo loco sicut color glaciei Et ideo multitudo
eius adiuuat ad faciendum subalbedinē sic
ipsius paucitas ad faciēdū nigredinem. ⁊ di
xit Auerois. hoc dictum Galieni contrarium
est nostre intentioni. sed etiam. 10ᵒ. de utilita
te pticulaꝝ cᵒ. 6ᵒ. Gal. uisus ē sibi ꝯdicē ⁊ po
nē sn̄iam Ari. ⁊ Auero. ubi dixit. passio ame
dros minorata glaucosis est siccitas ⁊ coagu
latio immoderata cristalline. Sed per siccita
tem ⁊ coagulationem ⁊ constrictionem puri
catur cristallina ⁊ sic causa glaucos' est parui
tas eius. Auic. etiam primo cantice cᵒ đ colo
ribus oculi uidetur Galiens ꝯdicere in cᵒ de
coloribꝰ oculi. ubi dixit. si corꝰ glacial' ⁊ albu
ginei fuerit puꝝ ⁊ puū ⁊ pue q̄titatis exteri
us eq̄l' phemīnētes quoꝝ lux seu splēdor fu
erit ī sb̄a pura coruscans ⁊ candens efficietur
color oculi glaucus. Et ex contrarijs efficiet'

ātimonialis. i. similis colori ātimonii qui ē
niger. Ad hoc dicūt. ꝙ opinio Gali. ē ueri
or. Et cū Gal. dixit ꝙ glaucitas ē siccitas ⁊c̄.
Intellexit de ea que prouenit ex exiccatiōe
⁊ paucitate albuginei ⁊ nō cristalline. Et q2
albugineus multū esiccatur processu etatū. iō
glaucitas accidit senibꝰ in quoꝝ albugineo si
citas magis habūdat. Et ꝙ Auic. prio cātice
īsecutus fuit aliā opinionē q̄ꝫ in 3ᵃ. tertij. Sꝫ
opinio eius in 3ᵃ. tertii ē uerior. Et dicūt ꝙ
Auer fuit fortasse motus ad ponēdū dictā suā
opinionē. q2 cognouit colorem nigrum sequi
caliditatem ⁊ albū frigiditatem. mō caliditas
magnificat et frigiditas paruificat. Ul' for
tasse q2 putauit multitudinē cristaline nō bn̄
irradiari sicut nec aqua multa ad cuius non
bonam irradiationē sequitur obscuritas ⁊ ni
gredo. ⁊ ꝙ opinio Gali. sit uerior apparet. q2
cristalina eiusdem densitatis pōt esse magᵃ
et parua. Et cum sit nature aquee siue magna
siue parua. sit pōt sub quacūqꝫ quātitate de
uenire ad ꝯuenīētē ⁊ debitam dēpsitatem. Ne
qꝫ fortasse ēt ōis dep̄sitas facit ad maiꝰ lumē
Cū ēt notū sit ꝙ maior q̄titas sp̄uum igneoꝝ
puēit ad cristallinā magnā q̄ꝫ ad puam quare
meliꝰ poterit magna illūiare albugineū. ⁊ iđo
dicūt qdā. ꝙ Auer. nō dix ꝟba Gal'i eē opio
ni ꝯria q2 uoluerit cās Gal. eē falsas. ymo uo
luit ꝙ sint uere sꝫ sic dixit ut ulteriꝰ speculan
do se subtiliet. ⁊ uoluit etiam ꝙ paruitas cri
stalline possit esse causa glaucedinis. ⁊ si hoc
ex uerbis Gal. intelligeretur non esse possibile
tunc illud bene esset sue opinioni contrarium.
Possumus ergo ymaginari paruitatēꝫ cristal
line esse causam glaucedis pᵒ p q̄to cum par
uitate cristalline ut pl'm uidetur concurrere
puitas albuginei. Et ratio Auic. in uerbis al
legatis ex primo cantice nō dixit solā q̄tita
tē cristalline fore cām glaucedis. sꝫ dix si cor
pus glacialis ⁊ albuginei fuerit paruum ⁊c̄.
Et q̄uis Auer. ī ꝯmēto exponēdo distinguit
has cās ab inuicem intellexit tamen illas cuꝫ
paruitate simul concurrere. Secūdo possumꝰ
ymaginari paruitatem cristallie esse cām glau
cedinis si quis ymaginaretur oculum nō ha
bere lumen nisi ab extra ⁊ a spiritu ueniente
ad ipsum. ⁊ de se cristallinam non habere lu
men. sicut ymaginati fuerunt. Ari. ⁊ Auero.
Et ut sequeretur opinio dicta Auer. ⁊ ut sic
opinio Auer. esset contraria opinioni Galiēi
Glaucedo igitur prouenit a causis dictis a Ga
lieno in tegni. ⁊ ab Auice. tertia tertij. ⁊ pre
cipue dixit Auic. si non fuerit extimata scili
cet uuea prohibitio ut q2 sit m'tum nigra ⁊
phibeat sua nigredine illustrationem albugi
nei representari in cornea. ⁊ dixit Ga. ī tegni
ꝙ nigri fiant oculi propter causas oppositas
Cātur enim ex parte humoris cristallini
tripliciter scilicꝫ aut sui paruitate qua modo
sufficit bene irradiare albugineum. aut sua
positione in profundo qua non bene proue
nit eius irradiatio ad albugineum. Aut quia
nō ē bn̄ splendidus ⁊ rutilās unde nō pōt bn̄
illuminare albugineum Et causatur ex pte
humoris albuginei dupliciter. s. aut q2 ē āpli
or. i. multus quem non sufficit cristalina bn̄

illuminare. aut qꝛ ē nō purus ſed turbidus ꝗ
re nō recipit irradiationē ſufficientem ⁊ con
uenientem Et Aui. tangit eaſdem cauſas dix
ſi in humiditatibus ſcilicet criſtallina ⁊ albu
ginea fuerit conturbatio ⁊ non rutilantia Et
ꝙ aut glacialis fuerit paruus ⁊ albugineus
plurimus obtenebratio ideſt nigredo fiet ſicꝰ
eſt obtenebratio aque profunde. ⁊ ꝙ aut ſi fu
erit glacialis profundus erit oculus niger.
Notant ꝙ conturbatio in criſtallina nō eſt
per poſitionem alicuius impuritatis Sed eſt
per priuationem ſiue potius diminutionem
ſplendoris ⁊ rutilantie eius. Sed in albugi
neo conturbatio eſt per poſitionem impurita
tis ⁊ diminutionem paruitatis eius. unde n̄
pōt illuminari ſicut aer ꝯturbatus non illumi
natur. ⁊ notant ꝙ qn̄ albugineus ē plurimus
non illuminatur ſicut nec aqua ꝓfūda ꝗ appet
obſcura nigra Et dixit Gali. ꝙ ſi oēs ꝑdicte
cauſe ꝯcurrūt oculi erunt nigerrimi. ⁊ ſi aliꝗ
ex eis ſic ⁊ alique non erunt nigri magis ⁊
minus. Et dixit Gali. ꝙ color medius fit
propter medias cās hūorū inter predictas ſi
ue medie ſint extremorū colorū cauſaꝝ remi
ſione ſiue ipſaꝝ contrariaꝝ ad inuicem mix
tione. Et Auic. dixit ꝙ uarietas. i. color me
dius prouenit ex aggregatione cauſaꝝ nigre
dis. ⁊ cāꝝ uiriditatis. ⁊ ꝯponitur ex eis res
inter nigredinē ⁊ uiriditatē que ē uarietas ꝗ
ē color medius. Accidit aūt ipſaꝝ aggregatio
extremorum remiſſione qn̄ uterqꝫ hūor cri
ſtalinus ⁊ albugineus fuerint mediocris ſeu
debite q̄titatis puritatis ⁊ ſitus. ſic enim ad
inuicē conuenientibus accit color mediꝰ. dix
enim Auer. ꝙ mediocritas oīuꝫ ſignificat tē
perantiā. Et accidit iterū ipſaꝝ aggrega
tio per ꝯtrariarū cāꝝ ꝯmixtōeꝫ. ſicut qn̄ alique
ex cāis ſubalbedinis ꝯueniūt i ꝯmixtione cū
aliquibꝰ ex cāis nigredis. ſicut qn̄ ꝯponitur
mltā q̄titas criſtaline que facit ad ſubalbedi
nē cū mltā q̄titate alguginei que facit ad ni
gredinē. Nā tūc prouenit color mediꝰ. ⁊ ſic ð
alys ꝯſimilibus ꝯpōnibꝰ. De coloribus au
tē oculi ex parte tunicaꝝ ſcire debes. ꝙ ſola
tunica uuea ē illa cuiuſ cā diuerſitas in colo
ribus oculi prouenit. Nā in ea primo reperi
tur uerus color qui ē niger. 2°. quia pōt
ſuo colore irradiare albugineuꝫ quēadmodū
intentionaliter res uiridis uel rubea uel ci
trina imprimit in aere colorem ſuum Et hꝰ
poteſt facere. quia imediate attingit ipſum al
bugineum que duo in nulla aliarum tunica
rum reperiuntur. Nam ⁊ ſi aranea immedia
te attingat albugineum. ipſa tamen non eſt ue
ro colore coloratas. Et ſi coniūctiua ſit uero
colore colorata ipſa tn̄ nō imediate attingit
albugineū. Dixit itaqꝫ Aui. cā i tunicis. i.
cā coloratōis oculi ex pte tunicarū ē in uuea
Nā ſi fuerit nigra erit oculꝰ eiꝰ niger Et ſi fu
erit uiridis erit oculꝰ eiꝰ ſilr uiridis. i. ſubal
bedus. ſuple ⁊ ſi fuerit media iter uiridem et
nigrū. ⁊ oculꝰ erit mediy coloris ⁊ declarās q̄
re uuea ſit dictoꝝ coloꝝ dix ꝑmo. ꝙ ipſa fit
uiridis a ꝑuatōe digōis. ſ. ðinutiua. qꝛ fit ſic
a ðinutione digōnis ut dix Auer. collꝫ. q̄rto
ꝙ ſubalbedo fit ꝑꝑ paucitatem digeſtionis ⁊

qꝛ paucitas digeſtionis eſt a frigore. iō ſbal
bedo ab hac cā prouenīēs ſignificat fritatem
Et ꝙ talis uiriditas fiat a paucitate digō
nis. Auic. declarauit per exemplum iplāta.
ipſa eniꝫ in priñ° cū naſcitur non eſt tante
tincture ſcilꝫ eius quam poſtea in ſua perfe
ctione habebit. imo ab illa tinctura declinat
uerſus albedinem. ⁊ deinde qꝛ i proceſſu cuꝫ
digōne ideſt cū digeritur nutrimētuꝫ ipſius
plante ipſa fit uiridis. ſ. ea uiriditate perfe
cta quā dꝫ hēre ſcōm nāꝫ ſuaꝫ Cā āt remiſ
ſe uiriditatis ſeu ſubalbedinis ex diminuta
digeſtione eſt. qꝛ nō fit bōa permixtio hūidi
cum ſicco. Cum igitur plante in ſua natiuita
te ſint multe hūiditatis. hūiditas uincēs ⁊ n̄
bene permixta ſicco facit eam ðclinare ad co
lorem aque qui ē color albus. Sꝫ cū plāta
per digeſtionē ꝯpletur hūiditate eius diminu
ta ⁊ bene mixta cum ſicco. tūc ipſa redditur
obſcurior recedēs a colore albo aqueo. ⁊ ꝑꝑ
hanc cauſam. ſ. ꝯſimilē ei que dicta ē de colo
re plāte in priñ° ſue natiuitatis ſūt oculi īfā
tiū uirides ⁊ uarii. qꝛ ut ſupra patuit in infā
tibus dn̄atur hūiditas nō bn̄ permixta ſicco
ꝑꝑ diminutā in eis. Adhuc permixtionē. A.
tamē in ſuo de animalibus dixit ſolū ꝙ ſunt
glauci. ⁊ nō dixit ⁊ uarii. Et iō quidā dicūt
ꝙ illa littera ⁊ uarii ſuperfluit. Alii dicūt
ꝙ li ⁊ uarii nō ſumitur hic ꝓ colore medio
ſꝫ ſolū pro ſubalbido. ſicut ⁊ li uirides. Sꝫ
Auic. geminauit de eo ut daret intelligere ꝙ
ſbalbedo que ē extremus color oculi. nō eſt
pūctualis ſed hēt latitudinē ut ſenſus manife
ſtat. dixit ergo ꝙ fiunt uirides cū plus hēnt
de ſubalbedine uerſus uerā albedinem Et ꝙ
fiunt uarii cū minus habent de ſbalbedine. ⁊
tendunt plus uerſus coloreꝫ mediū. Et. A.
reddēs cām uiriditatis ex diminuta digeſtō
ne. ⁊ in plantis ⁊ in oculis ⁊ in oclis infātiū
dixit ꝙ hec uiriditas ſiue ut habet alia litte
ra. ⁊ hec uarietas ſumēdo uarietatem. ut dcꝫ
eſt pro ſubalbedine fit ſcōm hūiditateꝫ ultiāꝫ
ideſt multum exuberātē. que nō pōt in illis
bn̄ permiſceri cuꝫ partibus ſiccis tangētibꝰ
⁊ ſic facit declinare coloreꝫ ad colorē aque ⁊
hec ē una cā uiriditatis uuee. ſ. diminuta di
geſtio. Alia cā ē dixit Aui. propter reſo
lutionē hūiditatis quā ſequitur tinctura cum
ē digā ualde. i. bene uel ſuperflue. Si eniꝫ bn̄
⁊ perfecte ſequitur tinctura media uel mediꝰ
color. Si uero ſuperflue ſequitur tinctura ul
tima. ſ. nigredo ſiue ultima tinctura illiꝰ rei.
ſequitur itaqꝫ ipſa tinctura humiditatis dige
ſte reſolutionē qꝛ humiditas digeſta eſt ad
quam ſequitur tinctura ut dictum eſt in priā
cauſa. Cum igitur digeſta humiditas reſolui
tur ⁊ remanēt eius partes ſicciores accidit
ſubalbedo. quia per reſolutionem humidita
tis partes aeree melius ſubintrant et rem ip
ſam illuſtrant ⁊ faciunt apparere albam ut pꝫ
in cinere poſt carbonē. Ex dcīs dicūt appet
ꝙ hūiditas i re pōt ſe hēre ſb triplicī diſpō
ne una ſub diſpōe cruditatis ut i plātis noue
lis ⁊ tūc ē cā ſbalbedis i illa re ut dcm̄ ē i ꝑª
cā. 2° mō i diſpōne digeſtionis que digō
pōt eē eqūalꝰ ⁊ tēpata. et tunc res redditur

coloris medii q dicitur uarius. Dixit.n.Auer
ro. colliḡ quarto uarietas fit a digestione siũ
a calore equali.⁊ põt digestio esse excedens
ex forti caliditate ⁊ tunc redditur coloris ni
gri.Unde Auerois dixit ubi supra Nigredo
fit propter excessum decoctionis ⁊ iõo nigre
do significat adbustionem. Tertio modo põt
se habere humiditas in re sub dispositione ꝯ
sumationis ⁊ resolutionis.Et tunc res reddi
tur alba sicut apparet in planta.Dixit Auice.
que cuꝫ resoluitur eius humiditas incipit albi
ficari ut segetes ⁊ frondes arborum que cuꝫ
exiccantur albe fiunt. Que sub albedo .dixit
Auice.est a siccitate dominante per uiam sci
licet consumptionis humiditatis siue illa con
sumptio fiat a calido resoluente siue a sicco ꝯ
sumente.Ad talem enim exiccationem sequit̃
pororum rei illius apertio ⁊ eorum apertio
nem aeris subintratio et ad aeris subintrati
onem rei illustratio.quã illustrationem sequi
tur albedo Et pꝫ hoc in cinere ⁊ cornu nigro
cũ ꝯburit̃ Et pp hãc cãm infirmoꝝ oculi.s.
ꝯsũptoꝝ ⁊ oculi senũ uarii sũt.i.subalbidi ⁊ ui
rides ꝓut hꝫ alia littera.⁊ sic ẽt itellexit.A.
ĩ suo de animalib⁹ cũ dixit.ĩfirmi.s.i qb⁹ ẽ fa
cta resol'o ⁊ ꝯsũptio ut ĩ febriẽtib⁹ hñt ocl'os
quasi glaties ⁊ similiter senes.qm̃ in sẽibus
dixit ipse multiplicãtur humiditates extrãee
⁊ resoluitur humiditas innata.Et per hoc de
dit Aui.intelligi ꝙ ab humiditate innata ⁊ ñ
ab extranea proueniat color.Et quia humidi
tas innata est maxime consumpta in senibus
ultimis.Ideo ipsorum oculi multum fiũt glau
ci.Et dicunt quidam ꝙ Auic.uoluit ponẽ du
as cãs glaucedinis senum.una ẽ exiccatio hu
miditatis innate.⁊ alia est multiplicatio hũi
ditatis crude in eis.quarum utraqꝫ ẽ cã glau
cedinis ut patuit q̃ tñ ambe dicte cause nõ re
periuntur in dictis infirmis.sed solum altera
earum.dicunt quidam ꝙ qr humiditas extra
nea decrepitorum est multum preuia ad cata
ractã.iõ glaucosũ i eis ide ꝓueniẽtẽ Hali.no
cauit suffuxionẽ ⁊ suffuxio ẽ cataracta Et di
cũt ista subalbedo ex hũiditate ipa extranea e
ueniẽs maxie repñtat̃ i pupilla pp hũiditatẽ
ibi stãtẽ ꝑuiã ad cataractã Sed subalbedo a
siccitate maxie repñtat̃ in ꝑtib⁹ cornee circa
pupillã. Tertia cã uiriditatis uuee ẽ dixit
Aui.ꝙ ãt erit ille color.s.uiriditas uuee eue
niẽs i creatõe Et nõ ꝓpterea ꝙ ipse eueniat
uuee cũ nõ ꝓus fuerit suple sicut uiriditas eue
niẽs pp exiccationẽ hũiditatis Et iste color
eueniẽs i creatõe qñꝫ fit pp claritatẽ hũidita
tis ex qua creata est uuea Et qñqꝫ fit ꝓpter
unũ duorum scilicet dictorum nocumentoꝝ ex
quibus dictum est in predictis duabus cãis
ꝓuenire uiriditatẽ uuee. quorum unum erat
exuberatio humiditatis crude ut ĩ prima cã
Et aliud erit dominium siccitatis ut ĩ secũda
cã.⁊ ut declaret de quo uno ipsorum intellige
ret dixit.quando accidit in principio creatõ
ne Sꝫ talis ẽ exuberãtia hũiditatis idigste ⁊
nõ dñiũ siccitatis.ex dictis ãt i trib⁹ dictis
cãis inuit̃ dio ta l ꝙ uiriditas uuee a⁻accit ex
creatiõe.⁊ ẽ duplex una pp claritatẽ hũitatis
ex qua creata ẽ uuea.Et altera propter habũ

dãtiam humiditatis crude.⁊ alia accidit i tẽ
pore.⁊ ẽ siml'r duplex.una que accit propter
habũdãtiam hũiditatis crude ⁊ altera pro
pter dominiũ siccitatis i infirmis ⁊ senibus
Et ponẽs.Auic.signũ distinctiuuꝫ inter uiri
ditatem ⁊ claritatem humiditatis et cam que
est ex habũdantia humiditatis crude. dix
scitur illud bonitate uisus ⁊ eius malicia. qr
ad claritatem humiditatis sequitur uisus bo
nus.Et ad habũdatiã humiditatis malus.l' ñ
ita bonus. Quidam aũt hoc signum dicũt
esse distinctiuuꝫ inter habũdantiam hũidita
tis crude ⁊ dñium siccitatis· Et dicũt ꝙ ad
habũdantiam humiditatis crude sequitur ui
sus bonus. Nõ quidẽ absolute neqꝫ ẽt respe
ctu ad claritatẽ hũiditatis.sꝫ i respectu ad ui
suꝫ sequẽtem dñiuꝫ siccitatis qui ẽ uisus ma
lus.Et isto modo uisus infantis ẽ bon⁹ ⁊ ui
sus senis malus.Et quidam dicunt hoc esse si
gnũ distinctiuuꝫ inter uiriditatẽ ex hũidita
te ex creatione.⁊ ex hũiditate in tempore
acquisita.Nã habitam ex creatione sequitur
uisus bonus respectu eius qui sequitur humi
ditatem ex tempore. Et alii distiguũt per
spm inter claritatem ex reatione ⁊ dñium sic
citatis ex tẽpore.⁊ alii inter claritatẽ hũidi
tatis ex una parte.⁊ habũdãtiã hũiditatis ⁊
dominiũ siccitatis ex alia parte. Et scias
ꝙ cũ bonitas uisus ex claritate hũiditatis ex
creatione proueniẽs preponitur intelligitur
i ꝯperatione ad alios omnes mõs predictos
et non absolute.nã habens oculũ tempatũ ex
naturali dispositione uuee ẽ melioris uisus il
lo.Est autem naturalis dispositio uuee in co
lore ut sit nigra sicut supra dictũ ẽ. Et nõ ut
sit clara. Et ex dictis sequitur de uiridita
te uuee dio talis dixit Auic.ꝙ uiriditas alia
est naturalis ⁊ alia accidentalis.⁊ utraqꝫ est
duplex.Nã naturalis ẽ que prouenit a creatõ
ne.⁊ ẽ aut propter claritatẽ humiditatis aut
propter humiditatis crude habundãtiã. Et
accidentalis est acquisita ex tẽpore.⁊ est aut
propter dominiũ siccitatis.aut propter domi
niũ hũiditatis extranee sicut in senibus ⁊ ꝑn⁹
cataracte Et scias ꝙ q̃uis species uisibil'
recepta in oculo apparent colores oculi.si
oculus eẽt uero colore colorat⁹.tamẽ species
ipsa recepta in creatione opticoꝝ ⁊ i organo
sensus cõis q̃ sũt uero colore colorati.ñ apꝑ
ent coloris eoꝝ ⁊ cã põt sũmi ab Auer.i de
sensu ubi dixit ꝙ in re uisibili suꝑ qua fert̃
ueꝝ iudiciu repiũt̃ tres g̃d⁹ un⁹ recept⁹ i me
dio.2⁹.in ocl'o ⁊ terti⁹ i sensu cõi ⁊ imagina
tia.⁊hoc ꝯclarauit i exẽplo. Accipiat̃ iquit
unũ specl'm ante qõ sit unũ obiectũ.⁊ ponat̃
ꝙ ante illud speculũ sit aqua.Et ꝙ ante aquã
sit aliqõ speculũ.Et ꝙ hõquidã sit ante spe
culũ illud 2m.mõ sicut ẽ ꝙ obiectũ exñs añ ꝑm
specl'm ẽ obiectum uisibile iprimens spẽꝫ suã
Et ꝑm specl'm ẽ sic̃ propor⁹ medii iter obie
ctũ uisibile ⁊ aquã.ita ꝙ ab illo specl'o põit̃
spẽs i aqua que ẽ min⁹ nãl'.Et ẽ aqua sicut ꝓ
portio hũoris aquosi idest cristalini recipiẽ
tis spẽꝫ a medio sic̃ aq̃ recipit spẽꝫ a ꝑ⁹ spec⁹
2m aũt specl'ꝫ recipit spẽm ab aqua magis
spiritualem quam sit illa quam recipit aqua

a primo speculo.⁊ ista est proportio sēsus cō
munis ad oculū postea ē hō qui recipit spēm
a secūdo speculo.⁊ ē sicut ꝓportio ymagina
tiue ad sēsū cōem. Et sicut rēoto pᵒ obiecto
nō rēanet spēs nisi i hoīe sic rēoto obiecto i
oculo nō remanent spēs nisi in ymaginatiua
⁊ ipsa exn̄s i ymaginatiua ē maxime spiritua
lis ⁊ declarauit Auer.ibi ꝙ magna spiritua
litas spēi ē cā pp quā non pōt recipere colo
rem.ſʒ ſm colorē secūdū quē ē in oculo ꝑsen
tatur ī cruciatione ⁊ sensu cōi ⁊ ymaginatiua
Quod āt spēs sit māliſ in medio pʒ qꝛ si ra
dy solares ueniāt p arbores colore coloratos
appebūt colorate spēs decise ab aliyſ.Et hec
ē cā pp quā spēs pōt imutare ſm colores rep
tos i medio.Empedocles ut dixit Aris.qnto
de gēratione aialiū.⁊ plato ut recitat Alber
tus magnus in suo de aimalibus. Et Auic.
tertia terty ⁊ ultimo sui de animalibus uolue
runt ꝙ subalbedo oculi ꝓcederet a multitudi
ne ignis clarificantis oculum.⁊ ꝙ ocli nigre
do fieret a paucitate ignis ⁊ multitudine aq̄
que aqua cum dominans fuerit in oculo non
ualēs a pauco igne ꝑsui mltitudine illustrari
obscurat̄ ⁊ denigrat̄ idest nigra apparet.Et
ex dicta causa dixerunt plato ⁊ empedocles.
ꝙ causa quare oculus niger non bene uidet in
nocte est.quia cum hoc ꝙ non iuuatur ab ex
teriori lumine.Sed etiam eius paucus ignis
illuminans qui est intus obumbratur ⁊ extin
guitur a tenebra exteriori.Et ēt causa qua o
culus sub albidus est acuti uisus in nocte est
propter multum ignem qui penetrat ⁊ illumi
nando uincit tenebras noctis .immittās aūt
Auicena hic hanc opinionem empedoclis.di
xit Si esset uarietas idest subalbedo primiti
ua idest prima ⁊ principalis ut extimauit em
pedocles idest eo modo quo extimans ēpeō.
posuit.qui scilicet dictus est. tunc sequeretur
ꝙ oculus uiridis esset lesus idest infirmus ⁊
impeditus scilicet in uisu. Et ista lesio dixit
Auic.esset propter suum defectum ab aqueita
te.que est instrumentum uisus.quia ex quo i
eo secūdū empedoclem dominatur ignis ergo
aqua in eo ē dīnuta. Sʒ hūiditas aquea est i
strumētū uisus ut supra patuit qδ īstrumentuʒ
uisus ē aqueū a ꝑdn̄o. Unde.A. ultimo sui
de animalibus ait. Si esset eschel sicut puta
uit empedocles esset oculus glaucus infirmꝰ
⁊ impeditus.quoniā amisisset aquam que est
ꝑncipium uisus.⁊ sic non haberet ignis sbie
ctum in quo possit diffundi. Sed dixit Aui.
hoc consequens est falsum scilicet ꝙ oculus
uiridis sit impeditus in uisu.quoniam quidā
oculi nigri minorantur a uiridibus in uisu.
Nō.n.sūt eq̄ bōi illis.ita ꝙ qdā uirides sūt
melioris uisus q̄ʒ qdā nigri.Et hoc erit cum
uiriditas nō est ꝓpter nocumentum in ipsis
.s.dictū supra ex ipe aduēire.siue pp domini
um hūiditatis extrance seu dn̄ium siccitatis.
Suple.ergo si hūiditas nō ē pp dictū nocum̄
tū.ſʒ est a natiuitate pp claritatē hūiditatis
aut hūdātiā eiꝰ.qm̄ ipa ponit oculuʒ melio
ris uisus quibusdam nigris Hy autem ocu
i nigri non sic boni uisus sicut predicti
uirides sunt duplices sicut nigri propter
ꝯturbationē humiditatis albuginei.per cuiꝰ
ꝯturbationē spēs uisibiles prohibentur di
stincte penetrare ad cristallinā ⁊ clare ⁊ luci
de.Cum conturbatio siue obtenebratio ꝯria
sit peruictati per quā peruietatē spēs distin
cte ⁊ lucide penetrātes repreſētantur crista
line.⁊ assignās hanc causā.Auic.dix. Cā est
qm̄ nigredo que ē causa albuginei.s.ꝯturbati
prohibet penetrationē fortioꝝ coloꝝ cū ꝺcla
ratione.idest lucide ⁊ clare aiˀcū determina
tione.i.distincte ⁊ determinate.ꝓpterea. qꝛ
ꝯria ē peruictati .s.ꝯturbatio ⁊ obscuratō.⁊
illud.i.hec nigredo ē propter conturbationē
hūiditatis.s.predicte. Alii aūt oculi nigri
nō bene uidentes ut uirides sunt.qui sunt ni
gri propter multitudinem albuginei.Nā mul
titudo albuginei prohibet bonā penetratio
nem spiritꝰuisibilis uersus exteriora.unde n̄
fit bona receptio spēꝝ.Et assignās hanc cām
Auic.dixit.⁊ similiter.s. fiūt oculi nigri mi
noris ⁊ uisu uiridibus si fuerit causa nigre
dinis ꝓpter mltitudinē humiditatis.s.albu
ginei.Naʒ si mltitudo albuginei eēt n̄ respō
det motui palpitationis ⁊ egressioni.s.sps ui
sibilis ad anteriora.cuius qdē egressionis mo
tꝰpalpitationis est signū hō enīʒ naturaliter
palpitat.i.palpebras mouet claudendo ⁊ apiē
do propter ꝯseruationē dicti sps i āterioribꝰ
per talem enīʒ motū sps uisibilis prohibet̄
a resolutione ⁊ disgregatione.Ideoqʒ tenen
tes palpebras multū apertas postea palpitāt
Et dixit.A.ꝙ penetrationis dicti sps ad ā
teriora prohibitio nō ē ex eis de quibus nō
sit curandū quasi.dixit nō ē paruus defectus
īmo magnus de quo ē curanduʒ.quoniā pro
hibet oculos taliter existentes nigros a bōa
uisione.Et hec ē.s.multitudo albuginei. una
de causis pp quas quidam cum primo intuē
tur rem non discernunt illam uel non bene.
Et postea cum figūt intuituʒ .bene discernūt
eam.Nam cā ē quia spiritꝰuisibilis difert pe
netrare per multitudinē albuginei eoꝝ ad an
teriora ad recipiēdum specieʒ illius . Q̄uis
huic posint assignari cause alie ex parte sps
Dicunt quidam ꝙ non solum oculis uiridis
predictus est melior in uisu predictis oculis
nigris. sed etiam pluribus aliis oculis ni
gris unde melior ē oculo nigro propter pau
citatem spiritus uisibilis luminosi. uel pro
pter ipsius spiritus obscuritatem ⁊ turbatio
nem.et etiam oculo nigro propter paruitatē
⁊ profundationem cristalline impedientes ꝺ
bitam irradiationem albuginei. Sed ocu
lus uiridis propter impedimētū albuginei qδ
est eius paruitas.ꝯperatus ad oculum nigrū
impeditum.de quo dictum est. sic se habet ꝙ
talis oculus uiridis uidet in die peius illo ni
gro.sed in nocte meliꝰ. Et ecōuerso. ocu
lus niger impeditus modis predictis uidet
illo uiridi melius in die et peius in nocte.

Unde dixit Auicena.ꝙ si oculus fuerit ui
ridis propter paruitatem humoris albuginei
erit magis uidens in nocte et in tenebris q̄ʒ
in die ⁊ multo lūine.Et hoc propter illud qδ
accidit de lumine materie parue idest de lu
mine de motu mē parue.i.ī mā parua.Et in

pedit. s talis mot⁹ cã s puꝫ humiditatez albu
gineã uel eum. s. oculum a declaratione idest
clara receptione ⁊ per consequens a uisione
clara. huius enim scilicet luminis motu ꝺficit
idest deficere facit a declaratione reruꝫ sicut
deficit scilicet uisus post lumen a declaratiõe
eius qꝺ ē in tenebris scilicet locis obscuris.
Notant Gentilis ꝙ in dicto oculo uiridi con
siderantur duo motus. unus est motus magn⁹
qui fit in materia eius albuginei a lumine ma
gno ⁊ claritate dici superãte ⁊ nimis illustrã
te illum paucum albugineum. Alius motus ē
paruus. ⁊ iste est duplex. unus est motus fact⁹
a rebus uisibilibus sibi proportionatis que
res in eo paruum causant motum ⁊ paruam
impressionem faciunt respectu magni motus
⁊ magne impressionis facte a magno lumine.
Alius motus paruus est non uerus motus. sꝫ
est motus improprie sumptus. Et est potẽtia
siue facultas ipsius oculi in uidendo Cuꝫ igi
tur magnus motus tollat minorem siue impe
diat contingit ob hoc ꝙ in hoc oculo uiridi
uehementer moto a lumine exteriori tollitur
mot⁹ paruus taꝫ ille qui ipꝛimit̄ a uisibilib⁹
qꝫ ille q iest ei ẜm facultatē uidēdi. Et ꝙ ma
ior motus tollat minorem Auic. declarauit ĩ
exemplo. qꝺ est qꝛ uidemus ꝙ si aliqui stete
rint in forti ⁊ magno lumine. ⁊ transferãtur
ad loca nebulosa ⁊ obscura ꝙ in principio ni
hil uident. ⁊ hoc propter magnum motum fa
ctum in oculo a magno lumine que etiam ita ĩ
pressit ꝙ non stantes in obscuro que sunt ꝺbi
lis motus non possunt imprimere aliquid. Et
ideo qui intrant subito cameras obscuras ni
hil uident nisi prius qescat motus factus in o
culo a lũie exteriori. Et iõ ēt ĩ specul' multuꝫ
radiosis nõ fit repñtatio. Aliud exẽplum ad
oñdẽdũ ꝙ magnus motus tollat minorem est
ꝙ si ponis lapidem in circulo ⁊ uoluis subi
to circulum lapis non cadit. ⁊ hoc qꝛ magus
motus localis circuli tollit paruum motum la
pidis. ⁊ non permittit ꝙ lapis faciat suuꝫ mo
tum. Ex dictis patet quomodo oclus uiridis
ꝑdictus melius uidet in obscuro. ⁊ cuꝫ nocte
scit paruo existente lumine. qꝛ paruum lumẽ
in paruo albugineo nõ facit motum magnum
sed cõuenientem ⁊ ꝓportionatum cuꝫ quo ui
sibilia possunt imprimere ⁊ possunt recipi ⁊
ꝺclarari. Et dixit Auicena. ꝙ oclus niger ca
usa humiditatis albuginiei scilicet mlte uel ꝯ
turbate in nocte minor est. suple ⁊ maior in
die ⁊ in lumine. Et reddẽs cãꝫ dixit ꝑpterea
ꝙ illꝺ scilicet uisus l' oculus ad uidendũ indi
get palpitatione. i. palpebrarũ motu qui uidi
ctum est. est signum motus spiritus ad exteri
ora. Et idiget motione mẽ. s. albuginee ad ex
teriora s. ꝟsus pupillã simul cũ spu uisibili.
mõ talis motus nõ põt in eo fieri. nisi a forti
motore. s. magno lũie. qm̃ eius mã ē multa. ⁊
mã plima ē grauior qꝫ pauca ⁊ ꝑ cõsequens
difficilius mouetur. Sed ĩ nocte. i. in paruo
lũie nõ ē motor fortis. ⁊ iõ talis oculus male
uidet ĩ loco pauci lũinis. Sꝫ ĩ die ⁊ loco lũio
so ē lumẽ potẽs mouẽ ⁊ spm ⁊ albugineũ ⁊ iõ
in die melius uidet ocul⁹ etiam niger propter
cõturbatõnem albuginei consimiliter melius
uidet in die ⁊ peius in nocte. Eget enim for
ti illustratione ut clare uideat. sicut nebula in
diget forti lumine ad hoc ut clarescat. sed. A.
hunc non tetigit tanquam notum. Dixit
Gentilis. ꝙ oculus glaucus propter siccitatem
albuginei sicut in ĩfirmis ⁊ senibus fit ĩ com
peratione ad oculũ nigꝝ propter dictas cau
sas. sicut est oculus glaucus propter paucita
tem albuginei scilicet ꝙ in die male uideat
quoniam talis siccitas coniungit sibi pauci
tatem albuginei ⁊ spirituuꝫ. unde uidemus ꝯ
ualescentes glaucos non posse bene sustinere
diurnum lumen oculus autem glauc⁹ propter
multiplicationem humiditatis accidentalis. si
cut ē in dispositione ꝑuia ad cataractaꝫ ē om
nino peioris uisus qꝫ oculus niger. Dixe
runt quidam de opinione platonis ⁊ ẽpedo
clis supra posita ꝙ si per ignem intellexerunt
el'tum igneum aque contrariũ sic opinio coꝝ
est falsa ut supra reprobata est. Sed si per
ignem intellexerũt spiritũ uisiuuꝫ qui ut su
pra ē de natura ignis non edacis aut perẽpti
ui sic potest uerificari scilicet ꝙ aliqua glau
cedo sit per dominiũ ignis idest propter do
miniũ spirit⁹ uisiui clarificantis. ⁊ talis ocul⁹
est boni uisus. Et ꝙ aliqua nigredo fit ꝑpter
ipsius spiritus paucitatem. unde oculus dere
linquitur obscurus. ⁊ talis oculus est mali ui
sus. Hec eni sñtia approbata ē ab Ari. 14ᵃ.
problematũ 14°. problemate ubi querens cãꝫ
propter quã hitantes in regionibus calidis
sunt nigrorũ oculorũ. ⁊ hitantes in frigidis
glaucorũ. Respondẽs dixit ꝙ oculi sũt glauci
ꝑꝑ superhabũdãtiam calidi. i. sps existentis
intus in oculo. Et nigri sunt ꝑꝑ absentiaꝫ
huius calidi. Modo in hitãtibus regiones
frigidas calidũ idest sps prohibetur euapora
re propter frigidum qꝺ exterius circũstat. et
ideo contẽtio spiritu interius illustrante ocu
li fiunt glauci. et eꝯ° in calidis regionibus e
uaporat extra calidum. i. sps nõ ente exteri⁹
prohibente. quare humidũ remanẽs male illu
stratur unde reddũtur oculi nigri. Dicunt
de intentione Ari. quinto de generatione ani
maliũ. color niger pro uisione ē melior glau
co. qꝛ oculus niger perficitur ad opationem
uisionis de die. gluacus aũt ēt perficitur. licꝫ
de sero aliqualiter proficiat. Nec obstat qꝺ
dicunt quidam glaucum habere duas causas
facientes ad bonitatẽ uisionis. s. mltã illumia
tiõeꝫ cristalline. ⁊ debitã receptionẽ spẽꝝ ꝑꝑ
claritatẽ albuginei ꝑ quẽ trãseũt ad cristalli
nã. quia licet illumiatio ꝺbita proficiat uisi
onem. superflua tamen impedit et iperficit. ut
uoluit Auer. 2°. ꝺ aĩa ꝯmẽto. 73°. ⁊ nõ soluꝫ
supflũũ lumẽ itrinsecũ sꝫ ēt extrinsecũ ut pꝫ in
ãbulãtib⁹ ad radios solis q ꝺterius uidẽt. et
sil'r nec spes debite recipitur. nec ꝺbite ꝯser
uat̄ in re nimiũ trãslucẽte. quapꝑ cũ glauce
do cãtur ꝑꝑ puitatẽ albuginei ⁊ eius nimiam
trãslucẽtiã. tũc maxima ē malicia ⁊ ipfectio
ad uisionẽ. qꝛ tũc lumẽ extrinsecũ facil'r pẽ
trat usꝫ ad cristallinã ⁊ obtũdit lumẽ ei⁹ qua
ꝑꝑ ĩ medio exñte lũie mag° ñ uidẽt ꝺ sero tñ
remisso lũie extrin° uidẽt. Dix. A. niger o
cul⁹ ꝑꝑ tunicã uueaꝫ tãtum aggregat idest cõ

fortat uiſum fortiter. Eſt enim boni uiſus ⁊
perdurantis Nec ſic nocetur a lumine extrin
ſeco. ⁊ intellexit de oculo nigro ad quem con
currit ſola nigredo uuee abſq; alijs cauſis ni
gredinis. Notant multi ꝙ oculus qui eſt co
loris medij eſt melior pro uiſu qui oſtendit
ſecundum Auer. ut ſupra complexionem equa
lem ⁊ tēperatam. ⁊ fit ex mediocriꝰ quantita
te hūoꝝ que optima ē ad uiſum Non egēs mlͭ
to lumine ut illuſtretur nec pauco ut non diſ
gregetur ⁊ conturbetur ſicut parua quantitas
albuginei. Dixit enim Ari. quinto de genera
tione animalium. mediū multi ⁊ pauci hūidi
optimꝰ uiſus. Nā. n. paucꝰ exñs ꝑ turbari im
pedit motū coloꝝ. Nā ꝑ multitudinē exibʒ
difficultatē motꝰ Et ꝯſilr dōm eē dicūt ō me
diocritate aliaꝝ cāꝝ oīum ꝑter cā que ē ex ꝑ
te ſpūs uiſiui. Mediocritas enim in hac cauſa
non eſt melior. ymo extremum multitudinis
ē melius. ⁊ iō oculꝰ glaucꝰ ꝑ multitudinē ſpūs
luminoſi clari ē melioris uiſus. Dixit enim
Aui. multiplicatio ſpūs ē melior res ⁊ magis
iuuatiua ad uiſū. Conſiderāt tñ ꝙ lʒ ita ſit de
colore medio ⁊ de dicto extremo ut dictū eſt
ꝙ ſūt meliores ꝑ uiſu Nichiloꝰ tñ nō ſimplr
ſed ſm qd quidā oculus extremꝰ poteſt eē me
lior. vg. Oculus niger forſitam plus perdura
ret in uiſione in forti lumine ꝙ̄ʒ oculus tem
peratus in quantitate albuginei. Alia ēt quaʒ
plura notabuntur ḡ dei de coloribus oclo
rum infra capitulo de haliar ⁊ de noctilopa.
Quam antem complexionem ſignificet color
niger. non poteſt quis abſolute determinare
ſʒ talē ſignificat qualem idicat eē cā a q̄ illa
nigredo procedit ⁊ conſilr ēt alij colores. cū
ḡt Auer. quarto collʒ dixit colorem nigrum
ſignificare caliditatē ⁊ adhuſtionē itellexit
de caliditate accñtali. ⁊ ſilr ꝓhe ſubali ut pʒ in
ethiopibus. Cura uiriditatis oculoꝝ poſi
ta ab auctoribus ꝓprie ꝑtinet ad tractatū de
decoratione. q; nihil aliud in coꝝ cura inten
ditur niſi reddere oculū glaucum coloratum
In hoc autem caplo icidenter poſita eſt ſicut
ēt ⁊ ſuprapoſita ē decoratio albuginis oculo
rū. in medicinis tñ q̄ hic ponūt ab eis repit̄
uirtꝰ que pōt eē curatiua cāe ſicut ꝯfortatio ⁊
ꝓhibitio exalatōis ſpūs ⁊ reſolōnis hūorum
⁊ deſiccatōis tunicaꝝ ⁊ ſimiles hijs. Et. A.
poſuit ad hec plures medicinas. ꝑma ē expta.
Et ē colliriū ex hengi. i. iuſquamo Decoquit̄
i aq̄ donec fiat ſicut mel. Siccū. n. ē magis ſti
pticū ⁊ magis tigēs. ⁊ pōit̄ hoc ſo ꝯtinentis
i ſermōe de pupille colliis ubi ōr ꝙ pᵒdʒ per
horā iſtillari ſucus corticū granatorū dulciū
Et ē exptum ab azarauio caplo de coloribus
oculoꝝ. ſa medicina ē ut ſūmāt̄ ātionii ſapha
ni. i. de illa ꝯtrata. ʒ. iii. margaritaꝝ muſci cā
fore. an. dauich. i. fumi lāpadis olei oliuaꝝ tri
taꝝ. an. ʒ. i. aggregēt̄ oīa terēdo. tertia eſt ut
pōit̄ ſo ꝯtinētis crocꝰ ⁊ oleū eiꝰ. dix. n. dyaſ
co. qdā dixerūt ꝙ oleū croci denigrat pupillā
Et crocꝰ ēt i aqua ductꝰ ⁊ collirizatꝰ ualet clau
cedini. quarta eſt ſucus ſolatri collirizatus.
⁊ alia eſt ſumpta ex auellanis combuſtis. Di
xit Auicena. aduratur auellana et miſceatur
cum oleo et inungatur uertex infantis uiri
dis. Dixit enim raſ ſecundo continentis.
auellane ꝯbuſte ⁊ mixte cū oleo ⁊ i uncte i ye
fac pueri habentis oculos blauos iuuāt. Et
ē hoc ſatis mirabile ꝙ iunctio illic facta de
nigret oclos. Alii aūt dicūt teſte auellanaꝝ tri
te ⁊ ipaſtata cū aqua ⁊ collirizate denigrant
oculos blauos. Et alii dicūt abluatur capud
infantis cū lixiuio facto cū cinere auellanaꝝ
Et capite terſo ex oleo iungatur ꝑmixto cū
cinere auellanaꝝ adhuſtaꝝ uel corticum caꝝ
Dixit Sal. in iemir ſuccus ſolatri inſtilla
tus oculis denigrat pupillaʒ. Et in ꝯualeſcen
tibus factis glaucis ualet puluis croci. Et qñ
dealbātur oculi ex humiditate defluxa ad o
culos ualet ſucus roris. marini cū melle. imiſ
ſus ⁊ cinamomū remōet ⁊ reſoluit illā hūidi
tatem lacticam.

Capitulum 29m. de debilitate uiſus.

Cias ꝙ operatio uiſiua ledi
tur. ſicut ⁊ alie operatio
nes aut ablate. et uocatur cecitas
aut diminutiue ⁊ uocatur debili
tas uiſus. ⁊ quādoq; dicitur obtenebratio o
culoꝝ aut corruptiue. ⁊ uocatur nocumētū ui
ſus. Et Auic in hoc caplo determinauit ō
diminutione ⁊ corruptione uiſus ſimlͭ. Ue
ruʒ debilitas uiſus aliquādo prouenit a cauſa
oculta. uel nō multū manifeſta. ⁊ apparēte in
oculis. ſicut i hiis ꝯtingit qui nō bene uiden
tes quādo ipſoꝝ inſpiciūtur oculi. nō appa
ret in eis aliquid notabile impedimētū pro
pter ꝙ nō bñ uidere debeāt. Et tamē nō ē ab
ſq; cā neq; abſq; aliqua egritudinū debilitā
tiuʒ uirtutē uiſiuā. prouenit enʒ alñ debili
tas uiſus a cauſa manifeſta. que apparet bñ
iſpicientibꝰ de quaꝝ curatione. ꝙuis ſit de
terminatū i ꝓpiis eaꝝ caplis. ⁊ poſſit ab eis
curatio hēri. ꝙ̄nis ipſa egritudo ñ ſic ma
nifeſte appareat ſenſui. nichiloꝰ auctores in
leſionibus oculorū ſic̄ aliorū mltoꝝ mēbroꝝ
fecerūt de hac debilitate a nō mltū manife
ſta cā ſequēte caplm ſpāle. Et hoc ad maiorē
⁊ clariorē doctrinā et ut addāt ſiue ꝯpleāt ſi
qua pretermiſſa fuerint. Et ad hoc dixit Sal.
quinto ō ſimplici meᵃ cᵒ penultimo. hec ſunt
medicine que nominātur medicine acuendi
uiſuʒ. Et ſūt que retificant eſſe oculorum
quando nō ē in eis egritudo manifeſta ſēſui
⁊ eorum operatio ē mala. ⁊ eſt debilitas uiſꝰ
accidens uiſiue uirtutis. ⁊ eſt actio diminu
ta. Cū uiſiua potētia ñ tā bñ clare ꝯprēdit
res ut dʒ. Neq; i diſtātia ꝯueīēti. ⁊ ſilr corꝰ
uiſus ē accñs. ſ. actio corrupta. Cū oclus iu
dicat obiectū alr ꝙ̄ʒ ſit uerū unā rē iudicat
duas uel plures. aut cū rē iudicat alteriꝰ colo
ris. ꝙ̄ʒ ſit ul iudicat rē eē alteriꝰ figure ꝙ̄ʒ ſit
uel in loco in quo non eſt. et debilitas
quidem uiſus alia eſt naturalis non qdē. quia
ſit de intentione nature. Sʒ q; ex principijs
nālibus contingit. Et ē duplex una ex princi
pijs generationis. ⁊ alia ex etate ut in ſenio.
Alia ē accñtalis ſic dicta. q; ex ꝑncipiis
nālibꝰ ñ aduēit ſʒ ex cāis accñtaliter ſupuēien
te. ⁊ tā nāl ꝙ̄ʒ accñtal accit ꝑ defectū i al
tēo l pluribꝰ coꝝ q̄ dēs ſūt reqri ad uiſionē ō

bitā.s.i p°tractatu hui⁹.cᵐ de uirtute uisiua.
Et fm q̄ztitatē peccati erit q̄ztitas lesionis.
Et cā quidem debilitatis naturalis uisus ex
principiis ꝓuenientis generationis. Aut ē
error in formatiue uirtutis. Aut paucitas uel
suphabundantia materie. Et causa ꝺbilitatis
uisus naturalis ex etate sicut in decrepitis ē
diminutio calidi naturalis ⁊ spiritus ⁊ humi
ditatis radicalis in toto corpore ⁊ in ipsis o
culis. q̄zuis in eis accidat.ꝺbilitas uisus etiā
ex alijs causis que sequuntur ad indigestionē
i eis multiplicatis hūiditatib⁹ crudis ⁊ uapo
rū multitudine qb⁹ hūores oculi ⁊ sps uisibi
les ꝑturbant̄ ⁊ igrossant̄ Et q̄zto cū senio pl⁹
ꝓcedit̄ tāto ꝑdicte cāe magis augentur.⁊ sic
continue ꝺbilitas uisus augendo procedit u[s]
q3 ad finem uite. Cause autem accidentales.
alie sunt intrinsece alie extrinsece. Et intrinse
ce sunt aut antecedentes aut coniuncte Et an
tecedentes aut sunt cause debilitatis uisus ꝑ
uiā cōitatis aut ꝑ uiā ꝓꝑetatis ocl'i.⁊ q̄ sūt ꝑ
uiam comunitatis.aut sunt ex corpore toto.
aut ex membro uno aliquo uel aliquibus. Et
de cāis ex pte toti⁹. dixit.A. debilitatem ui
sus ⁊ eius nocumētū efficit aut ꝯpl'o cōis to
tius corporis q̄ s.ꝯpl'o aut ē hūorosa aut est
sine mā Aut ē uapor eleuatus.s.ex corpore
toto ⁊ stomaco ꝓprie. Et dixit sic.q2 q̄zuis
eleuet̄ ex corpore toto maxie tñ fm magnam
q̄ztitatē eius ē ex stomaco. Cū sit stomacus i
corpore sicut supfluitatū lacuna.⁊ mala ꝯpl'o
totius comunicans oculis. Dixit.A.ē frigus
.i.mala complexio frigida habens materiam
aut nō hñs materiā aut ē propter dominiu3
caliditatis mālis l' nō mālis. Aut ē pp dñiu3
siccitatis hūorose idest cum materia uel non
humorose De mala autem compl'one humida
.A.nō exp̄ssit aut q2 ꝺderit illā itelligi ex a
lijs quas exp̄sserat ⁊ ꝓprie mālib⁹. Cū hūidi
tas ꝯpl'onal' pura exñs i corpe nō sit bene re
pabilis potēs p cōitatē cāre debilitatē uisus
Et fortasse malā ꝯpl'onē hūidā materialem ꝺ
dit itelligi per id qꝺ dixit.uapor eleuatus.ua
por.n. ꝓueniēs ad cerebꝝ ē de nā hūiditatis
aquee ⁊ i ipām ꝯuertit̄. De cāis āt ex parte
cōitatis m̄broꝝ.A.tetigit cōitatē cerebri Et
dixit ꝙ debilitas ⁊ nocumentum uisus est se
quens causam in cerebro ipo ex aliqua egri
tudinum cerebri notaꝝ que cā siue que egri
tudo est in substantia cerebri.⁊ hoc aut i par
te anteriore tota.s.quo ad substantiam cēbri
aut panniculis sicut percussio compressiua ac
cidens ei scilicet per cuius compressionem
comprimuntur panniculi ⁊ cerebrum ⁊ coar
tantur inde nerui optici quare non transit ꝟ
tus uisiua sicut debet quare non uidet oculus
sicut debet. Aut est dixit Auicena .in parte
anteriore eius scilicet cerebri non tota sed i
partē eius scilicet in uentriculo eius. ⁊ pluri
mum huius cause est humiditas dominans.
Aut est siccitas accidens successione egritu
dinum ⁊ motuum superfluorum corporeorū
⁊ animalium et euacuationum superfluarum
propter quas ostendit uirtus et resoluitur ma
teria idest humiditas ipsius uentriculi Su
ple aut est propter egritudines in reliquis

partibus cerebri. quauis ipse ut plurimum
comunicēt oculis mediāte anteriore uētricl'o
De comunicatione aūt stomaci. A ui.nō exp̄s
sit ultra id qꝺ dixit ⁊ proprie ex stom°. ipse
eni3 pōt cōicare oculis p se et etia3 mediante
cēbro. Sūt ēt alia mebra plura que mediā
te cerebro possut cōicare sicut epar splē pul
mo matrix ⁊ hui⁹.q̄dā ēt mēbra capitis pñt
oculis cōicare.maxime aures nares ⁊ partes
oris. De cāis aūt per uiā ꝓꝑetatis ocl'o
ru3 quaꝝ quedā se tenēt ut cā añs ⁊ quedā ut
cā cōiuncta. Dixit Auic.aut fit debilitas et
nocuᵐ uisus propter rē appropriatā ipsi.s.o
culo spūi.s.uisibili ⁊ mēbris que secūtur ip3
s.oculū ex̄ ipsū.s.spm q̄ztu3 ad uisionē facien
dū membris scil3 neruis opticis hūoribus o
culi ⁊ tunicis eius. Et ex parte quidem sps
tripl'r pōt cōtingere.sicut tribus mōis spiri
tus pōt disponi ad uisionē. Uno mō ex parte
sue q̄ztitatis in qua aut superfluit aut diminu
it̄. Unde sciēdu3 ē ꝙ ad bonitatē uisus re
quirit̄ certa q̄ztitas spirit⁹ latitudinē habēs
in plus ⁊ minus intra quā latitudinē q̄zto spi
ritus āplior fuerit tāto melius ad uisionē erit
Et hoc ē ꝙ.A.intellexit cū dixit ꝙ multi
plicatio spus ē res melior et magis iuuatiua.
Si uero a predicta latitudine sps aut ex
cedēs aut diminutus fuerit nō erit debite dis
positus ad uisionē excedēs quide3.q2 nō po
test debite recipi.⁊ distribui in oculis unde
uisus impeditur sicut p3 i sūme repletis in
quibus sufficienter sps generat̄ qui hñt uisū
ipeditu3.ꝓportionat̄ enim spirit⁹mēbris ut
ꝯtētu3 ab eis. uñ debet eē proportionatum
ꝯtinēti.sic eni3 ē de q̄ztitate sps uisibilis.sic
de q̄ztitate spirit⁹alioꝝ membroꝝ. S3 alioꝝ
spiritus d3 esse equalis nō solū in qualitate.
s3 etiā in q̄ztitate propter qꝺ coll3.2°. Auer.
dixit in ex°.epar nō ē sufficiēs ad faciendu3
per sesuā operationē nisi per calore3 siue spi
ritū trāsmissū ei a corde tempatū i q̄ztitate et
qualitate. Raro tñ reperit̄ excessus sps et
maxie i spu aiali exñte subtiliori et resolubi
liori.alijs.ꝓpterea dixit.A.4ᵃ particula sui
de nālibus. Si sps esset multus. uehemētior
esset uirt⁹ei⁹ Augmentū eni3 ei⁹in q̄ztitate ꝑ
stat additamentu3 uirtuti in fortitudine. Et
exinde est ꝙ multitudine3 sua3 ducat.cū eni3
ē habundās et maxime i origine diffusio ei⁹
ad mēbra fit habūdantior. Et proterea di
xit. Auic.scōa primi c°.de pulsu ꝯplexionali
Non extimes ꝙ calor inatus .s. spirit⁹ si fue
rit fortis q̄ztūcūq3 sit minuat ex uirtute.imo
exinde prouenit in sba spirit⁹fortitudo ⁊ in
aīa audatia. Diminut⁹uero spiritus ad uisi
onem non bene sufficit. Alio modo potest
spiritus indisponi ad uisionem ratione sue
substantie siue modi sue substantie. Et hoc āt
quia sit nimis subtilis.aut quia sit nimis gros
sus ultra ꝯtēperatū. Subtilitatis aūt sps
Auice.assignauit tres causas .de quarum pri
ma dixit ꝙ plurimu3 accidit ex siccitate nō
referēdo h̄ siccitatem ad māñ ex qua fiunt
sps.q2 ut sic nō haberet ueritatem . Cu3 alñ
sps facti ex materia sicciori sint grossi.ut cū
fiunt ex sanguine m'ico.maltoꝝ.n.sps grossi

sunt. Sed refferendo siccitatez ad cās imprimentes siccas siue desicantes agentes ī spm̄ quez in ipm̄ agendo subtiliant altero trium modorū. Uno uapores humidos spūi mixtos ipm̄qz humectantes ꝛ ingrossantes resoluendo. sicut aer uaporibus plen⁹ gross⁹ exn̄s resolutis illis subtiliat̄ que siccitas siue causa esicans resoluendo uapores. si non ultra ꝓcesserit utilis esset ꝛ ꝯueniens. Si autem ultra esicando processerit sbaz spūs subtiliat ꝛ rarefacit ꝛ resolutioni parat ꝛ debilitat. Et sic nociua ēēt ꝛ incōueniens. 2° quando uapores ascendentes declinare facit ad naturam igneaz qui mixti spiritib⁹ ipsos subtiliāt uel etiaz ipos spūs deducendo in igneaz naturaz ꝛ sic in maiorez sue sbe subtilitatez māx cum adhoc spūs de se promptus sit cum sit de nā ignis. 3° ꝓhibendo alia corpora spūi misceri pata ab ipsorū mixtione. Siccitas eim admixtionez indisponit res. siue ergo siccitas sit sola siue cum caliditate cōiūcta. Siue etiā ipsa caliditas sola esiccet. siccitas ut pl'm causa est subtilitatis spūs. De 2ª causa sbtilitatis spūs dixit Aui. qn̄qz accidit ex uehemētia sepationis. i. rarefactiōis ꝛ disgregatōis substantie spūs accn̄tis cum sol inspicit̄ ꝛ resplendentia ei similia. Omnia. n. multū lucida sunt causa disgregationis spūs sicut specula reflectentia radios. Nix ꝛ alia multe albedinis aut multe citrinitatis. Et per hanc uiam illuminant̄ ꝛ cecant̄ multi per appōnez bacilis calidi ante oculos. Sumit̄ enim bacile splendens ꝛ calefit ut magis refulgeat. Et ponitur ante oculos apertos ꝛ intantuz disgregat uisuz ut ceci fiant ꝙuis ī hoc adiuuet caliditas bacilis desicando ꝛ corrugādo corneam. Et scdm̄ eādem uiaz dixit Hiliber. saraceni cecant hoies. supponunt enim uitro argentuz uiuuz ꝛ ponunt coram oculis ꝛ eius splendor multus cecat eos disgregando sbaz spūs. Et gal' quidez. 10° de utilitate pticulaꝝ ca°. 4°. assignauit cām qꝛ lucida disgregant spūm uisiuuz. s. quando eorū luciditas ē maior luciditate spūs. sicut eni maior ignis disgregat minorez ita ꝛ maius luciduz minus lucidum. Et quarto de accidenti innuit Galienus aliam causaz q̄ ē ꝙ lucida sunt uallō sbtilia. ꝛ subintrando seperāt ꝛ disgregant. Et assignat̄ ēt 3ª causa que est ꝙ cum spūs sit lucidus ꝛ de natura lucis aspiciēs suū situm ꝛ illi⁹ gaudēs mouet̄ ad ip̄z ꝛ sic dispgit̄. Et 3ª cā sbtilitatis spūs dix. A. qn̄z pduc̄ agrega° ualō supflua. s. fcā ō ipo spū ad coartatione resoluēte. i. ad coartatōez ad quaz seq̄t̄ resol'o. In q̄ coartatōe spūs ꝑ⁹ ispissat̄ ꝛ igrossat̄. 2inō sbtiliat̄. 2°. s. p⁹ 1ᵃᵐ ispissationez. ꝛ mod⁹ ē iste. cū. n. pp aliqnā cāꝝ coadunātiuz spūs ml'tū aggregat̄ ꝛ ꝯstrigit̄ igrossat̄. ueꝝ qꝛ ad talē ꝯstrictōz seq̄t̄ itēsio ī se ipo ifl'at̄. n. ꝯstrict⁹ ꝛ n̄ bn̄ euētat⁹. Et ad spūs ifl'atō nē se³ esica° ꝛ sbtilia° hic ē ꝙ tl' coarta° ē cā sbtilitatis ei⁹. Et ē cā n̄ p se qꝛ p se ē cā igrossatōis. sz ē ei⁹ cā p accn̄s mō dc̄o. Et h̄ ē uia p quā accit qn̄z sbtiliari pp lōgā morā ī tenebris. Sūt. n. tenebre ꝯ2rie nē spūs. Et iō ī tenebris spiritus fugiens suum contrarium intus confugit ꝛ ibi conculcat̄ ꝛ ispissatur et tandez inflāmat⁹ subtilat̄. Grossitiei aūt spūs que cā est debilitatis uisus. Aui. posuit duas cās. Et de priā dixit ꝙ grossities fit per hūditatez. hūiditas eim maxie trib⁹ modis est cā grossitiei spūuz et maxie aialiū. uno modo qn̄ hūiditas in capite ml'tiplicata ex uaporibus eleuatis ad ipm̄ et ibi in aq̄az cōuersis nām spūm ibi reptuz igrossat. 2° modo per nālez hūiditatē ipius cerebri spūm ingrossantez. q̄litatis eim hūide est ingrossare. Et ad ingrossationē spūs uisibilis ꝭm hāc uiam coadiuuat humida nā oculi. 3° modo ꝑ uiaz mixtiōis aqueoꝝ uaporuz cum ipis spūibus qui secuz pmixti reddūt ipm̄ grossaz

Cum quilibet uapor ab hūiditatibus corporis eleuatus sit grossior spū. De 2ª aūt cā grossitiei spūs. Auic. dixit ꝙ fit ꝓpter aggregationē uehemētez qua spūs accumulati ingrossant̄. uerūtamen ista spirituuz accumulatio nō debet esse tanta ut pducat ad utenduz cōplexione subtiliante. i. ad hoc ut spūs inflametur sicut dictū est supra in cāis subtilitatis spūs. Et cā faciens talez aggregationē spūs pōt esse frigus extrinsecū uel tenebra et sil'ia. Et sic ex supradictis pz ꝙ tā lucida ꝙ̄ obscura nocent uisui et sunt cā nocumētoꝝ eius. Et quidā dicūt ꝙ taz obscura ꝙ̄ lucida possunt ad eundez graduz lesionis pducere. quia ad cecare et multū debilitare et mediocriter et paꝝ. Uerūtamē differunt in duobus. uno ꝙ lucida cicius ledūt. et eim sunt subtilia. obscura aūt grossa subtile aūt penetrando cicius iprimit. sunt ēt spūi sil'ia. Actio aūt cum similitudie puenīēs cicius recipit̄. sic eim in hūtibus simbolū facili⁹ fit trāsitus. 2° ꝙ equale nocumētū īductū a lucido diucius inheret et ꝯmorat̄. Et expientia docet ꝙ difficili⁹ remouet̄. Et rō ēt hoc psuadet q̄ est ꝙ lucida ledūt spūm disgregādo et resoluēdo diminuēdo et esiccādo obscura ṽo ledunt cōstringendo. mō facilius et cicius possint spūs a ꝯstrictiōe solui et dilatari ꝙ̄ possint cōgregari resūmi et hūectari. Exitus quoqz a tenebris ad lumen subitus magis ledit ꝙ̄ exit⁹ a luce ad tenebras licet uterque ledat. qꝛ repentine factus quam repentinam mutationē natura non tollerat. Et rō assignatur duplex una ē qꝛ diu ꝯmoratus ī tenebris multā desiderat uidē lucē. Cū ergo illā uiderit in ei⁹ uisiōe nimiuū debilitatur. et ōbilitat⁹ pseuerat ī illa uñ ei⁹ ocl'i disgregāt̄ et ledut̄. Et pp hāc cāz recitauit. Gal. 10° de utilitate pticulaꝝ quod dionisius sicilie tyrānus domū supra carcerē ꝯstrui fecit lucidissimā ꝛ ualde splēdide ōsup colocatā. Et ad hāc domū post diuturnaz in carcē ꝯuersationez inducebat superius carceratos. Illi aūt tāquā ex ml'ta ꝛ ꝓfūda tenebra ad lucē splēdidā uenientes delectabiliter aspiciebāt ad lucē ꝛ aspiciētes ceci fiebāt tā quā nō substinētes repentinā et subitā lucis splēdide obuiationē 2ª ratio ē qꝛ pp longā morā ī tenebris nā desistit a transmissione spūuz ad ocl'os sic̄ solebat. q̄ꝛ in oculis ualde paucus repitur de spiritibus q pauci exn̄tes uisis lucidis ml'tū et facile disgregātur. Et

elx. Fu qñz est cā in eis .s. subtilitate ꝛ gros sitie spūs cadens .i. eueniēs in inicio creatio nis. Et qñz nō est ex creatiōe sz ex tēpore ꝑ ueniēs. Ex creatione pōt esse siccitas cā subtilitatis et hūiditas cā grossitiei. Et ex tē pore cā est sicut aspect⁹ ad lucida uel ad obscu ra. Dicunt qdā spūs licet alteret̃ facile .tamen dispositionem longo usu contractam diucius fuat. Et hic est qd̄ in carceratis lōgo usu car ceris tenebrosi sic caligātis aeris nigredine uisibilis coꝝ spūs obfuscatus sic ei⁹ teneb° sa nigredine ꝯgregatus artatur. Et sic ultra modū oculoꝝ pupille submergūtur. ut ꝺ tene bris ad lucē reducti ꝑ lōga tpa uis⁹ i eis ꝑ fici noīat. Nā aeris claritate spiritus eorum uisibilis lōga ꝯsuetudine obfuscatus facile et repēte non pōt clarificari. Neqz grossus sub tiliari. Neqz ingressa pupilla ad spiritus exi tū relaxari. 3° mō indisponit̃ spūs ad uisi onē ex ꝑte q̄litatis eius necesse ad uisionē q̄ ē caliditas et rutilantia eius ꝑuatiōe uel di minutiōe. Et ſm hoc spūs ꝯturbatus ꝛ obscu ratus .nō est ydoneus ad uisionē. Et cāe cō turbatiōis spūs et eius obscuratis sunt iste eedē q̄ sunt dicte cāe grossitiei eius et ad eas reducūtur. Dixit itaqz Aui. de ꝑdictis cāis. spūi uisibili qñz accidit ut mltiplicet̃. ꝛ accit ei ut subtiliet̃ et accit ei ut ingrosset̃. Et sub igrossatiōe intellexit ꝙ accit ei ut inturbidet̃ et accit ei ut minoret̃. Et qꝛ de minoratiōe spūs et eius paucitate Aui. ñ posuerat supra cās. Ideo sciendum est ꝙ spūs pōt esse pau cus ad uisionē dupliciter. uno mō nō in se. qꝛ in se est multuz sz ꝓhibet̃ uenire ad oculuz uel ad exteriora oculi ꝟsus pupillaz ꝑꝑ reple tionē uel diuersionē ad alias ꝑtes l' ꝑꝑ aliq̄z aliaꝝ cāꝝ ꝓhibētiuz aduētuz eius ad oculos 2° mō qꝛ in se est paucus et in essentia sua. Aut qꝛ ex pauca mā ꝯueniēti factus. aut qꝛ paucificatus ꝑꝑ aliquā cāꝝ diminutōis eius. sic̄ zoar. dixit euenire in senibus et ꝯualesē tibus et plurimo utētibus coytu et in multū splendida respicientibus et sitibus .Dixit itaqz de paucitate spūs Auic. ꝙ minoratio spūs est qñz ꝑꝑ uehemētiā siccitatis .i. qua litatis exsiccātis et ꝯsumentis ipm et resol uentis insensibiliter ipm. Et ꝑꝑ mltitudinē euonuz .s. manifestaruz ut flomia farmatia coytu et sitibus. quib⁹ spūs ex̄ corpus educi tur Aut ē dixit Aui ꝓpter debilitatē anterio ris cerebri ualidā. Et ista ualida ꝺbilitas ꝑt eē aut in eius ꝟtute attractiua qua nō attabit spūm ad se et nō attractuz nō pōt oculis trās mittere Et pōt esse in eius ꝟtute retentiua q̄ attractuz spūm nō ꝯtinet ꝛ nō ꝯtinendo non hz qd oculis trāsmittat Cum eim nō detinet̃ spūs exalat Aut ē dixit Auic ꝑꝑ prauitates egritudinū et ꝓꝑquitatē mortis. Egritudies eiz praue ꝛ mortales miorant spūm aut resol uendo ipm sic̄ febres acute. Aut cū sua q̄lita te occulta siue ꝓprietate qua spūm fugāt et corrūpūt sic̄ egritudines uenenose et febres pestilētiales et silēs egritudies et maxie apō ꝓpinquitatē mortis cui⁹ signū ē dix Gal. io^a de utilitate perticularum ꝙ tumor siue eleua tio naturalis cornee concidit et applanatur

Naturalis enim eleuatio eius consistit ꝑ spi rituz illuc transmissuz cuius priuatione deꝑ mitur ꝛ applanat̃. Cause āt debilitatis ui sus ex parte tunicaruz oculi sunt aut ꝑꝑ cām in ipsis tunicis aut propter causam in fo ramine uuee quod ē pupilla. Dixit Auice na debilitas ꝛ nocumentuz que sunt ꝑꝑ tuni cas plm̄ eoruz ē ꝑꝑ tunicas extrinsecas ꝛ nō ꝑꝑ ꝓfundas qꝛ sepius eueniūt iste cāe debili tatis uisus ex parte tunicaruz extrīsecarū q̄z intrinsecaruz qꝛ plus occurrūt cāis alteranti b⁹ extrinsecis. lesio tñ facta propter tunicas intrinsecas ut plm̄ ē maior. Et dicte lesiones eueniunt. Aut causa tunice .s. cornee ul' uuee. aut cā transit⁹ qui est in ea .s. uuea .s. pupille

De causis aūt ex parte tunice absqz forami ne dixit Aui. sunt aut ꝑꝑ ꝯplōnē malā .s. sim plicez uel cōpositaz puraz uel cū mā hūorali l' uaporali. pl'z tñ .i. sepi⁹ euēit cā uaporis i ea .s. tunica .s. retenta in sba ipsi⁹ tunice ul' inter tunicaz ꝛ tunicaz. Aut suple plm̄ ei⁹ ē hūita tis suꝑfluitas ꝑmixte ei. De malis n. ꝯplōni bus euenientib⁹ dictis tunicis frequēti⁹ ac cidit mala ꝯplō cum mā aut uaporali aut hūo rali. aut dixit Aui. ē eius cā ex ꝑte tunice esic catio. ꝛ siccitas .i. mala ꝯplō sicca qualitatiua Aut mala ꝯ° sicca ꝑ ꝑuatione hūiditatis. Dic̄ littera exterior sicut accidit in senib⁹ siccitas ꝑ priuationez hūidi ꝙuis ēt possit aliquādo euenire ꝑ positionez siccitatis qualitatie. Et subdit Aui. ꝙ magnificatōes sunt accidētes eis .s. tunicis uel eis idest ab eis scilicet esica tione ꝛ siccitate. Et propꝛe sunt accñtes uuee ꝛ cornee. Corrugatio eniz sequit̃ ad esicatio nez ꝛ ad corrugationez sequitur nigrefactio ꝛ obscuratio. qꝛ res corrugata licet sit illūia bilis. non tamen eque bene recipit lumen ut res plana Aut cā ex ꝑte tunice dixit. A. ē corruptio suꝑficiei eius ꝑꝑ ipressionem ul cerū apparentiuz aut occultoruz quorū ipsi one gnātur in superficie cornee equalitas quedam ꝛ quo ad sbam ꝛ quo ad colorē. A^a littera habet propter inspissatione ex ulceri bus enim accidit in cornea ispissatio maxie quando consolidant̃ ad quam sequitur ineq̄ litas ꝛ in sba ꝛ etiam in colore ut supra patu it. Aut cū ex parte tunice dixit Auicena. est tollerantia obtalmie plurime offerentis ꝑ ꝑuitatē. alias peruictatē cornee. Et hoc siue illa obtalmia fuerit apostema cōiūctiue que cū cōitate illud faciat Siue fuerit de apatib⁹ ipius cornee Aut causa ex parte tunice dix Auicena. color extraneus itrans corneā ꝛ ti gens eā sicut accit cornee ꝺ citrinitate i ycte ritia ꝛ de rubedie i tarfate. Aut dix Auicena causa in cornea est ꝺnudatio coloris sui. quia non habz uerum colorē. sz dyafonitatē cuz sb stantia dēpsa ꝺnudatio ergo coloris eius ē re mouere a dyafonitate dēpsitatem substantie sue ꝛ rarificare eam. Et hoc facere ē addere puicratez ꝛ est addere firmitudinez .i. firmaz ꝛ certaz dispōnez. Adhoc ut lumen uincat ui sum ꝛ superet spūm uisibilez ꝛ sic ledatur ui sus. Aut causa ex parte tunice dixit Auice^a est seperatio .i. solute continuitatis tunicarū cornee uel uuee accñtez propter corrosiones

marie in cornea qñ accidit fm aliquos corti
ces eius unde subtiliat. sicut dicit littera ex
terior. Et hec cã ideo ledit quia nõ gradat
stante dicta subtiliatiõe cornee lumẽ in pene
trando in eis. ad cristallinã. debet eim grada
tiz penetrare et non subito. Sed facta dicta
subtiliatiõe subito penetrat integre. i. nõ gra
datus. Aut cã ex pte tunice dixit Aui. est or
tus pãniculi super eas. sic in ungula. Aut est
inflatio et grossities uenarum ipsarum tunicarum sic
in sebel. De cã aũt ex pte foraminis, uuee di
xit Aui. ꝙ accidens foramini ẽ aut qr ꝯstrin
gitur supra nãlez eius ꝯuenientiaz. aut qr di
latat. Aut qr opillat integre aut non integre
sic in ppriys caplis infra dicet. Cãe aũt ex
pte hũoruz oculi. Ex pte cristalline ẽ dixit.
Aui. qñ glacialis mutat ab essentia sua eqli
. i. ab equalitate debita sue essentie. siue in mõ
sue substantie. siue qñtitatis siue situs siue cõ
plexionis siue coloris. Et oẽs iste mutatio
nes ponũtur a Rasi. 2° ꝯtinẽtis. ponũtur ẽt
ab Azarauio ⁊ a yhubaly. Aui. aũt solũ exẽ
plificauit de mõ sõe dicẽs ꝙ ingrossatur aut
eius subtilitas fit fortis. Et fit impeditus
a delatiõe luminis et a calore luminosi sup se. s.
ipam cristallinã. Et istud ipedimentũ delatio
nis luminis tã itrinseci qñ extrinseci a spũs pt
ꝯuenire grossitie et subtilitate licet diuersi
mode. grossities eim nõ pmittit cristallinaz
irradiari a lumie exteriori. Neqz ẽt spũm ui
sibilez rutillantẽ bene in ipam penetrare. ea
aũt nõ bene illustrata et illuminata ipedit ui
sio et ledit. Subtilitas vero ipedit qr est cã ꝙ
cristallina et eius spũs disgreget unñ nõ tolle
rat lumẽ. Qñuis eim subtilitas facit ad bonã
penetrationẽ spũs in ipaz. facit tñ ẽt ad citaz
exalationẽ eius ab ea. Et ad eius debilez in
ea fixionẽ ⁊ tẽpore cõuenienti retentionẽ. Ex
pte aũt hũoris albuginei. Aui. posuit tres cãs
dans per eas intelligi oẽs alias quas enume
rat yesubaly. Et pria cã est albuginei mul
tiplicatio quare nõ põt bene illustrari. 2ª
cã est ipius grossities q̃ ẽt phibet a bona il
lustratione. sz tũc marie qñ pdicte ambe cãs
coniungũtur. sunt enim cõiuncte potẽs causa
adminorandũ puritatem eius. Et per has
duas dedit intelligi alias duas istis opposi
tas. s. paucitatẽ et subtilitatez quarum quali
bet et maxime cũ cõiungũtur sunt causa ut ni
mis irradietur albugineus et disgregetur et
nõ tolleret lumẽ. 3ª causa dixit Aui. est hu
mectates et uapores q̃ permiscẽtur ei suple
et ingrossant ipm absqz hoc ꝙ permitent
ipsum a sua peruietate. tamen mediante gros
sitie non sinunt spũs debite penetrare ad cri
stallinam. Aut mutant alterantes eius per
uietatem. Et tunc magis ledunt et impediunt
uisum. Et ꝙ uapores predicti ipediant Aui.
declarans dixit uapores et fumi extrinseci
nocent ei qualitir ergo intrinseci nocebunt
ei quia multo plus cum imediacius ei occur
runt. Et signũ ꝙ uapores et fumi itrĩseci no
ceant ẽ ꝙ oĩa grana iflatiua et uaporosa ut le
gumen sunt granatiua uisus. Ex parte vero
humoris uitrei dixit Auicª. nocumentum ex
uitriolo adueniens uisui non ẽ priuatiuuz. i.

non est principale ⁊ approbatuz sed est p cõi
tatem non enim nocet uisui nisi inqñtuz nocz
glatiali ⁊ conuertit eius eẽntiaz ab equalita
te pp cibuz non equalez quẽ ei defert scilicet
quando est nocituz. Ex hys notant quidã
ꝙ si uisio fit in cristalino. tunc nocumentum
humoris uitrei ⁊ tunice retine non impediũt
uisuz principaliter ⁊ primitiue siue a proprie
tate sed solum per comunitatez qr non potest
nocere nisi mediante cristalina cum uisio fiat
ante ea. Si autez uisio fiat in cruciatiõe opti
corum tunc tenentes ꝙ delatio specierum ad
cruciationem fiat per uitreum. dicunt ꝙ no
cumentuz in uitreo ẽ principale ⁊ primitiuum
sicut in cristalina ⁊ albugineo. tenentes autez
ꝙ delatio specieruz ad cruciationẽ fiat p tuni
cam retinã per quaz spũs uisibilis defert ad
oculum. dicunt ꝙ nocumentum in uitreo non
est principale neqz primitiuũ neqz ledit nisi
mediante lesione p ipm cristaline inducta uel
ipsi tunice retine. Nocumentuz uero uisus
ex parte neruoruz opticoruz dixit Aui. ẽ aut
quia accidit ei oplo aut apostema aut ruptu
ra suple aut alia de aliis egritudinibus male
complonis uel eius dilatationis uel aliarum
Que autem ex dictis causis intrinsecis habe
ant poni ãntes ⁊ que coniuncte satis haberi
possibile est considerando in his que dicta
sunt. De cãis aũt extrinsecis debilitatis uisus
supra in capitulo de conseruatione sanitatis
oculoruz satis apparuit. Sunt enim ex eis
aer nimis luminosus ⁊ mora in radiis solis
⁊ inspicere in solez ⁊ aspectus omniuz lumio
sorum corporuz ⁊ mlte albedis l' multe citri
nitatis. Hec enim omnia radiosum spũm
disgregãdo ⁊ resoluendo. et tunicas ⁊ hũores
desiccando oculorum uisum multum ipediunt.
Sunt eim hec omnia et similia obiecta mltũ
excellentia supra nostraz uisiuã potentiaz. Di
xit eim Aristo 2° de anima ꝙ excellens sen
sibile destruit sensuz. Quõ aũt hoc fiat nota
uit thomas ꝙ uisibilia fm eorum diuersitatem
diuersam difficultatez faciũt in uisum in imp
sione ex aqua aliquando seqtur lesio in uisu
et aliqñ eius cõfortatio. Silr ẽt ex diuerso
cõcursu lum̃s cũ uisibili sequit diuersa ui
sus dispõ. ambo eim sunt cã uisiõis uisionez
cãntis. uisibile enim in uisuz iprimit sui no
ticiã que pncipalius aĩe ptinet. Et hec talis
qualitas qñtuz ẽ dese nõ hz uisuz debilitare
ymo qñto erit itẽsior tãto plus uisiuã potẽtiã
pficere hz. Si igit ex notiª uisibiliuz ui
sus debilitat ⁊ leditur est per accidens ex ali
is dispõnibꝰ q̃ ꝯcurrũt in organo ⁊ instrumẽ
tis uisus in opõnẽ uisus unde quantumcun
qz uisibilia sint proportionata. Nichilomi
nus ex continuata uisione spiritus et na
naturalis calor resoluitur. unde uisus leditur
quapropter fuit necessarius somnus ut sẽsus
ab opationibꝰ qesceret ⁊ fieret nãlis caloris
restauratio. Imprimit etiam uisibile i uisum
siue in organum uisus qualitates diuersas q
bus aliquando spiritus oculi dispergitur siue
disgregatur Ex quibus sequitur multipliciter
lesio in uisum quare sequitur etiã humiditatũ
oculi transmutatio in calido frigido sicco ⁊

humido alteratio. Aliquando enim uisibile i̇primit in uisum qualitatez q̄ uere ē obiectuz Uisus est causa actus uidendi sicut appet in multis expimentis que tetigit Ar.2° ō son pno ⁊ uigilia. Et aliq̄n impmit qualitatez q̄ nō ē obiectū uis⁹ neqȝ causa actus uidendi nec etiaȝ ē actus uidendi neqȝ ēt ē spēs uisibilis ap ponētes eas. sicut sepe uidemus q̄ p⁹ uisiones quorundaȝ uisibiliuȝ in absentia illorū manifeste uis⁹ appet fortior ⁊ confortat⁹. Et aliq̄n post uisionē quorūdaȝ uisibiliuȝ p⁹ absentiaȝ illorū remanet uisus manifeste debilitatus. Et tn̄ in neutro istoꝝ casuuȝ nihil extrinsecus in oculo expitur uideri. Multipli̇r igit̄ uisus a uisibilib⁹ alterat̄ non in eo q̄ sui noticiam gnānt seu actū uidendi seu spēs uisibiles que a pluribus alteratio spūalis appellat̄. Sȝ in eo q̄ alias qualitates uisibile impmit istrumētis uisus ea a sua pportiōe remouētes q̄s appellant reales siue mālēs. Insup non solum uisus leditur ab alteratiōe uisibiliū diuersimode facta in organū uisus. sed ēt ledit̄ uel iuuat̄ ex alteratiōe aīe mouentis spūȝ ⁊ sāguinēȝ diuersimode in diuersis opōnib⁹. clarum eniȝ ē q̄ aīa dn̄iuȝ habet in motu spūs ⁊ sanguis. Ex quo appebit aliquoꝝ causa que dicentur ⁊ multoruȝ que expimur. Et solo quesiti quo querit̄ an excellēs uisibile corūpat ⁊ destruat uisuȝ. Nam uisibile excellens multū de luce pticipans multum habet spūm oculi disgregare ⁊ subtiliare. unde confundit uisuȝ. simili̇r multitudo lucis oclm impedientis nimis humiduȝ cristalinuȝ incendit. unde reducit cum a tempamento sue ɔplōnis. Et partez eius subtiliorē in fumuȝ resoluit q̄ resoluta eius partes magis grosse incipiūt constare ⁊ inspissari. Ita. n. expresse hēt̄ 4° methaurorū de coagulatis a calido ⁊ ipinguatis

Cum aūt humiduȝ cristalinū sic inspissat̄ nō est bene subtile spūs uisibilis uenientis a cerebro ad oculos ppter quod accidit uisus lesio ⁊ aliquando perfecta cecitas. In quo cāu etiam oculi aliquando exterius pulcri appēt. p p̄dictuȝ etiam modum generatur cecitas a ferro candēti ante oculos posito quos oclos nostro ydiomate uocam⁹ abacinatos. Tenebre. n. p aliū modū idicūt in uisu lesionē licet ēt uias spūs oscurādo pp q̄ȯ notauit thomas q̄ pp duas cās māx nāl calor ⁊ spūs diffūdit̄ m̄ltiplicat̄ in organis sensuuȝ. una ē exercitiuȝ i opōnib⁹ sensuū exercitiū. n. m̄ltiplicat calorē. ⁊ calor m̄ltiplicat⁹ attrahit spūm. Nā ēt pp opōnes ɔtinuatas illuc spūm transmittit. Ex h° ēt euenit. q̄ spūs magis multiplicatur in uno sensu q̄ȝ i alio pp mai⁹ exercitiū illius sēs⁹ lȝ ēt exercitiū nimis supfluū dīnuat spūȝ ⁊ calorē p accn̄s ex resolōne supflua. Alia cā ē lȝ f̄m ptē ɔcurrat cū ante. Intētio aīe in ope sfus uni⁹. ex hoc. n. aīa distrahit̄ ab alio sensu. Et dirrigit calorē ⁊ spūȝ ad s̄m illum i cui⁹ opōne ē itēta. Et cū calor sit ēt apriuus porroꝝ fac ēt facili̇ discursuȝ spūuȝ ad sēsuȝ illū. Et opositū manētes diu i tenebris nō hn̄t exercitiū ui̇s⁹ ⁊ ei⁹ aīa non est intenta in opationibus uisus propter quod subtrahatur spūs uisibil̇ ab oculis. Et esicat̄ ⁊ contrahit̄

neruus opticus. Sili̇ ēt hūiditas cristalina inspissat̄ et cōdēpsatur intātuȝ q̄ qn̄ ueniunt ad lucē. non pōt spūs subintrare nisi paꝝ et paulatine. Et ideo statim uincitur a quolibȝ lumie q̄litercūqȝ excedenti. Ex hiis ēt clare appet q̄liter diuersitas lucis ɔcurrentis cuȝ colore ad mouenduȝ spm uisuȝ diuersimode organū lucis trāsmittat. Appet ēt ex p̄dictis quo colores qdaȝ hn̄t ɔfortare oculos plus aliis f̄m q̄ ab extremis nocētibus remouentur sicut quarto de accidenti dicit̄ de colore uiridi uel celestino f̄m diuersas translatiōes licet cū oculus lesus est ab egritudine. Alii colores sunt plus oculū ɔfortātes. Et diuersi colores f̄ȝ diuersitatē egritudinū q̄ dispōi egritudīs plus ɔtrariant̄. sic accidit in egritudinib⁹ alioꝝ mēbroꝝ. Et p̄dicta oia singulariter haberi possunt ex 4°. de accidenti et morbo. Et ex cāis extrinsecis ledētib⁹ uisū est aer obscur⁹ cū in ipo trahitur lōga mora Et multus intuitus in res nigras. q̄uis eim ea moderata inspectio in ea et tempata mora in aere tenebroso uisum moderate coadunādo cōfortet et maxie post oculi fatigationē tn̄ imoderata nocet et qr spūm nimis coadunat et cōstringit et sic ingrossat ⁊ qr nā pigrescit et negligit mittere ad oculos spūm uisibileȝ sufficiēter. ymo transmissuȝ pocius retrahit qr tristatur in tenebris ex abn̄tia obiecti delectabilis. Et tenebre ēt rōe ɔrietatis fugāt spm. et ut dicūt qdā nō solū spūs sed ēt ipa oculi s̄ba minuit̄. Sicut eim p debituȝ exercitiū qōlibet mēbruȝ augetur et fortificat̄ ita p exercitiū p̄uatonē ⁊ nimiā qetez minuit̄ ⁊ debilitat̄. cuius significatiōe qr exeuntes ad lucez eā sustinere nō possunt. Ideoqȝ et serpentes cū de cauernis exeunt feniculuȝ cōmedunt et eo suos oculos fricāt ut suos oculos clarificent. Et ex dictis cāis extrinsecis est ois excedens q̄litas in aere et longa mora ad ignē. Et ex eis est inspectio ad reȝ indebite q̄ātitatis. sicut cū inspicit̄ obiectū ualde puū in discernēdo eim illud oculus conatur et fatigatur. Et sic q̄ frequēter legunt uel discribūt litteras minutas debilitatez uisus incurrūt. Et inspectio ad rē multe distantie ex cāis extrinsecis debilitantibus uisum est pp ɔsileȝ cām Et ex eis est fumus et nebula et puluis et uētus. Et dixit Iudeus. ploratus plurim⁹ uisuȝ debilitat et ptisim oculorum indūc. Et oēm oculoꝝ exercitiū supfluens et maxie nō auertendo oculos ab obiecto. Et ex causis extrinsecis debilitantibus uisuȝ est somnus superfluus et imediate sumpto cibo factus et accubitus paruus et inclinatio capitis uersus inferius longa ⁊ multiplicatio sordium in capite. Et cibi ⁊ potus fumosi ⁊ uaporosi calefacientes ⁊ digōnez pturbantes sicut sunt salsa ⁊ acuta oia acumina. ⁊ q̄nqȝ difficilis existunt digōnis et grossi chimi. Aut uētrez ɔstipantia. oisqȝ imoderata ciboꝝ et potuuȝ q̄ātitas sumpta supfluitatū prie et scd̄e ⁊ tertie digestōnis retentio. Dimissio lotionis capitis et generaliter cuiuscūqȝ euōnis ɔsuete spontanee uel artificialis retentio. De cāis ledētibus et debilitātibus uisum dixit Gal.

4° de accidenti. et scribit a° ꝑ abi. in 3ª. ꝑti cula sic. hūiditas albuginea maior uel minor ꝗ̄z dz nocet uisui et grossior diminuit aciem uisus. Et inspicit ea q̄ sunt a longe et nō di scernit ea q̄ sunt a ppe. et grossior ualde sicut accidit in descēsu aque nō bene uidet utraqꝫ Et cū opitur ab huius grossitie aliqd qȯ de clinat a pupilla. et aliqd nō opitur inspicit ab illa pte .s. qua nō opitur qȯlibet pse. sed non pōt uidere multas res siml'. Et tñ in me dio pupille ē aliqd hūiditatis grosse et in cir cuitu eius est hūiditas clara inspicit oīa ac si ea inspiceret pforata. Et cū corpora grossa sunt dispsa et diuisa in loco hoc appet īuenti ꝙ uideat q̄i muscas uolare exterius. Et mul tociēs ēt ymaginat̃ tēpore excitatōis a som pno q̄i silitudines figuraꝝ. Et hoc ut in plus accidit pueris et hys quoꝝ caput repletuz est uino uel alia re. s. uaporibus uini uel illius alterius rei. Et de cāis debilitatis uisus di xit Auer. 4° coll'z ꝙ sunt diuerse ꝓptera. qꝛ accidit debilitas uisus hoibus m'tis modis. qꝛ qdam sunt q uident a remotis et nō a pro pinquo. Et quidā sunt q uident ecōtra. Et q dā sunt q debil'r uidēt a longe et a prope. Et hec spēs ē opposita optimo uisui. qꝛ optim⁹ uisus nō est nisi qñ uidemus a remotis et ꝓ pinqs debito mō. Sꝫ ibidez non ōr ꝙ uirtus uisibilis sit fortis nisi qñ uidet remotas res sicut turtur de qua ōr ꝙ hꝫ oculos sil'es colo ri rubini. i. illi⁹ lapidis p̄ciosi. et ip̄a uidet multū a longe. Et ōr ꝙ ip̄a habet fortē uisuz Et hoc accidit ei pp claritatez instrumēti et bonitatez ꝟtutis et subtilitatez spūs sic uide mus in ulturib⁹ et aliis ēt multis uolucrib⁹ qȯ est qꝛ dicit̃ ꝙ eo existente in damasco ui debat carnes morticinas in babillone qȯ est qꝛ dictuz est ꝙ in hoc sensu sunt plura aīalia fortiora hoīe ⁊ maxie qdā ultures. Et dixit postq̄ꝫ debilitas uisus q̄ est opposita optio uisui fit pp debilitatez ꝟtutis istius sensus. aut fit pp inclaritatez instrumenti. ergo seq tur ꝙ optimus uisus fit pp bonitatez oium istoruz. Et dixit Iteꝝ debilitat̃ uisus. qñ debilitatur foramen uuee ꝓpterea ꝙ aer dñā tur sup cōplexione oculi et ipsam permutat. Et ipse dixit in suo de sensu et sensato qꝛ ui sus non agit nisi quando oculus fuerit in sua complexione naturali nullo adueniente turbante ipsum. Non enim agit oculus ni si cum fuerit in temperamento complexionis Et ideo accidit ꝙ cum fuerit infrigidatus a rebus extrinsecis ī frigidatōe ītensa ut uisus debilitet̃. Et iō obscurat̃ ocul⁹ i oculo ubi ē multa nix aut aqua multa. Et ideo apparent rippe maris turbide. ⁊ similiter loca niuis

Et subdit ubi supra Aueroīs. quandoqꝫ fit debilitas uisus propter stricturam forami nis uuee. Et aliquando fit propter deffec tum palpebrarum oculorum. Et scire debes dixit ipse uniuersaliter ꝙ cause debilitatis ui sus sunt sicut medietas causaruz cecitatis. Et dixit Auer. illi⁹ qui uidet res ꝓpinquas bo na uisione ⁊ non uidet easdem res a remotis uisus non est adeo bonus. Et uisus eo rum qui uident propinque ⁊ remote boni uisione. Et est dōm ꝙ debilitas uisus istorū ē media inter uisuz debilez penitus ⁊ uisum optimum. Et qꝛ impossibile ē eē uisionem rerum propinquaruz ⁊ remotarum equalem Nec in debili in fine. Neqꝫ similiter inter illos qui habent debilem propinqꝫ ⁊ remo te. Neqꝫ etiam inter illos qui habent bonum uisum penitus in bona uisione in fine. aut possumus dicere ꝙ sane uisionis non habēt excessuz sup alios nisi in uisione reruz remo taruz qȯ est qꝛ res propinque uident̃ a debi libus ⁊ fortibus fm unū moduz q̄ꝛ fit ꝙ nos uidemus res ꝓpinquas sicut uident aquille qꝛ aqle ñ hñt excessū supra nos in uisu nisi i rebus remotis. Et sic ista res dixit Auer. inuenit̃ in spetie ita indiuiduis. Et dixit causa i illis qui uident a remotis ⁊ nō uidēt a ꝓpinquis ē debilitas instrumentoruz ipoꝝ Et eniz ꝓpterea ꝙ res uisibiles ñ uident̃ ni si mediante aere lucido indiguerūt oculi de biles plima luce oculis fortib⁹. Et quando uisibile est remotuz ab oculis lux que ē īter ip̄m ⁊ oclm est pluris q̄ꝫtitatis. Item quan do res uisibilis ē remota ē motus quē facit uisui debilior. Et ꝓpterea oculus debilis p̄t melius recipere. Sed qñ uisibile ē ꝓpinqm oculus debilis nō potest pati motuz eius. Et quidaz dicunt ꝙ hoc accidens fit ꝓpter gros sitiez spūs uisibilis. qꝛ qñ erit longa dimen sio īter ocl'z ⁊ uisibile. tc̄ sbtiliabit̃ spūs i ae re ⁊ erit aptior receptōi ipsiōis uisibil' facte i aere. ⁊ dixit q̄ꝫuis h ꝟbū sit deaucatū ipꝫ tñ declinat opioni illoruz qui dicunt ꝙ radius uisus defert̃ ab oculo ad rez uisaz. Sed illa opinio reprobata ē. Sꝫ q uident bene rem ꝓ pinquaz ⁊ non uident bene rez remotam dix Auer. eoruz oculi indigent forti motu. Et h° maxime accidit illis qui hñt oculos emin en tes. Et qꝛ oculi istorū sunt ꝓheminētes. iō eorum uisus ē debilis ⁊ expans⁹. Et cā ē qꝛ spūs uisibilis disgregat̃ ⁊ spargit̃. unde i digent forti motu. propinquo si debent rē ui dere. Et ꝓpterea qui hñt oculos ꝓfundos re motius uident. qa spūs uisibilis i eis est ma gis aggregat⁹. Et uirtus uisibilis tunc ē for tior. ⁊ etiaz lux in maiori q̄ꝫtitate recipitur sicut accidit in riuis strictis currentib⁹ ⁊ pp hoc stringit sagitari⁹ ocl'z quando uult recte emittere sagitaz. ⁊ carpentari⁹ ut uideat line am. Et pp hanc debilitatez accidit decrepi tis ut nō possint legere subtiles litteras nisi in sole. ⁊ uident res remotas ⁊ non ꝓpinq̄s quia oculi senuz non sunt luminosi ⁊ clari et cum hoc sunt debiles. Et oꝫ dixit Auer ut ueniat hec debilitas in uisu pp malam cōplo nem accidentalez. aut propter humiditatē te nebrosaz. Propterea ꝙ siccitas ut dictuz est difficile patit̃. ⁊ hec debilitas est quasi obscu ritas oculoruz. ꝓpterea ꝙ iste paciens uidet in die ⁊ non in nocte qꝛ ei non sufficit lux lu ne ⁊ candellarū. ⁊ hoc ꝓuenit a tenebrositate aut duritie receptionis. Et iste sunt cause q̄ possunt dici super ista accidentia scōm nāles phiam. Dicunt quidam cā quare aliqui nō uident bñ rē a ꝓpinquo ⁊ aliq a lōg q° ē. qꝛ q̄ꝫto oculus plus requirit ad uisionez de lūie

extrinseco tanto deterius uidet res sibi multū ꝓpinquā et ecōuerso et qꝛ oculus niger multuz de illo lumine reqrit hinc ē ꝙ nō multuz ꝓpinquā rem bene uidet: Et q̄to oculus reqrit minus de lumine tanto melius uidet rem apropinquo. Et quia oculus glaucus reqrit paꝝ de lumine Jdō bn̄ uidet ꝓpinqua. Et dicūt qꝛ senes hn̄t obtenebratū spūm requirūt multū de lumīe. Et idō legētes ponūt cartā a longe et uidēt cū uitro melius. qꝛ cū eo spēs dēpsant̄ et igrossant̄. Et idō appent littere maiores nec ēt sic resoluūtur spūs. Jn oculo aūt bene uidēte uitrūz ingrossat minus spēs. spūs ēt coꝝ adunātur minus unde nō sic bene uident cū uitro. Et dicūt oculi ꝓheminētes sunt parui uisus et nō bene uidēt a remotis eo ꝙ uisus egrediens nō adunat̄ nisi supciliorum umbris. Et idō cū a remotis ē uisibile debilitat̄. oculi aūt ꝓfundi uident bene a remotis eo ꝙ in eis adunat̄. Et uirtus uisibilis adunata exit ab oculo et directe uadit ad res uisas. Et dixit Aꝝ. 12°. de aialibus. cā ē qꝛ uisus coꝝ nō diuidit̄ neqꝫ ɔsumit̄. Et dixit 5° de generatiōe aialium. oculus hn̄s pupillā in ꝓfundo positā melius et rectius uidet q̄z hn̄s eā in supmo. tn̄ dixit ipe nō ita bn̄ distiguit inter obiecta uisibilia. Et idō si fit diuersitas oculo rōne diuerse positionis pupille. tūc pone duas ɔclōnes. una ē q̄ȯ hn̄s pupillā in ꝓfundo a longinquo melius uidet. Et ex hoc pꝫ quare uolens a longinquo bn̄ uidere. et rectē ponit oculū suū sup re pforata. Nam longius et rectius uidet q̄z si nō poneret. Et idō qui uolunt ɔsiderare de astris ingrediunt̄ puteū et superius aspiciētes melius discernūt de q̄ꝫtitate astroꝝ q̄z stantes ex̄ puteum. Mō pupilla posita in ꝓfundo hꝫ modū concauitatis et pforatiōis. 2ᵃ ɔclō est ꝙ ad discernenduz de obiectoꝝ diuersitate oculus hn̄s pupillā in supremo melius uidet. qꝛ melius discernit inter ea et pp dictas cās hn̄s oculum pnū uidet bene a longinquo sꝫ nō recte discernit. Et homo ut p spicacius uideat oculum cōstringit. dicūt qdam ut rectius et unicius uideat obiectū uel ut dicūt alij nō ꝓinde ut vt⁹ uel spūs egrediatur exterius. Sꝫ ut uirtus et spūs circa cristallinaz adunet̄ ex qua adunatione uirtus cum spiritu roboratur. Et sic cristallina aptior reddatur ad suspiciendum id q̄ȯ ab extriseco aduenit. Et ꝓpter eandē cām. s. ut perspicatius uideat homo manu apsita umbraz oculo efficit. 22ᵃ. ꝓbleumatū ꝓbleumate. 2° quesiuit Aristo. ꝓpter quid uno oculo clauso rectius et melius uidet intuendo q̄z duobus apertis. Et dixit cām esse quia qn̄ fit uisio duobus oculis hoc fit quasi eis pue̾sis et non in unū oino delatis. fiūt eim ab eis plures motus differentes et non unus. qm̄ unus mot⁹ debet esse simplex et uniformis ut certius fiat. uirt⁹ eniꝫ unita fortior est qua ꝓpter duo oculi minus certe uident. Et obhoc balistrantes cum uolunt in signum ꝓhicere certius unum oculū claudūt ut unus actus simplex interueniat uisionis cuius sit rem certius uidere. potest autē hoɔtingere ꝓpter id q̄ȯ dictum est de triniatō obticoruꝫ. Uerificat̄ aūt hoc. cum uterqꝫ ocul⁹ fuerit pspicacis uisus non obtusi ꝛ fuerit unus susceptiu⁹ spūs alterius ꝛ alꝛ non.

Et in 4° eiusdeꝫ ꝓbleumate dixit causaꝫ eē ex eo ꝙ principia oculorū ex eodeꝫ dependent. s. cerebro. Et spūs uisibilis est unus motus ad ambos oculos ꝛ māx efficit̄ unus in cruciatione ad quaꝫ ueniens mouet̄ totus ad oculuꝫ apertū clauso derelicto oculo q̄ꝛ cū pluri spū potest uideri magis ꝛ certius. Et iterum quesiuit pp quid ē ꝙ obtuse uidētes scribunt litteras paruas. Et respondens assignauit p° unaꝫ cām probabileꝫ que ē qꝛ illa q̄ s̄m ueritateꝫ sunt parua uident̄ magna cū fuerint facta de prope. Sed obtuse uidētes qꝛ ō longe non pn̄t discernere. siue sit hoc pp defectuꝫ organi ꝛ conturbatiōis ipsius adducunt prope oculos suos ea sup que scribunt pp q̄ȯ ꝛ si scd̄m ueritateꝫ litteras faciunt paruas eis uidentur magne. hoc tamen fallit cum quidaꝫ obtuse uidentiuꝫ scribūt in debita distantia. Et quidaꝫ in maiori alijs sicut cōtingit hn̄tibus spūs multos. sed conturbatos. Postea assignauit Aꝝ. cām rōnabileꝫ. Et dixit illud ideo esse qꝛ obtuse uidentes qn̄ scribunt adducte adinuiceꝫ ꝛ congregāt palpebras circa oculos quasi colligant spūm uisibileꝫ uelud i quodaꝫ uehiculo delatiuo. hoc autē faciunt qꝛ pp spūs imbecilitatē si uolunt scribere oc̄lis expansis ꝛ palpebris dissolutis. tunc uisus eorum dilaceratus uideret obtuse illud in tantū ꝙ ēt scribere non pn̄t. pp quod oportet eos si uolunt eos discernere ea que scribunt palpebras circa oculos congregare. Et pp hoc contingit eos puas scribere litteras. Signa generis hn̄tur relatione Facte uero accidēte totius signuꝫ dixit Aui. ē illud quod dixim⁹ 2ᵃ primi de signis ɔplōnuꝫ. Et signuꝫ facte a cōitate cerebri est qꝛ illic ē aliquod signoruꝫ nocumentuꝫ in cerebro significantiuꝫ cuꝫ hoc ꝙ sint reliqui sensus lesi cum illo. Uerūtn̄ q̄ꝫuis ita sit aliquādo tn̄ cōtingit ꝙ un⁹ sens⁹ leditur in cōitate cerebri uel duo aut tres sed non omnes Et ad hoc declarandū dixit. A. qūqꝫ approprīat̄ uisui plīm ꝓprietatuꝫ idest diuersoruꝫ modoruꝫ eius. s. nocumenti euenientis cōitate cerebri ꝛ ita appropriatur ꝙ ei soli euenit. Et quādoqꝫ euenit sibi ꝛ cū odoratu. idest sibi ꝛ odoratui sine auditu suple et qn̄ꝫ etiam cum auditu sicut pcussio coartatiua qn̄ cadit in parte anteriore cerebri suple uel cum gustu uel sine gustu. Propter p̄dicta notant ꝙ qn̄cunqꝫ cerebruꝫ ledit̄ in parte a qua oriunt̄ nerui sensitiui tunc cōicat̄ lesio sensui cui illi dirrigunt̄ nerui. Modo possibile ē ꝙ in pte origis opticoꝝ cereᵐ paccat̄ ꝛ patiunt̄ ide oc̄li soli ꝛ n̄ alij sfus. Et ō sensib⁹ alijs postea patict̄ ṗncipalꝛ odorat⁹ quia magis ꝓpiqu⁹ cere° ꝛ oc̄lis. ōin̄ gust⁹ cui nē ui oriūt̄ a 4° pari neruoꝝ cereˡ. ōiō auditus cui nerui oriūt̄ magis posteri⁹. ꝛ notāt ꝙ stāte aliq̄ leui lesiōe i toto cere° possibil̄ ē aliquē unū s̄m pati p eā ꝛ n̄ alij. Et hoc erit ex dispōne illi⁹ s̄ꝰs q̄ȯ ē qꝛ erit ōbil̄ pat⁹ ledi ēt a pua cā. Et alii erūt fortes. Et s̄bdit. A. ꝙ ex cā pcussiōis dicit accidit qn̄ꝫ ꝙ audit⁹ ē cū diff

pōne sua scilicet sanus ⁊ remanet ocl'us apt⁹ ⁊ non potest claudi palpebra supra ipaʒ. Uerūtñ non uidet. In pcussione enim illa qñqʒ ledunt̄ musculi palpebrarū ⁊ tunc non possūt claudi palpebre. sed remanēt cōtracte. Et qñ qʒ puenit lesio ad neruos opticos. ⁊ tunc oculus apertus non uidebit. Et qñqʒ puenit ad dictos musculos ⁊ neruos simul. Signa aūt nocumēti facti p pprietatē sunt siquidez fuerit ex paucitate ⁊ subtilitate spūs dix. A. signū ē ꝙ uidet rem ex pximo sine pscrutatione siū pquisitōe quia in eo de facili res propinque imprimitur. Sed non uidet qd̄ elongatum est cū pscruptatōe. i. ꝗ̄tuis conet̄ ⁊ pquirat discernere illud. tñ clare nō discernit. Inuenitur hic alia litteera que dicit ꝙ uidet rem ex propinquo cū pscruptatōe ⁊ tc̄ exponitur cū pscruptatōe. i. clare ⁊ bene sicut clare ⁊ bene uidet res ab oculo sano cū pquirit uidere illaʒ. Et ē sensus uidet rem ex primo clare. sed non uidet rem ex longinquo clare etiaʒ ꝗ̄tūcūqʒ pqrat. Repit̄ etiam alia littera que dicit uidet rem ex pximo sine pscruptatione ⁊ inqsitiōe. Hoc tñ qd̄ dictū ē ꝙ talis spūs uidet ppinqua clare non cōtingit in omi dispōne eius nec in omi dispōne uisibilis pping. ymo dixit Aui. spūs cum est subtilis ualde non figit rem luminosaʒ ualde. i. non pt fixe intueri eā. ymo fugat eū lumie claruʒ ⁊ sepat. i. disgregat eum. Aliqui tñ referunt hoc dictuʒ ad reʒ longinquaʒ dicentes. ꝙ qꝛ dēm ē ꝙ spūs paucus subtilis nō uidet elongatuʒ clare ꝗ̄tuis pscruptetur tñ uidēti. unde posset quis credere ꝙ in omi dispōe uideret illud ꝗ̄uis non clare. ⁊ hoc non ē ita ymo cū subtilitas spūs fuerit supflua non pt figere intuituʒ ad luīnosuʒ ualde qꝛ fugat ipsuʒ ⁊ seperat. Et sic fuit intentio Auer. colliget 3°. Signū uero puenientis ex grossitie ⁊ multitudine spūs dixit Aui. est ꝙ si est grossus ⁊ pl'imus non deficit ei pscruptatio ituēdi longinquū ⁊ non pscrutat̄ uisionē pping. quasi dixerit clare uidet longinqua. sed ñ clare uidet propinqua. Et per hec que h° dixit de spū multo ⁊ grosso dedit intelligē quid habeat dici de spū pauco ⁊ grosso. ⁊ quid d̄ mlto ⁊ subtili de quib⁹ locutus fuit hal'. 6° theorice. Scias ꝙ ut sumit̄ ab Auer. 2° colliget oculus ꝗ̄tūcunqʒ sanus. non eque bñ uidʒ remota sicut ppinqua. Non ergo quelibet clara uisio remotoꝛuʒ ē defect⁹. Sed cū oculus uidet propinqua sicut oculus sanus. Et non uidet remota sicut ocul⁹ san⁹ tc̄ est deffectus.

Uolens autem Auicena assignare causas dcōꝝ p° assignauit eas ꝭm sñiaʒ pl'onis Hal'i hal' azarauii yhubalv ⁊ alioꝛuʒ pl'imoꝝ q dixerūt uisū fieri extra mittēdo spūm radiosuʒ ad rem uisaʒ usqʒ pueniencē. uñ dixit Auic. causa in dictis ap loquentes de radio est ꝙ uisus non fit nisi emissione radii idest spiritus luminosi radiosi. Et cum obuiat ei quod uidetur. tunc fit uisio illius. Et ex hoc quod predicti ponebant. apparet quare spiritus grossus multus uidet bene longinquum. quia dixit Auicena motus dictus spūs uadens ad locuʒ longinquū subtiliat ei⁹ grossitiē et equat eius sbāʒ in tali motu. unde qꝛ multus pōt uenire et attingere ad longinquū. Et qꝛ subtiliatus et clarificatus pōt illō clare uidere suple et qꝛ in puo spatio nō pōt subtiliari et clarificari. Jō nō bene uidet ppinquū. Et ecōuerso ē de spū pauco ⁊ subtili ipe eim pp paucitatē nō pōt extendi ad longinquū et maxie coadiuuante subtilitate eius resol'onez ipius. Sʒ sufficit extendi ad ppinquū et qꝛ subtilis et clarus ē clare uidet illō dixit Auic. ꝙ huius. spūs motus. s. ad longinquuʒ resoluit spūm subtilez q̈ꝛ foꝛsitaʒ non opatur aliqd s. ad uisiōeʒ uel si opatur. opat̄ paꝝ. 2° Aui. assignauit cām dictarum apud Aꝝ. Auer. et alios plures ponentes uisiōeʒ fieri intus suscipiendo spēs uisibiliuʒ. Isti eim uoluerunt. ꝙ Aer purus et dyafanus defert spēs uisibiles reꝝ ad oculū et in eo recipiūtur pncipal'r tñ in cristallina. quādo ergo spēs a longinquo fertur efficit foꝛteʒ motuʒ in cristallina ⁊ spū q est in eo. si ergo spūs sit multus pōt tollerare illum foꝛtem motuʒ. Et si est groſſus in foꝛti illo motu subtiliat̄. unō clare recipit illā spēʒ longinquā. Et ecōuerso qꝛ ille foꝛtis mot⁹ resoluit et disgregat spūʒ subtilez et maxie qñ ē paucus nō pōt recipe ⁊ uidere longinquū. Et ecōuerso de spe est a ppinquo delata. Et ad sūmū uoluerūt aereʒ purū deferre spēʒ uisibiliū nō soluʒ. sʒ ēt lucē siue foꝛmaʒ lucis aliter factis in obscuro nō uideret rem in luce exñteʒ. uoluit eiʒ Aristo. 2° de aīa ꝙ nō recipiat̄ coloꝛ nisi in dyafano facto in actu p lucē. pdicta igit̄ referēs Aui. dixit apud illos qui dicūt puiuʒ p aerē puꝝ uehere. i. poꝛtare ad oculos foꝛmas uidēdi. s. spēs uisibiliuʒ et reliqua. s. lucē uel foꝛtasse p reliqua intellexit sensibilia. ut figuraʒ ꝗ̄titateʒ ⁊c̄. que nō pse imediate sʒ mediate uident̄ Et foꝛtasse p reliqua ite'lexit distantiā uisibiliuʒ que etiā simul cū spēbus defert̄. apud cos 3° dixit Auic. ꝙ glatialis motus. i. mo us in cristallina fit foꝛtis. cū uidet id qd̄ elongat̄. Et illud ē ex eis q̄ subtiliāt spm groſſuʒ habitantem in ipso. s glatiali. Et qd̄ resoluit spūm subtilez proprie paucum. uerificatio autem horum sermonū pertinet ad sapientes nō ad medicos. Quidam putauerūt non recte. ꝙ species uisibilis longinqui est causa foꝛtis mot⁹ cristalline et spūs eius. Et per cōsequens subtiliationis ipius. sed hoc est manifeste fl'm. Nam species uisibilis longinqui q pōt esse cōgregatiua et inpiſſatiua spūs ut spēs uisibilis nigri. et sic esset causa groſſitiei eius non subtiliationis. Amplius uisibile ppinquū foꝛtioꝛeʒ faceret motum. cum motus in prin° sit foꝛtioꝛ et debilitando pcedat. unde coll'ʒ. 3° dixit Auer. qñ res uisibilis esset remota erit motus foꝛtioꝛ in uisu debilioꝛ. Ideoqʒ et coloꝛes longinq non iprimunt suas spēs. sed motus ille pcedit a luce medii illumīari sed aeris. que lux ꝗ̄to erit amplioꝛ tanto foꝛtius mouebit. sed ꝗ̄to spatium per qd̄ fit uisio est longius et maius ceteris paribus tanto in eo lux erit in maiori ꝗ̄titate quare foꝛtius mouebit. Et hoc innuit Auic. Non eim dixit ꝙ spiritus ⁊ cristalina foꝛtit̄ moueat̄

a re longinqua. Sed dixit ꝙ motus fit fortis
Cum uidet illud qđ elongaẗ. s. rõne maioris
lucis in maiori illo spacio predictis. sicut di
xit Auer. ubi supra. Cuꝫ uisibile ē remotum
ab oculis lux que est inter ipm ⁊ oculum est
pluris q̄ntitatis. Dicunt quidaꝫ q̄uis spũs ꝑ
illa uisione a luce subtiliaẗ tñ illa subtiliatio
non ꝑducit ita ꝙ ꝑ illā subtiliationem possit
postea bene uidē ꝓpinqua. qm̄ spũs non ꝑma
net talis maxime frequēter ꝑ influxũ renoua
tus q̄uis fortasse exerciciũ uidendi longiq̄ᵃ
ei aliqualr̄ confert. Pro maiori declaratō
ne ꝑdictoruꝫ sciendũꝫ ē ꝙ ad uisioneꝫ requi
ritur certa distantia habens latitudinem ma
gnaꝫ penes uarietatē uisibiliuꝫ. Alia. n. est
distantia qua uidentur uisibilia magna ⁊ alia
qua uidentur ꝑua. Non. n. ab eadeꝫ distantia
uideẗ granuꝫ milii ⁊ domus. Et alia ē di
stantia qua uidenẗ colorata colorib⁹ extremis ⁊
alia qua uidenẗ colorata colorib⁹ mediis. Et
alia ē distantia qua uidenẗ que mouētur ⁊ aᵇ
qua uidentur que quiescunt. ⁊ sic de aliis cō
similib⁹ uarietatib⁹ uisibiliũ. Et habet ēt
latitudineꝫ penes uarietateꝫ uidentiũ. alia. n.
est distantia qua uidet oculus temꝑatus ⁊ aᵇ
qua distemꝑatus ⁊ lapsus. Et alia est qua
uidet sanus extrīs ⁊ alia qua uidet eger factus
Et ois ꝑdicta distantia habet tres ꝓpinqui
tatis. s. ⁊ elongatiōis ⁊ plꝫ medie inter eas
Cuꝫ ergo fit comꝑatio de uisione illa cōꝑa
tio debet fieri ad ꝓpriā ei distantiaꝫ. Vbi gra
tia in distantiis penes uarietateꝫ uidentium
Cum supra dictũ ē ꝙ hñs debilitatē uisus ꝑꝑ
habere spũm grossuꝫ ⁊ multuꝫ uidet a longe
melius q̄ꝫ a prope. Illud melius uidē ñ de
bet referri ad oculuꝫ temꝑatuꝫ comꝑando. yᵒ
neqꝫ in respectu ad se ipm cũ sanus erat siue
ad se ipm si fuisset san⁹ ⁊ uidebat. Et hoc iō
qm̄ siquis sanus natus esset cum ipoᵃ uidēdi
bñ longinq̄ ꝑꝑ paucitateꝫ ⁊ sbtilitatē sui spũs
q̄ dispositio est ei sua sanitas. Si unq̄ꝫ i tꝑe
deueniet ad hñduꝫ spũm grossuꝫ ⁊ multuꝫ. tē
melius uidebit longinqua q̄ꝫ qñ erat san⁹. tal
enim comꝑatio nō cōtinet vitatē. ⁊ sicut vbi
gratia in uarietate sumpta in distantiis peñ
uarietatem uisibilium non debet referri illō
melius uidere ꝙ melius uideat granuꝫ milii
posituꝫ in longinquo q̄ꝫ domuꝫ propinquam
⁊ consimiliter in aliis uarietatib⁹. Quare
qlibet oculus siue sanus siue eger habet ad
uisionem certam distantiam ultra quam non
uidet ⁊ citra quaꝫ uersus oculum non uidet.
Cum ergo dicitur ꝙ habens oculum debi
lem propter multitudineꝫ ⁊ grossitiem spũs
uidetur a longe melius q̄ꝫ a prope debet in
telligi in distantia sibi debita ⁊ de eodem uisi
bili in omnibus pariter se habenti ut ꝙ sit
eque magnum eque coloratum. Et consimi
liter in aliis circunstantiis. Potest ergo
ex dictis patere. ꝙ spiritus si fuerit grossus
⁊ paucus non bene uidet longinqua quia
quamuis ex eius grossitie ea haberet uide
re. qm̄ in longo tēpore subtiliareẗ tamen ei⁹
paucitas nō sufficit et nō sustinet multā lucē.
qꝛ ꝑus disgregetur et minuaẗ. q̄ꝫ ꝑueniat ad
longinqua. unde Azarau⁹ dixit. spũs paucus
et grossus ē cā uidendi ꝓpe. Et ꝓpter hanc
cāꝫ cũ senes cũ hēant spũm paucuꝫ et grossuꝫ
nō uident a longe ea que uidebāt tēpore iuuē
tutis hēbant plus de spũ et magis subtilem
sicut de hys dixit Rapio. ut zᵒ. scribiẗ ꝯtinē
tis. Et Auer. 3ᵒ colliꝫ. dixit ꝑꝑ hanc debili
tateꝫ accidit decrepitis ut uideant res ꝓpin
quas nō longinq̄s. Senes tñ infra distantiaꝫ
eis debitā uidēt melius a longe q̄ꝫ a ꝓpe uñ
dixit Ras. zᵒ ꝯtinētis. Cum qs uidet a lōge
et nō a ꝓpe. sicut accit̄ senibus. cũ uolũt litte
ras legere elongant a se cartaꝫ. ut melius le
gant. q̄uis tñ ita sit ꝙ spũs pauc⁹ et grossus
sit cā uisiōis ꝓpinqꝫ nō tñ in hoc equaẗ spũi
pauco subtili neqꝫ ēt i bonitate uisiōis ꝓpin
quoꝝ. prio nō in distantia. qꝛ paucus et subti
lis uidet melius in minori distantia q̄ꝫ pauc⁹
grossus. Neqꝫ eget aliqua elongatōe obiecti
sicut egent ut dictuꝫ est senes. zᵒ nec in boni
tate uisiōis respectu uisibiliuꝫ. Naꝫ spũs gro
sus et paucus. licꝫ rõne paucitatis sufficit ad
uisionē quorũcũqꝫ uisibiliũ. tñ rõne grossi
tiei nō cōuenit uisiōi eoꝝ que in ꝑuo spatio
nō cōuenientēter illuminānt et clarificānt. uñ ꝑua
uisibilia nō bene cōprehēdit nisi intus forti
lumine extrinseco ut luce solis. In sole ēt ui
dent ꝑua ut ubi supra de senib⁹. Dixit Auer.
ꝑꝑ hanc cāꝫ accidit senibus ut nō possint bñ
legere litteras minutas nisi in sole. sed spũs
paucus subtilis cũ paucitate sua pōt in ꝓpin
qua. Et cum sui subtilitate sufficit uidere q̄
cũqꝫ uisibilia ibi sũt. ita ut non occultētur ei
ēt uisibilia minutissima qm̄ oiuꝫ impꝫssionem
sui claritate ē suscipē apt⁹. Et mltitudo qdē ⁊
subtilitas spũs faciũt ad ꝑfectā uisioné ꝓpin
quoꝝ et longiquoꝝ. ueꝝ mltitudo ad oēꝫ uisi
onē longinquoꝝ reqritur. Sꝫ nō ois subtili
tas preexñs. Nam preexistens grossities cũ
multitudie ꝑ subtiliatiōeꝫ potest uidere lon
ginqua. Aristo. tamē 5ᵒ. de generatiōe anima
lium posuit cōsimilem diuersitateꝫ in uiden
do a ꝓpe et a longe ex ꝑte hũoris albuginei
dicens illud posse euenire ex humido multo
impuro. Et ex pauco puro. Et Rasis. zᵒ ꝯti
nētis. dixit easdeꝫ ēt uarietates posse ꝑuenire
ex ꝑte hũoris cristallini. sicut patebit caplo.
de noctilepa et de habur. Dixit Aaron. zᵒ cō
tinētis. hō uidens remote ē melior hoie uidē
te a ꝓpe et nō remote. i. ē facilius et citius re
cipiens curationem. qꝛ facilius est subtiliare
spũm grossuꝫ q̄ꝫ paucuꝫ mltiplicare et ingros
sare. De signis aũt debilitatis uisus ꝑue
nientis ex ꝑte tunicaꝝ ꝓfundarũ ⁊ humorum
uitrei ⁊ cristalini dixit Aui. cognitio ei⁹ ꝑra
ua ē scilicet non certa sed soluꝫ extimatiā. Cũ
non est res alia nisi ipā. i. non ibi alia mani
festa egritudo sed est sola. Et non intellexit
de cognitione cause eius scilicet an procedat
a causa calida an frigida ⁊ cetera. quia talis
est certa per signa dicenda. Sed de cogniti
one ad sciendum cui dictarum tunicarum et
humorum debeat appropriari. eo quod sīḡ po
tētia ꝑuenire ꝓpter passionē in diuersis mē
bris ꝓpinquis nō possunt sup altero eorum
determinate reduci nisi cum extimatiōe. ita
ꝙ nō poteris argui. ergo hoc ē a tunica are

nea ꝟbigratia. Aut ab aliquo dictoꝝ mēbro rū solo. Sȝ bñ poterit argui ꝑ disiūctionē g° ē a tunica aranea uel ab humore cristalino uł uitreo aut retina uel secundina. uerumtamen in iudicando postq̄ȝ sciť ꝙ non est ex neruo optico neqȝ ex hūore albugineo nȝ ex cornea uel uuea debet fieri recursus. dix. A. ad sigᵃ que ponit quoꝝ primuȝ est dispositio colo ris tunicaraȝ. ꝟ gratia. Si cōiunctiua uł cor nea in oculo debilitato appet aliqualr̄ citrina sed non tm̄ ꝙ deberet facere illā q̄ꝛ habetur certitudo ꝙ non ē ꝑꝑ passionē cornee aut cō iunctiue nec albuginei unde sequitur ꝙ sit ꝓ pter partes profundas oculi. Et sequiť ꝙ mā faciens lesionē ē colica tamen si ē i retia uel altera dictarū ptiū ꝓfundaruȝ non potest sciri nisi extimatione. 2m signuȝ ē dispō ifla tionis ⁊ extensionis tunicarū exterioꝝ. ex in flatione enim ⁊ extensione arguiť ꝙ in caūs ē humor aut uapor tendens ⁊ ꝙ talis mā ē in partibus ꝓfundis contenta. sed tm̄ in q̄ eaꝝ sit non potest sciri nisi extimatione. 3m signū ē dispō corrugatōis ⁊ extimatiōis tunicaruȝ extrinsecaruȝ que non ē tanta ꝙ sufficeret in ducere illaȝ debilitateȝ ita ꝙ non erit cā ꝺbi litatis sed signuȝ. Et cum non sit ꝑꝑ ꝑtes ex trinsecas. tunc erit ꝓpter intrinsecas. nesciē do tm̄ ꝑꝑ quā earū mō dicto. 4m signū ē dis positio ꝑuitatis oculi. Cum. n. oculus ꝑuifica tur non ꝑꝑ rupturaȝ appentē neqȝ ꝑꝑ aliam cām reptam in partibꝰ extrinsecis oculi. tunc ē ꝓpter esicationē ⁊ extennationē partiū in trinsecaruȝ. 5m signū ē yris. Nā sicut yris in are ut dixit Ar. 3° methaфi. appȝ ꝑꝑ refle xionem seu receptioneȝ radiorum solis i nu be rorida ⁊ aquosa ita apparitio yris fit in quibusdam debilibus in uisu ut in hys in q bus aliqua humiditas est sparsa circa partes oculi in quibus lumen recipiť quod intelle xit Aui. cum dixit ⁊ recurriť ad dispōnē ocu li in eo qꝺ spargitur super ipm̄ de humidita te. Et ymaginať de similitudine yris ꝑꝑ illaȝ humiditateȝ. Et hoc ymaginari yridē ꝑt eē dupliciter quidā n. in uisu debiles semꝑ uident circuluȝ coloratuȝ circa lumen cādelle

Et quidaȝ uident radios cadentes suꝑ pal pebras in colore yris. unde Rasis secundo continentis ait. signa cognitionis future ꝺbi litatis sunt uenule oculoꝝ sunt coloris yris. yris itaqȝ apparet propter aquam existentē in partibus intrinsecis oculi. Sed in qua ꝑ te earuȝ sit non ostendit. Sextuȝ signuȝ ē dispositio sicitatis ⁊ conturbationis. i. sicita tis faciētis ꝯturbationē ꝑ remotionē perui tatis non facientis corrugationem ⁊ exten sionem de qua dictum est supra. Hec autē siccitas est cum materia grossa terrea malen colica q̄ ꝑturbat Et ē h̄ ꝯturba° maifesta ex teriꝰ qꝛ ispiciēti appȝ ocłus ꝯturbatus. Et fortasse ñ appȝ hō ocłi. i. homūcłs. i. simulam ł ymago eiꝰ q ispicit. tłe. n. simulacꝝ debȝ ap ꝑere in ocło nāłr disposito propter reflexio nem factam in tunica aranea que est splendi da et polita sicut speculum. Unde Galienus 4° de utilitate ꝑticularuȝ. Dixit ydolū pupilla in tela aranea sicut in speculo ꝗquodā ꝯsistit ē enī lenis ⁊ micās suꝑ oīa specula. Cuȝ ergo siccites cum dicta mā ꝯturbat eū ⁊ tollit ab ea resplendentiam ⁊ lenitatem eius nō appet ydolum si ꝯturbatio nō sit multū ꝑua. tūc. n. fortasse nō tolliť sȝ appet. Cōciliator autē di xit hoc ydolū pendere ex cornea q̄ est corpꝰ tersum sicut speculū. in quo representať ydo lum nec est hoc ydolū quid reale exm̄issū ab aspiciente. nec est forma nālis. sȝ intentōalis magis mutationē organi seu mediȷ intentio naliter siue spūałr cāns. Nō aūt realiter seu māliter. Nec ꝑmanet in speculo. Sȝ cōtinue ad motum inspiciētis induciť aliud ⁊ diuer sum ꝓori corrupto ut dixit Auctor sex ꝓnci pioꝝ. Et dixit ꝯciliator nō oȝ radios semꝑ a corpore lumioso excellente ad speculū trās mitti ueluti in yride mittitur longe a sole di stante ⁊ ipressiōis uehementioris exñte. mā ēt exñte indisposite susceptiua unde lumen mediȷ. sufficit ēt debile ydoluȝ in speculo re presentare. ⁊ scias ꝙ predicta oīa signa ñ ap ꝑent in qualibet dicta. debilitate sȝ qñȝ unuȝ qñȝ aliud. qñqȝ pauca. qñȝ plura. Ex quibus ꝯ̄uis nō hn̄beať certe in quo mēbro de intri secis oculi sit passio faciens debilitetē nō ē inde multuȝ curanduȝ. qm̄ a quocūqȝ ipoꝝ ꝓueniat siue hūore siue tunica. cura est eadē ⁊ cum eisdeȝ medicis ꝑficitur. unde medicus in hoc non hȝ multum sollicitari. De signis aūt debilitatis uisus ꝓueniētis ex passionibꝰ cornee uuee uel albuginei dixit Aui. ꝙ quan do significať debilitas uisus ꝭm dispōnē cor nee. i. ꝭm ꝙ appet dispō in cornea. Et quan doqȝ significať ꝭm dispōneȝ albuginei. Nam ille cuius ē uidet semꝑ intra oculos suos sic̄ nebulas. i. indicet corā oculis suis fore nebu lam. Res eim ista que uideť ⁊ que ē cā illiꝰ false uisionis ⁊ intra oculū non extra. Iudi cat aūt uidere nebulam impuritatē cornee uł albuginei. Nam ut ex supradictis pȝ omnes cāe debilitatis uisus ex pte cornee uł albugi nei sunt ad minorandū ꝑuitateȝ cornee uel albuginei. Mutata itaqȝ ꝑuitate cornee in opacitate fit cōprehensio rei nō clare nebulo se. Et iō iudicat se sēper uidere nebulaȝ. ⁊ si non semper saltem utplm̄. Et distinguitur in ter ea q̄ est ex albugineo ⁊ eā q̄ est ex corēa dixit Auic. qm̄ si uides pupillam ꝯturbataȝ ⁊ non aliam ꝑtem significatur ꝙ est ex albu gineo. Si autem uides conturbationē i tota cornea tunc est ex ipsa. Et potest esse ex cor nea tantum. Et potest esse ex ea cū albugineo Nam non potest ex conturbatōe cornee iudi care ꝙ non sit ex albugineo. qꝛ potest esse ⁊ timatiuum qꝛ non est aliquod signū certum. Sed quando apparet conturbatio nisi i pupi la tantum tunc albugineus est conturbatꝰ so lus ⁊ non cornea. Causa aūt conturbetionis albuginei est scōm plm̄ humiditas uel mā ua porosa qñqȝ tamē ⁊ raro causa est ipsius esi catio. Dixit Auic. qñȝ accidit albugineo si citas ⁊ accidit ex illa siccitate qñqȝ ꝙ aggre gentur in eo quedam partes eius. unde non sunt ꝑue quare uidetur coram eis fenestra qm̄ illis partibus aggregatis ⁊ redditus opa

cis non potest scd̃m illas partes spẽs uisibil'
repñtari cristaline. unde scd̃m illas partes iu
dicat rem uisam fore foratã ul' fenestratã una
fenestra uel pluribus scd̃m merita illarũ ptiũ
aggregatarũ non peruiarũ. Et hoc magis
declarabit' infra in ca° ymaginationũ. Et
de signis causarũ ex parte cornee dixit. A.
quandoqʒ ẽ illud ex pte cornee pp uestigia ul
ceruʒ extĩtiuʒ in ea occultata faciẽtia ymagia
ri. s. medicũ uel egruʒ ymaginatiões. s. que p̄
cedunt cataractã. Cum tñ non sint sed sint ue
stigia occultata in cornea que sunt cã debilita
tis uisus ⁊ uisiõis nebulaꝝ quare in ei erra
tur. s. a medico uel egro. Judicantes ymagia
tiones ꝑcedentes cataractaʒ esse cum sit ꝺbi
litas uisus. Postea dixit Aui. ꝙ de signis
aliaruʒ cãruʒ ut constrictõis ul' dilatationis
pupille. Et de aqua siue cataracta. ⁊ de dispõ
nibus nerui optici dicet' in caplis subsequẽ
tib⁹. Et tandeʒ Aui. posuit cañ p quẽ pos
sumus inter debilitateʒ uisus a siccitate ⁊ eã
que ꝓuenit ab hũitate distiguẽ. Et dix ꝙ ois
corruptio siue nocumentũ uisus ꝓueniẽs a si
citate fortificat' ⁊ intenditur cum uacuitas ẽ
. s. uentris uel etiam corporis. Et apud exer
citiuʒ resolutiuuʒ ⁊ apud euõnes ⁊ in hora
meridiei idest caloris. Et cum ꝓuenit ab
humiditate est e°. Et intellexit p̄dicta uera
fore q̃ẜtuʒ est de p se. Per accñs eniʒ posset
euenire cõtrariũ. qꝛ p accñs põt debilitas ui
sus ex hũiditate manifestari ⁊ intendi tẽpore
uacuitatis ⁊ occultari ⁊ remitti tp̄e repletio
nis utrũ ẽ aliqua mã a stomaco cõicate ocl'is
quaʒ calor agitat tempore famis ⁊ facit eam
euaporare ad caput ⁊ oculos. Et cib⁹ assũ
ptus facit eum quiescere. ⁊ eius euaporatões
cohercet. Cura debilitatis uisus ꝑficit' di
eta ⁊ potione ⁊ utraqʒ uariat' uariatõe cãruʒ
eius. Et põt dieta satis sumi ex hiis q̃ di
cta sunt in caplo cõseruatiõis uisus. In ꝓ
ueniente a siccitate ⁊ maxime cõi toti fit iu
uamentuʒ. dixit Auic. cum humectantibus ⁊
aqua lactis ⁊ mulsione lactis super caput et
potu eius. Et ponant' olea humectantia super
caput. Et ꝓprie cum fuerit hec debilitas i cõ
ualescentib⁹. dñt cũ Aui. dixit aqua lactis ul'
aqua casei. Non intellexit de sero qꝛ ipm cũ
sit calidum ⁊ sicum per se ñ cõpetit licet pos
set conferre p accidens inq̃ẜtuʒ mãs eũat ca
lidas elicantes. Sed intellexit de lacte si
cut ⁊ alii auctores concedunt. Dicunt tam̃
quidaʒ fortasse intellexit de aqua casei sũpta
scd̃m moduʒ queʒ docuit Gal'. 4° de simplici
medicina ubi dixit. substantia lactis aquea fri
gida ẽ ⁊ hũida. Et h̄ mãx qñ accipit' ⁊ eli
cit ut ex aliis ptib⁹ lactis absʒ coagulo ⁊ abs
qʒ lacte ficus. Sʒ de cõcussiõib⁹ uel cuʒ agre
sta põita in lacte. Ná sic sumendo cã est frigi
da ⁊ humida ⁊ maxime cũ bñ sepat' a butiro
⁊ sic sumptaʒ concessit eam. Auice. prima 4.
caplo de regimie febriuʒ acutaruʒ ad extiguẽ
duʒ sitiʒ. Dixit autẽ Aui. ꝓprie in ꝯualescẽ
tibus. s. ex acutis qꝛ ipi freqñter icurrũt hãc
ꝺbilitatẽ uis⁹. Et i oi tl'i ꝺbilitate tota itẽtio
ꝺbʒ ꝟti ad hũectãdũ. Et iõ dixit Aui. conue
nit ei sompnus et qes et caputpurgia hume

ctantia. suple et omne qd̃ hũectat in aliis sex
rebus nõ nãlibus. Qd̃ si debilitas uisus
ꝓcesserit a siccitate tunice oculi p̄ter siccitatẽ
tocius ul' cerebri dixit Aui. cura ẽ praua. i.
difficillima ł ét ipossibilis si siccitas in tuni
ca multuʒ ꝓcesserit pp soliditateʒ et duritiẽ
tunice. ꝓpterea ꝙ nõ de facili hũectari põt.
Cuʒ ét siccitas in quocũqʒ mẽbro difficulter
humectet'. Maxie tñ in oculo et tunicis eius
pp nõ posse remedia humectantia tẽpore suffi
cienti oculis approxiari. Inclinet patiẽs de
bilitateʒ ex siccitatẽ caput suum supra aquaʒ
calidã recipiẽs uaporeʒ ex ea. ꝙ si acciderit
post carabituʒ uel multas uigilias infundat'
caput eius suco lactuce lacte muliebri et oleo
uiol' et mittat in oculis suis colliriũ utile qd̃
fit ex albumie oui colũbini recẽtis. In facta
ꝟo ab hũiditate regimen in oibus sex nõ nãli
bus rebus ꝟtat ad siccitateʒ. Dixit Rasis. 2°
ꝯtinẽtis. p̄termittat p̄cipue assiduatione uini
dulcis et grossi et cibaria diu moratia in ore
stõaci et difficilis digõnis et q̃ generãt huo
res grossos. Et a qbus ascẽdunt uapores ad
cerebꝝ. sic̃ sunt cepe porri eruce et lilia. Et
dixit debent uitare sompnũ post cibum usqʒ
quo cibus descenderit ad funduʒ stõaci. neqʒ
diu iaceat supinus. Et nõ apponat oculos uẽ
to septẽtrionali. Et caueat a frigore nimis ⁊
fumo et puluere. Dixit Auic. iuuãtur exerci
cii s'extremitatũ et ꝑ̃e inferioꝝ et fricatiõe
eaꝝ su ple et omnib⁹ aliis modis diuersionũ.
Et dixit Rasis. 2° ꝯtinẽtis. serpentes incisis
coꝝ extremitatibus et eiectis coꝝ interiori
bus et felle carne manente integra. si bene ab
luant' et decoquãtur cum aqua sale aneto et
uino unus coꝝ ꝯmestus ualet obscuritati ui
s⁹. Cura ꝟo eius p potionẽ ẽ cũ digõne mẽ
et e⁹ euõne et diuersõe. Digestiᵐ utile. ℞. eu
fragie betonice sticados celidonie cassieli nee
ana. M. i. seminis feniculi seminis citranguli
sileris montani. ana. ℥. i. folioꝝ rute et ver
bene et morsusgalline ferentes flores rubeos
an. M. ß. ꝺcoquãtur in aqua et coletur et in
colatura ponãtur. ℥. ii. uini sqllitici qd̃ fit sic
ꝙ fit acetuʒ sqllicuʒ et zuchari ł mellis q̃ẜtuʒ
sufficit dosis. ʒ. ii. cũ. ℥. ii. aque feniculi. Et
mã digesta euẽtur cũ medicina q̃ nõ laboriose
soluit neqʒ ét mãʒ exagitet et nõ euẽt. Et cõ
ferunt in hoc pillule cochie et auree et pill'e
lucis et sil'es. El'ctm̃ solutiuuʒ bonũ utile et
securi uisus quo utendũ ẽ per interualla cõue
nientia et maxime post ul'es purgatiões. ℞.
miroб. citrinoruʒ kebuloꝝ et indoꝝ an. ℥. ii.
ẽblicoꝝ et belliricoꝝ an. ʒ. i. ß. zuchari. ʒ. vi.
terãtur in uase lapideo. et trib⁹ dieb⁹ quolʒ
die bis aspgãtur cũ aqua fõtis et dimittãtur
postea esiccari. deinde iteꝝ terãtur et accipiã
tur ex hoc toto. ʒ. viii. et turbith electi. ʒ. vi.
zenzi. ʒ. i. ß. cinamomi anisi sandaloꝝ rubeo
rum an. ʒ. i. dyagredii. ʒ. ß. zuchari qd̃ suffic̃
dosis. ʒ. ß usqʒ. ad. i. yesubaly. in cura debili
tatis uisus ꝓhibuit fl'omiaʒ fieri. ipa enim
debilitat uisum maxime frequẽter facta et ꝓ
prie ex cefalica ꝓpter resolutionẽ spũs et ma
terie unde generatur sanguis. Et re uera f. o
mia raro põt ꝯpetẽ. qꝛ raro ẽ ꝙ mã sãguinea

sit causa debilitatis uis⁹. Si tamen alñ foret
tūc posset ꝯpetere. In quo casu. dixit paulus
minutio fiat i brachio et postea in lacrimali
De uomitu in debilitate uisus dixit. Auice.
uomitus mimus .i. facilis ē ex eis q̄ ꝯferunt
et maxie senibus. qꝛ i eis p uiam indigstiōis
mltiplicātur in stomaco materie multe. Sʒ
uomit⁹ laboriosus nocet mltū pp. agitatiōeʒ
quam efficit materierum in stomaco ꝯtēctaꝝ
Et ꝯuenit etiaʒ eūo facta p urinā ⁊ p sudoreʒ
maxime p̄missa eūone generaliori. Et p⁹ cor
poris et stōaci eūonē .dixit Auic. ꝯferūt eūo
nes p gargarismata et masticatiōes et sternu
tatoria et caputpurgia ad mūdificanduʒ capō
et cerebrū de materiis in eis cōtentis fiat di
uersio ad inferiora . Et ꝓhibeat ascensio ua
poꝝ ad caput et oculos. Dixit Auic. ꝯfert ad
ministratio eius qō ꝓhibet ascensum uapoꝝ
ad caput sicut est trifera minor et ꝓprie apō
somnū sumpta .s. cū qs debet dormire post
cibuʒ qꝛ tūc sumpta ꝑuenit ṽtus ei⁹ ad caput
magis et melius .pōt ēt sūmi post somnum
maxie nocturnū de mane mūdificato stōaco .
Naʒ tūc mūdificat stōachuʒ et esiccat hūidita
tes eius et cerebri. Et p⁹ eūones dixit Aui.
administrabis illud qō resoluit et ꝯsumit reli
quias mēꝝ . Ex hiis q̄ dicta sunt ꝯuenire illō
rōne obtalmie ⁊ q̄ dicētur infra. Dixit Haly.
si debilitas uisus ē ex debilitate et paucitate
spiritus medicaminib⁹ egeṫ spūm uisibilem
ꝯfortantibus suple et multiplicātib⁹ ex cibis
bonis et odorationibus gratis. Si uero gro
sities spūs fuerit cā debilitatis uisus dixit
Aui. curetur cum medicinis abstersiuis suple
et subtiliatiuis et resolutiuis. debet enim me
dicina hic cōueniens habere abstersionē sub
tiliationē et resolutionē q̄ cōueniūt etiam in
grossitie hūoꝝ et in grossitie tunicarum. Et
iste medicine sunt sicut faba et maiorana et
mel et alie que dicentur. Et qꝛ plurime earuʒ
sunt acute attractiue materieruʒ ad locum un
de posset oculus ꝯturbari ad ꝓhibenduʒ hoc
nocumentuʒ ab eis dixit Auic. oʒ ut utaris
cum eis medicinis stipticis ut cōfortent ocu
lum ne recipiat illud qō per illas attrahere
tur . Et si predicte medicine stiptice essent
etiam frigide iuuarent cum repulsione eius
qō influeret. usus tamen harum medicinaꝝ ꝓ
prie est post euacuatōes et diuersiōes si nece
se fuerint ⁊ inter alias medicinas quas po
suit Auic^a. habentes predictas intentiones
quatuor iplere. ē assiduatō alcofol ex litio ual
de quoniam confortat uirtuteʒ oculi usqʒ ad
tempus longum .s. ne recipiat et cum hoc ab
stergit subtiliat ⁊ resoluit. Et dix facere alco
fol. cum fricatione mirob .s. quorūcunqʒ uł
maxie citrinoꝝ. ut dix haly. prio ꝑtice cū aq̄
rosata confert ualde. qñ ē hūiditas in cā sub
tilis cum caliditate et cum pruritu · Nam in
hoc est uirtus medicine confortatiua ocłi ⁊
repulsiua cū abstersione ⁊ resolutione sufficiē
ti in mā subtili. In mā aūt grossa ifortasse
non sufficeret subtiliare ⁊ resoluere eā ymo
fortasse magis ingrossaret cum stipticitate et
sicitate sua Et ex medicinis iuuatiuis in hoc
dixit Aui. ē tucia abluta seu nutrita cum aq^a
idest suco depurato fansici. Aut cum suco fe
niculi ⁊ suco prassij. Nam in hoc medicamine
est confortatio aliqua abstersio subtiliatio et
resolutio. Et Aui. dixit ex conferentibus
in hoc ca°: s. in quibus est abstersio subtilia°
⁊ resoło ē alcofol de fellibus singularib⁹ uel
compositis. i. uno uel pluribus mixtis ex q
bus est fel alcubugi ⁊ fel titari. Et fel sabor.
⁊ ē piscis dictus nariolus uel spinula qō fel
multuʒ cōmendauit Gał. 4°. de simplici me^a

Et fel auis frangētis ossa de qua dicūt ꝙ
ē auis similis aquile uel de genere aquilaruʒ
que arab̄ uocaṫ beloʒ uel cabinus de qua lo
cutus fuit Aui. ꝯ° sui de aialibus ca° de aqui
lis. Et ex eis ē fel multuris ⁊ ursi ⁊ leporis ⁊
gruis ⁊ yrūdinis ⁊ passeruʒ ⁊ uulpis ⁊ gatti
⁊ canis leopardi ⁊ arietis siluestris Et di
xit felli tarde inest proprietas ualde mirabi
lis. de qua quidaʒ dicunt ꝙ est turdus. quidā
ꝙ est sterna. Auicena .autē nono de anima
libus nominauit quandaʒ Auē. cubeg ⁊ data
re cui iposuit tarditateʒ. Et inter fella ut
patet 4° de simplici me^a quedā sunt fortiora
⁊ acutiora. Et enim fella uolatiliuʒ acutiora
sunt fellibus quatrupeduʒ. Et inter fella uola
tilium acutiora sunt fella uiuentiuʒ de rapina
Dixit quidam. ℞ fel anguille grosse. ⁊ fel ga
li ⁊ mel rubeuʒ ⁊ uinuʒ citrinuʒ clarū ⁊ aquā
fontis equis ponderibus misce ⁊ eneo uase
⁊ de nocte ad aerem tene in loco cohopto et
ex hoc oculos iunge quoniam mirabił ꝯfert

Et scias ꝙ omne collirīū quod fit ad ōbi
litateʒ uisus debet fieri in uase eneo ⁊ in eo
conseruari. Dixit quidam expimentator.
fel leporis ⁊ galli ⁊ galline tolle ⁊ cum melle
misce ⁊ aqua purissima ⁊ in uase eneo recon̄ō
⁊ ex eo oculis imitte qꝛ in paruo tempore ui
suʒ restaurat dūmodo interim patiens uinuʒ
in quo infuxa fuerit edera biberit. Et qui
daʒ super alia fella excellant fel uiperaꝝ. qui
tamen expimentator dixit. uidi magnum picu
lum in usu fellis uipere in oculo. De debi
litate uisus ꝓueniente ex ascensu uaporuʒ ad
caput ⁊ oculos a stomaco ultra id quod dcm
est de trifera minori dixit Auicena. oportet
proprie eum qui conqueriṫ de uaporib⁹ sto
maci an nocet humiditas ut utatur ante cibū
decoctione absinthii ⁊ oximelle squilitico. et
confert omne quod lenit uentrem ⁊ icidit su
perfluitates que sūt in stomaco. Et sunt uer
ba Rasis. secūdo cōtinentis. Et oximel squi
liticum confert quando superfluitas eēt mul
tum uiscosa ⁊ grossa. ubi autem non esset sic
grossa competit oximel compositum uł ēt sim
plex. Et quodcunqʒ aliud incidens ⁊ subtili
ans materias flicas. Dixit Ap 3x. ꝓbleu^m
ꝓbleumate ꝯ°. In habentibus uisuʒ obscurū
propter humiditatem grossam comdēpsatam
circa pupillā quia isti egent expurgatione il
lius materie. ideo si administrentur ei acuta
mordicatiua que oculos plurimos purgant
inducendo mordicationē in eis ut cepe facit
conferunt ad hoc ut acute uideant Ualet ēt
in hoc sucus corticum citrangulorum et sucus
agreste cum imittitur oculis. Cum debilitas
uisus a luce solis ꝓuenit. tunc color niger

optime confert. Dicunt quidam q crocus positus in oculis confert non potenti aspicē claritatem solis. Et q oculi debiles ex aspectu lucidorū si sepe tangant cum ambra de qua fiunt pater nostri iuuant ea. Elem conferens debilitati uisus. ℞. suci feniculi d purati. ℥.ij suci rute ꝛ celidonie an. ℥.7. me lis lb.7. decoquant ad spissitudinē. deinde su p pone puluerē hunc. ℞. eufragie. ℥.i. semis feniculi ʒ ij. macis cubebarū cinamōi piperis lōgi. S. r an. ʒ.i. Aliū cōferēs debilitati uisus ex hūitate grossa frigida pcedēti. ℞ cinamo mi Sar. beyl nucismus cubebaꝝ piperis lōgi ana. ʒ.i. seminis gallitrici. ʒ.8 seminis feni. sileris maiorane eufragie radicū celidonie ꝛ ualeriane ana. ʒ.ii. acori. ʒ.iij. zuch. q̄tuz suf ficit puluis utilis quo patiens uti debet sup cibarijs suis ꝛ salsamentis. ℞. eufragie. ʒ.ß. thimi sansuci acori ana. ʒ.ij. seminis feniculi coriandri ppati ana. ʒ.iij anisi charui piperis longi. Sar. nucismus zinz. galange an. ʒ.i. cina nomi electi. ʒ.iiij spice. ʒ.ß. foliculoꝝ scene ꝛ chebulorū an. ʒ.8 zuchari albi. ℥ ij. Elem aliud acuens uisū ꝛ confortans oculos ne ma terias ad eas fluentes suscipiant. ℞. herbe ad hil. ℥.ij. seminis feniculi. ℥.6. macis cubeba rū cianmomi piperis longi. Sar. an ʒ.i. suci feniculi depurati. ℥.iij suci rute ꝛ celidonie depuratorū ana. ʒ.ß. mellis albi lb.i. decoq̄ tur mel cum sucis ad comsumptionez sucorū ꝛ donec ueniat ad spissitudinē deinde suppo nantur spēs ꝛ fiat elem dosis. ℥.ß. Puluis alius utilis qui debet cotidie sūmi. ℞ liqui. zinzi. galange an. ℥.i. seminis feniculi sileris petri rute eufragie amomi ameos carpobal. turbith. ana aur. ii. sene aur. iii. piperis lon gi. ʒ.i. cimini cinamomi nucismus cubebarum charui ana. ʒ.i zuchari q̄tū uis dosis coclear unum cum uino calido. Elem cōfortans ui sum debilez. ymo quasi emissū recupans stōa cum confortans digōnez adiuuans uentosita te dissipans renes ab humoribus grossis mū dificans urinaz puocans ꝛ lapidem frangens. ℞. seminis feniculi lib.i. sileris lib.ß. came drios radicū celidonie siccarum ana. ℥ iij. se minis apii ꝛ petri ana. ʒ.iß. zinzi pipis cina momi ana. ℥.i seminis aneti pulegii ysopi abrotani granorū iunipi ana. ℥.ß mellis q̄ tum sufficit dosis ad q̄titatem nucis mane et sero. zinzi. conditū ꝛ comestū acuit uisū ꝛ semen roris marini bibitum acuit uisum. Et comestio yrundinum assatarum acuit uisū

Et dixit zoar q caro passerum decocta cū pomis ꝛ proprie cerebra earum confert ui su. Dixit Rasis. secundo continentis. Iu uat debilitatem uisus decrepitorum qualibz die assidue odorare muscū. Dixit damasce aqua clarificans uisum ꝛ abstergens. ℞. folia rosꝫ completarum ꝛ rute ꝛ feniculi ꝛ berbe ne ꝛ celidonie distilla ꝛ utere. Et dixit. ℞ suci feniculi. ʒ. xx. succi rutte. ʒ. xxiiii. melis boni et clari. ʒ. xv. ponātur in āpula ad solē p tres mēses postea cola et utere. Et est hoc de secretis eius Aqua ualens caligini oculo rum. ℞. tucie macis canfore. an. ℥. ß. aloes epatici. ℥.i. sileris. ℥. iiii. sercocolle. ʒ.i.ß. terantur et ponant in ampula tenēte. lib. iii. plena uino optimo albo et claro et āpulla po natur in cacabo aqua pleno et bulliant donec ꝯsumetur medietas uini postea reponat et ñ coletur. Colliriū cōferens oscuritati uisus et multis ē alijs passiōibus uisus seu oculo rū. ℞. tucie alexandrine nonies incense et extincte in aqua rosata postea pulverizate si cut alcofol. ʒ.i. canfore. ʒ.ß. uini albi clarissi mi et subtilis. ℥. iii. misce et utere. Aqua cō ferens caligini et maculis oculoꝝ lacrimis. lippitudini et grossitiei palpebrarū. ℞. folio rum sclaresci foliorum anagalis ferentis flo res rubeos eufragie ferentis flores rute feniculi agrimonie berbene et ros. an. M. ii. et aspgantur optimo uino albo et claro. dein de totū ponat. in alembico et sublimet. Co lirium de aqua albedonegi cōfert. Dixit Sor donius Medicamen ualens medicis ut ua leant in urina cōtenta uidere et de coloribꝰ eius bene discernere. Et ualet barbitonsori bus ut ualeant pcutere uenā et lectoribus et monacis ut sciant legere litteras minutas. ℞. tucie ppārate climie auri et argenti eris usti ceruse lote spume maris armoniaci triuz piperū gar an. ʒ.i. ꝯficiant cū aqua eufragie montane de qua cotidie oculis instillat. facit enim mirabilia in utētibus bono regimie alr totum gaudiū iuuasit. Dixit Oribasius folia uel flores feniculi recētis in aqua cōtenta in uase uitreo et dimittātur in ea per. vii. dies deinde instilletur aqua ipsa in oculis quoli bet die mane et sero usq ad xl. dies. Dixit Rasis sit aqua pluuialis. Dixit Rasis fo cōtinētis. dico puluis conseruans oculos ꝛ acuens uisum teratur tucia cum suco maio rane. per. yi. dies et desiccetur et iterum teratur et reseruetur et operet cum eo me dicus cum necesse fuerit. Et dixit ℞. sucum granati et fac bulire usq ad medium dein de adde de melle dispumato q̄tum est dimi dia ipsius suci cocti. Et iterum bullire fac usq ad perfectam decoctionez deinde pone ad solem per. xx. dies et utere quia acuit ui sum ualde. Et dixit aliud bonum ualde. ℞. sucum granatorum acetorum et sucum feni culi et fel uacinum et mel an dispumentur ad ignem et colentur Ibidem collirium ex spolio serpentis trito mixto cum melle acuit uisum. Inunge oculos cum suco serpenta rie cum melle mundissimo mixto et laua ocu los cum aqua in qua betonica et radix eius sit decocta. Et si uis uidere subtilius fel caprinum accipe et cum adipe galline misce et oculos inunge. Sucus rute cū melle dispu mato mixtus positus supra oculos cū petia lini ātiquā caliginē oculoꝝ tollit Unguētū mi tū desiccās hūiditates ocli. ℞. tucie lote. ℥. .i. cāfore ℈.i aque rosate. ℥ i. cineris cerri l. ʒ.ij. adipis porci. ℥ iij. ꝯficiāt. Sucꝰ anaga lis cū melle mixtꝰ ꝯfert omni obscuritati ui sus ꝛ sucꝰ prasij. ꝛ sucꝰ berbene. Sucus celido

nie maioris marīe acceptus de tota planta ⁊
bullitus usqꝫ ad medietatem cui admisceatur
postea modicum mellis de quo dixit Galien⁹
octauo de simplici Sucus eius ad acuitōneꝫ
uisus ē utilis hys in quibus concernat̄ gros
sum quid secundum pupillam diafozazi indi
gens. Balsamus inunctus multum abstergit
obscuritatem uisus. Dixit diaſ. sucus caulium
abstergit oculum ⁊ iuuat ī debilitate ⁊ obscu
ritate uisus. dixit lizanus Semē dragontee
gestatum facit ad uisum debilitatum. Gummi
cerasorum dixit serapio secundum diaſ. disso
lutum in uino ⁊ aqua mistuꝫ. Et Auice. dixit
hoc de gummi prunorum in uino dissoluto. di
xit macer. sucus camedrios cum melle linit⁹
uisum acuit. dixit serapio secundum diaſ. ꝙ
collirium factum ex suco radicum ⁊ foliorum
rorismarini acuit uisum ⁊ etiam cum suco fe
niculi melle mixtum ⁊ folia eius cum sale cō
mesta acuunt uisum. Dixit Auicena. Gummi
salicis confert ualde debilitati uisus. Et di
xit serapio secundum haben mes timbra acu
it uisum debilitatum ex humiditate. Smeral
dus emendat fessos uiridi mulcedine uisus.
Dixit Aristotiles. 32ª. probleumatum prob
leumate. 25°. corpora habentia figuras con
cauas aut eminentes iudicantur iudicio uisus
cum maximo fulgore, qđ accidit propter ag
gregationē radioꝝ ī ꝯcauo ⁊ ī ꝯnexis pp nō
posse uisum initi pp qđ accidit ip̄m dispergi
⁊ ꝯturbari ⁊ iō talia pp fulgorē in ipis resul
tatū nō ē discere uel ꝯp̄hendē seu discernere
ꝙ possit de lōge iudicari a uisu sicut illa que
sunt plana uel alterius figure Et dixit ꝙ hn̄
tes oculos dissolutos non uident a longe sed
de ꝓpe. res enim istis cū magis fuerit appro
pinquata tanto erit eis magis manifesta qđ
pp paucitatē sp̄s uisibilis cum eius claritate
contingit. Dixit ibonicius cum aliquis uidꝫ
ꝓpe ⁊ non longe Et uidet minora ⁊ non ma
iora euenit ex defectu spiritus ꝓuenientis ex
cēbro. ⁊ cū accidit eꝯ. s. ꝙ uidet longe ⁊ non
ꝓpe. sicut accidit decrepitis uel uidet de die
⁊ non de nocte sicut patientes hasse. intelligi
tur ꝙ accidit ex grossitie spiritus animalis
aut m̄ltis humiditatibus mixtis cum eo. Dix
rasis secundo continētis. illius qui uidet res
perforatas subtili dieta indiget quia humidi
tates eius alique ingrossate sunt in circuitu
cristallini Et similiter qui non uidet subito
m̄ltas res. ⁊ qui uidꝫ oia rubea si nō ē ei ma
cula aut yetericia minuat̄ ⁊ purget̄ hūor illū
colorē repn̄tans. Qui autem uidet rubea aut
crocea tūice ocl'orū īfecte sūt eisdē colorib⁹.
Dixit mesue alcofol maumet a rasi sublime in
ꝯfortatione uisus ⁊ acuit ⁊ clarificat ipsum.
℞. tucie ablte nutrite tribus uicibus cum su
co sansuci depurato. ʒ. xx. deinđ accipe zinzi
beris piperis nigri ⁊ longi celidōie cadimie
an. ʒ. ij. sal' armōiaci. ʒ. i. terant̄ oia cū suco fe
niculi aut sansuci tribus uicibus deinde fac
siccari ⁊ tere subtilissime ⁊ fac alcofol cum
eo. Et dixit auctoritate rufi colliriū satis
bonū qđ acuit uisū et oculoꝝ sanitatē custo
dit tēpore multo ℞ litiū et tere contritione
bona cū succo feniculi depurato usqꝫ dū fiat
sicut mel et recōde ī uase uitreo ⁊ utere. Qui
dā aūt ex posterioribus addiderūt ad omnē
. ℥. eius de felle galli aut perdicis. ʒ. i. terti
as duas. Dixit Hor. medicamē uales uidenti
bus a longe et nō a prope. ℞ fellis corui et
ancipitris. ⁊ perdicis et gruis ⁊ mellis cola
ti an̄ misceantur et oculis cotidie īfundatur.

Capitulum 30m. de noctilopa.

Noctilopa quinto de generatione aia
liū uocatur anatologis. 9°. theori
ce hal. uocatur lequibare scđo cō
tinētis aliquādo uocatur hasse. zaramius uo
cauit albaisa et almacid. quinto pratice hal. uo
catur tenebrositas oculorū. A sapione uocat̄
asalmetir uel asabrati. Et ē spēs nocumēto
rū uisus diminutio. s. eius q̄ztū ad aliq̄z par
tē temporis in quo sm naturā patiēs debēt
uidē. Sciēdū tn̄ ē ꝙ 1ª diminutō uisus pōt
contingere duob⁹ mōis. uno qn̄ quis nō pōt
uidere in splendore diei. ⁊ post ocasū solis
uidet bn̄. Et uocatur egilopa ab Aui. halva
har de qua dicitur ī sequēti c°. Alio mō eꝯ°
qn̄ quis uidet bene in splendore diei. Et oc
cidēte sole nō uidet et uocat̄ noctulopa. q̄i no
ctis passio. De qua dix sap. ꝙ hec passio acci
dit ei qui uidet in die. Et cū sol occidit debi
litatur uisus eius. ⁊ in nocte nō uidet aliqđ
Et Auic. dixit noctilopa ē ut euanescat uisus
patientis in nocte et uideat in die et debilite
tur in fine diei. q̄zuis enīꝫ in nocte cōitas ho
minium debiliter uideat. noctilopa tn̄ multo
magis ⁊ citius debilitatē patitur q̄z hōies
comuniter patiūtur. Et magis quidē. qꝛ cuꝫ
cōitas hominuꝫ possit in nocte ad lum̄ lucer
ne uel candele multa uidere legere uel artes
exercere noctulopa nil horū facere potest. un
de Auer. dixit collꝫ. 3°. patiēs uidet in die ⁊
nō in nocte. qꝛ ei non sufficit lux lune et can
delarum. Citius uero. quia statiꝫ occidēte so
le. et ē ī fine diei noctilopa nō pōt uidere. un
de bn̄ dixit Ale. qui post tramōtatū solē non
uidēt hos noctilopas uocāt. Dix hal. nocti
lopa ē similis ei qui uidet remota ⁊ nō pro
pinqua. Eget enim noctilopa multa illustratō
ne ⁊ claritate adhoc ut uideat quā. p⁹ solis oc
casū. ⁊ in nocte habere nō pōt. Egēt eniꝫ ir
radiatione m̄lta pp dispōnē exn̄teꝫ. Aut ī al
bugineo. āt in cristallina āt in spiritu uisibili
hec eniꝫ tria egent illuminari lumīe exterio
ri. Cū eniꝫ ingrossātur ⁊ obscurāt̄ nō pn̄t il
luminari a paruo lumine. Auer. aūt ubi supra
dix noctilopa uidet res propinquas ⁊ nō re
motas h°tn̄ raro ꝯtigit. Sꝫ uerificat̄ potius
ī egilopa ī q° sp̄s tā paucus existit ꝙ n̄ pōt
tollerarē illustratōeꝫ medij magnā. Et ꝙ ita ī
tellexerit pꝫ. qꝛ loquēdo de cāis ei⁹. Auer.
dix h° ꝓuēit a tenebrositate aut duricie rece
ptoris. Et loquēdo đ cāis dix sap. fit ex
grossitie sp̄s aialis ex m̄ltitudie superfluitatū ī
eo sicut fit ill' q uident ex longinquo et non

uidēt ex ꝓximo. sicut ꝓprie accīt decrepitis Dixit hal. ꝓuenit ex hūorū grossitie ⁊ sps aīmalis. s. oculi turbiditate ⁊ sūt cāe huiꝰ passionis similes ei q ea q̄ in lōginquo posita sunt uidet ⁊ q̄ ꝓxima nō. Et Auic. dixit cā ē hūores oculi. s albugineꝰ ⁊ cristallinꝰ. s. eoꝝ grossities humor aūt uitreus illustratione exteriori non eget. Aut causa eius est humiditas spiritus ⁊ grossities eius idest humiditas ingrossans spiritum. ybesuhali autem posuit eiꝰ quattuor rationes. s. humiditatem albuginei grossitiem spiritus animalis humectationem ⁊ conturbationem cristallini ⁊ frequentatōēꝫ aspectus solis. Hanc autem quartaꝫ cām alij auctores nō expresserunt quia reducitur ad alias dictas cās Nā frequens aspectus solis ē cā huius passionis inq̄ꝫtum resoluit de spiritu ⁊ humore. ⁊ resoluendo desiccat ⁊ desiccādo ingrossat ⁊ conturbat. De causis autem qbus humor albugineus indiget illustrari est magna q̄ꝫtitas ipsius propter quā magnaꝫ q̄ꝫtitatem multo lumine indiget ut illustreť paucum enim lumen non sufficit ipsius q̄ꝫtitatem magnam illustrare. ⁊ aliā cā eiꝰ ē siccitas albuginei terrestrificās ⁊ obscurās. ⁊ aliā ē hūiditas ipm ingrossās ⁊ ꝯturbās Iste etiam due ultime cāe sūt ēt in hūore cristallino ⁊ spiritu animali inuenibile. q̄ꝫtitas autem multa coꝝ ⁊ maxime spiritus animalis non potest esse cā dicte egentie. sꝫ potius opantur. ho ꝯtinentis hasse nascitur aliquando ex copia hūoris albuginei ⁊ motione sua Et accidit q̄nq3 participatione stomaci. ⁊ q̄nꝫ pticipatione cēbri Et accidit magis habentibus pupillam paruā ⁊ strictam ualde ⁊ habētibꝰ oculos diuersoꝝ colorū q2 diuersitas colorū significat diuersitatē ꝯplonis oculi ⁊ puitas pupille significat paucitatem spiritus uisibilis. ⁊ Ari. dixit quinto de generatione animaliuꝫ noctilopa accidit hominibus nigrorum oculorum. Et. A. dixit noctilopa accidit plurimum habētibus oculos nigros nō uirides idest nō uarios uel non glaucos. ⁊ intellexit de habentibꝰ oclos nigros pp multitudinem albuginei qua eget multa illustratione. Ideoq3 dixit Halie ut ho scribitur cōtinentis cā morbi hasse est multa humiditas. s. albuginea Ideoq3 accidit plꝰ hn̄tibꝰ oculos ātimōicos. i. nigros ⁊. A. dixit plm accidit puitate pupille. i. hn̄tibꝰ pupillam puā ⁊ strictā. nō nālē q2 nālis ꝯstrictō pupille facit ad bonā uisionē ut supra Sꝫ hn̄tibus eā puā ⁊ strictā ex hūitate qua igrossať albugieus ⁊ spiritus uisibilis aut ex siccitate terrestrificante ⁊ ingrossante. A dilatatōe autē pupille non accidit noctilopa eo ꝙ cuꝫ dilatatione multus dispergitur spiritus ⁊ p̄ dispsione ⁊ paucificatione ipius non potest tollerare illustrationem diei. Quidam tamen dicūt ꝙ potest prouenire a pupilla dilatata p̄ multitudine materie extendentis ⁊ dilatantis eam qua ingrossatur spiritus uisibilis factꝰ egens illustratione. Sed auctores non fecerunt de ista causa mentionem dantes eam intelligere p constrictionem pupille ex humiditate. Et dixit. A. plꝫ aduenit ei cui multiplicanť colores. i. q hꝫ oculos diuersis coloribꝰ coloratos in quibus. s. sunt quedam pūcta alba quedā nigra. quedā citrina uel alterius coloris quorū coloꝝ diuersitas procedit ex etherogēitate materie albuginei cuius etherogenitate redditur grossus cōturbatus illustrari indigēs uł cui multiplicantur colores. i. imaginationes preuie ad cataractā in quibus patiēs ꝑcepit plures uidē colores. Et dixit Aui. adaēit plurimū anfractuosis scilꝫ oculis. i ob scuris tenebrosis propter obscuritatē albuginei uel anfractuosis oculis. i. hn̄tibus in diuersis partibus oculi nigredines pp quas apparent oculi anfractuosi. licet nō sint. appent enim inter unā nigredinem et aliā anfractus quidā siue ꝯcauitates inter ipsas nigredines esse que tn̄ nō sunt. Et dixit Auic ꝙ hec scilꝫ paruitas pupille multiplicatio coloꝝ in oculꝭ et ipsorū anfractuositas significāt paucitateꝫ sps in creatione sua. i. a natiuitate uel. i. in loco creationis siue de articłatione sps uisibilis in cerebro uel oculis. Scias tamen ꝙ paucitas sps ad faciēdū noctilopā. nō debet eē multa ualde. q̄ꝫuis sit cū grossitie. q2 mlta paucitas sps nō pōt eē cā noctilope. sed potius egilope ut in suo capitulo dicetur. Et cā noctilope quādoq3 est per ꝓprietatē i ipso oculo. ⁊ quādoq3 ē per cōitatē cerebri uel stōaci. Et si manet ꝯtinue in codē statu uł fere ē ex oculo uel ex cerebro. Et si aleuiať stōaco inanito. Aut ponderosior fit stōaco repleto. ē ex stomaco. Cognoscitur etiam noctilopa per ꝓprietatē oculi et discernitur ab ea q̄ ē per comunitatē p signa posita supra. in signis generalibus dispōnū oculi. Sigª aūt generis nota sūt. Et signa causarū hēri possūt ex dictis supra maxīe i capº ꝑcedēti. Cura ꝑficitur dieta ⁊ potione. Et dieta sumatur ex dictis in debilitate uisus nutriātur cibis leuibꝰ ⁊ fiat abstinētia a cena uel multum minuať

Dixit ꝯst. uinū paucū uetus ante cibū ⁊ pꝰ cibi p̄teriti digōēꝫ ꝑfectā dať subtiliat ei hūorū ⁊ spūū grossitiē ⁊ clarificat eos. In cura uēo ꝑ potōnē auctores nō expsserūt nis noctilope que fit ab hūiditate oculi. igrossāte ⁊ turbāte ipm. Aliarū uero spērū eiꝰ cura satis hēri pōt ex cura ḋbilitatis uisus. ꝯpleť aūt digōne hūiditatis illiꝰ et eūone ⁊ diuersione. digeratur mā cū sirupo qui sic fit. ℞. eufragie mellisse bettonice ana. M. i. radicū feniculi. pet. ⁊ acori et passulas. ana. ℥. i sticados et semis feni. ana. ℥. ß. ⁊ fiat hoꝝ ḋcoctio ⁊ sirupetur cū zucaro. ḋinde fiat purgatio cū pillulis cochys ⁊ lucis. et itereť purgatōēꝫ ꝯm exigētiā. Et si uideris dn̄iūꝫ i sanguine uł hūores sanguini. hn̄ ꝑmixtos f?oia maxime cefalicā ḋinde uenas lacrimaliū. Mā diuertatur omnibꝰ modis diuersionū p̄ꝑprie cū cristeribꝰ acutis. ḋinde ueniēdū est ad cāppurgia mastigationes ⁊ gargarismata ex his q̄ hūiditateꝫ grossā ex cerebro ⁊ oculis educūt. Et si quidem noctilopa fuerit cōitate stōaci purgeť stomacus etiam uomitu si fuerit oportunū. Dix ꝓpio Curamus huiꝰ curatione ułi ꝑ flomiam ex corpore Et ex duabus uenis q̄ sūt in lacrimalibus. Et post illad mundificamus stomacum siple et corpus. totum cū me

dicamine solutiuo. ⁊ administram⁹ cristere. dei de cū gargarismis ⁊ cū medicinis facientib⁹ sternutatōem. ⁊ hal. dixit asfloia cefalice incipiat. ⁊ purget medicina ⁊ acuto cristeri trahente mām ad inferiora ⁊ gargarismatib⁹ cerebrū mūdificātib⁹. ⁊ instillationibus i narēs ⁊ sternutamentis ⁊ angulorum oculi uena minuatur. Dixit Aui. si illic fuerit multitudo flobotoma cefalicā ⁊ uenas lacrimales ⁊ administrentur reliqua euacuantia nota. ⁊ iteretur .s. euacuatio quecūqz sit illa que conuenit ⁊ fiat ista euātōis iteratio secūdū exigētiā qūtitatis mē. Et factis euacuationibus dixit Aui. detur in potu ante cibum. tamē post pteriti cibi integram digestionem parum uinuz uetus. qz sic datum non facit euaporare cibum i stomaco. Et pōt resoluere ⁊ consumere reliqas materie. Nam ad hanc intentionē datur Utatelcīo qō sic fit. ℞. suci feniculi li. ʃ. suci celidonie ⁊ rute an. ℥. i. ⁊. ʃ. mellis dispumati. ℥. ʃ. misceāt ⁊ decoquant usqz ad spissitudinez mellis. ⁊ tūc supmittat puluis qui sic fit. ℞. eufragie. ℥. i. pipis lōgi cinamomi ⁊ macis ⁊ zinzi. an. ʒ. i. seminis feniculi. ʒ. iiij. dosis. ℥. ʃ. mane ⁊ sero ⁊ introitu lecti. Omnes auctores concordant de conuenientia epatis caprini in hac passione. Dixit halia. accipe epar caprinum ⁊ omnino denudatum super prūas pone ⁊ frustra piperis longi in eo infige. Et uapor qui ascendit ab eo oculo obuiet. debet enim patiens recipere uaporem qui ab eo ascendit ad faciem ⁊ oculos apertos ⁊ collirīza oculos ex aqua que ex eo fluit. ⁊ postea epar coctum comedat ⁊ sic faciet tribus dieb⁹ aut amplius quoniam in ultimis in hac parte utilitas pmit. Et serapio dixit expertum est ut affetur epar irci ⁊ colligat aqua que exit ex eo ⁊ fiat collirium ex ea sola. ⁊ cum pipere albo trito ⁊ cribellato. ⁊ cum assetur epar pcipe infirmo ut curuetur super ipsum apertis oculis donec recipiat uaporem qui eleuatur ex eo deinde comedat epar quoniam iuuatiuū est ⁊ mirabile supra illud qō dicitur. ⁊ dicit qꝫ p masculo debet accipi epar ircinum ⁊ p femina caprinum ⁊ similiter Aui. posuit hāc medicinam cum epate caprino ⁊ sale indo ⁊ pipere longo. Nam dicunt epar caprinum habet proprietatem magnam in curatōne noctilope. Et sal indum ⁊ piper longum conferunt cum qualitate qua exiccant humiditatem ingrossantem sensum uisibilem. Et quidam dicunt qꝫ epar caprinum coctum aqua non min⁹ confert. Dixit oribasius ante commestionem bibat serpillum pistatum cum uino assidue commestionem rute ⁊ labat aquam decoctionis eius. Collirium utile. ℞. suci feniculi ⁊ maiorane anna. ℥. iij. aque que fluit ab epate caprino dum assatur diuisum in partes plures. ℥. unā ⁊ mediā mellis. ℥. iij. quidam addunt piperis longi. ʒ. i. aliud utile. ℞. fellis edi partē unā piperis partes. ij. armoniaci partes. iij. confice cum melle. Dixit serapio ⁊ seqre cum alchohol subtilitatis que abstergunt sicut medicine probate cum experimento ad hanc egritudinem. Et sunt marca pirum ⁊ piper ⁊ tambil cum equaliter terantur ⁊ fit alchofol. Dixit ꝯst. oculis mel cū a lumine ⁊ sale armoniaco apponat. z° cōtinētis. collirizetur cum pipere longo et musco. aut cū oleo balsami aut cū succo pororū aut cū urina puerorū. Ibidē hehelendi dixit fuit uir. quidam nomine habib. ⁊ nō uidebat lunā neqz stellas de nocte cuius naribus instillatū fuit ad mōz qūtitatis unius lenticule. de spodio mixto cū oleo uiolato et ea nocte uidit stellas meli⁹ solito. Et i tertia nocte repauit uisum. ⁊ factus ē sanus. ⁊ plures experti sunt hanc curam et ualde iuuat.

Capitulum 31^m de aliathar.

Aliar siue halyabar siue paliā dicitur egilopa ⁊ metralopa z° ꝯtinētis ōr dorchon. Et ab Ari. quinto de generatōe animaliū c°. z°. et ab halya. z° aff. ult° aff. uocat glaucosis. eo qꝫ ut dixit yhubaly. multū accidat oculos glaucos ⁊ uarios hñtib⁹. ⁊ nō accidit habentib⁹ oculos nigros ꝯrio noctilope.

De cāis eius dixit rasis scdo ꝯtinētis auctoritate Gal. sup. 6°. epidi. alñ euēit hōib⁹ ꝯrietas illoꝝ qui uidēt de die ⁊ nō de nocte ut uideant in pauca obscuritate plusqꝫ uideant de die. Et cā eius ē supflua dissolutio. s. ⁊ disgregatio sps uisibilis. unde patiēs halyar nō uidet de die in lumine claro illustrāte qz nō pōt apire i tali lūie ocl'os. uel nō pōt tenere eos apertos pp dissolutionē quā facit lumē diurnū magnū de spu uisibili eius sꝫ in minori lūie appit oculos suos ⁊ tenet eos apertos ⁊ uidet ut post occasuz solis ⁊ in lumine lune uel candele. unde scdo ꝯtinētis dorchon ē cū uisus est debilis ⁊ pauce lucis. i. pauci sps lucidi unde disgregatur sps coꝝ sicut disgregatur uisus uespilionis in pura luce. ⁊ iō uidet in lumine debili. Et hoc ē qō intelligitur per nō uidere de die ⁊ uidere de nocte. Sic quorūdā aialiū oculi illumināt mediū ita qō de nocte uidere possunt. qō scōm quosdā ꝯtingit ex cornee oculoꝝ ipsoꝝ tersione. Et illumināt quoadmōz noctiluca uel squame pisciū uel quercuū putredines et quorūdā arboꝝ q̄ in obscuro apparent ignite. Auicena autez dixit qꝫ pupilla est de hiis que de nocte lucent et illuminant. et iactant radios super sibi oppositum. Cuius modi sūt oculi cuiusdā aialiū In quibus lumen intantum propter ipsoruz cerebri caliditatem ut nocte possint medium illuminare luce procedente ex oculis uirtute oculorum suorum et horum plurima uident in die et in nocte. Ista sunt quedam animalia que pre paucitate spiritus uisibilis coruz et eius subtilitate in die et lumine claro uidere non possunt. nocte autem et in lumine debili uident. quia non disgregat tunc spiritus eorum uisibilis. unde sufficit ad uisionez quamuis sit paucus ⁊ subtilis. Et dixit de causis secundo continentis dorechon quādoqz euenit ex forti siccitate oculorum unde debilitatur uisus in die quia caliditas est intensior qꝫ debeat. De causis halyar dixit Auicena est subtilitas spiritus et paucitas eius multa. quare resoluitur cum lumine solis. et adunatur in tenebris in

telligēdo per tēbras nō obscuritatē noctis sȝ lumē debile un̄ dicūt qdā ꝙ possūt de die mō re tpib⁹ multū lūinosis ꝛ obscuris sicut i tali bus tpib⁹ noctilope q̄ȝuis sit de die nō uidēt si l'es ēt cās assignauit ybesubali. ꝛ dixerunt notāter paucitas multa qꝛ si nō eēt multa pos set ꝯiūgi cū cāis noctilope ut suo capitulo pa tuit. ꝛ tūc nō fieret baliar. ꝛ utraqȝ dictarum duarum cārum per se est sufficiens causare ba liar. subtilitas enim spiritus sola licet ei⁹ pau citas non sit multa est sufficiens causa intolle rātie fortis lūis sil'r ꝛ paucitas sp̄s multa ē sufficiēs cā itollerātie fortis lūis q̄ȝuis sub tilitas n̄ sit m'ta imo ēt ꝛ qn̄ eēt ꝯiūcta gros sitiei ip̄ius ut pȝ i senib⁹ ꝛ patientes baliar uident que sunt ꝓpinqua ꝛ non que sunt rēo ta. ꝛ hȝ baliar alias causas tenentes se ex ꝑ te humorum oculi sicut est paucitas albugiei ꝛ situatio cristalline multū uersus extra. hys enim duabus causis potest prouenire i poten tia tollerādi lumē forte. Auctores tn̄ istas ca usas nō exp̄sserūt reliquētes eas notas ex di ctis i duob⁹ cap'is p̄cedētib⁹. Et cā quidem baliar dixit Aui. qn̄ȝ ē parua ꝛ tunc patiēs uidet in tēbris ꝛ umbra die ꝛ nocte ꝑ ūbraȝ intelligens diem uel locum non multum lumi nosum in quo propter paucitatem cause scilȝ ꝙ spiritus non est multum subtilis nec multū paucus tolleratur apertō oculi ꝛ uisio. Sig^a generis nota sunt relatione ꝛ signa causarum haberi possunt ex dictis in capitulis precedē tibus. De cura dixit rasis ꝭo continentis est cum humectantibus cap̄ ꝛ cēbꝝ suple ꝑp̄e cū cibariis bōi ꝛ m'ti nutrimēti Ac ēt dix ipse pōat lac. s. nouiter mulsū i narib⁹ ꝛ oleū uio latū. ꝛ balneet cap̄ i aqua dulci tepida ꝛ. A. dixit cura ē additio i humectatione. s. cuȝ ci bis multi ꝛ boni nutrimenti ut multiplicetur sp̄s ꝛ additio ēt i igrossatiōe sāguis non per cibaria grossi sāguinis generatiua sȝ ꝑ ciba ria sanguinis generatiua non omnino subtilis sȝ aliqual'r grossi ut igrosset aliq̄l'r sp̄s a sua subtilitate. tal' eni dieta boni ꝛ multi ꝛ aliq^a liter grossi sāguinis generatiua opponit āba bus cāis baliar. s. paucitati ꝛ subtilitati sp̄s Cura uero aliarū sp̄eꝝ ꝭm defectū hūoruȝ ha betur ex supradictis.

Capitulum. 32^m. de ymaginationibus.

Imaginationes oc'oꝝ aliī iue niuntur dici apparitiones aliquā do coruscationes. alii lampades. ꝛ alii fantasie ymaginationes tamen sūt duoruȝ modorum ꝛ ambe sunt operationes corrupte Sed quedam sunt operationes corrupte ṽtu tis ymaginatiue. ꝛ q̄dā sūt op̄ōnes corrupte ṽtutis uisiue. un̄ Auer. 3° collȝ dixit Accidit ut uideat oculū uidē oēs colores ꝭm unū mo dū. s. rubeos aut citrinos aut al'r distinctos. ꝛ accidit hn̄ti cogitationē corruptā ꝑꝑ aliq̄ȝ cām itrīsecā l' extrīsecā ut sentiat malo sensu. qd̄ ē qꝛ q̄ȝuis ꝯ̄ratoꝝ mot⁹ ad sēsū ueiat ab ex̄ Nō ē ipossibile ut fiat sil'r ēt ꝑ ꝯ̄rium. i. q̄ȝdo fit mot⁹ abitra qꝛ ꝑꝑ hāc corruptōneȝ cogita uit unū ꝛ ꝯfirābit. ita ut forma illi⁹ mouebit a latere iteriori sp̄m illi⁹ sēius. ꝛ tūc uidebit

oculo ꝙ illud sit de foris. Et ē illud in uigi lante simile uni somno qꝛ declaratū ē in lib° de somno et uigilia. ꝙ somnia attributa sunt uirtuti imaginatiue Sed ipsa facit in somno cōtrariū eius qd̄ facit in uigilia. qꝛ i uigilia sensatū. i. sensibile primo mouet sēsū cōem de inde mouet imaginationē. Et i somno fit mō cōtrario qꝛ motus incipit in uirtute imagia tiua per formā receptā d̄ foris aliquo tp̄e in uigilia. Et illa ē remota. s. illa res quā reti net uel a qua formā recepit. Et iō p̄io mouȝ sensū cōem. ꝛ sensus cōis mouet exteriores sensus. ꝛ tunc sentientur res sicut si eēnt ex̄.

Et dixit sicut hoc fit in somno. ita fit ui gilia propter multā sollicitudinem circa ali quā rē. ꝛ propter hoc ꝯfirmātur uirtutes aie scȝ. i credēdo ꝙ ille motus sit ab ex̄. Aut ꝑꝑ aliquā egritudinē fixā i corpore āt ꝑꝑ timo rē uel tristiciā. qꝛ tūc soluitur quidam uapor ꝛ ascēdit ad cerebꝝ Et ip̄rimitur i ip̄o for^a rei excogitate. ꝛ ascendēdo superius mouet sp̄m animalē. ꝛ reducitur iste motus usqȝ ad uirtutē imaginatiuā ꝛ ipsa mouet sensū cōeȝ ꝛ ipse mouet sensū particularē ꝛ sentitur res sicut si eēt ex̄. Et populi credūt ꝙ h° sit ab angelis uel a demonib⁹. Ueꝝ d̄ imaginatō ne corrupta imaginatiue uirtutis dictū ē su pra In nocumētis uirtutum moraliū. De imagiationib⁹ aūt corruptis uirtutis uisiue dicēdū ē hic. Quidā tamē dicūt ꝙ sp̄ēs ima ginationū que prouenit ab acutiss̄mo sēsu āt a uapore subtilissimo ē actō diminuta nō cor rupta qꝛ si eēt corrupta nō possȝ ieē scd̄ȝ nāȝ Cū g° isit scd̄m nām nō erit actio corrupta. Neqȝ ē actio ablata ut notū ē ergo relinqui tur ꝙ sit diminuta. Et imaginationes quidē dix Aui. sūt colores qui sentiūtur corā uisu ac si ipsi sint in aere permixti. Et dix notā ter colores in plurali. propter multam uarie tatem que accidit in imaginationibus et co loribus earū. diuersificātur enim propter m'l tā uarietatē que accidit in eis ꝛ colorib⁹ eaꝝ . i. propter diuersitatē rerū ꝛ coloꝝ mouen tium ad imaginationes et fantasias nam tal' res ꝛ color nō est imaginatio uel fantasia sȝ mouet ad fantasiādū et imaginādū. Et taliū rerū q̄dā sūt in aere. ꝛ nō ꝯp̄rehendit eas ni si uisus acut⁹ ꝛ quedā sunt intus in oculo sȝ iudicātur sicut si eēnt ex̄. ꝛ ob hāc cām qꝛ iu dicat eē ex̄ oculū qd̄ ē intus d̄r uisio corru pta. ꝛ nō qꝛ nō iudicet uirtus uisiua colores sicut sūt. Et ꝑꝑ hāc ēt cām imaginatio d̄r il lusio fātastica. Diuerse aūt sūt opiniones de clarātes quō res exn̄s in oc'o uideat. Qui dā enim dicūt ꝙ uisio ē duplex una perfecta et alia iperfecta. Res aūt existens i oculo ui sione perfecta uideri nō pōt qꝛ ad ꝑfectā ui sionē requiritur mediū extrinsecū i quo p̄i us recipiat sp̄ēs rei uisibil' ꝛ eo mediāte pue niat ad cristallinā. mō res i oc° stāis p̄dc̄ȝ me diū n̄ hȝ. sȝ uisione ip̄fecta uideri pōt. qꝛ dn̄t ip̄i ad uisioneȝ ip̄fectā sufficit ꝙ sp̄ēs uisibil' possit formari in cristallina q̄ȝuis n̄ formet ꝑfc̄e sicē ea q̄ mediāte med° extrīseco format ꝛ tali formatiōe ip̄fecta pōt formari i cristal lina sp̄ēs rei stātis i oc'o circa cristallinā et

quod possit formari appet quia ibi concurrit
medium dyafonum.s.humor albugineus Et
concurrit ibi lumen ex luce exteriori. Nam
illa res in oculo stans non prohibet uisũ qua
qz ita quod lux non possit uenire ad albugi
neũz et cristalinã. Si enim ex toto ꝓhibẽt et
cohoperiret uueam tunc causaret ablationem
uisionis et cecitatem. Item potest species rei
intra oculum stantis multiplicari per albugi
neum usqz ad cristalinam et sic in ea recipi.
Et hoc dicunt uoluit haly.sup 2°.tegni comẽ
to.18° .ubi dixit ymaginationes que uiden
tur in oculo diuersificantur ꝟz illud quod for
matur i humiditate grandinea ꝰ uapore qui
aggregatur in foramine uuee.s.in albugineo.
Et dicũt ꝙ qñ Auer .dixit ꝙ ad uisionẽ req
ritur mediũ extrinsecũ et ꝓpterea sꝟibile po
situm supra sensum siue supra sentiens nõ cau
sat sensum intellexit de uisione ꝑfecta nõ de
iꝑfecta .sic ipsemet Auer.inuit 2° .de aïa ꝯ°
116°. Cũ dixit. Cũ supra sentiẽs fuerit positũ
ipz sensibile.nõ sẽtiet ipm oïo. Aut si sentie
tur erit male.s.et iꝑfecte. Aly uero damnãt
ꝑdictam opionez dicẽtes ꝙ nulla res intra
oclm existẽs ꝑ suã spẽz uideri põt rẽ ꝑfecte ne
que iꝑfecte eo ꝙ nec̃ssario ad uisionẽ alicuiꝰ
rei requirit mediũ extrinsecuz in quo illius
spẽs mltiplicet usqz ad cristalinam in qua re
cipiat ut uoluit exp̃sse Auer. Sz quo mõ res
stãs itra oclz faciat ymagiatões dicũt ꝙ stãs
in oculo aut est ꝑua aut nõ. Si non est par
ua tũc aut occupat totũ circulũ pupille aut ꝑ
tẽ eiꝰ.si totũ tũc cãt cecitatẽ si partẽ tũc spẽs
reꝝ ab extra uenientiũ nõ pñt pẽtrare ad cri
stallinã ꝑ ipam rẽ nõ ꝑuam ꝟm illa ꝑtẽ quaz
occupat de pupilla.⁊ iõ cristallina iudicat il
las res in illa ꝑte eẽ obscuras nigras seu ꝑfo
ratas uel ꝟm aliũ modũ se habere ꝟm formaz
illius rei ⁊ ꝟm locũ quẽ occupat.si uero illa
res fuerit ꝑua tunc ipa nõ uidet ꝑ propriaz
spẽm quã causet.sz ꝑ spẽm reꝝ uisibilium ab
extra uenientiũ q̃ spẽs modificant i ipaꝝ re
ceptiõe ꝟz nãm illiꝰ rei in oculo existentis.il
la igit res i oculo stans ꝑua ⁊ transpens
existẽs.si fuerit colorata.ꝟg̃. sicut uitꝝ colo
ratũ.⁊ fuerit.ꝟg̃ rubea tũc spẽs q̃ ab extra
recipiũt i oculo i ꝑte ubi ẽ illa res parua ru
bea mõ rubeo recipient.⁊ iõ appent ⁊ iudicã
tur rubea. Nõ enim iudicat uirtꝰ uisiua illã rez
i oculo existẽtẽ eẽ rubeã sz rẽ extra cuiꝰ spẽs
recipit ut pietẽ uel libꝝ iudicat eẽ rubeam in
illa parte in qua species eius occurrit illi rei
rubee in oculo existenti.quia in eo recipitur
modo rubeo. Et ideo si illa res in oculo existẽs
rubea ⁊ parua totam occuparet pupillam tũc
totam illam rem cuius species recipitur mo
do rubeo iudicaret rubeam quia tota modo
rubeo recipitur. Et dicunt hoc sensisse Aui.
in hoc capitulo.⁊ capitulo de aqua descenden
te ad oculum.cũ dixit intentio illius ẽ ꝙ non
uidet.sz ymaginat tenebras.uoluit enim Auic.
ꝙ si aliqd sit i pupilla ꝑ qd res ꝑforata appa
reat extra existens.nõ ẽ hoc qz uideat foramẽ
positiue sz priuatiue.hoc etiam uoluit Halic.
quarto de accidenti ⁊ morbo cũ dixit.si i me
dio pupille parum ex illo humore grosso exi

stat ⁊ circũdantia eius sunt clara oïa que ui
det putat eẽ forata.eo ꝙ partem quã uidere
non potest cogitat esse foramen. Ex di
ctis dicunt põt patere ꝙ res diafona stans i
tus in oculo siue inter corneaz et albugineũ
siue ẽt in cristallino ẽ cã ymaginationũ. Res
tñ dyafona que esset inter cristallinã ⁊ crucia
tionẽ.licet possit eẽ cã nocumẽti uisus.nõ ta
mẽ põt eẽ cã imaginationũ.qz ea meditãte ni
hil recipitur in cristallina. Et dicũt ẽt. ꝙ
alñ spẽs rei reseruate in memoria repñsentat
cristalline et uidetur ẽt nullo alio medio. Et
hoc ẽ qz talis species acquisiuit i mãlitatem
unde nõ eget medio extrinseco.dix ergo de
causis ymaginationũ. A. ꝙ cã.s. generalis ẽ
ꝟactõ rei nõ ꝑuie inter glacialẽ ⁊ res que ui
dentur sicut sunt mõtes parietes ⁊ alia uisibi
lia nã res faciẽs ymaginationes aliqñdo est
res stans in oculis citra cristallinam uersus
pupillã. Et alñ ẽ res stans ext oculũ in aere ꝰ
bet aũt ista res esse nõ ꝑuia ꝑuietate medii.s.
aeris aut paruietate albuginei.qz si talis eẽt
nõ cãret imaginationes. imo teneret locũ et
naturã medie uisionis. Et hinc ẽ ꝙ mlte res
ꝑuie .qz nõ sũt tali paruietate.ꝑuie non
sũt cã imaginationũ sicut uitrum positũ i me
dio. Aut aliqua hũiditas parua posita in al
bugineo. Et res quidẽ stans in medio inter
cristallinã.⁊ res que uidentur que faciũt ima
ginationes dixit Auic.aut ẽ ex eis quoꝝ si
mile nõ ꝯprehẽditur i ꝯsuetudinibꝰ sed ẽ ex
eis que nõ sũt ꝯsueta ꝯprehẽdi a cõitate hõi
uz.imo nõ ꝯprehẽdit ipsã nisi ille q ẽ fort s
uisus egredientis a ꝯsuetudine in ꝯꝑhẽdẽdo
idest qui ẽ ita acutissimi sensus uisus ultra
comunẽ uisũ hminum ꝙ potest illã remanz
comunitate hominiũ iꝯprehensibilẽ ꝯꝑhẽdẽ
Aut illa res est dixit Auic.ex eis quas ꝯꝑ
hendit uisus qñ medius fit. Et nõ extrahit
in fine acuitatis sed ẽ scdm ꝯsuetudinis semi
taz.qz.s.ex eis q̃ ꝯprehẽdũtur a cõitate hõi
um. Et declarãs Auic istas duas res dixit
de prima ꝙ intentio primi.s.rei que uidetur
ab acutissimo sensu est ꝙ uisus qui est fortis
ꝯprehendit debile et ocultũ ex rebus que uo
lant in aere prope uisum que sunt ex for
mis a quibus aer non euacuatur et reliqua
Et iste res sũt athomi qui apparent ei et pro
pter suam propinquitatez quã habẽt cũ aere
non uerificat eas scilz sensus acutus. Et sũt
res alie que solũ ꝯprehẽdũtur ab acutissimo
uisu.⁊ nõ sũt in aere sed i interiore parte ocu
li propter uestigia paruorum uaporũ quibus
nõ euacuatur ꝯplexio. Itaqz res que nõ ꝯ
prehenditur nisi ab acutissimo sensu. aut est
in aere extra. Aut est res intus in oculo. sz
nõ permutat ꝟbam oculi in aliquo nec est ap
ta permutare.et est sicut uestigiũ parui uapo
ris facilime resolubilis occurrentis intus
in oculo q paruꝰ uapor communiter omnibus
contingit.sed nõ percipitur etiam nisi ab a
cuto sensu. Hec enim duo occultãtur a ui
sibus qui nõ sũt in ultimo acuitatis. Et non
imaginãtur nisi ei qui ẽ uehemẽtis acuitatis
in uisu. Et sunt ex eis que non operantur
ad nocumentum in uisione.unde scire debes
ꝙ in aere q nos circũdat. Et similiter i aq̃ q̃

...tinnur semp sūt mixta aliq̄ corpa puissima q̄ uocant̄ attomi ⁊ uocant̄ a Gal. stigmata prio de uirtutibꝰ nālibꝰ ⁊ sūt sicut corpuscula q̄ ap parēt ī radio solis. q̄ qn̄ discurrūt ⁊ uolant ꝑ aerē a ꝓpiquo ꝯprehēdit uisus acutꝰ. a lōgin quo āt nō ꝯprehendit ea ꝑꝑ corum paruitatē uerūtamen q̄uis a ꝓpinquo comprehēdit ea ꝓ subtilitate. tamen corum ⁊ ꝓmagna similitu die quam habent cum aere uł cum aliquo cor pore diafano. non potest sēsus acutus bene di iudicare de eis quare stat dubitans ⁊ hesitās an uideat aliqd an nō uideat. q̄ uidet modo clare discernit qd sit uñ conat̄ ad ymaginan dū. ⁊ silr̄ cū nō sit aliqđ corpus ita tēpatum ī quo uapores non surgant. ⁊ eleuentur uel a toto uel ab aliquo membro uel in ipso oculo. q aliquando adeo sunt subtiles ⁊ parui ꝙ po tius debeant dici uestigia uaporum q̄ꝫ uapo res qui ad oculos uenientes pre paruitate ⁊ subtilitate ipsorum nō ꝯprehēdunt̄ a uisu me diocri siue cōi. ſꝫ solū a uisu acutissimo. ⁊ ha rū duaꝝ reꝝ uisio cū nullū afferat nocumētum nō dr̄ dispō egra. Sꝫ de ipa deteriat̄ in cᵒ de acuitate sēs uisus. ⁊ declarās. A. ſm mēbrum supra posite dīonis. s. rē faciētē ymaginatōes in uisu medio uel comuniꝰ. dixit ꝙ diuisio al tera idest membrum secundū supradicte diui sionis rei facientis ymaginationes Aut est ī tunicis oculi Aut in humoribus eius q̄ iste res non faciunt ymaginationes extra oculum stantes sed solum intra. ⁊ faciunt eas in uisu medio. ⁊ nō solū ī acuto ⁊ caꝝ dīgō semp est egritudinał. ⁊ res ex pte tunicarū oculi dixit Auic. est ut sit supra corneam uestigium ocul tum ual de qđ remansit a uariolis pustulis si ue obtalmia siue re alia. Et ꝓ puitate ⁊ sb tilitate sua non appet oculos inspicientis ex terius. sed apparet oculo interius. Nam pati ens comprehendit illud uestigium. unde duci tur ad ymaginandum. intuentes autem ab ex tra de ymaginatione patientis mirantur q̄a non comprehendunt in oculis eius aliquam causam ymaginationem ipius. Et declarans Auicena quo modo illud uestigium apparet oculo infirmi. dixit. ꝙ ideo apparet ifirmo quia locus in quo fit illud uestigium non est peruius. Occultantur ergo propter illum lo cum non paruium ex eo quod sentitur ī aere paruio partes magne secundum quantitates illius uestigÿ quia secundum illam partem nō peruiam non possunt deferri species rerum uisibilium neq̄ꝫ etiam paruietas aeris paruÿ existentis medium in uisione. Et non uoluit in uerbis dictis Auicena ꝙ hoc uestigium omnino prohibeat penetrationem illarum spe cierum ⁊ paruietatis aeris. Sed locus eius factus est coloratus. Et ideo species que per ipsum penetrant representantur colorate co lore illius. Et sic ꝓhibet eas recipi sb eo co lore quo sūt extra oculū. ⁊ ē silr̄ de isto ⁊ de uitro colorato ꝑ qđ pētrāt spēs ⁊ puietas ae ris ſꝫ appēt colores uitri ꝓdictū āt uestigiū si eēt tā grāde ꝙ ꝯꝓhēdēt̄ ab īspiciētibꝰ exte rius nō eēt cā ymaginationis ſꝫ corrupte ui sionis Sed paruum. ideo cāt imaginatōes q̄ magna pars paruietatis aeris obiecti ui

sui sub mō tenebre uisui representatur. Et ēt res uisibiles. scđm magnā partē mediante ae re uisui oculcantur. ⁊ huius cā est dictum ue stigiū propter iparuietatē eiꝰ ꝓhibētē spēs ui sibiliū uenire integras ad cristallinā. imo in hoc cāu apparet qn̄ꝫ res integra perforata. ⁊ aer lucidus. scđm quid tenebrosus. Istud qᵒ q̄ꝫ uestigiū est tā paruū ꝙ si ſm ueritatem pōe retur ex oculū ī aere paruio adhuc nō ꝯpre henderet̄. Et q̄uis sit tā paruū tñ magnā ꝑ tē occupat spēꝝ rei uisibilis ita ꝙ magᵃ ps ipsius rei nō ꝯprehēdit̄ colorata colore suo Et nō solū q̄tū ē ipsū uestigiuꝫ Et nō ē hoc incōueniēs si quis considerat paruā q̄titatē pupille per quā tñ uidetur magnus modꝰ Sic hoc uestigiū ī se tñ puū magnā q̄titatē occu pat spēi rei uisibilis. ueꝝ respectu q̄titatis spēꝝ quas occupat pōt dici magnū. Et dicūt cā quare tā puū uestigiū ꝓhibet multā q̄tita tē spēꝝ recipi ē. Nam cum linee uisuales cō iūgūtur in piramide ī elōgatiōe aba se rei ui sibilis tūc iuxta conū spērū si inueniatur res parua obstans ipsa sufficit prohibē penetra tionē eaꝝ et cāre tenebrā magnā. que si foret iuxta basen nō sufficeret cāre tenebrā magnā q̄ linee iux̄ baseꝫ sūt magne expāse imo nec obstaculū magnū positū iuxta baseꝫ sufficeret facere illud qđ facit obstaculū paruū positū iuxta conū cū species multiplicētur ꝑ moduꝫ piramidalem cꝰ basis est in re uisa ⁊ conū in oculo. Et simili rōne pupilla pua uidere mon teꝫ magnū. De re aūt que ī hūoribꝰ ocłi fa cit imaginationes. dix Auic. ꝙ ē ſm duas ptes. s. qm̄ aut est res mālis aut imaterialis Et si ē res mālis tūc ē scđm duas partes. qm̄ aut iam conuersa ē ī hūiditatē sba eiꝰ ex eo qđ ē exteriꝰ ab ipsa ad qđ uel ad quā iaꝫ ꝯuersa ē sba ipsius hūiditatis. suple aut nō Scire eniꝫ debes. qđ ad hūorē albugineū ali quādo penetrat aliqua humiditas aliena ab ipso. tamen multum ei consimilis in subtilita te et claritate. q̄uis re uera sit minus subti lis et minus clara ipso que humiditas ali quando transmutat partē humoris albugi nei ad quam attingit. et transmutatur ab ip so scđm eandē partem quam attingit. itaq̄ꝫ sic per transmutationeꝫ permiscent̄. ut ex eis ambabus unum corpus efficiatur qđ corpus sic permixtum causat imaginationes. q̄ non est diafonum corpus albuginei scđm illaꝫ ꝑ tem permixtam sicut erat ante dictā permix tionem. quare non potest species uisibilis neq̄ꝫ penetrare neq̄ꝫ recipi in cristallina sic̄ debet ipsa etiam humiditas siue sit uaporosa siue non prouenīens ad albugineum. aliquan do ei secundum nullam partem eius ꝯmisce tur neq̄ꝫ transmutat̄ in ipsum neq̄ꝫ ipe ī eam ita ꝙ non efficitur ex eis ambabus corpus unū sed remanent distincta ⁊ sic etiam est cā imaginationum imo et multo magis. cum sit minus paruia īꝯmixta q̄ꝫ post commixtionē

Dicunt tamen qdā ꝙ paruo tempore stat ī commixta. sed cito transmutatur ab albugi neo uel cito transmutat ipsum et efficiunt̄ corpus unum. Et ista humiditas siue ua por aliquando dum est distincta ē in pte ipiꝰ

albuginei.τ alñ ē īter uueā tunicā τ humorē
albugineū.τ uapor quidē sic exñs ī oculo ali
qñ ē subtilis tñ ꝯprehēsibilis a cōi uisu q̄lis
ē qui alñ appet ī crisib⁹ marie factis ꝑ flu
xū sāguinis nariū aut post uomitum uel iram
τ similia. Et talis uapor licet faciat ymagia
tiones.non tamen eam de qua auctores ī h°
capitulo intelligunt quia cito recedit τ non ꝑ
manet.τ aliquando hic uapor est grossus τ ca
usat ymaginationem de qua in hoc capitulo
tractant auctores ꝯsimiliter ei quam causat
uestigiū cornee de qua dictū ē supra Nō tam̄
eo mō oīo.nā uestigiū cornee dicūt qdā ꝓhi
bet trāsparētiā ī illa pte cornee ī qua ē ꝟꝫ plu
rimū uñ appet res pforata uł fenestrata Sed
dictus uapor ut pl'm ē cū transparentia ſꝫ ob
nubilat solum uisibile ꝯm aliquam partem sui
τ non priuat ipm oīo secunduꝫ illud respectu
uisus.τ potest hic uapor diuersificari secūdū
magis τ minus in multitudine τ paucitate in
grossitie τ subtilitate τ colorum uarietate. Et
quanto ē maior plus de uisibili obūbrat τ q̄ꝫ
to grossior forti⁹ τ itēsi⁹ obūbrat.τ ꝯm uarie
tatē ī colorib⁹ sic repñtat uisibile sub modo il
lius coloris scilicet secundum partem eius il
li oppositā.uariatur autem ipse uapor in colo
ribus suis secundum diuersitatem permixtio
nis quantitatis aeris cum eo Nam per maio
rem quantitatem aeris fit color albus.τ per
minorem fit tenebrosus τ obscurus τ ꝑ me
dio mō habere de aere fit uarius ī coloribus
medys.Dixit enī Ari.qnto de gēratōe aialiū.
aer plustrēs albedinē facit sicut appet ī spūa
τ ī ꝑmixtione lixiuy cū oleo .qdā tñ dicūt ꝙ
color uaporis illius attestatur colori humo
ris a quo surgit.τ scias ꝙ qŏ dictum est ŏ ꝑ
mutatione albuginei potest etiam intelligi de
transmutatione cristallini.q̄ꝫuis in eo diffici
lius contingat propter sui duritiem.τ simili
ter qŏ dictum est de uestigio cornee potest in
telligi de uestigio in aranea tunica accidente
Aut accidit res que est in humoribus faciēs
ymaginationes.Dixit Auic.parte albuginei
.s.malicia compl'onis sine materia alterans
colorem eius τ remouet ipsius paruietatem.
Et dixit notanter parti albuginei.quia si sic
alteraret mala complesio totum albugineum
causaret cecitatem.sicut etiam si humiditas
uel uapor permisceretur toti albugineo causa
retur cecitas non ymaginatio.fit ergo illa
pars albuginei ex hac causa non per uiam aut
propter frigus aut caliditatem aut humidita
tem aut siccitatem. Alterat autem malicia cō
plexionis sine materia paruietatem albugiei
quia sicut dixit Galienus primo de ingenio
sanitatis puietas τ diafonitas seq̄r determia
tū modū remouet mala ꝯpl'o supueniēs τ sic
rēouet puietatē.τ sic ꝑ eaꝫ alterat̄ albuginei
color τ ꝓ.ī.puietas.Mala itaqꝫ cōpl'o frida
adueniēs albugineo rēouet ei⁹ puietatē morti
ficādo τ ꝯstrigēdo τ hūidū igrossādo. sic ipe
diēdo debitum trāsitum uisualium linearum
Et mala compl'o humida tollit paruietatem il
lius relassando humiditatem eius sicut dicūt
apparere de cornu mollificato. Et mala com
plexio calida remouet paruietatem ipsius

qr ꝯm illā q̄ꝫtitatē.ī.partem quā attigit appa
ret in ipsa acritas. Et ista acritas iō apparet
qr mala cōplexio calida euaporatiōeꝫ facit in
illa parte. Et illa euaporatio ē de natura ae
ris. Nō dixit Auic.de proprietate acritatis
ē ut cū permiscetur hūiditati subtili puie fa
ciat ipsū lactei coloris.τ facit ipsā uideri nō
peruiā. Et paruietate remota sequitur ima
ginatio.per malam aūt compl'onē siccā alterā
tē partē albuginei tollitur paruietas ab ea.
Dixit Auic.qr īspissat τ aggregat ualde illā
partē.si eniꝫ nō īspissaretur τ aggregaret̄ ual
de.nō tolleretur per siccitatē prauietas ab
ea. Siccitas aūt aggregat terestrificādo τ
accētrādo partes rei. Sequēs aūt Auic posu
it litterā intelligi difficilē.que q̄ꝫuis a mltis
diuersimode exponatur solū duas afferā. Et
littera ē hec.sed erit illud qŏ superuenit ei
ex ea in alio. Et pro intellectu prime sciendū
ē ꝙ siccitas albugineo ut pl'm superuenit ex
aliis duobus hūorib⁹ oculi.s.cristallina et ui
treo qui respectu albuginei sūt hūores sicci.

Dixit g° Auic.ꝙ illud qŏ superuēit ei al
bugineo ex ea siccitate erit in alio.qr in alio
dictoꝝ hūoꝝ cristalini et uitrei. Et ꝓ itelle
ctu scŏe expositionis sciēdū ē.ꝙ sicut ex sup̄
orib⁹ patet tunc ē imaginatio ex parte albugi
nei ꝓpter qñ parti ei⁹ accit ut perdat puieta
tē suā et colorem. Et istud accit pti albuginei
scōm duos mōs dictos.s.aut per hūiditatis
conuersionē siue commixtionē cū parte albu
ginei siue per malā cōplexionē alterātes que
mala cōplexio sit sine materia. Nō malā
ꝯplexionē accidere albugineo siñ materia po
test intelligi dupliciter.uno modo ꝙ omnino
nulla materia humoralis uel uaporalis con
currat sed sola cā ꝓmitia. Et hoc licꝫ sit possi
bile fieri propter aliquam etheōgenitatem al
buginei ē tamen rarissime ꝯtingens. Rarissi
me eniꝫ cā primitiua calefaciens infrigidans
siccans uel humectans poterit attingere unaꝫ
partem paruam albuginei solam siñ alys. Ita
ꝙ ab illa parua particula remoueat puieta
tem τ non ab aliis. Alio mō potest itelligi
ꝙ mala complexio superuēit parti albuginei
sine materia nō omnino. sed cū tam pauca
ꝙ potest dici sine materia. Et ista pauca ma
teria.potest eē aliquis humor uel aliquis ua
por qui ponet et faciet malam ꝯpl'onē alterā
tem parteꝫ quam attingit unde remouebitur
ab ea paruietas eius. Et nō erit hoc per cō
uersionē illius mē in illam partem albuginei
siue ipsius partis albuginei in illā māmꝫ.sicut
dēm ē ŏ hūiditate ꝑmi mēbri hu⁹ diuisionis.

Hoc g° uolēs.A.significare dixit ſꝫ tñ il
lud qŏ supuēit ei.s.albugineo pti ex ea.s.ma
la ꝯpl'one q̄cūqꝫ sit illa erit ī alio.s.ī aliq̄ mā
uł uapore itrāte albugieū Et sic ñ ē illa mala
ꝯpl'o imāl' uere imo ē cū mā grossiore q̄ꝫ sit
illa q̄ pti albuginei ꝯmiscet̄ Et ob hāc cāꝫ ŏr
imāl'.qr ñ ꝑmixtiue ſꝫ solū q̄litatie illā ptē al
buginei alterat. Et ꝙ hec expositio fuerit
mēs.A.pꝫ ꝑ id qŏ subiūxit inferēdo dicens
g° nō eūatur qn scilicet imaginatio prouenies
a mala complexione sit accidens nō fixū.qr
ex genere est uapoꝝ.q eleuantur ex corpore

toto. aut cēbro aut stōaco. Et cū sint sbtiles
ꝑueniūt ad ptē albuginei.s.⁊ alterāt ipam sȝ
resoluāt.s.cito sicut fit i crisib⁹.maxie q̄ fiūt
fluxu sāguinis nariū uel post noitū uel p⁹ irā
uel post ista ꝯsilia.⁊ talis ymaginatio ab hac
causa non portendit aquam futuram ſm plm
Aut fit accidens fixum in hoc scilicet albugi
neo ⁊ portendit aquā. Imaginationes diuer
sificantur. dixit Auic.qñȝ in quantitatib⁹ su
is.⁊ sunt ex eis magne parue ⁊ medie ſm quā
titatem mō in albugineo uel uestigij cornee.⁊
qñqȝ diuersificāt̄ i effectꝫ suis ⁊ sunt ex eis
grosse ⁊ subtiles oculte ſm grossitiē ⁊ subtili
tatē mē uel uestigij cornee. Et qñȝ diuersifi
cant̄ in sitibus suis.i.suaꝝ ptiū ⁊ sūt ex eis
rare ⁊ spisse siue dēpse nebulose.⁊ qñȝ diuer
sificāt̄ i figuris seu formis suis.sūt.n.qñȝ in
forma grani ⁊ uocāt̄ granose ⁊ qñȝ in forma
cimicis ⁊ uocāt̄ cimpides.⁊ qñȝ i forma mu
sce ⁊ uocātur muscose. suple ⁊ qñȝ in forma
alia ⁊ denominantur a forma illa.qñȝ eni sunt
sub forma fili ⁊ uocantur filose.⁊ qñȝ i forma
capilli ⁊ uocāt̄ capillares.⁊ qñȝ diuersificāt̄
dixit azarauius ſm colorē ⁊ sunt ex eis al
be citrine rubee uirides uel nigre. Signa
generis habentur relatione patientis.Signa
specierum signa factarum ex acuitate sensus
sunt tria.p̄ mum est dixit Auic.ꝙ sunt lenes
idest faciles ⁊ subtiles. Scōm est ꝙ non sunt
secundum modum unum neqȝ figuram unam
quoniam nȝ minima in aere uolantia neqȝ
uapores a qbus non euacuatur corpus oino
q̄ sūt cā dictaꝝ ymaginationū non sunt ēt ſm
figuram unam.Tertium est ꝙ hōi patienti as
sociat̄ sanitas p̄ter ꝙ ymaginatio seq̄t̄ ipsum
aliquo tp̄e qȝ nō ipedit̄ ipedimento ducente
ip̄m ad ymaginationem ut cū nō aduerteret
aut n̄ eēt claritas i aere uel cū cibo aliquo po
tu l' medicina sēs uisus eēt obtusus u' remis
sus ab acuitate sua.nȝ ēt semper sunt in aere
attomi corā oculis eorum uolantes Et dato
ꝙ alñ sint.non erit tunc aer serenus.Illaȝ ue
ro cuius causa est uestigium cornee dixit.A.
significat causa eius predicta scilicet quia p̄
cesserit uariola ulcus uel bothor ⁊ alia. Se
cundum signum est ꝙ figitur ⁊ non crescit ⁊
non minuitur aliquo tempore quoniam uesti
gium cornee quod est causa eius una forma
manet.Dixit autem Auicena aliquo tempore
quia quandoqȝ non figitur ita ut toto tempo
re maneat.sed quandoqȝ remouetur sicut ali
quando contingit ꝙ que est in pueritia remo
uetur.quanto tamē eodem tempore durat eo
dem modo manet quantum est de se nisi alia
causa ei addatur unde crescit sicut aliqua ma
teria ad locum defluente uestigij uel ibideȝ p̄
debilitate congesta.Tertium signum est ꝙ h̄
non infert aliud nocumentum q̄ȝ suum propri
um quia non portendit aquam. Cā autē q̄
fit causa humorum propter maliciam comple
xionis alterātis significat p° dixit.A. ut sit
tp̄e lōgo ⁊ nō ꝑducat ad nocumentū magnum
q̄uis ei mlto tp̄e stet non facit descendere a
quam proprium cum suum nocumentum qd̄ ē
uidere illas fātasias semp efficit.Mala enim
complo sine mā uel cū materia taȝ modica ut

supra dictū ē nō pōt facere descensuȝ aque se
cūdū signū ē ꝙ precesserit cā malā ꝯplonē i
ducens.sicut cū fit aliquando successione ob
talmie acute calide aut alicui⁹ rei ifrigidātis
desiccātis uel hūectātis ⁊ hec res seu cause
alterantes sūt ex eis que sciūtur sensu. perci
pit enīȝ eas ifirmus ⁊ ēt medicus.Et maxie
uerificāt predicta signa ⁊ ꝙ fit ex albugineo
qñ cornea apparet bene disposita ⁊ sine ulla
permutatione.Et i hoc quidam ponunt pro
tertio signo.Aliud siue quartū signū ē dixit
Auic.ꝙ hec ē res fixa.neqȝ perducit ad no
cumētū magnū.Et hoc ē quasi idē cū p̄io si
gno.qm̄ siue sit longo tēpore nō fixa siue sit
fixa ⁊ semper stet.nō tñ perducit ad nocumē
tū magnū Auic.aūt hic sūpsit fixū pro eo qd̄
nō procedit in malicia.nō aūt pro eo qd̄ sēp
manet qȝ tale perduceret ad aquā ut.A. dix
supra.figitur aūt qñ uapores sūt grossiores
⁊ sūt oculo proprij signis. De cāis ⁊ spēb⁹
ymaginationū dixit Gal.3° de iterioribus qui
dā sūt imaginātes cā aliorū mēbroꝝ sic hij
qui sūt in principio cataracte.oculi tñ coꝝ es
sentialiter nihil patiūt̄. nam fit aut pp colli
gantiam oris stōaci.q̄ differt inter se.s. ab il
la que ē pp proprietatē oculi multis modis.
p̄io qȝ imaginatio illa ē in uno oculo.aut in
utroqȝ equaliter.qȝ imaginatio q̄ fit pp hūo
res a stōaco coadunato p̄ime i utrisqȝ oculis
eque fit que autē fit ꝓpter cataractas.nec in
utroqȝ oculo icipit nec in eis equaliter app
et. ſo qȝ differētia caꝝ tp̄is q̄litate cogno
scitur qȝ si accñtia que patiūt̄ ifirmi triū ul'
quatuor dieꝝ fuerit ul' pluriū.⁊ i pupilla ni
hil obscuritatis ul' turbiditatis apparuerit
scias ea pp os stōaci fuisse.ꝙ si nihil spatii
habuerit tūc iterogetur an illa imaginatio sit a
p̄a die sui inicij ꝯtinua nō hēns ēt unā diē i
terpolatū in q° se sanū eē arbitraretur Uñ si ꝯ
tinuet̄ absqȝ ulla sui dimissione oñdit aquā
eē.Qd̄ si cū iterpositione m^m ē eē pp stōacū
maxie si cibis bñ digestis hec imagiatio mi
nime fiat.Itē in ipsa imaginatōe sētit̄ ardor
morsio ⁊ pūctura i stōaco q̄r egis quomō uo
mēnt⁹ cessabit imag°.Cū quib⁹ quidē signifi
cationib⁹ a p̄mordio differētias eaꝝ cognoscē
poteris oculis .s.ſm nām permanētib⁹. Itē
si pupilla fuerit turbida ⁊ obscura.ita ut i ea
aliquid studiosi⁹ inspicienti liquido appeat
obscura.putet iniciū aque eē. In aliquo
oclos nāliter nō claros hñtc.oȝ studeas cog°
scere utꝝ eq̄les i obscuritate sint.Cum ei in
terogas an hec accñtia pui tp̄is sint.q° sic ex
istente.iube ut utatur dieta sufficienti ⁊ ca
ueat cibos maloꝝ chimoꝝ genera iuos.Cibis
qȝ bene digestis iterogetur.utꝝ nō appareat
ei predicta imaginatio.aut puū quidā. quo
sic existente mostrat̄ pp stōacum eē. Si aūt
permanet ut prius scias nō eē pp alteri⁹ mē
bri colligātiā.sȝ pp ipsaȝ ocloꝝ eēntiā eē.ma
xie si accepta ierap̄.nihil profit.hec enīȝ ac
cidētia propter stōacū existētia facile possūt
curari cū hac medi^a ⁊ cum ordine ciboꝝ dige
stibiliū Sig^a itaqȝ imaginationis ꝓueien
tis ex sto° ponuntur nouē. primū ē dixit.A.
ꝙ ipsa ꝯmouetur cum uaporosis scilicet ap̄

ꝯmestionē coꝝ ut poroꝝ cepaꝝ fabaꝝ fructu um ⁊ siciū. Scđm ē ꝙ ipa ꝯmoueť ab replōnē. s. stōaci ⁊ nō sūptis cibis uaporosis. Tertium ē ꝙ ipa ꝯmoueť ab idigōnē. s. ciboꝝ i stomaco. i. dū digō fit ꝑꝑ eleuatiōnē fumoꝝ tūc ꝗūis terminꝰ ꝯmoueať ꝗ ab idigestōem facta āt digestione ⁊ euāto stomaco a cibo ꝯgescit ut dixit gal. nono theorice Quartū signū ē ꝙ ꝯmouet ab motus. s. iconuenienter factos maxime post repletionē cibi agitationē eniz efficiunt in stōaco ad quā sequiť efūatio. quitū signū ꝯmoueť ab ⱱtiginē ⁊ scotomiam. s. q̄ ꝓcedūt ex uaporibꝰ a stōaco eleuatis. quia ex eis aliq cōicāť oculis ⁊ itrāt i albugineū. Sextum signum est ꝙ non mouetur secūdum dispōnē unā. ymo augeť ⁊ minuiť ꝭm additionē ⁊ diminutionem uaporis. Septimū signum ē ꝙ non appropriātur uni oculo immo cōicať ambobus. s. ꝭꝫ plꝰm. alñ tamē lꝫ raro ꝑꝑ dispōnē i uno oculoꝝ reptā pōt cōicari uni ⁊ ñ alteri uel plꝰ uni ꝗ alteri. Octauū signū ē ꝙ cū ea ē nausea. Nā tunc uerificať eiꝰ sigificatio. s. ꝙ ē ex stōaco. Nonū signū cū quo ēt uerificať ꝙ ē ex stōaco ē qñ remouetur ⁊ minuitur cū fit uomitꝰ aut euō cū pigra ⁊ fit minutio nutrimēti ⁊ studiū in bona digestione. De ꝓdictis signis plura ex eis possunt adaptari ymaginationi prouenienti a comunitate rēis uel alicuius alterius membri ut pꝫ considerāti ea. Signa autem eius que fit a siccitate albuginei sunt illa dixit Auic. que tu sciuisti supra in capitulo debilitatis uisus. s. cum dix ꝙ ōis corruptio q̄ fit a siccitate fit fortis cū uacuitas adest uł eū dixit. ⁊ qñꝫ recurrit ⁊c̄. ⁊ uide ibi ab eo ꝑ ea enim significať qñ ē siccitas albuginei. Aut aliud. i. alia siccitas uł alterius siccitas ut cristallini uel uitrei uel siccitas albuginei scilicet que est oino sine mā. Aut aliud. i. in alio. qꝛ in uapore exiccante ut supra dictū fuit i expōne ꝓma ⁊ secunda superioris littere difficilis. Et signa distinctia ymaginationum preuiarum ad cataractā a nō preuys sunt tria. ꝓmum est dixit Auicena. ꝙ qñ continuatur sanitas oculi habentis ymaginatōes ꝗtū ad bonā dispōnē cōplōnis eiꝰ. ⁊ icolumitas ipius oclī ꝗtū ad opatōes sex mēsibꝰ ē ꝭmplꝰm i securitate. s. a casu i cataractā qm̄ ymaginatōes q̄ ꝑducūt ad aquam non stant sex mēsibꝰ cū icolumitate oculi ymo non cessāt gradari i cōturbatōe uisus donec descēdat aq̄ cū eis subito. ⁊ raro ē ꝙ pertranseant sex menses. hoc tñ tp̄s nō ē pūctuale ymo diuersitatē recipit multā scđm diuersitatē regiminū tpꝝ anni dispōnū patiētis ⁊ regionū secūdū quā diuersitatē qbusdā cadit aqua ꝓma die apparētie ymaginationū qbusdā post paucos dies. qbusdā post mēsē unū aut duos aut plures. ⁊ qbusdā ēt differt cadere post mēses sex. ⁊ ob hāc cām auctores de isto termio uarie fuerūt locuti. Gal. nāqꝫ q̄rto ď iterioribꝰ et rasis ꝭo cōtinētis ⁊ yhesubali dixerūt ꝑꝰ tres mēses aut q̄ttuor Al. āt dix pꝰ duos menses. ⁊ nō ē mirādū de ista uarietate si bñ consideratur modus euentus aque. Nam fit ex uapore aquoso intrante albugineum qui si ibi conuertitur in aquam sicut napor surgens ex balneo ut dixit zoar. cū peruenit ad parietes balnei ubi conuertitur i aquā. Nō possibile ē ꝙ in paucis diebus multi uapores aq̄i perueniāt ad albugineum. et ibi ꝯuertātur in aquā unꝰ post aliū. ⁊ ꝙ sint tanti et tot ꝙ i paruo tēpore repleāt foramē uuee ⁊ obturēt ipsū. Et possibile ē ꝙ nō sint tāti neqꝫ tot ꝙ sufficiāt illud obturare nisi i tēpore lōgo. 2ᵐ signū dixit Auic. ē ꝙ cū tu uides ymaginatōnes remoueri et redire et addi ⁊ minui. tūc scias ꝙ sūt nō aquose neqꝫ portēdūt aquā futuram. maxime si qñ alñ recedūt patiēs bñ uidet sicut ante ymaginationes uidebat. Nam huꝰ ymaginationes fiūt ex paucis ⁊ subtilibus uaporibus aptis resolui nō ꝯgelari. 3ᵐ signum ē dixit Auic. ꝙ cum ꝓlongatur tp̄s aquosaꝝ et nō ꝯtinuať in ďbilitate uisus. scias ꝙ nō sunt aquose. s. ꝗuis crederēť a medico fore aquoses. uł ēt ꝗuis inciperēt in prinᵒ aquose tñ ꝑꝑ uirtutē cerebri ⁊ ocłoꝝ cū bonitate regiminis ⁊ medicinaꝝ possūt effici nō aquose. i. nō perducere ad aquā. Et istud erit qñ diu ꝯtinuātes ꝓcesserūt adhuc in debilitatē uisus qď faciūt ille que sūt aqᵒse. i. que perducūt ad aquā in corpore nō bñ disposito et cū malicia regis. Quia aūt Aui. nō distinxit ymaginationes aquosas a nō aquosis per hoc ꝙ ē eas eē a cōitate uel ꝓpꝓetate. Et auctores in hoc uarie sunt locuti scilꝫ an ymaginationes a cōitate sint uł esse possint aquose an nō. Ideo sciendū ē ꝙ Gal. quarto de interioribꝰ in uno loco distinxit ymaginationes portēdētes aquā a stomaticis Et hoc ēt similiter fecit raſ. 2ᵒ cōtinētis. Et Alm̄ et yhubali. per qď uideť inuere ꝙ stomatice nō sint aquose. Et fundatur rō eaꝝ super hoc ꝙ nō sunt fixe neqꝫ ex uaporibus aptis coagulari. ⁊ ex alia parte codē quarto cᵒ primo dixit sūt quedā ymaginationes sicē hiis que sunt in inicio cataracte ⁊ fiūt ꝑ colligātiā stomaci āt cerebri. Et sic inuit ꝙ ymaginatio aquosa. aliquādo ē a cerebro. ⁊ a stomaco hoc ēt uoluit zoar. cū dixit hec aqua generatur ex fumositatibus ⁊ uaporibus ascendentibus a stomaco superius. Et hoc ēt inuit raſ. i diuisionibꝰ propter que sciendū ē ꝙ ymaginatio que est per ꝓprietatem ⁊ etiam que est per comunitatem potest esse aquosa. ⁊ deducere ad aquam. Nam uapor repertus in oculo de natura aque existēs quomōcūqꝫ in oculo reperiatur potest in aquā conuerti. et facē ymaginationē aquosā. Uerūtñ ymaginatio per ꝓprietatē est magis apta ut sit aquosa ꝗ que per cōitatem. Et q̄ ꝑ communitatē exit. si est ex cēbro ē magis apta ut sit aquosa ꝗ que ē ex stōaco uel corpore toto. Et iō Gal ubi supra ꝓᵒ cᵒ dix ꝙ q̄ ꝑꝑ stōacū exit facile pōt curari. Et al. dix ď ymagiatōe q̄ ē ꝑꝑ stōacū nō ē mltū timēdū. De cura dixit Aui. eis q̄ fiūt ex siccitate ꝯferūt alñ hūectātia nota. dix aūt alñ qꝛ ñ i uehemēti neqꝫ in ꝯfirmata. Nā q̄ uehemēs ē aut ꝯfirmata non curať. Et itellexit ď siccitate ꝯplōnali. qꝛ illa q̄ ē a mā uel uaporibꝰ siccis pōt curari ꝑ euōnē illius materie. Et eis que nō sūt aqᵒse fiūt tñ ob hūiditate. dixit Auicena confe

ſūt ea que abſtergunt. Et eis que non ſūt ex ſiccitate. neqȝ etiam ex humiditate Sed ſunt ex ueſtigio cornee conferunt etiam abſtergē tia. In cura autem ymaginationum aquoſaꝝ que aquā portendunt Dixit Aui. pᵐ earuȝ cu ra ē. ꝙ tu uenias ad curam. hoc enim eſt ꝓmū ꝙ medicus debet habere in mēte ſua. ⁊ dȝ ue nire ad curā ꝓmū i. in ꝓncipio uel cito. qꝛ in iſtis exiſtit timor de deſcenſu aq̄. ⁊ nō curāt̄ ꝑ medicinas niſi in ꝓncipio ⁊ cito ſubueniat̄ ei. In eis ergo dixit Aui. oȝ ut incipiaſ ⁊ mū difices corpus ⁊ ꝓprie ſtomacum. ⁊ enim lȝ iſta ymaginatio fiat a ꝓprietate ⁊ nō a cōita te. tn̄ ut plīmum i eius ꝓncipio ↄiungit reperi ri corpus repletum ⁊ ꝑcipue ſtomacum uñ ne ceſſaria eſt eūo. q̄uis maxime eūo hec requi rat̄ i ymaginatione cōitatis toti⁹ uel ſtōaci ꝟ alteri⁹ mēbri iferioris ut matricis Et medici nā ēt i ymaginatione cōitatis debem⁹ ſic ꝑpa rare ꝙ cum hoc ꝙ eūet a toto uel a ſtomaco ꝟ alio inferiori. mēbro hēat ēt reſpectū ad cap̄ ut mundificet ipſum Deinde uenias ad mūdi ficandum capud cum gargariſmatibus ⁊ cap̄ purgys ⁊ maſticationibus conuenientibus. Et hoc ſi indigebit eis de ſternutatorus tn̄ dixit Aui. ꝙ inq̄ȝtum purgant ⁊ extrahūt ma teriā a capite ⁊ oculis eſt in eis iuuamentum Sȝ ex ꝑte laborioſi mot⁹ q ↄiūgi cū ſternu tatione tali timetur ex eis inſcium aque ⁊ ꝓ ꝑrie ſi eſt cadens ſub neruo uel prope ipſum .i. in ipō neruo optico. Et hoc ideo qꝛ ille ꝑ tes fortiter agitantur in ſternutatione in qua agitatione poſſet aqua ibi exiſtens fluere ad oculum ⁊ facere cataractam. quare dȝ medic⁹ bene ↄſiderari añq̄ȝ faciat ſternutatōis ꝓ uocationem Et ↄſimilium quidem meliuſ eſt ut dimittatur uel ſaltem poſtpōatur. De me dicinis autem conuenientibus in mundifica tione. dixit. A. ſcias ꝙ yerapigra mirabilis eſt iuuamenti. ⁊ poteſt intelligi de ſimplici. ⁊ poteſt intelligi de aliqua compoſitarum ſecū dum ꝙ uocat ad illas neceſſitas. ⁊ pille auree ⁊ medicamenta in quibus ponitur centaurea ſcilicet minor ⁊ cucumer amarus. i. aſininus. Et alia que poſſunt eligi ex capitulis prece dentib⁹. ſ. eūantib⁹ aquā ↄueniūt. ⁊ oȝ dix. A. ut ſit mūdificatio quam facis ꝑ dictas medi cinas ſm̄ ſemitam mūdificationū frequētium qꝛ ſi ſepe oȝ mundificare. ⁊ hoc iō qꝛ mē fa cientes aquam ratione loci in quo continent̄ ſūt difficilis eductionis ⁊ nō educitur ex eis in uice niſi parum in uice. Et iō oȝ ut frequē ter fiat ſed tamen paulatine De timore autē admiſtrationis medicinaꝝ localiū Dixit. A. nō utaris medicis ſolutis. i. diſſolutis ſiue re ſolutiuis ⁊ alys abſtergētib⁹ faciendo alcofol uel alr̄ admiſtrando eas. q̄uis magis. i alco fol. i. puluere magis qꝛ magis mordicat. niſi poſt mūdificationem bene ſufficienter factaȝ ⁊ iteratam. Si enim ante mundificationē ap proximentur ꝑꝑ caliditateȝ ipaꝝ pl⁹ traherēt ad locū q̄ȝ reſoluerēt. Et oȝ dix. A ut utaris in primis medicis lenitiuis. i. debiliter ⁊ leni ter reſoluētibus ⁊ abſtergētibus. qꝛ ordo ſa pientum ē incipere a debilioribus ⁊ nō ſolū in ſe lenioribus ſed ēt in leniori modo uſus ut

ꝟḡ. intellectus ⁊ nō in alcofol. Cum g° al. incepit curā a fortib⁹ qꝛ a collirio de fellib⁹ ⁊ ſimiliter Azarau⁹ hoc fecerūt preſupponē do canones generales de quib⁹ ē ꝙ incipien dū ē a lenioribus. q̄uis ēt aliquādo poſſ; cu ra incipere a fortibus. ut qñ egritudo eēt in corpore boni regis ⁊ multi exerty i quo pau ci forēt ſuperfluitates. Aut fortaſſe ēt qñ me dicus nō cōſideret inuenire utilitatē in leni b⁹ aut forte. Alm̄. ⁊ Azarau⁹ dixerūt ſic. qꝛ dixerūt curari. nō ſolū ad imaginationes ſed ēt ad prinᵐ aque. Cū iā mā ꝓ parte conuerſa ē in aqua ut ſuo c° patebit. Et enumerans Auic. medicinas locales leniores dixit ſicut feniculus cū melle ⁊ oleo. oleum tamē dȝ eſſe paucū ponitur enim ſolū ut uiſcoſitate ſua fa ciat alia adherere ⁊ amplius morari. Et ex u tilibus in prin° ē collirium ex ſucco feniculi ⁊ ſucco rute ⁊ melle. Et dixit Auic. ſicut ꝺr ſcilȝ a raſi z° ↄtinētis auctoritate tabri ꝙ o doramētum ſanſuci confert ei qui timet ōſen ſum aque in oculis ſuis ⁊ odoratus olei eius Dixit tabri idem facit. ſanſucus enīȝ ſm̄ oēm modū adminiſtrationis eius ualet ad y maginationes. ita ꝙ puluis eius recluſus i pe tia rara ⁊ in die ſepius odoratus et in nocte retentus iuxta puluinar. Et quandoqȝ ↄfert dixit Auic. Alcofol cū ſemine alkitera ideſt herbene. Nā ꝺr ꝙ ipſū mouet aquā ⁊ reſol uit ipſaȝ ⁊ ꝙ ē ultimum. Colliriū utile ⁊ faci le tollerabile ↄferēs nō potētib⁹ tollerare col liriū de fellib⁹ ⁊ ſimilia. ℞. aque feniculi ma iorane celidonie ⁊ rute. ana. ℥. ij. diſſoluātur in eis croci. ℥. ß. antimonii. ʒ. ij. ⁊ diſtellētur per filtꝝ et ponatur in oculiſ bis in die. Al cofol utile ⁊ tollerabile. ℞. tutie ignite noui es et extincte in ſucco feniculi ʒ ii. aloes epa tici et corticū buȝgore ana. ʒ i. margaritaꝝ. ʒ. ß. fiat puluis ſubtiliſſim⁹. Dixit expi mentator ſemen criſtegalli ſubtiliſſime terat̄ ⁊ de eo ocl̄is imittat̄. qm̄ ↄfortat uiſū ⁊ hūi ditates aqueas reſoluit ⁊ ↄſumit. Et hētur ex hoc argumētū tale. Nā dixit plinius. Si ſemē eius integꝝ oculis imittatur oculos nō ↄturbat ſed i ſe caliginē oculoꝝ ↄtrahit. Et o culos mundificat ⁊ cōfortat. Et dixit her ba cētrigalli odorata ⁊ ↄmeſta oī mō ↄfert ⁊ ēt ſuccus eius collirizatus. Et dixit ca pita irūdinū buliant in uaſe eneo ⁊ ſubtiliter puluerizentur ⁊ fiat alcofol. Et fel piſcis ſpi nuſe deſiccetur in uaſe eneo ſic ꝙ puluerizari poſſit ⁊ oculis iniciatur. Dixit Auic. gra datim peruenias ad medicinas fortiores. ſic eas que ſunt compoſite ex ſapino ⁊ ſimilib⁹ ſibi. Ex quibus ē hoc medicamē. ℞. ſapini ꝑtes iii. aſſe et ellebori albi ana. partes. x. ⁊ mellis cotilas. viii. Et ex eis q̄ ualde exper ta ſūt ē illud colliriū ex capite irūdinis adhu ſto ⁊ melle. Et ex utilib⁹ ē oleū balſami ocl̄is iſtillatū. ⁊ zoar laudauit odorem croci ꝺr ꝙ ē quedam herba ꝑua que a m̄tis uocatur cā nata. qꝛ colorē hȝ cāne ⁊ habet folia mollia q̄ maxie ualet ad confortādū uiſū ⁊ ad ↄſoli dādū uulnera oculi De cura ymaginationū ꝑ dietā. oȝ timē m̄tū calefacē cap̄ ſb ſole ſtāre odorare m̄tū calida. cap̄ fortiter fricare uēto

ſas capite apponere multū intueri rem unaꝫ
maxime puā. Et intueri res ſplēdidas. triſta
ri ⁊ iraſci. frigida ⁊ hūida approxiare capiti
Et exponere capud frigiditati aeris et flatui
uētoꝝ. Et tenere poros cutis capitis oppila
tos frigore uel ſorditie. ymo oꝫ poros cutis
capitis tenere aptos cū lotione capitis ſalteꝫ
ſemel i ſeptimana ⁊ cū fricatione ⁊ pectinati
one capitis tēꝑata. Dix Raſ 2°. ꝯtinētis ab
ſtineāt a balneo. Dixit Auicena. oꝫ ut euitet
piſces et cibos groſſos ⁊ euaporatiuos
Omnes enim auctores ꝯcordāt ꝙ a piſcibuſ
ſurgit uapor aquoſus et multiplicat materias
flēcas aquoſas. ꝑꝑ qđ dixit Auic i 2° c° de
piſcibus ꝙ faciūt cecitatē. Cibaria uero gro
ſa generāt uapores groſſos q ſi intrauerint
oculos difficilius reſoluūť. ⁊ cū hoc facilius
et citius ꝯuertunť i aquā. Dixit Raſ ubi ſu
pra. abſtineāt a potu aque qꝫtum poſſibile eſt.
Auicena uero dixit deuitet potū pl'm aque et
uini. Meſue uero ꝓhibuit uinū in ꝑn° aque
Scire debes ꝙ ſi corpus fuerit multuꝫ reple
tum ante eius euacuationem uinum dari non
debet quia eſt euaporatiuum ad capud ⁊ agi
tat materias maxime in corpore calidi ſtōa
ci aut debilis cerebri. ⁊ qđ non habuerit in
conſuetudine potare multum uinum. ſed loco
uini debet bibē aquam zucari uel mellis ſecū
dū uarias diſpoſitiones. Si autem non fu
erit repletum uel iam ſufficiēter euacuatū tūc
uinū moderatum ſumptum confert. quia dige
rit ⁊ reſoluit ⁊ maxime confert in ſtomacis
debilis digeſtionis ⁊ in hys qui conſueuerūt
bibere ipm. Sit autē uinum ōbile paruum. ⁊
cum hoc parūꝑ linfatum ut nō faciat efumati
onē q̄ ledat cēbrū ⁊ oculos.

Cam. 53m ō dilatatōe pupille dicta alnitbaſar.

Nanothoīa ocli' pꝫꝙ pupilla ē
illud ꝙ uocatur nigrū oculi.
Et uocatur ſic qꝛ ꝑꝑ priuationeꝫ
coloꝝ appet nigra. ⁊ non quia ali
quis color ibi ſit Dicitur autē dilataꝯ pupil
le ab Auic. alnitaſar Et 3° colliꝫ dicitur largi
tas foraminis uuee Eſt enim ipa ⁊ paſſio ei
oppoſita ſcilicꝫ pupille conſtrictio ul' opilatio
ō egritudibus uuee ſcilicꝫ foraminis eius.
Dixit Auic. alitiſar ē ut ſit foramē uuee lati
us qꝫ ſit ſecūdum naturam. ſ. ipius oculi cu
ius foramen dilatať Eſt. n. dilatatio pupille
duplex ſciliꝫ naturalis ⁊ accidētalis. unde di
xit Aui. qñꝫ ē amplitudo ocli naturalis ⁊ no
cet uiſui. uidet eni res miores qꝫ oꝫ ut uiđan
tur ſuple ⁊ qñꝫ non uidet aliqd ſciliꝫ ſi ꝑuene
rit dilatatio uſqꝫ ad extreitatem cornee ubi
iungitur coniunctie. Et qñqꝫ eſt accñtal' que
ēt qñqꝫ ē ita ꝙ uidet res miores qꝫ ſint. ⁊
qñꝫ ꝯſeqť ad h° ut ñ uideat aliqd. Nā m'toti
ens dilatať ocul' adeo ut dilatatio ꝯſequatur
corneā. i. extremitatē cornee ⁊ ꝯiūgiť ꝯiūctie
Et tūc non remanet uiſui aliqd de quo ſit cu
rādū. qꝛ ſi uidet. uidet mō ꝯfuxo ⁊ uelud um
brā. Nō āt uidet ſic qđ poſſit diſcernē ⁊ di
ſtinguē res Et cauſa dilatationis pupille. alñ
eſt ꝓmitiua accñs ex caſu percuſſione uel ob
uiatione. Et qñꝫ cauſa eius ē intrinſeca añs
uel ꝯiūcta. De cā primitiua dixit Aui. acci
dit a cauſis primitiuis caſu uel percuſſiōe ul'
obuiatione. Et zoar. dixit accidere pōt ex
ꝑcuſſione. ſ. multa capitis uel ēt totius corpo
ris. ⁊ ex multa percuſſione ⁊ multa retētione
anhelit' ſicut accidit mulieribus in partu.
Et dixit pueris maxie hēt euenire ꝓpter
eoꝝ fletū. De cā aūt itrīſeca. dixit Gal qr
to de accidēti. ꝙ dilatatio pupille fit aut a ſi
citate aut ab hūiditate. Et Auer 5°. colliꝫ dix
fit aut propter corrugationē que accit uuee
uerſus circūferētiam ꝑꝑ ſiccitatē āt ꝑꝑ hūi
ditatē fluentē illuc ⁊ ipſaꝫ dilatantē. De
cauſis aut dixit Aui. qñꝫ fit propter cauſas
exñtes in ipa pupilla. i. in ipſo oculo Et iſta
cā aut erit in albugineo āt in uuea. ⁊ ex par
te albuginei ē duob' mōis. uno cū hūectatur
⁊ m'tiplicať ⁊ ꝯprimit uueā ⁊ mouet ipſā ſua
ꝯpreſſione a dilatationem. Alio modo cum
eſiccatur. Uerūtamē ſiccitas albuginei nō fa
cit dilatationem per ſe. imo per ſe faceret cō
ſtrictionē ſed facit eaꝫ per accidēs. ſ. iqꝫtuꝫ
ad ſiccitateꝫ eius ſequitur ſiccitas uuee. Ca
uſe eniꝫ ex ꝑte uuee ſūt tres prima ē eius ſici
tas ſiue ſit ſequēs ad ſiccitateꝫ albuginei ſiue
nō. Nā dixit Aui. ſi uuea ōſiccatur tunc
extenditur ad extremitates ſuas ſicut exten
dūtur coria ꝑforata cū eſicantur. Cū ergo
deſicatur uuea accidit ei ut dilateť ſicut dila
tātur foramina illoꝝ corioꝝ. Raſ aūt 2°.
ꝯtinētis uoluit oppoſitū. ſ. ꝙ ad ſicitatē uuee
ſequať ꝯſtrictio pupille nō dilatatā. Et ō
h° reprehendit Gal. Et p' reꝑhēſionē eius di
xit dilatatio pupille ſm meā opinionē ē cum
accidit uuee mollificatio. Sꝫ mollificatio ac
cidit ab hūitate nō a ſicitate ꝑꝑ ꝑdicta notāt
quidaꝫ uuea pōt eſiccari aut ſm ꝙ ē mēbꝝ ꝯ
ſimile. aut ſm ꝙ organicū. Et eſicatio ei' ſm
ꝙ ꝯſimile ē alteratio eius ad ſiccam qualita
tē ex qua accidit ꝙ partes ſbe uuee inter ſe
denſanť ⁊ talis ſiccitas dilatant in ſe fora
mē ſuuꝫ. ſicut apparet in cartis ⁊ corys per
foratis. ꝙ ꝑ dcāꝫ eſicationeꝫ dilatať foramē
eoꝝ Iſta eī ſicitas nō perducit ad corruga
tionē ſꝫ ad quādā diſtractionē a loco ꝑfora
to ⁊ h° qꝛ coadunāť ad ꝑtes ñ ꝑforatas. q̄s
ꝑtes uocauit. A. extremitates. Alio mō pōt
corrugari ⁊ eſicari ſic ꝙ ꝑducit ad corruga
tōeꝫ qđ ē qñ ꝯtētū ꝯſūiť i poriſ ei' uñ ēt ſba
ei' ꝯſūiť. Et h eſicatō aduenit ei ut eſt mem
brum organicū qꝛ ut ſic ſba ei' corrugatur
Et iſta ſiccitas eſt cauſa coſtrictionis pupil
le. ⁊ iſta ſiccitas eſt maior qꝫ ſiccitas faciēs
ad dilatationē. qꝛ conſumit humidū corpulē
tum. Et de hoc amplius in ſequenti capitulo
ſcđa cauſa eius dixit Auic. ē humiditas ⁊
hoc proprie qꝛ potiſſime ⁊ frequētius accit
dilatatio pupille ab humiditatibus qñ ipleť
eis in tātū ꝙ premūtur et extendūtur parteſ
eius. Et hec humiditas aut ē apoſtemans
uueam aut nō. Et quādo nō eſt apoſtemans
Aui. poſuit eam ꝑ 2a cā. ⁊ qñ ē apanſ poſuit
eā ꝑ 5a cā. Et iō dixit quandoqꝫ accidit
uuee dilatatio propter apoſtema extenſiuum
qđ accidit ei qđ excedens dilatat. Et tan
gens Auicena unā de cauſis antecedētib' dix

qñꝫ fit successione soda. scilicet fortis ꝓprie ꝙ soda fortis qñꝫ est causa ꝙ materie moue anẽ ad oculũ q̃ possũt uueã dilatare ⁊ simil̃r intelligendũ ẽ de quacũqꝫ causa simili que fa ceret materias ad oculum prouẽire. De sigis dixit rasis ĩo continẽtis. Cognitio dilatatio nis pupille ⁊ eius constrictionis est per cla usuram alterius oculi in sua dispositione ma net inspiciendum enim est si pupilla sit dilata ta aut constricta plus debito aut minus. Et possibile est ꝙ non cognoscatur de facili quũ pupille status non uisus est tempore sanitatis qꝛ aliqui hñt natural̃r pupillas magis latas ul' magis artas aliis. ⁊ hoc cognoscit̃ ꝑ siĩitu dinẽ pupillaꝝ qꝛ cũ una ꝯstrigit̃ altera dila tat̃. ⁊ ecõuerso. Cũ ãt dixit rasis plene dixit de foramine ꝙ nꝫ ꝯstrigit̃ nꝫ dilatat̃ ultra na turalẽ dispositionem ipsius. ⁊ nocumẽtũ ẽ in uisu. tũc plus iquirẽdũ ẽ an pupilla sit turba ta an clara. Et si in ea non est lesio attendat̃ tunc de neruo uisibili. quia si est in capite põ derositas ⁊ turbiditas sensuũ ⁊ nocumentum morboꝝ ipsoꝝ tũc ẽ a cẽbro. Et tũc iquirẽdũ ẽ de dieta ⁊ dispõne corporis ⁊ sõni ⁊ uigili arum ⁊ similiũ ut morbi cã meliꝰ cognoscat̃ ⁊ an sit ab hũitate an a siccitate. Et dixit ras. ibidem de signis generis. dilatatio pupille fa cit uideri res minores quã existant sicut cõ strictio eius facit eas uideri maiores. ⁊ Aza rauius dixit de ꝓprietate huius egritudinis est ⁊ eius signum ꝙ uideãt̃ res mioris corpo ris quã uere existãt. ⁊ signũ stricture pupille ꝓprium est ꝙ uideãt̃ res maiores q̃ꝫ uere exi stãt. Et Aui. de dilatatione pupille idẽ dixit sꝫ tacuit de signo constrictionis eiꝰ relinquẽs ipm notũ. Cã ãt q̃ꝛ hñtes pupille dilatatõ nẽ uident res minores dixit Azarauius. est quia uident debili uisione. Et yhesuhali dix. causa eius est debilitas luminis idest uirtutis uisiue. uerumtamen nõ quelibet debilitas uir tutis uisiue est causa ꝙ res uideantur miores sed illa scilicet que idiget nõ multo lumie. qa dispergeretur spiritus uisibilis in ea. Et in qua egetur forti motu ex parte rei uisibilis mouentis Nam res debiliter mouens ñ cau saret modum motus seu species que aliquam haberent fixionem. Sed in qua linee uisua les recipiunt magis lateraliter q̃ꝫ cẽtral̃r Nã cum recipiuntur lateraliter sunt debiles ⁊ cũ cẽtraliter sunt fortes. Et sic est dicunt quidã in dilatatione pupille. Quidam au ẽ assignãt aliaꝫ cãm que ẽ ꝙ in dilatatione pupille spiri tꝰ ẽ dispsus. ⁊ iõ spẽs rei uisibilis nõ potest i spiritu mltiplicari mltiplicatione que sit cum terminatione quod requiritur ad uisionẽ. Et ꝓpter hanc causam dicũt res põt uidẽri i aqua ⁊ nõ i aere. Cum autem species uisuales non mltiplicantur oportet ut res uideant̃ miores q̃ꝫ sint. Et qꝛ in constrictione pupille spiritꝰ mltũ coadunãtur possunt in eis species multi plicari. Et intm̃ ꝙ res apparet maior q̃ꝫ sit. Et ꝑꝑ consimilẽ cãm dicũt ẽ. ꝙ stelle minute apparẽt in serenitate yemali ⁊ nõ in serenita te estiuali. qꝛ i yeme spẽs illaꝝ stellaꝝ recipiũ tur i aere grossiori i quo terminatie pñt reci pi Sꝫ in estate recipiuntur i aere rariori i q°

terminatiue nõ recipiũtur. Sũt aũt ⁊ alii qui aliã cãm assignãt quaꝫ dicũt sũmi. 21ª. ꝓ bleumatũ probleumate. 8° ubi quesiuit Ari. propter quid obtuse uidentes scribunt litte ras minutas. ⁊ in solutione inuit ꝙ istud est quia obtuse uidentes coadunant palpe bras unde faciũt angulũ paruũ. Et dicũt ꝙ li cet in sol'one dicti probleũatis uideat̃ senti re ꝙ uisus fiat ex̃mittẽdo. nõ tamẽ sic uoluit Nã angulus põt paruus fieri intus suscipien do. Cũ autẽ res uidetur per paruuꝫ angulum apparet minor q̃ꝫ sit. Et sic dicũt hñtes pupillã dilatatam faciũt qꝛ coadunant per pal pebras unde recipiũt per angulũ strictũ qua re apparet eis res minor. Sed qñ pupilla ẽ stricta tũc habens eam mltũ dilatat palpe bras qꝛ cũ habeat spm depsum indiget mlta luce quã acquirunt in dilatatione palpebraꝝ ⁊ per eam põt res sub forma piramidis lata ad pupillã uenire. Et sps etiam dẽpsus põt speciẽ sub forma latiori recipere sicut recipi tur species in aere grosso. Et hec ẽ causa qua re apparet res maior q̃ꝫ sit. De signis spe cierũ dixit Aui. dixi i ea in c° debilitatis ui sus. ibi enim sunt posita signa siccitatis ⁊ si gna humiditatis replẽtis nõ apostemãtis. Et signa apostematis possũt hẽri ex cap° de ob talª. possũt ẽt ex predictis hẽri signa facte causa albuginei et facte causa uuee. De cu ra dixit Auic. illa que naturalis ẽ nõ habet curã. Nã procedit ex defectu ꝑncipioꝝ gene rationis. s. aut defectu uirtutis iformatiue ãt paucitate materie cuius defectꝰ fuit innẽtus i orificio uuee. ⁊ nulli hoꝝ põt subuenire ita ut curetur. Põt tamẽ aliquid sibi confer ri iuuamentum. Et hoc maxime per puluerẽ positum a zoar de quo dixit hic puluis nõ so lum confert illi qui habuerit dilatationem pupille ab egritudine. imo etiaꝫ ei qui habue rit eaꝫ a natura. Dixit Mesue. postq̃ꝫ con firmatur aut que uera est. et est illa dicunt q dam que extenditur usqꝫ ad coronaꝫ non ha bet curam. ⁊ facta a siccitate ⁊ difficulter cu ratur. tamen succurritur ei cuꝫ bono regimie ⁊ humectatione cuꝫ hiis que scis. Et Auic. dixit illi que ẽ ex siccitate confert humecta tio cum humidis predictis in capitulo debi litatis uisus. Facte uero ab humiditate ñ ãpante cura dieta perficit̃ ⁊ potiõe. ⁊ dieta qõ dixit mes. ꝯsistit ut sit regimẽ eiꝰ esiccati uuꝫ. s. scõm oẽs sex res nõ naturales. Cũ ab stinẽtia ⁊ tollerãtia famis suple ⁊ sitis. Et i spãli dix. A. Cibꝰ eoꝝ sit aq̈ cicerũ cũ oleo sisamio suple ãt de amigd. d. uel cõi. Et tu ex dcis i ꝑcedẽtibꝰ eligere poteris regimẽ totũ i oibꝰ sex rebꝰ nõ nãlibꝰ. Regimẽ uero eius ꝑ potionẽ. dix mes. ẽ q̃tuor res pª ẽ eiiccatõ 2ª extractio eiꝰ que suꝑ excrescẽ uidet̃ eius mẽ cꝰeũo fiat iterata. sꝫ ꝙ expedierit cũ iter põne ñ frequẽti. ⁊ cũ flo̾ia. si appeat humores hñdare i sãguie ⁊ ꝓꝑe excefalica. ⁊ pꝰ hãc si appeat dispõ ex ueis lacrial' ⁊ neruis tipoꝝ. ⁊ icisio arteriaꝝ. ⁊ ipaꝝ canterizatio si res ex postulat. Et qñꝫ fit cauteriũ ⁊ ꝯfert ꝓꝑe i cahendos sicut diximus. Dixit Auicena illi que est ex humiditate confert flo̾ia si in

corpore fuerit mltitudo. s. sāguinis ul' alteri⁹
hūoris cū sanguine mixti. Et post flo͞iam
uniuersalē ꝯfert ei flōmia uene lacrimalis qꝛ
euacuat ex loco. Et similiter flo͞ia uenaruꝫ ti
poris ⁊ incisio earum Et dixit cōferunt ei
eūones alie quas sciuisti ex dictis multotiēs
que debent fieri ſm humoreꝫ penetrantē. Sꝫ
tamen non oportet ut mltiplicent̄ eūones iste
Et debilitet̄ uirtus ⁊ non eūetur qd̄ querit̄
qꝛ non humiditas que continet̄ in oculo ⁊ pti
bus eius. ideo dixit Aui. qn̄qꝫ sufficit ut eūe
tur de decem diebus in decē dies cū. ʒ. i ſ pi
lularuꝫ cochiaruꝫ. Et non intellexit hunc ter
minuꝫ fore punctualeꝫ. sed ꝙ habeat latitudi
nem in plus ⁊ minus ſm maxime ꝙ pticulāia
de eūone coīdicant. 2ª res ē dixit Mesue
administratio medicaminū ducētiū siue diuer
tentiuꝫ māꝫ ex loco. sicut ē scarificatio facta
in auribus ⁊ apertio emoroydarum ⁊ appo
sitio uentosaruꝫ in nuca ⁊ super colluꝫ ⁊ i spa
tulis. Et Aui. dixit. conferunt ei uentose
posite super collo pp illud quod est in eis de
attractione māe ad posteriora. 3ª res ē di
xit Mesue administratio reruꝫ resoluentium
ex ipso oculo ⁊ extrahentiuꝫ humiditates di
latantes uueaꝫ sicut ꝓprie cum alcohol ex fel
le edi ⁊ suco feniculi ⁊ paruꝫ sale armoniaco
aut ex felle eritii aut ex felle testitudinis. s.
cum dictis suco feniculi ⁊ sale armōiaco. aut
ex capitibus yrundinis ustis facto collirio cuꝫ
melle ⁊ suco celidonie qm̄ ē exptuꝫ. Dixit
zoar. dilatatio que est inaturalis cōstrictiōe
indiget cum sief ⁊ alcohol cōuenientib⁹. Di
uersificatur tamen curatio ſm etatem ⁊ sexum
Nam in pueris ⁊ mulierib⁹ debet fieri cū
sief mollibus. i. remissis in acuitate. Et in
senibus ⁊ hiis qui sunt in ultima iuuentute fi
at cura cum alcohol desicatiuis. s. magis acu
tis Et fiat cura sine negligentia. Naꝫ si ne
gligentia in huius cura extiterit scias ꝓ cer
to ꝙ pro maiori parte ad descensum aque ha
bent deuenire Dixit Aui. oꝫ ut fiat alcohol
cum eis que dicta sunt in cura ymaginatōnis
. s. ex humiditate qꝛ cū resolutiuis ⁊ esicatis
Collirium utile. ℞ boliar. ʒ. i. tucie sanguis
draconis draggaganti gūmi. arab. ana. ʒ. ſ.
terrant̄ subtiliter ⁊ misceant̄ cum lb. i. aque
ros ⁊ ponant̄ in ampula uitrea ⁊ suspendatur
in uase aque ita ꝙ non tāgat uas ⁊ bulire fac
ꝑ mediaꝫ horam postea deponat̄ ab igne et
addatur. ʒ. ii. uini granatoruꝫ clarificati et
sic dimittat̄ per diem unū postea collent̄. Et
ex eo sic colato ponat̄ in oclis reducit eni pu
pillaꝫ dillatatā ad suā nālēꝫ mēsurā. Et di
xit Auic. confert ei effuxio aque salite siū nā
liter siue accidentaliter sit salita super caput
⁊ proprie permixte cū acceto uini quia dat
sibi penetrationem ⁊ adiuuat in esiccatione
Et dixit fiat Alcohol alteri oculo ne di
latetur pupilla eius cum tutia. suple et aliis
confortantibus oculum ⁊ prohibentibus de
scensum humiditatum ad ipsum. Et de con
ferentibus est predictum collirium utile.
De facta a percussione dixit Alm̄ n̄ eē timen
duꝫ qꝛ remouebit̄. Auice. aūt dixit ꝙ illa
q̄ fit a ꝑcussione uel cāu nō hꝫ curam ꝓpter
qd̄ dixerunt quidam ꝙ ista dilatatio aut est
magna ualde aut tangēs usqꝫ ad corneam et
talis nō curatur de qua intellexit Aui. ut pa
tet inspicienti textuꝫ suum. Dixerat enim ꝙ
multociens dilatatur adeo ꝙ consequit̄ cor
neam ⁊ nō remanet tunc uisui aliquid de quo
sit curandum. Et subdit et illa . s. que conse
quitur corneam si fuerit a ꝑcussione uel casu
non curat̄. Alia est dilatatio nō tam magna
neqꝫ cōsequēs corneā et talis curat̄ ut dixit
Alman. Et ad hanc dirigit̄ cura ab auctori
bus posita. Alii autem dixerunt. ꝙ ista dila
tatio pupille aut est cum solutiōe ꝯtinuitatis.
uuee et talis n̄ curat̄. Et quia utplurimū ex ꝑ
cussione accidit uueaꝫ solui Ideo Auic. sic ꝓ
tulit. Alia est sine solutione ꝯtinuitatis. uuee
et talis curatur imo dicūt quia ea q̄ ꝑua est ⁊
non est cū tractu mē ad locū per se ipaꝫ redit
cum bonitate regiminis. Dixit Mesue. cura
eius q̄ est a cāu uel ꝑcussione est due res post
regulatiōeꝫ. s. ab eis que ꝓhibētur et abstinē
tiam in eis q̄ concedūtur et aliis et abstinen
tiaꝫ a uino. Et prima res ē ut in ꝑncipio fiat
administratio repcussiuoꝝ et infrigidantiuꝫ
et ꝓhibentiuꝫ effuxionē mē. et hoc post flo
miaꝫ. dixit eim Auic. ꝙ cura eius est sicut
cura apostematis calidi. Non quidē eius qd̄
fit post ꝑcussioneꝫ uel casum sꝫ eius qd̄ fit a
cā intrinseca. Cuius cura ē ut fiat flomia ad
eūanduꝫ et diuertendū. deinde uentoset̄ caput
. s. retro sup collo et ad diuertēdum. Et ista
uentosatio pōt fieri cū scarificatione et sine
ſm exigentiā. Et silr̄ possunt fieri alia diuer
tentia. postea dixit Aui. administra infrigi
dantia oculo ad repcuciēdū ⁊ ꝓhibendū māꝫ
fluere ad ipm̄ q̄uis eim repcussio sit ꝓhibi
ta ē in ꝑn° flonū euenietiū a ꝑcussiōe uel cāu
in aliis mēbris ut nō ꝯculcet̄ sanguis in mē
bro et fluat ad ipm et corrumpat̄ et ꝑdat mē
bruꝫ. In hoc tm̄ mēbro nō ꝓhibet̄ sꝫ ꝯcedit̄
qꝛ nō timetur in eo illud nocumētuꝫ qꝛ non
est in oculo maxime in uuea sanguis aptus sic
ꝯcultari ut corrūpat̄ sicut in aliis mēbris.
Etiaꝫ oculus magis requirit istaꝫ repcussionē
q̄ꝫ alia mēbra . pp multā sensibilitatem suam
ꝑ quā plurimū dolet ex ꝑcussiōe. Ad hoc g°
ne pp intensum dolorem mē plurime fluant
ad oculū et apostemāt ipm cōcedit̄ in eo rep
cussio et maxie ꝑmissa flomia et diuersione.
repcussio tm̄ in oculo nō debet fieri cum mltis
frigidis ut patet ꝑ remedia auctoꝝ. Dixit. n.
Mesue. sicut ꝓprie ē emplastruꝫ fabaruꝫ ex
corticataꝝ aut aq̄ salicis aut solatri aut endi
uie. Et Aui. dixit fiat emplastruꝫ cuꝫ farina
fabarum. s. sine corticibus earum et farina
ordei cum aqua foliorum salicis aut endiuie.
2ª res est dixit Mesue ut premissa repcus
sione fiat administratio resoluentiuꝫ medica
minuꝫ suple incipiēdo a debilioribus sicꝫ ꝓ
ꝑc est uitellus oui cum oleo rosato et pauco
uino Et Aui. dixit. Aut postea fiat cum lana
infusa in uitello oui et oleo rosato et pauco
uino. De quo dicunt quidā ꝙ cōpeteret in au
gumento quia in eo est repercussio et resolo
aliqualis et doloris sedatio. Et ꝑ ꝑc fiat istō
emplastrū dixit Mesue post distillationē in

oculū ex sāguine turturis aut pulloꝝ columbi
narum .s. sicut fit in tarfati. Et. Auice. dixit
distellet̄ in oculum sanguis turturum aut
pullorum colūbinorum. et hoc pōt fieri in
die 3°. Et etiā ut dic̄ litera extra post 3m diē
Nam in hoc sanguine est resolutio et doloris
sedatio Et scias qđ multi incipiunt ab ēpl'e
facto ex uitello oui et pauco uino et maxie
in corpore mundo et in quo non timet̄ m'l'us
fluxus materie. maxime etiam quando non
uocantur ad curā in die primo siue i ꝓn°. Et
si ꝑdicta non sufficerint dixit mesue ad ultim
distillentur i ocl'm collirria resolutiua. fortia
ex eis que dicta sunt in precedētibus que
habeant resoluere sanguinē qui post ꝑcussio
nem in oculo remanserit Et Aui. si egritudo
steterit et nō cessauerit p ꝑdicta deueniēdum
est ad alcofol fortiora administrata cū lacte
ut remoueat lac acuitatē eoꝝ. In quibus ēt
alcofol. fortibus ꝓcessus fiat aminus forti
bus ad fortiora. Ista ēt alcofol fortia cum
gradato ꝓcessu ꝯueniūt in dilatatiōe pupille
ab hūiditate maxie post eūones ꝛ in egritu
dis ꝓcessu. Dixit quidā expimētator .ꝙ fo
lia scariole cōtrita oculo supposito ul'r ꝯueni
unt dilatationi pupille ex ꝑcussiōe in ꝓn°.

Capl'm .34m. de ꝯstrictione pupille.

Onstrictio siue mino
ratio siue
strictura pupille ē duplex. s nālis
et accidentalis. Dixit Gal' 4° de
accidenti .si nālis ē erit uisus acutus necessa
rio. ꝑꝑ coadunationē q̄ fit in spū p ipā. Si
vo ē accidētalis uisus ē malus Attñ qꝛ in
ꝯstrictiōe accidētali ēt fit coadunatio spūs.
iō ipa inq̄tū ē ꝯstrictio ē bona ñ mala. Sꝫ
est mala rōne morboꝝ ad quos cōseqtur qui
sunt mali Est aūt cōstrictio pupille inālis di
xit Aui. ut sit foramē uuee strictius ꝯsueto
.s. sibi patienti dū erat in sanitate sua. quidā
dicūt ꝯsueto .s. in cōitate hōinū. Est aūt ac
cidētalis pupille cōstrictio duplex. una tota
lis ꝛ ꝑfecta. et ōꝛ a multis opl'o et inducit
cecitatē. Et alia ē impfecta nō totalis cuius
curā tractauerūt auctores. Et cā eius dix
Auic. aut ē siccitas uuee. aut ꝓ et corrugatio
aggregans eā. Et accidit inde ei ꝯstrictio. s.
aut ꝑfcā aut iperfcā ꝑtibus eis corrugatis ꝛ
reductis v̄sus centrū. Aut cā eius dixit Aui.
ē siccitas albuginei uehemēs q̄ꝛ minorat̄. Et
seqtur ipm tunica uuea ad detumescendū. Et
detumescētiā seqtur agregatio et ꝯstrictio.
Siccitas uō albuginei qñ ꝯtingit ex mino
ratione eius p exitum ipius ex ꝑcussiōe uel
casu. Et in hac minoratiōe dicūt quidā uuea
ꝓpellitur ad extra et qñ albugineū qñ re
soluitur et paulatine consumit̄ preter ꝙ ab
oculo egrediatur et in hoc casu uuea ꝓpelli
tur ad intra. Et ob hanc cañ. dixit Auic.
ad dispositionē diuersam. Et siccitas causa
ꝯstrictiōis pupille Aut est mala cōpl'o sicca
uel calida desiccans sine materia aut est cum
materia Et sic uoluit 3oar. ꝙ constrictio pu
pille aut erit ex siccitate aut humore desicāte

sicut accidit pellibus seu corijs ꝑforatis qꝛ
q̄ꝫuis desicant̄ ꝛ corrugant̄. i. quādo adueit
ei siccitas corrugatiua sicut dixit Aui. corru
gant̄ foramina. Et ex dictis hic ꝛ supra
patet quomodo sicitas diuersimode pōt esse
cā dilatationis ꝛ constrictōis pupille. Aut
causa eius dixit Aui. ē humiditas excedens
uueā a lateribus ad mediū. Et tunc constrin
gitur foramen sicut ē illud quod accidit cori
is quando mollificant̄ ꝛ madefiunt ꝛ exten
dunt̄ in partes. s. longitudinales uel latitudia
les. qm̄ tunc eorum foramina constringuntur
Similiter enim accidit uuee. qñ humiditas
eam ingreditur ꝛ madefacit eam ꝛ extendit
eam. s. circa partem cum qua coniungit̄ cōiū
ctiue. qm̄ tunc accidit ꝙ foramen eius cōstri
gitur. yhubaly. posuit duas alias causas qua
rum una est caliditas esicans. ꝛ alia est apā
comprimens quod posset eē apā cornee l' ali
arū ꝑtiū adiacentiū uuee Et Rasis 2° cō
tinētis etiam tetigit ꝑdictas duas cās cū dix
strictura pupille erit aut ex apate aut hūore
terreo sparso super eam qui corrumpit ipam
.s. ꝑter qđ apet aut erit ex supflua calidita
te adunata in ipsa. Dicunt ex supradictis ēt
patet quomodo ex humiditate potest causari
dilatatio pupille ꝛ etiam eius constrictio.

Dixit Aui. constrictio pupille pl'm fit a si
citate q̄ꝫ ab humiditate constrictio n. ē cōfor
mior siccitati q̄ꝫ humiditati. Ac etiā faciliꝰ
ꝛ frequentiꝰ contingit uueā ꝛ albugineū esica
ri q̄ꝫ uueā humectari humectatōe relaxante
eā. De signis dixit Aui. tu iam sciuisti ea di
cta enim sunt in precedente capl'o ꝛ in ca° dō
bilitatis uisus sunt posita signa sicitatis ꝛ hu
miditatis. q̄ꝫuis ſm quosdam difficile sit di
stinguere inter dictas causas per signa sꝫ po
tius statur bone extimationi. Cura dixit. A.
Illa que naturalis ē curam nō hēt. Illi ue
ro que ē ex siccitate confert humectatio cum
humectantibꝰ pluries dictis ex distillatiōibꝰ
in oculum ꝛ caputpurgys ꝛ embrocis factis
ex sucis humidis ꝛ reliquis scitis. que. s. sint
tempate in actiuis uel potius declinent ad in
tridationē leuē. Dixit Aui in hac cura nō
inuenis necessitatē utendi aliquo in quo sit
caliditas aliqua saltem intensa que plus pos
sit esicare ꝛ consumere resoluendo uel ēt pos
sit attrahere mās non nutrimentales sed sup
fluitas ad locum. Calidis tamen tempate
uti possumus que iuuent in confortatiōe calo
ris innati ꝛ attractione māe nutrimental' ad
locum ymo huius calida sunt interdū necessa
ria. Nam dixit Auic. administratio humectā
tium pure qñqꝫ nocet ꝛ maxime in longo usu
qꝛ gnāt opl'onē ꝛ aliquando ēt putrefactio
nem. Et propterea oportet ut administre
tur fricatio capitis faciei ꝛ oculi continua.
Sed breui tempore ut solum iuuet in attracti
one nutrimenti ꝛ non resoluat ꝛ ut utaris ca
lefacientibꝰ tempate per interuala ut ꝓhi
beant euenire nocumenta pure humectantiū
predicta non aūt. Et ideo Aui. subdit. Cum
administras. s. aliquo tempore alcofol attrati
uo. i. calido solum attractiuo māe nutrimētal'
tunc itera humectantia. cibi autem conuenien

tes ei sunt cibi leues hũidi et pingues et in horis.s.sumpti ꝯuetis et debitis dicũt qdã cũ dixit Aui.in horis fortasse retulit se solũ ad cibos pinguẽs q̃i uoluerit ꝙ nõ fiat usus pinguiũ ꝯtinuus sꝫ i horis.i.aliqñ et ꝑ inter ualla ne forte deiciãt appetituꝫ. Aut ne forte corrũpant̃ in stõacho qꝛ supnatant et nõ bene digerũtur. Cunqꝫ digesti fuerint cibi p̄dicti et tẽpus distributiõis nutrimẽti aduenerit. tũc calida tẽperate oculo approxiant̃ et tunc fiat fricatio supradicta qꝛ sic attrahet̃ de nu trimento sufficiẽter ad oculũ aliis aũt horis debet oculus humectari cũ hũectãtibus notis

Et scias ꝙ ista cadẽ curatio ꝯuenit ꝯstri ctiõi pupille facte ex diminutiõe albuginei. facte vo ex hũiditate ꝯferunt abstinẽtia cibo rum et potuuꝫ et sit notũ regimen esiccatiuũ Et cũetur mã cũ iteratiõe eũonis et diuertat̃ Et postea ꝯferunt ei dixit Auic. alcofol co' gnita.s.in caplo debilitatis uisus ꝓuenĩetis ab hũiditate. Et silr ẽt in caplo .ymaginatio nũ ab hũiditate. Et dicẽtur ẽt in caplo. sequẽ ti. Ex colliriis tñ ꝯuenĩetibus dixit Aui. ẽ colliriũ ꝙ sic fit. ℞.floris eris armoniaci an.ptis.i.croci ptes.i.et terciã Aloes ptes.v musci ptes.S. fiat ex eis colliriũ.s.cuꝫ succo feniculi. Aliõ.℞.armoniaci pt.ii.floris eris pt.iiii.stercoris lacerti pt.iii. croci pt.ii.gũ mi arab.pt.i. ꝯficiant̃ cuꝫ melle et admistrẽ tur. Aliud.℞.pipis et armoniaci an.ptes.ii. olei balsami nona ptis unius croci.ptes.i. dissoluet̃ armoniacũ in aqua feniculi et ꝓhi ciat̃ super ipm oleũ balsami et ꝯficiãtur cuꝫ melle sup addendo alia .est eim bonũ et utile p̄dicta collíria abstergunt resoluunt et cõsu mũt humiditates in oculis cõtentas.

Capitulum 35m.de cataracta.

Cataracta dr egritudo q̃ amultis auctoꝝ nocat̃ aqua qꝛ aq̃ silat̃. Naꝫ añqꝫ coaguleť silatur aq̃ fluxibili. Et post coagulationẽ eius silatur aq̃ ꝯgelate. Et Azarauius de ista dixit ꝙ aqua est hũiditas grossa silis hũiditati hũani seminis silatur. eim spermati. Dixit Gal.10°.de utilitate pti culaꝝ et ponit̃ a Rabi. in 23a.pticula. aqua q̃ in oculũ se diffũdit.deinde iter cristallinã et sifach. corneã coadunat̃ Coadunatio aq̃ in oculo a medicis nominat̃. Dicit̃ ẽt a Gal. et multis aliis subfuxio oculi. Et a multis ista egritudo descensus aque in oculuꝫ descri bitur. Dicit̃ aũt cataracta qꝛ sicẽ cataracta clau dit locum super quẽ construit̃ .ita ista aqua sigillat et claudit foramen uuee ut non possint per ipsum spũs uisibiliuꝫ pertransire .reperi tur tamen aliqñ cataracta sumpta dupliciter uno modo large et ꝓ omni oplone transitus spetieꝝ uisibiliuꝫ. siue sit ista opilatio retro ad cristallinaꝫ uersus cruciationẽ siue ante ipsam .Alio modo stricte et proprie pro opi latione solum spatii qõ est inter cristallinaꝫ et corneam. Et de ista agitur in hoc caplo. Nam opilatio que est retro cristallinam in neruo optico a modernis medicis uocatur gutta serena. Et est dixit Auice. egritudo opilatiua est.n. morbus in uia De loco aũt hu ius oplonis dixit Rasis 2° continẽtis. ego noui locum cataracte. ⁊ tñ non explicuit quis sit locus ille. Gal.uero aliqñ dixit ꝙ ista aq̃ stat in humiditate que ẽ simil' albuginei ouo rum. Et aliquando dixit ꝙ in mc° existit cri stalini formis hũoris ⁊ corniformis tunice.i. cornee. Et dixit Rasis 2° continentis. auctoritate .Gali. aqua que adunat̃ in ocu lo stat in omni humiditate que ẽ inter cristali naꝫ ⁊ albugineũ. Et sic uisus ẽ uelle ꝙ sit in tella aranea. Et dixit Rasis ubi supra au ctoritate antilis ⁊ pauli ꝙ aqua colligit̃ sub cornea. ⁊ sic inter corneã ⁊ uueã. Azarauius aũt ⁊ hal' ẽt ꝯ° theorice dixerunt ꝙ ista aqa contineť inter cristalinaꝫ ⁊ uueaꝫ. Et yhu haly. dixit ꝙ cõtinet̃ inter tunicaꝫ uueam et uelum cornee. Et Aui.dixit. stat inter hu moreꝫ albugineũ ⁊ sifach. Et littera exterior dicit inter humoreꝫ albugineũ ⁊ tunicaꝫ cor nee. Cecidit aũt tanta uarietas locutionis de loco aque inter auctores ex hoc ꝙ cũ cata racta sit oplo ꝓhibens transitũ formaruꝫ ad cristalinaꝫ. Et ista oplo potuit esse in toto spacio qõ est inter cristalinã ⁊ corneã Et põt eẽ in diuersis ptibus huius spatii. qꝛ.s. pt eẽ inter araneaꝫ ⁊ albugineũ ⁊ in ipso albugi neo. Et inter albugineũ ⁊ uueã in foramie uuee ⁊ inter uueã ⁊ corneã. Ideo auctores diuersimode fuerunt locuti de loco eius.

Unus quisqꝫ ponens locum eius ẽm ꝙ sibi apparuit ut plm tamen aqua cataracte curabi lis continet̃ in foramie uuee aut inter uueam ⁊ corneam. Aqua aũt non curabil' ut plm ẽ in oculo magis intra uisus cristalinã. Dici tur aũt cataracta descens⁹ aque qꝛ aqua ista ut plm a cerebro descendit ad oclm. Et licet ra rissime tñ po sit aqua ista congeri in oculo ut cum eius digestiua ẽ debilis mltiplicans sup fluitates nutrimenti sui in ipso. Aut cũ oculi expulsiua ẽ debilis ⁊ non expellit eas. Nihil omninus adhoc ut faciat cataractaꝫ. oꝫ ꝙ illa hũiditas congesta descendat ad aliqueꝫ de lo cis supradictis. Dixit Serapio. scias ꝙ ac cidit inter tunicam uueaꝫ ⁊ humorẽ grãdine um egritudo que dicitur assuchime. ⁊ eius itẽ tio est coartatio aque. Et aqua quidem in principio descens⁹ ẽ fluida duri de processu quomodo inspissat̃ ⁊ indurat̃ ⁊ congellatur.

Dixit Antilis ex frigiditate ꝯplonis ocl'o rum ẽt humiditate eoruꝫ ⁊ frigiditate acris. Causa.n ei⁹ põt eẽ extrinseca ⁊ intrinseca ex trinseca sicut fritas mlta ꝯtinentis congelãs hũiditates uaporosas ꝓuenientes ad oclm.

Et ꝑcussio aut casus ꝓueniẽs ad caput l' ad ipm oculũ qua hũiditate alique aquose stan tes in circunadiacentibus nerui optici p̄sse de scendunt ad locum cataracte sicut uidisti i co mo de uiũbio. Et põt causa eius esse intri seca quecunqꝫ sit illa que euaporat siue eua porare facit ad caput ⁊ oculuꝫ uaporẽ de natu ra aque qui postea ibi comdẽpsat̃ in aquam ⁊ facit cataractam. Et causa hec intrinseca est illa que ut plm euenit. Auctores tamen re linquerunt causas istas notas qꝛ sunt eedem

ris que sunt cause ymaginationuȝ. Dixit Aui c. aqua diuersificat̄ qn̄ȝ in q̄ntitate sua qn̄qȝ in qualitate. In q̄ntitate āt q꞉ qn̄qȝ ē plurima in compatione ad foramen uuee q̄꞉ opilat totum foramen. Et non uidet tunc oculus aliquid. Et qn̄qȝ ē pauca. s. in compatione ad ip̄m foramen q̄꞉ opilat partē eius ⁊ partem eius dimittet detectā non opilataȝ. et fit ut illud uisibiliuȝ ꝙ coram p̄te opilata ex̄sit non uidet oculus neqȝ comp̄hendit. Sȝ tātum comp̄hēdit illud quod est coram parte discoobopta. Et sic fit ꝙ al'n comp̄hendit uis' alicuius rei uisibilis medietatē aut aliaȝ partem eius sed non comp̄hendit reliquaȝ. Dixit Aui. nisi permutatiōe pupille. s. reuoluendo oculum ⁊ aspiciendo ex diuerso situ ⁊ hinc ē ꝙ aliquando comp̄hendit rem itegre. Et alia uice non comp̄hendit eā. Nam cum ꝑuenit coram parte opilata cum integritate sua non comp̄hendit ex ea aliquid. Sȝ quando ꝑuenit coram parte discoobopta cum integritate sua tunc comp̄rehēdit illā totaȝ. Et dixit Aui. ꝙ hec op'o dinuta qn̄ ꝑuenit ad lacrimalē superius. i. uersus supra ēt qn̄qȝ ad lacrimalez inferius. i. uersus infra ⁊ qn̄ȝ ut sit ī angulo medij foramīs ⁊ ꝙ ip̄m circundat sit discoboptum. Et qn̄qȝ ꝑuenit ad lacrimalez superius tunc comp̄hendit rem a medietate infra. ⁊ non a medietate supra. Et qn̄ cadit ad lacrimalez inferius tunc ecōuerso uidebit ꝑtem supiorez ⁊ non inferiorē. Et quando cadit in medio foramīs non uidet de re nisi latera eius. s partes circūferētiales ⁊ non uidet ī medio earuȝ ymo in medio uidet sic̄ fenestram. s. clausam. Et intentio eius quod dixit non uidet nisi fenestraȝ. est ꝙ non uidȝ Sed ymaginatur tenebras ut supra iteruȝ dictum est in capl'o ymaginationuȝ. Diuersitas uero cataracte ex parte qualitatis aut est ī eēntia eius in modo s̄be eius. Aut ē in colore ipsius. Ex parte aūt essentie dixit Aui. q꞉ alia ē subtilis ⁊ clara que non tetigit lum̄ ⁊ solem. Et alia est grossa ualde que tegit lumen. s. lucerne ⁊ solem suple ⁊ alia inter eas media. Ex parte uero coloris dixit Auic. q꞉ alia ē aerei coloris. i. celestini. Et alia alba gipsei coloris. ⁊ alia est alba margaritalis Et alia ē declinans ad uiriditatez ⁊ uiriditatē intensam ⁊ citrinitatē ⁊ aureitatem. Et quedam ē citrina ⁊ quedam nigra ⁊ quedam cineritia. Dixit Rasis 2° ꝯtinētis auctoritate gal'i color cineracie erit alb' aut niger aut blauus siue coloris medij inter rubeū ⁊ nigꝝ siue coloris aurei. Et yhubaly noīauit colorē rubeū ⁊ colorē argenteū Et hal' ꝯ° ihe orice nōīauit colorē s̄buiolaceū. Dn̄t qdā color aere' quē nōīauit. A. ē color alb' s̄btilis q̄i trāsparēs ⁊ color gipse' ē color alb' grossꝰ n̄ trāsparēs. ⁊ color alb' margarital' ē sil'is margaritis i colore. ⁊ ēt dn̄t qdā i rotūditate ⁊ color alb' ōclinās ad aliqualē ꝟiditatē est color aq̄ s̄btil' ꝑfūd. pp. n. ꝑfūditatē suā q꞉ n̄ ꝑt bn̄ irradiari declinat ad ꝟiditatē sic̄ appȝ aq̄ ꝑfunda i pelagis fluminuȝ Color uero albus aereus est color aque subtilis non profunde. Color tamē cataracte aliquādo ōclinat ad uiriditatē intensaȝ. cui' cā pōt esse humor uiridis faciens aquā. Et color aureus est color citrinus subtilis et clarus siue parum citrinus ac si eēt color albus tinctus citrino. Et color citrinus purus ē qui est citrinitate intensus. Et sub colore nigro reponit̄ uiolaceus et color liuidus siue plumbeus et color cinericius. Et oēs p̄dicti colores diuersificant̄ s̄m colores diuersaꝝ mēꝝ que in oculo aggregant̄ et faciūt aquā. Naȝ in ꝯdēpsatōe mē in aquā acqritur color qui ē s̄ȝ ip̄aȝ māȝ Et q꞉ mē cōdempsabiles in aquā sunt q̄tuor. s. fl'a sanguis colera et mlia. Ideo a mltis colores cataractaꝝ ponūtur esse q̄tuor. s. alb' in facta ex fl'ate rubeus in facta a sanguie citrinus in facta a colera et niger in facta ex mlia. Auctores tn̄ mltos expresserūt colores ut Aui. nouē q possunt ꝑuenire ex ꝑmixtiōe diuersoꝝ hūoꝝ adinuicē. Rubea tn̄ cataracta raro inuenit̄. q꞉ raro est ꝙ sanguis stans sub forma sanguis cadat in locum aq̄ faciens eaȝ / si eim illuc cadit uelociter saniat̄. Et si saniatur tūc facit cataractaȝ albā sicut est sanies. Raro ēt īuenit̄ cataracta nigra. q꞉ ēt raro ē ꝙ mlia illuc cadat ad faciēdum cataractam. deinde minus raro repitur citrina q̄ aliqn̄ ē clara et tunc pōt eē cuȝ ꝑmixtiōe alicui' ptis sanguis cuȝ colera et aliqn̄ nō est clara. Que autē frequētius repitur est alba. diuersificat̄ tamē in colore albo penes diuersitatez fl'atis facientis cā. Et iō auctores multos exp̄sserunt colores albos ip̄aꝝ cataractaꝝ. s. album aereū. albū gipseum albū margaritaꝝ et albū sil'em argento uiuo de qua dicunt ꝙ ēt sil'atur argento uiuo i mobilitate q꞉ sic̄ granuȝ argēti uiui ē mobile et nō figit̄ ita humor faciēs hanc cataractā est mobilis ex omni leui agitatiōe facta in eo ex motu et palpitatione et n̄ uidet̄ figi sic̄ nec figit̄ granū argenti uiui Et albuȝ declinantez ad uiriditatez et albuȝ cineritiuȝ et album liuidū et album plūbeum et album sil'em saniei. Et cataractā futuram p̄cedunt ymaginatiōes s̄m ꝙ supra dictum ē quando. s. cū eis accidit sensibilis cōturbatiō in uisu. q̄ ꝑcedit augumētando gradati et maxie quādo ē ꝑprie in altero oculoꝝ q꞉ significat̄ ꝑ hoc ꝙ nō est cōitate. sed ex ꝑprietate ip̄ius oculi. et p̄cipue si ymaginatio ē reꝝ illuminosaꝝ ut cādelaꝝ. Cataractaꝝ Alia curabilis ꝑ medicīas ⁊ deponibilis cuȝ īstrum̄to qō nominat̄ acus. Et alia ē incurabilis ꝑ medicinas et indeponibilis cū instrumēto et si aliqn̄ deponit̄ cū eo nō stat sed reddit. Et de incurabilib' dixit Auice. est genus gipseum et uiride et nigrum et plūbinū et citrinū. Nā p̄dc̄i colores significāt mām grossam terrestrē. nō obediētē depositiōi cū instrum̄to. Et in eis ēt s̄m pl'm pp terrestrietatē mē magna ps hūoris albuginei ē ꝯsumpta et pp eius cōsumptionē dato ꝙ deponētur et staret nō tn̄ uideret paciēs. Sil'r dixit Aui. illa q̄ grossa ē qn̄ȝ fit dura ualde ita ut egrediat̄ ab hoc ut sit aqua neqȝ talis dȝ uocari aq̄ pp grossitiē suā et ista ēt nō curat̄. Dixit iudeus morbus aq̄us uiridis et multū turbidus neqȝ n̄ et croceus oīo curari nō possunt Dixit Aaron

cataracta est plurium maneriez. Naz alia hꝫ
subtilē aquā et alia grossaz. Et grossa ē diuer
soꝝ coloꝝ. s. albi puluerulēti glauci siue uarii
et uiridis. Et q̄ ē albi coloris et puluerulenti
curaᷓ cuz instrumēto. Dixit Rasis. 2° ꝯtinē
tis. alia multe albedinis nō est bene deponi
bilis cū instrumento. Et dixit uiridis in q̄ᵃ
nō uideᷓ radius est mala et nō curaᷓ cum in
strumēto et est illa q̄ ē multe uiriditatis. Nā
dicūt quidā ꝙ uiridis remissa cum qua uiget
aliqua luciditas et irradiatio ē curabilis cū
instrumēto. Dixit Raſ. 2° ꝯtinētis. aucto
ritate. Gal. si cataracta est lucida clara coadu
nata et uideᷓ ꝙ uisus pforet eaz curaᷓ cuz in
strumēto. Sꝫ si est turbida grossa ꝯgelata du
ra nō curaᷓ. Dixit Raſ. duo phibēt curā
instrumēti. s. aut fortis grossities aque et ui
scositas. ita ꝙ moueri nō pōt Aut fortis sub
tilitas q̄ꝛ reuertiᷓ cū remoueᷓ. Et dixit me
lioꝛ eaꝝ est que ē clari coloris silis colori
puaꝝ margaritaꝝ splendentiuz. Et que est al
terius coloris nō curaᷓ Illa ꝯdixit Aui. que
ē magis susceptibil' cure cum acu ex pte een
tie est q̄ est subtilis dicūt nō intellexit Aui.
de subtili multuz neqꝫ de fluida qꝛ talis nō
reciperet curā cū acu. qꝛ ad tactuz acus diui
dereᷓ et nō depondereᷓ. Sꝫ itellexit de subtili
tate ꝯgrua ad recipienduz depressionez cum
acu. et est illa q̄ est unita hn̄s aliq̄ꝫ puaz uisco
sitatez. talis eīm nō diuideᷓ ab acu. sꝫ tota de
ponaᷓ Et deposita nō reddibit sꝫ remanebit
in loco herens cum parua uiscositate sua.
Mā uero grossa ualde et ꝑuata uiscositate uᷓ
nō deponiᷓ uel si deponiᷓ frangiᷓ et nō rema
net in loco. Mā ēt multuz uiscosa et glutino
sa adheret et nō depōitur. Et dixit Auic. in
sceptibilis cure ē illa que cū in eā ꝯspexeris.
Et cū sup eā ꝯpressionē feceris digitis tuis
sepabiᷓ uelociter. deinde reddibit et aggrega
bitur. de huius. eīm ablatio cū istrumēto spa
tur. Et cognitio curabilis sic haberi pōt. Di
xit Raſ. 2° ꝯtinētis. sedāt patiēs cataractaz
erectus ut uisus eius sit oppositus equalr ui
sui medici. Et ponat medic⁹ pollicē suū supra
palpebrā supioꝛez et fricet et refricet deinō
eleuet palpebrā uelociter. Et si uideat hūidi
tates foraminis uuee dilatari et moueri et coa
dunari tūc ipa est ex illis q̄ curātur instrum̄
to. Dixit Tabri cū mouetur cataracta speraᷓ
de cura ipius. Sed si nō mouetur nulla spes
est de eius curatiōe. De hac tamē expientia
dixit Raſ. 2° ꝯtinētis. auctoritate Gal. Me
dici mouēt palpebrā et fricāt et intuētur eaz.
Et si aqua spargiᷓ cū fricatiōe et reuertiᷓ ⁊
coadunaᷓ. cura cū instrumento iuuat. hoc tam̄
ꝙ medici faciūt ē ualde malū. s. quādo mouēt
aquā de loco ad locū frequēter qꝛ reddūt eā
ualde malā et difficilē ad curā istrumenti et
uelocis motus. Et Aui. dixit. Illa ē suscepti
bilis cure cū acu. que cū in eaz ꝯspexeris cū
super eam cōpressionez feceris digitis suis
sepabiᷓ uelociter deinde redibit et aggrega
bitur huius. ablatio cū instrumento auferen
di aquā speratur uerūtamē talis compressio
super eam non est frequenter fienda dixit
enim Auicena. ꝙ huius experientie continua
tio conturbat aquaz ⁊ facit curam eius cum
instrumēto difficilē. qꝛ disrūpit ⁊ discōtinuat
eā unde postea. Et si deponaᷓ nō stat sꝫ rescē
dit et opilat ut ꝑus. Aut dixit. Raſ ubi supra
supponatur oculo bōbax. Et insuffletur i ea
calida insufflatione medici al' ualida. Et de
inde eleuetur palpebra uelociter. Et si aqua
mouetur ⁊ est clara cureᷓ cum instrumento.

Et Auic. dixit quādoqꝫ expitur si ē cura
bilis alio° ⁊ est ut ponaᷓ supra oculum totuz
. s. carminatuz ⁊ subtile. Et isuffleᷓ in ipꝫ ue
hementer deinde auferaᷓ ⁊ consideret uelo
citer an uideaᷓ in aqua motus. Nam si uideᷓ
tunc ipsa est aqua que cum acu curaᷓ. Et
dixit Aui. silr si clauso oculo. s. sano fit dila
tatio alterius. s. infirmi. s. pupille eius tūc ipa
ē curabilis. Si aūt non fit dilatatio non est
curabilis. s. cum instrum̄to. qꝛ ut dixit Gal.
4° de accn̄ti. qn̄ non dillataᷓ pupila oculi ha
bentis cataractā clauso alio significaᷓ ꝙ spūs
uisibil' non uadit ad oculuz infirmū obturato
neruo optico. Et ideo q̄ꝫtuncūꝫ deponereᷓ
non uideret. Scias n ꝙ ex cōpressione facta
super oculo sano fit expulsio spūs exn̄tis i eo
ad suuz neruū opticū ⁊ exinde transit in ner
uuz opticum oculi infirmi. Et ē cā motus in
pupilla eius. transit aūt ad eum spūs tanq̄ꝫ di
ligens lucere. qꝛ oculus habens cataractā de
ponibilez non ē priuat⁹ oīmoda uisione lucis
Et hoc quidez ē ut plīm ueruz non tamen sem
per quia non quando opl'o in neruo optico n̄
ē confirmata. Et ēt quādo aqua in oculo non
est oio ingrossata quā spūs illuc ipuls⁹ nō pos
set mouere. Dixit yhubaly. ꝙ si infirmus ui
det radices solis uel candelle ꝑsperaᷓ cuz cu
ra acus ⁊ si non. non Retulerunt aūt mihi
oculiste quidaz. ꝙ deposuerūt cataractas cuz
quibus patiens non distinguebat lumen a te
nebris ⁊ bene successit eis. Et ita etiaz expiē
tia sepe manifestet. Dixit Aui illa que p⁹
casuz uel pcussionē uel post egritudines cere
bri aduenit difficilis fit sanitatis licꝫ non ex
toto incurabilis. si enim aliq̄ curaᷓ illud erit
cum difficultate multa. qꝛ si ex casu l' pcussio
ne accidat sup capō. tūc ſꝫ plīm accidet magna
pmutatio in neruo ⁊ transitu spūs uisibil' ad
oculum. Et si fit post egritudinē in cere°
tunc ſm plīm remanet minera iteruz descēdē
di aquā. Bencuenutus posuit species cata
ractarum septem quatuoꝛ curabiles ⁊ tres in
curabiles. Et pᵃ curabiliū hēt colorē silez
calci pure et ē ad curandū faciliox alys. Et
2ᵃ hꝫ colorē albuz declināteꝫ ad celestinū. Et
3ᵃ hꝫ colorē cineritiū. Et 4ᵃ hꝫ colorē decli
nāteꝫ ad citrinitateꝫ. Et ista rarius aduenit
et difficilius curaᷓ. Prima ꝟo spēs incura
biliū dixit ipe uocaᷓ a salernitanis gata se
rena cuius signū ē ꝙ oculi sunt clari. Ac si
nihil egritudis in eis esset. Et oculi semꝑ mo
uētur cū palpebris suis q̄i tremēdo. Scōa
spēs appet in coloꝛe uiridi admodum lenti
cule aque q̄ natat sup aquā stantem. Et hec ut
plurimū repente aduenit. Et patiēs penitus
nihil uidet. Et tertia spēs est in aqua pu
pilla uideᷓ dilatata tota tali mō ꝙ nō uideᷓ
oculus tunice oculoꝝ Dixit Serrap hec egri
tudo quādo ꝯfirmaᷓ cognitio eius ē facilis

1 spēs cataractaꝝ

Jn inceptiōe aūt cognoscit̄ p significatiōes
qō ē q2 paciēs uidet q̄i cimices puas uolare
āte oculos suos aut res silez.aut aliqd ex ra
diis solis Cuz ṽo ↄfirmat̄ destruit̄ uisus ex
toto qm̄ lumē nō pōt incedē ipupilla. Dicūt q
daz aliqn̄ cadit error in cataractis nigris.
q2 aliqn̄ appet nigredo q̄daz in dilatatōe pu
pille et credit̄ ꝙ sit aqua nigra cū nō sit. Sz
ē obscuritas siue tenebrositas pcedēs pp dis
gregationē spūs uisibilis. Cura huius egri
tudis pficit̄ instrumento dieta potiōe et ciru
gia nec dixit Mesue.nō ↄfirmate succurrit̄
cum medicis et dieta. Et dieta pprie est
cū abstinētia et diminutiōe cibi et nutriētiuz
grossoꝝ et uaporosoꝝ sicut sunt polmēta pin
guia pisces et uinū. Et q̄ sunt siīa istis. Cuz
ṽo in cōfirmata curabili fienda erit deposi
tio eius cū instrumēto dixit Mesue subtilie
tur regimē corporis ex cibo et potu.et dimit
tatur uinū oino sz sit cibus eius aqua ciceꝝ
et sauich et sorbilia et cibi facilis digōnis
boni nutrimēti pauce q̄titatis. Cura ṽo per
potionē qn̄ est in pn°.et nō est cōfirmata fit
cuz mūdificatiōe.s.corporis et capitis. Dix
Mesue sepius iterata et pprie cū cochiis et
yerapi.dyacologn.et siīibus suple digōne mē
pmissa Et digestiuū qd bonū ē syrupus qui
sic fit. ℞.bettonice gariofilate maiorane mel
lisse celidonie an M.ς. gallitrici eufragie.
an.M.i.radicū feniculi ⁊ petro.et semis feni
culi anesi sileris montani an.ℨ.i.et decoquā
tur et fiat syrupus cū zuccharo cuius dosis
sit.ℨ.ii.cū aqua eufragie. Dixit Haly. de die
ta et potōe p solutiua.a grossis reprime cibis
colerā generātibus nigraz maxie lentib⁹ cau
libus et salsis uacina carne lacte et caseo ue
teri aliis cepis et oibus ad caput uaporātib⁹
et cenaz fugiat. Et de eūone dixit purgatio
fiat cū pillulis yere et aureis. Et gargarisma
fiat cū yera et squingibin.et oibus que cere
bruz purgant ex hūiditate. Et Aui. de dieta
dixit oz ut repellat hñs eam replōnē et uinū
et coytuz et sit cōtentus ↄmedē in medio die
semel. Et fugiat pisces et fruct⁹ ⁊ carnes gro
sas pprie q2 generant uapores grossos diffi
cile resolubiles maxie ab oculo. Dicunt cuz
fructus phibēt auctores intelligūt maxie de
horariis et pcipue de eis in quib⁹ nō ē stip
ticitas. Nā fructus stiptici possunt cōcedi in
pua q̄titate in fine mēse ad phibendū uapo
ruz eleuationē et ad iaz eleuatos reprimēdus
Dixit Aui. Ego uidi hoiez de numero coꝝ q
reddeūt ad cōprehēsionē et intelligētiaz.i.d
numero sapiētum q sciunt se ipos regulare ⁊
dominātur apetitibus coꝝ illicitis et dāpno
sis.eo ꝙ considerāt dāpnosaz et uituposam
egritudinē in quā incurrere possent sequētes
eorum appetitus malos qua propter abstinēt
ab omni inordinatione secundum sex res nō
naturales. Et utuntur cum hoc medicinis cō
uenientibus qui hō curauit se ipm cū eūoni
bus et abstinētia et minoratiōe cibi et aliena
tione uini humectantiū et fuit contentus assa
tis et frixis et administratione alcofol resol
uentium et subtiliantiū. Et sic faciendo redi
it ad ipsum uisus eius bene. Nam secundum

rei ueritatē quando succurrit̄ ei in principio
curatur ⁊ confert ei regimen.s.p dietaz ⁊ po
tionez. De cura aūt pp euacuationem dixit
Aui. uomitus q̄uis conferat ex pte mundifi
cationis stomaci tamen est nociuus in pprie
tate aque quasi dixerit.si aqua habuerit pn^m
suuz ex stomaco confert uomitus q2 mundifi
cat stomacuz. Sed si aqua fuerit p pprieta
tem.s.cerebri uomit⁹ nocet Dixit eniz Ra
sis 2° cōtinētis. patiens cataractā non debet
uomere q2 uomitus inducit fluxū reumatū et
facit mās cōtētēs circa cerebrū ⁊ neruos op
ticos fluere ad oculuz. cataracta enim ut patz
ex dictis est egritudo reumatica. Scire āt
debes ꝙ licet cataracta hēat principiū ex sto
maco adhuc uomitus in pluribus casib⁹ phi
betur uidelicet in non consuetis uomere ⁊ in
uomentibus cū difficultate ⁊ agitatiōe ⁊ i hys
in quibus poterit extimare medicus māz cō
tentaz circa cerebruz ⁊ neruos māx opticos
eē multaz. Jn hys.n. nocumentuz pueniēs ex
uomitu maius eēt iuuamēto eius. E ecōuer
so.si esset solitus uomere.⁊ dimisserit uomitū
⁊ consueuerit uomere cum facilitate ⁊ poteīt
medicus extimare māz circa cerebruz ⁊ ner
uos dictos contenta fore medicū. Erit iuua
mentuz eius maius nocumento. Dixit An
tilis patiens cataractaz non debet uomere.
q2 uomitus inducit fluxuz reumaticū. De
eūone aūt p secessuz dixit Aui. iam posui can
in ca° ymaginationū. q2 ille eedez medicine
conueniunt etiam in cura aq̄. Cūqz cataracta
confirmata fuerit. Et fuerit uoluntas ut de
ponatur cum instrumento. Dixit Aui. oportz
ut pcedunt mundificasiones corporis ⁊ capi
⁊ proprie etiam cum flomia si fuerit neccessa
ria. Propter curam aūt fiendam cum medi
cinis localibus oz scire ꝙ cataracta habet du
plex prinpiuz unū ē principiuz remotuz quod
ē totum tempus ymaginationuz. ipse enim ut
dictum ē supra pretendunt cataractaz futurā
Et aliud principium eius est principiū ppin
quū ⁊ est totum illud tempus ī quo post yma
ginationes aqua descendit ⁊ stat anteq̄z inspi
setur ⁊ congellet̄ in quo tempore non appet
aliqua notabilis albedo in pupillam q̄uis pu
pilla appareat conturbata plq̄z tempore yma
ginationuz in quo tempore possunt competē
medicine locales. Et de utilib⁹ in hoc tpre
ē ut digeratur mā cum syrupo qui sic fit. ℞.
eufragie. M. ij maiorane celidonie ana. M.
.i. sticados ℨ.ς radicū feniculi ⁊ acori an. ℨ.
.i. seminis apij ℨ ς. rute betonice roris ma
rini ana. M.ς. fiat decoctio ⁊ syrupetur cum
melle. Deinde fiat purgatio cum pillis q̄ sic
fiūt ℞. pulueris yere dyacologntidis. ʒ. iiij.
turbith agar. an. ʒ. i. ς salgē. ℈. ij zinzi. M. ς
conficiāt̄ cū suco fenicl' dos. a. ʒ. i. usqz ad. ʒ.
.iς. Et utat̄ elctō qō sic fit. ℞. suci fen^l ōpu
rati. ℨ. 6. sucoꝝ rute celidonie ⁊ maiorane de
puratoꝝ an. ℨ. i. mellis lb. i. decoq̄tur ad spis
situdinē mell'. dinō supmittat̄ puluis q sic fit
℞. eufragie lb. iς. seis fen^l. ℨ. ς. gar pipis lō
gi ⁊ macis an. ʒ. ς. dosis coclear unū cū modi
co uino eūti dormitū ⁊ odoret sepe puluerem
maiorane. Dixit zoar i phēio theysir. aspi

cere fortiter ⁊ acute in oculos silvestris assimi confortat visuz ⁊ confert aque descēdenti in oculum. Et in hoc est ꝓprietas mirabilis et dia data ad conservationez sanitatis oculoꝝ ⁊ sic ē sine dubio dixit Serapio. facimus el alcofol cum sief alifaficaton ⁊ ē sief rubeū bn̄ Et confert etiā multuz sief ō fellib⁹. s. ex omī felle animalis volatilis ⁊ alioꝝ qn̄ miscent̄ cum melle ⁊ suco feniculi. fellibus enim inest nā subtiliativa ⁊ fella volatiliū sunt fortiora . s. fellibus gressibiliuz Dixit hal'. aquā granatoruz collirizã in qua sunt fella ⁊ ambra et cum collirio qd̄ fit ex melle ⁊ suco feniculi ⁊ fele cubugi ⁊ ancipitris vulpis ⁊ gruis ⁊ siliū hec. n. prosunt in passionis principio. Dix Aaron semina catin exponūt quidā. i. melise vel altee. Alij aūt ⁊ melius idest criste pulli bene trita collirizata oculis. valent ad solutionem aque ⁊ expulsionez eius ⁊ ē de privatis experimentis cataracte. Et adduxit hoc ēt. A. in ista cura. Dixit Rasis 2° ꝯtinētis. in inceptione aque distilet̄ in ocl'is fel galli. Aut aqua in qua fuerit crocus. Aut cum pulegio aut cum pipere. Et in prin° cataracte iuvat miscere sucuz feniculi cum 4ᵃ pte mellis q̄ buliant usꝫ ad spissitudinē ⁊ collirizet̄ cuꝫ eo.

Dixit Mesue auctoritate filij zacharie cohol ex pipere longo zinzi. ⁊ spica confert. Et dixit confectio collirij de fellib⁹ ad pn̄ᵐ aq̄ ⁊ noctilopā ⁊ halihabar. ℞. fellis yrcini i vase eneo esicati. ʒ. x pulpe cologn. ʒ. iſ. serapini. ʒ. ij. fiat sief cū aqua fenicl'i ⁊ aqua rute ⁊ aloe. Et dixit auctoritate sabor. ℞. fellis yrcini in vase eneo esicati ⁊ granoꝝ lauri excorticatoꝝ an. ʒ. v. sapini. ʒ. i. gūmi. s. arabici. ʒ. ſ. fac coll'iū cū suco celidonie ⁊ urina pueri non polluti ⁊ melle pauco dixit Avice. ex m̄dicis expertis ē ut sumāt̄ ḡnoꝝ lauri excorticatoꝝ pt. x. ⁊ gūmi. s. arab pt i. ⁊ terrāt̄ cū uria pueri n̄ polluti ad aquā Et ad ōbilitatē visus terant̄ cū aqua pura ⁊ administrēt̄. Et ad eū q videt cōficiant̄ cū felle vipere ⁊ mele ⁊ fiat alcofol. ē. n. bonū valde. Sūt aūt qui dicunt ꝙ ꝑ eum qui nō videt. A. itellexit patientē guttā serenā. Et ꝑ patientē aquā intellexit pn̄ᵐ cataracte tā remotū q̄ꝫ ꝓpinquum.

Et aliqui dicunt ꝙ ꝑ patientē aquā intellexit prinᵐ aque remotū s. ymaginatōes. Et ꝑ eū qui non videt intellexit principiuz aque ꝓpinquum. Et dicunt ꝙ in granis lauri est subtiliatio ⁊ resolutio fortis. Et gummi arabi. ponitur ad remittendum acuitatem eorum ⁊ etiam retinendum diucius ipsa in loco et urina pueri. non polluti est multe esicationis ut Avicena dixit in suo capitulo secūdo canonis. Et quia quis posset timere approximationem fellis vipere in collirijs tanq̄ꝫ rei venenose suspicans ne induceret effectus venēi Iō Avi. removēs hāc suspicationem dixit. Dico ꝙ iam experti sunt hōīes veteres fel vipere. Et non egit operationem veneni oīo. et ideo hoc expimentū dixit ip̄e ex eis ē a quibus cavendi minuit̄ necitas hic tn̄ invenit̄ alia littera que dicit. Non teget opationē veneni sup̄ sꝫ mānifestat eam. Et experti sunt homines veteres inter fel vipe et adipez eius et nō fecit opōnez adipis oīno suple sed difficiliora. Et hoc expimētuz est ex eis a qbus minuit̄ cavēdi necessitas. suple q2 ut nō debes uti eo. ut caveas habere necessitatē cavēdi. Dixit Gentilis ꝙ vidit cū q usus fuit eo ⁊ invenit in eo accidentia et venenosa ⁊ voluit melius fore ab eo cavere q̄ꝫ eo uti. Et ꝙ si medicus vellet eo uti. debet eo uti. s̄m conditiōes quas ip̄e posuit. s ꝙ sit fel sumptuz ex vipa tali qualis ē q̄ exhibet̄ leprosis et alijs qbusdā egritudibus. Et ego dico ꝙ in mōte sūmans vallis nebule districtus florētie ē multitudo vipaꝝ q̄ cū hoībus in lectis dormiūt et in cunis infantiū et nō ē audituz ꝙ alicui nocuerint quaꝝ fel pōt secure approximari. Aliaꝝ vo vipaꝝ fel approxian° tuci⁹ ē ipm miscē cū remittētibus acuitatē eius. Et ꝙ corpus cui approxīatur sit valde mūdificatū. Et ꝙ sit in etate ꝯfirmatus. Neqꝫ hēat tunicas oculi multū debiles et passibiles. Et ꝙ tunice oculi n̄ hēant aliquā alterationē novā neqꝫ antiquā. Neqꝫ aliquā debilitatē accidētalez. Et ꝙ cū approxiatur ei fel vipe ip̄e sit famelius. Ne forte ꝑ inanitiōe trahat̄ aliqd venenosuz ex illo in venas. Et ꝙ patiens qñ hoc fel in oculis ei⁹ mittit̄ hēat os aqua plenuz. Ne si forte aliqd penetraret ꝑ lacrimale in os adhereat gutturi et transglutiat̄. Sed cadit in aquā illā in ore retentam et cū ea expuat̄ Et pōt addi alia ꝯditio utilis. s ꝙ añ ipositionē fellis vipe patiens utat̄ medicis tyriacalibus et ēt post imissionē eius. Dixit Alexan. fel lupi valet in cataracta et in oīb⁹ spēb⁹ debilitatis visus. Et valet fel vulturis mixtus cum succo marubij et modico melle ut dixit kiranus. qdaꝫ possuit medicinā liberantez a cataracta absqꝫ opōne manuali. Et ē talis. ℞. violaꝝ albaꝝ et folioꝝ rafani ortēsis et cubebaꝝ an ℥. i. armoniaci. ʒ. iiij. reducātur in pulverez subtilissimū. Et postea misce cū eo tertiaz pt. ʒ. i⁹. de optio balsamo et pone ex eo in oculo mane et sero. qm̄ dixit ip̄e mirabiliter opatur. Cum aūt in pupilla ē albedo notabilis tūc ē ꝯfirmata cataracta. Cui dixit Avi. nō est cōveniēs cura nisi cura cum instrumēto. nā aqua ꝯfirmata ꝑꝑ sui grossitiē nō pōt tantū subtiliari ꝙ possit resolui et ꝯsūmi ꝑ regimē ꝑ dietā vel potionē Ad cuius ipossibilitatē coadiuvat duricies et dēpsitas tunicaꝝ oculi et ōbilitas sui caloris inati Ad faciēdum aūt opōnem hanc manualē cum instrumento oportet p̄mitti ꝯsiderationē in multis. Et prio dixit Avi. oportet ut p̄cedāt mundificatiōes corporis et capitis ꝓprie ēt cum flōmia si fuerit necessaria. dixerūt Constan. et Vla. si cataracta sit curabilis capite et stōacho purgatis incidant̄ vene crucis et apponātur timporib⁹ sanguisuce. ꝙ si fiat ex grosso hūore inter venam et cristallinā cefalica incidatur. dixit Rasis. 2° ꝯtinētis. cum cataracta istrumēto curat̄. Et corpus ē repletum et adest malitia hūoꝝ Aut patitur soda accidit ex opōne talis instrumēti apa in tunicis ꝑforatis ab eo. et totū capud ꝑticipabit morbū oculoꝝ. Et ob hoc prius debet medic⁹ p̄videre predicta. 2° qd̄ patiēs hēat tunicam

pculi bene dispositas et non ueratas. neque dolorosas. Neqȝ eueniat ei apā pp. dolorem in pforatione cum acu. 3°. quod patiens non sit homo assuetus pati tussez ⁊ non sit homo uehementis rixe uelocis ire. Naȝ rixa ⁊ ira sunt ex eis que mouent ad reditum aque. q̄ȝ uis sit deposita inferius cū agitatiōe que fit in rixa et furore reascēdit aqua uel moueť ad redituȝ qꝛ sunt cā ꝙ regeneret alia aqua ad pfundū. i. moueať ad pfundū. s. ad ptes nerui optici. Et hoc ē uel esse pōt cā noue cataracte. Et tussis silr cū agitatiōe ipedit curam fieri. et facit ut si deposita fuerit aqua iterū reascēdat. 4°. ꝙ patiēs nō patiť soda. dix. n. Rasis. 2° ꝯtinētis. si cū aqua ē soda nō curetur cū instrumēto. Et symeon dixit Non sit cuȝ ea soda neqȝ tussis. timeť eim ne dolor pforatiōis additus sode moueat hūores qui sunt in capite et descendāt ad oculum. 5°. oȝ ut cureť cum instrumento cataracta illa q̄ ē pfecta et ꝯpleta. q̄ hȝ debituȝ modū sube. sm ꝙ dēm ē supra. Dix eťȝ Aui. ad ultimū. scias ꝙ aqua subtilis et grossa ualde n̄ obedit cure cū instrumēto. hoc g° debes ꝯsiderare et uidere. Et siqdeȝ nōduȝ pfecta fuerit expectetur eius ꝯplemētuȝ. Qȝ si uoluntas patiētis aut aliqua alia cā necessitat ad accelerānduȝ curaȝ. tūc iuueť eius ꝯpletio cū cibis ad hoc faciētibus. Dixit Rasis. 2° ꝯtinētis. dico uenit ad me qdaȝ ut cureť de cataracta cū instrumento q̄ nōduȝ dn̄abatur et nō erat perfecta et fuit iniunctuȝ ei assiduare ꝯmestionē pisciū et catassationē cū uentosis ut firmareť aq̄us morbus et deinde curaretur. quia si ante confirmationē curabiť morbus aq̄us cito reuerteť in locum suuȝ. Et Aui. dixit qn̄ uoluntas fuerit ut fiat cura cum instrumēto p̄cipiať pacienti ut nutriatur piscibus recētibus ⁊ alus cibis humectatiuis. hoc tn̄ p̄ceptuȝ nō debet fieri nisi quādo cataracta nō fuerit pfecta. dātur enim cibi humectatiui ut pficiatur quib' utendum est aliquot diebus in qbus medicus patientem sepe reuidere debet ut cum pfecta fuerit opetur ut nō sinat eam nimis ingrossari. Et ad fugienduȝ nocumentū nimie ingrossatiōis. dixit Aui. cum illis cibis utať que resistunt nocumento aque ingrossatiuo. Et ista sunt que subtiliant ut feniculus cinamomuȝ et similia. Et oportet ut deuitet medic' cōpressionē facere super oculum subitam et frequēteȝ ad experienduȝ in illis diebus an sit adhuc perfecta et deponibilis an nō. Dixit eim Aui. ꝙ cōpressio subito. i. frequēter facta nocet quare sufficit ei illud facere bis aut ter. Cumqȝ uiderit eā deponibileȝ dixit Aui. experimetur et consideretur locus. s. a medico ad quē moueat et declinare faciat aquaȝ sub oculo. locus enim eligi debet ille ad quē ipa declinat. Aqua eim nō est semper apta deduci ad quēcunqȝ locū uoluerit medicus. Et inuenitur dixit Aui multociēs hoc s. loc' ad quē declinat. in p̄° siue in p̄n°. s. confirmationis aque. Nam apparet medico inspicienti cum aqua agitata fuerit ad queȝ locum declinet h̄ aūt considerare debet medicus an̄q̄ȝ acū iponat. ut cum inposuerit dirigat illam uersus locum illum dixit tameȝ. Auic. multociens a p̄n° pōt ꝯp̄hēdi locus ad queȝ declinat aqua qꝛ non sp ymo nō pōt locus ipse aln̄ ꝯprehēdi nisi cum itromissa aqua ipsa tangiť ⁊ incipit deprimere. Omibus igiť p̄dictis bn̄ cōsideratis dixit Mesue. loceť patiēs i domo tēpati aeris non luminosa. dixit Auice. non sit iuxta fenestraȝ. s. per quā intret radius solis ut non sit uehementis lumīs disgregantis uisum medici. Aut non sit iuxta fenestram. s. p quaȝ intret uentus faciens uacilare manū medici deponētis. aut caput uel oclm patientis

Et dixit Mesue. iaceat patiēs suppinus. dixit simeon ad modū mortui ⁊ non moueať

Et p̄cipiať ei dixit Mesue ut cōuertat intuituȝ suuȝ uersus nasuȝ. Et Auic. dixit uisus lacrimale de domesticuȝ ⁊ nasuȝ. Et hēat patuȝ instrm̄ ad deponenduȝ aquaȝ de quo dixit Sal. ut 2° ponitur ꝯtinētis. ꝙ non debet habere caput acutuȝ siue punctā acutaȝ. qꝛ si esset acuta non indigeret uiolenta expulsione Sed ideo fit sine puncta acuta. ut cum penetrauerit puncta corneā ipellat uueā ⁊ nō pforet. Si n. haberet punctā acutaȝ dubitaretur ne pforaret uueā que subtilis est que si pforaretur flueret p eam de albugineo multuȝ. Sȝ qꝛ instrm̄ non habet punctaȝ n̄ perforat uueā q̄ȝuis sit subtilis. habet n. uuea supra se pāniculuȝ quēdā subtileȝ uiscosū sicut ē pāniculus manēs inter testaȝ oui ⁊ uitelluȝ uel albumen Et cuȝ instrm̄ puenit ad pāniculū illū labricat per uiscositatem eius. Et uocauit hoc istrm̄ Auic^a. abmelech. Et uocauit caudam huius instrumenti. s. partē que teneť in manu espaleladu. ⁊ uocauit caput huius instri. s. parteȝ q̄ intrat in oculuȝ almicadati. Judeus aūt dix insituando egruȝ sedeat patiens in aliqua sedē iūctis simul manib' ⁊ strictis sub genua sua. Et dixit Antilis. Cum un' ocul' pforať ligetur alter oculus. Et dixit. Alcana musali. ꝙ ante impositioneȝ acus medicus masticet semen feniculi. deinde esuffiet hanelādo i oculum patientis. Et ista esuffiatio fiat bis l' ter donec feniculuȝ habuerit in ore suo. Et in impositione acus dixit Sal'.. de accidenti et morbo ubi supra. ꝙ ingeniuȝ pforatōis ⁊ meliboratio eius, ē ut patiens sentiat paruū dolorem Et propterea uoluit Auicena ꝙ medicus prius debet impingē ⁊ signare cuȝ instrō. s. cum cauda eius locum in quo uult perforationem facere aliquam p̄ssionem leuem facere

Et hoc propter duas causas. quaruȝ una ē qꝛ talis operatio preparat inpingendo ad transituȝ instrumenti. 2^a causa est qꝛ sicut ghubaly assuefacit egrum ad patiendū. Et in hoc experitur medicus qualiter substinebit.

Et hys omnib' consideratis ⁊ ipletis dixit Mesue medico incipe perforare ex parte sihoris lacrimalis cum instrumento. quod dicitur deponens aquam et procedat perforatio inter tunicam et tunicam cum omni facilitate usqȝ quo puenia tur ad uacuum qȝ est ante pupillaȝ Et Aui. dixit uadat instrumentum inter duas tunicas. s. inter cōiunctiuam et uueam. s. uoluendo et reuoluendo leuiter instrumētum usqȝ quo sit coram fora

uine uuee. Et inuenit ibi sicut spacium et fumositas. quod compꝛehendit medicus uisu. uidet enim sub cornea capud illi⁹ instrumenti Et cum instrumentū peruenerit ad hunc locum diffinitum. incipiat medicus deponere aquā dixit mesue et ocultare illā sub cornea donec de ocultetur quod sepultum erat sub aqua et ꝑtrāt ⁊ obseruet cū industria ne qd̄ deponat ex aqua reddeat. s. supius occulcando et sepeliendo eā in q̄ntū possibile est ne reddeat. Et hoc cum iteratiōe donec adueniat sanitas. Dixit Antillis pforator debet tenere cataractā diu sub instrumēto in loco i quo eā deprimē uoluerit usq̄ quo adhereat ꝯpleta inuiscatione in ipo loco Dixit Aui. suspendat cū. instrumento opatur aquā et nō cessat deponere eā donec clarificet oculus et ꝯculcet aqua post corneā de subtus deinde dimittat almalech. s. instrumētū aliquāto tēpoꝛe i loco suo donec stet aqua et firmet in loco suo. Deinde declinet instrumentū. s. supius et consideret si redeat supius. Et si redeat iteret regimen. s. depositioné eius donec sit securus ꝙ stet in loco illo. S; si aqua nō obedit ⁊ nō currit ad ptē ad quā fecit declinare eā et nō stat ibi s; reddit. tūc declinet eam ad alterā ptē. Et expellat eam ad ptē ad quā declinat et sepe ret eā in ea. Qd̄ si tunc stat et postea uides ipam redire in diebus in quibus curas reduc instrumentū in illo met foramine qd̄ ꝓus fecisti. Nā ipm foramen remanet et non consolidat in illis paucis dieb⁹. Qd̄ si in opōne tua dixit Auic. currit sanguis ad foramen. s. uuce. opoꝛtet ut descendere faciat eam. s. cataractam sanguineā siue illū sanguinē deponēdo etiam eam. Et non dimittatur remanere illic ne congeletur quia si cōgelatur non est ei cura eo qd̄ cōuertit in saniē. Et fit cataracta saniosa que non recipit curam. Quidā tū dicunt. ꝙ sanguis ille debet deponi p foramē factum et debet dimitti egredi inde ne remanens cōgeletur et fiat tarfati. deposita cataracta et firmata in loco sue depositiōis extrahatur pasedim non repente sed paulatine uoluendo et reuoluendo ipm. et pone super oculum dixit mesue uitellum oui et oleum rosatum cum pululo ex coto. Judeus autem dixit uitellum oui et oleum uiolatū. Et Auic. dixit appone uitellum oui cōquassatum cum oleo uiolato. madefaciendo in eo coctum ⁊ superponēdo. qm̄ doloꝛem mitigat. et ꝓhibz materiam fluere ad locum. Quidam autem solum albumen oui superponunt. Et quidam miscent albumen oui cum uitello. Hali's. aūt dixit. Cum extraxerit acum ponat super oculum boluz armenū cum albumine oui quia cōfoꝛtat oculum et cōfirmat pānum in loco in quo dimisit ipm medicus. Et dimittat oculū ligatum per duos dies. Et dicūt alii aut tres ut melius firmetur. Et dixit Antilis post pforationem iaceat in camera obscura et caueat a sternutatione et locutione et tussi. s. ceruice supina. Et Auic. dixit. fac eum doꝛmire. i. iacere tribus diebus in tenebris super collum suum quia supinus. Dixit Rasis. 2° continentis post curationem conseruentur oculi ⁊ caput ita ꝙ non supueniat eis apā neq̄ capiti doloꝛ. Qd̄ si supueniat oculis iflatio aut doloꝛ reitereretur medicina ⁊ doꝛmitio supina usq̄ ad septem dies Dixit Aui. qn̄ necie sūt iterationes pl'ime q2 plurib⁹ uicib⁹. s. emplastrationis ꝑdicte ⁊ dc̄i ꝑparamti ⁊ resupinationis p unā ebdomodā. Et hec necitas erit qn̄ fuerit illic apā aut soda aut aliud ut nouus fluxus humoꝛū ad locū. Uerūtn̄ si fuerit apā scias ꝙ nō sustinet ligaturā foꝛtē. v° facit necessariā sol'onē ei⁹ ⁊ mollificationē ipsi⁹. q2 debet fieri ligatura leuis ⁊ lapsa. Et penitus meli⁹ ē ut conseruet eger ꝑpationē suā dc̄am usq̄ quo remoueat doloꝛ ⁊ non soluatur ligatura nisi in oībus tribus diebus. Et quando soluitur ligatura uapoꝛet. i. lauetur ocul⁹ omni uice cum aqua roꝛ ⁊ salicis ⁊ uirge pastoris ⁊ cucurbite ⁊ sil'iū q2 confoꝛtant oculū ⁊ pꝛohibent fluere mās ad ipm. Et dixit Auic. opoꝛtet ut opilet. i. claudat oculus san⁹ ⁊ ligetur. Et hoc ut n̄ moueat ocul⁹ sanus et sequatur cum oculus infirmus in motu oculi enim sequunt se se in motib⁹. mot⁹ autem agitando posset facere reddire aquam. Clauditur etiam oculus sanus ut possit medic⁹ certificari si deposita cataracta. ⁊ postea infirmus uideat ꝙ non possz si sanus staret apert⁹ Posuit aūt Aui. quēdam alium moduz cure aque per instrumentuz qui modus est inusitat⁹ et ut dicunt est timoꝛosus ⁊ fugiendus.

Capl'm. 36m. de destructione uisus.

Visionis ablatio dixit. A. qn̄q̄ sequitur ꝑm semitā cōitatis ⁊ maxime cerebri aut stomaci aut totius. Et d̄ tali ablatione sufficit ꝙ dictuz ē in ca° debilitatis uisus. omnes eniz cause que sunt debilitatis uisus. cum augent sunt cause destructōnis eius. Aut accidit ablatio uisus ꝑz semitam pꝛopꝛietatis ex pꝛopꝛio deffectu oculi. et talis ablatio uisus siue ꝑueniat a causis intrisecis siue extrinsecis aliquando est cuz manifesta ⁊ sensibili lesione in partibus extrinsecē oculi. ut in coniūctiua coꝛnea uel palpebꝛis. Aut est sine manifesta lesione in eis ymo apparet sane ⁊ munde aspiciētib⁹ ⁊ nullaz habētes lesionē. Et hec ē illa ablatio uisus que facit admirari patientē ⁊ aspicientes euz ita ꝙ etiam medicuz. Et ē illa d̄ qua auctoꝛes faciunt capl'm. Et uoluit Auic. ꝙ hec d̄structio uisus cum icolumitate dictaruz ptium. Aut ē cum columitate pupille aut non. Et uoluit ꝙ q̄uis ꝑdicte partes oculi extrinsece in suis substantys sint incolumes ⁊ sine lesione. tam̄ possunt dici lese ⁊ nocite in opationibus suis q2 non ꝯsequūt opationē in uisione ad quā oꝛdinate sunt. Et quidam dicunt nocumētū eis aduenit ex alys ptib⁹ modo non manifesto saltem cōitati hoīū Et potest ꝑz soaz ista egritudo euenire uni oculoꝝ ⁊ pōt euenire ambob⁹ simul. De causis huius passiōis q̄ uocatur gutta serena. dixit Johanitius. Cū uisus deficit aut minuitur absq̄ manifesto nocumēto in exteriori pte oculi accidit Aut

ex neruo optico .aut ex occasiōe cerebri et morbi nerui optici.sunt aut ex mala ꝯplexio ne aut apostemate aut opilatione . Aut ex oc cultatione aut ex dislocatiōe uel cōpressiōe superueniente ei .Et dixit Gal'.4° de acciden ti.et scribit̃ z° ꝯtinētis. multociēs accīt de fectus uisus inspiciendo subtiliter clipsum solis et erit defectus iste uisus oīno aut fixa debilitas Dixit zoar.h° egritudo accidit ex humore grosso et uiscoso oppillante foramꝫ siue canale nerui .unde spūs uisibilis habet ꝑtransire.uel ex ꝑcussione seu cōcussione ipꝫ cōstringente uel quomodolibet oppillāte uñ spūs uisibilis hꝫ ꝑtransire.Et pōt esse ꝙ opi latio erit in loco intersectiōis unius nerui supra alterū et tunc in ambobus oculis uisus ex toto amittit̃.Et ex hoc admirātur medici ꝙ in una hora ꝓuatur uisus ⁊ ex toto amittit̃ in ambob⁹ oculis Sꝫ nō admiratio est illis qui sciūt anothomiā.qñ hy duo nerui oriū tur a cerebro et extēduntur ad anteriora.Et in medio frontis coniungūtur et uniūtur et intersicantur.quare si opilatio fuerit in me dio intersectiōis et uniōis eorum adinuiceꝫ erit dꝑditio uisus in ambobus oculis sil' ⁊ semel .De cāis huius egritudis dixit Auer. 3° coll'ꝫ.Cāe cecitatis sunt multe qꝛ aliqñ ac cidit ꝑꝑ opilationē q̃ fit in neruo ꝑ quē tran sit spūs uisibilis a cerebro ad oculos.Et nō ē ipossibile hoc accidere ꝓpter malaꝫ cōple xionē frigidaꝫ in ipo spu qꝛ tu pluries sciui sti ꝙ mēbra nō habent agere nec pati nisi ꝑꝑ ꝯpl'onē ꝯuenientēꝫ illis in q̃ntitate et q̃litate. Sꝫ malitia ꝯpl'onis si ē frigida igrossat tunc spūm taliter ꝙ instrumētuꝫ uisus nō pōt reci pi ab eo.Et si ē calida tūc subtiliat̃ spūs et spargit̃ ita ꝙ forme nō pñt figi in eo.Et ꝓ uēit iteꝝ hoc a passiōe hūoris glatial' uel acle arance uel ab āobus qñ oscurat̃ eoruꝫ calri tas ꝑꝑ multas cās q̃ hoc facere pñt.qꝛ tūc nō po sunt ꝯuenientēter colores figi in eis.Et iteꝝ pōt accidē ꝓpter decursuꝫ aq̃ in hūoreꝫ albu gineū tal'r ut oscuret̃ claritas ei⁹.Et ēt accit qñ uulneratur cornea .⁊ tūc egreditur uuea. Et hoc fit sic granū uel scabies q̃ nascitur in oculo.Iteꝫ pōt accidē qñ effluit hūor albugi neus.Iteꝫ accit ꝑꝑ ungulā que nascitur in cō iunctiua qñ cohopit totuꝫ foramen .Et dix maiora et peiora accñtia ꝑꝑ q̃ ꝓueniat cecitas sunt apāta q̃ fiūt i totalitate oculi.ita ꝙ capi unt oēs ꝑtes oculi Aut ꝑ̄timas ⁊ effluit ocul⁹ aut fiūt oculus aut fiūt fistu.e q̃ rodūt tunicas ipius .Dixit Gal'.4° de iterioribus⁹.cū oculi nihil mali uidētur habere sensu uisus ablato nocumētuꝫ ei⁹ scias .eē i neruo q descēdit a cerebro ad oculū.nā aut in illo neruo est apā aut durities.Aut hūores ad illū sic ad certa mēbra descēdūt corporis Aut uia ipa nerui ē opilata Aut ea passio ē in neruo ipo q̃ sil'i bus mēbris otto mōis ꝯtingit.s.mala ꝯpl'o. aut aliā patitur passiōeꝫ aufferēteꝫ ab eo spm uisibileꝫ a cerebro sibi uenientēꝫ Dixit auctor ꝯpendii megategni lib° 4°.nocumentū accñs uisui manente ocl'o in sua dispōne.s.in ꝑtib⁹ extrinsecis ē aut cā instri.uisus aut spūs uisi

bilis. Dixit Auic.quando erit ista uis⁹ abla tio cum incolumitate exñte foraminis uuee. tunc erit cā eius aut opl'o aquosa aut opl'o in neruo optico aut passio in cristalina. Et i nuit Auic.in hoc quod dixit aut opl'o aquosa siue aqua in foramine.ꝙ qñ dicta opl'o ē in eo pupilla sit sana incolumis. Cum tamen ipsa sit egra egritudine i uia ut patuit suo c°

Sed sic locutus fuit qꝛ pupilla in sua cir culatione non patitur egritudinē.Cuꝫ nec sit nimis dilatata.nec nimis constricta Et di xit Aui.aut erit opl'o non illic.s.in foramine ymo in neruo concauo.aut in ipso neruo con cauo non erit opopilatio sed alia egritudo ut atrictio uel continuitatis solutio Et si fue rit opilatio.tunc ipsa erit.aut propter rem que cadit intus in ipso neruo uel ꝑꝑ cohopi mentuꝫ.i.qꝛ partes ipsius nerui se cohoperi unt. Et una pars alterā ꝑmit ⁊ coartat et erit hoc l' ex siccitate cōstringēte ul' hūiditate mollificante.unde una pars cadit suꝑ aliam.

Uel ē ex apātib⁹ in lacertis qui adiacent ipsis neruis cōcauis compssis in se ipis.s.la certis.Et neru⁹ cōpss⁹ ē ꝑꝑ ipā apāta.Ul' est ꝑꝑ ꝯpssioneꝫ fc̄am in anteriori parte cerebri ꝟm moduꝫ dictuꝫ in capl'o debilitatis uisus

Ex parte uero glatialis accidit destructō uisus predicta.Aut qꝛ accidit glatiali egritu do in situ ⁊ remouebit̃ ab opōne pupille aut corrumpi ī sua compl'o ⁊ propter corruptōeꝫ sue ꝯpl'onis non erit ampli⁹ ydoneū instrm̄ ꝟtutis uisiue. Et sīa ꝯpl'o dixit Auice.ut pl'm destruit̃ ꝑꝑ siccitatē aut ꝑꝑ hūiditatē ue hementeꝫ super ipm ⁊ ꝑꝑ sicitateꝫ colligitur .i.inspissatur super ipm.i.in se ipso ⁊ corru gatur in sui suꝑficie Et dicitur ista egritu do glaucosis uel elauconia qꝛ oculus fit glau cus. Et non est ei medicamen qꝛ est tanta illa siccitas ꝙ remoueri non potest.Et sic ꝓ pter eam sicitateꝫ fit oculus uarius multorū colorum qꝛ q̃uis oculus sit de se glaucus ta men cum illa glaucitate est quedam uarietas propter diuersitateꝫ partiuꝫ albuginei ⁊ cri stalini que diuersitas consequit̃ in eius esi catione.De causis auteꝫ destructionis uis⁹ cū incolumitate partiuꝫ extrinsecaꝝ cuꝫ qua fo ramen .i.pupilla nō ē icolume.dix.A.aut erit dixit ipe aut qꝛ i foraie iā cōsecuta ē dilata° in ultio fine.s.usꝫ ad corneā oculi. Et in tali dilatatione destruit uis⁹ ut supra suo ca°.aut erit ꝯsecuta ipꝫ foramē ꝯstrictio cohopture .i. constrictio in totū cohopiens uiaꝫ pupille ita ꝙ nō uideat. Signa cecitatis ꝓuenien tis ex egritudine pupille siue sit aqua siue di latatio siue constrictio sumant̃ ex dictis in ca pitul' coꝝ.Ei⁹ āt q̃ fit ex cā i neruo optico ex ꝑte opl'ois dix.A.ꝯꝑhēsio ei⁹ ē facil'.s.q̃ꝫm ad gen⁹. Et sigm c⁹ dix zoar ē ꝙ si ꝯꝑsseris digito suꝑ pupilla ocl'i ifirmi pupilla alteri⁹ ocl'i mīme dilatat̃ qꝛ sic h.tū ē supra c° de ca taracta.si dilatat̃ pupilla ad alteri⁹ ocl'i ꝯꝑs sionē opl'o ē in pupilla.Et si non tūc opl'o ē i neruo optico.Sꝫ dix.A.districtio cāꝝ faiē nū opl'onē i ipo neruo ē difficil' ⁊ fortasse nō ꝯꝑhēdit̃ sapia i.scia.sed ꝯꝑhenditur extima tione. De signis itaqꝫ opl'onis apostemose

nerui optici Dixit Gal. quarto de iteriorib⁹
ꝙ sūt ꝑcussio siue pulsatio ⁊ rubedo ⁊ ponde
rositas .s. in ipo oculo. ⁊ ꝓprie in radicibus
oculi cū adsūt cū defectu uisus. ⁊ signa apātis
frigidi sūt pōderositas ⁊ defect⁹ caliditatis su
ple ⁊ signa apātis cal'i sūt pōderositas cū sēa
tione caliditatis in loco. ⁊ differētia iter apāta
frigida .s. inter fl'ica ⁊ ml'ica dura accipit̃ pro
lixitate tp̄is. qm̄ apā durum non eueniet nisi
in longo tp̄e. an parum .i. paulatim paulatim.
Signa autem male cōpl'onis frigide in ner
uo optico. sūt dix Gal. frigiditas ī oculo sēa
ta ut frigiditas niuis. ⁊ signa calide sūt inflā
matio fortis in oculo. ⁊ dixit siccitas facit ō
crepitis defectū uisus ⁊ hūiditas pueris. Et
signa opl'onis ex hūorib⁹ sunt ꝙ accit subito
ponderositas in loco. Dixit ihoanicius. cum
deficit uisus ⁊ oculi sunt in dispositione sua
⁊ adest ponderositas capitis ⁊ proprie in ꝓ
funditate oculorum. est q᷑ humiditates multe
uenerunt ad oculos q̄ coartauerunt neruum
⁊ apāuerunt. Sed si ymagioationes affuerint
sil'es patiētib⁹ carabitū. ⁊ postea defectus ui
sus euenerit. nꝫ defect⁹ forme oculi nꝫ pōdero
sitas in ꝓfūdo nꝫ in capite intelligit̃ ꝙ euēit
ex opl'one nerui suple ex siccitate maxime. ⁊
si deficit uisus post cāum aut ꝑcussionē uiolē
tā Et ꝑmo fuit in oculo eminentia ⁊ postea
profundauit intelligitur ꝙ neruus est incisus

Aui. autem ponens signa extimatiua dcā
rum causarum posuit signa opilationis ex mā
cadente intus in neruo que etiam sunt signa
hūitatis mollificantis. ⁊ posuit signa apātis
ꝯprimētis. ⁊ signa siccitatis ⁊ signa attritio
nis siue disruptionis nerui. sꝫ posuit ea ualō
ꝯfuse. Dixit. ergo qn̄ illic fuerit pulsatio siue
dolor pulsatiu⁹ ⁊ rubedo scilicet in oculo tūc
extima ꝙ in neruo sit apostema calidū Istō
signum est extimatiuum ⁊ non certum q᷑ illa
grauitas ⁊ friditatis ꝑuitas pn̄t eē ex aliq̄ᵃ
mā frigida nō apāte. ⁊ dix. si fuerit illic gra
uitas uehemēs ⁊ ocul⁹ hūid⁹ ualde. tē materia
erit hūida ualde Istud tamen signum lꝫ possit
dici extimatiuum. ꝓ tāto inq̄tū hūitas multi
plicans lacrimas ⁊ lippitudines pōt mul
tiplicari per accidens. tn̄ ē magis ꝓpinquum
iudicio certo. Et iō in isto signo Aui. non di
xit extima. ⁊ dixit si fuerit cuꝫ ista grauitate
oculus siccus materia est melancolica. Et di
xit. qn̄ accidit super capud ꝑcussio aut casus
faciens exire oculum prius deinde sequit̃ il
lud ꝓfūditas eius ⁊ destructio uisus. tunc ex
tima ꝙ neruus opticus iam attritus est In ꝑ
cussione enim siue casu supra ꝑtem āteriorē
capis primo oculus ex̄ ꝓheminet ꝑꝑ cōpres
sionem ⁊ cursū mērū ad locū iteriorē. Si g°
neru⁹ sit fract⁹ tūc postea cessāte mā neru⁹ ex ō
fectu nutrimēti extēuat̃ ⁊ corrugat̃ ⁊ q̄i exic
cat̃ unde oculus intus trahit̃ ꝯcauat̃ ⁊ ꝓfun
dat̃. Cura destructōis uisus ꝫm cās summen
da ē ex eis q̄ dicta sūt in capitulis earum. Di
xit ioar. de ista egritudine Galienus dixit ꝙ
ē impossibilis ad sanandum. Sed mihi uidet̃
ꝙ flobothōia ⁊ purgatō capitis ⁊ totius cor
poris ⁊ epithimare cap̄ cum toto in oleo ro
sato et oleo liliorum et aneti mixtis et te

pidis optimam faciant operationeꝫ in isto ca
su. ⁊ distillādo ipsa olea calida ex alto super
partem anteriorem capis per subtilē canulā
non modicū conferre uidetur. Et in prin
cipio percussionis conferre dicimus multū
oleum rosatū in quo renouate fuerint rose re
cētes pluribus ānis. Et cibi eorum sūt sb
tiles qui habeant stercum ⁊ in testina mollia
retinere ⁊ lubrica. Et exercitare. in istis to
to posse. quoniam iuuare poteris si opilatio
fuerit debilis. Et possibile est etiam ꝙ opi
latio fiat ex apostemate. Et possibile est ꝙ
cum istis resoluatur et inde uidebis profectū
istius cure. si aliquid ō uisu remāserit ⁊ opi
latio ex toto completa non fuerit nec firma
ta. Et si opilatio fuerit ex toto firmata
⁊ completa. ⁊ ex toto uisum amiserit tunc si
cut dixit Galienus desperatus sit. Dixit
quidam exprimentator. ꝙ si accipiantur alo
es ⁊ apii. ana. ʒ. ii. ⁊ terantur subtiliter ⁊ po
nantur in lacte mulierismasculum lactantis
⁊ iniciātur ex eis in oculum confert gutte
serene. Et ꝙ hoc collirium remouet ui
cia magna oculorum cecitatem depellit et ui
sum restituit Recipe apium feniculum men
tam berbenam. bethonicam. agrimoniam ger
mandream mandragoram. eufragiam. saluiaꝫ.
⁊ fragulam scd̄m partes equales tere ⁊ sucos
extrahe ⁊ sucis adde urinā pueri uirginis et
superpone septeꝫ grana piperis optime triti.
⁊ tempera hoc totū cū melle sic ut sit spissum
postea colla et repone colaturā in ampulla ui
trea. Et qn̄ nimis esicaret̃ hūectet̃ cū uri
na pueri uirgis. ⁊ ex h̄ pōat̃ i oclo bis ī die.

Capitulum 37ᵐ. de diminutione radii.

Auicena fecit capl'm de dimi
nutione radii ꝑ quā
possumus duo intelligere. unū ꝫm
tenentes ꝙ uisus fiat extmitendo
Et sic intelligitur abbreuiatio radii uisualis
propter quā hō non potest in longum aspicē
ita ꝙ abbreuiat̃ radius ab elongatione ī lon
ginquū ad qō solebat extendi. Fit aūt ista
abbreuiatio radii ꝑꝑ spm calidum ualde ifla
matū ⁊ corruscātē a flama .i. rutilantē ⁊ res
pledentē que luciditas corruscatio ⁊ rutila
tio sp̄s. q̄uis sit uisioni cōformis tamen. q᷑
procedit a caliditate que multum de spiritu
resoluit. non pōt in longinquū extendi. Et se
cūdum hunc intellectum ē quidam specialis
modus debilitatis uisus ⁊ ad ipsi⁹ capl'm re
ducitur. Scd̄m ꝙ potest intelligi est defect⁹
radiositatis oculi. Oculus enim naturaliter
se habens debet eē lucidus et radiosus. Il
lud autem qō facit ipsuꝫ non radiosū est om
ne qō exasperat supeficiem eius ex causis ex
asperantibus que remouent leuitatem super
ficiei eius. propter quā leuitateꝫ per lucis re
flexionem oculus apparet radiosus. siue cau
se ille exasperantes sint intrinsece. sicut mul
ta flāma siue calefactio spiritus multa qua o
culi humiditas ꝯsumitur cuius ꝯsūptione ex
asperatur superficies oculi. Et ꝓprie ei⁹ cā
ē flāma extrīs cū uaporibus cal'is esicātibus.
qō cognoscitur. q᷑ spiritū faciunt corruscātē

Et hec ꝓxīma cū ꝑdictis uaporibꝰ īducere po
test carabitum. qꝛ po ſit illi uapores deſcēde
re ad miringas cerebri ⁊ cāre ibi carabitum
Siue tunc ille ſint extrinſece ab oculo de q
bus potiſſima cā ē ſcabies palpebrarū. Dixit
ergo Aui ſm dc̄os itellectus dīminutio radij ē
ex eis que ſignificant calefactionem ſpiritus
⁊ eius reſolutionem ⁊ eius corruſcationem ⁊
indicat ſm pℓm carabitum niſi ſit ꝓpter ſca
biem palpebrarum ſuple uel ꝑꝑ aliam cauſam
extrinſecam. Et cura eius non ponitur ab A
uice. ſed cōphendi pōt ex caplo debilitatis ui
ſus ⁊ ꝑ parte ēt in caplo de carabito ⁊ in cᵒ
ſcabiei oculorum.

Capitulum octauum de lucīditate ⁊ albedine
apparente coram oculis propter niuē ⁊ ſilia.

Diſpō lucīditatis ſiue albedi
nis apparentis coram
oculis ab Aui. uocatur alcumafuel
olomır ⁊ exponitur apparitio luci
ditatis coram oculis Dixit Aui. qn̄z accidit
ex lūie uicente. ſ. in uiſu ⁊ albedine uidēte qū
. n. hō multū aſpicit ī lūie magno uℓ in aliqua
albedine magna ſicut quando aſſiduatur aſpe
ctus ad niuem. accit qn̄z ei ut non uideat niſi
parum. ⁊ illud parum uideat ex ꝓximo ⁊ nō
ex longinquo ꝑꝑ debilitatem ſpiritus. Cūqꝫ
aſpicitur colores ymaginatur ꝙ ſuper eos ſit
albedo. ⁊ ſic apparet ſibi ꝙ ſuper omnes res
quas aſpicit ſit albedo. Dixit Gal. quarto de
utilitate particularum capitulo quarto ābula
re ꝑ niuem magnum malum eſt. Et ſi non cre
dis zenofonti hoc tibi per experientiā diſce
Acgruntur enim duo mala unum eſt diminutio
uiſus qꝛ non uidet niſi a proximo Et aliud ē
corruptio eius . qꝛ nō iudicat res ſic̄ ſunt
Sed iudicat eas albas cum non ſint albe.

Dixit Guiliel. q hanc incurrūt infirmita
tem ſunt homines oculos habentes uarios ⁊
albos proprie ⁊ qui uiſum habent debilem.
De cura dixit Auic. precipitur patienti ut ſe
pe inſpiciat colores uirides ⁊ celeſtes ⁊ ſuſ
pendat coram oculis colores nigros. Et ſub
dit ꝙ ſi iam aggregatum fuerit nocumento ꝑ
dicto ex niue nocumentum propter frigus ip
ſius niuis. tunc intentio eſt etiam ad remo
uendum frigus ipſius. Et hoc cum calefacien
tibus. Et poſuit Aui. quinque medicinas cō
uenientes ad hoc. prima eſt ut diſtilletur in o
culum uel collirizetur uel embrocetur ſiue fo
menteтur oculus cum aqua decoctionis palee
tritici. quia in ea eſt quedam caliditas non ī
tenſa. immo hec eſt leuior aliarum medicina
rum dicendarum. Et dicit ꝙ ſit tepida dum
adminiſtratur ut non noceat ſcilicꝫ ſi eſſet fri
gida. quia pro frigiditate addēt ad malitiam
ut ne etiam ſi eēt calida multum ꝑ caliditate
ſubito adminiſtrata includererur frigiditas
interius ⁊ aggregaret ibi ⁊ aggregat nocent
Secunda medicina eſt dixit Aui. ꝙ quando
fit alcofol cum melle ⁊ ſuco alij confert. iſta
tamen eſt potentior in calefaciendo alijs
medicinis. Et ideo non debet adminiſtrari
niſi in fine ⁊ quando alie non competerent.
Tertia medicina ē ꝙ qn̄z apperitur oculus ſu
pra uaporem uini diſtillati ſiue aſperſi

ſupra lapidē molarem ignituꝫ ⁊ ē conueniēs
poſt medicinam priam qū pria nō cōpeteret
Quarta medicina ē ut uaporetur cū uīo du
ro ideſt indurato et inſpiſſato per decoctio
nem ut ē ſapa. que cōuenit poſt medicinā ter
tiam Quinta medicia ē ꝙ qn̄z inclinatur ocu
lus ſuper uaporem aque in qua decocte ſunt
papauer et reſoluētia ſubtilia cognita ſicut y
ſopus mellilotuꝫ camomilla et ſimilia. Et pa
pauer cū illis ponitur ad refrenāduꝫ acuita
teꝫ aliaꝝ medicinaꝝ. uel ad dādū aliquā fixi
onē uapori ne cito euaneſcat uel ut dicūt qui
dam intellexit fortaſſe de papauere rubeo in
quo ē uirtꝰ reſolutiōis ⁊ ꝯferētia oculo ut pa
tet ſuo capitulo. Dicūt quidā ꝙ uiſus diſ
gregationū ut propter aſpectū ad niuē ⁊ iter
per eā. ℞. colofoniā puluerizatā ⁊ proiice ex
ea ſuper prunaī ⁊ recipiatur fumꝰ eiꝰ ad faciē
mediāte ſtamine aptis oculis ⁊ ē utile. Et
ſcias ꝙ ſicut intēdimꝰ ad remotionē fritatis
ꝑꝑ aſpectū ad res frās diſgregatiuas ut niuē
et glatiē. Ita intendere debemꝰ ad remotōnē
caliditatis eueniētis ꝑꝑ aſpectū ad radios ſol
uℓ ignē ſicut aliī ꝯtingit fabris. Dix Guil.
hō qui timet ne eueīat ſibi impedimētū ꝑꝑ
niuē. ſ. āmbulādo uel itinerando per eā iduat
ueſtibꝰ nigris ⁊ ferat in capite ⁊ ī mānibꝰ ſuis
res uirides ⁊ nigras. qꝛ iſti duo colores faci
ūt ad ꝯgregationē ſpūs uiſibilꝭ ⁊ lūis eius. et
ligare ſupra oclos cēdatū nigrū uel uiridē ē
utile. ⁊ ſero cū uadit dormitū ēbrocare ocu
los ſuos cū ſucco ſolatri uℓ ſēpuiue ē ēt utile
⁊ ꝯuēiēs. ſ. ſi nōdū fritas expſſerit nocᵐ ſuū.

Incipit tractatꝰ vꝰ q ē d̄ diſpōibꝰ palpebraꝝ.

Capᵐ primum de pediculis palpebrarum.

Materia pediculorū dix. A.
ē mā putrida quaꝫ
ad partē cutis expellit natura et
uirtus preparatiua generationiſ eo
rū ē caliditas nālis Nō quidē nālis reſpe
ctu corporis ī quo generāt̄ ſꝫ reſpectu ꝑpati
onis ipſiꝰ mē que ab ipſa digerit̄ ⁊ ꝑparat̄
ut recipiat formā pediculorum. In ſe enim ē
calor putridus et corruptiuꝰ Et dixit Auic.
ille cui plurimuꝫ accidūt pediculi eſt ille qui
plurime ē uarietatis in cibis ſuis talis eniꝫ
ciborū uarietas ē cā idigeſtionis ⁊ multipli
cationis ſuperfluitatis apte accipi a calido
extraneo ꝯuertēte illam in materiam pedicu
lorum et etiam eſt ille qui eſt pauci exercicij
quare non reſoluuntur ab eo ſuperfluitates
retēte penes cutē que per exercitiuꝫ reſolue
rētur. Et et ē ille qui ē imūdus circa cutem
per multiplicationē multarū ſordiū ex ſuper
fluitatibus tertie digeſtionis ī poris cutiſ ex
teriꝰ. inmūdicia eiꝫ ē dix Auer. primo cāti
ce ſordicies ſupra corpꝰ ex ſupfluitate tertie
digeſtionis colecta. Et eſt ille qui non utē
tur balneo ſcilicet reſolutiuo et lauatiuo di
ctarum ſuperfluitatum . ſuple uel alio con
ſimili uℓ qui non fricat nec abſtergit cor
pus ſuum . neqꝫ mutat pannos dorſi et le

et frequenter sed induit immunda ⁊ super
immunda iacet ⁊ dormit. Et qui conuer
satur siue adheret immūdis hoīibus uel mu
lieribus. Signa pediculoꝝ hñt uisu uel rela
tione. Et cura corū ē quattuor res ⁊ prima
ordinat regimē i uita. s. ut sit ex cibis facilis
digestionis paucarum supfluitatū difficile pu
trescibilibus. ⁊ cum hoc sit lauatiuum ⁊ ab
stersiuum cutis totius corporis ⁊ precipue
cutis capitis ⁊ ipsarum palpebrarum. 2ª mā
euacuat. s. post digestionez eius de qua dixit
Aui. incipe a mūdificatione corporis ⁊ capis
⁊ partium oculi cum eo qđ dictum est. s. in cu
ra obtalmie ⁊ proprie scilicet post uniuersalē
purgationem dictā de diminuta mā a capite cuz
gargarismate facto ex aceto ⁊. sinapi hoc eni
euacuat materias a capite ⁊ diuertit eas aꝑ
tibus cutis eius ⁊ prohibet eas per acetum
a putrefactione. Tertia intencio est ad prohi
bendum materiam in palpebris existentē ne
putrefiat ⁊ conuertatur in pediculos. Et qr
ta ē pediculorum generatorum occisio ⁊ amo
tio. ꝑ quarū duarū itētōe dix Aui. admistret
ablutio oculi ⁊ ēbrocatio ipius ex aq̄ maris
⁊ aquis salsis ⁊ sulfureis ⁊ similibus natura
libus uel artificialibus que multum exiccant
⁊ exiccando prohibent materiam congeri ⁊
ex ea animal generari. Et ex hys est medica
men de alumine cum medietate ipsius ex me
mibucegi quod communiter exponitur pro ca
reno siue sapa. quoniam sapa confert inquan
tum exiccando prohibet materiam a putrefa
ctione. ⁊ inquantū uiscādo alias materias in
loco ꝯtinet ⁊ adherē facit ut magis imꝑmant
Quidaz āt dicūt ꝙ memibuzegi ē quedā spēs
lacticiniozuū ⁊ pōt etiam hoc saluari inquā
tum omnia lacticinia ualent in occidendo hꝰ
animalia. ybesubali uero in hoc medicamine
loco memibuzegi habet meaberes ⁊ exponit
scafisagria ipsa eniz ualde utilis est in occisio
na pediculorum. ⁊ dixit Auicena ꝙ dicto me
dicamini quandoqꝫ adduntur aloes ⁊ baurab
quoniam uehementer exiccant. ⁊ fit additio
eorum an. pars. ʃ. ⁊ melius est ut sit illud qꝰ
conficitur hoc medicamen acetum squilliticū
quia necat uermes ⁊ consumit materiam i cor
patā ꝯuerti. ⁊ dix. A. ꝙ memibuzegi cuz bau
rach est bonū medicamen. Si tamen stafisa
gria approximet custodiendus ē oculus ne
ꝑueniat ad ipm. ac ēt ne corrosionē faciat in
palpebra. quidam utiliter docent illinire ocu
los cū melle mixto cū puluere stafisagne. Gen
tilis posuit experimentum qđ dixit esse bonū
in occidendo pediculos. ℞. mirre aloes ⁊ thu
ris omnia partes equales misceantur trita cū
lardo. ⁊ inungantur eo palpebre est enim exꝑ
tum ⁊ securum. Dixit theodorus elixetur ouū
in aqua donec fiat durum postea scindatur
per medium ⁊ abiciatur uitellus ⁊ albumen
in aceto optimi uini albi dimittatur per ho
ras sex deinde ab eo extrahatur. Et de sero
supra oculos ponatur ⁊ tota nocte dimittatur
mane remoueatur ⁊ pediculi ei applicati rēo
ueantur Dixit Gilibertus. ℞. aloes. ʒ. ij. sene
⁊ olibani. an. ℥. i. lardi quantum sufficit lardū
prius liquefiat. deinde aliorum puluerem

asperge nō apponatur argentū uiuum in cura
pediculorū palpebrarū qꝛ uisui nocet mltū.

Capitulum secundum de sillac.

Zazauius uocauit alselac quod Auic. noca
uit sillac. Et est dixit Auic. gros
sities palpebrarum prouenicns
a mā grossa male dispositiōis nitrosa ꝑꝑ quā
rubefiūt palpebre ⁊ cadūt pili. ⁊ adducit ad
ulcerationez pātiū in quibꝰ fixi sūt pili ⁊ seq
tur eā corruptio oculi. s. qñz. ut cū illa mate
ria affigeraz ad cōiūtiuā et exasparet ul' ulce
raret ipsā. Mā eni grossa ē adbustiua ulcera
tiua attractiua materiezū calidazū unde rube
fiūt palpebre. Dixit ras scđo ꝯtinētis. sil
lac ē grossities palpebraꝝ cum rubore ⁊ pru
ritu assiduo ēt in angulis ocl'orū. Dicunt
ꝙ mā sillac semper ē tendens ad grossitiē plꝰ
tamē et minus. Mā in prinº. ⁊ cū ē recens ē
parū grossa ⁊ quāto plus procedit tanto āpli
us igrossatur. Et rōe sue grossitiei ingrossat
palpebras. Et pōt iª mā fore sanguiea coleri
cā flica uel mlica quecūqꝫ earū aliquā ad
quesiuerit adbustionē propter quā dr nitro
sa salsa. Et iq̄tū ē grossa cū adbustiōe ⁊ acui
tate adurit corrodit ⁊ ulcerat. ut plm tamē
cū ea ꝯmiscetur mā aliqua colerica subtilis
faciēs pruritū magum in loco ꝑꝑ cuius ꝯmē
admixtionē et pruritū. inde sequentem. yesu
haly. ⁊ Azarauius dixerūt ꝙ sillac fit a mate
ria nitrosa subtili. Et dicūt ꝙ ideo ꝙ ambe
due mē. s. grossa nitrosa et subtilis acuta siml'
concurrūt in sillac. sicut Inuit hal'. 9º. theori
ce. de casu pilorū palpebrarum et accidentia
utriusqꝫ earum demonstrant. Ideo mesue cº
de casu pilorum palpebrarum loquēs de cura
sillac dix mūdificet corꝰ ab hūore nitroso sal
sugieo ⁊ ab hūore acuto. differt tñ sillac a pru
ritu qꝛ in oī sillac ē casus piloꝝ papebrarū.
Sed nonª in omni pruritu. pruritus enim po
test esse cum casu eorum et sine casu illorum
In sillac etiam pruritus qui in ea reperitur
comunicatur etiam angulis oculorum. sed in
pruritu palpebrarum non comunicatur eis
sed solum est in palpebris. Differt etiam
sillac a scabie palpebrarum quia in sillac non
sunt pustule siue bothor. sed in scabie sic ut
suo capitulo patebit. Dixit Auicena sil
lac plurimum sequitur ad obtalmiam et acci
dit. post eam autem materia obtalmie ad pal
pebras deriuata aut propter obtalmiam ad
eas materia tracta. Et est sillac duplex sci
licet recens et antiqua. Et que est antiqua
est mala et recens est de materia subtiliori
siue minus grossa. Et antiqua est de grossio
ri ut supra patuit. Signa sillac tam gene
ris q̄z specierum possunt nota haberi ex di
ctis. Cura sillac habet tres generales in
tentiones. quarum una est rectificatio regis
cuius impletio potest plene haberi ex dictis
in tractatu oculorum. Secunda est euacuatio
materie ⁊ ipsius digestio ⁊ diuersio. ⁊ iª ꝑci
pue exigitur in sillac antiqua. Dixit Aui.
flometur uena frontis. scꝫ ꝑmissa flomia

cret alice uel medie aut basilice fm exigētiam
disrōis q̄ ēt fl'oia maxie ul'is ↄpetit ī recēte
⁊ ātiq̄ q̄zuis ō ea i recēte auctores nō fecerit
spālē mētionē. yhesuhali dixit ꝓhibe patien
tē .s. sillac recētem ab extractione sanguinis
non intelligens generaliter sed in casibus par
ticl'aribus in quibus prohibetur flobotomia
ul' ēt timens ne exacueretur per eam materia
subtilis acuta. que in sillac ⁊ maxime recente
mixta reperitur cum materia grossa nitrosa.
Purgetur corpus ⁊ capud cum competenti
farmatia secundum materiam peccantem illiꝰ
digōne ꝓmissa. ⁊ dix. A. i cura antiq̄ uētosen
tur crura. ⁊ Azaraniꝰ dix cū scarificatōe tim
poꝝ ⁊ crurīū. Tertia āt itētio uertit ꝑticl'ari
ter ad ipaz egritudinē ⁊ māz eiꝰ . Circa ma
teriā āt eiꝰ āt q̄rit fluētis repl'sio. aut fluxe a
cuitatis remissio ut tollat prurituꝰ. Aut q̄rit
ipius resol'o ⁊ ↄsūptio aut piloꝝ regeneratio
⁊ ꝑma qdē hāꝝ maxie q̄rit in sillac recēte q̄z
uis etiam aliquando in antiqua. ⁊ impletur ī
recente. Dixit Auic. cum emplastro de lentibꝰ
decoctis cum aqua rosata Aut cum emplastͦ
ex portulaca ⁊ endiuia cum oleo rosato ⁊ al
bumine oui Aut ex emplastro facto ex len
tibus excoriatis sumach corticibus granato
rum ⁊ rosa. ⁊ etiam rose que steterunt ī oleo
rosato expresse ⁊ superposite sunt utiles. Et
postea iam translacto ꝑncipio ⁊ post fl'omiam
⁊ eūones ↄfert ēpl'm factum ex rosis ⁊ lētibꝰ
excorticatis sumach ⁊ careno qz in eo ē rep
cussio ⁊ resol'o. Pro iplendo etiaz tertiam
intentionem. s. resol'onem ⁊ consūptionez ma
terie ualent maxime in recente unguentum fa
ctum ex cadima lota mixto cum butiro recen
ti ⁊ inunctum super palpebras. Et unguētum
ex ysopo humida dixit serapio mixta cum a
dipe anatis confert prurituı lacrimalis gros
sitiei palpebrarum ⁊ pilis cadentibus ab eis
In antiqua uero dixit Auicēa assiduatio bal
nei est ex rebꝰ magis conferentibus rei ⁊ pōt
conferre balneum uniuersale. ⁊ etiam particu
lare. administratur enim ad mol'lificādum ma
teriam sillac ⁊ etiam ad resoluendum ul' saltē
ad preperandum eam resolutioni. Dixit sera
pio medici administrant fumos q̄ sunt ex for
tioribus medicinis. resoluunt enim ⁊ con
sumunt materiam sicut ē fumꝰ storacis picis ⁊
allaitran. quando enim fumus qui a quibus
dam dicitur oleum picis miscetur cum farina
ordei ⁊ apponatur confert. Et Auic. posuit u
num medicamen in quo est stipticitas ⁊ reso
lutio ⁊ conuenit post purgationes in consum
do materiam sillac. qō fit ut sumāt eris usti
.ʒ. s. dragant .i. uitrioli .ʒ. ij. croci piperis.
an. ʒ. i. terāt cū uino pōtico donec fiant sicut
mel subtile ⁊ admīstret ī exterioribus palpe
braꝝ. Inueniť alia littera q̄ loco dragāti habet
dragagāti. ⁊ tūc eēt medicamen minꝰ acutum
In cura fce successione obtalmie dixit. A.
expertum est collirium fm hunc modum. R.
draganti attramenti ⁊ spice ⁊ croci an. ptē. i.
sedenegi ptes. x. fiat sief cū qbꝰ fricent palpe
bre h. n. ē stipticū ⁊ ↄsiccatiuū ⁊ resolutiuū ⁊
pōt ↄferre in oī obtalmia premissis eūonibꝰ.
Capitulum tertium de gesse.

Esse dixit Auic. ē ut accidat palpebris difficultas mo
tus ad claudendū cum sunt aperte
⁊ ad aperiendū cū sūt clause cum
dolore ⁊ rubedine sine hūiditate scōm pl'uri
mūz. Et ↄsequitur cā pl'm ut non obediāt pal
pebre ad aperiēdum cum exortatione apud
somnum Rasis uero scōo cōtinētis dixit ges
se ē durities fortis palpebrarum. Et ꝓprie
tempore somni propter q̄z non possunt clau
di neqz aperiri nisi molliātur cum aqua uel
cum saliua paciētis Et hic morbus uidetur
multū manifeste in paciēte. qz ē difficultas
sibi claudere palpebras cum sunt aperte. ⁊ a
perire eas cuz sunt clause quousqz madefaci
at eas. Et dixit durities palpebrarū ē esica
tio eueniēs palpebris oculorum ⁊ ocl'us ēt
ꝑꝑ quā morꝰ eaꝝ ē difficilis dixit Auic. pl'm
ipiꝰ nō ē sine frustris lippitudis seperatis
dure ⁊ sicce. ⁊ neqz ē cum ea cursus. s. hūidi
tatum nisi per accidēs. passio gesse describiť
per sex accidetia. Et primū ē difficultas mo
tus ad aperiēdum ⁊ claudēdum. cuiꝰ cā ē du
plex una ē diuersitas nocumēti ex parte di
uersoꝝ musculorū claudētiū uř apparientiū pal
pebras. Scōa ē induratio coꝝ propter si
citatē. imo ē cā primi nocumēti ꝑꝑ hāc enim
indurationē difficulter remouētur a situ ī qͦ
inueniūtur sed in eo si dimitterētur ↄtinuo ꝑ
manerēt. Scōm ē dolor cꝰ cā ē ut pl'm ma
la ↄpl'io diuersa que ut pl'm ē calida aut for
tasse aliq̄ ↄtinuitatis sol'o ꝓcedēs a materia
grossa esiccata. Tertiū uero accidēs ē ru
bedo cuius cā est attractio mēꝝ calidaꝝ rōe
doloris uel male qualitatis calide. Quar
tū accidēs ē priuatio hūiditatis currētis ad
oculos cꝰ causa est mala complexio cal'a uel
sica simplex uel cū mā grossa quare non apta
fluere. aut nō fluit qd. āt qd paꝝ ualō quintū
accidēs ē difficultas apꝑiēdi palpebras pꝰ sō
nū. cꝰ cā ē earum quies ī somno ⁊ multiplica
tio superfluitatum grossaꝝ in palpebris in sō
no. Et sextū ē appitio alicuiꝰ lippitudinis
dure sice sepate in frustra. Et cā lippitudinis
uictas expellēs aliquā partē illius mē sicce
ad superficiē palpebrarū āt debilitas nutri
mēti ꝑꝑe earū digōis. ⁊ cā seperationis eius
ī frustra ē siccitas mē ipsiꝰ ꝓhibēs ↄtinuatō
nē. Et ista lippitudo ut pl'm nō apparet maxi
me in prinͦ ꝑꝑ defectū cārū eiꝰ dictarū uerū
ī processu ut pl'm inuenitur debilitata digōe
in palpebris. Cā aūt quare per se nō ē cursus
in hac egritudine mēruz. dixit Auic. ē q̄m
ē a sicitate. s. sola ⁊ pura uel ē ab hūore uis
coso declināte ad sicitatē ualde. Et sic ad mi
tā grossitiē ⁊ terestritatē quare per se nō est
aptꝰ fluere. Per accn̄s aūt q̄n̄z iuēitur ī ges
se cursus ⁊ fluxꝰ aliquarū hūiditatū ut ꝑꝑ do
lorē faciētē attractōez hūitatū aliq̄ꝝ. l' ꝑꝑ ap
ꝓriationē medicaminū auctoꝝ dissoluētiū q̄ ī
hꝰ cura sūt necessaria quorū dissol'ōe fluūt mē
ad ocl'os ⁊ fiūt lacrie l' ꝑꝑ dolorē q̄ fit q̄n̄z in
gesse. cā rubedis ⁊ cā rubedis sūt hūiditates
cal'e q̄ illuc fluūt dix. A. q̄ illa q̄ fit a fricatō
ne. s. palpebre ī egritudibꝰ ↄiūctiue sicis ꝑꝑ q̄z
siccitatē coniunctiua exasperat ⁊ fricat pal

ꝑebrā ⁊ fit sine mā tinēte ad palpebrā ex cō
iūctiua noiat̄ siccitas oculi.i. ꝓueniēs ab o
culo. Et yhesubali uoluit hāc siccitatē ꝯiūctiē
gesse ꝯiūctiue. ⁊ itelligēs ꝯiūctiē fecit de ea
cap̄lꝫ spāle ⁊ sic appet ꝙ ſm eū gesse ē duplex
.s. gesse palpebraꝝ ⁊ gesse ꝯiūctiue Aui. autē
de utroqꝫ tractauit i uno c°. Pꝫ ergo ex dc̄is
ꝙ gesse ē q̄dā spālis motus palpebrarum dif
ficultas qua ipe clause difficulter aperiuntur
uel aperte difficulter clauduntur pp siccitatem
euenietē purā uel caliditatē exiccātē purā l' cū
mā grossa sicca q̄ mā pōt eē colera grossa aut
ml'ia aut fl'a exiccatū ⁊ igrossatū. oīs enī hu
mor grossus sicc' nāl'ꝫ uel accn̄tal'ꝫ potest eē
cā gesse. Signa gesse nota sunt ex dictis quia
sunt supradicta sex accidētia. Cura ei' uari
atur ſm ꝙ est a siccitate pura āt cum materia
⁊ si quidē est a siccitate pura. tunc cura tota
uertitur ad humectandum corpus totum ꝑci
pue cap̄ ⁊ oculos ⁊ palpebras. ⁊ in hoc dixit
Aui. oꝫ ut assiduet patiēs euaporationē siue
fomētationē oculi cū spōgia l' cū petia infuxa
i aqua tepida non calida ne resoluat. ⁊ ꝙ assi
due utat̄ balneo cū aq̄ dulci eq̄li. i. tēpata in
actiuis q̄ ē tepida. s. sola l' decoctōis hūectan
tiū ⁊ ꝙ pōat dix ipe ap̄ sōpnū sup oculū albu
ginem oui conquassatum cum oleo rosato ⁊ si
milibus. ⁊ ꝙ assidue faciat sudare cap̄ cū hu
mectatiuis idest sepe apponat capiti humectā
tia que reddant oculos ⁊ capud humida ac si
sudarent. Non autem uoluit ꝙ prouocetur su
dor quia exiccaret ⁊ illa humectatio fiat cum
embrocis ⁊ etiam cum cappurgys ⁊ hys hūec
tantib' cū oleo rosato nenufario ⁊ sil'ib' Cu
ra uero eius in qua cum siccitate ē materia.
oꝫ ut mē digōne ꝑmissa euacuetur materia cū
farmaco ꝯpetēti. ⁊ si qd̄ mā fuerit colica. tūc
cū uolubili eā soluas. qm̄ i ipā ē ꝓprietas e
ducēdi coleram adustam de qua specie uolu
bilis loquutus fuit. Auicena secundo canon̄
capitulo de uolubili que nobis est incognita.
quidam tamen dicunt ꝙ est apud nos uo
lubilis magna. ⁊ quidam dicunt ꝙ est lebleb
de qua dixit simon ian̄. ꝙ est facilis solutio
nis ita ꝙ datur in febre acuta que est species
lacticiniꝫ nota nascens in locis cultis ⁊ ubi
qꝫ. Et aliqui dicunt ꝙ est pescoruinus. Aly
dicunt ꝙ est sicla siluestris quam nos bleta
nes uocamus cuius sucus depuratus sumptus
mouet coleram. Similiter relique materie
grosse suis. i. appropriatis educent farmatꝫ
Et euacuatione premissa deueniendum est ad
localia circa que triplex surgit intentio una ē
ad remouenduꝫ duritiem materie ⁊ humectā
dum siccitatem eius. Secunda est ad resoluē
dum. ⁊ impletio ambaruꝫ potest perfici sigil
latim primo mollificando. deinde mollifica
tum resoluendo deinde iterum mollificando
⁊ iterum mollificatum resoluendo ⁊ sic dein
ceps. ⁊ possunt perfici simul mollificans cum
resoluente permiscendo. Dixit de isto modo
Rasis secundo continentis confert ei assidua
calefactō cum spongia madefacta in albugine
oui ⁊ oleo rosato ⁊ pinguedine anatis.
Et Auicena dixit. resoluitur cum mucilagine
fenugreci ⁊ seminis lini acceptis cū lacte. s.
ꝑ infuxionem ipsoꝝ in lacte. ⁊ postea cū eo
expressorū uel accepta mucilagine ꝑ infuxio
neꝫ eoꝝ in aqua ⁊ postea permixta cū lacte.
Auferūt enī gesse euacuādo. i. resoluēdo hu
morē eius. in eis enī ē humectatio mollifica
tio ⁊ resolutio simul. Et expertū ē ad dictas
intentiones medicamē ex adipe galline mu
cillagine semis lini cera ⁊ oleo rosato. hoc ei
mollificat et aliquāculū resoluit. Et curat
gesse recens. Antiquū aūt cū predictis ēt in
tentionibus curatur. uex dixit Auic. in gesse
materiali cronica plerūꝫ cōferūt ꝓuocantia
lacrimas quare administretur colliriū arsi
stratis qd̄ describitur quinto can̄. ⁊ ei simi
lia. ista enī colliria ꝯferūt mā grossa faciēte
gesse prius mollificata ⁊ subtiliata ⁊ prepa
ta fluxui ⁊ ēt resolutioni. talia enī collíria
dissoluūt illā māꝫ et in lacrimas exire faciūt
partē etiam eius resoluūt cū caliditate ipsoꝝ
Et dicūt quidā ꝯferūt ēt aq̄tum calida ⁊ mō
dicatiua ad palpebrā trahētia ex hūorib' sub
tilib' calis ⁊ hūidis. q attracti cū sua hūitate
leniūt māꝫ gesse. ⁊ cū sua calitate resoluūt eā.

Cm 4m d̄ grossitie palpebraꝝ ⁊ eaꝝ q̄uitate.

Palpebre scd̄m plures ip
sarum passiones
ingrossantur ut in sillac gesse orde
olo inflatione. Et in hac passione
que absolute grossities palpebrarum uocatur
que ꝓꝑe ē grossitudo palpebraꝝ supra nālem
dispositionē ipsaꝝ cū casu piloꝝ absqꝫ pruri
tu ⁊ absqꝫ infectione itrinsece tunice palpe
bre. Dixit Aui. hec egritudo ē sequēs sca
biem suple uel sillac. Et h̄ ex mā q̄ ab ipsis
egritudinib' remanet in palpebris p' mitiga
tionē prurit' et remotionē ardoris ⁊ rubedi
nis. Et q̄ndoqꝫ faciūt eaꝫ possidere linimēta
facta super oculū. s. frigida ⁊ precipue narco
tica qꝛ igrossant ⁊ ipingūt mām in palpebris
Et ēt debilitāt digōeꝫ in eis. ⁊ cum hoc clau
dunt poros per quos mā pilorum transit ad
loca originis eoꝝ per quorū prohibitionē ā
de locus remanet depilatus. Et q̄nꝫ predicta
materia in palpebris congeritur paulatiue ul'
quomodocūqꝫ non sequendo ad predicta pau
latiue in loco materia ingrossetur. q̄ sua gros
sitie opilando poros faciat ut pili non habe
ant nutrimentum unde cadunt. Et hec grossi
tudo palpebrarum creditur eē scabies earum
sed non est. Et eius materia non est ita gros
sa et dura ut in gesse imo est cum ea ut pluri
mum uapor mixtus faciēs ad inflationē et q̄n
dam ruborem. De hac egritudine dixit ye
subaly ꝙ est grossities que cadit in palpebra
superiori ⁊ siquis uiderit eam extimat ꝙ in
palpebra est scabies. sed quando reuersat eā
uidet eam mundam et uidet colorem palpe
bre exteriorē rubeū grossuꝫ quousqꝫ extiet a
liquis ꝙ accidat in palpebra bothor. Cura
dixit Aui. alienetur uinū. Et hoc maxiē ante
purgationem et quousqꝫ tineretur ne uinuꝫ
deferat materias in corpore uel capite reper
tas ad palpebras. ipse enim cum sint debiles
faciliter suscipiūt materias ꝑ uinū ad supio

ra motus. Cura uero p potionem ipletur cum
euõne corporis ⁊ capis post q̄ʒ deuenit ad
mollificādum ⁊ habilitādum mām in palpe
bris contentā resolutioni ⁊ consumptioni Et
ad resoluendum ⁊ consummendum qđ ex ea
habilitatum est. Ad cuius habilitationem cō
uenit dixit Auic. assiduatio balnei suple ⁊ aᵈ
mollificātia nota sicut. vḡ. ē ysopus humida
cum adipe anatis mixta. ⁊ armoniacum mix
tum cum melle mollificat durities palpebra
rum ⁊ pro parte resoluit. Deinde afferātur re
solutiua ex hys que dicta sunt in p̄cedētibus
postea administrentur medicine facientes ad
ꝯsumptionē mē ⁊ regenerationē pilorum. Di
xit Azarauius ℞. nucleorū dactilorū combu
storum. ʒ. iij. spice romane. ʒ. ij. terantur ⁊ po
natur puluis in loco. Et Aui. dixit. ualet alco
fol factum de lapide lazuli ⁊ lapide armeno
⁊ nucleis dactilorum adustis ⁊ ex duabus spi
cis scilicet indica ⁊ celtica quando enim pre
dicte medicine miscent̄ ⁊ approximantur re
soluunt ⁊ partem materie in lacrimas dissol
uunt ⁊ desiccant ⁊ pillos generari faciunt. Et
confert alcofol hoc. ℞. tucie pluries combu
ste ⁊ unaquaqʒ uice extincta in agresta ⁊ an
timonij anna partes equales terantur ⁊ ipso
rum puluis ponatur super loco. Et dixit. A.
quandoqʒ fricatur palpebra plurimum cū ra
dio scilicet inuoluto in collirio rubeo leni su
ple uel forti. si materia esset multum grossa ⁊
difficilis dissolutionis in qua non sufficeret
collirium rubeum lene ⁊ confert scilicet i dis
soluendo materiam ⁊ preparando materiā ge
neratōni pilorū Et dix ipē fricatō cū zucaro
quam quidam faciunt sicut in scabie. qn̄ʒ cō
fert suple ⁊ qn̄ʒ non confert sed nocet. qꝛ qn̄
qʒ excitat mām ⁊ attrahit ad locum ⁊ addit
in egritudinem. Et hoc eēt quando statur so
li huic fricationi ita ꝙ post eam nil aliud fi
at Sed si fiat ad p̄perandum mām alijs medi
cinis fortioribus tūc confert in quacūqʒ spē
huius grossitudinis. ⁊ similiter intelligēdum
eē dicūt de fricatōe folioꝝ ficꝰ. Grauitas ue
ro palpebrarū ē dispō i qua patiens eam ima
ginatur. ⁊ cum hoc sentit se non posse eleuare
palpebram ⁊ apparet sibi ꝙ sit grauis nō pa
rata apertioni ⁊ subleuatōni. Et cū subleuate
sūt palpebre. sūt pne decidi inferius sic̄ res
grauis ponderosa. Et fit dixit Auicena pro
pter inflationem ⁊ causas eius idest propter
easdem uel consimiles causas a quibus fit in
flatio scilicet a materia aquosa uel uaporosa
rorida relassante palpebras sicut relassantur
corde citherarum in aere uaporoso. Et qn̄qʒ
fit propter debilitatem ⁊ casum uirtutis non
ualentis subleuare palpebras unde stat pati
ens oculis clausis ut uideatur dormire. sed
tamen non dormit sed est tanquam in poten
tia uigilandi. Sic enim aliquando contingit
in ethicis ⁊ alijs dispositionibus omnibus i
quibus uirtus multum cadit. Et quādoqʒ fit
dixit Aui. propter grossitiem materie ⁊ eius
grauitatem que sui ponderositate tenet palpe
bras inferius ⁊ non sinit eas eleuari sicut cō
tingit in asarnac ⁊ grandine ⁊ lapidosi
tate palpebrarum. Et quandoqʒ accidit
grauitas ⁊ mollificatio idest relapsatio in
principijs peroxi. febrium in quiqus aiū
palpebre ⁊ alia extrema apparet grauia ad
motū ⁊ quasi relasata propter uirtutis ag
grauationē i coloris retractione qđ maxie
contingit in febribus f. icis de mīta materia
Et quādoqʒ etiā lʒ raro in quartanis. Cura
aūt grauitatis palpebrarū derelinquitur nota
ex cura passionū a quibus p̄cedit. d ⁊ quidā
qui ocl'os hʒ graues ut uix apire posset eos
pꝰ somnū balneo assuescat ⁊ purgatione.

Cᵐ ⁊ᵐ ō inuiscatōe palpebraꝝ ⁊ mollificatōe.

Nuiscatio sive ꝯglutina
tio siue ꝯiun
ctio palpebre dixit rasis. scđo ꝯti
nētis ē solidatio uel adhesio pal
pebre Aut cū albedine oculi i. cū ꝯiūctiua. āt
cū ipsius nigredine. i. cū cornea suple. āt cū
utraqʒ. āt ē solidatio siue adhesio palpebrarū
inter se. s. superioris cū inferiori i extremi
tatibus suis. Et sic duplex ē uiscatō palpebre
una cū tunicis oculi de qua dixit Auic. qn̄ʒ
accidit palpebre ut ꝯglutinetur. Et iᵃ ꝯglu
tinatio fit ꝯcauitatis siue interioris partis
palpebre cū tunicis oculi. Et alia ē adhe
sio extremitatis palpebre inferioris cū ex
tremitate superioris scđm totū ul' scđm ptes
earū maxime tamē fit scđʒ unū duorū āgulo
rū ul' scđm ambos. qꝛ scđm eos palpebre se
magis ꝯtangūt. Dix de hoc Auic. qn̄ʒ fit
in uno duorū laterū lacrimal' ⁊ qn̄doqʒ fit
perueniēdo ad mediū earū. ⁊ qn̄ʒ fit cōis. s.
toti palpebre. De cāis prie spēi dix rasis zᵒ
ꝯtinētis fit ex ulcē ul' icisione ungule ⁊ simili
bus. Cū enī accidūt ulcera in tunicis ocl'oꝝ
aut in ipsis palpebris in parte interiori earū
Aut dix Aui. accidit ruptura faciētis alcha
fol. i. medici oculiste qui đr faciēs alchofol.
quādo colligit ex oculo sebel. āt quādo dete
git ungulā uel quā facit in palpebris quādo
fricat scabiē earū. deinde nō cauterizat ipsā
cum cimino ⁊ sale ⁊ similibꝰ ultime sicut de
bet nō considerat omni hora illud qđ opor
tet ꝯsiderare in ipso oculo. s. si infirmꝰ mouʒ
omni hora oculū ⁊ palpebras sicut dʒ unde
accit ꝙ in illa parte ꝯglutinat̄ palpebra cū
ocl'o. De cāis aūt scđe spēi ait raſ. ubi supra
dico ꝙ ꝯsolidatio palpebraꝝ inter se accidit
quādo ē i palpebra pustula ul' ulcꝰ Aut cū ē i
cisa ⁊ extrahit̄ ab ea aliqua glādula si pꝰmo
dū claudit palpebras ⁊ ligat eas. ⁊ accit ex hᵒ
postea consolidatio uel adhesio. Quidam
autem addunt secundam speciem adhesionis
palpebrarū inter se que fit ex mā fl'ica multe
uiscositatis que descendit ad extrema palpe
brarū maxime in somno. qua taliter inuiscan
tur extrema palpebrarū inter se ꝙ uix ab in
uicem seperari possunt. Cura prima spēi
est duplex. una quam posuit Azarauius cum
medicinis dissoluentibus et remollientibus
uinculum coniunctionis qđ fit cum mucilla
ginibus ⁊ similibus. Nam cum remolitum
fuerit uinculum illud frangitur ⁊ sic egriu
do sanatur prohibendo ne iterum generetur.
Aliam curam posuit zoar ⁊ etiam yesu
haly. et fit cum manuali operatione excar

nādo unā palpebrā ab alia uel palpebrā ab o
culo cū ferro suauiter ualde. De cura āt al
terius spēi dicūt ꝙ fit cū subtiliatōe regis ⁊
purgatōe corporis ⁊ capis ⁊ iterata. Et fiat
palpebris balneum uel euaporatio resoluens
materiam illam ibi locatam. ⁊ ualet lotio cuz
urina pueri. Alij autem intendunt ꝓhibitio
ni descensus illius materie glutinose ungen
do palpebras in hora dormitionis cum suco
semperuiue. ⁊ quidam ad inuicem conquassāt
oleum rosatum simul cum adipe galine ⁊ i ho
ra somni inungunt palpebras. Si autem pal
pebre ꝑ humiditate imbibantur relassentur
⁊ mollificentur regatur patiens regimine uni
uersali mollificationis ⁊ q̄ztum ad dietam ⁊
q̄ztum ad potionem. postea accipe mētastrum
ortum in arido loco ⁊ in aceto acuto bullire
fac usqz ad consumptionem tertie partis eiꝰ.
Deinde infunde filtrum uel petiam duplicatā
in eo calido exprime ⁊ supercilia ⁊ ocl'os po
ne. ⁊ postea si expedierit ungantur palpebre
de unguento de bdelio.

Capitulum sextum de iuersatione palpebraꝝ.

Nuersatio palpebraruz uocatur secū do ꝯtinētis statar Ab azaiauio uo cat alsacra. et ē apud eum inuersa tio siue ꝯctio. A ybesubali uocatur remolitio Aui. autem dixit inuersatio palpebre ⁊ uoca tur arab. ascfrac. Est autem passio in qua pal pebra superior non potest congrue coboperi re oculum siue sit inuersa siue non. Et eius species dixit Auicena. sunt tres una est ut cō trabatur palpebra ⁊ non coboperiat album o culi scilicet uel secundum totum uel secundum magnam eius partem Et contractio ista pal pebre est aut a creatione aut propter scissio nem euenientem palpebre siue cum ferro siue cum corrosione. ⁊ uocatur ista species ocl'us lepidius idest leporinus ab azarauio quia le pus dormit oculis apertis. Secunda speci es dixit Auicena. est ut non coboperiat par tem albi. suple ⁊ partem coboperiat. ⁊ nomia tur abbreuiatio palpebre per quam non pōt in totum coboperire albuz oculi. immo neqz quantuz de ipo coboperitur in tertia specie. plus tamen coboperitur in ista secūda specie q̄ in prima Et sic medium tenet iter ꝓmam ⁊ tertiā cū latitudie tn̄ i qua aln̄ plꝰ pendet i coboperiendo album uersus ptē ꝓme speciei ⁊ aln̄ plus uersus partem tertie. Quidaz tam̄ assignant alium modum huic secunde speciei qui ꝓcedit a lesione alterius musculorum pal pebre. sunt enim ei duo musculi in duabus ꝑ tibus eius. ⁊ si unus ex eis fuit lesus absqz altero erit lesio in parte palpebre cui ille mu sculus lesus deseruit. ⁊ iō ꝭm hāc ptē non co boperiet album oculi. secundum autem aliam partem sic. ⁊ tertia spēs dixit. A. ē ut non co boperiat palpebra supior iferiorē. i. nō hn̄ si bi adhereat. sz aliqō spaciū rēaneat iter eas non tamen quantum in scōa spē. ⁊ cā hꝰ tertie spēi dix. A. ē ut ex glādl'a aut ex nascētia car nis addite que iam est uel incipit. ⁊ grando siue nascentia carnis illius potest esse i extre mo superiori palpebre inferioris. Aut in extremo inferiori palpebre superioris que caro siue grādo seperat inter se ipsas palpe bras. et nō sinit eas adherere adinuicē. Et pōt ēt eē in palpebra superiori a pilis eius su pra uersus ciliū que tenēs eā ꝯctā ⁊ reddens eā iextensibilē nō sinit eam descendere do nec adhereat palpebre inferiori. Aut accidit dixit Auic. ex spasmo accidēte palpebris. n̄ quidē uero spasmo. sed quadā ꝯtractione ꝓ ueniēte palpebre ex ulcere ꝯsolidato sup eā nō permittēte ut palpebra superior inferiorē coboperiat. i. hn̄ attingat. Et hoc erit si ulcꝰ fuerit cū parua deperditione carnis qz si es set cū pluri posset facere scōam spēm uel ēt ⁊ tertiā. Et oēs predicte tres spēs pn̄t etiā prouenire a natiuitate ⁊ ab incisione ⁊ corro sione ⁊ quelibet ipsarū triū specieꝝ dix. A. qn̄qz accidit ex spasmo lacertoꝝ circūdātiū palpebram. i. exn̄tiū in ea quicūqz spasmꝰ sit qui scōm intentionē suā multā uel paucā uel mediā facit priaz spēz scōam l' tertiā. Dix rasis scōo ꝯtinētis ꝑª spēs huiꝰ ē qn̄ palpe bra superior erigitur ⁊ nō claudit albedinē oculi. zª ē qn̄ incurtat. i. ē curta. ⁊ tertia est qn̄ inuersatur inferius. i. quando palpebra superior inuersatur uersus intus. s uersus ꝑ tem oculi. Azarauius. aūt dixit inuersio pal pebraꝝ ē duobus modis. qm̄ aut ē naturalis aut accidētalis. Et quidā dicūt palpebra su perior. aut ē inuersata aut non. Et si nō aut ē multum abreuiata. ⁊ est tunc prima spēs. aūt nō multum ⁊ ē scōa spēs. Et si ē inuersata ē tertia spēs. Scias ꝙ aliquādo accidit mol lificatio palpebre superiori cū multa remoli tione. et ista facit ad multā coboperturam oculi. Si aūt accidat palpebre inferiori tunc inferior palpebra relaxatur et cadit. Et di scoopertur inde albedo ocl'i a pāte inferio ri eius. Et aliquādo palpebra mollificatur iperfecte per quam musculi eius reddūtur i potētes ad motū. Et per hanc mollificationē potest fieri inuersatio et remolitio. Dix yesubaly. accidit remolitio siue abbreuiatio palpebre ex relapsatione aliquorū musculoꝝ mouentiū eā. Musculi eniz eius sūt tres unꝰ qui sursum eleuat. Et si iste mollificatur pal pebra nō potest sursū eleuari Non tn̄ ex hac clauditur qz nō ē mollificatō elōgatia: sz stat palpebra nō cadēs neqz subleuata. Et iª pōt dici quedā remolitio. Alii duo musculi clau dūt eā ⁊ isti si mollificāt nō pn̄t claudē pal pebrā. ⁊ si unꝰ eoꝝ tātū mollificat tūc media ps palpebre nō poterit claudi. Sigª cuiꝰ qz spēi hēri possūt ex dictis. Et cura depen det ex curatione passionum ad quas sequit.

Cm. 7m. de pustulis et ulceribus palpebrarū.

uctores per ulcera palpe brarum intellexe runt quasdam pustulas formicales corrosiuas factas a colera acuta ulceratiua. Et ab haliaba. nono teorice uo cantur formica de qua dixit ꝙ est fixura que in palpebrarum accidit extremitatibus cum pilorum casu. Dixit gentil' ꝙ sub hoc

capitulo pōt reponi passio uocata a ibesubali xere de qua dixit ꝙ ē qdā mod⁹ prurit⁹ infestās ad ꝯfricatōnē ⁊ rubefacit palpebrā ⁊ uidet̄ sicut pūctura aīalis.s.cimicis uel alteri⁹ sil'is. ⁊ per rupturas itellexerūt fixuras cueīētes palpebris ex siccitate mlta sicut simili cā accidūt fixure i alijs mēbris ad similitudiem fixurarum terre quando a riditate fenditur. De cura ulcerum dixit Aui. administretur super ea uel super eam.s. palpebram Emplastꝝ delentib⁹ ⁊ fisticis ⁊ corticib⁹ granatoꝝ decoctis i aceto Nā i lētib⁹ ⁊ dictis corticib⁹ sic decoctis ē triplex itētio reqsita ad curationē silīū ulceꝝ corrosiuoꝝ ambulatiuorum quaꝝ una est repulsio materie colerice acute.scđa ē ꝓhibitio seu remissio acuitatis eius que non potest repelli. ⁊ tertia est ꝓhibitio corrosiōis ⁊ ambulationis ulceris ⁊ exiccatio eius uirulentie male si qua est quibus adimpletis in loco fiunt quidā cortices escarosi. fistici āt ponunt i hoc ēpl'o ad ꝓhibēdū supfluā exiccatōnē aliorum corticum. ⁊ in hoc efficiunt aliq̄ resolutionem. ⁊ hys impletis surgit intentiō ad consolidandum de qua qro modo impleatur Dixit Auic. cum ceciderint cortices ⁊ corrosio destructa fuerit administrabis super cā uitellum oui cum croco quoniam consolidat crocus ut Fo cañ suo capitulo remouet etiam hoc medicamen malam dispositionem aridaz in palpebris derelictam per uitellum oui. Et dixit Aui. si uolueris administrabis super ipsum collirium de olibano ⁊ similia. ⁊ hoc debes uelle qñ i loco remāsisset aliq̄ mā egens resol'one ⁊ dz hoc fieri añ medicam̄ ꝯsolidatiuū. ⁊ sil'r debes uelle si i loco eēt facta aliq̄lis deperditio carnis ⁊ est opus regenerare eam. administra tunc collirium albubazi qr ē magis exiccatiuum ⁊ similia. De cura autem rupturarum siue fixurarum dixit Aui. curantur curatione aliarum fixurarum.s. aliorum membrorum factarum a simili causa de qua dicitur in sermone. 7° tractatu de decoratōe.

Capitulum octauum de scabie palpebrarum.

Scabies dicūt quidā ē supfluitas arenosa q̄ fit p eā palpebra i sua supficie intrinseca similis quasi sit sparsū milīū sup eā. Et accidūt scabies ⁊ prurit⁹ ex humore acuto aut ex acuto p adustionē uel per admixtionem alterius humoris acuti secum quicunqz humor sit ille qui recipit̄ in adustiōne uel permixtione. Dixit Aui. causa eius ē materia salsa nitrosa ex sanguine calido scilicet inflammato Aut ex alio humore acuto qcunqz sit ille. Materie enim acute cum salsedine immo cum nitrositate ⁊ bauracitate q̄ est intensior salsedo sunt apte inducere pruritum ⁊ scabiem. quia habent acuitatem cū substantia grossa per quam in loco retinetur. Et dixit Aui ꝙ materia salsa nitrosa facit prouocare pruritum prius deinde scabiem Nam ipa materia cum perueniat ad cutem per uiaz defluxus a uirtute expellente eam ad ipam prius retinetur sub cute faciens in ea punctiōnem incitantem ad scalpellandum. que pūctiō incitans ad scalpendum uocatur pruritus. Nōdū tamē exiuit ad superficiē qr nōdū generat ibi pustulas. Sed postea magis propulsa ad supeficiē cutis perueniēs facit in ea pustulas siue apostemata bothortalia ⁊ tūc uocatur scabies. Et qñz materia dicta utrobiqz repitur ⁊ facit siml' scabiē et pruritū. Que āt mā sit subtilior uel grossior an faciēs pruritū catū an facies scabiē. Gal. quinto de accidenti uoluit qđ mā pruritus sit subtilior ⁊ similiter hal. 8°. teorice. Et Azarau⁹c° đ scabie et pruritu. A. aūt quarti. 7ª. dixit ꝙ mā scabiei ē subtilior. yesus aūt hali. dixit ꝙ mā scabiei ē grossa. pp predicta quidā dicunt ꝙ hal. eođ octauo teorice innuit. ꝙ pruritus leuis et recens cito sanabilis ē a mā subtiliori q̄ scabies eiusdem qualitatis. Et eꝯ°. qui ē carnitus difficile sanabilis. Et aliȷ dicūt ꝙ materia pruritus qñz ē subtilior mā scabiei ⁊ qñz grossior Nā ꝙ materia prurit⁹ n̄ pellatur ad superficiē cutis. in cā aliquādo ē đbilitas uirtutis. ⁊ tūc q̄uis nō sit grossa nō pellitur. Et alī̄ ē i cā grossities ipsius mē q̄ si subtilaretur ⁊ ꝓpelleretur ad superficiez faceret scabiez ⁊ talis mā pruritus grossior ē ma scabiei sibi compata et proportionata. Et pōt mā pruritus esse subtilis tñ uirtutis debilitate nō propellitur. Sed paulatine sui subtilitate labitur uersus cutē. ⁊ ibi igrossat̄ resolutis. partibus subtilibus ab ea ⁊ pars grossior retenta facere scabiez ⁊ tūc materia scabiei erit grossior materia pruritus sibi ꝓportionata. Et ꝓpter hāc diuersitatē dixerūt quidam ex auctoribus ꝙ mā pruritus ē grossior. ⁊ quidā qđ ē subtilior ut patuit. Quidā uero absolute dicunt ꝙ materia pruritus ē subtilior. Et causa est quia necessario pūgit sui acuitate. mā aūt pūgitiua fit cū materia subtiliori. Sed materia scabiei nō necessario pungit uel saltem non tantum pungit. sed sufficit ei ꝙ bothor faciat. Et dicunt hij. ꝙ quādo auctorum quidā dixerūt ꝙ materia pruritus e grossa nō dixerunt in respectu ad mām scabiei. Sed in respectu ad mām prepulsā ad cutē. que isensibiliter resoluit̄. Dix Aui. ꝙ scabies ⁊ pruritus oculi plurimū subcedit ulceribus oculi. tñ qr mē corrupte ibi adhuc nātur. Et mē acute sanose ⁊ tangūt palpebras ⁊ pruriūt ⁊ ulcerāt eas. Ex dolore ēt ulcerū trahūtur materie acute ad locū. Et quādo qꝫ ēt propter hanc causam successiōe accidūt obtalmie. Dixit Auic. hec egritudo incipit prius cū pruritu paruo ⁊ deinde fit asperitas in palpebra ⁊ rubificatur. Deinde fit ut granum fici ⁊ ulcerosa. postea adueniunt grana dura cū uehemētia scissionis ⁊ addit i pruritu ⁊ apāte. In quib⁹ uerbis. A. innuit spēs eius propter cuius intellectum notant ꝙ species scabiei et pruritus distiguūtur dupliciter. uno mō scđm diuersitatez mē cāntis ea que cū possit eē sanguinea colerica fl'ica ⁊ ml'ica sic quatuor erunt spēs eius. Alio modo penes intensionem ⁊ remissionē uel secundum quosdam gradus. q̄uis aliqua diuersitas in materia in hiis concurrat. ⁊ sic etiā quatuor assignātur species. ut posuit rasis Fo continētis ⁊ hal. ēt ꝯ°. teorice. Et prima

spēs ē ī qua appet ī iterioribꝰ palpebrarum supi
orū rubor ⁊ sētitur pruritus ⁊ ē ibi grossiti
es cum quadā asperitate pauca. ⁊ hanc intelle
xit Aui cum dixit icipit ꝑus cū pruritu puo
deinde fit aspitas. s. pua ⁊ rubificantur pal
pebre. ⁊ tunc est prima species. secunda speci
es est in qua appet maior asperitas ⁊ maior
rubor de qua intellexit Aui. cum dixit deide
fit ut granum fici ⁊ ulcerosa loquens ficus q̄
intus in ficu infixa sunt carnositati eius ad
modum grani panici que procedunt a materia
acuta illuc defluxa. que incipit ulcerare locū
⁊ nominatur ista species chiuicburis idest as
peritas Non quia non sit in prima specie a
liqua asperitas sed est parua. Tertia species
est in qua apparet adhuc maior asperitas in
tantum ꝙ apparent in ea fixure ⁊ ulceratio
nes manifeste. Et si inuersas palpebras uide
bitur sicut ficus aperta scissa Et uocatur iō
a quibusdam ficulnea. ut dixit ibesubali. Et
hanc intellexit Auicena cum dixit postea ap
parent grana dura idest pustule ⁊ crustule du
re cum uehementia scissionis adest idest cum
adest mlta fixura sicut scinditur ficus cum ē
matura in pruritu. ⁊ apostematione idest cuz
ex pruritu ⁊ apostematione sequitur multa
scissura. Quidam tamen dicunt ꝙ hec species
ab Auicena debuit poni quarta. ⁊ ꝙ tertia sit
illa in qua est apparentia grani fici et ulcero
sitatis. ⁊ secunda sit cuz dixit ⁊ rubificat̄ pal
pebra Et Aly dicunt ꝙ cum Auicena dixit
⁊ ulcerosa tunc tetigit tertiam speciem. ⁊ in
ultimis uerbis dictis quartam. Sed tamen
quarta species est illa in qua scissura ⁊ rube
do ⁊ apparitio granorum adhuc sunt intensi
ora q̄z in tertia. quia non differunt nisi secun
dum magis ⁊ minus. ⁊ quarta species siue ēt
tertia est scabies cognita difficilis sanatōnis
quoniam eius materia deuenit ad naturam
melancolicam. De quarta specie. dixit yhesu
hali. uidebis eam nigram idest rubeam ⁊ ob
scuram ⁊ superius cortices siccos. ⁊ nomina
tur turusius idest exiccatio soliditatis idest
solide partis palpebrarum uel solide humidi
tatis. ⁊ qr ī duabꝰ palpebris ꝑmis ñ ē multa
exiccatio. iō oculꝰ appet hūidꝰ lacriosus lip
posus. In tertia āt ⁊ quarta non sic apparet
pp hūidi ꝯsūptōez. Serapio ēt dixit. scias ꝙ
spēs scabiei sūt q̄ttuor ex qbꝰ ē q̄ noiat̄ diffu
ris. ⁊ eiꝰ itētio ē pruritꝰ ⁊ quarta nominatur
ka curatis et eius intentio est asperitas. Et
tertia sucusinus. ⁊ eius intentio est ficus ⁊ q̄r
ta nominatur tubasius ⁊ eius intentio est e
siccatio ⁊ est sicut pili ex uehementia solidita
tis eius Prima uero generatur in eo qđ ap
paret de concha palpebre de intus ⁊ secūtur
eam pruritus ⁊ rubedo Et in ꝭa fit pruritus
plus quā in ꝑma. ⁊ cum ea est dolor ⁊ graui
tas ⁊ proprietas ambarum est ꝙ ipe hūectāt
oculum. ⁊ tertia est fortior ⁊ uehementior q̄z
ꝭa pp illud qđ multiplicatur in ea. ⁊ est pruri
tus adeo donec fiant in conche profundo fi
xure similes fixuris ficus. ⁊ quarta est duri
or tertia ⁊ pluris pruritus. ⁊ est uehementi
or et tardior scilicet ad curandum. Ex dictis
patent signa generis et etiam specierum

Cura triplici perficit̄ instrumento. De dieta
et potione satis facit ad hoc capitulū qđ dcz
ē in sermone. 7°. respectu de decoratione c°
de scabie et pruritu. In hoc tñ caplo ō
dieta dixit Ras. ꝭ° ꝯtinētis patiēs non oz
comedere cibaria salsa aut acetosa aut acuta
omnino Et hal. dixit cibum subtilia cuz car
nibus auiuz ⁊ edorum ⁊ comunia fugiat. De
cura aūt per potionē dixit hal. In inicio ce
falice utere flomo ⁊ corporis purgatione sci
licet ⁊ capitis ⁊ corpore ⁊ capite mundifica
tos ad curaz per localia remedia deueniēdū
ē que uariātur scđm diuersitatem specierum
eius de cura eniz dixit hal intuendū ē. Et si
scabies solius ē asperitatis in palpebris o
culum collirizatu collirio rubeo lene ⁊ pul
uere croceo paruo. Et cū eisdez palpebras
scalpe. Dixit Auic. loquēs de cura prime
spēi Caue cū uideris ulceratione ⁊ apema
scz incboare ita ꝙ incepit scabies intellexit
eniz de parua ⁊ oculta ulceratione ⁊ de par
ua apostematōe. ne administres medicinas
acutas ⁊ similia eis ut fricationē cū rebus
asperis nisi post ꝯsecutionem idest nisi cum
quadā ꝯsecutione et gradatione cū facilitate
idest faciliter facta. s. incipiēdo a debiliori
bus et gradatiz procedēdo ad fortiora si fue
rit necessariū uel pꝰ ꝯsecutionez cū facilitate
idest nisi postq̄z tu faciliter peruenis ad me
dicinas acutas icipiēdo a debilioribꝰ ⁊ non
ab eis. q̄zuis eniz in principio curatōis sca
biei ꝭe spēi ⁊ aliarum sequētiū ꝑmissis cūoni
bꝰ acute medicīe possint admistrari nō tñ in
curatione prīe speciei. Et hoc ē qr ī prima
specie sūt dixit Auic. medicine acute causa
tractus aque uehementis. i. multorum hūorum
quorum tractuz sequitur aqua uehemēs. i. mlt
tus cursus lacrimarum. Et hoc ideo quia in ꝑ
ma specie nōdū facta ē induratio superficiei i
trinsece palpebre neqz facta est crusta super
ea. neqz multa coruptio in ea. unde statim ꝑ
cipit acuitatem medicine qua incurrit dolo
rez uehementez. qm̄ medicina acuta statiz in
eam fortiter imprimit nullo obstante. Sed
ī aliis spēbus ē facta crusta ⁊ īduratio ⁊ cor
ruptio. uñ nō sic cito medicine īprimūt neqz
palpebre eas multū percipiūt. uñ nō uehemē
ter dolent. ⁊ q̄zuis ī aliis spēbꝰ scabiei a ꝑn°
medicine acute possint approximari ut dictū
est. Nihilominꝰ in eis in medicinis acutis
debet esse ꝓcessus facilis sic ut fiat ꝓcessus
a facilioribus et gradatim ꝓcedatur ad for
tiores. Et iō yesubaly icepit a fricatōe cū zu
caro. q̄ ñ ē mltū difficilꝰ tñ ē ita difficilꝰ ꝙ ab
ea ñ est incipienduz a prima specie. Scias ta
men proiecta curatione scabiei palpebraruz
ꝙ in oī specie eꝰ. ita ꝙ ēt in ꝑ^a ē aliqua ma
teria fluxa que facit pustulas qr aliter non
esset scabies Et in omni etiaz etiaz specie
eiꝰ ꝯcurrit dolor sequēs ad fricationē iterio
ris tunice palpebre ex asperitate ad tunicas
oculorū ad quē dolorē sep aliquis fluxꝰ mē
ad oculū sequitur pp que ī curatōe scabiei
huius plures insurgūt intētiones. quarū una
ē ad repellendum qđ influit que impletur cū
stipticis que cum hoc ꝙ repellunt etiam sic

citate ipsorum in exiccando iuuant. Alia in
tentio uertitur ad abscisionem cause coniun
cte .s. materie locate in palpebris q̄ iplet̄ cuȝ
resoluentibus ⁊ exiccantibus eam q̄ tū sint
fortis exiccatiōis cū resolōne sicut ē es ustū
⁊ aloes. ⁊ cum hoc sint dissoluentia ⁊ eliquan
tia materiam eius que grossa ⁊ conuerten ta
eam in lacrimas. sicut sunt medicine acute cū
calliditate forti ita ꝙ ēt attrahant mās subti
les fluidas ad oculū que sui humiditate iuuēt
in lenitione illius materie grosse. uerumtamē
qꝛ mā grossa est. ⁊ medicīe predicte resoluūt
potius subtile eius. ⁊ dimittunt grossam lapi
datum ut cadat resol'tio equalis super illā ma
teriam ⁊ equetur ⁊ habilitetur resol'oni eq̄lt
necessarium est ut ipis medicinis misceantur
medicine lenitiue sicut est gummi arab. ⁊ dra
gagantum. huius enim sedant acuitatem mate
rie ⁊ medicinarum illarum acuitatem rētūt.
sedant etiam dolorem leniendo oculum ne sic
ledatur ab asperitate palpebre. Et cum hoc ēt
iuuant medicinas acutas in actione earum re
tinendo eas diucius i loco cum adherentia
sua. ⁊ remota materia locata. surgit alia intē
tō que ē ad cōsolidādum que impletur cū me
dicinis fortis exiccatōis. Sic ergo apparet
ꝙ medicamen scabiei palpebrarum debet cō
tinere medicinas stipticas fridatis ꝓhibiti
uas cursus materie ad oclm ⁊ medicinas ca
lidas acutas ⁊ fortis exiccatōnis ⁊ medicīas
lenitiuas glutinatiuas. Uerum debet uaria
ri in plus ⁊ minus dictarum medicinarnm se
cūdum diuersas spēs eius Nam in prima spē
scabiei debet apponi de medicinis stipticis
pl'ꝙ i sa specie ⁊ i sa pl'ꝙ in 3ª. ⁊ quarta qꝛ
flux'a pn° ē maior ⁊ minorādo ꝓcedit Sȝ ō
medicīs acutis ac ēt deglutinatīs i pª spē re
grit min' ⁊ i tertia ⁊ quarta spē eꝯ° acutis e
ficcatiuis ⁊ glutinatiuis egem' magis stipti
cis ꝟo min' Et i scda spē q̄si medio mō ege
mus Prosequēs autem Aui. specialiter curā
scabiei palpebrarum dixit inicium cure ē assi
duatio euacuationis ⁊ flobotomie. ⁊ si non
plus saltem in mense bis scilicet consentienti
bus particularib' ⁊ cū fl'oia uenaꝝ lacrimali
um post fl'oiā ul'em. Et assiduatio balnei ⁊ a
lienatio pulueris ⁊ fumi ⁊ uociferatōis ⁊ ca
utela a uehemētia stricture colli ⁊ cautēizatōe
capis ⁊ furoris ⁊ ire ⁊ multitudinis loquele ⁊
ab applanatōe puluinaris ⁊ ꝓlogationis iacē
di sup faciē. ⁊ omnium que ascendere faciunt
materias ad superiora ⁊ trahant eas ad faci
em ut est confricatio ⁊ tactus assiduus parti
um faciei. ⁊ maxime supra repletionem. ⁊ re
tentio superfluitatum egestionis ⁊ urine. Et
usus ciborum ⁊ potuum uaporatiuorum aut
mouentium materias ad capud. In princip°
ergo ⁊ donec est in prima specie fiat cura ut
supra dictum est per halie. Et Auic. dixit de
conuenientibus in principio est collirium ru
beum lene. Et post ipsum collirium uiride le
ne qō est aliquātulū acuti' rubeo leni. ⁊ confe
rūt ei urina pueroꝝ collecta i uase eneo ⁊ po
stea collirizata. Et cinis ostracorum lotus.
⁊ lapis emathithes in aqua granatorum. Et
sucus foliorum oliue agrestis cum zuca
ro impositus. Et desuper frequenter ap
ponatur medula panis infusa in uino albo ⁊
modico succi apii. quia utiliter confert. De
cura autem secunde speciei dixit hal. si aspe
ritas palpebre roboret̄ puluerem aspge cro
ceum magnū cum collirio rubeo acuto ⁊ cuȝ
collirio uiridi scilitet acuto stabec ⁊ basilicō
⁊ zachera. Et Auic. dixit. si non sufficiunt q̄
dicta sunt in curatione i prin° ⁊ fortificetur
scabies. aut si fuerit scabies cum incipis cu
rare fortior illo scilicet qō debet esse in pn°
ul' circa ipsū tūc conuenit medicamē acutius
in utroqȝ illoꝝ .s. rubei lenis ⁊ uiridis lenis
scȝ rubeū acutū et uiride acutū. Et colliria
que ab eo ponūt̄ ꝯueniūt ēt i tertia specie ⁊
quarta colliriū tarchamaticon describitur a
ynsubaly. Et coll'iuȝ arsistratus ōscribit̄ qui
to canō. Et dixit Auic. quādoqȝ curatur
scȝ scabies que ꝓcedit cū felle yrci ul' porci
et tucia ⁊ ere usto sale armoniaco calcadis
adbusto ꝯiūctiȝ ⁊ seperatiȝ. Et de ꝯferēti
bus utiliter ē h° medicamē. ℞. karabe pātē .i.
corticis granatoꝝ partes .ij. ⁊ ꝯficiātur cum
melle ⁊ modico salis armoniaci. Aut. ℞ alo
es ptē .i. ⁊ salis armoniaci ptē .i. ⁊ .ʃ. ⁊ ꝯfi
ciātur cū melle. Aut. ℞ eris usti partes .xvi.
piperis partes .xiij. climie partes .iiij. mirre
⁊ croci. ana partes .ij. terāt̄ ⁊ misceātur cum
aqua pluuiali sicut scis. qꝛ cū subtilissima tri
turatione ⁊ uehemēti mixtioné desuper po
natur emplastrū de ficubus siccis contritis
cum nitro uel sale farina ordei et aceto. Ua
poretur uel fomentetur oculus multum cum
aqua calida. et postea cataplasmetur cum ra
dice lilij uel cum sumitate uolubil' magne post
bonā contrictionem. et superponatur calefa
cta Dixit sapio. si accidit ut sit cum scabie
obtalmia tunc ministremus cum medicinis
scabiei conuenietes obtalmie. Et si fue
rit scabies cum ulceratiōe et pruritu ⁊ acui
tate administremus medicinas quiescere fa
cientes ut sedetur pruritus ⁊ ulceratio. Et
Auic. dixit cum scabiei sociatur obtalmia
suple uel ulcus ut dixit sapio. Dicūt quidam
ita ꝙ scabies procedat ab obtalmia uel ulce
re. tunc cura prius obtalmiam uel ulcus de
inde procede ad curam scabiei. Si uero
esset scabies causa obtalmie uel ulceris. tunc
prius est curanda scabies. et ꝯsimiliter intel
lige quacūqȝ alia egritudine oculi que esset
causa scabiei uel cuius scabies ē causa. Qō
si coniungatur scabies cum egritudine ocu
li preter ꝙ una sit causa alterius. tunc ut di
xit serapio cura debet esse composita mi
scendo medicinas scabiei cum medicinis
illius egritudinis. Uerumtamen dixit
Auic. oȝ ut tu uehementiorem earum scilcet
egritudinis oculi et scabiei attendatur dili
gentius. ut plurimum tamē egritudo oculi ue
hementior est scabie palpebrarum saltem
ratione lesionis dignioris actionis. quia
dignior est actio oculi ꝙ̄ palpebre unde
et maiorum est accidentium. non tamen est
negligenda cura scabiei licet ab illa egri
tudine oculi cura sit incipienda. Sicut
etiam si aliquando scabies eēt uehementior

ita ꝙ inceptio cure debeat fieri ab ea nõ est negligenda cura illius egritudinis maxime obtalmie. Dixit enim Aui. postꝙ̃ nõ dimiseris rem obtalmie ne accidat in ea augmentum Dixit itaqꝫ Aui. cuꝫ uideris ulceratõeꝫ in oculo uel apa. Caue ne administres medicinas acutas ⁊ similia eis. ut multuꝫ esiccatinas. nisi post consecutionẽ cũ facilitate ad posibilitateꝫ. i. nisi postꝙ̃ tu feceris eas faciles consequendo in ꝓsecutione obtalmie ul' ulceris uel alterius egritudinis oculi usqꝫ ad posibilitateꝫ. i. ꝙ̃tum est possibile. Naꝫ si tu suple aliter feceris trahes cuꝫ medicis aquã uehementẽ. i. materiã multã. unde fiet additio i obtalmia ulcere uel alia egritudine. Mesue quoqꝫ dixit ꝙ cura scabiei est scõm duas considerationes. Nam que subtilis est ⁊ nõ multi temporis indiget mũdificatõe corporis cum flõmia ⁊ solõne uentris ⁊ uentosatione in occipitio ⁊ nuca. s. cum scarificatiõe l' sine ea ꝺm exigentiaꝫ. Et 2° indiget regimie oculi sꝺam teneram faciente sicut ẽ balneatio p° ⁊ fomentationes ⁊ aliud regimen humectatiuuꝫ acquisituꝫ ex aere ⁊ quiete. Ex hys que comeduntᷣ ⁊ bibuntᷣ. Et 3° indiget medicinis quaruꝫ proprietas ẽ curare scabieꝫ ocl'orum sicut uerbigratia ẽ colliriũ qꝺ sibi comparat sabor rex quod confert ad scabiẽ ocl'orum. ⁊ sebel ⁊ ungulã. ℞. ceruse ⁊ uiridis eris an. pt. i. tere contrictiõe ultima ⁊ confice terrendo contrictõe ultima cum uino albo bono ⁊ suco rutte usqꝫ dum fiat currẽs ꝺm terminũ mellis clari ⁊ liquidi ⁊ utere mãe ⁊ sero. Qꝺ si medicamen micius facere uolueris mite ceruse pt. ij. suple ⁊ uiridis eris pt. i. ⁊ qñqꝫ cerusa ⁊ flos eris terruntᷣ contrictõe ultĩa ⁊ ponuntᷣ in uase eneo limpido cũ liquoribꝰ ṗdc̃is ⁊ dimittuntᷣ ꝑ diem ⁊ noctem. deinde colantᷣ ⁊ ponatur colatura i uase uitreo ⁊ distiletᷣ ex ea in oculo mane ⁊ sero suple ⁊ tunc est adhc micius. Hamech sief conferẽs scabiei pruritui ⁊ sebel ⁊ humiditati superflue in oculo

℞. ceruse croci gũmi arab. ana. ʒ. 6. sal' armoniaci spice opij mirre suci agreste ana. ʒ. i. ⁊ ʃ. confice cum aqua pluuiali. ⁊ istud est satis tollerabile ab infirmo. Aliud eiusdem fortius sanans scabieꝫ oculorum ⁊ consumẽs pruritum et ungulam. Recipe floris eris colcotar adhusti spume maris ana. ʒ. ij. calce cumenon. ʒ. iiij. baurac salis armoniaci ⁊ arsenici rubei sublimati ana. ʒ. i. confice cum succo celidonie et administra sicut fricando est enim bonum. Si autem fuerit dixit Mesue scabies grossa et cronica. tunc curat eam post flobotomiam et solutionem uentris fricatio scabiei cum folijs paritarie. Aut cuꝫ folijs ficcus aut cum aliquo instrumentorum conuenientium ad illud aut cum radice liquiri. preparata. Cura uero scabiei per cirurgiam est dixit serapio si egritudo iam prolungatur et egreditur ad duas species alias scilicet tertiam et quartam tunc oportet ut fricentur conche palpebrarum cum zucaro. aut cum ferro. et quidam fricant eas cum lasur. et est genus spume maris. Dixit Auice. necessaria ẽ tũc fricatio cũ ferro aut cũ medicinis ut cum spuma maris. ⁊ ꝓprie generis eius qꝺ nomiatur lasuri. aut cũ folijs ficibus Aut fac fricationem cum sedenegi ⁊ croco ⁊ marcasita facto collirio ex eis cũ quo fricetᷣ

Dixit Mesue. modus fricandi eã cũ istrumẽto ẽ ut fiat fricatõ super ocl'o ⁊ palpebris prius superposita spũa maris ⁊ zucaro tabarzed aut aliud qꝺ sit sil'e eis. suple. ⁊ postea fiat fricatio cũ instrumento qꝺ debet. s. hẽre aciem obtusaꝫ nõ acutã Dixit Altana musali Reuersata palpebra. accipe unũ denariũ subtilẽ ⁊ cũ ipso frica palpebrã ⁊ eleua granulã scabiei ⁊ carneriũ eius. Et fac inde egredi sanguinem habũdanter. Et terge cũ spõgia ipsuꝫ optime. ⁊ itera fricationẽ. quãtũ tñ infirmus pati põt Et sic facias donec liberetᷣ reponẽdo palbebrã in loco suo. Dixit mesue frica donec sanguis fluat plurimus aut remoueatur aspitas et durities palpebre q̃ est sic̃ filtrositas eius. Dixit Judeus. cum fricatur scabies fricetur usqꝫ ad disol'oneꝫ sue grossitiei ut deueniat et reuertatur palbebra ad dispõneꝫ suã in subtilitate. Fit aũt ista fricatio ad remouendũ asperitatẽ et carnositateꝫ et crustulas pustulaꝝ a palpebra ut possint postea in eaꝫ iprimere medicine ꝯplemẽtum curationis facta fricatõe Dixit Mes. lauetur oculus cum aceto et aqua rosata. Aut uino forti albo bono. Deinde administretur residuum regimen ex eis q̃ dicta sunt et ꝓpe ex sief et collirijs lenibus et acutis. s. ꝺm ꝙ exigit dispositio que remansit. Et emplastretur oculus tẽpore frigido cum amigdalis amaris cimino et mica pãnis infuxa in rob. et pauco croco. Et in tẽpore calido cum uitello oui et oleo roꝺ et uiol'. ⁊ nõ ṗtermittãtur genera medicatiõis oculi sꝺam teneram faciẽtis. Alcana uero musali post fricationẽ dixit in oculo mitte claraꝫ oui bene dispumatam et pone supra oculũ cum stupa. Et hoc facias. s. iterationẽ fricatõis et appositionẽ clare oui ꝑ septem dies. s. aut plus aut minus scõm ꝙ uideris expedire. Et cum inueneris palpebram pulcram et mundaꝫ et ꝙ apitur leuiter medicare cum collirio cõfecto cum puluere tucie primi capl'i. et aloe et supra palpebram unge cũ unguẽto ꝺ baurac. Et si adhuc de dicta scabiositate iueneris itera curam.

Et Judeus dixit. post fricationeꝫ sufficiẽtem pulueriꝫetᷣ desuꝑ croc' pistatus et cribratus cũ pãno de sirico. Et ponatᷣ desuꝑ ocl'os uitellus oui cũ oleo roꝺ ⁊ ligetᷣ suauitᷣ ꝑ octo horas Ista et alia sil'ia supradc̃a fiũt ad sedationẽ doloris. clara oui apponitᷣ ad sistẽdũ fluxuꝫ sanguis. si in aliquo suꝑflueret postea dixit Judeus apiantᷣ palpebre et colliriꝫentᷣ mane scꝺi diei cũ sief rubeis lenibꝰ. Cunqꝫ appuerit amotio oĩs filtrositatis ꝯsolidatio fiat aspergendo super interiore parte palpebre puluerem subtilissimum galle. De intentione ad accidentia dixit Haliabas si in cura cum medicinis uel cum ferro calor innascitur aliquis collirio sanetur albo et calore mittigato redi ad curandum sicut dictum est De cura autem pruritus oculorum dixit hal'. lapsanti utendum est medicãte

lit turbith. yera ⁊ agarico deiñ cum gargarif
mo cerebꝝ purga. Et post hoc colliriū rubeū
lene appone ⁊ puluerē adbibe croceū paruū
Et sic ad colliriū transi rubeū acutū ⁊ pulue
rē croceum magnū. Et colliriū adbibe oculo
ex hꝫ que lacrimas educūt quo hūiditas mi
nuatur. Oculꝫ cataplasma cum camomilla ⁊
melliloto ⁊ modico sale. balneū assuescat. ⁊
cibus eiꝰ sit tēperatus ut carnes ⁊ panis mū
dus. Dicunt. lauent̄ oculi cuꝫ aque decoctōis
sumach ⁊ aloes in suco feniculi dissoluatur ⁊
quindecī diebꝰ in passide enea ad solē dimit
tatur. Et ex eo oculi post balneationē dictaꝫ
inungātur. Et aqua uitis que ab ea egredit̄
cum putatur oculis imissa. confert prurituī ⁊
ardori oculorum. Et tucia ⁊ camfora ultime
puluerizata ī ampulla uini albi clarissimi po
nantur. ⁊ obturetur bene os ampulle ita ꝙ n̄
euaporet. ⁊ postq̄ꝫ ipsa resident gutta una il
lius uini in oculis ponat̄ ⁊ tolleretur aliqua
leuis mordicatio qua inducit. quoniā liberat
a pruritu ⁊ rubore palpebrarū. Et ualet pru
ritui ardori lacrimis ⁊ inuersatiōi palpebra
rum medicamen hoc. ℞. coprose diu in uino
albo cocte. donec uinum ꝯsumptuꝫ sit ⁊ tucie
inde ⁊ lapidis calamite nouies extincte ī ace
to uel in lacte uel in suco feniculi uel in aqua
rof. fm ꝙ tibi uidebitur meliꝰ deinde omnis
ultime pulueriza. ⁊ cum axungia yrcina uel
gallinacea uel gattina confice ⁊ oculos illine
Aliud ualens pruritui ⁊ rubori palpebraruꝫ
⁊ ad alias ꝗplures passiones earum. ℞.
climie ablute. ʒ. ß. sanguis drac. ʒ. ij. uiridis
eris. ℈. i. aloes epatici. ʒ. iij pulucrizentur ut
alcofol. ⁊ addantur olei comunis. ℥. iij. cere
℥. ij. lardonis sine sale. ℥. ij. incorporent̄ om
nia postea addatur camfore subtiliter pulueri
zate. ʒ. i. ⁊ optime misceantur ⁊ fiat unguen
tum de quo extendatur super petia ⁊ ponatur
super oculis. Multociens inascitur in interi
ori parte palpebre aliqua caro superflua ex
caliditate conuertente sanguinem in substātiā
similem carni a qua palpebra inuersatur ⁊ in
grossatur ⁊ rubet ⁊ exasperatur. Et cura eiꝰ
est ut fricetur locus illius carnis cū rebꝰ aspe
ris hn̄tibus conueniētiam ad subtiliādū ⁊ ab
stergēdum illam carnem ad hoc ut postea me
dicine possint in eam fortius operari ⁊ de re
bus bonis ad hoc est os sepie de quo dixit
Gal. 10° de simplici medicina ꝙ propter mo
derationem sue asperitatis fricamus scalpen
tes cū eo magnas asꝑitates in oculis. s. palpe
bris quas ficosas appellant quousqꝫ sangui
nolente fiant. Et sumat̄ cura sicut dictum est
ī cura scabiei. Quod si ex opatōe l' alia de cā
hūores defluant ad palpebrā ⁊ apet̄ ⁊ suppo
nat̄ uiteliꝰ oui crudꝰ. Et in ꝓcessu decoctio fe
nugreci. Et rursū scias ꝙ aloes cū aqua rof
apositum remouet pruritu angulorꝫ oculorū
Et silr̄ mirra cū lacte mulieris apposita. Mu
cillago uero psilii ul' dragagāti ul' seis citoni
orū oculis sepe illinita pruritū ⁊ ruborē ocu
lorum expellit freqūes qꝫ fomentatio cuꝫ de
coctione nardi liberat a prurigine oculorū.
Et ꝯuenit iflationi palpebrarū ⁊ ēt alioꝝ mē
brorum. candida mica panis trita cum suco
apii. ⁊ ēplastrata. Et farina etiaꝫ ordei cum
pinguedine porci oleo rosato. ⁊ aqua rosata
confecta superposita.

Cm.9m. de mltitudie palpitatōis palpebraꝝ.

m Ultitudo palpitatōis palpebrarū
ē motꝰ frequēs ipsaꝝ. Et fit di
xit Auic. aut ex re leui cadēte
ī oculo quā nā conat̄ expellere
eū frequēti motu palpebraꝝ sicut accīt ei in
cuiꝰ oculo cadit puluis leuis aut ītroiuit ī eū
musca parua cuiꝰ palpebre mouent ad expul
sionē illiꝰ nisi fuerit puluis l' musca talis q̄
in motu inferat dolorem tunc enī non mouet
palpebras sed claudit. aut dixit Auic. fit ex
siccitate cum nō ē tanta que inducat spasmū
sed est illi propinqua incipiens mouere iam
motu spasmoso. aut fit ꝓpter uentositateꝫ fa
cientē motum spasmosū ictuosū quē Auic. in
hoc c°. uocauit tetanū. Et ideo dixit ꝙ ꝗñqꝫ
multiplicat̄ in habētibus tetanū ⁊ apparatis
ad ipm ꝓpter uentositatē habūdantem circa
musculos que tā incipit motū ictuosūꝫ. Et iō
cū accidit in egritudinibꝰ acutis īdicat futu
rū tetanū. s. spasmū a uentositate. aut indicat
spasmū. s. de inanitione qñ a siccitate proue
nit ut plm aūt fit ab hūore in palpebris frigi
do uentosabili. tunc eniꝫ plm est cause multi
tudinis motus illius ⁊ ꝑduratōis eiꝰ. Curā
Auic. dereliquit notā ex remotiōe cāꝝ eius.
Cura enī prime spēi eius ē. ut res que ī ocu
lū cecidit extrahatur. Dixit Rasis 2° ꝯtinen
tis. cū cecidit in oculo puluis aut fumꝰ. instil
letur in eo lac qd̄ si nō inuenitur instilletur ī
eo aqua pluries qm̄ iuuat. 2ª autē spēs ⁊ 3ª
curātur cura spasmi ⁊ tetani dicta in precedē
tibus in suis caplis. Et in cura quarte spēi
ꝯferunt quecūqꝫ resoluūt uētositatē. Et spu
tū quidē hoīs ieiuni illinitū ꝯfert palpitatio
ni ⁊ albugini. Et ē experimētum ueꝝ ⁊ simi
liter facit urina cocta cū melle in uase eneo.
oculis illinita ⁊ immissa. Si resina ponatur
super caput radij ⁊ ducatur per oculum sine
lesione colligit puluerem ⁊ res que ceciderūt
in ipm.

Cm.10m. de cāu piloꝝ palpebraꝝ.

d Irit Aui. pili ocli. s. palpe
braꝝ cadūt aut cā mē
loci in quo nascūtur. Et cā mē
ē. qm̄ aut replētur loca pilorꝫ
pediculis. ⁊ tunc ex ista cā pōt
casus eoꝝ ꝯtigere dupl'r. uno mō. qꝛ mā que
dꝫ ꝯuerti in pilos ꝯuertat̄ in pediculos. alio
mō qꝛ pediculi corrodāt eos. Aut cā mē ē ꝓ
pter ꝯsumptionē mē piloꝝ. sicut fit in fine e
gritudinū acutaꝝ prauaꝝ in quibus cadūt ca
pilli ⁊ pili. ⁊ iste due cāe reducunt̄ ad defēm
materie piloꝝ. Sed alñ fit casus piloꝝ nō ꝓ
pter defectū materie sed qꝛ pili corrūpuntur
ꝓpter illud qd̄ adm scetur eis cū nescunt̄. i.
materie eoꝝ de mā mala acuta ul' nitrosa sic
fit in alopitia. Et talis admixtio fit cū ē in i
teriori parte palpebre humiditas acuta aut
nitrosa salsa nō apparente ꝑ eam in palpebra

nocumento sēsibili. ꝫ ipsa nocet pilis tantuꝫ. Si enī appareret in palpebra nocumētū sēsibile tūc eēt uel sillas uł alia ex egritudinib⁹ ei⁹ in quib⁹ cadunt pili ⁊ nō uocaret absolute casus pilorū de quo auctores ī ꝓprio ca°. isto determināt in quo casu nō apparet sensibile nocumentū in palpebra. qꝛ mā non ē tāte acuitatis uł salsedinis ꝙ sufficiat nocere carni uł pelliculis palpebre quāuis sit tał ꝙ noceat pilis. Ex parte aūt loci dixit Auic. cā ē qñ ē illic nocumentū manifestū aut durities ⁊ grossities ꝓueniens ex apāte duro in loco aut ꝯsolidatione ulceris in eo ꝓpter quā non inuenit uapor ex quo generaꝫ pilus trāsituꝫ. aut cā eius est apa. s. non duruꝫ aut corrosio aut alia ex silibus istis egritudinibus. Casus tamen piloruꝫ ex cā loci. nō dꝫ absolute uocari casus piloruꝫ sed dꝫ denominari noīe illi⁹ egritudinis ad quā sequiꝫ. Et iō de cura ei⁹ Aui. dixit cure nocumētuꝫ qđ ē in loco sicut dr in loco suo. Serapio dixit de causis casus pilorum. Casus piloruꝫ palpebraruꝫ sunt due spēs fortasse enim cadunt ꝓpter humiditatē acutā donec aperianꝫ per ea pori ⁊ cadāt pili ⁊ fortasse fit ex alopitia. i. sicut in alopitia Et fortasse cadunt ex grossitudine ꝯcarum. s. ex spissitudine earum donec non sit possibile ut orientur in pilis earum pi i. Et est cum rubedine earum ⁊ ipsarum calore. Cura uero ei⁹ cui⁹ cā ē priuatio mē pilorum suple ⁊ non ē ex pediculis corrodentib⁹ qꝛ cura ista iā dicta ē in c° precedenti. dixit Auic. est cū regie largo ⁊ cibatiōe ut generēꝫ mā ⁊ dilatetur in corpore ut ex ea possit surgere uapor ꝯuertibilis in pilos. qua multiplicata mā administra palpebris medicinas trahētes mām piloꝝ ad eas. Cura uero ei⁹ que ē ꝓpter materiā acutā malā. dixit sapio ē mūdificatio capitis in primis deinde cū medicinis acutis acrimoniā habētib⁹ in fine. Et Auic. dixit administra purgationē capꝭ ⁊ mundificatōnē mēbri. s. palpebraꝝ balneando ł lauando eos. Et deiñ cura cū medicamentis piloꝝ. s. q̄ faciunt nasci pilos. Et de eis sunt dixit serapio. facimus alcofol cum lapide qui apportatur de armenia ⁊ uocatur lapis armen⁹. qꝛ ē medicina ꝯueniens casui piloꝝ. qñ ē cū humiditate calida per hoc enim fit ortus pilorum in concha ⁊ nutrimentum coꝝ ⁊ ipsorū ꝯfortatio. Et puluis lapidis lazuli cū proprietate ꝯfert. oꝫ tamē ut multū teraꝫ de quo dix serapio ꝙ infridat palpebras qñ depilantur ꝓpter hūores acutos ⁊ remanet ꝙ non augētur pili in eis neqꝫ multiplicanꝫ. aut sunt subtiles ⁊ debiles. qꝛ h̄ lapis destruit in hys locis humidi. atē illoꝝ humoꝝ Auic. aūt dixit. sicut est alcofol de lapide armeno ⁊ de lapide lazuli. Dixit Rasis z° ꝯtinentis laudanum ⁊ ossa dactilorum ꝯbusta impastrētur cuꝫ oleo muscellino ł mirtino. Et Auic. dixit alcofol de nucleis dactiloꝝ cū laudano. dictum in antidotario tñ in 5°. nō reperitur. ossa ēt dactiloꝝ ꝯbusta ⁊ abluta mixta cuꝫ nardo recenti pilos cadentes a palpebris ⁊ facit eos nasci ⁊ puluis nardi solius facit hoc ⁊ decoctio ēt eius confert. ⁊ ꝫm quosdā puluis celtice ē melior. Et armoniacum scilicꝫ tritū ⁊ appositū confert. Et bolus armen⁹ pilos in palpebris crescere facit Dixit Rasis z°. ꝯtinentis. ℞. antimonij. ʒ. vi. nucleoꝝ dactilorum ꝯbustoꝝ. ʒ. i. amili. ʒ. ij. folij. ʒ. ß. terātur subtiliter. Et ex eis que experta sūt eis in quib⁹ cū casu piloꝝ ē pruritus ⁊ rubedo ⁊ corrosio. dixit. A. ē ut decoquaꝫ granatum cum totalitate sua ⁊ partibus suis cū aceto usqꝫ quo dissoluatur ⁊ annectatur suꝑ locū. Ex dictis auctoꝝ patere pōt ꝙ medicine facientes nasci pilos sunt diuersorum modorum. quedā enī sedant malaꝫ qualitatē calidam loci. sicut bolus armen⁹. q̄dam faciunt eos nasci cū proprietate. sicut lapis armenus ⁊ lazuli. quedā cum caliditate ītensa. qua trahūt mām piloꝝ ad locum sicut uterqꝫ nardus quāuis in hys ēt ꝯcurrat ꝓprietas. quedā remouendo malitiam mērum corrūpentium pilos. quedā ꝯfortando palpebras cū stipticitate sua sicut laudanū. Et iste sunt diuerse ꝫm diuersitatē materie corrūpētis. Et q̄dā iuuant in tenēdo medicinas spatio ꝯuenienti ī loco ut magis imp̄mant ut medicine uiscose. Dixit. n. ꝓ tanto. A. ꝙ oīa uiscosa ꝯferūt. maxime. n. mel ł aliqđ oleū. Et in oībus modis predictaꝝ medicinaꝝ pōt cōcurrere ꝓprietas. Ampli⁹ oēs medicine stiptice ꝯferre possunt in ꝓhibēdo casū piloꝝ. ⁊ in ꝯseruatōe piloꝝ iaꝫ ortoꝝ Dixit q̄daꝫ terra sigił. trita in mortario plūbeo diu in eo ducta cū pinguedine ansaris ⁊ cū pistello plūbeo ł melle aut aceto ꝯfert pilis suꝑ ciliꝝ ł splen ł epar asini tritū post exsiccationē eius sicut alcofol ⁊ incorporatū cū adipe ursi si aponaꝫ supercilio depilato renascenꝫ in eo pili.

C^{m}. ii^{m}. de pilis palpebraꝝ inuersatis.

Quandoqꝫ pili palpebrarum nascunꝫ in eis inuersi ꝟsus oculū. unde multe passiōes ocuł euenire possūt ꝑꝑ punctionē ⁊ dolorē queꝫ inferūt oculis. Et causa inuersiōis coꝝ est obliqtas pori uñ exit. ⁊ maxime qñ unus pilus nasciꝫ sub alio. tunc. n. necessario obliquaꝫ ñ inueniens transitū rectum. Et aliñ ꝯtingit h° de pilo addito supra nālem numeꝝ eorum. qꝛ tunc nō nascitur ꝫm ordinē aliorum. Et qñꝫ pōt inuersio pili ꝓcedere ꝑꝑ magnitudinem ei⁹ ł subtilitatem ipsius uñ plicaꝫ ⁊ ñ remanet secundū suaꝫ rectitudinem ꝫ accidit ei ut plicetur ꝟsus intra. plicatio aūt ⁊ iuersio ei⁹ uersus ex̄ z^{m} plm nō ascendit. Cura inuersatiōis piloꝝ dixit Auic. quinqꝫ modis esse pōt. quorū ꝑm⁹ est inuiscatio siue adherētia pili inuersati cuꝫ pił rectis exn̄tibus. Et perficitur qñ inuersati eleuantur et equantur cū hys qui sunt recti et bene stantes et tunc cū rectis inuiscantur cum aliquo inuiscatiuo ut mastice resina armoniaco uisco. glutino ꝙ egreditur d̄ uentribus ostracorum aloe sarcocolla thure terbentina ⁊ similibus. Et dixit. Rasis ꝙ mucillago limaciarū que emanat ab eis qñ punguntur cum stilo. cum ponitur in loco ortus pilorum rectificat locum pili. Et

facit eum adherere aliis ⁊ nõ nocet oculis. ⁊
ē optimuz. Et de bonis est albumē oui mix
tũ cum olibano pingui nõ multũ sicco. Et ista
quidē inuiscatio est util' ⁊ debz fieri qñ pili
inuersati sũt pauci erecti uero multi ita ut sꝰ
stentare possint pilos iuersos. Si uo eēt eꝯ
ꝙ inuersi eēnt multi ⁊ erecti pauci. tunc iui
scatio coꝝ esset inutilis ⁊ nocitura. qꝛ facerz
erectos inuersari cũ inuersatis. 2ᵒ modus ē
reductio pili inuersati ad ordinē cũ acu. Et
fit dixit Auic. ut acus penetret perforanᵒ ab
iteriori parte palpebre ad exteriorē ubi est
pilus deinde ponat̃ pilus inuersus ī corona
seu foramine acus ⁊ trahat acuſ ut egrediat̃
acus ad aliud latus. s. ad extra. ⁊ tũc nõ rēa
nebit inuersatus ad intra et stringat̃ tunc pi
lus ut nõ possit reuerti. Qð si difficil' fu
erit introytus pili in foramen acus. tunc fiat
hoc ingeniũ. s. ꝙ ponatur capillus mlieris ī
foramine acus ⁊ extrahatur acus ex illo late
re l' ex alio latere simil' cũ illa extremitate ca
pilli. deiñ extremitas capilli que remanet ex
parte interiori dz reduci ad circulũ per mo
dũ ꝙ possit ãnodari ⁊ stringi. q modus hꝰ ab
Auic nocat̃ ansa. Et in illo circulo ponatur
pilus inuersatus ⁊ stringatur bene ðinde tra
hatur extremitas capilli exterioꝛ. Et sic pe
netrabit pilus ille cũ eo per foramē acus ⁊ e
greditur. antilis aũt ut scribitur. 2ᵒ ꝯtinētis
docuit hoc facere duplicãdo capillũ. Et dix
Auic. si necessaria fuerit iteratio acus. pp lõ
gitudinē pili. aut qꝛ pilus tractus nõ trãsie
rit seu retro redierit nõ reitromittatur acꝰ
per illud met foramen sz queratur alius locꝰ
qm̃ sedatio pforationis acus dilatat foramē
uñ nõ retinet pilũ. 3ᵒ modus ē p cauteriũ et
modus eius ē dixit A. ut fiat cũ acu habēte
caput curuatũ cuiꝰ caput igniat̃. Et extēdat̃
palpebra ⁊ cauterizet̃ cum ea locus pili. 4ᵒ
modus ē per abbreuiationē palpebre cũ sec
tiõe facta in ea. Et modus hꝰ dixit. A. ē ut ab
scindat̃ ab ea origo eius. s. pili iuersi. Et di
xit qdam aũt precipiũt ut scindatur locꝰ dic
tus egena dicit littera exterioꝛ. i. uas rotun
dus qð paulus scutelã uocauit ut 2ᵒ. ꝯtinētis
Et ē extremitas palpebre supioris ab angl'o
lacrimali usqz ad aliũ angulũ q locus si bñ ꝯ
sideratur appet sicut medietas unius scutelle
hic locus dz scindi cum pilo incipiendo a la
crimali doēstico ⁊ eundo ad siluestrē. Et fiat
incisio ista quasi subtil' inuersata palpebra.
Et incisio non sit multũ pfunda. tũc inter la
bia scissure oriet̃ caro cuiꝰ ortu pili in sursũ
uertent̃. hal'. aũt 9ᵒ pratice nõ stetit ꝯtentus
huic scissioni sole. sz preter hoc incidit aliqd
de cute exteriori palpebre. et simil' unit ptes
ut ab extra decurtet̃ palpebra. Et iõ ista cu
ra 2ᵒ ꝯtinētis uocat̃ cura p decurtatõez. Et
ab Auic. p abbreuiatõez palpebre. Nã cũ ab
extra decurtat̃ palpebra. tunc ab intra eleua
tur in cuiꝰ eleuatiõe pilus erigitur. Quintus
aũt modus curatõis est p euulsionez pili. qui
fit dixit Auic. ut euellatur pilus. deiñ ponan
tur sup locũ medicine ex eis que phibent na
sci pilos de quibꝰ dicetur in capitulo sequē
ti. Sciās ꝙ principiũ huius capituli in Aui

nõ est de cura inuersationis piloꝝ palpebra
rum. ymo est de cᵒ. precedenti saltē usqz ad
quatuoꝛ medicinas quas posuit que faciunt
ad ortum pilorum In iuersatione aũt piloꝝ
nõ conueniunt nisi fortasse ualde per accidēs
ut qñ in cã inuersatiõis esset multa subtilitas
pili ⁊ maxime in radice eius. tunc. n. predic
te medicine ꝯducendo materiam pili ad radi
cem illius pili subtilis esset cã ingrossatiõis
eius qui ingrossatus ñ inuersaret̃. incipit gᵒ
caᵐ istõ in. A. ibi cũ dit ⁊ ad ultimum ⁊c̃.

Caᵐ. 12ᵐ. de additione pillorum palpebrarũ.

Pili multiplicati in numero ī
palpebris sunt turpes. et
sunt qñz causa inuersatõnis eo
rum unde nocent. Dixit Auic.
nascuntur ex multitudine hũi
ditatis putride aggregate in palpebris. non
putride putredine acuta corrosiua qꝛ talis ē
cã corruptionis eorum. s. pilorum non multi
plicationis ipsorum. Sed putride putredine
faciente declinãre materiã ad naturã uaporis
terrei ⁊ mouentis eam uersus exteriora. Ex
tali eñi materia multiplicantur pili. dix ysꝰs
haly. Et cura eius est dixit Auic. mũdifica
tio corporis ⁊ capitis ⁊ oculi. sicut conuenit
ualet eñi ista mundificatio si cum ea simul re
gimen per dietaz conueniens fiat. Deinde di
xit Aui. administra alcofol acuta mundificã
tia palpebrã a mã illa resoluendo ⁊ desiccan
do. Et ēt confortando palpebram ne recipiat
sicut facit colliriũ basilicon positum quinto
cañ. ⁊ collirium rusrenum. i. granatorũz ⁊ ru
beum acutũ ⁊ similia que cum sui acuitate ñ
solum attrahunt ad locum mãm qꝛ sic pilos
multiplicarent. sed ēt attractam ⁊ preexñtem
resoluunt desiccant ⁊ consumũt. Et de confe
rentibꝰ ē colliriũ mirabolonoꝝ qð cum sua
stipticitate confert proprie si fuerint illic la
crime quid accidētium humoꝝ acciderit. s.
qui defluunt uel parati sint fluere ad oculuz.
Qð si predicta cura non suffecerit dixit. A.
curaz adhibe euulsionis. ⁊ post euulsionē cu
ram prohibitionis ortus eorum. Dixit ergo
Auic. euellantur ⁊ liniatur super originē eoꝝ
sanguis crity ⁊ fel. arietis ⁊ fel uulturis ⁊ fel
caprinum. h alia littera habet ⁊ fel damaruz.
Et conferũt predicta singulariter ⁊ ꝯiunctiz
Iudeus dixit de felle aquile. ⁊ qñz permiscē
tur fella predicta ⁊ sanguis cum castoreo. Et
fiũt ex eis collíria. sicut squame piscis ⁊ ad
ministrētur cũ necessitas incũbit dissoluta cũ
saliua hois. Uerũtamen dixit Auic. qui utit̃
eo expectet super ipsum hora media. s. anteꝗ̃
moueatur. uel quã abstergat palpebrã ab hoc
medicamine. ut bñ imprimat. fortasse eñi par
ua eius impssio faceret multiplicari pilos at
trahendo mãz ⁊ nõ ꝯsumēdo eã. Et ex curis
bonis est. ut accipiatur fel crity ⁊ fel ul'turis
⁊ castor. equaliter ⁊ aggregentur cum sangui
ne columbe ⁊ fiant inde troc. Et ex eis que
narrantur bona. s. ab hal' quinto pratice ē sã
guis tirce uel tinee ⁊ proprie sanguis tinee
canis qð est animal paruum adherēs aialibꝰ

⁊ maxime cani corrodēs ⁊ dilanians corium eius. Cōstantin⁹ quinto pātegni dixit quidā dicūt pilos ñ ultra nasci si radice iā extracta ungat̄ sanguine testudinis l' cū lendinib⁹ caninis ⁊ sūt tinee supradicte que tineosā faciūt cutē canis. Et sanguis ranarū. uersitā de sanguine ranaꝝ nō uerificauit experimētū. s. factū a Gal'o. dixit. n. 10°. de simplici medicina ꝙ de sanguine paruaꝝ ranarum quas brexes quidā uocant dictū est ꝙ postq̄ꝫ cui' si fuerint pili superciliorꝝ non. amplius eos oriri si eo inungātur. Cū experiētie subdideriꝫ inueni falsū. Et dixit Auic. rubigo ferri eruginosi cū saliua hominis ē ultima quāuis dolorem faciat. facit autem doloreꝫ per sui acuitatē ⁊ esiccationem multā. Posuit etiam Auic. plures alias medicinas. Et tandem posuit medicamen hal'. quinto pratice qđ ē compositū cū narcoticis. Et reddens causā eius Auic. dix Cum stupefit ⁊ infrigidatur locus non nascūtur ibi pili. qꝛ per ea constringūtur uie uaporū ⁊ repellūtur ab eis ⁊ prohibentur surgere ⁊ elauari usqꝫ ad locum pilorū. puluis paruorum conchiliorꝝ adhustorū mixtus cū alkitrā facta inūctione prohibet ortū piloꝝ pelpebrarum ⁊ fum⁹ thuris ⁊ fum⁹ ēt terbētine ad h⁹ faciunt.

Capitulum. 13m. de inuiscatione palpebrarum.

[I]nuiscatio palpebrarū de qua h sermo ē posset ēt referri ad inuiscationē palpebraꝝ. s. pilorūꝫ eaꝝ que nō fit ex aliqua īcarnatione sꝫ solū ꝓuenit a lippitudie uiscosi ⁊ glutinatiua. Dixit Auic. ꝙ pl'm fit post obtalmiam. s. in declinatōe eius. Et ēt ea totał'r remota. Et fit in eis i quib⁹ multiplicat̄ multa lippitudo ex reliqis mē uel ex defluxu materierū multaꝝ ad oculum ⁊ palpebras. ⁊ maxime fit ex in digōne ꝑpri nutrimēti oculis ⁊ palpebris delegati. Et sūmarie pōt accidere ista palpebraꝝ inuiscatio in quacūqꝫ dispōne lippitudo multiplicat̄. Cura eius post curationē egritudinis a qua ꝓcedit lippitudo inuiscans dixit Auic. ē cum abstergētib⁹ ⁊ desiccātib⁹ materiā lippitudis. dixit Rasis 2°. ꝯtinētis. ℞. sarcocolle. ⁊ zucāi tabarzet añ. ptes eq̄les. ⁊ spūa maris ptis uni⁹ q̄rtā terāt̄ ⁊ pl'uerizētur sup locū.

Cm. 14m. de liuore palpebraꝝ ex ꝑcussione.

[L]iuor circa oculos ⁊ i palpebris ꝓueniens a ꝑcussione curatur si inungatur suco absinthy melli mixto aut cū suco radicum ciclaminis cū melle mixto. Et remouet eū aloes subcitrinū cum melle mixtum ⁊ ciminum masticatū cūꝫ melle ⁊ passulis. Et anisum cum cimino tritū ⁊ cum aqua calida superpositum. Et ameos cum melle. ⁊ farina fabarum ⁊ fenugreci cum melle. ⁊ maiorana sicca cum melle. ⁊ sal ustum uel alamen ustum cum melle. ⁊ sucus rafani inunctus.

Explicit tractatus quintus.

Incipit tractatus sextus qui ē de dispōnibus auriū.

Capitulū primū de quibusdam quesitis circa auditum ⁊ circa aures ⁊ solutionibus eoꝝ. ⁊ conseruatione sanitatis auriūꝫ ⁊ auditus.

[D]ictū est autem supra tractatu primo hui⁹ sermonis tertij de ꝟtute auditiua sufficiēter. in hoc tñ capitulo aliqua adducentur probleumata pro ꝯplemēto eorum que fiunt circa auditū ⁊ instrumētū eius. s. aures. Quesiuit Arꝫ. 11a. ꝓbleumatū ꝓbleumate. pmo pp quid hōines ex natiuitate magis ꝑuant̄ auditu ⁊ nascunt̄ surdi q̄ꝫ alijs sēsib⁹. Et rō ē. qꝛ ad sermonem qui hōi soli ptinet plura requirunt̄ q̄ꝫ ad uoces aliorum aīaliūꝫ unde sermo siue locutio difficilime perficitur. facillime aūt corrūpit̄. Et ꝙ sic sit signuꝫ ē. ꝙ hoīes post natiuitatē multo tēpore muti stant nō ualentes loqui neqꝫ sermonē ꝓferre. diu ēt post inceptionē stant ꝙ nō possunt loqui perfecte. Et ꝙ de facili corrūpatur locutio apparet. qꝛ multi hominū locutionē corrūpunt balbutientes qđ non sic ī est alijs aīalibus quare nō ē mirandū si homines a natiuitate circa auditum īpediti nascuntur. Et quesiuit in 2° ꝓpter quid surdi ho'es a natiuitate. ymo ēt ⁊ surdastri ex tēpore locuntur per nares. Et assignans cāꝫ. dixit. qꝛ isti surdi sunt prope ut sint muti maxime qui nāliter sunt tales. Sꝫ muti locūtur ꝑ nares. sonando eni naribus garrulāt ⁊ nō ꝓprie locuntur. Et accidit eis illud qꝛ spūs. s. hanelitus in eis ꝑ nares exit. ꝓpterea ꝙ clausuꝫ est os eis ex quo spiritus in locutōne emittit̄. os autē in eis clauditur quia non in uoce et loquela utuntur lingua. sed mouetur in eis lingue extremitas uersus palatū superius et applanatur circa radiceꝫ lingue in loco duaꝝ amigđ. quo accidente necesse fit spiritū in nares per colatoriū ⁊ foramen palati in nares egredi. Et in quarto eiusdē assignauit aliam causām dicens hoc esse. quia surdi uiolentius hanelantur cū sint prope ut sint muti. habent eni uias hanelitus īpeditas ⁊ angustas unde coguntur uiolenter hanelare. In uiolento autē hanelitu diuiditur spirit⁹ in poros nariū unde loquendo per nares sonū causant. Et q̄siuit in quinto eiusdē ꝓpter quid bene audibilia sūt ea que sūt uocis scilicet in nocte omnibus eni ꝯparatis meli⁹ ē audire nocte q̄ꝫ die non obstante ꝙ de die propter caliditatē eius aer subtilior ⁊ sic frangibilior reddatur motui soni. Et soluens dixit causā eē. quia in nocte maior est tranquillitas ⁊ quies in aere quā in die propter calidissimi scilicet solis absentiā. propter quā ut frequenter aer min⁹ mouetur ⁊ perturbatur in nocte quā in die quia sol est qui mouet sua caliditate ⁊ eleuat uapores a terra ⁊ aqua aereꝫ inspissantes ꝓpter qđ aer magis grossus redditur in die. Et plus potest multitudo uaporū in die in aerē inspissando quā possit caliditas solis in eū subtiliando in die. Et in prio. 33. particule

quesiuit propter quid aures scilicet extrema capꝝ carnosa. qn̄ uerecondamur rubent pl⁹ facie. Et dixit cāȝ eē qꝛ hūidū q̄ddaȝ qđ circa faciē uagatur tēpore uerecōdie tēdit in illas extremitates auris qꝛ tunc .i. in uerecōdia dissoluitur a caliditate. ⁊ partes ille auris sūt calidissime. ⁊ nāliter rubore colorate ⁊ sua caliditate attrahunt illō. ip̄ȝ aūt humidū ē sāguineū unde accidit ut colorent̄ rubore. Et quesiuit in 2°. ꝓbleumate eiusdē ꝓpter quid aures frangunt̄ ⁊ rūpuntur natantib⁹ in mari ⁊ assignans cāȝ uerā hui⁹ dixit cāȝ eē. qꝛ aurīū extremitates non cedūt hys que occurrūt unde si nō cedunt occurrenti siue sit durū siue molle frangūtur. differēter tn̄. qꝛ citi⁹ frāgūtur a duriori minus cedenti quā a molli. frangunt̄ tn̄ ēt a molli qn̄ nō cedit. sicut cuȝ aer subito ip̄ellit̄ ut apparet i fulgure ꝓpter qđ possunt frangi ⁊ ab aere ⁊ ab aqua. magis tn̄ ab aqua ꝓpter ei⁹ terrestreitatē maiorem dūmō capꝝ sit natura equalis in alys. Et adhuc magis ab aqua maris quā alteri⁹. cuȝ sit terrestrior ⁊ difficilius separabilior ⁊ sit calida ⁊ acuta. Et quesiuit in quarto eiusdē. ꝓpter qđ sordities que egredit̄ ex auribus est amara. Et dixit eē cāȝ qꝛ hui⁹. sordities est sudor q ꝯputruit. ē ergo sals⁹ qꝛ putrid⁹ putrefactio eni dixit Gal. 2° de febrib⁹ ē cā salsedinis. mō qđ ē putridū ⁊ salsū efficitur amarū tēpore procedēte ꝓpter ꝯsūptōeȝ maiorē factā in hūiditate aquosa. ita qđ acutū efficitur in ultimo. ut stercora ⁊ urine declarant. Rasis aūt in itroductorio medicine assignauit aliā cāȝ que ē ꝙ superfluitates colerice ꝑ aures expurgant̄. ideoqȝ sūt amare ⁊ citrine sicut melācolice per oculos f̄lice ⁊ sanguinee per os ⁊ nares. Et patuit in sexto ꝓpter qđ qdaȝ aures scalpentes ⁊ fricantes tussiūt hy eni sūt qui ad tussē sūt dispositi sicut sūt catarrosi in quib⁹ catarr⁹ ad pect⁹ consuete descēdit. Et dixit cāȝ esse qꝛ audit⁹ ē circa eūdeȝ meatū cū pulmone cōicant eni abo i trachea artaria qđ declarabit̄ qꝛ patientes in pl'mone ut ꝑipl'onici replent̄ in aurib⁹ hūiditatib⁹ superfluis oppilantib⁹ neruū audit⁹ ita ꝙ aliq̄ surdi fiūt aut male audiētes. Ac ēt declarat̄ qꝛ termin⁹ ꝑipleumonie pl'm fit per apā qđ accidit p⁹ aures ut 2°. notat̄ ꝓnosticoꝝ. sil'r ex⁹ patiētes circa aures ⁊ ꝑide fricātes l' scalpantes eas calefaciūt. unde hūiditates i eis liquefiūt. ⁊ liquefacte ruūt i pulmonē. Scias ꝙ omne aīal habēs aures habȝ illas mobiles p̄ter hoīeȝ ⁊ ea que similitudinē hn̄t cū hoīe ut symia ⁊ pigmeus. Et scias ꝙ neru⁹ quinti paris ex neruis cerebri prouenīēs ad aureȝ ex utraqȝ parte. s. ad ꝯcauitatē eius in qua ē aer stans. Et ipsi⁹ auris superficies domestica. i. exterior ē ficata uillis dicti nerui auditus Cū itaqȝ peruenit unda uocalis ad illud qđ est illic. ꝯprehendit eā uirt⁹ auditiua hēt eni se predict⁹ neru⁹ ad auditū sicut cristallina ad uisum. ⁊ sicut cristallina ad uisū principalis ē. ita hic neru⁹ ad auditū. conseruatur aūt sanitas auris ⁊ audit⁹ uocib⁹ ⁊ melodys claris paruis lenib⁹ ⁊ ordinatis. hys eni dixit constat audit⁹ delectat̄ sicut ipse turbat̄ sonis grossissimis ut tonitrui ⁊ similium. Et sonis acutissimis ut secationis marmoris ul' eris. Dixit Auic. oportet ut in aure attendat̄ ⁊ caueat̄ ne ledant eaȝ calor aut frig⁹. utrūqȝ eni ledit ipsā. sȝ frigidū magis. Et caueatur ne ledant ip̄ȝ res extranee. Et ne eā ingrediatur aliquid aquaꝝ aut animaliū. suple ul' aliaꝝ reꝝ ut seminuȝ ul' lapilloꝝ. Et dixit. oportet ut mundificentur sordes ei⁹ ne multiplicētur in ea ⁊ oppilent eā. Deinde oportet ut assiduet̄ distillatio olei amigdalaꝝ amaraꝝ omni ebdomada i aurē. qm̄ ē mirabile ⁊ suc⁹ folioꝝ oliue iiect⁹ i aurē. sic dix. A. purgat eā Et similiter decoctio betonice i eā iniecta. Et si materia grossa fuerit ⁊ frigida imittat̄ oximel. Dixit Raſ. 3°. cōtinentis. cōseruatur cū memithe dissoluto in oleo nardino. imisso auri gutati. qm̄ auris sic cōfortata nō recipit aliquid de eo qđ fluit ad ip̄aȝ. Dixit Auic. oȝ ut custodiat̄ ne generetur in aure apostēa ut bothor ul' ulcera. qm̄ sunt corrūpētia aurē. s. ⁊ auditū. Si g° timet̄ ne accidat in aure bothor administret̄ in ea distillatio sief memithe in aceto. Nā in distillatione eius omni ebdomada semel est ei securitas a ꝯfluxu materierū ad ip̄m. qꝛ est repulsiuū materierū ⁊ ꝓhibitiuū cursus eaꝝ. Dixit Raſ. ubi. supra ex libro de regimine sanitatis. Sanitas auris cōseruanda est sic ꝙ attrahat̄ sup̄fluitas fluēs ad ip̄am cū sternutatione ad nares ⁊ ad os cū gargarisātib⁹. Dixit Gal. sup. 6°. epidimiarum ⁊ ponitur a Rabi. in ꝯ^a. ꝑticula. Cū alicuius cerebrū ꝯsueuit purgari per fluxū fluētem ab aurib⁹. Et ex ipso fluxu subito cessante suple uel non subito accidit stupor l' uertigo uel alia egritudo. In excitatione ipsi⁹ fluxus ⁊ attractione ei⁹ ad aures cū medicinis aperitiuis uidim⁹ dn̄m hui⁹ status iuuari ex hoc statiȝ. Dixit Serapio. secūdū dyas. ꝙ adeps anatis ⁊ galline confert aurib⁹ ⁊ plini⁹ libro 30°. dixit. adeps anseris cuȝ suco ozimi infantib⁹. Et dixit plini⁹ libro 23°. ꝙ balsam⁹ confert aurib⁹. Et libro 20. dixit ō suco brasitie. Et dixit. in 29°. ꝙ mel in quo apes mortue sūt utillimū ē aurib⁹. Et in 21°. dixit ꝙ suc⁹ roſ. conuenit aurib⁹. Et in 22°. dixit oleum sisami confert eis. dixit Auic. ꝙ aqua erea confert aurib⁹ Dixit Serapio ſm rufū ꝙ alliū nocet aurib⁹. Et plini⁹ dixit libro. 24°. ꝙ lanugo folioꝝ platani nocet aurib⁹. Serapio aūt ſm dyas. ⁊ Auic. etiā dixerunt hoc de puluere folioꝝ platani. Dixit Auic. ex ēis que nocent aurib⁹ ⁊ alys sensibus etiam sunt fastidiū ⁊ repletio scilicet cibi ⁊ pot⁹. Et sōpnus supra repletionē. qm̄ in tali sōpno fit multa euaporatio ad caput. Et scias ꝙ sicut bonitas uisus consistit in uisione clara ⁊ a longinquo ita. ⁊ auditus bonitas consistit in auditione clara. ⁊ a longinquo. Dixit egritudinuȝ que in auribus fiunt alia est mala cōplexio alia mala compositio alia solutio singularis ⁊ alia est cōposita sicut apostema Dixit Auic. huic mēbro scilicet auri accidūt species egritudinū scilicet omniū modoꝝ ⁊ qn̄ȝ sunt dolores pernitiosi ut suo patebit capitulo. Dixit Auer. quarto colliget auribus

fiūt egritudines propter quas malas ꝯplonis
spēs scʒ mālez ⁊ nō mālez. ⁊ fiunt in ipa apa
ta ⁊ oplones ⁊ dolores ⁊ generalr omēs alie
egritudines que in aliis mēbris fiunt.

Caplm 2m. de nocumentis auditus.

n **Ocumenta** auditus
sūt sicut
reliquaꝝ operationū. qm̄ aut ꝯ
struitur aut debilitatur ⁊ minui
tur aut permutatur aut corrūpi
tur ita ꝙ audiat qꝺ non auditur. s. ab aliis pn̄
tibus sicut ē illud qꝺ accidit in aure ex soni
tu tinitu ⁊ sibillo. Dixit Auic. nocumentū au
ditus aut ē ex origine ex pricipiis generatio
nis ⁊ ē aut surditas aut tacxon aut guarrēdo
natiui aut ē accidentale ex tēpore acquisitus
Et dixit intētio surditatis ē preter intētionē
tacxon. Surditas eni ē ut pars intrinseca asa
nac. i. ꝯcauitatis creata sit surda in qua non
exit ꝯcauitas intriseca quā predixim⁹. s. i ano
tomia auris que ē sicut uuea oculo. Est. n. cō
prehēdēs quietē. uel aerē quietū auris q̄ uel
qui audit uoces sua unduositate. tarxen vo ⁊
guarten sūt ut nō pp eā. s. partē intrinsecā cō
cauā auris nocumētū ꝯsequat̄ priuatione sen
sus. nec tn̄ elongat̄ quin guarten sit sicut de
structio cōicans quātū ad ipsā destructionē
audit⁹ soliditati. s. sine ꝯcauitate que ut dictū
ē dicitur surditas. Et nō ē in ipsa soliditate
ꝯcauitatis qꝛ. s. in guarten ē ꝯcauitas. s. neru⁹
nō affert ei uirtutē sensus. Et tarxen ē dimin
tio. s. auditus absqꝫ destructiōe aut cōicāt ꝯꝫ
ꝯuersionē. i. ex⁹ in significatiōe aut qꝛ uelit
aliquis dicere ꝙ tarxen sit destructio audit⁹
⁊ guarten sit diminutio ei⁹. Tarxen reperit̄
aln̄ dictū tarax. Surditas aūt aln̄ ponit̄ pro
debilitate auditus unde 3°. mi emir dix Gal.
ut scribitur a Rabi in 23a. particula. Surdi
tas ē egritudo qua nō audit patiēs uerba sua
ita aliqualr in prin°. ⁊ audit debiliter uocē
fortē qꝛ egritudo in ꝓcessu tēporis puenit ad
priuationē audit⁹. Et debilitas quidē in au
ditu ē ut nō audiat a lōge bn̄. sꝫ a prope sic. l
ex° ꝙ nō audit a prope bn̄. sꝫ a longe sic ⁊ ēt
ut nō audiat a ppe bn̄ nec a longe. accidit eni
in auditu debilitas consilr uisui Dixit Rapio
auditus impeditur ab intrinseco aln̄ ex fumo
aliquo os petrosū percutiente ⁊ si quidē le
nis ⁊ suauis fum⁹ ille fuerit ut pote q̄ sāguis
clari leui percussiōe leuē dulcē ⁊ suauē sonuꝫ
pariēs ⁊ delectationē ⁊ ex hoc ꝯtingit ꝙ aln̄
talr patiens credens dulciter sonora instrumē
ta musicalia audire ad saltū subito moueatur
Si uero siccus fuerit ille fortiter allidēdo so
nū parit a patiēte intollerabilē. De causis
nocumētoꝝ auditus alia ē natiua nālis ⁊ alia
ē accidētalis qn̄ꝫ ē ex cōitate mēbri. s. alteri⁹
ad aurē sicut que ē cōitate cerebri aut quoꝝ
dā mēbroꝝ eiusdē. s. cerebro uel auri uicinoꝝ
sicut accidit cū primū nascunt̄ dentes. ⁊ sicut
accidit apud dolorē dentiū. Et qn̄ꝫ est p ꝓpri
etatē. s. pp. nocumentū ꝓpriuꝫ in auditu. i. or
gano ꝓprie auditus. s. aure aut in neruo audi
tus aut in foramine. Et subdit multociēs seq
tur successiōe uōitus. Et nocumentū in neruo
auditus qn̄ꝫ accidit pp cās egritudinū ꝯsiliū
partiū in ipso ⁊ istrumentaliū ⁊ resolutionez
unitatis. Et egritudines similiū partiū in ip
so sūt unaq̄qꝫ spēꝝ malitie ꝯplois singularis
⁊ ꝯposite. plm cā ei⁹ ē ex frigore. i. mala cō
ploe frigida. Et qn̄ꝫ fit unaq̄qꝫ eaꝝ. s. malaꝝ
ꝯplonū absqꝫ mā ⁊ qn̄ꝫ cū mā flica āt mlica
aut colica ul uentosa. de sāguinea nō expressit
qꝛ nō reperitur in istrumento audit⁹ sanguis
peccans cū mala ꝯplone tantū. Egritudines
uero instrumentales in neruo audit⁹ dixit. A.
sūt sicut opilatio quā fecit hūor aut sanies āt
apa qꝺ est dubellati aut apa calidū aut cobo
perimentū sorditiei aut apa tremulū. i. molle
aut inflatio. s. uentosa. Et dixit dissolutio vo
singularis. i. solo cōtinuitatis in ipso neruo
qn̄ꝫ fit ex ulcere suple uel uulnere ⁊ qn̄ꝫ fit
ex corrosione. Et dixit plm uero nocumenti
qꝺ fit pp transitū. i. pp cām in transitu. s. fo
ramine auris ē pp cām itrinsecā aut extrin
secā. Et intrinseca ē sicut uerruca aut apa aut
caro addita aut uermis. ei⁹ tn̄ plm est sordes
aut humor grossus uiscosus aut ꝯgelatio aut
adhunatio saniei ex apate rupto. Et cā extri
seca ē sicut arena aut lapis aut nucle⁹ aut qd
aliud simile ingrediens aurez aut cōgelatio
sanguis cui⁹ q̄dā pars fluxit ad aurem. s. ⁊
egressa fuit. et pars eius remansit in ea. Et
nocumentū q̄dem audit⁹ dixit Auic. qn̄ꝫ acci
dit ꝺm semitā crisiū. s. per fluxū sanguis nari
um l per uomitū ⁊ ꝺm semitam permutatiōis
mē in fine egritudinū acutaꝝ. Et sicut qn̄ re
manet post recessionē febris grauitas capis
scʒ ad quā sequit̄ nocumentum in auditu. Et
qn̄ꝫ accidit ꝺm semitā accidentis sepabilis.
sicut accit aput motū crisis. Et qn̄ꝫ ꝺm semi
tā accidentis fixi ut sit expulsio crisis. s. ut
crisis iā expulerit mām ad partē auris ⁊ fir
mauerit eam in ipsa. nō ꝓpterea tn̄ ꝙ inuene
rit eā ꝺm semitam uicinitatis. Multociens
eni ꝓtendit hoc accidens. s. nocumentū audit⁹
⁊ pro āt fluxū sanguinis narium suple ⁊ tunc
est secundum semitam accidentis separabilis
Et non est ipsamet expulsio crisis. Dixit. y.
4° affo. quibuscūqꝫ fellee egestiones fiunt
surditatem. i. quocūqꝫ nocumento auditus su
perueniente quiescūt ⁊ quibuscūqꝫ surditas
felleis superuenientibus egestionibus ⁊ hꝫ
ueritatē si surditas nō fuerit māsiua sed fue
rit amouibilis. ⁊ ex collerica supfluitate
ꝓueniēs. pōt ēt uerificari de surditate ex ali
is humoribus si supuenerit fluxus illius hu
moris. fit enim p illū fluxum diuersio humo
ris facientis surditatem. Et sic innuit. y. ꝙ
detentio fluxus humoralis maxime subito
possit esse causa surditatis. i. nocumenti audi
tus. Dixit Auic. multociens retinetur flu
xus uentris celeriter ⁊ succedit ei surditas
⁊ subdit non elongatur quin similiter in aliis
cursibus. i. euōibus contingat secundum na
turam scilicet restrictis ⁊ cum prohibentur
scilicet a medico euōnes ille non in hora sua
Et dicunt quidam maxime contingit hoc in
febrientibus. dixit Auic. ꝙ nocumentum au
ditus quandoqꝫ accidit subito et quando

qꝫ paulati. Signa surditatis facte cū cōita
te cerebri. sūt ꝑm dispōnem in reliquis sensi
bꝰ. cōitas eni auditꝰ est cū eis ad ea. sūt .n.
tūc ēt aly sensꝰ lesi. Et dixit. cū ea ēt ē cōitas
uirtutis motiue in lesione opōnis sue. Ma
gis tn̄ significās lingue ē cōitas. s. in lesione
gustus. Et fortasse ēt in lesione motus lingue
Et cā quare in gustu ē plꝰ cōitas lesiōis cum
lesione auditus q̄ꝫ sit cōitas in lesione uisꝰ
ꝛ odoratus ꝛ tactus. ē qꝛ ut patuit in anoto
mia neruoꝝ nerui gustus oriunt̄ a quarto pa
ri neruoꝝ cerebri. Et hoc quartū par ē ualō
affinis quinto pari a quo oriūtur nerui audi
tus. qua ꝑꝑ. a cā cōi facilius ābo dicta orga
na ledunt̄ q̄ꝫ illa que sūt remotiora i origi
ne neruoꝝ suoꝝ. Et ꝓprie ē cōitate cerebri
cū ē successiōe sirsen. i. frenesis. ꝛ post ꝯmix
tionē intellectus. i. post ꝑafrenesiꝫ ꝛ post no
cumētū cerebri ꝯplonale ꝛ reliqᵃ que dicta
sunt de egritudinibꝰ cerebri ꝛ maxime si fo
raminis auris sanitas ꝛ transitus auditꝰ. s.
ante hoc erat. ꝛ tēpus ꝓpinquū perseuerātie
sanitatis auditꝰ ante hoc erat. Dixit Gal'. 4°
de interioribꝰ. Cūpassio solū ē in auriculis.
scimꝰ qꝛ patiunt̄ nerui eis ꝓpry. Qđ si ē cū
totius faciei passione scimꝰ mutationeꝫ ꝑter
nām esse in cerebro. Dixit de hoc signo Se
rapio. si infirmat̄ auditus cū aliquo membro
rū q̄ sunt in facie. tunc cā efficiens ē ex cere
bro. Et Aaron dixit. si cum surditate fuerit
cor°. i. nocumentū alioꝝ sensuū uiciū erit in
cerebro. sin aūt erit in neruo auris tm̄ si non
fuerit uiciū ī nucatu. De signis aūt surdita
tis ꝓprietatis dixit serapio. si nocet egritu
do actioni ita ut audiat uoces ꝛ tinitus ꝑter
qđ uideat̄ aliquid ex eo qđ appet cā nocens
tunc neruꝰ auditꝰ ē infirmꝰ. Et dixit Sera
pio. si egritudo ē in loco quē ꝯsequit̄ uisus
in aure. tunc nos nō indigemꝰ signis q̄ signi
ficent illud cū intellectu. qꝛ sufficit uisus. Sꝫ
si sunt in loco absente a sēu tūc nobis iest ut
significemꝰ sup illud ꝑ intellectuꝫ. Et est dix
Auic. ꝙ si dubellati aut apā calidū est i ner
uo auditꝰ significat ipm febres cū quibꝰ sūt
horripilatōes ꝛ treōr qꝛ. s. febrei iterpolate ꝛ
comittant̄ ēt ipm febres. s. indeficientes ꝛ
permixtio intellectꝰ ꝛ alienatio. Et hoc erit
ꝑm diuersitatem mē facietis apa in quātita
te sua ꝛ malitia sue ꝯplonis. Et ē cum eo do
lor cū ꝑcussione ꝛ extensiōe ꝛ grauitate ꝛ in
flāmatione loci suple intensioribꝰ l' remissio
ribꝰ ꝑm dictaꝫ diuersitatē mē. Et est in hoc
apāte timor dixit Auic. nisi apareat. s. pꝰ su
spicationeꝫ eiꝰ Qđ si non fuerit ꝑꝑ apā in ip
so neruo suple sꝫ in alia parte auris non opor
tebit ut sit cū eo febris. nisi secundū iudiciū
febris dici. Et dixit. erunt in eo exten
sio ꝛ dolor ꝛ grauitas ꝛ pulsatio. in gra
uitate tamen ꝛ dolore comunicant omnia au
ditus nocumenta q̄ sunt ex apāte ꝛ materia
ubicunqꝫ sint instrumenta auditus suple.
sed in extensione ꝛ pulsatione non comuni
cant omnia quia non sentitur pulsatio neqꝫ
extensio nisi in calido ꝛ magno. Et extensio
non ꝑcipitur in paruo. Signa uero nocu
menti auditus facti a uentositate sunt dixit

Auic. sonitus ꝛ tinitus ꝛ ꝙ exit non cōpar
grauitati. Et dixit. si est ulcus in aure aut bo
thor significant ipsum pruritus cū dolore ꝛ
signa oplōis sunt qm̄ oplo multociens est cū
grauitate ut qm̄ est a materia multa. Et quā
doqꝫ' fit sine grauitate ut quando est a mate
ria pauca uel uentosa uel sicitate. Et dixit.
quando non est grauitas. ꝛ tamē est nocumē
tum in auditu ꝛ non est illic malicia comple
xionis uincentis neqꝫ uentositas tunc est
ex opillatione. Et si opilatio dixit Auic. est
ex carbunculo ꝛ similibus significat ipsam
pulsatio ꝛ si est ex sanguie scilicet in aure cō
gelato significat ipsaꝫ cursus sanguinis añs.
ꝛ dixit. surditatem que est ex malicia comple
xionis singularis. i. immatertalis significat
dolor in profundo sine grauitate ꝛ non est in
ea extensio. ꝛ si est mala complesio frigida
leditur a frigido ꝛ habet fortiorari in fridi
oribus partibus diei. et si ē calida econtra
rio. Et sentit cum ea inflāmationem ꝛ mor
dicationē Et si est illic materia sentitur gra
uitas cum hoc ꝛ proprie quando prosterni
tur in oratione. i. cum inclinat se uel caput
suum ad adorandum. quia inclinatum caput
humor magis aggrauat. Et signa siccitatis
sunt ut sit post uigilias ieiunium ꝛ similia
corpꝰ esiccantia ꝛ exterminantia ꝛ est in ea
dorumescentia faciei ꝛ oculorum. Auctores
non posuerunt signa male complesionis humi
de immālis. qꝛ raro accidit. Signa autē uer
mis sunt assiduatio cōmotionis que sentitur
in aure propter motum uermis. ꝛ exitus uer
mis in quibusdam horis. Dixit Aaron ꝑqui
re super regimen precedens. qm̄ dixit Auic.
regimen precedens qn̄ꝫ significat ipsam. s.
causaꝫ eius. Et scias ꝙ instrumentum auditꝰ
patitur ex uoce siue sono aspero magno l' ue
loci. Et iō maxime patit̄ a tonitruo in q° oīa
ꝑdicta ꝯcurrunt. Et iaꝫ multis corruptꝰ ē au
ditꝰ ex uocibꝰ siue sonis ꝑdictas tres ꝯditō
nes hn̄tibꝰ. Dixit Auic. destructio auditꝰ. s.
surditas alia est natiua nō nālis cui non est
curatio. Et silꝫ reliquē spēs tarxen ꝛ guarsē
ꝛ alie sunt natiue nāles que curationē nō hn̄t
Et alia est accn̄talis. sꝫ eiꝰ spatium ē elongatū
ꝛ ē cronica ꝛ est ꝓpinqua ꝺspationi ꝛ diffici
lis cure. dicunt ꝗdam illa q̄ postq̄ꝫ accidit nō
alleuiat̄ aln̄ non hꝫ curam. Que uero recens
ē ꝛ ꝓpinqui tēporis q̄ est ex tarxen est reci
piens curā. dicunt ꝗdaꝫ siue ipsa sit ꝑ ꝓpēta
tē ex nocumēto in neruo ul' foramine siue sit
ꝑ cōitatem tociꝰ aut cerebri. Et huiꝰ. cura ē
duplex una ul'is alia particularis diuersifica
ta ꝑm cās. Et ul'is ꝗdem ꝑficitur cū alienatō
ne oiuꝫ q̄ dicta sunt nocere auditui ꝛ instru
mēto eiꝰ cibarioꝝ potuū ꝛ medicinaꝝ. ꝛ apꝓ
ximatōne iuuantiū supra dictoꝝ. Dixit Aui.
exercitiū est uehementis iuuamenti in ipso ꝛ
silꝫ uociferatio uehemens ꝛ clamores bucina
rum ꝛ similia. Dixit Gal'. 2° .miemir. oportꝫ
illud quo auris curatur esse temperatum ꝛ te
pidum. temperatum. s. in caliditate in egritu
dinibus frigidis. tepidum uero in calidis. di
xit enim Sapio in omnibus medicinis huic
membro administrandis oꝫ ut n̄ apꝓximemꝰ

aurē rei frigide .s. actu qm̄ nocet nocumēto
multo. Sit ergo istud qđ administrat̄ i egri
tudinibꝰ tepidū calidis ꝛ in frigidis calidū
scz tēperate. Dixit Auic. oz ut sint oīa que in
aurē distillant̄ tepida neqz calida nz frigida
qm̄ ut supra patuit oīa talia auri nocent. Et
hoc rōne nerui expansi in supficie auris q le
ditur a frigido ꝛ mordet̄ uehemēti calido qz
ēt auris ē amfractuosa si approximent̄ ei ac
tu frigida nō penetrāt. Et qz auris semp est i
trinsecus sub actuali caliditate frigida nocent
illā extinguendo. multū ēt calida nocent resol
uendo ꝛ corrugando. quare oīa ꝺbent eē cali
da ł ad caliditatem debilem declinantia. qdaz
tn̄ ꝯcedunt in itensa caliditate auris remisse fri
gida ab intus. Et ab ex̄ in circuitu frida intē
sa. Dixit Hal. ut scribit̄ 3°. ꝯtinentis si substi
net patiens calīm calefiat iuxta sufficientiam
ł substinentiā ipsiꝰ. Dixit Rasis cū infrigi
dat̄ emplīm suppositū auri remoueat̄ ꝛ cale
fiat ꝛ resupponat̄. Et dixit. nulla ligatura fi
at supra aurem exteriꝰ ne fiat cā doloris. Et
nō imponat̄ auri aliqđ nociuū neqz mūdifice
tur cū aliquo. s. uiolenter. s. ne sit cā detrimē
ti magni. Et dixit simeon ipone auri cānulā
argenteā ł eneam factā ad modū ipsiꝰ auris
ꝛ sugat̄ cuz ea cū uiolentia sepe. qm̄ confert
surditati uehementer. Et dixit. caput egri sē
per ligatū esse dz qz ualet ualde ꝛ magnifice.
particularis aūt cura ꝯsistit qm̄ si fuerit a cā
naturali digerēda est mā ꝛ euacuanda. Et di
gestiuuz auctores p̄supponunt eligendū esse
ex eis q̄ in p̄cedentibꝰ dicta sunt tam in mā
calida q̄z i frida. De eūone aūt dixit. y. quar
to affo. quibuscunqz in febribꝰ aures surde
fcūt suple uł in alys egritudinibus sanguis
ex naribꝰ fluēs aut uēter turbatus soluit egri
tudinē. s. surditatē. Dixit Auic. multociēs de
struit surditatē fluxꝰ uētris intelligēdo ut di
ctū ē supra. qz fluxu illo euacuet̄ mā faciens
surditatē ꝛ diuertatur. Dixit Aaron si. inue
nis repletionē sāguis minueꝰ ipz ꝛ subtilia regi
men. Dixit Auic. in nocumen° colerico oz ut
eūetur colera solōne uētris. plīm tn̄ in ipsa so
lutione nō remouetur surditas ut ēt supra pa
tuit per. y in affo°. Dixit Aarō si fuerit replō
ex flāte eūa illud. Et suple si fuerit replō ex
mlīa eūa illam Dixit Auic. fiat eūo materie
frigide cuz eūatiuis cōibus corpori ꝛ cuz p
prys parti capitis. Et ponēs cañ. in eūone di
xit. ꝯuenientius ē ut multiplicet̄ numerꝰ eiꝰ.
ꝛ minuatur quātitas eiꝰ ut cōseruetur uirtꝰ
ꝛ ꝓueniat maturatio. i. digō in mā. Dixit Se
rapio de eūone. Curatur illa que fit ex cole
re que emittit̄ uapore ad superiora cū eūone
eius. Et eius eūo fortasse ē per naturā. Et su
ple fortasse ē per farmacū quare quiescit in
firmꝰ ab egritudine sua ut dixit. y. supra. s. i
afforismo. Et qñz eūatur colera in hora scz
medicinis que eūant eam per uentrē ꝛ prouo
cant per urinā. Et post euacuationē eius di
xit Sapio administretur regimen tēperatum
humectans ꝛ prohibeatur infirmus ab eo qđ
generat colerā. Qđ si ē ex humoribus gros
sis crudis qui adherent foramini auditus.
tunc cura ē cū medicinis subtiliatiuis incisi

uis suple ꝛ euacuatiuis illius suple ꝛ postea
cuz gargarismo assiduo cum yera. suple ꝛ ca
putpurgys ꝛ masticationibus trahentibꝰ ma
teriā a parte auris ad partē oris ꝛ nasi. Dix
Hal. ut ponit̄ tertio cōtinentis. materias ma
nentes ad aures scilicet uulneris transmuta
re ad alias partes proximas transmutāde sūt
ad aures. Post purgatione sufficientē deue
niendum est ad localia que auri approximan
da sunt. Et similiter si fuerit surditas ex ma
la ꝯplesione imateriali. Dixit Auic. si illic ē
caliditas tantū quia sine materia uel iaz eua
cuata materia. tunc tantū cū infrigidantibus
curetur oleis ꝛ alys. Et cū suco granati cuiꝰ
sucus reuertitur in cortice suo cū aliquantulo
aceti ꝛ thure ꝛ oleo rosato ꝛ decoquitur do
nec stet idest ingrossetur. Et distilletur in au
rē aqua solatri ꝛ aqua lectuce. Et de conferē
tibus ē sucus semperuiue cū lacte mulieris
masculum lactantis mixtus ꝛ iniectus. In
surditate autē facta a frigore ꝛ a materia fri
gida scilicet iā euacuata dixit Auic. conferūt
omnia olea calida in quibus distillatum est
castor. iniecta scilicet in aurem. Castor. eniz
confert surditati a frigido ꝛ non ē aliquid
iuuantiꝰ eo uentositati auris. Cū ex eo dissol
uitur cū oleo nardino quantitas lentis ꝛ ini
citur in aurē. Et ex oleis cōferentibꝰ proprie
dixit Auic. ē oleum balsami ꝛ costi ꝛ oleum
amigđ. amararum. Et sucus absinthy. Et ole
um camomille cum adipe uaccino ꝛ felle tau
rino aut oleum sisaminuz in quo decocta sit
pulpa coloquintide aut radices eius. Dixit
Rasis tertio cōtinentis in facta ex humore
grosso imponitur auri aqua rute siue sucus
eius depuratus cū fellibus scilicz taurino ꝛ
similibus ut elleboro galbano castoreo ꝛ si
milibus. Dixit Auic. de conferētibus ē sucꝰ
rute cum castoreo ꝛ melle ꝛ urina capre ꝛ fel
le eius ꝛ proprie cum galbano. Et ex confe
rentibꝰ ꝛ expertis ē ut sūmantur castor. ʒ. iiy.
ꝛ nitri. ʒ. iſ. ꝛ ellebori. ʒ. iſ. Et in alia ꝺscri
ptione habetur nitri. ʒ. iy. ꝛ ellebori nigri. ʒ.
unius quarta. Et fiant ex eis quasi troc. ꝛ
administrentur quasi distillando. Aut. ℞. cō
disi croci ꝛ castorei an̄ partes equales ꝛ bau
rach partes quatuor ꝛ dissoluantur cuz uino
aut oleū rafani ꝛ sucus eius cum sale ꝛ distil
lare in aurem aquam marinam ē iuuatiuum

Dixit halìebas. sinapim diligenter tere.
ꝛ cum ficubus misce siccis ꝛ facto ex eis
licinio auri impone tribus diebus. Et
Auic. ponens hoc medicamen dixit. qñqz ad
ditur ei mirtū. Et dixit hal. castoriū cū oleo
calefac aneti ꝛ pigami succo et auri instilla
ꝛ serapio addidit mel. Et dixit. confert fel
capre cum galbano. Dixit Rabi. in 22ª par
ticula oleum sinapis infuxum guttatim in au
rem surdam restaurat auditum. Et puluis
Aristol. mixtus cum melle iniectus auri mun
dificat ipsuz et confortat auditum. et simili
ter facit baurach cum melle iniectum. et ua
let succus brionie ꝛ rafani et fraxini simul
mixti iniecti in aurem. et succus foliorum ra
fani decoctus in cepe concauato super pru
nas posito postea sumptus cum expressione

cepe auri instillatis. Dixit zoar in prohemiis expertū ē ꝙ ponere guttam paruam olei sinapis in aurem non audientis de 3°. in 3ᵐ diē liberat omnino egrū nutu dei. Dixit quidam ℞. ligna fraxini uiridia ⁊ pone unū de capitibus coꝝ in igne ⁊ recipe aquaꝫ que exit de alio capite eorum ⁊ misce eam cū suco radicū porri ⁊ radicum yari ⁊ melle ꝭꝫ partes equales. Et de oleis ꝯferentibus est oleuꝫ sauine oleum Juniperi oleum laurinū oleum anetinū oleum de amigꝺ. amaris oleum de nucleis persicorum oleum pigami ⁊ oleum oliue decoctionis spolij serpentis ⁊ granorum lauri Et de sucis ꝯuenientibus ad hoc sūt sucꝰ ciclaminis sucus cucumeris asinini sucus sambuci uel ebuli. sucus alliorum ceparū ⁊ porroꝝ. sucus folioꝝ lauri ⁊ sucus radicum dragontee. Medicamen utile. ℞. ellebori albi ⁊ nigri castor. euforbij an̄. ʒ. i. rute nitri piperis longi an̄. ʒ. ij. fiat puluis ⁊ ponatur in. ℥. iiij. suci rute ⁊ olei amigdalaꝝ amaraꝝ uel alterius supra dictoꝝ. ℥ i. ⁊ stent sic infuxa tribꝰ diebus deinde coletur ⁊ de colatura ponatur in aurē ⁊ obturetur cuꝫ bombace. Dicunt quidaꝫ oua formicaꝝ tere ⁊ adꝺ sucū poligrome in auribus instilla. qm̄ uetustissimā delēt surditatē uel oua formicaꝝ pista ⁊ cola ⁊ colaturaꝫ auri instilla. Et dixit. fel uulpis distillatum in aurem reddit auditum. Et similiter fel leporis cum adipe uulpis imissum. Et dixit. ℞. castorei mirre nitri an̄. ʒ. i. ellebori albi. ʒ. ʃ. croci. ℈. i. puluerizentur ⁊ bulliant in suco unius cepe ⁊ suco quatuor capitū porroꝝ ⁊ modico aceto cola ⁊ colaturam auri immitte. Et dixit Auic. ex medicinis cōmunibus oībus illis que facta sunt ex grauitate auditus aut dolore eius ⁊ uentositate ⁊ sonitu ⁊ tinitu taꝫ materie frigide ⁊ frigoris post purgationem capitis sunt ut distilletur in aureꝫ baurach cuꝫ aceto ⁊ melle. Aut fel ouiuꝫ cuꝫ oleo oliue aut amigdalaꝝ amararuꝫ aut aqua porri cuꝫ aqua cepe ⁊ melle. Utile oleuꝫ oliue antiquuꝫ bullituꝫ cuꝫ lombricis terrestribus ⁊ ouis formicaruꝫ ⁊ ruta aliquantuluꝫ contusis ⁊ colatuꝫ auri iniectuꝫ ⁊ etiaꝫ in circuitu eius inunctū. Medicamen quod cuꝫ ꝓprietate facit ad surditatē a quacunqꝫ causa. ℞. unaꝫ anguillaꝫ albaꝫ bene pingueꝫ. ⁊ excoria eaꝫ. ⁊ a uisceribus munda eaꝫ fel tamen eius serua. ⁊ assetur anguilla in ueru. ⁊ pinguedo que ab ipsa distillatur duꝫ assatur in aliquo uase mundissimo colligatur ⁊ cum felle quem seruasti misceatur ex eo gutta in aure ponatur. Et totuꝫ illud qꝺ dictuꝫ est de immissione dictaruꝫ medicinaruꝫ in aureꝫ. dixit Auice. etiaꝫ fiat post administrationē embrocarum scilicet ad caput embrocando ⁊ lauando caput cuꝫ eis uel embrocarum idest decoctionum ex quibus fiunt euaporationes ad aures. Et proprie illius in qua ponuntur folia lauri ⁊ grana eiꝰ. Et qn̄ꝫ ponit̄ in aure caput ēboti ut ad ipsaꝫ peruenire faciat uaporē decoctionuꝫ resoluentiuꝫ ⁊ apperientiū ⁊ disponentiū materiā resolutioni. Pro lotione capitis dixit quidā experimītator. ℞. stercoris colūbaꝝ. M. iiij. ⁊ pone in aqua bulliēti ⁊ dimitte per horā postea cola ⁊ de colatura fac lixiuiuꝫ ⁊ postea in hoc lixiuio pone modicū uitrioli romani alumen fecum ⁊ cuꝫ tali lixiuio lauetur capud bis in septimana ⁊ omni uice bene esiccetur cū pānis calidis ⁊ bene fricetur cuꝫ eis ⁊ custodiatur a frigore ⁊ uento. Aliud lixiuiuꝫ fiat cuꝫ cinere cerri ⁊ cū decoctione saluie maiorane rorismarini olibani pulegij calamenti mētastri sceneꝰ ⁊ asari ⁊ similium. Et post abstersionē bonaꝫ fricetur capud cum aqua uitis. Decoctio ꝯueniens ut ex ea euaporatio fiat ad aures cuꝫ traiectorio an̄ iniectionem medicinaꝝ in aureꝫ ℞. sticados florum camomille mellilotí seminis aneti saluie maiorāe calamēti asari ⁊ betonice ⁊ decoquātur in aqua. Aut fiat fomētatio ad aures ex optimo uino albo solo. Aut in quo decocte sint folia lauri ⁊ edac terrenee ⁊ radices elleobri nigri postquam mittatur in aurem fel taurium cum suco rute coctū ⁊ colatum. Aut aqua sublimationis ellebori nigri quandoqꝫ curat surditatem maxime si post ipsam stuellum inunctum felle anguille intromittatur auri facta causa siccitatis dixit. A. cura ē adherrre balneo ⁊ cibo ⁊ uino humectatiuo suple ⁊ omni regimini resumptiuo. Et ꝯuenit effuxio olei equalis ⁊ aque tepide super capud ⁊ caputpurgium cum oleo de nenufare salicibus ⁊ similibus. Et in facta successione morbi acuti ut febrium acutarum. dixit Rasis tertio continentis imponatur auri de aceto calefacto cum suco absinthij. multociens tamen per se dissoluitur ⁊ etiam per lasationem. Et in facto successione sirsen dixit Auicena oportet ut incipiatur ab euacuatione cum yerapigra. deinde scilicet consideretur. Et si causa fuerit residuum materie sirsen ingrossate quod fluxit ad aures ⁊ ibi retentum fuerit. tunc distilletur in aurem castoreo cum oleo costino solo aut rafanino Et oleum amigdolarum dulcium ⁊ oleum rosatum ⁊ laurinum aut castor. cum oleo rosato Tu autem ellige ex hijs secundū dispositionē materie in grossitie maiori ⁊ minori ⁊ in frigiditate intensiori ⁊ remissiori. Si uero materia fuerit subtilis calida que fluxit ad aurem tunc predicta non competerent. sed curetur cura apostematis colerici infra dicenda. Et in facta successione soda confert aqua rafani cum oleo rosato ⁊ castoreum cum granis lauri ⁊ oleo rosato. Cura autem facte causa opilationis aut apostematis dicetur in suis capitulis. Et dixit Auicena in tarxen qꝺ accidit subito scilicet ex opilatione confert aqua decoctionis absinthij aut sucus eius miscendo cum eo fel thauri cum oleo rosato aut elleborus ⁊ fel sator piscis aut fel testudinis aut spolium serpentis. Dixit Galienus ⁊ ponitur tertio continentis. Cū surditas sit antiqua ut sit firma lapsetur cum yera dyacoloquintidos. suple aut cum pillulis que sic fiunt. ℞. turbith. ʒ. xx. coloquintide ʒ. x. scocole. ʒ. ij. ⁊. ʃ. aloes. ʒ. vij. mirabolanorum. ʒ. x. fiant pillule cuꝫ succo rute dos. ʒ. i.

Et conuenit purgatio facta cum confectõne
de dragõtea postea posita a mesue in capitl'o
eius. Et purgatio cum pillulis quas descrip
sit Auice. ad surditatem. Et fiat huius. lapsa
tio frequens ut semel in septimana. ⁊ fiat
gargarisma suple aut caputpurgium ul' masti
catorium. et dixit gal'. fiat cohopertõ capitis
⁊ desiccetur caput cum studio utendo regi
mine subtili et attenuatõne nutrimenti. ⁊ po
tus sit aqua calida. aut aqua mellis. Et
uox magna detur in aure successiue. ⁊ impo
natur auri quod attenuat et incidit. et gut
tatim imponatur de oleo radicuz. scilicet ra
fani. aut cucumeris asinini. et calefactio fiat
ad aurem cum eboto ex decoctione absinthy
foliorum lauri aut ysopi. Quidam purgauit
quẽdam grauissime et quasi nihil audientem
digestione premissa cum duabus partibus
oximellis de radicibus ⁊ una oximellis squi
litici cum decoctione maiorane nouem die
bus. Et materia digesta purgauit cuz cochys
deinde cum yera. Et facta purgatione fecit
abradi occipud. ⁊ ibi apposuit ruptorium ex
apio ranino esiccato in umbra ⁊ puluerizato
⁊ cum modico euforby incorporatis cum fer
mento quod tenuit nocte una. ⁊ egressa est in
de aqua multa ⁊ uesicatus est locus. deinde
superposuit caulis folia ⁊ perseuerauit hoc
longo tempore ⁊ sic curatus fuit. Et qui
dam surditatem cum ulceribus antiquis cu
rauit sic. digessit materiam decem diebus cũ
sirupo de sticados ⁊ oximelle de radicibus
cum aqua calida infuxionis nucismuscate ꝯtri
te. deinde purgauit cum cochys alĩ. deinde
omni septimana dedit. ʒ. i. pillularum que sic
fiunt. Recipe cinamomi. zizi. xiloƀ. carpoƀ.
an. ʒ. ß. spice croci. an. ℈. i. roſ. rub. ʒ. ß. ke
bulorum ⁊ turbith. an. ʒ. i. ⁊. ß. aloes succi
trini ⁊ epatici an. ʒ. iii. confice cum suco fe
niculi ⁊ sumantur in introytu lecti cena mul
tum alleuiata. et aliis sero quando non sume
bant pillulas dabat mixturam hanc ℞. pli
ris atroticõ ⁊ diamargaritõ. an. ℥. i. doſ. ʒ. ii
Ad aurem autem fecit hoc abstersiuum. ℞.
uini albi subtilis dulcis ⁊ urine pueri. an. ℥. i
bulliant cum. ℥. ß. mellis. Et si hoc non suf
ficiebat ad abstergendum addebat cum eis
parum unguenti egiptiaci descriptionis me
sue. et post mundificationem ulceris fecit
eum uti hoc medicamie. Recipe olibani ser
cocole mirre. an. partes equales dissoluantur
cum uino rubeo ⁊ cum licinio mittatur in au
rem.

Capm 3m de dolore auris.

Dolor auris dixit Gal'. in
megategni ⁊ scribi
tur tertio continẽtis sic. dolor
in aure fit aut ex frigiditate.
aut balneatione cum aqua fri
gida et dolebit eo quod ipsa aqua egreditur
eam et precipit si qua fuerit limosa mala.
Et fit etiam dolor ex apostemate. Et fit
de humore mordente manante ad aures ex
corpore. Et fit ex uentositate grossa in
flatiua retenta in ea. Dixit Auicena. dolor
auris fit ex mala complexione aut solutione
continuitatis. aut propter apostema ⁊ bothor
Et malitia complesionis. aut est calida
sine materia. sicut est illa que est causa aeris
calidi. aut uenti calidi et proprie quando
fit permutatio ad ipsum ex frigore subito.
Aut quia fit ablutio cum aqua calida et
ingreditur ex ea in aurem. aut cum aliqua
aquarum in qua dominatur uirtus calida.

Aut est mala complesio frigida sine mate
ria. sicut que fit propter aliquam causarum
predictis contrariarum sicut aere uel uen
to frigido. et proprie quando fit permuta
tio ad ipsum ex colore subito aut aqua
frigida uel in qua dominatur frigiditas.

Aut est mala complesio calida cum mate
ria calida et frigida cum materia frigida.
aut uentosa aut humorosa uiscosa. Et dolor
factus causa solutionis continuitatis auris
est sicut qui fit a uentositate extensiua. aut
ulceribus aut exituris. Et ex summa causa
rum doloris qui fit a solutione continuitatis
est uentositas generata in aure aut aqua
que ingreditur ipsam aut animal uadens
ad asamathauris aut uermis generatus in
ea suple aut alia res cadens exterius in
eam. Et dolor auris aut est in partibus
eius intrinsecis. aut in extrinsecis et car
tillaginibus eius. Et est dolor auris
aliquis cum pruritu et aliquis sine eo.
Et iterum dolor auris quandoqz est perio
dicus et quandoqz non. Dixit Galienus ut
tertio ponitur continentis. sunt quidam dolo
res aurium qui interpolatim superueniunt
ad modum febrium. Et supra patuit quod
dolor auris aliquando est pernitiosus inte
rimens. sicut qui fit ex apostemate proprie
calido ut in sequenti capitulo patebit. Di
xit serapio. super illo qui accidit ex malitia
complesionis significatur ex causis que pre
cesserunt. et secundum quod sentit infir
mus. quoniam si sentit intra aurem suam
inflammationem et fuit usus eis que ge
nerant humores calidos et etas et tempus
et regio et que sunt his similia conformantur
istis tunc illa significant malitiam complexi
onis calide ex qua fit dolor. Et si sentit frigi
ditatem in loco ⁊ fuerit usus regimine frigi
do. Et relique cause fuerint cum hac forma
que significant frigiditatem tunc dolor est ex
malitia complexionis frigide. Dixit Auic.
Cognoscis dolorem auris a causa calida per
ruborem ⁊ per id quod sentit infirmus ex
caliditate ⁊ inflammatione. Et cognoscis
factum a causa frigida per albedinem ⁊ sen
sum frigiditatis. Amplius regimen ⁊ etas
⁊ tempus ⁊ regiones adiuuant ad cognitio
nem eius. Dixit paulus. si dolor fuerit ex
frigiditate sine materia. ⁊ similiter si erit
ex caliditate sine materia non erit cum
eo tinitus neqz ponderositas nec regi
men precessit faciens repletionem Sed

si fuerit cum pondere ⁊ regimine facien
te repletionem . tunc mala complesio erit
cum materia . Dixit symeon cognoscitur
uentositas auris non habens exitum siue
transitum ꝑ extensionē mēbri. Et Aui.di
xit cognoscitur ꝑ extensionem fortē.⁊ ꝙ sen
titur motus aliquis in ea. Et factus ex rebus
extrinsecis cadētibus in aurē ex ꝯsideratōe
in eis.Et per id quod ꝯprehendit uisus ⁊ ꝑ
id quod indicat īfirmus ul' astantes de ipsis

Et factus ex apōate bothor ul' ꝯpl'one seu
ulcere cognoscitur sicut in suis dicet̄ capl'is
Et similiter in eisdē dicet̄ cura eius Cura
doloris auris ex mala ꝯpl'one cum mā ordia
to debito regimine ꝑ dietam ꝓut colligi pōt
ex dictis ī ꝑcedentibus in pluribus capl'is.
Dixit serapio cura doloris auris cōis ēt om
nibus egritudinibus.s.mālibus que fiunt in au
ribus fit euōne totius corporis suple ⁊ capitis
cum extractione sanguinis ⁊ medicamie sol
uente humorē uincētem ⁊ regie ꝯueniente ꝙ
rectificet hūorem uincentē . Et oꝫ ut mūdifi
cemus caput cum gargarismis cap̄purgiis.s.
⁊ masticatoriis. Et dixit.si fuerit necessariū
dabimus īfirmo aliquas yeras magnas ut lo
godion ⁊ archigenis.ip̄e enim utreqꝫ ꝯferūt
cerebro ⁊ mouēt sternutationem ⁊ ꝓprie cuꝫ
medicinis acutis ⁊ proprie si est in auribus
opl'o ex humoribus grossis aut uentositate
grossa aggregata in ea. Dixit hal'.in dolore
auris calido intuere.⁊ si sanguinis dominiuꝫ
uideris cefalicam minue suple uel aliaꝫ uenā
ꝭm cañ ul'es datos de flobothomia. Sed si
colere rubee dñium uideris ꝑ signa ip̄aꝫ pur
ga. Et si humor fuerit frigidus humoreꝫ pur
ga frigidum. Dixit Auic. si causa fuerit re
pl'o ex capite in corpore oꝫ ut euēs parteꝫ ca
pitis ex genere illius repl'onis calida namqꝫ
si fuerit cū flobotomia ⁊ euacuatione que fit
cum mundificantibus capita ex materia cali
da.Et si humor ē grossus uiscosus tenax cuꝫ
pillulis de seibar et gargarismate .post pur
gationē uero oꝫ ut deueniatur ad medicamia
localia diuersificata ꝭm diuersitatem hūoris
peccantis cōsiderato etiā ut dixit paulus re
gimine ꝑcedente tp̄e etate ⁊ ꝯpl'one. Dixit
gal'.in miemir ⁊ ponitur a Rabi in ꝯa parti
cula. Nos quādoqꝫ opamus ad rep̄ssioneꝫ do
loris auris qui ꝓuenit ex materia pungitiua
lac mulieris ⁊ albumen oui singl'r ⁊ per se.⁊
qñqꝫ miscemus ea simul ⁊ cum aliis medici
nis sicut in dolore oculorum.Et maxime lac
muliebre ab ubere in aurem distilletur . Et
Aui.dixit.distillentur in aurem coll'ia sedan
tia dolorem oculi cum albumine oui ⁊ simili
bus.Et album oui solum est ꝓprietatis mira
bilis.Et lac cum aqua solatri ⁊ aqua corian
dri. Et melius ē lac qđ mulget̄ et ē cal'ꝫ ex
ubē. ē.n.iuuatiuū.Et ualꝫ ad dolorē auris ex
cal'itate sucus solatri imissus solus aut cū oleo
rof.Et succus foliorū ul' floꝝ salicis cū oleo
rof in cortice granati decoctus.Et succus gra
natoꝝ acetosoꝝ ⁊ succus abuglisse.s. cicerbite
Et succus abrasionis cucurbite.⁊ succus cen
tinodie.Dixit hal'.portulace aquā auri istilla
aut rasurā cucurbite cū oleo rof.aut sēperui
ue succū cū aceto uini pauco ⁊ oleo rof.⁊ di
xit si mulier cui filia est lac auri imulserit et
paululū expectauerit donec esiccetur ⁊ sic 2o
⁊ 3o imulserit dolor mittigabitur.⁊ succus co
riandri cum lacte mulieris imissus statim tol
lit dolorem. 3o ꝯtinētis dixit rasis pone
paulatim de succo corticum cucurbite ⁊ oleo
rosato. Et de oleis iuuatis ē oleum uiola
tum ⁊ de neūfare ⁊ de cucurbita. Et oleum
amigđ.đ.Est eniꝫ lenitiuū bonum ⁊ oleuꝫ de
salicibus.et đ papauere ⁊ similia. Quod si cali
ditas fuerit suꝑflua dixit Aui.oꝫ ut infrides
cerebrū cum extinguētibus cognitis.⁊ distil
les in aurē oleum rosatū tepiduꝫ aut albumen
oui.aut mucillaginē psilii cuꝫ oleo rosato. ꝙ
si dolor fit uehementior ꝯmisce cuꝫ eo can
foraꝫ.Et dixit.quandoqꝫ est oleum uiolatuꝫ
cum canfora magis iuuatiuum q̃ꝫ oleum rosa
tum propter mollificationem que est in ip̄o.
Et in hoc casu conuenit etiam quod dixit
hal'. ut circa aurem sandalum aqua rosata et
canfora ⁊ similia cataplasmes. Et đ conferen
tibus dolori auris cum proprietate . dixit
Auice.bulli uermes terrestres in oleo rof et
distilla in aurem. Aut capiantur limatie in
oleo amigđ.đ.⁊ distilletur in ea . Et ex eis
est oleum in quo bullierint animalia puxilla
que inueniuntur super ydris ⁊ rotundantur
cum tanguntur.⁊ nostro ydiomate uocantur
procellones.et ex eis est oleum de scorpioni
bus simplex.et ex eis est oleum de scarabeis
⁊ oleum rosatum decoctionis aranei.et qui
dam dixerunt quod aqua uolubilis est ualde
iuuatiua in hac dispositione . Et quandoqꝫ
necessarium est administrare narcoticum.et
tunc dixit Auicena magis incolume est sief
memithe cum aliquantulo opio terran
tur et ministrentur cum lacte mulieris ⁊ di
stillentur in aurem. Ad dolorem uero ex
frigore et materia frigida. dixit rasis tertio
continentis auctoritate Galieni ad dolorem
ex frigore medicine calide sanant in breui.
Et uillani accipiunt cepas magnas . ⁊ ca
uant eas per circuitum deinde replent eas
oleo et calefaciunt eas super cinere modera
te caliditatis. Alii dicunt faciūnt eas bullire
super prunas et guttatim ponunt illud oleum
in aure. Sed ego dixit gal'.immisceo oleo il
li partem modicam de euforbio oleo ente ha
bundanti. Et fortasse misceo cum oleo modi
cum piperis triti scilicet cum frigiditas est
multa.quoniam dolores auris ex frigiditate
magnum recipiunt iuuamentum de medici
nis fortis calefactionis . Et confert oleum
camomille maioris et oleum in quo decoqui
tur ruta . Succus origani mixtus cum lacte
mulieris confert. Et similiter succus edere
cum oleo oliuarum.et aqua que distillat a li
gno fraxini cum ponit̄ in igne conuenit.

Et ex conferentibus utilibus est succus
melliloti cum careno ⁊ uitello oui immissus
auri . Aut mixtus cum farina fenugreci
et seminis lini ⁊ emplastratus .Et succus ce
pe cum adipe galline immissus . Et suc
cus allii cum adipe anseris . et succus por
ri bullitus cum oleo amigdolaꝝ. amararum

bullitus in cepe concauato. Et de utilibus est
ut sumatur oleum de scorpionibus simplex
uel cōpositum ſm ꝙ dispō requirit ⁊ adeps
uulpis ul' oleū eius ⁊ adeps anseris ul' anatis
⁊ uinū decoctionis spolii serpentis ⁊ istillent
in aurē. et desup cataplasmetur cepe coctū cū
adipe anseris . Et confert euaporatio
recepta ad aurē ex decoctōe absinthii mellilo
ti floꝝ camomille sticados ⁊ maiorane. Et su
cus prasii ꝯfert dolori auris antiquo ⁊ pōe
cum eo oleum cinamomi. Dixit Auic. si cā
doloris fuerit friditas fixa in ꝓfūdo aut ex
terius. s. aduenies ul' aut i ptibus exterioribꝰ
oportebit ut fiāt distillatōes ex oleis calidis
sicut rutacio ānetino laurino ⁊ oleo balsami
⁊ silibꝰ. ⁊ sic oleū i qᵒ ꝯcoquit aliū ⁊ collat.
Aut i quo decoquit euforb ⁊ pip ⁊ castor. ⁊
de gallia quātitas dauich. i. dixit Gal. auri in
stilla aliquod oleoꝝ sabidorū ut nardinū co
stinū ⁊ laurinū. Et sansuce aquā iple in aurez
ꝓbatū ē enī ⁊ ego nō credo uerū eē ⁊c. ꝓba
tum ē enim. Aut fel gruis liquefactum cum
oleo amigd. amararum . Aut sume euforbii.
granū. i. ⁊ in oleo dissolue roſ ⁊ auri instilla.

Dixit Rasis 3ᵒ ꝯtinētis. dissoluat galbanū
cū oleo de lilio ⁊ misceat cum melle et oleo
roſ ⁊ iponatur auri cū lana qm̄ disoluit dolo
rē fridum sine nocumēto. Dixit Rabi. in
22ᵃ pticula auctoritate ꝯplati oleū canabis
specialitate quaʒ hʒ est bonū dolori auricule
ex frigido ⁊ curat eius egritudines diuturni
tas ⁊ appit opil'oes eius. Ad dolorē autez
de opil'one ⁊ frigore 3ᵒ ꝯtinentis de liᵒ epl'e
da egro in potu uinū forte. i. potens post ci
bum paucū qm̄ dormiet. Et cum surget inue
niet dolorem mittigatum. Et Aui. dixit. qñʒ
potat hn̄s hunc dolorem uinū purum forte
⁊ dormit. ⁊ cum excitat nō hʒ lesionez aliquā
Et uerificat in corpore mundo uel mūdifica
to p euacuationes In dolore ex opil'oe oʒ ut
administremꝰ medicinas q̄ mundificant ⁊ in
cidunt absqʒ mordicatōe uehementi. sicut ba
urach. qñ miscetur cuʒ melle ⁊ pauco aceto ⁊
distillatur i aurez. Et ex ꝯferentibus ē fel ca
praruʒ solutum in aliquo oleoꝝ calidoꝝ. Aut
oleum de rafano. aut de cucumere asinino aut
sucus asſcdenegi recētis. ⁊ maxie in factis
ab opilatione. ꝙ si opil'o ē in foramine mundi
ficet frequēter cū instrumēto. Dixit serapio
oʒ scire ꝙ dolor auriū in ifantibus nō accidit
nisi ex hūiditate ſm pl'm. ⁊ illud quod ꝯfert
eis ē maiorana ⁊ ruta quas bullimus in oleo
rosato ⁊ distillamus in aurē postq̄ʒ mūdifica
uimus eā cū radio. i. instrumēto ad mūdificā
dū aures ⁊ cū coto ⁊ bn̄ abstergimus. Dixit
serapioᵒ si opil'o fuerit p̄cedens. ⁊ cum ea nō ē
dolor uehemēs. tūc oʒ ut adhibeātur medicie
acute q̄ mondificāt ⁊ mordicant ualde. sicut
dragontea sauina ⁊ sil'ia. Si autē opil'o fuerit
absqʒ dolore penitus ⁊ accidit tarditas audi
tus administramus troc. de el'o qui sic fiunt
℞. ell'i albi. aur. ii. baurach. aur. xvi. zafrani
aur. iii. terant ⁊ ꝯficiant cū melle. Et dixit
fel thauri cū suco sicle ⁊ aqua decoctōis absin
thii cal'a ꝯueit. Ad dolorē aūt uētosū ꝯfert ad
ministratio euaporantiū ex quibus ē decoctō

ysopi quia cū uaporatur cum ea auris dissol
uit uentositates eius. Et ē utilis decoctio flo
rum camomille aneti mellilotī fenugreci cimi
ni ⁊ anixi. cum in ea calida infunditur spon
gia ⁊ exprimitur ⁊ expressio applicat auri.
Et sacellatio auri facta cum puluere betoni
ce. aut cuʒ puluere cimini ⁊ anisi torrefactoꝝ
aut cum sale ⁊ milio. dixit Alex. gutati inice
in oleo sinapis in quo cocta fuerit asa fetida
zizi. ⁊ sambucus qꝛ mirabile ē ⁊ oleum aneti
num uel de lilio uel aliud simile decoctionis
sansuci rute abrotani ⁊ aristol'. Et oleum yri
num bullitum in cepe concauato cum cimino
postea expressum et collatum . Et armoniacū
cum aqua rute ⁊ melle dissolutum ⁊ auri inie
ctum. Aliud utile. ℞. suci rute. ℥. ii. mellis. ℥.
ii. castor. ʒ. ii. misceantur ad ignem lentum et
ponatur ex eis in auribus. Dixit Rasis 3ᵒ
continētis. ex. y. in epidimiis. apponatur uen
tosa in dolore uehementi ex uentositate. Et
gal'. dixit appositio uentose auri difficilis est
nisi sit magna ualde. tamen dixit Rasis. Ego
uideo ꝙ posibile est ꝙ apponatur ei. sed si do
lor ē ex apostemate calido non apponatur ei
⁊ proprie in principio quoniam excitat ⁊ au
get illud sed confert uentositati grosse frigide

Dixit Rasis 3ᵒ continētis auctoritate gal'.
Si dolor fuerit ex aqua malitiosa ingredien
te aurem aut ex materia acuta manante ad au
rem ex corpore iplenda ē auris de oleo dulci
⁊ desiccetur pluries ⁊ guttatim pone in aurē
de albumine oui uel lacte. Et dixit. confert ei
adeps anatis et uulpis. Ad dolorem auris ex
percussione obuiatione uel casu medula panis
calida trita cum melle frequētez supposita tol
lit dolorem. Ad idem dixit gal'. 2ᵒ miemir. ⁊
ponitur 3ᵒ continentis. infundatur particula
turis in lacte donec dissoluatur et guttatim i
ponatur auri qꝛ mittigat dolorem statim.

Et fiat calefactio cum decoctione agni
casti cicute et mirti et superponatur
auris uapori eorum et inungatur oleo
sisamino Dixit Gal'. secundo miemir. cognoui
per experientiam. ꝙ non oportet tangi fora
men auris cum aliquo tempore doloris sed
distillandum est in eo quicquid debet distil
lari calidum adeo ꝙ patiens possit illud fer
re. Et manu suspensa instillanda est medicina
Et imm ittenda cum capite subtili donec per
ueniat ad os petrosum. Et hoc faciat multoci
ens donec impleatur foramen auris. ⁊ abster
gendum est qđ in summo auris reperitur cū
studio magno ut non tangatur auris nec ali
qua pars ipsius. Et hac magna doctrina ca
uetur ꝙ cura auris studiose fiat ut dixit Ra
sis in nona particula. Dixit symeon ut scribi
tur tertio continentis. Cura conueniens om
nibus doloribus aurium est ut uitetur satie
tas nanseatiua ⁊ repletio de cibo ⁊ proprie
grosso sed cōmedat tenuia que sunt facilis di
gestionis ⁊ descensionis . Et cenam deuitet
uentrēqʒ lenem semper habeat uitando frigo
rem ⁊ uentum superponendo eis infulam sē
per calefiant quotiens patiuntur frigorem.

Capitulum 4ᵐ. de apostemate auris.

Vri potest accidere aposte
ma sicut ꝛ aliis mem
bris contingit p uiaz ꝯgõnis ꝛ
p uiaz deflusus. Et quod accit
p uiaz ꝯgõnis ut plm ẽ colicuz
sicut ꝛ supfluitas que ĩ aure ꝯgeritur colica
exit. Silr ẽt quod accidit p uiaz defluxus fz
plm ẽ colicũ. Dixit Auer. coll' 4° sciat ꝙ ma
ioꝛ ps humoꝝ faciẽtiũ apõata in aure ẽ hũoꝝ
subtiliũ ꝑpter obtuositatẽ. i. duritiẽ sbe auri
um. Et apõa auris aut ẽ exterius super quod
cadit uisus. aut ẽ ĩterius nõ pceptũ uisu. Et ĩ
omni quidẽ apõate auris ẽ doloꝛ. ꝛ significa
tur ꝙ doloꝛ sit ex apostemate qꝛ ẽ cum pcussi
one ꝛ extensione ꝛ ĩflatione ꝛ grauitate. ꝛ foꝛ
tasse accidit cum illo febꝛis ꝛ cognoscit cali
dũ a frigido p signa ꝑpꝛia utriqz. Dixit tamẽ
Auer. ubi supꝛa signa calida apõatis aurium
sũt doloꝛ ĩfixiuus al' ĩflãmatiuus grauis. qꝛ
mẽbꝛũ ẽ neruosum ꝛ cartillaginosũ. Et pulsus
ẽ kinus. ꝛ qñqz fit febꝛis continua ymo qꝺ ẽ
ꝑfundum semp ẽ cum ea. Et factũ exteriust ꝙ
ꝯprehendit uisus remouetur faciliter. Dixit
Aui. cum fit in cartillaginibus extrinsecis ñ
ẽ illic uehemens doloꝛ nec uehemens timoꝛ.
Dixit. y. 2° ꝑnosticorũ ꝛ scribitur 3° ꝯtinẽtis
sic quotiẽs in aure egrediũtur exiture calide
magne. Et cum eis fuerit febꝛis foꝛtis ꝛ alie
natio mentis. iuuenes in eis magis moꝛiũtur
senescẽtibus qꝛ in senibus sũt leuioꝛes febꝛes
ꝛ alienatio minoꝛ. et si durabũt senes donec
putredo fiat in auribus saluãtur. sed in iuuẽi
bus ex uiolẽtia caliditatis ipsoꝛum. uehemen
tioꝛ fit alienatio ꝛ doloꝛ. unde maioꝛ ps eoꝝ
moꝛitur anteq̃ putredinẽ faciat. Et dixit
. y. doloꝛes auris calidi cuz febre continua ꝛ
foꝛti malũ cũ dubia sit alienatio mẽtis ꝛ pi
culuz. Et gal'. dixit in comẽto. hic doloꝛ accit
pti interioꝛi auris. s. i simach. nam ex pte car
tillaginũ auris non erit tãta fallatia. sed ex p
te ĩterioꝛi fit ex ꝑximitate eius ad cerebꝛuz
Et dixit ex eo accidit apl'ia repente quoti
ens ꝑcedit materia doloꝛẽ faciẽs auri ad ce
rebꝛũ subito. Et dixit Aui. puersioꝛ doloꝛ
auris ẽ ille qui ẽ ex appstemate calido ꝑfũdo
ẽ enim cum febre ĩsepabile. Et ꝑpꝛicicum p
ducit ad pmixtionẽ ĩtellectus ymo qñqz subi
to ĩterficit sicut ĩterficit apl'ia. Et ipse magis
ẽ interficiens adolescẽtes q̃z senes et ueloci
us interficit eos ita ꝙ qñqz interficit eos in
septem diebus. In senibus uero multotiẽs
puenit ad plus tempus. Et hoc peruenit pro
pte r plm sensum adolescentuz respectu senũ
pueros uero interficit plerunqz ante suppura
tionem. si autem suppuratur ꝛ adsint signa
laudabilia speratur euasio. Inquit iohes
. s. filius serapionis. Apostema auris interi⁹
non ẽ facilis curationis imo difficilis ualde
ꝛ ẽ timoꝛosum ꝑpter sbam ipsius auris esse
neruosam multi sensus facile inde receptibi
lem lesionis. Et qꝛ substãtia eius nõ ẽ exsen
sibilis. unde magnificatur doloꝛ ipsius. Et p
pter ꝑpinquitatem suam ad cerebꝛum cui ue
hemẽter colligatur q̃uis dixit iohes si hoc
apõa uadit ad collectiõez saniei tũc iam minui
tur uehemẽtia eius ꝛ dificultas ipsi⁹. Et si ñ
aggregatur sanies in eo. tunc spes euadendi ẽ
pauca eo ꝙ p ñ suppurari significatur mã ml'
ta ꝛ caliditas debilis. Et si aliqñ materia sit
pauca ẽ mala agenti iobediens. sed tendit ad
coꝛruptionẽ mẽbꝛi ꝛ putrefacit ipsũ. Et ẽ in
terficiens km plm cum nocumẽtum ẽ uehemẽs
ꝑpter recursuz nocumẽti ad cerebꝝ quare re
fuge ab eo km iudiciũ ꝑnosticationis sane cõ
pando uirtutẽ egritudini ꝛ sigª signis. Si
gna aũt ꝙ apõa suppuratur sũt qm̃ cum proce
sisti cum regimine sedationis doloꝛis. ꝛ non
sedatur sed potius additur ꝛ maxime ĩpulsati
one eius ꝛ inflãmatione tũc scias ꝙ apostẽa
incedit uia exiture. Cura apostematis au
ris km suas spẽs ꝛ tempoꝛa satis similis est
cure apatis oculoꝛum tam in dicta q̃z in po
tione. Et ex cura obtalmie accipe poteris cu
rã huius. Dieta itaqz in apõate auris cali
do. sit ut moꝛã trahat patiens in aere fridita
ti attinẽti et obscuro in quo cum tranquilita
te animi ꝛ coꝛpoꝛis qete psistat ꝛ precipue
capitis. ꝛ sõno adhereat iuxta posse. Et di
xit hal'. cibis frebricitantium. s. acute refice.
ꝛ silr potibus quãtitatem eoꝝ dimĩuendo. et
nature lenitatẽ seruando. In apõate autez
auris frido. fiat custodia a frigiditate aeris
ꝛ uento ꝛ teneatur auris infula cohopta cibis
uescatur subtilibus facilis digõnis pauce quã
titatis et fiat ut uenter omni die sit leuis.

Cura uero p potionẽ ẽ ut si fuerit aposte
ma calidum est dixit mesue. flobothomia ꝛ le
nificatio nẽr ꝑpꝛie flobotomia cefalice cum
multa sanguinis eũone si fuerit possibile in
unica uice. Et si non eũetur cum iteratione.
Dixit Rasis in diõibus cura ẽ flobotomia
cefalice ꝛ multitudo extractõis. Dixit Alm̃.
leniatur natura cum mirab. citrinus aloe et
scamonea. deinde deueniendum est ad localia
In quoꝛum approximatõe dixit Rasis 3° cõ
tinentis propositum in apostemate auris de
bet esse ad attrahendum scilicet materiam ex
aure ad extra aurem et non ad repellendum
scilicet cum repercussiuis foꝛtibus ne foꝛte
materia supꝛa cerebꝛum reddeat. Sed de
bent approximari remisse frigida cum leniti
one et sedatione doloꝛis. Dixit Auic. post
flobotomiam et euacuationem opoꝛtet ut ad
ministres lenitiua in primis et infrigidantia
scilicet remissa ꝛ propꝛie lac mulieris uice
post uicem usqz in diem 3m. Et similiter ole
um rosatum decoctum cum aceto uini quod
sit triplum ipsius donec acetum consumatur
ꝛ remaneat oleum. ꝛ administretur distillan
do. quoniam est iuuatiua ualde pulsationi.
Quidam autem loco olei ros' ponunt oleum
de amigð. s. aut oleum de cucurbita et deco
quuntur cum aceto ut dictum est succurrit eni
doloꝛi utiliter et uehementer. Hal'. iussit
lac ex mamilla auri instillari quoniam dolo
rem mitigat et doloꝛem placat. Serapio
dixit infundimus in aurem rasuram cucur
bite solam. aut cum oleo rosato. Alman.
dixit oleum rosatum. aut de floꝛibus salicis
cum modico aceto uini auri erit instil
landum Et lac calidum. sicut ex mammil
la egreditur multociens distillandum.

Dixit hal. auri emplastra suppōe frigida et hoc maxime quando dolor fortiorat. Aliq tñ cuꝫ dolor auris fit fortis mittigant ipsum utiliter imittendo auri butirum calefactum ⁊ īclinādo aureꝫ super uaporem aque calide de coctionis malue altee seminis lini florum camomille ⁊ corti cum papaueris. De his dixit Aui. qñ fortiores fiunt pulsus ⁊ dolor et timetur spasmus non ē excusatio a mollificatiuis Et non ē aliquid sicut butirum uacinuꝫ antiquum cum calefactum ē. suple ⁊ in aurem missum ⁊ in circuitu īunctum quoniam ipsuꝫ excusat laborem intromissiōis ebulie. i. cānule in aureꝫ ingeniose fabricate super cucumā .i. uas in quo ē aqua calida ut perueniat uapor in aurem quandoqꝫ enim sedat ⁊ excusat ab aliis ⁊ excusat a narcoticis. Et ꝑprie qñ ē aqua in qua permixta sunt. s. ⁊ decocta ea q̄ mollificant cum facilitate ⁊ sunt permixta etiam ea que stupefaciunt ut semen preparaueris ⁊ semen iusquiami. Et dixit Aui. de expertis ultimis in sedatione doloris cuꝫ mollificatione ē oleum de uitellis ouorum. de quo dixit zoar oleuꝫ de uitellis ouorum incōtinēti remouet doloreꝫ auris q fit ex apostemate ⁊ preparat ad exitum saniei. Et dixit ipsi uitelli etiā hoc faciunt. Ait Rasis 3° continentis dico passus ē quidam dolorē auriū ⁊ pūctionem ⁊ pulsationem crudelem sed mitigabetur per oleum uiolatuꝫ ⁊ canforā. Et si sic nō mitigetur utenduꝫ ē emplastro facto de camomilla corona regia uiolis siccis maluauisco farina ordei ⁊ similibus. Qđ si adhuc fortior fiat dolor dixit mesue obseruat̄ regimen in uehementia doloris auris ne deficiat uirtus ⁊ faciat cadere in sincopim ⁊ sudoreꝫ frigidum ⁊ permixtioneꝫ rationis ⁊ mortē quare distillet in ea distillatione post distillationem ex oleo iabrith. i. mandragore cum lacte nouiter mulso. Et si excusari aliter non potes cum modico canfore aut opii. Dixit gal. ⁊ ponitur 3° continentis. Ego utor stupefactiuis in dolore auris quotiens uideo ꝙ spasmetur eger aut alienetur mens eius. Curetur ergo cum opio ⁊ castorio dissolutis in uino dulci. Aliqui loco uini dulcis ponunt sapā et distillentur in aurem. et possunt confici castor ⁊ opium equaliter ⁊ inequaliter secundū dispositionem. Dixit serapio si dolor ē difficilis ⁊ non potest cum tollerare eger soluatur aliquid de opio cum quibusdam oleis infrigidantibus ⁊ fundatur in aurem. Et confert sief memithe cum modico opii solutum cum lacte mulieris. Dixit Auic. quandoqꝫ ē necessarium in cura dolorum uehementium in aure administrare narcotica. ⁊ fiat illud ex filonio cum lacte. ⁊ confert castor ⁊ opium ⁊ crocus cum lacte mulieris. Si postponatur illud usqꝫ quo timeatur sincopis. Et proprie si fuerint humores frigidi. illud enim nocet eis ualde. Et dixit si accidit nocumentuꝫ ex usu narcoticorum administra post illud castoriū solum. Quidam uero ad mittigationem doloris simul cum narcoticis super apponunt auri emplastrum quod sic fit. Recipe limitotes iusquiami ⁊ radices lapatii acuti bene mundatas et inuolue illas in stupis madefactis in aqua. Et subprunis decoque ⁊ decoctas contere et cum axungia anseris uel galline misce ⁊ super auribus pone. Si uero apostema calidum non est uehementis inflammati. Dixit serapio sufficit in eo oleum rosatum soluꝫ aut cum re parua aceti. Et dicit si minuitur apostema ⁊ ē in declinatione. ⁊ non ē illic febris neqꝫ inflāmatio uehemens. Et tempus etas ⁊ regio non sunt cum uehementi caliditate tunc accipimus unguenti basilicon partem unaꝫ paruaꝫ. et liquefacimus eam si ē tempus yemis cuꝫ oleo de spica. ⁊ si est estas cuꝫ oleo rosato ⁊ fundimus ipsuꝫ in aureꝫ et tepiduꝫ. Dixit Auic. quando non est apostema uehementis caliditatis administra in ipso medicamen factum ex adipe caprino liquefacto ⁊ permixto cuꝫ partibus equalibus mellis ⁊ rob. ⁊ aliqui loco rob. ponunt ysopum humidaꝫ quoruꝫ unuꝫ quodqꝫ sit equale illi adipi. Et pone in aurē Et dixit ex eis que sunt fortiora illo ⁊ sunt maturatia. Recipe litargiri ceruse. an. ℥. i. turis ⁊ pulueris molendini. ⁊ gūmi pini. an. ℥. ß. Et olei li. i. ⁊ adipis porci uel capre recentis li. ii. ⁊ suci. i. mucillaginis seminis lini q̄ꝫ tum sufficit ut fiat ex eis emplastrum. Dixit hal. si apostema resoluitur reliquie tamen ei superfluunt grosse camomillam ⁊ mellilotum in aqua coque ⁊ calidaꝫ instilla in aureꝫ. cuꝫ modico oleo uiolato. Et subdit si predicta in cacabo bullieris. Et in capite cacabi fistulam posueris ⁊ fistulam nāqꝫ bombace uel pannis opillaueris ⁊ fistule capite patiens apposuerit aurem quo ad ipsaꝫ eius ascendant uapores prodest ⁊ apostematis dissoluit reliquias. Non sit tamen huius. aqua fortis caloris sed temperati. Quod si apostema non resoluatur ⁊ non mittigetur dolor sed addatur in pulsatione eius. et maxime postq̄ꝫ transierit 3m diem ⁊ collectionem facit tunc oportet ut cum maturatiuis cura fiat. Dixit tñ gal. 5° de ingenio sanitatis ꝙ maturatiua apostematis auris non debent esse denudata ab aliquo desiccatiuo propter conseruationem complexionis auris naturalis que sicca est. Dixit mesue. distilletur in aurem mucillago seminis citoniorum aut fenugreci aut altee ⁊ seminis lini. Et si apostema sit uehementis caliditatis distillande sunt alique ex mucillaginibus scilicet sumptis ex semine citoniorum aut psilii. aut malue. aut etiam altee uel seminis lini cum adipe galline aut anatis Et dixit ex eis que sunt ultimi iuuamenti dixit ipse sunt ysopi cerotum quod sic fit. Recipe adipis galline butiri ouini uel uacini loti cere citrine adipis caprini mellis olei de lilio ysopi humide an partes equales fiat ex eis cerotum. et tepidum in aurem mittatur et liniatur ex eo in circuitu. Dixit Auic. quando conuertitur in saniem administra spumam seminis lini cum oleo rosato et camomillino. Et de conferentibus est mucillago seminis lini fenugreci et altee et seminis citoniorum cum oleo sisami et amigdelarum dulcium. Et de oleo dulci ponatur

in aurem calido cum coto inuoluto super
extremitate radii una uice post aliam Et iu
uetur maturatio cū emplastro apposito supra
aurem ⁊ in circuitu. Recipe radicum altee
.m. ij. florū camomille melliloti an m. i. uiol'
siccarū. m. i. farine fabarū et ordei. an. ℥. ij.
olei camomille ⁊ amigd. ʒ. an. ℥. i. ⁊. ʃ. con
ficiatur in decoctione dictarum radicum al
tee. In cura uero apostematis fridi post
materie purgationem maxime cum yera logo
dion ⁊ similibus dixit hal. instilla auri oleū
aneti ⁊ exterius hac fomentatione robora.
Recipe aneti caulium rute camomille mellilo
ti radicum liquiricie foliorū lauri sāsuci mo
mani an partes equales fenugreci abrotani
seminis lini an. ptes ʃ. ⁊ cum sansuci aqua
distempera ⁊ sisamino oleo narciscino ⁊ nar
dino ⁊ aurez emplastriza quoniam apostema
frigidum optime dissoluit ⁊ si predicta in ca
cabo bulliueris ⁊ fistulam superposueris ⁊ ca
piti fistule aurem prodest. Et de conuenienti
bus est adeps uulpis auri imissus ⁊ succus
prasii ⁊ oleum nucleorum persicorū ⁊ amigd.
amararum ⁊ nardinum. Et ex eis est empla
strum maumeth quod descripsit mesue. Reci
pe bdelii adipis caprini an. ʒ. iiii. farine fenu
greci ⁊ seminis lini ⁊ radicum altee ⁊ radicū
lilii an. ʒ. y. camomille ⁊ melliloti an. ℥. i. cro
ci. ʒ. i. ⁊ uitellum oui elissi. conficitur autem
sic camomilla ⁊ mellilotum ⁊ radix lilii ⁊ al
tee coquātur in aqua ⁊ bdellium dissoluatur i
suco cepe aut in decoctione dictarum herba
rum. Et ex omnibus his ⁊ cepis cum oleo si
samino aut de lilio ⁊ rob ⁊ butirro quantum
sufficit fiat emplastrum. Et dixit accipe cepe
alleum ⁊ ellisetur ⁊ conteratur cum butirro
⁊ superponatur. Cepe autem coctum ⁊ cum la
cte mulieris mixtum ualet in materia mixta.

Dixit hal. si apostema eē durum intellexe
ris hoc superpone emplastrum adipē galline
⁊ anatis liquefac ⁊ misce cum eis parum fimi
ouium triti ⁊ aurez emplastriza. Dixit serapio
si apōa ē apparēs oz ut curet cū faria ordei
decocta cū rob. Aut. ℞ farinam fabarū camo
millā uiolā siccam farinam ordei alteā ⁊ mel
lilotum ⁊ conficiantur cum aqua ⁊ oleo uiol.
Aut ex farina tucia suco sola ri ⁊ oleo sisamino
Aliud quod maturat ⁊ resoluit aqua caulium
⁊ oleum de lilio ferueant paululum deinde
puluerizetur desuper farina fabarum ⁊ misce
antur ⁊ administretur. Dixit Aui. si apostēa
est extra aurem. s. extra occultum eius medica
tur cum farina ordei. Et emplastrum de fari
na fabarum ē bonum ualde quod sit ex farina
fabarum ⁊ camomilla ⁊ uiola ⁊ farina ordei
⁊ malua ⁊ mellilota cum aqua et oleo uiola
to ⁊ quandoqz sufficit solatrum ⁊ oleum sisa
minum et farina tritici. Dixit simeon quando
qz accidit ex pustulis siue botor in aure cali
ditas ardor ⁊ pulsatio uehemens ⁊ curatur
cum lacte oleo rosato et succo cucurbite. Et
dixit ad maturandum pustulas in aure coquā
tur ficus cum triplicato ⁊ guttatim ponatur
de decoctione ipsarum in aure donec implea
tur ex ea. Et Auic. dixit bothor auris curat
decoctio ficuum ⁊ tritici distillata in aurem
frequenter. Amplius in cura doloris auris
ex humoribus plura dicta sunt remedia que
possunt reduci ad hoc capitulum. Et proprie
pellis serpētis bullita in uino quod guttatim
in aurem iniciatur. Et succus rute coctus cū
corticibus granatorum tritus guttatim auri
bus imissus quoniam mitigat statim dolorez
Et nota propter flobotomiam fiendam in
apostematibus auris dictum Auer. 7° colli
get ait considerandum ē in apostematibus au
rium dextre sinistre in quo latere floboto
mia sit fienda quia manifestum ē ꝙ in princi
pio cefalica flobotomari debet. Et uidetur. s
quibusdam ꝙ si apostema fuerit in aure dex
tra non debeat minui de cefalica sinistra. qꝛ
dextra aggregat communicationem cum attrac
tione ad contrariam partem quia ē infra lon
gitudinis extremitatem. ⁊ siple sic fieret mi
nutio per oppositum secundum unam dyami
dem. Et hoc suficit scilicet secundum longitu
dinem. Sed dixit ipse quia non ē credendū
⁊ maxime in corporibus sanguineis ut san
guis non ad aurem dextram trahatur ab ex
tremitate dimensionis latitudinis apposite
quando euacuamus cefalicam. ob hoc ideo
eēt melius ut flobothomia fieret in parte si
nistra. quia he due res aggregantur in ea
scilicet communicatio ⁊ oppositio secundum
duas dimensiones eo quod iste due operatio
nes apponuntur secundum longitudinem. Et
si posibile esset desideramus ut quando attra
here uolumus ad oppositum ut ibi omnes exi
sterent oppositiones et maxime quando re
pletio est secundum uasa.

Capm 6m de ulceribus ⁊ pustulis ⁊ exitu san
guinis ⁊ saniei ab aure.

Ulcus in aure quandoqz
fit a causa primitiua
sicut casu percussione obuiatio
ne uel ulnere. Et quandoqz fit
a causa intrinseca que potest es
se duplex scilicet aut apostema eius quod cru
ptum est. aut humor colericus uel salsus. aut
adbustus mordicans et corrodens intrinsecā
substantiam auris qui descendit ad ipsaz ex
cerebro aut aliis mēbris. Dixit mesue que
dam ulcera aurium sunt manifesta sensui scili
cet uisui uel etiam tactui. Et quedaz sunt oc
culta posita in profundo ad que dixit Auice.
non peruenit sensus. Et ex istis dixit mesue
quedam sunt in quibus non multū preteriit
tp̄is. Et alia sunt cronica et antiqua. Simi
liter dixit Auice. Et horuz quedaz sunt
multe sordis ⁊ fetide et multuz dilatatuz in
aure ⁊ quedaz non. Sanies uero in aure pre
ter q̄z ab ulcere duobus modis generatꝰ. uno
modo ex hūiditate descendente ad aurez ex
cerebro uel alio mēbro et in ea retenta. et ip
sa quidē in ea facile retinetur propter conca
uitatē anfractuosā eius maxie si affuerit de
bilitas expulsiue uirtutis eius aut ipsius re
tentionei fortitudo. Alio modo fit ex
superfluo nutrimenti delegati ipsi auri et
in eo congesti propter digestiue eius et
expulsiue debilitatem. Cum predicte

bum ditati et superfluo nutrimenti sic peruc nit calor extraneus corrumpens ea et putre faciens. unde actione caloris in saniē ꝯuertit̄ Et sanies q̄dē ab aure fluēs q̄nq̄ ē laudabilis ⁊ q̄nq̄ non./Inquit rufus quāto ulcus auris fuerit uehementius et concauius tanto condi tio eius erit peior. Et habetur cognitio sup malicıam eius ex largitate foraminum auri um. Et ex erugine fetenti ⁊ subtili quoniam dubia erit tunc discohopertio alicuius os sium ipsaꝝ. Et Aui. dixit. ea que sunt cronica ⁊ antiqua profunda submersa sunt mala ualde Et q̄nq̄ ꝑducunt ad detegēdum os. Et signifi cāt ipsā dilatatio meatuū ⁊ multitudo sanici fetide. Ulcera auris sinistre citius sanantur q̄z dextre q2 dixit. Ax. 23^a ꝑblematū ꝑble mate 7° sinistra auris calidior ē ⁊ humidior dextra. Cura ulcerū auriū uariat̄ ſm q̄ ipsa sunt manifesta uł oculta sēsui. Et ſm q̄ ipsa sunt recentia uł antiqua. ⁊ curātur recētia di eta ⁊ potione. In antiquatis aūt q̄nq̄ neces saria ē ⁊ cirurgia. Dieta exigit ut totū regi men in sex rebus nō naturalibus uertatur ad sicū cum declinatione ad calidum tempatum.

De cibo tamen ⁊ potu ⁊ repłone et inanitio ne dixerūt primo Mesue administremus re gimen subtiliatiuum in his que ꝯmeduntur ⁊ bibunt̄. Et Aui. dixit in primis ꝑmittat̄ sub tiliatio cibi ⁊ fiat administratio carnis ⁊ ho lerum ex quibus generatur humor bonus et dulcis ⁊ laudabilis. Et inclinatio regimis fiat ad illud quod oꝫ ex qualitate tēpata q2 si complo facit necessarium ut sumat̄ aqua or dei ut q2 sit in aure mala cōplo calida pura ł cuꝫ m͡ā calida detur ipsa. Et leuitas exercitii s. fiat debet enī alleuiari plus tamen ⁊ minus ſm q̄ dispō exigit. Cura v̄o per potionem. Aut uertitur dixit mesue ad m͡āꝫ descendētes ad aurem ex corpore uł capite que auget uel ꝯseruat ulcus in ea. Et requirit tres itentio nes curatiuas que ipletur. dixit mesue digō ne materie diuersione ⁊ eūone eius. Et digō quidem huius materie ipletur cū digerētib⁹ materiā siue calidam siue frigidā ut ī ꝑcedēti bus multotiēs dictū ē. Et eūo materie dige ste dixit Aui. fiat cum eūantibus materiam ipsā peccātē appetate. Et dixit mōdifica ca put assidue ⁊ de diuersione materie dixit in clina materiā ad nares ⁊ os. Et hoc cuꝫ ster nutationibus ⁊ gargarismis suple ⁊ cap̄pur giis ⁊ masticatoriis. Et adhuc cum diuerten tibus materiā ad oppositū ⁊ longinquū cum fricatōibus ⁊ uētosis cristeribus ⁊ aliis mo dis diuersionū. Aut dixit mesue respicit ipsū ulcus ⁊ si quidē recēs ē. s. ⁊ sine suspitōe de ꝑ ditione completur duplici regimie p^m est mō dificatio ⁊ abstersio ipsi⁹. et ſm ē exiccatio ⁊ eius cōsolidatio ⁊ hoc siue fuerit sensui mani festum siue ocultum. Si uero antiquum fue rit. s. et cū suspitōe deꝑditōe triplici genere curatōis indiget sił siue fuerit sensui manife stum siue ocultum. Et p^m ē mondificare et ab stergere ulcus a putrefactione ⁊ corruptione fetida sclꝫ. et omni additione carnis mollis in eo. Et 2^m est incarnatio idest carnis seu ſbē deperdite et reparatio eius quod deperdi

tum est per putrefactionem. Et 3^m est exicca tio et consolidatio ipsius ulceris que intenti ones implende sunt postquā implete fuerint intentiones supradicte irca materiam ante cedentem. prima ergo intentio in ulcere recē ti dix̄ mesue completur cum hiis que sunt mediocria scilicet sine aliqua mordicatione sicut est aqua mellis proprie. Aut uinum cuꝫ melle. aut acetum cum melle. aut oximel scili cet simplex. aut etiam compositum aut oxi mel squilliticum et similia factis ex eis inie ctionibus post iniectiones per sirigam. aut per aliquod quod est sicut cānulla pēne subti lis. Deinde abstergatur subtiliter. aut cum la na subtili idest leni. Dixit Alm̄. ydromel multotiens in una die est distillandum in au rem. Et de mondificantibus utiliter est uri na puerorum sola ipsa enim cum hoc q̄ mon dificat et abstergit prohibꝫ fluxum humidi tatum ad aurem. Et de utilibus mondificanti bus ulcus auris est medicamen hoc. Recipe sercocolle et terbentine. an. ℥. i. ⁊ olei camo mille. ℥. ß. reducantur in formam unguenti li quidi ⁊ distilletur in aurem. Aut in ulcere manifesto confice sercocollam contritam cum melle et administra in licinio sicut dixit serapio. Aut dixit administra basilicon scili cet unguentum et liquefactum cum oleo ros. inice in aurem. Dixit gał. ut scribitur 3° ꝯ tinentis si ulcus fuerit propinqui temporis memithe solam sanabit ipsum quotiens terri tur cum aceto. Et paulus dixit ad ulcera pro pinqui temporis sufficit sief. memithe. Et serapio dixit si apostema auris aggregatio nem fecerit sanici et fit ulcus administra imp̄ mis memithe. scilicet sief eius tritum cum lacte mulieris. Et subdit gał. ⁊ sief rosatum etiam sanat ipsum. Si enim manans fuerit ex ulcere auris putredo modica sanatur quo tiens curatur cum rebus predictis. Et Aui. dixit. ulcera non profunda que sunt propin qui temporis curantur cum sief memithe cuꝫ aceto. Aut collirium rosatum ⁊ mirra ⁊ aloe in melle aut uino dissoluantur et ponantur in aurem. quod si ulcus multe sanici fuerit laue tur cum uino decoctionis betonice. aut cuꝫ suco lupuli. aut cum suco mercurialis postq̄ꝫ isti succi clarificati fuerint. aut cum aqua mel lis in qua bullierit aliquod de radice ellebo ri albi. nam utiliter confert. Et de conferen tibus in multitudine sanici est sandaraca pul uerizata et mixta cum uino ⁊ melle auri im posita. quoniam sic abstergit ⁊ desiccat mul tum. Dixit Aui. quandoqꝫ confert distillatio uue acerbe scilicet succi eius in aurem ⁊ pro prie quando ponitur cū ea mel. Et similiter sucus foliorū salicis aut decoctio earum. Aut ponantur in melle. i. trita ponantur in aurem cum melle alumis adhasti ⁊ mirre an̄. ʒ. i.

Dixit autem quandoqꝫ. q2 tunc maxime quando de materia reumatizaret ad aurē.

Et dixit Auic. si ulcus manifestum est sen sui ablutio cū aceto ⁊ aqua. s. mellis fiat. aut cū oximelle ⁊ aqua aut cū uino aut cū decoc tione mellis cū ros ⁊ menta alias mirto. In ulcere uero antiquo dixit mesue completur

mõdificatio cuꝫ eis que sunt uigorose abster
siõis nõ minus fortibus in principio ut pucē
atur paulatim ad ea que sunt fortiora. Et ex
rebus generis mediocriū dixit ipe ē uria pu
eri cum melle ⁊ absinthio aut cum uino ⁊
melle et modico sal' gēme aut oximel squilli
ticum cū modico floris eris ⁊ fortius ē adu
natum cū melle. Et ex mediocribus ē uinum
decoctõis luf. cū melle aut decoctõis affodillo
rū cum melle aut succus folioꝝ. s. affodilloruꝫ
cum melle ⁊ uino. Et ex eis q̄ sunt media in
hoc c° dixit Aui. ē alumē ꝯbustū cū eq̄litate
sui de melle. Et qñꝫ additᷣ datil⁹. s. nucle⁹ ei⁹
ꝯbustus. Et ualet ēt alumē scissū ul' hūidū non
ꝯbustū cū melle. Et salgēma mixtū melli. Et
puluis aristologie cū melle ⁊ aqua oliuaꝝ sa
litaꝝ Et fortior ē ea aqua pisciū salitorū. Et
ex eis ē succus foliorū nucis cū uino ⁊ melle
De fortiorib⁹ aūt sūt fella ⁊ ꝓprie fel thauri
cū urina pueri Dixit paulus misceatᷣ alkitran
cū melle ⁊ iponas ī aure qm̄ mõdificat ipm
ualde Et dixit. A. ex eis q̄ sūt sicut alkitrā
cū melle ⁊ sicut fel corui ⁊ testudis ⁊ ꝓpe ad
ministratio eorū cū lacte mulieris. Dixit gal'.
ut scribitᷣ 3° ꝯtinētis Si putredo fuerit habū
dās cura fiat cum troc. andacaron Et si nō ꝯ
tulerit terat squama ferri cum aceto forti ī
sole p plures dies ⁊ ipone de eis guttā ī au
re cuꝫ securitate. Serapio uero dixit si exit
ex aure sanies multa fetida cū aq̄ accipiatur
squama ferri ⁊ terratᷣ cū aceto ⁊ dimittatᷣ ī
sole donec īspissetᷣ ⁊ fūdatᷣ ex ea ī aurē. Dixit
A: ex. terre arsenicū rubeū bñ ⁊ misce cū mel
le ⁊ inolue ī eis liciniū ⁊ ipone auri qm̄ mon
dificat ⁊ esiccat ulcera ⁊ nō nocet ⁊ fiducialr
medū ē eo qm̄ exptū ē. Dixit mesue ex cō
positis ultimis ē unguētū egiptiacū ⁊ ꝓprie
solutum cū uino ul' aceto ⁊ distillatum ī aure ē
ei ī mirabile. Unguentū egiptiacum secūdū
hal'. ℞. mellis. ʒ. x. aceti uini. ʒ. viii. coque ad
ignē ⁊ aufer spumā ⁊ desup pulueriza floris.
eris. ʒ. ii. Et misce ēt in aurē pone cū licinio
qm̄ ꝓbatū ē quidā dissoluūt ipm cū oximelle
aut cū oximelle squilitico. Et qñqꝫ fit unguē
tū dezimac mixto cū melle Dixit Aui. cū mul
tiplicatᷣ pus ualde tūc necessaria ē admistratõ
licini submersi ī felle taurio distillatõis ī uri
na īfātiū. Et ex medicinis fortib⁹ dixit ipse
ē scoria eris cū arsenico ⁊ melle ⁊ aceto. aut
rubigo ferri ul' scoria eius frixa ꝯtrita sicut
puluis post frequētē frixionem ei⁹ multotiēs
factā cū aceto uini dōec fiat sicut mel ⁊ distil
letᷣ in aurē 2ᵐ aūt regimē ulceris recentis ꝯ
plet instilādo in aureꝫ dixit mesue. ea que sūt
mediocris esiccationis sine mordicatõe mul
ta sicut ē olibanū solutū cū uino. Et sercocol
la ⁊ olibanū soluta cū uino ⁊ melle pauco ⁊ ē
hoc exptū bonū. Et ex eis ē mirra ⁊ aloes di
soluta ī uino ⁊ melle ⁊ sādacara ī hoc ē mira
bil' ⁊ ꝓprie trita cū uino ⁊ melle ⁊ imissa cuꝫ
licinio sanat eni ⁊ dolorē tollit. Et silr alumē
tritum cum aceto cum contritione ultima ex
ptum ē. Et licium cum sief memithe. ⁊ iteruꝫ
alumē iamenū ⁊ mirra ⁊ aloes ⁊ sandaraca
⁊ sarcocolla cum melle ⁊ uino. ista eni omnia
⁊ similia esiccant ulcus recens ⁊ si quidem in

eo ē de carne depditum regenerat ⁊ ꝯsolidat
Et de conferētibus ē decoctio sumac sicce
ta ⁊ utilis ē sucus poligonie Dixit Ras. 3°
cōtinētis misce thus cū uino ⁊ gutatī impone
auri qm̄ corrodet carnē mortuā generādo bo
nā ⁊ sercocolla cum melle idem facit. Et suc⁹
foliorum oliue Dixit Auic. cum melle iniect⁹
in aurem ē ultimū. Dixit Alm̄. ℞. sercocollaꝫ
aloen sanguinē drac. thus squamā ferri ⁊ ziac
Et ex eis in aceto dissoluatur ⁊ in aureꝫ mit
tatur ⁊ liciniū in melle iniectū in predictis itin
gatur ⁊ sic imittatur hoc enim mōdificat pp
sarcocollā ⁊ zimar. Et cōsumit si quid residu
um de mā remāserit p thus ⁊ squamam ferri
Et p sanguinē draconis cōsolidat ⁊ ualet hoc
ēt in ulcere antiquo. Et uinū rubeum cū mel
le in iectum mōdificat ⁊ consolidat regimen
autem 2ᵐ in ulcere antiquo quod ē regenera
tiuū carnis depdite in eo. dixit mesue fit cū
rebus mediocris esiccationis absqꝫ uehemē
ti mordicatione. Et sunt ea ꝓprie quoꝝ ī cu
ra ulceꝝ nō antiquoꝝ rememorāti sumus. 3ᵐ
uero genus in ulcere antiquo quod est con
solidatiuum eius. Dixit mesue completur
cum rebus cōsolidatiuis et esiccatis in quib⁹
sit permixtio aliquorum humiditatē habenti
um sicut mirra aloes thus ⁊ similia quoruꝫ p̄
cessit rememoratõ. s. in 2° canonis modo ul
ceris recentis in quibus misceantur aliqua q̄
sint sicut colcotar ⁊ flos eris et similia. Et se
rapio posuit unguentum utile ad abstersioneꝫ
⁊ ꝯsolidationem ulcerum sordidoruꝫ antiquo
rum fetidorum quod sic fit. Recipe zimar ⁊
mel ⁊ acetum cum equalitate et coquantur do
nec inspissetur sicut mel ⁊ administretur.
Unguentum consolidans ulcera auris esicca
ta sanie Recipe scorie ferri lote ⁊ preparate.
⁊ bulliat in duabus partibus olei rosati ⁊ una
aceti et coletur ⁊ ponatur ex eis in aureꝫ. aut
ponatur ī aure uinum in quo dissoluta sint bo
lus armenus sercocolla mirra cortex thuris
et aloes et scoria ferri lotha ⁊ preparata et
ultime puluerizata. Et fortius isto est troc.
andromaci descriptus 3° pratice hal'. Recipe
galle uiridis ⁊ thuris an. ʒ. iii. aluminis scis
si mirre an. ʒ. iiii. uitrioli. ʒ. i. Aristol'. longe
⁊ ro. an. ʒ. ii. fiant troc. cum uino. Et cum ne
cesse fuerit terantur ⁊ dissoluantur cum aqua
rosata et iniciantur in aurem. Dixit Aui. plu
res callidorum medicorum implent aurem pu
tulentam panno prohibendo cursuꝫ saniei ab
ea. Et prohibent infirmum dormire in latere
illo scilicet ulceris ut non inueniat saniei me
atum quare egrediatur ad hoc ut declinet sa
nies uersus carnem mollem que est in radice
auris et faciat euenire apostema in ea deinde
perforant ipsum cum maturatione ul' post ma
turationem et curant ipsum. Et sanatur cur
su saniei ab aure. Et quandoqꝫ cura respicit
accidentia. Dixit Rasis 3° continentis si do
lor uehemens fuerit cum ulcere non curetur
ulcus cum desicatiuis fortibus sed sedetur
dolor et ꝑstea sanetur ulcus. Si ergo exci
tatur dolor in ulcere terre semen iusquiami
et opium cum adipe aucino et imponatur
ei cum cerusa plumbi. Aut impone li

cinis cuȝ solatro albumine oui ⁊ oleo rosato
Dixit Auic. Cuȝ videris hūiditatē detineri pp medicas ꝓhibitiuas esicca tiuas tūc fun de ī aurē oleuȝ roſ. ut cadat crusta pōc in aure qȝ generat carnem ⁊ oȝ penitus dixit ipse ne uirus detineatur imo probibeatur natiuitas eius .i. ꝙ non regeneretur ⁊ multiplicetᷣ imo exiccetur. Et si fuerit illic ulcus ualde do lorosum administra opium cum lacte aut sum mantur .xx. amigdale .s. amare excorticate ⁊ opij. ⁊ baurach ⁊ thuris. anā. ʒ. i. ⁊. ſ. Et cro ci ⁊ galbani ⁊ mirre. anā ʒ. i. terantur ⁊ pulue rizentur cum aceto ⁊ esiccentur. Et cū neces se fuerit efundantur oleo roſ. ⁊ distillentur in aurem. Et si fuerit illic sanies loco ace ti sit uinum aut mel, aut oximel. Et dixit Auic. si dolorem hūerit curetur cum scoria ferri ɔtrita multociens ⁊ misceatur cum ea qȝ desiccat ⁊ sedat dolorem Et istud est sicut administratio olei amigḋ. cū mirra ⁊ aloe ⁊ croco ⁊ qñȝ necessariū ē ut admistretᷣ paꝝ opij
In cura autē saniei exeūtis ab aure absqȝ ulce re oȝ similiter p̄mitti digestionē euōnem ⁊ diuersionē ⁊ rectificationē mēbri a quo fluit Dixit Aui. meliꝰ ē ut nō repcutiatur neqȝ ꝓ hibeatur dū nō supfluit ymo oȝ ut abluatᷣ ⁊ tergatᷣ aliquo quod sit sicut aqua roſ. ⁊ oleū rosatū ⁊ ēt ex succo folioꝝ oliuaꝝ cum melle
3° ɔtinentis dixit raſ medicamē nō būs par ī desiccādo aures. ℞ squamā ferri subti liter tritā ⁊ cribellatā cum sirico ⁊ cocta po stea cum aceto forti ualde donec fiat ad modū mellis sed acetum dȝ poni ī quadrupla q̄ntita te Acetum aūt forte decoctōis scorie ferri in iectū in aurē sanat emissionē saniei ab ea anti quā. Et aliqñ decoquitᷣ in oleo rosato ⁊ mo dico aceti ⁊ colatᷣ ⁊ inicitᷣ in aurem. Et ualȝ oleum canapis imissū cum ꝓprietate ⁊ ualet oleum irinū cū aceto ⁊ terbentina cum melle ⁊ oleo amigḋ. amararū ⁊ mirra cum uino et succus absinthij cum melle. Et de utilibꝰ ē ui num cum equa pte sui succi folioꝝ oliuarum in quibus decocquātur folia uł flores uł cor tices salicis singulariter ⁊ ɔiunctim ⁊ qñqȝ extrahitur sanies de aure p empłā uł unguen ta attractiua fortiter supra aurē ab extra ad ministrata sicut ē ēpłm gerardi sup 9° alm̄ ꝙ sic fit ℞. armoniaci terbētine cere an. ℥. ſ. se rapini. ʒ. ii. suci cepe. ʒ. i. ⁊. ſ. mirre ⁊ castor. an. ʒ. i. misceātur malaxādo cum oleo laurino
Dixit Gał. ut scribitᷣ 3° ɔtinētis si sit cū sa nie manāte ex aure dolor. ℞. cortices grana toꝝ alumis croci opii castor. mirre ⁊ thuris ⁊ ɔueniēter distēpentur cum aceto ⁊ melle ⁊ imponatur auri quoniam desiccat ⁊ dolorem ualde mitigat ⁊ utiliter. Dixit Auic. quan do cum pure est dolor quandoqȝ necessarium est aloes ⁊ opium ⁊ crocus commixta cum melle ⁊ posita in aure. Et quandoque egre ditur sanguis ab aure qui aliquando est creticus consimiliter sanguini narium licet rarissime accidat de quo dixit serapio si est secūdum seitam crisis nō oportet ut retineas ipsum qm̄ est sanguis malus corruptus ni si si addatᷣ ⁊ multiplicetur quoniā apud illud timetᷣ ex eo uehemētia foꝛis quoniam tunc oȝ ut retineatᷣ. Et Aui. dixit. creticus restri gatᷣ nō nisi si pducit ad debilitatē ⁊ sincopim Et qñqȝ accidit ab ulcere in aure ⁊ curatur cura ulceris. Et qñȝ accidit a repłone sāgui nis .s. cum mā acuta corrodente uł sine quare pducit ad icisionē .i. fracturā uene aut abscisi onē .i. corrosionem aut aptionē .s. poroꝝ uel orificioꝝ uene. Et hȝ intētiones curatiuas ɔ siłes fluxui sanguinis nariū ⁊ ɔsiłr īplentur. Q̄ntum aūt huic loco ptinet restrigitur aut me dicinis īfridātibus aut stipticis aut cauteri ȝantibus qñȝ singulariter ⁊ qñȝ ɔposite. Et ex stipticis frigidis sunt succus caude eq ne sucus folioꝝ oliuaꝝ sucus plantagis sucꝰ uirge pastoris decoctio granati ī aceto ⁊ ex p̄ssa decoctio rubi decoctio gallaꝝ ī aq̄ uł ace to. Dixit Gał. sicut scribitᷣ 3° ɔtinētis icidit fluxum sanguis ab aure galla decocta ī aceto ⁊ melle fiat ex eis sief. ⁊ mittatᷣ in aure ⁊ di mittatᷣ qnqȝ diebus ⁊ postea extrahatᷣ. Et de cauterizātibꝰ dixit Aui. sūt sicut sucꝰ folioꝛ uȝ albederoȝi. dicūt ꝙ ista littera ē corrupta qꝛ sucꝰ eiꝰ nō ē cauterizatiuꝰ ⁊ qꝛ uideꝰ ut scri bitᷣ 3° ɔtinētis a quo. A. accepit non posuit ipȝ cauterizatiuū. sȝ hū cū q̄dā uiscositate glu tinosa retinet fluxū sanguis ⁊ fortasse cuȝ ꝓ prietate. Dixit Gal. cū sāguiem uideris ab au ribꝰ fluētē sumach exp̄ssi aquā illis ī stilla aut portulace aut uirge pastoris. Aut sume gallā diligēter tritā ⁊ cū aqua portuł ī aurē in stil la. Aut istilla succū porri maliatici. aut aloen ⁊ thus trita equałr ⁊ diligēter cū porri suc co. Aut coagulū leporis tritū cū aceto. Dixit Auic. ex eis que sunt mirabilia in fluxu san guinis ualde est coagulum leporis cum aceto aut succus porri cuȝ aceto. Et ex exptis est ut sumātur duo renes .s. caprini ⁊ ircini ⁊ aliqd adipis salliti ⁊ assentur media assatione ⁊ ex primatur aqua eorum in aurem. Dixit sera pio. si accidit ex ulnere aut percussione aut re que incidit uenas. tunc oportet ut curetur per instillationem ⁊ licinium cum medicinis que retinent sanguinem sicut est decoctio gal larum ⁊ rāni cum aceto ⁊ succo uirge pasto ris ⁊ arnoglose ⁊ similibus. Et dixit si times quod coaguletur. sanguis tunc accipe succum porri et permisce cum a ceto et distilla in aurē donec nō esiccetᷣ sāguis et corrumpat instrumētū auditus aut mede fac in illo licinium et admistra. Et rasis di xit 3° cōtinētis si sanguis fuerit ī aure ɔgela tus ipone de aceto cō suco porroꝝ. Dixit rufus de regie ī fātiū Ex aure cuiusdā īfātis exiuit hūiditas quā nō potui extimare ēē san guinē. Et in ueritate erat superfluitas nutri mēti ūde si hoc uideris p̄cipe ut nō lactet noc te ⁊ mane ps illiꝰ hūitatis tolletᷣ ⁊ desicabitᷣ

Capᵐ 6ᵐ de sorde agregata in aure

Cum sordes multe in aure ag gregantᷣ quibꝰ auditꝰ in pediatᷣ aut dolor excitentᷣ ī aure dixit A. distilletᷣ ī eā oleū ḋ amig dalis amaris mōtais ꝓpe ī nocte Et igre diatur patiens balneum .s. stufam et ponat

aurē ſup terrā calidā.i.ſup foliū balēi ut liq̄fiat ſordes ⁊ egrediat̃.Et de ꝯferētibꝰ ē ſucus lupulorꝫ calidꝰ iniectus ⁊ liciniū iunctum melle ⁊ inuolutū ī puluere ariſt.ro.aliq̄bus diebꝰ in aure dimiſſū ⁊ ꝯfert.radix ſerpētarie eodē mō ⁊ ſimiliter radix elli albi eodē mō.⁊ conueniūt ēt medicine fortiores ſ.uerꝫ.dix.A. non utaris licinys fortibꝰ niſi poſt purgationem ⁊ ex eis ē liciniū infuſū ī pice ⁊ oleo camomillino ⁊ nardino ⁊ ex aſpertis ē oleū de ſcorpiōibꝰ qm̄ ipm̄ ſanat ſurditatē ex opilatōe ſordiſ Dix ſerapio.oꝫ ut mondifices ſorditiē auris cū cordumeni ⁊ nitro tritis ⁊ ꝑmixtis cū ficub̄ ſiccis quorꝫ grana ſint alterata ⁊ ſint condite cū eis.Et fiūt ex eis liciniū lōgū ⁊ itroīte ipm̄ in aure ⁊ extrahe ipm̄ ī oībꝰ duobꝰ diebꝰ aut tribꝰ.Et.A.dix.miſceat̃ baurab cū ficubus ſiccis de quibꝰ eiecta ſūt grana ⁊ fiant ex eis licinia ꝑua ⁊ ponātur in aurē ⁊ in die tertio extrahant̃ ⁊ aſſociabit̃ eius ſordes mlta ⁊ ſuccedit ei leuitas māifeſta.⁊ dix ſarap. tere nitꝝ ⁊ iſufla ī aurē.deinde inſtilla in cā acetum deīde ablue cum aqua calida cuꝫ qua diſſolutū ſit nitꝝ poſt quā egredit̃ q̄ diſtillata fuit ī eam.deīde accipe tubeleris ⁊ miſce cuꝫ arſenico rubeo cū eq̄litate ⁊ aggrega cū melle ⁊ ſolue cū aceto ⁊ diſtilla in aurem ⁊ poſt paulū ablue cum aqua calida aut cum aq̄ mellis Dixit Aui.quandoqꝫ confert ei inſufflatio attramenti in ea ⁊ cordumeni.ʒ.i.⁊ baurach armeni.aure.ʃ.⁊ ficuū albarum quantum ſufficit ad incorporandum ⁊ fiat ex eis licinium aut infōdatur in ea.ʒ.ʃ.felis tauri cum oleo de praſſio.Et praſſiū ipm̄ contritum confert ⁊ aqua eius.

Caᵐ.7ᵐ.de opilatione auris.

Dixit Serapio.grauitas auditus ⁊ opilatio fortaſſe incidunt in hora ex partibus auris.quando accidit in ea opilatio ex apoſtemate aut ſoliditate aut carne addita.Et fit in aure etiam opilatio ex ſorditie in ea ⁊ ex re que cadit in ea ex natatione.ſ.i qua egreditur aqua in aurem.Aut lapide ſubtili aut quibuſdam plantis aut paruis animalibus que ingrediuntur in eam. Et dixit dolent etiam in hora ex opilatione que fit ī neruis qui deſcēdunt ad eas ex cerebro quādo oppilantur ex humore groſſo cuꝫ currit ad ipſos aut uentoſitate groſſa.Et Auicena dixit. quandoqꝫ fit propter panniculum cretum ſuper foramen auris. ⁊ quandoqꝫ fit propter carnem congelatam Judeus habet propter ſāguinem congelatum ⁊ eſt melior littera. ⁊ q̄n qꝫ fit propter carnem additam ut uerucam . Et quandoqꝫ fit propter ſordeꝫ ⁊ quandoqꝫ fit propter lapidem aut nucleum cadentem in eam.Aut propter animal intrans in eam q̄ð moritur in ea.Et quandoqꝫ fit ex humore uiſcoſo oppilante foramen aut meatum nerui. ⁊ ſentit hō ac ſi eius auris ſit opilata.Et q̄n qꝫ accidit propter uentum uehementem. Dix Auicena.illa que eſt ex panniculo ſcilicet orto in meatu ꝓfūdo aut ex carne profūda ē difficilꝰ cure.Ad tm̄ igēiū iuēit̃ cum inſtrumēto minuto ſecāte ipaꝫ.ſ.carnē profūdā deiñ fcā inciſiōe eiꝰ prohibeat̃ ꝯtinuitas eiꝰ. Et dix in ea que ē ex cicatura ⁊ ē ut teretur auris ñ perforata aut incicatiōe interius eſt opilata. iā experitur ab aliq̄bꝰ cum operatione manuali ita ut perueniat̃ ad diſcohoperiendū ⁊ perforandū uſqꝫ ad ſarnach interioreꝫ ⁊ hoc q̄nꝫ confert.⁊ q̄nꝫ nō ꝯfert.pāniculus uero ⁊ caro que ē manifeſta eſt facilis cure.qꝛ faciliter pōt remoueri incidendo eā cum cultello ſpinoſo quo icidunt̃ emoroide naſi deiñ tēta aut bucella iponatur ſuper quā puluerizatum ſit colcatar aut que currunt curſu eius ex eis que prohibent natiuitatē carnis. Et dixit ī facta ꝓpter carnē additam uel uerucā abluatur cum aqua calida ⁊ nitro ⁊ diſtilletur in ea es uſtum ⁊ arſenicum rubeū trita ualde cū aceto ita ut adducant carnē deinde curetur ulcus.Et dixit iam dictuꝫ eſt ꝙ aſſiduatio effuxionis in aurem fellis taurini aꝉ porcini ualde confert ei.Et ſi opilatio fuerit a re fixa in ea.oꝫ ut diſtilletur in aurem oleum de lilio uel keyrinum. Et ſi fuerit animal mortuum in aure effūdatur in ea ex oleis aliq̄ð q̄ð aperiat deinde extrahatur cum inſtrumēto mūdatorio auris. Dixit Aaron ſi aliquando fluxerit ſanguis ab auribus ⁊ poſtea facta fuerit opilatio ⁊ ponderoſitas auditus fortaſſe coagulatꝰ ē ſāguis ī interiori pte auris. unde curetur cum diſoluentibus ſanguineꝫ coagulatum. Dixit haꝉ.attende. Et ſi ex ſorō fuerit aliqua purgetur ab ea. Et ſi opilatio fuerit ex humore groſſo oꝫ capud in primis purgare ſcilicet poſt digeſtionem materie ⁊ ð inde ēt ad oppoſitū diuertatur mā. Et cerebro purgato aquā auri inſtilla in qua pigamū coxeris ⁊ ſanſucum ⁊ nemanum. aut ſumme caſtor.⁊ elleborū ⁊ crocum equaliter ⁊ trita umi aceto ſuper infunde ⁊ auri inſtilla. Aut licinio ſuper induc uel oleum nardinū inſtilla quoniam humorē groſſū qui in aure ē ſubtiliat ⁊ diſſoluit.Et bombax intintus in ſuco uel oleo maiorane auri īmiſſus confert dixit Raſis tertio continentis ad obturationē auris abſqꝫ dolore ſed eſt ac ſi auris fuerit obturata bombace.Et noſtro ydiomate uocatur coſſum.Accipe de ſuco blitis cum felle taurino ⁊ impone aut de oleo liliaceo aut de oleo maiorane. Et Auic. dixit in facta ab humore uiſcoſo uel uento uehemēti in qua ymaginatur homo ꝙ eius auris ſit obturata confert diſtillatio olei de lilio aut fellis taurini in ſuco ſicle ⁊ ſuco ſeminis canapis ⁊ ſuco coloquintide ineſt proprietas iuuandi ad opilationem auris. Et ex conferentibus ad opilationem uentoſam ⁊ ſordis eſt licinium ex naſturtio ⁊ baurach factum q̄ð adhereat auri tribus diebus deinde extrahatur ⁊ egrediatur ſordes plurima. Et ex conuenientioribꝰ fortibus ad opilationem ſordis ⁊ humoris ⁊ mundificat neruum auditus ſunt troc̄. de elleboro albo quorum deſcriptio eſt hec. ℞.ellebori albi.ʒ.ij.nitri.ʒ.vi. croci.ʒ.iii. confringantur ⁊ cōterantur cum aceto ⁊ fiant.inde troc̄.deinde q̄n ſunt neceſſary ſoluātur in aceto et diſtillentur in aurem. ſūt eni mirabiles

ualde. Uapoꝛ ꝺcoctōis absinthꝫ aurē ex opi
lat.

Capitulum 8m. de tinitu ⁊ sibillo.

Sonitus qui aliꝰ pcipit in aure aliꝰ di
cit tinitꝰ ⁊ aliꝰ sibillus. Et sera
pio dixit tinitꝰ ⁊ uoces que fi
unt in aure. Et hec dispō dixit
Auic. ē uox; quā hō incessanter audit absqꝫ
cā exteriꝰ existente audit tñ ac si esset exteri
us. Et eius comparatio ad auditum est com
paratio ad uisum ymaginationum ⁊ tene
brarum quas uidet hō absqꝫ cā exterius
exñte ad oculū. Scias ꝙ triplex aer reperit̃
faciens ad auditū. s. aer auri ꝯplantatus ⁊ qe
tus exñs. Et aer uapoꝛosus siue ipse uapoꝛ
in ꝯcauitate ⁊ cauernositate auris exñs sicut
qui reperitur in uacuitatibus ⁊ concauitati
bus aliaꝝ partiuꝫ coꝛpoꝛis. Et aer extrinse
cus adueniens. pars aūt aeris exterioꝛis q̄
pꝛimo mouet̃ non peruenit ad auditū. sed
mouet in circuitu aerē sibi continuū. Et sic
1a ps pa mota a pa pte mota mouꝫ aliā. Et sic
ultra usqꝫ ad certū spacium quousqꝫ peruenit
ad aerem uapoꝛosuꝫ exñtem in aure. Et hic
aer exterioꝛ ad tinitum causandū licet possit
ꝯcurrere tñ nō sēper ꝯcurrit. qꝛ sufficit ae
ris uapoꝛosi siue ipsius uapoꝛis inundatio
mouens aerem quietū. Et hoc cū uapoꝛ ipse
ē multus. Si tñ ipse uapoꝛ esset ita paruus
ꝙ sua paruitate non sufficeret inundationem
ponere in aere quieto. tunc necessario requi
reretur aer exterioꝛ ad inundandū illuꝫ qui
licet exterioꝛ fuerit. tunc hētur ac. si interioꝛ
fuerit. ⁊ tenet locū aeris uapoꝛosi inundātis
aerem quietū qui motus cāt auditionē. Dixit
itaqꝫ Auic. qm̄ uocis cā est inundatio siue
motus accidens in aere qui peruenit ad sēm
scꝫ aeris quieti tunc oꝫ ut sit in hoc accñte.
scꝫ tinitu motus aeris. Et cū non sit aer ille
inundās exterius. s. necessario hic aer ē inte
rioꝛ. Et aer quidē interioꝛ ē aer effuxus in
ꝯcauitatis aeris. s. stans in eis. Et hec inun
datio. s. facta in aere intrinseco siue in uapo
ribus exñtibus ⁊ in uacuitatibꝰ auris. dix
Auic. aut ē occulta. i. pauca ⁊ debilis. a qua
foꝛtasse nō pꝑuenit uapoꝛ effuxꝰ in uētribꝰ. i.
ꝯcauitatibus auris. s. ad inundandū aerē quie
tū qꝛ pp sui debilitatē non ꝯmouetur nec in
undatur uapoꝛ ille ultra ꝯsuetā inundationē
⁊ motionē quā facit in auris sanitate. ita ꝙ
non mouet aerē quietū. motu manifesto sed ta
men mouet ipsū motu occulto. Aut inundatō
alia uapoꝛosi aeris ē manifesta. ita ꝙ mani fe
ste mouet aerem quietum Et sequēs Auic. ō
cāis tinitus dixit. ꝙ si dicta inūdatio fuerit
occulta. et ex genere eiꝰ cuiꝰ eūo. i. dissolutō
ad mouendū aerē quietū ē difficilis. s. motu
manifesto sed solum occulto. Et accidit motꝰ
eius iste siue tinitus in quibusdam hoꝛis.
ut audiatur a tali qualis ipse est quia ab ha
bentibus auditus instrumentum debile ⁊ si
bi similibus. Et non audiatur in quibus
dam aliis hoꝛis. tunc illud est pꝛopter acui
tatem sensus. in quibusdam eoꝛum ⁊ non
in aliis Aut ꝫ ꝯparationeꝫ quam diximꝰ in
ymaginando ymaginatiōes Aut pp debilita
tem eius. s. sensus auditus quare patitur a
qualibet fundatione sicut accidit debili fri
gꝰa quolibꝫ frigore aut caloꝛ a quolꝫ caloꝛe

Et isto modo accidit tinitus ꝯualescenti
bus ⁊ tabefactis. debilitas tñ sensus pꝛcedit
a malitia ꝯplexionis alicuius. Et si est dixit
Auic. supꝛa occultam ⁊ supra illam in qua di
uersificantur foꝛtis ⁊ debilis tunc causa eiꝰ
est inuectio eius qui mouet uaporē inundā
tem ei. s. aeri quieto supra motionem ⁊ inun
dationem ꝯsuetam. Et inundans uaporē aut
est uentositas generata in parte capitis i ipo
motu suple aut est aer exterior qui motus p
uenit ad uapoꝛem exñtem in aure. Aut est so
nitus saniei que foꝛsitan generatur in ea Aut
feruoꝛ purus in partibus eius aut motus uē
tositatis accidentis multotiēs in partibꝰ eiꝰ
sicut fit infelicibus. Aut repletio superflui
in corpore ⁊ proprie in capite sicut fit post
ebrietatem plurimam. Aut ē agitatio tendēs
uersus cerebrum ⁊ propꝛie sicut fit post uo
mitum laboriosum. Aut causa eius est casus
uel percussio. Et qn̄ꝫ fit propter agitationem
motus. ymo pꝛopter materiam uiscosam reso
lutam in uentositatem paucam ⁊ assiduatur il
lud. s. illa materie uiscose resolutio Et qn̄qꝫ
fit pp uehementiam famis Et illud pp agita
tionem cadentem in humoribus grossis spar
sis in corpore ⁊ quiescentibꝰ in ipso Et cuꝫ
natura nō inuenit cibū aliquē ꝯuertit̃ ad eos
⁊ resoluit ipsos in uaporem ⁊ mouet eos. Et
qn̄ꝫ accidit sonitus post medicinas quaꝝ pꝛo
prietas ē ut retineant humores ⁊ uentosita
tes in partibus cerebri. s. sicut sunt medicine
stiptice glutinatiue uel ꝯgelatiue ⁊ similes

Gal. dixit sicut ponitur 3°. ꝯtinētis ꝙ so
nitus generatur ex uentositate grossa inflati
ua aut teneritate sēsus auditus. i. acuitate uel
debilitate eiꝰ. Et cā quare habēs auditum
acutū nō sēper percipit tinitū ē. qꝛ non sēper
stat tanta acuitas sēsus. neqꝫ foꝛtasse ēt sem
per stant motus sonos faciētes. Sicut cū hñs
acutū uisū percipit coꝛpoꝛa paruissima. ita ꝙ
ēt uapoꝛes qui necessario repiuntur in uacui
tatibꝰ oculi ita hñs acutū auditum pcipit quē
libꝫ motum aeris quieti ēt facti a paruissimo
motu uapoꝝ qui sunt intꝰ in uacuitatibus au
ris. Et scias ꝙ debilitas ē causa sonitus ⁊
pcipit rē debiliter imprimentē. qꝛ sonus fit
cū motu locali reali a quo neruus auditus pa
titur cū impellitur. Sed debilitas uisus non
ē cā ymaginationum qꝛ receptio spērum in
oculo non fit cum aliquo motu reali locali. sꝫ
solū intētionali a quo neruus uisus non pati
tur cum impellitur. Dixit Serapio. tinitus ⁊
uoces que fiunt in aure. aut fiunt ex debilita
te mēbri audiētis. sicut accidit illis qui sanā
turꝰ ex egritudine. aut ex acuitate sēsus aut ex
caliditate que expectatur. aut uētositate gros
sa que aggregatur ⁊ expectatur ⁊ resoluitur
sꝫ reuoluitur in radice nerui auditꝰ. Et Me
sue dixit. fit propter debilitatē. sicut in cōua
lescētibus ⁊ fit propter aduētum crisis. ⁊ fit
propter habundantiam ⁊ replettonē supfluaꝫ

in capite ⁊ fit ex uētositate grossa ⁊ fit ex co
artatione humorū grossoꝝ ⁊ uiscosorum. Et
Auer. dixit quarto colliger. maior pars egri
tudinū que fiunt in aure ē esuflatio ⁊ tinitus
ꝓpter intus uētositatis impressionē ⁊ iclusiōes
Et dicitur ꝙ hᵒ esse pōt acuitate sentiendi
Et demonstratio super hᵒ esse pōt ꝙ ibi non
est signum superhabundantie humorum. Di
xit Auic. causa sonitus quandoqꝫ est ex aure
ipsa ⁊ est per proprietatē ⁊ quandoqꝫ est cū
cōmunitate aliorum membrorum mittentium
has uētositates ad ipsā. Dixit Serapio tibi
inest ut distinguas inter cās ex regie qđ pre
cessit ⁊ dispōne ſm quā nunc ē. Nam si ifir
mus usus ē gulositate. et secutus est eū mali
tia digōnis aliquotiēs. ⁊ ꝯmedit cibos q ge
nerant inflationē multā. tunc voces ille aut
sunt ex hūiditatibus inflatiuis aut ex hūori
bus. s. grossis ⁊ distinguit̄ inter has cās. qꝛ
si accūt in hora una ⁊ quiescūt in alia. ita ꝙ
nō sint ꝯtinue tunc sunt ex uētositatibꝰ. sꝫ si
sunt assidue ⁊ sine intermissione ſm unā for
mā tunc significatur ꝙ sunt ex eleuatione hu
moꝝ. s. grossoꝝ. Et dixit super voces ⁊ soni
tus qui accūt ex causis alijs significatio est
facilis. Dixit Aui. illius qui ē ꝯtinuus ⁊ assi
duus cā ē aliqđ stans in cerebro ipso suple
aut aure ⁊ est ꝑ proprietatē. Si aūt quiescit
⁊ deiñ excitatur ꝑꝑ repletionē. s. humoralē
uel cibalē aut ꝑꝑ uacuitatem aut ꝓpter motū
aut cū calor fortis fit super corpore ⁊ maxi
me sup capite. aut cū fit frigus tunc ē ꝓpter.
cōitatem. Amplius dixit Auic. forma vocis
siue sonitus significat ipsum. s. eius cām. Est
eni qñꝫ quasi sit vox ascendētis ad superiora
⁊ plm eius ē cū cōitate corporis aut stoāci
aut quasi vox que resoluitur sup se ipsā. aut
quasi fragor arboꝝ. ⁊ significat illud absten
sionē uentositatis. Dicunt quidā qñ cā corru
ptionis auditus ē hūiditas aut mā humida
vaporosa siue vapor eiꝰ, tunc ꝑcipitur sonus
debilis. Et ideo ymaginatur audire sonātem
ex longinquo qꝛ modus ꝑcipiendi sonū ex lō
ginquo ē ꝙ debiliter ꝑcipiatur. Et rō predi
cti ē. qꝛ in re humida fit sonus debilis. Et ēt
a materia humida surgit vapor debilis ⁊ tar
di motus qui sonū imprimit debilē. Et eꝯᵒ
vapores sicci sunt sonori ⁊ faciunt audire so
nos fortes ⁊ faciunt ymaginari audire res
ex ꝓpinquo. qꝛ talis ē modus iprimendi soni
ꝓpinqui. Dixit Auic. qñ eius constrictio ē
ſm semitā generationis post generatōēs occl'
tam continuam tunc ē ꝑꝑ humorē uiscosū. Et
sic ē illic febris aut dolor perducēs ad trēo
rem significat corruptionē puzulentā. s. q̄ pa
ta ē eructioni dixit Gal'. sicut scribit̄ 3ᵒ conti
nentis significat̄ super eo q ē ex teneri sensu
qꝛ laborans ē mē uelocis sēsibilitatis ⁊ tene
ritatis dixit. Al. fortasse ꝯtingit ex subtilita
te sensus auditus ⁊ eius claritate. cuius ē si
gnū ꝙ in tēpore famis auget̄ ⁊ in hora ebri
etatis ⁊ satietatis minuitur. Et Auic. dixit.
illum qui est ꝑꝑ sensus acuitatem significat ꝯ
fectus cāꝝ uentositatum ⁊ repletionis. s. hūo
ralis uel cibalis. Et mundificatio auditus. i.
instrumenti eius. Et excitatio eius apud ieiu

nium ⁊ uacuitatem. s. ab humoribus ⁊ cibis.
nā in ieiunio nō ꝯmouetur vapor. qꝛ habeat
impedire auditū. Et dixit factus a siccitate
accidit post euacuationes ⁊ febres. s. essiccan
tes. Et factus a debilitate scitur ꝑꝑ supflui
tates. s. cāꝝ qꝛ ꝑꝑ superuentum cāꝝ que ipsa
rum uehementia ⁊ superfluitate deiciunt uir
tutē ⁊ dixit qui ē cum ꝯplone calida fit subi
to ⁊ cū inflāmatiōe. Et qui cū frigida fit ecō
trario. Cura facti ab acuitate sensus dix Al.
medicina non indiget nisi superfluitatē obti
neat. tunc. n. de opio dissoluto in oleo imittē
dum ē quantum duo grana ordei ponderant
papaver. n. stupefacere cōfert. Uñ Gal'. ut scri
bitur 3ᵒ. continentis dixit imponat̄ auri gut
tatim de suco iusquiami ⁊ oleo rosato. idem
operat̄ sucus mandragore. Dixit Auic. in fac
to ꝓpter uelocitatem sensus. i. acuitatē ⁊ sub
tilitatem auditus sunt qdam homines qui in
cipiunt a stupefacientibꝰ al' precipiunt uten
dum eē stupefactiuis. sicut oleo rof decocto
cum aceto cuius esse predictū est cum pauco
opio aut mirto cū oleo debengi ⁊ iusquiami
cocto cum castoreo. Sed dixit ipse ꝯuenienti
us qđ preceperunt ē ut sūmatur grana pini ⁊
castoreum cum oleo ⁊ terantur cum aceto ⁊
distillentur in aurem. Rapio tñ dixit cum ace
to solo. hoc. n. est ꝯuenientius. qꝛ hoc medi
camen non stupefacit ⁊ hebetat uirtutē audi
tiuam. unde non ꝑcipit qđcunqꝫ imprimens
Et cum hoc resoluit si qui de vapore esset in
aure qui esset cā illius. Dixit Rapio si sunt vo
ces ꝑꝑ crisim que expectat̄ non oꝫ ut curet̄
cum aliquo dixit Auic. creticus oꝫ. ut ñ mo
ueatur qm̄ remouetur cū remotione febris.
Et dixit Rasis 3ᵒ. ꝯtinētis accūti cum febre
idest in febre nulla fiat curatio qm̄ mitigabi
tur cum mitigatione febris ꝙ si durauerit pᵒ
febrē calefiat auris cum aqua calida in qua
coctum fuerit absinthium. Inquit Mesue di
xit filius zacharie. si fuerit sonitꝰ propter ꝺ
bilitatem succedentem febrem distilletur in
aurem de decoctione absinthij cum oleo ro
sato. Et dixit Mesue. cura eius est cum
resumptiuis ⁊ addentibus ad uirtutem cor
poris ⁊ regimen conualescentium. Et
Aui. dixit. factus in cōualescentibus curatur
cum nutricatōe ⁊ humectatōe. et hoc ꝓprie si
in cā eius fuerit siccitas ⁊ cū oleis tēperatis
declinātibꝰ ad caliditatem uel siccitatem ſm
necessitatem. si uero cā eius fuerit debilitas
sꝫ auditus tunc administra ea que temperāt
ꝯplonem accñtalem que est causa ipsius debi
litatis ex distillationibus ⁊ alijs predictis.
in omnibus āt alijs specieбꝰ eiꝰ de dicta dixit
Aui. oꝫ ut omnes isti solem ⁊ balneū ⁊ motū
laboriosū ⁊ uomitū ⁊ clamorem ⁊ replonem
⁊ ut omnes leniant naturas suas dixit gull's
abstineant a uino puro ⁊ fumoso nouo uel ue
teri ⁊ a leguminibus ⁊ porris ⁊ nucibus ⁊ si
milibus. Alm̄. dixit. cibaria minuenda sūt
⁊ uinum dimittendum. Ar. 33ᵃ problematū
problemate 7ᵒ quesiuit propter quid i auri
bus sonus existens sicut est in patientibus
tinitum ⁊ sibillum. si quis sonuerit idest ma
gnum sonum fecerit in aure patiente cessant

Cura per potionē ab hūore grosso.

ille sonus. Et dixit causam esse quia son⁹ ma
ior repellit minorem. et propter hoc medici
in aurib⁹ talium patiētiū precipiunt ꝯclama
ri. dixerunt quidā. ꝙ res ꝯcaua ut cornu po
sita supra aurē patiētē tinitū sanat ipsā qꝛ aer
ꝯtētus in illa remouetur continue quare sa
nat tinitū. Cura uero p potionē i tinitu ꝓue
niente ab hūore grosso siue sit per cōitatē si
ue p proprietatē humoꝛ digerend⁹ ē. Et eua
cuand⁹ ⁊ diuertend⁹ cum eis q ꝯueniunt. Si
fuerit cū grauedine capitis ⁊ auditus. uenter
pillulis cochys multociens ē soluendus. Et
mesue dixit cū yera dyacoloquintidos ⁊ cō
chys ⁊ silib⁹ euo fienda est cum iteratiōe ⁊
iteratione. Et postea ꝯueniēdū est ad embro
cationem ⁊ fumigationeꝫ cū traiectorio ⁊ si
milia. Dixit Auic. in eo qui fit pp. cōitatem
oꝫ ut intentio. eius curatiua sit intentio
membri facientis ipsum ⁊ proprie stomaci
quare mūdificetur. s. stomacus uł mēbrum
aliud faciens ł corp⁹ totū cū eo qđ conuenit.
Et cū hoc dixit ipse intēdatur cerebro ⁊ au
ri quare confortet cerebꝝ qdem cum aliquo
qđ sit sicut oleū amigđ. ⁊ silia. Et ꝯsideret i
hoc ad ꝯplōnē primā. i. que principalr̃ facit
tinitū. Et attendat illud qđ adiuuat ipsā. i.
destruit ipaꝫ ẜm cañ. notos. Et dixit silr̃ fac
tū a replōe. s. curet replo pri⁹. oꝫ ergo ut mū
dificetur corp⁹ ⁊ caput cum eo qđ conuenit.
Et dixit Auic. in facto pp māꝫ expulsam ad
aurē in dispōne sirsen. aut ad hūorem grossū
uiscosū defluxū ad aurem administra ea oīa
que dicta sūt in cura doloris ł apātis auris
⁊ in cura tarxen. Et dixit. ex eis aūt q̄ ꝓpria
sunt illi qui succedit sirsen ⁊ febrib⁹ ꝓprie ē
sucus absinthy cū oleo roſ. aut cum aceto ⁊
oleo đ lilio q̄m̄ ē medicamē bonū. Sapio autē
dixit ablue aurē cum decoctione absinthy de
inde infūde in eam acetū cum oleo roſ ⁊ ele
boꝝ nigꝝ cum aceto. Et dicunt quidaꝫ uapo
ratio aceti solius sanat sonitū. Dixit Mesue

A vētositate gssa

in facto a uentositate grossa conferunt caput
purgia ⁊ sternutationes post mūdificationē
radicis. s. humoris peccantis in quacūqꝫ par
te corporis fuerit. Et conferūt post mundifi
cationē distillatiōe nothe. s. ad carminādum
⁊ resoluēdum uentositates ⁊ humores si qui
in aurib⁹ remanserint. Et de ualentib⁹ in h°
debiliorib⁹ sunt oleū đ lilio ł de narcisco uł
yreos. Dixit bał. oleū lily aurib⁹ instilla aut
nardinū aut costinū. Et confert oleū keirinū
⁊ sambacinū ⁊ oleū de amigđ. a. ⁊ de nucleis
psicorum. Et fortiora predictis sunt oleum
rutaceū. oleū rafani oleū de sinapi ⁊ similia.
Dixit mesue. fiant distillationes proprie cuꝫ
oleo ⁊ alkāna ⁊ modico euforby aut oleo ru
taceo ⁊ castoreo. Dixit Alm̄. oleum rafani ⁊
de amigđ. a. ⁊ rosatū in quo euforbiū fuerit
dissolutum sunt imittenda. Dixit Sał. ut scri
bitur tertio continētis. Curetur factus ex uē
tositate inflatiua cum eis que attenuant ⁊ in
cidunt. i. remouent uentositatē. Et pone gut
tatim in aure de suco cucumeris asinini ⁊ de
elleboro nigro cocto cum aceto. aut de suco
porrorum cum oleo roſ. aut de oleo laurino
aut oleo muscellino. aut de oleo in quo cocta
fuerit pulpa coloquin. Dixit Sapio tere eufor
bium cū oleo amaricino aut de alkāna ⁊ di
stilla in aurem aut castoreum cū olo rutaceo
Et ꝯferūt uaporationes ad aurē. Dix Al. au
ris supra aquā in q̄ sansuc⁹ ⁊ sticados arab.
absinthium mentastruꝫ ⁊ origanū cocta sint
ponenda est. Dixit dyas. coque rutā in aqua ⁊
pōe aquam ipsaꝫ in uase eneo stricti orificy
⁊ obturetur os ei⁹ cū lana ⁊ appinquet auri
ut penetret qđ ascēdēs fuerit đ uapore ad la
nam ⁊ perueniat ad aurem. Dixit serapio
ꝯferunt illis qui leduntur ex uentositatibus
grossis in aure uaporationes aque i aqua de
cocta sunt anetū camomilla mellilotū folia la
uri calamentuꝫ ⁊ origanū ⁊ sansucus quādo
tu facis bullire ista in cucuma ⁊ ponis in ca
nulam arūdineam ⁊ coboperis in circuitu
cānule. Et ponit infirmus aurem suam super
foramen cānule donec egreditur totus uapor
ad aurem. Et post illud distilla in aurē oleū
rafani calefactuꝫ aut aliud simile aut castor.
cum oleo de lilio aut sucum rute silue[illegible]is cū
melle. ⁊ dixit si in aure ē tonitus terimus ga
riofili masculi q̄ntitatem. ʒ. ß. cum dauich. i.
đ musco ⁊ miscemus cū aqua sansuci ⁊ distilla
mus in aurem. Dixit mesue. I facto ex coarta
tione humorum grossorum uiscosorum ꝯfert
nitrum cū melle ⁊ aceto ⁊ oleo đ ben. ⁊ casto
reo Et ꝯfert oleum rafani cū oleo roſ suco
porri ⁊ castoreo ⁊ felle ouiū. Et dixit. un
guentum ex inuentione nostra ꝯferēs soni
tui ⁊ grauedini audit⁹ pp uētositatē grossam
⁊ māꝫ frigidam grossaꝫ. ℞. ell'i albi casto. co
sti. añ. ʒ. i. rute nitri pipis longi. añ. ℈. eufor
by. ℈. i. deiñ accipe succi radicū q̄ ꝯmedūt ⁊
suci porri ⁊ olei nardini ⁊ camomellini ⁊ de
amigđ. a. ⁊ anetini añ. ℥. i. coq̄tur ad sucorū
ꝯsumptioneꝫ ⁊ cola ⁊ utere. Inquit paul⁹.
si fuerit absqꝫ ponderositate stude in uapora
tionibus que dispergant uentositatem sicut
cum decoctione origani ysopi basce sisimbry
sansuci ⁊ similia. Et ꝯfert si superponatur
auri uesica plena aqua calida. Et sedat tini
tum fumus de ysopo ꝯbusta receptus ad aurē
⁊ utiliter remouet tinitum fumus factus de
stipitibus fabarum. Dixit Sorđ. ualet fu
migatio betonice ⁊ foliorū lauri. Et de
utilibus est euforbium cuꝫ lacte canino iniec
tum ⁊ castor. in suco cepe ⁊ porri decoctum
iniectum. Et dicunt qdam ꝙ adeps ranarum
instillatus in aurem statim tinitum tollit. Et
de utilibus in uentositate grossa est qđ reci
pit suci cepe. suci maiorane fellis uaccini su
ci rafani añ. ℥. i. bulliant in eis euforby ⁊ pi
guedinis castor. añ. ℈. i. ellebori albi ⁊ nigri
costi piperis longi nitri mirre sinapis añ.
ʒ. ß. deinde addantur olei de scorpionibus
olei nardini añ. ℥. y. ⁊ iterum buliant ad con
sumptionem sucorum coletur ⁊ mittatur i au
rem. ⁊ confert sola aqua sublimationis rafa
ni uł rafanide. Et de mitigantibus tinitum
ē acetum in quo contritum fuerit castoreum
ysopus ⁊ iusquiamus albus. Dixit Auic. ex
medicinis cōmunibus aggregatis ⁊ expertis
ad illum qui est ex debilitate ⁊ opilatione ⁊
humore ē ut sūmatur gariofił ⁊ seminis por

ri añ.ʒ.ʃ.⁊ musci dauich.i. ⁊ distilentur in
aurē cū aqua sansuci ⁊ rute aut cum uino ⁊
cum decoctione foliorum pini ⁊ cum decti
tione foliorum axindar.i.buxi arboris ⁊ de
coctione foliorum lauri. Et dixit quidam ō
sapiētibus medicorum dixerunt non ē aliqd
conferēs sopilli q̄ȝ medicamē alfandengi di
ctum ad memoriam.nam ipsum ē magis iuua
tiuum qō enarrauit deus ad illum.Dixit pau
lus ad tinitum antiquuȝ ō humore uiscoso cu
ius significatio habetur. quia erit modicus.
℞.ellebori albi croci castorei añ.ʒ.ij.nitri.
ʒ.x.utere eis cum aceto.Dixit. Alman.ad di
uturnos aurium tinitus mirabile.℞. eufor
bium ⁊ dissolue in oleo caprino ⁊ utere. Et
dixit paulus.ad sonitum uehementeȝ teratur
castor.⁊ iusquiamus. al'loliuȝ cum aceto.⁊
īponatur de ea in aure guttatim. Quidam
passus est sibillum ex debilitate cerebri ⁊
auris ab humore melancolico propter queȝ
patiebatur multas ⁊ uarias cogitationes ⁊
disponebatur ad melancoliam.Et curatus fu
it digerendo materiam cum sirupo qui sic fit
Recipe boraginis buglosse endiuie mellisse
añ.M.i.capilloruȝ ue. scolop.añ. M.ʃ. ra
dicum feniculi petro.acori.liquiric.añ. ℥.i.
sticados florū boraginis seminis feniculi.
anisi cinamomi añ.ʒ.ij follicl'o℞ scene.℥.ij.
zucari.li.i.fiat sirup⁹ ⁊ post digestionē eua
cuando cū dyascene confortato cum.ʒ. ʃ. la
pidis lazuli ⁊ turbit.℈.ij.⁊ zin..℈.i. postea
semel in septimana purgatus fuit cū ellectua
rio qō sic fit.℞.corticū kebulo℞ ⁊ indorum
añ.℥.iʃ.terantur ⁊ lauentur cū oleo amigō.
dul.recenti bene fricando manibus ⁊ ponat̄
ad solē donec esiccantur deinde ite℞ lauent̄
⁊ sic fiat tribus uicib⁹ uel plurib⁹ deinde la
uentur cū aqua zucarata tantū q̄ puluis ap
pareat dulcis deinde.℞.de dicto puluere.℥.
ʃ.turbith ellecti folliculorum scene añ .ʒ.ij.
cinamomi sandalorum citrinorū ⁊ xiloaloes
añ.ʒ.i.zucari.li.i.Et sūmatur ex ea in matu
tinis per interualla sine potu. Et dieb⁹ qui
bus non recipiebat de dicto electuario rece
piebat de alio qō sic fit.℞.pinea℞ mundata
rum.ʒ.ij.seminis cucurbite ⁊ passull'.añ.℥.ʃ.
penidiarum candoruȝ uiolatorum añ.℥. i.
xiloaloes cinamomi añ.ʒ.i. macis corticuȝ
citri cedoarie doronici sirici crudi corallo
rum rubeorum dragaganti gūmi arabici añ.
℈.ij.zinzi gar.nardi cardamomi croci.añ.
℈.i.florum boraginis ⁊ buglose been albi
⁊ rubei sandalorum citrinorum añ .ʒ.ʃ.zuca
ri dissoluti in aqua ros̄ ifusiōis acori.li.iʃ.
fiat electuarium cuius dosis est.ʒ.ij.

Capitulum nonū de attritione auris seu quas
satōe ⁊ pruritu ⁊ tremore ex magnis uocib⁹.

Attritio seu ꝯquassatio aut prouenit so
lū ad cartillagines exteriores
tantum aut ꝑuenit ad asarnach
interius ⁊ os petrosuȝ.Et de
ista dixit Aui.uisuȝ ēypo.q̄ nō curretur cuȝ
aliquo q̄ȝ ad eā sequit̄ dolor fortis ⁊ apostēa
A qbus tp̄e ypo.nō euadebāt Sed dix Auī.
illis qui fuerūt post ipsum uisuȝ est ut curetur
Et ex eis quibus ipsi curauerūt eam est ut
summātur acatia ⁊ mirra ⁊ thus ⁊ fiat ex eis
linimentum cū aceto albumie oui aut medulla
panis cum melle.In h° eniȝ medicamine est
repercussio ⁊ doloris sedatio Cū h° tū debet
mā diuerti ne fluat ad aurē omnibus modis
qbus mā cūat̄ uel ad diuersum trahit̄. De
attractione aurē cartillaginū dixit Ras.ʒ°.
ꝯtinētis ꝯferūt mirra aloe thus ⁊ cerusa plū
bi qñ illinit̄ cū eis.Et de ꝯuenientibus car
tillaginibus auriū attritis ē mirra mixta cū
carne limacia℞ superapposita aut aloes uel
olibanū cū uino mixtū uel oleo.Cū aurē acci
dit auri pruritus dixit Auic.summat̄ aqua
absintij ⁊ fūdatur in aliquibus oleis.s.ꝯueni
entibus ad h° Aut buliat absinthiū cū oleo
⁊ distilletur in aurē.qñ in aurē distillat̄ gut
tatim aqua in qua dissoluta sunt fic⁹ sicce tri
te cum sinapi ꝯfert pruritui ⁊ ēt sibillo.Et
ꝯfert terbentina s̄m ꝑtes equales mixta cum
melle ⁊ oleo amigda.a.⁊ fel ouis bullitum in
cortice granati auribus instillatum ꝯfert pru
ritui.Tremor uero qui accidit aurib⁹ ex uo
cibus magnis ⁊ similibus ut tonitruis dixit
Auic. prouenit ex debilitate uirtutis anima
lis que est in cerebro aut que uenit ad audi
tum Et curatur cum eo qō ꝯfortat cerebruȝ.

Capitulum.io^m.de aqua ingrediente aurem.

Aqua que effunditur in au
rem ⁊ in ea morans
putrefit ⁊ putrefacta ledit eaȝ
uehementem inducendo dolorē
⁊ aliquādo apostema ⁊ proprie
in radice auris Et cura eius dixit serapio ē
suctio cuȝ cannula.Et post suctionem distille
tur in aurem oleum de amigda.⁊ auelanis.Et
dixit fundatur de aqua alia in aurem donec
tota repleatur deinde inuersetur auris
cum uelocitate ⁊ excludetur tota aut immit
tatur auris subtilis in aurem. aure existen
te reuersa ⁊ cōmoueat caput suum frequēter
⁊ descendat per gradus uelociter ⁊ tussiat ⁊
sternutet. quoniam ista faciunt egressioneȝ.
aque faciliter.Et dicunt quidam cum sternu
tare uult claudat os ⁊ nares. Dixit Halie.
ut scribit ʒ°.cōtinētis.ponatur pes supra q̄ ē
a ꝑte auris ifirme ⁊ sugat̄ cū cānula dei'ñ ipo
natur auri guttatim de oleis aromaticis. Et
excitetur tussis quoniam emittet aquaȝ ex au
re.Sit autem cannula argentea uel de penna
anseris.Dixit mesue.cura fit secundum unuȝ
trium modorum Aut enim fit ingeniatione
quam sequitur euacūo eius ⁊ perficitur cum
tussi aut sternutatione apprehendendo os ⁊
nares Aut effudendo in aurem aquam donec
impleatur ⁊ deinde inuersetur cum uelocita
te donec excludatur aqua tota ⁊ immittatur
radi⁹ subtilis aure existente sic inuersato ⁊ ꝯ
moueat caput suuȝ frequenter ut descendat ꝑ
radiuȝ uelociter. aut tussiat ⁊ sternutet. qm̄
sic fit egressio aque facilis secunda res ē at
tractio aque ⁊ perficitur cum suctionibus. ⁊

res que attrahunt aquā efficaciter. sunt spon
gia macina imissa in aurem ligata cum filo ut
facilis fiat eius extractio aut frustruz medul
le sambuci. Et ex instrumentis ē canellus q
imponitur in aurem ⁊ fiat suctio per ipsum
aut imitatur extremitas canularis ⁊ ꝓprie
instrumenti qd̄ attrahit quando subito relin
quitur ei uacuum. 3ª res ē resolutio aque ⁊
pficit cū igeniatōe qua fit aq̄ resol'o cum fa
cilitate. ⁊ ē ut accipiatur cānellus aneti ⁊ in
uoluatur super una extremitatuz eis cotū .s.
usq3 ad tertiā partē ipsius. Et alia extremi
tas mittatur in aurē. ⁊ circundtur ei aliquid
ex coto. ut sigilletur in foramine auris. deinde
sup alia extremitate accendatur ignis. Dicūt
quidā ꝙ ista extremitas dz eē prius submer
sa in oleo. resoluitur enim sic aqua. Qui
dā aūt faciunt hoc de papiro cuius una extre
mitas usq3 ad mediū ibibat oleo ⁊ altera ps
remaneat sicca que in aurē mittat. pars uero
oleo ibibata remaneat foris ⁊ accendat. qm̄
attrahet aquā ⁊ consumet eā. deinde dix me
sue instilletur in aurē oleū rosatū tepiduz in
stillatione post instillationē. Dixit Rasis in
diuisionib⁹. fit dolor in aure ab aqua intran
te in eā. Et ex aqua balneoꝝ quoꝝ uirtus ē
medicinalis. Et distillatio albuginis oui et
lactis mulieris. qm̄ hec omia sunt iuuatiua.
Auic. aūt dixit qñ3 excusat ab ea que parua
ē effluxio oleoꝝ aut lactiū tepidoꝝ ꝯtinue. ⁊
ꝓprie qn̄ remanet dolor remota cā. Ar. aūt
33ª. ꝓbleumatum. ꝓbleumate. iiº. quesiuit.
ꝓpter quid si aqua in aurem funditur super
effundunt oleū. Et dixit cām eē. qr oleum fit
supnatans aque ⁊ alys liquorib⁹ pp uentosi
tatē ⁊ aeritatē suā. Et cum hoc ē uiscosum ⁊
cum uiscositate sua adheret alys liquoribus
⁊ subleuat ⁊ attrahit ad se. Cū ergo oleū po
stea ex fundit. Ali⁹ liquor ipsū sequit ⁊ egre
ditur. De supradictis modis extrahendi aquam
ab aure dixit Aui. imponatur auri ēbulia .i.
cānula ⁊ sugatur aut extrahatur subito deinde
effunditur in eā oleū amigd̄. d. Et qñ3 extra
hit eā tussis aut sternutatio. aut liciniuz aut li
gnū de aneto aut scissio papiri ſm quātitatez
uni⁹ palme sup cui⁹ unā extremitatū quātum
ē tertia sui inuoluat de coto ⁊ submergat in
oleo. Et ingeniose alia extremitas in aurem
mittat ⁊ iaceat patiēs. Et extremitas i quo
ē cotū inuolutū inflāmet igne. ⁊ dimittat in
flāmari usq3 quo ꝑueniat caliditas ad interi
ora auris ⁊ tūc extrahat subito. qm̄ subito
egrediet cū ea qd̄ ē in aure de aqua. Et qñ3
egredit cū strizatorio. Et oia empl'a resoluē
tia ⁊ desiccantia ꝯueniūt in resolutione ⁊ cō
sūptione aque. Dixit Auic. si dolet uehemen
ter euaporet auris cū corticib⁹ papaueris
melliloto camomilla uiolis ⁊ malua semine
lini ⁊ farina ordei cū lacte mulieris. Lapil
los aūt ⁊ grana uel semina ⁊ similia intrātia
aurē educunt res multe. Dixit Sal'. ut scribit
tertio continentis ad lapidem ⁊ fabam ⁊ alia
ingressa aurem mittatur in aurē aliqd̄ instru
mentū cum lana super eū inuoluta infuxa in
terbentina uel uisco ⁊ sil'ibus ⁊ extrahat cū
eo. qr adheret ei. ⁊ sic egreditur. Qd̄ nisi e
grediatur sternutatio fiat ⁊ obturentur os ⁊
nares ⁊ extendatur auris qm̄ egredietur. Et
fiat hoc pluries. Qd̄ si inde fiat apa dixit.
Sal'. dubitandū ē de spasmo. unde procede cū
molificatione toto studio. Et ait Ras. ipona
tur oleū intus per noctē unā. deinde ingredi
atur balneū ⁊ calefiant aures cū aqua calida
donec rubeant ⁊ lenificentur bene. Deinde fi
at sternutatio cū fortitudine qm̄ ampliabitur
locus ⁊ egreditur. Sed tn̄ quando sternutatō
fit restringi debent os ⁊ nares ⁊ emittatur
uentositas ex aure. Dixit Alm̄. hoc pro par
uo non habeat ⁊ precipue si fuerit res malā
habens qualitatē ex ea nāq3 grauis sequitur
dolor. Et dixit oleum tepidum imittendū ē.
Et patiens ingrediēs balneū in eo morā faci
at donec corpus molificetur. deinde in nares
insuffletur condisi. Et teneatur hanelitus ut
sternutatio sequatur. forsitan .n. sic egrediet
Si aūt fuerit difficile et non egreditur erit
necesse ut cū ferro auri imisso extrahatur. un
de quidā conant capere rē illam cū tenaculis
acutaꝝ extremitatū. Et si sic non possūt illaz
extrahere incidūt in radice auris ex pte mol
li donec perueniūt usq3 ad rē illā et extrahūt
deinde curant uulnus sicut oz. Dixit serapio
lapillū ⁊ alia parua que cadūt in aurē. accipit
stilus subtilis capitis cū inuoluitur sup ipsū
lana ⁊ imergitur in melle gūmi glutine l' pice
et similibus reb⁹ adherentib⁹. egreditur .n.
cū eo. Et si tibi possibile ē extrahe illud cuz
tenaculis paruis. et si non egreditur ex istis
trib⁹ oz ut ponas in nares rē ꝯmouētez ster
nutationē. et stringe os et nasū. et inclina au
rē lesam ad latus lesum et pone palmā ei⁹ su
per aurē. qm̄. quando facim⁹ istud egreditur
res que submersa ē et elongata in aure cū ex
pulsione et motu necesserio uentositatis. Si
aūt non egreditur tunc fūde in aurē oleū mul
tū calidū. qr fortasse egreditur cū humiditate
q̄ fluit ex aure illud qd̄ fixū ē in ea ex eo qd̄
liniuit oleū. Et quotiens facis ex illo aliquid
oz ut adhibeas cautelā ꝯpletam .s. iterando.
Dixit Aui. capite ad partē eius inclinato sal
liat patiens. Et si nō exierit prouocet sternu
tatio. deinde immittatur oleum tepidum. Di
cunt qdam ꝙ sucus mercurialis intromissus
calidus multū bene operat. Et ego puto. ꝙ
ea que extrahūt infixa corpori posita supra
aurē sint bone ꝯferentie Suctio etiam ore
ad oia q̄ in aurē ceciderunt conferre uidētur.

Capitulum. iiᵐ. de uerme generato in aure ⁊
alys aimalibus paruis intrantibus aurem.

Dixit Auic. qñ3 acci꞉t ꝑp. in
troytū paruoꝝ aialiū
in aurē uehemētia doloris aut
anxietas ⁊ mot⁹ ſm quantitatē
animalis. Cū uerme uero in eo
generato sentitur agitatio ei⁹. Dixit Almā.
cū in aure fuerit titillatio ⁊ pruritus ⁊ do
lor. Et uermes cecidērint ab aure suple. signi
ficatur uermes in ea fore. Dixit Mesue. in
digent medicamine necante eos in primis.
deinde ingenio educente eos ne post remanē

tiam corum accidant putrefactiones ⁊ ulcera
Et primum pꝛeficitur cũ rebus amaris acu
tis uel acetosis. Et qñ dantur iste medicine
q̃ sũt uenenũ eis cũ ꝑmixtione dulcedinis ut
auidius recipiãt illas. Res aũt qbꝰ ẽ ꝓprie
tas necãdi eas. sunt sicut absinthiũ ⁊ prassiuz
⁊ cẽtaurea qõlibet decoctũ ĩ uino ⁊ distillatũ
in aurẽ. Et calamẽtũ ẽ fortiꝰ hys necãs eos
⁊ sedãs dolorẽ ⁊ ꝓprie sucꝰ eiꝰ ⁊ sucꝰ radicũ
cucumeris asinini. Et ait dixit. Gal'. si cetera
nõ ꝯferunt sulfur uinũ ⁊ calx uiua misceãtur
cũ melle ⁊ fiant ex eis troc. ⁊ distillẽt ex eis
in aurẽ cũ aceto. hoc. n. dicũt qdam ẽ ultimũ
⁊ approximãdum cũ reliqua nõ ꝯferunt. Et
dixit mesue. alkitran distillatũ cuz aceto ẽ ex
eis q̃ ultro eos necant. Et Auic. dixit cõue
nit eis distillatio alkitran in aurẽ. qm̃ sedat
statiz motũ animal' in ea ⁊ interficit ipm ex
ꝓximo ⁊ ꝓprie puuz. Et sil'r distillatio suci
cucũeris asinini soliꝰ aut cuz scam^a^. Et sil'r
sulfur ⁊ aristol'. lõga ⁊ calcadis. Dixit Alm̃.
immittatur auri sucus mentastri aut de folys
persicoꝝ aut oleuz de nucleis eoꝝ. aut aloes
dissolutꝰ in aqua. Dixit serapio. ũmes inter
ficit sucꝰ capparis. ⁊ sucus corticuz radicum
mori ⁊ sucus folioꝝ persici ⁊ sucus abrotani
⁊ calamenti fluuialis ⁊ elleborus albus cum
aceto ⁊ uino. ⁊ absinthiũ. ⁊ baurach. ⁊ aristo.
longa cum terriẽ ⁊ insufflaẽ in aurem. ⁊ rafa
nus cum cappare. Et dixit iste medicine sũt
ẽt ꝯuenĩẽtes in reliqs aĩalibꝰ puis q̃ ingredi
unẽ in aurẽ. Et de interficiẽtibꝰ uermes est
saliua hois ieiuni ⁊ urina pueri bulita in cor
tice granati. ⁊ sucus cologntide ⁊ baurach cũ
aceto. Et sucus folioꝝ amigð. amaraꝝ ⁊ sucꝰ
corticis uiridis exterioris nucis. ℞. suci ab
sinthy. ℥. i. olei de amigð. a. uel de persicis.
℥. i. aloes optime triti ℥. ß. misceantur ⁊ po
nanẽ ex eis in aurẽ ⁊ istilabis omni die bis.
⁊ claudaẽ auris cum bõbace. Aut. ℞. suci fo
lioꝝ persici. ℥. ij. olei. de amigð. a. ℥. i. agar.
optime triti. ʒ. ij. ⁊ fiat sil'r. Dix hamec medi
camen ꝯferens uermibꝰ ⁊ ꝯtritioni auris ⁊
dolori. ℞. olei de persicis ⁊ crisomilis ⁊ de
amigð. a. añ. ꝑtez unã suci folioꝝ radicũ ⁊ su
ci apy añ. part. ij. buliant lento igni ad ꝯsum
ptiõez sucoꝝ. ⁊ instilla ex eis in aurẽ mane ⁊
sero. Et oĩa fella iterficiũt uermes Dixit. A.
instilleẽ in aurẽ aliquod felliũ ⁊ ꝓprie cũ ca
lefit in cortice granati. Dixit Gal'. in suis se
cretis. hũiditas q̃ fluit ab assatõe carnis uac
cine mittaẽ in aurẽ. Et Auic. dixit. ex bonis
ẽ ut distilleẽ in aurẽ qð fluit a carne uaccina
assata. 2^a^. res dixit mesue. ꝯpleẽ cũ ingeio
educẽdi eos ꝓprie distillãdo in aurez hora.
post horã oleũ tepidũ. deiñ sternutet cũ ꝯdisi
⁊ retineat os ⁊ nares ut spũs feraẽ ad aures
cuz impetu Auic. aũt dixit. qñ ꝯfert ut fũda
tur oleũ in aurẽ ⁊ sedeat patiẽs in sole. Et di
xit. ex expẽis ẽ ut sũmanẽ uini. ʒ. ij. mellis. ʒ.
iiij. ⁊ olei rosati. ʒ. i. ⁊ misceanẽ cũ albumine
duoꝝ ouoꝝ. ⁊ fiat tepidũ ⁊ ponatur in aurez
in lana infuxa in aqua. ⁊ impleatur auris. ⁊
accubat patiens super eam ⁊ non dormiat.
deinde subito capiatur. s. lana quoniã ũmis
subito multociens egreditur cuz ea. Quidam
antez ingeniãtur facere egredi uermẽ pse Et
hᵒ aut inclinãdo aurẽ supra uas ĩ quo sit lac
nuper mulctũ. aut accipiẽdo unuz pomũ odo
riferuz ex ꝑte qua adherz arbori aliqualiter
incisum ⁊ calefiat ⁊ ð sero auri appliceẽ ⁊ to
ta nocte teneaẽ mane autẽ inuenies uermẽ ap
plicatum pomo pre delectatione odoris eius
Aut impleatur foramẽ auris axũgia porci
recẽti deinde patiẽs sub sole iaceat bono spa
tio supra aurẽ patiẽtẽ capite tñ cohopto. Nã
cũ exurget extracta axũgia ũmes cũ ea egre
diẽtur sibi applicati. Dixit mesue. qñ ratiõa
biliter applicaẽ uẽtosa auri. Et dix Cũ autẽ
uermes ĩ aure putrirẽt repleatur auris una
uice post aliã uino ⁊ oleo tepidis Et cuz eis
radio introisso cũ bõbace aut lana absterga
tur aut laueẽ usqz qᵒ totũ excludaẽ corruptuz

Explicit tractatus quintus. Incipit tractatus
sextus qui est de dispõibus narium.

Capitulum. p^m^ de lesione odoratus.

E uirtute olfatiua sufficiẽ
ter dictũ ẽ ĩ tractatu pᵒ
huiꝰ ꝯmoĩs 3^i^. Et ð anoꝰ eiꝰ
istrumẽti. s. nariũ diceẽ ĩ ꝯmo
ne septio tractatu 2ᵒ. Possũt
autẽ accidẽ naso egritudies
oĩuz modoꝝ. s. ꝯpl'oĩs ꝯpõis ⁊ sol'ois ꝯtiũita
tis Et cões. s. apa̅ta ⁊ bothor ⁊ pustule. Dix
Gal'. 5ᵒ. de igenio sanitatis. Nares sũt medio
cres in siccitate iter ocl'os ⁊ aures qr siccior
ẽ oculo ⁊ hũidior aure uñ curanda est naris
cũ rebꝰ mioris esiccatiois quibꝰ curãẽ ulcẽa
auris suple ⁊ pluris q̃z qbꝰ curãẽ ulcera ocu
li. Et medicie qdẽ qbꝰ utimur ad nares ꝯm
Gal'. naritiue dicũẽ. Dix Aui. 3. 5^a^. Curatio
nũ nasi alie fiũt nõ ꝑ uiã nasi sic linimenta su
pra capud ⁊ gargarismata ⁊ alia q̃cunqz ꝑꝑ
nasuz alys appropiquãẽ m̃bris Et alie fiũt ꝑ
uiaz nasi ⁊ appãnẽ ei ⁊ sũt sic uapores odo
ramẽta ⁊ cappurgia q̃ sunt corpora hũida q̃
distillãẽ ĩ nasũ. Et sic suctiões q̃ sũt corpora
hũida q̃ attrahũẽ ad nasũ cũ attractiõe aeris
⁊ sicut insufflationes que sunt res sicce pulue
rizate subtilissime. Et oz ut in nasum insufflẽ
tur cum embulia. Et dixit. oĩs cui caputpurgi
um fit rectius ẽ ut impleatur os aqua Et ꝑre
cipiatur ei ut resupinetur ⁊ ꝯuertat capud su
um ad posteriora deinde distilletur in nasum
eius caputpurgium. Et oz ut naribus sugat
omne qð ponitur in naso omnimodo ita ꝙ fa
ciat operationez suam. Et dixit Auic. multo
ciens succedit medicinis acutis distillatis ĩ
naso ⁊ insufflatis in ipo mordicatio uehemẽs
in capite que quandoqz per se ipsam sedatur
Et quandoqz indiget medicamine quo sede
tur. Et rectius est ut sit super capud eius
cui fit caputpurgium ex aliqua medicina acu
ta pannus infuxus in aqua calida ⁊ quãdoqz
fricetur cum ipso Aut cum lacte mulcto super
capud. Aut effundaẽ supra ipsum oleũ cucur

bite aut rosatuȝ aut de salicibus. Cūq; caput
purgium suam ꝯpleuerit opationes; tūc conse
quere ipm distillando lac in nasuȝ cū aliquo
alioꝝ frigidoꝝ ut tollat mordicatō ⁊ acuitas
ab eo. Dixit Gal. 2°. de accidenti ⁊ mor
bo. Nominus nares instrumēta q̄ sunt in dua
b⁹ ꝯtutib⁹. s. olfatui ⁊ baneliti Ideo si mor
bus fiat in narib⁹ uirtus odorabilis aut non
sentiet odoranda sicut. oȝ. suple sꝫ diminute
uel corrupte. Aut nil sentiet Naȝ si nares ni
mis ꝯstringātur aut supflua caro i eis nascat
aut alia grossicies ꝑter nām ⁊ uiā penetratio
ni aeris oppilet. Et similiter faciet apostema
nascens in pelliculis carum Et omnis passio
que fit in ossibus que collatoria uocantur op
pilēt pelliculas cerebri uel uias ossiū dictoꝝ
hec oīa sensui odoratus nocēt maxime. si passio
fit in utrisq; furculis uel pelliculis q̄ ueniūt
a cerebro ad nares. qm̄ si reuma alicui eueni
at uel catarrus ex incensione solis uel frigi
ditate aeris utrisq; cerebri uentriculis reple
buntur. unde opilantur illa loca. Et spūs cō
pl'o in uentriculis cerebri existentis corrum
pit. ⁊ sm̄ cerebꝝ corruptelam habebit. Et
sil'r fit si constrictio aut incisio bus euenerit
mēbris aut ossi sensus odoratus corrumpet
aut destruetur. Et dixit cā uero horribilis sē
sus odoratus. humor erit malus in locis pre
dictis conclusus. Nam hiis calefactis fum⁹
turbidus ⁊ fetidus generatur. unde fumosita
tes ascendentes per nares turbantur ⁊ corrū
puntur. Dixit serapio corruptō idest lesio ac
cidit in odoratu. aut ex egritudine que erit
in uentriculis anterioribus cerebri. aut ex
egritudine que accidit in ipsis naribus. Et
que ē ex uentriculis cerebri. aut ē ex malitia
complexionis. aut ex multitudine humorum
corruptoꝝ qui aggregent in eis. Et egritudi
nū q̄ fiunt in ipsis narib⁹. Alia ē que prohi
bet odoratū total'r sicut opl'o que accidit i du
ob⁹ ossib⁹ fixis. in quib⁹ sunt foramina duo
q̄ penetrant ad palatū ex coartatiōe humoruȝ
grossoꝝ uiscosoꝝ qm̄ illud ē qꝺ nocet odora
tui parumper tunc fortasse nocet total'r sicut
apā qꝺ fit in ambob⁹ narib⁹. Et est in figura
sua sicut caro aīalis polippi multoꝝ pedum
Et nascitur in utrisq; carnositas egrediens
a nā. hoc. n. apā si non. ē multum adeo donec
transcat terminum ⁊ opilet duo foramina du
orum nariū non destruit odoratum. Et ex eo
ē qꝺ destruit odoratū totum psē. ⁊ tm̄ ꝑ accnā
que sequūtur ipsū. ⁊ fortasse corrūpit ipsū to
tū. sicut ulcera putrida q̄ sūt in duab⁹ narib⁹
ex hūiditate acuta currente ad eas. qꝺ ē q̄
si accit utrisq; ut generet in eis caro addita
q̄ oppile. duas nares. aut magnificet putredo
utriusq; donec difficilis fiat odoratus. ꝙ at
trahitur deforis. tunc utraq; ꝺstruit odora
tū. Et dixit sapio. ⁊ scribit sic 3° ꝯtinētis sē
sus odorat⁹ deficit aut ex ipedimēto anterio
ris uētriculi cerebri. aut introytus naris. Et
ipedimentū transit⁹ naris si fuerit ꝓximū ap
paret ꝑ sm̄. Sꝫ si profūdū erit cū eloqo hy
nitus ⁊ loquet cū nare. Et si fuerit ex ipedi
mēto cerebri tūc ꝯsiderādū ē in eo qꝺ effluit
ex nare an sit digestū an nō an grossū an sub
tile. Et in regimīe ꝑcedēte ⁊ notū sit tibi. an
sit ex ꝯpl'one an ex ꝯpōne mala. Et Rasis.
dixit 3° ꝯtinētis odorat⁹ deficit. an ex iferio
rib⁹ trāsitib⁹ ꝓcedentib⁹ ad nares an ex su
ꝑiorib⁹. Qꝺ si fuerit ex inferiorib⁹ ex carne
erit aut re simili. Et sil'r prohibet haneliuȝ.
scȝ fieri ꝑ nares. Qꝺ si fiunt ex supiorib⁹ n̄
ꝓhibet hanelitū nec restat in ipso trāsitu ad i
pediendū ipsū aliqd. aut erit ex opl'one i co
latorio. aut in eo qꝺ opponit ei ꝺ duramatre
aut ex corruptione ꝯpl'onis cerebri. tm̄ si sup
fluitas manauerit ex narib⁹ iuxta solitū. nec
opl'o fuerit in colatorio neq; in fluxu sanguis
ipse fuerit grossus sꝫ defluūt possibile ē ꝙ n̄
sit ex cerebro que nisi fuerint sicce erunt ex
opl'one. Dixit mesue. nocumēta odorat⁹ sunt
diminutio eius aut priuatio aut ꝑmutatō aut
mendositas. Odorabile. n. aut sentit debil'r
aut nullo mō. aut in ꝯtrariū eius qꝺ ꝯprehē
dit rō. aut sētitur ex odorib⁹ odor qui nō in
uenit in aliquo presētiū. Et dixit mesue. ꝯti
gūt qn̄ꝫ nocumēta odorat⁹ ꝑꝑ. casū aut ꝑcussi
onē in uijs aut colatorio. Et accit ex hoc ut
cadāt nocumēta in ossib⁹ ⁊ tortuositas ⁊ dis
solutio forme. Et fortasse nō recipit tūc curā
Et qn̄ꝫ ꝯtingūt ab apāte ⁊ ulcere putrefacto
aut cācerosō. aut carne addita putrefacta. Et
accit qn̄ꝫ ꝑꝑ malitiā cōpl'onis in alkayfen ⁊
partibus suis sine mā uel cum mā. aut cū uē
tositate oppilāte alkayfen. aut colatoriū aut
duo emūctoria. que sunt sicut capita mamilla
rum. Et qꝺcunq; horum ē natiuum aut croni
cum uix curam habet. Auic. aūt dixit odora
tus. aut. destruit. aut debilitatm aut mutatuꝛ
idest mēdosus ē aut corrumpitur. mēdosus ta
mē ad corruptum deducitur. Et destructio ē
ut nō sentiat odores. ⁊ debilitas est ut sentiat
fetida ⁊ aromatica sensu debili. Dicunt qui
dam cum odorabilis spiritus grossus est. me
diocres non concipit odores sed tantum ex
tremos ūde aromaticum ⁊ fetidum tātum cō
cipit. ⁊ discernit. Corruptio uero odoratus
dixit Auic. fit sm̄ duos modos unus est ut
odoret odorem fraudulentum ⁊ non sit in
uētus. i. nō repiatur extra aliquod odorabile
saltē illius fraudulēti odoris fetida cui fumo
sitate ificiente spūꝫ odorabilē odoranda que
libet fetida sētiūtur. 2⁹ modus ē ut sentiat
odores qui in se nō sunt boni sicut ille qui sē
tit in se odorem stercoris bonum ⁊ abhorret
aromaticuȝ. et priuatio odoratus quinto pra
tice casemia uocatur. Dixit Aaron. ꝓhibent
odoratum medicine narcotice imposite nari
bus. Dixit Auic. cā nocumentorum odoratus
Aut ē malitia ꝯplesionis singularis. i. plure
aut ē humor melius existens i anteriori parte
cerebri ⁊ duobus uentriculis qui sūt in ipso
aut in ipsis duabus rebus similibus capiti
bus mamillaꝝ aut opl'o in osse perforato ab
humore aut uētositate aut apostemate aut can
cro Aut natiuitate carnis addite Aut i uela
mie qꝺ est supra ipsum. s. i dura matre. Et di
xit malitia ꝯplesiōis singularis quīdoq; est
prouenīēs ex medicinis administratis ⁊ di
stillationib⁹ distillatis quare calefit ꝯplexio
aut stupefit aut infrigidat aut propter aeris

sup̄flue qualitatis. Et dixit. qñꝫ prouenit no
cumētū odoratus a cā ⁊ percussione faciēte
ingredi super, os nocumētū ut tortuositatē l'
aliam malam figurā impediētem rectū tran
situ rei odorabilis. lesio odorat' pl' accidit
homini q̄ȝ alijs animalib' ꝓpter multā hūidi
tatē cerebri ci' q̄ dominat̄ instrumēto odora
tus. aīmalia enim habētia cerebꝝ siccum hn̄
odorāt. De signis dixit Rapio. qñ corrūpit̄
idest destruit̄ odoratus totaliter. tūc oꝫ ut i
quiram' de instrumēto uocis. si corruptū ē cū
odoratu adeo donec loquat̄ infirm' ex nari
b' suis tūc corruptio. ē. i. cā corruptiōis. ē in
instrumēto odorat' solo. Sꝫ qñ cor° . odora
t' ē ex lesione uētricloꝝ cerebri. tūc ñ ē cor°
in hanelitu Et oꝫ tūc ut cogōscas cāꝫ ꝑꝑ quā
ledūt̄ uētriculi cerebri. q̄ significat̄ ꝑ signifi
catōes q̄ significāt malitiā ꝯplōnis cerebri
qō ē qm̄ significat q̄ ipsa ē a calitate. qñ fe
brit. i. calefit caput. Et facies inflāmat̄. Et
ledit̄ a calitate ⁊ d̄lectat̄ a frigiditate. Et ex
ꝯtrarijs hoꝝ significat̄ malitia ꝯplōnis fri
gide. Et sic ē cū eūone humiditatū subtiliuꝫ
multaꝝ grauitas. s. nō multa tūc nō leduntur
uentriculi cerebri nisi ex malitia ꝯplōnis ca
lide cū mā calida precipue si rubet color in
firmi cū inflāmatōne in parte anteriore ⁊ si
ē ibi grauitas. Et superfluitates que eūant̄
sūt nō liquide. ymo cōgelate grosse crude. tūc
est a mā frigida. Dixit Auic. quando accidit
homini ut nō ꝯprehēdat odores ⁊ accidit il
li cursus humiditatū ex naso fm consuetudi
nē. tūc non ē opilatio in colatorio si auteꝫ in
uenit̄ ꝓhibitio penetratōis hūiditatū ⁊ ꝓhi
bitio respiratōis in naso ⁊ nasitas al' māsitas
in loq̄la sicut qñ loquit̄ cum naso tūc illic est
oplō in ipso alkaysin. ⁊ quādo retinet̄ cursus
humiditatū. et non fit ꝑꝑ malitiā ꝯplōnis
cerebri. s. desiccantem aut ꝯgelantem humidi
tates aut non fit ꝓpter paruitatem superflui
tatis eius ⁊ est illud qō est in colatorio
apertum tunc illic est oplō profunda scilicet
in cerebro. Et si cursus humiditatum est ad
ueniēs secūdū ꝯsuetudinem ⁊ non est opilatio
sub alkaysin ⁊ eis que secunt̄ ea tūc nocumē
tū est in cerebro. Cognosce ergo dixit. A.
ꝯplōnes ⁊ operatōes ⁊ dispōes cerebri ꝑ ea
que iā dicta sunt in p̄cedentib'. ⁊ iudica ⁊ o
perare fm illud. Et silr̄ si debilitas ē in odo
ratu aut diminutio. tūc si inuenit̄ odor putri
dus ⁊ narib' sugitur. i. odoratur fetor. tūc cā
eius ē hūor in aliquo dictoꝝ locoꝝ putridus
⁊ significat̄ a sisi eius q̄ sciuisti. Dixit Aarō
si in nare nō fuerit aliqua caro orta. neqꝫ fu
erit in narib' aliqua hūiditas. ⁊ difficultas fu
erit odoratus passio erit ex cerebro. Signa
aūt opilationis nasi sunt prohibitio hanelit'
ꝑ nasū ⁊ uocis infectō. ⁊ in naso apparet opi
latio manifesta cū in eum inspicitur ad radiū
solis. ⁊ in sompno moratur ore aperto. Et
cum nares stringuntur. ⁊ postea dimittuntur
⁊ uentositas egreditur impetuose ⁊ uelociter
ex uno latere significatur opilatio ex uētosi
tate grossa. Signa uero opilationis colatoꝝ
sunt q̄ in naso nihil apparet manifestum op
pilans ⁊ ex eo non egreditur aliqō superflu

um. Signa autem oppilatiōis cerebri ab hu
more frigido habita sunt supra i loco suo Et
frigida obsunt ⁊ calida ꝓsunt ⁊ ꝑtes āterio
ris capis frigide sentiūtur ⁊ qñꝫ sentit odo
rē fetidū ⁊ qñꝫ aromaticū ⁊ qñꝫ nullū. Dixit
Aui. qñ odorat infirm' i egritudib' acutos
odores nō ꝯsuetos neqꝫ usitatos. neqꝫ ali
quo odorabili p̄sente. Et cū h° sentit odoreꝫ
qui ē sic odor pisciū aut luci ifuxi aut butiri
aut alterius similis ⁊ fuerint illic signa mala
tunc ꝓuenit mors. Cura nocumentoꝝ odo
ratus duplex ē. una generalis ⁊ alia spāl' Et
ꝯplēt̄ dieta ⁊ potiō e. Et dieta generalis ꝯsi
stit in cuitatiōe aeris cuiuscūqꝫ intēse quali
tatis emūdatiōe ab omnibus sordibus q̄ ite
rius aggregari possunt. Et i cuitatiōe omiuꝫ
odoꝝ tā fetidoꝝ q̄ȝ etiā aromaticoꝝ itēsoꝝ ⁊
p̄cipue eoꝝ que grata nō sunt suscipienti. Et
in cuitatione sōpni mlti p̄cipue imediate su
pra cibū. Et cuitatione ciboꝝ grossoꝝ uisco
soꝝ ⁊ uaporosoꝝ seu uaporationē faciētiū ad
capud Et replōis coꝝ ⁊ in emissione supflui
tatū cotidianaꝝ. Et dimissione coyt' plimi
Dieta uero spālis attenditur fm singlas cās
nocumētoꝝ ei' q̄ satis haberi pōt ex dictis
in p̄cedētib' Et adhuc dicēdis in singlis ca
plis egritudinū nasi. Generalis autē potō ma
xie ꝯplet̄ cū cerebri ꝯfortatiōe. Dixit Auic.
Intēdat̄ āteriori pti cēbri cū ēbrocis odo
ramētis suctiōib' ēplis ꝯueniētibus ⁊ alijs
silib'. ꝑticularis uero potio uariat̄ fꝫ uarias
egritudies a qb' odorat' emergūt. Et si qdē i
cā fuerit mala cerebri ⁊ nasi ꝯplō dixerūt Ra
pio ⁊ Aui. curet̄ cū ꝯrio. ueꝝ dixit Aui. plm
qō accidit ex malitia ꝯplōis ē ut incipiat̄ ꝯplō
frigida. aut cū ambob' uentrib' āterioribus
cēbri aut in ipsi' māmillarib' additamētis.
Et medicie magis ꝯueniētes ad illū sūt caput
purgia fcā ex oleis calis in qb' dissoluta sūt
euforbiū castor. ⁊ musc' ⁊ maxime ualet ole
uꝫ nardinū cū p̄dictis. Et ualō ꝯfert suc' yre
os cū puluere piretri imiss' i nares. Et apit ēt
opiones colatorij. Dixit hal'. si in naso fue
rit mala ꝯplō calida. cui' signa sūt rubor in
naso ⁊ sēsus ardoris patiēs respuet oleū ros.
ꝑcussū cū aqua sempuiue aut oleū nenufarinū
⁊ de cucurbita ⁊ silia cum aqua ros. ⁊ suppo
natur exterius pannus infusus in sandalo ⁊
aqua rosata. Si uero mala ꝯplō fuerit cum
mā siue mā illa sit i uentrib' cerebri siue i na
so ⁊ colatorio dixit Rapio. ipa purgāda erit
ꝑ lapsatiua ⁊ ꝑsternatatoria ⁊ ꝑ fomtatiōes dis
solutias oplōis. Dixit. A. si cā ē hūor cxñs i
uētrib' cerebri q cognoscit̄ ꝑ ea q̄ dicta sunt
supra de dispoib' cēbri eūet̄ corp' totū si ē
hūor dñans i acorpore toto ⁊ cēbꝝ ipꝫ cū eo
qō educit hūorē illū ex sibaret ⁊ cappurgijs
⁊ gargarismis ⁊ suctionibus que fiunt nari
bus ⁊ odoramentis subtiliatiuis ⁊ similibus
que iam sciuisti in precedentibus Et si uene
flobotomia ē necessaria fiat Et redi in omni
bus illis ad principia data in cura cerebri. s.
c°. cuꝫ materiam ⁊c̄. Dixit Rapio. si est ex hu
more q aggregatus ē in locis illis incipiam'
in primis cuꝫ eūone hūoris corrupti. s. digōe
ei' p̄missa deinde administrem' gargarisma

trahēs sup̄fluitates. Quod si malicia odora tus ē ex opil'one in duobus ossib⁹.s.colatoriū ⁊ hūoribus grossis tūc administra medicias subtiliatiuas incisiuas sicut ille q̄ admistrāt in catarro ⁊ coriza nisi qꝛ oꝫ ut sint fortōres illis. Dix' Ras.3°.ꝯtinētis.dico hec sūt appiē tia opil'ones naris.s.nigella acetum urina cā meli cōdisi artamita piretrum piper ⁊ pulpa coloquintide. Dixit Gal' 3°.miemir.ad opila tionem in nare. Nigella infusa in aceto uini ꝑ aliquot dies.deīn trita cum eo bene ⁊ in stilla in narē aut insufflata supra in narē ultra posse appit opil'onē nariū. Dix' Rasis.dico h̄ cura apperit silr̄ angustiā hanelit⁹. Dixit. A. si cā ē opil'o in colatorio administra ēbrocas apitiuas dictas in c° cerebri.⁊ embrocet̄ ex eis ⁊ iclinet̄ sup̄ uaporē caꝝ. Et narib⁹ sugat ex eis in quib⁹ dissoluta sunt ꝯdisi pip̄ ⁊ op poponacū. Et oꝫ ut uētose capiti adhibeant̄ post illud. Et gargarisma fiat ex reb⁹ aperi tiuis calidis. Et dixit.ex expt̄is sunt nigella infusa in aceto aliquib⁹ dieb⁹ deinde ꝯterat̄ cū eo bene ⁊ misceat̄ cū oleo ⁊ distillet̄ in na suꝫ. Et sugat̄ quāto pl⁹ fuerit possibile ad su piora ⁊ ip̄m terit̄ sicut puluis ðinde ꝯterat̄ cū oleo antiquo donec fiat sicut puluis subti lissim⁹. suple ⁊ insufflet̄ in nares. ⁊ ꝓprie fel testudis ut dixit Sapio. omne fel apit opil'o nes nariū ⁊ semen urtice ⁊ decoctō eius ē po tens ad hoc attracta ꝑ nares. Et silr̄ decoctō nigelle ⁊ acetum decoctionis serpilli aut sin sinbriū ⁊ ozimū gariofilatū sepe ꝯmestum ape rit opil'onem nariū ⁊ auriū. Et silr̄ dum erit uiride sepe odoratuꝫ licet siccuꝫ sit fortius ⁊ silr̄ semē eius. Et inunctio narium ab intra cū butiro solo ē utilis ualde ad opil'ones nari um que accidunt infantibus. Dixit Auic. ad opil'onē uentosaꝫ laudat̄ caputpurgiū ex oleo amigdalino amaro mōtano aut insufflētur in ipso harmel ⁊ piper album. Et quidam dixe runt ꝙ caro pulmonis qn̄ esiccatur ⁊ teritur ⁊ insufflatur puluis eius in nasuꝫ ē iuuatiu⁹. Et ualet sucus rute iniectus cum serapino. Et dixit.ille qui sentit odorifera ⁊ nō sentit fetida nō cesset facere caputpurgiū cum casto reo.multociens usqꝫ quo rectificetur ei⁹ di spositio. Et quidā addunt castoreo rutā. Et dicunt qui non sentit bonum odorem faciat caputpurgium cum serapino.

Capitulum 2m. de fluxu sanguinis narium.

Nquit Ap. 10a. ꝑhleu matū ꝑhleumate 2°. hōi soli aialiū sanguis fluit ex narib⁹. Et hoc ꝓꝑ duas cās quaꝝ una ē.ꝙ hō inter aimalia sue molis hꝫ epar magnū generās multū san guinē.quo replent̄ uene in eo oēs.maxie aūt q̄ sūt in capite ꝓpterea ꝙ sanguis ei⁹ ē subtil' respectu alioꝝ aialiū. qꝛ facil'r ascēdit sursuꝫ ad cui⁹ ascensionē adiuuat statura hoīs erec ta. Cūqꝫ appropinq̄t i ascēsu suo recti mirabi li magis calefit ⁊ subtiliat̄. Et sic ad caput ꝑ ueniēs inuenit in eo hūiditates pl'imas que mixte ei reddūt ip̄m lubricū habilē ad fluēdū Est.n.hō humidi capis ꝯꝑatōe alioꝝ aialiuꝫ 2a.cā ē subtilitas cutis hoīs respectu alio rū aialiū ꝑcipue faciei ⁊ maxie cutis q̄ ē itra nares qua facil'r rūpitur. uñ facil'r in hoīe sā guis fluit ex narib⁹ magis tñ ꝯtingit fluxus ei⁹ in uiris q̄ꝫ in femis ꝓꝑ eē sāguinē uiroꝝ calidiorē ⁊ subtiliorē sanguine femiaꝝ. ymo femis raro ꝯtingit flux⁹ sanguis nariū.si me struis ꝯueniēter purgant̄ ⁊ utantur regimine debito. Dixit Auic. corpora magis ꝑata flu xui sanguis nariū sunt col'ica citrina subtilis sanguis. Et hec iuuātur ex eo fluxu q tēpera tus ē. Post ista sunt corpora sanguinea rubea carnosa mediocris sanguis. Et ista iuuantur moðrato fluxu plusq̄ꝫ col'ica. fl'ica uero ⁊ me lācolica minus sunt ꝑata ei ⁊ minus eo iuuā tur ēt q tempat⁹ ē. cā aūt ꝯiuncta qua sāguis a corpore effluit ē triplex.s. aut que orificia uenaꝝ ampliat. aut que uenam rumpit aut q̄ resudare facit ip̄m per poros uenaꝝ ⁊ orifi cia eaꝝ parūper dilatata Auic.tñ paruā dila tationē orificioꝝ uenaꝝ uidet̄ ꝯtra distigue re resudatiōi uenaꝝ. Et cā q̄ uenaꝝ orificia āpliat est aut debilitas retentiue aut fortitu do expulsiue aut decursus sanguis ad extre mitates uenaꝝ subito ueniens aut qualitas acuta incitās. Et qñ apperitio orificioꝝ fue rit ꝑua dixit Auic. fluxus fit distillando. Sꝫ qñ apitio coꝝ est multa. sanguis exit cū impe tu ⁊ uelocitate. Cui⁹ uelocis ⁊ impetuosi exi tus siue ap̄tionis magne orificioꝝ uenarum cā est dñium sanguis fluentis cū uirtute. Di xit. A. i. cū impetu ⁊ uehementia. uñ impetuo se motus ⁊ multis scindit uenas. i. apit eorū ora l' cum uirtute i. cum fortitudine uirtutis expulsiue mouentis ⁊ expellentis sanguinem motu ueloci ⁊ impetuoso uersus uenas nasi. Cā etiam uelocis ⁊ impetuosi exitus sangui nis qñ est ruptura uene siue corrosio in ca euenens cū magnificat̄. Et cā rupture ē mul titudo sanguis. uñ uena intantū extendit̄ duꝫ crepat̄. Et cā corrosionis est humor acutus corrosiuus. Cā aūt resudationis ex poris est sanguis subtilitas siue liquiditas ⁊ aquositas sanguis aut ē raritas texture uenaꝝ. Et hec sunt cāe intrinsece fluxus sanguis. qñꝫ tamen hꝫ cās extrinsecas ut casū sup̄ nasū ꝑcussionē siue obuiatōeꝫ morā sub sole estiuo capite di scoꝑto forteꝫ irā ⁊ furoreꝫ motū fortem ⁊ ꝑcipue partiū supioꝝ corporis ⁊ capitis mul taꝫ ei⁹ fricatōeꝫ ⁊ appositōeꝫ calidoꝝ sup̄ ca put. Et balneū calefaciēs de quo dixit Gal'. 2°.miemir. Balneū fluxū sanguis de narib⁹ ⁊ oēꝫ sanguinē mouꝫ motu forti. Cibaꝫ ⁊ po tū cal'm acutū subtiliatiuū ⁊ ꝯmotiuū sanguis ⁊ ꝑcipue potuꝫ uini subtil' acuti ⁊ multi ⁊ pu ri portatōeꝫ graui pōderis sup̄ caput imissio nē alicui⁹ rei aspere in nares ꝑcipue herbe uiridis q̄ dicit̄ crus galli qñ postea nares su per eo stringūtur ⁊ fricātur ⁊ alioꝝ fluxuum sanguis spontaneoꝝ ul' artificialiū ꝯsuctoruꝫ retentionē siue dimissionē ⁊ sil'ia. Et accidit flux⁹ sanguis nariuꝫ alñ rōne toci⁹ corporis ut quia calefactum ul' multi sanguis genera tiuuꝫ. Et qñꝫ ꝓꝑ uapores drigmes acutos ad caput ascendentes. Et dixit Mesue. qñꝫ fit

pp fracturã artariaꝝ cerebri. Et. A. dixit ꝓ
pter eruptionẽ uenaꝝ ⁊ artariarũ rethis ce
rebri. s. piematris aut rethis mirabilis. Et
dixit mesue. qñ3 fit a nã successione sode. sc
dãs sodã ꝓprie pulsatiuã. Et Aui dixit. pl'3
ei⁹. s. flux⁹ sanguis nariũ fit successione euen
tus soda ⁊ inflãmatiõis. s. capitis uel. i. sode
cũ inflãmatione que ꝓprie ẽ soda pulsatiua
Et euẽtus egritudinis acute uel p'm eius. s.
sanguis fluentis ex ruptura uenaꝝ ⁊ artaria
rum rethis fit successione soda ⁊ inflãmatio
nis capitis aut successione casus uel percussi
onis. Et dixit mesue. qñ3 fit ꝓpter ebullitõ
nem factã in sanguine cũ cõitate corporis to
cius aut epatis tantũ aut qñ ꝓp sup calefactõ
nẽ eius. s. epatis cadit ebullitio in sãguine.
Flux⁹ qdem sanguis nariũ. qñ3 est creticus
⁊ qñ3 sinthomaticus siue nõ creticus. Et di
xit Auic. qñ3 ẽ rediens cum periodis. ⁊ qñ3
cadens subito. i. ẽ eueniẽs. subito. nõ cum ꝑ
iodicatione. Et dixit qñ3 est ex uenis ⁊ qñ3
ẽ ex artarys. ⁊ qñ3 exit ex ambabus narib⁹
⁊ qñ3 ex altera tantũ. Dixit Auic. fluxus san
guinis nariũ ẽ ex dispõnibus q̃ ꝯferunt ⁊ no
cent ipse ẽ qñ3 tẽperatus ⁊ tunc ẽ iuuatiuus
⁊ qñ3 ẽ superfluus. ⁊ tunc est nociuus. Qui
igit dixit. A. iuuit successione ei⁹ leuitatez ca
pitis post repletionẽ. s. grauantẽ caput. Et in
uenit equalitatem coloris post rubedinez ue
hementem. Et ẽt equalitatem forme. i. ꝯpl'o
nis post inflãmationẽ iuuatur eo precipue ĩ
febribus acutis ⁊ apãtibus intrinsecis ⁊ ꝓ
prie sanguineis ⁊ colicis in cerebro ⁊ deinde
in epate postea in uelamine. s. dyafragmate ⁊
pleura uel mediastino ⁊ postea in pulmone. iu
uamẽtum. n. fluxus sanguis nariũ in pleuresi
maius ẽ. q̃3 in periplonia. Et dixit fluxus sã
guis ex narib⁹ ẽ crisis magna in egritudini
bus acutis multociens ⁊ ꝓprie in eis que sũt
sicut uariole ⁊ morbillus. Cum autem fluxus
sanguis ex naribus est multus quia superflu
us. Dixit Auic. succedit patienti citrinitas
non consueta aut plumbeitas aut obfuscatio
uel obfuscatio ex citrinitate ⁊ nigredine. Et
illis quibus color conuertitur ad citrinitatẽ
dominat colera citrina ⁊ leditur cũ extractõ
ne sanguinis min⁹. s. q̃3 illi quib⁹ dominatur
fl'a aut m'ia. in illis aũt quib⁹ color ꝯuertit
ad plũbeitatũ dominat fl'a ⁊ in hys quib⁹ cõ
uertitur ad fuscedinem dominat m'ia. ⁊ isti
duo uehemẽter ledunt per id qd̃ minuitur ex
sanguine Et ẽ insup flux⁹ sanguinis narium
sc3 supfluens. dixit Auic. ꝭm timorem debili
tatis epatis. ⁊ ydropisis ⁊ reliquorum cõse
quentiũ debilitatẽ epatis. Iste enim ponitur
in timore ne ex nimio fluxu sanguinis epar
debilitetur. omnis. n. fluxus sanguinis quali
cunq3 fuerit undecunq3 fluat superfluens est
epatis ⁊ etiam stomaci debilitatiuus in qb⁹
libet corporibus sanis egris uel neutris. ⁊
ꝑcipue ex uirtutib⁹. epatis debilitat attracti
ua ⁊ digestiua attractiua quidem. nam licet
omnia mẽbra sint ex superfluo sanguinis flu
xu inanita. tamẽ ñ attrahũt ab epate. quia de
bilitata est eorũ attractiua ex resolutione in
illo superfluo fluxu. quapropter non inani
tur epar Et epar non attrahit nisi inanitum
Digestiua uero epatis debilitat ex illo flu
xu minorata ei⁹ caliditate innata q̃2 chillus
in epate non bñ sãguificat ex quo ydrops ⁊
sil'es egritudies generãt Et adiuuat ad hoc
ꝙ stomacus debilitat⁹ nõ bñ chilificat cibuz
ep aũt incõueniẽtẽ chilũ nõ bñ attrahit neq3
bñ digerit. Ad dictũ autẽ timorẽ ex supfluo
sanguis fluxu sunt magis ꝑata corpora m'ica
deinde fl'ica postea col'ica. sanguinea autẽ nõ
sunt ad eũ parata nisi ualõ exuberet. Dix
Ras 3°. ꝯtinentis ex 6°. epidimiaꝝ qb⁹cũq3
de narib⁹ fluxerit sanguis ⁊ nõ accidit citri
nitas nimia ĩ colore Aut habẽtib⁹ fluxũ hi⁹
color fuerit rubeus ĩ eis non erit nocumẽtũ
magnum hec inanitio etiã si fuerit nimia. s.
multa dum tñ color nõ fuerit mutat⁹ nimis
ille flux⁹ in eis non ẽ superfluẽs. Dixit autez
Gal'. in ꝯmento illius uerbi ꝙ q nõ fuerit añ
fluxũ sanguis coloris rubei ⁊ ob fluxũ ipsiu3
mutati fuerint in colore uehemẽter; inde ĩfri
gidatis coꝝ corporib⁹ dubitandum ẽ ne pati
antur ydropisi3 unõ ꝯsiderandũ ẽ in mutatõe
coloris qm̃ fortasse remanebit spatio tp̃ris
exñtis inter fluxũ p^m ⁊ 2^m. s. si fluxus fuerit
ꝑiodicus ⁊ fortasse non durabit. Et ꝯsiderã
dum ẽ si color rubeus dñatur corpori in illo
colore mutato an colera. an fl'a an m'ia. Et
ꝯsiderandũ super q̃ntitate ipsius. s. mutatiõis
coloris augmẽtata. Et ꝯsiderãda ẽ ⁊ cogno
scẽda. s. eius q̃ntitas augm̃tata ex colore cor
poris si mutatus fuerit ad citrinitatem aut al
bedinem aut ad citrinitatem mixtam cum al
bedine. Dixit Aui. fluxus sanguis ex arterys
discernitur ab eo qui fit ex uenis subtilitate
⁊ rubedie. s. clara ⁊ caliditate sua. Dixit Ras
3° ꝯtinentis si sanguis manauerit cũ instãtia
nimia ⁊ sanguis subtilis fuerit ⁊ rubeus ex
apti õe arteriaꝝ ⁊ uenaꝝ colatory erit. Et dix
si sanguis ex ruptura uene alicui⁹ ĩ nare fue
rit cognoscit si emanatõ sanguis fuerit nimis
habundans Nam fluxus ꝯtrari⁹. s. q nõ est ni
mis hñdans non erit ex ruptura uene suple
sed uel ex apertione orifitiorum uenarum ul'
ex resudatione. Dixit Auic. fluxus sanguis q
fit distillando ex apertione modica orificioꝝ
uenarum erit aut poroꝝ resudatione Sz qui
fit fluendo cum uelocitate uehemẽti Aut erit
ex dominio multi sanguis cũ uirtute forti aut
ex ruptura uene Et dixit secũtur cum qui fit
ex ruptura uenaꝝ ⁊ arteriaꝝ rethis accñt cor
ruptõis ꝯpõnu3 cẽbri ꝓculdubio. Et dix. A.
fluxus sanguinis narium. s. futurus signifi
catores. al'. significationes habet añcedẽtes
euonũ ei⁹. sicut est splendor appens ĩ utrisq3
oculis et linee albe et rubedo et citrinitas
proprie post soda. et reliqua que diximus
ubi locuti fuimus de egritudinibus acutis et
crisibus earum. Et quandoq3 significatur
fluxus sanguinis narium et dispositiones ei⁹
secũdũ dispositiones egritudinũ acutaꝝ ⁊ eaꝝ
crises. i. ꝭm dispõnes reptas in egritudinib⁹
acutis ꝭm crises earum tempora et dictum est
de eis in loco suo. s. 2ª quarti. Dixit. Galien⁹
5° . afforissmorum ĩ ꝯmẽto afforissmi mulieri
mestruis deficiẽtib⁹ ⁊c̃ . ꝙ flux⁹ sãguis ex

naribus est minus periculosus fluxu emo
roydali qꝛ natura minus ꝑter nām ⁊ pr̃ices
eūat ꝑ narē q̃ȝ ꝑ emoroydas.sed tñ ex alia cā
fluxus emoroyal' pōt eē minus ꝑiculosus illo
s.iq̃ȝtum fit ꝑ locū ignobiliorē Ait raſ 3° ꝯti
nētis quidā passus ē iuxta extimationē i tri
bus diebus fluxū sanguinis in q̃titate. 26.
rotuloꝝ ⁊ mortuꝰ ē.Et.Aui.dixit scias ꝙ qñ
qȝ uiuit hō in fluxu sanguinis nariū usqȝ qº
egrediatur ex eo usqȝ ad.xx.libras ⁊ usqȝ ad
xxv.deinde moritur.Regimen quo dȝ uti ille
qui uult a fluxu sanguinis custodiri.⁊ est insu
per ꝯueniēs in fluxu ꝑiodico qui supfluit in
tp̃re interpelatiōis dixit Aui.ē ꝙ in eo q fit
ꝑꝑ ꝑꝑationē corporis ⁊ caliditatē ⁊ colerici
tatem oȝ ut cūet̃ sepe colera in eo. Et fiat cō
dēpsatio ⁊ ispissatio sanguinis eius cū cibis
⁊ potibus suple ⁊ medicinis. s.infrigidātibꝰ
⁊ ꝯdempsantibꝰ sanguinē.Et Raſ dixit dico
hoc regimē faciēdum ē ad fluxum sanguinis
qui in certa reuol'one tp̃is infestat corpora
qꝛ insistendum ē ꝯtra hūorem dñantem in tē
pore sue qetis ꝑtem ꝯtrariam ei. Et in spe
ciali dixit Aui.oua elixata dicunt.s.in aceto
sunt ꝯuenientia ei qui ꝑparatur ad fluxum sā
guinis narium ꝑꝑ colerā sanguinis sui qꝛ sic
ꝑꝑata extingunt col'e acuitatem.cuȝ tñ aceto
sa alñ noceant eis ꝓpter incisionē ⁊ subtilia
tōem que est in eis dico ꝯsiderandum est hoc
dicūt quidam ꝙ fl'omia uene spatule que est
posterius ē ultima in restringendo fluxuȝ sā
guinis narium.qꝛ ꝓhibet sanguinē ascendere
ad caput.Et tamen fluxus ꝑducit ad sincopī
sedat illum statim ⁊ non permittit sincopim
supueīre isup i ꝑseruatōe ꝯueīūt ⁊ medicie ⁊
potus que dicētur in curatione eius.ꝑficitur
aūt curatio eius duplici istrumento.s.dieta ⁊
potione.Et dicta quidē ē ut morā trabat pa
tiens i aere frido cuȝ equalitate i qualitatibꝰ
passiuis aut cum ꝑua declinatione ad alteraȝ
earum nō sit tamen uētosus i quo caput ⁊ cor
pus totū estiuo tp̃e sint discohopta.Aliis ue
ro tp̃ribus leuē hēant cohopturā que nō gra
uet:neqȝ calefaciat extrema nam in maxima
ebullitōe maxie sanguinis tociꝰ corporis ēt
teneantur discohopta.in remissa aūt ebulliti
one tociꝰ sint cohopta ꝑcipue inferiora ymo
⁊ alñ ꝓpter diuersionem eam calefacere con
fert ut patebit inferius Fugiat patiens irā
furorem cogitamina tristiciam sed stet in gau
dio temperato ⁊ bona spe.neqȝ aspiciat sāgui
nem suum fluentē.nȝ hēat corā se res rubeas
uel citrinas.nō sit subcitus cingulū stringētē
neqȝ sit maspillatus stricte.neqȝ stricturam
circa gulaȝ patiat̃.Sit autem in omni quiete
animali ⁊ corporea.⁊ non moueat membra
sua precipue superiora fugiens uociferatōeȝ
⁊ multa locutionem neqȝ fricetur neqȝ pecti
netur caput eius.Et lectus in quo accubat nō
sit de plumis sȝ de bombace uel lana.ul' sit co
riū inflatum.neqȝ teneat sub ceruice puluinar
neqȝ aliquod calefaciēs.Et sit in eo alto et
sbleuato capite.nō inclinato inferiꝰ iuxta pos
se.Et ñ accubat sup latere a quo fluit sāguis
sed super latere oppsito. Et cum uoluntas

fuerit restrigendi fluxum dormiat ad posse
et si possibile fuerit nō supinus cibos ⁊ potꝰ
fugiat acutos amaros salsos et multū dulces
Dixit mesue.sint cibi et p otꝰ frigidi.s.actu
et potentia co ngelātes. Et hal' dixit regie
regat̃ sanguinem ꝯdempsāte cibis .s.⁊ potibꝰ
ingrossātibꝰ sanguinē. Sint ergo cibi eoꝝ
dixit.Aui.illi qui cum lentibus et sumach et
aceto aut agresta et similibus illis fiunt et
caseus recēs humidus ē ex cibis ꝯuēiētibꝰ
patientibus fluxum sisāguis nariū . et sil'r
lac decoctuȝ donec ingrossescat. Et dicunt
quidam la c coagulatum confert et magis
si fiat acetosum. Dixit hal'.cibi sint acale
sa que fit cum amidi farina et rizo et lacte pe
rato dulci et ouis solidis. Et insup caseo
recenti et lacte et agnorū lactātium et porcel
loruȝ et tritico cocto cum lacte. Et dicūt
dandum est patienti fluxmm exsubtilitate de
lacte cum pane nō duro. Et ō conuenienti
bus est lac caprinum coctum cum dragagāto
Et conueniunt ex holeribus lactuca portu
laca scaliola endiuia cucurbita et similia
Et de fructibus quecunqȝ sunt frigidi
stiptici. Et conceduntur pisces paruisqua
mosi. Et de leguminibus faba fracta lens
biscocta et robilie Et ꝯueniunt extrema ani
maliū si uirtus sufficit digerere illa Dixit
mesue Acetum in hoc est mirabile.s.pro con
dimentis ciborum et sumptum in potu cum
aqua frida.ipsa ēt aqua frigida est potus uti
lis sola et permixta cum iulep ⁊ robub
fridis et stipticis.Et rob granatorū acetoso
rum et muzoruȝ est potus conueniens eis et
similiter rob.berberorum. Dixit Hal'.sic
scribitur 3°.continentis uinū auget fluxū san
guis .atñ restaurat ꝟtutē.unde siqs extitē so
fluxu sanguis debilitatus sit ex uirtute ⁊ cor
pus habeat totū infrigdatum nimis dādū est
ei in potu de uino pauce linfationis.i.qō tol
lerat paucā mixtionē aque qō apud eū uocat̃
paucifeꝝ ⁊ proprie si fuerit sine colore ponti
cum seu multum bruscum.eo ꝙ ipsuȝ uirtutē
ꝯfortat Et ex eo nō excitatur fluxus sanguis
maxime si patiens añ fluxum non erat rubei
coloris.Si autem añ fluxum patiens fuerit
rubei coloris ⁊ ob fluxum illum non fuerit
mutatum in coloreȝ alium non est ei dandam
de uino in potu quoniam dubitandū ē ne ma
gis excitet fluxum q̃ȝ confortat uirtutem
Et Auic.dixit uinum ꝯfert inquantum ꝯfor
tat ⁊ nocet in quantum excitat ⁊ ꝯmouet ⁊
ebullire facit.Cum ergo indiges ipso in quan
tum ꝯfortat ꝯmisce ipsum parumper.s.cum
aqua.Et cum non est necessarium Neqȝ flu
xus sanguis facit casum uirtutis proximum
non detur ipsuȝ in potu.In facto propter frac
turam arteriarum cerebri in speciali dixit
mesue raro recipit curam.Et Auic.dixit si
militer.Si quid itñ conferre pōt est frequēs
assumptio cerebroꝝ gallinaꝝ uel caponuȝ seu
pullorum uel pullaꝝ cum proprietate sua.Di
xit Auic.aggregatio experientiū medicoruȝ
extimat ꝙ cerebella gallinaruȝ sunt de melio
ribus cibis.ymo ex melioribꝰ medicinis ei

qui habet fluxũ sanguis ex narib⁹ ex casu ⁊
ꝑcussione.s.qua fracte sint arterie in mirigis
cerebri unde oꝫ ut ex eis plurimũ summat aut
fiãt in cibis ꝯtinue. Et dicũt qdam ꝙ san
guis colũbe esiccatus postea tritus ⁊ mixtus
cum albumine oui narib⁹ immissus ꝯfert. Et
ꝙ ualet cinis limaciarũ ꝯbustarũ cũ testis
suis mixtus cum albumine oui ⁊ naribus im
missus. Et ualet liciniũ in albumine oui infu
xum ⁊ in puluere antimony inuolutũ narib⁹
immissum Et dicũt ualet olibanum bibitum
⁊ in nares insufflatum. De fluxu cretico om
nes autores ꝯcordãt ipsum non esse restrin
gendum nisi superfluat ⁊ uirtutẽ prosternat
Dixit serapio fluxus sanguis narium si est
creticus non oꝫ ut abscindas ipsum nisi mul
tiplicetur ⁊ debilitet uirtutem. Et aut ueniat
cũ difficultate ⁊ timeatur ex eo perditio tũc
enim oꝫ ut abscindas eum statim. Et hal' di
xit fluxum sanguis narium cum causa crisis
fit amputare non cures. Et mesue dixit Cuꝫ
fuerit creticus expectandum est super eo nisi
exhuberet superatione super qua timeatur
de casu uirtutis. Dixit Ras 3° ꝯtinẽtis Qui
dam passus est in crisi fluxum sanguis quatu
or rotulorum ⁊ dimidy ⁊ ligari feci man⁹ ei⁹
sursum Et insisti cum odore aceti ⁊ in frigi
dani cum niue ⁊ cum potu eius ⁊ impositione
ipsius super fronte ⁊ cum ligatura iuncturaꝝ
Et cum uiderim hec nihil ꝯferre apposui uẽ
tosam super dextra parte ypoꝯdry ⁊ statim
mitigatus est fluxus. Et hinc accipe ꝙ su
pradicta quantitas est quantitas superfluens
in fluxu sanguis cretico ex quo Ras statim i
tendit cure ipsius. Et multo magis est super
fluens in fluxu non cretico. De fluxu autẽ nõ
cretico etiam facto in die non cretico dixit
mesue in facto a natura replet sodam pulsati
uam suple etiam in die non cretico quiescen
dum est uel nisi superfluat. Et fluxus etiam
factus propter additam quantitatem sanguis
in corpore uel capite etiaꝫ restringendus nõ
est nisi superfluat. Omnis enim fluxus quan
tumcunqꝫ sinthomaticus significat molestiã
nature ista aũt molestia nõ tollitur ꝑ ipi⁹ flu
xus restrictionẽ sed potius augetᷣ. Amplius
cũo sinthomatica nõ ẽ mala ꝑ uiã cãe ymo bo
nũ ꝗzuis sit mala ꝑ uiã signi que malitia signi
ẽt nõ tollitur ꝑ fluxus restrictionẽ. Dixit
Aui. fluxus sanguis nariũ creticus ⁊ eius qui
accit ex se ipso.i.ex ipius addita ꝗtitate ꝗz
uis nõ expellat cũ nã nec accidat ĩ crisi ſꝫ sua
ꝗtitate apperiat orificia uenaꝝ in egritudini
bus suple aut ĩ sanitate ul' neutralitate uia rõ
nabilis ẽ ut nõ curetᷣ donec restringatᷣ.s.ꝑ se
ipm. Aut sequatᷣ casus uirtutis. uterqꝫ enim
dictoꝝ fluxuũ accit ꝑꝑ supfluitatẽ sanguis ꝗꝛ
nõ oꝫ ut restringatᷣ donec uehemẽter supflu
at qñꝫ.n.dixit. A. ꝯsequitur quatuoꝛ libras
ex eo.s.⁊ nõ seqtur sincopis ⁊ nõ dꝫ ꝯstringi
qꝛ aũt nõ sumus certi ut cu fluxus sanguis ꝑ
duxerit usqꝫ ꝓpe debilitatẽ uirtutis restrĩgatᷣ
ꝑ se ipꝫ ĩõ tut⁹ ẽ nõ expectare ꝗtitatẽ fluere
sanguinis magnã ꝗzuis adhuc nõ cadat uirt⁹
ſꝫ ꝑuẽire cũ curatõe ut añꝗz ĩducat casũ uirtu
tis sit restrict⁹ dixit gal'. ut 3° ponitur ꝯtinẽ

tis cũ uideris fluxũ sanguinis nariũ immode
ratũ insistẽdum ẽ ei cũ curis añꝗz uirt⁹ defici
at. restringitur aũt fluxus sanguinis nariuꝫ ꝑ
instrumẽtũ potõis. dixit mesue. ẽm duas intẽti
ones.s. ul'em ⁊ ꝑticularẽ. et ul'is fit trib⁹ mo
dis. ⁊ prim⁹ ẽ cũ eo ꝙ alterat malã ꝯplõnẽ.s.
calidaꝫ ĩ corpore toto capite l' epate ⁊ aufert
acuitatẽ sanguinis sicut ꝓpẽ sũt infuxiones ⁊
balnea ex aqs frigidis ⁊ sessiões in eis ⁊ ẽpla
tões pauoꝝ ĩfusoꝝ ĩ aceto ĩfridato ĩ niue posi
to sup epar ⁊ sumen ⁊ extrema ⁊ testiculis utẽ
do ꝑmutatõe ipsoꝝ post ꝑmutatõem. ẽpl'atio
nes sup ep ⁊ reb⁹ mere infrigidatõis. ⁊ acetũ
in hoc ẽ mirabile. Dixit. y. quinto affo. ꝗcũqꝫ
infrigidata sunt recalefacere oꝫ exceptis que
cunqꝫ sanguinẽ manare futuꝝ ẽ ab eis qm ut
ipe dixit ibidem in his oꝫ frigidis uti uñ san
guis fluere futurus ẽ suple ⁊ multo magis uñ
fluit. et sil' uoluit gal'. in comẽto. Et habet
hoc ũitatẽ ut pl'm ⁊ ut sepi⁹ in casu tamẽ aliq°
põt euenire ꝙ oporteret recalefacere ut cũ in
mẽbro a quo fluit sanguis tã ĩtensa foret frigi
ditas ꝙ mortificaret ipꝫ tũc.n. ꝑtermisso flu
xu tãꝗz min⁹ suspecto apponẽda sũt calida ac
tualia ad mẽbꝝ donec illa ĩtẽsa abiciatᷣ fridi
tas ẽt ⁊ si ex apõe illoꝝ cal'oꝝ fluxus augẽtur
rẽota tñ illa ĩtẽsa frigiditate redeũdũ ẽ ad cu
rã fluxus. ꝑdicta tñ friditas rarissime repiᷣtᷣ
in mẽbro a quo sanguis fluit. ⁊ notãter dixit
y. in his oꝫ ⁊c. qꝛ in mẽbris a quib⁹ fluit san
guis ⁊ eius ꝗ sũt in circuitu eoꝝ et ĩ hñtib⁹
colligãtiã cũ eis ⁊ ꝗ sũt cã ascẽsionis sangui
nis ad caput. et qꝛ de his ut patuit alñ ẽ totũ
corpus ut patuit ĩõ ĩ his sup toto corpore oꝫ
frido uti. ⁊ si cã fuerit ex corõ epate aut sple
ne sup eis oꝫ frida uti ⁊ nõ calefacere ĩ aliis
ãt mẽbris ꝗ in hoc nõ cõicant lꝫ cal'a appro
ximare maxie si extrema fuerit uel ignobilia
ꝓpter diuertere ad ea fluẽtem sanguinẽ. et in
tellexerũt de his mẽbris a qbus sanguis ẽ flu
xurus spõte aut ꝓpter cãm ꝑmittiuam. Et de
his nõ a quib⁹ fluxurus ẽ ꝑ artẽ ut per flomi
am ul' scalpellationẽ. nã mẽbꝝ a quo tal' per
artẽ sanguis fluxur⁹ alñ calefacere oꝫ cũ fri
catõe ul' uẽtose cũ multo igne appõe ul' mẽbri
ipi⁹ põne in aqua calida et ĩtellexerũt de fri
gido ⁊ calido actuali. nã in fluxu sanguis fre
quẽter calida po^a approximamus calida actu
a causticãtia aut ẽt cauteriũ actuale. nec ob
stat ĩtentioni eoꝝ ꝑdicte id ꝙ dixit. y. codeꝫ
quinto affo° frigida sicut nix.s. ꝙ frida sicut
nix sunt sanguinẽ fluere facientia. nam hoc ñ
faciunt ꝑ se sed per accidens. per se enim illa
frigida sunt immobilitantia ⁊ sanguinẽ ꝯstri
gentia ꝑ accñs ãt pñt facẽ ipm fluere inꝗtuꝫ
indurãt uenas ⁊ arterias ⁊ sic indisponũt eas
ad motũ uñ rũpũtur ⁊ sequitᷣ sanguinis flux⁹
uel fortasse hoc faciũt ꝯstringendo ⁊ intus re
tinendo hũores acutos q sũt postea cã corrosi
onis ⁊ sic flux⁹ sanguinis uñ Eꝝ. 34ª ꝓbleũa
tũ ꝓbleumate p° ꝗsiuit ꝑꝑ qd qbusdam cũ san
guis fluit ex narib⁹ aquã frigidã sup ĩfũdim⁹
ad faciẽ ut restringatᷣ. ⁊ reddẽs cãꝫ dixit qꝛ
sãguinis frigiditate aq̃ ꝯstringente ⁊ opillan
te poros faciei repentitᷣ. sil' cũ cal'o ad interi
ora. ⁊ maxime si supficialis fuerit sãguis.i. si

fuerit exiens uel uenīēs ad nasum per uenas
exteriores. qꝛ tunc frigiditas aque potest ad
ipm liberiꝰ peruenire. et sanguis meliꝰ ⁊ ci
ciꝰ ꝯstringitur. Secus si ex uenis pfūdis
⁊ que sūt intra craneū sanguis ad nasum ue
nerit. nam tūc nō confert īfrigidatio exteri
oꝛ sed fortasse nocet. 2ꝰ modus uł'is dixit me
sue. est ut fiat attractio sanguis ad diuersū uł'
oppositum. et pficit̄ dixit ipe cū flobotomia
subtili ex latere opposito i pꝛicipio. Et dein
de ex codeꝫ fiat latere et alū oꝫ ducere flobo
tomiā ad ultimū fere inanitionis ⁊ cum aliis
diuersionū mōis ut cum uētosatōe sup epar si
ex nare fluit dextra ⁊ sup splenem si ex sini
stra ⁊ sup utrūqꝫ ⁊ sup sumen si fluit ex utra
qꝫ nare. et ꝯferunt etiam uētosatiōes sup cru
ra ⁊ sup calcaneos ex pte domestica. que si n̄
ꝯferunt dixit mesue. administrētur uētose su
per ceruicē ⁊ sup spatulas cū scarificatōe te
nui. Et ad hoc ēt ꝯferūt ꝯpressiones ⁊ ligatu
re doloꝛose facte in extremitatibꝰ ⁊ in testi
culis uiroꝝ ⁊ in mānillis mulieꝝ. Dixit gał'.
qnto de ingenio sanitatis. priꝰ minuas uenaꝫ
⁊ frica manus ⁊ pedes ꝯprimēs eas ⁊ ligans
deīde uētosas in latere ponas. Et dixit san
guis ex naribꝰ fluēs duobus modis ad oppo
sita loca mutat̄ uno si mutet̄ a toto coꝛpoꝛe
ad iferioꝛa ⁊ alio si mutat̄ ad pupim capitis

Nares eni cū sint supius ⁊ locus eaꝝ i an
terioꝛibus capitis iferioꝛa un̄ sūt superius
sūt eis opposita. Dixit serapio ꝯferunt ꝯstri
ctio manuū ⁊ pedum ⁊ coꝛuꝫ strictura qꝛ qn̄
mā declinat uersus extrema iplent̄ uene que
in illis sūt sane ⁊ euacuātur uene que sunt su
pꝛa ⁊ quiescit sic sanguis nariū fluēs. Dixit
hał'. si uirtus fuerit robusta cefalicam minue
attrahit enim fluxus sāguinis nariū inferius
trahens Et dixit manibꝰ ⁊ pedibus sictiā ap
pone ⁊ i extrēis ligaturas facias Dixit Av.
7° colliꝫ uentosa supꝛa occipitiū restringit flu
xum sanguis nariū trahēs ad oppositū ⁊ ualꝫ
ēt ligatio testiculoꝝ ⁊ appositio uētosaꝝ sup
coxas in fluxu uehemēti. Dixit Alm̄. si uehe
mēter manauerit supioꝛes adiutoꝛioꝛuꝫ ptes
iuxta ascelas ⁊ coxe iuxta iguina cū instita li
gētur ⁊ testiculi siłr. et si adhuc inualuerit flo
botomet̄ cefalica eiusdē ptis a qua fluit. Et
si adhuc nō steterit uētose magne cū igne sup
ponātur uētri ab ea pte a qua fluit. Dixit. A.
flomia est melioꝛ res qua retinetur fluxus sā
guinis narium cum fit flobotomia subtilis ex
latere equidistante coꝛpoꝛi. ⁊ ꝓprie qn̄ ꝯtin
git sicopis Et dix i fluxu peioꝛe ⁊ ē ille q fit
ꝓpter feruoꝛē. aut cał'itatē uehemēteꝫ aut ex
ruptura arteriaꝝ necessaria ē flomia cefalice
q̄ sequit̄ illā narē mīma ualde ał' minuta .i.
subtilis. Et necesse sūt uētose sup posterioꝛeꝫ
ptem capitis cū scarificatōne leui. Et sup ma
millā fiat suspēsio uētose sine scarificatōe. Et
dixit. qn̄ꝫ oꝫ ut extrahatur sāguis p flomiaꝫ
usqꝫ ad sincopi qꝛ ꝓhibꝫ sanguinē eleuari ad
caput. ipa eim cū ad sanguinē pducit sedat sta
tim ⁊ illud in fluxu sanguinis nariū uehemen
tis uelocitatis ymo oꝫ ut succurat in hoꝛa .i.
statim cū sētitur uehemētia fluxus sanguinis
nariū ⁊ ipius uelocitas añq̄ꝫ cadat ꝟtus. sed

si nō fuerit uelox uehemēter ⁊ fuerit guttatiꝫ
cū poxꝰ opoꝛtebit tunc ut sit flomia paulatiꝫ
uicibꝰ ꝯtinuis. et dixit. cū flomia puenerit ad
finē sufficiētem s. sola uel cū aliis diuersiuis
uł' ēt alia diuersiua ad illū finē puenerint si n̄
flomia oꝫ ut fiat pmutatio ad inspissandū sā
guinē cū eo ꝙ infrigidat ipm ⁊ cū eo qđ facit
ipm turbidū. i. groſſū q̄ꝫuis nō infrigidet cū
eo ꝙ sit sicut inutile. Dixit gał'. in li° ð flomia
in fluxu sanguinis nariū ꝯuenit nō expectare
ad ultimū deuenire ꝯcidētem uirtutē sed cum
iā uidet̄ euātum foꝛe ꝙ cōmēsuratum. et pro
ruptio latōis sanguis foꝛtis pmaneat incide
eā q̄ in cubito uenā dextra quidē emoꝛogina
te nare in dextra manu altera uero secūdū si
nistrā. scidit̄ eni fluxus stati. et dixit simł' aūt
⁊ cū hac actōe ad resistendum extremitatibꝰ
circū pones ligaturam ex canapo uł' lana ⁊ uē
tosam pone ypoꝯ° ei. s. ꝙ secundum ꝛectitudi
nem celeriter enim sistit emoꝛosagiaꝫ hec. n.
nos faciētes sēp detinuimꝰ eas que secundum
nares emoꝛosagias. Expiētes aūt ea q̄ scrip
serunt ad nares opposita farmaca ⁊ in fꝛonte
ueteres omnia ibecillia. s. inuenimus. Dixit
Rasis 3° ꝯtinētis. si fluxus ē uehemens insi
stēdum est statim cum flomia. sed si paulatim
paulati fluit nō est dubitādū sup defectu uirtu
tis statim. sed insistendum est cum uli cura
Et distractio siue scarificatō auriuꝫ est ex di
uertentibus bonis. et siłr appositio uētosarū
super ambo crura. quoniam attrahit cum foꝛ
titudine ut ego uidi ꝙ attrahit ad remota.

Dixit Rasis 3° ꝯtinētis dico ꝙ si coꝛpus
fuerit foꝛte repletū sanguis non poterit decli
nari p uentosas suple neqꝫ per ligaturas ⁊ ꝯ
pssiones ad alia loca eo ꝙ cum sanguine erit
superfluitas multa nimia. unde minuendus
est eger pꝛius deinde apponende sunt uentose
Et mesue quidē ꝯparās inter dictos duos mo
dos uies adiudicamus preterea secundū sapi
entiā ꝙ si acuitas aut inflāmatio uincit supꝛa
multitudinem in sanguine modꝰ pmꝰ pponat̄
2°. ⁊ icipe a medicinis extiguētibus sed tam̄
dixit in hoc casu serapio. si p medicias dictas
nō absindit̄ sed manet secundum hitudinem
unā administrētur uētose i ceruice qꝛ qn̄ eua
cuat̄ a pma parte capitis attrahitur materia
ad illam partem ⁊ abscinditur fluxꝰ sanguis
nariū. Et dixit. conferunt etiā uentose quādo
ponūtur super duo crura ⁊ super duo calca
nea. Et si necessitas cogit ⁊ non pꝛohibet ali
quid. tūc oꝫ ut administretur flobotomia ex
cubito q insequit̄ narē ex qua fluit. Et scđm
hāc ēt intētionē ꝯfeꝝt uētose q̄ ponūt̄ sup mi
rach uētris. Et si aliqs diceret q̄ꝛ fit pdicta
appositio uētosaꝝ. s. sup mirach uētris cum
utrisqꝫ nō sit instrumētū i quo coīcent. Re
spōdemꝰ iō ponimꝰ eas. s. in mirach sup late
re a quo fluit sanguis qꝛ locus ille est rarus
Et ad locum rarum facilius fit attractio q̄ꝫ
ad alia. Et subdit mesue. si autem plenitudo
uincit aut multitudo simul aut etiam acuitas
uincat simul in sanguine tunc secundus modꝰ
pꝛeponendus est pꝛimo in quo casu dixit.
Galienus. quinto de ingenio sanitatis. non
festines medicinam super frontem ⁊ capud

imponere nisi prius sanguis ad oposita loca uertatur cũ uentosa in pupi capitis apposita .Dixit Ras.3°.ↄtinentis Cum ligas mẽbrũ ligatio debet fieri in radice membri ut inde impleatur membrum sanguine .tocius autem membri ligatio fallax est. Et dixit eodem tertio si fuerit fluxus ex multitudine san guis ex corpore ꝛ colere que apperit orificia uenarum euacuanda ẽ colera rubea ꝛ sanguis corrigendus est cum nutrimento pauco. 3° modus cure uľis dixit mesue est ut acqui ratur coartatio ĩ uys ꝛ ductibus. Et hoc qui dem perficitur cuꝫ linimentis super timpora ꝛ frontem ex rebus infrigidatiuis ꝛ glutina tiuis ꝛ stipticis. Et si oꝫ etiam ex stupefaci entibus Particularis autem intentio est illa que ẽ circa localia. Dixit mesue perficitur cum sollicitudine administrationis rerum p instillationem ꝛ insufflationem ꝛ immissionẽ in nares medicinarum fluxum senguis ↄstrin gentium Et medicine hoc facientes sunt quin qꝫ modorum. Nam alie dixit mesue sunt glu tinatiue alie sunt stiptice ꝛ alie infrigidatiue ꝛ alie sunt caustice ꝛ alie ↄstringunt sanguinẽ cum proprietate. Similiter ꝛ Auic. dixit me dicine ↄstringentes fluxum sanguis narium aut sunt uehementis stipticitatis aut uehemẽ tis ingrossationis infrigidationis ꝛ coagula tionis aut sunt uehemẽtis gluctinationis aut sunt acute cauterizatiue Aut sunt medicĩe ha bentes eius proprietatem Et dixit mesue ↄp ando inter dictas medicinas ꝙ glutinatiue sigillatiue ꝛ stiptice sunt meliores alys. stupe facientes autem ꝛ cautirizatiue suspecte sunt hec enim .s. stupefacientes aliũ sunt mortifare ↄgelando spꝫ ꝛ extinguendo calorẽ uitalẽ. Il le uero .s. cauterizantes magnificant uulnera Et post casum crustule reddit fluxus uehemẽ tior q̃ꝫ fuerit Et Auic. dixit .medicine caute rizantes administrentur cum cautella. ipse nã qꝫ faciunt euenire crustam que cũ cadit attra hit deterius q̃ꝫ fuerit. Et dixit non oꝫ ut sit superfluitas in effundendo aquam uehemen tis infrigidationis fortasse eniꝫ infrigidabit sanguinem ꝛ ↄgelabit ipsum in panniculis ce rebri. Et dixit mesue. uerificãtes ꝛ qui oper antur ƒm sapiẽtiã aggregant ex diuersis diuer sarum intentionum. ꝛ perficiunt ex eis unum medicamen habens uirtutem sigillatiuam ex hys que timẽtur suspicione carens. Et Auicena. dixit aut sunt medicine aggregãtes duas uirtutes eius. aut tres. ꝛ cauterizantes ꝛ stupefactiue sunt ille que maxime requirunt aggregari cum aliis. Et Auicena. dixit Me dicine stringentes fluxum sanguinis narium multis formis parate sunt ex quibus sunt ca putpurgia de quibus dixit Auicena. qđ sunt distillationes que effunduntur in nares que sunt multe ut dicetur. Et dixit ex formis ea rum sunt tente siue scuella seu licona que po tissime fiunt ex coto . aut panno lineo uel tela aranea uel pilis leporis que possunt inuolui in albumine oui permixto cum pulueribus conuenientibus donec perueniat ad spissitudi nem mellis possunt etiam sine albumine oui inuolui in sucis uel aliquibus conuenienti bus que etiam sunt multe ut patebit. Ex formis earum que sunt insufflationes que de bent insufflari per cannulam ponendo pulue rem in ea ꝛ cannulam in nare. deinde insuffle tur in eam. sic enim peruenit puluis ad supe riora nasi. Et dixerunt mesue. ꝛ Auice. post insufflationem oportet ut cõstringatur nasus digitis una hora. Et expuat illđ qđ descẽdit ad os. et oportet dixit mesue. ut puluis sit subtilissimus sicut alcofol. Et dixit Rasis tertio continẽtis ꝙ hic est melior modus cu rationis fluxus sanguinis narium quando ꝓ uenit a fractura uene in naso. Et ex formis earum dixit Auicena. sunt linimenta scilicet ꝛ emplastra ꝛ effusiones siue embroce supra totum caput suple ꝛ supra totum corpus uel epar uel aliquod ex membris comunicanti bus. Et de intentione Auicena. est quod iste modus curationis fluxus sanguinis narium per medicinas locales sit conueniens in eo qui non est uehementer uelox. Naꝫ in eo qui est prauior requiritur cura dicta supra per diuersionem. Et medicine quidem singulares sunt glutinatiue quidem dixit mesue. sunt puluis molendini ꝛ farina precipue uolatilis et tela aranea ꝛ proprie que est in molendi no aut que est uicina fumo. et etiam ea que ẽ in uase in quo cicorrinizat farina. et albumẽ oui. ꝛ spongia marina cum alkitran combu sta. et fumus picis ꝛ thus ꝛ fumus eius ꝛ ster cus asininum. et carta combusta. et pili lepo ris ꝛ coagulum eius. ꝛ sucus alasacar ꝛ gip sum. ꝛ gũmi scilicet arabicum assum ꝛ draga gantum. et Auicena. addidit masticem. et ex eis est aloes. Et sanguis ipse fluens sump tus et combustus ꝛ hiis similes quarum iu uamentum ẽ facere adherere partes uenaruꝫ ad inuicem. et medicine stiptice sunt dixit mesue rose ꝛ semen earum galla ꝛ balaustia. et emfistidos idest ypoquistidos ꝛ kakicur ꝛ sucus allessandarii ꝛ sucus albelac ꝛ est speci es dactilorum. et cortices ꝛ flores granato rum ꝛ terra sigillata ꝛ alumen ꝛ canfora pro prie ꝛ emathithes ꝛ sucus palme ꝛ gũmi as sum ꝛ karabe ꝛ sanguinis drac. antimonium mirra combusta ꝛ sucus foliorum salicis et sucus foliorum uitis. Et Auicena. addidit tu ciam ꝛ lentes ꝛ sucum foliorum senticis ꝛ su cum foliorum pirrorum ꝛ foliorum citonio rum. et ex eis est corallus rubeus succus ar noglose et similia quorum iuuamentum est unire ora uenarum constringere porros ꝛ ui as ꝛ. ductus et medicine infrigidatiue sunt duplices quedam eniꝫ sũt intense frigiditatis congelantes sanguinem stupefacientes. et iste sunt dixit mesue. sicut canfora ꝛ cortex man dragore ꝛ sucus eius ꝛ iusquiamus ꝛ papa uer ꝛ lactuca scilicet nigra ꝛ suci eorum et opium et Auicena addidit semen lactuce ꝛ sa licis ꝛ aquam florum palme ꝛ albrachille .i. saldancile. Dixit Auicena. sint omnia non de decocta quia non debemus sumere decoctio nes sed sucos medicinis istis intense frigi ditatis debemus uti in fluxu sanguinis mľto ꝛ ueloci Medicine ꝰo remissioris frigidita tis sunt sicut lactuca alba scariola endiuia

ortulana solatrum semperuiua uermicularis
et similia. quibus debemus uti in fluxu pau
latiue ⁊ fluente guttatim. Medicine uero
cauterizatiue sunt dixit mesue. sicut calx
⁊ colcotar ⁊ calcan(t)um ⁊ es ustum ⁊ ar
senicum ⁊ flos eris. Auice. dixit atramen
tum ⁊ colcotar. Med icine uero restringētes
fluxū narium cum ꝓprietate dixit mesue. sūt
sicut frequentatio ꝯmestionis cerebroꝝ gal
linarum. ⁊ stercus asininum insufflatum ⁊
sicut albederogi instillatus scilicet sucus ei⁹
⁊ sucus porri ⁊ sucus portulace. Et Aui.
adidit stercus porci ⁊ aquā mēte ⁊ puluere3
panni ⁊ steterit diu in claustro. Dixit Alm̄.
sucus albedorogi ⁊ sucus porri īstillantur na
so simul aut sigillatim. Dixit dyas. sucus por
ri mixtus cum aceto ⁊ pauco puluere thuris
incidit fluxum sanguis ⁊ non ē ei par res ali
qua sed debet instilllari sepius. Stercus apri
precipuum ē remedium Stercus asini ualet
expressum dum est recens instillato in nares
suco eius ⁊ ualet etiam recens odoratum ⁊
ualet combustum puluerizatuȝ ⁊ īsuflatuȝ Di
citur ꝙ rostrum porcinum cōtrituȝ ⁊ positū
super utrāqȝ mām illā retiēt sanguinē uñcūqȝ
fluat. Et ꝙ bursapastoris retinet ipm in ma
nu retenta aspecta ⁊ odorata. Et cinis rane
insufflatus uel cum aceto naribus attractus
Et dicit ꝙ si gutta sanguis fluētis cadit sup
petrā uel silicem cū ipa icipit siccari fluxus
incipit remitti ⁊ cum erit totaliter esiccata
fluxus totaliter cessabit. Dixit bal. si cum su
co porri uel basiliconis miscetur modicum
canfore prodest ⁊ pfectius fluxū aufert. Ad
predictas medicinas opantes cum ꝓprietate
reducuntur precātationes de quibus dicitur
ꝙ restringunt fluxuȝ sanguis nariuȝ de quib⁹
ē ista. Uade ad bursāpastoris ⁊ genib⁹ flexis
dic ter pater noster ⁊ ter aue maria ⁊ istum
uersiculuȝ Te ergo quesum⁹ tuis famulis sb
ueni quos precioso sanguine tuo redimisti. ⁊
sic dicendo collige herbam unam uel duas. si
sūt pulueres colligere uis. oȝ orationes itera
re ⁊ suspende herbam circa collū patientis a
quo fluit sanguis ⁊ ibi dimitte ⁊ restringet
certissime Et si uis ut non cognoscatur herba
frica eā sup manus tuas ⁊ suspēde eam in ali
quo pāno ul' sindone Gilib. dixit dic in nomi
ne patris ⁊ fily ⁊ spūssancti amē. Caro cuȝ
sanguine mistū ⁊ nomina patientē uersando a
quā ⁊ colando p camisā patiētis quaȝ dabis
in potu infirmo uel nūptio misso ab eo in no
mine eius. nam sistit sanguinē undecūqȝ fluat
Scribe in aliquo lapide de sanguine fluēte a
naribus patiētis. ꝯsumatuȝ ē ⁊ statim restri
getur. et fuit hoc factuȝ in quodā nepote meo
cuius fluxus erat uelox ⁊ restrictus fuit sta
tim Dic ista uerba cec⁹ lat⁹ dñi pforauit ⁊ cō
tinue exiuit sanguinis ⁊ aqua ⁊ remedia dōa
⁊ scribe ea sup carta ⁊ liga ad nares. uel dic
Sicut uere credim⁹ ꝙ sancta maria uirgo ge
nuit infantem xp̄m detine tu tuū sanguinē in
nomine patris ⁊ fily ⁊ spūssancti amē. ul' ap
ponatur manus appbendēs locum unā fluit sā
guis ⁊ dic. ꝯiuro te sanguinē p illum deum q
uenit in carnē ut ita restringaris in uena sic

xp̄s se strinxit in sede sua. Dixit gal. de tiria
ca ad cesarē sicut ponit a Rabi. in 22ᵃ parti
cula suoꝝ affo. cornu thauri limatum ⁊ cum
aqua bibitum coherect fluxum sanguis nariū.
Et ita opantur ossa crurium eius. Dixit Ras.
3° cōtinētis. quidā passus ē fluxū sanguis na
rium ⁊ curatus ē cū pluribus medicaminib⁹
⁊ nō fuit curat⁹ inde. Et imissus fuit i nares
sucus basilici cōis. i. latoꝝ folioꝝ ⁊ cōualuit

Et dico ꝙ ego cōmiscui cū dicto suco de
canfora ⁊ ꝯualuit statim. ⁊ exptus sum ꝙ cā
fora cum suco basilici cōis est efficax circa
sputum sanguis distillationibus in nares seu
cappurgiis Dixit. A. ē ut sumat aqua florum
palme ⁊ acacie an. ʒ. ς. canfore granū. i. ⁊ in
cessanter īstillētur in nares Aut aqua foliorū
palme cum barba yrci ⁊ canfora ⁊ aqua floꝝ
palme cū succo porri ⁊ aqua salis armoniaci
distillet in nasuȝ Pro aqua flore palme dūt q
dam potest poni aqua mirti Et ex eis ē dixit
ipse aqua corriandri ⁊ sucus kakille cum sua
dispōne non decocte. Et aqua cucumeris cū
suco albedonegi ⁊ canfora. Aut sucus arnoglo
se cum terra sigillata ⁊ canfora. Et ex ultis i
hoc c° ē sucus stercoris asinini recētis. Et
dixit. si sanguinis multitudinē senseris tunc
flos eris infuxus in aceto distilletur paulatiȝ
Et cappurgium ex tritura balaustie ꝯtrite ul
time cum suco plantaginis. et aqua in qua dis
solutum ē opium Dixit serapio. ex medicinis
conuenientibus ē aqua salicis ⁊ sucus ypoq
stidos cum canfora. et sucus plantaginis cuȝ
terra sigillata ⁊ canfora ⁊ sucus uirgepasto
ris cum bolo ⁊ canfora. Aut canfora cuȝ pul
uere urtice combuste ⁊ suco sāguiarie. Coral
lus cum suco sanguinarie ⁊ psidia. sucus cau
de eqne iniectus ut dixit serapio. aut sumach
cuȝ suco sanguinarie. Et de conferentibus uti
liter ē canfora cum suco mirti ⁊ pauco aceto
nari īstillato. Dixit Aaron instillādum est na
ri de aqua frigida niuis donec sentiat sit stu
pefactum ex frigore. quoniam hec cura ualēs
est nimis. Sed dubium est ne inde accidat ce
rebro aliquod nocumentum De tentis siue li
ciniis mittendis in nasum sunt dixit Auice
na. fiat tenta ⁊ submergatur in ēclaustro scili
cet scriptarum uel facto ex decoctione sūach
⁊ aluminis ⁊ puluerizetur supra ipsum dra
gantum idest uitriolum donec omnia commi
sceantur deinde mittatur in nasum. Aut suma
tur sucus foliorum urtice ⁊ colcotar ⁊ pili le
poris ⁊ stercus asini siccum aut humidum et
sucus porri ⁊ olibanum ⁊ fiat ex eis tenta.
Et ex expertis est tenta ex licio nido adusto
⁊ suco albedorogi. Et tenta facta ex puluere
molendini ⁊ farina thuris ⁊ aloe ⁊ aceto ⁊ al
bumine oui. Aut facta ex draganto ⁊ carta
combusta ⁊ cortice thuris cum aqua albedo
rogi. Dixit serapio abscindit fluxum sangui
nis abscisione forti hoc medicamen. Recipe
colcotar ⁊ tele aranee ⁊ gezi iterentur in
licinio lini ⁊ ponātur in naribus. Et dixit
post caputpurgia cum rebus retinentibus
sanguinem ponantur in naribus duo licinia
ex lino submersa i ēclaustro nīti greci sup q̄
pluerizate sūt gale nō ꝑusate adhuste ⁊ intrite

in aceto. Dixit hal. cum modum pertransit
fluxus ⁊ non cassat tunc oportebit sumere
aloes. ʒ.i. olibani. ʒ.ii. tritisq̄ licinium pan
ni linei ꝙ aceto intixeris inuolue naso q̄ȝ imi
te fiat tēta ex pilis leporis submersis in thu
re ⁊ aloe ꝯfectis cum albumine oui ē magne
efficatie. De pulueribus autem īsufflandis
in nasuȝ dixit Aui. ē liciū indū adustum ⁊ ēt
cane aduste insufflate ī nasuȝ. Et puluis mo
lēdini aut terra teste albe aut noue. Ex eis ē
ut summatur testa oui ⁊ sanguis ipse fluens ⁊
simul ꝯbure ⁊ puluerem eorum insuffla hic
est puluis restringens omnem fluxum sangui
nis etiā ex arteria. ℞. aloes thuris. san. drac.
boliar. ⁊ pilorum leporis incisorum. aā. ⁊ in
sufletur pōt etiam aponi cum albumine oui
⁊ tela aranea. Et spodium puluerizatum ⁊ in
sufflatum ualet in sanguine fluēte a miringis
cerebri. De emplastris linimentis embro
cis ⁊ similibus modis dix Auic. ℞. sucuȝ fo
liorum uitis ⁊ foliorū mirti ⁊ aquā rosatā ⁊
infrigidētur ⁊ apponātur frōti cū pāno lini
⁊ similiter fit ex omibus medicinis frigidis
stipticis ⁊ stupefactiuis De hys tñ īfrigidāti
bus dix. y. 5°. affo. in affo. ī hys oȝ frigido uti
⁊ c̄. ⁊ ñ debēt poni sup eo loco a quo fluit san
guis. Et hoc maxime si illa loca fuerit ulce
rata. Nec frigidū actu ut ipse. y. dixit mordet
ea ⁊ dolorē efficit in eis. Sȝ debent poni cir
ca ea. i. in circuitu coꝝ ⁊ hoc maxie stāte ple
nitudine in toto nō premissa flōia uel scarifi
catione aut saltem bona diuersione. Sed
euacuatione aut diuersione premissa dicūt
quidam ꝙ non solum circa ea. sed neqȝ supra
ea nō ulcerata. Aly dicūt ꝙ stante plenitudi
ne nō debēt aproxsimari circa ea neqȝ supra
ea nisi premissa eūone uel diuersione. Et
Aly dicunt qđ ī fluxu prouenieute ab acuita
te sanguinis ⁊ ei⁹ subtilitate possunt ⁊ debēt
ab eius principio administrari ⁊ supra ea ⁊
circa ea sȝ in fluxu a plenitudine nō. nisi pre
cedēte euacuatione uel diuersione. Et aly
dicunt quod supra membrum a quo procedit
sanguis ad nasum omni tempore pōt infri
gidatio administrari unde sciendum ē quod
triplex est locus qui dȝ infrigidari Et talis
locus aliī est totum corpus alīi epar alīi splen
. 2⁹ locus est qui est medius inter membrum
mandans ⁊ recipiens ⁊ ea que sunt circa ipȝ
qui locus est pectus spatule collum ⁊ guttur h
eni loca īfrigidantur ut ꝯstringant ductus ⁊
uie ascensus sanguis ad supiora Tertius lo
cus ē nasus ⁊ ea que sunt circa ipm sicut cap̄
⁊ facies ⁊ os. Et si quidē fuerit totū corpus
administra balneū aque frigide. et sessio in ea
et īfrigidētur testiculi in uiris et māmille in
mulierib⁹. . et si illud mēbꝝ fuerit ep fiat sup
eo empl'm hoc. ℞. suci solatri et plātagis an.
lib. ß. aque rosate. ʒ.i. ⁊ ß. aceti. ʒ. ß. farine
ordei. ʒ.ii. Aut fiat tale epithīa. ℞. aque sola
tri ⁊ uirgepastoris ⁊ sempuiue portulace ⁊ ro
sate. an. li. ß. aceti. ʒ.ii. sandaloꝝ. oium. ʒ. ß.
spodii. ʒ.ii. canfore. ℈.i. Et si fuerit splen
epithimetur cum aqua solatri scolopēdrie et
or. an. li. i. aceti. ʒ.iii. Mēbra uero iter
media epithimēt cū aqua rosata aqua buglo

se ⁊ solatri ⁊ quidā īfundūt pecias ī aquis ⁊
sucis frigidis ⁊ ponūt sup pect⁹ ⁊ circa collū
⁊ gullā. De īfrigidatione capis ⁊ faciei di
xit mesue. infusio aque ueri frigoris sup cap̄
⁊ ꝯstrictio facta ī tiporibus ō pila īfusa ī ipa
aqua stringit fluxū. et sit̄ī īfusa in aceto īfrigi
dato ī niue. ⁊ qñȝ miscēt ei aliqua ex stupefa
ciētibus sicut necessitas cogit. Dixit serapio.
administra spōgias īfusas in aqua frigida et
pone sup duo supcilia. et pone sup duo tipora
⁊ caput ēpl'm factū de frigidis stipticis. ℞.
aque plantaginis uirgepastoris solatri ⁊ lac
tuce an. ʒ.i. aque rosate. ʒ. ß. albuminis ouo
rum bene agitati ⁊ spumati. ʒ.iiii. lactis mu
lieris puellam lactātis. ʒ.ii. farina ordei. ʒ.
ii. boliar. terresigil'. sanguis drac. an. ʒ.i. psi
die balaustie. an. ʒ. ß. fiat empl'm quod pon
tur sup frontē et tipora. Dixit mesue. empl'm
linīēdum sup frontem et tipora et sedat sāgui
nis fluxū. ℞. boliar. gipsi puri barbe yrcine
aā terant contritione ultima deinde ꝯtere cū
aceto forti in uase lapideo ita ꝙ elaboret mul
tum in eius contritione usqȝ dū fiat sicut mel
hñs mediocritatem iter tenue et spissū. Et
liniatur sup fronte cum pila facta de stupis li
gatura constringente est enim expertum. Et
quandoqȝ circa necessitatem additur opii ps
ß. gipsum purum cum albumine oui stringat
super fronte et tiporibus. Aut. cinis mirti cū
albumine oui. dixit hal'. super cap̄ et frontem
aquā infunde frigidā forti frigore et hoc ca
taplasma appone. ℞. terre armenice galle ui
ridis psidie rosarum aā partē. i. lenticule ex
pillate partes. ii. gipsi quātum omnia et cuȝ
aqua mirti confice. Et si sic non amputatur.
℞. suci barbe ircine terre armenice farine or
dei et lenticule balausti. aā partē. i. canfore
⁊ opii an partis unius quadranteȝ terre ⁊ cū
aceto uini distempera ⁊ emplastra. quod si flu
xus sanguinis superfluit in morbo acuto. di
xit Rasis 3° cōtinentis īponēdum ē nari de
aqua niuis et de aqua canfore. et illiniendum
ē cum aqua solatri et aqua rosata cum opio.
Et frequens odoratus canfore incidit fluxuȝ
sanguinis narium. Dixit Auicena oportet ut
multociēs administretur ēbroca mltū cuȝ aq̄
frigida ⁊ quandoqȝ est necesse ut sedeat in a
qua frigida infrigidata cum niue donec fiant
uiridia membra eius. Et quandoqȝ est neces
sarium ut caput eius gipsetur cum gipso infu
xo aqua ⁊ aceto. Et ut fundatur super caput
eius aqua infrigidata cum niue donec stupefi
at. Et quandoqȝ non inuenitur in ipso excu
satio a tentis fortibus factis ex flore eris ⁊ a
qua albodorogi cum canfora ⁊ a mūmia pura
ex qua in pondere dauich. i. fiat caputpurgiū
Et ad minus conuenit ut teneat aquam frigi
dam congelatam in ore suo. Quidam adūt
ad retentionem fluxus sanguinis narium me
dicinas esiccantes de quibus est urtica de q̄
dixit macer. quod si manentem cupis retine
re cruorem urtice succo frontem line ⁊ repri
mit illum. Quidam dicunt quod folia eius
masticata donec possint degluttiri. sed non de
bent deglutiri restringunt fluxū sanguis ego
āt uidi apponi super frontem folia urtice con

trita et cessauit fluxus sanguinis narium Et
ex istis est ruta de qua dixit serapio secūdus
dyas. quod sucus eius naribus immissus re
tinet fluxum sanguinis. Auic. autem dixit. cū
aceto. sucus eius impositus desiccando restri
git. Apol. dixit quod ēt odorata. Insuper
medicine ifrigidatiue ⁊ stiptice iuuāt in retē
tione fluxus sanguis narix. Dixit Ras. 3°
ꝯtinētis dandū ē patientibus fluxum ex sub
tilitate sanguis de medicinis igrossātibus et
da sir^m factū ex suco mellonis palestini cum
zuc°. Et ex ꝯuenientib' ē sirup' fact' ex suco
bursepastoris arnoglosse ⁊ portulace. Dixit
paulus ad fluxū sanguis nariū nō sūt mūdifi
candi nares de sanguie coagulato qm̄ cōfert
Dixit Ras. 3° ꝯtinētis. si sanguis fluēs ad uē
trē descēderit dandum ē aliquid diuisiuū in
potu ⁊ faciendū est cristere ut expellatur fo
ras. sin aūt iflabit stōacus ⁊ excitabit nausea
Et. A. dixit oz ut obseruet ne dimitat aliqd
sanguis descēdere ad uētrem ne iflet uēter ⁊
debilitet pulsus ⁊ excitet sincopis q̄ sūt sig^a
⁊ accn̄tia seqn̄tia coagulatōez sanguis i stōa
co ⁊ ēt in aliis mēbris. ꝙ si aliqd eius descē
derit oz ut id qd i stōaco ꝑmanet euomat ⁊ i
cipiat illud dū sentit ei' descensus ad stōacū
nam si ipm ꝑtransierit oportebit ut fiat cri
stere ut uelocius egrediat ⁊ nō remaneat i sto
maco nz in itestinis. Aliū necessarium ē ꝓuo
care fluxū sanguis nariū ꝑcipue in ꝯsuetis pa
ti ipm qui postea restrict' ē. Et. A. dixit
necessitas qn̄z facit eē rectū ut fiat ⁊ iducat flu
xus sanguis nariū. ⁊ ꝓꝑe in egritudinib' ce
rebri. s. calidis. Et pp. hoc āntiqui fecerūt in
strumētū faciēs fluxū sanguis nariū ꝑcutien'
nares ul' nasū ⁊ curauerūt cū eo plimas egri
tudines idigētes illui sanatione nariū sāguis
cursu. Et in regie faciēdi fluxū sanguinis na
riū ē ꝯmotio facta cū extremitatib' plante le
nis tactus. i. cū extremitate plante hn̄tis tac
tū asperx cū lenitate ⁊ ꝓꝑie ei' q̄ nascit sup
lignū squāti sicut flor. ⁊ ē sicut aranee tela.
Et ex collio ei' quod ē in supiori pte squāti
⁊ mētastro cāpestri. Et fact' ex medicinis
acutis. s. imissis sicut ꝯdixi euforbiū ⁊ stafisa
gria ꝯfectis cū felle uacino. Dixit Rasis 3° ꝯ
tinētis iponat narib' sief factū de mētastro
siluestri aut de suba seu flore urtice. de q̄ di
xit macer. narib' iposit' suc' foliorū urtice
cruorē eligit innatiuis ē sibi tāta caloris. et
iesamin' dixit serapio secūdū isaac mltū odo
rata in calidis ꝯplonibus sanguinē fluere fac
ex narib'. A. āt dixit de oleo ei' odorato. et
ex plātis aspis mittēdis in narib' ē crus gal
li q̄ apol. sanguinariā uocāit ⁊ sic a multis no
cat q2 imissa narib' ei' ꝯpressis sanguinē eli
cit. supra aūt dictū fuit ꝙ bursa pastoris etiā
a multis sanguinaria uocat q2 sanguinē fluē
tē sistit ⁊ iō cauēdum ē non decipi in hoc no
mine. Et ex eis ē abrotanū narib' impositū
Et exterior cortex castance. s. ericī' ei' ⁊ fo
lia sauine ⁊ origanū imissū in nares cū oleo
irino cogit manare sanguinē a capite. ⁊ mille
foliū imissū narib' ꝯmōet fluxū. odoratū xo l'li
nitū retinet. ⁊ sucus rute odorat' ꝓuacando
sternutationē ꝓuocat sanguinē. ifectus uero
naribus stringit. ⁊ cinis foliorum urtice im
missus naribus prouocat sanguinē. Et prouo
catur fluxus sanguinis narium cū omnibus
sanguinē ad superiora trahētibus ⁊ ipm sub
tiliantibus siue sint cibi siue medicine siue
aer siue motus. Stringatur collū ⁊ gulla undi
q3 ⁊ fricetur facies et calefiat caput et collū
et tussiat et sternutet et aspiciat rubea. ⁊ uapo
retur facies cum aqua calida. Et si sic non
ꝓuocatur mittantur in nares sete porcie liga
te in fuste fiso in quatuor partes.

Capitulū 3^m de catarro ⁊ coriza

Atarrus reperitur sūp
t' tripliciter.
dicit enim dixit mesue. in ꝓꝑo
c° de tribus. Nā uno modo su
mitur coiter ⁊ large ꝓ quocun
q3 defluxu hūiditatum a ptibus supioribus
quibuscūq3. precipue tamen a capite ad ptes
iferiores ipis quecūq3 fuerint ille. Et sic ap
pelatur grece rois quod latine est fluxus. Et
sic sumitur ab Auicena. 2^a primi c° de mor
bis compositis. Secundo modo minus large
⁊ minus cōmuniter pro quocūq3 defluxu hu
miditatum a cerebro ad partes sibi supposi
tas siue illa pars sit stomacus siue pectus si
ue epiglot' uel fautrix siue nares ⁊ secundum
quosdam etiam ad nucam. Et isto modo sumi
tur cum dicitur fluxus catarralis uel tussis
catarralis. Tertio modo sumitur stricte ⁊
magis proprie pro descensu humorum ad pul
monem tantum. Et de hoc 3° modo intelligi
tur cum absolute profertur. Et est idem dixit
mesue. quod grece fluor. Et quod latine reu
ma siue reumatismus. Sunt enim sinonima
ista tria nomina fluor. catarrus ⁊ reuma.

Dicitur enim catarrus a cado cadis ⁊ flu
or a fluo fluis ⁊ reuma a ruo ruis. Et enim
in eis humiditates fluunt cadunt uel ruunt
in pectus uel pulmonem. Et ut sic. tertio mo
do sumptus contradistinguitur corize ⁊ blan
co. Et enim coriza est fluxus humiditatum
a cerebro ad ossa narium. Dixit serapio ma
teria que descendit ad nares uocatur kaka
uen ⁊ est coriza. Et dicitur coriza a soni
tu qui tunc sentitur in naribus. Et quidam
dicunt dicitur sic ab ossibus narium. Et est
humorum in cerebro dissolutorum ad nares
descensus. blancus uero est humorum in cere
bro dissolutorum in partes faucium descen
sus. Sed catarrus secundo modo sumptus
est defluxus humorum in cerebro dissoluto
rum ad suppositas ei partes. Catarrus prio
mō sūptus ē disolutio hūox cū defluxu eorū
ad mēbx ul' mēbra iferi' ꝓꝑe uero sumptus
ē defluxus hūox a cerebro ꝑ ptes palati ad
epiglotī pulmōis ad ipm pulmonē. unī uersus
Si fluit ad pect' dicat reuma catarr' ad fau
ces blāc' ad nares esto coriza. Dixit Auic.
hec due egritudines. s. catarrus ⁊ coriza sunt
cōicātia in hoc ꝙ utraq3 cax ē cursus mē ex
cerebro. Uerum quidam hominū sunt qui ap
ꝑriant noīe catarri illud quod descēdit ad gut
tur. Et nomie corize illud quod descēdit ex

uia nasi Et qdā sunt qui nomiant totū illō catarrum ⁊ nomiant corizam quod descendit ex uia nasi subtile ⁊ acutū frequens .i. frequē ter descendens uł exiens ⁊ prohibꝫ odorem ⁊ etiam effusum ad oculum ⁊ cutem faciei ⁊ penitus ad omnia membra faciei ał effusū ad oculum ē prohibens odoratum ꝑ id quod po situm in lacrimali transit ad nasum . Iste aūt dispōnes catarrus coriza ⁊ brācus non ꝓ prie sunt egritudines. Non enim imediate le dunt opationes sēsibiliter neqꝫ ꝑ se; uertitur ad eas cura. sꝫ ꝓprie sūt accñtia. s. exñtia mu tata que secūtur ad morbū cerebri. Et iō sūt denominātia cerebꝝ ut primū efficiēs ꝓpter quā cām remedia capiti dirigūtur. Sunt ēt alñ uere cāe morbi ut qñ ꝯplōeꝫ alterarēt uł uiā opilarēt aut ꝯtinuitateꝫ soluerent. ipro prie aūt possūt uocari morbi. Quidā tñ sunt qui dicūt ꝙ sunt ꝓprie morbi. s. in numero. si cut lapis in uesica ⁊ uermis in intestino. Et hoc erit qñ mā eorū ꝓhiberet imediate sensi biliter aliquā opationem fieri ut pulmonis dilatatōeꝫ ⁊ ꝯstrictōem aut narium uł fauciū Et dicūt ꝙ si catarrus fluit a cā extrinseca ca tarrus ē egritudo gingie mris ⁊ musculoruꝫ exñtium in capite sub cute eius. sed si pueiat a cā itrinseca sic ē egritudo pāniculorū cēbri que exprimūt hūiditates uł eas liq faciūt uel ał's lesiones faciūt in pluribꝰ mēbris. Et dñt ꝙ qñ fit a cā itrinseca ē egritudo ꝑ se sed qñ fit a causa extrinseca ē egritudo per colligan tiam. Et dicūt ꝙ qñ ꝓuenit a cā extrīseca qꝛ ipa ut plm ē frigida. catarrus ē egritudo fri gida . si tamen prouenires a causa calida sic esset egritudo calida . De causis ca tarri dixit serapio. cā catarroꝝ qui descēdūt ad nares ⁊ os suple uł ad alia mēbra cerebro supposita ē ipm cerebꝝ qñ inuenit ipm cali ditas aut frigiditas in mutatōe sue ꝯplōis. ⁊ ipletur sicut mēbꝝ oficiale. nā dixit ipe in cº de solōne uētris ex mā a cerebro descendēte dū cerebꝝ ꝑmanet sanū mē pauce generantur in eo. Et nō sentiīt eaꝝ eūo. s. qꝛ isensibiliteꝛ resoluūtur. Cū aūt cerebꝝ leditur generātur in eo supfluitates multe que qñꝫ descendūt ad nares qñꝫ ad oculos ⁊ qñꝫ ad alia mēbra. s. ad stomacū ⁊ itestiua. Et gał. dixit discreti nā capis necesse ē ut multos generēt supfluita tes ex quibꝰ nocumēta fiunt subiectis orgāis ad quodcūqꝫ coꝝ uerterēt supfluitas patissi ma āt ē que ad os ⁊ nares ē oblatio .accidit āt ⁊ ad oculos quibusdā. quibusdā āt ⁊ ad au res. Eā aurē que ad os ē oblationē suscipit stomacus ⁊ tracta arteria. Et fit catarrus cā lāgoꝝ multoꝝ ⁊ urioꝝ ꝭm uarietatē organo organoꝝ ad que distillādo ꝑuenit. si eni ad uē triculos distillauerit cerebri epłiam. ⁊ qñqꝫ apłiam facit. ⁊ si ad nares corizā. et aliqñ po lippū. Et si ad palatū cāt alcola. Et si ad gi giuaꝫ ipaꝫ latescat ⁊ corrodit ⁊ dolorē denti um iducit ⁊ ipoꝝ putrefactōꝫ ⁊ casū. Et si ad aures surditatē ⁊ qñqꝫ dolorē in eis uel apā facit. Et si ad oculos dolorem iobtalmiā uel aliā ex egritudinibꝰ coꝝ facit. et si ad guttur blācos ⁊ squinātiā facit . Et si ad stomacum nauseā ⁊ ꝓuocat uomitū ⁊ dolorē ⁊ qñqꝫ flu

xum uentris ꝑnitiosū iducit ⁊ qñꝫ ex eo ꝯmo uetur appetitus caninus. Et qñꝫ generatur ex eo coła ⁊ ꝓpe nitrosa mala. Et si ad pulmonē tussim creat cum sputaminibꝰ spumosiꝫ ⁊ alñ cū raucedine. ⁊ ał'n cum apate. Si aūt i pectꝰ distillauerit asma causat ⁊ ptoicam passiōeꝫ ⁊ ptisim uel pleuresim. Et ꝙ deterius ē plerū qꝫ subito in cor distillans suffocat. Et si i pan niculū qui cor cohopit cardiacā pit. Et si ad nucam qñꝫ spondiles dislocat. Et alñ causat gibbositateꝫ. Si uero ad neruos ꝑalesim. Et ał'n arteticam parit. Et sic disponit corpus ad multiplices ⁊ inuērabiles passiones. Dixit. A. catarrus ꝑgitur ad palatuꝫ ⁊ pulmonē ⁊ me ri ⁊ stomacū . ⁊ qñꝫ ulcerat ea ut cū ē acutus mordicatiuꝰ ⁊ salsus. Et multociens ꝯmoue reī ex eo apetitus caninus ut cum fuerit mul tum frigidus. Et qñqꝫ descendit in neruis uł qꝫ ad longinquiora mēbra . Et quandoqꝫ ge nerant ex eo sinaces ⁊ piplōia ⁊ ꝑalisis. et extenuatio. et hoc ꝓprie quādo catarrus est acutus calidus stimulans expulsiuam ad expellendum cibum ante ipius digestionem suple aut cū eēt frigidus debilitans digestiuā stomaci uel destruēs. his .n. duobus modis ꝑ uiam innutricatōis extenuant mēbra. Et qñ qꝫ inducit dolorē stōaci ⁊ qñꝫ fluxum uētris ⁊ rasuraꝫ itestinoꝝ ut cuꝫ est acutus salsus uł acetosus. Et generaī ex eo colica ⁊ ꝓprie ni trosa que ē cruda. Et ē causa catarri duplex una est intrinseca ⁊ alia extrinseca. Et intri seca ⁊ mālis est duplex una est humiditas in cerebro ꝯgesta in cerebro ꝑ uiā indigōnis nutrimenti ad ipm delati. Cuius supfluitas i digesta in ipo remanet ⁊ młtiplicatur una ui ce post aliā. Alia est humor siue uapor ascen dens ad cerebrū ex corpore toto aut ex stōa co uł alio seu aliis mēbris qui hūor postea i ipo remanēs descēdit dissolutus in membra. uapor uero ascendens ad cerebrum nō resolu tus friditate cerebri ꝯgelaī ⁊ in aqueaꝫ nāꝫ ꝯuertitur qui post congregationem eius ad inferiora descendit. Et prima causa dixit gał. quinto de accidenti ⁊ morbo. sic accidit catarrus cerebro ex defectu uirtutis digesti ue ipsius sicut accidit lienteria stomaco ex defectu sue digestionis. Congeritur enim hu miditas in cerebro ex indigestione alimenti ad ipsum delegati. Dixit Auer. colliget ter tio. operatio uirtutis digestiue in cerebro aut diminuitur aut corrumpitur. Et ab hoc prouenit fluxus uel cursus superfluitatum non coctarum ex cerebro ad nares ⁊ palatuꝫ Et uocatur hoc accidens nassa idest catarrus uel reuma. ⁊ quia alimentum cerebri est fri gidum ⁊ humidum erit illa superfluitas ex eo congesta frigida et humida . Et causa lesio nis digestiue cerebri .aut est malitia comple xionis cerebri pura uel cum materia . Illa tamen que est materialis licet generet catar rum secundum plm tñ generat ał's egritudies Et ut płm ista mala ꝯpło est frigida ⁊ hūida ⁊ post eam ē frigida tantum ⁊ post eam cali da tantum ⁊ post eam frigida ⁊ sicca et post eam calida ⁊ sicca et ultimo sicca tantum ꝭa cā intrīseca. aut ē humor expulsus sursum

ad cerebrum siue ad ipsum tractus vi doloris
aut caloris attrahētis. aut ē ascensus vaporū
ad cerebrū. cerebrum enim dicitur eē ī corpo
re sicut media regio aeris ad quā ↄ̄lati uapo
res aquosi ad ꝓpriā nām reuersi ī pluuiā cō
uertuntur. sil'r uapores ex corpore delati ad
cerebrum nisi resoluti fuerint in ipso refrige
rātur ⁊ ad nām deducūtur aquosaꝫ. Dixit
gilib. asserūt physici caput eē corporis cami
nuꝫ ad quod fumositates a toto corpore reso
lute ascendentes in liquorem ↄuertuntur. i. ī
substantiam liquidam aqueam. Cuius pars
resoluitur ⁊ pars ꝑ nares expurgaꝰ ⁊ ps in
sputum ⁊ rascationes emittiꝰ ⁊ ps ad diuer
sa mēbra defluit. Sil'r ⁊ hūor qui fluxit ad ce
rebrum si ibi retinetur ledēs ipsum expelliꝰ
ad diuersa mēbra. Et mala quidem ↄplō que
est causa lesionis opationū in cerebro pōt eē
ex generatione ⁊ pōt esse ex tpe acq̄sita. Et
pōt in digō cerebri habere causam magis re
motaꝫ malā digestioneꝫ stomaci ⁊ epatis a
quacūqꝫ cā ꝓcesserit. Dixit Auic. cerebrum
qō frigidū ē ⁊ ñ digerit illud qō ꝑuenit ad ipꝫ
ex nutrimento ⁊ nō resoluitur qō ad ipꝫ ascē
dit ex uaporibus. ↄuertuntur gᵒ sup̄fluitates
nutrimenti. i. inferiꝰ descendunt qꝛ inspissan
tur frigiditate cerebri ⁊ sua grauitate īferiꝰ
fluūt. Et apponūtur uapores. s. in aqueā nāꝫ
ↄuersi sicut ↄuertitur ī alēbico illud qō ascē
dit ad ipm ex cucurbita quare assidui sunt in
ipso fluxꝰ. Cā aūt extrinseca Aut ē frigidi
tas aut caliditas. ut plurimuꝫ tamen ē frigidi
tas. Dixit. y. 5ᵒ. asso. frigida sicut nix. i. m'lū
frigida actu sunt catarrantia. s. si capiti appli
cētur exteriꝰ. Et Auer. dixit collꝫ. 3ᵒ accidit
catarrus ex rebꝰ frigidis extrīsecis Et alū
fit per res calidas. Et uolumus dicere qual'r
fiat a fridis. Et dicimꝰ ꝓpterea ꝙ hec sup̄flui
tas ē nō cocta Ideo causa efficiens ē debili
tas uirtutis digestiue que ē in cerebro ꝑꝑ ma
lam ↄplōneꝫ dn̄antem ex frigiditate Et hoc
pōt bñ assignari in reumatibus ex cā frigida
extrinseca Sꝫ reumata q̄ fiunt a causis cali
dis extrinsecis recipiūt ꝑ scruptationeꝫ qua
liter fiunt ꝑ uiā debilitatis uirtutis digestiue
Et propterea dicemus ꝙ debilitas uirtutis
digestiue hoc facit ꝑ accn̄s hoc est ꝓpter m'l
tam quātitatē materie ⁊ ipius fluxū ꝓpterea
ꝙ calor facit fluere res ↄgelatas liquefacien
do eas. Et iterū calor ī cerebro attrahit a to
to corpore ad capud ⁊ ꝓpter istā multaꝫ ma
lam māꝫ q̄ colligiꝰ in cerebro a corpore acci
dens prenarratū qꝛ refrigerabitur ⁊ uirtꝰ
digestiua īpediēꝰ ⁊ fatigabiꝰ cū eo cerebrum
ꝑꝑ fatigatōem tante q̄ꝫtitatis sup̄flue ⁊ ista ē
causa q̄ꝫtitatiā ꝑꝑ quā debilitaꝰ uirtꝰ digesti
ua cēbri ꝓpter causas extrinsecas q̄litatiua
uero causa ē ꝙ calor extraneꝰ extrinsecꝰ hꝫ
ꝑ sui nāꝫ refrigerare calorē īrīsecū sicut sol
refrigerat ignē. et Aui. dixit cā extrīseca erit
aut ex sole aut ex uēto. s. cal'o. āt ex olfatu me
diciāꝝ calefaciētiū sicͭ musci croci cepe alioꝝ
⁊ siīū suple aut medicie cal'e cataplasmate āt
al'r capiti applicate. Aut dixit. A. ē friditas
adueniēs extrīsecꝰ ex aere frido āt uēto septē
triōali. ⁊ ꝑcipue cū discoopiꝰ cap̄ ad utros

qꝫ. s. aerē fridū ⁊ uentū fridū. Et precipue in
hora qua rarificaꝰ cerebꝝ ex balneo aut ira
aut cogitatōe aut aliis. aut locutōne repl'one
m'lta cūone multa. et maxie in coitu. Et dixit
qn̄ꝫ accit ex s'tōmia rarificatō q̄ ꝑꝑat corpꝰ
ad recipiendū calorē ⁊ frigꝰ q̄ꝛ accit catarrꝰ
⁊ precipue post s'tōmiā plimā. Et sil'r ex mali
tia ↄpl'onis calide q̄ accit alicui corpori. s. ꝑ
paraꝰ corpꝰ ad recipiendū calorē ⁊ frigus.
hn̄tes quoqꝫ ↄpl'ones calidas. Dixit. A. ue
hementiꝰ sūt pati ad recipiēdū cās extrīsecas
faciētes corizā q̄ꝫ hn̄tes ↄpl'ones fridas quia
hn̄t poros latiores. Et hn̄tes ↄpl'ones fridas
in se ipsis plꝰ sūt securi ut illud accidat a cau
sis corporalibꝰ q̄ꝫ hn̄tes cōpl'ones cal'as qō
maxie qꝛ ⁊ minꝰ digerūt ⁊ minꝰ resoluūt. Et
dixit Aui. ⁊ sūt uerba. y. 3ᵒ asso. catarri m'ti
plicanꝰ cū flat uētꝰ septētrionalis. ⁊ ꝓp̄e post
austꝝ. Et multiplicanꝰ ī uere ⁊ ꝓprie cuꝫ fue
rit estas post ipm. i. precedens ipsū in codeꝫ
anno septētrional' pauce pluuie ⁊ autūpnus. s.
seq̄ns ad ipsaꝫ estatē ⁊ añ ipsū uer fuerit plu
uiosus austrinꝰ. Et dixit. multiplicanꝰ catari
ī yeme ⁊ ꝓp̄e in regionibus meridionalibus
ꝑꝑ repl'onē capitū coꝝ. Et cōiter multiplicāꝰ
uere ⁊ ꝓp̄e post medium eius ꝓpter dissoluti
onem factam in hūiditibꝰ a calore eius. ⁊ mul
tiplicatur autūpno ꝓprie post mediū eius ꝓ
pter ↄpressionem factam a frigiditate eius.
In yeme uero ꝓpter congelationem humidi
tatum ⁊ clausuram uiarum eius. Et in esta
te ꝓpter multaꝫ resol'onē esiccantē hūiditatē
non multiplicatur catarrus. Recipit auteꝫ
catarrus diuersitatem secundum uarietatem
causarum eius. Dixit Aui. catarrus quādoqꝫ
ē grossus quandoqꝫ subtilis aquosus. omnis
tamen catarrus subtilis est absolute. aliter nō
flueret. et qui dicitur grossus in compatione
ad magis subtilem dicitur. differunt enim in
plus ⁊ minus subtilitatis. Et dixit Auic. quā
doqꝫ ē calidus acutus uel salsus mordicatiuꝰ
⁊ quandoqꝫ est frigidus. Et dixit. inquit. y.
pluribus eorum quibus accidunt catarri. non
accidit splen. Et reddens causam Gal'. dixit
quoniam pl'm cui accidit egritudo in uno mē
bro tunc alia membra habꝫ incolumia. Et
Auicena dixit fortasse scilicet est uerum dic
tum. y. quoniam preparatus catarris subti
les habet humores suple. et ideo non incur
runt in grossitiem splenis. Sed illi quorum
humores ingrossantur non preparantur catar
ris multum. Et dixit quando soda est conue
niens idest coniuncta catarro addit in eo at
tractione quia atrahit reuma ad caput alias
alteratione. Signa dixit Alm̄. cum accide
rit naribus ⁊ palato pruritus ⁊ sternutatio
post flatum uenti frigidi uel frigiditatem ae
ris post rarefactionem pororum ex balneo
exercitio uel ira aut similibus catarrum dici
mus pati. Signa specierū dixit serapio sci
mus quod catarrus est ex caliditate. cum est
igneus rubificans faciem ⁊ nares et cali
ditas uehemens et acuitas eius quod cur
rit. Et Auicena dixit. Signa eius sunt
rubedo faciei ⁊ oculorum ⁊ mordicatio
eius ⁊ subtilitas eius. ⁊ caliditas tactus

Signa

eius. Et qñ accidit cũ eo febris ⁊ non iuua
tur ea in descensione ad guttur. Dicunt qui
dam sẽtitur in guttere acuitas eius quod de
scendit ad ipm̃. ⁊ sputũ ad citrinitatẽ declinat
⁊ rubedinẽ ⁊ ẽ acuta ꝯmotio ⁊ opl'o in nasa ⁊
masitas. Signa frigidi dixit serapio. illi cui
accidit catarrus ex frigore accit tẽsio prius
anterioris capitis ⁊ eminẽtia aliorũ supcilio
rũ. Et opl'o in foramine quod ẽ in osse fixo
in naso. unde ipi nõ odorãt odore bono neq;
locũtur sermone manifesto. Et dixit. si descẽ
dit ad pectus sigt ipz tussis ⁊ sputũ quod for
tasse qñ egreditur hũidum indigestũ ⁊ qñ
nõ. Et fortasse egredit cum conamie emulgẽ
di sanguis. Et Auic. dixit sicut ad nasũ signũ
eius ẽ fritas eius quod currit cum extensi
one frontis ⁊ uehemẽtia opl'onis ⁊ mãsitas
Et qñ significat ipm̃ grossitudo mẽ. Et si ẽ
ad guttur significat ipm̃ frigus eius quod ra
scatur ⁊ albedo eius. et iuuamẽtũ ex febre si
accit. Dolor ãt capitis ⁊ grauitas in supi
oribus colli significãt reuma ad iferiora flue
re. ⁊ granula ĩ circulo urine apparentia Dixit
Egidius reumatice sẽp sunt nũptia cãe. Et si
substãt depressa paꝝ neq; mota regressũ acce
lerẽt capiti loca ꝓxima peruit humor. cuz de
scensus catarri nõ fuerit ex indigõe cerebri
tunc adest bonitas sẽsuũ. ⁊ tunc erit ex mali
tia sanguis ul' alterius hũoris ascẽdentis ad
cerebrũ. aut cã uaporũ eleuatorum. et cum hu
more sẽper ẽ grauitas pua ul' magna ẽm quã
titatem hũoris cum uaporib' ãt est grauitas

Cause extrinsece cognosũtur p idagatões
earum. Inquit. y. 2° affo. blãci ⁊ corize suple
⁊ catarri ĩ ualde senibus nõ maturãtur ⁊ itel
lexit ut plm̃ et Aui. dixit. Cum friditas ꝯpl'o
nalis fit fortis ⁊ figitur in eo sicut fit in se
nibus dicitur quod ipe non digeritur nisi
puenerit ad ultimũ finem in sanitate ꝯpl'onis
⁊ caliditas eius. et ꝙ cerebro frido cuz adue
nit nutrimẽtum debilitatis in senibus. et in
hñte cerebrũ debile quare nõ digeritur ĩ ipo
quod de nutrimẽto puenit ad ipm̃ ꝓpter de
bilitatem suã. Et supfluitur. i. in supfluitatez
cõuertitur que fit catarrus quare descendit.
et maxie uerificatur ĩ decrepitis in quib' isti
morbi ut plm̃ sunt frigidi et de materia m'ta
⁊ difficilis digõnis ad quã digerẽdũ nõ suf
ficit calor debilis decrepitoꝝ. Quãuis tamẽ
isti morbi sint sil'es etati decrepitoꝝ non tñ
falsificatur affo' in morbis minus piclitanẽ
egrotãtes ⁊c. Et hoc ꝓpter duas cãs quas te
tigit gal'. in comẽto prima est q2 isti morbi
nõ sunt de periculosis de quib' ille affo' loq
tur. 2ª ẽ q2 illud non contingit ꝓpter siitu
dinem ul' ꝯtrarietatem eoꝝ s; pp nimiã debi
litatem decrepitoꝝ. et scias ꝙ si mã dictorũ
morboꝝ esse; pauca ⁊ nõ multe friditatis pos
sent ĩ eis maturari ut expientia sepe demon
strat ⁊ maxie ĩ decrepitis robustis ⁊ uẽtib'
bono regie. Et dixit. y. ĩ septio affo. catar
ri ĩ uẽtrẽ. s. mediũ q ꝯtinet spũalia defluxi ĩ
sanguinẽ cõuertũtur in. xx. dieb' et de his itl'
lexit qui ꝯuertãtur in sanguinẽ laudabilẽ qui
in die cretica ut 20ª a nã expellũtur quãuis
eni catarri sint de mã frida ẽm plm̃ que de se

ẽ tarde digõnis. tñ q2 ꝯtinetur ĩ loco multuz
calido. s. pectore festinat calor digõem ei' ue
locius ⁊ cicius q; si in alio ꝯtineret loco nõ
sic calido ⁊ maxie in ꝯpl'one calida ⁊ iuuẽtu
te ⁊ uirtute robusta. et nõ posuit. y dic 20m
diẽ pfixũ ad ꝯuersionẽ eius in sanguinẽ quã
uis sic sit s; plm̃. In qbusdã tñ põt festinare
pp mẽ paucitatẽ ⁊ uirtutis fortitudinẽ et po
test ẽt ultra tardare pp uirtutis ibecillitatem
⁊ mẽ multitudinẽ Multi ẽt catarri resoluunt
ul' alr euãnt ⁊ nõ saniãtur. Cura catarri ñ

ẽ negligẽda. qm̃ si nõ curat puenit ide m'to
tiẽs ad egritudies malas. Et ipa quidẽ fit du
plici regie. dixit mesue. s. cõi ⁊ ꝓprio. Et p
cõe itellexit illud qõ dirigit ad catarrũ ⁊ p
ꝓpriũ qõ dirigitur ad correctõnez accñtiuz.
Aui. aũt collegit curã catarri in sex rebus ⁊
pª ẽ mẽ diminutio cũ dixit in accñtibus ⁊ di
minutõe al' ⁊ melius diminutõis mẽ. 2ª ẽ cãe
efficiẽtis ablatio cũ dixit in lectõe ⁊ ablatõe
siue abscisione cursus a ꝯmẽsuratõe eius. 3ª
ẽ fluxus ꝯstrictio cũ dixit. in adequatiõe mẽ
eius. quarta ẽ diuersio fluxus ad ptẽ aliã cuz
dixit in tractu ipius ad ptem alterã. quita ẽ
mẽ digestio. Et 6ª ẽ nocumẽtoꝝ a catarro ꝓ
uenientiũ cautella ⁊ pseruatio. Cũ dixit ⁊ ante
cessione ꝓhibitionis accñtium ⁊ passionũ q
ex ipo possunt generari sicut chasim ĩ naso. i.
opl'o in chaysim nasi que ꝓhibet olfatum et
ulcera sup narẽ. Aut sicut aspitas gutturis ⁊
tussis ⁊ ulcera pulmonis ⁊ que secũtur ea et
predictas sex res reducunt quidam ad tres
principal'z. et pria ẽ auferre quod iam fluxit
⁊ iam ĩ pectore ꝯtinet. Et ista ipletur cũ hys
que iplent sextã rem ẽm Aui. 2ª est ꝓhibi
tio ne amplius catarrus fluat ⁊ ipletur cũ his
que iplent pam 2am 3am ⁊ 5am rẽ ẽm Auicc.
Et 3ª ẽ diuersio mẽ fluentis ad loca opposi
ta ⁊ diuersa ⁊ ipletur cũ hys que iplent 4am
rem ẽm Aui. et quidã dicũt. Cura fit per sex
intentiones quarum una est ad digerendum
materiam catarri. 2a ad euãndũ tertia ad di
uertẽdum quarta ad mãz fluẽtem abscindẽdũ
5ª ad accidentia corrigendum ⁊ 6ª ad diete
ꝯuenientiam patiendũ. Et si bene ꝯsiderent
omnia supradicta cura catarri ꝯplet p tria
medicinalia instrumenta dieta potiõe ⁊ cirur
gia. Et dieta quidẽ ꝯsistit in euitatione cãꝝ
extrinsecãrum catarrum generantiũ. Et cum
hoc o; ut hñs catarrũ frigidũ custodiatur ab
omni actu frigidoꝝ ꝯtactu nõ solũ capitis s;
⁊ toci' corporis ex aere ⁊ uẽtis ⁊ mora sub
lumine lune ⁊ ablutionib' ⁊ empl'is frigidis
⁊ sil'ib' Dix mesue. caueat ab austro ⁊ borea
q;tũ possibile ẽ. et dix. R. o; ut minuat cap̃ su
um a sẽptẽtrione ⁊ ꝓprie post austrũ. auster
enim replet caput ⁊ rarefacit ⁊ boreas ꝯstri
git ⁊ exprimit. Dixit hal'. caueat capitis dis
coboptionem. imo cohoprire studeat ipsum.
et Aui. dixit oportet ut assiduet calefactõem
capitis. s. in horis debitis cum elongatione
ipius a frigore teneat toualiã reuolutã circa
collum ⁊ ẽt circa pect'. Hñs uero catarrũ
calidum custodiatur a ꝯtactu calidorum actu
aere calido mora sub sole ul' prope ignem et
ablutiones ⁊ emplastra calefacientia. et opor;

ut uterq; custodiatur ab accñtibus anime ira
tristicia sollicitudine ꝛ similib⁹ excepto gau
dio tēperato. Et dixit mesue nocet ei sōpnus
supra repletionē ꝛ multitudo sompni. ymo q̄
liscūq; sit sompnus in die ꝛ sit peitas eius i
nocte ꝛ non iaceat supinus. Et tēpore sompni
ꝓhibeatur a fumo ꝛ uentis radys solis ꝛ lu
ne. sed magis lune ꝛ ꝓprie qñ ē ingressus eo
rum ꝑ fenestras ꝛ similes situs. Et gal'. dixit
suꝑ latus iaceat. Et dormiat non supinus ne
forte mā descendat ad pectus. Et Auic. di
xit. nō dormiat de die. ymo. neq; ēt multum
dormiat de nocte. sed uigilet dixit ipse quātū
pōt ꝛ maxime post cibū. q2 ut dicunt ad min⁹
interponendū ē tēpus duaꝝ horaꝝ ꝛ potius
pluriū. Et regatur dixit Aui. ſm oēm dispō
nē. s. sompni ꝛ uigiliaꝝ cū eleuatione capitis
et eleuetur puluinar ꝛ non fiat resupinatio i
sompno. Et propterea nocent omnes artes i
quibus oz caput depressum tenere ꝛ inclinatū
uersus terrā. Et dicunt quidā. illi ad quorum
os ꝛ gingiuas reuma descendit in sompno dor
mire debēt ore aperto ducendo ipsā hac illac
nā ꝑ hoc incipiet hūiditas extra manare. Et
debēt dormire in locis terrenis hūidis ꝛ in
antris in quib⁹ aer nō euētaꝝ nociuū ē ualde
Dixit mesue. iniungatur quies. qm̄ ē res ma
gis maturans ipm. s. q̄; motus. Dixit Auic.
motus inferioꝝ mēbrorum ē ualde iuuatiu⁹
ad catarros ꝓpter attractionē materierū ad
inferiora. Et silr ipsoꝝ mēbrorum cōpressio
fricatio ꝛ uentosatio. Et ipsoꝝ in calidis de
coctionib⁹ positio. Et ualet exercitiū tocius
corporis moḋratū in catarro calido. Et i fri
gido fortius ante cibu factum. Et capitis le
uis pectinatio uel leuis cū pāno aspero frica
tio. ꝛ maxime post exercitiū inferioꝝ ꝛ suꝑ
fluitatū emissionē. Et dixit mesue. ḋr q̄ itro
itus ad sudandū in balneo maturat catarros.
Et gal'. dixit cū iā aliquid spissū descēdit bal
neo iducas. ꝛ suꝑ caput ei⁹ aquā infunde cali
dā. Et stet obui⁹ uapori aque i qua caōmillā
coxeris ꝛ mellilotū ꝛ sansucū ꝛ sisimbriū ꝛ ui
olā siccā donec coriza dissoluaꝝ. ꝛ patiēs sane
tur. Dixit Auic. q ꝯsuetus ē pati cataꝝ. qñ;
ꝓhibet aduētū catarri sui subitus itroytus i
balneū ad sudandū aut ꝓ. i. ante aduētū catar
ri. ꝛ sic uoluit Auic. q̄ balneū ꝯueniat i ꝑser
uatōe a catarro isolitis pati ipm. ꝛ ēt i appa
ratis ad ipm. S; tēpore flux⁹ catarri dicunt
qdā q̄ in catarro calido ꝯuenit balneū q2 di
gerit ipm unde Gal'. dixit. si ex estu fit catar
rus lauādus ē patiēs balneis. s. dulcis aque i
fundendo ēt caput. s; in catarro frigido ñ cō
uenit nisi catarro iā digesto. introyt⁹. n. ad
sudādum i balneo ꝯpetit ad maturandū catar
ros. ꝛ ēt ad resoluedū in iā maturatis nisi di
xit Auic. cū catarro fuerit tussis. eo q̄ tūc nō
balneetur eo q̄ tussis indicat spūalia eē debi
litata quare timereꝝ ne balneū faciat descēde
re ad ea suꝑfluitates multas. Dixit gal'. cori
zā patientes. s. ꝛ cataꝝ cibos ad caput uapo
rātes fugiāt ꝛ nuces caseum ueterem lac. eru
cā ꝛ similia. quidam tñ in catarro calido ꝯce
dunt lac caprinū. Et dixit a uino supersedeat
Et Auic. dixit minoret potum aque ꝯgleate.

Dixit Aui. in calido fiet declinatio i cibis ad
illud qḋ alleuiat. i. leue ē ꝛ ifriat ꝛ hūectat. Et
i frō ad illḋ qḋ alleuiat sbtiliat calefac ꝛ ḋsi
cat cū hoc q̄ pect⁹ iñ nō ꝯstringaꝝ. Dix Me
sue. in calido cibi sint sorbitiōes facte ex fa
bis ꝛ ex tri ꝛ ordeo ꝛ papauere albo ꝛ oleo
amig. dulc. ꝛ amido cum lacte. si nō ē febris
Et rap° dixit utatur sorbitione ex amido ꝛ
ordeo excorticato ꝛ faba in aqua pluuiali ꝛ
pulverizetur suꝑ ipsa dragagantur tantum ꝛ
aliqd olei amigḋ. s. ḋ. Et fit iuuamētū cū tri
decocto cū peidys ꝛ oleo amigda. ḋ. Et simi
liter cū aqua furfuris fca similiter Et h° ꝯpe
teret qñ catarr⁹ nō eēt multū calidus. Et si ē
necessitas accipiēdi aquā ordei. s. ad faciēdū
aquā furfuris fiat similiter Et dixit. ꝯferunt
ex oleribus attriplices ꝛ malue ꝛ cucurbite
ꝛ si caliditas est multa tunc cum oleo amigḋ.
ḋ. ꝛ si non est multa tunc cum pulmis ꝛ alys
auibus bonis. Et bibet sirᵐ uiol' Aut iuleb
ꝛ uinum granatorum dulciū Aut rob. s. ipso
rum granatorum Aut sirᵐ de papauere cū de
coctione liquir. aut cum aq̄ cucurbite. In
catarro autē frigido dixit gal'. pascāꝝ subtili
bus ꝛ sorbitione facta de aqua furfuris zacᵃ
ꝛ oleo amigḋ. ḋ. Dixit rap° damus sorbitio
nem que fit ex aqua furfuris ꝛ tritico ꝯfecto
cum oleo de amigḋ. ꝛ melle mūdo uel penidys
Et ꝯfert brodium cicerum ꝛ sorbitio facta
ex farina eorum ꝛ proprie in decoctione cari
carum pinguium cum melle. Et ꝯcediꝝ caro
pullorum ꝛ perdicum ꝛ aliarum bonaꝝ auiū
Et caro iuuenis castrati uel annualis agni ꝛ
edi ꝛ caprioli iuuenis. Dicunt quidam ꝯuenit
Auellana assata ꝯmesta cū pauco pipere Auel
lane tñ debent esse sicce ꝛ in uase subtili uitre
ato ꝑuate aliquātulum torrefacte ut munden
tur a cortice. ipse ēt trite ꝛ cum mulsa potate
utillime sūt uetustissime tussi. Et nuclei persi
coꝝ similiter ꝯferunt. bibant aquā mellis so
lam uel cū decoctione ysopi liquir. ꝛ dactilo
rum Dixit mesue. fiat diminutio ciboꝝ ꝛ po
tuum ꝛ probibitio uini oīo ꝛ repletionis ꝛ
uitacio nausee. Dixit Auic. ut ipleatur cura i
digetur repulsione fastidy. ꝛ ut non impleaꝝ
uenter eoꝝ uino. Sed oz ne patiēs cataꝝ ꝛ
corizā repleat uentrē cibis quare repleatur
caput eius. Et ad sūmum oz ut minorēt ꝯme
stionem. ꝛ potū aque ꝛ repellit eam die ac no
cte. Dixit mesue. aleuietur cena. ymo probi
beatur si possibile. fuerit. Et uitent uapo
rosa ꝛ repletiua capitis ꝛ rarefacientia
ipsum. Et uitent potum aque frigide. dicitur
enim q̄ pot⁹ aque frigide maturat catarros
Dixit Rabi. nō ꝯmedant catarrosi multa
fercula in una mensa. quidē tñ ꝯcedunt i fine
mēse panem biscoctum uel tostum ut ꝓhibeat
ascensum uapoꝝ uitēt coytū ꝛ superfluitates
ciboꝝ cotidie expurgent. possunt cum suis ci
bis uti sapore facto cum brodio uel uino gra
natorum dulcium ꝛ hys speciebus. ℞ cinamo
mi electi cardamomi croci macis ꝛ liquir.
ꝛ zucharo Et cum suis ferculis apponant spe
cies que sic fiant. ℞. zinzi. albi cinamomi elec
ti añ. ʒ. i. gar. cinamomi croci añ. ʒ. i. Et pos
sunt uti trachea post cibū que sic fit. ℞. liq.

anisi.an̄.ʒ.i.⁊.ß .cardamomi .ʒ.ij.⁊.ß. gar.
cubebarum.an̄.ʒ.iiij.macis. ʒ. ij. passularum
enucleataꝝ mundataꝝ.li.i.dosis coclear.i. ul'
fiat tragea pista que sic fit. ℞. galange cu
beb.nigelle.an̄.part.ij. masticis coriandri p̄
parati.an̄.part.i.zucari ad pondus omniuꝫ.
Et de hac ēt sūmē potest in fine mense uel in
introitu ad lectū sine potu. Cura uero per
potionem dixit mesue.est ſm quinqꝫ res.pri
ma adequat mām ⁊ digerit.2ª abscindit eam
uel saltē diminuit. 3ª diuertit eam a parte ti
morosa ad partē cōem.s.ignobilē.Et 4ª ab
scindit fluxū ei⁹ alterādo malam discrasiam
⁊ mēbra ꝯfortado.Et 5ª.corrigit accn̄tia.s.
ea q̄ iā adsunt ⁊ q̄ sūt pata uenire.Et ꝯplenť
p̄dicte intētiones p medicinas p int⁹ ⁊ extra
approxiātas. Et qdē reꝫ pªᵐ ꝯplēt i catāro
cal'o inspissantia ⁊ infrigidantia ut ingrosseť
qō subtile ⁊ reprimať qō acutū.Dixit mesue.
inspissātia sūt necessaria ut subtile acutū qō
discurrit ad guttur ingrosseť.⁊ nō descendat
ad ꝓfūdū. ymo facilius adunatū excitetur.
Et ex hoc facientib⁹ ab intus est dragagantū
⁊ electuariū ei⁹ ⁊ mucillago psilij ⁊ seia cito
nioꝝ ⁊ aqua iuiubaꝝ ⁊ sebesten ⁊ sirupi caꝝ
⁊ loch ipsaꝝ.⁊ loch de papauere.Et de bene
digerentib⁹ hanc mām ē sirup⁹uiolat⁹ ⁊ siru
p⁹ ō cucurbita.Et ubi caliditas esset mľta ne
nufarin⁹ ⁊ de papauere.Et de utilib⁹ ē siru
p⁹ qui sic fit.℞.uiol'. siccaꝝ liquir.an̄.ʒ.ij.
florū nenufaris ⁊ florum cucurbite floꝝ mal
ue ⁊ seis eius an̄.ʒ.ij.seis psilij integri seis ci
tonioꝝ integri an̄.ʒ.iß.iuiubaꝝ sebesten seis
papaueris albi'passul'.enucl'.an̄.℥.ß. seminuꝫ
cōium fridoꝝ an̄.ʒ.i.lactuce scariole an̄.M.
ß.seis portulace.ʒ.iiß.decoquanť in li.ij.aq̄
pluuialis ad medietatē coleňť.⁊ cū zucari al
bi solidi fiat sirup⁹.doſ.ʒ.ij.cū aqua decocta
Sirupus ali⁹ ⁊ est gentilis.℞. capillaꝝ ue.
M.i.ordei mundi liquir.an̄.℥.ij.iuiubas.x.
numero seminis papaueris albi.℥.ß.penidi
arum.℥.ij.fiat sirupus cum zucaro.Et de cō
uenientibus est dyagragantum ⁊ dyacodion
loch utile.℞ passul'.℥.iß. iuiubas.xxx.nu
mero seminis malue uirge pastoris lingue a
uis arnoglosse capillorum ue.liquir.an̄.℥.ß.
fiat decoctio ad consumptionem duarum par
tium deinde accipiatur.li.i.sirupi de papaue
re.℥.viij.sape ⁊ zucari an̄.℥.vi. reducantur
ad spissitudinem mellis ⁊ tunc addantur.ʒ.v.
seminum comuniuꝫ frigidoꝝ ⁊ gummi arab.
dragaganti seminis portul'.amili ⁊ seminis ci
toniorum.an̄.℥.ß.Et conuenit confectio q̄
sic fit.℞.seminis cucurbite passul' penidiaꝝ
an̄.℥.ß.pincarum.℥.iß.cinamomi macis sā
dalorum citrinorum gummi arab. dragagan
ti.an̄.ʒ.ß. zucari qō sufficit. Dixit Auic. ad
ministretur mel roſ.i. zucarum rosatum om
ni die.ymo fere omni hora.et confert cāfora
in ore retenta. De approximādis ab ex̄ q̄
dā approximanť capiti et q̄dā alijs membris
Et de approximandis capiti dixit Mesue.
inueniať ex infrigidantibus raro infrigidā
tia actu.Et si nō ꝯpetūt.s.infrigidantia poª
non eleueť in gradu multe fritatis actual'.Et
diligūtur ſm plurimum que īfrigidāt poª nō

multum eleuata. Et Aui.dixit sis sollicit⁹
i infrigidando capud cum eo qō est infrigi
dans poª quasi uoluerit opponendum eē cali
ditati catarri cū frigidis poª ꝗuis actu nō
sint frigida sed tepida uel ad caliditatē debi
lē declināntia qualia sūt dix mesue balnea dul
cis aque i ieiunio ⁊ ēbrocatō ex ordeo ⁊ uio
lis ⁊ papauere ⁊ camoilla ⁊ effuxio aq̄ calide
sup capud ⁊ testiculis ⁊ sup extrema. Et
inūctiones facte sup ea ⁊ sup uētrē ⁊ sumē cū
oleo uiol' aut camomellio Aut de papauere si
adsūt uigilie. Et Aui.dixit.sicut cū itroytu
balnei aq̄ dulcis oi mane cū ē ieiunus ⁊ effu
xio aque.calide super extremitates Et iūctō
capitis ⁊ extremitatū ⁊ summinis ⁊ ani ⁊ te
sticuloꝝ ⁊ que sunt in circuitu coꝝ cum oleo
uiol'. Et administratio frigide embroce cuꝫ
ordeo ⁊ papauere uiol' ⁊ camoilla.Et siľr ēt
de hac dixit ſap°. Et effuxio infrigidantiū
actu fortium sup capud.s.tp̄r necessitatis Et
dixit mesue.olfacere cāforā ⁊ aquaꝫ rosatā ⁊
alia q̄ dicta sunt in soda calida Aut odorent
pomū q sic fit.℞.Auellāc idice sandaloꝝ al.
⁊ rub.an̄.ʒ.i.roſ rub.sandaloꝝ citrinoꝝ an̄
ʒ.ij.canfore ⁊ boliar.an̄.ʒ.i.terātur oīa p̄ter
canforā que dissoluatur in aqua roſ in qua in
fusum fuerit gūmi arab.⁊ cum ea ꝯficiantur
alia.Dixit mesue fiat subtiliatio ⁊ diuersio i
grosso ⁊ uiscoso Scias tn̄ ꝙ aperitiua subti
liatiua ⁊ incisiua non sunt dāda in p̄n°.qꝛ hu
ius in p̄n° sumpta augerēt cataꝝ dato ēt ꝙ
materia eēt frigida.digerať g° mā in princi
pio cū sir°.q sic fit.℞.capilloꝝ ueneris stica
dos.an̄.M.i.passulaꝝ sebesten.an̄.℥.i.dacti
loꝝ ⁊ caricaꝝ pinguiū.an̄.x.numero decoq̄ꝫ
tur ⁊ fiat sir⁹ cū zuc° aromatizatis cuꝫ mace
⁊ nucemuscata.Et ualꝫ ēt iste sir⁹ in catarro
pauce frigiditatis Ualeret ēt qn̄ cuꝫ catarro
frigido eēt febris.Sꝫ postea miorata mā di
geratur cū sir° de sticados Aut cū sir° ō aco
ro qui describiť in ātidotario Aut cū sir°.
utili q sic fit.℞.sansuci origani calamēti yso
pi betonice sticados ſpilli acori radicū pcoie
fu meē .cosa pilatri an̄.ʒ.iij.cassie lignee.car
pob.xilob.an̄.ʒ.ij.⁊.ß.floꝝ roris marini si
leris karui anisi an̄.ʒ.iiij.feruēant in aqua
⁊ colētur ⁊ cū melle fiat sirupus cū nucemus.
cinamomo . gar. ⁊ cubeb. Electuariū uti
le ꝙ sumiť cum itur dormitum sequēte potu
pauci uini albi lifati.℞.nucism⁹. cardamomi
heil gar.cubebaꝝ an̄.ʒ.iij.ligne mūde.ʒ.viij.
zinzi.albi boni ⁊ mundati.℥.iij. zucari albi
quantum sufficit.Et ualet dyamuscus ⁊ dyam
bra ⁊ dyazinzi.Sull'i qō sic fit.℞.zizi.ʒ.iij.
florum cānelle gar.macis nucis croci.an̄.ʒ.
ß.dragaganti.ʒ.i. gummi arabi.℈.ii. zedoa
rie doronici.an̄.ʒ.ß. passul' pincarum fistico
rum an̄.℥.ß. penidiarum.℥.ii. zucari qō suf
ficit.Ab extra conueniunt calefatientia cum
subtiliatione incisione. ⁊ desiccatione. dixit
Sal'.cum incipit catarrus uapora caput cum
milio ⁊ sale uel pannis calefactis. Et mesue.
dixit similiter.qualia sunt calefacito capitis
cum milio ⁊ sale aut cum pannis calefactis ⁊
aliis que in soda frigida dicta sunt. Dixit.
Auicc.sit solicitudo cum incipit cōmotio ⁊

sternutatio in calefaciẽdo capud ⁊ uaporãdo cum pãno calefacto usqꝫ dũ sentiat calorem iam peruenisse usqꝫ ad cerebrũ. Et in ꝯfuando capud fm illã summã que calefacere habet qñꝫ eniꝫ necessarium ẽ ut fiat euaporatio cũ sale ⁊ milus. Et de utilib⁹ ẽ uaporatio cũ sacculo q sic fit. ℞. kesmes sticados corticum citri macis añ. ʒ. iy. mily. ℥. i. sal'. ʒ. y. nucis m⁹. spice. cubebarum. añ. ʒ. i. Et in forti frigiditate addatur calamentũ origanus sãsucus rosmarinus folia lauri ⁊ similia. Et calefiat sup tegula calida ⁊ appõat capiti cuti prius abrasa ⁊ tociens iteretur donec sentiatur caliditas ad intra craneum peruenisse. Dixit Gal'. 13°. terap. uapor calamẽti thimi ⁊ ysopi recipiatur per nares. s. cũ ponũtur super prunas Aut cum decoquũtur in aqua. Et soli⁹ rosmarini uaporatio est utilis. Et dixit mes. ꝯfert introytus balnei preter ꝙ lauetur capud in eo. Et h° in pñ°. sed in fine dixit ipse ꝯfert introitus balnei ⁊ lauari in eo. s. capud ⁊ super extrema proiciat aquã calidaꝫ plurimam ⁊ inclinet capud super uaporeꝫ aque. ubi camomilla mellilotum sansucus ⁊ anetum cocta fuerint. Et Rap°. dixit curemus in primis cuꝫ uapore aque in qua decocta sunt camomilla mellilotum sansucus ⁊ sisimbriũ. Et Auic. dixit qñqꝫ fit uaporatio cũ aquis calidis i fine id est ultime siue ualde quo possibile ẽ eam tollerari. Et administrentur embroce maturatiue ⁊ resolutiue. Et dixit mesue. inungat extrema sinum ⁊ testiculos cum oleo sambacino anetino rutacco ⁊ similibus Et distilletur ex eis in aures ⁊ nares cum lana ⁊ prope ipsis ẽtibus calefactis Et capud eorum ⁊ frons epithimetur cum costo spica mirra ⁊ pauco castoreo ⁊ similibus cuꝫ oleo ros mixtis. Et Aui. dixit. administret inunctio extremitatũ cum oleis calidis sicut camomillino ⁊ anet o ⁊ fortiori etiã ut rutaceo ⁊ inungãtur eis testiculi ⁊ anus ⁊ sinũ ⁊ extremitates. Dixit tñ Auic. oleuꝫ inq̃tum potes fac ne capud tangat. Et h° qꝛ humectat ⁊ mollificat cum sua substãtia. nisi. si non inueneris excusationeꝫ ita ut indigeas infrigidatione fixa cum calefactione ⁊ tunc fit post eũonem. Et dixit lauetur capud eius cum sapone ꝯstantinopolitano Dixit mesue. confert olfatus redolentium calidorum. sicut musci ambre ⁊ aliorum que dicta sunt in soda frigida. Et dixit Auic. si causa fuerit multum frigida. administra super caput ⁊ frontem linimenta ex sinapi costo ⁊ similibus. Scias ꝙ ista digerentia extrinseca melius ⁊ tucius administrant post minorationem materie q̃ꝫ ante. Et fortasse propter hoc dixit Auic. deinde scilicet post euacuatõnem minoratiuam administra qõ narratur ex uaporationibus ⁊ fumigationibus ⁊ alys cuꝫ obseruatõe ne administrent supra repletionem. Intentio auteꝫ euacuationis completur primo cuꝫ euacuatõne uniuersali respiciente totuꝫ corpus maxime si materia exuberat. secundo fiat maxime respiciens membra superiora. ⁊ etiam caput. Et tertio fiat ex ipso capite dixit mesue. complent eaꝫ flobotomia ⁊ solutio uẽtris. ⁊ administratio collirioruꝫ

idest suppositoriorum ⁊ cristeriorum ⁊ lenificationis omnibus horis ⁊ proprie cum cristeribus ⁊ enematibus saltem trahentibus superfluitates. Flobotomia tamen dixit ipse solum in tribus casibus est necessaria primus ẽ si catarrus sit calidus in calido corpore ⁊ habundãte in quo sit oculorum rubedo ⁊ grauedo ⁊ uenarum plenitudo. Secund⁹ est si catarrus sit calidus declinans ad oculos aut qualecunqꝫ sit qui terminetur in faucib⁹ aut pulmone aut costis. i. pleura ⁊ dyafragmate ⁊ figatur in eis ad collectionem. tertius cas⁹ est. si accidat catarrus cum febre in. hys eniꝫ solum casibus flobotomiã in catarro utilẽ inuenimus. Dixit Aui. incipiat a fluxu uentris ⁊ minoratione sanguinis. Et deinde cum fluxum uentris post ipsam bonum est si necessitas exigit ambo siml'. Et sic uoluit ꝙ quãdo necessitas est utriusqꝫ incipiendum sit a flobotomia. Dixit tamen ꝙ raro administratur flobotomia. ⁊ proprie in principio nisi si nõ tolleretur illud propter. multitudineꝫ. Et melius est dimittere ipsam ⁊ non flobotomare nisi accidat tussis. si enim tussis est ⁊ cum ea parum sputi. necessaria est parua flobotomia leuis renouans numerum propter id forsitan qõ facit necessitas esse iterationis. Flobotomia autem est necessaria cum adest tussis cum paruo sputo. quia significat apostema in spiritualib⁹ qõ est in prin°. Et dix Auic. cum inuenitur cum catarro punctio sub mãmilla significat ꝙ materia declinat ad latus fiat ergo inceptio cum flobotomia ⁊ fumigationibus scilicet euaporando supra locum cuꝫ mitigantibus dolorem. ⁊ quando accidit febris scilicet fiat flobotomia. Dixit mesue. solutionem fieri oportet in calida materia cum uiol'. conditis ⁊ aqua ordei aut cum aqua fructuum scilicet solubilium quã dicem⁹. Et rub quidem conuenit cũ eis mixtum Dixit Aui. soluatur uenter cum medicaie educente humores calidos ⁊ cum cristeribus materiaꝫ ad inferiora trahentibus. Sꝫ in materia frigida dixit mesue. fiat solutio cum pillulis cochiis ⁊ yerap. cum aqua passularum dyoloquintides ⁊ similibus. Et Auic. dixit cum medicinis soluentibus a capite flegma que sint ex eis que bibuntur ⁊ cuꝫ quibus fiunt cristeria. cristere nanqꝫ attrahit superfluitates. Et tu leni maꝫ scilicet ante dicta cristeria. cum eo qõ est sicut aqua ordei ut faciat penetrare eas scilicet medicinas. Et dixit ꝙ pillule cochie sunt ille in quo perseruãtur catarri estate ⁊ yeme ex curis magis iuuantis Pillule utiles. ℞. yerap. ʒ. iiii. agar. ℥. i. pulpe coloquintide rectificate cum bdellio ⁊ dragagãto scene. ⁊ epithimi añ. ℥. i. ꝯfice cuꝫ aq̃ sticados. Intentio autem tertia que est de diuersione impletur in primis cum diuertentibus materiam ad longinqua ⁊ extrema cum fricationibus ligaturis ⁊ compressionibus dolorosis ⁊ uentosationibus ⁊ positionib⁹ caruꝫ in aqua calida quantum pati potuerit. Et fit etiam cũ euacuatinibus cristeriis ⁊ suppositoriis extrahentibus materiam. Et deinde fit cum diuertentibus materiam ad exteriora capitis ad

nares ⁊ palatum ⁊ ceruicem ⁊ cutem capitis Dixit mesue. hanc ꝯplēt gargarismata ⁊ capͣpurgia ⁊ fricationes extremitatuꝫ ⁊ uentose ⁊ similia. De diuertentibꝰ ad extra ⁊ lōginqua, satis patet ex multotiens dictis ⁊ est illud a quo oꝫ incipē. De diuertentibus aūt ad partes capiti propinquas. sunt uentosa posita in nocra cum distractione auriuꝫ ⁊ eulsione piloruꝫ barbe ⁊ attractione capilloruꝫ Et aliquando attrahitur catarrus ad cutem capitis. sed non nisi corpore bene mundificato cum uentosa apposita super fontanella capitis in cōmissura coronali. et ualet in calido ⁊ frigido. sed ea remota illico apponatur cerotum uel sacculus uel aliud conueniēs catarro. De diuertentibꝰ autem et educentibus materiā per nasū et os sunt caputpurgia sternutationes ⁊ masticationes ⁊ gargarismata ⁊ alia deoppilantia nares aperientia uiam colatoriȷ. Dixit Mesue. interdum enim materiā i faucibus figi timemus. aut quia ad partes fluat nobiles. ⁊ tunc eam ad partes nasi conuertimus ⁊ proprie cum caputpurgiis et fumigationibus et odoramentis medicantibus nares et deopilantibus colatoriū erit operatio dignior. Hoc enim est qd̄ precepit Gal'. nisi forte agitationē timeas in materia que multociens fluit disruptius propter agitationē eius ⁊ inquietudinem. qd̄ contingit cū materia non fuerit bene minorata. Et. A. dixit. fit cuꝫ eo quo utūtur. scilicet medicicū timetur ꝙ catarrus descendit ad guttur quare trahitur ad nares cuꝫ sternutationibus ⁊ omnibus que mordicant nares scilicet caputpurgus ⁊ insufflationibus ⁊ similibus. Et de caputpurgiis bonis ⁊ lenibus est sucus radicuꝫ celidonie naribus attractus. ⁊ sucus cauliuꝫ ⁊ sucus cepe ⁊ puluis nigelle prius uno die naturali i aceto uini dimisse ⁊ postea esiccate naribus imissus. Et euforbiū tribus uicibus lotū in aqua tepida postea die integro infuxū in aqua frigida. deinde esiccatū ⁊ puluerizatū ⁊ mixtū cum lacte naribus imissuꝫ. sine molestia optime caput purgat ⁊ multū Aliud leue conuertens materiaꝫ ad uiā nasi ⁊ confortat cerebrū. ℞. suci blitis iunioris ⁊ suci maiorane an̄. ℥. i. uini albi optimi ciatuꝫ unū croci. ℈. i. misceātur ⁊ calefiant et repleto ore aqua uel uino naribus sugatur. Et caputpurgiuꝫ ex mūmia uel mirra in uino dissoluta cerebꝝ desiccat ⁊ mundificat ⁊ ab eo uentositatem expellit. Caputpurgiū aliud. ℞. piretri piperis an̄. ℥. ſ. zinzi. ℥. i. pulueriza ta conficiāī cū melle cocto ⁊ fiant ex eis supositoria longa ⁊ filo ligata ad modū naris ⁊ calefacta imittātur in nares. De prouocatione autem sternutationis dixit Gal'. in expositione libri humoꝝ ⁊ scribit a Rabi in 9ª. particula. dicimus ꝙ sternutatio in prin°. corize nocet qꝛ tunc hūores sunt crudi ⁊ indigesti. Et similiter coitus. Nam ex forti motu augetur repletio capitis Et tūc mēbra capitis ⁊ pectoris indigent quiete ⁊ ocio ⁊ calore temperato ad digestionem humorum crudoꝝ. Et cum sistat fluxus resoluūtur per sternutationem humores ipsi iam digesti ⁊ euacuantur

Et mesue dixit. sternutatio suspecta ē in principio qꝛ tū materia quiete idiget ut maturetur eius agitatione sternutatio multiplicat ⁊ dilatat materiam ⁊ facit eam ꝯsequi motos laboriosos ⁊ uehementes At uero post catari maturationem ē eius iuuamentū sublime mūdificans radicem Et adhuc quidē iuuancius est post euacuationem comunē ⁊ propriā. Et Aui. dixit sternutatio est nociua i principio catarri. ⁊ aduentus corrize prohibēs maturationem humoꝝ crudoꝝ in cerebro qui non maturātur nisi cum quiete. Et cum hoc ipsa trahit ad ipsum supfluitates alias. Et ē post maturationeꝫ ultimiꝰ iuuamenti ualde ꝑ illud qd̄ euacuat de superfluitatibus maturis. Dixit mesue gargarismata necessaria sunt ⁊ prohibentur interdum ⁊ inuenitur eorum iuuamentum in tribus ꝯpetere casibus Primꝰ ē ad catarrum calidum acutum cum rebꝰ igrossantibus ⁊ coadunātibus ipꝫ ut ꝓhibeāt descensus eius ad ꝓfundum ⁊ fiat facilis ad expellendum ⁊ excrandum qui prius propter subtilitatē aggregari ⁊ coadunari nō poterat Secundus casus est ad catarꝝ cuiꝰ materia ē multe uiscositatis ⁊ grossitudinis. Et q̄rimꝰ subtilitatē ipiꝰ ⁊ diminutionē ut faciliꝰ expellaī. 3ꝰ casus ē qn̄ timemꝰ materiā figi in faucibus ⁊ querimꝰ eiꝰ abstersionē ⁊ mūdificationē. At uero in quatuor casibꝰ dix mesue gargarisma administrare suspectū ē. pmꝰ ē timor ⁊ suspicio catarri ad pectꝰ ⁊ pulmonē fluere ꝯsueti. 2ꝰ casus est si catarrus de genere acutoꝝ fuerit ⁊ subtiliū ⁊ mordicātium. 3ꝰ casus in ꝓfocationibus que fiūt subito. Et 4ꝰ est catarrus uehemēter multus. in hys eniꝫ casibꝰ gargarismata agitāt materias ⁊ ꝯuertūt eas ad uias pectoris ⁊ pulmōis ⁊ faucibus ⁊ eas multiplicāt. Et dixit mesue. gargarismata ſm qnqꝫ modos fiunt Aliud eniꝫ pteꝫ nobilem ꝑ ignobilem expurgat Aliud sistit fluxuꝫ Aliud abstergit qd̄ fluit Aliud alterat Et aliud ꝯgregat duas intentiōes uel plures ex eis quas diximꝰ. Exemplū primi ē administratō dyacodion cū decoctōe rosarū balaustiarum ⁊ siliuꝫ. Exēplū secūdi ē admīstratio spēꝝ salis ⁊ siliū ⁊ icisiuoꝝ. Exēplū 3ⁱ ē admīstratō cāfore ad calidū. ⁊ mirre ad frigidū. Exēplū quarti ē aggregatio intentionū ad extremitates ut fricatiōes ⁊ uentosatōes in eis. Et ad hoc multū ꝯferunt exercitatio ⁊ motio partium inferiorū. est enim iuuatiua ualde. Ex maxime aūt diuertentibꝰ uiam catarri ē ut radatur caput in ꝯmissura coronali. ⁊ fricetur super illam uehemēter cum cepe acuto aut cuꝫ squilla. aut cū pāno aspero deinde ponatur super ipsam medicamē rubificatiuū usqꝫ dum fiat uesicatio. Deinde aperiantur uesice et apponatur ꝙ fluere faciat. deinde iteretur ⁊ iteretur dū appareat sanitas. Et Auic. dixit qn̄ꝫ est necessariuꝫ administratio rubificātiū ita ut in eis recipiatur stercus columbinū ⁊ sinapis ⁊ ficus ⁊ mentastrum ⁊ gūmi rute agrestis. Et hec corpore benē ente mundificato. ante tamen appositionē rubificantiū experiendū ē in alys que diuertunt ad cutem capitis ⁊ residuum desiccant. Dixit. Auicena. ad

ultimuz calefactio capitis ⁊ ipsius desiccatio ꝯferūt ⁊ expellunt illud.s. qd̄ accidit de nocumētis. Et ex istis sūt fasciculi policarie calefacti sup tegl'a calida sine liquore ⁊ positi super caput. Et sacculus plenus puluere gar. pipis macis cinamomi. pulegy. origani. spilli sticados sansuci ⁊ calamēti asari corticuz citri cubebaꝝ ⁊ spice. Et qn̄z addit̄ in ipso stercus colūbinum. Dixit zoar. gariofili pulverizati ⁊ aspersi sup ꝑra capitis ꝓhibēt descēsū hūiditatis catarralis. Et idē facit mentastrū siccuz. Et ex fortibꝰ ē pulvis sulfuris et radicis affodiloꝝ. Dixit Rabi in 22ᵃ. particula. inueni in gar. tritis ⁊ colatis positis ꝑra capis sero quol3 tp̄re yemis securitatē catarri. Et hᵒ idē macis opat̄ in oībꝰ ptibꝰ capitis posita. Superponat̄ cerotū hoc capiti. ℞. laudāi. ℥. i ʃ macis nigelle. an̄. ʒ. y. croci. ʒ. ʃ uernicis. ʒ. iiy. ol'i costini qd̄ sufficit. aliud. ℞. aloes. ℥. ʃ pulegy. calamenti mōtani. corticū citri. an̄. ℥. i. 20ᵇ. mirti sūmacb an̄. ℥. ʃ. decoquant̄ cuz laudano ⁊ modico cere. aliud qd̄ ē potēs. ℞. resine. ℥. y. sandarace colofonie. storacis sicce mirre olibani masticis. an̄. ℥. ʃ piretri pipis longi cubebaꝝ beil nucismus. an̄. ʒ. i. granoꝝ iuniperi baccaꝝ lauri an̄. ʒ. i ʃ. ꝯficiant̄. Cerotuz aliud utile i catarro p̄focatiuo. ℞. laudani quātū sufficit affodillorum baccaꝝ lauri sulfuris sandarace granoꝝ iuniperi piretri pipis longi. sinapis. an̄. ptes equales. Et scias ꝙ in p̄focatiuo aliā est necessariuz apponē sartaginā ignitam ferreā iuxta cutē capitis ⁊ facē alia diuertētia fortia capiti. Et scias ꝙ de utilibꝰ inunctoībꝰ q̄ pn̄t fieri sup ꝯmissura capis. est illa q̄ fit cuz oleo bn̄dicto. Lotio ꝯueniens capiti fiat lixiuiū cuz cinere uitis l' quercꝰ cum aqua decoctōis calamenti origani mētastri asari baccaꝝ lauri. granoꝝ iunipi radicum affodillorū edere ⁊ laureole in uase tam̄ sub cinere ponatur de sulfure alumen fecum. et alumen iameni. Cū lixiuio lauat̄ caput in ieiuᵒ a motis capill'. Dein̄ statiz lauet̄ cū uino maluatico i qᵒ bullierint thus et sandaraca postea bn̄ esiccetur caput cum pānis calidis. Aqua sublimatōnis folioꝝ edere q̄ sic sblimata iteꝝ usq3 quater sublimet̄. ⁊ cal'a in ieiunio sup caput fricata. ꝯfortat meōriam ⁊ intellectū ⁊ catarruz desiccat. Dixit Rabi ābra ꝯfortat cerebꝝ et cal'm ⁊ frigiduz sicut endiuia ꝯfortat ep cal'z ⁊ frigidum. Et dixit receptō fumi xiloal' posita sup carbones p os ⁊ nares ꝯfortat cerebrum ⁊ remouet fluxū reumaticuz. Empl'm utile. ℞. storacis calamite. ʒ. i. olibani. ʒ. i. masticis. ʒ. v. laudani. ℥. iy. mily. ʒ. ii. conficiantur in mortario cum pistello calefacto ⁊ malaxetur. cum oleo de camomilla. ⁊ extendatur super corio ul' panno lineo depresso qd̄ sit in longitudine palmi unius ⁊ medy in latitudine ⁊ ponatur super caput. Intentio autem ad prohibitionē fluxus catarri. Dix mesue. ꝯplet hanc intentōez abstinentia. Et dixit sunt ex stolidis qui ante digestionez eius. ⁊ mundificationem cōez administrāt huius. ymo in medio agitationis qn̄z. Et est hoc cā cumulationis et multiplicationis ipsius. dein̄ disruptionis uehementis. Sit ergo studium circa huiꝰ post mundificatōez corporis. et sedatōez agitationis uehementis. ut abscindatur residuuz fluxus ipsiꝰ. Et fortasse in quibusdā casibus cogimur facere illud. et ꝓp̄e aut qr timemus ne repat in ꝓfundū aut in ptes nobiles. Aut ne nobiliū et necessariaꝝ opōnā fiat destructiuuz illico. sicut est catarrus p̄focatiuꝰ subito

Et fortasse regimen diuersiuū uie eiꝰ ē hᵒ nobilius ⁊ securiꝰ. ymo regimē abscisiuū fluxus qd̄ diximꝰ ē regimē dubiū Et illud ideo qm̄ posibile est ut disrūpat deinde fluxu disruptiori q̄z prius ⁊ timoroso. Et regimē diuersiuū licet desiccat māz ⁊ multiplicat ꝯuertit tn̄ ipsam multiplicatā ad ptem comunez nō timorosam. Et dixit mesue. sedationez cursus facientia. Alia sunt gargarismata Alia suffumigationes Alia que tenētur in ore alia que odorantur Alia que degluttiuntur ⁊ alia que lambuntur. Et ex gargarismatibus ad calidū catarrum est aqua rosata cum modico canfore Aut cum aqua lentium aut rosꝭ Aut balaustiarum aut aqua coriandri aut aqua corticuz papaueris ⁊ rosꝭ. Dixit Auic. fit ex gargarismis laudabilibꝰ frigidis ꝯgelatiuis sicut cuz aqua frigida ⁊ aqua rosata ⁊ senticas ⁊ coriandri Et aqua in qua decocti sunt cortices papaueris ⁊ similibus. Et dixit . sirupus papaueris ualet ad calidum si non datur nisi purus ⁊ non nisi in principio. s. in quo fluit materia ad pectus ut prohibeat materiam a pectore. Si tamen materia in ipso retinetur ⁊ necessarium est sputuz. non est ꝯueniens hic sirupus. Et de gargarismis conuenientibus ⁊ utilibus est sucus lactuce non enim sinit figere materiam in gutture neq3 ad pectus descendere. Et aqua decoctionis epatice lēticule aque ⁊ foliorum bati utriusq3 aut plantaginis aut solatri alterant enim materiam ⁊ ingrossant Gargarisma uero ad frigidum dixit mesue fiat cum uino decoctionis mirre aut olibani aut sādarace ⁊ similiū. Dixit Aui. ad frigidum ꝯuenit sirupus de papauere factus cum decoctione in qua posita sunt sicut mirra ⁊ crocus ⁊ alia que in descriptione eiꝰ ponuntur 5ᵒ. can̄. Et ex fumigationibus ad calidum dixit mesue est semen lini infuxum in aceto ⁊ torrefactum deinde fiat fumigatio cum eo ⁊ sandaraca cum aceto est iuuamenti sublimis ⁊ uapor aceti supra lapidem molarem ignitum Et similiter uapor canfore cuz sulfure ⁊ aceto Aut cum ordeo fracto ⁊ aceto aut canfora sola puluerizata super uase uitreo posita supra prunas preter quod descendat uapor eius ad pectus ⁊ pulmonem. ymo respiretur ⁊ emulgeatur per nares. Et dixit fabe ⁊ ordeum infuxa in aceto sil'r conferunt. Et sil'r fit de pāno lini infuxo in aceto. Et serapio dixit. qn̄ nos uolumus prohibere. id qd̄ currit infundimus furfur in aceto uini ⁊ ponimus ipsum super prunas ⁊ p̄cipimꝰ infirmo ut naribus attrahat odorem qui eleuatur ex ipso aut accipiat ipsum cum zucaro tabarzed aut cum rosis siccis aut proiice acetum sup ignitum ⁊ precipe infirmo ut naribus attrahat odorē qui eleuatur ex eo. Et fabe iterum

⁊ ordeum qñ infundim̃ aceto ⁊ suffumigatur
cũ eo ꝯferunt catarris qui fiunt ex caliditate
Et Auic. dixit naporẽ ad calidũ ẽ tamarisc⁹
⁊ rose ⁊ tabarzed. Et fabe ⁊ ordeum infuxa
in lacte uaccino a quo butirum extractũ fue
rit. Et zuc^m ⁊ cãfora ⁊ furfur infuxuz in ace
to. ⁊ napor aceti infuxi super lapide molari
ignito abluto. Suffumigia aũt ad frigiduz di
xit mesue. sunt ex storace sicca ⁊ olibano ⁊
xiloaloes ⁊ sandaraca mixtis ⁊ diuisis. ⁊ ni
gelle torrefacte ligate in panno lini attractio
naribus odoris eius aut suffumigatio facta
ex eis est mirabilis. ⁊ fumigiuz costi ⁊ nigel
le est expertum. Dixit filius zacharie. s. Ra
sis. fiant forme sicut auellane ex libano stora
ce liquida costo ⁊ sandaraca añ. ⁊ fiat fumi
gatio ex una earum ⁊ recipiatur fumus per
traiectorium. abscindit enim fluxum. Et di
xit heberi gezzar addatur eis ʒ xiloaloes. ⁊
permutatio fiat de storace liquida ad siccam
Dixit serapio. in fine qñ uolumus abscindere
catarros naporamus cum storace sicca. aut
thure. aut xiloal'. aut sandaraca. Et maius iu
uatiuum hoc toto ẽ attractio naribus odoris
nigelle torrefacte ⁊ ligate in panno lini. Dix
Gal'. 6°. de simplicibus ⁊ scribitur a Rabi.
22ª. particula. nigella frixa ⁊ ligata in panno
lini calida odorata a patiente corizam ꝯfert
ei. Dixit Aui. fumigationes retinentes fluxũ
administrent̃ ut intrent in alchabasin. Et sũt
sicut. uernix ad cal'm ⁊ frigidum simul. Et ni
gella ad frigidũ naporata ⁊ odorata. Et fumi
gatio uini ⁊ mellis super lapidem molarem
ignitum ⁊ fumigatio cum thure xiloal'. costo.
uernice et storace. Dixit dyas. fumus storacis
oẽm reumaticum fluxuz sistit. Et thus masti
catum prohibet fluxum humorum a capite.
ad spũalia. Fumigiuz utile fit ex laudano. et
olibano aut ex cassial' xiloaloes. corticibus
pinearum. dicunt quidam. ℞. mirre nardi
cassiel'. ⁊ piperis longi añ. ʒ. iiii ſ. ⁊ fac bul
lire in lib. x. uini rubei in olla bene optura
ta cum argilla uel pasta ne fumus possit exire
postea recipiat patiens fumum eius ad os ⁊
nares. Et de ipso uino bibat cum aqua ordei
Dixit mesue. ex eis que retinentur in ore sũt
species dyayacur. Et quandoqꝫ masticatur
coriandrum ⁊ masticatum retinetur in ore ⁊
confert. Et quandoqꝫ retinetur modicuz cã
fore in eo. Dixit Auic. pillule retinende in
ore ad calidum. ℞. dragaganti infuxi. ℥. ii.
cardi penidiarum añ. ʒ. iii. seminis papaue
ris albi lactuce ⁊ portul'. añ. ʒ. i ſ. masticis. ʒ.
i. conficiantur ut bichichie ⁊ teneantur sub
lingua. Et quandoqꝫ ponitur cum eis. ℈. i.
opii Ad frigidum autem dixit mesue. confe
runt olibanum ⁊ mirra retenta in ore ⁊ iam
uerificatum est. ꝙ spica retenta inter dentes
est iuuamenti sublimis. Expertum est enim
tenere spicam in ore ꝑ noctẽ ⁊ diem sedare
catarrum. Dixit filius zacharie. confectio
pillularum similium lupinis que tenentur in
ore ⁊ sistũt fluxuz. ℞. olibani part. i. ⁊ mirre
croci spice storacis añ part. ſ. opy ꝑtis uni⁹
tertiam teneatur ex eis una in ore preter ꝙ
deglutiatur saliua eius Et ex odoribus ad ca
lidum dixit mesue est mod⁹ formaꝝ de libro
sabor regis sistit enim catarrũ caliduz ⁊ odo
ratur in febre uehementi ⁊ pestilentiali. ℞.
saufel sandalos albos ⁊ rubeos añ. part. equa
les. Rosarum rub. part. ii. ⁊. ſ. sandalorum ci
trinorum part. iii. cãfore part. ſ. boliar part.
vii. omnia preter canforam terantur sicut al
cofol ⁊ agitentur terendo cum aqua ros. per
ebdomodam unã deinde misceat̃ eis canfora
⁊ fiant inde sicut poma cum glutino gummi
arab. ⁊ odorentur. ꝯfuãtur autẽ ne perdatur
uirtus ⁊ odor earuz in uase uitreo in loco de
centi ⁊ liniãtur frequẽter cũ aqua ros ꝑmix
tionis canfore ⁊ sandali machasiti. Et ꝯfert
odor maloꝝ ꝑsicorum citoniorum odor uiol'.
⁊ ros ⁊ similium. Et ad frigiduz dixit mesue
fiunt poma inuentionis eiusdem sabor. ℞.
storacis calamite part. i. olibani masticis san
darace. añ. part. iii. costi spice añ. part. ii. am
bre part. i. buchur ligialo. añ. part. iiii. musci
part. ſ. fiant poma ⁊ administrentur. sunt eni
experta. Confectio alia ex inuentione no
stra. ℞. buchur sandarace. añ. part. viii. ligni
al' electi part. vii. galliem⁹. part. vi. ambre bo
ne part. ii. musci part. ſ. fiãt ex eis poma cuz
glutino gũmi arab. ⁊ dragaganti ⁊ admini
strentur. sunt enim nobilia ⁊ exꝑta cerebrum
⁊ cor ꝯfortant fiat ex argento in moduz cap
sule parue minutis foraminibus perforate in
qua ponatur de speciebus dictorum pomorũ
uel similium ⁊ claudatur sepe concuciatur ⁊
odoretur Et ualet odor citri ⁊ flos keyri ci
trini ⁊ rubei aromatici ⁊ similium. Res ue
ro que lambuntur ⁊ degluttiuntur dixit mesue
in calido sunt species de iacur. i. confectionis
de papauere sub diuersis descriptionibus ꝯ
posite ⁊ aqua coriandri ⁊ sirupus de papaue
re ⁊ similia. Dixit filius zacharie. ꝯfectio pil
lularum que tenentur in ore ⁊ sistunt catar
rum calidum. ℞. amidi dragaganti amigð. ð.
fabarum excorticatarum seminis papaueris
albi ⁊ corticum eius. gũmi arab. ⁊ boliar. añ
confice cum mucillagine psilii ⁊ seminis cito
niorum fiãt sicut lupini ⁊ teneant̃ in ore qꝫ
sũt exꝑti. ad frigidum aũt dixit mesue confe
runt thus ⁊ mirra. ipsa. n. ðglutita sistunt ca
tarrũ dixit plat. tria grana purissimi olibani
ad quãtitatem fabe patiẽs in sero transgluti
at. Confectio pill'aꝝ filii zacharie. de quibus
sũmunt̃ omni nocte a trib⁹ usqꝫ ad quinqꝫ ⁊
sistunt cataꝝ frigidum. ℞. thuris masticis
masculi part. i. mirre opy. croci. añ. part. uni
us tertiam. suci liquir. part. ꝯficiantur pillu
le ⁊ dentur sicut diximus in sero. Confectio
alia pillularum que ꝯferunt ad omnes reuma
ticas passiones ⁊ sunt de libro Alexandri me
dici. ℞. mirre. ʒ. iii. thuris masculi. ʒ. ii ſ. opy
iusquiami radicum alchaybor siccaruz añ. ʒ.
ii. ꝯfice cuz suco alchaybor uiridis ⁊ da a tri
bus usqꝫ ad. 5. in sero. sunt enim mirabiles
Dixit Auice. retentio auellanarum idest for
marum similium auellanis in ore facta
rum proprie ex opio storace liquida croco ⁊
thure preter quod deglutiant earum aquosita
tem quandoqꝫ enim sunt necessarie medicine
opiate ut sistant fluxum catarri ⁊ desiccent.

ſicut ſunt pillule ſtoracine pill'e de cinogloſſa
⁊ ſil'es. Medicamē exptū Auic. in retinēdo
fluxū catarri. et ꝯfert paſis ad ptiſim et qui
tuſſiunt inceſſāter et reumatizant et corpora
eoꝝ eſiccant̄. ℞.cinamomi electi galbani ſto
racis calamite pipis longi et albi et opij an̄.
ʒ.iiij. mellis qđ ſufficit doſis ad q̄ntitatē fa
be mane et ſero cū aqua mellis. Pill'e quibꝰ
utor. et ſunt mihi expte. ℞.caſtorei ſtoracis
ſicce thuris caſſiel' croci ⁊ opii an̄ confician
tur cū geleniabin. Sunt aūt ⁊ alie pill'e non
opiate. ⁊ ſunt ꝯuenīētes ⁊ ſecuri uſus. ℞.mir
re.ʒ.vi.olibani.ʒ.xxxv.radicis cinogloſſe ſic
ce caſtor.croci an̄.ʒ.iiij.cinamomi liquir.ſto
racis rubee gar.an̄.ʒ.ſ.fiant pill'e cum gele
niabin.aut.℞. laudani.ʒ.iſ.maſticis mirre
thuris ſtoracis guummi arab.an̄.ʒ.iii. ligni
aloes.ʒ.i.confice cum glutino gūmi arabici.
aut.℞.olibani maſticis mirre ſtoracis cozi
bri.an̄.℈.i. ligni aloes galliemuſ. aliptemus
ſigie.cubeb.gar.an̄.g̈.xy.muſci ⁊ ambre.an̄.
grana.ii.laudani.ʒ.i.conficiantur cū glutino
gumi arab. Et ſcias ꝙ terra ſigill'. ⁊ boluſar.
qn̄ ſingulariter uel ꝯiunctim ſumuntur cū ui
no ſūt de medicinis ultimis inſiſtendo catar
rū. Et loboc de papauere factum cum decoc
tiōe corticū papaueris et zucaro addito pl'ue
re boliar. eſt mirabile. Dixit Rainaldus de
uilla noua. ſi quis nō ꝯſequit̄ remedium ca
tarri. nolo quēpiaȝ amicoꝝ meoꝝ hoc ſecre
tū latere. ꝙ aſſumptio ſolius caſſief.ſuplet ui
ces alioꝝ remediorum catarri. Eſt.n.medici
na benedic.in catarro fri gido et cal'o ī omni
etate et in.oi tēpore qua in omni reuolutiōe
duoꝝ menſium uti dȝ in 2ª.uel 3ª. quadra lu
ne. Et ſpāliter tēpore ueris et autūpni qbus
catarri magis infeſtant cuiꝰ doſis ſit ab.℥.i.
uſqȝ ad.iſ. cum aqua calida in matutinis
ſolida cena dimiſſa.deinde dormiat poſt ipſā
deinde deambulet ꝑ camerā cauendo ſe a fri
gore q̄ ſi uſqȝ ad tertiam ꝯpōnem ſuam nō ꝯ
pleuerit, bibat hauſtum aque fride poſt modi
cū.n.generata uētoſitate nāȝ grauāte expulſi
ua excitabit̄. Et poſtea eiꝰ utilitas ꝑpendit̄

Dicunt quidā.℞.olei cōis.lib.i. uini albi
boni li.ſ.ꝯcoquat̄ in eis.ʒ.ii. gar.⁊ pulegii
⁊ baccaꝝ lauri. zinzi.laudani ⁊ nucis cipſſi
an̄.ʒ.iii.decoquātur in eiſ.ʒ.ii.gar.⁊ pulegij
tis ⁊ inungātur eo plāte pedū.qm̄ manifeſte
iuuat. De intētione ad accidētia ⁊ ꝑſeruatio
nē mēbroꝝ a nocumētis catarri. Scias dixit
Raſ.3°. ꝯtinētis ꝙ in emūctione multa naſi
expellēdo hūiditate ad ipm ueniētē ē expl'io
nocumētoꝝ catarri ab alijs mēbris. Et ſit in
ꝯfortatione mēbroꝝ maxime eoꝝ ad q̄ fluere
ꝯſueuit ⁊ maxime guttur ⁊ mēbra pectoris.
Dixit ſapio cū in epigloto ⁊ palato ē aſperi
tas multa. tūc neceſſe ē ut adminiſtremꝰ res fa
ciētes glutinationē ſedātes ſitiȝ. ſicut ſūt pill'a
facte ex gūmi arab.dragagāto amilo ⁊ ſuco li
quir.cū mucillagie ſeis pſilij ⁊ citonioꝝ Dix
Auic.cuſtodiuat guttur ⁊ pulmo a nocumētis
pl'm cū cibis Et in cal'o qđ cū iunctōe pecto
ris cū oleo uiol'. ⁊ acceptōe aq̄ ordei cuȝ aq̄
uiol'.nutrita.ſ.cū zucº. ⁊ aq̄ granatoꝝ dulciū.
Et ſorbitiōe facta ex amido ⁊ farina ordi ⁊

fabaꝝ cū lacte nuꝑ mulcto.ſi n̄ ē febris. nocet
eni lac ſi ē febris. Et cū admiſtratōe ſirupoꝝ
leniū fridoꝝ ⁊ electuarioꝝ ſil'r leniū fridoꝝ
Et dix potꝰ aque cal'e ⁊ dico maxie aq̄ ordi
ē iuuatiuꝰ ī catarris.ſ.cal'is maturās eos. ⁊
expellit ab eo qđ ſequit̄ ipos ex mēbris hāeli
tus nocumētū maturādo illđ qđ deſcēdit ⁊ le
niēdo Jūctio leitiua pectoris ī catarro cal'o
℞.mucillagiſ ſeis citonioꝝ ⁊ ſeis lini ⁊ altee
⁊ olei amigđ.đ. ⁊ uiolati miſceant̄. Dix Rabi
moyſes qn̄ diſtillat reuma acutuȝ ad pectꝰ. ꝯ
uenit ſirꝰ de papauere deſcriptōis Sal'i q ꝓ
hibet fluxū ⁊ facit ſōpnū ⁊ māȝ inſpiſſat ſubti
lē ⁊ habilitat ad ſpuēdum. ℞. liquir.mūdate
⁊ ꝯtuſe.ʒ.iiij.papaueris albi recētia ⁊ bn̄ ꝑfec
ta capita.x.nuēro Et incide ipa capita ſicut
ſūt cū ſeibꝰ ſuis ⁊ infunde ea notce una ī aq̄
cal'a mane uero bulliāt ⁊ colent̄ ſuꝑ li.i.de
rob uuaꝝ.i.ſapa.aut li.i.zucari aut lib.i.mel
lis. Et fiat ſirurꝰ Et qui fit de melle magis
ualet in mūdificatione. ſȝ non ualet in reuma
te acuto ſubtili. Et qui it cū rob uuaꝝ ē me
lior ad ꝓhibendū fluxuȝ. Et qui fit cū zucaro
ē mediꝰ inter eos. Jn frigido uero ꝯfert. dix
Aui.inunctio pectoris ex oleo uiol'. ⁊ debeen
⁊ hijs ſil'ibꝰ ut yrino cheyrino aut cū unctōe
iſta. ℞.mucillaginis.fenugreci ⁊ ſeis lini ol'i
amigđ.đ. caōmillino ⁊ yrino. Et ꝯfert admi
niſtratio ſorbitionū calidaꝝ leniētium ſicut
tri cāmelle ⁊ ſicut panis cū rob. Et ſicut ad
miſtratō electuarioꝝ calidoꝝ ⁊ ſirupoꝝ ſil'iū
Et fiat ꝓiectio aq̄ cal'e pl'ime ſuꝑ pedes. Et
poſtea inungāt̄ cū oleo ſabacio.traggea uil'.
℞.karui aniſi feniculi coriādri liquir.zedoa
rie cubebaꝝ an̄.℥.i. olibani mirre an̄.ʒ.iii.
cinaōmi.ʒ.yi.cardamomi macis nuciſmuſc.
an̄.ʒ.iſ maſticis.℥.i.zucari ad libitum piſtē
tur oia doſ coclear.i.in itroytu lecti. ⁊ ꝯ ma
ne mediū cū potu pauci uini albi lifati. Et cu
ſtodiūt̄ cū mūdificatōe eiꝰ qđ fluxit ⁊ retinet̄
qđ ſi fuerit paucū exhibe ei ꝯcoctōeȝ q̄ miro
mō pectus abſtergit. ℞.liquiric.paſſularum
an̄.℥.i.caricas pingues ⁊ dactilos.an̄.x.nu
mero decoq̄tur in aqua uſqȝ ad mediū ⁊ co
lētur ⁊ in colatura ponat̄ de zucº qđ ſufficit
Qđ ſi id qđ fluxerit fuerit multum ⁊ fuerit
frigidū ⁊ retineat̄ exhibeatur ei ſirꝰ q ſic fit
℞.praſſiȝ.M.ij. yſopi.M.i.ſ.capilloꝝ ue.
M.ſ.radicū apij feniculi ⁊ enule ſicce cala
mēti ſemis malue an̄.℥.ſ.paſſul'.℥.i caricas
y.dactilos.iij.penidiaꝝ.℥.yi.zuchari.℥.yiij.
⁊ digeſta mā purgetur cū pill'is cochijs ⁊ de
agarico poſtea utat̄ loboc qđ ſic fit. ℞.fenu
greci.℥.ſ.cinamomi yſopi liqr.an̄.℥.ſ.iu
iubas.x.numero caricaꝝ paſſul' dactiloꝝ.an̄.
℥.ij.capilloꝝ ueneris praſſij.an̄.M.ſ.aniſi
feniculi calamēti yreos.an̄.℥.ſ.bulliāt ī aq̄
uſȝ ad ꝯſūptionē medietatis ⁊ colēt̄ dein̄.℞.
ex hac decoctōe.li.i.penidiaꝝ.li.i. ⁊ ꝯcoq̄t̄
ad ſpiſſitudinē mellis deide addant̄ ſape.℥.ii
pineaꝝ.℥.ſ.ſuci liqr.dragagāti gūmi arab.
yreos ſemis urtice.an̄.ʒ.i.ſ. ⁊ bn̄ icorporen
tur ī mortario diu agitando. ℞.unum pineā
recentem bn̄ gummoſam ⁊ eaȝ fac bullire diu
in aqua donec gummi ab ea in aqua diſſoluat̄
Et ex iſta aqua fac ſirupuȝ ⁊ exhibe infirmo

mane ⁊ sero. Grana iunipi uiridia ualent i ca
tarro frigido in pꝛin°. sicca uero in fine. Et
bacce lauri sm oēm modum admistratiōis ip
saꝝ ualēt in catarro frigido. Dixit Rabi
moyses. medicina rubificatiua ł ulceratiua ñ
dꝫ apponi supꝛa caput in hñtibus cerebꝝ de
bile pp malā ꝯplonē calidā. qm cū multuꝫ ca
lefaciunt ꝗ̄ntis mãꝫ catarri ad exteriora tra
hant ⁊ resoluāt. ⁊ ad pectus descēdere ꝓhibe
ant cerebꝝ tñ nimis discrasiando debilitant
fortius. Et dixit Rabi qñ in gutture sani uł
infirmi colligitur subito superfluitas mul
ta reumatis. tolle radices urtice ⁊ pista bene
⁊ fac eas bullire in aqua et aceto et de hac de
coctione in oꝛe teneat Loboc de pulmone uul
pis ad cataꝝ q descendit ad pectus. ℞. pul
monis uulpis liquir. capilloꝝ ue. seis fenicu
li añ. ʒ. ii. zucari qō suffic̄ Ad cataꝝ cū spu
to sanguis. ℞. cancroꝝ fluuialiū lotoꝝ. ℥. i.
lingue arietis lingue canis buglosse melisse
ꝟge. pastoris añ. M. ß. passuł liquir. añ. ℥. i.
pineaꝝ. ʒ. x. seis malue. ℥. ß. fiat decoctio in
aqua usqꝫ ad ꝯsumptionē duaꝝ ptiū tūc. ℞. ō
ea. ℥. vi. sirupi ō papauere sape ꝫ zucari albi
añ. ℥. vi. reducant̄ ad spissitudinē. deiñ addā
tur pineaꝝ mundataꝝ. ℥. i. amigō. ō. seis cito
nioꝝ passuł dragagāti gūmi arab. añ. ℥. ß. fi
at electuariū. dos. coclear. i. añ uesperas ⁊ qñ
uadit Ad lectū aut. ℞. capillorū ue. M. i. pas
suł. liquir. añ. ℥. iß. seis papaueris albi. ℥. ß.
zucari. ℥. viii. penidiarū. ℥. iiii. ⁊ fiat sirup⁹
De cura per cirurgiā dixit mesue. si hoc ñ
cōtulerit. s. cūo ⁊ diuersio ⁊ maxime diuersio
facta ad capitis cōmissuram cauterizet̄ i hoc
codē loco ⁊ dimittat̄ aptū tēpoꝛe extēso. Et
sit locus cauterizand⁹ ubi terminat̄ maioꝛ di
gitus patiētis. s. digitus medius postq̄ꝫ radi
cem man⁹ in extrema nariū posuerit. Simił̄
Auic. ⁊ alii dixerunt de isto cauterio.

Capitulum quartum de fetoꝛe nasi.

f

Etoꝛ nasi sicut innuit me
sue. aut fit pp ulcera
in narib⁹ q̄i putrida aut fit pp
emoroidas nasi suple ł polippū
seu carnē additā in eo. Cū acci
dit ipis putredo. aut fit pp putredinē hūorū
in circuitu nariū suspēsoꝝ aut adherētiū in p
te colatoꝛis aut i pte mamillari. i. carūculaꝝ.
aut in uētricuł cerebꝛi. aut fit ex uapoꝛe ele
uato ex stoāco. ⁊ alia pte. s. uicina stoāco ut
meri ł alia pte. s. spūaliuꝫ. fetida. n. fuōsitate
inficiēte spūm odoꝛabilē. odoꝛāda quelꝫ feti
da iudicant̄. Dixit Ras. 3°. ꝯtinētis. fetoꝛ fit
ex narib⁹ ex hūiditatib⁹ putrefactis labētib⁹
ad nares. q̄ si fuerint cum acuitate accidet ex
eis ulceratio. Et qñꝫ accit ex putrefactione
ossis qō ē silł colatoꝛio qō dꝛ kaisin. Et. A.
dixit. causa fetoꝛis in naso aut ē uapoꝛis pu
tridi ascendētis in nasū ex ptib⁹ pectoꝛis pł
monis ⁊ stomaci. aut humoꝛ putrefactus in
circuitu ossiū alkaisin. qui si foꝛet acutus fa
ceret euenire uulnera. Sed ipse est fetidi odo
ris. ⁊ qñꝫ peruenit odoꝛ eius ad superioꝛa ⁊
sentitur odoꝛamento illi. aut causa eius sunt
humoꝛes putrefacti in capite. aut in cerebꝛo
toto. aut in anterioꝛi pte eius aut in ea parte
sui quā sequit̄ nasus. aut putredo accidēs il
lis ossib⁹ oibus. s. colatoꝛij. Dixit Ras. 3°. ꝯ
tinentis. dico ꝙ hec passio qñ ē ex putredine
ossis colatoꝛij nullo mō curatur. s. perfecte. ta
men expedit ꝙ curetur frequenter cum reb⁹
desiccatiuis que ꝓhibent augmentū penetra
tionis ⁊ cum aromaticis. Et Auic. dixit. ꝙ
eius curatio est difficilis. Cura uero eius
que possibilis est completur dieta ⁊ potione
Et dieta ē ut fugiat aerem grossuꝫ nebulosuꝫ
humidum ⁊ flatum austri ⁊ fugiat tristiciam
⁊ quietem ⁊ ociuꝫ sed exercitetur ꝯuenient̄er
⁊ mundificet omni die nares suas ⁊ dormiat
in nocte ⁊ nō in die ⁊ tardet sompnū suū post
cibū. Et fugiat omnia cibaria q̄ sunt pata pu
trefactioni. dix tñ in zoar sui theysis cognitū
est ꝙ commedere psica ꝗ̄uis multorum sint
nocumētorum hñt fetorē remouere uicio sto
maci ꝓcedētem ⁊ nullū aliud iuuamentum in
eis inuenitur Et yrigi h° ideꝫ modicū opari
uidentur Post cibaria utatur reprimētib⁹ ua
pores ascendētes ⁊ a supfluitatib⁹ cotidie hñ
expurgētur. De cura per potionē dixit. A.
oꝫ ut precedat eius mundificatio qō aggrega
tum est ex malo humore ⁊ si est in alio loco
q̄ꝫ in alkaysin ⁊ ꝓfundo eius. ymo ⁊ in stoma
co ⁊ in cerebro similiter mūdificetur. Dixit
mesue. si fuerit pp putrefactionē hūoruꝫ i cir
cuitu nariuꝫ ⁊ ptibus colatoꝛij ⁊ cerebri ⁊ ca
rūculorū Cura est tres res prima ē mūdifica
tō capitis pluries iteꝛata cū medicis ad illud
ꝯuenientibus. Et hoc facit post regimē i die
ta. suple ⁊ premissa uł corporis purgatione
2ª intentio ꝟsatur circa partē in qua ille hu
moꝛ putridus ꝯtinet̄ ut abstergat̄ ⁊ mūdifi
cetur qō de coꝛruptione ꝯtinet̄ in ptib⁹ illis
⁊ inheret ⁊ hoc perficitur cū medicinis in
q̄bus ē ꝓprietas h° facere Et ex eis ē uinuꝫ
bonū de quo fiat collutio. i. narib⁹ attractio
post collutionē. i. narib⁹ attractioneꝫ ⁊ pmo
uino ipso simplici dinde cū uino decoctionis
coꝝ que sunt sicut mirra cipperi rose calam⁹
aromatic⁹ cipper⁹ mirtus foliuꝫ ⁊ similia ut
salis gē. singł aut ꝯiūctiꝫ E similiter ꝯfert
puluis calamenti montani insufflat⁹ āt xiloƀ.
⁊ fortius eis est electuariuꝫ albū. Jngt Sał.
urina asini est ex melioribus lauacris ⁊ insu
ꝓionibus ad fectorem narium cum proprieta
te ⁊ abstersione sua ⁊ ꝯferūt immissiones tē
tarum Et dixit mesue Cura prouenientis ex
parte stomaci uel aliarum partiuꝫ inferioruꝫ
ꝯpletur primo cum mondificatione earum ⁊
secundario cum predictis que pertinent ad
nares ex insufflationibus odoramētis ⁊ simi
libus. Deinde. s. post mūdificationē corporis
⁊ capitis administrētur medicine narrate su
pra. s. in cura catarri que sunt ex tentis ca
putpurgijs insufflationibus ⁊ reliquis Uex
rectius est ut abluatur añ eas nasus cuꝫ uino
deinde administretur ex tentis. tenta fac
ta ex mirra armoniaco. ał amomo ⁊ acatia
facta cum melle. Et mirra cuꝫ oleo de neruen
Et tempte plurime diuersitatis facte ex medi
cinis ꝯuenientibus. secundum diuersiatem

ponderum.i.ponderibus.Et iste medicine
sunt cipperi spica rose anesiz.i.albe siluestris
calamus aromaticus.amomum gar.mirra alo
es ⁊ aliquid de sale ꝯiuncte ⁊ seperatiz.Et
tenta infixa in triplici subtili.i.magis cla
ro super quam pulverizetur puluis factus ex
gar.⁊ cippere ⁊ ramich ⁊ laudano partibus
equalibꝰ ⁊ mirti ⁊ calami aromatici castor.
rosarum galange.añ.ʒ.i.mirre gallorum.añ.
ʒ ʃ.musci ⁊ canfore.añ grana.iiii.climie sa
lis gemme.añ.kirat.iiii. ex qbus fiant ten
te.Et ex caputpurgiis magis iuuatiuis sunt
urine asinorum ipse enim nunq̄ fallũt.Et ex
expertis bonis est ut resoluantur croc.anda
ma.recepti in tyriacha in uino ⁊ distillentur
in naso ipsi enim sanant.Et ex linimentis est
bonis ut folia sambuci terantur cum aqua ⁊
liniatur cum eis. Et ex insufflationibus est
ut insuffletur mentastrum . Et ex attractio
nibus per nares est decoctio darsasabã cum
aqua ⁊ uino aliquibus diebus Dixit archige
nes instilla in nasum fetentem sucum menta
stri aut puluerem eius Et si fetor fuerit diu
turnus curandus est cum atramento rubeo ar
senico rubeo spica croco mirra ⁊ amomo q̄ꝛ
desiccant ⁊ aromaticant 3° ꝯtinentis si cum
fetore in naso fuerit humiditas insistendum
est cum atramento ⁊ galla ⁊ rebus uehemen
tis esiccationis.Et dixit darsasaban decoq̄
in uino odorifero ⁊ fomentandum est cuz eo
in nare ⁊ odorandum est pluries.Et dixit su
cus granati dulcis ⁊ muzi decoq̄tur in uase
eneo donec ingrossetur ⁊ in eo ponantur spe
cies odorifere ⁊ fiant inde licinia que impo
nantur naribus.Et xiloƀ.tritum ⁊ sufflatum
in nares ualet ad fetorem eius. Et dixit ua
let aqua calida ⁊ oleum yrinum.Dixit bal.in
fetoris narium medela oꝫ patientem sp̄ngi
bin ⁊ yerap.purgari.⁊ post hoc sinapim cum
uino in quo spicam origanum ⁊ gar. decoxe
ris naribus insuffla.⁊ postea instilla in na
res origanum optime tritum.Et urinam ca
meli instilla qm̄ expertum est.Dixit Auic.
ex eis que experta sunt in cura hiꝰ ⁊ ꝓprie
cum ē in cerebro aut in interiore pte ciꝰ pu
tredo sunt duo cauteria a dextra pte catue.id
ē caluarie ⁊ sinistre eiꝰ corã auribꝰ q̄ secũt
ad ambo timpora Aut cauterium unuz super
mediũ capitis Cura autẽ facti ab emoroidi
bus ⁊ alys egritudinibus nasi dicetur in pro
prys capitulis.

Caᵐ.5ᵐ.de ap̄atibꝰ ⁊ bothor ⁊ ulcẽibꝰ nasi.

Naso qñz accidunt ap̄ata. ⁊ pustłe siue bothor.⁊ fi unt in eo ulcera et ap̄ata qdẽ ⁊ bothor accidũt ei quẽadmoduz et aliis accidunt mẽbris.Et si
milr̄ curant̃ cura uli et ptic'lari ⁊ maxie sic̃
dicet̃ in cura ap̄atũ labioꝝ. Et ꝯuenientibꝰ
pustul' nasi ē aloes lotũ in aqua dissolutũ ⁊ i
missũ ⁊ ualet ẽt scissuris nariũ.Et sucus pras
sii nariũ pustulas sanat ⁊ litargirꝫ cũ ol'o roƀ
pustulas nariũ extirpat unguentũ sanãs utilr̄
pustulas nariũ ⁊ ulcẽa teneritatẽ rub.⁊ folia
sambuci optime tere ⁊ cum oleo roƀ bulire
fac.deiñ exp̄mat̃ ab eis oleũ ⁊ sup immitte ce
ram albaz.⁊ ea liq̄facta sup immitte pl'ucrem
thuris ⁊ masticis.⁊ inungant̃ pustule cũ eo
Dixit.A.in naso qñz generant̃ ulcera aut ex
uaporibus acutis l' malis aut ex catarris acu
tis. Dixit Gal's ulcera fiunt in naso amara
acuta.uel salsa adhusta descendente ad nares
q̄ descendẽdo ulcerat ⁊ crustas facit in parie
tibus nasi.fiunt etiam qñz a cã primitiua cãu
ꝑcussione.Signa factoꝝ a cã intrinseca sunt
q̄ꝛ senitt eger i naso pruritũ ⁊ ardorẽ et acui
tatem.Et cum fricant̃ parietes nasi intrinse
ce digito exit sanguis aut escara. Et pꝰ esca
ram qñz exit qd fluidum croceum aut nigrũ
Dixit Auic. ulcera nasi sunt aut fetida putri
da aut cruste.Aut ulcera ex bothor.i.cuz bo
thor aut sunt ulcera praua.al'.pura.i.sine bo
thor.Et dixit sũt aut apentia aut intrinseca
scꝫ occulta.Et sunt aut sicca.ut q̄ sunt cũ esca
ra.aut humida a quibus fluit humiditas. Et
dix qñz ꝯfert fl'omia uene in extremitatibus
nasi post fl'omiã cefalice ⁊ uentosa in nocra
⁊ sol'o uentris.Et dixit ulceꝝ ad q̄ currit mã
acuta aut mala fetida cura fit diffici'l.Et ne
cessaria ē cũo. ymo qñqꝫ indigent solutio
nẽ uentris cũ yeris magnis.De cura ulceꝝ di
xit Auic.si cã ulceꝝ fuerit mã currens q̃t ua
por ascẽdens curet̃ cũ cũone coꝝ ⁊ attractõe
ipsoꝝ ad ptem aliã Et ad sũmum necessariuz
ē ut esiccet̃ caput ⁊ ꝯfortetur cuz eo qđ sciui
sti supra in loco suo. deiñ intende ad nares.
Et ut bñ intendas ad nares scias dixit.A.q̄ꝛ
nasus ē membꝝ hũidius aure q̄ꝛ minus carti
laginosuz.sꝫ ē siccius ocl'o.q̄ꝛ oꝫ ut sit cura
ulceris eius ꝓxima cure ulceꝝ auris ⁊ oculi
oꝫ ergo ut medicine esiccãtes ulcera nasi sint
minoris esiccatõis q̄ esiccãtes ulcera auris
⁊ maioris esiccatõis q̄ esiccãtes ulcera ocu
li. Ulcera ergo nasi indigẽt re que sit in ini
tio euentus esiccatõis.s.fortis q̄ꝛ.s.sit in pri
mo gradu fortium. Et mesƀ.dixit cronica et
putrida triplici egent genere curationis scili
cet post mundificationem corporis. Et p̄mũ
est mũdificatio coꝝ cum eo qđ est mediocris
abstersionis sicut uinum proprie et mel et si
milia.Et qñz expetit necessitas apud multitu
dinem putrefactionis ut misceatur cum eis
colcotar ⁊ unguentum egiptiacum.Et urina
infancium est mundificatiuum bonum. Dixit
ƀapio medicina conferens ulceribus putri
dis ⁊ carni addite in naso debet esse esiccatiua
⁊ mundificatiua fortis coꝝ sic̃ ell'us albꝰ ⁊ se
mẽ nasturty equali mẽsura trita ⁊ insufflata
Et plurimi iuuamẽti ē ut abluas duas nares
in p̄mis cũ uio deiñ insuffla intꝰ mirre trite
⁊ aluminis iameni arseici ⁊ mirti.añ.ʒ.iiii.
⁊ gallaꝝ ꝯbustaruꝫ ⁊ eris usti.añ.ʒ.i.tere cri
bella ⁊ insuffla.Quod si indiges meᵃ q̄ sit
acutior ista administra hᵒ medicamen.℞.col
cotar ⁊ calẽdis ⁊ calcis ⁊ zimach ⁊ gezi ⁊ alu
minis iameni añ.terantur ⁊ cribellentur ⁊ ad
ministra cuz licinio aut insuffla Aut.℞. ce
ruse.ʒ.ʃ. merdasengi ⁊ plumbi usti abluti
añ.ʒ.ʃ.conterantur in mortario cum aceto ⁊
oleo mirtino sufficienti.Aliud utile.℞.calcis

niue antipigmēti. añ. ʒ. ij. colcotar floris eris alumis. añ. ʒ. i. gallaꝝ balaust. añ. ℈. ii. terāt in mortario ereo cū aceto forti ⁊ iniciat in nares aut liciniū in eo intingatur. ⁊ imittat Aliud simile utile ⁊ expertū atramentū subtil pl uerizatū mane ⁊ sero initiatur in nares. 2m genus cure dixit mesue. ē incarnatio ulceris cū eo qd ē sicut unguentū de cerusa ⁊ triafarma cuz ꝯfortata cū eis q̄ sunt sicut colcotar ⁊ alumen. Et silia. Et 3m est ꝯsolidatio ⁊ sigillatō coꝝ ⁊ pficit cū medicinis esiccatiuis n̄ mlte esiccatōis sicut est maran factū ex reb⁹ q̄ sūt sicut olibanum mirra ⁊ ꝁcocolla. Et qñz apd necessitatē miscet cum eis qd ē sic aristo. 2o. ⁊ colcotar ⁊ silia. Et ꝓpe cum timet de futura putrefactōe. Est. n. dixit mesue. ulceꝝ narium cura sicut cura ulceꝝ auriū. excepto qd ulcera auriū egent sicciori ⁊ acutiori medi q̄z ulcera narium. Et dixit ꝯfert cauteriū in cu bēderig. Dixit Sal. unguentum de flore eris mundificās ulcera saniosa ⁊ ꝯsolidās ipa. ℞. cere. ʒ. iii. olei antiqui uel facti de oliuis imaturis. ʒ. xvi. floris eris puluerizati. sicut alcofol. ʒ. ii. ꝯfice ⁊ utere cū licinio. Et qñz additur l' minuitur de flore eris ſm ꝙ necessitas exigit. Dixit Auic. oz ut assiduetur coꝝ ablutio cum nitro ⁊ sapone ꝯpato ad constantinū ⁊ ꝓprie qui ꝯpatus ē ad asclipiū. deinde administrentur medicine uehemētis esiccatōis Et ex eis est hoc. ℞. corticū eris ⁊ calcadis ⁊ arsenici rubei et citrini añ. partem. i. terantur et infundātur in felle tauri aliquibus diebus donec rubescant in eo. et admistrent. Et qñz addantur in eis amomū mirra mētastrū zuc m ⁊ alumen añ. part. i. Dixit Rufus hoc ē medicamen expertū. ℞. cipperi aluminis gallaꝝ mirre ⁊ arsenici. añ. Si aūt ulcera fuerit sicca faciētia escaram oz añ omnia ut escara amoueatur cum hiis que humectāt eā. Et de istis si n: dixit Rasis 3°. ꝯtinētis qd recipit cere pt. i. medulle uaccine pt. i. ⁊ olei uiol. part. 3 liquefiant et misceant cum eis dragagantū et infundat in eis liciniū et imponatur nari. Et Al. dix cū i narib⁹ fuerint esca. ℞. ceram et oleū et adipē galline narib⁹ imitte. ⁊ aquā calidā mane multociens p aliquos dies odoret uel suget. Et cadunt uncte butiro recēti sine sale. Dixit Auicena. ulcera sicca curantur cum inunctione facta ex cera cui cō mixtum est quātuz est medietas eius d medl la cruris uaccine. dissoluta cum aliquo quod sit sicut oleum nenufarinum ⁊ siricum. Et conueniens apud me dixit ipse ē oleum ros. ⁊ ꝓprie factum ex oleo omfacino. ⁊ curetur cum inunctiōe facta ex oleo uiolato cum dragaganto. aut spuma idest mucillagine psilij ⁊ malue. Et conuenit tenta infuxa in ysopo. scilicz humida ⁊ adipe anatis ⁊ cera citrina ⁊ adipe cerui ⁊ adipe galline ⁊ melle ⁊ oleo ⁊ mirabolanis citrinis ⁊ gallis. Et crusta q̄ fit i naso pp excoriatōez reouet cū uapore aque cal'e aut cū cera ⁊ oleo ros. aut cū pingue die galline. Si v̄o ulcera nasi hūida fuerint desiccatiuis utere. Et esiccat ipsa liciniuz in fixum in aceto in quo sal sit positum. deinde unguento de cerusa ꝯsolidatio fiat. Et ē illud qd tetigit Alman. in hac cura ⁊ ē positū in ātidotario. ℞ mirre ceruse litargiri gallaruz modicū ꝯbustaꝝ ⁊ aluminis añ. ʒ. i. olei ros. ℥. iii. cere qd sufficit Quod si ulcēa fuerit cū dolore dixit Ras. 3°. ꝯtinētis curāda sunt cū plūbo usto loto cerusa litargiro oleo ros. ⁊ cera. Et Auic. dixit. ulcera nasi uehementis doloris curantur cū plūbo usto cerusa ⁊ merdascengi fiat ex eis emplastꝝ cū oleo ros. uel mirtino. Ulcera uero que sunt in manifesto nasi ex uel etiaz que sunt intra ⁊ nō sunt antiqua curat solus sucus sicle aut mixt⁹ cū aloe. Et aloes solum puluerizatum curat aut cum tantūdem sui de cinamomo Et suc⁹ minoris plantaginis cum molli lana super posit⁹ curat ulcera nasi ⁊ ea que fiūt in circuitu eius aut auriū aut oculorū. Dixit Aui. ulcera manifesta curant cū h° medicamie. ℞. cerusa. li. i. litargiri scorie plūbi usti. añ. ℥. iii. misceantur cum uino ⁊ oleo mirtino. De cura autē ulcerū nasi que nominat dulcia. Nō quidē ꝓpe qz ulcera prope nō denoiant noibus sapoꝝ Sz sic uocāt aliq ab auctorib⁹ ut v̄bigratia dulcia ea q̄ sunt benigna nō fetida facilis curationis. leuiū accidētiū. Et ecōuerso amara uocat q̄ sunt dulcib⁹ oppoita. Dix Aui. in p̄n° sufficit oleū rosatū solū aut cera ⁊ adeps gallinaceus Et forti⁹ isto ē emplastrū de cerusa ⁊ precipue mixtum cū mucilagine granorum citonioꝝ. Et si esiccationis queritur additio ponitur in ipso scoria plumbi ⁊ argenti qñqz enim ꝯfert hec sola cū oleo lentiscino. Si autē egritudo fit fortior admistret hoc emplastrum parūper. ℞ ceruse. li. i. litargiri. ℥. iii. plūbi usti abluti ⁊ ꝯtriti cum uino. ℥. iiii. fiat ex eis unguētum cū oleo mirtino ⁊ aceto Et si egritudo fit cronica ⁊ fortis ualde fiat h° unguentuz. ℞ litargiri. ʒ. iii. rute humide i. recentis. ʒ. iiii. aluminis. ʒ. ii. fiat unguentū cum oleo lentistino ⁊ fiat recursus ad alia supra posita. Dixit albuc. quandoqz accidunt naso fixure intus ⁊ quandoqz apparent exterius quarum causa est flegma salsum adustuz ad nasum expulsum uel ex capite ad ipsuz defluxum qd tñ sua caliditate locum uehemēter calefacit ita ut percipiat illā caliditatē ipe patiens ⁊ etiā manus tangentis ⁊ exaspat locū ⁊ findit ipsum. Et accidunt super eo crustule Et cura fiat primo cum purgatione illius humoris salsi usti cum medicina digerēte ⁊ euacuante ipm. deinde fiat ablutio loci cuz aqua decoctionis sulfuris ⁊ fumiterre. Et post ablutionem ⁊ leuem abstersionem cum panno lini. fiat inunctio super loco ⁊ in circuitu cum unguento que sic fit. ℞. axungie porci galline ⁊ anatis recentium sine sale ⁊ colatarum rasine ⁊ terbentine añ. ℥. i. cere. ℥. ſ. farine fenugreci. ℥. ii. argenti uiui extincti. ℥. ſ. liquefiat cera resina ⁊ terbentina deinde addantur adipes ⁊ farina dicta ⁊ incorporentur bene ⁊ ultra addatur argentum uiuum extinctum ⁊ fiat inunctio post ablutionem donec sanetur. Quod si difficile fiat consolidatio ⁊ prolongentur fixure tunc. ℞. de alumine fecum quantum uis ⁊ pone ipsum in aliquo humido ⁊ dimitte ipsum donec

humiditate loci illius mollificetur. Deinde ex eo pone sup fixurã ⁊ dimitte ipm p unam horaz deinde remoue et si uideris locũ cauterizatũ iunge ipm cuz butiro recenti uł adipe gallinaceo recẽti donec sanet. et scias ꝙ qñz necesse ẽ ut cauterizet locus illaꝝ fissurarum cũ lamina argentea uł enea usqz ad pfundus fixure deinde curet sicut oz. De attritõe ãt nasi dixit. A. fiat cappurgiũ ⁊ gargarism⁹ cũ medicamie hui⁹. ℞. gallas ꝯtritas ⁊ decoquãtur cũ aqua granati dulcis. aut submergantur in eo donec imbibat ipm deinde esiccent et cũ eis misceat media li. thuris aut sercocole ⁊ ꝯficeãt uice altera cũ aqua granati in qua decocte sunt galle ⁊ administret hoc cappurgium ⁊ gargarismus dieb⁹ aliqbus. et ex eis qbus curat ẽ ut in naso ponat tincar cum cera ⁊ oleo ⁊ fiat sine intermissiõe donec sanet Et melius ⁊ laudabili⁹ ẽ ut impleat interius deinde eqtur exteri⁹. et exhat ex eo quo possibile ẽ paulatim donec eqtur. et dixit linimẽta fumatiua que oz ponere sup fracturã nasi sũt paꝝ aloes ⁊ croci ⁊ mirre ⁊ rametha ⁊ gallia mus. ⁊ bolus armenus ⁊ lutũ rõanum et malua et laudanuz et liniant cuz aqua alochil et aqua tamariscen. Dixit Rasis 3° ꝯtinẽtis Cura ad fistulas nasi fit cũ rebus corrosiuis ⁊ causticis ⁊ utẽdum ẽ postea sternutatoriis ut expellat ꝙ corruptũ ẽ. dixit dyas. sem draconteε tritũ ⁊ cũ lana ipositũ nari destruit fistulã ⁊ cancꝝ ⁊ folia rute trita cũ aceto etiaz ualẽt. et dixit dyas. suc⁹ borri. i. extremitatis dragũtee cũ licinio impositus naribus cõsumit carnem additam ⁊ cancrum.

Cam 6m de opilone narium seu alchaysim.

Opilatio in alchaisim dixit. A. est res retẽta i iteriori pte ita ut pbibeat trãsitum ei⁹ ex gutture ad nasum ⁊ a naso ad guttur et illa res qñz ẽ humor uiscosus ⁊ tenax. ⁊ qñqz ẽ caro addita ⁊ qñz est crusta Et dix sig^a sunt ꝙ hec oplo facit nasitatẽ siue mãsitatem ita ꝙ pbibet supfluitatẽ esufflatõis. s. aeris ⁊ hoc ab hoc ut ibibat i chaisin. i. trãseat i chaisin qr facit tinitũ factũ ex ea siue sonitũ siue yrinitũ. et yrinitus dixit rasis 3° ꝯtinẽtis fit eo ꝙ nõ egredit aer recte de nare sed circũfert in ea ueniẽs ad os quẽadmoduz uertitur i rebus ꝯcauis sicut i urceis. et iõ hynit⁹ oplonem uel apa cẽ supius significat. Ait rasis dico uidi in hospitali ꝙ qdã iuuenis patiebatur tinitũ et quidaz cirugic⁹ ñ curauit eũ mõ alio nisi ꝙ ipõebat de oleo et cera et pede columbino cũ quo tingit et tinitus deficit p se p xl. dies. De cura oplonis dixit. A. sumantur lẽtis amare. 3. i. ⁊ castor. 3. ʃ. opii et croci kirat. i. ⁊ mirre. 3. ʃ. fiant ex eis pille ⁊ cũ eis fiat cappurgiũ cũ aqua sãsuci hũidi. Cera cui mixtus sit puluis gẽtiane itingat i paulino ⁊ mittatur in nare. dixit. A. multociẽs qr qñ e cã ẽ caro addita idiget dispõ opõne manus ⁊ abrasione nasi. s. abritus cũ radio pp̃e illo q° possibilis sit rasio. Et nõ cesset rasio donec mũdificetur qñz. n. egreditur cũ abrasiõe res plima de cuius sũma mirabitur hõ. fortasse ei cõsegtur medietas libre. si autem non iuuat fiat quod dicetur in sequenti capitulo.

Capitulum 7m de polippo ⁊ emoroidib⁹ nasi

Polipus inuenitur sũpt⁹ dupliciter. uno mõ large p oĩ carne addita in foraminibus nasi quecũqz sit illa ⁊ ut sic sũitur a plib⁹ auctorum qui faciũt solũ cam de polippo ⁊ sic ẽ genus ad polippũ stricte sũptũ emoroidas ⁊ cãcrũ nasi. 2° mõ iuenitur sũptus p quadã spẽ illius carnis addite. Et sic cõtra distiguitur emoroidibus. ⁊ cancro nasi. Et dictus ẽ polippus ad silitudinẽ cuiusdã piscis marini multorũ pedũ qui polippus uocatur. A. dixit ꝙ similatur scorpiõi multoꝝ pedum unde scire debes ꝙ de carne i foraminibus nariuz orta ẽ quedã que ẽ mollis quoad tactum ⁊ uisum Et cum stringuntur digitis nares ẽt mollis inuenitur. Et ista si ex ea emittitur tpaliter sãguis ut de mẽse in mẽsẽ uel p amplius aut minus spacium pp̃e emorois nasi dicitur ⁊ uocatur apud. A. alzarbat ad similitudinẽ hmis illius puxilli qui cum tãgitur rotundatur cui similatur q uocatur arab allzarnabat. Et proprie dñt qdã illa ex emoroidib⁹ nasi que est cũ dolore. qdã tñ dicũt ꝙ allzarnabat ẽ cãcer in naso. si ãt talis caro sanguinẽ non emittit dicitur caro mollis absolute. Et si infiltrata fuerit cum quadam duritie non multa appellatur polippus. Et si duritiem habuerit et soliditatem appellatur cancer. Dixit Albuc. quandoqz nascuntur in naso carnes diuerse addite ex quibus est caro que similatur scorpioni multorum pedum et ista est que dicitur polippus. Et ex ea est caro cancerosa lapidea fusci coloris. suple et appellatur cancer. Et ex ea est caro lenis non fusci coloris. Et ea est que est lenis non fraudulenta neqz cancerosa. Dixit Auicena. emoroyde in naso sunt carnes addite nascentes. ⁊ quandoqz sunt carnes molles albe. ⁊ nõ est in eis dolor. Et quãdoqz sũt rubee ãt fusce uehementis doloris. Et quãdoqz est ex eis illud qõ est cancer corrumpens figuram nasi ⁊ dolorez faciens cum extensione sua uehementi. Dixit paulus caro que oritur in nare. quandoqz exit narem. ⁊ qñqz destruit figuram naris. et excitetur dolor per extensionem. Dicunt quidam. polippus habet in naso appendiculum simile appendiculo ficus ⁊ uocatur radix eius. Dixit Auic. inter cancrum ⁊ emoroydas malas differt. quoniam caro nata si est post egritudines. in capite ⁊ catarros ẽ emoroys ⁊ si nõ ẽ secundum illõ ymo accidit post claritatem nasi ⁊ priuationem cursus ẽ cancer. Et proprie si fuerit ante aduẽtũ eius i cerebro egritudies mlice Et fuerit prin^m eius sicut cicer aut auellana ⁊ inceperit augmẽtari. et in palato duritiem fecerit. et cancer quidem in ꝑpluribus non ẽ hñs saniem neqz cursuz. s. humiditatuz ad pa

latum ymo ē ficus durus. Et emoroide alñ
elongantur ita ut ex naso egrediantur et emo
rois qdē ē caro mollis q̄ fit ex mā descēdēte
a cerebro ad nasū que ꝯuersa ē a nā f͞ratis in
carnem p̄ usam putrefactōnis. et polippus fit
ex mā sanguinea mixta cū f͞rate que ꝯuertitur
ī carnem a caloꝛe accñtali per putrefactionē
⁊ corruptionē. signa polippi sūt opl'o meatus
nasi ⁊ groſſities quoq; apparet ī exterioꝛi ⁊
figura eius ē sicut figura ficus uel fici. ⁊ est
ibi durities aliqua ⁊ fetoꝛ ⁊ emorois non
differt ab eo nisi qꝛ nō ē tante malitie ⁊ duri
tiei ⁊ utpl'm extēditur ad maioꝛem q̄titatem
⁊ caro eius ē magis mollis ⁊ coloꝛ magis al
bus. Signa āt cācri sūt ꝙ uene apparēt ī na
so plene sanguine ml'ico ⁊ durities ibi perci
pit̄ quasi ultimata ⁊ fetoꝛ ē ibi intollerabilis
⁊ emanat alñ a loco uirus fetens liq̄dū currēs
ut acetū uiride aut uiridū. Et est in loco caloꝛ
cum putrefactōe ⁊ aliquo doloꝛe dixit mesue
dur⁹ ⁊ niger ⁊ nō tractabilis ⁊ mollis putri
dus ⁊ fetidus foꝛtassis non sanat̄. Dixit hal'.
Caro ī naso si dura fuerit curā nō suscipit qñ
ē de genere cancri quare melius ē ut nō p̄su
mas eā; curare. Que uero mollis ē curat̄ cū
multa difficultate ⁊ cautella magna maxie si
ē ꝓfunda ⁊ multa. Dixit rasis 3° ꝯtinētis ca
ro gnāta in nare qñ; ē alba ⁊ mollis ⁊ est fa
cilis ad curādū qñ fuerit absq; doloꝛe. ⁊ qñ
q; est liuida aut rubea cū doloꝛe ⁊ est diffici
lis ad curandū p̄cipue si manauerit ab ea sāi
es eruginosa fetida maligna. Dixit paulus ꝯ
sidera si ip̄a caro in tactu fuerit dura ⁊ soli
da coloꝛis liuidi ⁊ male dispōis. ⁊ nō est curā
da aliquomō nec īcidenda. nec excarnāda co
ꝙ est admodū cācri uelociter augens et habū
dans uehemēter. sed si fuerit alba et mollis et
leuis curāda est et incidat̄ cu; spatiomine sb
tili deinde cum carnaria excarnanda est bñ.
Cura polipi ⁊ emoꝛoidaꝝ nasi triplici ꝑficit̄
instrumento. Et dicta qdem ꝯsistit in euitati
one cuiuscūq; rei nō nālis humiditate; ī coꝛ
poꝛe ⁊ p̄cipue ī capite gnāntis ⁊ sup̄fluitates
multiplicantes afferēdo que desiccant ⁊ nutri
mentū laudabile p̄stant. Potio uero ꝯplet̄
cū digōe ⁊ eūone peccātis mē ita ut mūdifice
tur ⁊ coꝛpus totū ⁊ p̄cipue caput cū medicis
illam mām digerentibus ⁊ postea eūantibus.
et si necia fuerit fl'omia fiat mā etia; diuerta
tur ad īferioꝛa. dixit hal'. cefalica; īcide sitiā
appone ⁊ yere pill'as ꝓpina. Curat̄ etia; alñ
cum medicinis acutis coꝛꝛosiuis dicūt qdam
expꝛtū esse ꝙ sucus maioꝛane imissus naribus
sepe ꝯsumit polippū sine doloꝛe. et ꝙ lana in
fusa in suco seminis serpentarie ul' rari nari
bus imissa polippū ⁊ coꝛꝛupta; carne; coꝛꝛo
dit ⁊ atenuat ⁊ ꝯfert puluis seminū eius imis
sus ⁊ oleu; etiā ī q° bullierit radix s̄pentarie
⁊ u; etia; ip̄e puluis ad loca cancerata ⁊ si ul
cerat misceat̄ cū melle. Et dicunt ꝙ sucus edē
nigre imissus nari u; ulceribus ⁊ polippo. et
ꝙ si granatu; acetosu; cu; sua totalitate piste
tur ⁊ exhatur sucus ⁊ bulliat cu; melle ad sp̄i
situdine; unguenti carnem sup̄fluā; ⁊ polipū
sanat imissu;. Dixit. A. medicie qbus curant̄
emoꝛoide leues suple ⁊ caro mollis ⁊ polipus

pāuce duritiei sūt sic̄ tēta facta ex coꝛtice gra
nati ꝯtrito cū aq̄ dōec ꝯficiat̄ ⁊ admistret̄ si
ne cessatōe ē. n. exptū s; ē tardi iuuamēti. aut
facte ex pulpa coloqntide seu nuce cip̄ssi cu;
aliquātulo ficuū. s. siccaꝝ ⁊ admistrētur aliq
bus dieb⁹ aut tēta īfussa ī suco ozimi solo aut
submergatur ī ip̄o. et deīde sup puluerizetur
sucu; ei⁹. s. ozimi Aut tēta infussa in uino sup
q̄; puluerizat̄ ozimum cōtritum dixit gal'. et
scribitur 3° ꝯtinētis. ego curaui polippu; ac
cipiēdo granatoꝛu; acetosoꝝ ⁊ dulciu; sucu;
an. pt. equales postq̄; ꝯtrita et ꝯp̄ssa fuerit. ⁊
ip̄e sucus decoquatur an. paꝝ deinō refuetur
in uase plūbeo deinde teratur sba residua gra
natoꝝ postq̄; suc⁹ extus fuerit de eis dōec fi
ant sicut pasta. ⁊ distēpetur si op⁹ fuerit cū di
cto suco et exide fac pastilos lōgos ⁊ refuen
tur et cū op⁹ fuerit iponēdi sūt nari. et danda
ē distātia qētis patiēti īter hoꝛas ipōis ip̄o
rū deinde liniui palatū ex suco ip̄o dādo et ī
potu de eo ⁊ epitimādo ⁊ isistēdo cū aliis me
dicinis naris. et resolutus fuit uelociter ⁊ cō
ualuit. sed expedit ꝙ rēouetur medicamē q̄l;
hoꝛa ꝯsumit. n. polippū ⁊ fetoꝛē in bꝛeui. de
medicis āt ad emoꝛoidas cronicas ⁊ polippū
ē attramētu; subtil'r puluerizatu; māe et sero
imissu; et ē utile ⁊ isuflatio ex arsenico ⁊ cal
cāto ꝯtritis cū aceto ⁊ siccatis. et dixit. A.
tēte ⁊ puluereꝛs ⁊ unguēta facta ex his que sūt
sicut anetū ⁊ mirra ⁊ cortes eris ⁊ radix lily
albi ⁊ calcātū ⁊ colcotar ⁊ atramētū ⁊ nitrum
et sūt ex eis tēte cū uino. aut aq̄ ozimi aut aq̄
āboꝝ granatoꝝ cū pulpis ⁊ coꝛticib⁹. aut pul
uerizēt̄ ⁊ isuflētur. et si nō ꝯferūt fiāt tēte ex
dictis aqs sup q̄s puluerizet̄ res pluria ō cal
cādis ⁊ colcotar ⁊ alkali ⁊ floꝛe eris ⁊ atra
mēto ⁊ alumie scōm ptes equales. et recti⁹ ē
ut admistrētur hi⁹. post icisionē. et si non iu
uat admistret̄ calchidion ⁊ ē troc. q scribitur
ꝯ° alm̄. c° de cancreda gingiuarum cui mesue
capitulo de polippo addidit colchotar ⁊ flo
res eris. dixit serapio. ℞. tubel eris. ʒ. viii.
calcanti. ʒ. vi. elli. nigri. ʒ. ii. arsenici rubei. ʒ.
iiii. terre. ⁊ insuffla ex eis in nares. Aut
confice cum uino et illinias ex eis licinium
et impone nari. Dixit hal. naso in duc cu;
floꝛis eris unguento. aut summe arsenicum
et mirram an. trita diligenter ⁊ licinium su
me panni linei ⁊ infunde in aceto et sic predi
cto medicamine circumuolue naso que impo
ne calcantum et attramentum et olibanum et
radix aristol. pistentur et cum succo bꝛionie
fiant licinia et naribus immittantur. Dixit
Rasis tertio continentis Recipe de coꝛnel
lis imperialibus et sunt xilocarate imma
ture et terrantur et lana infusa in eorum
suco ipōat̄ nāi qm̄ ip̄; totū coꝛodit ⁊ u; ēt ad
uerucas. Et Auice. dixit xilocaracte naba
chie humide iā experte sunt. Nam cū ipse in
plentur lana et intromittuntur in nasum coꝛ
rodunt alarnabat. sicut coꝛꝛodunt uerꝛucas.
Aqua que coꝛꝛodit polippū ⁊ carnes additas
℞. arsenici citrini calcis uiue. floꝛis eris.
añ. ʒ. vi. argenti uiui. lib. i. salis armoniaci.
ʒ. ii. terantur omnia ⁊ bulliant in aqua et re
seruetur ad usum. De cura per cirurgiam

Dixit .A. emoroide que sunt ex diõne prima .s. que sunt molles ⁊ albe sine dolore incidã tur cũ cultello puo deinde radãtur cũ rasorio multũ. Sꝫ que sunt ex dione ka. s. putride fusci coloris ⁊ cũ dolore meliꝰ ẽ ut coquãtur aut cu medicis aut cũ igne aut cũ cauterio puo subtili. aut incidãtur cũ rasorio cxbendo qõ in naso ẽ de supfluitatibus ⁊ additõibꝰ ⁊ melius rasoriũ ẽ illud ꝙ ẽ ut ẽbula. dix. Albuc. i ca q̃ est leuis nõ fraudulenta nꝫ cãcerosa. fac sedere ĩfirmũ inter manus tuas oppositũ soli Et aperi nares eiꝰ ⁊ pice uncinũ in illas carnes deinde trahe carnes illas ad exteriora. s. q̃tum potes deinde incide ꝙ apphendisti ex eis cũ spatumili subtili acuto et si oꝫ reitera extractionẽ ⁊ incisionẽ dõec scias ꝙ caro tota iã ablata ẽ. Dixit Rasis 3° ꝯtinẽtis polippus si absciditur cũ ferro ⁊ dimittiẽ sic reddit uelociter. unde expedit eũꝫ curare cũ medicinis acutis post incisionẽ. Et Albuc. dixit si remanet ex ea aliquid cuiꝰ icisio nõ sit possibilis tũc rade illud cũ aliquo ĩstrumẽtorũꝫ subtiliũ cũ facilitate donec nõ remaneat ex ea aliquid. Si ãt cũ absciditur dñatur tibi sanguis fundatur ĩ nares acetũ ⁊ aqua. Et dixit A. ex medicinis retinẽtibus sanguinẽ eius ẽ lutũ infuxũ in aqua frida ita ut fiat lutũ grossum ⁊ infridetur ualde. ⁊ liniaẽ eo nasus. Dicunt quidã añ assũptõem huius carnis cuꝫ uncino uel. tenaculis bonuꝫ ẽ ut remolliatur caro ipa ⁊ habilitetur exitui. Et hoc fit iungendo eã cum pẽna uel coto oleo rosato calido. Et hoc pluribus diebus ante bis ul' ter in die. ⁊ cum trahitur ĩferius caro illa trahatur leuiter ducendo ipam illac ⁊ hac. ꝙ si nares fuerint stricte ut nõ possit caro illa bñ capi. Mittaẽ in nasũ tẽta de spongia aut de radice aristol. rotũde sicca ut ãpliẽ. Extracta aũt carne tota aut ẽt si quid remanserit ex ea ꝯpleaẽ mũdificatio eius ⁊ phibeaẽ a reddita cũ unguẽto uiridi ⁊ silibus. Si igiẽ sic apitur nasus. dixit Albuc. ⁊ pcedit humiditas usqꝫ ad palatum scias ꝙ iã sanus factus ẽ. si uero nõ penetrat hũiditas ad palatũ sm ꝙ oꝫ tũc scias ꝙ ĩtra ipm ẽ caro nata in supioribus ossibꝰ naris ad quã nõ puenit cũ icisione ĩstrumẽtum Et. A. dixit. si p pdicta melioreẽ h anelitꝰ et remoueaẽ oplo. s. foraminũ q̃ sũtia naso ad palatum bonũ ẽ. et si nõ tũc iam remanẽt ex eis in pfundo reliquie. Est igiẽ tunc necessariũ ut administreẽ fra filosa. Et modus eiꝰ ẽ ut sumãtur fila ex capillis aut seta uel setis caude eque ⁊ ligẽtur ita ut ligatura illa fiat sicut sera hñs dentes. Et imittaẽ extremitas eiꝰ in acu de plũbo curuata ĩtromittẽdo p narẽ donec egrediaẽ ad palatũ. Dixit Albuc. filũ hẽat grossitudinẽ quãdã ⁊ noda in eo nodos multos ⁊ põe inter oẽm nodũ q̃titatẽ digiti aut minus ⁊ mittat infirmus extremitatẽ unã fili in nasũ cum quo possibile ẽ ei ⁊ attrahat tũc odoratum suuꝫ donec illa extrẽitas pueiat usqꝫ ad canale palati ⁊ egrediaẽ sup guttur suũ ⁊ multociẽs faciũt siẽ huic opõi pueri i scholis. Deinde pone duas extrẽitates fili simul .s. eã que egrediẽ p os. et eã q̃ remãsit exẽ nasum et serreẽ cũ eo ducẽdo supius et ĩferius sicut fit serra ut frãgaẽ totũ residuũ carnis q̃ remãsit cũ nodis fili. Cũqꝫ tote fuerit secate extrahe filũ ⁊ pone in nasũ unguẽtũ egiptiacũ tribus diebꝰ aut plus dõec unguẽtũ corrodat totũ ꝙ remãserit de illis carnibus. Deĩde pone in naso cãnulã de plũbo. Dixit .A. accipe ẽbulã ex plũbo aut pẽna ⁊ uolue sup eaꝫ pãnũ ⁊ pulueriza sup cũ medicinas emoroidaruꝫ sicut medicamẽ andacaron ⁊ alia que dicẽtur ⁊ ĩtromittaẽ in nasũ ut remaneat locꝰ honeli tus aptus. Et dixit qñꝫ fit rasoriũ ut lima. ⁊ ẽ ut ẽbula. Et possibile ẽ ut cõsequatur eo uolũtas ex mũdificatione. Et dixit qñ administratur in emoroidibꝰ nasi ĩstrumẽtũ icisiõis ⁊ abrasiõis oꝫ ut medicine corrosiue administreẽ post illud donec destruaẽ oĩs putredo ⁊ serratura. i. oẽ ꝙ remãserit post icisionẽ ul' serationẽ. Dixit gal. ut scribiẽ 3° ꝯtinẽtis si pp curã cum pdictis apatur locus dimittẽdus ẽ. s. sine illa cura donec qescat apa ꝙ curãdũ ẽ cum cera ⁊ oleo ⁊ cũ melle. Et. A. dixit cũ apatur. s. ppter approxiatõeꝫ medicinarum acutaꝝ ⁊ isufflationũ dimittat illud dõec quiescat ⁊ administreẽ cera ⁊ mel. deinde renoueẽ isufflatio. i. administratio medicinarũ acutaꝝ deinde iterũ renouetur dimissio. s. ipa rum. Et fiat istud sic sine cessatione donec cadat. s. tota caro putrida a naso. De cura aũt cãcri in naso. dixit mesue. cura eius ẽ difficilis curaẽ tñ qñꝫ cũ medicinis acutis. et scias ꝙ cũ cauterizãdus ẽ pilippus ĩfundãẽ petie i aqua frida ⁊ aceto ⁊ ponãtur sup naso ⁊ tota facie ⁊ renouẽtur. et ꝯpeteret ẽt ista opõ tpr administratõis medicaminũ fortiũ acutorum

Capitulum octauum de sternutatione

[A]ristotiles prio de ystoriis dixit ꝙ sternutatio est spũs subito exitus signum auguratiuũ ⁊ sacruꝫ solum spẽi. Dicũt enim augures ꝙ sternutatio est signũ demõstratiuũ sine nomẽ alicuius psperi uel aduersi hoc tñ potius ex hoĩum opione pcedit q̃ꝫ ex aliqua alia cã ueritatẽ oñdẽte. Et ipe qdẽ 34ᵃ pbleũatum probleũate 7° quesiuit pp qd sternutatõeꝫ augiriũ putamus eẽ tussim ñõ ⁊ corizã ⁊ huius talia ut eructationẽ ⁊ uẽtositatẽ desubtꝰ egrediẽtẽ ⁊ dixit cãm eẽ qꝛ sternutatio procedit ex loco diuipassimo qui ẽ i nobis. s. ex capite i quo amplius ratio manifestatur q̃ꝫ in aliqua parte corporis nostri. Et non fit sternutatio in infirmitate nostri corpis tantũ sicut tussis ⁊ coriza. ymo fit etiam in optima sanitate dicunt quidam si sternutatio debet aliquid significare uera. tunc ipsa non debet ab aliqua cã extrinseca neqꝫ ab aliqua cã reumatica l' simili fore mota. Et in 11°. probleuãte dicte particule quesiuit ppter quid sternutationes a mediis noctibus incipientes usqꝫ ad meridiem subsequentem non sunt laudabiles. Sed que a meridie usqꝫ ad medias noctes sequentes sic. Et dixit cãm esse. quia quando sternutatio incipit alicui cum debet incipere operari ⁊ in eius pinꝰ amplius detinet ipm

⁊ impedit ꝙ̄ in alijs horis Et quesiuit io^a
ꝓbleumatū 18 ꝓpter qd inter aīalia homo
maxie sternutat. Et redens causaʒ dixit p̄mo
qꝛ homo poros amplos habet.s.nariū meatꝰ
per quos sp̄s.i.aer ⁊ calor ingredit̄ de facili
Cum autē subintrauerit ⁊ eis uacuitates ce
rebri anteriores replete fuerint Aut cū odo
rifera eorum caliditate humidum cerebri ac
reum dissoluerint in uentositateʒ ⁊ uacuitati
bus cerebri ita ꝙ miringe cerebri extendan
tur ⁊ punguntur cum ipse sint sensibilissime ꝯ
tingit sternutationē fieri. Et ꝙ sint pori aper
ti in homine ⁊ ampli dixit ipse apparet hᵒ si
gno ꝙ homo est magis odoratiuum alijs ani
malibus hanc literam dicūt qdam eē coruptā
qꝛ ut pʒ in de sensu ⁊ 2ᵒ.de anima ⁊ in pluri
bus locis.ubi dicet̄ hoīē nō habere sensuʒ
olfatus uñ praue odorat homo. Alij dicunt ꝙ
homo est magis odoratiuus alijs animalibꝰ
extensiue.i.qꝛ plures odores ꝑcipit ꝙ̄ alia
animalia que magis odorat odores alimento
rum. Sed intensiue ē minus odoraturꝰ aliis
animalibusque uehemētius ꝑcipiunt imp̄ssio
nē cātaʒ in sensitiuū ab odorabili deinde Aꝛ
assignauit aliā causaʒ dicēs hoc esse qꝛ hō ha
bet nares breuissimas respectu alioꝝ aīalium
in quibus nares sunt longe ꝓtense ualde asum
mitate capitis usqʒ ad os. Et ꝑꝑ dictā cāʒ in
homine humidum calefactum tum ꝑꝑ motum
tū ꝑꝑ retentionē sui circa mirringas cerebri
de facili ⁊ cito pōt ꝯuerti in sp̄m uētosaʒ cau
sans sternutationem extra expulsum . Quod
autem.y.7ᵒ.affo.dixit quod sternutatō sonat
qꝛ ꝑ angustum ē ei trāsitus intellexit ꝙ illa
āgustatio sit añ carūculas Sʒ infra carūculas
ē ampliatio ut hic dixit. Aꝛ Et 3ᵒ34.ꝑticu
le Aꝛ quesiuit ꝑꝑ quid homines sternutant
bis ut freq̄ter. Dixit autē ut freq̄ter ꝑꝑ eos
q ꝑꝑ debilitatē expulsiue mirigarum cerebri
Aut ꝑꝑ q̄litatē rei ledentis cas minus acutū
⁊ mordacem Aut ꝑꝑ ipsiꝰ ꝑuam q̄ꝛtitateʒ nō
sternutant nisi semel sicut ꝑꝑ cās oppositas
quidā sternutant multis uicibus ⁊ dixit cām
fore qꝛ due sunt nares ad quas duo meatus
dirigūtur utriqʒ unus ꝑ quos sp̄s motꝰ cāns
sternutationē decurrit q̄re ut frequēter sicut
duo sunt meatus siue uie sic ⁊ due erūt sternu
tatiōes pōt etiā assignari alia cā qꝛ ut frequē
ter est ꝙ nā unica expulsiōe qō est in cerebro
expelēdū n̄ pōt expurgare q̄ꝛ ut freq̄nter mo
uet aliā sternutationē ut ꝯpleat expulsiōʒ eiꝰ
et ibide in 4ᵒ ꝓbleumate q̄siuit ꝑꝑ qd uersus
solē aspiciētes sternutāt magis.et hoc maxie
hʒ ueritatē cū sol potēs fuerit calefacē.cal'as
.n.solis ꝓuocat sternutatōʒ i hñtibꝰ hūidū in
cerebro suo patū euaporari.iō dixit Aꝛ.cāʒ
esse qꝛ sol calefaciēs ē ⁊ mouet seu motū indu
cit quo sternutatio cātur.ita.n.aspiciētes so
lē nares calefaciūt sicut qui tāgūt nares aliis
rebꝰacutis cal'is aut duris ut puluē acuto uel
pēna. Et quesiuit Aꝛ.ibidē ꝓbleūate.12ᵒ ꝑꝑ
qd senes sternutāt difficul'r ⁊ magis laboriose
aliis. Et dixit cāʒ esse qꝛ in senibus pori et
meatus sternutatiui sūt magis angusti ꝑꝑ ꝯc
tionē cātā in eis a friditate ⁊ siccitate senec
tutis hec tñ rō alñ fallit ꝑꝑea ꝙ multociēs i

senibꝰ sūt magis āpli ꝯsūptis hūidtatibꝰ oppi
lātibꝰ.sʒ cā que nō fallit ē dixit ip̄e qꝛ senex
ꝑꝑ ibecillitatē uirtutis nō ita hñ pñt ꝑtes su
priores.s.caput eleuare sicut in sternutatione
exigit̄ maxie cū sternutatio sit motus fortis
⁊ subitus ⁊ uerificat̄ maxie i decrepitis quo
rū uirtutē ipossibile ē eē fortē. Et q̄siuit ibi
dem i 15ᵒ ꝓbleumate ꝑꝑ qd sternutatio nō fit
dormiētibꝰ sʒ soluʒ uigillātibꝰ. Et dixit cām
eē qꝛ sternutatio cātur a cal'o aliquo mouēte
⁊ ꝯcitāte locuʒ in quo fit sternutatio ⁊ ꝙ ita
sit appet qꝛ uolētes sternutare ꝯuertimꝰ nos
ad solē ut reddamur calidiores ⁊ moueat̄ sp̄s
uētosus sternutatorius.qñ āt dormimus cal'ʒ
ꝯuertit̄ ⁊ uadit ad mēbra nutricatōis ⁊ ōpa
ꝯpat̄ eo caput.in uigillātibꝰāt cal'm in capite
habūdat ⁊ calefacit hūidū eius ⁊ ꝯcitat uētū
in eo unde fit sternutatō hec tñ cā nō hʒ locū
semꝑ qꝛ starnutatio multociens fit a frigido
ut appebit. Dixit Auer.3ᵒ coll'ʒ sternutatio
ē motus uirtutis expulsiue i cerebro ꝑꝑ mun
dificationē sup̄fluitatū q̄ sunt in eo.dixit. A.
sternutatio ē motus ꝓꝑus cerebri ad expellē
dum humorē aut māʒ malā aliā ut uētositatē
cum auxilio aeris a naribus attracti subito
.s.aeris uel subito.s.ad expellēduʒ ꝑ uiā oris
⁊ nasi. Dixit.y.7ᵒ affo.sternutatio fit a capi
te.est.n.sternutatio motus cerebri q̄ꝛuis eiʒ
mēbra alia ut pectoralia.ymo uere totū corpꝰ
moueatur in sternutatōe ut ꝑ hoc dicatur ma
ior motus quā tussis sicut dixit gal'.4ᵒ ō ac
cidēti qꝛ tñ motū ⁊ ꝯcussiā notabil'r ē cerebꝝ
et qꝛ ēt cā efficiens motū sternutatōis imedi
ate ē uirtus expulsiua cerebri iō iste motꝰ ap
priat̄ cerebro et fit iste motus ad expellēdū
rē ut hūorē sua acuitate pūgētem uel uentosi
tatem. Et qꝛ fit sonitus i sternutatōe eo qō
expulsū trāseat ꝑ angustā uiā qui sonitꝰ maxi
me ꝑcipitur circa nares. Et eis ēt mediātibꝰ
sternutatio ꝓuocat̄.iō auctores de sternutati
one tractauerūt inter dispōnes nariū. Et hic
dixerūt quidā sternutatio ē motꝰ uiolente cō
motionis cerebri ex nāli ⁊ aīali uirtute ꝯpo
situs.cum nā ad expellendum sup̄flue motiua
moueat̄.et dicūt quidā nō obstat dicto. A. qō
sit.s.motus cerebri illud ꝙ dixit. Aꝛ.s.ꝙ ce
rebꝝ nō mouetur motu uoluntario . nālʒ sba
medullaris cerebri nō moueat̄ manifeste sba
tñ uelatia eiꝰ mōet̄. Dix ger .sup uiatico ster
nutatio ē uiolenta cēbri ꝯmotio fortitudie ex
pulsiue eiꝰdebilitata eius retētiua qꝛ cerebꝝ
nititur expellere sup̄fluitates ip̄m ledentes.
in motu autem sternutatiōis fit eductio ⁊ rei
excitantis expulsio cum adiutorio aeris at
tracti per os ⁊ nares.nam aer ille subito cō
motus est causa eductionis rei ledentis.

Et ideo dixit.y.in affo. dicto effunditur
enim aer itꝰ exñs foras. Dixit Auicena.ster
nutatio est cerebro sicut tussis pulmoni et
eis que secuntur ipsum scilicet membris spi
ritualibus sicut enim cum tussi fit expulsio
mērum ꝯtentarū in pulmone.ita in sternuta
tōe fit expulsio mērū ꝯtētarum i cēbro .⁊ sic
in tussi concurrit aer ita ⁊ in sternutatione
Et nō fit in sternutatōe expulsio aeris a cere
bro cum tāto ipetu ꝑ ꝯstrictōeʒ arteriaꝝ seu

pãniculoꝝ eius ſ; fit ꝑncipal'r ꝯſtrictõe uentri
culoꝝ ei⁹ ⁊ ꝑncipal'r añrioris. Nõ.n.fit pre
dictus mot⁹ ꝯſtrictiu⁹ ꝙ̃ tuncũq; cõicet̃ nocu
mẽtũ uẽtriculis cerebri ꝯcauitati uẽtriculoꝝ
ei⁹ ut³ p; i motu ꝯſtrictõis uẽtriculoꝝ cerebri
in eplẽa. Et ꝓpea dicũt ꝙ ſternutatio ẽ eplẽa
debilis. Cã ſternutatõis aut ẽ extriſeca et ẽ
ſicut puluis. aut fum⁹. aut fricatio cũ fuſte fac
ta itus in nares. Aut radi⁹ ſolis aut cal'as ae
ris diſſoluẽs hũiditates in cẽbro aut friditas
aeris hũiditates cẽbri exꝓmẽs. aut ẽ appõ na
ribus medicinaꝝ acutaꝝ ⁊ aliarũ ꝯmouẽtiu;
ſternutatõe;. aut cã ei⁹ ẽ itriſeca. ⁊ ẽ aut hũor
aut uẽtoſitaſ ſiue uapor exñs in uẽtriculis cẽ
bri. aut in uacuitate q̃ ẽ iter pãniculos cẽbri
⁊ ipm cerebꝝ. ut pl'm tñ uẽtoſitas ad cẽbꝝ ue
niẽs aut gñata in ipo ex hũiditate i eo exñte
ꝯuerſo a caliditate in ip; agẽte in uẽtoſitatẽ
et iõ hanc ſola; tetigit. y. cãm in affo. ſuꝑius
adducto ꝙ fit in capite uacuo. Dixit gal. i co
mẽto dicti affo. ſi hũiditaſ habũdat i capite ñ
fiat ſternutatio niſi ꝑus diſſoluat̃ ⁊ uẽtuſ idẽ
ꝯcipiat̃. ꝓp ꝙ dictũ dixit. A. qdã extiauerũt
ꝙ cerebꝝ nõ reddit ad ſternutãdũ niſi qñ cõ
uerti t̃ hũor nociu⁹ in aerẽ ⁊ exhit eũ cũ aere
narib⁹ attracto. Et illud dixit. A. nõ ẽ neciu;
ymo nõ idiget aere in hoc niſi ut ſit corp⁹ al'
⁊ melius cerebꝝ plenũ aere cui⁹ attractio ad
ꝑtẽ hũoris fit ꝯtiũa. ſ. ut ipleat̃ eo uacuitates
ſiue ꝯcauitates ſupra dicte. quaꝝ repl'one ef
ficit̃ ꝯtinuus cũ aere. ſ. uapore q d; expelli .
Cũ g° dixit. A. ꝯꝑmit̃ aer tot⁹ motu lacertoꝝ
pectoris laborioſo ⁊ uelaminis. i. diafragmatiſ
uel uelaminis. i. pãniculorũ cerebri corũ. n. mo
tus cogit ad expellẽdũ ꝑtes ſuas lõgiores. i.
mẽbra q̃ ſũt circa nares ⁊ palatũ uel motu la
borioſo lacertoru; pectoris ⁊ diafragmatis
cogit cũ feſtiatõe expectare ad exitũ. i. ad ex
pellẽdũ ꝑtes ſuas lõgiores. i. mẽbra q̃ ſũt a lõ
ginquo ut ſtõacũ ⁊ matricẽ res q̃ in ipis ꝯti
nẽt̃ ut appebit. Et ẽ dixit. A. ad it⁹ ad expel
lẽdum. ſ. hũor q d; expelli in actu expulſiõis
Et ẽ ãdiutoriũ. ſ. in ꝑpatõe eius ad expulſio
nẽ qm̃ ad ipm. ſ. hũorẽ cõicat̃ ꝯmotõ aeris q
ſeqt̃ ipm. i. qui tãgit ipm ⁊ ꝯtinuat̃ ipi. ⁊ ad
iuuat uirtutẽ expulſiuã ad icidẽdũ mãm ⁊ ad
expellẽdũ eã qꝛ incidẽdo ⁊ ſubtiliãdo ꝑparat
eã ad expulſionẽ. Et cã qdẽ ſternutatõe; faci
ens qñ; ẽ cal'a ut patuit per ſupradicta, ⁊ qñ
q; ẽ frigida. Et dicũt ſternutatio ex friditate
quatuor mõis euẽire põt. ſ. ul' ꝓpter uapores
quos friditas recluſit it⁹ uel qꝛ int⁹ icluſit co
lerã que euap orare facit ul' qꝛ friditas multũ
⁊ fortius ꝑmẽdo cerebrũ mã; frida; fortiter
ab eo exꝓmeret que ipetuoſe ꝑ naſũ moueret̃
uel qꝛ frigiditas ad naſũ ꝑueniẽs iduceret
in eo mordicationẽ. dixit. n. gal'. q̃rto de ſim
plici. c°. z° frigidũ ẽt eẽ mortificatiuũ. dixit
uiat. ſternutatio de diuerſis cãis naſcit̃. Alñ
enim nã opat̃ eã cũ hũores adunatos in cere
bro ſeu fumos expellere ab eo ſatagit qui ia;
ſũt morbi cã uel futuri. Alñ aũt fit cauſa mor
bi ⁊ nõ nẽ expellẽtis ſicut i coriza p; ⁊ peri
plõia et ſil'ib⁹. Et dixit qñ; ẽt fit aliũde ⁊ nõ
ex qualibet infirmitate. canales. n. nariũ curti
ſũt et cito ad cerebꝝ nociua extrinſecus ueni

unt ſicut puluis friditas aeris ſplẽdor ſolis ⁊
ſil'ia que nociua cũ ad cerebꝝ ueniũt expellũt̃
motu ſuo ꝯtinuo ⁊ inde fit ſternutatio. Dix
meſue. ſternutatio in quibuſdã ẽ utilis ⁊ i qui
buſdã nociua. ẽ aũt utilis poſt maturationem
corize ⁊ poſt digõem ſode ⁊ freneſis ⁊ litar
gie ⁊ ſubeth ⁊ itercifſiõis mẽorie ⁊ apl'ie et
epl'ie ⁊ egritudinũ neruoꝝ ⁊ ſcotomie ⁊ facili
tat ꝑtu; exꝑſſiõe ſecũdine. Dixit gal. 6° de ac
cidẽti ⁊ ſcribit̃ a Rabi. in 3ª ꝑticula. ſternu
tatio ẽ qñ; uia accidẽtalis ad ſupfluitates in
ſtõaco ꝯgregatas, ⁊ ore ei⁹ ex quib⁹ accit ſin
gult⁹. nam excitat ⁊ expellit eas ab his locis
Et hoc mõ ſternutatio ẽ medicie ſingult⁹ mũ
dãdo ſtõacũ a ſupfluitatibus ſuis . Et dixit
Aꝝ. 34. ꝓbleumatũ. ſternutatio ſedat ſingultũ
⁊ nõ eructuationẽ. Et cã aſſignabit̃ in ſermõe
5° tractatu de diſpõibus ſtõaci c° de ſingultu
Et Av. dixit 3° coll'; ꝓpter ꝯmotionẽ in ſter
nutatione alñ mũdificãt̃ ſupfluitates ⁊ corpiſ
⁊ pectoris ⁊ pulmõis ⁊ alñ ex ſternutatõe ex
pellũtur: alique ex ſupfluitatibus que ſũt i ore
ſtõaci. Et ꝓpea alñ fortis ſternutatio qñ; re
mouet ſingultũ. dixit. A. ſternutatio ẽ de reb⁹
magis iuuatiuis ad exiccandu; caput. Et hoc
mã digeſta ⁊ minorata ⁊ eſt de rebus magis
ualentibus ad repletionem uaporoſam in ca
pite. Et dixit. ſternutatio eſt ex eis que adiu
uant ad expellendum ſuperfluitates retentas
⁊ facit ꝑtu; facilem ⁊ egreſſionem ſecũdine et
ſedat grauitatẽ capitis. Et in his omnib⁹ ca
ſibus debet ſternutatio prouocari. Dixit. A.
materia ꝯmouens ſternutationem aut eſt pau
ca que per eam expelli poteſt quãuis non ſit
materia aut eſt uentoſa ꝙ̃uis ſit plurima aut
eſt uaporoſa. Aut eſt groſſa que non eſt dige
ſta ſuple ſed eſt pauca ualde ſuple aut eſt groſ
ſa ⁊ pauca ſed digeſta. Et in his omnibus ex
pellendus confert ſternutatio. Et dixit ſi eſt
ſternutatio preter hoc alias poſt hoc ſcilicet
⁊ iuuans quia materiam expellat indigeſtam
⁊ multum tunc ſignificat fortitudine; cerebri
quia euacuat indigeſtum et hoc propꝛie uenit
quando materia erit in uiis latis colatorii et
narium. Eorum autem que ſubmouent et in
citant ſternutationem dixit meſue. alia ſumũ
tur per os ſicut cepe acutum et allium et ſina
pis et uinum forte et acutum et ſimilia. Et
alia ſunt incitantia eam ab extrinſecus ſicut
radius ſolis et uentus acutus fumus et ſimi
lia. Et ex eis eſt approximatio ad iuuen
culam et heſſitatio et deſiderium coitus.
Et alia ſunt odorabilia alterantia narem ad
frigiditatem ſicut roſa propꝛie odorata ge
nerat ſternutationem calefactis. ⁊ folia mir
ti cum aceto. ⁊ ſucus foliorum uitis. ⁊ ſola
tri. Et ſimiliter agreſta. ⁊ ſimiliter camfo
ra cum oxifacino ⁊ opio inſufflata in na
rem. Et nenufar odoratum ⁊ ſolatrum
cum ſief memithe ⁊ cum camfora. Et uapor
aceti ⁊ ſimilia i Infrigidatis. Ṽo ſternutatõ
nem ſtimulãtia dixit meſue ſunt mezereon eu
forbium ell'e condiſi piper oleander felle aſa
lium caſtore. artamitha cucumer aſininum
zizi. piretrũ ſãſucus auricula muris yreos ni
gella infuſa i aceto. pulpa colog. baurach opo

ponacũ serapinũ aloes subcitrinũ gallia sina
pis ruta silvestris ⁊ sil'ia. Dixit gal. in li. de
odoratu ⁊ ponit̃ a Rabi in .15ᵃ ꝑticula qui
busdã sternutatio sic iducit̃ ut eger os suum
aqua ipleat. et caput ad posterius q̃ntũ põt in
clinet. et de medicina cuiꝰ descriptio ẽ tal' sũ
me nigellã ⁊ tere ipam sicut farinã. ⁊ cũ oleo
ueteri misce ⁊ ea sil' ꝑcute ⁊ in nasũ istilla mo
dicũ ⁊ ut aliqd illiꝰ ad supiora trahat̃ p̃cipe
ut aerẽ attrahat q̃ntũ põt. Dixit Raẜ ꝓmo cõ
tinẽtis. castor. ⁊ ꝯdisi ꝓuocãt sternutationez
⁊ radix apii silvestris desiccata pulverizata
⁊ odorata facit sternutationẽ. Et sucꝰ radicis
lactuce asinine desiccatꝰ tritꝰ et odoratꝰ ꝯmo
uet sternutationẽ sicut faciũt oẽs medicie for
tis calefactõis. et yreos et sucus celidõie bñ
tritus ⁊ odoratus mũdificat cerebruz cũ ster
nutatõe ⁊ pip ⁊ pip longũ ⁊ semẽ sinapis et
aloe tritũ ⁊ pulpa colog. Et decoctio cimini
sucus pulegii ⁊ cucumeris asinini oleũ lauri
nũ ⁊ uiolaceũ. et borax ⁊ sem̃ nasturci ⁊ nige
la ⁊ ligr. ⁊ ell's niger. et euforbiũ ⁊ sucꝰ mẽta
stri fluvialis ⁊ sucus mẽte ⁊ oleũ seis urtice.
Et dixit sucꝰ basilicõis appit opl'oes cerebri
Et ꝓuocãtiũ sternutatõez. alia sunt fortia et
alia leuia. Et fortia sunt dixit. A. ell's albus ⁊
castor. ⁊ ꝯdisi ⁊ pip ⁊ sinapis suple ⁊ his sil'ia
aggregata uel singulariter. Accipe gᵒ ea ⁊ cũ
pẽna pone in naso. Et de leuibꝰ dixit. A. sunt
opium qñ odoratur ⁊ stipites aloe dorogi ⁊
Aristol. rotunda cum suis pilis. Et ipa ẽ ex
eis q̃ faciũt sternutare calefactos. dicunt qui
dã ꝙ opiuz mouet sternutatões debil'r et hoc
facit ꝑ quasdã ꝑtes subtiles ⁊ calidas q̃s hz
ut sapor eiꝰ amarꝰ oñdit q̃ euaporãt ad cẽbrũ
sed hoc nõ ẽ necessarium. supra. n. mesue noia
uit opium cuz rebꝰ fridis faciẽtibꝰ sternutare
iuenit̃ ãt alia littera in. A. q̃ loco opii hz api
um ⁊ apiuz mouet sternutatõnez cum moueat
epl'iam ⁊ sternutatio ut supra ẽ epl'ia debilis
Dixit mesue. ꝯposita mouẽtia sternutationez
dicta sunt i p̃cedẽtibus capl'is. Sternutatori
um. ℞. euforbii. ℈. ii. ell'i albi. ℈. i. nigelle ca
stor. an. ℈. i. pipis longi ⁊ nigri cinamomi ⁊
cardamomi an. ʒ. ii. ⁊. ß. piretri. ʒ. i. pulveri
zent̃ ⁊ de puluẽ mittat̃ i nares cũ oleo. Et si
sternutat ꝑ hoc g loq̃lam emisit ⁊ si nõ fuge
ab eo dixit. A. ille cui adhibẽt̃ ex eis ea q̃ fa
ciũt sternutare et nõ sternutat nõ spat̃ ut sane
tur unquã. Et dixit linimẽtũ iterioris ꝑtis na
si ex medicamine sternutatõis ꝓuocatiuo rec
tius est q̃ insufflatio eiꝰ in nasum qr dixit di
nus ꝑ insufflationẽ mouebit̃ sternutatio diffi
cilior ⁊ magis laboriosa. ⁊ dixit indi extiaue
rũt ⁊ nõ excesserũt ṽitatẽ ꝙ ꝯueẽtior situuz
sternutãtis in eo ẽ ut sit añ ipz nõ ituẽs opõ
nẽ forme nz sit ꝯuersum. s. caput qñ ꝯuertit̃
difficiliꝰ fit sternutatio ⁊ sic nõ ꝯseq̃t̃ eũ ma
litia. attñ si frequẽter ꝯuerteret̃ caput ducen
do ipz hac illac qr in tali motõe calefiũt ꝑtes
colli ⁊ capis fit ide iõ iuuamẽtũ facilitãs ster
nutatõem ⁊ sic i sedãdo sternutationẽ. A. pᵃ
quarti docuit ꝯuertẽ caput. alñ ãt sternutatõ
multiplicat̃ ⁊ ẽ nociua dixit mesue. i ꝓnᵒ catã
ri difficilis ⁊ ẽ i egritudibꝰ catarralibꝰ pecto
ris ⁊ pl'mõis ⁊ fautiũ ⁊ costaꝝ ⁊ añ digõem

fode ex plenitudine ⁊ ẽt oiuz egritudinũ q̃rũ
remẽoratõ p̃cessit ⁊ añ mũdificatõz cõez cor
poris dixit. A. sternutatõ nociua ualõ in ꝓnᵒ
catarri ⁊ corize ꝑꝑ necẽitatẽ q̃etis q̃z hz hũo
ris maturatio et sternutatio ipz agitat. Et di
xit qñ multiplicat̃ in febribꝰ et eis sil'ibꝰ qr
in aliis egritudinibꝰ tm̃ ꝙ deicit ṽtutẽ et re
plet cap̃ supfluitatibꝰ al' fumositatibus. et hic
qñz excitat i febribus scotomiã. et ẽ ẽt sternu
tatõ q̃ accit i ꝓncipiis ꝑoxismoꝝ febriũ suple
et ẽ nociua. Et dix sternutatio nocz ei i cuius
capite ẽ mã q̃ idigz q̃ete ad h ut maturet̃ ⁊ ut
nõ calefiat illõ ꝙ seq̃t̃ mãz. ⁊ sic accidat mala
ꝯpl'o cal'a. deinde moueat̃ timẽdo ne attrahat
ad ipz. s. caput aliõ ab ipa mã. et dixit ꝙ ipa
ẽ ẽt nociua ei i cuius pectore ẽ mã pl'ima aut
cruda. Est aũt sternutatio accidẽs p̃ter nãm
s. actio lesa nã ẽ motus et motꝰ ẽ opõ. et ẽ opõ
corrupta ad quã efficiẽdũ ꝯcrit res p̃ter nãz
icitãs ⁊ res nãl'. s. ṽtus expulsiua cẽbri ut ꝓn
cipale efficiẽs. Cũ gᵒ supfluit aut ẽ nociua oz
ut sedet̃ ⁊ ꝓhibeat̃ ⁊ maxie dixit. A. oz ut sit
festinatio i retẽtõe eius ut nõ atrahat singul
tũ nocẽtẽ ꝯmotõe sua hoc ãt facẽt qñ i stõaco
repiret̃ hũores multi q ꝑ sternutatõez ꝯmoti
iducẽnt singultũ sz si in stõaco nõ ẽ ista pleni
tudo tũc sternutatio sedat singultũ ut supra ꝑ
Ap. ⁊ y. in affo dixit gal. zᵒ ꝓnosticoꝝ ⁊ scri
bit̃ a Rabi in 6ᵃ ꝑticula sternutatio in egritu
dinibus lõgis exceptis egritudinibꝰ pectoris
ẽ signũ bonũ qr sig̃at digõem ⁊ uehemẽtiã ṽ
tutis i cẽbro exñtis. dix ger. sup uiatico. ster
nutatio i piplõia pl'eusi et apate stõaci ẽ sigᵐ
malũ qr sig̃t mẽ exuberãtiã q̃ ẽ tãta ꝙ supius
ascẽdẽs et ledẽs iteꝝ iferiꝰ expellit̃ et reũati
zat ad ipas ꝑtes. Et. y. dixit sternutatio cum
reũate sẽp ẽ mala siñ reũate ãt siue adsit febis
siue nõ ẽ sigᵐ bonũ sig̃ns nãz fortificari i ex
pulsiõe dixit gal'. zᵒ ꝓnosticoꝝ i comẽto illiꝰ
uerbi sternutatio autem ⁊c. quod sternutatio
in principio morborum ⁊ cuz reumate ẽ sẽp
mala i õcl'one ṽo siue postq̃z ꝓcessẽit egritu
do ⁊ siñ reumate sẽp ẽ ad bonũ ẽt si egritudo
fuẽit ꝑnitõsa. Sternutatõ supfluens facil'r tol
lit̃ si a cãis ꝓuenẽit extrisecis illis ei reõtis
⁊ appositis ꝯrys q̃litati a cã extriseca iducte
cito sedat̃ õ hys ãt q̃ sternutatõnẽ ꝓhibẽt di
xit mesue sũt pᵒ passiões aiales. sicut gaudiũ
ꝓprie ⁊ ira ⁊ cogitatões et sollicitudines. ⁊
maxime si iste passiones fuerit fortes ad q̃s
aimꝰ patiẽtis subito distrahat̃ distrahit̃ autẽ
subito ⁊ fortiter qñ iducẽs aie passiões forte
fuerit ⁊ subito occurrerit. et ex ꝓhibẽtibus
sternutatõez dixit mesue. sũt fricatões auriuz
⁊ extremitatũ attractio nasi ⁊ fricatões gigi
uarũ ⁊ ligue ⁊ palati ⁊ ocl'orũ. Et Ap. q̃siuit
24ᵃ ꝓblẽatuz ꝓbleũate pᵒ ꝑꝑ qd fricãtes ocu
lũ cessamꝰ a fricatõibꝰ. sternutãs. n. si ocl'z suuz
fricauerit cesat sternutare Et assignauit duas
cãs. ꝓma ẽ qr ꝑꝑ fricationem oculi fit respi
ratio ⁊ confluxus humiditatis ad ipsum aquo
se. et quod sit ita ostenditur qr lacrimat̃ ocu
lus post eius fricationem modo sternutatio
fit ꝑꝑ hũiditatis multitudinẽ ꝯmote a cal'o ⁊
frido i cerebro ꝯtente quã nã nititur expellẽ
ha cã est qr minus cal'm ꝯfũdit̃ ⁊ extinguit̃ a

maiori cal'o Nō oculus fricat⁹ accipit plus calitatem ea que est in naso. et ꝓpterea si qs ipm nasum. s. extremitatem suā fricauerit ne duꝫ oculum cessat sternutatio. trahit eni ad se cal'm cum humido. Dixit. A. ex ꝓhibētib⁹ ipam est fricatio oculi ⁊ auris ⁊ extremitatuꝫ ⁊ palati. Et ex facientibus cessare sternutationeꝫ Dixit Ras prio ꝯtinentis est retentio flatus p os et nares retinendo etiā sternutationem cum dꝫ sternutare. ex hoc eni usu sternutatio ꝓhibet. Et. A. dixit ꝓhibet eam uehementia tollerantie i ipa et ut retineat et est hoc medicam sufficiens ei q est debilis. Et gal'. dixit ut scribit a Rabi in 24ᵃ ꝑticula sternutatio cessat cū hō eam tollerat ⁊ abstinet se ab ea. Dixit. A. ex ꝓhibētibus est fortitudo oculi ⁊ uehementia ei⁹ ⁊ eructatio et palpitatio et as pectus ad supiora et iuolutio et ꝑmutatio et iunctio lacertoꝝ cū oleis humectantib⁹ et ꝑ pꝛie lacertoꝝ mandibularum. Et ꝑcipue ꝑ fū datio in sōpno ⁊ timor excitatōis ꝑcedentis ⁊ cautella a puluere ⁊ fumo. Dixit mesue. si ꝯtingat ꝓpter mutatōem factā a calore aut austro sodat eam oleum rosatum ⁊ de salice ⁊ de cucurbita. Et effusi in ambas auriculas ⁊ sup caput. Et sorbitio aque frigide ⁊ sugē eam naribus ⁊ lauare faciem cum ipa. Et cō uenit inunctio tipoꝝ cū oleo uiol' ul' nenufarino. et uiat. dixit si caput fuerit nē calide cum oleo ros. ⁊ uiol' ⁊ aqua ros ungat. dixit. A. ex ꝓhibētibus ⁊ uehemēter sedantibus sternutationē sunt oleuꝫ rosatū ⁊ oleū de salicib⁹ ⁊ ꝓpe qn̄ sternutatio ꝓcedit ab hūoribus ul' uaporib⁹ acutis mordicatiuis sedādo acuitatē ipoꝝ. ⁊ dicūt ualēt ēt in oi mā ꝓhibēdo generatōem uētositatis ꝯmouētis sternutationeꝫ ⁊ ualēt ēt aliqual'r sensuꝫ obtūdendo Dixit iudeus qn̄ supuenit cal'as capiti occasiōe appositōis medicinaꝝ cal'aꝝ p nares itromittat i eas oleū uiol' cū aceto. Et sup caput ponatur acetū ⁊ albumē oui ⁊ sucus bismalue. si uero ꝯtingat pp mutationē a frigore dixit mesue. ⁊ borea ꝯferunt ifusiones oleoꝝ cal'orum sine mordicatōe in ābabus auriculis ⁊ sup caput ⁊ in nares ⁊ ꝯferūt sorbitiones calide ⁊ balneatōes ⁊ odorare camomillā ⁊ poma redolentia ⁊ spicam ⁊ mirrā ⁊ ābrā ⁊ xiloaloes Et ꝯferūt ēt odores herbarū que nascūtur i mari ⁊ spōgie ⁊ cōcharū maris ⁊ lanarū ⁊ aq̄rū que sunt in eis. Dixit uiat. cū oleo yrino ⁊ de camomilla. Et dixit sternutatō si diu maneat postq̄ꝫ a cerebro expulsa ē supfluitas succurat ei cū lauatōe capis cū decoctōne camomille ros ordei mūdi sisibrii ⁊ siliium. Dixit A. ꝓhibetur sorbitio cal'a. s. actu ymo oēs cibi ⁊ potus debēt eē actu calidi. Et ꝓhibet si balneat caput aq̄ cal'a ⁊ effūdat oleū cal'm in ābabus auribus qm̄ uētositatē sternutatōeꝫ ꝯmouētē resoluunt. Et ꝯfert resupinatio sup puluinar cal'm positū sub collo ⁊ odoramētuꝫ p omoꝝ ⁊ nesi. Et sil'r odoramētū spōgie marine Et odoramēta magis ꝯueniūt q̄ꝫ isufflationes q2 nō sic agitāt māꝫ i capite. dixit Ras p° ꝯtinētis folia basiliconis apposita narib⁹ ul' sucus ei⁹ narib⁹ istillatus ul' itromissus p nasale. i. p cānulaꝫ remouet sternutatōeꝫ sup

fluā. Et uiat. dixit apponat narib⁹ sucus basiliconis de cuius ꝓprietate aufert sternutatio. Et scias q qn̄ꝫ res aliq̄ ab extra itrat i narē Et si ē res q possit uideri ⁊ capi aliquo istrumēto fiat illud. et si nō dixit. A. sternutet habēs illā cū medicis cā mouētibus ⁊ itromittatur. s. medicia in os ipius ⁊ i narē sanā. s. i quā n̄ itrauit res illa. nā cū sternutauerit egrediatur ex ea res illa.

Capitulum decimū de esiccatione nasi.

Nasus esiccat qn̄ꝫ pp caliditatē ⁊ qn̄ꝫ fit pp siccitatē uehemētē ⁊ qn̄ꝫ fit pp hūorē uiscosū quo esiccatur. Dixit. A. curatio uniuscuiusq3 dictarū speꝝ ei⁹ ē manifesta q2 curat p aductionē ꝯrii res tn̄ magis iuuatiue i ipa sūt olea ⁊ suci frida ⁊ hūida ⁊ extractio hūoris. s. uiscosi esiccati in narib⁹ ⁊ adhērentis parietibus nasi Et hoc post lenificationē illius hūoris cum oleo aliquo lenitiuo aut suco ita ut nō egrediatur illud cuius non queritur egressio scꝫ supficies cutis nasi.

Capitulum undecimum de pruritu in naso.

Pruritus in naso qn̄q3 fit dixit. A. pp uaporem cal'm. s. ascēdentē ad nasum aut ꝓpter catarrum cal'm. Aut ꝓpter cataꝝ fortis cursus q̄ꝫuis sit frigid⁹ et qn̄ꝫ fit pp bothoꝝ i naso. ⁊ qn̄ꝫ fit pp motū flux⁹ sāguis nariū. et ē ex signis crisis et ex signis uariolarū et morbili et cura uniuscuiusq3 eorum est cum eo quod scitur ex principiis faciliter uel facilis

Explicit tractat⁹ septim⁹ incipit octau⁹ q ē de dispōibus oris et membroꝝ contentorū i eo

Capᵐ pᵐ de dispōnibus oris i gnāli et de pustulis et bothoꝝ.

Uesuuit Ap. 35ᵃ. ꝓblematū ꝓblesia te. 7°. pp qd hoies ex ore respirāt calidū ⁊ frigidū. Et dix homies flāt frigidū alāt autē calidū Et hoc ē possibile cum nō sint nē ꝯria qd signo demūstrauit. Nā siqs appinquat ori illud i qd anelat. puta manū ꝓpe os calefacit ipsam q2 p paꝝ mouet aerem. Sꝫ ille q flat mouet aerem nō coadunate ⁊ multū una uice sed paꝝ. Cū fiat coāgustatis labys atq3 ꝓtensis Et p oppositū q paulatie anelat multū ꝯmouet sps calidi uaporosi deducēdo ipꝫ in aerē exteriorē ore dilatato i quē calidū suscipit qd ex ore ꝓducit Et ideo sentit calidū. Sꝫ essu flās ore dēpsato mouet modicū aerē ⁊ modicū ē qd educit sps uaporosi calidi unde non appꝫ calid⁹ sꝫ frigid⁹ poti⁹ ad q adiuuat q2 de lōge et cel'iter educit ⁊ ꝯ° i anelāte paulatie ⁊ de ꝓpe. mās ad os fluē ꝓhibēt ⁊ ꝑtes eius gala pulueriꝫata ⁊ ꝯcocta i uio l' aq̄ sꝫ q mā ex

igit ore uinū illud tenēdo colluēdo uł garga
rizando ⁊ poma austera uł acida masticata. ⁊
fruct⁹ utriusqȝ rubi masticati ⁊ ꝓpe imaturi
et folia coꝝ sica ⁊ amigdale ꝓpinqȝ ortui dū
.s. sūt tenere ⁊ pñt ꝯmedi cū cortice suo exte
riori. ⁊ succus foliorū oliue ⁊ suc⁹ agreste de
sicat⁹ ⁊ dissolut⁹ cū uio ł aq̄ āt aceto ꝑm exigē
tiā mē ꝯstrigit ⁊ ꝯfortat et reꝑmit mās et suc
cis mirte et uinū decoctōis ei⁹ et folia ⁊ radix
plātagis masticata et suc⁹ prunellorū agrestiū
siue acatia et terra sigillata uł bol⁹ armen⁹ et
radix liquir. masticata et deglutita uȝ ad ui
tia oris et silr̄ suc⁹ ei⁹. Dixit gal. 6° miemir et
pōit a Rabi. in 2ª pticula nom̄ pustule cadit
sup oē ulc⁹ orū i sifach ꝙ ē int⁹ i ore cui⁹ ca
liditas ē ignea nȝ noiat̄ pustula nisi illa q̄ pu
tredine caret. ꝙ si accīt in ea putredo aliqua
ex diuturnitate tꝑis hec egritudo a medicis
corrodēs noiatur dixit. A. 3° 6ª ut plm̄ patit̄
os bothor pp statione calitatis in ptibus sto
maci et uaporū ad os ascēdētiū. Et dixit qñ
fiūt in febrib⁹ et tūc si aduenerit añ signa di
gōis sunt signū malū post digestōnē uero bo
nū. Et signa bothor in ore hñtur p uisum
Dixit. Aui. dictū ē s. i secretis. y. ꝙ qñ ap
paret bothor nigre i ligua morit̄ ifirm⁹ i die
2°. De cura dixit. Aui. singularia iuuātia i
bothor i pn° rei cū est necesitas ifrigidatōis
et esiccatōis sūt sicut mirobolani et galle et
semē rosaꝝ ⁊ āmilū et sādali et rose et spodiū
et sumach et lentes. Et fruct⁹ tamarisci et su
cus memithe et dragagātū et balaustie et lutū
armenū et capita granatoꝝ et cortices glādi
uȝ ⁊ climia ⁊ fausel ⁊ suci fridi. sicut lactuce
solatri uirgepastoris portulace ⁊ extremitatū
uitis ⁊ silia ut salicis ⁊ suc⁹ plantaginis flos
lābrusce ⁊ lac decoctū cū ferro uł lapidib⁹ flu
uialib⁹ ignitis ualet ad pustulas ⁊ ulcera oris
⁊ maxime infātiū. ⁊ qñ miscet̄ cū eo mel. et
qñ paꝝ salis. et dixit. A. plimoꝝ infātiuȝ sa
nāt̄ bothor oris coꝝ cū zuc° tabarzed ⁊ cāfo
ra. ⁊ dixit cała ꝟo q̄ sūt necessaria in fine rei
s. ad resoluēdū ⁊ ꝯsumēdū sūt sicut celidonia ⁊
dāsafaban ꝓpe ⁊ nucis muscate ⁊ cipeꝝ ⁊ cro
cus ⁊ nux cipssi ⁊ buglossa ⁊ piretꝝ ⁊ gario
foli mētastꝝ ⁊ gallia. ⁊ ex medicinis sordidis
ē sterc⁹ canis. Et dixit. A. qñ necessariū ē ad
eas q̄ sūt ulcerate arsenicū ut qñ egerēt mlta
deliccatōe. Ad eas āt que sūt grosse iaȝ expte
sūt aque decoctōis darsesaban. ℥. i. uenarū. ℥.
ß. celidonie quarta ps. ℥ i. aloes. ʒ. ii. croci.
aur. i. et silr̄ aqua in qua decoquūt̄ gar. ⁊ nux
muscata ptes eq̄les aut ꝓpinqȝ. s. eq̄lib⁹. ⁊ di
xit. A. cū incipiūt bothor suppinari tunc for
tasse ē necessariū ut appropinquent̄ mucillagi
nes facte ex eis que sūt sicut semē lini ⁊ semē
almarui. dicit littera extra. i. spice celtice. aly
dicūt ꝙ ē marubiū ⁊ fum⁹ terre ⁊ semē malue
⁊ farina ordei. ⁊ uȝ altea masticata ⁊ lac asi
ninū solū. aut cuȝ aliq̄ dictarum medicinaruȝ
et qñ indiget decoctōe seis lini cuȝ ficub⁹ et
butiro ⁊ farina frumti ⁊ mēta ⁊ fenugrecum
nā multuȝ maturat. et dixit qdā sapiētuȝ medi
coruȝ dixerunt nō ē magis ulti^m ali ꝙ q̄ȝ oleū
ō ignāto i curādo bothor oris tepiduȝ in ore
retētuȝ. dicunt qdaȝ ꝙ sedato fluxu pfecte sa
nat pustulas et ulcera oris pueroruȝ ⁊ corpo
rum molliuȝ. et digerit ⁊ ꝯsumit eas butiruȝ
solum sepe inunctum ⁊ appositum.

Capitulum 2^m de ranula.

Ranulla dicitur dixit iude
uscum accidit sub
lingua apostema durum ⁊
extenditur ⁊ replentur in ea
uene lingue. Et Alm̄. dixit. glā
dula que sub lingua nascit̄ uocat̄ ranula. Di
xit. A. ranula ē silis glandule dure exñs sub
lingua cui⁹ color ē silis colori ꝯposito ex co
lore supficiei lingue ⁊ uenarū que sunt in ea.
cuius cā ē hūiditas uiscosa mā. n. ei⁹ ē fła ⁊ ē
aꝑa flacum de genere glandularum. dicunt q
dam ranula ē silis rane in colore ⁊ inde nom̄
accepit. ⁊ ē uelud nod⁹ siue aꝑatō pua eminēs
sua sbligua apud dētes añriores in mōuȝ car
nis ł aꝑatis carnosi. ⁊ qñ eleuat̄ lingua appȝ
quedaȝ alia lingua in loco illi⁹. ⁊ pp doloreȝ
in loco ⁊ eminētiā que pp eam alñ fit in gula
dixit gulł's accidit febris ⁊ alñ multiplicatur
tumor in gula ⁊ accidit suffocatio ⁊ mors.
Dixit gulł's. cura ei⁹ reqrit celeritatem pp af
finitatem quā hȝ cuȝ cana pulmōis fiat g° flo
mia de cefalica ł scarificatio in spatulis Di
xit gal. ⁊ ponit̄ 3° ꝯtinētis. nō est incidenda
ranula cum ferro ne teribilis fiat sāguis emis
sio que posset seq ad plenitudinē uenaꝝ que
sunt sub lingua. si autem nō adesset talis pleni
tudo uel ea multum minuta posset ranula cura
ri cum ferro. Expientia tñ est opō medici
narum dixit Rasis tertio ꝯtinētis. curanda ē
ranula cum rebus nimie esiccatōis sic̄ ere ui
ridi baurach borace usneen mirra galla ⁊ alu
mine que terrant̄ ⁊ adherendum est de eis tñ
h ē meli⁹ ℞. galle mire alumis radicū lilii za
farani an. ptē ꝯgruā terrant̄ ⁊ apponāt̄ ei aut
℞. ysopum ⁊ corticem granatorum ⁊ sal ⁊ te
rant̄ ⁊ fricanda est lingua cum eis sup ⁊ sub
tus qm̄ ranulā destruunt. Dixit. A. expiant̄
in ipa medicine corrosiue incisiue resoluti
ue in quibus est supflua esiccatio sic̄ est sal
armōiacum acetum ⁊ sal ⁊ fricatio cum flore
eris ⁊ draganto ꝙ si nō ꝯferūt administrent̄
medicine acute sicut medicam̄ andaron ⁊ me
dicam̄ astarinon. et medicam̄ oui humidi dic
tum i antid°. s. 5° can. Et fiat flomia sub lin
gua ⁊ administrent̄ medicine fortes ad alcola
Et dixit. A. ex medicinis laudatis est ut su
mat̄ origanum psicuȝ et cortex granatoruȝ et
sal et fricet̄ cum eis lingua infantis patientis
ranulam qm̄ sanat̄ eis et ex eis q̄ expta sunt
est dragantum. i. uitriolum ustum et hemoda
tari ꝯmixta cum albumine oui ł sine eo et po
sita sub lingua ꝙ si nō ualuerint dixit. A. nō
erit excusatō ab opōe manus. s. p incisiōȝ ei⁹
⁊ h p⁹ flomiā ⁊ corpis ⁊ capis purgatōȝ Dix
itaqȝ gulł's accipe uncinū ferreū acutū ⁊ cape
ranulā siue eminentiaȝ illam cum eo firmiter
et remoue eam cum rasorio qua remota per
mittatur aliquid sanguinis exire et deinde
pone sup locū gezi tritum aut alumē zuchari
num cū sale ⁊ dimittat̄ p aliquod tps postea

ablnatur cum uĩo ⁊ aceto mixtis calis qꝛ eſſi
cãt ranulã. Et hoc facto p unã diem abluatur
cum uino decoctionis mirre uſqȝ ad finem.

Capitulum 3m de ulceribus oris ⁊ alcola.

Lcera oris eueniunt in cu
te oris ĩtrinſeca q̃
cohopit palatũ aut linguam. aut
ꝭm totũ aut ꝭm ptẽ ⁊ utplm ĩci
piunt a palato circa uuã ⁊ ptes
ei circũſtantes. Et dixit. A. de conſuetudine
Galieni ẽ ut noiet ea cholahan dum ĩ ſupficie
pſeuerãt. ſed cum putreſcũt ⁊ ſubmergunt no
minat ea ulcera maligna. Et alchola ẽ ex eis
illõ qõ ẽ prauũ ⁊ ãbulatiuũ. quidã tñ dicunt
puſtule pue q̃ appent in palato maxime circa
uueã uocãtur alchola ſiue ſint ſine ulcere ſiue
cũ ulcere. ⁊ ẽ illud quod cõiter moderni pra
ticãtes dicũt. Dixit. A. Alcola ẽ ulcus exñs
in cute oris ⁊ lingue cũ expanſione ⁊ dilatati
one. ⁊ accit qñ3 infãtibus utplm ꝓpter mali
tiã lactis ⁊ malitiã digõnis eius ĩ ſtomacis
eoꝝ. et qñ3 accit in eis ⁊ aliis ẽt etatibus ex
oi hũore. ſ. calido ul frigido. ⁊ cognoſcit hu
mor ex colore ſuo. albũ ei3 ẽ fl'icum. ⁊ genera
tur ex flãte ſalſo in plibus. Et citrinũ ẽ coli
cum ⁊ ẽ uehemẽtioris iflãmationis q̃3 alia ⁊
nigrũ ẽ mlicum. ⁊ rubeum claꝝ ẽ ſanguineu3
utplm tñ ẽ colicũ. Et ideo. y. dixit 3° ꝓnoſti
coꝝ ꝙ ulcus accñs in ore ſignificat egritudi
nẽ eẽ colicã. Aliq tñ hoc ĩtelligũt ꝺ ulcerib⁹
eueniẽtibus in ore ab extra circa labia melẽ
conicum tñ ex eis dixit. A. ẽ malign⁹. Ex
quocũq3 tñ hũore ſit qñ3 fit cu3 apãte. ſ. p̃ce
dente uel ſecũ pñte ita ꝙ ſit ꝯiunctũ ulcus cũ
apãte. Et qñ3 fit ſingulare. i. ſine apãte ul ẽt
apãte nõ p̃cedente ut cum aliquis humoꝛ coꝛ
roſiuus puenerit ad ptes oris ⁊ ulcerat eas.
Dixit. A. oẽ ulcus eueniẽs ſupficie oris eſt
uelox ad dilatãdum ꝓpterea ꝙ nõ deficit ei
calitas iſepabilis ⁊ cutis ẽ humida leuis et
ſic ꝓmpta ad patiẽdum. Dixit. n. gal. 6° mia
mir. in calidis ⁊ humidis locis corporis q̃r
ẽ os cito aduenit putredo ex quacũq3 cã cõti
gerit ea ulcerari cohopatur aũt ad hoc. ſ. hoc
nõ poſſe appoſitũ farmacũ manere ſicut ĩ aliis
ulcerib⁹ pfũdũtur. n. ⁊ exſoluũtur a ſalma oĩa

Et dixit gal. ibidẽ ulceratões q̃ fiũt ſupfi
cietenus in ore noiaui aſſebas hñtes quid ca
liditatis ignee. fiũt autẽ hec utplm puulis qñ
prauũ fuerit lac nutricis ul nõ bñ digerit ip
ſum puulus q̃3uis lac bonũ ſit. Dixit. A. qñ3
ulceratões oris multiplicãtur plime qñq3 Et
multiplicãtur ĩ egritudinibus peſtilẽtialib⁹.
qm̃ ſũt de genere ulceꝝ eueniẽtib⁹ ex corrup
tõe. Et ex ulceratõib⁹ oris ſũt q̃ ſũt maligne
corroſiue ãbulatiue cãceroſe difficilis ſanati
onis. Et ex eis ſũt q̃ ſũt benigne facilis cura
tõis Dix gal. ubi ſupra facile ſanabiles ſunt
nõ plm deſiſtẽtes. i. q̃ ſũt recẽtes ⁊ pui tp̃is
diuturne aũt facte nõ facile ſanabiles. Et in
ꝓceſſu tp̃is hñtes qd putridoſũ que uocant
ulcera depaſcẽtia. i. corroſiua ul ambulatiua
Et Raſis dixit 3° ꝯtinẽtis. in maiori pte al
cola ẽ facile ad curãdũ co ꝙ alleuiat ⁊ miti
gat p res moderate ſtipticitatis. ſ3 qñ3 longa
fit paſſio ⁊ corroſiua ⁊ difficilis curanda eſt
cũ rebus uehemẽtiorib⁹. Dixit meſue. cura
eius ẽ quatuor res. pria ẽ adeq̃tio mẽ facien
tis ip̃m ⁊ ẽ ꝓhibẽs aduẽtũ eius. ꝭa ẽ eũo mẽ
adequate. 3a ẽ diuerſio ip̃ius ⁊ 4a ẽ intẽtio
pticularis. ſ. admiſtratõis remedioꝝ localiũ
Et p̃ma qdẽ ẽ ſi accideri pulis ut rectifice
tur lac lactãtis eos cibãdo eum ꝭm hoc ꝙ di
ſtinguemus iã ut ꝓhibeat caſus corruptõnis
in lacte ymo altereť in ꝯtrariũ ei⁹ ꝙ timetur
ex illo. et ſi accidat aut timet aduent⁹ ei⁹ pp
egritudinẽ peſtilẽtialẽ aut pp dñiũ uaporoſe
⁊ corrupte mẽ aut acute aut ulceratiue altere
tur ꝭm exigẽtia3 ipi⁹. et cal'a qdẽ cũ eo quod
ẽ ſicut ſirup⁹ acetoſus ⁊ ſirup⁹ de granatis a
cetoſis ⁊ rob eorũ ⁊ ſilia ut ſuc⁹ berberorum
arantiorũ limonũ acetoſitatis citri. frida ꝟo
mã equat dixit meſue. cũ eo ꝙ ẽ ſicut aceto
ſus mellin⁹ ⁊ iuiubinus ⁊ oximel. ⁊ oximel ſq
liticũ ⁊ ſilia ut acetoſus ꝯpoſit⁹ et ſcaniabi3
de radicibus. et ſint cibi eorũ ꝓp̃e in cal'a ꝯ
diti cu3 rob acetoſis et ſtipticis ut cu3 agre
ſta ⁊ de rob ul de acetoſa. Et oĩa q̃ ꝯdiuntur
cũ granatis acetoſis ⁊ lẽtes cũ aceto ⁊ cucur
bita cũ granatis ⁊ q̃ hoc curſu ꝓcedũt. ĩ frida
ꝟo ꝯmedat q̃ ſũt ſicut capares ĩ aceto ⁊ oliue
ꝯdite cũ muri ⁊ origão ⁊ ſilia. 2am rẽ ꝯplẽt
dixit meſue. ĩ cal'a qdẽ ⁊ frida eũo p flomã
⁊ uẽtris ſolonẽ ꝭ3 formã aſſignatã ĩ cura apa
tũ ligue. 3am rẽ ꝯplẽt uẽtoſatio ſb mẽto cum
ſcarificatõe ⁊ admiſtratio criſterioꝝ. in cal'a
qdẽ leniũ ſi ñ ſũt maligna corroſiua. Et ſi ſũt
maligna tũc cũ eo ꝙ educit mã3 acutã uehem̃
ti⁹ dũmõ nõ trãſcẽdãt gradũ leuitatis. In fri
gida ꝟo cũ criſteriis acutis nõ multe acuita
tis in p̃ncipio tñ cũ ꝓceſſu gradatõnis uſq3
ad id ꝙ ẽ ſufficiẽs. q̃rtã rẽ ꝯplẽt dixit meſue.
admiſtratio pticulariũ mediciarũ. Et ad cal'ã
qdẽ admiſtratio rerũ acetoſarũ hñtium ſtipti
citatẽ. ſicut ꝓp̃e rob de ribes ⁊ acetoſa ⁊ de
moris ſilueſtribus. et aq̃ decoctõnis ſumach
⁊ mirti et lẽtiũ excoricatarũ cũ aceto ⁊ extre
mitates uitis ⁊ rubi ⁊ 3arur et aq̃ granatorũ
acetoſoꝝ ⁊ ſpodii ⁊ roꝭ ⁊ gallarũ ⁊ acatie ⁊ ſi
miliũ. Dixit ꝭapio. ſi ĩ lingua fuerit cola ⁊
etas fuerit ꝯueniẽs incipe in p̃mis cũ flomia
⁊ ſi nõ fuerit poſibile qꝛ reſiſtat etas tũc eũa
cũ uẽtoſis. et p⁹ illud ſolue mã3 cũ duob⁹ mi
rob. ſ. citrinis ⁊ indis. ⁊ mone infirmũ ut te
neat in ore ſuo res q̃ acetoſitatẽ faciũt ⁊ ſtip
citatẽ ſicut rob de moris ſilueſtrib⁹. aut aq̃
ubi decocta ẽ mirt⁹ aut ſumach aut folia oliua
rũ uiridia aut aq̃ fruct⁹ rãni balaſti. ⁊ lẽciũ ex
corticatarũ aut aquã roſatã ſolu3 ⁊ ſilia. Et
A. dixit. o3 ut eũet hũor faciẽs alcola ex toto
corpore ⁊ deiñ ex uẽis q̃ ſũt ſb mẽto. et ex eis
q̃ ſũt ĩ habarich dicit littera extra. i. in labiis
int⁹ hec nãq3 flomia ꝯfert oib⁹ cal'is apatib⁹
oris. Et dixit. medicine colligãt ex dcis in c°
de bothor in qb⁹ ſint ifridatõ ⁊ ſtipticitas ĩ
p̃n°ſ3 deñt eẽ ille q̃ ſũt reſolutie. ſ. ſi fuerit op
portune. Dix dyaſ. ℞. ſuci pomoꝝ pincoꝝ mũ
datoꝝ a cortice ſuo. ℥. viii. ꝺ coq̃ quouſq3 re
ꝺat. ℥. iii. ⁊ miſceat cũ li. mellis. ſ. cãne boĩ. ſ.
albi ⁊ teneat ĩ ore Et ual3 lotõ oris cũ lacte a

cetoso. Et dixit mesue Alcola calidū spē3 ha
bet quādā herpeticā malignā cui⁹ curatio est
difficilis. Et oꝫ ut distiguaᷣ in tria genēa cu
ratōis ⁊ p͛m ē mūdificatio ⁊ abstersio mē pu
zulēte ⁊ corrosiue qꝺ ꝑficiᷣ cū administratiōe
medicie acute ⁊ ꝓpe calcalidon una uice post
aliā usq3 dū appeat totū herpeticū ꝯsūptū eē
uꝉ q̄i deide succedat ei administratō medica
mis refrigeratiui sic olei rosati ꝯquassati cū
albumie oui uice una post alia3 usq3 quo tot⁹
ardoꝛ ⁊ ꝯbustio tollaᷣ Et si hec nō sufficerēt
admistreᷣ cauteriū sic dictu3 ē i ulcerib⁹ gi
giuaꝝ. 2ᵐ regim̄ ē ꝑficere cū medicaie ptim i
carnatio ex hys q̄ dixim⁹ ibi ⁊ pti3 mūdifica
tio. Et 3ᵐ ꝑficiᷣ cū medicamie ꝯsolidatio. Dix
A. oꝫ ut curēt alcola fortia ⁊ pꝉime hūidita
tis ⁊ acuta ⁊ saiosa cū fortib⁹ ⁊ ꝺbilia cū debi
lib⁹. Et qñ ulcera ꝑueniūt usq3 ad os tūc ne
cessaria sūt fortia ualde sic calcadion cum aca
tia pꝉima. Et oꝫ .s. i hys ut alienet olea omia
usq3 ad oleū de oliuis. ueꝝ dixit ipe i illis q̄
declināt ad ruffedinē aut citrinitatē q2 calida
sūt oꝫ ut addaᷣ in ifridatōe medicine. ⁊ dixit
obseruetur etasi oībus in pueris. n. oꝫ ut sint
medicine debiliores i magnis uero oꝫ ut sint
medicine eoꝝ fortiores. ⁊ dixit pueris quidē
qñ3 cibi ꝯferūt solū. si uero nō comedūt oꝫ ut
que eos lactēt cibētur eis. et de medicinis q
dē debilioribus i alcola acuto calido sūt sicut
masticatio. dixit Aui. folioꝝ rubi ⁊ sicut len
tes cum aceto decocte. Et oēs medulle cū ꝑmi
scenᷣ cū citonys. et proprie medulla cerui ⁊
uituli. Et poma stiptica et pirra stiptica
⁊ zarur ⁊ citonia ⁊ iuiube. et extremitates ui
tis ⁊ curuli ortulani esiccati ⁊ farina lentiu3
⁊ farina rizi. Et de utilibus ē sucus plātagis
ore retētus sanat .n. sordida ulcera oris. ⁊ pul
uis roſ ē utilis solus et mixtus cū melle. Et
fortiora eis que dicta sūt. dixit. A. sūt puluis
factus ex spodio ⁊ gallis ⁊ roſ ⁊ acatia ⁊ siꝉi
bus illis. Et dixit celidonie cū stipticis mix
te inest uirt⁹ mirabilis i alcola. Et cāfora ē ue
hemētis iuuamēti i alcola. Et folia uiglose ꝯbu
sta curāt alcola pueroꝝ ⁊ alioꝝ. Dix dyas. ℞.
suci pomoꝝ mūdatorū a cortice suo decoque
quousq3 remaneāt. ℥. iii. ⁊ misce cū li. i. mel
lis boni ⁊ addaᷣ. ℥. ii. croci ⁊ ʒ. iii. aluminis
de pluma. qm̄ ē medicam̄ oīa ulcera oris ⁊ na
riū ⁊ auriū mūdās ⁊ sanāſ. Sucus mali grana
ti acidi extract⁹ postquā pistatū ē cum totali
tate sua ⁊ cū melle coctus usq3 ad spissitudie3
ꝯfert oibus ulceribus oris. et ad ulcera coro
siua ābulatiua trita herba berbene i uino de
coquatur ⁊ uinū illud in ore teneaᷣ uꝉ collua
tur os cū eo uꝉ gargari3 et sanat eni ea ⁊ ābu
lare nō ꝑmittit. ⁊ puluis glandis uste ꝓhibet
deābulatione alcola. ⁊ cines yrūdinū cu3 mel
le mixtus ulcera oris ⁊ fautium ꝑfecte sanat.
Medicamē utile oībus ulceribus oris ⁊ pu
tridis ⁊ corrosiuis. ℞. arsenici rubei ⁊ citri
ni ⁊ calcis uiue gallaꝝ ⁊ alumis an. ꝑtis equa
les terrātur ⁊ misceātur cū aceto ⁊ fiant inde
troc. ⁊ cum ecesse ē sumātur ex eis tritis et
frica cum eo gingiuas uel alias ptes oris ⁊ ma
neat sic paꝝ deinde teneat in ore oleum roſ.
hec enim oīa ulcera corporis sanat. Dixit
Rasis 3° ꝯtinētis ad alcola magnū sume gal
las ⁊ alumē ⁊ terre sicut puluis deinde digi
tus unctus in oleo itingaᷣ in dicto puluere.
Et cum eo bñ fricetur loc⁹ qm̄ disipabit cor
tices ⁊ mittigabit passionē postea lauetur os
cū aceto. Dixit gaꝉ. 6° miemir fortissima far
maca sūt quecūq3 uocatā escata3 opanᷣ ꝯsimi
lē cauteriis in extrinsecis aūt ꝑiculis que
cūq3 escarasata fiūt que curātur abscindim⁹
ad ea que abstersiue sūt qualitatis seu uirtu
tis. in eis uero q̄ in ore ꝑꝑ loci nām. tutū mi
nime admiscere abstersiuis farmacis queda3
farmacoꝝ que cū seorsū approximātur opāᷣ
escaras ob hāc igiᷣ cā3 abstersissimo melli mi
scemus farmaca q̄ opanᷣ escaras, sicut in ulce
ribus sordidis que fiunt in cuti. et diximus
oportere miscere melli ea que plus sūt abster
siua. sicut libano ticū poculia yreos Aristoꝉ.
et quecūq3 talia eadē rōe ꝯtraria apponētes
sicut dixit. y. Dixit q̄ ibidē ad aschas ego in
ꝑuulis do quecūq3 educant nutricatōes aꝉ nu
tres ut lētem cum pauco pane ⁊ medullā cer
uinam uel uitulinā ꝑmisceo et do ēt in cibis
de pomis citoniis ⁊ aliis stipticis ⁊ alñ de la
ctuca endiuia solatro ⁊ portulaca si ꝑgrādia
fuerint ascha ungo ēt ꝑuulos farmacis si qui
dē rubicūdas uidero ascas i principio quidē
ꝑ ea que moderate stipticāt ⁊ ifrigidāt ꝯñter
aūt per ea que dyascrūt imordaciter. Si uero
xanctas uideo eas per ea siꝉr sed magis infri
gidatiua. in maioribus uero ifantibus cu3 ho
mogeneis farmacis utēs uirtutes eorum intē
do i ꝑfectis uero ñ duris corporibus fortio
ribus utor. sufficit mihi semꝑ in his uti misi
os ꝑ uinū stipticū intendenti ⁊ remittēti uir
tutem eius excernēdo uinum magis uꝉ min⁹
stipticum. et excernēdo siccius ⁊ humidius id
quod fit ex ꝑmixtione uini ⁊ misios. Si
uero appent asca sordida tero misios cum ui
no ⁊ melle. illis qui idigent fortioribus far
macis erugo eris cū uino ⁊ melle ē utilis. et
dixit moderata farmaca sunt orificiori cum
uino uꝉ uino ⁊ melle ⁊ sumach siꝉr sufficit in
ꝑuulis ⁊ flos roſ. ⁊ ipse rose sicce ⁊ collutio
nes moderate esiccantes. et dixit moderate
asche ⁊ in mollibus corporibus moderatis i
digent farmacis fortes uero ⁊ maxime in du
ris corporibus indigent fortioribus. ⁊ dixit
fortia farmaca dico que fortiter stipticant et
que mordent moderata uero que nō mordēt
penitus ⁊ moderatam habent stipticitatem.

Et dixit gaꝉ. quandoq3 componuntur far
maca utilia ex his que sunt contraria ad ascas
quale ē quod per oleum ⁊ calcitem fit. oleum
enim per seipsum contrariissimum est asche.
quoniam humectat ⁊ sordidat. et calcites siꝉi
ter contrariissimu3 est quoniam mordet forti
ter ⁊ tamen mixtio eorum cum fuerit mode
rata optimum efficit farmacu3 Licorea masti
cata diu retenta in ore est utilis. ⁊ folia oliua
rum masticata ⁊ aqua decoctionis eorum col
lata. ⁊ flos lambrusce cum melle. et lac decoc
tum cum ferro uel lapidibus ignitis est utile
ulceribus infantium. et quandoq3 miscetur
cum eo mel ⁊ quandoq3 modicum salis. In
alcola uero frigida dixit mesue. in fꝉico indi
getur duplici instrumento. primum est

esiccatiuũ τ pficit̃ cũ medicis esiccatis τ ab
stersiuis.sicut secaiabin ꝓprie cũ modico alu
mis aut colcotar cũ oximelle sqllitico aut aq̃
oliuaꝝ salitaꝝ aut uinũ τ mel.2m ē ulceris ꝯ
solidatiuũ τ pficitur cũ medicis ꝯsolidatiuis
esiccatis.Dixit Auic.reliqua.s.ea que ñ sũt
ex calidis indigēt in pmis eis que esiccāt τ
abstergũt cũ qualitate sua.equali ĩ inicio rei
diñ cũ eis que esiccāt τ resoluũt cũ fortitudi
ne τ ista sunt q̃ ꝯsolidant̃.Dixit mesue.nigrũ
ml'icũ deteri⁹ ē oib⁹ alys.Et indiget triplici
genere curatōis. Et pm .pficitur cũ medicis
abstersiōis multe cũ ꝯtinuatōe multi tēporis
in illo.sicut ꝓprie cũ unguēto egiptiaco τ ace
to sqillitico aut cũ aceto τ colcotar τ galla τ
sil'ib⁹ 3m ē ꝯsideratio in hys que dicem⁹.s. ĩ
hys que sũt eis appropata ex qb⁹ ē medicamẽ
sabor regis.℞.sumach mũdati τ rof aũ pt.i.
spody albi balaust .aũ.pt.ʕ.ramich.pt.ʕ.te
re τ accipe ex eo paꝝ τ frica sup locum ul' ac
cipe ex eo τ misce cũ rob.citonioꝝ τ fiat col
lutio oris sepius.3o.ꝯtinētis dixit Ras ad al
cola nigꝝ accipe passulas enucleatas τ anisũ
terātur et misceātur cũ melle et illiniātur lo
ca cũ eo solummō. Et Aui.dixit. ꝯfert ut li
niat̃ cum melle cui admixte sint passule enu
cleate et anisũ.Dixit fapio. medicamẽ ad al
cola nigꝝ et putrefactōes.℞.folioꝝ oliuaꝝ
siccaꝝ foliorũ rãni acatie.aũ.ʒ.xx.aluminis
rubei colcotar et gezi.aũ.ʒ.ii. zaffarani radi
cũ lily aũ.ʒ.v.ordei.ʒ.iiij. terant̃ et admini
strent̃.Dixit Auic. in utrisq3 frigidis.s. fl'a
ticis et ml'icis adiuua te cum abstersiuis esic
cantib⁹ τ ꝓprie in fl'icis τ cum resolutis for
tis resolutōis τ esiccatōis τ ꝓprie in ml'icis
sicut ē farina orobi τ mel cũ gallis τ rasura
pergamenĩ uehementis iuuamenti in hoc et
proprie in pueris cum miscetur cum aceto.

Cm 4m.đ ml'titudie sputi τ ꝯsu saliue ĩ sōpno

Dixit Auic.hec passio qñq3 accit ex multitudiẽ ca
liditatis τ hũiditatis τ ꝓprie ĩ
stōaco.Et qñ3 fit pp multitudi
nē cal'itatis soli⁹.s. cũ attrahit
hũiditates τ eleuat eas ad os sicut accit ieiu
no ex sputo assiduo usq3 quo ꝯmedat τ quie
scat illud;ab eo.aut accit pp grauitatē cibi.i.
pp repl'onē cibi grauātē aut corruptōez ei⁹.
Et qñ3 dixit ipse fit ex fritate.s.ꝯprimēdo
faciēte descēdere hũiditates ad os τ ex fl'ate
sc3 aquoso.Signa generis nota sũt ad sfm et
relatōez .Et signa speꝝ hēri possũt ex multo
ciēs dictis. Dixit hal'. hũiditas que ab hore
sōpni tpre pfluit curat̃ uomit⁹usu.Et si ex ca
lido ē intuba ꝯmedat cũ sale τ sucũ ordei ac
cipiat aut tritici. Et Auic. dixit.si fuerit ex
cal'itate suple τ hũiditate oportebit ut fl'ome
tur basilica pri⁹τ administrētur robub acetosa
τ fruct⁹stiptici.Et ex uino ueteri cũ ꝯmotōe
pl'ima littera aũt ex̃ h3 ex uino de passis. Et
sit cib⁹ eius ex piscib⁹ τ carnib⁹ lenib⁹.sicut
edi τ uolatilium τ assiduet collutionem oris
cum decoctōib⁹ stipticis τ lentibus sumach
τ sil'ibus. Dixit hal'. si fuerit ex humiditate
fl'ica grossa misceat̃ cum alfito modicum sina
pis sorbeat mane ieiun⁹ thus frequēter τ ma
sticez masticet Et si sic non optinet desidera
ta uomitu utatur cũ fugilib⁹ cibis.i.icisiuis
τ utatur melle τ taferā accipiat puā τ mirob.
ꝯditos.Et Aui.dixit.si fuerit ex frigiditate
τ fl'ate ad ministra uomitum in ebdomeda duo
bus diebus aut trib⁹ cũ educētib⁹ fl'a.Et de
tur ei ad potādũ in qual3 ebdomeda ho medi
camen.℞.yerepi.ʒ.ij.salis idi.danich.i.anisi
amcos aũ.damich.i.τ det̃ in potu cũ siro ace
toso de melle τ sil'ibus Et administrētur p⁹
illud tyriacha τ electuaria cl'ida.Et cibi sint
pulli colũbaꝝ cocti ĩ cazola cũ spēb⁹ q̃ sunt ut
pip sinapis τ alliũ τ summat ĩ cenis tortellas
cũ almuri deiñ trāsgluciat aquā calidā τ fri
cet gigiuas sic oñdi.s.in co.de ꝯseruatiōe dē
tiũ.Et dixit ex bois ē ut summat oi die.ʒ.i.
salis triti nō sbtiliter cum ēdiuia hũida.deiñ
ad mistret trifera τ assiduet fricationē gigiua
rũ.Et dixit iā expt⁹ ē mus assatus ut 2o.cañ
co.de mure.Et inuētum ē iuuamentum eius
τ proprie ĩ pueris Dixit hal' spumā q̃ ab ore
pueroꝝ cadit curat̃ si os cũ acatia abstergat
τ inungat uino illo ĩfuxo qm̃ illam amputat.

Capitulu3 vm.de fetore oris

Fetor oris τ fetor nasi est acr corrupt⁹ ĩ aneli
tu ĩ expiratōe eius q postea ifi
ciēdo aerē circũstātē ĩ odoratu
ab aproṗq̃ntib⁹ τ aliĩ ēt pcipit̃
a patiēte ip3 τ ē qñ3 itēs⁹ τ qñ3 reiss⁹.Et sēp
significat coruptiō3 τ putrefactō3 rei carnee l'
hũoral' magnā l' puā sm itēsionē τ reissiō3 sui
Et q̃siuit Aꝝ 13a pobleñatũ 7o.ꝓblemate pp
qd ora nil ꝯmedētiũ s3 ieiunātiũ fetēt magis
suple τ si pus in ieiunio prefeteant magis τ
horribilius fetēt.Sed ꝯmedentiu3 nō fetent
p⁹ꝯmestionē maxie.comedentiu3 qñ o3.suple
τ sobrie.Nā ꝯmedētium itemperate pp idi
gestionē quā ml'tiplicāt pōt os ferere Ad ho
ergo ut ora nō fetāt.o3 sobrios eē ñ ieiunos
neq3 nimiũ repletos.Et dixit Aꝝ.cā3 pme
ptis q̃siti eē q2 in moto uētre in ieiunio cum
ñ moueat̃ motu ꝯctiuo Et fact⁹ cal'ior acr ei⁹
pp imobilitatē putrefactōnē facit ĩ supfluita
tib⁹ uētosis τ fl'icis.immobilitas nāq3 pp p
uationē euentatiōis est una de cāis putrefac
tiois τ per ꝯñs fetoris.Quod autē calefiat
signu3 ē q2 ieiuniũ sitin facit.Causa autē secũ
de partis dixit ipse est ꝙ in ꝯmedētib⁹ calor
est minor τ dissoluitur fetor τ uincit̃ ab odo
re ciboꝝ qm̃ caliditas τ odorabilitas eorum
dñatur caliditati uētris τ ipsius efumationi
fetide.Et ideo ꝯmedens nihil sentit fetoris
Et intelexit Aꝝ hec solũ de fetore oris ꝯtin
gente pp humiditates corporis exñtes ĩ uen
tre quas maxime agitat τ effumare facit cal'i
tas intēsior τ acutior facta ꝓpter ieiuniũ quā
affumationē fetida3 sui q̃litate cib⁹ extinguit
τ sui q̃ntitate suffocat.Dix.hal' fetor oris aut
ex putrefactione carnis fit que in ore est
Aut ex dentium putrefactione τ corrosione
Aut ex fl'ate putrido qō ĩ stomaco ē.Et me

sue. inuit ꝙ fit etiã ex putrefactõe in partibꝰ pectoris ⁊ pulmonis. sicut accit in ulceribꝰ ip sax partiũ. Dixit Auic. pl'm eius ẽ aut ex gin giua ꝑ putredinẽ que ẽ in ea. aut ꝑ masaca tionẽ que accit in radice dentiũ aut ĩ ipso dẽ te. Aut ꝑnm eiꝰ ẽ cutis oris ꝑ malã ꝯplo nẽsq̃ ẽ in ea q̃ alterat hũiditates. Et pl'm hiꝰ ꝯpl'onis ẽ calida. aut ẽ eiꝰ ꝑnm stõacus ꝑ hu morẽ putridũ ĩ ore stõaci colicũ l' fl'icũ. Et qñz fit ex ptibꝰ pulmõis sicut fit in hñtibꝰ ptisiz aut ẽpima. Dixit Rabi in 20a. ꝑticula ꝙ sisamũ facit os fumosũ. s. ⁊ male olens. Si gna generis nota sunt signa spẽx. distinguit̃ ĩ ter fetorẽ ex ore euenientẽ aut ex naso ꝑ elõ gationẽ eiꝰ. qm̃ q ex ore exit longiꝰ extẽdit̃ q̃z qui ex nare. Et distinguit̃ ꝑ id qd̃ appet in ore l' naso de putrefactõe. Et q ẽ ex nare naribꝰ clausis nõ percipit̃. Sed qui ẽ ex ore ẽt ore clauso percipit̃ lz remissior. Et cũ hyc qui ẽ ex ore raro percipit̃ aꝰ patiẽte qui vo ẽ ex naso interdũ percipit̃ a patiẽte magis. Et cũ percipit̃ ab eo cã ẽ dixit Auic. ascẽsus uaporis putridi ad supiora ⁊ carũculas cere bri. Dixit. Ax. 13a. ꝑblenmate 10a. Corpora gibbosorũ ⁊ curuatox. i. strumox fetidior ⁊ grauis ẽ hanelitꝰ siue emittat̃ ꝑ os siue ꝑ na res. Et cã ẽ qz in eis inclusus ẽ locus qui ẽ circa pulmonẽ ⁊ diuellitur. i. distrahit̃ a sua rectitudine lõga quare nõ põt sufficiẽter euẽ tari. unde hũor in illo loco ꝯtẽtus nõ ẽ bñ ex alabilis. sz putrefit ipse ⁊ spũs interiꝰ cõcla sus ⁊ hanelitũ fetidũ reddit. Cura eius dixit mesue. ẽ tres res pa ẽ materie eũo cũ iteratõe ⁊ iteratõe sepiꝰ cũ eo qd̃ ꝯfert. Et si quidem fuerit mã colica fetida putrefacta cũ ĩfuxiõe aloes cũ aqua endiuie. Et si fuerit fl'ica feti da putrida cũ yera ⁊ stomaticõ solutiuo ⁊ pil lulis aloeticis. Et dixit filius zacharie. qua liscũqz sit mã siue calida siue frigida cõfert ei uõitus post esum acruminũ ⁊ acetosox pꝰ mollificatõez cũ successiõe sirupi. acetosi. aut secaniabin aut ydromellis. Dixit hal'. patiẽti uõitum impa post cibox porrectiouẽ incidẽ tium fl'a. ⁊ post uini potũ bis aut semel in eb domada ⁊ maxime in estate aloes dabis ĩfu xionẽ ⁊ absinthy sirupũ singulis ebdomati bꝰ. ⁊ aloes recipiat pill'as uel yere ut stõacꝰ a fl'ate mundet̃. Dixit Auic. fiat admĩstratio pillulax aloeticax in mã colica. Et si mã fue rit fl'ica admĩstrẽtur yere mũdificãtes os sto maci. 2am rẽ ꝯplent dixit mesue. admĩstratõ medicaminũ acquirentiũ tẽpiez receptori ut fiat in eo aggregatio medicinax ꝯmouẽtium Et medicine quidẽ simplices ex ꝑte dix. A. sunt sicut thus ⁊ xiloal' n. dũ ⁊ cinamomum grossũ ⁊ cortex citri ⁊ rose ⁊ cãfora ⁊ sanda li. gar. cubebe. mastix. macis nuxmus. ⁊ radix alobor ⁊ alarmech. alusuen ⁊ blacce bisantie ⁊ cardamomũ ⁊ agnꝰ castꝰ al' gariofilatũ ozi mũ ⁊ folia citri ⁊ spica ⁊ alurismk ⁊ zinzi. ⁊ reliq̃ q̃ inueniũtur ĩ ariol' singulariũ 2o. cañ. Eligẽda sũt ex hys frida ĩ mã calida ⁊ cal'a in mã frã. Et ea cũ quibꝰ medicine ꝯficiũtur Dixit Auic. sũt uina. al' nuua. ⁊ sucꝰ citri. Et mesue. de hys medicis dix tertiã rẽ ꝯplẽt me dicie quox ꝑpetas ẽ gẽrare ĩ ore ⁊ toto cor

pore odorẽ bonũ. sicut sũt folia ⁊ cortex citri ⁊ oia odorifera. Et res cũ quibꝰ ꝯficiũt̃ sũt rob acetose ⁊ mel. ẽblicorũ uel kebulorum ⁊ kesmes ⁊ passe dulces ⁊ sal ⁊ uinũ ⁊ sil'ia. Et granũ quidẽ olibani sero in ore positũ. ⁊ re tẽtuz sub lingua donec resoluat̃. mane bene ĩ ter dẽtes masticetur. ⁊ masticatũ espuat̃. deiñ abluat̃ os cũ uino odorifero. ⁊ deinde masti cet̃ cardamomũ ⁊ trãsglutiat̃. os sine dubio odoriferũ erit ablato fetore a quacũqz cã ue nerit ⁊ lẽtiscꝰ ⁊ rob eiꝰ ꝯfert ualde. Si qs ẽ mane ꝯmedrit demace. ⁊ postea biberit uinũ bonũ ñ fetebit ei os tota illa die. Salãga dat bonũ odorẽ ori. Et zedoaria facit eructatõ nẽ bonã. Mastix masticata ⁊ bibita ⁊ mirra sil'r ꝯferũt. ⁊ nux muscata sil'r ⁊ exptũ ẽ ꝙ fo liũ retẽtuz sub lingua bonũ odorẽ facit ⁊ sil'r masticatũ ⁊ gariofili sil'r ⁊ lignũ aloes. Et ꝯ fert collutio oris cũ ẽcoctõe corticuz citri ãt foliox eiꝰ. Et de exptis ẽ uinuz decoctiõis absinthy cũ corticibꝰ citri bibitũ. Masticet̃ apiuz ⁊ deglutiat̃. Et hoc faciunt patiẽtes fe torẽ oris cuz uolunt loqui. magnatibꝰ puluis saturegie cuz uino sumptꝰ l' uinuz decoctiõis eiꝰ bibituz. Dixit zoar cognituz ẽ ꝙ ꝯmedre ꝑsica quãuis sint multoruz nocumẽtoruz hñt fetorẽ oris remouere uicio stomaci ꝓcedẽtẽ ⁊ nullum aliud scitur iuuamentum in eis. Di cũt qdã debent sũmi ꝑsica matura maxie. que sunt citrina q̃ ꝑsica citonia uocamus ⁊ sicca ti ⁊ isti sunt que ꝯmedi debent qm̃ ꝯsumunt mãs putridas in stomaco ⁊ ꝓhibent alias ad ipm fluere. Acetum squilliticum cõfert collu tum in ore ⁊ gargarizatum ⁊ ẽt bibitum. De medicis ꝯpositis sunt pill'e alefagie ⁊ pillule stomatice ⁊ pill'e de gariofilis q̃ sic fiunt. R. gar. galange añ. ʒ. ß. musci camfore. añ. da uich. i. piretri. ʒ. i. aloes. ʒ. iij. sinapis. ʒ. ij. ꝯficiãt̃ cũ uino. Et qdã addũt masticis ⁊ thu ris añ. ʒ. ß. Et de utilibꝰ exptis ad fetorem oris uicio stõaci ẽ sũmat patiẽs tria coclea ria puluẽis opti aloes distẽpati cũ suco absin thy. Dix mesue fiat admĩstratõ rex q̃ sũt ꝓꝑe siẽ crisomila hũida mbari Aut ꝑsica cũ ꝓꝑe tate. Et ĩfuxiões eox qñ sint sicca ⁊ hoc ĩ ie iuo Et ex eis sũt zanic ⁊ citoia ⁊ rob aceto sitatis citri ⁊ miua acetosa ⁊ sirꝰ de põis ⁊ si l'ia Et hoc ĩ mã colica. Et. A. dix nõ ẽ res magis ꝯferẽs ei q̃z crisoila hũida ieiuo. Et si l'z bateca aut citruli aut ꝑsica. Si vo crisomi la pñtia nõ fuerit admĩstret̃ eox q̃ uicia sunt ex ipis ⁊ siccata ĩ ieiuo ⁊ sicata crisomila. Et ex eis q̃ iuuãt ad illud ẽ administratõ sumabe cum zucharo ⁊ aqua niuis. Et dixit mesue in materia flegmatica administret̃ zinzi. ꝯditũz ⁊ trifora minor ⁊ sachane ⁊ acetuz squilliticũ ⁊ troc. dyaron ⁊ zucharũ rosatũ cuz musco ⁊ xiloal' troc. de gariofilis ⁊ letificãs ⁊ similia Et Auic. dixit administretur minor ⁊ zinzi. nutritum ⁊ subtilis puluis aloes proprie. Et dixit ex medicinis que iuuãt eos ẽ ut sũmãt oi mane ex folys mirti cum equali mensura sui de passis enucleatis ad magitudinẽ nucis. aut simile illius ex nuce cipressi ⁊ iunipi cuz passis Et ꝯferũt eis grana pini. In mã fl'ica

Dixit hal'. que fl'a generãt caueãt ut pisces

recētes. lac carnes agnoꝝ pinguia ⁊ unctuosa
holera refrigerātia ⁊ hūectātia fructꝰ hūectā
tes ⁊ legumina ⁊ aque potū. Et mesue. dixit
uitet piguia grossa ⁊ uiscosa. ⁊ nauseatiuā sa
tietatē ⁊ lac. Et nō ꝯmedat pulmētaria ſ; fri
xa suple ꝉ assa hūtia semia ⁊ aletucauit. i. odo
rifera ⁊ utaꝛ almuri ⁊ alsachane ⁊ algecen in
pᵃ ꝯmestione. Et in 2ᵃ mēsa ꝯmedat citonia
⁊ pira ⁊ ꝯdita ex eis in caꝉa mā aut zinzi. cō
ditū dyaciminū. aut dyatrion ⁊ siꝉiu. Dix. A.
sit cibꝰ eius patelle. i. frixus in patella ⁊ mi
noret potū aq̄ ⁊ abhorreat fructꝰ ⁊ holera hu
mida. Et assūmat fricatōes suas ex arboribꝰ
amaris sicut alchetich ⁊ oliue. Et dixit i mā
coꝉica sit cibꝰ eius oē lauās ⁊ infrigidās nō
ꝯuertibile in colerā. Dixit mes. in fꝉica. sit ui
nū coꝝ ꝯditū cū spēbꝰ. s. calis. Dix hal. sūme
uini ariani ⁊ aq̄ rosate optie. aū. li ʃ. xiloaꝉ
crudi gar. macis nucisnꝰ. masticis. aū. ʒ. ij. te
re diligēter ⁊ pone i pāno lineo. ⁊ in dictis
uino ⁊ aq̄ ros pone. ⁊ in uase mūdo bulliāt ad
prunas leues. donec ad medietatē redeāt tūc
depone ab igne ⁊ refrigeratū cola ⁊ ex eo su
gat mane ⁊ uespe. Dixit. A. si fetor oris fue
rit exꝰcā gingiue ⁊ carnis rubor q̄ ē inter dē
tes. Et littera ex̄ h; ex eo ꝙ itrat dētes: os
ut intēdaꝛ in mundificatōe dētiū semp. ⁊ ab
lutōe coꝝ cum aceto ⁊ aq̄. ⁊ si ualuerit istud
bū erit. Si ꝟo ū. ymo fiat illic supfluitas pu
trida tunc oportebit ut masticet post illō fru
ctu; tamarisci ⁊ masticē ⁊ rutā ⁊ foliu; ⁊ xi
loaꝉ ⁊ piretrū et corticē citri et gar. et ne po
nat sup gingiuā aloes et mirrā et siꝉia eis. et
ut colluat os cū aceto squillitico ⁊ ut spuet cū
aniso ⁊ uino ⁊ passa dulci. Qō si fuerit forti
or illo admistretur masticatō stafisagrie ⁊ ex
pulsio saliue. Si aūt nō ꝯfert et appet putre
do manifeste sumāꝛ dragāti adhusti ps. i. et
radicu; lily ⁊ croci aū ps. ʃ. ⁊ masticanꝛ cu;
melle ⁊ fiant troc. ⁊ administrenꝛ ⁊ coluatur
os post ipsos cum aceto puro aut mixto cu;
aqua ros. Aut sūmatur medicamen fortius
isto. ℞. pgamenti. ʒ. iij. feniculi. ʒ. iiʃ. galle et
sumach et zinzi. ⁊ pipis adhusti. et troc. calca
dionꝭ aū. ʒ. ij. ⁊ fiat ex eis fricatio ⁊ linimen
tum ⁊ ponaꝛ sup ipm pānus lineus. Et alca
li solum qū poniꝛ sup putrefactōes solu; era
dicat eā ⁊ deicit ipm ⁊ facit nasci carne; bo
nam. Et dixit Auic. si fuerit putredo in ipso
dente. tunc medicamen eius erit fricatō ipsi
us. Si fuerit in extremitate aut liātio eiꝰ cū
lima aut eradicatio dētis si; fuerit putredo se
quens radicē dentis. Et si fuerit mollificatō
in gingiua ⁊ fuerit cā i euētu putrefactōis. s.
qꝛ euenire putrefactionem tunc cura eiꝰ est ꝯ
stringendo ipa; cū eis q̄ sunt in cᵒ mollifica
tōis gingiue. Et scias ꝙ mꝉtꝰ ⁊ frequens usꝰ
pillulāꝝ aromaticaꝝ generat fetore; usus ꝟo
paucus eaꝝ ⁊ nō frequens generat bonū odo
rē. Et cā ē qꝛ qū nimiū usitanꝛ plꝰ dissoluunt
de hūiditate q̄; ꝯsumunt. Et illō dissolutum
ū ꝯsumptu; ꝛeānet inter dentes ⁊ gingiuas ⁊
uiscatum ⁊ ibi putrefit. ⁊ generat fetorē. Di
xit Rabi. in 22ᵃ. pticula. Auꝝ extinctum se
pius in aceto; ex quo lauaꝛ os expellit omnē
malum odorem ab ore ⁊ aptat illud ⁊ iterum
ore retentum idem operatur.

Capitulum sextum de abscisione odoris hor
ribilis commestorum ⁊ uini.

Dixit Auic. l abscisioni odo
ris horribilis ꝯmesto
ru; ꝯfert masticatio rute. ⁊ ma
sticatio folioꝝ rubi ⁊ collutio
oris cum aceto sqllitico ⁊ admi
stratio cipperi ⁊ podearie in ore. Et sedat ⁊
occultat odorē allioꝝ ⁊ cepaꝝ masticatō cori
andri uiridis ꝉ sicci ꝉ pulegij uel corticum ci
tri ⁊ folioꝝ eius ⁊ masticatio cipperi ꝉ gar.
aut ligni aloes ꝉ mentastri. Et masticatio fru
ctuū aromaticoꝝ stipticoꝝ sicut sunt citonia
⁊ poma ⁊ siꝉia. Et lotio oris cum bono uino
odorifero Et ex eis ē menta masticata ⁊ fa
be assate masticate. Dixit Sapio de proprieta
te zedoarie est ꝙ tollit odorem acuminum et
uini masticata ⁊ deglutita. ⁊ cinamomu; simi
liter confert masticatum ⁊ deglutitum.

Capitulū septimū de remanentia oris aperti.

Dixit. A. qū; remaēt os ap
tū Aut pp uehemētē ne
cessitatem sps maxie iflāmatō
nis aut pp ꝯstrictōnē āt pp suf
focatōnē aut pp debilitatē lacē
toꝝ oris q̄r ū efficiūt opōnē suā in sōpno ⁊ il
lō i egritudibꝰ acutis ē malū Et cura ē reōtō
dēaꝝ suaꝝ cāꝝ cū hys q̄ dicūꝛ i ppis capꝉis

Capitulum. 8ᵐ. de ossitationibus ⁊ alicibus.

Ossitario ē motꝰ oris ad
explꝉionē cā
tꝰa mā hūida siue uētositate uꝉ
uapore ꝺlati s ad musclos maxil
laꝝ ⁊ lesionē i eis faciētibꝰ uū
fit motꝰ ille oris ut expelāꝛ. Et q̄sinit Arꝝ. 33ᵃ
poblematū poblemate. 13ᵒ. pp qd nꝉꝰ ossitās
aures scalpit dū ossitat. Et dix cā; eē qꝛ qū;
qs ossitatōe; i currit tūc iflaꝛ ⁊ tediꝛ pānicu
lꝰ cēbri p quē pāniculū pficiꝛ auditꝰ. Et hoc
qꝛ uoces magne cēbꝝ sbleuant. Et itellexit p
hūc pāniculū neruū auditiuū ad aurē descēdē
tē. Et sigᵐ hꝰ ē qꝛ ossitātes praue audiūt ual
de ut ipē dix Arꝝ 5ᵒ. de genēatōe aialiū. Cuiꝰ
cā ē qꝛ sps ꝯmotꝰ iteriꝰ sic de necessitate ps
eiꝰ tēdit ad os egrediēs foras ita ps eiꝰ alte
ra tēdēs iteriꝰ ꝟsus aurē ipellit pāniculū aū
se q ē istrumētū auditꝰ Et sic phibet ne sonꝰ
extēior ualeat ad itriseca p ueire. ⁊ sic ipiꝰ ue
tat auditū. Si gᵒ tali dispōne circa auditū ex
ūte tāgat qs ea q̄ circa auditū ut scalpēdo au
rē lesiōe; iducit fortē. qꝛ phibet spm̄ intēsu;
foras exire. Et iū ꝯtigit dolore circa tipanū
auditꝰ pp qō ū scalpūt aures ossitātes. Alices
ꝟo siue spādidatō ē motꝰ ⁊ eleuatō brachioꝝ
q̄ dici pūt quodā mō ale. uū alices alaꝝ expā
sio ꝺr. cū q̄ ut plꝫ tociꝰ corporis seqꝛ ptēsio
Et iste motꝰ cāꝛ qū; qū mēbra i aliquo situ
grauāꝛ. uū mutanᵒ situ; alas eleuat. Et qū;
fit pp hūorē nociuū exūtē i ore; stoāci a qᵒ ad

musculos alaꝝ uapores nocui eleuāť. uñ accit eos sic mouere ut uapores nocui excludāť et possūt oscitatões et alicet et sais et egris eue nire. ꝛ sūt iterdū ð sigīs ꝓncipij porismi ꝛ ð spēbꝰ tipi ꝑuenētis porismoꝝ. Et iterdū sūt ð signo crisis. Dix. y. 7°. affo. oscitatões ꝛ ali ces uinū mēsurate bibitū soluit. i. uinū ꝑmix tū aq̄ eq̄li ꝑmixtõe. ut ꝑ aquā uinū subtilieť ad penetrādū magis. Et ipiꝰ remittiť cal'itas. uinū tñ dꝫ eē acutū aromaticū. soluit. n. tales dispõnes. qꝛ mãꝫ uaporosā resoluit. Ueꝝūtñ cū exbibeť uinū ꝑdictū corpus ñ dꝫ eē hūori bꝰ repletū. qꝛ eos agitaret. ꝛ dissolueret. ꝛ fi eret eiꝰ nocumētū maiꝰ iuuamēto nꝫ dꝫ adeē febris intēsa nꝫ cēbri aut neruoꝝ ðbilitas. nꝫ dꝫ recipiēs ipm uinū eē uehemēter col'icꝰ patꝰ isl'ari ab eo. Quidā ð hijs dispõibꝰ dixe rūt in regimº sanitatis ut. A. 3ª fen. ꝑl ꝓpo c°.

Cam. 9m. de egritudinibꝰ lingue in generali.

Dixit Gal. 4°. ð iterioribꝰ dico linguā pati aliñ i suo motu ꝛ aliñ in sēsibili gustu. Et nō nūq̄ꝫ i gustu ꝛ tactu nēuꝰ ei q° fit tactꝰ ñ est alius ab eo q° differť ei gustus. neruꝰ ꝟo motū faciēs ē alius ab eo q° duciť sēs gustꝰ nā neruꝰ ad eaꝫ ex 3° ꝑi neruoꝝ cēbri ueniēs deffert tactū et gustū. Cām ꝟo q̄ꝛ uidemus plm pati gustū q̄ꝫ tactū. ēt si ex uno sint neruo. ē qꝛ sēs gustꝰ ma gis ē inuestigatiuꝰ tactus ꝟo ceteris grossioꝝ ē. Et dixit eodē 4° et scribiť a Rabi in 6ª. ꝑticl'a sic. Motꝰ lingue ē ex 7° ꝑi neruoꝝ cē bri in loco generatõis huius ꝑis 7l. dñs hu ius egritudis ē in dispõne taciturnitatis. Et cū lesa ē altera ꝑs ipius. tūc accit patienti dis sol'onis aduentus. q̄ dissol'o ledit motuꝫ ligue ſm motū sui mediū. Et ledit ēt qñꝫ mbª alia q̄ sūt sub capite. Et Rapio dix ꝯsil'r. Gal'o. ait ei 2°. breuiarij ex 7° ꝑi neruoꝝ cēbri descen dūt ad lacertos ligue nerui. Et cū eis fit mo tus eiꝰ uolūtarius. Et sic coꝛ° q̄ accit motibꝰ eius ñ accit nisi ex 7° ꝑi. Sil'r sēs eiꝰ coꝛrū piť ex ꝑi 3°. ex eo. n. descendūt nerui molles ad linguaꝫ ꝛ diuidunť in pāniculo cohoꝑiēte eā. ꝛ ñ dat par istð 3m sēc lingue soli sꝫ ymo dat pāniculo cohoꝑiēte ipaꝫ. Sꝫ dat ēt ligam to eius ꝛ palato ꝛ gigiue ꝛ extremitati uuo le. qm̄ sēs gustus ꝑuenit ad illud qð est illic. hos aūt ꝙ lingue sēm ñ dat ei motū. qꝛ lene ē ꝛ nō pōt seruire motui. qm̄ sēus indiget ne uis mollibus. Motus aūt duris. quaꝑꝑ non pōt neruus q̄ uenit ex ꝑi 3°. dare motū ligue qm̄ motꝰ eius sunt multi ꝛ fortes et multifor mes. s. locutio masticatio et deglutio. et ꝑꝑ il lud indiguit ut acciperet ex ꝑi septimo neruos qm̄ sunt duriores ꝛ fortiores. Et dixit Gal'. eodem quarto passiones lingue alie sunt per colligantiā lingue ad cerebꝝ ꝛ ad nervos. et quedā sunt ꝓprie lingue. Colligātia lingue ad cēbꝝ lediť lingua i motu suo ꝑꝑ septimū par neruoꝝ cerebri. Et sil'r noceť i sēu ꝑꝑ 3m par Cū. n. fit in pelliculis linguam circōdantibꝰ mala compl'o ꝓhibet linguam ut non sentiat suos sēus gustus ꝛ tactus. Et fit in lingua eti am alia passio que suum motum ꝓhibet et qua sua actio impediť. sicut ꝓhibeť alijs officia libus mēbris ueluti. Non duritia zenia herisi pila uulnera ꝛ saniei collectõ. Et Rapio dixit ligua mollificať ꝛ spasmať Et accidit ei altera atio complexionis eius que alterant motus eius. Et ex egritudinibus eius sunt apõa cali dū suple ꝛ fridū ꝛ ulcēa noīata alcola. Dix. A. qñꝫ accidūt ligue egritudīes faciētes nocum tū i motu eiꝰ Aut ita ut destruať aut ðbiliteť aut muteť. i. corrūpať. Et qñꝫ accidūt egritu dīes faciētes ei nocumētū i sensu gustꝰ ꝛ tactꝰ ita ut debiliteť aut ðstruať aut muteť. Et qñꝫ destruitur unus duoꝝ sensuū eius absq̄ꝫ alio sicut gustus sine tactu propterea qꝛ egritudo potētiā habet euandi nocumētū cā debilitatis duaꝝ ꝟtutū. Et egritudo qdeꝫ dix Aui. qñꝫ ē malitia ꝯpl'ois ꝛ qñꝫ ē officialis ex magitudi ne āt ꝑuitate aut corruptõe figure aut sitꝰ q̄re ñ dilatať ut ꝓus neq̄ꝫ ꝯstrigiť Aut ē ex reso lutiõe singl'aris composita. Et quandoq̄ꝫ est egritudo composita sicut unū aposteātū. Et qñꝫ ē nocumētū i ipo neruo q̄ est ei ꝓꝓus. Et qñꝫ lediť cū coitate stomaci ꝛ qñꝫ cū coitate pulmõis ꝛ pectoris. Dix Gal'. 2°. de accñti ligua cū sit istrumētū duaꝝ ꝟtutū. s. sensibilis ꝛ motiue uolūtāie necessario duas faciet oꝑo nes. Dixit Auer. 2° collꝫ. ligue iuuamētū ē mai festū ꝙ ipa ꝛ nerui sui nō fuerūt facti nisi ꝑꝑ oꝑõnē gustꝰ q̄ꝫuis iūgať alia res huic ꝑꝑ elec tionē meliorē. Et hoc ē ad ꝓferēdū litteras locutionū Arꝰ 10ª problematū 19° ꝓblematē q̄siuit ꝑꝑ qd ligua nl'li aīaliū ē piguis. Et dix cāꝫ eē qꝛ oīe pigue ē dēpsuꝫ spissū coagulať ei pinguedo a frido q̄ꝫuis generet a calido mō lingua ſꝫ nāꝫ ē rara nō dempsa ad hoc ut hūores discernat. i. sapores in hūoribꝰ ꝑcipi at hoc autē ñ posset facere si esset piguis qm̄ incidēs piguedo ꝯdēpsando liguā ꝛ eiꝰ pāni culū gustatiuū uelādo eā redderet i ꝑceptibi lē Cū neq̄ꝫ piguedo neq̄ꝫ sepū sentiat. oppor tuit autē liguā eē rarā ut i ea recipiať hūitas ueiens a stōaco ex qua i radice eiꝰ. s. i carne glādosa generať saliua q̄ saliua nō paꝝ defuit gustui cū fuerit ꝯtēꝑata. uñ lingua ad ꝑfecte gustādū nō dꝫ eē ml'tū hūida neq̄ꝫ ml'tū sicca Itē ligua ñ ē piguis ꝑꝑ motū eiꝰ freq̄ꝫteꝫ ad qð ēt adiuuāt uapores calidi ex stōaco ꝛ pec tore ad ipaꝫ eleuati. Et scias ꝙ ligua patitur a sepore acuto amaro salso ꝛ pontico quia unusquisq̄ꝫ. horum soluit continuitateꝫ eius.

Cm. 10m. de significationibꝰ dispõnū lingue.

Dixit Aui. lingue ꝯplexio qñꝫ significať ex ꝑte saporis uicētis i ea Ex eo qð sēti i sīl'e a cetositati aut dl'cedini aut isipi ditati aut amaritudini aut abhoīatiõi genera te ex putredie aut ponticitati aut stipticitati aut acuitati aut salsedini. Sapor enī acetosus pōticꝰ ꝛ stiptīcꝰ signt frigiditatē ꝯpl'ois Acu tus uero amarꝰ salsus caliditatē Et dulcis temperātiā cum declinatõe ad caliditatē. Et i isipidus et uētosus tēparantiā cū declone ad frigiditatem. Et. Gal'. tertio dixit . de interi

oribꝰ ꝙ cū corꝰ ē sanū sine macula saliua eiꝰ est sine sapore. Et dixit. Auic. qn̄ significat ex colore. Albedo. n. sig̃t friditatē sil'r palle do. ⁊ sig̃t citrinitas rubedo ⁊ nigredo cal'ita tē. Et dix. A. qn̄ sig̃tō eiꝰ hēt ex pte hūidita tis ⁊ siccitatis sue. Et siccitas qō eiꝰ sentit̄ ſm duos mōs quoꝝ unꝰ ē cū claritate sup̱fici ei lingue. s. q2 n̄ appet aliqd adherēs lingue. ⁊ hec siccitas ē lenis. Et 2ꝰ ē cū cursu hūoris ꝓfūdi uiscosi q ē i ipsa. quē calor iā esiccauit Et hec n̄ sig̃t siccitatē i sba eiꝰ. ymo hūidita tē uiscosā aggregatā i ea. aut ex catarro aut ex uaporibꝰ grossis spissis. Et hoc ē ex eis q̄ faciūt errāe medicos q cū cognoscūt dispōnē ex ifirmo desiccatōis oris n̄ discernūt inter modū q ē an̄ ipaꝫ. ⁊ inter eā. i. iter modū pᵐ ⁊ ſm siccitatis. Et dix. A. aspitas sequit̄ sic citatē. ⁊ planicies siue lenitas hūiditatē. Et dixit qn̄ꝫ sig̃tur dispō lingue ex dispōne mo tꝰ eiꝰ apud loq̄lā ex dispōne detrōcatōis eiꝰ al'decumitōis ⁊ lenitatis ipsius. Et ex dispo sitione grossitiei ipsius ita ut minuatur oī hora ⁊ grauet̄ motꝰ eiꝰ. Et sig̃t sāguis re pl'onē aut hūiditatis. Et qn̄ꝫ sig̃tur dispō li gue ex apātibꝰ ⁊ bothoꝛ q̄ accn̄t i ea. Et sub dit. A. tibi possibile erit exponē mōs signifi catōuꝫ. s. ōducēdo eas ad p̱ticularia significa ta ex hac acceptōe. s. mō hic dicto postq̄ꝫ cō p̄hēdēis ul'ia p̄nᵃ. s. significatōuꝫ ex 2ᵃ p̄mi. Et ēt p̱ticularia q̄ ondi. s. in p̄cedētibꝰ ⁊ ēt i sequētibꝰ. p hec. n. poteris sig̃re sup dispōeꝫ ligue p unū queq̄ꝫ saporē ⁊ colorē ⁊ reliq̄. s. dicta. Et dixit. A. sig̃tio ex colore eius ⁊ eo qō inueit̄ in sapore. qn̄ꝫ p̱trāsit linguā usq̄ꝫ ad egritudines plures alioꝝ m̄broꝝ. rubedo nāq̄ꝫ eiꝰ ⁊ ꝓpe cū aspitate sig̃t apata sāguiēa in p̱tibꝰ capis stoāci l' epatis. Et albedo qn̄ꝫ sig̃t frigꝰ stoāci epatis. et dn̄iuꝫ fl'atis in ca pite ⁊ qn̄ꝫ sig̃t ytericiā si color corporis ē diuersꝰ a colore eiꝰ lingue. Et sapor ipiꝰ sig̃t hūorē dn̄antē in toto corpore aut stoāco. aut epate. Dixit iudeꝰ. cognoscit̄ accn̄s in lingua ⁊ hūor exn̄s in ea ex mala ꝯpl'one ex colore lingue ⁊ cal'itate ⁊ fritate ⁊ ex pōderositate eiꝰ ⁊ balbucie. ⁊ ex puitate ⁊ spasmo. ⁊ ex stu pore exn̄te in ea. Dix Ras. 3°. ꝯtinētis uehe m̄s rubedo lingue aut nigredo aut citrinitas sig̃nt cal'itatē eiꝰ. Et uehem̄s siccitas ⁊ uehe m̄s albedo sig̃nt fritatē ⁊ stuporē eiꝰ. Et ue hem̄s hūectatio ⁊ mollificatio ⁊ grossities si g̃nt pōderositatē. i. repl'onē grauātē ⁊ ꝯstric tio. i. subtilitas sig̃t siccitatē ⁊ sapor accn̄s i lingua sig̃t hūorē dn̄antē. Et scias ꝙ sapor re ptꝰ in lingua ⁊ ore ut ꝟbig̃. amaritudo oris ē accn̄s. uel inquātū iportat ipꝫ saporē. ut ama ritudinē informātē linguā. ⁊ os ē q̄litas muta ta. ꝯn̄s ad malā ꝯpl'onē. Sꝫ inquantū iportat rē saporē inducētē ut rē amarā p̱ceptā in ore sic ē exiēs mutatū ꝯn̄s ad malā colere ꝯpl'o nē. Quesiuit Ar. 35. ꝓbleuātū ꝓbleuāte 4°. p̱p̱ qd lingue sūt sig̃tiue ml'toꝝ. sig̃nt tn̄ maxi me in febribꝰ acutis. Et h̄ faciūt maxime ex colore ⁊ sba ⁊ q̄litate eaꝝ. Et dixit cāꝫ eē q2 lingua ē susceptiua hūitatis ⁊ ē sita supra pul monē. s. supra extremitatē cāne pl'mōis suple ⁊ ēt sita supra stōacū supra meri. un̄ ē recepti ua ml'toꝝ fumoꝝ ascēdētiū a pectore ⁊ uētre. ⁊ p̱p̱ h̄ maxie in febribꝰ ⁊ ēt alus egritudini bꝰ ē receptiua ml'toꝝ coloꝝ p̱p̱ diuersa in ipꝫ ꝯdescēdētia hūida colorata tinta pꝰ in loco a q° ōscēdūt ad ipaꝫ. un̄ ab ipis hūido tanq̄ꝫ a p̄n° a q° ꝓuenit colorat̄. lingua. n. glādl'osa ē ⁊ carnis mollis spōgiose maxime in radice eiꝰ. un̄ est dicte hūiditatis receptiua de facili Et in 5°. eiusdē q̄siuit p̱p̱ qd lingua n̄ fit dul cis. i. n̄ p̱cipit saporē dulcē. Et qdā dicūt neꝫ ēt unctuosū q ē ꝓpinquꝰ dulci. Alios aūt sapo res suscipit et eis inficit̄. Et dixit cāꝫ eē q2 aly sapores a dulci. s. ⁊ unctuoso sūt uelud cor ruptōes q̄dā ⁊ excessus. Et iō lingua eos p̱ci pit dulcē aūt n̄ p̱cipit eo ꝙ ē sibi gnālis ⁊ ꝯ suetꝰ ⁊ iō n̄ alterat ipaꝫ. Quidā dicūt ꝙ istō ꝓbl'ea n̄ uerificat̄ sēp. sꝫ ut pl'm. eo ꝙ lingua qn̄ꝫ afficit̄ sapore dulci ꝯposito ex fl'ate nāli ⁊ sāguine ⁊ eiꝰ dulcedineꝫ sētit Aly ꝟo dicūt ꝙ Ar in hoc ꝓbleumate intellexit ō puro di ci. dulcedo aūt q̄ sentit̄ ex ꝯpōne fl'atis ⁊ san guis n̄ ē pure dulcis sꝫ mixta insipiditati. ma xime tn̄ lingua sig̃t sup dispōnes stōaci. ymo dicūt qualis ē dispō lingue talis ē dispō sto maci qō ꝯtingit p̱p̱ panniculū utrūq̄ꝫ uelātē.

Cᵐ. iiᵐ. ō ge nēali curatiōe egritudinū ligue.

In egritudibꝰ q̄s patit̄ ligua p ui ā coītatis curatō. Dix Aui. ē rectificādo utrūq̄ꝫ. s. eā ⁊ m̄bꝝ cū quo habet coītatē un̄ patit̄ cū eis q̄ dicūt i suis locis In egritudibꝰ eis ꝓpis scias ꝙ eūo mēꝝ ab ea p fluxū uētris melior ē q̄ꝫ p uoītū. Et qn̄ꝫ fit curatō egritudinū ligue cū eis q̄ ꝯpl'onē eiꝰ p̱mutāt ebibitis stipticis uel resolutis incisi uis l' subtiliatis ſꝫ ꝙ dispō eiꝰ exigerit quaꝝ cū bibūt uirtutes ad liguā p̱ueniūt Oportu nius tn̄ dix iste medicie post cibū bibunt̄ ut patuit supra ex pᵃ fen. tercy. c° cū māꝫ ⁊c̄. Et qn̄ꝫ curant̄ egritudies ligue collutioibꝰ oris ⁊ fricatiōibꝰ ⁊ gargarismis ⁊ oleis retētis i ore ⁊ pillis sil'r retentis i ore factis ex seibꝰ ⁊ alys q̄ hn̄t ꝟtutes p̄dcās ſꝫ necessitatē. Et meliꝰ qdē ē ut sūmāt. s. ⁊ i ore teneant̄ ꝯp̄sse s. ipe pill'e i forma troc. uel lupioꝝ. In admi stratiōe tn̄ mediciaꝝ oris ⁊ ligue eaꝝ. s. q̄ no cere possunt gutturi ⁊ pulmōi caueat̄ ut nō at trahat̄ aliqd ad ipa. s. gut̄ ⁊ pulmonē. suple ⁊ si fuerit ex genē eaꝝ q̄ hn̄t nocē mēi ⁊ stōaco ut nō degluciatur aliqd ex ipis sil'r caueatur.

Capitulum. ixᵐ. de nocumentis gustus.

Galienus 2°. de accidēti dix accidētia q̄ sēs gustꝰ patit̄ sūt q2 aut ē n̄ sen ciēs saporē aut ē male sentiēs Et male sētiēs aut ē debile aut horribile. Et debile sētiēs ē sic oscurꝰ uisus aut grauis auditꝰ. Et horribile sentiēs ē sic false ymagiatiōes uisus aut saltus auditꝰ. Et dix i 4°. eiꝰ dē sic scribit̄ a Rabi i 7ᵃ. p̱tica la sic i cuiꝰ oculis descēdit aq̄ ymagiat̄ ꝙ ea q̄ sūt itra oculos sint ex̄ ita accidit ⁊ i ligua

qꝛ uirtꝰ ꝑ quā fit gustꝰ necessario adducit di spōnē q̄litatis exñtis in ipsa lingua ad ea q̄ sūt ex̄. Dixit Auic. in gustu igredit̄ nocumētū tribꝰ modis notis. s. destructiue diminutiue et corruptiue. Et totū illō qñ3 ē cū cōitate ad alia multa. Et qñ3 ē pp egritudinē ꝓꝑa3 ex malitia ꝯplōis aut oficiali aut oplōe aut cōi ut solōe ꝯtinūitatis i ipa suple aut ꝯpōita ut apate. Dix Ga. 2º ō accñti morbi q sūt cā dēo rū accñtiū. s. q sūt ꝓꝑi ligue sūt i cētia ligue fʒ ꝙ ē ꝯsilē mēbꝝ Et sūt i pelliculis eā cirꝯ dātibꝰ ꝛ i neruis utrisq3 mobilibꝰ ꝛ i illa pte cēbꝛi aq̄ illi nerui ꝓcedūt. Et dix sic poīt 3º ꝯtinētis Nocumētū i sēu gustꝰ accidit Aut ex passione loci. s. ligue aut ex cēbꝛo aut ex neruo ꝓcedēte a cēbꝛo ad liguā Aut ex corpore carnis aut ex pānicl̄o cohopiēte eā Et dix si gustauerit ligua saporē malū salsum aut amarꝝ l̄ aliū. Et hūoꝛ cāns illū saporē fuerit uehemēs stati sentit̄. Si aūt fuerit debil̄ sentit̄ cū ꝯmedit̄ res ꝯuertibilis ad ꝑmutatiōe3 in saporē q ē in lingua. Et cū saporat lingua saporē nō sicut ē hūoꝛes cx̄neos l̄ graues in ea eē oñdit

Dixit Auer. 3º coll3 coꝛº opōnis gustꝰ pp unā malaꝝ ꝯplonū i instrumēto eiꝰ. s. lingua fit āt i mēbꝛo cōicāte ei. s. cēbꝛo āt neruo trāsmisso ei a cēbꝛo. Et diminutio eiꝰ fit pp eas dē cās cū sunt ōbiles. S3 accñs qō facit ipa3 sētire malo sēu fit dupl̄r. aut qꝛ sētit aliquē saporē nō discernēdo qs sapoꝛ sit aut qꝛ sētit saporē ꝯriū rei. sicut si sentit dulce qō ē amarū S3 si sentit aliquē saporē nullo sapiente ꝑsente illud fit pp malā ꝯplōne3 malē q̄ꝛ sentit saporē illiꝰ hūoꝛis. ita ꝙ si sit col̄a sentit amaritudinē. Et si sit acetosus hūoꝛ sentit acetositatē. ꝛ si dulcis dulcedinē. Et qñ foꝛtificatur hec mala ꝯpl̄o sentit tūc oia fm illu3 malu3 saporē. qñ. n. aduenit ei h accidēs sentit oēs sapores ꝙ sint unꝰ. Et alñ iste sapoꝛ nō erit mltū fortis ut sentiat sapores q̄i tēꝑatos pp hunc malū saporē quem h3. Et h idē ēt accit pp res extrinsecas. sicut accit ꝯmedenti res amaras ꝛ postea bibit aquā ꝛ sentit eā q̄i dlcem. Et cā hꝰ ē sicut in alys sēibꝰ ꝛ instrumētis eoꝝ. qꝛ oia instrumēta sēuum debēt eē uacua ꝛ denudata a sensibilitate suoꝝ appꝛehēsiuoꝝ. Dixit. A. sigtur sup unāquāq3 cām cuiꝰ l3 eoꝝ. s. accñtium gustꝰ ex eis q̄ inuenimꝰ. s. in caº significatōu3 cōium supꝛa. Et cura dix ipse si ē cū cōitate. est ut rectificet̄ mēbꝝ cōicās cerebꝝ aut stomacꝰ sicut ei ꝯuenit. Et si fuerit pp egritudinē ꝓꝑa3 tūc si fuerit hūoꝛ malus aut repl̄o o3 ut euētur. Et si qō fuerit hūoꝛ acutꝰ euētetur cū yerap. aut cū pill̄is cochys aut cū pill̄is factis ex scamᵒ ꝛ pulpa colog. ꝛ sale naptico. Et si hūoꝛ fuerit grossus opoꝛtebit ut euetur cū yeris. s. magnis ꝛ administret̄ gargarismata. que dicētur in capl̄o molificatōis lingue. Et dixit cibet̄ cibis acutis sicut cepis sinapi allys ꝛ aceto. qꝛ hy excitāt sēm gustus lesū pp hūoꝛē flēcu3 ꝛ grossu3. Dixit Rasis. 3º ꝯtinētis ad defectū gustꝰ gargarisma fiat cū medicinis uehemētibꝰ ad mundificādū cerebꝝ dein dādū ē ad ꝯmedēdū de cepis alleis ꝛ oibꝰ rebꝰ acutis ꝛ ō aceto ꝛ sinapi. Hec tñ non debent fieri nisi premissis uniuersalibus purgationibus corporis ꝛ capitis. Ait Rasis ibidem si in lingua fuerit repletio flobotomande sunt due uene que sunt sub ea post minutionem cefalice. suple ꝛ unºq̄sq3 hūoꝛ purget̄ fʒ ꝙ sibi ꝯuenit.

Capitulum. 13m. de mollificatione lingue.

Mollificatō ligue dix. A. est ex sūma nocumētoꝝ ligue i q̄ accit lesio i motu eius ꝛ grauitas eiꝰ ꝛ destructō itroytꝰ i sēmonē. Dix Gal̄. 4º. de interioribus ligua ex mēbris. s. faciei solūmodo mollicīē patit̄. cetera ū̄o faciei mēbꝛa nihil patiūt̄ ex h nec i sēu nec i motu Et cā ē qꝛ furcule nerui ad faciē uenientis nō sūt nisi ex ꝓra cēbri ad mēbᵃ autē q̄ sūt sb facie nerui ueniūt ex pupi ps ū̄o nēuoꝝ ad lacertos liguā uolūtarie mouētes originē hñt ex pupi. ꝓtñ ꝓra patiēte necessario motꝰ ligue salubris ꝑmanet Actio tñ uolūtary motꝰ ꝛ sēus i mēbꝛis q̄ sūt i facie aufert̄. Et alñ i dextra pte ul̄ sinistra cognoscit̄. Dix mesue accit ab hūiditate sāguinea ul̄ aquosa sepultis aut ibibitis i lacertis ꝛ musculis ligue cū coitate cēbri aut sine cōitate eiꝰ. Et. A. dix cā eiꝰ ē nota qꝛ ē ex hūitate sanguica aut aquosa Et qñ3 ē pp cā3 ꝑmā i cēbꝛo. Et qñ3 pp cā3 i lacerto. i. neruo mouēte liguā aut i ramo nēui ueniēte a cēbꝛo ad ipa3 Et dix mesue qñ3 accit post litargiā cronicā ꝛ fortasse nō recipit curā. Dix. A. tu scies q̄ fit a coitate cerebri ꝛ q̄ absq3 coitate eiꝰ ex eis in qbꝰ inuicit̄ dispō in reliqs mēbris ac grētibꝰ ex cerebꝛo sēʒ ꝛ motū. Nā qñ ē a cōitate cerebri reliq̄ sēitoria sentiūt nocumētū ꝛ nō solū ligua cerebꝝ ei trāsmittit sp3 aialē lingue simul ꝛ alys oꝛgāis sensuū alioꝝ. Et sigt ꝙ in cā sit hūiditas sanguinea rubedo lingue ꝛ caliditas eius. Et ꝙ mā sit subtilis aquosa sigt multitudo cursuus saliue subtilis. s. liquide ꝛ paucitas iuuamēti ex resolutiuis. qꝛ nō possūt resoluere mā3. s3 ipa3 magis liq̄faciūt ꝛ magis ibibi faciūt. Et iuuamētum ab eo in quo ē stipticitas qꝛ desiccat. Et dixit Auic. molificatio lingue qñ3 perducit ad hoc ut ꝑuet loquelam aut ut fiat difficilis aut alteretur idest male fiat. Et ex ea scilicet que male fit est alfese in qua si aliquis uult loqui dicit fese. Et ex ea ē altēten. i. qñ aliquis uult loq dicit tete. Et dixit ex pueris sunt quida3 spatium defectus quorum prolongat̄. s. ad loquēdū. ꝛ hoc ē pp superfluā hūiditatē ligue coꝝ Et ex eis sunt qui utuntur tota al̄ tete in locutione sua. Et ē aliquis cui cu3 accidit egritudo calida soluitur. i. liberatur lingua eius pp liq̄factionē. s. iunctā resolutiōi hūiditatis mixte cum lingua retenete in radice nerui eiꝰ Et ꝓpter h fit puer alcogna. s. uteus choa. in locutione. Et cum fit adoloscens ꝛ temꝑatur humiditas eius fit loquens expedite. Dixit mesue mollificatio lingue que natiua est non curatur. fortasse tamen in pluribus rectificatur in processu dierū. Cura eiꝰ ē quatuor res pᵃ ē euō materie. 2ᵃ. ē diūsio eiꝰ. 3ᵃ. ē resolutio ꝛ esiccatio residui eius per partem op

positā. ⁊ quarta ē esiccatio residui eiꝰ ꝑ eādē
ptē. Et pᵃ ꝑficiť cū flˀomia. si mā sit sāguiēa
⁊ ꝓprie ex cefalica. deiñ uenaꝝ q̄ sunt sub lin
gua. Et qdā dicūt ꝙ ut plˀm ꝯuenit ista flˀoia
uenaꝝ sub lingua postq̄z dꝫ fieri collutō oris
sepiꝰ cū aceto decoctōis zinzi. piretri ⁊ rosˀ.
Et si adhuc necessitas expedit. dixit mesue.
uentoseť sub mto. s. cū scarificatōe ⁊ ꝓpe qñ
fuerit mā inueterata. Et si mā multa nō fue
rit sufficit flˀomia uenaꝝ q̄ sunt sub lingua et
uētosatio in mto. Si ꝟo mā flˀica fuerit ⁊ a
quosa cureť eūone post eūonē cū yeris mino
ribꝰ in pⁿᵒ deiñ cū maiorib⁹ ⁊ hᵒ cū rei tera
tōe ⁊ nō multiplˀone. s. eūonis in una uice ut
ꝑueniať gradatiꝫ ad illud qđ ē sufficiēs. Et
Auic. dixit oꝫ ut mūdificeť corpꝰ cū yera mi
nore deiñ cū yeris minoribꝰ. Et facta mūdi
ficatōe corporis deiñ mundificeť caput cum
medicis sibi ꝓpis. Et si extimať ꝙ cū hūidi
tate dñetur sanguis flˀomentur uene lingue ⁊
uētosetur mētuꝫ. Deiñ debes curare cū garga
rismis ⁊ fricatōibus lingue suple ⁊ alys mo
dis approximatōis medicinaꝝ localiū. Et ista
duo cᵃ. s. de eūone ⁊ approximatōe localium
iā sciuisti in regie egritudinū capitis. ⁊ illuc
recurre. s. pᵃ fen tertu. zᵃᵐ rē dixit mesue.
ꝯplent fricatōes in extremitatibꝰ ⁊ uētosatō
nes i spatulis ⁊ administratio. cristerioꝝ acu
toꝝ una uice post aliā. pᵒ leniū nō multū ele
uatoꝝ in gradu acuitatis postea fortiū suple
⁊ silˀia diuertētie. zᵃᵐ rē ꝯplent admistratio
nes medicaminū ꝓprioꝝ pupi cēbri ⁊ nuce re
soluentiū ab eis supfluitates hūiditatū aggre
gataꝝ in uenis ⁊ lacertis seruiētibꝰ lingue ⁊
ꝓprie euaporatoria ⁊ inunctōes ⁊ ēbroce ex
rebꝰ quaꝝ mentōeꝫ fecimꝰ in egritudinibus
neruoꝝ admistrādo euaporatoria ꝑus. deiñ
ēbrocatōes deiñ linimta ⁊ emplˀa. Et inter
dū admistremꝰ rubificantia. Et interdū cau
teria ⁊ ꝓpe qñ alia nō ꝯtulerint. Et forma
cauterizatōis est ꝟm hūc moduꝫ. fiant tria ca
uteria ꝟm longum in fōtanella. i. ꝯmissura pu
pis capitis q̄ ōr lauda. Et duo fiant ex trans
uerso in radice cranei distantia ab inuicē ad
mensurā policis ⁊ tria hinc ⁊ tria inde line
alˀr distātia colli spōdilia. qꝛ hinc inde ꝟm pᵃ
tria spōdilia colli. De hac tertia re dixit. A.
oꝫ ēt aliū ut medicine ꝑdicte ponāť ēt supra
collū. quartā reꝫ dixit mesue. ꝯplent gargaris
mata ⁊ collutōes oris ⁊ admistratio fricatio
nū eius estimeᵃ ꝓpria molificatōi lingue ⁊ pa
lisi eius. Et medicine singulares huic ꝯueni
entes sunt dixit mesue. castoreum ⁊ ꝓpe retē
tio eius sub lingua ⁊ ꝯfricatio eius in ea. Et
qñ ex eo ⁊ gūmi allotem fiunt pillˀe ⁊ teneñ
sub lingua sunt efficaces. Et ex eis est sucꝰ cau
lis post masticationē eius degluti tus. Et si
napis ē efficax. Et nardus diuiꝰ masticata.
Et silˀr nux muscata ⁊ cubebe. Et thus masti
catū cum stafisagria lˀ origanum. et menta uˀl
mentastꝝ ore retētum ⁊ masticatum ⁊ silˀr mū
mia cum uino decoctōis origini ⁊ nitꝝ mix
tum cum pane ⁊ masticatum. Et ex eis est di
xit Auic. halasce siue ysopus ortulanꝰ ⁊ pi
retrum ⁊ cortex radicum capparis ⁊ almuri
⁊ acetum squilliticum. Et oximel squilliticū
admistratum ad gargarizandum aut ad collu
endum os ꝯfert ualde. ⁊ acorus est bonꝰ ⁊ a
lia q̄cunqꝫ sunt resolutiua incisiua ⁊ subtilia
tiua. Et qñꝫ iuuať fricatōe lingue cum sale ar
moiaco zinzi. ⁊ cepe ⁊ currat ex ea saliua pˀri
ma. Et de utilibꝰ ⁊ facilibꝰ ⁊ gargarizatio cū
decōe ysopi acori ⁊ piretri. Et masticatio pi
retri ligati in pāno. Dixit Ras. 3ᵒ ꝯtinentis
℞. salis armoaici pipis zinzi. piretri stafisa
grie boracis ysopi salis indi nigelle ⁊ maio
rane añ teranť ⁊ ponanť in aqua calida. Et
cū ipsa aqua gargarisma fiat ꝑ dies ꝯtiūatos
mane in ieiuno aut fiat cum yerap. et sirupo
sqllitico acetoso dixit Auic. qñ mollificatio
est uehemēs ⁊ ꝓhibet locutōeꝫ tunc sūmatur
aliqd euforby ⁊ ꝯdisi ⁊ assiduetur fricatio liˀ
gue ⁊ radicis eius cum ipsis. Puluis utilis
ad palisim lingue labioꝝ ⁊ oculoꝝ ⁊ oris ob
liquitatem. ℞. cimini saliue origāi peonie di
ptami piretri salis cōis elempimi zinzi. pi
pis nigri sinapis añ. ℈. i. castor. ad pōdus oī
um teneatur in ore donec pse descendit. Aut
teneatur pluis piretri saluie et acori cuꝫ mel
le mixtꝰ. Dixit mesue. ꝯfectio anacardina ma
ior q̄z scripsit Ras. et est scripta inter medi
cinas egritudinum neruoꝝ est medicina subli
mis palisi lingue linita ex ea lingua. Et facto
ex ea emplˀo in parte capitis posteriori et ori
gine neruorum suple et ēt bibita cum potu a
que saluie. Dixit Johanitius. qñ ꝯtingit pa
lisim accidere ꝑp lesionē cadentes in neruos
posteriores caputpurgia plˀꝫ ꝯferūt. ꝓpterea
ꝙ ad diuersum trahunt. Dixit filius mesuay
masticatio stafisagrie desiccat linguā pōdero
sam ex hūiditate eo ꝙ attrahit nimis. i. mlˀtū
Et euforbiuꝫ et ꝯdisi teranť ad fricanduꝫ lin
guam pōderosam et balbam ita tñ ꝙ ñ deglu
tiatur saliua eiꝰ. Dixit Auic. qñꝫ fiunt ex dic
tis medicinis et silˀibꝰ eis pillˀe ꝯfecte cū eis
q̄ ꝓhibeant eas a uelocitate resolˀonis. i. dis
solˀonis et liq̄factōis. sicut sunt laudanum et
gūmi pini et dragagantū et omne gūmi uisco
sum. pillˀe utiles. ℞. opoponacis ase dulcis ⁊
nuci smus. añ terantur in ore. Et dixit Auic.
cum resolutiua ñ ualent et extimaueris ꝙ hu
miditas sit subtilis et currens adiuua te cuꝫ
resolutiuis stipticis sicut darsesahan ꝑmixtū
cum rosis ⁊ sicut flos sqnanti cuꝫ spodio. Et
multociens ꝯfert fricatio lingue cum aceto
sis stipticis. ipse. n. uehemētem. i. fortem faci
unt opōnem cum resolˀone saliue ⁊ cursu eius
ꝟm acetositatem sicut sunt lac acetosum ⁊ fru
cus q nō sunt maturi. Et dixit qñ puer tarda
tur ad loquendum oꝫ ut assiduetur motus lin
gue eius ⁊ fricatio ipsius ut curat saliua ex
ea. Et ꝯfert in hoc ꝓprie qñ administratur i
fricatiōe eius mel et sal gēma et silˀia. Et ex
eis q̄ ꝯmouent linguas eorum et soluunt eas
est uiolenter facere eos loq. Dicta in omnibꝰ
rebus dꝫ esse sicca inhabitet aerem siccum et
calˀm et serenum et quem ꝑflat boreas. Et in
camera sua sit ignis ꝓmoueatur ad iram ma
xime cum ꝯtumelys ut ꝓmoueatur ad respō
dendum exercitetur ⁊ fricetur corpus eius.
Et dixit Rasis. 3ᵒ ꝯtinentis hñs linguā mol
lem lˀ mollificatam frequenter ingrediatur

balneū ⁊ utaꝛ̄ sudore. paꝝ dormiat ⁊ mlꝰtū uigilet ⁊ cibis utaꝛ̄ esiccātibꝰ Et de cibis bōis ē cāo colūbaꝝ siluestriū Et supfluitates pme ⁊ secunde digestionis cottidie ⁊ purge.

Capitulum. 14m. de spasmo lingue.

Uandoqꝫ accidit lingue spasmꝰ mālis dxi Aui. qn̄ꝫ ex hūiditate uiscosa tēdēte lacertos ligue ī latitudine suple ⁊ ꝯhēte eos i longitudine. Et qn̄ꝫ fit ex mlꝰta ꝯstrigēte Et qn̄ꝫ accidit ī egritudinibꝰ acutis spasmꝰ in lacerto lingue ſꝫ uiā esiccationis ⁊ siccitatis. Et mesue dix qn̄ꝫ accit cā febriū adburētiū. Et cura eiꝰ ē retētio oleoꝝ refrigeratiuoꝝ ī ore ⁊ reꝝ plime hūectatiōis ⁊ refrigeratiōis sic olei uiol. ppe ⁊ nenufarini ⁊ de cucurbita ⁊ de salice ⁊ rosati singlꝫ ul ꝯiūctiꝫ ꝯquassatoꝝ cū mucilagine psilly aut malue aut cum suco portul aut cū lacte dulci ⁊ silibꝰ. Et ꝯferunt ēbrocatōes et lauacra in collo et nuca cū aq̄ cal'a dulci et silibus. Et Aui. dixit admistretur oleū uiol. et de cucurbita et alcherua. ſꝫ ista littera alcherua ē corrupta. qꝛ ē medicia cal'a que in hoc spasmo nō cōpetit. Et oꝫ ut fiat ēbrocatio in locis pdictis. s. collo ⁊ posteriori capitis cū aqua tepida ⁊ sucis humidis tepidis. Et dix mesue qn̄ꝫ accidit ex hūiditate grossa uiscosa replente lacertos eiꝰ extendente eos ſm latitudinē ⁊ abbreuiante a lōgitudine. De cura dixit Auic. nō elongatur cura huius in cañ. a cura spasmi ul'is. Sꝫ curatio eius ppria ē uaporatio spondiliū colli cum eis q̄ sunt sicut camomilla corona regia ⁊ anetum. sigillatim l' ꝯiunctim. Et Rasis. dixit 3°. ꝯtinentis intendendum est collo in primis ⁊ spōdilibus eo cum decoctōe corone regie ⁊ camomille ⁊ ēt cum folia eaꝝ. dixit mesue. cura eiꝰ est eadē cum mā spasmi ex hūiditate. ⁊ mollificatōis lingue pterq̄ꝫ oꝫ uti hac medicinas incisiuas pcedāt medicine maturatiue sicut ppe uaporeꝛ̄ in pmis radix colli ⁊ collū ipm cuꝫ eo qō ē sicut caōmilla ⁊ mellilotum anetū sansucus sulla et sil'ia. et gargarismata fiant. cū aqs et oleis eoꝝ. deinde paulatine deueniaꝛ̄ ad fortiora. Dixit Auic. spasmus lingue qn̄ꝫ facit accidere nocumtū i sermone. et dixit qn̄ꝫ n̄. qꝛ nō semp faciat nocumētū in ea. ſꝫ qꝛ n̄ sēp idē nocumtū facit qꝛ qn̄ꝫ. ōstruit ſmonē. qn̄ꝫ dimiūit et qn̄ꝫ corrūpit.

Capitulum. 15m. de magnitudine lingue.

Agnitudo ligue dix. A. qn̄ꝫ fit a sangie dn̄ante ⁊ qn̄qꝫ ex hūiditate pl'ima fl'ica esiccatia. i. isuxiua ⁊ inbibita. Et qn̄ꝫ magificaꝛ̄ pl'm ita ut egrediaꝛ̄ ex ore ⁊ nō capiat eā os ⁊ diceꝛ̄ de ista i c°. apatis eiꝰ. Et dix curaꝛ̄ sāguinea ⁊ facta ex mā calida si assiduet eiꝰ fricatō cū rebꝰ incisiuis acetosis stipticis sic ribes ⁊ acetositas citri suple tu pmissa fl'omia cefalice ⁊ diñ uenaꝝ q̄ sūt sub ligua. Et curaꝛ̄ fa

ta ex hūitatibꝰ si assiduet fricatō eiꝰ cum sale cepis ⁊ aceto post euatiōes. s. corporis ⁊ capitis iteratas ſꝫ exigētiā. Aut accipiaꝛ̄ pip ⁊ lōgū pip zinzi. ⁊ sal gēma ⁊ terāꝛ̄ bn̄ ⁊ friceꝛ̄ cū eis ligua q̄r reuerteꝛ̄ ad mēsurā suā ⁊ igredieꝛ̄ qō ex ea exiuit. Et ē sic cura mollificatiōis ⁊ friceꝛ̄ cū puluere zinzi. ⁊ piretri Et gargarizet uinū dulce cū decoctiōe yreos dactilaꝝ caricaꝝ ⁊ passul. Aut oximel ꝯpositum uel squilliticum cum sapa.

Capl'ꝫ. 16m. de abbreuiatiōe ⁊ ligatiōe ligue.

Ecidit ligue qn̄qꝫ ut abbreuieꝛ̄ ⁊ ligetur ita ut nō posset elōgari ad recte loquēdū. Dix. A. qn̄ꝫ accit ꝯriuatiōi ligāmēti qō ē sub capite ligue ⁊ extreitati eiꝰ abbreuiatō ⁊ nō pmittitur liguā dilatāi. Et qn̄ꝫ accit breuitas ligue ſꝫ seitā spasmi. Et dicta ē cura eiꝰ supra suo c°. Cura vo eiꝰ q̄ ē cā abbreuiatōis ligamēti dix Ras. 3°. ꝯtinētis ꝙ illa ligatō remouēda ē cū studio ⁊ cautela ne ī curatiōe pueniat incisio ad uenas q̄ sūt sub ligua ne exciteꝛ̄ eissio mlꝰti sāguis pp q̄ꝫ cāꝫ mlꝰti phibuerūt ꝙ n̄ fiat cū ferro Et ideo docuerunt curare cā sic subleuāda ē ligue extreitas cū istrumto utili facto ad modū hami. deiñ iterponēda ē q̄daꝫ acꝰ i ligatōe ipa ⁊ restrigēda ē circūcirca donec icidaꝛ̄. Aui. autē dix Cura ē icisio illiꝰ ligamēti ex latere extremitatū eiꝰ parūp Et tūc succurre loco cū dragāto adbusto ut ꝛestrigaꝛ̄ sāguis ⁊ ut reflectaꝛ̄ ad supiora palati ut egrediaꝛ̄ ex ore. s. sanguis Et dix si nō audes icidere ipꝫ cū ferro pauēdo ⁊ timēdo effuxionē sanguis pl'imi trāsi ad hº ut itroittas sub ligamēto acū cū filo ⁊ disrūpe ipꝫ absqꝫ icisione Et pōe sup mēbꝝ q̄ phibeāt ꝯglutinatōnē sic sūt medicie cauterizātes attractiue. Et dix si subtiliaꝛ̄. s. medicus in incisiōe cuꝫ cautela uenaꝝ q̄ sunt sub lingua ne adueniat eis incisio nō adueniet cursus sanguis pl'imi. Et scias ꝙ fricare linguam cū folys saluie ualet grauitati eius ⁊ pueris loqui differentibus.

Capitulum 17m. de apostematibus lingue.

Lingue dix. Auic. qn̄ꝫ accidūt apata cal'a ⁊ qn̄ꝫ mollia fl'ica ⁊ qn̄ꝫ dura ⁊ cācer. Et qn̄ꝫ apatur lingua pp potū uenenoꝝ ut fungoꝝ et opy. Signa uniuscuiuscūqꝫ hūoraliū nota sūt ꝯsiderāti in signis apatū alioꝝ mēbroꝝ. De cura cal'i dixit mesue. curaꝛ̄ in pnº regie cōi ex fl'omia cefalice. deiñ uenaꝝ q̄ sunt sub lingua. Et si oꝫ fiat postea scalpellatio sub mto ⁊ uenter soluaꝛ̄ cū aqua fructuū. s. solubilium ⁊ administrenꝛ̄ deiñ gargarismata ⁊ collutiones oris cū aqua rosata ⁊ aceto aut cuꝫ suco solatri ⁊ aceto ⁊ silibus. Postq̄ꝫ aūt transierit tēpus priñm administrādum ē dyameron cū aceto decoctōis folioꝝ oliuaꝝ. Et in rob mirti est ipressio bona. ⁊ pprie cuꝫ sirupo rosato puro. Et si res ultra pcesserit admistrādum est rob moroꝝ cum rob. i. sapa aut rob.

cum melle rof. Et serapio .dixit administra flomiā cefalice in pmis. Et si uocat necessitas ad scindendū uenas q̄ sunt sub lingua incide eas. Et post illud admistra medicamen solutiuū ut educat huōr nocēs. Et si apa nō qescit cuz hys utere gargarismis ex suco solatri āt arnoglosse aut ūge pastoris. Et si non qescit fac gargarisma ex decoctōe lentium ⁊ rosar ligr. corticuz granator ⁊ ordei. Et. A. dixit curat in pmis cum flomia ⁊ solone uentris. Et solo uentris melior est q̄ uōitus. qr uōit⁹ adducit mās supra locū apatis. Et qñz nō excusatur a flomia q̄ sunt sub lingua uenar de inde teneat in ore suo cum est pn^m apatis sucum endiuie. aut lactuce pprie. ipsa. n. hz proprietatem in oibus apatib⁹ oris et gutturis āt sucū epatice aut solatri et sucuz solatri ⁊ aq̄z rosatam. Et dixit fricet cum psicis humidis qr sunt uehemētis iuuamti ad illō. Et hal. dixit si apa calīm sit. cefalicam minue ⁊ corpus si repletum ē solue cū decoctiōe. s. fructuum cōfortata cuz yerap. ⁊ ppina illi aquā granatorum et citruli uel melonis. Et iube eum sugere aquā rosatā ⁊ rer frigidarum stipticaruz quousqz tres transierit dies. Et post hec aq̄z poponis sugat intube ⁊ caquenegi ⁊ solatri et caul. et eas gargarizet cuz spuma seminis psily. Et dixit ut morbus declinauerit gargarizate aquam in qua camomillam maioranaz et uiolas siccas et similia coxeris in qua fricaueris modicum cassief. Et Auic. dixit si non resoluitur et non aperitur indiget ad ultimum maturatiuis resolutiuis quibus fiat gargarisma sicut melle cū lacte. Et sicut est decoctio radicum lily ficuum et fenugreci. Et decoctio passul. et feniculi. Dixit hal. si acciderit q̄ apa in lingua in saniem cōuertatur hūc patientem oportebit alterius horis sugere et masticare aquam in qua ficus dcoxeris siccas cum modico oleo uiol ⁊ seis psily spuma ⁊ similium que apa maturant ⁊ erūpere cogunt. Si tamen apa leue est ⁊ non magnum sufficit maturationi eius aquaz calam ⁊ uiol. oleum ore continere .Dixit Sulīs hoc apa si in radice lingue sit nisi sit uisibile ⁊ ñ habeat ppriam eminentiaz. nō est de cōsideratione cirurgici. Et dixit post eūonem ⁊ diuisionē empletur gula a pte exteriori cuz radicibus altee ppparatis ⁊ farina seis lini ⁊ fenugreci ⁊ butiro ⁊ ungatur prius oi die bis cū oleo camomillino. Et aspicias in os ⁊ si uideris eminentiam ⁊ sit in ea sanies aperi eam cum flomo. Dixit hal. erupto apate appone bōbacem cum oleo rof. donec purgetur ⁊ deinde appone unguentū ceruse. Et Auic. dixit si aperiatur administrēt stiptica in ore sicut decoctio sumach mirti ⁊ lentium ⁊ foliorum oliue ⁊ uinum ponticum. Et qñz ualet ad illud unguentuz factum ex suco solatri oleo rof ⁊ lentibus excorticatis ⁊ rof. Dixit mesue. si apa frigidum fuerit soluatur uenter cū cochys aut yera. Deinde administrent gargarismata ⁊ collutōes cuz rob moror ⁊ rob in pncipio aut cum rob. ⁊ melle rof. deinde cū modico almuri uel sinapis. Dixit serapio. si est apa molle. qr flicū administra in pmis poiū

pillar cochiar Gal. ⁊ yerap. donec mundificetur caput ex hūiditate flica ⁊ hūiditatib⁹. ⁊ post illud da yeras magnas. Et postea cōfert iuuamtū magnū gargarismata assidua cum yerap. ⁊ sinapi ⁊ stafisagria. zinzi. origano piretro corticib⁹ radicū capparis mirra ⁊ silib⁹ Et dixit Sapio. apata lingua fiat curatio sicut i squinātia. Et dixit si apa lingue fuerit multū dur. nō fiat floia. ymo administra medicamen solutiuū. s. mlīe ⁊ postea fiat gargarisma cum lacte asine aut caprarū calido. aut cum aqua mellis decoctōis liquir. fenugreci ⁊ ficuum siccar. Et hal. dixit si uideris corpus repletum decoctionem ppina epithimi ⁊ reprime cibos colam nigrā generantes ⁊ fla grossū. ⁊ pasce illum bonis cibis. gargurizet lac asine uel caprar cum pauco oleo uiolato ⁊ aquā ficuū ⁊ fenugreci ⁊ oleū lily sup liguā teneat ⁊ aquā feniculi. Et Ras dix 3°. cōtinētis gargarisma fiat cum lacte ⁊ decoctiōe radicū ligr. ⁊ fenugreci ⁊ dactilor i uino. Dix Aui. opportebit ut subtilietur regimē ⁊ cib⁹ fiat bonus Et euētur humor cum ieris magnis ⁊ assiduet lenificationem uentris cum eis q̄ sūt sicut yere pue ⁊ cassief. Et administrētur gargarismata subtiliatiua ⁊ teneatur in ore infusio fenugreci ⁊ decoctio eius cū ficub⁹ Aut decoctio granor lauri cuz passis mūdificatis Et lac muliebre ⁊ asininū ⁊ caprinum Et decoctio dactilorum ⁊ ficuum cuz uino de uuis passis dulcibus ⁊ uino de uuis cum melle cassief. Dixit Aui. apostemati molli flico ⁊ etiā apostemati calido in quo ē ultim⁹ status eius cōfert ut aducatur radix feniculi ⁊ admittatur ei. s. lingue. Et etiaz dixit Alū i huiusmodi apostematibus flicis ⁊ in quibusdam apostematibus calidis in quibus ē grossitudo fiunt caputpurgia cum hoc medicaie. R. croci ⁊ yerep. partem. i. canfore ⁊ musci añ tertiaz partem. 3. unius. zuchari tabarzed. 3. i. S. et d hoc toto resoluatur danich. i. in lacte puelle ⁊ fiat caputpurgium. Dixit Gal. 14°. terapentice capitulo. 4°. Et adducitur hic ab Auic. Apostemata fuit lingua cuiusdam hominis apostemate magno. Et erat sexagenarius. Et non fuerat cōsuctus flobotomari q̄r non flomaui cuz sed feci eū potare pillulas chochias Et uolui ut lingua ei⁹ inuolueret ēplastris frigidis Sed ipse erat stultus inobediēs medico suo uidit itaqz in incisione in illa nocte ut poneret in ore suo sucuz lactuce qd fecit ⁊ sanat⁹ ē integre ⁊ fuit cōueniēs istud mirabile Debet etiā fieri recursus p cura hor apostematū ad curationē apatuz oris. Dix Ras. 5°. cōtinētis si in lingua fuerint pustule male gargarisma fiat cum aqua sumach ⁊ rof. Dixit hal. cuz accidit lingue pustula aut ulceratō sanguinē minue uel siciā appone ceruici Et si infans ē ⁊ siciā non fert nutrita sitiaz adhibe ⁊ refice patiētem uel infantis nutricē dieta laudabili. Et de cōferentib⁹ ē zaffirus elect⁹ sup lingua apostemata ductus. Amplius pro cura pustularum ⁊ ulcerum lingue fiat recursus ad curam ulcerum ⁊ pustularum oris.

Capl'z. 18^m. de adhustiōe ⁊ asperitate lingue.

Quandoqꝫ accĩt lingue adbuſtio dixit. A. cã calitatis in oꝛe ſtõa ci aut cẽbꝛo. q̃ nõ pueit ad hoc ut ſit febꝛis aut accĩt cã recep tõis reꝝ acutaꝝ aut ſalſaꝝ aut amaraꝝ aut dꝛ ciũ. qꝛ dulcia cũ ſup calefiũt ꝯuertũꝛ i colꝛaꝫ Aut ſit pp ſitiꝫ uehemẽtẽ. Et qñꝫ fit pp cãs maioꝛes illis. ſicut pp febꝛes acutas ⁊ apata interioꝛa ⁊ ẽ alñ cũ liõſitate uiſcoſa ꝺſiccata a caloꝛe adherẽte ligue. et alñ abſqꝫ ea. Et ſi gna nota. ſunt ad ſfm. Et cura eiꝰ q̃ ẽ abſqꝫ li moſitate ẽ dix paulꝰ ꝙ patiẽs nõ doꝛmiat ſu pinꝰ. ⁊ ñ teneat os aptũ. ni ſi paꝝ. Et dꝫ tene re i oꝛe ꝺ pill'is faciẽtibꝰ ad ſiti. ⁊ tenẽ i oꝛe ꝺ oſſibꝰ pꝛunoꝝ ⁊ iuiubis aut ꝺ zucaro albo ſcꝫ cãdito. Et Auic. dixit cura ẽ ut ꝓhibeatꝛ q̃ de hoc ꝯq̃riꝛ. ⁊ ꝓpꝛie q̃ ẽ ex egris. ſ. febꝛi entibꝰ ne doꝛmiat ſup collũ. Et ut aſſidue uta tur oſſitatõe. i. aptiõe oꝛis ſꝫ tñ in uice paruꝫ teneat os aptũ. ⁊ aſſueſcat uti admiſtratione pill'aꝝ factaꝝ ex ſeibus bathecbe ⁊ citrulli ⁊ cucurbite ⁊ cucuẽris ⁊ cãdis ⁊ tereniabin. ꝯ ferũt. n. tenẽdo eas in oꝛe. ⁊ ẽt ſumẽdo eas et teneat in oꝛe nucleos pꝛunoꝝ ⁊ tamarindi ⁊ zucaꝝ albaꝛ ⁊ mucillagines notas ⁊ ſucos ĩ frigidãtes ⁊ hũectãtes. Et ꝺ ꝯferentibꝰ ẽ dra gagãtũ ⁊ gũmi arab. cũ mucillagine pſily. et pellicula oui ualet mltũ ſuppoſita lingue. Qui dã curauit adbuſtionẽ lingue cũ multa ꝯſum ptõe dãdo in potu frequẽter bꝛodiũ pulle co cte cũ oꝛdeo ꝯtrito ⁊ poꝛtulaca uiridi qꝛ de hys ualde coctis fit bꝛodiũ hũidiſſimũ ꝺ quo paulati ẽ bibẽdũ. Si ꝟo fuerit adbuſtio ligue cũ liõſitate dix paulꝰ teneat in oꝛe ꝺ acoꝛo ñ ꝯtrito frequẽter qm̃ mirablꝛ facit ⁊ facit ẽt ad hᵒ oleũ nucũ. dix dyaſ. mẽta ad fricãdũ lin guã lenit aſpitatẽ eiꝰ. Et ſumach mixtũ cum melle abſtergit. utilꝛ tñ ẽ ſucꝰ mẽte mixtꝰ cum melle illinitꝰ ⁊ fricatꝰ ſup linguã dixit. A. ꝯ uenit ut ſup lingua fiat abſterſio. ſi fuerit il lic huõꝛ uiſcoſꝰ. ſ. doẽc abiciatꝛ. Et qdã hoieſ ſũt q̃ curãt illã fricãdo cũ mẽta. ꝺiñ inũgatꝛ ⁊ colluatꝛ os cũ oleis ⁊ mucillaginibꝰ ⁊ ſucis ⁊ adipe uolatiliũ. Et dix paulꝰ. ſi liõſitas ligue fuerit cũ põdeꝛoſitate eiꝰ exptũ ẽ accipe mãe ⁊ ſero ad modũ nucis ꝺ zinzi. ⁊ acoꝛo ꝯtritiſ ⁊ ꝯfectis cũ melle ⁊ fricare liguã cũ eis. Dix Auic. aſpitatẽ ligue dulce ⁊ ũctuoſã dilatãt ⁊ leniũt faciẽnᵒ currẽ illõ qꝺ frigꝰ ꝯgelauit abſ qꝫ reſol'one. ueꝝ unctuoſũ facit illõ ſine cal'ita te ſuple. ⁊ dulce cũ cal'itate. Dix Gal'. ſup zᵒ. regis acutoꝝ ptiſana iuuatia ẽ malitie reꝝ a ſpaꝝ qm̃ i ea cũ uiſcoſitate ſua ẽ leitas reſi ſtẽs aſpitati ⁊ ẽ abſterſiua. utile ẽ aſpitati lin gue ⁊ ꝯctõi eiꝰ ꝓhibẽti deglutõeꝫ in febꝛibꝰ acutis l' cronicis cũ ſciſſuris in lingua l' ſine ut fiat collutio frequẽs facta pᵒ cũ aq̃ oꝛdei excoꝛticati ab utroqꝫ coꝛtice. pᵃ aqua decoc tõis ꝓiecta. Et poſtea addita alia aq̃ cũ radi cibꝰ liqr. raſis ꝯpleatꝛ ꝺcoctio. Et pꝰ collutõ nẽ oꝛis cũ ea. inũgatꝛ ligua palatũ ⁊ gula cũ o leo uiol'. i qᵒ diſſoluta ſit mucillago dꝛagagãti ⁊ poſtea fiat inũctio cũ oleo uiol'. ⁊ butiro re centi mixtuꝫ.

Capitulum 19ᵐ. de fiſſuris lingue ⁊ oꝛis.

Irit meſue ad fiſſuras q̃ fi ũt i ligua ⁊ oꝛe ꝯferũt retentio i oꝛe mucillagis pſily cũ zucᵒ. ⁊ maſticatio poꝛtulace cũ aceto. Et retentõ albuis oui recẽtis ꝯquaſſati cũ oleo roſ ⁊ mucillaginis pſilly ⁊ mucillagis dragagãti ⁊ gũmi arab. añ ptes eq̃leſ ſirupi uiol'. ptes. ij. tamaridoꝝ pteſ iij. ſeis poꝛtul' aſſi ptis. i. ſpody ptis uniꝰ ter tiã cãfoꝛe ptis uniꝰ octauã terãtꝛ ꝯtritõe ultia uſqꝫ dũ fiãt maran. i. ſic ũguẽtũ Et liatꝛ ex eo ſup fixuras cũ hora ꝑcedẽte collutiõe facta ex aq̃ roſ ⁊ aceto Aut acetoſitate citri ⁊ aq̃ roſ. Aliud ꝯferens ẽt puſtulis oris ⁊ palati ℞. ſeis poꝛtulace ſeis roſ aidi. zuchari tabar zed ſpodi croci balauſt. roſ ⁊ dragagãti tere ⁊ ꝯfice cũ ſirᵒ. roſa. Aut uiol' ⁊ iunge ꝯfert ei coꝛpoꝛibꝰ tenuibꝰ ⁊ teneris. Et maſtica tõ ſoliꝰ poꝛtul' cũ aceto ẽ utilis Et epatica hẽ ba ꝯtuſa mixta cũ melle Et ſilꝛ cẽbꝛ afis illi tũ. Et de utilibꝰ ẽ ut fiat decoctõ oꝛdei paſſu laꝝ liqr. ⁊ ſeis pſilly donec ad ſpiſſitudieꝫ ꝺ ueniãt. Et cũ eis fiat collutõ Et poſtea tenea tur i oꝛe ſucꝰ poꝛtulace cũ zucᵒ. Et poſtq̃ꝫ ſic pluries factũ fuẽit teneatꝛ i oꝛe el'tm qꝺ ſic fit. ℞. mucillagis pſily dragaganti ⁊ gummi arab. añ. pt. i. ſirupi uiol'. pt. ij. tamarindo rũ pt. ſeis poꝛtul' aſſi. pt. i. ſpody. part. uiꝰ tertiã cãfoꝛe ptis uniꝰ octauã terãtꝛ ꝯtritõe ul tia ⁊ bñ miſceãtꝛ. Dix. A. Cura caꝝ ẽ ut teneã tur i oꝛe mucilago pſily ⁊ trãſglutiat eã ⁊ ſũ mat capita ⁊ pedes ⁊ oua ſoꝛbilia mollia i aq̃ cocta. Et ex exptis i eis ẽ butirũ recẽſ Et ex eis ẽ fruſtꝛ cucumẽis ⁊ ſebeſtẽ.

Capitulum. 20ᵐ. de eiectione lingue ex os.

Iecrõ ligue ꝺꝛ qñ exꝛ os eiciꝛ ⁊ exꝛ ipꝫ tene tur ſic caneſ faciũt. Dix Raſ in diuiſiõibꝰ fit ex mltitudie hũi ditatũ q̃ ibibũt eã. Et qñqꝫ fit dix. A. pp apata eiꝰ magᵃ ⁊ qñꝫ fit a ꝓfocatõi bꝰ. deicit ei tũc nã aut uolũtas liguã foras ut apiatꝛ meatꝰ hanelitꝰ. Et qñꝫ fit ex uẽtoſitate uapoꝛoſa iplẽte ⁊ inflãte ipaꝫ et drã iter apa ſticũ molle ⁊ iflatõeꝫ ex uentoſitate ꝑdca ẽ. qꝛ iflatio uẽtoſa ñ flectiꝛ cũ ꝑmiꝛ ſup ipam digito. Sꝫ apa ſticũ flectiꝛ ⁊ cedit. Et cura dca ẽ ſupꝛa i magnitudie lingue Dix raſ. 3ᵒ ꝯ tinẽtis ſi lingua egreſſa fuerit os ⁊ lõga fiat ⁊ groſſa ex rebꝰ lapſatiuis purgãdꝰ erit pati ẽs. ꝺiñ. ℞. pip ⁊ zinz. ⁊ cinaõmũ ⁊ terãtꝛ. Et cũ eis fricetꝛ ligua bñ. aut fricetꝛ cũ fructibꝰ acidis. ſic cũ pſicis iciſis cũ cultello. qꝛ diſ ſoluãtꝛ hũitates ſtice mlte ⁊ ſic diminuetꝛ lin gua ⁊ ingredietꝛ.

Caᵐ. 21ᵐ. de nocumẽtis loquele.

Nocumẽtũ loq̃le alñ ẽ ꝺpditõ eiꝰ ita ꝙ loq ñ põt patiẽs. ⁊ alñ ẽ dinutio eiꝰ. Et hᵒ aut qꝛ tardat puer loq ultra tẽpꝰ ꝺbitũ aut qꝛ pa tiẽs paꝝ loqꝛ ⁊ nõ põt tollerare loq niſi puo tẽpoꝛe aut qꝛ nõ põt exaltare uocẽ neqꝫ cãta re aut uociferare. Et alñ ẽ coꝛᵒ eiꝰ ⁊ balbuti es. Dixit. A. iaꝫ diximꝰ ſupꝛa de ipedimẽto loq̃le in cᵒ molificatõis lingue que opoꝛtuit

ibi dicere ad qđ capl'ꝫ oꝫ recurrere. Nũc aũt
in hoc capl'o dicamus ꝙ caras ⁊ alia ipedim̃
ta locutõis qñꝫ fiũt ex ipedimẽto in cerebro
⁊ in ptibus nerui uenientis ad linguã ⁊ mouẽ
tis cã qñꝫ i origie ipi⁹ nerui ⁊ qñꝫ in ramo
ipius qui ꝓpe ẽ neru⁹ lingue. et qñꝫ fit i lacer
to ipo mouẽte linguã. aut nocumẽtũ ẽ in ipa
lingua ex mollificatõe spasmo apate ul' aliis
supradictis. et qñꝫ accit uicio stõaci ⁊ al'n ui
cio cordis ut in sincopi. ⁊ al'n uicio matricis
ut in suffocatõe eius. Et hꝫ al'n cãs ꝑmitiuas
ex ꝑcussiõe uel casu. aut ex ebrietate dixit. y.
in affo. si iebriatus quis repẽte sine uoce fiat
Et rabi dixit i 2o ꝑticula ꝙ multa ꝯmestio
nucũ ꝓuocat uerborũ retẽtionẽ ⁊ inde inde
cẽs ẽ ꝙ pueri ꝯmedãt aliqd ex eis. dixit. A.
Alchoel. i. ipedimẽtũ loquele in quo cũ aliqs
post inceptõem sermõis impedit̃ in ꝓferẽdo
sermoneꝫ multociẽs uel ipedit̃ añ iceptõem.
aut ẽ spasmus aut tetan⁹ aut durities aut mol
lificatio aut abbreuiatio ligue ligamẽti. Aut
nodatio a plaga ꝯsolidata aut apa duꝝ. et qñ
qꝫ fit illud a siccitate ⁊ qñꝫ fit ab hũditate ⁊ ẽ
fm pl'm. et dixit. A. qñꝫ fit nocumẽtũ in loq̃l
la ex ꝑte apatis aut ulcerũ accñtiũ i ligna aut
ptibus eius. ⁊ qñꝫ accit p⁹ sirsen ꝓꝑ expulsi
onẽ supfluitatis ex cerebro ad neruos. et i fe
bribus acutis fit ꝓꝑ esiccatõem eaꝝ. Et qñꝫ
ẽ lingua in hoc detũefacta spasmata et ẽ raris
simũ. et dixit hoc ẽ ex nocumẽtis accidẽtib⁹
ab origie. et qñꝫ fit nocumẽtũ i locutione ꝓꝑ
cãm lacertoꝝ epiglotis cũ sũt extẽsi. i. tetana
ti ⁊ pro uel mollificati. Dixit gal'. 4° de i
terioribus ⁊ scribit̃ 3° ꝯtinẽtis sic loq̃la de
ficit aut corrũpit̃ ex breui ligatõe lingue aut
eo ꝙ neruus eius ẽ mollis nõ adherẽs neqꝫ
circũferrẽs p oẽs ptes oris. aut eo ꝙ ligua ẽ
breuis. aut eo ꝙ dẽtes añriores deficiũt. aut
eo ꝙ opillãte sint nares aut palatũ. aut ex bre
uitate labii aut icisione eius. Dixit iudeus
ꝙ fasa ẽ ex hũiditate in radice lingue. dicũt
ꝙ fasa et caras ẽ ipedimẽtũ loq̃le qñ qs non
põt loq cũ uult nisi multociẽs moueat linguã
⁊ os ⁊ qñ ipedimẽtum fit eis dixit iude⁹. et
ꝯstringitur hanelit⁹ calefit ⁊ liberat̃ lingua.
et dixit nõ ẽ mlier fasa facies nꝫ barbat⁹ bal
bus. et dixit multi hñt linguã grossã et' iõ nõ
circũferũtur lingue in ore iporuꝫ. et si lingua
grossa fuerit debilitat̃ mã ex qua fit auris et
neruus eius. ⁊ iõ fit surditas. ⁊ dixit ꝙ ligua
bona ẽ tẽꝑate lõgitudis ⁊ latitudis acute ex
tremitatis ut lingua auis. et dixit ꝙ grossitie
lingue nõ manifestat̃ sillaba i loq̃la eo ꝙ non
circũfert̃ lingua bñ. et iõ si balbuties icbarb
⁊ ex puitate lingue erit balbuciẽs in elcb. et
iõ nõ pñt mãifestare silabã sicut faciũt infan
tes in elcb ex breuitate lingue ipoꝝ tñ qñ cre
scũt ꝑficiunt ⁊ deficit balbuties coꝝ. ⁊ dixit
ihibitio loq̃le fit in febribus acutis ex sicci
tate musculi ⁊ spasmo eius. dixit. A. hõi quã
doqꝫ ẽ difficilis uociferatio i ꝑn° rei q labo
rat i mouẽdo lacertos pectoris sui ⁊ epiglo
tis sue ita ꝙ nõ tollerãt laborẽ ipm lacerti il
li q̃r fiũt iobediẽtes cũ g° spirat in initio dic
tõis ul' fmõis currit p⁹ illud. et oꝫ ut hui⁹. hõ
ꝑꝑat se ad loq̃ndã cũ ispiratõe magna ⁊ motu

pectoris magno ymo festinet in ipa uelociter
quoniã cũ ipe asuescit facilitatẽ in ipa qm̃ ꝯ
suetudo mouẽdi aliquod mẽbꝝ facilitat ⁊ for
te efficit mẽbꝝ ipꝫ in ipo motu. dixit. A. de
cura iã dicte sũt oium mõrũ ipedimẽti loq̃le
curatões i capl'is suis supra. dixit iud c⁹ quan
do p⁹ frencsim rẽanet põderositas lingue fl'o
mãde sũt due uene sub ca. et hũectãdũ ẽ cere
brũ cũ ipõne olei nenufaris sup caput ⁊ in na
re ⁊ silium. et. A dixit in facto p⁹ sirsen con
fert quãdoqꝫ fl'omia duaꝝ uenaꝝ q̃ sũt sub li
gua. dixit hal'. si cã ꝑcussionis aut collusiõis
fuerit ipedimentũ loquele ⁊ rupt⁹ fuerit neru⁹
q ad linguã ueit difficulter aut oio nõ curat̃.
Et si cã spasmi erit ituere utꝝ spasm⁹ hic cã
siccitatis sit qm̃ si sic tarde curõis erit. Cu
ret̃ tamen cũ gargarismo lactis ml'ris cui est
filia ⁊ oleo uiol'. aut amigđ. aut de cucurbita
⁊ spondiles. s. colli ẽplastriza Empl'o hũectã
ti. aut cũ adipe galline aut ouis cauda. aut por
coꝝ axũgia nõ salita. et si p iguedines has cũ
oleo miscueris uiol' ul' nenufarino ⁊ seis cito
nioꝝ spuma admixtis uiol' ⁊ nenufaris flori
bus diligẽter tritis ꝯfert. instillaqꝫ aquã in
qua uiol' coxeris ⁊ nenufar ⁊ ordeũ tunsũ sup
capitis pupim. et ptisanã ꝓpina patiẽti ac lac
asine ul' capraꝝ. si uero spasmus ex repl'one
fuerit et hũiditate ul' fuerit grauitas q ad lin
guã uenit ex humore fl'ico grosso q cerebro
dominatur aut illi pti a qua dictus neru⁹ ori
tur tũc cuõ illius hũoris cura erit medicinis
fl'a illud purgãtibus indue abstinẽtia et regi
mẽ ꝓhibe infridans ⁊ hũectans. sꝫ rege eum
regiminibus calefacientibus et desiccantib⁹
⁊ gargarismis utere in paralisi dictis. Et lin
guam cum yerap̃. frica et sinapi et piretro
tritis diligenter. et collo superpone empla
strum calefaciens et desiccans. dicunt qui
dam ad eos qui subito priuantur loquella di
stempera gummi edere cum melle et super
linguam pone. et statim loquetur. aut radi
ces buglosse bullire fac in uino bono. et
teneat ipsum in hore quia loquelaꝫ restaurat
Aut sucũ origani aurib⁹ i põe Et piretꝝ aut
castoreũ ori imitte q̃r post paululũ loq̃t̃ Aut
da i potu ʒ. ß. scis basilicõis optie triti cum
pauco uio q̃r i oi egritudie loq̃lã reddire facit
Et si qs sincopizauerit pone folia edẽ ifuxa
i optimo uino sup liguã ⁊ statiꝫ loquet̃ Iteꝫ
pulegiũ i aceto mitte ⁊ postea in panno liga ⁊
pone sub naso frica palatũ ⁊ gingiuas cũ op
tima tyriacha bñ fermẽtata. Aperiatur os pa
tiẽtis ⁊ detur decoctio rute ad sorbendum q̃r
mirabiliter ẽ utile Si amissio uocis fiat a ca
tarro ꝓuocatio põat̃ sup ꝯmissura capitis uẽ
tosa cũ ml'to igne q̃r subito mirabil'r cataꝝ
releuat. Si q loq̃lã aisit sternutat adhibito
sternutatorio ⁊ locut⁹ fuerit bonũ ẽ signuꝫ si
uo nõ fuge ab eo.

Capitulũ. xx^m. de apatib⁹ ⁊ pustulis labioꝝ.

Abus accñt dix. A. male ꝯ
pl'oẽs pure ⁊ cũ mã
Et ꝑcipue mala ꝯpl'o sica. ⁊ so
l'o ꝯtiñitatis ⁊ apata cal'a ⁊ fria
⁊ oriũt̃ in eis qñꝫ emoroyde. Et ex accñtib⁹

accidit eis tremor ꝑcipue labio inferiori. Et
mala q̄dē ꝯpl'o ī labiis accīt sicut ⁊ ī aliis mē
bris ⁊ eisdē cāis intrinsecis ⁊ extrinsecis et
eisdē signis cognoscūtur ⁊ eisdē curēt̄ medici
nis. et accit eis apā et cal'm et fridū. et sil'r ac
cidūt in eis pustule et bothor. raro tñ accidit
in eis apā uētosa et q̄ocūq3 eorū accit in eis
eisdē mōis et cāis qb⁹ et ī aliis accit mēbris.
et sig^a generis nota sūt ad s̄m et ipoꝝ unūq̄ꝺ
q3 cognoscēdum ē s̄m suā spē3 signis ꝓpriis
multociēs ī ꝑcedētibus habitis. et de curatō
ne coꝝ dixit. A. oz ut icipiat̄ in eis cū euōne
hūoris dn̄antis. ⁊ deinde administrēt̄ medici
ne locales ille. s. que dicētur ī curatōe apatu3
gingiuaꝝ s3 sint aliquātulū fortiores. si super
pustulas labioꝝ ponatur supficies exterior
folioꝝ grassule maioris aut portulace aut sēp
uiuc ꝯfert. dixit bal'. in pustulis labioꝝ cefali
cā s'toma ꝓpina decoctōe3 mirab. et cū unguē
to ceruse cataplasma. aut cū litargiro et galla
tritis diligēter cū cera et oleo ros. liquefactis
et aloes lotū cū aqua confert pustulis labioꝝ
et litargirū solū cū oleo ros. et oleum uiol' cu3
cera ꝯuenit pustulis labioꝝ siccis. et ad pustu
las humidas coꝝ utile ē hoc unguētum. ℞. ce
ruse. ʒ. x. cere. ʒ. iii. litargiri cathimie argēti
masticis an. ℈. ii. ⁊. ʃ. oleum ros. q̄ztū sufficit
Grossities labioꝝ s̄btiliat̄ si melle aut suco ce
lidōie iungāt̄ faria quoq3 ciceꝝ cū melle mix
ta cataplasmata ꝯfert apatib⁹ labioꝝ duris.

Capᵐ 23ᵐ de fixuris labiorum.

Fistula labiorū seu fixura qñ3 accit labio su
piori ⁊ qñ3 inferiori ⁊ qñq3
nābobus dixit mesue. quādo
q3 in labio supiori fit fisura cū
cōitate naris. Et fit pp catarru3 aut coriza3
solitū fluere ad ptes illas q̄r curcet nasus et
labiū cū uestigiis rubedinis interdū. Et inter
dum cū bothor et interdū cū crustis et scissu
ris et aspitate. dixit. A. fixure labioru3 fiunt
alñ sequētes corizā. et cura eius dixit mesue
ē tres res. pma ē euō ab humorib⁹ q supbahū
dare uidētur 2^a ē diuersio mē et fl'omia si pe
catum ē in sanguine et cū aliis diuertētibus
Et 3ª est adequatio loci et correctio nocumē
torum que accīt in ipo cum his q̄ dicta sunt
in ulceribus narium. Et. A. dixit fixure labi
orū fiunt alñ sequētes corizā et curāt̄ cum cu
ratōe corpis toci⁹ et capis et rectificatōe re
giminis et administratōe medicaminū lenifi
cātium cum debilitate. et dixit. A. alñ fiūt fi
xure uicio s'tōaci et ꝯfert mūdificatio s'tōaci
cū māna cassiaf. uiol' ⁊ si'libus. et potatio mul
ta aque decoctōis ordei ⁊ cucurbite ⁊ sil'u3
⁊ linire exterius s'tōacū in hora dormiēdi cū
oleo uiol'. qm̄ ꝯfert multū et exibe regimen
hūectatiuū. dixit mesue. qñ3 fit in labio supi
ori ul' inferiori absq3 cōitate aliaꝝ ptium. et
ꝓꝑe p ꝯctōe3 accñte3 musculo trāsuersali ipi
us labii q̄r accidit ei ut scindat̄ labiū scissiōe
ꝓfundāte ⁊ multiplicat̄ ad multiplicatōe3 bo
rec. et cura eius ē cū unguento de cerusa. aut
cū oleo ros ⁊ cerusa. ūguētū ex iuētōe nostra
ē dixit mesue. ℞. gallaꝝ ceruse an. pt. i. amidi
dragagāti an. pt. ʃ. ꝯfice cu3 adipe galline et
utere. et dixit. ℞. gūmi alboti mellis masticis
⁊ ysopi hūide an. ꝯfice et utere. dixit dyas.
℞. gallā et pulueriza sicut alcofol ⁊ mise cum
melle aut cū terbētina ⁊ adipe galline aut ana
tis aut cū terbētina mastice ⁊ ysopo humido
dixit. A. ex regīe iuuāte in ipa ē iunctio sum
minis et ani. s. q̄ fit ex eis de qbus fiūt curati
ones fixuraꝝ illorū locorū. et ut liniat̄ super
eas butirū recēs et ponat̄ sup frustrū cucume
ris sup illud. et ex eis ē aqua sebestē et aqua
ordei et mucillago psilii. et dixit ex pinguedi
nibus ꝯuēiētibus sūt butirū et medule et adi
pes uitulorū et anserū cum melle. Aut oleum
albabac alcadra. aut oleum ros. in quo sunt al
bumen oui et farina et ꝓꝑe farina horobi. ⁊
cerotum. s. ex oleo rosato ⁊ cera ⁊ ꝓꝑe cū po
nit̄ i ipo merdasengi. ⁊ ex exptis dixit ipe ē
ꝙ. ℞. gallas ꝯtritas cū cerusa plūbi ⁊ amidū
⁊ dragagātum cum adipe galline ⁊ mastix et
uiscus alboti ⁊ ysopus. s. humida ⁊ mel. Cum
fit ex eis unguētum dixit bal. si fisura sica fu
erit multe ꝓfunditatis ungat̄ cum adipe āsis
aut anatis adipe in cera liquefacto aut ros. si
cis tritis admixto modico dragaganto. ualet
radix polipodii trita ⁊ cum melle mixta su
perposita. Plato dixit puluis radicum portu
lace mixtus cum melle superpositus sanat om
nes fixuras in quacunq3 parte corporis fue
rint. et fixura accidens a frigore ⁊ uento sa
natur cum humectantibus ut mucillagine dra
gaganti et gūmi cerusarum. et si fuerit frigi
ditas unge cum melle rosato aut mastice dis
soluto et cum albumine oui mixto. Dixit bal'
amidū ⁊ ꝑendie disoluta ī aqua ros. sanāt ul
cera labiorum accidentia ꝯualescētib⁹ ex acu
itate febris. unguētum sanās omnes fixuras
in quacūq3 pte corporis ⁊ ēt rappas equorū
℞. cere citrine adipe anatis ysopi hūide olei
ros. an. pt. i. dragaganti amidi mucillaginis se
minis citoniorum an. pt. ʃ. gallarum cineris
pilorum caude equi furfuris combusti plum
bi usti. an. pt. i. ⁊. ʃ. terenda terantur et cum
aliis fiat unguentum de quo fixura ungatur.
et super aspergatur puluis que sic fit. ℞. ma
sticis gallarum cineris pillorum caude equi
plumbi usti psidie ceruse plumbi dragaganti
et corticum thuris an. pt. equales infundan
tur per diem et noctem in uino odorifero.
et postea esiccentur super lamina ferrea
et postea subtilissime terrantur. Unguen
tū aliud ꝙ dicit̄ sanare fixuras labiorum mā
millarū et manuū et ubicūq3 ī corpore fuerit
in trib⁹ uicib⁹ ℞. litargiri argēti uiue et 3i3.
an. partes equales uerū in corporibus pueroꝝ
et teneris minuatur zinzi. Et cū cera unge et
oleo sufficientibus ad incorporationē ipsoꝝ
bona fiat incorporatio addendo paru3 mellis
molificetur prius fixura bene cu3 salina pati
entis. et postea superponatur unguentu3 extē
sum super petia ita quod contineatur totam
fixuram intus et extra. Dicunt quidam ad
fisuram labiorum ducatur inferius labium su
pra dentes et dentes extra premantur. et tunc
cōsideretur fondamentū sitale ubi. s. termiet̄

duritíes humiditas siue dolor. et ibi fiat fri catío cum digitis mediante aliqua re ita ut ul ceret̃ q: sic eiꝰ radix mortificabit̃ postea nu cleum nucis rancide ⁊ oleum ꝙ inde manaue rit bis ul'ter in die sup situlam pone q: miri fice sanat ꝙ si sic p medicinas situla nõ cure tur necessarium est ut cum filo argenteo igni to cauterize ur deinde curetur sicut oportet.

Capl'm 24ᵐ de ulceribꝰ ⁊ emoroidibꝰ labiorũ

Ulnera ⁊ ulcera accidũt labiis sicut ⁊ a liis eueniũt mẽbris. ⁊ oꝫ in cura tõne ul'nerum eorum diligenter opari sũmo ope cauendo ꝓposse ne post curationem remaneat os tortuosũ lo quendo u el nõ loquendo. Et ulcera qdem eo rum dixit. A. curãt cũ medicis stipticis sicut cum mirob. ⁊ litio et semie rof. nuce cipssi et radicibus uitis. Et qñqꝫ ponũtur in eis sebe denegi et ũgl'e capne aduste et capilli adusti ⁊ fumꝰ aggregatus et usnen. Et olea q̃ admistrã tur in eis sunt oleũ de crisomilis et oleum de nuce idica. ℞ litargirũ ⁊ ꝯtere ⁊ infũde in a qua rosata ⁊ ex hoc toto cũ pẽna illine ulcera labiorũ ⁊ pustulas ⁊ in sũma curãtur cura ulce rum oris ⁊ cura ulcerũ ani. Emoroidarũ quo qꝫ q̃ labiis accidãt dixit hal'. cura ẽ cefalice aptio aut q̃tuor q̃ sũt in labiis uenarũ. Et ãputatio earũ cũ minuta incisione aut sitiã ap poue ⁊ emoroidas incide. deinde rasã siccam ⁊ sarcocolã et zafferanũ suppone q: ualde uti le ẽ. Dixit. A. cura eaꝝ ẽ administratio squa me ferri et merdasengi. Aut croci et aluminis ꝺm ptes equales cũ fit ex eis unguẽtũ cum ce ra et oleo nucis Indice et oleo rof.

Capitulum 25ᵐ de tremore labii.

Tremor ꝓprie accidit labio inferiori dixit. A. p̃ter supius. et Ar. 36 ꝓbleũatũ 7° q̃siuit pp qd labia qñꝫ maxie titillãtur. dixit ãt qñꝫ. q: nõ sẽ per hoc cõtingit eis sꝫ tñ fuerint disposita pa ti ꝙ accidit maxime cũ humor fuerit in stõa co p̃cipue mordicatiuus cõtingit ẽt qñqꝫ pp irã aut timorẽ uehemẽtẽ et uẽtositatem. ⁊ sol uens dixit cãm eẽ q: id in quo pcipit̃ titilla tio nõ ẽ faciei iq̃tum ipa sẽtit. sed magis in eo ꝙ mouet̃ q: labia maxime titillãtur cum sint in pte faciei ꝺm quã ipa maxime ẽ mobil' ⁊ merito accit hoc labiis q: ipa sũt abscissa dependẽtia ⁊ maxie labiũ iferius. ⁊ iõ labia inter oia loca seu mẽbra q̃ sũt in facie titillã tur. sũt. n. sufficiẽter carnosa nꝫ dura sũt neqꝫ mollia. ⁊ pꝯñs titillabilia. dixit. A. pl'm a ci dit cũ cõitate oris stõaci ⁊ ꝓpe qñ in eo est nausea ⁊ mouet̃ quasi ad expellẽdum aliquid cũ uomitu. ⁊ p̃cipue i egritudinibus acutis ⁊ horis crisis. ⁊ qñꝫ accidit cũ cõitate neruoꝝ ueniẽtium ad labia ex cerebro cũ cõitate quã cerebrũ hꝫ cũ eis. ⁊ in hoc tã tremor cõicat̃ a bobus labiis i p̃mo uero solũ iferiori cuiꝰ ãniculꝰ iterior ẽ ꝯtinuꝰ cũ pãniculo oris sto maci. ⁊ iõ sibi cõicat ⁊ cura p̃mi ẽ cũ uoitu il lius rei que in stõaco ꝯtinet̃ sedat̃. n. statiꝫ il la re euõita. ⁊ cura 2ⁱ ẽ cura trẽoris dicta su pra approxiando medicias illas cerebro nu ce et labiis.

Capᵐ 26 de apatibus gingiuarum ⁊ inflatõe et grossitie et sanguinolentia earum.

Gingiue accidẽ pñt egri tudines oiuꝫ mõ rũ q: s. mala cõpl'o mala cõpõ unitatis sol'o et apa. et apata q dẽ gingiue accidũt cal'a sãguinea et col'ica et frida fl'ica et ml'ica. Et ꝺm pl'm ac cidũt ei cã mẽ descẽdẽtes ad ipam ex capite. ⁊ qñꝫ accidũt cũ cõitate stõaci ex uaporibus eleuatis ab eo ad gingiuã ⁊ remanẽtibꝰ i ea. ⁊ aliñ lꝫ raro ex hũoribꝰ q euant̃ in uõitu ⁊ ac cidit ut ps coꝝ adhẽat gingiue ⁊ ibibat̃ i ea ⁊ apet̃. Dixit ꝺapio loq̃ns de dolore ⁊ apate cal'o gingiue qñꝫ descẽdit ex capite aut eleua tur ex stõaco mã acuta suple ⁊ qñꝫ frida ⁊ sũt ex eis dixit. A. aliqua manifesta ⁊ recẽtia q̃ sũt uelocia ad recipiẽdũ curã ⁊ sũt ex eis pro fũda. s. oculta ⁊ nõ recẽtia ⁊ sũt ad recipiẽdũ curã tarde ⁊ dixit qñꝫ cũ febre suple ⁊ qñꝫ si ne febre ⁊ significat̃ dixit ipe genus mẽ faci ẽtis apa p colorẽ q: color rubeus significat sanguinẽ citrinũ colerã albus ul' liuidꝰ fl'a et fuscus ml'iaꝫ ⁊ significat̃ p tactũ q: si digitꝰ tãgẽtis inuenit cal'itatẽ sigt mãꝫ cal'am ⁊ si fri giditatẽ fridã tactꝰ ẽt aliñ inuenit apa cxñs in gingiuã ꝓpe in pte eiꝰ q̃ ẽ itra dẽtes ad quaꝫ nõ põt puenire uisus. cura apatũ gingiuaꝝ di xit Aui. ẽ cũo. s. q̃tũ ad col'icũ euantibꝰ col'aꝫ ⁊ fl'omia si mã ẽ sanguinea ul' ẽ col'ica mixta sanⁱ ⁊ ꝓprie fl'omia alicrichechich ⁊ ẽ locus circa quẽ orit̃ barba. ⁊ p̃missa euone dix cu ra ipm dũ ẽ in prinᵒ cũ collutõibus oris ifri gidãtibꝰ in qbꝰ sit siccitas sic ẽ aq̃ rosata lac acetosũ aq̃ mirti ⁊ aq̃ folioꝝ frõrũ stipticorũ decoctio balaust. aqua arnoglose ⁊ sil'ia q̃ sũt frida stiptica ad repellẽdũ mãꝫ. deinde pꝰ illõ. s. pꝰ prinᵐ dixit. A. fiat collutio oris cũ oleo onfacino ⁊ masticino ⁊ mirtino. s. mixtis q: ꝯferunt in principio augmẽti aut cum oleo in quo bullita sit spica ⁊ rose ⁊ mastix ⁊ hoc cõ uenit in ꝓcessu augmẽti aut cum oleo in quo bullierint mastix ⁊ rose sicce. ⁊ oleuꝫ arboris masticis ꝓprietatem habet uehementem in se dando dolores gingiue et proprie quod est recens resistit enim et non exasperat et hoc oleum licet omni tempore ꝯuenit apatibꝰ cuꝫ sua ꝓprietate. cum sua tñ complexiõe magis conuenit in statu. et dixit Auicena. ꝙ maius iuuamẽtũ eiꝰ ẽ in dispõne doloris. s. q ꝓuenit ex apate. Et sũt ꝟba Gal'i sicut scribit 3°. cõ tinẽtis. Dixit Gal'. si dolor accit gingiue ex apate accñte in ea oleũ arboris masticis te pefactũ tẽpate ⁊ in ore retentũ nimis ualꝫ dũ fuerit nouũ. ⁊ ualet ẽt ad dolores accñtes in capacitate oris ex apatibus q̃ nõ sunt restrin genda neqꝫ ꝓhibenda ne accidat aspitas p sti ptica eis eo ꝙ ipm oleuꝫ dissoluit leuiter abs qꝫ punctione. Deinde. dixit Auice. postea ad ministretur illud quod sit sicut fructus al' ⁊

meliꝰ sic̄ sucus yreos hūide.i.recentis ⁊ hoc ꝯfert i statu ⁊ decl'one facit ei currere sangui nē.s.trāsire in uaporē ⁊ 'facit quiescere.s.a dolore Aut fex uini aut sucus rute.Dix autē aut sucus folioꝝ oliue istud tn̄ meliꝰ uidetur ꝯpetere i augm̄tō aut ipn̄cipio apōatis fridi Si autē apōa gigiuaꝝ nō resoluit̄ ꝫ collectō nē facit iunet̄ ipsiꝰ saniatio.Et facta sanie si ꝑse nō apperit̄ appiendūꝫ ē cū fl'ōmo.De eo tn̄ qđ ꝓfundū ē ⁊ calidū dixit .A.si nō resoluit̄ cū medicis.ymo fit purulētū.Et dicūt qdā ꝙ ſm pl'm fit fistulosūꝫ tūc eget cura manuali.s. ut apiat̄ cūꝫ fero Et ob hoc subdit ꝙ qn̄ꝫꝑue nit.i.ꝑducit ad cicatricādū carnē nouā i loco apitiōis ꝑꝑ deꝑditōnē eiꝰ Et subdit cū pucu lētūꝫ fit.i.cū fit ulcus putridū admistra supra ipsum floreꝫ eris ⁊ gallas ⁊ corticē eris ꝯtri tum cum aceto aliquibus diebꝰ Et sone.i.ui triolū rubeū adbustum ⁊ gallas ⁊ rege ipsum cura ulceꝝ gigiue q̄ dicetur.Et subdit cū gin giua nō cessat suppurari ⁊ apōat̄ ⁊ nō sanat̄ i diget cauterio.Et tūc meliꝰē ut summat̄ oleū feruēs cū lana inuoluta super extreitatē tēte Et ducat̄ super ꝑtē illā gingiue ⁊ tociens fit donec detumescat gingiua ⁊ ꝯstringat̄.De cu ra apostemat[illegible]s fl'ici dix Aui.si fu[illegible]rit ex hu miditate suꝑflua.s.fl'ica oꝫ in ꝑn°ut colluatur os cū oleis calidis ⁊ melle Aut oleo ō oliuis cū rob.deinde.s.post ꝑnᵐ.admistrētur resolu tiua fortia.s.incipiēdo a debilioribꝰ ista sūt dicta supra ml'ociēs.Dixit hal'. Gingiuis si ulcera appareāt aut apostemata sanguinē qꝫ ab ipis fluere uideris cefalicā minue ⁊ sicias applica.⁊ si passio diptarnorū fit uenas duas que sunt sub lingua ⁊ fl'oma ⁊ corpꝰ solue. Et sciat̄ ꝙ oleū onfacion ꝯfert apati calido tepi dum collutū ipꝫ āt in quo bullierint blace bi santie collutū calm q̄ꝫtuꝫ tollerari ꝯfert apati frido.⁊ butiꝝ ꝯuenit apati gingiuaꝝ i pueris ⁊ dixit ꝯst.zucᵐ rosatū cū uino uel aceto ſm exigētiā bullitū ⁊ collutum sedat dolorē gigi uaꝝ. Et dixit.A.cornu cerui ustū sedat do lorē gingiue iflate ⁊ sil'r sucus fructꝰ uel foli oꝝ rubi.Et Rasis dixit 3° ꝯtinētis sucꝰ fruc tus celsi ⁊ sapa eius uꝫ dolori gigiue eo ꝙ re stringit moderate.⁊ butiꝝ coctū maturat oīa apata i ore que cessabit manatio eoꝝ ⁊ doloꝝ mitigabit̄. Et gingiue qdē aln̄ itumescūt ⁊ igrossant̄ ꝑ hūiditatibus ad eas fluētibus.et ad subtiliādum ⁊ esiccādum eas.⁊ ꝯfert ad h̄ ut sumatur ouū galline ⁊ eiciat̄ ex eo albumē ⁊ uitellus in eo relinquatur. ⁊ ipleatur supra uitellū sale paulatim ponēdo de eo ⁊ bn̄ cum uitelo miscēdo ut liq̄fiat sal.⁊ sic repletū ouū obturetur ⁊ ꝯburatur ita ꝙ in cinereꝫ rediga tur ex illo cinē frica gingiuas uꝫ ēt fricatio eoꝝ cū saliua Et dix Rasis 3° ꝯtinētis si gigi ua fuerit ꝯclināt ad citrinitatē ⁊ cal'itatē īsistē dum cum medicamine frigido facto ex galla ⁊ fructu tamarisci ros.⁊ balaust.⁊ sil'ibus.⁊ si declināṡ fuerit ad frigiditatē ⁊ albedinē. ℞. cineris mētastri mōtani ⁊ siluestris an.pt.x. baccaꝝ aristi.i.iuniꝑi pt.vii folioꝝ cipssi sa uine ⁊ yreos an.pt.v.mirre.pt.iii.nardi pt. iiii.piretri cinamomi cassie l'.an.pt.ii.salis ge me pt.ii.masticis.pt.iii.distemꝑent̄ cum mel le ⁊ utātur ⁊ post ea puluis eoꝝ appōatur gin giua etiā aln̄ ml'tū rubet ⁊ sanguine implet ⁊ ꝯfert.⁊ dixit.A.scarificatio ⁊ sanguinis ex tractō. Et deinde collutio oris ex stipticis ⁊ ꝯfert alumen extinctum in aceto cum duplo ipius de salle ⁊ cum sutie tm̄ q̄ꝫtum est ipm̄ ⁊ medietas eius sparsuꝫ supra eā.s.gingiuā.et dixit utātur cathata sallita usqꝫ quo fiāt sicut carbo ⁊ sumatur ex cinere eoꝝ ꝑs.i.⁊ ex ros. siccis pt.ii.aut.℞.mirti ⁊ lentium ustaꝝ an. ꝑs.i.sumach ⁊ uitrioli an.pt.ii.floruꝫ sgnāti pt.iii.ꝯmisceātur ⁊ administrētur. Et rur sū aln̄ ex gingiuis fluit sanguis ⁊ ad eum re stringēdum dixit hal'.℞.ros.⁊ seminis caruꝫ ⁊ sūach ꝑtes eq̄les ⁊ in aqua ros.coque ⁊ cola ⁊ admisce paꝝ aque pastoris ⁊ arnoglose ⁊ su gatur.i.colluatur os cū eis qn̄ sanguinē āpu tāt ⁊ pustulis ꝓsunt ⁊ apati cal'o ꝙ gigiuis i nascitur.

Caᵐ 27ᵐ de ulceribꝰ fixuris ⁊ excoriatōe gi giuarum.

Lcera accidūt gingiue sic̄ ⁊ aliis mēbris aut post plagā que saniat̄ aut ꝑꝑ du bellech ꝙ ē ruptum . aut ꝓpter hūores corrosiuos deriuatos ad ipaꝫ. Et sunt ex eis dixit.A.quedā pu ra.i.que nꝫ sūt putrida nꝫ corrosiua.et q̄daꝫ sunt icipiētia corrodi et fiunt ulcera corrosi ua.et qn̄ꝫ fiūt fistl'e.et signa uniuscuiusqꝫ spē rum eoꝝ nota sūt ꝑ ſm.⁊ cura puroꝝ dix.A. ē cura alcola.s.puri dicta supra.⁊ ꝙ efficaciꝰ ē ad ea dixit rasis 3° ꝯtinētis ē ut cum litio mixto cū melle liniat̄.⁊ si quidem fuerit a cā frigida lauetur cum aqua mellis et suppōatur mel cum puluere gallaꝝ mixtuꝫ.et puluis cip peri ē util' et si fuerit a cā calida lauetur cum aqua zuebari uel cum aqua ordei et zuc°.et suppōatur zucᵐ rosatum cum aqua arnoglosse et cuꝫ cal'itas ē ibi intensa cāfora ē tunc utili ma. De ulceribus āt putridis.siue saniosis dixit mesue.quedam sunt saniosa in quibꝰ nō ē multa profūdatio.et ex eis sunt putrida ml' te putrefactōis.et ista sunt profundātia et sūt cancerosa et corrosiua suple et fistulosa.et sūt tertiū mēbrum diuisionis ulcerum ſm Auic. de cura dixit mesue. ꝙ primi generis .s.non profunditatis multe q̄ Auic.uocauit putrida absolute ē duplex curōis modꝰ et ꝑmꝰest mun dificatiuꝰ ipius ulceris cū eo ꝙ est sicut uinuꝫ ꝓꝑe et acetum decoctōnis foliorum salicis et rosarum et foliorum oliuarum siluestrium et lentiuꝫ et sumach et corticis granati siluestris et Aristol'.rotunde et carmezer et sil'ium et di ameron est mundificatiuum bonuꝫ et proprie cum croco.et si uideris in eis habundare san guinem ꝑꝰ fl'omiā cefalice fiat scalpellatō gigi uaꝝ cum extōe multi sāguinis deinde abluāt̄ cuꝫ eis q̄ diximꝰ.2ꝰ modꝰ ꝑficitur cuꝫ medici nis stringentibꝰ gingiuas ⁊ solidātibꝰ uulnera ⁊ sūt ꝓꝑe sic̄ alumen ꝯfricatuꝫ sup gingiuas ⁊ collutō fc̄a ex aceto decoctōis eius qn̄ sunt ꝓꝑa ⁊ sic̄ tamarzit ⁊ balaustie ⁊ rose ⁊ cor tex ḡnati et alumen et decoquātur in aceto et colluātur cum eo gingiue.deinde.liniātur suꝑ

eis quod ē sicut rose ⁊ cupule glandiuꝫ ⁊ cor
tex thuris ⁊ farina orobi. ⁊ sanguis drac. aut
fiat ex eis puluis ⁊ utere ponēdo ex eo super
eis. dixit gal. ad grossitiē ⁊ putrefactōeꝫ gin
giuarū cefalicā flōma sitiā ceruici appōe cor
pus purga cibis refice laudabilibus refrigerā
tibus ⁊ subtiliātibꝰ ꝯditis cū sumach ⁊ aqua
granatorū ⁊ silibus. dulces uero caueat ⁊ car
nes multi nutrimēti medicinis utat̄ acutis ⁊
eis dētes ꝯfricꝫ ⁊ gingiuas. dix Ras 3° ꝯtinē
tis si cū ulcere gingiue fuerit putrefactio cu
ratur cū cicē ipatoris sicco et sauina sicca tri
tis ⁊ mixtis cū melle ⁊ liniat̄ desup cū eis. di
xit eis dyas. elixatura rubi colluta uꝫ ulceri
bus gingiuarū ⁊ palati ⁊ uꝫ urina pueri i ua
se eneo cocta. et uꝫ flos lābrusce uiridis ⁊ sic
cis. dixit. A. ulcera que putrefieri icipiūt oꝫ
ut curētur cū eis que sūt sicut olea cal'a ⁊ sem̄
iunipi ⁊ tribuli uꝫ eni sucus tribuli cū melle
mixtus coctꝰ ⁊ collutus. ⁊ si iuuēt dixit. A. bn̄
erit ⁊ si nō sumat̄ gallarū pt. i. ⁊ mirre. ʒ. ß. ⁊
aggregātur cū oleo ros ⁊ admistrētur. Et ex
iuuātibus ē collutio oris cū aceto sqllitico ⁊
collutio cū lacte asinino ⁊ cū decoctōe folioꝝ
oliue aut ros ⁊ lētiū ⁊ gallarū ⁊ capitū ros ⁊
ḡnatoꝝ de secūdis ulceribꝰ ꝫm mesue dixit ip
se ꝙ sūt secūdū unū duoꝝ mōꝝ qꝛ alia sūt fi
stulosa ⁊ alia cācrosa ⁊ herpetica ⁊ ista sūt q̄
sunt corrosiua ābulatiua. ⁊ cura eorū hꝫ duas
itētōes. s. uālem et ꝑticularē. ⁊ ꝓma ꝑficitur ꝑ
euonē ꝑ flōmiā ⁊ fluxꝫ uētris sicut necitas
expetit suple ⁊ ꝑ diuersionē mē siqua ad loca
ulcerata defluxerit. 2ª ūo ꝑficit̄ triplici ge
nere curatōis ꝑᵐ ē mūdificatio ⁊ abstersio ui
rus ⁊ putredis nꝫ nō ⁊ ꝑtiū corruptarꝫ i ip
sis siue caro fuerit siue os. ⁊ qdē si ulcus fue
rit fistulare ⁊ fuerit in carnibꝰ gīgiuaꝝ oꝫ ui
dere si corrosum penetrat uacuꝫ eius deinde
imittat̄ in eo medicam̄ acutum usqꝫ ad ꝓfun
dum eiꝰ ꝯsumēs carnes putridas. Et post
hoc utēdum ē mundificatiuis multe abstersio
nis sicut ē acetꝫ sqlliticꝫ ⁊ silia usqꝫ q° ap
ꝑeat caro pura. Et si conueniat. s. ad hanc
mundificatōeꝫ faciēdum medicamē acutꝫ et
iniciat̄ in fistulā oleum de ouis cum modico
troc. alcacalon iniectōnē pꝰ iniectōem usqꝫ ad
ꝯsumptōeꝫ totius in puri. ⁊ qn̄ꝫ ex troc. ꝓdic
tis facimus tētas ⁊ ponimus eas usqꝫ ad fū
dum fistule usqꝫ dum ꝯsumatur caro putrida
ipius. Uerum si ꝑ ꝑ medicīas dolor supflu
it ⁊ cōbustio tunc teneāt in ore oleum ros ꝑ
se aut cōquassatum cum albamine oui aut cum
lacte donec doloris remissio fiat ⁊ sil'r punctu
re. si āt fistula usqꝫ ad radicē dētium penetra
uerit ita ꝙ a radice dētium ꝓcesserit curetur
sil'r cum medicamine acuto ⁊ aliis abstergēti
bus sicut diximus. ⁊ si nō cōtulerint cauteri
zet̄ ad radicē dētium cuꝫ stillo facto de cupro
utēdo prio illis mūdificatiuis ⁊ abstersiuis
que diximus ꝙ si sic malitia ñ tollit̄ dēs abi
ciat̄ ⁊ si aliqd coruptōis remāserit leui medi
camēto tollet̄. ⁊ si corruptio cadit in os man
dibule oꝫ elargare ulcus usqꝫ ad os corruptū
deinde cum istrumētis radēdi totum ꝙ ex os
se corruptum ē abiciat̄ usqꝫ dum pareat puꝝ
Dixit serapio i gingiua si fuerit fistula mūdi

ficet̄ in ꝓmis cū cilidicon postea ponat̄ sup
ea mē siccū ꝙ sic fit. ℞. radicū lilii ⁊ piretri
an. ʒ. i. aluminis balaust. ⁊ gallaꝝ an. ʒ. ii. Et
Aui. dixit ulcera si sūt corrosiua si sūt ꝓfūda
oꝫ ut curēt̄ cū calcadis al' calcadico ꝓpo eis
dicto in antidº deinde spargātur sup eis medi
cine stiptice. s. que desicāt ⁊ sint subtil'r pulue
rizate ⁊ sil'r curātur fistule. ⁊ ex exptis dixit
Aui ē medicamē ꝙ sic fit. ℞. tribuloꝝ fruc
tus tamarisci piretri an. ʒ. ii. celidonie. ʒ. i.
mirob. citrinorū ⁊ ros siccarū an. ʒ. ii. fabarū
salis armoniaci cubebarū spume an. ʒ. ß bala
ustiarū croci an. ʒ. unius q̄rtā ⁊ cāfore. ʒ. uni
us quintā fiat ex eis dētifriciū. Et dixit ad
ministret̄ ad corrosa ⁊ fistulas ex balaustiis
⁊ squāma ferri deinde colluat̄ os cū aceto sql
litico aut aceto decoctōis folioꝝ oliue. dixit
rasis 3° ꝯtinētis ad gingiuā corrosā. ℞. olei
ros. ꝑtes. iiii. gallaꝝ pt. iii. mirre pt. ii. terāt̄
⁊ coquātur in aceto ⁊ cū eis lauāda ē gingiua
⁊ rēaneāt in ore ꝑ horas duas deinde lauan
dū ē os cū lacte asinino eo ꝙ prohibet corro
sionē ⁊ putrefactōem ⁊ uꝫ ad hoc si lauet̄ gin
giua cū balaustia ⁊ squama ferri ðinde lauet̄
os cū aceto sqllitico seu i quo decocta sint fo
lia oliuaꝝ. ex eis āt que corrodūt carnē malā
i ulceribus gingiuaꝝ ⁊ alioꝝ ēt mēbrorꝫ ē
hoc. ℞. arsenici rubei calcis uiue aluminis gal
laꝝ floris eris an pulueri zētur subtil'r ⁊ in
fūdātur in aceto ꝑ ebdomodā unā. deinde esi
cētur ⁊ postea iteꝝ pulueri zētur ⁊ ex isto pul
uere ponatur sup loco ⁊ dimittatur ꝑ horam
unā. ⁊ si necessariū fuerit iteretur in circuitu
tn̄ fiat inunctio cū oleo ros. ad sedādū dolorē
dix. A. ex eis que approximāt ei. s. calcadicō
ē ut sūatur a uminis ⁊ calcis uiue ⁊ gallaꝝ ⁊ du
oꝝ arsenicoꝝ ꝑtes eq̄les de qbus mixtis ac
cipiat̄ danich. i. post ꝯtritionē uehementē. et
fiat cū eo fricatio ⁊ fricādo bn̄ deinde expec
tetur sup eis hora. i. ⁊ postea colluatur os cū
oleo ros. ⁊ qn̄ꝫ pōitur i eo acatia. ⁊ dixit qn̄
qꝫ ꝯfert cauteriū ꝓdictū. s. ex oleo feruēti est
eni ex eis que deicidūt corrosionē ⁊ faciūt na
sci carnē bonā al' sanā. dixit mesue. ulcera cā
cerosa herpetica curari oꝫ cum appōne medi
caīs acuti una uice post aliā usqꝫ ad corrup
tionem carnis cancerose corrosione corrupti
onis cū successiōe medicamīs eius ꝙ ē sicut
acetū sqlliticū uice una ⁊ cum successione olei
ros. uice alia. Uerū si caro cancerosa mlta
⁊ dura ⁊ difficilis consūptionis ex medicaīe
acuto Cauterizet̄ super ipa cauterio ex auro
cauterizatione post cauterizationē donec per
ueniatur ad uiuꝫ deinde teneat̄ in ore butiꝝ
cum oleo ros. Aut oleum ros solū. Et si post
cauteriꝫ aliqd corrosꝫ remanserit curet̄ cuꝫ
calcalidon. Dixit Gal. 5°. de ingenio sanitatis
⁊ scribitur. 3°. ꝯtinentis sic. Si ulcus oris
fuerit nimis putridū curandum ē cuꝫ rebus
uehementis desiccationis. Que uero fue
rint cum minori humiditate ⁊. remotiora ab
hiꝰ malitia curētur cū rebus nō nimie esicca
tionis. Et iuxta opus sue necessitatis sic cuꝫ
medicaīe ꝯfecto de celsis ⁊ moris rubi ⁊ su
co corticis nucis tenere tn̄ melior ē medicīa
confecta de suco uue dulcis ⁊ nuce cipressi

Et ex utilibus debilibus ad ulcera pauce hu
miditatis putride ē zuchaꝝ roſ uetus cū uio
ul' aceto bullitū ⁊ poſtea collutuȝ. ⁊ ex eis eſt
cornu cerui uſtū cū ſuco folioꝝ rubi. ⁊ ſūach
fricatū in aqua decoctōis roſ ſiccaꝝ aut ypo
gſt. aut corticū granatoꝝ. ⁊ ex eis ē uinuȝ de
coctōis betonice ſepe collutū. Et ſi hui⁹ ul
cera leuis idigēt mūdificatōe ⁊ abſterſiōe tūc
utilis ē decoctio foliorū oliue cū melle. et de
coctio radicū apii cum melle colluta. Dixit
raſis 3° ꝯtinētis. ſucus folioꝝ plātaginis ad
lauādū os frequēter uȝ ad ulcera oris ⁊ ſi fu
erint i ultitate malitie. ſ. iſti⁹ pmi grad⁹ ulceꝝ
⁊ ad gingiuā ſanguiolētā ⁊ mollē. dixit rufus
fel teſtudinis uȝ ad ulcera mala acuta i orib⁹
ifantiū. ⁊ dicūt quidā mixtū cū melle diſolutū
i aqua colluaꝛ ⁊ laueꝛ inde os. ⁊ ex eo ſine a
qua liniaꝛ exterius ſanat eni certe ulcera ma
la frandulēta q̄ fiūt in oribus pueroꝝ. dixit
gal. ubi ſupra. ulcēa in ultimitate humiditatiſ
exūtia attinētia oſſi eo ꝙ ē dubitāduȝ ne⁹ cor
rūpatur curāda ſūt cū medicis nimis uehem
tibus in deſiccatōe ob cām nē oſſis eo ꝙ ē ſi
cum et de huius ſūt acatia ⁊ cortex glandis
⁊ uȝ acetū cū ſale ad colluēdum ⁊ tenēdum in
ore qm̄ uȝ ꝯtra corruptionē ⁊ ꝓhibet eā. Et
ait raſis ibidē dico ꝙ caro oris ē ſicca ſalua
lingua unde nō extimādū ē gal'm opponē hic
utēdo in ore medicis uehemētis ſiccitatis ci
adductū icurtat eo ꝙ oē mēbꝝ caliditatis ⁊ hu
miditatis multe ꝓmptū ē putrefactōni. q̄ꝛ cu
rādū ē cum rebus multū deſiccatiuis ut n̄ ſit
dubiū de putrefactōe eius. et ſubdit gal'. ſi in
ore fuerint ulcera ueIociter corrūpētia ex ca
liditate ⁊ hūiditate coꝝ curāda ſūt cū medici
nis uehemētibus. Et de utilib⁹ i ulcerib⁹
oris ⁊ gingiue mediis ē dixit gal'. ifūdaꝛ ſal
in aceto potētiſſimo ⁊ teneaꝛ ex eo tepido in
ore. aliud utile ⁊ ē ſerap. ꝯferrēſ ad corroſio
nē oris ⁊ ꝯſtringit dēteſ. ℞. mirob. citrinoꝝ
gallaꝝ corticū granati acetoſi roſaꝝ ramich
⁊ ſumach tunſi fruct⁹ tamariſci ⁊ granatoruȝ
ſilueſtriū an ptes equales terātur ⁊ admiſtrē
tur. Et dixit ſerapio medicamē ꝯferrēs cor
roſioni ⁊ mē ſanguinee q̄ egrediꝛ ex gigiuis
⁊ dētibus ꝯuuſtis. ℞. alumis albi uſti ⁊ exti
cti cū aceto. ʒ. i. ſalis maſce ⁊ ſumach. an. ʒ. te
rātur ⁊ admiſtrētur Aut. ℞. alumiſ pt. ii. ⁊ ſa
lis cōis toſti. pt. i. puluerizētur ⁊ pōaꝛ ex eiſ
ſuꝑ gingiuas. nā corrodit carnē malā ⁊ bonā
regenerat ⁊ gingiuas ꝯfortat. dixit gulis cō
tra corroſionē gingiuaꝝ ⁊ tuberoſitatē earū
frica locū cū alumie zucharino. ⁊ poſtea laua
cū aceto ſqllitico bis in die mane ⁊ ſero. Et
poſtea pone ſuꝑ gigiuas puluerē maſticis ita
ꝙ adhereat gingiuis. Aliud ēt utile. ℞. ſūach
gallaꝝ balauſt. ⁊ alumis an. terātur et fiat fri
catio cū eis in loco pmiſſa collutōe cuȝ aceto
ſqllitico dicūt quidā ꝙ uinū decoctōiſ radicū
pētafilonis uſqȝ ad ꝯſumationē tertie ptis te
pidū ore retētū ſanat oēs putredines oris ſor
didas ⁊ difficilis ꝯſolidatōnis. Ad ulcera
uero malingna ⁊ herpetica ex utilibuſ ē medi
camē ſerap. ꝙ ſtringit gigiuas ⁊ uȝ ad herpe
ten eſtiomenū ⁊ dolorē molariū. ℞. corticis
granatoꝝ. ʒ. xxx. balauſt. gallaꝝ alumis iamēi
piretri an. ʒ. x. ſumach. ʒ. xv. ſalis indi. ʒ. v. te
rātur ⁊ adminiſtrētur. Aliud ualēs ad gingi
uas corroſas ⁊ inflatas ex reumate. ℞. nitri
℥. ii. auri pigmēti. ℥. i. aluminiſ zucharini. ℥.
iii. puluerizaꝛ quodlȝ p ſe ⁊ ponaꝛ quodlȝ p
ſe in ſacculo lineo ⁊ dimittatur in aceto nouē
diebus poſtea ꝯburātur ⁊ ꝯbuſta puluerizēꝛ
⁊ ponatur ex eis ſuꝑ gingiuas. Et de utili
bus dixit. A. ē qn̄ alcola ſunt corroſiua mala
neceſſaria ē adminiſtratio floris eris cū col
cotar ⁊ gallis ⁊ rob ⁊ alumie ⁊ balauſt. Et
dixit gallie ꝯferunt oī alcola malingno ⁊ ꝓpē
q̄ coquūtur cū aceto ⁊ ſale ⁊ fit cū eis collutō
oris in alcola pueroꝝ. Dixit paulus accidūt
al'n in gingiua ex ſplene ulcera nimis malig^a
⁊ oȝ ut curētur ſicut alcola nīoꝝ ⁊ ut rectifice
tur ſplen. dixit. A. ſi fuerit cū alcola maligno
ſuꝑle uel alio ulcere oris apā tūc oȝ ut cureꝛ
cum hoc unguento. ℞. aque albedorogi. ſacra
iati. i. olei roſ ſacraiati. ʃ. lētuȝ ſacraiati ʃ.
croc. aur. ii. ꝯficiatur ex eis unguentum quo
fiat in loco illinitio. ſ. dum curetur apoſtema
Secundum genus curationis ulcerum gingi
ue dixit meſue. ꝑficitur cuȝ medicinis incar
natiuis. i. generantibus carnem loco corroſe
⁊ depdite ſicut proprie cuȝ corticibus thuriſ
coctis cum uino aut aceto aut oximelle ſquil
litico facta collutione cum eis. Deinde cum
medicamine de corticibus micum aut dyamo
ron deinde cum unguento egiptiaco aut aceto
ſquillitico. deinde liniatur ſuper gingiuas ꝙ
eſt ſicut cortex thuris ſanguis drac. ſercocol
la mirra aloes ⁊ ſimilia attribuendo eis ui
ciſſitudinē. eis. ſ. medicinis dictis ut nūc fiat
oris collutio nūc apponatur unguentum egip
tiacum nūc appōatur puluis p̄dictus carnis
generatiuus ⁊ hoc ſcd̄m ꝙ diſpō ulceris exi
gerit. medicamē utile in regenerādo carnem
in ulcerib⁹ gigiuaꝝ. ℞. olibani ligni aloeſ ſer
cocole ⁊ ſanguinis drac. an. fiat puluis ſubtil'
de quo ponatur ſuper loco. ⁊ de utilibus in
pueris eſt puluis ſpodii ſolus ul' mixtus cū
zucharo roſato. dixit Raſis 3° ꝯtinentis. ad
regenerationem carnis in gingiua. ℞. thus
maſculum ariſtol' ſanguinem drac. yreos et
horobum et cum melle diſtempa et utē dixit
meſue. 3^m genus curatōnis eſt ꝯſolidatio et ꝯ
fortatio. ſ. gingiuaꝝ poſt ꝯſolidationeȝ ne am
plius recipiat māȝ. et hoc cum medicinis in
duratiuis et coadunatiuis carnium gingiuaꝝ
que eligantur ex hiis q̄ dicuntur in capl'o de
ꝯmotione dentium. Fixure autē gingiuaruȝ
curātur dixit Aui. ſicut fixure labiorum. Et
de utilibus ad fixuras oriſ ⁊ lingue ex calidi
tate eſt. ℞. candi ⁊ ſeium cōium fridorum an.
. ℥. i. tere ⁊ confice pill'as cum mucillagine
pſilii. Et cum neceſſe fuerit aqua frigidiſſi
ma infundatur ⁊ in ore teneatur et ſuper lin
gua. Et excoriationi autem gingiuarum et
palati ſine ulcere confert puluis oſſium mi
rob ſuper poſitus grana etiam mirti uiridia
maſticata proſunt. Et epatica cum melle mix
ta et linita.

Capitulum 28^m de augmento et diminutione
gingiue.

Uandoq̄ accīt gingiue ut augeaꝰ caro eius. ⁊ curatur cū̃ stipticis aromaticis fricatis super ipam. ⁊ qñ̃ additur caro ī gingiua ⁊ curaꝰ si supponatur ei colcotar ⁊ mirra q̄m bñ purgāt eā. ⁊ qñ̃ accīt gingiue ut diminuatur caro eius ⁊ restauratur. dixit Aui. si sumantur thuris masculi ⁊ aristol' rotunde ⁊ sanguis drac. ⁊ farina horobi ⁊ radicis lilii an. triturētur et conficiantur cū̃ melle ⁊ liniatur super eis.

Capᵐ 29ᵐ de mollificatione lingue.

Ecidit aliñ ut mollificeꝰ lingua. Et si fuerit parua. dixit. A. sufficit in ea collutio oris cum aqua in q̄ decocta sint stiptica cal'a ul' frigida ꝑ̄z cō̄ ꝑplōnē. Et ex eis q̄ sunt uehementis iuuamēti in ea ē alumē decoctū cū̃ aceto .s. ⁊ colutū ⁊ sup̄fricatū ⁊ puluis radicum lābrusce cū melle mixtꝰ ⁊ uz sucꝰ plātagis collutus ⁊ decoctio mirti colluta. Et sucꝰ rubi cū tera sigil' ē utilis sanās mollificatōē̃ debilē ⁊ sanguinolētiā̃ gingiue. Si āt mollificatio fuerit pl'ima dixit. A. tūc rectius ē ut icidaꝰ .s. scalpellando eā̃ ⁊ dimittaꝰ sanguis fluere ⁊ espuaꝰ ꝙ egrediꝰ ex eo. deinde colluaꝰ os post ipm cū decoctōe stipticoꝝ. Et ex ꝯuenientibus ē ut sumātur fructus tamarisci. ʒ. iii. foliorꝝ allzāne. ʒ. ii. aut balaust. et corticū granatoꝝ an. pt. vi. terreniabin ⁊ aluminis iameni an. pt. iii. rosaꝝ ⁊ sumach ⁊ albaczededi an. pt. viii. spice aromatice floꝝ sq̄nāti an. pt. x. fiat ex eis linimētū post collutionē oris. Dix serapio hoc ē medicamē ꝯferens mollificationi gingiue ⁊ ꝯmotioni dētiū. ℞. balaust. corticis granatoꝝ an. ʒ. vi. arsenici rubei ⁊ citrini alumis iameni an ʒ iii. sumach rof. an. ʒ. viii. spice sq̄nāti an. ʒ. x. terātur ⁊ administrētur. dicūt quidā mollificatio gigiue curaꝰ cū ꝯfortātibus gingiuā stipticis ⁊ desiccātibus ⁊ cū ꝓhibētibus fluxū hūiditatū ad ipā̃. Et cū mā̃ fluxā ꝯsumētibus. cōfortāt aūt gingiuā et ꝯfirmāt ablutio cū decoctione corticis seu fructus tamarisci. Et cū decoctōe rosarū et psidie et puluis coralloꝝ appositus ē ultimus i ꝯseruatōe gingiuaꝝ. Et in dispōe frigida uz in ꝯfortando gingiuas uinū decoctionis masticis cippi et sandarace et ꝯfert cinis pulegii sicci et usti et cinis cornu cerui usti donec albescat et ꝯstringit gingiuas et sedat inflationē caꝝ. Mā̃ aūt fluere ad gingiuā̃ ꝓhibet flos lambrusce aut solū semen rof aut sucꝰ granatoꝝ decoctꝰ Et decoctio gallaꝝ colluta et in ore retenta. Mā̃ aūt iā̃ fluxam et gingiuā̃ lapsantem cal'am ꝯsumit sucus uue acerbe desiccatus ⁊ agresta etiam cū uino dulci ul' melle decocta. Et uinū decoctōis mirti. Fridād ꝟo semī stafisagrie decoctū aceto masticato masticis collutio oris cū aqua salsa ⁊ decoctio sq̄nanti ⁊ alumen iamenum.

Capᵐ 30ᵐ de egritudinibꝰ accñtibus dentibꝰ

Dixit Aꝝ. 2° de generatione aialiū dentes ex ossibꝰ sūt quecunq̄z. n. aīmalia hñt dentes hñt ⁊ ossa. ⁊ augētur dētes ꝑ uitā soli alioꝝ ossiū cuiꝰ in crementi cā fuit ꝑꝑ opus cito enim ꝯtererēꝰ nisi facta aliq^a auratōe. dixit serapio dētes nutriunꝰ ⁊ augētur ⁊ crescūt ꝭm longitudinē uite hoīs ⁊ hoc ē appens in dētibꝰ rēanētibꝰ ⁊ de dentibus eradicatis q̄z augm̄tāꝰ ⁊ crescūt plꝰ q̄̄z alii dētes ⁊ dixit serapio. dentes augenꝰ semꝑ uerūtñ ꝙ additꝰ i eis atteriꝰ sēꝑ ⁊ minuiꝰ ex eis ex hoc ꝙ mollūt cibaria. ⁊ subdit Aꝝ. ubi supra accīt ñ habē eādē nā̃ aliis ossibus dētes hec quidē in p̄ma ꝯstōne fiūt oīa ⁊ nihil posteriꝰ. dētes āt posteriꝰ ꝑꝑ q̄ð ⁊ iterum pñt nasci decisi dētes et differunt dētes ab aliis ossibus in duritie ac ipe dixit 4° de generatōe aialiū. Accñt āt dētibus aliq̄ egritudines q̄ sūt cognite ꝑ sꝭm et aliq̄ q̄ nō sunt cognite ꝑ ipm. et cognite dixit serapio sūt foramē et nigredo et fractura ⁊ ut nō tollerēt rē̃ frigidā nā̃ cal'am. s̄z accīt eis ex utrisq̄z ul' altera eaꝝ egritudo aliq̄. ⁊ que nō sūt appentes siue cognite. dixit ꝭapio sūt dolor i se ipo aut ex apate algumie aut ꝑꝑ neruos q ꝯsolidanꝰ i'radicibꝰ dētiū ꝙ est q̄z qñ ē in istis neruis egritudo ymaginaꝰ multi hōīū̃ ꝙ dolor ē in ipo dēte. ⁊ cognosciꝰ hoc ex dēte qñ eradicatur q̄m si rēanet aliqd doloris pꝰ eradicatōē̃ dētis tūc significaꝰ ꝙ dolor ē i neruo. Diminutio āt doloris qñ eradicaꝰ molaris ē ꝙ algānen nō extēdiꝰ. extēsiōe egredietē in q̄̄z titate cū qua cadit ꝑcussio. ⁊ lesio nocet ex cōtinuatōe cū osse ꝑꝑ ꝙ ē extensio. ⁊ q̄m iā fit locus ad q̄etē ⁊ āplitudinē. ⁊ q̄m res q̄ conferūt ei ueniūt ad ipm ꝙ est q̄z non est possibil' curatio nerui dētium qñ apatur dum permanet dens in eo quoniā gingiue sunt inolute super ipm sicut candella al' custodia ⁊ dens ē in facto eius ab interiori. ⁊ dixit serapio. si aūt uirescunt dentes ⁊ recipiunt uiriditatem i toto corpore suo tunc non est mirandum si sequitur eos quod simile est apostemati. Et uerificant quidam medici hoc per id ꝙ dentes augentur ⁊ crescunt secundū longitudinē̃ uite. dixit Auic. accidunt dentibus egritudines mollificationis ⁊ fixure ⁊ eradicationis ⁊ augmenti ⁊ alteratio coloris in substantia sua ⁊ in epitimatibus compositis super eos.

Et accidunt eis corrosio ⁊ putrefactio ⁊ fractura. Et accidunt eis dolores uehementes et fricatio. Et accidit eis stupor et est species dolorum eius. Et accidit eis defectus a masticatione dulcis et acetosi Et noceri a calore ⁊ frigore ⁊ paruitas tollerantie ad obuiandum uni amboꝝ silicet calidi ⁊ frigidi aut utrisq̄z. Et quandoq̄z accidunt eis species apostematū. Et istud q̄dē̃ non ē mirꝝ. Nā omne q̄ð recipit extensionem cum augmento nutrimenti non elōgatur quin recipiat extensionē cū sup̄fluitate. s. nutrimenti Nā si nō recipent materias penetrātes in eis augmētantes eos nō fierent uirides ⁊ nō de rugarentur. istud enim ē ꝑꝑ superfluitatis penetrationem in eos. Et Aꝝ quidem. 3ꝭ.

ꝓbleumatū ꝓbleumate 2° quesiuit pp qd dentes carnibus magis sentiunt frigus ⁊ leduntᷣ cū sint duriores ⁊ fortiores carnibus ⁊ dixit cām eē q2 dētes nati sūt habere poros .s. plimos ⁊ minutos ꝙ coꝝ denotat albedo ⁊ maxime in cal'as habitātibus regiones ī quos aer subingrediens uaporosus albedinē p̄stat ut ipe dixit 6° de generatōe aīalium in qbus dētibus paucū exn̄s cal'm cito a frido subitāte uinci ē ⁊ facit dolorē pp subitā alteratōem ⁊ q2 dentes sūt debilis sensus. ppea nō dolēt pp sol'onē ꝯtinuitatis coꝝ ſ3 pp q̄litates actiuas magis dolēt q2 sūt penetrabiles de facili Et in 3° ꝓbleumatū ibidē q̄siuit pp qd dētes magis sentiūt frigus q̄3 cal'm. ⁊ sil'r magis leduntur frido q̄3 calido caro āt eꝯ̄o ⁊ dix cā3 eē q2 caro optinet mediū distēpantiarū. ē cui tēpata. sed dētes sunt fridi q̄2 rei ledētis sūt magis sensitiui. hec. n. sol'o ē ꝓbabilis. Deinde adduxit aliā cām magis uerā. et dixit cām eē q2 dētes sūt subtiliū pororū in qb⁹ est puū cal'm q̄2 uelociter a ꝯtrario patiūt .s. a frido ꝙ ꝯtrariat coꝝ puo cal'o. sed caro ē latorū3 poroꝝ in qbus multū ꝯtinetᷣ de cal'o. q̄2 non cito patitᷣ a frigido cui pōt resistere ſ3 patitᷣ a calido. nā calida cito suscipiūt calidum ⁊ leduntur eo quia additur supra temperamētū3 proprium. dixit. A. complexiones dentium quandoq3 significantur ex gingiua ⁊ colore eius. sicut si ē citrina ꝯpl'o dentium est colerica. ⁊ si est alba est fl'ica ⁊ si rubea est sāguinea. et si ad fuscedinem uel nigredinem declinis est ml'ica.

Capitulū 31^m de conseruatōe sanitatis dētiu3

Dixit. A. qui uult ut icolūes sint dētes eius oportz ut obseruet octo res cauēdo se ab eis. Et ex eis prima est ut caueat se a frequēti corruptiōe cibi et potus in stomaco suo. Et hoc propter cām in sba cibi ut q2 ē recipiens corruptionem uelociter. sicut lac ⁊ pisces saliti non qdē oēs sed aliqui ex eis ut pisces pui .s. hii q sumunt ex lacubus et stagnis malis. dixit gal'. 10^a de simplici medicina et scribitur a Rabi in 21^a pticula. quodl3 lac cōmestum frequenter nocet dentibus et gingiuis et putrefacit eas et corrodit. et hoc est propter fumos corruptos malos eleuatos a lacte qn̄ corrumpitur in stomaco puenientes ad gingiuas ⁊ dentes subdit. A. ꝙ ēt oportet cauere a frequēti corruptōe cibi ⁊ potus qn̄ corrūpuntᷣ ex malitia receptōis cibi .s. p̄mittēdo cibū q nō d3 p̄mitti. Aut ēt errando in receptōe cibi et post ipsum et ante ipm ita ut corrūpatur. Et 2^a res ē a qua o3 cauere ut nō utatur multis uicibus uomere. et ꝓprie qn̄ est illud quod euomitur acetosum suple aut ponticum sicut cū euōitur ml'ia aut fl'a acetosum que nocent dentibus ⁊ in uomitu ēt qn̄3 multi uapores mali ⁊ corrupti ascēdūt ⁊ uenientes ad dentes ledūt eos 3^a res ē ut uitet masticatōem omnis uisci .i. ois cibi uiscositatē hn̄tis q2 ab eis propter eorum adherentiam nō facile euadunt dētes et ꝓpe cum illud uiscosum est dulce sicut sunt ꝯfectiones de melle .s. qn̄ multu3 decoquuntᷣ Et sicut sunt ficus sicce uiscose. 4^a res ē deuitatio frāgendi duꝝ q2 inde possunt dentes agitari ⁊ frangi. 5^a res ē deuitatio ꝯgelantiū dētes. 6^a. est deuitatio omnis rei uehemētis frigoris .s. actu. Dixit enim. y in affo. frigidū .s. actuale inimicum est ossib⁹ ⁊ dentibus. pp. paucitatem innate caliditatis coꝝ. Et maxime nocet dētibus q2 sunt maxime discohopti ⁊ inde magis attingibiles a frigido ⁊ maxie dixit Aui. post calidū appximatū eis q2 tunc pori coꝝ sunt magis apti. ⁊ ꝑ inde magis penetrabiles a frigido. Et est deuitatio oīs uehemētis caloris dato eni3 ꝙ calidū sit ut dix y in dicto affo. ossibus ⁊ dentibus amicū. tn̄ cū supfluit resoluit superflue hūiditate3 coꝝ Et ꝓprie nocet dixit Aui. post frigus .s. intēsum dentibus approximatū ut patet de maib⁹ frigefactis cū subito appximātᷣ igni. 7^a res est ut assiduet mūdificatione3 ei⁹ qđ ingreditur dētes .s. inter dēte3 ⁊ dētem absq3 ꝑscruptatione multa ⁊ absq3 ꝯsuetudine usq3 ad hoc ut noceat carni rubee ⁊ carni que est iter dētes ⁊ moueat eā Aut moueat dentes. 8^a. res est deuita° reꝝ nocentiū dentibus ꝓprietate sua sicut porri. dixit enim Ras. 3°. ꝯtinentis porꝝ ꝓprie corumpit dētes ⁊ gingiuas. Et Aui. dixit porri uehemēter nocēt dētibus ⁊ gigiuis. Et reliqua ēt deuitet q̄ dicta sunt ī singularibus .s. 2°. cañ. nocere dentibus. Et o3 ad ꝯseruationē sanitatis dentium post euitationē p̄dictorū ut fricētᷣ ⁊ abstergātur dentes uerumtn̄ dixit Aui o3 ut fricationes administrentur cū equalitate. Et nō fiat in eis ꝑscrutatio tāta ut destruatᷣ humiditas dētiu3 et aquositas coꝝ et p̄pet eis ad recipiendum flux⁹ .s. humiditatu3 ⁊ ascensu3 uapoꝝ ex stomaco q fiāt cā ad timorē desuꝑ uentu egritudinū ī ipo. fricatō. n. qn̄ admīstratᷣ cū eq̄litate abstergit dentes ⁊ ꝯfortat eos. Et ꝯfortat carnem rubeā ⁊ ꝓhibet lapides .i. lapidositates fieri in eis. ⁊ facit bonū oris odorē. Melius āt lignum cū quo fricātᷣ dētes. dixit. A. ē illud in quo sunt stipticitas ⁊ amaritudo. sicut ē cortex mirti celsi granatoru3 ⁊ sil'ium. Et si cū p̄dictis habebit aromaticitate3 ē cōuenienti⁹ sicut lignu3 aloes. Et o3 dixit. A. ut assuescat fricatōe3 dentiu3 cū uadit dormitu3 cum oleo .s. cōi si tn̄ necessaria fuerit īfridatō sit oleu3 ros̄. ⁊ si calefactio sit oleum deben. ⁊ qn̄3 necessaria erit ꝯpositio .s. dictoru3 oleoru3 ꝑ hāc eni īunctione3 oleoꝝ claudūtur pori dētiū ⁊ ꝓhibentᷣ sic a lesione uaporū ascendentium. Et melius qdem est dixit. A. ut fricentur pri⁹ q̄3 cū oleo cū melle si ē illic frig⁹ aut cū zuc°. s. dissoluto si ē declinatō ad frig⁹ q2 .s. sit frig⁹ puu3 aut ad paꝝ caloris unūquē q3. n. āboꝝ .s. mellis ⁊ zuchari aggregat ꝓpꝛietates laudabiles abstersiōis ⁊ ipiguatōnis ⁊ mūdificationis .i. rei cibalis pinguis recluse inter dentes. ſ3 zucharū ē ī hoc toto inferius melle quia non est tante uirtutis in abstersione et aliis dictis. Et si terratur tabarzed et misceatur cum melle abstergit et mundificat et constringit gingiuam. deinde oportet ut

sequatur ipsum.s.fricationem cum melle uel zuc°.oleū.i.fricatio cuꝫ oleo. Et hoc ut remo ueatur ꝑ oleū doloꝛ ⁊ asperitas si qua acqui sita fuerit in eis ex fricatione. Et ut ꝯſuetur innata caliditas dentiū ⁊ gingiuaꝝ. Melius tñ est ꝙ oleū quo fit fricatō pticipet aliqua stip ticitate sicut est oleum roſ nardinū ⁊ similia Et dixit Aui. ex eis que ꝯseruāt sanitatē den tium est ut colluatur os in mēse bis cum uino in quo decocta sit radix titimalli.s.illius q ha bet ramos ⁊ folia similia portulace. Est eniꝫ perueniēs ad ultimum in faciendo bonū odo rem. Et non aduenit facienti illud doloꝛ den tium. Et similiter capud leporis adustū in fa ciendo bonū odoreꝫ qñ fit cum eo collutio.s. posito i uino uel aqua. Et similiter sal ꝯfect⁹ cum melle cū aduritur uel non aduritur. Sꝫ adust⁹ ē melioꝛ. Et oꝫ ut fiat ex eo auellana i.forma similis auellane.⁊ ponat̃ in pāno.s. lineo ⁊ fricentur cum eo dentes. Et similiter alumen.i.ameni cū aliq̃ꝫtula mirra ⁊ proprie alumen adustum cū aceto. Et dixit Aui Cum iuuātur dentes istis medicinis oꝫ ut admini stretur post eas mel.i.aqua mellis Et frica tio fiat cuꝫ ea. Aut zuc°.i.aqua zuchari dein̄ admistretur fricatio cū oleis ut ē dictū supra Sucus absinthy cum uino bullitus ⁊ melle. si per interualla ꝯtinuet̃ teneri in oꝛe calidus ⁊ fricare dētes cum eo ꝯſuat eoꝝ sanitatem. De medicinis autem dentibus ꝯuenientibus tā in ꝯſuatione sanitatis eoꝝ q̃ꝫ etiā in curatione malaꝝ dispōnum eoꝝ dixit Gal. sicut scribit̃ 3°.ꝯtinētis ꝙ sunt res desiccatiue i maiori ꝑ te eo ꝙ dētes sunt sicce nē. Et eoꝝ siccitas ꝯ seruat̃ ꝑ ipas ⁊ iste res sūt sicut sal ossa usta acatia ēblici galla piꝑ sāsuc⁹ ⁊ silia. Et dix medicamē bonū dētibus erit habēs in se uir tutē desiccatiuā moderate absq̃ꝫ calefactōe ⁊ infrigidatōe māifestis. Desiccatiuū āt efficax ē dentibus cū nā ipoꝝ sit sicca ⁊ sba ipoꝝ so lida nihilominus tñ dixit ipe ob cām hūidita tum descēdentiū ad ipos ex capite ⁊ ascendē tium ad ipos ex stomaco ⁊ pulmone ac etiaꝫ humiditatū potuū ⁊ ciboꝝ dentes mollifican tur frequēter.unde necessario dentes ⁊ gingi ue idigent esiccatiōe.sed nō calefactōe nꝫ in frigidatōe nisi ad tps cognitū.ꝙ erit qñ trās gredi oporteat nā ipoꝝ ex accñti uehemēti.si ergo trāsgredi eos ꝯtingat ad friditatē appo nere oꝫ eis ꝯtrariū.s.calefaciens ⁊ eꝯ°. Dixit Rasis 3° ꝯtinētis identifricys.i.in medicis dentiū oꝫ ut ponātur medicine cal'e ⁊ frigide iuxta ꝙ opus fuerit. Et subdit gal.iteꝝ me dicine que desiccāt absq̃ꝫ caliditate ⁊ frigidi tate sūt nuces ⁊ cortex arboris ppli.⁊ cortex arboris pini.⁊ cornu cerui ustum ⁊ silia .ait Rasis ibidē dico ꝯferre dētibus oē ꝙ nō hꝫ qualitatē manifestā in gustu nꝫ sbam duraꝫ ⁊ terreā ad cuius ex^m ē hoc medicamē ꝯseruās dētes ⁊ gingiuas absq̃ꝫ nimia calitate ⁊ frigi ditate manifesta. ℞.cornu cerui usti.ʒ.xii.fo lioꝝ cipssi ustoꝛū.ʒ.x.nucis cipssi radicū pen tafilonis.an.ʒ.x.capillorū ueneris ustoꝛū.ʒ. y.folioꝛū roporū.ʒ.iii.spice inde.ʒ.ii.terēda sunt bñ ⁊ iponēda sunt dentibus.nā in eis cū ꝯseruatōe erit abstersio.et dixit dētifricium bonū ⁊ utile. ℞.masticis xiloaloes folii sal uie ⁊ balaustiaꝝ an.ꝑt ꝯgruā.si limaturā coꝛ nu cerui bullire facis in aqua ⁊ cū ea os sepe collueris ꝑseruaberis a doloꝛe dētium ⁊ eoꝝ sanitatē util'r patieris. Et dixit rasis ubi supra aceto utēdū ē ul'r in passione dentiū cali da ⁊ frigida.qm̄ extenuat frigidā ⁊ ifrigidat cal'am.⁊ facit medicinas penetrare ad ꝓfūdū et mel efficax ē ⁊ laudabile ad curā dētium ⁊ gingiue eo ꝙ mūdificat gingiuas ⁊ dentes et abstergit eos moderate ut nō accidat inde ab stersio supflua nꝫ aspitas ⁊ generat ēt carneꝫ gingiue ⁊ ꝯseruat dētes unde leuis ē ⁊ facilis ad cura eoꝛuꝫ.et dixit quidā putāt mel mollē facere gingiuā.sꝫ nō ē ita.ymo restringit eaꝫ eo ꝙ desiccatiuū ē in ꝯo.g̃.et ēt cū eo ē acui tas ⁊ abstersio uehemens.⁊ dixit sal ⁊ zucha rū secūtur uestigia mellis eo ꝙ cū a siccitate eoꝛū corrodūt sorditiē dentiū ⁊ eos abstergūt si uero tritū fuerit zuc^m album ⁊ mixtum cuꝫ melle medicamē erit ꝯgruū ad abstergēduꝫ ⁊ mūdificādum ⁊ albificādum dētes. et cū hoc mūdificat gingiuam ⁊ restringit.dixit gal. ut ubi supra ponit̃.nō ē aliqua medicina cal'a de siccatiua sicut ē cinamomū lꝫ nō sit uehemen tis calefactōis.et nota hic ꝙ lꝫ ꝑꝑ dictā cām medicina sicca sit oportuna dētibus medicia tñ frigida nocet eis quāuis eoꝛū nā sit frida et hoc iō qꝛ ut supra dictū ē medicina frigida cito extingueret debilem caliditatem eoꝛum.

De medicinis dentium dixit. A. ꝙ alie sūt conseruatiue sumendo conseruationem etiam pro preseruatione ⁊ reductione.et alie sūt cu ratiue.et qꝛ suba dentium ē sicca . ideo medi cine conseruātes sanitatem eoꝛum ⁊ reducen tes ad id quod oꝫ secundum pl'm sunt medici ne esiccatiue.calidis āt ⁊ frigidis indigēt cuꝫ accidit unā qualitatum.s.caliditatis ⁊ frigidi tatis a naturali ꝯpl'one pl'm recessisse uehemē tioꝛes āt medicinas ꝯuenientium ad dentium sanitatem sunt esiccatiue mēsurate in duabus aliis qualitatibus.et subdit omnis medicina dentium ē esiccatiua nisi illa que non ē dētis quoniā ē dens.i.iquātum ē dens.ymo ꝓpter accidens quod accidit ei. Et dixit. A. ex medicinis tñ esiccatiuis quedā sunt calide et quedam frigide.suple ⁊ quedam temperate.⁊ subdit ꝙ medicinarū dentiū melioꝛ ē illa que aggregat arefactionem al'.⁊ melius exaspera tionem ⁊ esiccationē et abstersionem et reso lutionem supfluitatis si ad dentem est expulsa cum equalitate.i.conuenientia ⁊ prohibitione materie que ad ipsos attrahitur cum esiccati uis frigidis.et illa que ad aliquātulum frigo ris declinat que nō obstupescere facit dentes sua acetositate aut ponticitate sicut est stupe factio agreste et acetositatis citri.est sicut gal lia non quidem muscata quia ipsa est calida. sed pro gallia intellexit ramich aut such et canfora et sandali et rose .et semen eius et balaustia et sanguis draco .et cortex arboris mori et folia tamarisci et fructus eius .et gal la et Kacube et mandragora alias margarite et fausel et farina ordei et radix acetose et similia . Et dixit calide autem que sunt usque ad terminum idest non superflue .

Alie sunt quaꝝ calīas ē in sbā sua. Et alie q̄ꝝ calor ē acq̄situs. Et calide in sba sua sunt. sic̄ sal adbustus ⁊ sceba adustus ⁊ cinamomū et ysopus ⁊ flos sq̄nāti ⁊ fructus cappariſ ⁊ fortior eo ē cortex radicū ei⁹. Et xiloaloes ⁊ capillus ueneris uiu⁹. i. crudus ⁊ recens ⁊ adustus. Et folia cip̄ssi ⁊ iunipi ⁊ foliū ⁊ cornua cerui adusta et mētastꝝ et cinis ei⁹ et mastix et dragātum adbustū ⁊ aristologia rotunda ⁊ cinis corticis uitis ⁊ cinis capis leporis. et dactali adusti. Et medicie calide cū uirtute acq̄sita sūt sicut cinis gallaꝝ. nam cū extigun tur in aceto ē ad equalitatē ꝓpinquus. Et ex eis ē cinis ramoꝝ uitis ⁊ cinis cāne ⁊ que eis silia. Et equales siue tēpate sunt aliq̄ sim plicia ut cornua cerui adusta cum lauātur. Et alique sunt uenictes ad equalitatē ꝭm formā ꝯpōnis sicut cum miscet̄ farina ordei cū sale ⁊ sero ⁊ deinde aducūtur. et dactali ꝯfecti cū allzitran ⁊ adurūtur donec fiant carbones de inde effūditur sup eos seꝝ ⁊ administrat̄. Et nō itellexit. A. hic cum loqtur de medicia tē pata ꝙ ipa sit tēpata respectu tēpamti dētiū sed respectu tēpamti corporis humani. sicut ēt nō itellexit de medicina sica ꝙ sit talis re spectu tēpamti dentiuz. q2 medicia sicca que ꝯseruat dentes nō cēt ut sicca ſʒ tēpata. ſʒ in tellexit de sicca respectu tēpamti corporiſ bu mani. ⁊ ꝯsilr̄ itellige de calīa ⁊ frigida. Dixit Aui. dicamus ergo ꝙ curatio cū esiccatis est curatio ꝯueniēs. sed curatio cū calefactis ⁊ ī frigidatiuis ē curatio necessaria. Cum fit ue bemēs recessus ab equalitate ꝓpria. Et dixit. medicinaꝝ dētalium. alie sunt dētifricia .s. forme medicinaꝝ cū q̄bus fricātur dentes Et alie sunt masticatōes ⁊ alie linimēta. ⁊ alie sunt que ut pastili ponuntur sup dentes ⁊ sup mādibula. et alie sūt suci. ⁊ alie sūt res implē tes. ⁊ alie sunt fricationes. ⁊ alie uaporatōes ⁊ alie sunt cauterizatōes. ⁊ alie sunt eradicati ones. ⁊ alie sunt suffumigatiōes. ⁊ alie sunt ca putpurgia. ⁊ alie sunt distillatōes in aure. Et alie sunt euātes māʒ cū flomia ⁊ uentosis. ex ꝓpinquioribus locis. et iteꝝ dixit ex me dicinis dentium. quedā sunt resolutiue et que dā ifrigidatiue. et quedā narcotice. Et nar cotice cū administrētur dētibus sunt res lōgin quiores a timore. s. in administratione eaꝝ res pectu administrationis ipaꝝ in alijs mēbris q2 nō ꝯsequitur corp⁹ nocumētū ex stupefactōe dentis tm̄ q̄ꝫtum ex stupefactōe alicu⁹ alioꝝ mēbroꝝ. Uerūtm̄ multiplicatio ipārum qn̄qꝫ corrūpit sbam dentis et silr̄ medicine uebemētis resolutōis et calefactōis. oꝫ ut nō admini strētur nisi cū ē necessariū. Et iste sunt sicut pulpa colognitide ⁊ elīs ⁊ cucumer asinin⁹ et reliqua eis silia. et oꝫ ut caueat̄ aduentus ali cuius earū ⁊ narcoticarum ad uētrē ne ledāt ipm. Et dixit. A. multociēs ē necessarium ꝑforare dētez cū ꝑforatorio minuto. i. subtili ut p ipꝫ esiccetur mā nociua. et ut iueniāt me dicine trāsitū ad ꝓfundū eius. et subdit. A. ꝙ acetū q̄ꝫuis cū sua sba nocead dētibus tm̄ qn̄ꝫ ponit̄ in medicinis dētium ifridantibus ⁊ ca lefaciētibus silr̄. i. ī utrisqꝫ. et ifrigidātibus quidē qm̄ ifrigidat sua sba ⁊ penetrat. i. eos penetrare facit. in calefaciētibus uero q2 pe netrat. et quoniā adiuuat cū incisione ad re soluēdum. eius nāqꝫ nocumentum est tūc frac tum a medicinis dentium que ei administrent̄.

Capitulum 32m de dolore dentium.

Dentes qn̄qꝫ dolent dixit Aui. ꝑꝑ cāʒ in sba ipaꝝ. et qn̄ꝫ ꝑꝑ cām existētez in neruo qui ē in radice ipoꝝ. Et q n̄ꝫ ꝑꝑ cām exn̄tem in gingiua ꝑꝑ apa ⁊ additionē carnis nate in ea recipiē tis mām. aut ꝑꝑ mollificatōem ei⁹ q̄2 recipit mās malas que putrefiunt in ipa ⁊ nocēt den tibus. Et dixit. A. cāe doloꝝ dentiuʒ sunt aut malitia ꝯplōnis pure ex frigore aut calore. tamē frequētius ex frigore aut est mala ꝯplō cum mā aut ē uentositas. et dixit ꝙ esiccatio eueniēs dētibus ꝑꝑ priuationē nutrimēti eo rum sicut accit senibus ē ista humectationeʒ .s. cū mā in cāndo dolorē q2 nō accidit ab ea dolor nec sic sepe in dētib⁹ sicut accit ab hūe ctatōe māli. Aliq exponūt ifra. i. pter ⁊ uolūt ꝙ hūiditas nō sic causet dolorē nec sic cito si cut siccitas q2 ē qualitas minus actiua ⁊ non iducit dolorē p se sed p accn̄s. Mā āt dix. A facit dolorē aut cū multitudine. s. qua extēdit aut cum grositie. s. qua ꝯprimit. aut sui acuita te. s. qua corrodit ⁊ mordicat. Et dixit. mā qn̄ꝫ ē apans dentē ipm. ⁊ quādoqꝫ est corro dēs ipm ⁊ quādoqꝫ facit nasci uermē in ipso Et mē ueniētis ad dentem ꝑn̄m. quādoqꝫ est ex stomaco ⁊ quādoqꝫ ex capite ⁊ quandoqꝫ ex ābobus locis silr̄. nam si fuerit corp⁹ totuʒ plenū illa mā. tunc cursus eius ex corpe ad dē tes erit ex illis duabus uiis. s. ex stōaco ⁊ ca pite. Et dixit quādoqꝫ dolent dētes in fe bribus acutis ꝭm semitā cōitatis i malitia cō plōnis. et dixit quādo accidūt sub aliquo dē te corroso dolor ⁊ pulsatio tunc in radice ei⁹ ē superfluitas nō materia scilicꝫ. causās apa curetur ergo tunc dixit Auic. apostema ⁊ do lor ⁊ eradicetur scilicet dens ille sedato apate ⁊ dolore. Dixit Gal. 5°. miemir. dētib⁹ n̄ accit solūmō dolor. s. ⁊ pulsatō silīs pulsatō ni q̄ accit in carne apata. Et dixit. mltociēs accit dolor in radice nerui attinētis eis ⁊ gi giuis. et putat̄ dolorē eē in dentib⁹ ⁊ dolor nō ē in ipsis. Dixit Auic. qn̄ꝫ fit difficile plu rib⁹ hōibus ꝯsiderātib⁹ in suis dolorosis dē tibus discernere inter eos. s. quis ē qui dole at. Et hoc ē ꝑꝑ ꝓpinquitatē uni⁹ ad alteruꝫ q̄ corrūpunt iudiciuꝫ. ⁊ qn̄ꝫ faciunt extimare dolorē eē in uno eoꝝ ⁊ qn̄ꝫ in alto. Et sic nō ꝓpe pōt significare i quo eoꝝ sit. De signis doloris dentium ꝭm loca dixit Auic. oportet ut attendas ⁊ consideres an cum dolore den tis. sit apa in gingiua aut in partibus eius Et si fuerit extimabis ꝙ fortasse causa non erit in ipso dente. Et similr̄ si fuerit complō sꝫ mala absqꝫ apostemate in ipsa gingiua. Et si non inuenis apostema in gingiua suple neqꝫ complexionem malam neqꝫ coruptionē tūc cā aut est in ipso dēte. ut ē i neruo q est in radice eius Et tunc si senseris apostema

te aut corroſione tūc cā erit in ſb̄a eius ⁊ ſilr̄
ſi ſēſeris leſionē que extēdit̄ in longitudine
in dēte.ſ.erit cā in ip̄o dēte ſi āt nō ſētitur le
ſio niſi in ꝓfūdo tūc erit leſio ī neruo qui ē ī
radice eius et ꝓprie cū ueniţ̄ dolor expāſus
in carnibus rubeis qꝛ in iſtis carnib⁹ eſt ex
panſus neruus ille.aut ſi ſētit̄ leſio in mandi
bula.et ſētit̄ ſicut obſtupefactio . ⁊ dixit.A.
cū cā doloris ē in gingiua nō ſufficit eradica
tio.ſ.dētis ⁊ nō ē neceſſaria ī ea pēitus.ſ.ad
hoc ut ſedet̄ ꝑ eā dolor qm̄ eradicatōnem dē
tis nō tollit̄ tunc dolor nꝫ cā doloris ſed for
taſſe fit additio in eiſ.ſꝫ ſi cā doloris ē in dē
te rēouet̄ cū eradicatōe eiuſ et ſi eſt in neruo
qn̄ꝫ remouet̄ ⁊ qn̄qꝫ nō.⁊ nō remouet̄ ꝑ era
dicātōeꝫ niſi ꝓpea ꝙ mā q̄ꝫ nā ⁊ medicina re
ſoluere querūt īueniūt locū āplū in quo expel
litur.cū prius fuerit ꝑforata ⁊ retēta cū dēte
.ſ.cū pri⁹ibi erat dēs ⁊ ꝑforabat ⁊ ꝯculcabat
eū ſub ſe unde nō poterat expelli.et dixit ſi
gnificabis ꝯplōnē calīam ⁊ fridam ꝑ ſigna ſi
ta.ſ.ī ꝓcedētibus.et ſignificabis ſiccitateꝫ ꝑ
decuiniti onē dētis ⁊ ꝯmotōꝫ eius.ꝯmouētur
enī dētes ꝯſūpta hūiditate cū qua alligabant̄
et ſignificabis dixit ip̄e uētoſitatē cū ꝑmuta
tione doloris extēſi.ī extēſiui.et hūorē groſ
ſum ſignificabis cū ſubmerſione ī mora dolo
ris abſqꝫ calītate ⁊ friditate appentibus ual
de ⁊ hūorē acutū ſāguineū ⁊ colīcū ſignifica
bis cū uelocitate nocumēti ꝙ īcurrit ab eo ꝙ
facit dolorē.et ꝑ trāſitionē.ī.ꝑforatōem quā
dam exn̄tem in dolore.et alteratōem coloris
ad ſilitudine hūoris qꝛ ad rubedinē ſi fuerit
ſanguis uel citrinitatē ſi fuerit colā.et ꝑ calī
tatem acutā ſiue intēſā cū tangit̄. Et dicunt
quidā cognoſces apā ꝑ ſigna eiuſ dicta ſupra
Dicunt tn̄ ꝙ apā gingiue utplꝫ fit a ſanguine
ul' ſanguine acuto ⁊ ſigna eius ſūt rubedo loci
⁊ maxille cū eminētia in gingiua ⁊ acuitas
doloris uel grauitas cum acuitate et tactus a
que frigide ⁊ introitus aeris frigidi iuuat.⁊
ſigna facti a mā frigida ſunt dolor cum graui
tate et ponderoſitate ⁊ fricatōe loci abſqꝫ ru
bedine ⁊ acuitate intēſa.fit p̄ſeruatio a dolo
re dētis ꝓhibēdo oīa attrahētia mās ad eos
⁊ gingiuas.et utēdo ꝓhibētibus māꝫ ad eos
fluere.ſi infās roſtꝝ equi oſculatuſ fuerit do
lorem dentiū nō ſentiet.caueat̄ tn̄ ne equuſ in
fātem mordeat.dixit ꝯſt.ut dentes nūquā do
leāt incide ederā de ſero ⁊ in craſtinū raſinā
que inde exit dentibus ⁊ inter dentes pone.
dicitur ꝙ qui ꝑfricat dentes ſuos cum ſucco
cepaꝝ mixtū cū adipe galline de mane nūquā
ſētiet dolorē dentiū.celidonia maior maſtica
ta a dolore dētium ꝓhibet limaturam cornu
cerui in aqua bullire fac in olla rudi in qua
poſtea eam tene cohopertam ⁊ cum ip̄a aqua
laua os ⁊ dentes ipſa etiam aqua ore reten
ta ualet ad dolorem dentium. Cura dolo
ris dentis dixit meſue eſt duplex ſcilicet uni
uerſalis et particularis Et uniuerſalis eſt
tres res.prima ē euacuatio materie . 2ª ē di
uerſio eius ⁊ 3ª eſt ꝓhibitio fluxus ip̄i⁹ mē

Et p̄ma ꝑficitur cum euacuatione ꝑ flōmi
am ⁊ uentris ſolōnem.⁊ iſtam eūoneꝫ facies
ſm̄ ꝙ ſignificabitur tibi ſi acciderit cum cōi
tate cerebri aut capitis ſuple uł alteri⁹ mem
bri.dixit.n.A.ſi dolor fuerit cū cōitate mem
bri tunc incipe a mundificatōe illiuſ membri
cum flōmia ⁊ uentris diſſolōne cum eo quod
conuenit.et ad euacuationem faciendaꝫ dixit
Raſis 3° continentis dico ꝯſiderādum eſt an
gingiua apāta ſit . ⁊ ſi quidē apoſtemata fue
rit calidum inſiſte cuꝫ minutione dixit meſue
uerum ſi dolor fuerit propter apoſtema quod
ſit in gingiua cuiuſ materia eſt ſanguis acut⁹
confert flōmia cefalice et ſcarificatio et inci
ſio uenarum que ſunt in labiis ⁊ ſub lingua
⁊ hec fiant gradatim.Et confert etiam appo
ſitio ſanguiſuce appoſite in radice dentium
⁊ uentoſationes ſub mento cum inciſione.

Et Auicena. dixit ſi illic fuerit apoſtema
ſenſibilē in gingiua et carnibus rubeis tunc
oportet ut incipias cum flobotomia et ſcari
ficatione ſecundum uirtutem ⁊ conditiones
ſ.ut perueniatur ad euacuatōneꝫ ex ip̄o mem
bro ita ut mittantur ad dentium radicem ſan
guiſuce.aut flobotometur uena que eſt ſb̄ lin
gua .aut uentoſetur ſub mento cum ſcarifica
tione.Dixit plat.in dolore dentis incidatur
uena quedam que eſt in aure ⁊ permitatur
parum ſanguis exire . ⁊ Bertramus dixit ꝙ
uena hec proprie eſt in media aure. Et cōſt.
dixit ſi auris partis dolentis . et ſubdit me
ſue . ſi materia fuerit ſanguis acutus .tunc
neceſſaria erit flobotomia et uentris ſolutio
ſcilicet cum educentibus coleram . Et ſi fue
rit abſqꝫ apoſtemate materia predicta ſimi
liter adminiſtranda eſt flobotomia ⁊ reliqua
etiam que diximus . ſi autem ex humoribus
fuerit frigidis dixit ipſe euacuatio fiat cum
his que ſunt ſicut pillule cozie et yera.colo
qui ⁊ ſimilia.⁊ hoc ſi materia fuerit flemati
ca.nam ſi eſſet mlīca euacuatio eēt fienda cuꝫ
educentibus mlīam. Et Auic.dixit ſi eſt cuꝫ
mā.ſ.alia a ſanguine quecunqꝫ ſit illa acuta
aut groſſa aut multa oportet ut euacuetur ſm̄
ꝙ ip̄a eſt. Secundam rem complent dixit
meſue.flobotomia ⁊ uentoſationes quas di
ximus ⁊ fricationes in extremitatibus.Et li
gature ⁊ compreſſiones earum doloroſe. Et
cauterium in candens ſuple ⁊ criſteria.⁊
ſuppoſitoria attrahentia. Et dixit Galienus
ſi teratur allium ⁊ ponatur in radice manus
prope palmam ⁊ proprie in manu que ſequi
tur dolorem ſanat dolorem dentis.⁊ eſt ex
pertum facit autem hoc quia rubificat ⁊ ue
ſicat locum unde trahitur materia ad manum
propter dolorem in ea cauſatum ab allio.ter
tiam reꝫ complent dixit meſue.adminiſtratō
medicaminum prohibentium fluxum materie
declinare ad dentes.ſicut ſunt pillule alembet
quas fecit Alex.⁊ ſcripſimus eas in caplō
de catarro.Et ſimiliter plura alia ibi ſcripſi
mus hui⁹ intentionis . Et ad huc plura hic
inferius ſcribentur.Particularis uero cura
dixit meſue diuiditur in ueram ⁊ mendoſam
Et ambe ꝯplentur cum medicinis retentis ī
ore ⁊ dentibus applicatis.Et cuꝫ medicinis
ab ex̄ approximatis quarum alique ſunt calide
alique frigide alique humide ⁊ alique ſic
ce ⁊ alique ſunt temperate. Et alique

opanť cũ ꝓprietate. Et de opantib⁹ cũ ꝓpri etate ē spolium serpentis. Dix Alex. spolium serpentis incensũ tritũ ꝯfectũ cũ oleo roſ. ad spissitudinẽ mellis dens liniať. Et mesue. dixit spoliũ serpẽtis ꝯbustum mixtum cũ oleo ad spissitudinẽ mellis linitũ sup dentẽ est mirabile in sedatõe doloris. Et dixit Acetum decoctõis spolij serpentis. s. colluuz ꝛ ore retentũ est ad hoc mirabile ꝓprietate q̃ ē i ipso Cornu damo ꝯbustum dix Gal. de tyriaca ad cesarẽ. sicut scribiť a Rabi in 22ᵃ. particula tritum ꝛ mixtũ cum uino dolori dentiũ ꝯfert cũ ex ipso aliqd põitur sup dentez. Cornu cerui decoctum in aqua bñ ꝯfert si teneatur aq̃ illa calida in ore ꝛ collutio fiat cuz ea. Dixit Rasis 3°. ꝯtinentis radix plantaginis cocta aut masticata facit ad dolorẽ dentium. Et dixerunt. Gal. ꝛ dias. insistendũ ē cum ea in oibus curis doloris dentiũ. Et dandum ē de radice eius ad masticandũ ꝛ coctum cum aqua ad os lauanduz. qm̃ facit ad dolorem. Borax dixit sapio. auctoritate ysaac. ꝙ pulsationem dentiũ sanat ꝓprietate mirabili. Dixit plini⁹ libro 30. ꝙ lauari uino decoctiõis dentiuz canis ꝯtritoꝝ confert. Dixit serapio. ꝙ oleum decoctõis lombricoꝝ terre calm immissũ in opposita aure denti dolenti. Et dixit cuz acu scz una punganť porcellones. s. multi. postea cum illa acu tangať dens dolens. s. pluries. Dixit kiranus ꝙ rostꝝ pici auis appensum collo ꝯfert dolori dentium. Dixit mesue. Cura uera hʒ semitas ƒm quas curare oʒ. Et uariatur uarietate qualitatum materie faciẽtis dolorem. ymo ét uarietate complonum. siue mã facientia dolorem. Dixit enim Auic. Cuz cã est in ipso dente aut in neruo ei⁹ ꝛ non est mã ymo malitia ꝯplonis curetur cũ medicinis dentium q̃ illi ꝯploni opponunť. Et si quidem cã est malitia ꝯplonis ei⁹ ꝛ debilitas ipsi⁹ cõpssio sup calm tunc colluať os cũ oľo frigide ꝯplonis tepido ꝛ deiñ fiat frigidum actu. Et si fuerit cã ei⁹ cõpssio sup frigiduz administrenť olea cala sicut deben. Et comprimat dentem sup uitelluz oui assatum calm aut sup panem calidum. s. sicut egrediť de furno. Et qñz conferunt ambo regimina. s. de uitello oui ꝛ pane calidis simul mixtis uel sigillatim uno post aliũ ľ utrunqȝ pse in unaquaqȝ specie malitie ꝯplonis pdicta. s. in calida ꝛ frigida. Si autem fuerit in cã pura siccitas. tunc confert ut fricez cum eis. que sunt sicut butiruz ꝛ adeps anatis suple ꝛ galline ꝛ similia. In mãli autem siue fuerit materia apõnis siue nõ. dixit mesue. prima semita est ut administrentur medicamina que confortant dentes ꝛ repellunt reumatizationem mẽ. Et ista quidem sunt in mã calida. sicut retentio aque frigide cum aceto aut cuz aqua rosata aut uicissitudo earum. quia quandoqȝ cum aqua frigida ꝛ aqua rosata aut aliqua infrigidantia que sunt ex sucis ꝛ decoctionibus rerum que sunt sicut rose ꝛ mirtus ꝛ similia. Et hec quidem administranda sunt in principio doloris. Et Auic. dixit in apostemate gingiue calido faciente dolorem dentis oportet ut teneat in ore in principio infrigidãtia fortia absqȝ supfluitate in stipticitate. Et dixit etiã in mã non apante. oʒ ut incipiam⁹ i pn° cũ illis q̃ infrigidãt ꝛ repellũt i omnib⁹ illis. s. materiebus q̃uis istud i materia calida sit magis necessariũ ꝛ in grossa minus. Quod si materia fuerit calida dix Aui. cureť cũ sucis infrigidatiuis ꝛ fiat pparatio in eqtione ei⁹

Et ex ꝯueniẽtib⁹ in hoc ē sucus acetose dixit sextus ꝛ placitus lac asine collutũ ꝯfert ꝛ similiter capre nouiter mulsuz. Et dix sapio ƒm dyas. ualet collutio cũ suco rasure cucurbite ualet etiaȝ ƒȝ pliniũ cucurbita cocta ore retenta ꝛ masticata ꝛ ualet portulaca ꝛ solatꝝ. Cum autem incipit transire in dicta materia tempus principij dixit mesue administrandũ est oleum roſ cum decoctione uini ꝛ passularum aut fenugreci. Et ultimo gradatiz deueniendum est ad resolutiua ꝛ maturãtia. Et de ꝯuenientibus in magnitudo doloris est uinũ decoctionis acetose ꝛ ualet uinũ albuz decoctionis uiol aut portul. Et ualet i statu resolutiua leuia ut uinum decoctionis corone regie ꝛ passule Aut florum camomille ꝛ fenugreci Amplius in dolore calido ꝯfert emplastratio gene cum pulpa mali decocti sola iam mixta cum aqua rosata cui quandoqȝ iungitur modicum canfore. Aut emplastrũ factũ ex faria ordei in decoctione cucurbite aut lactuce aut solatri Aut fiat emplastrum ex folijs populi Aut ex folijs lactuce decocte i oleo rosato. Si uero mã fuerit frigida dixit mes. admistrẽtur in pn° que sunt sicut oleũ rosatuz cum mastice aut cũ such aut ramich. Aui. autez dixit ꝙ ex reb⁹ fortibus ad repellendũ ꝛ ꝓprie i materiis frigidis ē alumẽ adbustũ ꝛ extinctũ cũ aceto ꝛ equali mẽsura sui salis q̃ ãbo sint trita ualde deinde colluať os postea cũ uino. Melius tñ i pncipio ē ut cũ eis misceãtur aliq̃ frigida sicut galla rose ꝛ mirtũ. Et dixit mesue sandaraca cũ aceto. s. ore retenta ꝛ colluta ē iuuamẽti sublimis ꝓhibet ei reumatizatione a dẽtibus ꝛ gingiuis ꝛ sedat dolorẽ uehementẽ ꝛ ꝯstringit gingiuas. Et Aui. dixit ꝙ ualet pl⁹ aliquo est enim putilis. Et post hoc. s. in augmento ualet oleum rosatum cum eo qð est sicut ysopus ꝛ balasce Aut sucus porri post ebullitionem eorum ꝛ similia. Et ualet in hoc tpr collutio cum aceto infuxiõis uel decoctiõis peonie Aut betonice aut radicum diptami Et deinde deueniẽdum est ad pure resolutia Dixit mesue postremo administrentur ea que sunt sicut radix coloquin. cuz aceto Aut stafisagria cum aceto Aut allium ꝛ similia. Dixit Aui. in doloribus dentiũ indigentibus resolutione ꝯferunt collutiones oris que teneť in ore spatio longo sicut cum aceto in quo decocta est radix coloquin. que est fortis iuuamenti cum frigus est mᵐ. Aut Aristol. aut piretrum aut asa fetida aut sinapis aut cortices capparis aut sansucus siccus aut radix cucumeris asinini ꝛ similia que enumerat. Et possunt ex medicinis simplicibus fieri medicine ꝯposite Et sicut ex medicinis predictis possunt fieri collutiones similiter possunt fieri gargarismata ꝛ masticationes ꝛ linimenta ꝛ epitimata ꝛ emplastra ꝛ fumigationes cum

traiectorio ⁊ caputpurgia ⁊ distillationes in
aurē ⁊ repl'ones dentis ꝯcauati ⁊ cauteriza
tiōes. Et de collutionib' utilib' ē acetum de
coctionis radicū titimalli Uerū dixit Raſ.
3°. ꝯtinētis dico ꝙ si dolor fuēit ex friditate
fricāda ē radix ei' cū digito ⁊ pāno grosso l
terius Aut acetū acutissimū in quo bullierit
sinapis. ℥. iii. ⁊ pipis nigri. ℥. iſ. ⁊ colluatur
os cū eo. Aut uinum decotionis sandarace
collutum aut uinum in quo bullierint saluie.
M. i. ⁊ masticis. ℥. ſ. donec redeat ad quar
tam ꝑtem Aut uinū decoctionis radicuz ber
bene qm̄ collutum tollit dolorem statiz. Jtez
aqua uel uinum decoctionis radicum cucume
ris agrestis qm̄ longissimum dolorē dētium
tollit Jtem acetum decoctionis radicum urti
ce ꝯtusaꝝ Et uinum uel acetum decoctionis
foliorum, lauri aut betonice aut origani su
cus tirsorum sinapis absqꝫ folijs ore retētus
Dixit ſapio. ualet acetum decoctionis piretri
aut radicum caparis Aut zinzi. collutū. Res
autem que ponūtur super dentē dolentē dixit
mesue ex origano ⁊ nitro factus puluis ⁊ su
per dentem ⁊ gingiuam positus mox dolorez
tollit. decoquatur origanum ⁊ galāga postea
exprimantur a uino ⁊ ponatur super dentem
prius tū collutum ⁊ lotum cum uino decoctō
nis ipsorum. 3°. ꝯtinentis dixit. Raſ. si do
lor fuerit ex frigore fricandi sunt dentes cū
zinzi. in melle mixto ⁊ ꝯferunt tyriacha anti
qua ⁊ metridatum posita super dentem ⁊ fri
cata. Dixit bal'. tyriacha magnam cum aceto
liquefactam pone super molares aut pāno aut
bombace aut sūme alliuz ⁊ super molares po
ne ꝯmestas. s. spicas allij cal'as. Dixit. Ra
sis. 3° ꝯtinētis ad pulsationē dentium sine a
postemate calido. sinapis terat̃ ⁊ apponatur
radicib' dentium. qm̄ ualet nimis mirabil'r
Dixit bal' mel ⁊ sal cum aceto si in ore tenea
tur. sedat ꝯgelationē ⁊ dolorem molarium si
ue ex calido siue ex frigido fuerit. eo ꝙ in
aceto ē refrigeratio ⁊ profundatur sui subti
litate ⁊ penetrat in substantiā molarium. Et
sic dolorem sedat calidū. Et qr subtiliat ⁊ in
cidit humorem fl'icum dolorem sedat ex frigi
do. Sal aūt. eo ꝙ in eo dissol'o sit ⁊ subtilia
tio ac ēt superflue hūiditatis desiccatio. Et
dixit bal'. assignatio medicais Sal'i. in medi
cinis ꝯpositis ad dolorem molarium. sūme
piꝑ ⁊ piretruz ⁊ lac titimalli ⁊ tere diligēter
⁊ cum galbano distempa ⁊ super molarez po
ne. Dixit Sal'. sicut ponitur 3°. continentis.
mentastꝝ coquat̃ in aceto. Aut coquat̃ pire
trum. ⁊ quidam decoquunt ambo simul ⁊ cuz
eo lauandum est os. Dixit Sal'. stafisagria ma
sticata attrahit flegma nimium ⁊ mitigat do
lorem. Et radix celidonie masticata cum pro
prietate confert. Mabamet a rasi. tiriaca mi
rabilis ad dolorem dentis. ℞. piperis casto
rei mirre asefe. an̄ confice cum melle. Et ma
stix cum uno grano uel duobus piperis. uel
uno uel duobus gar. confecti ualō. Dixit. A.
sūmantur mentastrum montanum ⁊ piretruz
piper album ⁊ mirra ⁊ conficiantur cum
melle passul'. ⁊ fiant ex eis forme sicut auella
ne. Et masticetur ex eis omni die una. Et di

xit Auic. qn̄z fit cum medicinis dictis garga
risma. decoquāt̃ passe mōtane ⁊ allia in aqua
⁊ fiat cum ea gargarisma ⁊ dimittatur os ap
tum ut currat ex eo saliua plurima. Et potest
fieri suffumigatio ad dentez dolentē. Et dix
Auic. melius est ut fiat cum traiectorio. i. ꝑ
cānulam. que qn̄z fiunt ex resolutiuis sicut
ex ungula asini aut seie cepe ꝑꝑe. ⁊ ꝑprie ad
uermē Dixit mesue. Res quibus fit fumigatō
ad dentē dolentem ⁊ sedant dolorem ei' sunt
sicut semē porri cū alkitrā ⁊ semen cepe cum
alkitrā ⁊ semen insquiami ⁊ porri cū alkitrā
ꝑtibus equalibus. Et loco alkitrā pōt pōi ce
ra. ⁊ dixit quidā ꝙ facit exire uermē de ore
factis ex eis formis sicut auellana suffumiga
tione facta ex una ex eis per traiectoriū. Et
ex eis quib' fiunt euaporatōes exteri' ad dē
tez. sunt sicut malua anetū altea herba uita ca
momilla fenugrecū semē lini mellilotū semen
cauliū ⁊ folia eius semen porri yreos radix
lilij ⁊ ysopus ⁊ similia. Et quādoqꝫ fit ēpl'm
ex cepe asso ⁊ oleo camomillino aut ane
tino aut rutaceo aut de lilio aut de ben
Aut de amigō. amaris aut de nucleis ꝑsicorū
aut ysopi ⁊ similib'. Et dixit. qn̄qꝫ fiūt uapo
ratiōes cū reb' siccis sicut cū sale milio pani
co ⁊ similibus. Et qn̄qꝫ fiūt caputpurgia dix
Aui. sicut cū aqua cucumēis asinini aut suco
sicle ⁊ saffati ⁊ aqua sansuci. Et qn̄qꝫ fiūt di
stillationes in aurem sequētem dolorez. Dixit
Aui. sicut si administrentur p̄dicta caputpur
gia in aure cum aqua capparis humide. i. cuz
suco folioꝝ eius. Dixit meſ' Res quibus fiūt
iniectiones in aurem sequētē dolorē ⁊ sedāt
ipsum sunt sucus affodilli oleū de amigō. ama
ris ⁊ dulcibus oleuz de persicis oleū sambaci
num qōcūqꝫ horum coctum fuerit in cepe ꝯca
uato ꝑse aut postq̄z disrūpitur in eis aliqd ca
stor. aut euforbij aut opij. ſm necessitatem. Et
ex eis est sucus cucuēris asinini postq̄z deco
quitur in aliquo ex oleis p̄dictis. Dixit Sal'.
⁊ scribitur. 3°. ꝯtinentis. appositio salis ⁊ pa
nici de foris in plurimis ualet uehemēter Et
intus apponitur uitellus oui assatus Summā
tur quinqꝫ grana edere nigre ⁊ ꝯtūdantur
⁊ bulliāt in oleo roſ. Et illud oliū effundatur
in aurem partis aduerse dentis dolentis. Et
idem facit sucus eiusō edere tepidus iniect'
in aurem ꝯtriam dēti dolēti dolorez util'r pla
cat iniectus calefactus. quidā dicunt ꝙ debet
summi de edere terrestri. Et qdaz dicūt ꝙ dz
mitti in aurez sequētē dentē dolentē. ⁊ dicūt
ꝙ in primis īducit angustiam sed cito trāsit
⁊ sanatur dolor etiam si magnus sit ⁊ facies
sit inflata. Oleum rosatum decoctum cum ca
pillis hominis ustus in aurem dentis dolētis
distilatum dolorem sanat statim Ruta bullita
in uino albo ⁊ calida poita super genā dentis
dolentis sedat eū. Dixit Aui. quādoqꝫ fit em
plastrum barbe uel uaporatur barba. i. locus
barbe faciendo uaporatōnē post uaporationē
ut ad ipsam trahatur materia. Cum enim apo
stematur barba sedatur dolor ⁊ proprie cum
coquit̃ dens cū oleo feruēte in illa hora. Qui
dam autem loco olei apponunt aquam uitis
calefactam pluries applicando eam denti

cum coto uel panno. Et si quidem dens dolēs
ꝯcauatus fuerit impletur de radice rafani ⁊
cum eadem radice fiat fricatio in circuitu dē
tis ⁊ tolletur dolor. Dixit Au. quãq₃ fiunt im
pletiones corrosionis. i. dentis ab intus cor
rosi si fuerit cā doloris ex corrosione. S₃ o₃
ut subtilietur ⁊ nō ipleatur cū labore ⁊ uehe
mētia ad dentē in dolorē sicut cū gallia ⁊ cip
peris aut cum mastice ⁊ fortior est asa fetida
cū sapio. Et dixit impleatur calidus dēs cū
frigidis ⁊ frigidus cū calidis. Et qñ₃ necessa
riū ē cauterium Dixit Aui. sunt medicine cau
terizantes Et regimē cauterij ē ut decoquat
oleū cū aliquib⁹ medicis resolutiuis aut solū
siple ⁊ super apponat̄ dēti cū lana. Et qñq₃
sumitur ac⁹. s. magna ut cū qua suūt sotulares
⁊ ignitur ⁊ submergit̄ i illo oleo ⁊ fit ut pene
tret i ꝯcauitatē ēbule igeiose sup dētē doloro
sū₃ dū ꝑueniat ad dentē ⁊ cauterizet ip₃. Et
qñ₃ pōit̄ i circuitu dētis cera aut massa. s. pa
sta aut aliqd aliud distiguēs iter dētē dolētē
⁊ alios dētes q sunt i circuitu ei⁹ ⁊ iter car
nes rubeas. Et iuuamētū quidē ad illū in q°
ē mā ē pl'm. Et qñ₃ distillatur in ēbula oleu₃
feruēs post ingeniū ꝑdictū. Et qñ₃ ē necessa
riū in cauterizātib⁹ ut ꝑforetur dens ꝑforato
rio minuto ut penetrēt in ipso uirt⁹ cauterij
Et qñ nō ualent curatōes ꝑdicte cauterizet̄
dēs cū auro ignito tociēs donec ꝑueniat ad
ultimū in cauterizatōe eius. ⁊ fortasse sedabi
tur dolor ⁊ frāgetur dens. Dicunt quidā. ℞.
calcis uiue. ℥. i. ⁊ tere ⁊ pone eam in petia ra
ra ligata in aceto trib⁹ diebus postea stet in
sole ⁊ desiccetur sic ꝙ possit teri. Et tere ea₃
⁊ ꝯmisce cu₃. ℥. i. auripigmenti puluerizati.
Et ambo ista cōmisce cū. ℥. i. argenti uiui ex
tincti cū sputo ⁊ adde eis modicum aceti sic
ꝙ possit fieri ex eis magdaleon. Et hoc totū
pone sub testa calida bene. ⁊ tam. diu donec
fiat sicut lapis. Et hic apponitur denti ꝑ ho
ram tollit enı₃ dolorem ⁊ eradicat dentem.
Dixit Rog. ꝙ usus origani inter omnes her
bas ꝓ iudicat contra dolorē frigidū quomō
cunq₃ exhibeatur. Et in ꝑforatione dentium
ubi ē putredo ⁊ dolor stipites origani adhu
sti frequēter apponātur. qm̄ saniem desiccāt
dentem mundificāt ⁊ dolorē tollunt. Cu₃ dēs
dolet ex tactu uel introytu aeris uel aque fri
gide aut colluatur os cum aliquo oleo calido
⁊ actu bene calefacto ⁊ fricetur cu₃ eo aut cū
tyriaca ātiqua aut cū spicis alliorꝫ coctis ⁊
calidis. Et si ꝯtingat caliditatē naturalē den
tiū extingui ⁊ remitti ⁊ colluātur cū uino de
coctionis cubebarꝫ multociens ⁊ frequenter
masticet panem calidum. Borax utraq₃ mine
ralis ⁊ artificialis quāuis mineralis sit meli
or. sua proprietate conferūt dolori dentium
molariūm corruptōi corꝫ. Debet aute₃ teri sb
tilissime ⁊ cū aceto optime misceri ⁊ dēti ap
pōi ē ei mirabilis i dolore pulsatio corrosiōe
⁊ ḣumb⁹ ⁊ oi dolore dētiū. Dix. R. ex ad dolo
rē calidū pulsatiuū ꝯfert decoctio gallarꝫ cru
darꝫ cū aceto. Dixit Gal. 5°. miCir si dolor re
manet nimis i loco dētis eradicati ex ꝑte
acciūti neruo existi i radice ei⁹ erit cā ꝑꝑ quā
mitigabit̄ dolor ex eradicatōe dētis ꝙ neru⁹
tādē nō extēdit̄ Et ꝙ supfluū qđ sub eo fue
rat resoluit̄ ⁊ ꝯsuit̄. Dix. R. si i cā doloris ē
uētositas tūc curatō ē cū resolutis. Et ꝓpe cū
sapio ⁊ galbano ⁊ granis baruel. Radix apij
risus sicca supposita denti cauēdo ne sanos
tangat dentes tollit dolorē Et dicit̄ ꝙ si dēs
dolens tangat̄ a dente hois mortui tollit̄ do
lor ei⁹. De cura aūt mendosa q̄ blādiendo ⁊
stupefaciendo sedat uehemētiā doloris dentiū
Dixit mes. hui⁹ itētiōis ē iusquiam⁹ ⁊ ꝓpe
suffumigatio facta ex eo. Et exptu₃ ē đ opio
⁊ oleo ros. linitis ⁊ sil'r pirerꝫ ⁊ cāfora si ap
plicentur super dentē sedant dolorē eius. Et
hoc medicamē ē expertum. ℞. iusquiami albi
opij. storacis galliamu. añ. ℥. i. piperis asę
fetide. añ. ʒ. ß. misce cum rob. uue. ⁊ lini
atur super dentem dolentem. Aliud. Recipe.
opij ⁊ castorei añ. Et distilletur ex eis
granum. i. uel duo cum oleo rosato in aurem
sequentē dolorem. Et ex eis sunt trocisci stel
le ⁊ filonium ⁊ maxime cum modico opio.
Et ꝯfert decoctio iusquiami uel radicū ei⁹
decoctio cū oleo rosato ⁊ aceto. Dixit qdam
Radices iusqami ⁊ mādragore diu bulliāt i
uino ⁊ illud uinū teneat̄ i ore. Dixit Gal. 5°.
miCir Et scribit̄. 3°. ꝯtinētis opiū ⁊ iusqa
mum terantur ⁊ distempentur cu₃ uino cocta
aut cum melle. ⁊ dandum est patienti in sero
in modū fabe. qm̄ dormiet ⁊ mitigabitur do
lor. Et Ras ait. dico ꝙ imponendum ē denti
deo. Et ait dico ꝙ in loco stupefactionis nō
est ꝯsiderandū in principio qm̄ ꝑn^m salubre ē
patiēti. sed in fine erit dubiū magnum in ces
sando nutrimento ⁊ longo dormitu. Et dixit
℞ mirre opij ⁊ piꝑis partes ꝯuenientes terā
tur ⁊ distemperētur cu₃ melle ⁊ liniatur eo ⁊
teneat̄ in ore. Et iterꝫ dixit dandū ē in po
tu filoniū ⁊ tenendū ē in ore ut dormiat Ra₃
in sōpno digeritur dolor ⁊ mitigatur. Dix
quida₃. ℞. semis apij ⁊ iusquiami añ. ʒ. ij. ⁊ fi
ant ex eis pillule cū uino de quibus una tene
atur super dentem hora doloris qr stati cessa
bit. Dixit Aui. medicie stupefaciētes possunt
administrari ſm omnes modos dictos in re
solutiuis uerꝫ melius ē ut sint de linite aut an
nexe. s. denti cu₃ aliquo qđ adherere eas faci
at sic tñ ꝙ nō tāgunt nisi dentē dolente₃ Aut
ut sint iplentes. s. dētem ꝯcauatum. Et qñ₃ ad
ministrantur ut sint masticationes ⁊ fumiga
tiones suple s₃ non ita bñ ⁊ secure. Et possūt
plures ex medicinis supra dictis. Et dix ex
eis que stupefaciunt absq₃ nocumēto ē aqua
infrigidata cum niue in ultimo de qua ponit̄
in ore acceptio post acceptione₃ donec stupe
fiat dens q̄r quiescit dolor oio uerum qñ₃ ē
addens. s. ad dolorē in ꝑn°. Et dixit quotiēs
inuenitur excusatio ab opio. suple ⁊ alijs stu
pefacientibus melius est dimittere ipsa ē me
lius. ymo oportet ut administretur maturatō
i. resolutio. Dixit quidam utiliter miscetur
moddicum opii cum uitello oui in aqua ali
quantulum decocto ⁊ ponatur super dentem
Quod si predictis curationibus dolor oio
non tollitur tunc eradicetur dens.

Capitulum. 33^m. de ꝯmotione dentium.

Commotio siue agitatio dētiuꝫ q̄ ēt dr̄ molificatio. Cuius molificatio dicatur ēt de ꝯgelatione ipsoꝝ. Dixit Gal'. ut scribit 3°. ꝯtinētis accidit. aut ex ꝑcussiōe aut ex humiditate nimia declināte ad neruos ꝯtinuos cū radice dentiū unō mollificant. Et sapio. dixit fortasse mouentur ex percussione et fortasse absqꝫ percussione qn̄ nerui colligati i radice cuiusqꝫ dentiū submergunt ꝑ hūiditatē multā ꝛ mollificant. Dixit Auic. qn̄ꝫ ꝯmouet dens ꝑꝑ cām ꝑmitiuaꝫ ex casu uł ꝑcussione. Et qn̄ꝫ ꝯmouet ex hūiditate mollificante neruū ꝯstringente. Et cuꝫ hoc ē dens qn̄ꝫ pinguis. i. molificatus ex sba eius i humiditate. deiñ extenuatur. s. ꝑꝑ priuationem nutrimenti q̄r ꝯmouet. Et qn̄ꝫ ꝯmouet ꝑꝑ. corrosionē accidentē origini dentiū ꝛ āplificat eā. Aut subtiliat dentē ꝑ illud qd̄ minuit ex eo. Et qn̄ꝫ ꝯmouētur ꝑꝑ. d̄iminitionē accidentē dentib' ꝑpter siccitatē dn̄antem. sicut accīt dentibus ꝯualescentiū ꝛ senū ꝛ eis q famē tollerāt uehemētē continue ꝛ abbreuiatur ab eis nutrimētū. Et qn̄ꝫ cōmouentur ꝑꝑ abbreuiationē carnis gingiue. Dixit sapio. dētes mouētur plus in decrepita etate ex ꝑte siccitatis uehementis. eo q ipsi nō recipiūt nisi paꝝ nutrimenti. ał non recipiunt nisi parū iuuamēti ex medicinis de ꝑprietate quarū ē ut stringant algumur ex medicinis faciētibus stipticitatē. Unde dixit Gal'. cōmotio dentium q̄ accidit ꝑpter etatis magnitudinē nullā recipit curā. Dixit Auic. de cura oꝫ q uitet masticationē cuꝫ illo dente. ꝛ minuat locutionē Dixit Gal'. ꝛ scribitur 3°. cōtinentis qn̄ accidit ex humiditate necessariū ē ad curā medicinas apponere dēpsatiuas ut cornu cerui ustuꝫ capillū ue tuciā ꝛ silia. Et medicinas dissolutiuas cū desiccatione. sicut mirra piretrū pix liquida acetum squilliticum ꝛ silia. Et medicinas stipticas cum desiccatione. sicut gallam alumen uitriolum uua acerba ꝛ similia. Et medicinas dissolutiuas cum stipticitate. sicut est mastix spica folium cronis ꝛ similia. Dixit mesue. si fuerit propter humiditatem effuxam aut imbibitam in neruuꝫ ligantem dentes ꝛ fuerit comunitate cerebri cura est tres res. Prima est ut euacuetur materia. ꝛ cum reiteratione. Secunda est ut esiccetur materia mollificans colligationem dentium. cum eo qd̄ est sicut mirra et acetum decoctionis piretri ꝛ similium facientium humiditatem melancolicam fluere extra os. ꝛ consumentium ꝛ abstergentiuꝫ ipsā

Et tertia est administratio medicaminum stringentium ꝛ colligantiuꝫ ligamenta dentium et gingiuas ꝛ abstergētium humiditates sicut proprie masticatio masticis ꝛ collutio oris cum decoctione eius ꝛ rof. ꝛ balausti. ꝛ similium. Et Auice. dixit si prouenit ab humiditate mollificante oportet ut curetur cum stipticis calefacientibus. ꝛ administrentur stiptica oppilatiue idest stringentia ex medicinis dentium colluendo os ꝛ fricando calidis actu sicut colluendo cum aqua in qua decoca sint assedar ꝯparū ꝛ folia cipssi Auic. cū passo in quo decoctum ē alumē cū mediocrite sui de sale. Dentifricium ad h° ꝯueniens ℞. cippi rof nardi sal' gēme tamarisci ꝛ cornu cerui usti. an̄. ꝑtes aquales. Aliud ualēs similiter ꝛ ēt qn̄ ē ex diminutione carnis gigiuaꝝ summat alum̄ iamenti ꝛ xiloal' adhustum ꝛ cipperi ꝛ summach ꝛ balaustia. Dixit sapio medicamē ꝯfirmās dētes ꝯmotos tere mirrā ꝛ tuciā ꝛ alumē iamenū ꝛ pōe super eos. Dixit Gal' medicamine eget reꝑmēti ut alumē balaustys. gallis ꝛ similibus cū ex eis dētes ꝛ gingiue fricātur. Medicamen utile. ℞. coralli albi uel rubei. ʒ. i. masticis. ʒ. ß. terantur ꝛ misceātur ꝛ ponatur ex eis super dētes ꝯmotos ꝛ firmabuntur in breui. Dicunt abscindatur plantago iuxta radicē sic q folia siml' se teneant ꝛ postea fila ꝛ coste foliorum extrahantur ꝛ illis proiectis reliquū ꝯtūdatur ꝛ sucus extrahatur in quo stupe canabine intingantur ꝛ frigide super dentes ꝯmotos ponantur. Est eniꝫ h° expertissimuꝫ. Dixit Aui. si in causa fuerit detumitio. s. ꝛ siccitas est ex eis quaꝝ obuiatio est difficilis succurratur tn̄ ei cum cibarys. s. humectantibus ꝛ boni ꝛ multi nutrimenti deinde curetur cum humectantibus faciēdo ut adhereāt ipis ꝛ fricādo ꝛ distillādo in aureꝫ sicut est oleū rof. proprie ꝛ desalicibus ꝛ sucus foliorum solatri. ymo ꝛ cum stipticis. s. mixtis cum humectantibus uel ut succedant ipsis humectantibus ut coadiuuēt partes gingiue circa dentes ꝛ teneant ipsos firmos. Cum enim talis dens impinguari nō possit ideo oportet plus ad ꝯstrictionem eius intendere q̄ꝫ ad ipinguationem ei' ꝛ humectationē. Nam dixit Ari. si ē ꝑꝑ detumitiōm dentis nō ualēt cibaria qm̄ ipsi nō ipinguāt ipsum uelociter Et ideo oꝫ ut curētur cū stipticis frigidis Dixit sapio. Macredini ꝛ diminutioni que accidit ex diminutione nutrimenti eorum non est curatio. Et necessario tunc molificantur ꝛ cadunt dentes. quoniā radices eorum sunt molles ualde idest non firme. Et non est hoc nisi qm̄ dentes ipsi attrahuntur. ꝛ cōmissure in quibus sunt positi minuuntur. hec ergo egritudo necessario accit decrepitis cā siccitatis que accit neruis quare non retinēt dētes. ꝛ ex eis. s. decrepitis sunt in quib' antecedit macies. Et ex eis sūt in q̄bus tardat Et ex eis sūt in quibus accit uehementia ei'. s. maciei. Et ex eis sunt in quibus accit diminutio ipsi'. oꝫ ergo dixit serapio. ut ingenietur. s. medicus decrepitis qd̄ adiuuet eos suꝑ hanc egritudinē cū ꝯfortatōne algumur. hec eniꝫ caro cōtinet radicē dentium proprie ꝛ retinet eam. quoniā algumur confert etiam infuxione radicum eoruꝫ. Quādo autem accidit cōmotio dentiuꝫ ꝑpter percussionem cadentem super eos dixit mesue. curatur cum stringentibus stipticis. Et. A. dixit cum stipticis frigidis. Dixit Alexan. ℞. gallaruꝫ part. ij. mirti part. i. corticuꝫ granatorum ꝛ yreos an̄ part. decoquantur cum aceto ꝛ colluantur ex eo os et fricetur gingiua. est enim hoc utile.

Cam. 34m. de ꝯgelatōe dētiū et stupefactiōe.

Congelatio dormitatio. siue stupor dentiū siue ꝯgelatiu⁹ dolor eoꝝ dixit Gal'.2°. de iteriorib⁹ nō nisi in ore dētib⁹ ⁊ gingiuis sentit'.ñ aūt in toto. Est aūt passio quā nō possum⁹ ostēdere plene qd sit.tñ cū uidem⁹ eā pcedere post acetosa ⁊ pōtica ꝯmesta testificamur oēs ī hac passiōe equales eē. Et dix ibidē ꝙ ꝯgelatio dentiū ē ppriū accñs sēsus tact⁹.⁊ accñs hoc sepe dētib⁹ ⁊ ori ex cibis acetosis ⁊ stipticis accit. Dixit serapio ꝯgelatio dentiū nō ē nisi stupor eoꝝ ex reb⁹ que ī frigidāt ⁊ stipticitatē faciūt qd ē qꝛ hoc accit ex cibarys acetosis aut hūore sili eis qui ē frigid⁹ faciēs stipticitatē retētus in ore stomaci qualis ē hūor mīic⁹ aut fla acetosū; q puenit ad dētes in uōitu aut sine uōitu.s.ipse uel uapor ei⁹. Dixit Gal'.accit.cū acerbuȝ aliquid masticat' aut ab iteriorib⁹ ex acerbis hūorib⁹ stoāci. Et 3° ꝯtinētis ōr accit stupor dētib⁹ ex cibis stupefaciētib⁹. Dixit.A. ꝯgelatio ē stupor qdā accñs dēti.⁊ illud qd ē pp cāȝ retētā.s.apud ipm dentē. ⁊ ē aut stiptica aut pōtica suple.aut acida. Et qñȝ ē pp illud qd occurrit dēti extrinsec⁹ aut sanis. Et qñ qȝ fit pp illō qd eleuat' ad eos ex stoāco cuȝ fuerit ille hūor acetosus. Et qñȝ sequitur ex ymaginatiōe ⁊ extimatōe cū psens ē ille qui masticat acetosū masticādo cū trāsmissione. uocat' aūt apud nos ista dispō alligatio dētiū De cura dixit mesue.ꝯfert ei mastix ⁊ portulaca ⁊ semen ei⁹ ⁊ fricatio dentiū cū nucleis nucis uel cū amigd. uel auellanis. Dixit Sap. ꝯuenit portulaca qñ masticat' ⁊ semē eius qñ infūditur ī aqua calida ⁊ colatur ⁊ tenetur in ore. Et nux ꝯtrita ēt qñ fricātur cū ea dētes aut cū auellana ⁊ statiȝ quiescūt. Et Gal'. dix portulacā masticet cū suis ramis aut oleo oliue ungat bis l'ter ⁊ ore ipȝ teneat aut oleum dulciū amigd. Et dixit uinū cal'm sepe colutū remouet stuporē in breui. Et maxime si masticētur aliqua grana pipis ante.ē.n.hoc utile. Et liquir. radix ⁊ sucus cū masticātur remouent stuporē dentiū. Dixit rasis.3°.cōtinētis masticāda ē portulaca ⁊ tenendū ē in ore oleū calefactū Et ualet fricatio eoꝝ cuȝ oleo ōfacino. Et detētio uini cocti in ore ⁊ linitō eoꝝ cū ruta pipe ⁊ piretro tritis. Dixit fili⁹ mesuay.sal ꝯfert stupori dentiū.eo ꝙ ē ꝯtrius acetositati.stupefaciēti dētes. Et de ꝯuenientib⁹ sūt amigd. amar.fricate ⁊ case⁹ masticat⁹ ⁊ fricat⁹ ⁊ silr uitellus oui dur⁹. Dixit.A.cōfert ei masticatio portulace aut semē eius cōtritū uel infusū in aqua uel glutien alibat.aut amigd.aut nux regal' aut aueregil.i.nux indie ⁊ pprie auellana aut oleo ōfacino fricādo. Et collutio oris cum lacte asinino ⁊ oleo tepido aut cordumeni cū uino aut bacce lauri.s.cum uino. Et dixit fel.pptera ꝙ opposit⁹ ē acetositati.ꝯfert ualde obstupefactōi dētiū. sapor eni salsus oppōit' acetoso ⁊ repellit ipȝ. Ap. p^a pblemmatū q̄siuit pp quid portulaca ⁊ sal dissoluit ꝯgelationē dētiuȝ. Et in 37°. pbleumate cām eē. qꝛ portulaca hȝ quādaȝ hūiditatē.s.uiscosā ⁊ adherētē ita ꝙ si manifeste malaxata uel contrita intra dentes uel extra contrita prius teneatur quodā tēpore attrahitur eius humiditas sui quadā silitudine addētes Uiscosū aūt portulace ingressū addētes ul' circa dentes extrahit acutū.i.acerbū qd erat circa dētes cāns stuporē ī eis.fuit aūt attractuȝ hūidū portul'.pp silitudinē ⁊ affinitatē. quā hȝ cū hūiditate faciēte stuporē dētiū. q̄ silr ē uiscosa ⁊ acuta.i.acerba uel austera. Et isto mō portulaca lȝ sit frigida remouet stuporeȝ dētiuȝ. Sal aūt remouet eum.qꝛ liquefacit ⁊ soluit illud hūiduȝ acerbū ⁊ uiscosū. Et dixit ibidē ī pbleuāte.38. Cinis ⁊ uitꝝ q̄uis sint cal'a nō tñ remouēt stuporē dentiū sicut sal qꝛ eoꝝ pōderositate cōprimūt illud hūidū acerbū ad dentes. Et nō resoluūt neȝ remouēt eū ab eis. Cal'itas.n.eoꝝ pp eoꝝ terrestreitatē est pauce operationis in humiditate illa uiscosa. Mel actu calidum ore retentum ⁊ fricatum est optimum.

Cap'm.35^m.de perforatōe ⁊ corrosiōe dētiū.

Perforatio siue corrosio que accit dētib⁹ dixit serap. accit ex hūiditate acuta mordicatiua q̄ currit. Et.A.dix ꝙ accit ex hūiditate putrefacta ī dētib⁹. Dix Gal'.⁊ scribit' 3°. ꝯtinētis si corrosio dētiū accit ex mā acuta declināte ad eos īsistēdū ē cū desiccatiuis. qm̄ si manatio pua fuerit curat' p apposita dētib⁹. Sin aūt cūandū ē caput ⁊ desiccādū ne dentib⁹ accidat nocumētū.⁊ si caput suscipiēs fuerit ex toto corpore hūiditates corp⁹ purgandū erit p lapsationē. Dix mesue.cura ē tres res.p^a ē euō humiditatū putridaꝝ cum eis que scis. 2^a.ē resolu eaꝝ ex ipsis dentib⁹ cū eo qd ē sicut acetū decoctōis nigelle aut sicut nigella trita cū alkitrā ⁊ linita sup dētē aut collutio oris facta cū aceto decoctōis radicis capparis aut. zinzi.⁊ siliū.3^a ē phibitio corrosiōis cuȝ eo qd ē sicut galla ⁊ cippus. Et impletur ex eis dens corrosus aut linitur eis hoc etiā remediuȝ posuit Aui. Et dixit mesue in galla sola ē phibitio putrefactionis Et ex eis est mastix ⁊ cippus ⁊ collutio oris cuȝ aceto ē sublimis Et cāfora quidē est ultimū. Et iusquiamo cū castor. simul mixtis inest operatio mirabilis qñ fit fumigatio cum eis per traiectoriuȝ sup corrosam dētis. Dixit Serapio apparet ꝙ curatio dentium qui corrodunt' ⁊ in quib⁹ accidit pforatio ē cum alleuiatione humoris mali qui currit ad eos. Iste enim chimus si diminuitur in q̄titate sua tunc ipse diminuit' in ipso loco suo per medicinas desiccatiuas Sed si iste humor ē multus in quātitate sua tunc est necesse ut sit sollicitudo ō capite tota ut minuas ipsum ⁊ destruas eum. Et si caput non est graue uel est graue.⁊ humor ē in corpore toto.oȝ ut administrem⁹ mūdificationē corporis tocius ⁊ mundificatōeȝ ei⁹ sciliȝ capitis. Et dixit serapio.si dens fuerit perforatus pone in foramine alcil aut allium aut tyriacā aut mirram.aut tere stafisagriaȝ ⁊ pone eam in foramine solam aut tere m

gellā cum aceto forti ⁊ line sup dētē. Et dixit si fuerit in loco corrosionis vmis tolle semē porri ⁊ Iusgami ⁊ aggrega cū cera ⁊ pone su per ignē ⁊ pcipe ifirmo ut apiat os suū supra fumū ei⁹. Dixit Gal'. ⁊ scribit. 3°. ꝯtinētis impleatur dēs corrosus de mētastro siluestri aut terbētina aut sulfure aut litio. Et inueni dixit Gal' ꝙ ꝯseruat dentem corrosum a dolo re zinzi. decoctū in uino ⁊ melle. Et teratur bñ ⁊ ipleatur ex eo corrosio dētis ⁊ fricetur de eo circumcirca. Et ꝓhibet dentes a corro sione si recipiātur boracis nasturty morox rubi ⁊ zuchari. añ. ptes equales. Et fiant inde pastilli subtiles ⁊ imponatur dentibus. Dixit Aui. intentō in cura corrosionis ē probibere additionē eius qō corrodit. Et istud cū mū dificatione sbe corrupte ⁊ resolutione mate rie ledentis ⁊ probibitione dētis ne recipiat illas materias ⁊ ꝯuersione earam ab eo cum euacuationibus si eis indigetur. Dixit Sap°. si cum pforatione dentis fuerit dolor uebe mēs quē non tollerat patiēs pōe in foramine filoniū rom uū aut opiū soluz. Et dixit medi cine ꝓbibitiue corruptionis sunt esiccatiue. Et si quidē corrosio est fortis indiget fortio ribus uebementis calefactionis ⁊ esiccatiōis Et si ē debilis sufficiūt in ea esiccatio ⁊ stip ticitas sicut mirt⁹ ⁊ liciū ⁊ spica celtica. Et ipsarum administratio fit ex modis quos di ximus supra quibus administrantur medici ne dentium plurimū tñ administrationis eax est ꝸ3 capitulū impletionis. s. ptis corrose. Et ex illis ē ut impleatur cum galla ⁊ cippis uel cum galla sola qꝛ probibet corrosionem ⁊ se dat dolorem. Aut impleatur mastice ⁊ cippis aut mirra aut storace aut gallis uiridibus ⁊ litio aut galbano ⁊ sulfure citrino aut uisco albotin ⁊ mentastro. Aut cum zinzi. decocto cum melle aut cum aceto qm̄ est ultimum ad boc. Dixit Ras. 3°. ꝯtinentis. Canfora si po sita fuerit in loco corrosionis dentis probi bet ne dilatet corrosio mirabiliter. Et Aui. dixit iam experta est canfora in implendo. s. locum corrosum ⁊ est iuuatiua in ipsa ultime cum ꝓbibitione additōis corrosionis ⁊ sedat dolorē. et dixit qñ3 admistrātur epithiata ex pipe ⁊ cardamomo cū melle aut piretro ⁊ mi ra cū melle decoquatur radix capparis cū ace to donec ꝯsumetur medietas aceti ⁊ retineat in ore qm̄ confert magnifice. debet āt mundi ficari foramē interius dētis corrosi ꝙ̄to me lius fieri pōt. deinde d3 ipleri ex aqua arden ti aut puluere galle asiane nō pforate uel fru sticulo eius. qm̄ cito sanat aut serapino l' opo ponaco aut galbano qm̄ sedat dolorē ⁊ non si nit corruptionē ꝓcedere. De ruptura autē dētis dixit. A. cā eius ꝸm p'im est conuersio eius ꝯplōnis ad bumiditatem. ⁊ qñ3 cā est ut esiccetur. s. dens esiccatione uebemēti. et dif ferentia eius est manifesta. s. detumitio ⁊ cō trarium eius. Dixit gal. quinto miemir. cau sa fractionis dentium et eorum corrosionis est bumiditas ipsorum. dixit zoar conquas santur dentes et perforantur et denigrantur pro maiori parte ex bumiditate flegmatica.

Dixit Auicena. si est illic significatio alte rationis aut corrosionis significat compleri onem bumidam babentez materiam. Dixit gal'. dentium adaptatio et fortificatio a frac tione est per stipticas medicinas. dixit Aui. curatio pl'ima est probibitio materie et mun dificatio dentis cum stipticis et fricationi bus predictis et alumen est fortis impressio nis in boc. et si predicte medicine fuerint ca lefacientes cum boc non est earum labor ni mius sicut ell's niger mixtus cum melle.

Dixit serapio. necesse est ut curemus eos cum medicinis facientibus stipticitatem. Si autem causa fractionis est desiccatio. dixit Auicena curatur cura siccitatis ꝙ si sic non curatur dens corrosus aut fractus ⁊ non ces sat ab eo dolor necesse ē ut eradicetur.

Capitulum 36m. de alteratione coloris dētiū.

Dixit Gal. et scribitur. 3° ꝯtinētis si dētes fue rit coloris melōgiane al' liuidi et similiū colox erit ex cā būi ditatū malignax manantium ad eos unde insistendū est cū rebus corrosiuis Dixit. Auic. qñ3 fit illud pp. alterationē ei⁹ qō coboperit ex linimēto. Et facit accidere pāñū ul' eruginē. Et qñ3 fit lapis in radicib⁹ dētiū cui⁹ eradicatio ē difficilis. Et qñq3 fit pp. malā mā3 penetrātē i sba3 dētis ⁊ altera tur in ea et corrumpit colorem dentis conuer tendo ad dolorem melongie et similium pre ter quod fit super ipsum pannus uel erugo. di cunt quidam ꝙ quandocunq3 a materia gros sa uel mlīca eleuantur uapores grossi perue nientes ad os et dentes in eos qui dentibus adberent agens calor fortis existens in parti bus spiritualium ⁊ stomaci et oris ⁊ maxie in febribus incensiuis resoluit ab eis subti le grossum uero dimittit et terestrificat ipsu3 et aliquando petrificat. ⁊ si generatur limosi tas que est quedam substantia corpulenta gro sa et aliquando petrificata circa dentes ut plurimum autem materia est flegmatica et re manet coloris ad albedinem decliuis. Et ali quando est melencolica et remanet nigri uel fusci coloris. Dixit Rasis tertio continen tis accidit infantibus limositas in somp no ex debilitate mandibularum ⁊ cessabit ab eis cum processerit in etate. Dixit Gal. qui to miemir causa immutationis coloris dētiū in uiriditatem aut colorem alium est bumidi tas maligna ad eos ꝯfluēs. Et eorum cura tio est per medicinas desiccantes desicatione temperata non ut putauerunt quidam medici dicentes ꝙ omnibus que desicatione egent medicine ualde desicatiue sunt potiores medi cinis debilibus ad desiccandum. Dixit me sue oport3 ut abstineāt a melle et a pinguibus et a satietate nauseatiua et a sompno supra repletionem. Et sine dubio usus mellis alte rat colorem dentium et aliorum dulcium; et aliorum pinguium. Et nocet etiam pulmenta et frumentum coctum et fungi et sisamus et similia. Et. Dixit ex reb⁹ maxime dētes cor rūpētib⁹ ⁊ colorē cox alterātib⁹ ē uoit⁹ post quem fieri debet collutio oris cum aqua

rosata et aceto .et dixit conferunt mutatio
ni coloris dentium medicine abstersiue et
mundificatiue in quibus est uirtus uidendi
et abstergendi eruginem post fricationem
sicut proprie spuma maris ꝛ sal cōe ꝛ sal' gē
ma ꝛ sal armoniacū ꝛ sal alkali. Et Aui. dix
curetur p° cum eo qḋ abstergit ꝛ mundificat
sicut spuma maris ꝛ sal ꝛ nasturcium tritum
ꝛ cinis ostricoꝝ ꝛ cinis radicum cāne ꝛ Ari
stol'. rotūda ꝛ ordeū adustū ꝛ sal gēma ꝛ sil'ia

Et si erugo fuerit superflua tūc flos eris
cū melle. Et dixit ex eis que albificant dētes
in dispōne. i. cito est cathim de semi. Et est
illud cuꝫ quo uitriātur uasa aut nitri aut mas
sacumie aut aficaltedig. ꝛ lapis adamātis. z°.
dixit Aui. curetur cū eo qḋ resoluit materiā
ꝛ cꝯbit eam aut abstergit eam sicut piper co
stus mentastrum ꝛ similia. Dentifricium eius
bonum. ℞. salis tam diu adusti donec fuerit
sicut carbo pt. iii. foly pt. y. spice pt. i. Aliud
℞. cineri ostracoꝝ pt. iiii. ros. siccoꝝ pt. y. ci
pi pt. iii. floꝝ squinān pt. i. dixit Rap°. medi
camē abstergens dentes sublime. ℞. salmasse
ꝛ ꝯfice cū melle mundo ꝛ pone in foliis fici
aut in carta ꝛ ꝯburatur. ꝛ accipiat ex eo ps
. i. ꝛ fructus tamarisci pt. ʃ. misceātur et ad
ministrētur et si uis ut gingiuas ꝯstringat te
re corticē granatoꝝ ꝛ misce cū suco mirti ꝛ
coque in furno donec siccet postea tere ꝛ cū
p̄dicto medicamine misce. dentifriciū patriar
ce ad dealbandū ꝛ firmādum dētes ꝛ ꝓhiben
dum a putrefactione. ℞. nitri albi ossis sepie
mirre an. ʒ. iiii. masticis cipperi an. ℥. ʃ. cor
nu cerui usti ros. costi cinam' anisi gallarum
salis armoniaci alumis scissi sandarace an. ʒ.
i. fiat puluis cū quo post ꝯmestionē fricētur
dētes postea lauentur cū uino. utile ē fricare
dentes cum uino albo brusco decoctōnis ari
stol'. ro. Aut cū puluere ossis sepie i pāno ss
tili recluso solo aut mixto cū puluere cipperi
ꝛ cornu cerui usti aut cum limatura eboris.
itē ad dealbāduꝫ dētes frica eos cū lana suci
da melle illinita. aut cū farina ordei ꝛ sale tri
to cū melle icorporatis. donec adhereāt ꝛ po
stea in petia inolutis ꝛ ꝯbustis factis ꝛ reduc
tis i puluerē. ℞. cinamomi gar. nardi. thuris
masticis frumēti albi sicci pedū cancri ꝛ ossi
um datilorum ꝛ oliuarum an. tere ꝛ dentes
frica dentes dealbat gingiuas confirmat et
odoriferum reddit os.

Capm 37m de facilitādo ortū dētiū ꝛ i ifātib9

Uando difficilis sit na
tiuitas dentiuꝫ
in ifātibus ꝙ butirum cum mel
le mixtū ē optimū ꝛ aufert mor
dicationē gingiuarū que tunc i
est eis. Et sil'r dixit iudeus ꝛ dixit gal'. lac se
pe inductum gingiuis uꝫ. et dixit iudeus bu
tirum coctū tepiduꝫ appositum gingiue facit
ad facilem ortum dētiū uꝫ ēt mixtū cum pul
uere origani aut ysopi. ꝛ si dētur ifanti in ci
bo de caulib9 facilis erit ortus dētium eorum
et cerebrum leporis assatū comestū facit ad fa
cilem ortū dētiū facit ēt cerebrū gallinaꝝ et
pulloꝝ dixit gal'. inde tyriaca ad cesarē ꝛ po
nitur a rabi in zzᵃ pticula cerebꝝ pecudū ex
quo liniūtur ꝛ fricātur gingiue ifātiū festinā
ter ꝓducūt ꝛ sine dolore dētes. dixit hal' si dē
tiū ꝓlongaꝫ ꝓductio gingiuas cū butiro aut
cerebro leporis aut medulla ossiuꝫ eius frica
dixit. A. ex eis quibus ortus dētium fit faci
lis ē fricatio cum adipibus ꝛ cerebellis ꝛ ꝓ
prie cerebro leporis extracto ex capite eius
post decoctōem. Et iā ē dictū ꝙ lac caninum
confert in hoc cum sua ꝓprietate. Et dixit si
dolor uehemētior fiat. s. qr incipiat apari gi
giua apate calido tunc liniatur cū suco solatri
ꝛ oleo ros. ꝛ sil'ibus . et oꝫ ut ꝓhibeat masti
catio sup rē q̄ hēat sbaꝫ tenacē ymo oꝫ ut nu
trix itromittat digitū suū in ore ei9. tunc cuꝫ
incipit dolere pp ortum dentiū ꝛ fricet gigi
uā eius uehemēter ut curat ex eo humiditas
ex uia gingiue deinde fricetur cū medicinis
p̄dictis. Cūqꝫ dētes parūper apparent oꝫ ut
fiat empl'm capiti ꝛ collo ꝛ mādibulis cuꝫ la
na submersa in oleo. ꝛ hoc fit ut ptes ille mol
lificētur et lapsētur ut leuius egrediaꝫ dens.
et fit ēt ut de hoc mittigetur ꝛ iō distilleꝫ in
aures eius oleum. Dixit rasis 3° continētis si
dentes ifantibus non oriuntur tempore opor
tuno non est dandum eis eliquid ad mastican
dum. sed nutrix digituꝫ debet ponere ori suo
ad fricandum gingiuaꝫ uehementer hora qua
libet ut inde mala humiditas extrahatur exi
stens materia doloris . et illinienda est po
stea gingiua ex adipe galline et medula lepo
rina. Dixit rasis ibidem concube que appel
lantur galneis ligentur in loculo de pelle in
adiutorio infantis et inde orientur dentes
sine dolore. Caninus dens canis combu
stus et tritus et appositus gingiuis infanti
um efficit ut sine dolore perducant dentes. et
confert dens caninus canis rabidi collo sus
pensus idem facit dens uulpis et dens cani
nus ursi. et dentes primi equi suspensi. Di
xit Auicenna quandoqꝫ cōicat origini denti
um dificilis solutio uentris qr ē necessarium
ut ꝯmensuretur cum epithimatibus super uē
trem. et proprie sicut dicetur in suo loco . ui
de etiam quid ipse dixit tertia primi.

Capitulum 38m de eradicatione dentium.

Ixit mesue qn̄qꝫ pp ultimū
nocumētū eueiens dē
ti iter dētes medicamēta n̄ ꝯfe
rūt nec doloris uehemētiā dinu
ūt q̄r ne alys dētib9 nocumēta
pariat ꝯsulimus ad eradicationē ei9 accell'are
cuꝫ regie bono ꝓhibitiuo apostematis ꝛ pro
prie cū p̄cessione euacuations ꝛ ꝓprie itera
ta. Ne fiat extio eius apud uehemētiā dolo
ris ei9. Ne sit cā sincopis ꝛ mortis. Et fiat
cā excitatōis ꝛ ꝯmotionis reumatis uehemē
tis ꝛ subspecti aut fiat cā generationis apo
stematis timorosi. Sed expectandum est quo
usqꝫ mitigetur dolor ꝛ maturetur deinde ex
trahatur cum ferro postq̄ꝫ scarificaueris ip
sū a carne gingiuarū scarificatōe ꝓfūda. Et
postq̄ꝫ extraxeris ipꝫ teneat i ore suo acetū ifri

gidatum ⁊ ꝑpē decoctōis gallarū ⁊ balaustie
⁊ si remanet dolor teneat in ore suo oleū ros.
cū decoctōe masticis ⁊ sisinm. ⁊. A. dixit qꝛ
qñ3 aduenit ex dente doloroso ut nō recipiat
curā oīo. ⁊ fit ut quōcūq3 sedatur nocumētu3
quo leditur in ꝑrio redeat ⁊ amplius fit ui
cinitas eius reliquis dentibus nocumentum
ꝑpter illud ꝙ ex ipo ptransit ad eos. ⁊ cū nō
inuenitur ad eius rectificatōem semita . tunc
cura eius ē eradicatio . ⁊ dens quidem qñq3
eradicatur cum tenaliis post detectionem. aꝉ
decorticationem eius ab eo quod tenetur cū
radice eius. Et cum attendis ad eradicatōe3
considera an egritudo sit in ipso dente. Na3
si non fuerit non oportebit ut eradicetur. Et
non eradicetur cū causa fuerit in gingiua aut
fuerit in neruo qui ē sub dente. istud enim ꝗ3
uis dolorem parūper alleuiet tñ ipm non de
struit ymo reddit. ⁊ nō quidē alleuiat ipm ni
si per illud quod resoluit de mā. tunc. ⁊ cum
eo ꝙ peruenit ad ip3 ex medicinis. ⁊ dixit in
eradicatione illorum dentium qui non ꝯmo
uentur est timor ex quibusdam nocumentoꝝ
plurimoꝝ qñ3 enī3 detegitur in mādibula qꝛ
aliqua pars mandibule cum dente euellitur
⁊ putrefit pars sbē eius ⁊ excitat dolore3 ue
hementem. et qñ3 excitat dolorem oculi et fe
brem. Cum ergo scieueris ꝙ eradicatio est dif
ficilis aut non tollerat eam infirmus tunc nō
erit rectum ut remoueatur cum uiolentia illō
enim est ex eis que in dolore augmentum fa
ciunt. cū tñ dixit. A. qñ3 ꝯueniēs ē si fuerit
egritudo ꝑpter cām in ipo dente eradicatio
eius. Nam si amoueatur resoluitur mā sb ipo
⁊ sedatur dolor. et qñ3 eradicatio fit cum me
dicinis. ⁊ tunc quide3 rectius ē ut incidatur
in circuitu dentis cum spomo. ⁊ administreē
super ipm medicamen. ⁊ mesue dixit regimē
extractionis dentium est cum medicinis ut fi
at scarificatio sicut dictum ē. deinde ponatur
medicamen in radice dentis. ⁊ hoc cum caute
la ne etiam aliis dentibus noceat. Et distin
guatur inter dentem ⁊ dentem cu3 cera uꝉ ali
quo quod sit sicut ipa. ⁊ obseruetur hoc du3
dentis facilis fiat extractio. Dixit. A. ex me
dicinis hoc facientibus ē ut sumātur radices
mori. s. celsi ⁊ piretrū ⁊ terātur in sole cū ace
to forti donec totum fiat sicut mel. deinde li
niatur cum eo radix dētis tribus uicibus. di
cunt eradicat dentem sine ferro ⁊ sine dolore
radix celsi posita i forti aceto ꝑ quatuor dies
postea pone eā ad solē ⁊ esicca ⁊ esiccatā pul
ueriza ⁊ de puluere eiꝰ ponat sup dētem ma
xime corruptū. Alii dicūt puluerē eiꝰ i saculo
reclude ⁊ dēti corrupto applica qm̄ educit eū
isēsibiliter. Dixit halꝉ. si ponat i molari pfo
rato lac asine ⁊ asa fetida educūt ipm. ⁊ alii
dicūt armoniacū cū sulfure misce ⁊ pone i pā
no ⁊ pone sup dētē ita ꝙ nō tāgat alios. ⁊ di
cūt ꝙ gūmi oliuaꝝ ipositū dēti eradicat eum
sine nocumēto. Dixit Rasis 3º ꝯtinētis pi
retꝝ positū in aceto potētissimo ꝑ. xl. dies sic
cet ⁊ cū opus ē terat ⁊ illiniēdus ē dens no
cens ⁊ dimittēdū ē spatio unius hore aut. plꝰ
dēs tñ sanus iduendus ē cera. aut illiniendus
ē cū uitriolo uiridi mixto cū aceto potēti Et

posuit. A. hec duo remedia aut illiniēdus est
cū dicto uitriolo mixto cū lacte titimali. et ē
hoc uehemētius. aut illiniēde sūt radices den
tis cū pireto ifuso in aceto ꝑ triduū in modū
unguēti. ⁊ isistēdu3 ē cū eo ꝑ biduū aut tridu
um. et excarnēt radices eius ⁊ ꝯmoueat dēs
qm̄ cu3 pfecta fuerit cura cadet absq3 dolore
aut isistēdum ē cum radice cucumeris asinini
dixit. A. loco piretri. dicūt quidam farina di
stēpetur cū lacte laureolle uꝉ anabulle. ⁊ ipōa
tur dentis radicibus ꝑ tres horas ⁊ eradica
bitur statim lac esule circa radicē dētis posi
tum eradicat ip3 lacrimus edere idem facit.
⁊ sꝉr radix apii risus. dicitur ꝙ si cerebru3
ꝑdicis cauo denti imittat ip3 frangit et dolo
rem tollit et dicitur ꝙ si radix spargi trita et
in lana iuoluta dēti supponatur et sup ligetur
dens cadit sine dolore et ꝙ si ipleatur dēs cō
cauatus puluere corali eradicabitur. Dixit
Aui. ꝯficiatur farina cum lacte titimali et po
natur super dentē corrosum aliquibus horis
qm̄ frāgetur et adeps rane terrestris et arbo
ree que est rana uiridis coloris ⁊ hospitatur
in plantis et ascendit de arbore in arborem ē
incisiuus ⁊ fractiuus dentis .

Capitulum 39m de uermibus in dentibus .

Dixit mesue. uermes dentis occidit semen iusquia
mi albi ⁊ semen cepe ⁊ semē po
ri. et proprie factis ex eis cum
alkitran formis similibus auel
lanis. dixit. A. sumantur seminis iusquiami
albi ⁊ seminis porri an. part. iiii. ⁊ seminis
cepe part. ii. ⁊. S et conficiantur cum adipe
caprino contrito et fiant inde pillule quaru3
unaqueq3 sit. 3. i. et fiat fumigatio ad dentem
ex una earum cum traiectorio dixit Rasis.
tertio continentis semen porri cum pice li
quida fumigetur ad dentem ubi sunt uermes
quoniam expellit eos ⁊ mittigat dolorem . ad
idem ualet radix plantaginis trita et mastica
ta et radix celidonie masticata et decocta in
aceto ore colluto ex eo. et ualet acetum solum
calidum collutum . immittatur in dentem su
cus alicuius herbe amare ut centauree folio
rum persici et similium . et confert fricatio
dentis facta sepe cum radice pastinace. aut
cum radice que comeditur forti trita facit
denti cataplasma aut igniatur uermis cum sti
lo ignito aut cum fuste origani uel pulegii.

Capitulum 40m de stridore dentium.

Dixit A. stridor dētiū i sōpno
fit ꝑꝑ debilitatē lacer
toꝝ mādibulaꝝ. ⁊ ē sicut spasmꝰ
⁊ accit ifātibus multociēs ⁊ rēo
uet qñ fiūt puberes . qꝛ esiccaē
tūc mā et ꝯfortāt lacerti ⁊ ipoꝝ uirtꝰ motiua
Et dixit cum multiplicatur stridor dētiu3
et sonitus coꝝ in sōpno indicat apopliam aut
epliam aut spasmū. s. de repletione compatiū
tur enim lacerti mandibularum cerebro et
neruis et ꝑprie ꝑpter ꝑpinquitatem corum
ad cerebrum aut significat uermes in uentre.

sed ille qui fit ex uermibus ē hūs uicissitudi nes. Et oȝ dixit. A. ut curetur patiēs illud. s. ex debilitate lacertorum mādibular cum mū dificatōe capitis et inunctione colli. s. in loco ubi nerui dictorū lacertorū habēt originem cum oleis calīs odoriferis in quibus est uir tus stiptica. Et cura stridoris ex aliis causis requiratur in locis suis.

Capitulum 41m de elongatione dentium.

Dixit gal. ut scribitur 3° cō tinētis. si dentes elon gati fuerint ⁊ supadditi. dolēt tpre locutionis ⁊ masticationis inde expedit ꝙ teneātur cuȝ pā nis uehemēter ⁊ limētur cū instrumēto subti li acuto nimis. ita tū ē agendum in hoc ꝙ nō ꝯmoueātur ne excitetur inde dolor in eis. si uero doluerint cum limātur dimittēdi sunt ꝑ dies ad mitigādum dolorē. deinde iterato li mētur sed nō uehemēter sed leniter. et insistē dum ē postea ne dentes ꝯfortētur ⁊ reuertan tur in idem. Dixit. A. oȝ ut sumātur dens ille digitis aut instrumento constrictorio. ⁊ lime tur cum lima. deinde sumantur grana lauri et alumen ⁊ aristol. longa ⁊ fricetur cum eis. s. reductis in puluerem.

Capitulum 42m de debilitate dentium.

Dixit Aui. hȝ ē ut dentes nō tollerāt aliquod frigi dum nȝ calidum nȝ durū ⁊ pīm eius ē ex frigore ⁊ ē pcedens dolorem dētium. ⁊ dixit cum ē in cā frigus administra grana lauri ⁊ alumē al ⁊ melius anetū ⁊ aristol. longā ⁊ euaporatio nem assiduā cum uitello oui. hoc autem fit po

nēdo sup dentes ⁊ stringēdo iter eos uitellus oui coctū ⁊ calīm mutādo unū post alium ꝙ si cū istis nō sedet fricētur cū yerap. ⁊ si nō cū ea tūc cū tyriaca. ⁊ oleū sinapinū ē iuuatiuum ualde. Si āt cā fuerit ꝯplō calīa quod ē raro significabit ipaȝ color gingiue. s. rubeus uel citrinus. et tactus eius. s. calidus ⁊ tactus dē tium. s. calidꝰ q̄r oportebit ut assiduet fricatō dētiuȝ cū oleo rosato tepefacto in quo sint cā fora ⁊ sandali. et confert mucillago psilii et masticatio portulace ⁊ ꝓpric seminis eius. et dixit. A. conferunt debilitati dentium stipti ca pdicta supra. ⁊ galle aduste extincte in ace to ⁊ grana mirti albi. ⁊ sal torrefactus extin ctus cum aceto. et ramich ⁊ uinum stipticum ⁊ denti fricia stiptica

Explicit sermo tertius qui est de dispōnibus cerebri ⁊ membrorum ortorum ab eo. quare deo sublimi gratie sint infinite. Amen.

Laus deo

Impressum papie per Damianum de ꝯphalo nerys de binascho. Et expensis subtilissimi ⁊ eximy Artiū ⁊ medicie doctoris. Magistri Johānis santony de bassinis qui deo dante. ad utilitateȝ tocius uniuersitatis medicoꝝ oēs sermones subsequentes Nicholi florentini. imprimi facere decreuit. cū prenimia expēsa difficultateqȝ habēdi exēplaria ac ipsoꝝ in correctōe hāc puiciā; aly aggredi ū sint ausi ēt post inceptū opꝰ animose ꝑ suprascriptum Damianuȝ. Et deo fauēte ⁊ si sibi secūda suc cesserit fortuna alia digna opera tā i medici nali sciencia ꝙ in phia nonduȝ usqȝ im pressa ⁊ apud paucissimos existentia corriget imprimiqȝ facere procurabit.

